BIBLE

Ɔ̀âla Kɔlɔ Maa Waai

Kpelle Liberia Language

Kpelle Liberia - All Bible

Old Testament	
Zɛnɛse	3
Ɛsedɔ	92
Leveteko	167
Nɔŋba	220
Dutɛrɔnome	291
Zasua	350
M̀ɛni-sâa Ɓó-ɓelai	393
Lûfi	436
Samia Maa-ŋuŋ	442
Samia Veerɛi	498
Kâloŋ Maa-ŋuŋ	542
Kâloŋ Veerɛi	599
Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ	657
Kɔlɔnikɔ Veerɛi	713
Ɛzura	777
Niɛmaya	797
Ɛtɛ	827
Zôo	840
Wule-woo-ŋa	895
Táre-woo-ŋa	1.028
Ikilisiati	1.073
Wule-ŋa Kélee Mɛi Wûle	1.087
Azaya	1.096
Zɛlemaya	1.189
Zerusâlɛŋ Karáa Maa Wôlɔ-wooi	1.288
Izikiɛ	1.297
Danîa	1.387
Osia	1.413
Zooɛ	1.427
Emɔ	1.432
Obadaya	1.443
Zôna	1.445
Maka	1.448
Neeuŋ	1.456
Abaku	1.459
Zɛfɛnâya	1.463
Egaa	1.467
Zɛkɛrâya	1.470
Malakai	1.485
New Testament	
Maafîu	1.490
Mâki	1.559
Lûu	1.602
Zɔ̂ŋ	1.675
Zia-ɓelai Ké-mɛni-ŋai	1.726
Lomaŋ	1.789
Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ	1.817
Kɔleŋtiɛŋ Veerɛi	1.845
Galesiɛŋ	1.862
Ifisiɛŋ	1.872
Felepiɛŋ	1.882
Kolasiɛŋ	1.889
Tɛsɛlôniɛŋ Maa-ŋuŋ	1.896
Tɛsɛlôniɛŋ Veerɛi	1.902
Temete Maa-ŋuŋ	1.906
Temete Veerɛi	1.914
Taitɔ	1.920
Falemɔŋ	1.924
Ibulu	1.926
Zîi	1.946
Pitɛ Maa-ŋuŋ	1.953
Pitɛ Veerɛi	1.961
Zɔ̂ŋ Maa-ŋuŋ	1.966
Zɔ̂ŋ Veerɛi	1.973
Zɔ̂ŋ Zaaɓai	1.974
Zûu	1.975
M̀ɛni-lɛɛi	1.978

Ŋ̀âla Kɔlɔ Maa Waai
© 2014 Bible Society in Liberia.

Kpelle Liberia - All Bible

Zɛnɛse

Zɛnɛse 1

Ŋ̀déniɛi da núu-kpune kpɛtɛ mɛ̂ni

1Gɔ́ɔ pîlanii Ɣâla è ŋelei kpɛ̂tɛ da ŋ̀ɔii.

2Ŋ̀ɔii è kɛ̀ a vólo, sɛŋ da fé kɛ́ ní ma. Zu è kɛ̀ a gbíniɛɛ, Ɣâla ŋɔmɔlêŋ pɛlɛɛ ŋ̀yái mɛi.

3Nya Ɓe Ɣâla è mò ŋ̀yɛɛ, “Tɔɔ kwaa é pono.” Ŋ̀yaŋ kwaa è pòno.

4Ɣâla è gàa a gɛɛ gwaa ponoɔɔi lɛ̂lɛɛi. Nya Ɓe è gwaa ponoɔɔi da gbínii ŋáa kɔ̀lɛ.

5Ɣâla è gwaa ponoɔɔi tòli a “Ɣele-Ɓɔɔ” é gbínii tóli a “Kpíni.” Ŋ̀ele-wûlii da ŋ̀ele-wâlai dí nâa kɛ̀ a ŋelei maa-ŋuŋ.

6Nya Ɓe Ɣâla è mò ŋ̀yɛɛ, “Tɔɔ sɛŋ da é tɔ́ɔ ŋ̀yá-ŋai loai é díŋaa kɔ́lɛ.”

7Ɣâla è sɛŋ da kpɛ̀tɛ é ŋ̀yái ŋáa kɔ́lɛ la, da é kɛ́ mɛi-pere da kɛ́ Ɓò mu-pere. Nya Ɓe è kɛ̀ tí.

8Nya Ɓe Ɣâla è maa sɛŋ tí tòli a “Ɣele.” Ŋ̀ele-wûlii da ŋ̀ele-wâlai dí nâa kɛ̀ a ŋelei veerɛi.

9Ɣâla è ŋɔ́nɔ mò ŋ̀yɛɛ, “Tɔɔ ŋ̀yái gáa ŋelei mu-perei é tuâŋ kwaa tɔ̂nɔ ma, ŋ̀ɔii kpâlai é kúla.” Nya Ɓe è kɛ̀ tí.

10Ɣâla è ŋ̀ɔii kpâlai tòli a “Lɔii.” Ŋ̀yái ŋáa é tɛ́ gîe ma, é dóli a “Yúo.” Nya Ɓe è gàa a gɛɛ dílɛlɛɛ̂i.

11Ɣâla è mò ŋ̀yɛɛi, “Tɔɔ kala é kúla ŋ̀ɔii ma, sí-sɛŋ da Ɓá-wuru nyii-ŋai da Ɓâ, yɛ̂ɛ berei dísîi káa lai, dí tɔ́ɔ ŋ̀ɔii ma. Nya Ɓe è kɛ̀ tí.”

12Nya Ɓe kala è kùla ŋ̀ɔii ma, sí-sɛŋ da Ɓá-wuru nyii-ŋai da Ɓâ, yɛ̂ɛ berei dísîi káa lai. Ɣâla è gàa a gɛɛ dílɛlɛɛ̂i.

13Ŋ̀ele-wûlii da Ŋ̀ele-wâlai dí nâa kɛ̀ a ŋelei zaaƁai.

14Ɣâla è mò ŋ̀yɛɛ, “Tɔɔ kwaa ponoɔɔ é kɛ́ ŋelei su a gɛɛ é ŋ̀ele-Ɓɔɔi da gbínii ŋáa kɔ́lɛ, ŋ̀yaŋ da pâi kɛ̂i a ŋɛi-kɛ-maa-ŋa ŋ̀ele kûu-ŋai da góraŋ-ŋai é pɛ́lɛ díkuu-kɛ-ɣele-ŋai dítãi-ŋai mɛni ma.

15Tɔɔ dí kɛ́ a kwaa ponoɔɔ ŋelei su a gɛɛ ŋ̀ɔii ma é pono.” Ŋ̀ya Ɓe è kɛ̀ tí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Ǹɛni ma Ɣâla è kwaa ponoɔɔ sîi kpaya-kpaya feerɛ kpɛ̀tɛ. È gɛ́tɛ ɣelei kpɛ̀tɛ a gɛɛ é tíi ké a ŋ̀ele-ɓɔɔi, é gbélii kpɛ́tɛ a gɛɛ é tíi ké a gbínii. È Bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai kpɛ̀tɛ máŋ.

17Nya ɓe è dísèe ŋ̀elei su a gɛɛ dí kwaa ponoɔɔ tɛ́ɛ ǹɔii pɔ́,

18a gɛɛ dí ké ŋ̀ele-ɓɔɔi da gbínii mɛi, dí gwaa ponoɔɔi da gbínii ŋáa kɔ́lɛ. Nya ɓe Ɣâla è gàa a gɛɛ dílɛlɛ̂i.

19Ɣele-wulii da ɣele-walai dí nâa kɛ̀, nyii kɛ̀ a ŋ̀elei náaŋ.

20Ɣâla è ŋɔ́nɔ mò ǹyɛɛ, “Tɔɔ fúlu-sãa dí ké nyá-ŋai su, ŋɔni-ŋa dí koôŋ ǹɔii mɛi.”

21Nya ɓe Ɣâla è yà-sua kpaya-kpaya kpɛ̀tɛ da vúlu-sãai kélee díkaa yâi yɛ̂ɛ berei dísîi káa lai. È koôŋ-sãa kélee kpɛ́tɛ yɛ̂ɛ berei dísîi káa lai. È gàa a gɛɛ dílɛlɛ̂i.

22Ɣâla è lûwa làa dîa ǹyɛɛ, “Ka ɓûu ɓó ká ǹyái láa fɛ́ɛ, ŋɔni-ŋai dí ɓûu ɓó.”

23Ǹ̀ele-wûlii da Ǹ̀ele-wâlai dí nâa kɛ̀, nyii kɛ̀ a ŋ̀elei ǹɔ́ɔlui.

24Nya ɓe Ɣâla è mò ǹyɛɛ, “Tɔɔ fúlu-sãa dí ké ǹɔii ma yɛ̂ɛ berei dísîi káa lai, taa-tûlɛ, tɔara-sãa, da lɔɔ fɛnɛ-sãa yɛ̂ɛ berei dísîi káa lai.” Ǹya ɓe è kɛ̀ tí.

25Nya ɓe Ɣâla è lɔɔ fɛnɛ-sãa kpɛ̀tɛ ǹɔii ma yɛ̂ɛ berei dísîi káa lai, da taa-tulɛ-ŋa é pɛ́lɛ tɔara-sãa kélee dîa yɛ̂ɛ berei dísîi káa lai. Nya ɓe Ɣâla è gàa a gɛɛ dílɛlɛ̂i.

26Nya ɓe Ɣâla è nâa mò ǹyɛɛ, “Kwaa kú núu-kpune kpɛtɛ a kúɓoloŋ maa é ké nyɛ̃ɛ-ŋai mɛi, ŋɔni-ŋai, daa-tulɛ-ŋai, é ké ǹɔii kélee mɛi da tɔara-sãa kélee.”

27Nya ɓe Ɣâla è núu-kpune kpɛ̀tɛ a gbîŋ ɓóloŋ maa, surɔ̂ŋ da nɛnî.

28È lûwa làa dîa ǹyɛɛ diai, “Ka ɓûu ɓó, ká ǹɔii láa fɛ́ɛ ká ké mɛi. Ka ké nyɛ̃ɛ-ŋai mɛi da ŋɔni-ŋai é pɛ́lɛ fúlu-sãa kélee dîa.”

29Ɣâla è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka gáa, ŋa kala-káo sîi kélee tɛ́ɛ kápɔ nyii-ŋai da lɛ̂lɛ ǹɔii mai da ɓá-wuru sîi kélee. Da pâi kɛ̂i a kámii-sãa.

30Zua-ŋai kélee ǹɔii sui, ŋɔni-ŋai da dɔara-sãai kélee, ŋa kala ŋunu sii kélee tɛ́ɛ dípɔ a mii-sɛŋ.” Ǹya ɓe è kɛ̀ tí.

31Ɣâla è zãâi kélee kàa è gbɛ̀tɛi, ǹyaŋ dí kɛ̀ a dílɛlɛɛ. Ǹ̀ele-wûlii da Ǹ̀ele-wâlai dí nâa kɛ̀, a ŋ̀elei ǹɔ́ɔlu mɛi dai.

Zɛnɛse 2

1Ǹ̀elei da ǹɔii dí nâa kpɛ̀ɛ a kpɛtɛ́ɛ da zu-sãai kélee.

2Díi-ŋai kélee Ɣâla è gɛ̀i è gélee kpɛ̀ɛ ŋ̀ele kûui mɛi feerɛ ɣelei é lɛ́ɛ pâi serîi. Gbɛɛ ŋɔtíi-ŋai kélee mai, è víi tɔ̀ɔ a ŋ̀ele-kuui mɛi feerɛ-ɣelei.

3Mɛni ma Ɣâla è lûwa làa ŋ̀ele-kuui mɛi feerɛ ɣelei ma é maa wáa. Kpɛ́ni fêi, maa ɣelei tí ɓé è víi tɔ̀ɔ la ŋɔɣéniɛi kpɛtɛ tîi kɛ́ɛ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Ŋelei da ǹɔii díkpɛtɛ-pere ká ŋí tãi Ɣâla è díkpɛ̀tɛ lai.

Idɛŋ suai

Tãi Yâwɛɛ Ɣâla è ǹɔii da ŋ̀elei kpɛ̀tɛ lai,

5kala da kélee fé niî kɛ̀ kula ní ǹɔii ma da wúru, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ Ɣâla fé niî kɛ̀ tuna kɛ́ ní é pú ǹɔii ma. Ǹyaŋ núu-kpune fé kɛ́ ní naa a gɛɛ é tíi kɛ́ ǹɔii ma.

6Kɛ́lɛ yá è kùla ǹɔii mu é ǹɔii ŋɛ́i yɔɔ.

7Nya Ɓe Yâwɛɛ Ɣâla è pɔ̂rɔ sìɣe ǹɔii ma é núu-kpune kpɛtɛ la, é vúlu-laa lɛwoi pú zũai. Nya Ɓe núu-kpune è kɛ̀ a vúlu.

8Nya Ɓe Yâwɛɛ Ɣâla è sûa kpɛ̀tɛ Idɛŋ, vóloi Ɓelai-pere é nalôŋ pú naa nyii è gbɛ̀tɛi.

9Yâwɛɛ Ɣâla è gɛ̀ wúru-ŋa dí pɔmûŋ zûai su, nyii-ŋai dílɛlɛêi mii mɛni ma. Vúlu-laa wuruii máŋ è kɛ̀ zûai sáma da dáre wuruii nyii gáa mɛni lɛ́lɛɛ da mɛni nyɔ́mɔɔ kɔ́lɔŋ mɛni mai.

10Ya-lee tɔnɔ è kùla Idɛŋ pere a gɛɛ é yá tɛ́ɛ zûai pɔ́. Ǹyaŋ naa Ɓé ǹyá-leei ŋí ŋáa è kɔ̀lɛ naa é kɛ́ a ya-lee náaŋ.

11Nya-leei maa-ŋuŋ láa Ɓa Pisɔŋ nyii dínaŋɔ̂i Avila lɔii ma Ɓɛ́i gôo káa naai.

12Ǹyaŋ gôoi gáa ǹɔii tí sui, ǹɛ́lɛɛi. Gûyɛ wuru da kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa káa naa.

13Nya-leei veerɛ-ɣelei láa Ɓa Giɔŋ nyii dínaŋɔ̂i Kusi lɔii mai.

14Nya-leei zaaƁai láa Ɓa Taigiri nyii a lî Asiria lɔii vóloi Ɓélai perei. Ǹya-lêei náaŋ-ɣelei láa Ɓa Yufeletii.

15Yâwɛɛ Ɣâla è nalôŋ sìɣe é bú Idɛŋ suai su a gɛɛ é tíi kɛ́ naa é naa mɛi káa.

16Yâwɛɛ Ɣâla è mò nalôŋ ma ǹyɛɛi, “Ɓa pɔ̂ri zûai ŋí su-wuru-ŋai kélee m̀á mîi,

17kɛ́lɛ dáre-wuruii nyii gáa mɛni lɛ́lɛɛ da mɛni nyɔ́mɔɔ kɔ́lɔŋ mɛni mai, ífe m̀á da mîi. Kpɛ́ni fêi, ŋ̀elei Ɓa m̀á da mìi lai, Ɓa pâi sâa títi Ɓôi.”

18Nya Ɓe Yâwɛɛ Ɣâla è mò ǹyɛɛ, “Vé lɛ́lɛ ní a gɛɛ nalôŋ é kɛ́ Ɓɛ́ ǹyaa tɔnɔ. Ŋa pâi ŋɔkpɔŋ-maa-nuu lɛ́lɛɛ kɛ̂i ma é kɛ́ gɔlɛ.”

19Nya Ɓe Yâwɛɛ Ɣâla è sua sîi kélee kpɛ̀tɛ a pɔ̂rɔ da ŋɔni-ŋai é pá a dia nalôŋ pɔ́ a gɛɛ é gáa berei a pâi dílaa seêi lai. Ǹyaŋ ǹáai nalôŋ è fúlu-sɛŋ tɛi-tɛi kélee tòli lai, ǹáa ká kɛ̀ tí.

20Nalôŋ è taa-tulɛ kélee láa sèe, ŋɔni-ŋai da fúlu-sãa kélee gáa ǹɔii sui, kɛ́lɛ nalôŋ ŋɔkpɔŋ-maa-nuu fé kɛ́ ní naa a gɛɛ é kɛ́ gɔlɛ.

21Nya Ɓe Yâwɛɛ Ɣâla è nalôŋ pîli nyîi a zu kôyaa. Tãi è kɛ̀ nyii lai, Ɣâla è geŋe kpãya-kao tɔnɔ kùla bɛ̂rɛ ma, é nàa láa tɛ́ a ǹuu.

22Yâwɛɛ Ɣâla è nalôŋ keŋe-kpãya-kaoi sìɣe é nɛnî kpɛtɛ la, é pá la nalôŋ pɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Nya ƀe nalôŋ è mò ǹyɛɛi, “Gbɛɛ ŋái ǹúui ŋí káa a ŋ́gao, gɛ́ ƀò a ńuu. Tɔɔ dí dóli a ‘Nɛnî,’ kpɛ́ni fêi, è kùla surɔ̂ŋ kponôi.”

24Mɛni ma surɔ̂ŋ a nâa ǹâŋ da ǹee lɛ̀ɛ é kánaŋ ŋɔnɛnîi ma, da ǹyaa dí kɛ́ a kpono tɔnɔ.

25Nalôŋ da ŋɔnɛnîi dí kɛ̀ a díkaŋ, ǹyaŋ ŋumɛ fé kɛ́ ní díŋɛi.

Zɛnɛse 3

Sɔnyɔ̂ŋ kɔ́ɔ pîlanii

1Galii è kɛ̀ a dáreɛɛ, ŋ̀ôyaa é tɛ́ɛ lɔɔ fɛnɛ-sãa kélee dîa Yâwɛɛ Ɣâla è gbɛ̀tɛi. Nya ƀe è mò nɛnîi ma ǹyɛɛi, “Ɣâla è mò a tɔ̃yâ a gɛɛ káfe ŋ̀úru-ŋai ŋí zûai sui m̀á da mii?”

2Nɛnîi ǹyɛɛ galii mai, “Kwa pɔ̂ri ŋ̀úru-ŋai ŋí zûai sui m̀á da miî,

3Kɛ́lɛ Ɣâla è mò ǹyɛɛ, ‘ŋ̀úrii nyii gáa tɔɔni zûai sámai káfe m̀á da mìi, kpaa máŋ ká lɛ́ɣɛ ma, kà gɛ̀ tí, ka pâi saâi.’ ”

4Kɛ́lɛ galii è mò ǹnɛnîi ma ǹyɛɛi, “Káfe pâi saâi.

5Kpɛ́ni fêi, Ɣâla è gɔ́lɔŋ a gɛɛ tãi kà ŋ̀úrii ŋí m̀á da mii lai, káŋɛi lá a pâi ƀôi kákɛ yɛ̂ɛ ǹyaa Ɣâla, ǹyaŋ gɛ̀ ní ka pâi mɛni lɛ́lɛɛ kɔ́lɔnîi da mɛni nyɔ́mɔɔ.”

6Nɛnîi è ŋ̀úrii kàa a gɛɛ m̀á lɛ̂lɛɛi mii mɛni ma, ǹɛ́lɛɛ núu ŋɛ́i, gɛ́ tela núu tàre. È m̀á da kùla é mii. É da tɛ́ɛ ŋɔsurɔ̂ŋ pɔ́ ǹyaa máŋ é mii.

7Nya ƀe dífeerɛ díŋɛi lá è ƀò. Dí nâa gɔ́lɔŋ a gɛɛ díkaa a díkaŋ. Nya ƀe dí fîi wuru laa sɔlɔ dí ŋiri dîa.

8È nâa kɛ̀ tí, dí Yâwɛɛ Ɣâla wóo mɛni gɛ́ sîa zûai su a ɣele-wulii. Nya ƀe nalôŋ da ŋɔnɛnîi dí dílòo Yâwɛɛ Ɣâla ma ŋ̀úru-ŋai sáma zûai su.

9Kɛ́lɛ Yâwɛɛ Ɣâla è nalôŋ tòli ǹyɛɛ mai, “Íkaa mí?”

10Nalôŋ ǹyɛɛ mai, “Ŋá íwoo mɛni zûai su, ǹyaŋ ŋá kɛ̀ yaôi, mɛni ƀé ŋá nòo la, kpɛ́ni fêi, ŋá kɛ̀ a ŋ́gaŋ.”

11Nyɛɛ mai, “Gbɛ̂ɛ ƀé mò yâ a gɛɛ íkaa a íkaŋ? Ŋ̀úrii ŋá mò yâ a gɛɛ ífe m̀á da mii, ƀa da mii?”

12Nalôŋ ǹyɛɛ ma, “Nɛnîi í dɛ̀ɛ ḿbɔi è ŋ̀úrii m̀á da tɛ̀ɛ ḿbɔ ŋá mii.”

13Nya ƀe Yâwɛɛ Ɣâla è mò nɛnîi ma ǹyɛɛi, “Lé ƀé ŋí ƀa gɛ́i?” Nɛnîi ǹyɛɛ mai, “Galii ƀé ńdûmo ŋá mii.”

Ɣâla ŋɔtɔŋ kpɛ́-maai

14Yâwɛɛ Ɣâla ǹyɛɛ galii mai, “Náɣaŋ káa yâ, lɔɔ fɛnɛ-sãa kélee sáma, kpɛ́ni fêi, ƀía ƀé mɛnii ŋí kɛ̀. Ƀa pâi kɛ̂i siâi íkoo mɛi, í pɔ̂rɔ mii ífulu-laai su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Ŋa pâi kpɔara lɔ̂i káloai ka nɛnî̂i, ísuui da nɛnî̂i ŋɔsuui. Da pâi ƀɔ́rɔni íŋuŋ ma, yáŋ ya pâi dínyinî̂i díkɔɔ ma.”

16È mò nɛnî̂i ma ǹyɛɛ, “Ŋa pâi ímɛni-solii su kɛ̀tɛi lóŋ káa-mɛni su. Ƀa pâi nî̂a-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀôi mɛni-soli su. É máŋ ké tí, ímaa mɛni kélee a pâi kɛ̂i ísurɔ̂ŋ ma, ǹyaŋ a pâi kɛ̂i ímɛi.”

17È mò nalôŋ ma ǹyɛɛ, “Náɣaŋ káa ǹɔii ma ílaai su, kpɛ́ni fêi, ƀa íwoli tɔ́ɔ ínɛnî̂i wóo ma ƀa ŋ̀úru-ƀai mii, nyii ŋa mò yâ a gɛɛ ífe mìi. Ƀa pâi íkɔnɔŋ sɔlɔ ƀôi ǹɔii su a mɛni-soli káa ífulu-laai su.

18Ŋalêŋ da didi da pâi kulâi ǹɔii ma ímɛni ma. Ƀa pâi ǹɔii ma tuma-laai miî.

19Ƀa pâi fɔ́nɔ fâyai í lɛ́ɛ pâi íkɔnɔŋ sɔlɔ ƀôi, é lɛ́ɛ la zu í lí pôlu ǹɔii pɔ́. Kpɛ́ni fêi, naa ƀé í kùla naa. Íkaa a pɔ̂rɔ, ǹyaŋ ƀa pâi liî pôlu pɔ̂rɔ pɔ́.”

20Adaŋ è ŋɔnɛnî̂i láa sèe a Iî, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a núu-kpune kélee nee.

21Nya ƀe Yâwɛɛ Ɣâla è sua kɔlɔ kpɛ̀tɛ a seɣe Adaŋ mɛni ma da ŋɔnɛnî̂i dí ŋiri dîa.

Dí Adaŋ da Iî kpɛ̀ zuai su

22È nâa kɛ̀ tí, Yâwɛɛ Ɣâla è mò ǹyɛɛ, “Nalôŋ a nâa ké yɛ̂ɛ kúta, nyii a nâa mɛni lɛ́lɛɛ da mɛni nyɔ́mɔɔ kɔ́lɔŋ. Ǹyaŋ maa fé nɛ̃ɛ ní a gɛɛ é vúlu-laa wuruii m̀á da kula é mii a gɛɛ é ké ɣele ma wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.”

23Mɛni ma Yâwɛɛ Ɣâla è gbɛ̀ Idɛŋ suai su a gɛɛ é tíi ké ǹɔii ma nyii è kùla zui.

24È nalôŋ kpɛ̀ zûai su, é ŋâla-taa kooŋ-sãai pú Idɛŋ suai vóloi ƀelai-pere da ƀóa-sɔ̂kpɔ fóloɔɔ a gɛɛ dí vúlu-laa wuruii maa-perei mɛi káa.

Zɛnɛse 4

Kîŋ da Ebɛɛ

1Nya ƀe Adaŋ è ŋɔnɛnî̂i Iî kɔ̀lɔŋ a nɛnî. Ǹɛnî̂i è koo síɣe é Kîŋ maa sɔlɔ ƀó ǹyɛɛi, “Ŋa lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀó Yâwɛɛ ŋɔkpɔŋ-maai su.”

2È ŋɔ́nɔ Kîŋ ǹɛ̂ɣe Ebɛɛ maa sɔlɔ ƀó. Ebɛɛ è kɛ̀ a ƀála mɛi-kaa-nuu, Kîŋ ké ƀò a kpâlaŋ ŋá tii-kɛ-nuu.

3È kɛ̀ a tãi tɔnɔ, Kîŋ è pà Yâwɛɛ pɔ́ a ŋɔsí-sãai maa-ŋuŋ a sama-sɛŋ.

4Ebɛɛ máŋ è pà a ŋɔsama-sɛŋ a ŋɔƀála-loŋ maa-ŋuŋ da ƀála wulɔ Yâwɛɛ pɔ́. Yâwɛɛ è ǹyée sèe Ebɛɛ mu da ŋɔsama-sɛŋ.

5Kɛ́lɛ vé ǹyée see ní Kîŋ mu da ŋɔsama-sɛŋ. Nya ƀe Kîŋ è ǹíi ŋwàna kpɔ́ a ŋanaa, ŋ̀ɛ́i maa é fáleŋ.

6Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Ílii ŋwanâai íŋɛi maa fáleŋɔɔ, lé mɛni ma?

7À kɛ̀ ƀà tùa a ǹɛ́lɛɛ, fé pâi ńyee seêi ímu? Kɛ́lɛ à kɛ̀ ƀà wàla tûa a ǹɛ́lɛɛ, gɛ̀ ní sɔnyɔ̂ŋ káa ípɛrɛi lá a gɛɛ ǹyée é pɔ̂ri yâ, kɛ́lɛ fɛ̂ɛ í ǹyée mɛi ɣále.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Nya ƀe Kîŋ è mò ǹêɣe Ebɛɛ ma ǹyɛɛi, “Kú lí gbâlaŋ ŋá.” Tãi dí kɛ̀ la gbâlaŋ ŋái, Kîŋ è pɛ̀lɛ ǹêɣe Ebɛɛ ma é bàa.

9Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Kîŋ ma ǹyɛɛi, “Ílêɣe Ebɛɛ kɔ̀ɔ?” Ńyɛɛ mai, “Fé gɛ̂i kɔ́lɔŋ. Ńyãa ƀa ńêɣe mɛi káa-nuu?”

10Yâwɛɛ ǹyɛɛ mai, “Lé ƀé ŋí í gɛ̀i? Ílêɣe ŋãa wɔ́lɔ woo a serîi ḿâ gɛ́ kùla ǹɔii mu.

11Mɛni ma náɣaŋ káa yâ, ǹɔii mâ, nyii a ǹá ƀó a gɛɛ é ílêɣe ŋãai sɔlɔ ƀó é kúla íyêei.

12Ƀà tíi kɛ̀ ǹɔii ma, vé pâi sí-sɛŋ kpɛtɛ̂i íyêei. Ƀa pâi kɛ̂i nɔ́ a pilaŋ-gɔ́ɔ ma-nuu ǹɔii su.”

13Nya ƀe Kîŋ è mò Yâwɛɛ ma ǹyɛɛ, “Ŋátɔŋ kpɛ́-maai kɛ́tɛi é tɛ́ɛ nyii ma ŋa pɔ̂ri mui.

14Gáa, ƀa ŋ́gbɛ sâa ǹɔii ma, ǹyaŋ ŋa pâi kɛ̂i a ǹɔ́ɔɔ yâ. Ŋa pâi tela kɛ̂i nɔ́ a pîlaŋ-kɔɔ ma-nuu ǹɔii su. Ǹúui kélee pâi ŋ́gâai, a pâi ḿbaâi.”

15Yâwɛɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Vé tí. Ǹúui kélee pâi í paâi, núu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ a pâi saâi ŋɔsuui su.” Nya ƀe Yâwɛɛ è pɔ́ɔ kɛ̀ Kîŋ ma a ŋɛi-kɛ-maa a gɛɛ núu kélee à gàa, vé bàa.

16Nya ƀe Kîŋ è kùla Yâwɛɛ ŋɛ́i é lí é sée lɔii da su da kɛ̂ ma “Bilaŋ-gɔɔ-ma lɔii,” Idɛŋ lɔii vóloi ƀêlai-pere.

Kîŋ ŋɔsuui

17Kîŋ è ŋɔnɛnîi kɔ̀lɔŋ a nɛnî. È koo sîɣe é Inɔ maa sɔlɔ ƀó. È taa-lee tɔ̀ɔ é ǹóŋ Inɔ láa sée ma.

18Nya ƀe Inɔ è Ira maa sɔlɔ ƀô, Ira é Mɛuyaɛ maa sɔlɔ ƀó, Mɛuyaɛ é Mɛtusiɛ maa sɔlɔ ƀó, Mɛtusiɛ é Lamɛ maa sɔlɔ ƀó.

19Lamɛ è nɛnî feerɛ kùla. Dɔnɔ láa ƀé kɛ̀ a Ada, gbélii láa kɛ́ ƀò a Zila.

20Ada è Zaba maa sɔlɔ ƀô. Diai kɛ̀ a ƀûu mu nyii-kɛ-ƀelai, nyii-ŋai kɛ̀ a taa-tulɛ tɔɔ-ƀelai, dínâŋ ƀé kɛ̀ a Zaba.

21Nêɣe láa ƀé kɛ̀ a Zuba, nyii kɛ̀ a kɔnîŋ ɣale-ƀela da ƀɔɔ fɛ́ɛ-ƀela dínâŋ.

22Zila è Tuba Kîŋ maa sɔlɔ ƀô. Tuba Kîŋ è kɛ̀ a ƀara da tíi kɛ́-kɔli-sãa sii kélee ɣale-nuu. Zaaƀɔlɔ ƀé kɛ̀ a Naama.

23Lamɛ è mò ŋɔnɛyâai dîa ǹyɛɛi, “Ada da Zila, ka ŋ́oo mɛ́ni. Ŋá nalôŋ tɔnɔ pàa, nyii ńôkwa é ŋ́wanai.

24À kɛ̀ da kpa kula-laa kɛ̀ Kîŋ paa mɛni ma lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, gɛ̀ ní da pâi kpa kula-laa kɛ̂i ḿɛni ma buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.”

Sɛ̂ ŋɔsuui

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Adaŋ è ŋɔ́nɔ ŋɔnɛnîi kɔ̀lɔŋ a nɛnî, é koo síɣe é lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀó, é ǹáa sée a Sɛ̂, ǹyɛɛi, “Ɣâla a lóŋ da kpɛ́ni tɛ́ɛ ḿbɔ Ebɛɛ pɔɔ ŋá, nyii Kîŋ è bàai.”

26Sɛ̂ ǹyaa máŋ è lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀô, é ǹáa sée a Inɔsi. É síɣe maa tãi ma, núu-kpune è nâa pɛ̀lɛ Yâwɛɛ fɛliɛɛ mâ díɣâla-fɛliɛɛi su.

Zɛnɛse 5

Adaŋ ŋɔsuui

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 1:1-4)

1Adaŋ ŋɔsuui maa kɔlɔi ká ŋí. (Tãi Ɣâla è núu-kpune kpɛ̀tɛ lai, è gbɛ̀tɛ a gbîŋ ƀóloŋ-maa.

2È surɔ̂ŋ kpɛ̀tɛ da nɛnî, é lûwa láa dîa é dílaa sée a “Núu kpune.”)

3Tãi Adaŋ è kɛ̀ la ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu saaƀa (130) è lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀô moloŋɔɔ ma. È ǹáa sèe a Sɛ̂.

4Nyíŋi pôlu ma Adaŋ è kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀai (800). È lóŋ-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀô máŋ é lɛ́ɛ saâi.

5Góraŋ kélee Adaŋ è gɛ̀ ɣele mai, è kɛ̀ a kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ pôlu buu saaƀa (930) é lɛ́ɛ saâi.

6Tãi Sɛ̂ è kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ káo lɔ́ɔlu (105) kɛ̀ la ɣele mai, è Inɔsi maa sɔlɔ ƀô.

7Inɔsi maa sɔlɔ ƀɔ́ɔɔ pôlu ma, Sɛ̂ è kɛ̀ ɣele mâ a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (807). È lóŋ-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀô.

8Góraŋ kélee Sɛ̂ è gɛ̀ ɣele mai, è kɛ̀ a kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ pôlu puu káo feerɛ (912) é lɛ́ɛ saâi.

9Tãi Inɔsi è kɛ̀ la ɣele mâ a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ, è Kenaŋ maa sɔlɔ ƀô.

10Inɔsi è kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu puu káo lɔ́ɔlu (815) Kenaŋ maa sɔlɔ ƀɔ́ɔɔ pôlu ma. È lóŋ-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀô.

11Góraŋ Inɔsi è gɛ̀ ɣele mai, gélee è kɛ̀ a kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ káo lɔ́ɔlu (905) é lɛ́ɛ saâi.

12Kenaŋ è Maâlalɛ maa sɔlɔ ƀô tãi è kɛ̀ la a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

13Kenaŋ è kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu buu náaŋ (840) kɛ̀ ɣele mâ Malalɛ maa sɔlɔ ƀɔ́ɔɔ pôlu ma. È lóŋ-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀô ǹyaa máŋ.

14Kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ pôlu puu (910) ƀé Kenaŋ è gɛ̀ ɣele mâ é lɛ́ɛ saâi.

15Maâlalɛ è kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi da káo lɔ́ɔlu kɛ̀ ɣele mâ é lɛ́ɛ Zare maa sɔlɔ ƀôi.

16Malalɛ è kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu buu saaƀa (830) kɛ̀ ɣele mâ Zare maa sɔlɔ ƀɔ́ɔɔ pôlu ma. È lóŋ-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀô ŋɔ́nɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Malalɛ ŋɔkóraŋ kélee è kɛ̀ a kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ káo lɔ́ɔlu (895) é lɛ́ɛ saâi.

18Zare ǹyaŋ kɛ́ɛ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da káo feerɛ (162), è Inɔ maa sɔlɔ ƀô.

19Inɔ maa sɔlɔ ƀɔ́ɔɔ pôlu ma Zare è kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (800). Ǹyaa máŋ è lóŋ-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀô.

20Zare ŋɔkóraŋ kélee è kɛ̀ a kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da káo feerɛ (962) é lɛ́ɛ saâi.

21Inɔ ǹyaa máŋ è kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi da káo lɔ́ɔlu kɛ̀ ɣele mâ é lɛ́ɛ Mɛtusela maa sɔlɔ ƀôi.

22Inɔ è tùa a Ɣâla nîa-pere Mɛtusela maa sɔlɔ ƀɔ́ɔɔ pôlu ma a kóraŋ ŋuŋ saaƀa (300) é lóŋ-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀô ŋɔ́nɔ.

23È kóraŋ ŋuŋ saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da káo lɔ́ɔlu (365) kɛ̀ ɣele mâ.

24Inɔ è tùa a Ɣâla nîa-pere. È làŋ núu-kpune ŋɛ́i, kpɛ́ni fêi, Ɣâla è zìɣe.

25Tãi Mɛtusela è kɛ̀ la ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (187), è Lamɛ maa sɔlɔ ƀô.

26Mɛtusela è kɛ̀ ɣele mâ a kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa káo feerɛ (782) Lamɛ maa sɔlɔ ƀɔ́ɔɔ pôlu ma. È lóŋ-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀô.

27È kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ (969) kɛ̀ ɣele mâ é lɛ́ɛ saâi.

28Lamɛ è kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa káo feerɛ (182) kɛ̀ ɣele mâ máŋ é lɛ́ɛ pâi lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀôi.

29È ǹáa sèe a Nôa. È mò ǹyɛɛi, “Ǹɔii kpɔ́ ŋí Yâwɛɛ è ǹáɣaŋ làai, nôloŋ ŋí a pâi kúŋa nɛnɛ̂i ma kútii kpanaŋ-ŋai da kúmɛni-soli-ŋai su.”

30Nôa maa sɔlɔ ƀɔ́ɔɔ pôlu ma, Lamɛ è kɛ̀ ɣele mâ a kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ káo lɔ́ɔlu (595). È lóŋ-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀô.

31Lamɛ è kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (777) kɛ̀ ɣele mâ é lɛ́ɛ saâi.

32Nôa è kɛ̀ a kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu (500) é lɛ́ɛ pâi Sɛ̂ŋ, Aaŋ da Zafɛ dímaa sɔlɔ ƀôi.

Zɛnɛse 6

Núu-kpune ŋɔŋwana-lɔɔi

1Tãi núu-kpune è ƀûu ƀò la ǹɔii su dí lóŋ-nɛyâa támaa maa sɔlɔ ƀói,

2Ɣâla ǹônii-sinaai dí núu-kpune ǹônii-nɛyâai kàa dílɛlɛɛ. Nya ƀe diai kélee dí díwɛ̂lii, dí díkùla a dínɛyâa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ŋámɔ̂leŋ fé pâi lɛɛ̂i núu-kpune kponôi wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ, kpɛ́ni fêi, gáa a pɔ̂rɔ, kɛ́lɛ ŋɔfúlu-laai a pâi kɛ̂i nɔ́ a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ (120).”

4Núu yée-laa mu siɣɛɛ wála-wala-ŋa dí kɛ̀ ǹɔii su a maa tãi tí. Naa pôlu ma tãi Ɣâla ǹônii da núu-kpune ǹônii-nɛyâai dí díkîe-ni kùla lai, dí nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀô. Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ a ŋwala-wala-ƀelai wɔlɔ-wɔlɔi tí su, nyii-ŋai dí láa è sîa ǹɔii gwaa kélee mai.

5Yâwɛɛ è gàa a gɛɛ núu-kpune ŋɔŋwana-lɔɔi è kɛ̀ a gɛ́tɛ ǹɔii ma, díkoi-mɛni-ŋai díkɛ ƀô a nyɔ́mɔɔ a tãi kélee.

6Nya ƀe malôŋ è tòo Yâwɛɛ ma a gɛɛ è núu-kpune kpɛ̀tɛ ǹɔii ma nyii ǹíi sòli a ŋánaai.

7Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ŋa pâi núu-kpune su karâi nyii ŋá gbɛ́tɛ ǹɔii ŋí mai, fɛnɛ-sãa, ɣála-sãa da koôŋ-sãa kélee. Kpɛ́ni fêi, malôŋ tooɔi ḿâ a gɛɛ ŋá díkpɛ̀tɛ.”

8Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è Nôa ŋɛ́i malôŋ kàa.

Nôa è yá-ŋa kéleŋ kpɛ̀tɛ

9Nôa ŋɔsuui pîlaŋ-pere ká ŋí. Nôa è kɛ̀ a núu sãa. Zɔŋ fé kɛ́ ní ma ŋɔtãi ma. Nôa è Ɣâla nîa-mɛni kɛ̀.

10Nôa è lóŋ-surôŋ saaƀa maa sɔlɔ ƀô. Dîa ƀe kɛ̀ a Sɛ̂ŋ, Aaŋ da Zafɛ.

11Nya ƀe fúlu sãa kélee dí ǹɔii su kâra Ɣâla ŋɛ́i. Dí ǹɔii láa fɛ̂ɛ a ŋwana-lɔ̂ɔ.

12Ɣâla è ǹɔii kàa zu karaa, kpɛ́ni fêi, fúlu-sãa kélee tûa-pere è kɛ̀ a nyɔ́mɔɔ ǹɔii ma.

13Ɣâla è mò Nôa ma ǹyɛɛi, “Ŋa gbɛ̀tɛ ŋ́gili ŋa a gɛɛ ŋá fúlu-sãa kélee su kara, kpɛ́ni fêi, ǹɔii láa fɛɛ̂i a díŋwana-lɔɔi. Mɛni ma ŋa pâi dísu karâi.

14Yá-ŋa kéleŋ kpɛtɛ ímɛni ma. Loŋpo-ŋa tée zu. Zu da bôlu-pere sia a béle-malaŋ.

15Berei ŋí ƀé fɛ̂ɛ í gbɛtɛ la: géleŋ ŋɔkôya é kɛ́ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔnii ŋuŋ náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlu (450), ŋɔsu-kɛtɛ é kɛ́ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔnii buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu, ŋɔmu-siɣe é kɛ́ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔnii buu náaŋ káo lɔ́ɔlu.

16Géleŋ mɛi pɛ́lɛ í gbôŋ too bɛ̂rɛ ma. Géleŋ é kɛ́ a zeɛɛ gîe mɛi saaƀa. Mu-pere, zâmai, da mɛi-pere é kɛ́ ma.

17Kpɛ́ni fêi, ŋa pâi ya-fɛɛ kɛ́tɛ tɛɛ̂i ǹɔii su a gɛɛ ŋá ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su fúlu sãa kélee su kara. Ǹyaŋ zɛŋ kélee gáa ǹɔii mai a pâi saâi.

18Kɛ́lɛ ŋa pâi ŋ́gono teêi íyêei. Ka ílônii ká lɔ́ géleŋ su da ínɛnîi é pɛ́lɛ ílônii dínɛyâai dîa.

19Fúlu sɛŋ sii kélee tɛ́ géleŋ su, zirɛ da záa, a gɛɛ ka dîa-ni ká lɛ́ɛ a káfulu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Ǹɔni sîi kélee, sua sîi kélee, da ɣála-sɛŋ sii kélee, í dísîi siɣe feerɛ-feerɛ a gɛɛ ka dîa-ni ká lɛ́ɛ a káfulu.

21Mii-sɛŋ sii kélee, síɣe máŋ nyii-ŋai ǹɛ́lɛɛi mìi mɛni mai, í díŋa tɛ́ mà, ka dîa-ni kámɛni ma.”

22Nôa è nyíŋi kɛ̀. È mɛni-ŋai kélee ŋàa-see kɛ̀ nyii-ŋai Ɣâla è mò ma a gɛɛ é gɛi.

Zɛnɛse 7

Ǹya-fɛ̂ɛ kɛ́tɛi

1Yâwɛɛ è mò Nôa ma ǹyɛɛ, “Ka ípɛrɛi mu-ƀelai kélee ka tɛ́ géleŋ su, kpɛ́ni fêi, ŋa gáa a gɛɛ íkaa a núu sãa íƀarâai sáma.

2Sua sîi kélee maa waâi, zirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ síɣe da záa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Í sua sîi kélee maa fé waa ní, zirɛ tɔnɔ da záa tɔnɔ siɣe.

3Í ŋɔni sîi kélee zirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ síɣe da záa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ a gɛɛ dí lɛ́ɛ a dífulu ŋ̀ɛ́niɛi su.

4Kpɛ́ni fêi, fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ à tɛ̀ɛ ŋa pâi tuna pûi ǹɔii mâ a fólo kûu buu náaŋ a da kpíni kûu buu náaŋ. Ŋa pâi fúlu sɛŋ kélee su karâi ǹɔii ma nyii-ŋai ŋá dí gbɛ̀tɛi.”

5Nya ƀe Nôa è mɛni-ŋai kélee kɛ̀ nyii-ŋai Yâwɛɛ è mò ma a gɛɛ é gɛ́i.

6Nôa è kɛ̀ a kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (600) a tãi ǹyá-fɛɛ kɛ́tɛi è sìa la ǹɔii mɛi.

7Nya ƀe Nôa è tɛ̀ géleŋ su da nônii, ŋɔnɛnîi é pɛ́lɛ nônii dínɛyâai dîa a gɛɛ ǹyá-fɛɛi fé sèri dîa.

8Zua maa waa-ŋai da nyii-ŋai dímaa fé waa níi, da ŋɔni-ŋai da ŋála sãai kélee ǹɔii mai,

9da Nôa-ni dí tɛ̀ géleŋ su feerɛ-feerɛ, zirɛ da záa, yɛ̂ɛ berei Ɣâla è mò la Nôa mai.

10Ɣele kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tɛ́ɛ pôlu ma, ǹya-fɛɛ kɛ́tɛi è pà ǹɔii ma.

11Tãi Nôa è kɛ̀ la a kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi dai (600), ŋáloŋ veerɛi ŋɔɣele kûu puu káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi, maa ɣelei tí ǹɔii è kpɛ̀liŋ ǹá é ƀó, yá é kúla mu, ŋ̀ele-kɔlɔŋ lá é ƀó.

12Nya ƀe tuna è pù a fólo kûu buu náaŋ da kpíni kûu buu náaŋ.

13Maa ɣelei tí Nôa da nônii, Sɛ̂ŋ, Aaŋ da Zafɛ é pɛ́lɛ Nôa ŋɔnɛnîi ma da dílônii dínɛyâa saaƀai dí tɛ̀ géleŋ su.

14Dí tɛ̂ géleŋ su da fɛnɛ-sãa sii kélee, taai-tulɛ sii kélee, tɔara sãa sii kélee, ŋɔni sîi kélee da koôŋ sãa sii kélee, zirɛ da záa.

15Fúlu sãa sii kélee veerɛ-feerɛ dí tɛ̀ géleŋ su da Nôa-ni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Fúlu sãa kélee, zirɛ da záa dí tɛ̀ gélеŋ su yɛ̂ɛ berei Ɣâla è mò la mai. Nya ƀe Yâwɛɛ è gélеŋ lá tɛ̀.

17Ǹya-fɛɛi è kɛ̀ ǹɔii ma a ɣele kûu buu náaŋ. Ǹyái è fɛ̀ɛ a gɛ́tɛ é gélеŋ tɛ́ ɣelêi.

18Ǹyái è fɛ̀ɛ a zu kɛ́tɛ é sɛŋ kélee mɛi pɛ́lɛ ǹɔii su. Nya ƀe gélеŋ è nâa kɛ̀ seêni ǹyái ŋá gɛ́ tɛ̀ɛ-tɛɛ.

19Ǹyái è kɛ̀ a vɛ́ɛ ǹɔii ma nyii ǹyée tɔɔ-ŋai kélee mɛi pɛ̂lɛi.

20Ǹya-fɛɛi ŋɔmɛi-koya è kɛ̀ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔnii buu feerɛ káo lɔ́ɔlu ǹyée-ŋai mɛi.

21Sɛŋ fúlu kélee è sàa ǹɔii ma. Ŋɔni-ŋa, taa-tulɛ-ŋa, lɔɔ fɛnɛ sãa, tɔara sãa é pɛ́lɛ núu-kpune kélee ma.

22Fúlu sɛŋ kélee kɛ̀ ǹɔii mai dí sàa.

23È sɛŋ kélee su kâra, núu-kpune, fɛnɛ-sãa, tɔara sãa da ŋɔni-ŋai. Nôa da nyii-ŋai kɛ̀ gélеŋ sui dîa nɔ́ ƀé lɛ̀ɛ.

24Ǹya-fɛɛi è kɛ̀ ǹɔii ma a ɣele kûu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu (150).

Zɛnɛse 8

Ǹya-fɛ̂ɛi kpɛɛ ŋá

1Kɛ́lɛ Ɣâla fé nia ní Nôa ma da vɛnɛ-sãai é pɛ́lɛ daa tulɛ-ŋai dîa nyii-ŋai da dîa-ni díkelee dí kɛ̀ gélеŋ sui. Nya ƀe Ɣâla è fãa kɛ̀ é tɛ́ɛ ǹɔii mɛi, ǹyái é yéŋ.

2Nyá pɛlɛɛi kɛ̀ kulâi ǹɔii mui da dunai kɛ̀ kulâi ŋ̀ele-kɔlɔŋ sui, díkelee dí kpèra.

3Ǹyaŋ ǹyái è nâa kɛ̀ kpâlai ǹɔii ma. Ŋele kûu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu (150) kpɛɛ ŋá, ǹyái è nâa yèŋ.

4Ǹ̀áloŋ nɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋɔɣele kûui buu káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi su, gélеŋ è nâa yèŋ é sée Alala Yeei ma.

5Ǹyái è kɛ̀ yenîi é lɛ́ɛ la zu é seri ŋ̀áloŋ buui ma. Ǹ̀áloŋ buui ŋɔfólo maa-ŋuŋ mâ, ǹyée-ŋai ŋuŋ è nâa kùla.

6Ɣele kûu buu náaŋ kpɛɛ ŋá, Nôa è gélеŋ ŋɔwênai lá ƀò.

7È ƀíli-woo tɔnɔ tɛ̀ɛ gɛ́ koôŋ ǹɔii mɛi gɛ́ pà pôlu gélеŋ su é lɛ́ɛ la zu ǹyái é kpála.

8È ŋɔ́nɔ tòloŋ tɔnɔ tɛ̀ɛ a gɛɛ é gáa à kɛ̀ ǹyái a kpála ǹɔii ma.

9Kɛ́lɛ dòloŋ fé zeêi káa ní, è lì pôlu gélеŋ su, kpɛ́ni fêi, ǹyái è kɛ̀ niî ǹɔii ma. Nya ƀe Nôa è ǹyée kùla é dòloŋ sóŋ é ǹɔ́ gélеŋ su.

10È maa kpɛŋ kɛ̀ ŋɔ́nɔ a ɣele kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Nàa pôlu ma è dòloŋ tɛ̀ɛ ŋɔ́nɔ pôlu.

11Nya ƀe dòloŋ è pà pôlu a ŋ̀ele-wulii, láa ŋunu kɛ́ ƀô ǹá. Nôa è nâa gɔ̀lɔŋ a gɛɛ ǹyái a kpála ǹɔii ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12È ŋɔ́nɔ maa kpɛŋ kɛ̀ a ɣele kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Nàa pôlu ma è ŋɔ́nɔ dòloŋ tɛ̀ɛ pôlu. Dòloŋ fé ŋɔ́nɔ pá ní pôlu géleŋ su.

13Nôa kɛ́ɛ a kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da káo tɔnɔ (601), ŋ̀áloŋ maa-ŋuŋ ŋɔfólo maa-ŋuŋ sui, ǹyái è kpàla ǹɔii ma. Nya ƀe Nôa è géleŋ lá ƀò é ǹɔii mâ káa, é gáa a gɛɛ ǹyái kélee a kpála.

14Ǹ̀áloŋ veerɛi ŋɔfólo buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei, ǹɔii mâ è nâa kpàla.

15Nya ƀe Ɣâla è mò Nôa ma ǹyɛɛi,

16“Ka ínɛnîi da ílônii é pɛ́lɛ dínɛyâai dîa ka kula géleŋ su.

17Vúlu sãai kélee ka dîa-ni kákaa naai, kula a dîa, ŋɔni-ŋa, vɛnɛ-sãai, tɔara sãai, a gɛɛ dí lóŋ káa dí támaa dí ǹɔii láa fɛ́ɛ.”

18Nya ƀe Nôa da ŋɔnɛnîi da dílônii é pɛ́lɛ dílônii dínɛyâai dîa dí kùla géleŋ su.

19Vɛnɛ-sãai kélee, dɔara sãai kélee, ŋɔni-ŋa é pɛ́lɛ vúlu sãai kélee dîa, dí kùla géleŋ su yɛ̂ɛ berei dísîi káa lai.

Nôa è sâla kùla

20Nôa è Ɣâla-teƀele kpɛ̀tɛ Yâwɛɛ mɛni ma, é vɛnɛ-sãa maa waa-ŋai da ŋɔni maa waa-ŋai dɔnɔ-tɔnɔ síɣe é kéreŋ sala kula a dîa ŋ̀âla-teƀelei ma.

21Tãi Yâwɛɛ è géreŋ sala kúŋ nɛ̃ɛi kúŋ mèni lai, è mò ǹyɛɛi, “Fé pâi ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ ǹɔii náɣanîi núu-kpune mɛni ma, kpɛ́ni fêi, núu-kpune ŋɔkili-ŋa-sîai nyɔ́mɔ̂i é síɣe gɔ́ɔ pîlanii. Fé pâi ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ fúlu sɛŋ kélee su karâi ǹɔii mâ yɛ̂ɛ berei ŋá gɛ̀ lai.

22Tãi nɔ́ ǹɔii káa niî la naai, sí-sɛŋ sí tãi, dée tãi, kɔ́lɛ da wúleŋ-wuleŋ, sama-ɣêle da fólo ɣêle, kpíni da ɣele ƀɔ́ɔ dífe pâi kpɛɛ̂i ǹɔii ma.”

Zɛnɛse 9

Ɣâla è kpanaŋ-wooi gɛ̀ Nôa yêei

1Nya ƀe Ɣâla è lûwa làa Nôa ma da ǹônii ǹyɛɛ diai, “Ka ƀûu ƀó, ká ǹɔii láa fɛ́ɛ.

2Fɛnɛ-sãa kélee da pâi yaôi kâa da ŋɔni-ŋai, da dɔara-sãai é pɛ́lɛ ǹyɛ̃ɛ-ŋai dîa. Ŋa díkelee tɛ́ɛ kápɔ.

3Fúlu sãa kélee díkaa a mii-sãa kámɛni ma. Yɛ̂ɛ berei ŋá tuma-laa tɛ̀ɛ la kápɔi, ŋa sɛŋ kélee tɛ́ɛ kápɔ.

4Kɛ́lɛ káfe ŋ̀ãa lɛ́ɛ zu ká mìi.

5Kɛ́lɛ ŋa pâi káfulu-laai kpɛɣɛŋ ƀôi kákîe-ni yêei. Ǹ̀a pâi fúlu sãa kélee dífulu-laai kpɛɣɛŋ ƀôi da núu-kpune. Ŋa pâi núu-kpune ŋɔfúlu-laai kpɛɣɛŋ ƀôi díkîe-ni yêei.

6Ǹúui kélee a m̀arâŋ ŋãa pûi, da pâi ŋɔ̂i pûi. Kpɛ́ni fêi, ŋá núu-kpune kpɛ̀tɛ a ŋ̀gbîŋ ƀóloŋ-maa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7“Mɛni ma, ka ƀûu ƀó, ká táma ǹɔii su ká ǹáa fɛ́ɛ.”

8Nya ƀe Ɣâla è mò Nôa ma da ǹônii ǹyɛɛi,

9“Ka gáa, ŋa ŋ́gono tée káyêei ka kálônii nyii-ŋai pâi lɛɛ̂i kápôlui,

10da vúlu sãai kélee ka dîa-ni kákaa ǹɔii sui, ŋɔni, taa-tulɛ da fɛnɛ-sãai kélee, nyii-ŋai kùla géleŋ sui.

11Ŋa ŋ́gono tée káyêei a gɛɛ ya-fɛɛ fé ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ pâi ǹɔii su-sãa su karâi, a gɛɛ ya-fɛɛ fé ŋɔ́nɔ pâi ǹɔii su karâi.”

12Ɣâla è mò ǹyɛɛi, “Gbanaŋ-wooi maa ŋɛi-kɛ-maai ká ŋí nyii ŋá gɛ̀ kwa káa-ni kúloai, da vúlu sãai kélee díkaa ǹɔii sui, kásuui kélee mɛni ma.

13Ŋa ŋágbeimɛlɛi lâai ŋ̀elei su, ǹyaŋ a pâi kɛ̂i a ŋákpanaŋ-wooi maa ŋɛi-kɛ-maa kwa ǹɔii kúloai.

14Tãi ŋa gbeimɛ̂lɛi lâa la ŋ̀elei su ká gáai,

15Ŋákpanaŋ-wooi maa mɛni a tôo ŋ́gili ŋá nyii gáa kúloai kwa káa-ni da fúlu sɛŋ kéleei. Ǹyaŋ gɛ̀ ní ya-fɛɛ fé ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ pâi fúlu sãa kélee su karâi.

16Gbeimɛ̂lɛi à kɛ̀ ŋ̀elei su, ŋa pâi gâai, gɛ̀ ní ŋ́ɔlɔ-wɔlɔ kpanaŋ-wooi a pâi toôi ŋ́gili ŋá nyii gáa kúloai kwa fúlu sãa kélee díkaa ǹɔii sui.”

17Ɣâla è mò Nôa ma ǹyɛɛ, “Gbanaŋ-wooi maa ŋɛi-kɛ-maai ká ŋí nyii ŋá gɛ̀ kwa fúlu sãa kélee kúloai nyii-ŋai díkaa ǹɔii sui.”

Nôa da ǹônii-sinaai

18Nôa ǹônii ká ŋí nyii-ŋai kùla géleŋ sui. Sɛ̂ŋ, Aaŋ da Zafɛ. (Aaŋ è kɛ̀ a Keena ǹâŋ.)

19Ǹúu saaƀai ŋí ƀé kɛ̀ a Nôa ǹônii, ǹyaŋ dísuui su ƀé núu kélee è kùla naa.

20Nôa ƀé kɛ̀ a kpâlaŋ ŋá tii-kɛ-nuu maa-ŋuŋ nyii kpɔmɔ-kpalaŋ kɛ̂i.

21Tãi tɔnɔ è lɔɔ kpêle, nɔ̀ɔi é gɛ́ é láa ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi mu a gaŋ.

22Keena ǹâŋ, Aaŋ è ǹâŋ Nôa kaŋ kâa, é mò ǹêɣe-ni dîa ŋ̀énii ŋá.

23Sɛŋ da Zafɛ dí seɣe sîɣe dí bɛ́lɛ díkâraŋ ŋá dí sía a dípôlu-pere dí dínâŋ kaŋ mɛi pɛ́lɛ. Díŋɛi è kɛ̀ a dínaŋɔɔ, dífe dínâŋ kaŋ káa ní.

24Tãi Nôa è ŋ̀ɛ́i lá ƀô la ŋuŋ su é séɣeŋ, è mɛnii kɔ́lɔŋ ǹóŋ guro-tei è gɛ̀i,

25È mò ǹyɛɛi, “Náɣaŋ é kɛ́ Keena ma! Tɔɔ é kɛ́ a luɛ koi luɛ ŋɔnûai sáma.

26Lûwa é kɛ́ Yâwɛɛ Ɣâla ma nyii gáa a Sɛ̂ŋ ŋɔɣâlai! Tɔɔ Keena é kɛ́ a Sɛ̂ŋ ŋɔluɛ.

27Tɔɔ Ɣâla é Zafɛ ŋɔsuui ƀûu ƀó! Tɔɔ é kɛ́ Sɛ̂ŋ ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi mu! Keena é kɛ́ a ŋɔluɛ.”

28Ǹya-fɛɛi pôlu ma, Nôa è kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu (350).

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Nôa è kɛ̀ a kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlu (950) é lɛ́ɛ saâi.

Zɛnɛse 10

Nôa ǹônii-ni dísuui pîlaŋ-pere

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 1:5-23)

1Nôa ǹônii láa ƀe kɛ̀ a, Sɛ̂ŋ, Aaŋ da Zafɛ dísuui pîlaŋ-pere ká ŋí. Ǹûai ŋí dí lônii-sinaa maa sɔlɔ ƀô ǹya-fɛɛi pôlu ma.

2Zafɛ ǹônii-sinaai ƀa. Gomɛ, Magɔɔ, Madai, Zavaŋ, Tuba, Misɛ da Tira.

3Gomɛ ǹônii-sinaai ƀa, Asikena, Lifa da Togama.

4Zavaŋ ǹônii-sinaai ƀa, Ilaisa, Sipîŋ, Kitiŋ da Lôo.

5Yúo koo-ma-ƀelai dí kùla ǹûai ŋí kponôi. Zafɛ ǹônii-sinaai ƀe kɛ̀ a ǹûai nyii-ŋai díkaa dílɔii-ŋuŋ-ŋai su a dísîi-woo tɛi-tɛi-ŋai, yɛ̂ɛ berei dísuu-ŋai da dílɔii-ŋuŋ-ŋai káa lai.

6Aaŋ ǹônii-sinaai ƀa, Kusi, Ize, Lebia da Keena.

7Kusi ǹônii-sinaai ƀa, Siƀa, Avila, Sabata, Laama da Sateka. Laama ǹônii-sinaai ƀa, Siƀa da Dedaŋ.

8Kusi ǹóŋ-surɔ̂ŋ láa ƀa, Nimɔrɔ, nyii kɛ̀ a ǹúui maa-ŋuŋ nyii wála-wala támaa è kɛ̀ ǹyêei ǹɔii sui.

9È kɛ̀ a gbâna pili-nuu kɛ́tɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i. Mɛni ma da mò dîyɛɛi, “Tɔɔ Yâwɛɛ é í kɛ́ a loŋso kɛ́tɛ yɛ̂ɛ Nimɔrɔ.”

10Daa-lee-ŋai è kɛ̀ mɛi dîa ƀa, Beebɛ, Irɛ da Aka. Daa-lee-ŋai ŋí kélee díkɛ̀ Babelɔŋ lɔii sui.

11È kùla ǹɔii ŋí su é lí Asiria é Ninivɛ taa-leei, Liobɔ Iî taa-leei, da Kâla taa-leei-ŋai tɔ́ɔ naa,

12da Lesɛŋ taa-leei, nyii è dɔ̂ɔ Ninivɛ da Kâla taa-lee gɛ́tɛi loai.

13Ize è kɛ̀ a Ladia-ŋai dínâŋ da Anaŋ-ŋai, Lea-ŋai, Nafitu-ŋai,

14Patusi-ŋai, Kasu-ŋai, da Kulîi-ŋai, nyii-ŋai Felesia-ŋai dí kùla díkponôi.

15Keena è kɛ̀ a Sidɔŋ ǹâŋ, nyii kɛ̀ a ǹóŋ maa-ŋuŋ, ǹêɣe kɛ́ ƀô a Ita.

16Zɛbusi-ŋai, Amɔra-ŋai, Gɛgasi-ŋai,

17Iva-ŋai, Aki-ŋai, Sini-ŋai,

18Avada-ŋai, Zemari-ŋai da Ama-ŋai dí kùla máŋ Keena ŋɔsuui su. Naa pôlu ma Keena-ŋai dísuui è tàa-taa.

19Keena-ŋai dílɔii ŋɔsu-kɛtɛ è kùla Sidɔŋ nyii gáa Gera taa-leei ma perei, é seri Geza, Sodɔŋ, Gomora, Adama da Zeƀoliŋ, é seri Lasa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Aaŋ ǹônii-sinaai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuui káa la da dísîi-woo-ŋai, é pɛ́lɛ dílɔii-ŋuŋ-ŋai dîa da dínûai.

21Zafɛ ǹîa-surɔ̂ŋ Sɛ̂ŋ nyii kɛ̀ a Ibulu-ŋai kélee dínâŋ, ǹyaa máŋ è nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀô.

22Sɛ̂ŋ ǹônii-sinaai ƀe kɛ̀ a, Elaŋ, Asuɔ, Apasa, Ludi da Araŋ.

23Araŋ ǹônii-sinaai ƀa Uzi, Ɔ̂ɔ, Getɛ da Mɛsi.

24Apasa è kɛ̀ a Sila ǹâŋ, Sila kɛ́ ƀô a Ibɛ ǹâŋ.

25Ibɛ è lônii-sinaa feerɛ maa sɔlɔ ƀô. Dɔnɔ láa ƀé kɛ̀ a Pelɛ, kpɛ́ni fêi, ŋɔtãi mâ ǹɔii ŋáa è kɛ̀ a gɔlɛɛ. Gbélii láa ƀé kɛ̀ a Zotaŋ.

26Zotaŋ è kɛ̀ a Amoda ǹâŋ, Silɛfi, Azamavɛ, Zera,

27Adoraŋ, Uzaa, Dikila,

28Oba, Abimaɛ, Siƀa,

29Ofiɛ, Avila da Zoba. Diai ŋí kélee díkɛ̀ a Zotaŋ nônii.

30Ǹɔii dí kɛ̀ zui ŋɔkôya è kùla Misa é lí Sifa-pere é seri ǹyée lɔii mâ vóloi kulâi-pere.

31Sɛ̂ŋ ǹônii-sinaai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuui káa la, dísîi-woo-ŋai, dílɔii-ŋuŋ-ŋai da dínûai.

32Nôa ǹônii-sinaai dísuui ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuu pîlaŋ-pere káa la da dílɔii-ŋuŋ-ŋai. Ǹûai ŋí kponôi ƀé ǹúu suu-ŋai kélee dí kùla naa dí táa-taa ǹɔii su gwaa kélee ǹya-fɛɛi pôlu ma.

Zɛnɛse 11

Beebɛ pɛrɛ kɛ́tɛi

1Sîi-woo tɔnɔ nɔ́ ƀé kɛ̀ ŋ̀ɛ́niɛi su, ǹyaŋ ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀelai kélee da kâa zii-woo tɔnɔi ŋí ƀò.

2Tãi ǹûai dí lì la vóloi kulâi-perei, dí kwaa ma kàa Babelɔŋ lɔii su dí sée naa.

3Nya ƀe dí mò díkîe-ni dîa dîyɛɛi, “Ka pá kú pɔ̂rɔ kane kú géreŋ kpɔ́ a ǹélɛɛ.” Bɔ̂rɔ kane-ŋai dí kɛ̀ a pɛ́rɛ tɔɔ sɛŋ. Dí sɛŋ da kùla ǹɔii mu gɛɛ yɛ̂ɛ kotâa bɔ̂rɔ kane-ŋai see mɛni ma díkîe-ni mɛi.

4Dí mò díkîe-ni dîa dîyɛɛi, “Kwaa kú taa tɔ́ kúkpîŋ mɛni mà, kú pɛ́rɛ kɛ́tɛ tɔ́ɔ dôŋ é seri ŋ̀ele-kɔlɔŋ ma, kúlaa é kɛ́ ma a gɛɛ kúfe kɛ̀ nɔ́ a kútaa-taa ǹɔii su gwaa kélee.”

5Nya ƀe Yâwɛɛ è pà a gɛɛ é daai káa da bɛ́rɛi nyii-ŋai núu-kpune è dɔ̀ɔi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Gáa, díkaa a núu tɔnɔ, ǹyaŋ díla sîi-woo ké ƀô tɔnɔ. M̀ɛnii da pâi gêi gɔ́ɔ pîlanii nɔ́ ká ŋí. M̀ɛnii kélee da gbɛ̀tɛ a gɛɛ dí géi, bɔri a pâi kêi dîɛ.

7Tɔɔ kú lí naa kú dísîi-wooi sumo a gɛɛ dífe díkîe-ni lá-woo mɛni ŋɔ́nɔ.”

8Nya ƀe Yâwɛɛ è dítâa-taa kpɔ́ ǹɔii gwaa kélee. Dítaa tɔɔ mɛnii é nâa kpèra.

9Mɛni ma dí daai láa sèe a Beebɛ, kpɛ́ni fêi, nàa ƀé Yâwɛɛ è ǹɔii kélee ŋɔsîi-wooi sûmo naa é ǹûai táa-taa ǹɔii gwaa kélee.

Sɛ̂ŋ suu pîlaŋ-pere

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 1:24-27)

10Sɛ̂ŋ suu pîlaŋ-pere ká ŋí. Tãi è kɛ̀ la a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔi (100), è Apasa maa sɔlɔ ƀô kóraŋ feerɛ tɛ̀ɛ ǹya-fɛɛi pôlu ma.

11Apasa maa sɔlɔ ƀóɔɔ pôlu ma, Sɛ̂ŋ è kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu (500). È lônii-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀô máŋ.

12Tãi Apasa ǹyaŋ è kɛ̀ la ɣele ma a kóraŋ buu saaƀa káo lɔ́ɔlui, è Sila maa sɔlɔ ƀô.

13Apasa è kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ náaŋ káo saaƀa (403), Sila maa sɔlɔ ƀóɔɔ pôlu ma. È lônii-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀô ŋɔ́nɔ.

14Sila kɛ́ɛ ɣele ma a kóraŋ buu saaƀai, è Ibɛ maa sɔlɔ ƀô.

15Sila ǹyaa máŋ è kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ náaŋ káo saaƀa (403) Ibɛ maa sɔlɔ ƀóɔɔ pôlu ma. È lônii-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀô.

16Tãi Ibɛ è kɛ̀ la a kóraŋ buu saaƀa káo náaŋ, è Pelɛ maa sɔlɔ ƀô.

17Pelɛ maa sɔlɔ ƀóɔɔ pôlu ma, Ibɛ è kɛ̀ ɣele ma ŋɔ́nɔ a kóraŋ ŋuŋ náaŋ pôlu buu saaƀa (430), é lônii-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀó.

18Pelɛ ǹyaa máŋ è kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ buu saaƀa é lɛ́ɛ pâi Leu maa sɔlɔ ƀôi.

19Pelɛ è kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ (209) Leu maa sɔlɔ ƀóɔɔ pôlu ma. È lônii-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀô ǹyaa máŋ.

20Leu kɛ́ɛ ɣele ma a kóraŋ buu saaƀa káo feerɛ, è Siru maa sɔlɔ ƀô.

21Leu è kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (207) Siru maa sɔlɔ ƀóɔɔ pôlu ma. È lônii-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀô.

22Siru è kɛ̀ a kóraŋ buu saaƀa é lɛ́ɛ pâi Neɔ maa sɔlɔ ƀôi.

23È kóraŋ ŋuŋ feerɛ (200) kɛ̀ Neɔ maa sɔlɔ ƀóɔɔ pôlu ma. È lônii-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀô máŋ.

24Neɔ ǹyaa máŋ è kɛ̀ a kóraŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ é lɛ́ɛ pâi Tɛra maa sɔlɔ ƀôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25È kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ (119) kɛ̀ ɣele ma Tɛra maa sɔlɔ ɓɔ́ɔɔ pôlu ma. Ǹyaa máŋ è lônii-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ɓô.

26Tɛra è kɛ̀ a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ é Eberaŋ maa sɔlɔ ɓó da Neɔ é pɛ́lɛ Araŋ ma.

Tɛra suu pîlaŋ-pere

27Tɛra suu pîlaŋ-pere ká ŋí. È Eberaŋ maa sɔlɔ ɓô da Neɔ é pɛ́lɛ Araŋ ma. Araŋ ǹyaŋ ɓé La maa sɔlɔ ɓô.

28Araŋ è sàa ǹâŋ Tɛra túɛ Ɔ̂ɔ, Babelɔŋ lɔii su ɓɛ́i dí màa sɔlɔ ɓô naai.

29Nya ɓe Eberaŋ da Neɔ dí nɛnî kùla. Eberaŋ ŋɔnɛnîi láa ɓé kɛ̀ a Serai, Neɔ ŋɔnɛnîi láa kɛ́ ɓô a Maka. Maka è kɛ̀ a Araŋ ǹóŋ-nɛni. Araŋ è kɛ̀ a Ika ǹâŋ.

30Serai è kɛ̀ a gbómaa.

31Tɛra è ǹóŋ Eberaŋ sìɣe da Araŋ ǹóŋ La nyii kɛ̀ a ǹóŋ ŋɔlóŋ, é Serai siɣe nyii kɛ̀ a ǹóŋ Eberaŋ ŋɔnɛnîi, da dîa-ni dí kúla Babelɔŋ-ŋai dítaai su da kɛ̂ ma Ɔ̂ɔi, dí lí Keena lɔii su. Kɛ́lɛ tãi dí sèri la Araŋ taa-leei sui, dí sèe naa.

32Tɛra è kóraŋ ŋuŋ feerɛ káo lɔ́ɔlu (205) kɛ̀ ɣele ma. È sàa Araŋ taa-leei su.

Zɛnɛse 12

Ɣâla è Eberaŋ tòli

1Nya ɓe Yâwɛɛ è mò Eberaŋ ma ǹyɛɛi, “Kula ílɔii su da ínûai sáma, í kúla ínâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu í lí ǹɔii su ŋa pâi nèi yâi.

2Ŋa pâi ísuui su kɛ̂tɛi ŋá lûwa láa yâ, ŋá ílaa tɛ́ ɣelêi a gɛɛ í kɛ́ a lûwa.

3Ŋa pâi lûwa lâai diai dîa da lûwa làa yâi, ŋa diai náɣaŋ da ínàɣaŋ. Kpɛ́ni fêi, ǹɔii kélee a pâi lûwa sɔlɔ ɓôi ísarâi.”

4Nya ɓe Eberaŋ è lì yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai. Da La dí lì. Eberaŋ è kɛ̀ a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu a tãi è kùla la Araŋ.

5Nya ɓe Eberaŋ è ŋɔnɛnîi Serai sìɣe, da ǹîa lóŋ La, da díkɔ̃liŋ kélee nyii-ŋai dí zɔlɔ ɓô Araŋ, é pɛ́lɛ ǹûai kélee dîa kɛ̀ díyêei, dí Keena lɔii su-siai kúla, dí seri naa.

6Eberaŋ è sìa-sia ǹɔii su é lɛ́ɛ la zu é seri Morɛ wuru maa wáai mu Sɛkɛŋ kɔlɛ ma. (Tãi tí su Keena lɔii lonii dí kɛ̀ naa.)

7Nya ɓe Yâwɛɛ è kùla Eberaŋ ŋɛ́i ǹyɛɛ mai, “Ŋa pâi ǹɔii ŋí tɛɛ̂i ísuui pɔ́.” Nya ɓe Eberaŋ è Ɣâla-teɓele kpɛ̀tɛ naa Yâwɛɛ mɛni ma nyii kùla ŋ̀ɛ́i.

8È kùla naa é lí Bɛtɛ, vóloi kulâi-pere ǹyée lɔii su é ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi tɔ́ɔ naa. Bɛtɛ è kɛ̀ vóloi liî-pere, Eea kɛ́ ɓô vóloi kulâi-pere. Nàa ɓé è Ɣâla-teɓele tɔ̀ɔ naa Yâwɛɛ mɛni ma é ǹáa tóli.

9Nyíŋi pôlu ma, Eberaŋ è ŋɔ́nɔ sia sîɣe gɛ́ lì Keena lɔii kwára pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Eberaŋ káa Ize lɔii su

10Ǹyaŋ puru kɛ́tɛ è tòo ǹɔii tí su. Nya ƀe Eberaŋ è lì Ize a gɛɛ é lɛ́ɛ naa burii é kpɛ́ɛ. Kpɛ́ni fêi, burii è kɛ̀ a ŋánaa ǹɔii su.

11Tãi è kɛ̀ pâi serîi la Izei, è mò ŋɔnɛnîi Serai ma ǹyɛɛi, "Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ íkaa a nɛnî lɛ́lɛɛ núu kélee ŋɛ́i.

12Ize-ƀelai da íkàa, da pâi môi a gɛɛ ŋánɛnî ƀa yá. Ǹyaŋ gɛ̀ ní da pâi ḿbaâi í lɛ́ɛ díyêei a ífulu.

13Mó a gɛɛ Ǹzaaƀɔlɔ ƀa yá a gɛɛ ḿaa mɛni kélee su é sãa, ŋáfulu-laai é lɛ́ɛ ńyêei ísarâi."

14Tãi Eberaŋ è sèri la Ize lɔii sui, Ize-ƀelai dí gàa a gɛɛ nɛnîi lɛ̂lɛɛi kpɔ́ a ŋánaa.

15Nɛnîi ŋí káa Ize kaloŋ ŋɔnûai dîɛi, dí lì dí ǹɛ́lɛ mɛni ƀó mà. Nya ƀe dí lì la gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu.

16Gâloŋ è ǹyée sèe Eberaŋ mu a ǹɛ́lɛɛ ŋɔnɛnîi sârai. È ƀála tɛ̀ɛ bɔ́, niŋa, soo-sirɛ-ŋa, tíi kɛ́-sinaa, tíi kɛ-nɛyaa, soo-saa-ŋa da soo-fáleŋ-ŋa.

17Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è tɔ̂ŋ kpɛ̀ gâloŋ ma da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai a kɔlɔ-fela Eberaŋ ŋɔnɛnîi Serai mɛni ma.

18Nya ƀe gâloŋ è Eberaŋ tòli ǹyɛɛ mai, "Lé ƀé í gɛ̀ ŋí a ńyãai? Lé ƀé ífe mó ní ḿâ a gɛɛ Serai káa a ínɛnîi?

19Í mò a gɛɛ gáa a Ísaaƀɔlɔ ŋ́gɛ zìɣe a ŋánɛnî, lé mɛni ma? Mɛni ma ínɛnîi ká. Zíɣe ka ǹyaa ká lí."

20Nya ƀe gâloŋ è mò ǹûai dîa a gɛɛ dí gula ǹɔii su. Dí díkùla nàa da ŋɔnɛnîi é pɛ́lɛ dísãâi kélee dîa.

Zɛnɛse 13

Eberaŋ da La dí díŋaa kɔ̀lɛ

1Nya ƀe Eberaŋ da ŋɔnɛnîi é pɛ́lɛ gɔ̃liŋ ma da La-ni dí kùla Ize lɔii su dí lí Keena lɔii kwára-pere.

2Eberaŋ è kɛ̀ a dɔɔ a taa-tulɛ, sɛŋ-káne da gôo.

3Nya ƀe é kùla ǹɔii kwára-pere é lí Bɛtɛ ƀéi ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi è kɛ̀ naa a maa-ŋuŋ Bɛtɛ da Eea dí loai,

4ƀéi è Ɣâla-teƀele tɔ̀ɔ naa a maa-ŋuŋ. Nàa ƀé Eberaŋ è Yâwɛɛ láa tòli naa a maa ŋuŋ.

5La nyii da Eberaŋ dí lìi, ƀála-ŋa dí kɛ̀ ǹyêei máŋ da taa-tulɛ é pɛ́lɛ sua kɔlɔ seɣe pɛrɛ-ŋa dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Ǹɔii fé ké ní a gɛ́tɛ a gɛɛ difeerɛ dí sée ma. Kpɛ́ni fêi, díkɔ̃liŋ è kɛ̀ a dámaa a sɛŋ difa pɔ̂ri seêi kwaa tɔnɔ ma.

7Laa-saa è tòo Eberaŋ ŋɔtaa-tulɛ mɛi-kaa-ƀelai loai da La ŋɔŋai. (Tãi tí ma Keena-ŋai da Pɛriza-ŋai dí kɛ̀ ǹɔii tí su.)

8Nya ƀe Eberaŋ è mò La ma ǹyɛɛi, “Laa-saa fé kɛ̀ kwa yá kúloai da kútaa-tulɛ mɛi-kaa-ƀelai, kpɛ́ni fêi, kúkaa a núu tɔnɔ.

9Kɛrêi ǹɔii kélee káa íŋɛi túɛ? Kú kúŋaa kɔ́lɛ. Ƀà lì kɔɔ-yee mɛi-pere, ŋa pâi liî laa-mii-yee mɛi-pere. Ƀà lì laa-mii-yee mɛi-pere, ŋa pâi liî kɔɔ-yee mɛi-pere.”

10Nya ƀe La è ŋuŋ mu sìɣe é gáa a gɛɛ Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ mâ gwaa kélee yɔ̂i. Nàa è kɛ̀ yɛ̂ɛ Yâwɛɛ ŋɔsûai su, nàa ké ƀò ŋɔ́nɔ yɛ̂ɛ Ize lɔii su, Zoa-pere. (Nyíŋi è kɛ̀ Yâwɛɛ é lɛ́ɛ pâi Sodɔŋ da Gomora taa-ŋai su karâi.)

11Nya ƀe La è Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ mâ gwaa kélee sìɣe. È lì vóloi kulâi-pere. Dí nâa díŋaa kɔ̂lɛ.

12Eberaŋ è sèe Keena lɔii su, La é sée ǹyái kɔlɛ ma taa-lee-ŋai sáma, é lí a ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi Sodɔŋ.

13Ǹyaŋ Sodɔŋ-ƀelai dí kɛ̀ a ŋwana-lɔɔ-ƀela. Dí ƀò ŋɔnɔ a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela Yâwɛɛ ŋɛ́i.

Eberaŋ è lì Iburɔŋ

14Tãi Eberaŋ da La dí díŋaa kɔ̀lɛ lai, Yâwɛɛ è mò Eberaŋ ma ǹyɛɛi, “Íŋuŋ mu síɣe í ƀɛ́i káa íkaa naai, ǹɔii ŋûa-pere da ǹɔii kwára-pere, vóloi kulâi-pere da vóloi liî-pere.

15Ǹɔii kélee kpɔ́ ƀa gâai, ŋa pâi dɛ̂ɛi kápɔ ká ísuui kélee wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

16Ŋa pâi ísuui tâmai yɛ̂ɛ ŋãyai gáa ǹɔii mai a gɛɛ à kɛ̀ núu à pɔ̂ri ŋãyai lônoi ǹɔii ma, gɛ̀ ní da pâi ísuui lônoi.

17Ímu síɣe í sía ǹɔii gwaa kélee, kpɛ́ni fêi, ŋa pâi dɛ̂ɛi ípɔ.”

18Nya ƀe Eberaŋ è ŋɔsua kɔ̂lɔ seɣe pɛrɛi sîɣe é pá é sée Mamera wuru maa waa-ŋai mu, nyii-ŋai díkaa Iburɔŋ. Nàa ƀe è Ɣâla-teƀele tɔ̀ɔ naa Yâwɛɛ mɛni ma.

Zɛnɛse 14

Eberaŋ è La ŋuŋ ma ƀò

1Babelɔŋ kaloŋ Amalafɛ da Ilasa kaloŋ Alio é pɛ́lɛ Elaŋ lɔii ŋɔkâloŋ Kedolaomɛ ma da Goiiŋ lɔii ŋɔkâloŋ Tidai-ni dítãi ma,

2dí kɔ́ pɛ̀lɛ Sodɔŋ kaloŋ Bera ma da Gomora kaloŋ Bɛsa, da Adama kaloŋ Sina da Zeƀoliŋ kaloŋ Simebɛ, é pɛ́lɛ Bela (ǹyaa ƀa Zoa) lɔii ŋɔkâloŋ ma.

3Nya ƀe ǹûai ŋí kélee dí kòyaŋ Sidiŋ tiŋ-tiŋ su, nyii da dòli a Ǹyúo Saai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Dí tíi kɛ̀ Kedolaomɛ mì a kóraŋ puu káo feerɛ, kɛ́lɛ góraŋ buu káo saaƀai su dí tɔ̀ɔ mà.

5Góraŋ buu káo náaŋ su Kedolaomɛ da gâloŋ-ŋai kélee kɛ̀ bôlui, dí pà dí Lefaiŋ-ŋai yée-mɛi ɣále ƀɛ́i da nàa tòli a Asero Kanayiŋ, dí Zuzi-ŋai lókwa ƀɛ́i da nàa tòli a Aaŋ, dí Emiŋ-ŋai yée-mɛi ɣále ƀɛ́i da nàa tòli a Kiliataiŋ tiŋ-tiŋ sui.

6Dí Ori-ŋai yée-mɛi ɣále ɲyée lɔii su da nàa tòli a Siɛi, dí seri Ɛɛ-paraŋ, nyii gáa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ koyaŋ mai.

7Dí pène pôlu dí pá Imisipa, ƀɛ́i da nàa tòli máŋ a Kedɛi, dí Amɛlɛka-ŋai dílɔii kélee síɣe. Dí Amɔra-ŋai yée mɛi ɣále máŋ, nyii-ŋai kɛ̀ Azazoŋ Tamai.

8Nya ƀe Sodɔŋ kaloŋ da Gomora kaloŋ, Adama kaloŋ da Zeƀoliŋ kaloŋ é pɛ́lɛ Bela (ɲyaa ƀa Zoa) kaloŋ ma, dí lì dí kɔ́ pɛ́lɛ

9Elaŋ kaloŋ Kedolaomɛ ma da Goiiŋ kaloŋ Tidai, Babelɔŋ kaloŋ Amalafɛ é pɛ́lɛ Ilasa kaloŋ Alio ma Sidiŋ tiŋ-tiŋ kɔlɛ. Kâloŋ náaŋ dí tɔ̀ɔ kâloŋ lɔ́ɔlu mâ.

10Ɲyaŋ lóa siŋɔɔ támaa è kɛ̀ Sidiŋ tiŋ-tiŋ kɔlɛ. Tãi Sodɔŋ da Gomora kaloŋ-ŋai dí pù lai, da-ni dí tòo ɲoa-ŋai su, gbéli-ŋai dí pù dí lí ɲyéei su.

11Nya ƀe díkpɔara-ƀelai dí Sodɔŋ da Gomora sãai kélee sìɣe da dímii-sãai, dí lí a dîa.

12Dí Eberaŋ ɲêɣe lóŋ La nyii kɛ̀ máŋ Sodɔŋ da ɲyée-ŋa-sãai kélee sìɣe.

13Ɲûai pûi, dɔnɔ è pà é Ibulu kaloŋ Eberaŋ kíli ŋá pono. Eberaŋ ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi è kɛ̀ Amɔra-nuui Mamera ŋɔwúru maa waa-ŋai kɔlɛ. Mamera è kɛ̀ a Ɛsekɔ da Anɛ-ni dília. Dí kɛ̀ a Eberaŋ ŋɔkpɔŋ-maa-ƀela.

14Tãi Eberaŋ è mèni la a gɛɛ da ŋɔkáayɔɔi sóŋ a kɔ-sôŋ, è ŋɔkúluƀa ŋuŋ saaƀa pôlu puu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀai (318) sìɣe nyii-ŋai kɛ̀ ŋɔpɛ́rɛi mui, da dîa-ni dí lɛ́ɛ gâloŋ-ŋai pôlu dí lí Daŋ.

15Nya ƀe è díŋaa kɔ̀lɛ gbínii su, da ŋɔyée-mu-ƀelai dí díkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále dí díkpɛ dí lɛ́ɛ dípôlu dí seri Obaa, ƀɛ́i nàa káa Dɛmɛika ŋûa-perei.

16Nya ƀe è pà pôlu a zãâi kélee da ŋɔkáayɔɔi La ŋɔsãai da nɛyâai é pɛ́lɛ ɲûai dîa.

Mɛkisɛdɛ è lûwa làa Eberaŋ ma

17Tãi Eberaŋ è kùla la Kedolaomɛ da gâloŋ-ŋai kɛ̀ gɔlɛ díyee mɛi ɣále siai mai, Sodɔŋ kaloŋ è lì dúɛ tɔ̂i Savɛ tiŋ-tiŋ su (ƀɛ́i da nàa tòli a Gâloŋ ŋɔtiŋ-tiŋ).

18Salɛŋ Kaloŋ da dòli a Mɛkisɛdɛ, è pà bɔ́ a kpólo da ŋwãai. È kɛ̀ a Ɣâla nyii Màa Tɛ̂ɛi a Gɛ́tɛi, ŋɔsâla-laa soŋ-nuui.

19Nya ƀe è lûwa làa Eberaŋ ma ɲyɛɛi, “Ɣâla nyii Màa Tɛɛ̂i a Gɛ́tɛi, nyii ŋ̀elei kpɛ̀tɛ da ɲɔii ŋɔlûwai é kɛ́ Eberaŋ ma!

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Lûwa é ké Ɣâla ma nyii màa tɛɛ̂i a gɛ́tɛi, nyii íkpɔara-ƀelai tôo íyêei!” Nya ƀe Eberaŋ è zãâi kélee buu-ɣelei tɛ̀ɛ Mɛkisɛdɛ pɔ́ nyii è gùla yêei kɛ̂i.

21Nya ƀe Sodɔŋ kaloŋ è mò Eberaŋ ma ǹyɛɛi, “Ŋánûai tɛ́ɛ ḿbɔ, í zãâi síɣe a ípɔɔ.”

22Kɛ́lɛ Eberaŋ è mò ma ǹyɛɛi, “Ŋa ḿvoo Yâwɛɛ yêei nyii Màa Tɛɛ̂i a Gɛ́tɛi, nyii ŋ̀elei kpɛ̀tɛ da ǹɔii,

23a gɛɛ fé yee-kâro tɔnɔ kpîŋ, kpaa máŋ kɔlɔ-ɣɛli da sɛŋ kélee sìɣe nyii gáa a ípɔɔi, ífa la mó la yɛ̂ɛi, ‘Ńyãa ƀé Eberaŋ tɔ̀ɔ.’

24Fé pâi sɛŋ da kélee siɣêi é kúla mii-sɛŋ pôlu nyáŋkpa-ŋai dí mìi, da zãâi ǹûai kwa dîa-ni kú lìi, dí ŋáa kɔ̀lɛ díloai. Maa-ƀelai ƀa Anɛ, Ɛsekɔ da Mamera. Tɔɔ dí díwɔ sãai sɔlɔ ƀó.”

Zɛnɛse 15

Gbanaŋ-wooi Ɣâla è gɛ̀ Eberaŋ yêei

1Mɛni-ŋai ŋí kélee pôlu ma, Yâwɛɛ è lòno Eberaŋ pɔ́ zî̃a su ǹyɛɛ mai, “Eberaŋ, ífe yào. Ŋa pâi ímaa kɔ̃ɔ̃i. Ífela-fei a pâi kɛ̂i a gɛ́tɛ.”

2Kɛ́lɛ Eberaŋ è mò ma ǹyɛɛi, “Óo Yâwɛɛ Ɣâla, lé ƀé ƀa pâi dɛ̂ɛi ḿbɔ, kpɛ́ni fêi, fé pâi lóŋ maa sɔlɔ ƀôi? Ǹúui ŋ̀gɔ̃liŋ a pâi lɛɛ̂i ǹyêei ǹyaa ƀa Ilieze nyii kùla Dɛmɛikai?”

3Eberaŋ è mò ma ŋɔ́nɔ ǹyɛɛi, “Gáa, ífe lóŋ tɛ̀ɛ ní ḿbɔ. Ǹúɛi gáa ŋápɛrɛi mui, ǹyaa ƀé pâi lɛɛ̂i ŋ̀gɔ̃liŋ mɛi.”

4Nya ƀe Yâwɛɛ è lòno bɔ́ ǹyɛɛ mai, “Nalôŋ ŋí fé pâi lɛɛ̂i íkɔ̃liŋ mɛi. Íkpîŋ lóŋ ƀé pâi lɛɛ̂i íkɔ̃liŋ mɛi.”

5Nya ƀe Ɣâla è kùla la ŋ̀énii ŋá ǹyɛɛ mai, “Ǹélei su káa à kɛ̀ ƀà pɔ̂ri Bɛmɛlɛŋ-káo-ŋai lônoi, í dílono. Bere ƀé ísuui a pâi tâmai la.”

6Nya ƀe è làa a Yâwɛɛ. Ǹyaŋ Yâwɛɛ è ŋɔlaa-lai sìɣe a tɔ̃yâ-laa.

7Nya ƀe è mò ma ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii íkùla Babelɔŋ-ŋai dítaai su da kɛ̂ ma Ɔ̂ɔi, ŋá pá a yá a gɛɛ ŋá ǹɔii ŋí tɛ́ɛ ípɔ a ípɔɔ.”

8Kɛ́lɛ Eberaŋ è mò ma ǹyɛɛi, “Óo Yâwɛɛ Ɣâla, ŋa pâi gɔ́lɔŋ-pere kɛ̂i léŋ a gɛɛ ǹɔii a pâi kɛ̂i a ḿbɔɔ?”

9Yâwɛɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Pá mî a kóraŋ saaƀa niŋa loŋ, da kóraŋ saaƀa ƀoli saa, da kóraŋ saaƀa ƀála-sirɛ da tòloŋ tɔnɔ é pɛ́lɛ popôo loŋ ma.”

10Nya ƀe è pà a dîa bɔ́ é dípaa é dísu tée a gbua feerɛ-feerɛ, é gbua láa tɛi-tɛi gîe-ni ténin ma, kɛ́lɛ vé ŋɔni-ŋai su tée ní.

11Tãi ŋɔni-ŋai dí pà la a gɛɛ dí zua poma-ŋai lúu kpélei, Eberaŋ è díkpɛ̀.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Tãi vólo-kaoi è kɛ̀ kpɛɛ̂i la ɣele mai, Eberaŋ è pìli nyii su kôyaa su. Ǹyaŋ kpíni
kɛ́tɛ è tòo ma.

13Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Eberaŋ ma ǹyɛɛi, “Dɔ̃yâi ŋí kɔ́lɔŋ a gɛɛ ísuui su-ƀela da pâi
kɛ̂i a ŋɔ̃ya-ŋa lɔii da su nyii vé a dípɔɔi. Da pâi kɛ̂i naa a luɛ-ŋa. Da pâi dímɔ̃lɛi naa
kóraŋ ŋuŋ náaŋ (400) yée mu.

14Kɛ́lɛ ǹɔii-ŋuŋ da pâi tíi kɛ̂i mîi, ŋa pâi ŋɔmɛnii ŋá teɛ̂i. Nyíŋi pôlu ma, da pâi
kulâi naa a tɔɔ-laa su kɛ́tɛ.

15A kɛ̀ a yá, ƀa pâi liî ínâŋ-ni pɔ́ lii-see su. Ƀa pâi pɔlɔ̂i a ŋánaa í lɛ́ɛ saâi.

16Ílônii díwɔ̂ lonii lônii díɣeniɛi su, da pâi pâi pôlu ƀɛ́, kpɛ́ni fêi, Amɔra-ŋai
díŋwana-lɔɔi fé niî kpɛɛ ní.”

17Tãi vólo-kaoi è tòo la gbínii é pɛlɛ̂i, ŋɔŋ-luru da ŋɔŋ-soŋ dí tɛ̀ɛ zua kpua-ŋai ŋí
loai.

18Maa ɣelei tí Yâwɛɛ è góno tèe Eberaŋ yêei ǹyɛɛ mai, “Ŋa ǹɔii ŋí tɛ́ɛ ísuui pɔ́ é
kúla Ize lɔii kóyaŋ ma é seri Yufeletii Ya-leei mâ nyii gáa a

19Kɛŋ lɔii, Kɛŋ-ŋai, Kamoni-ŋai,

20Ita-ŋai, Pɛriza-ŋai, Lefaiŋ-ŋai,

21Amɔra-ŋai, Kɛŋ-ŋai, Gɛgasi-ŋai da Zɛbusi-ŋai dílɔii.”

Zɛnɛse 16

Eega da Isimai

1Eberaŋ ŋɔnɛnîi, Serai fé lóŋ maa sɔlɔ ƀó ní mì. Ize nɛni tɔnɔ ƀé kɛ̀ Serai yêei nyii
da kâa dòli a Eega.

2Nya ƀe Serai è mò Eberaŋ ma ǹyɛɛi, “Gáa Yâwɛɛ fé gɛ́ ní a gɛɛ ŋá lóŋ maa sɔlɔ
ƀó. Ńyee mu-nɛnii síɣe é kɛ́ íyêei. Tãi da ŋa pâi nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀôi zârai.” Nya
ƀe Eberaŋ è ŋɔnɛnîi wóo sìɣe a tɔ̃yâ.

3Eberaŋ kɛ́ɛ Keena lɔii su a kóraŋ puui, ŋɔnɛnîi Sârai è ǹyée mu-nɛnii Eega sìɣe
naa pôlu ma, nyii kɛ̀ a Ize nɛnîi, é dɛ́ɛ ŋɔsurɔ̂ŋ Eberaŋ pɔ́ a ŋɔnɛnî.

4Nya ƀe Eberaŋ è lɔ̀ a Eega pɔ̂rɔŋ, é koo síɣe. Tãi Eega è gàa la a gɛɛ a koo síɣei,
vé ŋɔ́nɔ kɛ́ ní ƀaa-kɛ-maa tɛɛ̂i ŋɔmɛi-nuui Serai pɔ́.

5Nya ƀe Serai è mò Eberaŋ ma ǹyɛɛi, “Ímaa-mɛni ƀa mɛni nyɔ́mɔɔi ŋí kɛ̂i a ńyãai.
Ŋá ńyee mu-nɛnii tɛ̀ɛ ípɔ, kɛ́lɛ tãi è gàa la a gɛɛ a koo síɣei, vé ŋɔ́nɔ ƀaa-kɛ-maa
tɛɛ̂i ḿbɔ. Tɔɔ Yâwɛɛ é kúloai mɛni ŋá tée!”

6Kɛ́lɛ Eberaŋ è mò Serai ma ǹyɛɛi, “Gáa, wála-wala káa íyêei íyee mu-nɛnii mɛi.
Ǹmɛnii ƀa ŋ̀wɛ̂lii í gɛ́ lai, gɛ́ la.” Nya ƀe Sârai è ŋ̀ɛ́i sèe ma é pú.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Yâwɛɛ ŋɔkélai è Eega kàa ya-loa da kɔlɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Ǹya-loai ŋí è kɛ̀ Suɔ perei ma.

8Nya ƀe Ǹŋâla-taa-kelai è mò mà ǹyɛɛi, “Serai yée-mu-nɛnii Eega, ƀa kulâi mí, ƀa liî mí?” Eega è mò ma ǹyɛɛi, “Ŋa pûi, ŋá kúla ḿɛi-nuui Sârai yêei.”

9Ǹŋâla-taa-kelai è mò ma ǹyɛɛi, “Pene pôlu ímɛi-nuui pɔ́ í kɛ́ mu.”

10 Ǹŋâla -taa-kelai è ŋɔ́nɔ mò mà ǹyɛɛi, “Ŋa pâi ísuui su kɛ̂tɛi a sɛŋ núu fa pɔ̂ri ǹônoi.”

11 Ǹŋâla -taa-kelai è mò mà ŋɔnɔ ǹyɛɛi, “Gáa íkoo káa yâ, ǹyaŋ ƀa pâi lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀôi. Ƀa pâi ǹáa seêi a Isimai. Kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a ŋ̀óli tɔ́ɔ ímɛni-solii ma.

12A pâi kɛ̂i a lii nyɔ̂ŋ-goi nuu. Ǹyée a pâi kɛ̂i núu kélee mâ. Núu kélee yée kɛ́ ƀô mà. A pâi tɔ̂i ŋɔnûai kélee dîa.”

13Yâwɛɛ nyii lòno Eega pɔ́i, Eega è ǹáa sèe a Ǹúu Káa Ɣâlai, kpɛ́ni fêi, è mò ǹyɛɛi, “Ŋá Ɣâla kàa a tɔ̃yâ ŋá lɛ́ɛ a ḿvulu gáa pôlu mai?”

14Mɛni ma dí nya-loai tòli a Vúlu-laa Ɣalai ŋɔya-loai. Gáa Kedɛ da Berɛ loai.

15Nya ƀe Eega è lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀô Eberaŋ mì, Eberaŋ é ǹóŋ láa sée a Isimai.

16Eberaŋ è kɛ̀ a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi da a tãi Eega è Isimai maa sɔlɔ ƀô la mìi.

Zɛnɛse 17

Núu seɛɛ kpono-mɛi ƀa Gbanaŋ-wooi maa ŋɛi-kɛ-maai

1Tãi Eberaŋ è kɛ̀ la a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ, Yâwɛɛ è pà bɔ́ ǹyɛɛ mai, “Ḿyãa ƀa Ǹwála-wâla kélee Ɣalai. Ŋ́oo mɛni ítûa a zãa ŋɛ́i-túɛ. Í kɛ́ a núu sãa. Ísɔŋ fé kɛ̀ yâ.

2Ŋa pâi kpanaŋ-woo kɛ̂i kwa yá kúloai, ǹyaŋ ŋa pâi ísuui su kɛ̂tɛi.”

3Nya ƀe Eberaŋ è pɛ̀lɛ ǹɔii ma Ɣâla ǹyɛɛ mai,

4“Ŋákpanaŋ-wooi káa íyêei. Ƀa pâi kɛ̂i a lɔii-ŋuŋ támaa ǹâŋ.

5Ílaa fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a Eberaŋ. Kɛ́lɛ ílaa a pâi kɛ̂i a Eberaɣɛ̃ɛ. Kpɛ́ni fêi, ŋa íkɛ a lɔii-ŋuŋ támaa ǹâŋ.

6Ŋa pâi íƀûu ƀôi a ŋánaa. Lɔii-ŋuŋ támaa da pâi kúlai ísuui su. Kâloŋ támaa dí kúla íkponôi.

7“Ŋákpanaŋ-wooi a pâi kɛ̂i kwa yá kúloai. A pâi máŋ kɛ̂i kúloai kwa ísuui nyii pâi lɛ̀ɛi ípôlui da díwɔ suui wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ŋa pâi kɛ̂i a Íɣâla da ísuui nyii pâi lɛ̀ɛi ípôlui Ŋɔɣâla.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Ǹɔ̃ya lɔii ŋí íkaa mai, nyii gáa a Keena lɔii kéleei, ŋa pâi dɛ̂ɛi ípɔ, ŋá dɛ́ɛ ísuui pɔ́ nyii pâi lɛ̀ɛi ípôlui. A pâi kɛ̂i a kápɔɔ wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ǹyaŋ ŋa pâi kɛ̂i a Díɣâla.”

9Nya ƀe Ɣâla è mò Eberaɣɛ̃ɛ ma ǹyɛɛi, “A kɛ̀ a yá, ƀa pâi ŋákpanaŋ-wooi ŋaa-see kɛ̂i. Ísuui é ŋaa-see kɛ́ ípôlu ma, é seri dísuui kóyaŋ ma.

10Ŋákpanaŋ-wooi ká nyii fɛ̂ɛ é lɛ́ɛ íkili ŋá kwa yá kúloai da ísuui nyii pâi lɛ̀ɛi ípôlu mai. Fɛ̂ɛ dí zinâai kélee sée kpono-mɛi.

11Ǹyaŋ nyíŋi a pâi kɛ̂i a gbanaŋ-wooi maa ŋɛi-kɛ-maa nyii gáa kwa yá kúloai.

12Surɔ̂ŋ-loo kélee da maa sɔlɔ ƀô kásuui sui fɛ̂ɛ dí zee kpono-mɛi tãi a kɛ̀ la a fólo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa, maa sɔlɔ ƀoɔɔ pôlu mà. Kpaa máŋ a kɛ̀ dí ǹyá a sɛŋ-kao ŋɔ̃ya yêei nyii vé kásuui sui, fɛ̂ɛ nɔ́ dízee kpono-mɛi.

13Zurɔ̂ŋ-looi kélee da maa sɔlɔ ƀô kápɛrɛi mu kpaa máŋ ká ǹyá a sɛŋ-kaoi, fɛ̂ɛ dí dísee kpono-mɛi. Mɛni ma ŋákpanaŋ-wooi a pâi kɛ̂i káyêei a wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ kpanaŋ-woo.

14Surɔ̂ŋ kélee vé kpɛtɛ níi, da pâi gulâi ŋɔnûai sáma, kpɛ́ni fêi, vé ŋákpanaŋ-woo ŋaa-see kɛ́ ní.”

15Nya ƀe Ɣâla è mò Eberaɣɛ̃ɛ ma ǹyɛɛi, “A kɛ̀ a ínɛnîi Serai, ífe ŋɔ́nɔ dòli a Serai, kɛ́lɛ ǹáa a pâi kɛ̂i a Seera.

16Ŋa pâi lûwa lâai mà, ŋá lóŋ-surɔ̂ŋ tɛ́ɛ bɔ́ naa pôlu ma. Ŋa pâi lûwa lâai ma. Ǹyaŋ a pâi kɛ̂i a lɔii-ŋuŋ támaa ǹee. Kâloŋ támaa dí kúla gbonôi.”

17Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è ŋuŋ ma pìlaŋ é ɣɛ́lɛ é mó goi-pere, ǹyɛɛi, “Kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ (100) kpakolo a pɔ̂ri lóŋ maa sɔlɔ ƀôi? Seera nyii gáa a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ, a pɔ̂ri lóŋ maa sɔlɔ ƀôi?”

18Eberaɣɛ̃ɛ è mò Ɣâla ma ǹyɛɛ, “Tɔɔ Isimai é kɛ́ a ŋ́gɔ̃liŋ nâmu.”

19Kɛ́lɛ Ɣâla è mò ma ǹyɛɛi, “Kpaa. Kɛ́lɛ ínɛnîi Seera a pâi lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀôi. Ǹáa sée a Aise (zu-kulai ƀa a ɣɛ́lɛ). Ŋa pâi ŋákpanaŋ-wooi kɛ̂i ǹyêei, nyii pâi kɛ̂i a wɔlɔ-wɔlɔ kpanaŋ-woo kwa ŋɔsuui nyii pâi lɛ̀ɛi bôlu mai kúloai.

20À kɛ̀ a Isimai, ŋá íwoo mèni m̀ɛni ma. Gáa, ŋa pâi lûwa láai ma, é ƀûu ƀó, ŋɔsuui su é kɛ́tɛ. A pâi kɛ̂i a kâloŋ puu káo feerɛ ǹâŋ. Ǹyaŋ ŋa pâi gɛ̂i a lɔii-ŋuŋ kɛ́tɛ mɛi-nuu.

21Kɛ́lɛ ŋa pâi ŋákpanaŋ-woo kɛ̂i Aise yêei, nyii Seera a pâi maa sɔlɔ ƀôi yɛ̂ a góraŋ tí ŋɔtãi kɛ́ɛ ŋíi.”

22Tãi Ɣâla è kpɛ̀ɛ la a lónoɔɔ Eberaɣɛ̃ɛ pɔ́i, Ɣâla è lì.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è ǹóŋ Isimai sìɣe da ǹúɛ-ŋai kélee dí dímaa sɔlɔ ƀô ŋɔpɛ́rɛi mui é pɛ́lɛ nyii-ŋai dîa è díyâ a sɛŋ-kaoi, da zinâa-nɛyâai kélee kɛ̀ ŋɔpɛ́rɛi mui, é dísee kpono-mɛi a maa ɣelei tí yɛ̂ɛ berei Ɣâla è mò la mai.

24Eberaɣɛ̃ɛ è kɛ̀ a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ dí lɛ́ɛ zeei kpono-mɛi.

25Ǹóŋ Isimai è kɛ̀ a kóraŋ puu káo saaƀa dí lɛ́ɛ zeei kpono-mɛi.

26Maa ɣele tɔnɔi tí dí Eberaɣɛ̃ɛ da ǹóŋ Isimai dísee kpono-mɛi.

27Dí dísee kpono-mɛi da ŋɔpɛ́rɛi mu-sinaai kélee é pɛ́lɛ nyii-ŋai dîa dí dímaa sɔlɔ ƀô ŋɔpɛ́rɛi mui da nyii-ŋai è díyà a sɛŋ-kao ŋɔ̃ya-ŋa yêei.

Zɛnɛse 18

Aise maa sɔlɔ ƀɔ́ɔɔ maa kpanaŋ-wooi

1Nya ƀe Yâwɛɛ è kùla Eberaɣɛ̃ɛ ŋɛ́i tãi è kɛ̀ seêni la Mamera wuru-ŋai mu ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi láƀelei vóloi ŋái.

2È ŋuŋ mu sìɣe é nàa káa, ǹyaŋ è kpakolo saaƀa kàa tɔɔni ŋ̀ɛ́i. Tãi è díkàa lai, è kùla ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi láƀelei a kîrɛ é lí é díla koyâŋ. È tôo ǹɔii ma

3ǹyɛɛi, "Ŋánuu-namui, à kɛ̀ ílii lâai ḿaa mɛni ma, ífe tɛ̀ɛ ḿâ ńyãai a íyee mu-nuui.

4Tɔɔ dí pá a yá loŋ ká kákɔɔ maa wáa, ká káfii tɔ́ɔ ŋ̀úrii mu.

5Tãi kâ pá la ḿbɔ naa ńyãai a káyee mu-nuui, ŋa pâi kpólo loŋ kpɛtɛ̂i kâa. Ká kálii maa sóŋ ká lɛ́ɛ pâi tɛɛ̂i." Nya ƀe dí mò ma dîyɛɛi, "Gɛ́ yɛ̂ɛ berei í mò lai."

6Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è lì zua kɔlɔ seɣe pɛrɛi mu a maa félaa Seera pɔ́ naa, é mó ma ǹyɛɛi, "Zɛŋ kɔ̂ɔŋ kɔpui síɣe í felaƀa kɔ̂ɔŋ zu saaƀa í kpólo kpua saaƀa kpɛ̀tɛ a maa félaa."

7Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è lì ŋɔniŋa-ŋai sáma é zolaŋ tɔnɔ soŋ zu é dɛ́ɛ ŋɔyée mu-nuui pɔ́ a gɛɛ é gbɛ̀tɛ a maa félaa.

8Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è pà a niŋa ŋíni-ya kpona da niŋa ŋíni-ya é pɛ́lɛ niŋa sua ma è gbɛtɛ dímɛni mai, é zee díŋɛi. È tɔ̀ɔ díkɔlɛ ŋ̀úrii mu díkɛ dílaa mìi.

9Dí mò ma dîyɛɛi, "Ínɛnîi Seera kɔɔ?" Nya ƀe è mò dîa ǹyɛɛi, "Gáa zua kɔlɔ seɣe pɛrɛi mu."

10Ŋ̀ɔ̃yai dɔnɔ è mò ǹyɛɛi, "Kóraŋ tɔnɔ à tɛ̀ɛ ŋa pâi pâi pôlu ƀɛ́, ǹyaŋ ínɛnîi Seera a pâi lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀôi." Seera wóli è kɛ̀ a dɔɔ zua kɔlɔ seɣe pɛrɛi láƀelei Eberaɣɛ̃ɛ pôlu-pere.

11Eberaɣɛ̃ɛ da Seera dí nâa kɛ̀ a dípɔlɔɔ. Seera ŋɔlóŋ káa tãi è nâa tɛ̀ɛ.

12Nya ƀe Seera è ɣɛ̀lɛ goi pere ǹyɛɛi, "Ŋa nâa pɔlɔ, ŋásurɔ̂ŋ a pɔlɔ, ŋa pɔ̂ri lóŋ kâai?"

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Yâwɛɛ è mò Eberaɣɛ̃ɛ ma ǹyɛɛi, “Seera è ɣɛ̀lɛ lé mɛni ma, gɛ́ mò ǹyɛɛ, ‘Ŋa pɔ̂ri ŋɔ́nɔ lóŋ kâai ǹyaŋ ŋa nâa pɔlɔi?’

14Mɛni da káa naa gbanaŋɔ̂i Yâwɛɛ ma? Kóraŋ tɔnɔ à tɛ̀ɛ ŋa pâi pâi pôlu ípɔ. Ǹyaŋ ínɛnîi Seera a pâi lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀôi.”

15Kɛ́lɛ Seera è zîa tòo, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ yaôi, ǹyɛɛ, “Fé ɣɛ́lɛ ní.” Kɛ́lɛ ŋɔ̃ya nalôŋ è mò ma ǹyɛɛi, “Kpao, í ɣɛ̀lɛ.”

Eberaɣɛ̃ɛ è Ɣâla fɛ̀li Sodɔŋ mɛni ma

16Nya ƀe ǹûai dí kùla naa dí lí a Sodɔŋ pere. Ǹyaŋ da Eberaɣɛ̃ɛ-ni dí lì a gɛɛ é dípu a pere.

17Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Fé pâi mɛnii loôi Eberaɣɛ̃ɛ ma nyii ŋa pâi gêi,

18Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔsuui a pâi kêi a lɔii-ŋuŋ kɛ́tɛ. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee da pâi lûwa sɔlɔ ƀôi zârai.

19Kpɛ́ni fêi, ŋá nɛ̀ a gɛɛ é ǹônii da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kɛ́ dí ŋápɛrɛi mɛi káa bôlu ma a tɔ̃yâ-mɛni kɛ́ɛ da teniŋ-mo laa, a gɛɛ ŋá gbanaŋ-wooi ŋàa-see kɛ́ ŋá gɛ̀ Eberaɣɛ̃ɛ yêei.”

20Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Berei ŋa wɔ́lɔ-woo mɛnîi la a Sodɔŋ da Gomora láa dísɔnyɔ̂ŋ su kɛ́tɛi mɛni mai,

21ŋa pâi liî naa ŋá gáa à kɛ̀ m̀ɛni-ŋai ŋí díkaa a tɔ̃yâ. À kɛ̀ vé tí, ŋa pâi gɔ̂lɔnii.”

22Nya ƀe zinâai dí kùla naa pere dí lí a Sodɔŋ pere. Kɛ́lɛ Eberaɣɛ̃ɛ è kɛ̀ niî tɔɔni Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

23Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è lɛ̀ɣɛ Yâwɛɛ kɔlɛ, ǹyɛɛ mai, “Ƀa pâi dɔ̃yâ-ƀelai su karâi da ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀelai gîe ma?

24À kɛ̀ ǹyaŋ tɔ̃yâ-ƀela buu lɔ́ɔlu (500) da kɛ̀ taa tɔnɔ su, ƀa pâi nàa su karâi, ífe pâi naa malôŋ kâai dɔ̃yâ-ƀela buu lɔ́ɔlui mêni ma, nyii-ŋai díkaa naai?

25Nyíŋi fé kɛ̀ tí a gɛɛ í ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀelai su kara da dɔ̃yâ-ƀelai gîe ma, a gɛɛ dɔ̃yâ-ƀelai dí mɛni-soli káa ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀelai sârai. Nyíŋi fé kɛ̀ tí. Vé a sɛŋ a gɛɛ ŋ̀ɛ́niɛi kélee ŋɔmɛni ŋa-tee-nuui é tɔ̃yâ mɛni kɛ́?”

26Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ma ǹyɛɛi, “A kɛ̀ ŋà tɔ̃yâ-ƀela buu lɔ́ɔlu kàa Sodɔŋ, gɛ̀ ní ŋa pâi naa malôŋ kâai dímɛni ma.”

27Eberaɣɛ̃ɛ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Gáa, ńyãai ŋ̀gaa nɔ́ a pɔ̂rɔ da lúui, ŋa ńii kpéle ŋa lóno Yâwɛɛ pɔ́.

28À kɛ̀ ǹyaŋ dɔ̃yâ-ƀela buu lɔ́ɔlui ŋí ǹɔ́ɔlu fé naa, ƀa pâi daai su karâi ǹúu lɔ́ɔlui ŋí mɛni ma kùla buu lɔ́ɔlui mai?” Nya ƀe è mò ma ǹyɛɛi, “Fé pâi daai su karâi à kɛ̀ ŋà tɔ̃yâ-ƀela buu náaŋ káo lɔ́ɔlu kàa naa.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

29È ŋɔ́nɔ lòno bɔ́ ɲyɛɛ mai, “A kɛ̀ tɔ̃yâ-ƀela buu náaŋ nɔ́ ƀé naai?” È mò ma ɲyɛɛ, “Fé pâi nàa su karâi à kɛ̀ ŋa tɔ̃yâ-ƀela buu náaŋ kàa naa.”

30È mò ɲyɛɛi, “Óo Yâwɛɛ, ílii fé ŋwàna, à kɛ̀ ŋà lòno ŋɔ́nɔ. À kɛ̀ buu saaƀa à kɛ̀ naa?” È zu tòo ɲyɛɛi, “Ŋà buu saaƀa kàa naa, fé pâi nàa su karâi.”

31Eberaɣɛ̃ɛ è mò ɲyɛɛi, “Gáa, ŋa lóno Kúnuu-namui pɔ́ a lii-kpele. À kɛ̀ buu feerɛ à kɛ̀ naa?” È mò ma ɲyɛɛi, “Fé pâi nàa su karâi dímɛni ma.”

32Nya ƀe è mò ŋɔ́nɔ ɲyɛɛi, “Óo Kúnuu-namui, ílii fé ŋwâna, ɲyaŋ ŋa pâi lônoi ŋɔ́nɔ. À kɛ̀ tɔ̃yâ-ƀela puu da kɛ̀ naa?” È mò ma ɲyɛɛi, “Fé pâi naa su karâi dɔ̃yâ-ƀela puui mɛni ma.”

33Tãi Yâwɛɛ è kpɛ̀ɛ la a lónoɔɔ Eberaɣɛ̃ɛ pɔi, è lì. Eberaɣɛ̃ɛ ɲyaŋ é lí bɔ́ naa.

Zɛnɛse 19

Sodɔŋ-ƀelai díscɔnyɔ̂ŋ

1Ŋ̀âla-taa-kela feerɛi dí pà Sodɔŋ a ŋ̀ele-wulii. La è kɛ̀ seêni Sodɔŋ ziɣãŋ lá. Tãi è díkàa lai, è mu sìɣe é lí díla koyânii. È pɛ̀lɛ díkɔɔ mu

2ɲyɛɛi, “Núu-namela, ŋa kákpera fêi ká pá káyee mu-nuui ŋɔpɛ́rɛi mu ká kákɔɔ maa wáa, ká nyii naa. Ka pâi tínaa liî a ɣele-wala pɛpɛ.” Dí mò ma dîyɛɛi, “Kpao! Kwa pâi nyii berei mâ.”

3Kɛ́lɛ è lòno dípɔ a gbanaŋɔɔ. Nya ƀe dí lì ŋɔpɛ́rɛi mu. È kúu kɛ̀ dîa, é tɛ́-sɛŋ fé zu kpolo kpɛtɛ dí mìi.

4Kɛ́lɛ dí lɛ́ɛ pâi lâai Sodɔŋ taai su-sinaai, ɲyáŋkpa-ŋai da ɲúu-pɔlɔ-ŋai díkelee dí tînaŋ bɛ́rɛi mâ.

5Dí La tòli dîyɛɛ mai, “Ŋ̀ûai pà ípɔ a gbínii, dia kɔɔ? Pá a dîa kúpɔ a gɛɛ kú lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ́ a dia.”

6Nya ƀe La è kùla ŋ̀énii ŋá é bɛ́rɛi lá tɛ́ é lí ɲ̀ûai pɔ́ naa,

7ɲyɛɛ diai, “Ka kpera kâa ŋánûa, káfe ŋwana-lɔ̂ɔ tuai ŋí kɛ̀.

8Ka gáa, ńônii-nɛyaa feerɛ káa naa, nyii-ŋai dífe niî seɣe ɣíri níi. Tɔɔ ŋá pá a dîa kápɔ, mɛnii ka ŋ̀wêlii ká gɛ́ a dîa. Kɛ́lɛ káfe mɛni da kélee kɛ̀ a ɲ̀ûai ŋí, kpɛ́ni fêi, díkaa a ŋáŋɔ̃ya-ŋa.”

9Kɛ́lɛ dí mò dîyɛɛi, “Síɣe ƀɛ́.” Díyɛɛi, “Nalôŋ ŋí káa a ŋɔ̃ya, ɲyaŋ a ŋ̀wêlii é kúmɛni ŋá tée. Kwa pâi tûa nyɔ́mɔɔ kêi a yá é tɛ́ɛ dîa.” Nya ƀe dí nâa kpɔ̀ŋ La ma duãŋ, dí lí a gɛɛ dí gbôŋ wólo.

10Kɛ́lɛ ɲ̀ûai kɛ̀ bɛ́rɛi mui, dí díyee kùla dí La soŋ dí bíli bɛ́rɛi mu dí bɛ́rɛi lá tɛ́.

11Nya ƀe La ŋɔŋɔ̃ya-ŋai kɛ̀ bɛ́rɛi mui, dí ɲ̀ûai kɛ̀ ŋ̀énii ŋái ŋɛ́i pù, bɛlɛ-pɛlɛɛ da gbaya-kpayaa, a gɛɛ dífe gbôŋ lá kàa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

La è kùla Sodɔŋ

12Nya ɓe ŋɔ̃ya-ŋai dí mò La ma dîyɛɛi, “Ínuu da kpɛ́ni káa ɓɛ́? Íɓɔlɔ, ílônii-sinaa, ílônii-nɛyaa, kpaa máŋ ínuu da kpɛ́ni nyii gáa daai ŋí sui, kula ɓɛ́ a díkelee.

13Kwa pâi ɓɛ́ su karâi, kpɛ́ni fêi, ŋ̀ɔ́lɔ-wooi gáa ɓɛ́-ɓela dísɔnyɔ̂ŋ mɛni mai, zu a nâa kɛ́tɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i. Ǹyaŋ Yâwɛɛ a kútɛɛ a gɛɛ kú ɓɛ́ su kara.”

14Nya ɓe La è lì é mó zinâai dîa, nyii-ŋai kɛ̀ pâi ǹônii-nɛyâai kulâi a dínɛyâai, ǹyɛɛi, “Ka kámu síɣe ká kúla ɓɛ́, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a kɛ́ pâi daai ŋí su karâi.” Kɛ́lɛ è kɛ̀ nɔ́ díŋɛi a pêle.

15Ɣele ɓɔ́i kɛ́ɛ a serii, ŋ̀âla-taa kela-ŋai dí mò La ma dîyɛɛi, “Ímu síɣe í ínɛnîi da ílônii-nɛyâai kúla ɓɛ́, à wàla kɛ́ tí daai ŋɔtɔŋ-kpɛ-maai a pâi kásu karâi.”

16Kɛ́lɛ vé gɛ́ ní a maa félaa. Nya ɓe ŋɔ̃ya-ŋai dí zòŋ a ǹyée da ŋɔnɛnîi é pɛ́lɛ ǹônii-nɛyaa feerɛi dîa, dí díkula daai su. Kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è dímalôŋ kàa.

17Tãi dí díkùla la daai mai, dí mò dîa dîyɛɛi, “Ka pú ká káfulu-laai maa kɔ̃ɔ. Káfe kápôlu kàa, kpaa máŋ ká kpéra kwaa da kélee ma ǹyéei koo mu. Ka pú ká tɛ́ ǹyéei su, káfa lâa saa la.”

18Nya ɓe La è mò dîa ǹyɛɛi, “Óo kpao, núu-namela.

19Ka gáa, kálii a láa m̀ɛni ma, ńyãai a káyee-mu-nuui, ka wɛli-kɛ-maa kɛ́tɛ lɛ́ m̀â a ŋáfulu-laai maa kɔ̃ɔ. Kɛ́lɛ fa pɔ̂ri pûi ŋá tɛ́ ǹyéei su. Naa kôyaai. Ŋá lɛ́ɛ pâi serîi naa, m̀ɛni-kpɔ̂lui ŋí a pâi serîi m̀â, ǹyaŋ gè ní ŋa pâi saâi.

20Taa tɔnɔ káa ɓɛ́ kɔlɛ, nyii ŋa pɔ̂ri pûi ŋá lí zui. Guro têi, tɔɔ ŋá pú ŋá lí zu. Gáa a taa lôŋ, nyii ŋa pɔ̂ri ŋáfulu-laai maa kɔ̃ɔ̂i zui.”

21È mò ma ǹyɛɛi, “Gáa, ŋa íwoo méni, fé pâi daai su karâi nyii ɓa lônoi é pîlaŋ mai.

22Ímu síɣe a maa félaa í lí naa, ǹyaŋ fé pâi mɛni da kélee kɛ̂i fɛ̂ɛ í seri naa.” Mɛni ɓé dí daai láa sèe la a Zoa.

Sodɔŋ da Gomora su kara mɛni

23Tãi La è sèri la Zoai, vóloi è kɛ̀ a fólo-nɛnɛŋ.

24Nya ɓe Yâwɛɛ è Sodɔŋ da Gomora su kâra a kɔni-fãa da ŋɔŋ nyii-ŋai kùla ŋ̀élei sui.

25È daa-ŋai tí su kàra da naa kpiniŋ su kélee é pɛ́lɛ zu-ɓelai kélee dîa da gala-ŋai kélee lɛ̀lɛ ǹɔii mai.

26Kɛ́lɛ La ŋɔnɛnîi è kɛ̀ bôlu díkɛ lì. Nya ɓe nɛnîi è bôlu kàa é pene a kpolo-liyeŋ kɔni kɛ́tɛ.

27Nya ɓe Eberaɣɛ̃ɛ è lì a ɣele-wala pɛpɛ ɓɛ́i è tɔ̀ɔ naa Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ a maa-ŋuŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28È Sodɔŋ-pere kàa da Gomora da naa kɔlɛ ma kpiniŋ é ǹúrui káa ǹɔii mɛi yɛ̂ɛ suluŋ lá luru.

29Tãi Ɣâla è daa-ŋai su kâra la gbîniŋ tí sui, Eberaɣɛ̃ɛ maa mɛni è tôo gíli ŋá, é La kula mɛni-kpɔ̂lui su tãi è daa-ŋai su kâra la ƀɛ́i La è kɛ̀ naai.

Môa-ŋai da Amɔŋ-ŋai dísuu pîlaŋ-pere

30Nya ƀe La è kùla Zoa é sée ǹyéei ma da ǹônii-nɛyaa feerɛi, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ yaôi a gɛɛ é sée Zoa. Mɛni ma è kɛ̀ kɔni-wolo su da ǹônii-nɛyaa feerɛi.

31Nya ƀe ǹóŋ maa-ŋuŋ è mò ǹêɣe ma ǹyɛɛi, “Kúnâŋ káa a núu pɔlɔ, ǹyaŋ surɔ̂ŋ da kélee fa pɔ̂ri kulâi ǹɔii su é pá kúpɔ é kúkula a nɛnî yɛ̂ɛ nɛnî kula-pere.

32Pá kú ŋwãai tɛ́ɛ kúnâŋ pɔ́ é gbele a gɛɛ kwa dîa-ni kú lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ́ a gɛɛ kúsuu é lɛ́ɛ ɣele ma zârai.”

33Nya ƀe dí ŋwãai tɛ̀ɛ dínâŋ pɔ́ é gbele a gbínii tí. Ǹóŋ maa-ŋuŋ é lí da nyaa dílɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ́. Kɛ́lɛ, ǹâŋ fé kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ tãi da ǹyaa díǹɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ lai, kpaa máŋ tãi è mu sìɣe lai.

34Bôlu ma ɣelei, La ǹóŋ maa-ŋuŋ è mò ǹêɣe ma ǹyɛɛi, “Gáa, kwa ńâŋ kú sâa lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a gbínii tí tɛ̀ɛi. Kú ŋwãai tɛ̀ɛ bɔ́ é gbele ŋɔ́nɔ sâa a gbínii, ka ǹyaa ká lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ́ a gɛɛ kúsuu é lɛ́ɛ ɣele ma zârai.”

35Nya ƀe dí ŋwɑ̃̂ai tɛ̀ɛ dínâŋ pɔ́ é gbele ŋɔ́nɔ a gbínii tí. Ǹóŋ guro-te-ɣelei è lì da ǹyaa dí lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ́. La fé kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ tãi da ǹóŋ guro-tei díǹɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ lai, da tãi è mu sìɣe lai.

36Nya ƀe è ǹônii-nɛyâai veerɛŋɔɔ koo kɛ̀ dîa.

37Ǹóŋ-nɛnii maa-ŋuŋ è lóŋ surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀô é ǹáa sée a Môa. Môa ƀé gáa a Môa-ŋai dínâŋ é seri sâa ma.

38Nèɣe-ɣelei è lóŋ surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀô máŋ é ǹáa sée a Bɛnami. Ǹyaa ƀé gaa a Amɔŋ-ŋai dínâŋ é seri sâa ma.

Zɛnɛse 20

Eberaɣɛ̃ɛ da Abimelɛ

1Eberaɣɛ̃ɛ è kùla naa é lí Keena lɔii kwára pere é sée Kedɛ da Suɔ díloai. È kɛ̀ nɔ́ Gera lɔii su a ŋɔ̃ya.

2Tãi è kɛ̀ la naai, è mò a gɛɛ ŋɔnɛnîi Seera káa a zaaƀɔlɔ. Nya ƀe Gera kaloŋ, Abimelɛ, è núu tɛ̀ɛ Seera kanai.

3Kɛ́lɛ Ɣâla è pà Abimelɛ pɔ́ a gbínii seêi-pere, ǹyɛɛ ma, “Gáa íkaa pâi saâi, kpɛ́ni fêi, nɛnîi í ziɣêi bɔ̂ŋ káa ma.”

4Ǹyaŋ Abimelɛ fé niî kɛ̀ lɛɣɛ ní nɛnîi ma. Nya ƀe è mò ǹyɛɛ, “Kúnuu-namui, ƀa pâi ḿbaâi, ǹyaŋ ŋ́zɔŋ fé mɛnii su?

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Ǹyaa kpîŋ vé mó ní ḿâ a gɛɛ zaaƁɔlɔ Ɓa nɛnîi, nɛnîi ǹyaŋ é mó ḿâ a gɛɛ Eberaɣɛ̃ɛ
káa a zaaƁɔlɔ? Fé gɛ́ ní a líi nyɔŋ. Ŋá gɛ̀ a líi lɛ̂lɛ."

6Nya Ɓe Ɣâla è mò ma ŋɔseei su ǹyɛɛi, "Óoei, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ í gɛ̀ a lii lɛ̂lɛ. Ńyãa Ɓé
gɛ̀ a gɛɛ ífe sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a ńyãa. Mɛni Ɓé fé ílɛɛ ní la naa a gɛɛ í lɛ́ɣɛ ma.

7Mɛni ma, nalôŋ ŋɔnɛnîi tɛ́ɛ pôlu bɔ́, kpɛ́ni fêi, gáa a ŋálono-kɛ-nuu. A pâi ḿvɛlìi
ímɛni ma ífulu-laai su é kôyaa. Kɛ́lɛ Ɓà wàla ŋɔnɛnîi tɛ́ɛ bɔ́ pôlu, gɛ̀ ní é kɛ́ íkili ŋá
a gɛɛ ka ínûai ka pâi saa títi Ɓôi."

8Nya Ɓe Abimelɛ è mu sìɣe a ŋ̀éle-walai é ŋɔtíi-kɛ-Ɓelai kélee tóli é mɛni-ŋai ŋí
Ɓó dîa. Ǹûai dí yào a ŋánaa.

9Nya Ɓe Abimelɛ è Eberaɣɛ̃ɛ tòli é mó ma ǹyɛɛi, "Lé Ɓé í gɛ̀ ŋí a kûai? Lé mɛni
nyɔ́mɔɔ Ɓé ŋá gɛ̀ a yá, ǹyaa Ɓa pá a zɔnyɔ̂ŋ sii ŋí kwa ŋánûai kûai? Ɓa mɛnii kɛ́ a
ńyãa nyii vêi pɔ̂ri kɛ̂i."

10Abimelɛ è ŋɔ́nɔ mò ma ǹyɛɛi, "Íkili-ŋa-siai è kɛ̀ lɛ́ŋ íkɛ nyíŋi kɛ̀?"

11Eberaɣɛ̃ɛ ǹyɛɛ mai, "Ŋá gɛ̀ tí, kpɛ́ni fêi, ŋá kɛ̀ gâai yao-maa fé Ɓé Ɣâla mɛni ma.
Ǹyaŋ ŋá kɛ̀ yaôi a gɛɛ dífa lâa ḿbaa la ŋánɛnîi mɛni ma.

12Nyíŋi pôlu ma, gáa a ŃzaaƁɔlɔ a tɔ̃yâ. Gáa a ńâŋ ǹóŋ-nɛni, kɛ́lɛ vé a ńee ǹóŋ.
Mɛni ma ŋá gùla a nɛnî.

13Tãi Ɣâla è ŋ̀gûla la ḿbɔ taai a gɛɛ ŋá sía ǹɔii da kpɛ́ni-ŋai sui, ŋá mò Seera ma,
'Mɛni lɛ́lɛɛi Ɓa pɔ̂ri gêi ḿî ǹyaa ká ŋí. Kwa kùla kwaa kélee ma, mó yɛ̂ɛ ÍsaaƁɔlɔ
Ɓa ńyãa.' "

14Nya Ɓe Abimelɛ è Ɓála-sîrɛ da niŋa-sîrɛ sìɣe é pɛ́lɛ luɛ-ŋa dîa, é dɛ́ɛ Eberaɣɛ̃ɛ
pɔ́, é ŋɔnɛnîi Seera tɛ́ɛ bɔ́ pôlu.

15Nya Ɓe Abimelɛ è mò ma ǹyɛɛi, "Ŋálɔii ká ŋí. Ɓɛ́i Ɓa ŋ̀wɛ̂lii, see naa."

16È mò Seera ma ǹyɛɛi, "Ŋá káne wála tɔnɔ (1,000) tɛ̀ɛ ísaaƁɔlɔ pɔ́. Nyíŋi Ɓé pâi
ǹɛ̂i ínûai kélee dîa a gɛɛ ísɔŋ fé mɛnii ŋí su. Ísãâi núu kélee ŋɛ́i."

17Nya Ɓe Eberaɣɛ̃ɛ è Ɣâla fèli. Ɣâla é Abimelɛ Ɓálo é ŋɔnɛnîi Ɓálo máŋ da ǹúɛ
nɛyâai a gɛɛ dí nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ Ɓó.

18È nyíŋi kɛ̀, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è Abimelɛ ŋɔpɛ́rɛi mu-nɛyâai kélee koi pâa
Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔnɛnîi Seera mɛni ma.

Zɛnɛse 21

Aise maa sɔlɔ Ɓó tãi

1Yâwɛɛ è Seera nàa kàa yɛ̂ɛ berei è mò lai, é m̀ɛnii kɛ́ mì yɛ̂ɛ berei è góno tèe la
ǹyêei.

2Seera è koo sîɣe é lóŋ-surɔ̂ŋ mãa sɔlɔ Ɓô Eberaɣɛ̃ɛ mì a bɔlɔ tãi, a tãi Ɣâla è lòno
la bɔ́i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Eberaɣɛ̃ɛ è ǹóŋ ŋí láa sèe a Aise.

4Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è ǹóŋ Aise see kpono-mɛi a tãi è kɛ̀ la a fólo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa, yɛ̂ɛ berei Ɣâla è mò la mai.

5Eberaɣɛ̃ɛ è kɛ̀ a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ (100) é lɛ́ɛ pâi Aise maa sɔlɔ ƀôi Seera mà.

6Nya ƀe Seera è mò ǹyɛɛi, "Ɣâla a ŋáɣɛlɛ-maa-ƀela kɛ́ ma. Ǹúui kélee pâi m̀ɛnii ŋí mɛnîi, a pâi ɣɛ̂lɛi."

7È mò ǹyɛɛi, "Gbɛ̂ɛ ƀêi pɔ̀ri môi Eberaɣɛ̃ɛ ma a gɛɛ Seera a pɔ̀ri ŋíni tɛɛ̂i lóŋ pɔ́? Nya ká ŋaŋ ŋa lóŋ-surɔ̀ŋ káa mì a bɔlɔ tãi."

8Nôloŋ è kɛ̀tɛ dí ǹá kúla ŋíni ma. Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è kúu kɛ́tɛ kɛ̀ a ǹóŋ lá kula ɣele ŋíni ma.

Dí Eega da Isimai kpɛ̀

9Kɛ́lɛ Seera è Ize nɛnîi Eega ǹóŋ kàa nyii è gàa Eberaɣɛ̃ɛ mîi, gɛ́ pêle kɛ̀ a ǹóŋ Aise.

10Nya ƀe è mò Eberaɣɛ̃ɛ ma ǹyɛɛi, "Ǹúɛ-nɛnîi ŋí kpɛ́ da ǹóŋ a gɛɛ ǹóŋ da ńoŋ Aise dífa lâa kɛ́ la a kúkɔ̃liŋ nâmela."

11Ǹyaŋ m̀ɛnii ŋí fé kɛ́ ní a Eberaɣɛ̃ɛ líi láa mɛni ǹóŋ mɛni ma.

12Kɛ́lɛ Ɣâla è mò Eberaɣɛ̃ɛ ma ǹyɛɛi, "Ílii fé tòo pôlu ǹúɛ-nɛnîi ŋí mɛni ma da ǹóŋ. M̀ɛnii kélee Seera a mò yâi, gɛ́ yɛ̂ɛ berei è mò lai. Kpɛ́ni fêi, da pâi ísuui láa seêi Aise sârai.

13Kɛ́lɛ ŋa pâi ǹúɛ-nɛnîi ǹóŋ ŋɔsuui su kɛ̂tɛi máŋ. Kpɛ́ni fêi, gáa a íloŋ."

14Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è mu sìɣe a ɣele-wala pɛpɛ é kpólo síɣe da yá sɛŋ-folo é dɛ́ɛ Eega pɔ́ é ǹôloŋ pomo Eega pôlu é díkula naa ma. Nya ƀe nɛnîi è lì gɛ́ sìa-sia Bɛɛsiba fɛ̃ɛ-kpalaŋ su.

15Tãi ǹyái è kpɛ̀ɛ la ǹya leɣii sui, ǹúɛ-nɛnîi è ǹôloŋ sèe kpɔlɔ mu.

16È lì é sée kwaa kôyaa ma, ƀɛ́i ŋɔkôyaa è kɛ̀ a yée kɔni pilîi. È mò ǹyɛɛi, "Fé ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ŋá ńoŋ saâi káa." Tãi nɛnîi è kɛ̀ seêni la naai, ǹôloŋ è wɔ̀lɔ a ŋ̀óo su kɛ́tɛ.

17Ɣâla è ǹôloŋ wɔ́lɔ-woo mɛ̀ni. Nya ƀe Ǹ̀ŋâla-taa-kelai è Eega tòli ǹyɛɛ mai, "Eega, lé ƀé kɛ̂i a yá? Ífe yào, kpɛ́ni fêi, ƀɛ́i ǹôloŋ káa naai, Ɣâla a ŋ̀ɔ́lɔ-woo mɛni.

18Ímu siɣe í lí í ǹôloŋ síɣe í ŋ̀á-nɛnɛ, kpɛ́ni fêi, ŋa pâi ŋɔsuui su kɛ̂tɛi."

19Nya ƀe Ɣâla è nɛnîi ŋɛ́i lá ƀò é ya-loa tɔnɔ káa. È lì é ŋɔya lêɣii lá fɛ́ɛ a yá é da tɛɛ ǹôloŋ pɔ́ é gbele.

20Ǹyaŋ Ɣâla è kɛ̀ ǹôloŋ kɔlɛ é lɛ́ɛ la zu é ƀɔlɔ. È kɛ̀ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su é lɛ́ɛ naa é kɛ́ a kerâŋ pili-nuu lɛ́lɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21È kɛ̀ Paraŋ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su. Nya ƀe ǹee è nɛnî kùla mì Ize lɔii su.

Eberaɣɛ̃ɛ da Abimelɛ dí díwoo kɛ̀ zu tɔnɔɔ

22Maa tãi tí su, Abimelɛ è lì a ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-nuui Piko Eberaɣɛ̃ɛ pɔ́ naa ǹyɛɛ Eberaɣɛ̃ɛ mai, "Ɣâla káa ípôlu mɛni kélee su ƀa gɛ̀i.

23Mɛni ma, ífoo ńyêei ƀɛ́ a Ɣâla a gɛɛ ífe pâi wôya kɛ̂i a ńyãa da ńônii kpaa máŋ ŋásuui da, kɛ́lɛ berei ŋa tûa la a yá a ǹɛ́lɛɛi, ƀa pâi tûai a ńyãa a ǹɛ́lɛɛ da ǹɔii íkaa zu a ŋɔ̃yai."

24Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è mò ma ǹyɛɛi, "Ŋa pâi ḿvôoi."

25Tãi Eberaɣɛ̃ɛ è ǹya-loai maa mɛnii làa la Abimelɛ ŋɛ́i, nyii Abimelɛ ŋɔtíi-kɛ-ƀelai dí zòŋ a wála-walai,

26Abimelɛ è mò ǹyɛɛi, "Fé ǹúui kɔ́lɔŋ m̀ɛnii ŋí kɛ̀i, ífe mó ní ḿâ, ǹyaŋ fé niî mɛni da kɔ́lɔŋ ní é pîlaŋ mà fɛ̃ɛ sâa."

27Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è ƀála sìɣe da niŋa é dɛ́ɛ Abimelɛ pɔ́, dífeerɛŋɔɔ dí díkono tée díkîe-ni yêei.

28Eberaɣɛ̃ɛ è ƀála-saa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kùla ŋɔƀála-ŋai sáma é dílɔ a dee.

29Nya ƀe Abimelɛ è mò Eberaɣɛ̃ɛ ma ǹyɛɛi, "M̀ála-saa lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋí í dílɔ a deei, zu-kulai ƀa lé?"

30È mò ma ǹyɛɛi, "ƀa pâi m̀ála-saa lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋí sɔlɔ ƀôi ńyêei a gɛɛ í kɛ́ a sêre a gɛɛ ńyãa ƀɛ́ ǹya-loai ŋí tèe."

31Mɛni ma dí nàa láa sèe a Bɛɛsiba. Kpɛ́ni fêi, naa ƀɛ́ dífeerɛŋɔɔ dí dífoo naa gîe ma.

32Nya ƀe dí kono-tee kɛ̀ Bɛɛsiba. Abimelɛ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-nuui Piko dí dímu sìɣe dí lí pôlu Felesia-ŋai dílɔii su.

33Eberaɣɛ̃ɛ è tamari wuru sì Bɛɛsiba, gɛ́ Yâwɛɛ fɛ̀li naa.

34Nàa pôlu ma Eberaɣɛ̃ɛ è kɛ̀ Felesia-ŋai dílɔii su a ŋɔ̃ya a tãi su kôyaa.

Zɛnɛse 22

Ɣâla è mò Eberaɣɛ̃ɛ ma a gɛɛ é Aise kula a sâla

1M̀ɛni-ŋai ŋí pôlu ma, Ɣâla è Eberaɣɛ̃ɛ su kɔ̀ɔŋ. È dòli ǹyɛɛ ma, "Eberaɣɛ̃ɛ!" Eberaɣɛ̃ɛ ǹyɛɛ ma, "Ńyãa ká ŋí!"

2Ɣâla ǹyɛɛ ma, "Ílii ma loŋ Aise siɣe, nyii í ŋ́wɛlini a ŋánaai, í lí la Mɔraya lɔii su, í gula naa a kéreŋ sala ǹyée-ŋai dɔnɔ ma nyii ŋa pâi ǹɛ̂i yâi."

3Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è mu sìɣe a ɣele-wala pɛpɛ é ŋɔwɛlɛ-sôoi maa ɣíri, é ŋɔtíi-kɛ-ƀelai veerɛ síɣe da ǹóŋ Aise. È gɔii têe géreŋ salai mɛni ma. È mu síɣe é lí ƀɛ́i mâ Ɣâla è naa lɛ̀ mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Ǹele-kûui zaaƀa-ɣelei Eberaɣɛ̃ɛ è ŋuŋ mu sìɣe é maa kwaai mâ káa kwaa kôyaa ma.

5Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è mò ŋɔtíi-kɛ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ka lɛɛ ƀé ŋwɛlɛ-sôoi kɔlɛ, kwa ǹôloŋ kwa liî mánaa tí kú Ɣâla fɛli kú pá pôlu.”

6Eberaɣɛ̃ɛ è géreŋ salai kéreŋ kɔii sìɣe é ǹáa ǹóŋ Aise ŋûa é ŋɔŋ sóŋ ǹyée ŋá da móai. Nya ƀe da ǹóŋ dí lì.

7Aise è mò ǹâŋ Eberaɣɛ̃ɛ ma ǹyɛɛi, “Ńâŋ!” Ǹâŋ ǹyɛɛ mai, “Ńoŋ, ńyãa ká ŋí.” Aise ǹyɛɛ mai, “Gáa, ŋɔŋ káa ƀé da gɔii, kélɛ m̀málai kɔɔ géreŋ salai kula mɛni ma?”

8Eberaɣɛ̃ɛ ǹyɛɛ mai, “Ńoŋ, Ɣâla ǹyaa kpîŋ a pâi málai tɛɛ̂i géreŋ salai mɛni ma.” Nya ƀe dífeerɛ dí lì.

9Tãi dí sèri la ƀéi Ɣâla è nàa lè Eberaɣɛ̃ɛ mai, Eberaɣɛ̃ɛ è Ɣâla-teƀele tɔ̀ɔ naa é gɔii pú ŋá a ǹélɛɛ. È ǹóŋ Aise sòŋ é ŋíri é ǹáa gɔii mɛi zâla-kula teƀelei ŋá.

10Eberaɣɛ̃ɛ è nâa móai sìɣe a gɛɛ é ǹóŋ páa la.

11Kélɛ Yâwɛɛ ŋɔkélai wóo è kùla ŋelei su é dóli ǹyɛɛ mai, “Eberaɣɛ̃ɛ, Eberaɣɛ̃ɛ!” Eberaɣɛ̃ɛ ǹyɛɛ mai, “Ńyãa ká ŋí.”

12Ǹâla-taa-kelai ǹyɛɛ mai, “Ífe íyee pɛ̀lɛ ǹôloŋ ma, kpaa máŋ í mɛni da kélee kɛ̀ la, kpɛ́ni fêi, ŋâa gɔ́lɔŋ nâa a gɛɛ ƀa yào Ɣâla ma, ífe ílii ma loŋ kùla ní ǹyêei.”

13Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è ŋuŋ mu sìɣe é gɔlɛ mâ káa. È ƀála-sirɛ tɔnɔ káa tɔ̂ni bôlu-pere sɛŋ da piliɛɛ m̀ĩla. Eberaɣɛ̃ɛ è lì é m̀málai kúla, é géreŋ salai kúla la ǹóŋ pɔ́ ŋá.

14Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è maa kwaai tí ma tòli a “Yâwɛɛ a pâi dɛ̂ɛi” yɛ̂ɛ berei da mò la tãi ŋí sui, “Yâwɛɛ a pâi dɛ̂ɛi ŋɔyéei ma.”

15Ǹâla-taa-kelai wóo è kùla ŋelei su é Eberaɣɛ̃ɛ tóli a tãi veerɛ-ɣelei,

16Ǹyɛɛ mai, “Yâwɛɛ ǹyɛɛ, ŋá ŋ́gono tée ńyãa kpîŋ ńyêei a gɛɛ tãi nɔ́ ífe íkpɔɔi loŋ maa kɔ̃ɔ ní la mâi,

17ŋa pâi lûwa lâai yâ a zu kɛ́tɛ, ŋá ísuui táma yɛ̂ɛ Bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai díkaa ŋelei sui da Yúo ma ŋãyai. Ísuui a pâi ŋɔkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣâlei.

18Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee da pâi ḿarê kɛ̂i a gɛɛ ŋá kpɔ́ŋ dîa ísuui sârai. Kpɛ́ni fêi, í ŋ́oo mɛ̀ni.”

19Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è pà pôlu ŋɔnûai pɔ́, dí dímu síɣe da dîa-ni dí lí Bɛɛsiba ƀéi Eberaɣɛ̃ɛ è sèe naai.

Neɔ suu pîlaŋ-pere

20Mɛni-ŋai ŋí kɛ́ɛ pôlu ma Eberaɣɛ̃ɛ è mɛ̀ni a gɛɛ Maka da Eberaɣɛ̃ɛ ǹêɣe Neɔ dí nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀô.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Dínîa-pɛlɛɛi láa ká ŋí. Uzi ƀé kɛ̀ a díloŋ maa-ŋuŋ, Buzi kɛ́ ƀò a ǹɛ̂ɣe-surɔ̂ŋ da
Kemuɛ nyii kɛ̀ a Araŋ ǹâŋ,

22da Kese é pɛ́lɛ Azo ma da Pida, Zila da Bɛtuɛ.

23Bɛtuɛ ƀé Lubɛka maa sɔlɔ ƀô. Nîa-pɛlɛɛ lɔ́ɔlu mɛi saaƀai ŋí ƀe Maka da Neɔ dí
dímaa sɔlɔ ƀô.

24Neɔ ŋɔnɛnîi veerɛ-ɣelei nyii da kâa kɛ̀ ma Leumai, da ǹyaa dí Teba maa sɔlɔ ƀô
da Gaaŋ é pɛ́lɛ Taasa ma da Maaka.

Zɛnɛse 23

Seera è sàa Eberaɣɛ̃ɛ é zaa loo lɔii-kpua yá

1Seera è kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (127).

2Seera è sàa Kiria Aba (nyíi da dòli máŋ a Iburɔŋ), Keena lɔii su. Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ
è lì a gɛɛ é Seera maa wɔ̂lɔ kɛ́.

3Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è mu sìɣe zaai kɔlɛ é tɔ́ɔ ǹyɛɛ Ita-ŋai diai,

4“Ǹgaa a ŋɔ̃ya da sia-nuu kásama. Ka kálɔii gbua da kɔlɛ ḿâ a gɛɛ naa é kɛ́ a ŋásaa
loôi, a gɛɛ ŋá ŋánɛnîi saa lóo naa.”

5Nya ƀe Ita-ŋai dí Eberaɣɛ̃ɛ wóo su tôo díyɛɛ ma,

6“Kúnuu-namui, kúwoo mɛni. Íkaa a kâloŋ kɛ́tɛ kúsama. Ƀɛ́i ƀa ŋ̀wɛ̂lii í ísaai lóo
naai, nòo naa. Núu da fé kúsama nyii va pɔ̂ri fâai é lɔii kpua tɛ̀ɛ ípɔ saa loo mɛni
ma, kpaa máŋ é íkpera ísaai loôi.”

7Eberaɣɛ̃ɛ è mu sìɣe é maa pɛ́lɛ Ita-ŋai ŋɛ́i-tuɛ nyii-ŋai kɛ̀ a ǹɔii nâmelai.

8È mò dîa ǹyɛɛi, “A kɛ̀ ka ŋ̀wɛ̂lii ŋá ŋá-saai lóo, ka ŋ̀óoi ŋí mɛni, ká lóno mî Zoaa
ǹóŋ Ɛfɔŋ pɔ́,

9a gɛɛ é Mapela kɔni-woloi kɔ́lɛ ḿâ nyii gáa a bɔ́ɔi. Gáa ŋɔlɔii kpɛɛ ŋá. Tɔɔ é zɔ̃ɔ
lɛ́ ḿâ káŋɛi ŋá ǹyá a gɛɛ é kɛ́ a ŋásaa-loôi.”

10Ǹyaŋ Ɛfɔŋ è kɛ̀ seêni Ita-ŋai sáma. Nya ƀe è Eberaɣɛ̃ɛ wóo su tôo Ita-ŋai kélee
ŋɛ́i kɛ̀ naai ǹyɛɛi,

11“Ŋánuu-namui, ŋ́oo mɛ́ni. Ŋa ǹɔii tɛ́ɛ ípɔ, ŋa gɔni-woloi tɛ́ɛ ípɔ gáa mai. Ŋa dítɛɛ
ípɔ ŋánûai kélee ŋɛ́i. Ísaai lóo naa.”

12Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è ŋuŋ pîlaŋ ǹɔii nâmelai ŋɛ́i-tuɛ.

13È mò Ɛfɔŋ ma ǹɔii nâmelai ŋɛ́i ǹyɛɛi, “Ǹ́oo mɛ́ni. Ŋa pâi ǹɔii sɔ̃ɔ tɛɛ̂i ípɔ. Zóŋ a
gɛɛ ŋá ŋá-sãai lóo naa.”

14Nya ƀe Ɛfɔŋ è Eberaɣɛ̃ɛ wóo su tòo ǹyɛɛ mai,

© 2014 Bible Society in Liberia.

15“Ŋánuu-namui, íwoli tɔ́ ḿâ. Ǹɔii kpuai nyii zɔ̃ɔ káa a káne kpua-kpua ŋuŋ náaŋ (400), m̀ɛni káa a lé kwa yá kúloai? Ísaai lóo naa.”

16Eberaɣɛ̃ɛ è fàa Ɛfɔŋ wóo ma. Gánei è ǹáa Ɓò ǹɔii kpuai mɛni mai è gɔ̀ɔŋ Ita-ŋai ŋɛ́i bɔni tɔɔ-Ɓelai dísɛŋ-kao kɔ̂ɔŋ-sɛŋ su, é dɛ́ɛ Ɛfɔŋ pɔ́.

17Ǹyaŋ Ɛfɔŋ ŋɔlɔii kpuai kɛ̀ Mapela, Mamera ŋɛ́-tuɛi, nyii gɔni-woloi da ŋ̀úru-ŋai dí kɛ̀ ma gwaa kéleei,

18è nâa kɛ̀ a Eberaɣɛ̃ɛ pɔ́. È kɛ̀ a Ita-ŋai kélee kɔ́lɔŋ-mɛni nyii-ŋai kɛ̀ naai a gɛɛ ǹɔii kpuai káa nâa a Eberaɣɛ̃ɛ pɔ́ɔ.

19Nya Ɓe Eberaɣɛ̃ɛ è ŋɔnɛnî̀i Seera saa lôo gɔni-woloi ŋí su Keena lɔii su.

20Ǹɔii kpuai da gɔni-woloi nyii kɛ̀ a Ita-ŋai pɔ́ɔi, è nâa kɛ̀ a Eberaɣɛ̃ɛ kɔ̃liŋ ŋɔsaa loo mɛni ma.

Zɛnɛse 24

Aise a nɛniî kula

1Eberaɣɛ̃ɛ è nâa pɔ̀lɔ kpɔ́ a ŋánaa, ǹyaŋ Yâwɛɛ è lûwa làa ma mɛni kélee su.

2Nya Ɓe Eberaɣɛ̃ɛ è mò ŋɔtíi-kɛ-nuui ma, nyii kɛ̀ a ŋɔpɛ́rɛi mu-nuu pɔlɔi maa-ŋuŋ, nyii kɛ̀ gɔ̃liŋ kélee mɛi ǹyɛɛ mai, “íyee lɔ́ ŋ́wɛrɛ mu.

3Ŋa pâi íkɛ̂i í ífoo a Yâwɛɛ, nyii gáa a ŋ̀élei da ǹɔii kpɛtɛ Ɣâlai ŋɛ́i-tuɛ, a gɛɛ ífe pâi ńoŋ ŋɔnɛnî̀i kulâi Keena nɛyâai sáma, nyii-ŋai ŋ́gaa dísamai.

4Kɛ́lɛ Ɓa pâi liî ŋálɔii su ŋánûai pɔ́ í ńoŋ Aise ŋɔnɛnî kula naa.”

5Díi-kɛ-nuui è mò ma ǹyɛɛi, “Tãi da nɛnî̀i fé pâi fâai a gɛɛ kwa ǹyaa kú pá ǹɔii ŋí su. Ŋa pɔ̂ri liî a íloŋ pôlu ǹɔii su í kùla naai?”

6Eberaɣɛ̃ɛ ǹyɛɛ mai, “Gáa a gɛɛ ífe lì a ńoŋ pôlu naa!

7Yâwɛɛ, nyii gáa ŋ̀elei su nyii ŋ́gûla ńâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu é ŋ́gula ńzɔlɔ Ɓó lɔii sui è lòno ḿbɔ é vóo a gɛɛ a pâi ǹɔii ŋí tɛɛ̂i ŋásuui pɔ́i, ǹyaa Ɓe pâi ŋɔkélai tɛɛ̂i ítuɛ, ǹyaŋ Ɓa pâi nɛnî kulâi naa ńoŋ mɛni ma.

8Kɛ́lɛ nɛnî̀i à wàla fáa a gɛɛ ka ǹyaa ká pá, gɛ̀ ní ŋáfoo-wooi ŋí fé pâi ísonî̀i.”

9Nya Ɓe Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔtíi-kɛ-nuui è ǹyée lɔ̂ Eberaɣɛ̃ɛ wɛ́rɛ mu é vóo ma mɛnii ŋí mɛni ma.

10Nya Ɓe ŋɔtíi-kɛ-nuui è m̀ɛi-nuui ŋɔsoo-fáleŋ buu sîɣe é lí a dîa. M̀ɛi-nuui è sama-sãa támaa tɛ̀ɛ bɔ́. Nya Ɓe è mu sìɣe é lí Mɛsopotemia, Neɔ taa-leei su.

11Nya Ɓe è zoo-faleŋ-ŋai kɛ̀ dí pɛ́lɛ ǹya-loai lá daai kɔlɛ a ɣele-wulii. È kɛ̀ a nɛyâa díya kɔɔ tãi.

12È mò ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ, yái íkaa a ḿɛi-nuui Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔɣâlai, ŋá ífɛli í kɛ́ ŋ́gɔlɛ sâa, í íwɛli-kɛ́-maai lɛ́ ḿɛi-nuui Eberaɣɛ̃ɛ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ŋ́gaa tɔɔni ǹya-loai kɔlɛ, ǹyaŋ daai su-nɛyâai da pâi yá kɔ̂i.

14Nɛnîi nyii ŋa pâi gbera fêi a gɛɛ é yá tɛ́ɛ ḿbɔ ŋá gbelei, é mó ǹyɛɛi, ‘Íkpele, ŋá pâi máŋ yá tɛɛ̂i ísoo-fáleŋ-ŋai pɔ́i,’ tɔɔ maa nɛnîi é ké a nɛnîi nyii í nɛ̀ íyee mu-nuui Aise mɛni mai, gɛ̀ ní ŋa pâi gɔ̂lɔnii nâa a gɛɛ ɓa íwɛli-kɛ-maai lɛ́ ḿɛi-nuui ḿâ.”

15É lɛ́ɛ nɔ́ pâi kpɛɛ̂i a lónoɔɔ, Lubɛka è pà ŋɔya bɔkii ké ɓò gâraŋ ŋá. Lubɛka è kɛ̀ a Eberaɣɛ̃ɛ ǹêɣe Neɔ ŋɔnɛnîi Maka ǹóŋ-surɔ̂ŋ Bɛtuɛ ǹóŋ.

16Lubɛka è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ gɛ́ ɓò a nɛnî-kpela nyii vé ké ní a surɔ̂ŋ-mɛni kɔ́lɔŋɔɔi. Nya ɓe è lì ǹyá-loai lá é ŋɔbɔ̂kii láa fɛ́ɛ a yá é pá la.

17Ebɔraɣɛ̃ɛ yée mu-nuui è lì bɔ́ a kîrɛ ǹyɛɛ mai, “Kpera yê, yá loŋ tɛɛ ḿbɔ ŋá gbele.”

18Lubɛka ǹyɛɛ mai, “Íkpele ŋánuu-namui.” Nya ɓe Lubɛka è ŋɔya bɔkii kùla gâraŋ ŋá é zóŋ ǹyée ŋá é dɛ́ɛ bɔ́ é gbele.

19Tãi è ǹyái tɛ̀ɛ la bɔ́i, è mò ma ǹyɛɛi, “Ŋá pâi pâi máŋ a yá ísoo-fáleŋ-ŋai mɛni ma é lɛ́ɛ la zu díkelee dí díkpele.”

20Nya ɓe è ŋɔbɔ̂kii su ɓò a maa félaa daa-tulɛ kpele sɛŋ-foloi su, é lí pôlu ǹya-loai lá a kîrɛ a gɛɛ é yá kúla. È yá kùla zoo-faleŋ-ŋai kélee mɛni ma.

21Nalôŋ è kɛ̀ m̀aa kpɛɛ̂i, gɛ́ mò goi-pere à kɛ̀ Yâwɛɛ a ŋɔsiai nɛ̃ɛ, kpaa máŋ ŋɔsiai fé nɛ̃ɛ ní.

22Tãi zoo-faleŋ-ŋai dí kpɛ̂ɛ la a díkpeleɛi, nalôŋ è gôo gbono sìɣe nyii ŋɔwiɛ è kɛ̀ a sɛkɛ kpura, da yée kwana kɔ̂li feerɛ nyii-ŋai díwiɛ è kɛ̀ a gôo sɛkɛ puui, é dɛ́ɛ nɛnîi pɔ́,

23ǹyɛɛ mai, “Mó mâ gbɛ̂ɛ ǹóŋ-nɛni ɓa yá? Loŋpo káa ínâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu a gɛɛ é kúlâai kula zu?”

24Nɛnîi ǹyɛɛ mai, “Ŋ́gaa a Bɛtuɛ ǹóŋ nyii gáa a Maka ǹóŋ nyii è zɔlɔ ɓô Neɔ mai.”

25Nɛnîi è ŋɔ́nɔ mò ma ǹyɛɛi, “Taa-tulɛ kɔnɔŋ támaa káa naa da kala támaa, loŋpo káa naa máŋ a gɛɛ ka láa zu.”

26Nya ɓe nalôŋ è ŋuŋ pîlaŋ é Yâwɛɛ fɛ́li

27ǹyɛɛi, “Lûwa é ké Yâwɛɛ ma nyii gáa a ḿɛi-nuui Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔɣâlai, nyii vé niî ŋɔwɛli-kɛ-maai da ŋɔsãa-laai kula ní ḿɛi-nuui mai. Yâwɛɛ a lí a ńyãa ḿɛi-nuui ŋɔnûai dípɛrɛi mu.”

28Nya ɓe nɛnîi è kîrɛ sìɣe é lí é mɛni-ŋai ŋí ɓó ǹee ŋɔpɛ́rɛi mu-ɓelai dîa.

29Lubɛka ŋɔsaaɓɔlɔ-surɔ̂ŋ è kɛ̀ naa, ǹáa ké ɓò a Laɓaŋ. Nya ɓe Laɓaŋ è lì a kîrɛ nalôŋ pɔ́ naa ǹya-loai lá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Laƀaŋ kɛ́ɛ a gbonoi da ǹyée-kwana kɔli-ŋai káa ŋɔsaaƀɔlɔ yée ma da mɛni-ŋai ŋɔsaaƀɔlɔ è mò mai, è lì nalôŋ pɔ́ naa. Ǹyaŋ nalôŋ è kɛ̀ tɔɔni zoo-faleŋ-ŋai kɔlɛ ǹya-loai lá.

31Laƀaŋ è mò ma ǹyɛɛi, “Pá ƀíai Yâwɛɛ ŋɔlûwai káa yâi. Íkaa tɔɔni daai kɔlɛ lé mɛni ma? Ŋâa bɛ́rɛi mu kpɛtɛ ímɛni ma, ŋa kwaa ma kpɛtɛ zoo-faleŋ-ŋai mɛni ma.”

32Nya ƀe nalôŋ è lɔ̀ bɛ́rɛi mu. Laƀaŋ è zoo-faleŋ-ŋai fûloŋ é kala kpâla tɛɛ nalôŋ pɔ́ da taa-tulɛ kɔnɔŋ zoo-faleŋ-ŋai mɛni ma. È yá tɛ́ɛ ƀɔ́ é gɔ́ɔ ma wáa da ǹúu kpéli-ŋai kɛ̀ bôlui.

33Dí mii-sɛŋ tɛ̀ɛ bɔ́, kɛ́lɛ è mò ǹyɛɛi, “M̀ɛnii ŋá pà lai fɛ̂ɛ ŋá mɔ́ ŋa lɛ́ɛ pâi ńaa miî.” Laƀaŋ ǹyɛɛ mai, “M̀ɛnii ƀɔ́.”

34Nya ƀe è mò ǹyɛɛi, “Ŋ́gaa a Eberaɣɛ̃ɛ yée mu-nuu.

35Yâwɛɛ a lûwa láa ḿɛi-nuui ŋí ma a zu kɛ́tɛ, a kɛ́ a núu kɛ́tɛ. A ƀála suu tɛɛ bɔ́ da taa-tulɛ támaa. A sɛŋ-kao támaa tɛ́ɛ bɔ́ da gôo, da yée mu-sinaa támaa, é pɛ́lɛ yée mu-nɛyaa dîa, soo-fáleŋ-ŋa da wɛlɛ-sôo-ŋa.

36Ḿɛi-nuui ŋɔnɛnîi Seera è lóŋ-surɔ̂ŋ kàa ḿɛi-nuui mî tãi è nâa pɔ̀lɔ lai. Ḿɛi-nuui a gɔ̃liŋ kélee tɛ́ɛ ǹóŋ pɔ́.

37Ḿɛi-nuui è ŋ́gê ŋá ḿvoo ǹyɛɛi, ‘Ífe pâi ńoŋ ŋɔnɛnî kulâi Keena nɛyâai sáma nyii-ŋai ŋ́gaa dísâmai.

38Kɛ́lɛ ƀa pâi liî ŋánûai pɔ́ í ńoŋ ŋɔnɛnî kula naa.’

39Ŋá mò ḿɛi-nuui ma ńyɛ̂ɛi, ‘Tãi da nɛnîi fé pâi fâai a gɛɛ kwa ǹyaa kú pá.’

40Kɛ́lɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, ‘Yâwɛɛ nyii ŋa sîa dúɛi, a pâi ŋɔkélai tɛɛ̂i ka ǹyaa ká lí é ísiai nɛ̃ɛ. Gɛ̀ ní ƀa pâi nɛnî kulâi ŋánûai sáma da ńâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu ńoŋ mɛni ma.

41À kɛ̀ ƀà lì ŋánûai pɔ́, da wàla nɛnî tɛ̀ɛ ípɔ, gɛ̀ ní ŋáfoo-wooi fé pâi ísonîi.’

42“Ŋá pà ǹya-loai lá sâa, ŋá mɔ́ ńyɛ̂ɛi, ‘Yâwɛɛ, yái íkaa a ḿɛi-nuui Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔɣâlai, à kɛ̀ ƀà ǹwɛ̂lii í ŋásiai nɛ̃ɛ ŋa liî mai,

43Ŋ́gaa tɔɔni ǹya-loai kɔlɛ. Nɛnîi nyii pâi yá kɔ̂i ŋá gberâi fé a gɛɛ é yá tɛ́ɛ ḿbɔ ŋá ŋ́gbele,

44è mó ḿâ íkpele, ŋa pâi yá tɛɛ̂i máŋ ísoo-fáleŋ-ŋai pɔ́i, tɔɔ maa nɛnii é kɛ́ a nɛnîi nyii í nɛ̀ ŋánuu-namui ǹóŋ mɛni mai.’

45Ŋá lɛ́ɛ pâi kpɛɛ̂i a lónoɔɔ ńii su, Lubɛka è pà ŋɔya bɔkii kɛ́ ƀò gâraŋ ŋá. Nya ƀe è lì ǹya-loai lá, é yá kɔ́ɔ. Ŋá mò ma ńyɛ̂ɛi, ‘Kpera yɛ̂, yá tɛ́ɛ ḿbɔ ŋá ŋ́gbele.’

46Nya ƀe è ŋɔya bɔkii kùla gâraŋ ŋá a maa félaa ǹyɛɛi, ‘Íkpele, ŋa pâi máŋ yá tɛɛ̂i ísoo-fáleŋ-ŋai pɔ́.’ Nya ƀe ŋá ŋ̀gbele, é yá tɛ̀ɛ zoo-faleŋ-ŋai pɔ́ máŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

47Ŋá marê kɛ̀ ńyɛ̂ɛi, ‘Gbɛ̂ɛ ǹóŋ-nɛni ɓa yá?’ Ǹyɛɛ ḿâi, ‘Ńgaa a Bɛtuɛ ǹóŋ nyii gáa
a Maka ǹóŋ, nyii è zɔlɔ ɓô Neɔ mai.’ Nya ɓe ŋá gbonoi tôo zũai. Ŋá ǹyée-kwana
kɔli-ŋai tóo ǹyée ma.

48Naa pôlu ma ŋá ŋuŋ pîlaŋ ŋá Yâwɛɛ fɛ̀li, ŋá lûwa too ma, nyii gáa a ḿɛi-nuui
Eberaɣɛ̃ɛ Ŋɔɣâlai, nyii tɔ̀ɔ ńduɛ é pere lɛ́lɛɛ lɛ́ ḿâ a gɛɛ ŋá ḿɛi-nuui ǹɛ̂ye ǹóŋ-
nɛnii kúla a ḿɛi-nuui ǹóŋ ŋɔnɛnîi.

49À kɛ̀ ka pâi kɛ̂i a nûa sãa-ŋa da tɔ̃yâ-ɓela ŋánuu-namui ŋɛ́i, ka mó ḿâ. Gɛ̀ ní ŋa
pâi m̀ɛnii kɔ̂lɔnii ŋa pɔ̂ri gɛ̂i.”

50Nya ɓe Laɓaŋ da Bɛtuɛ dí ŋ̀óo su tòo dîyɛɛi, “M̀ɛnii è kùla Yâwɛɛ lá. Kúfa pɔ̂ri
lônoi ípɔ a ǹyɔ́mɔɔ kpaa máŋ a ǹɛ́lɛɛ.

51Lubɛka káa íŋɛi-tuɛ. Ziɣe í lí la é kɛ́ a ímɛi-nuui ǹóŋ ŋɔnɛnî, yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è
mò lai.”

52Eberaɣɛ̃ɛ yée mu-nuui kɛ́ɛ a díwoo mɛ́nii, è ŋuŋ pîlaŋ ǹɔii ma Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

53Ǹyée mu-nuui è pà a káne da gôo maa ɣiri-sãa sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa da seɣe-ŋa é
dɛ́ɛ Lubɛka pɔ́. È sama-sãa sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ tɛ̀ɛ máŋ Lubɛka zaaɓɔlɔ pɔ́ da ǹee.

54Nya ɓe ǹyée mu-nuui da ǹûai kɛ̀ bôlui dí dílaa mìi dí díkpele dí nyii naa. Tãi dí
dímu sìɣe la a Ǹele-wâlai, è mò ǹyɛɛi, “Ka tɔɔ ŋá lí pôlu ḿɛi-nuui pɔ́ naa.”

55Nya ɓe Lubɛka zaaɓɔlɔ da ǹee dí mò ma dîyɛɛi, “Tɔɔ nɛnîi é lɛ́ɛ pôlu a tãi kpua
yɛ̂ɛ ɣele-kuu puu. Gɛ̀ ní a pɔ̂ri liî naa pôlu ma.”

56Kɛ́lɛ è mò dîa ǹyɛɛi, “Káfe ŋátãi tôo pôlu, tãi nɔ́ Yâwɛɛ a ŋásiai nɛ̃ɛ lai. Ka tɔɔ
ŋá lí ŋánuu-namui pɔ́ naa.”

57Dí mò ma dîyɛɛi, “Tɔɔ kú nɛnîi tóli kú m̀arê kɛ́.”

58Nya ɓe dí Lubɛka tòli díyɛɛ mai, “Ka nalôŋ ŋí ka liî?” Ńyɛɛ, “Kwa liî.”

59Nya ɓe dí dísaaɓɔlɔ-nɛnii Lubɛka tɛ̀ɛ da nɛnîi gùla zui, da Eberaɣɛ̃ɛ yée mu-
nuui dí lí da ǹûai kɛ̀ bôlui.

60Dí lûwa tòo Lubɛka ma díyɛɛ mai, “Kúsaaɓɔlɔ, ɓa pâi kɛ̂i a lóŋ támaa káa-lee!
Ísuui yée a pâi tɛɛ̂i ŋɔkpɔara-ɓelai dîa!”

61Nya ɓe Lubɛka da ǹyée mu-nɛyâai dí dímu sìɣe dí sée zoo-faleŋ-ŋai mɛi dí lɛ́ɛ
nalôŋ pôlu. Nya ɓe Eberaɣɛ̃ɛ yée mu-nuui è lì a Lubɛka.

62Aise è kùla “Vúlu-laa ɣalai Nyii ŋ̀gâai ŋɔya-loai” lá é pá é sée Keena lɔii kwára-
pere.

63Tãi è lì la Ɣâla fɛlii gbâlaŋ ŋá a ɣele-wûlii, è ŋuŋ mû sìɣe é soo-fáleŋ-ŋa káa pâi.

64Lubɛka è ŋuŋ mû sìɣe é Aise káa, é kúla zoo-fáleŋ mɛi é pîlaŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

65ǹyɛɛ Eberaɣɛ̃ɛ yée mu-nuui mai, “Gbɛ̂ɛ ƀa nalôŋ tí pâi gbâlaŋ ŋá kútuɛ tɔ̂i?” Ǹyée mu-nuui ǹyɛɛ m̀ai, “Ḿɛi-nûui ká tí.” Nya ƀe Lubɛka è ǹúu ŋ̀ɛ́i-mɛi pɛlɛ-sɛŋ sîɣe é bɛlɛ ŋ̀ɛ́i mɛi.

66Ǹyée mu-nuui è m̀ɛnii kélee ƀò Aise ma è tɛ̀ɛ zui.

67Nya ƀe Aise è pà a Lubɛka ǹee Seera ŋɔsua kɔ̂lɔ seɣe pɛrɛi mu, é gula a ŋɔnɛnî. È kɛ̀ a ŋɔnɛnîi wɛ́liɛɛ. Ǹyaŋ Aise líi è làa ǹee saá pôlu mà.

Zɛnɛse 25

Eberaɣɛ̃ɛ da Kitura dísuui pîlaŋ-pere

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 1:32, 33)

1Eberaɣɛ̃ɛ è nɛnî da kpɛ́ni kùla, nyii ǹáa è kɛ a Kɛtura.

2Da Eberaɣɛ̃ɛ dílônii láa ƀé kɛ̀ a Zimiraŋ, Zosaŋ, Medaŋ, Midiɛŋ, Isiba da Sua.

3Zosaŋ è kɛ̀ a Siƀa da Dedaŋ dínâŋ. Dedaŋ ǹônii ƀé kɛ̀ a Asuriŋ-ŋai, Letusa-ŋai da Leumiŋ-ŋai.

4Midiaŋ ǹônii ƀé kɛ̀ a Ifa, Ifɛ, Anɔ, Abida da Ɛɛdaa. Dîai ŋí kélee dí kɛ̀ a Kɛtura ǹônii.

5Eberaɣɛ̃ɛ è gɔ̃liŋ kélee tɛ̀ɛ Aise pɔ́.

6Kɛ́lɛ Eberaɣɛ̃ɛ è sama-sãa tɛ̀ɛ nɔ́ ŋɔnɛnî gbeli-ŋai dílônii pɔ́ é díkula ǹóŋ Aise kɔlɛ a tãi Eberaɣɛ̃ɛ è kɛ̀ niî la ɣele mai, é dítɛɛ vóloi ƀelai-pere lɔii su.

Eberaɣɛ̃ɛ è sàa dí nòo

7Eberaɣɛ̃ɛ è pɔlɔ a ŋánaa. È kɛ̀ ɣele mâ a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu (175).

8Eberaɣɛ̃ɛ kɛ́ɛ a pɔlɔ kpɔ́ a ŋánaa pere lɛ́lɛɛ sui, è sàa dí ǹoo ŋɔnûai da wɔ́lɔ saai díkɔlɛ.

9Eberaɣɛ̃ɛ ǹônii Aise da Isimai, dí nòo Mapela kɔni-woloi su nyii kɛ̀ Ita-nuui Zoaa ǹóŋ Ɛfɔŋ ŋɔlɔii ma, Mamera ŋ̀ɛ́i-tuɛi.

10Eberaɣɛ̃ɛ è wɔ́lɔ ǹɔii tí yà Ita-ŋai yêei. Ǹyaŋ naa ƀé dí nòo naa da ŋɔnɛnîi Seera.

11Eberaɣɛ̃ɛ saa pôlu ma, Ɣâla è lûwa làa ǹóŋ Aise ma. Aise è ƀûu tɔ̀ɔ “Vúlu-laa Ɣalai Nyii Ńgâai Ǹɔyá-loai lá.”

Isimai suu pîlaŋ-pere

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 1:28-31)

12Eberaɣɛ̃ɛ ǹóŋ Isimai, nyii Ize nɛnii Eega, nyii kɛ̀ a Seera yée mu nɛnii è maa sɔlɔ ƀô Eberaɣɛ̃ɛ mìi, ŋɔsuui pîlaŋ-pere ká ŋí.

13Isimai ǹônii-sinaai láa ká ŋí yɛ̂ɛ berei dímaa sɔlɔ ƀó-pere káa lai. Nibayo nyii kɛ̀ a Isimai ǹóŋ maa-ŋuŋ, Kedɛ, Adebi, Misaŋ,

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Misima, Duma, Masa,

15Aada, Tema, Zɛtɔ, Nafisi da Kidima.

16Isimai ǹônii-sinaai ká ŋí da dílaa yɛ̂ɛ berei dítaa-ŋai da díƀûu-ŋai díkaa lai. Dí kɛ̀ a kâloŋ puu káo feerɛ yɛ̂ɛ berei dísîi káa lai.

17Isimai è kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (137) é lɛ́ɛ saâi. È sàa é lí ŋɔnûa pɔlɔ-ŋai pɔ́.

18Isimai ŋɔsuui è sèe ǹɔii-kpiniŋ su nyii kɛ̀ Avila da Suɔ loai. Naa è kɛ̀ Ize vóloi kulâi-pere, núu à kɛ̀ liî Asiria. È sèe a maa kôyaa ŋɔnûai dîa.

Isɔɔ da Zeeka dímaa sɔlɔ ƀó-pere

19Eberaɣɛ̃ɛ ǹóŋ Aise ŋɔsuui pîlaŋ-pere ká ŋí. Eberaɣɛ̃ɛ è kɛ̀ a Aise ǹâŋ.

20Aise è kɛ̀ a kóraŋ buu náaŋ tãi è Araŋ-nuui Bɛtuɛ ǹóŋ-nɛnii Lubɛka kùla la a nɛnîi. Bɛtuɛ è kùla Mɛsopotemia. Lubɛka ǹyaŋ è kɛ̀ a Araŋ-nuui Laƀaŋ zaaƀɔlɔ.

21Nya ƀe Aise è Yâwɛɛ fɛ̀li ŋɔnɛnîi mɛni ma, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a gbómaa. Yâwɛɛ è ǹyée sèe ŋɔɣâla-fɛli-wooi mu, ŋɔnɛnîi, Lubɛka é nâa koo sîɣe.

22Kɛ́lɛ ǹîa-pɛlɛɛi díkɛ kɔ̂i díkîe-ni pɔ́ nɛnîi koo-ƀɔlɔŋ su. Nya ƀe nɛnîi è mò ǹyɛɛi, “A kɛ̀ bere ƀé a pɔ̂ri kɛ̂i la a ńyãa, gɛ̀ ní ŋa pɔ̂ri kɛ̂i ɣele ma lé mɛni ma?” Nya ƀe è lì é Yâwɛɛ marê kɛ́.

23Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Lɔii-ŋuŋ feerɛ káa íkponôi. Núu sîi feerɛ, nyii-ŋai ƀa pâi dímaa sɔlɔ ƀôi, da pâi kɛ̂i a díŋaa kɔlɛ́ɛ. Dɔnɔ a pâi kɛ̂i a ŋ̀wála-walaa é tɛ́ɛ m̀arâŋ ma. Ǹia-nuui a pâi kɛ̂i a ǹeɣe-nuui yée mu-nuu.”

24Tãi maa fúloŋ tãi è sèri lai, è nyũa maa sɔlɔ ƀô.

25Ǹôloŋ maa-ŋuŋ kɔlɔ è kɛ̀ a gbɔlɔɔ ma, gɔlɔ-leɣa kɛ́ ƀò gwaa kélee yɛ̂ɛ sua lêɣa yokpo. Nya ƀe dí ǹáa sèe a Isɔɔ.

26Nàa pôlu ma dí ǹêɣe maa sɔlɔ ƀô, ǹyee kɛ́ ƀò Isɔɔ túme ma. Mɛni ma dí ǹáa sèe a Zeeka. Aise è kɛ̀ a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi da a tãi Lubɛka è ǹîa-pɛlɛɛi ŋí maa sɔlɔ ƀô lai.

Isɔɔ è ŋɔpɔɔ-sɛŋ kɔ̂lɛ

27Tãi zinâa-nɛyâai dí kɛ̀tɛ lai, Isɔɔ è kɛ̀ a loŋso lɛ́lɛɛ, gɛ́ ƀò nɔ́ gbâlaŋ ŋá. Kɛ́lɛ Zeeka è kɛ̀ a ŋumɛ-nuu, gɛ́ ƀò nɔ́ ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi mu.

28Aise è kɛ̀ a Isɔɔ wɛ́liɛɛ, kpɛ́ni fêi, a kâa ŋ̀á kɔ̀ŋ a fɛnɛ-sɛŋ. Kɛ́lɛ Lubɛka è kɛ̀ a Zeeka wɛ́liɛɛ.

29Tãi tɔnɔ da Zeeka è kɛ̀ láo ɣîlii. Nya ƀe Isɔɔ è kùla nɔ̀ɔi su, puru ŋánaa kɛ́ ƀò mà.

30Nya ƀe Isɔɔ è mò Zeeka ma ǹyɛɛi, “Tɔɔ ŋá ǹáo kpɔlui tí da mii, kpɛ́ni fêi, puru káa ŋ̀gêi.” (Mɛni ma dí dòli a Idɔŋ. Zu-kulai ƀa sɛŋ kpɔ̂lu.)

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Zeeka è mò ma ǹyɛɛi, “Fɛ̂ɛ í ípɔɔ-sɛŋ kɔ́lɛ ḿâ fúlɔi.”

32Isɔɔ ǹyɛɛi, “Ŋa kɛ́ pâi saâi, lé ƀé bɔɔ-sɛŋ a pɔ̂ri gɛ̂i ḿî?”

33Zeeka è mò mà ǹyɛɛi, “Ífoo fúlɔi.” Nya ƀe è vòo, é ŋɔlûwai kɔ́lɛ Zeeka mà.

34Nya ƀe Zeeka è kpólo da tɔɔŋ lao tɛ̀ɛ Isɔɔ pɔ́. Isɔɔ è mìi, é gbele é mu siɣe é lí. Bere ƀé Isɔɔ è ǹyée kùla la ŋɔpɔɔ-sɛŋ mu.

Zɛnɛse 26

Aise káa Gera

1Puru è tòo ǹɔii su, é kúla nyii pôlu tòo Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔtãi mai. Nya ƀe Aise è lì Gera, Felesia-ŋai díkâloŋ Abimelɛ pɔ́ naa.

2Yâwɛɛ è pà bɔ́ ǹyɛɛ mai, “Ífe lì Ize. Ǹɔii ŋa pâi nɛ̂i yâi, nàa ƀé í sée naa.

3Kɛ́ nɔ́ a ŋɔ̃ya ǹɔii ŋí su. Ŋa pâi kɛ̂i íkɔlɛ, ŋá lûwa láa yâ. Kpɛ́ni fɛ̂i, ŋa pâi ǹɔii-ŋai ŋí kélee tɛɛ̂i ípɔ ka ísuui. Ŋa pâi gbanaŋ-wooi ŋàa-see kɛ̂i nyii ŋá gɛ̀ ínâŋ Eberaɣɛ̃ɛ yɛ̂ei.

4Ŋa pâi ísuui tâmai yɛ̂ɛ Bɛmɛlɛŋ-kaoi gáa ŋ̀elei sui. Ŋa pâi ǹɔii-ŋai ŋí kélee tɛɛ̂i ísuui pɔ́. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee da pâi lûwa sɔlɔ ƀôi ísuui sârai.

5Kpɛ́ni fɛ̂i, Eberaɣɛ̃ɛ è ŋ́oo mɛ̀ni é ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa é ŋália-wooi síɣe.”

6Nya ƀe Aise è sèe Gera.

7Tãi nàa-ƀelai dí marê kɛ̀ la ŋɔnɛnî̀i mɛni mai, è mò dîa ǹyɛɛi, “Gáa a ńzaaƀɔlɔ.” Kpɛ́ni fɛ̂i, è kɛ̀ yaôi a gɛɛ é mó a gɛɛ gáa a ŋɔnɛnî. È kɛ̀ gíli ŋá siâi a gɛɛ ǹûai da pâi baâi Lubɛka mɛni ma. Kpɛ́ni fɛ̂i, è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ.

8Tãi è tùa la naai, Felesia-ŋai díkâloŋ Abimelɛ è ŋɔwɛ̂nai lá kàa é Aise káa gɛ́ nɛnî pele pù a ŋɔnɛnî̀i Lubɛka.

9Nya ƀe Abimelɛ è Aise tòli ǹyɛɛ mai, “Ínɛnî ká tí a tɔ̃yâ. Í mò kûa a gɛɛ gáa a Ísaaƀɔlɔ, lé mɛni ma?” Aise ǹyɛɛ mai, “Ŋá kɛ̀ yaôi a gɛɛ káfa lâa ḿbaa la mɛ̀ni ma.”

10Abimelɛ ǹyɛɛ mai, “Í nyíŋi kɛ̀ a kúa lé mɛni ma? Ŋánûai da eî pɔ̀ri ínɛnî̀i kɛ̂i ǹyɛ̂ei, ǹyaŋ î pâi kukɛ̂i kú sɔnyɔ̂ŋ kɛ́.”

11Nya ƀe Abimelɛ è ŋɔnûai kélee lia-woo ƀò ǹyɛɛ diai, “Ǹúui kélee pâi lɛɣɛ̂i nalôŋ ŋí ma kpaa máŋ ŋɔnɛnî̀i, da pâi maa nuui paâi.”

12Aise è sí-sɛŋ sì ǹɔii tí su, é m̀á kula-laa kɛ́ a ŋuŋ tɔnɔ (100) góraŋ tɔnɔ yée mu, kpɛ́ni fɛ̂i, Ɣâla è lûwa làa ma.

13Aise è nâa pɛ̀lɛ sɛŋ sɔlɔ ƀóɔɔ ma é lɛ́ɛ la zu é tɔ́ɔ kpɔ́ a zu kɛ́tɛ.

14Ƀála da taa-tulɛ támaa dí kɛ̀ ǹyɛ̂ei, ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai támaa. Felesia-ŋai dí kɛ̀ tólo kulâi ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Felesia-ŋai dí ǹya-loa-ŋai kélee lá fɛ̀ɛ a pɔ̂rɔ, nyii-ŋai ǹâŋ Eberaɣɛ̃ɛ yée mu-ƀelai dí wɔ́lɔ dèe a ŋɔtãi.

16Abimelɛ è mò Aise ma ǹyɛɛi, “Kula kúsama í lí. Wála-wala-laa támaa káa íyêei é tɛ́ɛ kûa.”

17Nya ƀe Aise è kùla naa é ŋɔƀûui tɔ́ɔ Gera tiŋ-tiŋ su, é sée naa.

18Ǹya-loa pɔlɔ-ŋai dí wɔ́lɔ dèe Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔtãi mai, Aise è gélee su kùla. Kpɛ́ni fêi, Felesia-ŋai dí díla fɛ̀ɛ máŋ a pɔ̂rɔ Eberaɣɛ̃ɛ saa pôlu ma. Náa-see-ŋai Eberaɣɛ̃ɛ è wɔ́lɔ zèe ǹya-loa-ŋai ŋí diai, dîa nɔ́ ƀé Aise è zèe dîa.

19Kɛ́lɛ tãi Aise yée-mu-ƀelai dí ya-loa da kpɛ́ni tèe la dí yá káai,

20daa-tulɛ mɛi-kaa-ƀelai kɛ̀ Gerai dí laa-saa pɛ̀lɛ Aise ŋɔtaa-tulɛ mɛi-kaa-ƀelai dîa m̀ɛni ma. Dí mò dîa dîyɛɛ, “Ǹyái káa a kúpɔɔ.” Nya ƀe Aise è ǹyái láa sèe a “Laa-saa,” kpɛ́ni fêi, dí laa-saa pɛ̀lɛ dîa mèni ma.

21Nya ƀe dí ŋɔ́nɔ ya-loa da kpɛ́ni tèe, dí laa-saa kɛ́ mɛi ŋɔ́nɔ. Nya ƀe è ǹáa sèe ŋɔ́nɔ a “Kpɔara.”

22È kùla naa é ya-loa nina tée. Dífe laa-saa kɛ́ ní nyíti mɛi. Mɛni ma è ǹáa sèe a “Ǹuŋ-ma-ƀo” ǹyɛɛi, “Kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a nâa kwaa mâ kɛ́ naa kúmɛni ma, ǹyaŋ kwa pâi nâa ƀûu ƀôi ǹɔii su.”

23Dí kùla naa dí lí Bɛɛsiba.

24Yâwɛɛ è pà bɔ́ a maa kpínii tí ǹyɛɛ mai, “Ńyãa ƀa ínâŋ Eberaɣɛ̃ɛ Ŋɔɣâlai. Ífe yào, kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa íkɔlɛ. Ǹyaŋ ŋa pâi lûwa làai yâ, ísuui é ƀûu ƀó ńyee-mu-nuui Eberaɣɛ̃ɛ sârai.”

25Nya ƀe è Ɣâla-teƀele kpɛ̀tɛ naa, é Yâwɛɛ fɛli é ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi tɔ́ɔ naa. Naa ƀé Aise yée-mu-ƀelai dí ya-loa tèe naa.

Aise da Abimelɛ dí kpanaŋ-woo kɛ̀ díkîe-ni yêei

26Abimelɛ da ŋɔlia-woo ƀó-nuui Auza é pɛ́lɛ ŋɔkɔ́-kuluƀa-ŋai túɛ-nuui Piko ma, dí kùla Gera dí lí Aise pɔ́ naa.

27Nya ƀe Aise è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka pâi m̀bɔ naa lé mɛni ma? Ǹyaŋ ka ŋ́gbɔara ka ŋ́gula kásamai?”

28Dîyɛɛ mai, “Kwa nâa gáa a gɛɛ Ɣâla káa íkɔlɛ. Mɛni ma kwa ǹwɛ̂lii a gɛɛ kpanaŋ-woo é kɛ́ kwa kâa-ni kúloai, kú kúkono tée kúkîe-ni yêei,

29a gɛɛ ífe pâi mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̂i a kúa yɛ̂ɛ berei kúfe lɛyɛ ní la yâi. Kɛ́lɛ kú íkùla nɔ́ kúsama í lí lii-see sui. Ǹyaŋ Yâwɛɛ ŋɔlûwai káa yâ.”

30Nya ƀe Aise è kúu kɛ̀ dîa, dí dílaa míi dí ŋwãai kpele.

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Dí dímu sìɣe a ŋ̀ele-wala pɛpɛi, dí díkono tée díkî̀e-ni yêei a gbanaŋɔɔ. Aise è dípu a pere dí lí lii-see su.

32Maa ɣele tɔnɔi tí Aise yée mu-ƀelai dí pà dí ǹya-loai mɛni ƀó mà nyii dí dèei. Dí mò ma dîyɛɛi, “Kwaâ yá káa.”

33Aise è ǹya-loai tòli a “Kono-Tee.” Maa mɛni ƀé daa-leei láa káa la sâa a Bɛɛsiba, zu-kulai ƀa “Gono-tee ya-loai.”

Isɔɔ ŋɔnɛnî da kpɛ́ni-ŋai

34Tãi Isɔɔ è kɛ̀ la a kóraŋ buu náaŋ, è Ita-nuui Bɛɛri ǹóŋ-nɛnii Zude kùla a nɛni da Ita-nuui Ilɔŋ ǹóŋ-nɛnii Basema.

35Ǹyaŋ ǹûai ŋí dí Aise da Lubɛka líi su kàra mɛ̂ni támaa kɛ̀.

Zɛnɛse 27

Aise è lûwa làa Zeeka mà

1Tãi Aise è pɔ̀lɔ lai ŋ̀ɛ́i fé ŋɔ́nɔ ké ní kwaa kâai. Nya ƀe è Isɔɔ tòli nyii kɛ̀ a ǹóŋ maa-ŋuŋ ǹyɛɛ mai, “Ńoŋ!” Ǹóŋ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ mai, “Ńyãa ká ŋí.”

2Aise ǹyɛɛ mai, “Gáa ŋa nâa pɔ́lɔ, ǹyaŋ fé ńzaa tãi kɔ́lɔŋ.

3Íkerâŋ síɣe da dõa í lí nɔ̀ɔi su í sua kɔ́ri mî,

4Í gbɛtɛ kpɔ́ a mii-sɛŋ yɛ̂ɛ berei ŋa ŋ̀wɛ̂lii lai, í pá la ŋá mii ŋá lûwa too yâ ŋá lɛ́ɛ saâi.”

5Ǹyaŋ Lubɛka è kɛ̀ ŋ̀óli tɔ̂i Aise ma tãi è kɛ̀ lônoi la Isɔɔ pɔ́i. Tãi nâa Isɔɔ è lì la nɔ̀ɔi su zuai kɔ̂rii,

6Lubɛka è mò ǹóŋ Zeeka ma ǹyɛɛi, “Ŋá ínâŋ wóo mɛ̀ni gɛ́ lòno ílîa Isɔɔ pɔ́ ǹyɛɛ mai,

7‘Sua páa í ŋ́íli a mii-sɛŋ yɛ̂ɛ berei ŋa ŋ̀wɛ̂lii lai, í pá la ŋá mii ŋá lûwa too yâ Yâwɛɛ ŋɛ́i ŋá lɛ́ɛ pâi saâi.’

8Mɛni ma, ńoŋ, m̀ɛnii ŋa pâi môi yâi gɛ́.

9Lí daa-tulɛ kpului sáma, í ƀoli naɣa feerɛ sóŋ í dípaa í pá a dîa ŋá díkpɛtɛ a mii-sɛŋ ínâŋ mì yɛ̂ɛ berei a ŋ̀wɛ̂lii lai.

10Ƀa pâi liî la ínâŋ pɔ́ a gɛɛ é mii é lûwa láa yâ é lɛ́ɛ pâi saâi.”

11Kɛ́lɛ Zeeka è mò ǹee Lubɛka ma ǹyɛɛi, “Ǹîa Isɔɔ kɔlɔ-leɣa káa ma, ńyaŋ ŋ́gɔlɔ-leɣa fé ḿâ.

12Tãi da ńâŋ a pâi ǹyée siâi ḿâ. Ǹyaŋ à gàa a gɛɛ ŋ́gaa moôi, gɛ̀ ní ŋa pâi foo-wôo sɔlɔ ƀôi lûwa pɔ́ ŋá.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ǹee è mò ma ǹyɛɛi, “Ńoŋ, tɔɔ ífoo-wooi é ké ḿâ, kélɛ, ŋ́oo mɛni nɔ́. Lí í pá a zua-ŋai ḿbɔ.”

14Nya Ɓe è lì é pá a dia ǹee pɔ́, ǹee é díkpɛtɛ a mii-sɛŋ yɛ̂ɛ berei ǹâŋ è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii lai.

15Nya Ɓe Lubɛka è Isɔɔ ŋɔseɣe-ŋai ǹélɛɛi sìɣe zu é doo ǹóŋ Zeeka ma.

16È m̀oli kɔlɔi sîɣe é bélɛ Zeeka yée ma é da pɛlɛ gɔŋ ma ɓéi gɔlɔ-leɣa fé ké ní naai.

17Mii-sɛŋ è gbɛ̀tɛi, è nâa dɛ̀ɛ ǹóŋ Zeeka pɔ́ da gbóloi.

18Nya Ɓe è lì ǹâŋ pɔ́ naa ǹyɛɛ mai, “Ńâŋ!” Ǹâŋ ǹyɛɛ mai, “Ńyãa ká ŋí. Gbɛ̂ɛ Ɓa yá ńoŋ?”

19Zeeka è mò ǹâŋ ma ǹyɛɛi, “Íloŋ maa-ŋuŋ Isɔɔ Ɓa ńyãa. Mɛnii í mò mai ŋâa gɛ́. Ímu síɣe í mii-sɛŋ míi í lûwa too ḿâ.”

20Kélɛ Aise è mò ǹóŋ ma ǹyɛɛi, “Ǹóŋ, gɛ̂ɛ léŋ í zuai sɔlɔ Ɓô a maa félaai?” È zu tòo ǹyɛɛi, “Kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ nyii gáa a Íɣâlai, è kpɔ̀ŋ ḿâ.”

21Nya Ɓe Aise è mò Zeeka ma ǹyɛɛi, “Ńoŋ lɛɣɛ a ńyãa ŋá ńyee sía yâ ŋá gáa a kɛ̀ íkaa a ńoŋ Isɔɔ a tɔ̃yâ.”

22Nya Ɓe Zeeka è lɛ̀ɣɛ a ǹâŋ Aise. Aise é ǹyée sía mà ǹyɛɛi, “Íwoo kɛ̂ɛi yɛ̂ɛ Zeeka wóo, kélɛ íyee kée yɛ̂ɛ Isɔɔ.”

23Vé maa kpɛɛ ní, kpɛ́ni fêi, ǹyée è kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ ǹîa Isɔɔ yée. Nya Ɓe è lûwa lâa ma.

24È marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Ńoŋ Isɔɔ Ɓa yá a tɔ̃yâ?” Ńyɛɛ mai, “Isɔɔ Ɓa ńyãa.”

25È mò ma ǹyɛɛi, “Pá la ŋá míi ŋá lûwa láa yâ.” Nya Ɓe è pà la bɔ́ é mii, é pá bɔ́ a ŋwãai é gbele.

26Nya Ɓe ǹâŋ Aise è mò mà ǹyɛɛi, “Ńoŋ, lɛɣɛ a ńyãa í íla-gbɔ see ḿâ.”

27Nya Ɓe è lɛ̀ɣɛ la é ǹá-gbɔ see mà. È ŋɔseɣei kúŋ mɛ̀ni é lûwa láa ma ǹyɛɛ mai, “Ńoŋ kɔlɔ kúŋ lɛ̂lɛɛi yɛ̂ɛ wolâai kúŋ nyii Yâwɛɛ è lûwa làa mai.

28Ɣâla é lúu kúla ŋ̀elei su é ǹɔii lélɛ, é mii-sɛŋ támaa tɛ́ɛ ípɔ da ŋwãai!

29Nûa dí tíi ké yɛ̂. Lɔii-ŋuŋ-ŋa dí pélɛ íkɔɔ mu. Ké a ílɛ̂ɣe-ni da ílîa-ni mɛi-nuu. Ílee ǹônii dí pélɛ íkɔɔ mu. Náɣaŋ é ké diai dîa da ínàɣaŋ. Lûwa é ké diai kélee dîa da lûwa làa yâi.”

Isɔɔ è Aise kperâi fè lûwa mɛni ma

30Aise kɛ́ɛ a kpɛɛ lûwa lâai Zeeka ma, Zeeka è kɛ̀ nɔ́ pâi kulâi ǹâŋ Aise kɔlɛ é lí, ǹîa Isɔɔ ké kùla gbâna-pili siai ma gɛ́ pà.

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Ǹyaa máŋ è mii-sɛŋ lɛ́lɛɛ kpɛ̀tɛ é pá la ǹâŋ pɔ́. È mò ǹâŋ ma ǹyɛɛi, “Ńâŋ, ímu síɣe í ŋásûai míi ńyãai a íloŋ, a gɛɛ í lûwa láa ḿâ.”

32Ǹâŋ Aise è mò ma ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ɓa yá?” È zu tòo ǹyɛɛi, “Íloŋ maa-ŋuŋ Isɔɔ ɓa ńyãa.”

33Nya ɓe Aise líi è kàra-kara ǹyɛɛi, “Gɛ̀ ní gbɛ̂ɛ ɓé zuai pâa é pá la ŋá gélee míi í lɛ́ɛ pâi, ŋá lûwa láa mai? Tɔ̃yâ mà ǹûwai káa nâa mà.”

34Tãi Isɔɔ è ǹâŋ wóo-ŋai ŋí mɛ̀ni lai, è wɔ̀lɔ kpɔ́ a zu kɛ́tɛ ǹyɛɛi, “Lûwa láa ḿâ máŋ, óo ńâŋ!”

35Kɛ́lɛ ǹâŋ è mò ma ǹyɛɛi, “Ílɛ̂ɣe è pà ɓɛ́ a wôya-pere, ǹyaŋ aâ ílûwai sɔlɔ ɓó.”

36Isɔɔ ǹyɛɛ mai, “Ǹáa ɓa Zeeka a tɔ̃yâ. Kpɛ́ni fɛ̂i, a ŋôya sii ŋí kɛ́ nâa a ńyãa gîei feerɛ. È ŋápɔɔ-sɛŋ sìɣe, ǹya ɓe a ŋɔ́nɔ ŋálûwai síɣe.” Naa pôlu ma è mò ǹâŋ ma ǹyɛɛi, “Lûwa da kélee fé naa ḿɛni ma ŋɔ́nɔ?”

37Aise è Isɔɔ wóo su tòo ǹyɛɛi, “Gáa, ŋa nâa gɛ́ a ímɛi-nuu. Ŋa ǹîa-ni da ǹɛ̂ɣe-ni kɛ́ a ǹyée mu-ɓela. Ŋa mii-sãa da ŋwãai tɛ́ɛ bɔ́. Lé ŋaŋ ɓé ŋa pɔ̂ri gɛ̂i yɛ̂ ńoŋ?”

38Isɔɔ è ǹâŋ wóo su tòo ǹyɛɛi, “Ńâŋ, ǹûwa tɔnɔi tí nɔ́ ɓé ílai? Óo ńâŋ, lûwa láa ḿâ máŋ!” Isɔɔ è làɣi a wɔ́lɔ.

39Nya ɓe ǹâŋ Aise è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Íkɛ̂i a pâi kɛ̂i lɔii nyɔ́mɔɔ ma ɓɛ́i sí-sɛŋ fa lɛ̂lɛ naa, lúu fa pù naai.

40Ɓa pâi ífulu-laai kɛ̂i íkɔ kɔ́-sãai sârai. Ɓa pâi kɛ̂i a ílɛ̂ɣe ŋɔtíi kɛ́-nuu. Kɛ́lɛ ɓa ítɔ̂i kpànaŋ, tãi a pâi pâi gbîrii ŋí a pâi kulâi íŋûa.”

41Ǹyaŋ Isɔɔ è nâa Zeeka kpɔ̀ara ǹûwai mɛni ma ǹâŋ è nàa mai. Nya ɓe è mò ǹyɛɛi, “Ńâŋ saa tãi a kɛ́ lɛɣɛ̂i. À sàa, ŋa pâi ńɛ̂ɣe Zeeka paâi.”

42Kɛ́lɛ Lubɛka è ǹóŋ maa-ŋuŋ Isɔɔ wóo-ŋai ŋí mɛ̀ni, é ǹóŋ Zeeka worɛ̂ tɛ̀ɛ ǹyɛɛ mai, “Gáa, ílîa Isɔɔ a gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛɛ é ípaa.

43Mɛni ma m̀ɛnii ŋa pâi môi yâi m̀ɛni. Pú í lí ńzaaɓɔlɔ Laɓaŋ pɔ́ naa Araŋ.

44Ka ǹyaa ká lɛɛ naa é lɛ́ɛ la zu ílîa ŋɔlii-ŋwanai ŋá é yéŋ.

45Lɛɛ naa é lɛ́ɛ la zu ílîa ŋɔlii-ŋwanai ŋá é yéŋ é nia mɛnii ma í gɛ̀ lai. Gɛ̀ ní ŋa pâi íworɛ̂ tɛɛ̂i í kúla naa. Ŋa pâi ɓalânii ńônii veerɛ su a ɣele tɔnɔ lé mɛni ma?”

Aise è Zeeka tɛ̀ɛ Laɓaŋ pɔ́ naa

46Nya ɓe Lubɛka è mò Aise ma ǹyɛɛi, “Ŋáfulu-laai maa lii-sɛlɛŋ káa mâ Ita-nɛyâai mɛni ma. À kɛ̀ Zeeka à Ita-nɛyâai ŋí dɔnɔ kùla a nɛnî ǹɔii ŋí su, gɛ̀ ní lé fúlu-laa lɛ́lɛɛ ɓé pâi kɛ̂i ńyêei?”

Zɛnɛse 28

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Nya ƀe Aise è Zeeka tòli é lûwa lá ma é mó ma ǹyɛɛi, “Ífe Keena nɛyâai da kùla a nɛnî.

2Ímu siɣe í lí Mɛsopotemia ílee ǹâŋ Bɛtuɛ pɔ́ naa í nɛnî kula naa ílee zaaƀɔlɔ Laƀaŋ ǹônii-nɛyâai sáma.

3Ǹwála-wâla kélee Ɣalai é lûwa láa yâ é gɛ́ í ƀûu ƀó ísuui é kɛ́ a núu-kpulu su kɛ́tɛ.

4Ɣâla é Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔlûwai tɛ́ɛ ípɔ ka ísuui a gɛɛ ǹɔii Ɣâla è dɛ̀ɛ Eberaɣɛ̃ɛ pɔ́ ƀɛ́i íkaa naa a ŋɔ̃yai, é kɛ́ a ípɔɔ.”

5Nya ƀe Aise è Zeeka tɛ̀ɛ é lí Araŋ-nuui Bɛtuɛ ǹóŋ Laƀaŋ pɔ́ naa. Laƀaŋ è kɛ̀ a Zeeka da Isɔɔ dílee Lubɛka zaaƀɔlɔ.

Isɔɔ è nɛnî da kpɛ́ni kùla

6Isɔɔ è gàa a gɛɛ Aise a lûwa láa Zeeka ma a dɛ́ɛ Mɛsopotemia a gɛɛ é nɛnî kula naa. È gàa ŋɔ́nɔ a gɛɛ tãi è lûwa làa la mai, è mò ma ǹyɛɛi, “Ífe Keena nɛyaai da kùla a nɛnî.”

7Ǹyaŋ Zeeka è ǹâŋ wóo mɛ̀ni da ǹee é lí Mɛsopotemia.

8Tãi Isɔɔ è gàa la a gɛɛ Keena nɛyâai dífe ǹâŋ Aise líi láa níi,

9Isɔɔ è lì Isimai pɔ́naa é Nibayo zaaƀɔlɔ Maâla kula a nɛnî, nyii kɛ̀ a Eberaɣɛ̃ɛ ǹóŋ Isimai ǹóŋ-nɛnii. Maâla è nâa kɛ̀ a Isɔɔ ŋɔnɛnîi zaaƀa-ɣelei.

Zeeka è see ƀô Bɛtɛ

10Zeeka è kùla Bɛɛsiba é lí Araŋ pere.

11Nya ƀe è pà kwaa da ma é nyii naa, kpɛ́ni fêi, vóloi è nâa lì. È naa kɔnii dɔnɔ sìɣe é nɔ́ ŋ̀uŋ mu é ŋ̀uŋ láa mɛi gɛ́ nyîi.

12Nya ƀe è see ƀô é déle káa bîlaŋɔɔ ǹɔii ma, ŋ̀uŋ tɛ́ɛ ŋ̀ele-kɔlɔŋ su. Ɣâla ŋɔkéla-ŋai dí kɛ̀ têi díkɛ yèŋ.

13Yâwɛɛ è tɔ̀ɔ délei ŋuŋ túɛ ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, nyii gáa a ínâŋ Eberaɣɛ̃ɛ da Aise díɣâlai. Ǹɔii íkaa lâa-ni mai, ŋa pâi dɛ̂ɛi ípɔ ká ísuui.

14Ǹyaŋ ísuui a pâi tâmai yɛ̂ɛ ǹɔii mâ ŋãyai. Ǹyaŋ ísuui a pâi serîi vóloi liî-pere da vóloi kulâi-pere, ǹɔii ŋûa-pere da ǹɔii kwára-pere. Ka ísuui kásarâi, lûwa a pâi kɛ̂i ǹɔii su-ƀelai kélee dîa.

15Ǹgaa íkɔlɛ. Ŋa pâi ímɛi kâai ƀɛ́i kélee ƀa liî naai, ŋá pá a yá pôlu ŋɔ́nɔ ǹɔii ŋí su, kpɛ́ni fêi, fé pâi teêi yâ é lɛ́ɛ la zu m̀ɛnii ŋá mò yâi ŋá gɛ́.”

16Nya ƀe Zeeka è ŋ̀ɛi lá ƀò ŋɔnyii su ǹyɛɛi, “Tõyâ ma, Yâwɛɛ káa ƀɛ́, ǹyaŋ fé kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ!”

© 2014 Bible Society in Liberia.

17È kɛ̀ yaôi. Nya ɓe è mò ɲyɛɛi, “Ɓɛ́ maa pɔlɔ-pɔlɔɔi lɛ́ŋ ŋí? Nyíŋi fa pɔ̂ri kɛ̂i a sɛŋ da kpɛ́ni é kúla ɣâla ŋɔpɛ́rɛi pôlu. Ɲyaŋ nyíŋi káa a ɣâla-taa siɣãŋ lá.”

18Nya ɓe Zeeka è mu sìɣe a ŋ̀ele-wala pɛpɛi, é gɔnii síɣe nyii è nàa ŋ̀uŋ mu é ŋ̀uŋ láa mɛi, é dɔɔ a ɣâla-teɓele é wúlɔ pú mà.

19Zeeka è naa láa sèe a Bɛtɛ (zu-kulai ɓa ɣâla ŋɔpɛ́rɛi, kɛ́lɛ daai láa ɓe kɛ̀ a Luzi a maa-ŋuŋ).

20Nya ɓe Zeeka è góno tèe ɲyɛɛi, “À kɛ̀ ɣâla a pâi kɛ̂i ŋ́gɔlɛ é mɛi káa ŋásiai su é mii-sɛŋ tɛ̀ɛ m̀bɔ ŋá mii é seɣe tɛ́ɛ m̀bɔ ŋá doo m̀â,

21a gɛɛ ŋá pá ŋɔ́nɔ ńâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu lii-see su, gɛ̀ ní Yâwɛɛ a pâi kɛ̂i a Ŋáɣâla.

22Gɛ̀ ní gɔnii ŋí ŋá dɔ̀ɔ a ɣâla teɓelei, a pâi kɛ̂i a ɣâla ŋɔpɛ́rɛ. Zɛŋ kélee ɣâla a dɛ̀ɛ m̀bɔi, ŋa pâi buu-ɣelei tɛɛ̂i bɔ́.”

Zɛnɛse 29

Zeeka è sèri Laɓaŋ pɔ́ naa

1Nya ɓe Zeeka è ŋɔsiai kûla é seri vóloi ɓelai-pere.

2Nya ɓe è ya-loa kàa nɔ̀ɔi su, ɓála-kpulu saaɓa kɛ́ ɓò puii gɔlɛ. Kpɛ́ni fêi, Ɲya-loai tí ɓé da kâa gùla díkɛ dɛ̀ɛ dípɔ. Gɔnii kɛ̀ ɲya-loai lái, è kɛ̀ a gɛ́tɛ.

3Tãi m̀ála-kpulu-ŋai da kâa díŋa tɛ̀ la ma naai, m̀ála mɛi-kaa-ɓelai da kâa kpɔ̀ŋ gɔnii mâ dí giliŋ dí gúla ɲya-loai lá dí yá kúla m̀ála-ŋai dîɛ. Naa pôlu ma da kâa gɔnii pɛ̂lɛ pôlu nya-loai lá.

4Nya ɓe Zeeka è mò m̀ála mɛi-kaa-ɓelai dîa ɲyɛɛi, “Ŋánûa, ká kùla mí?” Dîyɛɛ mai, “Kú kùla Araŋ taa-leei su.”

5È mò dîa ɲyɛɛi, “Ká Neɔ ɲóŋ-surɔ̂ŋ Laɓaŋ kɔ́lɔŋ?” Dîyɛɛ mai, “Kú gɔ́lɔŋ.”

6Ɲyɛɛ diai, “Gɔlɔ̂i ponoɔ̂i?” Dîyɛɛ mai, “Óoei, gɔlɔ̂i ponoɔ̂i. Gáa, ɲóŋ-nɛnii Leesɛ káa pâi a ŋɔɓála-ŋai.”

7Ɲyɛɛi, “Gáa, tãi su kôyaai niî. Tãi fé niî seri ní a gɛɛ m̀ála-ŋai dí díŋa tɛ́ ma. Ka yá tɛ́ɛ dípɔ ká lí a dia dí dílaa míi.”

8Kɛ́lɛ dí mò dîyɛɛi, “Kúfa pɔ̂ri gɛ̂i tí, fɛ̂ɛ kú m̀ála-ŋai kélee ŋá tɛ́ ma kú gɔnii kiliŋ kú gúla ɲya-loai lá kú yá tɛ́ɛ dípɔ.”

9Tãi è kɛ̀ niî lônoi la ɲ̀ûai pɔ́i, Leesɛ è pà a ɲ̀âŋ ŋɔɓála-ŋai, kpɛ́ni fêi, ɲyaa ɓé kɛ̀ a dímɛi-kaa-nuu.

10Tãi Zeeka è ɲ̀ee zaaɓɔlɔ Laɓaŋ ɲóŋ-nɛnii Leesɛ kàa la da Laɓaŋ ŋɔɓála-ŋai, Zeeka è lì é gɔnii kiliŋ é gúla ɲya-loai lá é yá tɛ́ɛ Laɓaŋ ŋɔɓála-ŋai pɔ́.

11Nya ɓe Zeeka è ɲ̀á-gbɔ sèe Leesɛ ma é wɔ́lɔ kpɔ́ a zu kɛ́tɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Zeeka è mò Leesɛ ma a gɛɛ gáa a Leesɛ ǹâŋ ŋɔkáayɔɔ, gɛ́ ƀò a Lubɛka ǹóŋ. Nya ƀe Leesɛ è kîrɛ sìɣe é lí é mó ǹâŋ mà.

13Tãi Laƀaŋ è zaaƀɔlɔ ǹóŋ Zeeka tuŋ mèni lai, è kîrɛ sìɣe é pá ǹá koyânii. È kpùlɔŋ mà, é ǹá-gbɔ see mâ, é pá la ŋɔpɛ́rɛi lá. Zeeka è mɛni-ŋai kélee su kùla Laƀaŋ ma.

14Nya ƀe Laƀaŋ è mò ma ǹyɛɛi, "Tɔ̃yâ ma, kúkaa a kpono tɔnɔ." Da Zeeka dí ɣáloŋ tɔnɔ kɛ̀ naa.

Zeeka è tíi kɛ̀ Laƀaŋ mì Leesɛ da Liɛ dímɛni ma

15Nya ƀe Laƀaŋ è mò Zeeka ma ǹyɛɛi, "Berei máŋ íkaa la a ŋ̌gaayɔ̂i ƀa pɔ̂ri tíi kɛ̂i mî kpɛ́ni-kpɛni? Ífela-fei lɛ́ ḿâ."

16Ǹyaŋ Laƀaŋ ǹônii-nɛyâai dí kɛ̀ feerɛ. Núu pɔlɔ-ɣelei láa ƀé kɛ̀ a Liɛ, ǹôloŋ-ɣelei láa kɛ́ ƀò a Leesɛ.

17Liɛ ŋɛ́i-laai fé kɛ́ ní a ǹélɛɛ a Zeeka nîa, kɛ́lɛ Leesɛ è kɛ̀ a ǹélɛɛ.

18Zeeka è kɛ̀ a Leesɛ wɛ́liɛɛ. Nya ƀe è mò ǹyɛɛi, "Ŋa pâi tíi kɛ̂i yɛ̂ a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ íloŋ-nɛnii guro-tei Leesɛ mɛni ma."

19Laƀaŋ è mò ma ǹyɛɛi, "Maa nɛ̃ɛ̂i ŋá dɛ́ɛ ípɔ é tɛ́ɛ la dɛ́ɛ mâ mî núu da kpɛ́ni pɔ́. Kú kɛ́ ƀɛ́."

20Nya ƀe Zeeka è tíi kɛ̀ a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ Leesɛ m̀ɛni ma. Kɛ́lɛ góraŋ kpɔŋ ŋí è kɛ̀ nɔ́ ŋ̌ɛ́i yɛ̂ɛ ɣele kûu kpɛ́-kpɛɛ, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a Leesɛ wɛ́liɛɛ a ŋánaa.

21Zeeka è mò Laƀaŋ ma ǹyɛɛi, "Ŋánɛnîi tɛ́ɛ ḿbɔ kwa ǹyaa kú kɛ́ kúkîe ma, kpɛ́ni fêi, ŋátãi a kpɛɛ."

22Nya ƀe Laƀaŋ è naa-ƀelai kélee ŋá tɛ̀ ma é kúu kɛ́.

23Kɛ́lɛ tãi ɣele-wulii è kɛ̀ lai, Laƀaŋ è ǹóŋ maa-ŋuŋ Liɛ sìɣe é pá la Zeeka pɔ́.

24Laƀaŋ è ǹyée mu-nɛnii Zipa tɛ̀ɛ ǹóŋ-nɛnii Liɛ pɔ́ a gɛɛ é kɛ́ a ǹyée-mu-nɛni.

25Ɣele ƀɔ́i, Zeeka è gàa a gɛɛ Liɛ ƀé ǹâŋ Laƀaŋ è pà la bɔ́. Nya ƀe Zeeka è mò Laƀaŋ ma ǹyɛɛi, "Lé ƀé ŋí í gɛ̀ a ńyãai? Leesɛ ƀé ŋá maa tîi kɛ̀ yɛ̂. Vé tí? Í ḿvìli lé mɛni ma?"

26Laƀaŋ ǹyɛɛ mai, "Vé tí kúlɔii su a gɛɛ lóŋ-nɛni guro-te é surɔ̂ŋ kula fúlɔi ǹîa-nɛnii túɛ.

27Tɔɔ ǹɛnî kula lɔɔ-kuui é kpɛ́ɛ. Gɛ̀ ní kwa pâi Leesɛ tɛ̂i máŋ ípɔ à kɛ̀ ƀâ maa tíi kɛ̀ a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ."

28Zeeka è gɛ̀ tí. È ŋɔlɔɔ-kuui kpɛ̂ɛ. Nya ƀe Laƀaŋ è ǹóŋ-nɛnii Leesɛ tɛ̀ɛ bɔ́ a ŋɔnɛnî.

29(Laƀaŋ è ǹyée mu-nɛnii Bilai tɛ̀ɛ ǹóŋ-nɛnii Leesɛ pɔ́ a gɛɛ é kɛ́ a ǹyée mu-nɛni.)

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Nya ƀe Zeeka è lɔ̀ a Leesɛ pɔ̂rɔŋ máŋ. È Leesɛ wɛ̀li é tɛ́ɛ Liɛ ma. È tíi kɛ̀ ŋɔ́nɔ Laƀaŋ mì a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

Zeeka è nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀô

31Tãi Yâwɛɛ è gàa la a gɛɛ Zeeka a Liɛ kpɔarai, è lóŋ tɛ̀ɛ bɔ́, kɛ́lɛ Leesɛ è kɛ̀ a kpóma nɛni.

32Nya ƀe Liɛ è koo sîɣe é lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀó é ǹáa sée a Lubiŋ ǹyɛɛi, "Yâwɛɛ a ŋámɛni-solii káa, mɛni ma ŋásurɔ̂ŋ a pâi ŋ́wɛ̂lii."

33È ŋɔ́nɔ koo sîɣe é lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀó ǹyɛɛi, "Yâwɛɛ a lóŋ-surɔ̂ŋ tɛ́ɛ m̀bɔ ŋɔ́nɔ, kpɛ́ni fêi, a gáa a gɛɛ da ŋ́gbɔara." Nya ƀe è ǹôloŋ láa sèe a Simiɔŋ.

34È ŋɔ́nɔ koo sîɣe é lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀó, ǹyɛɛi, "Kwa ŋásurɔ̂ŋ kwa pâi kɛ̂i nâa zu tɔnɔɔ, kpɛ́ni fêi, ŋa lóŋ-sinaa saaƀa maa sɔlɔ ƀó mì." Mɛni ma è ǹôloŋ láa sèe a Liiva.

35Nya ƀe è ŋɔ́nɔ koo sîɣe é lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀó ǹyɛɛi, "Ŋa pâi Yâwɛɛ láa maa tɛ̂i tãi ŋí su." Mɛni ma è ǹôloŋ láa sèe a Zudasi. È nâa kpèra lóŋ káa mà.

Zɛnɛse 30

1Tãi Leesɛ è gàa la a gɛɛ vé lóŋ maa sɔlɔ ƀó ní Zeeka mìi, è nâa kɛ̀ tólo kulâi ǹîa ma. Ń́yɛɛ Zeeka mai, "Lóŋ tɛ́ɛ m̀bɔ. À wàla ké tí ŋa pâi saâi."

2Zeeka è ǹíi ŋwàna Leesɛ ma ǹyɛɛ mai, "Ń́yãa ƀa Ɣâla nyii íkpomâi?"

3Leesɛ ǹyɛɛ mai, "Ń́yee mu-nɛnii Bilai ká ŋí. Ka ǹyaa ká lɔ́ pɔ̂rɔŋ a gɛɛ é lóŋ láa ŋ́gɔɔ mɛi, é gɛ́ máŋ ŋá lóŋ sɔlɔ ƀó zârai."

4Nya ƀe è ǹyée mu-nɛnii Bilai tɛ̀ɛ bɔ́ a ŋɔnɛnî. Da ǹyaa dí lɔ̂ pɔ̂rɔŋ.

5Bila è koo sîɣe é lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀó.

6Nya ƀe Leesɛ è mò ǹyɛɛi, "Ɣâla a ŋámɛnii ŋá tée. A ŋ́oo mɛ́ni máŋ a lóŋ-surɔ̂ŋ tɛ́ɛ m̀bɔ." Mɛni ma è ǹôloŋ láa sèe a Daŋ.

7Leesɛ yée mu-nɛnii Bila è ŋɔ́nɔ koo sîɣe é ǹóŋ-surɔ̂ŋ veerɛi maa sɔlɔ ƀó.

8Nya ƀe Leesɛ è mò ǹyɛɛi, "Ŋa kɔ́ kpɔ́ ǹîa pɔ́ a gbanaŋɔɔ, ŋa ǹyée mɛi ɣále." Mɛni ma è ǹôloŋ láa sèe a Nɛfɛtɛli.

9Tãi Liɛ è gàa la a gɛɛ va ŋɔ́nɔ pɔ̂ri lóŋ kâai, è ǹyée mu-nɛnii Zipa tɛ̀ɛ Zeeka pɔ́ a nɛnî.

10Nya ƀe Zipa è lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀô Zeeka mî.

11Liɛ è mò ǹyɛɛi, "Mɛni lɛ́lɛɛ a kula m̀â." Mɛni ma è ǹóŋ-surɔ̂ŋ láa sèe a Gâa.

12Liɛ yée mu-nɛnii Zipa è ŋɔ́nɔ lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀô a veerɛ-ɣelei Zeeka mì.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Liɛ è mò ǹyɛɛi, “Ńii nɛ̃ɛ̃i, kpɛ́ni fêi, nɛyâai da pâi ńdôlii a lii-nɛ̃ɛ.” Mɛni ma è ǹôloŋ láa sèe a Asɛ.

14Tãi sí-sɛŋ kula-tãi è sèri lai, Lubiŋ è lì gbâlaŋ ŋá é wúru-ƀa sii da káa naa nyii da dòli a madirɛi, (nyii a kâa nɛnî kɛ̀ é koo síɣei) é pá la ǹee Liɛ pɔ́. Nya ƀe Leesɛ è mò Liɛ ma ǹyɛɛi, “Kpera yê íloŋ ŋɔwúru-ƀai da fé mî.”

15Kɛ́lɛ Liɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Nyíti fé táma ní a gɛɛ ƀa ŋásurɔ̂ŋ kúla ńyêei? Ba ŋ̀wɛ̂lii ŋɔ́nɔ í ńoŋ ŋɔwúru-ƀai kúla ńyêei?” Leesɛ ǹyɛɛ mai, “Bà íloŋ ŋɔwúru-ƀai tɛ̀ɛ ḿbɔ, gɛ̀ ní Zeeka a pâi sâa lâai íkɔlɛ a gbínii.”

16Tãi Zeeka è kùla la gbâlaŋ ŋá a ŋ̀ele-wulii, Liɛ è lì ǹá kɔyânii é mó ma ǹyɛɛi, “Pá ḿbɔ, kpɛ́ni fêi, ŋa íya a ńoŋ ŋɔwúru-ƀai.” Nya ƀe è nyii gɔlɛ a gbínii tí.

17Ɣâla è ŋ̀óli tɔ̀ɔ Liɛ ma. Nya ƀe è koo sîɣe é ŋɔlóŋ-sinaai nɔ́ɔlu-ɣelei maa sɔlɔ ƀó Zeeka mì.

18Liɛ è mò ǹyɛɛ, “Ɣâla a ŋáfela-fei tɛ́ɛ ḿbɔ, kpɛ́ni fêi, ŋá ńyee mu-nɛnii tɛ̀ɛ ŋásurɔ̂ŋ pɔ́.” Mɛni ma è ǹóloŋ láa sèe a Isaka.

19Nya ƀe Liɛ è ŋɔ́nɔ koo sîɣe é ǹóŋ ǹɔ́ɔlu mɛi dai maa sɔlɔ ƀó Zeeka mì.

20È mò ǹyɛɛi, “Ɣâla a sama-sɛŋ lɛ́lɛɛ tɛ́ɛ ḿbɔ. Ŋásurɔ̂ŋ a pâi nâa ƀaa-kɛ-maa tɛɛ̂i ḿbɔ, kpɛ́ni fêi, ŋa lóŋ-surɔ̂ŋ lɔ́ɔlu mɛi da maa sɔlɔ ƀó mì.” Mɛni ma è ǹôloŋ láa sèe a Zɛbulɔŋ.

21Naa pôlu ma è lóŋ-nɛni maa sɔlɔ ƀô, é ǹáa sée a Dina.

22Nya ƀe Leesɛ kíli è tòo Ɣâla ŋá, é ŋ̀óli tɔ́ mà, é lóŋ tɛ́ɛ bɔ́.

23È koo sîɣe, é lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀó ǹyɛɛ, “Ɣâla a ŋumɛi kúla ŋ̀ɛi.”

24Nya ƀe è ǹôloŋ láa sèe a Zosɛ, ǹyɛɛi, “Ŋa ŋ̀wɛ̂lii Yâwɛɛ é ŋɔ́nɔ lóŋ tɛ́ɛ ḿbɔ máŋ.”

Zeeka da Laƀaŋ dí ŋɔfela-fei maa mɛni kpɛ̀tɛ

25Tãi Leesɛ è Zosɛ maa sɔlɔ ƀô lai, Zeeka è mò Laƀaŋ mà ǹyɛɛi, “Ńdɛ̂ɛ pôlu ŋá lí ŋ̀gbîŋ lɔii su ŋánûai pɔ́ naa.

26Ŋánɛyâai ŋá dímaa tíi kɛ̀ íyêei, dítɛɛ ḿbɔ da ŋánîa-pɛlɛɛi kwa dîa-ni kú lí, kpɛ́ni fêi, í berei kɔ́lɔŋ ŋa tíi kɛ́ la yɛ̂ɛi.”

27Kɛ́lɛ Laƀaŋ è mò mà ǹyɛɛi, “Nɛ̀ɛ naa ŋá nyíŋi ƀó yâ. Ŋá gɔ́lɔŋ ŋɛi-kɛ-maa-ŋa sârai a gɛɛ Yâwɛɛ a lûwa láa mâ ísarâi.

28Ífela-fei láa ƀó ŋá dɛ́ɛ ípɔ.”

29Zeeka è mò ǹyɛɛi, “Yá kpîŋ í gɔ́lɔŋ berei ŋa tíi kɛ́ la yɛ̂ da berei ítaa-tulɛ-ŋai da ƀûu ƀó la ńzârai.

30Kpɛ́ni fêi, gbulu lôŋ nɔ́ ƀé kɛ̀ íyêei ŋá lɛ́ɛ pâi. Ǹyaŋ a nâa pòo kpɔ́ a zu kɛ́tɛ. Yâwɛɛ a lûwa láa yâ ńzârai. Tãi ká ŋí nâa a gɛɛ ŋá ŋ̀gbîŋ mɛni kɛ́.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Laƀaŋ è mò ma ǹyɛɛi, “Lé ƀé ŋa pɔ̂ri dɛ̂ɛi ípɔ?” Zeeka ǹyɛɛ mai, “A kɛ̀ ƀà pɔ̂ri nyíŋi kɛ̂i mî, gɛ̀ ní ífe sɛŋ da tɛ̀ɛ ḿbɔ. Ŋa pâi ŋɔ́nɔ ítaa-tulɛ-ŋai mɛi kâai.

32Tɔɔ ŋá sía ítaa-tulɛ-ŋai sáma sâa ŋá m̀málai dɛi-ŋai da m̀olii bɔ̃yɛ-ŋai kúla zu, dí ké a ŋáfela-fei.

33Tínaa tuɛ-pere ƀa pâi gɔ̂lɔnii à kɛ̀ ńzãâi. Tãi ƀa pâi pâi la a gɛɛ í ŋáfela-fei su káai, à kɛ̀ ƀà ƀoli kélee kàa naa nyii vé pɔ̃yɛ ní, kpaa máŋ ƀála nyii vé tɛi níi, gɛ̀ ní ŋá ŋûma.”

34Nya ƀe Laƀaŋ è mò ma ǹyɛɛi, “Ǹɛ̂lɛɛi. Gɛ́ yɛ̂ɛ berei í mò lai.”

35Kɛ́lɛ maa ɣelei tí Laƀaŋ è m̀oli-sirɛ pɔ̃yɛ-ŋai da m̀oli-saa pɔ̃yɛ-ŋai kélee ɣɛ̀ɛ zu é pɛ́lɛ m̀ála-sirɛ tɛi-ŋai da m̀ála-saa tɛi-ŋai kélee dîa, é dítɛɛ ǹônii-sinaai pɔ́.

36Laƀaŋ è lì a daa-tulɛ-ŋai ŋí kwaa kôyaa ma ƀɛ́i naa è kɛ̀ a ɣele-kuu saaƀa siai. Zeeka è kɛ̀ Laƀaŋ ŋɔtaa-tulɛ kpéli-ŋai mɛi kâai.

37Zeeka è wúru ŋunu sîi saaƀa sìɣe é díkala kúla dîa, é díkala da lɛɛ naa loai a gɛɛ dí pɔ̃yɛ.

38È ŋ̀úru-ŋai ŋí tɔ̀ɔ ƀɛ́i daa-tulɛ-ŋai da kâa díkpèle naai. Kpɛ́ni fêi, naa ƀé da kâa tɛ̀ɛ naa díkî̂e-ni dîa tãi da kâa lì la díkpelêi.

39Tãi dí tɛ̀ɛ la ŋ̀úru-ŋai ŋí ŋɛ́i-tuɛi, dí koo sîɣe dí díkaa, dílônii pɔ̃yɛɛ.

40Zeeka è daa-tulɛ-lonii ŋí ɣɛɛ zu é díkɛ a gbîŋ pɔ́ɔ. Vé dílɛɛ ní naa dí píli Laƀaŋ ŋɔɔ-ŋai sáma.

41Tãi daa-tulɛ su kpanaŋɔɔ-ŋai da kâa kɛ̀ tɛ̂i lai, Zeeka a kâa ŋ̀úru-ŋai lâa ƀɛ́i da kâa díkpèle naai a gɛɛ díkɛ díkaa.

42Kɛ́lɛ vé ŋ̀úru-ŋai ŋí láa ní daa-tulɛ fíi-kpɛɛ-ŋai ŋɛ́i-tuɛ. Mɛni ma daa-tulɛ fíi-kpɛɛ-ŋai dí kɛ̀ a Laƀaŋ ŋɔɔ-ŋai, zu kpanaŋɔɔ-ŋai dí ƀò a Zeeka ŋɔɔ-ŋai.

43Zeeka è tɔ̀ɔ a ŋánaa. Taa-tulɛ támaa è kɛ̀ ǹyêei da luɛ-ŋa, soo-fáleŋ-ŋa da wɛlɛ-sôo-ŋa.

Zɛnɛse 31

Zeeka è yào Laƀaŋ ma é pú

1Zeeka è mèni a gɛɛ Laƀaŋ ǹônii dí mò dîyɛɛi, “Zeeka a kúnâŋ pɔɔ-sɛŋ kélee síɣe a tɔɔ zu.”

2Ǹyaŋ Zeeka è gàa a gɛɛ Laƀaŋ fé ŋɔ́nɔ kɛ́ ní ƀaa-kɛ-maa tɛɛ̂i bɔ́ yɛ̂ɛ berei è wɔ́lɔ kɛ̀ gɛ̂i lai.

3Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Zeeka ma ǹyɛɛi, “Lí pôlu ínâŋ-ni dílɔii su ínûai pɔ́ naa. Ŋa pâi kɛ̂i íkɔlɛ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Nya ƀe Zeeka è núu tɛ̀ɛ Leesɛ da Liɛ pɔ́ naa a gɛɛ é díkaa gbâlaŋ ŋá ƀɛ́i ŋɔtaa-tulɛ-ŋai dí kɛ̀ naai.

5È mò dîa ǹyɛɛi, “Ŋa gáai a gɛɛ kánâŋ fé ŋɔ́nɔ ƀaa-kɛ-maa tɛɛ̂i ḿbɔ yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ gɛ̂i lai. Kɛ́lɛ ńâŋ Ŋɔɣâlai káa ŋ́gɔlɛ.

6Ká gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋá tíi kɛ̀ kánâŋ mì a ŋáwala-walai kélee.

7Kɛ́lɛ è ḿvilîi, é ŋáfela-fei maa fáleŋ-laa kɛ́ gîei puu. Kɛ́lɛ Ɣâla fé fáa ní ma a gɛɛ é mɛni ŋánaa kɛ́ a ńyãa.

8À mò ǹyɛɛ, ‘Daa-tulɛ-ŋai nyii pâi kɛ̂i a dɛɣiɛi, ífela-fei ƀé ní,’ gélee è gàa a dɛi. À mò ǹyɛɛ, ‘Nyii-ŋai pâi kɛ̂i a bɔ̃yɛɛi, ífela-fei ƀé ní,’ gélee é gáa a bɔ̃yɛɛ.

9Ǹyaŋ Ɣâla è kánâŋ ŋɔtaa-tulɛ-ŋai kùla ǹyɛ̂ei é dítɛɛ ḿbɔ.

10“Tãi daa-tulɛ-ŋai tɛ́-tãi è sèri lai, ŋá see ƀô ŋá gáa a gɛɛ daa-tulɛi zirɛ-ŋai kɛ̀ tɛ̂i záa-ŋai diai, dí kɛ̀ a dípɔ̃yɛɛ.

11Nya ƀe Yâwɛɛ ŋɔkélai è mò ḿâ zeei su ǹyɛɛi, ‘Zeeka!’ Ńyɛɛ mai, ‘Ńyãa ká ŋí.’

12Nya ƀe è mò ḿâ ǹyɛɛi, ‘Íŋuŋ mu síɣe í kwaa káa. Daa-tulɛ sirɛ-ŋai tɛ̂i záa-ŋai diai, dípɔ̃yɛ̂ɛi. Ńyãa ƀé gɛ̂i nyíŋi kɛ́ kɛ̀, kpɛ́ni fɛ̂i, ŋa berei káa Laƀaŋ a tûai la a yái.

13Ńyãa ƀa Ǹ̩âlai nyii pà ípɔ Bɛtɛ, ƀɛ́i í ǹ̩úlɔi pù naa ǹ̩âla-teƀelei ma í íkono tée naa ńyɛ̂ei. Ímu siɣe í kúla ǹɔii ŋí su í lene pôlu íkaa lɔii su.’ ”

14Nya ƀe Leesɛ da Liɛ dí Zeeka marê kɛ̀ díyɛɛ mai, “Kúnâŋ kɔ̃liŋ da kpɛ́ni káa naa kúmɛni ma?

15Kúkaa nâa yɛ̂ɛ ŋɔ̃ya-ŋa. Kpɛ́ni fɛ̂i, a kúkɔlɛ, gɛ́ zɛŋ-kaoi kɔ̂lɛ nyii gáa kúmɛni mai.

16Dɔɔ-sãai kélee Ɣâla è gùla kúnâŋ yɛ̂ei díkaa a kúpɔɔ da kúlônii. Mɛni ma mɛnii kélee Ɣâla a mò yâ a gɛɛ í gɛ́i, gɛ́.”

17Nya ƀe Zeeka è mu sìɣe é ǹônii da ŋɔnɛyâai sée soo-fáleŋ-ŋa mɛi.

18È ŋɔtaa-tûlɛ-ŋai kélee tɔ̀ɔ dúɛ da nyii-ŋai è dísɔlɔ ƀô Mɛsopotemia a gɛɛ dí lí Keena lɔii su ǹâŋ Aise pɔ́ naa.

19Tãi Laƀaŋ è lì la ŋɔƀála-ŋai léɣa teɛ̂i, ǹóŋ Leesɛ è ŋɔɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai ŋûma.

20Zeeka è Araŋ-nuui Laƀaŋ pɛ̀lɛ. Vé ǹɛɛ ní naa é gɔ́lɔŋ a gɛɛ a kɛ́ liî.

21È kòloŋ a gɔ̃liŋ kélee. È pù é ǹya-lee kɛ́tɛi tíyeŋ é lí Gilia yeei ma-pere.

Laƀaŋ è lɛ̀ɛ Zeeka pôlu

22Tãi dí mò la Laƀaŋ ma a ŋ̩ele kûui zaaƀa ɣelei a gɛɛ Zeeka a púi,

23È ŋɔnûai sìɣe dí gbɛ́ a ɣele kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ dí seri ma Gilia yeei ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Ɣâla è pà Araŋ-nuui Laƀaŋ pɔ́ seêi-pere é mó ma ǹyɛɛi, “Tãi siɣe. Ífe mɛni kélee da ƀò Zeeka ma.”

25Laƀaŋ è sèri Zeeka ma. Zeeka è nâa ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi tɔ̂ɔ ǹyéei ma. Laƀaŋ da ŋɔnûai dîa máŋ dí dísua kɔlɔ seɣe pɛrɛi tɔ̂ɔ Gilia yeei mâ.

26Nya ƀe Laƀaŋ è mò Zeeka mà ǹyɛɛi, “Í ḿbɛ̂lɛ lé mɛni ma? Í ńônii-nɛyâai síɣe í pá a dia yɛ̂ɛ ƀà dísòŋ kɔ̂i.

27Í ḿbɛ̂lɛ í pú loo-pere su ífe mó ní ḿâ lé mɛni mà? Iî ípa mɛni ƀò ḿâ, ŋâi pɔ̂ri ŋ̀ále-sãai tɛɛ̂i dí ípama a lii-nɛ̃ɛ wule lɛ́lɛɛ-ŋa.

28Ífe ǹɛɛ ní naa máŋ a gɛɛ ŋá ńa-gbɔ see ńônii-nɛyâai dîa da dílônii. Lé ƀoo-tua ƀé í gɛ̀ tí?

29Wála-wala káa ńyêei a gɛɛ ŋá mɛni ŋánaa ké a yá. Kɛ́lɛ ínâŋ Ɲɔɣâlai è sâa lòno ḿbɔ a gbínii ǹyɛɛi, ‘Tãi siɣe. Ífe mɛni da kélee ƀò Zeeka ma.’

30Ɲá gɔ́lɔŋ a gɛɛ í kùla ḿbɔ naa, kpɛ́ni fêi, ípɔ-taai wɛli è kɛ̀ íkɛ̂i a ŋánaa. Kɛ́lɛ í ŋáɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai ŋûma lé mɛni ma?”

31Zeeka è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ mai, “Kpɛ́ni fêi, ŋá kɛ̀ yaôi. Ɲá kɛ̀ gâai ƀa pâi ílônii-nɛyâai kulâi ńyêei a wála-wala-laa.

32Kɛ́lɛ ƀà íɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai kàa núu kélee yêei, maa ǹúui páa. Zɛŋ kélee ƀé gáa a íkɔ̃liŋ, ǹɛ́ ǹûai ŋí ŋɛ́i a gɛɛ í ziɣe.” Ǹyaŋ Zeeka fé ké ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ Leesɛ ƀé díŋûma.

33Nya ƀe Laƀaŋ è lɔ̀ Zeeka ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi mu da Liɛ ŋɔ̂i, é lɔ́ díyee mu-nɛyâa feerɛi díwɔ̂i mu. Kɛ́lɛ vé díkaa ní. È kùla Liɛ ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi mu é lɔ́ Leesɛ ŋɔ̂i mu.

34Ǹyaŋ Leesɛ è ŋ̀ála-pɔkɔɔŋ-ŋai pù zoo-faleŋ mɛi kpêliŋ mu é sée mɛi. Laƀaŋ è zua kɔlɔ seɣe pɛrɛi mu gwaa kélee kɔ̀ri vé díkaa ní.

35Leesɛ è mò ǹâŋ ma ǹyɛɛi, “Ńâŋ, ílii fé ŋwàna ḿâ a gɛɛ fa pɔ̂ri mu siɣêi ŋá tɔ́ íŋɛi-tuɛ. Kpɛ́ni fêi, ńyee káa ŋelei su.” Laƀaŋ è zua kɔlɔ seɣe pɛrɛi mu kɔ̀ri, kɛ́lɛ vé ŋ̀ála-pɔkɔɔŋ-ŋai káa ní.

36Nya ƀe Zeeka líi è ŋwàna é lóno Laƀaŋ ma ǹyɛɛ mai, “Lé ƀé ŋá gɛ̀? Ɲásɔnyɔ̂ŋ ƀa lé íkaa ḿbôlu m̀ɛni mai?

37Ƀa ŋ́gɔ̃liŋ kélee su káa. Íkɔ̃liŋ ƀa lé í gàa naai? Bú ínûai ŋɛ́i da ŋánûai a gɛɛ dí kúloai káa.

38Ɲá kóraŋ buu feerɛ kɛ̀ íyêei. Ítaa-tulɛ-ŋai díkaa nɔ́ díkâai díkɛ ƀûu ƀò. Ǹyaŋ fé niî íƀalai zirɛ tɔnɔ kpîŋ mii ní.

© 2014 Bible Society in Liberia.

39Tãi kélee lɔɔ sua-ŋa da kâa daa-tulɛ-ŋai da mìi lai, fé pá ní a gbua ípɔ a gɛɛ ŋá ŋ́gbîŋ maa wáa, kɛ́lɛ ŋá vela-fe kɛ̀ ńyãa kpîŋ? Í ŋ́gɛ̀ daa-tulɛi nyii-ŋai kélee làŋ a kpíni kpaa máŋ fóloi, ŋá vela-fe kɛ́.

40Tãi támaa ŋá mɛni-soli kàa vóloi yêei da kɔ́lɛ a gbínii. Fa kâa nyii.

41Ǹyaŋ bere nɔ́ ƀé ŋá góraŋ buu feerɛi tɛ̀ɛ la íyêei. Ŋá tíi kɛ̀ yɛ̂ a kóraŋ puu káo náaŋ ílônii-nɛyâa feerɛi mɛni ma. Ŋá kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi da kɛ̀ ítaa-tulɛ-ŋai mɛi kâai. Ǹyaŋ í ŋáfela-fei maa fáleŋ-laa kɛ̀ gîei puu.

42Èei kɛ̀ ńâŋ Aise Ŋɔɣâlai nyii è vɛ̀lii da Eberaɣɛ̃ɛ Ŋɔɣâlai èei wàla kɛ́ m̀bôlu, tɔ̃yâ ma îi ńdɛ̃ɛ pôlu a ńyee fólo. Kɛ́lɛ Ɣâla è ŋámɛni-solii kâa da díi-ŋai ŋá gɛ̀i, mɛni ƀé è lòno la ípɔ sâa gbínii su."

Zeeka da Laƀaŋ dí díloai kpɛ̂tɛ

43Nya ƀe Laƀaŋ è Zeeka wóo su tòo ǹyɛɛ mai, "Nɛyâai ŋí díkaa a ńônii-nɛyaa, zinâa-nɛyâai dí ƀò a ńônii-sinaa. Daa-tulɛ-ŋai díkaa a m̀bɔɔ. Zãâi ŋí kélee íkaa díkâai díkaa a m̀bɔɔ. Kɛ́lɛ lé ƀé ŋa pɔ̂ri gɛ̂i a ńônii-nɛyâai tãi ŋí su kpaa máŋ da nîa-pɛlɛɛi dí dísɔlɔ ƀôi?

44Pá kú kúkono tée kúkîe-ni yêei. Tɔɔ sêre é kɛ́ kúloai."

45Nya ƀe Zeeka è kɔni sîɣe é ǹáa a kili-too-ŋa.

46È mò ŋɔnûai dîa ǹyɛɛi, "Ka kɔni ŋáa tɛ́ mà." Nya ƀe ŋɔnûai dí kɔni ŋáa tɛ̀ ma é kɛ́ a gbulu kɛ́tɛ. Dí dílaa mìi gɔni-kpului kɔlɛ.

47Nya ƀe Laƀaŋ è dòli a Ziga-Saduta, Zeeka ǹyaŋ é dóli a Galee.

48Laƀaŋ è mò Zeeka ma ǹyɛɛi, "É síɣe sâa mà gɔni-kpului ŋí káa a sêre kwa yá kúloai." Mɛni ma è ǹáa sèe a Galee,

49da Mizipa, kpɛ́ni fêi, è mò ǹyɛɛ, "Yâwɛɛ káa kúloai kâai kwa yá tãi kúfe kúkîe-ni kâai lai.

50Ƀà ńônii-nɛyâai sôŋ a nyɔ́mɔɔ kpaa máŋ ƀà nɛnî da kpɛ́ni-ŋa kùla, berei máŋ núu da fé la kúkɔlɛi, é kɛ́ íkili ŋá a gɛɛ Ɣâla káa a sêre kwa yá kúloai."

51Laƀaŋ è mò Zeeka mà ǹyɛɛi, "Gɔni-kpului ŋí káa da gili-too-ŋa kɔnii, ŋá dísèe kwa yá kúloai.

52Gɔni-kpului ŋí da gili-too-ŋa kɔnii díkaa a sêre-ŋa kwa yá kúloai a gɛɛ fé pâi tɛɛ̂i gɔni-kpului ŋí ma ŋá pá ípɔ naa, ƀíaŋ ífe pâi tɛɛ̂i m̀â da gili-too-ŋa kɔnii í pá m̀bɔ naa mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ mɛni ma.

53Eberaɣɛ̃ɛ, Neɔ da dínâŋ-ni díɣâlai é kúloai káa kwa yá." Nya ƀe Zeeka è ŋɔkpanaŋ-wooi kɛ̀ Ɣâla láai su nyii ǹâŋ Aise è kɛ̀ vɛlîi.

54Zeeka è sâla kùla ǹyéei mâ, é ŋɔnûai tóli a gɛɛ dí dílaa míi. Dí dílaa mìi dí nyii ǹyéei mâ a maa kpínii tí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

55Laƀaŋ è mu sìɣe a ŋ̀ele-wala pɛpɛi é ǹá-gbɔ see m̀alêŋ-ni dîa da ǹônii-nɛyâai, é lûwa láa dîa. È nâa kùla naa é lí pôlu bɔ́ taai.

Zɛnɛse 32

Zeeka è gbîŋ kpɛ̀tɛ a gɛɛ é Isɔɔ káa

1Zeeka ǹyaa máŋ è lì, da Ɣâla ŋɔkéla-ŋai dí koyâŋ.

2Tãi è díkàa lai, è mò ǹyɛɛi, "Ɣâla ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai ká ŋí." Mɛni ma è gwaai tí ma láa sèe a Maanaiŋ (zu-kulai ƀa ƀûu feerɛ).

3Nya ƀe Zeeka è kéla-ŋa tɛ̀ɛ tuɛ ǹîa Isɔɔ pɔ́ naa Siɛi lɔii-kpiniŋ su Idɔŋ lɔii su.

4È mò dîa ǹyɛɛi, "Ka lí ká mó m̀ɛi-nuui Isɔɔ ma, íyee mu-nuui Zeeka ǹyɛɛi, 'Ŋa lɛɛ Laƀaŋ pɔ́ naa a ŋõya a lɛɛ la zu tãi ŋí a seri.

5Niŋa káa ńyêei, soo-fáleŋ-ŋa, ƀála-ŋa, tíi ké-sinaa da tíi-kɛ-nɛyaa. Nya ƀe ŋá ŋ́oo tɛɛ̂i ípɔ naa yái íkaa a ŋámɛi-nuui a gɛɛ ŋá gáa à kɛ̀ ílii lâai m̀ɛni ma.' "

6Nya ƀe géla-ŋai dí pà pôlu Zeeka pɔ́ díyɛɛ mai, "Kú lì ílîa Isɔɔ pɔ́ naa, ǹyaŋ gáa pâi ílaa koyânii. Kɛ́lɛ da núu ŋuŋ náaŋ (400) ƀé pâi."

7Zeeka è nâa kɛ̀ yaôi kpɔ́ a ŋ́ánaa. È ŋɔnûai ŋá kɔ̂lɛ da ŋɔƀála-ŋai, ŋɔtaa-tulɛ-ŋai é pɛ́lɛ ŋɔsoo-fáleŋ-ŋai dîa gîei feerɛ.

8È mò ǹyɛɛi, "Isɔɔ à pà ǹúu-kpului dɔnɔ pɔ́ à bàa, gbélii a pâi lɛɛ̂i."

9Nya ƀe Zeeka è mò ǹyɛɛi, "Óo ńâŋ Eberaɣɛ̃ɛ da Aise Díɣâlai, Óo Yâwɛɛ, í mò m̀â yɛ̂ɛi, 'Lí pôlu ílɔii su ínuu-suui pɔ́, ŋa pâi mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i yɛ̂.'

10M̀aa fé nɛ̃ɛ ní a gɛɛ ŋá íwɛli-kɛ-maa kpanaŋɔɔi da ísãa-laai da sɔlɔ ƀó. Kpɛ́ni fêi, ŋásia-wuruii nɔ́ ƀé ŋá Zɔdiŋ Ya-leei tîyeŋ la. Ǹyaŋ ŋa nâa ké a núu-kpulu feerɛ.

11Kpera yɛ̂ ŋgúla ǹîa Isɔɔ yêei, kpɛ́ni fêi, ŋa yaôi mà, va lâ pá la é kúkelee kúpaa kwa nɛyâai da dílônii.

12Kɛ́lɛ í mò yɛ̂ɛi, 'Ŋa pâi mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i yɛ̂, ŋá ísuui táma yɛ̂ɛ Yúo su ŋãya, nyii núu fa pɔ̂ri ǹônoi.' "

13Nya ƀe è nyii naa a gbínii tí, é sama-sɛŋ kula ŋɔsãâi su ǹîa Isɔɔ mɛni ma.

14È ƀoli-saa ŋuŋ feerɛ (200) sìɣe, ƀoli-sirɛ buu feerɛ, ƀála-saa ŋuŋ feerɛ (200) da ƀála-sirɛ buu feerɛ,

15É soo-fáleŋ kɔ̃ɔ-lee buu saaƀa síɣe da dílônii, da niŋa-saa buu náaŋ é pɛ́lɛ niŋa-sirɛ puu ma, da wɛlɛ-sôo-saa buu feerɛ é pɛ́lɛ zirɛ puu mâ,

16È dítɛ̀ɛ ǹyée mu-ƀelai pɔ́ díkpulu mâ ǹyɛɛ diai, "Ka tɔɔ ńduɛ, ká daa-tulɛ-ŋai tɔ́ɔ díkpulu mâ, ká díloai lɛ́ɛ."

17È mò daa-tulɛ-kpului maa-ŋuŋ túɛ-nuui mâ ǹyɛɛi, "Ǹîa Isɔɔ à íkàa, à ímarê kɛ̀ ǹyɛɛ íkaa gbɛ̂ɛ pɔ́naa, íkaa liî mí, kpaa máŋ gbɛ̂ɛ pɔ́ɔ ƀa daa-tulɛ-ŋai ŋí ítuɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Mó ma yɛ̂ɛi, ‘íyee mu-nuui Zeeka pɔ́ɔ ɓa dîa. Díkaa a sama-sãa ŋɔmɛi-nuui Isɔɔ mɛni ma. Gáa máŋ kúpôlu.’ ”

19È mɛni tɔnɔi ŋí ɓò máŋ daa-tulɛ-kpulu-ŋai túɛ-ɓelai kélee dîa tɛi-tɛi ǹyɛɛ diai, “Isɔɔ à kákàa, ka mɛni tɔnɔi tí ɓó mà,

20kâai, ‘íyee mu-nuui Zeeka kpîŋ káa kúpôlu.’ ” Kpɛ́ni fêi, è mò ǹyɛɛi, “Tãi da ŋa pâi ǹíi ŋá yenîi a zama-sãai ŋá dɛ̀ɛ ńduɛi. Naa pôlu mà ŋà lì ŋà gàa, tãi da a pâi ǹyée seêi ḿu.”

21Nya ɓe dí lì a daa-tulɛ-ŋai dúɛ, ǹyaa kpîŋ é nyii mûui su a maa kpinii tí.

Zeeka-ni dí kɔlɔ mâ kɔ̀ Pɛniɛ

22Maa kpínii tí è mu sìɣe da ŋɔnɛyâa feerɛi, ŋɔyée mu-nɛyâa feerɛi, da ŋɔnîa-pɛlɛɛ puu káo tɔnɔi, é Zabɔ tíyeŋ a dia gbáyai ŋá.

23Nya ɓe è dítɛ̀ɛ ǹyái pôlu é pɛ́lɛ ǹyée-ŋa-sãai kélee mà.

24Nya ɓe Zeeka ǹyaa tɔnɔ è lɛ̀ɛ naa. Da nalôŋ tɔnɔ dí lɛ́ɛ kɔlɔ mâ kɔ̂i é lɛ́ɛ la zu ɣele é ɓó.

25Tãi nalôŋ è gàa la a gɛɛ ǹyée fé tɛ̀ɛ ní Zeeka mai, è zòŋ a ŋ̀wɛ́rɛ tɔ̂i, ǹyaŋ ŋ̀wɛ́rɛ tɔ̂i-kao è sìɣe gbulôŋ ŋá tãi dí kɛ̀ gɔlɔ mâi kɔ̂i lai.

26Nalôŋ ǹyɛɛ, “Tɔɔ ŋá lí, kpɛ́ni fêi, ɣele a ɓó.” Kɛ́lɛ Zeeka è mò ma ǹyɛɛi, “Fé pâi ílɛɛ̂i naa í lí, fɛ̂ɛ í lûwa tòo ḿâ.”

27Nalôŋ ǹyɛɛ mai, “Ílaa ɓa gbɛ̂ɛ?” Zeeka ǹyɛɛ ma, “Ńaa ɓa Zeeka.”

28Ńyɛɛ ma, “Dífe pâi ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ ítôlii a Zeeka fɛ̂ɛ Eezuɛ, kpɛ́ni fêi, ya kɔ́ Ɣâla pɔ́ da núu-kpune, ǹyaŋ íyee a tɛ́ɛ dîa.”

29Nya ɓe Zeeka è marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Kpera yɛ̂ ílaa lɛ́ mâ.” Kɛ́lɛ è mò ǹyɛɛi, “Ɓa ńaa mare-kɛɛ kɛ̂i lé mɛni ma?” Nya ɓe è lûwa tòo ma nàa.

30Mɛni ma Zeeka è gwaai ŋí mâ tòli a Pɛniɛ ǹyɛɛi, “Kpɛ́ni fêi, kwa Ɣâla kú kúŋɛi pù gîei, ǹyaŋ ŋáfulu-laai è lɛ̀ɛ ńyêei.”

31Vóloi è kɛ̀ toôi ma tãi è kɛ̀ tɛɛ̂i la Pɛniɛi, gɛ́ nɛmu, kpɛ́ni fêi, ŋ̀wɛ́rɛ è kɛ̀ sôlii.

32Mɛni ma é síɣe tãi tí mâ é tóo sâa ma, Eezuɛ-ŋai dífa sua tóloŋ-kao koyânii luu mii, kpɛ́ni fêi, nalôŋ è lɛ̀ɣɛ Zeeka tóloŋ-kao koyânii luui ma.

Zɛnɛse 33

Zeeka da Isɔɔ dí díloai kpɛ̂tɛ

1Nya ɓe Zeeka è mu sìɣe é Isɔɔ káa pâi núu ŋuŋ náaŋ (400) kɛ́ ɓò ma. Nya ɓe Zeeka è nîa-pɛlɛɛi ŋá kɔ̀lɛ Liɛ da Leesɛ é pɛ́lɛ díyee-mu-nɛyaa feerɛi dîa.

2È ǹyée mu-nɛyâai tɔ̂ɔ tuɛ-pere da dílônii, é Liɛ da ǹônii lɛɛ nàa pôlu, Leesɛ da Zosɛ dí lɛ́ɛ gbɛɛ ŋá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3È tɛ̀ɛ dîa é lí é pɛ́lɛ ǹɔii ma ǹîa kɔ́ mu gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ é lɛ́ɛ la zu é seri mà.

4Nya ƀe Isɔɔ è lì ǹá koyânii a kîrɛ. È kpùlɔŋ mà, é ɣíri gɔŋ mâ, é ǹá-gbɔ see mà, dí wɔ́lɔ.

5Tãi Isɔɔ è ŋuŋ mu sìɣe la é nɛyâai káa da nîa-pɛlɛɛi, è mò ǹyɛɛi, "Gbɛ̂ɛ-ni ƀe ŋí ka dîa-ni ka pâi?" Zeeka ǹyɛɛ mai, "Ǹîa-pɛlɛɛi nyii-ŋai Ɣâla è dítɛ̀ɛ íyee-mu-nuui pɔ́ ŋɔƀɛlɛ-seei sui."

6Nya ƀe ǹyée-mu-nɛyâai da dínîa-pɛlɛɛi dí lɛ̀ɣɛ a Isɔɔ dí pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu.

7Liɛ ǹyaa máŋ da ŋɔnîa-pɛlɛɛi dí lɛ̀ɣɛ la dí pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu. Naa pôlu mâ Zosɛ da Leesɛ dí lɛ̀ɣɛ mà máŋ dí pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu.

8Isɔɔ è mò ǹyɛɛi, "Ǹúu kpɔŋ ŋí kélee ŋa díkâai, dípa mɛni ŋuŋ ƀa lé?" Zeeka è zu tòo ǹyɛɛi, "A gɛɛ ŋá ílii láa ƀíai a ŋánuu-namui."

9Kɛ́lɛ Isɔɔ è mò ma ǹyɛɛi, "Ńêɣe, sɛŋ támaa káa ńyêei. Ísãâi dí lɛ́ɛ naa."

10Kɛ́lɛ Zeeka è mò ǹyɛɛi, "Kpaa, à kɛ̀ ílii lâai ḿaa mɛni ma, gɛ̀ ní kpera yɛ̂ íyee sée ŋásama-sãai ŋí mu. Kpɛ́ni fêi, tɔ̃yâ ma, íŋɛi káa mî káa nɔ́ yɛ̂ɛ núu a Ɣâla ŋɛ́i kàa, a berei í íyee sèe la ḿû a lii-laai.

11Kpera yɛ̂, íyee sée ŋásama-sãai mu nyii-ŋai ŋa pá la ípɔi, kpɛ́ni fêi, Ɣâla a ƀɛlɛ-see kɛ́ mî, kpɛ́ni fêi, ŋɔ́nɔ sɛŋ támaa káa ńyêei." Nya ƀe è lɛ̀ɛ lônoi bɔ́ é ǹyée sée zãâi mu.

12Nya ƀe Isɔɔ è mò ǹyɛɛi, "Kwaa lí. Ǹyaŋ ŋa pâi liî kátuɛ."

13Kɛ́lɛ Zeeka è mò ma ǹyɛɛi, "Ŋánuu-namui í gɔ́lɔŋ a gɛɛ nîa-pɛlɛɛi fíi aâ kpɛɛ, fɛ̂ɛ ŋɔ́nɔ ŋá kpáaŋ mála-ŋai da niŋa-ŋai mɛni ma nyii-ŋai díkaa a kɔ̃ɔ-leei. Da sìa a dîa a ɣele tɔnɔ kpîŋ díkelee da pâi saâi.

14Tɔɔ ŋánuu-namui, é lí tuɛ, ńyãai a íyee-mu-nuui ŋá lɛ́ɛ pôlu. Ŋa pâi siâi yɛ̂ɛ berei daa-tulɛ-ŋai da nîa-pɛlɛɛi da siâi lai é lɛ́ɛ la zu ŋá seri ŋánuu-namui mâ Idɔŋ."

15Mɛni ma Isɔɔ è mò ǹyɛɛi, "Tɔɔ ŋá ŋánûai da lɛɛ ƀɛ́ íyêei." Kɛ́lɛ Zeeka è mò ma ǹyɛɛi, "Lé mɛni ma? Tɔɔ ŋá ŋánuu-namui líi láa."

16Nya ƀe Isɔɔ è lène pôlu a ŋ̀ele tɔnɔi tí é lí Idɔŋ.

17Kɛ́lɛ Zeeka è lì Sukɔ é pɛ́rɛ tɔ́ naa, é ƀûu-ŋa tɔɔ naa ŋɔtaa-tulɛ-ŋai mɛni ma. Mɛni ma è ǹáa sèe a Sukɔ (zu-kulai ƀa ƀûu).

18Nya ƀe Zeeka è kùla Mɛsopotemia é pá Sɛkɛŋ ŋɔtaai su a gɔlɔi ponoɔɔ, ƀɛ́i naa káa Keena lɔii sui, é ŋɔƀûui pú daai kɔlɛ.

19Ǹɔii kpuai è ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi tɔ̂ɔ mai, è ǹya Sɛkɛŋ ǹâŋ Amɔ ǹônii-sinaai yêei a káne kpua-kpua ŋuŋ tɔnɔ (100).

© 2014 Bible Society in Liberia.

20È Ɣâla-teƀele tɔ̀ɔ naa é ǹáa sée a Ɛloi, Eezuɛ Ŋɔɣâla.

Zɛnɛse 34

Sɛkɛŋ è Dina tèe-perêi

1Liɛ ǹóŋ-nɛnii Dina, nyii da Zeeka dímaa sɔlɔ ƀôi, è lì ǹɔii tí su-nɛyâai naa kâai.

2Tãi Iva-nuui Amɔ nyii kɛ̀ a ǹɔii ŋɔkâloŋ, ǹóŋ-surɔ̂ŋ Sɛkɛŋ è Dina kàa lai, è zòŋ a wála-wala é lɔ-pɔ̂rɔŋ ké la.

3Dina maa mɛni è lɔ̀ ǹíi su a dámaa. È kɛ̀ a ŋ̀wéliɛɛ kpɔ́ a ŋánaa. Nya ƀe è lòno bɔ́ a ǹélɛɛ.

4Mɛni ma Sɛkɛŋ è lòno ǹâŋ Amɔ pɔ́ ǹyɛɛ mai, "Nɛnîi ŋí kɔ́ri mî é ké a ŋánɛnî."

5Ǹyaŋ Zeeka è mèni a gɛɛ Sɛkɛŋ a ǹóŋ-nɛnii Dina ŋumɛ. Kélɛ Zeeka ǹônii-sinaai dí kɛ̀ ŋɔtaa-tulɛ-ŋai mɛi kâai gbâlaŋ ŋá. È maa kpɛŋ kɛ̀ é lɛ́ɛ la zu dí pá.

6Nya ƀe Sɛkɛŋ ǹâŋ Amɔ è lì Zeeka pɔ́ naa a gɛɛ é lóno bɔ́.

7Tãi Zeeka ǹônii-sinaai dí mɛnii ŋí mèni lai, dí kùla gbâlaŋ ŋá dí pá. Dí kɛ̀ kpɔ́ a dílii ŋwánaa a ŋánaa. Kpɛ́ni fêi, Sɛkɛŋ è ŋumɛ mɛni kɛ̀ a Eezuɛ-ŋai a Zeeka ǹóŋ-nɛnii sòŋɔɔ mì a wála-wala a lɔ-pɔ̂rɔŋ ké la, nyii vêi pɔ̂ri kêi a ké-mɛnii.

8Kélɛ Amɔ è lòno dípɔ ǹyɛɛi, "Káloŋ-nɛnii maa mɛni a ńoŋ Sɛkɛŋ líi sóŋ a ŋánaa. Ŋa kákpera fêi a gɛɛ ká dɛ́ɛ bɔ́ da ǹyaa dí tûa.

9Kwaa kú nɛyâa kula kúkîe-ni loai. Ka kálônii-nɛyâai tɛ́ɛ kúpɔ, kúaŋ kú kúlônii-nɛyâai tɛ́ɛ kápɔ.

10Ka pɔ̂ri seêi kúlɔii su ǹɔii láa é ƀó kátuɛ. Ka pɔ̂ri seêi naa ká pɔni tɔ́ɔ naa kákɔ̃liŋ é ké naa."

11Sɛkɛŋ máŋ è mò Dina ǹâŋ da zaaƀɔlɔ-ni dîa ǹyɛɛi, "Ka mɛnii ŋí ké mî, ǹyaŋ sɛŋ kélee ka ŋ̀wêlii ŋa pâi dêɛi kápɔ.

12Sɛŋ kélee ka m̀arê kɛ̀ m̀ɛni ma é pîlaŋ la nɛnî kula-mɛni mai, ŋa pâi dêɛi kápɔ à kɛ̀ nɔ́ kà nɛnîi tèɛ m̀bɔ a gɛɛ é ké a ŋánɛnî."

13Zeeka ǹônii-sinaai dí Sɛkɛŋ da ǹâŋ Amɔ wóo su tòo a dípɛlɛ-pere. Kpɛ́ni fêi, Sɛkɛŋ è dísaaƀɔlɔ Dina ŋùmɛ.

14Dí mò dîa dîyɛɛi, "Ǹúui vé see-ni kpono mɛi, va pɔ̂ri kúsaaƀɔlɔ kulâi a nɛnî. Kpɛ́ni fêi, gáa kûa a ƀɛlɛ-too.

15Kwa pɔ̂ri fâai à kɛ̀ káfâai mà a gɛɛ ká ké yɛ̂ɛ kúa, dí ká see kpono-mɛi da kálônii-sinaai kélee.

16Gɛ̀ ní kwa pâi kúlônii-nɛyâai tɛêi kápɔ kú káwɔ̂-ŋai síɣe kú sée kálɔii su kú ké zu tɔnɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Kɛ́lɛ à kɛ̀ kà wàla káwoli tɔ́ kûa dí ká see kpono-mɛi, gɛ̀ ní kwa pâi kúsaaƀɔlɔ siɣêi kú lí.”

18Díwoo è Amɔ da ǹóŋ Sɛkɛŋ líi làa.

19Ǹyaŋ Sɛkɛŋ fé tãi siɣe ní mɛnii ŋí kɛ́ mɛni ma. Kpɛ́ni fêi, Zeeka ǹóŋ-nɛnii wɛ́li è kɛ̀ ma a ŋánaa. Ǹyaŋ ƀaa-kɛ-maa è kɛ̀ ma ǹâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu é tɛ́ɛ la ǹâŋ ŋɔnûai kpéli-ŋai dîa.

20Nya ƀe Amɔ da ǹóŋ Sɛkɛŋ dí pà dítaa-leei ŋɔsiɣãŋ lá dí lóno daa-leei su-ƀelai kélee pɔ́ dîyɛɛi,

21“Ǹûai ŋí díkaa a kúwɛli-kɛ-maa-ƀela. Tɔɔ dí sée ƀɛ́ kúlɔii su dí pɔni tɔ́ɔ naa. Ǹɔii kêtɛi dímɛni mà. Tɔɔ dí dílônii-nɛyâai tɛ́ɛ kúpɔ, kúaŋ kú kúlônii-nɛyâai tɛ́ɛ dípɔ.

22Ǹûai ŋí dí lɛ́ɛ pâi fâai a gɛɛ dí sée kúlɔii su kwa dîa-ni kú kɛ́ a núu tɔnɔ, fɛ̂ɛ kúai a zinâai dí kúsee kpono-mɛi yɛ̂ɛ berei díkaa lai.

23À kɛ̀ kwà fàa a gɛɛ kwa dîa-ni kú sée kúlɔii su, gɛ̀ ní díƀala-ŋai, díkɔ̃liŋ da dítaa-tulɛ-ŋai kélee da pâi kêi a kúpɔɔ.”

24Daa-ƀelai kélee dí fàa Amɔ da ǹóŋ Sɛkɛŋ wóo ma. Dí zinâai kélee see kpono-mɛi.

25Ǹɛ́le kûui zaaƀa-ɣelei tãi gbaa pâlai è kɛ̀ niî la diai, Zeeka ǹônii-sinaai veerɛ, Simiɔŋ da Liiva nyii-ŋai kɛ̀ a Dina zaaƀɔlɔ-ni, dí pà a díƀoa-sɔkpɔ-ŋai dí pɛ́lɛ la ǹûai dîa daai su dítɛ̂i-pere, dí zinâai kélee páa.

26Dí Amɔ pàa da ǹóŋ Sɛkɛŋ dí Dina kula Sɛkɛŋ ŋɔpɛ́rɛi mu dí lí la.

27Zeeka ǹônii-sinaai kpéli-ŋai dí pà dí daai su sãai síɣe. Kpɛ́ni fêi, dí dísaaƀɔlɔ ƀɛlɛ tôo.

28Dí díƀala-ŋai sôŋ da dítaa-tulɛ-ŋai é pɛ́lɛ díwɛlɛ-sôo-ŋai dîa da zɛŋ kélee kɛ̀ daai su da gbâlaŋ ŋái.

29Dí díkɔ̃liŋ kélee sìɣe é pɛ́lɛ dínîa-pɛlɛɛi dîa da dínɛyâai da dípɛrɛ mu-sãai kélee dí lí a dîa.

30Nya ƀe Zeeka è mò Simiɔŋ ma da Liiva ǹyɛɛi, “Ka ḿbu mɛni kpɔ̂lu su. Zu-kulai ƀa ka gɛ́ ǹɔii-ƀelai da ŋ́gbɔara nyii-ŋai díkaa a Keena-ƀelai da Pɛriza-ŋai. Ŋánûai dífe táma ní. Ǹyaŋ à kɛ̀ da díŋaa tɛ̀ ma a gɛɛ dí tɔ́ɔ ḿâ, gɛ̀ ní da pâi kúsu karaâi kwa ŋánûai.”

31Kɛ́lɛ dí mò mà dîyɛɛi, “Kúfa pɔ̂ri fâai ma a gɛɛ dí tûa a kúsaaƀɔlɔ yɛ̂ɛ wulu-wulu kɛ́-nɛni.”

Zɛnɛse 35

Ɣâla è lûwa làa Zeeka ma Bɛtɛ

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Ɣâla è mò Zeeka ma ǹyɛɛi, “Ímu siɣe í lí Bɛtɛ í sée naa í Ɣâla-teƀele tɔɔ naa Ǹâlai mî nyii kùla íŋɛi tãi í pù la í kúla ílîa Isɔɔ yêei.”

2Nya ƀe Zeeka è mò ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dîa da diai kélee kɛ̀ gɔlɛ ǹyɛɛi, “Ka ŋɔ̃ya-ɣala-ŋai píli ká kákpîŋ maa wáa, ká káseɣe-ŋai maa fáleŋ.

3Kwa pâi kulâi ƀɛ́ kú lí Bɛtɛ kú sée naa. Ŋa pâi Ɣâla-teƀele tɔ̂i naa Ǹâlai mî nyii ŋ̌oo su tòo a tãi ŋá kɛ̀ la mɛni-kpɔlu sui, da nyii gáa ŋ̌gɔlɛ ƀɛ́i kélee ŋa lì naai.”

4Nya ƀe dí ŋɔ̃ya-ɣala-ŋai kélee tɛ̀ɛ Zeeka pɔ́ da ŋ̀ôlii-kɔli-ŋai kɛ̀ díwôlii. Zeeka è dílòo ŋ̀úru kɛ́tɛi mu nyii kɛ̀ Sɛkɛŋ kɔlɛ mai.

5Tãi Zeeka-ni dí kɛ̀ liî lai, yao kɛ́tɛ è pà daa-ŋai su-ƀelai kponôi, nyii-ŋai kɛ̀ naa kɔlɛ mai. Ǹyaŋ dífe pɔ̂ri ní Zeeka-ni kpɛ̂i.

6Nya ƀe Zeeka da ŋɔnûai kélee dí pà Luzi nyii da dòli sâa a Bɛtɛi, ƀɛ́i naa káa Keena lɔii sui.

7Naa ƀɛ́ è Ɣâla-teƀele tɔ̀ɔ naa, é naa tóli a Bɛtɛ. Kpɛ́ni fêi, naa ƀɛ́ Ɣâla è gbîŋ lɛ̀ naa ma tãi è kùla la ǹîa yêei é púi.

8Dibora nyii Lubɛka kùla zui, è sàa dí nòo wúru kɛ́tɛ tɔnɔ mu Bɛtɛ, dí ǹáa sèe a “Wɔ́lɔ Wuru.”

9Tãi Zeeka è kùla la Mɛsopotemiai, Ɣâla è kùla ŋɔ́nɔ ŋ̀ɛ́i é lûwa láa ma.

10Ɣâla è mò ma ǹyɛɛi, “Ílaa ƀa Zeeka. Ílaa fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a Zeeka, kɛ́lɛ ílaa ƀɛ́ pâi kɛ̂i nâa a Eezuɛ.” Nya ƀe Zeeka láa è nâa kɛ̀ a Eezuɛ.

11Ɣâla è mò ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀa Ǹwála-wâla kélee Ɣalai. Ƀûu ƀó. Ísuui su a pâi kɛ̂tɛi. Da-ni da pâi kɛ̂i a kâloŋ-ŋa.

12Ǹɔii ŋá dɛ̀ɛ Eberaɣɛ̃ɛ da Aise pɔ́i, ŋa pâi dɛ̂ɛi ípɔ, ŋá dɛ́ɛ ísuui pɔ́ nyii-ŋai pâi kɛ̂i ípôlu mai.”

13Nya ƀe Ɣâla è ǹɛɛ ƀɛ́i è lòno naa bɔ́i, é tɛ́ ŋ̀elei su.

14Zeeka è kɔni tɔ̂ɔ ƀɛ́i Ɣâla è lòno naa bɔ́i a gɛɛ é kɛ́ a kili-too-ŋa kɔni. È kpele-sɛŋ sala kùla ma, é wúlɔ pú ma.

15Ƀɛ́i Ɣâla è lòno naa Zeeka pɔi, Zeeka è nàa láa sèe a Bɛtɛ.

Leesɛ è sàa

16Nya ƀe dí kùla Bɛtɛ díkɛ lì Ɛfata. Tãi dí kɛ̀ niî la berei sui, tãi è sèri a gɛɛ Leesɛ maa é fúloŋ. Ǹyaŋ è mɛni-soli kàa.

17Tãi è kɛ̀ mɛni-soli kâai la goi-tee lɔɔi sui, vɛ̃ɛ-lee-zooi è mò mà ǹyɛɛ, “Ífe yào. Ƀa pâi ŋɔ́nɔ surɔ̂ŋ-loo maa sɔlɔ ƀôi.”

18Tãi Leesɛ è kɛ̀ saa yee tɛ̂i lai, è ǹóŋ-kwâtarai láa sèe a Bɛŋona é lɛ́ɛ saâi. Kɛ́lɛ gwâtarai ǹâŋ è ǹáa sèe a Bɛŋsima.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Tãi Leesɛ è sàa lai, dí nòo Ɛfata perei mâ, ƀɛ́i da nàa tòli nâa a Bɛpeleɣɛ̃ɛ.

20Nya ƀe Zeeka è kɔni tɔ̂ɔ molôŋ mɛi. Gáa sâa a Leesɛ ƀolôŋ mɛi kɔ̂ni.

21Nya ƀe Zeeka è kùla naa é ŋɔƀûui tɔ́ Ɛdɛ siɣãŋ kɔlɛ mâ.

Zeeka ǹônii-sinaai

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 2:1, 2)

22Tãi Zeeka è kɛ̀ la ǹɔii tí sui, Lubiŋ è lɔ̀ a ǹâŋ ŋɔnɛnî̃i dɔnɔ pɔ̂rɔŋ, nyii da kâa dòli a Bila. Kɛ́lɛ Zeeka è mɛ̀ni. Ǹyaŋ Zeeka ǹônii-sinaai dí kɛ̀ puu káo feerɛ.

23Liɛ ǹônii-sinaai ká ŋí. Lubiŋ nyii kɛ̀ a Zeeka ǹóŋ maa-ŋuŋ, Simiɔŋ, Liiva, Zuda, Isaka da Zɛbulɔŋ.

24Leesɛ ǹônii-sinaai ká ŋí. Zosɛ da Bɛŋsima.

25Leesɛ yée mu-nɛnii Bila ǹônii-sinaai ká ŋí, Daŋ da Nɛfɛtɛli.

26Liɛ yée mu-nɛnii Zipa ǹônii-sinaai ká ŋí, Gâa da Asɛ. Zeeka ǹônii-sinaai ká ŋí è dímaa sɔlɔ ƀô Mɛsopotemiai.

Aise è sàa

27Nya ƀe Zeeka è pà ǹâŋ pɔ́ naa Mamera, ƀɛ́i da nàa tòli máŋ a Kiria Aba (nyíi da dòli máŋ a Iburɔŋ), ƀɛ́i Eberaɣɛ̃ɛ da Aise dí kɛ̀ naa a ŋɔ̃́ya-ŋai.

28Ǹyaŋ Aise è kɛ̀ a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (180).

29Nya ƀe Aise è sàa tãi è pɔ̀lɔ la kpɔ́ a ŋánaai. È nâa lì ŋɔnúu-pɔlɔ-ŋai pɔ́. Ǹônii-sinaai Isɔɔ da Zeeka dí nòo.

Zɛnɛse 36

Isɔɔ suu pîlaŋ-pere

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 1:34-37)

1Isɔɔ, nyii da kâa dòli máŋ a Idɔŋ, zuu pîlaŋ-pere ká ŋí.

2Isɔɔ è ŋɔnɛnî-ŋai kùla Keena-ƀelai sáma. Dia ƀa, Ita-nuui Ilɔŋ ǹóŋ-nɛnii Ada, Olibama, nyii kɛ̀ a Iva-nuui Zibiɔŋ ǹóŋ-surɔ̂ŋ Anaa ǹóŋ-nɛnii,

3Da Isimai ǹóŋ-nɛnii Basema, nyii kɛ̀ a Nibayo zaaƀɔlɔi.

4Ada da Isɔɔ dí Ɛlifa maa sɔlɔ ƀó, da Basema dí Liuɛ maa sɔlɔ ƀó,

5da Olibama dí Zewu maa sɔlɔ ƀó da Zalaŋ é pɛ́lɛ Koa ma. Isɔɔ ǹônii-sinaai ká ŋí è dímaa sɔlɔ ƀô Keena lɔii sui.

6Nya ƀe Isɔɔ è ŋɔnɛyâai sìɣe da ǹônii-sinaai, ǹônii-nɛyâai é pɛ́lɛ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee dîa, da ŋɔƀála-ŋai, ŋɔtaa-tulɛ-ŋai é pɛ́lɛ gɔ̃liŋ kélee ma nyii è zɔlɔ ƀô Keena lɔii sui, é ǹêɣe Zeeka lɛ̀ɛ naa é lí a dîa lɔii da kpɛ́ni su.

7Kpɛ́ni fêi, díkɔ̃liŋ è kɛ̀ a gɛ́tɛ a sɛŋ dífa pɔ̂ri seêi lɔii kpua tɔnɔ su. Ǹɔii kpuai tí fé kɛ́ ní a gɛ́tɛ dímɛni ma, kpɛ́ni fêi, taa-tulɛ támaa è kɛ̀ díyêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Nya ƀe Isɔɔ è sèe Idɔŋ lɔii ǹyée kɛ̂i pere.

9Idɔŋ-ŋai dínâŋ Isɔɔ ŋɔsuui ká ŋí.

10Isɔɔ ǹônii-sinaai láa ká ŋí. Isɔɔ ŋɔnɛnîi Ada ǹóŋ Ɛlifa, da ŋɔnɛnîi Basema ǹóŋ Liuɛ.

11Ɛlifa ǹônii-sinâai ƀé kɛ̀ a, Temaŋ, Oma, Zefo, Gataŋ da Kena.

12Tiŋna è kɛ̀ a Isɔɔ ǹóŋ-surɔ̂ŋ Ɛlifa ŋɔnɛyâai dɔnɔ. Ǹyaŋ da ǹyaa dí Amɛlɛki maa sɔlɔ ƀô. Isɔɔ ŋɔnɛnîi Ada ǹóŋ lônii ká ŋí.

13Liuɛ ǹyaŋ ǹônii-sinaai láa ká ŋí. Nata, Zera, Sama da Miza. Isɔɔ ŋɔnɛnîi Basema ǹóŋ lônii ká ŋí.

14Isɔɔ ŋɔnɛnîi Olibama, nyii kɛ̀ a Zibiɔŋ ǹóŋ-surɔ̂ŋ Anaa ǹóŋ-nɛnii, ǹônii-sinaai láa ká ŋí. Zewu, Zalaŋ da Koa.

15Gâloŋ-ŋai ká ŋí Isɔɔ ŋɔsuui su. Isɔɔ ǹóŋ-surɔ̂ŋ maa-ŋuŋ Ɛlifa ǹônii-sinaai ká ŋí nyii-ŋai díkaa a gâloŋ-ŋai. Temaŋ, Oma, Zefo, Kena,

16Koa, Gataŋ da Amɛlɛki. Ɛlifa ǹônii-sinaai ŋí ƀé díkaa kɛ̀ a Idɔŋ lɔii su-kaloŋ-ŋai. Ada ǹônii-sinaai ká tí.

17Isɔɔ ǹóŋ-surɔ̂ŋ Liuɛ ǹônii-sinaai ká ŋí, nyii-ŋai díkaa a gâloŋ-ŋai. Nata, Zera, Sama da Miza. Liuɛ ǹônii-sinaai ŋí ƀe díkaa a Idɔŋ lɔii su-kaloŋ-ŋai, nyii-ŋai Isɔɔ ŋɔnɛnîi Basema è dímaa sɔlɔ ƀôi.

18Isɔɔ ŋɔnɛnîi Olibama ǹônii-sinaai nyii-ŋai díkaa a gâloŋ-ŋai dia ká ŋí. Zewu, Zalaŋ da Koa. Gâloŋ-ŋai ká ŋí Anaa ǹóŋ-nɛnii Olibama, nyii kɛ̀ a Isɔɔ ŋɔnɛnîi, è dímaa sɔlɔ ƀôi.

19Isɔɔ, nyii da dòli máŋ a Idɔŋ, ŋɔsuui su-ƀelai ká ŋí nyii-ŋai díkaa a gâloŋ-ŋai.

Siɛ suu pîlaŋ-pere

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 1:38-42)

20Ori-nuui Siɛi ǹônii-sinaai ká ŋí nyii-ŋai díkaa a ǹɔii-lonii. Lotaŋ, Soba, Zibiɔŋ, Anaa,

21Disoŋ, Izɛ da Disaŋ. Ori-ŋai díkâloŋ-ŋai ká ŋí, nyii-ŋai díkaa a Siɛ ǹônii-sinaai Idɔŋ lɔii sui.

22Lotaŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Ori da Emaŋ. (Tiŋna ƀé kɛ̀ a Lotaŋ zaaƀɔlɔ.)

23Soba ǹyaŋ ǹônii-sinaai ká ŋí. Avaŋ, Manaa, Ibaa, Sifo da Onaŋ.

24Zibiɔŋ ǹônii-sinaai ká ŋí. Aia da Anaa. (Anaa ƀé ǹyái kàa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su tãi è kɛ̀ ǹâŋ Zibiɔŋ ŋɔwɛlɛ-sôo-ŋai mɛi kâai lai.)

25Anaa ǹônii ká ŋí: Disoŋ da Olibama, nyii kɛ̀ a Anaa ǹóŋ-nɛnii.

26Disoŋ ǹônii-sinaai ká ŋí. Edaŋ, Isibaŋ, Itiraŋ da Keraŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Izɛ ǹônii-sinaai ká ŋí. Bilaŋ, Zavaŋ da Akaŋ.

28Disaŋ ǹônii-sinaai ká ŋí. Uzi da Araŋ.

29Ori-ŋai díkâloŋ-ŋai ká ŋí. Lotaŋ, Soba, Zibiɔŋ, Anaa,

30Disoŋ, Izɛ da Disaŋ. Ori-ŋai díkâloŋ-ŋai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dílɔii-kpiniŋ káa la Siɛi lɔii sui.

Idɔŋ lɔii mɛi-ƀelai

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 1:43-54)

31-39Ǹɔii mɛi-ƀelai ká ŋí, nyii-ŋai kɛ̀ Idɔŋ, lɔii mɛi-nuu da kpɛ́ni é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i Eezuɛ-ŋai mɛi. Beɔ ǹóŋ-surɔŋ Bela ŋɔtaa-lɛ̂ei ƀé kɛ̀ a Diŋɣaba. Zera ǹóŋ-surɔŋ Zoba ŋɔtaa-lɛ̂ei ƀé kɛ̀ a Bozira. Usaŋ è kùla Temaŋ lɔii su. Beda ǹóŋ Aada è kùla Avi (è Midia-ŋai yée mɛi ɣále Môa lɔii su). Saŋla è kùla Mɛzika. Sau è kùla Liobɔ, nyii gáa Yufeletii Ya-leei kɔlɛi. Abɔ ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Bêe-anaŋ. Aada è kùla Pau (ŋɔnɛnî̂i láa ƀé kɛ̀ a Miitabɛ, nyii kɛ̀ a Mɛzaba ǹóŋ-nɛnii Matulɛ ǹóŋ-nɛnii).

40-43Idɔŋ lɔii-kpiniŋ su kaloŋ-ŋai láa ká ŋí, nyii-ŋai kùla Isɔɔ ŋɔsuui sui. Tiŋna, Ava, Zetɛ Olibama, Ila, Pinoŋ, Kena, Temaŋ, Miza, Madiɛ da Iraŋ. Dí dísee-kwaa-ŋai mâ láa sèe yɛ̂ɛ berei dísii-ŋai láa è kɛ̀ lai.

Zɛnɛse 37

Zosɛ da ǹɛ̂ɣe é pɛ́lɛ ǹîa-ni dîa

1Zeeka è sèe Keena lɔii su nyii ǹâŋ è kɛ̀ zu a ŋõyai.

2Zeeka ŋɔsuui maa mɛni pɔlɔi ká ŋí. Zosɛ kɛ́ɛ a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi, da ǹîa-ni dí kɛ̀ ƀála mɛi kâai. Dia ƀe kɛ̀ a ǹâŋ ŋɔnɛyâai Bila da Zipa dílônii-sinaai. Zosɛ è dítûa-pere nyɔŋ kélee pù dínâŋ ŋɛ́i.

3Ǹyaŋ Zeeka è kɛ̀ a Zosɛ wɛ́liɛɛ é tɛ́ɛ ǹônii kélee dîa. Kpɛ́ni fêi, ǹyaa ƀé kɛ̀ a bɔlɔ lôŋ. Nya ƀe è yokpo kôyaa lɛ́lɛɛ sɔ̀lɔ mì.

4Kɛ́lɛ tãi ǹîa-ni dí gàa la a gɛɛ dínâŋ è kɛ̀ a ŋwɛ́liɛɛ é tɛ́ɛ díkelee diai, dí gbɔ̀ara dífe ŋɔ́nɔ kɛ́ ní lônoi bɔ́ a ǹɛ́lɛɛ.

5Nya ƀe Zosɛ è sèe ƀô. Tãi è zee-wooi ƀô la ǹîa-ni diai, dí gbɔara a zu kɛ́tɛ.

6Nya ƀe è mò dîa ǹyɛɛ, “Zeei ŋá mòi, ka mɛni.

7Kú kɛ̀ mɔlɔŋ ɣirî̂i gbâlaŋ ŋá, ǹyaŋ ŋámɔlɔŋ-kɔŋ è sìɣe é tɔ́ɔ, káwɔ̂-ŋai dí tínaŋ ma dí pú ŋ̂ôi kɔ́ɔ mu.”

8Ǹîa-ni dí mò ma dîyɛɛi, “Ƀa ŋ̂wɛ̂lii í kɛ́ kúmɛi a kâloŋ?” Dí gbɔ̀ara kpɔ́ a ŋánaa ŋɔsee-wooi mɛni ma da ŋ̂óo-ŋai.

9È ŋɔ́nɔ see da kpɛ́ni ƀò, é mó ǹîa-ni dîa ǹyɛɛi, “Ŋá see da kpɛ́ni ƀò. Vóloi da ŋ̂áloŋ é pɛ́lɛ Pɛmɛlɛ̂ŋ-kao puu káo tɔnɔ mâ dí kɛ̀ pɛlɛ̂i ŋ̂gɔɔ mu.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Kɛ́lɛ tãi è zee-wooi ŋí ƀò la ǹâŋ ma da ǹîa-ni, ǹâŋ è ǹia-woo ƀò ǹyɛɛ mai, “Zeei ŋí í mòi, ǹyaa ƀa lé? Gáa a sɛŋ kwa ílee da ílîa-ni kú pɛ́lɛ íkɔɔ mu?”

11Nya ƀe ǹîa-ni dí nâa kɛ̀ tólo kulâi mà. Kɛ́lɛ ǹâŋ è ŋ̀óo-ŋai lâai kɛ̀ gíli ŋá.

Dí Zosɛ kɔ̀lɛ Ize

12È kɛ̀ a tãi tɔnɔ Zosɛ ǹîa-ni dí lì a dínâŋ ŋɔƀála-ŋai vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su Sɛkɛŋ kɔlɛ mâ.

13Nya ƀe Zeeka è mò Zosɛ ma ǹyɛɛi, “Ílîa-ni díkaa m̀ála-ŋai mɛi kâai Sɛkɛŋ. Pá ŋá ítɛɛ dípɔ naa.” È mò mà ǹyɛɛi, “Ńyãa ká ŋí.”

14Ǹâŋ è mò ma ǹyɛɛi, “Lí í ílîa-ni naa káa da m̀ála-ŋai. À kɛ̀ díkɔlɔ̂i ponoɔ̂i í pá í mó m̀â.” Mɛni ma è gùla Iburɔŋ yeei kwára é dɛ́ɛ Sɛkɛŋ.

15Nalôŋ tɔnɔ è gàa sîa-siai vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su é marê kɛ́ ǹyɛɛ ma, “Lé ƀé íkaa gɔ̂rii?”

16Ńyɛɛ mai, “Ŋ̀gaa ńîa-ni kɔ̂rii. Kpera yɛ̂ ƀɛ́i lɛ́ m̀â díkaa m̀ála-ŋai mɛi kâai naai.”

17Nalôŋ ǹyɛɛ mai, “Da lí, kpɛ́ni fêi, ŋá mèni díla dîyɛɛi, ‘Kwaa lí Dotaŋ.’ ” Nya ƀe Zosɛ è lèɛ ǹîa-ni pôlu é díkaa Dotaŋ.

18Dí gàa pâi kwaa kôyaa ma. É lɛ́ɛ pâi serîi dîa, dí gbɛ̀tɛ a gɛɛ dí bàa.

19Dí mò díkîe-ni dîa dîyɛɛi, “Zee-ƀo-nuui ká tí pâi.

20Ka pá kú bàa kú bíli ǹóai su. Gɛ̀ ní kwa pâi môi a gɛɛ fɛnɛ-sãa nyɔmɔɔ ŋàa ƀé mîi. Kwa pâi nâa gâai mɛnii pâi kɛ̂i a ŋɔsee-wooi.”

21Kɛ́lɛ tãi Lubiŋ è mɛni-kpɛtɛɛi ŋí mèni lai, è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é Zosɛ kula ǹîa-ni yêei. È mò dîa ǹyɛɛi, “Kúfe bàa.”

22Lubiŋ è mò dîa ǹyɛɛi, “Káfe ŋ̀ãa pù. Ka bìli nɔ́ ƀɛ́ ǹóai su vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, kɛ́lɛ káfe káyee pɛ̀lɛ ma.” È kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ é gùla díyêei é pá la ǹâŋ pɔ́.

23Tãi Zosɛ è sèri la ǹîa-ni diai, dí ŋɔyokpo lɛ́lɛɛi kùla mà.

24Dí lí a Zosɛ dí bíli ǹóai su. Ǹóai è kɛ̀ a vólo, yá fé kɛ́ ní zu.

25Nya ƀe dí sèe díkɛ dílaa mìi. Dí díŋuŋ mu sìɣe dí Isima-ŋai káa kulâi Gilia díkɛ pà a díkpulu kɛ́tɛ soo-fáleŋ-ŋa mɛi. Dí kɛ̀ pâi a wúru-malaŋ, tuma-laa kúŋ nɛ̃ɛ da wúlɔ kúŋ nɛ̃ɛ. Dí kɛ̀ liî Ize.

26Nya ƀe Zuda è mò m̀arâai dîa ǹyɛɛi, “Lé lɛ́lɛɛ ƀé kwa pâi zɔlɔ ƀôi à kɛ̀ kwa kúlêɣe pàa kú bàa mɛni lòo?

27Ka pá kú gɔlɛ Isima-ŋai dîa. Kúfe kúyee pɛ̀lɛ mà, kpɛ́ni fêi, gáa a kúlêɣe, kú ƀô a kpono tɔnɔ.” Nya ƀe m̀arâai dí fàa ŋ̀óo mâ.

28Midiɛŋ pɔni tɔɔ-ƀela dí kɛ̀ tɛɛ̂i naa kɔlɛ mâ. Nya ƀe Zosɛ ǹîa-ni dí gùla ǹóai su dí gɔlɛ Isima-ŋai dîa a káne kpua-kpua buu feerɛ. Nya ƀe dí lì a Zosɛ Ize.

29Tãi Lubiŋ è lì la pôlu ǹóai lái, vé Zosɛ káa ní zui, è ŋɔseɣei fála a lii-soli.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30É lí pôlu m̀arâai pɔ́ naa ǹyɛɛ diai, “Ǹôloŋ fé naa. Mí ɓé a pɔ̂ri liî naa?”

31Nya ɓe dí Zosɛ ŋɔyokpoi sîɣe dí ɓoli páa dí ǹɔ́ m̀oli ŋãai su.

32Dí lì la dínâŋ pɔ́ díyɛɛ mai, “Kú ǹyokpoi ŋí kàa. Gáa à kɛ̀ gáa a íloŋ pɔ́ɔ.”

33Nya ɓe è maa kpɛ̂ɛ ǹyɛɛi, “Ńoŋ ŋɔyokpoi ká ŋí. Fɛnɛ-sɛŋ nyɔ́mɔɔ a ńoŋ míi. Ńâai la vɛnɛ-sɛŋ nyɔ́mɔɔi tí è Zosɛ su tèe a gbua-kpûa!”

34Nya ɓe Zeeka è ŋɔseɣei fâla é maloŋ too-maa seɣe tôo mà é wɔ́lɔ kpɔ́ ǹóŋ mɛni ma a ɣele kûu támaa.

35Ǹônii-sinaai da ǹônii-nɛyâai kélee dí dímu sìɣe dí lí a gɛɛ dí ŋ̀á nɛnɛ. Kɛ́lɛ vé fáa ní a gɛɛ dí ŋ̀á nɛnɛ. È mò ǹyɛɛi, “Kpao, ŋa pâi lɛɛ̂i ńoŋ maa wɔ̂lɔ kɛ̂i é lɛ́ɛ la zu ŋá sáa.”

36Midiɛŋ-ŋai dí lì dí Zosɛ kɔ̀lɛ gɔkuluɓa-ŋai kɛ́ Ize kaloŋ mɛi kâai laa-tuɛ nuu kɛ́tɛi mâ Ize. Nalôŋ kpîŋ láa ɓe kɛ̀ a Potifa.

Zɛnɛse 38

Zuda da Tama

1Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Zudasi è kùla ǹêɣe-sinaai da ǹîa-sinaai pɔ́ naa é lí Adulaŋ-nuui Iira pɔ́naa.

2Naa ɓe Zudasi è Keena nɛni tɔnɔ kàa naa nyii ǹâŋ láa è kɛ̀ a Suai. È gùla a nɛnî.

3Da ǹyaa dí lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ɓó, Zudasi é ǹáa sée a Ɛɛ̂.

4È ŋɔ́nɔ koo sîɣe é lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ɓó, ǹee é ǹáa sée a Onaŋ.

5È ŋɔ́nɔ lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ɓô é ǹáa sée a Sila. Maa tãi tí mâ, Zudasi è kɛ̀ Aizi.

6Zudasi è nɛnî kɔ̀ri ǹóŋ-surɔ̂ŋ maa-ŋuŋ Ɛɛ̂ mì. Nɛnii ŋí láa ɓe kɛ̀ a Tama.

7Kɛ́lɛ Ɛɛ̂ è kɛ̀ a ŋwana-lɔ̂ɔ Yâwɛɛ ŋɛ́i. Ǹya ɓe Yâwɛɛ è bàa.

8Nya ɓe Zudasi è mò Onaŋ ma ǹyɛɛi, “Ílîa ŋɔnɛnîi kúla a nɛnî a gɛɛ í lóŋ káa mì. A gɛɛ ílîa suu fé sàa.”

9Kɛ́lɛ Onaŋ è kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ à ǹîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ɓô nɛnîi mâ, dífe pâi kɛ̂i a bɔ́ɔ. Mɛni ma tãi a kâa kɛ̀ lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̂i la a nɛnîi, va kâa kpɛ̀ɛ, kpɛ́ni fêi, vé kɛ́ ní ŋ̀wɛ̂lii é lóŋ káa nɛ̀nii mâ.

10Kɛ́lɛ nyíŋi fé Yâwɛɛ líi láa ní. Nya ɓe Yâwɛɛ è Onaŋ pàa máŋ.

11Nya ɓe Zudasi è mò ǹóŋ ŋɔnɛnîi Tama ma ǹyɛɛi, “Lí pôlu ínâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu í lɛ́ɛ naa a pɔɔ-nɛni é lɛ́ɛ la zu ńoŋ Sila é naɣa.” Kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ yaôi a gɛɛ Sila nyaa máŋ fé sàa yɛ̂ɛ berei ǹîa-ni dí sàa lai. Tama è lì ǹâŋ pɔ́ naa pôlu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Tãi su kôyaa è tɛ̀ɛ nyíŋi pôlu ma Zudasi ŋɔnɛnîi, nyii kɛ̀ a Sua ǹóŋ-nɛnii, è sàa. Tãi Zudasi ŋɛ́i è kpàla la bɔ̂ŋ saa mɛni mai, da m̀arâŋ Adulaŋ-nuui Iira dí lì Tiŋna ƀɛ́i Zudasi ŋɔƀála-leɣa tée-ƀelai dí kɛ̀ naai.

13Tãi Tama è mèni la a gɛɛ mɔ̂rɔ è kɛ̀ liî Tiŋna ŋɔƀála-ŋai léɣa teêi,

14è ŋɔpɔɔ-nɛni seɣei kùla mà é seɣe pɛ́lɛ ŋ̀ɛ́i é sée Inayiŋ taai ŋɔsiɣãŋ lá nyii kɛ̀ Tiŋna perei mai. Kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ Sila è nâa kɛ̀ a naɣa. Kɛ́lɛ dífe kɛ́ ní ŋ̀wɛ̂lii dí dɛ́ɛ bɔ́ a nɛnî.

15Tãi Zudasi è gàa lai, è gàa yɛ̂ɛ wulu-wulu kɛ́-nɛni. Kpɛ́ni fêi, ŋ̀ɛ́i è kɛ̀ a ŋiriɛɛ.

16Nya ƀe è lì bɔ́ berei kɔlɛ ǹyɛɛ mai, “Pá kwa yá kú nyíi sâa.” Ǹyaŋ vé kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ ǹóŋ ŋɔpɔɔ-nɛnîi ƀè tí. Tama è mò ma ǹyɛɛi, “A kɛ̀ ƀà lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a ńyãa, lé ƀé ƀa pâi dɛ̂ɛi ḿbɔ?”

17Ńyɛɛ mai, “Ŋa pâi ƀoli-loŋ tɔnɔ tɛ̂ɛi ípɔ.” Nɛnîi ǹyɛɛ mai, “Sɛ́ɣɛ tɛ́ɛ ḿbɔ é lɛ́ɛ la zu í m̀oli-loŋ tɛ́ɛ ḿbɔ.”

18Zudasi ǹyɛɛ mai, “Lé ƀé ŋa pɔ̂ri dɛ̂ɛi ípɔ a zɛ́ɣɛi?” Nɛnîi ǹyɛɛ mai, “Íkɔlɔ láa-tɛ-sɛŋ nyii ya íyee-pɔ̂ɔ kɛ̀ la kɔlɔ mai da ŋ̀ɛli é pɛ́lɛ ísia-wuruii mâ nyii gáa íyêei.” Nya ƀe è dítɛ̀ɛ nɛnîi pɔ́ da ǹyaa dí lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ. Nɛnîi è koo sîɣe.

19Nɛnîi è mu sìɣe é lí é zeɣei kúla ŋ̀ɛ́i é ŋɔpɔɔ-nɛni seɣei ɣíri ma.

20Tãi Zuda è m̀arâŋ Adulaŋ-nuui tɛ̀ɛ la a m̀oli-loŋ nɛnîi pɔ́naa a gɛɛ é zɛ́ɣɛi tɛ́ɛ pôlui, vé nɛnîi káa ní.

21Nya ƀe ǹûai kɛ̀ naai è dímarê kɛ̀ ǹyɛɛ diai, “Ŋulu-wulu kɛ́-nɛnii nyii kɛ̀ Inayiŋ taai ŋɔsiɣãŋ lá Tiŋna perei mai káa mí?” Dîyɛɛ mai, “Wulu-wulu kɛ́-nɛni fé ƀé.”

22Nya ƀe è lì pôlu Zuda pɔ́ naa ǹyɛɛ mai, “Fé nɛnîi káa ní. Diai kɛ̀ naai dí mò ḿâ a gɛɛ wulu-wulu kɛ́-nɛni fé naa.”

23Zudasi è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ mai, “Tɔɔ zãâi dí lɛ́ɛ nɛnîi yêei dífa lâ ɣɛ́lɛ la kûa. Gáa ŋa ítɛ̀ɛ a m̀oli-loŋ, ǹyaŋ ífe nɛnîi káa ní.”

24Ɣáloŋ saaƀa tɛ́ɛ pôlu mà, Zudasi è mèni dîyɛɛ ma, “Íloŋ ŋɔnɛnîi Tama a wulu-wulu kɛ́. Ǹyaŋ goo káa mà.” Nya ƀe Zudasi è mò ǹyɛɛi, “Ka pá la ká gérеŋ.”

25Tãi dí pà la a ǹnɛnîi, è ŋ̀óo tɛ̀ɛ ŋɔsurɔ̂ŋ ǹâŋ pɔ́naa ǹyɛɛi, “Ǹúui ŋɔsãâ káa ńyêei, ǹyaa ƀé ḿbîli gbáaŋ su. Zãâi kpîŋ ká. Kɔlɔ lá-tɛ-sɛŋ da ŋ̀ɛli é pɛ́lɛ zia-wuruii ŋí mâ.”

26Nya ƀe Zuda è zãâi kàa é díkɔlɔŋ ǹyɛɛi, “Nɛnîi káa tɔ̃yâ ƀôi. Ńyãa ƀé mɛni nyɔ́mɔɔi kɛ̀. Ŋâi pɔ̂ri dɛ̂ɛi kɛ̀ ńoŋ Sila pɔ́ a ŋɔnɛnî.” Zudasi fé ŋ̀ɔ́nɔ lɛɣɛ ní mà nàa pôlu ma.

27Tãi nɛnîi maa fúloŋ-tãi è sèri lai, vɛ̃ɛ-lee-zooi è gàa a gɛɛ a pâi nyũa sɔlɔ ƀôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Goi-teei pɛ́lɛɛ mai, ǹôloŋ dɔnɔ yée è kùla. Vɛ̃ɛ-lee-zooi é yee kpɔ̂lu kpulɔ̂ŋ ma ǹyɛɛi, “Nyíŋi ƀé pà a maa-ŋuŋ.”

29Kɛ́lɛ ǹôloŋ è ǹyée lɔ̀ pôlu, ǹîa é pá a maa ŋuŋ. Nya ƀe vɛ̃ɛ-lee-zooi è mò ǹyɛɛi, “Bere ƀé ípa-pere káa la!” Mɛni ma dí ǹáa sèe a Pɛrɛzi.

30Ǹaa pôlu ma ǹêɣe è pà ǹyee kpɔ̂lui kɛ́ ƀò ǹyée ma. Dí ǹáa sèe a Zera.

Zɛnɛse 39

Zosɛ da Potifa ŋɔnɛnîi

1Isima-ŋai dí lì a Zosɛ Ize. Ize-nuui Potifa, nyii kɛ̀ a gâloŋ ŋɔtíi-kɛ-nuu kɛ́tɛi dɔnɔ, gɛ ƀò ŋɔnɔ a galoŋ mɛi káa kɔkuluƀa-ŋai dínuu kɛ́tɛi, è Zosɛ yà díyêei.

2Yâwɛɛ è kɛ̀ Zosɛ pôlu. È maa mɛni kélee su sãa. Zosɛ è kɛ̀ ŋɔmɛi-nuui ŋɔpɛ́rɛi mu, nyii kɛ̀ a Ize-nuui.

3Mɛi-nuui è gàa a gɛɛ Yâwɛɛ è kɛ̀ Zosɛ pôlu. Potifa è gàa a gɛɛ mɛni kélee Zosɛ è ǹyée pù zui, Yâwɛɛ è gɛ̀ é ƀûu ƀó.

4Mɛni ma è nâa Zosɛ wɛ̀li, é ǹyée sée mu. Potifa è Zosɛ kɛ̀ ŋɔpɛ́rɛi mɛi a núu kɛ́tɛ, é gɛ́ gɔ̃liŋ kélee mɛi.

5Tãi Zosɛ ŋɔmɛi-nuui è Zosɛ kɛ̀ la ŋɔpɛ́rɛi mɛi a núu kɛ́tɛ da gɔ̃liŋ kéleei, Yâwɛɛ è lûwa làa ŋɔpɛ́rɛi mâ Zosɛ sârai. Yâwɛɛ ŋɔlûwai è kɛ̀ Ize-nuui yée ŋá-sãa kélee dîa, ŋɔpɛ́rɛi mu-sãai da ŋɔkpâlaŋ ŋá-sãai.

6Mɛni ma è ǹyée ŋá-sãa kélee lɛ̀ɛ Zosɛ yêei mɛi káa mɛni ma. Vé ŋɔ́nɔ kɛ́ ní a gbáaŋɔɔ mɛni da kélee ma fɛ̂ɛ nɔ́ é ǹáa míi. Ǹyaŋ Zosɛ è kɛ̀ a nyáŋkpa lɛ́lɛɛ gbono-tooɔ zu.

7È kɛ̀ a tãi tɔnɔ, Zosɛ ŋɔmɛi-nuui Potifa ŋɔnɛnîi è Zosɛ kàa ǹyɛɛ mai, “Pá kú láa.”

8Kɛ́lɛ Zosɛ fé fáa ní. È mò nɛnîi mâ ǹyɛɛi, “Gáa, ḿɛi-nuui a ńziɣe a núu sãa. Vé ŋɔ́nɔ kpáaŋ ní mɛni da kélee mɛ̂ni ma ŋɔpɛ́rɛi mu. A ŋ̀gɛ ǹyée ŋá-sãa kélee mɛi.

9Va gbîŋ kɛ̀tɛ é tɛ́ɛ ḿâ bɛ́rɛi ŋí mu. A ǹyée ŋá-sãa kélee tɛ́ɛ ḿbɔ fɛ̂ɛ nɔ́ yá, kpɛ́ni fêi, íkaa a ŋɔnɛnîi. Ŋa pɔ̂ri ŋwana-lɔ̂ɔ tarei ŋí da zɔnyɔ̂ŋ kɛ́tɛ kɛ́ɛ ŋí kɛ̂i lɛ́ŋ Ɣâla ŋɛ́i?”

10Berei máŋ nɛnîi è kɛ̀ la Zosɛ pôlu a tãi támaa a gɛɛ da ǹyaa dí láai, Zosɛ fé ŋ̀óli tɔɔ ní mà.

11Kɛ́lɛ tãi tɔnɔ da, Zosɛ è lɔ̀ bɛ́rɛi mu tíi da kɛ̂i. Núu da kélee fé kɛ́ ní bɛ́rɛi mu.

12Nya ƀe nɛnîi è zòŋ a ŋɔseɣei ǹyɛɛ mai, “Fɛ̂ɛ nɔ́ kwa yá kú láa.” Kɛ́lɛ è ŋɔseɣei lɛ̀ɛ ǹɛnii yêei é pú é kúla bɛ́rɛi mu.

13Tãi nɛnîi è gàa la a gɛɛ Zosɛ a ŋɔseɣei lɛ́ɛ ǹyêei a pú a kula bɛ́rɛi mui,

© 2014 Bible Society in Liberia.

14è bɛ́rɛi mu-ƀelai tòli ǹyɛɛ diai, “Ka gáa, ŋásurɔ̂ŋ a pá a Ibulu-nuu kúsama a gɛɛ
é kúŋumɛ. È pà bɛ́rɛi mu a gɛɛ kwa ǹyaa kú lɔ-pɔrɔŋ kɛ̀, kɛ́lɛ ŋá làɣi a zu kɛ́tɛ.

15Tãi è ńaɣi-woo mèni la a zu kɛ́tɛi, è ŋɔseɣei lɛ̀ɛ ńyêei é pú é kúla bɛ́rɛi mu.”

16Nya ƀe Zosɛ ŋɔseɣei è lɛ̀ɛ ǹɛnii yêei è lɛ́ɛ la zu ŋɔsurɔ̂ŋ é pá.

17Nya ƀe nɛnî̀i è zu kùla ŋɔsurɔ̂ŋ mî ǹyɛɛ mai, “Ibulu-nuui í pà la kúsamai, è lɔ̀
mâ bɛ́rɛi mu a gɛɛ é lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ́ a ńyãa.

18Kɛ́lɛ tãi ŋá làɣi la a zu kɛ́tɛi, è ŋɔseɣei lɛ̀ɛ ńyêei é pú é kúla bɛ́rɛi mu.”

19Tãi Zosɛ ŋɔmɛi-nuui è ŋɔnɛnî̀i wóo mèni la ǹyɛɛ mai, “Berei ŋí ƀé íyee ŋá-nuui
è tùa la a ńyãai,” ǹíi è ŋwàna.

20Nya ƀe Potifa è Zosɛ pìli kpíni-pɛrɛ mu ƀéi gâloŋ a kâa ŋɔnûai pili naai. Nàa ƀé
è kɛ̀ naa kpini-pɛrɛ mu.

21Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è kɛ̀ nɔ́ Zosɛ pôlu. È ŋɔwɛli-kɛ-maai lɛ̀ ma. È gɛ̀ gbini-pɛ̂rɛ lá-nuu
kɛ́tɛi é Zosɛ wɛ́li.

22Nya ƀe gbini-pɛrɛ lá-nuui è Zosɛ kɛ̀ diai kɛ́ gbini-pɛ́rɛi mui kélee mɛi. Ǹyaa ƀé
kɛ̀ tíi kɛ̂i a dîa.

23Mɛni-ŋai kélee Zosɛ è kɛ̀ mɛi, gbini-pɛrɛ lá-nuui fé kɛ́ ní a gbáaŋɔɔ mèni ma.
Kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è kɛ̀ Zosɛ pôlu. Mɛnii kélee è ǹyée pù zui, Yâwɛɛ è gɛ̀ é ƀûu ƀó.

Zɛnɛse 40

Zosɛ è ǹûai kɛ̀ gbini pɛ́rɛi mui dísee-wooi su kùla

1Nyíŋi pôlu ma Ize kaloŋ ŋɔteƀelei mâ tii kɛ́-nuui da ŋɔkpólo kpɛtɛ-nuu kɛ́tɛi dí
sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a dínuu-namui.

2Nya ƀe gâloŋ è ǹíi ŋwàna ŋɔteƀelei mâ tíi kɛ́-nuu kɛ́tɛi mà da ŋɔkpólo kpɛtɛ-
nuu kɛ́tɛi.

3È dísòŋ é dítɛɛ gɔkuluƀa-ŋai kɛ́ m̀ɛi káai dínuu kɛ́tɛi ŋɔpɛ́rɛi lá ƀéi Zosɛ è kɛ̀ naa
kpini-pɛrɛ mui, a gɛ́ɛ dí dípili kpini-pɛrɛ mu.

4Kɔ-kuluƀa-ŋai dínuu kɛ́tɛi nyii kɛ̀ Zosɛ mɛi kâai è Zosɛ tɛ̀ɛ dípɔ a gɛɛ gɛ̀ tíi kɛ́
dîɛ tãi díkɛ̀ la gbini-pɛrɛi mui.

5È kɛ̀ a kpíni tɔnɔ, Ize kaloŋ ŋɔteƀelei mâ tii-kɛ-nuu kɛ́tɛi da ŋɔkpólo kpɛtɛ-nuu
kɛ́tɛi, nyii-ŋai kɛ̀ gbini-pɛrɛi mui, dí see ƀô. Dísee-wooi è kɛ̀ a dee-tee zu-kulai kɛ́
ƀò tɛi-tɛi.

6Tãi Zosɛ è pà la dípɔ naa a maa ɣele-walai, è gàa a gɛɛ dílii è kɛ̀ sɛ̂lɛnii.

7Nya ƀe è dímarê kɛ̀ ǹyɛɛ diai, “Lé ƀé kálii sɛ̂lɛnii sâa?”

8Díyɛɛ mai, “Kú see ƀô, kɛ́lɛ núu da fé naa é zu kula kûɛ.” Nya ƀe Zosɛ è mò dîa
ǹyɛɛi, “See-woo su-kulaa fé a Ɣâla pɔ́ɔ? Ka kpera kâa, ka zee-wooi ƀó m̀â.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Nya ƀe teƀelei ma tii-kɛ-nuu kɛ́tɛi è ŋɔsee-wooi ƀô Zosɛ ma ǹyɛɛi, “Kpɔmɔ è kɛ̀ ńduɛ ŋáseei su.

10Gbɔmɔi ŋoŋo saaƀa è kɛ̀ ma. Tãi è pòa la é ƀái, m̀á é kpɔlu.

11Gâloŋ ŋɔkɔ̂pui è kɛ̀ ńyêei. Nya ƀe ŋá gbɔmɔ-ƀai sìɣe ŋá ǹúaŋ zu, ŋá dɛ́ɛ gâloŋ pɔ́.”

12Nya ƀe Zosɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Ísee-wooi su-kulai ká ŋí. Gbɔmɔ woŋo saaƀai ƀa ɣele kûu saaƀa.

13Ɣele kûu saaƀa à tɛ̀ɛ, gâloŋ a pâi íkulâi ƀɛ́ é lí a yá pôlu ítii kɛ́ɛi su. Ƀa pâi kɛ̂i gâloŋ ŋɔkɔ̂pui tɛɛ̂i ƀɔ́ yɛ̂ɛ berei í kɛ̀ gɛ̂i la a bɔlɔi.

14Kɛ́lɛ ḿaa mɛni é lɛ́ɛ íkili ŋá. Ɣâla à kpɔ̀ŋ yá, ḿaa mɛni ƀó gâloŋ mâ, ŋa íkpera fêi a gɛɛ é ŋgúla bɛ́rɛi ŋí mu.

15Kpɛ́ni fêi, dí ŋ̂ûma Ibulu-ŋai dílɔii su dí pá a ńyãa ƀɛ́. Ǹyaŋ fé mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ ní a gɛɛ da pɔ̂ri ḿbûi la kpíni-pɛrɛ mu.”

16Tãi gbólo kpɛtɛ-nuu kɛ́tɛi è gàa la a gɛɛ zee-wooi su-kulai è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛi, è mò Zosɛ ma ǹyɛɛi, “Ńyãa máŋ ŋá see ƀô. Kpólo kpɔ̂lɔ saaƀa dí kɛ̀ ŋ̂ûa seêi-pere.

17Gbɔ̂lɔi mɛi-pere, kpólo sîi támaa è kɛ̀ naa gâloŋ mɛni ma. Kɛ́lɛ ŋɔni-ŋai dí kɛ̀ gbelêi ŋ̂ûa gbɔ̂lɔi su.”

18Nya ƀe Zosɛ è zu tòo ǹyɛɛi, “Ísee-wooi su-kulai ká ŋí. Gbɔ̂lɔ saaƀai ƀa ɣele kûu saaƀa.

19Ɣele kûu saaƀa à tɛ̀ɛ, gâloŋ a pâi íŋuŋ teêi, é ísɛ̂lɛŋ wúru ma. Ŋɔni-ŋa da pâi íluu kpelêi.”

20Ǹŋéle kûui zaaƀa-ɣelei nyii kɛ̀ a gâloŋ maa sɔlɔ-ƀó ɣelei, è kúu kɛ́tɛ kɛ̀ ŋɔtíi kɛ́-ƀelai kélee mɛni ma. Nya ƀe è ŋɔteƀelei ma tii-kɛ-nuu kɛ́tɛi kùla gbini-pɛrɛi mu da ŋɔkpólo kpɛtɛ-nuu kɛ́tɛi é pá a dîa ŋɔtíi-kɛ-ƀelai kpéli-ŋai sáma.

21È ŋɔteƀelei mâ tii-kɛ-nuu kɛ́tɛi ŋɔtíi tɛ̀ɛ bɔ́ pôlu a gɛɛ é kɛ́ gâloŋ ŋɔkɔ̂pui tɛɛ̂i bɔ́.

22Kɛ́lɛ è gbólo kpɛtɛ-nuu kɛ́tɛi sɛ̀lɛŋ yɛ̂ɛ berei Zosɛ è mò lai.

23Kɛ́lɛ Zosɛ maa mɛni fé lɛɛ ní gâloŋ ŋɔteƀelei mâ tii-kɛ-nuu kɛ́tɛi kíli ŋá.

Zɛnɛse 41

Zosɛ è lze kaloŋ ŋɔsee-wooi su kùla

1Kóraŋ feerɛ kɛ́ɛ a tɛ̀ɛi, gâloŋ è see ƀô. È kɛ̀ tɔɔni Ǹâai Ya-leei kɔlɛ ŋɔseei su.

2È niŋa kpaya-kpaya lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kàa dí kúla Ǹâai Ya-leei su díkɛ galai mîi.

3Nàa pôlu ma niŋa kpálaa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ dí kùla Ǹâai Ya-leei su dí tɔ́ɔ niŋa kpaya-kpayai kɔlɛ zîŋ ŋá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Niŋa kpálaa-ŋai dí niŋa kpaya-kpaya lɔ́ɔlu mɛi feerɛi mîi. Nya ƀe gâloŋ è ŋ̀ɛ́i lá ƀò.

5È ŋɔ́nɔ làa nyii é zeei da kpɛ́ni ƀó. È gbai-kaŋ kpaya-kpaya lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kàa, díkɛ ƀò gbai-wuru tɔnɔ ma.

6Nyíŋi pôlu ma è gbai-kaŋ kpálaa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kàa, nyii-ŋai kɛ̀ a díkereŋɔɔ kpɔ́ a vãa kpálai da vóloi ŋɔzi-zii.

7Gbai-kaŋ kpalaa lɔ́ɔlu mɛi feerɛi dí gbai-kaŋ kpaya-kpaya lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kpèle. Tãi gâloŋ è ŋ̀ɛ́i lá ƀò lai, è gɔ̀lɔŋ a gɛɛ è kɛ̀ see ƀôi.

8Maa ɣele-walai tí ǹíi è kɛ̀ sɛ̂lɛnii. Nya ƀe gâloŋ è ŋɔpóniŋ kɛ́-ƀelai da ŋɔtáre-ƀelai kɛ̀ Izei kélee tòli, é zee-wooi ƀó dîa. Kɛ́lɛ díta fé pɔ̂ri ní zu kulâi mì.

9Nya ƀe gâloŋ ŋɔteƀelei ma tii-kɛ-nuu kɛ́tɛi è mò ma ǹyɛɛi, “Ŋa ŋápɔara-maai kɔ́lɔŋ sâa.

10Tãi í ílii ŋwàna la mâ kwa íkpolo-kpɛtɛ-nuu kɛ́tɛi, í kúpu ímɛi káa kɔkuluƀa-ŋai dínuu kɛ́tɛi ŋɔpɛ́rɛi mui, kwa gbólo kpɛtɛ-nuu kɛ́tɛi,

11kú see ƀô a gbíni tɔnɔi tí, kúsee-woo-ŋai dí ƀò a da kpɛ́ni ŋa da zu-kulai.

12Kwa Ibulu ǹyaŋkpa tɔnɔ kú kɛ̀ naa, nyii kɛ̀ a gɔkuluƀa-ŋai dínuu kɛ́tɛi yée mu-nuui. Tãi kú kúsee-woo-ŋai ƀô la mai, è zu-kulai lɛ̀ kûa, yɛ̂ɛ berei dí kɛ̀ lai.

13Berei nɔ́ è zu kùla la kûai, bere nɔ́ ƀé è kɛ̀ la a kúa. Dí ńdɛ̂ɛ pôlu ŋátii-kɛɛi su, dí gbólo kpɛtɛ-nuu kɛ́tɛi sɛ̂lɛŋ.”

14Nya ƀe gâloŋ è Zosɛ worɛ̂ tɛ̀ɛ, dí gula gbini-pɛrɛi mu a maa félaa. Tãi Zosɛ è ǹá-leɣa pù la é ŋɔseɣei maa fáleŋ, è pà gâloŋ pɔ́ é tɔ́ɔ ŋ̀ɛ́i-tuɛ.

15Nya ƀe gâloŋ è mò ma ǹyɛɛi, “Ŋá see ƀô, kɛ́lɛ núu da fé naa é zu kula mî. Ǹyaŋ ŋá mèni a gɛɛ ƀa see-woo su kùla.”

16Nya ƀe Zosɛ è gâloŋ wóo su tôo ǹyɛɛ mai, “Ńyãa fêi, Ɣâla ƀe pâi zu kulâi yɛ̂ a zãa.”

17Nya ƀe gâloŋ è mò Zosɛ ma ǹyɛɛi, “Ŋáseei su, ŋá kɛ̀ tɔɔni Ǹâai Ya-leei kɔlɛ.

18Nya ƀe ŋá niŋa kpaya-kpaya lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kàa dí kúla Ǹâai Ya-leei su díkɛ galai miî.

19Naa pôlu ma niŋa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ dí kùla Ǹâai Ya-leei su nyii-ŋai kɛ̀ kpɔ́ a díkpalaa, dínyɔmɔɔ nyii-ŋai fé ta da káa ní Ize lɔii su gwaa kéleei.

20Niŋa kpálaa-ŋai dí niŋa kpaya-kpaya lɔ́ɔlu mɛi feerɛi mîi.

21Kɛ́lɛ tãi dí dímîi lai, núu da fé kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ dí niŋa kpaya-kpayai mîi. Kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ nɔ́ niî a dínyɔmɔɔ yɛ̂ɛ berei dí kɛ̀ la a maa-ŋuŋ. È nâa kɛ̀ tí, ŋá ŋ̀ɛ́i lá ƀô.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Ŋá gbai-kaŋ kpaya-kpaya lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kàa máŋ seêi-pere, dí ƀò gbai-wuru tɔnɔ ma.

23Naa pôlu ma ŋá gbai-kaŋ kpálaa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kàa, nyii-ŋai kɛ̀ a gérеŋɔɔ kpɔ́ a vãa kpálai da vóloi ŋɔzi-zii.

24Nya ƀe gbai-kaŋ kpálaa-ŋai dí gbai-kaŋ kpaya-kpaya lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kpèle. Ŋá zee-woo-ŋai ŋí ƀò bóniŋ kɛ́-ƀelai dîa, kɛ́lɛ dítɔnɔ kpîŋ fé pɔ̂ri ní zu kulâi."

25Nya ƀe Zosɛ è mò gâloŋ ma ǹyɛɛ mai, "Ísee-wooi káa nɔ́ tɔnɔɔ. Ɣâla a mɛnii lɛ́ yâ nyii a pâi gɛ̂i.

26Niŋa lɛ́lɛɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi da gbai-kaŋ lɛ́lɛɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi díkaa a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Zee-wooi káa nɔ́ tɔnɔɔ.

27Niŋa kpálaa lɔ́ɔlu mɛi feerɛi nyii-ŋai pà nàa pôlu mai díkaa a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, gbai-kaŋ kpálaa lɔ́ɔlu mɛi feerɛi nyii-ŋai kɛ̀ a gérеŋɔɔ a vãa kpálai da vóloi ŋɔzi-zii, dí kɛ́ ƀò a puru koraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

28Yɛ̂ɛ berei nɔ́ ŋá mò la yâi, Ɣâla a mɛnii lɛ́ yâ a pâi gɛ̂i.

29Mii-sɛŋ kpɛtɛ kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ a pâi pâi Ize lɔii su nyii-ŋai pâi mii-sɛŋ támaa tɛɛ̂i Ize lɔii gwaa kélee pɔ́i.

30Kɛ́lɛ nàa pôlu ma puru kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ a pâi pâi, nyii pâi ǹûai kɛ̂i dí nia mii-sɛŋ kpɛtɛ kóraŋ-ŋai diai. Burii a pâi toôi ǹɔii gwaa kélee.

31Maa tãi tí ǹɔii fé pâi gɔ̂lɔnii ŋɔ́nɔ a gɛɛ mii-sɛŋ támaa è kɛ̀ ǹûai yêei a mii-sɛŋ kpɛtɛ kóraŋ-ŋai. Kpɛ́ni fêi, burii a pâi kɛ̂i a gbɔlɔɔ.

32Mɛnii gɛ̀ gâloŋ é zeei ƀó feerɛi, ǹyaa ƀa Ɣâla a mɛnii kpɛtɛ nâa gíli ŋá, ǹyaŋ a ŋ̀wɛ̂lii é gɛ́ a màa félaa.

33"Mɛni ma fɛ̂ɛ gâloŋ é núu sãa táreɛɛ lɛ́ a gɛɛ é kɛ́ Ize lɔii mɛi.

34Fɛ̂ɛ gâloŋ é núu túɛ-ƀela see ǹɔii su a gɛɛ mii-sɛŋ kpɛtɛ kóraŋ à pà, ǹúu túɛ-ƀelai dí mii-sãai kélee ŋá kɔ́lɛ gîei lɔ́ɔlu dí bûi tɔnɔ lâai kɛ́.

35Fɛ̂ɛ dí mii-sãa kélee ŋá tɛ́ ma mii-sɛŋ kpɛtɛ kóraŋ-ŋai su dí bûi kɛ́ daa-ŋai su gâloŋ láai su dí dímɛi káa.

36Mii-sɛŋ ŋí a pâi kɛ̂i a ǹɔii ŋɔkpɔŋ-maa buru kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi su, nyii pâi toôi Ize lɔii sui, a gɛɛ puru fé ǹɔii su-ƀelai pâa."

Dí Zosɛ sèe Ize lɔii mɛi a kâloŋ

37Ǹónoi ŋí è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ gâloŋ mɛni ma da ŋɔtíi-kɛ-ƀelai.

38Nya ƀe gâloŋ è mò ŋɔtíi-kɛ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, "Kúfa pɔ̂ri núu da kélee kâai é kúla ǹúui ŋí pôlu nyii Ɣâla ŋɔmɔ̂leŋ káa gbonôi."

© 2014 Bible Society in Liberia.

39Nya ƀe gâloŋ è mò Zosɛ ma ǹyɛɛi, “Berei Ɣâla a mɛni-ŋai ŋí kélee lɛ́ la yâi, núu da fé naa é kɛ́ a zãa, dáreɛɛ yɛ̂ɛ yá.

40Ƀa pâi kɛ̂i ŋápɛrɛi mɛi. Ŋánûai kélee da pâi kɛ̂i íwoo mu. Ŋákâloŋ see-sɛŋ mɛni nɔ́ ƀé ŋa pâi kɛ̂i a ńdɛɛ la yâ.”

41Nya ƀe gâloŋ è mò Zosɛ ma ǹyɛɛi, “Gáa ŋa ísee Ize lɔii kélee mɛi.”

42Nya ƀe gâloŋ è ŋɔgbònoi kûla ǹyée-gbua ma é ǹɔ́ Zosɛ yée-gbua ma é yokpo lɛ́lɛɛ tóo gɔŋ mâ, é gôo yɔlɛ too gɔŋ mâ.

43È zèe ŋɔkéleŋ veerɛ-ɣelei su díkɛ tɛ̀ɛ-tɛɛ la, díkɛ nɛ̀ ǹûai dîa díkɛ làɣi dîyɛɛi, “Ka kula berei!” Nya ƀe è zèe Ize lɔii kélee mɛi.

44Gâloŋ è mò Zosɛ ma ǹyɛɛi, “Gâloŋ ƀa ńyãa. À wàla kula íliii-laai su, núu da kélee fé ǹyée, kpaa máŋ gɔ́ɔ mu síɣe Ize lɔii su gwaa kélee.”

45Gâloŋ è Zosɛ láa sèe a Zafena-Pania, é Asena tɛɛ bɔ́ a nɛnî. Asena è kɛ̀ a Oŋ taa-leei ŋɔsâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi, Potifɛra ǹóŋ-nɛnî. Bere ƀé Zosɛ è kɛ̀ la Ize lɔii mɛi.

46Zosɛ è kɛ̀ a kóraŋ buu saaƀa tãi è pɛ́lɛ la tíi kɛ́ɛ ma Ize kaloŋ mîi. Nya ƀe Zosɛ è kùla naa è sía Ize lɔii su gwaa kélee.

47Zí-sɛŋ kpɛtɛ kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi yée mu, sí-sɛŋ támaa è kpɛ̀tɛ Ize lɔii su.

48Nya ƀe Zosɛ è mii-sɛŋ kélee ŋáa tɛ̀ ma a zí-sɛŋ kpɛtɛ kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ Ize lɔii su, é bûi kɛ́ daa-ŋai su. Daai kélee è mii-sɛŋ ŋáa tɛ̀ mà gɔlɛ mâ kpalaŋ-ŋai ŋá, è bûi kɛ̀ maa taai su.

49Zosɛ è mii-sɛŋ támaa ŋáa tɛ̀ ma nyii kɛ̀ a dámaa yɛ̂ɛ yúo ma ŋãya. È nâa kpèra ǹónoɔ ma, kpɛ́ni fêi, vé nâa kɛ́ ní pɔrîi ǹônoi.

50Buru kóraŋ é lɛ́ɛ pâi, Zosɛ è lóŋ-surɔ̂ŋ lòo feerɛ maa sɔlɔ ƀô Asena ma, nyii kɛ̀ a Oŋ taa-leei ŋɔsâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi, Potifɛra ǹóŋ-nɛnii.

51Zosɛ è ǹóŋ maa-ŋuŋ láa sèe a Manasɛ. È mò ǹyɛɛi, “Kpɛ́ni fêi, Ɣâla a gɛ́ ŋá nia ŋámɛni-solii kélee mâ da ńâŋ ŋɔpɛ́rɛi.”

52È ǹóŋ veerɛi láa sèe a Ifiraŋ, ǹyɛɛi, “Kpɛ́ni fêi, Ɣâla a ŋ́gɛ ŋa ƀûu ƀó ŋámɛni-soli-kaa lɔii su.”

53Nya ƀe zí-sɛŋ kpɛtɛ kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi è kpɛ̀ɛ Ize lɔii su.

54Buru kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kɔ́ɔ è nâa pîlaŋ yɛ̂ɛ berei Zosɛ è mò lai. Puru è tòo ǹɔii kélee su, kɛ́lɛ mii-sɛŋ támaa è kɛ̀ Ize lɔii su.

55Tãi puru è kɛ̀ Ize-ƀelai kɛ̂i lai, dí wɔ̀lɔ gâloŋ ma mii-sɛŋ mɛni ma. Nya ƀe è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka lí Zosɛ pɔ́. Mɛnii a mò kâai ka gɛ́.”

56Tãi burii è tàa-taa la Ize lɔii gwaa kéleei, Zosɛ è mii-sɛŋ pú-pɛrɛ-ŋai lá ƀò é pɛ́lɛ mii-sɛŋ kɔlɛɛ mâ Ize-ƀelai dîa. Kpɛ́ni fêi, burii è tòo a ŋánaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

57È nâa kɛ̀ tí, nûa díkula ǹɔii gwaa kélee mâ dí pà Zosɛ pɔ́ Ize lɔii su mii-sɛŋ yâi. Kpɛ́ni fêi, burui è tòo ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee mâ a ŋánaa.

Zɛnɛse 42

Zosɛ ǹîa-ni dí lì Ize mii-sɛŋ mɛni ma

1Tãi Zeeka è gɔ̀lɔŋ la a gɛɛ mii-sɛŋ káa Ize lɔii sui, è mò ǹônii-sinaai dîa ǹyɛɛ, “Ka kákîe-ni kâai lé mɛni ma?”

2È mò dîa ǹyɛɛi, “Ɲa mɛni a gɛɛ mii-sɛŋ káa Ize lɔii su. Ka lí naa ká mii-sɛŋ yá kúmɛni ma kúfa lâ saa lâ.”

3Nya ɓe Zosɛ ǹîa-sinaa puui dí lì mii-sɛŋ yâi Ize lɔii su.

4Kɛ́lɛ Zeeka fé Zosɛ ǹɛ̂ɣe Bɛŋsima tɛ̀ɛ ní a gɛɛ da ǹîa-ni dí lí, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ yaôi a gɛɛ tãi da mɛni ŋánaa a pâi kɛ̂i la.

5Nya ɓe Zeeka ǹônii da núu da kpɛ́ni-ŋa dí lì mii-sɛŋ yâi Ize. Kpɛ́ni fêi, burii è kɛ̀ Keena lɔii su gwaa kélee.

6Zosɛ è kɛ̀ a núu kɛ́tɛ Ize lɔii mɛi. Ǹyaa ɓé kɛ̀ mii-sɛŋ kɔlɛ̂i ǹɔii su-ɓelai kélee dîa. Nya ɓe Zosɛ ǹîa-ni dí pà dí pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu, dí díŋuŋ pîlaŋ ǹɔii ma.

7Tãi Zosɛ è ǹîa-ni kàa lai, è díkɔlɔŋ. Kɛ́lɛ vé kɛ́ ní ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ dí gɔ́lɔŋ. Mɛni ma è dísôŋ yɛ̂ɛ ŋõya-ŋa é lóno dípɔ a ŋ̀ɛ́i wála-walaa. È dímarê kɛ̀ ǹyɛɛ diai, “Ká kùla mí?” Dîyɛɛ mai, “Kú kùla Keena lɔii su. Kú pá mii-sɛŋ yâi.”

8Berei máŋ Zosɛ è kɛ̀ la a ǹîa-ni kɔ́lɔŋɔɔ lai, dífe kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ.

9Zeei Zosɛ è mò é pîlaŋ diai, maa mɛni kíli è tòo ŋ̀á ǹyɛɛ diai, “Kákaa a mɛni maa kpɛɛ-ɓela. Ká pà a gɛɛ ká kúlɔii m̀ɛ́i-ŋai nàa mɛi fé káa níi nàa maa kpɛ́ɛ.”

10Dí mò ma dîyɛɛi, “Kpao, Kúmɛi-nuui, íyee mu-ɓelai dí pà nɔ́ mii-sɛŋ yâi.

11Kúkelee kúkaa nɔ́ a surɔ̂ŋ tɔnɔ lônii. Kúsãâi, kûai a íyee mu-ɓelai kúfe a mɛni maa kpɛɛ-ɓela.”

12È mò dîa ǹyɛɛi, “Vé tí. Ká pà a gɛɛ ká kúlɔii m̀ɛ́i-ŋai nàa mɛi fé káa níi nàa maa kpɛ́ɛ.”

13Dí mò ma dîyɛɛi, “Kûai a íyee mu-ɓelai kúkaa a lóŋ-surɔ̂ŋ puu káo feerɛ, nyii-ŋai díkaa a surɔ̂ŋ tɔnɔ lônii Keena lɔii sui. Kúnâŋ ŋɔlóŋ gbɛɛ ŋái káa gɔlɛ sâa. Ǹóŋ dɔnɔ nɔ́ ɓe vé ŋɔ́nɔ naa.”

14Kɛ́lɛ Zosɛ è mò dîa ǹyɛɛi, “Yɛ̂ɛ berei ŋá mò la kâai, kákaa a mɛni maa kpɛɛ-ɓela.

15Mɛni ma fɛ̂ɛ nɔ́ ŋá kásu kɔ̂ɔŋ gâloŋ láai su, káfe pâi kulâi ɓɛ́ é lɛ́ɛ la zu kákpɛɛ ŋái é pá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Ka ǹúui dɔnɔ tɛ̀ɛ é lí é pá a kákpɛɛ ŋai, gbéli-ŋai dí lɛ́ɛ ƀɛ́ kpini-pɛrɛ mu. Gɛ̀ ní kwa pài gâai à kɛ̀ káwooi káa a tɔ̃yâ. À wàla kɛ́ tí, gɛ̀ ní gâloŋ ŋɔfúlu-laai su kákaa a mɛni maa kpɛɛ-ƀela a tɔ̃yâ.”

17Nya ƀe è díkelee pù kpini-pɛrɛ mu a ɣele-kuu saaƀa.

18Ǹele-kûui zaaƀa-ɣelei, Zosɛ è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka nyíŋi kɛ́ a gɛɛ ká ƀálo. Kpɛ́ni fêi, ŋa yao Ɣâla ma.

19À kɛ̀ kákaa a núu sãa-ŋa, gɛ̀ ní ǹúui dɔnɔ é lɛ́ɛ ƀɛ́ gbini-pɛrɛi mu, gbéli-ŋai dí lí a mii-sɛŋ kápɛrɛi mu-ƀelai pɔ́ nyii-ŋai puru káa diai.

20Ka pá a kákpɛɛ ŋái ḿbɔ a gɛɛ ŋá gɔ́lɔŋ à kɛ̀ kákaa tɔ̃yâ ƀôi. Gɛ̀ ní káfe pâi saâi.” Dí fâa ŋ̀óo mâ.

21Nya ƀe dí mò díkîe-ni dîa dîyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma kúsɔŋ káa kúlêɣe ŋɔmɛni-soli-kaa mɛnii su. Kpɛ́ni fêi, tãi è kúkperâi fè la ŋɔmɛni-soli-kaai su a gɛɛ kú kpɔ́ŋ mai, kúfe kúwoli tɔ̀ɔ ní ma. Mɛni ma kúkaa maa tɔŋ-kpɛ-maa sɔlɔ ƀôi.”

22Nya ƀe Lubiŋ è mò dîa ǹyɛɛi, “Ŋá mò kâa a gɛɛ káfe sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a ǹôloŋ ŋí. Kɛ́lɛ káfe káwoli tɔɔ ní ḿâ. Ǹyaa ká ŋí ŋãa maa mɛni a kɛ́ kûa.”

23Dífe kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ Zosɛ è díwoo mèni, kpɛ́ni fêi, núu da è kɛ̀ naa gɛ̀ díwoo su-kula Zosɛ m̀â.

24Nya ƀe è lì ǹyaa tɔnɔ kwaa ma é wɔ́lɔ. È pà pôlu é lóno dípɔ. Nya ƀe è Simiɔŋ sòŋ dísama é gɛ́ dí ŋíri díŋɛi-tuɛ.

Zosɛ ǹîa-ni dí lì pôlu Keena

25Nya ƀe Zosɛ è mò a gɛɛ dí díƀɔrɔ-ŋai kélee láa fɛ́ɛ a mii-sɛŋ, dí dísɛŋ-kao-ŋai pú pôlu díƀɔrɔ-ŋai su. È mò máŋ a gɛɛ dí sia kɔnɔŋ tɛɛ dípɔ. Dí nyíŋi kélee kɛ̀ dîɛ.

26Nya ƀe dí dímii-sãai ɣîri díwɛlɛ-sôo-ŋai pôlu dí lí.

27Ƀɛ́i dí nyii naai, ǹúui dɔnɔ è ŋɔƀɔrɔi láa ƀò a gɛɛ é mii-sɛŋ tɛɛ ŋɔwɛlɛ-sôoi pɔ́. Tãi è m̀ɔrɔi láa ƀò lai è ŋɔsɛŋ-kaoi kàa zu.

28Nya ƀe è mò m̀arâai dîa ǹyɛɛi, “Dí ŋásɛŋ-kaoi pù pôlu ŋáƀɔrɔi su. Ǹyaa ká ŋí!” Dílii è tôo pôlu a maa tãi tí díkɛ díkîe-ni ŋɛ́i kàa dîyɛɛi, “Lé ƀé ŋí Ɣâla a gɛ́ a kûai?”

29Tãi dí sèri la dínâŋ Zeeka ma Keena lɔii sui, dí mɛnii kélee ƀò mà nyii kɛ̀ a diai díyɛɛ mai,

30“Ǹɔii mɛi-naloŋ tɔnɔ è lòno kûa ǹyɛɛ kúkaa a ŋɔlɔii ŋɔmɛni maa-kpɛɛ-ƀela.

31Kɛ́lɛ kú mò mà a gɛɛ kúkaa a núu sãa-ŋa, kúfe a mɛni maa-kpɛɛ-ƀela.

32Kúkaa a lóŋ-surɔ̂ŋ puu-kao feerɛ nyii-ŋai dínâŋ káa tɔnɔɔi. Kútɔnɔ a saa, kúkpɛɛ ŋái káa kúnâŋ kɔlɛ Keena lɔii su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

33Nya ƀe ǹɔii mɛi naloŋ è mò kûa ǹyɛɛi, ‘Berei ŋí ƀé ŋa pâi gɔ̂lɔnii la a gɛɛ kákaa
a núu sãa-ŋa. Ka ǹúui dɔnɔ lɛɛ ƀé gbéli-ŋai dí lí a mii-sɛŋ kápɛrɛi mu-ƀelai pɔ́
nyii-ŋai puru káa díkɛ̂i.

34Ka pá ḿbɔ a kákpɛɛ ŋái. Gɛ̀ ní ŋa pâi gɔ̂lɔnii a gɛɛ káfe a mɛni maa-kpɛɛ-ƀela,
kɛ́lɛ kákaa a núu sãa-ŋa. Gɛ̀ ní ŋa pâi kálɛ̂ɣe tɛɛ̂i kápɔ pôlu kákɛ pɔni tɔ̂ɔ ǹɔii su.’
”

35Tãi dí dímii-sɛŋ ƀɔrɔ-ŋai su ƀò lai, ǹúui kélee è ŋɔsɛŋ-kaoi kàa ŋɔƀɔrɔi su. Tãi
dí zɛŋ-kaoi kàa lai, da dínâŋ-ni dí kɛ̀ yaôi.

36Nya ƀe dínâŋ Zeeka è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka pâi ŋánîa-pɛlɛɛi kélee kulâi ńyêei? Zosɛ
fé ŋɔ́nɔ naa, Simiɔŋ fé ŋɔ́nɔ naa, ǹyaŋ ka ŋɔ́nɔ kɛ́ liî a Bɛŋsima. Nyíŋi kélee a pú
ŋ̀ûa!”

37Nya ƀe Lubiŋ è mò ǹâŋ mà ǹyɛɛ mai, “Ŋà wàla pá a Bɛŋsima pôlu, í ŋánîa-pɛlɛɛ
feerɛi pàa. Ǹɛɛ ńyêei, ŋa pâi pài la pôlu ípɔ.”

38Kɛ́lɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Ńoŋ fé lɛ̀ɛi kápôlu. Kpɛ́ni fêi, ǹîa a saa. Ǹyaa tɔnɔ nɔ́ ƀa
lɛ̀ɛ. Tãi da mɛni da a pâi gɛ̂i ziai su. Ǹyaŋ ŋ̀gaa a núu pɔlɔ. Gɛ̀ ní maa lii-soli a pâi
ḿbaâi.”

Zɛnɛse 43

Zosɛ ǹîa-ni dí lì pôlu Ize a Bɛŋsima

1Ǹyaŋ burii è kɛ̀ a ŋánaa ǹɔii su.

2Tãi dí kpɛ̀ɛ la a mii-sɛŋ miɛɛ nyii dí kùla la Ize lɔii sui, dínâŋ è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka
lí ŋɔ́nɔ ká mii-sɛŋ lóŋ yá.”

3Kɛ́lɛ Zudasi è mò ma ǹyɛɛi, “Nalôŋ è kúlia-woo ƀò a gbanaŋɔɔ ǹyɛɛ kûai, ‘Ka
kálɛ̂ɣe-ni kà wàla pá, gɛ̀ ní káfe pâi ŋ̀ɛi kâai.’

4Ƀà fàa a gɛɛ kwa kúlɛ̂ɣe-ni kú lí, gɛ̀ ní kwa pâi liî kú mii-sɛŋ yá ímɛni ma.

5Kɛ́lɛ ƀà wàla fáa a gɛɛ kwa dîa-ni kú lí, gɛ̀ ní kúfe pâi liî. Kpɛ́ni fêi, nalôŋ è mò
kûa a gɛɛ kwà kúlɛ̂ɣe-ni kwà wàla lí, gɛ̀ ní kúfe pâi ǹɛ́i kâai.”

6Nya ƀe Zeeka è mò ǹyɛɛi, “Tûa lɛ́lɛɛ ƀé tí ká gɛ̀ a ńyãai? Ká mò nalôŋ ma a gɛɛ
kálɛ̂ɣe da kpɛ́ni káa ma lé mɛni ma?”

7Nya ƀe dí ŋ̀óo su tòo dîyɛɛi, “Nalôŋ è kúmarê kɛ̀ a gbanaŋɔɔ é pîlaŋ kúa kpîŋ kûa
da kúsuui. È mò ǹyɛɛi, ‘Kánâŋ káa niî ɣele mâ? Kálɛ̂ɣe da kpɛ́ni káa ma?’ Mare-
kɛɛ-ŋai ŋí ƀé kú zu kùla mì. Kú gɔ́lɔŋ-pere kɛ̀ léŋ a gɛɛ a pâi môi kûa a gɛɛ kú pá
bɔ́ a kúlɛ̂ɣe?”

8Nya ƀe Zudasi è mò ǹâŋ ma ǹyɛɛi, “Ǹôloŋ tɛ́ɛ ḿbɔ kwa ǹyaa kú lí. Kwa pâi liî
kúfa la saa la a puru.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Ńyãa ƀé maa mɛni káa mâ. ƀa pâi gâai ǹyêei ŋá pá la ípɔ. Ŋà wàla pá la pôlu ŋá dɔɔ íŋɛi-tuɛ, gɛ̀ ní ńyãa ƀé m̀aa mɛni káa ḿâ ŋáfulu-laai su.

10Kûi wàla tãi támaa téɛ, gɛ̀ ní kwa sia nâa feerɛ."

11Nya ƀe dínâŋ è mò dîa ǹyɛɛi, "A kɛ̀ fɛ̂ɛ nɔ́ é kɛ́ tí, gɛ̀ ní ka gɛ́ tí. Ka ǹɔii su sí-sãai ǹɛ́lɛɛ-ŋa da pú káƀɔrɔ-ŋai su ká lí la nalôŋ pɔ́ a sama-sɛŋ. Ka lí a tuma-laa kúŋ nɛ̃ɛ, kwɛ̃ŋ-wulɔ, wúru malaŋ, wúlɔ kúŋ nɛ̃ɛ da nṹa.

12Ka sɛŋ-kao da kpɛ́ni síɣe ká bɛ́lɛ zɛŋ-kao pɔlɔi mâ dí bù káƀɔrɔ-ŋai sui. Tãi da dí pɔara-mɛni ma kɛ̀.

13Ka kákpîŋ kpɛtɛ ka kálêɣe-ni ká lí nalôŋ pɔ́.

14Ǹwála-wâla kélee Ɣalai é gɛ́ nalôŋ é kámalôŋ káa a gɛɛ é kálêɣe kpéli téɛ pôlu da Bɛŋsima. À kɛ̀ ŋánîa-pɛlɛɛi da pɔ̂ri kulâi ńyêei, tɔɔ dí kúla ńyêei."

15Nya ƀe dí zama-sãai sìɣe dí sɛŋ-kao da kpɛ́ni síɣe dí bɛ́lɛ zɛŋ-kao pɔlɔi ma dí lí la dí bɛ́lɛ Bɛŋsima ma. Nya ƀe dí sèri Ize dí tɔ́ɔ Zosɛ ŋɛ́i-tuɛ.

16Tãi Zosɛ è Bɛŋsima kàa la dísamai, è mò ŋɔpɛ́rɛi mu-nuui ma ǹyɛɛi, "Pá a ǹûai bɛ́rɛi mu, í taa-tulɛ paa í gbɛtɛ mìi mɛni ma. Kpɛ́ni fêi, kwa dîa-ni kwa pâi kúlaa miî gîe ma a vólo téɛ ŋuŋ mai."

17Nalôŋ è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Zosɛ è mò la mai. È pà a ǹûai Zosɛ ŋɔpɛ́rɛi mu.

18Ǹûai dí kɛ̀ yaôi tãi dí pà la a dîa Zosɛ ŋɔpɛ́rɛi mui. Dí mò dîyɛɛi, "Zɛŋ-kaoi dí bù kúƀɔrɔ-ŋai su a maa-ŋuŋ maa mɛni ká ŋí da pá la a kûa ƀɛ́i. Tɔ̃yâ ma da pâi kúsonîi a luɛ-ŋa, dí kúwɛlɛ-sôo-ŋai kúla kúyêei."

19Nya ƀe dí lì Zosɛ ŋɔpɛ́rɛi mu-nuui pɔ́ dí lóno bɔ́ bɛ́rɛi lá.

20Dí mò ma dîyɛɛi, "Kúnuu-namui, kú pà ƀé a maa-ŋuŋ mii-sɛŋ yâi.

21Kúkɛɛ liî pôlui, kú sèri kwaa da ma a gɛɛ kú nyii naa. Kú kúƀɔrɔ-ŋai láa ƀò a gɛɛ kú kúwɛlɛ-sôo-ŋai kɔ́. Ǹúui kélee è ŋɔsɛŋ-kaoi kàa ŋɔƀɔrɔi su. Kú kúsɛŋ-kaoi kélee kàa. Mɛni ma kú pà lá pôlu.

22Kú pà máŋ a sɛŋ-kao da kpɛ́ni mii-sɛŋ yá mɛni ma. Kúfe ǹúui kɔ́lɔŋ zɛŋ-kaoi pù pôlu kúƀɔrɔ-ŋai sui."

23Díi-kɛ-nuui è díwoo su tòo ǹyɛɛi, "Ka kálii maa sóŋ, káfe yào. Tãi da Káɣâlai da kánâŋ Ŋɔɣâlai ƀé dɔɔ-sãai pù káƀɔrɔ-ŋai su kámɛni ma. Kásɛŋ-kaoi a seri mâ." Nya ƀe è pà dípɔ a Simiɔŋ.

24Nalôŋ è pà a ǹûai Zosɛ ŋɔpɛ́rɛi mu, é yá téɛ dípɔ dí díkɔɔ ma waa, é mii-sɛŋ tɛɛ díwɛlɛ-sôo-ŋai pɔ́.

25Nya ƀe zama-sãai dí pà la Zosɛ mɛni mai, dí gùla. Kpɛ́ni fêi, dí mèni a gɛɛ da pâi dílaa miî naa a vólo téɛ ŋuŋ mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Tãi Zosɛ è pà la bɛ́rɛi mui, ǹûai dí pà nâa a zama-sãai bɔ́, dí pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu.

27È dísɛrɛ ƃò a wɛli-kɛ-maa pere, é dímarê kɛ́ ǹyɛɛ diai, “Kánâŋ ká lòno é pîlaŋ mai, gáa niî ɣele ma? Gɔlôi ponoɔ̂i?”

28Díyɛɛ mai, “Kúnâŋ nyii gáa a ítii-kɛ-nuui, gáa niî ɣele ma. Gɔlôi ponoɔ̂i.” Dí pìlaŋ díŋume ŋá gɔ́ɔ mu.

29Nya ƃe Zosɛ è ŋ̀uŋ mu sìɣe é ǹêɣe Bɛŋsima káa nyii kè a ǹee ǹóŋ. È mò dîa ǹyɛɛi, “Kákpɛɛ ŋái ƃéi, nyii ká mèni ƃò mâi? Ńoŋ, Ɣâla é lûwa láa yâ.”

30Nya ƃe Zosɛ è kùla a maa félaa. Kpɛ́ni fêi, malôŋ è tòo ma ǹêɣe mɛni ma. Ǹyaŋ è kwaa ma kɔ̀ri a gɛɛ é wɔ́lɔ naa. Nya ƃe è lì ŋɔloŋpoi su é wɔ́lɔ.

31È ŋ̀ɛ́i wàa é kúla. È ǹíi maa sòŋ é mó ǹyɛɛi, “Ka pá a mii-sɛŋ.”

32Dí Zosɛ ŋɔmii-sɛŋ tɛ̀ɛ ǹyaa tɔnɔ, dí ǹîa-ni da ǹêɣe-ni díwɔ̂i tɛ́ɛ a dee. Ize-ƃelai da dîa-ni dí kè dílaa miî, dí díwɔ̂ mii-sɛŋ tɛ̀ɛ a dee. Kpɛ́ni fêi, da Ibulu-ŋai dífa kâa dílaa mìi gîe ma, dífe kɛ́ ní a Ibulu-ŋai wɛ́liɛɛ.

33Dí dísèe teƃelei ma yɛ̂ɛ berei dípɔlɔ-pɔlɔ-laa è kè lai, é síɣe ǹúu pɔlɔi ma é seri díkpɛɛ ŋái ma. Ǹûai dí díkîe-ni ŋɛ́i kàa a laa-kpala maa-pere.

34Dí mii-sɛŋ kùla Zosɛ ŋɔteƃelei ma dí dɛ́ɛ dípɔ kɛ́lɛ dí Bɛŋsima ŋ̀ɔ̂i tɛɛ-laa kè bɔ́ gîei lɔ́ɔlu. Nya ƃe dí dílaa mìi dí díkpele dí lii-nɛ̃ɛ kula.

Zɛnɛse 44

Kɔ̂pu láŋɔɔi

1Nya ƃe Zosɛ è mò ŋɔtíi kɛ́-nuui ma ǹyɛɛi, “Mii-sɛŋ nyii ǹûai da pɔ̂ri liî lai, bú díƃɔrɔ-ŋai su, í dísɛŋ-kaoi lɔ́ díƃɔrɔ-ŋai mɛi.

2Ŋá kpele kɔpui nyii gbɛ̀tɛɛ̂i a kánei, ǹɔ́ díkpɛɛ ŋái ŋɔƃɔrɔi mɛi í bɛ́lɛ ŋɔmii-sɛŋ yá-sɛŋ-kaoi ma.” Nya ƃe è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Zosɛ è mò la mai.

3Ɣele ƃɔ́i, dí ǹûai tɛ̀ɛ pôlu dípɔ naa da díwɛlɛ-sôo-ŋai.

4Tãi ǹûai ŋí dí dísu kùla la daai ma a guroi, Zosɛ è mò ŋɔtíi kɛ́-nuui ma ǹyɛɛi, “Imu síɣe í lɛ́ɛ ǹûai pôlu. Ƃà dísòŋ mó dîa yɛ̂ɛi, ‘Ka mɛni lɛ́lɛɛ su tòo a mɛni nyɔ́mɔɔ lé mɛni ma? Ká ŋánuu-namui ŋɔkáne kpele-kɔpui ŋûma lé mɛni ma?

5Nyíti ƃé ŋánuu-namui a gbèle zu, gɛ́ mɛni ƃô la naa túɛ. Ka mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́!’ ”

6Tãi è sèri la diai, è ŋ̀óo-ŋai ŋí ƃò dîa.

7Dí mò ma dîyɛɛi, “Kúnuu-namui a ŋ̀óo kɛ́ɛ-ŋai ŋí ƃôi lé mɛni ma? É folôŋ káyee mu-ƃelai dîa a gɛɛ dí mɛni kɛ́ɛ ŋí kɛ́.

8Zɛŋ-kaoi kú gàa kú-ƃɔrɔ-ŋai sui, kú kùla la Keena lɔii su, kú pá la pôlu kápɔ. Kwa pɔ̂ri ŋaŋ káne kpaa máŋ gôo ŋúma-pere kɛ̂i léŋ Kúnuu-namui ŋɔpɛ́rɛi mu?

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Ǹúui ɓa kɔ̂pui kàa ŋɔɓɔrɔi sui, tɔɔ maa ǹúui é sáa, ǹúui kpéli-ŋai dí ké a luɛ-ŋa
Kúnuu-namui yêei.”

10Nya ɓe è mò dîa ǹyɛɛi, “Tɔɔ é ké yɛ̂ɛ berei ká mò lai. Ǹúui kwa pâi gâai ŋɔɓɔrɔi
sui, ǹyaa nɔ́ ɓé pâi kɛ̂i a ŋánuu-namui ŋɔluɛ. Ǹúui gbéli-ŋai da pâi liî díkpɔɔi yee
mà.”

11Ǹúui kélee dí díɓɔrɔ-ŋai làa ǹɔii ma, dí ǹáa ɓó tɛi-tɛi.

12Nya ɓe Zosɛ ŋɔtíi ké-nuui è pɛ̀lɛ mɔrɔ-ŋai su káa ma. È gɔ́ɔ pìlaŋ ǹúu pɔlɔi ŋ̀ɔi
ma é seri la Bɛŋsima ŋ̀ɔi ma. È kɔ̂pui kàa Bɛŋsima ŋɔɓɔrɔi su.

13Nya ɓe dí díseɣe-ŋai fàla-fala dí gbîri-ŋai píli díwɛlɛ-sôo-ŋai mɛi dí lene pôlu
daai su.

14Tãi Zudasi da m̀arâai dí sèri la Zosɛ ŋɔpɛ́rɛi lái, Zosɛ è kɛ̀ niî naa. Nya ɓe díkelee
dí pù gɔ́ɔ mu.

15Zosɛ è mò dîa ǹyɛɛi, “Lé ɓé ŋí ká gèi? Káfe gɔ́lɔŋ a gɛɛ núu kɛ́ɛ yɛ̂ɛ ńyãa a pɔ̂ri
mɛni ɓôi naa túɛ?”

16Zudasi ǹyɛɛi, “Lé ɓé kwa pɔ̂ri môi Kúnuu-namui ma? Lé lono ɓé kwa pɔ̂ri gɛ̂i?
Kpaa máŋ kwa pɔ̂ri kúkpîŋ maa waâi léŋ? Ɣâla a kúsɔŋ mɛi síɣe. Ǹyaŋ kúkaa nâa
a Kúnuu-namui ŋɔluɛ-ŋa é pɛ́lɛ máŋ ǹúui ma dí kɔ̂pui kàa ŋɔɓɔrɔi sui.”

17Zosɛ ǹyɛɛi, “É folôŋ ḿâ a gɛɛ ŋá gɛ́ tí. Ǹúui nɔ́ kɔ̂pui è kɛ̀ ŋɔɓɔrɔi sui, ǹyaa ɓé
pâi kɛ̂i a ŋáluɛ. Kɛ́lɛ à kɛ̀ a káa, ka pâi liî pôlu lii-see su kánâŋ pɔ́.”

Zudasi è Bɛŋsima maa pêe fè

18Nya ɓe Zudasi è lì bɔ́ ǹyɛɛ mai, “Óo ŋánuu-namui, tɔɔ íyee mu-nuui é lóno ípɔ.
Ífe ílii ŋwàna. Kpɛ́ni fêi, íkaa nɔ́ yɛ̂ɛ Ize kaloŋ ǹyaa kpîŋ.

19Í íyee-mu-ɓelai marê kɛ̀ à kɛ̀ dínâŋ káa niî naa kpaa máŋ díleɣê.

20Kú mò yâ a gɛɛ kúnâŋ pɔlɔi káa naa, kúlêɣe kɛ́ ɓò naa nyii gáa a kúnâŋ ŋɔlóŋ
gbɛɛ ŋái. Ǹía a wɔ́lɔ saa. Ǹyaa tɔnɔ nɔ́ ɓa lɛɛ ǹee yêei. Mɛni ma ǹâŋ è ŋ̀wɛlini a
ŋánaa.

21Nya ɓe í mò kûa a gɛɛ kú pá la ípɔ í íŋɛi láa ma.

22Kú mò yâ a gɛɛ ǹâŋ fa pɔ̂ri nɛɛ̂i naa é síɣe gɔlɛ. À sìɣe ǹâŋ kɔlɛ, gɛ̀ ní ǹâŋ a pâi
saâi.

23Í mò íyee-mu-ɓelai dîa yɛ̂ɛi, ‘Ka kálêɣe-ni kà wàla pá, káfe pâi ŋ̀ɛi kâai ŋɔ́nɔ.’

24“Tãi kú lì la pôlu kúnâŋ pɔ́ naa nyii gáa a íyee-mu-nuui, kú íwoo-ŋai ŋí ɓô mà.

25Tãi kúnâŋ è mò la kûa a gɛɛ kú pá pôlu mii-sɛŋ yâi,

26Kú mò ma a gɛɛ kúfa pɔ̂ri pâi à kɛ̀ kwà kúlêɣe-ni kwà wàla pá. Kwà dîa-ni kwà
pà, gɛ̀ ní kwa pâi pâi. Kpɛ́ni fêi, à wàla kɛ́ tí, kúfe pâi íŋɛi kâai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Nya ƀe kúnâŋ nyii gáa a íyee-mu-nuui è mò kûa ǹyɛɛi, ‘Ká gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋánɛnîi è lóŋ-surɔ̂ŋ feerɛ nɔ́ maa sɔlɔ ƀô.

28Dɔnɔ è kùla ǹyêei. Ŋá mò lɔɔ fɛnɛ-sãa nyɔ́mɔɔ ŋa ƀé zòŋ. Ǹyaŋ fé niî ŋɛ́i láa ní ma é síɣe tãi tí ma.

29À kɛ̀ kà nyíŋi kùla ńyêei, gɛ̀ ní ŋa pâi sâai a lii-soli.’

30“À kɛ̀ ŋà wàla lí pôlu a ǹôloŋ ŋí, ǹâŋ a pâi saâi. Kpɛ́ni fêi, ŋɔfúlu-laai kélee sɛ̂lɛŋɔɔi ma.

31À wàla ǹôloŋ káa kúpôlu, gɛ̀ ní a pâi saâi. Gɛ̀ ní kwa pâi kúnâŋ líi sôlii ŋɔpɔlɔ-laai su nyii pâi bâai a maa félaai.

32Mɛni ma ŋá ńɛ̂wo sèe a sɛ́ɣɛ ǹâŋ yêei ǹôloŋ mɛni ma. Ŋá mò ma a gɛɛ ŋà wàla pá la pôlu, gɛ̀ ní ńyãa ƀé maa mɛni káa ḿâ ŋáfulu-laai su.

33Mɛni ma ŋa íkpera fêi a gɛɛ ŋá lɛ́ɛ ƀé Bɛŋsima pɔ́ɔ ŋá a luɛ. Tɔɔ da ǹîa-ni dí lí.

34Ŋa pɔ̂ri liî léŋ ńâŋ pɔ́ naa à kɛ̀ kwa ǹôloŋ ní kúfe lì ní? Fa pɔ̂ri mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ ŋí kâai gɛ́ kɛ̀ a ńâŋ.”

Zɛnɛse 45

Zosɛ è gbîŋ lɛ̀ ǹɛ̂ɣe da ǹîa-ni dîa

1Zosɛ fé pɔ̂ri ní nâa ǹíi maa sonîi ǹûai kɛ̀ gɔlɛi ŋɛ́i-tuɛ. Nya ƀe è làɣi ǹyɛɛi, “Ǹúui kélee dí dísu kula mâ.” Tãi è gbîŋ lɛ̀ la ǹɛ̂ɣe da ǹîa-ni diai, núu da kpɛ́ni fé kɛ́ ní naa díkɔlɛ.

2È wɔ̀lɔ kpɔ́ a zu kɛ́tɛ Ize-ƀelai dí ŋ̀óo mɛ́ni gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí ŋ̀óo mɛ́ni máŋ.

3Nya ƀe Zosɛ è mò ǹɛ̂ɣe da ǹîa-ni dîa ǹyɛɛi, “Zosɛ ƀa ńyãa. Ńâŋ káa niî ɣele mâ?” Kɛ́lɛ ǹɛ̂ɣe da ǹîa-ni dífe kɛ̀ pɔ̂rii m̀are-kɛɛi su toôi. Kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ yaôi mà.

4Zosɛ è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka kpera kâa ka lɛɣɛ a ńyãa.” Dí lɛ̀ɣɛ la. È mò dîa ǹyɛɛi, “Kálɛ̂ɣe Zosɛ ƀa ńyãa, nyii ká gɔ̀lɛ Izei.

5Káfe yào kpaa máŋ kálii fé sɛ̀lɛŋ a gɛɛ ká ŋ̀gɔ̂lɛ ƀé. Kpɛ́ni fêi, Ɣâla ƀé ńdɛ̂ɛ kátuɛ a gɛɛ ŋá káfulu-laai maa kɔ̃ɔ.

6Kpɛ́ni fêi, burii a gɛ́ ǹɔii su a kóraŋ feerɛ. A lɛɛ pôlu a puru kóraŋ lɔ́ɔlu nyii sí-sɛŋ sí-mɛni kpaa máŋ sí-sɛŋ ƀâ kula-mɛni fé pâi kɛ̂i naai.

7Ɣâla è ńdɛ̂ɛ kátuɛ a gɛɛ kásuui é lɛ́ɛ ɣele ma. É ńdɛ̂ɛ kátuɛ a gɛɛ ŋá kátamaa-ɣele ƀálo, ŋá káfulu-laai lɛ́ɛ káyêei.

8Mɛni ma káfe ńdɛ̂ɛ ní ƀé. Ɣâla ƀé ńdɛ̂ɛ ƀé. Ǹyaŋ a ŋ̀gɛ a núu kɛ́tɛ gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mɛi. A ŋ̀gɛ a Ize lɔii kélee mɛi-nuu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9“Ka lí a maa félaa ńâŋ pɔ́ naa ká mó ma kâa, íloŋ Zosɛ ǹyɛɛ, ‘Ɣâla a ŋ́gɛ a Ize lɔii kélee mɛi-nuu. Pá ḿbɔ ífe tãi sìɣe.

10Ɓa pâi seêi Gosɛŋ lɔii-kpiniŋ su. Ǹyaŋ Ɓa pâi kêi ŋ́gɔlɛ mâ, ka ínîa-pɛlɛɛi da díwô nia-pɛlɛɛi, íƁala-ŋai da ítaa-tulɛ-ŋai é pɛ́lɛ íkɔ̃liŋ kélee mà.

11Ǹaa Ɓé Ɓa pâi kêi naa ŋ́gɛ íŋaa kɔ̀ŋ, kpɛ́ni fêi, puru kóraŋ lɔ́ɔlu káa niî pôlu. Fé ŋ̀wêlii sɛŋ da kélee wɛ́li é íkɛ ka ípɛrɛi mu-Ɓelai.’ ”

12“Káŋɛi káa kwaa kâai, ńêɣe Bɛŋsima ŋɛ́i kɛ́ kwaa kâa a gɛɛ ńyãa kpîŋ Ɓé lônoi kápɔ.

13Ka ŋáwala-walai kélee maa mɛni Ɓó ńâŋ ma nyii gáa ńyêei Ize lɔii su da nyii kélee ka gáai. Ka pá a ńâŋ Ɓɛ́ a maa félaa.”

14Nya Ɓe è ɣîri Bɛŋsima kɔŋ ma é wɔ́lɔ, Bɛŋsima ǹyaŋ é wɔ́lɔ.

15È ǹá-gbɔ sèe ǹîa-ni kélee dîa é wɔ́lɔ dîa. Nyíŋi pôlu ma da ǹîa-ni dí lòno díkîe-ni pɔ́.

16Tãi gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-Ɓelai dí mèni la a gɛɛ Zosɛ ǹêɣe da ǹîa-ni da pâi, gâloŋ da ŋɔtíi kɛ́-Ɓelai dílii è nɛ̃ɛ kpɔ́ a ŋánaa.

17Nya Ɓe gâloŋ è mò Zosɛ ma ǹyɛɛi, “Mó ílêɣe da ílîa-ni dîa a gɛɛ dí díkpîri-ŋai ɣíri díwɛlɛ-sôo-ŋai pôlu dí lí pôlu Keena lɔii su,

18dí pá a dínâŋ da dínûai kélee ḿbɔ. Ŋa pâi Ize lɔii ǹɛ́lɛɛ tɛɛ̂i dípɔ. Da pâi ǹɔii ŋ̀úlɔ kpelêi dílii é láa.

19Mó dîa máŋ a gɛɛ dí kéleŋ-ŋa kula Ize lɔii su dínɛyâai da dínîa-pɛlɛɛi mɛni ma, dí pá a dínâŋ.

20Dífe díkili ŋá sìa díkɔ̃liŋ mɛni ma, kpɛ́ni fêi, Ize lɔii su-sãai ǹɛ́lɛɛ kélee a pâi kêi a dípɔɔ.”

21Zeeka ǹônii dí gɛ̀ tí. Zosɛ è kéleŋ-ŋa tɛ̀ɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei gâloŋ è mò lai, é mii-sɛŋ tɛɛ dípɔ a díperêi kɔ̀nɔŋ.

22È kúu kula yôkpo tɛ̀ɛ díkelee dípɔ tɛi-tɛi. Kɛ́lɛ è káne kpua-kpua ŋuŋ saaƁa (300) tɛ̀ɛ Bɛŋsima pɔ́ da kúu kula yôkpo lɔ́ɔlu.

23Zãâi ŋí Ɓé è dɛ̀ɛ ǹâŋ mì. Wɛlɛ-soo sirɛ puu nyii-ŋai Ize sãai ǹɛ́lɛɛ-ŋa dí kɛ̀ dípôlu a kpîrii, wɛlɛ-sôo saa puu, nyii-ŋai mii-sɛŋ sìi támaa è kɛ̀ dípôlu a kpîrii. È nyíŋi-ŋai tɛ̀ɛ a ǹâŋ ŋɔperêi kɔ̀nɔŋ.

24È nâa ǹêɣe da ǹîa-ni tɛ̀ɛ ǹyɛɛ diai, “Káfe laa-saa kɛ̀ berei su.”

25Dí kùla Ize lɔii su dí pá pôlu Keena lɔii su dínâŋ Zeeka pɔ́.

26Dí mò ma dîyɛɛi, “Zosɛ káa niî ɣele ma! Ǹyaa Ɓé gáa a Ize lɔii kélee mɛi-nuu!” Kɛ́lɛ Zeeka líi mu fé siɣe ní. Kpɛ́ni fêi, vé láa ní a díwoo.

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Kɛ́lɛ tãi mɛnii Zosɛ è mò diai dí gélee ƀò la Zeeka ma da géleŋ-ŋai Zosɛ è dítɛ̀ɛ a gɛɛ é lí zui, ǹíi mu è sìɣe.

28È mò ǹyɛɛi, “Nyíŋi támâai, ńoŋ Zosɛ káa niî ɣele ma! Tɔɔ ŋá lí ŋá gáa ŋá lɛ́ɛ saâi.”

Zɛnɛse 46

Zeeka da ŋɔnûai dí lì Ize

1Nya ƀe Zeeka è ǹyée ŋá-sãa kélee sìɣe é pîlaŋ perêi. È sèri Bɛɛsiba é sâla kula naa ǹâŋ Aise Ŋɔɣâlai mâ.

2Ɣâla è lòno Zeeka pɔ́ a kpíni tɔnɔ zî̃a su ǹyɛɛ mai, “Zeeka, Zeeka!” Zeeka ǹyɛɛ mai, “Ńyãa ká ŋí.”

3Ńyɛɛ Zeeka mai, “Ŋ̃gaa a Ɣâla nyii gáa a ínâŋ Ŋɔɣâlai. Ífe yào íli mɛni ma Ize. Kpɛ́ni fêi, ŋa pâi ísuu su kɛ̂tɛi naa.

4Kwa yá kwa pâi liî Ize. Ŋá pâi pâi ŋɔ́nɔ a yá pôlu. Ǹyaŋ Zosɛ a pâi kɛ̂i íkɔlɛ a ísaa tãi.”

5Nya ƀe Zeeka è kùla Bɛɛsiba. Géleŋ-ŋai gâloŋ è dɛ̀ɛ a gɛɛ dí lí a diai, Zeeka ǹônii dí see zu da dínîa-pɛlɛɛi é pɛ́lɛ dínɛyâai dîa.

6Dí lì a dítaa-tulɛ-ŋai Ize lɔii su da díkɔ̃liŋ kélee nyii-ŋai dí zɔ̀lɔ ƀô Keena lɔii sui. Zeeka è lì a ŋɔnúu-suui kélee.

7È lì a ǹônii-sinaai, ǹônii-sinaai díwɔ lonii-sinaa, ǹônii-nɛyâai, nyíti-ŋai díwɔ̂ lonii-nɛyâai da ŋɔnuu-suui kélee.

8Zeeka ŋɔsuui láa ká ŋí nyii lì Ize lɔii sui. Zeeka da ǹônii-sinaai. Lubiŋ nyii kɛ̀ a Zeeka ǹóŋ-surɔ̂ŋ maa-ŋuŋ.

9Lubiŋ ǹônii-sinaai ƀe kɛ̀ a, Anɔ, Paalu, Ɛzɔrɔŋ da Kami.

10Simiɔŋ da ǹônii-sinaai, Zemuɛ, Zamiŋ, Oa, Zakiŋ, Zoaa da Sau, nyii kɛ̀ a Keena nɛni tɔnɔ ǹóŋ.

11Liiva da ǹônii-sinaai, Gɛsɔŋ, Koa da Melali.

12Zudasi da ǹônii-sinaai, Sila, Pɛrɛzi da Zera. (Kɛ́lɛ ǹônii-sinaai veerɛ Ɛɛ̂ da Onaŋ dí sàa Keena lɔii su.) Pɛrɛzi ǹônii-sinaai láa ƀé kɛ̀ a Ɛzɔrɔŋ da Amu.

13Isaka da ǹônii-sinaai, Tola, Puva, Zasu da Simirɔŋ.

14Zɛbulɔŋ da ǹônii-sinaai, Serɛ, Ilɔŋ da Zalɛɛ.

15Liɛ ǹônii-sinaai ká ŋí nyii-ŋai da Zeeka dí dímaa sɔlɔ ƀô Mɛsopotemia é pɛ́lɛ díloŋ-nɛnii Dina ma. Ǹônii kélee dí kɛ̀ buu saaƀa káo saaƀa.

16Gâa da ǹônii-sinaai, Zefɔŋ, Agi, Suni, Ɛsibɔŋ, Iri, Arɔ da Areli.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Asɛ da ǹônii-sinaai, Iŋna, Isivi, Isivi, Bɛria da díleɣê-nɛnii Seera. Bɛria ǹônii-sinaai ƀe kɛ̀ a, Ɛbɛ da Maakiɛ.

18Ǹúɛ-nɛnii Zipa nyii Laƀaŋ è dɛ̀ɛ ǹóŋ-nɛnii Liɛ pɔ́i, da Zeeka dílônii-sinaai ká ŋí. Díkaa puu káo lɔ́ɔlu mɛi da.

19Zeeka ŋɔnɛnîi Leesɛ ǹônii-sinaai ƀe kɛ̀ a, Zosɛ da Bɛŋsima.

20Zosɛ è Manasɛ da Ifiraŋ maa sɔlɔ ƀô Ize lɔii su Asena ma. Asena è kɛ̀ a Oŋ taa-leei ŋɔsâla-laa soŋ-nuu kɛ́tɛi nyii da kâa dòli a Potifɛrai, ǹóŋ-nɛni.

21Bɛŋsima da ǹônii-sinaai, Bela, Bɛsɛ, Asibɛɛ, Gera, Neema, Ei, Loo, Mupiŋ, Upiŋ da Adi.

22Leesɛ da Zeeka dísuui su-ƀelai ká ŋí nyii-ŋai díkaa a núu puu káo náaŋ.

23Daŋ da ǹóŋ-surɔ̂ŋ, Usiŋ.

24Nɛfɛtɛli da ǹônii-sinaai, Zazɛɛ, Guni, Zezɛ da Silɛŋ.

25Ǹúɛ-nɛnii Bila nyii Laƀaŋ è dɛ̀ɛ ǹóŋ-nɛnii Leesɛ pɔ́i, da Zeeka dílônii-sinaai ká ŋí, nyii-ŋai díkaa a núu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi.

26Zeeka ŋɔsuui su-ƀela kpîŋ è lì a dia Ize lɔii sui, dí kɛ̀ a núu buu lɔ́ɔlu mɛi da káo lɔ́ɔlu mɛi da, é kúla ǹônii-sinaai dínɛyâai pôlu.

27Zosɛ è lóŋ-surɔ̂ŋ feerɛ maa sɔlɔ ƀô Ize lɔii su. Zeeka ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee, nyii-ŋai lì Ize lɔii sui, dí kɛ̀ a núu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

Zeeka da ŋɔnûai díkaa Ize

28Nya ƀe Zeeka è Zudasi tɛ̀ɛ tuɛ Zosɛ pɔ́ naa a gɛɛ é mó ma da ǹyaa dí koyâŋ Gosɛŋ. Nya ƀe dí pà Gosɛŋ lɔii su.

29Zosɛ è ŋɔkéleŋ maa mɛni su kpɛ̀tɛ é lí a gɛɛ da ǹâŋ dí koyâŋ Gosɛŋ lɔii su. Tãi è sèri la ǹâŋ mai, è kpùlɔŋ gɔŋ mâ é wɔ́lɔ kpɔ́ a ŋánaa.

30Nya ƀe Zeeka è mò ǹóŋ Zosɛ ma ǹyɛɛi, “Ŋa pɔ̂ri nâa saâi, kpɛ́ni fêi, ŋa ŋ́ɛi pɛ́lɛ yâ. Ŋa gɔ́lɔŋ a gɛɛ íkaa niî ɣele ma.”

31Zosɛ è mò ǹêɣe, ǹîa-ni é pɛ́lɛ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ŋa pâi liî ŋá mó gâloŋ ma a gɛɛ ńêɣe da ńîa-ni é pɛ́lɛ ńâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee dîa, nyii-ŋai kɛ̀ Keena lɔii sui, da pá m̀bɔ.

32Ŋa pâi môi mà a gɛɛ zinâai díkaa a ƀála mɛi káa-ƀela, kpɛ́ni fêi, díkaa a taa-tulɛ tɔɔ-ƀela. Ǹyaŋ dí pà a díƀala-ŋai da dítaa-tulɛ-ŋai é pɛ́lɛ díkɔ̃liŋ kélee ma.

33Gâloŋ à kátòli à kámarê kɛ̀ ǹyɛɛ, ‘Kátii ƀa lé?’

34Ka mó ma kâa, ‘Kûai a íyee mu-ƀelai kwa kúnâŋ-ni kélee kúkaa a taa-tulɛ tɔɔ-ƀela é síɣe kúnîa-pɛlɛɛ tãi ma é tóo tãi ŋí ma.’ Bere sîi ŋí su ƀé ka pâi pɔ̂rii seêi la Gosɛŋ lɔii su.” Kpɛ́ni fêi, Ize-ƀelai dífe ƀála mɛi káa-ƀela wɛ́lini a dɔnɔ kpîŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zɛnɛse 47

1Nya ƀe Zosɛ è lì é mó gâloŋ ma ǹyɛɛi, “Ńâŋ da ŋánûai kélee é pɛ́lɛ díƀala-ŋai dîa, dítaa-tulɛ-ŋai da díkɔ̃liŋ kélee da kula Keena lɔii su da pá. Díkaa Gosɛŋ lɔii-kpiniŋ su.”

2È kpakolo lɔ́ɔlu kùla ǹêɣe da ǹîa-ni sáma é lí a dîa é dítɔɔ gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ.

3Nya ƀe gâloŋ è dímarê kɛ̀ ǹyɛɛ diai, “Kátii ƀa lé?” Díyɛɛ mai, “Kûai a íyee mu-ƀelai kúkaa a ƀála mɛi-kaa-ƀela yɛ̂ɛ berei kúnâŋ-ni dí kɛ̀ lai.”

4Díyɛɛ gâloŋ mai, “Kwa pá a gɛɛ kú sée ǹɔii ŋí su. Ǹyaŋ kútaa-tulɛ-ŋai láa miî fé ŋɔ́nɔ ma, kpɛ́ni fêi, burii ŋánaai Keena lɔii su. Mɛni ma kwa íkpera fêi a gɛɛ í íyee mu-ƀelai lɛ́ɛ naa dí sée Gosɛŋ lɔii-kpiniŋ su.”

5Gâloŋ è mò Zosɛ ma ǹyɛɛi, “Ínâŋ da ílêɣe é pɛ́lɛ ílîa-ni dîa da pá ípɔ.

6Ize lɔii ká ŋí. Ínûai dísee ǹɔii ǹɛ́lɛɛi ma. Dí sée Gosɛŋ lɔii su. À kɛ̀ ínuu da kɔ́lɔŋ dísama, nyii-ŋai da pɔ̂ri ŋátaa-tulɛ-ŋai mɛi kâai, gɛ̀ ní dípu dímɛi.”

7Nya ƀe Zosɛ è pà a ǹâŋ Zeeka gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ. Zeeka è lûwa tòo gâloŋ ma.

8Gâloŋ è mò Zeeka ma ǹyɛɛi, “Íkoraŋ káa ɣɛɛlu?”

9Zeeka ǹyɛɛ mai, “Ŋásia-sia kóraŋ-ŋai da kɛ́ a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu saaƀa (130). Ŋáfulu-laai ŋɔtãi su kpuâai, ǹáa fɛ́ɛ a mɛni-kpɔ̂lu. Vé yɛ̂ɛ ńâŋ-ni difulu-laai su sia-siai ŋɔtãi.”

10Nya ƀe Zeeka è lûwa tòo gâloŋ ma é kúla.

11Nya ƀe Zosɛ è ǹâŋ da ŋɔnûai tɛ̀ɛ Ize lɔii gwaa lɛ́lɛɛ ma. Nàa ƀé kɛ̀ a Laŋse taa-leei ŋɔlɔii-kpînin su ƀéi è lɔii tɛ̂ɛ naa dípɔ, yɛ̂ɛ berei gâloŋ è mò la mai.

12Zosɛ è mii-sɛŋ tɛ̀ɛ ǹâŋ pɔ́, ǹêɣe da ǹîa-ni é pɛ́lɛ ǹâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee dîa tɛi-tɛi, yɛ̂ɛ berei dínîa-pɛlɛɛi dí kɛ̀ lai.

Burii

13Mii-sɛŋ fé kɛ́ ní ǹɔii su. Kpɛ́ni fêi, burii è kɛ̀ kpɔ́ a dɔɔɔ a ŋánaa. Ize lɔii da Keena lɔii dí kɛ̀ mɛni-soli kâai burii yêei.

14Zosɛ è Ize lɔii da Keena lɔii su-sɛŋ-kaoi kélee ŋá tɛ̀ ma mii-sɛŋ kɔlɛɛ su. È zɛŋ-kaoi ŋí kélee tɛ̀ɛ gâloŋ pɔ́.

15Tãi zɛŋ-kaoi kélee è kpɛ̀ɛ la Ize lɔii da Keena lɔii su-ƀelai yêei, Ize-ƀelai dí pà Zosɛ pɔ́ díyɛɛ mai, “Mii-sɛŋ tɛɛ kúpɔ, ífe nɛ̀ɛ naa kú saa. Kúsɛŋ-kaoi kélee a kpɛɛ.”

16Nya ƀe Zosɛ è díwoo su tòo ǹyɛɛi, “A kɛ̀ kásɛŋ-kaoi a kpɛɛ, ka pá a kátaa-tulɛ-ŋai ŋá maa fáleŋ a mii-sɛŋ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Nya ƀe dí pà a dítaa-tulɛ-ŋai Zosɛ pɔ́. Zosɛ è mii-sɛŋ tɛ̀ɛ dípɔ dísoo-ŋai mɛni ma, díƀala-ŋai, dítaa-tulɛ-ŋai da díwɛlɛ-sôo-ŋai. È mii-sɛŋ tɛ̀ɛ dípɔ, dítaa-tulɛ-ŋai kélee mɛni ma a maa kóraŋ tí.

18Tãi maa kóraŋ è kpɛ̀ɛ lai, dí ŋɔ́nɔ pà Zosɛ pɔ́ a bôlu ma kóraŋ díyɛɛ mai, “Kúfe pâi dɔ̃yâi loôi yâ, Kúnuu-namui, a gɛɛ kúsɛŋ-kaoi a kpɛɛ. Kútaa-tulɛ-ŋai díkaa a ípɔɔ. Sɛŋ da kélee fé ŋɔ́nɔ naa kú dɛɛ ípɔ fɛ̂ɛ nɔ́ kúkpono da kúlɔii.

19Ífe nɛ̀ɛ naa kú sáa. Kú yá kwa kúlɔii-ni a mii-sɛŋ. Kwa pâi kɛ̂i a gâloŋ ŋɔluɛ-ŋa. Sí-sɛŋ tɛɛ kúpɔ a gɛɛ kú lɛ́ɛ ɣele ma kúfe sàa, a gɛɛ máŋ kúlɔii fé lɛ̀ɛ a vólo.”

20Nya ƀe Zosɛ è Ize lɔii kélee yà gâloŋ mî. Ize-ƀelai dí dílɔii-ŋai kélee kɔ̀lɛ gâloŋ ma. Kpɛ́ni fêi, burii è kɛ̀ a ŋánaa dîa. Ize lɔii kélee è nâa kɛ̀ a gâloŋ pɔ́ɔ.

21Zosɛ è ǹûai kɛ̀ a gâloŋ ŋɔluɛ-ŋa é seri ǹɔii kóyaŋ ma.

22Zâla láa-soŋ-ƀelai dílɔii nɔ́ ƀé vé ǹyá ní. Dífe dílɔii kɔlɛ ní Zosɛ ma, kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ mii-sɛŋ sɔlɔ ƀôi gâloŋ yêei.

23Nya ƀe Zosɛ è mò ǹûai dîa ǹyɛɛi, “Ka gáa, é síɣe sâa ma ŋa káya da kálɔii gâloŋ mî. Sí-sɛŋ-kao ká ŋí ká zí ǹɔii ma.

24Tãi ka zí-sãai ƀá kùla lai, ka ǹɔ́ɔlu-ɣelei tɛ́ɛ gâloŋ pɔ́, gbélii é lɛ́ɛ káyêei, zí-mɛni ma da kákɔnɔŋ ka kánûai.”

25Dí mò ma dîyɛɛi, “Ƀa kúfulu-laai ŋuŋ ma ƀó. Ƀa kúsoŋ a ǹɛ́lɛɛ, ǹyaŋ kwa pâi kɛ̂i a gâloŋ ŋɔluɛ-ŋa.”

26Zosɛ è nâa gbɛ̀tɛ a tɔ̂ŋ Ize lɔii su a gɛɛ gâloŋ é zí-sãai ƀá ǹɔ́ɔlu-ɣelei sɔlɔ ƀó. Díkɛ̀ dɔ̂ŋ ŋí mɛi kâai. Zâla láa-soŋ-ƀelai dílɔii nɔ́ ƀé vé kɛ́ ní a gâloŋ pɔ́.

Zeeka ŋɔmɛni-kpɛtɛɛi gbɛɛ ŋái

27Eezuɛ-ŋai dí sèe Gosɛŋ lɔii-kpiniŋ su Ize lɔii su. Nàa è kɛ̀ a dípɔɔ, dí ƀûu ƀó kpɔ́ naa a zu kɛ́tɛ.

28Zeeka è kɛ̀ Ize lɔii su a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Ǹyaŋ Zeeka è kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu náaŋ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (147).

29Tãi Zeeka saa tãi è lɛ̀ɣɛ lai, è ǹóŋ Zosɛ tòli ǹyɛɛ mai, “A kɛ̀ ílii lâai ḿɛni ma, íyee lɔ́ ŋ́wɛrɛ mu í íkono tée a gɛɛ ƀa pâi tɔ̃yâ da wɛli-kɛ-maa kɛ̂i a ńyãa. Ífe ǹoo Ize lɔii su.

30Kɛ́lɛ tɔɔ ŋá láa ńâŋ-ni kɔlɛ. Ŋ́gula Ize lɔii su í lí a ńyãa í ńoo díloai.” È ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Ŋa pâi gɛ̂i yɛ̂ɛ berei í mò lai.”

31Zeeka ǹyɛɛ mai, “Ífoo ńyêei.” Nya ƀe è vòo ǹyêei. Zeeka è pɛ̀lɛ ŋ̀úme ŋá ŋɔgbìŋ ŋuŋ tûɛ é Ɣâla sɛɣɛi fé.

Zɛnɛse 48

Zeeka è lûwa làa Ifiraŋ ma da Manasɛ

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Nyíŋi pôlu ma dí mò Zosɛ ma díyɛɛ mai, “Ínâŋ a kɔ̂lɛi.” Nya ƀe è ǹônii-sinaa feerɛi, Manasɛ da Ifiraŋ sìɣe da dîa-ni dí lí.

2Dí mò Zeeka ma dîyɛɛi, “Íloŋ Zosɛ a pá ípɔ naa.” Nya ƀe Zeeka è kɔ̀ ma é mu sìɣe é sée gbìŋ ŋá.

3Zeeka è mò Zosɛ ma ǹyɛɛi, “Ǹwála-wâla kélee Ɣalai è pà ḿbɔ Luzi, Keena lɔii su é lûwa láa ḿâ.

4È mò mâ ǹyɛɛi, ‘Gáa, ŋa pâi íkêi í ƀûu ƀó. Ŋa pâi ísuui kêi a núu-kpulu su kɛ́tɛ. Ǹyaŋ ŋa pâi ǹɔii ŋí tɛêi ísuui pɔ́ é kɛ́ a dípɔɔ wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.’ ”

5“Ílônii-sinaa feerɛi í dímaa sɔlɔ ƀô Ize lɔii su ŋá lɛ́ɛ pâi ípɔ Ize lɔii sui, díkaa a ḿbɔɔ. Ifiraŋ da Manasɛ da pâi kêi a ḿbɔɔ yêɛ berei Lubiŋ da Simiɔŋ díkaa lai.

6Ínîa-pɛlɛɛi nyii-ŋai í dí maa sɔlɔ ƀô nàa pôlu mai, díkaa a ípɔɔ. Da pâi pɔɔ-sɛŋ sɔlɔ ƀôi Manasɛ da Ifiraŋ dísârai.

7Kpɛ́ni fêi, tãi ŋá kùla la Mɛsopotemiai, Leesɛ è sàa ńyêei berei su a lii-soli pere Keena lɔii su tãi kúfe niî kɛ̀ seri ní la Ɛfatai. Ŋá nòo naa berei ma ƀà kɛ̀ pâi Ɛfatai (zu-kulai ƀa Bɛpeleɣɛ̃ɛ).”

8Tãi Zeeka è Zosɛ ǹônii-sinaa feerɛi kàa lai, è mò ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ-ni ƀe ŋí?”

9Zosɛ ǹyɛɛ mai, “Ńônii ká tí nyii-ŋai Ɣâla è dítɛ̀ɛ ḿbɔi.” Zeeka ǹyɛɛ mai, “Kpera yê pá a dia ḿbɔ a gɛɛ ŋá lûwa láa dîa.”

10Zeeka ŋɛ́i fé ŋɔ́nɔ kɛ́ ní kwaa kâai a ǹɛ́lɛɛ, kpɛ́ni fêi, è nâa kɛ̀ pɔlɔ̂i. Mɛni ma Zosɛ è lɛ̀ɣɛ a ǹônii-sinaai ǹâŋ kɔlɛ. Nya ƀe ǹâŋ è ǹá-gbɔ sèe dîa é kpulôŋ dîa.

11Nya ƀe Zeeka è mò Zosɛ ma ǹyɛɛi, “Gíli fé kɛ́ ní ŋá a gɛɛ ŋa pâi íŋɛi kâai. Ǹyaŋ Ɣâla a ǹɛɛ naa ŋa ínîa-pɛlɛɛi káa máŋ.”

12Nya ƀe Zosɛ è díkùla ǹâŋ kɔ́ɔ mɛi é pɛ́lɛ ŋúme ŋá é ŋuŋ pîlaŋ ǹɔii ma.

13Nya ƀe Zosɛ è dífeerɛ díyee sòŋ. È Ifiraŋ sòŋ a ǹáa mii yêe nyii kɛ̀ a Zeeka kɔɔ yee mɛi-perei, é Manasɛ soŋ a gɔɔ yêe nyii kɛ̀ a Zeeka láa mii yêe mɛi-pere, é lí a dia bɔ́.

14Nya ƀe Zeeka è ǹáa mii yee sãa é bɛlɛ Ifiraŋ ŋûa, nyii kɛ̀ a ǹeɣe-ɣelei, é gɔɔ yêe sã́a é bɛlɛ Manasɛ ŋûa, nyii kɛ̀ a Zosɛ ǹóŋ maa-ŋuŋ.

15È lûwa làa Zosɛ ma ǹyɛɛi, “Ǹâlai nyii ńâŋ Eberaɣɛ̃ɛ da Aise dí sìa dúɛi, Ǹâlai nyii a ŋáfulu-laai ténin tɔ́ɔ a lɛɛ la zu tãi ŋí a serii,

16Ǹâla-taa-kelai nyii a ŋ́gula sɔnyɔ̂ŋ kélee sui, é lûwa láa ǹîa-pɛlɛɛi dîa! Tɔɔ kwa ńâŋ-ni Eberaɣɛ̃ɛ da Aise kúlaa é lɛ́ɛ ɣele ma dísârai. Tɔɔ dí ƀûu ƀó dí táma ǹɔii mâ!”

17Tãi Zosɛ è gàa la a gɛɛ ǹâŋ è ǹáa mii yee pɛ̀lɛ Ifiraŋ ŋûai, ǹíi è kɔ̀-kɔ. È ǹâŋ yée sìɣe Ifiraŋ ŋûa a gɛɛ é bɛlɛ Manasɛ ŋûa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18È mò ǹâŋ ma ǹyɛɛi, “Ńâŋ, vé tí. Kpɛ́ni fêi, Manasɛ ƀa ńoŋ maa-ŋuŋ. Ílaa mii-yee pɛlɛ ŋ̀ûa.”

19Kɛ́lɛ ǹâŋ fé gɛ́ ní. È mò ma ǹyɛɛi, “Ńoŋ, ŋá gɔ́lɔŋ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ. Ǹyaa máŋ a pâi ƀûu ƀôi é kɛ́ a núu-suu su kɛtɛ. É máŋ kɛ́ tí, ǹɛ̂ɣe a pâi kɛ̂i a núu kɛ́tɛ é tɛ́ɛ ma. Ŋɔsuui a pâi tâmai é kɛ́ a núu-kpulu kɛ́tɛ.”

20Nya ƀe è lûwa làa dîa a ŋ̀elei tí ǹyɛɛ, “Tãi da pâi kɛ̂i lûwa lâai la núu ma Eezuɛ lɔii sui, da pâi m̀ôi dîyɛɛ, ‘Ɣâla é lûwa láa yâ yɛ̂ɛ Ifiraŋ da Manasɛ.’ ” È Ifiraŋ tɔ̀ɔ Manasɛ ŋɛ́i-túɛ.

21Nya ƀe Zeeka è mò Zosɛ ma ǹyɛɛi, “Gáa, ŋa pá nâa saâi, kɛ́lɛ Ɣâla a pâi kɛ̂i kákɔlɛ. A pâi pâi ŋɔ́nɔ a káa pôlu kánâŋ-ni dílɔii su.

22Ŋá Sɛkɛŋ lɔii kpuai tɛɛ ípɔ, nyii ŋá gula Amɔra-ŋai yêei a ŋáƀoa-sɔkpɔi da ŋákerâŋ. Fé dɛɛ ní ílɛ̂ɣe da ílîa-ni pɔ́.”

Zɛnɛse 49

Zeeka ŋɔwóoi gbɛɛ-ŋai

1Zeeka è ǹônii-sinaai tòli ǹyɛɛ diai, “Ka káŋaa tɛ́ gîe ma a gɛɛ mɛnii pâi kɛ̂i a káa tínaa tuɛ-perei, ŋá mó kâa.

2“Ka káŋa tɛ́ ma ká ńoo mɛni, Óo ǹônii-sinaai. Ka káwoli tɔ́ ńoo ma.

3“Lubiŋ, yá ƀa ńoŋ maa-ŋuŋ, íkaa a ŋáwala-walai. Í ƀò a ŋáwala-walai ŋɔƀá maa-ŋuŋ. Íyôŋkai ítɔ̂i, íwala-walai ńônii kélee sáma.

4Íkaa yɛ̂ɛ ya-fɛɛ, Kɛ́lɛ ítɔ̂i fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i a gɛ́tɛ. Kpɛ́ni fêi, í lɔ̀ pɔ̂rɔŋ a ŋánɛnîi, í ƀâa kula ínâŋ mà.

5“Simiɔŋ da Liiva díkaa a lee kaa tɔnɔ. Da ŋwana-lɔ̂ɔ kɛ̀ a díƀoa-sɔkpɔ-ŋai.

6Fé pâi kɛ̂i a díloo-pere su lono-ŋai kɛ́-nuu da. Fé pâi kɛ̂i a díkɔyâŋ su-nuu da. Kpɛ́ni fêi, dílii à ŋwàna, da núu pàa, Díkɛ niŋa-sîrɛ-ŋa kɔ̀̃liŋ a díŋwana-lɔ̂ɔ perei.

7Náɣâŋ káa dílii-ŋwanai ma, kpɛ́ni fêi, maa yikîɛi, náɣaŋ kɛ́ ƀò díkpɔara-tuai mâ, kpɛ́ni fêi, gáa a ŋwana-lɔɔ. Ŋa pâi díŋaa kɔlɛ̂i Eezuɛ lɔii gwaa kélee. Ŋá dítaa-taa ŋɔnûai sáma.

8“Zudasi, ílɛ̂ɣe da ílîa-ni da pâi ílaa ma tɛ̂i. Íyee a pâi kɛ̂i íkpɔara-ƀelai kɔŋ mâ. Ínâŋ ǹônii-sinaai da pâi pɛlɛ̂i íkɔɔ mu.

9Zudasi káa yɛ̂ɛ yala-sulu-loŋ. A kpɛɛ ŋɔsuai miɛɛ ma, a lî pôlu bɔ́ taai. A lâa é sãa yɛ̂ɛ yala-sulu. Ǹyaŋ núu da fé naa é lɛ́ɣɛ ma.

10Zudasi ŋɔkâloŋ-wuruii fé pâi kulâi ǹyêei. Ŋɔsuui su ƀelai da pâi wɔ́lɔ kɛ̂i nɔ́ a kâloŋ ŋa. Lɔii-ŋuŋ ŋai da pâi kɛ̂i nɔ́ ŋuŋ-fela-fei tɛɛ̂i bɔ́.

11A ŋɔwɛlɛ-sôoi ɣîri gbɔmɔi-ƀa kpɔmɔ ma. Gbɔmɔi nyii ǹɛ́lɛɛi mâ. É ŋɔseɣei wáa ŋwãai kpɔlu su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Ǹɛ́i-gao a pâi kpɔlûi a ŋwãai kpeleɛɛ, Ǹyíŋ kɛ́ kòle a niŋa ŋíni-ya kpeleɛɛ.

13“Zɛbulɔŋ a pâi seêi ǹyái kɔlɛ. Nàa a pâi kɛ̂i a yá ŋá-keleŋ pîlanii. Ŋɔlɔii a pâi serîi Sidɔŋ.

14“Isaka wála-walaai yɛ̂ɛ wɛlɛ-sôo. A lâa ŋwɛlɛ-sôo síɣe kpiri-ŋai loai.

15È gàa a gɛɛ víi tɔ̂i lɛ̂lɛɛi, é ŋɔ́nɔ gáa berei ǹɔii lɛ̂lɛɛi lai, È màa pɛ̂lɛ gbîrii síɣe mɛni ma. Ǹyaŋ è nâa kɛ̀ tíi kpanaŋ kɛ̂i yɛ̂ɛ luɛ.

16“Daŋ a pâi ŋɔnûai dítɔ̃yâi maa kɔ̃ɔ̂i. Da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai dísuui kpêli-ŋai.

17Daŋ a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ kali ƀé perêi, Yɛ̂ɛ kali líi-ŋwánaa ƀé pere ma, Nyii a soo nyîŋ gɔ́ɔ ma a gɛɛ zia-nuui é kúla bôlu é toôi.

18“Óo Yâwɛɛ, ŋa íƀalo-laai maa kpɛ̂nii.

19“Ŋúma-ƀela da pâi pɛlɛ̂i Gâa ma. Kɛ́lɛ a pâi kɔ̂i dípɔ é díyee mɛi ɣále.

20“Asɛ ŋɔlɔii a pâi mii-sɛŋ támaa kpɛtɛ̂i, Nyii ǹɛ́lɛɛi kâloŋ mɛni mai.

21“Nɛfɛtɛli káa yɛ̂ɛ kîrɛ ŋánaa siɣe fɛnɛ-sɛŋ. Nyii a lóŋ lɛ́lɛɛ kâai.

22“Zosɛ káa yɛ̂ɛ ƀá-kpɔmɔ nyii gáa yá kɔlɛi. Ŋoŋo-ŋai naɣîŋɔɔi ziɣãŋ mɛi.

23Ŋɔkpɔara-ƀelai da tínaŋ ma. Díkɛ gbɛ̀ a díkerâŋ-ŋai da dítɔ̃a-ŋai a ŋwana-lɔ̂ɔ-pere.

24Kɛ́lɛ ŋɔkerâŋ fé pâi ɣálei. Ǹyée su fé pâi saâi. Zeeka ŋɔwála-wala kélee Ɣalai ŋɔwála-wala sârai, Nyii gáa a m̀ála mɛi-kaa-nuui da Eezuɛ Maa-kɔ̃ɔ-nuui.

25Ínâŋ ŋɔɣâlai a pâi kpɔnîi yâ. Ǹwála-wâla kélee Ɣalai a pâi lûwa lâai yâ. A dunai nyii a kulâi ŋ̀elei su da ǹyái nyii a kula ǹɔii mui. Ínɛyâai da pâi lóŋ kâai da í taa-tulɛ-ŋai.

26Ínâŋ ŋɔlûwai tɛɛ̂i ŋ́ɔlɔ-wɔlɔ yee-ŋai dílûwai mâ, Tɔɔ ǹûa-ŋai ŋí dí kɛ́ Zosɛ mà, nyii dí gùla ǹîa-ni sámai.

27“Bɛŋsima káa yɛ̂ɛ baníŋ nyii a sua pâai. A gɔnɔŋ pàa Ǹele-wâlai da ŋ̀ele-wulii.”

28Eezuɛ ŋɔsuu puu káo feerɛi ká ŋí. Ǹyaŋ mɛni-ŋai ká ŋí dínâŋ è mò diai. Ǹûwai nyii ǹɛ́lɛɛi kɛ̀ dímɛni ma tɛi-tɛi, è dɛ̀ɛ dípɔ.

Zeeka è sàa dí ǹoo

29Zeeka è mò ǹônii dîa ǹyɛɛi, “Ŋa pâi liî ŋánûai pɔ́. Ka ńoo ńâŋ-ni kɔlɛ gɔni-ƀoloŋ su nyii gáa Ita-nuui Ɛfɔŋ ŋɔlɔii mai.

30Ka ńoo gɔni-ƀoloŋ su nyii gáa Mapela lɔii ma, Mamera foloi kulâi-pere Keena lɔii su, nyii Eberaɣɛ̃ɛ è ǹya da ǹɔii kpuai Ita-nuui Ɛfɔŋ yêei mâ a gɛɛ é kɛ́ a ŋɔsaa loôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Nàa ƀe dí Eberaɣɛ̃ɛ da ŋɔnɛnîi Seera lòo naa. Dí Aise da ŋɔnɛnîi Lubɛka lóo naa. Ŋá ŋánɛnîi Liɛ loo naa.

32Dí ǹɔii da gɔni-loai yâ Ita-ŋai yêei.”

33Tãi Zeeka è kpɛ̀ɛ la a mɛni-ŋai ŋí ƀóɔɔ ǹônii diai, è gɔ́ɔ tɛ̀ pôlu ŋɔgbìŋ ŋá é sáa é lí ŋɔnûa pɔlɔ-ŋai pɔ́.

Zɛnɛse 50

1Nya ƀe Zosɛ è tòo ǹâŋ kɔlɛ gɛ́ wɔ̀lɔ ma, gɛ́ ǹá-gbɔ sèe ma.

2Zosɛ è mò ŋɔsále kɛ́-ƀelai dîa a gɛɛ dí ǹâŋ saa kpɛtɛ. Zále kɛ́-ƀelai dí Zeeka saa kpɛ̂tɛ.

3Dí fólo buu náaŋ sìɣe zaai kpɛtɛ mɛni ma, kpɛ́ni fêi, ǹele-kuu-ŋai ŋí ƀé è kɛ̀ a sɛŋ dí zaai kpɛtɛ la. Ize-ƀelai dí maa wɔ̂lɔ kɛ̀ a fólo buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

4Tãi Zeeka maa wɔ̂lɔ ƀó tãi è tɛ̀ɛ lai, Zosɛ è lòno gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee pɔ́ ǹyɛɛ diai, “A kɛ̀ ḿalôŋ káa kâa, gɛ̀ ní ka kpera kâa ká mó gâloŋ ma kâa mai,

5‘Tãi ńâŋ è kɛ̀ pâi saâi lai, è ŋ́gɛ̀ ŋá ŋ́gono tée ǹyêei a gɛɛ ŋa pâi noôi gɔni-ƀoloŋ su nyii è dèe Keena lɔii sui. Mɛni ma, kpera yɛ̂ tɔɔ ŋa lí ŋá ńâŋ loo. Ŋa pâi pôlu.’ ”

6Nya ƀe gâloŋ è zu tòo ǹyɛɛi, “Lí í ínâŋ loo yɛ̂ɛ berei í íkono tèe la ǹyêei.”

7Nya ƀe Zosɛ è lì a gɛɛ é ǹâŋ loo. Gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee da ŋɔnúu pɔlɔ-ŋai kélee é pɛ́lɛ Ize lɔii su-nuu pɔlɔ-ŋai kélee dîa da Zosɛ-ni dí lí.

8Zosɛ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai máŋ é pɛ́lɛ ǹɛ̂ɣe da ǹîa-ni dîa da ǹâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee dí lì. Nîa-pɛlɛɛi nɔ́ ƀé lɛ̀ɛ Gosɛŋ lɔii-kpiniŋ su da m̀ála-ŋai é pɛ́lɛ daa-tulɛ kpéli-ŋai dîa.

9Zosɛ è lì a kéleŋ támaa da soo sia-ƀela támaa. Ǹyaŋ kpɔŋ kɛ́tɛ ká kɛ̀ tí.

10Tãi dí sèri la Goreŋ Atai, ƀɛ́i nàa káa Zɔdiŋ Ya-leei pôlui, dí Zeeka saa wɔ̂lɔ kɛ̀ naa a zu kɛ́tɛ. Zosɛ è ǹâŋ maa wɔ̂lɔ kɛ̀ naa a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

11Tãi ǹɔii-ƀelai nyii-ŋai kɛ̀ a Keena-ƀelai, dí ŋ̀ɔ́lɔi ŋí kɛ̂i kàa la Goreŋ Atai, dí mò dîyɛɛi, “Malôŋ-mɛni kɛ́tɛ ká ŋí Ize-ŋai mɛni ma.” Mɛni ma dí nàa láa tòli a Ebɛɛ Mizaiŋ (zu-kulai ƀa Ize-ŋai dísaa-wɔlɔ kɛ̂i). Naa káa Zɔdiŋ Ya-leei pôlu.

12Zeeka ǹônii-sinaai dí gɛ̀ yɛ̂ɛ berei è mò la diai.

13Dí lì la Keena lɔii su dí ǹoo gɔni-ƀoloŋ su nyii gáa Mapela lɔii sui Mamera foloi kulâi-pere, nyii Eberaɣɛ̃ɛ è ǹya da ǹɔii kpuai Ita-nuui Ɛfɔŋ yêei a gɛɛ é kɛ́ a saa loôi.

14Zosɛ kpɛɛ a ǹâŋ loɔɔi, da ǹîa-ni é pɛ́lɛ diai kélee dîa lì zaa loɔɔi sui, dí lì pôlu Ize lɔii su.

Zosɛ è ŋɔlii lɛ̂lɛi lɛ̀ ŋɔ́nɔ ǹɛ̂ɣe da ǹîa-ni dîa

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Tãi Zosɛ ǹêɣe da ǹîa-ni dí gàa la a gɛɛ dínâŋ a saâi, dí mò dîyɛɛi, “Tãi da Zosɛ a pâi kúkpɔarâi mɛni nyɔ́mɔɔi kélee kú gɛ̀ lai, é gbà kula kûa.”

16Nya ƀe dí worê tɛ̀ɛ bɔ́ naa dîyɛɛi, “Ínâŋ è mɛni ŋí ƀò é lɛ́ɛ pâi saâi. È mò ǹyɛɛi,

17‘Ka mó Zosɛ ma a gɛɛ é kpéra é ǹêɣe da ǹîa-ni dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai su-mɛni lɛɛ. Kpɛ́ni fêi, dí mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ la.’ Mɛni ma, kpera yê kúsɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ kûai a ínâŋ Ɣâla yée mu-ƀelai.” Nya ƀe Zosɛ è wɔ̀lɔ tãi dí nyíŋi ƀò la mai.

18Ǹêɣe da ǹîa-ni dí pà dîa kpîŋ dí pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu díyɛɛ mai, “Gáa, kúkaa a íyee mu-ƀela.”

19Kɛ́lɛ Zosɛ è mò dîa ǹyɛɛi, “Káfe yào. Fa pɔ̂ri ŋ́gbîŋ kêi a Ɣâla.

20Ká mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ ḿɛni ma. Kɛ́lɛ Ɣâla è bène a mɛni lɛ́lɛɛ a gɛɛ tãi ŋí su nûa támaa dífulu-laai é lɛ́ɛ díyêei ńzârai yɛ̂ɛ berei gáa la sâai.

21Mɛni ma káfe yào. Ɲa pâi káŋaa kɔnîi ka kánîa-pɛlɛɛi.” È dílii làa a ŋ̀óo-ŋai ŋí.

Zosɛ è sàa

22Zosɛ da ǹâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí nâa sèe Ize lɔii su. È kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu puu (110).

23Zosɛ è lɛ̀ɛ ɣele ma é Ifiraŋ ǹônii da díwɔ̂ lonii káa. Manasɛ ǹóŋ Makiɛ ŋɔnîa-pɛlɛɛi dí kɛ̀ máŋ a Zosɛ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai da.

24Nya ƀe Zosɛ è mò ǹêɣe da ǹîa-ni dîa ǹyɛɛi, “Ɲa pá nâa saâi, kɛ́lɛ Ɣâla a pâi kánaa kâai é kákula ǹɔii ŋí su é lí a káa ǹɔii su nyii è góno tèe la Eberaɣɛ̃ɛ yêei da Aise é pɛ́lɛ Zeeka mai.”

25Zosɛ è Zeeka ǹônii marê kɛ̀ a gɛɛ dí díkono tée ǹyêei. È mò dîa ǹyɛɛi, “Ka kákono tée a gɛɛ Ɣâla à káŋuŋ ma ƀò, ka pâi ŋ́gao kulâi ƀɛ́ ká lí la.”

26Zosɛ è nâa sàa. È kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu puu (110). Nya ƀe dí zaa kpɛ̂tɛ, dí doo gãlai Ize lɔii su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ɛsedɔ

Ɛsedɔ 1

Dí Eezuɛ-ŋai sôŋ a ǹyɔ́mɔɔ Ize

1Zeeka ǹônii-sinaai láa ká ŋí da dínûai, nyii-ŋai da dîa-ni dílì Ize lɔii sui.

2Lubiŋ, Simiɔŋ, Liiva da Zudasi,

3Isaka, Zɛbulɔŋ Bɛŋsima,

4Daŋ da Nɛfɛtɛli, Gâa da Asɛ.

5Zeeka ŋɔnúu-suui kélee dí kɛ̀ a núu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Zosɛ è kɛ̀ Ize lɔii su Zeeka da ŋɔnûai dí lɛ́ɛ liî naa.

6Zosɛ da nîa-ni é pɛ́lɛ ŋɔnúu-pɔlɔ-ŋai kélee dîa dí nâa sàa.

7Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dí ɓûu ɓò dí táma dí ǹɔii láa fɛ́ɛ, wála-wala kɛ́ ɓò díyêei.

8Nya ɓe kâloŋ nina è kɛ̀ Ize lɔii mɛi, nyii vé kɛ́ ní a Zosɛ kɔ́lɔŋɔɔi.

9È mò ŋɔnûai dîa ǹyɛɛi, “Ka gáa, Eezuɛ-ŋai da nâa táma wála-wala kɛ́ ɓò díyêei kúmɛi.

10Kwaa kú táre-pere da kɔ́ri a gɛɛ kú díkpera dífe ŋɔ́nɔ ɓûu ɓó à wàla kɛ́ tí, tãi kɔ́ a pâi pâi la kûai, da pâi kpɔnîi kúkpɔara-ɓelai dîa dí kɔ́ kúpɔ dí pú dí kúla ǹɔii ŋí su.”

11Mɛni ma dí díkɛ̀ a luɛ-ŋa. Dí nûa pú dímɛi a gɛɛ dí Pitɔŋ da Laŋse tɔɔ mì, nyii-ŋai kɛ̀ a daa-lee-ŋai ɓɛ́i è mii-sãai ŋá tɛ̀ naa gîe mai.

12Kɛ́lɛ berei dí kɛ̀ dímɔ̃lɛi lai bere nɔ́ ɓé dí kɛ̀ támai la ǹɔii gwaa kélee. Ize-ŋai dí nâa kɛ̀ yaôi dîa.

13Mɛni ma dí Eezuɛ-ŋai mɔ̃lɛ kpɔ́ a ŋwana-lɔ̂ɔ-pere,

14Dí dífulu-laai kpanaŋ díyêei a tíi kpanaŋ kɛ́ɛ. Dí kɛ̀ pɔ̂rɔ kanêi díkɛ̀ tíi sii támaa kɛ̀ gbâlaŋ-ŋai ŋá.

15Nya ɓe Ize kaloŋ è mò Ibulu fɛ̃ɛ-lee zoo-feerɛi, Sifɛla da Pua dîa, ǹyɛɛ diai,

16“Tãi kà lí la a gɛɛ ká Ibulu nɛnî kélee da maa fúloŋ, ǹolôŋ a kɛ̀ a surɔ̂ŋ-loo ka bàa. Kɛ́lɛ, a kɛ̀ a nɛnî-loo, ka fé bàa”

17Kɛ́lɛ vɛ̃ɛ-lee zoo-ŋai dí kɛ̀ yaôi Ɣâla ma dífe gâloŋ wóo sìɣe ní. Nya ɓe dí zinaa-nɛyâai lɛ̀ɛ a dífulu.

18Nya ɓe Ize kaloŋ è vɛ̃ɛ-lee zoo-ŋai tòli é dímarê kɛ́ ǹyɛɛ diai, “Ká zinâa-nɛyâai lɛ̀ɛ a dífulu lé mɛni ma?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Vɛ̃ɛ-lee zoo-ŋai dí mò Gâloŋ mâ dîyɛɛi, “Kpɛ́ni fêi, Ibulu-nɛyâai dífe yɛ̂ɛ Ize-nɛyâai. Dímaa fúloŋ-la fé wála ni. Dímaa a fúloŋ vɛ̃ɛ-lee zooi é lɛ́ɛ pâi serîi dîa.”

20Mɛni ma Ɣâla è tɔ̀ɔ vɛ̃ɛ-lee zoo-ŋai pôlu. Eezuɛ-ŋai dí ɓûu ɓò wála-wala kɛ́ ɓò díyêei.

21Ɣâla è gɛ̀ vɛ̃ɛ-lee zoo-ŋai suu sú é kɛ́tɛ, kpɛ́ni fêi, dí yào mà.

22Nya ɓe è mò ŋɔnûai kélee dîa ǹyɛɛi, “Ibulu-ŋai kélee da a lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ɓô ka bili Ǹâai Ya-leei su. Kɛ́lɛ, ka dílônii nɛyâai kélee lɛ́ɛ a difulu.”

Ɛsedɔ 2

Mose maa-sɔlɔ ɓó-tãi

1Liiva ŋɔsuui su-naloŋ tɔnɔ nyii kɛ̀ máŋ a Liiva ŋɔsuui su núu dai è nɛnî kùla.

2Nya ɓe nɛnîi è koo sìɣe é lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ɓó. Tãi nɛnîi è gàa la a gɛɛ ǹôloŋ lɛ̂lɛɛi, è nòo a ɣáloŋ saaɓa.

3Tãi vé ŋɔ́nɔ kɛ́ ní pɔrîi noôi lai, è kpɔ̂lɔ kpɛ̀tɛ é ɓóo-pɔrɔ sia ma da kotâa, é ǹôloŋ láa zu é zee ǹyái ŋá galai su.

4Ǹîa-nɛnii è kɛ̀ tɔɔni kwaa kôyaa ma gɛ́ nàa kàa a gɛɛ é m̀ɛnii káa pâi ǹôloŋ kɛ̂i.

5Ǹyaŋ Gâloŋ ǹóŋ-nɛnii è pà ŋwaâi ǹyái su. Tãi ŋɔyee-mu-nɛyâai pà ǹáa lɛɛ̂i dí kɛ̀ siâi la ǹyái kɔlɛi, gâloŋ ǹóŋ-nɛnii è gbɔ̂lɔi kàa galai su é ǹyée mu-nɛyâai dɔnɔ tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ é pá la.

6È ǹá ɓò é ǹôloŋ káa láa-ni zu gɛ́ wɔ́lɔ. M̀alôŋ è zòŋ ǹyɛɛi, “Ibulu-ŋai díkwâtara-ŋai dɔnɔ ká ŋí.”

7Nya ɓe ǹôloŋ ǹîa-nɛnii è mò Gâloŋ ǹóŋ-nɛnii ma ǹyɛɛi, “Ŋa pɔ̂ri liî ŋá Ibulu-kɔ̃ɔ-lee tóli a gɛɛ é ǹôloŋ kúla zu ímɛni ma?”

8Gâloŋ ǹóŋ-nɛnii ǹyɛɛ mai, “Óoei lí.” Nya ɓe nɛnî-loi è lì é ǹôloŋ kpɔ́ɔi leei tóli.

9Nya ɓe Gâloŋ ǹóŋ-nɛnii è mò ma ǹyɛɛ, “Ǹôloŋ ŋí síɣe mî í gula zu ŋa, pâi ífela fêi m̀ɛni ma.” Nya ɓe nɛnîi è zìɣe é gula zu.

10Tãi ǹôloŋ è kɛ̀tɛ lai, è pà la Gâloŋ ǹóŋ-nɛnii pɔ́. Ǹôloŋ è nâa kɛ̀ a gâloŋ ǹóŋ-nɛnii ǹóŋ. È ǹáa sèe a Mose, ǹyɛɛi, “Kpɛ́ni fêi, ŋá gùla yá su.”

Mose è pù é lí Midiaŋ

11Tãi Mose è nâa kɛ̀ la a núu kɛ́tɛi, è lì ŋɔnûai nàa kâai a tãi tɔnɔ é berei káa dí kɛ̀ mɔ̃lɛi lai. È Ize-nuu tɔnɔ kàa gɛ́ Eezuɛ nuu tɔnɔ lòkwa, nyii kɛ̀ a ŋɔnûai dɔnɔi.

12È gɔlɛ kàa, vé núu da káa ní. Nya ɓe è Ize-nuui pàa é ǹoo ŋãyai su.

13Bôlu ma ɣelei è lì pôlu é Ibulu-nuu feerɛ káa díkɛ kɔ̀. È m̀ɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-nuui marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Íkaa íkpɔɔi-nuui lôkwai lé mɛni ma?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

14È ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ ma, “Gbɛ̂ɛ ƀé íkɛ̀ a mɛni ŋá tée-nuu kú mɛi? Gáa íkili ŋá a gɛɛ
í m̀baa yɛ̂ɛ berei í Ize-nuui tí pàa lai?” Mose è nâa kɛ̀ yaôi. È gíli ŋá sia ǹyɛɛi, “Ŋá
gɔ́lɔŋ m̀ɛnii ŋá gɛ̀i aâ kula.”

15Tãi Gâloŋ è m̀ɛnii ŋí mɛ̀ni lai, è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é Mose pàa. Kɛ́lɛ Mose è pù é lí Midiaŋ
lɔii su. È lì é sée naa ya-loa tɔnɔ kɔlɛ.

16Zâla láa-soŋ-nuui kɛ̀ Midiaŋ ǹônii-nɛyâai dí kɛ̀ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Dí pà ǹya-loai lá
yá kulâi. Dí daa-tulɛ-ŋai kpele sɛŋ-folo-ŋai láa fɛ̀ɛ a yá dínâŋ ŋɔƀála-ŋai da
ŋɔƀoli-ŋai kpele mɛni ma.

17Kɛ́lɛ m̀ála mɛi-káa-ƀelai dí pà dí díkpɛ. Kɛ́lɛ Mose è kpɔ̀ŋ dîa é yá tɛ́ɛ dítaa-tulɛ-
ŋai pɔ́.

18Tãi dí pà la pôlui, dínâŋ Zɛtulo è dímarê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Gɛ̂ɛi léŋ ka pá sâa pôlu a
maa félaai?”

19Dí ŋ̀óo su tòo dîyɛɛi, “Ize-naloŋ tɔnɔ ƀé kúkùla m̀ala mɛi káa-ƀelai yêei. È yá
kùla kûɛ máŋ é dɛ́ɛ kútaa-tulɛ-ŋai pɔ́.”

20Nya ƀe è ǹônii-nɛyãai marê kɛ̀ ǹyɛɛ diai, “Nalôŋ kpîŋ káa mí? Ká nɛ̀ɛ naa lé
mɛni ma? Ka dóli kwa dîa-ni kú kúlaa míi gîe ma.”

21Mose è nâa pá é gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛɛ é kɛ́ naa. Nya ƀe Zɛtulo è ǹóŋ-nɛnii Zipola
tɛ̀ɛ ƀɔ́ a ŋɔnɛnî.

22Da Zipola dí lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀò é ǹáa sée a Gesɔŋ ǹyɛɛ, “Kpɛ́ni fêi, ŋ̌gaa a
ŋɔ̃ya lɔii da kpɛ́ni su.”

23Tãi su kôyaa tɛ̀ɛ pôlu ma, Ize kaloŋ è sàa. Eezuɛ-ŋai dí wɔ̀lɔ díluɛ-laai su díkɛ
díkpɔŋ-maa-nuu kɔ̀ri. Nya ƀe díwɔlɔ-woo è sèri Ɣâla ma.

24Ɣâla è díwɔlɔ-wooi mɛni, ŋɔkono-teei è gɛ̀ Eberaɣɛ̃ɛ yêei da Aise é pɛ́lɛ Zeeka
mai, kíli è tòo ŋ̀á.

25Ɣâla è Eezuɛ-ŋai díluɛ-laai kàa é gbîŋ lɛ́ dîa.

Ɛsedɔ 3

Ɣâla è Mose tòli

1Mose è nâa kɛ̀ m̀ɔ̂lɔ Zɛtulo ŋɔƀála-ŋai mɛi kâai. Zɛtulo è kɛ̀ a Midiaŋ sala láa-
soŋ-nuu kɛ́tɛi. Mose è lì a m̀ála-ŋai vɛ̃ɛ-kpâlaŋ pôlu é pá Ɣâla ŋɔyéei ma nyii da
dòli a Sanai.

2Nya ƀe Yâwɛɛ ŋɔkélai è kùla nɔ̀ɔi sáma é kúla ŋ̀éi yɛ̂ɛ ŋɔŋ-leŋ. Mose è nàa kàa é
nɔ̀ɔi káa ŋɔŋ kɛ́ sóŋ ma, kɛ́lɛ vé kɛ́ ní kêrenii.

3Mose è mò ǹyɛɛ, “Ŋa pâi tɛɛ̂i ǹaa kɔlɛ ŋá mɛni-tarei ŋí káa lé mɛni ƀé nɔ̀ɔi fé
kêrenii lai.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Tãi Yâwɛɛ è gàa la a gɛɛ Mose a lèɣɛ naai, Ɣâla wóo è kula nɔ̀ɔi sáma nyii ŋuŋ è kɛ̀ mai ǹyɛɛ ma, “Mose, Mose.” Mose ǹyɛɛ mà, “Ńyãa ká ŋí.”

5Ɣâla ǹyɛɛ mai, “Ífe lèɣɛ naa. Íkɔlɔi kúla íkɔɔ ŋá. Kpɛ́ni fêi, ƀɛ́i íkaa tɔɔ-ni naai, nàa káa a lɔii maa-waa.

6Ńyãa ƀa ínâŋ-ni dí Ɣâlai, Eberaɣɛ̃ɛ Ɲɔɣâlai, Aise Ɲɔɣâlai da Zeeka Ɲɔɣâlai.” Nya ƀe Mose è ŋ̀ɛ́i lòo. Kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ yaôi a gɛɛ é Ɣâla ŋɛ́i káa.

7Nya ƀe Yâwɛɛ è mò m̀a ǹyɛɛi, “Ɲa ŋánûai dímɛni-sôlii káa nyii-ŋai díkaa Ize. Ɲa díwɔlɔ-wooi mɛ́ni kpɔŋ-maa mɛni ma dímɔ̃lɛ-ƀelai yêei. Ɲá dímɔ̃lɛi kɔ́lɔŋ.

8Ɲa pá a gɛɛ ŋá díkula Ize-ŋai yêei ŋá pá a dia lɔii kɛ́tɛ lɛ́lɛɛ su ƀɛ́i Keena-ŋai díkaa naa da Ita-ŋai, Amɔra-ŋai, Pɛriza-ŋai, Iva-ŋai, é pɛ́lɛ Zɛbusi-ŋai dîa.

9Ɲa Eezuɛ-ŋai dímɛni-solii maa wɔlɔ-wooi mɛ́ni. Ɲa gáa berei Ize-ŋai da dímɔ̃lɛi lai.

10Ɲa pâi ítɛɛ̂i Gâloŋ pɔ́ naa a gɛɛ í ŋánûai Eezuɛ-ŋai kúla Ize lɔii su í pá a dia.”

11Kɛ́lɛ Mose è mò Ɣâla ma ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀa ńyãa a gɛɛ ŋa pɔ̂ri liî Gâloŋ pɔ́ naa a gɛɛ ŋá Eezuɛ-ŋai kúla Ize ŋá pá a diai?”

12Ɣâla ǹyɛɛ mai, “Ɲa pâi kɛ̂i íkɔlɛ. Ɲ̀ɛi-kɛ-maai ká ŋí nyii pâi ǹɛ̂i a gɛɛ ŋa ítɛɛ̂i. Ƀà kùla a ǹûai Ize, ƀà pà a dia, ka m̀vɛli ǹyɛ́ei ŋí ma.”

13Nya ƀe Mose è mò Ɣâla ma ǹyɛɛi, “À kɛ̀ ŋà lì Eezuɛ-ŋai pɔ́ naa ŋá m̀ɔ́ dîa a gɛɛ dínâŋ-ni Díɣâlai ƀé ńdɛ̀ɛ dípɔ naa, da ímarê kɛ̀ dîyɛɛ, ‘Ǹyaa ƀa gbɛ̂ɛ?’ Lé ƀé ŋa pɔ̂ri môi dîa?”

14Ɣâla ǹyɛɛ Mose mai, “ŃYÃA ƀA NYII ŃGAA LAI. M̀ɔ́ Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛi, ‘ŃYÃA ƀA ƀé ńdɛ̀ɛ kápɔ-naa.’ ”

15Mɔ́ Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ Ńyãa Yâwɛɛ nyii gáa a dínâŋ-ni Díɣâlai, Eberaɣɛ̃ɛ Ɲɔɣâlai, Aise Ɲɔɣâlai, da Zeeka Ɲɔɣâlai, ǹyaa ƀé ítɛ̀ɛ dípɔ naa. Ńaa ká ŋí wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ nyii fɛ̂ɛ núu kélee dí ńdoli lai.

16Lí í Eezuɛ nuu-pɔlɔ-ŋai ŋá tɛ́ gîe ma yɛ̂ɛ dîa, Ńyãa Yâwɛɛ nyii gáa a dínâŋ-ni Díɣâlai, Eberaɣɛ̃ɛ Ɲɔɣâlai, Aise Ɲɔɣâlai da Zeeka Ɲɔɣâlai è kùla íŋɛi. Mɔ́ dîa a gɛɛ ŋá m̀ɛnii kɔ́lɔŋ Ize-ŋai da gɛ́i a dia Ize lɔii sui.

17Ǹyaŋ ŋa gbɛtɛ ŋ̀gili ŋá a gɛɛ ŋá díkula Ize lɔii su ƀɛ́i díkaa mɛni-sôli kâai naai, ŋá pá a dia Keena-ŋai, Ita-ŋai, Amɔra-ŋai, Pɛriza-ŋai, Iva-ŋai da Zɛbusi-ŋai dílɔii su nyii gáa a lɔii lɛ́lɛɛi.

18“Ɲánûai da pâi díwoli tɔ̂i yâ. Gɛ̀ ní ka dîa-ni ka lí Ize kaloŋ pɔ́ naa kâa mai, ‘Yâwɛɛ, nyii gáa a Ibulu-ŋai Díɣâlai a pá kúpɔ. Mɛni ma kpera yɛ̂ ǹɛɛ naa kú lí a ɣele-kûu saaƀa sia vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a gɛɛ kú sâla kula Yâwɛɛ Kúɣâlai ma.’

19Ɲa gɔ́lɔŋ a gɛɛ Ize kaloŋ fé pâi ká lɛɛ̂i naa ká lí fɛ̂ɛ ŋá gɛ́ la a wála-wala-laa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Mɛni ma ŋa pâi tíi kɛ̂i a ŋáwala-wâla-laai ŋá tɔ̀ŋ-kpɛ-maa tɛ́ɛ Ize pɔ́ a ŋ̀ɛi-kɛ-maa-ŋai ŋa pâi gɛ̂i. Gɛ̀ ní a pâi ká lɛɛ̂i naa ká lí.

21“Ŋa pâi Ize-ŋai kɛ̂i dí ƀaa-kɛ-maa tɛ́ɛ ŋánûai pɔ́ a gɛɛ kà kɛ̀ liî, káfe lì a káyee-fôlo.

22Nɛnî kélee a pâi marâŋ-nɛni marê kɛ̂i nyii da ǹyaa díkaa pɛ́rɛ tɔnɔ mu da kóli tɔnɔ sui, a gɛɛ é káne da gôo, da m̀aa-ɣiri-sãa tɛɛ bɔ́ é pɛ́lɛ seɣe-ŋa dîa. Ka pâi zãâi ŋí toôi kálônii-sinaai da kálônii-nɛyãai dîa. Bere-sii ŋí ƀé ka pâi Ize-ŋai dítɔɔ-sãai kulâi la díyêei.”

Ɛsedɔ 4

Ɣâla è wála-wala laa tɛ̀ɛ Mose pɔ́

1Nya ƀe Mose è zu tòo ǹyɛɛ, “Kɛ́lɛ dífe pâi lâai a ńyãa kpaa máŋ dí díwoli tɔ́ɔ ŋ̀óo mà. Kpɛ́ni fêi, da pâi môi dîyɛɛi, ‘Yâwɛɛ fé pá ní ípɔ.’ ”

2Yâwɛɛ è mò mà ǹyɛɛi, “Lé ƀé tí íyêei?” Mose ǹyɛɛ mai, “Sia-wuru.”

3Yâwɛɛ ǹyɛɛ mai, “Dòo ǹɔii mâ.” Nya ƀe è dòo ǹɔii mâ é pene a kali. Nya ƀe Mose è yào ma é pú.

4Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Zoŋ a ŋóŋ.” Nya ƀe Mose è zòŋ a ŋ̀óŋ é ŋɔ́nɔ kɛ̀ ǹyêei a sia-wûru.

5Yâwɛɛ è mò mà ǹyɛɛi, “Nyíŋi kɛ́ ǹûai ŋ̀ɛ́i a gɛɛ dí láa la a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii gáa a dínâŋ-ni Díɣâlai, Eberaɣɛ̃ɛ Ŋɔɣâlai, Aise Ŋɔɣâlai da Zeeka Ŋɔɣâlai ŋá pà ípɔ.”

6Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ mò ma, “Íyee lɔ́ íseɣei mu.” Mose è ǹyée lɔ̀ ŋɔseɣei mu. Tãi è gùla lai, gbôdo è ǹyée kòle kpɔ́ yɛ̂ɛ yee fũa.

7Yâwɛɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Íyee lɔ́ pôlu íseɣei mu.” È ǹyée lɔ̀ pôlu ŋɔseɣei mu. Tãi è ǹyée kùla lai è ŋɔ́nɔ kɛ̀ pôlu a gbɛtɛɛ yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la a bɔlɔɔi.

8Yâwɛɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Dà wàla láa a yá kpaa máŋ da wàla díwoli tɔ́ɔ ŋ̀ɛi-kɛ-maai maa-ŋuŋ ma, da pâi lâai a veerɛi.

9Dà wàla láa máŋ a ŋ̀ɛi-kɛ-maa feerɛi ŋí kpaa máŋ da wàla díwoli tɔ́ɔ íwooi ma, gɛ̀ ní Ǹâai Ya-leei da kɔɔ í bú ǹɔii ma. Ǹyái a pâi penêi a ŋãa.”

10Kɛ́lɛ Mose è mò Yâwɛɛ ma ǹyɛɛi, “Óo Yâwɛɛ, fa pɔ̂ri kpɔŋ-su lòno kɛ̂i. Fé niî wɔ́lɔ da kɛ́ ní ŋáfulu-laai su. Fé niî máŋ pɔ̂ri ní lônoi é síɣe tãi ma í lòno la m̀bɔi. Ńônoi maa tínaŋɔ̂ɔi.”

11Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀé núu-kpune lá kɛ̀ mai? Gbɛ̂ɛ ƀa núu kɛ̀ a mûgbɛ-nuu kpaa máŋ woli-tiniŋ-nuu? Kpaa máŋ gbɛ̂ɛ ƀa núu kɛ̀ gɛ́ kwaa kâa kpaa máŋ a ŋɛi-pu-nuu? Ńyãai a Yâwɛɛ, ńyãa fêi?

12Mɛni ma lí. Ŋa pâi kpɔnîi yâ í lóno. Ŋa pâi m̀ɛnii lɛ̂i yâ ƀa pâi môi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Kɛ́lɛ è mò mà ǹyɛɛi, “Óo ŋánuu-namui, kpera yɛ̂ núu da kpɛ́ni tɛ́ɛ.”

14Nya ƀe Yâwɛɛ è ǹíi ŋwàna ǹyɛɛ mai, “Ilîa Eelɔŋ fé naa nyii gáa a Liivai-nuui? Ŋa ǹá fúloŋ a pɔ̂ri lônoi a ǹɛ́lɛɛ. Ǹyaa ká tí pâi máŋ a gɛɛ é íkaa. A íkàa, ǹíi a pâi nɛ̃ɛ̂i.

15Ǹmɛnii ƀa ŋ̀wɛ̂lii í mói, ƀa pɔ̂ri môi mà a gɛɛ é mó. Ŋa pâi kpɔnîi káfeerɛ kâa ŋá m̀ɛnii ƀó kâa ka pâi m̀ôi da m̀ɛnii ka pâi gɛ̂i.

16A pâi lônoi ǹûai pɔ́ ímɛni ma. A pâi kɛ̂i a íla-gbɔ, í ƀò yɛ̂ɛ ŋɔɣâla íkɛ m̀ɛnii ƀò mà a pâi môi.

17Ǹyaŋ zia-wuruii ŋí a pâi kɛ̂i íyɛ̂ei nyii ƀa pâi ŋɛ́i-kɛ-maa-ŋai kɛ̂i lai.”

Mose è lì pôlu Ize

18Mose è lì pôlu m̀ɔ̂lɔ Zɛtulo pɔ́ naa ǹyɛɛ mai, “Kpera yɛ̂, tɔɔ ŋá lí pôlu Ize ŋá ŋánûai naa káa à kɛ̀ díkaa niî ɣele ma.” Nya ƀe Zɛtulo è mò ma ǹyɛɛi, “Lí lii-see su.”

19Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà Midiaŋ ǹyɛɛ mai, “Lí pôlu Ize. Kpɛ́ni fêi, diai kélee kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii dí ípaai, da saa.”

20Nya ƀe Mose è ŋɔnɛnîi sìɣe da ǹônii-sinaai é dísee wɛlɛ-sôo mɛi dí lí pôlu Ize lɔii su. Mose è lì a zia-wuruii Ɣâla è mò ma a gɛɛ é ziɣei.

21Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Ƀà lì pôlu Ize lɔii su, ŋ̀ɛi-kɛ-maai ŋí kélee kɛ́ Gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ nyii-ŋai ŋá dímaa wála-wala tɛ̀ɛ ípɔi. Kɛ́lɛ ŋa pâi ǹíi su kpananii a gɛɛ vé ǹûai lɛ̀ɛ naa dí lí.

22Gɛ̀ ní m̀ó Gâloŋ ma yɛ̂ɛ Yâwɛɛ ǹyɛɛi, ‘Eezuɛ káa a ǹóŋ-surɔ̂ŋ maa-ŋuŋ.

23Mɛni ma ŋa mó yâ a gɛɛ í ńoŋ-surɔ̂ŋ lɛ́ɛ naa é lí é ḿvɛli. Kɛ́lɛ ƀà wàla ǹɛɛ naa é lí, gɛ̀ ní ŋa pâi íloŋ-surɔŋ maa-ŋuŋ paâi.’ ”

24Mose-ni kɛ́ɛ liî, gbínii è pɛ̀lɛ dîa. Ƀɛ́i dí nyìi naai, Yâwɛɛ è pà naa Mose pɔ́ a gɛɛ é Mose paa.

25Nya ƀe Zipola è kɔni-ƀela ŋáliɛ sìɣe é Mose ǹóŋ-surɔŋ sée la kpono ma, é maa kɔlɔ-kpuai tí síɣe é zee Mose kɔ́ɔ ma ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, íkaa a ŋásurɔ̂ŋ nyii ŋá ǹɛ̂wo maa kɔ̃ɔ a ŋ̀ãai ŋí.”

26Nya ƀe Yâwɛɛ è Mose malôŋ kàa vé bàa ní. Maa mɛni ƀe Zipola è mò la ǹyɛɛi, “Íkaa a ŋásurɔ̂ŋ nyii ŋá ǹɛ̂wo maa kɔ̃ɔ a ŋ̀ãai ŋí, zee-kpono-mai sârai.”

27Yâwɛɛ è mò Eelɔŋ ma ǹyɛɛi, “Lí vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sú a gɛɛ í Mose túɛ tɔ́ɔ.” Nya ƀe è lì da Mose dí koyâŋ Ɣâla ŋɔyéei ma, é kpulɔ̂ŋ ma.

28Nya ƀe mɛni-ŋai kélee Yâwɛɛ è Mose tɛ̀ɛ lai è zu kùla Eelɔŋ ma da ŋ̀ɛi-kɛ-maa-ŋai kélee è mò ma a gɛɛ é gɛ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Mose da Eelɔŋ dí lì dí Eezuɛ nuu-pɔlɔ-ŋai kélee ŋá tɛ́ gîe ma.

30Nya ƀe Eelɔŋ è mɛni-ŋa kélee ƀò nyii-ŋai Yâwɛɛ è mò Mose mai. Mose é ŋ̀ɛi-kɛ-maa-ŋai kélee kɛ́ ǹûai ŋɛ́i.

31Ǹûai dí làa a mɛni-ŋai Eelɔŋ è m̀oi. Tãi dí mɛ̀ni la a gɛɛ Yâwɛɛ è Eezuɛ-ŋai nàa kàa lai a gɛɛ ŋɔ́nɔ a dímɛni-solii káai, dí díŋuŋ ma pìlaŋ dí Ɣâla fɛli.

Ɛsedɔ 5

Mose da Eelɔŋ dí lì Ize kaloŋ pɔ́ naa

1Nàa pôlu ma Mose da Eelɔŋ dí lì Gâloŋ pɔ́ naa dîyɛɛ mai, "Yâwɛɛ nyii gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai è mò ǹyɛɛi, 'Ŋánûai lɛ́ɛ naa dí lí a gɛɛ dí kúu kɛ́ ḿâ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.' "

2Kɛ́lɛ Gâloŋ è mò ǹyɛɛ, "Yâwɛɛ ƀa gbɛ̂ɛ nyii ŋa pâi ŋ̀óli tɔ̂i mà a gɛɛ ŋá Eezuɛ-ŋai lɛɛ naa dí líi?"

3Nya ƀe dí mò dîyɛɛi, "Kwa Ibulu-ŋai Díɣâlai kú kúkîe-ni kàa. Mɛni ma kpera yɛ̂ ǹɛ́ɛ naa kú lí vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a ɣele-kûu saaƀa sia a gɛɛ kú sâla kúla Yâwɛɛ Kúɣâlai ma. A wàla kɛ́ tí, a pâi kúpaâi a kɔlɔ-fela kpaa máŋ a kɔ́."

4Kɛ́lɛ Ize kaloŋ è mò dîa ǹyɛɛi, "Mose da Eelɔŋ, ká káa ǹûai siɣêi dítii mɛi lé mɛni ma? Luɛ-ŋa, ka lí pôlu kátii ma."

5Gâloŋ è mò ǹyɛɛ, "Ka gáa, ǹûai ŋí da nâa táma da tɛ́ɛ ǹɔii-ƀelai dîa. Ka ŋ̀wɛ̂lii ká díkpera dítii ma?"

6Diai kɛ̀ Eezuɛ-ŋai mɛi a gɛɛ dí tíi kɛ́ a diai, Gâloŋ è mò dîa da díi kɛ-ƀelai nyii-ŋai kɛ̀ a Eezuɛ-ŋai ǹyɛɛ diai,

7"Káfe ŋɔ́nɔ kala kpâla tɛ̀ɛ ǹûai pɔ́ bɔ̂rɔi kane-mɛni ma yɛ̂ɛ berei ká kɛ gɛ̂i la a maa-ŋuŋ. Ka tɔɔ dí lí ganai dîa kpîŋ.

8Kɛ́lɛ bɔ̂rɔ kanêi dí kɛ̀ gbɛtɛ̂i a maa-ŋuŋ, káfe da kula ma. Tɔɔ díkɛ nɔ́ gbɛtɛ̂i. Kpɛ́ni fêi, dínyɛ̃ŋ-nyɛŋɔ̂i. Mɛni ƀé da wɔ̂lɔi la dîyɛɛi, 'Kwaa lí kú sâla kula Kúɣâlai ma.'

9Ka díkɛ dí tíi kɛ́ a gbanaŋɔɔ é tɛ́ɛ bɔlɔi ma. Díŋɛi à kɛ̀ díi ma, dífe pâi díwoli tɔ̂i lɛ́ɛ-lono kɛ́-woo-ŋa dîa."

10Nya ƀe díi-mɛi-ƀelai da díyee mu-ƀelai tii-kɛ ƀelai dí lí dí mó ǹûai dîa dîyɛɛi, "Gâloŋ è mò kûa ǹyɛɛi, 'Káfe ŋɔ́nɔ kala-kpala tɛ̀ɛ ǹûai pɔ́.

11Tɔɔ dí lí ganai ƀɛ́i kélee da pɔ̂ri gâai naai. Kɛ́lɛ fɛ̂ɛ nɔ́ bɔ̂rɔ kanêi díkaa gbɛtɛ̂i dí gbɛ̀tɛ káfe da kula ma.' "

12Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dítàa-taa Ize lɔii su a gɛɛ dí kala-kpala kɔ́ri.

13Díi mɛi-ƀelai dí kɛ̀ dífũa-fũai dîyɛɛi, "Bɔ̂rɔ-kanêi ká kɛ̀ gbɛtɛ̂i fólo tɔnɔ ma tãi kú kɛ̀ kala-kpala tɛ̀ɛi la kápɔi, ka kɛ́ nɔ́ gbɛtɛ̂i."

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Díi mɛi-ƀelai nyii-ŋai Gâloŋ è díkɛ̀ Eezuɛ-ŋai mɛi, da díyee mu-tii-kɛ ƀelai nyii-ŋai dia máŋ dí dípù Eezuɛ-ŋai mɛi, dí dímarê kɛ́ dîyɛɛi, “Bɔ̂rɔ kanêi ka gbɛtɛ fólo mai, káfe sâa gbɛ̀tɛ ní lé mɛni ma?”

15Nya ƀe díi mɛi-ƀelai da díyee mu-ƀelai dí pà Gâloŋ pɔ́ dîyɛɛ mai, “Í tùa tí a íyee mu-ƀelai lé mɛni ma?

16Dífe kala-kpala tɛɛ ní kúpɔ, ɲyaŋ dîyɛɛ fɛ̂ɛ nɔ́ kú bɔ̂rɔi kane yɛ̂ɛ berei kwa kâa gɛ̀ lai. Nya ká ŋí da kúlôkwai kúai a íyee mu-ƀelai. Kɛ́lɛ ínûai sɔŋ ƀe.”

17Kɛ́lɛ è mò dîa ɲyɛɛi, “Kányɛ̃ŋ-nyɛŋɔ̂i. Mɛni ƀé ká mò kâai, ‘Kwaa lí kú sâla kúla Yâwɛɛ ma.’

18Ka lí pôlu kátii ma. Dífe pâi kala-kpala tɛɛ̂i kápɔ. É máŋ kɛ́ tí fɛ̂ɛ nɔ́ bɔ̂rɔi ka gane fólo mai, ká gàne.”

19Díi mɛi-ƀelai dí nâa gàa a gɛɛ mɛni-kpanaŋ ká tí kɛ dípôlu. Tãi dí mò la dîa a gɛɛ bɔ̂rɔ-kanêi da gbɛ̀tɛ fólo mai fɛ̂ɛ nɔ́ dí gbɛ̀tɛi.

20Tãi dí kùla la Gâloŋ pɔ́ naai, dí Mose kàa da Eelɔŋ, nyii-ŋai kɛ̀ dímaa kpɛ̂nii.

21Ɲûai dí mò dîa dîyɛɛi, “Yâwɛɛ a mɛnii kâai ká gèi, ɲyaŋ a pâi tɔ̂ŋ kpɛ̂i kâa. Kpɛ́ni fêi, ka gɛ́ Gâloŋ da ŋɔtíi mɛi-ƀelai da kúkpɔara. Ka ƀóa-sɔ̂kpɔ lɔ́ díyêei a gɛɛ dí kúpaa.”

Mose è Ɣâla fɛ̀li

22Nya ƀe Mose è ŋɔ́nɔ tìnaŋ Yâwɛɛ pɔ́ naa pere ɲyɛɛi, “Óo Yâwɛɛ, í tùa a ɲûai ŋí a nyɔmɔɔ lé mɛni ma? Í ńdɛ̀ɛ ŋaŋ lé mɛni ma?

23É síɣe tãi ma ŋá pà la a gɛɛ ŋá lóno Gâloŋ pɔ́ ílaai sui, gáa nɔ́ niî ínûai sonîi a nyɔ́mɔɔ. Ɲyaŋ ífe kpɔŋ ní ínûai dîa a dɔnɔ kpîŋ!”

Ɛsedɔ 6

1Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ɲyɛɛi, “Ƀa pâi nâa gâai mɛnii ŋa pâi gêi a Gâloŋ. Ŋa pâi gêi a wála-wala-laa a gɛɛ é dílɛɛ naa dí lí. Ŋa pâi máŋ gêi a wála-wala-laa é díkula ŋɔlɔii su”

Ɣâla è Mose tòli ŋɔ́nɔ

2Ɣâla è mò Mose ma ɲyɛɛi, “Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

3Ŋá pà Eberaɣɛ̃ɛ pɔ́, Aise da Zeeka yɛ̂ɛ Wála-wala Kélee Ɣala. Kɛ́lɛ fé ŋ́gbîŋ lɛ́ ní dîa a ɲáai nyii gáa a Yâwɛɛ.

4Ŋá ŋákpanaŋ-wooi kɛ̀ máŋ díyêei a gɛɛ ŋá Keena lɔii tɛ́ɛ dípɔ nyii dí kɛ̀ zu a ŋɔ̃ya-ŋai.

5Ŋa nâa Eezuɛ-ŋai dímɔ̃lɛi maa wɔlɔ-wooi mɛni, nyii-ŋai Ize-ŋai dí dísoŋ a luɛ-ŋai. Ɲyaŋ ŋákpanaŋ-wooi kíli a tóo ŋá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Mɛni ma, m̀ó Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛi, ‘Ńyãa ƀa Yâwɛɛ. Ŋa pâi kákulâi mɛni-solii su nyii Ize-ŋai da dɛɛ̂i kápɔi. Ŋa pâi kákulâi díyêei ǹuɛ-laai su. Ŋa pâi ŋáwala-wala-yeei sãai mɛni ŋá-teɛɛ su ŋá kákùla díyêei.

7Ŋa pâi kúsiɣêi a ŋánûa, ŋá kɛ́ a Káɣâla. Ka pâi gɔlɔnîi a gɛɛ ŋ́gaa a Yâwɛɛ Káɣâlai nyii kákùla m̀ɛni-kpɔlui su nyii Ize-ŋai dí ǹaa kâai.

8Ŋa pâi pâi a káa ǹɔii su nyii ŋá ŋ́gono tèe a gɛɛ ŋá dɛɛ Eberaɣɛ̃ɛ pɔ́ da Aise é pɛ́lɛ Zeeka mai. Ŋa pâi dɛɛ̂i kápɔ a kápɔɔ. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.’ ”

9Mose è nyíŋi su kùla Eezuɛ-ŋai dîa. Kɛ́lɛ dífe díwoli tɔɔ ní ŋ̀óo ma. Kpɛ́ni fêi, dílii è kɛ̀ a doɔ́ɔ pôlu ǹuɛ-laai mɛni ma dí kɛ̀ zui.

10Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

11“Lí í mó Ize kaloŋ mâ, a gɛɛ é Eezuɛ-ŋai lɛ́ɛ naa dí kúla ŋɔlɔii su.”

12Kɛ́lɛ Mose è mò Yâwɛɛ ma ǹyɛɛi, “Gáa Eezuɛ-ŋai dífe nîi díwoli tɔɔ ni ŋ́oo ma. Gâloŋ a pɔ̂ri ŋ̀óli tɔ̂i léŋ ŋ́oo ma ńyãai fa pɔ̂ri lônoi a ǹɛ́lɛɛi.”

13Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è mò Mose da Eelɔŋ dîa a gɛɛ dí mò Eezuɛ-ŋai dîa da Gâloŋ nyii gáa a Ize kaloŋ, a gɛɛ ǹyaa Ɣâla ƀé dítɛɛ a gɛɛ dí Eezuɛ-ŋai kúla Ize lɔii su.

Mose da Eelɔŋ dísuui pîlaŋ-pere

14Dínuu-suu-ŋai ŋuŋ-tuɛ-ƀelai ká ŋí. Lubiŋ, nyii kɛ̀ a Zeeka ǹóŋ maa-ŋuŋ, ǹônii-sinaai ká ŋí nyii-ŋai kɛ̀ a ŋɔsuui su-ƀelai. Anɔ, Paalu, Ɛzɔrɔŋ da Kami.

15Simiɔŋ ǹônii-sinaai ká ŋí nyii-ŋai kɛ̀ a ŋɔsuui su-ƀelai. Zemuɛ, Zamiŋ, Oa, Zakiŋ, Zoaa da Sau nyii kɛ̀ a Keena-nɛni tɔnɔ ǹóŋ.

16Liiva ǹônii-sinaai láa ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuu-ŋai díkaa lai. Gɛsɔŋ, Koa da Melali. Liiva è kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (137) kɛ̀ ɣele ma.

17Gɛsɔŋ ǹônii-sinaai ká ŋí nyii-ŋai díkaa ŋɔsuui sui. Libini da Simei.

18Koa ǹônii-sinaai ká ŋí. Amaraŋ, Iza, Iburɔŋ da Uziɛ. Koa è kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu saaƀa káo saaƀa (133) kɛ̀ ɣele ma.

19Melali ǹônii-sinaai ká ŋí. Maali da Musi. Liiva ŋɔsuu-ŋai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dípîlaŋ-pere káa lai.

20Amaraŋ è ǹâŋ ŋɔsaaƀɔlɔ-nɛnii Zokɛƀɛ kùla a nɛnî nyii è Eelɔŋ da Mose dímaa sɔlɔ ƀò mai. Amaraŋ è kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (137) kɛ̀ ɣele ma.

21Iza ǹônii-sinaai ká ŋí. Koa, Nɛfɛŋ da Zikari.

22Uziɛ ǹyaŋ ǹônii-sinaai ká ŋí. Misayɛ, Ɛzafaŋ da Siti.

23Eelɔŋ è Aminɛda ǹóŋ nɛnii Ilesebɛ kùla a nɛnî nyii kɛ̀ a Nasuŋ zaaƀɔlɔi. È Nada da Abiu maa sɔlɔ ƀo mà é pɛ́lɛ Ilieza ma da Itama.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Koa ǹônii-sinaai ká ŋí. Asiɛ, Ɛɛkena da Aƀiasa. Koa ŋɔsuu-ŋai ká ŋí.

25Eelɔŋ ǹóŋ-surɔ̂ŋ Ilieza è Putiɛ ǹônii-nɛyãai dɔnɔ kùla a nɛnî é Fineɣa maa sɔlɔ ƀo mà. Liiva ŋɔsuu-ŋai ŋuŋ tûɛ-ƀelai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuu-ŋai pîlaŋ-pere káa lai.

26Eelɔŋ ŋí da Mose ƀé Yâwɛɛ è mò dîa a gɛɛ dí Eezuɛ-ŋai kúla Ize lɔii su díkpulu mai.

27Dia ƀé mò Ize kaloŋ mâ a gɛɛ é Eezuɛ-ŋai kula Ize lɔii su.

Yâwɛɛ è lòno Mose da Eelɔŋ dípɔ

28Tãi Yâwɛɛ è lòno la Mose pɔ́ Ize lɔii sui,

29è mò mà ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀa Yâwɛɛ. Mɛnii kélee ŋa pâi môi yâi, m̀ó Ize kaloŋ ma.”

30Kɛ́lɛ Mose è mò Yâwɛɛ m̀a ǹyɛɛi, “Í gɔ́lɔŋ a gɛɛ fa pɔ̂ri lônoi a ǹɛ́lɛɛ, ǹyaŋ, Gâloŋ a pâi ŋ̀óli tɔɔ-pere kɛ̂i léŋ ŋ́oo ma?”

Ɛsedɔ 7

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Gáa, ŋa pâi íkɛ̂i yɛ̂ɛ Ɣâla Gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ, ŋá ílîa Eelɔŋ kɛ́ a ílono kɛ́-nuu.

2Mɛnii kélee ŋa pâi môi yâi m̀ó Eelɔŋ ma. A pâi môi Gâloŋ mâ a gɛɛ é Eezuɛ-ŋai lɛ́ɛ naa dí kúla ŋɔlɔii su.

3Kɛ́lɛ ŋa pâi Gâloŋ líi su kpananîi. Berei máŋ ŋa pâi ŋɛi-kɛ-maa támaa kɛ̂i la Ize lɔii sui,

4Gâloŋ fé pâi ŋ̀óli tɔ̂i káwoo mâ. Gɛ̀ ní ŋa pâi ǹyée lâai Ize mɛi a mɛni ŋá-teɛɛ ŋá ŋákɔ kɔ́-ƀelai kúla Ize lɔii su, nyii-ŋai dí káa a Eezuɛ-ŋai.

5Ize-ŋai da pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ŋ́gaa a Yâwɛɛ ŋa pâi ǹyée làai Ize mɛi a mɛni ŋá-teɛɛ ŋá Eezuɛ-ŋai kúla dísama.”

6Mose da Eelɔŋ dí mɛni-ŋai kɛ̀ Yâwɛɛ è mò diai.

7Mose è nâa kɛ̀ a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa, Eelɔŋ kɛ́ ƀò a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa káo saaƀa a tãi dí li la Gâloŋ pɔ́i.

Eelɔŋ ŋɔsia-wuruii

8Yâwɛɛ è mò Mose da Eelɔŋ dîa ǹyɛɛi,

9“Gâloŋ à mò kâa a gɛɛ ká kákpîŋ lɛ́ a ŋɛi-kɛ-maa kɛ́ɛ, m̀ó Eelɔŋ ma a gɛɛ é ŋɔsia-wuruii síɣe é dòo ǹɔii mâ Gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ a gɛɛ é pene a kali.”

10Nya ƀe Mose da Eelɔŋ dí lì Gâloŋ pɔ́ naa dí m̀ɛnii kɛ́ Yâwɛɛ è mò dîa a gɛɛ dí gɛi. Eelɔŋ è ŋɔsia-wuruii tôo ǹɔii ma Gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ da ŋɔtii-kɛ-ƀelai, é pene a kali.

11Nya ƀe gâloŋ è ŋɔtáre-ƀelai tòli da ŋɔpóniŋ kɛ́-ƀelai, dí ŋɛi-kɛ-maa tɔnɔi tí da kɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Díkelee dí pene a kali. Kɛ́lɛ Eelɔŋ ŋɔsia-wuruii è dísia-wûru-ŋai kpéle.

13Kɛ́lɛ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò lai, Gâloŋ líi su è kɛ̀ nɔ́ nîi a gbanaŋɔɔ. Vé ŋ̀óli tɔɔ ní díwoo ma.

Mɛni kpɔ̂lu è làa Ize lɔii mâ

Ŋãai

14Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, "Gâloŋ líi su kpanaŋɔ̂ɔi. Vé ŋ̀wɛ̂lii é ǹûai lɛ́ɛ naa dí lí.

15Lí bɔ́ naa a ɣele-wâla, tãi a kɛ̀ kulâi la a gɛɛ é lí ǹyái lai. Maa kpɛ́ŋ zîŋ ŋá. Lí a zia-wuruii nyii pene a kalii.

16M̀ó mà yɛ̂ɛi, 'Yâwɛɛ nyii gáa a Ibulu-ŋai Díɣâlai, è ńdɛ̀ɛ ípɔ naa ǹyɛɛ í ŋɔnûai lɛ́ɛ naa dí lí a gɛɛ dí vɛ̀li vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Kɛ́lɛ gáa, ífe niî íwoli tɔ̀ɔ ní ŋ́oo ma.' "

17Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Ya pâi gɔ́lɔnîi bere-sîi ŋí su a gɛɛ ŋ́gaa a Yâwɛɛ. Gáa, ŋa pâi Ǹâai Yai lôkwai a zia-wuruii ŋí ǹyêei. Ǹyaŋ a pâi penêi a ŋãa.

18Ǹyɛ̃ɛ-ŋai da pâi saâi ǹyái su. Ǹyái kúŋ a pâi nyɔ́ŋ nîi kpɔ́ Ize-ŋai dífe pâi pɔ̂rii da kpelêi."

19Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, "M̀ó Eelɔŋ ma a gɛɛ é ŋɔsia-wuruii síɣe é ǹɛ́ Ize ya-ŋai kélee mɛi, ǹyá-lêe-ŋai, ǹyá-loa-ŋai da bóa-ŋai kélee. Ǹyá-ŋai kélee da pâi penêi a ŋãa. Ǹyái Ize lɔii gwaa kélee a pâi kɛ̂i a ŋãa. Díkpele sɛŋ-folo-ŋai kélee su yà-ŋai máŋ a pâi kɛ̂i a ŋãa."

20Mose da Eelɔŋ dí m̀ɛni-ŋai kɛ̀ Yâwɛɛ è mò diai. Eelɔŋ è zia-wuruii sìɣe é Ǹâai Yai lókwa la Gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ da ŋɔtíi-kɛ-ƀelai. Ǹâai Ya-leei kélee è pène a ŋãa.

21Nyɛ̃ɛ-ŋai kélee dí sàa ǹyái su. Ǹyái kúŋ é nyɔ́ŋ kpɔ́ Ize-ŋai dífe kɛ́ ní pɔ̂rii da kpelêi. Ize gwaa kélee è kɛ̀ a ŋãa.

22Kɛ́lɛ Ize lɔii su-poniŋ kɛ́-ƀelai dí mɛni tɔnɔi tí kɛ̀. Gâloŋ líi su è kɛ̀ nɔ́ niî a gbanaŋɔɔ. Vé ŋ̀óli tɔɔ ní Mose da Eelɔŋ dîa yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò lai.

23Nya ƀe Gâloŋ è tìnaŋ é lí pôlu ŋɔpɛ́rɛi mu. Vé máŋ kpîŋ ŋ̀óli tɔ̀ɔ ní mɛnii ŋí ma.

24Nya ƀe Ize-ŋai kélee dí ya-loa-ŋa tèe Ǹâai Ya-leei koo ma díkpele mɛni ma. Kpɛ́ni fêi, dífe kɛ́ ní pɔ̂rii Ǹâai Yai da kpelêi.

25Ǹyái peneɛɛ Yâwɛɛ mì a ŋãai, fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ è tɛ̀ɛ.

Ɛsedɔ 8

Ǹofo-ŋai

1Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, "Lí Gâloŋ pɔ́ naa yɛ̂ɛ ma Yâwɛɛ ǹyɛɛ, 'Ŋánûai lɛ́ɛ naa dí lí a gɛɛ dí m̀vɛli.

2Kɛ́lɛ ƀà wàla dílɛɛ naa dí lí, gɛ̀ ní ŋa pâi lofo-ŋa tɛɛ̂i dí ílɔii gwaa kélee síɣe.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Da pâi Ǹâai Yai su fɛ̂ɛi, nyii-ŋai pâi kulâi naa dí pá ípɛrɛi mu dí lɔ́ íloŋpoi su. Dí tɛ́ ígbìŋ ŋá. Dí lɔ́ ítii-kɛ-ƀelai dípɛrɛ-ŋai mu da ínûai. Dí lɔ́ íleɣi ɣíli-kere-ŋai mu. Dí lɔ́ íkpolo-kpɛtɛ sɛŋ-folo-ŋai su.

4Ǹofo-ŋai da pâi máŋ tɛ̂i a íkpono. Dí tɛ́ a ínûai kpono da ítii-kɛ-ƀelai.' "

5Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, "M̀ó Eelɔŋ ma a gɛɛ é ŋɔsia wuruii sãa ǹyái mɛi, ǹya-loa-ŋai da bóa-ŋai, a gɛɛ lofo-ŋa dí Ize lɔii láa fɛ́ɛ."

6Nya ƀe Eelɔŋ è ǹyée sãa a ŋɔsia wûrii Ize ya-ŋai kélee mɛi. Ǹyaŋ ǹofo-ŋai dí kùla dí Ize lɔii láa fɛ́ɛ.

7Kɛ́lɛ ŋɔpóniŋ kɛ́-ƀelai dí mɛni sii tɔnɔi tí kɛ̀. Dí gɛ́ lofo-ŋa dí pá Ize lɔii su.

8Nya ƀe Gâloŋ è Mose tòli da Eelɔŋ ǹyɛɛ diai, "Ka Yâwɛɛ fɛ́li a gɛɛ é ǹofo-ŋai kúla mâ kwa ŋánûai. Ŋa pâi ŋɔnûai lɛɛ̂i naa dí lí a gɛɛ dí sâla kula mâ."

9Mose è mò Gâloŋ mâ ǹyɛɛi, "Ílii láa yâ í tãi lɛ́ mâ ŋa pâi Ɣâla fɛlîi la ímɛni ma ka ínûai da ítii-kɛ-ƀelai a gɛɛ ǹofo-ŋai dí kúla kâa, dí kúla kápɛrɛ-ŋai mu dí lɛ́ɛ nɔ́ Ǹâai Yai sui."

10Gâloŋ ǹyɛɛ mai, "Tínaa." Mose ǹyɛɛ mai, "A pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ berei í mò lai, a gɛɛ í gɔ́lɔŋ a gɛɛ Ɣâla da kpɛ́ni fé naa yɛ̂ɛ Yâwɛɛ Kúɣâlai.

11Ǹofo-ŋai da pâi liî dí kúla ípɛrɛ-ŋai mu, ítii-kɛ-ƀelai dípɛrɛ-ŋai mu dí kúla ímɛi káa-ƀelai dípɛrɛ-ŋai mu dí lɛ́ɛ nɔ́ Ǹâai Yai su."

12Nya ƀe Mose da Eelɔŋ dí kùla Gâloŋ pɔ́ naa dí lí. Mose è Yâwɛɛ fɛ̀li a gbanaŋɔɔ ǹofo-ŋai mɛni ma nyii-ŋai è bili Gâloŋ mai.

13Yâwɛɛ è ŋ̀óli tɔ̀ɔ Mose wóo ma. Ǹofo-ŋai dí sàa bɛ́rɛ-ŋai mu da góraŋ-ŋai su é pɛlɛ gbâlaŋ-ŋai ŋá.

14Ize-ŋai dí ǹofo-pomai ŋá tɛ̀ gîe ma a gbulu-ŋa. Ǹɔii gwaa kélee kúŋ è nyɔ̀ŋ a dílûla kuŋ.

15Kɛ́lɛ tãi Gâloŋ è gàa la a gɛɛ a pere loŋ sɔlɔ ƀôi, è ǹíi su kpànaŋ ŋɔ́nɔ. Vé ŋ̀óli tɔ̀ɔ ní ŋɔ́nɔ Mose da Eelɔŋ díwoo ma, yɛ̂ɛ berei nɔ́ Yâwɛɛ è mò lai.

M̀isi-ŋai

16Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, "M̀ó Eelɔŋ ma a gɛɛ é ŋɔsia-wuruii lókwa ǹɔii ma a gɛɛ misi támaa dí kúla bɔ̂rɔi su dí Ize lɔii gwaa kélee láa fɛ́ɛ."

17Dí gɛ̀ tí. Eelɔŋ è ŋɔsia-wuruii sìɣe é ǹókwa ǹɔii ma. Bɔ̂rɔi è pène a misi Ize lɔii gwaa kélee dí ǹɔii láa fɛ́ɛ. Dí fũa-fũa tɔ́ɔ nuu-kpune da fɛnɛ-sãa dîa.

18Gâloŋ ŋɔpóniŋ kɛ́-ƀelai dí kɔ̀ a gbanaŋɔɔ a gɛɛ dí mɛni-sîi tɔnɔi tí kɛ́, kɛ́lɛ dífe pɔ̂ri ní. M̀isi-ŋai dí kɛ̀ nuu-kpune ma da fɛnɛ-sãa-ŋa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Nya ƀe Gâloŋ ŋɔpóniŋ ké-ƀelai dí mò mà dîyɛɛi, “Ɣâla ké-mɛni ká ŋí.” Kɛ́lɛ Gâloŋ líi su è kɛ̀ a gbanaŋɔɔ. Vé ŋ̀oli tɔ̀ɔ ni Mose da Eelɔŋ dîa yɛ̂ɛ berei nɔ́ Yâwɛɛ è mò lai.

Ǹilî-ŋai

20Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Ímu síɣe a ɣele-wâla pɛpɛ í lí Gâloŋ pɔ́ naa í maa kpɛŋ ǹyai lá. Tãi à kɛ̀ liî la ǹyái lái í m̀ó mà yɛ̂ɛi, Yâwɛɛ ǹyɛɛi, ‘Ŋánûai lɛ́ɛ naa dí lí a gɛɛ dí m̀́vɛli.

21Ƀà wàla ŋánûai lɛ́ɛ naa dí lí, gɛ̀ ní ŋa pâi lilî tɛɛ̂i ímɛi, ka ítii-kɛ-ƀelai é pɛ́lɛ ínûai dîa. Ípɛrɛ-ŋai da Ize-ŋai dípɛrɛ-ŋai kélee láa a pâi fɛ̂ɛi a lilî dí ǹɔii mâ kélee síɣe máŋ ƀɛ́i bɛ́rɛ-ŋai díkaa naai.

22Kɛ́lɛ maa-ɣelei tí Gosɛŋ lɔii nyii ŋánûai díkaa zui, ŋa pâi mà kpɛ̂i a gɛɛ ǹilî-ŋai da fé lì naa, a gɛɛ í gɔ́lɔŋ ŋ́gaa a Yâwɛɛ ǹɔii ŋí su.

23Ŋa pâi ŋánûai loai lâai. Ǹɛi-kɛ-maai ŋí a pâi kɛ̂i tínaa.’ ”

24Ǹyaŋ Yâwɛɛ è gɛ̀ tí. Lilî kpɔŋ è pà Gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu da ŋɔtii-kɛ-ƀelai dípɛrɛ-ŋai é pɛ́lɛ Ize lɔii su gwaa kélee ma. Ize lɔii láa è fɛ̀ɛ a lilî.

25Nya ƀe Gâloŋ è mò Mose da Eelɔŋ dîa ǹyɛɛi, “Ka lí ká sâla kula ká Ɣâlai mâ ǹɔii ŋí su.”

26Kɛ́lɛ Mose è mò ǹyɛɛ, “Vé pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ a gɛɛ kú gɛ́ tí. Kpɛ́ni fɛ̂i, Ize-ŋai líi a pâi ŋwânai daa-tulɛ ŋai mɛni mâ kwa pâi sâla kulâi la Yâwɛɛ Kúɣâla mai. À kɛ̀ kwa sâla kùla Yâwɛɛ ma a taa-tulɛ nyii ŋa Ize-ŋai dífe ŋ̀wɛli, da pâi kúsɔ̂i a kɔni.

27Fɛ̂ɛ nɔ́ kú ɣele kûu saaƀa sia kɛ́ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a gɛɛ kú sâla kula Yâwɛɛ Kúɣâla mâ yɛ̂ɛ berei è mò la kûai.”

28Nya ƀe Gâloŋ è mò ǹyɛɛ, “Ǹa pâi nɛɛ̂i naa ka lí a gɛɛ ka sâla kula Yâwɛɛ Káɣâla mâ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Kɛ́lɛ káfe lì kwaa kôyaa ma. Kàli, káɣâla fɛli mɛ̂ni ma.”

29Mose è mò mà ǹyɛɛi, “Ŋà kùla ƀɛ́ ŋa pâi Yâwɛɛ fɛlîi a gɛɛ ǹilî-ŋai dí tínaa kula ípôlu da ítii-kɛ-ƀelai é pɛ́lɛ ǹûai dîa. Kɛ́lɛ ífe ŋɔ́nɔ kúpɛ̀lɛ. Ǹɛɛ naa a gɛɛ kúli kú sâla kúla Yâwɛɛ ma.”

30Nya ƀe Mose è kùla Gâloŋ pɔ́ naa é lí é Yâwɛɛ fɛ́li.

31Yâwɛɛ è ŋ̀óli tɔ̀ɔ Mose wóo mà, é ǹilî-ŋai kúla Gâloŋ pôlu da ŋɔtii-kɛ-ƀelai é pɛ́lɛ ŋɔnûai dîa. Dɔnɔ kpîŋ fé lɛ̀ɛ ní naa.

32Kɛ́lɛ Gâloŋ è ǹíi su kpànaŋ máŋ tãi ŋí su. Vé ǹûai lɛ̀ɛ ní naa dí lí.

Ɛsedɔ 9

Daa-tûlɛ-ŋai dí sàa

1Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Lí Gâloŋ pɔ́ naa í mó mà a gɛɛ Yâwɛɛ nyii gáa a Ibulu-ŋai Díɣâlai, ǹyɛɛ, Ǹɛɛ naa a gɛɛ ŋánûai dí lí dí m̀́vɛli.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Kɛ́lɛ à gɛ̀ ƀà wàla fáa ŋɔ́nɔ a gɛ́ɛ dí lí, ƀà dísòŋ,

3gɛ̀ ní ŋa pâi tɔ̂ŋ kpanaŋɔɔ kpɛ̂i yâ a kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ ítaa-tulɛ-ŋai dîa, ísoo-ŋai, íwɛlɛ-sôo ŋai, ísoo-falaŋ-ŋai da ítaa-tulɛ kpéli-ŋai.

4Kɛ́lɛ Yâwɛɛ a pâi Eezuɛ-ŋai da Ize-ŋai dítaa-tulɛ-ŋai loai lâai a gɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai díwɔ̂ taa-tulɛ-ŋai dífe sàa.

5Yâwɛɛ è tãi lɛ̀ ɲyɛɛi, 'Ŋa pâi nyíŋi kɛ̂i tínaa.' "

6Nya ƀe Yâwɛɛ è gɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ berei è mò lai. Ize-ŋai dítaa-tulɛ-ŋai kélee dí sàa. Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai díwɔ̂-ŋai dɔnɔ kpîŋ fé saa ní.

7Nya ƀe Gâloŋ è núu tɛ̀ɛ a gɛɛ é nàa káa. Kɛ́lɛ dí gàa a gɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai dítaa-tulɛ-ŋai dɔnɔ kpîŋ fé saa ní. Kɛ́lɛ Gâloŋ líi su è kɛ̀ nɔ́ niî a gbanaŋɔɔ. Vé ɲ̀ûai lɛ́ɛ ní naa dí lí.

Ɱ̀ũai

8Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose da Eelɔŋ dîa ɲyɛɛi, "Ka luu kɔ́ɔ ŋɔŋ-tûnuŋ su ká káyee láa fɛ́ɛ la a gɛɛ Mose é bili ŋ̀elei su Gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ.

9A pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ muluŋ-kpolo Ize lɔii mɛi gwaa kélee. Kɛ́lɛ a pâi gɛ̂i mũa é tɔ́ɔ núu-kpune kélee mà Ize lɔii su da daa-tulɛ-ŋai kélee."

10Nya ƀe dí nùui kɔ̀ɔ dí tɔ́ɔ la Gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ. Mose è bìli ŋ̀elei su. È pène a mũa é tɔ́ɔ ɲ̀ûai kélee da daa-tulɛ-ŋai kélee dîa.

11Gâloŋ ŋɔpóniŋ kɛ́-ƀelai dífe pɔ̂ri ní tɔɔ̂i Mose ŋɛ́i. Kpɛ́ni fêi, ɱ̀ũai è tɔ̀ɔ dîa kpîŋ dîa da Ize-ŋai kélee.

12Kɛ́lɛ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai, Yâwɛɛ è Gâloŋ líi su kpànaŋ. Vé ŋ̀óli tɔ̀ɔ ní Mose-ni dîa.

Zãɔi

13Yâwɛɛ è mò Mose ma ɲyɛɛi, "Ímu siɣe a ŋ̀ele-wala pɛpɛi í tɔ́ɔ Gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ yɛ̂ɛ mai, Yâwɛɛ nyii gáa a Ibulu-ŋai Díɣâlai ɲyɛɛi, 'Ɲ̀ɛɛ naa ŋ̀ánûai dí lí dí ḿvɛli.

14Tãi ŋí su a pâi ŋɔtɔ̂ŋ-kpɛ-maai kɛ̂i a yá ka ítii-kɛ-ƀelai é pɛ́lɛ ínûai dîa a gɛɛ ká gɔ́lɔŋ a gɛɛ Ɣâla da kélee fé naa ɲ̀ɔii gwaa kélee yɛ̂ɛ ɲyaa.

15Ɛ̀ei kɛ̀ a wɔ́lɔ kɔlɔ-fêla sîi nyɔ́mɔɔ píli yâ ka ínûai, gɛ̀ ní ka wɔ́lɔ saa.

16Kɛ́lɛ a wɔ́lɔ ímalôŋ kâai a gɛɛ í lɛ́ɛ ɣele ma a gɛɛ é ŋɔwála walai lɛ́ yâ a gɛɛ núu kélee dí náa tòli ɲ̀ɔii su gwaa kélee.

17Kɛ́lɛ ƀa ŋɔnûai sóŋ ífe ŋ̀wɛ̂lii í dílɛɛ naa dí lí.

18Mɛni ma, tãi à kɛ̀ ŋí tínaa a pâi sãɔ támaa tɛɛ̂i nyii Ize lɔii fé niî zɔlɔ ƀó ní é síɣe gɔ́ɔ-pilaŋ-tãi mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Mɛni ma íwoo tɛ́ɛ a gɛɛ ítaa-tulɛ-ŋai da zɛŋ kélee íyêei gbâlaŋ ŋái, dí gélee lɔ̂i kɛ́ ma. Kpɛ́ni fêi, zãɔi a pâi pûi núu kélee ma da fɛnɛ-sɛŋ kélee nyii-ŋai pâi lɛɛ̂i banaŋ mai, ǹyaŋ díkelee da pâi saâi.’ ”

20Diai kélee yào Yâwɛɛ wóo ma Gâloŋ ŋɔtíi kɛ́-ƀelai sámai, dí díluɛ-ŋai da dítaa-tulɛ-ŋai lɔ̂i kɛ̀ ma.

21Kɛ́lɛ diai dífe díwoli tɔ̀ɔ ní Yâwɛɛ wóo mai, dí díluɛ-ŋai da dí taa-tulɛ-ŋai lɛ̀ɛ banaŋ ma.

22Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Íyee tɛ́ ŋ̀elei su. Sãɔ a pâi pûi Ize lɔii gwaa kélee núu-kpune ma da zua-ŋai é pɛ́lɛ galai kélee ma gbâlaŋ ŋai.”

23Nya ƀe Mose è ŋɔsia-wuruii sãa ŋ̀elei su Yâwɛɛ é ŋ̀ele-kpâna tɛ̀ɛ da sãɔ, ŋ̀ele-kpâna ŋɔŋ é seri ǹɔii mâ. Yâwɛɛ è sãɔ pù Ize lɔii mâ.

24Zãɔi è kɛ̀ kpɔ́ a zu kɛ́tɛ a sɛŋ ŋ̀ele-gbânai ŋɔŋɔŋ è kɛ̀ teei zu, nyii kɛ̀ a zu kɛ́tɛ, nyii da fé niî wɔ́lɔ pú ní Ize lɔii su é síɣe gɔ́ɔ-pilaŋ-tãi mai.

25Zãai kélee lɛ̀ɛ Ize lɔii su banaŋ mai, zãɔi è dípàa. É núu-kpune su kàra, é gala-ŋai kélee páa, é ŋ̀úru-ŋai kélee ɣále.

26Kɛ́lɛ Gosɛŋ lɔii nyii Eezuɛ-ŋai dí kɛ̀ zui, nàa nɔ́ ƀé zãɔi da fé pú ní naa.

27Nya ƀe Galoŋ è Mose da Eelɔŋ dí tòli ǹyɛɛ diai, “Ŋa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ tãi ŋí su. Yâwɛɛ ŋ̀ɔi lɛ̂lɛɛi. Kwa ŋánûai kúwɔ̂i fé lɛ́lɛ ní.

28Yâwɛɛ kpera fé, kpɛ́ni fêi, ŋ̀ele-gbanai da zãɔi dí su kɛ̂tɛi kú mɛni ma. Ŋa pâi kálɛɛ̂i naa ká lí, káfe pâi ŋɔ́nɔ lɛɛ̂i ƀɛ́.”

29Mose ǹyɛɛ mai, “Tãi ŋa pâi kúlâi la daa-leei ŋí sui, ŋa pâi ǹyée sãai Yâwɛɛ pɔ́naa. Nyaŋ ŋ̀ele-gbanai a pâi kperâi. Sãɔ fé ŋɔ́nɔ pâi pûi a gɛɛ ká gɔ́lɔŋ a gɛɛ ǹɔii káa a Yâwɛɛ pɔ́ɔ.

30Kɛ́lɛ ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ ka ítii-kɛ-ƀelai, káfe niî yao ní Yâwɛɛ Ɣâla ma.”

31Zí-sãai nyii-ŋai kɛ̀ a dí pɔlɔɔi dí sàa.

32Kɛ́lɛ nyii-ŋai dífe niî kɛ̀ pɔ̀lɔ-nii, dífe saa ní.

33Nya ƀe Mose è Gâloŋ lɛ̀ɛ naa é kúla daa-leei su, é ǹyée sãa Yâwɛɛ pɔ́ naa. Ǹ̀ele-gbanai da zãɔi dí kpéra, tuna fé ŋɔ́nɔ pú ní.

34Kɛ́lɛ tãi Gâloŋ è gàa la a gɛɛ dunai, zãɔi da ŋ̀ele-gbanai dí kpèra lai, da ŋɔnûai dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ ŋɔ́nɔ dí dílii su kpanaŋ.

35Yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose sârai. Gâloŋ è ǹíi su kpànaŋ. Vé Eezuɛ-ŋai lɛ̀ɛ ní naa dí lí.

Ɛsedɔ 10

Gotói

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ mò Mose mà ǹyɛɛi, “Lí Gâloŋ pɔ́ naa, ŋa ǹíi su kpànaŋ da ŋɔtíi kɛ́-ƀelai a gɛɛ ŋ̀ɛi-kɛ-maa-ŋai ŋí kɛ́ dísama.

2A gɛɛ ŋɔ́nɔ í pɔ̂ri môi ílônii dîa da ílônii-díwɔ̂ lonii berei ŋá ŋáwala-wâlai lɛ̀ la dîa a tãi ŋá ŋ̀ɛi-kɛ-maa-ŋai ŋí kɛ̀ la dísamai. Kákelee ka pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.”

3Nya ƀe Mose da Eelɔŋ dí lì Gâloŋ pɔ́ naa dîyɛɛ mai, “Yâwɛɛ nyii gáa a Ibulu-ŋai Díɣâlai ǹyɛɛ, ‘Tãi ɣɛɛlu ƀé ƀa pâi ŋ̀óo karâi lai? Ŋánûai lɛ́ɛ naa dí lí a gɛɛ dí vɛli.

4Kɛ́lɛ à kɛ̀ ƀà wàla fáa a gɛɛ í ŋɔnûai lɛ́ɛ naa dí lí, gɛ̀ ní ŋa pâi gotó támaa tɛɛ̂i ílɔii su tínaa.

5Da pâi ǹɔii mɛi pɛlɛ̂i kpɔ́ a sɛŋ núu fa ŋɔ́nɔ ǹɔii kaoi mâ kàa. Zãai máŋ zãɔi fé díkara níi, gotó-ŋai da pâi gélee miî dí ŋ̀úru-ŋai kélee mii ílɔii su.

6Da pâi ípɛrɛ-ŋai lá fɛ́ɛ̂i dí ítii-kɛ-ƀelai dípɛrɛ-ŋai lá fɛ́ɛ é pɛ́lɛ Ize-ŋai dípɛrɛ-ŋai dîa. A pâi kɛ̂i a mɛnii ínûai da ínûai díwɔ̂ ǹûai dífe tá gáa ní ɣele ma é síɣe dísɔlɔ ƀó tãi ma.’ ” Nya ƀe Mose è tìnaŋ é Gâloŋ lɛ́ɛ naa é lí.

7Nya ƀe Gâloŋ ŋɔtíi-kɛ-ƀelai dí mò mà dîyɛɛi, “Tãi ɣɛɛlu ƀé nalôŋ ŋí a pâi kúpilîi la mɛni kpɔ̂lu sui? Tɔ́ɔ Eezuɛ sinaai dí lí dí Yâwɛɛ fɛ́li nyii gáa a Díɣâlai. Ífe nîi gáa ni a gɛɛ Ize a wólo?”

8Nya ƀe dí pà pôlu a Mose da Eelɔŋ Gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ. Gâloŋ è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka lí ká Yâwɛɛ Káɣâlai fɛ́li. Kɛ́lɛ gbɛ̂ɛ-ni ƀé pâi liî?”

9Mose ǹyɛɛ mai, “Kwa pâi liî kwa kúnîa-pɛlɛɛi kúnuu-pɔlɔ-ŋai, kúlônii-sinaai, kúlônii-nɛyãai, é pɛ́lɛ kútaa-tulɛ-ŋai dîa. Kpɛ́ni fêi, kwa pâi kúu kɛ̂i Yâwɛɛ ma.”

10Gâloŋ è mò dîa ǹyɛɛi, “À kɛ̀ ŋá kálɛ̀ɛ naa ká lí a kánɛyâai da kálônii, gɛ̀ ní Yâwɛɛ a kpɔŋ kâa. Fé pâi kálɛɛ̂i naa ká lí a kánɛyâai da kálônii. Gáa a tɔ̃yâ a gɛɛ kákaa mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛtɛ̂i kákili ŋá.

11Káai nɔ́ a zinâai ka lí. Kpɛ́ni fêi nyíti ƀé ka ŋ̀wɛ̂lii.” Nya ƀe Gâloŋ è díkpɛ̀ dí kúla ŋ̀ɛ́i.

12Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Íyee sãa Ize lɔii mɛi a gɛɛ gotó é pá Ize lɔii su é galai kélee mii da zãai nyii-ŋai zãɔi fé bàa níi.”

13Nya ƀe Mose è ŋɔsia-wuruii sãa Ize lɔii mɛi. Yâwɛɛ è gɛ̀ fãa é kula vóloi-ƀelai pere é tɛ́ɛ Ize lɔii su a maa fóloi tí da maa kpinii. Tãi ɣele-wala è kɛ̀ lai, vãai è pá a gotó támaa.

14Gotó-ŋai dí Ize lɔii gwaa kélee mɛi pɛ̀lɛ. È kɛ̀ a gotó kpulu su kɛ́tɛ a nyii núu da fé niî wɔ́lɔ da káa ní kpaa máŋ nyii pâi ŋɔ́nɔ kulâi.

15Dí ǹɔii mɛi pɛ̀lɛ kpɔ́ dí ǹɔii mâ kpíni. Dí gala-ŋai kélee mìi ǹɔii mâ, dí wúru-ƀa-ŋai kélee mìi nyii-ŋai zãɔi fé bàa níi. Wúru da kélee láa fé lɛɛ ní ma Ize lɔii su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Nya Ɓe Gâloŋ è Mose da Eelɔŋ tòli a maa felaa ǹyɛɛ diai, “Ŋa sɔnyɔ̂ŋ ké a Yâwɛɛ nyii gáa a Káɣâlai da káa.

17Mɛni ma ŋa kákperai fêi a gɛɛ ká ńzu-mɛni lèɛ a tãi tɔnɔi ŋí ká Yâwɛɛ féli nyii gáa a Káɣâlai a gɛ́ɛ é zaa tɔŋ-kpɛ-maai ŋí kúla ǹyée mɛi.”

18Mose è kùla Gâloŋ pɔ́ naa é lí é Yâwɛɛ féli.

19Nya Ɓe Yâwɛɛ è vóloi kulai-pere fãai pène a vóloi liî-pere fãai nyii kɛ̀ a zu kpanaŋɔɔ é gotó-ŋai kélee kùla ǹɔii mâ é dípu Ǹyúo Kpɔ̂lui su. Gotó tɔnɔ kpîŋ fé lɛɛ ní Ize lɔii su.

20Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è Gâloŋ líi su kpànaŋ. Vé Eezuɛ-ŋai lèɛ ní naa dí lí.

Gbínii

21Nya Ɓe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Íyee sãa ŋ̀elei su a gɛɛ tuna-ya kpini é tóo Ize lɔii su gwaa kélee.”

22Nya Ɓe Mose è ǹyée sãa ŋ̀elei su, tuna-ya kpini su pîlaŋɔɔ é tóo Ize lɔii su a ɣele kûu saaƁa.

23Ize-ŋai dífe ké ní pɔ̂ri díkîe-ni kâai, kpaa máŋ dí kula dípɛrɛ-ŋai mu a ŋ̀ele kûu saaƁai. Kɛ́lɛ kwaa ponoɔɔ è kɛ̀ Ɓɛ́i Eezuɛ-ŋai dí kɛ̀ naai.

24Gâloŋ è ŋɔ́nɔ Mose tòli ǹyɛɛ mai, “Ka lí ka Yâwɛɛ féli. Ka kánûai ka lí kɛ́lɛ, ka ká Ɓála-ŋai, moli-ŋai da niŋa-ŋai lɛ́ɛ Ɓɛ́.”

25Nya Ɓe Mose è mò mà ǹyɛɛ, “Gɛ̀ ní fɛ̂ɛ í daa-tulɛ-ŋai ŋí da tɛɛ kúpɔ a gɛɛ kú kéreŋ sâla kula la Yâwɛɛ ma nyii gáa a Kúɣâlai.

26Fɛ̂ɛ nɔ́ kú lí a kútaa-tulɛ-ŋai. Dɔnɔ kpîŋ fa lèɛ pôlu. Kpɛ́ni fêi, fɛ̂ɛ nɔ́ kú da siɣe kú sâla kula la Yâwɛɛ Kúɣâlai mâ. Ǹyaŋ kúfe nyii kɔ́lɔŋ-ni kwa pɔ̂ri ziɣêi fɛ̂ɛ kú seri.”

27Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è Gâloŋ líi su kpànaŋ. Vé Eezuɛ-ŋai lèɛ ní naa dí lí.

28Gâloŋ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Kula ŋ́ɛi! Ífe ŋɔ́nɔ pà ḿbɔ naa. Kɛ́lɛ, Ɓa pà ḿbɔ naa Ɓa pâi saâi.”

29Mose ǹyɛɛ mai, “Yɛ̂ɛ berei Ɓa môi lai, fé ŋɔ́nɔ pâi pâi ípɔ naa.”

Ɛsedɔ 11

Mose è Ize-ŋai dílônii sinaai maa ŋuŋ-ŋai saa-mɛni Ɓò

1Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “A lɛɛ a tɔ̀ŋ-kpɛ-maa tɔnɔ nyii ŋa pâi pâi la Gâloŋ pɔ́ da Ize lɔii su-Ɓelai. Nàa pôlu ma a pâi kálɛɛ̂i naa ká lí. A pâi máŋ kákelee kákpɛ̂i ǹɔii su.

2Lóno Eezuɛ-ŋai pɔ́ a gɛɛ surɔ̂ŋ kélee é gɔlɛ-ma-nuui marê kɛ. Nɛnî kélee é gɔlɛ-ma-nuui marê ké káne, gôo da maa-ɣiri-sãa mɛni ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ǹyaŋ Yâwɛɛ è gɛ̀ Ize-ŋai dí ƀaa-kɛ-maa tɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́. È Mose kɛ̀tɛ máŋ Ize lɔii su Gâloŋ ŋɔtíi-kɛ-ƀelai ŋɛ́i da ǹûai.

4Nya ƀe Mose è mò ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ ǹyɛɛ, ‘Ŋa pâi tɛɛ̂i Ize lɔii su a kpíni sáma.

5Ize-ŋai dílônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai kélee da pâi saâi. É síɣe Gâloŋ ǹóŋ-surɔ̂ŋ maa-ŋuŋ nyii pâi seê̂i bɔ́ɔ ŋá ŋɔkâloŋ-see-sɛŋ ŋái mâ da yée mu-nɛnii nyii a tíi kɛ̀ mɔlɔŋ sia kɔ̂lii mai mâ, é tóo mála-ŋai, moli ŋai da niŋa-ŋai dílônii-sirɛ maa-ŋuŋ-ŋai kélee dîa. Díkelee da pâi saâi.

6Wɔ́lɔ su kɛ́tɛ a pâi toôi Ize lɔii gwaa kélee ma nyii da fé niî wɔ́lɔ too ní naa kpaa máŋ nyii da a pâi ŋɔ́nɔ toôi naai.

7Kɛ́lɛ, ɣîla kpîŋ fé pâi kpêɣei Eezuɛ-ŋai da dítaa-tulɛ-ŋai dîa. Ka pâi gɔ́lɔnîi nyíŋi su a gɛɛ ńyãai Yâwɛɛ, ŋà Ize-ŋai loai láa da Eezuɛ-ŋai.’ ”

8Mose è mò gâloŋ ma ǹyɛɛi, “Ítii-kɛ-ƀelai kélee da pâi pâi dí pɛ́lɛ ŋ̀gɔɔ mu dîyɛɛ ma ka ínûai kákelee ka kula ƀɛ. Ǹyaŋ a kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ŋa pâi liî.” Nya ƀe Mose è ǹíi ŋwàna é kúla gâloŋ ŋɛ́i é lí.

9Gɛɛ tíi, Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Gâloŋ fé pâi ŋ̀óli tɔ̂i íwoo ma. Mɛni ma ŋá ŋɛi-kɛ-maa támaa kɛ̂i Ize lɔii su.”

10Mose da Eelɔŋ dí ŋ̀ɛi-kɛ-maa ŋai ŋí kɛ̀ Gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ, kɛ́lɛ Yâwɛɛ è Gâloŋ líi su è kpànaŋ. Vé Eezuɛ-ŋai lɛ̀ɛ ní naa dí kúla ŋɔlɔii su.

Ɛsedɔ 12

Dɛɛ-mɛi

1Yâwɛɛ è mò Mose ma da Eelɔŋ Ize lɔii su ǹyɛɛi,

2“Ŋáloŋ ŋí a pâi kɛ̂i a góraŋ kɔ́ɔ-pîlanii ɣaloŋ kámɛni ma. A pâi kɛ̂i a ŋáloŋ maa-ŋuŋ kámɛni ma góraŋ su.

3Ka m̀ó Eezuɛ-ŋai kélee dîa a gɛɛ ŋáloŋ ŋí ŋɔfólo puu-ɣele núu-suu kélee é ƀála-loŋ siɣe tɛi-tɛi yɛ̂ɛ berei dínâŋ-ni dípɛrɛ-ŋai káa lai, ƀála-loŋ tɔnɔ pɛ́rɛ tɔnɔ.

4À kɛ̀ bɛ́rɛi mu-ƀelai da wàla kɛ́ a dítamaa ƀála-loŋ tɔnɔ mɛni ma, gɛ̀ ní bɛ́rɛ tí nâmu da gɔlɛ-ma-nuui dí ƀála-loŋ tɔnɔ siɣe dípɛrɛ-ŋai mɛni mà. M̀ála-loŋ ŋí é kɛ́ a nyii dípɛrɛ-ŋai mu-ƀelai da pɔ̂ri mìi. Dí dílono dí gáa à kɛ̀ dítâmaai m̀ála-loŋ mii mɛni ma.

5Káƀala-loŋ é kɛ́ a nyii pɔ́ɔ fé mai. É kɛ́ a ƀála-sîrɛ nyii ŋɔkóraŋ káa tɔnɔi. A pɔ̂ri kɛ̂i a ƀála-loŋ kpaa máŋ ƀoli-loŋ.

6É lɛ́ɛ káyêei é lɛ́ɛ la zu ŋáloŋ ŋɔfólo puu káo náaŋ ɣele é seri. Gɛ̀ ní Eezuɛ-ŋai kélee da pâi dípaâi a ŋ̀ele-wûlii.

7Bɛ́rɛ-ŋai da pâi m̀ála-lonii miî dímui, fɛ̂ɛ dí m̀ála-ŋãai da sia dí kpôŋ soŋ-wûru-ŋai dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Fɛ̂ɛ dí zuai ŋɔ́ŋ dí mii a gbínii tí. Dí mii a kpólo nyii tɛ́-sɛŋ fé zu da tuma-lâa ŋwánaa.

9Káfe dɔnɔ kpîŋ mìi a ŋúnu kpaa máŋ ká ŋíli. Kɛ́lɛ ka gélee ŋɔŋ, ŋuŋ, gbɔ̂rɔ da goi-sãa.

10Káfe dɔnɔ kpîŋ lɛ̀ɛ a gɛ́ɛ ɣele é ɓɔ́. Nyii kélee a lɛ̂ɛi, ka géreŋ.

11Ka mìi a bere sîi ŋí. Kà kɛ̀ miî, kábɛ̂ti-ŋai dí kɛ́ káleŋei. Kákpaŋ-kpali-ŋai dí ɓò kákɔɔ ŋá. Kásia-wûru-ŋai díkɛ ɓò káyɛ̂ei. Fɛ̂ɛ ká mii a maa felaa. Gáa a Yâwɛɛ Ɲɔtɛɛ-mɛi kûui.

12“Ɲa pâi tɛɛ̂i Ize lɔii su gwaa kélee a gbínii tí, ŋá nàa ɓelai dílônii sinaai maa-ŋuŋ-ŋai kélee páa. Ɲa pâi Ize lɔii su taa-tulɛ-ŋai dílônii maa-ŋuŋ-ŋai nyii-ŋai díkaa a dísîrɛi paâi máŋ. Ɲâla-ŋai kélee díkaa Ize lɔii sui, ŋa pâi dímɛnii ŋá tɛ̂ei. Ńyãa ɓa Yâwɛɛ.

13Ɲãai a pâi kɛ̂i a ŋɛi-kɛ-maa kámɛni ma bɛ́rɛ-ŋai ma kákaa mui. Ǹyaŋ tãi ŋà ŋãai kâa lai, ŋa pâi tɛɛ̂i kámɛi, gɛ̀ ní saa kɔlɔ-fela fé pâi kásonîi é kásu kara a tãi ŋa pâi Ize lɔii su karâi lai.

14Fɛ̂ɛ ŋ̀elei ŋí é kɛ́ káyɛ̂ei a kili-too-ŋa ɣele, ká ziɣe a kúu kɛ́-ɣele Yâwɛɛ mɛni ma. Fɛ̂ɛ ká suu kélee é ŋ̀elei ŋí mɛi káa ká ziɣe a ɣele kɛ́tɛ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.”

Dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi maa kûui

15Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ka tɛ́-sɛŋ fé zu kpolo mii a ɣele-kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Ka dɛ́-sãai kélee kúla kápɛrɛ-ŋai mu a ŋ̀ele kúui maa-ŋuŋ. Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ núu da kélee à kpólo mìi nyii tɛ́-sɛŋ káa zui, é síɣe ŋ̀ele kûui maa-ŋuŋ ma é seri mɛi feerɛi ma, gɛ̀ ní maa nuui tí fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i a Eezuɛ-ŋai da.

16Ka ɣâla-fɛli kɔyɛ̂ŋ maa waa tóo a ŋ̀ele kûui maa-ŋuŋ da mɛi feerɛi. Káfe tíi kélee da kɛ̀ a ŋ̀ele kúu-ŋai tí, fɛ̂ɛ nɔ́ ká mii-sɛŋ kpɛ̀tɛ kámɛni ma.

17Ka dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi maa kûui mɛi káa, kpɛ́ni fêi, maa ɣelei tí ɓé ŋa pâi kákelee kákulâi la Ize lɔii su. Mɛni ma fɛ̂ɛ kásuui kélee é ŋ̀ele kûui ŋí mɛi káa ká, zìɣe a ɣele kɛ́tɛ wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

18Ka kpólo nyii tɛ́-sɛŋ fé zui mii é síɣe ŋáloŋ màa-ŋuŋ ŋɔɣele kúu puu káo náaŋ ɣele-wulii mâ é seri ŋɔɣele kûui buu feerɛ káo tɔnɔɔ ɣele-wulii mâ.

19Tɛ́-sãa da kélee fé lɛ̀ɛ kápɛrɛ-ŋai mu a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ núu da kélee à kpólo mìi nyii tɛ́-sɛŋ káa zui, gɛ̀ ní maa nuui tí fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i a Eezuɛ-ŋai da, a nɛ̃ɛ ma kpîŋ é kɛ́ a ŋɔ̃ya kpaa máŋ é kɛ́ a ǹɔii-lôŋ da.

20Káfe kpólo mìi nyii tɛ́-sɛŋ káa zui. Gboloi nɔ́ tɛ́-sɛŋ fé zui ɓe ka mìi ɓɛ́i ka sɛ̂e naai.”

Dɛɛ-mɛi kûui maa-ŋuŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Nya ƀe Mose è Eezuɛ nuu-pɔlɔ-ŋai kélee tòli ǹyɛɛ diai, “Ka ƀála-lônii tɛi-tɛ́i síɣe kásuu-ŋai mɛni ma, ká dípaa a Dɛɛ-mɛi kûui kɛ́-sua.

22Ka kpalo siɣe ká ǹɔ́ mála ŋãai su nyii gáa zɛŋ-foloi sui, ka zia kákpôŋ falaŋ-ŋai da gbôŋ soŋ-wûru-ŋai dîa. Núu tɔnɔ kpîŋ fé kùla kápɛrɛ-ŋai mu é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́.

23Kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a pâi tɛɛ̂i Ize lɔii su é Ize-ŋai páa. Ǹyaŋ tãi a pâi ŋãai kâai la gbôŋ falaŋ-ŋai da gbôŋ soŋ-wûru-ŋai diai, a pâi tɛɛ̂i kápɛrɛ-ŋai dîa. Vé pâi ǹɛɛ̂i naa zaa kɔlɔ-felai é lɔ́ kápɛrɛ-ŋai mu é núu da pàa naa.

24Ká ŋóo-ŋai ŋí mɛi káa ká ziɣe a tôŋ kámɛni ma ka kánîa-pɛlɛɛi wɔlɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

25Tãi ka pa la ǹɔii su nyii Yâwɛɛ a pâi dɛɛ̂i kápɔ yɛ̂ɛ berei è góno tèe lai, fɛ̂ɛ nɔ́ ká dôŋ ŋí mɛi káa.

26Ǹyaŋ à kɛ̀ kánîa-pɛlɛɛi da kámarê kɛ̀ dîyɛɛ, ‘Dôŋ ŋí su-kulai ƀa lé?’

27Ka m̀ó dîa kâa, ‘Gáa a Kúnuu-namui Ŋɔtɛɛ-mɛi sala. Kpɛ́ni fêi, è tɛ̀ɛ Eezuɛ ŋai dípɛrɛ-ŋai mɛi Ize lɔii su a tãi è Ize-ŋai pàa lai. È kúpɛrɛ-ŋai maa láa.’ ” Nya ƀe ǹûai dí pɛ̀lɛ díŋume ŋá dí Ɣâla fɛ̀li.

28Eezuɛ-ŋai dí gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose da Eelɔŋ diai.

Ǹóŋ sinaai maa-ŋuŋ-ŋai saa-mɛni

29Yâwɛɛ è Ize lɔii su-lonii sinaai maa-ŋuŋ-ŋai kélee pàa a kpíni sáma, é síɣe Gâloŋ ǹóŋ-surɔ̂ŋ màa-ŋuŋ mâ nyii kɛ̀ pâi bɔ́ɔ ŋá siɣêi, é seri diai kɛ̀ gbini-pɛrɛi mui díloŋ-surɔ̂ŋ ŋai màa-ŋuŋ ma é pɛ́lɛ daa-tulɛ-ŋai kélee dílônii maa ŋuŋ-ŋai nyii-ŋai kɛ́ a dísîrɛi dîa.

30Nya ƀe Gâloŋ è mu siɣe a gbínii da ŋɔtíi-kɛ-ƀelai é pɛ́lɛ Ize-ŋai kélee dîa. Wɔ́lɔ su kɛ́tɛ è kɛ̀ Ize lɔii su. Kpɛ́ni fêi, pɛ́rɛ da fé lɛ́ɛ ní naa nyii núu fé saa ní mui.

31Gbíni tɔnɔi tí su, Gâloŋ è Mose da Eelɔŋ dítòli ǹyɛɛ diai, “Ká Eezuɛ-ŋai ká lí ká kúla ŋánûai sáma. Ka lí ká Yâwɛɛ fɛli yɛ̂ɛ berei ká mò lai.

32Ka kátaa-tulɛ-ŋai síɣe ka lí yɛ̂ɛ berei ká mò lai. Ka Ɣâla fɛli m̀aa mɛni ma máŋ.”

33Nya ƀe Ize-ŋai dí ǹûai kɛ́ a gɛɛ dí kúla dí ǹɔii su a màa felaa. Ize-ŋai dí mò diɛi, “Ka lɛ̀ɛ ƀɛ́ gɛ̀ ní kúkelee kwa pâi saâi.”

34Nya ƀe ǹûai dí díkpolo-kîiŋɔɔ-ŋai sìɣe nyii-ŋai tɛ́-sɛŋ fé kɛ́ ní dísui, dí dí pú díkpolo-kpɛtɛ sɛŋ-folo-ŋai su dí díkpiniŋ a díseɣe-ŋai, dí dílaa díkâraŋ ŋá díkɛ lì a dîa.

35Eezuɛ-ŋai dí m̀ɛnii kɛ̀ Mose è mò diai. Dí Ize-ŋai marê kɛ̀ gôo, káne, da maa-ɣiri-sãa sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa mêni mà da seɣe-ŋa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

36Nya ƀe Yâwɛɛ è gɛ̀ Ize-ŋai dí ƀaa-kɛ-maa tɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ. Ize-ŋai dí zãai tɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́ dí dímarê kɛ̀ mɛni mai. Bere sîi ŋí ƀé Eezuɛ-ŋai dí Ize-ŋai dítɔɔ sãai kùla la díyêei.

Eezuɛ-ŋai dí kùla Ize lɔii su

37Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí kùla Laŋse dí lí Sukɔ. Núu kɛ́ɛ yêɛ núu wála ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (600,000) ƀé kɛ̀ siâi díkɔɔ ŋá é kúla nɛyâai da nîa-pɛlɛɛi pôlu.

38Da nûa da kpɛ́ni-ŋa díkɛ̀ máŋ dísama díkɛ lì é pɛ́lɛ taa-tulɛ támaa dîa.

39Nya ƀe dí díkpolo-ŋai kpɛ̀tɛ nyii-ŋai dí kula la Ize lɔii sui. Dífe gbóloi ŋí kpɛtɛ ní Ize lɔii su, kpɛ́ni fêi, dí kùla naa a kîrɛ. Pere fé kɛ́ ní díyêei a gɛɛ dí mii-sɛŋ kpɛtɛ dímɛni ma.

40Tãi Eezuɛ-ŋai dí gɛ̀ Ize lɔii sui è kɛ̀ a kóraŋ ŋuŋ náaŋ pôlu buu saaƀa (430).

41Yâwɛɛ è Eezuɛ-ŋai kélee kùla Ize lɔii su a góraŋ ŋuŋ náaŋ pôlu buu saaƀai (430) kpɛɛ ŋá ɣele títi.

42Gbínii tí ƀé Yâwɛɛ è kɛ̀ maa kpɛ̂nii a gɛɛ é Eezuɛ-ŋai kúla la Ize lɔii su. Ǹyaŋ Eezuɛ-ŋai suu kélee è maa kpinii tí sìɣe a ɣele kɛ́tɛ Yâwɛɛ mɛni ma.

Dɛɛ-mɛi kûui maa tɔ̂ŋ-ŋai

43Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose da Eelɔŋ dîa ǹyɛɛi, “Dɛɛ-mɛi kûu maa tɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí. Ŋɔ̃ya fé zu-mii-sɛŋ da mìi.

44Kɛ́lɛ, luɛi nyii kélee dí nyà a sɛŋ-kaoi, a pɔ̂ri zu-mii-sɛŋ da miî à kɛ̀ zèɛɛi kpono mɛi.

45Tɛɛ-a-pere nuu da ǹúui nyii gáa nɔ́ naa tíi kɛ mɛni mai dífe zu-mii-sɛŋ da mii.

46Ka dɛɛ-mɛi kûui su-mii-sɛŋ mii pɛ́rɛ tɔnɔ mu. Káfe kùla a zuai gbua tɔnɔ kpîŋ bɛ́rɛi mu. Káfe zua-kaoi dɔnɔ kpîŋ wòlo.

47Fɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai kélee dí dɛɛ-mɛi kûui ŋí kúla.

48À kɛ̀ ŋɔ̃ya káa íyêei nyii ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ka dia-ni ká dɛɛ-mɛi kûui kúlai, fɛ̂ɛ dí ŋɔpɛ́rɛ mu kpakolo-ŋai kélee sée kpono-mɛi. Gɛ̀ ní a pɔ̂ri pâi kápɔ ka dia-ni ká gúui kúla. Ǹyaŋ fɛ̂ɛ ká tûa la yɛ̂ɛ lɔii-loŋ. Kɛ́lɛ kpakolo nyii kélee vé see-ni kpono-mɛi, vé gúu mii-sɛŋ ŋí da mìi.

49Dɔ̂ŋ tɔnɔi tí káa ǹɔii ƀelai mɛni ma da ŋɔ̃ya-ŋai díkaa kásamai.”

50Eezuɛ-ŋai dí m̀ɛni-ŋai kélee kɛ̀ Yâwɛɛ è mò Mose da Eelɔŋ diai.

51Ǹyaŋ Yâwɛɛ è Eezuɛ-ŋai kélee kùla Ize lɔii su díkpulu mâ a maa ɣelei tí.

Ɛsedɔ 13

Yâwɛɛ è mò Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ dí díloŋ-surɔ̂ŋ maa-ŋuŋ-ŋai tɛ́ɛ bɔ́

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

2“Eezuɛ-ŋai dílônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai kélee tɛ́ɛ m̀bɔ. Eezuɛ-ŋai dílônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai da dítaa-tulɛ-ŋai dílônii maa-ŋuŋ-ŋai nyii-ŋai díkaa a dísîrɛi díkaa a m̀bɔɔ.”

Dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi maa kûui

3Nya ƀe Mose è mò ǹûai dîa ǹyɛɛi, “Ŋele-kûui ŋí é lɛ́ɛ kákili ŋá nyii ká kùla la Ize lɔii su ǹuɛ-laai sui. Kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è kákùla naa a ŋɔwála-wala-laai. Káfe kpólo mìi nyii tɛ́-sɛŋ káa zui.

4Kákaa kulâi Ize lɔii su sâa ká lí Abi-ɣaloŋ ŋí su.

5Yâwɛɛ è góno tèe kánûa-pɔlɔ-ŋai yêei a foo-woo a gɛɛ a pâi Keena-ŋai, Ita-ŋai, Amɔra-ŋai, Ivai-ŋai da Zɛbusi-ŋai dílɔii tɛêi kápɔ. Gáa a sí-sɛŋ kpɛtɛ lɔii lɛ́lɛɛ. À pà a káa ǹɔii tí ma, ka gúui ŋí ké ŋáloŋ ŋí su.

6Ka tɛ́-sɛŋ fé zu kpolo mii a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Vóloi lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kpɛɛ ŋá ɣele, ká kúu kɛ́ Yâwɛɛ mà.

7Ka tɛ́-sɛŋ fé zu kpolo mii a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Káfe kpólo kpɛ̀tɛ nyii tɛ́-sɛŋ káa zui. Tɛ́-sɛŋ fé kɛ̀ kálɔii su gwaa kélee.

8Ka m̀ó kálônii-sinaai dîa a gɛɛ kákaa nyíŋi kélee kɛ̂i m̀ɛni-ŋai mɛ̂ni mà Yâwɛɛ è gɛ̀ kûɛ tãi kú kùla la Ize lɔii sui.

9Gúui ŋí é kɛ́ a ŋɛi-kɛ-maa káyeêi. É kɛ́ yɛ̂ɛ kili-too-ŋa sɛŋ nyii gbulûŋɔɔi káyee mà gɛ ƀò kátôŋ lá a gɛɛ Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ é kɛ́ nɔ́ ká lá a tãi kélee. Kpɛ́ni fêi, è kákùla Ize lɔii su a ŋɔwála-wala-laai

10Mɛni ma ka gúui ŋí kúla a gula tãi a kóraŋ kélee.

Ǹóŋ maa-ŋuŋ ŋai

11“Yâwɛɛ a pâi pâi a káa Keena-ŋai dílɔii su nyii è góno tèe la a foo-woo káyêei da kánâŋ-pɔlɔ-ŋai. À ǹɔii tèɛ kápɔ,

12ka kálônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́. Kátaa tulɛ-ŋai dílônii-sirɛi maa-ŋuŋ-ŋai díkaa a Yâwɛɛ pɔ́ɔ.

13Ká ŋ̀wɛlɛ-sôo-ŋai dílônii-sirɛi maa-ŋuŋ-ŋai ŋuŋ ma ƀo a ƀála-loŋ, kpaa máŋ kà wàla díŋuŋ ma ƀó, fɛ̂ɛ ká dípaa. Fɛ̂ɛ ká kálônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai kélee ŋuŋ ma ƀó.

14Kálônii-sinaai da kámarê kɛ̀ tínaa-tuɛ-pere dîyɛɛ kâa, ‘Nyíŋi su-kulai ƀa lé?’ Ka m̀ó dîa kâa. ‘Yâwɛɛ è wɔ́lɔ kúkùla luɛ-laa su.

15Tãi Gâloŋ fé fáa ní la mà a ŋɔlii-kpanaŋ a gɛɛ é kúlɛɛ naa kú líi, Yâwɛɛ è Ize lɔii su-ƀelai dílônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai kélee pàa. È núu-kpune ǹônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai pàa da daa-tulɛ-ŋai dílônii-sirɛi maa-ŋuŋ-ŋai. Mɛni ma kúkaa kúlônii-

© 2014 Bible Society in Liberia.

sinaai maa-ŋuŋ-ŋai kulâi a sâla Yâwɛɛ mà. Kɛ́lɛ fɛ̂ɛ kú kúlônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai ŋuŋ ma ƀó.

16Fɛ̂ɛ gúui ŋí é kɛ́ a ŋɛi-kɛ-maa káyêei. É kɛ́ yɛ̂ɛ kili-too-ŋa sɛŋ nyii gbulûŋɔɔi káyee ma da kátôŋ lá. Kpɛ́ni fêi, a pâi ǹɛ̂i kûa a gɛɛ Yâwɛɛ è kúkùla Ize lɔii su a ŋɔwála-wala-laai.' "

Ɲele-kɔlɔŋ kolei da ŋɔŋ-leŋ

17Tãi Gâloŋ è tèe la ǹûai dîa a gɛɛ dí líi, Ɣâla fé dílɛɛ ní naa dí tɛ́ɛ a Felesia-ŋai dílɔii su-pere, berei máŋ nàa pere è kɛ̀ la a gbuaa la diai. Kpɛ́ni fêi, Ɣâla è mò ǹyɛɛi, "Gɛ̀ ní ǹûai da pâi dílii penêi tãi da kɔ́ kàa lai, dí lí pôlu Ize."

18Kɛ́lɛ Ɣâla è ǹûai kɛ̀ dí tɛ́ɛ a vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su-pere Ǹyúo Kpɔ̂lui ma-pere. Eezuɛ-ŋai dí kùla Ize lɔii su, díkpɛtɛɛ kɔ́ kɔ́ mɛni ma.

19Nya ƀe Mose è lì a Zosɛ káo. Kpɛ́ni fêi, Zosɛ è wɔ́lɔ Eezuɛ-ŋai kɛ̀ dí dífoo ǹyɛɛ diai, "Ɣâla a pâi káŋuŋ mâ ƀôi, gɛ̀ ní ka lí a ŋ̀áo."

20Nya ƀe dí kùla Sukɔ dí díƀûui pú Itiraŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ kɔlɛ.

21Yâwɛɛ è tɔ̀ɔ dítuɛ a ɣele-ƀɔɔ ɣele-kɔlɔŋ kole su a gɛɛ é berei lɛ́ dîa. É tɔ́ɔ dítuɛ ŋɔŋ-leŋ su a gbínii a gɛɛ é kwaa ponoɔɔ tɛ́ɛ dípɔ. È gɛ̀ tí a gɛɛ díkɛ sía a ɣele-bɔɔ da kpini.

22Ɲele-kɔlɔŋ kolei è kɛ̀ ŋ̀ele-ƀɔɔi mɛ̂ni ma. Ɲɔŋ-leŋ kɛ́ gbínii mɛ̂ni ma. Dífe kula ní ǹûai túɛ.

Ɛsedɔ 14

Eezuɛ-ŋai dí ǹyuo-kpɔlui tìyeŋ

1Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

2"Ǹmó Eezuɛ-ŋai dîa dí lene pôlu dí díƀûui pú Pi-ɣaɣilo ŋɛ́i-tuɛ Midɔ da ǹyái dí loai Bêe-zefɔŋ ŋɛ́i-tuɛ. Díƀûui é kɛ́ ŋ̀ɛ́i ǹyái kɔlɛ.

3Gâloŋ a pâi gíli ŋá siâi a gɛɛ Eezuɛ-ŋai díkaa nɔ́ ɣilînii ǹɔii su, ǹyaŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ tínaŋɔɔ dîa.

4Ɲa pâi Gâloŋ líi su kpananîi. A pâi Kákpɛ̂i. Ɲa pâi ŋáfolo-laai lɛ̂i Gâloŋ mâ da ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai. Gɛ̀ ní Ize-ŋai da pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ŋ̀gáa a Yâwɛɛ." Eezuɛ-ŋai dí gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Mose è mò la diai.

5Tãi Ize Kâloŋ è mɛ̀ni la a gɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai da púi, da ǹyée mu-ƀelai dí dílii maa fàleŋ dîyɛɛi, "Lé ƀé kwa gɛ́ ŋíi? Kwa Eezuɛ-ŋai lɛ́ɛ naa da lí da kúla ǹuɛ-laai su kúyêei"

6Nya ƀe è ŋɔkɔ́kɔ keleŋ kpɛ̀tɛ é ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai síɣe,

7é kɔ́kɔ-keleŋ lɛ́lɛɛ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (6oo) síɣe da gɔ́kɔ-keleŋ-ŋai kélee kɛ̀ Izei, gɔ́-kuluƀa-ŋai dí ƀò gélee su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Yâwɛɛ è gâloŋ líi su kpànaŋ gɛ́ Eezuɛ-ŋai kpɛ́. Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dí kɛ̀ liî Yâwɛɛ ŋɔwála-wala-laai su.

9Ize-ŋai da gâloŋ ŋɔsoo-ŋai é pɛ́lɛ gɔ́-kɔ́ keleŋ-ŋai kélee dîa da ŋɔsoo-mɛi-ƀelai é pɛ́lɛ ŋɔkɔ́kɔ-ƀelai kélee dîa dí lɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai kpɛ̂i dí díkaa ƀɛ́i dí díƀûui pù naa ǹyái kɔlɛ Pi-ɣaɣilo da Bêe-zefɔŋ díŋɛi-tuɛi.

10Tãi Gâloŋ è lɛ̀ɣɛ la a Eezuɛ-ŋai, dí Ize-ŋai kàa díkɛ pà dîa. Dí kɛ̀ yaôi. Nya ƀe dí wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma.

11Dí mò Mose ma dîyɛɛi, "ƀolôŋ fé Ize lɔii su, mɛni ƀé í pà la a kúa a gɛ́ɛ kú saa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su ƀɛ́i? Í kùla a kúa Ize lɔii su lé mɛni ma?

12Kúfe m̀ó ní yâ Ize lɔii su a gɛ́ɛ í kúlɛɛ naa kú tíi kɛ́ Ize-ŋai dîɛ? Eêi pɔrîi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ a gɛ́ɛ kúkɛ a Ize-ŋai dílue é tɛ́ɛ la kúsaa mâ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su ƀɛ́."

13Nya ƀe Mose è mò dîa ǹyɛɛi, "Káfe yào. Ka tɔ́ɔ tɔ̂ŋ ká Yâwɛɛ ŋɔƀálo-laai káa a pâi dɛɛ̂i kápɔ sâai. Kpɛ́ni fêi, Ize-ŋai ŋí ka díkâai sâai, káfe pâi ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ díkâai.

14Yâwɛɛ a pâi kámaa kɔ́ kɔ̂i. Vé a sɛŋ ká mɛni da kélee kɛ́."

15Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, "Íkaa wɔ̂lɔi m̀â lé mɛni ma? M̀ó Eezuɛ-ŋai dîa dí lí túɛ-pere.

16Ísia wuruii siɣe í íyee sãa la ǹyái mɛi a gɛ́ɛ ŋá é kɔ́lɛ, Eezuɛ-ŋai dí ǹyái tíyeŋ lɔii kpala ma.

17Ŋa pâi Ize-ŋai líi su kpananîi a gɛɛ dí lɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai pôlu. Ǹyaŋ ŋa pâi ŋáfolo-laai lɛ̂i Gâloŋ mâ da ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai é pɛ́lɛ ŋɔkɔ́kɔ keleŋ-ŋai dîa da ŋɔsoo-mɛi-ƀelai.

18Tãi ŋa pâi ŋáfolo-laai lɛ̂i la diai, da pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ."

19Nya ƀe Ɣâla ŋɔkélai nyii kɛ̀ tɔɔni Eezuɛ-ŋai túɛi, è tɛ̀ɛ dípôlu-pere, ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei kɛ́ dítuɛ-perei è tɛ̀ɛ dípôlu-pere.

20Ŋele-kɔlɔŋ kolei é kɛ̀ Ize-ŋai da Eezuɛ-ŋai díloai. Ŋele-kɔlɔŋ kolei ŋí pôlu-pere è kɛ̀ a gbíniɛ. Ize kɔ-kuluƀa-ŋai dífe pɔ̂ri ní lɛɣɛ̂i Eezuɛ-ŋai dîa gbínii su.

21Nya ƀe Mose è ǹyée sãa ǹyái mɛi, Yâwɛɛ è fãa su kpanaŋɔɔi kɛ̀ é kúla vóloi ƀêlai-pere é lí a ǹyái pôlu père. È ǹyái kɛ́ é kpála, zu é tée.

22Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí tɛ̀ɛ ǹyái sâmai ǹɔii kpalai mâ, ǹyái tɔɔ dílaa mii-yee mɛi pêre da díkɔɔ-yee mɛi-pere yɛ̂ɛ pɛ́rɛ kâŋ.

23Ize-ŋai dí kɛ̀ díkpɛ̂i a kîrɛ. Gâloŋ ŋɔsoo-ŋai, ŋɔkɔ́kɔ-keleŋ-ŋai da ŋɔsoo sia-ƀelai kélee dí lɛ̀ɛ dípôlu ǹyái sáma.

24È kɛ̀ a ɣele-wala pɛpɛ Yâwɛɛ é ŋ̀ɛ́i pìlaŋ ǹɔii ma ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei su da ŋɔŋ-leŋ é Ize kɔ́ kɔ́-ƀelai káa é díkɛ wúlee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25È díkeleŋ ŋai kɛ̀ díkɛ kânaŋ-kànaŋ nyii gɛ̀ dísiâi é kpanaŋ. Nya ƀe Ize-ŋai dí mò dîyɛɛi, “Kwaa kú pú kú kúla Eezuɛ-ŋai ŋɛ́i. Kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ káa kɔ̂i kúpɔ dímɛni ma.”

26Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma, ǹyɛɛi, “Íyee sãa ǹyái mɛi a gɛɛ ǹyái é pá pôlu gîe mà é sía Ize-ŋai mɛi, díkeleŋ-ŋai da dísoo-sia-ƀelai.”

27Mose è ǹyée sãa ǹyái mɛi, ǹyái é pá pôlu gɛ́-pere pɔlɔi su yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la a ŋ̀ele-waa pɛpɛi. Nya ƀe Ize-ŋai dí kîrɛ sìɣe zu, Yâwɛɛ é díkɛ dí lɛ́ɛ ǹyái su ǹyái sáma.

28Ǹyái è pà pôlu é sia géleŋ-ŋai mɛi da zoo sia-ƀelai é pɛ́lɛ máŋ Gâloŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kélee dîa, nyii-ŋai lɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pôlui ǹyái sui. Ǹúui dɔnɔ kpîŋ fé kula ni zu.

29Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dí sìa ǹɔii kpalai mâ ǹyái sáma, ǹyái tɔɔ dílaa-mii-yee mɛi da díkɔɔ-yee mɛi yɛ̂ɛ pɛ́rɛ kâŋ.

30Bere sîi tí ƀé Yâwɛɛ è Eezuɛ-ŋai ƀàlo la Ize-ŋai yêei a maa ɣelei tí. Ǹyaŋ Eezuɛ-ŋai dí Ize-ŋai poma kàa láani zîŋ ma.

31Eezuɛ-ŋai dí díi kɛ́tɛi kàa Yâwɛɛ è gɛ̀ a Ize-ŋai. Ǹyaŋ ǹûai dí yào a m̀ɛnii Yâwɛɛ è gɛ̀ a Ize-ŋai. Ǹûai dí nâa yào Yâwɛɛ mà, dí láa la da ŋɔtíi-kɛ-nuui Mose.

Ɛsedɔ 15

Mose è Yâwɛɛ láa maa tɛ̀ a wule-wôo

1Nya ƀe Mose da Eezuɛ-ŋai dí ŋulei ŋí tòo Yâwɛɛ ma dîyɛɛi, “Ŋa pâi wule tôoi Yâwɛɛ ma, kpɛ́ni fêi, a ŋɔfólo-laa tii kɛ́. A zoo-ŋai ŋuŋ lá píli ǹyái su da zia-ƀelai.

2Yâwɛɛ káa a ŋáwala-wala laai. Ŋa pâi ǹáa maa tɛ̂i ŋáwule-ŋai su. Ŋáɣâlai ká ŋí, ǹyaŋ ŋa pâi ǹáa maa tɛ̂i. Gáa a ńâŋ ŋɔɣâlai, ǹyaŋ ŋa pâi ǹáa maa tɛ̂i.

3Yâwɛɛ káa a kɔ-kuluƀa. Ǹáa ƀa Yâwɛɛ.

4“È Gâloŋ ŋɔkéleŋ-ŋai da ŋɔkɔ́kɔ-ƀelai lɛ̀ɛ ǹyái su. Gɔ-kûluƀa-ŋai mɛi-ƀelai è dílèi, dí lɛ̀ɛ Ǹyúo Kpɔ̂lui su.

5Ǹyái è dímɛi pɛ̂lɛ. Dí yéŋ ǹya-kaoi ma yɛ̂ɛ kɔni.

6“Óo Yâwɛɛ, ílaa-mii-yee maa pɔlɔ-pɔlɔɔi. A íkpɔara ƀelai su kara.

7Ífolo-laai ŋɔkɛ́tɛ-laai su, ƀa diai yée mɛi ɣále da tɔ̂ɔ yâi. Ƀa ílii-ŋwânai tɛ́ɛ a díkereŋ yɛ̂ɛ mɔlɔŋ-kpaŋ.

8Nya-ŋai ŋáa a té díkîe ma a ílɛ̂woi. Ǹyá-fɛɛ-ŋai dí tɔ́ɔ déŋ-deŋ yɛ̂ɛ yée. Bari-ŋai dí kpànaŋ ǹyái sáma.

9Gbɔara-nuui è mò ǹyɛɛi, ‘Ŋa pâi díkpɛ̂i ŋá dísoŋ. Ŋa pâi díkɔliŋ ŋá kɔlɛ̂i ŋá lii-nɛ̃ɛ kúla díkponôi. Ŋa pâi ŋáƀoa-sɔkpɔi ɣâlai ŋá dísu kara a ǹyée.’

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Kɛ́lɛ í lɛ̂woi ŋɔfãa è ǹyái kɛ̀ é dímɛi pɛ́lɛ. Dí yèŋ ǹyá kɛ́tɛi mu yɛ̂ɛ fomâ.

11“Gbɛ̂ɛ ƀé gáa yɛ̂ɛ yá ŋ̀âla-ŋai sáma Óo Yâwɛɛ? Gbɛ̂ɛ ƀé gáa yɛ̂ɛ yá, yái íwala-walai maa-waa-laa su, ímaa pɔlɔ-pɔlɔɔ fólo-laa tua-kɛɛ su, da ŋɛi-kɛ-maa kɛ́ɛi?

12Í ílaa-mii-yee sãa, ǹɔii é kúkpɔara-ƀelai kpéle.

13Ǹûai í díŋuŋ ma ƀòi, ƀa tɔɔ dítuɛ a ímaloŋ-kâa wɛli-kɛ-maai. Berei a lî íkɛ̂i maa waai mai, ƀa ǹɛ́ dîa a íwala-walai.

14Ǹûai da mɛni, dímaa è kpɛ̃lîŋ. Yao è pà Felesia-ƀelai kɔlɔ̂i.

15Idɔŋ kaloŋ-ŋai da yào. Môa-ŋai ŋuŋ-túɛ-ƀelai maa kɛ́ kpèliŋ. Keena lɔii su-ƀelai líi à tòo pôlu.

16Yao da lii-sɛlɛŋ dí kɛ̀ dîa. Íyee ŋɔwála-walai, Óo Yâwɛɛ È díkɛ̀ dí dímɛi sáa a yao, é lɛ́ɛ la zu ínûai dí tɛ́ɛ, nyii-ŋai díkaa a ípɔɔi.

17Ƀa pâi pâi a dia í dísee íkpɔɔi yeei ma, Óo Yâwɛɛ, ƀɛ́i í nàa kɛ̀ a ípɔ taai, gwaa maa waai ma, nyii í nàa kpɛ̀tɛ a íyeêi.

18Yâwɛɛ a pâi kɛ-mɛi-laa kɛ̂i wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.”

Mirian̨ è Yâwɛɛ láa maa tɛ́ a wule-wôo

19Tãi Gâloŋ ŋɔsoo-ŋai da ŋɔkéleŋ ŋai é pɛ́lɛ ŋɔsoo sia-ƀelai dîa dí sèri la ǹyái sui, Yâwɛɛ è pà pôlu a ǹyái é sía dímɛi. Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dí sìa lɔii kpala ma dí tɛ́ɛ ǹyái sáma.

20Eelɔŋ zaaƀɔlɔ Mirian̨ nyii kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui, è nyɛ̃ɛ nyɛŋ sìɣe nɛyâai kélee dí lɛ̂ɛ bôlu gɛ́ ŋ̀ale díkɛ́ mãla.

21Mirian̨ è ŋulei ŋí tòo dîa ǹyɛɛi, “Ka wule tóo Yâwɛɛ ma, kpɛ́ni fêi, a mɛni maa pɔlɔ-pɔlɔ kɛ́. A zooi da zia-nuui kɛ́ da lɛ́ɛ ǹyái su.”

Ǹyá ŋwánai

22Nya ƀe Mose è tɔ̀ɔ ǹûai túɛ dí kula Ǹyúo Kpɔ̂lui ma dí lí Suɔ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su-pere. Dí sìa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a fólo saaƀa dífa yá kàa.

23Tãi dí sèri la yá mai dífe pɔ̂ri ní díkpelêi naa, kpɛ́ni fêi, nàa yai è kɛ̀ a ŋwánaa. Mɛni ma dí nàa tòli a M̀âla.

24Nya ƀe ǹûai líi è ŋwàna Mose mà dîyɛɛi, “Lé ƀé kwa pâi kúkpelêi lai?”

25Nya ƀe Mose è Yâwɛɛ fɛ̀li a gbanaŋɔɔ. Yâwɛɛ è wúru da lɛ̀ Mose ma Mose é doo ǹyái su, ǹyái é nɛ́ɛ. Nàa ƀé Yâwɛɛ è tɔ̂ŋ tɛ̀ɛ naa dí pɔ́ é dísu kɔɔŋ,

26Ǹyɛɛ diai, “À kɛ̀ kà ŋ̀óo mɛ̀ni kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ ńyãa Yâwɛɛ Káɣâlai, ka mɛni-ŋai kɛ́ ŋá ŋ̀wɛ̂lii ká gɛ́i ká ŋátɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi káa, gɛ̀ ní fé pâi tɔ̂ŋ kpɛ̂i kâa a gɔlɔ-fela sîi ŋai ŋá dɛ̀ɛ Ize-ŋai mɛni mai. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii káƀaloi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Nya ƀe dí pà Iliŋ ƀɛ́i yá pɛlɛɛ puu káo feerɛ dí kɛ̀ naa da tóu wuru buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi. Dí díƀûui pù naa ǹyái kɔlɛ.

Ɛsedɔ 16

Ɣâla è mana da kpuyíri tɛ̀ɛ

1Nya ƀe Eezuɛ-ŋai kélee dí kùla Iliŋ dí lí Siŋ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su, ƀɛ́i nàa káa Iliŋ da Sana díloai, a Eezuɛ-ŋai kuláa Ize lɔii su ŋɔɣáloŋ veerɛi ŋɔfólo buu káo lɔ́ɔlu ɣele.

2Díkelee dí dílii ŋwàna Mose mà da Eelɔŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

3Dí mò dîa dîyɛɛi, “Èei pɔ̀ri kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ a gɛɛ Yâwɛɛ é kúpaa Ize lɔii su. Kú kɛ̀ nàa kúkɛ kúlaa mìi a kúnîa-pere. Kɛ́lɛ ka pá a kúa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su ƀɛ́ puru kɛ́ kúpâa.”

4Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Gáa, ŋa pâi kpólo kulâi ŋ̀elei su ŋá bu kámɛni ma. Tɔɔ ǹûai dí lí a ɣele kélee dí ɣele tɔnɔ kpólo ɣɛ́ɛ. Bere sîi tí su ƀɛ́ ŋa pâi dísu kɔ̂ɔni la à kɛ̀ da pâi ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai.

5Tɔɔ dí ɣele-kûu feerɛ ŋɔ ɣɛ́ɛ a ŋ̀ele-kûui mɛi da ɣelei, dí gbɛ̀tɛ.”

6Nya ƀe Mose da Eelɔŋ dí mò Eezuɛ-ŋai kélee dîa dîyɛɛ, “Ka pâi gɔ́lɔnîi ŋ̀ele-wulii ŋí su a gɛɛ Yâwɛɛ ƀɛ́ kákùla Ize lɔii su.

7Ka pâi Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai kâai tínaa ɣele-wâla. A kálii-ŋwanai maa mɛni mɛ̂ni nyii ká gɛ̀ mai. Gbɛ̂ɛ ƀa kúa a gɛɛ ká kálii ŋwána kûa?”

8Nya ƀe Mose è mò ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ ƀɛ́ pâi sua tɛ̂ɛi kápɔ ka mii a ɣele-wûlii é kpólo tɛ́ɛ kápɔ a ɣele-wala ka mii kálii é láa. Kpɛ́ni fêi, a kálii ŋwanai maa mɛni mɛ̂ni nyii ká gɛ̀ mai. Gbɛ̂ɛ ƀa kûa a gɛɛ ka kálii ŋwanai pú kûa? Kua fé ka kálii ŋwanai kûa. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ ƀɛ̀.”

9Nya ƀe Mose è mò Eelɔŋ ma ǹyɛɛi, “M̀ó Eezuɛ-ŋai kélee dîa dí pá dí tɔ́ɔ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ. Kpɛ́ni fêi, a dílii ŋwânai maa mɛ̂ni mɛ̀ni.”

10Tãi Eelɔŋ è kɛ̀ lônoi la Eezuɛ-ŋai kélee pɔ́i, dí kɛ̀ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su-pere kâai, ǹyaŋ Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è kùla díŋɛi ɣele-kɔlɔŋ kole su.

11Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

12“Ŋa Eezuɛ-ŋai dílii-ŋwanai maa mɛ̂ni m̀ɛni. M̀ó dîa a gɛɛ da pâi sua miî a ŋ̀ele-wulii, gbóloi kélee da ŋ̀wɛ̂lii dí mii a Ŋ̀ele-wâlai. Gɛ̀ ní da pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ŋ́gaa a Yâwɛɛ nyii gáa a Díɣâlai.”

13Nya ƀe kpuyíri-ŋa dí pà a ŋ̀ele-wûlii dí mûui láa fɛ́ɛ. Ɣele-wala kɛ́ɛ, lúu è pɛ̀lɛ mûui mɛi.

14Tãi ǹúui è tàa lai, sɛŋ da-ni dí lɛ̀ɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a m̀éla kpua-kpua yɛ̂ɛ lúu kane ŋa

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Tãi Eezuɛ-ŋai dí gàa lai, dí díkîe-ni marê kɛ̀ dîyɛɛi, “Lé ɓé ŋí?” Kpɛ́ni fêi, dífe kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ. Nya ɓe Mose è mò dîa ǹyɛɛi, “M̀ii-sɛŋ ká tí Yâwɛɛ a dɛɛ kápɔ mìi mɛ̂ni mai.

16Yâwɛɛ a è mò a gɛɛ ká ŋɛ́ɛ tɛi-tɛi nyii ka pɔ̂ri miî. Núu kélee é ŋɛ̀ɛ yɛ̂ɛ berei ŋɔpɛ́rɛi mu ɓelai díkaa lai.”

17Nya ɓe Eezuɛ-ŋai dí gɛ̀ tí. Ǹúui da-ni dí dámaa ɣɛ̀ɛ, da-ni dífe dámaa ɣɛ́ɛ ni.

18Kɛ́lɛ tãi dí gɔ̀ɔŋ lai, diai dámaa ɣɛ̀ɛi, díwɔ̂i da fé kula ní pôlu. Diai dífe dámaa ɣɛ́ɛ níi, da fé lɛ̀ɛ ní pôlu. Nyii nɔ́ núu tɛi-tɛi kélee da pɔ̂ri miî, ǹyaa nɔ́ ɓé dí ŋɛ̀ɛ.

19Mose è mò dîa ǹyɛɛi, “Káfe da lɛ̀ɛ ɣele wâla mɛni ma.”

20Kɛ́lɛ, dífe díwoli tɔ̀ɔ ní Mose wóo ma. Nuui da-ni dí díwɔ̂i da lɛ̀ɛ é lɛ́ɛ la zu ɣele-wala é kɛ́. Ǹ̩ele-walai kɛ́ɛi, kolo è pù zu é kara. Mose líi è ŋwàna dîa.

21Nyii da kâa pɔ̂ri miî a ɣele tɔnɔi, dí ŋɛ̀ɛ a ɣele wâla kélee. Kpɛ́ni fêi, vóloi a kâa kùla nɔ́, é séɣeŋ.

22Dí ɣele-kûu feerɛ kpolo ɣɛ̀ɛ a ŋ̀ele-kûui mɛi da ɣelei, nyii kɛ̀ a omɛ feerɛ núu tɔnɔ mɛni mai. Eezuɛ-ŋai laa tuɛ-ɓelai kélee dí pà dí m̀ó Mose ma.

23È mò dîa ǹyɛɛi, “M̀ɛnii ŋí ɓé Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, tínaa ɓa fii-tɔ̂ɔ ɣele nyii gáa a ɣele maa waa Yâwɛɛ mɛni mai. Gbóloi nyii ka pâi gbɛtɛ̂i ka gbɛtɛ, m̀ii-sɛŋ ka pâi ŋíli ká ŋíli. Nyii pâi lɛɛ̂i, ka zêei kɛ́ tínaa mɛni ma.”

24Gbóloi nyii lɛ̀ɛi, dí zeêi kɛ é lɛ́ɛ la zu ɣele-wala é kɛ́ yɛ̂ɛ berei Mose è mò la diai. Kolo fé pú ní zu, ǹyaŋ vé kara ní.

25Mose è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka mii sâa, kpɛ́ni fêi, sâa ɓa fii-tɔnɔ ɣele Yâwɛɛ mɛni ma. Káfe pâi sâa kpólo kâai vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

26Ka ŋɛ̀ɛ a fólo lɔ́ɔlu mɛi da, kɛ́lɛ mɛi feerɛ ɣelei, nyii gáa a vii-tɔɔ ɣelei, káfe pâi da kâai.”

27Ǹûai da-ni dí lì vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a ŋ̀ele-kûui mɛi feerɛ-ɣelei a gɛɛ dí kpólo ɣɛ́ɛ dífe da káa ní.

28Nya ɓe Yâwɛɛ è Mose marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Tãi ɣɛɛlu ɓé káfe pâi fâai la a gɛɛ ka ŋatɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ká ŋalia-woo-ŋai siɣei?

29Ka gáa, ŋa Vii-tɔɔ ɣelei tɛ́ɛ kápɔ. M̀ɛni ɓé ŋa mii-sɛŋ tɛ̀ɛ la kápɔ ɣele-kûu feerɛ mɛ̂ni ma a ŋ̀ele-kûui mɛi da ɣelei. Núu da fé kùla panaŋ ma a ŋ̀ele-kûui mɛi feerɛ ɣelei.”

30Nya ɓe ǹûai dí dífii tɔ̀ɔ a ŋ̀ele-kûui mɛi feerɛ ɣelei.

31Eezuɛ-ŋai dí nâa gbóloi ŋí tòli a mana. È kɛ̀ yɛ̂ɛ mɛsɛ kao, golɛɛ. È kɛ̀ a nɛ̃ɛ yɛ̂ɛ kɔ̃́iŋ-wulɔ kpolo.

© 2014 Bible Society in Liberia.

32Nya Ɓe Mose è mò ǹyɛɛi, “M̀ɛnii ŋí Ɓé Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, ‘Ka ŋɔomɛ tɔnɔ seêi ké kálônii díwɔ lonii mɛni ma a gɛɛ dí m̀ii-sɛŋ káa ŋá káŋa kɔ̀ŋ la vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su tãi ŋá kákùla la Ize lɔii sui.’ ”

33Mose è mò Eelɔŋ ma ǹyɛɛi, “Sane síɣe í Manai ŋɔkɔ̂pu tɔnɔ pú zu í zee Yâwɛɛ ŋéi-tuɛ a gɛɛ ká zeêi ké kálônii díwô lonii mɛni ma.”

34Eelɔŋ è zèe Yâwɛɛ ŋéi-tuɛ zeêi ké mɛni ma, yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

35Eezuɛ-ŋai dí mana mìi a kóraŋ buu náaŋ é léɛ la zu dí seri ǹɔii su ɓéi nûa dí kɛ̀ naai. Dí lɛ̀ɛ mana mîi dí seri Keena lɔii ŋɔkɔyaŋ-perei ma.

36Omɛ tɔnɔ káa a kɔ̂pu náaŋ, êfa ké ɓò a kɔ̂pu buu náaŋ, nyii gáa a kulûŋ tɔnɔi.

Ɛsedɔ 17

Mose è yá kùla gɔnii su

(Nɔŋba 20:1-13)

1Eezuɛ-ŋai kélee díkùla Siŋ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su díkɛ pà a ɓûu pú berei-su yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la dîa, é léɛ la zu dí seri Lɛfidiŋ dí díɓûui pú naa. Kɛ́lɛ yá fé ké ní naa díkpele mɛni ma.

2Ǹûai dí laa-saa pɛ̀lɛ Mose mà dîyɛɛ mai, “Yá tɛ́ɛ kúpɔ kú gbele.” Mose ǹyɛɛ diai, “Ka laa-saa pɛlɛ̂i ḿâ lé mɛni ma? Ka Yâwɛɛ su kɔ̂nii lé mɛni ma?”

3Kɛ́lɛ kpele-wɛli è kɛ̀ ǹûai kɛ̂i a ŋánaa. Maa mɛni ma dí dílii ŋwana Mose ma dîyɛɛ mai, “Í kúkùla Ize lɔii su lé mɛni ma? Ɓa ŋ̀wɛ̂lii í kúpaa a kpele-wɛli kwa kúnîa-pɛlɛɛi da kútaa-tulɛ-ŋai?”

4Nya Ɓe Mose è Ɣâla fèli kpɔ́ a gbanaŋɔɔ kpɔŋ-mâ mɛni ma ǹyɛɛi, “Lé Ɓé ŋa pâi gɛ̂i a ǹûai ŋí? Da nâa díkpîŋ kpɛtɛ a gɛɛ dí ńzɔɔ a kɔni.”

5Nya Ɓe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Eezuɛ nuu-pɔlɔ-ŋai da-ni siɣe ka dia-ni ká tɔ́ɔ ǹûai túɛ. Lí a zia-wurui nyii í nɔ̀ Ǹâai Ya-leei sui.

6Ŋa pâi tɔ̂i káŋɛi-túɛ gɔnii ma Orɛ. Ísia wuruii kîiŋ nɔ́ gɔnii ma, ǹyaŋ yá a pâi kulâi zu a gɛɛ ǹûai dí gbele.” Nya Ɓe Mose è gɛ̀ tí Eezuɛ-ŋai dínuu-pɔlɔ-ŋai ŋéi-tuɛ.

7Mose è nàa tòli a Masa da Mɛriba. Kpɛ́ni fêi, Eezuɛ-ŋai dí laa-saa pɛ́lɛ Mose mà dí su-kɔɔŋ tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ a marê-kɛɛi dí gɛ̀ dîyɛɛi, “Yâwɛɛ káa kúkɔlɛ, kpaa vé kúkɔlɛ?”

Eezuɛ da Amɛlɛka-ŋai dí kɔ́ kɔ̀

8Amɛlɛka-ŋai dí pà dí kɔ́ pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dîa Lɛfidiŋ.

9Nya Ɓe Mose è mò Zasua ma ǹyɛɛi, “Kpakolo da-ni siɣe kúmɛni ma, ka dîa-ni ka lí ká kɔ́ pɛ́lɛ Amɛlɛka-ŋai dîa. Ŋa pâi tínaa tɔ̂i ǹyéei tôŋ su zia-wuruii ké ɓò ǹyêei nyii Ɣâla è dɛ̀ɛ ḿbɔi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Nya ƀe Zasua è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Mose è mò la mai. È kɔ́ pɛ̀lɛ Amɛlɛka-ŋai dîa. Mose, Eelɔŋ da Ɔ̂ɔ dí lì dí tɔ́ɔ ǹyéei tôŋ su.

11Tãi Mose a kâa ǹyée tɛ̀ la ɣelêi, Eezuɛ-ŋai díwala-walai a tɛ̂ɛ Amɛlɛka-ŋai díwɔ̂i ma. Kɛ́lɛ tãi a ǹyée yèŋ lai, Amɛlɛka-ŋai díwala-walai a tɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai díwɔ̂i ma.

12Ǹyaŋ Mose yée è nâa kɛ̀ saâi. Nya ƀe Eelɔŋ da Ɔ̂ɔ dí kɔni sìɣe dí ǹáa Mose é sée mɛi, Eelɔŋ da Ɔ̂ɔ dí ǹyée veerɛ sòŋ dí dɛ́ ɣelêi, ǹúui dɔnɔ kɛ́ ƀò ǹyée dɔnɔ ma, m̀arâŋ-nuui kɛ́ ƀò ǹyée gbélii ma. Ǹyée è lɛ̀ɛ a dɛ́ɛ ɣelêi é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

13Zasua è nâa Amɛlɛka-ŋai yée mɛi ɣàle a maa ɣelei ti.

14Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “M̀ɛnii ŋí pɔ̃yɛ kɔlɔ ma a gɛɛ é lɛ́ɛ kákili ŋá í m̀ó Zasua ma a gɛɛ ŋa pâi Amɛlɛka-ŋai dísuui kélee su karâi ŋ̀ɛ́niɛi su.”

15Nya ƀe Mose è ɣâla-teƀele tɔ̀ɔ naa é ǹáa sée a “Yâwɛɛ káa a ŋá ƀenâ.”

16Mose è mò ǹyɛɛ, “Ka káyee kɛ́ Yâwɛɛ ŋɔƀenâi ma! A pâi kɔ̂i Amɛlɛka-ŋai pɔ́ wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.”

Ɛsedɔ 18

Zɛtulo è Mose naa kàa

1Midiaŋ sala láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi Zɛtulo, nyii kɛ̀ a Mose mɔ̂lɔi, è mɛni-ŋai kélee mɛ̀ni Ɣâla è gɛ̀ Mose mì da ŋɔnûai Eezuɛ-ŋai, da berei Yâwɛɛ è Eezuɛ-ŋai kùla la Ize lɔii sui.

2Mose mɔ̂lɔ Zɛtulo è pà a Zipola nyii Mose è nɛ̀ɛ bɔtaai.

3Zɛtulo è pà máŋ a Mose ǹônii-sinaa feerɛi Gesɔŋ da Iliezɛ. (Mose è mò ǹyɛɛ, “Ŋá kɛ̀ a ŋɔ̃́ya ŋɔ̃́ya lɔii su.”) M̀ɛni ma è ǹóŋ dɔnɔ láa sèe a Gesɔŋ.

4È mò ŋɔ́nɔ ǹyɛɛ, “Ń̂âŋ Ŋɔɣâlai ƀé kɛ̀ a kpɔŋ mâ é ŋ̃gula gâloŋ ŋɔƀóa sɔkpɔi ŋá.” M̀ɛni ƀé è ǹóŋ gbéli láa sèe là a Iliezɛ.

5Mose mɔ̂lɔ Zɛtulo è pà a Mose ŋɔnɛnî̂i da ǹônii-sinaai ƀɔ́ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, ƀɛ́i è ŋɔƀûui pù naa Ɣâla ŋɔyéei mai.

6Tãi Mose è mɛ̀ni la a gɛɛ m̀ɔ̂lɔ Zɛtulo káa pâi a ŋɔnɛnî̂i da ǹônii-sinaa feerɛi,

7é mu sìɣe é lí m̀ɔ̂lɔ túɛ tɔ̂i. È pɛ̀lɛ gɔ́ɔ mu é ǹá-gbɔ see ma. Dí díkî̂e-ni marê kɛ̀ díkɔlɔ̂i pono mɛni ma dí lí pôlu dí lɔ́ ŋɔsua kɔlɔ-seɣe pɛrɛi mu.

8Nya ƀe Mose è mɛni-ŋai kélee ƀò m̀ɔ̂lɔ ma nyii Yâwɛɛ è gɛ̀ a Ize Kâloŋ, Eezuɛ-ŋai mɛni mai. È mɛni-soli-ŋai kélee mɛni ƀò mà nyii-ŋai kùla dîa berei su, da berei Yâwɛɛ è díŋuŋ ma ƀò la Ize-ŋai yêei.

9Zɛtulo líi è nɛ̃ɛ mɛni-ŋai kélee mɛni ma Yâwɛɛ è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai mɛni ma díŋuŋ ma ƀo mɛni ma Ize-ŋai yêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Nya ƀe Zɛtulo è mò ǹyɛɛi, “Laa-maa-tɛ é tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́ nyii kákùla Ize-ŋai yêei da Gâloŋ.

11Ŋa nâa gɔ́lɔŋ a gɛɛ Yâwɛɛ kêtɛi é tɛ́ɛ ŋ̀âla-ŋai kélee ǹûai da kɛ̀ vɛlii dîa. Kpɛ́ni fêi, a ǹûai kula Ize-ŋai yée mu, nyii-ŋai dí díŋɛi nàɣiŋ dímɛi.”

12Nya ƀe Zɛtulo è kéreŋ sala da sâla da kpɛ́ni-ŋa kùla Ɣâla ma. Eelɔŋ da Eezuɛ núu pɔlɔ-ŋai kélee dí pà a gɛɛ da dîa-ni dí dílaa mii gîe ma Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ.

Dí mɛni ŋá-tee-ƀela sèe

(Dutɛrɔnome 1:9-18)

13Bôlu ma ɣele-walai Mose è nâa sèe a gɛɛ é ǹûai dímɛni-sâa ŋai ƀó. Ǹûai dí lèɛ tɔɔni ŋ̀ɛi-túɛ é síɣe ɣele wâla ma é tóo ɣele-wuli ma.

14Tãi Mose m̀ɔ̂lɔ è mɛni-ŋai ŋí kélee kàa la Mose è kɛ̀ gêi ǹûai mɛni mai, è mò m̀a ǹyɛɛi, “Lé ƀé ŋí íkaa gêi ǹûai mɛni mai? Lé mɛni ƀé íkaa seêni la ƀɛ́ ya tɔnɔ, ǹûai dí lɛ́ɛ tɔ̂ni íŋɛi-túɛ é síɣe ɣele-wala ma é tóo ŋ̀ele-wulii mai?”

15Nya ƀe Mose è m̀ɔ̂lɔ wóo su tòo ǹyɛɛi, “Kpɛ́ni fêi, ǹûai da pâi ḿbɔ a gɛɛ dí m̀ɛnii kɔ́lɔŋ Ɣâla a ŋ̀wɛ̂lii.

16À kɛ̀ laa-saa à tòo núu feerɛ loai, da pà ḿbɔ, ŋa pâi môi ŋa gáa núui ŋɔi lɛ̂lɛi. Ǹyaŋ ŋa Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai lɛ̀ dîa da ŋɔmɛni ŋá teɛɛi.”

17Mose m̀ɔ̂lɔ è mò ǹyɛɛi, “M̀ɛnii íkaa gêi, vé lɛ́lɛ ní.

18Ka ǹûai ka pâi kɔlɔ kpɛɛi kákpîŋ kâa, kpɛ́ni fêi, m̀ɛnii ŋí wuyɛɛ̂i ímɛni ma, ífa pɔ̂ri mu yá tɔnɔ.

19 Ŋ́oo mɛni, ŋa pâi ílîa-woo ƀôi, Ɣâla é kɛ́ íkɔlɛ. Tɔɔ Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ ǹûai ḿɛni ma í pá bɔ́ a dímɛni-ŋai.

20Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai da ŋɔlia-woo-ŋai lɛ́ ǹûai dîa í berei lɛ́ dîa dí sía la da m̀ɛnii da pɔ̂ri gɛ́i.

21Kpakolo nyii ŋai í laai a diai kúla ǹûai kélee sama, nyii-ŋai da yào Ɣâla ma, dífa yee-pɛlɛ ǹá-sɛŋ soŋ wôya mɛni mai. Dí dítɔɔ núu-kpulu-ŋa láa tuɛ yɛ̂ɛ wála tɔnɔ (1,000), ŋuŋ tɔnɔ (100), buu lɔ́ɔlu da núu puu.

22Tɔɔ ǹúu-tuɛ-ƀelai ŋí díkɛ ǹûai dímɛni-ŋai ƀôi díloai a tãi kélee. Mɛni-ŋai dífa pɔrî̂i môi, dí pá a dîa ípɔ. Kɛ́lɛ dí mɛni pɛlɛɛ-ŋai ƀó díloai. Bere-sii ŋí tí su, kpî̂ri wuyɛɛ fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i íyêei. Kpɛ́ni fêi ka dîa-ni ká káa ziɣei.

23À kɛ̀ ƀà m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̀ nyii-ŋai díkaa a Ɣâla nîa-mɛnii, gɛ̀ ní a pâi wála-wala tɛɛ̂i ípɔ ífe pâi kɔlɔ kpɛ̂ɛ íkpîŋ ma. Ǹyaŋ gɛ̀ ní ǹûai kélee da pâi liî pôlu lii-see su.”

24Mose è ŋ̀óli tɔ̀ɔ mɛni-ŋai kélee ma m̀ɔ̂lɔ è mò mai. È gélee kɛ̀ yɛ̂ɛ berei è mò la mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Mose è ténîŋ ƀô kpakolo-ŋa kùla Eezuɛ-ŋai sáma é dítɔɔ ǹûai mɛi. É dítɔ̀ɔ núu wála tɔnɔ (1,000), ŋuŋ tɔnɔ (100), buu lɔ́ɔlu da núu puu mɛi.

26Ǹúu túɛ-ƀelai ŋí dí kɛ ǹûai loai mɛni ƀôi a tãi kélee. Da kâa pà Mose pɔ́ a m̀ɛni kpanaŋ-ŋai. Kɛ́lɛ dakâa m̀ɛni pɛlɛɛ-ŋai ƀò díkîe-ni loai dîa kpîŋ.

27Nya ƀe Mose è vɛ̀li m̀ɔ̂lɔ mà, m̀ɔ̂lɔ é lene pôlu ƀɔ́ taai.

Ɛsedɔ 19

Eezuɛ-ŋai díkaa Sana Yeei ma

1Eezuɛ-ŋai kuláa Ize lɔii su ŋɔŋáloŋ zaaƀai ŋɔɣele-kûui maa-ŋuŋ, dí sèri Sana fɛ̃ɛ-kpalaŋ su.

2Tãi dí kùla la Lɛfidiŋ dí pá Sana fɛ̃ɛ-kpalaŋ sui, dí díƀûui pù naa Sana Yeei ŋɛ́i-tuɛ.

3Nya ƀe Mose è tɛ̀ ǹyêei su. Ɣâla è dòli naa ǹyɛɛ mai, “Mɛni ŋí ƀó Zeeka ŋɔnûai dîa nyii-ŋai díkaa a Eezuɛ-ŋai.

4Ká mɛni-ŋai kâa ŋá gɛ̀ a Ize-ŋai, da berei ŋá gɛ̀ la ká pá ḿbɔ yɛ̂ɛ kuɛ a ǹônii sɛ̀lɛŋ goôŋ ma é koôŋ a diai.

5Mɛni ma kà ŋ́oo mɛ̀ni ká ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa, gɛ̀ ní ka pâi kɛ̂i a ŋánûa kpîŋ-ŋa núu-sii kélee sáma. Ǹɔii kélee káa a ḿbɔɔ.

6Ka pâi kɛ̂i a ŋálɔii-ŋuŋ su-ƀela nyii-ŋai pâi tíi kɛ̂i mî yɛ̂ɛ sâla láa-soŋ-ƀelai. Ka pâi kɛ̂i a ŋánûa maa-waa-ŋa. Ŋóo-ŋai ŋí ƀé í m̀ó ǹûai dîa.”

7Nya ƀe Mose è pà é ǹûai túɛ-ƀelai kélee tóli é m̀ɛni-ŋai kélee pú díŋɛi nyii-ŋai Yâwɛɛ è mò mai.

8Ǹûai kélee dí ŋ̀óo su tòo a gîe dîyɛɛ, “Mɛni kélee Yâwɛɛ è mòi kwa pâi gélee kɛ̂i.” Nya ƀe Mose è wóoi ŋí su kùla Yâwɛɛ ma.

9Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Ŋa pâi pâi ípɔ ɣele-kɔlɔŋ kole su-kiniɛɛ su a gɛɛ ǹûai dí kúlono-woo mɛni kwa yá, dí láa a yá wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.” Nya ƀe Mose è ǹûai wóoi ŋí su kùla Yâwɛɛ ma.

10Yâwɛɛ è mó Mose ma ǹyɛɛi, “Lí ǹûai pɔ́ naa í kpɔ́ŋ dîa dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ sâa da tínaa ḿvɛli mɛni ma. Dí díseɣe-ŋai wáa.

11Dí kɛ́ a díkpîŋ kpɛtɛɛ a ŋ̀ele-kûui zaaƀa ɣelei. Kpɛ́ni fêi, maa-ɣelei tí ƀé, ńyãa Yâwɛɛ, ŋa pâi pâi la Sana Yeei ma ǹûai kélee ŋɛ́i.

12Póniŋ láa ǹyéei da ǹûai díloai í m̀ó dîa a gɛɛ dífe bóniŋ ma tíyeŋ dí lɛ̀ɣɛ ǹyéei ma. Ǹúui pâi lɛɣêi ǹyéei mai, a pâi saâi.

13Núu fé pâi lɛɣêi maa nuui ma a ǹyée, kɛ́lɛ da pâi maa nuui sɔ̂i a kɔni kpaa máŋ dí m̀óŋ a sɔla é lɛ̀ɛ la zu é saa. A nɛ̃ɛ ma kpîŋ é kɛ́ a núu-kpune kpaa máŋ taa-tulɛ vé lɛ̀ɛ a vúlu. Tãi da dúruii wóo mɛni lai da pâi pâi ǹyéei ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Nya ƀe Mose è kùla ǹyéei tôŋ su é lí ǹûai pɔ́ naa ǹyée kwára é díkɛ dí díseɣe-ŋai wáa.

15È mò dîa ǹyɛɛi, “Ka kákpîŋ kpɛ̀tɛ a ŋ̀ele-kûui zaaƀa ɣelei. Káfe lɛ̀ɣɛ nɛnî ma.”

16Ŋele-kûui zaaƀa ɣele-walai, ŋ̀ele-gbâna da ŋɔmãla-mãlai dí kɛ̀ toôi ǹyéei ma. Ɣele-kɔlɔŋ kole su-kpiniɛɛ é pɛ́lɛ ǹyéei ma. Túru woo su kpanaŋɔɔ è kɛ̀ tɛ̂i naa. Ǹûai kélee kɛ̀ mûui sui, dí kpɛ̀liŋ a yao.

17Nya ƀe Mose è kùla a ǹûai mûui su é pá a dîa é dítɔɔ Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ ǹyéei koo mu.

18Sana Yeei ma è kpìni kpɔ́ a luru. Kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è kɛ̀ naa kpɔ́ yɛ̂ɛ suluŋ ŋɔŋ-luru. Ǹûai kélee dí kpɛ̀liŋ kpɔ́ a zu kɛ́tɛ.

19Dúru-wooi su è kɛ̀ kɛ̂tɛi. Mose è kɛ̀ lônoi Ɣâla pɔ́. Ɣâla kɛ́ ŋ̀óo su tòo a ŋ̀ele-gbâna tîŋ.

20Nya ƀe Yâwɛɛ è yèŋ é pîlaŋ Sana Yeei tôŋ su. É Mose tòli ǹyéei tôŋ su é lí naa.

21È mò Mose ma ǹyɛɛi, “Yèŋ ǹyéei kwára í ǹûai lia-woo-ƀô a gɛɛ dífe bòniŋ maa tîyeŋ a gɛɛ dí pá ŋ́gaa mɛni ma. Dà gɛ̀ tí gɛ̀ ní dítamaa ɣele da pâi saâi.

22Zâla laa-soŋ-ƀelai máŋ da lɛ̂ɣɛ ŋ́gɔlɛi fɛ̂ɛ dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ. À wàla kɛ́ tí, ŋa pâi tôŋ kpɛ̂i dîa.”

23Nya ƀe Mose è mò Yâwɛɛ ma ǹyɛɛi, “Ǹûai dífa pɔ̂ri pâi ǹyéei ma kpɛ́ni fêi, ƀía kpîŋ í mò kûa a gɛɛ kú póniŋ láa kúloai kwa ǹyéei ní a gɛɛ kú ǹyéei síɣe a maa waa.”

24Nya ƀe Yâwɛɛ è mò mà ǹyɛɛi, “Pîlaŋ ka Eelɔŋ ká pá. Kɛ́lɛ zâla laa-soŋ ƀelai da ǹûai dífe bòniŋ maa tîyeŋ a gɛɛ dí tɛ́ ƀɛ́ m̀bɔ naa. Dà maa tîyeŋ, ŋa pâi tôŋ kpɛ̂i dîa.”

25Nya ƀe Mose è yèŋ ǹûai pɔ́ naa é m̀ó dîa.

Ɛsedɔ 20

Dɔ̂ŋ puui

(Dutɛrɔnome 5:1-21)

1Ɣâla è ŋ̀óo-ŋa ŋí kélee ƀò ǹyɛɛi,

2“Ńyãa ƀa Yâwɛɛ Ɣâla nyii íkùla ǹuɛ-lâai su Ize lɔii sui.

3“Ífe ɣâla da kpɛ́ni fɛ́li é tée m̀bôlu.

4“Ífe ɣâla da kpɛ́ni kpɛ̀tɛ ímɛni ma í m̀olôŋ sɛŋ nyii kélee gáa ŋ̀elei su da sɛŋ nyii kélee gáa ǹɔii ma da nyii kélee gáa ǹyái su ǹɔii sui dîa.

5Ífe pɛ̀lɛ díkɔɔ mu kpaa máŋ í dífɛli. Kpɛ́ni fêi, ńyãai a Yâwɛɛ Íɣâlai, ŋ́gaa a tólo Ɣala. Ŋa lóŋ-naŋ-ŋa kélee dísɔnyɔ̂ŋ maa tɔ̂ŋ pú dílônii dîa. Ŋa bù dílônii díwɔ-lônii dîa da díwɔ lonii nyii-ŋai da ŋ́gbɔarai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Kɛ́lɛ ŋa wála támaa malôŋ káa diai da ŋ́wɛ̂lii dí ŋatɔ̂ŋ-ŋai mɛi káai.

7“Ífe Yâwɛɛ Íɣâla láa toli kpɛ́ni-kpɛni. Kpɛ́ni fêi, ǹúui a ǹáa toli kpɛ́ni-kpɛni, ŋa pâi tɔ̂ŋ kpɛ̂i ma.

8“Vii-tɔɔ-ɣelei é lɛ́ɛ íkili ŋá í mɛi káa a maa waa.

9Ítii-ŋai kélee kɛ́ fólo lɔ́ɔlu mɛi da yée mu.

10Kɛ́lɛ mèi feerɛ ɣelei káa a fii tɔɔ ɣele Yâwɛɛ Íɣâla mɛni ma. Ífe tíi da kélee kɛ̀ a maa-ɣele tí, ƀía é pɛ́lɛ íloŋ-surɔ̂ŋ mâ da íloŋ-nɛnii, é pɛ́lɛ íyee mu-surɔ̂ŋ ma da íyee mu-nɛnii, da ítaa-tulɛi é pɛ́lɛ ŋɔ̃yai ma gáa ítaai sui.

11Kpɛ́ni fêi, fólo lɔ́ɔlu mɛi da yée mu ƀé Yâwɛɛ è ŋ̀elei kpɛ̀tɛ la da ǹɔii da ǹyái da zɛŋ kélee gáa dísui é víi tɔ́ɔ a mɛi feerɛ ɣelei. Mɛni ƀé Yâwɛɛ è lûwa làa la Vii-tɔɔ-ɣelei mâ é maa wáa.

12“Ƀâa kɛ́ ínâŋ ma da ílee a gɛɛ ífulu-laai su é kôyaa ǹɔii ma nyii Yâwɛɛ Íɣâla a dɛɛ ípɔi.

13“Ífe núu pàa

14“Ífe wulu-wulu kɛ̀.

15“Ífe ŋúma kɛ̀.

16“Ífe wôya sere-faa kɛ̀ a íbarâŋ-nuu.

17“Ífe íƀarâŋ-nuu ŋɔpɛ́rɛ maa liî tèe. Ífe íƀarâŋ-nuu ŋɔnɛnîi maa liî tèe, é pɛ́lɛ ǹyée ŋá surɔ̂ŋ ma, ǹyée ŋá nɛnîi, ŋɔniŋa-ŋai, da ŋɔsoo-falaŋ é pɛ́lɛ gɔ̃liŋ kélee ma.”

Ǹûai dí yào

(Dutɛrɔnome 5:22-33)

18Tãi ǹûai kélee dí ŋ̀ele-gbânai tíŋ mɛni la, dí ŋ̀ele-gbânai ŋɔmãla-mãlai kâai, dí dúru-wooi mɛ̀ni, dí nurii káa kulâi ǹyéei mai, dí kpɛ̀liŋ a yao dí pú dí lí dítɔɔ kwaa kôyaa ma.

19Dí mò Mose ma dîyɛɛi, “Lóno kúpɔ, kwa pâi íwoo mɛnii. Kɛ́lɛ Ɣâla à lòno kúpɔ kwa pâi saâi.”

20Nya ƀe Mose è mò ǹûai dîa ǹyɛɛ, “Káfe yào. Ɣâla a pâi nɔ́ a gɛɛ é kásu kɔ̂ɔŋ a gɛɛ ŋɔyao-maai é kɛ́ nɔ́ kákponôi, a gɛɛ káfe sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀.”

21Ǹûai dí kɛ̀ tɔ̂ɔ-ni kwaa kôyaa ma, Mose è lɛ́ɣɛ a ŋ̀ele-kɔlɔŋ kole su kpiniɛɛ ƀɛ́i Ɣâla è kɛ̀ naai.

Dɔ̂ŋ-ŋai bîlaŋɔɔi ŋ̀âla-teƀelei mai

22Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma a gɛɛ é mó Eezuɛ-ŋai dîa ǹyɛɛi, “Ká gàa káa kpîŋ a gɛɛ Ńyãa Yâwɛɛ ŋa kula Ɣâla-taa ŋa lóno kápɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Káfe sɛŋ da kpɛ́ni kpɛ̀tɛ kámɛni ma a gɛɛ dí kɛ a káɣâla-ŋa ká dí fɛli kwa dia-ni à nɛ̃ɛ ma kpîŋ dí kɛ a káne da gôo.

24Ɣâla-teƀele kpɛ̀tɛ mî a pɔ̀rɔ í kéreŋ sala kúla ŋá da ílii-see salai é pɛ́lɛ íƀala-salai ma da íniŋa-salai. Ƀéi kélee ŋa ǹaa sìɣe a gɛɛ ká ḿvɛli naai, ŋa pâi pâi naa ŋá lûwa láa kâa.

25À kɛ̀ ƀà ɣâla-teƀele kpɛ̀tɛ ḿî a kɔni, ífe gbɛ̀tɛ a gɔnii nyii núu-kpune è ŋòloi. Kpɛ́ni fêi, ƀà ŋ̀olo a kpɔ́kpɔ, gɛ̀ ní màa fé pâi kɛ̂i a ŋwaa mɛni ma.

26Ífe íkɔɔ tɔ̂i kɛ̀ ŋáteƀelei mâ a gɛɛ í té ma, ífa lâa íkaŋ lɛ́ la ḿâ.”

Ɛsedɔ 21

Luɛ-ŋa soŋ-pere

(Dutɛrɔnome 15:12-18)

1“Dôŋ-ŋai ká ŋí ƀa pâi bûi Eezuɛ-ŋai ŋɛ́i:

2À kɛ̀ ƀà Ibulu-luɛ yà é tíi kɛ́ yɛ̂ a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi da, mɛi feerɛ-ɣelei í ŋ̀uŋ ma ƀó é lí kpɛ́ni-kpɛni.

3À kɛ̀ ǹyaa tɔnɔ ƀé pâi, é lí nɔ́ ǹyaa tɔ̂nɔ. À kɛ̀ è pà a ŋɔnɛnî̀i, da ŋɔnɛnî̀i dí lí.

4À kɛ̀ m̀ɛi-nuui à nɛnî tɛ̀ɛ bɔ́ da ǹyaa dí lônii-sinaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀó, mɛi-nuui pɔ́ɔ ƀa nɛnî̀i da ǹônii. Ǹuɛi ǹyaa tɔnɔ nɔ́ é lí.

5Kɛ́lɛ à kɛ̀ ǹuɛi à mò a gɛɛ è ŋɔmɛi-nuui wɛ́lini da ŋɔnɛnii é pɛ́lɛ ǹônii dîa mɛni ma vé ŋuŋ-maa-ƀô wɛ̂lii,

6gɛ̀ ní fɛ̂ɛ ŋɔmɛi-nuui é pá la Ɣâla pɔ́. Fɛ̂ɛ é pá la bɛ́rɛi láƀelei é dɔɔ gbôŋ-soŋ-wuruii kɔlɛ é ŋ̀óli ƀó a seme. Gɛ̀ ní a pɔ̂ri nâa tíi kɛ̂i ŋɔmɛi-nuui mî é lɛ́ɛ la zu ŋɔkɛ-ɣéniɛi é kpɛɛ.

7“À kɛ̀ núu a ǹóŋ-nɛnii kɔ̀lɛ a luɛ, ŋɔmɛi-nuui fé ŋuŋ-ma ƀò yɛ̂ɛ luɛ-surɔ̂ŋ.

8À kɛ̀ ǹuɛ-nɛnî̀i mɛi-nuui à gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛɛ é ziɣe a ŋɔnɛnî, ǹyaŋ màa-mɛni fé m̀ɛi-nuui líi láa-ni, fɛ̂ɛ é ŋ̀uŋ ma ƀô. Vé a sɛŋ a gɛɛ é gɔ̀lɛ ŋɔ̃ya ma, kpɛ́ni fêi, vé tûa ní la a ǹɛ́lɛɛ.

9À kɛ̀ à gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛɛ é ziɣe a ǹóŋ-surɔ̂ŋ ŋɔnɛnî, fɛ̂ɛ é tûa la yɛ̂ɛ ǹóŋ nɛnî.

10À kɛ̀ à nɛnî da kpɛ́ni kùla, fɛ̂ɛ é ǹuɛ-nɛnî̀i ŋá kɔ́ŋ é seɣe pú mà, da nɛnî da kpɛ́nii dítɔ̂i é kɛ́ a bɔriɛɛ.

11À wàla mɛni saaƀai ŋí kɛ́, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ ǹuɛ-nɛnii é ŋuŋ-ma-ƀo sɔlɔ ƀó. Dífa ŋɔ́nɔ pɔ̂ri ŋɔsɛŋ-kaoi da tɛɛ̂i bɔ pôlu.

M̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai maa tɔ̂ŋ-ŋai

12“Núu à m̀arâŋ nùu lòkwa à bàa, fɛ̂ɛ dí maa ǹúui páa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Kɛ́lɛ à kɛ̀ ǹúui fé gíri ní kɛ́lɛ è kɛ̀ nɔ́ a píyɔŋ nyii è m̀arâŋ pàa zui, gɛ̀ ní ŋa pâi kwaa da ma lɛ̂i ƀɛ́i a pɔ̂ri pûi é lí naai.

14Kɛ́lɛ à kɛ̀ núu à gìri à pɛ̀lɛ m̀arâŋ-nuu ma dɛ̂i-pere à bàa, fɛ̂ɛ í maa-nuui kúla ŋ̀âla-teƀelei ma a gɛɛ é sáa.

15"Ǹúui a ǹâŋ da ǹee lôkwai, fɛ̂ɛ dí maa nûui páa.

16"Ǹúui a m̀arâŋ-nuu sòŋ a wála-wala-laa a gɛɛ é gɔ̀lɛ kpaa máŋ é gɛ́ ǹyêei loo perei, fɛ̂ɛ dí maa-nuui páa.

17"Ǹúui a ǹâŋ làraŋ da ǹeei, fɛ̂ɛ dí maa-nuui páa.

18"A kɛ̀ núu feerɛ da kɛ̀ kɔ̂i, ǹúui dɔnɔ é m̀arâŋ-nuui túa a kɔni kpaa máŋ a m̀ɔ-tâai, kɛ́lɛ vé bàa ní, dífe tɔ̂ŋ kpɛ̀ ǹúui ma m̀arâŋ-nuui tùai, kɛ́lɛ à kɛ̀ ǹúui dí dùai, à kɛ̀ kɔ̂lɛi gɛ̀ ƀò láani gbìŋ ŋá,

19tãi à kɛ̀ sia-sia lai, à nɛ̃ɛ ma kpîŋ é kɛ́ siâi a sia-wûru, fɛ̂ɛ ǹúui dùai é ŋɔtãi fela-fe kɛ́ é kpɔŋ-maa tɛ́ɛ bɔ́ é lɛ́ɛ la zu é ƀálo.

20"À kɛ̀ núu à ŋɔluɛ lòkwa a sia-wûru, nɛnî kpaa surɔ̂ŋ, ǹuɛi à sàa ŋ̀á ma, fɛ̂ɛ dí tɔ̂ŋ kpɛ́ maa-nuui ma.

21Kɛ́lɛ ǹuɛi à wàla sàa fólo tɔnɔ yée mu kpaa máŋ fólo feerɛ, gɛ̀ ní dífe tɔ̂ŋ kpɛ̀ maa-nuui ma. Kpɛ́ni fêi, ǹuɛi káa a ŋɔsɛŋ-kao.

22"À kɛ̀ nûa da lɛ̀ɛ kɔ̂i, ǹúui dɔnɔ é sɔ́ɔ koo-nɛni ma mɛni-nyɔmɔɔ é gɛ, kɛ́lɛ nɛnî fé saa ní, fɛ̂ɛ ǹúui sɔ̀ɔ mai, dí tɔ̂ŋ pú ma a sɛŋ kélee nɛnîi ŋɔsurɔ̂ŋ a ǹáa ƀòi. Ǹyaŋ nyii mɛni-ƀo-ƀelai da faa mai, ǹyaa ƀé a gɔ̀lɛ.

23Kɛ́lɛ à kɛ̀ nɛnîi à sàa, gɛ́ ní fɛ̂ɛ ǹúui sɔ̀ɔ mai é nɛwo fela-fêi kɛ́ a ŋɔlɛ̂woi.

24Ǹɛ́i fela-fêi ƀa ŋɛ́i. Nyíŋ fela-fêi ƀa nyíŋ. Yée fela-fêi ƀa yée. Kɔ́ɔ fela fei ƀa kɔ́ɔ.

25Kéreŋ-pɔ̂ɔ fela-fêi ƀa kéreŋ-pɔ̂ɔ. Pala fela-fêi ƀa pala. Kpimîliŋ fela-fêi ƀa kpimîliŋ.

26"À kɛ̀ nuɛ-namui a ŋɔluɛ-surɔ̂ŋ kpaa máŋ ŋɔluɛ-nɛnii tùa ŋ̀ɛ́i à ŋ̀ɛ́i wòlo, fɛ̂ɛ é nuɛi ŋuŋ ma ƀó a ŋɛ́i fela-fêi.

27À kɛ̀ a ŋɔluɛ-surɔ̂ŋ kpaa ŋɔluɛ-nɛnii tùa ǹá à nyíŋ kùla, fɛ̂ɛ é ǹuɛi ŋuŋ ma ƀó a nyíŋ fela-fêi.

Dɔ̂ŋ-ŋai bîlaŋɔɔi fɛnɛ-sɛŋ nyii a m̀araŋ fɛnɛ-sɛŋ kpaa máŋ núu ŋwanai mai

28"À kɛ̀ niŋa à surɔ̂ŋ pàa kpaa máŋ nɛnî, fɛ̂ɛ dí bàa. Kɛ́lɛ núu da kélee fé zuai da mìi. Vé a sɛŋ a gɛɛ dí tɔ̂ŋ kpɛ́ niŋai nâmu ma.

29Kɛ́lɛ à kɛ̀ niŋai káa wɔ́lɔ nûa ŋwânai, ǹyaŋ díkɛ ǹâmu lia-woo ƀò a gɛɛ é ǹɔ́ kóraŋ su kɛ́lɛ vé gɛ̂i, à surɔ̂ŋ pàa kpaa máŋ nɛnî pàa, fɛ̂ɛ dí bàa da ǹâmu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30À kɛ̀ da niŋai ǹâmu marê kɛ̀ a pɔ̂ri ŋɔfúlu-laai ŋuŋ ma ƀôi, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ zɛŋ-kaoi da ǹáa ƀò mai, é gɔ̀lɛ.

31À kɛ̀ niŋa à surɔ̂ŋ-loo pàa kpaa máŋ nɛnî-loo, fɛ̂ɛ dí mɛni tɔnɔi tí ké la.

32À kɛ̀ niŋai à luɛ-surɔ̂ŋ pàa kpaa máŋ luɛ-nɛnî, ǹâmu é káne kpua-kpua buu saaƀa tɛ́ɛ nuɛ-namui pɔ́, dí niŋai kpîŋ paa.

33“Núu à lóa lɛ́ɛ a ǹá ƀɔ́ɔɔ kpaa máŋ é lóa tée vé mɛi pɛ̀lɛ ní, niŋa kpaa máŋ wɛlɛ-sôo é tóo zu,

34fɛ̂ɛ ǹóa-namui é vela-fe ké. Fɛ̂ɛ é sɛŋ-kao tɛ́ɛ nâmu pɔ́, zua-pomai é lɛ́ɛ ǹyêei.

35À kɛ̀ núu ŋɔniŋa à m̀arâŋ-nuu ŋɔniŋa pàa fɛ̂ɛ dífeerɛ dí niŋa fûlui kɔ́lɛ dí zɛŋ-kaoi ŋá kɔlɛ díloai, dí niŋa pomai tée dí zua ŋá kɔlɛ máŋ díloai.

36Kɛ́lɛ à kɛ̀ niŋai káa nɔ́ wɔ́lɔ m̀arâai ŋwânai, ǹyaŋ ǹâmu fé ǹɔ̂i kóraŋ su, fɛ̂ɛ é m̀arâŋ-nuui ŋɔniŋai fela-fe ké a niŋa. Gɛ̀ ní niŋa pomai a pâi lɛɛ̂i a bɔ́ɔ.”

Ɛsedɔ 22

Dɔ̂ŋ-ŋai díkaa sɛŋ karaa fela-fêi mɛni mai

1“À kɛ̀ núu à niŋa tɔnɔ ŋùma kpaa máŋ ƀála tɔnɔ é bàa kpaa máŋ é gɔlɛ fɛ̂ɛ maa nuui tí é niŋa lɔ́ɔlu tɛ́ɛ ǹiŋa tɔnɔi tí pɔ́ɔ ŋá, kpaa máŋ ƀála náaŋ tɛ́ɛ m̀ála tɔnɔi tí pɔ́ɔ ŋá. Fɛ̂ɛ é da tɛ́ɛ pôlu. Da à wàla ké ǹyêei, fɛ̂ɛ dí gɔlɛ dí zɛŋ fela-fei ké è ŋùmai.

2À kɛ̀ núu a lɛ̀ɛ ŋuma kɛ̂i da pà dí gáa naa dí pɛlɛ namu kɔi a lɛ̀ɛ la zu ŋuma núui a saa, gɛ ni bàa mɛni fé ǹuui tí baai m̀â.

3A kɛ̀ daa-tulɛi káa niî ŋùma ǹúui ǹyêei a vúlu, a nɛ̃ɛ ma é ké a niŋa, wɛlɛ-sôo kpaa máŋ ƀála, fɛ̂ɛ ŋ̀uma-nuui tí é zɛŋ tí è ŋumai ké feerɛ é dɛ̀ɛ pôlu.

4“À kɛ̀ da ŋ̀úma-nuu sòŋ gɛ́ pɛ́rɛ wòlo a kpíni, mu-sãa ŋúma mɛni mà, da lɛ̀ɛ nôkwai da bàa, gɛ̀ ní mɛni da fé bàa-mɛni su. Kɛ́lɛ da zòŋ a ɣele-ƀɔɔ, da bàa, gɛ̀ ní bàa m̀ɛni káa ǹúui tí baai m̀â.

5“À kɛ̀ kpâlaŋ-namui a ŋɔtaa-tulɛ-ŋai pù ŋɔkpâlaŋ ŋá a gɛɛ dí kala míi naa, kɛ́lɛ dí ŋ̀ɛlii tée díli kpâlaŋ da kpɛ́ni ŋá dí nàa mii, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ daa-tulɛ-namui é ŋɔkpâlaŋ ŋá-sãai ǹɛ́lɛɛ-ŋai tɛ́ɛ gbâlaŋ tí ǹâmu pɔ́.

6“À kɛ̀ núu à ŋɔŋ tòo ŋɔŋ é kala kpala soŋ é lɛ́ɛ gérenîi é seri mɔlɔŋ kɔlɔŋ-ma é géreŋ, kpaa máŋ é mɔlɔŋ-kpalaŋ kéreŋ, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ ǹúui ŋɔŋ tòoi, é vela-fei ké.

7“Núu à sɛŋ-kao tɛ̀ɛ m̀arâŋ-nuu pɔ́ ǹâai kɛ̂i, kpaa máŋ sɛŋ-kpanaŋ da kpɛ́ni, núu da é ŋúma, gɛ̀ ní da ŋ̀úma-nuui sòŋ, fɛ̂ɛ é gɛ́ feerɛ é dɛ̀ɛ pôlu ǹâmu pɔ́.

8À kɛ̀ da wàla ŋuma nuui káa, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ ǹúui kɛ̀ m̀araŋ-nuui kɔ̃liŋ laai kɛ̂i é pá Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ é vóo dí gáa à kɛ̀ ǹyaa fé m̀arâŋ-nuui kɔ̃liŋ sìɣe ní.

9“Laa-saa à tòo nûa loai kɔ̃liŋ mɛni ma, a nɛ̃ɛ ma kpîŋ é ké a niŋa, wɛlɛ-sôo, ƀála, seɣe kpaa máŋ sɛŋ da kpɛ́ni-ŋa nyii láŋ, a kɛ̀ núu a mò ǹyɛɛ bɔ́ɔ ƀa diai, fɛ̂ɛ maa-

© 2014 Bible Society in Liberia.

ƀelai dí pá Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ. Ǹúui nyii m̀ɛnii káa a zɔŋ, fɛ̂ɛ maa-nuui é m̀arâŋ-nuui kɔ̃lîŋ kɛ́ feerɛ é dɛ̀ɛ bɔ́ pôlu.

10"À kɛ̀ núu à niŋa tɛ̀ɛ m̀arâŋ-nuu pɔ́ dɔɔ-mɛni ma, kpaa máŋ wɛlɛ-sôo, kpaa máŋ ƀála, kpaa máŋ taa-tulɛ da kpɛ́ni, maa-taa-tulɛi a sàa, kpaa máŋ da ŋ̀wana, kpaa máŋ núu da kpɛ́ni a zòŋ é lí la núu da fé gáa ní,

11gɛ̀ ní fɛ̂ɛ ǹúu feerɛi tí dí difoo Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ a gɛɛ daa-tulɛ-namui é gáa à kɛ̀ maa nuui fé gɔ̃liŋ síɣe ní. À kɛ̀ vé ziɣe ni, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ nɔ daa-tulɛ-namui é ǹyée sée ŋ̀óo mu, m̀arâŋ-nuui fé ŋɔtaa-tulɛ da tɛ̀ɛ.

12Kɛ́lɛ à kɛ̀ dí daa-tulɛi ŋùma ǹyêei, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ é da tɛɛ pôlu ǹâmu pɔ́.

13Kɛ́lɛ à kɛ̀ lɔɔ-fɛnɛ-sãa ƀé zòŋ, fɛ̂ɛ é pá a gbua a gɛɛ dí gɔ́lɔŋ. Vé a sɛŋ é daa-tulɛi fela-fei kɛ́ nyii lɔɔ-fɛnɛ-sãa dí zòŋ.

14"Núu à taa-tulɛ síɣaŋ sòŋ m̀arâŋ-nuu yêei, da daa-tulɛi ŋwàna, kpaa máŋ à sàa daa-tulɛ-namui ŋɛ́i pôlu, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ daa tulɛ síɣaŋ-soŋ-nuui é vela-fei kɛ́.

15À kɛ̀ ǹâmu à kɛ̀ naa, vé a sɛŋ a gɛɛ daa tulɛ síɣaŋ-soŋ nuui é vela-fei kɛ́. Gáa a síɣaŋ-taa-tulɛ. Ǹyaŋ à làŋ, zɔ̃ɔ káa nɔ́ a síɣaŋ taa-tulɛ sɔ̃ɔ.

Dɔ̂ŋ-ŋai díkaa tûa-pere mɛni ma da Ɣâla tua kɛ́-pere

16"À kɛ̀ surɔ̂ŋ à nɛnî kpela nyii ve nîi lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ ni líi pène a gɛɛ é lɔ́ la pɔ̂rɔŋ nyii dífe nîi gɔli-kao láa níi, fɛ̂ɛ maa-surɔŋ é maa sɛŋ kɔlɛ é gula a nɛnî.

17Kɛ́lɛ à kɛ̀ nɛnîi ǹâŋ à wàla fáa a gɛɛ é dɛ̀ɛ zurɔ̂ŋ tí pɔ́, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ zurɔ̂ŋ é sɛŋ-kao kɔlɛ ǹaŋ nuui mâ é seri nɛni-kpela kula sɛŋ-kao su.

18"Ífe wúlu-nɛni lɛ̀ɛ ɣele ma.

19"Núui kélee à lɔ pɔ̂rɔŋ a fɛnɛ-sɛŋ, fɛ̂ɛ dí maa núui páa.

20"Ǹúui kélee a sâla kùla ɣâla da kpɛ́ni mâ é kúla ḿbôlu Ńyãai Yâwɛɛ, fɛ̂ɛ dí maa ǹûui tí páa.

21"Káfe ŋɔ̃ya sòŋ a nyɔ́mɔɔ kpaa máŋ ká mɔ̃lɛ. Kpɛ́ni fêi, ká kɛ̀ a ŋɔ̃ya-ŋa Ize lɔii su.

22Káfe pɔɔ-nɛni sòŋ a nyɔ́mɔɔ kpaa máŋ tee-loŋ.

23Ka dísôŋ a nyɔ́mɔɔ, ǹyaŋ da wɔ̀lɔ ḿâ, ŋa pâi díwɔlɔ-woo mɛnîi,

24gɛ̀ ní níi a pâi ŋwânai ŋá kápaa kɔ̂i, kánɛyâai dí lɛ́ɛ a pɔɔ-nɛyaa, kánîa-pɛlɛɛi dínâŋ-ni difa ŋɔ́nɔ kɛ̀ mà.

25"Ƀà sɛŋ-kao kpa pìli ŋánûai da ma nyii gôloɔɔi ífe gɛ̀ yɛ̂ɛ sɛŋ-kao kpa pili-nuu. Ífe gêni làa ma.

26À kɛ̀ íkɔlɛ-ma-nuu à ŋɔseɣei sèe íyêei a sɛ́ɣɛ sɛŋ-kao ŋuŋ mu, fɛ̂ɛ í dɛ́ɛ bɔ́ pôlu vólo-kaoi é lɛ́ɛ toôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Kpɛ́ni fêi, gbono mɛi pɛlɛ-sɛŋ nɔ́ ká tí nyii a gbonoi fãai. Seɣe da kpɛ́ni fé naa a gɛɛ é bɛlɛ mɛi. À wɔ̀lɔ ḿâ a gɛɛ ŋá kpɔ́ŋ m̀a, ŋa pâi ŋ̀óo mɛnîi ŋá kpɔ́ŋ mà. Kpɛ́ni fêi, ŋ̌gaa a Maloŋ-kâa-ɣala.

28“Ífe lòno a nyɔ́mɔɔ é pîlaŋ Ɣâla ma. Ífe ínûai túɛ-nuu làraŋ.

29“Pá a í mii-sãa sama-sɛŋ, kpele-sɛŋ sama-sɛŋ, da ɔle-wulɔ sama-sɛŋ, a tãi gáa a sɛŋ í dítɛɛ lai. “Íloŋ-surɔ̂ŋ maa-ŋuŋ tɛ́ɛ ḿbɔ.

30Fêɛ í íniŋa-ŋai da íƀala-ŋai dílônii maa-ŋuŋ sirɛ-ŋai tɛ́ɛ ḿbɔ bere-sîi tí su. Dí lɛ́ɛ dílee-ni dîa a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, mɛi saaƀa-ɣelei í dítɛɛ ḿbɔ.

31“Kákaa a ŋánûa maa-waa-ŋa. Mɛni ma káfe taa-tulɛ mii nyii lɔɔ-fɛnɛ-sãa dí zòŋ. Ka maa-fɛnɛ-sɛŋ píli ŋ̀îla-ŋai dîɛ.”

Ɛsedɔ 23

Tɔ̃yâ da tenîŋ-mo-laa

1“Ífe wôya koraŋ-mo tòo. Ífe kpɔ̀ŋ núu mâ a wôya sere-faa-kɛɛ a kɛ̀ ŋɔmɛni fé lɛ́lɛ ní.

2Ífe fàa núu támaa wóo ma a gɛɛ í mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ kpaa máŋ í wôya sere-faa-kɛ̀ nɔ́ a gɛɛ í núu támaa líi láa.

3Ífe tɔ̀ɔ kôlo nuu pôlu a wôya-pere a ŋɔmɛni ƀó-tãi.

4“À kɛ̀ ƀà íkpɔara-nuu ŋɔniŋa kpaa máŋ ŋɔwɛlɛ-sôo kàa gɛ́ pù, zoŋ í pá la bɔ́ pôlu.

5À kɛ̀ ƀa íkpɔara-nuu kàa ŋɔwɛlɛ-sôoi a tôo a kpîri, ífe tɛ̀ɛ mà. Kpɔŋ mà ká mu siɣe.

6“Ífe kôlo nuu ŋɔtɔ̃yâi làŋ ŋɔmɛni ƀóɔɔ su.

7Ífe mɛni kpala pɛ̀lɛ núu ma. Ífe ǹúui pàa nyii zɔŋ fé bàa-mɛni sui. Kpɛ́ni fêi, ǹúui a m̀ɛni nyɔ́mɔɔ sii-ŋai ŋí kɛ̂i, ŋa pâi ŋɔmɛnii ŋá teêi.

8Ífe yee-pɛlɛ ǹá sɛŋ-kao sòŋ. Kpɛ́ni fêi, yee-pɛlɛ ǹá-sɛŋ-kao a mɛni ŋá-tee-nuu kɛ̀ ŋ̀ɛ́i é pú, va dɔ̃yâ-nuui ŋɔtɔ̃yâi ƀò.

9“Káfe tùa a ŋɔ̃ya a nyɔ́mɔɔ. Ká ŋɔ̃ya ŋɔkili-ŋa-siai kɔ́lɔŋ. Kpɛ́ni fêi, ká kɛ̀ a ŋɔ̃ya Ize lɔii su.

Góraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ da ŋ̀ele-kûui ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi

10“Ƀa pâi sí-sɛŋ sîi ílɔii mâ a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi da í m̀a kúla.

11Kɛ́lɛ góraŋ mɛi feerɛ-ɣelei fêɛ í ǹɛɛ naa é vii tɔ́ɔ. Ífe sí-sɛŋ sii da kélee sì naa. Gôlo-ƀelai da pɔ̂ri dílaa miî naa, vɛnɛ sãai dí gbéli míi. Gɛ́ tí máŋ a íkpɔmɔ ƀa-kpalaŋ da íƀa-wuru-kpalaŋ.

12“Ítii-ŋai kɛ́ a fólo lɔ́ɔlu mɛi da. Í ífii tɔ́ɔ a mɛi feerɛ-ɣelei, a gɛɛ íniŋa-ŋai da íwɛlɛ-sôo-ŋai dí dífii tɔ́ɔ, íluɛ-ŋai da íŋɔ̃ya-ŋai dí tóo díkɔlɔ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13“Ka káwoli tɔ́ɔ mɛni-ŋai kélee dîa ŋa m̀ɔ́ kâai. Káfe ɣâla da kpɛ́ni fɛ̀li. Káfe máŋ kpîŋ dílaa tòli.

Gúu kpaya-kpaya saaƀai

(Ɛsedɔ 34:18-26; Dutɛrɔnome 16:1-17)

14“Ka kúu kɛ́ m̀â saaƀa kóraŋ tɔnɔ su.

15Ka dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi maa kûui mɛi káa. Yɛ̂ɛ berei nɔ́ ŋá m̀ɔ́ la kâai, ka dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi míi a ɣele-kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tãi ma ŋá nɛ̀ Abi-ɣaloŋ sui. Kpɛ́ni fêi, ka kùla Ize lɔii su maa-ɣaloŋ tí su. Núu da fé pà ŋɛ́i a ǹyée fôlo.

16“Ka kámii-sãai tée-tãi maa-kûui mɛi káa nyii gáa a kási-sãai m̀á maa-ŋuŋ kámɔ̃lɛi pôlu mai. “Ka gúui mɛi káa nyii gáa a kákpɔmɔ-ƀa da káwuru-ƀa kula-kûui a góraŋ kpɛɛ ŋái.

17Káai a zinâai fɛ̂ɛ ká tɔ́ɔ ŋɛ́i-tuɛ ǹyãa Yâwɛɛ Káɣâlai gîe saaƀa kóraŋ tɔnɔ su a gúu-ŋai ŋí dítãi.

18“Kà kɛ̀ taa-tûlɛ kulâi a sâla m̀ɛni ma, ká fé gùla a kpólo nyii tɛ́-sɛŋ káa zui. Zâla suai ŋ̀úlɔ da fé lɛɛ naa ɣele é bɔ́ mà.

19“Kási-sãai m̀á maa-ŋuŋ nyii ǹɛ̂lɛi ká pá la Yâwɛɛ Káɣâla ŋɔpɛ́rɛi mu. “Káfe ƀoli-loŋ ɣìli a ǹee ŋíni-ya.

Kono-tee da lia-woo

20“Ka gáa ŋa pâi ŋákelai tɛ̂ɛi é tɔ́ɔ kátuɛ é kámɛi káa berei mâ é pá a káa ƀɛ́i ŋa nàa kpɛtɛi.

21Ka káwoli tɔ́ɔ mà ká ŋ̀óo mɛni. Káfe ŋ̀óo sîa tòo. Kpɛ́ni fêi, gáa tíi kɛ̂i ǹáai su. Vé pâi kásɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ̂i.

22Kɛ́lɛ à kɛ̀ kà ŋ̀óo mèni, ká mɛnii kélee kɛ́ a mò kâai, gɛ̀ ní ŋa pâi kɛ̂i a kákpɔara-ƀelai díkpɔara-nuu, ŋá tɔ́ɔ diai dîa da tɔ̂ɔ kâai.

23Ŋákelai a pâi tɔ̂ɔi kátuɛ é pá a káa Amɔra-ŋai dílɔii, Ita-ŋai, Pɛriza ŋai, Keena-ŋai, Iva-ŋai da Zɛbusi ŋai dílɔii su, ŋá dísu kara.

24Káfe pɛ̀lɛ díɣâla-ŋai kɔ́ɔ mu kpaa máŋ ka dífɛli kpaa máŋ ka tûa yɛ̂ɛ dîa. Kɛ́lɛ ka díɣâla-ŋai kélee su kara ká díkɔni-ŋai wólo nyii-ŋai da dísiɣe a maa waai.

25Ka m̀vɛli ǹyãai a Yâwɛɛ Káɣâlai. Ŋa pâi lûwa lâai kâa mii-sɛŋ mɛni ma da yá, ŋa kɔlɔ-fela sii kélee kúla kásama.

26Nɛni da kélee koo fé pâi karâi kálɔii su. Díkelee da pâi lóŋ maa-sɔlɔ ƀôi. Ŋa pâi kálɛ̂wo lâai kôyaai.

27“Diai kélee da tɔ̂ɔ kâai ŋa pâi díkɛ̂i dí yao m̀â. Diai kélee ka kɔ́ dípɔi, ŋa pâi díkili ŋá tɛ̂i. Ŋá kákpɔara-ƀelai kɛ́ dí pú ká tuɛ.

28Ŋa pâi yao tɛɛ̂i kátuɛ nyii pâi Iva-ŋai kpɛ̂i kátuɛ da Keena-ŋai é pɛ́lɛ Ita-ŋai dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Fé pâi díkpêi kóraŋ tɔnɔ yée mu ǹɔii fa lá lɛ̀ɛ la a vólo, lɔɔ sua ŋai dí táma naa kámɛni ma.

30Ŋa pâi díkpêi naa a bɛlɛ-pɛlɛɛ é lɛ́ɛ la zu ka ƀûu ƀó ǹɔii é kɛ́ a kápɔɔ.

31Ŋa pâi kálɔii ŋɔkɔyaŋ-perei lêi é síɣe Ǹyúo Kpɔ̂lui ma é lí Felesia-ŋai dílɔii mâ pere. É kúla vɛ̃ɛ-kpâlaŋ mâ é seri Yufeletii Ya-leei mâ. Ŋa pâi wála-wala tɛɛ̂i kápɔ ǹɔii-namelai mɛi a gɛɛ ká díkpɛ dí kúla káŋɛi.

32Káfe kákono tèe díyêei kpaa máŋ díɣâla-ŋai.

33Dífe sèe kálɔii su dífa laa kákɛ la ká sɔnyɔ̂ŋ kɛ ŋɛ́i-tuɛ. Kà díɣâla-ŋai fɛ̀li, da pâi kákêi kásu é kara."

Ɛsedɔ 24

Dí Gbanaŋ-wooi ŋá ɣiri

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, "Ka Eelɔŋ, Nada da Abiu ka pá ḿbɔ ǹyéei ma. Ka Eezuɛ nuu-pɔlɔ-ŋai buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ síɣe ka dia-ni ká pá ká tɔ́ɔ kwaa kôyaa ma ká ḿvɛli.

2Mose ǹyaa tɔnɔ é lɛ́ɣɛ ŋ̌gɔlɛ, kɛ́lɛ ǹúui, kpéli-ŋai dífe lɛ̀ɣɛ ŋ̌gɔlɛ. Da núu da dífe pà ǹyéei ma."

3Nya ƀe Mose è pà é Yâwɛɛ wóo-ŋai da ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai su kula ǹûai dîa. Ǹûai kélee dí Mose wóo su tòo dîyɛɛ mai, "Mɛni-ŋai kélee Yâwɛɛ è mòi kwa pâi gɛ̂i."

4Mose è Yâwɛɛ wóo-ŋai kélee pɔ̃yɛ. Nya ƀe è mu sìɣe a ɣele-wala pɛpɛ é Ɣâla-teƀele kpɛtɛ ǹyéei koo mu. È kɔni puu káo feerɛ tɔ́ɔ naa a kili-too-ŋa yɛ̂ɛ berei Eezuɛ-ŋai dísuu puu káo feerɛi káa lai.

5Mose è Eezuɛ nyáŋkpa-ŋa tɛ̀ɛ nyii-ŋai kéreŋ sala kùla naa dí laoi-laa sala kula a niŋa-sirɛ Yâwɛɛ mai.

6Nya ƀe Mose è ǹiŋa ŋãai da pù sɛŋ-folo-ŋa su é da táa ŋ̌âla-teƀelei ma.

7È Gbanaŋ-wooi maa kɔlɔi sìɣe é ǹóno ǹûai kélee dí mɛni. Nya ƀe dí mò dîyɛɛi, "Mɛni-ŋai kélee Yâwɛɛ è mòi kwa pâi gɛ̂i kú ŋ̌óo mɛni."

8Nya ƀe Mose è niŋa ŋãai siɣe é dáa ǹûai dîa ǹyɛɛi, "Gbanaŋ-wooi maa ŋãai ká ŋí nyii Yâwɛɛ è gɛ̀ káyêei yɛ̂ɛ berei ŋ̌óo-ŋai ŋí kélee káa lai."

9Mose, Eelɔŋ da Nada é pɛ́lɛ Abiu ma dí lì da Eezuɛ nuu-pɔlɔ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ǹyéei ma.

10Dí Eezuɛ-ŋai Díɣâlai kàa. Sɛŋ da è kɛ̀ Ɣâla kɔ́ɔ mu gɛɛ yɛ̂ɛ kɔni-ƀela buluŋ kɛ́ɛ, nyii kɛ̀ a ma ponoɔɔ yɛ̂ɛ ɣele-kɔlɔŋ.

11Ɣâla fé ǹyée pɛlɛ ní Eezuɛ-ŋai túɛ-ƀelai dîa. Dí Ɣâla kàa, dí dílaa mii dí díkpele da dîa-ni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Mose káa Sana Yeei ma

12Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Tɛ́ ḿbɔ naa ǹyéei ma í maa kpɛ́ŋ naa. Ŋa pâi kɔni-ƀela-ŋa tɛɛ̂i ípɔ nyii-ŋai ŋá dɔ̂ŋ-ŋai pɔ̃yɛ dîa ǹûai ténin tɔɔ-mɛni mai.”

13Nya ƀe è mu sìɣe da ǹyée-mu-ǹúui Zasua dí tɛ́ Ǹyéei maa waai ma.

14Mose è mò ǹúu pɔlɔ-ŋai dîa ǹyɛɛi, “Ka kúmaa kpɛ́ŋ ƀɛ́ é lɛ́ɛ la zu kú pá pôlu. Eelɔŋ da Ɔ̂ɔ díkaa kákɔlɛ. Laa-saa à tèe kásama ka lí dípɔ.”

15Nya ƀe Mose è tɛ̀ ǹyéei ma, ŋ̀ele-kɔlɔŋ-kolei é ǹyéei mɛi pɛ́lɛ.

16Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è yèŋ Sana Yeei mâ. Ǹ̀ele-kɔlɔŋ-kolei è ǹyéei mɛi pɛ́lɛ a fólo lɔ́ɔlu mɛi da. Mɛi feerɛ ɣelei Yâwɛɛ è Mose tòli é kúla ŋ̀ele-kɔlɔŋ-kolei su.

17Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è kɛ̀ Eezuɛ-ŋai ŋɛ́i yɛ̂ɛ ŋɔŋ ƀé ǹyéei ma kêrenii.

18Nya ƀe Mose è lɔ̀ ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei su é tɛ́ ǹyéei mâ. È kɛ̀ naa a ɣele-kûu buu náaŋ da kpíni-kûu buu náaŋ.

Ɛsedɔ 25

Zua-kɔlɔ seɣe pɛrɛi maa sama-sɛŋ

(Ɛsedɔ 35:4-9)

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

2“Ǹ̀mó Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ dí sama-sɛŋ tɛ́ɛ mɛ̂ni ma. Diai kélee ŋ̀wɛ̂lii dí dɛ́ɛ a lii-nɛ̃ɛi dí dɛ̀ɛ ípɔ.

3Ǹ̀yaŋ zama-sãai ká ŋí da pâi dɛɛ̂i. Gôo, kane da ƀara.

4Seɣe kɔle nɛnɛ-fɛfɛɛ, yee buluŋ kɛ́ɛ, yee kpɔ̂lu mù tɛiɣɛɛ, da ƀála-leɣa kpɔlu, seɣe kɔle nɛnɛ-fɛfɛɛ lɛ́lɛɛ, seɣe nyii dí gbɛ̀tɛ a ƀoli-lêɣai,

5ƀála kɔlɔ pâa nyii dí bɔ̃yɛɛ tôo a gbɔlu, ƀoli kɔlɔ nyii dí bɔ̃yɛɛ tôo a gbɔlu, da kpitili ƀela,

6wúlɔ nyii gáa laŋpo-ŋai mɛni mai, sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ nyii gáa ŋ̀úlɔi da bù núu-ŋûai mɛni mai, da nyii gáa kéreŋ sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ mɛni mai,

7kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa da maa ɣîri-sãa sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa nyii-ŋai díkaa zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi ŋɔmaa-ɣiri seɣe-ŋai mɛni mai.

8Ǹ̀mó dîa dí kwaa ma waa mâ kpɛ̀tɛ maa mɛni ma a gɛɛ ŋá kɛ́ naa dísama.

9Berei ŋa pâi môi la kâa a gɛɛ ká ŋ̀ásua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai tɔ́ɔ la da mu-sãa kéleei, bere ƀé ká dɔɔ la.”

Gbanaŋ-woo-kɛɛ Maa-kãlai

(Ɛsedɔ 37:1-9)

10Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa gãlai kpɛ̀tɛ a kpitili-ƀela nyii ŋɔkôyaa é kɛ́ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni náaŋ, ŋɔŋa-kɛtɛ kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ-ƀɔlɔnii feerɛ, ŋɔmɛi kôyaa kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ-ƀɔlɔnii feerɛi

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Ka gôo pú bôlu-pere da zu-pere. Ká gôo tínaŋ ma ká doo gîei.

12Ka gãlai siɣe-sãai kpɛtɛ a gôo, ká dípu gãlai kpóŋ ŋá, m̀éla naaŋɔɔ ma. Veerɛ é ké m̀éla dɔnɔ ma, veerɛ ké ɓo m̀éla kpélii ma.

13Ka wúru kôyaa feerɛ kpɛtɛ a kpitili, ká gôo pú dîa.

14Ka ŋ̀úru kôyaa-ŋai ló gãlai siɣe-sãai su a gɛɛ ká ziɣe la.

15Ǹúru kôyaa-ŋai dí lɛ́ɛ gãlai siɣe-sãai su. Káfe díkula naa.

16Gɔni ɓela-ŋai dôŋ-ŋai pɔ̃yɛ̂ɛi diai, nyii-ŋai ŋa pâi dɛɛ̂i kápɔi, ka dípu gãlai su.

17“Ka gãlai mɛi pɛ́lɛ-sɛŋ kpɛtɛ a gôo tee-tee, ŋɔ ŋa kɛ̂tɛ é ké a kɔ́ɔ-ɓɔlɔni feerɛ.

18Ka ɣâla-taa kooŋ-sãai pɔkɔɔŋ feerɛ kpɛtɛ a gôo ká díɣale a kpɔ́kpɔ gãla lá tɛ́-sɛŋ gwaa feerɛ ma.

19Dɔnɔ é ké gãlai lá tɛ́-sɛŋ gwaa tɔnɔ ma, gbéli ké ɓò gwaa tɔnɔ ma. Gãlai lá tɛ́-sɛŋ da bɔkɔɔŋ-ŋai dí ké nɔ́ a díkpɛtɛɛ a gôo tɔnɔi.

20Bɔkɔɔŋ-ŋai koôŋ é sâla gãlai lá tɛ́-sɛŋ mɛi a gɛɛ dí mɛi pɛ́lɛ a díkoôŋ, díŋɛi páa díkîe-ni pɔ́-pere díkɛ gãlai lá tɛ́-sɛŋ kâa.

21Gɔni-ɓela feerɛi ŋa pâi dɛɛ̂i kápɔi ká bú gãlai su, ka gãlai lá tɛ́-sɛŋ pɛlɛ ǹá.

22Ŋa pâi ŋ̌gbîŋ lêi naa yâ. Ŋa pâi lônoi ípɔ gãlai lá tɛ́-sɛŋ mɛi ŋ̀âla-taa kooŋ-sɛŋ pɔkɔɔŋ-ŋai loai é pîlaŋ ŋátôŋ-ŋai kélee dîa ŋa pâi dɛɛ̂i ípɔ Eezuɛ-ŋai mɛni mai.”

Teɓelei gáa gbólo maa waai mɛni mai

(Ɛsedɔ 37:10-16)

23“Teɓelei kpɛtɛ a kpitili-ɓela, ŋɔkôyaa é ké a kɔ́ɔ-ɓɔlɔni saaɓa. Ŋɔŋa-kɛtɛ é ké a kɔ́ɔ-ɓɔlɔni tɔnɔ da gbûra, ŋɔmɛi-koya ké ɓò a kɔ́ɔ-ɓɔlɔni feerɛ.

24Gôo pú ŋ̀á í gôo karaŋ tínaŋ ma é doo gîei.

25Wúru-ɓela láa teɓelei wóli lá nyii ŋɔŋa-kɛtɛ káa a núu yée ŋá tɔnɔ, í dínaŋ ma. Gôo tínaŋ ŋ̀úru-ɓelai ma í doo gîei.

26Teɓelei siɣe-sɛŋ kpɛtɛ náaŋ a gôo í dípu teɓelei zônoŋ náaŋ su tɛi-tɛi ɓɛ́i-ŋai teɓelei kɔ́ɔ-ŋai díkaa naai.

27Teɓelei siɣe-sãai nyii-ŋai díkaa ŋ̀úru kôyaa-ŋai mɛni ma teɓelei siɣe-mɛni mai, fɛ̂ɛ dí ké ŋ̀úru-ɓelai kɔlɛ nyii dínaŋɔ̂i teɓelei wóli lái.

28Wúru-ŋa kpɛtɛ a kpitili í gôo pú dîa nyii-ŋai pâi kɛ̂i a teɓelei siɣe-wuru-ŋai.

29Peleti-ŋa kpɛtɛ, kɔ̂pu-ŋa, sane-ŋa da kawulu-ŋa, dí ké a tíi ké sãa gbele-sɛŋ salai maa mɛni mà. Fɛ̂ɛ dí gélee kpɛtɛ a gôo tee-tee.

30Gbólo maa waai pú teɓelei ma ŋɛ́i-tuɛ a tãi kélee.”

Laŋpo see-wuruii

© 2014 Bible Society in Liberia.

(Ɛsedɔ 37:17-24)

31Laŋpo see-wûru kpɛtɛ a gôo tee-tee. Gɔ́ɔ da gbono ɣále a kpɔ́kpɔ, í wúru-poa pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛtɛ gbono ma a màa ɣiri-sɛŋ.

32É dãɣa lá kúla mà lɔ́ɔlu mɛi da, zaaƀa kɛ́ ƀò m̀éla tɔnɔ ma, zaaƀa kɛ́ ƀò m̀éla kpéli ma.

33Kɔ̂pu saaƀa kpɛtɛ í dísee dãɣa-ŋai kélee ŋá tɛi-tɛi. Kɔ̂pu-ŋai ŋí díkɛ yɛ̂ɛ ama-wuru-poa.

34Kɔ̂pu náaŋ kpɛtɛ yɛ̂ɛ ama-wuru-poa í dísee laŋpo see-wuruii kpîŋ ŋá.

35Wúru-ŋɛi-loŋ kpúlɔ tɛi-tɛi kpɛtɛ dãɣai zaaƀa mu laŋpo see-wurui kpono mâ ḿela feerɛ mà dãɣa-ŋai mú-pere.

36Laŋpo see-wurui da kɔ̂pu-ŋai é pɛ́lɛ dãɣa-ŋai dîa dí kɛ́ nɔ́ a díkpɛtɛɛ a gôo tɔnɔ. Díkelee dí kɛ́ a díɣaleɛɛ a kpɔ́kpɔ.

37Laŋpo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kpɛtɛ laŋpo see-wuruii mɛni ma. Dísee ŋ̀á a gɛɛ dísoŋ a pɔ̂ri dúɛ-pere ponôi.

38Laŋpo maa tîi kɛ́-sãai dí kɛ́ a díkpɛtɛɛ a gôo.

39Laŋpo see-wuruii da gbɛtɛ-sãai kélee kpɛtɛ a gôo tee-tee nyii ŋɔwuyɛ káa a pãŋ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu.

40Tãi siɣe a gɛɛ í díkɛ yɛ̂ɛ berei ŋá nɛ̀ la yâ ǹyéei mai.

Ɛsedɔ 26

Zua-kɔlɔ seɣe pɛ́rɛi

(Ɛsedɔ 36:8-38)

1“Ka Ŋ̀ásua kɔ̂lɔ seɣe pɛrɛi tɔ́ɔ a seɣe-ƀela puu nyii-ŋai balâai a yee buluŋ kɛ́ɛ, yee-kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ƀála-leɣa kpɔ̂lui. Ŋ̀âla-taa kooŋ-sãa pɔkɔɔŋ-ŋa dí kɛ́ a díkpɛtɛɛ dîa a ǹélɛɛ.

2Zeɣe-ƀela-ŋai dɔnɔ ŋɔkɔ̂ya é kɛ́ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni náaŋ da gbora. Ŋɔŋa-kɛtɛ kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni lɔ́ɔlu mɛi da. Zeɣe-ƀela-ŋai ŋá é kɛ́ a bɔrɛɛ.

3Ǹɔ́ɔlu sɔ́lɔ gîe ma í ǹɔ́ɔlui kpéli sɔ́lɔ gîe ma máŋ.

4Sɛ́lɛŋ kpɛtɛ zeɣe-ƀela lɔ́ɔlu sɔ́lɔɔ gîe ŋâi maa-ŋuŋ dɔnɔ mà a seɣe-ƀela buluŋ kɛ́ɛ. Gɛ́ ŋɔ́nɔ tí a zeɣe-ƀela lɔ́ɔlu sɔ́lɔɔ gîe ŋâi veerɛ-ɣelei.

5Zɛ́lɛŋ-ŋai dí káa zeɣe sɔ́lɔɔ gîe ŋá feerɛi-ŋai ŋí mai dɔnɔ ŋɔi é kɛ́ buu lɔ́ɔlu, gbélii ŋɔi kɛ́ ƀò buu lɔ́ɔlu. Fɛ̂ɛ zɛ́lɛŋ-ŋai ŋí dí kɛ́ díkîe-ni ténin̨ ma.

6Gôo kpua buu lɔ́ɔlu kpɛtɛ í díkolo kɛ́ dîa a gɛɛ dí zeɣe feerɛi m̀éla kélee sée gîe ŋá a gɛɛ bɛ́rɛi é kɛ́ a pɛ́rɛ tɔnɔ.

7“Seɣe ƀela puu káo tɔnɔ kpɛtɛ máŋ a ƀoli-leɣa í Bɛ́rɛi mɛi pɛ́lɛ la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Zeɣe ƀela-ŋai ŋí dɔnɔ ŋɔkôya é ké a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni lɔ́ɔlu ŋɔŋa-kɛtɛ ké ƀò a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni lɔ́ɔlu mɛi da. Fɛ̂ɛ zeɣe ƀela puu káo tɔnɔɔi ŋí kélee dí ké a dípɔriɛɛ.

9Ǹɔ́ɔlu sɔ́lɔ gîe ŋá. Í ǹɔ́ɔlu mɛi dai sɔ́lɔ gîe ŋá. Zeɣe ǹɔ́ɔlu mɛi dai í dísɔ̀lɔ gîe ŋái, bɛlɛ gîe lá í bɛlɛ Bɛ́rɛi mɛi é sêleŋ ŋéi-tuɛ mɛi.

10Sɛ́lɛŋ buu lɔ́ɔlu kpɛtɛ zeɣei maa-ŋuŋ m̀éla dɔnɔ mà, í sɛ́lɛŋ buu lɔ́ɔlu kpɛtɛ veerɛi m̀éla dɔnɔ mà.

11Ƀara buu lɔ́ɔlu kpɛtɛ í díkolo ké dîa, í dípili zɛ́lɛŋ-ŋai su a gɛɛ zeɣe feerɛi ŋí m̀éla veerɛ é sée gîe ŋá dí ké a seɣe tɔnɔ.

12Zeɣei nyii pâi lɛɛ̂i, zɛ̂lɛŋ Bɛ́rɛi pôlu-pere é seri gɔ́ɔ tɔ̂i.

13Zeɣei wóli é sɛ̂lɛŋ Bɛ́rɛi m̀éla veerɛ mà yɛ̂ɛ kɔ́ɔ-ƀɔlɔni tɔnɔ a gɛɛ é mɛi pɛ́lɛ.

14“Bɛ́rɛi mɛi-pɛlɛ-sɛŋ feerɛ kpɛtɛ máŋ. Dɔnɔ é ké a ƀála-sirɛ kɔlɔ pâa nyii bɔ̃yɛ tɔɔɔ a gbɔlu. Mɛi pɛ́lɛ-sɛŋ veerɛ-ɣelei é ké a sua-kɔlɔ pâa lɛ́lɛɛ.

15“Bɛ́rɛi pîlaŋ-wuru-ŋai ké a kpitili.

16Díkôyaa é ké a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni puu káo lɔ́ɔlu, díŋa kɛ̂tɛ ké ƀò a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni feerɛ.

17Ǹǰúru-ŋai tɔ́ɔ gîe-ni kɔlɛ feerɛ-feerɛ í gbamo a wúru-ƀela kpua-kpua. Bɛ́rɛ pîlaŋ-wuru-ŋai kélee ké tí.

18Ƀà kɛ̀ bɛ́rɛ-wuruii pîlanii, buu feerɛ pîlaŋ seɣai-pere.

19Bîleki buu náaŋ kpɛtɛ a káne í lóa tée gélee su tɛi-tɛi. Dísee bɛ́rɛ-pîlaŋ wûru buu feerɛi kɔ́ɔ mu. Veerɛ sée ǹǰúruii dɔnɔ kɔ́ɔ mu a gɛɛ gɔ́ɔ veerɛ é lɔ́ zu.

20Bɛ́rɛ-pîlaŋ wuruii buu feerɛ pîlaŋ bɛ́rɛi ŋɔyá-ŋûa-pere ƀelai mâ.

21Bîleki buu náaŋ kpɛtɛ a káne, í veerɛ sée ǹǰúrii kélee kɔ́ɔ mu tɛi-tɛi.

22Wúru lɔ́ɔlu mɛi da pîlaŋ Bɛ́rɛi ŋɔseɣai-pere ƀelai mâ.

23Wúru feerɛ-feerɛ tɔ́ɔ Bɛ́rɛi pôlu sônoŋ feerɛi su tɛi-tɛi.

24Bɛ́rɛi sônoŋ-su wûru feerɛi ŋí dí ké a díŋa kɔlɛɛ díkɔɔ pîlanii pere, kɛ́lɛ dípuɔ díkîe ma dí kpɛɛ ŋá. Zônoŋ feerɛi su-wuru-ŋai dí ké tí máŋ. Maa nɛ̃ɛ̂i dí ké a Bɛ́rɛi zônoŋ-ŋa.

25Mɛni ma da pâi kɛ̂i a wúru lɔ́ɔlu mɛi saaƀa da bîleki puu káo lɔ́ɔlu mɛi da nyii-ŋai díkpɛtɛɛ̂i a kánei. Veerɛ a pâi kɛ̂i ǹǰúruii dɔnɔ mu. Veerɛ ké ƀò dɔnɔ mu.

26“Wúru kôyaa-koyaa puu káo lɔ́ɔlu kpɛ̀tɛ a kpitili-ƀela. Ǹɔ́ɔlu lâa bɛ́rɛ pîlaŋ wûru-ŋai ŋá Bɛ́rɛ-ƀelai dɔnɔ mâ tɛi-tɛ́i.

27Ǹɔ́ɔlu é ké Bɛ́rɛi pîlaŋ-wuru-ŋai ŋá Bɛ́rɛi-ƀelai dɔnɔ ma. Ǹɔ́ɔlu ké ƀò Bɛrɛ-pîlaŋ-wuru-ŋai ŋá bɛrɛ-ƀelai nyii gáa voloi-liî perei ŋá, Bɛ́rɛ-pôlu pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Ǹaa-ŋa wúruii nyii gáa zamɛi é ké a gôyaai dɛ̀ɛ bɛ́rɛ pîlaŋ-wuru-ŋai nyii-ŋai dí pîlaŋɔɔi Bɛ́rɛi-ŋɛ́i-tuɛ perei da bôlu pere ŋɔ-ŋai dîa, é siɣe bɛ́rɛ m̀éla tɔnɔ mâ é seri gberi ma.

29Gôo pú bɛ́rɛ pîlaŋ-wuru-ŋai dîa í ǹaa-ŋá wúru-ŋai soŋ-sɛŋ kpɛtɛ dîa a gôo. Gôo pú ǹaa-ŋá wûru-ŋai dîa máŋ.

30Bɛ́rɛi ŋí kpɛtɛ nɔ́ yɛ̂ɛ berei ŋá nɛ̀ la yâ ǹyɛ́ei mai.

31“Seɣe kpɛtɛ a yee buluŋ kɛ́ɛ, yee-kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ɓála-leɣa kpɔ̂lu. Ǹ̂ala-taa kooŋ-sãa pɔkɔɔŋ-ŋa dí ké a díkpɛɛ ma.

32Zeɣei sɛ̂lɛŋ wúru kôyaa náaŋ ma nyii-ŋai díkpɛtɛɛ̂i a kpitili-ɓelai. Gôo pú ǹ̂úru kôyaa náaŋ ŋí dîa í díkolo ké dîa. Bîleki náaŋ kpɛtɛ a káne í lóa tée zu í ǹ̂úru-koya náaŋ pîlaŋ zu.

33Zeɣei sɛ̂lɛŋ ǹ̂úru kôyaa-ŋai kólo ma bɛ́rɛi mu. Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa gãlai sée zeɣei pôlu pere, zeɣei a pâi Gwaa Maa Waai ma da Gwaa Maa Waai ŋɔkwaa maa Waai loai lâai.

34Gãlai mɛi pɛ́lɛ-sɛŋ pɛlɛ mɛi Gwaa Maa Waai ŋɔkwaa Maa Waai ma.

35Teɓelei sée zeɣei ŋɛ́i-tuɛ-pere í laŋpo-see-wuruii tɔ́ɔ nàa ŋɔseɣai-pere teɓelei ténin̨ ma í teɓelei sée nàa ŋɔyá-ŋûa-pere.

36“Seɣe kpɛtɛ Bɛ́rɛi láɓelei mɛni ma a yee buluŋ kɛ́ɛ, yee-kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ɓála-leɣa kpɔ̂lu. Maa nɛ̃ɛ̂i yɛrɛ-nuu é bɔ̃yɛ a ǹɛ́lɛɛ.

37Wúru kôyaa lɔ́ɔlu kpɛtɛ a kpitili-ɓela zeɣei ŋí mɛni ma í gôo pú dîa. Díkolo ké dîa a gôo. Bîleki lɔ́ɔlu kpɛtɛ a ɓara í lóa tée zu ǹ̂úru kôyaa-ŋai ŋí mɛni ma. Gôo pú dîa. Díkolo ké dîa a gôo. Bîleki lɔ́ɔlu kpɛtɛ a ɓara í lóa tée zu ǹ̂úru kôyaa-ŋai ŋí mɛni ma.”

Ɛsedɔ 27

Ǹ̂ala teɓelei

(Ɛsedɔ 38:1-7)

1“Ǹ̂ala-teɓelei kpɛtɛ a kpitili-ɓela. Ŋɔkôya é ké a kɔ́ɔ-ɓɔlɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra. Ŋɔŋa-kɛtɛ ké ɓò a kɔ́ɔ-ɓɔlɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra. Ŋɔmɛi-kôyaa é ké a kɔ́ɔ-ɓɔlɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra. Ŋɔmɛi-kôyaa é ké a kɔ́ɔ-ɓɔlɔni náaŋ da gbûra. M̀éla kélee é ké a bɔrɛɛ.

2M̀eɣêŋ kula ma zônoŋ naaŋɔɔ ma. M̀eɣêŋ-ŋai dí ké nɔ́ a díkpɛtɛɛ tɔnɔɔ da ǹ̂ala-teɓelei. Mɛi pɛ́lɛ a ɓara-ɓela.

3Sɛŋ-fólo-ŋa kpɛtɛ mɛni ma a gɛɛ ǹúui ké pù zu. Í sɔɓele-ŋa kpɛtɛ, sɛŋ-folo-ŋa, sua ɓɔ́-kɔli-ŋa da ŋɔŋ pú-pane-ŋa. Ǹ̂ala-teɓelei mu-sɛŋ-folo-ŋai kélee dí ké a díkpɛtɛɛ a ɓara-ɓela.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Fêɛ í ƀara-ƀelai pála ŋ̀âla-teƀelei mɛni ma máŋ yêɛ deɣáŋ, í ziɣe-sãa kpɛtɛ deɣáŋ mɛi zônoŋ naaŋɔɔ su.

5Bɛlɛ teƀelei wóli mu a gɛɛ é ŋ̀âla-teƀelei kpono mɛi pɛ́lɛ é síɣe nàa sâmai é seri gwára.

6Wúru kôyaa-ŋa kpɛtɛ ŋ̀âla-teƀelei mɛni ma a kpitili-ƀela, í ƀara-ƀela kpíniŋ dîa.

7Ǹúru-koya-ŋai da pâi lôi ŋ̀âla-teƀelei siɣe-sãai su m̀éla veerɛ ma ziɣe mɛni ma.

8Lóa lɛ́ɛ ŋ̀âla-teƀelei ŋá ŋ̀úru-ƀelai sâmai. Gɛ́ yêɛ berei ŋá nɛ̀ la yâ ǹyéei mai.

Ziɣãŋ dínaŋɔ̂i Yâwɛɛ ŋɔsua kɔ̂lɔ seɣe pɛ́rɛ maa waai mai

(Ɛsedɔ 38:9-20)

9“Siɣãŋ tínaŋ Bɛ́rɛi ma a seɣe. Zeɣei é kɛ́ a balaa a seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ lɛ́lɛɛ. Ŋɔkôya é kɛ́ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni buu lɔ́ɔlu bɛ́rɛ-ƀelai ŋɔseɣai perei ƀelai mâ.

10Zeɣe soŋ-wûru-ŋai dí kɛ́ a wúru buu feerɛ. Bîleki-ŋai da pâi pîlanii zui dí kɛ́ a buu feerɛ. Bîleki-ŋai dí kɛ́ a díkpɛtɛɛ a ƀara. Kɛ́lɛ ŋ̀úru-ŋai díkolo-ŋai da díɣiri-sãai dí kɛ́ a káne.

11Bere-sii tí nɔ́ ƀé fêɛ bɛ́rɛi ŋɔyá-ŋûa-pere ƀelai mâ seɣei ŋɔkôya é kɛ́ la a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni buu lɔ́ɔlu. Zeɣe-soŋ wuru-ŋai dí kɛ́ nɔ́ a wúru buu feerɛ. Bîleki-ŋai da pâi pîlanii zui dí kɛ́ ƀò a buu feerɛ. Bîleki-ŋai dí kɛ́ a díkpɛtɛɛ a ƀara. Kɛ́lɛ ŋ̀úru-ŋai díkolo-ŋai da díɣiri-sãai dí kɛ́ a káne.

12Ziɣãŋ ŋɔfólo-liî pere seɣei ŋɔkôya é kɛ́ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni buu feerɛ káo lɔ́ɔlu. Zeɣe soŋ-wuruii kɛ́ ƀò a wúru puu da bîleki puu.

13Ziɣãŋ túɛ-pere-ƀelai nyii gáa vóloi kulâi-perei, nàa-pere seɣei ŋɔkôya é kɛ́ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔnii buu feerɛ káo lɔ́ɔlu.

14Bɛ́rɛi láƀelei kɔɔ-yee mɛi pere-seɣei ŋɔkôya é kɛ́ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra, seɣe-soŋ-wuru saaƀa da bîleki saaƀa.

15Laa-mii-yee mɛi-pere-seɣei ŋɔkôya é kɛ́ máŋ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra, seɣe soŋ-wuru saaƀa da bîleki saaƀa.

16Seɣe kpɛtɛ ziɣãŋ láƀelei kpîŋ-kpîŋ mɛni ma a yee buluŋ kɛ́ɛ, yee-kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ƀála-leɣa kpɔ̂lu. Zeɣei ŋí ŋɔkôya é kɛ́ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni saaƀa. Maa nɛ̃ɛ̃i yɛrɛ-kɛ́-nuu é bɔ̃yɛ a ǹélɛɛ. Seɣe-soŋ-wuru náaŋ é kɛ́ naa m̀ɛni ma da bîleki náaŋ.

17Zeɣe soŋ-wûru-ŋai kélee díkaa góraŋ mai, dí kɛ́ a díɣiriɛ díkîe-ni dîa. Díɣiri-sɛŋ é kɛ́ a gbɛtɛɛ a káne. Díkolo-ŋai dí kɛ́ a gbɛtɛɛ a káne. Dísòŋ-bîleki-ŋai díkɛ a gbɛtɛɛ a ƀara.

18Ziɣãŋ ŋɔkôya é kɛ́ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni puu káo lɔ́ɔlu mɛi da, da gbora. Ŋɔŋa-kɛtɛ é kɛ́ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni lɔ́ɔlu mɛi saaƀa. Ŋɔmɛi kôyaa é kɛ́ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni lɔ́ɔlu mɛi da, da gbûra.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ziɣãŋ tɔɔ-seɣe-ŋai dí ké a gbɛtɛɛ a seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ lɛ́lɛɛ, bîleki-ŋai dí ɓò a dí kpɛtɛɛ a ɓara.

19Fɛ̂ɛ Bɛ́rɛi tii-kɛ-sãai da dɔɔ-sãai kélee é pɛ́lɛ ziɣãŋ tɔɔ-sãai kélee dîa díkɛ a díkpɛtɛɛ a ɓara.

Laŋpoi mɛi káa pere

(Leveteko 24:1-4)

20"Ǹmó Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ dí pá ípɔ a ɔle wulɔ lɛ́lɛɛ laŋpoi mɛni ma a gɛɛ í zee é ké sónîi a tãi kélee.

21Eelɔŋ da ǹônii dí laŋpoi ŋí mɛi káa a kpíni da fólo ŋásua kɔlɔ seɣe pɛrɛi mu ɓɛ́i ŋa pâi kɛ̂i ŋánûai kâai naai. Dí zée zeɣei ŋɛ́i-tuɛ gãlai ŋɛ́i-tuɛ nyii dɔ̂ŋ-ŋai díkaa zui. Fɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai dí dɔ̂ŋ ŋí mɛi káa difulu-laai su da dísuui su wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ."

Ɛsedɔ 28

Zâla láa-soŋ-ɓelai dímaa-ɣîri seɣe-ŋai

(Ɛsedɔ 39:1-7)

1"Ílîa Eelɔŋ da ǹônii-sinaai kúla Eezuɛ-ŋai sáma í pá a dia a gɛɛ dí ké a ŋásâla láa soŋ-ɓela. Pá a Eelɔŋ da ǹônii Nada, Abiu, Ilieza é pɛ́lɛ Itama ma.

2Ɓaa-kɛ-maa seɣe lɛ́lɛɛ-ŋa kpɛtɛ ílîa Eelɔŋ mì.

3Nyɛrɛ ké-ɓelai nyii-ŋai kélee ŋá táre tɛ́ɛ dípɔi, m̀ó dîa a gɛɛ dí Eelɔŋ ŋɔseɣe-ŋai kpɛtɛ a gɛɛ é nâa ŋásâla láa-soŋ tii kɔ́ɔ pîlaŋ.

4Zeɣe-ŋai ká ŋí da pâi gbɛtɛ̂i, Seɣe kpua yîɓa kɛ́ɛ mà geŋe lá mɛni ma, ɛfɔ, yokpo, yɛkɛ pɔ̃yɛ, ŋua ɓɔrɔ da bɛ̂ti. Fɛ̂ɛ dí seɣe maa waa-ŋa kpɛtɛ ílîa Eelɔŋ mɛni ma da ǹônii a gɛɛ dí tíi ké mî a ŋásâla láa-soŋ-ɓela.

5Fɛ̂ɛ nyɛrɛ ké-ɓelai dí díi ké a gôo, yee buluŋ kɛ́ɛ, yee-kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ɓála-leɣa kpɔ̂lu.

6"Fɛ̂ɛ dí ɛfɔi kpɛtɛ a gôo, yee buluŋ kɛ́ɛ, yee-kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ɓála-leɣa kpɔ̂lu, dí bɔ̃yɛ a ǹɛ́lɛɛ.

7Fɛ̂ɛ ɛfɔi kâraŋ ŋá-ɣɛlii é ké m̀éla veerɛ ma a gɛɛ núu é gbulɔ̂ŋ gîe ma.

8Bɛ̂ti palaa lɛ́lɛɛi nyii gáa mai, da ǹyaa dí ké nɔ́ a díkpɛtɛɛ tɔnɔɔ gîe ma a gôo, yee buluŋ kɛ́ɛ, yee-kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ɓála-leɣa kpɔ̂lu.

9Kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ feerɛ síɣe í Eezuɛ ǹônii láa pɔ̃yɛ dîa.

10Ǹɔ́ɔlu mɛi da láa pɔ̃yɛ dɔnɔ ma í ǹɔ́ɔlu mɛi da pɔ̃yɛ gbélii ma yɛ̂ɛ berei dípɔlɔ-pɔlɔ-laa káa lai.

11Berei kɔni saa-nuu a ŋɔkɔnii pɔ̃yɛ lai, Eezuɛ ǹônii láa pɔ̃yɛ tí gɔni-ŋai dîa. Dímaa tínaŋ a gôo.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Gɔni feerɛi ŋí sɔlɔ ɛfɔi kâraŋ ŋá-ɣɛli-ŋai dîa a gɛɛ dí ké a kili-too-ŋa kɔni-ŋa Eezuɛ ǹônii mɛni ma. Berei-sii ŋí ƀé dílaa a pâi kêi la Eelɔŋ kâraŋ ŋá ŋɛ́i-tuɛ a gɛɛ díkili é ké ŋá.

13Gôo kalaŋ-ŋa kpɛtɛ máŋ.

14Gôo yɔlɔ feerɛ kpɛtɛ í gbíniŋ yɛ̂ɛ ɣɛli í dísɛ̂lɛŋ gôo kalaŋ-ŋai dîa.

Geŋe lá seɣe-kpuai

(Ɛsedɔ 39:8-21)

15"Geŋe lá seɣe kpuai kpɛtɛ mɛni ŋá-tee mɛni ma. Gɛ́ a yɛrɛ-pere yɛ̂ɛ berei í ɛfɔi kpɛ̀tɛ lai. Gbɛtɛ a gôo, yee buluŋ kɛ́ɛ, yee-kpɔ̂lu m̀̀u tɛiɣɛɛ da ƀála-leɣa kpɔ̂lu.

16Ǹméla kélee é ké a bɔriɛɛ, bɛlɛɛ gîe lá. Ŋɔkôya é ké a iŋse lɔ́ɔlu mɛi náaŋ, ŋɔŋa-kɛtɛ ké ƀò a iŋse lɔ́ɔlu mɛi naaŋ.

17-20Kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa pú ma a ŋɛli náaŋ. Gɔni-ŋai ŋí kélee dísîi é ké tɛi-tɛi. Kɔni saaƀa é ké ŋɛlii maa-ŋuŋ mâ, zaaƀa é ké ŋɛlii veerɛi mâ, zaaƀa ké ƀò ŋɛlii ǹáaŋ mâ. Gɔni-ŋai ŋí maa tínaŋ a gôo.

21Eezuɛ ǹônii láa pɔ̃yɛ gɔni-ŋai dîa tɛi-tɛi a gɛɛ dí tɔ́ɔ ŋɔsuu puu káo feerɛi pɔ́ɔ ŋá. Dí dípɔ̃yɛ yɛ̂ɛ berei kɔni saa-nuu a ŋɔkɔnii pɔ̃yɛ lai.

22Yɔlɔ kpɛtɛ a gôo kpîŋ-kpîŋ í gbiniŋ yɛ̂ɛ ɣɛli geŋe lá seɣe kpuai mɛni ma.

23Geŋe lá seɣe kpuai gólo kpɛtɛ a gôo mɛi-pere sonoŋ feerɛi su.

24Gôo yɔlɔ feerɛi lɔ́ geŋe lá seɣe kpuai ŋɔkólo feerɛi su.

25Gôo yɔlɔ feerɛi ŋuŋ kpulɔ̂ŋ gôo kalaŋ feerɛi ma. Díkpulɔ̂ŋ máŋ a berei sii ŋí ɛfɔi kâraŋ ŋá-ɣɛli-ŋai dîa nàa túɛ-pere.

26Geŋe lá seɣe kpuai gólo feerɛ kpɛtɛ a gôo í bú mu-pere-ƀelai kwára-pere sonoŋ veerɛ ma.

27Kólo feerɛ kpɛtɛ ŋɔ́nɔ a gôo í bú ɛfɔi kâraŋ ŋá-ɣɛli-ŋai mu nàa túɛ-pere bɛ̂tii kpulɔ̂nii mɛi-pere.

28Geŋe lá seɣe kpuai ŋɔkólo-ŋai kpulɔ̂ŋ ɛfɔi ŋɔkólo-ŋai dîa a ɣɛlii buluŋ kɛ́ɛ a gɛɛ geŋe lá seɣe kpuai é láa bɛ̂tii mɛi-pere a gɛɛ vé fùluŋ.

29"Tãi Eelɔŋ a lɔ̂ la Gwaa Maa Waai mai, a pâi geŋe lá seɣe kpuai ŋí pɛlɛ̂i geŋe lá nyii Eezuɛ ŋɔsuu puu káo feerɛi láa pɔ̃yɛi mai, a gɛɛ Ńyãa Yâwɛɛ, ŋánûai kíli é lɛ́ɛ ŋá wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

30Mɛni ŋá-tee sãai pú geŋe lá seɣe kpuai ma nyii-ŋai da dítòli a Uliŋ da Tumiŋ, a gɛɛ dí ké Eelɔŋ keŋe lá tãi a lî la ŋákwaa Maa Waai mai. Fɛ̂ɛ nɔ́ é zeɣe kpuai ŋí pɛ́lɛ geŋe lá a tãi kélee a lí la Gwaa Maa Waai mai a gɛɛ é ǹîa-mɛnii kɔ́lɔŋ ŋánûai Eezuɛ-ŋai mɛni ma.

Zâla láa soŋ-ƀelai dímaa ɣîri seɣei kpéli-ŋai

© 2014 Bible Society in Liberia.

(Ɛsedɔ 39:22-31)

31"Ye yokpo kpɛtɛ a seɣe buluŋ kɛ́ɛ nyii gáa ɛfɔi mɛni mai.

32Ǹyokpoi kɔŋ su tée a núu ŋuŋ lɔ̂i. Í gɔŋ su pala é dínaŋ ma a gɛɛ vé fàla.

33-34Fɛ̂ɛ é pɔmegurane pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛtɛ ǹyokpoi wóŋ lá a yee buluŋ kɛ́ɛ, yee-kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ɓála-leɣa kpɔ̂lu. Gôo taniŋ-ŋa pîlaŋ pɔmegurane pɔkɔɔŋ-ŋai loai í dínaŋ ǹyokpoi wóŋ lá.

35Fɛ̂ɛ Eelɔŋ é ǹyokpoi ŋí tóo mà ŋɔsâla láa soŋ-tii kɛ́ɛi su. Dániŋ wóo a pâi tɛ̂i tãi a pâi liî la Gwaa Maa Waai ma Yâwɛɛ ŋ̀ɛ́i túɛ da tãi a kûla la naai. À nyíŋi kɛ̀, gɛ̀ ní vé pâi saâi.

36"Í gôo kalaŋ kpɛtɛ í ŋ̀óo-ŋai ŋí pɔ̃yɛ dîa, 'Maa Waâi Yâwɛɛ ŋ̀ɛ́i.' Dípɔ̃yɛ yɛ̂ɛ berei yɛrɛ-kɛ-nuu a ŋɔkɔli mâ pɔ̃yɛ lai.

37Ŋiri ŋûa m̀ɔrɔi ma a ɣɛli buluŋ kɛ́ɛ. É kɛ́ m̀ɔrɔi túɛ-pere.

38Fɛ̂ɛ Eelɔŋ é m̀ɔrɔi ŋí sée ŋ̀ûa a tãi kélee a gɛɛ ńyãa Yâwɛɛ ŋá ńyee sée Eezuɛ-ŋai dísâla-sãai kélee mu da dɛ̀ɛ ḿbɔi, à nɛ̃ɛ ma kpîŋ ǹûai dí pɔara-maa kɛ́ a dɛ́ɛ pere ḿbɔ.

39"Ye Eelɔŋ ŋɔyɛkɛi kpɛtɛ a seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ lɛ́lɛɛ, í ŋûa ɓɔrɔ kpɛtɛ a seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ lɛ́lɛɛ, í bɛ̂ti kpɛtɛ máŋ í bɔ̃yɛ.

40"Yɛkɛ-ŋa kpɛtɛ máŋ Eelɔŋ ǹônii-sinaai mɛni ma, bɛ̂ti-ŋa da ɓɔrɔ-ŋa. Díkpɛtɛ ɓaa-kɛ-maa mɛni ma da maa ɣîri-mɛni.

41Zeɣe-ŋai ŋí tóo ílîa Eelɔŋ ma da ǹônii-sinaai. Nàa pôlu ma díseɣe í dítɛɛ ḿbɔ a wúlɔ púɔɔ díŋûa a gɛɛ dí kɛ́ a ŋásâla láa-soŋ-ɓela.

42Seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ bɛrɛ-kpua ŋa kpɛtɛ dímɛni ma é kúla díleŋei é yéŋ díwɛrɛ ma a gɛɛ dífe díkaŋ lɛ̂.

43Fɛ̂ɛ zeɣe-ŋai ŋí dí kɛ́ Eelɔŋ m̀a da ǹônii a tãi kélee dí lɛ́ɛ liî zua-kɔlɔ seɣe pɛrɛi mu kpaa máŋ dí lɛ́ɛ lɛɣɛ̂i ŋ̀âla-teɓelei kɔlɛ a gɛɛ dí tíi kɛ́ mî Gwaa Maa Waai ma. À wàla kɛ́ tí, sɔnyɔ̂ŋ a pâi kɛ̂i dîa, ǹyaŋ gɛ̀ ní da pâi saâi. Tɔ̂ŋ kpanaŋ ká ŋí Eelɔŋ mɛni ma da ŋɔsuui."

Ɛsedɔ 29

Mɛni-ŋai bîlaŋɔɔi Eelɔŋ da ǹônii dísee-mɛni mai

(Leveteko 8:1-36)

1"M̀ɛnii ŋí ɓé ɓa pɔ̀ri gɛ̂i a Eelɔŋ da ǹônii sinaai a gɛɛ dí sâla láa-soŋ-tii kɛ́ mî. Niŋa-sirɛ naɣa tɔnɔ siɣe da ɓála-sirɛ feerɛ nyii-ŋai kɔlɔ-fela fé diai.

2Tɛ́-sɛŋ-fe-zu kpolo siɣe da tɛ́-sɛŋ fé zu kpolo nyii gbɛtɛɛ̂i a wúlɔi, da tɛ́-sɛŋ fé zu kpolo nyii wúlɔ siâi mai. Díkpɛtɛ a felaɓa lɛ́lɛɛ.

3Dípu kpɔ̂lɔ tɔnɔ su í dílɛɛ zu í pá a dia é pɛ́lɛ ǹiŋa-sirɛi ma da m̀ála-sirɛ feerɛi í díkula mâ a sâla.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4“Pá a Eelɔŋ da ǹônii Ŋásua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai lá í díwaa a yá.

5Zeɣe-ŋai síɣe í ǹyɛkɛ̂i tóo Eelɔŋ ma da ǹyokpoi. Í ɛfɔi tóo ma da geŋe lá seɣe kpuai. Í ɛfɔi ma bɛ̂tii lá tóo mà.

6M̀ɔrɔi sée ŋ̀ûa í gôo kalaŋ ɣiri mà.

7Nàa pôlu ma í ŋ̀úlɔi síɣe í bú ŋ̀ûa.

8“Pá a Eelɔŋ ǹônii í díyɛkɛ-ŋai tóo dîa.

9Í bɛ̂ti too díleŋei í ɓɔrɔ sée díŋ̀ûa. Da pâi kɛ̂i a ŋásâla láa-soŋ-ɓela wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ yɛ̂ɛ berei ŋá mò lai. Bere sii ŋí ɓé í Eelɔŋ da ǹônii see la dítii mɛi.

10“Pá a niŋa-sirɛi Ŋásua kɔlɔ-seɣe pɛrɛi láɓelei. Tɔɔ Eelɔŋ da ǹônii dí díyee pɛ́lɛ ŋuŋ ma.

11Niŋa-sirɛi páa bɛ́rɛi láɓelei ŋɛ́i-tuɛ.

12Niŋa ŋãai da siɣe í zia ŋ̀âla-teɓelei ŋɔɓeɣêŋ-ŋai dîa a íyee-gbua. Í gbéli pú ŋ̀âla-teɓelei kɔ́ɔ mu.

13Niŋa wulɔi kúla goi-sãai kélee ma. Ǹíi ma-wulɔ da goi-kɔni-kao feerɛi dímaa wulɔi kúla í díkereŋ a sâla ŋ̀âla-teɓelei ŋá.

14Kɛ́lɛ ǹiŋai zua, gɔlɔ da gbó kéreŋ a ŋɔŋ mûui pôlu-pere. Gáa a sɔnyɔ̂ŋ sala.

15“M̀ála-sirɛi dɔnɔ siɣe, Eelɔŋ da ǹônii dí díyee pɛ́lɛ ŋuŋ ma.

16M̀álai páa í ŋãa táɣa ŋ̀âla-teɓelei mâ í dínaŋ ma.

17M̀ála suai tee-tee a gbua-kpua í goi-sãai kélee wáa da gbɔ̂rɔ í bú gîe ma da ŋuŋ.

18Gélee kéreŋ a sâla ŋ̀âla-teɓelei ŋá. Gáa a kéreŋ-sala da sâla kúŋ nɛ̃ɛ ḿɛni ma.

19“M̀ála-sirɛi kpéli síɣe, Eelɔŋ da ǹônii dí díyee pɛ́lɛ ŋuŋ ma.

20M̀álai páa í ŋãa da sia Eelɔŋ da ǹônii-ni dílaa-mii yee mɛi woli-kpɛrɛi ma. Í da sia dílaa-mii yee kɔɔ-kpua zɛ-kponoi ma, da díkɔɔ yee kɔɔ-gbua kɛ́tɛi mâ. M̀ála ŋãai táɣa ŋ̀âla-teɓelei kɔ́ɔ mu í dínaŋ ma.

21Ŋãai gáa ŋ̀âla-teɓelei mai da siɣe í bù-ŋua ŋulɔi da siɣe í gbɛ́mɛŋ Eelɔŋ ma da ŋɔseɣei. Í da kpɛ́mɛŋ Eelɔŋ ǹônii dîa da díseɣe-ŋai. Bere sii ŋí ɓé ǹyaa da ǹônii é pɛ́lɛ díseɣe-ŋai dîa dímaa a pâi kɛ̂i la a ŋwaa.

22“M̀álai ŋ̀úlɔ kúla í ŋ̀óŋ síɣe da goi-sãa ma wulɔi. Ǹíi ma wulɔi kúla, goi-kɔni-kao feerɛ da dímaa wulɔi, í naa-mii yee mɛi wɛrɛi síɣe, kpɛ́ni fêi, gáa a sâla láa soŋ-ɓela seɛɛ dítii mɛi ḿaa ɓála.

23Gbɔ̂lɔi gáa ŋɛ́i-tuɛ nyii dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi káa zui, kpólo kpua tɔnɔ kula naa da kpólo kpûa tɔnɔ nyii gbɛtɛɛ̂i a wúlɔi, da kpólo ɓela tɔnɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Zãai ŋí kélee pú Eelɔŋ yêei da ǹônii dí dísoŋ díyee ŋá a soŋ-nyee-ŋa sala-sɛŋ ŋɛ́i-tuɛ.

25À kɛ̀ tí í dísoŋ díyêei í díkereŋ ŋ̀âla-teƀelei ma gérеŋ salai mɛi a gɛɛ é kɛ́ a kéreŋ sala kúŋ nɛ̃ɛ ŋɛ́i. Gáa a ŋɔŋ sala ŋɛ́i-tuɛ.

26“Eelɔŋ see ƀalai keŋe lá síɣe í zoŋ íyee ŋá a soŋ-nyee-ŋa sala ŋɛ́i-tuɛ. M̀ála suai íwɔ̂i ká ŋí.

27“Eelɔŋ da ǹônii see ƀalai keŋe lá sóŋ íyee ŋá a soŋ-yee-ŋa sala, da ŋ̀wɛ́rɛ nyii gáa zâla láa soŋ-ƀelai mɛni mai.

28Gáa a ŋatɔ̂ŋ kpanaŋ a gɛɛ zua kpua-ŋai ŋí dí kɛ́ a Eelɔŋ da ǹônii dípɔɔ a tãi kélee, nyii-ŋai kùla Eezuɛ-ŋai yêei a sama-sãai. Eezuɛ-ŋai dí gùla dílii-see sama sãai su dí nâai kɛ́ zâla láa soŋ-ƀelai mɛni ma. Gáa a dísama-sɛŋ m̀ɛni ma.

29“Tãi Eelɔŋ a pâi saâi lai ŋɔseɣe maa-waa-ŋai da pâi kɛ̂i a ǹônii pɔ́ɔ a gɛɛ dí doo dîa dí wúlɔ pú díŋûa.

30Ǹóŋ nyii pâi bɔ́ɔ ŋá siɣêi fɛ̂ɛ é zeɣe-ŋai tí tóo mà a ɣele-kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, a tãi a lɔ̂ la Ŋ́ásua seɣe-pɛrɛ maa waai mu a gɛɛ é tíi kɛ́ naai.

31“Fɛ̂ɛ í zâla láa-soŋ-ƀelai see ƀalai lúu nɛ́ŋ kwaa ma waai ma.

32Fɛ̂ɛ Eelɔŋ da ǹônii dí m̀ála suai míi Ŋ́ásua kɔlɔ seɣe-pɛrɛ maa waai láƀelei da gbóloi gáa gbɔ̂lɔi sui.

33Fɛ̂ɛ dí zãai míi nyii-ŋai dí tíi kɛ̀ a dîa dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai su-mɛni lɛ́ɛ mɛni ma a díle tãi da dísee tãi. Sâla láa-soŋ-ƀela nó ƀa mii-sɛŋ ŋí da m̀ii. Kpɛ́ni fêi, maa waâi.

34À kɛ̀ zuai da gbóloi da à lɛ̀ɛ ɣele à ƀɔ̀, fɛ̂ɛ ká géreŋ. Núu da fé mìi ŋɔ́nɔ, kpɛ́ni fêi, maa waâi.

35“Mɛni-ŋai ŋá mò yâ a gɛɛ í díkɛ a Eelɔŋ da ǹônii, díkɛ. Dísee dítii mɛni ma a ɣele-kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

36Niŋa-sirɛ kula a sɔnyɔ̂ŋ sala a ɣele kélee sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ mɛni ma. Ƀà sɔnyɔ̂ŋ sala kùla, gɛ̀ ní ƀa sɔnyɔ̂ŋ waa ŋ̀âla-teƀelei ma. Gɛ̀ ní ƀa pɔ̂ri wúlɔ pûi ma í zee díi maa waai kɛ́-mɛni ma.

37Sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ sala kula ŋ̀âla-teƀelei mɛni ma a ɣele-kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ í zee díi maa waa kɛ́-mɛni ma. Gɛ̀ ní a pâi kɛ̂i a maa waa. Ǹyaŋ núu da sɛŋ kélee pâi lɛɣɛ̂i mai, a pâi kɛ̂i a maa waa.

Ƀele kélee salai

(Nɔŋba 28:1-8)

38“Zâlai ŋí ƀé fɛ̂ɛ í gula ŋ̀âla-teƀelei ma. Fɛ̂ɛ í kóraŋ tɔnɔ ƀála-lonii feerɛ kúla a sâla ŋ̀âla-teƀelei ŋá a ɣele kélee.

39Dɔnɔ kùla a sâla a ɣele-wala í dɔnɔ kula a ɣele-wulii.

© 2014 Bible Society in Liberia.

40Fêɛ í felaƀa fũa lɛ́lɛɛ ŋɔpãi lɔ́ɔlu mɛi saaƀa sumo a ɔle-wúlɔ lɛ́lɛɛ pãi saaƀa í díkula a sâla a mála-loŋ maa-ŋuŋ. Fêɛ í ŋwãai pãi saaƀa kúla máŋ a kpele-sɛŋ sala.

41Ye m̀ála-loŋ veerɛi kúla a sâla a ŋ̀ele-wulii. Fêɛ í mii-sɛŋ sala kula la da kpele-sɛŋ sala yêɛ berei í gè la a Ǹele-wâlai, a gɛɛ é ké a sâla kúŋ nɛ̃ɛ da kéreŋ sala mêni ma.

42Ká géreŋ salai ŋí kúla a tãi kélee káfulu-laai su da kásuui, ŋásua-kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai láƀelei ƀé ḿɛni ma. Nàa ƀé ŋa pâi kákâai naa ŋá lóno kápɔ.

43Nàa ƀé ŋa pâi Eezuɛ-ŋai kâai naa. Nàa ƀe ŋa pâi m̀aa waâi a ŋáfolo-laai.

44Ŋa pâi ŋásua-kɔlɔ seɣe pɛrɛi maa waâi da ŋ̀âla-teƀelei. Ŋa pâi Eelɔŋ seêi da ǹônii a gɛɛ dí sâla láa soŋ-tii ké mî.

45Ŋa pâi kêi Eezuɛ-ŋai sáma. Ŋá ké a Díɣâla.

46Da pâi gɔ́lɔŋ-nîi a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ Díɣâlai nyii díkùla Ize lɔii su a gɛɛ ŋá ké dísama. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii gáa a Díɣâlai.”

Ɛsedɔ 30

Zâla-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kéreŋ ɣâla-teƀelei

(Ɛsedɔ 37:25-28)

1“Fêɛ í kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kéreŋ ɣâla-teƀele kpɛtɛ. Gbɛtɛ a kpitili.

2M̀éla kélee é ké a bɔriɛɛ. Ŋɔkôya é ké a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni tɔnɔ da gbûra. Ŋɔŋa-kɛtɛ ké ƀò a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni tɔnɔ da gbûra. Ŋɔmɛi-koya é ké a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni saaƀa. Da M̀eɣêŋ-ŋai dí ké nɔ́ a díkpɛtɛɛ tɔnɔɔ.

3Fêɛ í gôo kpîŋ-kpîŋ pú ma. Bú mɛi-pere da gɔ́ɔ ma í dínaŋ ma é pɛ́lɛ M̀eɣêŋ-ŋai dîa. Gôo tínaŋ m̀â í doo gîei.

4Ziɣe-sãa feerɛ kpɛtɛ a gôo, í dípu gôo-ƀelai ma nyii dínaŋɔ̂i mai mu-pere gwaa feerɛ ma a ŋ̀úru koya-ŋai lôi nyii-ŋai díkaa a ziɣe-wuru-ŋai.

5Ǹúru kôyaa-ŋai kpɛtɛ a kpitili í gôo pú dîa.

6Zâla-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kéreŋ ɣâla-teƀelei sée gono-tee gãlai kɔlɛ zeɣei ŋɛ́i-tuɛ nyii gáa Gwaa Maa Waai da Gwaa Maa Waai Ŋɔkwaa Maa Waai loai. Nàa ƀé ŋa pâi íkâai naa.

7Fêɛ Eelɔŋ é sâla-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kéreŋ zâla-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kéreŋ ɣâla-teƀelei ma a ɣele-wala kélee tãi a kê laŋpoi kpɛtɛi lai.

8É géreŋ ŋɔ́nɔ ma a ɣele-wulii tãi a kê laŋpoi tɔ̂i lai. Ka zâlai ŋí kúla ŋɛ́i-tuɛ a ɣele kélee káfulu-laai su da kásuui wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

9Káfe sâla-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kèreŋ m̀a nyii maa fé waa níi. Káfe fɛnɛ-sɛŋ kèreŋ m̀a a sâla, kpaa máŋ mii-sɛŋ sala, káfe kpólo sala kùla ma máŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Eelɔŋ é sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ sâla kula géreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kéreŋ ɣâla-teƀelei ŋɔƀeɣêŋ-ŋai dîa tɔnɔ a kóraŋ kélee. Zuai è zɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ salai kùla lai, fɛ̂ɛ é ŋãa sía ƀeɣêŋ-ŋai dîa tɔnɔ a kóraŋ kélee. Ka gɛ́ tí a kóraŋ kélee káfulu-laai su da kásuui. Maa waâi ŋɛ́i."

Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu ŋuŋ-fela-fei

11Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

12"ƀà kɛ̀ Eezuɛ-ŋai lônoi fɛ̂ɛ díkelee dí difulu-laai maa fela-fei kɛ́ tɛi-tɛi a gɛɛ tãi ƀà dílonoi lai, mɛni kpɔ̂lu fé pà dípɔ.

13Ǹyaŋ ǹúui kélee da nònoi, fɛ̂ɛ é nyíŋi kɔ́lɛ. Sɛŋ-kao nyii ŋɔwiɛ káa yɛ̂ɛ berei ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi è nɛ̀ lai. Fɛ̂ɛ ǹúui kélee dí nyíŋi kɔ́lɛ ḿâ a sama-sɛŋ.

14Ǹúui kélee da nònoi, zu-kulai ƀa núu ŋɔkóraŋ è sìɣe kóraŋ buu feerɛ ma é tɛ́ tuɛ-pere, fɛ̂ɛ é zɛŋ-kaoi ŋí kɔ́lɛ ḿâ.

15Tãi kà kɛ̀ zɛŋ-kaoi ŋí kɔlɛ̂i la ḿâ káfulu-laai mɛni mai, tɔɔ-nuu fé dámaa kɔ̀lɛ é tɛ́ɛ ǹyii mâ gáa a sɛŋ é gɔlɛi. Kôlo-nuu fé guro-te kɔ̀lɛ é tɛɛ nyii mâ gáa Dɔ̂ŋ-la woo mai.

16Zɛŋ-kaoi ŋí sóŋ Eezuɛ-ŋai yêei í gɔlɛ ŋ̀ásua-kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu tii kɛ́ mɛni ma. Nyíŋi a pâi Eezuɛ-ŋai maa mɛni lɛɛ̂i ŋ̀gili ŋ̀á, ǹyaŋ nyíŋi a pâi kɛ̂i a kúfulu-laai maa fela-fei"

Mara sɛŋ-foloi

17Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

18"Sɛŋ-folo kpɛtɛ a ƀara, í zee-sɛŋ kpɛtɛ máŋ a ƀara. Zee ŋ̀ásua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai loai da ŋ̀âla-teƀelei, í yá pú zu.

19Eelɔŋ da ǹônii da pâi kɛ̂i díyee da díkɔɔ maa waâi zu.

20Tãi da lɔ̀ la Yâwɛɛ ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi maa waai mui, kpaa máŋ dí lɛɣɛ ŋ̀âla-teƀelei kɔlɛ sâla láa soŋ-tii kɛ́-mɛni ma, a gɛɛ dí kéreŋ sala kula mî, fɛ̂ɛ dí díwaa. À wàla kɛ́ tí, da pâi saâi.

21Fɛ̂ɛ dí díyee da díkɔɔ ma waa. Ǹyaŋ tɔ̂ŋ ká ŋí dímɛni ma da dísuui wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ."

Bù ŋ̀ûa wulɔi

22Yâwɛɛ è mò máŋ Mose mà ǹyɛɛi,

23"Zɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ-ŋai ŋí síɣe, wúru mâlaŋ kúŋ nɛ̃ɛ nyii ŋɔwiɛ káa a pãŋ puu káo feerɛi, sinimɔŋ kúŋ nɛ̃ɛ ŋɔpãŋ lɔ́ɔlu mɛi da, gûyɛ wuru kúŋ nɛ̃ɛ ŋɔpãŋ lɔ́ɔlu mɛi da,

24da kasia ŋɔpãŋ puu káo feerɛ, nyii-ŋai díwiɛ káa yɛ̂ɛ berei ŋ̀ásua-kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai è nɛ̀ lai, da wúlɔ wuru ŋɔwúlɔ sâne lɔ́ɔlu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Zãai ŋí sumo a gîe yɛ̂ɛ berei wúru-ya kpɛtɛ-nuu a gɛ̀ lai, í díkpɛtɛ a wúlɔ maa waa tíi maa waa kɛ́-mɛni ma.

26Bú ŋásua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai ma da gono-tee gãlai.

27Í bú ŋ̀âla-teƀelei ŋá da maa sãai kélee, laŋpo tɔɔ-wuruii da maa sãai, zâla-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kéreŋ ɣâla-teƀelei,

28géreŋ sala kula ɣâla-teƀelei da maa sãa kélee é pɛ́rɛ nyá sɛŋ-foloi ma da pâi kɛ̂i a dímaa waa. Sɛŋ kélee pâi lɛɣɛ̂i diai, a pâi kɛ̂i a maa waa.

29Bere sîi ŋí ƀé fɛ̂ɛ í zãai ŋí sée la. Ǹyaŋ da pâi kɛ̂i a dímaa waa. Sɛŋ kélee pâi lɛɣɛ̂i diai, a pâi kɛ̂i a maa waa.

30Bú Eelɔŋ ŋûa da ǹônii í dísee a gɛɛ í sâla láa-soŋ-tii kɛ́ mî.

31Ǹmó Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛi, ‘Ǹŋúlɔi ŋí é kɛ́ a ŋáwulɔ maa waa tíi maa waa kɛ́-mɛni ma káfulu-laai su da kásuui.

32Káfe bù núu kpɛ́ni ŋûa, káfe tela wúlɔ da kpɛ́ni kpɛtɛ yɛ̂ɛ ǹyaa. Maa waâi, ǹyaŋ fɛ̂ɛ ká ziɣe a maa waa.

33Ǹúui pâi wúlɔ kpɛtɛ̂i yɛ̂ɛ ǹyaai, kpaa máŋ é da pú ǹúui ma vé a sâla láa-soŋ-nuui, ma nuui ŋɔnûa da pâi gulâi dísama.’ ”

Géreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi

34Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Zãai ŋí síɣe tɛi-tɛi a bɔriɛɛ, sate, onika, gabaluŋ, tuma-laa kúŋ nɛ̃ɛ da wúru mɑ̃̂laŋ kúŋ nɛ̃ɛ.

35Dísumo a gîe yɛ̂ɛ berei wúru-ya kpɛtɛ-nuu a gɛ̀ lai. Í díkpɛtɛ a kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ. Fɛ̂ɛ kpolo é kɛ́ zu, é kɛ́ a maa waa.

36Da fũa í da pú Gbanaŋ-woo kɛ́ɛ maa gãlai ŋɛ́i-tuɛ ŋásua kɔlɔ-seɣe pɛrɛ maa waai mu ƀɛ́i ŋa pâi kákâai naai. Fɛ̂ɛ ká géreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi ŋí síɣe a maa waa.

37Géreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi nyii ka pâi gbɛtɛ̂i a zãâi ŋí, káfe da gbɛ̀tɛ kákpîŋ mɛni ma. É kɛ́ kámɛni ma a nyii ma waâi ŋɛ́i.

38Ǹúui pâi da kpɛtɛ̂i a bere sii tí é gɛ́ a wúru-yai, maa ǹúui ŋɔnûai da pâi gulâi dísama.”

Ɛsedɔ 31

Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔlɔ seɣe pɛ́rɛ maa waai tɔɔ-ƀelai

(Ɛsedɔ 35:30--36:1)

1Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

2“Ŋa Bɛzale lɛ́ nyii gáa a Ɔ̂ɔ ǹóŋ Uri ŋɔlóŋ, nyii kùla Zudasi ŋɔsuui sui.

3Ŋa ǹáa fɛ́ɛ a ŋámɔlɛ̂ŋ, táre mɛni-ŋa-káa da yɛrɛ sii kélee,

4a gɛɛ é yɛrɛ tîi-ŋa kɛ́ mɛni kpɛtɛ, a gɛɛ gɛ́ tii-ŋa kɛ́ a gôo, káne, da ƀara,

© 2014 Bible Society in Liberia.

5kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa kpɛ̀tɛ zee mɛni mâ gîe mɛi, wúru saa-mɛni da yɛrɛ tii da kpɛ́ni-ŋa.

6Ŋa Aisama ǹóŋ Oôlia lɛ́ nyii kùla Daŋ ŋɔsuui sui, a gɛɛ da ǹyaa dí tíi kɛ́. Ŋa táre tɛ́ɛ ǹyɛrɛ tii kɛ́-ƀelai kpéli-ŋai kélee pɔ́ a gɛɛ dí mɛni-ŋai kɛ́ ŋá m̀ɔ́ yâ a gɛɛ í gêi.

7Ŋásua-kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai, Gbana-woo kɛ́ɛ maa gãlai da mɛi-pɛlɛ-sɛŋ é pɛ́lɛ bɛ́rɛi mu-sãai kélee dîa,

8teƀelei da maa sãa kélee, laŋpo see-wuruii nyii gáa a gôoi da maa sãa kélee, zâla-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kéreŋ ɣâla-teƀelei,

9géreŋ sala kula ɣâla-teƀelei da maa sãa kélee, nya sɛŋ-foloi da zee-sɛŋ,

10díi-kɛ seɣe maa waa-ŋai nyii-ŋai díkaa Eelɔŋ da ǹônii mɛni mai,

11ŋulɔ maa waai da géreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi nyii gáa Gwaa Maa Waai mɛni mai. Fɛ̂ɛ dí mɛni-ŋai ŋí kélee kɛ́ yɛ̂ɛ berei ŋá mò la yâi."

Vii-tɔɔ-ɣelei

12Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

13"Mó Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ dí ŋáfii-tɔɔ ɣelei mɛi káa. Kpɛ́ni fêi, gáa a ŋɛi-kɛ-maa kwa kâa-ni kúloai da kásuui a gɛɛ ká gɔ́lɔŋ ńyãai a Yâwɛɛi ńyãa ƀe kámaa wâa.

14Mɛni ma ka Vii-tɔɔ ɣelei mɛi káa, kpɛ́ni fêi, maa waâi kámɛni ma. Ǹúui vé pâi ziɣêi a maa waâi, fɛ̂ɛ dí maa nuui páa. Ǹúui nyii pâi tíi kɛ̂i a Vii-tɔɔ ɣelei, fɛ̂ɛ maa nuui ŋɔnûa dí gula dísama.

15Ka tíi kɛ́ a fólo lɔ́ɔlu mɛi da, mɛi feerɛ ɣelei káa a fii-tɔɔ ɣele maa waa mɛni ma. Ǹúui pâi tíi kɛ̂i a ŋ̀elei tíi, fɛ̂ɛ dí maa nuui tí páa.

16Fɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai kélee dí Vii-tɔɔ ɣelei mɛi káa. Fɛ̂ɛ dísuui kélee é mɛi káa a wɔlɔ-wɔlɔ kono-tee.

17Fɛ̂ɛ é kɛ́ a wɔlɔ-wɔlɔ ŋɛi-kɛ-maa kwa Eezuɛ-ŋai kúloai. Kpɛ́ni fêi, Ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii ŋ̀elei kpɛ́tɛ da ǹɔii a fólo lɔ́ɔlu mɛi da, ŋá m̀vii tɔ́ɔ a mɛi feerɛ ɣelei."

18Yâwɛɛ kpɛɛ a lónoɔɔ Mose pɔ́ Sana Yeei mai, è gili-too-ŋa kɔni-ƀela feerɛi tɛ̀ɛ bɔ́, nyii-ŋai ǹyaa Ɣâla è mɛi-ŋai pɔ̃yɛ dîa a ǹyée-gbuai.

Ɛsedɔ 32

Eelɔŋ è gôo niŋa-loŋ pɔkɔɔŋ kpɛ̀tɛ

(Dutɛrɔnome 9:6-29)

1Tãi ǹûai dí gàa la a gɛɛ Mose è kɛ̀ tûai ǹyéei ma vé kɛ́ ní pâi a maa felai, dí díŋa tɛ̀ gîe ma Eelɔŋ ŋɛ́i-tuɛ dîyɛɛ mai, "Pá í ɣâla kpɛtɛ kúmɛni ma a gɛɛ é tɔ́ɔ kútuɛ, kpɛ́ni fei, kúfe mɛnii kɔ́lɔŋ kɛ̂i a Mose nyii kú kula Ize lɔii su."

2Nya ƀe Eelɔŋ è mò dîa ǹyɛɛi, "Ka ŋ̀ôlii-sãai kúla kánɛyâai, kálônii-sinaai, da kálônii-nɛyãai wôli, ká pá a dia m̀bɔ."

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Nya ƀe ǹûai kélee dí díwôlii-sãai kùla díwôlii dí pá a dia Eelɔŋ pɔ́.

4Eelɔŋ è ŋ̀ôlii-sãai sòŋ é zéɣeŋ é gbɛtɛ yɛ̂ɛ niŋa-sirɛ pɔkɔ̀ɔŋ. Nya ƀe ǹûai dí mò dîyɛɛi, “Óo Eezuɛ-ŋai kúɣâlai ká ŋí nyii kú kùla Ize lɔii sui!”

5Tãi Eelɔŋ è nyíŋi káa lai, è Ɣâla-teƀele kpɛ̀tɛ niŋa-sirɛ pɔkɔ̀ɔŋ ŋɛ́i-tuɛ, é mó ǹûai dîa ǹyɛɛi, “Kwa tínaa kúu kɛ̂i Yâwɛɛ ma.”

6Nya ƀe ǹûai dí dímu sìɣe a bôlu ma ɣele-wala pɛ̀pɛi, dí kéreŋ sala kula dí lii-see sala kula. Dí sée dí dílaa míi, dí dímu sìɣe dí pɛ́lɛ pêle kɛ́ɛ ma.

7Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Yeŋ ǹyéei kwára. Kpɛ́ni fêi, ínûai í díkùla Ize lɔii sui da ŋumɛ-mɛni kɛ́i.

8Berei ŋá nèi da siɣe ma. Da niŋa-sirɛ pɔkɔ̀ɔŋ kpɛtɛ a gôo díkpîŋ mɛni ma díkɛ vèli díkɛ sâla kùla ma. Díkɛ mò dîyɛɛ ŋ̀âlai díkùla Ize lɔii sui ǹyaa ká tí.”

9É ŋɔ́nɔ mò Mose ma ǹyɛɛi, “Ŋá ǹûai ŋí kɔ́lɔŋ. Díŋuŋ su kpanaŋɔ̂ɔi.

10Tɔɔ ŋá dísu kara a ŋálii-ŋwanai. Kɛ́lɛ, ŋa pâi ka ínûai ká kɛ̂i a lɔii-ŋuŋ su kɛ́tɛ.”

11Kɛ́lɛ Mose è Ŋɔɣâla Yâwɛɛ kperai fè ǹyɛɛ mai, “Óo Yâwɛɛ, ƀa pâi ínûai nyii-ŋai í díkula Ize lɔii su a íwala-laai kɛ́tɛi su-karai a ílii-ŋwanai lé mɛni ma?

12Ƀà nyíŋi kɛ̀, gɛ̀ ní Ize-ŋai da pâi môi a gɛɛ í díkùla Ize a gɛɛ í pá a dia ǹyéei ma í díŋuŋ la píli naa. Ílii maa fáleŋ í ílii ŋáa yéŋ. Ífe pà a mɛni-kpɔlui ŋí ínûai pɔ́.

13Íkili ŋá sía í bîlaŋ ítii kɛ́-ƀelai Eberaɣɛ̃ɛ, Aise da Zeeka-ni dîa nyii-ŋai í íkono tèe díyêei í mó dîa yɛ̂ɛi, ‘Ŋa pâi kásuui tâmai yɛ̂ɛ Bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai díkaa ŋ̀elei sui, ŋá ǹɔii-ŋai ŋí tɛ́ɛ kásuui pɔ́ nyii ŋá ŋ̀gono tèe la káyêei, nyii pâi kɛ̂i a dípɔɔ wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi.’ ”

14Nya ƀe Yâwɛɛ è ǹíi maa fàleŋ. Vé ŋɔ́nɔ m̀ɛnii kɛ́ ní a ǹûai nyii è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ é gɛ́ a diai.

15Nya ƀe Mose è tìnaŋ é yéŋ ǹyéei kwára a gɔni-ƀela feerɛi nyii-ŋai kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ gwaa feerɛ mai.

16Ɣâla ǹyaa kpîŋ ƀé gɔni-ƀela-ŋai sàa é ŋɔwóo-ŋai pɔ̃yɛɛ dîa.

17Tãi Zasua è ǹûai láɣi-woo mèni lai, è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Ŋa kɔ́-kɔ woo mɛnii mûui su.”

18Kɛ́lɛ Mose è mò mà ǹyɛɛi, “Dífe lâɣii a gɛɛ dí kɔ́ yée mɛi ɣále kpaa máŋ da lâɣii a gɛɛ kɔ́ a díyee mɛi ɣále. Kɛ́lɛ ŋa díwoo mɛnîi yɛ̂ɛ wule-woo.”

19Kɛ́lɛ tãi Mose è lɛ̀ɣɛ la mûui kɔlɛi é niŋa-sirɛ pɔkɔ̀ɔŋ káa, é ǹûai káa díkɛ mãla. Ǹíi è ŋwàna kpɔ́ a ŋánaa. Gɔni-ƀela-ŋai è kɛ̀ liî a diai è dítòo ǹyéei kwára é díwolo-wolo.

20È niŋa-sirɛ pɔkɔ̀ɔŋ kèreŋ é vũa-fũa é bú ǹyái su é Eezuɛ-ŋai kɛ́ dí gbele.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Nya ƀe Mose è mò Eelɔŋ ma ǹyɛɛi, “Lé ƀé ǹûai dí gɛ̀ a yá ǹyaa ƀa díkɛ, díkɛ sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ɛ ŋí kɛi?”

22Eelɔŋ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Ífe ílii ŋwàna ḿâ mɛi-nuui. Kpɛ́ni fêi, ínûai ŋí kɔ́lɔŋ berei dílii kpanaŋɔ̂ɔi la sɔnyɔ̂ŋ kɛ́-mɛni mai.

23Dí mò ḿâ a gɛɛ ŋá ɣâla kpɛtɛ dîɛ a gɛɛ é tɔ́ɔ dítuɛ. Kpɛ́ni fêi, Mose nyii díkùla Ize lɔii sui, dífe kɛ́ ní a mɛnii kɔ́lɔŋɔɔ kɛ̀ kɛ̂i lai.

24Nya ƀe ŋá mò dîa a gɛɛ ǹúui kélee gôo káa ǹyêei é gula é dɛɛ ḿbɔ. Nya ƀe dí dɛ̀ɛ ḿbɔ ŋá doo ŋɔŋ ŋá é séɣeŋ ŋá ǹiŋa-sirɛ pɔkɔɔŋ ŋí kpɛtɛ la!”

25Mose è gàa a gɛɛ ǹûai ŋuŋ-su-ɣɛli a tée, kpɛ́ni fêi, Eelɔŋ è díkùla woo-mɛni mu é dílɛɛ naa dí dípôlu fé Ɣâla mì díkpɔara-ƀelai sáma.

26Nya ƀe Mose è tɔ̀ɔ mûui ŋɔsiɣãŋ lá ǹyɛɛ diai, “Gbêɛ ƀé gáa Yâwɛɛ ŋɔƀéla ma-pere? Maa-ƀelai dí pá ḿbɔ.” Nya ƀe Liiva-ŋai kélee dí tìnaŋ mà.

27È mò ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ Ɣâla nyii gáa a Eezuɛ-ŋai Díɣâlai, è mò ǹyɛɛ, ‘Kákelee ká káƀoa-sɔkpɔ-ŋai síɣe ká lí mûui su gwaa kélee é kúla ziɣãŋ ŋí ma é lí gbéli ma, ká káƀarâai páa da kálêɣe-ni é pɛ́lɛ kálîa-ni dîa.’ ”

28Nya ƀe Liiva-ŋai dí gɛ̀ yêɛ berei Mose è mò la diai. Dí núu pàa kpɔ́ a ŋ̀elei tí yêɛ núu wála saaƀa (3,000).

29Mose è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka sâa kákpîŋ see a Ɣâla ŋɔsâla láa-soŋ tii-kɛ-ƀela a káƀarâai páa da kálîa-ni é pɛ́lɛ kálêɣe-ni dîa. Mɛni ma Yâwɛɛ a sâa lûwa láa kâa.”

30Mose è mò ǹûai dîa a bôlu ma-ɣelei ǹyɛɛi, “Ka sɔnyɔ̂ŋ kɛ́tɛ kɛ́. Ǹyaŋ ŋa pâi tɛ̂i ǹyéei ma Yâwɛɛ pɔ́ naa, tãi da ŋa pâi kásɔnyɔ̂ŋ maa kpera-fe kɛ̂i.”

31Nya ƀe Mose è lì pôlu Yâwɛɛ pɔ́ naa ǹyɛɛ mai, “Ǹûai da sɔnyɔ̂ŋ kɛ́tɛ kɛ́. Da niŋa-sirɛ pɔkɔɔŋ kpɛtɛ dímɛni ma a gôo.

32Kɛ́lɛ ŋa íkpera fé a gɛɛ í dísu-mɛni lɛɛ. A wàla kɛ́ tí, fɛ̂ɛ nɔ́ í ǹáa kúla gɔlɔi su í bɔ̃yɛɛi.”

33Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Ǹúui a sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ ŋɛ́i-tuɛi, maa nuui ƀé ŋa pâi ǹáa kulâi ŋákɔlɔi ŋá.

34Lí nâa a ǹûai ƀɛ́i ŋá nàa lɛ̀ yâi. É kɛ́ íkili ŋá a gɛɛ ŋákelai a pâi tɔ̂i kátuɛ. Kɛ́lɛ tãi ŋa pâi dínaa kâai lai, ŋa pâi dísɔnyɔ̂ŋ maa tɔ̂ŋ kpɛ̂i dîa.”

35Nya ƀe Yâwɛɛ è kɔlɔ-fela pìli ǹûai sáma. Kpɛ́ni fêi, dí Eelɔŋ kɛ̀ é niŋa-sirɛ pɔkɔɔŋ kpɛtɛ dîɛ a díɣâla.

Ɛsedɔ 33

Yâwɛɛ è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dítɛ̀ɛ Sana Yeei ma

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Ka ǹûai í díkùla Ize lɔii sui ka lí. Lí a dia ǹɔii su ŋá ŋ̀gono tèe a gɛɛ ŋa pâi dɛɛ̂i Eberaɣɛ̃ɛ, Aise, Zeeka da dísuui su ƀelai pɔ́i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Ŋa pâi ŋákelai tɔ̂i kátuɛ. Ŋa pâi Keena-ƀelai kpɛ̂i da Amɔra-ŋai, Ita-ŋai, Pɛriza-ŋai, Iva-ŋai é pɛ́lɛ Zɛbusi-ŋai dîa.

3Ka liî sí-sɛŋ kpɛtɛ lɔii ma. Kɛ́lɛ kwa káa-ni kúfe pâi liî. Kpɛ́ni fêi, kákaa a wolii kpɔ̂lɔ-ƀela. Tãi da fa lâa kásu kara la berei ma."

4Tãi ǹûai dí mɛnii ŋí mɛ̀ni lai, díkelee dí kɛ̀ wɔ̂lɔi díkoi pere, dífe dímaa ɣiri ní.

5Kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è mò Mose ma a gɛɛ é mó dîa a gɛɛ díkaa a wolii kpɔ̂lɔ-ƀela. Ǹyaŋ a kɛ̀ da dîa-ni da lì a tãi kpua, a pâi dísu karâi. È mò dîa a gɛɛ dí dímaa ɣîri sãai kúla dîa, gɛ̀ ní a pâi mɛnii kɔ̂lɔnii a pâi gêi a diai.

6Mɛni ma é síɣe tãi ma dí kɛ̀ la Olɛ yeei mai, dífe ŋɔ́nɔ dímaa ɣîri sãai too ní dîa.

Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai

7Mose a kâa Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai kùla mûui su é lí la kwaa kôyaa loŋ ma. È dòli a Ɣâla Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai. Ǹúui nyii kélee kɛ̀ ŋ̀wɛli a gɛɛ é lóno Yâwɛɛ pɔ́i, a kâa lì Bɛrɛ maa waai ŋí mu.

8Tãi Mose a kâa kɛ̀ liî la Bɛrɛ maa waai ŋí mui, ǹûai kélee da kâa dímu sìɣe dí tɔ́ɔ dísua kɔlɔ-seɣe pɛrɛ-ŋai lá dí kɛ́ gàa é lɛ́ɛ la zu é lɔ́.

9Tãi Mose a kâa lɔ̀ la Bɛ́rɛi ŋí mui, ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei a kâa yèŋ é tɔ́ɔ gbôŋ lá, Yâwɛɛ kɛ́ ƀo zu gɛ lòno Mose pɔ́.

10Tãi ǹûai da kâa ŋ̀ele kɔlɔŋ kolei kàa la Yâwɛɛ Ŋɔsua-kɔlɔ seɣe-pɛrɛi lái, díkelee da kâa dímu sìɣe dí tɔ́ɔ dísua kɔlɔ-seɣe pɛrɛ-ŋai lá díkɛ Ɣâla fɛli.

11Ǹyaŋ Yâwɛɛ da Mose da kâa lòno díkîe-ni pɔ́ yɛ̂ɛ núu da m̀arâŋ. Tãi Mose a kâa kùla la Bɛrɛ maa waai mu é pá pôlu mûui sui, a kâa ŋɔyee mu-nuui Zasua, nyii kɛ̀ a Nuŋ ǹóŋ-surɔ̂ŋ lɛ̀ɛ naa.

Yâwɛɛ è gono tee a gɛɛ a pâi kɛ̂i ŋɔnûai sama

12Mose è mò Yâwɛɛ ma ǹyɛɛi, "Gáa ƀa mó m̀â a gɛɛ ŋá pá a ǹûai ŋí. Kɛ́lɛ ífe niî ǹɛɛ ní naa ŋá ǹúui kɔ́lɔŋ ƀa pâi kútɛɛ̂i kwa ǹyaai. É máŋ kɛ́ tí, ƀa mó a gɛɛ í ŋ̀gɔlɔŋ ǹaa ma, ǹyaŋ ŋa ƀɛlɛ-see sɔlɔ ƀó íyêei.

13Mɛni ma, ŋa ífɛlîi nâa, à kɛ̀ ŋa ƀɛlɛ-see sɔlɔ ƀó íyêei, ínîa-mɛnii lɛ́ nâa mâ a gɛɛ ŋá gɔ́lɔŋ ŋa ƀɛlɛ-see sɔlɔ ƀó íyêei. É lɛ́ɛ íkili ŋá a gɛɛ ǹûai ŋí díkaa máŋ a ínûa."

14Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, "Ŋa pâi kɛ̂i íkɔlɛ ŋá gɛ́ íyee é tɛ́ɛ íkpɔara-ƀelai dîa."

15Mose è mò ǹyɛɛi, "À kɛ̀ ífe pâi kɛ̂i ŋ̀gɔlɛ, gɛ̀ ní ífe kúkùla ƀɛ́.

16Da pâi gɔ́lɔnîi léŋ a gɛɛ ílii lâai kwa ínûai kúyêei? Kwa kâa-ni kúkɛɛ liî fé a kúkɛ a ǹûa da kpɛ́ni-ŋa ǹûai kélee díkaa ŋ̀ɛ́niɛi sui samai?"

17Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, "Mɛnii ŋí ƀa lônoi é pîlaŋ mai, ŋa pâi gêi. Kpɛ́ni fêi, ǹíi lâai íyêei, ŋ̀gɛ ƀò a íkɔlɔŋɔɔ a ǹɛ́lɛɛ."

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Mose ǹyɛɛ mai, “Ŋa ífɛli í ífolo-laai lɛ́ mâ.”

19Yâwɛɛ ǹyɛɛ mai, “Ŋa pâi ŋásɔŋ-lɛlɛɛ-laai kélee kɛ̂i é tɛ́ɛ íŋɛi túɛ. Ŋa pâi Yâwɛɛ laai lɛ̂i yâ. Ŋa pâi ƀɛlɛ-see tɛɛ̂i diai pɔ́ ŋa pâi ƀɛlɛ-see tɛɛ̂i dípɔi, ŋá diai malôŋ káa ŋa pâi dímalôŋ kâai.

20Kɛ́lɛ ífa pɔ̂ri ŋɛ́i kâai. Kpɛ́ni fêi, núu fa ŋ́gaa é lɛ́ɛ ɣele ma.

21Kwaa ma káa ŋ́gɔlɛ ƀɛ́i ƀa pâi tɔ̂i naa gɔnii ŋái.

22Ŋáfolo-laai à kɛ̀ tɛɛ̂i, ŋa pâi ílɔ̂i gɔni woloi su ŋá ímɛi pɛ́lɛ a ǹyée é lɛ́ɛ la zu ŋá tɛ́ɛ.

23Gɛ̀ ní ŋa pâi ńyee siɣêi ímɛi. A kɛ̀ tí, ƀa pâi ḿbôlu pere kâai, kɛ́lɛ ífa ŋɛ́i pere kàa.”

Ɛsedɔ 34

Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ Gbana-wooi kɛ́ a nina

(Dutɛrɔnome 10:1-5)

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Kɔni-ƀela feerɛ sáa yɛ̂ɛ berei maa-ŋuŋ-ŋai dí kɛ̀ lai. Ǹóo-ŋai kɛ́ maa-ŋuŋ-ŋai dîa nyii ŋai í díwôloi, ŋa pâi bɔ̃yɛɛi dîa.

2Íkpîŋ kpɛtɛ tínaa ɣele-wala í pá ḿbɔ naa Sana Yeei tôŋ su.

3Núu da fé lɛ̀ɛ ípôlu. Núu da kélee fé tɛ̀ ǹyéei ma gwaa kélee, kpaa máŋ taa-tulɛ tɔnɔ kpîŋ é ǹáa míi ǹyéei koo mu.”

4Nya ƀe Mose è kɔni-ƀela feerɛ sàa yɛ̂ɛ dúɛ-tuɛ-ŋai. È mu siɣe a ɣele-wala pɛpɛ é lí a dia Sana Yeei ma yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai.

5Yâwɛɛ è yèŋ ɣele-kɔlɔŋ kolei su é tɔ́ɔ Mose kɔlɛ, é gbîŋ ǹáa tóli ǹyɛɛ, “Yâwɛɛ.”

6Yâwɛɛ è tɛ̀ɛ Mose ŋɛ́i-tuɛ é gbîŋ láa tóli ǹyɛɛ, “Yâwɛɛ, Yâwɛɛ, ŋ́gaa a Ɣâlai maloŋ-kâa támaa káa ǹyêei. Ǹíi-ŋwana-la fé nɛ̃ɛ ní. Wɛli-kɛ-maa támaa káa ǹyêei da sãa-laa.

7Ŋa ŋákono-teei ŋa-see kɛ̀ núu wála (1,000) támaa yêei ŋá dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛi. Kɛ́lɛ fé pâi wɔ́lɔ fɛɣêi a lóŋ naŋ-ŋa kélee dísɔnyɔ̂ŋ maa tɔ̂ŋ kpɛ̂i dílônii dîa da dílônii díwɔ̂ lonii.”

8Nya ƀe Mose è ŋuŋ pîlaŋ ǹɔii ma a maa félaa é Ɣâla fɛli.

9È mò ǹyɛɛi, “À kɛ̀ ílii lâai kpɔ́ m̀aa mɛni ma a ǹɛ́lɛɛ, gɛ̀ ní Óo Yâwɛɛ ŋa ímarê kɛ̂i a gɛɛ kwa kâa-ni kú lí. Ǹûai ŋí ŋuŋ su kpanaŋɔ̂ɔi. Kɛ́lɛ kúsɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ í kúsiɣe a ínûa.”

Yâwɛɛ è ŋɔkpanaŋ-wooi kɛ̀ a nina

(Ɛsedɔ 23:14-19; Dutɛrɔnome 7:1-5; 16:1-17)

10Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ŋa pâi kpanaŋ-woo kɛ̂i káyêei. Ŋa pâi mɛni kpaya-kpaya kɛ̂ ínûai kélee ŋɛ́i-tuɛ nyii-ŋai da fé niî wɔ́lɔ kɛ́ ní ŋ̀ɛ́niɛi sui. Ǹûai kélee da pâi

© 2014 Bible Society in Liberia.

m̀ɛnii kâai ǹyãai a Yâwɛɛi ŋa pôri gêi. Kpɛ́ni fêi, ŋa pâi mɛni maa pɔlɔɔ-pɔlɔɔ kɛ̂i ímɛni ma.

11Ǹɛnii ŋa pâi môi yâ sâai, gɛ́. Ŋa pâi Amɔra-ŋai, Keena-ŋai, Ita-ŋai, Pɛriza-ŋai da Iva-ŋai é pɛ́lɛ Zɛbusi-ŋai dîa kpɛ̂i káŋɛi-tuɛ a tãi ká kɛ lɛɣɛ̂i la a diai.

12É kɛ́ íkili ŋá a gɛɛ ǹɔii ka liî zui ka naa-ƃela káfe mɛni kpɛ̀tɛ káloai. Kà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ka ƃáre tɛ́ kákpîŋ perei.

13Ka díɣâla-teƃele-ŋai kélee su kara da díkɔni maa waa-ŋai. Ká díwuru maa waa-ŋai su tée-tee.

14“Káfe Ɣâla da kpɛ́ni fɛ̀li. Kpɛ́ni fêi, Ńyãai a Yâwɛɛ, ŋ́gaa a tólo Ɣâla.

15Ka ǹɔii su-ƃelai káfe mɛni kpɛ̀tɛ kákîe-ni loai. Kà gɛ̀ tí, tãi da kɛ́ díɣâla-ŋai fɛlîi la pere sîi nyɔ́mɔɔ su, díkɛ sâla kùla diai, da pâi ƃɛlɛ tóli ƃôi a káa. Tãi da ka pâi dísâla mii-sɛŋ da miî lai, da pâi gɛi ká da mii.

16Káfe dílônii-nɛyãai da kùla a nɛyâa kálônii-sinaai mɛni ma. Kà gɛ̀ tí, tãi da kɛ̀ díɣâla-ŋai fɛlîi la pere sîi nyɔ́mɔɔ-ŋa sui, da pâi kálônii-sinaai líi penêi dí nia mâ da dîa-ni díkɛ díɣâla-ŋai fɛ̀li.

17“Káfe ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛ̀tɛ kámɛni ma a káne ká díkɛ a Káɣâlai.

18“Ka Dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi maa-kûui mɛi káa. Ka mii a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ Abi-ɣaloŋ su, yɛ̂ɛ berei ŋa mò la kâai. Kpɛ́ni fêi, maa ɣaloŋ tí ƃé ká kùla la Ize lɔii su.

19“Núu-loŋ kélee da sua-loŋ kélee maa-ŋuŋ káa a m̀bɔɔ. Niŋa, ƃála da taa-tulɛ-sii kélee díloŋ-sîrɛi maa-ŋuŋ-ŋai kélee.

20Kɛ́lɛ ka pâi wɔ́lɔ káwɛlɛ-sôoi ǹóŋ-sirɛ maa-ŋuŋ yâi pôlu a ƃála tɛɛ bɔ́ɔ ŋá. Ǹyaŋ ka wàla ǹyá pôlu, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ ŋá ká kɔŋ ɣále. Fɛ̂ɛ ká kálônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai kélee yá pôlu. “Núu da fé pà ŋɛ́i-tuɛ a ǹyée fôlo, fɛ̂ɛ sama-sɛŋ é kɛ́ ǹyêei.

21“Ka tíi kɛ́ a fólo lɔ́ɔlu mɛi da, ká káfii tɔ́ɔ a mɛi feerɛ ɣelei, a nɛ̃ɛ maa kpîŋ é kɛ́ a kwaa sí tãi kpaa máŋ ká sí-sãai tée tãi.

22“Ka mii-sãa ŋá tɛ́ gêi maa tãi maa kûui mɛi káa nyii gáa a ká-mii-sãai maa-ŋuŋ tée tãi. Ka gúui mɛi káa nyii gáa a ŋ̀úru-ƃa kula kûui a góraŋ kpɛɛ ŋái.

23“Fɛ̂ɛ kálônii-sinaai dí pá ŋɛ́i-tuɛ gîei saaƃa kóraŋ tɔnɔ su, ńyãai a Yâwɛɛ Eezuɛ Ŋɔɣâlai.

24Ŋa pâi kákpɔara-ƃelai kulâi káŋɛi-tuɛ, ŋa kálɔii su kɛ́tɛi. Núu da kélee fé pâi kálɔii siɣêi à kɛ̀ ka pa ŋ́ɛi-tuɛ saaƃa kóraŋ tɔnɔ su Ńyãai a Yâwɛɛ Eezuɛ-ŋai Díɣâlai.

25“Ka kɛ̀ taa-tulɛ kulâi a sâla mêni ma, káfe gùla a kpólo nyii tɛ́-sɛŋ káa zui. Dɛɛ-mɛi kûui kɛ́ sala suai da fé nyìi é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƃɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26“Ka pá a kási-sãai m̀á maa-ŋuŋ Káɣâlai Yâwɛɛ mu. “Ká fé ƀála-loŋ kpaa máŋ ƀoli-loŋ ɣìli a ǹee ŋíni-ya.”

27Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Ǹóo-ŋai ŋí pɔ̃yɛ. Kpɛ́ni fêi, dí maa mɛni ƀé ŋa kpanaŋ-woo kɛ̂i la ka Eezuɛ-ŋai káyêei.”

28Mose da Yâwɛɛ dí kɛ̀ naa a ɣele kûu buu náaŋ da kpíni kûu buu náaŋ. Vé ǹáa mii ní. Vé yá kpele ní. Nya ƀe Mose è gbanaŋ-woo kɛ́-woo-ŋai pɔ̃yɛ gɔni-ƀela-ŋai dîa nyii-ŋai kɛ̀ a Dɔ̂ŋ Puui.

Mose è kùla Sana Yeei su é yéŋ

29Tãi Mose è kùla la Sana Yeei ma gbanaŋ-wooi maa kɔni-ƀela-ŋai kɛ́ ƀò ǹyêei, vé kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ ŋ̀ɛ́i è kɛ̀ fôloi. Kpɛ́ni fêi, è lòno Yâwɛɛ pɔ́.

30Tãi Eelɔŋ da Eezuɛ-ŋai kélee dí Mose kàa lai, ŋ̀ɛ́i è kɛ̀ fôloi, ǹyaŋ dí kɛ̀ yaôi a gɛɛ dí lɛ́ɣɛ gɔlɛ.

31Nya ƀe Mose è dítòli. Eelɔŋ da ǹúu-kpului láa-tuɛ ƀelai kélee dí lène pôlu dí lí bɔ́. Mose è lòno dípɔ.

32Naa pôlu ma Eezuɛ-ŋai kélee dí lɛ̀ɣɛ la. M̀ɛnii kélee Yâwɛɛ è mò ma Sana Yeei mai, è mò dîa.

33Tãi Mose è kpɛ̀ɛ la lônoi dípɔi, è ŋ̀ɛ́i mɛi pɛ̂lɛ a seɣe.

34Kɛ́lɛ tãi Mose è lì la Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ a gɛɛ é lóno bɔ́i, è zeɣei kùla ŋ̀ɛ́i é lɛ́ɛ la zu é kúla naa. Tãi è pà la pôlui, è m̀ɛnii kélee ƀò Eezuɛ-ŋai dîa Yâwɛɛ è mò mai.

35Eezuɛ-ŋai dí Mose ŋɛ́i kàa gɛ́ fòlo. Mose è ŋ̀ɛ́i mɛi pɛlɛ ŋɔ́nɔ a zeɣei é lɛ́ɛ la zu é lí Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ a gɛɛ é lóno bɔ́.

Ɛsedɔ 35

Vii-tɔɔ-ɣelei maa tɔ̂ŋ-ŋai

1Mose è Eezuɛ-ŋai kélee ŋá tɛ̀ ma ǹyɛɛ diai, “Mɛni-ŋai ká ŋí Yâwɛɛ è mò a gɛɛ ká gɛ́i.

2Ka kátii-ŋai kɛ́ a fólo lɔ́ɔlu mɛi da. Kɛ́lɛ mɛi feerɛ ɣelei káa a fii-tɔɔ ɣele maa waa Yâwɛɛ mɛni ma. Ǹúui kélee pâi tíi kɛ̂i a ŋ̀ele-kûui tíi, maa nûui a pâi sâai.

3Káfe ŋɔŋ tôo kápɛrɛ-ŋai mu a Vii-tɔɔ-ɣelei.”

Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔlɔ seɣe-pɛrɛ maa waai maa sama-sɛŋ

(Ɛsedɔ 25:1-9)

4Mose è mò Eezuɛ-ŋai kélee dîa ǹyɛɛi, “Mɛni-ŋai ká ŋí Yâwɛɛ è mòi.

5Ka sama-sɛŋ tɛɛ Yâwɛɛ mɛni ma. Diai kélee ŋ̀wɛ̂lii dí dísama-sɛŋ tɛ́ɛ a lii-nɛ̃ɛi, dí pá la. Dí pá a gôo, kane da ƀara,

© 2014 Bible Society in Liberia.

6yee buluŋ kɛ́ɛ, yee-kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ, ƃála-leɣa kpɔ̂lu, seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ lɛ́lɛɛ, ƃoli-lêɣa seɣe,

7ƃála-kɔlɔ pâa nyii dí bɔ̃yɛ tôo a kpɔ̂lu, da sua kɔlɔ lɛ́lɛɛ, kpitili,

8wulɔ laŋpoi mɛni ma, kúŋ-sɛŋ nyii da bù, bù-ŋua wulɔi da kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ sui mɛni ma.

9Dí pá a kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa da maa ɣîri-sãa sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa nyii-ŋai díkaa zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi geŋe-la seɣe kpuai da ɛfɔi dímɛni mai.”

Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi tɔɔ-sãai

(Ɛsedɔ 39:32-43)

10“Tɔɔ ǹyɛrɛ kɛ́-ƃelai kélee kásamai dí pá dí mɛni-ŋai kɛ́ Yâwɛɛ è mòi.

11Dí Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi tɔ́ɔ da mɛi pɛlɛ-sãa, gólo-ŋa da bîlaŋ wuru-ŋa, ǹaa-ŋ̀a-wúru koya-ŋa, seɣe sɛ̂lɛŋ-wuru kôyaa-ŋa da bîleki.

12Gãlai da ziɣe-wuru-ŋai, gãlai mɛi-pɛlɛ-sɛŋ da bɛ́rɛi láƃelei seɣei,

13teƃelei da ziɣe-wuru-ŋa é pɛ́lɛ ŋ̀á sɛŋ-folo-ŋai kélee dîa da gbólo maa waai.

14Dí laŋpo see-wuru kpɛ̀tɛ da maa tii kɛ́-sãai kélee é pɛ́lɛ laŋpo-ŋai dîa da laŋpo wulɔi,

15zâla-sɛŋ kéreŋ teƃelei da ziɣe wuru-ŋai, ŋ̀úlɔi da bù núu-ŋûai, kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ da bɛ́rɛi láƃelei seɣei,

16géreŋ sala kula teƃelei da ƃara-ƃela palaai, ziɣe-wuru-ŋai da maa tii kɛ́-sãai kélee, ƃara sɛŋ-folo da zee-sɛŋ,

17zeɣe-ŋai dí dínaŋ a goraŋ da zeɣe soŋ-wûru-ŋai é pɛ́lɛ bîleki-ŋai dîa nyii-ŋai ŋ̀úru-ŋai da pâi pîlanii zui, da góraŋ láƃelei seɣei.

18Bɛ́rɛi da góraŋ dítɔɔ-sãai da maa ɣɛli-ŋai,

19zâla láa soŋ-ƃelai maa ɣîri seɣe lɛ́lɛɛ-ŋai gáa dítii kɛ́-mɛni ma Gwaa Maa Waai mai. Eelɔŋ nyii gáa a zâla láa soŋ-nuui kɛ́tɛi ŋɔseɣe maa waa-ŋai é pɛ́lɛ ǹônii díseɣe maa-waa-ŋai díkaa díɣâla-tii kɛ́-mɛni mai dîa.”

Ǹûai dí pà a dísama-sãai

20Nya ƃe Eezuɛ-ŋai kélee dí Mose lɛ̀ɛ naa dí lí.

21Diai kélee kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii kpaa máŋ nyii-ŋai kélee dílii è kùlai, dí pà a sama-sãa Yâwɛɛ pɔ́ tɛi-tɛi a gɛɛ dí tíi kɛ́ la Bɛ́rɛ maa waai mɛni ma. Dí ŋɔnɔ pà a sama-sɛŋ Bɛ́rɛi mu-tii kélee kɛ́ mɛni ma é pɛ́lɛ zeɣe ma waa-ŋai dîa.

22Sinâa da nɛɣâa dí pà. Diai kélee gùla dílii sui dí pà a maa-ɣili-sãa nyii da gànaŋ seɣe mai da-ni, wôlii-sãa da gbono-ŋa, kɔŋ mâ yɔlɛ-ŋa da gôo maa ɣiri-sãa sii támaa. Diai kélee gôo maa ɣiri-sãai lâai kɛ̀ Yâwɛɛ mɛni mai, dí pà la bɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Diai kélee yee buluŋ kɛ́ɛ è kɛ̀ díyêei da yee-kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ, yee kpɔlu, seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ lɛ́lɛɛ, ƀoli leɣa-seɣe, ƀála kɔlɔ kpɔlu é pɛ́lɛ ƀoli kɔlɔ mai, dí pà a dia bɔ.

24Diai kélee da pɔ̂ri kɛ̀ pâi a káne kpaa máŋ ƀara, dí pà a dia a Yâwɛɛ ŋɔsama-sɛŋ. Diai kélee kpitili wuru è kɛ̀ díyêei da pɔ̂ri kɛ̀ díi-ŋai kélee da kɛ̂i lai, dí pà la.

25Nyɛrɛ nɛyâai kélee dí yee pɔ̃lɔ a buluŋ kɛ́ɛ, gbɔlu mu tɛiɣɛɛ da ƀála-leɣa kpɔ̂lu dí pá a dia.

26Nyɛrɛ nɛyâai kélee dí ƀoli leɣa pɔ̃lɔ.

27Ǹúu túɛ-ƀelai dí pà a kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa nyii-ŋai díkaa zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi ŋɔɛfɔi mɛni ma da geŋe lá seɣe kpuai,

28wúru-ya kúŋ nɛ̃ɛ da wúlɔ, laŋpo-ŋai, bu-ŋua wulɔi da gére̜ŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi mɛni ma.

29Eezuɛ nɛyâai da zinâai nyii-ŋai ŋwɛ̀li a gɛɛ dí sama-sɛŋ tɛɛ díi-ŋai kélee mɛni mai, Yâwɛɛ è mò Mose ma a gɛɛ dí gɛ́i, dí pà a sama-sãa Yâwɛɛ pɔ́ é kúla dílii su.

Dí Bɛzale tòli da Oôlia

(Ɛsedɔ 31:1-11)

30Nya ƀe Mose è mò Eezuɛ-ŋai dîa ǹyɛɛi, “Ka gáa Yâwɛɛ a Bɛzale lɛ́ nyii gáa a Ɔ̂ɔ ǹóŋ Uri ŋɔlóŋ nyii kùla Zudasi ŋɔsuui sui.

31A ǹáa fɛ́ɛ a Ɣâla ŋɔmɔ̂leŋ, táre, mɛni-ŋa káa da yɛrɛ tii sii kélee kɛ́ mɛni ma,

32a gɛɛ é yɛrɛ tii-ŋa kɛ́ a gôo, káne da ƀara.

33A táre tɛ́ɛ ƀɔ kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ tee-mɛni da zèe mɛni ma, wúru saa-mɛni da yɛrɛ tii da kpɛ́ni-ŋa.

34Yâwɛɛ a sɛŋ lɛ́ tare tɛɛ Bɛzale pɔ́ da Aisama ǹóŋ Oôlia nyii kùla Daŋ ŋɔsuui sui pɔ́ a gɛɛ dí yɛrɛ-kɛ-tii lɛ́ ǹûai dîa.

35È táre tɛ̀ɛ dípɔ a gɛɛ dí yɛrɛ-kɛ tii sii kélee kɛ́ yɛ̂ɛ gôo ɣale tîi, seɣe pɔ̃yɛ-tôo tii, seɣe palaa a yee buluŋ kɛ́ɛ, yee-kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ, yee kpɔlu da seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ lɛ́lɛɛ. Da pɔ̂ri yɛrɛ tii sii kélee kɛ̂i.”

Ɛsedɔ 36

1“Bɛzale da Oôlia é pɛ́lɛ nyɛrɛ kɛ́-ƀelai kélee nyii-ŋai Yâwɛɛ è táre da mɛni ŋá-kaa tɛ̀ɛ dípɔ a gɛɛ díɣâla ŋɔpɛ́rɛi tɔɔ-sãa kélee kɛ́-pere kɔ́lɔŋ, dí gélee kɛ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò lai.”

Ǹûai dí pà a sama-sãa támaa

2Nya ƀe Mose è Bɛzale tòli da Oôlia é pɛ́lɛ nyɛrɛ-ƀelai kélee dîa nyii-ŋai Yâwɛɛ è táre tɛ̀ɛ dípɔ da nyii-ŋai kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ dí kpɔŋ-maa kɛ́i, a gɛɛ dí pá dí díi kɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Zama-sãai kélee ǹûai dí pà la Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi tɔɔ mɛni mai, Mose è dɛ̀ɛ nyɛrɛ kɛ́-ɓelai pɔ́. Eezuɛ-ŋai dí kɛ̀ nɔ́ niî pâi a sama-sãa a ɣele wâla kélee.

4Nyɛrɛ kɛ́-ɓelai kɛ̀ tíi kɛ̂i bɛ́rɛi mai, dí kula dítii kɛ́-kwaa-ŋai mâ dí pá,

5dí mó Mose mà dîyɛɛi, “Zama-sãai ǹûai da pâi lai dámaâi é tɛ́ɛ nyii ma gáa díi kɛ́-mɛni ma bɛ́rɛi ma yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la a gɛɛ é kɛ́i.”

6Nya ɓe Mose è ŋ̀óo tɛ̀ɛ m̀ûui su gwaa kélee mâ ǹyɛɛ ǹûai diai, “Núu da kélee fé ŋɔ́nɔ pà a sama-sɛŋ bɛ́rɛi tɔɔ mɛni ma.” Mɛni ma ǹûai dí nâa kpèra pâi a sama-sãa.

7Kpɛ́ni fêi, zãâi dí pà lai è kɛ̀ a dámaa é tɛ́ɛ bɛ́rɛi ŋɔtíi ma.

Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi tɔɔ mɛni

(Ɛsedɔ 26:1-37)

8Nya ɓe nyɛrɛ kɛ́-ɓelai kélee kɛ̀ díi kɛ́-ɓelai sámai, dí Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi tɔ̀ɔ a seɣe-ɓela puu, nyii-ŋai kɛ̀ a balaa a seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ nyii dí bala a yee buluŋ kɛ́ɛ, ɓála-leɣa kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ɓála-leɣa kpɔ̂lu. Ɣâla-taa kooŋ-sãa pɔkɔɔŋ-ŋa dí kɛ́ a bɔ̃yɛ dîa a ǹɛ́lɛɛ.

9Zeɣe-ɓelai dɔnɔ ŋɔkôya è kɛ̀ a kɔ́ɔ-ɓɔlɔnii buu náaŋ káo feerɛ, ŋɔŋa-kɛtɛ kɛ́ ɓò a kɔ́ɔ-ɓɔlɔnii lɔ́ɔlu mɛi da. Zeɣe-ɓela-ŋai kélee dí kɛ́ a dípɔriɛɛ.

10È ǹɔ́ɔlu sɔ̀lɔ gîe ma é ǹɔ́ɔlu kpélii sɔ́lɔ gîe ma máŋ.

11È sɛ́lɛŋ-ŋa kpɛtɛ zeɣe-ɓela lɔ́ɔlu sɔ́lɔɔ gîe ŋái maa-ŋuŋ m̀éla dɔnɔ ma a seɣe-ɓela buluŋ kɛ́ɛ. È gɛ̀ ŋɔ́nɔ tí a zeɣe-ɓela lɔ́ɔlu sɔ́lɔɔ gîe mai veerɛi.

12È sɛ́lɛŋ buu lɔ́ɔlu pù zeɣe-ɓela sɔ́lɔɔ gîe ŋái maa-ŋuŋ mâ é buu lɔ́ɔlu pú veerɛi gbɛɛ ŋái mâ. Zɛ́lɛŋ-ŋai ŋí díkɛ̀ díkîe-ni ténin̨ mâ.

13È gôo kpua buu lɔ́ɔlu kpɛ̀tɛ é díkolo kɛ́ dîa a gɛɛ dí zeɣe feerɛi m̀éla see gîe ma. Nyíŋi è nâa bɛ́rɛi kɛ̀ a pɛ́rɛ tɔnɔ.

14È seɣe puu káo tɔnɔɔ kpɛ̀tɛ a ɓoli-leɣa é bɛ́rɛi mɛi pɛ́lɛ la.

15Zeɣe-ŋai ŋí dɔnɔ ŋɔkôya è kɛ̀ a kɔ́ɔ-ɓɔlɔnii buu náaŋ káo lɔ́ɔlu, ŋɔŋa-kɛtɛ kɛ́ ɓò a kɔ́ɔ-ɓɔlɔnii lɔ́ɔlu mɛi da. Zeɣe puu káo tɔnɔ̀ɔi ŋí kélee dí kɛ́ a dípɔriɛɛ.

16È ǹɔ́ɔlu sɔlɔ gîe ŋá, é ǹɔ́ɔlu mɛi da sɔ́lɔ gîe ŋá.

17È sɛ́lɛŋ buu lɔ́ɔlu kpɛ̀tɛ zeɣei maa-ŋuŋ m̀éla maa-ŋuŋ wóli lá, é sɛ́lɛŋ buu lɔ́ɔlu kpɛtɛ veerɛi m̀éla dɔnɔ wóli lá.

18È ɓara buu lɔ́ɔlu kpɛ̀tɛ é díkolo kɛ́ dîa é dípili zɛ́lɛŋ-ŋai su a gɛɛ zeɣe feerɛi m̀éla veerɛ é sée gîe ma dí kɛ́ a seɣe tɔnɔ.

19È bɛ́rɛi mɛi-pɛlɛ-sɛŋ kpɛ̀tɛ a ɓála-sirɛ kɔlɔ kpɔ̂lu. É mɛi pɛ̀lɛ ŋɔ́nɔ a sua-kɔlɔ paâ lɛ́lɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20È bɛ́rɛi pîlaŋ wûru-ŋai kɛ̀ a kpitili.

21Díkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ-ɓɔlɔnii puu káo lɔ́ɔlu, díŋa kɛ̂tɛ kɛ́ ɓò a kɔ́ɔ-ɓɔlɔnii feerɛ.

22È ŋ̀úru-ŋai tɔ̀ɔ gîe-ni kɔlɛ feerɛ-feerɛ é gbamo gîe ma a wúru-ɓela kpua-kpua. È bɛ́rɛ pîlaŋ wûru-ŋai kélee kɛ̀ tí.

23Berei è bɛ́rɛ-wûru-ŋai pîlaŋ lai ǹyaa ká ŋí. È buu feerɛ pìlaŋ bɛ́rɛ-ɓelai kwára-pere.

24È bîleki buu náaŋ kpɛ̀tɛ a káne é lóa tée gélee su tɛi-tɛi é dísee bɛ́rɛ-wûru buu feerɛi kɔ́ɔ mu. È veerɛ sèe ŋ̀úrii dɔnɔ kɔ́ɔ mu a gɛɛ gɔ́ɔ veerɛ dí lɔ́ zu.

25È bɛ́rɛ-wuruii buu feerɛ pîlaŋ máŋ bɛ́rɛi ŋɔyá-ŋûa-pere ɓelai mâ.

26È bîleki buu náaŋ kpɛ̀tɛ a káne é veerɛ sée ŋ̀úrii kélee kɔ́ɔ mu tɛi-tɛi.

27È wúru lɔ́ɔlu mɛi da pîlaŋ bɛ́rɛi ŋɔfólo-lii pere.

28È wúru feerɛ-feerɛ tɔ́ɔ bɛ́rɛi pôlu-pere sonoŋ feerɛi su.

29Zonoŋ-su wuru feerɛi ŋí dí kɛ̀ a díŋa kɔlɛɛ díkɔɔ-pilanii, kɛ́lɛ gélee púɔɔ gîe ma ŋ̀elei-pere. Zonoŋ feerɛi su-wuru-ŋai tɔɔ-pere è kɛ̀ nɔ́ tí.

30Dí kɛ̀ a wúru lɔ́ɔlu mɛi saaɓa da bîleki puu káo lɔ́ɔlu mɛi da nyii-ŋai kɛ̀ a gbɛtɛɛ a kánei, veerɛ kɛ́ ɓò ŋ̀úrii dɔnɔ mu, veerɛ kɛ́ ɓò gbéli-ŋai mu tɛi-tɛi.

31È wúru kôyaa-ŋa kpɛ̀tɛ a kpitili-ɓela, è ǹɔ́ɔlu lâa bɛ́rɛ pîlaŋ wûru-ŋai ŋá bɛ́rɛ-ɓelai dɔnɔ mâ.

32É ŋɔnɔ ǹɔ́ɔlu láa bɛ́rɛ pîlaŋ wûru-ŋai ŋá bɛ́rɛ-ɓelai kpéli mâ. É ǹɔ́ɔlu láa bɛ́rɛ pîlaŋ wûru-ŋai ŋá bɛ́rɛi pôlu-pere voloi liî pere.

33È wúru kôyaa tɔnɔ kpɛ̀tɛ é ǹaa bɛ́rɛ pîlaŋ wuru-ŋai samai é siɣe bɛ́rɛi m̀éla tɔnɔ mâ é seri gbeli ma.

34È gôo pù bɛ́rɛ pîlaŋ wuru-ŋai dîa é ŋ̀úru kôyaai soŋ-sɛŋ kpɛtɛ dîa a gôo. È gôo pù ŋ̀úru kôyaa-ŋai dîa máŋ.

35È zeɣei kpɛ̀tɛ a yee buluŋ kɛ́ɛ, yee kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ɓála-leɣa kpɔ̂lu. È Ɣâla-taa kooŋ-sãa pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛ̀tɛ ma a ǹɛ́lɛɛ.

36È zeɣei sɛ̀lɛŋ wúru kôyaa náaŋ kpɛtɛ a kpitili-ɓelai zeɣe-ŋai sɛlɛŋ mɛni ma. È gôo pù ŋ̀úru kôyaa náaŋ ŋí ma é díkolo kɛ́ dîa. È bîleki náaŋ kpɛ̀tɛ a káne é lóa tée zu é ŋ̀úru kôyaa náaŋ pîlaŋ zu.

37È seɣe kpɛ̀tɛ bɛ́rɛi láɓelei mɛni ma a yee buluŋ kɛ́ɛ, yee kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ɓála-leɣa kpɔ̂lu. Yɛrɛ-nuu é bɔ̃yɛ a ǹɛ́lɛɛ.

38È wúru kôyaa lɔ́ɔlu kpɛ̀tɛ é díkoloi kɛ́ dîa. È gôo pù ŋ̀úru kôyaa-ŋai ŋûa é da pú díɣiri-sãai dîa. È bîleki lɔ́ɔlu kpɛ̀tɛ a ɓara é lóa tée zu ŋ̀úru kôyaa-ŋai mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ɛsedɔ 37

Dí Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa gãlai kpɛ̂tɛ

(Ɛsedɔ 25:10-22)

1Bɛzale è Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa gãlai kpɛ̂tɛ a kpitili-ɓela nyii ŋɔkôya è kɛ̀ a kɔ́ɔ-ɓɔlɔnii náaŋ, ŋɔŋa-kɛtɛ ké ɓò a kɔ́ɔ-ɓɔlɔnii feerɛ, ŋɔmɛi kôyaa ké ɓò a kɔ́ɔ-ɓɔlɔnii feerɛi.

2È gôo pù bôlu-pere da zu-pere, é gôo karaŋ tínaŋ mà é doo gîe.

3È gãlai siɣe-sɛŋ kpɛ̀tɛ a gôo é bú gãlai kpóŋ ŋá m̀éla naaŋɔɔ ma, veerɛ ké ɓò m̀éla tɔnɔ ma, veerɛ kpélii ké ɓò m̀éla kpéli ma.

4È wúru kôyaa feerɛ kpɛ̀tɛ a kpitili é gôo pú dîa.

5È ŋ̀úru kôyaa-ŋai lɔ̀ gãla-siɣe-sãai su a gɛɛ dí gãlai síɣe la.

6È gãlai mɛi-pɛlɛ-sɛŋ kpɛ̀tɛ a gôo tee-tee, ŋɔkôya ké ɓò a kɔ́ɔ-ɓɔlɔnii náaŋ, ŋɔŋa-kɛtɛ ké ɓò a kɔ́ɔ-ɓɔlɔnii feerɛ.

7È Ɣâla-taa kooŋ-sɛŋ pɔkɔɔŋ feerɛ ɣàle a gôo gãla lá-tɛ-sɛŋ gwaa feerɛ ma,

8dɔnɔ ké ɓò gãlai lá-tɛ-sɛŋ gwaa tɔnɔ ma, gbéli ké ɓò gwaa dɔnɔ ma. Gãla lá-tɛ-sɛŋ da bɔkɔɔŋ-ŋai dí kɛ̀ a díkpɛtɛɛ a gôo tɔnɔi tí.

9Bɔkɔɔŋ-ŋai koôŋ è sàla gãlai lá-tɛ-sɛŋ mɛi dí m̀ɛi pélɛ a díkoôŋ, díŋɛi páa díkîe-ni pɔ́ pere, díkɛ gãlai lá-tɛ-sɛŋ kàa.

Gbólo maa-waa maa teɓelei

(Ɛsedɔ 25:23-30)

10È teɓelei kpɛ̀tɛ a kpitili-ɓela, ŋɔkôya è kɛ̀ a kɔ́ɔ-ɓɔlɔnii saaɓa, ŋɔŋa-kɛtɛ ké ɓò a kɔ́ɔ-ɓɔlɔnii tɔnɔ da gbûra, ŋɔmɛi-koya ké ɓò a kɔ́ɔ-ɓɔlɔnii feerɛ.

11È gôo tee-tee pù ŋ̀á é gôo karaŋ tínaŋ mà é doo gîei.

12È wúru-ɓela làa teɓelei wóli lá nyii ŋɔŋa-kɛtɛ è a yɛ̂ɛ núu yée ŋái tɔnɔ, é dínaŋ ma. È gôo tìnaŋ ŋ̀úru-ɓelai mâ é doo gîei.

13È teɓelei siɣe-sɛŋ kpɛ̀tɛ náaŋ a gôo é bú teɓelei sonoŋ naaŋɔɔ su tɛi-tɛi ɓɛ́i teɓelei kɔ́ɔ naaŋɔɔ è kɛ̀ naai.

14Teɓelei siɣe-sãai nyii-ŋai kɛ̀ ŋ̀úru kôyaa-ŋai mɛni ma teɓelei siɣe-mɛni mai, dí kɛ̀ ŋ̀úru-ɓelai kɔlɛ nyii kɛ̀ a dínaŋɔɔ teɓelei wóli lai.

15È kpitili wúru kôyaa-ŋa kpɛ̀tɛ é gôo pú dîa nyii-ŋai kɛ̀ a teɓelei siɣe-wûru-ŋai.

16È sɛŋ-fôlo-ŋa kpɛ̀tɛ teɓelei mɛni ma a gôo tee-tee, peleti-ŋa, kɔ̂pu-ŋa, sane-ŋa da kawulu-ŋa nyii-ŋai kɛ̀ a gbele-sɛŋ sala maa tii-kɛ-sãai.

Dí laŋpoi see-wurui kpɛ̀tɛ

(Ɛsedɔ 25:31-40)

© 2014 Bible Society in Liberia.

17È laŋpo see-wurui kpɛ̀tɛ a gôo tee-tee. È gɔ́ɔ da gbono ɣàle a kpɔ́kpɔ, é wúru-poa pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛtɛ gbono ma a maa-ɣîri-sɛŋ.

18Laŋpo see-wuruii ƀeɣêŋ è kɛ̀ ma lɔ́ɔlu mɛi da. Zaaƀa è kɛ̀ gwaa dɔnɔ ma, zaaƀa kɛ́ ƀò gbéli ma.

19È kɔ̂pu saaƀa kpɛ̀tɛ M̀eɣêŋ-ŋai kélee dîa tɛi-tɛi, nyii-ŋai kɛ̀ yɛ̂ɛ amɔŋ wuru-poai.

20È kɔ̂pu náaŋ kpɛ̀tɛ laŋpo see-wuruii kpono ma nyii-ŋai kɛ̀ yɛ̂ɛ amɔ̂ŋ wuru-poai.

21Kɔ̂pu-ŋai ŋí dɔnɔ è kɛ̀ mèɣeŋ lɔ́ɔlu mɛi dai veerɛ kélee koyânii laŋpo see-wuruii kpono ma.

22Laŋpo see-wuruii da kɔ̂pu-ŋai é pɛ́lɛ M̀eɣêŋ-ŋai dîa dí kɛ̀ nɔ́ a dí kpɛtɛɛ a gôo tɔnɔ nyii dí ŋàle a kpɔ́kpɔi.

23È laŋpo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kpɛ̀tɛ laŋpo see-wuruii mɛni ma da maa-tii kɛ́-sãai a gôo tee-tee.

24È laŋpo see-wuruii da maa tii kɛ́-sãai kélee kpɛ̀tɛ a gôo tee-tee nyii ŋɔwiɛ è kɛ̀ a pãŋ ŋuŋ tɔnɔi (100).

Dí Zâla-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kéreŋ ɣâla-teƀelei kpɛ̀tɛ

(Ɛsedɔ 30:1-5)

25È géreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kéreŋ ɣâla-teƀelei kpɛ̀tɛ a kpitili. Ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔnii tɔnɔ da gbûra. Ŋɔŋa-kɛtɛ kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ-ƀɔlɔnii tɔnɔ da gbûra. Ŋɔmɛi-kôyaa kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ-ƀɔlɔnii saaƀa. M̀éla kélee è kɛ̀ a bɔriɛɛ. Da M̀eɣêŋ-ŋai dí kɛ̀ nɔ́ a díkpɛtɛɛ tɔnɔɔ.

26È gôo kpîŋ-kpîŋ pù ma. È bù mɛi-pere da gɔ́ɔ ma é dínaŋ ma é pɛ́lɛ M̀eɣêŋ-ŋai dîa. È gôo tìnaŋ ma é doo gîei.

27È ziɣe-karaŋ feerɛi kpɛ̀tɛ a gôo é bú gôo-ƀelai ma nyii dínaŋɔ̂i mai, mu-pere gwaa feerɛ ma a ŋ̀úru kôyaa-ŋai nyii-ŋai da kâa kɛ̀ ziɣe lai lɔ̂i.

28È kpitili ŋ̀úru kôyaa-ŋai kpɛ̀tɛ é gôo pú dîa.

Dí ŋ̀úlɔi da géreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi kpɛ̀tɛ

(Ɛsedɔ 30:22-38)

29È ŋ̀ulɔ maa waai da bù núu ŋûa da géreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi kpɛ̀tɛ. È dí sùmo a gîe yɛ̂ɛ berei wúru-ya kpɛtɛ-nuu a gè lai.

Ɛsedɔ 38

Dí géreŋ sala kùla ɣâla-teƀelei kpɛ̀tɛ

(Ɛsedɔ 27:1-8)

1È géreŋ sala kula teƀelei kpɛ̀tɛ máŋ a kpitili. M̀éla kélee è kɛ̀ a bɔriɛɛ. Ŋɔkôya è kɛ̀ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra, ŋɔŋa-kɛtɛ kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra. Ŋɔmɛi-kôyaa kɛ̀ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni náaŋ da gbûra.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2È M̀eɣêŋ kùla ma zônoŋ naaŋɔɔ ma. M̀eɣêŋ-ŋai dí kɛ̀ nɔ́ a díkpɛtɛɛ tɔnɔ da géreŋ sala kula teƀelei. È mɛi pɛ̀lɛ a ƀara ƀela.

3È géreŋ sala kula têƀelei maa tii kɛ́-sãai kélee kpɛ̀tɛ, ǹeɣi-ŋai, sɔƀele-ŋai, zɛŋ-fôlo-ŋai, zua ƀɔ́-kɔli-ŋai da ŋɔŋ-pu pane-ŋai. È gélee kpɛ̀tɛ a ƀara.

4È ƀara ƀela pàla géreŋ sala kula teƀelei mɛni ma yɛ̂ɛ deɣáŋ, é bɛlɛ teƀelei wóli mu a gɛɛ é teƀelei kpono mɛi pɛ́lɛ é síɣe nàa sámai é seri gwára.

5È ziɣe-sãa náaŋ kpɛ̀tɛ deɣáŋ mɛi zônoŋ naaŋɔɔ su.

6È wúru kôyaa-ŋa kpɛ̀tɛ teƀelei mɛni ma a kpitili. É ƀara ƀela kpíniŋ dîa.

7È ŋ̀úru koya-ŋai lɔ̀ teƀelei siɣe-sãai su m̀éla veerɛ ma a gɛɛ díkɛ ziɣe la. È géreŋ sala kula teƀelei kpɛtɛ a wúru-ƀela é lóa lɛ́ɛ ŋ̀úru-ƀelai sâmai.

È m̀ara sɛŋ-foloi kpɛ̀tɛ

(Ɛsedɔ 30:18)

8È zɛŋ-foloi da zee-sɛŋ kpɛ̀tɛ a mara mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛ-ŋai nyii è gula nɛyâai yêei kɛ̀ tíi kɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ maa waai lai.

Góraŋ dínaŋɔ̂i Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ maa waai mai

(Ɛsedɔ 27:9-19)

9È siɣãŋ tìnaŋ Bɛ́rɛi ma a seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ lɛ́lɛɛ seɣai pere ƀelai ma. Zeɣei ƀelai ŋí ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni buu lɔ́ɔlu.

10Zeɣe soŋ-wûru-ŋai dí kɛ̀ a ƀara buu feerɛ. Bîleki-ŋai dí dípîlaŋ zui dí ƀò a bîleki buu feerɛ. Díkelee díkɛ̀ a díkpɛtɛɛ a ƀara. Zeɣe soŋ wûru-ŋai ŋí díkolo-ŋai da díɣiri-sãai dí kɛ̀ a káne.

11Bere sii tí nɔ́ ƀé dí yá-ŋua pere pɛ́rɛ-ƀelai maa tinaŋ la. Ǹaa pere seɣei ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni buu lɔ́ɔlu. Zeɣe soŋ-wûru-ŋai dí kɛ̀ a ƀara buu feerɛ. Bîleki-ŋai dí dípîlaŋ zui dí ƀò a buu feerɛ. Díkelee díkɛ̀ a díkpɛtɛɛ a ƀara. Zeɣe soŋ wûru-ŋai ŋí díkolo-ŋai da díɣiri-sãai dí kɛ̀ a káne.

12Voloi lii-pere ƀelai maa seɣe ƀelai ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni buu feerɛ káo lɔ́ɔlu. Seɣe soŋ-wuru puu da bîlanii puu ƀe kɛ́ naa. Ǹúru-ŋai ŋí díkolo-ŋai da díɣiri-sãai dí kɛ̀ a káne.

13Góraŋ túɛ-pere-ƀelai, nyii kɛ̀ vóloi kulai-perei, naa pere seɣei ŋɔkɛ́tɛ è kɛ̀ a ŋwãa buu feerɛ káo lɔ́ɔlu.

14Bɛ́rɛi láƀelei kɔɔ-yee mɛi-pere seɣei ŋɔŋa kɛtɛ kɛ̀ ƀò a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra, zeɣe soŋ-wuruii kɛ́ ƀò saaƀa da bîleki saaƀa.

15Laa-mii-yee mɛi-pere seɣei ŋɔŋa kɛtɛ kɛ̀ ƀò a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra, zeɣe soŋ-wuruii kɛ́ ƀò saaƀa da bîleki saaƀa.

16Zeɣe-ŋai kɛ̀ a dínaŋɔɔ Bɛ́rɛi mai dí kɛ̀ a díkpɛtɛɛ a seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ lɛ́lɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Bîleki-ŋai nyii-ŋai dí zeɣe soŋ-wuru-ŋai pîlaŋ zui è kɛ̀ a gbɛtɛɛ a ƃara. Zeɣe soŋ-wûru-ŋai díkolo-ŋai da díɣiri-sãai dí kɛ̀ a gbɛtɛɛ a káne. Zeɣe soŋ-wûru-ŋai dí kɛ̀ máŋ a dímɛi pɛlɛɛ a káne. Zeɣe soŋ-wûru-ŋai kélee kɛ̀ góraŋ mai, dí kɛ̀ a díɣiriɛɛ gîe ma a káne.

18Zeɣei kɛ sɛlɛnii ziɣãŋ láƃelei è kɛ̀ a gbɛtɛɛ a seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ nyii dí bala a yee buluŋ kɛ́ɛ, yee kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ƃála leɣa kpɔ̂lu. È kɛ̀ a bɔ̃ɣɛ a ǹɛ́lɛɛ. Ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ-ƃɔlɔni puu. Ŋɔ-mɛi kôyaa kɛ́ ƃò a kɔ́ɔ-ƃɔlɔni feerɛ da gbûra. Zeɣei ŋí è kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ berei ziɣãŋ ma seɣei kpéli-ŋai dí kɛ̀ lai.

19Seɣe soŋ-wuru náaŋ è kɛ̀ naa mɛni ma da dípîlaŋ bîleki náaŋ, nyii-ŋai kɛ̀ a gbɛtɛɛ a ƃarai. Díkolo-ŋai da díɣiri-sãai dí kɛ̀ a gbɛtɛɛ a káne. Ǹúru-ŋai ŋí dí kɛ̀ a díkpɛtɛɛ a káne.

20Bɛ́rɛi tɔɔ-sãa kélee díkɛ̀ a díkpɛtɛɛ a ƃara.

Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ tɔɔ-sãai

21Zãai dí Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi nyii gɔni-ƃela feerɛi Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ puui è kɛ̀ a bɔ̃ɣɛɛ diai dí kɛ̀ mui tɔ̂ɔ lai ká ŋí. Mose ƃé zãai ŋí lɛ̀. Liiva-ŋai nyii-ŋai ŋí díkɛ̀ tíi kɛ̂i zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi Eelɔŋ ǹóŋ Itama yée mui dí gbɛ̀tɛi.

22Bɛzale nyii gáa a Ɔ̂ɔ ǹóŋ Uri ŋɔlóŋ, nyii kùla Zudasi ŋɔsuui sui, ǹyaa ƃé zãai kélee kpɛ̀tɛ nyii-ŋai Yâwɛɛ è mò Mose ma a gɛɛ é gbɛtɛi.

23Bɛzale ŋɔkpɔŋ-maa-nuui ƃé kɛ̀ a Aisama ǹóŋ Oôlia, nyii kùla Daŋ ŋɔsuui sui. Oôlia è kɛ̀ a yɛrɛ-kɛ-nuu, seɣe pɔ̃ɣɛ-nuu da seɣe pala-nuu. A kâa seɣe pala a yee buluŋ kɛ́ɛ, ƃála-leɣa kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ƃála leɣa kpɔ̂lu lɛ́lɛɛ.

24Gôo-ŋai kélee dí tíi kɛ̀ la bɛ́rɛ maa waai ma, nyii-ŋai dí dɛ̀ɛ Yâwɛɛ mɛni mai a sala-sɛŋ, ŋɔwiɛ è kɛ̀ a pãŋ wála feerɛ, ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ káo lɔ́ɔlu (2,195) yɛ̂ɛ berei ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi è nɛ̀ lai.

25Gáne-ŋai ǹûai dí dɛ̀ɛ a dílono tãi ŋɔwiɛ è kɛ̀ a pãŋ wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu pôlu buu lɔ́ɔlu (7,550) yɛ̂ɛ berei ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi è nɛ̀ lai.

26Gánei ǹûai kélee dí dɛ̀ɛi, ǹyaa ká kɛ̀ tí. Ǹúui kélee dí díwɔ̂-ŋai tɛ̀ɛ tɛi-tɛi nyii è kɛ̀ a sɛŋ fɛ̂ɛ dí dɛɛ a dílono-tãi yɛ̂ɛ berei ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi è nɛ̀ lai. Diai dí dílonoi dí kɛ̀ a sinâa wála ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi-da káo-saaƃa, pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu pôlu buu lɔ́ɔlu (603,550) nyii-ŋai díkoraŋ è kɛ̀ é síɣe kóraŋ buu feerɛ ma é tɛ́ tuɛ-perei.

27Gánei ŋɔwiɛ è kɛ̀ a pãŋ wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (7,500) dí bîleki ŋuŋ tɔnɔ (100) kpɛ̀tɛ la Ǹ̀âla-pɛrɛi mɛni ma da maa koraŋ. Bîleki tɔnɔ ŋɔwiɛ è kɛ̀ a pãŋ buu lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ káo lɔ́ɔlu.

28Bɛzale è gólo-ŋai kpɛ̀tɛ ŋ̀úru kôyaa-ŋai mɛni ma da díɣiri-sãai a gánei gbéli nyii ŋɔwiɛ è kɛ̀ a pãŋ buu lɔ́ɔlu, é ŋ̀úru kôyaa-ŋai ŋûa pɛlɛ la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Ǹarai dí dɛ̀ɛ Yâwɛɛ mɛni mai ŋɔwiɛ è kɛ̀ a pãŋ ŋɔwála lɔ́ɔlu pôlu ŋuŋ saaƀa pôlu puu (5,310).

30Nya ƀe Bɛzale è bîleki-ŋai kpɛ̀tɛ la bɛ́rɛi láƀelei mɛni ma. Mara teƀelei nyii gáa gérеŋ salai mɛni mai é pɛ́lɛ maa ƀâra ƀela palaai ma, da teƀelei maa tii-kɛ-sãai kélee.

31È bîleki-ŋai kpɛ̀tɛ la máŋ ziɣãŋ mɛni ma da ziɣãŋ láƀelei, é pɛ́lɛ bɛ́rɛi tɔɔ-wuru-ŋai kélee dîa da maa-siɣãŋ.

Ɛsedɔ 39

Dí zâla láa-soŋ-ƀelai maa ɣîri seɣe-ŋai kpɛ̀tɛ

(Ɛsedɔ 28:1-14)

1Dí seɣe lɛ́lɛɛ-ŋai kpɛ̀tɛ a yee buluŋ kɛ́ɛ, yee kpɔ̂lu m̀u-tɛiɣɛɛ da ƀála-leɣa kpɔ̂lu zâla láa soŋ-ƀelai mɛni ma nyii-ŋai dí doo dîa dítii kɛ́-mɛni ma Gwaa Maa Waai ma. Dí Eelɔŋ ŋɔsâla láa soŋ-seɣe-ŋai kpɛ̀tɛ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è nɛ̀ la Mose mai.

2Dí ɛfɔi kpɛ̀tɛ a gôo, yee buluŋ kɛ́ɛ, yee kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ƀála-leɣa kpɔ̂lu.

3Dí gôo ɣàle a m̀éla ŋá kɛ́tɛ, dí m̀éla-ƀela a bɛlɛɛ, dí bala a yee buluŋ kɛ́ɛ, yee kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ƀála-leɣa kpɔ̂lu.

4Dí ɛfɔi kâraŋ-ŋá ɣɛli kɛ̀ m̀éla veerɛ ma a gɛɛ núu é gbulɔ̂ŋ gîe ma.

5Bɛ̂ti palaa lɛ́lɛɛ kɛ̀ mai dí bàla nɔ́ da ǹyaa tɔnɔ gîe ma a gôo yee buluŋ kɛ́ɛ, yee kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ƀála-leɣa kpɔ̂lu yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è nɛ̀ la Mose mai.

6Dí kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋai sàa dí dímaa tínaŋ a gôo. Dí Eezuɛ ǹônii láa pɔ̃yɛ dîa yɛ̂ɛ berei kɔni-saa-nuu a ŋɔkɔni sàa lai.

7Dí dísɔ̀lɔ ɛfɔi kâraŋ ŋá ɣɛli-ŋai dîa a gɛɛ dí kɛ́ a kili-too-ŋa kɔni-ŋa Eezuɛ ǹônii mɛni ma yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è nɛ̀ la Mose mai.

Dí geŋe lá seɣe kpuai kpɛ̀tɛ

(Ɛsedɔ 28:15-30)

8Dí geŋe lá seɣe kpuai kpɛ́tɛ a yɛrɛ-pere nɔ́ yɛ̂ɛ berei dí ɛfɔi kpɛ́tɛ la a gôo, yee buluŋ kɛ́ɛ, yee kpɔ̂lu m̀u tɛiɣɛɛ da ƀála-leɣa kpɔ̂lu.

9Ǹéla kélee è kɛ̀ a bɔriɛɛ bɛlɛɛ gîe la. Ŋɔkôya è kɛ̀ a iŋse lɔ́ɔlu mɛi náaŋ, Ŋɔŋa-kɛtɛ kɛ́ ƀò a iŋse lɔ́ɔlu mɛi náaŋ.

10Dí kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ pù naa a ŋɛli náaŋ, nyii-ŋai kɛ̀ a kɔni sîi tɛi-tɛi. Gɔni saaƀai dí bù ŋɛlii maa-ŋuŋ mai láa ƀa, luƀi, tópazi, da ganɛ.

11Dí zaaƀa pú ŋɛlii veerɛi ma, nyii-ŋai da kɛ́ dîa, ɛmɛra, safari, da damaŋ.

12Dí zaaƀa pú ŋɛlii zaaƀai ma, nyii-ŋai da kɛ́ dîa, tɔkwii, agate, da ameta.

13Dí zaaƀa pú ŋɛlii náaŋ ma, nyii-ŋai da kɛ́ dîa, bɛraɛ, kanelіaŋ, da zasipa. Dí gɔni-ŋai ŋí kélee ma tínaŋ a gôo.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Dí Eezuɛ ǹônii láa pɔ̃yɛ gɔni puu káo feerɛi ŋí kélee ma tɛi-tɛi a gɛɛ dí tɔ́ɔ Eezuɛ ŋɔsuu puu káo feerɛi pɔ́ɔ ŋá.

15Dí yɔlɔ kpɛ̀tɛ a gôo kpîŋ-kpîŋ yɛ̂ɛ ɣɛli, geŋe lá seɣe kpuai mɛni ma.

16Dí gôo kalaŋ feerɛ kpɛ̀tɛ dí geŋe la seɣe kpuai gólo ké ma a gôo mɛi-pere sonoŋ feerɛi su.

17Dí nyɔlɔ feerɛi lɔ̀ geŋe lá seɣe kpuai ŋɔkólo-ŋai su.

18Dí gôo yɔlɔ feerɛ ŋuŋ kpulɔ̂ŋ gôo kalaŋ feerɛi ma. Dí díkpùlɔŋ máŋ a bere sii ŋí ɛfɔi karaŋ ŋá ɣɛli-ŋai dîa nàa túɛ pere.

19Dí geŋe lá seɣe kpuai gólo feerɛ kpɛ̀tɛ a gôo dí bú mu-pere-ɓelai kwára-pere sonoŋ veerɛi su.

20Dí kólo feerɛ kpɛ̀tɛ ŋɔ́nɔ a gôo dí bú ɛfɔi kâraŋ ŋá seɣe-ŋai mu nàa túɛ pere bɛ̂tii kpulɔ̂nii mɛi-pere.

21Yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai. Dí geŋe lá seɣe kpuai ŋɔkólo-ŋai kpùlɔŋ ɛfɔi ŋɔkólo-ŋai dîa a ɣɛli buluŋ kɛ́ɛ a gɛɛ geŋe lá seɣe kpuai é láa bɛ̂tii mɛi-pere a gɛɛ vé fúloŋ.

Dí zâla láa-soŋ-ɓelai díseɣe da kpɛ́ni-ŋai kpɛ̀tɛ

(Ɛsedɔ 28:31-43)

22Ǹyokpoi gáa ɛfɔi mɛni mai dí gbɛ̀tɛ a seɣe buluŋ kɛ́ɛ.

23Dí ǹyokpoi kɔŋ su tèe a núu ŋuŋ lɔ̂i. Dí gɔŋ su pàla dí dínaŋ ma a gɛɛ vé fàla.

24Dí pɔmegurane pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛ̀tɛ ǹyokpoi wóŋ lá a yee buluŋ kɛ́ɛ, yee kpɔ̂lu m̀ mu tɛiɣɛɛ da ɓála-leɣa kpɔ̂lu.

25Dí gôo taniŋ-ŋa pù pɔmegurane pɔkɔɔŋ-ŋai loai dí dínaŋ nyokpoi wóŋ lá.

26Dí dániŋ-ŋai pù pɔmegurane pɔkɔɔŋ-ŋai loai tɛi-tɛi nyokpoi wóŋ lá dí dínaŋ ma dísâla láa soŋ-tii mɛni ma yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

27Ǹyɛkɛ-ŋai díkaa Eelɔŋ da ǹônii-sinaa mɛni mai, dí díkpɛ̀tɛ a seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ lɛ́lɛɛ.

28Dí zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi ŋɔɓɔrɔi kpɛtɛ a seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ lɛ́lɛɛ. Dí m̀ɔrɔ kpéli-ŋai kpɛtɛ máŋ a seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ lɛ́lɛɛ-ŋa. Dí díbɛrɛ kpua-ŋai kpɛtɛ a seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ lɛ́lɛɛ.

29Dí bɛ̂ti kpɛtɛ a seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ lɛ́lɛɛ, yee buluŋ kɛ́ɛ, yee kpɔ̂lu m̀ mu tɛiɣɛɛ da ɓála-leɣa kpɔ̂lu. Ǹyɛrɛ kɛ́-ɓelai dí bɔ̃yɛ a ǹɛ́lɛɛ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

30Dí gôo kalaŋ maa waai kpɛ̀tɛ zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi ŋɔɓɔrɔi mɛni ma. Dí ŋ̀óo-ŋai ŋí pɔ̃yɛ ma a gôo kpîŋ-kpîŋ, “Maa Waâi Yâwɛɛ ŋɛ́i.” Dí bɔ̃yɛ yɛ̂ɛ berei yɛrɛ kɛ́-nuu a kɔli ma pɔ̃yɛ lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Nya ƀe dí ŋiri m̀ɔrɔi túɛ-pere a ɣɛli buluŋ kɛ́ɛ, yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

Dí díi kpɛ̀ɛ

(Ɛsedɔ 35:10-19)

32Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi tɔɔ tî̀i è nâa kpɛ̀ɛ. Eezuɛ-ŋai dí mɛnii kélee kɛ̀ Yâwɛɛ è mò Mose ma a gɛɛ dí gɛ́i.

33Dí pà a Bɛ́rɛi Mose pɔ́ da maa sãai kélee, gólo-ŋai, bîlaŋ-wuru-ŋai, ŋ̀úru kôyaa-ŋai, zeɣe-soŋ-wûru-ŋai da bîleki-ŋai.

34Dí pà a mɛi-pɛlɛ-sãai nyii-ŋai kɛ̀ a m̀ála sirɛ kɔlɔ kpɔlu da zua kɔlɔ lɛ́lɛɛi, da zeɣei gáa Gwaa Maa Waai mɛni mai.

35Dí pà a Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa gãlai da ziɣe-wuru-ŋai é pɛ́lɛ mɛi-pɛlɛ-sɛŋ ma.

36Teƀelei da maa sãai kélee é pɛ́lɛ gbóloi ma dí dɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́i.

37Dí pà mán̩ a laŋpo see-wuruii nyii kɛ̀ a gbɛtɛɛ a gôo kpî̀ŋ-kpî̀ŋ, da laŋpo-ŋai é pɛ́lɛ dímaa-sãai kélee dîa da laŋpo wulɔi.

38Dí pà a zâla sɛŋ kéreŋ-teƀelei nyii kɛ̀ a gbɛtɛɛ a gôo, bu-ŋua-wulɔi, géreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi da Bɛ́rɛi lá seɣei.

39Dí pà a m̀ara-teƀelei nyii m̀ara-ƀela palaai káa mai, ziɣe-wuru-ŋai, da maa tíi-kɛ-sãai kélee é pɛ́lɛ m̀ara-sɛŋ-foloi ma da zee-sɛŋ.

40Dí pà mán̩ a zeɣe-ŋai nyii-ŋai díkaa zeɣe-koraŋ mɛni mai da zeɣe-soŋ wuru-ŋai é pɛ́lɛ maa bîleki-ŋai dîa góraŋ lá seɣei, maa ɣɛli-ŋai é pɛ́lɛ dɔɔ-wuru-ŋai dîa da maa tíi-kɛ-sãai kélee bɛ́rɛi mɛni ma.

41Dí pà a zâla láa soŋ tii kɛ́-seɣe maa waa-ŋai nyii-ŋai díkaa Eelɔŋ mɛni ma da ǹônii-sinaai. Dí pà a dia dítii kɛ́-mɛni ma Gwaa Maa Waai ma.

42Díi-ŋai kélee Yâwɛɛ è mò Mose ma a gɛɛ Eezuɛ-ŋai dí gɛ́i, dí gélee kɛ̀.

43Mose è díi-ŋai kélee kàa, é gáa a gɛɛ ǹûai dí gɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai. Ǹyaŋ è lûwa làa dîa.

Ɛsedɔ 40

Dí Yâwɛɛ ŋɔsua kɔ̂lɔ seɣe pɛ́rɛi maa waai pù gîe ma dí goraŋ ƀô Yâwɛɛ mî

1Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

2“Bɛ́rɛi tɔɔ a ŋáloŋ maa-ŋuŋ ŋɔfóloi maa-ŋuŋ.

3Gbanaŋ-woo kɛ́ɛ maa gãlai nyii gɔni-ƀela-ŋai díkaa zui, zee bɛ́rɛi mu í zeɣei sɛ̂lɛŋ berêi.

4Teƀelei sée mu í ŋá-sãai pú ŋ̀á í pá a laŋpo-see-wuruii í dɔɔ mu í laŋpo-ŋai sée ŋ̀á.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Géreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ kéreŋ-teƀelei sée gbanaŋ-woo kɛ́ɛ maa gãlai ŋɛ́i-tuɛ í bɛ́rɛi lá-seɣei sɛ̂lɛŋ ǹá.

6Géreŋ-sala kula-teƀelei sée bɛ́rɛi ŋɛ́i-tuɛ.

7Í mara sɛŋ-foloi sée bɛ́rɛi da géreŋ-sala kula-teƀelei loai í yá pú zu.

8Góraŋ tínaŋ bɛ́rɛi ma í ǹá-seɣei sɛ̂lɛŋ ǹá.

9"Ƀà gɛ̀ tí í bu-ŋua-wulɔi síɣe í zia bɛ́rɛi ma da mu-sãa kélee. Bere sîi ŋí ƀé ƀa pâi maa waai la í dɛɛ ḿbɔ.

10Ǹúlɔi sía máŋ géreŋ sala kula-teƀelei ma da ŋá-sãai kélee í dɛɛ ḿbɔ. Ǹyaŋ teƀelei a pâi kɛ̂i a maa waa.

11Wúlɔ sía máŋ mara sɛŋ-foloi ma da zee-sɛŋ í dɛɛ ḿbɔ.

12"Pá a Eelɔŋ da ǹônii-sinaai í dítɔɔ Bɛ́rɛi lá í díwaa.

13Zâla-laa soŋ-tii kɛ́-seɣei tóo Eelɔŋ ma í wúlɔ pú ŋ̀ûa í zee a gɛɛ é sâla-laa soŋ-tii kɛ́ mî.

14Pá a ǹônii-sinaai máŋ í dímaa ɣíri.

15Í wúlɔ pú díŋûa yɛ̂ɛ berei í bù la dínâŋ ŋûa a gɛɛ dí sâla-laa soŋ-tii kɛ́ mî. Ǹúlɔ púɔɔ díŋûa a pâi dísuui kɛ̂i a sâla laa soŋ-tii kɛ́-ƀela wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ."

16Mose è m̀ɛnii-ŋai ŋí kélee kɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai.

17Nya ƀe dí bɛ́rɛi tɔɔ a góraŋ veerɛi ŋɔɣáloŋ maa-ŋuŋ ŋɔfóloi maa-ŋuŋ tãi dí kula la Ize lɔii sui.

18Mose è bɛ́rɛi tɔɔ. È bîleki-ŋai sèe é bɛ́rɛ-pilaŋ-wuru-ŋai pîlaŋ zu é zu ɣiri a ŋ̀úru kôyaa-ŋai é zeɣei-soŋ-wûru-ŋai tɔ́ɔ.

19È bɛ́rɛi mɛi pɛlɛ-sɛŋ pɛ̀lɛ mɛi é mɛi-pɛlɛ-sɛŋ mɛi pɛ́lɛ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai.

20Nya ƀe è gɔni-ƀela feerɛi sìɣe é dípu gbanaŋ-woo-kɛɛi maa gãlai su é gãlai siɣe-wuru-ŋai lɔ́ gólo-ŋai su é gãlai mɛi-pɛlɛ-sɛŋ pɛ́lɛ mɛi.

21È pà a gãlai Bɛ́rɛi mu é zeɣei sɛ̂lɛŋ berêi. È gãlai lòo bere sii ŋí su ǹûai dîa yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la diai.

22È teƀelei sèe Bɛ́rɛi mu nàa ŋûa-pere zeɣei túɛ-pere.

23É gbóloi sée ŋ̀á nyii dí dɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́i. È gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai.

24È laŋpo-see-wuruii tɔ̀ɔ Bɛ́rɛi mu nàa kwára-pere teƀelei ténin̨ ma.

25Nàa ƀé è laŋpoi tɔ̀ɔ naa Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ yɛ̂ɛ berei è mò la mai.

26È géreŋ sala-kula teƀelei sèe Bɛ́rɛi mu zeɣei túɛ-pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

27É géreŋ sala-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kéreŋ ŋ̀á nɔ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai.

28Nya ƀe è Bɛ́rɛi lá-seɣei sɛ̀lɛŋ ǹá.

29È géreŋ sala kula teƀelei sèe Bɛ́rɛi lá é kéreŋ sala kula ŋ̀á da mii-sɛŋ salai yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai.

30È mara sɛŋ-foloi sèe Bɛ́rɛi da géreŋ sala kula-teƀelei loai é yá pú zu.

31Mose da Eelɔŋ é pɛ́lɛ Eelɔŋ ǹônii-sinaai dîa dí díyee ma da díkɔɔ ma wàa zu.

32Tãi nɔ́ kélee da kâa lì la Bɛ́rɛi mu kpaa máŋ géreŋ-sala kula ɣâla-teƀelei mai, da kâa díwâa, yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

33Nya ƀe Mose è góraŋ tìnaŋ Bɛ́rɛi ma da géreŋ sala kula ɣâla-teƀelei é ǹá-seɣei sɛ̂lɛŋ naa. Ŋɔtíi kpɛɛ ŋá ká kɛ̀ tí.

Ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei è yèŋ Bɛ́rɛi mɛi

(Nɔŋba 9:15-23)

34Ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei è Bɛ́rɛi mɛi pɛ̀lɛ. Ǹyaŋ Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è bɛ́rɛi láa fɛ̀ɛ.

35Pere fé kɛ́ ní naa a gɛɛ Mose é lɔ́ Bɛ́rɛi mu. Kpɛ́ni fêi, ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei è kɛ̀ nɔ́ Bɛ́rɛi ma da Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai.

36Eezuɛ-ŋai kɛ́ɛ dísiai sui, tãi nɔ́ kélee ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei a kâa kùla la Bɛ́rɛi mɛi, da kâa lì.

37Kɛ́lɛ à kɛ̀ nɔ́ ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei à kɛ̀ niî Bɛ́rɛi mɛi, dífa kâa kùla maa kwaai tí ma.

38Ziai kélee Eezuɛ-ŋai dí kɛ́ gêi, Yâwɛɛ è kɛ̀ nɔ́ ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei su Bɛ́rɛi mɛi a ŋ̀ele-ƀɔɔ kélee, ŋɔŋ kɛ́ ƀò ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei su a gbínii kélee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Leveteko

Leveteko 1

Dɔ̂ŋ-ŋai bîlaŋɔɔi kéreŋ sâla kuláa mai

1Yâwɛɛ kɛ́ɛ Ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi mui, è Mose tòli ǹyɛɛ mai,

2"M̀ó Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛ, à kɛ̀ núu da à kɛ̀ pâi a taa-tûlɛ sama-sɛ̂ŋ Yâwɛɛ pɔ́, fɛ̂ɛ é gúla ǹyaa kpîŋ ŋɔtaa-tûlɛ-ŋai sáma.

3À kɛ̀ ŋɔsama-sɛŋ káa a kéreŋ sama-sɛŋ nyii è gùla ŋɔniŋa-ŋai samai, fɛ̂ɛ maa niŋai é kɛ́ a zirɛ nyii pɔ́ɔ fé mai. É maa salai kúla Yâwɛɛ Ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi gbôŋ lá a gɛɛ Yâwɛɛ é ǹyée sée mu.

4É ǹyée pɛ́lɛ géreŋ sama-sɛŋ ŋuŋ ma a gɛɛ Yâwɛɛ é ǹyée sée zama-sɛŋ mu-maa-nuui ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ mɛni ma.

5Gɛ̀ ní a pɔ̂ri daa-tûlɛi paâi Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ. Eelɔŋ ǹônii, nyii-ŋai díkaa a zala-laa-soŋ-ƀelai dí daa-tulɛi ŋãa kpɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teƀelei kpono ma dínaŋ ma Yâwɛɛ Ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi láƀelei.

6É géreŋ sama-sɛŋ kɔlɔ kúla é zua su tée a gbua-kpûa.

7Zâla láa-soŋ-nuui Eelɔŋ ǹônii dí ŋɔŋ tóo ŋ̀âla-teƀelei ŋá, dí kɔi pú ŋ̀á yɛ̂ɛ berei maa nɛɛ̂i dí gɛ́ lai.

8Eelɔŋ ǹônii nyii-ŋai díkaa a zâla láa-soŋ-ƀelai dí zua kpua-kpuai, ŋuŋ da ŋ̀úlɔ pú gîe mɛi ŋɔŋ ŋá ŋ̀âla-teƀelei ŋá yɛ̂ɛ berei maa nɛ̃ɛ̂i dí gɛ́ lai.

9Kɛ́lɛ dí goi sãai da gbɔ̂rɔ-ŋai maa wáa a yá. Zâla láa-soŋ-nuui é gélee kéreŋ ŋ̀âla-teƀelei ŋá a kéreŋ sâla-sɛŋ nyii géreŋ kuŋ lɛ̂lɛɛi Yâwɛɛ mɛni mai.

10"À kɛ̀ ŋɔkéreŋ sama-sɛŋ káa a ƀála kpaa ƀoli, é kɛ́ a zirɛ nyii pɔ́ɔ fé mai.

11É m̀ólii kpaa m̀álai ŋí páa yá ŋûa-pere ŋ̀âla-teƀelei kɔlɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ. Eelɔŋ ǹônii nyii-ŋai díkaa a zâla láa-soŋ-ƀelai dí daa-tûlɛi ŋãa kpɛ́mɛŋ dí dínaŋ ŋ̀âla-teƀelei kpono ma.

12Zâla láa-soŋ-nuui é zuai su tée-têe, é maa kpûa-kpuai síɣe, ŋuŋ da ŋ̀úlɔ é dípu ŋɔŋ ŋá ŋ̀âla-teƀelei ŋá yɛ̂ɛ berei maa nɛɛ̂i é gɛ́ lai.

13Kɛ́lɛ dí goi sãai da gbɔ̂rɔ-ŋai maa wáa a yá. Zâla láa-soŋ-nuui é gélee kéreŋ ŋ̀âla-teƀelei ŋá a kéreŋ sâla-sɛŋ nyii géreŋ kuŋ lɛ̂lɛɛi Yâwɛɛ mɛni mai.

14"À kɛ̀ géreŋ sama-sɛŋ a pâi la Yâwɛɛ pɔ́i gáa a ŋɔni, fɛ̂ɛ é kɛ́ a tòloŋ kpaa máŋ popôo.

15Zâla láa-soŋ-nuui é pá a ŋɔnii ŋ̀âla-teƀelei ma é gɔŋ kpĩlaŋ é gula gônoi é ŋuŋ láa ŋ̀âla-teƀelei ŋá é géreŋ é tela ŋãa kpɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teƀelei kpono ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16É gɔ̂rɛ da ǹéɣa kúla ma é bíli ŋ̀ɑ̂la-teƀelei kɔlɛ vóloi kulâi-pere ƀɛ́i da ǹuui pili naai.

17É zóŋ a goôŋ veerɛ é zu-ƀéla, kɛ́lɛ vé gula ŋ̀á. Zâla láa-soŋ-nuui é gérеŋ gɔi mɛi ŋɔŋ ŋá ŋ̀ɑ̂la-teƀelei ŋá. Gáa a kéreŋ sama sɛŋ kuŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni ma.”

Levetekɔ 2

Dɔ̂ŋ-ŋai bîlaŋɔɔi mii-sɛŋ sâla kuláa mai

1À kɛ̀ núu da à kɛ̀ pâi a mii-sɛŋ sama-sɛŋ Yâwɛɛ pɔ́, é kɛ́ a felaƀa fũa lɛ́lɛɛ. É ɔle-wulɔ pú ma da kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ,

2é pá la Eelɔŋ ǹônii pɔ́ nyii-ŋai díkaa a zâla láa soŋ-ƀelai. Zâla láa soŋ-nuui é ǹyée láa fɛ́ɛ tɔnɔ kula zu da ɔle-wulɔi é pɛ́lɛ géreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi kélee ma é géreŋ a zãai kélee pɔɔ ŋa tôo ŋ̀ɑ̂la-teƀelei ŋá nyii géreŋ kúŋ lɛ̂lɛɛi Yâwɛɛ mɛni mai.

3M̀ii-sɛŋ sama-sɛŋ nyii a lɛ̂ɛi, gáa a Eelɔŋ pɔ́ɔ da ǹônii sinaai. Gáa a sama-sɛŋ maa wáa Yâwɛɛ mɛni ma kpɛ́ni fêi, gáa a zama-sɛŋ dí dɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́i da.

4À kɛ̀ ísama-sɛŋ káa a mii-sɛŋ nyii í gbɛ̀tɛ a kpóloi, é kɛ́ a kpólo nyii tɛ́-sɛŋ fé zui zumɔɔɔ a ɔle-wulɔ kpaa máŋ kpólo ƀêla fɛŋ-fɛŋ nyii tɛ́-sɛŋ fé zui ɔle-wulɔ Siaa ma.

5À kɛ̀ mii-sɛŋ sama-sɛŋ káa a kpólo nyii í gbɛ̀tɛ kpólo kpɛtɛ pâne sui, é kɛ́ a gbóloi nyii í gbɛ̀tɛ a ǹɛ́lɛɛ zumɔɔɔ a ɔle-wulɔ nyii tɛ́-sɛŋ fé zui.

6Zu ɣále a gbua-kpûa í ɔle-wulɔ pú mà. Gáa a mii-sɛŋ sama-sɛŋ.

7Ǹyaŋ à kɛ̀ ísama-sɛŋ káa a mii-sɛŋ sama-sɛŋ nyii í gbɛ̀tɛ pânei, é kɛ́ a kpólo nyii í gbɛ̀tɛ a felaƀa fũa lɛ́lɛɛ ɔle-wulɔ kɛ́ ƀò ma.

8Ya pá a m̀ii-sɛŋ sama-sɛŋ Yâwɛɛ pɔ́, dɛ́ɛ zâla láa soŋ-nuui pɔ́ é lí la ŋ̀ɑ̂la-teƀelei ma.

9Ǹyaŋ zâla láa soŋ-nuui a pâi zama-sɛŋ ŋí da kulâi ma é gɛ́ a zãai ŋí kélee pɔ́ɔ ŋa tôoi é géreŋ ŋ̀ɑ̂la-teƀelei ŋá, nyii géreŋ kuŋ lɛ̂lɛɛi Yâwɛɛ mɛni mai.

10Mii-sɛŋ sama-sɛŋ nyii a lɛ̂ɛi, gáa a Eelɔŋ pɔ́ɔ da ǹônii sinaai. Gáa a sama-sɛŋ maa wáa Yâwɛɛ mɛni ma kpɛ́ni fêi, gáa a zama-sɛŋ dí dɛ̀ɛ bɔ́i da.

11Mii-sɛŋ sama-sɛŋ ya pâ la Yâwɛɛ pɔ́i, tɛ́-sɛŋ fé kɛ̀ zu. Ífe kéreŋ mii-sɛŋ sama-sɛŋ tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ nyii tɛ́-sɛŋ káa zui, kpaa máŋ kɔ̃́iŋ wûlɔ.

12Ísi-sãai m̀á maa-ŋuŋ nyii ya pâ la Yâwɛɛ pɔ́ a sama-sɛŋ, ya pɔ̂ri kɔ̃́iŋ-wûlɔ da tɛ́-sɛŋ pɛlɛ̂i ma kɛ́lɛ ífe gèreŋ ŋ̀ɑ̂la-teƀelei ŋá a kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni ma.

13Kpolo lîyeŋ pú m̀ii-sɛŋ sama-sãai kélee dîa. Ífe nɛ̀ɛ naa kpolo lîyeŋ nyii gáa a gbanaŋ-wooi ŋɔŋɛi kɛ́-maa ka Yâwɛɛ káloai, é kpɛ́ɛ ímii-sɛŋ sama-sãai dîa. Ímii-sɛŋ sama-sãai kélee kpɛtɛ a kpolo lîyeŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Ɓa kɛ̀ pâi a m̀ii-sɛŋ maa-ŋuŋ a mii-sɛŋ sama-sɛŋ Yâwɛɛ pɔ́, é ké a mii-sɛŋ ŋɔŋɔ́ɔ.

15Ɔle-wulɔ pú ma da kéreŋ sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ. Gáa a mii-sɛŋ sama-sɛŋ.

16Zâla láa soŋ-nuui é zama-sɛŋ ŋí géreŋ ŋ̀ɔi kúla zu nyii gáa a zãâi kélee pɔ́ɔ ŋá tôoi é pɛ́lɛ géreŋ sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi kélee ma é díkereŋ. Gáa a kéreŋ sama-sɛŋ Yâwɛɛ mɛni ma.

Levetekɔ 3

Dɔ̂ŋ bîlaŋɔɔi laoi-laa maa sâla kuláa mai

1À kɛ̀ núu da à kɛ̀ pâi a sama-sɛŋ Yâwɛɛ pɔ́ laoi-laa maa sâla kúla mɛni ma, nyii è gùla ŋɔniŋa-ŋai sámai, zirɛ kpaa záa, é ké a niŋa nyii pɔ́ɔ fé mai.

2É ǹyée pɛ́lɛ niŋai ŋuŋ ma, é báa Yâwɛɛ Ɲɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi gbôŋ lá. Eelɔŋ ǹônii nyii-ŋai díkaa a zâla láa soŋ-ɓelai dí ŋãa kpɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teɓelei kpono ma dí dínaŋ la.

3Zâla láa soŋ-nuui é ǹaoi-laa sala kula niŋai m̀ɛ́i-ŋai ŋí kula Yâwɛɛ ma a kéreŋ sala, goi sãai ma wûlɔi kélee,

4goi kɔni-kao feerɛi da ŋ̀úlɔi kélee gáa mai da ǹíi pɛɣɛ-pɛɣɛ.

5Zâla láa soŋ-ɓelai dí zãai ŋí kélee kéreŋ da géreŋ sâla-sɛŋ gbéli-ŋai ŋ̀âla-teɓelei ŋá. Gáa a kéreŋ sama-sɛŋ nyii gúŋ lɛ̂lɛɛi Yâwɛɛ mɛni mai.

6À kɛ̀ a ɓála kpaa ɓoli ɓé ɓa pâi la a sama-sɛŋ Yâwɛɛ pɔ́ laoi-laa sala kula mɛni mai, a kɛ a zirɛ kpaa záa, é ké a nyíi pɔ́ɔ fé mai.

7À kɛ̀ ŋɔsâla sɛŋ káa a ɓála, é pá la Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ,

8é ǹyée pɛ́lɛ ŋuŋ ma, é báa Yâwɛɛ ŋɔsua kɔ̂lɔ seɣe pɛrɛi ŋɛ́i-tuɛ. Zâla láa soŋ-ɓelai dí ŋãa kpɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teɓelei kpono ma dí dínaŋ ma.

9Zâla láa soŋ-nuui é ǹaoi-laa sâla kula taa-tulɛi m̀ɛ́i-ŋai ŋí kúla ma Yâwɛɛ mɛni ma a kéreŋ sâla-sɛŋ, ŋ̀úlɔ, ŋ̀óŋ téɛɛ dɔ̂i, goi sãa ma wulɔi kélee,

10goi kɔni-kao feerɛi da ŋ̀úlɔi kélee gáa mai é pɛ́lɛ ǹíi pɛɣɛ-pɛɣɛi ma.

11Zâla láa soŋ-nuui é zãai ŋí kéreŋ ŋ̀âla-teɓelei ma. Gáa a mii-sɛŋ sama-sɛŋ Yâwɛɛ mɛni ma.

12À kɛ̀ ŋɔsâla sɛŋ káa a ɓoli, é pa la Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ,

13é ǹyée pɛ́lɛ ŋuŋ ma, é báa Yâwɛɛ ŋɔsua kɔ̂lɔ seɣe pɛrɛi ŋɛ́i-tuɛ, Eelɔŋ ǹônii dí ŋãa kpɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teɓelei kpono ma dí dínaŋ ma.

14Zâla láa soŋ-nuui é zâla kula taa-tulɛi m̀ɛ́i-ŋai ŋí kúla Yâwɛɛ mɛni ma a kéreŋ sâla, goi sãai ma wulɔi kélee,

15goi kɔni-kao feerɛi da ŋ̀úlɔi kélee gáa mai é pɛ́lɛ ǹíi pɛɣɛ-pɛɣɛi ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Zâla láa soŋ-nuui é géreŋ ŋ̀âla-teƀelei ma. Gáa a mii-sɛŋ sama-sɛŋ kéreŋ kûŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni ma. Sua wûlɔ kélee káa a Yâwɛɛ pɔ́ɔ.

17Eezuɛ lonii kélee da fé sua wûlɔ, kpaa máŋ ŋãa mîi. Mɛnii ŋí káa a wɔlɔ-wɔlɔ tɔ̂ŋ kámɛni ma, ƀɛ́i kélee ká kɛ̂ naâi.

Leveteko 4

Dɔ̂ŋ-ŋai bîlaŋɔɔi zɔnyɔ̂ŋ ḿa núu a gɛ̀ dɛ̂i perei

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

2"M̀ó Eezuɛ-ŋai dîa à kɛ̀ núu da a Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ da kàra nyii vé gíri níi, fɛ̂ɛ maa ǹúui é mɛni-ŋai ŋí kɛ́.

3"À kɛ̀ a zâla láa soŋ nûu kɛ́tɛi ƀé zɔnyɔ̂ŋ kɛ̀i, ŋɔsɔnyɔ̂ŋ a pâi kɛ̂i ǹûai kélee dîa. Gɛ̀ ní fɛ̂ɛ é sâla kula Yâwɛɛ ma a niŋa-nâɣa nyii pɔ́ɔ fé mai ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛni ma.

4É pá a niŋa-sîrɛi Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔ̂lɔ-seɣe pɛrɛi gbɔ̂ŋ lá, é ǹyée pɛ́lɛ ŋuŋ ma, é báa Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

5Gɛ̀ ní zâla láa soŋ nûu kɛ́tɛi é niŋa-sirɛi ŋãa da siɣe é lɔ́ la Yâwɛɛ ŋɔsua kɔ̂lɔ-seɣe pɛrɛi mu.

6Zâla láa soŋ nuui é ǹyée gbua lɔ́ ŋãai sú é gbɛ́mɛŋ gwaa ma Waa Maa Waai ḿa ŋɛ́i-tuɛ seɣei ŋɛ́i-tuɛ gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

7Zâla láa soŋ nuui é niŋa ŋãai da pú géreŋ sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kéreŋ teƀelei mĩla-ŋai mâ nyii gáa Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ ŋɔsua kɔ̂lɔ seɣe pɛrɛi lai. É niŋa-sirɛ ŋãai kpéli pú géreŋ sala kula teƀelei kɔ́ɔ mu nyii gáa Yâwɛɛ ŋɔsua kɔ̂lɔ seɣe pɛrɛi gbɔ̂ŋ lai.

8Zâla láa soŋ nuu kɛ́tɛi é niŋa-sirɛi wúlɔ kélee kúla da goi sãâ ma wulɔi kélee,

9goi kɔni-kao feerɛi da ŋ̀úlɔ kélee gáa mai da ǹíi pɛɣɛ-pɛɣɛi.

10Zâla láa soŋ nuui é zãai ŋí kélee kéreŋ a kéreŋ sala-sɛŋ Ŋ̀âla-teƀelei ma, yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la a ǹaoi-laa sala sɛŋ.

11-12Kɛ́lɛ é niŋa-sirɛi kɔlɔ síɣe da ǹúu, da ŋ̀uŋ da gbɔ̂rɔ, da goi sãai é pɛ́lɛ buru ma, é kúla a gélee mûui su é lí la gwaa ma waai ma ƀɛ́i da ǹuui pîli naai, é géreŋ naa.

13"À kɛ̀ Eezuɛ-ŋai kélee ƀé sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a Yâwɛɛ a ŋɔtɔ̂ŋ da karaa nyii dífe gili níi,

14da dísɔnyɔ̂ŋ kɔ̂lɔŋ nyii dí gɛ̀i, fɛ̂ɛ dí pá a niŋa nâɣa Yâwɛɛ ŋɔsua kɔ̂lɔ seɣe pɛrɛi lá dí gúla a sɔnyɔ̂ŋ sala.

15Ǹyaŋ Eezuɛ láa túɛ-ƀelai dí pá a ǹiŋa-nâɣai Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ dí díyee pɛ́lɛ ŋ̀uŋ ma dí báa.

16Gɛ̀ ni zâla láa soŋ nuui é pá a ǹiŋa-nâɣai ŋãa da Yâwɛɛ ŋɔsua kɔ̂lɔ seɣe pɛrɛi mu,

© 2014 Bible Society in Liberia.

17é ǹyée gbua lɔ́ zua ŋãai su é gbɛ́mɛŋ Gwaa Maa Waai Maa Waai ŋɛ́i-tuɛ seɣei
ŋɛ́i-tuɛ gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

18Zâla láa soŋ nuui é niŋa ŋãai da pú gérеŋ sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kéreŋ teƁelei mĩla-ŋai
mâ nyii gáa Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ ŋɔsua kɔ̂lɔ seɣe pɛrɛi lai. É niŋa ŋãai kpéli pú gérеŋ
sala kula teƁelei kɔ́ɔ mu nyii gáa Yâwɛɛ ŋɔsua kɔ̂lɔ seɣe pɛrɛi gbôŋ lai.

19É niŋa-sirɛi ŋ̀úlɔ kélee kúla é gérеŋ ŋ̀âla teƁelei ma.

20É gɛ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la a zɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛ̀ɛ maa sâla kula niŋa-sirɛi. Bere sîi
ŋí Ɓe a ǹûai dísɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛ̀ɛ maa sala kùla la. A kɛ̀ tí, dísɔnyɔ̂ŋ su mɛni a pâi
lɛɛ̂i.

21É kúla a niŋa-sirɛi m̀ûui su é gérеŋ yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la a niŋa-sirɛi maa-ŋuŋ. Gáa
a sɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛ̀ɛ maa sâla sɛŋ Eezuɛ-ŋai mɛni ma.

22“À kɛ̀ ǹúu láa túɛ nuui da Ɓé sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ da karaa nyii vé gili níi,

23a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ kɔ̂lɔŋ nyii è gɛ̀i, fɛ̂ɛ é pá a Ɓoli-sirɛ nyii pɔ́ɔ fé mai a sâla sɛŋ,

24é ǹyée pɛ́lɛ ŋ̀uŋ ma é báa ŋ̀âla-teƁelei ŋá Ɓɛ́i da gérеŋ sâla kula taa-tulɛi paa
naai Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ. Gáa a sɔnyɔ̂ŋ sala sɛŋ.

25Gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui é ǹyée gbua lɔ́ zɔnyɔ̂ŋ sala sɛŋ ŋãa su é bú gérеŋ sala
kula teƁelei mĩla-ŋai dîa, é ŋ̀ãai kpéli pú teƁelei kpîŋ kɔ́ɔ mu.

26É daa-tulɛi ŋ̀úlɔ kélee kéreŋ ŋ̀âla-teƁelei ŋá yɛ̂ɛ berei a gɛ̀ la a ǹíi-see sala sɛŋ.
Gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui a pâi ǹúu láa túɛ-nuui ŋí ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa sâla kulâi, ǹyaŋ
ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su-mɛni a pâi lɛɛ̂i.

27“À kɛ̀ Eezuɛ-ŋai da Ɓé sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ karaa nyii vé gili níi,

28À ŋɔsɔnyɔ̂ŋ kɔ̀lɔŋ nyii è gɛ̀i, fɛ̂ɛ é pá a Ɓoli-sâa nyii pɔ́ɔ fé mai a sala sɛŋ
ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛni ma nyii è gɛ̀i.

29É ǹyée pɛ́lɛ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ salai ŋí ŋuŋ ma é báa Ɓɛ́i da gérеŋ sala kula taa-tulɛi páa
naai.

30Gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui é ǹyée gbua lɔ́ zɔnyɔ̂ŋ sala sɛŋ ŋí ŋãa su é bú gérеŋ sala
kula teƁelei zonoŋ su mĩla-ŋai dîa é ŋ̀ãai kpéli pú teƁelei kpîŋ kɔ́ɔ mu.

31É ŋ̀úlɔ kélee kúla yɛ̂ɛ berei a gɛ̀ la a ǹíi-see sala sɛŋ. Ǹyaŋ zâla láa soŋ nuui é
gérеŋ ŋ̀âla-teƁelei ŋá nyii gáa a kéreŋ sâla-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni mai. Bere sîi
ŋí su zâla láa soŋ nuui a Eezuɛ nuui ŋí ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa sâla kula. A kɛ̀ tí, ŋɔsɔnyɔ̂ŋ
su-mɛni a pâi lɛɛ̂i.

32“À kɛ̀ a Ɓála Ɓé è pà la a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa sâla sɛŋ, é kɛ́ a Ɓála-sâa nyii pɔ́ɔ fé mai.

33É ǹyée pɛ́lɛ zɔnyɔ̂ŋ sala sɛŋ ŋí ŋuŋ ma é báa Ɓɛ́i da gérеŋ sala kula taa-tulɛi pâa
naai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui é ǹyée gbua lɔ́ zɔnyɔ̂ŋ sala sɛŋ ŋí ŋãa su é bú gérеŋ sala kula ɣâla-teƀelei mĩla-ŋai dîa, é ŋãai kpéli pú ŋ̀âla-teƀelei kpîŋ kɔ́ɔ mu.

35Zâla láa soŋ nuui é zɔnyɔ̂ŋ sala sɛŋ ŋí wúlɔ kélee kúla yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la a ǹíi-see salai mãa ƀalai é gérеŋ ŋ̀âla-teƀelei ŋá a kérеŋ sala Yâwɛɛ mɛni ma. Berei sîi ŋí su zâla láa soŋ nuui a Eezuɛ nuui ŋí ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa sâla kùla. A kɛ̀ tí, ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su-mɛni a pâi lɛɛ̂i.”

Levetekɔ 5

Mɛni-ŋai fɛ̂ɛ núu é sɔnyɔ̂ŋ sala kula mɛni mai

1À kɛ̀ da núu da tòli a gɛɛ é sêre faa ké mɛni ma nyii è gàa gɛ̀ ƀò a gɔ́lɔŋɔɔi, à wàla maa sêre faai ké, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ dí maa nuui tí kula maa ké.

2Kpaa máŋ à kɛ̀ núu da a lɛ̀ɣɛ sɛŋ da ma nyii maa liƀiɛɛ̂i Yâwɛɛ ŋɛ́i, kpɛ́ni fêi gáa a bomai, é máŋ ké yɛ̂ɛ fɛnɛ-sɛŋ, taa-tûlɛ, kpaa máŋ ɣála-sɛŋ, berei máŋ è lɛ̀ɣɛ la ma dêi perei, gɛ̀ ní a sɔnyɔ̂ŋ ké.

3Kpaa máŋ à kɛ̀ núu da a lɛ̀ɣɛ núu kponôi sɛŋ da ma nyii maa liƀiɛɛ̂i Yâwɛɛ ŋɛ́i, berei máŋ è lɛ̀ɣɛ la ma dêi perei, tãi nɔ́ maa nuui a gɔ̀lɔŋ lai, gɛ̀ ní a sɔnyɔ̂ŋ ké.

4A kɛ̀ núu da a góno-tèe a ŋá kpɛ̂ɛ maa-pere a nɛ̃ɛ ma é ké a ǹɛ́lɛɛ kpaa máŋ nyɔ́mɔɔ, tãi nɔ́ a gɔ̀lɔŋ lai, gɛ̀ ni a sɔnyɔ̂ŋ ké.

5À kɛ̀ núu da a zɔnyɔ̂ŋ-ŋai ŋí da kɛ̀ maa nuui é fáa ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ma,

6é pá a ƀála-sâa kpaa máŋ ƀoli-sâa Yâwɛɛ pɔ́ a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa sâla sɛŋ. Zâla láa soŋ nuui é ǹúui ŋí ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ḿaa sâla kula a m̀málai kpaa m̀ólii ŋí.

7À kɛ̀ va pɔ̂ri ƀála kpaa máŋ ƀoli sɔlɔ ƀoi é pá la Yâwɛɛ pɔ́ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ḿaa sâla kula mɛni ma, a pɔ̂ri pâi a tòloŋ feerɛ kpaa máŋ popôo feerɛ, dɔnɔ kɛ̀ ƀô a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa sâla sɛŋ, gbélii ké ƀò a kérеŋ sala sɛŋ.

8É pá a ŋ̀ɔni-ŋai ŋí zâla láa soŋ nuui pɔ́. Zâla láa soŋ nuui é zɔnyɔ̂ŋ salai kúla a maa-ŋuŋ. Zâla láa soŋ nuui é dòloŋ kpaa máŋ bopôoi kɔŋ kpĩlaŋ kɛ́lɛ vé gùla ŋ̀á.

9É zɔnyɔ̂ŋ sala sɛŋ ŋí ŋãa da kpɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teƀelei kpono ḿâ, é gbéli pú teƀelei kɔ́ɔ mu. Gáa a sɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛ̀ɛ sama-sɛŋ.

10Gɛ̀ ní é dòloŋ kpaa máŋ bopôoi veerɛ ɣelei kúla a kérеŋ sâla yɛ̂ɛ berei maa nɛ̃ɛi é gɛ́ lai. Ǹyaŋ zâla láa soŋ nuui é ǹúui ŋí maa sâla kula zɔnyɔ̂ŋ mɛni ma è gɛ̀i. A kɛ̀ tí, ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su-mɛni a pâi lɛɛ̂i.

11Kɛ́lɛ à kɛ̀ ǹúui fé pɔrî̂i tòloŋ feerɛ kpaa máŋ popôo feerɛ sɔlɔ ƀôi, gɛ̀ ní é pá a felaƀa fũa pãi feerɛ a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa sâla sɛŋ. Vé ɔle-wulɔ pù ma kpaa máŋ kérеŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ, kpɛ́ni fêi, gáa a sɔnyɔ̂ŋ maa sâla sɛŋ.

12É pá la zâla láa soŋ nuui pɔ́, nyii pâi ǹyée láa fɛ́ɛ tɔnɔ siɣêi zu a gélee pɔɔ ŋá tôoi é gérеŋ ŋ̀âla-teƀelei ŋá Yâwɛɛ mɛni ma. Gáa a sɔnyɔ̂ŋ su mɛ́ni lɛ̀ɛ maa sâla sɛŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui a pâi ǹúui ŋí maa sâla kulâi zɔnyɔ̂ŋ mɛni ma è gɛ̀i. Nyaŋ Ɣâla a pâi ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ̂i. Felaƀai ŋí gbéli káa a zâla láa soŋ nuui pɔ́ɔ yɛ̂ɛ berei gáa la a m̀ii-sɛŋ sala sɛŋ.

Mɛni kpa kúlaa maa sâla-sɛŋ

14Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛ.

15À kɛ̀ núu da a Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai da kàra dɛ̂i pere nyaŋ vé sama-sɛŋ maa waa tɛɛ ní nyii maa nɛ̃ɛi é dɛɛi, fɛ̂ɛ maa ǹúui é pá a ƀála-sirɛ kpaa máŋ ƀoli-sirɛ nyii pɔ́ɔ fé mai. Daa-tulɛi ŋí ƀâa tée Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔtɔ̂ŋ lá-wooi ma.

16Fɛ̂ɛ é zɛŋ fela-fei kɛ́ nyii vé dɛ̀ɛ ní zâla láa soŋ nuui pɔ́i. É tela zɔ̃ɔ gbua buu feerɛ láa m̀a. Gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui a pâi nuui ŋɔsɔnyɔ̂ŋ waa m̀a salai kulâi a ƀála. A kɛ̀ tí, ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su mɛni a pâi lɛɛ̂i.

17À kɛ̀ núu da à sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai da kàra nyii vé gili níi, berei máŋ vé gili ní lai, ŋɔsɔnyɔ̂ŋ káa ŋ̀ûa, ǹyaŋ fɛ̂ɛ é vela fɛ̂i kɛ́.

18Fɛ̂ɛ é pá a ƀála-sirɛ kpaa máŋ ƀoli-sirɛ nyii pɔ́ɔ fé mai zâla láa soŋ nuui pɔ́ a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa kpa kula sâla sɛŋ. Daa-tulɛi ŋí ƀâa tée ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋɔtɔ̂ŋ lá-wooi ma. Zâla láa soŋ nuui é ǹúui ŋí maa sâla kula ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛni ma è gɛ̀i. A kɛ̀ tí, ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su mɛni a pâi lɛɛ̂i.

19Gáa a sɔnyɔ̂ŋ maa kpa kula sâla sɛŋ zɔnyɔ̂ŋ mɛni ma è gɛ̀ a Yâwɛɛ.

Levetekɔ 6

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

2À kɛ̀ núu da a Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai da kàra a kíri tua kɛ́ɛ a m̀arâŋ Eezuɛ-nuu kɔ̃liŋ da siɣeɛɛ nyii è ǹɛɛ ǹyêei kpaa máŋ é ŋúma, kpaa máŋ é m̀arâŋ-nuu kɔ̃liŋ kúla ǹyêei a wôya pere,

3kpaa máŋ é lɛ́ɛ kɛ́ é pîlaŋ sɛŋ da mɛni ma nyii làŋ ǹyêei ǹyaŋ a gáa kɛ́lɛ gɛ́ vòo a lɛ́ɛ pere ǹyɛɛ vé nîi gáa níi.

4À kɛ̀ núu a mɛni-ŋai ŋí da kɛ̀, fɛ̂ɛ é zãai kélee fela-fei kɛ́ nyii è zɔlɔ ƀô a wôya perei.

5Kpaa máŋ tãi a pá ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa sâla sɛŋ tɛ̂ɛi lai, é zɛŋ kélee fela fei kɛ́ nyii è zɔlɔ ƀô a wôya perei. É tela zɔ̃ɔ gbua buu feerɛ ɣele láa mà.

6É pá a ƀála-sirɛ nyii pɔ́ɔ fé mai zâla láa soŋ nuui pɔ́ a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa sâla sɛŋ Yâwɛɛ mɛ́ni ma. Zâla láa soŋ nuui é zâla sɛŋ ŋí ƀâa tée ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋɔtɔ̂ŋ la-wooi ma.

7Ǹyaŋ zâla láa soŋ nuui a pâi ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa sâla kulâi Yâwɛɛ ŋɛ́i zɔnyɔ̂ŋ mɛni ma è gɛi. A kɛ̀ tí, ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su mɛni a pâi lɛɛ̂i.

Zâla sɛŋ nyii da gélee kereŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛ̂ɛi,

9“M̀ó Eelɔŋ ma da ǹônii yɛ̂ɛi, géreŋ sâla sɛŋ maa tɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí. Zâla sɛŋ é nyíi ŋ̀âla-teƀelei ŋá, ŋɔŋ é nyíi sonî̀i naa.

10Zâla láa soŋ nuui é ŋɔseɣe-kole nɛnɛ-fɛfɛɛ yokpoi tóo ma é ŋɔseɣe-kole nɛnɛ-fɛfɛ bɛrɛ-kpuai pú m̀a. É géreŋ sâla-sɛŋ maa luui kɔ́ɔ ŋ̀âla-teƀelei ŋá é bù gɔlɛ.

11Gɛ̀ ní é ŋɔseɣei maa fáleŋ é seɣe da kpɛ́ni tóo m̀a, é kúla a ǹuui mûui su é lí la gwaa maa waai ḿâ ƀɛ́ da ǹuui pìli naai.

12Ǹ̀âla-teƀelei ma ŋɔŋ é kɛ́ nɔ́ sónî̀i, vé ǹiiŋ. Zâla láa soŋ-nûui é kɔi pú ŋɔŋ ŋá a ɣele-wâla kélee, é géreŋ sala-sɛŋ pú ŋɔŋ ŋá a bú pere, é ǹii-sêei sâla-sɛŋ wúlɔ kéreŋ naa.

13Ŋɔŋ é kɛ́ nɔ́ sónî̀i ŋ̀âla-teƀelei ŋá vé nìiŋ.”

M̀ii-sɛ̂ŋ sala-sɛŋ

14M̀ii-sɛ̂ŋ sala-sɛŋ maa tɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí. Zâla láa soŋ-nûui nyii gáa a Eelɔŋ ǹóŋ dɔnɔi, é lí a m̀ii-sɛ̂ŋ salai ŋí é gula ŋ̀âla-teƀele ŋá Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

15Zâla láa soŋ-nûui é ǹyée tɔnɔ láa fɛ́ɛ a felaƀa fũa lɛ́lɛɛ sumoɔɔ a wúlɔ nyii è gùla m̀ii-sɛ̂ŋ sala-sɛŋ sui da kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ é géreŋ ŋ̀âla-teƀelei ŋá a kili too ŋ̀á sala-sɛŋ, nyii gáa a kéreŋ sala-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni mai.

16Eelɔŋ da ǹônii dí gbéli kpɛtɛ a kpólo nyii tɛ́-sɛŋ fé zui, dí mii Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ maa waai mu.

17Dífe gbɛ̀tɛ a tɛ́-sɛŋ. Ŋa dɛ̀ɛ dípɔ a géreŋ sâla-sɛŋ díwɔ̂ mii. Gáa a sála sɛŋ maa waa kɛ́tɛ yɛ̂ɛ zɔnyɔ̂ŋ sala sɛŋ da mɛni kpa kuláa maa sala sɛŋ.

18Eelɔŋ ǹônii sinaai dísuui su sinaai díwɔ̂ sala-sɛŋ mii ká ŋí zâla sɛŋ su nyii da dɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́i. Gáa a díwɔ̂i wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Núu da kpɛ́ni a lɛ̀ɣɛ mii-sɛŋ ŋí ḿâ, a pâi naa pɔɔ lɛ̂i, kpɛ́ni-fei m̀aa waai.

19Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

20Zama-sɛŋ ŋí ƀɛ́ Eelɔŋ da ǹônii da pâi dɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́ tãi da díyee pɛ̀lɛ la Eelɔŋ ŋûai, felaƀa fũa pãŋ feerɛ a ŋ̀ele kélee mii-sɛŋ ḿaa sala sɛŋ. Dí ŋá kɔlɛ gî̀ei feerɛ, gbua tɔnɔ kɛ́ ƀò a ŋ̀ele-wâa sala sɛŋ, gbeli kɛ́ ƀò a ŋ̀ele-wulii ŋ̀ɔi.

21É kɛ́ a zumoɔɔ a wúlɔ a ǹɛ́lɛɛ, í gbɛtɛ kpólo kpɛtɛ sɛŋ su, í ŋ̀ale-ɣale, í dɛ̀ɛ a mii-sɛŋ sala sɛŋ nyii géreŋ kuŋ lɛ̂lɛɛi Yâwɛɛ mɛni mai.

22Zâla láa soŋ nuui nyii gáa a Eelɔŋ ǹóŋ sinaai dɔnɔ nyii pâi Eelɔŋ pɔ́ɔ ŋá siɣêi é kɛ́ zâlai ŋí kulâi Yâwɛɛ ma wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. É zâla-sãai ŋí kélee kpɔ́ kéreŋ vé da lɛ̀ɛ.

23Mɛni ma m̀ii-sɛŋ salai kélee zâla láa soŋ nuui a gulâi, núu da fé maa sâla-sɛŋ da mii. Fɛ̂ɛ é gélee kéreŋ Yâwɛɛ mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Sɔnyɔ̂ŋ nyii núu fé gili níi maa sâla

24Yâwɛɛ è mò Mose ma a gɛɛ é

25mó Eelɔŋ ma da ǹônii ǹyɛɛ dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí bîlaŋɔɔi zɔnyɔ̂ŋ sala sɛŋ mai. Zɔnyɔ̂ŋ sala fɛnɛ-sɛŋ páa ƀɛ́i ƀa gérеŋ salai maa taa-tulɛi pàa naai Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ. Gáa a sâla sɛŋ maa waa ŋánaa.

26Zâla láa soŋ nuui nyii zâlai ŋí kulâi é ma suai míi Gwaa Maa Waai ma Yâwɛɛ Ŋɔsua-kɔlɔ seɣe pɛ́rɛi mu.

27Sɛŋ da kélee kpaa máŋ núu da kélee a lɛ̀ɣɛ zâla sɛŋ ŋí ḿâ, zâla-sɛŋ a pâi bɔ́ɔ lɛɛ̂i m̀a kpɛ́ni-fei m̀aa waâi. Ŋãa da a tela pù seɣe da ḿâ, fɛ̂ɛ dí maa seɣei tí wáa gwaa ma waai ma.

28Ǹyaŋ da ŋ̀ili pɔ̂rɔ leɣi su, fɛ̂ɛ dí maa leɣii wólo. Kɛ́lɛ da ŋ̀ili kɔli leɣi su, dí maa kɔli leɣii su kî̀iŋ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ dí ŋ̀waa a yá.

29Zinâai kélee zâla láa soŋ-ƀelai sámai da pɔ̂ri zâla sɛŋ ŋí da miî. Gáa a sâla sɛŋ maa wâa a ŋ̀ánaa.

30Kɛ́lɛ daa-tulɛi nyii kélee da gùla a sâla dí ŋãa kúla zu dí pá la Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔlɔ-seɣe pɛrɛi mu a gɛɛ dí sɔnyɔ̂ŋ maa sâla kula la gwaa ma waai mai, núu da fé maa suai da mii. Dí maa suai kélee kéreŋ.

Levetekɔ 7

Mɛni kpa kúlaa maa sâla sɛŋ

1Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí bîlaŋɔɔi mɛni kpa kúlaa maa sâla sɛŋ ma, nyii maa waai.

2ƀɛ́i da gérеŋ sâla sɛŋ maa taa-tulɛi pâa naai, naa ƀé dí mɛni kpa kúlaa maa taa-tulɛi páa naa. Dí ŋãa kpɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teƀelei ḿâ dí dínaŋ la.

3Dí ŋ̀úlɔ kélee tɛ́ɛ a sama-sɛŋ. Ǹɔ́ŋ tɔɔi wulɔi da ŋ̀úlɔi kélee gáa goi pere sãai diai,

4goi kɔni káo feerɛi ḿâ wulɔi, zama diliŋ ma wulɔi da ŋɔba-paai ma wulɔi.

5Zâla láa soŋ nuui a pâi díkerenii ŋ̀âla-teƀelei ma a kéreŋ sama-sɛŋ Yâwɛɛ mɛni ma. Gáa a mɛni kpa kúlaa ma sâla sɛŋ.

6Zinâai kélee díkaa zâla láa soŋ ƀelai samai da pɔ̂ri zâla sɛŋ ŋí da miî. Kɛ́lɛ fɛ̂ɛ dí mii gwaa ma waai ma. Gáa a sâla sɛŋ maa waa kɛ́tɛi.

7Dɔ̂ŋ-ŋai ŋí káa zɔnyɔ̂ŋ salai mɛni ma da mɛni kpa kúlaa maa sala. Zâla sãai ŋí kélee káa a zâla láa soŋ nuui pɔ́ɔ nyii a zâlai kula ǹûai mɛni mai.

8Daa-tulɛi nyii kélee da gùla a kéreŋ sâlai, gɔlɔ káa a zâla láa soŋ nuui pɔ́ɔ nyii zâlai kúla ǹúui ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛni mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Ǹyaŋ m̀ii-sɛŋ sala sɛŋ nyii da gbɛ̀tɛ kpólo kpɛtɛ kwaa ma, kpaa máŋ da gbɛ̀tɛ kpólo kpɛtɛ pâne sui, kpaa máŋ dí ŋ̀ɔŋ gáa a zâla láa soŋ nuui pɔ́ɔ nyii zâlai kúla ǹúui ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛni mai.

10Kɛ́lɛ m̀ii-sɛŋ sala sɛŋ nyii zumoɔ̂i a wúlɔ kpaa máŋ gbalaâi, gáa a Eelɔŋ ǹônii pɔ́ɔ, ǹyaŋ fɛ̂ɛ dí ŋáa kɔ́lɛ díloai a bɔrɪɛɛ.

Laoi-laa sama-sɛŋ

11Dɔ̂ŋ-ŋai ka ŋí bîlaŋɔɔi laoi-laa sala sɛŋ mɛni ma nyii núu a dɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́i.

12À kɛ̀ a sɛɣɛ-fei sala ƀé a gulâi, à kɛ̀ pâi a maa taa-tulɛi é bɛ́lɛ kpólo ma nyii tɛ́-sɛŋ fé zu, zumoɔɔ a ɔle-wúlɔ da kpólo kpala-ƀela ɔle-wulɔ siaa ma é pɛ́lɛ gbóloi ma nyii dí gbɛ̀tɛ a felaƀa fũa lɛ́lɛɛ zumoɔɔ a ɔle-wúlɔi.

13À kɛ̀ pâi a zâla sãai ŋí é kpólo pɛ́lɛ ma nyii dí gbɛ̀tɛ a tɛ́-sɛŋ.

14É gbólo-ŋai ŋí síɣe tɛi-tɛi yɛ̂ɛ berei díkpɛtɛ pere káa lai é dɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́. Gáa a zâla láa soŋ nuui nyii a zâla taa-tulɛi ŋãa kpɛ̂mɛŋ ŋ̀âla-teƀelei mai pɔ́ɔ.

15Dí zâla suai kélee mii a ŋ̀elei da zâlai kùla lai. Da fé lɛ̀ɛ é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́.

16Kɛ́lɛ à kɛ̀ a kono-tee sala sɛŋ kpaa máŋ kili-kula sâla-sɛŋ, da pɔ̂ri da miî gbeli é lɛ́ɛ dí m̀ii a bôlu ma ɣelei.

17Kɛ́lɛ à kɛ̀ zuai da a lɛ̀ɛ ŋ̀ele kûui zaaƀai é seri, fɛ̂ɛ dí gérеŋ.

18À kɛ̀ núu da à zuai da m̀ii a ŋ̀eɣe kûui zaaƀa ɣelei, Ɣâla fé pâi ǹyée seêi ǹúui mu dí zâlai kùla m̀ii da ŋɔsama-sɛŋ. Zama-sɛŋ ŋí maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa. Ǹúui kélee a da mii, a pâi maa tɔ̂ŋ kpɛ̀ maai sɔlɔ ƀôi.

19À kɛ̀ zuai ŋí a lɛ̀ɣɛ sɛŋ da ḿâ nyii maa fé waa níi, núu da fé m̀ii, kɛ́lɛ fɛ̂ɛ dí gérеŋ. Ǹúui nyii kélee maa waai a pɔ̂ri zuai ŋí da miî.

20Kɛ́lɛ à kɛ̀ nuui nyii maa fé waa ní a zuai ŋí da m̀ii, maa nuui fé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i a Ɣâla ŋɔnûai da.

21À kɛ̀ núu a lɛ̀ɣɛ sɛŋ da ḿâ nyii m̀aa fé waa níi, é máŋ kɛ́ a, núu, fɛnɛ-sɛŋ, kpaa máŋ sɛŋ da kélee nyii maa fé waa nîi, é Yâwɛɛ ŋɔlii-see sala-sɛŋ ŋí zua da m̀ii, maa ǹúui tí fé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i a Ɣâla ŋɔnûai da.

22Ǹyaŋ Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

23“Ḿo Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛi, káfe sua wulɔ kélee da mii. A nɛ̃ɛ ma kpîŋ é kɛ́ a niŋa, ƀála kpaa ƀoli.

24Sua nyii kélee sàa gbɔ̂i yee mai da nyii kélee lɔɔ fɛnɛ-sɛŋ è baai, káfe ŋ̀úlɔ da mii. Ka pɔ̂ri tíi da kpɛ́ni kélee kɛ̂i la.

25Ǹúui nyii kélee a zuai ŋ̀úlɔ da mii nyii dí gùla Yâwɛɛ ma a mii-sɛŋ sala sɛŋ, maa nuui fé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i a Yâwɛɛ ŋɔnûai da.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Káfe máŋ ŋɔni sîi kélee da ŋãa mii kpaa máŋ fɛnɛ-sɛŋ ŋãa ƀêi kélee ka kɛ̀ naai.

27Ǹúui kélee a sua ŋãa m̀ii, maa nuui máŋ fé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i a ɣâla ŋɔnûai da.”

28Yâwɛɛ è mò Mose ma a gɛɛ é mó Eezuɛ-ŋai dîa ǹyɛɛ

29ǹúui kélee a lii-see sala kùla Yâwɛɛ mai, fɛ̂ɛ maa nuui é pá a zâla sɛŋ da Yâwɛɛ pɔ́.

30É pá a kéreŋ sâla-sɛŋ Yâwɛɛ pɔ́ a gbɔ̂i yee. Maa sala sɛŋ é kɛ́ a daa-tûlɛi ŋ̀úlɔ da geŋe-la nyii gáa a ŋɔsama-sɛŋ gbîŋ-kpiŋ.

31Ǹyaŋ zâla láa soŋ nuui a pâi zua wulɔi kérenîi ŋ̀âla-teƀelei ŋá. Zua keŋe-la káa a Eelɔŋ pɔ́ɔ da ǹônii.

32Daa-tulɛi láa mii-yee mɛi wɛrɛi tɛ́ɛ máŋ a ísâla sɛŋ gbîŋ-kpîŋ,

33zâla láa soŋ nuui pɔ́ nyii ílaoi-laa sala suai ŋãa da ŋ̀úlɔ láa serii.

34Zâla suai keŋe-la káa a zama-sɛŋ gbîŋ, ŋ̀wɛrɛ kɛ̀ ƀò a Eezuɛ-ŋai díwɔ tɛɛ-sɛŋ nyii Yâwɛɛ a gúla Eezuɛ-ŋai yêei a dɛɛ zâla láa soŋ-ƀelai pɔ́i. Zâla sɛŋ m̀ɛi-ŋai ŋí ƀe fɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai dí dɛ́ɛ zâla láa soŋ-ƀelai pɔ́ a tãi kélee.

35Géreŋ salai dí gùla Yâwɛɛ mai m̀ɛi-ŋai ŋí ƀé dí dɛɛ Eelɔŋ pɔ́ da ǹônii a tãi dí dísee la a sâla láa soŋ-ƀelai.

36Yâwɛɛ è mò a gɛɛ Eezuɛ ƀelai dí zâla sãai ŋí tɛ́ɛ dípɔ a tãi dí dísee lai. Gáa a sɛŋ Eezuɛ-ƀelai dí dɔ̂ŋ ŋí mɛi káa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

37Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí é pîlaŋ géreŋ sâlai mɛ̂ni ma, m̀ii-sɛŋ sâlai, zɔnyɔ̂ŋ salai, kpa kúlaa maa sâlai, núu seɛɛ ŋɔtíi mɛi maa sâlai, da ǹaoi-laa sâlai.

38Yâwɛɛ è dɔ̂ŋ-ŋai ŋí tɛ̀ɛ Mose pɔ́ Sana Yeei m̀â vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a tãi è mò la Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ dí dísama-sãai tɛɛi.

Levetekɔ 8

Zâla láa soŋ-ƀelai see mɛni

(Ɛsedɔ 29:1-37)

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

2“Eelɔŋ siɣe da ǹônii, í zâla láa soŋ-ƀelai maa ɣîri seɣe-ŋai síɣe, wúlɔ dísee mɛni ma, zɔnyɔ̂ŋ sala kula taa-tulɛi, m̀ála sîrɛ feerɛi da dɛ́-sɛŋ fé zu gbóloi gbɔ̂lɔ tɔnɔ.

3Gɛ̀ ní Eezuɛ-ŋai kélee ŋãa tɛ̀ ma Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ maa waai lá.”

4Ǹyaŋ Mose è gɛ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai. È Eezuɛ-ŋai kélee ŋáa tɛ̀ ma Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ maa waai lá.

5Nya ƀe Mose è mò dîa ǹyɛɛi, “Mɛnii ŋai Yâwɛɛ è mòi nyaa ká ŋí ŋa pá gɛ̂i.”

6Mose è pà a Eelɔŋ da ǹônii gbɔŋ ŋɛ́i-tuɛ é gɛ́ dí díwaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7È yɛkɛ tòo Eelɔŋ ma é nyokpoi too mɛi é mɛi ɣíri a bɛ̂ti, é ɛfɔi too ma é mɛi ɣíri a seɣe ƀela bɛ̂ti palaa lɛ́lɛɛ.

8È geŋe lá seɣe-kpuai too ma é mɛni-ŋa tee sãai pú zu nyii da dòli a Uliŋ da Tumiŋ.

9È m̀ɔrɔi sèe ŋ̀ûa, é gôo pɔkɔɔŋ pú m̀ɔrɔi ŋɛ́i-tuɛ a gɛɛ é kɛ́ a ŋɛ́i kɛ́-maa maa waa zâla láa-soŋ-nuui ŋɔtíi kɛ́ mɛni ma, yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

10Gɛ̀ ní Mose è ŋ̀úlɔi sìɣe é bú Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ maa waai ma da m̀u sãa kélee. È Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi maa waai da m̀u sãa kélee maa-wâa bere sîi ŋí su.

11È ŋ̀úlɔi da sìɣe é gbɛ́mɛŋ zâla kula teƀelei ma, ŋ̀á sãai, m̀ara sɛŋ foloi da gɔ́ɔ mu sɛŋ gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ a gɛɛ é dítɛɛ Yâwɛɛ pɔ́.

12È ŋ̀úlɔi da pù Eelɔŋ ŋûa a gɛɛ é kɛ́ a maa waa é tela zèe ŋɔtíi kɛ́ɛi su.

13Naa pôlu ma Mose è Eelɔŋ ǹônii tòli é yokpo too dîa, é m̀ɛi ɣiri a bɛ̂ti é ƀɔrɔ sîi da see díŋûa gɛɛ yɛ̂ɛ Eelɔŋ ŋ̀ɔi yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai.

14Gɛ̀ ní Mose è pà a zɔnyɔ̂ŋ sala kula niŋa sirɛi. Eelɔŋ da ǹônii dí díyee pɛ̀lɛ niŋai ŋuŋ ma.

15Mose è daa-tulɛi paa é ǹyée gbua lɔ́ ŋãa su é gbɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teƀelei ŋ̀owo-ŋai dísôŋo-ŋai su é dínaŋ ma a gɛɛ é gbɛtɛ tíi kɛ́ mɛni ma. É ŋãai kpéli pù zâla kula teƀelei kɔ́ɔ mu. Bere sîi ŋí ƀé è maa waa la é dɛ̀ɛ tíi kɛ́ mɛni ma.

16Mose è daa-tulɛi ŋ̀úlɔ kélee kùla, goi sãai m̀̂ wulɔi, ŋɔba-paai da goi kɔni káo ma wulɔi kélee é gérеŋ ŋ̀âla-teƀelei ma.

17Kɛ́lɛ è zuai gɔlɔ siɣe, ǹúu da gbó é kula la m̀ûui su, é gérеŋ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la m̀ai.

18Nya ƀe è pà a mála sirɛi gérеŋ sâlai kula mɛni ma. Eelɔŋ da ǹônii dí díyee pɛ̀lɛ m̀málai ŋuŋ ma.

19Mose è m̀málai pàa, é ŋãa kpɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teƀelei ma é dínaŋ ma.

20Tãi è kpɛ̀ɛ la a daa-tulɛi su teɛɛ a gbua-kpuai, è ŋ̀uŋ sìɣe, ŋ̀úlɔ da maa kpua-kpuaai é gérеŋ.

21Tãi dí goi sãai da gbɔ̂rɔ-ŋai maa waa lai, Mose é gélee kèreŋ ŋ̀âla-teƀelei ma a kéreŋ sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni ma.

22Nya ƀe è pà a m̀málai kpéli zâla láa soŋ-ƀelai see mɛni ma. Eelɔŋ da ǹônii dí díyee pɛlɛ m̀málai ŋuŋ ma.

23Mose è m̀málai pàa, é ŋãa da siɣe é zia Eelɔŋ láa mii yee mɛi wôli kpɛrɛi ma, é da sia ǹáa mii yee kpua kɛ́tɛi mai, é da sia ǹáa mii kɔɔ-kpua zɛ-kponoi m̀̂.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Nya ƀe Mose è Eelɔŋ ǹônii tòli é m̀ála ŋãai da sìa dílaa mii yee mɛi wôli kpɛrɛ-
ŋai dîa, é da sìa dílaa mii kɔɔ-kpua zɛ-kponoi ŋai dîa. Mose è ŋãai kpéli sìɣe é
gbɛ́mɛŋ ŋ̀ála-teƀelei ma é dínaŋ ma.

25Nya ƀe è zuai ŋ̀úlɔ sìɣe, ŋ̀óŋ tɔɔi wulɔi, goi sãai ma wulɔi kélee, ŋɔba-paai, goi
kɔni káo feerɛi da maa wulɔi da ǹáa mii yee mɛi wɛrɛi.

26È kpólo kpua tɔnɔ kùla dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi maa kpɔlɔi su nyii gbɛtɛɛ̂i Yâwɛɛ
mɛni mai, é kpólo kpûa tɔnɔ siɣe nyii gbɛtɛɛ̂i a wúlɔi da kpólo kpala ƀela é dípu
zuai wulɔi da zuai láa mii yee mɛi wɛrɛi mɛi.

27È mii-sãai ŋí kélee pù Eelɔŋ yêei da ǹônii dí dɛɛ Yâwɛɛ pɔ́ a dísama sɛŋ gbîŋ-
kpiŋ.

28Nya ƀe Mose è zãai ŋí sòŋ pôlu díyêei é géreŋ ŋ̀ála-teƀelei ŋá dísee mɛni ma
dítii mɛi. Ǹyaŋ è kɛ̀ a mii-sɛŋ sâla-sɛŋ nyii géreŋ kùŋ nɛ̃ɛ̂i Yâwɛɛ mɛni mai.

29Nya ƀe Mose è zuai keŋe-la sìɣe é dɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ a zama-sɛŋ gbîŋ. Mose ŋɔmii
ƀe kɛ̀ a zâla láa soŋ-ƀelai see ƀála-sirɛi keŋe-la. Mose è mɛnii kélee kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ
berei Yâwɛɛ è mò la m̀ai.

30Gɛ̀ ní Mose é ŋ̀úlɔ maa-waai da sìɣe da zua ŋãai nyii kɛ̀ ŋála-teƀelei ŋái é
gbɛ́mɛŋ Eelɔŋ da ǹônii dîa, é da kpɛ́mɛŋ díseɣe-ŋai dîa. Bere sîi ŋí su è dí maa
wâa da díseɣe-ŋai Yâwɛɛ ŋɔtíi kɛ́ mɛni ma.

31Nya ƀe Mose è mò Eelɔŋ ma da ǹônii ǹyɛɛi, “Ka zuai síɣe ká lí la Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi
laƀelei, ka ɣíli ká m̀ii naa da gbóloi nyii gáa gbɔ̂lɔi su ka-see mɛni mai yɛ̂ɛ berei
Yâwɛɛ è mo lai.

32Zuai da gbóloi nyii da lɛ̂ɛi, ka géreŋ.

33Káfe kúla Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lá é lɛ́ɛ la zu fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi nyii gáa a kásee kúui
é tɛ́ɛ.

34Mɛnii Yâwɛɛ è mò a gɛɛ kú gɛ̂i, nyaa ká ŋí kwa gɛ̂i a gɛɛ kásɔnyɔ̂ŋ su mɛni é lɛ́ɛ.

35Ka lɛɛ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lá a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da kpíni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, ka kɛ́
mɛnii kɛ̀ nyìi Yâwɛɛ è mòi. A wàla kɛ́ tí, ka pâi sâai. Bere ƀe Yâwɛɛ è mò la m̀â.”

36Eelɔŋ da ǹônii dí mɛnii kélee kɛ̀ nyii Yâwɛɛ è mò Mose ma, Mose é m̀ó diai.

Levetekɔ 9

Zâla láa soŋ-ƀelai da dítii

1Eelɔŋ-ni see kûui kpɛɛ pôlu ma, nyii kɛ̀ a ŋ̀ele kûu ǹɔ́ɔlu mɛi saaƀa ɣelei, Mose
è Eelɔŋ tòli da ǹônii é pɛlɛ Eezuɛ nuu-pɔlɔ-ŋai dîa.

2È mò Eelɔŋ ma ǹyɛɛi, “Niŋa sirɛ loŋ siɣe zɔnyɔ̂ŋ salai kula mɛni ma, í ƀála sirɛ
loŋ siɣe gereŋ salai kula mɛni ma. Dífeerɛ dí kɛ́ a daa-tulɛi nyii pɔ́ɔ fé diai í pá a
dîa Yâwɛɛ pɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ǹ́mó Eezuɛ-ŋai dîa dí ƀoli-sîrɛ siɣe zɔnyɔ̂ŋ salai kula mɛni ma, dí kóraŋ tɔnɔ niŋa loŋ da kóraŋ tɔnɔ ƀála loŋ nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai siɣe géreŋ salai kula mɛni ma,

4dí niŋa sîrɛ da ƀála sîrɛ siɣe gɛ-gie pôlu laa maa salai kula mɛni ma. Ka daa-tulɛ-ŋai ŋí da m̀ii-sɛŋ nyii zumoɔ̂i a wulɔi kúla a sâla Yâwɛɛ ma, kpɛ́ni fei, Yâwɛɛ a pâi sâa pâi kápɔ."

5Zãai Mose è mɛni ƀó diai dí pà a gélee Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛ maa waai ŋɛ́i-tuɛ. Eezuɛ-ŋai kélee dí díŋaa tɛ̀ ma naa dí kɛ̀ Yâwɛɛ fɛli.

6Nya ƀe Mose è mò dîa ǹyɛɛi, "Yâwɛɛ a mɛnii ŋí ƀó a gɛɛ ká gɛ́ a gɛɛ ŋɔfólo-laai é pá kápɔ."

7Gɛ̀ ní Mose è mò Eelɔŋ ma ǹyɛɛi, "Lí ŋ̀âla-teƀelei ma í zɔnyɔ̂ŋ sala sɛŋ da géreŋ sâla-sɛŋ tɛ́ɛ ísɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ mɛni ma ka ǹûai. Zâla sɛŋ tɛ́ɛ a gɛɛ ǹûai dísɔnyɔ̂ŋ su mɛni é lɛɛ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò lai."

8Nya ƀe Eelɔŋ è lì ŋ̀âla-teƀelei ma é m̀álai páa nyii kɛ̀ a gbîŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ sâla-sɛŋ.

9Eelɔŋ ǹônii dí pà a daa-tulɛi ŋãai Eelɔŋ pɔ́, é ǹyée gbua lɔ́ zu é gbɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teƀelei zôŋo-ŋai su é gbeli pú ŋ̀âla-teƀelei kɔ́ɔ mu.

10Kɛ́lɛ è daa-tulɛi ŋ̀úlɔ, goi kɔni káo feerɛi da maa wulɔi da ŋɔba-paai kereŋ ŋ̀âla-teƀelei ŋá yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

11Kɛ́lɛ è kùla a zuai gbîŋ da gɔlɔ m̀ûui su é géreŋ.

12È daa-tulɛi nyii kɛ̀ a gbîŋ kereŋ sâla-sɛŋ pâa. Nônii dí pà a zua ŋãai bɔ́ é gbɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teƀelei ƀela ǹáaŋɔɔ m̀a.

13Dí zua ŋuŋ tɛ̀ɛ bɔ da maa kpûa-kpuai kélee, é géreŋ ŋ̀âla-teƀelei ma.

14Gɛ̀ ní è goi sãai maa wâa da gbɔ̂rɔ-ŋai é géreŋ ŋ̀âla-teƀelei ma.

15Nyíŋ pôlu ma è ǹûai dísâla-sɛŋ láa seri. E m̀olii láa seri ǹûai dísɔnyɔ̂ŋ mɛni ma, é báa yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la a gbîŋ sɔnyɔ̂ŋ sala-sɛŋ.

16È pà a géreŋ sala sãai é zâlai kúla yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ è mò lai.

17È m̀ii-sɛŋ salai kúla nyii a gɛ̀ a ɣele-wala kéleei, è ǹyée lá fɛ́ɛ tɔnɔ kula zu é géreŋ ŋ̀âla-teƀelei ma.

18È ǹiŋai da m̀álai pàa ǹûai dílii-see salai kula mɛni ma. Eelɔŋ ǹônii dí pà a zua ŋãai bɔ́ é gbɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teƀelei ma é dínaŋ ma.

19Eelɔŋ è ǹiŋai da m̀álai wúlɔ kélee kùla, díŋoŋ tɔɔi wulɔi, díkoi sãai ma wulɔi, díkoi kɔni káo ma wulɔi da díba-paai ma wulɔi.

20É bú ǹiŋai da m̀ála keŋe-la-ŋai m̀ɛi é lí la ŋ̀âla-teƀelei ma, é zua wulɔi kéreŋ teƀelei m̀â.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Kɛ́lɛ è zua keŋe-la-ŋai da dílaa mii yee mɛi wɛrɛ-ŋai tɛ̀ɛ a dísama sâai gbîŋ-kpîŋ Yâwɛɛ pɔ́ a zâla láa soŋ-ƀelai díwɔ mii, yɛ̂ɛ berei Mose è mò lai.

22Tãi Eelɔŋ è kpɛ̀ɛ la a zâla-ŋai ŋí kúlaai, è ǹyée sãa ǹûai mɛi é lûwa tòo dîa, é kúla teƀelei ma.

23Mose da Eelɔŋ dí lɔ̀ Yâwɛɛ Ɲɔpɛ́rɛ maa waai mu. Tãi dí kula lai, dí lûwa tòo ǹûai dîa, ǹyaŋ ǹûai dí Ɣâla ŋɔfólo-laai kàa.

24Nya ƀe ŋɔŋ è kùla Yâwɛɛ yêei é zama-sɛŋ kéreŋ da zua wulɔi nyii kɛ̀ teƀelei ŋái. Ǹyaŋ tãi ǹûai dí m̀ɛnii ŋí naa kàa lai, dí làɣi a zu kɛ́tɛ, dí díŋuŋ maa pîlaŋ ǹɔii ma.

Levetekɔ 10

Nada da Abiu dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀

1Eelɔŋ ǹônii veerɛ, Nada da Abiu dí díŋɔŋ siɣe sɛŋ folo ŋai síɣe díŋɔŋ pú zu dí kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ pú mɛi dí dɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́. Kɛ́lɛ ǹɔŋ ŋí fé kɛ́ ní a maa waa, kpɛ́ni fêi Yâwɛɛ fé m̀ó ní dîa a gɛɛ dí gɛ́ tí.

2Ǹyaŋ Yâwɛɛ è ŋɔŋ tɛ̀ɛ é díkereŋ dí sàa kpɔ́ nɔ́ naa Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

3Nya ƀe Mose è m̀o Eelɔŋ ma ǹyɛɛi, "M̀ɛnii ká ŋí Yâwɛɛ è mòi, 'Ɲa pâi ŋ́gîŋ lêi a ḿaa waa diai sáma díkaa ŋ́gɔlɛi, ǹyaŋ ǹûai kélee da pâi ń́aa maa tɛ̂i.' " Eelɔŋ è lɛ̀ɛ a m̀ɛi saa.

4Mose è Eelɔŋ gêra Uziɛ ǹônii Misayɛ da Ɛzafaŋ tòli ǹyɛɛ dîai, "Ka pá ká kámâleŋ-ni poma kúla Yâwɛɛ Ɲɔpɛ́rɛ maa waai lá ká lí a dia ká díkula m̀ûui su."

5Nya ƀe dí pà dí buma-ŋai lɛ́ɛ nɔ́ díseɣe-ŋai su kɛ̀ dîa dí kɛ́ saai, dí lí a dîa dí díkula m̀ûui su yɛ̂ɛ berei Mose è mò lai.

6Mose è mò Eelɔŋ ǹônii Ilieza da Itama-ni dîa ǹyɛɛi, "Káfe káŋuŋ leɣa lɛ̀ɛ a gbiniŋ-kpíniŋɔɔ kpaa máŋ ká káseɣe-ŋai fála yɛ̂ɛ ka kɛ̀ malôŋ see ƀoi. Ka gɛ̀ tí ka pâi saâi. Ǹyaŋ Yâwɛɛ líi a pâi ŋwanâi Eezuɛ-ŋai kélee dîa. Kɛ́lɛ Eezuɛ ƀelai kpéli-ŋai da pɔ̂ri ŋɔŋ saai ŋí maa wɔ̂lɔ kɛ̂i nyii Yâwɛɛ a dooi.

7Káfe kùla Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ maa waai láƀelei. Ka gɛ̀ tí, ka pâi saâi, kpɛ́ni fêi, wúlɔ puɔ̂i káŋûa Yâwɛɛ ŋɔtíi kɛ́ mɛni ma." Dí gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Mose è mò la diai.

Dɔ̂ŋ-ŋai díkaa zâla láa soŋ-ƀelai mɛ̂ni mai

8Yâwɛɛ è mò Eelɔŋ ma ǹyɛɛi,

9"Ka ílônii káfe ŋwãai kpele kpaa máŋ lɔɔ kpanaŋ sii kélee da a tãi ka kɛ̀ liî la ŋápɛrɛi mui. Ka gɛ̀ tí, ka pâi saâi. Dɔ̂ŋ ká ŋí ímɛni ma ka ílônii wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

10Fɛ̂ɛ ka sɛŋ nyii maa waai da nyii maa fé waa ni loai kɔ́lɔŋ.

11Fɛ̂ɛ ka dɔ̂ŋ-ŋai ŋí lɛ́ Eezuɛ-ƀelai kélee dîa nyii Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ Mose pɔ́i."

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Ǹyaŋ Mose è mò Eelɔŋ ǹônii feerɛi Ilieza da Itama-ni dîa nyii lɛɛi ǹyɛɛi, “Ka m̀ii-sɛŋ sala-sɛŋ kpéli siɣe nyii ka gùla Yâwɛɛ ma a kéreŋ salai, ká gbɛtɛ a kpólo nyii té-sɛŋ fé kɛ̀ zu ka m̀ii ŋ̀âla-teƀelei kɔlɛ, kpɛ́ni fêi, maa waai a ŋánaa.

13Ka ílônii ka pɔ̂ri miî gwaa ma waai ma, kpɛ́ni fei, géreŋ sala-sɛŋ Yâwɛɛ mɛni mai káwɔ̂i ká ŋí yɛ̂ɛ, berei Yâwɛɛ è mò la m̀âi.

14Kɛ́lɛ zuai keŋe-la da ǹáa mii yee mɛi wɛrɛi, nyii gáa a zama-sɛŋ gbîŋ kpîŋ Yâwɛɛ mɛni ma, gɛ́ ƀò a zâla láa soŋ-ƀelai díwɔ̂ m̀ii, ka ínia-pɛlɛɛi ka pɔ̂ri miî kwaa maa waa ma. Gáa a Eezuɛ-ƀelai dílii-see sala-sãai káwɔ̂i mîi.

15Da pâi pâi a zuai ŋ̀wɛ́rɛ da geŋe-la a tãi da kɛ̂ zua wûlɔi tɛɛ̂i la a mii-sɛŋ sama-sɛŋ Yâwɛɛ pɔ́i. Zuai m̀ɛ́i-ŋai ŋí káa a íwɔ̂ ka ínîa-pɛlɛɛi wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ, yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò lai.”

16Tãi Mose è m̀olii marê kɛ̂ɛ kɛ̀ la nyii kɛ̀ zɔnyɔ̂ŋ salai mɛni mai, è gɔ̀lɔŋ a gɛɛ dí m̀oli suai kèreŋ. Ńii è ŋwãna kpɔ́ Eelɔŋ ǹônii Ilieza da Itama dîa è mò dîa ǹyɛɛi,

17“Káfe zɔnyɔ̂ŋ sala-sɛŋ mii ní gwaa ma waai ma lé mɛni ma? Gáa a sama-sɛŋ maa waa kɛ́tɛ ǹyaŋ Yâwɛɛ a dɛ́ɛ ípɔ Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ mɛni ma.

18Tãi nɔ́ káfe pá ni là a zuai ŋãa gwaa maa waai mai, kâi pɔ̂ri zuai gbîŋ miî gwaa maa waai ma yɛ̂ɛ berei ŋá mò la kâai.”

19Eelɔŋ è zu tòo ǹyɛɛ Mose mai, “Eêi kɛ̀ ŋái zɔnyɔ̂ŋ sala-sɛŋ miî sâa Yâwɛɛ eêi pâi ǹyée seêi mu. Ǹûai dí pà a dísɔnyɔ̂ŋ sala-sɛŋ da díkereŋ sala-sãai Yâwɛɛ ǹyaŋ a mɛni kpɔlu-ŋai ŋí da láa mâ.”

20Tãi Mose è mɛnii ŋí mɛni lai, ǹíi è làa.

Levetekɔ 11

Zuai maa nɛɛ̂i ká miî da nyii maa fé nɛ̃ɛ ní ká miî.

(Dutɛrɔnome 14:3-21)

1Yâwɛɛ è mò Mose ma da Eelɔŋ ǹyɛɛi,

2“Ka m̀ó Eezuɛ-ŋai dîa kâai, zua-ŋai ŋí ƀé ka pɔ̂ri miî ǹɔ́ɔ fɛnɛ-sãai kélee sáma ǹɔii mai.

3Ka pɔ̂ri fɛnɛ-sɛŋ miî nyii zôlo ƀelai, gɛ́ ǹáa mii-sɛŋ miî kɛ̀ gîei feerɛi.

4Zua-ŋai sáma nyii-ŋai da dílaa mii-sɛŋ miî kɛ̀ gîei feerɛ, kɛ́lɛ dísôlo fé béla níi, káfe da miî. Fɛnɛ-sɛŋ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ soo-fáleŋ, a ǹáa mii-sɛŋ miî kɛ̀ giei feerɛ, kɛ́lɛ zôlo fé ƀela ní. Mɛni ma, maa fé waa ní.

5Fɛnɛ-sɛŋ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ wâra, a ǹáa mii-sɛŋ miî kɛ̀ gîei feerɛ, kɛ́lɛ zôlo fé ƀéla ní, mɛni ma maa fé waa ní.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Fɛnɛ-sɛŋ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ ŋ̀ela a ǹáa mii-sɛŋ miî kɛ̀ gîei feerɛ, kɛ́lɛ zôlo fé ƀéla ní. Mɛni ma maa fé waa ní. Fɛnɛ-sãa kɛ́ɛ yɛ̂ɛ soo-fáleŋ, wâra da ŋ̀ela, da dílaa mii-sɛŋ miî kɛ̀ gîei feerɛ, kɛ́lɛ dísôlo fé ƀéla ní. Mɛni ma dímaa fé waa ní.

7Káfe ƀoi mîi. Zôlo ƀelaâi, kɛ́lɛ va ǹáa mii-sɛŋ miî kɛ̀ gîei feerɛ. Mɛni ma maa fé waa ní.

8Káfe vɛnɛ-sãai ŋí dísua da m̀ii kpaa máŋ ka lɛɣɛ dípoma ma. Dímaa fé waa ní.

9“Ka pɔ̂ri nyɛ̃ɛ sîi kélee miî nyii gala káa m̀a da vilii.

10Káfe yái fɛnɛ-sɛŋ sii kélee da miî nyii gala fé ma da vilii. Káfe vɛnɛ-sã̂ai ŋí da mii. Dí káa a kátĩ̂a.

11Vɛnɛ-sãai ŋí maa fé waa ní. Káfe da miî a dɔnɔ kpîŋ, kpaa máŋ ká lɛ́ɣɛ dípoma ḿâ.

12Ya fɛnɛ-sɛŋ nyii kélee gala fé ma da vilii, káa a kátĩ̂a.

13“Kuɛ, gɔ̃ɔ, kuɛ-kpãaŋ,

14Korô soŋ kpãaŋ da dísîi kélee,

15póna ŋɔni da dísîi kélee,

16soloŋ-kɔnɔŋ, lawɔ-kpɔ̂lui muu, ya kɔ̂rɔ-kɔrɔ, kpãaŋ da dísîi kélee.

17Mûu da maa sîi kélee, kwíi-tɛɛ da maa sîi kélee, niŋa pôlu lɛŋ-kpɛŋ

18da dísîi kélee.

19Ŋɔni-ŋai ŋí kélee da dísîi kélee, fɔ́ŋ da lɔfu.

20“Káfe koôŋ kolo sii kélee da miî nyii gɔ́ɔ tâmaai é tɛ́ɛ feerɛ mai.

21Kɛ́lɛ ka pɔ̂ri goôŋ koloi miî nyii a pili-pilii.

22Ka pɔ̂ri gotó sii kélee miî, zɛ̃ɛ sii kélee da gba-gba toniŋ sii kélee.

23Káfe koôŋ kolo sii kélee mii nyii a tɔarâi. Maa fé waa ní.

24“Ǹúui kélee a lɛ̂ɣɛ zãâi ŋí da poma mai, maa nuui fé pâi kɛ̂i a m̀aa waa é lɛ́ɛ la zu ɣele wulii é kɛ́.

25Ǹúui kélee a tela da poma siɣei, fɛ̂ɛ maa nuui é ŋɔseɣei waa ǹyaŋ maa nuui maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa é lɛ́ɛ la zu ɣele wulii é kɛ́.

26Vɛnɛ-sãai nyii kélee zôlo su fé ƀéla ní, va téla ǹáa mii-sɛŋ miî kɛ̀ gîei feerɛi maa fé waa ní kámɛni ma. Ǹúui kélee a lɛɣɛ diai, maa fé waa ní.

27Vɛnɛ-sãai nyii kélee a sia gɔ́ɔ lîi maa fé waa ní kámɛni ma. Ǹúui kélee a lɛɣɛ da poma mai, maa nuui maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀wáa é lɛ́ɛ la zu ɣele wulii é kɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Ǹúui a téla lɛ̀ɣɛ poma mai, fɛ̂ɛ maa nuui é ŋɔseɣei wáa. Maa nuui fé pâi kɛ̂i a maa waa é lɛ́ɛ la zu ɣele wûlii é kɛ́. Díkaa a vɛnɛ-sãai nyii-ŋai dímaa fé waa ní kámɛni mai.

29“Vɛnɛ-sãai ŋí maa fé waa ní kámɛni ma tɔara fɛnɛ-sãa sáma. Turî, ŋína, korô da dísîi kélee.

30Ŋũyɛ, fale, korô kole da dísîi kélee da lolô.

31Vɛnɛ-sãai ŋí maa fé waa ní kámɛni ma tɔara-sãa-ŋa sáma. Ǹúui a lɛɣɛ da poma mai, maa nuui maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa é lɛ́ɛ la zu ɣele wulii é kɛ́.

32Sɛŋ nyii kélee vɛnɛ-sãai ŋí da poma a lɛɣɛ mai, maa sɛŋ maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa. E máŋ kɛ́ yɛ̂ɛ sɛŋ nyii kélee gbɛtɛɛi a wúrui, seɣe, sua kɔlɔ, ƃɔrɔ-saa kpaa máŋ sɛŋ-folo sii kélee da. Fɛ̂ɛ í maa sɛŋ maa waa yá su. Kɛ́lɛ, maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa é lɛ́ɛ la zu ɣele wulii é kɛ́.

33Ǹyaŋ à kɛ̀ da poma a tòo pɔ̂rɔ leɣi da su, zãai kélee maa pɔ̂rɔ leɣii sui maa fé waa ní, fɛ̂ɛ í maa pɔ̂rɔ leɣii wólo.

34Ǹeɣii ŋí su ya da a pù mii-sɛŋ da ma, maa mii-sɛŋ maa fé waa ní. Ǹeɣii sîi ŋí su ya kélee da maa fé waa ní gbèle mɛni ma.

35Sɛŋ nyii kélee vɛnɛ-sãai ŋí da poma a tôo mai, maa sɛŋ maa fé waa ní. E máŋ kɛ́ a kpólo kpɛtɛ sɛŋ, kpaa máŋ leɣi ɣíli sɛ́ŋ kpɛtɛɛ a pɔ̂rɔ, fɛ̂ɛ í maa sɛŋ wólo. M̀aa fé waa ní kámɛni ma.

36Kɛ́lɛ à kɛ̀ da poma a tòo ya-tôŋ da ma, kpaa máŋ ya-lôa da su, maa yâi maa waâi, berei máŋ da poma a lɛɣɛ la sɛŋ da ma maa fé waa níi.

37Da à tòo mii-sɛŋ da ma nyii ya pâi zîi, maa sí-sɛŋ kaoi maa waai.

38Kɛ́lɛ da poma a lɛɣɛ sí-sɛŋ kao da ma nyii ǹyɔ̂i, maa sí-sɛŋ kaoi maa fé waa ní.

39“Ǹyaŋ vɛnɛ-sɛŋ nyii kélee m̀aa waai m̀ii mɛ̂ni mai da à saa, ǹúui a lɛ̀ɣɛ buma mai, maa nuui maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa é lɛ́ɛ la zu ɣele wulii é kɛ́.

40À kɛ̀ núu da a vɛnɛ-sɛŋ ŋí zua da mii, fɛ̂ɛ maa nuui é ŋɔseɣei wáa ǹyaŋ maa nuui maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀wáa é lɛ́ɛ la zu ɣele wûlii é kɛ́. Núu da a tela da poma siɣe fɛ̂ɛ maa nuui é ŋɔseɣei waa, kɛ́lɛ maa fé pâi kɛ̂i a waa é lɛ́ɛ la zu ɣele wulii é kɛ́.

41“Káfe vɛnɛ-sãa pɛlɛɛ-ŋai ŋí da kélee mii nyii-ŋai da tɔara ǹɔii mai. Díkaa a kátĩ̂a.

42Sɛŋ nyii-ŋai kélee da ɣâla ǹɔii ma yɛ̂ɛ kali-ŋa, nyii kélee a tɔ̀ara ǹɔii ma yɛ̂ɛ korô-ŋa, kpaa máŋ nyii-ŋai díkɔɔ tâmaai yɛ̂ɛ gbɔlɔ-keleŋ-ŋai, káfe da mii. Díkaa a kátĩ̂a.

43Ka zãai ŋí da miî, kámaa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀wáa.

44Ńyãa ƃa Yâwɛɛ ka Ɣâlai. Fɛ̂ɛ ká kákpîŋ maa waa, kpɛ́ni Ḿaa waâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

45Ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii kákùla Ize lɔii sui a gɛɛ ŋá ké a Káɣâlai. Fêɛ ká ké a kámaa waa, kpɛ́ni fêi, ḿaa waâi.

46“Dôŋ-ŋai ká ŋí nyii bîlaŋɔɔi fɛnɛ sàa kélee dîa, ŋɔni-ŋai kélee, zãai kélee da sìa ǹyái sui da nyii ŋai kélee da tɔara ǹɔii mai diai.

47Fêɛ ka zãai ŋí loai kɔ́lɔŋ. Nyii-ŋai dímaa waâi da nyii-ŋai dímaa fé waa níi. Vɛnɛ-sãai nyii-ŋai maa nɛ̃ɛ̃i kà mìi, kpaa káfe dí mîi.”

Levetekɔ 12

Nɛnî maa waa mɛni m̀aa fúloŋɔɔ pôlu ma

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

2“M̀ó Eezuɛ-ŋai dîa, à kɛ̀ nɛnî maa a fùloŋ, ǹóloŋ ké ƀô a surôŋ loo, maa nɛnii maa fé pâi kêi a ŋ̀wáa fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu yêɛ berei a kɛ̀ la tãi a kɛ̀ ǹyée ŋá waâi lai.

3Ka ǹóloŋ kpɛtɛ a vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi saaƀa ɣelei.

4Gɛ̀ ní é maa kpêŋ ké a fólo buu saaƀa káo saaƀa é lɛ́ɛ pâi kêi a maa waa ŋãai mɛni ma nyii kùla gbonoi. Vé tela lɛ̀ɣɛ sɛŋ da ma nyii maa waai kpaa máŋ é lí Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛ maa waai mu é lɛ́ɛ la zu ŋ̀ele kûu-ŋai ŋí dí tɛ́ɛ.

5“Kɛ́lɛ à kɛ̀ ǹóloŋ à kɛ̀ a nɛnî-loo maa nɛnîi maa fé pâi kêi a ŋ̀wáa fólo puu káo náaŋ yée mu yêɛ berei a kɛ̀ la tãi a ké ǹyée-ŋa waâi lai. Ǹyaŋ fólo buu lɔ́ɔlu mɛi da káo lɔ́ɔlu mai da é tɛ́ɛ é lɛ́ɛ pâi kêi a maa waa ŋãai mɛni ma nyii kùla gbonoi.

6“Tãi ŋ̀ele kûu-ŋai ŋí da kpɛ̀ɛ lai, ǹóloŋ é máŋ ké a surôŋ-loo kpaa máŋ nɛnî-loo, gɔ̃ɔ-leei é pá a kóraŋ tɔnɔ ƀála loŋ kéreŋ sala kula mɛni ma da popôo kpaa toloŋ tɔnɔ sɔnyôŋ sala kula mɛni ma Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lá.

7Gɛ̀ ní Zâla láa soŋ-nuui a pâi zãai ŋí láa serîi Yâwɛɛ ma nɛnîi kpîŋ ŋɔsɔnyôŋ su mɛni lɛɛ mɛni ma ŋãai kúla gbonoi mɛni ma. Ǹyaŋ a pâi kêi a m̀aa waa. Dôŋ-ŋai ká ŋí fêɛ nɛnî é mɛi káa tãi m̀aa a fúloŋ lai.

8“À kɛ̀ va pôri m̀ála loŋ sɔlɔ ƀôi gɛ̀ ní é pá a toloŋ feerɛ kpaa máŋ popôo feerɛ, dɔnɔ é ké géreŋ salai kula mɛni ma, gbéli ké ƀo zɔnyôŋ salai kula mɛni ma. Zâla láa soŋ-nuai a pâi sâla kulâi a zãai ŋí ǹɛnîi ŋɔsɔnyôŋ su mɛni lɛɛ mɛni ma, ǹyaŋ ŋɔsɔnyôŋ su mɛni a pâi lɛɛi. Ǹɛnîi maa a pâi kêi a ŋ̀waa.”

Levetekɔ 13

Núu kpono ma kɔlɔ-fela maa Tôŋ-ŋa

1Yâwɛɛ è mò Mose da Eelɔŋ dîa ǹyɛɛ

2à kɛ̀ pala a tèe núu da ḿâ kpaa máŋ mũa ké tôɔ ma, kpaa máŋ gɔlɔ ma ké kpɔlu-kpɔlu, fêɛ dí pá a maa nuui Eelɔŋ pó kpaa máŋ Eelɔŋ ǹóŋ dɔnɔ nyii gáa a zála láa soŋ nuui dɔnɔi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Zâla láa soŋ nuu é balai maa kpɛ̀ɛ. À kɛ̀ gɔlɔ leɣa-ŋai balai sui a kɛ̀ kolêi balai su siŋɔɔ gɛ̀ ní gáa a gbôdo kɔlɔ-fela. Ǹyaŋ zâla laa soŋ nuui a pâi mô a gɛɛ nuui tí maa fé maa ní.

4Kɛ́lɛ à kɛ̀ balai su fé síŋ ní gɔlɔ leɣai da fé niî kole ní balai su, gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui é maa nuui kúla ŋɔnûai sáma fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ mɛni ma.

5Zâla láa soŋ nuui a pâi nuui ŋí maa kpɛɛ̂i a vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei. À kɛ̀ a gàa a gɛɛ balai su fé siŋ ni nuui kɔlɔi pere, a maa nuui kúla ŋɔ́nɔ ŋɔnûai sama fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ mɛni ma.

6Zâla láa soŋ nuui a pâi ŋɔ́nɔ nuui ŋí maa kpɛɛ̂i a vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei. À gàa a gɛɛ balai ŋáa a yenîi gɛ ní gáa nɔ́ a pala kpɛ́ni nyii tèe gɔlɔ ḿâ gbôdo kɔlɔ-fela fêi. Zâla láa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ maa nuui maa waâi ǹyaŋ maa nuui é nɔseɣei waa gɛ̀ ní a pâi kɛ́ a maa waa.

7Kɛ́lɛ à kɛ̀ balai a ɓɛ̀lɛ naa pôlu ma tãi zâla láa-soŋ-nuui è gàa la é mó a gɛɛ gbôdo kɔlɔ-fela fêi, fɛ̂ɛ é lí pôlu é gbîŋ lɛ́ zâla láa soŋ nuui ma.

8Zâla láa soŋ nuui a pâi maa kpɛɛ̂i ŋɔ́nɔ, ǹyaŋ à kɛ̀ balai a ɓɛ̀lɛ, zâla láa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ maa nuui maa fé waa ní. Gbôdo kɔlɔ-fela káa m̀a.

9À kɛ̀ gbôdo kɔlɔ-fela à núu da sòŋ, ká pá a maa nuui zâla láa soŋ nuui pɔ́.

10Zâla láa soŋ nuui a pâi maa nuui maa kpɛɛ̂i. À kɛ̀ balai a kɛ̀ kolei gɔlɔ leɣa-ŋai dí kɛ́ kole zu, vɔ̃́iŋ kɛ́ ɓò zu,

11gɛ̀ ní gbôdo kɔlɔ-fela ká tí nyii a nâa kpanaŋ. Ǹyaŋ zâla láa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ maa nuui maa fé waa ní. Maa nɛ̃ɛi dí gúla ŋɔnûai sáma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

12À kɛ̀ gbôdoi a ǹúui kpono gwaa kélee síɣe a sɛŋ nyii zâla láa soŋ nuui a pɔ̂ri gâai,

13zâla láa soŋ nuui a pâi nuui maa kpɛɛ̂i ŋɔ́nɔ. À kɛ̀ a gàa a gɛɛ gbôdoi a maa nuui kpono gwaa kélee síɣe a tɔ̃yâ a pâi môi a gɛɛ maa nuui mãa waâi. À kɛ̀ gbôdoi a gbono gwaa kélee kole, gɛ̀ ní maa nuui ma waâi.

14À kɛ̀ pala a tèe maa nuui kɔlɔ ḿâ, gɛ̀ ní maa fé waa ní.

15Zâla láa soŋ nuui a pâi balai maa kpɛɛ̂i. À kɛ̀ balai su a tée, gɛ̀ ní maa nuui maa fé waa ní. Pala ŋûnu káa a núu kpono ma kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ.

16Kɛ́lɛ à kɛ̀ balai a ɓálo, naa kɛ́ kole, fɛ̂ɛ maa nuui é lí zâla láa soŋ nuui pɔ́ naa,

17a gɛɛ é m̀aa kpɛɛ̂i. À kɛ̀ balai pɔ́ɔ ŋá a kòle, gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ maa nuui maa waai, ǹyaŋ a pâi kɛ̂i a maa waa.

18À kɛ̀ mũa a tɔ̀ɔ núu da ḿâ a kpɛ̀ɛ,

© 2014 Bible Society in Liberia.

19ǹyaŋ à kɛ̀ ƀɛ́i m̀ũai è kɛ̀ naai naa a kɛ̀ a vɛ́ɛ gɛ́ kole kpaa máŋ naa kɛ̀ kpɔlu-kpɔlu, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ maa nuui é lí zâla láa soŋ nuui pɔ́ naa.

20Zâla láa-nuui a pâi maa kpɛɛ̂i. Ǹyaŋ a gàa a gɛɛ balai su a siŋ, gɔlɔ léɣa-ŋai balai sui a kole kolei, gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ maa nuui maa fé waa ní. Gɔlɔ-felai káa a gbôdo kɔlɔ-fela nyii a zóŋ mũa kpɔ̂lɔŋ sui.

21Kɛ́lɛ à kɛ̀ zâla láa soŋ nuui a m̀aa kpɛ̀ɛ é gáa a gɛɛ gɔlɔ léɣa-ŋai balai sui dífe niî kole ní balai su fé siŋ ní a nâa kɛ́ ƀâloi, zâla láa soŋ nuui a pâi gulâi m̀arâai sáma fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ mɛni ma.

22À kɛ̀ balai a ƀɛ̀lɛ, gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ maa nuui maa fé waa ní. Kɔlɔ fela káa ma.

23Kɛ́lɛ à kɛ̀ balai fé ƀɛlɛ ní gáa nɔ́ niî a gɛ́ pere gɛ̀ ní m̀ũai gbɔlɔ̂ŋ káti. Zâla láa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ maa nuui maa waai.

24À kɛ̀ núu da a gèreŋ maa palai su kɛ́ kole, kpaa máŋ zu kɛ́ kpɔ̀lu-kpɔlu,

25zâla láa soŋ nuui a pâi maa nuui maa kpɛɛ̂i. Ǹyaŋ à kɛ̀ gɔlɔ leɣa-ŋai balai sui da kɛ̀ kole-kolei balai su siŋɔɔ, gɛ̀ ní gbôdo kɔlɔ-fela káti nyii a zoŋ géreŋ pɔ́ɔi sui. Ǹyaŋ zâla láa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ maa nuui maa fé waa ní. Gbôdo kɔlɔ-fela káa m̀a.

26Kɛ́lɛ à kɛ̀ gɔlɔ léɣa-ŋai balai sui dífe niî kole ní, balai su fé siŋ ní ŋ̀á sâai, zâla láa soŋ nuui a pâi maa nuui kulai m̀arâai sáma fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ mɛni ma.

27Zâla láa soŋ nuui a pâi m̀aa kpɛ̂i ŋɔ́nɔ a vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei. À kɛ̀ balai a ƀɛlɛ̂i, gɛ̀ ní gáa a gbôdo kɔlɔ-fela. Zâla láa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ maa nuui maa fé waa ní.

28Kɛ́lɛ à kɛ̀ balai fé ƀɛlɛ̂i, ŋ̀á sâai gɛ̀ ní kéreŋ pala kpɔlɔŋ nɔ́ káti gbôdo fêi. Ǹyaŋ zâla láa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ maa nuui maa waai.

29À kɛ̀ pala a kɛ̀ kpakolo kpaa máŋ nɛnî ŋûa kpaa máŋ nɛɣɛ̂ŋ mu,

30zâla láa soŋ nûui a pâi balai maa kpɛɛ̂i. À kɛ̀ balai su siŋɔ̂i, gɔlɔ léɣa-ŋai tɔ̂ zu tɛi-tɛi gbelɛ̂ŋɔɔ, gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ maa nûui maa fé waa ní. Téɣeŋ gbôdo káa m̀a nyii a zóŋ ŋûa, kpaa máŋ ǹɛɣɛ̂ŋ mui.

31Ǹyaŋ à kɛ̀ zâla láa soŋ nuui a balai maa kpɛ̀ɛ é gáa a gɛɛ balai su fé siŋ ní, gɔlɔ léɣa-ŋai zui vé tɛ̀ɣii, gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui a pâi maa nuui kulâi marâa sáma fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ mɛni ma.

32Vólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei, zâla láa soŋ nuui a pâi maa nuui maa kpɛɛ̂i ŋɔ́nɔ. Ǹyaŋ à kɛ̀ balai fé niî ƀɛ̀lɛ ní gɔlɔ leɣa-ŋai zui dífe kpelɛ̂ŋ ní, zu fé siŋ ní,

33gɛ̀ ní maa nuui a pâi ŋuŋ ma leɣa pûi é ƀɛ́i ma lɛɛ balai káa naai. Zâla láa soŋ nuui a pâi gulâi ŋɔ́nɔ ŋɔnûai sáma fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Zâla láa soŋ nuui a pâi ŋɔ́nɔ balai maa kpɛɛ̂i a vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei. À kɛ̀ vé niî ƀɛrɛ ní, zu fé siŋ ní gɛ̀ ní zâla lâa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ maa nuui maa waâi. Maa nuui a pâi ŋɔseɣei waâi. Ǹyaŋ a pâi kɛ̂i a m̀aa waa.

35Kɛ́lɛ à kɛ̀ balai a ƀɛ̀lɛ naa pôlu ma tãi dí mò la m̀a a gɛɛ maa waâi.

36Gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui a pâi maa kpɛɛ̂i ŋɔ́nɔ. À kɛ̀ balai a ƀɛ̀lɛi maa fé nɛ̃ɛ ní zâla láa soŋ nuui é gɔlɔ leɣa kpelêŋɔɔ-ŋai kɔ́ri. Maa nuui maa fé waa ní.

37Kɛ́lɛ zâla láa soŋ nuui ŋɔkili ŋa siai su a gàa a gɛɛ gɔlɔ leɣa-ŋai balai sui da tɛi, balai a ƀálo, gɛ̀ ní maa nuui maa waai. Ǹyaŋ zâla láa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ ǹúui, kpîŋ maa waâi.

38À kɛ̀ kpakolo kpaa máŋ nɛnî kɔlɔ gwaa da ma à kɛ̀ kolei,

39zâla láa soŋ nuui a pâi maa nuui maa kpɛɛ̂i. À kɛ̀ gɔlɔ mbɛ́i kolei ŋɔkolei mu saâi, gɛ̀ ní pɔ́ɔ nɔ́ ká tí gɔlɔ ma. Maa nuui maa waai.

40À kɛ̀ kpakolo ŋuŋ leɣa à kpɛɛ dôŋ su pere, gɛ̀ níi kpólaŋ nɔ́ ká tí. Maa nuui maa waai.

41À kɛ̀ kpakolo ŋuŋ leɣa à kpɛ̀ɛ dôŋ lá pere, gɛ̀ ní kpólaŋ nɔ́ ká tí. Maa nuui maa waai.

42Kɛ́lɛ à kɛ̀ gbólaŋ su à kɛ̀ kolei gɛ́ kpɔlu-kpɔlu, gɛ̀ ní gbôdo ká tí a zóŋ gbólaŋ sui.

43Zâla láa soŋ nuui a pâi maa nuui maa kpɛɛ̂i. À kɛ̀ gbólaŋ su à kɛ̀ kolei mù kpɔlu-kpûluɔɔ,

44gɛ̀ ní gbôdo kɔlɔ-fela ká tí. Zâla lâa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ maa nuui maa fé waa ní. Gbôdo a zóŋ ŋ̀ûa.

45Fɛ̂ɛ gbôdo kɔlɔ-fela nuui é seɣe sâa too ma, vé ŋ̀uŋ su kula, é ǹyée pɛ́lɛ ǹá, é m̀ó ɣelêi pere ǹyɛɛi, “Ḿaa fé waa ní. Ḿaa fé waa ní.”

46Maa nuui maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀wáa tãi nɔ́ gɔlɔ-felai ŋí káa la m̀ai. Vé kɛ̀ m̀ûui su kpaa máŋ m̀arâai sáma.

Dɔ̂ŋ-ŋai bîlaŋɔɔi pûŋ mai

47“À kɛ̀ pûŋ à pɛ̀lɛ seɣe ma, a nɛ̃ɛ ma maa seɣei é kɛ́ a gbɛtɛɛ a sua leɣa kpaa máŋ yee,

48kpaa máŋ seɣe kpûa ma nyii gbɛtɛɛi a yeei, kpaa máŋ sua leɣe kpaa máŋ sua kɔlɔ seɣe, kpaa máŋ seɣe nyii kélee gbɛtɛɛi a sua kɔlɔi,

49a kɛ̀ bûŋ ŋí káa yɛ̂ɛ láa ŋúnu, kpaa máŋ gɛ́ kpɔlu, gɛ̀ ní gáa a pûŋ nyii a taa-taai. Fɛ̂ɛ dí ǹɛ́ zâla láa soŋ nuui ma.

50Zâla láa soŋ nuui a pâi zɛŋ maa kpɛɛ̂i bûŋ káa mai, é maa sɛŋ tí lɔ́ kwaa da m̀â fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

51Zâla láa soŋ nuui a pâi maa sɛŋ maa kpɛɛ̂i ŋɔ́nɔ a vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei. À kɛ̀ bûŋ a taa-taa gɛ̀ ní maa sɛŋ maa fé waa ní, kpɛ́ni fêi sɛŋ kara pûŋ káa ma.

52Zâla láa soŋ nuui a pâi gérenîi, kpɛ́ni fêi sɛŋ kara pûŋ kâa m̀a, nyii m̀aa nɛ̃ɛ̂i dí zu karâi.

53“Kɛ́lɛ à kɛ̀ zâla láa soŋ nuui a maa sɛŋ maa kpɛ̀ɛ é gáa a gɛɛ bûŋ fé niî taa-taa ní maa sɛŋ ḿâ,

54gɛ̀ ní zâla lâa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ dí maa sɛŋ wáa dí ǹɔ́ kwaa da ḿâ ŋɔ́nɔ a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

55Zâla láa soŋ nuui a pâi zɛŋ ŋí maa kpɛɛ̂i ŋ̀wáa pôlu ma. À kɛ̀ bûŋ ŋɛ́i maa fé niî fáleŋ ní, berei máŋ vé niî taa-taa ní lai, maa sɛŋ maa fé waa ní. Fɛ̂ɛ í maa sɛŋ kéreŋ a nɛ̃ɛ ma bûŋ é kɛ́ bôlu pere kpaa máŋ dúɛ pere.

56Kɛ́lɛ à kɛ̂, zâla láa soŋ nuui a gàa a gɛɛ bûŋ a kɛ́ kpɛɛ̂i zeɣei waa pôlu ḿâ, a pâi zeɣei mbɛ́i teêi ma bûŋ káa naai.

57Ǹyaŋ à kɛ̀ bûŋ a zeɣei sôŋ ŋɔ́nɔ pôlu gɛ́ taa-taa zu, gɛ̀ ní maa seɣei ǹúu-namu é géreŋ.

58Kɛ́lɛ a maa seɣei waa nyii bûŋ káa zui, bûŋ é kpɛ́ɛ zu, maa nɛ̃ɛ̂i é zeɣei kpîŋ waa ŋɔ́nɔ pôlu gɛ̀ ní a pâi kɛ̂i a maa waa.”

59Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí bîlaŋɔɔi seɣe ma nyii pûŋ a pɛlɛ mai, a nɛ̃ɛ ma kpîŋ maa seɣei é kɛ́ a gbɛtɛɛ a yee, sua leɣa, kpaa máŋ sua kɔlɔ, berei ƀa pɔ̂ri gɔ́lɔnîi la a gɛɛ maa waa kpaa máŋ maa fé waa nii.

Levetekɔ 14

Kpono ma kɔlɔ-fela nuu ƀáloɔɔ maa waa mɛni

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

2“Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí pîlaŋɔɔi kpono-mâ kɔlɔ-fela nuu ma nyii a ƀâloi. Vóloi da kɛ̀ pâi môi la a gɛɛ maa waai da pâi pâi a maa nuui zâla láa soŋ nuui pɔ́.

3Zâla láa soŋ nuui a pâi maa nuui kulâi m̀ûui su é lí la é maa kpɛɛ, a kɛ̀ gɔlɔ-felai a ƀálo.

4Zâla láa soŋ nuui a pâi môi dîa a gɛɛ dí pa a ŋɔni fulu lɛ́lɛɛ feerɛ, sîda wuru-kpua, seɣe kpɔ̂lu mu tɛiɣɛɛ da kpalo.

5Zâla láa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ dí ŋɔnii dɔnɔ paa pɔ̂rɔ leɣi mɛi nyii dí ɣilîŋ ya nina kɔɔ dí bú zui.

6Zâla láa soŋ nuui a pâi ŋ̀ɔnii kpeli siɣêi, sîda wuru-kpuai, zeɣe kpɔ̂lu mu tɛiɣɛɛi da gbaloi é dílɔ ŋ̀ɔnii è baai ŋãa su.

7Zâla láa soŋ nuui a pâi ŋɔni ŋãai kpɛ́mɛnîi nuui ma gɔlɔ-felai è kɛ̀ mai gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, é m̀ó a gɛɛ maa nuui maa waai. Gɛ̀ ni a pâi ƀôi ŋ̀ɔni fului ma é koôŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Ǹyaŋ nuui gɔlɔ-felai è kɛ̀ mai a pâi ŋɔseɣe-ŋai waâi, é gɔlɔ leɣa kélee pú è gbîŋ waa. Naa pôlu ma a pâi pâi pôlu m̀ûui su, kɛ́lɛ vé pâi lɔ̂i gbîŋ pɛrɛi mu é lɛ́ɛ la zu fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ é tɛ́ɛ.

9Vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei a pâi ŋ̀uŋ leɣa pûi, ǹá lɛɣa da ŋ̀ɛ́i leɣa, é gɔseɣe-ŋai wáa é téla gbîŋ waa. Gɛ̀ ní a pâi kɛ̂i a m̀aa waa.

10“Voloi ǹɔ́ɔlu mɛi saaƀa ɣelei a pâi pâi a kóraŋ tɔnɔ ƀála sirɛ feerɛ da kóraŋ tɔnɔ ƀála saa tɔnɔ nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai, lɛ̀ɣɛ pãŋ lɔ́ɔlu sumoɔɔ a ɔle-wúlɔ da ɔle-wúlɔ kɔ̂pu gbora.

11Zâla láa soŋ nuui a pâi liî a maa nuui da ŋɔsama-sãai Yâwɛɛ Ɲɔpɛ́rɛi láƀelei.

12Gɛ̀ ní a pâi m̀ála sirɛ loŋ dɔnɔ siɣêi da ŋ̀úlɔ kɔ̂pu gborâi é dɛɛ a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa sâla-sɛŋ. A pâi dítɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́ a zâla sãai gbîŋ-kpîŋ zâla láa soŋ nuui mɛni ma.

13A pâi m̀álai paâi ƀɛ́i a zɔnyɔ̂ŋ sala taa-tulɛi da gérеŋ salai maa-taa-tulɛi ŋai pàa naa. A pâi gɛi tí kpɛ́ni fêi, zɛŋ pɔɔ tôo sâla-sɛŋ nyii gáa yɛ̂ɛ sɔnyɔ̂ŋ sala-sɛŋ káa a zâla láa soŋ nuui pɔ́ɔ. Ǹyaŋ maa waâi a ŋánaa.

14Zâla láa soŋ nuui a pâi daa-tulɛ ŋãai da siɣei é zia ǹúui da maa waai, láa mii yee mɛi wôli kpɛrɛi ma, é da sia naa mii yee gbua kɛ́tɛi kponoi ma da ǹáa mii yee kɔɔ gbua zɛ-kponoi.

15Gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui a pâi ŋ̀úlɔi da siɣêi é bú gɔ́ɔ yee ŋá,

16é ǹáa mii yee gbuai pîlaŋ ŋ̀úlɔi su nyii gáa gɔ́ɔ yee ŋái, é gbɛ́mɛŋ gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

17Zâla láa soŋ nuui a pâi ǹyée gbua pîlanii ŋ̀úlɔi su é zia nuui da pâi maa waai ǹáa mii yee mɛi wôli kpɛrɛi ḿâ, é da sia ǹáa mii yee gbua kɛ́tɛi kponoi ma, é da sia ǹáa mii yee kɔɔ gbua zɛ-kponoi ḿâ ŋãai mɛi nyii è zìa gbono ḿâ zɔnyɔ̂ŋ salai mɛ̂ni mai.

18Zâla-láa soŋ nuui a ŋ̀úlɔi nyii lɛ̀ɛ ǹyée ŋái pú nuui da maa waai ŋûa. Bere sîi ŋí ƀe zâla láa soŋ nuui a pâi nuui maa sâla kulâi lai la m̀aa waa mɛni ma Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

19“Zâla láa soŋ nuui a pâi zɔnyɔ̂ŋ salai kulâi nuui ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ mɛni mai. Naa pôlu ma a pâi gérеŋ salai kula taa-tulɛi paai.

20Ǹyaŋ zâla láa soŋ nuui a pâi gérеŋ salai da m̀ii-sɛŋ salai kulâi ŋ̀âla-teƀelei ma. Berei sîi ŋí su zâla láa soŋ nuui a pâi ǹúui ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa sala kulâi ǹyaŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su mɛni a pâi lɛɛ̂i.

21“Kɛ́lɛ à kɛ̀ maa nuui kôloɔɔi, va pɔ̂ri zâla sãai ŋí kélee sɔlɔ ƀôi, é pá nɔ́ a ƀála sirɛ tɔnɔ a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa sála-sɛŋ nyii gáa a ŋɔsâla-sɛŋ gbîŋ-kpîŋ Yâwɛɛ pɔ́ zâla láa soŋ nuui mɛni ma. É pá a felaƀa pãŋ feerɛ m̀ii-sɛŋ salai kula mɛni ma da ɔle-wúlɔ sane kpura.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22É pá máŋ a toloŋ feerɛ kpaa máŋ popôo feerɛ. Dɔnɔ kɛ̀ ƀò ŋɔsɔnyɔ̂ŋ salai kula mɛni ma, gbelii kɛ́ ƀo gérеŋ salai kula mɛni ma.

23Vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi saaƀa ɣelei, é pá a zãai ŋí zâla láa soŋ nuui pɔ́ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi láƀelei.

24Zâla láa soŋ nuui a pâi m̀málai da ŋ̀úlɔi siɣêi é dɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́ a ǹúui ŋɔsama-sɛŋ gbîŋ-kpîŋ zâla láa soŋ nuui mɛni ma.

25Zâla láa soŋ nuui a pâi daa-tulɛ ŋãai da siɣêi é zia nuui da maa waâi, láa mii yee mɛi wôli kpɛrɛi ḿâ, é da sia ǹáa mii yee gbua kɛ́tɛi kpono ḿâ da ǹáa mii yee kɔɔ gbua zɛ-kponoi.

26Zâla láa soŋ nuui a pâi ŋ̀úlɔi da pûi ǹyaa kpîŋ gɔ́ɔ yee ŋá.

27A pâi daa-tulɛi ŋãa da kpɛmɛŋ niî a ǹáa mii yee gbuai giei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

28Zâla láa soŋ nuui a pâi ŋ̀úlɔi nyii lɛ̀ɛ ǹáa mii yee ŋái da siai ƀɛ́i è ŋãai sia naa a m̀aa-ŋuŋ, wôli kpɛrɛi ma, ǹáa mii yee gbua kɛ́tɛi kpono ḿâ da ǹáa mii yee kɔɔ gbua zɛ-kpono ḿâ ƀɛ́i dí zɔnyɔ̂ŋ sala kula taa-tulɛi ŋãa sia naai.

29Gɛ̀ ní ŋ̀úlɔi kpeli nyii gáa zâla láa soŋ nuui yée ŋái, a pâi bûi ǹúui da maa waâi ŋûa a gɛɛ é ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa sâla kula Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

30Gɛ̀ ní a pâi sâla kulâi a dòloŋ dɔnɔi kpaa máŋ bopôo dɔnɔi,

31dɔnɔ kɛ́ ƀò zɔnyɔ̂ŋ salai kula mɛni ma, gbelii kɛ́ ƀò gérеŋ salai kula mɛni ma bɛlɛɛ m̀ii-sɛŋ sala-sɛŋ ma. Zâla láa soŋ nuui a pâi zãai ŋí kulâi a sâla Yâwɛɛ ma ǹúui da pâi maa waai ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛ̂ni ma.

32Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí é pîlaŋ gbôdo kɔlɔ-fela nuui ma nyii pɔ̂ri fé mì é zâla sãai kélee sɔlɔ ƀôi nyii maa nɛ̃ɛ̂i é gbɛɛi.”

Pûŋ nyii a pɛ̂lɛ pɛ́rɛ kâŋ mai

33Yâwɛɛ è mò Mose da Eelɔŋ dîa ǹyɛɛi,

34“Ka pà Keena lɔii su nyii ŋa pâi dɛɛ̂i kápɔi, ŋa gɛ̀ pûŋ a pɛ̀lɛ bɛ́rɛ-ŋai da kaŋ mâ ka m̀ui,

35gɛ̀ ní ǹúui bɔ́ɔ ƀa bɛ́rɛi a pâi pâi é m̀ó zâla láa soŋ-nuui ma ǹyɛɛi, ‘Gɛ̂ɛi yɛ̂ɛ ǹyaa ƀe pûŋ a pɛ́lɛ ŋápɛrɛi ma.’

36Zâla láa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ dí zãai kélee kúla maa pɛrɛi mu é lɛ́ɛ pâi liî naa é maa kpɛɛ̂. À wàla kɛ́ tí zãai kélee pâi kɛ̂i naai, maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa zâla láa soŋ nuui a lî é maa pɛ̂rɛi maa kpɛ́ɛ.

37A pâi bûŋ maa kpɛɛ̂i bɛ́rɛ kaŋ ma. À bûŋ káa liî bɛ́rɛ kâŋ su pere gɛ́ ƀò yɛ̂ɛ láa ŋûnu kpaa máŋ gɛ kpɔ̂lu-kpɔ̂lu,

© 2014 Bible Society in Liberia.

38gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui a pâi kulâi bɛ́rɛi mu é ǹáa tɛ́ a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

39A pâi pâi ŋɔ́nɔ pôlu a vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei é naa káa. Ǹyaŋ à kɛ̀ bûŋ a tàa-taa bɛ́rɛ kâŋ su pere,

40gɛ̀ ní zâla láa soŋ nuui a pâi môi a gɛɛ gɔni-ŋai nyii bûŋ káa dîa bɛrɛ kâŋ sui dí díkula daai su dí dípili ƀɛ́i ma naa maa fé waa nii.

41Fɛ̂ɛ dí bɛ́rɛi su pere kaŋ kélee maa kálaŋ dí maa pɔ̂rɔi píli ƀɛ́i dí bûŋ gɔnii pìli naai.

42Gɛ̀ ní da pâi kɔni nina-ŋai siɣêi dí dílɔ ƀɛ́i bûŋ kɔni-ŋai dí kɛ̀ naai dí naa sia a pɔ̂rɔ nina.

43“À kɛ̀ bûŋ a pà ŋɔ́nɔ pôlu bûŋ kɔni-ŋai kuláa da bɛ́rɛ kâŋ-ŋai maa kálaŋɔɔ da naa siaa a ninai pôlu ma,

44gɛ̀ ni zâla lâa soŋ nuui a pâi liî é naa káa. À kɛ̀ bûŋ a taa-taa bɛ́rɛi mu, gɛ̀ ní kwaa ḿâ kara pûŋ ká tí, maa pɛrɛ maa fé waa ní.

45Ǹyaŋ da pâi maa pɛrɛi wôloi dí dɔɔ kɔni-ŋai, ŋ̀úru-ŋai da bɔ́rɔi kélee pílii bɛ́i dí bûŋ kɔni-ŋai da maa pɔ̂rɔi pìli naai.

46Nyíŋi pôlu ma ǹúui kélee lɔ́ bɛ́rɛi ŋí mu a tãi zâla láa soŋ nuui è mò la a gɛɛ dí ǹáa tɛɛi, maa nuui tí maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀wáa é lɛ́ɛ la zu ɣele wulii é kɛ́.

47Ǹyaŋ ǹúui pâi nyiî bɛ́rɛi ŋí mu kpaa máŋ é ǹáa mii naai fɛ̂ɛ maa nuui é ŋɔseɣei wáa.

48“Kɛ́lɛ à kɛ̀ zâla láa soŋ nuui a pà é bɛ́rɛi maa kpɛ́ɛ é gáa a gɛɛ bûŋ fé naa bɛ́rɛi siaa pôlu ma, gɛ̀ ní a pâi môi a gɛɛ bɛ́rɛi maa waâi, kpɛ́ni fêi, bûŋ aâ kpɛ̀ɛ.

49Zâla láa soŋ nuui a pâi ŋɔni feerɛ siɣêi, sîda wuru-kpuai, seɣe kpɔ̂lu mu tɛiɣɛɛ da kpalo a sâla sãa bɛ́rɛi maa waa mɛni ma.

50A pâi ŋ̀ɔnii dɔnɔ paâi pɔ̂rɔ leɣi mɛi nyii dí ɣîliŋ ya nina kɔ̀ɔ dí bú zui,

51ǹyaŋ a pâi sîda wuru-kpuai siɣêi, gbaloi, zeɣe kpɔ̂lu mu tɛiɣɛɛi da ŋ̀ɔni fului é dílɔ ŋɔni ŋãai su nyii zumɔɔ̂i a ǹyái bɔ̂rɔ leɣi sui, é gbɛ́mɛnîi kɛ́ bɛ́rɛi ma gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

52Bere sîi ŋí su a pâi bɛ́rɛi maa waâi a ŋɔni ŋãai, ǹyá ninai, ŋ̀ɔni fului, sîda wurui, gbaloi da zeɣe kpɔ̂lu mu tɛiɣɛɛi.

53Gɛ̀ ní a pâi ƀôi ŋ̀ɔni fului ma é lí. Bere sîi ŋí su a pâi bɛ́rɛi maa sâla kulâi ǹyaŋ a pâi kɛ̂i a maa waa.

54“Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí bîlaŋɔɔi núu kpono ḿâ kɔlɔ-fela mai. Teɣêŋ kɔlɔ-fela,

55pûŋ nyii a kɛ̀ seɣe mai kpaa máŋ pɛ́rɛ mai,

56pala, mũa, kpaa máŋ núu kɔlɔ ma kpɔ̂lu-kpɔ̂luɔɔ maa kɔlɔ-fela.

© 2014 Bible Society in Liberia.

57Dɔ̂ŋ-ŋai ŋí ƀe a ǹɛ a gɛɛ ǹúui kpaa máŋ sɛŋ da maa waâi kpaa máŋ maa fé waa ní.”

Levetekɔ 15

Dɔ̂ŋ bîlaŋɔɔi núu kpono maa waa mɛni mai

1Yâwɛɛ è mò Mose ma da Eelɔŋ ǹyɛɛi,

2“Ka m̀ó Eezuɛ-ŋai dîa, à kɛ̀ yá a kùla surɔ̂ŋ da ḿâ nɛnî mɛni kɛ́ɛ ŋɔ pere su, maa surɔ̂ŋ tí maa fé waa ní.

3Dɔ̂ŋ ká ŋí bîlaŋɔɔi maa nuui maa waa mɛni mai, a nɛ̃ɛ ma ǹyái é kpera kpaa máŋ gɛ́ kùla nɔ́ niî gbonôi, maa fé waa ní.

4Gbìŋ nyii kélee ǹúui tí a lâa ŋ̀ái kpaa máŋ é see ŋ̀ái, maa gbìŋ maa fé waa ní. Sɛŋ nyii kélee a see mɛi, maa sɛŋ maa fé waa ní.

5Ǹúui kélee a lɛɣɛ maa nuui ŋɔgbìŋ mai, maa nuui é gbîŋ waa da ŋɔseɣei, ǹyaŋ vé pâi kɛ̂i a maa waa é lɛ́ɛ la zu ɣele wulii é kɛ́.

6Nuui kélee a sɛ̂e sɛŋ da mɛi nyii ǹúui ǹyái a kulâi mai è sèe mɛi, fɛ̂ɛ maa nuui é gbîŋ waa da ŋɔseɣei, ǹyaŋ vé pâi kɛ̂i a maa waa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

7Ǹúui kélee a lɛɣɛ maa nuui mai fɛ̂ɛ maa nuui é gbîŋ maa wáa é ŋɔseɣei waa, ǹyaŋ vé pâi kɛ̂i a maa waa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

8Ǹúui ǹyái a kulâi m̀ai a ǹá-ya pù ǹúui da ḿâ maa waai, fɛ̂ɛ ǹúui maa waai é gbîŋ waa é ŋɔseɣei waa ǹyaŋ vé pâi kɛ̂i a maa waa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

9Ǹúui ǹyái a kulâi mai a sèe see-sɛŋ kélee da ŋá nyii núu a see ŋ̀á gɛ̀ sɛŋ da siai, maa sɛ̂e-sɛŋ maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀wáa.

10Ǹúui nyii kélee a lɛɣɛ zɛŋ ḿâ maa nuui è kɛ̀ see-ni mɛi, vé pâi kɛ̂i a maa waa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́. Fɛ̂ɛ é gbîŋ waa da ŋɔseɣei ǹyaŋ vé pâi kɛ̂i a maa waa é lɛɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

11Ǹúui ǹyái káa kulâi mai à wàla ǹyée ŋá, waa à lɛɣɛ núu da ḿâ, fɛ̂ɛ maa nuui é gbîŋ waa da ŋɔseɣei, ǹyaŋ vé pâi kɛ̂i a maa waa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

12Maa nuui a lɛɣɛ pɔ̂rɔ leɣi da ma fɛ̂ɛ dí maa pɔ̂rɔ leɣii wólo. À lɛɣɛ sɛŋ-fólo da ḿâ nyii gbɛtɛɛi a wurui, dí maa sɛŋ foloi waa.

13“À kɛ̀ ǹyái a kpera kulâi ǹúui ma fɛ̂ɛ é maa kpɛ̂ŋ kɛ́ fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ é tɛ́ɛ. Gɛ̀ ní a pâi ŋɔseɣei waâi, é gbîŋ waa ya ɣilîŋ lɛ́lɛɛ su, ǹyaŋ a pâi kɛ̂i a maa waa.

14Ǹele kûui ǹɔ́ɔlu mɛi saaƀa ɣelei a pâi pâi a tòloŋ feerɛ kpaa máŋ popôo feerɛ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi láƀelei é dɛ́ɛ zâla láa soŋ nuui pɔ́.

15Zâla láa soŋ nuui a pâi zãai ŋí kulâi a sâla. Dɔnɔ kɛ́ ƀò zɔnyɔ̂ŋ salai kula mɛni ma. Ǹyaŋ a pâi nuui ŋí ǹyái è kɛ̀ kulâi m̀ai ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa sâla kulâi Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16“À kɛ̀ surɔ̂ŋ da ƀe yá a kúla ma déi pere, fɛ̂ɛ maa surɔ̂ŋ é gbîŋ waa, ǹyaŋ vé pâi kɛ̂i a maa waa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

17Maa yâi tí a lɛ̀ɣɛ sɛŋ da ma nyii gbɛtɛɛi a seɣe kpaa máŋ sua kɔlɔi, fɛ̂ɛ dí maa sɛŋ tí wáa, ǹyaŋ vé pâi kɛ̂i a m̀aa waa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

18À kɛ̀ surɔ̂ŋ a lɔ̀-pɔrɔŋ a nɛnî, fɛ̂ɛ dífeerɛŋɔɔ dí díwaa, ǹyaŋ dífe pâi kɛ̂i a dímaa waa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

19“Nɛnî a ǹyée tɛ́ ɣelêi, m̀aa fé waa ní fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu. Ǹyaŋ ǹúui kélee a lɛɣɛ maa nɛ̂nii tí mai, maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀wáa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

20Sɛŋ nyii kélee ǹɛnîi ŋí a see mɛi kpaa máŋ é laa mɛi tãi ŋí yée mui maa sɛŋ tí maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa.

21Ǹúui kélee a lɛɣɛ ǹɛnîi ŋí ŋɔgbìŋ mai, maa nuui maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

22Núu da a lɛ̀ɣɛ zɛŋ ma nyii ǹɛnîi a sèe mɛi, fɛ̂ɛ maa nuui é ŋɔseɣei wáa é gbîŋ waa, ǹyaŋ vé pâi kɛ̂i a maa waa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

23A nɛ̃ɛ ma kpîŋ é kɛ́ a gbìŋ kpaa máŋ sɛŋ nyii kélee nɛnîi ŋí a see mɛi nuu da a lɛɣɛ ma maa nuui maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

24Tãi nɛnî ta a ǹyée tɛ́ la ɣelêi, surɔ̂ŋ da a lɔ̀ la pɔ̂rɔŋ, maa surɔ̂ŋ tí m̀aa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu. Gbìŋ kélee maa surɔ̂ŋ tí a làa ŋ̀ái maa gbîŋ maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa.

25“À kɛ̀ ŋãa a kɛ̀ kulâi nɛnî m̀a a ɣele kûu támaa nyii vé ǹyée tɛ́ ní ɣelêi, kpaa máŋ ǹaa é namu é tɛ́ɛ tãi m̀â a ǹyée tɛ̀ la ɣelêi m̀â, maa nɛnii maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa tãi nɔ́ ŋãai a niî kulâi la m̀ai.

26Gbìŋ kélee maa nɛnii a lâa ŋ̀ái maa gbîŋ maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa. Zɛŋ nyii kélee a tela lɛɣɛ mai, maa sɛŋ maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa.

27Núui a lɛɣɛ zãai ŋí da mai, maa nuui fé pâi kɛ̂i a maa waa. Fɛ̂ɛ maa nuui é ŋɔseɣei wáa é gbîŋ waa, ǹyaŋ vé pâi kɛ̂i a maa waa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wûlii é kɛ́.

28Kɛ́lɛ à kɛ̀ ŋãa a kpera kulâi m̀a, fɛ̂ɛ é maa kpɛ̂ŋ kɛ́ fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ é tɛ́ɛ. Naa pôlu ma a pâi kɛ̂i a m̀aa waa.

29Ǹele kûui ǹɔ́ɔlu mɛi saaƀa ɣelei a pâi pâi a tòloŋ feerɛ kpaa máŋ popôo feerɛ zâla láa soŋ nuui pɔ́ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi láƀelei.

30Zâla láa soŋ nuui a pâi ŋɔni-ŋai ní dɔnɔ kulâi a sɔnyɔ̂ŋ sala, é gbelii kúla a kéreŋ sala. A pâi ǹɛnîi maa sâla kulâi Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ ŋãai kùla m̀ai mɛ̂ni ma.

31“Ǹyaŋ Yâwɛɛ è mò Mose da Eelɔŋ dîa a gɛɛ dí Eezuɛ-ŋai lîa-woo ƀó é pîlaŋ dímaa waa-laai mɛ̂ni ma, a gɛɛ dífa lâa Yâwɛɛ ŋɔ pɛ́rɛi maa tĩa kara la nyii kɛ̀ mûui sámai. À kɛ̀ da gɛ̀ tí, gɛ̀ ní da pâi saâi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

32Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí é pîlaŋ surɔ̂ŋ ma nyii yá a kulâi mai kpaa máŋ yá è kùla ma dɛ́i perei da

33ǹɛnîi nyii ǹyée tɛ ɣelêi, kpaa máŋ surɔ̂ŋ da é lɔ-pɔ̂rɔŋ a m̀aa nɛniî nyii ǹyée è kɛ̀ ɣelêi diai.

Leveteko 16

Zɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ ɣelei maa sala-ŋai

1Yâwɛɛ è lòno Mose pɔ́ Eelɔŋ ǹônii veerɛi saâ pôlu ma nyii-ŋai pà a ŋɔŋ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ nyii maa fé kɛ́ ní a ŋ̀waâi.

2È mò Mose ma ǹyɛɛi, "M̀ó ílîa Eelɔŋ ma a gɛɛ vé pà nɔ́ Gwaa Maa Waai ma nyii zeɣe belai káa sɛlɛnii naa ŋɛ́i tuɛ maloŋ kaa see-sɛŋ ŋɛ́i-tuɛ, nyii gáa see-ni gono-tee gâlai mɛi. Da pâi yenîi maloŋ kaa see-sɛŋ ŋí mai ŋ̀ele kɔlɔŋ kolei su. À gɛ̀ tí a pâi saâi.

3Bere sîi ŋí ɓe Eelɔŋ a pɔ̂ri pâi la Gwaa Maa Waai ma. É pá a niŋa loŋ zɔnyɔ̂ŋ salai kula mɛni ma da ɓála sîrɛ gérеŋ salai kula mɛni ma.

4"É lɛ́ɛ pâi pâi Gwaa Maa Waai ma, fɛ̂ɛ é ŋ̀waa é ŋɔsâla láa soŋ tii kɛ́ maa ɣiri sãai too m̀a. Ŋɔseɣe mu seɣei, ŋɔyokpoi, ŋɔbatii da ŋɔɓɔrɔi.

5"Eezuɛ-ŋai da pâi ɓoli sirɛ feerɛ tɛɛ̂i Eelɔŋ pɔ́ sɔnyɔ̂ŋ sala kula mɛni ma da ɓála sirɛ tɔnɔ gérеŋ salai kula mɛni ma.

6Eelɔŋ a pâi niŋa loŋ kulâi a sala ǹyaa kpîŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su mɛni-lɛɛ mɛni ma da ŋɔpɛ́rɛi mu-ɓelai.

7Gɛ̀ ní a pâi m̀olii veerɛ siɣêi é lí la Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lá.

8Eelɔŋ a pâi kpɛɛŋ toôi é gáa m̀oli feerɛi ŋí nyii gáa a Yâwɛɛ pɔ́ɔi da nyii gáa a vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su nyînaŋ pɔ́ɔi.

9M̀olii nyii gbɛɣɛŋ a pâi ǹɛ̂i a gɛɛ gáa a Yâwɛɛ pɔ́ɔi, Eelɔŋ a pâi gulâi Yâwɛɛ ma a sɔnyɔ̂ŋ sala.

10Kɛ́lɛ m̀olii nyii gbɛɣɛŋ a pâi ǹɛ̂i a gɛɛ gáa a vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su nyînaŋ pɔ́ɔi, Eelɔŋ a pâi pâi la Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ sɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ mɛni ma, a gɛɛ dí ɓó ma é ǹûai dí sɔnyɔ̂ŋ siɣe é lí la vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su nyînaŋ pɔ́ naa.

11"Eelɔŋ a pâi ǹiŋa loŋ kulâi a sâla gbîŋ sɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ mɛni ma da ŋɔpɛ́rɛi mu-ɓelai, é báa.

12A pâi ŋ̀ɔŋ siɣe sɛŋ-foloi siɣêi é gérеŋ-sɛŋ kérеŋ teɓelei nyii gáa Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛi ŋá ŋɔŋ têŋai da pú zu é ǹyée lâa fɛ́ɛ feerɛ a kérеŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ fũa é pá a dîa Gwaa Maa Waai ma.

13Eelɔŋ a pâi gérеŋ sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi pûi ŋ̀ɔŋ ŋá Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ a gɛɛ ǹurui é Gono-tee Gãlai perêi kpíni a gɛɛ vâa lá saa la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14A pâi niŋa ŋãai da siɣêi é gbɛ́mɛŋ a ǹyée gbua maloŋ kâa see-sɛŋ ŋɛ́i-tuɛ vóloi kulâi pere gîe lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

15“Gɛ̀ ní a pâi m̀olii paâi nyii gáa a ǹûai dísɔnyɔ̂ŋ maa sâla-sɛŋ é pá a ŋãa Gwaa Maa Waai ma é gbɛ́mɛŋ m̀aloŋ kâa see-sɛŋ ma é da kpɛ́mɛŋ ŋ̀ɛ́i yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la a niŋa ŋãai.

16Bere sîi ŋí ɓé a pâi Gwaa Maa Waai maa waâi la Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ mɛni ma. Fɛ̂ɛ é mɛni sîi tɔnɔi ŋí kɛ́ a Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi, kpɛ́ni fêi gáa tɔɔ-ni m̀ûui sâmai ɓɛ́i naa ma fé waa nii.

17Tãi Eelɔŋ a lô la Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu ǹaa maa waa mɛ̂ni mai, núu da fé lɔ̀ naa é lɛ́ɛ la zu é kúla. A pâi sâla kulâi naa ǹyaa kpîŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su mɛ̂ni lɛɛ mɛni ma da ŋɔpɛ́rɛi mu-ɓelai é pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai kélee dîa.

18A pâi kulâi é lí gérеŋ sala kula teɓelei ma é m̀aa waa. A pâi ǹiŋa ŋãai da m̀oli ŋãai da siɣêi é bú gérеŋ sala kula teɓelei sonôŋ su wuru-ŋai kélee dîa é dínaŋ dîa.

19A pâi ŋãai da kpɛ́mɛnîi teɓelei ma a ǹyée gbua gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Bere sîi ŋí su a pâi ŋ̀âla teɓelei maa waai Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ mɛni ma a gɛɛ é kɛ a m̀aa waa.

M̀olii nyii a zɔnyɔ̂ŋ siɣei

20“Eelɔŋ a kpɛ̀ɛ a zâlai kulâi Gwaa Maa Waai ma da Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu gwaai kpéli-ŋai ma, a pâi m̀olii fului tɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́ nyii gbɛɣɛŋ è nɛ̀ a gɛɛ gáa a vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su nyinaŋ pɔ́ɔi.

21Eelɔŋ a pâi ǹyée veerɛ pɛlɛ̂i m̀olii ŋuŋ ma é Eezuɛ-ŋai dítua-pere nyɔŋ-ŋai kélee, dítɔɔ ma pere sĩi nyɔ́mɔɔ-ŋai kélee ɓói. A pâi gélee pûi m̀olii ŋûa. Núu nyii dí díyee lɛ̀ mai a maa ɓoli siɣe é li la vɛ̃ɛ kpâlaŋ su é tee ma é lí.

22M̀olii a pâi liî a ǹûai dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai kélee lɔii da su ɓɛ́i núu da fé naa Kɔ́lɔŋ.

23“Gɛ̀ ní Eelɔŋ a pâi pâi Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu é ŋɔsâla láa soŋ tîi kɛ́ m̀aa ɣiri sãai kula ma nyii-ŋai è dòo ma tãi è kɛ̀ lɔ̂i la Gwaa Maa Waai mai.

24Fɛ̂ɛ é ŋ̀waa kwaa ma waai ma é gbîŋ seɣe-ŋai tòo ma. Naa pôlu ma, é kéreŋ sala kulâi da Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ mɛni ma, woo kɛ su tɔnɔ mɛni ma.

25A pâi gérеŋ salai maa taa-tulɛi ŋ̀úlɔ kêrenii ŋ̀âla-teɓelei ŋá.

26Ǹyaŋ ǹúui lì a ǹyînaŋ ŋɔɓolii vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui a pâi ŋɔseɣei waâi é gbîŋ waa é lɛ́ɛ pâi pôlu m̀ûui su.

27Ǹiŋai da m̀olii dí díkula a zɔnyɔ̂ŋ salai dí lí a díŋãa Gwaa Maa Waai ma, sɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ mɛni mai, da pâi kulâi a dípoma m̀ûui su. Da pâi díkɔlɔ, díluu da díkoi sãai kêrenii.

28Ǹúui pâi díkerenii fɛ̂ɛ é ŋɔseɣe-ŋai waa é gbîŋ waa é lɛ́ɛ pâi pâi pôlu m̀ûui su.

Zɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ ɣele kuui mɛi káa mɛni

© 2014 Bible Society in Liberia.

29“Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí ká dí mɛi káa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi. Ǹ̌áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋɔfólo puu ɣelei káfe tíi da kélee kɛ̀. Ka sûŋ siɣe káai a Eezuɛ-ŋai ká ŋɔ̃ya-ŋai kélee díkaa kásamai.

30Vóloi ŋí ƀe zâla láa soŋ nuui a pâi ká sɔnyɔ̂ŋ maa sâla kulâi la a gɛɛ kásɔnyɔ̂ŋ su mɛni é lɛ́ɛ kámaa é ké a ǹwaa Yâwɛɛ ŋɛ́i.

31Ǹ̌ele kûui ŋí káa a ɣele kûu maa waa kɛ́tɛ nyii fɛ̂ɛ ká sûŋ siɣe ká káfii tɔɔ ka fé tii kélee da kɛ̀. Gàa a tɔ̂ŋ kámɛni ma wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

32Zâla láa soŋ nuui nyii dí ziɣe zu dí wúlɔ pú ŋûa a gɛɛ é ké a sâla láa soŋ nuu ǹâŋ pɔ́ɔ ŋái, fɛ̂ɛ é ŋɔsâla láa soŋ tîi ké seɣei tóo mà é zɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ sâlai kúla.

33A pâi sâla kulâi Gwaa Ma Waai maa waâi mɛni ma, Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu gwaa kpeli-ŋai da ŋ̀ǎla-teƀelei, zâla láa soŋ-ƀelai da Eezuɛ-ŋai kélee.

34Dɔ̂ŋ ŋí káa dímɛni ma. Fɛ̂ɛ dím̀ɛi káa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Fɛ̂ɛ dí zâlai ŋí kúla kóraŋ ma tɔnɔɔ Eezuɛ-ŋai kélee dísɔnyɔ̂ŋ, su mɛni lɛ̀ɛ mɛni ma.” Eelɔŋ è m̀ɛnii kélee kɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è m̀o la Mose mai.

Levetekɔ 17

Dɔ̂ŋ bîlaŋɔɔi taa-tulɛ paa mɛni mai

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

2“M̀ó zâla láa soŋ-ƀelai dîa da Eezuɛ-ŋai kélee, m̀ɛni-ŋai ká ŋí Yâwɛɛ à m̀oi.

3A kɛ̀ Eezuɛ nuu da kélee a niŋa, kpaa máŋ ƀála, kpaa máŋ ƀoli pâa m̀ûui su kpaa máŋ kwaa da kpɛ́ni ma,

4ǹyaŋ vé pá ní la Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lá a gɛɛ é dɛ́ɛ a sama-sɛŋ Yâwɛɛ pɔ́, gɛ̀ ní maa nuui a ŋãa pú ǹɔii ma. Da pâi maa nuui kulâi ŋɔnûai sáma.

5Nyíŋi su kulâi ƀa zâla kula taa-tulɛ ŋai kélee Eezuɛ-ŋai da kâa bàa kwaa da kpɛ́ni-ŋa mai, fɛ̂ɛ dí pá la zâla láa soŋ puui pɔ́ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lá a gɛɛ dí gùla a sâla Yâwɛɛ mɛni ma.

6Ǹyaŋ zâla láa soŋ nuui a pâi daa-tulɛi ŋãa kpɛ́mɛnîi ŋ̀ǎla-teƀelei ma nyii gáa Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lái é ŋ̀úlɔ kéreŋ nyii géreŋ kùŋ lɛ̂lɛɛi Yâwɛɛ mɛni mai.

7Eezuɛ-ŋai dífe kɛ̀ a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela dí ké sâla kùla daa-tûlɛ-ŋai paa ƀoli nyinaŋ ma, díkɛ díwɛli-kɛ-mai lɛ̀ ma. Dɔ̂ŋ ŋí káa dísuui mɛni ma wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

8“Ǹyaŋ m̀ó dîa a gɛɛ Eezuɛ nuu da kélee kpaa máŋ ŋɔ̃ya-ŋai kélee dísamai nyii pâi kéreŋ sama-sɛŋ kpaa máŋ sâla kulâi,

9vé pá ní a maa sâla kula taa-tulɛi Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lá é gúla Yâwɛɛ ma a sâla, fɛ̂ɛ dí maa nuui kúla ŋɔnûai sáma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10“À kɛ̀ Eezuɛ nuui da kélee kpaa máŋ ŋɔ̃ya nyii gáa kásamai a sua mii nyii ŋ̀ãa
káa zui, ńyãa Yâwɛɛ ŋa pâi ńyãa fêi maa nuui mî, ǹyaŋ maa nuui fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i
a ŋá-nûai da.

11Fúlu-sɛŋ kélee ŋɔfúlu-laai káa ŋ̀ãa su. Maa mɛni ƀé ŋa dɛ̀ɛ la kápɔ a gɛɛ ká sâla
kula la ŋ̀âla-teƀelei ma kásɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛ̂ɛ mɛ̂ni ma. Ŋãa nyii gáa a fúlu-laai a
sɔnyɔ̂ŋ siɣe.

12Maa mɛni ƀé ŋá mò la Eezuɛ-ŋai dîa da ŋ̀ɔ̃ya-ŋai dísamai a gɛɛ díta fé sua mii
nyii ŋ̀ãa káa zui.

13“Eezuɛ nuu da kélee kpaa ŋ̀ɔ̃ya-ŋai dísamai da a sua kpaa máŋ ŋɔni pàa nyii
maa waâi fɛ̂ɛ é ŋ̀ãa kúla zu é bú ǹɔii ma é mɛi pɛ́lɛ a pɔ̂rɔ.

14Kpɛ́ni fêi fúlu-sɛŋ kélee ŋɔfúlu-laai káa ŋ̀ãa su. Mɛni ma ŋá m̀ó Eezuɛ-ŋai dîa a
gɛ́ɛ díta fé sua miî nyii ŋ̀ãa káa zui. Díta a sua miî nyii ŋ̀ãa káa zui maa nuui fé
ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a ŋánûai da.

15“Núu da kélee a sua da miî nyii sàa gbɔ̂i yêe ma kpaa máŋ fɛnɛ-sɛŋ nyii núu
da é báai, é máŋ kɛ́ a Eezuɛ nuui da kpaa máŋ ŋ̀ɔ̃ya nyii gáa dísamai, fɛ̂ɛ maa nuui
é ŋɔseɣei wáa é gbîŋ waa, ǹyaŋ vé pâi kɛ̂i a m̀aa waa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.
Gɛ̀ ní a pâi nâa kɛ́i a m̀aa waa.

16À wàla ŋɔseɣei wáa é gbîŋ waa a pâi tɔŋ kpɛ́ maa sɔlɔ ƀôi.”

Levetekɔ 18

Lɔ-pɔrɔŋ pere sîi nyɔ́mɔɔ su

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi

2“M̀ó Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛi, ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Káɣâlai.

3Káfe tùa yɛ̂ɛ Ize-ƀelai nyii ŋai ka kɛ̀ dílɔii sui. Káfe tùa yɛ̂ɛ Keena-ƀelai nyii-ŋai
ŋa pâi a káa dílɔii sui. Káfe pîlaŋ díkɔɔ pɔɔi.

4Ka ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ká mɛni-ŋai kɛ́ ŋa môi kâai. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Káɣâlai.

5Maa mɛni ma ka ŋátɔ̂ŋ-ŋai mai kâa ká mɛni-ŋai kɛ́ ŋa môi kâai. Ka pâi káfulu-
laai maa kɔ̃ɔi a m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ́ɛ. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.”

6“Káta kélee fé lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a gáa-yɔɔ. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

7Ífe ƀâa kùla ínâŋ ma a í kɛ́ɛ í lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ́ a ílee. Gáa a íkpîŋ lee, ífe ƀâa kùla m̀a.

8Ífe lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a ínâŋ ŋɔnɛyâai da. Gáa a ƀaa kula maa ínâŋ mɛni ma.

9Ífe lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a ísaaƀɔlɔ, a nɛ̃ɛ ma kpîŋ é kɛ́ a ínâŋ ǹóŋ nɛnî nyii ka ǹyaa kálee
fé tɔnɔ kpaa máŋ ílee ǹóŋ nɛnî nyii ka ǹyaa kánâŋ fé tɔnɔ̀ɔi, a nɛ̃ɛ ma kpîŋ ka
ǹyaa dí ká maa sɔlɔ ƀò kwaa tɔnɔ ma kpaa máŋ dí m̀aa sɔlɔ ƀó kwaa da kpɛ́ni ma.

10Ífe lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a íloŋ ǹóŋ nɛnî. Gáa a ƀaa kula maa íkpîŋ mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Ífe lɔ-pɔ̂rɔŋ a ínâŋ ŋɔgàa ǹyêei loŋ nɛnî. Ǹyaa máŋ gáa a ísaaƀɔlɔ.

12Ífe lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a ínâŋ zaaƀɔlɔ. Gáa a ínâŋ ŋɔkáayɔɔ.

13Ífe lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a ílee ǹeɣe kpaa ǹîa nɛnî. Ǹyaa máŋ gáa a ílee ŋɔkáayɔɔ.

14Ífe lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a ínâŋ leɣe kpaa ǹîa surɔ̂ŋ ŋɔnɛnî. Gáa a ílee.

15Ífe lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a íloŋ ŋɔnɛnî.

16Ífe lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a ílêɣe kpaa máŋ ílîa ŋɔnɛnî.

17Ífe lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a nɛnî da ǹóŋ nɛnî. Ífe tela lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a maa nɛnii ǹóŋ loŋ nɛnî. Gáa a tua pere nyɔ̂ŋ.

18Ífe í nɛnîi nêɣe kùla a nɛnî tãi nɔ́ ínɛnîi káa niî la ɣele mai.

19Ífe lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a nɛnî tãi ǹyée a kɛ́ la ɣelêi. Maa nɛnii maa fé waa ní.

20Ífe lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a surɔ̂ŋ da kpɛ́ni ŋɔnɛnî. A pâi gɛ̂i ímaa fa kɛ̀ a ŋ̀waa.

21Káfe kálônii da kùla a kéreŋ sâla káɣâlai Molɛ ma a gɛɛ ka ƀâa kula Káɣâlai Yâwɛɛ ma.

22Núu da fé lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a m̀arâŋ surɔ̂ŋ yɛ̂ɛ a kɛ̀ lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̂i a nɛnî. Ɣâla fé mɛni kɛ́ɛ ŋí wɛli ní.

23Surɔ̂ŋ kpaa máŋ nɛnî da fé lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a lɔɔ fɛnɛ-sɛŋ da. Gáa a tùa pere nyɔ̂ŋ nyii a gɛ̀ ímaa fa kɛ̀ a ŋ̀waâi.

24“Kámaa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa à kɛ̀ ka mɛni-ŋai ŋí da kɛ̀. Ǹɔii-ŋai ŋa zu-ƀela kpɛ̂i ká-ŋɛi tuɛi, bere ƀé dí kɛ̀ tûai la nyii gɛ̀ dímaa fé waa nii.

25Dítûa pere è gɛ̀ ǹɔii maa fé kɛ́ ní a ŋ̀waa. Mɛni ma Yâwɛɛ a díkula maa kɛ̂i é gɛ́ ǹɔii é bôlu tɔɔ dîa.

26Fɛ̂ɛ ka ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ka ńdûa pere maa kɔ́ri. Káfe m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai ŋí da kɛ̀ káai a Eezuɛ-ŋai kpaa máŋ ŋ̃ɔya-ŋai díkaa kásamai.

27M̀ɛni-ŋai ŋí ƀe ǹûai kɛ̀ ǹɔii mai dí kɛ̀ gɛ̂i ǹyaa ƀe gɛ̀ ǹɔii maa fé kɛ́ ní a ŋ̀waa.

28À kɛ̀ ka da kɛ̀, ǹɔii a pâi bôlu fɛ̂i káa yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la a ǹûai kɛ̀ naa kátuɛi.

29Kpɛ́ni fɛ̂i, ǹúui kélee a m̀ɛni-ŋai ŋí da kɛ̀i vé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i a ŋánûai da.

30“Mɛni ma ka ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ká ńdûa pere-ŋai maa kɔ́ri káfe mɛni-ŋai ŋí da kɛ̀ a gɛɛ kámaa é kɛ́ a ŋ̀waa. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Káɣâlai.”

Levetekɔ 19

Dɔ̂ŋ-ŋai bîlaŋɔɔi maa waa-laa da tɔ̃yâ-laa mai

1Ǹyaŋ Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

2“Ǹ́ó Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ dí ké a dímaa waa yɛ̂ɛ berei ǹyãai a Díɣâlai Yâwɛɛ ḿaa waâi lai.

3Fɛ̂ɛ kákelee ká ƀaa ké maa téɛ kánâŋ-ni da kálee-ni pɔ, ka ŋáfii-tɔɔ ɣelei maa tɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Káɣâlai.

4“Káfe kápôlu tɔ̀ɔ ḿâ ká tínaŋ Ɣâla da kpɛ́ni ŋa pɔ́ naa. Káfe Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa kpɛ̀tɛ kákpîŋ mɛni ma. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Káɣâlai.

5“Ka kɛ̀ pâi lii-see sala kulâi, ka ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa a gɛɛ ŋá ńyee see kásâla-sɛŋ mu.

6Fɛ̂ɛ ka ǹyii-see salai maa suai mii a zâlai kula ɣele kpaa máŋ bôlu ma ɣelei. Da a lɛ̀ɛ vóloi zaaƀa ɣelei a seri, ka géreŋ.

7Ka da miî a vóloi zaaƀa ɣelei, gɛ̀ ní m̀aa fé waa ní, ǹyaŋ fé pâi ńyee seêi maa sâla-sɛŋ tí mu.

8Ǹúui kélee a da miî gɛ̀ ní maa nuui a sɔnyɔ̂ŋ ké, kpɛ́ni fêi, zɛŋ maa waai Yâwɛɛ mɛni mai a gáa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni, ǹyaŋ maa nuui fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a ŋɔnûai da.

9“Káfe kámɔlɔŋ tèe ka seri la nɔɔ lâai ma. Káfe tela m̀ɔlɔŋ zêre tèe.

10Káfe kási sãai m̀á kélee kùla ŋ̀á. Káfe tela nyii-ŋai da tooi ɣɛ̀ɛ. Ka dílɛɛ naa gôlo-ƀelai mɛni ma da ŋ̃ɔya-ŋai. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Káɣâlai.

11“Káfe ŋuma, fili kpaa máŋ lɛ́ɛ kɛ̀ kákîe-ni dîa.

12Káfe káfoo a ńaa a lɛ́ɛ a gɛɛ ká ƀâa kula mâ. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

13“Káfe káƀarâŋ nuu ŋuŋ mɛi tée tûa kɛ̀ la, kpaa máŋ ká vili. Kátii ké-ƀelai dífela-fei fé nyîi kâa.

14Káfe woli-tiniŋ nuu làraŋ, kpaa máŋ ká sɛŋ da láa ŋɛi-pu nuu perêi a gɛɛ é karêŋ la é tóo. Kɛ́lɛ ka yao ḿâ. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

15“Káfe mɛni-saa ƀò a wôya pêre. Káfe tɔɔ gôlo nuui pôlui kpaa máŋ ká yao dɔɔ nuui ḿâ, kɛ́lɛ ka dímɛnii ŋá tée a tɔ̃yâ pere.

16Káfe lɛ́ɛ tuŋ taa-taa é pîlaŋ káƀarâŋ nuu ma. Káfe wôya sere faa kɛ̀ a káƀarâŋ nuu láa nyii pâi gêi ǹɛwo su é karai. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

17“Kpɔara fé kɛ̀ kálii su káƀarâŋ nuui mɛni ma, kɛ́lɛ ka káloai kpɛtɛ ka dîa-ni a gɛɛ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛni da fé lɛ̀ɛ kâa.

18Káfe mɛni kpâ kùla, kpaa máŋ mɛni nyɔ́mɔɔ é ké kálii su káƀarâŋ nuu mɛni ma, kɛ́lɛ ka kákɔlɛ ma ǹúui wɛ́li yɛ̂ɛ káa kpîŋ. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

19“Ka ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa. Káfe ǹɛ̂ɛ naa kátaa-tulɛ-ŋai zîi feerɛ dí té. Káfe sí-sɛŋ sii feerɛ sí kákpalâŋ tɔnɔ ŋá. Káfe seɣe tòo kâa nyii gbɛtɛɛi a yee sîi feerɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20“À kɛ̀ luɛ nɛnî da a kɛ̀ núu da yêei a ŋɔnɛnî nyii vé niî maa sɛŋ kɔlɛ ní kpaa máŋ é ŋuŋ maa ƀô tɛɛ bɔ́, surɔ̂ŋ da kpɛ́ni a lɔ-pɔlɔŋ kɛ̀ a nuɛ nɛnii ŋí, nuɛ nɛnii da zurɔ̂ŋ nyii lɔ-pɔlɔŋ kɛ̀ lai da pâi tɔ̀ŋ kpɛ́ maa sɔlɔ ƀôi. Dífe pâi dípaâi, kpɛ́ni fêi ǹuɛ nɛnii fé niî ŋuŋ maa ƀô sɔlɔ ƀó ní.

21Zurɔ̂ŋ ɣelei a pâi pâi a ƀála-sirɛ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lá sɔnyɔ̂ŋ sala kula mɛni ma.

22Ǹyaŋ zâla-laa soŋ nuui a pâi sâla kulâi a m̀ála sirɛi ŋí zurɔ̂ŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ mɛni ma nyii è gɛ̀ a Yâwɛɛi. Ǹyaŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su mɛni a pâi lɛɛ̂i.

23“Ka pà Keena lɔii ma ká sí-sɛŋ sii támaa sí naa káfe m̀á da miî kóraŋ saaƀa yée mu. Díƀa maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa kóraŋ saaƀai yée mu.

24Góraŋ ǹáaŋ ɣelei su ka pá a zí-sãai m̀á kélee ḿbɔ a sɛɣɛ fêi sama-sãa, Ńyãa Yâwɛɛ ḿaa mɛ̂ni ma.

25Góraŋ ǹɔ́ɔlu ɣelei su, ka kási-sãai m̀á mii. À kɛ̀ ka gɛ̀ tí, kási-sãai da pâi ƀâi a dámaa. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Káɣâlai.

26“Káfe fɛnɛ-sɛŋ da miî nyii ŋ̀ãa káa zui. Káfe póniŋ kɛ́ mɛni kélee da maa kɔ́ri kpaa máŋ wúlu kɛ́ pere.

27Káfe kánɛɣɛ̂ŋ-mu-leɣa kpaa máŋ kála leɣa pù.

28Káfe kákɔlɔ da tèe ma nyii pâi ǹɛ̂i a gɛɛ kánuu da a saa kpaa máŋ ka ŋɔ̃yâŋ saa kâa. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

29“Káfe ƀâa kùla káloŋ nɛyãai dîa a dítɛɛ a gɛɛ dí kɛ́ a wulu-wulu kɛ́ nɛyaa ǹûai díɣâla fɛli kwaa-ŋai ma. Ka gɛ̀ tí, ka pâi tínanii Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa pɔ́ naa pere, ǹyaŋ ǹɔii láa a pâi fɛɛ̂i a sɔnyɔ̂ŋ.

30Ka Vii tɔɔ ɣelei maa tɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa, ƀaa-kɛ-maa kɛ́ ƀo káyêei gwaai ma mɛni ma ka ḿvɛli naai. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

31“Káfe li tɛli kpɛ́-ƀela pɔ́ naa kpaa máŋ diai diɛ da lòno saa-ƀela pɔ́i. Ka gɛ̀ tí kámaa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa ŋ́ɛi-tuɛ. Ńyãa ƀa Káɣâlai, Yâwɛɛ.

32“Ka ƀaa kɛ-maa tɛ́ɛ kánuu pɔlɔ-ŋai pɔ́, ka yao mâ, Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

33“Káfe tûa nyɔ́mɔɔ kɛ̀ a ŋ̀ɔ̃ya-ŋai díkaa kásama kálɔii sui.

34Ka ŋ̀ɔ̃ya-ŋai síɣe a káta, ká díwɛli yɛ̂ɛ káa kpîŋ, kpɛni fêi, káa máŋ ka kɛ̀ a ŋɔ̃ya-ŋa Ize lɔii su. Ńyãa ƀa Káɣâlai, Yâwɛɛ.

35“Káfe wôya kɛ̀ mɛni saa ƀóɔɔ kpaa máŋ pɔni tɔô su.

36Káfe wôya kɛ̀ a kápɔni sãai kɔ̂ŋ kɔli-ŋai, ka kápɔni sãai kɔ̂ŋ a teniŋ ƀô pere. Ńyãai ƀa Káɣâlai, Yâwɛɛ nyii kákùla Ize lɔii sui.

37Ka ŋátɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi káa, ká mɛni-ŋai kélee kɛ́ ŋa mò kaai. Ńyãa ƀa Káɣâlai, Yâwɛɛ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Leveteko 20

Sɔnyɔ̂ŋ ŋɔfela-fei

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

2“Mó Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ Eezuɛ nuu da kélee kpaa máŋ ŋɔ̃ya-ŋai kásamai da kélee a ǹóŋ da tɛ̀ɛ ŋ̀âlai Molɛ pɔ́, da pâi maa nuui sɔ̂i a kɔni é lɛ́ɛ la zu é saa.

3Nuui nyii a ǹóŋ tɛɛ Molɛ pɔ́ nyii pâi ŋá pɛ́rɛi kɛ̂i maa fa kɛ̀ a ŋ̀waâi, é tela ɓâa kula náa maa waai mai, ŋa pâi ḿbôlu tɔ̂i maa nuui tí ma. Ǹyaŋ vé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a ŋá ǹûai da.

4Kɛ́lɛ à kɛ̀ káai a Eezuɛ-ŋai ka káŋɛi pôlu fé nuui mí ǹóŋ tɛ̀ɛ Molɛ pɔ́ káfe báa ní,

5gɛ̀ ní ńyãa kpîŋ ŋa pâi ŋ̀ɛ́i seêi maa nuui ḿâ da ŋɔnûai é pɛlɛ diai kélee da pîlaŋ gɔ́ɔ pɔɔi a gɛɛ dí Molɛ fɛlii. Ǹyaŋ dífe pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i a ŋánûai da.

6“À kɛ̀ núu da a tinaŋ dɛli kpɛ́-ɓelai da diai da lòno zaa-ɓelai pɔ́i, ŋa pâi ŋ̀ɛ́i seêi maa nuui ma ǹyaŋ vé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i a ŋánûai da.

7Ka kɛ́ a kámaa waa, kpɛ́ni fêi, Ńyãa ɓa Káɣâlai, Yâwɛɛ.

8Ka ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ka mɛni ŋai kɛ́ ŋá mò kâai. Ńyãa ɓa Yâwɛɛ nyii kámaa waai.

9“Ǹúu kélee a ǹâŋ kpaa máŋ ǹee laraŋ, fɛ̂ɛ dí maa nuui tí páa. Zaa mɛni a pâi lɛɛ̂i gbîŋ ŋ̀ûa.

10“À kɛ̀ núu da kélee a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a m̀arâŋ nuu ŋɔnɛnî fɛ̂ɛ dí maa nuui tí páa da nɛnii nyii è ǹɔ-pɔrɔŋ kɛ̀ lai.

11À kɛ̀ núu da a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a ǹâŋ ŋɔnɛnî gɛ̀ ní a ɓâa kula ǹâŋ ma. Fɛ̂ɛ dí maa nuui tí páa da maa nɛni dífeerɛŋɔɔ dísaai mɛni káa díŋûa.

12À kɛ̀ núu da a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a ǹóŋ ŋɔnɛnî, fɛ̂ɛ dí dífeerɛ dí páa. Da kai kara. Dísaai mɛni káa díkpîŋ díŋûa.

13À kɛ̀ surɔ̂ŋ da a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a m̀arâŋ surɔ̂ŋ gɛ̀ ní dífeerɛ da mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́. Fɛ̂ɛ dí dífeerɛ dí páa. Dísaai mɛni káa díkpîŋ díŋûa.

14À kɛ̀ núu da a nɛnî da ǹee kula a nɛnî, gɛ̀ ní sɔnyɔ̂ŋ ká tí. Fɛ̂ɛ dí dísaaɓa-ŋɔɔ díkereŋ a gɛɛ sɔnyɔ̂ŋ kɛ-ɓela dífe kɛ̀ kásama.

15À kɛ̀ núu da a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a fɛnɛ-sɛŋ fɛ̂ɛ dí maa nuui páa da vɛnɛ-sɛŋ kpîŋ.

16À kɛ̀ nɛnî da a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a fɛnɛ-sɛŋ fɛ̂ɛ dí maa nɛnii páa da vɛnɛ-sɛŋ kpîŋ. Dísaai mɛni káa díkpîŋ díŋûa.

17“À kɛ̀ núu da a zaaɓɔlɔ kùla a nɛnî é máŋ kɛ́ a ǹâŋ ǹóŋ nɛni kpaa máŋ ǹee ǹóŋ nɛni, fɛ̂ɛ dí díkula banaŋ ma dí ɓâa kula dîa dínûai ŋ̀ɛ́i. Zurɔ̂ŋ ɣelei a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ kpɛni fêi a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ́ a zaaɓɔlɔ, fɛ̂ɛ é tɔ̂ŋ kpɛ́ maa sɔlɔ ɓó.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18À kɛ̀ núu da a lɔ-pɔrɔŋ kɛ̀ a nɛnî tãi maa nɛnii yée a kɛ̀ la ɣelei, fɛ̂ɛ dí maa nuui
kúla ŋɔnûai sáma da ǹɛnîi, kpɛ́ni fêi, dâa maa waa laai maa tɔ̂ŋ kara.

19À kɛ̀ núu da ǹâŋ zaaƀɔlɔ kpaa máŋ ǹee ǹɛ̂ɣe kpaa máŋ ǹee ǹîa nɛni da ǹyii gɛ̀
ní dífeerɛ da sɔnyɔ̂ŋ kɛ́. Fɛ̂ɛ dífeerɛ dí m̀aa tɔ̂ŋ kpɛ maa sɔlɔ ƀó.

20À kɛ̀ núu da a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a gêra ŋɔnɛnî, gɛ̀ ní maa nuui a ƀâa kula gêra ma.
Ǹyaa da nɛnîi kpîŋ da pâi dísɔnyɔ̂ŋ gula maa sɔlɔ ƀôi. Da pâi lɛɛ̂i a díkpomaa dí
sâa.

21À kɛ̀ núu da a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a ǹîa kpaa máŋ ǹɛ̂ɣe ŋɔnɛnî a tãi gáa niî la ɣele mai,
gɛ̀ ní maa nuui a tûa kɛ́ nyii maa fé waa nii. A ƀâa kula nîa kpaa ǹɛ̂ɣe ma. Ǹyaa
da ǹɛnîi kpîŋ da pâi saâi a díkpomaa. À kɛ̀ lóŋ è kɛ̀ díta yêei maa lóŋ fé pâi lɛɛ̂i
ǹyêei,

22“Ka ŋátûa pere-ŋai maa kɔ́ri, ká ŋá-tɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa, ka mɛni-ŋai kɛ́ ŋa mò kâai,
a gɛɛ ǹɔii ŋa kátɛɛ̂i mai va lâa bôlu fé la kâa.

23Ǹɔii-ŋai ŋí ŋa dí su ƀelai kpɛ̂i, káfe tùa yɛ̂ɛ dísu-ƀelai tûa pere-ŋai. Kpɛni fêi,
mɛni-ŋai ŋí ƀe dí kɛ̀ gɛ̂i ŋ́gɛ díkpɔara.

24Kɛ́lɛ ŋá ŋ́gono tèe káyêei a gɛɛ ŋa pâi ǹɔii ŋí tɛɛ̂i, kápɔ a kápɔɔ. Ǹɔii nyii ǹáa
fɛɛ̂i a ŋíni ya da kɔ̋iŋ wulɔi. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Káɣâlai, nyii kákùla ǹûai samai.

25Mɛni ma, fɛ̂ɛ ká kɛ́ a zua-ŋai da ŋɔni-ŋai loai kɔ́lɔŋɔɔ nyii-ŋai maa waai da nyii-
ŋai dímaa fé waa nii. Zua-ŋai da ŋɔni-ŋai nyii-ŋai dí maa fé waa nii káfe da miî.
Kà da m̀ii, kámaa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa.

26Ka kɛ́ a kámaa waa, kpɛ́ni fêi, Ńyãai a Yâwɛɛi, Ḿaa Waai, ǹyaŋ ŋa kákula ǹûai
sáma a gɛɛ ká kɛ́ a ŋánûa.

27“Fɛ̂ɛ ka zurɔ̂ŋ kpaa máŋ ǹɛnîi nyii a tɛli kpɛ̂i kpaa máŋ gɛ lòno zaa-ƀelai pɔ́i
páa. Ka dísɔɔ a kɔni é lɛ́ɛ la zu dí saa, díŋãa maa mɛni káa dîa kpîŋ díŋûa.”

Levetekɔ 21

Zâla Láa soŋ-ƀelai Maa Waa mɛni

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “M̀ó Eelɔŋ ǹônii nyii-ŋai díkaa a zâla láa soŋ-ƀelai
dîa a gɛɛ dífe pêle kɛ̀ saa kûu su. Da gɛ̀ tí dífe pâi kɛ̂i a dímaa waa.

2Fɛ̂ɛ ǹúui saai a kɛ̀ a zâla láa soŋ-nuui kpîŋ ǹee, kpaa máŋ ǹâŋ, ǹóŋ nɛnî, kpaa
ǹóŋ surɔ̂ŋ, ǹîa surɔ̂ŋ, kpaa máŋ ǹɛ̂ɣe surɔ̂ŋ,

3kpaa máŋ zaaƀɔlɔ nyii da ǹyaa díkaa pɛ́rɛ tɔnɔ mu surɔ̂ŋ fé ǹyêei. (A pɔ̂ri nyíŋi
kɛ̂i nɔ́ zaaƀɔlɔ mɛni ma nyii pâi gɛ̂i maa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waâi.)

4À kɛ̀ a lì núu da saa kûu su nyii da ǹyaa díkaai nɔ́ nɛnî káa ŋɔpere su, m̀aa fé pâi
kɛ̂i a ŋwaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Zâla láa soŋ nuui da fé ŋuŋ gwaa da ma leɣa pu, ǹáa leɣa kpaa máŋ é pɔ́ɔ ké gɔlɔ gwaa da ma nyii pâi ǹɛ̂i a gɛɛ malôŋ tɔɔ̂i ma ŋɔnúu da saa mɛni mai.

6Fɛ̂ɛ zâla láa soŋ-ƀelai díkɛ a dímaa waa Díɣâlai ŋɛ́i, dífe ƀâa kùla ǹáa ma, kpɛ́ni fêi, dia ƀé da m̀ii-sɛŋ sala sãai kêreŋ Yâwɛɛ mɛni ma. M̀ɛni ma, fɛ̂ɛ dí ké a dímaa waa.

7Dífe wulu-wulu kpɛ́ nɛnî kùla kpaa máŋ ǹɛnîi nyii surɔ̂ŋ mɛni kɔ́lɔŋ. Dífe tela ǹɛnîi kula nyii ŋɔsurɔ̂ŋ a ǹɛɛi, kpɛ́ni fêi, dímaa waai Díɣâlai ŋɛ́i.

8Fɛ̂ɛ ká zâla láa soŋ-ƀelai síɣe a dímaa waa kpɛ́ni fêi, dia ƀé da m̀ii-sɛŋ salai kula sãai kêreŋ Yâwɛɛ mɛni ma. Ńyãai a Yâwɛɛ nyii kámaa waai, Ḿaa waai.

9À kɛ̀ zâla láa soŋ-nuui da ǹóŋ nɛnî a gbîŋ kɛ̀ a wulu-wulu kpɛ̂ nɛnî, gɛ̀ ni a ƀâa kula ǹâŋ ma. Fɛ̂ɛ dí géreŋ a ŋɔŋ é sáa.

10Zâla láa soŋ-nuui kɛ́tɛi nyii da wulɔ pú ŋ̀ûa, da m̀aa waa, da zâla láa soŋ seɣei tɛ́ɛ bɔ́i, é ké ŋ̀uŋ su kulâi, vé ŋɔseɣei fâla a gɛ́ɛ malôŋ sèe ƀôi ŋɔnúu da saa mɛ̂ni ma.

11Vé lɔ́ bɛ́rɛi mu nyii saa káa naai, a nɛ̃ɛ ma kpîŋ è ké a ǹâŋ kpaa máŋ ǹee. À gɛ̀ tí m̀aa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa.

12Vé tela kula Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu nyii pâi pâi a laa kâra Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mu, kpɛ́ni fêi, da wúlɔ pú ŋ̀ûa Ɣâla ŋɔtíi ké mɛni ma. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

13É nɛnî kúla nyii vé surɔ̂ŋ mɛni kɔ́lɔŋ.

14Vé pɔ́ɔ nɛni kula kpaa máŋ ǹɛnîi nyii ŋɔsurɔ̂ŋ a ǹɛɛi, kpaa máŋ ǹɛnîi nyii maa fé waa nii, kpaa máŋ wulu-wulu kpɛ́ nɛnî. Kɛ́lɛ é nɛnî kula ŋɔnûai sáma nyii vé surɔ̂ŋ mɛni kɔ́lɔŋ,

15a wàla ké tí ŋɔnîa-pɛlɛɛi nyii-ŋai maa nɛ̃ɛi dí ké a dímaa waai, dímaa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii m̀aa waai.”

16Yâwɛɛ è mò Mose ǹyɛɛi,

17“M̀ó Eelɔŋ ma a gɛɛ ǹóŋ nyii gɔ̃liŋɔ̂i vé mii-sɛŋ sala kula Ɣâla ma. Dɔ̂ŋ ŋí káa ŋɔsuui kélee mɛni ma wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

18Ǹúui nyii kélee gɔ̃liŋɔ̂i vé pà ŋ̀âla-teƀelei kɔlɛ, a nɛ̃ɛ ma é ké a ŋɛi pu nuu, kpaa máŋ kɔɔ pu nuu, kpaa máŋ ŋowo da kôyaa é tɛ́ɛ m̀arâai dîa máŋ nuui nyii ŋowo da teɛɛi m̀ai,

19kpaa máŋ nuui sɛŋ ŋánaa é gɛ̀ gɔ́ɔ kpaa máŋ ǹyée mai,

20kpaa máŋ kpîri-kpaŋ namu, kpaa máŋ kunu nuu, kpaa máŋ nuu nyii kɔlɔ fela káa ŋɛ́i, kpaa máŋ gbono mai, kpaa máŋ nuu nyii gbâŋ-kao fé zui.

21Eelɔŋ nyii gáa a zâla láa soŋ-nuui ǹóŋ nyii gɔ̃liŋɔ̂i vé pà a gɛɛ é Yâwɛɛ ŋɔmii-sɛŋ sala-sɛŋ kéreŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22A pɔ̂ri mii-sɛŋ sala-sɛŋ da mîi nyii maa waai Yâwɛɛ mɛni mai.

23Kɛ́lɛ vé pà zeɣe-ƀelai nyii sɛlɛnii kɔlɛ Gwaa Maa Waai ŋɛ́i tuɛ kpaa máŋ ŋ̀âla-teƀelei kɔlɛ. À gɛ̀ tí gɛ̀ ní a ƀâa kula ŋá kwa ma waai ḿâ. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii dímaa waai.”

24Nya ƀe Mose è m̀ɛni-ŋai ŋí ƀò Eelɔŋ ma da ǹônii é pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai kélee dîa.

Levetekɔ 22

Zama-sãai m̀aa waai maa mɛni

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

2“M̀ó Eelɔŋ ma da ǹônii a gɛɛ dífe ƀâa kùla ńaa maa waai ma. Mɛni ma dí ƀâa kɛ́ zama-sãa maa waa-ŋai ma nyii Eezuɛ ŋai da zìɣe zu ḿaa mɛni mai. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

3M̀ó dîa à kɛ̀ dílônii da nyii maa fé waa níi a pà zama-sãa maa waai kɔlɛ nyii Eezuɛ-ŋai dí zìɣe zu ḿaa mɛni mai, maa nuui fé ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ pâi tíi kɛ̂i mî ŋ̀âla-teƀelei ma. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

4“Eelɔŋ ǹóŋ nyii kélee gbôdo káa mai, kpaa máŋ yá a kula mai é ŋásama-sãai maa da mii é lɛ́ɛ la zu maa é wáa. Eelɔŋ ǹóŋ da fé lɛɣɛ sɛŋ da ma nyii a lɛɣɛ saa ḿa, kpaa máŋ nuui ma yá a kulâi mai,

5vé tela lɛ̀ɣɛ tɔara-sɛŋ, kpaa máŋ núu da ma nyii m̀aa fé waa ní pere sîi kélee da sui.

6Zâla láa soŋ nuui nyii kélee a lɛ̀ɣɛ zãai ŋí da ḿa nyii maa fé waa níi, maa nuui fé pâi kɛ̂i a maa waa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́, nyaŋ vé pâi zama-sãa maa waai da mîi fɛ̂ɛ é gbîŋ maa waa.

7Ɣele-wulii à kɛ̀ gɛ̀ ní maa nuui maa waai a pɔ̂ri zama-sãa maa waai da miî, kpɛ́ni fêi, gɔnɔŋ ká tí.

8Dífe sua da mîi nyii sàa gbɔ̂i yee ma kpaa máŋ m̀arâŋ fɛnɛ-sɛŋ è baâi. Da gɛ̀ tí maa sɛŋ a pâi gɛ̂i dímaa fa kɛ́ a ŋ̀waa. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

9“Fɛ̂ɛ zâla láa soŋ-ƀelai dí ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ŋá dɛ̀ɛ dípɔi. Da wàla gɛ́ da pâi saâi díkpîŋ sɔnyɔ̂ŋ su, kpɛ́ni fêi, da ƀâa kula ńaa ḿa. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii dímaa waai.

10“Ǹúui vé a zâla láa soŋ-ƀelai dísuui su nuui dai vé zama-sãa maa waai da mîi. Zâla láa soŋ-ƀelai da ŋɔŋɔ̃ya kpaa máŋ ŋɔtíi kɛ́ nuu da fé zama-sãai maa waai da mîi.

11Kɛ́lɛ Zâla láa soŋ-nuui ŋɔluɛi nyii è ǹya a gbɔ́ɔi sɛŋ-kao kpaa máŋ nyii dí maa sɔlɔ ƀô zâla láa soŋ-nuui kpîŋ ŋɔpɛ́rɛi mui a pɔ̂ri zama-sãa ŋí da miî.

12À kɛ̀ sâla láa soŋ-nuu da ǹóŋ-nɛni a surɔ̂ŋ kùla nyii vé a sâla láa soŋ-nuui, maa lôŋ-nɛnii fa pɔ̂ri zama-sãa maa-waai ŋí da miî.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Kɛ́lɛ sâla láa soŋ-nuu da ǹóŋ nɛni nyii bɔ̂ŋ a saai kpaa máŋ bɔ̂ŋ a ǹɛɛ a pá pôlu
gáa-ƀelai pɔ́ bɔrɔŋ ǹyaa tɔnɔi, a pɔ̂ri zâla sãa maa waai da miî nyii ǹâŋ a zɔlɔ ƀoi.
Zâla láa soŋ-ƀelai dísuui su-ƀelai nɔ́ ƀé da mii-sãai ŋí da m̀ii.

14"Ǹúui vé a zâla láa soŋ-ƀelai dísuui su-nuui da a zâla sãa maa waai ŋí da m̀ii,
fɛ̂ɛ é vela-fei kɛ́ é tela gbua buu feerɛ láa ma.

15Zâla sãa maa waa-ŋai Eezuɛ-ŋai da gùla Yâwɛɛ mai, sâla láa soŋ-nuu da fé maa
tĩa kàra,

16ǹyaa ƀa dí ǹɛɛ naa ǹúui maa fé nɛ̃ɛ ní é da mii é da tɛɛ bɔ́. Ǹúui maa fé nɛ̃ɛ ní é
da mii a mìi a mɛni kula maa sɔlɔ ƀò, kpɛni fêi, Ńyãa Yâwɛɛ ƀe zâla sãai maa waa."

17Yâwɛɛ è m̀o Mose ma a gɛɛ é dɔ̂ŋ-ŋai,

18ŋí tɛ́ɛ Eelɔŋ da ǹônii pɔ́ da Eezuɛ-ŋai kélee. Ǹyɛɛ ma Eezuɛ-ŋai da, kpaa máŋ
ŋõya-ŋai dísamai da a kɛ̀ kéreŋ sâla kulâi ḿâ, a nɛ̃ɛ ma é kɛ́ a kono têe sala kpaa
máŋ gili kula sala, pɔ́ɔ da fé kɛ́ maa taa-tulɛi ḿâ kpaa máŋ gɔ̃liŋɔɔ.

19É kɛ́ a taa-tulɛ sirɛ nyii è gùla ŋɔniŋa-ŋai sáma, kpaa máŋ ŋɔƀála-ŋai sáma,
kpaa máŋ ŋɔƀoli-ŋai sámai ŋá lɛ́ɛ pâi ńyee seêi m̀u.

20Núu da fé sâla kùla ḿâ a taa-tulɛ kɔ̃liŋɔɔ. Ńyãa Yâwɛɛ fé pâi ńyee seêi maa sâla-
sɛŋ tí mu.

21Núu da à kɛ̀ kɛ-gîe pôlu sâla kulâi ḿâ, maa nuui fé maa sala taa-tulɛi kɛ̀ a taa-
tulɛ nyii gɔ̃liŋɔ̂i, a nɛ̃ɛ ma é kɛ́ a kono têe sala kpaa máŋ gili kula sala maa ŋaa-
see kɛ́ɛ. À kɛ̀ a gɔ̃liŋɔɔ fé pâi ńyee seêi mu.

22Núu da fé taa-tulɛ da kùla ḿâ a sâla nyii gɔ̃liŋɔ̂i yɛ̂ɛ taa-tulɛ ŋɛ́i púɔɔ, ǹyée
kpaa máŋ gɔ́ɔ ɣaleɛɛ kpaa máŋ pɔ́ɔ kɛ́ ƀò ma kpaa máŋ yá kɛ́ kùla m̀a, kpaa máŋ
téeŋ kɔlɔ-fela, kpaa máŋ pala kpɔlɔŋ kɛ́ ƀò m̀a. Káfe mii-sɛŋ sala kùla ŋ̀âla-teƀelei
ḿâ a taa-tulɛ sìi kɛ́ɛ tí.

23Ka pɔ̂ri gili kula sala-sɛŋ kulâi ḿâ a taa-tulɛ nyii maa kpɔ̂rɛɛi, kpaa máŋ gbono
ŋá fé pɔ̂ri níi. Kɛ́lɛ káfe gɛ̀ a gono têei ŋ̀aa sèe kɛ́ sala-sɛŋ.

24Káfe sâla kùla Yâwɛɛ ma a fɛnɛ-sɛŋ sirɛ da nyii gbâŋ-kao wôlɔɔɔi, deɛɛ, m̀éla-
ƀelaa, kpaa máŋ valaai. Maa fé wàa ní kálɔii mɛni ma.

25Káfe fɛnɛ-sɛŋ da kùla Káɣâlai ḿâ a sâla nyii ká gùla lɔii da kpɛni sui. Maa fɛnɛ-
sɛŋ ḿaa fé waa ní. Mvé pâi ǹyée sèe m̀u.

26Nya ƀe Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ m̀o Mose ma ǹyɛɛi,

27Ka kɛ̀ pâi niŋa-loŋ kpaa ƀála-loŋ kpaa máŋ ƀoli-loŋ kulâi a kéreŋ sala Yâwɛɛ
ma é lɛ́ɛ ǹee kpono ma é kɛ́ a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Ka gula a zâlai a vóloi mɛi saaƀa
ɣelei. A kɛ̀ tí a pâi ǹyée seêi mu.

28Káfe niŋa-saa, ƀála-saa, kpaa máŋ ƀoli-saa da kùla a sâla da ǹóŋ a fólo tɔnɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Kà kɛ̀ sɛɣɛ̂-fee sala kulâi Yâwɛɛ ma ka gɛ̀ yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ a m̀o lai. A pâi ǹyée seêi mu.

30Káfe da seêi kɛ̀ é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́.

31Yâwɛɛ è m̀o dîa naa pôlu ma ǹyɛɛi, “Ka ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

32Káfe ńaa maa tĩ̂a kàra. Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋ́gaa a maa wâa Ɣâla. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ. Ńyãa ƀa kámaa wàa.

33Ŋá kákùla Ize lɔii su a gɛɛ ŋá ké a Káɣâla. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.”

Levetekɔ 23

Ŋ̀ɲâla mɛni-ŋai ké kûu-ŋai

1Yâwɛɛ è m̀o Mose ma a gɛɛ é

2 ŋ̀ɲâla mɛni-ŋai ké kûu-ŋai maa tɔ̂ŋ-ŋai ŋí tɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́ a tãi da díŋaa tɛ̀ la gîe ma vɛli mɛni mai.

3Fólo lɔ́ɔlu mɛi da ƀé kayêei tíi ké mɛni ma. Ká káfii tɔ́ɔ a mɛi feerɛ ɣelei. Káfe tíi da kélee kɛ̀ a maa ɣelei tí, kɛ́lɛ ká káŋaa tɛ́ m̀a ká m̀́vɛli ƀɛ́i ka kɛ̀ naai. Ŋ̀ele kûui ŋí káa a m̀́bɔɔ.

4Ka Yâwɛɛ ŋɔɣele kûu maa waa-ŋai ŋí kúla a gúla ɣele-ŋai. Ká m̀aa tûŋ too tãi ma.

Dɛɛ mɛi kûui da dɛ́-sɛŋ fé zu kpolo kuui

(Nɔŋba 28:16-25)

5Dɛɛ-mɛi kûui káa a ɣele maa waa Yâwɛɛ mɛni. Ka gɔ́ɔ pîlaŋ a ŋ̀ɲáloŋ maa-ŋuŋ ŋɔfólo puu káo náaŋ ɣele-wulii.

6Ka dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi maa kûui kɔ́ɔ pîlaŋ a ŋ̀ɲáloŋ ŋɔfólo puu káo lɔ́ɔlu ɣele. Káfe mii-sãa da m̀ii nyii tɛ́-sɛŋ káa zu fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu.

7Ka káŋaa tɛ́ gîe ma a gúu-ŋai ŋí kɔ́ɔ pîlaŋ ɣele-ŋai ká m̀́vɛli. Káta fé tíi da kélee kɛ̀ a ŋ̀ɲele-ŋai ŋí da.

8Ka kámii-sãa sama-sãai tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́ fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu. M̀ɛi feerɛ ɣelei, ka káŋaa tɛ́ gîe ma ká m̀́vɛli. Kɛ́lɛ káfe tíi da kélee kɛ̀ a maa ɣelei tí.

9-10Yâwɛɛ è m̀o Mose ma a gɛɛ ǹûai da seri ǹɔii su, zí-sãai da pâi zîi naai dí m̀á maa-ŋuŋ tɛ́ɛ zâla láa soŋ nuui pɔ́.

11Ǹyaa ƀé pâi ǹáa serîi m̀́â a gɛɛ ŋá ńyee sée kámu. A pâi ǹáa serîi m̀́â a Vii-tɔɔ-ɣelei pôlu ma ɣelei.

12Vóloi ka ké m̀ii-sãa sama-sãai ŋí tɛɛ̂i lai ka kéreŋ sâla kula a kóraŋ tɔnɔ ƀála sirɛ-loŋ nyii kpɔlɔ̂ŋ da kélee fé mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ka felaƀa lɛ́lɛɛ kɔpu náaŋ da gbora sumo a ɔle-wulɔ ka mii-sɛŋ sala kula la. M̀ii-sɛŋ salai ŋí kûŋ a Yâwɛɛ líi làa. Ka ŋ̀wa̋ai sane tɔnɔ pɛlɛ m̀ii-sɛŋ sama-sɛŋ ma máŋ.

14Káfe zí-sãai ŋí m̀á da m̀ii a ŋunu, kpaa máŋ ká ŋɔŋ, kpaa máŋ ká gereŋ ká gbɛ̀tɛ a kpólo ká m̀ii kálɛɛ pâi ɣâla ŋ̀ɔi tɛɛ̂i bɔ́. Dɔ̂ŋ ŋí káa kákelee kámɛni ma da kálônii kélee wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

Zí-sãa ƀá kula kûui

(Nɔŋba 28:26-31)

15Vóloi ka kási-sãa m̀á maa-ŋuŋ sama-sãai tɛ̀ɛ la Yâwɛɛ pɔ́ Vii-tɔɔ-ɣelei pôlui mai, ka lɔ́ɔ kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ lóno naa loai.

16Fólo buu lɔ́ɔlu a tɛ̀ɛ Vii-tɔɔ-ɣelei ǹɔ́ɔlu m̀ɛi feerɛi pôlu ma, ka mii-sãa sama-sɛŋ tɛ̀ɛ ŋɔ́nɔ Yâwɛɛ pɔ́.

17Káa-lâa kélee su-ƀela dí kpólo kane feerɛ-feerɛ kpɛtɛ dí pá la Yâwɛɛ pɔ́ a sama-sɛŋ kpîŋ-kpîŋ a tɛɛ-ŋa. Ka gbóloi ŋí gane tɔnɔ kpɛtɛ a felaƀa kɔpu náaŋ da gbora. É ké a kási-sãai m̀á maa-ŋuŋ.

18Eezuɛ-ŋai kélee dí kéreŋ sâla kula a ƀála-lonii lɔ́ɔlu mɛi feerɛ nyii-ŋai díkaa a kóraŋ tɔnɔ-tɔnɔi, niŋa naɣa tɔnɔ da ƀála-sirɛ feerɛ Yâwɛɛ ma. Díkɛ a taa-tulɛi nyii-ŋai kpɔlɔ̂ŋ fé diai. Dí díkula a kéreŋ sala da mii-sãa é pɛ́lɛ ŋwa̋ai ma. Zama-sãai ŋí kéreŋ kuŋ lɛ̂lɛɛi a Yâwɛɛ nîa.

19Ka ƀoli-sirɛ tɛ̀ɛ máŋ a sɔnyɔ̂ŋ sama-sɛŋ, kóraŋ tɔnɔ ƀála-loŋ feerɛ a kɛ-gîe pôlu sama-sɛŋ.

20Zâla láa soŋ-nuui a pâi m̀ála lonii feerɛi ŋí siɣêi da gbólo kpuai é dílaa seri m̀́â. Díkaa a sama-sãa maa waa m̀́ɛni ma.

21Káfe tíi da kélee kɛ̀ a maa ɣelei tí. Ka káŋaa tɛ́ nɔ́ gîe m̀a m̀́vɛli mɛni ma. Ka m̀ó kálônii dîa dí dɔ̂ŋ ŋí mɛi káa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ ƀɛ́i kélee da kɛ̀ naai.

22Ka kɛ̀ kási-sãai m̀á kulâi káfe gùla ká seri la ǹɔɔ-laai ma. Zí-sãai pâi kulâi zí-sãa ƀai kuláa pôlu mai káfe gùla. Ka dílɛɛ naa gôlo-ƀelai da ŋ̀ɔ̃ya-ŋai mɛni ma. Ń́yãa ƀa Káɣâlai Yâwɛɛ.

Dúru fɛ́ɛ kûui

(Nɔŋba 29:1-6)

23Yâwɛɛ è m̀o Mose ma ǹyɛɛi,

24 Ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋɔfólo maa-ŋuŋ káa a ɣele kûu maa waa m̀́ɛni ma. Ka túru fɛ́ɛ a maa ɣelei tí ka káŋaa tɛ́ ma ká m̀́vɛli.

25Ka mii-sãa sama-sɛŋ tɛɛ ń́yãa Yâwɛɛ pɔ́. Káfe tíi da kélee kɛ̀ a ŋ̀elei tí.

Zɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ ɣelei maa sâla-ŋai

(Nɔŋba 29:7-11)

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Yâwɛɛ è m̀o Mose ma ǹyɛɛi,

27“Ǹáloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei káa a sɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ ɣele. Ka kákpîŋ maa waa
ká káŋaa tɛ́ gîe ma ka kéreŋ sala kula ńyãa Yâwɛɛ ma.

28Káfe tíi da kélee kɛ̀ a maa ɣelei tí, kpɛ́ni fêi, ŋ̀elei ŋí káa a ɣele kûu maa waa.
Gáa a sɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ ɣele.

29Ǹúui kélee pâi mii-sɛŋ da miî a ŋ̀elei tí ŋa pâi zu-karâi. Vé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i ŋɔnûai
sáma.

30Ǹúui pâi tíi da kɛ̂i a ŋ̀elei tí Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ a pâi maa nuui paâi é gula ŋɔnûai
sáma.

31Dɔ̂ŋ ŋí káa kákelee mɛni ma da kálônii ƀɛ́i kélee díkaa naai.

32Ka m̀ɛi káa é kúla ɣele-wala ma é tóo ɣele-wulii ma a ŋ̀áloŋ ŋɔfólo ǹɔ́ɔlu mɛi
náaŋ ɣelei kélee. Gáa a fii-tɔɔ-ɣele maa waa. Káfe sɛŋ da m̀ii kpaa máŋ ká tíi da
kɛ́ a m̀aa ɣelei tí.”

M̀ûu-ŋai maa kûui

(Nɔŋba 29:12-40)

33Yâwɛɛ è m̀o Mose ma ǹyɛɛi,

34“Ye m̀o Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ dí m̀ûu-ŋai maa kûui kuláa kɔ́ɔ pîlaŋ a ŋ̀áloŋ mɛi
feerɛi ŋɔfólo puu ɣele ká gula fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu.

35Ka káŋaa tɛ́ gîe ma a ŋ̀ele kûu-ŋai ŋí maa-ŋuŋ ɣelei ká Yâwɛɛ fɛli. Káfe kátii-ŋai
da kɛ̀ a ŋ̀elei ŋí.

36Ka mii-sɛŋ sala kula Yâwɛɛ ma a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi saaƀa
ɣelei ka kákpîŋ maa wáa ká káŋaa tɛ́ gîe ma ká Yâwɛɛ fɛli ká kéreŋ sala kula. Káfe
tíi da kélee kɛ̀ a ŋ̀elei tí. Gáa a ɣele kûu maa waa Yâwɛɛ mɛni ma.

37“Ǹâla mɛni kɛ́ ɣele kuu maa waa-ŋai ká ŋí. Ka káŋaa tɛ́ gîe ma ká Yâwɛɛ fɛli, ká
mii-sãa sama-sãa tɛɛ bɔ́, kéreŋ sala sama-sãa, sí-sãa ƀa sama-sãa, ka kéreŋ sâla
kula ma, ká ŋwɑ̃́ai sama-sãa tɛɛ bɔ́ yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ a m̀o la a gɛɛ ká gɛ̀ a ɣele kûu
tɛi-tɛ́i kéleei.

38Ǹele kûu-ŋai ŋí ŋ̀aa-see kɛ́ mɛni fé a Vii-tɔɔ-ɣelei maa mɛni maa sãai da,
kásama-sãai, kákono tee-ŋai ŋ̀aa-see kɛ́-sãai da ǹii-kula sama-sãai ka dɛ̀ɛ Yâwɛɛ
pɔ́i da.

39“Ka kpɛ̀ɛ a kási-sãai m̀á kuláa, ka Yâwɛɛ ŋɔkúui ŋí maa pêlei kɛ́ a fólo lɔ́ɔlu mɛi
feerɛ. Ka bêlei ŋí kɔ́ɔ pîlaŋ a ŋ̀áloŋ ŋɔfólo puu káo lɔ́ɔlu ɣele. Ǹele kûui maa-ŋuŋ
káa a fii-tɔ̂ɔ-ɣele maa waa.

40Ka kási-sãai m̀á lɛ́lɛɛ-ŋai da-ŋa siɣe, tóu laa-ŋa da wúru lâa-ŋa ká gúui kɔ́ɔ pîlaŋ
la ká ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ la Káɣâlai Yâwɛɛ pɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

41Ka gúui ŋí ké a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kóraŋ tɔnɔ su. Ka gúui ŋí ké ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi su Yâwɛɛ mɛni ma. Dɔ̂ŋ ŋí káa kálônii mɛni ma ǹyaŋ fɛ̂ɛ dí m̀ɛi káa díkɛ-ɣeniɛi su a ɣele kélee.

42Káai a Eezuɛ lonii kélee ká kɛ̂ ɓûu-ŋa su a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ

43a gɛɛ kálônii da pɔ̂ri gɔ̂lɔnii tínaa tuɛ pere a gɛɛ tãi Yâwɛɛ è Eezuɛ-ŋai kùla la Ize lɔii sui díkɛ̀ ɓûu-ŋa su. Ǹyaa ɓa Káɣâlai Yâwɛɛ.

44“Bere sîi ŋí su Mose è Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai lɛ̀ Eezuɛ-ŋai dîa da ŋ̀ele kûu-ŋai a gɛɛ dí dímɛi kâa nyii gáa a ɓaa ké maa tɛ́ɛ́ Yâwɛɛ pɔ́i.”

Levetekɔ 24

Laŋpo-ŋai mɛi káa mɛni

(Ɛ̂sedɔ 27:20, 21)

1Yâwɛɛ è m̀o Mose ma ǹyɛɛi,

2“M̀ó ǹûai dîa dí pá a ɔle-wúlɔ maa waa lɛ́lɛɛ laŋpo-ŋai mɛni ma Ɣâla ŋɔsua-kɔlɔ seɣe pɛrɛi mu mɛni ma.

3Ɣele-wulii a kɛ̀ Eelɔŋ é laŋpo-ŋai ŋí tɔ́ɔ é dísee Gono-tee Gãlai seêni Gwaa Maa Waai ma perêi seɣei ŋɛ́i-tuɛ. Nyiŋi káa a tɔ̂ŋ ǹyaŋ fɛ̂ɛ dí mɛi káa a tãi kélee.

4Fɛ̂ɛ Eelɔŋ é laŋpo-ŋai ŋí sée dísee wuru-ŋai ŋá nyii-ŋai díkpɛtɛ̂i a gôoi díɣɛli ma gɛ́ dímɛi kàa díkɛ soŋ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

Gbóloi gáa Ɣâla mɛni mai

5“Felaɓa kɔpu buu feerɛ káo náaŋ síɣe í kpólo kpua buu kao feerɛ kpɛtɛ la.

6Díkpɛ̃ɛŋ ɣɛli ma feerɛ-feerɛ teɓelei ŋá, ǹɔ́ɔlu mɛi da é kɛ́ ɓò ɣɛli tɔnɔ ma, m̀ɛi da kɛ́ ɓò gbeli ma. Dímɛi pɛ́lɛ a gôo Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

7Kúŋ sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ pú ma teɓelei ŋá a gɛɛ gɛ́ ɓò a kili too ŋ̀á sama-sɛŋ Yâwɛɛ mɛni ma.

8Fɛ̂ɛ gbóloi ŋí é kɛ́ teɓelei ŋá Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ a Vii-tɔ̂ɔ ɣelei kélee. M̀ɛnii ŋí ɓé Eezuɛ-ŋai díkɛ gɛ̂i wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

9Gbóloi ŋí káa a Eelɔŋ pɔ́ɔ da ǹônii, nyaŋ fɛ̂ɛ dí mii gwaa maa waai ma. Gáa a m̀ii-sɛŋ maa waa mɛni kpanaŋɔɔ da gùla Yâwɛɛ m̀a a sâla, zâla láa soŋ-ɓelai mɛni ma.”

Tɔŋ kpɛ́-maa sɑ̃̂a ŋɔkɔɔŋ-maa

10Tãi tɔnɔ è kɛ̀ naa Ize naloŋ tɔnɔ da ǹóŋ-surɔ̂ŋ nyii è maa sɔlɔ ɓò Eezuɛ nɛni tɔnɔ mai da Eezuɛ nyaŋkpa tɔnɔ da dí laa-sâa kɛ̀ m̀ûui su.

11Eezuɛ nɛnii ŋí ǹóŋ è Ɣâla làraŋ é ǹáɣaŋ. Dí ǹyaŋkpai ŋí sòŋ dí pá la Mose pɔ́. Ǹyaŋkpai ŋí ǹee láa ɓe kɛ̀ a Silomi. Silomi ǹâŋ láa ɓe kɛ̀ a Diburi. Diburi è kɛ̀ a Daŋ ŋɔsuui su nuui da.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Dí dòo ŋɛi-gao kpɔnɔ ŋá m̀ûui su dí maa kpɛ̂ŋ ké dí gáa m̀ɛnii Yâwɛɛ a pâi m̀ôi dîa a gɛɛ dí gɛ́ lai.

13Nya ƀe Yâwɛɛ è m̀o Mose ma ǹyɛɛi,

14“M̀ó ǹûai dîa dí kúla la m̀ûui su dí lí la díkpɔŋ gîe ma kwaai ḿa, diai kélee ŋ̀óo mɛnii dí díyee pɛ́lɛ ŋ̀ûa dí fáa ma a gɛɛ bere ƀé è m̀o la. A kɛ̀ tí, gbɔŋ su-ƀelai kélee dí zɔɔ a kɔni é lɛ́ɛ la zu é sáa.

15M̀ó dîa a gɛɛ núu da a ɣâla naɣaŋ bere ƀe da pâi gɛ̂i la a maa nuui.

16Ŋɔ̃ya kpaa máŋ Eezuɛ nuu da a ɣâla ǹaɣaŋ ǹûai kélee da pâi maa nuui sɔ̂i a kɔni é lɛ́ɛ la zu é sáa.

17“Núu da a m̀arâŋ pàa dí bàa ǹyaa máŋ.

18Núu da a m̀arâŋ nuu ŋɔtaa-tulɛi da pàa fɛ̂ɛ maa nuui é daa-tulɛi vela-fei ké. Fúlu-laa pɔɔ-tooi ƀa fúlu-laa.

19“Núu da a mɛni ŋánaa kɛ̀ a m̀arâŋ nuu bere kpɔ́ nɔ́ è gɛ̀ tí lai dí gba kula nɔ́ tí ma ǹyaa máŋ.

20À kɛ̀ gao ƀe è ŋ̀ale, dí gao ɣále. À kɛ̀ è ŋ̀ɛ́i-gao dɔnɔ wòlo, dí ŋ̀ɛ́i-gao tɔnɔ wólo. A kɛ̀ è ǹyíŋ tɔnɔ ɣále dí ŋ̀ɔi dɔnɔ ɣále ǹyaa máŋ. Mɛni ŋánaa sii kélee a gɛ̀ a m̀arâŋ nuui dí gba kula nɔ́ tí maa nuui ma.

21Núu da a fɛnɛ-sɛŋ da pàa nyii vé a bɔ́ɔi a bɔɔ-too tɛɛ. Kɛ́lɛ núu a núu pàa dí maa nuui páa ǹyaa máŋ.

22Dɔ̂ŋ ŋí káa káai a Eezuɛ-ŋai kámɛni ma da ŋ̀ɔ̃ya-ŋai díkaa kásamai, kpɛni fɛ̂i, ńyãa ƀa Káɣâlai Yâwɛɛ.”

23Mose kɛ́ɛ a kpɛɛ dɔ̂ŋ tɛɛ̂i Eezuɛ-ŋai pɔ́i, dí kùla a ǹalôŋ m̀ûui su dí lɛ́ɛ zɔ̂i a kɔni é lɛ́ɛ la zu é sáa. Dɔ̂ŋ-ŋai ɣâla è dɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́ Mose sârai, dí ŋ̀aa-see kɛ̀.

Levetekɔ 25

Góraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi

(Dutɛrɔnome 15:1-11)

1Yâwɛɛ è m̀o Mose ma Sana Yeei ma a gɛɛ é

2dɔ̂ŋ-ŋai ŋí tɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́: Ka sèri ǹɔii ma Yâwɛɛ a dɛ̀ɛ kápɔi ka ƀaa ké-maa tɛ́ɛ ǹyaa Yâwɛɛ pɔ́. Káfe kpâlaŋ ŋá tii kɛ̀ ǹɔii ma a góraŋ mɛi feerɛ ɣelei.

3Ka kákpâlaŋ ŋá tii-ŋai ké kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi da yée mu, ká zí-sãai m̀á kúla ká dípûi ké, ká kási-sɛŋ kpɔlɔi su fála kóraŋ mɛi da yée mu.

4Kɛ́lɛ góraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei káa a fii-tɔ̂ɔ koraŋ ńyãa Yâwɛɛ ḿɛni ma. Káfe sí-sãa da sì a maa koraŋ tí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Zí-sãai nyii-ŋai pâi ƀûu ƀôi ǹɔii ḿa díkpɔɔi yee mai kpaa máŋ m̀á gbɔmɔ-ŋai naa nyii-ŋai káfe dímaa kpɛ̀tɛ níi káfe da ƀá kùla. Góraŋ ŋí káa a ǹɔii fii-tɔɔ koraŋ.

6Berei máŋ káfe pâi kpâlaŋ ŋá tii kɛ̂i la ǹɔii ḿâ góraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei sui mii-sãa da pâi kɛ̂i naa kámɛni ma, káluɛ-ŋai, kátii kɛ́-ƀelai, ŋ̃ɔya-ŋai

7da kátaa-tulɛ-ŋai nyii-ŋai ka pâi zɔlɔ ƀôi zí-sãai kpɛtɛi díkpɔɔi yee mai su. Kɛ́lɛ ka zɔlɔ ƀô, káfe da seêi kɛ̀.

Ŋuŋ ma ƀô koraŋ

8Ka kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ sée gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Gáa a kóraŋ buu náaŋ káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ.

9À kɛ̀ tí, ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋɔfóloi buu ɣelei ƀe gáa a Gɛ-zu tɔnɔ Ɣelei. Vóloi ŋí ƀe ká dúrui fɛ́ɛ la ǹɔii sú gwaa kélee ḿa.

10Góraŋ buu lɔ́ɔlui káa a kóraŋ maa waa gɛ́ ƀò a ŋuŋ ma ƀo koraŋ núu kélee mɛ̂ni ma. Diai kélee díkɔ̃liŋ kɔ̀lɛ kâai ka dɛ̀ɛ dípɔ pôlu, kpaa máŋ dílônii pɔ́ góraŋ ŋí su. Diai káyêei luɛ-laa sui ká díŋuŋ ḿa ƀó dí lí pôlu dínûai pɔ́ naa.

11Káfe sí-sãa da sì kpaa máŋ zí-sãai da kpɛ̂tɛ díkpɔɔi yee mai ká da m̀á miî, ká da pûi kɛ́, kpaa máŋ zí-sãai ǹɔɔi su dímaa fé kpɛtɛ níi da m̀á kula.

12Góraŋ ŋí káa a lii-nɛ̃ɛ kula kóraŋ maa waa kámɛni ma. Zí-sãai da kpɛ́tɛ díkpɔɔi yee mai dia nɔ́ ƀé ka pɔ̂ri díƀa miî.

13Ǹii-nɛ̃ɛ koraŋ ŋí su, diai kélee díkɔ̃liŋ kɔ̀lɛ kâai ka dɛɛ dípɔ pôlu. Dîa ƀa namela kpîŋ-kpîŋ.

14Ka káƀarâai ka mɛni kpɛtɛɛ kɛ̀ a gɛɛ ká sɛŋ da yá díyêei kpaa máŋ kɔ́lɛ dîa, káfe ŋɛi-naɣiŋ mɛi kɛ̀ a maa-ƀelai. Ka kákîe ni soŋ a núu-lâa pere.

15Ka kɛ̀ pâi lɔii da kɔlɛ̂i káƀarâŋ da ma kpaa máŋ lɔii da yâi káƀarâŋ da yêei maa lɔii sɔ̃ɔ é kɛ́ a zeríɛɛ zí-sãai maa lɔii a pɔ̂ri gbɛtɛ̂i m̀á sɔ̃ɔ su ǹii-nɛ̃ɛ koraŋ bôlu koraŋ é lɛ́ɛ pâi serîi.

16À kɛ̀ kóraŋ támaa káa niî pôlu, gɛ̀ ní ǹɔii sɔ̃ɔ é kɛ́ a dɛ́ɛ ɣelêi, kɛ́lɛ à kɛ̀ góraŋ fé ŋɔ́nɔ tâma ní, gɛ̀ ní ǹɔii sɔ̃ɔ é kɛ́ a doɔ́ɔ mu, kpɛ́ni fêi, zí-sãai ǹɔii a gbɛtɛ̂i díƀa sɔ̃ɔ ƀé da ǹɔii ƀâa tèe ma.

17Káfe káƀarâai Eezuɛ-ŋai da fìli. Ka ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ Káɣâlai Yâwɛɛ pɔ́.

Góraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi maa mɛni

18M̀ɛni ma, ka ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ká m̀ɛni-ŋai kɛ́ ŋá m̀o kâai, gɛ̀ ní ka pâi lɛɛ̂i ǹɔii ma ŋá dɛ̀ɛ kápɔi káŋuŋ ma ƀóɔɔ.

19Ǹɔii a pâi sí-sãa kpɛtɛ̂i kákɛ m̀ii ká kɛ́ ƀò naa káŋuŋ ma ƀóɔɔ.

20Ka pâi marê kɛ̂ɛ kɛ̂i kâai, “Lé ƀé kwa pâi kɛ̂i miî góraŋ su kúfe pâi sí-sãa sîi lai?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Yâwɛɛ a pâi lûwa lâai ǹɔii ma góraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi dai su é sí-sãa támaa kpɛtɛ kôraŋ feerɛ mɛni ma.

22Ka kɛ̀ tíi kɛ̂i góraŋ mɛi saaƀai su mii-sãa pɔlɔ-ŋai lɛ̂ɛ káyêei góraŋ mɛi dai kpɛɛ ŋái ƀé ka pâi kɛ̂i m̀iî e lɛ́ɛ la zu góraŋ mɛi náaŋ é seri.

Núu kɔ̃liŋ ŋuŋ-ma ƀó mɛni

23“Káfe ǹɔii da kɔ̀lɛ núu da ma wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ mɛni ma, kpɛni fêi, vé a kápɔɔ. Gáa a Ɣâla pɔ́ɔ. Kákaa nɔ́ naa yɛ̂ɛ ŋɔ̃́ya-laa ma.

24“Núu da a ŋɔlɔii kɔ̂lɛ m̀arâŋ-nuu ma fɛ̂ɛ é kɛ́ a kpɛtɛ mɛni díloai a gɛɛ a pɔ̂ri ŋɔlɔii kpîŋ ŋuŋ ma ƀôi ǹyêei.

25Káai a Eezuɛ-ŋai káta a kòlo a ŋɔlɔii kɔlɛ m̀arâŋ nuu ma maa nuui ŋɔkáa-laai su-nuui da a pɔ̂ri maa lɔii ŋuŋ ma ƀôi.

26À kɛ̀ núu da fé naa é gɛ́ mì, a kɔ̀ a sɛŋ-kao sɔlɔ ƀô a gɛɛ é ŋ̀uŋ ma ƀó, a pɔ̂ri gɛ̂i tí.

27Kɛ́lɛ é lɛ́ɛ pâi gɛ̂i tí, zí-sãa ƀai dí gùla ŋɔlɔii mai é zɔ̃ɔ su see é gúla zu é gbele tɛ́ɛ gba namui pɔ́.

28Kɛ́lɛ à kɛ̀ gbai è zòŋ va pɔ̂ri dêei, gɛ̀ ní ǹɔii é lɛ́ɛ ǹúui ǹyêei ǹyai ŋuŋ ma ƀô koraŋ é seri.

29“Daa-lêe maa kónaŋɔɔ a siɣãŋ su nuu da a ŋɔpɛ́rɛi kɔlɛ núu da ma ŋuŋ ma ƀô káa ǹyêei é ǹyá pôlu ǹúui yêei è gɔlɛ ma góraŋ maa-ŋuŋ su.

30Kɛ́lɛ à wàla pɔ̂ri ǹyâi pôlu a maa kôraŋ tí, gɛ̀ ní va ŋɔ́nɔ ǹyá pôlu. Ǹúui ǹya ǹyêei a lɛ̀ɛ ǹyêei a gɔ̃liŋ da ǹônii.

31Kɛ́lɛ bɛ́rɛ-ŋai ɣéne ŋá pere gbanâŋ-ŋai lái da nâmu a gɔlɛ núu da ma a pɔ̂ri ǹyâi pôlu ǹúui yêei è gɔ̀lɛ mai maa nuui é dɛ́ɛ bɔ́ pôlu a ŋuŋ ma ƀo koraŋ.

32É máŋ kɛ́ tí Liiva nuu da ŋɔpɛ́rɛ a kɛ̀ ziɣãŋ da su a gɔlɛ núu da ma ŋuŋ ma ƀô káa Liiva nuui yêei a tãi kélee é ŋɔpɛ́rɛi yá pôlu ǹúui yêei è gɔ̀lɛ mai.

33À kɛ̀ bɛ́rɛ-ŋai daa lêe-ŋai ŋí sui Liiva nuu da a da kɔlɛ núu da m̀â à wàla pɔ̂ri ǹyâi pôlu maa nuui yêei fɛ̂ɛ ǹúui kpîŋ é Liiva nuui ŋɔpɛ́rɛi tɛ́ɛ bɔ́ pôlu a ŋuŋ ma ƀo koraŋ, kpɛni fêi, bɛ́rɛ-ŋai daa-lee-ŋai sui gáa a Liiva-ŋai pɔ́ɔ Eezuɛ-ŋai sáma wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

34Ǹɔii kpuai Liiva-ŋai dítaa lêe-ŋai kɔlɛ mai, núu da fé da kɔ̀lɛ. Díkɔ̃liŋ ká tí wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

Kpa piliɛɛ gôlo-ƀelai dîa mɛni

35“Káai a Eezuɛ-ŋai káta a kòlo va pɔ̂ri gbîŋ mu ka kpɔŋ m̀a ká tûa la a ǹɛ́lɛɛ yɛ̂ɛ berei fɛ̂ɛ ká ŋ̀ɔ̃ya kpaa máŋ ǹɔii ŋuŋ da kpɛni su-ƀela sóŋ la kásamai a gɛɛ ǹyaa máŋ a pɔ̂ri ŋɔɣéniɛi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ kákɔlɛ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

36Zɛŋ ka dɛ̀ɛ bɔ́i káfe gêni làa ma, kɛ́lɛ ka Ɣâla wóo mɛni a gɛɛ káƀarâŋ Eezuɛ-nuui é kɛ́ kákɔlɛ lii-see su.

37Mii-sɛŋ kpaa zɛŋ-kaoi ka dɛ̀ɛ bɔ́i káfe gêni làa da ma.

38Ńyãa ƀa Káɣâlai Yâwɛɛ. Ŋá kákùla Ize lɔii su ŋá pá a káa a gɛɛ ŋá Keena lɔii tɛ́ɛ kápɔ ŋá kɛ́ a Káɣâla.

Luɛ ŋuŋ ma ƀó mɛni

39“Káai a Eezuɛ-ŋai káta a kòlo a gbîŋ tɛ̀ɛ káta pɔ́ a luɛ sɛŋ mɛni ma káfe gɛ̀ maa nuui é tíi kɛ́ kâa yɛ̂ɛ luɛ.

40É kɛ́ káyêei yɛ̂ɛ kátii kɛ́-nuui da é lɛ́ɛ la zu ŋ̀uŋ ma ƀô koraŋ é seri.

41 Ŋ̀uŋ ma ƀo koraŋ a seri, ka dɛ̀ɛ pôlu bɔ́-naa da ǹônii dí lí ŋɔnûai kɔ̃liŋ mɛi dínûai pɔ́ naa,

42kpɛni fêi, díkaa a ŋátii kɛ́-ƀela. Ńyãa ƀe díkùla Ize lɔii su. Núu da fé da kɔ̀lɛ.

43Káfe dísòŋ a ǹyɔ́mɔɔ, kɛ́lɛ ka yao Ńyãa Ɣâla ma.

44Kà kɛ̀ ŋ́wɛ̂lii a luɛ-ŋa ka díya kákɔlɛ ma lɔii-ŋai su.

45 Ŋ̀ɔ̃ya-ŋai kásamai ka pɔ̂ri máŋ da-ŋa dílônii yâi díkɛ ƀò a káluɛ-ŋa dílônii dí ƀò a kákɔ̃liŋ-ŋa.

46Ka sàa da lɛ̀ɛ naa a kálônii dítii kɛ́-ƀela tãi nɔ̂ díkaa la ɣele mai. Kɛ́lɛ káfe káƀarâŋ Eezuɛ nuui da sòŋ a ǹyɔ́mɔɔ.

47“Ŋ̀ɔ̃ya-ŋai kásamai da a tɔ̀ɔ Eezuɛ-nuui da koloɔɔ é gbîŋ kɔlɛ ŋ̀ɔ̃yai kpîŋ ma kpaa máŋ ŋ̀ɔ̃yai tí ŋɔkáayɔɔ da ma,

48ŋuŋ ma ƀo káa Eezuɛ nuui tí yêei é gbîŋ maa tée ŋ̀ɔ̃yai yêei.

49Pɔri mâa à wàla niî kɛ́ ǹyêei, gêra a pɔ̂ri ǹyâi pôlu ŋ̀ɔ̃yai yêei kpaa máŋ m̀arêŋ kpaa máŋ ŋɔkáayɔɔ-ŋai da kpaa máŋ ǹyée a kùla naa pôlu ma a pɔ̂ri gbîŋ ŋuŋ ma ƀôi.

50Nyíŋi pôlu ma, fɛ̂ɛ góraŋ a lɛɛ ŋ̀uŋ ma ƀô koraŋ é lɛ́ɛ serîi da ǹúui è gbîŋ kɔlɛ mai dí zu see yɛ̂ɛ berei ǹûui kpîŋ a ŋɔtíi kɛ́-ƀelai fela-fè lai é maa sɛŋ-kaoi tɛ́ɛ maa nuui pɔ́.

51À kɛ̀ kóraŋ támaa kâa niî pôlu a pâi maa sɛŋ-kaoi kpɛɛ̂i.

52À kɛ̀ góraŋ fé ŋɔ́nɔ táma ní a pâi zɛŋ-kaoi kpɛɛ̂i yɛ̂ɛ berei díi maa nɛ̃ɛ̂i é gɛ́ góraŋ kpɛ́-kpɛɛ tí yée mui gɛ́ nuu fela-fei

53kóraŋ tɔnɔ mɛni ma. M̀ɛi nuui fé zoŋ a ǹyɔ́mɔɔ.

54À kɛ̀ ŋ̀uŋ ma fé ƀó ní bere sîi ŋí da su, fɛ̂ɛ m̀ɛi nuui é ŋ̀uŋ ma ƀó da ǹônii ŋ̀uŋ ma ƀô koraŋ su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

55Eezuɛ-ŋai da fé kɛ̀ luɛ-lâai wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ, kpɛni fêi, díkaa a ḿbɔɔ. Ŋá díkùla Ize lɔii su. Ńyãa ƀa Díɣâlai Yâwɛɛ.”

Leveteko 26

Woo mɛni maa lûwa

(Dutɛrɔnome 7:12-24; 28:1-14)

1Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Káfe ɣâla-pɔkɔɔŋ da kpɛ̀tɛ kámɛni ma. Káfe sɛŋ da pɔkɔɔŋ kpɛ̀tɛ a kɔni ká dɔ̀ɔ kálɔii su kákɛ vɛ̀li. Káfe kɔni-ŋa saá ká dítɔɔ kákɛ dífɛ̀li. Ńyãa ƀa Káɣâlai Yâwɛɛ.

2Ka ŋ̀âla mɛni ké kuu-ŋai mɛi káa ká ƀaa ké maa téɛ ƀéi ma ka ḿvɛli naai. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

3“Ka ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa ká ŋ́oo mɛni,

4ŋa pâi gêi tuna é pú ǹɔii ma a bú tãi é ǹɔii yɔɔ zí-sãai dí kpɛtɛ dí ƀá a zu kɛ́tɛ.

5Kási-sãai da pâi ƀâi a zu kɛ́tɛ kálɛɛ díƀa kulâi dísi tãi é seri ŋɔ́nɔ. M̀ii-sãai kélee ǹɛ̂lɛɛi kámɛni mai da pâi kɛ̂i naa kákɛ m̀ii ŋuŋ ma ƀo ké ƀô káyêei ǹɔii su.

6“Ŋa pâi gɛ̂i lii-see ké ƀò káyêei ǹɔii su. Ŋa pâi vɛnɛ-sãa nyɔ́mɔɔ-ŋai kélee kpɛ̂i kákɛ̂i. Kɔ́ mɛni fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i ǹɔii su.

7Kákpɔara-ƀelai da yée fé pâi tɛɛ̂i kâa.

8Ka kɛ̀ a núu lɔ́ɔlu ka pâi pɔrî̂i kákpɔara-ƀelai ŋuŋ tɔnɔ (100) yée mɛi ɣâlei. Kà kɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ (100) ka pâi pɔrî̂i díwála puu (10,000) yée mɛi ɣâlei.

9Ŋa pâi lûwa lâai kâa ká nîa-pɛlɛɛ támaa maa sɔlɔ ƀó. Ŋa pâi tɔ̂i gbanaŋ-wooi pôlu ŋá gɛ̀ káyêei.

10M̀ii-sãai ka pâi bûi kɛ̂i ka pâi lɛɛ̂i m̀iî góraŋ é kpɛ́ɛ ká gbeli píli a gɛɛ kwaa ḿâ ké ƀò naa ninai mɛni ma.

11Ŋa pâi kɛ̂i kásama Ŋásua-kɔlɔ seɣe pɛrɛi maa waai ḿu. Fé pâi wɔ́lɔ ḿbôlu fêi kâa.

12Ŋa pâi kɛ̂i kásama ŋ́gɛ ƀò a Káɣâla, káa máŋ ká ké ƀò a ŋánûa.

13Ńyãa ƀa Káɣâlai Yâwɛɛ. Ŋá kákùla Ize lɔii su ŋá pá a káa a gɛɛ káfe ŋɔ́nɔ kɛ̀ luɛ-laa su. Ǹwála-wâla-laai kɛ̀ kásonî̂i ŋá ŋ̀áa yèŋ ŋá gɛ́ kákula ǹɔii su ka kɛ siai, kákoôŋ tɔɔ kâa.”

Woo pî̂li kula maa kɛ́ mɛ̂ni

(Dutɛrɔnome 28:15-68)

14Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Ka wàla ŋ́oo mɛni ŋa pâi kákula maa kɛ̂i.

15Ka wàla káwoli tɔ́ɔ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai dî̂a ká m̀ɛni-ŋai kɛ́ ŋa m̀o kâai, ká káyee kúla gbanaŋ-wooi mu ŋá gɛ̀ káyêei,

© 2014 Bible Society in Liberia.

16ŋa pâi kákula maa kɛ̂i. Ŋa pâi kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ pilîi é káŋɛi pú, kákɔlɔ é kara-kara kâa. Zí-sãai ka pâi zîi káfe pâi mɛni lɛ́lɛɛ da sɔlɔ ƀôi zu. Kákpɔara-ƀelai da pâi kákpɛ̂i m̀ɛi dí m̀á kélee míi.

17Ŋa pâi ḿbôlu fêi kâa a gɛɛ kákpɔara-ƀelai dí káyee mɛi ɣále díkɛ ƀò kámɛi. Ká pâi yaôi kpɔ́ ká pɛ́lɛ pûi yɛ̂ɛ ǹyaa ƀe núu da a kákpɛ̂i.

18“Nyíŋi kélee kpɛɛ ŋá, ka wàla kámaa fáleŋ ŋa pâi kátɔ̂ŋ kpɛ́ maai su kɛ̂tɛi gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

19Ŋa pâi kásu mɛni kɛ̂tɛi kperâi. Tuna fé ŋɔ́nɔ pâi pûi. Ǹɔii ḿâ a pâi kpâlai é kpanaŋ yɛ̂ɛ kɔni.

20Káfe pâi mɛni lɛ́lɛɛ da kélee sɔlɔ ƀôi kátii kpanaŋ kɛ́ɛi su, kpɛni fêi, ǹɔii fé ŋɔ́nɔ pâi sí-sãa kpɛtɛ̂i. Káƀa wuru-ŋai dífa ŋɔ́nɔ ƀà káyêei.

21“Ka wàla kálii maa fáleŋ nyíŋi pôlu ma, ŋa pâi kámɛni kúla maai su kɛ̂tɛi gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

22Ŋa pâi gɛ̂i fɛnɛ-sãa nyɔ́mɔɔ-ŋa dí tóo kásama dí kálônii paa, dí kátama ɣele su kara da kátaa tulɛ-ŋai kálɛɛ nɔ́ a kákpulu lôŋ.

23“M̀ɛni kúla maai ŋí pôlu m̀a, ka wàla kálii pene, ká kɛ́ nɔ́ ḿaa fôo,

24ŋa pâi kákula maa kɛ̂i a ŋ̀ánaa gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ é tɛ́ɛ bɔlɔi ḿâ.

25Ŋa pâi gɛ̂i nûa dí kɔ́ pɛ́lɛ kâa, kpɛni-fêi kà ŋákpanaŋ wooi síɣe dɔ̂i. Kà pù ká lì kátaa lee-ŋai su, ŋá kɔlɔ-fela píli naa kâa, é lɛ́ɛ zu ká kákpîŋ tɛ̀ɛ kákpɔara-ƀelai pɔ́ a kpala ǹá pere.

26Ŋa pâi kákɔnɔŋ mɛi têei. Nɛyâa puu da pâi kɛ̂i kpólo kpɛtɛ̂i kpólo kpɛtɛ sɛŋ-folo tɔnɔ su, da ŋ̀áa kɔ̀lɛ kâa va ká pela.

27“Nyíŋi kélee su kà kɛ̀ nɔ́ ḿaa fôoi káfe ŋ́oo mɛnîi,

28ŋa pâi kámɛni kpɔ̂lui su kɛ̂tɛi a ŋ̀ánaa gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ é tɛ́ɛ bɔlɔi ḿâ.

29Ŋa pâi gɛ̂i púru é kápaa kákɛ kákpîŋ lonii mîi.

30Ŋa pâi káɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai fɛli kwaa-ŋai ḿâ su karâi, ŋá kákereŋ sãa kúŋ nɛ̃ɛ-ŋai kéreŋ teƀele-ŋai wólo, ŋá kápoma-ŋai pú káɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai mɛi a yao-maa pere.

31Ŋa pâi kátaa lee-ŋai su kara, ŋá káɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai fɛli kwaa-ŋai ḿâ su kara. Ŋa pâi ńyee kúlai kásâla-ŋai mu. Kákereŋ-sãa kúŋ nɛ̃ɛi da ƀɛlɛ fé pâi kɛ̂i ŋ́goi.

32Ŋa pâi kálɔii su karâi kákpɔara-ƀelai díkaa naai dí kpɛ̃lîŋ a ǹaa kɛ́ pere.

33Ŋa pâi gɛ̂i kákpɔara-ƀelai dí kɔ́ pɛ́lɛ kâa kátaa-tàa lɔii ŋuŋ da kpɛni-ŋa su. Ŋa pâi kálɔii su karâi kátaa-lee-ŋai dílɛɛ a pilêŋ ŋá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Gɛ̀ ní ǹɔii a pâi lɛɛ̂i lâani a vólo, gɛ́ víi tɔ̀ɔ a tãi kákaa la kákpɔara-ƀelai yée mu lɔii-ŋuŋ da kpɛni-ŋai sui.

35Tãi nɔ́ gáa lâani lai a pâi kɛ̂i víi tɔɔ̂i é tɛ́ɛ la tãi ḿâ kákɛ̀ la m̀a ká kɛ́ tíi kɛ̂i.

36“Káai pâi kɛ̂i gɔ-pu-laai sui, ŋa pâi gɛi káyao a ŋánaa kákɛ pú a láa kpâla too tîŋ. Ka pâi pûi yɛ̂ɛ ǹyaa ƀe kákpɔara-ƀelai da kɛ̀ kákpɛ̂i kɔ́ su.

37Ka pâi kɛ̂i karênii a kákîe-ni nyaŋ núu da fé kákpɛ̂i. Káfa pɔ̂ri kɔ̂i kákpɔara-ƀelai pɔ́.

38Ka pâi saâi lɔii-ŋuŋ da kpɛni-ŋa su káƀolôŋ é lɛ́ɛ lɔii pôlu.

39Káai kpulu-loŋ pâi lɛɛ̂i ka pâi saâi kásɔnyɔ̂ŋ da kánâŋ-ni díwɔ̂i su.

40“Kɛ́lɛ kálônii da pâi dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai ƀôi da dínâŋ-ni díwɔ̂-ŋai nyii-ŋai ŋ́oo pìli dí tɔ́ɔ ḿâ,

41dí gɛ́ ŋá ḿbôlu fé dîɛ ŋá dítɛɛ lɔii ŋuŋ da kpɛni-ŋa su díkpɔara-ƀelai pɔ́i. Gbɛɛ ŋái, kálônii da dílii maa fàleŋ da díyee sèe m̀ɛni kula maai mu dí zɔlɔ ƀò dísɔnyɔ̂ŋ mɛni mai mu,

42gɛ̀ ní, gbanaŋ-wooi ŋá gɛ̀ Zeeka, Aise da Eberaɣɛ̃ɛ ni yêei ǹɔii mɛni mai ŋa pâi ŋɔ́nɔ gɛ̂i é lɛ́ɛ dɔɔ̂i.

43Kɛ́lɛ fɛ̂ɛ dí mɔ̃lɛ zɔnyɔ̂ŋ dí gɛ̀i da ŋ̀oo pilii dí gɛ̀i m̀ɛni ḿâ ǹɔii kɛ́ víi tɔ̀ɔ a tãi díkaa la lɔii-ŋuŋ da kpɛni-ŋa sui.

44Kɛ́lɛ a nɛ̃ɛ ma kpîŋ díkɛ lɔii ŋuŋ da kpɛni-ŋa su, fé pâi wɔ́lɔ ńyee kulâi dímu kpaa máŋ ŋá dísu kara. Fé pâi wɔ́lɔ ŋákpanaŋ-wooi siɣêi dɔɔ̂i díyêei, Ńyãa ƀa Díɣâlai Yâwɛɛ.

45Ŋá pâi ŋɔnɔ gbanaŋ-wooi kɛ̂i díyêei a nina yɛ̂ɛ berei ŋá gɛ̀ la a tãi ŋá ŋáwala-wala laai lɛ́ la a díkulaa lɔii ŋuŋ da kpɛni-ŋa da Ize lɔii sui a gɛ́ɛ Ńyãa Yâwɛɛ ŋá kɛ́ a Díɣâlai.”

46Yâwɛɛ è dɔ̂ŋ-ŋai ŋí tɛ̀ɛ Mose pɔ́ é m̀ɛni-ŋai ŋí ƀó ma Eezuɛ-ŋai mɛni ma Sana Yeei mâ.

Levetekɔ 27

Sama-sãa tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́ maa tɔ̂ŋ-ŋai

1Yâwɛɛ è m̀o Mose ma ǹyɛɛi,

2“M̀ó Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ da kɛ̀ ŋ̀wêlii dí núu da ŋuŋ ḿâ ƀo ńyêei nyíi dí díkono tèe a gɛɛ dí dɛ̀ɛ ḿbɔi, fɛ̂ɛ dí zɛŋ-kao-ŋai ŋí kpɛɛ a ŋ̀aa-see kɛ́i. Díwuyɛ é kɛ́

3-7yɛ̂ɛ berei gwaa maa waai ma ŋɔsɛŋ kɔ̂ŋ pere káa lai. Kpakolo nyíi ŋɔkóraŋ káa é síɣe kóraŋ buu feerɛ ma é tóo kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi da mai, káne kpua-kpua buu lɔ́ɔlu, nɛnî kɛ́tɛ, káne kpua-kpua buu saaƀa, kóraŋ lɔ́ɔlu da kóraŋ buu feerɛ loai nyaŋkpa, káne kpua-kpua puu nɛnî-kpela, káne kpua-kpua puu surɔ̂ŋ-loo

© 2014 Bible Society in Liberia.

nyíi ŋɔkóraŋ yeŋɔ̂i kóraŋ lɔ́ɔlu mu perei, káne kpua-kpua lɔ́ɔlu nɛnî-loo, káne kpua-kpua saaƀa kpakolo nyii ŋɔkóraŋ tɛɛ̂i buu lɔ́ɔlu mɛi da mai, káne kpua-kpua puu káo lɔ́ɔlu nɛnî nyii ŋɔkóraŋ tɛɛ̂i buu lɔ́ɔlu mɛi da mai, káne kpua-kpua puu

8"À kɛ̀ núu da a ŋ̀wɛ̂lii é núu da ŋuŋ ma ƀó kɛ́lɛ gôloɔɔi zɛŋ-kaoi maa nɛ̃ɛi é gbɛ̀ɛ ǹúui kpîŋ mɛni mai vé ǹyêei, é lí a nuui kpîŋ zâla láa soŋ nuui pɔ́. Zâla láa soŋ nuui a pâi m̀aa têei a nyii a pɔ̂ri gbɛɛ̂i.

9"Núu da a fɛnɛ-sɛŋ sama-sɛŋ tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ nyii gáa a nuui, gɛ̀ ní zama-sɛŋ nyii kélee a dɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́i m̀aa waai.

10Núu da a gono têe a fɛnɛ-sɛŋ a gɛɛ é dɛɛ Yâwɛɛ pɔ́ a sama-sɛŋ, vé maa fɛnɛ-sɛŋ kpîŋ maa fàleŋ. À gɛ̀ tí, veerɛŋɔɔ a pâi kɛ̂i a Yâwɛɛ pɔ́ɔ.

11Kɛ́lɛ núu da a fɛnɛ-sɛŋ sama-sɛŋ tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́, Yâwɛɛ à wàla ǹyée sée mu, gɛ̀ nî zama-sɛŋ kpîŋ maa fé waa ní. Ǹúui kpîŋ é lí a ŋɔsama-sɛŋ zâla láa soŋ nuui pɔ.

12Zâla láa soŋ nuui a pâi m̀aa têei nɔ́ yɛ̂ɛ berei gɛ́ pere káa lai, nyaŋ zɔ̃ɔ nɔ́ ká tí a kɛ̂.

13À kɛ̀ maa nuui a ŋ̀wɛ̂lii é gbîŋ sama-sɛŋ yá zâla láa soŋ nuui yêei a pɔ̂ri gɛ̂i tí, é tela zɔ̃ɔ gbua buu feerɛ ɣelei láa ŋɔ́nɔ ma.

14"Núu da a ŋɔpɛ́rɛ tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ zâla láa soŋ nuui ƀa maa pɛrɛi ƀâa tèe yɛ̂ɛ berei nɔ́ bɛ́rɛi kpîŋ káa lai, nyaŋ zɔ̃ɔ nɔ́ ká tí a kɛ̂.

15À kɛ̀ bɛ́rɛi namu a ŋ̀wɛ̂lii é gbîŋ pɛrɛi yá zâla láa soŋ nuui yêei a pɔ̂ri gɛi tí é tela zɔ̃ɔ gbua buu feerɛ ɣelei láa ŋɔ́nɔ ma.

16"Núu da a ŋɔlɔii gbua da tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ a sama-sɛŋ da ǹɔii kpîŋ ƀâa tèe nɔ́ yɛ̂ɛ sí-sãa kaoi da zì mai zɔ̃ɔ. A kɛ̀ gwaai ḿâ káa a ƀɛ́i da bale kpɔlɔ-kuu tɔnɔ si naai, zɔ̃ɔ a kɛ̀ nɔ́ a kane kpua-kpua puu.

17À kɛ̀ è ǹɔii kɔ̀lɛ nɔ́ ŋ̀uŋ ma ƀô koraŋ tɛɛ́ pôlu ma, zɔ̃ɔi tí a lɛ̂ɛ dɔ̂i.

18 Ǹuŋ ma ƀo koraŋ a tɛ̀ɛ naa a namu é lɛ́ɛ dɛɛ̂i, dí m̀aa tée góraŋ a lɛɛ ŋ̀uŋ ma ƀô koraŋ é lɛ́ɛ serîi ḿâ dí maa sɔ̃ɔi kúla zu.

19À kɛ̀ ǹúui ŋɔlɔii kpuai tɛ̀ɛ a ŋ̀wɛ̂lii é ǹyá zâla láa soŋ nuui yêei a pɔ̂ri gɛ̂i tí é zɔ̃ɔ gbua buu feerɛ ɣelei láa ŋɔ́nɔ ma.

20Kɛ́lɛ, a kɛ̀ núu da kpɛni a ǹya Yâwɛɛ yêei, gɛ ni ǹúui nyii dɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́i va ŋɔnɔ pɔ̂ri ŋ̀uŋ ma ƀôi nuui ǹyâi yêei.

21Kɛ́lɛ núu da a ǹɔii ŋí ŋuŋ ma ƀò ŋ̀uŋ ma ƀo koraŋ su, gɛ̀ ní a kɛ́ a Yâwɛɛ kɔ̃liŋ wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. A pâi kɛ̂i naa zâla láa soŋ-ƀelai mɛni ma.

22"Núu da a lɔii yâ é dɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́,

© 2014 Bible Society in Liberia.

23zâla láa soŋ nuui a zɔ̃ɔ su sèe góraŋ ḿâ a lɛ̀ɛ ŋ̀uŋ ma ƀo koraŋ é lɛ́ɛ serîi, nyaŋ maa nuui a maa sɛŋ kpɛɛ a maa ɣelei tí. Zɛŋ-kaoi kpîŋ káa a Yâwɛɛ pɔ́ɔ.

24Diai kélee dílɔii káa nûa yêei maa-ƀelai dí dɛ́ɛ namela pɔ́ pôlu, kpaa máŋ dílônii ŋ̀uŋ ma ƀô koraŋ su.

25“Zãâi kélee sɔ̃ɔ a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ berei gwaa maa waai ŋɔmɛni kpɛtɛɛi káa lai.

26“Vɛnɛ-sɛŋ lonii maa-ŋuŋ-ŋai kélee káa a Yâwɛɛ pɔ́ɔ. M̀ɛni ma, núu da fé da tɛ̂ɛ bɔ́ a kili-kula sama-sɛŋ. A nɛ̃ɛ ma é kɛ́ a niŋa-loŋ, ƀála-loŋ kpaa máŋ ƀoli-loŋ gáa a Yâwɛɛ pɔ́ɔ.

27Kɛ́lɛ núu da a fɛnɛ-sɛŋ sama-sɛŋ tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ nyii m̀aa fé waa níi maa nuui a vɛnɛ-sɛŋ kpîŋ ya Yâwɛɛ yêei a zɔ̃ɔi da m̀âa tèe lai é tela zɔ̃ɔ gbua buu feerɛ ɣelei láa ma ŋɔ́nɔ. À wàla ǹyá da gɔ̀lɛ núu da kpɛni ma yɛ̂ɛ berei gwaa maa waai ŋɔtɔ̂ŋ káa lai.

28“Sɛŋ núu a dɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ é kula ǹíi sui núu da fé gɔlɛ kpaa máŋ é ǹyá pôlu kpaa é tíi da kɛ́ la. Maa sama-sɛŋ káa a Yâwɛɛ pɔ́ɔ. Zama-sɛŋ sii-ŋi maa waai. À nɛ̃ɛ ma é kɛ́ a núu-kpune, fɛnɛ-sɛŋ, kpaa máŋ lɔii.

29A nɛ̃ɛ ma kpîŋ é kɛ́ a núu-kpune, da dɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ nyii ǹúui dɛɛi è kùla ǹíi su, dífa pɔ̂ri m̀aa-teei, fɛ̂ɛ dí maa nuui tí páa.

30“Sɛŋ kélee ka zɔlɔ ƀô ǹɔii kponoi, mii-sãa kpaa máŋ m̀á, buu ɣelei káa a Yâwɛɛ pɔ́ɔ.

31Núu da a kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é ŋ̀ɔi ŋuŋ ḿâ ƀó, fɛ̂ɛ é zɛŋ-kaoi kpɛ́ɛ da m̀âa tèe la m̀ɛni mai é tela zɔ̃ɔ gbua buu feerɛ ɣelei láa ma ŋɔ́nɔ.

32Taa-tulɛ kélee buu ɣelei káa a Yâwɛɛ pɔ́ɔ. Yà kɛ̀ ítaa-tulɛ-ŋai lônoi, buu ɣelei káa a Yâwɛɛ pɔ́ɔ.

33Taa-tulɛ namu da fé ŋɔtaa-tulɛ-ŋai su ɣɛ̂ɛ é gɔ̃liŋɔɔ-ŋai kɛ́ a buu ɣelei. Núu da fé ŋɔtaa-tulɛi buu ɣelei maa fàleŋ a da kpɛni. À gɛ̀ tí veerɛŋɔɔ káa pâi kɛ̂i a Yâwɛɛ pɔ́ɔ. Vé tela ŋuŋ ma ƀò.”

34Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ Mose pɔ́ Sana Yeei ḿâ Eezuɛ-ŋai mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Nɔŋba

Nɔŋba 1

Eezuɛ-ŋai lóno-mɛni maa-ŋuŋ

1Yâwɛɛ è lòno Mose pɔ́ Ɣâla Ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu Sana Yeei mâ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. È kɛ̀ góraŋ veerɛi su ŋaloŋ veerɛi ŋɔɣele-kuui m̀aa-ŋuŋ díkulaa Ize lɔii su pôlu ma. È lòno bɔ́ ǹyɛɛi,

2"Ka Eezuɛ-ŋai kélee lóno dísuu mâ da dípɛrɛ-ŋai yɛ̂ɛ berei dílaa káa lai. Ka zinâai kélee lóno.

3Zinâai nyii-ŋai díkoraŋ káa é síɣe buu feerɛ ma é tɛ́ tuɛ-pere, nyii-ŋai da pɔ̂ri kɔ́ kɔ̂i. Ka Eelɔŋ ká dílono díkpulu mâ.

4Ka núu tɛi-tɛi kúla dísuu tɛi-tɛi kélee su, nyii-ŋai díkaa dínâŋ-ni dípɛrɛi-ŋai mɛi a gɛɛ dí kpɔŋ kâa.

5Ǹyaŋ maa-ƀelai láa ká ŋí. Sidu ǹóŋ Ilizɔ, nyii kùla Lubiŋ ŋɔsuui sui,

6Zurisadai ǹóŋ Silumiɛ, nyii kùla Simiɔŋ ŋɔsuui sui,

7Aminɛda ǹóŋ Nasuŋ, nyii kùla Zudasi ŋɔsuui sui,

8Zûa ǹóŋ Nɛtaniɛ, nyii kùla Isaka ŋɔsuui sui,

9Ɛlɔŋ ǹóŋ Ilia, nyii kùla Zɛbulɔŋ ŋɔsuui sui,

10Amiyu ǹóŋ Ilasama, nyii kùla Zosɛ ǹóŋ Ifiraŋ ŋɔsuui sui, da Pedazɔ ǹóŋ Gameliɛ, nyii kùla Zosɛ ǹóŋ Manasɛ ŋɔsuui sui,

11Gidiɔŋ ǹóŋ Abidaŋ, nyii kùla Bɛŋsima ŋɔsuui sui,

12Amisadai ǹóŋ Aiezɛ, nyii kùla Daŋ ŋɔsuui sui,

13Okaŋ ǹóŋ Pagiɛ, nyii kùla Asɛ ŋɔsuui sui,

14Deuɛ ǹóŋ Ilaisa, nyii kùla Gâa ŋɔsuui sui,

15Inaŋ ǹóŋ Aila, nyii kùla Nɛfɛtɛli ŋɔsuui sui."

16Ǹûai ká ŋí dí dílɛ̀, nyii-ŋai kɛ̀ a dísuu-ŋai túɛ-ƀela da dínâŋ-ni dípɛrɛ-ŋai mɛi-ƀelai.

17Mose da Eelɔŋ dí ǹûai ŋí sìɣe, nyii-ŋai dí dílaa siɣei,

18dí ǹûai kélee ŋá tɛ̀ díkîe ma a maa ŋelei tí. Dí ǹûai láa sìɣe dísuu mâ da dípɛrɛi-ŋai yɛ̂ɛ berei dílaa káa lai. Dí dílòno yɛ̂ɛ berei díkoraŋ káa la é síɣe kóraŋ buu feerɛ ma é tɛ́ tuɛ-pere,

19yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai. È dílòno Sana Yeei ma fɛ̃ɛ-kpalaŋ su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20-46Zinâai nyii-ŋai díkoraŋ è kɛ̀ é síɣe kóraŋ buu feerɛ ma é tɛ́ tuɛ-pere, nyii-ŋai da pɔ̂ri kɛ̀ kɔ́ kɔ̂i, dí dílaa sìɣe yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ la da dípɛrɛ-ŋai. Dí gɔ́ɔ pìlaŋ Lubiŋ ŋɔsuui mâ nyii kɛ̀ a Zeeka ǹɔ́ŋ-surɔŋ maa-ŋuŋ. Maa-nûai kélee láa ká ŋí da dínɔŋbai-ŋai. Lubiŋ, wála buu náa káo lɔ́ɔlu mɛi da pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (46,500). Simiɔŋ, wála buu lɔ́ɔlu káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ pôlu ŋuŋ saaƀa (59,300). Gâa, wála buu náaŋ káo lɔ́ɔlu pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu (45,650). Zudasi, wála buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo náaŋ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (74,600). Isaka, wála buu lɔ́ɔlu káo náaŋ pôlu ŋuŋ náaŋ (54,400). Zɛbulɔŋ, wála buu lɔ́ɔlu káo lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ pôlu ŋuŋ náaŋ (57,400). Ifiraŋ, wála buu náaŋ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (40,500). Manasɛ, wála ŋuŋ saaƀa káo feerɛ pôlu ŋuŋ feerɛ (32,200). Bɛŋsima, wála buu saaƀa káo lɔ́ɔlu pôlu ŋuŋ náaŋ (35,400). Daŋ, wála buu lɔ́ɔlu mɛi-da káo feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (62,700). Asɛ, wála ŋuŋ náaŋ káo tɔnɔ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (41,500). Nɛfɛtɛli, wála buu lɔ́ɔlu káo saaƀa pôlu ŋuŋ náaŋ (53,400). Gélee púɔɔ gîe mà è kɛ̀ a wála ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da káo saaƀa pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu pôlu buu lɔ́ɔlu (603,550).

47Kɛ́lɛ dífe Liiva-ŋai láa siɣe ní.

48Kpɛni fêi, Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

49“Ífe Liiva-ŋai láa sìɣe. Ífe dílono Eezuɛ-ŋai sáma.

50Kɛ́lɛ Liiva-ŋai kɛ́ Ŋásua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mɛi da maa-sãa kélee. Dia nɔ́ ƀa pɔ̂ri liî a maa sãa kélee. Bɛ́i kélee da lî naai dí bîlaŋ, dí díƀûui tɔ́ɔ dí dínaŋ ma. Dia nɔ́ ƀa pɔ̂ri tíi kɛ̂i mu.

51Liiva-ŋai nɔ́ ƀa pɔ̂ri Ŋásua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai pîlanii dí gula. Núu da kpɛ́ni kélee à lɛ̀ɣɛ Ŋásua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai kɔlɛ, maa-nuui a pâi sâai.

52Fɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai gbeli-ŋai dí díƀûu-ŋai tɔ́ɔ díƀenâ-ŋai mu díkpulu ma yɛ̂ɛ berei dísuu-ŋai láa káa lai.

53Kɛ́lɛ Liiva-ŋai nɔ́ ƀa pɔ̂ri díƀûui tínanîi Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai ma, dí mɛi káa a gɛɛ núu da fé la pá la naa é ŋ̌gɛ ńii é ŋwána Eezuɛ-ŋai dîa.”

54Ǹyaŋ bere nɔ́ ƀé Eezuɛ-ŋai dí gɛ̀ la. Dí gɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

Nɔŋba 2

Dí ǹûai sèe dísuu mâ mûui su

1Yâwɛɛ è mò Mose da Eelɔŋ dîa ǹyɛɛi,

2“Fɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai dí díƀûu-ŋai pu díkpulu ma díƀenâ-ŋai mu tɛ-tɛi. Dí dínûa-pɔlɔ-ŋai dípɛrɛ-ŋai maa ŋɛi-kɛ-maa-ŋai tɔ́ɔ naa. Dí díƀûu-ŋai lá tínaŋ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai ma-pere m̀éla kélee ma.

3“Diai pâi díwɔ̂ ƀuui tɔ̂i vóloi kulâi-perei dí kɛ́ Zudasi ŋɔƀenâi mu díkpulu ma. Zudasi ŋɔnûai túɛ-nuui ƀa Aminɛda ǹɔ́ŋ Nasuŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Zudasi ŋɔnúu-kpului su-ƀelai díkaa a wála buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo náaŋ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (74,600).

5Diai pâi díwɔ ƀuui tɔ̂i gɔlɛ mai dí kɛ́ a Isaka ŋɔsuui. Isaka ŋɔnûai túɛ-nuui ƀa Zûa ǹóŋ Nɛtaniɛ.

6Isaka ŋɔnúu-kpului su-ƀelai díkaa a wála buu lɔ́ɔlu káo náaŋ pôlu ŋuŋ náaŋ (54,400).

7Naa pôlu ma Zɛbulɔŋ ŋɔsuui. Zɛbulɔŋ ŋɔnûai túɛ-nuui ƀa Ɛlɔŋ ǹóŋ Ilia.

8Zɛbulɔŋ ŋɔnúu-kpului su-ƀelai díkaa a wála buu lɔ́ɔlu káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ náaŋ (57,400).

9Diai kélee díkaa Zuda ŋɔƀûui sui díkaa a wála ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi da pôlu ŋuŋ náaŋ (186,400). Dia ƀa tɔ̂ɔ ziai kélee túɛ.

10“Nàa kwára-pere é kɛ́ Lubiŋ ŋɔƀenâi mu díkpulu ma. Lubiŋ ŋɔnûai túɛ-nuui ƀa Ilizɔ nóŋ Sidu.

11Lubiŋ ŋɔnúu-kpului su-ƀelai kélee díkaa a wála buu náaŋ káo lɔ́ɔlu mɛi da pôlu nuŋ lɔ́ɔlu (46,500).

12Diai pâi díwɔ̂ ƀuui tɔ̂i gɔlɛ mai dí kɛ́ a Simiɔŋ ŋɔsuui. Simiɔŋ ŋɔnúu-kpului túɛ-nuui ƀa Zurisadai ǹóŋ Silumiɛ.

13Simiɔŋ ŋɔnúu-kpului su-ƀelai díkaa a wála buu lɔ́ɔlu káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ pôlu ŋuŋ saaƀa (59,300).

14Ǹaa pôlu ma Gâa ŋɔsuui. Gâa ŋɔnúu-kpului túɛ-nuui ƀa Luɛ ǹóŋ Iliasa.

15Gâa ŋɔnúu-kpului su-ƀelai kélee díkaa a wála buu náaŋ káo lɔ́ɔlu pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu (45,650).

16Lubiŋ ŋɔnûai kélee bù gîe mà káa a wála ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu káo tɔnɔ pôlu buu náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlu (151,450). Dia ƀa tɔ̂ɔ ziai túɛ-ƀelai pôlu.

17“Nàa pôlu ma Liiva-ŋai dí Zua-kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai síɣe dí tɔ́ɔ la nuu kpulu-ŋai loai díkɛ lì. Ǹúu-kpului kélee é tɔ́ɔ ŋɔƀenâi mu tɛi-tɛi yɛ̂ɛ berei díƀûu-ŋai tɔ̂i káa lai.

18“Diai pâi díwɔ̂ ƀuui tɔ̂i vóloi liî-perei dí kɛ́ Ifiraŋ ŋɔƀenâi mu díkpulu ma. Ifiraŋ ŋɔnûai túɛ-nuui ƀa Amiyu ǹóŋ Ilasama.

19Ifiraŋ ŋɔnuu-kpului su-ƀelai díkaa a wála ŋuŋ náaŋ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (40,500).

20Diai pâi díwɔ̂ ƀûui tɔ̂i gɔlɛ mai dí kɛ́ a Manasɛ ŋɔsuui. Manasɛ ŋɔnûai túɛ-nuui ƀa Pedazɔ ǹóŋ Gameliɛ.

21Manasɛ ŋɔnúu-kpului su-ƀelai díkaa a wála buu saaƀa káo feerɛ pôlu ŋuŋ feerɛ (32,200).

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Nàa pôlu ma Bɛŋsima ŋɔsuui. Bɛŋsima ŋɔnûai túɛ-nuui ƀa Gidiɔŋ ǹóŋ Abidaŋ.

23Bɛŋsima ŋɔnúu-kpului su-ƀelai díkaa a wála buu saaƀa káo lɔ́ɔlu pôlu ŋuŋ náaŋ (35,400).

24Diai kélee díkaa Ifiraŋ ŋɔƀûui sui, díkaa a wála ŋuŋ tɔ̂nɔ káoo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu ŋuŋ tɔ̂nɔ (108,100). Dia ƀa tɔ̂ɔ Liiva-ŋai pôlu ziai su.

25“Nàa ŋûa-pere é ké Daŋ ŋɔƀenâi mu díkpulu ma. Daŋ ŋɔnûai túɛ-nuui ƀa Amisadai ǹóŋ Aiezɛ.

26Daŋ ŋɔnúu-kpului su-ƀelai kélee díkaa a wála buu lɔ́ɔlu mɛi da káo feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (62,700).

27Diai pâi díwɔ̂ ƀuui tɔ̂i gɔlɛ mai dí ké a Asɛ ŋɔsuui. Asɛ ŋɔnûai túɛ-nuui ƀa Okaŋ ǹóŋ Pagiɛ.

28Asɛ ŋɔnúu-kpului su-ƀelai díkaa a wála buu náaŋ káo tɔnɔ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (41,500).

29Nàa pôlu ma Nɛfɛtɛli ŋɔsuui. Nɛfɛtɛli ŋɔnûai mɛi-nuui ƀa Inaŋ ǹóŋ Aila.

30Nɛfɛtɛli ŋɔnúu-kpului su-ƀelai díkaa a wála buu lɔ́ɔlu káo saaƀa pôlu ŋuŋ náaŋ (53,400).

31Diai kélee díkaa Daŋ ŋɔƀûui sui, díkaa a wála ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (157,600). Dia ƀa tɔ̂ díƀenâ-ŋai mu tɛi-tɛi nuu-kpulu-ŋai kélee pôlu ziai su.”

32Eezuɛ-ŋai kélee púɔɔ kɛ̀ díkî̀e ma yɛ̂ɛ berei dí dílono la dínâŋ-ni dípɛrɛi-ŋai dîa da díkpulu-ŋai, dí kɛ̀ a wála ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da káo saaƀa pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu pôlu buu lɔ́ɔlu (603,550).

33Kɛ́lɛ dífe Liiva-ŋai lóno ní Eezuɛ-ŋai sáma, yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

34Ǹyaŋ bere nɔ́ ƀé Eezuɛ-ŋai dí gɛ̀ la. Dí mɛni-ŋai kélee kɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai. Dí díƀûu-ŋai tɔ̀ɔ dí sía díƀenâ-ŋai mu tɛi-tɛi dísuu ma da dínâŋ-ni dípɛrɛ-ŋai.

Nɔŋba 3

Eelɔŋ da Mose dísuui pîlaŋ-pere

1Eelɔŋ da Mose dísuui pîlaŋ-pere ká ŋí tãi Yâwɛɛ è lòno la Mose pɔ́ Sana Yeei mai.

2Eelɔŋ ǹônii-sinaai láa ká ŋí. Nada nyii gáa a ǹóŋ-surɔ̂ŋ maa-ŋuŋ, Abiu, Ilieza da Itama.

3Dí wúlɔ pù díŋûa dí dísee a sâla-laa soŋ-ƀela.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Kɛ́lɛ Nada da Abiu dí sàa Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ Sana Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su tãi dí kéreŋ-sala kùla-ŋɔŋ tɛ̀ɛ la Yâwɛɛ pɔ́, nyii vé kɛ́ ní a maa waai. Mɛni ma Ilieza da Itama dí sâla-laa soŋ-tii kɛ̀ dínâŋ Eelɔŋ mu tãi è kɛ̀ la ɣele mai.

Liiva-ŋai see-mɛni da dítii

5Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

6“Pá a Liiva ŋɔsuui su-ƀelai zâla láa-soŋ-nuui Eelɔŋ pɔ́ a gɛɛ dí tíi kɛ́ m̀î.

7Dí Zua-kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu tii kélee kɛ́, dí tíi kɛ́ zâla láa-soŋ-ƀelai dîɛ da ǹûai kélee.

8Dí Zua-kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai maa-sãai kélee mɛi káa dí mu-tii kélee kɛ́ Eezuɛ-ŋai mɛni ma.

9Liiva-ŋai tɛ́ɛ Eelɔŋ pɔ́ da ǹônii. Díkaa a bɔ́ɔ Eezuɛ-ŋai pɔ́ɔ ŋá.

10Eelɔŋ lɛ́ da ǹônii a gɛɛ dí zâla-laa soŋ-tii kɛ́. Kɛ́lɛ núu da kpɛ́ni kélee à lɛ̀ɣɛ naa, maa-nuui a pâi saâi.”

11Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

12“Gáa, ŋa Liiva-ŋai síɣe Eezuɛ-ŋai dílônii-sinaa maa-ŋuŋ-ŋai pɔ́ɔ ŋa a gɛɛ dí kɛ́ a m̀bɔɔ.

13Kpɛni fêi, dílônii-sinaa maa-ŋuŋ-ŋa kélee díkaa a m̀bɔɔ. Ŋelei ŋá Ize-lonii-sinaa maa-ŋuŋ-ŋai kélee pàa la Ize lɔii sui, ŋá Eezuɛ lonii-sinaa maa-ŋuŋ-ŋai da dítaa-tulɛ-ŋai dílônii maa-ŋuŋ-ŋai sìɣe a m̀bɔɔ. Díkaa a m̀bɔɔ. Ń̀yãa ƀa Yâwɛɛ.”

Liiva-ŋai lóno mɛni

14Nya ƀe Yâwɛɛ è lòno Mose pɔ́ Sana Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su ǹyɛɛ mai,

15“Liiva-ŋai dílônii-sinaai lóno dísuu-ŋai dîa da dínâŋ-ni dípɛrɛi-ŋai. Í dílônii-sinaai kélee lóno nyii-ŋai dípɔlɔ-pɔlɔ laa káa é síɣe ɣáloŋ tɔnɔ ma é lí tuɛ perei.”

16Nya ƀe Mose è dí lòno yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai.

17Liiva ǹônii-sinaai láa ká ŋí kɛ̀. Gɛsɔŋ, Koa da Melali.

18Gɛsɔŋ ǹônii-sinaai láa ká kɛ̀ ŋí yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai. Libini da Simei.

19Koa ǹônii-sinaai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai. Amaraŋ, Iza, Iburɔŋ da Uziɛ.

20Melali ǹônii-sinaai ká kɛ̀ ŋí yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai. Maali da Musi. Liiva ŋɔsuui su-ƀelai ká kɛ̀ ŋí yɛ̂ɛ berei dínâŋ-ni dípɛrɛ-ŋai dí kɛ̀ lai.

21Gɛsɔŋ ŋɔsuui su ƀé Libini da Simei dísuui è kùla naa.

22Zinâai kélee púɔ díkî̂e ma nyii-ŋai dípɔlɔ-pɔlɔ laa è kɛ̀ é síɣe ɣáloŋ tɔnɔ ma é tɛ́ tuɛ-perei, dí kɛ̀ a wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (7,500).

© 2014 Bible Society in Liberia.

23È kɛ̀ a sɛŋ a gɛɛ Gɛsɔŋ ŋɔsuui su-ɓelai dí díɓûui tɔ́ɔ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai pôlu pere, vóloi liî-pere.

24Dítuɛ-nuui ɓé kɛ̀ a Laɛɛ ǹóŋ Iliasa.

25Gɛsɔŋ ǹônii-sinaai dítii ɓé kɛ̀ a gɛɛ dí Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mɛi káa. Dí banaŋ ma seɣe-ɓelai da zu-pere seɣe-ɓelai mɛi káa é pɛ́lɛ bɛ́rɛi láɓelei-seɣei mâ.

26Dí góraŋ ma seɣe-ɓelai mɛi káa nyii dínaŋɔ̂i Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛi maa waai ma da ŋ̀âla-teɓelei, góraŋ láɓelei-seɣei, ŋ̀ɛli-ŋai kélee da dɔɔ-sãai é pɛ́lɛ díi kélee ma gáa dímɛni mai.

27Koa ŋɔsuui su ɓé Amaraŋ, Iza, Iburɔŋ da Uziɛ dísuui è kùla naa.

28Zinaai kélee púɔ díkîe ma nyii-ŋai dípɔlɔ-pɔlɔ laa è kɛ̀ é síɣe ɣáloŋ tɔnɔ ma é té tuɛ-perei dí kɛ̀ a wála lɔ́ɔlu mɛi saaɓa pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (8,600). Dítii ɓé kɛ̀ a gɛɛ dí Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mɛi káa.

29È kɛ̀ a sɛŋ a gɛɛ Koa ŋɔsuui su-ɓelai dí díɓûui tɔ́ɔ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mɛi kɔlɛ nàa kwára-pere.

30Koa ŋɔsuui su-ɓelai dítuɛ-nuui ɓé kɛ̀ a Uziɛ ǹóŋ Ilizafaŋ.

31Dítii ɓé kɛ̀ a gɛɛ dí gbanaŋ-woo-kɛɛ maa gãlai mɛi káa da gbólo maa waai maa-teɓelei, laŋpo siɣe-wuruii, ŋ̀âla-teɓele-ŋai, Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu-sɛŋ folo-ŋai é pɛ́lɛ Gwaa Maa Waai Ŋɔkwaa Maa Waai loai seɣei ma. Dítii ɓé kɛ̀ a gɛɛ dí tíi kɛ́ a zãai ŋí kélee.

32Liiva-ŋai dítuɛ-nuui ɓé kɛ̀ a Zâla-laa soŋ-nuui kɛ́tɛi Eelɔŋ ǹóŋ Ilieza. È kɛ̀ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu-tii kɛ́-ɓelai kélee mɛi kâai.

33Melali ŋɔsuui su ɓé Maali da Musi dísuui è kùla naa.

34Zinaai kélee púɔ díkîe ma nyii-ŋai dípɔlɔ-pɔlɔ laa è kɛ̀ é síɣe ɣáloŋ tɔnɔ ma é té tuɛ-perei, dí kɛ̀ a wála lɔ́ɔlu mɛi da pôlu ŋuŋ feerɛ (6,200).

35È kɛ̀ a sɛŋ a gɛɛ Melali ŋɔsuui su-ɓelai dí díɓûui tɔ̀ɔ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai kɔlɛ mâ yá-ŋûa pere. Dítuɛ-nuui ɓé kɛ̀ a Abiai ǹóŋ Zuliɛ.

36Melali ǹônii-sinaai dítii ɓé kɛ̀ a gɛɛ dí Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai pîlaŋ wuru-ŋai mɛi káa, da maa wuru kôyaa-ŋai, zeɣe soŋ-wuru-ŋai da zee-sãai é pɛ́lɛ maa-tii kɛ́-sãai kélee dîa. Dítii ɓé kɛ̀ a gɛɛ dí tíi kɛ́ a zãâi ŋí kélee.

37Dítii ɓé kɛ̀ máŋ a gɛɛ dí góraŋ-wuru kôyaa-ŋai mɛi káa, zee-sãai da ŋuru pɛlɛɛ-ŋai da zoŋ ɣɛli-ŋai kpulɔŋ mai dí gáa a gɛɛ Eezuɛ-ŋai dí Ɣâla fɛli a pere sîi sãa da bɛ́rɛi tɔɔ-sãa kélee.

38È kɛ̀ a sɛŋ a gɛɛ Mose da Eelɔŋ é pɛ́lɛ Eelɔŋ ǹônii-sinaai dîa dí díɓûui tɔ́ɔ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai ŋɛ́i-tuɛ vóloi kulâi-pere. À kɛ̀ núu da kpɛ́ni kélee a lɛ̀ɣɛ naa, da pâi maa-nuui tí paâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

39Liiva ŋɔsuui su-sinaai nyii-ŋai kélee díkoraŋ è kɛ̀ é síɣe ɣáloŋ tɔnɔ ma é tɛ́ tuɛ-pere nyii-ŋai Mose da Eelɔŋ dí dílòno yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la diai, dí kɛ̀ a wála buu feerɛ káo feerɛ (22,000).

Liiva-ŋai dí Eezuɛ-ŋai dílônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai pɔ́ɔ ŋá sìɣe

40Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, "Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Eezuɛ-ŋai dílônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai kélee díkaa a ḿbɔɔ. Mɛni ma díkelee dílono í dílaa síɣe nyii-ŋai dípɔlɔ-pɔlɔ-laa káa é síɣe ɣáloŋ tɔnɔ ma é tɛ́ tuɛ-perei.

41Kɛ́lɛ ŋa Liiva-ŋai síɣe dípɔɔ ŋá a ḿbɔɔ. Ŋa Liiva-ŋai dítaa-tulɛ-ŋai síɣe máŋ a ḿbɔɔ Eezuɛ-ŋai dítaa-tulɛ-ŋai dílônii maa-ŋuŋ-ŋai pɔ́ɔ ŋá.

42Nya ƀe Mose è Eezuɛ-ŋai dílônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai kélee lòno é dílaa síɣe yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai.

43Eezuɛ-ŋai dílônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai nyii-ŋai dípɔlɔ-pɔlɔ-laa è kɛ̀ é síɣe ɣáloŋ tɔnɔ ma é tɛ́ tuɛ-perei, dí kɛ́ a wála buu feerɛ káo feerɛ pôlu ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo saaƀa (22,273), yɛ̂ɛ berei dí dílaa sìɣe lai."

44Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛ,

45"Liiva-ŋai síɣe Eezuɛ-ŋai dílônii-sinaa maa-ŋuŋ-ŋai pɔ́ɔ ŋá dí kɛ́ a ḿbɔɔ. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

46Eezuɛ-ŋai dí lônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai tâmaai é tɛ́ɛ Liiva-ŋai dîa a núu ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo saaƀa (273).

47Mɛni ma fɛ̂ɛ í ǹûai ŋí maa fela-fei kɛ́ tɛ-tɛi. Núu tɔnɔ maa-fela-fei káa a káne kpua lɔ́ɔlu nyii-ŋai díwiɛ káa yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ è nɛ̀ lai.

48Zɛŋ-kaoi ŋí tɛ́ɛ Eelɔŋ pɔ́ da ǹônii-sinaai."

49Nya ƀe Mose è zɛŋ-kaoi ŋí kùla ǹûai yêei a Eezuɛ-ŋai dílônii sinaai maa-ŋuŋ-ŋai dí tɛ̀ɛ la Liiva-ŋai diai pɔ̀ɔ ŋa tôo.

50Zɛŋ kaoi ŋí kélee è kɛ̀ a káne kpua-kpua wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi-da káo lɔ́ɔlu (1,365) nyii ŋɔwiɛ è kɛ̀ yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ è nɛ̀ lai.

51Nya ƀe Mose è zɛŋ-kaoi ŋí tɛ̀ɛ Eelɔŋ pɔ́ da ǹônii-sinaai yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai.

Nɔŋba 4

Koa ǹônii-sinaai dítii

1Yâwɛɛ è mò Mose da Eelɔŋ dîa ǹyɛɛ,

2"Koa ǹônii-sinaai lóno Liiva ǹônii-sinaai sáma yɛ̂ɛ berei dísuui káa la da dínâŋ-ni dípɛrɛ-ŋai,

© 2014 Bible Society in Liberia.

3nyii-ŋai díkoraŋ káa é síɣe kóraŋ buu saaƀa ma é tóo buu lɔ́ɔlu ma, nyii-ŋai da pɔ̂ri tíi kɛ̂i Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mui.

4Koa ǹônii-sinaai dítii gáa Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mui ǹyaa ƀa dí zãa maa waa-ŋai mɛi káa.

5“Dí lɛ́ɛ pâi kolônii fɛ̂ɛ Eelɔŋ da ǹônii-sinaai dí lɔ́ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu dí Gwaa Maa Waai da Gwaa Maa Ŋɔkwaa Maa Waai loai seɣei síɣe dí bɛlɛ gbanaŋ-woo-kɛɛi maa-gãlai mɛi.

6Nàa pôlu ma dí ƀoli-kɔlɔ pɛlɛ mɛi, dí seɣe buluŋ-kɛɛ pɛ́lɛ bôlu dí ziɣe-wuru kôyaa-ŋai lɔ́ zu.

7“Fɛ̂ɛ dí seɣe buluŋ-kɛɛ pɛ́lɛ gbólo maa waai kpɛtɛ teƀelei ŋá, dí peleti-ŋai sée ŋ̀á da gérеŋ sâla kula sɛŋ-folo-ŋai, gawúlu-ŋai da gbele-sɛŋ sala kula kɔ̂pu-ŋai. Fɛ̂ɛ dí gbólo maa waai pú máŋ teƀelei ŋá.

8Nàa pôlu ma dí mɛ̀i pɛ́lɛ a seɣe kpɔ̂lu, dí ƀoli-kɔlɔ pɛlɛ mɛ̀i, dí ziɣe wuru kôyaa-ŋai lɔ́ zu.

9“Fɛ̂ɛ dí seɣe buluŋ-kɛɛ síɣe dí laŋpo see-wuruii maa kpíniŋ la da laŋpo-ŋai é pɛ́lɛ laŋpo-ŋai maa-tii kɛ́-sãai kélee dîa da laŋpoi.

10Fɛ̂ɛ dí laŋpo see-wuruii ŋí da maa tii kɛ́-sãai kélee maa kpiniŋ a ƀoli-kɔlɔ, dí ŋiri ziɣe-wuruii mâ.

11“Fɛ̂ɛ dí seɣe buluŋ-kɛɛ pɛ́lɛ ŋ̀âla-teƀelei ŋá dí ƀoli-kɔlɔ pɛlɛ mɛi dí ziɣe-wuru-ŋai lɔ́ zu.

12Fɛ̂ɛ dí Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu-tii kɛ́-sãai kélee maa kpíniŋ a seɣe buluŋ-kɛɛ dí ƀoli-kɔlɔ kpíniŋ la dí ŋiri ziɣe-wuruii mâ.

13Fɛ̂ɛ dí ǹuui kɔ́ɔ ŋ̀âla-teƀelei ŋá dí seɣe kpɔ̂lu mu tɛiɣɛɛ pɛ́lɛ ŋ̀á.

14Nàa pôlu ma fɛ̂ɛ dí ŋ̀âla-teƀelei maa-tii kɛ́-sãai kélee pú zeɣei ŋí mɛi. Dia ƀa ŋɔŋ-pu-pane-ŋa, sua ƀɔ́-kɔli-ŋa, sɔƀele-ŋa da sɛŋ-folo-ŋa, dí mɛ̀i pɛ́lɛ a ƀoli-kɔlɔ dí ŋiri ziɣe wuru-ŋai dîa.

15Eelɔŋ da ǹônii-sinaai da kpɛ̀ɛ a Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai maa kpíniŋɔɔ da maa-tii kɛ́-sãai kélee, dí nâa díkpîŋ kpɛtɛ dísiai mɛni ma. Koa ǹônii-sinaai ƀé gáa a sɛŋ dí lí a dia. Kɛ́lɛ maa fé nɛ̃ɛ ní dí lɛ́ɣɛ zãa maa waai dɔnɔ kpîŋ ma. Dà lɛ̀ɣɛ da ma, da pâi saâi. Koa ǹônii-sinaa díwɔ̂ tii ƀa dí Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai síɣe da maa sãai kélee dí lí a dia ƀɛ́i kélee da lî naai.

16“Eelɔŋ nyii gáa a zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi ǹóŋ Ilieza é kɛ́ laŋpo-wulɔi mɛi da gérеŋ-sɛŋ kúŋ-nɛɛ, ŋ̀ele-kelee sala-sãai, bu-ŋua wulɔi é pɛ́lɛ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu-sãai kélee dîa nyii-ŋai dítɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́i.”

17Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose da Eelɔŋ dîa ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

18“Káfe nɛ̀ɛ naa Koa ŋɔsuui-su-ƀelai su fé kàra Liiva-ŋai sáma.

19À kɛ̀ da lɛ̀ɣɛ gwaa maa waai kɔlɛ, mɛnii ka pɔ̂ri gɛ̂i a gɛɛ dífe sàai ǹya ká. Fɛ̂ɛ Eelɔŋ da ǹônii-sinaai dí lɔ́ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu dí dítii-ŋai lɛ́ dîa tɛi-tɛi da gbîri-ŋai dí dísiɣei.

20Kɛ́lɛ dífe lɔ̀ naa a gɛɛ dí zãai maa waai káa a tãi kpua loŋ máŋ. Dà gɛ̀ tí da pâi saâi.”

Gɛsɔŋ ŋɔsuui ŋɔtíi

21Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

22“Gɛsɔŋ ǹônii-sinaai lóno máŋ yɛ̂ɛ berei dísuui káa la da dínâŋ-ni dípɛrɛ-ŋai,

23nyii-ŋai díkoraŋ káa é síɣe kóraŋ buu saaƀa ma é tóo buu lɔ́ɔlu ma, nyii-ŋai da pɔ̂ri tíi kɛ́i Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mui.

24Gɛsɔŋ ŋɔsuui ŋɔtíi ká ŋí gbîri siɣe-tii su.

25Fɛ̂ɛ dí lí a Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu-seɣe-ƀelai da Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai é pɛ́lɛ mɛi pɛlɛ sãai dîa da mála-kɔlɔi nyii gáa mɛi-perei, da Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai láƀelei-seɣei,

26góraŋ maa-seɣe-ƀelai, góraŋ láƀelei-seɣei nyii dínaŋɔ̂i Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai ma da ŋ̀âla-teƀelei da góraŋ tɔɔ sãai kélee é pɛ́lɛ dítii kɛ́-sãai kélee dîa. Dí díi-ŋai kélee kɛ́ nyii-ŋai maa nɛɛi a gɛɛ dí gɛ́ a diai.

27Gɛsɔŋ ŋɔsuu-ŋai dí dítii-ŋai kélee kɛ́ Eelɔŋ da ǹônii yée mu. Dí gbîri-ŋai kélee síɣe, dí díi-ŋai kélee kɛ́ da dɛ̀ɛ dípɔi. Ka dítii-ŋai lɛ́ dîa ká gáa a gɛɛ sɛŋ da fé díkɛ̀.

28Gɛsɔŋ ŋɔsuu-ŋai dítii ká ŋí Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu. Fɛ́ɛ dí díi-ŋai ŋí kɛ́ Eelɔŋ nyii gáa a zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi ǹóŋ Itama yée mu.”

Melali ŋɔsuui ŋɔtíi

29Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Melali ǹônii-sinaai lóno máŋ yɛ̂ɛ berei dísuui káa la da dínâŋ-ni dípɛrɛ-ŋai,

30nyii-ŋai díkoraŋ káa é síɣe kóraŋ buu saaƀa ma é tóo buu lɔ́ɔlu ma, nyii-ŋai da pɔ̂ri tíi kɛ́i Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mui.

31Dítii ká ŋí gbîri siɣe-tii su. Dí lí a Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai pîlaŋ-wuru-ŋai, maa-wuru kôyaa-ŋai, zeɣe soŋ-wuru-ŋai da zee-sãai.

32Dí lí máŋ a góraŋ pîlaŋ-wuru-ŋai, da zee-sãai da ŋuru pɛlɛɛ-ŋai da zoŋ ɣɛlii kpulɔŋ mai, zoŋ ɣelii é pɛ́lɛ dɔɔ-sãai kélee dîa da maa-tii kɛ́ kɔli-sãai. Ka gbîri-ŋai lɛ́ dîa tɛi-tɛi dí gáa a gɛɛ dí ziɣe.

33Melali ŋɔsuu-ŋai dítii ká ŋí Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu. Fɛ̂ɛ dí díi-ŋai ŋí kɛ́ Eelɔŋ nyii gáa a zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi ǹóŋ Itama yée mu.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Liiva-ŋai lóno mɛni

34-48Nya ƀe Mose, Eelɔŋ da Eezuɛ-ŋai túɛ-ƀelai dí Koa ŋɔsuui su ƀelai lòno da Gɛsɔŋ-ŋai é pɛ́lɛ Melali-ŋai dîa, yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai. Dí dílônii-sinaai kélee lòno yɛ̂ɛ berei dísuui káa la da dínâŋ-ni dípɛrɛ-ŋai, nyii-ŋai díkoraŋ káa é síɣe kóraŋ buu saaƀa ma é tóo buu lɔ́ɔlu ma, nyii-ŋai da pɔ̂ri tíi kɛ̂i Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mui. Dísuu-ŋai dílaa ká ŋí da dínɔŋba-ŋai. Koa-ŋai díkɛ̀ a wála feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu (2,750). Gɛsɔŋ-ŋai díkɛ̀ a wála feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi-da pôlu buu saaƀa (2,630). Melali-ŋai díkɛ̀ a wála saaƀa, ŋuŋ feerɛ (3,200). Gélee púɔɔ gîe ma è kɛ̀ a wála lɔ́ɔlu mɛi saaƀa, pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (8,580).

49Mose è ǹûai lòno yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai. Ǹûai ŋí dí díkpîri-ŋai sìɣe tɛi-tɛi dí dítii-ŋai ké yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

Nɔŋba 5

Ǹûai dímaa fé waa nii

1Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

2“Ǹ́mó Eezuɛ-ŋai dîa dí gɔlɔ kâra-maa kɔlɔ-fela-ƀelai kúla mûui su da diai kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ káa dîa nyii a gɛ̀ yá ké kúla diai, da diai kélee dímaa fé waa ní, kpɛ́ni fêi, dí lèɣɛ saa mai.

3Surɔ̂ŋ kpaa nɛnî, ka díkula mûui su ƀɛ́i ŋ́gaa naa ŋánûai sámai dífa lâa nàa kara la.”

4Eezuɛ-ŋai dí gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai. Dí díkelee kùla m̀ûui su.

Sɔnyɔ̂ŋ fela-fei kɛ̀ mɛni

5Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

6“Ǹ́mó Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛi, ‘À kɛ̀ surɔ̂ŋ kpaa máŋ nɛnî a sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a m̀araŋ nuu, gɛ̀ ní gáa a zɔŋ. Ǹyaŋ gɛ̀ ní a sɔnyɔ̂ŋ ké a ńyãa.

7Fɛ̂ɛ maa-nuui é ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ƀó, é maa-fela ké ǹúui yɛ̂ei è zɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ lai. É tela zɛŋ tí ŋɔfela-fei ŋáa kɔ́lɛ gîei lɔ́ɔlu, é gbua tɔnɔ too ma.

8Kɛ́lɛ à kɛ̀ ǹúui dí zɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ lai a sàa, kpaa máŋ ŋɔnúu da fé ma é zɔ́lɔ ƀó, fɛ̂ɛ dí zɔnyɔ̂ŋ tí maa fela-fei tɛ́ɛ ḿbɔ zâla láa soŋ-nuui mɛni ma. Nàa pôlu ma fɛ̂ɛ é ŋɔ́nɔ ƀála-sirɛ tɛ̀ɛ zâla láa soŋ-nuui pɔ́ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ maa-sala kula mɛni ma.

9Ǹyaŋ sama-sãa kélee da sãa maa waa kélee nyii-ŋai Eezuɛ-ŋai da pâ la zâla láa soŋ-nuu pɔ́i, díkaa a bɔ́ɔ.

10Zɛŋ maa waai kélee núu a ǹâai kɛ̀ ḿɛni mai, gáa a zâla láa soŋ-nuui pɔ́ɔ. Sama-sɛŋ kélee núu a dɛ̀ɛ zâla láa soŋ-nuui pɔ́i, gáa a bɔ́ɔ.’ ”

Dɔ̂ŋ bîlaŋɔɔ tólo kúlaa mai

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ma ǹyɛɛi,

12-14“Ǹ́mó Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ tãi da surɔ̂ŋ da kíli à kɛ̀ zu a gɛɛ ŋɔnɛnîi wólii à kpɔ́lɔ mà, kpɛ́ni fêi, a wulu-wulu kɛ́, kɛ́lɛ ǹyaŋ ǹyaai a zurɔ̂ŋ vé niî nàa maa kpɛɛ ní, sêre fé tela nàa a gɛɛ é tɔ̃yâ ƀó, ǹyaŋ vé dísoŋ ní da zurɔ̂ŋ, à kɛ̀ tólo à tɛ̀ zurɔ̂ŋ ŋɛ́i a gɛɛ ŋɔnɛnîi a wulu-wulu kɛ́ a tɔ̃yâ kpaa máŋ vé a tɔ̃yâ,

15fɛ̂ɛ maa surɔ̂ŋ tí é lí a ŋɔnɛnîi zâla láa-soŋ-nuui pɔ́ é bɛ́lɛ sâla kula-sɛŋ ma nyii gáa a felaƀa-pãi lɔ́ɔlu mɛi feerɛi. Vé wúlɔ pù ma, vé tela kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ pù ma, kpɛ́ni fêi, gáa a tólo-sala, gɛ́ ƀò a kili-too ŋá sala nyii a sɔnyɔ̂ŋ lɛi.

16“Nàa pôlu ma fɛ̂ɛ zâla láa soŋ-nuui é lí a ǹɛnîi Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ,

17é yá maa waa pú pɔrɔ-leɣe su é pɔ̂rɔ kula Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu é bú ǹyái su.

18Zâla láa soŋ-nuui é nɛnîi tɔ́ɔ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ é ŋuŋ fúloŋ é gìli-too ŋá sala-sɛŋ lɔ́ ǹyêei, nyii gáa a tólo sâla-sɛŋ. Ǹyá ŋwánaa sɛŋ-foloi é kɛ́ zâla láa soŋ-nuui yêei nyii a pâ a voo-wooi.

19Nyíti pôlu ma fɛ̂ɛ zâla láa soŋ-nuui é nɛnîi kɛ́ é vóo a ŋ̀ooi ŋí. À kɛ̀ ífe niî wulu-wulu kɛ́ ní tãi íkaa la ísurɔ̂ŋ yêei, gɛ̀ ní voo-wooi gáa ǹyá ŋwanâai ŋí sui vé pâi ísonîi.

20Kɛ́lɛ à kɛ̀ ƀa wulu-wulu kɛ́,

21gɛ̀ ní Yâwɛɛ a pâi íkɛ̂i a mɛni kɔɔŋ-maa ínûai sáma wulu-wulu kɛ́ mɛni ma é íkɛ íkoo kɛ́ kàra íkpono kɛ́ fɛ̀ɛ-fɛɛ.

22Ǹyái ŋí nyii a pâ a voo-wooi é tɛ́ɛ íkoi é íkpono fɛ́ɛ-fɛ̂ɛ íkoo é kàra.” Fɛ̂ɛ ǹɛnîi é mó ǹyɛɛ, “É kɛ́ nɔ́ a ńyãa yɛ̂ɛ berei íkaa môi lai.”

23Nàa pôlu ma fɛ̂ɛ zâla láa soŋ-nuui é maa kɔlɔi wáa ǹyá ŋwanâai su,

24é nɛnîi kɛ́ é maa yâi kpéle nyii a pâ a voo-wooi. Ǹyá ŋwanâai a pâi lɔ̂i gbonôi é goi sóli.

25À kɛ̀ tí zâla láa soŋ-nuui é dólo-sâla-sɛŋ kúla nɛnîi yêei é ǹɛ́ Yâwɛɛ ma é pá la ŋ̂ala-teƀelei ma.

26Zâla láa soŋ-nuui é dólo sala-sɛŋ daloŋ soŋ zu a kili-too ŋa sala-sɛŋ é géreŋ ŋ̂ala-teƀelei ŋá, é maa yâi tɛ́ɛ ǹɛnîi pɔ́ é gbele.

27Nɛnîi a ǹyái kpèle, à kɛ̀ a wulu-wulu kɛ́ ŋɔsurɔ̂ŋ yêei, gɛ̀ ní ǹyái a pâi lɔ̂i gbonôi é goi sóli é gbono fɛ́ɛ-fɛɛ é gɛ́ goo kɛ́ kàra. Gɛ̀ ní nɛnîi a pâi kɛ̂i a ŋɛi-kɛ-maa ŋɔnûai sáma wulu-wulu kɛ́ mɛni ma.

28Kɛ́lɛ à kɛ̀ vé wulu-wulu kɛ́ ní maa waâi, gɛ̀ ní mɛni fé ma. A pɔ̂ri lóŋ maa sɔlɔ ƀôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29-30“Dɔ̂ŋ ká ŋí tólo mɛni mà tãi surɔ̂ŋ da kíli à kɛ̀ ŋɔnɛnî̀i ma a gɛɛ ŋ̀ɔ́lii a kpɔ́lɔ mà, kpɛ́ni fêi, a wulu-wulu kɛ́i. Fɛ̂ɛ maa-surɔ̂ŋ é lí a ŋɔnɛnî̀i é dɔɔ ŋ̀ãla-ɓelai ŋɛ́i-tuɛ zâla láa soŋ-nuui é mɛni-ŋai kélee kɛ́ la yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ ŋí a môi lai.

31Mɛni fé ǹɛnî̀i ŋɔsurɔ̂ŋ ma. Kɛ́lɛ à kɛ̀ mɛnî̀i à lɛ̀ɛ nɛnî̀i mâ, fɛ̂ɛ é maa-tɔŋ-kpɛɛ-maa sɔlɔ ɓó.”

Nɔŋba 6

Dɔ̂ŋ bîlaŋɔɔi diai díkaa a Nazarɛ-ŋai diai

1Nya ɓe Yâwɛɛ è mò Mose ǹyɛɛi,

2“M̀ó Eezuɛ-ŋai dîa yɛɛi, à kɛ̀ surɔ̂ŋ kpaa nɛnî à góno tèe a gɛɛ é kɛ́ a Nazarɛ-nuu, a gɛɛ é gbîŋ tɛɛ m̀bɔ,

3fɛ̂ɛ é tée ŋwãai kpeleɛɛ ma da kpele-sɛŋ kpanaŋ kélee. Vé kpele-sɛŋ sii kélee kpèle nyii gbɛtɛɛ̂i a ŋwãai kpona kpaa máŋ kpɔmɔ-ɓa ya. Vé máŋ kpɔmɔ-ɓa ŋunu mìi kpaa máŋ gbála nyii da gbɛtɛ a ŋwãai.

4Ŋɔkono-tee tãi ma, vé kpɔmɔ-ɓa da kélee mìi nyii da gbɛ̀tɛ a ŋwãai, gáo kpaa máŋ gala kpîŋ.

5“Ŋɔkono-tee tãi ma, vé kɔli pɛ̂lɛ ŋuŋ ma é lɛ́ɛ la zu ŋɔkono-tee tãi é kpɛ́ɛ. Fɛ̂ɛ é kɛ́ a núu maa waa, ŋuŋ kpiriɛɛ.

6Tãi ma a gbîŋ tɛ̀ɛ la Yâwɛɛ pɔ́i, vé lɛ̀ɣɛ saa kɔlɛ.

7A nɛ̃ɛ ma kpîŋ ǹâŋ, ǹee, zaaɓɔlɔ-surɔ̂ŋ kpaa máŋ zaaɓɔlɔ-nɛni da a sàa, vé lɛ̀ɣɛ ma, kpɛ́ni fêi, ŋɔŋuŋ-kpirii maa ŋɛi-kɛ-maai a nɛ̀ a gɛɛ è gbîŋ tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́.

8Tãi ma a nâa gbîŋ tɛ̀ɛ la Yâwɛɛ pɔ́i, màa waâi Yâwɛɛ ŋɛ́i.

9“Ǹyaŋ núu da à sàa gɔlɛ kpɔ́ nɔ́ ŋ̀á ma, nyii pâi ŋɔŋuŋ-kpirii maa ŋɛi-kɛ-maai su karâi, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ é ŋuŋ ɓó a vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei nyii gáa a ŋɔmaa waa-ɣelei.

10É pá a tòloŋ feerɛ kpaa máŋ popo-loni feerɛ zâla láa soŋ-nuui pɔ́ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai lá a vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi saaɓa ɣelei.

11Zâla láa soŋ-nuui é dɔnɔ kula a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ sala kpɛ́ni fêi è lɛ̀ɣɛ zaai ma é gbelii kúla a kéreŋ sala. Fɛ́ɛ zâla láa soŋ-nuui é nyíŋi kɛ́ a gɛɛ zɔnyɔ̂ŋ kɛ́-nuui é maa waa-laa sɔlɔ ɓó. A kɛ̀ tí, fɛ̂ɛ é ŋɔŋuŋ-kpirii maa-kono-tee kɛ́ ŋɔ́nɔ a nina a ma-ɣelei tɔnɔi tí.

12É gbîŋ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́ ŋɔkono-tee ɣele-ŋai mɛni ma. É ŋɔ́nɔ pá a ɓála-sirɛ nyii gáa a kóraŋ tɔnɔi, a ŋɔmɛni nyɔ́mɔɔi maa-sala. Kɛ́lɛ tãi nyii a tɛɛ̂i, dífa ŋɔ́nɔ zìɣe a tãi tí da kpɛ́ni fêi, ŋɔŋ-kpirii maa-waa-laai è kàra.

13“Nazarɛ-ŋai dítɔ̂ŋ ká ŋí. Vóloi Nazarɛ-nuui ŋɔkono-tee-tãi a kpɛ̂ɛ lai, dí lí la Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai lá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14É sâla kula Yâwɛɛ ma a taa-tulɛ saaƀa nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai. Kóraŋ tɔnɔ ƀála-sirɛ
kéreŋ-sala mɛni ma, kóraŋ tɔnɔ ƀála, sɔnyɔ̂ŋ sala mɛni ma é pɛ́lɛ ƀála-sirɛ tɔnɔ
ma lii-see sala mɛni ma.

15É ŋɔ́nɔ sâla kula Yâwɛɛ ma a tɛ́-sɛŋ fé zu kpolo kpɔlɔ tɔnɔ, kpólo-ƀela kpaya-
kpaya nyii-ŋai dí kpɛtɛ̂ɛi a felaƀa da wúlɔi, da kpólo ƀela fɛŋ-fɛŋ-ŋa nyii-ŋai tɛ́-
sɛŋ fé dísui, dí wúlɔ sia dîa, é pɛ́lɛ mii-sɛŋ-sala ma da kpele-sɛŋ-sala ma.

16"Zâla láa soŋ-nuui é zɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ salai da kéreŋ sala kula a dia é dítɛɛ
Yâwɛɛ pɔ́.

17É m̀ala-sirɛi kúla a lii-see sâla da dɛ́-sɛŋ fé zu kpolo kpɔlɔ tɔnɔi, é pɛ́lɛ mii-sɛŋ-
salai ma da gbele-sɛŋ salai é dítɛɛ Yâwɛɛ pɔ́.

18Nazarɛ-nuui é ŋ̀uŋ ƀó Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai lá é ŋuŋ-leɣa pú ŋɔŋ ŋá nyii
gáa nii-see salai kéreŋ-mɛni mai.

19"Zâla láa soŋ-nuui é m̀ala-sirɛ ɣíliɛɛi gâraŋ dɔnɔ siɣe é dɛ́-sɛŋ fé-zu kpolo-ƀela
kpaya-kpayai dɔnɔ kula gbɔ̂lɔi su da gbolo-ƀela fɛŋ-fɛŋɔɔ-ŋai dɔnɔ é dílaa
Nazarɛ-nuui yée ŋá ŋuŋ ƀóɔ pôlu ma.

20Nàa pôlu ma, zâla láa soŋ-nuui é dítɛɛ Yâwɛɛ pɔ́ a soŋ nyee-ŋa sala. Díkaa a
sama-sãa maa waa-ŋa zâla láa soŋ-nuui mɛni ma é pɛ́lɛ m̀ála sii-la ma da ŋ̀wɛrɛ.
Nyíŋi pôlu ma, Nazarɛ-nuui a pɔ̂ri ŋwãai kpelêi.

21"Nazarɛ-nuui a góno tèe ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí. Ŋɔsama-sɛŋ a dɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́i é kɛ́ nɔ́
yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ a mò lai é kúla nyii-ŋai pôlu a pɔ̂ri gêi. Kɛ́lɛ à kɛ̀ Nazarɛ-nuu a sama-
sɛŋ da kpɛ́ni maa-kono-tee kɛ̀ é kúla nyii-ŋai pôlu díkaa dɔ̂ŋ lá-woo mai, fɛ̂ɛ é
díŋa-see kɛ́ yɛ̂ɛ berei è mò lai."

Zâla láa soŋ-ƀelai dílûwai

22Yâwɛɛ è mò Mose ma a gɛɛ é

23mó Eelɔŋ da ǹônii dîa a gɛɛ fɛ̂ɛ dí lûwa láa Eezuɛ-ŋai dîa a ŋ̀óo-ŋai ŋí:

24Yâwɛɛ é lûwa láa kâa é ká mɛi káa.

25Yâwɛɛ é gɛ́ ŋ̀ɛ́i é pono ká túɛ é káƀɛlɛ-see.

26Yâwɛɛ é ŋ̀ɛ́i mu siɣe kâa é lii-see tɛɛ kápɔ.

27"Bere ƀé fɛ̂ɛ dí ńaa see la Eezuɛ-ŋai dîa, ńyaŋ ŋa pâi lûwa lâai dîa."

Nɔŋba 7

Ǹúu túɛ-ƀelai dísama-sãai tɛɛ mɛni

1Tãi Mose è Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai pù la gîe mai, è m̀aa wàa da mu-sãa
kélee a wúlɔ é dɛ́ɛ Ɣâla pɔ́. È ŋ̀âla-teƀelei da ŋá-sãai kélee maa wàa a wúlɔ é dɛ́ɛ
Ɣâla pɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dínuu-suu-ŋai ŋuŋ-tuɛ-ƀelai, nyii-ŋai díkaa dínâŋ-ni dípɛrɛi-ŋai mɛi, diai kɛ̀ ǹûai mɛi tãi dí dílòno lai,

3dí pà a dísama-sãai Yâwɛɛ pɔ́. Dí pà a kéleŋ lɔ́ɔlu mɛi da nyii niŋa sirɛ-ŋa da kâa ŋalai da niŋa-sirɛ puu káo feerɛ. Géleŋ dɔnɔ núu-tuɛ-ƀela feerɛ mɛni ma tɛi-tɛi da niŋa-sirɛ tɔnɔ nuu-tuɛ nuu tɛi-tɛi mɛni ma. Dí pà a dîa Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai lá.

4Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛ,

5“Zama-sãai ŋí sóŋ díyêei Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai ŋɔtíi ké-mɛni ma. Dítɛɛ Liiva-ŋai pɔ́ yɛ̂ɛ berei dítii-ŋai díkaa la tɛi-tɛi.”

6Nya ƀe Mose è géleŋ-ŋai da niŋa-ŋai tɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́.

7È kéleŋ feerɛ da niŋa-sirɛ náaŋ tɛ̀ɛ Gɛsɔŋ ŋɔsuui pɔ́ yɛ̂ɛ berei dítii è kɛ̀ lai.

8È kéleŋ náaŋ da niŋa-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa tɛ̀ɛ Melali ŋɔsuui pɔ́ yɛ̂ɛ berei dítii è kɛ̀ la nyii dí gɛ̀ zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi Eelɔŋ, ǹóŋ-surɔŋ Itama yée mui.

9Kɛ́lɛ vé sɛŋ da kélee tɛɛ ní Koa ŋɔsuui pɔ́. Kpɛni fêi, dítii ƀé kɛ̀ a gɛɛ dí Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu-sãai síɣe díkâraŋ ŋá.

10Nya ƀe nuu-tuɛ-ƀelai dí pà a sama-sãa a vólo tɔnɔi tí ŋâla-teƀelei maa waa mɛ̂ni mà dí dɛ́ɛ Ɣâla pɔ́. Dí dísama-sãai sèe ŋâla-teƀelei ŋɛ́i-tuɛ.

11Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Fɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai láa-tuɛ-ƀelai dí pá a dísama-sãai tɛi-tɛi a fólo tɛi-tɛi, núu tɔnɔ fólo tɔnɔ.”

12-83Eezuɛ-ŋai túɛ-ƀelai dí pà a dísama-sãai a tãi-ŋai ŋí: Aminɛda ǹóŋ Nasuŋ nyii kùla Zudasi ŋɔsuui sui, è pà a ŋele-kuui maa-ŋuŋ. Zûa ǹóŋ Nɛtaniɛ nyii kùla Isaka ŋɔsuui sui, é pá a ŋele-kûui veerɛ-ɣelei Ɛlɔŋ ǹóŋ Ilia nyii kùla Zɛbulɔŋ ŋɔsuui sui, é pá a ŋele-kûui zaaƀa-ɣelei. Sidu ǹóŋ Ilizɔ nyii kùla Lubiŋ ŋɔsuui sui, é pá a ŋele-kuui naaŋ-ɣelei. Zurisadai ǹóŋ Silumiɛ nyii kùla Simiɔŋ ŋɔsuui sui, è pà a ŋele-kûui ǹɔ́ɔlu-ɣelei. Deuɛ ǹóŋ Ilasama nyii kùla Gâa ŋɔsuui sui, è pà a ŋele-kûui ǹɔ́ɔlu mɛi da-ɣelei. Amiyu ǹóŋ Ilasama nyii kùla Ifiraŋ ŋɔsuui sui, è pà a ŋele-kûui mɛi-feerɛi ɣelei. Pedazɔ ǹóŋ Gameliɛ nyii kùla Manasɛ ŋɔsuui sui, è pà a ŋele-kûui mɛi saaƀa-ɣelei. Gidioni ǹóŋ Abidaŋ nyii kùla Bɛŋsima ŋɔsuui sui, è pà a ŋele-kûui mɛi naaŋ-ɣelei. Amisadai ǹóŋ Aiezɛ nyii kùla Daŋ ŋɔsuui sui, è pà a ŋele-kûui buu-ɣelei. Okaŋ ǹóŋ Pagiɛ nyii kùla Asɛ ŋɔsuui sui, è pà a ŋele-kûui buu káo tɔnɔ-ɣelei. Inaŋ ǹóŋ Aila nyii kùla Nɛfɛtɛli ŋɔsuui sui, è pà a ŋele-kûui buu-kao feerɛ-ɣelei. Zama-sãai ǹúu-tuɛ-ƀelai ŋí dí pà a dia tɛi-tɛi, dí kɛ̀ a dísii tɔnɔ. Dílaa ká ŋí. Káne-peleti tɔnɔ nyii ŋɔwiɛ è kɛ̀ a pãŋ saaƀa da gbura, kane sɛŋ-folo tɔnɔ nyii ŋɔwiɛ è kɛ̀ yɛɛ pãŋ feerɛ, veerɛŋɔɔ láa fɛ́ɛ a felaƀa fũa lɛ́lɛɛ wúlɔ púɔɔ ma mii-sɛŋ-sala mɛni ma. Gôo sɛŋ-folo loŋ tɔnɔ ǹáa fɛ́ɛ a kéreŋ-sãa kúŋ nɛ̃ɛ, niŋa-sîrɛ naɣa-loŋ tɔnɔ, ƀála-sirɛ kɛ́tɛ tɔnɔ da kóraŋ tɔnɔ ƀála-sirɛ kéreŋ sala

© 2014 Bible Society in Liberia.

mɛni ma, ƀoli-sirɛ tɔnɔ sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ sâla mɛni ma, da niŋa-sirɛ feerɛ, ƀála-sirɛ lɔ́ɔlu, kóraŋ tɔnɔ ƀála-sirɛ lɔ́ɔlu, lii-see sala mɛ̂ni ma.

84-88Zama-sãai ǹúu-tuɛ-ƀelai dí pà la ŋ̀ála-teƀelei tɛɛ-mɛni mà ɣ̂ála pɔ́i, gélee púɔ gîe ma ká kɛ̀ ŋí. Káne-peleti puu káo feerɛ da káne sɛŋ-folo puu káo feerɛ, nyii-ŋai díkelee díwiɛ púɔ gîe ma è kɛ̀ a pãŋ buu lɔ́ɔlu mɛi da. Gôo sɛŋ-folo puu-kao feerɛ nyii-ŋai dílaa è kɛ̀ a vɛ́ɛ a kéreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛɛi, díwiɛ púɔ gîe ma è kɛ̀ yɛ̂ɛ pãŋ saaƀa. Niŋa-sirɛ puu káo feerɛ da ƀála- sirɛ puu kao feerɛ é pɛ́lɛ kóraŋ tɔnɔ ƀála-sirɛ puu káo feerɛ mâ da mii-sɛŋ sala kula-sãai, nyii-ŋai kɛ̀ géreŋ-salai mɛni mai. Ƀoli-sîrɛ puu káo feerɛ zɔnyɔ̂ŋ-su-mɛni lɛɛ-salai mɛni ma, niŋa-sirɛ buu feerɛ káo náaŋ, ƀála-sirɛ buu lɔ́ɔlu mɛi da, ƀoli-sirɛ buu lɔ́ɔlu mɛi da, kóraŋ tɔnɔ ƀála-sirɛ buu lɔ́ɔlu mɛi da ǹii-see salai mɛni ma.

89Tãi Mose è lɔ̀ la Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu a gɛɛ é lóno Yâwɛɛ pɔ́i, è Yâwɛɛ wóo mɛni é kúla gãla lá-tɛ-sɛŋ mɛi-pere ŋ̀ála-taa koôŋ-sɛŋ pɔkɔɔŋ-ŋai loai gɛ́ lòno bɔ́.

Nɔŋba 8

Laŋpo-ŋai see-mɛni

1Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

2“M̀ó Eelɔŋ ma à laŋpo-see-wuruii tɔ̀ɔ, fɛ̂ɛ laŋpo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ léŋ é laŋpo see-wuruii túɛ pono.”

3Eelɔŋ è gɛ̀ tí. È laŋpo-ŋai sèe a gɛɛ dí léŋ é laŋpo-see wuruii túɛ pòno yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

4Berei laŋpo-see wuruii è kɛ̀ a gbɛtɛɛ lai ǹya ká. È kɛ̀ a gbɛtɛɛ a gôo ɣaleɛɛ a kpɔ́kpɔ é síɣe gwára é tɛ́ M̀eɣêŋ-ŋai dîa. Dí ŋ̀ale nɔ́ a berei Yâwɛɛ è nɛ̀ la Mose mai.

Liiva-ŋai díwaa-mɛni da dítɛɛ mɛni ɣ̂ála pɔ́

5Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

6“Liiva-ŋai kúla Eezuɛ-ŋai sáma í dímaa wáa.

7Berei ƀa pɔ̂ri dímaa waâi lai ǹyaa ká ŋí. Zɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ-yai kpɛ́mɛŋ dîa, dí díkɔlɔ-leɣa pú, dí díseɣe-ŋai wáa, dí díkpîŋ maa waa.

8Nàa pôlu ma dí niŋa naɣa kɛ́tɛɛ síɣe da kpólo-sala kula felaƀa wúlɔ púɔɔ mà. Niŋa naɣa sirɛi síɣe sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ sala mɛni ma.

9Nyíŋi pôlu ma Eezuɛ-ŋai kélee ŋá tɛ́ díkîe ma í Liiva-ŋai kɛ́ dí tɔ́ɔ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai ŋɛ́i-tuɛ.

10Ƀa Liiva-ŋai tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ, fɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai dí díyee pɛ́lɛ dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Gɛ̀ ní Eelɔŋ a pɔ̂ri Liiva-ŋai tɛɛ̂i ḿbɔ yɛ̂ɛ soŋ-nyee-ŋa sama-sɛŋ nyii kula Eezuɛ-ŋai yɛ̂ei a gɛɛ dí tíi kɛ́ mî.

12Liiva-ŋai dí díyee láa niŋa-sirɛ-ŋai ŋûa, í dɔnɔ kula a sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ sala í gbéli kúla a kéreŋ-sala Liiva-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai su-mɛni-lɛɛ mɛni ma.

13“Liiva-ŋai kɛ́ dí tɔ́ɔ Eelɔŋ da ǹônii túɛ-pere í dítɛɛ ḿbɔ yɛ̂ɛ soŋ nyee-ŋa sama-sɛŋ.

14Liiva-ŋai kúla Eezuɛ-ŋai sáma a bere sîi tí a gɛɛ Liiva-ŋai dí kɛ́ a ḿbɔɔ.

15Tãi ƀa Liiva-ŋai maa wàa lai í dítɛɛ ḿbɔ yɛ̂ɛ soŋ-nyee-ŋa sama-sɛŋ, gɛ̀ ní da pɔ̂ri nâa tíi kɛ̂i Zua-kɔlɔ pere maa waai mu.

16Ŋa dísiɣe Eezuɛ ǹônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai pɔ́ɔ ŋá. Ǹyaŋ díkaa a ḿbɔɔ.

17Kpɛni fêi, Eezuɛ ǹônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai kélee díkaa a ḿbɔɔ. Vóloi ŋá Ize-ŋai dílônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai kélee pàa la Ize lɔii sui, ŋá Eezuɛ-ŋai dílônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai da dítaa-tulɛ-ŋai dílônii maa-ŋuŋ-ŋai sìɣe a ḿbɔɔ.

18Ǹyaŋ ŋa Liiva-ŋai síɣe Eezuɛ-ŋai dílônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai kélee pɔ́ɔ ŋá.

19Ŋa Liiva-ŋai kúla Eezuɛ-ŋai sáma ŋa dítɛɛ Eelɔŋ pɔ́ da ǹônii a gɛɛ dí tíi kɛ́ Eezuɛ-ŋai dîɛ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu, a gɛɛ ŋɔ́nɔ dí sâla kula Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ mɛni ma, a gɛɛ da lɛ̀ɣɛ Zua kɔlɔ pɛrɛ maa waai kɔlɛ mɛni nyɔ́mɔɔ fé díkɛ̀.”

20Nya ƀe Mose da Eelɔŋ é pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai kélee dîa dí Liiva-ŋai tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

21Nya ƀe Liiva-ŋai dí díkpîŋ maa waa sɔnyɔ̂ŋ yɛ̂ei dí díseɣe-ŋai wáa. Eelɔŋ è dítɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ a soŋ-nyee-ŋa sama-sɛŋ é sâla kula dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ mɛni ma.

22Nàa pôlu ma, Liiva-ŋai dí lì Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu a gɛɛ dí dítii-ŋai kɛ́ naa Eelɔŋ da ǹônii-sinaai yée mu. Eezuɛ-ŋai dí mɛnii kélee kɛ̀ Liiva-ŋai dîɛ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

23Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

24“Liiva-ŋai dítii kɛ́-pere ká ŋí. Liiva-nuu kélee nyii ŋɔpɔlɔ-pɔlɔ laa káa é síɣe kóraŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlu ma é lí tuɛ-pere, fɛ̂ɛ é tíi kɛ́ Ŋásua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu.

25Ŋɔpɔlɔ-pɔlɔ-laai à sèri kóraŋ buu lɔ́ɔlu ma, fɛ̂ɛ é kúla díi su é sée.

26Nàa pôlu ma a pɔ̂ri kpɔnîi m̀arâai dîa kɛ́lɛ vé a sɛŋ é tíi da kélee kɛ́ naa gbɔ́ɔi yee ma. Berei ká ŋí fɛ̂ɛ í Liiva-ŋai dítii lɛ́ la dîa.”

Nɔŋba 9

Dɛɛ mɛi kûui veerɛi kɛ́ mɛni

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Nya ƀe Yâwɛɛ è lòno Mose pɔ́ Sana Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su, Eezuɛ-ŋai kuláa Ize lɔii su
góraŋ veerɛi ɣaloŋ maa-ŋuŋ su ǹyɛɛi,
2“Fɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai dí dɛɛ-mɛi-kuui kɛ́ a gɛ́-tãi.
3Fɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai dí dɛɛ-mɛi-kuui kɛ́ a ŋáloŋ ŋí ŋɔfólo puu káo naaŋ-ɣele-wulii, yɛ̂ɛ
berei maa-tɔŋ-ŋai kélee díkaa lai.”
4Nya ƀe Mose è mò Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ dí dɛɛ-mɛi-kuui kɛ́.
5Nya ƀe dí dɛɛ-mɛi-kuui kɛ̀ Sana Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su a ŋáloŋ maa-ŋuŋ ŋɔfólo puu káo
náaŋ ɣele-wulii. Dí mɛnii kélee kɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.
6Kpakolo da-ni dí kɛ̀ naa dífe pɔ̂ri ní dɛɛ-mɛi-kuui kɛ̂i a maa ɣelei tí, kpɛ́ni fêi, dí
lɛ̀ɣɛ saa ma, ǹyaŋ dímaa fé kɛ́ ní a ŋwaa. Mɛni ma ǹûai ŋí dí pà Mose da Eelɔŋ pɔ́
a maa-ɣelei tí dîɛ diai,
7“Kúmaa fé waa ní, kpɛ́ni fêi, kú lɛ̀ɣɛ saa ma. Kɛ́lɛ lé mɛni ƀé da kúkulâi la
kúƀarâai sáma a gɛɛ kwa dîa-ni kúfe kúsama-sɛŋ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́ a dɛɛ-tãi?”
8Mose è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka ḿaa kpɛ́ŋ ŋa mɛnii mɛ́ni Yâwɛɛ a pâi môi ḿâ é pîlaŋ
la kâai.”
9Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,
10“Mó Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛi, ‘À kɛ̀ káta kpaa máŋ kásuui su-nuu da a wàla kɛ́ a m̀aa
waa, kpɛ́ni fêi, a lɛɣɛ saa mâ, kpaa máŋ à kɛ̀ sia kôyaa mà, a pɔ̂ri Yâwɛɛ ŋɔtɛɛ-
mɛi-kuui kɛ̂i.
11Da pɔ̂ri dɛɛ-mɛi-kuui kɛ̂i a ŋáloŋ veerɛi ŋɔɣele-kuui buu káo náaŋ ɣele-wulii.
Fɛ̂ɛ dí mála-loŋ-sua míi a tɛ́-sɛŋ fé zu kpolo da tuma-laa ŋwánaa.
12Dífe mála-suai dɔnɔ kpîŋ lɛ̀ɛ a gɛɛ ɣele é ƀɔ́, dífe zua kaoi wolo. Fɛ̂ɛ dí dɛɛ-mɛi-
kuui kɛ́ yɛ̂ɛ berei maa tɔŋ-ŋai díkaa lai.
13Kɛ́lɛ ǹúui m̀aa waâi vé tela sia mai, à wàla dɛɛ-mɛi-kuui kɛ́ a gɛ́-tãi, fɛ̂ɛ dí maa-
nuui kúla ŋɔnûai sáma, kpɛ́ni fêi, vé ŋásama-sɛŋ tɛɛ ní a dɛɛ-tãi. Ǹyaŋ fɛ̂ɛ maa-
nuui é ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa-fela-fei kɛ́.’
14“À kɛ̀ ŋɔ̃ya káa kásama nyii ŋ̀wɛ̂lii é dɛɛ-mɛi-kuui kulai, fɛ̂ɛ é gula. Dɔ̂ŋ tɔnɔi tí
káa núu kélee mɛni ma, lɔii-ƀelai da ŋɔ̃ya-ŋa.”

Ǹɣele-kɔlɔŋ kolei gáa zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mɛi

(Ɛsedɔ 40:34-38)

15Ǹɣelei dí Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai tɔ̀ɔ lai, ŋ̀ɣele-kɔlɔŋ kolei è mɛ̀i pɛ̀lɛ. É síɣe
ɣele-wulii ma é tóo ɣele-wala ma. Ǹɣele-kɔlɔŋ kolei è pɛ̀lɛ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa
waai mɛi yɛ̂ɛ ŋɔŋ-leŋ.
16Bere ƀé è kɛ̀ la a tãi kélee. Ǹɣele-kɔlɔŋ kolei è Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mɛi
pɛ̀lɛ a ɣele ƀɔ́ɔ, gɛ́ ƀò yɛ̂ɛ ŋɔŋ-leŋ a kpíni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Tãi kélee nɔ́ ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei a kâa mu sìɣe la Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mɛi, Eezuɛ-ŋai da kâa dísiai kûla. Ɓɛ́i kélee a kâa kpera naai, nàa ɓé da kâa díɓûui pù naa.

18Eezuɛ-ŋai da kâa dísiai kùla yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ a kâa mò la diai, dí díɓûui pù ŋɔ́nɔ yɛ̂ɛ berei a kâa mò la diai. Tãi nɔ́ ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei a kâa kɛ̀ pɛlɛ̂i la Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mɛi, díɓûui a kâa lɛ̀ɛ nɔ́ a búɔɔ gwaa tɔnɔi tí ma.

19À nɛ̀ɛ ma kpîŋ ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei è kɛ̀ pɛlɛ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mɛi a ɣele-kuu támaa Eezuɛ-ŋai dí Yâwɛɛ wóo sìɣe, dí lɛ́ɛ nɔ́ gwaa tɔnɔi tí ma.

20Tãi da ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei a kâa kɛ̀ nɔ́ pɛlɛ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mɛi a ɣele-kuu kpɛ́-kpɛɛ. Dí dísiai kula, kpaa máŋ díɓûui pù yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ a kâa mò la diai.

21Tãi da ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei a kâa lɛ̀ɛ nɔ́ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mɛi é síɣe ɣele-wulii ma é tóo ɣele-wala ma. Tãi nɔ́ ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei a mu sìɣe la a Ǹele-wâlai da dísiai kûla. À kâa mu sìɣe nɔ́, dia máŋ dí dímu sìɣe

22À nɛ̀ɛ ma kpîŋ ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei a kâa gɛ̀ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mɛi a ɣele-kuu feerɛ, ɣáloŋ tɔnɔ kpaa máŋ a tãi su kôyaa, Eezuɛ-ŋai díɓûui a kâa lɛ̀ɛ nɔ́ a búɔɔ gwaa tɔnɔi tí ma. Kɛ́lɛ a mù sìɣe, dia máŋ da dísiai kûla.

23Eezuɛ-ŋai da kâa díɓûui pù yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ a kâa mò la diai, dí ŋɔ́nɔ dísiai kúla yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ a kâa mò la díai. Dí Yâwɛɛ wóo mɛ̀ni yɛ̂ɛ berei è mò la Mose ma a gɛɛ é m̀ó diai.

Nɔŋba 10

Gáne turu-ŋai

1Nya ɓe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

2“Káne-turu feerɛ ɣále a kpɔ́kpɔ Eezuɛ-ŋai tóli-mɛni ma díkîe ma da díɓûu-ŋai kolôŋ-mɛni.

3Tãi Eezuɛ-ŋai da dúru feerɛi ŋí veerɛ wóo mɛ̀ni lai, fɛ̂ɛ díkelee dí díŋa tɛ́ díkîe ma íŋɛi-tuɛ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai lá.

4Kɛ́lɛ da dɔnɔ wóo mɛni nɔ́ gɛ̀ ní Eezuɛ-ŋai dísuu-ŋai túɛ-ɓelai nɔ́ ɓa pɔ̂ri díŋa tɛ̂i díkîe ma íŋɛi-tuɛ.

5Tãi da dúruii dɔnɔ wóo mɛ̀ni la a zu kpuâai, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ dí m̀ûu-ŋai kolôŋ nyii-ŋai díkaa Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai ŋɔfólo ɓelai-perei.

6Da dúru-woo su-kpuâai ŋí mɛ̀ni a veerɛ ɣelei, fɛ̂ɛ dí m̀ûu-ŋai kolôŋ nyii-ŋai díkaa nàa kwára-perei. Bere ɓé fɛ̂ɛ m̀ûu-ŋai kolôŋ turu-wooi é kɛ́ la a gbua-kpuaa.

7Kɛ́lɛ à kɛ̀ a ǹûai kélee tóli-mɛni díkîe ma, fɛ̂ɛ ká dúru-ŋai ŋí veerɛ fɛ́ɛ a zu kôyaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Eelɔŋ nyii gáa a zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi ǹônii sinaai nɔ́ ƀa dúru-ŋai ŋí fɛ́ɛ-ƀela. Ka dɔ̂ŋ-ŋai ŋí mɛi káa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

9Kɛ́lɛ kà kákpɔara-ƀela kà kɛ̀ kɔ́ kɔ̂i kákpɔɔi lɔii su, gɛ̀ ní ka dúru-ŋai ŋí fɛ́ɛ yɛ̂ɛ kɔ́-turu. Gɛ̀ ní ńyãai Yâwɛɛ, Káɣâlai, kámaa-mɛni a pâi toôi ŋ̌gili-ŋá ŋá kákula kákpɔara-ƀelai yêei.

10À kɛ̀ máŋ a kálii-nɛɛ-tãi yɛ̂ɛ kákuu-ŋai kɛ́-tãi da ŋ̀áloŋ-ŋai kɔ́ɔ-pilaŋ kuu-ŋai, fɛ̂ɛ ká dúru-ŋai ŋí fɛ́ɛ gére̜ŋ-sala-ŋai da nii-see-sala-ŋai mɛi. Gɛ̀ ní ńyãai a Káɣâlai kámaa-mɛni a pâi toôi ŋ̌gili-ŋa ŋá kpɔ́ŋ kâa. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Káɣâlai."

Eezuɛ-ŋai dí kùla Sana Yeei ma

11Ǹele-kɔlɔŋ kolei è kùla Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mɛi a góraŋ veerɛi ɣaloŋ veerɛi ŋɔɣele-kuui buu feerɛi díkulaa Ize pôlu mai.

12Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí kùla Sana Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su díkɛ pà a ƀûu pú perêi. Ǹele-kɔlɔŋ kolei è kpèra Paraŋ Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su.

13Dí dísiai maa-ŋuŋ kùla yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

14Zudasi ŋɔƀûui su-ƀelai ƀé tɔ̀ɔ tuɛ da díƀenâi mu-ƀelai, nyii-ŋai dítuɛ-nuui è kɛ̀ a Aminɛda ǹóŋ Nasuŋ.

15Isaka ŋɔƀûui su-ƀelai túɛ-nuui ƀé kɛ̀ a Zûa ǹóŋ Nɛtaniɛ.

16Zɛbulɔŋ ŋɔnuu-suui su-ƀelai túɛ-nuui ƀé kɛ̀ a Ɛlɔŋ ǹóŋ Ilia.

17Tãi dí Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai kùla lai, Gɛsɔŋ ŋɔsuui da Melali ŋɔsuui ƀé lì la.

18Lubiŋ ŋɔƀûui su-ƀelai da díƀenâi mu-ƀelai ƀé lɛ̀ɛ naa pôlu díkpulu ma, nyii-ŋai dítuɛ-nuui è kɛ̀ a Sidu ǹóŋ Ilizɔ.

19Simiɔŋ ŋɔnuu-suui su-ƀelai túɛ-nuui ƀé kɛ̀ a Zurisadai ǹóŋ Silumiɛ.

20Gâa ŋɔnuu-suui su-ƀelai dítuɛ-nuu ƀé kɛ̀ a Deuɛ ǹóŋ Iliasa.

21Nàa pôlu ma Koa ŋɔsuui su-ƀelai dí lì a Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai maa-sãa maa waai. Tãi dí seri la ƀɛ́i dí m̀ûu ninai pù naai, Zua-kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai è kɛ̀ a dɔɔ.

22Ifiraŋ ŋɔƀûui-su-ƀelai ƀé lɛ̀ɛ nàa pôlu díkpulu ma, nyii-ŋai dítuɛ-nuui è kɛ̀ a Amiyu ǹóŋ Ilasama.

23Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai dítuɛ-nuui ƀé kɛ̀ a Pedazɔ ǹóŋ Gameliɛ.

24Bɛŋsima ǹyaŋ ŋɔsuu-suui su-ƀelai túɛ-nuui ƀé kɛ̀ a Gidioni ǹóŋ Abidaŋ.

25Daŋ ŋɔƀûui nyii lɛ̀ɛ m̀ûu-ŋai kélee pôlui, zu-ƀelai da díƀenâi mu-ƀelai dí lì díkpulu ma, nyii-ŋai dítuɛ-nuui è kɛ̀ a Amisadai ǹóŋ Aiezɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Asɛ ŋɔsuui su-ƀelai túɛ-nuui ƀɛ́ kɛ̀ a Okaŋ ǹóŋ Pagiɛ.

27Nɛfɛtɛli ŋɔsuui su-ƀelai túɛ-nuui láa ƀɛ́ kɛ̀ a Inaŋ ǹóŋ Aila.

28Bere sii ŋí ƀɛ́ Eezuɛ-ŋai dí sìa la díkpulu ma.

29Mose è mò m̀ɔ̂lɔ Zɛtulo nyii kɛ̀ a Midiɛŋ-nuui ǹóŋ Obabi mà ǹyɛɛi, “Kwa kɛ́ nâa liî ƀɛ́i ma Yâwɛɛ è mò a gɛɛ a pâi nàa tɛɛ̂i kúpɔi. Pá kwaa lí. Kwa pâi mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i yɛ̂. Kpɛni fêi, Yâwɛɛ a kono-tee lɛ́lɛɛ kɛ́ Eezuɛ-ŋai yêei.”

30Kɛ́lɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Fé liî. Ŋa pâi liî pôlu ŋ́gbîŋ lɔii su ŋánûai pɔ́.”

31Mose ǹyɛɛ mai, “Kpera yɛ̂, ífe sìɣe kúpôlu. Kpɛni fêi, ƀa gâai berei fɛ̂ɛ kú ƀûu tɔɔ la vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui, ƀa pɔ̂ri kɛ̂i a kútenin tɔɔ-nuu.

32Kwa kaa-ni kwà lì, m̀ɛlɛ-seei kélee kwa pâi zɔlɔ ƀôi Yâwɛɛ yêei, ƀa pâi da sɔlɔ ƀôi”

Ǹûai dí ŋɔ́nɔ dí siai kɔ́ɔ pìlaŋ

33Nya ƀe dí kùla Yâwɛɛ ŋɔyéei mâ, dí sía a fólo saaƀa. Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-woo-kɛɛi maa gãlai è kɛ̀ dítuɛ gɛ́ díƀûui pûi kɔ̀ri.

34Yâwɛɛ ŋɔɣele-kɔlɔŋ kolei è kɛ̀ dímɛi a ɣele-ƀɔɔ tãi da kâa kùla la díƀûui sui.

35Tãi kélee Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-woo-kɛɛi maa gãlai a kâa kɛ̀ liî la dítuɛi, Mose a kâa mò ǹyɛɛ, “Óo Yâwɛɛ ímu síɣe í íkpɔara-ƀelai kpɛ́ kúperei, diai da íkpɔarâi dí pú dí kúla íŋɛi-tuɛ.”

36Tãi kélee gãlai a kâa kpera lai, Mose a kâa mò ǹyɛɛi, “Pá pôlu, Óo Yâwɛɛ, í kɛ́ Eezuɛ-ŋai dínuu-su wála kpɔŋ ŋí sáma.”

Nɔŋba 11

Gwaai da kɛ̂ mà Tabirai

1Ǹûai dí wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma é pîlaŋ la dímɛni kpɔlu-ŋai dîa. Tãi Yâwɛɛ è díwoo mɛni lai, ǹíi è ŋwàna é ŋɔŋ tóo dísama. Ŋɔŋ è m̀ûui m̀éla tɔnɔ kèreŋ.

2Nya ƀe ǹûai dí wɔ̀lɔ Mose ma. Mose è Yâwɛɛ fɛ̀li, ŋɔŋ é líiŋ.

3Nya ƀe dí gwaai tí ma láa sèe a Tabira. Kpɛni fêi, nàa ƀɛ́ Yâwɛɛ è ŋɔŋ tôo naa dísama.

Mose è núu-tuɛ-nuu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ siɣe ǹûai sama

4Ŋɔ̃ya-ŋai kɛ̀ dísamai dí kɛ̀ a dímii-sɛŋ wɛ́liɛɛ. Eezuɛ-ŋai dîa máŋ dí kɛ̀ díŋuŋ-su-woo saâi díyɛɛ, “Gbɛ̂ɛ ƀɛ́ pâi sua tɛɛ̂i kúpɔ kú mii?

5Ǹyɛ̃ɛi kú kɛ̀ miî Ize lɔii su kpɛ́ni-kpɛnii, nàa káa kúkili ŋá. Kilikɛmai, wata-melɔŋ, gɔ̂ne-yaƀai, da gwii-yaƀai é pɛ́lɛ zãâi nyii-ŋai dîa da mii-sɛŋ kúŋ nɛɛi dímaa mɛni káa kúkili ŋá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Kɛ́lɛ kúfa mii-sɛŋ da kpɛ́ni kélee kàa mii-mɛni ma fɛ̂ɛ nɔ́ manai ǹyaa tɔnɔ, ǹyaŋ kúfii a nâa kpɛɛ mà.”

7Manai ŋí ǹyaŋ è kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ mɛsɛ-kao. Ǹɛ́i kɛ́ɛ yɛ̂ɛ sɛŋ ɓe gbeleŋɔ̂i.

8Ǹûai da kâa pìlaŋ manai kɔ̂rii, dí ŋ̀á tɛ́ ma, dí gîiŋ kɔni ŋá, kpaa máŋ dí zìa konâi dí ŋíli leɣîi dí kpólo kpɛtɛ la. È kɛ̀ yɛ̂ɛ wúlɔ-kpolo.

9Ǹúui a kâa pèlɛ mûui mɛi a gbínii, ǹyaa ɓa kâa pù a manai.

10Mose è ǹûai woo mèni, díkelee dí ɓò tɔ̂ ní dísua kɔlɔ seɣe pɛrɛi-ŋai lá díkpulu ma tɛi-tɛi. Yâwɛɛ líi è ŋwàna kpɔ́ a zu kɛ́tɛ. Mɛnii ŋí è Mose líi sɛ̀lɛŋ.

11Nya ɓe Mose è mò Yâwɛɛ ma ǹyɛɛi, “Lé tua ɓé í gɛ̀ ŋí a ńyãai? Ílii ŋwânai mâ lé mɛni ma? Ɓa ǹûai kélee maa mɛni sɛ̂lɛŋ mâ lé mɛni ma?

12Ńyãa ɓé ǹûai ŋí kélee maa sɔlɔ ɓói? Kpao. Í ŋ̀gɛ ŋa dísee ńyee-tɔ̃ɔi yɛ̂ɛ kɔ̃ɔ-lee ɓé liî a ǹóŋ ǹyée-tɔ̃ɔi ŋá lí a dîa ǹɔii ma í íkono-tee la dínûa-pɔlɔ-ŋai yêei?

13Mí ɓé ŋa pâi sua kâai naa ŋá dɛɛ ǹûai ŋí kélee pɔ́i? Kpɛni fêi, díkaa wɔ̂lɔi ŋ̀gɔlɛ dîyɛɛi, ‘Sua tɛ́ɛ kúpɔ kú mii.’

14Ńyãa tɔnɔ fa pɔ̂ri liî a ǹûai ŋí kélee. Dímaa-mɛni-ŋai wiɛ̂i ḿɛni ma.

15À kɛ̀ ɓa pâi dûa-sii ŋí kɛ̂i a ńyãa, gɛ̀ ní ḿbaa nɔ́ nâa a gɛɛ fé mɔ̃lɛ.”

16Nya ɓe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Kpakolo buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kúla mî Eezuɛ-ŋai dínûa-pɔlɔ-ŋai sáma nyii-ŋai í gɔ́lɔŋ a gɛɛ díkaa a Eezuɛ-ŋai túɛ-ɓelai, í pá a dîa a gɛɛ dí tɔ́ɔ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai ŋɛ́i-tuɛ íkɔlɛ.

17Ŋa pâi pâi ŋá lóno naa ípɔ. Mɔ̂leŋ gáa íkponôi ŋa pâi da pûi díkponôi a gɛɛ ǹûai maa mɛni é kɛ́ kâa ka dîa-ni, vé kɛ̀ nɔ́ yá tɔnɔ yâ.

18Ǹmɔ́ dîa yɛɛi, ‘Ka kákpîŋ kpɛtɛ tínaa ḿaa mɛni ma. Ká pâi tínaa sua miî. Kpɛni fêi, ka wɔ́lɔ Yâwɛɛ ma kâa gbɛ̂ɛ ɓé pâi sua tɛɛ̂i kápɔ ká mii. Kpɛni fêi, kákɛ̀ a káliilaa Ize lɔii su. Ǹmɛni ma Yâwɛɛ a pâi sua tɛɛ̂i kápɔ ká mii.

19Káfe pâi nɔ́ miî a fólo tɔnɔ, fólo feerɛ, fólo lɔ́ɔlu, fólo puu, kpaa máŋ fólo buu feerɛ.

20Kɛ́lɛ ka pâi miî a ɣáloŋ tɔnɔ. Ka pâi lɛɛ̂i miî gúŋ é nyɔ́ŋ kásũai. Ǹmii-wɛ̂li a pâi kpɛɛ̂i kâa. Kpɛ́ni fêi, káfe káyee see ní Yâwɛɛ ŋɔkɛ-naai mu kásama, kákɛ mò kâa, “Kú kùla Ize lɔii su lé mɛni ma?” ’ ”

21Kɛ́lɛ Mose è mò mà ǹyɛɛi, “Ǹûai kwa dîa-ni kúkaa siâi kúkɔɔ ŋái, kúkaa a núu wála ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (6oo,ooo), ǹyaŋ íkɛ mò yɛ̂ɛ ɓa pâi sua tɛɛ̂i dípɔ dí mii a ɣáloŋ tɔnɔ?

22À nɛ̀ɛ ma kpîŋ dí taa-tulɛ támaa páa a pɔ̂ri gula-kɛɛ ɓôi dímɛni ma? Kpaa máŋ ǹyɛ̃ɛ-ŋai kélee díkaa yúo sui da pɔ̂ri gula-kɛɛ ɓôi dímɛni ma?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Gáa íkili-ŋa a gɛɛ ŋáwala wala-laai kóyaŋ káa ma? Ƀa pâi gâai à kɛ̀ mɛnii ŋá mòi a pâi kɛ̂i kpaa máŋ vé pâi kɛ̂i.”

24Nya ƀe Mose è lì é mɛnii ƀó dîa Yâwɛɛ è mò mai. È kpakolo buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kùla ǹûai dínuu-pɔlɔ-ŋai sáma é dítinaŋ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai ma pere.

25Yâwɛɛ è yèŋ ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei su é lóno bɔ́. È mɔ̂leŋ da kùla Mose kponôi é bú ǹuu-pɔlɔ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kponôi. Tãi mɔ̂leŋ è lɔ̀ la díkponôi, dí lòno yɛ̂ɛ Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀela. Kɛ́lɛ dí lòno nɔ́ a tãi kpùa.

26Núu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi dí dílaa sìɣei, veerɛ, dí lɛ̀ɛ m̀ûui su, dífe li ní Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai lá. Dɔnɔ láa ƀé kɛ̀ a Ɛɛda, gbélii láa kɛ́ ƀò a Mɛda, nyii-ŋai Mɔ̂leŋ è lɔ̀ máŋ díkponôi. Dí lòno m̀ûui su yɛ̂ɛ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela.

27Nya ƀe ǹyaŋkpa tɔnɔ è kî̀rɛ sìɣe é lí Mose pɔ́ é mó mà ǹyɛɛi, “Ɛɛda da Mɛda díkaa lônoi m̀ûui su yɛ̂ɛ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela.”

28Nuŋ ǹóŋ Zasua nyii kɛ̀ a Mose yée-mu-nuui dɔnɔ é síɣe ŋɔlôloŋ tãi mai, è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Ŋánuu-namui Mose, díkpera.”

29Kɛ́lɛ Mose è mò ma ǹyɛɛi, “Íkaa ḿaa-tolo kulâi? À pɔ̂ri kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ Yâwɛɛ é ŋɔmɔ̂leŋ pú ŋɔnûai kélee kponôi a gɛɛ dí kɛ́ a ŋɔlóno kɛ́-ƀela.”

30Nya ƀe Mose da Eezuɛ-ŋai dínuu-pɔlɔ-ŋai dí lì pôlu m̀ûui su.

Ɣâla è kpuyiri-ŋa tɛ̀ɛ

31Nya ƀe Yâwɛɛ è fãa tɛ̀ɛ é kúla Yúo ma-pere a kpuyiri támaa é dípu kpɔ́ m̀ûui kɔlɛ gwaa kélee. É síɣe m̀ûui ma é seri ƀɛ́i dí kòyaŋ naai, nàa è kɛ̀ a fólo tɔnɔ sia m̀ûui m̀éla kélee ma. Dípù mɛi è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔlɔnii saaƀa ǹɔii ma.

32Nya ƀe ǹûai kélee dí dímu siɣe a maa-ɣelei tí da maa-kpini é pɛ́lɛ bôlu ma ɣelei ma dí gbuyirii ŋáa tɛ́ ma a dípôlu pere. Ǹúui nyii ŋɔi è kɛ̀ a kulûŋ kpɔ̂lɔ buu lɔ́ɔlui, gɛ̀ ní vé dámaa soŋ ní. Dí díkpuyiri-ŋai pù fólo ŋá dí dínaŋ m̀ûui ma.

33Zuai kɛ́ɛ niî ǹûai lá dífe niî kpɛɛ ní a miɛɛi, Yâwɛɛ è níi ŋwàna dîa é saa-kɔlɔ-fela pili dîa.

34Mɛni ma dí màa kwaai tí ma láa sèe a Kibolo Atava. Kpɛni fêi, nàa ƀe dí vɛnɛ-ƀelai lòo naa.

35Ǹûai dí kùla Kibolo Atava dí lí Azɛrɔ dí sée naa.

Nɔŋba 12

Ɣâla è tɔ̂ŋ pù Mirianŋ ma

1Mirianŋ da Eelɔŋ dí lòno a nyɔmɔɔ é pîlaŋ Mose mà. Kpɛ́ni fêi, è Kusai-nɛni kùla a nɛnî.

2Dí mò dîyɛɛi, “Mose tɔnɔ nɔ́ ƀé Yâwɛɛ a lóno zârai? Vé niî lóno ní máŋ kúsarâi?” Yâwɛɛ è díwoo mèni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Mose è kɛ̀ a ǹíi maa yeŋɔɔ kpɔ́ é tɛ́ɛ núu kélee ma ŋ̀ɛ́niɛi su.

4Yâwɛɛ è mò Mose ma da Eelɔŋ é pɛ́lɛ Mirianŋ ma ǹyɛɛ diai, “Ká saaƀaŋɔɔ ka kula m̀ûui su ká pá Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai lá.” Nya ƀe dísaaƀaŋɔɔ dí kùla dí lí.

5Yâwɛɛ è yèŋ ɣele-kɔlɔ kolei su é tɔ́ɔ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai láƀelei é Eelɔŋ da Mirianŋ dítòli. Dífeerɛŋɔɔ dí kùla dí tɔ́ɔ tuɛ-pere.

6Yâwɛɛ è mò dîa ǹyɛɛ, “Ka ŋ́oo mɛ́ni. À kɛ̀ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu káa kásama, ŋ́yãai a Yâwɛɛ ŋá ŋ́gbîŋ lɛ̀ mà zĩa su, ŋá lóno bɔ́ seêi-pere.

7Kɛ́lɛ ŋ́ono-pere káa a dee ŋ́yee mu-nuui Mose pɔ́. Ŋá dɔ̀ɔ ŋánûai nyii-ŋai díkaa a Eezuɛ-ŋai díkelee dílaa túɛi.

8Ŋa lôno bɔ́ a zu ponoɔ yɛ̂ɛ núu à kɛ̀ lônoi marâŋ nuu pɔ́. Fa lóno bɔ́ sáŋ su. A ŋ́ninîŋ kàa máŋ. Gɛ̀ ní lé mɛni ƀé káfe yao ní la ŋ́yee mu-nuui Mose ma kákɛ lòno a nyɔmɔɔ é pîlaŋ mai?”

9Nya ƀe Yâwɛɛ è ǹíi ŋwàna dîa é lí.

10Ŋele-kɔlɔŋ kolei kuláa Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mɛi, gbôdo è kùla Mirianŋ ma, gbono gwaa kélee é kole yɛ̂ɛ yee-fũa. Eelɔŋ è tìnaŋ é gáa gbono gwaa kélee mɛi pɛlɛɛ a gbôdo.

11Nya ƀe Eelɔŋ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Óo Ŋánuu-namui, ífe tɔ̂ŋ kpɛ̀ kûa a gɛɛ kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́.

12Ífe Mirianŋ lɛ̀ɛ naa vé kɛ̀ yɛ̂ɛ da núu maa sɔlɔ ƀò a boma nyii gbono lûlaai mai.”

13Nya ƀe Mose è wɔ̀lɔ Yâwɛɛ mà ǹyɛɛi, “Óo Ɣâla kpera yɛ̂, Mirianŋ ƀálo.”

14Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Eî kɛ̀ Mirianŋ ǹâŋ é ǹá-ya pù ǹyaa Mirianŋ m̀a, vêi ŋumɛ a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ? Ka gula m̀ûui su a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ká lɛ́ɛ pâi la pôlu naa.”

15Nya ƀe dí Mirianŋ kùla m̀ûui su a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Ǹûai dífe kolôŋ ni m̀ûui su é lɛ́ɛ la zu Mirianŋ é pá pôlu.

16Nàa pôlu ma ǹûai dí kòloŋ Azɛrɔ dí lí Paraŋ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su dí díƀûui pú naa.

Nɔŋba 13

Mose è kwaa mâ màa kpɛ̀ɛ-ƀela tɛ̀ɛ

(Dutɛrɔnome 1:19-33)

1Yâwɛɛ è mò mà ǹyɛɛi,

2“Nûa tɛɛ a gɛɛ dí lí dí Keena lɔii su káa nyii ŋa dɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́i. Núu túɛ-nuu tɔnɔ kula ǹúu-suu tɛi-tɛi kélee su í dítɛɛ.”

3Nya ƀe Mose è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò lai. È ǹûa kùla Paraŋ Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su é dítɛɛ, nyii-ŋai kɛ̀ a Eezuɛ-ŋai dísuu-ŋai láa-tuɛ-ƀelai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4-15Maa-ƀelai láa ká ŋí. Zakɔ ǹóŋ Samua è kùla Lubiŋ ŋɔsuui su Ori ǹóŋ Safa é kúla Simiɔŋ ŋɔsuui su. Zefunɛ ǹóŋ Kelɛ é kúla Zudasi ŋɔsuui su. Zosɛ ǹóŋ Iga é kúla Isaka ŋɔsuui su. Nuŋ ǹóŋ Osia è kùla Ifiraŋ ŋɔsuui su. Lafu ǹóŋ Pati é kúla Bɛŋsima ŋɔsuui su. Sɔdi ǹóŋ Gadiɛ é kúla Zɛbulɔŋ ŋɔsuui su. Susi ǹóŋ Gadi é kúla Manasɛ ŋɔsuui su nyii kùla Zosɛ ŋɔsuui sui. Gemali ǹóŋ Amiɛɛ é kúla Daŋ ŋɔsuui su. Makɔɔ ǹóŋ Sɛtu è kùla Asɛ ŋɔsuui su. Vosi ǹóŋ Nabi é kúla Nɛfɛtɛli ŋɔsuui su. Mâki ǹóŋ Gɛuɛ é kúla Gâa ŋɔsuui su.

16Ǹûai Mose è dítɛɛ a gɛɛ dí ǹɔii su maa kpɛ́ɛi, dílaa ká tí. Mose è Nuŋ ǹóŋ Osia láa ma fàleŋ a Zasua.

17Mose è dítɛɛ a gɛɛ dí Keena lɔii su màa kpɛ́ɛ ǹyɛɛ diai, “Ka tɛɛ a vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su-pere ǹɔii kwára-pere ká lí ǹyée kwaa-ŋai mâ.

18Ká gáa berei ǹɔii káa lai, à kɛ̀ ǹûai díkaa naai díwala-walai kpaa máŋ dífii kpɛɛ̂i. Ka gáa à kɛ̀ dítâmaai kpaa máŋ dífe táma ní.

19Ka gáa à kɛ̀ ǹɔii díkaa mai ǹɛ̂lɛɛi kpaa máŋ vé lɛ́lɛ ní. Ka gáa à kɛ̀ dítaa-ŋai maa koliɛɛi a siɣãŋ kpaa máŋ dímaa fé kóli ní,

20À kɛ̀ ǹɔii a sí-sɛŋ kpɛ̀tɛ kpaa máŋ va sí-sɛŋ kpɛ̀tɛ. A kɛ̀ wúru káa zu kpaa máŋ wúru fé zu. Ka kálii kpéle ká pá a ǹɔii su-sãai da. Maa-tãi è kɛ̀ a gbɔmɔ-ƀai maa-ŋuŋ kpɔlu-tãi.”

21Nya ƀe ǹûai dí ǹɔii su káa kɔ́ɔ pìlaŋ Ziŋ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su-pere dí seri Libɔ, Ama-perei kɔlɛ ma.

22Dí tɛ̀ɛ a vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su-pere dí seri Iburɔŋ, ƀɛ́i Aimaŋ-ŋai, Sisai-ŋai da Taamai-ŋai dí kɛ̀ naa, nyii-ŋai díkaa a Anaki ŋɔsuui su-ƀelai. (Iburɔŋ tɔɔ è tɛ̀ɛ a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ dí lɛ́ɛ pâi Zoaŋ tɔ̂i Ize lɔii su.)

23Tãi dí sèri la Ɛsekɔ Tiŋ-tiŋ sui, dí kpɔmɔ-ƀa tiyɔŋ tɔnɔ kùla naa dí ŋiri wúru ma, núu feerɛ dí tɔ́ɔ mu. Dí pà máŋ a pɔmegurane wuru-ƀa-ŋa da fĩi wuru-ƀa-ŋa.

24Dí maa kwaai tí ma tòli a Ɛsekɔ tiŋ-tiŋ su. Kpɛni fêi, Eezuɛ-ŋai dí kpɔmɔ-ƀa tiyɔŋ tɔnɔ kùla naa.

25Ɣele-kuu buu náaŋ tɛɛ pôlu mai dí nâa kùla ǹɔii su-kaa siai mâ dí pá pôlu.

26Dí pà Kedɛ Mose pɔ́ da Eelɔŋ é pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai kélee dîa. Kedɛ káa Paraŋ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su. Dí díkoraŋ ƀò dîɛ da ǹûai kélee. Dí gbɔmɔ-ƀa tiyɔŋ lɛ̀ dîa nyii dí kùla la naai.

27Dí mò Mose mà díyêei, “Kú lì ǹɔii su í kú tɛ̀ɛ naai. Gáa a sí-sɛŋ kpɛtɛ-lɔii lɛ́lɛɛ. Zu si-sãai da ká ŋí.

28Ǹûai díkaa ǹɔii sui díwala-walai, dítaa-ŋai kpaya-kpayai, dímaa tínaŋɔɔ a siɣãŋ. Kú Anaki ŋɔsuui su-ƀela kàa naa máŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Amɛlɛka-ŋai díkaa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su ǹɔii kwára-pere, Ita-ŋai, Zɛbusi-ŋai da Amɔra-ŋai díkɛ ƀò ǹyee kwaai ma-pere. Keena-ŋai díkaa máŋ Mɛditɛrenia Yuoi da Zɔdiŋ Ya-leei ma pere."

30Kɛ́lɛ Kelɛ è ǹûai kɛ̀ dí dímɛi sáa, nyii-ŋai kɛ̀ díŋuŋ su-woo saâi a Mose láai ǹyɛɛi, "Kwaa lí a maa félaa kú sée naa. Kpɛni fêi, pɔ̂ri káa kûɛ a gɛɛ kú gula-yeei kɛ́."

31Kɛ́lɛ diai da Kelɛ-ni dí lìi, dí mò ǹûai dîa díyɛ̂ɛi, "Kúfa pɔ̂ri kɔ̂i ǹûai pɔ́. Kpɛni fêi, díwala-walai é tɛ́ɛ kûa."

32Ǹûai ŋí dífe tɔ̃yâ koraŋ-ƀo too ní Eezuɛ-ŋai dîɛ ǹɔii mɛni ma dí lì zu kâai. Dí mò dîyɛɛi, "Ǹɔii kú sìa zu zu-kaa mɛni mai va pɔ̂ri sí-sɛŋ kpɛtɛ̂i a gɛɛ kpîŋ é zu-ƀelai ŋá kɔ́ŋ. Ǹûai kú díkaa naai díkelee díyee-la mu-seɛɛ̂i.

33Kú Nɛfiliŋ-ŋai kàa naa. Ǹûai ŋí díkaa a Anaki ǹônii-sinaai. Kú kúkpîŋ kàa nɔ́ díŋɛi yɛ̂ɛ tonîŋ-na. Ǹyaŋ bere nɔ́ ƀé kú kɛ̀ la díŋɛi."

Nɔŋba 14

Ǹûai dí díŋuŋ su-woo sàa

1Ǹûai kélee dí nyìi wɔ̂lɔi a maa kpinii tí.

2Nya ƀe Eezuɛ-ŋai kélee dí díŋuŋ su-woo sàa a Mose da Eelɔŋ láa dîyɛɛi, "Maa nɛɛ̂i kɛ̀ kú sáa Ize lɔii su kpaa máŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su ƀɛ́.

3Yâwɛɛ è pà a kúa ǹɔii ŋí su lé mɛni ma? Kwa pâi lɛɛ̂i kɔ̂i dí kúnɛyâai da kúnîa-pɛlɛɛi sóŋ. Ǹɛ̂lɛɛi a gɛɛ kú lí pôlu Ize lɔii su."

4Dí mó díkîe-ni dîa dîyɛɛi, "Kwaa kútuɛ-nuu lɛ́ kú lí pôlu Ize lɔii su!"

5Nya ƀe Mose da Eelɔŋ dí díŋuŋ pìlaŋ Eezuɛ-ŋai kélee ŋɛ́i-tuɛ.

6Nuŋ ǹóŋ Zasua da Zefunɛ ǹóŋ Kelɛ nyii-ŋai kɛ̀ a ǹɔii su-kaa ƀelai da-ŋa dí díseɣe-ŋai fàla-fala dí mó Eezuɛ-ŋai kéleee dîa dîyɛɛi,

7"Ǹɔii kú lì zu kâai, gáa a lɔii lɛ́lɛɛ.

8À kɛ̀ Yâwɛɛ líi lâai kúmɛni ma, a pâi liî a kúa zí-sɛŋ kpɛtɛ-lɔii lɛ́lɛɛi ŋí su é dɛ́ɛ kúpɔ.

9Mɛnii nɔ́ ka pɔ̂ri gɛ̂i nya ƀa ká Yâwɛɛ wóo mɛni, káfe ŋ̀óo sîa tòo. Káfe yào ǹûai dîa díkaa naai. Kwa pâi díyee mɛi ɣâlei nɔ́ a vii-kpɛɛ. Káfe yao dîa, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ káa kúkɔlɛ, a díɣâla-ŋai yée mɛi ɣále."

10Kɛ́lɛ ǹûai kélee dí mò a gɛɛ dí dísɔɔ a kɔni. Nya ƀe Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è pà Eezuɛ-ŋai kélee pɔ́ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mɛi.

Mose è Ɣâla fɛ̀li ǹûai mɛni ma

11Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, "Ǹûai ŋí da díŋɛi nàɣîŋ ḿɛi a tãi támaa. Dífa làa a ńyãa a tãi támaa berei máŋ ŋa ŋɛi-kɛ-maa támaa kɛ́ la dísamai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Ŋa pâi dísu karâi a kɔlɔ-fela sii da, kɛ́lɛ ŋa pâi íkɛ̂i a núu-suu su kɛ́tɛ nyii pâi kɛ̂i
a ŋwála-wala é tɛ́ɛ diai.”

13Kɛ́lɛ Mose è mò Yâwɛɛ ma ǹyɛɛi, “Í ǹûai kùla Ize lɔii su a íwala-walai. À kɛ̀ ƀà
nyíŋi kɛ̀ a dia,

14gɛ̀ ní Ize-ŋai da pâi môi ǹɔii ŋí su-ƀelai dîa. Ǹûai ŋí da mɛni a gɛɛ íkaa kúsama,
ǹyaŋ kwa kaa-ni kwa kúkîe-ni kàa í kɛ́ ƀò ɣele-kɔlɔŋ kole su kúmɛi. Ƀa tɔ̂ɔ kútuɛ
ɣele-kɔlɔŋ kole su a ɣele ƀɔ́ɔ, íkɛ tɔ̀ɔ kútuɛ ŋɔŋ-leŋ su a kpíni.

15À kɛ̀ ƀa ǹûai ŋí kélee pàa, gɛ̀ ní ǹɔii-ŋûŋ-ŋai da ílaa mɛnii, da pâi môi dîyɛɛi,

16Yâwɛɛ è ŋɔnûai pàa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Kpɛni fêi, vé pɔ̂ri ní liî a dia ǹɔii su è góno
tèe la díyêei.

17Mɛni ma, ŋa íkpera fêi, Óo Yâwɛɛ íwala-walai lɛ́ kûa í gɛ̀ yɛ̂ɛ berei í íkono tèe
la kúyêei yɛ̂ɛ,

18‘Ńyãai a Yâwɛɛ Ɣalai, ńii ŋwana-laa fé nɛ̃ɛ ní, wɛli-kɛ-maa támaa kɛ́ ƀò ńyêei.
Ŋa sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛ̀ɛ da tɔɔ-mâ laa. Kɛ́lɛ ŋa pâi lóŋ-naŋ kélee dísɔnyɔ̂ŋ maa-tɔŋ
kpɛ̀i dílônii dîa, ŋá gbɛ́ dílônii lônii dîa.’

19Yâwɛɛ, ŋa íkpera fêi a gɛɛ í ǹûai ŋí dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ yɛ̂ɛ berei íwɛli-kɛ-
maai kɛ̂tɛi la da berei í dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛ̀ɛ la é kúla Ize lɔii su é seri sâa mai.”

20Nya ƀa Yâwɛɛ è Mose wóo su tòo ǹyɛɛ mai, “Ŋa pâi dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ̂i yɛ̂ɛ
berei í mò lai.

21Kɛ́lɛ tɔ̃yâ ma, tãi nɔ́ ŋ́gaa la ɣele mai da tãi nɔ́ ǹɔii láa fɛ̂ɛi la a ŋáfolo-laai,

22diai da ŋá-folo-laai káa da ŋáŋɛi-kɛ-maa-ŋai ŋá díkɛ Ize lɔii su da vɛ̃ɛ-kpâlaŋ
su, kɛ́lɛ díkɛ su-kɔɔŋ tɛ̀ɛ m̀bɔ a tãi támaa, dífa ŋ́oo mɛnii,

23dɔnɔ kpîŋ fé pâi ŋ̀ɛi lâai ǹɔii mâ ŋá ŋ́gono tèe la dínâŋ-ni yêei. Diai kélee díŋɛi
nàɣîŋ m̀ɛi, dɔnɔ kpîŋ fé pâi ŋ̀ɛi lâai ǹɔii tí mâ.

24Kɛ́lɛ ŋa pâi liî a ŋátii kɛ́-nuui Kelɛ ǹɔii su è lì naai, é kɛ́ a ŋɔsuui pɔ́ɔ. Kpɛni fêi,
líi da kpɛ́ni káa goi gɛ́ tela ŋ́oo mèni a ǹɛ́lɛɛ.

25Amɛlɛka-ŋai da Keena-ŋai díkaa ǹɔii ǹyee kwára-pere. Mɛni ma ka tínaa lí pôlu
ká tɛ́ɛ a Ǹyúo Kpɔ̂lui ma pere ká lí vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.”

Yâwɛɛ è tɔ̂ŋ pù ǹûai dîa díŋuŋ su-woo saa mɛni ma

26Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose da Eelɔŋ dîa ǹyɛɛi,

27“Tãi ɣɛɛlu ƀé ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀelai ŋí da pâi kɛ̂i díŋuŋ su-woo saâi la é pîlaŋ m̀âi?
Ŋa díŋuŋ su saa-wooi mɛ́ni a dámaa.

28Ka m̀ó dîa kâa Yâwɛɛ ǹyɛɛi, ‘Ŋa m̀voo a gɛɛ tãi nɔ́ ŋ́gaa la ɣele mai, mɛnii ka
káŋuŋ su-woo saâi la é pîlaŋ m̀âi, ŋa pâi gɛ̂i a káa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Ka pâi saâi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ ŋí su kápoma é táa-taa naa. Káai kákoraŋ káa é síɣe kóraŋ buu feerɛ ma é tɛ́ tuɛ-perei, katɔnɔ kpîŋ fé pâi serîi naa. Kpɛni fêi, ka káŋuŋ su-woo saa é pîlaŋ ḿâ.

30Ǹɔii ŋá ŋ́gono tèe la káyêei a gɛɛ ká sée mai, kátɔnɔ kpîŋ fé pâi sêei naa fɛ̂ɛ Zefunɛ ǹóŋ Kelɛ da Nuŋ ǹóŋ Zasua.

31Kɛ́lɛ kánîa-pɛlɛɛi ká mò a gɛɛ da pâi kɛ̂i a kɔŋ-sôŋ-ŋai, ŋa pâi pâi a dia ǹɔii mâ ká káyee kùla mui, é kɛ́ a dípɔɔ.

32Kɛ́lɛ à kɛ̀ a káa, ka pâi saâi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ ŋí su.

33Kánîa-pɛlɛɛi da pâi kɛ̂i a ɓála-mɛi-kaa-ɓela vɛ̃ɛ-kpâlaŋ ŋí su a kóraŋ buu náaŋ. Da pâi mɛni-soli kâai kámɛni ma é lɛ́ɛ la zu kákelee ká sáa. Kpɛni fêi, laa-la fé káyêei.

34Ká ɣele-kuu buu náaŋ sìɣe ká ǹɔii su káa la. Mɛni ma ka pâi mɛni-soli kâai kásɔnyɔ̂ŋ mɛni ma a kóraŋ buu náaŋ nyii-ŋai dítɔ̂i ŋ̀ele kuu buu náaŋ tí kélee mɛni ma tɛi-tɛi, a gɛɛ ka gɔ́lɔŋ ńdɔ̂i kâa.

35Ŋa pâi mɛni-ŋai ŋí kɛ̂i a káa a tɔ̃yâ, káai a ŋwana-lɔ̂ɔ-ɓelai, ká káŋa tɛ́ gîe ma ka tɔ́ɔ ḿâ. Kákelee ka pâi saâi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ ŋí su. Ńyãa Yâwɛɛ, ńyãa ɓé mò tí.’ ”

36-37Diai Mose è dítɛɛ a gɛɛ dí ǹɔii su káai, nyii-ŋai pà pôlu dí ǹûai kélee kɛ́ dí tɔ́ɔ Yâwɛɛ ma a dípaa a lɛ́ɛ-koraŋ-mo é pîlaŋ la ǹɔii mai, Yâwɛɛ è kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ pìli dîa dí sáa.

38Diai kélee lì ǹɔii su kâai Nuŋ ǹóŋ Zasua da Zefunɛ ǹóŋ Kelɛ nɔ́ ɓé lɛ̀ɛ a dífulu.

Eezuɛ-ŋai dí kɔ̀ a gɛɛ dí Keena lɔii síɣe kɛ́lɛ dífe pɔ̂ri ní

(Dutɛrɔnome 1:41-46)

39Nya ɓe Mose è mɛni-ŋai ŋí ɓò Eezuɛ-ŋai kélee dîa, dí wɔ́lɔ kpɔ́ a ŋánaa.

40Nya ɓe dí dímu sìɣe a ŋ̀ele-wala pɛ-pɛi, dí lí ǹyée-lɔii mâ pere dîyɛɛi, “Kú kpîŋ kpɛtɛ̂ɛi nâa. Kwa pâi liî ǹɔii su nyii Yâwɛɛ è góno tèe la kúyêei. Kwa nâa gɔ́lɔŋ a gɛɛ kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́.”

41Kɛ́lɛ Mose è mò dîa ǹyɛɛi, “Kákaa Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ karâi lé mɛni ma? Káfe pâi pere kâai.

42Káfe lì. Kpɛni fêi, Yâwɛɛ fé kákɔlɛ. Kà lì, kákpɔara-ɓelai da pâi káyee mɛi ɣâlei.

43Amɛlɛka-ŋai da Keena-ŋai díkaa naa. Kà lì naa da pâi kápaâi a ɓóa-sɔ̂kpɔ. Yâwɛɛ fé ká kɔlɛ. Kpɛni fêi, ka kápôlu fé mì.”

44Kɛ́lɛ díwoli-kpɔlɔ kùla dí lí, berei máŋ gbanaŋ-woo-kɛɛ maa-gãlai da Mose dífe kula ní la m̀ûui sui.

45Nya ɓe Amɛlɛka-ŋai da Keena-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ ǹyée-lɔii sui, dí pà dí díyee mɛi ɣále, dí díkpɛ dí lí Ɔma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Nɔŋba 15

Dɔ̂ŋ-ŋai bîlaŋɔɔi sâla kuláa mai

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

2“M̀ó Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛi, ‘Tãi ká pâi liî la ǹɔii su, Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ kápɔ a gɛɛ ká sée mai,

3ka pâi sâla kulâi naa Yâwɛɛ ma a niŋa, ƀála kpaa máŋ ƀoli a kéreŋ-sala kpaa máŋ lii-see sala, kákono-teei mɛni ma kpaa máŋ zâlai nyii a kula kálii sui, kpaa máŋ nyii ka gùla a káɣele kɛ́tɛ-ŋai maa-tãi. Zâla-ŋai ŋí kúŋ lɛ̂lɛɛi a Yâwɛɛ nîa.

4Ǹúui pâi ƀála kulâi Yâwɛɛ ma a kéreŋ-sala kpaa máŋ lii-see salai, fɛ̂ɛ é mii-sɛŋ sala kula a felaƀa paŋ feerɛ sumoɔ a ɔle wúlɔ sane tɔnɔ.

5Fɛ̂ɛ é kpele-sɛŋ-sala kula máŋ a ŋwãai sane tɔnɔ ƀála tɛi-tɛi kélee mɛni ma.

6À kɛ̀ a ƀála-sirɛ fɛ̂ɛ é mii-sɛŋ sala kula a felaƀa paŋ náaŋ sumoɔ a ɔle wúlɔ sane tɔnɔ da gbura.

7Fɛ̂ɛ é kpele-sɛŋ sala kula máŋ a ŋwãai sane tɔnɔ da gbura. Géreŋ sâla-ŋai ŋí kéreŋ kuŋ lɛ̂lɛɛi a Yâwɛɛ nîa.

8Ƀa niŋa-sirɛ kùla Yâwɛɛ ma a kéreŋ-sala kpaa máŋ zâlai nyii gáa kákono-teei mɛni mai, kpaa máŋ a lii-see-sala,

9fɛ̂ɛ é mii-sɛŋ-sala kula a felaƀa pãŋ lɔ́ɔlu mɛi da zumoɔɔ a ɔle wúlɔ sane feerɛ.

10Fɛ̂ɛ í kpele-sɛŋ-sala kula máŋ a ŋwãai sane feerɛ. Zâla-ŋai ŋí kéreŋ kuŋ lɛ̂lɛi a Yâwɛɛ nîa.’

11“Ǹyaŋ bere nɔ́ ƀé fɛ̂ɛ é kɛ́ la a niŋa-sirɛ tɛi-tɛi kélee, kpaa máŋ ƀála-sirɛ, kpaa máŋ ƀála-loŋ da ƀoli loŋ tɛi-tɛi kélee.

12Berei zâla kula taa-tulɛi támaai lai, bere nɔ́ ƀé fɛ̂ɛ mii-sɛŋ-salai da gbele-sɛŋ-salai díkɛ̀ a dítamaa la.

13Fɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai kpîŋ-kpiŋ kélee dí kéreŋ-sala kula a bere-sii ŋí. Zâla-ŋai ŋí kéreŋ kuŋ lɛ̂lɛi a Yâwɛɛ nîa.

14À kɛ̀ ǹyaŋ ŋɔ̃ya-ŋa díkaa kásama a tãi kpua kpaa máŋ a tãi su-koyaa, nyii-ŋai ŋwɛ̂lii dí kéreŋ-sala kula nyii ǹɛ̂lɛi a Yâwɛɛ nîai, fɛ̂ɛ dí gula yɛ̂ɛ berei ka gùla lai.

15Dɔ̂ŋ tɔnɔi tí káa nɔ́ kákelee kámɛni ma ka ŋɔ̃ya-ŋai a tãi kélee. Ka dîa-ni kákaa nɔ́ a kapɔ̂riɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i.

16Dɔ̂ŋ tɔnɔi káa nɔ́ kámɛni ma ka ŋɔ̃ya-ŋai nyii-ŋai díkaa kásamai.”

17Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

18“M̀ó Eezuɛ-ŋai dîa Yâwɛɛ ǹyɛɛ, ‘Tãi ka pâ la ǹɔii ma ŋa pâi dɛɛ̂i kápɔi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

19ka kɛ̀ ǹɔii su miî, ka maa mii-sãai da tɛɛ ḿbɔ a sama-sɛŋ.

20Kà káfelaƀai maa-ŋuŋ kpɛ̀tɛ a kpólo, fɛ̂ɛ ka gbóloi maa-ŋuŋ tɛ́ɛ ḿbɔ a sama-sɛŋ yɛ̂ɛ berei ká kámii-sɛŋ maa-ŋuŋ tɛ̀ɛ la ḿbɔ a kámii-sãai kula tãi.

21Fɛ̂ɛ ká kákpoloi maa-ŋuŋ ŋí tɛ́ɛ ḿbɔ a sâla-sɛŋ káfulu-laai su wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.'

22"Kɛ́lɛ à kɛ̀ ka pɔara-mâ kɛ̀ kà wàla dɔ̂ŋ ŋí mɛi káa ŋá dítɛ̀ɛ Mose pɔ́i,

23Dɔ̂ŋ-ŋai ŋa dítɛɛ kápɔ Mose sârai nyii-ŋai díkaa kásuui mɛni ma wɔlɔ-wɔlɔi,

24gɛ̀ ní à kɛ̀ káfe gíri ní ká díkara, fɛ̂ɛ kákelee ká pá a niŋa-naɣa, kéreŋ-sala mɛni ma nyii ǹɛ̂lɛi a ńîai. Ka pa la da mii-sɛŋ-sala kula-sãai é pɛ́lɛ gbele-sɛŋ-sala kula-sãai dîa yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ láa-wooi káa lai, ká tela pá a ƀoli-sirɛ kásɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ maa-sala kula mɛni ma.

25Fɛ̂ɛ zâla láa soŋ-nuui é zâla-ŋai ŋí kúla mâ Eezuɛ-ŋai kélee mɛni ma. Gɛ̀ ní ŋa pâi dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ̂i. Kpɛni fêi, dí pɔara-maa kɛ̀. Ǹyaŋ da pá a kéreŋ-sala da dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛ̂ɛ maa-sala ḿbɔ dípɔara-mai mɛni ma.

26Gɛ̀ ní Eezuɛ-ŋai da díŋɔ̃ya-ŋai kélee dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai pôlu a pâi fêi. Kpɛni fêi, díkelee dí kɛ̀ bɔara-maa kɛ́ɛi su.

27"Núu a wàla gíri é sɔnyɔ̂ŋ kɛ́, fɛ̂ɛ é pá a kóraŋ-tɔnɔ ƀoli-saa ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ-sala kula mɛni ma.

28Zâla-laa soŋ-nuui ƀa núu ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ maa-sala kùla, nyii vé gíri ní é zɔnyɔ̂ŋ kɛi. Gɛ̀ ní ŋɔsɔnyɔ̂ŋ pôlu a fé.

29Zɔnyɔ̂ŋ núu fa giri é gɛ́i, maa tɔ̂ŋ tɔnɔi tí káa nɔ́ ǹɔii-lonii mɛni ma da ŋɔ̃ya-ŋai.

30"Kɛ́lɛ ǹúui a giri é sɔnyɔ̂ŋ kɛ́i, a nɛ̃ɛ ma é kɛ́ a Eezuɛ-nuu, kpaa máŋ ŋɔ̃ya, gɛ̀ ní a tɛ-ŋɛi kɛ́ a Yâwɛɛ. Ǹyaŋ fɛ̂ɛ dí maa-nuui tí kúla ŋɔnûai sáma.

31Fɛ̂ɛ dí maa-nuui tí kúla ŋɔnûai sáma ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa-mɛni é lɛ́ɛ gbîŋ ma, kpɛ́ni fêi, è Yâwɛɛ wóo pìli é ŋɔtɔ̂ŋ kara."

Nalôŋ tɔnɔ è Vii-Tɔɔ-Ɣelei maa tɔ̂ŋ kàra

32Ɣele tɔnɔ da Eezuɛ-ŋai kɛ́ɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui, dí nalôŋ tɔnɔ kàa gɛ́ kɔi ŋá tɛ̂i mà a Vii-tɔɔ-ɣelei.

33Diai gàai dí pà la Mose da Eelɔŋ pɔ́ é pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai kélee dîa.

34Dí bù ŋɛ́i-gao kpɔnɔ ŋá, kpɛ́ni fêi, dífe niî kɛ̀ mɛnii kpɛtɛ ní da pɔ̂ri gêi lai.

35Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, "Fɛ̂ɛ nɔ́ nalôŋ é sáa. Tɔɔ Eezuɛ-ŋai kélee dí zɔɔ a kɔni m̀ûui pôlu-pere."

36Nya ƀe Eezuɛ-ŋai kélee dí kùla la m̀ûui su dí zɔɔ a kɔni dí bàa yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Fíli sɛ̂lɛŋɔɔ ǹyokpo-ŋai dîa mɛni

37Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

38“Ǹmó Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ dí fíli sɛ̂lɛŋ díyokpo-ŋai wóŋ lá dí yee buluŋ kɛ́ɛ pú ma. Dí gɛ́ tí dísuui su-ƀelai kélee mɛni ma pâi pâi dípôlu mai.

39Vílii ŋí a pâi kɛ̂i a kili-too-ŋa kámɛni ma. Tãi kà gàa lai, ŋa-tɔ̂ŋ-ŋai maa-mɛni a pâi toôi kákili ŋa ká dímɛi káa. Gɛ̀ ní káfe pâi kápôlu tɔ̂i ḿâ ká pîlaŋ kánîa-mɛni-ŋa pôlu yɛ̂ɛ berei ka ŋ̀wɛ̂lii ká gɛ́ lai.

40Gɛ̀ ní ŋátɔ̂ŋ-ŋai kélee maa mɛni a pâi lɛɛ̂i kákili ŋá ká dímɛi káa, kámaa é wáa ŋ́ɛi-tuɛ.

41Ńyãa ƀa Yâwɛɛ ɣâla, nyii ká kùla Ize lɔii su a gɛɛ ŋá kɛ́ a Káɣâlai. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ Káɣâlai.”

Nɔŋba 16

Koa, Dataŋ da Abiraŋ dítɔ̀ɔ Mose ma

1Nya ƀe Iza ǹóŋ Kora nyii kɛ̀ a Koa ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Liiva ǹóŋ, da Ilia ǹônii Dataŋ da Abiraŋ, é pɛ́lɛ Pelɛ ǹóŋ Oŋ mà, nyii-ŋai kùla Lubiŋ ŋɔsuui sui,

2dí tɔ̀ɔ Mose ma. Da Eezuɛ-ŋai láa-tuɛ-ƀela lɛ́lɛɛi ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu (250) nyii-ŋai kɛ̀ a dítuɛ-ƀelai,

3Dí díŋa tɛ̀ díkî̀e mà dîyɛɛ Mose da Eelɔŋ-ni diai, “Kâa nâa lí póŋ. Kúai a Eezuɛ-ŋai kúkelee kúmaa waâi. Yâwɛɛ kɛ́ ƀò kúkɔlɛ. Ka kákpîŋ kɛ́ ŋaŋ kúmɛi lé mɛni ma?”

4Tãi Mose è nyíŋi mɛ̀ni lai è ŋuŋ pìlaŋ ǹɔii ma.

5È mò Koa da ǹûai kélee dîa ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ a pâi ǹúui lɛ̂i a tínaa ɣele-wâla nyii gáa a bɔ́ɔi. A pâi ǹúui lɛ̂i nyii maa waâi a pɔ̂ri lɛɣɛ̂i lai. Ǹûui a pâi nɛ̂i ǹyaa ƀé a pâi nɛɛ̂i naa é lɛ́ɣɛ là.

6Tínaa ɣele-wâla, ka káŋɔŋ siɣe-sɛŋ-folo-ŋai síɣe.

7Ka ŋɔŋ pú dísu, ka kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ pú ŋ̀á ká lí a dia Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ. Ǹúui nyii Yâwɛɛ a pâi nɛ̂i, ǹyaa ƀé pâi kɛ̂i a ǹúui maa waai. Káai a Liiva lônii káa ƀé ka nâa lí póŋ-poŋ.”

8Nya ƀe Mose è mò Koa mà ǹyɛɛi, “Ka ŋ́oo mɛni káai a Liiva lônii.

9Gáa a mɛni-loŋ a gɛɛ Eezuɛ-ŋai Díɣâlai é kákula Eezuɛ-ŋai sáma é ká lɛ́ɣɛ gbono ma a gɛɛ ká tíi kɛ́ ŋɔpɛ́rɛ maa waai mu ká tɔ́ɔ Eezuɛ-ŋai láa-tuɛ ká tíi kɛ́ dîɛ?

10A gɛ̀ ka Liiva lônii kpéli-ŋai kélee ka lɛɣɛ gɔlɛ. Ǹyaŋ ka ŋ̀wɛ̂lii ká nâa kɛ́ a sâla láa-soŋ-ƀela máŋ.

11Mɛni ma Yâwɛɛ ƀé ka ínûai kélee ká tɔ̀ɔ mà. Káfe tɔɔ ní Eelɔŋ ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Nya ƀe Mose è ŋóo tɛ̀ɛ a gɛɛ dí Ilia nônii Dataŋ da Abiraŋ tóli. Kɛ́lɛ dí mò dîyɛɛi, “Kúfe pâi naa.

13Kúkulâi í mò mii-sɛŋ kpɛtɛ-lɔii lɛ́lɛɛi su í pá a kúa ƀɛ́ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a gɛɛ í kúpaâi gáa a mɛni-loŋ, a gɛɛ í íkpîŋ kɛ́ a kâloŋ kúmɛi?

14Tɔ̃yâ mà ífe pá ní a kúa mii-sɛŋ kpɛtɛ-lɔii lɛ́lɛɛ mâ. Ífe tela kúsee-lɔii lɛ́ ní kûa da kpɔmɔ-ƀa-kpalaŋ. Ƀa ŋ̀wɛ̂lii í kúpɛlɛ? Kúfe pâi liî naa.”

15Mose è ǹíi ŋwàna kpɔ́ a ŋánaa. È mò Yâwɛɛ mà ǹyɛɛi, “Ífe íyee sèe dísama-sɛŋ mu. Fé niî díwɛlɛ-sôo-ŋai dɔnɔ kpîŋ kula ní díyêei, fé niî tela mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ ní a Díta.”

16Nya ƀe Mose è mò Koa mà ǹyɛɛi, “Ka ínûai kélee ka tínaa pá Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ. Eelɔŋ a pâi kɛ̂i naa máŋ.

17Kákelee ka káŋɔŋ-pu-sɛŋ-folo-ŋai síɣe tɛi-tɛi, ká ŋɔŋ pú dísu ká kéreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ pú díŋa, kákelee ká pá Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ a káŋɔŋ-pu-sɛŋ-folo-ŋai. Ka Eelɔŋ-ni ka lí máŋ a káŋɔŋ-pu-sɛŋ-folo-ŋai. Gélee puɔ gîe ma káa a ŋɔŋ-pu-sɛŋ-folo ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu (250).”

18Nya ƀe díkelee dí díŋɔŋ-pu-sɛŋ-folo-ŋai sìɣe dí ŋɔŋ pú dísu dí kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ pú díŋa da Eelɔŋ-ni é pɛ́lɛ Mose ma dí lí dí tɔ́ɔ Yâwɛɛ Ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai lá.

19Nya ƀe Koa è ŋɔnûai kélee ŋá tɛ̀ ma Yâwɛɛ Ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai lá, dí díŋɛi tínaŋ Mose da Eelɔŋ pɔ́ naa pere. Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è pà díkelee dípɔ.

20Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose da Eelɔŋ dîa ǹyɛɛi,

21“Ka kula ǹûai kpîŋ sama ŋá dísu kara a maa félaa.”

22Mose da Eelɔŋ dí díŋuŋ pìlaŋ ǹɔii ma díyɛɛ mai, “Óo Ɣâla, ƀíai íkaa a fúlu-laa kpɛtɛ Ɣâlai, ƀa pâi ílii ŋwanâi ǹúui kélee ma núu tɔnɔ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛni ma?”

23Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

24“M̀ó ǹûai dîa dí kúla Koa, Dataŋ da Abiraŋ dísua kɔlɔ seɣe pɛrɛ-ŋai lá.”

25Nya ƀe Mose è mù sìɣe da Eezuɛ-ŋai dínuu-pɔlɔ-ŋai dí lí Dataŋ da Abiraŋ dípɔ naa.

26È mò ǹûai dîa ǹyɛɛi, “Ka kula ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀelai ŋí dísua kɔlɔ seɣe pɛrɛ-ŋai lá. Káfe lɛ̀ɣɛ díkɔ̃liŋ dɔnɔ kpîŋ mà. À wàla kɛ́ tí ka dîa-ni ka pâi dísɔnyɔ̂ŋ maa-saa kɛ̂i.”

27Nya ƀe dí kùla Koa, Dataŋ da Abiraŋ dípɛrɛ-ŋai lá. Nya ƀe Dataŋ da Abiraŋ dí kùla dí tɔ́ɔ dípɛrɛ-ŋai lá da dínɛyâai é pɛ́lɛ dínîa-pɛlɛɛi dîa.

28Nya ƀe Mose è mò ǹyɛɛi, “Berei ka pâi gɔ̂lɔnii la a gɛɛ Yâwɛɛ ƀé ńdɛɛ a gɛɛ ŋá díi-ŋai ŋí kɛ́, kɛ́lɛ fé díkɛ̂i ŋ̌gbɔɔi yee mai, nya ka ŋí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29À kɛ̀ ǹûai ŋí da saa díkpɔɔi yee ma, dífe tɔŋ-kpɛ-maa sɔlɔ ƀó ní é kúla Yâwɛɛ yêei, gɛ̀ ní Yâwɛɛ fé ńdɛɛ ní.

30Kɛ́lɛ à kɛ̀ Yâwɛɛ a laa-kpala maa-mɛni kɛ̀ ǹɔii lá é ƀó é díkpele da díkɔ̃liŋ kélee dí lí saa-taa a dífulu, gɛ̀ ní ka pâi gɔ̂lɔnii a gɛɛ ǹûai ŋí dí díŋɛi nàɣîŋ Yâwɛɛ mɛi.”

31Tãi è kpɛ̀ɛ la a mɛni-ŋai ŋí kélee ƀóɔi, ǹɔii è ƀèla díkɔɔ mu.

32Ǹɔii láa è ƀò é díkpele da dípɛrɛi mu-ƀelai kélee da Koa ŋɔnûai kélee é pɛ́lɛ díkɔ̃liŋ kélee dîa.

33Nya ƀe dí yèŋ saa-taa a dífulu da díkɔ̃liŋ kélee. Ǹɔii láa è tɛ̀ dímɛi, dí nâa láŋ díƀarâi ŋɛ́i-tuɛ.

34Eezuɛ-ŋai kpêli-ŋai kélee kɛ̀ naa kɔlɛ mai dí pù ǹûai wɔ́lɔ-woo ma. Dí mò dîyɛɛi, “Kwà wàla pú, ǹɔii a pâi kúkpelêi kúa máŋ.”

35Nya ƀe ŋɔŋ è kùla Yâwɛɛ yêei é núu ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu (250) su kara nyii-ŋai kɛ̀ géreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛi tɛɛ̂i.

Ŋɔŋ-siɣe sɛŋ-folo-ŋai

36Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

37“Ǹmó zâla láa-soŋ-nuui Eelɔŋ ǹóŋ Ilieza ma a gɛɛ é ŋɔŋ-siɣe sɛŋ-folo-ŋai kúla ŋɔŋ su, ŋɔŋ gáa dísui é dítaa-taa kwaa kôyaa ma. Kpɛni fêi, ŋɔŋ-siɣe sɛŋ-folo-ŋai maa waâi.

38Ŋɔŋ-siɣe-sɛŋ-folo-ŋai ŋí maa waa-tãi ƀé kɛ̀ a tãi dí dípù la Yâwɛɛ ŋɔteƀelei mai. Mɛni ma ǹûai ŋí sàa dísɔnyɔ̂ŋ mɛni mai, díŋɔŋ-siɣe sɛŋ-folo-ŋai síɣe í díɣale a m̀éla-ŋa, í díkɛ a ŋ̀âla-teƀelei mɛi-pɛlɛ-sãa. A pâi kɛ̂i a kili-too-ŋa Eezuɛ-ŋai mɛni ma.”

39Nya ƀe zâla-laa-soŋ-nuui Ilieza è ŋɔŋ-siɣe sɛŋ-folo-ŋai sìɣe é díɣale a m̀éla-ŋa a gɛɛ dí kɛ́ a ŋ̀âla-teƀelei mɛi-pɛlɛ-sãa.

40Nyíŋi è kɛ̀ a kili-too-ŋa Eezuɛ-ŋai mɛni ma a gɛɛ diai kélee dífe a Eelɔŋ ŋɔsuui dai dífe pà ŋ̀âla-teƀelei ma kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kêrenii Yâwɛɛ mɛni ma. À kɛ̀ tí m̀aa-nuui su a pâi karâi yɛ̂ɛ Koa da ŋɔnûai. Mɛni-ŋai ŋí kélee è kɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Ilieza ma Mose sârai.

Eelɔŋ è ǹûai ƀàlo

41Kɛ́lɛ bôlu ma ɣele walai Eezuɛ-ŋai dí díŋuŋ su-woo sàa é pîlaŋ Mose da Eelɔŋ dîa. Dí mò dîyɛɛi, “Ka Yâwɛɛ ŋɔnûai páa.”

42Tãi Eezuɛ-ŋai dí díŋa tɛ̀ la díkîe ma a gɛɛ dí tɔ́ɔ Mose da Eelɔŋ diai, dí díŋɛi tìnaŋ Yâwɛɛ Ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai ma-pere. Nya ƀe ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei è bɛ́rɛ maa waai mɛi pɛ̀lɛ, dí Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai káa.

43Mose da Eelɔŋ dí pà bɛ́rɛ maa waai lá,

© 2014 Bible Society in Liberia.

44Yâwɛɛ é mó dîa ǹyɛɛi,

45“Ka kula ǹûai kpîŋ sáma a gɛɛ ŋá dísu kara a maa félaa.” Nya ɓe dí díŋuŋ pìlaŋ ǹɔii ma.

46Mose è mò Eelɔŋ ma ǹyɛɛi, “Íŋɔŋ-siɣe-sɛŋ-foloi síɣe í ŋɔŋ kula ŋ̀âla-teɓelei ma í bú zu í kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ pú ŋá í lí la Eezuɛ-ŋai pɔ́ naa a maa félaa í dísɔnyɔ̂ŋ maa sâla kula. Kpɛni fêi, Yâwɛɛ a ǹíi ŋwána. Ǹyaŋ zaa-kɔlɔ-felai a nâa pâi.”

47Nya ɓe Eelɔŋ è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Mose è mò la mai. È lì a ŋɔŋɔŋ-siɣe sɛŋ-foloi a kîrɛ ǹûai sáma. Tãi è sèri la naai, è gàa a gɛɛ zaa-kɔlɔ-felai a seri dîa. Nya ɓe è géreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi pù é ǹûai dísɔnyɔ̂ŋ maa sâla kula la.

48È tɔ̀ɔ zaa-ɓelai loai da vúlu-ɓelai, zaa-kɔlɔ-felai é kpɛ́ɛ.

49Diai zaa-kɔlɔ-felai è dípàai, dí kɛ̀ a núu wála puu kao náaŋ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ (14,700) é kúla diai pôlu sàa Koa lá-sɔŋ sui dîa.

50Zaa-kɔlɔ-felai kpɛɛi, Eelɔŋ è lì pôlu Mose pɔ́ naa bɛ́rɛ maa waai lá.

Nɔŋba 17

Eelɔŋ ŋɔsia-wuruii

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

2“Ǹmó Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ dí sia-wuru puu káo feerɛ tɛɛ ípɔ dí kúla dínuu-suu puu káo feerɛi dítuɛ-ɓelai kélee yêei tɛi-tɛi. Ǹúu-tuɛ ɓelai láa pɔ̃yɛ dísia-wûru-ŋai dîa tɛi-tɛi.

3Eelɔŋ láa pɔ̃yɛ Liiva ŋɔsia-wuruii ma. Kpɛni fêi, sia-wûru tɔnɔ a pâi kɛ̂i núu-suu tɔnɔ túɛ-nuu mɛni ma.

4Lí a ŋúru-ŋai Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu í dípu gbanaŋ-woo kɛɛi maa-gãlai kɔlɛ ɓɛ́i kwa kúkîe-ni kàa naai.

5Ǹúui ŋa pâi nɛ̂i, maa-nuui ɓé ŋɔsia-wuruii a pâi pɔmunii. Bere-sii ŋí ɓé ŋa pâi Eezuɛ-ŋai kperâi la díŋuŋ-su-woo saa ma a tãi kélee é pîlaŋ kâa.”

6Nya ɓe Mose è lòno Eezuɛ-ŋai pɔ́. Ǹúu-suu puu káo feerɛi kélee dí-tuɛ-ɓelai dí sia-wûru tɛ̀ɛ Mose pɔ́ tɛi-tɛi. Eelɔŋ ŋɔsia-wûrii è kɛ̀ zia-wûru-ŋai ŋí sáma.

7Nya ɓe Mose è zia-wûru-ŋai ŋí pù Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

8Naa pôlu ma ɣele-walai Mose è lì é lɔ́ Zua-kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu é Eelɔŋ ŋɔsia-wuruii káa nyii kɛ̀ Liiva ŋɔsuui mɛni mai bɔmûŋɔɔ. È nâa pòa gɛ́ ɓà.

9Nya ɓe Mose è zia-wuru-ŋai kélee kùla Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ é pá a dîa pôlu Eezuɛ-ŋai pɔ́. Dí gàa dí díwɔ̂-ŋai síɣe tɛi-tɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Eelɔŋ ŋɔsia-wûrii láa pôlu gbanaŋ-woo kɛ́ɛ maa-gãlai kɔlɛ a gɛɛ é kɛ́ naa a ŋɛi-kɛ-maa dɔɔ-maa-ƀelai mɛni ma a gɛɛ dí kpéra díŋuŋ-su-woo sáa ma dífa lâa saa la.”

11Nya ƀe Mose è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai.

12Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí mò Mose mà dîyɛɛi, “Kúkelee kwa saa.

13Ǹúui nyii kélee pâi lɛɣɛ̂i Yâwɛɛ Ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mai, maa-nuui a pâi saâi. Kúkelee kwa pâi sâai.”

Nɔŋba 18

Zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai dítii

1Yâwɛɛ è mò Eelɔŋ mà ǹyɛɛi, “Ka ílônii é pɛ́lɛ Liiva-ŋai dísuui ma ka pâi tɔ̂ŋ-kpɛ-maa sɔlɔ ƀôi à kɛ̀ ka pɔara-maa kɛ̀ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai maa-tii kɛ́ɛ su. Ka ílônii nɔ́ ƀé pâi tɔŋ-kpɛ-maa sɔlɔ ƀôi à kɛ̀ kà pɔara-maa kɛ̀ kásâla-laa soŋ-tii kɛ́ɛi su.

2Ka Liiva-ŋai ka pá máŋ nyii-ŋai dí káa a ínâŋ ŋɔsuui su-ƀelai, a gɛɛ dí kpɔ́ŋ yâ díi kɛ́-mɛni ma, tãi ka ílônii kákaa tíi kɛ̂i la Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mui.

3Da pɔ̂ri tíi kɛ́i yɛ̂ da Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu-tii kélee. Kɛ́lɛ dífe lɛ̀ɣɛ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu-sɛŋ-folo-ŋai kɔlɛ da ŋ̀âla-teƀelei. Dà lɛ̀ɣɛ díkɔlɛ, ka dîa-ni ka pâi saâi.

4Ka dîa-ni ka pɔ̂ri Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu-tii-ŋai da kélee kɛ̂i gîe ma. Kɛ́lɛ ǹúui vé a Liiva-ŋai dísuui dai, vé lɛ̀ɣɛ kâa.

5Ílônii nɔ́ ƀé ka dîa-ni ká Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu-tii-ŋai kɛ́ é pɛ́lɛ ŋ̀âla-teƀelei maa-tii-ŋai dîa a gɛɛ ńii fé ŋɔ́nɔ ŋwàna Eezuɛ-ŋai dîa.

6Ka gáa, Liiva-ŋai nyii-ŋai díkaa a kákaayɔɔ-ŋai, ńyãa ƀé díkùla Eezuɛ-ŋai sáma. Díkaa a sama-sɛŋ kámɛni ma. Ŋa díle a gɛɛ dí tíi kɛ́ ḿɛni ma Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu.

7Kɛ́lɛ ka ílônii nɔ́ ƀé ká zâla-laa-soŋ tii-ŋai kélee kɛ́ nyii-ŋai díkaa ŋ̀âla-teƀelei mɛni ma da Gwaa Maa Waai Ŋɔkwaa Maa Waai mai. Ŋa kásâla laa soŋ-tii tɛ́ɛ kápɔ a sama-sɛŋ. Ǹyaŋ núu da kpɛ́ni à lɛ̀ɣɛ naa, a pâi saâi.”

Zâla láa-soŋ-ƀelai dísama-sãai

8Yâwɛɛ è mò Eelɔŋ ma ǹyɛɛi, “Zama-sãai Eezuɛ-ŋai dí dɛ̀ɛ ḿbɔi, nyii-ŋai kélee dífe kɛ́ ní a kéreŋ-salai, ŋa dítɛɛ kápɔ a káwɔ̂i ka ílônii wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

9Zama-sãa maa waai nyii-ŋai dífe a kéreŋ-salai, nyii-ŋai díkaa a kápɔɔ ka ílônii, dia ká ŋí. Mii-sɛŋ sâla, sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ sâla da mɛni lɛɛ-maa sala. Sama-sɛŋ maa-waa nyii kélee da dɛ̀ɛ ḿbɔi, díkaa a kápɔɔ ka ílônii.

10Ka dímii gwaa maa waai ma. Sinâa nɔ́ ƀa pɔ̂ri dímîi. Zãai ŋí maa waâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11“Ǹíi-see sala-sãai Eezuɛ-ŋai da dítɛ̀ɛ ḿbɔi, díkaa máŋ a kápɔɔ ka ílônii-sinaai da ílônii-nɛyãai wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ísuui su-ƀelai nyii-ŋai kélee dímaa waâi, da pɔ̂ri da miî.

12“Eezuɛ-ŋai dísi-sãai m̀á maa-ŋuŋ-ŋai da dɛ̀ɛ ḿbɔ a kóraŋ kélee, ŋa dítɛɛ kápɔi dia ka ŋí. Wúlɔ, ŋwãai da dísi-sãai ǹɛ̂lɛɛ-ŋai.

13Ŋuru-ƀa kpɔlui maa-ŋuŋ kélee dílɔii ma nyii-ŋai da dɛ̀ɛ ḿbɔi, díkaa a kápɔɔ. Diai kélee dímaa waâi ípɛrɛi mui da pɔ̂ri da miî.

14“Sɛŋ nyii kélee Eezuɛ-ŋai da dɛ̀ɛ ḿbɔ nyii dífa ŋɔ́nɔ pɔ̂ri ziɣêi pôlui, gáa a kápɔɔ.

15“Núu-kpune da taa-tulɛ dílônii maa-ŋuŋ-ŋai kélee nyii-ŋai da dítɛ̀ɛ ḿbɔi, díkaa a ípɔɔ. Kɛ́lɛ fɛ̂ɛ í íyee sée núu-kpune ǹônii maa-ŋuŋ-ŋai díŋuŋ-ma-ƀo fela-fei mu. Íyee sée daa-tulɛ lônii maa-ŋuŋ-ŋai díŋuŋ-ma ƀó fela-fei mu nyii-ŋai dímaa fé waa nii.

16Núu-kpune ǹônii sinaai maa-ŋuŋ-ŋai nyii-ŋai dípɔlɔ-pɔlɔ-laa káa a ɣáloŋ tɔnɔi, díŋuŋ-ma-ƀo fela-fei é kɛ́ a káne kpua lɔ́lu nyii ŋɔwiɛ káa yɛ̂ɛ berei ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi è nɛ̀ lai.

17Kɛ́lɛ vé a sɛŋ a gɛɛ ǹûai dí moli-ŋai, niŋa-ŋai é pɛ́lɛ mála-ŋai dîa dílônii sinaai maa-ŋuŋ-ŋai ŋuŋ-ma-ƀo fela fe kɛ́. Kpɛni fêi, dímaa waâi. Díŋãa pú ŋ̀âla-teƀelei ma í díwulɔ kúla a kéreŋ-sala. Zâla ŋí lɛ̂lɛi a ńîa.

18Díluu káa a ípɔɔ yɛ̂ɛ berei nii-see-salai maa suai geŋe-la káa la a ípɔɔ da ǹáa mii-yee mɛi wɛrɛi.

19“Zama-sãa maa waai-ŋai kélee Eezuɛ-ŋai da dítɛ̀ɛ ḿbɔi, ŋa dítɛɛ ípɔ ka ílônii-sinaai da ílônii-nɛyãai wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ŋákono-tee-wooi ŋí kpanaŋɔ̂i nyii ŋa gɛ̀ kayêei ka ísuui su-ƀelai kéleei.”

20Yâwɛɛ è mò Eelɔŋ mà ǹyɛɛi, “Ífe pâi Eezuɛ-ŋai díkɔ̃liŋ da kélee sɔlɔ ƀôi a ípɔɔ kpaa máŋ dílɔii gbua da. Ńyãai a Yâwɛɛ, ńyãa ƀa íkɔ̃liŋ da ílɔii Eezuɛ-ŋai sáma.

Liiva-ŋai dísama-sãai

21“Zama-sãai kélee Eezuɛ-ŋai dí dɛ̀ɛ ḿbɔi, ŋa buu-ɣelei tɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́ a díkɔ̃liŋ dii-ŋai mɛni ma da gɛ̀ mî Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mui.

22É síɣe sâa ma Eezuɛ-ŋai dífe ŋɔ́nɔ lɛ̀ɣɛ a Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai dífa la sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ la dí sáa.

23Liiva-ŋai nɔ́ ƀe pâi tíi kɛ̂i Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu. Maa mɛni kélee káa a díŋûa-kpiri. Dɔ̂ŋ ŋí káa ísuui su-ƀelai kélee mɛni ma wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Liiva-ŋai díkɔ̃liŋ da kélee fé pâi kɛ̂i ma Eezuɛ.

24Kpɛni fêi, zama-sãai buu-ɣelei Eezuɛi-ŋai dí dɛ̀ɛ ḿbɔi, ŋa dítɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́ a díkɔ̃liŋ. Mɛni ƀé ŋá mò la dîa a gɛɛ díkɔ̃liŋ da kélee fé pâi kɛ̂i ma Eezuɛ-lɔii su.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Liiva-ŋai dísama-sãai buu-ɣelei

25Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

26“Ǹmó Liiva-ŋai dîa yɛ̂ɛi, ‘Tãi ka Eezuɛ-ŋai dísama-sãai buu-ɣelei síɣe la nyii-ŋai Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ kápɔ a kákõliŋ, fɛ̂ɛ ká buu-ɣelei tɛ́ɛ ḿbɔ a sama-sɛŋ.

27Zama-sɛŋ ŋí a pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ mii-sɛŋ ninai da ŋwãai ninai gbâlaŋ ŋá-tii kɛ́-nuui a dɛ̀ɛ ḿbɔ a sama-sɛŋ.

28Berei ŋí ƃé ka pâi máŋ kásama-sãai tɛɛ̂i la ḿbɔ. Ǹyaŋ zama-sãai ŋí a pâi kɛ̂i kulâi kásama-sãai buu-ɣelei su nyii-ŋai Eezuɛ-ŋai da dɛ̀ɛ kápɔi. Fɛ̂ɛ ká kásama-sɛŋ ŋí tɛ́ɛ zâla láa-soŋ-nuui Eelɔŋ pɔ́.

29Zama-sãai nyii kélee ka zɔlɔ ƃôi, ka ǹɛ́lɛɛi kúla zu ka dɛ́ɛ ḿbɔ.

30Tãi ka zama-sɛŋ ǹɛ́lɛɛi kùla la zu ká dɛ́ɛ ḿbɔi ka pɔ̂ri gbéli seɛ̂i kɛ̂i kámɛni ma yɛ̂ɛ berei gbâlaŋ ŋá-tii kɛ́-nuui a ŋɔsama-sãai kpéli seɛ̂i kɛ̀ la gbîŋ mɛni mai.

31-32Kà zama-sãai ǹɛ́lɛɛi kùla zu kà dɛ̀ɛ ḿbɔ ká gbéli mìi, káfe sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ ní. Kɛ́lɛ káfe Eezuɛ-ŋai dísama-sãai da mìi nyii káfe niî buu-ɣelei kula ní zu. Kà gɛ̀ tí gɛ̀ ní ka pâi saâi.’ ”

Nɔŋba 19

Diai dímaa fé waa ní díwaa mɛ̂ni

1Yâwɛɛ è mò Eelɔŋ da Mose dîa ǹyɛɛi,

2“Ŋatɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí ká dímɛi káa. Ǹmó Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛi, ‘Ka pá a niŋa kpɔ̂lu tɔnɔ nyii pɔ́ɔ da kélee fé mai, nyii vé nîi kpîri da kélee siɣe nii.

3Ka dɛ̀ɛ zâla láa-soŋ-nuui Ilieza pɔ́, é ǹûai kɛ́ dí lí la m̀ûui pôlu-pere dí báa Ilieza ŋɛ́i-tuɛ.

4Ilieza é ǹyée gbua lɔ́ niŋa ŋãai su é da kpɛ́mɛŋ Zua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai ŋɛ́i-tuɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

5Fɛ̂ɛ dí niŋa pomai kéreŋ zâla láa-soŋ-nuui ŋɛ́i-tuɛ, è máŋ kɛ́ a gɔlɔ, ǹúu, ŋãa da buru kélee.

6É sîda wuru da kpalo siɣe é pɛ́lɛ yee-kpɔlu ma é dípili niŋa poma kéreŋ-ŋuŋ su.

7Naa pôlu ma zâla láa-soŋ-nuui é ŋɔseɣe-ŋai wáa, é gbîŋ waa ǹyai su, é nâa pá m̀ûui su. Kɛ́lɛ maa fé pâi niî kɛ̂i a ŋwaa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

8Ǹúui a niŋa pomai kèreŋ é ŋɔseɣe-ŋai wáa, é gbîŋ waa ǹyai su, kɛ́lɛ ǹyaa máŋ maa fé pâi niî kɛ̂i a ŋwaa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

9A kɛ̀ tí, ǹúui maa waai, é niŋa-kereŋ-luui ŋá tɛ́ ma é bû kwaa maa waa mâ m̀ûui pôlu-pere. Dí bû naa Eezuɛ-ŋai dímɛni maa waa yai kpɛtɛ-mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Ǹúui a niŋa-kereŋ-luui ŋá tɛ̀ mai, é ŋɔseɣe-ŋai wáa. Kɛ́lɛ maa fɛ́ pâi niî kɛ̂i a ŋwaa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.’

Dɔ̂ŋ-ŋai bîlaŋɔɔi poma mai.

11“Ǹúui a ǹyɛ́e pɛ̀lɛ poma mai, maa-nuui maa fɛ́ waa ní a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

12Fɛ̂ɛ maa-nuui é gbîŋ maa waa a zɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ yai da a ŋ̀ele-kuui zaaƀa-ɣelei da ŋ̀ele-kuui ǹɔ́ɔlu mɛi-feerɛ ɣelei, gɛ̀ ní, a pâi kɛ̂i a maa waa. Kɛ́lɛ à wàla gbîŋ maa waa a ŋ̀ele-kuui zaaƀa-ɣelei da ŋ̀ele-kuui ǹɔ́ɔlu-mɛi-feerɛi ɣelei, gɛ̀ ní maa fɛ́ pâi kɛ̂i a ŋwaa.

13Ǹúui kɛ́lee a ǹyɛ́e pɛ̀lɛ poma ma, kɛ́lɛ va gbîŋ wàa a Yâwɛɛ Ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai kàra, fɛ̂ɛ dí maa nuui kúla Eezuɛ-ŋai sáma. Maa fɛ́ waa ní-laai a lɛɛ ma é lɛ́ɛ la zu dí ŋwaa a zɔnyɔ̂ŋ-su-mɛni lɛɛ-yai.

14“Núu à sàa ŋɔpɛ́rɛi mu, maa tɔ̂ŋ ká ŋí. Ǹúui kɛ́lee a lɔ̂ ŋɔpɛ́rɛi mui, da ǹúui kɛ́lee gáa naa a maa-tãi tíi, dímaa fɛ́ pâi kɛ̂i a ŋwaa a ɣele-kuu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

15Bɛ́rɛ tí mu sɛŋ-foloi kɛ́lee ǹáa ƀoɔi nyii ǹá-tɛ-sɛŋ fɛ́ mai, maa fɛ́ waa ní.

16À kɛ̀ núu a ǹyɛ́e pɛ̀lɛ nuu-poma ma nyii dí bàa a ƀóa-sɔ̂kpɔ, kpaa máŋ nyii saa gbɔ́ɔi yee ma panaŋ ma, kpaa é ǹyɛ́e pɛ̀lɛ nuu-káo ma kpaa máŋ ƀolôŋ ma, maa-nuui maa fɛ́ pâi kɛ̂i a ŋwaa a ɣele-kuu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

17“Maa ǹúui maa waa pere ka ŋí. Fɛ̂ɛ dí niŋa-kereŋ-luui da siɣe dí bú leɣi su dí yá nina pú ma.

18Fɛ̂ɛ ǹúui maa waai é kpalo siɣe é ǹɔ́ ǹyái su é gbɛ́mɛŋ bɛ́rɛi ma da mu-sãa kɛ́lee, é pɛ́lɛ ǹûai kɛ́lee dîa kɛ̀ nàai. É ŋɔ́nɔ gbɛ́mɛŋ ǹúui ma nyii ǹyɛ́e pɛ̀lɛ nuu-kaoi, kpaa máŋ ǹúu-pomai mâ nyii dí bàai, kpaa máŋ ǹúui sàa gbɔ́ɔi yee mai, kpaa máŋ é ǹyɛ́e pɛ́lɛ ƀolôŋ mai.

19Fɛ̂ɛ ǹúui maa waai é ǹyái kpɛ́mɛŋ ǹúui mâ nyii maa fɛ́ waa níi a ŋ̀ele kuui zaaƀa-ɣelei da ŋ̀ele-kuui ǹɔ́ɔlu mɛi-feerɛ-ɣelei. Bere ƀɛ́ a pâi ǹúui tí maa waâi la a ŋ̀ele-kuui ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ-ɣelei. Fɛ́ɛ maa-nuui é ŋɔseɣe-ŋai wáa é gbîŋ waa máŋ a yá, gɛ̀ ní a pâi kɛ̂i a maa waa a maa ɣele-wulii tí.

20“À kɛ̀ ǹúui maa fɛ́ waa níi, vé gbîŋ waa ní, fɛ̂ɛ dí maa nuui kúla Eezuɛ-ŋai sáma, a Yâwɛɛ Ŋɔsua kɔlɔ pɛrɛ maa waai maa tɪ̂a kàra. Kpɛni fɛ̂i, dífe zɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ-yai pú ní mà. Ǹyaŋ maa fɛ́ waa ní.

21Dɔ̂ŋ ŋí káa kámɛni ma wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ǹúui a zɔnyɔ̂ŋ-su-mɛni lɛɛ-yai kpɛ̂mɛŋ, é ŋɔseɣe-ŋai wáa máŋ. Ǹyaŋ ǹúui a ǹyɛ́e pɛ̀lɛ zɔnyɔ̂ŋ-su-mɛni lɛɛ-yai mai, maa-nuui maa fɛ́ pâi kɛ̂i a ŋwaa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.

22Ǹúui maa fɛ́ waa ni à kɛ̀ à ǹyɛ́e pɛ̀lɛ sɛŋ da kɛ́lee ma, maa-sɛŋ tí maa fɛ́ pâi kɛ̂i a ŋwaa. Ǹyaŋ núu da kɛ́lee à ǹyɛ́e pɛ̀lɛ maa-sɛŋ tí mai, maa-nuui tí maa fɛ́ pâi kɛ̂i a ŋwaa é lɛ́ɛ la zu ɣele-wulii é kɛ́.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Nɔŋba 20

Yá è kùla gɔnii su
(Ɛsedɔ 17:1-7)

1Eezuɛ-ŋai dí sèri Ziŋ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su dí díƀûui pú Kedɛ ŋ̀áloŋ maa-ŋuŋ su. Naa ƀé Mirianŋ è sàa naa dí nòo naa.

2Kɛ́lɛ yá fé kɛ́ ni ƀɛ́i dí díƀûui pù naai. Nya ƀe díkelee dí díŋa tɛ̀ díkîe ma dí lí Mose da Eelɔŋ pɔ́ naa.

3Nya ƀe dí laa-saa pɛ̀lɛ Mose ma díyɛɛ mai, "Eî pɔ̂ri kɛ̂i a sɛŋ kúa máŋ kú sáa a tãi kunûai dí sàa la Ɣâla ŋɛ́i-tuɛi.

4Ká pà a kúa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ ŋí su lé mɛni ma?

5Ká kúkùla Ize lɔii su ká pá a kúa ǹɔii nyɔ́mɔɔi ŋí su lé mɛni ma? Ǹyaŋ sí-sɛŋ fa kpɛ̂tɛ ƀɛ́, fĩi wuru fé ƀɛ́. Kpɔmɔ-ƀa fé ƀɛ́ da pɔmegurane. Yá kpîŋ fé ƀɛ́ gbèle mɛ̂ni ma."

6Nya ƀe Mose da Eelɔŋ dí kùla ǹûai sáma dí lí dí tɔ́ɔ Yâwɛɛ Ɲɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi lá dí díŋuŋ ma pîlaŋ. Nya ƀe Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è pà dípɔ.

7Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

8"Zia-wuruii síɣe ka ílîa Eelɔŋ ká Eezuɛ-ŋai kélee ŋá tɛ́ díkîe ma, ká lóno gɔnii pɔ́ díkelee díŋɛi. Gɛ̀ ní yá a pâi kulâi zu. Bere-sii ŋí ƀé ka pâi yá kulâi la dímɛni ma a gɛɛ da dítaa-tulɛ-ŋai dí díkpele."

9Nya ƀe Mose è ŋ̀urii sìɣe gbanaŋ-woo kɛ́ɛ maa-gãlai kɔlɛ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai.

10Nya ƀe Mose da Eelɔŋ dí ǹûai kélee ŋá tɛ̀ díkîe ma gɔnii kɔlɛ. Mose è lòno dípɔ ǹyɛɛi, "Ɲuŋ-su-kpanaŋ-ƀela, ka káwoli tɔ́ɔ. Kwa pɔ̂ri yá kulâi gɔnii ŋí su kámɛni ma?"

11Nya ƀe Mose è zia-wuruii sìɣe é gɔnii túa la gîei feerɛ. Yá támaa è kùla zu, ǹûai kélee da dítaa-tulɛ-ŋai dí díkpele la.

12Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Mose da Eelɔŋ dîa ǹyɛɛi, "Tãi káfe láa ní kɛ̀ la a ńyãai, káfe tela ŋamaa waa-laai ŋɔwála-walai maa mɛni ƀó ní Eezuɛ-ŋai diai, káfe pâi serî a dîa ǹɔii su nyii ŋá ŋ̀gono tèe la a gɛɛ ŋa pâi dɛɛ̂i dípɔi."

13Nyíŋi è kɛ̀ Mɛriba Yai lá ƀɛ́i Eezuɛ-ŋai dí kɛ̀ Yâwɛɛ láa karâi naai, da ƀɛ́i Yâwɛɛ è ŋɔmaa-waa-laai lɛ̀ naa diai.

Idɔŋ kaloŋ fé fáa ní a gɛɛ Eezuɛ-ŋai dí tɛ́ɛ ŋɔlɔii su

14Mose kɛ́ɛ Kedɛi, è kéla-ŋa tɛ̀ɛ Idɔŋ kaloŋ pɔ́ naa. Dí mò ma díyɛɛi, "Eezuɛ-ŋai nyii-ŋai díkaa a íkaa-yɔɔ-ŋai dí worɛ-woo ká ŋí. Í gɔ́lɔŋ berei kú tɛ̀ɛ la mɛni-kpɔlu támaa sui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Í gɔ́lɔŋ máŋ berei kúnuu-pɔlɔ-ŋai dí lì la Ize lɔii su ƀɛ́i kwa dîa-ni kú kóraŋ
támaa kɛ̀ naai. Kɛ́lɛ Ize-ŋai dí kúsòŋ a nyɔ́mɔɔ kwa kúnuu-pɔlɔ-ŋai.

16Ǹyaŋ tãi kú wɔ̀lɔ la Yâwɛɛ ma a gɛɛ é kpɔ́ŋ kûai, è kúwoo mɛ̀ni é ŋɔkélai tɛ́ɛ
nyii kúkùla Ize lɔii sui. Ǹyaŋ kúkaa nâa ƀɛ́ Kedɛ taai su ílɔii koyaŋ ma.

17Nɛ̀ɛ naa kú tɛ́ɛ ílɔii su. Kúfe pâi tɛɛ̂i kákpâlaŋ da kélee ŋá kpaa máŋ ká kpɔmɔ-
ƀa kpalaŋ ŋá. Kúfe pâi kúkpelêi káya-loa-ŋai su. Kwa pâi lɛɛ̂i nɔ́ bere-leei ma.
Kúfe pâi liî laa-mii-yee mɛi-pere kpaa máŋ kɔɔ-yee mɛi-pere é lɛ́ɛ la zu kú tɛ́ɛ
ílɔii su.”

18Kɛ́lɛ Idɔŋ kaloŋ è mò ǹyɛɛi, “Kúfe fáa ní a gɛɛ ká tɛ́ɛ kúlɔii su. Kà tɛ̀ɛ naa, kwa
pâi kɔ́ pɛlɛ̂i kâa.”

19Eezuɛ-ŋai dí mò mà dîyɛɛi, “Kwa pâi lɛɛ̂i nɔ́ bere-leei ma. À kɛ̀ kwà kútaa-tulɛ-
ŋai kwà káyai da kpèle, kwa pâi vela-fei kɛ̂i. Kúfe pâi lɛɣɛi sɛŋ-da kélee ma. Mɛnii
nɔ́ kwa ŋ̀wɛ̂lii ǹyaa ƀa kútɛɛ.”

20Kɛ́lɛ Idɔŋ kaloŋ è mò dîa ǹyɛɛi, “Kúfe fáa ní a gɛɛ ká tɛ́ɛ kúlɔii su.” Nya ƀe Idɔŋ
kaloŋ è pà a kɔ́ kɔ́-ƀela támaa da kɔ-kuluƀa támaa a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dîa.

21Idɔŋ-ƀelai dífe fáa ní a gɛɛ Eezuɛ-ŋai dí tɛ́ɛ dílɔii su-pere. Nya ƀe dí lène pôlu
dí tɛ́ɛ a pere da kpɛ́ni.

Eelɔŋ saa-mɛni

22Nya ƀe Eezuɛ-ŋai kélee dí kùla Kedɛ dí seri Ɔ̂ɔ yeei ma.

23Ɔ̂ɔ yeei è kɛ̀ Idɔŋ-ƀelai dílɔii kóyaŋ ma. Nàa ƀɛ́ Yâwɛɛ è mò naa Mose da Eelɔŋ
dîa ǹyɛɛ diai,

24“Eelɔŋ a pâi saâi, vé pâi serîi gono-tee-lɔii mâ nyii ŋá dɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́i, kpɛ́ni
fêi, káfeerɛŋɔɔ ká ŋ́oo kàra Mɛriba Yai ma.

25Eelɔŋ siɣe da ǹóŋ-surɔ̂ŋ Ilieza í pá a dia Ɔ̂ɔ yeei ma.

26Eelɔŋ ŋɔsâla-laa soŋ-seɣe-ŋai kúla ma í dí tóo ǹóŋ-surɔ̂ŋ Ilieza ma. Nàa ƀɛ́
Eelɔŋ a pâi saâi naa.”

27Nya ƀe Mose è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai. Dí tɛ̀ Ɔ̂ɔ yeei ma Eezuɛ-ŋai ŋɛ́i-
tuɛ.

28Mose è Eelɔŋ ŋɔsâla-laa soŋ-seɣe-ŋai kùla ma é dítoo ǹóŋ-surɔ̂ŋ Ilieza ma. Nya
ƀe Eelɔŋ è sàa naa ǹyɛ́ei tôŋ su. Naa pôlu ma Mose da Ilieza dí ǹyɛ́ei yèŋ.

29Gɔ́lɔŋɔɔ Eezuɛ-ŋai dîɛ a gɛɛ Eelɔŋ a saai, dí maa wɔ̂lɔ kɛ̀ a fólo buu saaƀa.

Nɔŋba 21

Dí Keena-ŋai yée mɛi ɣàle

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Tãi Keena kaloŋ Aradi nyii bɔ́-taai è kɛ̀ Nɛgɛ lɔii sui è mɛ̀ni la a gɛɛ Eezuɛ-ŋai dí kɛ̀ pâi a Atariŋ-perei, è kɔ́ pɛ̀lɛ dîa é díta-ni soŋ a kɔ́-soŋ-ŋa.

2Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí díkono tèe Yâwɛɛ yêei a gbanaŋɔɔ dîyɛɛi, “À kɛ̀ ƀà fàa ma a gɛɛ kú ǹûai ŋí yée mɛi ɣále, gɛ̀ ní kwa pâi díkelee tɛêi ípɔ da dítaa-ŋai, kú dísu kara.”

3Yâwɛɛ è díwoo mɛ̀ni é kpɔ́ŋ dîa dí Keena-ŋai yée mɛi ɣále. Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí dísu kàra da dítaa-ŋai kélee. Maa mɛni ƀé dí gwaai tí ma láa sèe la a Ɔma.

Mose è kali pɔkɔɔŋ kpɛ̀tɛ a ƀara

4Dí kùla Ɔ̂ɔ yeei ma dí tɛ́ɛ Ǹyúo Kpɔ̂lui ma-pere a gɛɛ dí Idɔŋ lɔii maa láa. Ǹûai líi è tòo pôlu berei ma.

5Nya ƀe ǹûai dí tɔɔ-maa woo-ŋa ƀò é pîlaŋ Ɣâla ma da Mose díyɛɛi, “Lé mɛni ƀé ká kúkùla la Ize lɔii su a gɛɛ kú sáa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ ŋí sui? Gáa kpólo fé ƀɛ́ da yá, ǹyaŋ mii-sɛŋ nyɔ́mɔɔi ŋí ƀɛlɛ fé kúkoi.”

6Nya ƀe Yâwɛɛ è kali sîi nyɔ́mɔɔ-ŋa tèɛ Eezuɛ-ŋai sáma, dí dí-nyîŋ kpɔ́ dítamaa dí sáa.

7Nya ƀe ǹûai dí pà Mose pɔ́ dîyɛ mai, “Kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́. Kpɛni fêi, kwa lóno nyɔ́mɔɔ kɛ́ Yâwɛɛ ma ka ǹyaa. Yâwɛɛ fɛli a gɛɛ é gali-ŋai kúla kúsama.” Nya ƀe Mose è Ɣâla fɛ̀li dímɛni ma.

8Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Kali-pɔkɔɔŋ kpɛtɛ a ƀara í ǹɔ́ wúru ŋá í dɔɔ. Ǹúui kélee kali a nyìŋ, à gàa, a pâi ƀâloi.”

9Nya ƀe Mose è ƀara-kali kpɛ̀tɛ è ǹɔ́ wúru ŋá é dɔɔ. Ǹyaŋ ǹúui kélee kali è nyìŋ é m̀ara-kalii kâai, è ƀálo.

Eezuɛ-ŋai dí Môa lɔii maa tînaŋ

10Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí kùla naa dí lí dí díƀûui pú Obo.

11Nya ƀe è dí kùla Obo dí lí dí díƀûui pú Iyee Abariŋ, vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, Môa lɔii vóloi-kulâi-pere.

12Nya ƀe dí kùla naa dí lí dí díƀûui pú Zɛrɛ Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su.

13Dí kùla naa dí lí dí díƀûui pú Ano Ya-leei pôlu-pere, vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su nyii gáa Amɔra-ŋai dílɔii sui. Ano Ya-leei è kɛ̀ a Môa lɔii ŋɔkɔyaŋ-pere nyii kɛ̀ Môa lɔii da Amɔra lɔii loai.

14Mɛni ma, yà nòno Yâwɛɛ ŋɔkɔ́ kɔ́-kɔlɔi su nyii mò ǹyɛɛi, “Waɣɛ taai káa Sufa lɔii-kpiniŋ su, ǹyaŋ Ano Ya-leei kɛ́ ƀò diŋ-tiŋ su,

15ǹyaŋ diŋ-tiŋ a yêŋ Âa taai ma-pere dí seri Môa lɔii kóyaŋ ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Dí sìɣe naa dí lí ǹya-tôŋ ma Biɛ kɔlɛ ma ƀéi Yâwɛɛ è mò naa Mose ma ǹyɛɛi,
"Ǹûai ŋá tɛ́ díkîe ma, ńyaŋ ŋa pâi yá tɛɛ̂i dípɔ."

17Maa tãi tí ƀé, Eezuɛ-ŋai dí ŋulei ŋí tòo la. "Yá íkùla nya-tôŋ ma a dámaa. Kwa
pâi wule toôi ímɛni ma.

18Kâloŋ ŋɔtíi-kɛ ƀelai da ǹúu-tuɛ ƀelai ƀé ǹyá-loai ŋí tèe a díkâloŋ-wuru-ŋai da
dísia-wûru-ŋai." Dí kùla vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su dí lí Matana.

19Dí kùla Matana dí lí Naɣaliyɛ, dí kùla Naɣaliyɛ dí lí Bamo.

20Dí kùla Bamo dí lí diŋ-tiŋ su nyii gáa Môa lɔii kpiniŋ su Piga yeei koo mu, nyii
gáa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ ténin mai.

Eezuɛ-ŋai dí Gâloŋ Siɔŋ da Gâloŋ Oŋ yée mɛi ɣâle

(Dutɛrɔnome 2:26--3:11)

21Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí kela-ŋa tɛ̀ɛ Amɔra-ŋai díkâloŋ Siɔŋ pɔ́ naa, díyɛɛ mai,

22"Kpera yɛ̂, ǹɛɛ naa kú tɛ́ɛ ílɔii su. Kúfe pâi tɛɛ̂i kpâlaŋ da kélee ŋá kpaa máŋ
kpɔmɔ-ƀa kpalaŋ ŋá. Kúfe pâi kú kpelêi íya-loa-ŋai da kélee su. Kwa pâi lɛɛ̂i nɔ́
bere-leei ma é lɛ́ɛ la zu kú tɛ́ɛ ílɔii su."

23Kɛ́lɛ Siɔŋ fé fáa ní ma a gɛɛ Eezuɛ-ŋai dí tɛ́ɛ ŋɔlɔii su-pere. È ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai kélee
ŋá tɛ̀ gîe ma é lí a dia vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su Zaɣa kɔlɛ ma é kɔ́ pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dîa.

24Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dí núu támaa pàa gɔ́i su dí dílɔii síɣe é síɣe Ano Ya-leei ma é lí
Zabɔ Ya-leei ma dí seri Amɔŋ-ŋai dílɔii kóyaŋ ma. Ǹyaŋ Zazɛ è kɛ̀ a Amɔŋ-ŋai
dílɔii kóyaŋ.

25Eezuɛ-ŋai dí Amɔra-ŋai dítaa-ŋai kélee sìɣe da Ɛsibɔŋ é pɛ́lɛ gbânaŋ-ŋai kélee
dîa dí sée dísu.

26Ɛsibɔŋ è kɛ̀ a Amɔra-ŋai díkâloŋ Siɔŋ ŋɔtaa-leei, nyii wɔ́lɔ kɔ́ pɛ̀lɛ Môa kaloŋ
pɔlɔi ma é ŋɔlɔii kélee sìɣe é seri Ano Ya-leei ma.

27Mɛni ma ŋ̀ule-too-ƀelai da mò dîyɛɛi, "Ka pá Ɛsibɔŋ kú nàa tɔɔ. Tɔɔ kú galoŋ
Siɔŋ ŋɔtaa-leei tɔ́ɔ ŋɔ́nɔ.

28Siɔŋ ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai dí wɔ́lɔ kùla Ɛsibɔŋ taa-leei ŋí su dí lí yɛ̂ɛ ŋɔŋ, Dí Âa taai su
kàra Môa lɔii su, Dí Ano Ya-leei ŋua-pere su kàra.

29Kpalo ƀélai kâa káai a Môa-ŋai! Káai a Kemɔsi fɛli-ƀelai kpalo ƀelaâi kâai.
Káɣâlai a ǹɛɛ naa kálônii-sinaai da kɛ́ a bîlaŋ-kɔɔ ma-ƀela, Kálônii-nɛyãai dí ƀò a
Amɔra-kaloŋ Siɔŋ ŋɔkɔ́-soŋ-ŋa.

30Ŋɔsuui su è pù é síɣe Ɛsibɔŋ é lí Dibɔŋ. É síɣe Nasiŋ é tóo Nofa nyii gáa Mɛdeba
kɔlɛ mai."

31Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí sèe Amɔra-ŋai dílɔii su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

32Nya ƀe Mose è mɛni maa-kpɛɛ-ƀela tɛ̀ɛ Zazɛ-taai su. Dí daai ŋí sìɣe da gɔlɛ ma taa-ŋai, dí Amɔra-ŋai kɛ̀ daa-ŋai tí sui kélee kpɛ́.

33Kú tìnaŋ kú lí Basãŋ yá-ŋûa pere. Basãŋ kaloŋ Oŋ da ŋɔnûai dí pà dí kɔ́ pɛ́lɛ kûa Ɛdurei taai su.

34Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è mò mâ ǹyɛɛi, "Ífe yào. Ŋaâ gâloŋ Oŋ tɛ̀ɛ ípɔ da ŋɔnûai kélee é pɛ́lɛ ŋɔlɔii ma. Zoŋ yɛ̂ɛ berei í gɛ̀ la a Amɔra-ŋai díkâloŋ Siɔŋ nyii kɛ̀ Ɛsibɔŋ."

35Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí Oŋ pàa da ǹônii-sinaai é pɛ́lɛ ŋɔnûai kélee dîa, núu tɔnɔ kpîŋ fé lɛ̀ɛ ní. Dí ŋɔlɔii sìɣe.

Nɔŋba 22

Môa kaloŋ è worê-woo tɛ̀ɛ Bâlaŋ pɔ́ naa

1Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí ŋɔ́nɔ tɛ̀ɛ dí lí dí díƀûui pú Môa Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su Zɔdiŋ Ya-leei pôlu vóloi kulâi-pere Zɛleko ténin̨ ma.

2Zipɔ ǹóŋ Bâla è mɛni-ŋai kélee kàa Eezuɛ-ŋai dí gɛ̀ a Amɔra-ŋai.

3Môa kaloŋ da ŋɔnûai kélee dí yào kpɔ́ a ŋánaa, kpɛ́ni fêi, Eezuɛ-ŋai dí kɛ̀ a dítamaa.

4Nya ƀe Môa-ŋai dí mò Midiɛŋ nuu-pɔlɔ-ŋai dîa dîyɛɛi, "Ǹúu kpɔŋ ŋí da pâi zi-sãai kélee su karâi yɛ̂ɛ berei niŋa a kala mii lai."

5Nya ƀe Môa kaloŋ Bâla nyii kɛ̀ a Zipɔ ǹóŋ, è kéla-ŋa tɛ̀ɛ Beɔ ǹóŋ Bâlaŋ pɔ́ naa nyii kɛ̀ Pɛtɔ, Yufeletii Ya-leei mai, Amɔŋ-ŋai dílɔii sui. È worê-woo tɛ̀ɛ mì ǹyɛɛi, "Ŋa ŋ̀wêlii í gɔ́lɔŋ a gɛɛ nûa da kula Ize lɔii su da ǹɔii gwaa kélee síɣe da see ŋálɔii ténin̨ ma.

6Mɛni ma pá í dífoo. Kpɛni fêi, dítâmaai é tɛ́ɛ kûa. Tãi da kwa pâi pɔrîi díyee mɛi ɣâlei kú díkpɛ ǹɔii ma. Kpɛni fêi, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ ǹúui ƀa lûwa tòo mai a lûwa sɔlɔ ƀô, ǹyaŋ ǹúui ƀa vòoi vòo-wooi a zòŋ."

7Nya ƀe Môa-ŋai da Midiɛŋ-ŋai dínuu-pɔlɔ-ŋai dí lì a vòo-wooi maa fela-fei Bâlaŋ pɔ́ naa dí Bâla ŋɔworê-wooi ƀó ma.

8Nya ƀe Bâlaŋ è mò dîa ǹyɛɛi, "Ka nyii ƀɛ́ sâa. Mɛnii Yâwɛɛ a pâi môi ḿâi, ŋa pâi pâi pôlu ŋá mó kâa." Nya ƀe Môa-ŋai dínuu tuɛ-ƀelai dí nyìi Bâlaŋ ŋɔpɛ́rɛi lá.

9Nya ƀe Ɣâla è pà Bâlaŋ pɔ́ naa é marê kɛ́ ǹyɛɛi, "Gbɛ̂ɛ ƀa ǹûai ŋí ípɛrɛi mui?"

10Bâlaŋ è Ɣâla wóo su tòo ǹyɛɛi, "Zipɔ ǹóŋ Bâla, nyii gáa a Môa-ŋai díkâloŋ ƀé ǹûai ŋí tɛ̀ɛ ǹyɛɛi,

11'Ǹûa da kùla Ize lɔii su da ǹɔii gwaa kélee síɣe. Mɛni ma, pá í dífoo. Tãi da kwa pâi pôrii díyee mɛi ɣâlei kú díkpɛ ǹɔii ma.' "

12Kɛ́lɛ Ɣâla è mò Bâlaŋ mà ǹyɛɛi, "Ka ǹûai ŋí káfe lì. Ífe Eezuɛ-ŋai fòo. Kpɛni fêi, ŋá lûwa làa dîa."

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ɣele ƃɔ́ɔi Bâlaŋ è lì Bâla ŋɔworê ƃó-ƃelai pɔ́ naa ǹyɛɛ diai, “Ka lí pôlu kapɔ-taai, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ fé fáa ní ma a gɛɛ kwa kâa-ni kú lí.”

14Nya ƃe dí lì pôlu dí mó Bâla mà dîyɛɛi, “Bâlaŋ fé fáa ní mà a gɛɛ kwa dîa-ni kú pá.”

15Nya ƃe Bâla è ŋɔ́nɔ nûa kpaya-kpaya támaa tɛ̀ɛ é tɛ́ɛ bɔlɔ-ŋai dîa.

16Nya ƃe dí lì Bâlaŋ pɔ́ naa dîyɛɛ mai, “Zipɔ ǹóŋ Bâla ǹyɛɛi, ‘Ífe nɛ̀ɛ naa sɛŋ da kélee é íkpera a gɛɛ í pá ḿbɔ-naa.

17Ŋa pâi ƃaa-kɛ-ma kɛ́tɛ tɛɛ̂i ípɔ. Mɛnii kélee ƃa mò mâi, ŋa pâi gɛ̂i. Mɛni ma pá í ǹûai ŋí fóo mî.’ ”

18Bâlaŋ è Bâla ŋɔkéla-ŋai wóo su tòo ǹyɛɛi, “À nɛ̃ɛ ma kpîŋ é ŋɔpɛ́rɛi láa fɛ́ɛ a káne da gôo é dɛ́ɛ ḿbɔ, fa pɔ̂ri ŋánuu-namui Ɣâla wóo pilîi a dɔnɔ kpîŋ.

19Mɛni ma káa máŋ ka nyii ƃɛ́ sâa, a gɛɛ ŋá mɛnii mɛ́ni Yâwɛɛ a pâi ŋɔ́nɔ môi mâi.”

20Maa-kpinii tí Ɣâla è pà Bâlaŋ pɔ́ naa é mó mà ǹyɛɛi, “À kɛ̀ ǹûai ŋí dí pà ítôlii, ímu síɣe ka dîa-ni ká lí. Kɛ́lɛ mɛnii ŋa pâi môi yâi, ǹyaa nɔ́ ƃé í gɛ́.”

21Ɣele ƃɔ̂i Bâlaŋ è sèe ŋɔwɛlɛ-sôoi mɛi da Môa-ŋai dí lí.

Bâlaŋ da ŋɔwɛlɛ-sôoi dí Ɣâla-taa kela kàa

22Nya ƃe Ɣâla è ǹíi ŋwàna, kpɛ́ni fêi, Bâlaŋ è lì. Tãi Bâlaŋ è kɛ̀ liî la da ŋɔyee mu-ƃela feerɛi, Yâwɛɛ ŋɔkélai è tɔ̀ɔ berêi.

23Tãi ŋwɛlɛ-sôoi è Yâwɛɛ ŋɔkélai kàa la tɔɔ ni berei su m̀óa-sɔ̀kpɔi kɛ́ ƃò ǹyêei, è síɣe berei ma é lɔ́ nɔ̀ɔi su-pere. Bâlaŋ è ŋwɛlɛ-sôoi lòkwa é pá la pôlu berei ma.

24Nya ƃe Yâwɛɛ ŋɔkélai è tɔ̀ɔ kpɔmɔ-ƃa kpɔmɔ feerɛ loai ƃɛ́i berei è kɛ̀ a zu kuro-te na, kɔni siɣãŋ kɛ́ ƃò bere-ƃelai veerɛ ma.

25Tãi ŋwɛlɛ-sôoi è Yâwɛɛ ŋɔkélai kàa lai, è kànaŋ ǹyée-ƃelai dɔnɔ ma é Bâlaŋ kɔ́ɔ kîiŋ ma. Bâlaŋ è ŋwɛlɛ-sôoi lòkwa ŋɔ́nɔ.

26Nya ƃe Yâwɛɛ ŋɔkélai è lì ŋɔ́nɔ tuɛ-pere é tɔ́ɔ ƃɛ́i berei è kɛ̀ kpɔ́ a zu kuro-teɛɛ naa a sɛŋ núu fa pɔ̂ri m̀aa lâai laa-mii-yee mɛi kpaa máŋ kɔ́ɔ-yee mɛi perei.

27Tãi ŋwɛlɛ-sôoi è Yâwɛɛ ŋɔkélai kàa la ŋɔ́nɔ, è pɛ̀lɛ. Bâlaŋ líi è ŋwàna kpɔ́ é ŋwɛlɛ-sôoi lókwa a ŋɔsia-wuruii.

28Nya ƃe Yâwɛɛ è gɛ̀ ŋwɛlɛ-sôoi é lóno Bâlaŋ pɔ́ ǹyɛɛi, “Lé ƃé ŋá gɛ̀ a yá ƃa ńokwa-laa kɛ́ saaƃai?”

29Bâlaŋ ǹyɛɛ mai, “Kpɛni fêi, ƃa ɣelɛ-maa kúla ńzu. Ƃóa-sɔkpɔ èei kɛ̀ ńyêei, ŋâi ípàa.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Nya ƀe ŋwɛlɛ-sôoi è mò Bâlaŋ mà ǹyɛɛi, “Íwɛlɛ-sôo tɔnɔi íkaa wɔ́lɔ seêi mɛ̀i ǹyaa fa ńyãa? Ŋa tá wɔ́lɔ tûa ŋí a yá?” Bâlaŋ ǹyɛɛ ma, “Kpao.”

31Nya ƀe Yâwɛɛ è gɛ̀ Bâlaŋ é Ǹ̩âla-taa-kelai káa tɔɔ ni berei su ƀóa sɔkpɔ ké ƀò ǹyêei. Nya ƀe Bâlaŋ è pìlaŋ ŋ̀úme ŋá é ŋuŋ ma pîlaŋ.

32Yâwɛɛ ŋɔkélai è mò ma ǹyɛɛi, “Í íwɛlɛ-sôoi lòkwa gîei saaƀa lé mɛni ma? Ŋá pà a gɛɛ ŋá íkpera. Kpɛni fêi, vé a sɛŋ í ziai ŋí ké.”

33Kɛ́lɛ íwɛlɛ-sôoi è ŋ̀gàa é ḿaa láa gîei saaƀa. Èei wàla gɛ̀ tí, ŋâi ípàa, ŋá ǹɛɛ a vúlu.

34Nya ƀe Bâlaŋ è mò Yâwɛɛ ŋɔkélai ma ǹyɛɛi, “Ŋa sɔnyɔ̂ŋ ké, fé ké ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ í kɛ̀ tɔɔ ní ḿberêi. À kɛ̀ maa fé nɛ̃ɛ ní a gɛɛ ŋá lí ziai ma, ŋa pâi penêi pôlu.”

35Yâwɛɛ ŋɔkélai è mò mà ǹyɛɛi, “Ka ǹûai ka lí. Kɛ́lɛ mɛnii ŋa pâi môi yâi, ǹya nɔ́ ƀé í gɛ́.” Nya ƀe da Bâla ŋɔnûai dí lì.

Bâla è ǹyée sèe Bâlaŋ mu

36Tãi Bâla è mɛ̀ni la a gɛɛ Bâlaŋ a pâi, è lì dúɛ tɔ̂ɔi Âa taai su nyii kɛ̀ Ano Ya-leei kɔlɛ Môa-ŋai dílɔii ŋɔkɔyaŋ-perei mai.

37Nya ƀe Bâla è mò Bâlaŋ mà ǹyɛɛi, “Fé nûa tɛɛ ní ítôlii? Ífe pá ní lé mɛni ma? Fa pɔ̂ri ƀaa-kɛ-maa tɛɛ̂i ípɔ?”

38Bâlaŋ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ mai, “Ŋaâ pá, vé tí? Wála-wala káa ńyêei a gɛɛ ŋa mɛni da kélee ƀó? Ǹ̩óoi ɣâla a pâi bûi ńai, ǹyaa nɔ́ ƀé ŋa pâi môi.”

39Nya ƀe Bâla da Bâlaŋ dí lì dí seri Uzo taa-leei su.

40Nya ƀe Bâla è sâla kùla a niŋa da ƀála é zua da tɛɛ Bâlaŋ pɔ́ da ŋɔkɔlɛ ma-ƀela kpaya-kpayai.

Bâlaŋ ŋɔɣâla-woo ƀóɔɔi maa-ŋuŋ

41Bôlu ma ɣele-walai, Bâla è Bâlaŋ sìɣe da ǹyaa dí té Bamo-bêe yeei ma. Nàa ƀé dí kɛ̀ tɔɔ ni naa díkɛ Eezuɛ-ŋai da-ni kàa.

Nɔŋba 23

1Nya ƀe Bâlaŋ è mò Bâla mà, ǹyɛɛi, “Ɣâla-teƀele lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tɔ́ɔ mî ƀɛ́, í pá a niŋa-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da ƀála-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.”

2Bâla è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Bâlaŋ è mò la mai. Bâla da Bâlaŋ dí sâla kùla ŋ̀âla-teƀele-ŋai dîa tɛi-tɛi a niŋa-sirɛ tɔnɔ tɔ́nɔ da ƀála-sirɛ tɔnɔ tɔ́nɔ.

3Bâlaŋ è mò Bâla mà ǹyɛɛi, “Tɔɔ íkereŋ-salai kɔlɛ. Ŋa pâi liî ŋá gáa a kɛ̀ Yâwɛɛ a ŋ̀wɛ̂lii é lóno ḿbɔ. Mɛnii kélee a pâi nɛ̂i mâi, ŋa pâi môi yâ.” Nya ƀe è lì é té yée tɔnɔ tôŋ su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Nàa ƀé Ɣâla è gbîŋ lɛ̀ naa Bâlaŋ mà. Bâlaŋ è mò mà ǹyɛɛi, “Ŋá Ɣâla-teƀele lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tɔ̀ɔ. Ŋá sâla kùla dîa tɛi-tɛi a niŋa-sirɛ tɔnɔ tɔ́nɔ da ƀála-sirɛ tɔnɔ tɔ́nɔ.”

5Nya ƀe Yâwɛɛ è ŋ̀óo tɛ̀ɛ a Bâlaŋ ǹyɛɛ mai, “Lí pôlu í ŋ̀óo-ŋai ŋí ƀó Bâla ma.”

6Nya ƀe è lì pôlu é Bâla da ŋɔnúu túɛ-ƀelai kélee káa tɔɔ ni ŋɔkéreŋ-salai kɔlɛ.

7Nya ƀe Bâlaŋ è ŋ̀óo-ŋai ŋí ƀò ǹyɛɛi, “Môa kaloŋ Bâla è ŋ́gula, Siria vóloi-kulai pere yee-ŋai ma. Ǹyɛɛ mâ, ‘Pa í Zeeka fóo ḿî. Pá í kpalo ƀéla Eezuɛ-ŋai dîa.’

8Ŋa pɔ̂ri dífôoi léŋ ǹyaŋ Ɣâla fé dífoo ni? Ŋa kpalo ƀéla dîa léŋ ǹyaŋ Yâwɛɛ fé kpalo ƀéla ní dîa?

9 Ŋ́gaa tɔɔ ni kɔni-yeei tôŋ su ŋ́gɛ díkaa. Ŋ́gaa ǹyéei ma ŋ́gɛ dímaa kpɛɛ. Dí káa nɔ́ a lɔii-ŋuŋ nyii gáa seêi nɔ́ ǹya tee-tee. Dífa díkpîŋ sìɣe yɛ̂ɛ lɔii da kpɛ́ni su-ƀela.

10Zeeka ŋɔsuui-su ƀelai tâmaai yɛ̂ɛ ŋɛya. Núu fa pɔ̂ri dí lônoi. Tɔɔ ŋá sáa yɛ̂ɛ Ɣâla ŋɔnûai. Tɔɔ ŋá sáa yɛ̂ɛ deniŋ ƀô ƀelai.”

11Nya ƀe Bâla è mò Bâlaŋ mà ǹyɛɛi, “Lé ƀé ŋí ƀa gɛ́ a ńyãai? Ŋá ítòli ƀé a gɛɛ é ŋákpɔara-ƀelai fóo, kɛ́lɛ íkaa nɔ́ lûwa tôoi dîa.”

12Bâlaŋ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Mɛnii nɔ́ ŋa pɔ̂ri môi ǹya ƀa nyii Ɣâla a bù ńaai.”

Bâlaŋ ŋɔɣâla-woo-ƀoɔɔi veerɛi

13Nya ƀe Bâla è mò Bâlaŋ mà ǹyɛɛi, “Kú lí kwaa ta kpɛ́ni ma ƀéi ƀa pɔ̂ri Eezuɛ-ŋai da-ni kâai naai. Nàa ƀé í dífoo naa ḿî.”

14È lì la Zofiŋ ǹɔɔi su Piga yeei tôŋ su. È Ɣâla-teƀele lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tɔ̀ɔ naa é niŋa-sirɛ tɔnɔ da ƀála-sirɛ tɔnɔ kula dîa tɛi-tɛi a sâla.

15Bâlaŋ è mò Bâla mà ǹyɛɛi, “Tɔɔ ƀé íkereŋ-salai kɔlɛ, ŋá lí ŋá gáa a kɛ̀ Yâwɛɛ a ŋ̀wɛ̂lii é lóno ḿbɔ.”

16Nya ƀe Yâwɛɛ è ŋ̀óo tɛ́ɛ a Bâlaŋ ǹyɛɛ mai, “Lí pôlu í ŋ̀óo-ŋai ŋí ƀó Bâla ma.”

17Nya ƀe è lì pôlu é Bâla da Môa-nuu túɛ-ƀelai káa tɔɔ ni ŋɔkéreŋ-salai kɔlɛ. Bâla è marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Yâwɛɛ ǹyɛɛ lé?”

18Nya ƀe Bâlaŋ è ŋ̀óo-ŋai ŋí ƀò ǹyɛɛi, “Zipɔ ǹóŋ Bâla pá, Íwoli tɔ́ɔ ŋ́oo mà.

19Ɣâla fa léɛ kɛ̀ yɛ̂ɛ berei núu kpune a gɛ̀ lai. Va ǹíi maa fâleŋ yɛ̂ɛ berei núu-kpune a gɛ̀ lai. A ŋɔkono-tee-wooi ŋ̀á-see kɛ̀. Mɛnii a mòi, a ŋ̀á-see kɛ̀.

20Ɣâla a ŋ́gɛ a gɛɛ ŋa ŋɔlûwai tóo, Mɛni mà fa pɔ̂ri ŋɔlûwa-wooi maa fálenîi.

21Ŋa gáa a gɛɛ Eezuɛ ŋɔtínaa tuɛ-pere, Mɛni kpɔ̂lu fé pâi kulâi mà, kpaa máŋ mɛni-sôli. Yâwɛɛ, Díɣâlai káa díkɔlɛ. Da mò dîɛ ǹyaa ƀa Díkâloŋ.

22Ɣâla a díkùla Ize lɔii su, A kɔ̂ dímaa mɛ̂ni mà yɛ̂ɛ tou-sirɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Núu ŋɔsále nyɔ́mɔɔ kpaa máŋ wulu-nuu Fa sɛŋ tá kɛ̀ a Eezuɛ ŋɔnûai. Dímaa tɛli kpɛ́ɛ káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Nûa da pâi môi dîyɛɛi, 'Ka mɛnii káa Ɣâla a gɛ́ dîɛi.'

24Eezuɛ káa yɛ̂ɛ yala-sulu wála-walaa. Víi fa kpɛ̀ɛ é lɛ́ɛ la zu é ǹáa-mii suai páa. É lɛ́ɛ la zu é diai è dí pâai ŋãa kpéle."

25Nya ƀe Bâla è mò Bâlaŋ mà ǹyɛɛi, "À kɛ̀ ƀà wàla kɛ́ ŋ̀wɛ̂lii í Eezuɛ-ŋai fóo, ífe lûwa làa dîa."

26Bâlaŋ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, "Fé m̀ó ní yâ a gɛɛ mɛnii nɔ́ ŋa pɔ̂ri môi ǹya ƀa nyii Ɣâla a bù ńai?"

Bâlaŋ ŋɔɣâla-woo ƀɔ́ɔɔ zaaƀai

27Bâla è mò ǹyɛɛi, "Pá kú lí kwaa da kpɛ́ni ma. Tãi da Ɣâla a pâi fâai ma a gɛɛ í Eezuɛ-ŋai fóo naa mî."

28Nya ƀe dí tɛ̀ Piɔ yeei tôŋ su nyii dɔ̂i vɛ̃ɛ-kpâlaŋ mɛi.

29Bâlaŋ è mò mà ǹyɛɛi, "Ɣâla-teƀele lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tɔ́ɔ mî ƀɛ́ í pá a niŋa-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da ƀála sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ."

30Bâla è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Bâlaŋ è mò la mai, é sâla kula ŋ̀âla-teƀele-ŋai dîa tɛi-tɛi a niŋa-sirɛ tɔnɔ tɔ́nɔ da ƀála-sirɛ tɔnɔ tɔ́nɔ.

Nɔŋba 24

1Tãi Bâlaŋ è nâa gɔ̀lɔŋ la a gɛɛ gáa a Yâwɛɛ nîa-mɛni a gɛɛ é lûwa láa Eezuɛ-ŋai diai, vé ŋɔ́nɔ ŋɛi-kɛ-ma-sãa kɔ́ri-ni yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la a bɔlɔi, kɛ́lɛ è tìnaŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ pɔ́ naa-pere.

2Nàa ƀé è Eezuɛ-ŋai kàa naa díƀûu-ŋai púɔɔ dísuu ma tɛi-tɛi. Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ è pà bɔ́,

3gɛ́ ŋ̀óo-ŋai ŋí ƀò. "Bɛɔ ǹóŋ Bâlaŋ wóo-ŋai ká ŋí. Ǹúui a kwaa kâai ŋ̀óo ká ŋí,

4ǹúui a Ɣâla wóo mɛ̀ni. Ŋá zĩa kàa a ŋá kwaa káa ŋɛ́i, zĩai nyii kula Ǹwála-wâla kélee Ɣalai yêei.

5Óo Eezuɛ, ŋɔƀûu-ŋai lɛ̂lɛɛi,

6díkaa yɛ̂ɛ tiŋ-tiŋ su-kɛ́tɛ gɛ̀ lì kwaa kôyaa-mà. Díkaa yɛ̂ɛ sûa-ŋa nyii gáa yá kɔlɛi. Yɛ̂ɛ wúru kuŋ nɛ̃ɛ nyii Yâwɛɛ è zìi. Kpaa máŋ yɛ̂ɛ sîda wuru nyii dɔ̂i yá kɔlɛi.

7Tuna támaa a pâi pûi dílɔii su da pâi ŋɔsí-sɛŋ sîi yá-lɔii ma. Díkâloŋ ŋɔkâloŋ-laai a pâi kɛ̂i a gɛtɛ é tɛ́ɛ Aga m̀a, ŋɔkâloŋ-laa a pâi kɛ̂i a zu kɛ́tɛ.

8Ɣâla è díkùla Ize lɔii su, gɛ́ kɔ̀ dímɛni ma yɛ̂ɛ tou-sirɛ. Eezuɛ a ŋɔkpɔara-ƀelai su karâi, é díkao ɣále-ɣale é díŋɔtɔ̃a-ŋai kara.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Eezuɛ káa yɛ̂ɛ yala-sulu wála-walaa. A kɛ̀ nyîi, núu da fé naa é lɛ́ɣɛ mà. Ǹúui a lûwa làa Eezuɛ mai lûwa káa mà. Ǹúui a Eezuɛ fooi, foo-woo a pâi kɛ̂i maa ǹúui ma.”

10Nya ƀe Bâla líi è ŋwàna Bâlaŋ ma é ǹyée ŋá túa, ǹyɛɛ mai, “Ŋá ítòli a gɛɛ í ŋákpɔara-ƀelai fóo. Kɛ́lɛ gáa ƀa lûwa láa dîa gîei saaƀa.

11Mɛni ma kula ƀɛ́ í lí pôlu ípɔ-naa. Ŋá ŋ́gono tée íyêei a gɛɛ ŋa pâi íbɛlɛ seêi, kɛ́lɛ Yâwɛɛ fé fáa ní ma.”

12Bâlaŋ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ mai, “Ŋá mò íkela-ŋai dîa,

13a gɛɛ a nɛ̃ɛ ma kpîŋ í ípɛrɛi láa fɛ́ɛ a káne da gôo í dɛɛ m̀bɔ, fa pɔ̂ri Yâwɛɛ wóo pilîi a dɔnɔ kpîŋ. Mɛnii nɔ́ Yâwɛɛ a pâi môi m̀âi, ǹyaa nɔ́ ƀé ŋa pâi gɛ̂i.”

Bâlaŋ ŋɔɣâla-woo ƀóɔɔi gbɛɛ-ŋai

14Gáa, ŋa pâi liî pôlu ŋánûai pó naa kɛ́lɛ ŋá lɛ́ɛ pâi liî pôlu, ŋa pâi mɛnii lɛ̂i yâ Eezuɛ-ŋai da pâi gɛ̂i a ínûai tínaa-tuɛ-perei.

15Nya ƀe è ŋ̀óo-ŋai ŋí ƀò ǹyɛɛi, “Beɔ ǹóŋ Bâlaŋ wóo ká ŋí. Ǹúui a kwaa kâa a ǹɛ́lɛɛi ŋ̀óo ká ŋí.

16Ǹúui a m̀ɛnii mɛ̂ni Ɣâla a mòi, è dárei kɔ́lɔŋ a kûla Ǹwála-wâla kélee Ɣalai yêei. Ŋá zĩa kàa a ŋákwaa káa ŋɛ́i. Zĩai nyii kula Ǹwála-wâla kélee Ɣalai yêei

17Ŋa tinaa-tuɛ pere kàa, ǹya ƀe ŋá Eezuɛ lɔii kâa. Kâloŋ tɔnɔ a pâi kulâi dílɔii su gɛ́ fòlo yɛ̂ɛ pɛmɛlɛŋ-kao. Kâloŋ-wuru a pâi kulâi Eezuɛ. A pâi Môa-ŋai tuɛ-ƀelai su karâi. É Sɛ̂ ŋɔsuui su-ƀelai kélee yée mɛi ɣále.

18A pâi ŋɔkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣalêi Idɔŋ. É dílɔii kɛ́ a gɔ̂liŋ. A pâi kɛ̂i nɔ́ a ŋwala-walaa.

19Eezuɛ lɔii a pâi kɛ̂i ŋɔkpɔara-ƀelai mɛi, ǹyaŋ a pâi diai lɛɛ a dífului yée mɛi ɣâlei dítaa-lee-ŋai su.”

20Tãi Bâlaŋ è Amɛlɛka-ŋai kàa la zĩai sui è ŋ̀óo-ŋai ŋí ƀò ǹyɛɛi, “Amɛlɛka-ŋai dílɔii ƀé kɛ̀ a ǹɔii maa-ŋuŋ, kɛ́lɛ dísu a pâi pûi a tãi gbɛɛ-ŋa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.”

21Tãi è Kɛŋ-ŋai kàa la zĩai sui, è ŋ̀óo-ŋai ŋí ƀò ǹyɛɛi, “Berei máŋ Kátaai tɔ̂i lɛ̂lɛɛi lai, berei máŋ kápɛrɛ-ŋai tɔ̂i la kɔni-wolo sui,

22é máŋ kɛ́ tí, Asiria-ŋai da pâi káai a Kɛŋ-ŋai káyee mɛi ɣâlei Asiria a pâi ká kɛ́ a kɔ-soŋ-ŋa.”

23Bâlaŋ è ŋ́ɔnɔ zĩai-su wóo-ŋai ŋí ƀò ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀé pâi lɛ̂ɛi ɣele mâ tãi Ɣâla a pâi nyiŋi kɛ̂i lai?

24Ǹûai da pâi kulâi Kitiŋ lɔii su da pâi Asiria-ŋai da Ibɛ-ŋai yée-mɛi ɣâlei. Kɛ́lɛ dia máŋ da pâi sâai wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Nya ɓe Bâlaŋ è mù sìɣe é lí bɔ́ taai. Bâla máŋ è lì bɔ́ naa pere.

Nɔŋba 25

Eezuɛ-ŋai dí Môa-ŋai díɣâlai Bêe fɛ̀li

1Tãi Eezuɛ-ŋai dí díɓûui pù la Akasia tiŋ-tiŋ sui, gbakolo-ŋai da-ŋa díkɛ̀ lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̂i a Môa-nɛyãai kɛ̀ naai.

2Môa-nɛyãai dí maa kpakolo-ŋai ŋí tòli díɣâlai ŋɔsâla-kula-kûui su. Nya ɓe Eezuɛ kpakolo-ŋai ŋí dí zâla mii-sɛŋ mìi dí Môa-ŋai díɣâlai fɛ́li.

3Nya ɓe Eezuɛ-ŋai dí pìlaŋ Môa-ŋai díɣâlai Bêe-Piɔ pôlu. Mɛni ma Yâwɛɛ líi è ŋwàna Eezuɛ-ŋai dîa.

4Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, "Eezuɛ-ŋai díkâloŋ-ŋai kélee sóŋ nyii-ŋai díyee káa m̀ɛnii ŋí sui, í dípaa ŋ́ɛi-tuɛ vóloi ŋá a gɛɛ ŋálii-ŋwânai ŋá é yéŋ Eezuɛ-ŋai dîa."

5Nya ɓe Mose è mò mɛni ŋá-tee-ɓelai dîa ǹyɛɛi, "Diai kélee pìlaŋ Bêe nyii gaa Piɔ pôlu kásuui sui, ka dípaa."

6Eezuɛ-ŋai dí kɛ̀ wɔlɔ̂i Yâwɛɛ ma Ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai la. Gɛɛ tíi, Eezuɛ-nuu tɔnɔ è pà a Midiɛŋ-nɛni tɔnɔ ŋɔɓûui la ŋɔnûai sáma.

7Tãi zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi Eelɔŋ ǹóŋ Ilieza ǹóŋ Fineɣa è nyíŋi kàa lai, è kùla ǹûai sáma, é ŋɔkpálai síɣe,

8é pílaŋ la Eezuɛ-nuui pôlu ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛi mu é dífeerɛŋɔɔ dísɔɔ a gbalai. Mɛnii ŋí ɓé gɛ̀ zaa-kɔlɔ-felai kɛ́ kpèra Eezuɛ-ŋai sáma.

9Kɛ́lɛ diai gɔlɔ-felai ŋí è dípàai díkaa a núu wála buu feerɛ káo náaŋ (24,000).

10Nya ɓe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

11"Mɛnii zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi Eelɔŋ ǹóŋ Ilieza ǹóŋ Fineɣa è gɛ̀i nya ɓe gɛ̀ a gɛɛ ŋálii-ŋwanai ŋá é yéŋ Eezuɛ-ŋai mɛni ma. Kpɛni fêi, è ḿaa lii-ŋwana kɛ̀ dísama. Nya ɓe gɛ̀ a gɛɛ ŋálii-ŋwanai fé Eezuɛ-ŋai su kara ní.

12Mó mà a gɛɛ ŋa pâi ŋákpanaŋ-wooi kɛ̂i ǹyêei.

13Ǹyaa da ŋɔsuui su-ɓelai da pâi kɛ̂i a sâla-laa soŋ-ɓela wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Kpɛni fêi, vé fáa ní ma a gɛɛ ǹûai dí ɣâla da kpɛ́ni tɔ́ɔ ńduɛ. È Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ maa-sala kula."

14-15Eezuɛ-nuui è bàai, ǹáa ɓé kɛ̀ a Ziŋri nyii kɛ̀ a Simiɔŋ ŋɔsuui su-ɓelai túɛ nuui dɔnɔ Salu ǹóŋ. Ǹyaŋ Midiɛŋ-nɛnii è bàai, ǹáa ɓé kɛ̀ a Kɔbi nyii kɛ̀ a Midiɛŋ-ŋai díkâloŋ dɔnɔ da kɛ̂ mà Zuɔ ǹóŋ-nɛnii.

16Nya ɓe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

17"Ka kɔ́ pɛ́lɛ Midiɛŋ-ŋai dîa ká dísu kara,

© 2014 Bible Society in Liberia.

18mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai mɛni ma dí gɛ̀ a káa tãi dí kápɛ̀lɛ la, dí gɛ̀ ká kɛ́ díɣâlai Bêe fɛli Piɔ, da Kɔbi mɛni ma nyii dí bàa tãi zaa kɔlɔ-felai è pɛ̀lɛ la kâa Piɔ.”

Nɔŋba 26

Eezuɛ-ŋai lónoɔɔ veerɛi

1Tãi zaa-kɔlɔ-felai è tɛ̀ɛ lai, Yâwɛɛ è mò Mose da zâla laa soŋ-nuui Eelɔŋ ǹóŋ Ilieza mà ǹyɛɛi,

2“Ka Eezuɛ-ŋai kélee lóno dísuu ma, ká nyii-ŋai lóno máŋ díkoraŋ káa é síɣe kóraŋ buu feerɛ ma é tɛ́ tuɛ-pere, nyii-ŋai da pɔ̂ri kɔ́ kɔ̂i.”

3Nya ƀe Mose da zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi Ilieza dí lòno ǹûai pɔ́ Môa Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su Zɔdiŋ Ya-leei pôlu Zɛleko ténin̨ ma dîyɛɛ diai,

4“Ka ǹûai lóno nyii-ŋai díkoraŋ káa é síɣe kóraŋ buu feerɛ ma é tɛ́ tuɛ-pere yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.” Eezuɛ-ŋai kùla Ize lɔii sui, dia ká ŋí:

5Lubiŋ, nyii kɛ̀ a Eezuɛ ǹóŋ maa-ŋuŋ, ǹônii-sinaai da dísuui su-ƀela ká ŋí. Anɔ da ŋɔnûai, Paalu da ŋɔnûai,

6Ɛzɔrɔŋ da ŋɔnûai, é pɛ́lɛ Kami da ŋɔnûai dîa.

7Lubiŋ ŋɔsuui su-ƀelai ká ŋí nyii-ŋai díkaa a núu wála buu náaŋ káo saaƀa pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu saaƀai (43,730).

8Paalu ŋɔsuui su-ƀelai ká ŋí. Ilia

9da ǹônii-sinaai Nɛmuɛ, Dataŋ da Abiraŋ. Dataŋ ŋí da Abiraŋ ƀé Eezuɛ-ŋai dí dílɛ̀, nyii-ŋai tɔ̀ɔ Mose da Eelɔŋ diai. Ǹûai ŋí da Koa é pɛ́lɛ ŋɔnûai dîa dí tɔ̀ɔ máŋ Yâwɛɛ ma.

10Nya ƀe ǹɔii lá è ƀò é díkpele é pɛ́lɛ Koa ma da ŋɔnûai kélee. Ŋɔŋ è kùla Yâwɛɛ yêei é núu ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu (250) kéreŋ. Ǹyaŋ nyíŋi è kɛ̀ a lia-woo ǹûai mɛni ma.

11Kɛ́lɛ Koa ǹônii-sinaai dífe saa ní.

12Simiɔŋ ǹônii-sinaai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuu-ŋai díkaa lai. Nɛmuɛ da ŋɔnûai, Zamiŋ da ŋɔnûai, Zakiŋ da ŋɔnûai,

13Zera da ŋɔnûai é pɛ́lɛ Sau ma da ŋɔnûai.

14Simiɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai ká ŋí nyii-ŋai díkaa a núu wála buu feerɛ káo feerɛ pôlu ŋuŋ feerɛi (22,200).

15Gâa ǹônii-sinaai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuu-ŋai díkaa lai. Zefɔŋ da ŋɔnûai, Agi da ŋɔnûai, Suni da ŋɔnûai,

16Ozini da ŋɔnûai, Iri da ŋɔnûai,

17Alo da ŋɔnûai é pɛ́lɛ Areli ma da ŋɔnûai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Gâa ŋɔsuui su-ƀelai díkaa a núu wála buu náaŋ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (40,500).

19Zudasi ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Sila, Pɛrɛzi, Zera, Ɛzɔrɔŋ, da Amu. (Zuda ǹônii veerɛi Ɛɛ̂ da Onaŋ dí sàa Keena lɔii su.)

20Zudasi ŋɔsuui su-ƀelai ká ŋí. Sila da ŋɔnûai, Pêle da ŋɔnûai, é pɛ́lɛ Zera ma da ŋɔnûai.

21Pêle ǹônii-sinaa ƀé kɛ̀ a Ɛzɔrɔŋ da ŋɔnûai, é pɛ́lɛ Amu ma da ŋɔnûai.

22Zudasi ŋɔsuui su-ƀelai dí kɛ̀ a núu wála buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi da pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (76,500).

23Isaka ǹônii-sinaai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuu-ŋai díkaa lai. Tola da ŋɔnûai, Puva da ŋɔnûai,

24Zasu da ŋɔnûai, é pɛ́lɛ Simirɔŋ ma da ŋɔnûai.

25Isaka ŋɔsuui su-ƀelai ká ŋí nyii-ŋai kɛ̀ a núu wála buu lɔ́ɔlu mɛi da káo náaŋ pôlu ŋuŋ saaƀai (64,300).

26Zɛbulɔŋ ǹônii-sinaai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuu-ŋai díkaa lai. Serɛ da ŋɔnûai, Ilɔŋ da ŋɔnûai é pɛ́lɛ Zalɛɛ ma da ŋɔnûai.

27Zɛbulɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai dí kɛ̀ a núu wála buu lɔ́ɔlu mɛi da pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (60,500).

28Zosɛ ǹônii-sinaai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuu-ŋai díkaa lai. Manasɛ da Ifiraŋ.

29Manasɛ ǹônii-sinaai ká ŋí. Makiɛ da ŋɔnûai é pɛ́lɛ Gilia ma da ŋɔnûai. Makiɛ è kɛ̀ a Gilia ǹâŋ.

30Gilia ǹônii-sinaai ká ŋí. Iyeezɛ da ŋɔnûai, Elɛ da ŋɔnûai,

31Asiriɛ da ŋɔnûai, Sɛkɛŋ da ŋɔnûai,

32Simida da ŋɔnûai é pɛ́lɛ Ɛfɛ ma da ŋɔnûai.

33Ɛfɛ ǹóŋ Zɛlofɛya fé lóŋ-surɔ̂ŋ káa ní fɛ̂ɛ lônii-nɛyaa. Ǹônii-nɛyãai láa ƀé kɛ̀ a Mala, Nôa, Ola, da Maka é pɛ́lɛ Taza ma.

34Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai ká ŋí nyii-ŋai kɛ̀ a núu wála buu lɔ́ɔlu káo feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi (52,700).

35Ifiraŋ ǹônii-sinaai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuu-ŋai káa lai. Sutela da ŋɔnûai, Bɛsɛ da ŋɔnûai é pɛ́lɛ Tâɣaŋ ma da ŋɔnûai.

36Sutela ǹóŋ-surɔ̂ŋ ká ŋí. Elaŋ da ŋɔnûai,

37Ifiraŋ ǹônii-sinaai dísuui su-ƀelai ká ŋí nyii-ŋai kɛ̀ a núu wála buu saaƀa káo feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (32,500). Zosɛ ǹônii-sinaai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísu-ŋai díkaa lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

38Bɛŋsima ǹônii-sinaai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuu-ŋai díkaa lai. Bela da ŋɔnûai, Asibɛɛ da ŋɔnûai, Airaŋ da ŋɔnûai,

39Sɛfufaŋ da ŋɔnûai é pɛ́lɛ Ufaŋ ma da ŋɔnûai.

40Bela ǹônii-sinaai ká ŋí. Adi da ŋɔnûai é pɛlɛ Neema ma da ŋɔnûai.

41Bɛŋsima ǹônii-sinaai dísuu su-ƀelai ká ŋí nyii-ŋai kɛ̀ a núu wála buu náaŋ káo lɔ́ɔlu pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (45,600).

42Daŋ ǹônii-sinaai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuu-ŋai díkaa lai. Suaŋ da ŋɔnûai.

43Suaŋ ǹônii-sinaai dísuui su-ƀelai ká ŋí nyii-ŋai kɛ̀ a núu wála buu lɔ́ɔlu mɛi da káo náaŋ pôlu ŋuŋ náaŋ (64,400).

44Asɛ ǹônii-sinaai dísuui su-ƀelai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuu-ŋai díkaa lai. Iŋna da ŋɔnûai, Isivi da ŋɔnûai, é pɛ́lɛ Bɛria ma da ŋɔnûai.

45Bɛria ǹônii-sinaai ká ŋí. Ɛbɛ da ŋɔnûai é pɛ́lɛ Maakiɛ ma da ŋɔnûai.

46Asɛ ǹóŋ-nɛnii láa ƀé kɛ̀ a Seela.

47Asɛ ǹônii-sinaai dísuui su-ƀelai ká ŋí nyii-ŋai kɛ̀ a núu wála buu lɔ́ɔlu káo saaƀa pôlu ŋuŋ náaŋ (53,400).

48Nɛfɛtɛli ǹônii-sinaai ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuu-ŋai díkaa lai. Zazɛɛ da ŋɔnûai, Guni da ŋɔnûai,

49Zezɛ da ŋɔnûai é pɛ́lɛ Silɛŋ ma da ŋɔnûai.

50Nɛfɛtɛli ǹônii-sinaai dísuui su-ƀelai ká ŋí nyii-ŋai kɛ̀ a núu wála buu náaŋ káo lɔ́ɔlu pôlu ŋuŋ náaŋ (45,400).

51Diai dí dílonoi gélee púɔɔ gîe ma è kɛ̀ a núu wála ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da káo tɔnɔ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu saaƀa (61,730).

52Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

53“Ǹɔii ŋá kɔ́lɛ ǹûai dîa a díseêi yɛ̂ɛ berei dísuui láa káa lai.

54Ǹûai nyii-ŋai dísuu kɛ̂tɛi ƀa pâi lɔii kɛ́tɛ tɛ̂ɛi dípɔ, ǹûai nyii-ŋai dísuu fé kɛ́tɛ níi, dílɔii fé pâi kɛ̂i a gɛ́tɛ. Núu-suu tɛi-tɛi kélee a pâi lɔii sɔlɔ ƀôi yɛ̂ɛ berei dísuui kɛ̂tɛi lai.

55Kɛ́lɛ fɛ̂ɛ í ǹɔii ŋá kɔ́lɛ a kpɛɛŋ toɔɔ yɛ̂ɛ berei ǹúu-suu-ŋai láa káa lai.

56Diai dísuu kɛ̂tɛi da diai dísuu fé kɛ́tɛ níi fɛ̂ɛ í kpɛɛŋ tóo díloai.”

57Liiva ǹônii-sinaai ká ŋí da dísuui su-ƀelai yɛ̂ɛ berei dí dílòno lai. Gɛsɔŋ da ŋɔnûai, Koa da ŋɔnûai é pɛ́lɛ Melali ma da ŋɔnûai.

58Liiva ǹônii dísuui su-ƀelai ká ŋí. Libini da ŋɔnûai, Iburɔŋ da ŋɔnûai, Maali da ŋɔnûai, Musi da ŋɔnûai, é pɛ́lɛ Kora ma da ŋɔnûai. Koa è kɛ̀ a Amaraŋ ǹâŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

59Amaraŋ ŋɔnɛnîi láa ƀé kɛ̀ a Zokɛƀɛ nyii kɛ̀ a Liiva ǹóŋ-nɛnii nyii dí maa sɔlɔ ƀò Ize lɔii sui. Da Amaraŋ dí Eelɔŋ ma sɔlɔ ƀò da Mose é pɛ́lɛ dísaaƀɔlɔ Mirianŋ ma.

60Eelɔŋ ǹônii-sinaai láa ƀé kɛ̀ a Nada, Abiu, Ilieza é pɛ́lɛ Itama ma.

61Nada da Abiu dí sàa tãi dí gérenŋ sala-ŋɔŋ tɛ̀ɛ la Yâwɛɛ pɔ́ nyii vé kɛ́ ní a maa waai.

62Liiva-ŋai dísuui su-sinaai nyii-ŋai dípɔlɔ-pɔlɔ-laa è kɛ̀ é síɣe ɣáloŋ tɔnɔ ma é tɛ́ tuɛ-perei, dí dílòno dí ƀò a núu wála buu feerɛ káo saaƀa (23,000). Dífe dílono ní da Eezuɛ-ŋai a tãi tɔnɔ. Kpɛni fêi, dífe lɔii sɔlɔ ƀó ní yɛ̂ɛ berei Eezuɛ-ŋai dí zɔlɔ ƀò lai.

63Eezuɛ-ŋai láa ká ŋí nyii-ŋai Mose da zâla láa-soŋ-nuui Ilieza dí dílòno Môa Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su Zɔdiŋ Ya-leei lá Zɛleko ténin mai.

64Kɛ́lɛ diai Mose da zâla láa-soŋ-nuui Eelɔŋ dí dílòno Sanai Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su a maa-ŋuŋ, dítɔnɔ kpîŋ fé lɛɛ ní ǹûai ŋí sáma.

65Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò dîa a gɛɛ díkelee da pâi saâi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Ǹyaŋ núu tɔnɔ kpîŋ fé lɛɛ ní fɛ̂ɛ nɔ́ Zefunɛ ǹóŋ Kelɛ da Nuŋ ǹóŋ Zasua.

Nɔŋba 27

Zɛlofɛya ǹônii-nɛyãai

1Zɛlofɛya ǹônii-nɛyãai dílaa ƀé kɛ̀ a Mala, Nôa, Ola, Makiɛ é pɛ́lɛ Taza ma. Ǹyaŋ Zɛlofɛya è kɛ̀ a Ɛfɛ ǹóŋ, Ɛfɛ kɛ́ ƀò a Gilia ǹóŋ, Gilia kɛ́ ƀò a Makiɛ ǹóŋ, Makiɛ kɛ́ ƀò a Manasɛ ǹóŋ, ǹyaŋ Manasɛ è kɛ̀ a Zosɛ ǹóŋ.

2Ɣele tɔnɔ da nɛyãai ŋí dí pà dí tɔ́ɔ Mose ŋɛ́i-tuɛ da zâla láa-soŋ-nuui Ilieza da ǹúu túɛ-ƀelai é pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai kélee dîa Yâwɛɛ Ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai lá, dí m̀ó Mose ma dîyɛɛi,

3“Kúnâŋ fé kɛ́ ní diai sáma da Koa-ni dí tɔ̀ɔ Yâwɛɛ mai. È sàa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su gbɔ́ɔi sɔnyɔ̂ŋ mɛni ma. Vé lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀó ní.

4Kúnâŋ láa a pɔ̂ri lânii lé mɛni ma, a gɛɛ vé lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀó ní? Lɔii tɛ́ɛ kúpɔ kúnâŋ ŋɔnûai sáma.”

5Nya ƀe Mose è dímɛnii pù Yâwɛɛ ŋɛ́i.

6Yâwɛɛ è mò mà ǹyɛɛi,

7“Zɛlofɛya ǹônii-nɛyãai wóo káa a tɔ̃yâ. Lɔii tɛ́ɛ dípɔ dínâŋ ŋɔnûai sáma. Dínâŋ ŋɔpɔɔ-sãai é lɛ́ɛ díyêei.

8M̀ó Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ núu à wàla lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀó, à sàa ka gɔ̂liŋ tɛɛ ǹóŋ-nɛnii pɔ́.

9À kɛ̀ vé lóŋ-nɛni maa sɔlɔ ƀó ní fɛ̂ɛ ká gɔ̂liŋ tɛɛ ǹîa-surɔ̂ŋ pɔ́ da neɣe-surɔ̂ŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10À kɛ̀ ǹîa-surɔŋ da ǹêɣe-surɔŋ dífe mà, fɛ̂ɛ ká gɔ̂liŋ tɛɛ ǹâŋ ǹîa-surɔŋ da ǹêɣe-surɔŋ pɔ́.

11À kɛ̀ ǹâŋ ǹîa-ni da ǹêɣe-ni dífe mà, fɛ̂ɛ ká gɔ̂liŋ tɛɛ ǹâŋ ŋɔsuui su-ɓelai kpîŋ-ŋai dɔnɔ pɔ́. Fɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai dí dɔ̂ŋ ŋí mɛi káa yɛ̂ɛ berei ńyãa Yâwɛɛ ŋá mò la Mose mai.”

Mose è Zasua sèe bɔ́ɔ ŋá

(Dutɛrɔnome 31:1-8)

12Nya ɓe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Tɛ́ Abariŋ Yeei ma í ǹɔii káa ŋá dɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́i.

13Ɓà gàa naa pôlu ma ɓà pâi saâi yɛ̂ɛ berei Eelɔŋ è sàa lai.

14Kpɛni fêi, ká ŋ́oo kàra Ziŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Tãi Eezuɛ-ŋai dí kɛ̀ díŋuŋ su-woo sâai la é pîlaŋ ḿâi, káfe ŋámaa-waa-laai ŋɔwála-walai maa-mɛni ɓó ní Eezuɛ-ŋai dîa ǹyái kɔlɛ.” (Mɛriba Yai ká ŋí Kedɛ kɔlɛ ma Ziŋ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su.)

15Nya ɓe Mose è mò Yâwɛɛ mà ǹyɛɛi,

16“Óo Yâwɛɛ, ɓíai íkaa a vúlu-laa kpɛtɛ-ɣalai, núu lɛ́ nyíi a pɔ̂ri kɛ̂i Eezuɛ-ŋai mɛi,

17nyii pâi siâi a dia é lí a dia ɓɛ́i kélee da liî naa é pá pôlu a diai, a gɛɛ dínûai dífe kɛ̀ yɛ̂ɛ ɓála-ŋa nyii-ŋai dítuɛ-nuu fé mai.”

18Nya ɓe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Nuŋ ǹóŋ Zasua siɣe nyii Ɣâla ŋɔmɔ̂leŋ káa gbonôi, í íyee pɛ́lɛ ǹ̩ûa.

19Dɔɔ zâla láa-soŋ-nuui Ilieza ŋɛ́i-tuɛ da Eezuɛ-ŋai kélee í ǹɛ́ ǹûai kélee dîa a gɛɛ ǹyaa ɓé pâi kɛ̂i ípɔɔ ŋá.

20Í íwala-wala-laai da tɛɛ bɔ́ a gɛɛ Eezuɛ-ŋai kélee dí ǹ̩oo mɛ́ni.

21A pâi gíli kɛ̂i zâla láa-soŋ-nuui Ilieza ma nyii pâi ínîa-mɛnii maa kɔ̂rii Uliŋ da Tumiŋ sârai. Berei sîi ŋí ɓé Ilieza a pâi Zasua téniŋ tɔ̂i la da Eezuɛ-ŋai kélee dítii maa-mɛni kélee su.”

22Mose è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai. È pà a Zasua é dɔɔ zâla láa-soŋ-nuui Ilieza ŋɛ́i-tuɛ da Eezuɛ-ŋai kélee.

23È ǹyée pɛ̀lɛ ǹ̩ûa é ǹɛ́ a gɛɛ ǹyaa ɓé pâi lɛɛ̂i bɔ́ɔ ŋá, yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la ǹyaa Mose mai.

Nɔŋba 28

Ǹ̩ele kélee sama-sɛŋ

(Ɛsedɔ 29:38-46)

1Nya ɓe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

2“Mó Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ ŋámii-sɛŋ salai nyii gáa a kéreŋ-sala kúŋ nɛ̃ɛ ḿɛni mai, dí dɛ́ɛ ḿbɔ a dɛɛ tãi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3“Ké dîa, géreŋ-salai fɛ̂ɛ ká gula Yâwɛɛ mai, ǹyaa ká. Kóraŋ tɔnɔ ƀála-sirɛ feerɛ nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai ká díkula a kéreŋ-sala a ɣele kélee.

4Dɔnɔ kula a sâla a ɣele-wala, í dɔnɔ kula a ɣele-wulii.

5Fɛ̂ɛ í mii-sɛŋ salai kúla máŋ a felaƀa-fũa lɛ́lɛɛ pãŋ feerɛ sumoɔ a ɔle wúlɔ lɛ́lɛɛ pãi feerɛ.

6Gáa a ɣele kélee mii-sɛŋ sala nyii gáa a kéreŋ-sala kúŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni ma, nyii ká gùla Sana Yeei ma a maa-ŋuŋ.

7Fɛ̂ɛ í ŋwãai pãi feerɛ kúla máŋ a kpele-sɛŋ sala ŋ̀âla-teƀelei lá mu Yâwɛɛ mɛni ma a m̀ála-salai maa-ŋuŋ kula-tãi.

8M̀ála-salai veerɛi kúla a ɣele-wulii da mii-sɛŋ sala é pɛ́lɛ gbele-sɛŋ salai ma yɛ̂ɛ berei í gɛ̀ la a Ǹele-wâlai. Gáa máŋ a kéreŋ-sala kúŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni ma.

Vii-tɔɔ-ɣelei maa sama-sɛŋ

9“Kóraŋ tɔnɔ ƀála-sirɛ feerɛ kúla a sâla nyii-ŋai pɔ́ɔ fé dîa a Vii-tɔɔ-ɣelei, í felaƀa-fũa lɛ́lɛɛ ŋɔpãŋ náaŋ sumo a ɔle wúlɔ a mii-sɛŋ sala, bɛ́lɛɛ gbele-sɛŋ-salai ma.

10Vii-tɔɔ-ɣelei kélee ŋɔkéreŋ-salai ká ŋí nyii búɔi ŋ̀ele kélee salai ma da ŋɔkpele-sɛŋ salai.

Ɣáloŋ kélee ŋɔfólo maa-ŋuŋ maa sâlai

11“Ɣáloŋ kélee ŋɔfóloi maa-ŋuŋ ka géreŋ-salai ŋí kúla Yâwɛɛ mɛni ma. Niŋa sirɛ-loŋ feerɛ, ƀála-sirɛ tɔnɔ é pɛ́lɛ kóraŋ-tɔnɔ ƀála-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ma nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai.

12Ka felaƀa-fũa lɛ́lɛɛ pãŋ lɔ́ɔlu mɛi da sumo a ɔle wúlɔ ká bú niŋa-sirɛ loŋ sala tɛi-tɛi ma a mii-sɛŋ sala. Ka felaƀa-fũa lɛ́lɛɛ pãŋ náaŋ sumo a ɔle wúlɔ ka bú m̀ála-sirɛ-salai ma a mii-sɛŋ sala.

13Ka felaƀa-fũa lɛ́lɛɛ pãŋ feerɛ sumo a ɔle wúlɔ ká bú m̀ála-sirɛ sala tɛi-tɛi ma a mii-sɛŋ sala. Díkaa a kéreŋ-sala kúŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni ma.

14Gbele-sɛŋ salai é ké a ŋwãai pãi náaŋ niŋa-sirɛ loŋ tɛi-tɛi mɛni ma, ŋwãai pãi saaƀa m̀ála-sirɛi mɛni ma, da ŋwãai pãi feerɛi m̀ála-sirɛ loŋ tɛi-tɛi mɛni ma. Géreŋ-salai kula-pere ká ŋí a góraŋ kélee ŋɔɣáloŋ tɛi-tɛi ŋɔfólo maa-ŋuŋ mɛni ma. Gbele-sɛŋ salai é ké a ŋwãai pãi náaŋ niŋa-sirɛ loŋ tɛi-tɛi mɛni ma, ŋwãai pãi saaƀa m̀ála-sirɛi mɛni ma, da ŋwãai pãi feerɛ m̀ála-sirɛ tɛi-tɛi mɛni ma. Géreŋ-salai kula-pere ká ŋí a góraŋ kélee ŋɔɣáloŋ tɛi-tɛi ŋɔfólo maa-ŋuŋ mɛni ma.

15Ka ƀoli-sîrɛ tɔnɔ kula máŋ a sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ sâla Yâwɛɛ mɛni ma. Ka zâlai ŋí kúla a ŋ̀ele kélee salai da maa kpele-sɛŋ salai kula pôlu ma.

Dɛɛ-mɛi kûui maa-salai

(Leveteko 23:5-14)

© 2014 Bible Society in Liberia.

16“Ka Yâwɛɛ ŋɔtɛɛ-mɛi-kuui kúla a góraŋ ŋɔɣáloŋ maa-ŋuŋ ŋɔfólo puu káo náaŋ ɣele.

17Ŋáloŋ ŋí ŋɔɣele-kuu puu káo lɔ́ɔlu ɣelei ƃé ka ŋ̀ele-kuu lɔ́ɔlu mɛni feerɛ kuui kɔ́ɔ pîlaŋ la. Tãi tí su ƃé fɛ̃ɛ ká kpólo míi nyii té-sɛŋ fé zui.

18Ŋele-kuu maa-ŋuŋ ɣelei ka Ɣâla fɛli koyâŋ maa waa tóo. Káfe tíi da kélee kɛ̀.

19Kɛ́lɛ ka géreŋ-salai ŋí kula Yâwɛɛ mɛni ma. Niŋa-sirɛ loŋ feerɛ, ƃála-sirɛ tɔnɔ é pɛ́lɛ kóraŋ tɔnɔ ƃála-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ma nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai.

20Ka mii-sɛŋ sala kula máŋ a felaƃa-fũa lɛ́lɛɛ sumoɔ a ɔle wúlɔ pãŋ lɔ́ɔlu mɛi da niŋa-sirɛ tɛi-tɛi mɛni ma, pãŋ náaŋ ƃála-sirɛ mɛni ma,

21é pɛ́lɛ pãŋ feerɛ ma m̀ála-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tɛi-tɛi mɛni ma.

22-23Ka zâla-ŋai ŋí kúla ŋ̀ele-wala kereŋ-sala-kulaa tɛɛ pôlu ma nyii gáa a ɣele kélee kereŋ salai.

24Bere tɔnɔi tí nɔ́ ƃé ká mii-sɛŋ sala kula la a ɣele kélee ɣele-kuu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu nyii gáa a kéreŋ-sala kúŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni mai. Ka nyíŋi kúla ŋ̀ele-kelee kereŋ-salai da maa kpele-sɛŋ salai kuláa pôlu ma.

25Ŋ̀ele-kûui ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei ká Ɣâla fɛli koyâŋ maa waa tóo. Káfe tíi da kélee kɛ̀.

Mii-sãa ŋatɛ gîe ma tãi maa sala-ŋai

(Leveteko 23:15-22)

26“Mii-sãa ŋatɛ gîe ma kuui maa-ŋuŋ ɣele, ka pá a kámii-sãai maa-ŋuŋ Yâwɛɛ pɔ́ a mii-sɛŋ-sala, ká Ɣâla fɛli koyâŋ maa waa tóo. Káfe tíi da kélee kɛ̀.

27Kɛ́lɛ ka zâlai ŋí kúla nyii gáa a kéreŋ-sala kúŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni mai. Niŋa-sirɛ loŋ feerɛ, ƃála-sirɛ tɔnɔ, é pɛ́lɛ kóraŋ tɔnɔ ƃála-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ma, nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai.

28Ka mii-sɛŋ-sala kula máŋ a felaƃa-fũa lɛ́lɛɛ sumoɔ a ɔle wúlɔ ŋɔpâŋ lɔ́ɔlu mɛi da niŋa-sirɛ tɛi-tɛi mɛni ma, ŋɔpâŋ náaŋ m̀ála-sirɛi mɛni ma,

29é pɛ́lɛ ŋɔpâŋ feerɛ ma ƃála-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tɛi-tɛi mɛni ma.

30Ka ƃoli-sirɛ tɔnɔ kula máŋ a sâla kásɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ mɛni ma.

31Ka zâla-ŋai ŋí kúla da maa kpele-sɛŋ salai, ŋ̀ele-kelee kereŋ-salai da maa mii-sɛŋ-salai tɛɛ pôlu ma.”

Nɔŋba 29

Góraŋ nina ɣelei maa-sâla-ŋai

(Leveteko 23:23-25)

1Ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋɔɣele-kûu maa-ŋuŋ ɣelei, ka Ɣâla fɛli koyaŋ maa waa tóo, káfe tíi da kɛ̀. Gáa a túru fɛ́ɛ-ɣêle kámɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Fêɛ ká zâlai ŋí kúla nyii gáa a kéreŋ-sala kúŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni mai. Niŋa-sirɛ loŋ tɔnɔ, ƀála-sirɛ tɔnɔ, kóraŋ tɔnɔ ƀála-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai.

3Ka maa mii-sɛŋ-salai kúla máŋ a felaƀa-fũa lɛ́lɛɛ sumoɔɔ a ɔle wulɔ pãŋ lɔ́ɔlu mɛi da niŋa-sîrɛi mɛni ma, pãŋ náaŋ m̀ála-sîrɛi mɛni ma,

4é pɛ́lɛ pãŋ feerɛ ma m̀ála-sîrɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tɛi-tɛi mɛi ma.

5Ka ƀoli-sîrɛ tɔnɔ kula a sâla nyii pâi kêi a ǹûai dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ sâlai.

6Ka zâla-ŋai ŋí kúla ŋáloŋ ŋɔɣele-kuui maa-ŋuŋ ŋɔkéreŋ-salai da maa mii-sɛŋ-salai tɛɛ pôlu ma é pɛ́lɛ ŋ̀ele-kelee kereŋ-salai kuláa ma da maa mii-sɛŋ-salai, bɛ́lɛɛ maa kpele-sɛŋ-salai mâ. Díkaa a kéreŋ-sala kúŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni ma.

Zɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ ɣelei maa sâla-ŋai

(Levetekɔ 23:26-32)

7Ŋáloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋí ŋɔɣele-kuui buu-ɣelei ka Ɣâla fɛli koyâŋ maa waa tóo. Káfe sɛŋ da mìi, káfe tíi da kɛ̀.

8Ka zâlai ŋí kúla nyii gáa a kéreŋ-sala kúŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni mai. Niŋa-sirɛ loŋ tɔnɔ, ƀála-sirɛ tɔnɔ é pɛ́lɛ kóraŋ tɔnɔ ƀála-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ma nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai.

9Ka maa mii-sɛŋ-salai kúla máŋ a felaƀa-fũa lɛ́lɛɛ sumoɔ a ɔle wúlɔ pãŋ lɔ́ɔlu mɛi da niŋa-sirɛi mɛni ma, pãŋ náaŋ m̀ála-sirɛi mɛni ma,

10É pɛ́lɛ pãŋ feerɛ ma ƀála-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tɛi-tɛi mɛni ma.

11Ka ƀoli-sirɛ tɔnɔ kula a sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ sâla. Zâlai ŋí káa zɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ sâlai tɛɛ pôlu ma da ŋ̀ele-kelee kereŋ-salai da maa mii-sɛŋ sâlai é pɛ́lɛ maa kpele-sɛŋ-salai ma.

Mûu-ŋai tɔɔ-ɣele maa-sala-ŋai

(Levetekɔ 23:33-44)

12 Ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋɔɣele-kûu puu káo lɔ́ɔlu ɣelei ka Ɣâla fɛli koyâŋ maa waa tóo. Káfe tíi da kɛ̀, ká kúu kɛ́ Yâwɛɛ mɛni ma ɣele-kuu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu.

13Kɛ́lɛ ka zâlai ŋí kúla nyii gáa a kéreŋ-sala kúŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni mai. Niŋa-sirɛ puu káo saaƀa, ƀála-sirɛ feerɛ, é pɛ́lɛ kóraŋ-tɔnɔ ƀála-sirɛ puu káo náaŋ ma nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai.

14Ka maa mii-sɛŋ-salai kúla a felaƀa-fũa lɛ́lɛɛ sumoɔ a ɔle wúlɔ pãŋ lɔ́ɔlu mɛi da, niŋa-sirɛ feerɛ tɛi-tɛi mɛni ma, pãŋ náaŋ moli-sirɛ tɛi-tɛi mɛni ma,

15è pɛ́lɛ pãŋ feerɛ ma m̀ála-sirɛ puu káo náaŋ tɛi-tɛi mɛni ma.

16Ka ƀoli-sirɛ kula a sâla sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ mɛni ma, ka zâlai ŋí kúla ŋ̀ele-kelee kereŋ-salai da maa mii-sɛŋ-salai é pɛ́lɛ maa kpele-sɛŋ-salai kuláa pôlu ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Ǹele-kûui veerɛ-ɣelei ka niŋa-sirɛ loŋ puu káo feerɛ kúla a sâla, ƀála-sirɛ puu kao feerɛ é pɛ́lɛ kóraŋ tɔnɔ ƀála-sirɛ puu káo náaŋ ma nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai.

18-19Ka díkula da zâla kpêli-ŋai kélee yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ è mò la ǹele-kuui maa-ŋuŋ mɛni mai.

20Ǹele-kûui zaaƀa-ɣelei ka niŋa-sirɛ puu káo tɔnɔ kúla a sâla da ƀála-sîrɛ feerɛ é pɛ́lɛ kóraŋ tɔnɔ ƀála-loŋ-sirɛ puu káo náaŋ ma, nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai.

21-22Ka díkula da zâla kpêli-ŋai kélee yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ è mò la ǹele-kuui maa-ŋuŋ mɛni mai.

23Ǹele-kûui náaŋ-ɣelei ká niŋa-sirɛ puu kúla a sâla da ƀála-sirɛ feerɛ é pɛ́lɛ kóraŋ tɔnɔ ƀála-sirɛ puu káo náaŋ ma nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai.

24-25Ka dí kúla da zâla kpéli-ŋai kélee yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ è mò la ǹele-kuui maa-ŋuŋ mɛni mai.

26Ǹele-kûui ǹɔ́ɔlu-ɣelei ka niŋa-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ kúla a sâla da ƀála-sirɛ feerɛ é pɛ́lɛ kóraŋ tɔnɔ ƀála-sirɛ puu káo náaŋ ma nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai.

27-28Ka díkula da zâla kpéli-ŋai kélee yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ è mò la ǹele-kuui maa-ŋuŋ mɛni mai.

29Ǹele-kûui ǹɔ́ɔlu mɛi da-ɣelei ka niŋa-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa kúla a sâla, da ƀála-sirɛ feerɛ é pɛ́lɛ kóraŋ-tɔnɔ ƀála-sirɛ puu káo náaŋ ma nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai.

30-31Ka díkula da zâla kpéli-ŋai kélee yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ è mò la ǹele-kuui maa-ŋuŋ mɛni mai.

32Ǹele-kûui ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ-ɣelei ká niŋa-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kúla a sâla, da ƀála-sirɛ feerɛ é pɛ́lɛ kóraŋ-tɔnɔ ƀála-sirɛ puu káo náaŋ ma nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai.

33-34Ka díkula da zâla kpéli-ŋai délee yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ è mò la ǹele-kuui maa-ŋuŋ mɛni mai.

35Ǹele-kûui ǹɔ́ɔlu mɛi saaƀa-ɣelei ka Ɣâla fɛli koyaŋ maa waa tóo. Káfe tíi da kélee kɛ̀.

36Kɛ́lɛ fɛ̂ɛ ka zâlai ŋí kúla nyii gáa a kéreŋ-sala kúŋ nɛ̃ɛ Yâwɛɛ mɛni mai. Niŋa-sirɛ tɔnɔ, da ƀála-sirɛ tɔnɔ é pɛ́lɛ kóraŋ-tɔnɔ ƀála-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ma nyii-ŋai pɔ́ɔ fé diai.

37-38Ka díkula da zâla kpéli-ŋai kélee yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ è mò la ǹele-kuui maa ŋuŋ mɛni mai.

39Fɛ̂ɛ ká zâla-ŋai kúla Yâwɛɛ mɛni ma a gúu-ŋai kɛ́-tãi. Zâla-ŋai ŋí díkaa géreŋ-sala-ŋai, da mii-sɛŋ-salai-ŋai da gbele-sɛŋ-salai-ŋai é pɛ́lɛ ǹii-see-sala-ŋai dîa kuláa pôlu ma nyii-ŋai núu-kpune tɛ-tɛi-ŋa da dɛɛ Ɣâla pɔ́ é kúla díkono-tee wooi su kpaa máŋ dílii sui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

40Nya ƀe Mose è m̀ɛnii kélee ƀò Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la ma a gɛɛ dí gɛ́i.

Nɔŋba 30

Gono-too-ŋai maa-tɔŋ-ŋai

1Mose è lòno Eezuɛ-ŋai tuɛ-ƀelai pɔ́ ǹyɛɛi, “Mɛnii ŋí ƀé Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ

2à kɛ̀ núu da a góno tèe Yâwɛɛ yêei kpaa máŋ é vóo a sɛ́ɣɛ tèɛ a gɛɛ a pâi mɛni da kɛ̂i Yâwɛɛ mì kpaa máŋ vé pâi mɛni ta kɛ̂i, vé a sɛŋ a gɛɛ é ŋɔkono-tee-wooi kara. Fɛ̂ɛ é mɛnii kélee ŋá-see kɛ́ è mòi.

3“À kɛ̀ nɛnî-loo ta nyii gáa ǹâŋ ŋɔpɛ́rɛi mui, à góno tèe Yâwɛɛ yêei a sɛ́ɣɛ tèɛ a gɛɛ a pâi mɛni ta kɛ̂i Yâwɛɛ mì kpaa máŋ vé pâi mɛni ta kɛ̂i,

4à kɛ̀ nɛnîi ǹâŋ à mèni é mɛi sáa, fɛ̂ɛ nɛnîi é mɛnii kélee ŋa-see kɛ́ è góno-tee la kpaa máŋ è vòo dímɛni mai.

5Kɛ́lɛ ŋ̀elei nɛnîi ǹâŋ à mèni lai à mò mà a gɛɛ nɛnîi é ŋɔkono-tee-wooi ŋa-see kɛ́. Ǹyaŋ Yâwɛɛ a pâi zu-mɛni lɛɛ̂i kpɛ́ni fêi, ǹâŋ fé fáa ní ŋ̀óo ma.

6“À kɛ̀ nɛnî ta nyii dífe nîi maa mɛni ƀó níi, è vòo kpaa máŋ é góno tée nɔ́ a nâgbɔ kɛ́lɛ vé ziɣe ní ǹíi su,

7ǹyaŋ ŋɔsurɔ̂ŋ fé da ƀó ní a ŋ̀élei è mèni lai, fɛ̂ɛ nɛnîi é mɛni kélee ŋa-see kɛ́ è vòo lai kpaa máŋ è góno tèe lai.

8Kɛ́lɛ ŋ̀elei nɛnîi ŋɔsurɔ̂ŋ à mɛnii tí mèni lai, à mò a gɛɛ vé fáa ní ma, gɛ̀ ní vé a sɛŋ a gɛɛ nɛnîi é ŋɔfóo-wooi kpaa máŋ ŋɔkono-teei nyii è gɛ̀ a nâgbɔi kɛ́lɛ vé ziɣe ní ǹíi sui é ŋ̀á-see kɛ́. Ǹyaŋ Yâwɛɛ a pâi zu-mɛni lɛɛ̂i.

9“À kɛ̀ nɛnî nyii bɔ̂ŋ a saai kpaa máŋ nɛnî nyii da ŋɔsurɔ̂ŋ da taai, è vòo kpaa máŋ é góno tée, fɛ̂ɛ maa nɛnîi é ŋɔ-foo-wooi kpaa máŋ ŋɔkono-teei ŋa-see kɛ́.

10“À kɛ̀ nɛnî ta nyii bɔ̂ŋ káa ma a góno tèe a gbanaŋɔɔ Yâwɛɛ yêei ŋɔsurɔ̂ŋ ŋɔpɛ́rɛi mu,

11à kɛ̀ zurɔ̂ŋ à mèni kɛ́lɛ vé mɛni da ƀó ní, fɛ̂ɛ nɛnîi é m̀ɛnii kélee ŋa-see kɛ́ è góno tèe la.

12Kɛ́lɛ ŋ̀elei nɛnîi ŋɔsurɔ̂ŋ a m̀ɛnii tí mèni lai, à mò a gɛɛ vé fáa ní mà, gɛ̀ ní vé a sɛŋ a gɛɛ nɛnîi é ŋɔkono-tee-wooi ŋa-see kɛ́. Kpɛni fêi, ŋɔsurɔ̂ŋ fé fáa ní ma. Yâwɛɛ a pâi zu mɛni lɛɛ̂i.

13Kono-tee-woo kpanaŋɔɔ kélee nyii nɛnîi è gɛ̀i, ŋɔsurɔ̂ŋ à fàa ma, a pâi gɛ̂i, kɛ́lɛ ŋɔsurɔ̂ŋ à wàla fáa ma, vé pâi gɛ̂i.

14Kɛ́lɛ à kɛ̀ nɛnîi ŋɔsurɔ̂ŋ fé mɛni da ƀó ní nɛnîi ma a naa pôlu ma ɣelei, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ nɛnîi é ŋɔkono-tee-wooi kélee ŋa-see kɛ́. Ŋɔsurɔ̂ŋ è fàa mu. Kpɛni fêi, vé mɛni da ƀó ní nɛnîi ma ŋ̀elei è mèni lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Kɛ́lɛ à kɛ̀ naa à tùa é lɛ́ɛ pâi môi nɛnîi ma a gɛɛ vé fáa ní ma, gɛ̀ ní ǹyaa kpîŋ a pâi tɔŋ kpɛ́ maa sɔlɔ ɓôi kpɛ́ni fêi nɛnîi fé ŋɔkono-tee-wooi ŋa-see kɛ́ ní.

16“Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ Mose pɔ́ é pîlaŋ la gono-tee-woo-ŋai dîa, nyii-ŋai díkaa nɛnî da ŋɔsurɔ̂ŋ díloai, kpaa máŋ nɛnî-loo nyii gáa niî ǹâŋ ŋɔpɛ́rɛi mui da ǹâŋ díloai.”

Nɔŋba 31

Midiɛŋ-ŋai kula-maa kɛ́ kɔi

1Nya ɓe Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

2“Mɛni-ŋai Midiɛŋ-ŋai dí gɛ̀ a Eezuɛ-ŋai gba kula. Naa pôlu ma ɓa pâi saâi.”

3Nya ɓe Mose è mò ǹûai dîa ǹyɛɛi, “Ka kpakolo-ŋa maa ɣíri a kɔ́ kɔ́-sãa kásama a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Midiɛŋ-ŋai dîa dí Yâwɛɛ ŋɔlii-ŋwanai kula-maa kɛ́ a dia.

4Ka kpakolo wála tɔnɔ (1,000) kula Eezuɛ-ŋai dísuu tɛi-tɛi-ŋai su ká dítɛɛ gɔ́i ma.”

5Nya ɓe dí kpakolo wála tɔnɔ (1,000) kùla Eezuɛi-ŋai dísuu tɛi-tɛi-ŋai su. Díkelee dípuɔ gîe ma dí kɛ̀ a kɔ-kûluɓa wála puu káo feerɛ (12,000).

6Nya ɓe Mose è dí tɛ̀ɛ gɔ́i ma da zâla láa-soŋ-nuui Ilieza ǹóŋ Fineɣa, nyii Yâwɛɛ Ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛ mu sãa maa waa-ŋai da ŋaa dí kɛ̀ ǹyɛ́ei dí kɛ́ lì gɔ́i ma. Nyaa ɓé gɔ́ tóli turu-ŋai díkɛ ǹyêei máŋ.

7Nya ɓe dí kɔ́ pɛ̀lɛ Midiɛŋ-ŋai dîa yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai. Dí Midiɛŋ kpakolo-ŋai kélee pàa.

8Dí Midiɛŋ kaloŋ lɔ́ɔlu pàa máŋ nyii-ŋai dílaa ɓé kɛ̀ a Ɛvi, Lekɛŋ, Zuɔ, Ɔ̂ɔ, bɛ́lɛɛ Liba ma. Dí Beɔ ǹóŋ Bâlaŋ pàa máŋ.

9Nya ɓe Eezuɛ-ŋai dí Midiɛŋ nɛyâai da dínîa-pɛlɛɛi sòŋ a kɔ-soŋ ŋa dí dítaa-tulɛ kpaya-kpaya da bɛlɛ-pɛlɛɛi kélee síɣe da díkɔ̃liŋ kélee.

10Dí dítaa-ŋai kélee kèreŋ da díɓûu-ŋai kélee.

11Nya ɓe dí gɔ-soŋ-sãai kélee sìɣe, núu-kpune da taa-tulɛ-ŋa.

12Nya ɓe dí pà a gɔ-soŋ-ŋai da gɔ-soŋ-sãai Mose pɔ́ da zâla-laa soŋ-nuui Ilieza é pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai kélee dîa nyii-ŋai kɛ̀ múui su Môa Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ Zɛleko taai téniŋ mai.

Gɔ́-kɔ-ɓelai dí pà pôlu

13Nya ɓe Mose da zâla láa-soŋ-nuui Ilieza é pɛ́lɛ ǹúu-tuɛ-ɓelai kélee dîa dí kùla múui su a gɛɛ dí lí gɔ́-kɔ-ɓelai perêi tɔ̂i.

14Mose líi è ŋwàna gɔ́-kɔ-ɓelai túɛ-ɓelai dîa nyii-ŋai kɛ̀ núu wála tɔnɔ (1,000) mɛi, da diai kɛ̀ núu ŋuŋ tɔnɔ (100) mɛi nyii-ŋai kùla gɔ́i sui.

15Mose è mò dîa ǹyɛɛi, “Ká ǹɛyâai lɛ̀ɛ a difulu lé mɛni ma?

© 2014 Bible Society in Liberia.

16É lɛ́ɛ kákili ŋá a gɛɛ nɛyâai ŋí ƀé gɛ̀ Bâlaŋ ŋɔlia-wooi sârai, a gɛɛ Eezuɛ-ŋai dí sɔnyɔ̂ŋ ké Piɔ. Ǹya ƀe gɛ̀ a gɛɛ zaa kɔlɔ-felai è pà Yâwɛɛ ŋɔnûai sáma.

17Mɛni ma ka zinaa-nɛyãai kélee páa nia-pɛlɛɛi sáma. Ká ŋɔ́nɔ nɛyâai kélee páa nyii-ŋai surɔ̂ŋ-pɛrɛ-mui.

18Kɛ́lɛ ǹɛyaa-nɛyãai nyii-ŋai dífe nîi lɔ́ ní surɔ̂ŋ-pɛrɛ mui, káfe dípàa. Ka dí lɛ́ɛ a dífulu kámaa mɛni ma.

19Kákelee ka lɛɛ ƀɛ́ káfe lɔ̀ m̀ûui su a ɣele-kuu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Ǹúui kélee a núu páa kásamai, kpaa máŋ ǹúui kélee a ǹyée pɛ́lɛ núu-poma mai, fɛ̂ɛ da maa nuui wáa da kákɔ-soŋ-nɛyãai a ŋ̀ele-kuui zaaƀa-ɣelei da mɛi feerɛ-ɣelei.

20Ka zeɣe-ŋai kélee wáa máŋ da zãai kélee gbɛtɛɛ̂i a sua-kɔ̂lɔ, ƀoli-lêɣa kpaa máŋ wúru a gɛɛ dí ké a dímaa waa Yâwɛɛ ŋ́ɛi.”

21Nya ƀe zâla láa-soŋ-nuui Ilieza è mò gbakolo-ŋai dîa nyii-ŋai kùla gɔ́i mai ǹyɛɛi, “Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ Mose pɔ́i.

22-23Sɛŋ nyii kélee ŋɔŋ fa gèreŋ yɛ̂ɛ gôo, káne, ƀara, kɔli, fomâ da kɔli sîi da kpɛ́ni kélee, ka dí wáa ŋɔŋ ŋá. Gɛ̀ ní dímaa a pâi kɛ̂i a ŋwaa. Sɛŋ da kpɛ́ni nyii kélee ŋɔŋ a gèreŋ, ka dímaa wáa a kásɛŋ maa waa yai.

24Ka kaseɣe-ŋai wáa a ŋ̀ele-kuui ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei. Nàa pôlu ma ka pɔ̂ri pâi m̀ûui su.”

Gɔ́-sãai ŋá kɔlɛ mɛ̂ni

25Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi,

26“Ka zâla láa-soŋ-nuui Ilieza da Eezuɛ-ŋai dísuu-ŋai láa-tuɛ-ƀelai ka gɔ́-sãai kélee lóno, gɔ-soŋ-ŋai bɛ́lɛɛ daa-tulɛ-ŋai dîa.

27Í gɔ́-sãai ŋá kɔ́lɛ feerɛ diai lì gɔ́i mai da Eezuɛi-ŋai kélee lɛ̀ɛ ƀɛ́i díloai.

28Zɛŋ kélee gɔ́-kɔ-ƀelai dí zɔlɔ ƀòi, í ŋuŋ lɔ́ɔlu kélee dɔnɔ-tɔnɔ kúla zu a Yâwɛɛ ŋ̀ɔi. Núu-kpune, niŋa-ŋa, wɛlɛ-sôo-ŋa, ƀála-ŋa da ƀoli-ŋa.

29Ka dítɛɛ zâla láa-soŋ-nuui Ilieza pɔ́. Gáa a Yâwɛɛ ŋɔsama-sɛŋ.

30Zɛŋ kélee Eezuɛ-ŋai dí zɔlɔ ƀòi í buu lɔ́ɔlu kélee dɔnɔ-tɔnɔ kúla zu. Núu-kpune, niŋa-ŋa wɛlɛ-sôo, ƀála-ŋa da ƀoli-ŋa, í dítɛɛ Liiva-ŋai pɔ́ nyii-ŋai tíi kɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mui.”

31Nya ƀe Mose da Ilieza dí gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

32Zãai gɔ́-kɔ-ƀelai dí gùla gɔ́i sui nyii lɛ̀ɛ a vului è kɛ̀ a ƀála wála ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu, (675,000),

33niŋa wála buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo feerɛ (72,000),

34wɛlɛ-sôo wála buu lɔ́ɔlu mɛi da káo tɔnɔ (61,000),

© 2014 Bible Society in Liberia.

35bɛ́lɛɛ nɛyâa-nɛyaa wála buu saaƀa káo feerɛ (32,000) ma nyii-ŋai dífe nîi lɔ́ ní surɔ̂ŋ-pɔrɔŋ.

36Ǹyaŋ zãai ŋí gbura nyii kɛ̀ a gɔ́-kɔ-ƀelai díwɔ̂i, è kɛ̀ a ƀála wála ŋuŋ saaƀa pôlu buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (337,500).

37Ǹyaŋ m̀ála-ŋai ŋí nyii kɛ̀ zu a Yâwɛɛ ŋ̀ɔi è kɛ̀ a ƀála ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu (675).

38Ǹiŋa-ŋai kɛ̀ a gɔ́-kɔ-ƀelai pɔ́ɔi è kɛ̀ a niŋa wála buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi da (36,000). Ǹiŋa-ŋai ŋí nyii kɛ̀ a Yâwɛɛ ŋ̀ɔi è kɛ̀ a niŋa buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo feerɛ.

39 Ǹwɛlɛ-sôo-ŋai kɛ̀ a gɔ́-kɔ-ƀelai pɔ́ɔi dí kɛ̀ a wɛlɛ-sôo wála buu saaƀa pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (30,500). Ǹwɛlɛ-sôo-ŋai ŋí nyii kɛ̀ a Yâwɛɛ ŋ̀ɔi è kɛ̀ a wɛlɛ-sôo buu lɔ́ɔlu mɛi da káo tɔnɔ.

40Ǹúu-kpune-ŋai kɛ̀ a gɔ́-kɔ-ƀelai pɔ́ɔi dí kɛ̀ a núu-kpune wála puu káo lɔ́ɔlu mɛi da (16,000). Ǹûai ŋí nyii-ŋai kɛ̀ a Yâwɛɛ ŋ̀ɔi è kɛ̀ a núu buu saaƀa káo feerɛ.

41Nya ƀe Mose è Yâwɛɛ ŋ̀ɔi tɛ̂ɛ zâla láa-soŋ-nuui Ilieza pɔ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai.

42Gɔ́-sãai nyii kɛ̀ a Eezuɛ-ŋai díwɔ̂i è kɛ̀ a bɔriɛɛ a gîe da gɔ́-kɔ-ƀelai díwɔ̂i.

43Eezuɛ-ŋai díwɔ̂i è kɛ̀ a ƀála wála ŋuŋ saaƀa pôlu buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (337,500),

44niŋa wála buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi da (36,000),

45da wɛlɛ-sôo wála buu saaƀa pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (30,500),

46é pɛ́lɛ núu wála puu káo lɔ́ɔlu mɛi da ma (16,000).

47Nya ƀe zɛŋ kélee Eezuɛ-ŋai dí zɔlɔ ƀòi Mose è buu lɔ́ɔlu kélee dɔnɔ-tɔnɔ kùla zu, núu-kpune da taa-tulɛ é dɛ́ɛ Liiva-ŋai pɔ́ nyii-ŋai kɛ̀ tíi kɛ̂i Yâwɛɛ Ɲɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mui, yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

48Nya ƀe gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai nyii-ŋai kɛ̀ núu wála tɔnɔ (1,000) mɛi da nyii-ŋai kɛ̀ núu ŋuŋ tɔnɔ (100) mɛi, dí pà Mose pɔ́,

49dí mò Mose ma dîyɛɛi, “Kuai a íyee-mu ƀelai ku gɔ-kuluƀa-ŋai kélee lòno nyii kɛ̀ kúyee-mui. Ǹyaŋ dɔnɔ kpîŋ fé láŋ ní ma.”

50Maa mɛni ma kú pà a sama-sãa Yâwɛɛ mɛni ma. Kú pà a gôo, maa-ɣiri-sãa, yee-kwana kɔli, gbono, wóli-sɛŋ da kɔŋ ma yɔlɔ nyii-ŋai núu tɛi-tɛi è gùla gɔ́i sui, a sama-sɛŋ Yâwɛɛ pɔ́ kúfulu-laai mɛni ma.

51Nya ƀe Mose da zâla láa-soŋ-nuui Ilieza dí gôo sɔlɔ ƀò díyêei da gôo-maa-ɣiri sãai kélee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

52Gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai dígôo sama-sãai kélee puɔ gîe ma ŋɔwiɛ è kɛ̀ a dɛ́ɛ pãŋ ŋuŋ náaŋ (400) ma.

53Nyíŋi fé gɔ́-kɔ-ƀelai díwɔ̂-ŋai ma nyii-ŋai dí zìɣe tɛi-tɛi díkpîŋ mɛni ma.

54Nya ƀe Mose da zâla láa-soŋ-nuui Ilieza dí gôoi sìɣe gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai yêei nyii-ŋai kɛ̀ núu wála tɔnɔ (1,000) mɛi da nyii-ŋai kɛ̀ núu ŋuŋ tɔnɔ (100) mɛi, dí pá a dîa Yâwɛɛ Ŋɔsua kɔlɔ seɣe pɛrɛ maa waai mu a gɛɛ dí kɛ́ naa a kili-tooŋa-sãa Yâwɛɛ mɛni ma.

Nɔŋba 32

Eezuɛ-ŋai dísuu-ŋai sèe Zɔdiŋ Ya-leei vóloi kulâi-perei

(Dutɛrɔnome 3:12-22)

1Lubiŋ da Gâa dísuui su-ƀelai, taa-tûlɛ támaa è kɛ̀ díyêei. Tãi dí Zazɛ da Gilia lɔii kàa la a lɔii lɛ́lɛɛ taa-tulɛ tɔɔ-mɛni mai,

2dí lì Mose da zâla láa-soŋ-nuui Ilieza pɔ́ é pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai túɛ ƀelai kpéli-ŋai dîa.

3Dí mò dîa dîyɛɛi, “Ataro, Dibɔŋ, Zazɛ, Nimira, Ɛsibɔŋ, Ilealɛ, Sima, Nibo da Beɔŋ lɔii,

4nyii Yâwɛɛ è ǹɛɛ naa a gɛɛ Eezuɛ-ŋai dí sée mai, gáa a lɔii lɛ́lɛɛ taa-tulɛ tɔɔ mɛni ma. Ǹyaŋ taa-tulɛ káa kúyêei kúai a íyee-mu-ƀelai.

5À kɛ̀ ílii lâai kúmaa mɛni ma, ǹɔii ŋí tɛ́ɛ íyee mu-ƀelai pɔ́ é kɛ́ a dípɔɔ. Ífe ǹɛɛ naa kwa káa-ni kú Zɔdiŋ Ya-leei tíyeŋ.”

6Kɛ́lɛ Mose è mò Gâa da Lubiŋ dísuui su-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ka ŋ̀wêlii ka lɛ́ɛ ƀɛ́ kánûai kpéli-ŋai dí lí gɔ́i ma ǹyái pôlu?

7Lé mɛni ƀɛ́ ka ŋ̀wêlii ká Eezuɛ-ŋai líi tóo la pôlu a gɛɛ dí ǹyái tíyeŋ dí ǹɔii síɣe nyii Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ dípɔi?

8Bere ƀɛ́ kanâŋ-ni dí gɛ̀ la tãi ŋá dítɛ̀ɛ la é síɣe Kedɛ Bania a gɛɛ dí lí dí ǹɔii su káa.

9Tãi dí sèri la Ɛsekɔ tiŋ-tiŋ sui dí ǹɔii káai, dí Eezuɛ-ŋai líi tòo pôlu a gɛɛ dífe lì ǹɔii su Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ dípɔi.

10Maa ɣelei tí ƀɛ́ Yâwɛɛ líi è ŋwàna là é vóo ǹyɛɛi,

11‘Tɔ̃yâ ma, diai kùla Ize lɔii su díkoraŋ káa é síɣe kóraŋ buu feerɛ ma é lí túɛ-perei, dítɔnɔ kpîŋ fé pâi ǹɔii kâai nyii ŋá ŋ̀gono tèe la Eberaɣɛ̃ɛ yêei da Aise é pɛ́lɛ Zeeka ma a gɛɛ ŋa pâi dɛ̂ɛi dípɔi. Kpɛni fêi, dífe láa ní a ńyãa a dílii kélee.’

12Fɛ̂ɛ nɔ́ Kɛŋ-nuui Zefunɛ ǹóŋ Kelɛ da Nuŋ ǹóŋ Zasua. Kpɛni fêi, dí Yâwɛɛ wóo mèni a ǹɛ́lɛɛ.

13Yâwɛɛ líi è ŋwàna Eezuɛ-ŋai dîa é díkɛ dí sía vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a kóraŋ buu náaŋ é lɛ́ɛ la zu diai kélee sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ Yâwɛɛ ŋ̀ɛ́i-tuɛi dí sáa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Káai a goi nyɔŋ-ƀela nina-ŋai ká kánâŋ-ni tua-perei sìɣe a gɛɛ Yâwɛɛ ŋɔlii-ŋwanai su é kɛ́tɛ Eezuɛ-ŋai dîa.

15À kɛ̀ kà kápôlu fè mì, gɛ̀ ní a pâi têei ŋɔ́nɔ ǹûai ŋí kélee dîa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Ǹyaŋ díŋuŋ-la-piliɛ a pâi kɛ̂i a kásɔŋ."

16Nya ƀe dí pà Mose pɔ́ díyɛɛ mai, "Kwa ŋ̀wɛ̂lii kú siɣãŋ-ŋa tɔɔ ƀɛ́ kútaa-tuɛ-ŋai mɛni ma da taa-ŋa kúnûai mɛni ma.

17Gɛ̀ ní kwa pâi kɛ̂i a kúkpɛtɛɛ a gɛɛ kú lí gɔ́i ma Eezuɛ-ŋai túɛ é lɛ́ɛ la zu kú pá a dia ǹɔii ma nyii pâi kɛ̂i a dípɔɔi. Kúnûai diaŋ da pâi lɛɛ̂i ƀɛ́ daa-ŋai su nyii-ŋai kú siɣãŋ tɔɔ dîa kúnɛyâai da kúlônii mɛni mai.

18Kúfe pâi penêi pôlu kúpɔ-taai é lɛ́ɛ la zu Eezuɛ-ŋai kélee dí díkpɔɔi lɔii sɔlɔ ƀó tɛi-tɛi.

19Kúfe pâi lɔii da kpɛ́ni kélee siɣêi kwa dîa-ni Zɔdiŋ Ya-leei pôlu-pere da naa túɛ-pere. Kpɛni fêi, kwa kúkpɔɔi lɔii sɔlɔ ƀô ƀɛ́ Zɔdiŋ Ya-leei m̀elâi ŋí ma-pere vóloi kulai-pere."

20Nya ƀe Mose è mò dîa ǹyɛɛi, "À kɛ̀ ka pâi gɛ̂i tí, gɛ̀ ní ka kákpîŋ kpɛtɛ gɔ́i mɛni ma Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

21Fɛ̂ɛ ká kɔ́ kɔ́-ƀelai kélee dí Zɔdiŋ Ya-leei tíyeŋ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ dí kɔ́ kúkpɔara-ƀelai pɔ́ é lɛ́ɛ la zu Yâwɛɛ é díyee mɛi ɣále,

22é ǹɔii síɣe. Naa pôlu ma ka pɔ̂ri penêi pôlu. Gɛ̀ ní ka nâa kákono-tee wooi ŋa-see kɛ́ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ da Eezuɛ-ŋai. Gɛ̀ ní Yâwɛɛ a pâi fâai ma a gɛɛ ǹɔii ŋí é kɛ́ a kápɔɔ.

23Kɛ́lɛ à kɛ̀ káfe pâi gɛ̂i tí, gɛ̀ ní ka sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a Yâwɛɛ. Gɛ̀ ní tɔ̃yâ ma ka pâi tɔ̂ŋ-kpɛ-maa sɔlɔ ƀôi kásɔnyɔ̂ŋ mɛni ma.

24Ka kátaa-ŋai tɔ́ɔ kánûai mɛni ma da siɣãŋ-ŋa káƀala-ŋai mɛni ma. Kɛ́lɛ ka kákono-tee wooi ŋa-see kɛ́."

25Nya ƀe Lubiŋ da Gâa dísuui su-ƀelai dí mò Mose ma dîyɛɛi, "Iyee-mu-ƀelai da pâi gɛ̂i yɛ̂ɛ berei í mò la diai.

26Kúnîa-pɛlɛɛi, kúnɛyâai da kúƀala-ŋai da kúniŋa-ŋai da pâi lɛɛ̂i ƀɛ́ Gilia taa-lee-ŋai su.

27Kɛ́lɛ kúai a íyee mu-ƀelai kélee kú kpɛtɛ̂ɛi gɔ́i mɛni mai, kwa pâi Zɔdiŋ Ya-leei tíyenîi Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ a gɛɛ kú gɔ́i kɔ́ yɛ̂ɛ berei í mò la kûai."

28Nya ƀe Mose è mɛ̀ni-ŋai ŋí ƀò zâla láa-soŋ-nuui Ilieza ma da Nuŋ ǹóŋ Zasua é pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dísuui láa-tuɛ-ƀelai dîa ǹyɛɛi,

29"À kɛ̀ Gâa da Lubiŋ dísuui su-ƀelai, diai kélee díkpɛtɛɛ̂i gɔ́i mɛni ma Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛi, ka dîa-ni ka ǹɔii sîɣe, gɛ̀ ní ka Gilia lɔii tɛ́ɛ dípɔ a dípɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Kɛ́lɛ à kɛ̀ ka dîa-ni kà wàla ǹyái tíyeŋ a gɛɛ ka dîa-ni ká gɔ́i kɔ́, gɛ̀ ní da pâi díwɔ lɔii sɔlɔ ƀôi Keena lɔii su kásama.”

31Nya ƀe Gâa da Lubiŋ dísuui su-ƀelai dí mò dîyɛɛi, “Kwa pâi gêi yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò lai.

32Kwa pâi ǹyái tîyenii kú lí Keena lɔii su kú kɔ́ kɔ́ naa Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ a gɛɛ kwa pɔ̂ri kúwɔ̂ lɔii sɔlɔ ƀôi ƀɛ́ Zɔdiŋ Ya-leei vóloi kulai pere.”

33Nya ƀe Mose è Amɔra-ŋai díkâloŋ Siɔŋ da Basãŋ kaloŋ Oŋ dílɔii-ŋai su-taa-ŋai kélee tɛ̀ɛ Gâa da Lubiŋ dísuui su-ƀelai da Zosɛ ǹóŋ Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai ḿela tɔnɔ pɔ́.

34Gâa ŋɔsuui su-ƀelai dí daa-ŋai ŋí tɔ̀ɔ pôlu: Dibɔŋ, Ataro, Aroɛ,

35Ato-sofaŋ da Zazɛ da Zɔgbai,

36Bɛɛ-nimira bɛ́lɛɛ Bɛaraŋ ma. Dí kɛ̀ a daa-ŋai nyii-ŋai siɣãŋ è kɛ̀ dîa da díƀala-siɣãŋ-ŋai.

37Lubiŋ ŋɔsuui su-ƀelai dí Ɛsibɔŋ tɔ̀ɔ pôlu da Ilealɛ, Kiliataiŋ,

38Nibo da Bêe-meoŋ (dí daai ŋí láa maa faleŋ) bɛ́lɛɛ Sima ma. Dí láa nina-ŋa sèe daa-ŋai dîa dí dɔ̀ɔi.

39Manasɛ ǹóŋ Makiɛ ŋɔnûai dí Gilia lɔii sìɣe gɔ́i su dí Amɔra-ŋai kpɛ́ ǹɔii ma dí sée naa.

40Nya ƀe Mose è Gilia tɛ̀ɛ Manasɛ ǹóŋ Makiɛ ŋɔsuui pɔ́. Nya ƀe è sèe naa.

41Manasɛ ŋɔsuui su-nuui Zaɛ è lì é kɔ́ pɛ́lɛ taa-ŋa da-ni ma é dí síɣe é dílaa sée a Avoo-zaa taa-ŋai.

42Nôba è lì é Kéna sìɣe da naa kɔlɛ maa taa pɛlɛ-pɛlɛɛi é gbɔ́ɔi laa see dîa a Nôba.

Nɔŋba 33

Eezuɛi-ŋai dísia é síɣe Ize é lí Môa lɔii su

1Eezuɛ-ŋai díƀûu-ŋai láa ká ŋí é síɣe tãi ma dí kùla la Ize lɔii su. Mose da Eelɔŋ ƀé kɛ̀ dítuɛ.

2Mose è gwaa-ŋai ma láa pɔ̃yɛ tɛi-tɛi ƀɛ́i dí díƀûu-ŋai pù naai yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai.

3Dí kùla Ize lɔii su a góraŋ ŋɔɣáloŋ maa-ŋuŋ ŋɔfólo puu káo lɔ́ɔlu ɣele nyii kɛ̀ a dɛɛ-mɛi-kuui pôlu ma ɣelei. Yâwɛɛ ŋɔkpɔŋ-maai su Eezuɛ-ŋai dí kùla Laŋse-taa-leei su Ize-ŋai kélee ŋɛ́i.

4Maa tãi tí ƀé Ize-ŋai dí kɛ̀ dílônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai saa loôi la nyii-ŋai Yâwɛɛ è dípàai. Bere sii ŋí ƀé Yâwɛɛ è díɣâla-ŋai maa-mɛni ŋá tee la.

5Eezuɛ-ŋai dí kùla Laŋse dí díƀûui pú Sukɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Nya ƀe dí kùla Sukɔ dí díƀûui pú Itaŋ nyii gáa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ kóyaŋ mai.

7Nya ƀe dí kùla Itaŋ dí lí pôlu Pi-ɣaɣilo, nyii gáa Bêe-zefɔŋ vóloi kulai-perei, dí díƀûui pú Midɔ ŋɛ́i-tuɛ.

8Dí kùla Pi-ɣaɣilo dí tɛ́ɛ yúo sámai dí lí vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Dí fólo saaƀa sia kɛ̀ Itaŋ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su dí díƀûui pú M̀âla.

9Nya ƀe dí kùla M̀âra dí pá Iliŋ ƀɛ́i ya-tôŋ-ma puu káo feerɛ da tóu nɛ̃ɛ wuru buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ dí kɛ̀ naai, dí díƀûui pú naa.

10Dí kùla Iliŋ dí díƀûui pú Ǹyúo Kpɔ̂lui kɔlɛ.

11Dí kùla Ǹyúo Kpɔ̂lui kɔlɛ dí díƀûui pú Siŋ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su.

12Nya ƀe dí kùla Siŋ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su dí díƀûui pú Dofa.

13Nya ƀe dí kùla Dofa dí díƀûui pú Alu.

14Dí kùla Alu dí díƀûui pú Lɛfidiŋ ƀɛ́i yá fé kɛ́ ní naa a gɛɛ dí díkpele lai.

15Nya ƀe dí kùla Lɛfidiŋ dí díƀûui pú Sana Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su.

16Dí kùla Sana Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su dí díƀûui pú Kibolo Atava.

17Nya ƀe dí kùla Kibolo Atava dí díƀûui pú Azɛrɔ.

18Nya ƀe dí kùla Azɛrɔ dí díƀûui pú Litima.

19Dí kùla Lima dí díƀûui pú Limɔŋ Pɛrɛzi.

20Nya ƀe dí kùla Limɔŋ Pɛrɛzi dí díƀûui pú Lebina.

21Dí kùla Lebina dí díƀûui pú Lisa.

22Dí kùla Lisa dí díƀûui pú Keelata.

23Dí kùla Keelata dí díƀûui pú Sifɛ yeei ma.

24Nya ƀe dí kùla Sifɛ yeei ma dí díƀûui pú Arada.

25Nya ƀe dí kùla Arada dí díƀûui pú Makelɔ.

26Nya ƀe dí kùla Makelɔ dí díƀûui pú Taya.

27Dí kùla Tâɣa dí díƀûui pú Tela.

28Dí kùla Tela dí díƀûui pú Mika.

29Nya ƀe dí kùla Mika dí díƀûui pú Asimona.

30Dí kùla Asimona dí díƀûui pú Moselo.

31Dí kùla Moselo dí díƀûui pú Bene-zaakaŋ.

32Dí kùla Bene-zaakaŋ dí díƀûui pú Ɔ̂ɔ-agigaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

33Nya ƀe dí kùla Ɔ̂ɔ-agigaa dí díƀûui pú Zobata.

34Nya ƀe dí kùla Zobata dí díƀûui pú Abona.

35Dí kùla Abona dí díƀûui pú Iziɔŋ-gibɛ.

36Dí kùla Iziɔŋ-giƀa dí díƀûui pú Ziŋ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su (nyii da dòli máŋ a Kedɛ).

37Nya ƀe dí kùla Kedɛ dí díƀûui pú Ɔ̂ɔ yeei ma, Idɔŋ lɔii kɔ́yaŋ ma.

38Nya ƀe Eelɔŋ è tɛ̀ Ɔ̂ɔ yeei su yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai é sáa naa a góraŋ buu náaŋ ŋɔɣáloŋ ǹɔ́ɔlu ŋɔfólo maa-ŋuŋ ɣele Eezuɛ-ŋai kuláa Ize lɔii su pôlu ma.

39Eelɔŋ è kɛ̀ a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ káo saaƀa (123) tãi è saa la Ɔ̂ɔ yeei mai.

40Nya ƀe Keena kaloŋ Aradi nyii bɔtaai è kɛ̀ Keena lɔii kwára-perei, è mèni a gɛɛ Eezuɛ-ŋai dí kɛ̀ pâi.

41Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí ŋɔ́nɔ kùla Ɔ̂ɔ yeei ma dí díƀûui pú Zamona.

42Dí kùla Zamona dí díƀûui pú Punɔŋ.

43Nya ƀe dí kùla Punɔŋ dí díƀûui pú Obo.

44Dí kùla Obo dí díƀûui pú Abariŋ, Môa lɔii su.

45Nya ƀe dí kùla Abariŋ dí díƀûui pú Dibɔŋ Gâa.

46Dí kùla Dibɔŋ Gâa dí díƀûui pú Dibilataiŋ.

47Nya ƀe dí kùla Amoŋ-dibilataiŋ dí díƀûui pú Abariŋ Yeei ma Nibo ŋɛ́i-tuɛ.

48Nya ƀe dí kùla Abariŋ Yeei ma dí díƀûui pú Môa fɛ̃ɛ-kpalaŋ su Zɔdiŋ Ya-leei pôlu Zɛleko téniŋ ma.

49Dí díƀûui pù Zɔdiŋ Ya-leei pôlu é síɣe Bɛɛ-zɛsimɔ é lí Akasia tiŋ-tiŋ su.

Zɔdiŋ tiyeŋ-pere maa kili-ŋa ponoi

50Nya ƀe Yâwɛɛ è lòno Mose pɔ́ Môa fɛ̃ɛ-kpalaŋ su Zɔdiŋ Ya-leei pôlu Zɛleko kɔlɛ ma ǹyɛɛi,

51“Mó Eezuɛ-ŋai dîa, tãi ka Zɔdiŋ Ya-leei tiyeŋ la ká píli Keena lɔii sui,

52fɛ̂ɛ ká ǹɔii-ƀelai kélee kpɛ́ kátuɛ, ká díkɔni siɣɛɛ-ŋai kélee su kara da díɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai é pɛ́lɛ díɣâla fɛli kwaa-ŋai kélee ma.

53Ka ǹɔii síɣe ká sée ma. Kpɛni fêi, ŋa dɛ̀ɛ kápɔ a kápɔɔ.

54Ka ǹɔii ŋa kɔ́lɛ a kpɛyɛŋ tooɔ yɛ̂ɛ berei kásuu-ŋai láa káa la tɛi-tɛi. Ǹûai nyii-ŋai dísuu kɛ̂tɛi, ka lɔii kɛ́tɛ tɛ́ɛ dípɔ. Ǹûai nyii-ŋai dísuu fé kɛ́tɛ ní, ka lɔii kpua-loŋ tɛɛ dípɔ. Berei gbɛyɛŋ a pâi toôi lai bere nɔ́ ƀé ǹúui a pâi ŋɔ̀i sɔlɔ ƀôi la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

55Kɛ́lɛ kà wàla ǹɔii-ƀelai kpɛ́, diai da lɛ̂ɛ naai da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ wúru-kalaŋ káŋɛi kpaa máŋ yɛ̂ɛ ŋalɛ̂ŋ kápɛ̂rɛ ma, ǹyaŋ da pâi kɔ̂i kápɔ.

56Kà wàla díkpɛ, ŋa pâi kásu karai, yɛ̂ɛ berei ŋá gbɛ̀tɛ la ŋ̌gili ŋá a gɛɛ ŋá dísu karai."

Nɔŋba 34

Keena lɔii kóyaŋ-ŋai ma

1Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

2"Mɛni-ŋai ŋí ƀó Eezuɛ-ŋai dîa. Tãi ka lì la Keena lɔii sui, ǹɔii nyii ŋa dɛɛ̂i kápɔ a kápɔɔi, goyaŋ ma-ŋai ka ŋí.

3Ǹɔii kwára-pere koyaŋ ma a pâi siɣêi Ziŋ fɛ̃ɛ-kpalaŋ ma da Idɔŋ-ŋai dí lɔii koyaŋ ma pere, é síɣe Ǹyúo Saai kperai ŋá vóloi kulai-pere,

4gɛ́ yeŋ ǹɔii kwára-pere gɛ́ lì Akulabiŋ yeei pɛrɛ ma-pere, é ŋɔ́nɔ tɛɛ Ziŋ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su é kpéra Kedɛ Bania taai kwára-pere. A pâi ŋɔnɔ síɣe naa é lí Aza Adaa é tɛ́ɛ Azimoŋ taai su.

5É ŋɔ́nɔ kúla naa é lí diŋ-tiŋ su Ize koyaŋ ma, é kperâ Mɛditɛrenia Yuoi mâ.

6"Ǹɔii kɔyâŋ ma pere nyii pâi kɛ̂i voloi lii-perei a pâi siai a Mɛditɛrenia Yuoi kóo.

7"Ǹɔii ŋûa-pere koyâŋ ma kɔ́ɔ a pâi pîlanii é síɣe Mɛditɛrenia Yuoi ma é tɛ́ɛ Ɔ̂ɔ yeei ma.

8É síɣe ŋɔ́nɔ Ɔ̂ɔ yeei ma gɛ́ lì Ama-perei kɔlɛ ma é seri Zida taai ma.

9É síɣe ŋɔ́nɔ Zida taai ma é lí Zifɔŋ é kóyaŋ Aza Inaŋ ma. Kálɔii ŋûa-pere koyâŋ ma ká ŋí.

10"Vóloi kulai-pere lɔii koyâŋ ma a pâi kɛ̂i é síɣe Aza Inaŋ é lí Sifaŋ.

11A pâi ŋɔ́nɔ kúla Sifaŋ é yéŋ Liƀa nyii gáa Aiŋ foloi kulai-perei. É ŋɔ́nɔ síɣe naa é seri Galalii Yúo-loŋ kɔlɛ ma yeei ma vóloi kulai pere.

12É ŋɔ́nɔ síɣe naa é yéŋ Zɔdiŋ Ya-leei mâ é kóyaŋ Ǹyúo Saai mâ. "Kálɔii ŋí ŋɔgɔyɛŋ perei ǹaaŋɔɔ ká ŋí."

13Mose è mò Eezuɛ-ŋai dîa ǹyɛɛi, "Ǹɔii ká ŋí nyii Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ ká pɔ́ a kápɔɔi. Ka ŋá kɔlɛ a kpɛyɛŋ tɔɔɔ, ǹúu-suu lɔ́ɔlu mɛi naaŋ da gburai loai.

14Kpɛni fêi, Lubiŋ ŋɔsuui su-ƀelai da Gâa ŋɔsuui su-ƀelai é pɛ́lɛ Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai m̀elâi tɔnɔ ma dí díwɔ̂ lɔii sɔlɔ ƀô.

15Ǹúu-suu feerɛi ŋí da gburai dí díwɔ̂ lɔii sɔlɔ ƀò Zɔdiŋ Ya-leei pôlu vóloi kula-pere Zɛleko téniŋ ma."

Ǹɔii ŋá kɔlɛ-ƀelai láa

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

17“Ǹûai láa ká ŋí pâi ǹɔii ŋá kɔlɛ̂i ǹûai diai. Dia ƀa zâla láa-soŋ-nuui Ilieza da Nuŋ ǹóŋ Zasua.

18Ka núu-tuɛ nuu tɔnɔ-tɔnɔ kúla máŋ ǹúu-suu tɛi-tɛi kélee sáma a gɛɛ dí kpɔ́ŋ dîa dí ǹɔii ŋá kɔ́lɛ.”

19Ǹûai láa ká ŋí: Ǹúui kùla Zudasi ŋɔsuui sui nya ƀa Zefunɛ ǹóŋ Kelɛ.

20Ǹúui kùla Simiɔŋ ŋɔsuui sûi nya ƀa Amiyu ǹóŋ Silumiɛ.

21Ǹúui kùla Bɛŋsima ŋɔsuui sui nya ƀa Kisilɔŋ ǹóŋ Ilida.

22Ǹúui kùla Daŋ ŋɔsuui sui nya ƀa Zogili ǹóŋ Bukii.

23Ǹúui kùla Zosɛ ǹóŋ Manasɛ ŋɔsuui sui, nya ƀa Ifɔ ǹóŋ Aniɛ,

24Ǹúui kùla Zosɛ ǹóŋ kpéli ǹóŋ Ifiraŋ ŋɔsuui sui, nya ƀa Sifaŋ ǹóŋ Kemuɛ.

25Ǹúui kùla Zɛbulɔŋ ŋɔsuui sui, nya ƀa Pâna ǹóŋ Ilazafaŋ.

26Ǹúui kùla Isaka ŋɔsuui sui, nya ƀa Azaŋ ǹóŋ Patiɛ.

27Ǹúui kùla Asɛ ŋɔsuui sui, nya ƀa Silomi ǹóŋ Aiyu.

28Ǹúui kùla Nɛfɛtɛli ŋɔsuui sui, nya ƀa Amiyu ǹóŋ Pɛdayɛɛ.

29Ǹûai ká ŋí Yâwɛɛ è dílè a gɛɛ dí Eezuɛ-ŋai dílɔii ŋá kɔ́lɛ dîa Keena lɔii sui.

Nɔŋba 35

Liiva-ŋai dítaa-ŋai

1Yâwɛɛ è lòno Mose pɔ́ Môa fɛ̃ɛ-kpalaŋ su Zɔdiŋ Ya-leei pôlu Zɛleko ténin ma ǹyɛɛi,

2“Mó Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ dí taa-ŋa tɛɛ Liiva-ŋai pɔ́ nyii-ŋai díkaa dílɔii sui a gɛɛ dí sée dísu. Ka kpalaŋ-ŋa tɛɛ dípɔ máŋ nyii-ŋai díkaa daa-ŋai tí kɔlɛi.

3Daa-ŋai ŋí da pâi kɛ̂i a dípɔɔ a gɛɛ dí sée dísu. Gbanâŋ-ŋai da pâi kɛ̂i dítaa-tulɛ-ŋai da vɛnɛ-sãai mɛni ma.

4Gbanâŋ-ŋai ŋí da pâi dɛɛ̂i Liiva-ŋai pɔ́i, dɔnɔ ŋɔkôyaa a pâi kɛ̂i é síɣe daa-siɣãŋ ma é lí gbâlaŋ gɔ́yaŋ ma a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni ŋuŋ lɔ́ɔlu daai m̀éla naaŋɔɔ ma.

5Ka kɔ́ɔ-ƀɔlɔni wála tɔnɔ (1,000) kɔ̂ɔŋ daai vóloi kulai-pere ƀelai ma, ka ŋɔ́nɔ kɔ́ɔ-ƀɔlɔni wála tɔnɔ (1,000) kɔ̂ɔŋ daai kwára-pere ƀelai ma, ka ŋɔ́nɔ kɔ́ɔ-ƀɔlɔni wála tɔnɔ (1,000) kɔ̂ɔŋ daai vóloi lii-pere ƀelai ma, ka kɔ́ɔ-ƀɔlɔni wála tɔnɔ (1,000) kɔ̂ɔŋ máŋ daai ŋûa-pere ƀelai ma, daai kɛ́ ƀò ǹɔii sâmai. Gwaai ŋí mà ƀe pâi kɛ̂i a daai ŋɔkpanaŋ-ŋá tîi kɛ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Daa-ŋai ká dɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́i, ǹɔ́ɔlu mɛi da é ké a ƀɛ́i núu a núu da pàa, nyii vé gili ní é gɛi a pɔ̂ri liî naa a gɛɛ é ŋuŋ-ma ƀo sɔlɔ ƀô. É kúla daa-ŋai ŋí pôlu ka taa buu náaŋ káo feerɛ tɛ́ɛ dípɔ máŋ.

7Daa-ŋai ŋí da maa-kpalaŋ-ŋai ka pâi dɛɛ̂i Liiva-ŋai pɔ́i gélee púɔ gîe ma a pâi kɛ̂i a taa buu náaŋ káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa.

8Ka pâi daa-ŋai kulâi Eezuɛ-ŋai yɛ̂ei ká dítɛɛ Liiva-ŋai pɔ́ yɛ̂ɛ berei kásuu tɛi-tɛi-ŋai kɛ̂tɛi lai. Ǹûai nyii-ŋai dísuu kɛ̂tɛi ka pâi dámaa kulâi díyɛ̂ei, ǹûai nyii-ŋai dísuu fé kɛ́tɛ ní, káfe pâi dámaa kulâi díyɛ̂ei."

Maa-kɔ̃ɔ taa-ŋai

(Dutɛrɔnome 19:1-13; Zasua 20:1-9)

9Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi,

10"Mó Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛi, tãi ká Zɔdiŋ Ya-leei tiyeŋ la ká píli Keena lɔii sui,

11ká maa-kɔ̃ɔ-taa-ŋai ɣɛ́ɛ daa-ŋai su ƀɛ́i núu à núu pàa kɛ́lɛ vé gíri níi, a pɔ̂ri pûi é lí naai.

12Nàa ƀé a pâi kpɔŋ-maa sɔlɔ ƀôi naa a gɛɛ zaa-nuui ŋɔnûai dífe bàa é lɛ́ɛ la zu dí ŋɔmɛnii ŋá tée mɛni-saa-ƀo-kerei mu.

13Ka taa lɔ́ɔlu mɛi da siɣe daa-lee-ŋai sama ká díkɛ a maa-kɔ̃ɔ-taa-ŋa.

14Ka zaaƀa kúla Zɔdiŋ Ya-leei pôlu-pere. Ká zaaƀa kúla ŋɔ́nɔ Keena lɔii su-pere.

15Daa lɔ́ɔlu mɛi da-ŋai ŋí dí ké a maa-kɔ̃ɔ-taa-ŋa Eezuɛ-ŋai mɛni ma, da ŋɔ̃ya-ŋai é pɛ́lɛ ŋɔ̃ya-ŋai dîa kásama. Núu a núu pàa nyii vé gíri ní, a pɔ̂ri pûi é lí naa.

16"Kɛ́lɛ à kɛ̀ núu a núu sɔ̀ɔ a kɔli-sɛŋ ǹyaŋ ǹúui a sàa, gɛ̀ ní gáa a núu-paa-nuu. Fɛ̂ɛ dí maa-nuui tí páa.

17À kɛ̀ núu ta à núu sɔ̀ɔ a kɔni, ǹyaŋ maa-nuui à sàa, gɛ̀ ní gáa a núu-paa-nuu. Fɛ̂ɛ dí maa-nuui tí páa.

18À kɛ̀ núu ta à m̀arâŋ-nuu lòkwa a wúru, ǹyaŋ maa-nuui à sàa, gɛ̀ ní gáa a núu-paa-nuu. Fɛ̂ɛ dí maa-nuui tí páa.

19Zaa-nuui ŋɔkáayɔɔ kpîŋ ŋuŋ-maa-mɛni ká tí a gɛɛ é ǹúu-paa-nuui páa. Tãi à gàa lai fɛ̂ɛ é báa.

20"À kɛ̀ núu ta à m̀arâŋ-nuu kpɔ̀ara é duãŋ é dòo kpaa máŋ é gíri é zɔɔ a sɛŋ da, à kɛ̀ maa-nuui à sàa,

21kpaa máŋ à kɛ̀ núu da à m̀arâŋ-nuu tùa a m̀ɔ-taai, ǹyaŋ maa-nuui à sàa, gɛ̀ ní maa-nuui káa a núu-paa-nuu. Fɛ̂ɛ dí maa-nuui tí páa. Zaa-nuui ŋɔkáayɔɔ kpîŋ-kpiŋ ŋuŋ-maa-mɛni ká tí a gɛɛ é ǹúu-paa-nuui páa tãi à gàa lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22“À kɛ̀ núu da a m̀arâŋ-nuu tùaŋ a maa félaa é dòo nyii vé gbɔara ní, kpaa máŋ
é zɔɔ a sɛŋ da nyii vé gíri ní,
23kpaa máŋ à kɛ̀ núu da a m̀arâŋ-nuu sɔ̀ɔ a kɔni déi-pere nyii vé ǹúui tí káa ní
ǹyaŋ vé gíri ní, vé ŋɔ́nɔ ǹúui tí kpɔara ní a kɛ̀ maa-nuui tí à sàa,
24gɛ̀ ní fɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai dí ǹúu-paa-nuui da zaa-nuui díloai mɛni ƀó yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ-
ŋai ŋí díkaa lai. Dífe mò a ǹúui dí baai ŋɔnûai dí yao-maa.
25Fɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai dí ǹúu-paa-nuui maa kɔ̃ɔ zaa-nuui ŋɔnûai yêei, dí lí la pôlu maa-
kɔ̃ɔ-taai su ƀɛ́i é pú é lí naai. Fɛ̂ɛ é lɛ́ɛ naa é lɛ́ɛ la zu ǹúui dí zèe a zâla láa-soŋ-
nuu kɛ́tɛi é sáa fúlɔi.
26Kɛ́lɛ à kɛ̀ ǹúu-paa-nuui à kùla maa-kɔ̃ɔ-taai su ƀɛ́i è pù é lí naai,
27ǹyaŋ zaa-nuui ŋɔnúu da à gàa kwaa da kpɛ́ni ma, à ǹúu-paa-nuui pàa, gɛ̀ ní zɔŋ
fêi.
28Fɛ̂ɛ ǹúu-paa-nuui é lɛ́ɛ maa-kɔ̃ɔ-taai su é lɛ́ɛ la zu zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi é sáa.
Gɛ̀ ní zâla láa-soŋ-nuui saa pôlu ma, ǹúu-paa-nuui a pɔ̂ri liî pôlu bɔ́-taai.
29Fɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai dí dɔ̂ŋ-ŋai ŋí mɛi káa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ ƀɛ́i kélee da kɛ̂
naai.
30“À kɛ̀ núu da a núu pàa fɛ̂ɛ sêre feerɛ dí sêre-faa kɛ́ dí lɛ́ɛ pâi ǹúu-paa-nuui
pâai. Sêre tɔnɔ ŋɔsêre-woo fa pɔ̂ri gɛ̂i a gɛɛ dí ǹúu-paa-nuui páa.
31Káfe sɛŋ-kao sòŋ a maa-tee-sɛŋ ǹúu-paa-nuui yêei nyii gìri é núu páai. Fɛ̂ɛ
maa-nuui tí é sáa.
32Káfe máŋ sɛŋ-kao sɔlɔ ƀò a maa-tee-sɛŋ ǹúui yêei nyii pù é lí maa-kɔ̃ɔ-taai su,
a gɛɛ ká ǹɛɛ naa é lí pôlu bɔ́-taai zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi é lɛ́ɛ pâi sâai.
33Káfe kálɔii kàra a núu ŋãa púɔɔ. Kpɛni fêi, núu ŋãa púɔɔ a lɔii kɛ̂ maa fa kɛ̂ a
ŋwaa. Ǹyaŋ káfa pɔ̂ri ǹɔii karâai kɛ̂i maa é wáa, fɛ̂ɛ ká maa wáa a ǹúu paa-nuui
ŋãa.
34Káfe ǹɔii kɛ̀ maa é liƀi ƀɛ́i kákaa naai. Kpɛni fêi, ńyãa Yâwɛɛ ŋ́gaa kásama káai
a Eezuɛ-ŋai.”

Nɔŋba 36

Ǹɔii-lonii-nɛyãai dípɔ̂ŋ káa mai dípɔɔ-sãai

1Makiɛ ŋɔsuui su-ƀelai túɛ-ƀelai dí pà Mose pɔ́ da Eezuɛ-ŋai dísuui su-ƀelai túɛ-
ƀelai kpéli-ŋai. Gilia ŋí è kɛ̀ a Makiɛ ǹóŋ, Makiɛ kɛ́ ƀò a Manasɛ ǹóŋ, Manasɛ kɛ́
ƀò a Zosɛ ǹóŋ.
2Dí mò Mose ma dîyɛɛi, “Yâwɛɛ è mò yâ a gɛɛ í Eezuɛ-ŋai dílɔii ŋá kɔ́lɛ a kpɛyɛŋ
toɔɔ. Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ mò yâ a gɛɛ í kúkaayɔɔi Zɛlofɛya ŋɔlɔii tɛ́ɛ ǹônii-nɛyãai pɔ́ a
dípɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Kɛ́lɛ à kɛ̀ da núu-suu da kpɛ́ni kùla a surɔ̂ŋ Eezuɛ-ŋai sáma, gɛ̀ ní da pâi dílɔii kulâi kúnâŋ-ni dílɔii ma dí dɛ́ɛ nuu-suu da kpɛ́ni pɔ́ ƀɛ́i dí dísinâai kula naai. Gɛ̀ ní kúlɔii a pâi lɛɛ̂i a guro-te.

4Ǹyaŋ góraŋ a pà tãi Eezuɛ-ŋai da ǹɔii-ŋai tɛ̀ɛ la pôlu namela pɔ́ nyii dí yài, gɛ̀ ní da pâi Zɛlofɛya ǹónii-nɛyãai dílɔii tɛɛ̂i ǹúu-suui pɔ́ ƀɛ́i dí dísurɔ̂ŋ kula naai, ǹyaŋ dílɔii a pâi kulâi kúnâŋ-ni dílɔii ma.”

5Nya ƀe Mose è Yâwɛɛ wóoi ŋí ƀò Eezuɛ-ŋai dîa ǹyɛɛi, “Mɛnii Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai túɛ-ƀelai da môi gáa a tɔ̃yâ.

6Mɛni ma Yâwɛɛ wóo ká ŋí Zɛlofɛya ǹônii-nɛyãai dîa. Da pɔ̂ri surɔ̂ŋ kulâi nyii da ŋwɛ̂lii, kɛ́lɛ fɛ̂ɛ dí díkula dínâŋ-ni dísuui su-ƀelai sáma.

7Vé a sɛŋ a gɛɛ Eezuɛ-ŋai dísuui da ŋɔlɔii é kɛ́ a núu-suu da kpɛ́ni pɔ́ɔ. Fɛ̂ɛ Eezuɛ-nuu kélee ŋɔlɔii é lɛ́ɛ dínâŋ-ni dísuui su-ƀelai yêei.

8Nɛnî kélee nyii lɔii sɔlɔ ƀò Eezuɛ-ŋai dísuui da sui, fɛ̂ɛ é surɔ̂ŋ kula ǹâŋ ŋɔsuui su-ƀelai sáma. Bere sii ŋí ƀé Eezuɛ-ŋai kélee da pâi dínâŋ-ni dílɔii sɔlɔ ƀôi la.

9À kɛ̀ tí gɛ̀ ní núu-suu tɔnɔ ŋɔlɔii fé pâi kulâi ǹyêei é lí núu-suu da kpɛ́ni pɔ́. Eezuɛ-ŋai dísuu tɛi-tɛi kélee a pâi kɛ̂i nɔ́ gbɔ́ɔi lɔii ma.”

10Zɛlofɛya ǹônii-nɛyãai dí gɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

11Nya ƀe Mala, Taza, Ola da Maka é pɛ́lɛ Nôa ma, nyii-ŋai kɛ̀ a Zɛlofɛya ǹónii-nɛyãai, dí dínâŋ nɛ̂ye sinaai-ni dílônii kùla a dísinâa.

12Dí Zosɛ ǹóŋ Manasɛ ǹônii-sinaai dísuui su-ƀelai da-ni kùla a dísinâa. Berei ŋí ƀé dílɔii è lɛ̀ɛ la dínâŋ ŋɔsuui su-ƀelai yêei.

13Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́ Mose sârai Môa fɛ̃ɛ-kpalaŋ su Zɔdiŋ Ya-leei pôlu Zɛleko téniŋ mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Dutɛrɔnome

Dutɛrɔnome 1

Mose ŋɔlónoi gbɛɛ-ŋá-ŋai

1Ǹóo-ŋai ká ŋí Mose è mò Eezuɛ-ŋai kélee dîa a tãi dí kɛ̀ la Zɔdiŋ Ya-leei ŋɔ folo kulai perei. Tãi ŋí mâ, díkɛ Zɔdiŋ tiŋ-tiŋ su Sûu kɔlɛ ma. Pâraŋ taai è kɛ̀ díƀela tɔnɔ mà, Tofɛɛ, Laƀaŋ, Azɛrɔ da Dizaa taa-ŋai díkɛ ƀò díƀela gbelii mà.

2É síɣe Sana Yeei ma é tɛ́ɛ Sɛ̂ɛ yeei ma pere gɛ́ lì Kedɛ Bania káa a fólo puu káo tɔnɔɔ sia kɛ̂i.

3Kɛ́lɛ ǹûai dí kóraŋ buu náaŋ sìɣe dílɛɛ pâi serîi naa. È kɛ̀ a góraŋ buu náaŋ ŋɔɣáloŋ buu káo tɔnɔi ŋɔɣele kûui maa-ŋuŋ tãi Mose è lòno la Eezuɛ-ŋai pɔ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è dénin̩ tɔ̀ɔ lai.

4Maa tãi tí ƀé è kùla la gâloŋ-ŋai ŋí yée mɛi ɣâlei: Amɔra-ŋai díkâloŋ Siɔŋ nyii kɛ̀ Ɛsibɔŋ, Basãŋ kaloŋ Oŋ nyii kɛ̀ Asitarɔ da Ɛdurei.

5Mose è dɔ̂ŋ ŋá lɛ̀ Eezuɛ-ŋai dîa Môa-ŋai dílɔii su Zɔdiŋ Ya-leei pôlu ǹyɛɛ diai,

6“Kúɣâlai Yâwɛɛ è mò mâ Sana Yeei ma ǹyɛɛi, ‘Kaâ namu ǹyéei ŋí ma a zu kôyaa.

7Ka kámu siɣe ká lí. Ka lí Amɔra-ŋai dílɔii ma ǹyéei su, kákɔlɛ ma-ƀelai kélee pɔ́ naa nyii-ŋai díkaa Arabai, ǹyée lɔii da diŋ-tiŋ lɔii-ŋai su, vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, Mɛditɛrenia Yuoi kɔlɛ, Keena-ŋai dílɔii su, Lɛƀanɔŋ-ŋai dílɔii su, é tóo Yufeletii ya-lee kɛ́tɛi ma.

8Ka gáa, ǹɔii káa naa kámɛni ma. Ka lí ká naa siɣe. Yâwɛɛ è góno tèe la Kánâŋ-pɔlɔ-ŋai, Eberaɣɛ̃ɛ, Aise da Zeeka-ni yêei a gɛɛ a pâi kɛ̂i naa dílônii díwɔ̂ lonii mɛni ma.’ ”

Mose è mɛni ŋá-tee-ƀela sèe

(Ɛsedɔ 18:13-27)

9Maa tãi tí Mose è mò ǹûai dîa ǹyɛɛi, “Ŋá mò kâa ńyɛ̃ɛi, ‘Ńyãa tɔnɔ fa pɔ̂ri kámu.

10Káɣâlai Yâwɛɛ a gɛ́ kásuui su a kɛ́tɛ ka kɛ́ yɛ̂ɛ bɛmɛlɛŋ kao-ŋai díkaa ŋ̀elei sui.

11Yâwɛɛ, kánâŋ-ni Díɣâlai é gɛ́ ká kɛ́ a wála seêi támaa. É tée nyíŋi ma, è lûwa làa kâa yɛ̂ɛ berei è góno tèe lai.

12Ńyãa tɔnɔ ŋa pɔ̂ri kákpîri wuyɛɛ-ŋai siɣe pêre kɛ̂i lén̩?

13Ka táre da mɛni kɔ́lɔŋ-ƀela pɔlɔ-ŋa lɛ́ ká káayɔɔ-ŋai sáma tɛi-tɛ́i a gɛɛ ŋá díkɛ a kálaa túɛ-ƀela.’

14Ǹyaŋ ká ŋ́oo su tòo a kɛ̀ mɛnii ŋá mòi ǹɛ̂lɛɛi kúmɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Nya ƀe ŋá ǹûai ŋí sìɣe ŋá dítɔɔ dílaa-tuɛ. Da-ŋa dí kɛ̀ núu wála tɔnɔ (1,000) mɛi, da-ŋa dí ƀò núu ŋuŋ tɔ̂nɔ (100) mɛi, da-ŋa dí ƀò núu buu lɔ́ɔlu mɛi, da-ŋa dí ƀò núu puu mɛi.

16“Ǹyaŋ ŋá mò dîa Ńyɛ̃ɛi, ‘Ka m̀ɛni-sâa-ŋai ƀó kánûai loai a tɔ̃yâ-pere. Ka gɛ́ tí máŋ diai kásama díkaa a ŋ̀ɔ̃ya-ŋai kásamai.

17Ka mɛni-sâa ŋá tée yɛ̂ɛ berei maa nɛ̃ɛ̂i é kɛ́ lai. Ka mɛni-sâa kpaya-kpayai da bɛlɛ-pɛlɛɛi su káa. Káfe yào núu-kpune ŋɛ́i ma. Dɔ̃yai káa a Ɣâla pɔ́ɔ. Mɛ̀ni-sâai nyii káyee fa pɔ̂ri mai, ka pá la m̀bɔ, ŋa pâi m̀ôi.’

18Ŋá m̀ɛnii kélee ƀò kâa maa nɛ̃ɛ̂i ká gɛi.

Dí mɛni maa kpɛ̂ɛ-ƀela tɛ̀ɛ díkula Kedɛ Bania

(Nɔŋba 13:1-33)

19“Kú kùla Sanai kú lí kú tɛ́ɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ kɛ́tɛi su nyii káa kpîŋ ká gâai, é lɛ́ɛ la zu kú seri Amɔra-ŋai ma ǹyɛ́ei su, yɛ̂ɛ berei Kúɣâlai Yâwɛɛ è mò la kûai, ǹyaŋ kú pà Kedɛ Bania.

20-21Nya ƀe ŋá mò kâa ńyɛɛi, ‘Kaâ pá Amɔra-ŋai dílɔii su, nyii Kúɣâlai Yâwɛɛ a dɛ̀ɛ kúpɔi. Ka gáa, Káɣâlai Yâwɛɛ a ǹɔii tɛ́ɛ kápɔ. Ka lí ká naa siɣe yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la kâai. Káfe yào kpaa máŋ kálii é tóo pôlu.’

22“Nya ƀe kákelee ká pà m̀bɔ naa kâa mâi, ‘Kwaa kú nûa tɛɛ naa dí ǹaa maa kpɛ́ɛ. Da pà da pâi môi kûa berei kwa pɔ̂ri tɛɛ̂i la kú lí naai, da berei daa-lêei-ŋai kɛ̂ɛi lai.’

23“Káwoo è ńii làa. Nya ƀe ŋá kpakolo puu káo feerɛ kùla kásama, kaayɔɔ-ŋai su-kpakolo-ŋai dɔnɔ tɔ́nɔ.

24Dí dímu sìɣe dí lí ǹyée lɔii su dí seri Ɛsekɔ dí naa maa kpɛ́ɛ.

25Dí zí-sãai m̀á da-ŋa kùla ǹɔii su dí pá la kúpɔ dí m̀ó kûa a gɛɛ ǹɔii Kúɣâlai Yâwɛɛ a dɛ̀ɛ kúpɔi, gáa a lɔii lɛ́lɛɛ.

26“Kɛ́lɛ káfe fáa ní ma a gɛɛ ká lí naa. Ká tɔ̀ɔ Káɣâlai Yâwɛɛ ma,

27ka kɛ́ káŋuŋ sû woo sàa káƀûu-ŋai sû kâai, ‘Yâwɛɛ a kúkula nɔ́ Ize lɔii su a pá a kúa a kúlɔ Amɔra-ŋai yêei a gɛɛ dí kúsu kara.

28Mí ƀé kwa pɔ̂ri liî naai? Kúkpɔɔi-ƀelai da gɛ́ kúlii a too pôlu, dí kɛ́ mò dîɛ ǹûai yée-laa-mu seɣɛɛi, díwala-walaa, dítaa lêe-ŋai kpaya-kpayai dímaa tínaŋɔɔ a siɣãŋ dɛ́ɛ ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ su. Anakiŋ-ŋai dílônii díkaa naa.’

29“Nya ƀe ŋá mò ńyɛɛi, ‘Káfe yào dîa.

30Káɣâlai Yâwɛɛ nyii gáa kátuɛi a pâi kɔ̂i kámɛni ma, yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la kámɛni ma Ize lɔii su,

© 2014 Bible Society in Liberia.

31da vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui. Ǹyaŋ ka gáa berei Yâwɛɛ è kámaa mɛ̂ni gbîri sìɣe la yɛ̂ɛ berei
núu a mɛni-sôli kàa la ǹóŋ mɛni mai é lɛ́ɛ la zu ká seri ƀɛ́i.’

32Nyíŋi kélee kɛ́ɛ su káfe láa ní a Káɣâlai Yâwɛɛ,

33nyii tɔ̀ɔ kátuɛ é kwaa ma tɛ̀ɛ kápɔ ká káƀûu-ŋai pú naa, é kwaa ponoɔɔ kɛ́ kátuɛ
a kpíni ɣele-kɔ̂lɔŋ kole kɛ́ ƀò kátuɛ a ɣele ƀɔɔi.

Yâwɛɛ è Eezuɛ kula maa kɛ̂

(Nɔŋba 14:20-45)

34“Yâwɛɛ è káwoo m̀ɛni é ǹíi ŋwána é vóo ǹyɛɛi,

35‘Zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai ŋí da fé pâi ǹɔii lɛ́lɛɛi ŋí kâai ŋá ŋ́gono tèe la kánâŋ-ni yɛ̂ei,

36fɛ̂ɛ nɔ́ Zefunɛ ǹóŋ Kelɛ. A pâi liî naa. Ŋa pâi ǹɔii tɛɛ̂i bɔ́ da ńonîi, kpɛ́ni fɛ̂i, è
m̀ɛnii kɛ̀ nyii Yâwɛɛ è mò mai.’

37Yâwɛɛ è ǹíi ŋ̀wana mâ máŋ kámɛni ma, ǹyɛɛi, ‘Káa máŋ káfa pîlaŋ ǹɔii kpîŋ ma.

38Nuŋ ǹóŋ Zasua a pâi tɔ̂i kátuɛ é lí a káa naa. Ka ǹíi kúla, kpɛ́ni fɛ̂i, nya ƀe pâi
gɛ̂i ká ǹɔii sɔlɔ ƀó.’

39“Nya ƀe Yâwɛɛ è mò kúkelee kûa ǹyɛɛi, ‘É kúla nyíŋi pôlu kánîa-pɛlɛɛi nyii-ŋai
ká kɛ̀ gâai da pâi dísonîi káyêei, nyii-ŋai dífe mɛni nyɔ́mɔɔ da ǹɛ́lɛɛ loai kɔ́lɔŋ ƀé
pâi liî naa. Ŋa pâi naa tɛɛ̂i dípɔ, dí kɛ́ naa.

40Kɛ́lɛ à kɛ̀ a káa, ka lene pôlu ká lí vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su Ǹyúo Kpɔ̂lui mâ-pere.’

41“Nya ƀe ká ŋ́oo su tòo kâai, ‘Kwaâ sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a Yâwɛɛ. Kwa pâi liî kú kɔ́ ǹûai pɔ́
yɛ̂ɛ berei è mò la kûai.’ Ǹyaŋ ká kásama ɣìri ká kákɔ-kɔ-sãai síɣe ká lí ǹyée lɔii
su.

42“Yâwɛɛ è mò mâ ǹyɛɛi, ‘Mó dîa a gɛɛ káfe lì kpaa máŋ ká kɔ́. Kpɛ́ni fɛ̂i, fé kákɔlɛ,
dífa lâa káyee mɛi ɣále la.’

43Nya ƀe ŋá lòno kápɔ. Kɛ́lɛ káfe káwoli tɔ̀ɔ ní mâ. Ká tɔ̀ɔ Yâwɛɛ mà. Ká vòɣaŋ
kâa ká lí ǹyée lɔii su.

44Nya ƀe Amɔra-ŋai dí pà kâa yɛ̂ɛ kɔ̃́iŋ a dèe dí kákpɛ dí káyee mɛi ɣále Idɔŋ dílɛɛ
kápôlu ka dîa-ni ká seri Ɔma.

45Ká lène pôlu ká pá Yâwɛɛ pɔ́ naa ká wɔ́lɔ ma. Kɛ́lɛ vé ŋ̀óli tɔ̀ɔ ní kâa.

Vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su koraŋ-ŋai

46“M̀ɛni ma ká kɛ̀ Kedɛ a tãi su kôyaa.

Dutɛrɔnome 2

1“Ka tìnaŋ ká lí vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su Ǹyúo Kpɔ̂lui mâ pere yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la ḿâi.
Ká tãi támaa sìɣe ǹyée lɔii ma Idɔŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2“Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ḿâ

3a gɛɛ kwa nâa gɛ́ ǹyée lɔii ŋí su a tãi su kôyaa. Ka tínaŋ ka lí yá-ŋua pere.

4Ǹmó ǹûai dîa yɛ̂ɛi, ‘Ka pâi tɛɛ̂i ká káayɔɔi Isɔɔ ǹônii sinaai dílɔii su pere nyii-ŋai díkaa ǹyée lɔii su Idɔŋ. Da pâi kɛ̂i yaôi kâa. Mɛni ma, ka kámɛi káa.

5Káfe kɔ́ pɛ̀lɛ dîa. Kpɛ́ni fêi fé pâi dílɔii da tɛɛ̂i kápɔ. Fé pâi gbua kpîŋ tɛɛ̂i kápɔ, kpɛ́ni fêi, ŋá naa tɛ̀ɛ Isɔɔ pɔ́ a gɛɛ é kɛ́ a gɔ̃liŋ.

6Ka pâi mii-sãa da yá yâi díyêei mii mɛni ma da gbele mɛni a sɛŋ-kao.’

7“Yâwɛɛ a lûwa láa kâa m̀ɛnii su ka gɛ̂i. È m̀ɛnii kɔ́lɔŋ ká tɛ̀ɛ zu vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui. Góraŋ buu náaŋ ká gɛ̀ naa è kɛ̀ kákɔlɛ. Sɛŋ da gôlo fé tòo ní kâa.

8“Nya ƀe kú tɛ̀ɛ kúkaayɔɔ-ŋai dîa nyii-ŋai dí káa a Isɔɔ ŋɔsuui su-ƀelai kɛ̀ ǹyée lɔii su Idɔŋ. Kú lí Ǹyúo saai ma perei nyii a tɛ̂ɛ Ila da Iziɔŋ-giƀa lɛ̀ɛ kú pôlu-pere.

9Yâwɛɛ è mò mâ ǹyɛɛi, ‘Káfe sɛŋ da kùla Môa-ŋai yêei kpaa máŋ ká kɔ́ dípɔ. Fé pâi dílɔii gbua da tɛɛ̂i kápɔ. Kpɛ́ni fêi, ŋá Âa tɛ̀ɛ La ǹônii pɔ́ a gɛɛ é kɛ́ a díkɔ̃liŋ.’ ”

10Naa ƀe Anakiŋ-ŋai dí kɛ̀ naa. Ǹûai ŋí dí kɛ̀ a nûa wála-wala, yée-laa mu-seɣɛɛ ŋa.

11Yɛ̂ɛ Anakiŋ-ŋai, díkaa yɛ̂ɛ Lefaiŋ-ŋai, kɛ́lɛ Môa-ŋai da dítòli a Emiŋ.

12Ori-ŋai dia máŋ dí kɛ̀ naa. Kɛ́lɛ Isɔɔ ǹônii dí díkùla naa a kɔ́ dí sée naa, yɛ̂ɛ berei Eezuɛ-ŋai dí gɛ̀ la a díkpɔara-ƀelai tãi Yâwɛɛ è ǹɔii tɛ̀ɛ la dípɔi.

13“M̀ɛni ma, ka kámu siɣe ká lí Zere ya-ɣɛli-loŋ ma. Nya ƀe kú lì naa.

14É síɣe tãi ma kú kùla la Kedɛ Bania é lɛ́ɛ la zu kú Zere ya-ɣɛli-loŋ tíyeŋ, è kɛ̀ a kóraŋ buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa. Maa tãi tí yée mu nâmu kɔ́ kpakolo-ŋai kélee dí sàa berei su yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è vòo lai.

15Yâwɛɛ è tɔ̀ɔ dîa é lɛ́ɛ la zu díkelee dísaa.

16“Tãi gɔ́ kɔ́-ƀelai kélee dí sàa la dí kúla ǹûai sámai,

17Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi,

18‘Ka pâi tɛɛ̂i sâa Môa koyaŋ perei ma Âa.

19Ka sèri Amɔŋ ǹônii dîa, káfe dílii ŋwána mɛni kɛ̀, kpaa máŋ ká kɔ́ pɛ́lɛ dîa. Fé pâi dílɔii da tɛɛ̂i kápɔ, kpɛ́ni fêi, ŋá nàa tɛ̀ɛ La ǹônii pɔ́ a díkɔ̃liŋ.’ ”

20Naa è kɛ̀ a Lefaiŋ-ŋai pɔ́ɔ. Dia ƀé kɛ̀ naa a bɔ̀lɔ, kɛ́lɛ Amɔŋ-ŋai da dítòli a Zaŋsumiŋ-ŋa.

21Dí kɛ̀ a díyee-laa mu-seɣɛɛ, dítamaa, yɛ̂ɛ Anakiŋ-ŋa. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è wála-wala tɛ̀ɛ Amɔŋ-ŋai pɔ́ dí díkula ǹɔii ma dísee naa,

© 2014 Bible Society in Liberia.

22yêɛ berei Yâwɛɛ è wála-wala tɛ̀ɛ la Isɔɔ ǹônii-sinaai pɔ́ dí kɛ́ Ori-ŋai kpɛ̀ Idɔŋ lɔii mai. Ǹyaŋ naa ƀé Isɔɔ ǹônii díkaa naa é lɛ́ɛ la zu dí gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ.

23Aviŋ-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ gbanâŋ-ŋai lá é tóo Geza kpiniŋ sui, Kulîi-ŋai dí kùla Kulîi tiŋ su dí dísu-kara dí sée naa.

24“Ka kákpîŋ kpɛtɛ ká Ano Ya-leei tíyeŋ. Ka gáa ŋa Siɔŋ, Amɔra-ŋai díkâloŋ tɛ́ɛ kápɔ nyii gáa Ɛsibɔŋ taa-leei mɛi da ŋɔlɔii. Ka kɔ́ pɛ́lɛ ma ká naa siɣe.

25É síɣe sâa ma é lí tuɛ-pere, ŋa pâi yao kɛ́tɛ pûi ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀelai kélee kponôi. Da kátuŋ mèni da pâi kpɛ̃linii dílii é tóo pôlu ká mɛni ma.

Eezuɛ è Siɔŋ Kaloŋ yée mɛi ɣâle

(Nɔŋba 21:21-30)

26“Kú kɛ́ɛ Kedemɔ fɛ̃ɛ-kpalaŋ sui, ŋá kéla-ŋa tɛ̀ɛ Ɛsibɔŋ kaloŋ Siɔŋ pɔ́ naa a lii-sêe woo-ŋa ńyɛɛ mai,

27‘Ǹɛɛ naa ŋá tɛ́ɛ ílɔii su pere. Ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ berei ma ŋ̃gɛ lì.

28Ŋa pâi mii-sɛŋ da kpele-sɛŋ yâi íyêei. Ńɛɛ nɔ́ naa ŋá tɛ́ɛ ílɔii su pere,

29yêɛ berei Isɔɔ ǹônii-sinaai nyii-ŋai kɛ̀ Idɔŋ da Môa-ŋai kɛ̀ Âa dí gɛ̀ la ḿîi é lɛ́ɛ la zu ŋá tɛ́ɛ Zɔdiŋ ŋá lí ǹɔii su Yâwɛɛ, Kúɣâlai è dɛ̀ɛ kúpɔi.’

30“Kɛ́lɛ Siɔŋ fé fáa ní. Káɣâlai Yâwɛɛ è Siɔŋ líi su kpànaŋ a gɛɛ é kɔ́ kápɔ a gɛɛ ká ǹyée mɛi ɣále. Ǹyaŋ bere nɔ́ ƀé è kɛ̀ la.

31“Yâwɛɛ è mò mâ ǹyɛɛi, ‘Gáa, ŋaâ Siɔŋ tɛɛ ípɔ. Kɔ́ bɔ́ í ǹyée mɛi ɣále í ǹɔii síɣe.’

32Nya ƀe Siɔŋ da ŋɔnûai dí pà dí kɔ́ pɛ́lɛ kûa Zaɣa taai su.

33Yâwɛɛ Ɣâla è kùla bôlu kú ǹyée mɛi ɣále da ŋɔnûai.

34Kú daa-lee-ŋai kélee su kàra kú nàa-ƀela kélee páa. Sɛŋ da tɔnɔ kpîŋ fé lɛɛ ní naa.

35Daa-tulɛ-ŋai nɔ́ ƀé kú zìɣe a kúpɔɔ da zãai nyii-ŋai kú gùla-yêei kɛi.

36Taa-lêe da su núu fé kɛ́ ní a ŋ̀wála-wâla é seri kúpɔ. Kú kɔ̀ é kúla Aroɛ nyii gáa Ano tiŋ-tiŋ kɔyaŋ ma da daa-leei nyii-ŋai díkaa diŋ-tiŋ samɛi, kú seri Gilia. Kúɣâlai Yâwɛɛ è gɛ̀ kú naa-ƀelai kélee yée mɛi ɣále.

37Kúfe lɛɣɛ ní Amɔŋ ǹônii-sinaai dílɔii da ma da Zabɔ ya-leei ma lɔii-ŋai kélee é pɛ́lɛ ǹyée taa-lee-ŋai su ŋɔ-ŋai dîa yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è kútenіŋ tɔ̀ɔ lai.”

Dutɛrɔnome 3

Eezuɛ è Gâloŋ Oŋ yée mɛi ɣàle

(Nɔŋba 21:31-35)

1“Kú tìnaŋ kú lí Basãŋ yá-ŋûa pere. Basãŋ kaloŋ Oŋ da ŋɔnûai dí pà dí kɔ́ pɛ́lɛ kûa Ɛdurei taai su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è mò mâ ǹyɛɛi, ‘Ífe yào. Ŋaâ gâloŋ Oŋ tɛ̀ɛ ípɔ da ŋɔnûai kélee é pɛ́lɛ ŋɔlɔii ma. Zoŋ yɛ̂ɛ berei í gɛ̀ la a Amɔra-ŋai díkâloŋ Siɔŋ nyii kɛ̀ Ɛsibɔŋ.’

3“Nya ƀe Kúɣâlai Yâwɛɛ è gɛ̀ kú Gâloŋ Oŋ yée mɛi ɣále da ŋɔnûai. Kú díkelee dí pàa.

4Kú ŋɔtaa lêe buu lɔ́ɔlu mɛi dai kélee sìɣe. Kú Ago lɔii-kpiniŋ sîɣe nyii Basãŋ kaloŋ Oŋ è kɛ̀ mɛi.

5Daa-lee-ŋai ŋí kélee maa è kɛ̀ a góliɛɛ a siɣãŋ-ŋa, wúru kpono da kɔli-ŋa da kpanâŋ pɛlɛ-pɛlɛɛ támaa nyii-ŋai dímaa fé ké ní a goliɛɛi.

6Kú díkelee dísu-kara yɛ̂ɛ berei kú gɛ̀ la a Ɛsibɔŋ kaloŋ Siɔŋ da ŋɔnûai. Núu da kélee fé lɛ̀ɛ ní naa.

7Kɛ́lɛ kú daa-tulɛ-ŋai kélee sìɣe da zãai kú gùla-yêei kɛi.

8“Nya ƀe kú ǹɔii kûla Amɔra-ŋai díkâloŋ feerɛi yêei nyii-ŋai kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei pôlu-pere, é síɣe Ano Ya-leei mâ é tóo Ɛmɔŋ Yeei ma.

9Sidɔŋ-ŋai dí Ɛmɔŋ láa sèe a Siriɔŋ, Amɔra-ŋai dí ǹáa sée a Sinɛɛ.

10Kú nɛ̃ɣɛi ŋá taa-leei-ŋai sîɣe da Gilia lɔii é pɛ́lɛ Basãŋ kpiniŋ su ŋ̀ɔɔ-ŋai dîa é tóo Saleka taai, Ɛdurei taai da nyii-ŋai kɛ̀ Gâloŋ Oŋ ŋɔkâloŋ lɔii-kpiniŋ su Basãŋ.”

11Gâloŋ Oŋ ƀé kɛ̀ a ŋ̀wála-wâla nuui gbɛɛ-ŋai. Ŋɔgbìŋ è kɛ̀ a gbɛtɛɛ a kɔli. Ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu káo saaƀa, ŋɔŋa-kɛtɛ ké ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi da. Gbìŋ ŋí è kɛ̀ Amɔŋ-ŋai dítaai su Laba é lɛ́ɛ la zu dí gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ.

Eezuɛ nuu-suui nyii sèe Zɔdiŋ Ya-leei vóloi kulâi perei

(Nɔŋba 32:1-42)

12“Tãi kú ǹɔii-kpînin ŋí sìɣe lai, ŋá nàa tɛ̀ɛ Lubiŋ ŋɔsuui da Gâa ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́. Ǹɔii ŋí è kùla Aroɛ nyii gáa Ano Ya-leei kɔlɛ da Gilia lɔii gbua da naa taa-lee-ŋai.

13Ŋá Gilia lɔii kpiniŋ gbéli sìɣe da Basãŋ ŋɔi nyii gâloŋ Oŋ è kɛ̀ mɛi.” Ŋá dɛ̀ɛ Manasɛ ŋɔsîi su-ƀelai gbulu tɔnɔ pɔ́ é pɛ́lɛ Basãŋ kpiniŋ su ŋ̀ɔɔ-ŋai kélee ḿâ nyii da kâa dòli a ŋ̀wála-wala-ƀelai dílɔii.

14Avoo-zaɛ, nyii kɛ̀ a Manasɛ ŋɔsuui su nuui dɔ̀nɔi, è Ago lɔii kélee sìɣe Basãŋ kpiniŋ su é tóo Gɛsɔ-ŋai da Maaka-ŋai dílɔii goyaŋ-perei ma. È gbîŋ láa sèe nàa ma nyii da dòli a Zaɛ ŋɔtaa-ŋai. Ǹyaŋ nàa láa ká tí kɛ̀ é lɛ́ɛ la zu dí gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ.

15“Ŋá Gilia tɛ̀ɛ Makiɛ ŋɔsuui pɔ́, nyii-ŋai díkaa a Manasɛ ŋɔsuui su ƀelai dai.

16Ŋá Ano Ya-leei ŋɔtiŋ-tiŋ gbua tɛ̀ɛ Lubiŋ da Gâa dínuu-suu-ŋai pɔ́. É lɛ́ɛ la zu é seri Zabɔ ya-leei nyii gáa a Amɔŋ-ŋai dígɔyaŋ perei. Ǹɔii ŋí kɔ́ɔ è pìlaŋ Gilia lɔii ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Ǹɔii ŋí è sìɣe Zɔdiŋ tiŋ-tiŋ sû vóloi liî-pere. É ŋɔ́nɔ síɣe Galalii Yai ma yá-ŋua-pere é yéŋ Ǹyúo Saai mâ yá kwára-pere é tóo Piga yeei ma nyii kɛ̀ vóloi kulâi-perei.

18“Ŋá mò kâa a maa tãi tí ńyɛ̂ɛi, ‘Káɣâlai Yâwɛɛ a ǹɔii tɛ́ɛ kápɔ. Ka ǹɛɛ naa kákɔ-kuluƀa-ŋai dí Zɔdiŋ Ya-leei tíyeŋ a gɛɛ dí tɔ́ɔ Eezuɛ-ƀela kpéli-ŋai tuɛ a gɛɛ dí kákaayɔɔ-ŋai maa kɔ̃ɔ.

19Kánɛyâai, kánîa-pɛlɛɛi da kátaa-tulɛ-ŋai dí lɛ́ɛ pôlu daa-ŋai su ƀɛ́i ŋá naa tɛ̀ɛ kápɔi. Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ ká taa-tulɛ-ŋai tâmaai.

20Tãi Yâwɛɛ a pâi ŋuŋ ƀô tɛɛ̂i la ká kaayɔɔ-ŋai pɔ́ yɛ̂ɛ berei a gɛ́ la a káai, dia máŋ dí sée ǹɔii ma è dɛ̀ɛ dípɔ Zɔdiŋ Ya-leei pôlui, gɛ̀ ní kákelee ka pâi liî pôlu ǹɔii ma nyii ŋá dɛ̀ɛ kápɔi.’

21“Nya ƀe ŋá mò Zasua ma Ńyɛɛi, ‘Yaâ mɛ̀ni-ŋai káa Íɣâlai Yâwɛɛ è gɛ̀ a gâloŋ feerɛi. A pâi mɛ̀ni-ŋai ŋí kɛ̂i a gâloŋ lɔii-kpiniŋ-ŋai nyii-ŋai ya liî zui.

22Ífe yào dîa. Íɣâlai ƀé pâi kɔ̂i ímɛni ma.’

Ɣâla fé fáa ní ma a gɛɛ Mose é lí Keena

23“Ŋa Yâwɛɛ fɛ̀li ńyɛɛ mai,

24‘Óo Yâwɛɛ, yaâ pɛ̀lɛ íwala-wala kɛ́tɛi lɛ̂i íyee mu-nuui ma. Lé Ɣala ƀé ɣeniɛ su a pɔ̂ri diî kɛ̂i ya gɛ̀i?

25Tɔɔ ŋá lí ŋá ǹɔii lɛ́lɛɛi káa Zɔdiŋ Ya-leei pôlu, ǹyée lɔii lɛ́lɛɛ-ŋai da Lɛƀanɔŋ.’

26“Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è ǹíi ǹwana mâ ká mɛni ma. Vé kɛ́ ní ǹwɛ̂lii é ǹóli tɔ́ɔ ḿâ. È mò ḿâ ǹyɛɛi, ‘É kɛ́ tí. Ífe ŋɔ́nɔ mɛni da ƀò ḿâ é pîlaŋ m̀ɛnii ŋí ma.

27Tɛ́ Piga yeei ma í íŋɛi pîlaŋ vóloi liî pere, í bîlaŋ yá-ŋua-pere, da séɣai-pere é tóo vóloi kulâi-pere. Ǹɔii maa kpɛ́ɛ a ǹɛ́lɛɛ, kpɛ́ni fêi, ífe pâi Zɔdiŋ Ya-leei tíyenîi.

28Kɛ́lɛ wála-wala-laa tɛɛ Zasua pɔ́ í ǹíi kúla, kpɛ́ni fêi, nya ƀé pâi tɔ̂i ǹûai láa-tuɛ é ǹyái tíyeŋ a dia, é gɛ́ dí ǹɔii sɔlɔ ƀó í gàai.’

29“Nya ƀe kú lɛ̀ɛ díŋ-tiŋ su Bɛpeɔ kɔlɛ ma.”

Dutɛrɔnome 4

Mose è mò ǹûai dîa a gɛɛ dí woo mɛni kɛ́.

1Mose è mò ǹûai dîa ǹyɛɛi, “Ka káwoli tɔ́ɔ dɔ̂ŋ-ŋai ŋí dîa ŋa pá ǹá lɛ̂i kâai. Ka dímɛi káa a gɛɛ ká lɛɛ ɣele ma ká seri ǹɔii su Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛɛ̂i kápɔi.

2Káfe dɔ̂ŋ-ŋai ŋí da pɛ̀lɛ mà kpaa máŋ ká da kula ma. Ka dímɛi káa a ǹɛ́lɛɛ.

3Káa kpîŋ ka m̀ɛnii kàa Káɣâlai Yâwɛɛ è gɛ̀ a Bêe ɣala-fɛli-ƀelai. È díkelee dísu kàra.

4Kɛ́lɛ káai ka láai a Yâwɛɛ m̀ɛnii, ká káa niî ɣele ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5“Ŋa dɔ̂ŋ-ŋai ŋá lɛ́ kâa da mɛni-saa ƀó pere yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mâi. Ka lí ká tíi kɛ́ a dia ƀɛ́i ka pâi kɛ̂i naai.

6Ka sia a dɔ̂ŋ-ŋai wóo ka dímɛi káa. Da pâi táre tɛɛ̂i kápɔ ǹûai mɛi káa mɛni ma. Da dɔ̂ŋ-ŋai ŋí mèni da pâi môi dîyɛɛi, ‘Tɔ̃yâ ma táre-ƀela díkaa ǹɔii-ŋuŋ kɛ́tɛi ŋí su.’

7“Lɛ́ lɔii-ŋuŋ ƀɛ́ naa ŋɔɣâlai lɛɣɛɛ la a ŋánaa yɛ̂ɛ berei Kúɣâlai Yâwɛɛ lɛɣɛɛ̂i la a kúai? Tãi kélee kwa dòli lai, a kúwoo su tòo.

8Lɛ́ lɔii ŋuŋ ƀɛ́ naa ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai sãâi yɛ̂ɛ dɔ̂ŋ-ŋai ŋa sâa dɛɛ̂i kápɔi?

9Ka kákpîŋ mɛi káa ká mɛni maa kpɛɛ a ǹɛ́lɛɛ káfa lâa nia la dɔ̂ŋ-ŋai dîa. Ka dɔ̂ŋ-ŋai lɛ́ kálônii dîa da díwɔ̂ lonii.

10Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ ka wɔ́lɔ tɔ̀ɔ Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ a tãi tɔnɔ da Sana yeei ma. Ǹyaŋ è mò mâ ǹyɛɛi, ‘Ŋánûai lɛ́ɣɛ a ńyãa ŋa lóno dípɔ. Da pâi ƀaa-kɛ-maa tɛɛ̂i ḿbɔ dí ŋátɔŋ-ŋai lɛ́ dílônii dîa.’

11“Ká pà ká tɔ́ɔ ǹyɛ́ei mu ǹyɛ́ei kɛ́ kèreŋ ǹurui kɛ́ tɛ̀ ŋ̀elei su naa kpíniɛɛ.

12Yâwɛɛ kɛ́ɛ lônoi kápɔi, ŋ̀óo è kɛ̀ kulâai ŋ̀ɔŋ su. Ŋ̀óo nɔ́ ƀɛ́ ká mèni kɛ́lɛ káfe gáa ní.

13È m̀ɛnii ƀò kâa fɛ̂ɛ ká gɛ́ é lɛ́ɛ pâi ŋɔkono-teei ŋ̀aa-see kɛ̂i káyêei. Ǹyaa ƀa fɛ̂ɛ ká ŋɔtɔ̂ŋ puui mɛi káa nyii è bɔ̃yɛ gɔni-ƀela feerɛi mai.

14È mò ḿâ a gɛɛ ŋá ŋɔtɔ̂ŋ ŋá lɛ́ kâa nyii fɛ̂ɛ ká sía a ŋ̀óo ǹɔii ma ka liî naai.

Wulu-wulu kɛ́ɛ maa lia-woo

15“Tãi nɔ́ Yâwɛɛ è kɛ̀ lônoi la kápɔ Sana yeei ma káfe ǹyaa kpîŋ gáa ni, ká kámɛi káa.

16Káfe Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa kpɛ̀tɛ kákpîŋ mɛni ma a fúlu-sɛŋ kélee da pɔkɔɔŋ, yɛ̂ɛ nɛnî, surɔ̂ŋ,

17fɛnɛ-sɛŋ, ŋɔni,

18tɔara-sɛŋ, kpaa máŋ nyɛ̃ɛ.

19Káfe vóloi, ŋ̀áloŋ da bɛmɛlɛŋ-ŋai fɛli. Yâwɛɛ è zãai ŋí pù ŋ̀elei su núu-kpune kélee mɛni ma.

20Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è ká kùla m̀ɛni-kpɔlui su Ize é pá a káa é kákɛ a gbɔ́ɔi ŋɔnûa. Ǹyaŋ bere ƀɛ́ gáa la sâa.

21Yâwɛɛ è ǹíi ŋ̀wana mâ kámɛni ma. È vòo a gɛɛ fé pâi Zɔdiŋ Ya-leei tíyenîi, a gɛɛ ŋá lí gono-tee lɔii ma a pâi dɛɛ̂i kápɔi.

22Ǹyaŋ ŋa pâi saâi ǹɔii su ƀɛ́. Fé pâi Zɔdiŋ Ya-leei tíyenîi. Kɛ́lɛ ka pâi liî gono-tee lɔii lɛ́lɛɛi su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Ká káɩmɛi káa káfa lâa nia la gono-tee ma Yâwɛɛ è gɛ̀ káyêei, ká Ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛtɛ káɩmɛni ma.

24Kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ káa yɛ̂ɛ ŋɔŋ, dóloɔɔ.

25“Tãi ka pâi kɛ̂i la ǹɔii su a tãi su kôyaa ká nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀó, diaŋ dí kɛ́ díwɔ̂ nia-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀoi, à kɛ̀ kà pɛ̀lɛ wôya mɛni-ŋa kɛ̂i, ká Ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa saa káɩmɛni ma, ká kɛ́ mɛni nyɔ́mɔɔ da kpɛ́ni-ŋa kɛ̀, nyii vé a Yâwɛɛ líi láa mɛni-ŋai,

26ŋa pâi ǹɔii da ŋ̀elei tôlii dí tɔ́ɔ kâa, ǹyaŋ kásu a pâi karâi ǹɔii ma ka liî naai.

27Yâwɛɛ a pâi kátaa-taâi ǹûai sáma, ǹyaŋ ka pâi kɛ̂i nɔ́ a kákpulu loŋ lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su.

28Ǹyaŋ naa ƀé ka pâi kɛ̂i tíi kɛ̂i naa wúru da kɔni-ŋa dîɛ nyii-ŋai núu-kpune-ŋa dí díkpɛ̀tɛ a Ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai, nyii-ŋai dífa kwaa kâai, dífa mɛni mɛ̂ni, dífa mii-sɛŋ mìi kpaa máŋ dí sɛŋ kúŋ mɛnii.

29Kɛ́lɛ à kɛ̀ kà Káɣâlai Yâwɛɛ kɔ̀ri a kálii kélee da kámɔlɛ̂ŋ, ka pâi gâai.

30Tãi ka pâi kɛ̂i la mɛni-kpulu-ŋai ŋí su lii-too pôlu támaa kɛ́ ƀò kâai, ka pâi tínanii Káɣâlai Yâwɛɛ pɔ́ naa pere ká káwoli tɔ́ɔ mà.

31Káɣâlai Yâwɛɛ káa a maloŋ kâa Ɣala. Vé pâi ǹyée kulâi ká mu kpaa máŋ é kásu kara, kpaa máŋ é nia gono-teei ma è gɛ̀ kánâŋ-ni díwɔ̂ naŋ-ni yêei é tela vooi.

32“Íkili-ŋa sía é pîlaŋ wɔlɔ-wɔlɔi tí su mà, tãi dí fé nîi kɛ̀ ímaa sɔlɔ ƀó ní lai é tóo tãi ma Ɣâla è núu-kpune kpɛ̀tɛ la ŋ̀éniɛi sui. Mɛni kɛ́tɛ kɛ́ɛ ŋí ta a wɔ́lɔ kɛ́ a bɔlɔ? Núu da a tá wɔ́lɔ nyíŋi da mɛni?

33Ka kákili ŋá sía é pîlaŋ tãi ma Ɣâla è núu-kpune kpɛ̀tɛ lai é tóo sâa mai. Mɛni kɛ́tɛ kɛ́ɛ ŋí da a tá kɛ́ núu-kpune ŋɛ́i-tuɛ kpaa máŋ é kɛ́ nûa dí duŋ mɛni dí lɛ́ɛ ɣele ma yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la a káai?

34Ɣâla da a tá kɔ́ a gɛɛ é lɔii-ŋuŋ da kula lɔii-ŋa sáma a su-kɔɔŋ kɛ́ɛ, ŋɛi-kɛ-maa, kɔ́ a ŋɔwála-wala yeei, kpaa máŋ mɛni mili-mili-ŋa kɛ́ɛ yɛ̂ɛ berei Káɣâlai Yâwɛɛ è gɛ̀ la káŋɛi-tuɛ Ize lɔii sui?

35È mɛni-ŋai ŋí kɛ̀ káŋɛi-tuɛ a gɛɛ ká gɔ́lɔŋ ǹyaa ƀa Káɣâlai Yâwɛɛ. Ɣâla da kpɛ́ni fé naa é kúla bôlu.

36È kɛ̀ ŋ̀elei su gɛ́ lòno kápɔ ká kɛ́ ŋ̀óo mɛ̀ni ŋ̀elei-kɔlɔŋ su. Gɛ́ɛ ǹɔii ma gɛ́ lòno kápɔi, ŋ̀óo è kɛ̀ kulâi ŋɔŋ leŋ su.

37È kákùla Ize lɔii su é pá a káa ǹyaa kpîŋ ŋ̀éi a ŋɔwála-wala-laai. Kpɛ́ni fêi, è kánâŋ-ni díwɔ̂ naŋ-ni wɛ́li ní.

38È lɔii-ŋuŋ kpaya-kpaya da lɔii-ŋuŋ wála-wala-ŋa kùla namela yêei é naa tɛ̀ɛ kápɔ nyii kákaa naai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

39Ka gɔ́lɔŋ sâa a gɛɛ Yâwɛɛ káa a Ɣâla ŋelei su, ǹɔii ma da ǹɔii mu-pere. Ɣâla da fé naa da ǹyaa dípɔriɛɛ.

40Ka ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ŋa dɛɛ̂i kápɔ sâai. Ka gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ka kɛ́-mɛni kélee ŋaa-see a pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ da kálônii díwɔ̂-ŋai káfulu-laai su é kôyaa ǹɔii Yâwɛɛ a dɛɛ̂i kápɔi su."

Ɲuŋ ma ƀô taa-lee-ŋai kɛ́ Zɔdiŋ voloi kulâi perei

41Nya ƀe Mose è taa-lee saaƀa lɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei vóloi kulâi-pere,

42a gɛɛ núu da a núu pàa nyii vé gíri ní é gɛi a pɔ̂ri pûi é lí maa taai tí dɔnɔ su. A pɔ̂ri liî daa-leei ŋí dɔnɔ ta su a gɛɛ é ŋɔfúlu-laai maa kɔ̃ɔ.

43Gwaa-ŋai ŋí ma ƀe daa-lêe-ŋai dí kɛ̀ naa: Bezɛ taa-leei nyii kɛ̀ a Lubiŋ ŋɔsuui su-ƀelai dítaa-lêei dɔnɔ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui. Lemɔ taa-leei nyii kɛ̀ Gilia kpiniŋ sui, nyii gáa a Gâa ŋɔsuui su-ƀelai dítaa-lêei dɔnɔi. Da Golaŋ taa-leei nyii gáa a Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai dítaa-lêei dɔnɔ nyii kɛ̀ Basãŋ kpiniŋ sui.

Ǹɛni-ŋai dí mò é pîlaŋ Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai maa mɛni mai

44Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí Mose è pà la Eezuɛ-ŋai ŋ́ɛi-tuɛi.

45È berei lɛ̀ dîa da pɔ̂ri tuâi la a tãi dí kùla la Ize lɔii sui.

46Dí kɛ̀ Bɛpeɔ Zɔdiŋ tiŋ-tiŋ ŋɔfólo kulâi-pere Amɔra-ŋai díkâloŋ Siɔŋ ŋɔlɔii su. Siɔŋ è kɛ̀ Ɛsibɔŋ taa-leei su a kâloŋ. Mose da Eezuɛ-ŋai dí wɔ́lɔ ǹyée mɛi ɣàle a tãi dí kùla la Ize lɔii sui.

47Dí ŋɔlɔii kùla ǹyêei da Basãŋ kaloŋ Oŋ. Dífeerɛ dí kɛ̀ a Amɔra-ŋai díkâloŋ Zɔdiŋ Ya-leei vóloi kulâi-pere.

48Ǹɔii ŋí è siɣe Aroɛ taai mâ é láa a Ano Ya-leei é tɛ́ yá-ŋua pere é seri Siriɔŋ yeei ma.

49È siɣe naa é lí vóloi kulâi-pere Zɔdiŋ Ya-leei mâ, é tɛ́ɛ nâa é lí seɣai-pere é lɛ́ɛ la zu é seri Ǹyúo Saai mâ, Piga yeei kwára-pere.

Dutɛrɔnome 5

Dɔ̂ŋ Puui

(Ɛsedɔ 20:1-17)

1Mose è Eezuɛ-ŋai kélee ŋáa tɛ̀ ma ǹyɛɛ diai, "Ka káwoli tɔ́ɔ dɔ̂ŋ-ŋai dîa ŋa pâi ŋ̀á lɛ̂i kâai. Ka dímaa kɔ́ri ká sía a wóo.

2Kúɣâlai Yâwɛɛ è ŋ̀óo kɛ̀ kúyêei Sana yeei ma.

3Vé gɛ́ ní kúnâŋ-ni yêei. Kɛ́lɛ è gɛ̀ kúai sâa ɣele mai kúyêei.

4È kɛ̀ lônoi kápɔ ká kɛ́ ŋ̀óo mɛ̀ni gɛ́ kùla ǹyéei su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Maa tãi tí ŋá kɛ̀ tɔ̂-ni káloai ka dîa-ni ŋ́gɛ ŋ̀óo su-kula kâa, kpɛ́ni fêi, ka kɛ̀ yaôi
ŋɔŋ ma káfe lì ní ǹyɛ́ei ma. “Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi,

6‘Ńyãa ƀa Káɣâlai Yâwɛɛ nyii kákula ǹuɛ-laai su Ize lɔii sui.

7“ ‘Káfe Ɣâla da kpɛ́ni fɛli é tée ḿbôlu.

8“ ‘Káfe Ɣâla pɔkɔɔŋ da kpɛ̀tɛ kámɛni ma nyii m̀oloŋɔ̂i sɛŋ da mâ nyii gáa ŋ̀elei
su ɣelei perei, kpaa máŋ ǹɔii mâ mù-perei, kpaa máŋ ǹyái mu mù-perei,

9ká pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu ka vɛli, kpɛ́ni fêi, Ńyãai a Káɣâlai Yâwɛɛ ŋ́gaa a tólo ɣala. Ŋa ǹûai
dísɔnyɔ̂ŋ gula maa kɛ̀ a dia. Diai da ŋ́gbɔarai ŋá díkula-maa kɛ̀. Ŋa dílônii díwɔ̂
lonii da díwɔ̂ lônii da díwɔ̂ lônii kula-maa kɛ́.

10Kɛ́lɛ ŋa diai kélee wɛ̀li dí ŋ́wɛlinii dí kɛ́ ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai.

11“ ‘Káfe Káɣâlai Yâwɛɛ láa tòli kpɛ́ni-kpɛni. Kpɛ́ni fêi, vé pâi diai su-mɛni lɛɛi da
ǹáa tòli kpɛ́ni-kpɛnii.

12“ ‘Ka vii-tɔɔ ɣelei síɣe a maa waa yɛ̂ɛ berei Káɣâlai Yâwɛɛ è mò la kâai.

13Ka kátii-ŋai kélee kɛ́ fólo lɔ́ɔ mɛi da yée mu.

14Kɛ́lɛ káfe tíi kɛ̀ a ŋ̀ele kûui lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei, kpɛ́ni fêi, gáa a ɣele kûu maa
waa Yâwɛɛ mɛni ma. Káfe tíi kɛ̀ a maa ɣelei tí, kálônii sinaai, kpaa máŋ kálônii
nɛyãai, káluɛ sinaai, kpaa nɛyãai, káwɛlɛ sôoi, kpaa zoo-faleŋ, kpaa kátaa-tulɛ-
ŋai, da ŋõya-ŋai díkaa ká pɛ́rɛ-ŋai lai. Káfe ǹɛɛ naa káyee mu sinaai, kpaa máŋ
nɛyãai dí tíi da kɛ́ a maa ɣelei tí.

15Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ ká kɛ̀ a luɛ-ŋa Ize lɔii su. Káɣâlai Yâwɛɛ ƀé kákùla naa é pá a káa
a ŋɔwála-walai. Mɛni ƀé a m̀ôi la kâa a gɛɛ ká ŋ̀elei kûui ŋí mɛi káa a maa waa.

16“ ‘Ka ŋumɛ maa tɛɛ kánâŋ-ni da kálee-ni pɔ́ yɛ̂ɛ berei ńyãa Yâwɛɛ Káɣâlai ŋa
m̀ôi la kâai. Ka gɛ̀ tí, gɛ̀ ní káfulu-laai su a pâi kôyaai ǹɔii ma Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛɛ̂i
kápɔi.

17“ ‘Káfe núu pàa.

18“ ‘Káfe wulu-wulu kɛ̀.

19“ ‘Káfe ŋúma kɛ̀.

20“ ‘Káfe wôya sere-faa kɛ̀ a káƀarâŋ-nuu láa.

21“ ‘Káfe káƀarâai dínɛyâai maa wɛli kɛ-maa pù kálii su, dípɛrɛi kpaa máŋ dílɔii,
díyee mu sinaai kpaa máŋ díyee mu nɛyãai, dínìŋai, dísoo fáleŋ da díkɔ̃liŋ kpéli-
ŋai kélee.’

22“Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí Yâwɛɛ è kɛ̀ dɛɛ̂i kápɔ ǹyɛ́ei su ŋ̀óo kɛ́ kula ŋ̀ele-kɔlɔŋ su kpiniɛɛ
su gɛ́ tɛ̀ɛ ŋɔŋ sui. Vé mɛni da kpɛ́ni kélee pɛlɛ ní ma. Nya ƀe è gélee pɔ̃yɛ kɔni-
ƀela feerɛ ma é dɛɛ ḿbɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ǹûai dí yào

(Ɛsedɔ 20:18-21)

23"Tãi ka ŋ̀óo mɛni lai kánuu laa-tuɛ-ƀelai da ǹúu-pɔlɔ-ŋai kélee dí pà ḿbɔ.

24Ǹyaŋ ká mò mâ kâai, 'Yâwɛɛ aâ ŋɔfólo-laai da ŋɔwála-walai lɛ́ kûa. Kwaâ sâa ŋ̀óo mɛni a kùla ŋ̀ɔŋ su. Kwaâ sâa gɔ́lɔŋ a gɛɛ Ɣâla a lòno núu da pɔ́ maa nuui a lɛɛ ɣele ma.

25Kɛ́lɛ kwa pâi saâi lé mɛni ma? Ŋɔŋ su kɛ́tɛi ŋí a pâi kúsu-karai à kɛ̀ Kúɣâlai Yâwɛɛ a lòno kúpɔ a tãi veerɛ ɣelei.

26Núu-kpune nenê ƀé a tá gɛ-ɣele ma Ɣalai wóo méni gɛ́ lòno bɔ́ ŋ̀óo kɛ́ kùla ŋɔŋ su maa nuui é lɛ́ɛ ɣele ma yɛ̂ɛ berei a kɛ́ la a kúai?

27Lɛɣɛ naa í mɛ̀nii méni Kúɣâlai Yâwɛɛ a m̀ôi. Gɛ̀ ní pá pôlu í gélee ƀó kûa. Kwa pâi mɛnîi kú woo mɛni kɛ́.'

28"Ká lónoɔɔ ḿbɔi Yâwɛɛ è káwoo mɛ̀ni é mó mâ ǹyɛɛi, 'Ŋaâ mɛnii méni ǹûai ŋí dí mò yâi. Mɛnii kélee dí mò yâi, ǹɛ̂lɛɛi.

29À kɛ̀ bere ƀé dílii su káa la dí kɛ́ ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa ŋâi pà gɛ̂i díƀûu ƀó lûwa kɛ́ ƀò díkɛ mɛni ma.

30Lí í mó dîa dí lí pôlu dísua kɔlɔ seɣe pɛrɛ-ŋai lá.

31Kɛ́lɛ ya pâi lɛɛ̂i ŋ́gɔlɛ ŋá dɔ̂ŋ-ŋai kélee tɛ́ɛ ípɔ ŋá berei lɛ́ yâ ya pâi dítenin tɔ̂i la tãi da pâi kɛ́ la ǹɔii ma ŋa dɛɛ̂i dípɔ.'

32"Mɛni ma, Eezuɛ-ƀela, ka káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi mòi kaai. Káfe da kùla ma kpaa máŋ ká da pú ma.

33Ka sia a m̀ɛnii kélee Káɣâlai Yâwɛɛ a mò kaai, a gɛɛ ká lɛ́ɛ ǹɔii su a pâi dɛɛ̂i kápɔ fúlu-laa su kôyaa sui.

Dutɛrɔnome 6

Dɔ̂ŋ gɛ́tɛ ɣelei

1"Ǹóo-ŋai da dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí Káɣâlai Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ ḿbɔ a gɛɛ ŋá ǹɛ́ kâa ka m̀ɛi káa ǹɔii su ka liî naa Zɔdiŋ Ya-leei pôlui,

2a gɛɛ káa, kálônii da díwɔ̂ lonii ká ƀaa-kɛ maa tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́ ká ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa a gɛɛ káfulu-laai su é kôyaa ká ŋ̀ãa-nɛ̃ɛ kula ǹɔii su ka liî naai.

3Óo Eezuɛ-ƀela, ka káwoli tɔ́ɔ, ka kámɛi káa, ka woo mɛni kɛ́, a gɛɛ mɛni-ŋai kélee ka pâi kɛ̂i gɛ̂i ǹɔii su ka liî naai zu é kɛ́tɛ a ǹɛ́lɛɛ kámɛni ma. Ǹɔii lɛ̂lɛɛi sí-sãa kpɛtɛ mɛni ma yɛ̂ɛ berei kánâŋ-ni Díɣâlai Yâwɛɛ è góno tèe la díyêei.

4"Óo Eezuɛ-ƀela, Ka káwoli tɔ́ɔ. Kúɣâlai Yâwɛɛ káa nɔ́ tɔnɔɔ.

5Ka ŋ̀wɛ́li a kálii kélee, kámɔlêŋ kélee da káwala-walai kélee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Fɛ̂ɛ ka dɔ̂ŋ-ŋai ŋí pɔ̃yɛ kálii gbɛ̃ ma ŋa sâa dɛɛ̂i kápɔi.

7Ka ǹɛ́ kálônii dîa. Ka doo díkili ŋá tãi ka kɛ̀ seêni la kápɛrɛ-ŋai lai, ka kɛ̀ siai bere-ŋai su, tãi ka kɛ̀ laa-ni lai, da tãi ka kámu siɣe lai.

8Ka dípɔ̃yɛ seɣe-kpua-ŋa dîa ka díɣiri káyee ma a ŋɛi-kɛ-maa-ŋa ka dípɔ̃yɛ kátôŋ lá a tɛɛ-ŋa.

9Ka dípɔ̃yɛ kákpôŋ falaŋ-ŋai dîa da siɣãŋ láƀelei wuru-ŋai dîa.

Woo pîli kɛ́ɛ maa lia-woo

10“Káɣâlai Yâwɛɛ Ɓé pà a káa ǹɔii su è góno tée la kánâŋ-ni Eberaɣɛ̃ɛ, Aise da Zeeka yêei. Taa-lee kpaya-kpaya Ɓûu Ɓoɔɔ-ŋa,

11pɛ́rɛ kpaya-kpaya láa fɛ́ɛ a sãa lɛ́lɛɛ-ŋa káa ǹɔii ŋí ma nyii káfe dɔ̀ɔ ní káa kpîŋ. Ya-loa-ŋa nyii káa kpîŋ káfe dée níi, da sí-sãa sii támaa nyii káfe zí níi díkaa naa. Ka dímiî díkɛ kálii làa, ká kɛ́ gbéli-ŋai ŋãa nɛ̃ɛ kula.

12Mɛni ma, káfe ǹia Káɣâlai Yâwɛɛ ma. Ǹyaa Ɓé kákùla ǹuɛ-laa su Ize lɔii su.

13Ka Ɓaa-kɛ-maa tɛ́ɛ bɔ́, ká tíi kɛ́ mì. Ǹyaa nɔ́ Ɓé ka káfoo a ǹáa.

14Káfe kànaŋ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîa, dia Ɓa diai ka dîa-ni ká káa kwaa tɔnɔ mai díkpɛtɛ ɣâla-ŋai,

15kpɛ́ni fêi, Káɣâlai Yâwɛɛ káa a tólo Ɣâla. Ǹíi a pâi ŋwânai kâa é kásu kara ǹɔii su.

16“Káfe Káɣâlai Yâwɛɛ su-kɔɔŋ yɛ̂ɛ berei ká gɛ̀ la a ǹyaa Masa.

17Ka ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai maa kɔ́ri ká dímɛi káa yɛ̂ɛ berei a ŋá lɛ́ la kâai.

18Ka Káɣâlai Yâwɛɛ nîa mɛni kɛ́ a gɛɛ mɛni-ŋai ka pâi kɛ̂i gɛ̂i ǹɔii su Yâwɛɛ è góno tèe la kánâŋ-ni yêei ŋãa-see é kɛ́.

19Ka kákpɔara-Ɓelai tuâŋ ka díkula káŋɛi-tuɛ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò lai.

20“À kɛ̀ kálônii da tínaa kámarê kɛ̀ dîyɛɛ kâai, ‘Dɔ̂ŋ-ŋai ŋí su-kulai Ɓa lé da berei kwa pɔ̂ri siâi la a diai?’

21Ka mó dîa kâai, ‘Kú wɔ́lɔ kɛ̀ luɛ-laa su Ize kaloŋ yée mu. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è kúkùla naa a ŋɔwála-walai.

22È ŋɛi-kɛ-maa da zu-gbɛlɛ-gbɛlɛ mɛni-ŋa kɛ̀ Ize a gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-Ɓelai da ǹúui gbéli-ŋai.

23Kɛ́lɛ è kúkùla naa é pá a kúa ǹɔii su è góno tèe la kúnûa pɔlɔ-ŋai yêei.

24È mò kûa a gɛɛ kú ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa a gɛɛ kúfulu-laai su é kôyaa ǹɔii ma kú ŋãa nɛ̃ɛ kula yɛ̂ɛ berei gáa la sâai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25A pâi kɛ̂i a tɔ̃yâ mɛni kúmɛni mà a kɛ̀ kwa dɔ̂ŋ-ŋai mɛi kàa yɛ̂ɛ berei Kúɣâlai Yâwɛɛ è mò la kûai.’

Dutɛrɔnome 7

Yâwɛɛ ŋɔnûai

(Ɛsedɔ 34:11-16)

1“Yâwɛɛ é lɛ́ɛ pâi liî a káa gono-tee lɔii ma a pâi ɲɔii-ŋuŋ kpaya-kpaya wála-wala lɔ́ɔlu mɛi feerɛ su-ƀelai ŋí kpɛ̂i káperêi: Ita-ŋai, Gɛgasi-ŋai, Amɔra-ŋai, Keena-ŋai, Pɛriza-ŋai, Iva-ŋa da Zɛbusi-ŋai.

2A dítɛɛ kápɔ a gɛɛ ka dísu-kara ka gɛ́ tí. Káfe dísu-mɛni lɛɛ. Ka dîa-ni káfe mɛni da kpɛ̀tɛ káloai.

3Nɛnî kpaa máŋ surɔ̂ŋ kula mɛni da fé kɛ̀ káloai ka dîa-ni. Káfe kálônii nɛyãai da tɛ̀ɛ dílônii sinaai da pɔ́ a nɛnî, káfe tela dílônii nɛyãai da wɛli kɛ̀ kálônii sinaai da mɛni ma.

4Ka gɛ̀ tí da pâi gɛ̂i kálônii sinaai líi é pene ɣâla da kpɛ́ni pɔ́ naa pere. Gɛ̀ ní Yâwɛɛ a pâi ɲ̀íi ŋwanâi kâa é kásu-kara.

5Mɛni-ŋai ŋí ƀé ká gɛ́ a dîa. Ka díɣâla-teƀele-ŋai wólo, ká díkɔni maa waa-ŋai wólo-wôlo, ká díɣâlai nɛ̀nii Asira fɛli kwaa-ŋai ma wuru-ŋai pɔ̂ŋ, ka ŋ̀âla pɔkɔɔŋ-ŋai kéreŋ.

6Kákaa a núu maa waa-ŋa Yâwɛɛ mɛni ma. Káa ƀé a kásiɣe zu a gɛɛ ká kɛ́ a ŋɔnuui gbîŋ-ŋa ɣele ma.

7“Vé kásiɣe ní kátama mɛni ma kpaa máŋ káa ƀa ɲ̀úu-kpulu loŋ ŋ̀éniɛi su.

8Kɛ́lɛ è gɛ̀ tí kpɛ́ni fêi, è káwɛli-ni a gɛɛ ŋɔ́nɔ é gono teei ŋaa-see kɛ́ nyii è gɛ̀ kánâŋ-ni yêei a gɛɛ a pâi díkulâi Ize kaloŋ yêei ɲ̀uɛ-laai su Ize lɔii su.

9Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ Káɣâlai Yâwɛɛ káa a Ɣâla. Gáa a kili-kɛ-zu Ɣâla nyii a ŋɔwɛli-kɛ-maa kono-teei ŋ̀aa-see kɛ̀ núu wála-wala seêi támaa mì nyii-ŋai da ŋ̀wɛli dí kɛ́ ŋɔkono-teei ŋ̀aa-see kɛi.

10Kɛ́lɛ diai da gbɔarai, a dísu-kara. Vé pâi tãi su-koya siɣêi dísu-kara mɛni ma.

11Mɛni ma, ka tãi siɣe ka dɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ŋa sâa dɛɛ̂i kápɔi.

Woo-mɛni maa lûwa-ŋa

(Dutɛrɔnome 28:1-14)

12“À kɛ̀ ka káwoli tɔ̀ɔ dɔ̂ŋ-ŋai dîa ká sía a díwoo, gɛ̀ ní ŋ̀óo mii Káɣâlai Yâwɛɛ da kánâŋ-ni dí gɛ̀i a pâi lɛɛ̂i dɔɔ̂i.

13A pâi káwɛ̂lii, é lûwa láa kâa, é gɛ́ kásuui su é kɛ́tɛ. A pâi lûwa lâai kálônii dîa, é lûwa láa ɲ̀ɔii ma a gɛɛ kási-sãai dí kpɛtɛ ká mii-sãa támaa sɔlɔ ƀó da kpele-sãa, kátaa-tulɛ-ŋai dí ƀûu ƀó ɲ̀ɔii ma è dɛ̀ɛ kánûa-pɔlɔ-ŋai pɔ́i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14A pâi lûwa támaa lâai kâa é tɛ́ɛ ǹúui gbéli-ŋai dîa. Káta fé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i a kpóma-
nuu. Kátaa-tulɛ-ŋai da fé pâi kɛ̂i naa nyii ǹóŋ fé pâi kɛ̂i bôlui.

15A pâi káŋuŋ ma ƀôi kɔlɔ-fela sii kélee yêei. Vé pâi gɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ-ŋai da piliî
kâa nyii-ŋai ká gàa Izei, kɛ́lɛ a pâi gɛ̂i tí a kákpɔara-ƀelai.

16Fɛ̂ɛ ka diai kélee su-kara Káɣâlai Yâwɛɛ a dítɛ̀ɛ kápɔi. Káfe díŋɛi malôŋ kàa,
káfe tela díɣâla-ŋai da fɛ̀li. Ka gɛ̀ tí, da pâi kɛ̂i a ƀáre kámɛni ma.

17"Tãi da ka pâi mòi kâa, 'Ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ŋí su-ƀelai wála-wâlai é tɛ́ɛ kûa. Kwa pâi
gɛ̂i léŋ kú díkpɛ?'

18Kɛ́lɛ káfe yào dîa. M̀ɛnii kíli é lɛ́ɛ káŋa nyii Káɣâlai Yâwɛɛ è gɛ̀ a Ize kaloŋ Ize
lɔii sui.

19Káa kpîŋ ká zu-kɔ̂ŋ kpaya-kpaya kàa, ŋ̀ɛi-kɛ-maa-ŋai da zu-gbɛlɛ-gbɛlɛ mɛni-
ŋai nyii è gɛ̀ a ŋɔwála-wala yeei a gɛɛ é kákula naai. Káɣâlai, Yâwɛɛ a pâi mɛni sîi
tɔnɔi tí kɛ̂i a diai kélee ka yaôi diai.

20Nyíŋi pôlu ma a pâi gbɔ́mɔ-ŋa tɛɛ̂i a gɛɛ dí diai su-kara pâi pûi dí díloo kâai.

21Káfe yào dîa, kpɛ́ni fêi, Káɣâlai nyii kásamai, gɛ̂tɛi, maa mili-mĩliɛɛ.

22A pâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai tí su-ƀelai kpɛ̂i káperei tɛi-tɛi. Vé pâi gɛ̂i tãi tɔnɔ yée mu. À
gɛ̀ tí ǹɔɔ-fɛnɛ sãai da pâi ƀûu ƀôi a maa félaa dí tɔ́ɔ kâa.

23A pâi dítɛɛ̂i kápɔ é díkili ŋá pú. Díkili ŋá a pâi lɛɛ̂i a búɔɔ é lɛ́ɛ la zu ka díyee mɛi
ɣále.

24A pâi díkâloŋ-ŋai tɛɛ̂i kápɔ, ǹyaŋ ka pâi dísu-karai. Núu da fé pâi pɔ̂rii kɔ̂i kápɔ.
Ka pâi díkelee dísu-karai.

25Ka pâi díɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai kéreni. Káfe díma ƀara-ŋai da gôoi da sìɣe a kápɔɔ. Ka
gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ka kákpîŋ pûi mɛni-kpɔlu su. Yâwɛɛ fé ŋwɛ́li ní a mɛni kɛ́ɛ ŋí.

26Káfe pà a ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa kápɛrɛ-ŋai mu. Náɣaŋ káa dîa. Ka gɛ̀ tí, náɣaŋ a pâi
kɛ̂i kâa. Ka díkelee díkereŋ.

Dutɛrɔnome 8

Ǹɔii lɛ́lɛɛi ka pá zɔlɔ ƀôi

1"Ka tãi siɣe ka dɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa a gɛɛ ká lɛ́ɛ ǹɔii ma Yâwɛɛ è góno tèe la kánâŋ-
ni yêei ka ƀûu ƀó.

2Berei Káɣâlai Yâwɛɛ è kátenin tɔ̀ɔ la vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a góraŋ buu náaŋ maa mɛni
kíli é lɛ́ɛ káŋa. È gɛ̀ ká kɛ́ a maa yeŋ-ƀela é su-kɔɔŋ tɛɛ kápɔ a gɛɛ é kálii su kɔ́lɔŋ
à kɛ̀ ka pâi ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai.

3È gɛ̀ ka kɛ́ a maa yeŋ-ƀela, é gɛ́ puru é kápaa, é káŋaa kɔ́ŋ a mana, nyii káa kpaa
máŋ kánâŋ-ni dífe gɔ́lɔŋ. È gɛ̀ tí a gɛɛ ká gɔ́lɔŋ núu-kpune fa ŋɔfúlu-laai kɛ̀ nɔ́ mii-
sɛŋ mii mɛni ma, kɛ́lɛ ŋ̀óoi kélee a kula Yâwɛɛ lái.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Káseɣe-ŋai dí kɛ̀ nɔ́ a nina, káta kɔ́ɔ fé fɛ́ɛ-fɛɛ ní góraŋ buu náaŋ yée mu ká kɛ̀ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui.

5Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ berei núu-kpune a ǹɔ́ŋ kula-maa kɛ̀ lai, bere ƀé Káɣâlai Yâwɛɛ a kákula maa kɛ̀ la.

6Ka Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ká tûa yɛ̂ɛ berei a ŋ̀wɛ̂lii lai, ká ŋumɛ-maa tɛɛ bɔ́.

7Kpɛ́ni fêi a pâi a káa lɔii lɛ́lɛɛ ma, ya-tôŋ-ŋa támaai ǹɔii ŋí ma, póa-ŋa, yá pɛlɛ-pɛlɛɛ da yée-ŋa.

8Wîi támaa káa naa, bale, ƀá-kpɔmɔ-ŋa, fîi wuru, pɔmegurane, wúlɔ wuru-ŋa da kɔ̋iŋ-wulɔ.

9Gáa a lɔii ƀɛ́i mii-sɛŋ fa kpɛ̀ɛ naai. Sɛŋ da ƀarâŋ fé pâi toôi kâa naa. Naa kɔni kélee káa a kɔli. Ǹyaŋ ka pâi kɛ̂i ƀara-ŋa kulâi naa ǹyée-ŋai su.

10Ka pâi kálaa miî, ká péla, ká Yâwɛɛ láa maa tɛ́ nyii ǹɔii lɛ́lɛɛi ŋí tɛ̀ɛ kápɔi.

Núu niaa Yâwɛɛ ma maa lia-wooi

11“Káfe ǹia Káɣâlai Yâwɛɛ ma. Ka ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ŋa sâa dɛɛ̂i kápɔi.

12A wàla kɛ́ tí tãi ka pâi kálaa miî la ká péla, ká pɛ́rɛ lɛ́lɛ-lɛlɛɛ-ŋa tɔɔ,

13kátaa-tulɛ-ŋai dí ƀûu ƀó, ká káne da gôo támaa sɔlɔ ƀói,

14Ka pâi kɛ̂tɛi kákpîŋ ŋɛ́i ká nia Káɣâlai Yâwɛɛ ma nyii kákùla ǹuɛ-laai su Izei.

15È kɛ̀ kátuɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su nyɔmɔ̂i tí su. Kali nyɔmɔɔ-ŋa da zɛŋkpɛ-ŋa díkɛ̀ naa. Yá fé kɛ́ ní naa a gɛɛ ká gbele, kɛ́lɛ è yá kùla gɔnii su é dɛ̀ɛ kápɔ ká gbèle.

16È mana nyii kánûa-pɔlɔ-ŋai dífe kɛ́ ní a gɔlɔŋɔɔi tɛ̀ɛ kápɔ ká mii vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. È su-kɔɔŋ kpanaŋ tɛ̀ɛ ká pɔ a gɛɛ ǹaa a kɛ̀ tí é lûwa láa kâa, é mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ kâa.

17Ka fé mò a gɛɛ kákpɔɔi wala-walai su ƀé ká tɔɔ-laa da wala-wala laa sɔlɔ ƀô naa.

18Kɛ́lɛ ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ Káɣâlai Yâwɛɛ ƀé ŋ̀wála-walai tɛ̀ɛ kápɔ a gɛɛ kákɛ a tɔɔ-ƀela. È gɛ̀ tí a gɛɛ é ŋɔkono-teei ŋaa-see kɛ́ nyii è vòo la kánâŋ-ni yêei, yɛ̂ɛ berei gáa la sâai.

19Kà ǹia Káɣâlai Yâwɛɛ ma ká tínaŋ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa pɔ́ naa pere ká kɛ́ dífɛ̀li káŋuŋ lá a pâi pilîi.

20Káŋuŋ lá a pâi pilîi yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è gɛ̀ la a ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai a tãi kákɛ̀ pâi lai.

Dutɛrɔnome 9

Eezuɛ-ŋai díwoo pîlii

© 2014 Bible Society in Liberia.

1“Óo Eezuɛ-ƀelai, ka káwoli tɔ́ɔ. Kaâ pá Zɔdiŋ Ya-leei tíyenîi ká núu kpaya-kpaya wála-wala-ŋa dílɔii ŋuŋ-ŋai síɣe. Ǹûai ŋí wála-walaâi é tɛ́ɛ kâa. Ǹɔii ŋuŋ-ŋai ŋí su taa-lee-ŋai maa tínaŋɔ̂i a siɣãŋ-ŋa zeriɛɛ ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ su.

2Ǹûai ŋí yée-la mu-siɣɛɛi díwala-wala. Ka wɔ́lɔ dímaa mɛ̂ni mɛni. Da m̀ói díyɛɛi, ‘Gbɛ̂ɛ ƀé ǹíi kpeleɛɛi é kɔ́ dípɔi?’

3Kɛ́lɛ ka láa la a gɛɛ Káɣâlai ƀé pâi tɔ̂i kátuɛ. Gáa yɛ̂ɛ kwaa ma kara ŋɔŋ. A pâi gɛ̂i ká dísoŋ ká dísu kara yɛ̂ɛ berei è góno tèe lai.

4“Káɣâlai Yâwɛɛ a ǹûai ŋí kpɛ̀ káperei, káfe mò kâai è pà a kûa é, ǹɔii ŋí tɛ́ɛ kúpɔ kpɛ́ni fêi gáa a sɛŋ kú zɔlɔ ƀô. Kpao, ǹûai ŋí dísɔnyɔ̂ŋ mɛni ƀé gɛ̀ Yâwɛɛ kɛ́ díkpɛ̀.

5Kátenîŋ-ƀô laai da kátûa sɔŋ-lɛ́lɛɛi mɛni fé Yâwɛɛ a ǹɔii ŋí tɛ̂ɛi la kápɔ. A díkpɛ̂i káŋɛi-tuɛ dítûa-pere nyɔ̂ŋ mɛ́ni ma. A tela gɛ̂i tí a gɛɛ é ŋɔkono-teei ŋaa-see kɛ́ nyii è gɛ̀ kánâŋ-ni, Eberaɣɛ̃ɛ, Aise da Zeeka díyêei.

6Yâwɛɛ fé ǹɔii lɛ́lɛɛi ŋí tɛɛ̂i kápɔ kásɔŋ lɛ́lɛ mɛni ma. Kákaa a ǹûai nyii dílii su kpanaŋɔ̂i.

7“Ka gɔ́lɔŋ berei ka Káɣâlai Yâwɛɛ líi ŋwàna la vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui. É síɣe tãi ma ká kùla la Ize é lɛ́ɛ la zu ká seri ƀɛ́i ka tɔ̂i naai.

8Ka ǹíi ŋ̀wana Sana yeei ma. Mɛnii ŋí è gɛ̀, gɛ̀ pâi kásu karâi.

9Tãi ŋá tɛ̀ la ǹyɛ́ei su a gɛɛ ŋá dɔ̂ŋ-ŋai sɔlɔ ƀó nyii kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ gɔni-ƀela-ŋai diai, ŋá gɛ̀ naa a kpíni kûu buu náaŋ da fólo kûu buu náaŋ. Fé mii-sɛŋ da mìi ní, fé tela ŋ̀gbele ní.

10Yâwɛɛ è kɔni-ƀela feerɛ tɛ̀ɛ m̀bɔ nyii ǹyaa kpîŋ ǹyee pɔɔ è kɛ̀ mai. Dɔ̂ŋ-ŋai kélee è kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ ma nyii-ŋai è kɛ̀ môi kâa ŋ̀óo kɛ́ tɛ̀ɛ ŋ̀ɔŋ su tãi ká kɛ̀ la a káŋa tɛ́ɛ kákî̂e mai.

11Vólo kûu buu náaŋ da gbíni kûu buu náaŋ kpɛɛ-ŋa ƀé Yâwɛɛ è gɔni-ƀela-ŋai tɛ̀ɛ la m̀bɔ nyii-ŋai dɔ̂ŋ-ŋai dí kɛ̀ a dípɔ̃yɛɛ diai.

12“È mò m̀â ǹyɛɛi, ‘Ye lí pôlu ǹyeei kwára, kpɛ́ni fêi, ínûai í díkùla Ize lɔii sui daâ kɛ́ fili támaa kɛ̂i. Mɛni-ŋai ŋá mò diai daâ gula díwôlii dí kɛ́ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa kpɛtɛ díkpîŋ mɛni ma.’

13“È mò m̀â ŋɔ́nɔ ǹyɛɛi, ‘Ŋaâ ǹûai ŋí maa kpɛ́ɛ a ǹɛ́lɛɛ. Díkaa a wolii kpɔ̂lɔ-ƀela!

14Ǹɛɛ naa ŋá dísu-kara dílaa é síɣe ǹɔii ma. Ŋa pâi íkɛ̂i a lɔii-ŋuŋ wála-wâla nyii zu-ƀela tâmai.’

15“Nya ƀe ŋá tìnaŋ ŋá yéŋ ǹyɛ́ei kwára nyii ŋ̀ɔŋ lɛ̂ŋ è kɛ̀ zui, gɔni-ƀela-ŋai dí kɛ́ ƀò ǹyɛ̂ei.

16Tãi ŋá pà lai ŋá gáa ka tɔɔ Yâwɛɛ ma ka kɛ̀ kákpîŋ ɣala-ŋa kpɛtɛ̂i a ƀara-ŋa. Ǹ̩óo-ŋai kélee è mò kâai, ká gùla káwôlii.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Nya ɓe ŋá gɔni-ɓela-ŋai pìli dí tóo dísu é ɣále-ɣale káŋɛi-tuɛ.

18Ŋá tòo ǹɔii ma Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ ŋá gɛ́ naa a fólo kûu buu náaŋ da kpíni kûu buu náaŋ. Fé Ńaa mii ní, fé tela yá kpele ní. Ŋá gɛ̀ tí zɔnyɔ̂ŋ-ŋai ká gɛ̀ lai gélee mɛni ma.

19Ŋá yào Yâwɛɛ ŋɔlii-ŋwanai ma. È kɛ̀ a ǹíi ŋwánaa a ŋánaa. È kpîŋ kɛ̀ ŋ̀wɛlii é kásu-kara. Kɛ́lɛ è ŋ̀óli tɔ̀ɔ ḿâ.

20È ǹíi ŋwàna kpîŋ Eelɔŋ ma. È kɛ̀ ŋ̀wɛ̂li é zu-kara. Kɛ́lɛ ŋá Ɣâla fɛ̀li m̀ɛni ma máŋ.

21Ŋá káɣâla-pɔkɔɔŋ tí kùla káyêei ŋá gérеŋ. Ŋá gélee kìɣiŋ dí kɛ́ ɓò yɛ̂ɛ muluŋ ŋá dípili ǹyá-ɣɛli su nyii a yèŋ a ǹyéei.

22“Ká gɛ̀ Yâwɛɛ é ǹíi ŋwána máŋ Tabira, Masa da Kibolo Atava ǹyéei ma.

23Ǹyaŋ tãi Yâwɛɛ è kákùla la Kedɛ Baniai, è mò ǹyɛɛi, ‘Ka lí ká ǹɔii síɣe ŋá dɛ̀ɛ kápɔi.’ Kɛ́lɛ ká tɔ̀ɔ ŋ̀óo-ŋai dîa è mò kâai. Káfe láa ní la, káfe tela ŋ̀óo siɣe ní.

24É síɣe tãi mâ ŋá kákɔlɔŋ lai, ká tɔɔi nɔ́ wɔ́lɔ Yâwɛɛ mà.

25“Ŋa tòo Yâwɛɛ kɔ́ɔ mu a tãi su kóyaai tí, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a ǹíi ŋwánaa kâa gɛ́ ŋ̀wɛlii é kásu kara.

26Ŋá vèli Ńyɛɛ mai, ‘Óo Gɛ-ɣele-ma Ɣalai, ífe ínûai su-kara. Yá ɓé díŋuŋ ma ɓò í díkula ǹuɛ-laai su Ize.

27Íkili ŋá sía í bîlaŋ ítii-kɛ-ɓelai Eberaɣɛ̃ɛ, Aise da Zeeka-ni dîa, í ǹûai ŋí su mɛni lɛ̀ɛ díwolii kpɔ̂lɔi da dítûa-pere nyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma.

28À wàla kɛ́ tí ǹɔii-ŋuŋ í díkùla zui, naa-ɓela da pâi m̀ôi dîyɛɛi, “Vé pɔ̂ri ní liî a dia ǹɔii ma è góno tèe la díyêei, mɛni ɓé è díkpɔ̀ara la gɛ́ dísu-kara.”

29Nyiŋi pôlu mà, díkaa a ínûai, nyii-ŋai í dí siɣe zu dí ɓò tela a ípɔ̀ɔ-sɛŋ namela. Í díkula Ize í pà a dia a íwala-wala laai.’

Dutɛrɔnome 10

Dí Dɔ̂ŋ-puu tɛ̀ɛ ŋɔ́nɔ Mose pɔ́

(Ɛsedɔ 34:1-10)

1“Yâwɛɛ è mò ḿâ a maa tãi tí ǹyɛɛi, ‘Kɔni-ɓela-ŋa saa yɛ̂ɛ bɔlɔ-ŋai í pá a dia ḿbɔ ǹyéei ma. Gãla kpɛtɛ máŋ dípûi kɛ́ mɛni ma.

2Ŋa pâi ŋ̀óoi pɔ̃yɛi dîa kɛ̀ bɔlɔ-ŋai diai. Gɛ̀ ní ya pâi dípûi gãlai kpîŋ su.’

3“Nya ɓe ŋá gãlai kpɛ̀tɛ a akasia wuru, ŋá kɔni-ɓela feerɛ sáa ŋá bɛlɛ ma ŋá lí a dia ǹyéei ma.

4Yâwɛɛ è dɔ̂ŋ puui pɔ̃yɛ gɔni-ɓela-ŋai ŋí dîa yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la a maa-ŋuŋ. È bɔ̃yɛ nɔ́ yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ môi la kâa ŋ̀óo kɛ́ kùla ŋ̀ɔŋ su tãi ká kɛ̀ la ǹyéei kwárai é dítɛɛ ḿbɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Nya ƀe ŋá pà la ŋá dípu gãlai su ŋá gbètɛi yɛ̂ɛ berei è mò la mâi. Ǹaa ƀé díkaa naa.”

6Eezuɛ-ŋai dí sìa é síɣe Zaakaŋ-ŋai díya-loa-ŋai dîa dí lí Mosɛra. Ǹaa ƀé Eelɔŋ è sàa naa dí ǹoo. Dí ǹóŋ Ilieza sèe bɔ́ɔ-ŋa a sâla-laa soŋ nuu.

7Dí kùla naa dí lí Gugoda dí tɛ́ɛ naa dí lí Zobata. Ɣiliŋ-ya pɛlɛɛ támaa káa ǹɔii ŋí su.

8Maa tãi tí ƀé Yâwɛɛ è Liiva-ŋai sìɣe la a gɛɛ dí ké sìa a gbana-woo-kɛɛ maa gãlai, dí ké tíi kè mì, dí ké lûwa làa nûa dîa ǹyaa Yâwɛɛ ǹáai su. Ǹyaŋ bere ƀé gáa la sâa.

9Mɛnii ŋí ƀé gè lɔii kpua da fé la naa Liiva-ŋai mɛni ma Gono-tee lɔɔi su yɛ̂ɛ berei gáa la a díƀarâai. Yâwɛɛ ƀa díkɔ̃liŋ yɛ̂ɛ berei è góno tèe la díyêei.

10“Ŋá gè ǹyéei ma a ɣele kûu buu náaŋ da kpíni kûu buu náaŋ. Ǹyaŋ Yâwɛɛ è ŋ̀óli tɔ̀ɔ ḿâ. Vé ké ní a ǹii láa mɛ̂ni a gɛɛ é kásu kara.

11È mò ḿâ ǹyɛɛi, ‘Lí, íkɛ ǹûai túɛ é lɛ́ɛ la zu dí seri ǹɔii su ŋá ŋ́gono tèe la dínâŋ-ni yêei.’

Ǹɛnii Ɣâla a ŋ̀wɛ̂lii

12“Óo Eezuɛ-ƀela, m̀ɛnii Yâwɛɛ a ŋ̀wɛ̂lii káyêei ǹyaa ƀa ká yao mà, ká tûa yɛ̂ɛ berei a wɛ̂lii lai, ka ŋ̀wɛli, ka tíi ké mì a kálii kélee da kámɔlêŋ kélee.

13Ka ŋɔtɔ̂ŋ mɛi káa kákpîŋ káfulu-laai mɛni ma.

14Ǹɔii da ŋ̀elei díkaa a Yâwɛɛ pɔ́ɔ da dísu sãa kélee.

15È kánâŋ-ni wɛ̀li a ŋánaa. Mɛni ƀé a ká ké la ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee mɛi yɛ̂ɛ berei gáa la sâai.

16Ka kálii maa fáleŋ. Káfe ŋɔ́nɔ kè a wolii-kpɔlɔ-ƀela,

17kpɛ́ni fêi, Káɣâlai Yâwɛɛ káa a Ɣâla ŋ̀âla-ŋai kélee mɛi da núu-namela. Ǹyaa ƀa Ǹâla kɛ́tɛi, gɛ́ mɛni kpaya-kpayaa. Va ŋa-kɔlɛ kè, va tela yee-pɛlɛ ǹá sɛŋ sòŋ.

18A tee-loŋ-ŋa maa kɔ̃ɔ da pɔɔ-nɛyaa. È ŋɔ̃ya wɛli-ni. A mii-sɛŋ tɛ̀ɛ bɔ́ da seɣe.

19Káa máŋ ka ŋɔ̃ya wɛ́li, kpɛ́ni fêi, ká kè a ŋɔ̃ya-ŋa Ize lɔii su.

20Ka ƀaa ké-maa tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́, ká tíi ké mì. Ka maa mɛni siɣe a gbanaŋɔɔ. Ǹyaa nɔ́ ƀé ká káfoo ǹáai su.

21Ǹyaa ƀa Káɣâlai. Ka ǹáa maa tɛ́. A mɛni kpaya-kpaya támaa ké kâa. Káa kpîŋ ká ǹaa kàa.

22Kánuu-pɔlɔ-ŋai dí kè buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Kɛ́lɛ Káɣâlai Yâwɛɛ è gè kátama ká ké yɛ̂ɛ bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai díkaa ŋelei sui.

Dutɛrɔnome 11

© 2014 Bible Society in Liberia.

Yâwɛɛ ŋɔkɛ́tɛ-laai

1“Ka Káɣâlai Yâwɛɛ wɛ́li ká ŋɔtɔ̃ŋ-ŋai mɛi káa a tãi kélee.

2Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ kálônii dia tɔnɔ nɔ́ fé Yâwɛɛ a wɔ́lɔ mɛni kula maa kɛ́ a dia. Dia tɔnɔ nɔ́ fé da ŋɔwála-wala mɛni-ŋai naa káa.

3È ŋɛi-kɛ-maa da mɛni kpaya-kpaya támaa kɛ̀ Ize kaloŋ ŋɛ́i da ŋɔnûai.

4È gɛ̀ Ǹyúo Kpɔ̂lui é sía Ize kɔkuluƀa-ŋai, zoo-ŋai da zoo-sia keleŋ-ŋai mɛi a tãi dí kɛ̀ kákpɛ̂i lai.

5Kálônii dífe mɛni-ŋai ŋí naa káa ní Yâwɛɛ è gɛ̀ kâa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su é lɛ́ɛ la zu ka seri ƀɛ́.

6Kálônii dífe kɛ́ ní naa a tãi ŋ̀ele-kɔlɔŋ lá è ƀò la é Lubiŋ ŋɔsuui su naloŋ Ilia ǹônii sinaa feerɛi Dataŋ da Abiraŋ kpele, é pɛlɛ dípɛrɛi mu-ƀelai, dísua kɔlɔ seɣe pɛrɛ-ŋai da díkɔ̃liŋ kélee dia Eezuɛ-ƀelai sámai.

7Kɛ́lɛ káa kpîŋ ƀé mɛni-ŋai ŋí kélee kɛ̂i kàa.

Gono-tee lɔii ma lûwa-ŋai

8“Mɛni ma, ka dɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi káa ŋa sâa dɛɛ̂i kápɔi a gɛɛ wala-wala é kɛ́ káyêei kálɛɛ pâi Zɔdiŋ Ya-leei tíyenîi ká seri ǹɔii su,

9Yâwɛɛ è góno tèe la kánâŋ-ni yêei da dísuui. Ǹɔii ŋí lɛ̂lɛɛi sí-sɛŋ kpɛtɛ mɛni ma.

10Ǹɔii ka liî mai vé yɛ̂ɛ ƀɛ́i ka kulâi naai. Ka kâa sí-sãa sì ǹɔii mâ fɛ̂ɛ ká kɛ́ yá pù dîa.

11Kɛ́lɛ ǹɔii ka liî zu ka naa siɣe a kápɔɔi, gáa a yée da tiŋ-tiŋ lɔii. Gbɔ́ɔi ya káa gbonôi.

12Káɣâlai Yâwɛɛ kpaaŋɔ̂i ǹɔii ŋí mɛni ma. A màa kpɛ̀ɛ a tãi kélee.

13“Mɛni ma ka dɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa tɔ̃yâ-pere su, ka Káɣâlai Yâwɛɛ wɛ́li a kálii kélee da kámɔlêŋ kélee, ka tíi kɛ́ mì,

14gɛ̀ ní a pâi gɛ̂i tuna kɛ́ pù kási-sãai dîa a sama ya da fólo-laa ƀɔ́ɔɔ kélee.

15A pâi gɛ̂i kala támaa kɛ́ ƀò naa kátaa-tulɛ-ŋai mɛni ma dí kɛ́ mìi dílii kɛ́ làa.

16Ka kámɛi káa. À wàla kɛ́ tí, kálii a pâi penêi ká kɛ́ tíi kɛ̀ Ɣâla da kpɛ́ni-ŋai dîɛ.

17Ǹyaŋ kà gɛ̀ tí, Yâwɛɛ a pâi ǹíi ŋwânai é ŋ̀ele-kɔlɔŋ lá tɛ́, tuna fa ŋɔ́nɔ pù, ǹɔii fa ŋɔ́nɔ sí-sãa kpɛ̀tɛ.

18“Ǹ̩óo-ŋai ŋí ŋa mòi kâai é lɛ́ɛ kákili-ŋa. Ka dípɔ̃yɛ seɣe-ƀela-ŋa dîa ká ŋ̀iri káyee ma ká da pɛlɛ kátɔ̃ŋ lá a gɛɛ é kɛ́ a kili-too-ŋa.

19Ka dílɛ kánîa-pɛlɛɛi dîa. Ka kɛ́ lônoi é pîlaŋ dîa a tãi kà kɛ̀ seêni la kápɛrɛ-ŋai lá, tãi ka kɛ̀ siâi lai, tãi kà kɛ̀ laâni lai da tãi ka kɛ̀ ká mu-siɣei lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Ka dípɔ̃yɛ kákpôŋ falaŋ-ŋai dîa da kpôŋ-soŋ wuru-ŋai,

21a gɛɛ ka kálônii ká ké ƀò ɣele ma yɛ̂ɛ berei ŋ̀elei da ǹɔii díkaa lai.

22“À kɛ̀ ka dɔ̂ŋ-ŋai ŋí mɛi kàa, ka Káɣâlai wɛ́li, kátûa yɛ̂ɛ berei a ŋ̀wɛ̂lii lai, káŋɛi ké ƀò nɔ́ ǹyaa tɔnɔ mà,

23a pâi lɔii-ŋuŋ kpaya-kpaya wála-wala támaa su-ƀela kpɛ̂i káperêi é gɛ́ dílɔii ŋuŋ-ŋai dí ké a kápɔɔ.

24Ƀɛ́i kélee ka pâi naa sónîi a pâi kɛ̂i a kápɔɔ. Kálɔii su a pâi kɛ̂tɛi é kúla vɛ̃ɛ-kpâlaŋ ma é tóo Lɛƀanɔŋ lɔii ma, é síɣe Yufeletii Ya-leei ma é tóo vóloi liî-pere Mɛditɛrenia Yuoi ma.

25Núu da líi fé pâi kpelêi é kɔ́ pɛ́lɛ kâa. Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi kámaa kɔ̃ɔ̂i ƀɛ́i kélee kà lì naai.

26“Ka gáa, lûwa da naɣaŋ-laa káa naa kámɛni ma.

27Lûwa a pâi kɛ̂i kâa à kɛ̀ kà dɔ̂ŋ-ŋai mɛi kaa nyii Káɣâlai Yâwɛɛ a sâa dɛɛ̂i kápɔi.

28Ka pâi náɣaŋ sɔlɔ ƀôi, à kɛ̀ ka káyee sèe ɣâla da kpɛ́ni-ŋa mu ká ké dífɛ̀li nyii-ŋai káfe ké ní a díkɔlɔŋɔɔi.

29Káɣâlai Yâwɛɛ à gɛ̀ kà seri ǹɔii ma a pâi dɛɛ̂i kápɔi, ka pâi ǹûwa-ŋai lɛ̂i ká zɔlɔ ƀô Gɛrizin Yeei mai, ká náɣaŋ-ŋai lɛ́ ká zɔlɔ ƀô Ibaa Yeei mai.

30Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ ǹyée-ŋai ŋí díkaa Zɔdiŋ Ya-leei pôlu-pere vóloi liî-pere Morɛ ŋ̀úru kɔlɛ nyii gáa Geega taai kɔlɛ-perei. Ǹɔii ŋí káa a Keena-ŋai pɔ́ɔ nyii-ŋai díkaa Zɔdiŋ tiŋ-tiŋ sui.

31Ka pá nâa Zɔdiŋ Ya-leei tíyenîi ká lí ǹɔii Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛɛ̂i kápɔi su. Ka lí ká ké ƀò naa.

32Ka dɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ŋa sâa dɛɛ̂i kápɔi.

Dutɛrɔnome 12

Ɣâla fɛliɛɛ kwaa tɔnɔ ma

1“Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí fɛ̂ɛ ká mɛi káa tãi ka pâi kɛ̂i la ǹɔii su kánâŋ-ni Díɣâlai Yâwɛɛ a dɛɛ̂i kápɔi.

2Diai ka pâi dílɔii siɣêi, ka díɣâla fɛli kwaa-ŋai ḿâ su-kara ǹyée-ŋai ma, ǹyée-ŋai kwára da ŋ̀úru kpaya-kpayai mu.

3Ka díɣâla fɛli teƀele-ŋai wólo ka díkɔni maa waa-ŋai wólo-wôlo, ká díɣâlai Asira fɛli kwa-ŋai ma wuru-ŋai pɔ̂ŋ ká díkereŋ, ká díɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai su tee-têe, ká dílaa kélee su-kara.

4“Káfe Káɣâlai Yâwɛɛ fɛ̀li yɛ̂ɛ berei da díɣâla-ŋai fɛli lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Kɛ́lɛ ka ƀɛ́i kɔ́ri Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi nàa lɛ̂i kánûai sámai. Ǹaa ƀé ká ké li naa ká ké vɛ̀li.

6Ǹaa ƀé ká pá naa a kákereŋ sama sãai, kásâla-sãai, kákõliŋ buu-ɣelei kásama sãa kpiŋ-kpiŋ-ŋai zama-sãai ká kákono-tee lai, da kátaa-tulɛ lonii m̀aa-ŋuŋ-ŋai.

7Ka lii nɛ̃ɛ kula m̀ɛni-ŋai kélee mɛni ma ka gɛ́i. Ká mɛni-ŋai ŋí ké kpɛ́ni fêi Káɣâlai Yâwɛɛ ƀé lûwa làa kâa.

8"Káfe pâi kɛ̂i Ɣâla fɛlî̀i nɔ́ yɛ̂ɛ berei kwa gɛ̂i la sâai, núu kélee ké ŋ̀ɔi kɛ̀ nɔ́ a nîa perei.

9Kpɛ́ni fêi káfe niî seri ní Gono-têe lɔii ma nyii Yâwɛɛ a dɛɛ̂i kápɔi.

10Kɛ́lɛ ka pâi Zɔdiŋ Ya-leei tîyenii ká lí ka sée naa. Ǹyaŋ Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i kákpɔara-ƀelai dífa ŋɔ́nɔ kɔ́ pɛ̀lɛ kâa. Gɛ̀ ní ka pâi kɛ̂i lii-sêe su.

11Ǹaa ƀé Yâwɛɛ a pâi ǹɛ̂i a kásee kwaa ma. Gɛ̀ ní fɛ̂ɛ ká pá naa a kákereŋ sama sãai, kásâla sãai, kákõliŋ buu-ɣelei, zama sãâ da kpɛ́ni-ŋai da nyii-ŋai kélee ká kákono tèe la Yâwɛɛ mɛni mai.

12Ǹaa ƀé káa, kálônii sinaai da nɛyãai, káyee mu-sinaai da nɛyãai, ka pâi lii-nɛ̃ɛ kulâi naa Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ ka Liiva-ŋai. Kɛ́lɛ ka kákili-ŋa sía Liiva-ŋai mɛni ma díkaa ká taa-ŋai sui nyii-ŋai ǹɔii da fé a dípɔɔi.

13Ka tãi siɣe. Káfe kéreŋ sala kùla nɔ́ ƀɛ́i kélee ka naa wɛ̂lii.

14Ƀɛ́i Yâwɛɛ a pâi ǹaa lɛ̂i kásuu-ŋai sámai, ǹaa ƀé ka pâi m̀ɛni-ŋai mɛi kâai naa ŋa môi kâai.

15"É kúla nyíŋi pôlu, ka pɔ̂ri kátaa-tulɛ-ŋai da paâi yɛ̂ɛ berei ka fɛnɛ-sãa pàa lai kátaa-ŋai da su ka mii ƀɛ́i kélee ka naa wɛ̂lii, ka diai dímaa waâi da diai dímaa fé waa níi yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ a lûwa lâai la kâai.

16Kɛ́lɛ káfe da ŋãa mîi. Ka díŋãa kúla díkponôi kálɛɛ pâi dímiî.

17Káfe mii-sãai ŋí da mii kákpîŋ taa-ŋai da su: Kási-sãai m̀á buu ɣelei, ŋwãai da ɔle wúlɔ ninai kɔ̂ɔŋ-sɛŋ kúu buu-ɣelei, kpaa máŋ kátaa-tulɛ lonii maa-ŋuŋ-ŋai, mii-sãa sama-sãai ka kákono tèe lai, zama-sãai ka mɛni kula kálii sui da kásama-sãai gbîŋ-kpîŋ-ŋai.

18Kɛ́lɛ fɛ̂ɛ ká mìi ƀɛ́i Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi naa lɛ̂i. Ka mii ka kálônii sinaai da kálônii nɛyãai, káyee mu-sinaai da nɛyãai é pɛ́lɛ Liiva-ŋai dîa kátaai sui. Ka koi-nɛ̃ɛ kula Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ m̀ɛni-ŋai kélee su ka gɛi.

19Káfe wɔ́lɔ káyee kùla Liiva-ŋai mu tãi nɔ́ kákaa la ǹɔii ŋí sui.

20"Tãi Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi kálɔii su kɛ̂tɛi lai ka pâi m̀arê kɛ̂i kâa mai, 'Kwa wɛ̂lii a sua támaa.' Gɛ̀ ní a pâi dɛɛ̂i kápɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21À kɛ̀ ƀɛ́i ká Yâwɛɛ fɛli naai ǹaa koyâai kâa, daa-tulɛ-ŋai è dɛ̀ɛ kápɔi ka pɔ̂ri da
paâi kátaa-ŋai da su yɛ̂ɛ berei ŋá mò la kâai ká mii yɛ̂ɛ berei ka ŋ̀wɛ̂lii lai.

22Ka dímii yɛ̂ɛ berei ka fɛnɛ-sɛŋ da kpɛ́ni-ŋa mii lai. Ka diai dímaa waai da diai
dímaa fé waa níi, ka pɔ̂ri miî.

23Kɛ́lɛ káfe díŋãa lɛ̀ɛ zu ká mii. Kpɛ́ni fêi, ŋãa káa a fúlu-laa. Mɛni ma, káfe vúlu-
laai mîi a vɛnɛ-sãai.

24Ka daa-tulɛ-ŋai pâa, ka díŋãa kúla díkponôi ká bú ǹɔii ma.

25Káfe da mìi. Ka sìa a dɔ̂ŋ ŋí, Yâwɛɛ líi a pâi lâai káyêei, ǹyaŋ mɛni-ŋai kélee ka
pâi kɛ̂i gɛ̂i, ŋãa-see a pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ.

26Kɛ́lɛ zãai nyii maa waai da nyii-ŋai ká kákono tèe lai ka dísiɣe ká lí a dîa ƀɛ́i
Yâwɛɛ è naa lɛi.

27Ka lí a gérеŋ sama-sãai da ŋãa Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɔteƀelei ma. Ka zama-sãai gbéli-
ŋai ŋãa kpɛ́mɛŋ teƀelei kɔlɛ. Ka pɔ̂ri zua miî.

28Mɛni-ŋai ŋí kélee ŋa m̀ôi kâai, kà sìa a dia, Yâwɛɛ líi a pâi lâai káyêei, ǹyaŋ a
pâi lûwa lâai ká kɛ́-mɛni kélee dîa ka kálônii.

Wulu-wulu kɛ́ɛ maa lia-woo

29“Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i káyee é tɛ́ɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ƀelai dîa ka liî dí lɔii siɣêi.
Ka díkpɛ ka sée dílɔii su.

30Yâwɛɛ a dísu-karai káŋɛi-tuɛ. À gɛ̀ tí, ka kámɛi káa. Káfe ǹɛɛ naa dí kálii pene
díɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai pó naa pere ka kɛ́ mò kâai, ‘Ǹûai ŋí da díɣâla-ŋai fɛli-pere kɛ̀
léŋ? Kwa pâi gɛ̂i yɛ̂ɛ berei da gɛ̀ lai.’

31Káfe Káɣâlai Yâwɛɛ fɛ̀li yɛ̂ɛ berei da díɣâla-ŋai fɛli lai. Da mɛni sîi nyɔ́mɔɔ
támaa kɛ̀ díɣâla fɛliɛɛi su nyii Yâwɛɛ fé wɛ́li ní a diai. Da dílônii sinaai da nɛyãai
kùla a kéreŋ sala díɣâla-ŋai dîa.

32“Ka mɛni-ŋai mɛ́ni ŋa m̀ôi kâai. Káfe da pù ma, káfe tela da kùla ma.

Dutɛrɔnome 13

1“À kɛ̀ ka Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu da, kpaa máŋ diai da see-wôo-ŋa su-kulai, dí kɛ́ ŋɛ́i-
kɛ-maa da mɛni kpaya-kpaya-ŋa kɛ̀,

2ǹyaŋ mɛni-ŋai a m̀ôi gélee ŋàa see kɛ́ kɛ̀, ǹyɛɛ kâa, ‘Kwaa kú Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa
kɔ́ri kú kɛ́ dífɛ̀li,’

3káfe káwoli tɔ̀ɔ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui kpîŋ ma kpaa máŋ zee-soo su-kula-nuui.
Káɣâlai Yâwɛɛ a kásu-kɔ̂ni a gɛɛ é gɔ́lɔŋ à kɛ̀ ka ŋ̀wɛli ní a kálii kélee da kámɔlêŋ
kélee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Káɣâlai Yâwɛɛ ƀé ka káwoli tɔ́ɔ ma ká ƀaa-kɛ-maa tɛ́ɛ bɔ́. Ka ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kaa, ká ŋ̀óo mɛni, ka tíi kɛ́ mì, ká kákili kɛ́ mà.

5Fɛ̂ɛ ká Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui tí kpaa máŋ zee-wôo su-kula-nuui tí páa, kpɛ́ni fɛ̂i, dɔ̂i Káɣâlai Yâwɛɛ ma nyii káŋuŋ ma ƀò é kákula ǹuɛ-laai su Izei. A gɛ́ ka tɔɔ Káɣâlai ma. Fɛ̂ɛ ká gula kásama.

6“À kɛ̀ a kákpɔɔi saaƀɔlɔ nɛni kpaa surɔ̂ŋ, káloŋ surɔ̂ŋ kpaa nɛni, kálii ma nɛni kpaa káwɛli kɛ-maa nuu da à pà kápɔ loo-pêre su ǹyɛɛ kâai, ‘Kwaa lí kú ɣâla da kpɛ́ni fɛli. Ǹ̂lai ŋí káa a Ɣâla nyii ka kánâŋ-ni káfe gɔ́lɔŋ.’

7A nɛ̃ɛ ma dítɔnɔ da é pá é mó kâa a gɛɛ ka dîa-ni ká kákɔlɛ ma-ƀelai kpaa máŋ dia díkaa kwa kôyaa mai díɣâla-ŋai fɛ́li,

8káfe káwoli tɔ̀ɔ ma. Káfe tela m̀alôŋ kàa. Káfe nɛ̀ɛ naa é lí kpɛ́ni.

9Ka bàa. Ka kɛ́ a nûa maa-ŋuŋ ka káyee pɛ́lɛ ma ǹûai kpéli-ŋai dí kɛ́ pà.

10Ka zɔɔ a kɔni é lɛ́ɛ la zu é sáa, kpɛ́ni fɛ̂i, a ŋ̀wɛ̂lii é kákula Káɣâlai Yâwɛɛ pôlu nyii kákùla ǹuɛ-laai su Izei.

11Ka gɛ̀ tí, gɛ̀ ní Eezuɛ-ƀelai kélee da mèni da pâi yaôi. Ǹyaŋ a kɛ̀ tí, núu da líi fé pâi kpelêi é mɛni kɛ́ɛ tí da kɛ́ ŋɔ́nɔ.

12“À kɛ̀ ka mèni a gɛɛ m̀ɛnii ŋí da a kɛ̂i daa-ŋai da su nyii Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛ̀ɛ kápɔi,

13a gɛɛ zɔnyɔ̂ŋ-ƀela da gɛ̂i ǹûai líi kɛ́ pène a gɛɛ dí ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛli daa-ŋai su,

14ka ǹaa maa kpɛɛ a kɛ̀ gáa a tɔ̃yâ. À kɛ̀ gáa a tɔ̃yâ a gɛɛ mɛnii kɛ́ɛ tí a kɛ̂i kásama,

15fɛ̂ɛ diai kélee daai tí sui ká dípaa. Ka díkelee su-kara da dítaa-tulɛ-ŋai.

16Ka daai kpîŋ su-sãai kélee ŋãa tɛ́ ma bere tayâŋ-ŋai lá ká díkereŋ a kéreŋ sala-sãa Káɣâlai Yâwɛɛ mɛni ma, ká tela daai kéreŋ naa é lɛ́ɛ a pilêŋ ŋá wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

17Káfe daai kpîŋ su-sãai da sìɣe kákpîŋ mɛni ma. À kɛ̀ ka wàla da siɣe, Yâwɛɛ ŋɔlii-ŋwânai ŋáa a pâi yenîi é ka malôŋ káa é kásu-mɛni lɛɛ, é ká kɛ́ a ǹɔii-ŋûŋ su kɛ́tɛ yɛ̂ɛ berei è góno tèe la kánâŋ-ni yêei,

18à kɛ̀ ka ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa, ká ŋ̀óo mɛ́ni, kákɛ mɛni kélee kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ ŋ̀ɛ́i-tuɛ.

Dutɛrɔnome 14

Káfe saa-wɔ̂lɔ kɛ̀ yɛ̂ɛ ǹûai kpéli-ŋai

1“Káa ƀa Káɣâlai Yâwɛɛ ǹônii. Ka kɛ̀ malôŋ sèe ƀôi saa-nûu mɛni ma, káfe kákpîŋ ŋwàna kpaa máŋ ka kátôŋ lá leɣa kálaŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Kpɛni fêi, kákaa a maa wâa-ƀela Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ. Aâ kásiɣe zu núu-kpune kélee sáma ŋ̀ɛ́niɛi su a gɛɛ ká kɛ a gbîŋ ŋɔnûa.

Vɛnɛ-sãai maa waai da nyii-ŋai dímaa fé waa níi

(Leveteko 11:1-47)

3"Káfe fɛnɛ-sãa maa liƀiɛɛ mìi.

4Zua-ŋai ŋí ƀé ka pɔ̂ri dímiî: niŋa, ƀála, ƀoli,

5pîlaŋ sua da maa sîi kélee.

6Ka pɔ̂ri sua nyii kélee miî díkɔɔ taɣâŋ lá ƀelaâi gîei feerɛ díkɛ dílaa mii-sãa mìi gîei feerɛi.

7Ka pɔ̂ri zua-ŋai ŋí kélee miî kélɛ káfe soo-fáleŋ mii, ŋ̀ela da zua nyii-ŋai da dílaa mìi gêi feerɛ kélɛ díkɔɔ taɣâŋ lá fé ƀéla ní gîei feerɛi. Dímaa fé waa ní kámɛni ma.

8Ƀoi maa fé waa ní kámɛni ma máŋ. Díkɔɔ taɣâŋ lá ƀelai gîei feerɛ, kélɛ dífa dílaa mii-sãa mìi kɛ̀ gîei feerɛ. Káfe díta mii kpaa máŋ ká lɛɣɛ da poma ma.

9"Vɛnɛ-sãai kélee díkaa yâii, ka pɔ̂ri nyii-ŋai da miî dífili káa dîa da díkalai.

10Nyii-ŋai dífili fé dîa da díkalai káfe da mìi. Dímaa fé waa ní kámɛni ma.

11"Ka pɔ̂ri ŋɔni maa waa-ŋai miî.

12-18Kélɛ káfe nyii-ŋai ŋí mii: Kuɛ sîi kélee, gɔ̃ɔ sii kélee, kpãaŋ sii kélee, póna ŋɔni sii kélee, dua-too-ŋɔni sii kélee, ya-kɔ̂rɔ-kɔrɔ sii kélee, mûu sii kélee, niŋa pôlu lɛŋkpɛŋ sii kélee, ŋɔni kole sii kélee, fɔ́ŋ sii kélee, da lɔfu sîi kélee.

19"Koôŋ-sãa nyii-ŋai da sîa díkpulu mai dímaa fé waa ní kámɛni ma. Ká fé dímîi.

20Kélɛ ka pɔ̂ri goôŋ-sãai dímaa waai dímîi.

21"Fɛnɛ-sɛŋ nyii a gbâa saai káfe zua da mìi. Ka pɔ̂ri dɛêi ŋɔ̃ya-ŋai da pɔ́ kátaa-ŋai da su, kpaa ka gɔlɛ diai dîa da kûla lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai sui. Kélɛ, kákaa a núu maa waa-ŋa Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ. "Káfe ƀoli-loŋ kpaa máŋ ƀála-loŋ ɣìli a ǹee ŋíni-ya.

Dɔ̂ŋ bîlaŋɔɔi núu kɔ̃lîŋ buu-ɣelei tɛɛ mɛni ma Yâwɛɛ pɔ́i

22"Ka kási-sãai m̀á buu ɣelei ŋáa tɛ́ ma a kóraŋ kélee.

23Dia ƀa kámii-sãai, ŋwãai, ɔle wúlɔ da kátaa-tulɛ-lonii maa-ŋuŋ-ŋai. Ka lí a dia ƀɛ́i naa kpɛtêi Káɣâlai Yâwɛɛ mɛni mai ká mii naa. Ka gɛ́ tí a gɛɛ ká ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ bɔ́ a tãi kélee.

24Kélɛ à kɛ̀ ǹaa koyâai ǹyaŋ zãai Yâwɛɛ è lûwa làa la kâai káfe pɔ̂rii mu ká lí a dia,

25ka dímaa fáleŋ a sɛŋ-kâo ká lí la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Ka kánîa sãa yá a zɛŋ kâoi yɛ̂ɛ: taa-tulɛ, ƀála, ŋwãai kpaa máŋ kpele sãa kpona da kpɛ́ni-ŋa. Gɛ̀ ní ka káyee mu-ƀelai ka mii Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ ká lii-nɛ̃ɛ kula.

27"Káfe ǹia Liiva-ŋai dîa kátaa-ŋai su. Díkɔ̃liŋ da fé ma kpaa máŋ sí-sãa yɛ̂ɛ berei gáa la kámɛni mai.

28Ka kási-sãai m̀á maa-ŋuŋ-ŋai buu ɣelei kélee ŋáa tɛ́ ma ká dípûi kɛ́ kátaa-ŋai su a kóraŋ saaƀa kélee kpɛɛ-ŋa tãi.

29Ka díŋaa kɔ́lɛ Liiva-ŋai dîa, ŋɔ̃ya-ŋai, dee-loŋ-ŋai, da bɔɔ-nɛyãai dí mii dílii é láa. À kɛ̀ tí, Káɣâlai a pâi lûwa lâai kâa, é gɛ́ ká kɛ́ ƀûu ƀò.

Dutɛrɔnome 15

Ka kákpa-namelai su-mɛni lɛɛ a góraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi-feerɛi

(Leveteko 25:1-7)

1"Gba-ŋai kélee ká bìli káƀarâai diai, ká káyee kúla m̀ɛni su a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kpɛɛ ŋá tãi kélee.

2Berei ŋí ƀé ka pɔ̂ri gɛ̂i la. Ǹúui ŋɔkpa káa m̀arâŋ-nuu mai é ǹyée kúla maa kpa mɛnii su. Vé ŋɔ́nɔ m̀arê kɛ̀ m̀ɛni ma, kpɛ́ni fêi, tãi Yâwɛɛ è nɛ̀ kpa soŋ-nuu su-mɛni lɛɛ mɛni mai a nâa seri.

3Ka pɔ̂ri kákpa-ŋai kpɛ̂i ŋɔ̃ya-ŋai dîa, kɛ́lɛ káƀarâa Eezuɛ-ŋai fêi.

4"Ka gɛ̀ tí, gɛ̀ ní kôlo-nuu fé pâi kɛ̂i kásama, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ Káɣâlai a pâi lûwa lâai kâa kákɛ mɛni-ŋai kélee su ǹɔii su ka liî naai.

5A pâi lûwa lâai kâa, kpɛ́ni fêi, ka siâi a ŋɔtɔ̂ŋ wóo.

6A pâi lûwa lâai kâa yɛ̂ɛ berei è gono tèe lai, ǹyaŋ pɔ̂ri maa a pâi kɛ̂i kâa ka kpá pili lɔii-ŋuŋ-ŋa dîa. Kɛ́lɛ káfe pâi dímarê kɛ̂i a gɛɛ dí kpa pili kâa. Ka pâi wɔ́lɔ kɛ̂i lɔii-ŋuŋ-ŋa láa túɛ. Kɛ́lɛ lɔii-ŋuŋ da fé pâi kɛ̂i kálaa túɛ.

7"À kɛ̀ káƀarâŋ-nuu da káa kásama kátaa-ŋai su ǹɔii su nyii Yâwɛɛ Káɣâlai a dɛɛ̂i kápɔ nyii gôloɔɔi, káfe kɛ̀ ŋɛi-kpala ŋánaa kɛ̂i la.

8Ka kɛ́ a káyee lá ƀóɔɔ berei. Zɛŋ kélee a ŋ̀wɛ̂lii ka bili ma a kpâi, ka dɛɛ bɔ́.

9Ka tãi siɣe. Káfe kákili ŋá sìa a bere sîi nyɔ́mɔɔ tarei ŋí kâai, 'Kpa soŋ-nuu su-mɛni lɛɛ koraŋ a nâa lɛɣɛ. Kúfe ŋɔ́nɔ kpa pilîi núu da ma.' Nyíŋi a pâi gɛ̂i káfa kpɔŋ mâa tɛɛ kákɔlɛ ma-nuui pɔ́. Ǹyaŋ maa nuui a wɔ̀lɔ, Yâwɛɛ a pâi maa sɔnyɔ̂ŋ kula maa kɛ̂i a káa.

10Ka kpɔŋ mâa tɛɛ nuui kélee pɔ́ kpɔŋ mâa wɛ̂lii é kúla kálii su. Kà gɛ̀ tí, Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi lûwa lâai kâa mɛnii kélee su ka pâi kɛ̂i gɛ̂i.

11Kôlo-ƀela da pâi kɛ̂i kásama a tãi kélee. Mɛni ma ka kɛ́ a káyee lá ƀóɔɔ díperei a tãi kélee. Ka kpɔŋ mâa tɛɛ gôlo-ƀelai pɔ́ da diai pɔ̂ri maa fé diɛi.

Luɛ-ŋa soŋ-pêre

© 2014 Bible Society in Liberia.

(Ɛsedɔ 21:1-11)

12"À kɛ̀ Ibulu-ŋai da, nɛnî kpaa surɔ̂ŋ a gbîŋ kɔ̀lɛ káta mà é tíi kɛ́ maa nuui mî a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi da, fɛ̂ɛ maa nuui é ǹuɛi kpîŋ ŋuŋ maa ƃó a góraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei kpɛɛ ŋá tãi.

13Ǹyaŋ núu da à kɛ̀ luɛ surɔ̂ŋ ŋuŋ maa ƃôi vé dɛ̀ɛ a ǹyée fôlo.

14É daa-tulɛi, mìi-sãai da ŋwãai ŋ̀ɔi tɛ́ɛ bɔ́. É dɛɛ bɔ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è lûwa làa la dîa da ǹuɛi.

15Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ ká kɛ̀ a luɛ-ŋa Ize lɔii su Yâwɛɛ Káɣâlai é káŋuŋ maa ƃó. Mɛni ƃé ŋa dɔ̂ŋ ŋí tɛɛ̂i la kápɔ sâa.

16"Kɛ́lɛ a kɛ̀ ǹuɛi fé ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ é lí, kpɛ́ni fêi, ŋɔmɛi-nuui ŋɔwɛli kɛ́-maa lii káa goi, ǹíi láa ǹyêei mɛni sîi kélee sui,

17ŋɔmɛi nuui a pâi seme siɣêi é ŋ̀óli ƃó la, ǹyaŋ a pâi kɛ̂i ǹyêei a luɛ tãi nɔ́ ǹuɛi kpîŋ káa la ɣele mai. À kɛ̀ a luɛ nɛnî, mɛni tɔnɔi tí kɛ́ nɔ́ la.

18Ka luɛ da ŋuŋ ma ƃò, káfe káŋuŋ su woo sàa mɛni ma, kpɛ́ni fêi, góraŋ lɔ́ɔlu mɛi da tii a gɛ̂i zɔ̃ɔ a pɔ̂ri kɛ̂i a kwii-tii kɛ́-nuu ŋɔkóraŋ puu káo feerɛ fela-fei. Gɛ̀ ní Yâwɛɛ, Káɣâlai a pâi lûwa lâai kâa ká kɛ́-mɛni kélee su.

M̀ɛnii ka pɔ̂ri gɛ̂i a kátaa-tulɛ lonii maa-ŋuŋ-ŋai

19"Kátaa-tulɛ lonii sirɛ maa-ŋuŋ-ŋai kélee káa a maa waa Káɣâlai Yâwɛɛ mɛni ma. Káfe tíi da kɛ̀ a maa ǹiŋa lonii sirɛi kpîŋ da, káfe tela m̀ála lonii sirɛ maa-ŋuŋ-ŋai da léɣa tèe ma.

20Ka kálônii ka pâi vɛnɛ-sãai paâi ká mii Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɔkwaa maa waai ma a kóraŋ kélee.

21Káfe taa-tulɛ sirɛ loŋ maa-ŋuŋ kɔ̃liŋɔɔ da kùla Yâwɛɛ Káɣâlai ḿâ a sâla yɛ̂ɛ nyii gɔ́ɔ púɔ̂i, ŋ̀ɛ́i púɔɔ kpaa máŋ kɔlɔ-fela sii da kɛ́ ƃò mai.

22Kɛ́lɛ ka maa taa-tulɛ kɔ̃liŋɔɔ-ŋai míi kákpɔɔi taa-ŋai su. Diai dímaa fé waa níi da pɔ̂ri da miî, yɛ̂ɛ berei nɔ́ dîi pɔ̀ri tôa kpaa máŋ pîlaŋ sua mîi lai.

23Kɛ́lɛ káfe zua ŋãai da mìi. Ka ŋãa kélee kúla zu ká bú ǹɔii ma yɛ̂ɛ yá.

Dutɛrɔnome 16

Berei ka pɔ̂ri Dɛɛ-mɛi kûui kɛ̂i lai

(Ɛsedɔ 12:1-20)

1"Ka Dɛɛ-mɛi kûui maa lii-nɛ̃ɛ kúla Abi-ɣaloŋ su ká mɛi káa a maa waa, ká ƃaa-kɛ-maa tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́ kpɛ́ni fêi, Abi-ɣaloŋ su ƃé Káɣâlai Yâwɛɛ è kákùla la Ize lɔii su a kpíni.

2Ka Dɛɛ-mɛi kûui maa sâlai kúla Yâwɛɛ ma a kátaa-tulɛi da ŋɔkwaa maa waai ma ƃɛ́i è nàa lɛ̀i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Káfe Dɛɛ-mɛi kûui maa sâla sãai mìi a kpólo nyii tɛ́-sɛŋ káa zui. Ka gbólo sii ŋí míi a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Da gbólo sîi ŋí tòli a mɛni sôli káa kpôlo kpɛ́ni fêi, ká kùla Ize a kîrɛ, a gɛɛ gɛ-ɣeniɛ-laai ká kɛ̀ zu Ize da tãi ká kùla la naai maa mɛni kíli é lɛ́ɛ káŋa.

4Tɛ́-sɛŋ da kélee fé kɛ̀ kálɔii su fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu. Káfe tela nɛ̀ɛ naa zâla suai da é nyíi, é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́ ma.

5“Káfe Dɛɛ-mɛi kuui maa sâlai kùla daa-ŋai da su nyii Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ kápɔi,

6fɛ̂ɛ ƀɛ́i è nàa lɛ̀ a gɛɛ ká vɛli naai. Ka gùla a ŋ̀ele-wulii, tãi vóloi a kɛ̀ yenîi lai, a tãi ká kɛ̀ kulâi la Izei.

7Ka zâla-sɛŋ ŋɔ́ŋ ká mii ƀɛ́i Yâwɛɛ è nàa lɛ̀i. Ka lí pôlu káƀûu-ŋai mu a bôlu ma ɣele ƀɔ́ɔi.

8Káfe tɛ́-sɛŋ káa zu kpolo mii a fólo lɔ́ɔlu mɛi da. Vóloi mɛi feerɛ ɣelei ká káŋaa tɛ́ gîe ma ká Káɣâlai Yâwɛɛ fɛli. Káfe tíi da kɛ̀ a maa ɣelei tí.

Berei ka pɔ̂ri zí-sãai ƀai kula kûui kɛ̂i lai

(Ɛ̀sedɔ 34:22; Leveteko 23:15-21)

9“Ka lɔ́ɔ kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ lóno é síɣe kási-sãai m̀á-ŋuŋ kula tãi ma.

10À kɛ̀ tí ka ǹɔ́ɔ kûu-ŋai maa kuui ǹíi-nɛɛ kula Káɣâlai Yâwɛɛ ma. Ka sama-sãa tɛ̂ɛ bɔ́ é kúla kálii su yɛ̂ɛ berei a lûwa làa la kâai.

11Ka koi-nɛ̃̂ɛ kula ŋ̀ɛ́i-tuɛ ƀɛ́i è nàa lɛ̀i. Ka kálônii sinaai, ǹɛyâai, ǹuɛ sinaai, ǹɛyâai, Liiva-ŋai, ŋɔ̃ya-ŋai dee-lôŋ-ŋai da bɔɔ-nɛyâai kásamai.

12Ka dɔ̂ŋ-ŋai ŋí mɛi káa a ǹɛ́lɛɛ. Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ ká kɛ̀ a luɛ-ŋa Ize lɔii su.

Berei ka pɔ̂ri m̀ûu-ŋai maa-kûui kɛ̂i lai

(Leveteko 23:33-43)

13“Ka m̀ûu-ŋai maa kûu kɛ́tɛi kɛ́ a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tãi ka kpɛ̂ɛ la a kámii-sãai táŋɔɔ, da káŋwãai kpɛtɛi.

14Ka gúui ŋí kɛ́ ka kálônii sinaai, ǹɛyâai, ǹuɛ sinaai, ǹuɛ ǹɛyâai, Liiva-ŋai, ŋɔ̃ya-ŋai, dee-lôŋ-ŋai da bɔɔ-nɛyãai kásamai nyii-ŋai kulai kátaa-ŋai sui ka dîa ni.

15Ka gúui ŋí kɛ́ a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ Káɣâlai Yâwɛɛ ŋ̀ɛ́i-tuɛ ƀɛi a pâi nàa lɛ̂i kâai. Ka gɛ̀ tí, Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi lûwa lâai kâa kási-sãai dí kpɛtɛ, m̀ɛnii kélee ka káyee pìli zui é ƀûu ƀó kálii-nɛ̃ɛi su é kɛ́tɛ.

16“Fɛ̂ɛ kákpakolo-ŋai dí pá Yâwɛɛ ŋ̀ɛ́i-tuɛ gîei saaƀa a kóraŋ kélee. Dí díŋaa tɛ́ ma naa a Dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi maa kûui ŋ̀ele, zí-sɛŋ ƀai kula kûui da m̀ûu-ŋai maa kûui ŋ̀ele. Núu da fé pà Yâwɛɛ ŋ̀ɛ́i-tuɛ a ǹyée folo.

17Fɛ̂ɛ núu kélee é pá a sama-sɛŋ Yâwɛɛ mɛni ma yɛ̂ɛ berei Káɣâlai Yâwɛɛ è lûwa làa la mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Mɛni-saa ƀóɔɔ a tɔ̃yâ-laa

18“Ka núu-pɔlɔ-ŋa lɛ́ kásuui su tɛi-tɛi daa-ŋai su Yâwɛɛ Káɣâlai è dɛ̀ɛ kápɔi. Ka
da-ŋa kɛ́ a mɛni-saa ƀó-ƀela, ká da-ŋa kɛ́ a núu kpaya-kpaya nyii-ŋai pâi ǹûai
dímɛni-ŋai ŋáa teêi a tɔ̃yâ-laai.

19Káfe tɔ̃yâ-laa maa lâa kpaa máŋ ká ŋaa-kɔlɛ kɛ́. Káfe yee-pɛlɛ ǹá sɛŋ sòŋ. Yee-
pɛlɛ ǹá sɛŋ a dárei ƀelai ŋɛ́i kpìni dífa dɔ̃yâi kâa. A gɛ̀ dáre-ƀelai dí mɛni ŋá tée a
gbílaŋɔɔ.

20Ka tɔ̃yâ-laa mɛni kɛ́ a gɛɛ káfulu-laai su é kôyaa ǹɔii ma Káɣâlai Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ
kápɔi.

21“Káfe wúru sàa a ɣâla pɔkɔɔŋ ká dɔɔ Káɣâlai Yâwɛɛ fɛli teƀelei ma.

22Káfe kɔni tɔ̀ɔ a ɣâla pɔkɔɔŋ vɛ̀li mɛni ma. Yâwɛɛ Káɣâlai fé wɛ́li ní la.

Dutɛrɔnome 17

1“Káfe sâla kùla Káɣâlai Yâwɛɛ ma a niŋa kpaa máŋ ƀála nyii pɔ́ɔ káa mai. M̀aa
sâla-sɛŋ maa fé waa ní m̀ɛni ma.

2“A kɛ̀ surɔ̂ŋ kpaa nɛnî da káa kátaa-ŋai da su nyii Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛ̀ɛ kápɔ dûa-
pere fé a Yâwɛɛ líi láa mɛni,

3ǹyaŋ a gbanaŋ-wooi kara, ǹyaa ƀa ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛliɛɛ, vóloi, ŋ̀áloŋ, kpaa
máŋ bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai, nyii gáa a tɔ̂ŋ kpanaŋɔɔ a gɛɛ káfe gɛ̀i,

4ǹyaŋ à kɛ̀ kà gɔ̀lɔŋ ká m̀aa kpɛ́ɛ a ǹɛ́lɛɛ ká gáa gɛ́ ƀò a tɔ̃yâ,

5ka maa nuui sóŋ ká lí la daa-leei ŋɔsiɣã̀ŋ lá ká zɔɔ a kɔni é lɛ́ɛ la zu é sáa.

6Mɛnii nyii sêre feerɛ kpaa zaaƀa káa mai ǹyaa ƀé núu a zaa kê. Kɛ́lɛ káfe núu da
pàa mɛni da ma nyii maa sêre káa nɔ́ tɔnɔi.

7Zêre-ŋai ƀé fɛ̂ɛ dí kɛ́ a ǹúui maa-ŋuŋ-ŋai dí pɛ́lɛ zɔnyɔ̂ŋ-nuui sɔ̂i. Gɛ̀ ní ǹúui
gbéli-ŋai dílɛɛ dípôlu. Berei sîi ŋí su ƀé ka pâi zɔnyɔ̂ŋ-ŋai kulâi la kásama.

8“À kɛ̀ mɛni-sâa da à pà káŋɛi-tuɛ gbanaŋɔɔ yɛ̂ɛ núu paa mɛ̂ni, laa-sâa kpanaŋɔɔ
kpaa máŋ núu kɛ́ɛ é pɛ́lɛ m̀arâŋ-nuu ma é ŋwána, ka lí a maa mɛnii ƀɛ́i ma Yâwɛɛ
a pâi nàa lɛ̂i.

9Ka maa mɛni-saai kpîŋ tɛ̀ɛ Ɣâla ŋɔsâla láa-soŋ-ƀelai pɔ́ nyii-ŋai díkaa a Liiva-
ŋai da mɛni-sâa ƀó-nuui nyii pâi kɛ̂i naa a m̀aa tãi tii. Ka dímarê kɛ́, ǹyaŋ da pâi
kpɔŋ mâa tɛɛ̂i kápɔ dí mɛni-sâai ƀó.

10Mɛnii da pâi môi kâai, ka káyee sée mu. Berei da pâi kátenin tɔ̂i lai, ka sia la.

11Ka tûa yɛ̂ɛ berei da dɔ̂ŋ lɛ̀ la kâai da berei dí m̀ɛnii ŋá tèe lai. M̀ɛnii da mò kâai,
ka káyee sée mu. Káfe lì laa-mii-yee mɛi-pere kpaa kɔɔ-yee mɛi-pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Ǹúui va ƀaa-kɛ-maa tɛ̀ɛ m̀ɛni-saa ƀó-nuui pɔ́ da zâla láa-soŋ-nuui nyii káloai ka Yâwɛɛ nii fɛ̂ɛ dí m̀aa-nuui páa. Fɛ̂ɛ ka zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai kùla Eezuɛ lɔii su.

13Ka gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ǹúui kélee da pâi mɛnii dí yao. Da fé pâi ŋɔ́nɔ m̀ɛni-sâa ƀó-ƀelai wóo pîlii.

Berei da pɔ̂ri kâloŋ seêi lai

14“Ka sèri ǹɔii su Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛ̀ɛ kápɔi, ka naa sîɣe ka sée naa, ka pâi ŋ̀wɛ̂lii a kâloŋ yɛ̂ɛ ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai díkaa kákɔlɛ mai.

15É kɛ́ a ǹúui Káɣâlai Yâwɛɛ a ziɣe zu kásamai. É kɛ́ a ǹúui nyii kùla kásuui sui. Káfe ŋɔ̃ya kɛ̀ a kámɛi nûu.

16Vé zoo-ŋai dámaa sìɣe gbîŋ mɛni ma kpaa máŋ é gɛ́ ǹûai dí lí pôlu Ize lɔii su dámaa mɛni ma, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è mò a gɛɛ káfe lì naa pôlu.

17Vé nɛnî támaa kùla. À gɛ tí, gɛ̀ ní da pâi gêi é bôlu tɔɔ Yâwɛɛ ma. Vé gáne da gôoi dámaa sìɣe ǹyaa tɔ̂nɔ mɛni ma.

18À tɛ̀ gâloŋ see-sɛŋ ŋá fɛ̂ɛ é dɔ̂ŋ-ŋai ŋí pɔ̃yɛ gbîŋ mɛni ma nyii gáa Liiva sala láa-soŋ-ƀelai yêei.

19É kɛ́ ǹyêei a tãi kélee gɛ́ ǹóno tãi nɔ́ gáa la ɣele mai a gɛɛ é berei kɔ́lɔŋ a pɔ̂ri ƀaa-kɛ-maa tɛɛ̂i la Yâwɛɛ pɔ́, gɛ́ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai.

20Vé kɛ̀ gíli ŋá a gɛɛ ǹyaa tɔnɔ ƀé maa mɛni kpanaŋɔ̂i é tɛ́ɛ ǹúui gbéli-ŋai dîa. À sìa a dɔ̂ŋ-ŋai ŋí wóo, gɛ̀ ní ǹyaa da ŋɔsuui su-ƀelai da pâi kɛ̂i Eezuɛ lɔii mɛi a tãi su kôyaa.

Dutɛrɔnome 18

Zɛŋ maa-nɛ̃ɛi dí dɛɛ Zâla láa-soŋ-ƀelai pɔ́ da Liiva-ŋai

1“Eezuɛ-ƀelai dílɔii da fé a zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva sii su-ƀelai kélee da pɔ́ɔ. Díkɔ̃liŋ ƀé pâi kɛ̂i a zâla sãai ǹûai da pa la Yâwɛɛ pɔi.

2Lɔii fé pâi kɛ̂i díyêei díƀarâai sáma. Yâwɛɛ ƀa díkɔ̃liŋ yɛ̂ɛ berei è góno tèe la díyêei.

3“Zâla láa-soŋ-ƀelai díwɔ̂ mii ká ŋí niŋa kpaa máŋ ƀála sâla-sɛŋ nyii-ŋai ǹûai da pâ lai, gâraŋ, ǹɛɣɛ̂ŋ da goi-pêre sãa.

4Fɛ̂ɛ ka kási-sãai m̀á maa-ŋuŋ-ŋai, káŋwãai da ɔle wúlɔi maa-ŋuŋ-ŋai tɛ́ɛ dípɔ da m̀ála leɣai maa-ŋuŋ ka deei,

5kpɛ́ni fêi, Káɣâlai Yâwɛɛ a dísiɣe zu ǹúu-suu-ŋai sáma Eezuɛ lɔii su a gɛɛ dí tíi kɛ́ mì wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

6“À kɛ̀ Liiva-nuui da a ŋ̀wɛ̂li é kúla Eezuɛ lɔii m̀ɛ́i zeɛ́ɛ káa naai, é pá ƀɛ́i Yâwɛɛ a pâi nàa lɛ̂i a gɛɛ dí kɛ́ vɛli naa é kɛ́ naa, a pɔ̂ri gɛ̂i tí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7A pɔ̂ri kɛ̂i naa gɛ́ tíi kɛ̀ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ mì yɛ̂ɛ berei m̀arâa Liiva-ŋai da gɛ̂i lai.

8Da dîa-ni da pɔ̂ri dílaa miî naa a bɔriɛɛ. Ŋɔsuui su ƀelai da díkɔ̃liŋ da kɔlɛ, zɛŋ-kaoi nyii da dɛ̀ɛ bɔi káa a bɔ̀ɔ.

M̀ɛni-ŋai Ɣâla fé ŋ̀wɛli-nii maa lia-wooi

9“Ka seri ǹɔii su Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛɛ̂i kápɔi káfe naa lɔii-ŋuŋ-ŋai su-ƀelai dítûa-pere nyɔ́mɔɔ-ŋai da maa kɔ̂ri.

10Núu da fé ǹóŋ surɔ̂ŋ kpaa máŋ nɛnî kùla a sâla. Núu da fé tɛli kpɛ́, é mɛni ƀó naa túɛ, kpaa máŋ mɛni siɣeɛɛ a kpolo mɛ̂ni, é wulu mɛni maa kɔ̂ri,

11kpaa máŋ í lí sále nyɔ́mɔɔ kɛ́-ƀelai pɔ́ sále kɛ́-mɛni ma, núu lónoɔɔ mɔ̂leŋ pɔ́, póniŋ kɛ́ɛ, kpaa máŋ núu lónoɔɔ saa nûu pɔ́.

12Ǹúui nyii kélee pâi m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̂i, maa-nuui aâ sɔnyɔ̂ŋ maa pɔlɔ-pɔlɔɔ kɛ́ nyii Yâwɛɛ fé ŋ̀wɛ̂lii é gaai, kpɛ́ni fɛ̂i, mɛnii-ŋai ŋí kɛ́ mɛni ƀé Yâwɛɛ a pâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ŋí su-ƀelai kpɛ̂i la káperɛ̂i nyii-ŋai díyee káa zui.

13Fɛ̂ɛ ká kɛ́ a kámaa waa m̀ɛni-ŋai ŋí su Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui tɛɛ mɛni

14“Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai ka liî zui naa-ƀelai da díwoli tɔ̀ɔ dɛli-kpɛ-ƀelai da duɛ-mɛni ƀó-ƀelai dîa. Kɛ́lɛ Káɣâlai Yâwɛɛ fé ŋ̀wɛ̂lii ka káyee píli mɛni-ŋai ŋí da su.

15A pâi kátɔnɔ da siɣêi zu kásama é kɛ́ a ŋɔlóno kɛ́-nuu yɛ̂ɛ ńyãa. Fɛ̂ɛ ká káwoli tɔ́ɔ mà.

16“Kpɛ́ni fɛ̂i tãi ká káŋa tɛ̀ la ma Sana yeei ma ka mò Káɣâlai Yâwɛɛ ma kâai, ‘Kúfe ŋwɛ̂li kú íwoo mɛni ŋɔ́nɔ kpaa máŋ kú ŋɔŋ sɔ̂ŋ kɛ́tɛi ŋí káa. Kwa gɛ̀ tí kwa pâi saâi.’

17Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, ‘M̀ɛnii dí mòi, ǹɛ̂lɛɛi.

18Ŋa pâi dítɔnɔ siɣêi zu ŋá gɛ́ a ŋálono kɛ́-nuu yɛ̂ɛ yá. Ŋa pâi ŋ́oo pûi ǹá. M̀ɛnii kélee ŋa pâi bûi ǹái a pâi môi dîa.

19Ǹúui vé pâi ŋ̀óli tɔ̂i m̀ai, ŋa pâi maa nuui kula-maa kɛ̂i.

20Kɛ́lɛ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu da nyii a tùa yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé a tíi kɛ̂i náai su, gɛ́ m̀ɛnii ƀò nyii mvé m̀ó ní mai kpaa máŋ nyii a tíi kɛ̀ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîɛi fɛ̂ɛ dí maa nuui tí páa.’

21“Tãi da ka pâi m̀ôi kâai, ‘Kwa gɔ̀lɔŋ léŋ a gɛɛ ŋ̀orɛ̂-wooi ŋí fé kulâi Yâwɛɛ yɛ̂ei?

22À kɛ̀ m̀ɛnii Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui kpîŋ a môi vé kɛ́ ní, gɛ̀ ní maa ŋ̀orɛ̂-wooi fé kula ní Yâwɛɛ yɛ̂ei. Maa nuui kpîŋ a lônoi nɔ́ gbɔ́ɔi yee ma. Káfe yào mà.’

Dutɛrɔnome 19

M̀aa kɔ̃ɔ taa-lee-ŋai

© 2014 Bible Society in Liberia.

(Nɔŋba 35:9-34; Zasua 20:1-9)

1"Tãi Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ƀelai su-karai la é ǹaa tɛɛ kápɔ a gɛɛ
ká sée naai,

2-3ka ǹɔii ŋáa kɔ́lɛ a lɔii-kpînin̩ saaƀa. Ka taa-lee saaƀa lɛ́ ǹɔii-kpînin̩-ŋai ŋí su tɛi-
tɛi ǹɔii sâmai pere. Ka pere-lêe-ŋa láa é seri daa-lêe-ŋai ŋí su a gɛɛ núu da a núu
pàa a pɔ̂ri pûi é lí daa-lêe-ŋai ŋí dɔnɔ su.

4Ǹúui nɔ́ a pû é lí daa-lêei ŋí da sui, ŋuŋ ma ƀô mɛni mai ǹyaa ƀa ǹúui a núu pàa
nyíi vé gíri níi.

5Gɔɔŋ maa a pɔ̂ri kêi yêɛ núu feerɛ dí lí wúru teêi dɔnɔ ŋɔyuwɔ̂i é kpôloŋ é sɔ̂ŋ
m̀araŋ-nuui ma é bàa. Maa-nuui a pɔ̂ri pûi é lí daa-lêei ŋí dɔnɔ su é ŋɔfúlu-laai
maa kɔ̃ɔ.

6À wàla kɛ́ tí, à kɛ̀ ǹúui tí dí bàai ŋɔnúu da káa naa kɔlɛ ma a pɔ̂ri kɔ̂i é ŋ̀ɔi gba
kula. Ǹyaŋ à kɛ̀ ƀɛ́i dí m̀ɛnii kɛ̀ naai naa koyâai, a pɔ̂ri gbêi é zoŋ é bàa. Gɛ̀ ní ǹúui
tí a pɔ̂ri saâi m̀ɛnii su nyii vé gíri níi.

7M̀ɛnii ŋí ƀé ŋa m̀o la kâa a gɛɛ ká taa-lêe saaƀa lɛ́ kámɛni ma.

8-9"À kɛ̀ ka sìa a dɔ̂ŋ-ŋai wóo yêɛ berei ŋa m̀ôi la kâai, ǹyaa ƀa ká ŋ̀wɛ́li, ká sía
gɔ́ɔ-pɔ̂ɔi, Káɣâlai Yâwɛɛ à pâi ǹɔii su kɛ̀tɛ è dɛ̀ɛ kápɔ yêɛ berei è góno tèe la
kánâŋ-ni yêei. À kɛ̀ tí, fɛ̂ɛ ká maa-kɔ̃ɔ taa-lêe-ŋai ŋí zaaƀa lɛ́ ŋɔ́nɔ.

10Ka gɛ́ tí a gɛɛ ǹúu a núu pàa nyii vé gíri-ni é gɛi, a pɔ̂ri pûi é li naa dífa lâa zoŋ
lâ berei su dí bàa m̀ɛnii su nyii zɔŋ fé zui. Ka gɛ̀ tí a gɛɛ Káɣâlai Yâwɛɛ fâa lá kásɔŋ
siɣe lâ núu paa mɛni mâ ǹɔii su nyii è dɛ̀ɛ kápɔ a gɛɛ kásee zui.

11"Kɛ́lɛ à kɛ̀ núu da a m̀arâŋ maa kîli tèe é bàa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni é pú é pá daa-lêe-
ŋai ŋí da su,

12maa nuui ŋɔtaai laa-tuɛ-ƀelai da pɔ̂ri ŋ̀orɛ̂ tɛɛ̂i ŋuŋ-ma-ƀo taai láa-tuɛ-ƀelai pɔ́
naa a gɛɛ dí dɛ́ɛ pôlu bɔ́-taai. À pà, ka dɛɛ nuui tí è bàa ŋɔnúui pɔ́ ǹyaŋ é bàa.

13Káfe núu kɛ́ɛ ŋí malôŋ kàa. Ka zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai kélee kúla kásama a gɛɛ ká kɛ́ɣeniɛi
é kɛ́ a ǹɛ́lɛɛ ǹɔii ma Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛ̀ɛ kápɔi.

Káfe koyaŋ-pere mà kɔni siɣe ǹâai

14"Káfe káƀarâŋ-nuu da ŋɔlɔii-goyaŋ-pere mà kɔnii sîɣe ǹáai nyii kánâŋ-ni dí
wɔ́lɔ ǹaa ǹɔii ma Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛ̀ɛ kápɔi.

Mɛnii gáa lɛ́ɛ sere-faa kɛ́-ƀela mɛni mai

15"Káfe mɛni-sâa ŋá tèe sêre tɔnɔ wóo ma. Ka mɛni-sâa ŋá tée sêre feerɛ kpaa
máŋ sêre támaa wóo ma.

16À kɛ̀ zêre-faa kɛ́-nuui líi ŋwânai gɛ́ ŋ̀wɛli é mɛni-kpala pɛlɛ ǹúui dɔnɔ mà,

© 2014 Bible Society in Liberia.

17fɛ̂ɛ ǹɛ́ɛ sere-faa kɛ́-nuui da ǹúui è ǹɛ́ɛi kɛ̀ a ǹáai dífeerɛ dí lí zâla láa-soŋ-ƀelai pɔ́ naa nyii-ŋai da m̀ɛni-sâai ƀô Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

18Fɛ̂ɛ m̀ɛni-saa ƀó-ƀelai dí m̀ɛnii ŋí su káa a ǹɛ́lɛɛ. Ǹyaŋ da gàa a gɛɛ zerêi a lɛ́ɛ sere-faa kɛ̀ a m̀arâŋ-nuui láa,

19gɛ̀ ní m̀ɛnii è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é kɛ́ a m̀arâŋ-nuui ka gɛ́ la. Fɛ̂ɛ ká zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai kúla kásama.

20Ǹúui gbéli-ŋai da ǹaa kàa da pâi yaôi. Díta fé pâi wɔ́lɔ tûa kɛ́ɛ ŋí kɛ̂i.

21Káfe lɛ́ɛ sere-faa kɛ́-nuu da ŋɛ́i malôŋ kàa. Fúlu-laa káa a fúlu-laa pɔ̀ɔ têe, ŋɛ́i-gao káa a ŋɛ́i-gao pɔ̀ɔ têe. Nyíŋ káa a nyíŋ pɔ̀ɔ têe. Yée káa a yée pɔ̀ɔ têe. Kɔ́ɔ kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ pɔ̀ɔ têe.

Dutɛrɔnome 20

Kɔ́ kɔ́ɔ maa tɔ̂ŋ-ŋa

1“Ka kɛ̀ kɔ̂i kákpɔara-ƀelai pɔ́ ka soo-ŋa kàa da kɔ́ kɔ́-keleŋ-ŋa é pɛ́lɛ kɔ-kuluƀa-ŋa dîa, nyii-ŋai díwala-wâlai tɛɛ̂i káwɔ̂i mai, káfe yào dîa, kpɛ́ni fêi, Káɣâlai Yâwɛɛ ká kùla ǹuɛ-laai su Izei, a pâi kɛ̂i kákɔlɛ.

2Kálɛɛ pâi liî kɔ́ ma, zâla láa-soŋ nuui a pâi lônoi gɔ́ gɔ-kuluƀa-ŋai pɔ́.

3A pâi m̀ôi dîa ǹyɛɛi, ‘Eezuɛ-ƀela, ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ. Ka sâa liî kɔ́ pɛlɛ̂i kákpɔara-ƀelai dîa. Káfe yào. Ka kálii ŋáa yéŋ. Káfe kɛ̀ kpɛ̃lînii,

4kpɛ́ni fêi, Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi tɔ̂i kámɛni ma é gɛ́ ká kákpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále.’

5“Gɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ-ƀelai da pâi m̀ôi díyee mu-ƀelai dîa a tɛɛ-ŋa dîɛ diai, ‘Núu da káa kásama nyii a kpɛ̀ɛ ŋɔpɛ́rɛi tɔ̂i vé niî dɛ̀ɛ ní Ɣâla pɔ́. À kɛ̀ tí, tɔɔ maa-nuui é lí pôlu é gɛ́ tî. A wàla kɛ́ tí maa-nuui a lɛ̀ɛ gɔ́i su núu da kpɛ́ni ƀé pâi maa-pɛrɛi tɛɛ̂i Ɣâla pɔ́.

6Núu da káa kásama ƀa-kpɔ̂mɔ sì nyii vé niî m̀á kula ní? Tɔɔ maa-nuui é lí pôlu é ŋɔsí-sãai m̀á kúla. À wàla kɛ́ tí, tãi da maa-nuui a lɛ̀ɛ gɔ́i su, núu da kpɛ́ni ƀé pâi zí-sãai kpîŋ m̀á kulâi gɛ́ ŋaa-nɛɛ kula.

7Núu da káa kásama nyii a góno tée nɛnî da yêei a gɛɛ é gula a nɛnî? Tɔɔ maa-nuui é lí pôlu é maa nɛnîi kúla. A wàla kɛ́ tí, tãi da maa nuui a pâi lɛɛ̂i gɔ́i su. Gɛ̀ ní núu da kpɛ́ni a pâi ǹɛnîi kpîŋ kulâi.’

8“Dí mò dîa máŋ dîyɛɛi, ‘Núu da káa kásama nyii ǹíi fé kpele ní? Tɔɔ maa-nuui é lí pôlu va lâa gɛ́ la ŋɔyao lii é píli núu da kpɛ́ni líi su máŋ.’

9Tãi dílaa túɛ-ƀelai da kpɛ̀ɛ lônoi la dípɔi da pâi dítenin tɔɔ-ƀela lɛ̂i.

10“Ka lì a gɛɛ ká kɔ́ taa-lêe da pɔ́ ká nàa kula, ka lɛɛ berei su ká mó dîa a gɛɛ da fàa ma, ká dîa-ni ka pɔ̂ri mɛni kpɛtɛɛ kɛ̂i ka dîa-ni káloai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Da díyee sèe kámu dí dísiɣãŋ-ŋai lá ƀó káperei, ka díkɛ a kátii kɛ́-ƀela.

12À kɛ̀ da wàla gɛ́, ka kɔ́ dípɔ ká dítaai síɣe.

13Káɣâlai Yâwɛɛ à gɛ̀ káyee a tɛ̀ɛ dîa ka gbakolo-ŋai kélee páa.

14À kɛ̀ a ǹɛɣâai, ǹîa-pɛlɛɛi, daa-tûlɛ-ŋai é pɛ́lɛ zãai kpéli-ŋai dîa, ka dísiɣe a kápɔɔ. Zãai Káɣâlai Yâwɛɛ a gɛ̀ ka gula kákpɔara-ƀelai yêei kɔ́ sui gáa a kápɔɔ.

15Bere ƀé ká gɛ́ la a daa-lêe-ŋai kélee maa koyâai dífe tela a lɔii-ŋuŋ-ŋa da pɔ́ɔ kákɔlɛ mai.

16“Daa-lee-ŋai ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛɛ̂i kápɔi, káfe sɛŋ da kélee lɛ̀ɛ naa nyii vúlu káa zui.

17Ka díkelee dísu kara yɛ̂ɛ berei Káɣâlai Yâwɛɛ a mò la kâai. Dia ƀa Ita-ŋai, Amɔra-ŋai, Keena-ŋai, Pɛriza-ŋai, Iva-ŋai da Zɛbusi-ŋai.

18A wàla kɛ́ tí, da pâi díɣâla fɛli-pere sii nyɔ́mɔɔ-ŋai kélee lɛ̂i kâa. À kɛ̀ tí ka pâi sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i a Káɣâlai Yâwɛɛ.

19“Ka kɛ̀ kɔ̂i taa-lêe da su-ƀela pɔ́ a tãi su kôyaa a gɛɛ ká ǹaa soŋ, káfe ǹaa wuru-ŋai su kara, kpɛ́ni fêi, díkaa a mii-sãa kámɛni ma. Káfe dísu kara. Wúru fé a núu-kpune nyii ká kɔ́ bɔ́.

20Ǹúru nyii-ŋai ká gɔ́lɔŋ díƀa fé a mii-sãa kámɛni mai, ka pɔ̂ri díteêi ká kɛ́ tíi kɛ̀ a dîa é lɛ́ɛ la zu daa-leei ka kɔ̂i bɔi ká ǹyée mɛi ɣâle.

Dutɛrɔnome 21

Píyɔŋ saa mɛni

1“À kɛ̀ kà núu da poma kâa lâani ǹɔɔi su ǹɔii ma nyii Káɣâlai Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ kápɔi, nyii káfe bàa nûu kɔ́lɔŋ,

2fɛ̂ɛ kánuu pɔlɔ-ŋai da mɛni-sâa ŋá tée-ƀelai tóli dí bomai da daa-ŋai loai kɔ̂ŋ dínaŋɔ̂i naa mai.

3Da gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ǹúu-pɔlɔ-ŋai daai su nyii ǹɛɣɛ̂i a bomai, da niŋa nâɣa tɔnɔ sìɣe nyii káfe tá tíi kɛ́ ní lai,

4dí lí la ǹyéei loai ƀɛ́i núu da fé tá kpâlaŋ ŋá tii kɛ́ ní naai ya-ɣɛli loŋ da ma dí gɔŋ ɣále naa.

5Zâla láa soŋ-ƀelai nyii-ŋai díkaa a Liiva ǹônii-sinaai da pâi pâi kpɛ́ni fêi, dia ƀa káloai-ƀela ka Káɣâlai Yâwɛɛ-ni dí kɛ́ lûwa fɛli kámɛni ma. Dia ƀé da laa-sâa mɛni-ŋa kélee kpɛtɛ káloai.

6Ǹúu-pɔlɔ-ŋai daai su ǹúu pomai a laa-ni gɔlɛi da díyee-ŋa wàa niŋa pomai mɛi,

7dí m̀ó dîyɛɛi, ‘Kúfe m̀ɛnii ŋí kɔ́lɔŋ, kúfe tela ǹúui káa ní gɛ̀i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Yâwɛɛ, ínûai Eezuɛ-ŋai malôŋ káa. Yá ƀé díŋuŋ ma ƀò ǹuɛ-laai su. Ífe ínûai sɔŋ sîɣe ǹalôŋ ŋí ŋãa pú mɛni su.’ A pâi ǹyée seêi káwoo mu.

9Ka mɛni-ŋai ŋí kélee kɛ̀ nyii Yâwɛɛ a ŋ̀wɛ̂lii, vé pâi kásɔŋ siɣêi nalôŋ ŋí ŋãa pú mɛni su.

Kɔ-soŋ nɛyaa

10“Káai a zinâai, ka pâi liî kɔ́ pɛlɛ̂i kákpɔara-ƀelai dîa. Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i ká da-ŋa soŋ a kɔ-soŋ-ŋa.

11À kɛ̀ gɔ-soŋ-ŋai ŋí sáma nɛnî lɛ́lɛɛ káa naa nyii maa mɛni a ǹúui dɔnɔ da líi sóŋ a pɔ̂ri ziɣêi,

12é lí la ŋɔpɛ́rɛi lá é ŋuŋ kálaŋ ma, é ǹyée da gɔ́ ɣalêŋ tée,

13é zeɣei kúla mà kɛ̀ gɔŋ mâ díkɛ zòŋ gɔ́i sui. É malôŋ see kɛ́ a ɣáloŋ tɔnɔ ǹee da ǹâŋ dísaa mɛni ma. Ǹ̀áloŋ tɔnɔi a kpɛ̀ɛ é gúla a nɛnî.

14Ǹaa pôlu ma zɔŋ à wàla ǹíi láa a pɔ̂ri ƀôi mà é lí ƀɛ́i kélee a ŋ̀wɛ̂lii. Vé gɔlɛ kpaa máŋ é zoŋ yɛ̂ɛ luɛ, kpɛ́ni fêi, a lɔ́ la pɛ́rɛ mu.

Lóŋ surɔ̂ŋ maa-ŋuŋ ŋɔpɔɔ-sɛŋ

15“À kɛ̀ nɛnî feerɛ da kɛ̀ surɔ̂ŋ tɔnɔ yêei, gɛ́ ƀò a ǹɛnîi dɔnɔ wɛ́liɛɛ é tɛ́ɛ m̀arâŋ-nuui mâ, à kɛ̀ ǹɛnî feerɛi ŋí da lóŋ surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀô, ǹɛnîi nyii vé ŋwɛli-ni ŋɔlôloŋ tɛɛ nyii mâ è ŋwɛli-nii ŋɔloŋ mâ,

16zurɔ̂ŋ kpîŋ à kɛ̀ gɔ̃liŋ ŋá kɔlɛ̂i ǹônii feerɛi ŋí dîa, vé gɛ́tɛ ɣele tɛ̀ɛ ǹɛnîi nyii è ŋwɛli-nii ŋɔlôloŋ pɔ́ kpɛ́ni fêi, è ǹee wɛ́li-ni kɛ́lɛ fɛ̂ɛ ǹɛnîi nyii vé ŋwɛli-nii ŋɔlôloŋ, kpɛ́ni fɛ̂i nyaa ƀé gáa a ǹóŋ maa-ŋuŋ.

17Fɛ̂ɛ é gɔ̃liŋ ŋá kɔ́lɛ gîei saaƀa é zeêi veerɛ tɛ́ɛ ǹɛnîi nyii vé ŋwɛli-nii ǹóŋ-surɔ̂ŋ pɔ́ kpɛ́ni fɛ̂i ǹyaa ƀé gáa a ǹóŋ-surɔ̂ŋ maa-ŋuŋ. Bɔ́ɔ ƀa ǹâŋ kɔ̃liŋ.

Lóŋ-surɔ̂ŋ nyii a tɔ̀ɔ ǹâŋ mai

18“À kɛ̀ lóŋ-surɔ̂ŋ da káa kásama va ƀaa-kɛ-maa tɛ̀ɛ ǹâŋ da ǹee pɔ́, da gula maa kɛ̂ va ŋ̀óli tɔ̀ɔ dîa,

19ǹâŋ da ǹee dí zoŋ dí pá la ǹúu-pɔlɔ-ŋai pɔ́ da mɛni-sâa ƀó-ƀelai.

20Da lì la da mò dîa dîyɛɛi, ‘Kúloŋ ŋí wôlii kpɔ̂lɔi. Va kúwoo mɛni a dɔnɔ kpîŋ. Dûa-pere nyɔmɔ̂i, gɛ́ lɔɔ kpêle a ŋánaa.’

21À kɛ̀ tí daai tí su kpakolo-ŋai kélee da zɔɔ a kɔni dí báa. Fɛ̂ɛ ka zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai kula kásama. Ǹúui gbéli-ŋai da m̀ɛni da pâi yaôi.

Dɔ̂ŋ-ŋai bîlaŋɔɔi mɛni da kpɛ́ni-ŋa diai

22“À kɛ̀ núu da a lɔii tɔ̂ŋ tòo nyii maa-nɛ̃ɛi dí báa mɛni mai, da bàa dí boma sɛ̂lɛŋ wúru ma,

© 2014 Bible Society in Liberia.

23káfe nɛ̀ɛ naa bomai é nyíi ŋ̀úrui ma. Ka ǹoo a ŋ̀ele tɔnɔ tí, kpɛ́ni fêi, ǹúui kélee da zɛ̀lɛŋ gáa Ɣâla ŋɔtɔŋ kpɛ́-maai mu. Káfe ǹɔii maa liƁi Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛɛ kápɔi.

Dutɛrɔnome 22

1"À kɛ̀ núu da a m̀arâŋ-nuu da ŋɔniŋa kpaa máŋ Ɓála kàa a láŋ vé tɛ̀ɛ ma. É zoŋ é pá la ǹâmu pɔ́.

2À kɛ̀ nâmu kɛ̂i kôyaai kpaa máŋ vé gɔ́lɔŋ é lí la ŋɔpɛ́rɛi lá. Nâmu a lɛ̀ɛ gɔ̂rii a pà naa é dɛɛ bɔ́.

3Ka gɛ́ nɔ́ a bere sîi tɔnɔi tí. Ka káƁarâŋ-nuu kɔ̃liŋ kàa nyii a láŋ ǹyêei yɛ̂ɛ wɛlɛ-sôo, m̀aa sɛ̂ye kpaa máŋ gɔ̃liŋ da kpɛ́ni. Káfe tɛ̀ɛ ma.

4"À kɛ̀ káta a m̀arâŋ-nuu ŋɔniŋa kpaa wɛlɛ-sôo kàa a too ǹɔii ma perêi vé tɛ̀ɛ ma. E kpɔŋ mà da ǹyaa dí mù siɣe é tɔ́ɔ.

5"Nɛnî da fé surɔ̂ŋ maa ɣiri-sɛŋ tòo ma. Surɔ̂ŋ da fé nɛnî maa ɣiri-sɛŋ too ma. Maa-nuui Ɓɛlɛ kpɛɛ̂i Káɣâlai Yâwɛɛ koi a ŋánaa.

6"Káta a ŋɔni-tâa kàa pere kɔlɛ wûrui kpaa lɔii ma, ŋ̀ɔnii à kɛ̀ ǹóŋ kpaa máŋ ŋ̀áloŋ mɛi, vé ŋ̀ɔni-lêei sòŋ.

7A pɔ̂ri ŋ̀ɔni-loŋ kpaa ŋ̀áloŋ siɣêi. É ǹɛɛ naa ǹee é lí. Ka gɛ́ tí a gɛɛ kákɛ mɛni kélee ŋ̀aa-see é kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ káfulu-laai su é kôyaa.

8"Ka pɛ́rɛ tɔ̀ɔ nyii mɛi-pêre káa tɛ̀-tɛi, ka siɣãŋ kpua tínaŋ mɛi-pêre tɛ̀-tɛi wóli lá. À wàla kɛ́ tí núu da a kùla naa a tòo a sàa, ŋãa mɛni a pâi lɛɛ̂i kâa.

9"Káfe sí-sãa da kpɛ́ni sì kákpɔmɔ kpâlaŋ ŋá. Kà gɛ̀ tí káfe gbɔmɔ Ɓai da zí-sɛŋ kpîŋ m̀á da mìi.

10"Káfe wɛlɛ-sôo da niŋa kpulɔŋ díkîe ma a gɛɛ dí tíi kɛ́.

11"Káfe seɣe da tòo kâa nyii gbɛtɛɛ̂i a yee sîi feerɛi.

12"Ka káseɣe-ŋai sɔ̀lɔ, ka víyâŋ kɛ́ ḿela ǹáaŋɔɔ ma.

Tûa-laa tɔŋ karaa

13"À kɛ̀ surɔ̂ŋ da a nɛnî kùla naa pôlu ma ǹyɛɛ vé m̀aa nɛnîi wɛ̂lii,

14é lɛ́ɛ kɛ́ a ǹáa ǹyɛɛi, 'Ŋá ǹɛnîi ŋí kùla a nɛnî, kɛ́lɛ è kɛ̀ a surɔ̂ŋ mɛni kɔ́lɔŋɔɔ a bɔlɔ kwa ǹyaa kúlɛɛ pâi toôi kúkîe ma.'

15"À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ǹɛnîi ŋí ǹâŋ da ǹee da pâ a zeɣe kôlei kɛ̀ mà zurɔ̂ŋ kɛ́ lɔ̀ la pɔ̂rɔŋ, dí dɛ̀ɛ ǹúu-pɔlɔ-ŋai pɔ́ daa-lêei ŋɔsiɣãŋ lá.

16Ǹɛnîi ǹâŋ a pâi m̀ôi ǹúu-pɔlɔ-ŋai dîa ǹyɛɛi, 'Ŋá ńoŋ-nɛnii tɛ̀ɛ ǹalôŋ ŋí pɔ́ a nɛnî, kɛ́lɛ a ǹyée kúla mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17A m̀ó a gɛɛ è kɛ̀ a surɔ̂ŋ mɛni kɔ́lɔŋɔɔ da ǹyaa dílɛɛ pâi toôi díkîe ma. Zeɣe kolei ká ŋí kɛ̀ nóŋ ma gɛ́ lɔ̀ la pɔ̂rɔŋ. A pâi zeɣei fúlonîi ǹúu-pɔ̂lɔ-ŋai ŋɛ́i-tuɛ.’

18Ǹúu-pɔ̂lɔ-ŋai da pâi ǹalôŋ ŋí sonîi dí ǹókwa,

19dí káne kpua-kpua ŋuŋ tɔnɔ (100) kula ma dí dɛɛ ǹɛnîi ǹâŋ pɔ́, kpɛ́ni fêi, a ƀâa kula Eezuɛ nɛni ma. Ǹyaŋ da gɛ̀ da ǹɛnîi ŋí dí tûa tãi nɔ́ gáa la ɣele mai.

20“Kɛ́lɛ à kɛ̀ m̀ɛnii ǹalôŋ è mò a ǹɛnîi láa gáa a tɔ̃yâ, sêre fé ma nɛnîi ǹâŋ da ǹee díyêei,

21gɛ̀ ní gbakolo-ŋai daai su da zòŋ dí pá la ǹâŋ ŋɔkpôŋ lá dílɛɛ zɔ̂i a kɔni é sáa, kpɛ́ni fêi, a ƀaa kula-maa mɛni kɛ́ Eezuɛ lɔii su a nyiɛɛ a surɔ̂ŋ da kpɛ́ni a tãi è kɛ̀ nîi la ǹâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu é lɛ́ɛ pâi surɔ̂ŋ kulai. Fɛ̂ɛ ka zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai kula kásama.

22“Ka surɔ̂ŋ da kpakolo da kpɛ́ni ŋɔnɛnî sòŋ pɔ̂rɔŋ ka dífeerɛ dípaa. Fɛ̂ɛ ka mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ƀelai kúla kásama.

23“Surɔ̂ŋ da a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ daai sû a nɛnî-kpela da nyii gbɛtɛɛ̂i a gɛɛ dí dɛ̀ɛ surɔ̂ŋ da pɔ́i,

24ka dífeerɛŋɔɔ dí sóŋ ká lí a dia daai ŋɔsiɣãŋ lá ká dísɔɔ a kɔni é lɛ́ɛ la zu dí sáa. Ka ǹɛnî-kpelai páa kpɛ́ni fêi, vé láɣi ní a gɛɛ núu da a pɛlɛ mà. Zurɔ̂ŋ ǹyaŋ, kpɛ́ni fêi, a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ́ a núu da kpɛ́ni ŋɔnɛnî. Berei sîi ŋí su ka pâi zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai kulai ǹɔii ma.

25“Kɛ́lɛ à kɛ̀ gbɛtɛɛ̂i a gɛɛ dí nɛnî-kpela da tɛɛ surɔ̂ŋ da pɔ́, kpakolo da kpɛ́ni a pɛ̀lɛ maa nɛnii ma perei é dée-perei, ka zurɔ̂ŋ kpîŋ paa.

26Káfe ǹɛnii paâ, kpɛ́ni fêi, vé sɔnyɔ̂ŋ da kɛ́ ní nyii a pɔ̂ri zaa kɛ̂i. Ka mɛni tɔnɔi kɛ́ nɔ́ a ǹúui pâi pɛlɛ̂i m̀arâŋ-nuu ma é baai.

27Ǹalôŋ è pɛ̀lɛ ǹɛnîi mâ é dée-perei nyii pɔ̂ri maa fé kɛ́ ní mì a gɛɛ é wɔ́lɔ núu da a ŋ̀óo mɛni é pá é kpɔ́ŋ ma.

28“À kɛ̀ surɔ̂ŋ da a seɣe-ɣíli nɛnî-kpela ma, nyii dífe nîi gbɛ̀tɛ ní a gɛɛ dí m̀aa nɛni-kpelai tɛ́ɛ surɔ̂ŋ da pɔ́,

29fɛ̂ɛ ka káne kpua-kpua buu lɔ́ɔlu kùla maa surɔ̂ŋ m̀â ká dɛɛ nɛnî-kpelai kpîŋ ǹâŋ pɔ́, ká tela ǹɛnîi kpîŋ tɛɛ bɔ́, kpɛ́ni fêi, a maa mɛni kɔ́lɔŋ. Vé ǹɛnîi kpîŋ lɛ̀ɛ tãi nɔ́ gáa la ɣele mai.

30“Núu da fé wɔ́lɔ ǹâŋ ŋɔnɛnî kɛ̀ a ŋɔnɛnî. À gɛ̀ tí, gɛ̀ ní a ƀâa kula ǹâŋ mà.

Dutɛrɔnome 23

Diai maa fé nɛ̃ɛ ní dí kɛ́ Yâwɛɛ ŋɔnûai sámai

1“Surɔ̂ŋ nyii dí gbâŋ-kao wòloi kpaa máŋ dí ŋɔsinâa-sɛŋ su teei va pɔ̂ri kɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔkwaa ma waai ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2“Wɛ́li loŋ da fa pɔ̂ri kɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔkwaa ma waai ma. Da ŋɔsuu fa pɔ̂ri kɛ̂i naa é síɣe ŋɔɣéniɛi kɔ́ɔ-pilanii ma é seri gbɛɛ-ŋái ma.

3“Amɔŋ-nuu kpaa máŋ Môa-nuu da fa pɔ̂ri kɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔkwaa ma waai ma. Dísuu da fé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i naa é síɣe díɣeniɛi kɔ́ɔ-pilanii ma é seri gbɛɛ-ŋái ma.

4Kpɛ́ni fêi, tãi ká kùla la ǹuɛ-laai su Ize ká pá dílɔii su dífe yá da mii-sãa da tɛɛ ní kápɔ, dí tela Beɔ ǹóŋ Bâlaŋ nyii kɛ̀ Pɛtɔ taa-leei su, Mɛsepotamia lɔii sui féla fé a gɛɛ é kánaɣaŋ.

5Kɛ́lɛ Yâwɛɛ fé fáa ní mà a gɛɛ é kɛ́ tí. È naɣaŋ-laai kɛ̀ a lûwa kámɛni ma, kpɛ́ni fêi, è káwɛli ní.

6Ka dîa-ni káfe mɛni kpɛtɛɛ da kɛ̀ kákî̂e-ni loai, tãi nɔ́ kákaa la ǹɔii ma ƀɛ́i.

7“Káfe káyee kùla Idɔŋ-nuu mu. Gáa a káƀarâŋ-nuu. Káfe káyee kùla Ize-nuu mu, kpɛ́ni fêi, ká kɛ̀ a ŋɔ̃ya-ŋa Ize lɔii su.

8Dílônii díwɔ̂-lonii lônii da pɔ̂ri kɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔkwaa ma waai ma.

Berei ka pɔ̂ri gɔ́kɔ ƀuui kɛ̂i la a maa-waai

9“Ka kɛ̀ gɔ́kɔ ƀûui su, ka káyee kúla mɛni maa liƀiɛɛ-ŋa kélee su.

10Surɔ̂ŋ da a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a nɛnî seei-pere fɛ̂ɛ é kúla m̀ûui su a ɣele-wala.

11Ɣele-wûlii a kɛ̀ kɛ̂i a pɔ̂ri ŋ̀waâi é pá pôlu m̀ûui su tãi vóloi-kaoi a tòo lai.

12“Ka li-lɔ̂i kɛ́ kwaa ma lɛ́ m̀ûui ŋ̀ene ŋá-pere a gɛɛ mɛni kɛ́ɛ ŋí a surɔ̂ŋ da kɛ̀ é lí naa é gbîŋ kpɛtɛ é lɛ́ɛ pâi m̀ûui su.

13Wúru-gbua é kɛ́ kákelee káyêei a kákɔli-sãai da. Tãi ka kɛ pâi lì lɔ̂i kɛ̀ lai, ka lóa tée ká nì-lɔɔi pú zu ká mɛi pɛ́lɛ.

14Kpɛ́ni fêi, Káɣâlai Yâwɛɛ a kɛ́ siâi m̀ûui su gɛ́ ǹaa maa kpɛ̂ a gɛɛ kákpɔara-ƀelai yée fé tɛ̀ɛ kâa. Mɛni ma, ká-mûui su kɛ́ a maa waa a gɛɛ Káɣâlai Yâwɛɛ fa lâa mɛni maa liƀiɛɛ kaa la m̀ûui su é bôlu tɔɔ kâa.

Tɔ̂ŋ da kpɛ́ni-ŋa

15“À kɛ̀ luɛ da a pù ŋɔmɛi-nuui yêei é pá kápɔ káfe dɛ̀ɛ pôlu bɔ́ naa.

16Ka ǹɛɛ naa é kɛ́ kásama. Daai nyii kélee a ŋwɛ̂li gɛ́ ƀò zui é kɛ́ naa. Káfe zòŋ a nyɔ́mɔɔ.

17“Eezuɛ surɔ̂ŋ kpaa máŋ nɛnî da fé kɛ̀ a wulu-wulu kɛ́-nuu Ɣâla fɛli kwaa ma.

18Káfe pà a wulu-wulu kpɛ́ surɔ̂ŋ kpaa nɛnî da ŋɔwulu-wulu kpɛ́ sɛŋ da Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɔkwaa ma waai ma a kono-têe sala-sɛŋ, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ fé wɛ̂li ní a dí ta.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19“Ka sɛŋ-kao, mii-sɛ̃ŋ kpaa máŋ sɛŋ da kpɛ́ni pɛ̀lɛ káƁarâŋ Eezuɛ-nuu ma a kpa, káfe da pu ma.

20Ka pɔ̂ri gɛ̂i tí a ŋɔ̃ya kɛ́lɛ Eezuɛ-nuu fɛ̂i, a gɛɛ mɛni-ŋai kélee ka pâi káyee pûi zu ǹɔii su ka liî naai Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi lûwa lâai ma é Ɓûu Ɓó káyɛ̂ei.

21“Ka kákono tèe Káɣâlai Yâwɛɛ yɛ̂ei ka m̀aa mɛnii kɛ́ a maa félaa, kpɛ́ni fɛ̂i, a pâi wɛ́li tí-ti Ɓôi la káyɛ̂ei. A kɛ̀ ka wàla gɛ́ tí, gɛ̀ ní ka sɔnyɔ̂ŋ kɛ́.

22Ka wàla kono-tee kɛ́ vé a sɔnyɔ̂ŋ.

23Kɛ́lɛ m̀ɛnii kélee ka kákono tèe lai fɛ̂ɛ ká gɛ́ kpɛ́ni fɛ̂i è kùla káa kpîŋ ká lá ká gɛ́ Káɣâlai Yâwɛɛ ma.

24“Ka tɛ̀ káƁarâŋ-nuu da ŋɔkpâlaŋ ŋá puru kɛ́ ká kɛ̀, ka m̀ii-sãai da mii gáa naai, kɛ́lɛ káfe da pù kábɛ̂bɛ-ŋai da su ká lí la.

25Ka tɛ̀ káƁarâŋ-nuu da ŋɔkpâlaŋ ŋá puru kɛ́ kákɛ̀, mii-sãai kélee ka pɔ̂ri miî ka gula a káyee. Kɛ́lɛ káfe zí-sãai da m̀á tèe a kɔli-sɛŋ.

Dutɛrɔnome 24

Táa-lâa da tûa-lâa nina

1“A kɛ̀ surɔ̂ŋ da a nɛnî kùla naa kɛ́ɛ tí é ŋumɛ mɛ̂ni da ŋáa káa ma é pîlaŋ ǹɛnii kpîŋ mà, ǹyɛɛ vé ŋɔ́nɔ ŋ̀wɛ̂lii, é táa-lâa kɔlɔ tɛɛ bɔ́ é gúla ŋɔpɛ́rɛi mu.

2Ǹyaŋ a lì surɔ̂ŋ da kpɛ́ni é gula a nɛnî,

3naa pôlu maa zurɔ̂ŋ tí ǹyaa máŋ ǹyɛɛ vé ŋɔ́nɔ ǹɛnîi kpîŋ wɛ́lii, é taa-laa kɔlɔ tɛɛ bɔ́ é gula ŋɔpɛ́rɛi mu, kpaa máŋ a kɛ̀ maa surɔ̂ŋ a sàa.

4Ŋɔsurɔ̂ŋ maa-ŋuŋ fa ŋɔ́nɔ pɔ̂ri gulâi a nɛnî. Ǹɛnî kpîŋ maa fé ŋɔ́nɔ waa ní m̀ɛni ma. M̀ɛnii kpîŋ káa a Ɓaa kula-maa mɛ̂ni Yâwɛɛ ŋɛ́i. Káfe sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ ǹɔii ma Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛɛ̂i kápɔi.

Tɔ̂ŋ da kpɛ́ni-ŋa

5“Surɔ̂ŋ da a nɛnî kùla a nina káfe dɛ̀ɛ kɔ́ ma, káfe tela tíi kpanaŋ tɛ̀ɛ bɔ́. Fɛ̂ɛ é lɛ́ɛ ŋɔpɛ́rɛi lá é ŋɔnɛnî ninai wɛ́li kúla a kóraŋ tɔnɔ.

6“Ka kpa pili núu da ma é sɛ́ɣɛ sée káyɛ̂ei, kɛ́lɛ zɛɣɛi fé kɛ̀ a zɛŋ nyii a ŋɔkɛ-ɣɛniɛi kɛ̀ lai. Ka gɛ̀ tí, gɛ̀ ní maa-nuui ŋɔpɛ́rɛi mu-Ɓelai da pâi saâi a puru.

7“Ka núu da soŋ nyii a Eezuɛ nuui da ǹóŋ ŋúma a gɛɛ é gɛ́ a ŋɔluɛ kpaa máŋ é gɔlɛ, ka maa nuui kpîŋ paa. Fɛ̂ɛ ka m̀ɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-Ɓelai kúla kásama.

8“À kɛ̀ a kpono ma kɔlɔ-fela ka káwoli tɔ́ɔ ǹia-wooi ma zâla láa-soŋ-Ɓelai nyii-ŋai díkaa a Liiva-ŋai da dɛ̀ɛ kápɔi. M̀ɛni-ŋai kélee ŋá mò dîa a gɛɛ dí nɛ́ kâai, ká káwoli tɔ́ɔ dîa.

9Ká m̀ɛnii kàa Káɣâlai Yâwɛɛ è gɛ̀ a Mirianŋ berei su tãi ká kɛ̀ kulâi la Ize lɔii sui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10“Ka kpa pili núu da ma káfe lɔ̀ m̀aa nuui ŋɔpɛ́rɛi mu ka zɛ́ɣɛ sɛŋ nyii è góno tèe la káyêei kúla naa a wála-wala-laa.

11Ka lɛ̀ɛ ŋ̀enei ŋá ǹyaa kpîŋ é lɔ́ ŋɔpɛ́rɛi mu é pá la.

12À kɛ̀ m̀aa nuui káa a kôlo-nuu maa-sêɣe kɛ́ ƀò nɔ́ tɔnɔɔ, vé lɛ̀ɛ káyêei é lɛ́ɛ la zu vóloi é tóo.

13Ka dɛɛ bɔ́ pôlu ɣele-wûlii é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i. Ka gɛ̀ tí a pâi nyîi zu é kásɛɣêi fêi é lûwa láa kâa, ǹyaŋ a pâi kɛ̂i a tɔ̃yâ-laa mɛni Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɛ́i.

14“Kôlo-nuu da à kɛ̀ tíi kɛ̂i kâa, káfe vìli. A nɛ̃ɛ ma é kɛ́ a Eezuɛ-nuu kpaa máŋ ŋɔ̃ya nyii-ŋai díkaa kátaa-ŋai da sui.

15Ka núu kélee fela fé díi mɛni ma a gɛ̂i. Ka ŋɔfela-fêi tɛ́ɛ bɔ́ vóloi é lɛ́ɛ pâi liî kpɛ́ni fêi ǹyaa ƀé gíli káa ma. A wàla kɛ́ tí, m̀aa nuui a wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma, Yâwɛɛ a pâi ziɣêi a sɔnyɔ̂ŋ.

16“Káfe núu da pàa ǹóŋ sɔŋ mɛni ma. Káfe lôloŋ da pàa ŋɔkáa-ƀelai sɔŋ mɛni ma. Tɔɔ núu kélee é sáa gbîŋ sɔŋ su.

17“Káfe tee-loŋ kpaa máŋ ŋɔ̃ya da ŋɔmɛni ŋa tee a fili-pêre. Káfe pɔɔ nɛnî da ŋɔseɣe sòŋ ǹyêei a sɛ́ɣɛ.

18Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ ká kɛ̀ a luɛ-ŋa Ize Káɣâlai Yâwɛɛ é káŋuŋ ma ƀó é kákula naa. Mɛni ƀé ŋa m̀ôi la kâa a gɛɛ ká sía a dɔ̂ŋ-ŋai ŋí wóo.

19“Ka lì kási-sãai m̀á kulâi, ka nìa da ma, káfe lì pôlu mɛni ma. Ka ǹɛɛ naa ŋɔ̃ya-ŋai, dee-loŋ-ŋai da bɔɔ-nɛyãai mɛni ma. Gɛ̀ ní díi kélee ka gɛ̂i Yâwɛɛ a pâi lûwa lâai dîa.

20Káfe ká ɔle wurui m̀á kélee kùla ŋá. Ka da lɛɛ naa ŋɔ̃ya-ŋai, dee-loŋ-ŋai da bɔɔ-nɛyãai mɛni ma.

21Káfe kákpɔmɔ-ŋai m̀á kélee kùla ŋ̀á. Ka da-ŋa lɛɛ naa ŋɔ̃ya-ŋai, dee-loŋ-ŋai da bɔɔ-nɛyãai mɛni ma.

22Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ ká kɛ̀ a luɛ-ŋa Ize lɔii su. Mɛni ƀé ŋa m̀ôi la kâa a gɛɛ ká sía a dɔ̂ŋ-ŋai ŋí wóo.

Dutɛrɔnome 25

1“À kɛ̀ Kpakolo feerɛ da kɛ̀ laa-sâa kɛ̂i, ma mɛnii a lì m̀ɛni-saa ƀó-ƀelai ŋɛ́i-tuɛ, dia ƀé pâi dímɛnii su kâai dí ŋ̀á tée a tɔ̃yâ-pere. Ǹúui ŋ̀ɔi lɛ̂lɛɛi, dí mó mà. Ǹúui ŋ̀ɔi ńyɔmɔ̂i dí mó mà.

2À kɛ̀ ǹúui mɛnii è lɛ̂ɛ mai gula maa ƀa dínokwa, m̀ɛni ŋá-tee nuui a pâi maa nûui pɛlɛ̂i ǹɔii ma dí ǹókwa nɔ́ yɛ̂ɛ berei mɛni nyɔ́mɔɔi è gɛ̀i ŋɔwuyɛ káa lai.

3Da pɔ̂ri ǹókwâi a váai gîei buu náaŋ, kɛ́lɛ dífe dɛ̀ɛ naa ma. Da dɛ̀ɛ naa ma ƀaa-kula maa a pâi pâi ǹúui kpîŋ pɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4“Káfe niŋa lá ɣiri tãi a kɛ̀ kámii-sãai tânii lai.

Mɛnii maa-nɛ̃ɛi í gɛ́ ílîa kpaa ílêɣe-surɔ̂ŋ saa pôlui

5“À kɛ̀ lee-kaa kpaa máŋ naŋ-kaa tɔnɔ sinaa feerɛ da kɛ̀ kwaa tɔ̂nɔ ma dɔnɔ a sàa, ǹyaŋ da ŋɔnɛnîi dífe lóŋ da maa sɔlɔ ɓó ní, surɔ̂ŋ da kpɛ́ni fé ŋɔnɛnîi kula a nɛnî. É lɛ́ɛ nêɣe kpaa máŋ ǹîa-surɔ̂ŋ yêei.

6Ǹóŋ surɔ̂ŋ maa-ŋuŋ da maa sɔlɔ ɓôi, fɛ̂ɛ dí zaa-nuui láa sée ma a gɛɛ ǹáa fé làŋ Eezuɛ lɔii su.

7À kɛ̀ a wàla fáa é ǹeɣê kpaa ǹîa surɔ̂ŋ ŋɔnɛnîi kúla a nɛnî, ǹɛnîi a pâi liî ǹúu-pɔlɔ-ŋai pɔ́ naa daai ŋɔsiɣãŋ lá ǹyɛɛ diai, ‘Ŋásurɔ̂ŋ ǹeɣê kpaa ǹîa ǹyɛɛ va pɔ̂ri ḿû. Aâ fɛɣɛ díi mu maa nɛ̃ɛ̂i é gɛi a lóŋ maa sɔlɔ ɓóɔɔ zaa-nûui mɛni ma.’

8À kɛ̀ tí ǹúu-pɔlɔ-ŋai da dòli dí lóno bɔ́. A kɛ̀ ǹyɛɛ vé pɔ̂rii fɔrɔ-fɔrɔ su, ve ŋ̀wɛ̂lii é ǹeɣê kpaa ǹîa surɔ̂ŋ ŋɔnɛnîi kúla a nɛnî,

9ǹɛnîi a pâi liî zurɔ̂ŋ kpîŋ pɔ́ naa é ŋɔkpáŋ-kpalii dɔnɔ kula gɔ́ ŋá ǹúu-pɔlɔ-ŋai ŋɛ́i-tuɛ é ǹá-ya pú ŋ̀ɛ́i ǹyɛɛi, ‘Bere ɓé a kɛ̂ la a zurɔ̂ŋ nyii va pɔ̂ri ǹêɣe kpaa ǹîa-surɔ̂ŋ ŋɔkáa-laa ɣɛlii lá-tɔnii.’

10É kúla maa tãi tí ma da pâi maa nuui ŋɔkáa-laai su-ɓelai tôlii a ‘ǹalôŋ dí wɔ́lɔ ŋɔkpáŋ-kpalii kùla gɔ́ɔ ŋái ŋɔnûai.’

Tɔ̂ŋ da kpɛ́ni-ŋa

11“À kɛ̀ kpakolo feerɛ da kɛ̀ kɔ̂i ǹúui dɔnɔ ŋɔnɛnîi é pá é pɛ́lɛ ǹúui ma da ŋɔsurɔ̂ŋ da kɔ̂i é ŋɔsinâa-sãai sóŋ,

12ka maa nɛnîi kpîŋ yée tée. Káfe ŋ̀ɛ́i malôŋ kàa.

13“Káfe sɛŋ kɔɔŋ-kɔli feerɛ lɔ̀ kábɛ̂bɛ-ŋai su dɔnɔ wuyɛɛ dɔnɔ foɣâŋɔɔ.

14Káfe sɛŋ-kɔɔŋ-kɔli feerɛ lâai kɛ̀ kápɛrɛ-ŋai mu dɔnɔ kɛ́tɛ dɔnɔ kuroteɛɛ.

15Ka sɛŋ kɔ̂ŋ a teniŋ ɓô da tɔ̃yâ pere a gɛɛ káfulu-laai su é kôyaa ǹɔii ma Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛɛ̂i kápɔi é ɓûu ɓó.

16Ǹúui kélee a sɛŋ kɔ̂ɔŋ a wôya perei, m̀ɛlɛ kpɛɛ̂i Káɣâlai Yâwɛɛ koi.

Amɛlɛka-ŋai paa mɛni

17“M̀ɛnii Amɛlɛka-ŋai dí gɛ̀ a káa berei su ka kɛ́ɛ kulâi Izei maa mɛnii kíli é lɛ́ɛ káŋa.

18Tãi káfii è kɛ̀ a gbɛɛ lai, dí pɛ̀lɛ kâa dí diai kélee páa kɛ̀ kápôlu perei. Dífe kɛ́ ní yaôi Ɣâla ma.

19Ka kpɛ̀ɛ a kákpɔara-ɓelai yée mɛi ɣáleɛɛ ká ǹɔii síɣe Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛɛ kápɔi, káfe díta lɛɛ naa. Ka díkelee dí páa dímaa kîli-ŋa sia é kpɛ́ɛ kákili-ŋá ǹɔii ma.

Dutɛrɔnome 26

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zí-sãai maa-ŋuŋ maa sama-sɛŋ

1"Ka sèri ǹɔii ma Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛɛ̂i kápɔ a kákɔ̃liŋ ká sée naa,

2ka kási-sãai m̀á maa-ŋuŋ-ŋai da-ŋa siɣe nyii-ŋai ká zì ǹɔii kpîŋ mai, ká dípu kpɔ̂lɔ-ŋa su. Ka lí a dîa ƀɛ́i Yâwɛɛ Káɣâlai è naa lɛ̂ kâa a gɛɛ kákɛ vèlî̃i naai. Ǹúui da a ŋ̀ɔi tɛ̂ɛ zâla láa-soŋ-nuui pɔ́,

3a pâi m̀ôi ma ǹyɛɛi, 'Ŋa sâa môi Ŋáɣâlai Yâwɛɛ ma a gɛɛ ŋaâ pá ǹɔii ma è góno tèe la kúnâŋ-ni yêei.'

4"Gɛ̀ ní zâla láa soŋ-nuui a pâi gbɔ̂lɔi sonî̃i ǹyêei é dísee Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɔteƀelei ŋɛ́i-tuɛ.

5A mò máŋ ǹyɛɛi, 'Ńâŋ è kɛ̀ a Araŋ-nuu. È kɛ̀ a sia-sîa kɛ́-nuu. È wɔ́lɔ lì a ŋɔnûai Ize lɔii su, dí wɔ́lɔ kɛ̀ nɔ́ a núu-kpûlu lòŋ dí sée naa. Ŋɔsuui su è kɛ̀tɛ, zu-ƀela wála-wala, dítamaa.

6Kɛ́lɛ ǹɔii tí su-ƀela dí kúsòŋ a nyɔ́mɔɔ. Dí gɛ̀ kú tíi kpânaŋ-ŋa kɛ́ kú mɔ̃lɛ a zu kôyaa.

7Nya ƀe kú wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma nyii gáa a kúnâŋ-ni Díɣâlai. È kúmɔ̃lɛi da mɛni-sôli-ŋai naa kàa é ǹyée sée kúwɔlɔ-wooi mû.

8È kúkùla díyêei a ŋɔwála-wala yeei. È ŋɛi-kɛ-maa támaa kɛ̀ díŋɛi. È gɛ̀ dia máŋ dí mɛni kpɔ̂lu támaa sɔlɔ ƀó. È mɛni mili-mili támaa kɛ̀ a dia.

9È pà a kúa ƀɛ́ é ǹɔii ŋí tɛ́ɛ kúpɔ. Ǹɔii ŋí lɛ́lɛɛi tíi kɛ́ mɛni ma.

10Mɛni ma, ŋa pá ípɔ a zí-sãai m̀á maa-ŋuŋ nyii í maa-wala-wala tɛ̀ɛ m̀́bɔ a gɛɛ ŋá zii.' "Ka gbɔ̂lɔi sée Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ ká pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu.

11Ka lii-nɛ̃ɛ kula ka Liiva-ŋai da ŋɔ̃ya-ŋai m̀ɛni lɛ́lɛɛ-ŋai mɛni ma Káɣâlai Yâwɛɛ a gɛ̂i kâai.

12"Ka kási-sãai m̀á buu ɣelei ŋáa tɛ́ gîe ma góraŋ saaƀa ɣelei su ká dítɛɛ Liiva-ŋai, dee-lôŋ-ŋai da bɔɔ-nɛyâai pɔ́ dí mii dílii é láa.

13Gɛ̀ ní m̀ó Íɣâlai Yâwɛɛ ma yɛ̂ɛi, 'Ŋaâ zãa m̀á nyii-ŋai gáa a ípɔɔi kélee kúla ŋápɛrɛi mu ŋa dítɛɛ Liiva-ŋai, dee-lôŋ-ŋai da bɔɔ-nɛyãai pɔ́ yɛ̂ɛ berei í mò la m̀́âi. Mɛni-ŋai í mò m̀́âi, fé ǹyée kula ní da mu, fé tela ǹia ní da ma.

14Fé da mii ní tãi ŋá kɛ̀ malôŋ-see ƀôi la, kpaa máŋ ŋá da kula ŋápɛrɛi mu tãi mãa fé kɛ́ ní a ŋwaa lai. Fé da kula ní saa-nûu da ma a sâla. Ŋaâ íwooi mɛni ŋa m̀ɛnii kélee kɛ́ í mò m̀́âi.

15Lɛɛ íkwaa ma waai ma Ɣâla-taa í íŋɛi pîlaŋ ǹɔii ma í lûwa láa ínûai Eezuɛ-ŋai dîa da ǹɔii yɛ̂ɛ berei í íkono tèe la kúnâŋ-ni yêei, a gɛɛ ya pâi ǹɔii tɛɛ̂i dípɔ nyii ǹɛ́lɛ̂ɛi tíi kɛ́ mɛni mai.' "

Yâwɛɛ kpîŋ ŋɔnûai

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Mose è mò ǹyɛɛi, “Káɣâlai Yâwɛɛ a sâa m̀ôi kâa a gɛɛ ka ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai maa kpɛ́ɛ ká dímɛi káa a kálii kélee da kámɔlêŋ kélee.

17Ka m̀ôi sâa a gɛɛ Yâwɛɛ káa a Káɣâla. Ká kákono têei sâa a gɛɛ ka pâi ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai ká sía a díwoo ká ŋ̀óo mɛni.

18Nyaa máŋ a môi sâa a gɛɛ kákaa a ŋɔnûa, ká kɛ́ ƀò ǹyêei yɛ̂ɛ laai-kɛ-sɛŋ mɛni kpanaŋɔɔ yɛ̂ɛ berei è góno-tee la kánâŋ-ni yêei. Fɛ̂ɛ ka ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa.

19A m̀ôi a gɛɛ a pâi ka kɛ̂i ǹɔii-ŋûŋ-ŋai mɛi. Ǹyaŋ da pâi ƀaa kɛ́-maa tɛɛ̂i kápɔ. Ka pâi kɛ̂i a ŋɔnûa maa-waa-ŋa yɛ̂ɛ berei è góno tèe lai.”

Dutɛrɔnome 27

Ɣâla Ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai kɛ̀ gɔni-ƀela-ŋai diai

1Mose da Eezuɛ ǹúu-pɔlɔ-ŋai dí mò ǹûai dîa dîyɛɛi, “Ka dɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi káa ŋa sâa dɛɛ̂i kápɔi.

2Tãi ka seri la ǹɔii su Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛ̀ɛ kápɔi, ka kɔni-ŋa láa gîe mɛi ka màa sia a pɔ̂rɔ.

3Ka ŋ̀óo-ŋai kélee pɔ̃yɛ ma nyii Yâwɛɛ a m̀ôi kâai. Ǹɔii ŋí lɛ̂lɛɛi sí-sãa sí mɛni ma yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è góno tèe la kánâŋ-ni yêei bere ƀé a gɛ̂i la káyêei.

4Ka Zɔdiŋ Ya-leei tìyeŋ ka da tɔɔ Ibaa Yeei ma ka zia yɛ̂ɛ berei ŋa môi la kâai.

5Ka ɣâla-teƀele tɔɔ naa Káɣâlai Yâwɛɛ mɛni ma a kɔni. Káfe kɔni da làa naa nyii ká kɔli-sɛŋ pɛ̀lɛ mai.

6Ka ŋ̀âla-teƀelei tɔ́ɔ a kɔni-ŋa nyii kɔli-sãa pɔ́ɔ fé diai ká kéreŋ sâla kula naa Káɣâlai Yâwɛɛ ma.

7Ka kɛ gîe pôlu sala kula naa ka m̀aa sala-sãai míi ka lii-nɛ̃ɛ kula Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

8Ka dɔ̂ŋ-ŋai ŋí kélee pɔ̃yɛ gɔni-ŋai dîa a zu-ponoɔɔ.”

9Nya ƀe Mose da Liiva sala láa-soŋ-ƀelai dí mò Eezuɛ-ŋai dîa dîyɛɛi, “Óo Eezuɛ-ŋa, ka kámɛi sáa. Kaâ kɛ́ a Káɣâlai Yâwɛɛ pɔ́ɔ.

10Ka ŋ̀óo mɛni ka ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa nyii ŋai ŋa sâa dɛɛ̂i kápɔi.”

Naɣâŋ-ŋai gáa woo-pîli mɛni mai

11M̀aa ɣele tɔnɔi tí Mose è mò ǹûai dîa ǹyɛɛi,

12“Ka Zɔdiŋ Ya-leei tìyeŋ, ǹúu-sûu-ŋai ŋí dí tɔ́ɔ Gɛrizin Yeei ma dí lûwa láa ǹûai dîa: Simiɔŋ, Liiva, Zudasi, Isaka, Zosɛ da Bɛŋsima.

13Ǹyaŋ ǹúu-sûu-ŋai ŋí da pâi tɔ̂i Ibaa Yeei ma dí ǹáɣaŋ-lâa wooi-ŋai ƀó: Lubiŋ, Gâa, Asɛ, Zɛbulɔŋ, Daŋ da Nɛfɛtɛli.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Da kɛ̀ ǹaɣaŋ-lâa woo-ŋai ƀôi, Liiva-ŋai da pâi kɛ̂i ǹáa serîi Eezuɛ-ŋai dîa ɣelei-pere.

15“ ‘Náɣaŋ káa ǹúui ma a Ɣâla pɔkɔɔŋ sàa a wúru kpaa máŋ kɔni gɛ̀ vɛ̀li loo-pêre sui, nyii Yâwɛɛ fé wɛ́li ní lai.’ “Ǹûai kélee da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘É kɛ́ tí.’

16“ ‘Náɣaŋ káa ǹúui ma va ƀaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ ǹâŋ kpaa máŋ ǹee pɔ́i.’ “Ǹûai kélee da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘É kɛ́ tí.’

17“ ‘Náɣaŋ káa ǹúui ma a m̀arâŋ-nuu ŋɔlɔii maa goyaŋ-pere kɔni sîɣe ǹáai.’ “Ǹûai kélee da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘É kɛ́ tí.’

18“ ‘Náɣaŋ káa ǹúui ma a pere lɛ̂ ŋɛi-pu-nuu ma a ǹyɔ́mɔɔ.’ “Ǹûai kélee da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘É kɛ́ tí.’

19“ ‘Náɣaŋ káa ǹúui ma nyii a ŋɔ̃ya, tee-loŋ kpaa máŋ pɔɔ-nɛni ŋɔmɛni-saa ƀò a wôya-perei.’ “Ǹûai kélee da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘É kɛ́ tí.’

20“ ‘Náɣaŋ káa ǹúui ma a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a ǹâŋ ŋɔnɛnîi. Gáa a ƀaa kula maa ǹâŋ ma.’ “Ǹûai kélee da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘É kɛ́ tí.’

21“ ‘Náɣaŋ káa ǹûui ma a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a fɛnɛ-sɛŋ sii kélee dai.’ “Ǹûai kélee da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘É kɛ́ tí.’

22“ ‘Náɣaŋ káa ǹúui ma a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a zaaƀɔlɔi, ǹâŋ ǹóŋ nɛni kpaa máŋ ǹee ǹóŋ nɛni.’ “Ǹûai kélee da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘É kɛ́ tí.’

23“ ‘Náɣaŋ káa ǹúui ma a lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a ǹyûarai.’ “Ǹûai kélee da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘É kɛ́ tí.’

24“ ‘Náɣaŋ káa ǹúui ma a m̀arâŋ-nuu pàa loo-pêre sui.’ “Ǹûai kélee da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘É kɛ́ tí.’

25“ ‘Náɣaŋ káa ǹúui ma a sɛŋ-kâo sòŋ a gɛɛ é núu da ŋɔfúlu-laai láŋ.’ “Ǹûai kélee da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘É kɛ́ tí.’

26“ ‘Náɣaŋ káa ǹúui ma va dɔ̂ŋ-ŋai ŋí mɛi kâai.’ “Ǹûai kélee da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘É kɛ́ tí.’

Dutɛrɔnome 28

Ǹûwai gáa woo mɛni nuu mɛni mai

(Leveteko 26:3-13; Dutɛrɔnome 7:12-24)

1“À kɛ̀ ka káwoli tɔ̀ɔ dɔ̂ŋ-ŋai dîa ŋa dɛɛ̂i kápɔ sâai, ka sía a díwoo yɛ̂ɛ berei ŋa môi la kâai, Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi kákɛ̂i ǹɔii kélee mɛi ŋ̀ɛ́niɛi su.

2Ka pâi ǹûwa-ŋai ŋí sɔlɔ ƀôi à kɛ̀ ka Yâwɛɛ wóo mèni.

3“Yâwɛɛ é gɛ̀ lûwa é kɛ́ kâa daa-ŋai su da kákpalâŋ-ŋai lâ.

4“Yâwɛɛ é gɛ̀ lûwa é kɛ́ kánîa-pɛlɛɛi dîa, kási-sãai da kátaa-tulɛ-ŋai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5“Yâwɛɛ é gɛ̀ lûwa é kɛ́ kási-sãai da mii-sãa ka gbɛtɛ a dîa mìi mɛ̂ni mai dîa.

6“Yâwɛɛ é gɛ̀ lûwa é kɛ kâa kálɔii su gɛ́ ƀò kâa lɔii da kpɛ́ni su.

7“Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i káyee é tɛ́ɛ kákpɔara-ƀelai dîa. Da pâi kulâi a pere tɔ̂nɔ díkɔ pɛ́lɛ kâa kɛ́lɛ da pâi pûi káyêei a pere sîi lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

8“Yâwɛɛ a pâi lûwa lâai kámii-sãai pûi kɛ́ kwaa-ŋai mâ. Díi kélee ka pâi káyee pilîi zui a pâi ƀûu ƀôi. A pâi lûwa lâai kâa ǹɔii ma a dɛɛ̂i kápɔi.

9“A pâi ká kɛ̂i a ŋɔnûa maa waa-ŋa yɛ̂ɛ berei è góno tèe la à kɛ̀ ka ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa, ká tûa yɛ̂ɛ berei a ŋ̀wɛ̂lii lai.

10À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀelai kélee da pâi gɔ̂lɔnii a gɛɛ ŋɔnûa ƀa káa, ǹyaŋ da pâi yaôi kâa.

11Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i kátama, kátaa-tulɛ-ŋai díƀûu ƀó, kási-sãai dí kpɛtɛ ǹɔii ma è góno tèe la kánâŋ-ni yêei.

12A pâi ŋ̀ele-kɔlɔŋ lá ƀôi tuna é pú a bú tãi ǹɔii é yɔɔ kási-sãai dí kpɛtɛ. Ka pâi kpa-pîlii lɔii-ŋuŋ támaa su-ƀela dîa, kɛ́lɛ káfe pâi wɔ́lɔ kpa sonîi dîa.

13A pâi ká kɛ̂i a nûa tuɛ-pêre-ƀela a tãi kélee. Káfe pâi wɔ́lɔ kɛ̂i a lɛɛ-polu-ƀela à kɛ̀ ka káwoli tɔ̀ɔ mà ká ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa a ǹɛ́lɛɛ ká tûa yɛ̂ɛ berei a ŋ̀wɛ̂lii lai. Ka pâi kɛ̂i a núu mɛi-ƀela wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

14Káfe káyee kùla dɔ̂ŋ-ŋai ŋí da mu ŋa sâa dɛɛ̂i kápɔi ka tínaŋ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa pɔ́ naa pêre.

Ǹáɣaŋ gáa Yâwɛɛ wóo-pili nûu mɛni mai

(Leveteko 26:14-46)

15“À kɛ̀ ka wàla Káɣâlai Yâwɛɛ wóo mɛ́ni ká ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa a tɔ̃yâ-pere nyii-ŋai ŋa sâa dɛɛ̂i kápɔi, ǹáɣaŋ-ŋai ŋí da pâi kásonîi.

16“Yâwɛɛ a pâi náɣaŋ lâai kátaa lêe-ŋai da kákpalâŋ-ŋai dîa.

17“A pâi náɣaŋ lâai kási-sãai dîa da ƀɛ́i mìi-sãai da kpɛtɛ naai.

18“A pâi náɣaŋ lâai kálônii dîa da kási-sãai. A pâi náɣaŋ lâai kátaa-tulɛ-ŋai dîa dífa ƀûu ƀò.

19“Yâwɛɛ a pâi náɣaŋ lâai kákɛ mɛni kélee ma.

20“Yâwɛɛ a pâi kánaɣânii é kákɛ wúlee. A pâi gɛ̂i mɛni kpɔ̂lu é láa kâa kákɛ mɛni kélee su. Gbɛɛ-ŋai, a pâi kásu karai kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma, kpɛ́ni fêi, ka nia mà.

21A pâi kɔlɔ-fela pilîi kâa é lɛ́ɛ la zu kásu é kara ǹɔii ma ka liî naai.

22A pâi tɔ̃lɛ kɔlɔ-fela pilîi kâa, fɛ́ɛ-fɛɛ kɔlɔ fela da kɔlɔ fãa-maa kpanaŋ. A pâi gɛ̂i fólo é tóo a ŋánaa fãa kpanaŋɔɔ kɛ́ tɛ̀ɛ nyii pâi gɛ̂i kási-sãai dí kpála. À kɛ̀ tí puru

© 2014 Bible Society in Liberia.

kɛ́tɛ a pâi toôi ǹɔii su. A pâi gɛ̂i pûŋ é pɛ́lɛ kási-sãai dîa dífa ŋɔ́nɔ ƀà. Mɛni-ŋai ŋí da pâi lɛɛ̂i kɛ̂i a káa é lɛ́ɛ la zu ká sáa kpɔ́ kpúŋ.

23Ǹele kɔlɔŋ a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ ƀara, ǹɔii kɛ́ ƀò yɛ̂ɛ kɔli.

24Yâwɛɛ a pâi dunai penêi a muluŋ da wée. Da pâi lɛɛ̂i pûi kâa é lɛ́ɛ la zu ká sáa kpɔ́ kpúŋ.

25“A pâi gɛ̂i kákpɔara-ƀelai yée é tɛ́ɛ kâa. Ka kɔ̀ dípɔ ka pâi pûi díyêei. Ǹɔii-ŋuŋ kpéli-ŋai su-ƀelai da ká kàa dílaa a pâi kpâlai dîa.

26Kápoma a pâi kɛ̂i a mii-sãa ŋ̀ɔni-ŋai da ǹɔɔ-fɛnɛ-sãai mɛni ma. Núu da fé pâi kɛ̂i naa é dímaa yao.

27A pâi gɛ̂i mũa é tɔ́ɔ kâa yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la a Ize-ƀelai. Pala é tée kákpono ma gwaa kélee, kákɔlɔ kɛ́ tèɣeŋ a ŋ̀ánaa. Gɔlɔ-fêla-ŋai ŋí dífe pâi kpɛɛ̂i.

28A pâi gɛ̂i káŋɛi da kákili-ŋá é pú ká ƀoo.

29Vóloi a kula ka pâi kɛ̂i káyee pɛlɛ-pɛ̂lɛi yɛ̂ɛ ŋɛi-pû-nuu. Mɛni kélee ka káyee pìli zui, ŋ̀á fé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i ma. Nûa da pâi káluânii díkɛ káfili. Núu da fé pâi kɛ̂i naa é káŋuŋ ma ƀó.

30“Káta a gbɛ̀tɛ gili-ŋa a gɛɛ é nɛnî da kula núu da kpɛ́ni ƀé pâi kɛ̂i a ǹúui maa-ŋuŋ é seɣe ɣíri maa nɛnii ma. Ka pɛ́rɛ-ŋa tɔ̀ɔ kɛ́lɛ núu da kpɛ́ni-ŋa ƀé pâi kɛ̂i nyiî dímu. Ka pâi sí-sãai sîi kɛ́lɛ núu da kpɛ́ni-ŋa ƀé pâi kɛ̂i m̀á kulâi.

31Da pâi kániŋa-ŋai paâi káŋɛi kɛ́lɛ dífa kákɔ a zua da. Da pâi káwɛlɛ soo-ŋai kulâi káyêei a wála-wala-laa, ǹyaŋ káfe pâi wɔlɔ-wɔlɔ dísɔlɔ ƀôi. Da pâi káƀala-ŋai tɛɛ̂i kákpɔara-ƀelai pɔ́ nyii núu da fé pâi kɛ̂i naa é díŋuŋ ma ƀô.

32Da pâi kálônii tɛɛ̂i lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su a luɛ-ŋa. Ka pâi wɔ̂lɔi a kpíni da fólo káfa díkaa. Ka pâi lɛɛ̂i díkɔ̂rii káfii é kpɛ́ɛ. Ká kpɔŋ-mâa nuu da fé pâi kɛ̂i ma.

33Núu da kpɛ́ni-ŋa ƀé pâi káfɔnɔ-kpɔrɔi ŋ̀á-nɛ̃ɛ kulâi díkɛ kálùaŋ.

34M̀ɛni-ŋai ka pâi gâai gɛ́ kɛ̀i, da pâi gɛ̂i ká ƀoo.

35Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i mũa é tɔ́ɔ kákpono ma gwaa kélee nyii káfe pâi pɔ̂ri zále kâai.

36“A pâi kákpɛ̂i ka kákâloŋ-ni ka lí lɔii da su nyii kánâŋ-ni dífe wɔ́lɔ li ní naa, káa kpîŋ káfe tela naa kɔ́lɔŋ. Ka pâi kɛ̂i naa ká kɛ́ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛ̀li nyii-ŋai dí díkpɛ̀tɛ a wúru da kɔnii.

37Ǹɔii-ŋuŋ ka pâi liî zui, zu-ƀela da kákàa, a pâi kɛ̂i a gúlaa a dia. Ka pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ pêle kɛ́-sãa díŋɛi. Da pâi ɣɛlɛ-maa támaa kulâi kákponôi.

38“Ka pâi sí-sãa sîi naa kɛ́lɛ dífe pâi kpɛtɛ̂i kpɛ́ni fêi, gotó-ŋa da pâi dílaa miî dîa.

39Ka pâi ƀá-kpɔmɔ-ŋa sîi kɛ́lɛ káfe pâi da ŋ̀áa-nɛ̃ɛ kulâi, kpɛ́ni fêi, kolo-ŋa da pâi gélee su-karâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

40Wúlɔ wuru-ŋa da pâi kpɛtɛ̂i káyêei ǹɔii-ŋai su kɛ́lɛ káfe pâi wúlɔ sɔlɔ ƀôi da su, kpɛ́ni fêi, gélee a pâi kpâlai.

41Ka pâi nîa-pɛlɛɛ támaa sɔlɔ ƀôi kɛ́lɛ da fé pâi lɛɛ̂i káyêei. Nûa da pâi dísônii dí lí a dia luɛ-laa su.

42Gotó kpulu-ŋa da pâi kási-sãai da káwuru-ŋai kélee mɛi pɛ̂lɛi.

43"Ɲõya-ŋai kásamai ƀé pâi kɛ̂i kámɛi ka kɛ́ ƀò dí mù.

44A pâi kɛ̂i kákulâi kpáaŋ su, kɛ́lɛ káfa pɔ̂ri gulâi kpáaŋ su. Nyaa ƀé pâi kɛ̂i a káŋuŋ tûɛ-nuu ká kɛ́ ƀò mù.

45Mɛni-ŋai ŋí kélee da pâi kɛ̂i a káa. Da pâi lɛɛ̂i kɛ̂i a káa dí káyee mɛi ɣále, kpɛ́ni fêi, káfe Káɣâlai Yâwɛɛ wóo mɛni ní.

46Da pâi kɛ̂i a Ɣâla ŋɔ mɛni-ŋa-teɛɛ mâa ŋɛi-kɛ-maa ká mɛni mà da kálônii wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

47Káɣâlai Yâwɛɛ a mɛni lɛ́lɛɛ támaa kɛ́ kâa kɛ́lɛ káfe fáa ní a gɛɛ ká tíi kɛ́ mì ká lii nɛ̃ɛ kula mɛni-ŋai kpîŋ mɛni ma.

48Mɛni ma, puru, kpele wɛ̂li, seɣe saa maa da kolo-laa su kɛ́tɛ da pâi kɛ̂i nɔ́ kâa. Ka pâi tíi kɛ̂i kákpɔara-ƀelai yée mu. Da pâi yɔlɔ toôi kákɔŋ ma é lɛ́ɛ la zu ká sáa kpɔ́ kúŋ.

49Yâwɛɛ a pâi núu kulâi ǹɔii-ŋuŋ kpóŋ ma lɔii-ŋuŋ da su é pá la gɛ́ ƀò kámɛi. A pâi kásonîi a maa félaa yɛ̂ɛ berei kuɛ a yêŋ la é gɔ́nɔŋ sóŋ. A pâi kɛ̂i a yao-maa nuu. Káfe pâi kɛ̂i ǹá-woo mɛnîi.

50A pâi kɛ̂i a maa yikiɛɛ. Ɲumɛ-maa da maloŋ-kâa fé pâi kɛ̂i ǹyêei núu pɔ̂lɔ da nyáŋkpa mɛni ma.

51Da pâi kátaa-tulɛ-ŋai da kási-sãai kélee mîi kpɔ́ kpɔlɔwɔ. Mii-sãa, ŋwãai, taa-tûlɛ kpaa máŋ ɔle wúlɔ da fé pâi lɛɛ̂i naa kámii mɛni ma. Ǹyaŋ ka pâi puru siɣêi é lɛ́ɛ la zu káŋuŋ lá é píli kpɔ́ kpɔlɔwɔ.

52Da pâi daa-lee-ŋai kélee kulâi káyêei ǹɔii su Káɣâlai Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ kápɔi dí maa siɣãŋ-ŋai wólo.

53"Da pâi kásiɣãŋ taa-leei-ŋai maa tínaŋ-nii díkɛ kɔ̀ kápɔ. Ka pâi kɛ̂i mɔ̃lɛ-lâa kpanaŋɔɔ su. Ǹɔ̃lɛ-laai ŋí a pâi gɛ̂i ká pɛ́lɛ kákpɔɔi lonii miî nyii-ŋai Káɣâlai Yâwɛɛ a dɛɛ kápɔi.

54Ɲɛi-maloŋ kâa fé pâi kɛ̂i dáre sinaai kásamai da yêei a gɛɛ é ǹeɣê-surɔ̂ŋ, ǹîa-surɔ̂ŋ kpaa máŋ ŋɔnɛnîi nyii è ŋ̀wɛli-ni da ŋɔnîa-pɛlɛɛi nyii-ŋai mɔ̃lɛi é díkɔ a dɔnɔ kpîŋ.

55Mɛni-kpɔlu-ŋai kákpɔara-ƀelai da pâi gɛ̂i ká tɛ́ɛ zui da pâi gɛ̂i ká mɛni-ŋai ŋí kɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

56-57Ǹaa ké-maa ǹɛyaa sɔŋ lɛ́lɛɛ kili-ŋa-ponoɔɔ-ŋai kásamai nyii-ŋai dífa ŋ̀wɛli kpîŋ dí sía ǹɔii mai da pâi mɛni sîi tɔnɔi ŋí kɛ̂i. Da pâi kɛ̂i díloôi dísinâai dîa da dílônii a gɛɛ dífa lâa díkɔ la a dɔnɔ kpîŋ. Da pâi kɛ̂i dí dílônii kwatara-ŋai mîi da bôlu-sãa loo-pêre su. Daa-lee-ŋai ŋí kula tãi, kákpɔara-ƀelai da pâi mɛni-kpɔ̂lu ŋánaa laai kâa.

58“Ka wàla dɔ̂ŋ-ŋai ŋí kélee mɛi káa bɔ̃yɛɛ̂i gɔlɔi ŋí su ka ƀaa-kɛ-maa tɛ́ɛ Káɣâlai Yâwɛɛ pɔ́,

59a pâi kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ pilîi kâa é lɛ́ɛ kâa ká sáa é lɛ́ɛ kálônii dîa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

60Gɔlɔ-fela-ŋai kélee Yâwɛɛ è bìli Ize-ŋai dîa Ize lɔii su ká lɛ́ɛ pâi kulâi naai, da pâi kásonîi. Ǹyaŋ da pâi kɛ̂i kâa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

61A pâi kɔlɔ-fela sii támaa pilîi kâa nyii-ŋai dílaa fé pɔ̃yɛ ní dɔ̂ŋ kɔlɔi sui. Gɔlɔ-fela-ŋai ŋí da pâi lɛɛ̂i kâa dí káŋuŋ lá píli.

62Ka kɛ̀ a kátamaa yɛ̂ɛ bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai ŋ̀elei sui, kɛ́lɛ vé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i tí, kpɛ́ni fɛ̂i, káfe Káɣâlai Yâwɛɛ wóo mɛni ní.

63Yɛ̂ɛ berei nɔ́ è kɛ̀ la a ǹíi láa mɛni gɛ́ gɛ̀ ká kɛ́ ƀûu ƀò ká kɛ́ mɛni kɛ̀ ƀûu ƀoi, bere nɔ́ ƀé a pâi kɛ̂i la a ǹíi láa mɛni é kásu kara. A pâi kásu karâi ǹɔii ma ka liî naai.

64“A pâi kátaa-tâai lɔii-ŋuŋ-ŋa su. Ka pâi kɛ̂i naa ká kɛ́ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛli nyii-ŋai díkpɛtɛ̂i a wúru da kɔni-ŋai, nyii-ŋai ka kánâŋ-ni káfe kɛ́ ní a díkɔlɔŋɔɔi.

65Káfe pâi káseɛ̂i kâai ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su gwaa da ma. Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i kálii kɛ́ kɔ̀-kɔ, káŋɛi é pú kálii é tóo pôlu a zu kɛ́tɛ.

66Ká pâi kɛ̂i nɔ́ mɛni kpɔ̂lu su a ɣele kélee. Yao támaa a pâi kɛ̂i kákponôi. Káfe pâi kɛ̂i a ká láa la a gɛɛ kpíni a pɛ̀lɛ ka pâi bôlu ma ɣele ƀɔ́ɔi kâai.

67Ɣele-wâla à kɛ̀ ka pâi m̀ôi kâa, ‘Vêi kpîŋ kɛ̀ a ɣele-wûlii.’ Ɣele-wûlii à kɛ̀ ka m̀ó kâai, ‘Vêi kpîŋ kɛ̀ a ɣele-wâla.’ Ka pâi m̀ôi tí kpɛ́ni fɛ̂i ka pâi mɛni kpaya-kpaya támaa kâai.

68Yâwɛɛ a pâi kátɛɛ̂i pôlu Ize ya-ŋa keleŋ su berei máŋ ŋá mò la a gɛɛ káfe pâi wɔ́lɔ liî la naai. Ka kɛ̀ naa ka pâi kɛ̂i ŋ̀wɛ̂lii ká kákpîŋ kɔlɛ kákpɔara-ƀelai dîa, kɛ́lɛ núu da fé pâi ŋ̀wɛ̂lii é ká yá.”

Dutɛrɔnome 29

Yâwɛɛ è Kpanaŋ-woo kɛ̀ ŋɔ́nɔ Eezuɛ-ŋai yêei Môa lɔii su.

1Yâwɛɛ è mò Mose ma a gɛɛ é Kpanaŋ-woo nina kɛ́ Eezuɛ-ŋai yêei Môa lɔii su. Gbanaŋ-wooi ŋí è kɛ̀ a da kpɛ́ni nyii ma è gɛ̀ díyêei Sana Yeei ma a maa-ŋuŋ. Ǹóo-ŋai ká ŋí gáa Gbanaŋ-wooi ŋí sui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Mose è gɛ̀ díkelee dí díŋa tɛ́ ma ǹyɛɛ dîai, “Ká mɛni-ŋai kélee naa kàa Yâwɛɛ è gɛ̀ a Ize kaloŋ da ŋɔtíi-kɛ-ƀela kpaya-kpayai é pɛ́lɛ Ize lɔii mai.

3Ká zu-kɔ̂ɔŋ kpaya-kpayai naa kàa, zu-gbɛlɛ-gbɛlɛ mɛni-ŋai da mɛni kpaya-kpayai da kpɛ́ni-ŋai.

4Kɛ́lɛ Yâwɛɛ fé niî kákili-ŋa pono ní a gɛɛ ká mɛni ŋá káa. Vé niî káŋɛi lá ƀó ní a gɛɛ ká kwaa káa kpaa máŋ é wóli kɛ́ káŋuŋ ma a gɛɛ ká mɛni mɛ́ni.

5Góraŋ buu náaŋ ká gɛ̀ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui, seɣe fé sáa ní kâa, kákɔɔ ŋá kɔlɔ fé kpɛɛ ní ma.

6Káfe kpólo mii ní naa, káfe tela ŋwãai kpanaŋ kpele ní kpaa máŋ ŋwãai kpona. Kɛ́lɛ Káɣâlai Yâwɛɛ è kákɔnɔŋ kula a mii-sãai a gɛɛ é nɛ́ kâa ǹyaa ƀa Káɣâlai.

7Tãi ká sèri la gwaai ŋí mai, Ɛsibɔŋ kaloŋ Siɔŋ da Basãŋ kaloŋ Oŋ dí kɔ́ pɛ̀lɛ kâa. Kɛ́lɛ kú díyee mɛi ɣàle.

8Kú dílɔii kùla díyêei kú dɛ̀ɛ Lubiŋ da Gâa dísuui su-ƀelai pɔ́ kú da tɛ̀ɛ Manasɛ nuu suui gbulu tɔnɔ pɔ́.

9Ka sia a Gbanaŋ-wooi ŋí maa tɔ̂ŋ-ŋai a ǹɛ́lɛɛ. Ka gɛ̀ tí, mɛnii kélee ka káyee pìli zui a pâi ƀûu ƀôi.

10“Ka kélee ka tɔɔ-ni sâa Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ ka kálaa túɛ-ƀelai, kákâloŋ, gbakolo-ŋai, kánuu pɔlɔ-ŋai da ǹúu kpaya-kpayai.

11Kánîa-pɛlɛɛi da kánɛyâai da ŋɔ̃ya-ŋai káyêei dí kɛ́ kɔi sîɣe kâa dí kɛ́ yá kɔ̀ɔ kâai.

12Ka tɔɔ-ni ƀɛ́ a gɛɛ ka Káɣâlai-ni ká káwoo míi. Ǹóo mîi ŋí a pâi kɛ̂i a ŋiriɛɛ a foo-wôo,

13é nɛ́ a gɛɛ ká káa a ŋɔnûa ǹyaŋ gɛ́ ƀò a Káɣâla yɛ̂ɛ berei è góno-tee la kánâŋ Eberaɣɛ̃ɛ, Aise da Zeeka-ni yêei.

14Ŋa ǹóo mîi ŋí kɛ̂i káyêei a foo-woo. Káa tɔnɔ nɔ́ fêi ƀɛ́ sâa Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɛi tuɛi,

15kɛ́lɛ ŋa gɛ̂i kálônii kélee yêei nyii-ŋai pâi pâi kápôlu mai.

16“Ka gɔ́lɔŋ berei kú kɛ̀ la Ize, da ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kú tɛ̀ɛ zu kú kɛ̀ seri ƀɛ́i.

17Ka gáa berei díɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai dí kɛ̀ la a dí ƀɛlɛ kpɛɛ Yâwɛɛ koi a ŋá ŋanaai. Da-ŋa dí kɛ̀ a díkpɛtɛɛ a wúru, kɔni, káne da gôo.

18Káfe ǹɛɛ naa kákpakolo-ŋai, ǹɛyaai, kálɔii-kpîniŋ su nuu kpaa máŋ kásîi da é tɔ́ɔ Káɣâlai Yâwɛɛ ma é tínaŋ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ƀelai díɣâla-ŋai pɔ́ naa pere dí kɛ́ dífèli. Ka gɛ̀ tí, a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ wúru ƀa ŋwána kámɛni ma.

19Káfe ǹɛɛ naa káta é m̀ɔ́ ǹyɛɛ tãi a dɔ̂ŋ-ŋai ŋí mɛni ŋ̀uŋ ma a nâa ƀó berei máŋ a tûai la a gbîŋ nîa-perei. A gɛ̀ tí Yâwɛɛ a pâi maa-nuui su karâi ka dîa-ni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Vé pâi wɔ́lɔ zu-mɛni lɛɛ̂i. A pâi dí su karâi a tólo da lii ŋwâna su kɛ́tɛ. Ǹáɣaŋ
kélee bɔ̃yɛɛ̂i gɔlɔi ŋí sui a pâi lɛɛ̂i ma. Yâwɛɛ a pâi ǹáa kulâi ɣele ma.

21A pâi ǹáa kulâi Eezuɛ-ŋai kélee sáma. Ǹyaŋ voo-wôo-ŋai bɔ̃yɛɛ̂i Dɔ̂ŋ kɔlɔi ŋí
sui, ŋaa see a pâi kɛ̂i la.

22“Kálônii díwɔ̂-lonii da ŋɔ̃ya-ŋai kásamai da pâi mɛni-kpɔ̂lui kâai Yâwɛɛ a pâi
ǹáai ǹɔii ŋí mai da gɔlɔ-fêla nyɔ́mɔɔ-ŋai.

23A pâi ǹɔii su-karai a kpolo-lîyeŋ da sɔfɔ. Sí-sɛŋ da fé pâi wɔ́lɔ kpɛtɛi naa. Ǹaa a
pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ Sodɔŋ, Gomora, Adama da Zeboliŋ lɔii-ŋai nyii è naa kàra a lii-ŋwâna
perei.

24Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee da pâi kɛ̂i marê kɛ̂i dîyɛɛi, ‘Lé ƀé Yâwɛɛ a mɛni tare kɛ́ɛ ŋí
kɛ̂i la a ǹɔii ŋíi. Lé ƀé pà a ǹíi-ŋwana tarei ŋí?’

25Ǹyaŋ a pâi díwoo su toôi ǹyɛɛi, ‘Ŋa gêi tí, kpɛ́ni fêi, da díyee kúla ŋákpanaŋ-
wôo-ŋai mu, ńyãai a dínâŋ-ni Díɣâlai. Ŋá díkùla Ize ŋá pá a dia ŋá dɔ̂ŋ-ŋai ŋí tɛ́ɛ
dípɔ.

26Kɛ́lɛ da nâa tínaŋ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa pɔ́ naa pêre díkɛ dífɛ̀li. Ǹâla-ŋai dífe díkɔlɔŋ
da nyii-ŋai m̀ve dɛ̀ɛ ní dípɔi.’

27Mɛni ma, Yâwɛɛ tɔ̂i ǹɔii ŋí ma. Ǹaɣaŋ-ŋai kélee bɔ̃yɛɛ̂i gɔlɔi ŋí sui, a pâi gélee
lɛɛ̂i ma.

28Yâwɛɛ è ǹíi ŋwàna ǹɔii su-ƀelai dîa a ŋánaa é díkula díkpɔɔi lɔii ma é dípili lɔii
da kpɛ́ni su. Ǹyaŋ ǹaa ƀé díkaa sâa naa.

29“Ǹoo mɛni-ŋai kélee káa Kúɣâlai Yâwɛɛ mɛni ma. Kɛ́lɛ m̀ɛnii nyii kélee a ŋ̀wɛ̂lii
kwa kúnîa-pɛlɛɛi kú gɔ́lɔŋ gáa pono ŋá. Mɛni-ŋai ŋí ƀa ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai nyii a ŋ̀wɛ̂lii kú
dímɛi kâai.

Dutɛrɔnome 30

Berei Yâwɛɛ a pâi pâi la a káa pôlu é lûwa láa kâai

1“Ŋa mɛni-ŋai kélee ŋá lɛ́ kâa Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i a káa. Kà wàla káwoli tɔ́ɔ
ma a pâi kátɛɛ̂i lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su mɛni-ŋai ŋí da kɛ̀ kɛ̂i a káa ǹɔii-ŋûŋ-ŋai
su ŋ̀óo kíli a pâi toôi kákili ŋá.

2À kɛ̀ ka kálônii ka pâi tinânii Yâwɛɛ pɔ́ naa a kálii kélee ká ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ŋa
dɛɛ̂i kápɔi,

3Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi kámalôŋ kâai. A pâi kákulâi naa é pá a káa pôlu é gɛ́ káƀûu
ƀó.

4A nɛ̃ɛ ma kpîŋ ká kɛ́ kwaa kôyaa ma ǹɔii kpóŋ ma a pâi káŋaa tɛ̂i gîe ma é ká
kúla naa é pá a káa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5A pâi ǹɔii tɛɛ̂i kápɔ pôlu kánâŋ-ni dí wɔ́lɔ kɛ̀ mai. A pâi gɛ̂i káƁûu Ɓó ká naa láa fɛ́ɛ kátɛɛ kánuu-pɔlɔ-ŋai dîa kɛ̀ naa a bɔlɔi.

6A pâi gɛ̂i ká kɛ́ Ɓò nɔ́ ǹɔii ma ka ŋ̀óo mɛni ka ŋ̀wɛlii.

7A pâi ǹaɣaŋ-ŋai kélee pûi kákpɔara-Ɓelai dîa nyii-ŋai kɛ̀ kámɔ̃lɛi dí kɛ́ káluaŋ.

8A kɛ̀ tí ka pâi ŋ̀óo mɛnii ka ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi káa ŋa dɛɛ̂i kápɔ sâai.

9Ǹmɛnii kélee ka káyee pìli zui a pâi gɛ̂i é Ɓûu Ɓó. Ka pâi nîa-pɛlɛɛ támaa maa sɔlɔ Ɓôi. Kátaa tulɛ-ŋai dí Ɓûu Ɓó, kási-sãai dí kɛ̀ kpɛ̀tɛ. Ǹîa mɛni Ɓa a gɛɛ káƁûu Ɓó yɛ̂ɛ berei kánâŋ-ni dí kɛ̀ lai.

10Kɛ́lɛ fɛ̂ɛ ka ŋ̀óo mɛni ká ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi káa nyii-ŋai bɔ̃yɛɛ̂i dɔ̂ŋ-kɔlɔi ŋí sui. Fɛ̂ɛ ká tínaŋ bɔ́ naa-pere a kálii kélee.

11“Dɔ̂ŋ-ŋai ŋa dɛɛ̂i kápɔi dífe a tɔ̂ŋ kpanaŋ nyii káfa pɔ̂ri ŋ̀á kâai. Dífe tela tɛ̀ɛ ní kákpono ma.

12Dífe ŋelei su-pere nyii ka pɔ̂ri m̀ôi kâai, ‘Gbɛ̂ɛ Ɓé pâi tɛ̂i naa é pîlaŋ a dia kuɛi, a gɛɛ kú mɛni kú tíi kɛ́ lai.’

13Dífe yúo pôlu-pere nyii ka pâi m̀ôi kâai, ‘Gbɛ̂ɛ Ɓé pâi ǹyái tíyenîi é pá a dia a gɛɛ kú mɛni kú dímɛi káa?’

14Kpao, díkaa káyêei. Ka díkɔlɔŋ, ká kɛ́ dílòno. Mɛni ma, fɛ̂ɛ nɔ́ ka dí mɛi káa.

15“Ŋa sâa mɛni feerɛ Ɓôi kâa a gɛɛ ká dɔnɔ siɣe zu. Mɛni lɛ́lɛɛ kpaa mɛni nyɔ́mɔɔ, fúlu-laa kpaa saa.

16À kɛ̀ ka Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa, ka ŋ̀wɛ́li, gɛ̀ ní kákɛ-mɛni a pâi Ɓûu Ɓôi ka ǹɔii láa fɛ́ɛ. A pâi lûwa lâai kâa ǹɔii ma ka pâi kɛ̂i naai.

17Kɛ́lɛ ka wàla ŋ̀óo mɛ́ni ka tínaŋ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa pɔ́ naa pere ká kɛ́ dífɛ̀li,

18a pâi kásu-karai. Ŋa kália-woo Ɓôi. À wàla kɛ́ tí káfulu-laai su fé pâi kôyaai lɔii ma ka liî zu Zɔdiŋ Ya-leei pôlu perei.

19Ǹɔii da ŋelei díkaa a ŋásêre-ŋa a gɛɛ ŋa m̀ôi kâa ka kánîa siɣe zɛŋ feerɛi ŋí sáma, Ɣâla ŋɔƁɛlɛ-seei da ŋɔnáɣaŋ, saa da fúlu-laa.

20Ka Káɣâlai Yâwɛɛ wɛ́li, ka ŋ̀óo mɛni, ka tɔ̃yâ mɛni kɛ́. Ka gɛ̀ tí, gɛ̀ ní a pâi gɛ̂i kánîa-pɛlɛɛi dí kɛ́-ɣeniɛ kɛ́ ǹɔii ma è dɛɛ kánâŋ-ni Eberaɣɛ̃ɛ, Aise da Zeeka pɔ́i.”

Dutɛrɔnome 31

Zasua a Mose pɔ́ɔ-ŋa síɣe

1Mose è mò Eezuɛ-ŋai dîa ǹyɛɛi,

2“Ŋa nâa kɛ́ a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ (120). Fé ŋɔ́nɔ pɔ̂rii kɛ̂i kálaa túɛ. Yâwɛɛ a m̀ó m̀â ǹyɛɛ fé pâi Zɔdiŋ Ya-leei tíyenîi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Nyaa kpîŋ a pâi liî kátuɛ ǹyái pôlu. A pâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ƀelai kpɛ̂i káperei é ǹɔii tɛ́ɛ kápɔ. Zasua ǹyaa máŋ a pâi liî kátuɛ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò lai.

4Yâwɛɛ a pâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su karâi yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la a Amɔra-ŋai díkâloŋ-ŋai Siɔŋ da Oŋ gɛ́ dípaai.

5A pâi dítɛɛ̂i kápɔ. A gɛ̀ tí ka dísoŋ yɛ̂ɛ berei ŋa m̀ôi la kâai.

6Ka kálii kpéle ká ké yɛ̂ɛ kpakolo-ŋa. Káfe yào ká ké kpɛ̃liŋ. Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi kɛ̂i kátuɛ. Vé pâi teɛ̂i kâa kpaa máŋ é kámaa sîa too.”

7Nya ƀe Mose è Zasua tòli Eezuɛ-ŋai kélee ŋɛ́i-tuɛ ǹyɛɛ mai, “Ílii kpéle íkɛ yɛ̂ɛ kpakolo, kpɛ́ni fêi, yá ƀé pâi liî a ǹûai ŋí gono tee lɔii ma, í ŋ̀áa kɔlɛ dîa.

8Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ a pâi kɛ̂i kátuɛ. Vé pâi wɔ́lɔ teɛ̂i kâa kpaa é nia kâa. Káfe yào, kálii fé tòo pôlu.”

Ka Dɔ̂ŋ lóno ǹûai kélee dîɛ a góraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei kélee

9Mose è dɔ̂ŋ pɔ̃yɛ é dɛ̀ɛ zâla láa-soŋ-ƀelai da ǹúu-pɔlɔ-ŋai pɔ́. Zâla láa-soŋ-ƀelai ƀé kɛ̀ a Liiva lonii nyii-ŋai kɛ̀ liî a Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa gãlai.

10Mose è mò dîa ǹyɛɛi, “Kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kélee kpɛɛ ŋá, nyii gáa a núu-yee kuláa ŋɔkpa mɛni su tãi, nyii gáa máŋ a m̀ûu tɔɔ maa kûui ké tãi,

11Eezuɛ-ŋai kélee da díŋaa tɛ̀ gîe ma Yâwɛɛ ŋɔkwaa maa waai ma ka dɔ̂ŋ-ŋai ŋí lóno, dí mɛ̀ni.

12Gbakolo-ŋai, nɛyâai, nîa-pɛlɛɛ da ŋ̀ɔ̃ya-ŋa kélee ŋáa té gîe ma a gɛɛ dí díwoli tɔ́ɔ dɔ̂ŋ-ŋai lóno woo ma. Nyíŋi a pâi gɛ̂i dí yao Káɣâlai Yâwɛɛ ma dí ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa a ǹɛ́lɛɛ.

13Fɛ̂ɛ dínîa-pɛlɛɛi nyii-ŋai dífe niî dɔ̂ŋ-ŋai ŋí mɛni ní, dí díwoli tɔ́ɔ dîa dí sía a díwoo a gɛɛ dí yao Káɣâlai Yâwɛɛ ma. Ka dɔ̂ŋ-ŋai ŋí lóno tãi nɔ́ ká káa la ɣele ma gono tee lɔii ma Zɔdiŋ Ya-leei pôlui.”

Mɛni-ŋai Yâwɛɛ è mò Mose ma a gbɛɛ-ŋai

14Yâwɛɛ è mò Mose ma ǹyɛɛi, “Íɣeniɛi a pá kpɛɛ̂i. Ka Zasua ka pá Ŋ̀ákwaa ma Waai ma a gɛɛ ŋá wála-wala-laa tɛɛ bɔ́.” Nya ƀe Mose è Zasua sìɣe da ǹyaa dí pá Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

15Yâwɛɛ è pà ɣele-kɔ̂lɔŋ kole su, ŋ̀ele-kɔlɔŋ é kpiyâŋ m̀ûui láƀelei.

16È mò Mose mà ǹyɛɛi, “Yaâ pá liî ínûa pɔlɔ-ŋai pɔ́. Ǹûai ŋí da pâi tínanîi ɣâla da kpɛ́ni-ŋai pɔ́ naa pere. Dia ƀa ŋ̀âla-ŋai nyii-ŋai díkaa ǹɔii su da liî naai. Da pâi díyee kulâi m̀́û da gbanaŋ-wooi ŋá gɛ̀ díyêei.

17Da gɛ̀ tí ŋa pâi ńii ŋwânai dîa ŋá ńyee kúla dímu, ŋá ŋ̀ɛi sée dîa, ŋá mɛni-kpɔ̂lu ŋánaa láa dîa dí su é kàra. Da pâi díkîe-ni marê kɛ̂i dîyɛɛi, ‘Kúɣâlai fé kúkɔlɛ ƀé m̀ɛni-ŋai ŋí da kɛ̂i la a kúai?’

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Ŋa pâi ŋ́ɛi loo tí-ti ƀôi dîa kpɛ́ni fêi, da díyee kúla m̀û da tínaŋ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa pɔ́ naa pere.

19“Mɛni ma, ŋ̀ulei ŋí pɔ̃yɛ í kɛ́ doo-pêre lɛ́ dîa a gɛɛ da kɛ̀ doôi, é kɛ́ a sêre kwa dîa-ni kúloai.

20Ŋa pâi pâi a dia ǹɔii ma ŋá ŋ́gono tèe la dínâŋ-pɔlɔ-ŋai yêei. Ǹɔii ŋí lɛ̂lɛɛi tíi kɛ́ mɛni ma. Da pâi ƀûu ƀôi naa dí m̀ii-sãai míi da ŋ̀wɛ̂lii. Kɛ́lɛ da pâi tinânii ɣâla da kpɛ́ni-ŋa pɔ́ naa dí tɔ́ɔ m̀â.

21Tãi m̀ɛni-kpɔ̂lu ŋánaa-ŋai ŋí da làa la dîa dí ŋ̀ulei ŋí mɛnii, dísɔnyɔ̂ŋ kíli a pâi toôi díŋa kpɛ́ni fêi, dílônii dífe pâi wɔ́lɔ nîai ŋ̀ulei ŋí ma. Ŋá lɛ́ɛ pâi pâi a ǹûai ŋí ǹɔii ma ŋa ŋ́gono tèe la díyêei, ŋá gɔ́lɔŋ berei díkaa lai.”

22Nya ƀe Mose è ŋ̀ulei pɔ̃yɛ é ǹɛ́ Eezuɛ-ŋai dîa.

23Yâwɛɛ è mò Nuŋ ǹóŋ Zasua ma ǹyɛɛi, “Ílii kpéle íkɛ yêɛ kpakolo. Yá ƀé pâi liî a Eezuɛ-ŋai gono-tee lɔii su. Ŋa pâi kêi íkɔlɛ.”

24Mose kpɛɛ dɔ̂ŋ-ŋai kélee pɔ̃yɛɛ ma é síɣe gɔ́ pîlanii é tóo gbɛɛ-ŋái mai,

25è mɛni-ŋai ŋí ƀò Liiva-ŋai dîa nyii-ŋai kɛ̀ liî a gbanaŋ-woo kɛ́ɛ maa gãlai ǹyɛɛ diai,

26“Ka Dɔ̂ŋ Kɔlɔi ŋí síɣe ká ǹáa Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa gãlai kɔlɛ. A pâi kêi naa a sêre ka Ɣâla-ni káloai.

27Ŋa gɔ́lɔŋ ká káa a tɔɔ maa-ƀela káwolii kpɔ́lɔɔ. Ka tɔ̂i Yâwɛɛ ma tãi ŋ́gaa la ɣele ma. Ŋà sàa kásɔnyɔ̂ŋ a pâi tɛɛ̂i nyii ma ka gêi.

28Káai a ǹúu-pɔlɔ-ŋai ka ǹûa kpaya-kpayai-ŋai ka káŋaa tɛ́ gîe ma ká káwoli tɔ́ɔ mɛni-ŋai dîa ŋa pâi ǹônoi. Ǹelei da ǹɔii ƀa ŋásêre-ŋa.

29Ŋá gɔ́lɔŋ ŋà sàa ka pâi kêi a ká ŋwana lɔ̂ɔ a ŋá ŋánaa ká nia mɛni-ŋai dîa ŋa m̀ôi kâai. Ka gɛ̀ tí mɛni-kpɔ̂lu ŋaa a pâi lâai kâa kpɛ́ni fêi kásɔnyɔ̂ŋ mɛni a pâi ŋwânai Yâwɛɛ ma.”

Mose ŋɔwulei

30Eezuɛ-ŋai kélee ŋáa tɛ́ɛ gîe mai, Mose è pɛ̀lɛ mɛni-ŋai ŋí ƀɔ́ɔɔ mâ wule-wôo su:

Dutɛrɔnome 32

1“Óo ɣele da lɔii, ka káwoli tɔ́ɔ ŋa pá lônoi, mɛni-ŋai mɛ́ni ŋa pá m̀ôi.

2Tɔɔ ŋásɛŋ lɛ́ɛi é kɛ́ yêɛ tuna ƀé pûi, ŋóo kɛ́ tòo yêɛ lúu ƀé pûi. Ŋóo kɛ́ tòo yêɛ tuna nyɛmɛ-nyɛmɛ ƀé pûi kala ŋûnu ma. Ŋ́oo kɛ́ pù yêɛ tuna kɔlɔ saa mà ƀé pûi sí-sɛŋ tɔɔ ma.

3Ŋa pâi Yâwɛɛ láa maa tɛ̂i, ŋa ŋɔwála-walai lɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4“Gáa a kɔni, gɛ́ tîi maa waa, dûa-pere kélee sãa. Gáa a kili kɛ-zu Ɣala, va pɔara maa kɛ̀. Zɔŋ lɛ̂lɛɛi, gɛ́ ƃò a tɔ̃yâ Ɣala.

5Nûa da wôya tua támaa kɛ́ la. Dítûa-pere nyɔ̂ŋ a gɛ́ dífe ŋɔ́nɔ a Yâwɛɛ ǹônii. Díkaa a wôya-ƃela. Díkaa a núu-sûu sɔŋ nyɔ́mɔɔ ŋá ŋánaa. Dítûa-pere fé sãa-ni.

6Vela-fei ka pâi dɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́i, ǹyaa ƃei ƃoo-ƃela? Vé a kánâŋ nyii kákpɛtɛɛ̂i? Nya ƃe kákpɛ̀tɛ é ká seêi kɛ́ ma.

7“Ka kákili ŋá sía é pîlaŋ góraŋ pɔlɔ-ŋai dîa da tɛɛ̂i. Ka kákili ŋá sía gɛ́ mɛni pɔlɔ-ŋai dîa. Ka kánâŋ-ni marê kɛ́ da pâi môi kâa. Ka ǹúu-pɔlɔ-ŋai marê kɛ́ da pâi zu kulâi kâa.

8Tãi Ǹwála-wâla kélee Ɣalai è ǹûai dílɔii-ŋai tɛ̀ɛ la dí pɔ́i, È ŋ̀áa kɔ̀lɛ ǹûai dîa ǹɔii su é goyaŋ-pere-ŋai láa díloai, é Ɣâla-taa kela-ŋa see dímɛi díkɛ dímɛi kâa.

9Yâwɛɛ líi-ma-ƃelai ƃé kɛ̀ a Eezuɛ-ŋai, Zeeka kɛ́ ƃò a gɔ̃liŋ kpîŋ.

10“È díkàa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, ƃɛ́i sí-sãa fa kpɛtɛ naa. È kɛ̀ naa gɛ́ dí mɛi kâa. È kɛ̀ dímɛi kâai yɛ̂ɛ berei ǹyaa kpîŋ a pɔ̂ri gɛi lai.

11Yâwɛɛ káa yɛ̂ɛ kuɛ ƃé koôŋ-pere lɛ̂i ǹônii dîa. Da kɛ̀ díkoôŋ su kɔ̂ɔŋ-nii, a kɛ̂ koônii dímɛi-pere a gɛɛ da kɛ̀ pâi toôi, é lɔ́ dímu é lí a dia pôlu daa ŋá.

12Nyaa kpîŋ ƃé kɛ̀ dímɛi kâai dífe kɛ́ ní ɣâla da kpɛ́ni ŋɔwála-walai yee mu.

13“È ǹɛɛ naa díkɛ nûa mɛi a kâloŋ ńyee-ŋai mâ, è gɛ dí kɛ́ ǹɔii su mii-sãai miî. Dí kɔ̃iŋ wûlɔ kùla gɔni-woloi su. Dí ɔle-wuru-ŋai dílɛlɛ gɔni-lɔii mâ.

14Dítaa-tûlɛ-ŋai ŋíni-ya è kɛ̀ a dámaa, díƃala-ŋai, díƃoli-ŋai da díniŋa-ŋai díkɛ̀ kpɔ́ a dílɛlɛɛ a ŋ̀ánaa, díwîi da díŋwɑ̂̃ai díkɛ̀ kpɔ́ a dílɛlɛɛ a ŋ̀ánaa.

15“Yâwɛɛ ŋɔnûai díkɛ̀ a dítɔ̂ɔ, kɛ́lɛ, dítɔ̂ɔ mà. Díkɛ̀ a dí kpaya-kpaya dí koo seeɛ a mii-sɛŋ támaa miɛɛ. Dí dípôlu fè Ɣâla mì nyii dí kpɛ̀tɛi. Dí díyee kùla Gɔnii mù nyii díŋuŋ ma ƃoi.

16Dí gɛ̀ Yâwɛɛ é ǹíi ŋwána dîa díɣâla da kpɛ́ni-ŋai fɛli mɛni ma.

17Da sâla kùla ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa dîa nyii-ŋai dífe kɛ́ ní a tɔ̃yâ ɣâla-ŋai, díkɛ̀ a ɣâla-ŋa nyii-ŋai dínâŋ-pɔlɔ-ŋai dífe kɛ́ ní a dí kɔlɔŋɔɔi, ŋ̀âla-ŋai nyii Eezuɛ-ŋai dífe tá dífɛli níi.

18Da nia Ǹâlai ma nyii díkpɛ̀tɛ é díŋuŋ ma ƃòi. Ka nia ŋ̀âlai ma nyii ká maa sɔlɔ ƃôi.

19“Ǹmɛnii ŋí ƃé Yâwɛɛ è gàa gɛ́ ǹíi ŋwana. Ǹônii-sinaai da ǹónii-nɛyãai dí gɛ̀ ǹíi é ŋwána dîa.

20È mò ǹyɛɛi, ‘Ŋa pâi ŋ́ɛi loôi dîa, ŋá m̀ɛnii káa pâi kɛ́i a diai. Díkaa a nûa sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa. Dífe a tiniŋ ƃô-ƃela.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Da ŋ́gɛ, ŋ́gɛ tólo kùla. Díɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛli mɛnii a gɛ́ ŋa níi ŋwána dîa. Ŋa pâi díkɛi díkɛ tólo kula kpɛ́ni fêi ŋa pâi lûwa toôi ǹɔii ŋûŋ da kpɛ́ni-ŋa dîa. Ŋa pâi gɛ̂i lɔii-ŋuŋ nyii kɛ̂i fé mai é dílii ŋwána. Ŋa pâi dítolo kula ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dîa dífa mɛni ŋá kaai.

22Ŋá lii-ŋwânai a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ ŋɔŋ é zãai díkaa ɣele mai kélee kéreŋ. A pâi ǹɔii kérenîi é lɛ́ɛ la zu é seri m̀olôŋ kpóŋ ma saa táa. A pâi ǹyée-ŋai kérenîi é tóo ǹɔii tânaŋ ma.

23"'Ŋa pâi mɛni-kpɔ̂lu lâai dîa ŋá tɔ̃a-ŋa ŋá sée dîa.

24Ŋa pâi gɛ̂i puru kɛ́tɛ é tóo dîa. Ŋa pâi gɛ̂i kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ-ŋa dí dísoŋ. Ŋa pâi lɔɔ fɛnɛ-sãa nyɔ́mɔɔ-ŋa pilîi dîa. Ŋa pâi kali nyɔ́mɔɔ-ŋa pilîi dîa.

25Kɔ́ a pâi dípâai banaŋ ma. Mɛni mili-mĩliɛ a pâi kɛ̂i a dîa dípɛrɛ-ŋai mu. Ǹyaŋ-kpa-ŋai da ǹɛnî-kpela-ŋai da pâi sâai. Gwâtara-ŋai da ǹúu-pɔlɔ-ŋai da pâi saâi máŋ.

26Ŋa pâi dítaa-tâai, ŋá gɛ́ dímaa mɛni kíli é kpɛ́ɛ núu-kpune kíli ŋá.

27Kɛ́lɛ, mvé ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ díkpɔara-ɓelai dí yoŋka tée diɛ dia ɓe ŋánûai yée mɛi ɣàle, a mɛ nɛ̃ɛ kɛ̀ ńyãa kpîŋ ɓé ŋánûai yée mɛi ɣàle.'

28"Eezuɛ-ŋai dífe a táre lɔii-ŋuŋ. Dífa mɛni ŋá kaa.

29Dîi kɛ̀ a dítareɛɛ, dîi m̀ɛnii ŋí ŋá kàa, dîi pâi gɔlɔnîi m̀ɛnii pâi kɛ̂i a diai.

30Núu tɔnɔ a pɔ̂ri núu wála tɔnɔ (1,000) yée mɛi ɣâlei, kpaa máŋ núu feerɛ é núu wála puu (10,000) yée mɛi ɣále? À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní m̀aa-ɓelai kpîŋ Díɣâlai Yâwɛɛ a ǹyée kúla dímu a dítɛɛ díkpɔara-ɓelai pɔ́.

31Díɣâlai fé wála-wala ní yɛ̂ɛ Kúɣâlai. Kúkpɔara-ɓelai kpîŋ dí nyíŋi gɔ́lɔŋ.

32Dítûa-pere káa yɛ̂ɛ Sodɔŋ da Gomora-ɓelai. Díkpɔmɔ-ɓai láa fɛɛ̂i a ŋàle-maa, díɓa kpona-kpônaa,

33ŋwãai da gùla zui ǹáa fɛ́ɛ a kali-ŋwâna nyɔ́mɔɔ.

34"Yâwɛɛ è gɔ́lɔŋ m̀ɛnii díkpɔara-ɓelai da gɛ́ a diai. A pâi díkula maa kɛ̂i tãi a sèri.

35Nyaa ɓé a pɔ̂ri mɛni kula maa kɛ̂i. Nàa fé pâi tûai da pâi tálanîi dí tóo. Díkula maa kɛ́ tãi a pâi. Dísu-kara tãi a lɛɣɛ.

36Yâwɛɛ a pâi ŋɔnûai dímɛnii ŋá têei é dímalôŋ káa a gàa a gɛɛ pɔ̂ri mâa fé ŋɔ́nɔ díyêei. A pâi dímalôŋ kâai. Dí tɔnɔ kpîŋ da fé pâi lɛɛ̂i a nɛ̃ɛ ma dí kɛ́ a luɛ-ŋa kpaa máŋ díŋuŋ ma ɓɔɔɔ.

37Yâwɛɛ a pâi ŋɔnûai marê kɛ̂i ǹyɛɛ diai, 'Káɣâla-ŋai kɔɔ? Káɣâla-ŋai kɔ̀ɔ ká kákili tɔ̀ɔ diai?

© 2014 Bible Society in Liberia.

38Ǹâla-ŋai ká kásâla mii-sãai da ŋwãai ǹɛ́lɛɛ-ŋai tɛ̀ɛ dípɔi dia kɔ̀ɔ? Dí pá wɛ̂ dí kpɔ́ŋ kâa, dí ká mɛi káa.

39“ ‘Ka gáa, ńyãa tɔnɔ nɔ́ ƀa ɣâla. Ɣâla da kpɛ́ni fé naa é kúla ḿbôlu. Ńyãa ƀa fúlu-laa tɛ̀ɛ núu pɔ́ ŋ́gɛ zìɣe pôlu. Ŋa núu ŋwàna, ŋá m̀málo. Núu da fa pɔ̂ri kulâi ńyêei a gbîŋ wàla-wala.

40Ŋa ḿvoo a gɛɛ tãi nɔ́ ńyãa ƀa gɛ̀ ɣele mâ Ɣalai, ŋá ńyee tɛ̀ ɣele ŋá ŋ́oo míi,

41ŋa pâi ŋá ƀoa-sɔ̂kpɔi ŋá liî ŋá pá a tɔ̃yâ mɛni ŋánûai sáma. Ŋa pâi díkpâi kulâi díkpɔara-ƀelai dîa, ŋá ŋ́gbɔara-ƀelai féla fé.

42Ŋásɔalai a pâi kɛ̂i a díŋãa tée-tee. Diai kélee dítɔ̂i mâi, ŋa pâi dípaâi a ŋáƀoa-sɔ̂kpɔi. Diai kélee dítɔ̂i ḿâi, da fé pâi lɛɛ̂i, é máŋ kpîŋ ké a diai dí díŋwanai, kpaa diai díkaa a kɔ-sôŋ-ŋai.’

43“Káai ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sui ka lii-nɛ̃̂ɛ kula Yâwɛɛ ŋɔnûai maa mɛni mà. Diai da ŋɔnûai pâai, a dí pâa. A ŋɔkpɔara-ƀelai kula maa kɛ̂, é ŋɔnûai dísɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛ̀ɛ.”

44Mose da Nuŋ ǹóŋ Zasua dí ŋ̀ulei ŋí tòo a gɛɛ Eezuɛ-ŋai dí mɛni.

Mose ŋɔlia-wôoi gbɛɛ-ŋai

45Tãi Mose è kpɛ̀ɛ là m̀ɛni-ŋai ŋí ƀôi,

46È mò dîa ǹyɛɛi, “Ǹóoi ŋa m̀ôi kâai ka zìɣe a gbanaŋɔɔ. Ka ǹɛ́ kálônii dîa dí gɔ́lɔŋ dí m̀ɛi káa a ǹɛ́lɛɛ.

47 Ǹóo-ŋai dífe nɔ́ a wóo kpɛ́ni. Díkaa a wóo kpanaŋ káfulu-laai mɛni ma. Kà làa-la mɛnii kélee a pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ kámɛni ma ǹɔii ma ka liî naa Zɔdiŋ Ya-leei pôlui.”

48Yâwɛɛ è mò Mose ma a maa ɣelei tí ǹyɛɛi,

49“Lí Môa lɔii su Zɛleko ténin̨ ma tɛ́ Nibo Yeei ma. Íŋɛi sía Keena lɔii mɛi. Ǹɔii tí ƀé ŋa pâi dɛɛ̂i Eezuɛ-ŋai pɔ́ a dípɔɔ.

50Ǹyéei ŋí ma ƀé ya pâi saâi naa yɛ̂ɛ berei ílîa Eelɔŋ è sàa la Ɔ̂ɔ yeei mai.

51A pâi kɛ̂i tí a yá kpɛ́ni fêi, ka Eelɔŋ ká ƀâa kùla ḿâ Eezuɛ-ŋai ŋɛ́i-tuɛ Ziŋ Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su Mɛriba Kedɛ Yai lá. Káfe ŋámaa wâa-laai lɛ́ ní dîa naa.

52Mɛni ma, ya pâi ǹɔii kâai nɔ́ kwaa kôyaa ma. Kɛ́lɛ ífe pâi serîi naa.”

Dutɛrɔnome 33

Mose è lûwa làa Eezuɛ-ŋai dîa

1Ǹûwa-ŋai ká ŋí Ɣâla ŋɔtíi-kɛ-nuui Mose è dòo Eezuɛ-ŋai dîa é lɛ́ɛ pâi saâi.

2Yâwɛɛ è kùla Sana Yeei mâ, é tɛ́ Idɔŋ mɛi yɛ̂ɛ fólo ŋɔkwaa ponoɔɔi é ŋɔnûai maa pono Paraŋ yeei ma. Ɣâla-taa kela támaa dí kɛ̀ a dítinaŋɔɔ ma, ŋɔŋ-soŋ kɛ́tɛ kɛ́ ƀò ǹáa mii-yee mɛi-pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Tɔ̃yâ mà, è ǹûai wɛlini. Diai kélee dímaa waâi díkaa ǹyêei. Kwa pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu gɛ́ sɛŋ lɛ̀ dîa.

4Ŋá kátòli koyâŋ su ŋá Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai lɛ́ kâa. Ŋá dílɛ̀ máŋ Zeeka ŋɔsuui su-ɓelai dîa.

5Yâwɛɛ è kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ-ŋai mɛi tãi ǹûai da dílaa túɛ-ɓelai dí díŋaa tɛ̀ la díkîe mai.

6Mose è lôno é pîlaŋ Lubiŋ ŋɔsuui mâ. “Tɔɔ Lubiŋ é kɛ́ nɔ́ ɣele ma vé sàa. Kɛ́lɛ ŋɔnûai dífe pâi kɛ̂i a dítamaa.”

7Nyíŋi ɓé è mò é pîlaŋ Zudasi ŋɔsuui su-ɓelai dîa ǹyɛɛi, “Óo Yâwɛɛ, Zudasi wɔ́lɔ woo mɛni. Pá a dîa dínûai gberi-ŋai pɔ́ naa. Óo Yâwɛɛ kɔ́ dímaa mɛni ma. Tɔɔ ǹyée é tɛ́ɛ ŋɔkpɔara-ɓelai dîa.”

8È mò Liiva-ŋai dîa ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ, ítûa-pere nyii ya ŋ̀wêlii lê Liiva-ŋai dîa a tãi da kɛ̂ tii kɛ̂i la a Uliŋ da Tumiŋ. Í dísu-kɔɔŋ Masa. Í díkɛ a tɔ̃yâ-ɓela Mɛriba Yai ma.

9Da ɓaa kɛ́-maa kɛ́tɛ tɛ̀ɛ ípɔ é tɛ́ɛ kpîŋ dílee, dínâŋ, da díkaa-laai su-ɓelai dîa. Da íwoo mɛni, díkɛ íkono-teei mɛni sìɣe a gbanaŋɔɔ.

10Da pâi ítɔ̂ŋ-ŋai lɛ̂i Eezuɛ-ŋai dîa. Da pâi kéreŋ sama-sãa kúŋ nɛ̃ɛ kérenîi íɣâla teɓelei ma.

11Yâwɛɛ, gɛ́ díɓûu ɓó. Ǹɛɛ naa díkɛ mɛni kélee é kɛ́ a ílii láa pere. Gɛ́ díkpɔara-ɓelai kélee dí tóo díkɔɔ mu. Pɔri maa fé kɛ̀ da mì é mu siɣe pôlu ŋɔ́nɔ.”

12È mò Bɛŋsima ŋɔsuui su-ɓelai dîa ǹyɛɛi, “Káa ɓa Yâwɛɛ ŋɔwɛli kɛ́ maa-ɓelai. A pâi ŋuŋ ma ɓô tɛɛ̂i kápɔ. A pâi ká-maa kɔ̃ɔ̂i a tãi kélee. A pâi kápûi gɔ̃ɔŋ su gɛ́ kámɛi kâa.”

13Ǹyɛɛ Zosɛ ŋɔsuui su-ɓelai dîa, “Yâwɛɛ é lûwa lâai kálɔii ma. É gɛ́ tuna é pú kálɔii ma yá kɛ́ kùla ǹɔii mu-pere.

14É gɛ́ mii-sãa dí kpɛtɛ kálɔii ma ǹáa é fɛ́ɛ a mii-sãa támaa.

15Tɔɔ mii-sãa lɛ́lɛɛ-ŋa díkpɛtɛ ká pɔlɔ-ŋai dîa.

16Tɔɔ dílɔii é sí-sãa lɛ́lɛɛ tɛ́ɛ kápɔ. Tɔɔ Yâwɛɛ nyii gbîŋ lɛ̀ ŋ̀úrii su nyii ŋuŋ è kɛ̀ mai, ǹíi é láa nyíŋi mɛni ma. Tɔɔ ǹûwa-ŋai ŋí dí kɛ́ Zosɛ ŋɔnûai dîa. Zosɛ è kɛ̀ a ǹîa da ǹɛ̂ɣe-ni láa-tuɛ nuu.

17Zosɛ ŋɔwála-walai káa yɛ̂ɛ niŋa sirɛ. Gáa yɛ̂ɛ tou-sirɛ mĩla. Ŋɔwala káa a Manasɛ ŋɔwála támaa. Gɛ́ ɓo a Ifiraŋ ŋɔwala puu (10,000). Dia ɓe a kɛ́ ǹɔii-ŋuŋ ŋai sɔ̃ɔ̂i a dia. Gɛ́ dítũaŋ gɛ̀ lí a dia ŋ̀ɛ́niɛi kɔ́yɛŋ ma.”

18È lûwa làa Zɛbulɔŋ ŋɔsuui su-ɓelai dîa ǹyɛɛi, “Tɔɔ Zɛbulɔŋ ŋɔsuui su-ɓelai díɓûu ɓó dípɔni tɔ̃ɔ̂i su ǹɔii da kpɛ́ni-ŋai su. Tɔɔ Isaka ŋɔsuui su-ɓelai díkɔ̃liŋ su é kɛ́tɛ dílɔii su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Zɛbulɔŋ da Isaka dísuui su-ƀelai da pâi ǹûai ŋáa tɛ̂i ma dí tɔ̃yâ sala kula. Da dítɔɔ-sãai sɔlɔ ƀô dípɔni tɔ̂i su da gɛ̀ yúo ma lɔii-ŋuŋ-ŋa sui.”

20È lûwa làa Gâa ŋɔsuui su-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ka laa maa tɛ̂ tɛɛ ɣâla pɔ́ nyii gɛ̀ kálɔii su é kɛ́tɛi. Gâa ŋɔsuui su-ƀelai díkaa yɛ̂ɛ yala-sulu nyii a nòo a gɛɛ é ŋɔkpɔara-ƀelai fála-fâla.

21È ǹɔii gwaa lɛ́lɛɛ ma sìɣe zu, kpɛ́ni fɛ̂i dínuu láa túɛ-ƀelai láa mîi tɛ̀ɛ dípɔ. Da kâa Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa. Tãi Eezuɛ láa túɛ-ƀelai da kâa díŋaa tɛ̀ la díkî̀e mai, Gâa ŋɔsuui su-ƀelai da kâa mɛ̀nii kɛ̂ Yâwɛɛ è kɛ̀ ǹwɛ̂lii pere sîi sãa su.”

22È lono é pîlaŋ Daŋ ŋɔsuui su-ƀelai dîa nyɛɛi, “Daŋ káa yɛ̂ɛ yala-sulu loŋ. A kûla ǹoo perei su Basãŋ.”

23È mò Nɛfɛtɛli ŋɔsuui su-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ líi lâai káyɛ̂ei. A pâi lûwa lâai dîa, dílɔii é siɣe séɣai-pere é seri Galalii poai mâ.”

24È m̀o Asɛ ŋɔsuui su-ƀelai dîa ǹyɛɛ, “Yâwɛɛ ŋɔlûwai kɛ̂tɛi ká mɛni ma é tɛ́ɛ káƀarâai dîa. Tɔɔ ká maa mɛni é kɛ́ a káƀarâai nîa mɛni. Tɔɔ ká ɔle-wuru-ŋai dí wúlɔ támaa tɛ́ɛ kápɔ.

25Ísiɣãŋ lá kpoŋ a pâi kɛ̂i a zu-kpanaŋɔɔ yɛ̂ɛ a kɛ̀ a gbɛtɛɛ a ƀara da kɔli. Tɔɔ wála-wâla laa é kɛ́ nɔ́ íyɛ̂ei tãi íkaa la ɣeniɛi.”

26Eezuɛ-ŋa, ɣâla da fé naa nyii da Káɣâlai dí pɔ̂riɛɛi. A kula ŋ̀ele-kɔlɔŋ su a ŋɔfólo-laai a pâi a gɛɛ é kpɔ́ŋ kâa.

27 Ǹwɔlɔ-wɔlɔ ɣalai ƀa káŋuŋ ma ƀó-nuui. A pâi kápûi ǹyée tɔ̃ɔi. È kákpɔara-ƀelai tuãŋ a tãi kákɛ pâi lai, é mò kaa a gɛɛ ká dísu kara.

28Eezuɛ a pâi kɛ̂i wɔlɔ-wɔlɔ lii-sèe su. Díkɛ̀ ǹɔii su nyii mii-sɛŋ da ŋwãai díkɛ̀ naai, ƀɛ́ɛi lúu a pâi kɛ̂i pûi naa dísi-sãai diai.

29Óo Eezuɛ, kálii nɛ̃ɛ̂i a ŋánaa! A lûwa támaa láa kâa a tɛɛ ǹɔii-ŋuŋ kpéli-ŋai dîa. Yâwɛɛ a kámɛi kâai gɛ́ kámaa kɔ̃ɔ. Yâwɛɛ nyaa kpîŋ ƀa kámaa kɔ̃ɔ kɔli-kalaŋ da kákɔ-kɔ ƀoa-sɔkpɔi, gɛ́ kámaa kɔ̃ɔ kákɛ kákpɔara-ƀelai yée mɛi ɣàle. Ká kpɔara-ƀelai da pâi pâi díkɛ ká marê kɛ̀ a gɛɛ ká dímalôŋ káa, a kɛ̀ tí ka pâi ƀɔlɔnii dîa.

Dutɛrɔnome 34

Mose è sàa

1Nya ƀe Mose è kùla Môa tiŋ-tiŋ su é lí Nibo Yeei mâ, Piga yeei tôŋ su Zɛleko voloi kulai pere. Yâwɛɛ è ǹɔii-kpiniŋ su gwaa kélee mâ lɛ̀ mà é kúla Gilia é tóo yá-ŋua-pere Daŋ lɔii ma.

2È Nɛfɛtɛli lɔii lɛ̀ mà, Ifiraŋ da Manasɛ lɔii-kpiniŋ, Zudasi ŋɔlɔii gwaa kélee é tóo vóloi liî-pere Mɛditɛrenia Yuoi ma,

3vɛ̃ɛ-kpâlaŋ lɔii kélee, Zoa taa-lee ma tiŋ-tiŋ é lɛ́ɛ liî é tóo Zɛleko taa-leei ma nyii da nàa tòli a dóu lɔii mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Yâwɛɛ è mò Mose mà ǹyɛɛi, “Ǹɔii ká ŋí ŋá ḿvòo la gɛɛ ŋá dɛɛ Eberaɣɛ̃ɛ, Aise da Zeeka-ni pɔ́, ńyɛɛ dîai, ‘Ŋa pâi ǹɔii ŋí tɛɛ̂i kálônii pɔ́. Ŋa ǹaa lɛ̂i nɔ́ yâ, kɛ́lɛ ífe pâi serîi naa.’ ”

5Nya ƀe Mose è sàa Môa lɔii su, yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la m̀ai.

6Yâwɛɛ è Mose lòo Môa ǹyée-ŋai loai Bɛpeɔ kɔlɛ. Kɛ́lɛ núu da fé ƀɛ́i kɔ́lɔŋ m̀olôŋ káa naa sâa.

7Mose è kɛ̀ a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ (120). È kɛ̀ a gbonôi kpanaŋɔɔ, ŋ̀ɛ́i kɛ́ kwaa kàa a ǹɛ́lɛɛ é lɛ́ɛ la zu é sáa.

8Eezuɛ-ŋai dí malôŋ sèe ƀò Mose mɛni ma a fólo buu saaƀa Môa tiŋ-tiŋ su yɛ̂ɛ berei dínûa-pɔlɔ-ŋai tûa-pere è kɛ̀ lai.

9Mose é lɛ́ɛ pâi saâi, è ǹyée lɛ́ Nuŋ ǹóŋ Zasua ma a gɛɛ è bɔ́ɔ ŋá síɣe. Zaá pôlu mai Yâwɛɛ è táre mɔleŋ tɛ̀ɛ Zasua pɔ́. Eezuɛ-ŋai dí ŋ̀óo mɛ̀ni. Dí mɛnii kélee kɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

10Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu da fé wɔ́lɔ kɛ́ ní Eezuɛ lɔii su yɛ̂ɛ Mose, nyii da Yâwɛɛ dí lòno díkîe-ni pɔi.

11Yâwɛɛ è Mose tɛ̀ɛ a gɛɛ é ŋɛi-kɛ-maa da zu-gbɛlɛ-gbɛlɛ mɛni-ŋai kélee kɛ̀ nyii Yâwɛɛ è mò ma a gɛɛ é díkɛ gâloŋ ŋɛ́i da ŋɔnûai Ize lɔii sui.

12Núu da fé tá mɛni kpaya-kpaya maa pɔlɔ-pɔlɔɔ-ŋai ŋí da kɛ́ ní Eezuɛ-ŋai ŋɛ́i-tuɛ nyii-ŋai Mose è gɛ̀i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zasua

Zasua 1

Ɣâla è mò Zasua ma a gɛ́ɛ é lí é Keena lɔii kula yêei kɛ́

1Yâwɛɛ ŋɔtíi kɛ́ nuui Mose saá pôlu ma, Yâwɛɛ é mò Nuŋ ǹóŋ Zasua ma, nyíi kɛ̀ a Mose ŋɔkpɔŋ mâa nuui, ǹyɛɛ m̀ai,

2"Ŋátii kɛ́ nuui Mose a nâa saa. M̀ɛni ma, ímu síɣe ka Eezuɛ-ŋai ká lí Zɔdiŋ Ya-leei pôlu, ǹɔii ma nyíi ŋa pâi dɛɛ̂i kápɔi.

3Ǹɔii nyíi kélee ka seri m̀ai, ŋa pâi nàa tɛɛ̂i kápɔ yɛ̂ɛ berei ŋá ŋ́gono tèe la Mose yêei.

4É síɣe vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su é lí Lɛƀanɔŋ lɔii su é seri ŋɔ́nɔ ǹya-lêe kɛ́tɛi ma nyíi da dòli a Yufeletii Ya-leei, ǹɔii kélee gáa Ita lɔii su é seri Mɛditɛrenia Yuoi ma vóloi lîi-perei, a pâi kɛ̂i a kálɔii-kpîniŋ.

5Núu da kélee yée fé pâi pɔrî̂i yâ ífulu-laai su. Ŋa pâi kɛ̂i íkɔlɛ yɛ̂ɛ berei nɔ́ ŋá kɛ̀ la Mose kɔlɛi. Ḿve pâi teêi ípôlu kpaa máŋ ŋá m̀bôlu tɔɔ yâ.

6Tɔɔ a gbanaŋɔɔ, í ílii kpele, kpɛ́ni fêi, yá ƀé pâi gêi ǹûai ŋí dí see ǹɔii ma ŋá ŋ́gono tèe la dínâŋ-ni yêei.

7Tɔɔ a gbanaŋɔɔ, í ílii kpéle, í dɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi káa nyíi-ŋai ŋátii kɛ́-nuui Mose è dɛ̀ɛ ípɔi. Ka dɔ̂ŋ-ŋai ŋí mɛi kâa, gɛ̀ ní ɣéniɛ a pâi nɛ̃ɛ̂i yâ.

8Ka tíi kɛ́ a dɔ̂ŋ-ŋai Ǹâla-kɔlɔi ŋí sui a kpíni da fólo. Kà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ɣéniɛ a pâi nɛ̃ɛ̂i kâa, ká ƀûu ƀó.

9Fé m̀ó ní yâ? Tɔɔ a gbanaŋɔɔ, í ílii kpéle, ífe yao, ílii fé tòo pôlu, kpɛ́ni fêi, ńyãa Yâwɛɛ Íɣâlai, ŋa pâi kɛ̂i ípôlu ƀɛ́i kélee ƀa lî naai."

Zasua è mò ǹûai dîa a gɛ́ɛ dí lí Keena

10Nya ƀe Zasua è mò Eezuɛ ŋuŋ túɛ-ƀelai dîa ǹyɛɛi,

11"Ka lí m̀ûui su ká mó ǹûai dîa a gɛ́ɛ dí díkpîri-ŋai kpɛtɛ, kpɛ́ni fêi, fólo saaƀa à tɛ̀ɛ, ka pâi Zɔdiŋ Ya-leei tîyenii ká sée ǹɔii ma Yâwɛɛ ká Ɣâlai a dɛɛ̂i ká pɔi."

12Zasua è mò Lubiŋ, Gâa da Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai kpéli-ŋai dîa ǹyɛɛi,

13"Ǹóoi é lɛ́ɛ kákili ŋá nyíi Mose, Yâwɛɛ ŋɔtíi kɛ́-nuui e mò kâai, a gɛ́ɛ Yâwɛɛ Káɣâlai káa kwaa ma kpɛtɛ̂i kámɛni ma. Ǹyaŋ a pâi ǹɔii ŋí tɛɛ̂i kápɔ.

14Kánɛyâai, kánîa-pɛlɛɛi da kátaa-tûlɛ-ŋai da pâi lɛɛ̂i Zɔdiŋ Ya-leei vóloi-ƀêlai pere. Kɛ́lɛ gɔ́ kɔ́-ƀelai kásamai da pâi Zɔdiŋ Ya-leei tíyenîi díƀarâai túɛ a gɛ́ɛ dí kpɔŋ mâa tɛɛ dípɔ

15é lɛ̀ɛ la zu Yâwɛɛ é ǹɔii tɛ́ɛ kánûai pɔ́ yɛ̂ɛ berei è wɔ́lɔ dɛ̀ɛ la kápɔi. Gɛ̀ ní ká lene pôlu kálɔii ma nyíi Mose, Yâwɛɛ ŋɔtíi kɛ́-nuui è dɛ̀ɛ kápɔi."

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Lubiŋ, Gâa da Manasɛ ni ŋɔsuui su-ƀelai kpéli-ŋai dí Zasua wóo su tòo dîyɛɛ m̀ai, “Kwa pâi m̀ɛnii kélee kêi ya mò kûai, ǹyaŋ kwa pâi liî ƀéi kélee ya kútɛ̀ɛ naai.

17Kwa pâi íwoo mɛnîi yêɛ berei kú Mose wóo mèni lai. Tɔɔ Yâwɛɛ Íɣâlai é ké íkɔlɛ yêɛ berei máŋ è kɛ̀ la Mose pôlui.

18Ǹúui nyíi kélee pâi tɔ̂i yâ, va íwoo mɛnii, kwa pâi maa nûui paâi. Kɛ́lɛ tɔɔ a gbanaŋɔɔ, íliii kpeléɛ.”

Zasua 2

Zasua è mɛni maa kpɛɛ-ƀela tɛ̀ɛ Zɛleko

1Nya ƀe Nuŋ ǹóŋ Zasua è mɛni maa kpɛɛ kpakolo feerɛ tɛ̀ɛ loo-pêre su dí kúla Akasia ƀéi díƀûui è kɛ̀ naai, ǹyɛɛ dîai, “Ka lí ká Keena lɔii maa kpɛ́ɛ, ŋuŋ kpîŋ ƀa Zɛleko taa-leei.” Nya ƀe dí lì. Dí seriɛɛ naai, dí lɔ̀ wulu-wulu ké nɛni tɔnɔ ŋɔpɛ́rɛi mu dí nyíi naa. Ǹɛniî ŋí láa ƀé a Leea.

2Maa kpînii tí nɔ́ ƀé Zɛleko kaloŋ é mèni la a gɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai da-ni dí káa daa lêei su a gɛ́ɛ dí ǹɔii maa kpɛ́ɛ.

3Nya ƀe gâloŋ è ǹɔii maa kpɛ́ɛ-ƀelai da-ŋa tɛ̀ɛ Leea pɔ́ naa dîyɛ mai, “Gbakolo feerɛi díkaa ípɛrɛi mui, dí tɛ́ɛ, kpɛ́ni fei, dí pà a gɛ́ɛ dí ǹɔii gwaa kélee maa kpɛ́ɛ.”

4Kɛ́lɛ ǹɛniî è gbakolo feerɛi lòo. Nya ƀe è mò dîa ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, kpakolo feerɛ dí pà ḿbɔ, kɛ́lɛ fé ƀéi kɔ́lɔŋ dí kùla naai.

5Ǹyaŋ dílɛɛ pâi daa-lêei ŋɔsiɣãŋ láa têi a ŋ̀ele wûlii, dífeerɛ dí kùla bɛ́rɛi mu. Kɛ́lɛ fé ƀéi kɔ́lɔŋ dí lì naai. Kà lɛ̀ɛ dípôlu a maa félaa, ka pâi dísonîi.”

6Ǹɛniî è nâa gbakolo feerɛi lòo ŋɔpɛ́rɛi ŋ̀elêi pere ǹyaa kpîŋ é kala pù dímɛi.

7Nya ƀe gâloŋ ŋɔnûai dí pɛ̀lɛ m̀ɛni maa kpɛɛ-ƀela feerɛi ŋí kpɛ́ɛ ma é lɛ́ɛ la zu dí seri Zɔdiŋ Ya-leei lá. Ǹûai ŋí dí kùla kpɔ́ nɔ́ daai su, dí gónaŋ lá tɛ̀.

8Tãi m̀ɛni maa kpɛ́ɛ kpakolo feerɛi ŋí dí kɛ̀ lâani lai, Leea è ŋɔ́nɔ lì bɛ́rɛi ŋ̀elêi pere ƀéi è dí lòo naai,

9ǹyɛɛ dîai, “Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ a ǹɔii ŋí tɛ́ɛ kápɔ. Kámaa tûŋ a seri kûa ǹyaŋ kúkelee kúkaa nâa yaôi kâa,

10kpɛ́ni fêi, kú mèni berei Yâwɛɛ è ǹyái kpàla la kátuɛ kákɛɛ kulâi Ize lɔii sui. Kú ŋɔ́nɔ mèni berei ká Siɔŋ da Oŋ pàa la da diai kɛ̀ a Amɔra-ŋai díkâloŋ feerɛi Zɔdiŋ Ya-leei pôlu da berei ŋɔ́nɔ ká nàa-ƀelai pâa lai.

11M̀ènii ŋí mɛniɛɛ kûɛi, kú yào kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Berei kú kátuŋ mèni lai, lii kpêle fé ké ní núu da kélee yêei ŋɔ́nɔ, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ Káɣâlai ƀa Ŋ̀âlai gáa ŋ̀elei su da ǹɔii mɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Ǹmɛni ma, ka kákono tée ńyêei Yâwɛɛ láai su a gɛ́ɛ berei ŋá kásòŋ la a ǹɛ́lɛɛi, káa máŋ ka pâi ńzonîi tí a ǹɛ́lɛɛ kwa ŋápɛrɛi mu-ƀelai. Ka ŋɛi kɛ́-maa sɛŋ-lɛɛ ńyêei.

13Ka kákono tée a gɛ́ɛ kà pà, káfe pâi ńâŋ, ńee, ńzaaƀɔlɔ-sinaai, ńêɣe da ńîa ǹɛyâai da dípɛrɛi mu-ƀelai kélee da paâi. Ǹyaŋ ka pâi kúŋuŋ ma ƀôi."

14Nya ƀe Zinâai dí mò mà dîyɛɛi, "À kɛ̀ ƀa wàla m̀ɛnii ŋí da ƀó núu da ma a gɛ́ɛ kú pà ǹɔii ŋí maa kpɛɛ̂i, kwa pâi tûai a yá a ǹɛ́lɛɛ à kɛ̀ Yâwɛɛ a ǹɔii ŋí tɛ̀ɛ kúpɔ, kwa wàla gɛ́ tí, gɛ̀ ní Ɣâla é kúpaa"

15Nya ƀe Leea è ɣɛli kpûlɔŋ wênai lá a gɛ́ɛ ǹûai dí yéŋ la galai pôlu pere, kpɛ́ni fêi, Leea ŋɔpɛ́rɛi è kɛ̀ galai kpono ma.

16Nya ƀe è mò dîa ǹyɛɛi, "Ka lí ǹyéei su ka káloo naa fólo saaƀa yée mu, ka kásoŋ-ƀelai ká fa lâa kɔyɛ̂ŋ la. À kɛ̀ kásoŋ-ƀelai da pà pôlu, gɛ̀ ní ka lí pôlu káƀûui su."

17Ǹûai dí mò ma dîyɛɛi, "Kwa pâi gono têei ŋí ŋ̀aa-see kɛ̂i nyíi ƀa gɛ́ kwa kúfoo la íyêei.

18Bɛ́ káa, tãi kwa pâi pâi la a gɔ́i ǹɔii ŋí sui, ŋ̀ɛli kpɔ̂lui ŋí píli íwônai lá ƀɛ́i í kútɛ̀ɛ naai. À kɛ̀ tí, í ínâŋ, ílee, da ípɛrɛi mu-ƀelai kélee ŋáa tɛ́ ma ípɛrɛi mu.

19Kɛ́lɛ à kɛ̀ núu da kélee a kùla bɛ́rɛi mu a lì ŋ̀énei ŋá, gɛ̀ ní è lì zaâi kɔ̂rii, kúsɔŋ fé pâi kɛ̂i zu. Kɛ́lɛ à kɛ̀ núu da a ǹyée pɛ̀lɛ ípɛrɛi mu-ƀelai da ma, gɛ̀ ní kúa ƀé gɛ̀.

20Kɛ́lɛ à kɛ̀ ƀa m̀ɛnii ŋí da ƀò núu da ma, gɛ̀ ní kúfe pâi gono têei ŋ̀aa-see kɛ̂i nyíi kú gɛ̀ íyêei."

21È mò dîa ǹyɛɛi, "Yɛ̂ɛ ƀerei ka m̀ó lai, tɔ́ɔ é kɛ́ tí." Nya ƀe ǹûai dí lì, ǹyaŋ é ŋ̀ɛli kpɔ̂lui ɣíri ŋɔwênai lá.

22Nya ƀe m̀ɛni-maa kpɛ́ɛ-ƀelai feerɛi dí lì ǹyéei su dí gɛ́ naa a fólo saaƀa é lɛ́ɛ la zu dísoŋ-ƀelai lì díkɔ̂rii dí lene pôlu Zɛleko, kpɛ́ni fêi, dí díkɔ̀ri kwa kélee ma dífe díkaa ní.

23Gɛ́ɛ tíi, ǹúu feerɛi ŋí dí kùla ǹyéei su dí ǹya lêei tíyeŋ dí lí Nuŋ ǹóŋ Zasua pɔ́ naa dí m̀ɛnii kélee ƀó mà nyíi kɛ̀ a dîai.

24Dí mò Zasua ma dîyɛɛi, "Tɔ̃yâ ma Yâwɛɛ a ǹɔii kélee tɛ́ɛ kúpɔ, ǹyaŋ ǹɔii su-ƀelai kélee da nâa yaôi kûa."

Zasua 3

Eezuɛ-ŋai dí Zɔdiŋ Ya-leei tîyeŋ

1Zasua da Eezuɛ-ŋai kélee dí dímu sìɣe a ɣele-ƀɔ̂i dí kúla Akasia ƀɛ́i díƀûui è kɛ̀ naai dí lí Zɔdiŋ Ya-leei lá ƀɛ́i dí díƀûui pù naa díkɛ maa kpɛ̂ŋ kɛ̀ a gɛ́ɛ dí ǹyái tíyeŋ.

2Ɣele kûu saaƀa tɛ̀ɛ pôlu ma, dímɛi-ƀelai dí lì m̀ûu-ŋai su dîyɛɛ dîai,

© 2014 Bible Society in Liberia.

3“Kà Yâwɛɛ Káɣâlai ŋɔkono-tee gãlai kâa Zâla láa soŋ-ƀelai yêei, ka kákpîŋ kpɛtɛ
ká lɛ́ɛ dípôlu.

4Nya ƀe pâi gɛ̂i ká berei kɔ́lɔŋ, kpɛ́ni fêi, káfe niî tɛɛ ní la a bɔlɔ. É máŋ kɛ́ tí, fɛ̂ɛ
kákɛ a kámaa kúlaa gono-tee gãlai ma a kɔ́ɔ-ƀɔlɔni wála saaƀa (3,000). Káfe lɛ̀ɣɛ
gɔlɛ ma.”

5Nya ƀe Zasua è mò ǹûai dîa ǹyɛɛi, “Ka kákpîŋ maa wáa, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a pâi
tínaa mɛni maa pɔlɔ-pɔlɔɔ kɛ̂i kásama.”

6Nya ƀe Zasua é mò Zâla láa soŋ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ká Gono-tee gãlai síɣe ká tɛ́ɛ
ǹûai túɛ pere.” Nya ƀe dí gãlai sîɣe dí tɛ́ɛ ǹûai túɛ pere.

7Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Zasua ma ǹyɛɛi, “Sâa ŋa pâi ímaa tɛ̂i Eezuɛ-ŋai kélee sáma
a gɛ́ɛ dí gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ berei ŋá kɛ̀ la Mose pôlui, bere nɔ́ ƀé ŋa pâi kɛ̂i la í pôlu.

8Ǹɛni ma, m̀ɔ́ zâla láa soŋ-ƀelai dîa liî a Gono-tɛ̂e gãlai yɛ̂ɛ dîa, ‘Kà lì Zɔdiŋ Ya-
leei lá, ka pîlaŋ ǹyái su ká tɔ́ɔ naa.’ ”

9È kɛ̀ tí, Zasua è mò Eezuɛ-ŋai dîa ǹyɛɛi, “Ka pá ƀɛ́ ká Káɣâlai Yâwɛɛ wóo mɛ́ni.

10Ǹyɛɛ dîai, ‘É síɣe sâa ma ka pâi gɔ́lɔnîi a gɛ́ɛ gɛ-ɣele-ma Ɣalai káa kásama, ǹyaŋ
vé pâi fɛɣɛ̂i Keena-ŋai, Ita-ŋai, Iva-ŋai, Pɛriza-ŋai, Gɛgasi-ŋai Amɔra-ŋai da
Zɛbusi-ŋai kpɛ̂i kátuɛ.

11Ka gáa, zâla láa soŋ-ƀelai da pâi Kúnuu-namui nyíi gáa a ǹɔii kélee ŋɔkâloŋ
Ŋɔkono-tee gãlai siɣɛ̂i dí tɛ́ɛ la kútuɛ é lɛ́ɛ la zu dí pîlaŋ Zɔdiŋ Ya-leei su.

12Ǹɛni ma, ka kpakolo tɛi-tɛ́i kúla Eezuɛ-ŋai dísuu puu káo feerɛi su.

13Zâla láa soŋ-ƀelai kɛ̀ liî a Yâwɛɛ nyíi gáa a ǹɔii kélee ŋɔkâloŋ Ŋɔkono-tɛ̂e gãlai,
da pîlaŋ Zɔdiŋ Ya-leei su, zu a pâi tɛ̂ei é tɔ́ɔ m̀éla veerɛ ma yɛ̂ɛ pɛ́rɛ-kâŋ.’ ”

14Tãi ǹûai dí kùla la díƀûu-ŋai su a gɛ́ɛ dí lí Zɔdiŋ Ya-leei pôlui, zâla-laa soŋ-ƀelai
dí Góno-tɛ̂e gãlai sîɣe dí tɔ́ɔ la dítuɛ. Ǹyái è kɛ̀ kpɔ́ a vɛ́ɛ maa tãi tí,

15kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a sí-sãa ƀá kula tãi zâla-láa soŋ-ƀelai pîlaŋɔɔ Zɔdiŋ Ya-leei su kɛ̀
a góno-tee gãlai,

16ǹyai è kpèra ɣilînii. Ǹyai nyíi-ŋai kɛ̀ kulai Zɔdiŋ Ya-leei ŋûa-perei è tɔɔ yɛ̂ɛ pɛ́rɛ
kâŋ ƀé kwaa kôyaa ma kɛ́ɛ yɛ̂ɛ Adaŋ daa-lɛ̂ei nyíi gáa Zarɛtaŋ kɔlɛ mai. Ǹyaŋ nyíi
kɛ́ yenîi Ǹyúo Saai ma perei, è kpèra Ɣilînii. È kɛ̀ tí, ǹûai dí tɛ̀ɛ Zɛleko kɔlɛ ma.

17Zâla láa soŋ-ƀelai Yâwɛɛ Ŋɔkono-tee gãlai è kɛ̀ díyɛ̂ei, dí kɛ̀ tɔɔni ǹyái sâmai
ǹɔii kpâlai ma Eezuɛ-ŋai díkɛ̀ tɛ̀ɛ. Dí lɛ̀ɛ tɔɔni naa Eezuɛ-ŋai kélee dí ǹyái tíyeŋ.

Zasua 4

Dí kili-too ŋ̀á kɔni-ŋa tɔ̀ɔ

1Tãi Eezuɛ-ŋai kélee dí Zɔdiŋ Ya-leei tîyeŋ lai, Yâwɛɛ è mò Zasua ma ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

2“Kpakolo tɛi-tɛ́i kúla Eezuɛ-ŋai dísuu puu káo feerɛi sáma,

3í mó dîa yɛ̂i, ‘Ka lí Zɔdiŋ Ya-leei sâmai ká kɔni tɔnɔ-tɔnɔ síɣe ƀɛ́i zâla láa soŋ-ƀelai díkɛ̀ tɔ̂ni naai, ká lí la ká ŋ̀áa tɛ́ ma ƀɛ́i ka pâi sâa nyî naai.’ ”

4Nya ƀe Zasua è gbakolo puu káo feerɛi tòli nyíi-ŋai kùla Eezuɛ-ŋai dísuu puu káo feerɛi sámai.

5Zasua è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka tɛɛ Káɣâlai Yâwɛɛ Ŋɔkono-têe gãlai ŋɛ́i túɛ ká lí Zɔdiŋ Ya-leei sáma ká kɔni tɛi-tɛ́i síɣe naa yɛ̂ɛ berei kásuui káa lai, ká ǹáa ká kâraŋ ŋá ká pá la.

6Gɔni-ŋai ŋí da pâi kɛ̂i a ŋɛi kɛ́-maa kásama tãi ká nia-pɛlɛɛi da pâi kámarê kɛ̂i la dîyɛɛi, ‘Gɔni-ŋai ŋí díkaa tɔɔni ƀɛ́ lé mɛni ma?’

7Gɛ̀ ní, ka pâi m̀ôi dîa a gɛ́ɛ Zɔdiŋ Ya-leei su è tèe káperêi ká tɛ́ɛ naa lɔii kpâla ma a Yâwɛɛ Ŋɔkono-tee gãlai. Mɛni ma, gɔni-ŋai ŋí da pâi kɛ̂i a kili-too ŋ̀á sɛŋ Eezuɛ-ŋai mɛni ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.”

8Yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Zasua mai zinaai dí ŋ̀óo mɛni, dí gɔni puu káo feerɛi siɣe Zɔdiŋ Ya-leei sâmai dí lì a dîa dí dítɔɔ m̀ûui su.

9Zasua è ŋɔ́nɔ gɛ̀ ǹûai dí kɔni pu káo feerɛ tɔ́ɔ Zɔdiŋ Ya-leei sáma ƀɛ́i zâla-laa soŋ-ƀelai kɛ lii a Góno-tee gãlai, díkɛ, tɔɔni naai. Gɔni-ŋai ŋí dí lɛ̀ɛ naa é lɛ̀ɛ la zu dí gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ,

10kpɛni fêi, zâla-laa soŋ-ƀelai kɛ̀ liî a gono-tee gãlai dí lɛ̀ɛ tɔɔni ǹyái sáma é lɛ́ɛ la zu m̀ɛnii kélee ŋ̀áa see é kɛ́ nyíi Yâwɛɛ è mò Zasua ma a gɛ́ɛ dí gɛ́i. Dí gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Mose è mò la Zasua mai. Ǹûai dí Zɔdiŋ Ya-leei tîyeŋ a kîrɛ.

11Ǹûai kɛ́ɛ da ǹyái tìyeŋ, zâla láa soŋ-ƀelai dí Yâwɛɛ ŋɔkono-tee gãlai sìɣe dí tɛ́ la zîŋ ŋá ǹûai ŋɛ́i.

12È kɛ̀ tí, Lubiŋ da Gâa dílônii da Manasɛ ǹônii sinaai kpéli-ŋai dí tɛ̀ɛ ǹûai túɛ pere, díkpîŋ kpɛtɛ kɔ́ kɔ́ mɛni ma yɛ̂ɛ bere Mose è mò la dîai.

13Ǹúu sûui ŋí su kɔkɔ́-ƀelai dí kɛ̀ a wála buu-náaŋ (40,000). Dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ kɔ́ kɔ́ mɛni ma dí tɛ́ɛ Yâwɛɛ Ŋɔkono-tee gãlai túɛ díkɛ lì díŋ-tiŋ su Zɛleko kɔlɛ ma.

14Maa ɣêlei tí, Yâwɛɛ è ƀaa kɛ́-maa kɛ́tɛ tɛ̀ɛ Zasua pɔ́ Eezuɛ-ŋai kélee sáma. Ŋumɛ mâa kɛ́tɛ è kɛ̀ Eezuɛ-ŋai yêei Zasua mɛni ma, ŋɔkɛ-ɣéniɛi su yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la díyêei Mose mɛni mai.

15Yâwɛɛ è mò Zasua ma ǹyɛɛi,

16“M̀ó Zâla-laa soŋ-ƀelai dîa liî a Gono-têe gãlai a gɛ́ɛ dí kúla ǹyái su.”

17Nya ƀe Zasua è m̀o zâla-láa soŋ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ka kúla ǹyái su,”

18Zâla-laa soŋ-ƀelai kɛ̀ liî a Yâwɛɛ Ŋɔkono-tee gãlai kɛ́ɛ da kùla la nyái su da tɛ́ zîŋ ŋái, ǹyái è làa pôlu ǹâai, é ŋɔ́nɔ fɛ́ɛ yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la a bɔlɔi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Ǹûai dí kùla ǹyái su a ŋ̀áloŋ maa-ŋuŋ ŋɔfólo puu ɣele, dí díƀûui pú Geega. Geega è kɛ̀ vóloi kulâi-pere Zɛleko kɔlɛ ma.

20Gɔni puu káo feerɛi tí ǹûai dí gùla Zɔdiŋ Ya-leei sui, Zasua è dítɔ̀ɔ Geega.

21Nya ƀe Zasua è mò ǹûai dîa ǹyɛɛi, “À kɛ̀ kánîa-pɛlɛɛi da tínaa tuɛ-pere dínâŋ-ni mâre kɛ́ dîɛ dîa, ‘Gɔni-ŋai ŋí díkaa lé mɛni ma?’

22Ka m̀ó dîa kâai, ‘Eezuɛ-ŋai dí Zɔdiŋ Ya-leei tîyeŋ lɔii kpâla ma.’

23Kpɛ́ni fêi, Káɣâlai Yâwɛɛ è Zɔdiŋ Ya-leei kpâla kútuɛ kú tɛ́ɛ naa yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è Ǹyúo Kpɔ̂lui kpàla la Eezuɛ-ŋai túɛ díkɛɛ kulâi Ize lɔii sui.

24È gɛ̀ tí a gɛ́ɛ ǹûai kélee ɣele mai dí gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ wála-wâlai. È gɛ̀ tí a gɛ́ɛ ka yao ǹyaa Yâwɛɛ Káɣâlai ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.”

Zasua 5

1Amɔra kaloŋ-ŋai kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei pôlu vóloi liî-pere da Keena kaloŋ-ŋai kɛ̀ Mɛditɛrenia Yuoi kpono ma pere kɛ́ɛ da mɛni a gɛ́ɛ Yâwɛɛ a Zɔdiŋ Ya-leei kpála Eezuɛ-ŋai pere da tɛɛ naai, dí yao kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Dílii fé ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ kpele ní Eezuɛ-ŋai dîa.

Dí Eezuɛ sinaai sèe kpono mɛi

2Maa tãi tí su Yâwɛɛ è mò Zasua ma ǹyɛɛi, “Kɔni ƀela-ŋa siɣe díkpɛtɛ a ƀóa-ŋa í Eezuɛ-ŋai sinaai sée la kpono mɛi.”

3Nya ƀe Zasua è kɔni ƀela-ŋa sìɣe é díkpɛtɛ a ƀóa-ŋa é Eezuɛ-ŋai sée la kpono mɛi Geƀia-aralo.

4-6Ǹûai kɛ́ɛ da kula Ize lɔii sui, zinâai kélee dí kɛ̀ a díseɛɛ kpono mɛi. Kɛ́lɛ zinâa-nɛyãai dí dímaa sɔlɔ ƀô vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su góraŋ buu náaŋ yée mui, dífe kɛ́ ní a díseɛɛ kpono mɛi. Ǹyaŋ maa tãi tí gbakolo-ŋai kɛ̀ a gɔ́ kɔ́-ƀelai nyíi kùla Ize lɔii sui dí sàa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, kpɛ́ni fei, dífe díyee see ní Yâwɛɛ wóo mu, yɛ̂ɛ berei è mò lai a gɛ́ɛ dífe pâi serîi zí-sãa kpɛ́tɛ lɔii lɛ́lɛɛ tí ma, nyíi è góno tèe la dínûa pɔlɔ-ŋai yêei.

7Zinâa-nɛyãai dí dímaa sɔlɔ ƀô vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui, dia-ni ƀé dínâŋ-ni pɔ́ɔ ŋá sìɣe. Zinâa-nɛyãai ŋí ƀé Zasua è dísèe kpono mɛi, kpɛ́ni fêi, dífe kɛ́ ní a díseɛɛ kpono mɛi.

8Zinâai seɛɛ kpono mɛi, dí lɛ̀ɛ m̀ûui su é lɛ́ɛ la zu dí ƀálo.

9Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Zasua ma ǹyɛɛ, “Ǹumɛ tûai ǹûai díkɛ̀ gêi káai Ize lɔii sui, ŋa sâa gélee kulâi káŋɛi.” Mɛni ma dí gwaai tí ma láa sèe a Geega.

10Tãi Eezuɛ-ŋai dí lì la díƀûui su Geegai, dí dɛɛ-mɛi kûui mɛi kâa a ŋ̀áloŋ ŋɔfólo puu káo náaŋ ɣele a ɣele wûlii tãi Zɛleko tiŋ-tiŋ su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Maa ɣele ƀɔ́ɔi ǹûai dí ǹɔii ninai ma mii-sɛŋ da mii. Dí dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi mii, é pɛ́lɛ mii-sɛŋ kpua-kpua da-ni-ŋa dîa.

12Ǹyaŋ tãi ǹûai dí ǹɔii ninai maa mii-sɛŋ da mii lai, manai è kpèra toɔ̂ ma. Kɛ́lɛ dí nâa kɛ̀ Keena lɔii su mii-saai miî.

Zasua da ǹalôŋ m̀óa-sɔkpɔi è kɛ̀ ǹyêei

13Zasua kɛ́ɛ kɛ̀ Zɛleko kɔlɛ mai è ŋ̀uŋ mu sìɣe é kpakolo tɔnɔ káa gɛ́ ƀò tɔɔni ƀóa-sɔ̂kpɔ kɛ́ ƀó ǹyêei. Nya ƀe Zasua è m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Íkaa kúƀela ma-pere, kpaa kúkpɔara-ƀelai da?”

14Nya ƀe ǹalôŋ è mò ǹyɛɛ mai, “Ŋ̌gaa a Yâwɛɛ ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai mɛi nuu, ŋa nâa pá.” È kɛ̀ tí, Zasua é tóo gɔ́ɔ mu é m̀ó ma ǹyɛɛi, “Lé ƀé ŋánuu-namui a ŋ̀wɛ̂lii ŋɔtíi kɛ́-nuui é gɛ̂i?”

15È kɛ̀ tí, Yâwɛɛ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-nuui è mò Zasua ma ǹyɛɛi, “Íkɔlɔi kúla íkɔɔ ŋá, kpɛ́ni fêi, ƀɛ́i ƀa tɔɔni naai, naa maa waâi.” Ǹyaŋ Zasua è gɛ́ tí.

Zasua 6

Zɛleko è tòo

1Zɛleko-ƀelai dí Zɛleko galai lá tɛ̀, kpɛ́ni fêi, Eezuɛ-ŋai díkɛ̀ pâi. Ǹûai kélee dí lɛ̀ɛ Zɛleko daai dí galai lá tɛ́. Núu da fé lɔ́ ní naa kpaa é kúla naa.

2Ǹyaŋ Yâwɛɛ è mò Zasua ma ǹyɛɛi, “Gáa, ŋa Zɛleko tɛɛ ípɔ, ŋɔkâloŋ da ŋɔkɔ́-kuluƀa-ŋai.

3Ka Gɔkuluƀa-ŋai kélee ka pâi tinânii Zɛleko taai ma tɔnɔ. Ka pâi gêi tí a fólo kûu lɔ́ɔlu mɛi da.

4Ka kɛ̀ tínanîi daai ma, ka Gono-têe gãlai síɣe, sâla láa soŋ-ƀela lɔ́ɔlu mɛi feerɛi dí ƀála mĩla turu tɛi-tɛi siɣe dítɔɔ lá Gono-têe gãlai ŋɛ́i túɛ. Vólo kûu mɛi feerɛi ɣelei, da pâi tínânii daai mâ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ díkɛ dúruii fɛ̂ɛ.

5Zâla láa soŋ-ƀelai da pâi durui fɛ̂ɛi a ŋ̀óo su kɛ́tɛ. A kɛ̀ tí, kákelee ká láɣi a gîe. A kɛ̀ tí, ziɣãŋ a pâi wôloi, gɛ̀ ní gɔ́-kuluƀa-ŋai kélee da pâi tɛ̂i daai su a kîrɛ.”

6Nya ƀe Zasua è zâla láa soŋ-ƀelai tòli ǹyɛɛ diai, “Ka Gono-tee gãlai síɣe, zâla láa soŋ-ƀela lɔ́ɔlu mɛi feerɛi tí durui káa díyêei dí tɔ́ɔ Gãlai ŋɛ́i túɛ.”

7Nya ƀe è mò ǹûai dîa a gɛ́ɛ da kɛ̀ tínanîi daa-lêei ma, Gɔkuluƀa-ŋai gbulu tɔ̂nɔ é kɛ́ dúru fɛ́ɛ-ƀelai ŋɛ́i túɛ.

8Yɛ̂ɛ berei Zasua è mò la ǹûai dîai, zâla láa soŋ-ƀelai m̀ála-mĩla turuii è kɛ̀ díyêei, dí tɔ̀ɔ gãlai ŋɛ́i túɛ díkɛ dúruii fɛ̀ɛ, dîai Gono-têe gãlai è kɛ̀ díyêei, díkɛ ƀò dípôlu.

9Gɔ́ kɔ́-ƀelai gbulu tɔ̂nɔ è kɛ̀ dúru fɛ́ɛ-ƀelai ŋɛ́i túɛ, gbulu tɔ̂nɔ kɛ́ ƀò gãlai pôlu-pere. Zâla láa soŋ-ƀelai dí kɛ̀ nɔ́ dúruii fɛ̂ɛi dí kɛ́ tìnaŋ daa-lêei ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Kɛ́lɛ é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i tí, Zasua è mò ǹûai dîa ǹyɛɛi, “Káfe lâɣi, káwoo é tɛ́ é lɛ́ɛ la zu
ŋ̀elei ŋa mò la kâa kálaɣii, ká láɣi.”

11È kɛ̀ tí, Zasua è gɛ̀ dí tínaŋ a Yâwɛɛ Ŋɔkono-têe gãlai daai ma tɔnɔ. Nya ƀe dí
lène pôlu, dí nyíi m̀ûui su.

12Nya ƀe Zasua è mù sìɣe a ŋ̀ele-wâla pɛpɛi é m̀ó zâla láa soŋ-ƀelai dîa a gɛ́ɛ dí
Yâwɛɛ Ŋɔkono-têe gãlai síɣe.

13È kɛ̀ tí, zâla láa soŋ-ƀelai lɔ́ɔlu mɛi feerɛi díturu-ŋai è kɛ̀ díyêei díkɛ ƀò Yâwɛɛ
Ŋɔkono-têe gãlai túɛ díkɛ̀ vɛ̀ɛ. Gɔ-kuluƀa-ŋai díkɛ̀ dítuɛ, ǹyaŋ gɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀
pôlu perei, díkɛ̀ Yâwɛɛ Ŋɔkono-têe gãlai pôlu, zâla láa soŋ-ƀelai díkɛ̀ nɔ́ dúruii
fɛ̂ɛi.

14Maa ɣele ƀɔ́ɔi dí tìnaŋ daai ma tɔnɔ dí lí pôlu m̀ûui su. Dí gɛ̀ tí a fólo lɔ́ɔlu mɛi
da.

15Ǹ̩elei ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei, dí dímu sìɣe a ɣele wâla pɛ̀pɛi dí tínaŋ daai ma lɔ́ɔlu
mɛi feerɛ. Tãi màa-ŋuŋ ká ŋí dí tinaŋ la daai ma lɔ́ɔlu mɛi feerɛi.

16Ǹûai tinaŋɔɔ daai ma ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei, zâla-laa soŋ-ƀelai dí dúru-ŋai fɛ̂ɛ
Zasua ǹyɛɛ ǹûai dîai, “Ka láɣi, kpɛ́ni fei, Yâwɛɛ aâ daai ŋí tɛ́ɛ kúpɔ,

17Ǹyaŋ Yâwɛɛ a daai ŋí tɛ́ɛ kúpɔ a gɛ́ɛ kú ǹûai kélee páa, kú zu sãa kélee su kara
a gɛ́ɛ díkɛ a sama-sâ̰a Yâwɛɛ mɛni ma. Diai nɔ́ pâi lɛɛ̂i dîa ƀa ŋ̀úlu-wulu kɛ́-nɛnii
Leea da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai, kpɛ́ni fêi, ǹyaa ƀé kúmɛni maa kpɛɛ-ƀelai lôo.

18Ká fé zãai ŋí da siɣe nyíi-ŋai kwa dísu karâai. Kà gɛ̀ tí, a pâi pâi a mɛni kpɔ̂lu da
su kâra kúpɔ.

19Kɛ́lɛ sɛŋ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ káne, gôo, ƀara sɛŋ-folo-ŋa, da kɔli díkaa a Yâwɛɛ pɔ́ɔ. Ka pâi
liî a dîa Yâwɛɛ ŋɔsɛŋ-laai kɛ́-kwaai ma.”

20Zasua è mò zâla-laa soŋ-ƀelai dîa a gɛ́ɛ dí dúruii fɛ́ɛ. Ǹûai kɛ́ɛ da dúruii wóo
mɛnii, dí làɣi a zu kɛ́tɛ, galai kɛ̀ daai mai è wólo, Gɔkuluƀa-ŋai dí tɛ́ daai su a kî̀rɛ
dí naa síɣe.

21Daai síɣeɛɛ dîyɛɛi, dí zu sãai kélee kara. Dí gbakolo-ŋai, ǹɛyâai ǹyaŋkpa-ŋai,
ǹúu-pɔlɔ-ŋai, ǹiŋa-ŋai, m̀ála-ŋai da ŋ̀wɛlɛ-sôo lonii kélee pàa.

22Nya ƀe Zasua è mò mɛni maa-kpɛɛ kpakolo feerɛi dîa ǹyɛɛi, “Ka lí ŋ̀ulu-wulu
kɛ́-nɛnii Leea ŋɔpɛ́rɛi mu ká pá la da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee yɛ̂ɛ berei ká kákono-
tee la ǹyêei,”

23Nya ƀe gbakolo feerɛi dí lì Leea ŋɔpɛ́rɛi mu dí pá la, ǹâŋ, ǹee, zaaƀɔlɔ da ǹûai
kélee kɛ̀ ŋɔpɛ́rɛi mui. Dí lì a Leea da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee Eezuɛ-ŋai dí ƀûui
kɔlɛ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Gɔ-kuluƀa-ŋai dí daai kêreŋ da zu sãa kélee. Zãai nɔ́ dífe dí kérenîi ƀa gánei, gôoi, m̀ara-sɛŋ folo-ŋai da gɔli-ŋai. Dí lì a dîa Yâwɛɛ ŋɔsɛŋ láai ké-pɛrɛi mu.

25Kɛ́lɛ Zasua fé ŋ̀ulu-wulu ké-nɛnii Leea pàa ní da diai kélee kɛ̀ ŋɔpɛ́rɛi mui, kpɛ́ni fêi, ǹyaa ƀé mɛni maa kpɛ́ɛ-ƀelai lòo Zasua è dí tɛɛi. Leea da ŋɔnûai dí lɛ̀ɛ Eezuɛ é lɛ́ɛ la zu dí gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ.

26Gɛ́ɛ Zasua-ni da Zɛleko wóloi, Zasua è daa pîleŋ ŋá nàɣaŋ ǹyɛɛ, "Ǹúui kélee pâi Zɛleko-taai tɔ́ pôlu kɔ́ɔ pîlanii, ǹóŋ-surɔŋ maa-ŋuŋ a pâi saâi, ǹyaŋ ǹúui pâi kɔ̂i a gɛ́ɛ é ziɣãŋ lá kpoŋ kpɛtɛi, ǹóŋ-surɔŋ gbɛɛ-ŋai a pâi saâi."

27Ǹyaŋ Yâwɛɛ è kɛ̀ Zasua kɔlɛ. Zasua maa tûŋ è tàa-taa ǹɔii tí gwaa kélee.

Zasua 7

Eekãŋ è sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀

1Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dífe díwoli tɔ̀ɔ ní m̀ɛnii ma Yâwɛɛ è mò dîai. Dí zãai da sìɣe nyíi kɛ̀ a Yâwɛɛ pɔ́ɔi. Eekãŋ ƀé m̀ɛnii ŋí kɛ̀. Eekãŋ ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Kami. Kami ǹyaŋ ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Zadí, Zadí ǹáŋ láa ké ƀò a Zera. Ǹûai ŋí díkɛ̀ a Zudasi ŋɔsuui su-ƀelai da. Yâwɛɛ è ǹíi ŋwàna Eezuɛ-ŋai dîa, kpɛ́ni fêi, Eekãŋ è zãai da sìɣe nyíi kɛ̀ a Ɣâwɛɛ pɔ́ɔi.

2Zasua è kpakolo-ŋa kùla Zɛleko é dí tɛ́ɛ Eea. Eea káa Bɛɛ-avɛŋ taa-leei su kɔlɛ Bɛtɛ vóloi kulâi-pere È m̀o dîa ǹyɛɛ, "Ka lí ǹyéei ma ká ǹɔii ma kpɛ́ɛ." Nya ƀe ǹûai dí lì, dí gɛ́ tí.

3Dí pà pôlu Zasua pɔ́naa, dîyɛɛ m̀ai, "Gɔ́ kɔ́-ƀelai kélee dífe lì, kɛ́lɛ núu wála feerɛ (2,000) kpaa máŋ wála saaƀa (3,000) tɛ́ɛ nɔ́ a gɛ́ɛ dí lí gɔ́i ma Eea. Ífe ǹûai kélee tɛ̀ɛ, kpɛ́ni fêi, Eea-ƀelai dífe táma ní."

4Nya ƀe Zasua è núu wála saaƀa (3,000) tɛ̀ɛ gɔ́i ma Eea. Eea-ƀelai yée è tɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai dîa, Eezuɛ-ŋai dí pú.

5Eea-ƀelai dí pɛ̀lɛ Eezuɛ-ŋai kpɛ́ɛ ma é síɣe dísiɣãŋ lá dí yéŋ ǹyéei kwára botoi su. Dí núu buu-saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi da pàa. Ǹyaŋ Eezuɛ-ŋai líi è tòo pôlu a ŋ̀ánaa.

6Nya ƀe Zasua da ǹúu ŋuŋ túɛ-ƀelai ké Eezuɛ dí díseɣe-ŋai fàla dí luu pú díŋûa dí tóo ǹɔii ma Yâwɛɛ Ɲɔkono-têe gãlai ŋɛ́i túɛ é lɛ́ɛ la zu ɣele wulii é kɛ́.

7Zasua è kɛ̀ Ɣâla fɛlîi ǹyɛɛi, "Óo Kúnuu-namui Yâwɛɛ, lé ƀé gɛ̀ íkɛ gɛ̀ kúkɛ Zɔdiŋ Ya-leei tiyeŋ a gɛ́ɛ íku tɛ́ɛ Amɔra-ŋai pɔ́ dí kúpaai? Eê pɔri kêi a ǹɛ́lɛɛ a gɛ́ɛ kúlɛɛ Zɔdiŋ Ya-leei pôlu pere!

8Óo Ǹuu-namui, lé ƀé ŋa pɔ̂ri môi à kɛ̀ Eezuɛ-ŋai da pù díkpɔara-ƀelai yêei!

9À kɛ̀ tí, Keena-ŋai da ǹûai kélee ǹɔii sui da pâi mɛnîi. Gɛ̀ ní da pâi tínanîi kûa dí kúpaa. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ílaa kétɛi ŋí fé pâi karâi?"

10Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Zasua ma ǹyɛɛ, "Ímu síɣe. Ya lâani ǹɔii ma lé mɛni ma?

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Eezuɛ-ŋai daâ sɔnyɔ̂ŋ kɛ́. Da ŋákono-têe wooi kara nyíi ŋá gɛ̀ díyêei. Da zãâi da sìɣe nyíi gáa a ḿbɔɔi. Da ŋúma kɛ́, da lɛ́ɛ kɛ́, da ŋ̀úma sãai pú díwɔ̂ sãai su.

12Ǹmɛnii ŋí ɓé gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dífe pɔri ní díkpɔara-ɓelai yée mɛi ɣâlei. Dí pù díyêei, kpɛ́ni fêi, dia ɓé ŋa pâi dísu karâi. Fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i kákɔlɛ, fɛ̂ɛ ká ŋ̀uma sãai kúla kásama.

13Ímu síɣe í ǹûai maa wáa. Ǹmó dîa yɛ̂ɛi, ‘Ka kákpîŋ kpɛtɛ gɔyɛ̂ŋ mɛni ma tínaa, kpɛ́ni fêi, Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ a nɛ̂i a gɛ́ɛ zãâi díkaa a ḿbɔɔi, da káa káyêei. Ǹmɛni ma, káfa pɔ̂ri tɔ̂i kákpɔara-ɓelai ŋɛ́i fɛ̂ɛ ká zãâi ŋí kúla kákɔ̃liŋ su!’

14Yâwɛɛ è mò Zasua ma a gɛ́ɛ é pá a Eezuɛ-ŋai kélee yɛ̂ɛ berei dísuui káa lai a ŋ̀ele-wâla pɛpɛi. È gɛ́ ǹûai dí pá dí tɔ́ɔ Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛ díkpulu ma yɛ̂ɛ berei dísîi káa lai. Ǹúu sîi nyíi ŋa pâi ziɣêi zui, zu-ɓela da pâi pâi dí tɔ́ɔ díkpulu ma yɛ̂ɛ berei díkolii káa lai.

15Gɛ̀ ní gólii nyíi ŋa pâi ziɣêi zui, zu-ɓela dí tɔ́ɔ díkpulu ma yɛ̂ɛ berei díkaa-laai káa lai. Gáa-laai nyíi ŋa pâi ziɣêi zui, zu-ɓela dí tɔ́ɔ tɛi-tɛi yɛ̂ɛ berei díkaa-laai káa lai. Ǹúui nyíi ŋa pâi gâai a gɛ́ɛ ǹyaa ɓé zãâi sîɣe nyíi gáa a ḿbɔɔi, da pâi m̀aa-nûui kérenîi a ŋɔŋ da zãai kélee gáa ǹyêei, kpɛ́ni fêi, maa ǹúui a ŋákono-têei kara, a pá a ŋumɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́.”

16Nya ɓe Zasua è mù sìɣe a ŋ̀ele-wala pɛpɛi é pá a Eezuɛ-ŋai kélee Yâwɛɛ ŋɛ́i dísîi ma tɛi-tɛi. È Zudasi ŋɔsîi su-ɓelai sôŋ.

17Nya ɓe è pà a Zudasi ŋɔsîi su-ɓelai, Yâwɛɛ é Zera ŋɔsîi su-ɓelai sóŋ. Nya ɓe è pà a gbakolo-ŋai tɛi-tɛi, Yâwɛɛ é Zadí ǹônii sinaai sóŋ.

18Ǹyaŋ è pà a Zadí ǹônii sinaai é dí tɔ́ɔ Yâwɛɛ ŋɛ́i. Yâwɛɛ è Eekãŋ sôŋ. Eekãŋ è kɛ̀ a Kami ǹóŋ. Kami è kɛ̀ a Zadí ǹóŋ, Zadí kɛ́ ɓò a Zera ǹóŋ. Zera è kɛ̀ a Zuda ŋɔsîi su-ɓelai da.

19Nya ɓe Zasua è mò Eekãŋ ma ǹyɛɛi, “Ńoŋ, ɓaa kɛ́-maa tɛ́ɛ Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ pɔ́ í dɔ̃yâi ɓó ŋ̀ɛ́i. Ǹmó ma mɛnii ɓâa gɛ́i. Ífe ǹoo ma.”

20Nya ɓe Eekãŋ è Zasua wóo su tòo ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma ŋâa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ, ǹyaŋ m̀ɛnii ká ŋí ŋá gɛ̀i.

21Tãi ŋá zãâi su kàa lai, ŋá Babelɔŋ yokpo lɛ́lɛɛ tɔnɔ kàa zu, káne pãŋ lɔ́ɔlu da gôo pãŋ tɔnɔ. Ǹyaŋ díkɛ̀ a dílɛlɛɛ a ńîa ŋá dísiɣe. Ŋá dílòo ǹɔii mu ŋáɓûui mu. Gánei káa mù-pere.”

22Nya ɓe Zasua è kuluɓa-ŋai tɛ̀ɛ Eekãŋ ŋɔɓûui mu a maa félaa. Dí liɛɛi, dí zãai kàa ǹóɔɔ ǹɔii mu gánei kɛ́ ɓò dímu.

23Dí zãai kùla ǹɔii mu dí pá la Zasua pɔ́ da Eezuɛ-ŋai kélee. Zasua-ni dí lì a zãai kélee dí bú Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Nya ƀe Zasua da Eezuɛ-ŋai kélee dí Zera ǹóŋ Eekãŋ sòŋ, dí gánei síɣe, ǹyokpoi, gôoi, ǹônii sinaai da nɛɣâai, ŋɔniŋa-ŋai ŋɔwɛlɛ soo-ŋai, ŋɔƀála-ŋai, ŋɔƀûui da ǹyêei sãa kélee dí lí da dia-ni Akɔ Tiŋ-tiŋ su.

25Dí seriɛɛ naai, Zasua è mò ma ǹyɛɛi, “Yaâ kúpili mɛni kpɔ̂lu su kɛ́tɛ su. M̀ɛni ma, Yâwɛɛ a pâi sâa mɛni kpɔ̂lu su kɛ́tɛ lâai yâ.” Nya ƀe Eezuɛ-ŋai kélee dí Eekãŋ sɔ̀ɔ a kɔni da ŋɔnûai, dí dípoma kéreŋ a ŋɔŋ.

26Dí kɔni támaa pù Eekãŋ-ni luu mɛi. M̀aa kɔni-ŋai káa naa é tóo sâa ma. Eekãŋ paá pôlu ma, Yâwɛɛ è ǹíi ŋáa yèŋ Eezuɛ-ŋai dîa. M̀ɛni ma dí gwaai ŋí ma láa sèe a Akɔ Tiŋ-tiŋ ǹyaŋ ǹaa láa káa tí é tóo sâai ŋí ma.

Zasua 8

Zasua è Eea taa-leei sôŋ

1Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Zasua ma ǹyɛɛi, “Ífe yào kpaa máŋ ílii é tóo pôlu. Íkɔ kɔ́-ƀelai kélee síɣe ká lí ká kɔ́ tóo Eea taa-leei ma. Gáa, ŋaâ naa kaloŋ tɛ́ɛ ípɔ, ŋɔnûai, ŋɔtaa-lêei da ŋɔlɔii.

2Ǹyaŋ ya pâi naa su-karâi í ǹaa kaloŋ páa yɛ̂ɛ berei í gɛ̀ la a Zɛleko da ǹaa kaloŋ. Zãa lɛ́lɛɛ-ŋai da daa-tûlɛ-ŋai nɔ́ ƀé ka pâi ziɣêi a kápɔɔ. Ka gbã tée naa-ƀelai dîa daai pôlu pere.”

3Nya ƀe Zasua è gbîŋ kpɛ̀tɛ da ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai kélee a gɛ́ɛ dí tɛ́ Eea. Zasua è kɔ-kûluƀa wála buu saaƀa (30,000) tɛ̀ɛ tuɛ a gbínii.

4È mò dîa ǹyɛɛi, “Ka gáa, ka káloo daai pôlu-pere. Káfe kámaa kôyaa naa ma, ka kákpîŋ kpɛtɛ.

5Kwa gɔ́-kûluƀai nyíŋi-ŋai kwa pâi lɛɣêi a daai. Da kùla a gɛ́ɛ dí kɔ́ kúpɔ yɛ̂ɛ berei dí gɛ̀ lai, kwa pâi pɛlɛ̂i púɔɔ ma.

6Gɛ̀ ní da pâi pɛ̂lɛi kúkpɛ̂i kú gɛ́ dí kúla daai ma, kpɛ́ni fêi, Eea-ƀelai da pâi môi dîyɛɛ, ‘Daâ ŋɔ́nɔ kɛ́ pûi kúyêei yɛ̂ɛ berei dí gɛ̀ la a bɔlɔi.’

7Gɛ̀ ní ka pâi kulâi ǹóo perei su ká daai síɣe, kpɛ́ni fêi, Kúɣâlai Yâwɛɛ a pâi daai tɛɛ̂i kúpɔ.

8Ǹyaŋ à kɛ̀ kà daai sîɣe, ka ǹaa kéreŋ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la kâai. Dɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí ŋa dɛ̀ɛ kápɔi.”

9Nya ƀe Zasua è ŋɔkɔ́ kuluƀa wála buu saaƀai (30,000) tɛ̀ɛ tuɛ. Dí lì Bɛtɛ da Eea loai vóloi liî-pere dí díloo naa. Kɛ́lɛ Zasua da gɔ-kûluƀai kpéli-ŋai dí nyìi m̀ûui su.

10Ǹyaŋ Zasua è mu sìɣe a ŋ̀ele wâla pɛ̀pɛi é gɔ-kuluƀa-ŋai ŋáa tɛ́ gîe ma da Eezuɛ-ŋai túɛ-ƀelai a gɛ́ɛ dí lí Eea.

11Zasua da gɔ-kuluƀa-ŋai dí tɛ̀ɛ daai ŋɛ́i túɛ pere dí díƀûui pú naa ǹyái ŋûa pere. Poto è kɛ̀ díƀûui loai da Eea.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Nya ƀe è kpakolo kɛ́ɛ yɛ̂ɛ wála lɔ́ɔlu (5,000) tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí díloo Bɛtɛ da Eea loai, Eea taa-leei vóloi-lîi pere.

13Gɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀ a díloɔɔ daai pôlu perei dí nâa díkpîŋ kpɛ̀tɛ gɔ́i kɔ́ mɛni ma. Kpului dɔnɔ è kɛ̀ daai ŋɔyá-ŋûa pere, gbélii kɛ́ ƀò daai vóloi liî-pere. Kɛ́lɛ Zasua è nyìi Botoi su a maa kpînii tí.

14Eea kaloŋ kɛ́ɛ a Zasua ŋɔkɔ kuluƀa-ŋai káai, è m̀u sìɣe a maa félaa da ŋɔkɔ kuluƀa-ŋai dí lí Zɔdiŋ tiŋ-tiŋ su ƀɛ́i dí kɔ̀ naa a bɔlɔi a gɛ́ɛ da Eezuɛ-ŋai dí kɔ́. Kɛ́lɛ vé kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ Zasua ŋɔkɔ kûluƀa-ŋai da-ŋa da pâi kulâi dípôlu pere.

15Dí kɛ́ɛ gɔ́i kɔ̂i, Zasua da ŋɔkɔ kuluƀa-ŋai dí kɛ̀ gɛ̂i yɛ̂ɛ ǹya ƀé da pûi Eea kɔ-kuluƀa-ŋai yêei vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su-pere. Eea kɔkuluƀa-ŋai dí ǹaa kàa nɔ́, díkelee dí kúla daai su díkɛ dí kpɛ̀. Dí kɛ́ɛ díkpɛ̂i, dínaa è kòyaa daai ma.

16Nya ƀe dí mò ǹûai kélee dîa gɛ́ɛ dí Zasua-ni kpɛ́ dí kúla daai ma. Zasua è gɛ̀ díkelee dí kúla daai su.

17Kpakolo tɔnɔ kpîŋ fé lɛ̂ɛ ní Eea kpaa máŋ Bɛtɛ. Díkelee dí lɛ̀ɛ Zasua-ni kpɛ̂i dí kúla daai su. Dí daai lɛ́ɛ a ǹáa ƀóɔɔ dí kɛ́ Eezuɛ-ŋai kpɛ́.

18Gɛ́ɛ tíi, Yâwɛɛ è mò Zasua ma ǹyɛɛi, “Gbálai sɑ̃́a Eea mɛi pêre, kpɛ́ni fêi, ŋa pá naa tɛ̂ɛi ípɔ.” Nya ƀe Zasua è gɛ̀ tí.

19Gɔ-kûluƀa-ŋai kɛ̀ ǹóo pêrei su kɛ́ɛ da Zasua káa ǹyée tɛ̂i ɣelêi, dí kùla a kîrɛ dí tɛ́ daai su dí naa síɣe. Daai síɣeɛɛ dîɛi, dí naa kèreŋ a maa félaa.

20Eea kɔ-kuluƀa-ŋai dí dípôlu kàa nɔ́, dí luru káa tɛ̂i ŋ̀elei su. Kɛ́lɛ dípu pêre fé kɛ́ ní ma, kpɛ́ni fêi, diai kɛ̀ díkpɛ̂i dí tìnaŋ dí pɛ́lɛ kɔ̂i dípɔ.

21Zasua è gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ŋɔkɔ kuluƀa-ŋai daâ daai síɣe da ŋɔŋ pú mai, è tìnaŋ é pɛ́lɛ Eea kɔ-kuluƀa-ŋai paâi.

22Zasua ŋɔkɔ kuluƀa-ŋai kɛ̀ daai sui, dí pɛ̀lɛ Eea kɔ-kuluƀa-ŋai kpɛ̂i. Eea kɔ-kuluƀa-ŋai dí gàa a gɛ́ɛ díkaa Zasua ŋɔkɔ kuluƀa-ŋai kpulu feerɛi loai. Nya ƀe Zasua ŋɔkɔ kuluƀa-ŋai dí díkelee dípàa. Dítɔnɔ kpîŋ fé lɛ̀ɛ fé lɛ̀ɛ ní.

23Kɛ́lɛ dí Eea kaloŋ sôŋ a vúlu dí pá la Zasua pɔ́.

24Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai kɛ́ɛ da Eea kɔ-kuluƀa-ŋai kélee páa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui, dí pà pôlu Eea dí naa-ƀelai kélee páa.

25Dí Eea-ƀelai kélee pàa a maa ɣelei tí, sinâa da nɛyâa. Díkelee dí kɛ̀ a núu wála puu káo feerɛ (12,000).

26Kɛ́lɛ Zasua yée è lɛ̀ɛ a dɛ́ɛ ɣelei é lɛ́ɛ la zu dí Eea-ƀelai kélee páa.

27Daa-tulɛ-ŋai da zãai nɔ́ ƀé Eezuɛ-ŋai dí ziɣe a dípɔɔ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Zasua mai.

28Nya ƀe Zasua-ni dí Eea kèreŋ. Naa káa a pilêŋ ŋá é tóo sâa ŋí ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Zasua è Eea kaloŋ pâa a Zɛlɛŋɔɔ wúru ma é lɛ́ɛ la zu ɣele wûlii é kɛ́. Ɣele wûlii kɛ́ɛi, è mò ǹûai dîa a gɛ́ɛ dí bomai kúla ŋ̀úrii ma dí ǹáa Eea siɣãŋ lá dí kɔni pú mɛi. Ǹyaŋ gɔnii-ŋai ŋí káa tɔɔni naa é tóo sâa.

Dí Ɣâla Ɗɔtɔ̂ŋ lôno Ibaa Yeei ma

30Nya ƀe Zasua è ɣâla teƀele tɔ̀ɔ Ibaa Yeei ma Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ mɛni ma

31yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ yée mu-nuui Mose è mò la Eezuɛ-ŋai dîai. Dɔ̀ɔ yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i la Mose ŋɔtɔ̂ŋ kɔlɔi su nyíi mò ǹyɛɛ, “Ƀà kɛ̀ ɣâla teƀele tɔ̂i m̀î, ífe gɛ̀ a kɔni nyíi kɔli pɔɔ káa mai.” Ǹaa ƀé ka pâi kɛ̂i kéreŋ sala kulâi naa, ká kɛ́ lii-sɛ̂e sama-sɛŋ tɛ̀ɛ naa Yâwɛɛ pɔ́.

32Nya ƀe Zasua è kɔni-ƀela siɣe é Mose ŋɔtɔ̂ŋ ŋí pɔ̃yɛ ma Eezuɛ-ŋai kélee ŋɛ́i túɛ.

33Eezuɛ-ŋai kélee, díŋuŋ túɛ-ƀelai, díkɔ kuluƀa-ŋai láa túɛ-ƀelai, dímɛni ŋáa tée-ƀelai da ŋɔ̃ya-ŋai kɛ̀ dísamai dí díŋaa kɔ̀lɛ a núu kpûlu feerɛ. Zâla láa soŋ-ƀelai díkɛ ǹúu-kpûlu feerɛi ŋí loai dí kɛ́ lì a Yâwɛɛ Ŋɔkono-tɛ̂e gãlai. Ǹúu kpului dɔnɔ è kɛ̀ a bôlu féɣɛɛ Gɛrizin̩ Yeei ma, gbélii pôlu féɣɛɛ Ibaa Yeei ma pere yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ yée mu-nuui Mose è mò la dîa a gɛ́ɛ dí tɔ́ɔ lai dí Yâwɛɛ ŋɔlûwai sɔlɔ ƀói.

34Nya ƀe Zasua è dɔ̂ŋ-ŋai kélee lòno a ɣelêi pere ǹûai dîɛ, ǹûwa-ŋai da naɣaŋ-lâai kɛ̀ dɔ̂ŋ kɔlɔi ŋí sui.

35Zasua è Mose ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai kélee lòno Eezuɛ-ŋai kélee dîɛ, ǹɛyâai da ǹîa-pɛlɛɛi da ŋɔ̃ya-ŋai kɛ̀ dísamai.

Zasua 9

Giƀiyɔŋ-ƀelai dí Eezuɛ-ŋai pɛ̂lɛ

1Gâloŋ-ŋai kélee kɛ̀ vóloi liî-pere Zɔdiŋ Ya-leei pôlu pere nyíi-ŋai kɛ̀ ǹyée pɛlɛ-pɛlɛɛi da ǹyée kpaya-kpaya lɔii sui dí m̀ɛnii kélee m̀ɛni Eezuɛ-ŋai dí gèi. Gâloŋ-ŋai kɛ̀ Mɛditɛrenia Yuoi ma-pere da Lɛƀanɔŋ lɔii sui dia máŋ dí m̀ɛni. Gâloŋ-ŋai ŋí ƀa Ita-ŋai, Amɔra-ŋai, Keena-ŋai, Pɛriza-ŋai, Iva-ŋai da Zɛbusi-ŋai díkâloŋ-ŋai.

2Gâloŋ-ŋai ŋí kélee dí díŋaa tɛ̀ díkîe ma dí mɛni kpɛtɛɛ kɛ́ a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Zasua da Eezuɛ-ŋai dîa.

3Kɛ́lɛ Giƀiyɔŋ-ƀelai kɛ́ɛ da mèni berei Zasua è Zɛleko da Eea sìɣe lai,

4dí táre mɛni da kpɛ̀tɛ. Dí lì dí mii-sâ̰a pú ƀɔrɔ sâa su dí zèe díwɛlɛ-sôoi mɛi, dí sua-kɔlɔ gonoŋ sàa pɛ́ŋ pɛlɛɛ sée m̀ɛi.

5Dí kpáŋkpali saa pɛ́ŋ-pɛlɛɛ lɔ̀ díkɔɔ ŋá, dí seɣe sâa too dîa, dí pûŋ kpolo siɣe.

6Nya ƀe dí pà m̀ûui su Geega Zasua pɔ́ naa da Eezuɛ kpakolo-ŋai dîɛ dîai, “Kwa kulâi kwaa kóyaa ma. Mɛni ma, kwa kúkono tée kúkîe-ni yêei.”

7Kɛ́lɛ Eezuɛ kpakolo-ŋai dí m̀o Iva-ŋai dîa dîyɛɛi, “Gáa yɛ̂ɛ kákaa kúkɔlɛ ma, Gɛ̀ ní, lé mɛni ƀe fɛ̂ɛ nɔ́ kúkono têe kɛ́ la kúkîe-ni yêei?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Dí mò Zasua ma dîyɛɛi, “Kúkaa a Íyee mu-ƀela.” Nya ƀe Zasua è dímarê kɛ̀ ɲyɛɛ dîai, “Gbɛ̂ɛ ƀa káa? Mí ƀé ká kùla naai?”

9Dí mò ma dîyɛɛi, “Kú kùla kwaa kóyaa ma. Kú pà, kpɛ́ni fêi, kú mɛnii mɛni Káɣâlai Yâwɛɛ è gɛ̀ Ize lɔii sui,

10da nyíi è gɛ̀ a Amɔra kaloŋ feerɛi kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei polui, Ɛsibɔŋ kaloŋ Siɔŋ da Basãŋ kaloŋ Oŋ nyíi zeɛ́ɛ è kɛ̀ Asitarɔ taa-leei sui.

11Nya ƀe kúnuu pɔlɔ-ŋai da kúlɔii su-ƀelai kélee dí m̀o kûa dîyɛɛi, ‘Ka mii-saa siɣe ká lí dípɔ naa ká m̀ó dia kâa kúkaa a káyee mu-ƀela, ka pá kú kono-tee kɛ́ kúkîe-ni yêei.’

12Gbóloi ká ŋí kú pà lai. È kɛ̀ a vãa tãi kú gùla la kúpɛrɛ-ŋai mu a gɛ́ɛ kú pá la a kúsia kɔnɔŋ, kɛ́lɛ gáa, aâ kpála pûŋ a zòŋ.

13Zua-kɔlɔ gonoŋ-ŋai ŋí dí kɛ̀ a nina, dílaa fɛ́ɛ kúkɛɛ pâi. Kɛ́lɛ gáa gélee aâ ƀéla-ƀela. Ǹyaŋ kúyokpo-ŋai kélee da fála-fàla, kúkɔɔ ŋá kɔlɔ-ŋai kpóŋ a tée zia kóyaai ŋí su.”

14Nya ƀe Eezuɛ kpakolo-ŋai dí fàa díwoo ma dí díkpoloi da mii. Kɛ́lɛ dífe Yâwɛɛ marê kɛ́ ní a gɛɛ dí gɔ́lɔŋ à kɛ̀ vâai ma da ǹûai ŋí ni dí mɛni kpɛtɛɛ kɛ́ díkîe-ni loai.

15Nya ƀe Zasua e góno-tee Giƀiyɔŋ-ŋai yêei a gɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai dífe pâi dípaâi. Ǹyaŋ Eezuɛ láa túɛ-ƀelai dia máŋ dí díkono tèe díyêei.

16Ɣele kûu saaƀa tɛɛ pôlu ma, Eezuɛ-ŋai dí gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Giƀiyɔŋ-ŋai díkaa a díkɔlɛ ma-ƀela.

17Nya ƀe Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai dí fólo saaƀa sìɣe dí tɛ́ Giƀiyɔŋ-ŋai dítaa-lêe-ŋai su. Dítaa-lêe-ŋai ƀé kɛ̀ a Giƀiyɔŋ, Sifira, Bɛɛrɔ da Kiria-zeriŋ.

18Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dífe Giƀiyɔŋ-ŋai pàa ni, kpɛ́ni fêi, Eezuɛ láa túɛ-ƀelai dí dífòo Giƀiyɔŋ-ŋai yêei a Eezuɛ-ŋai Díɣâlai Yâwɛɛ láa a gɛ́ɛ dífe pâi dípaâi. Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí dílii ŋwàna dílaa túɛ-ƀelai dîa.

19Kɛ́lɛ Eezuɛ láa túɛ-ƀelai dí mò Eezuɛ lonii dîa dîyɛɛi, “Kwaa gbâa kúfoo ǹûai ŋí yêei a Eezuɛ Ɲɔɣâlai Yâwɛɛ láa. M̀ɛni ma, kúfa pɔri mɛni da kɛ̂i a dîa.

20Kúfe pâi dípaai Yâwɛɛ fa lâa ǹíi ŋwana la kûa voo-wooi mɛni ma kú gɛ̀ díyêei.”

21Nya ƀe dílaa túɛ-ƀelai dí mò dîa dîyɛɛi, “Káfe dípàa, kɛ́lɛ da pâi kɛ̂i a kɔi siɣe-ƀela da yá kɔɔ-ƀela Eezuɛ-ŋai kélee mɛni ma.”

22Nya ƀe Zasua è Giƀiyɔŋ-ŋai tòli ɲyɛɛ dîai, “Ká kúpɛ̀lɛ lé mɛni ma ká mò kâa kâ kulâi kwaa kóyaa ma, ɲyaŋ ká kɛ́ ƀò nɔ́ kúkɔlɛ ma ƀé?

23M̀ɛni ma, náɣaŋ káa kâa. Ká ta-ŋa ka pâi kɛ̂i a luɛ-ŋa, ká kɛ́ kɔi sîɣe, ká kɛ́ yá kɔɔ Ɲáɣâlai ŋɔpɛ́rɛi mu mɛni ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Dí mò Zasua ma dîyɛɛi, “Kú gɛ̀ ti, kpɛ́ni fêi, kú mɛ̀ni a gɛ́ɛ Káɣâlai Yâwɛɛ è mò ǹyée mu-nuui Mose ma a gɛ́ɛ é ǹɔii kélee tɛ́ɛ ípɔ í zu-ƀelai kélee páa. Mɛni ma kú kɛ̀ yaôi kúfulu-laai su láŋ mɛni ma.

25Ǹyaŋ, gáa kúkaa nâa íyêei. M̀ɛnii nyíi í gɔ́lɔŋ ǹɛ̂lɛɛi kúmɛni mai gɛ́ a kúa.”

26Nya ƀe Zasua è dímɛi kàa. È gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dífe da paa ní.

27Kɛ́lɛ m̀aa ɣêlei tí, Zasua è díkɛ̀ a kɔi síɣe-ƀela da yá kɔɔ-ƀela Eezuɛ-ŋai mɛni ma da Yâwɛɛ ŋɔteƀelei mɛni ma ƀɛ́i kélee da vɛli naai. Díkaa sâa m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̂i Eezuɛ-ŋai dîɛ.

Zasua 10

Dí Amɔra-ŋai yée mɛi ɣàle

1Zerusâlɛŋ kaloŋ Adoni-zɛdɛ è mɛ̀ni a gɛ́ɛ Zasua a Eea wólo, a naa-ƀelai kélee páa da díkâloŋ yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la a Zɛleko da naa kaloŋ. E mɛ̀ni máŋ a gɛ́ɛ Giƀiyɔŋ-ŋai da díkpîŋ tɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́.

2Zerusâlɛŋ-ƀelai díkâloŋ è mɛ̀ni a gɛ́ɛ Giƀiyɔŋ-ŋai da díkpîŋ tɛɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́, díkɛ ƀò dí sámai, yao támaa è pà díkponôi, kpɛ́ni fêi, Giƀiyɔŋ è kɛ̀ a taa-lêe kɛ́tɛ yɛ̂ɛ daa-lêe kɛ́tɛ-ŋai da nyíi kâloŋ káa m̀ɛi. È kɛ̀ a gɛ́tɛ é tɛ́ɛ Eea ma kɔ-kûluƀa wála-wâla-ŋa dí ƀò naa.

3Nya ƀe Gâloŋ Adoni-zɛdɛ è worê tɛ̀ɛ Iburɔŋ kaloŋ Oãŋ pɔ́naa, Zamu kaloŋ Piraŋ, Lakee kaloŋ Zafia da Ɛloŋ kaloŋ Dibɛ ni ǹyɛɛ dîai,

4“Ka pá ká kpɔ́ŋ ma kwaa lí kú kɔ́ pɛ́lɛ Giƀiyɔŋ-ŋai dîa, kpɛ́ni fêi, da díkpîŋ tɛ́ɛ Zasua da Eezuɛ-ŋai pɔ́.”

5Nya ƀe Amɔra kaloŋ lɔ́ɔlui ŋí dí díkɔ kûluƀa-ŋai pù gîei dí lí dí kɔ́ pɛ́lɛ Giƀiyɔŋ-ŋai dîa.

6Gɛ́ɛ tíi, Giƀiyɔŋ kpakolo-ŋai dí worê tɛ̀ɛ Zasua pɔ́ naa m̀ûui su Geega dîyɛɛ m̀ai. “Ífe íyee kùla íyee mu-ƀelai mu. Pá a maa félaa í kpɔ́ŋ kûa í kúkula yêei kɛ́, kpɛ́ni fêi, Amɔra kaloŋ-ŋai kùla ǹyéei sui, dí kélee da kɔ́ pɛ́lɛ kûa.”

7Nya ƀe Zasua da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kélee dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ dí dímu siɣe Geega dí kɛ́ lí gɔ́i ma.

8Zasua-ni dí lɛ́ɛ pâi liî, Yâwɛɛ è m̀o ma ǹyɛɛ, “Ífe yao Amɔra-ŋai dîa, kpɛ́ni fêi, ŋa díkelee dítɛɛ ípɔ. Dítɔnɔ kpîŋ fé pâi pɔrîi tɔ̂i íŋɛi.”

9Nya ƀe Zasua-ni dí kùla Geega a maa kpinii tí dí kɔ́ pɛ́lɛ Amɔra-ŋai dîa dítêi pere.

10Yâwɛɛ è Amɔra-ŋai kɛ̀ wúlee, é gɛ́ Eezuɛ-ŋai dí dámaa páa Giƀiyɔŋ dílɛɛ gbéli-ŋai kpɛ̂i dí tɛ́ Bɛorɔŋ, díkɛ dípàa é lɛ́ɛ la zu dí sèri Azika da Makeda daai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Díkɛɛ pûi Eezuɛ-ŋai yêei díkɛ kùla Bɛorɔŋ dí ké lì Azikai, Yâwɛɛ è gè sãɔ-ŋa dí kúla ŋ̀elei su dí ké tòo dîa. Zãɔi è dámaa pàa é téɛ nyíi-ŋai dîa Eezuɛ-ŋai dí dípàa a ƀóa-sɔkpɔ-ŋai.

12Ŋ̀elei Yâwɛɛ è Amɔra-ŋai tèɛ la Eezuɛ-ŋai pɔ́i, Zasua è lòno Yâwɛɛ Eezuɛ-ŋai ŋɛ́i ǹyɛɛi, "Yâwɛɛ, gɛ́ vóloi é lɛ́ɛ tɔɔni Giƀiyɔŋ mɛi, ŋ̀áloŋ é lɛ́ɛ tɔɔni Aizalɔŋ Tiŋ-tiŋ mɛi."

13Nya ƀe vóloi da ŋ̀áloŋ dí lèɛ tɔɔni dítɔ̂i é lɛ́ɛ la zu Eezuɛ-ŋai dí díkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále. M̀ɛni pɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ̂ɛi Zasua Ŋɔkɔlɔi su. Vóloi da ŋ̀áloŋ dí lèɛ tɔɔni dítɔ̂i tɔnɔ ma a ɣele kûu tɔnɔ é lɛ́ɛ la zu Eezuɛ-ŋai dí díkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále.

14M̀ɛnii ŋí da fé tá ké ní a bɔlɔ. Ǹyaa ƀa núu-kpune kɛ́ɛ é gɛ́ Yâwɛɛ é mɛni da ké yêɛ berei è kè la Zasua ŋɔtãi mai. È kè tí, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è kè kɔ̂i Eezuɛ-ŋai mɛni ma.

15Nya ƀe Zasua da Eezuɛ-ŋai kélee dí lène pôlu díƀûui su Geega.

Zasua è Amɔra kaloŋ lɔ́ɔlui pàa

16Amɔra kâloŋ lɔ́ɔlui dí pù dí díloo kɔni wôlo da su Makeda.

17Dí mò Zasua ma dîyɛɛi, "Kwaâ gâloŋ lɔ́ɔlui káa. Díloɔ̂i kɔni wôlo da su Makeda."

18Nya ƀe Zasua è mò dîa ǹyɛɛi, "Ka kɔni ƀela-ŋa tɔɔ gɔni wôloi lá, ká kpakolo-ŋa ké dí ké ǹaa mɛi kâa.

19Kɛ́lɛ káa kpîŋ káfe lèɛ tɔɔni naa. Ka kákpɔara-ƀelai kpɛ́ ká dímaa tíyeŋ. Káfe ǹɛɛ naa dí té dítaa lêe-ŋai su, kpɛ́ni fêi, Káɣâlai Yâwɛɛ a dítɛɛ kápɔ."

20Zasua da Eezuɛ-ŋai kɛ́ɛ da Amɔra-ŋai dámaa páai, gbéli-ŋai dí pù dí té dítaa lêe maa kónaŋɔɔ-ŋai su.

21Eezuɛ-ŋai kélee dí lène pôlu Zasua pɔ́naa m̀ûui su Makeda nɛ́ŋ- kpɛrɛɛ. Ǹɔii tí su nuu da fé lóno nyɔ́mɔɔ da ké ní é pîlaŋ Eezuɛ-ŋai dîa.

22Nya ƀe Zasua è mò dîa ǹyɛɛi, "Ka gɔni wôloi lá ƀó ká pá a gâloŋ lɔ́ɔlui tí m̀bɔ."

23Ǹyaŋ dí gè tí. Dí gâloŋ lɔ́ɔlui kùla gɔni wôloi su dí pá a dia bɔ́. Gâloŋ-ŋai ƀé kè a Zerusâlɛŋ kaloŋ, Iburɔŋ kaloŋ, Zamu kaloŋ, Lakee kaloŋ da Ɛgulɔŋ kaloŋ.

24Dí páa a dia Zasua pɔ́i, è Eezuɛ-ŋai kélee ŋáa tè ma é m̀ó gɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, "Ka pá ƀé ká kákɔɔ tɔ́ɔ gâloŋ-ŋai ŋí kɔŋ lá." Nya ƀe dí pà dí gɛ́ tí.

25Zasua è mò dîa ǹyɛɛi, "Káfe yào kpaa máŋ kálii é tóo pôlu. Ka tɔɔ a gbanaŋɔɔ ká kálii kpéle, kpɛ́ni fêi, bere ƀé Yâwɛɛ a pâi gêi la a kákpɔara-ƀelai kélee."

26Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Zasua è dípàa é dísɛ̂lɛŋ wúru lɔ́ɔlu ma. Dí lèɛ a dísɛ̂lɛŋɔɔ é lɛ́ɛ la zu ɣele wûlii é ké.

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Kɛ́lɛ gbínii kɛ̂ɛ pâi, è gɛ̀ dí díkula ŋ̀úrii ma dí dípili gɔni wôloi su dí kɛ̀ a díloɔɔ naai. Dí kɔni kpaya-kpaya-ŋa tɔ̀ɔ gɔni wôloi lá. Gɔni-ŋai ŋí díkaa naa é tóo sâa mai.

Zasua è Amɔra taai dámaa sòŋ

28Zasua è Makeda sìɣe a maa ɣêlei tí é ǹaa kaloŋ páa. È daai wôlo é naa-ƀelai kélee páa kpɔ́ kpúŋ, é naa kaloŋ páa yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la a Zɛleko kaloŋ.

29Nya ƀe Zasua da ŋɔkɔ kûluƀa-ŋai dí tɛ̀ɛ Makeda dí lí Lebina dí kɔ́ pɛ́lɛ ǹaa-ƀelai dîa.

30Yâwɛɛ è Lina taai da ǹaa kaloŋ tɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́. Zasua è ǹaa-ƀelai kélee pàa a ƀóa-sɔ̂kpɔ. È ǹaa kaloŋ pâa yɛ̂ɛ berei è Zɛleko kaloŋ pâa lai.

31Da Eezuɛ-ŋai dí tɛ̀ɛ Lebina dí lí Lakee dí kɔ́ pɛ́lɛ ǹaa-ƀelai dîa. Dí tìnaŋ daai ma dí ǹaa sìɣe.

32Ǹyaŋ Yâwɛɛ è Lakee taai tɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́ a ŋ̀elei veerɛ ɣelei. Dí ǹaa-ƀelai kélee pàa a ƀóa-sɔ̂kpɔ yɛ̂ɛ berei dí gɛ̀ la a Lebina taai su-ƀelai.

33Nya ƀe Gezɛ kaloŋ Oraŋ è pà a gɛ́ɛ é kpɔ́ŋ Lakee-ƀelai dîa. Kɛ́lɛ Zasua è ǹyée mɛi ɣâle da ŋɔkɔ kûluƀa-ŋai. È díkelee dí pàa, dítɔnɔ kpîŋ fé lɛ̀ɛ ní.

34Zasua-ni dí tɛ̀ɛ naa dí lí Ɛgulɔŋ. Dí tînaŋ ǹaa ma dí kɔ́ pɛ́lɛ m̀a.

35Dí daai sîɣe a maa ɣêlei tí dí ǹaa-ƀelai kélee páa kpɔ́ kpúŋ a ƀóa-sɔ̂kpɔ, yɛ̂ɛ berei dí gɛ̀ la a Lakee-ƀelai.

36Gɛ́ɛ tíi, Zasua-ni dí kùla Ɛgulɔŋ dí té Iburɔŋ dí naa siɣe.

37Dí ǹaa-ƀelai kélee pâa da díkâloŋ é pɛ́lɛ ǹaa kɔlɛ ma taa-ŋai su-ƀelai dîa. Dí dípàa a ƀóa-sɔ̂kpɔ yɛ̂ɛ berei dí gɛ̀ la a Ɛgulɔŋ-ƀelai.

38Nya ƀe Zasua-ni dí tɛ̀ Dibɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ ǹaa-ƀelai dîa.

39Zasua è ǹaa sìɣe é gâloŋ sóŋ da ǹaa kɔlɛ ma taa-ŋai kélee. È ǹaa-ƀelai kélee pàa a ƀóa-sɔ̂kpɔ yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la a Iburɔŋ, Lebina-ƀelai da díkâloŋ-ŋai.

40Zasua è nâa lɔii-ŋai ŋí kélee sìɣe: ǹyéei su taai, vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su-taai, díŋ-tiŋ su-taai, da ǹyéei pɛ̂rɛi taa-ŋai. È ǹaa-ƀelai kélee da díkâloŋ-ŋai pâa, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ, Eezuɛ Ɲɔɣâlai è mò mà a gɛ́ɛ é gɛ́ tí.

41Zasua è lɛ̀ɛ lɔii kula yêei kɛ̂i é síɣe Kedɛ Bania é seri Geza da Gosɛŋ é tóo Giƀiyɔŋ.

42Zasua è ǹɔii-ŋai ŋí kélee sìɣe é ǹaa kaloŋ-ŋai sóŋ tɛi-tɛ́i é lɛ́ɛ la zu é dí kélee dísoŋ, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ, Eezuɛ Ɲɔɣâlai è kɛ̀ kɔ̂i Eezuɛ-ŋai mɛni ma.

43Nya ƀe Zasua da ŋɔkɔ kûluƀa ŋai dí lène pôlu m̀ûui su Geega.

Zasua 11

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zasua è gâloŋ Zaƀiŋ yée mɛi ɣále da m̀marâa kaloŋ-ŋai

1Azɔ kaloŋ Zaƀiŋ kɛ́ɛ a duŋ ŋí mɛ̀nii, è worê tɛ̀ɛ Madɔŋ kaloŋ Zoba, Simirɔŋ kaloŋ da Asa kaloŋ-ni pɔ́naa,

2gâloŋ-ŋai kɛ̀ yá-ŋua pere ǹyée lɔii sui, nyíi-ŋai kɛ̀ Araba Galalii Poai kwára-pere da dítiŋ lɔii sui é pɛ́lɛ diai pɔ́naa kɛ̀ Nafɔdɔ vóloi liî-perei.

3È worê tɛ̀ɛ máŋ Keena-ŋai pɔ́naa nyíi-ŋai kɛ̀ vóloi kulâi-pere da ǹiî-perei, Amɔra-ŋai, Ita-ŋai, Pɛriza-ŋai, da Zɛbusi-ŋai kɛ̀ ǹyée lɔii sui da Iva-ŋai kɛ̀ Ɛmɔŋ Yeei kwára Mizipa lɔii sui.

4Dí pà a kɔ-kûluƀa támaa, soo-ŋa da kɔ́ kɔ́-keleŋ-ŋa támaa kpɔ́ yɛ̂ɛ yúo ma ŋãya.

5Nya ƀe Gâloŋ-ŋai ŋí kélee dí díŋaa tɛ̀ gîe ma ƀûu tɔnɔ su Meerɔŋ Yai kɔlɛ a gɛ́ɛ dí kɔ́ Eezuɛ-ŋai pɔ́.

6È kɛ̀ tí, Yâwɛɛ è mò Zasua ma ǹyɛɛi, “Ífe yào, ŋa pâi tínaa ǹûai ŋí tɛɛ̂i ípɔ a tãi kɛ́ɛ ŋí a gɛ́ɛ í dípaa. Ya pâi dísoo-ŋai kɔ́ɔ pôlu zamiŋ teê̂i í díkɔ kɔ́ keleŋ-ŋai kéreŋ.”

7Nya ƀe Zasua da ŋɔkɔ kûluƀa-ŋai dí kɔ́ pɛ̀lɛ díkpɔara-ƀelai dîa dítɛ̂i pere m̀ûui su Meerɔŋ Yai kɔlɛ.

8Yâwɛɛ è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dí díkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále dí lɛ́ɛ díkpɛ̂i dí té Sidɔŋ taai gɛ́tɛi su da Mɛsefɔ Miŋ daâi dí tɛ́ɛ naa dí li Mizipa

9Zasua è gɛ̀ a dîa yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai. È dísoo-ŋai kɔ́ɔ pôlu zamiŋ tèe é díkɔ kɔ́ keleŋ-ŋai kéreŋ.

10Nya ƀe Zasua è tìnaŋ pôlu é Azɔ taa-leei síɣe é naa kaloŋ páa, kpɛ́ni fêi, Azɔ ƀé kɛ̀ a gâloŋ-ŋai tí kélee dítaa lêe kɛ́tɛi.

11Zasua-ni dí Azɔ-ƀelai kélee pàa a ƀóa-sɔ̂kpɔ, dí ǹaa wólo dí ǹaa kéreŋ.

12Daa lêe-ŋai kélee Zasua-ni dí ǹaa siɣêi, dí naa kaloŋ-ŋai kélee pàa a ƀóa-sɔ̂kpɔ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ yée mu nuui Mose è mò mai.

13Kɛ́lɛ daa lêe-ŋai nûa dí dɔ̀ɔ taa-kâme-ŋa ŋái, dífe da kéreŋ ní fɛ̂ɛ nɔ́ Azɔ taa-leei nyíi Zasua ǹyaa kpîŋ è gèreŋ.

14Zãa sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋai da daa-tûlɛ-ŋai kɛ̀ daa lêe-ŋai tí sui, Eezuɛ-ŋai dí gélee siɣe a dípɔɔ. Kɛ́lɛ dí vúlu sãai kélee pàa kɛ̀ naai, dítɔnɔ kpîŋ fé lɛ̀ɛ ní.

15M̀ɛnii tí ƀé Yâwɛɛ è mò ŋɔyée mu nuui Mose ma a gɛ́ɛ é gɛ́. M̀ɛnii kélee Yâwɛɛ è mò Mose mai, Mose è mò Zasua ma. Ǹyaŋ Zasua è Yâwɛɛ wóo mɛni. Zasua è m̀ɛnii kélee kɛ̀ Yâwɛɛ è mò Mose mai.

Ǹɔii-ŋai Zasua è zìɣei

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Nya ƀe Zasua è Keena lɔii kélee sìɣe. È ǹyée kpaya-kpaya lɔii sîɣe nyíi kɛ̀ yá-ŋûa-perei da ǹyée pɛlɛ-pɛlɛɛ lɔii nyíi kɛ̀ ǹyai kwára-perei. È, vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sîɣe, Gosɛŋ lɔii da Zɔdiŋ tiŋ-tiŋ su lɔii.

17Dí tɛ̀ɛ naa dí Alaki Yeei ma siɣe nyíi ǹɛɣêi Idɔŋ taa-lee kɔlɛ mai, é lɛ́ɛ la zu dí lí Bêega nyíi gáa Lɛƀanɔŋ Tiŋ-tiŋ su Ɛmɔŋ Yeei kwára perei. Zasua è ǹaa kaloŋ-ŋai kélee sòŋ é dípaa.

18Zasua da gâloŋ-ŋai ŋí-ni dí kɔ̀ a zu kóyaa é lɛ́ɛ pâi díyee mɛi ɣâlei.

19Taa-lêe da fé kɛ́ ní naa nyíi da Zasua-ni dí lii-sêe mɛni kpɛ̀tɛ díloai. Iva-ŋai kɛ̀ Giƀiyɔŋ taai sui, dia nɔ́ ƀé da dia-ni dí gɛ̀ tí. Zasua è daa-lêei kpéli-ŋai kélee sòŋ,

20kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è gɛ̀ daa lêe-ŋai ŋí su-ƀelai líi su é kpanaŋ a gɛ́ɛ da Eezuɛ-ŋai dí kɔ́ kɔ́ a gɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai dí dípaa, dífe dímalôŋ kàa yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

21Maa tãi tí Zasua è pà é Anakiŋ-ŋai páa é dítaa lêe-ŋai ŋí wólo: Iburɔŋ taa-leei, Dibɛ, Anabi, Zuda yee lɔii su taa-lêei, da Eezuɛ yee lɔii su taa-lêe-ŋai kélee.

22Anakiŋ-ŋai dɔnɔ kpîŋ fé lɛ̀ɛ ni Eezuɛ-ŋai dílɔii su. Ƀɛ́i nɔ́ da-ŋa dí lɛ̀ɛ naai, ǹaa ƀa Geza taa-leei, Gâa da Asɔdɔ taa-leei.

23Nya ƀe Zasua è ǹɔii kélee sìɣe yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai. È ŋ̀áa kɔ̀lɛ Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛ berei dísîi káa lai. Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí nâa kɛ̀ lii-see su.

Zasua 12

Gâloŋ-ŋai Mose è díyee mɛi ɣâlei

1Gâloŋ-ŋai ká ŋí Eezuɛ-ŋai dí díyee mɛi ɣâle dí dílɔii-ŋai síɣei. Dí ǹɔii-ŋai ŋí siɣe é kúla Zɔdiŋ Ya-leei pôlu vóloi kulâi-pere é tóo Ano tiŋ-tiŋ su Ɛmɔŋ Yeei kwára da vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su kélee vólo-kulâi-pere.

2Gâloŋ-ŋai Mose è díyee mɛi ɣâlei dɔnɔ ƀé kɛ̀ a Amɔra kaloŋ Siɔŋ nyíi kɛ̀ a Zeɛ́ɛ Ɛsibɔŋ taa-leei sui. Daa-ŋai kɛ̀ ǹyée mui dɔnɔ ƀa Aroɛ taa-leei nyíi kɛ̀ Ano tiŋ-tiŋ kɔlɛ, é síɣe daa-lêei kɛ̀ ǹaa sâmai, é tóo Zabɔ Yai kɔlɛ Amɔŋ-ŋai dílɔii kóyaŋ ma nyíi gáa a Gilia lɔii gbua dai.

3Ŋɔlɔii è ŋɔ́nɔ sìɣe vɛ̃ɛ-kpâlaŋ ma Galalii Poai kɔlɛ é tóo Ǹyúo Saai ma vóloi kulâi-pere, da Bɛɛ-zɛsimɔ, é pɛ́lɛ ǹɔii ma gáa Piga Yeei kwára perei.

4Gâloŋ veerɛi Mose è ǹyee mɛi ɣâlei ǹyaa ƀé kɛ̀ a Basãŋ kaloŋ Oŋ. È kɛ̀ a ǹúu wála-wala nuu kpului su nuui lɛ̀ɛ pôlui gbɛɛ ŋái nuui dɔnɔ nyíi da kâa dòli a Lefaiŋ. È kɛ̀ máŋ a kâloŋ Asitarɔ da Ɛdurei taa-leei mɛni ma.

5È kɛ̀ a kâloŋ Ɛmɔŋ Yeei kwára pere lɔii mɛi da Saleka taa-leei. È ŋɔ́nɔ kɛ̀ Basãŋ lɔii gwaa kélee mɛi da Gɛsɔ é pɛ́lɛ Maaka lɔii ma Vóloi-kulâi-pere. Gilia lɔii gbua gbéli è kɛ̀ ǹyêei máŋ é tóo Ɛsibɔŋ kaloŋ Siɔŋ ŋɔlɔii kóyaŋ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Yâwɛɛ yée mu nuui Mose da Eezuɛ-ŋai dí gâloŋ feerɛi ŋí yée mɛi ɣâle. Mose è
dílɔii ŋáa kɔ̀lɛ Lubiŋ, Gâa, da Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai kpéli dîa.

Gâloŋ-ŋai Zasua è díyee mɛi ɣâlei

7Gâloŋ-ŋai ká ŋí Zasua da Eezuɛ-ŋai dí díyee mɛi ɣâle dí dílɔii-ŋai síɣe kɛ̀ Zɔdiŋ
Ya-leei kɔlɛ vóloi liî-pere é síɣe Bêega Lɛƀanɔŋ tiŋ-tiŋ su é tóo Alaki Yeei ma gɛ́
lì Idɔŋ taa-leei ma pere. Zasua è ǹɔii-ŋai ŋí sìɣe é ŋ̀áa kɔ́lɛ Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛ berei
dísîi káa lai.

8Ǹɔii-ŋai Zasua è ŋ̀áa kɔ̀lɛ Eezuɛ-ŋai dîai ƀa: Ǹyée lɔii, ǹyée pɛlɛ-pɛlɛɛ lɔii, Zɔdiŋ
tiŋ-tiŋ da ǹyéei pɛ́rɛ ma lɔii-ŋai, ǹyée pɛ́rɛ ma lɔii nyíi gáa vóloi kulâi-pere da
vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su lɔii. Ǹɔii ŋí ƀé kɛ̀ a Ita-ŋai, Amɔra-ŋai, Keena-ŋai, Pɛriza-ŋai, Iva-
ŋai, da Zɛbusi-ŋai dílɔii.

9Eezuɛ ŋai dí gâloŋ-ŋai yée mɛi ɣâle daa-lêe-ŋai ŋí su: Zɛleko, Eea nyíi kɛ̀ Bɛtɛ
kɔlɛi,

10Zerusâlɛŋ, Iburɔŋ,

11Zamu, Lakee,

12Ɛlɔŋ, Gezɛ,

13Dibɛ, Gidɛ,

14Ɔma, Aradi,

15Lebina, Adulaŋ,

16Makeda, Bɛtɛ,

17Tapua, Ifɛ,

18Afɛ, Lasarɔŋ,

19Madɔŋ, Azɔ,

20Simirɔŋ Miiruŋ, Asa,

21Taana, Mɛgido,

22Kedɛ, Zɔkenia nyíi kɛ̀ Kamɛɛi,

23Dɔɔ nyíi kɛ̀ Nafɛdɔi, Goiiŋ nyíi kɛ̀ Galalii,

24da Taza. Gâloŋ-ŋai kélee dí díyee mɛi ɣâlei, díkɛ̀ a kâloŋ buu saaƀa káo tɔnɔ.

Zasua 13

Ǹɔii nyíi a lɛ̀ɛ ziɣe mɛ̃ni mai

1Zasua è nâa kɛ̀ a bɔlɔɔ a ŋ̀ánaa. Nya ƀe Yâwɛɛ è mò mà ǹyɛɛi, “Yaâ nâa pɔlɔ a
ŋ̀ánaa kɛ́lɛ lɔii támaa káa niî naa ziɣe mɛ̃ni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Maa lɔii-ŋai ká ŋí: Felesia-ŋai dílɔii da Gɛsɔ-ŋai dílɔii kélee,

3é síɣe Siɔ Ya-leei ma nyíi gáa a Ize ŋɔkɔyaŋ-perei, é lí vóloi kulâi-pere é seri Ɛkulɔŋ lɔii ŋɔkɔyaŋ-perei ma. Ǹɔii ŋí è kɛ̀ a Keena lɔii da. Kâloŋ lɔ́ɔlu ƀé kɛ̀ Felesia taa-lêe-ŋai ŋí mɛi: Geza taa-leei, Asɔdɔ taa-leei, Asikɛlɔŋ taa-leei, Gâa taa-leei, Ɛkulɔŋ da Aviŋ lɔii.

4Ǹɔii nyíi-ŋai gáa niî naa ziɣe mɛ̂ni mai dia ƀa Keena-ŋai dílɔii kélee da Miara taa-leei nyíi gáa a Sidɔŋ-ŋai dílɔii, é tóo Afɛ lɔii ma é seri Amɔra-ŋai dílɔii ŋɔkɔyaŋ-perei ma,

5Giƀa-ŋai dílɔii, Lɛƀanɔŋ-ŋai dílɔii kélee, gɛ́ lî vóloi kulâi-pere, é siɣe Bêega é lí Ɛmɔŋ Yeei kwára é seri Ama taa-leei ma.

6Ǹɔii-ŋai ŋí kélee káa a Sidɔŋ-ŋai dílɔii nyíi-ŋai kɛ̀ Lɛƀanɔŋ Yeei loai da Mɛsefɔ lɔii." Yâwɛɛ è mò Zasua ma ǹyɛɛi, "Ńyãa kpîŋ ŋa pâi ǹûai ŋí kpɛ̂i kátuɛ. Ǹɔii ŋáa kɔ́lɛ Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛ berei ŋá mò la yâi.

7Ǹáa kɔ́lɛ zîi lɔ́ɔlu mɛi náaŋ da Manasɛ ŋɔsuui kpéli ma."

Zɔdiŋ Ya-leei vóloi kulâi-pere lɔii-ŋai ŋáa kɔ́lɛ mɛni

8Yâwɛɛ yée mu nuui Mose è nâa kpɛ̀ɛ a ǹúu sûu saaƀai ŋí díwɔ̂ lɔii tɛɛ̂i dípɔ. Dia ƀé kɛ̀ a Manasɛ ŋɔsuui gbéli, Lubiŋ da Gâa. Ǹɔii-ŋai ŋí dí kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei pôlu vóloi kulâi-pere.

9Dílɔii è sìɣe máŋ Aroɛ, nyíi gáa Ano tiŋ-tiŋ kóyaŋ ma da daa-lêei gáa Ano tiŋ-tiŋ sámai é pɛ́lɛ Mɛdeba tiŋ-tiŋ lɔii ma é tóo Dibɔŋ lɔii ma.

10Dílɔii è Amɔra-ŋai díkâloŋ Siɔŋ nyíi zɛ́ɛɛ è kɛ̀ Ɛsibɔŋ ŋɔlɔii kélee sìɣe é lí Amɔŋ-ŋai dílɔii ŋɔkɔyaŋ-pere ma.

11Ǹɔii è Gilia lɔii sîɣe, Gɛsɔ-ŋai dílɔii, Maaka-ŋai dílɔii, Ɛmɔŋ Yeei ma lɔii kélee da Basãŋ-ŋai dílɔii é tóo Saleka lɔii ma.

12Ǹɔii è ŋɔ́nɔ Asitarɔ da Ɛdurei kaloŋ Oŋ ŋɔlɔii kélee sìɣe. Oŋ è kɛ̀ a ŋ̀wála-wâla-ƀelai dɔnɔ nyíi lɛ̀ɛ ǹɔii ŋí mai. Kɛ́lɛ Mose è gbéli-ŋai yée mɛi ɣàle é díkpɛ.

13Eezuɛ-ŋai dífe Gɛsɔ da Maaka-ƀelai kpɛ́ ní. Da dîa-ni díkaa sâa Eezuɛ lɔii ma é too gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ tãi ma.

14Mose fé ǹɔii da tɛɛ ní Liiva-ŋai dísuui pɔ́. Díwɔ̂ kɔ̃̂liŋ ƀa géreŋ sala sãai nyíi ǹûai da pâ la Eezuɛ Ɣalai Yâwɛɛ pɔ́, yɛ̂ɛ berei è góno tèe la díyêei.

Ǹɔii ká ŋí dí dɛ̀ɛ Lubiŋ pɔ́ da ŋɔnûai

15Mose è Lubiŋ ŋɔsuui su-ƀelai díwɔ̂ lɔii tɛ̂ɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei dísuui káa lai.

16Ǹɛni ma dílɔii è kùla Aroɛ nyíi gáa Ano tiŋ-tiŋ kóyaŋ ma é seri daa-lêei ma gáa díŋ-tiŋ kpîŋ sâmai é Mɛdeba tiŋ-tiŋ lɔii kélee síɣe,

© 2014 Bible Society in Liberia.

17é tóo Ɛsibɔŋ da ǹaa taa-leei kélee kɛ̀ díŋ-tiŋ sui ma. Ǹɔii è lì Dibɔŋ, Bamo-bêe,
Bɛbêe-miɔŋ,

18da Zaɣa, Kedemɔ, Mɛfaa,

19Kiliataiŋ, Sima, Zeresara Yeei ma tiŋ-tiŋ su,

20Bɛpeɔ, Piga Yeei pêrɛi pere da Bɛɛ-zɛsimɔ lɔii.

21Ǹɔii ŋí è Siɔŋ, Amɔra-ŋai díkâloŋ ŋɔlɔii kélee sìɣe da ǹyéei ma lɔii-ŋai. Mose è
Siɔŋ yée mɛi ɣâle da Midiaŋ kaloŋ-ŋai ŋí Ɛvi, Lekɛŋ, Zuɔ, Ɔ̂ɔ, da Liba. Díkelee dí
kɛ̀ a lɔii kâloŋ-ŋa Siɔŋ yée mu.

22Eezuɛ-ŋai dí dɛli kpɛ́-nuui Bâlaŋ pàa máŋ a tãi dí kɛ̀ gâloŋ-ŋai ŋí paâi lai. Bâlaŋ
è kɛ̀ a Beɔ ǹóŋ surɔŋ.

23Lubiŋ-ŋai dílɔii è kòyaŋ Zɔdiŋ Ya-leei ma. Ǹɔii ŋí da zu taa-lêe-ŋai ƀé kɛ̀ a Lubiŋ
ŋɔsuui su-ƀelai díwɔ̂ kɔ̃liŋ yɛ̂ɛ berei dísuui káa lai.

Gâa ŋɔsuui su-ƀelai díwɔ̂ lɔii

24È Gâa ŋɔsuui su-ƀelai díwɔ̂ lɔii tɛ̀ɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei dísuui káa lai.

25Gâa-ŋai dílɔii è Zazɛ lɔii sîɣe, Gilia taa-leei kélee da Amɔŋ-ŋai dílɔii gbua, é tóo
Aroɛ, nyíi gáa Laba vóloi kulâi-perei,

26é kúla Ɛsibɔŋ é tóo Lema-misipɛ da Bɛoniŋ, é kúla Maanaiŋ é tóo Dibɛ lɔii ma,

27é lí Bɛaraŋ tiŋ-tiŋ su, Bɛnira, Sukɔ da Zafɔŋ, é Siɔŋ kaloŋ ŋɔlɔii kpéli sìɣe nyíi
kɔyɛŋ Zɔdiŋ Ya-leei mai, é tóo Galalii Poai kwára pere lɔii ma, Zɔdiŋ Ya-leei ŋûa-
pere.

28Ǹɔii ŋí da zu taa-lêe-ŋai é pɛ́lɛ gbanâŋ-ŋai dîa ƀé kɛ̀ a Gâa-ŋai díwɔ̂ kɔ̃liŋ yɛ̂ɛ
berei dísuui káa lai.

Ǹɔii dí dɛ̀ɛ Manasɛ ŋɔsuui su nuu-kpului dɔnɔ pɔ́ kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ vóloi kulâi-perei.

29Mose è Manasɛ ŋɔsuui su nuu-kpului dɔnɔ ŋɔlɔii tɛ̂ɛ bɔ́. È ǹɔii tɛ̀ɛ bɔ́ yɛ̂ɛ berei
ŋɔsuui káa lai.

30Dílɔii è sìɣe Maanaiŋ, é Basãŋ lɔii gwaa kélee síɣe nyíi Oŋ è kɛ̀ ǹaa mɛi a kâloŋ,
da Zaɛ taai buu lɔ́ɔlu mɛi dai kélee.

31È Gilia lɔii gbua sîɣe, é seri Asitarɔ da Ɛdurei lɔii ma da Basãŋ kaloŋ Oŋ ŋɔtaa
lêe-ŋai kélee. Dí ǹɔii ŋí tɛ̀ɛ Manasɛ ǹóŋ Makiɛ pɔ́ yɛ̂ɛ berei ŋɔsuui káa lai.

32Ǹɔii-ŋai ká ŋí Mose è ŋ̀áa kɔ̀lɛ tãi è kɛ̀ la Môa lɔii sui. Ǹɔii-ŋai ŋí dí kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-
leei kɔlɛ vóloi kulâi-pere é síɣe Zɛleko.

33Kɛ́lɛ Mose fé ǹɔii da tɛ̀ɛ ní Liiva-ŋai pɔ́, kpɛ́ni fêi, Eezuɛ Ŋɔɣâla Yâwɛɛ ƀé gáa a
díkɔ̃liŋ yɛ̂ɛ berei è mò la dîai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zasua 14

Zɔdiŋ Ya-leei pôlu pere lɔii ŋáa kɔlɛ mɛni

1Ǹyaŋ ǹɔii ká ŋí Eezuɛ-ŋai dí zɔlɔ ƀô Keena lɔii sui. Diai ǹɔii ŋí ŋáa kɔ̀lɛ Eezuɛ-ŋai dîai dia ƀa zâla láa soŋ-nuui Ilieza, Nuŋ ǹóŋ Zasua da Eezuɛ-ƀelai dísuu láa túɛ-ƀelai.

2Dí ǹúu sûu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ da gbûrai díwô lɔii ŋáa kɔ̀lɛ a kpɛɛŋ tóɔɔ yêɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai,

3kpɛ́ni fêi, Mose è ǹúu su feerɛ da gburai díwô lɔii têɛ dípɔ Zɔdiŋ Ya-leei pôlu vóloi kulâi-pere. Kɛ́lɛ vé ǹɔii da tɛ̀ɛ ní Liiva-ŋai pɔ́.

4Zosɛ ǹônii dí kɛ̀ a núu suu feerɛ. Manasɛ da Ifiraŋ. Kɛ́lɛ dí taa lêe-ŋa tɛ̀ɛ dípɔ da lɔii kpûa dítaa-tûlɛ-ŋai láa mii mɛni ma.

5Ǹûai dí ǹɔii ŋáa kɔ̀lɛ yêɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

Dí Iburɔŋ lɔii têɛ Kelɛ pɔ́

6Nya ƀe Zuda-ƀelai dí pà Zasua pɔ́ Geega. Zefunɛ ǹóŋ Kelɛ nyíi kùla Kɛŋ-ŋai dísuui sui, è mò Zasua ma ǹyɛɛi, “Í m̀ɛnii kɔ́lɔŋ Yâwɛɛ è mò Ǹ̂ala-nuui Mose ma Kedɛ Bania é pîlaŋ kwa yá kûai.

7 Ǹ̂gɛɛ a kóraŋ buu náaŋ, Yâwɛɛ yée mu nuui Mose è ńdɛ̀ɛ a gɛ́ɛ ŋá lí ŋá Keena lɔii maa kpɛ́ɛ. Ǹ̂á gɛ̀ tí ŋá pà pôlu bɔ́ a tɔ̃yâ koraŋ ƀò.

8Kɛ́lɛ diai kwa dîa-ni kú lii, dí pà pôlu Eezuɛ-ŋai pɔ́ a lii-too pôlu koraŋ ƀò. É máŋ kɛ́ tí, ŋá ńii kélee tɛ̀ɛ Ɣâla Yâwɛɛ pɔ́.

9Nya ƀe Mose è góno tèe ńyêei a maa ɣelei tí ǹyɛɛi, ‘Ǹɔii í lì í maa kpɛ́ɛi, a pâi kêi a íwô kɔ̃liŋ ka ílônii wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ, kpɛ́ni fêi, í ílii kélee tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́, í m̀ɛnii kɛ́ è mò yâi.’

10Ǹyaŋ gáa, Yâwɛɛ a gɛ́ ŋa lɛɛ a m̀vulu tãi ŋí a seri yêɛ berei è mò lai. Gono têei ŋí kɛ́ɛ Yâwɛɛ mì Mose yêei a kɛ́ a kóraŋ buu náaŋ káo lɔ́ɔlu, Eezuɛ-ŋai kɛ́ɛ kɛ̀ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui. Ǹyaŋ gáa, ŋ̀gaa nâa a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa káo lɔ́ɔlu.

11 Ǹ̂gbonôi kpanaŋ̂ɔi nɔ́ niî yêɛ berei è kɛ̀ la a tãi Mose è ńdɛ̀ɛ lai. Ǹ̂wala-wâlai niî kɔ́ kɔ́ mɛni ma yêɛ berei è wɔ́lɔ kɛ̀ lai.

12M̀ɛni ma, ǹyée lɔii ŋí tɛ́ɛ m̀bɔ nyíi Yâwɛɛ è góno tèe la ńyêei kpɛ́ni fêi, yá kpîŋ í m̀ɛni a maa ɣêlei tí berei Anakiŋ-ŋai dí kɛ̀ la naa dítaa lêei-ŋai maa tínaŋɔɔ a siɣãŋ. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ a pâi kpɔŋ mâa tɛɛ̂i m̀bɔ ŋá díkpɛ yêɛ berei è mò lai.”

13Nya ƀe Zasua è lûwa tòo Kelɛ, Zefunɛ ǹóŋ ma é Iburɔŋ lɔii tɛ́ɛ bɔ́ a gɔ̃̂liŋ.

14M̀ɛni ma, Iburɔŋ lɔii è nâa kɛ̀ a Zefunɛ ǹóŋ Kelɛ pɔ́ɔ nyíi kùla Kɛŋ-ŋai dísuui su, kpɛ́ni fêi, è làa a Eezuɛ Ǹ̂ɔɣâlai Yâwɛɛ, é ǹíi kélee tɛ́ɛ bɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Kelɛ é lɛ́ɛ pâi ǹɔii ŋí siɣêi, ǹaa ƀé Anakiŋ-ŋai díwala-wâla nuu kɛ́tɛi Aba seɛ́ɛ è kɛ̀ naa. M̀ɛni ma, dí ǹáa sèe ǹɔii ŋí ma a Aba. Kelɛ kɛ́ɛ ǹaa sìɣei, dí ǹaa láa maa fâleŋ a Iburɔŋ. Gɛ́ɛ a ǹaa soŋ, gɔ̂i è nâa kpera Eezuɛ-ŋai dí kɛ́ ƀò lii-sêe su.

Zasua 15

Ǹɔii ká ŋí dí dɛ̀ɛ Zudasi ŋɔsuui su-ƀelai pɔi

1Dí Zudasi ŋɔsuui su-ƀelai díwɔ̂ lɔii tɛ̂ɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei dísuui káa lai. Dílɔii è làa a Mɛditɛrenia Yuoi é yéŋ Ziŋ Fɛ̃ɛ-kpalaŋ kwára Idɔŋ lɔii kɔyâŋ ma.

2Ǹɔii ŋí è làa a Ǹyúo Saai kwára,

3é lí Akulabiŋ Yee kpaya-kpayai kwára pere, é tɛ́ɛ Ziŋ Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su, é lí Kedɛ Bania taa-leei su é láa a Ɛzɔrɔŋ taa-leei, é tóo Adaa taa-leei ma, é tínaŋ é lí Kaaka taa-leei su.

4Ǹɔii è tɛ̀ɛ Azimoŋ taa-leei kɔ̀lɛ, é tóo Ize lɔii ŋɔgɔyɛŋ perei ma, é seri Mɛditɛrenia Yuoi ma. Nyíŋi ƀé pâi kɛ̂i a kálɔii kwára-pere kɔyaŋ ma.

5Ǹyúo Saai ƀé gáa a vóloi kulâi-pere goyaŋ perei é tóo Zɔdiŋ Ya-leei pîlanii. Ǹɔii ŋûa pere goyaŋ perei è kùla Zɔdiŋ Ya-leei pîlanii é lí Ǹyúo Saai ma pere.

6Gɔyaŋ perei è kùla naa é lí Bɛola, Zɔdiŋ Tiŋ-tiŋ ŋûa pere. È tɛ̀ɛ naa é lí Boaŋ kɔnii ma. Boaŋ è kɛ̀ a Lubiŋ ǹóŋ.

7Gɔyaŋ perei è lì Dibɛ, é kúla naa é lí Akɔ Tiŋ-tiŋ su, é lí naa ŋûa pere, é tínaŋ Geega nyíi kɛ̀ Adumiŋ Yeei ténin ma botoi kwára perei. È tɛ̀ɛ Ɛsimɛɛ Yai ma é kóyaŋ Ɛŋ-rogɛɛ Yai ma.

8Gɛ̀ ní, goyaŋ perei è tɛ̀ɛ é tɛ́ Inɔŋ Tiŋ-tiŋ kɔ̀lɛ nyíi gáa Zɛbusi-ŋai dílɔii kwára perei. (Ǹɔii ŋí káa máŋ a Zerusâlɛŋ lɔii da.) Ǹɔii ŋɔkɔyɛŋ perei è tɛ̀ɛ máŋ Inɔŋ Tiŋ-tiŋ mɛi yeei su vóloi liî-pere, é tɛ́ ǹɔii ŋûa pere Lefaiŋ Tiŋ-tiŋ su.

9Gɛ̀ ní, gɔyaŋ perei è kùla ǹyéei tôŋ su é lí Nɛtoa Yai tôŋ ma, é kúla naa é lí Ɛfɔŋ Yeei ma taa-lee-ŋai su. È kùla naa é tínaŋ é lí Beela taa-leei su. (Beela láa da ƀa Kiria-zeriŋ.)

10Gɔyaŋ perei è tìnaŋ Beela vóloi liî-pere, é lí Siɛ Yeei ma, é tɛ́ɛ naa é lí Zeriŋ Yeei kwára pere, é yéŋ Bɛɛsimɛɛ taa-leei su, é tɛ́ɛ Tiŋna taa-leei su. (Zeriŋ láa dɔnɔ ƀa Sesalɔŋ.)

11Gɔyaŋ perei è kùla naa é lí ǹyéei ŋûa Ɛkulɔŋ, gɛ̀ ní é tínaŋ é lí Sikerɔŋ, é tɛ́ɛ naa é lí Beela Yeei ma é tóo Zaŋnia taa-leei su. Gɛ̀ ní goyaŋ perei è pà é kɔ́yaŋ Mɛditɛrenia Yuoi ma,

12nyíi kɛ̀ máŋ a vóloi liî-pere gɔyaŋ perei. Zudasi ŋɔsuui su-ƀelai dílɔii ká ŋí yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai.

Kelɛ è Iburɔŋ da Dibɛ sìɣe

(M̀ɛni-sâa Ƀó-ƀelai 1:11-15)

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Yâwɛɛ è mò Zasua ma a gɛ́ɛ é Zuda lɔii gbua tɛ́ɛ Zefunɛ ǹóŋ Kelɛ pɔ́ é lɛ́ɛ pâi Iburɔŋ taa-leei tɛɛ̂i bɔ́. Ǹaa láa ƀé kɛ̀ a Aba taa-leei. Aba è kɛ̀ a Anaki ǹâŋ.

14Kelɛ è Anaki ŋɔnúu suu saaƀai ŋí kpɛ̀ ǹɔii ma é lɛ́ɛ pâi seêi naa. Dia ƀé kɛ̀ a Sisai, Aimaŋ da Taamai.

15È kùla naa é lí é kɔ́ tóo Dibɛ-ƀelai dîa. Dibɛ taa-leei ŋí láa maa ŋuŋ ƀé kɛ̀ a Sifɛɛ.

16Nya ƀe Kelɛ è mò ǹyɛɛi, “Ǹúui pâi Sifɛɛ taa-leei su kɔ-kuluƀa-ŋai yée mɛi ɣâlei é naa seɣei, ŋa pâi ńoŋ nɛnii Asa tɛɛ̂i ƀɔ́ a ŋɔnɛnî.”

17Nya ƀe Kelɛ ǹéɣe surɔŋ Kena ǹóŋ surɔŋ Ɔtɛniɛ è gɔ-kuluƀa-ŋai yée mɛi ɣâle é daai síɣe. Ǹyaŋ Kelɛ è Asa tɛ̀ɛ bɔ́ a ŋɔnɛnî.

18Asa tɛɛ́ Ɔtɛniɛ pɔ́i, Ɔtɛniɛ è mò Asa ma a gɛ́ɛ é ǹâŋ Kelɛ marê kɛ́ lɔii kpûa mɛni ma. Nya ƀe è kùla ŋɔwɛlɛ sôoi mɛi é lí ǹâŋ pɔ́ naa. Ǹâŋ kɛ́ɛ a gáai, è m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Lé ƀé ya ŋ̀wɛ̂lii?”

19Ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋa ŋ̀wɛ̂lii í mɛni lɛ́lɛɛ da kɛ́ ḿî. Yaâ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ ma lɔii tɛ́ɛ ḿbɔ. M̀ɛni ma ya tôŋ ma lɔii tɛɛ ḿbɔ.” Nya ƀe Kelɛ è ǹɔii ŋûa pere da gwára pere ya tôŋ ma lɔii tɛ̂ɛ bɔ́.

Daa lêe-ŋai ká ŋí Zasua è dɛ̀ɛ Zudasi ŋɔsuui su-ƀelai pɔi

20Ǹɔii ká ŋí dí dɛ̀ɛ Zudasi ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́ yɛ̂ɛ berei dísuui káa lai.

21Zuda lɔii kwára pere taa-lee-ŋai kɛ̀ Idɔŋ lɔii ŋɔkɔyaŋ perei mai dîa ƀa: Kazii, Ɛdɛ, Zagu,

22Kina, Dimona, Adada,

23Kedɛ, Azɔ, Itinaŋ,

24Zifi, Tɛlɛŋ, Bɛalo,

25Azɔ-adata, Kɛriɔ-ɛzɔrɔŋ (nyíi da dòli máŋ a Azɔi),

26Ama, Sima, Molada,

27Azagada, Ɛmɔŋ, Bɛpelɛ,

28Azasuaa, Bɛɛsiba, Biziotia,

29Beela, Iiŋ, Ɛzeŋ,

30Ɛtola, Kesi, Ɔma,

31Zikila, Mamana, Saŋsaŋna,

32Lebao, Siliŋ, Aiŋ da Limɔŋ. Gélee káa a taa-lêe buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ é pɛ́lɛ dí kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai dîa.

33Daa lêe-ŋai dítîŋ sui, dîa ƀa Ɛsitao, Zora, Asina,

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Zanoa, Eŋ-ganiŋ, Tapua, Inaŋ,

35Zamu, Adulaŋ, Soko, Azika,

36Saaraiŋ, Aditaiŋ, Gidɛra da Gidɛrɔtiaŋ. Díkelee dí kɛ̀ a taa-lêe puu káo náaŋ da ǹaa kɔlɛ ma taa pɛlɛɛ-ŋai.

37Dítîŋ lɔii su taa lee-ŋai ƀé kɛ̀ máŋ a Zenaŋ, Adasaa, Mida-gaa,

38Dileaŋ, Mizipa, Zotɛɛ,

39Lakee, Boka, Ɛkulɔŋ,

40Kabɔŋ, Lamaŋ, Ketile,

41Gidɛrɔ, Bɛ-dagɔ̃ŋ, Naama da Makeda. Díkelee dí kɛ̀ a taa-lêe puu káo lɔ́ɔlu mɛi da é pɛ́lɛ ǹaa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai dîa.

42Dítîŋ su taa-lee-ŋai ƀé kɛ̀ máŋ a Lebina, Ɛtɛ, Asaŋ,

43Ifita, Asina, Neezi,

44Keila, Aizi da Marisa. Díkelee díkɛ̀ a taa-lêe lɔ́ɔlu mɛi náaŋ é pɛ́lɛ ǹaa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai dîa.

45Ɛkulɔŋ taa-leei da daa-ŋai é pɛ́lɛ ǹaa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai dîa díkɛ̀ máŋ Zuda lɔii su.

46Daa-ŋai ŋí da ǹaa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai é síɣe Ɛkulɔŋ é lí Mɛditɛrenia Yuoi mâ é tóo Asɔdɔ kɔlɛ ma, díkɛ̀ Zuda lɔii su.

47Asɔdɔ taa-leei, naa kɔlɛ ma taa pɛlɛɛi da gbanâŋ-ŋai díkɛ̀ ǹɔii ŋí su. Geza taa-leei da ŋɔkpanâŋ-ŋai é seri Ize lɔii ŋɔgɔyɛŋ perei ma da Mɛditɛrenia Yuoi ma da naa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai díkɛ̀ ǹɔii ŋí su máŋ.

48Zuda Yee lɔii su taa-leei-ŋai ƀa Saami, Zatiɛ, Soko,

49Dana, Kiria-sifɛɛ (zu-kulâi máŋ ƀa Dibɛ),

50Anabi, Ɛsitimoa, Aniŋ,

51Gosɛŋ, Olɔŋ da Gilo. Díkelee díkɛ̀ a taa-lêe puu káo tɔnɔ da díkpanâŋ-ŋai.

52Zuda Yee lɔii su taa-lee-ŋai da-ŋa ƀa Arabi, Duma, Isãŋ,

53Zaniŋ, Bɛ-tapua, Afɛka,

54Uŋta, Kiria Aba (nyíi da dòli máŋ a Iburɔŋ) da Ziɔɔ. Díkelee díkɛ̀ a taa-lêe lɔ́ɔlu mɛi náaŋ da díkpanâŋ-ŋai.

55Zuda Yee lɔii su taa-lee-ŋai da-ŋa máŋ ƀa Maɔŋ, Kamɛɛ, Zifi, Zuta,

56Zariɛɛ, Zɔde-aŋ, Zanoa,

© 2014 Bible Society in Liberia.

57Kãiŋ, Giƀia da Tiŋna. Díkelee díkɛ̀ a taa-lêe puu da díkpanâŋ-ŋai.

58Zuda Yee lɔii su taa-lee-ŋai da-ŋa ká ŋí: Aau, Bɛzua, Gidɔ,

59Miara, Bɛ-anɔ da Ɛɛtekɔ̃ŋ. Díkelee díkɛ a taa-lêe lɔ́ɔlu mɛi-da da díkpanâŋ-ŋai.

60Zuda Yee lɔii su taa-lee-ŋai da-ŋa ŋɔ́nɔ ƀa Kiria-bêe (zu-kulâi ƀa Kiria-zeriŋ) da Laba é pɛ́lɛ ma díkpanâŋ-ŋai dîa.

61Vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su taa-lee-ŋai ká ŋí: Bɛ-araba, Midiŋ, Sikaka,

62Nisãŋ, Gbolo taa-leei da Ɛŋgidi é pɛ́lɛ taa-lêe lɔ́ɔlu mɛi-da ma da díkpanâŋ-ŋai.

63Kɛ́lɛ Zudasi ŋɔsuui su ƀelai dífe pɔri ní Zɛbusi-ŋai kpɛ̂i kɛ̀ Zerusâlɛŋ. Da dîa-ni díkaa naa é too sâa foloi ŋí ma.

Zasua 16

Ǹɔii ká ŋí dí dɛ̀ɛ Ifiraŋ da Manasɛ nuu suui pɔ́i

1Ǹɔii dí dɛ̀ɛ Zosɛ ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́ è kùla Zɔdiŋ Ya-leei ma é tɛ́ Zɛleko, é lí voloi kulâi-pere Zɛleko kpele Yai tôŋ ma, é kúla naa é lí vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Ǹɔii ŋí ŋɔkɔyaŋ perei è kùla Zɛleko é lí Bɛtɛ ǹyée lɔii su.

2Gɛ̀ ní è kùla naa é lí Luzi daai é tɛ́ɛ naa é lí Ataro Adaa, nyíi gáa a Asai-ŋai dílɔii kpîniŋ.

3Goyaŋ perei ŋí è lì vóloi liî-pere Zafilɛti-ŋai dílɔii kpîniŋ su, é lɛ́ɛ la zu é seri Bɛorɔŋ lɔii kwára, é seri Geza, é kóyaŋ Mɛditɛrenia Yuoi ma.

4Ǹɔii ká ŋí dí dɛ̀ɛ Manasɛ pɔ́ da Ifiraŋ nuu suui a díwɔ̂ pɔɔ-sɛŋ. Ǹúu suu feerɛi ŋí ƀé kɛ̀ a Zosɛ ŋɔsuui su-ƀelai.

Ǹɔii kpuai ká ŋí Zasua è dɛ̀ɛ Ifiraŋ ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́i

5Ǹɔii kpuai ká ŋí dí dɛ̀ɛ Ifiraŋ ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́. Goyaŋ perei nyíi kɛ́ vóloi kulai-perei è sìɣe Ataro Adaa taa-leei ma, é lɛ́ɛ la zu é seri Bɛorɔŋ lɔii ŋûa pere,

6é tɛ́ɛ naa é lí Mɛditɛrenia Yuoi ma. Ǹɔii ŋûa pere goyaŋ perei ƀé kɛ̀ a Mameta taa-leei. Vóloi kulâi-pere goyaŋ perei è tìnaŋ é lí Taanasilo pere, é tɛ́ɛ naa é lí Zanoa pôlu pere vóloi kulâi-pere.

7Goyaŋ perei ŋí è kùla Zanoa é tóo Ataro da Naara, é lí Zɛleko, é kúla naa é seri Zɔdiŋ Ya-leei ma.

8Ǹɔii ŋí è kùla Tapua é lí vóloi liî-pere Kena Yai ma, é kóyaŋ Mɛditɛrenia Yuoi ma. Ǹɔii ŋí ƀé kɛ̀ a Ifiraŋ ŋɔsuui su-ƀelai díwɔ̂ pɔɔ-sɛŋ,

9é pɛ́lɛ daa-ŋai ma kɛ̀ naai da ǹaa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai kɛ̀ Manasɛ ŋɔlɔii sui.

10Kɛ́lɛ Ifiraŋ ŋɔsuui su-ƀelai dífe Keena-ŋai kpɛ́ ní kɛ̀ Gezai. Nya ƀe gɛ̀ Keena-ŋai díkaa sâa Ifiraŋ suui su-ƀelai sáma. Kɛ́lɛ díkaa Ifiraŋ-ŋai yêei a luɛ-ŋa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zasua 17

Ǹɔii kpuai ká ŋí Zasua è dɛ̀ɛ Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́i

1Ǹɔii ká ŋí Zasua è dɛ̀ɛ Zosɛ ǹóŋ maa-ŋuŋ Manasɛ pɔ́i. Makiɛ ƀé kɛ̀ a Manasɛ ǹóŋ maa-ŋuŋ. Makiɛ ǹóŋ láa kɛ̀ a Gilia. Zasua è Gilia da Basãŋ lɔii tɛ̂ɛ Maka pɔ́, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a kɔ-kûluƀa.

2Dí ǹɔii ŋáa kɔlɛ Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai dîa yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai. Ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Abiezɛ, Elɛ, Asiriɛ, Sɛkɛŋ, Ifɛ da Simida. Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ a Zosɛ ǹóŋ Manasɛ ǹônii-sinaai.

3Manasɛ ǹóŋ Makiɛ ǹóŋ surɔŋ láa ƀé kɛ̀ a Gilia. Gilia ǹóŋ Ɛfɛ ŋɔlóŋ surɔŋ láa ƀé kɛ̀ a Zɛlofɛya, kɛ́lɛ Zɛlofɛya fé lóŋ-surɔŋ da maa sɔlɔ ƀó ní. Ǹônii kélee díkɛ̀ a nɛyâa. Dílaa ƀé kɛ̀ a: Mala, Nôa, Ola, Maka da Taza.

4Nya ƀe Zɛlofɛya ǹônii-nɛyãai dí pà zâla láa-soŋ nuui Ilieza, Nuŋ ǹóŋ Zasua da Eezuɛ láa túɛ-ƀelai ŋɛ́i túɛ dîɛ dîai, “Yâwɛɛ è mò Mose ma a gɛ́ɛ ǹɔii gáa kúkaayɔɔ-ŋai mɛni mai, é kúwɔ̂i tɛ́ɛ kúpɔ.” Ǹyaŋ Zasua è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

5Manasɛ ŋɔlɔii è kɛ̀ a lɔii kpûa puu é kúla Gilia da Basãŋ lɔii pôlu, nyíi kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ ma vóloi kulâi-perei,

6kpɛ́ni fêi, dí lɔii tɛ̂ɛ Manasɛ ǹônii nɛyãai pɔ́ díkaayɔɔ-ŋai díwɔ̂ lɔii ma. Gilia lɔii è kɛ̀ a Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai gbéli-ŋai pɔ́ɔ

7Manasɛ ŋɔlɔii è sìɣe Asɛ ŋɔlɔii ma é tóo Mameta taa-leei ma, nyíi gáa Sɛkɛŋ vóloi kulâi-perei. Ǹɔii ŋí ŋɔkɔyaŋ perei è kùla naa é lí Tapua-ŋai dílɔii kwára pere.

8Tapua lɔii káa a Manasɛ pɔ́ɔ. Kɛ́lɛ Tapua taa-leei nyíi kɛ̀ Manasɛ lɔii goyaŋ perei mai, gáa a Ifiraŋ ǹônii-sinaai pɔ́ɔ.

9Ǹɔii ŋí ŋɔgɔyɛŋ perei è yèŋ Kena Yai kwára. Daa lêe-ŋai Kena kwára perei díkaa a Ifiraŋ pɔ́ɔ berei máŋ dí kɛ̀ la Manasɛ lɔii kpuai mai. Manasɛ lɔii è tɛ̀ Kena Yai ŋûa pere é kóyaŋ Mɛditɛrenia Yuoi ma.

10Ifiraŋ lɔii ǹyaŋ káa ǹyái kwára pere, Manasɛ ŋ̀ɔi kɛ́ ƀò ǹyái ŋûa pere. Dífeerɛ dígɔyaŋ perei nyíi kɛ̀ vóloi liî-perei ƀé kɛ̀ a Mɛditɛrenia Yuoi. Asɛ lɔii è kɛ̀ Manasɛ lɔii ŋûa pere, Isaka ŋ̀ɔi kɛ́ ƀò Manasɛ lɔii vóloi kulâi-pere.

11Daa-ŋai ŋí da díkpanâŋ-ŋai díkaa Isaka da Asɛ lɔii mai, díkaa a Manasɛ pɔ́ɔ. Dia ƀa: Bɛsãŋ, Ibiliaŋ, Dɔɔ taa-leei nyíi gáa Mɛditɛrenia Yuoi kɔlɛi, Ɛŋdɔɔ, Taana da Mɛgido.

12É máŋ kɛ́ tí, Manasɛ ǹônii dífe pɔri ní daa lêe-ŋai ŋí kula yêei kɛ̂i Keena-ŋai yêei. Keena-ŋai díkɛ̀ niî naa.

13Berei máŋ Eezuɛ-ŋai suui su è kɛ̀ kɛ̂tɛi lai, dífe Keena-ŋai kpɛ́ ní daa lêe-ŋai ŋí su. Kɛ́lɛ dí díkɛ̀ a díluɛ-ŋa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ifiraŋ da Manasɛ dí Zasua marê kɛ̀ a gɛɛ é dílɔii da pú ma

14Zosɛ ŋɔsuui su-ƀelai dí pà Zasua pɔ́ dîɛ mai, “Yâwɛɛ a lûwa láa kûa, a gɛ́ kúkaa ƀûu ƀôi. Lé ƀé kɛ̀ ya lɔii kpua loŋ nɔ́ tɛɛ̂i la kúpɔi?”

15Zasua è mò dîa ǹyɛɛi, “À kɛ̀ kátâmai, Ifiraŋ Yee lɔii kuro té kámɛni ma, ka lí Pɛriza-ŋai da Lefaiŋ-ŋai díwolâi su ká ǹaa kpɛtɛ kámɛni ma.”

16Dí mò m̀a dîyɛɛi, “Ǹyée lɔii tí fé kpɔ̂ɔ ní kúmɛni ma. É kúla nyíŋi pôlu, Keena-ŋai díkaa Bɛsãŋ taa-leei da Zariɛɛ lɔii tiŋ-tiŋ sui, kɔ́ kɔ́-keleŋ-ŋa kpɛtɛɛ a kɔli káa díyêei.”

17Zasua è mò dîa ǹyɛɛi, “Kátâmai, káwala-wâla. Ǹɔii kpûai ŋí fé kpɔ̂ɔ ní kámɛni ma.

18Ŋa pâi ǹyée lɔii tɛɛ̂i kápɔ berei máŋ ǹaa káa la a wolâai. Ka pâi ǹaa gwaa kélee kpɛtɛ̂i ká kɛ́ naa, kpɛ́ni fêi, ka pâi Keena-ŋai kpɛ̂i naa berei máŋ kɔ́ kɔ́-keleŋ-ŋa kpɛtɛɛ a kɔli káa la díyêei díwala-walaâi.”

Zasua 18

Zasua è ǹɔii gbéli ŋáa kɔ̀lɛ

1Eezuɛ-ŋai kɛ́ɛ da ǹɔii kélee síɣei, dí díŋaa tɛ̀ ma Silo taa-leei su dí Yâwɛɛ Ŋɔsua kɔ̂lɔ seɣe pɛrɛi pîlaŋ naa.

2Eezuɛ suu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ƀé lɛ̀ɛ nyíi Zasua fé niî kɛ̀ lɔii tɛɛ ní dípɔi.

3Nya ƀe Zasua è Eezuɛ-ŋai marê kɛ̀ ǹyɛɛ dîai, “Lé ƀé ka gɛ̂i káfe liî ká ǹɔii síɣe nyíi Yâwɛɛ kánâŋ-ni Díɣâlai a dɛ̀ɛ kápɔi?

4Ka kpakolo saaƀa-saaƀa kula kásuui su tɛi-tɛi ká dítɛɛ m̀bɔ. Ŋa pâi dítɛɛ̂i a gɛ́ɛ dí ǹɔii maa kpɛ́ɛ dí ǹaa mɛni-ŋai pɔ̃yɛ dí pá pôlu a maa koraŋ-ƀoi m̀bɔ ƀɛ́i da ŋ̀wɛ̂lii kámɛni mai ŋá gɔ́lɔŋ.

5Da pâi ǹɔii ŋáa kɔ̂lɛi gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, Zudasi ŋɔsuui su-ƀelai dílɛɛ ǹɔii kwára pere, Zosɛ ŋ̀ɔ-ŋai dílɛɛ ǹɔii ŋûa-pere.

6Ka pâi ǹɔii kpua-kpua lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kɛ́-pere pɔ̃yɛ̂i kɔlɔ ma ká pá la m̀bɔ. Gɛ̀ ní ŋa pâi kpɛɛŋ toôi Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɛ́i ŋá gɔ́lɔŋ ƀɛ́i a ǹaa wɛ̂lii kámɛni mai.

7Fé ǹɔii da tɛ̀ɛ ní Liiva-ŋai pɔ́, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ ŋɔsâla láa soŋ tii ƀa díwɔ̂ pɔɔ-sɛŋ. Gâa, Lubiŋ da Manasɛ suui su-ƀelai gbéli-ŋai dí díwɔ̂i sɔlɔ ƀô Mose, Yâwɛɛ yée mu-nuui yêei Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ vóloi kulâi-pere.”

8Gbakolo-ŋai ŋí kɛ́ɛ da dímu sìɣe a gɛ́ɛ dí líi, Zasua è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka lí ká sía ǹɔii su ká gɛ́ pere pɔ̃yɛ kɔlɔ ma ká pá la m̀bɔ. Gɛ̀ ní ŋa pâi kpɛɛŋ toôi Silo ƀé Yâwɛɛ ŋɛ́i.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Nya ƀe gbakolo-ŋai dí lì dí sía ǹɔii kpîniŋ su. Dí ǹɔii ké-pere mɛni da ǹaa taa-ŋai
kélee láa pɔ̃yɛ kɔlɔ ma, dí ŋáa kɔ́lɛ gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Géɛ tí, dí pà pôlu Zasua pɔ́
m̀ûui su Silo a m̀aa koraŋ-ƀoi.

10Nya ƀe Zasua è kpɛɛŋ tôo naa Yâwɛɛ ŋɛ́i é ǹɔii ŋáa kɔ́lɛ naa Eezuɛ-ŋai dîa.

Zasua è lɔii tɛ̂ɛ Bɛŋsima ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́

11Ǹúu suui maa-ŋuŋ Zasua è ǹɔii tɛ̂ɛ bɔ́i ƀé kɛ̀ a Bɛŋsima ŋɔsuui su-ƀelai. Dí lɔii
è kɛ̀ Zudasi da Zosɛ dísuui su-ƀelai dílɔii loai.

12Dílɔii ŋûa-pere goyaŋ perei kɔ́ɔ è pìlaŋ Zɔdiŋ Ya-leei ma é kúla naa é lí Zɛleko.
È kùla naa é lí ǹyée lɔii su vóloi liî-pere é tɛ́ɛ naa é kóyaŋ Bɛɛ-avɛŋ fɛ̃ɛ-kpâlaŋ
ma.

13Goyaŋ perei ŋí è ŋɔ́nɔ kùla naa é tɛ́ɛ é yéŋ Luzi taa-leei kwára pere. (Luzi taa-
leei láa da ƀa Bɛtɛ.) Gɛ̀ ní goyaŋ perei è kùla naa é yéŋ Ataro Adaa. Ataro Adaa
káa ǹyéei ma Bɛorɔŋ kwára pere.

14Goyaŋ perei ŋí è tìnaŋ é kúla ǹyéei kwára pere é tɛ́ɛ naa é kóyaŋ Kiria-bêe taa-
leei ma nyíi da dòli máŋ a Kiria-zeriŋ. Daa-lêei ŋí káa a Zudasi ŋɔsuui su-ƀelai
pɔ́ɔ nyíi kɛ̀ a vóloi liî-pere goyaŋ pere kóyaŋ.

15Ǹɔii kwára pere goyaŋ perei kɔ́ɔ è pìlaŋ Kiria-zeriŋ taa-leei kɔlɛ. Goyaŋ perei
ŋí è kùla naa é lí Efurɔŋ taa-leei ma, é kúla naa é lí Nɛtoa Ya-tôŋ ma.

16È ŋɔ́nɔ kùla naa é yéŋ ǹyéei kóyaŋ ma Inɔŋ Tiŋ-tiŋ mɛi, nyíi gáa a Lefaiŋ Tiŋ-
tiŋ ŋɔgɔyɛŋ perei. È ŋɔ́nɔ yèŋ Inɔŋ Tiŋ-tiŋ su é tɛ́ɛ naa é lí Zerusâlɛŋ taa-leei
kwára gɛ̀ yèŋ Ɛŋ-rogɛɛ Yai ma.

17Gɔyaŋ perei ŋí è tìnaŋ é tɛ́ Ɛsimɛɛ Yai ŋûa pere, é tɛ́ɛ naa é lí Gelilo nyíi gáa
Adumiŋ Yeei téniŋ mai. Gɔyaŋ perei è yèŋ Lubiŋ ǹóŋ Boaŋ ŋɔkɔnii ma.

18È ŋɔ́nɔ kùla naa é tɛ́ Bɛ-araba ŋûa pere é yéŋ Araba Tiŋ-tiŋ su.

19Gɛ̀ ní gɔyaŋ perei è tɛ̀ɛ naa é tɛ́ Bɛola taai ŋûa pere. Ǹɔii ŋûa pere gɔyaŋ perei
è làa a Ǹyúo Saai kóo, ǹɔii kwára pere gɔyaŋ perei kɛ́ ƀò a Zɔdiŋ Ya-leei pîlanii.

20Vóloi kulâi-pere gɔyaŋ perei ƀé kɛ̀ a Zɔdiŋ Ya-leei. Ǹɔii ŋí ƀé lɛ̀ɛ Bɛŋsima ŋɔsuui
su-ƀelai yêei yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai.

21Daa lêe-ŋai kɛ̀ ǹɔii ŋí ma dí dɛ̀ɛ Bɛŋsima ŋɔsuui su-ƀelai pɔi, dîa ƀa: Zɛleko,
Bɛola, Imɛ-kezi,

22Bɛ-araba, Zemaraiŋ, Bɛtɛ,

23Aviŋ, Para, Ofura,

24Kefa-famɔni, Ofini da Giƀa. Gélee káa a taa-lêe puu káo feerɛ da díkpanâŋ ŋai.

25Daa-lêe-ŋai ŋí díkɛ̀ Bɛŋsima ŋɔsuui su-ƀelai dílɔii ma: Giƀiyɔŋ, Lama, Bɛɛrɔ,

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Mizipa, Sifira, Moza,

27Lekɛŋ, Iripee, Tarala,

28Zera, Aielɛ, Zɛbusi (zu-kulâi ɓa Zerusâlɛŋ) Giɓia da Kiria-zeriŋ. Gélee káa a taa-lêe puu káo náaŋ da díkpanâŋ-ŋai. Ǹɔii ŋí ɓé dí dɛ̀ɛ Bɛŋsima ŋɔsuui su-ɓelai pɔi.

Zasua 19

Ǹɔii dí dɛ̀ɛ Simiɔŋ ŋɔsuui su-ɓelai pɔi

1Ǹúu suui veerɛi Zasua è lɔii tɛ̂ɛ bɔ́i ɓé kɛ̀ a Simiɔŋ ŋɔsuui. Simiɔŋ da Zudasi dílɔii è kɛ̀ a búɔɔ gîei.

2Simiɔŋ ŋɔtaa-ŋai ɓé kɛ̀ a: Bɛɛsiba, Siɓa, Molada,

3Azasuaa, Beela, Ɛzeŋ,

4Ɛtola, Bɛtu, Ɔma,

5Zikila, Bɛ-maikabo, Azasusa,

6Bɛ-lebao da Sarueŋ. Da-ŋai ŋí díkɛ̀ a taa-lêe puu káo saaɓa da díkpanâŋ-ŋai.

7Simiɔŋ ŋɔtaa-lêei da-ŋa ɓé kɛ̀ a Aiŋ, Limɔŋ, Ɛtɛ da Asaŋ-taa-lee é pɛ́lɛ dí díkpanâŋ-ŋai dîa.

8Daa lêe-ŋai ŋí da maa kpânaŋ-ŋai kélee káa ǹɔii ŋí ma é lɛ́ɛ la zu é seri Beelata-biɛ taai ma nyíi gáa ǹɔii kwára perei. (Beelata-biɛ taai láa kpéli ɓa Lama.) Ǹɔii ŋí ɓé dí dɛ̀ɛ Simiɔŋ ŋɔsuui su-ɓelai pɔ́ yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai.

9Dí Zudasi ŋɔlɔii da tɛ̀ɛ Simiɔŋ ŋɔsuui su-ɓelai pɔ́, kpɛ́ni fêi, Zuda lɔii è kɛ̀ a gɛ́tɛ é tɛ́ɛ ŋɔsuui su-ɓelai dîa.

Ǹɔii dí dɛ̀ɛ Zɛbulɔŋ ŋɔsuui su-ɓelai pɔi

10Ǹúu suui zaaɓai dí lɔii tɛ̂ɛ zu-ɓelai pɔ́i ɓé kɛ̀ a Zɛbulɔŋ. Dí ǹɔii ŋí tɛ̀ɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai. Dílɔii è seri Sari taai ma.

11Gɔyaŋ perei è kùla Sari é lí vóloi liî-pere Mariɛ taai ma é pîlaŋ Dabisɛ taai ma. Gɔyaŋ perei ŋí è kùla naa é lí ǹyá-loŋ ma Zɔkenia vóloi kulâi-perei.

12Gɔyaŋ perei è kùla ŋɔ́nɔ Sari taai ma é lí vóloi kulâi-pere é síɣe Kure-tabɔ taa-leei kóyaŋ ma. Gɔyaŋ perei è kùla naa é lí Dabɛra taai ma, é tɛ́ɛ naa é lí Zafia.

13È kùla naa é tɛ́ɛ vóloi kulâi-pere é lí Gâa taai su, é tóo Ɛdeziŋ é tɛ́ɛ naa é tóo Limɔŋ, é tínaŋ Nea taa-leei ma pere.

14Gɛ̀ ní gɔyaŋ perei è tɛ̀ a ǹɔii é tínaŋ é lí Anatɔ̃ŋ taa-leei ma, é kɔ́yaŋ Ifitaɛɛ Tiŋ-tiŋ ma.

15Daa-ŋai ǹɔii ŋí mai da-ŋa ɓa Kata, Naala, Simirɔŋ, Idala da Bɛpeleɣɛ̃ɛ. Díkɛ̀ a taa-lêe puu káo feerɛ da díkpanâŋ-ŋai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Ǹɔii ká ŋí dí dɛ̀ɛ Zɛbulɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́ da ǹaa taa lee-ŋai é pɛ́lɛ díkpanâŋ-ŋai dîa kɛ̀ naai yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai.

Ǹɔii dí dɛ̀ɛ Isaka ŋɔsuui su-ƀelai pɔi

17Ǹúu suui ǹáaŋ ɣelei dí lɔii tɛ̂ɛ zu-ƀelai pɔ́i ƀé kɛ̀ a Isaka ŋ̀ɔ-ŋai. Dí dɛ̀ɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai.

18Daa-ŋai kɛ̀ naai ƀa: Zariɛɛ, Sesulo, Sunɛŋ,

19Afaraiŋ, Siyiɔŋ, Aneara,

20Labi, Kesiɔŋ, Ibezi,

21Lemɛ, Eŋ-ganiŋ, Eŋ-ada da Bɛ-paze.

22Dílɔii ŋɔgɔyɛŋ perei è sèri máŋ Tabɔ taa-leei ma, Saazuma da Bɛɛsimɛɛ taa-leei. Goyaŋ perei è kòyaŋ Zɔdiŋ Ya-leei ma. Taa-lêe puu káo lɔ́ɔlu mɛi-da ƀé kɛ̀ naa da díkpanâŋ-ŋai.

23Dí ǹɔii ŋí tɛ̀ɛ Isaka ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́ yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai.

Ǹɔii dí dɛ̀ɛ Asa ŋɔsuui pɔi

24Ǹúu suui ǹɔ́ɔlu ɣelei dí lɔii tɛ̂ɛ zu-ƀelai pɔ́i ƀé kɛ̀ a Asɛ.

25Dítaa-ŋai ƀé kɛ̀ a: Ɛɛka, Ali, Betɛŋ, Asa,

26Elaŋmelɛ, Ama da Misaa. Vóloi liî-pere goyaŋ perei è kòyaŋ Kamɛɛ Yeei ma da Siɔ-lina Ya-loŋ.

27Goyaŋ perei è tìnaŋ é lí vóloi kulâi-pere é lí Bɛ-dagɔ̃ŋ taai ma é pîlaŋ Zɛbulɔŋ lɔii ma da Ifitaɛɛ Tiŋ-tiŋ su, ǹɔii ŋûa pere, é tóo Bɛ-iɛmɛ da Nɛiɛɛ taai ma. È sìɣe naa té ǹɔii ŋûa pere é sèri Kabɔ,

28Iburɔŋ, Libɔ, Amɔŋ, Kana, é lɛ́ɛ la zu é seri Sidɔŋ taai ma.

29Goyaŋ perei ŋí è tìnaŋ é lí Lama, é tɛ́ɛ naa é seri Taya taa-leei ma. Goyaŋ perei ŋí è tìnaŋ ŋɔ́nɔ naa é lí Osa taai su, é kóyaŋ Mɛditɛrenia Yuoi ma. Asa lɔii su taa-ŋai da-ŋa ƀé kɛ̀ a: Maâla, Aizi,

30Uma, Afɛ da Libɔ. Taa-lêe buu feerɛ káo feerɛ ƀé kɛ̀ naa da díkpanâŋ-ŋai.

31Ǹɔii ká ŋí zu taa lee-ŋai da gbanâŋ-ŋai dí dɛ̀ɛ Asɛ suui su-ƀelai pɔi. Dí dɛ̀ɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai.

Ǹɔii ká ŋí dí dɛ̀ɛ Nɛfɛtɛli ŋɔsuui su-ƀelai pɔi

32Ǹúu suui ǹɔ́ɔlu mɛi da ɣelei dí lɔii tɛ̂ɛ zu-ƀelai pɔ́i ƀé kɛ̀ a Nɛfɛtɛli. Dí ǹɔii tɛ̂ɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai.

33Ǹɔii ŋí ŋûa pere goyaŋ perei è kùla Ɛlɛ é tóo Zaŋnia wuru kɛ́tɛi ma, Adami-neke da Zaŋnia taai, é seri Lakuŋ. Ǹɔii ŋí kóyaŋ ƀé kɛ̀ a Zɔdiŋ Ya-leei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Goyaŋ perei è ŋɔ́nɔ kùla naa é lí vóloi liî-pere é seri Azinɔtaƀɔ, é tɛ́ɛ naa é pîlaŋ Ukɔ taai ma, é yéŋ é pîlaŋ Zɛbulɔŋ lɔii ma, é pîlaŋ Asɛ lɔii ma vóloi liî-pere, é lí Zɔdiŋ Ya-leei ma vóloi kulâi-pere.

35Daa-ŋai siɣãŋ è kɛ̀ a dínaŋɔɔ dîa Nɛfɛtɛli ŋɔlɔii ŋí sui ƀa Zidiŋ, Zeɛɛ, Ama, Leka, Kinere,

36Adama, Lama, Azɔ,

37Kedɛ, Ɛdurei, Eŋ-azɔ,

38Yirɔŋ, Migidaɛ, Orɛŋ, Bɛ-anata da Bɛɛsimɛɛ. Taa-lêe puu káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ ƀé kɛ̀ naa da díkpanâŋ-ŋai.

39Ǹɔii ká ŋí da zu taa lee-ŋai da díkpanâŋ-ŋai dí dɛ̀ɛ Nɛfɛtɛli suui su-ƀelai pɔ́i. Dí dɛ̀ɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai.

Ǹɔii ká ŋí dí dɛ̀ɛ Daŋ ŋɔsuui su-ƀelai pɔi

40Ǹúu suui ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei dí lɔii tɛ̂ɛ zu-ƀelai pɔ́i ƀé kɛ̀ a Daŋ ŋɔsuui su-ƀelai. Dí dɛ̀ɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai.

41Dítaa-ŋai ƀé kɛ̀ a: Zora, Ɛsitao, Irɛsimɛsi,

42Sa-arabiŋ, Aizalɔŋ, Itila,

43Ilɔŋ, Tiŋna, Ɛkulɔŋ,

44Ɛtekɛ, Giƀetɔ̃ŋ, Beelata,

45Zewu, Bene-bera, Garimɔŋ,

46Me-zakɔ̃ŋ da Lekɔ̃ŋ é tóo Zâpa-taai kɔlɛ ma.

47Gɛ́ɛ ǹûai ŋí ni dífe pɔri ní ǹɔii ŋí kúla yêei kɛ̂i, dí lì dí kɔ́ tóo Laisi taa-lee ma dí ǹaa-ƀela kélee páa. Nya ƀe dí dínâŋ pɔlɔi Daŋ láa sèe Laisi taai ma.

48Ǹɔii ká ŋí zu taa-ŋai da díkpanâŋ-ŋai dí dɛ̀ɛ Daŋ ŋɔsuui su-ƀelai pɔi. Dí dɛ̀ɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai.

Zasua ŋɔlɔii ká ŋí Eezuɛ-ŋai dí dɛ̀ɛ bɔ́i

49Zasua-ni kɛ́ɛ da kpɛɛ a ǹɔii ŋáa kɔlɛɛi, Eezuɛ-ŋai dí ŋɔlɔii tɛ̂ɛ bɔ́.

50Yâwɛɛ è mò Eezuɛ-ŋai dîa a gɛ́ɛ dí daai tɛ́ɛ Zasua pɔ́ nyíi a ŋ̀wɛ̂lii. M̀ɛni ma dí Tiŋna-sera taa-leei tɛ̂ɛ bɔ́ nyíi kɛ̀ ǹyée lɔii su Ifiraŋ lɔii mai. Nya ƀe è daai tɔ̂ɔ pôlu é sée naa.

51Ǹɔii ká ŋí zâla láa soŋ-nuui Ilieza, Nuŋ ǹóŋ Zasua da Eezuɛ láa túɛ-ƀelai dí ŋ̀áa kɔ̀lɛ Eezuɛ-ŋai diai. Dí díŋaa tɛ̀ ma Silo taai su, dí ǹɔii ŋí ŋáa kɔ́lɛ a kpɛɛŋ tɔ́ɔɔ. Dí gbɛɣɛŋ ŋí tòo Yâwɛɛ Ŋɔsua kɔ̂lɔ pɛrɛi ŋɛ́i túɛ. Ǹyaŋ ǹɔii ŋáa kɔlɛ pêre ká kɛ̀ tí dîɛ.

Zasua 20

© 2014 Bible Society in Liberia.

M̀aa kɔ̃ɔ taa-lee-ŋai

1Yâwɛɛ è mò Zasua ma ǹyɛɛi,

2"M̀ó Eezuɛ-ŋai dîa a gɛ́ɛ dí maa kɔ̃̂ɔ taa-lee-ŋai lɛ́ ŋá mɛni ɓò Mose mai.

3À kɛ̀ núu da a m̀arâŋ nuu pàa nyíi vé gíri níi, a pɔri pûi é lí da su. Ǹaa ɓé m̀aa nûui a pâi kpɔŋ mâa sɔlɔ ɓôi naa a gɛ́ɛ nuui è bàai, ŋɔnûai dífe bàa ǹyaa máŋ.

4Kɛ́lɛ m̀aa nûui é lɛ́ɛ pâi tɛ̂i daa lêe-ŋai ŋí da su, fɛ̂ɛ é tɔ́ɔ ǹaa siɣãŋ lá é ŋɔmɛnii ŋáa lɛ́ naa ǹúu pɔ̂lɔ-ŋai dîa. À kpɛ̀ɛ a ŋɔmɛnii ŋáa lɛ́ɛ, da tɛ̀ là daai su dí kwaa ma tɛɛ bɔ́ naa gɛ́ ɓò naa.

5Ǹyaŋ à kɛ̀ zaa nûui ŋɔnúu da à pà é m̀ó a gɛ́ɛ dí dɛɛ bɔ́, dífe pâi gɛ̂i, kpɛ́ni fɛ̂i, vé gíri ní é gɛ́.

6A pâi lɛɛ̂i m̀aa kɔ̃ɔ taai kpîŋ su é lɛ́ɛ la zu dí ŋɔmɛnii su káa. Da kpɛ̀ɛ a ŋɔmɛnii su káa, a lɛ̂ɛ naa é lɛ́ɛ la zu zâla láa soŋ-nûu kɛ́tɛi kɛ́ naa a m̀ɛnii kpîŋ kɛ́ tãi é sáa. Zâla láa soŋ-nûui kpîŋ à sàa, gɛ̀ ní da m̀aa nûui ŋuŋ ma ɓò é lí bɔ́ taai."

7Nya ɓe dí taa-lêe saaɓa lɛ̀ a gɛ́ɛ dí kɛ́ ɓò a m̀aa kɔ̃̂ɔ taa-lee-ŋai Zɔdiŋ Ya-leei pôlu vóloi liî-pere. Daa lêe-ŋai ŋí ɓa Kedɛ nyíi kɛ̀ Galalii kpiniŋ su ǹyée lɔii su Nɛfɛtɛli lɔii mai, Sɛkɛŋ nyíi kɛ̀ ǹyée lɔii su Ifiraŋ lɔii mai, da Kiria Aba (nyíi da dòli máŋ a Iburɔŋ) nyíi kɛ̀ ǹyée lɔii su Zuda lɔii mai.

8M̀aa kɔ̃̂ɔ taa-lee-ŋai kɛ̀ vóloi kulâi-pere é síɣe Zɛleko pere Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛi ɓé kɛ̀ a: Bezɛ nyíi kɛ̀ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su Lubiŋ lɔii mai, Lemɔ nyíi kɛ̀ Gilia kpiniŋ su Gâa lɔii mai da Golaŋ nyíi kɛ̀ Basãŋ kpiniŋ su Manasɛ lɔii mai.

9M̀aa kɔ̃̂ɔ taa-lee-ŋai ká ŋí kɛ̀ Eezuɛ-ŋai mɛni ma da ŋ̃ɔ̃ya-ŋai kɛ̀ dísamai. Dí kɛ̀ naa a gɛ́ɛ núu da a m̀arâŋ nuu pàa nyíi vé gíri níi, a pɔ̂ri pûi é lí da su, a gɛ́ɛ ǹúui tí è bàai, ŋɔnúu da fé bàa ǹyaa máŋ é lɛ́ɛ la zu dí ŋɔmɛnii su káa.

Zasua 21

Eezuɛ-ŋai dí taa-lêe-ŋa tɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́

1-2Eezuɛ-ŋai dí díɓûui pù Silo taa-leei su Keena lɔii su. Díkɛɛ naai, Liiva-ŋai láa túɛ-ɓelai dí lì zâla láa soŋ-nuui Ilieza, Nuŋ ǹóŋ Zasua da Eezuɛ suui su-ɓelai láa túɛ-ɓelai pɔ́ naa dîɛ dîai, "Yâwɛɛ è mò Mose ma a gɛ́ɛ é taa lêe-ŋa tɛɛ kúpɔ da kútaa tulɛ-ŋai láa mii kwa ma."

3Nya ɓe Eezuɛ-ŋai dí gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai. Dí daa lêe-ŋai ŋí tɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́ da dítaa tulɛ-ŋai láa mii kwaa ma.

4Dí ŋ̀áa kɔ̀lɛ dîa kpɛɛŋ tɔ́ɔ su. Gbɛɣɛŋ m̀aa ŋuŋ è ǹɛ̃ɛ Koa suui su-ɓelai dîa nyíi-ŋai kɛ̀ a zâla láa soŋ-ɓelai kùla Eelɔŋ ŋɔsuui sui. Dí taa puu káo saaɓa tɛ̀ɛ dípɔ nyíi-ŋai kɛ̀ Zudasi, Simiɔŋ da Bɛŋsima-ni dílɔii kpîniŋ sui.

5Ǹaa pôlu ma Koa ŋɔsuui su-ɓelai gbéli-ŋai dítaa lêe puu sɔlɔ ɓô Ifiraŋ, Daŋ da Manasɛ-ni dílɔii kpîniŋ su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Dí taa-lêe puu káo saaƀa tɛ̀ɛ Gɛsɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́. Daa lêe-ŋai ŋí dí kɛ̀ Isaka, Asɛ, Nɛfɛtɛli da Manasɛ-ni dílɔii kpîniŋ su Basãŋ lɔii ma.

7Melali suui su-ƀelai díwɔ̂ taa lee-ŋai dí kɛ̀ puu káo feerɛ. Daa lêe-ŋai ŋí dí kɛ̀ Lubiŋ, Gâa da Zɛbulɔŋ-ni dí lɔii kpîniŋ su.

8Eezuɛ-ŋai dí daa lêe-ŋai ŋí tɛ̀ɛ Liiva-ŋa pɔ́ da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwaa ma. Dí dɛ̀ɛ dípɔ kpɛɛŋ tɔ́ɔɔ su yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Mose mai.

9Dí daa lêe-ŋai ŋí tɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́ Zudasi da Simiɔŋ-ni dílɔii su.

10Dí daa lêe-ŋai ŋí kélee tɛ̀ɛ zâla láa-soŋ-nuui Eelɔŋ ǹônii pɔ́ nyíi-ŋai kɛ̀ a Liiva-ŋai kùla Koa lɔii-kpiniŋ sui, kpɛ́ni fêi, dia ƀé gbɛɣɛŋ m̀aa-ŋuŋ è ǹɛ̃ɛ dîa.

11Dí Kiria Aba taai tɛ̀ɛ dípɔ nyíi da ǹáa tòli máŋ a Iburɔŋ da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwaa ma ǹyée lɔii su Zuda lɔii kpiniŋ su. (Aba è kɛ̀ a Anaki ǹâŋ.)

12Kɛ́lɛ ǹɔii daa-lêei ŋí è kɛ̀ mai, da ǹaa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai, dí kɛ̀ a Zefunɛ ǹóŋ-surɔŋ Kelɛ pɔ́ɔ.

13Eelɔŋ nyíi kɛ̀ a zâla láa soŋ-nuui ŋɔsuui su-ƀelai diaŋ díwɔ̂ taa lee-ŋai láa ká ŋí: Iburɔŋ nyíi kɛ̀ a maa kɔ̃̂ɔ taa-leei dɔnɔi da taa-tûlɛ láa mii kwaa-ŋa mai, Lebina da taa-tûlɛ-ŋa láa mii kwaa-ŋa ma,

14Zatiɛ da taa-tûlɛ-ŋa láa mii kwaa-ŋa ma, Ɛsitimoa da taa-tûlɛ-ŋa láa mii kwaa-ŋa ma,

15Olɔŋ da taa-tûlɛ-ŋa láa mii kwaa-ŋa ma, Dibɛ da taa-tûlɛ-ŋa láa mii kwaa ma,

16Aiŋ da taa-tûlɛ-ŋa láa mii kwaa-ŋa ma, Zuta da taa-tûlɛ-ŋa láa mii kwaa-ŋa ma, Bɛɛsimɛɛ da taa-tûlɛ-ŋa láa mii kwaa-ŋa ma. Dí daa lêe-ŋai ŋí tɛ̀ɛ dípɔ da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwaa-ŋai ma. Daa-lêe-ŋai ŋí díkɛ̀ a taa-lêe lɔ́ɔlu mɛi náaŋ nyíi-ŋai kɛ̀ Zudasi da Simiɔŋ-ni dílɔii mai.

17Dí daa lêe-ŋai ŋí tɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́ da taa-tûlɛ-ŋa láa mii kwaa ma Bɛŋsima ŋɔlɔii ma: Gibiɔŋ, Giƀa,

18Anatɔ da Amɔŋ. Díkɛ̀ a taa-lêe náaŋ.

19Daai kélee dí dɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́ kùla Eelɔŋ ŋɔsuui sui, è kɛ̀ a taa-lêe puu káo saaƀa da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwa ma.

20Dí Ifiraŋ ŋɔlɔii ma taa lee-ŋai da tɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́ nyíi-ŋai kùla Koa ŋɔsuui sui.

21-22Dí daa-lêe náaŋ ŋí tɛ̀ɛ dípɔ: Sɛkɛŋ nyíi kɛ̀ a maa kɔ̃̂ɔ taa-leei dɔnɔi, Ifiraŋ yee lɔii-kpiniŋ su, Gezɛ, Kibezaiŋ da Bɛorɔŋ taa-lee da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwaa-ŋa ma.

23Daa lêe-ŋai dí dɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́ é kúla Daŋ ŋɔsîi su-ƀelai dílɔii sui ƀa: Ɛtekɛ, Giƀetɔ̃ŋ,

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Aizalɔŋ, Garimɔŋ da taa-tûlɛ-ŋa láa mii kwaa-ŋa ma. Daa-lêe-ŋai ŋí dí kɛ̀ a taa-lêe náaŋ.

25Dí daa lêe-ŋai ŋí kùla Manasɛ ŋɔsuui kpéli ŋɔlɔii ma dí dɛɛ Liiva-ŋa pɔ́, nyíi-ŋai kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei pôlu vóloi liî-perei. Daa lêe-ŋai ƀa: Taana da Garimɔŋ da dí taa-tûlɛ-ŋa láa mii kwaa ma. Díkɛ̀ a taa-lêe feerɛ.

26Daai kélee dí dɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́ nyíi-ŋai kùla Koa ŋɔsuui sui, è kɛ̀ a taa-lêe puu. Dí daa lêe-ŋai ŋí tɛ̀ɛ dípɔ da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwaa ma.

27Dí taa-lêe feerɛ tɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́ nyíi-ŋai kùla Gɛsɔŋ ŋɔsuui su Manasɛ ŋɔlɔii ma. Daa lêe-ŋai ŋí dí kɛ̀ Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai dílɔii ma nyíi-ŋai kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ vóloi kulâi-perei. Dia ƀé kɛ̀ a Golaŋ nyíi kɛ̀ Basãŋ kpiniŋ sui, gɛ́ ƀò ŋɔ́nɔ a m̀aa kɔ̃̂ɔ taa-leei dɔnɔ da Bɛ-esitera. Dí daa lêe-ŋai ŋí tɛ̀ɛ dípɔ da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwaa ma.

28Dí daa lêe-ŋai ŋí tɛ̀ɛ máŋ dípɔ Isaka sii ŋɔlɔii ma. Dia ƀa: Kesiɔŋ, Dabɛra,

29Zamu da Eŋ-ganiŋ. Dí daa lêe-ŋai ŋí tɛ̀ɛ dípɔ da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwaa ma. Díkɛ̀ a taa-lêe náaŋ.

30Daa lêe-ŋai dí dɛ̀ɛ dípɔ Asɛ sii ŋɔlɔii mai dia ƀa: Masa, Aƀidɔŋ,

31Ɛɛka da Libɔ. Dí daa lee-ŋai ŋí tɛ̀ɛ dípɔ da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwaa ma. Díkɛ̀ a taa-lêe náaŋ.

32Dí daa lêe-ŋai ŋí tɛ̀ɛ dípɔ da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwaa ma Nɛfɛtɛli ŋɔlɔii ma: Kedɛ nyíi kɛ̀ a m̀aa kɔ̃ɔ taa-leei dɔnɔ Galalii kpiniŋ sui, Amɔdɔ da Kataŋ. Díkɛ̀ a taa-lêe saaƀa.

33Daai kélee dí dɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́ kùla Gɛsɔŋ suui sui da-ŋa dílɔii sui è kɛ̀ a taa-lee puu káo saaƀa. Dí ǹɔii ŋí tɛ̀ɛ dípɔ da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwaa ma.

34Dí taa-lêe puu káo feerɛ tɛ̀ɛ máŋ Liiva-ŋai gbéli-ŋai pɔ́ kùla Melali suui sui. Dí daa-lêe náaŋ ŋí tɛ̀ɛ dípɔ Zɛbulɔŋ ŋɔlɔii ma. Dia ƀa: Zɔkenia, Kata,

35Dina da Naala. Dí daa-lêe náaŋ ŋí tɛ̀ɛ dípɔ da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwaa ma.

36Daa-lêe náaŋ kùla Lubiŋ sii ŋɔlɔii mai ƀa: Bezɛ, Zaɣa,

37Kedemɔ da Mɛfaa. Dí daa lêe-ŋai ŋí tɛ̀ɛ dípɔ da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwaa ma.

38Daa-lêe náaŋ kɛ̀ Gâa ŋɔlɔii mai, m̀aa taa lêe-ŋai láa ƀa Lemɔ nyíi kɛ̀ Gilia sii lɔii-kpiniŋ sui, gɛ́ ƀò máŋ a m̀aa kɔ̃̂ɔ taa-leei dɔnɔi, Maanaiŋ,

39Ɛsibɔŋ da Zazɛ. Dí daa lêe-ŋai ŋí tɛ̀ɛ dípɔ da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwaa ma.

40Daa lêe-ŋai ká tí dí dɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́ kùla Melali ŋɔsuui su-ƀela kpɛ́-kpɛ̂ɛ-ŋa pɔ́i. Dí daa-lêe puu káo feerɛi ŋí tɛ̀ɛ dípɔ da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwaa ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

41Daai kélee Eezuɛ-ŋai dí dɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́, dí kɛ̀ a taa-lêe buu náaŋ káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa.

42Dí dɛ̀ɛ dípɔ da dítaa tûlɛ-ŋai láa mii kwa ma.

Eezuɛ-ŋai dí sèe Keena lɔii ma

43Berei ŋí ƀé Yâwɛɛ è Keena lɔii kélee tɛ̀ɛ la Eezuɛ-ŋai pɔ́ yɛ̂ɛ berei è góno tèe la dínâŋ-ni yêei. Dí nâa gwaai kélee sìɣe dí sée naa.

44Yâwɛɛ è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai díkɛ ƀò lii-sêe su Keena lɔii gwaa kélee yɛ̂ɛ berei è góno tèe la dínâŋ-ni yêei. È gɛ̀ díkpɔara-ƀelai da fé wɔ́lɔ díyee mɛi ɣále ní.

45Yâwɛɛ è ŋɔkono têe-ŋai kélee ŋàa sèe kɛ̀ Eezuɛ-ŋai yêei. Vé dɔnɔ kpîŋ lɛ̀ɛ ní pôlu.

Zasua 22

Zasua è Eezuɛ-ƀelai nyii-ŋai kɛ̀ vóloi kulâi-perei tɛ̀ɛ pôlu dípɔ-taai

1Nya ƀe Zasua è lòno Lubiŋ ŋɔsuui su-ƀelai, Gâa ŋ̀ɔ-ŋai da Manasɛ ŋɔsuui su nuu kpului dɔnɔ pɔ́ naa

2ǹyɛɛ dîai, “Kâa m̀ɛnii kélee kɛ́ Yâwɛɛ yée mu nuui Mose è mò kâai, ka tela ŋ́oo mɛni, ka m̀ɛnii kélee kɛ́ ŋá mò kâai.

3Káfe Káɣâlai Yâwɛɛ wóo pìli ní. Káfe tela ǹia ní káƀarâai Eezuɛ-ŋai dîa.

4Káɣâlai Yâwɛɛ a lii-sêe tɛ̀ɛ káƀarâa Eezuɛ-ŋai pɔ́ yɛ̂ɛ berei è góno tèe lai. M̀ɛni ma ka lí pôlu kápɔ-taai ká sée ǹɔii ma Yâwɛɛ yée mu nuui Mose è dɛ̀ɛ kápɔ Zɔdiŋ Ya-leei pôlui.

5Káfe ǹîa ní Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi káa mɛni ma nyíi ǹyée mu-nuui Mose è dɛ̀ɛ kápɔi, a gɛ́ɛ ká Káɣâlai Yâwɛɛ wɛ́li, ká ǹîa mɛnii kɛ́, ká kánaŋ m̀a, ká tíi kɛ́ mì a kálii kélee da kámɔlêŋ kélee.”

6Nya ƀe Zasua è lûwa tòo dîa, é m̀ó dîa a gɛ́ɛ dí lí dípɔ-taai. Nya ƀe dí lì.

7Mose ƀé lɔii tɛ̂ɛ Manasɛ ŋɔsuui su nuu-kpului dɔnɔ pɔ́ Basãŋ lɔii kpiniŋ su Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ vóloi kulâi-pere. Kɛ́lɛ Zasua ƀé lɔii tɛ̂ɛ Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai gbéli-ŋai pɔ́ Zɔdiŋ Ya-leei pôlu vóloi liî-pere. Zasua kɛ́ɛ a ŋ̀óo tée dîa a gɛ́ɛ dí lí dípɔ-taai, è lûwa tòo dîa.

8È mò dîa ǹyɛɛi, “Ka lí kápɔ-taai a dɔɔ sãai ŋí: taa-tûlɛ-ŋa, káne, gôo, ƀara, kɔli da zeɣe-ŋa, ǹyɛɛ dîa ka lí a zãâi ŋí ká da tɛɛ káƀarâai Eezuɛ-ŋai pɔ́.”

9Nya ƀe Lubiŋ da Gâa dísuui su-ƀelai da Manasɛ ŋɔsuui su nuu kpului dɔnɔ dí li pôlu dípɔ-taai Gilia. Dí díƀarâa Eezuɛ-ŋai lɛ̀ɛ Silo taa-leei su Keena lɔii ma dí lí Gilia lɔii ma nyíi Mose è ǹaa tɛ̀ɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la dîa Mose sârai.

Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ ɣala teƀelei tɔɔ mɛni è laa-sâa tèe Eezuɛ-ŋai loai

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Lubiŋ da Gâa dísuui su-ɓelai da Manasɛ ŋɔsuui su-nuu kpului dɔnɔ kɛ́ɛ da seri Gelilo daai Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ Keena lɔii mai, dí ɣâla teɓele kɛ́tɛ tɔnɔ tɔ̀ɔ naa ǹyái kɔlɛ.

11Eezuɛ-ŋai kpɛ́li-ŋai kɛ́ɛ da m̀ɛnii ŋí mɛ́nii, dí mò dîyɛɛi, “Ka gáa, Lubiŋ da Gâa dísuui su-ɓelai da Manasɛ ŋɔsuui su nuu kpului dɔnɔ daâ ɣâla-teɓele tɔ̀ɔ Gelilo kúlɔii ma Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ.”

12Eezuɛ-ŋai kɛ́ɛ da mɛ̀nii, dí díŋaa tɛ̀ ma Silo a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Lubiŋ, Gâa da Manasɛ-ni dîa.

13Nya ɓe Eezuɛ-ŋai dí Ilieza ǹóŋ Fineɣa nyíi kɛ̀ a zâla láa-soŋ nuui tɛ̀ɛ Gilia lɔii su, Lubiŋ, Gâa da Manasɛ ŋɔsuui su nuu kpului dɔnɔ pɔ́ naa.

14Dí Eezuɛ-ŋai láa túɛ-ɓelai buu pîlaŋ Fineɣa ma a gɛ́ɛ da dîa-ni dí lí. Dí ǹûai kùla dínuu sîi-ŋai láa túɛ-ɓelai sáma a tɛ̀ɛ-ŋa.

15Nya ɓe dí pà Lubiŋ, Gâa da Manasɛ-ŋai pɔ́ naa Gilia lɔii su, dîɛ dîai,

16“Yâwɛɛ ŋɔnûai dí mò dîyɛɛi, ‘Lé woya mɛni ɓe ŋí ká gɛ̀ a Eezuɛ Ŋɔɣâlai? Ka kápôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma, ka ɣâla teɓele tɔ̀ɔ kákpîŋ mɛni ma lé mɛni ma?

17Zɔnyɔ̂ŋ kú gɛ̀ a Yâwɛɛ Piɔ taa-leei sui gíli fé lɛ́ɛ ní káŋa? Yâwɛɛ è kúkula maa kɛ̀ a kɔlɔ-fela berei máŋ kúkaa la a ŋɔnûai. Ǹyaŋ kúkaa niî mɔ̃lɛ̂i zɔnyɔ̂ŋ tí mɛni ma.

18Kákaa ŋɔ́nɔ kápôlu tɔ̂i Yâwɛɛ ma? À kɛ̀ ka kápôlu tɔ̀ɔ m̀a, gɛ̀ ní a pâi ǹíi ŋwânai Eezuɛ-ŋai kélee dîa.

19Kɛ́lɛ à kɛ̀ ká gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ kálɔii maa fé waa ní Yâwɛɛ fɛli mɛni ma, gɛ̀ ní ka pá ɓɛ́i Ŋɔsua kɔ̂lɔ seɣe-pɛrɛi káa naai, ká kwaa ma kpɛtɛ naa m̀ɛni ma. Kɛ́lɛ káfe tɔ̀ɔ m̀a, kpaa máŋ ká tɔ́ɔ kûa, kákɛ ŋɔɣâla-teɓelei lɛ̂ɛ, ká kákpîŋ ŋ̀ɔɔ tɔɔ.

20M̀ɛni nyɔ́mɔɔi Zera ǹóŋ Eekãŋ è gɛ̀i, m̀aa mɛ̂ni kíli fé lɛ̀ɛ ní kákili ŋá? Zãâi dí mò a gɛ́ɛ nùu da fé ziɣei è da sìɣe, ǹyaŋ káai a Eezuɛ-ŋai kélee káfe mɛni sôli káa ní zu? Ǹyaa tɔ̂nɔ fé sàa ní ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛni su.’ ”

21Nya ɓe Lubiŋ da Gâa dísuui su-ɓelai da Manasɛ suui su nuu kpului dɔnɔ dí Eezuɛ láa túɛ-ɓelai ŋí wóo su tòo dîɛ dîai,

22“Ŋ̀wála-wâla kélee Ɣalai ɓa Yâwɛɛ. Ǹyaa kpîŋ è gɔ́lɔŋ, ǹyaŋ tɔɔ Eezuɛ-ŋai kélee dí gɔ́lɔŋ! À kɛ̀ kú m̀ɛnii ŋí kɛ̀ a gɛ́ɛ kú tɔ́ɔ m̀a, gɛ̀ ní ka kúpaa sâa,

23kpɛ́ni fêi, kwa ɣâla teɓele tɔɔ kúkpîŋ mɛni ma, kpaa máŋ à kɛ̀ kú gɛ̀ tí a gɛ́ɛ kú kéreŋ-sala, mii-sɛŋ-sala, kpaa máŋ lii-sêe sala kula ma, gɛ̀ ní tɔɔ Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ é kúkula maa kɛ́.

24Kú gɛ̀ tí, kpɛ́ni fêi, kúfe ŋ̀wɛ̂lii kánîa-pɛlɛɛi dí tínaa mó kúwɔ̂ nia-pɛlɛɛi dîa dîyɛɛi, ‘Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ fé a kápɔɔ!

© 2014 Bible Society in Liberia.

25A Zɔdiŋ Ya-leei kɛ́ a goyaŋ perei kwa kâa-ni kúloai, ǹyaŋ káai a Lubiŋ da Gâa nuu suui, Yâwɛɛ fé a Káɣâla.’ Gɛ̀ ní kánîa-pɛlɛɛi da pâi gɛ̂i kúwɔ̂ nia-pɛlɛɛi dí kpéra Yâwɛɛ fɛlî̀i.

26Mɛni ma kú Ɣâla teƀele tɔ̀ɔ. Kúfe dɔ̀ɔ ní kéreŋ sâla kùla mɛni ma, kpaa máŋ sâla da kpɛ́ni.

27Kɛ́lɛ é kɛ́ a sêre kwa kâa-ni kúloai da kúlônii é ǹɛ́ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ káa a Kúɣâla, ǹyaŋ kú tíi kɛ̀ mì, kú kéreŋ sâla, lii-sêe sala da sâla da kpɛ́ni kúla ma. À wàla kɛ́ tí, kánîa-pɛlɛɛi da pâi tínaa m̀ôi kúwɔ̂-ŋai dîa dîyɛɛi, ‘Yâwɛɛ fé a Káɣâla.’

28Kúkili-ŋa siâi ƀé kɛ̀, à kɛ̀ da mò tí kúlônii dîa, diaŋ da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘Ka gáa, Ŋ̀âla-teƀelei kánâŋ-ni dí wɔ́lɔ gbɛ̀tɛ Yâwɛɛ mɛni mai ká ŋí. Dífe dɔ̀ɔ ní sâla kùla mɛni ma, kɛ́lɛ dí dɔ̀ɔ a gɛ́ɛ é kɛ́ a sêre kúloai kwa káa-ni.’

29É folôŋ kûa a gɛ́ɛ kú tɔ́ɔ Yâwɛɛ ma, kú kúkpɔɔi ɣala-teƀele tɔɔ sâla kula mɛ̂ni ma é tée la Yâwɛɛ ŋɔteƀelei ma tɔ̂ni Ŋɔsua kɔ̂lɔ seɣe-pɛrɛi mui!”

30Gɛ́ɛ zâla láa soŋ-nuui Fineɣa da Eezuɛ láa túɛ-ƀelai da Lubiŋ, Gâa da Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai wóo mɛ́nii, dílii è làa.

31Zâla láa soŋ-nuui Fineɣa è mò Lubiŋ, Gâa da Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Kwaâ sâa gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ káa kúsama, kpɛ́ni fêi, káfe ŋ̀ôyaa mɛnii ŋí kɛ́ ní la. Kâa Eezuɛ-ŋai ŋuŋ ma ƀó Yâwɛɛ yêei m̀ɛni kpɔ̂lui ŋí su.”

32Nya ƀe Fineɣa da Eezuɛ láa túɛ-ƀelai dí kùla Lubiŋ da Gâa ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́ naa Gilia dí lí pôlu Keena dí m̀ɛnii kélee su kula Eezuɛ-ŋai dîa.

33Díkoraŋ ƀói è Eezuɛ-ŋai líi làa. Eezuɛ-ŋai dí Ɣâla láa maa tɛ̀. Dífe ŋɔ́nɔ kɔ́ mɛni da kpɛ̀tɛ ní é pîlaŋ Lubiŋ da Gâa dísuui su-ƀelai dîa.

34Nya ƀe Lubiŋ da Gâa dísuui su-ƀelai dí ŋ̀âla-teƀelei láa sèe a Sêre, dîɛi, “Kwaa ǹáa seêi ŋí, kpɛ́ni fêi, gáa a sêre kwa kâa-ni kúloai a gɛ́ɛ Yâwɛɛ káa a Ɣâla.”

Zasua 23

Zasua ŋɔlaa-ti maa wooi gbɛɛ ŋái

1Tãi su-kôyaa tɛɛ́ pôlu ma, Yâwɛɛ è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai díkɛ ƀò ŋɔ́nɔ lii-sêe su. Tãi ŋí yée mu, Zasua è nâa kɛ̀ a bɔlɔɔ kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

2È Eezuɛ-ƀelai kélee tòli, ǹɔii mɛi-ƀela kpaya-kpayai, ǹúu-láa túɛ-ƀelai, m̀ɛni-sâa ƀó-ƀelai da díi kɛ́-ƀelai kɛ̀ ǹûai sámai ǹyɛɛ dîa, “Ŋa nâa pɔ̀lɔ.

3Ká m̀ɛni-ŋai kélee naa kàa Káɣâlai Yâwɛɛ è gɛ̀ a ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dítinaŋɔ̂ɔi kâai kámɛni ma. È kɛ̀ kɔ̂i kámɛni ma.

4Ǹɔii ŋá gùla lɔii-ŋuŋ-ŋa yée mɛi ɣáleɛɛ sarâi da nyíi-ŋai fé nîi dí kula yêei kɛ́ níi, ŋá dí ŋáa kɔ̀lɛ ká núu-suu-ŋai dîa a díkɔ̃liŋ, é síɣe vóloi kulâi-pere Zɔdiŋ Ya-leei ma é tóo Mɛditɛrenia Yuoi ma nyíi gáa vóloi liî-perei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Káɣâlai Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ a pâi gɛ̂i dípu káyɛ̂ei. A pâi díkpɛ̂i káŋɛi túɛ kà kɛ̀ lɛɣɛ̂i
a dia. Ka pâi dílɔii kulâi díyɛ̂ei yɛ̂ɛ berei Káɣâlai Yâwɛɛ è góno tèe la káyɛ̂ei.

6M̀ɛni ma, ka tɔɔ a gbanaŋɔɔ, ká kámɛi káa, ká m̀ɛni-ŋai díkaa Mose Ɲɔtɔ̂ŋ kɔlɔi
sui díwoo ŋ̀aa-see kɛ́. Káfe kápôlu tɔ̀ɔ ma kátinaŋ kɔɔ-yɛ̂e kpaa máŋ làa-mii yɛ̂e
mɛi pere.

7Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai lɛ̂ɛ kákɔlɛ mai, káfe da ŋɔɣâla-ŋai da fɛ̀li, kpaa máŋ ká káfoo a
díɣâla-ŋai da láa. Ka dîa-ni káfe kɛ̀ loai-laa su.

8Kɛ́lɛ, ka Káɣâlai Yâwɛɛ fɛli a teniŋ ƀô pere yɛ̂ɛ berei ka lɛ̂ɛ gɛ̂i la a seri sâa mai.

9Yâwɛɛ è lɔii-ŋuŋ kpaya-kpaya wála-wâlaa-ŋa kpɛ̀ káŋɛi túɛ, ǹyaŋ díta fé pɔri ní
kɛ̀ tɔ̂i káŋɛi túɛ.

10Kátɔnɔ da a pɔ̂ri gɛ̂i núu wála tɔnɔ (1,000) é pú, kpɛ́ni fei, Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi
kɛ̂i kɔ̂i kámɛni ma yɛ̂ɛ berei è góno tèe lai.

11M̀ɛni ma, ka kámɛi káa ká Káɣâlai Yâwɛɛ wɛ́li.

12À kɛ̀ káfe tûa ní a teniŋ ƀô pere, ká ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kákaa zui zu-ƀela tûa pere siɣe,
ka dîa-ni kákɛ nɛyâa kula kákîe-ni loai,

13gɛ̀ ní é lɛ́ɛ kákili ŋá a gɛ́ɛ Káɣâlai Yâwɛɛ fé pâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ŋí kpɛ̂i káŋɛi túɛ kà
kɛ̀ lɛɣɛ̂i a dia. Kɛ́lɛ, da pâi kɛ̂i a ƀáre-ŋa kpaa máŋ a lóa kpôŋ kôyaa-ŋa kámɛni
ma da sɛŋ-sôli maa kɛ́ɛ yɛ̂ɛ fáa ƀé da núu lôkwai la bôlu, kpaa máŋ yɛ̂ɛ ɣalêŋ a
kɛ̀ núu ŋɛ́i kámaa mɛ̂ni ma. Ǹyaŋ m̀ɛnii ŋí a pâi lɛɛ̂i kɛ̂i a káa é lɛ́ɛ la zu sáa kátɔnɔ
da fa pɔ̂ri sɛ̂ei ǹɔii lɛ́lɛɛi ŋí ma nyii Káɣâlai Yâwɛɛ è wɔ́lɔ dɛ̀ɛ kápɔi.

14“Ńzaa tãi a seri. Kákelee ká gɔ́lɔŋ kálii da kámɔlêŋ su a gɛ́ɛ m̀ɛni-ŋai Káɣâlai
Yâwɛɛ è góno-tee a gɛ́ɛ a pâi gɛ̂i, a gélee ŋ̀aa-see kɛ́. Dɔnɔ kpîŋ fé lɛɛ ní pôlu.

15Berei nɔ́ a ŋɔkono tɛ̂ei-ŋai kélee ŋ̀aa-see kɛ́ lai, bere nɔ́ ƀé ŋ̀ɛi káa la kâa a gɛ́ɛ
ká m̀ɛni-ŋai kélee a mò kâai, ŋ̀aa-see kɛ́ la. À wàla kɛ́ tí, a pâi kákula maa kɛ̂i yɛ̂ɛ
berei è mò lai.

16À kɛ̀ kà wàla Káɣâlai Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-wooi ŋ̀aa-see kɛ́, ká kɛ́ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa
fɛ̀li, a pâi ǹíi ŋwânai é kákula maa kɛ́. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní kátɔnɔ da kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i ǹɔii
lɛ́lɛɛi ŋí ma è dɛ̀ɛ kápɔi.”

Zasua 24

Zasua è lòno Eezuɛ-ƀelai Sɛkɛŋ taa-leei su

1Zasua è Eezuɛ-ƀelai kélee tòli Sɛkɛŋ. È Eezuɛ ǹuu pɔlɔ-ŋai, ǹúu-laa túɛ-ƀelai,
m̀ɛni-sâa ƀó-ƀelai, da díi kɛ́-ƀelai kélee tòli dí pá Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ.

2È m̀o ǹûai kélee dîa ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ, Eezuɛ Ɲɔɣâlai ǹyɛɛ, ‘Kánâŋ pɔlɔ-ŋai dí wɔ́lɔ
kɛ̀ Yufeletii Ya-leei pôlu. Tɛra nyíi kɛ̀ a Eberaɣɛ̃ɛ da Neɔ dínâŋ díkɛ̀ tíi kɛ̂i ɣâla da
kpɛ́ni-ŋa dîɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ŋá kánâŋ Eberaɣɛ̃ɛ kùla ǹɔii tí su ŋá gɛ́ é sía Keena lɔii gwaa kélee ma ŋá nîa-
pɛlɛɛ támaa tɛ́ɛ bɔ́. Ŋá Aise tɛ̀ɛ bɔ́.

4Ŋá Isɔɔ da Zeeka tɛ̀ɛ Aise pɔ́ a ǹônii. Ŋá Siɛ lɔii ǹyée lɔii su tɛ̀ɛ Isɔɔ pɔ́ a bɔ́ɔ. Kɛ́lɛ,
Zeeka da ǹônii dí lí Ize.

5Ŋá Mose da Eelɔŋ ni tɛ̀ɛ naa. Ŋá mɛni kpɔ̂lu làa Ize-ŋai dîa a m̀ɛni-ŋai ŋá gɛ̀
dísamai. Ǹaa pôlu ma, ŋá kákùla naa ŋá pá a káa pôlu.

6Ŋá kánâŋ-ni kùla Ize, dí pá yúo ma. Ize-ŋai dí lɛ̀ɛ kánâŋ-ni pôlu díkɛ ƀò soo-sia
kêleŋ-ŋa su da kɔ-kûluƀa-ŋa kɛ́ ƀò soo-ŋa mɛi é lɛ́ɛ la zu dí seri Ǹyúo Kpɔ̂lui ma.

7Dí wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ḿâ, ŋá kpíni tóo káloai ka Ize-ƀelai. Ŋá gɛ̀ ǹyái é pá gîe ma é Ize-
ŋai mɛi pɛ́lɛ. Ká m̀ɛni-ŋai kâa ŋá gɛ̀ a Ize-ŋai. “ ‘Ká gɛ̀ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a zu kôyaa.

8Ŋá pà a káa Amɔra-ŋai dílɔii su Zɔdiŋ Ya-leei m̀elâi nyíti ma. Dí kɔ́ pɛ̀lɛ kâa, kɛ́lɛ
ŋá dítɛ̀ɛ kápɔ ká díyee mɛi ɣále, ká dílɔii sîɣe a kápɔɔ. Ŋá dípâa ŋá díkula káŋɛi-
tuɛ ká kɛ́ɛ pâi dîai.

9Môa Kaloŋ Bâla nyii kɛ̀ a Zipɔ ǹóŋ è kɔ́ pɛ̀lɛ Eezuɛ ma. È Beɔ ǹóŋ Bâlaŋ tòli a gɛ́ɛ
é kánaɣaŋ láa,

10kɛ́lɛ ḿve ŋ́oli tɔɔ ní Bâlaŋ ma. Ŋá gɛ̀ è lûwa tòo kâa. Berei sîi ŋí su, ŋá káŋuŋ
ma ƀò, ƀò Bâlaŋ yêei.

11Ká Zɔdiŋ Ya-leei tîyeŋ ká pá Zɛleko. Zɛleko-ƀelai, Amɔra-ŋai, Pɛriza-ŋai, Keena-
ŋai, Ita-ŋai, Gɛgasi-ŋai, Iva-ŋai da Zɛbusi-ŋai dí kɔ́ pɛ̀lɛ kâa. Kɛ́lɛ, ŋá gɛ̀ káyee é
tɛ́ɛ dîa.

12Kákɛɛ kɛ̀ lɛɣêi a diai, ŋá gɛ̀ Amɔra kaloŋ feerɛi kɛ̀ ká túɛ perei dí yao dí pú dí
kúla kátuɛ. Káa fé m̀ɛnii ŋí kɛ́ ní a káƀoa-sɔkpɔi, kpaa máŋ a kákerâŋ.

13Ŋá lɔii tɛ̂ɛ kápɔ nyíi káfe m̀aa kôlo ƀó nii. Ŋá taa lêe-ŋa tɛ̀ɛ kápɔ nyíi-ŋai káfe
dítɔɔ ní, kɛ́lɛ ká káa sâa naai. Ká kpɔmɔ-ƀa mìi da ɔle nyíi-ŋai káfe dísi nii.’

14“M̀ɛni ma, ká ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́, ká tíi kɛ́ mì a tɔ̃yâ-laa da teniŋ ƀô pere.
Ka kápôlu tɔɔ ŋ̀âla-ŋai kánâŋ pɔlɔ-ŋai da kâa kɛ̀ dífɛlîi Mɛsopotemia da Ize lɔii
sui dîa. Ká tíi kɛ́ Yâwɛɛ mì.

15À kɛ̀ káfe ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ ká tíi kɛ́ Yâwɛɛ mì, ka sâa ǹúui lɛ́ nyíi ka pâi kɛ̂i tíi kɛ̂i
m̀ii. À kɛ̀ kà pâi tíi kɛ̂i ŋ̀âla-ŋai kánûai díkɛ̀ dífɛlîi Mɛsopotemia kpiniŋ sui, kpaa
máŋ Amɔra-ŋai díɣâla-ŋai nyíi-ŋai kákaa dílɔii sui, ka m̀ó ḿâ. Kɛ́lɛ, mɛni a kpera
ḿâ, kwa ŋá ǹûai, kwa pâi tíi kɛ̂i Yâwɛɛ mì.”

16Nya ƀe ǹûai dí zu tòo dîyɛɛi, “É folôŋ kûa a gɛ́ɛ kú kúpôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma, kúkɛ
tíi kɛ́ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîɛ,

17kpɛ́ni fêi, Kúɣâlai Yâwɛɛ ƀé kúnâŋ pɔlɔ-ŋai kûla Ize lɔii su ǹuɛ-laai su é ŋɛi kɛ́-
maa támaa kɛ́ kúŋɛi. È kúmɛi kâa kúkɛɛ tɛɛ̂i ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sámai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Kúkɛɛ kɛ̀ pâi, Yâwɛɛ è ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kpɛ̀ kúperêi da Amɔra-ŋai nyíi-ŋai kɛ́ ǹɔii su kúkɛ pà naai. M̀ɛni ma, kwa pâi tíi kɛ̂i Yâwɛɛ mì, kpɛ́ni fêi, ǹyaa ƀé gáa a Kúɣâlai."

19Kɛ́lɛ, Zasua è m̀o ǹûai dîa ǹyɛɛi, "Káfa pôri Yâwɛɛ fɛlîi, kpɛ́ni fêi, gáa a Ɣâla nyíi m̀aa waai, gɛ́ ƀò a tólo Ɣala. Vé pâi kásu mɛ̂ni lɛɛ̂i kátua pere nyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma, kpaa kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛ̂ni ma.

20À kɛ̀ ka kápôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma, ká tíi kɛ́ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîɛ, a pâi tínanîi é kákula maa kɛ́, é kápaa, berei máŋ è mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀ la kâai."

21Ǹûai dí Zasua wóo su tòo dîyɛɛ m̀a, "Kpao, kɛ́lɛ kwa pâi tíi kɛ̂i Yâwɛɛ mì."

22Zasua è m̀o ǹûai dîa ǹyɛɛi, "Káa ƀa kákpîŋ sere-ŋa a gɛ́ɛ kaâ fáa ma a gɛ́ɛ kákɛ tíi kɛ̀ Yâwɛɛ mì." Dí m̀o mà dîyɛɛi, "Óoei, kúkaa a sêre-ŋa."

23È m̀o dîa ǹyɛɛi, "Gɛ̀ ní ka káyee kúla ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai díkaa kásamai fɛli mɛ̂ni mu, ká káyee sée Eezuɛ Ɲɔɣâlai Yâwɛɛ mu."

24Ǹûai dí Zasua wóo su tòo dîyɛɛi, "Kúɣâlai Yâwɛɛ nɔ́ ƀé kwa pâi tíi kɛ̂i mì, kú ŋ̀óo ŋ̀aa-see kɛ́."

25Zasua è kpanaŋ-wôo kɛ̀ ǹûai yêei a m̀aa ɣelei tí. É dɔ̂ŋ da mɛni da kpɛ́ni-ŋa tɛ̀ɛ maa tɔ̂ŋ dípɔ Sɛkɛŋ.

26Zasua è ŋ́oo-ŋai ŋí pɔ̃yɛ Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ kɔlɔi su. Nya ƀe è kɔni kɛ́tɛ tɔ̂nɔ sìɣe é ǹáa naa ôo wurui mu Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi kɔlɛ.

27Nya ƀe Zasua è m̀o ǹûai dîa ǹyɛɛi, "Gɔnii ŋí a pâi kɛ̂i a sêre kúmɛni mà, kpɛ́ni fêi, aâ m̀ɛni-ŋai kélee mɛ́ni Yâwɛɛ è m̀o kûai. M̀ɛni ma a pâi kɛ̂i a sêre kámɛni ma káfa la tûa la a Káɣâlai a lɛ́ɛ pere."

28Nya ƀe Zasua è ǹûai kélee tɛ̀ɛ dípɛrɛ-ŋai lá tɛi-tɛi.

Zasua da Ilieza saa mɛ̂ni

29M̀ɛni-ŋai ŋí pôlu ma, Zasua nyíi kɛ̀ a Yâwɛɛ ŋɔtíi kɛ́-nuui è sàa. È kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ-tɔ̂nɔ pôlu puu (110).

30Nya ƀe Eezuɛ-ƀelai dí ǹoo gbɔ́ɔi lɔii ma Tiŋna-sera nyíi gáa ǹyée lɔii su Ifiraŋ ŋɔlɔii ma. Gwaai ŋí ma káa Gaasi Yeei ŋɔyá-ŋûa-pere.

31Zasua kɛ́ɛ ɣele mai, Eezuɛ-ŋai kélee díkɛ̀ nɔ́ tíi kɛ̂i Yâwɛɛ mì. Zaá pôlu ma, ǹûai dí kɛ̀ nɔ́ niî tíi kɛ̂i Yâwɛɛ mì tãi ǹûai kɛ̀ a díi-ŋai kɔ́lɔŋɔɔ Yâwɛɛ è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dîɛi, dí kɛ̀ nîi la ɣele mai.

32Eezuɛ-ŋai kɛ́ɛ kulâi Ize lɔii sui, dí pà a Zosɛ káo. Dí lì la dí ǹoo Sɛkɛŋ taa-leei su. Dí ǹoo naa ǹɔii kpûai ma Zeeka è wɔ́lɔ ǹya Amɔ ǹóŋ Sɛkɛŋ yêei a sɛŋ-káo kpua-kpua ŋuŋ-tɔnɔi (100). Gwaai ŋí ma è nâa kɛ̀ a Zosɛ ŋɔsuui su-ƀelai kɔ̃̂liŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

33Eelɔŋ ǹóŋ Ilieza kɛ́ɛ a saai, dí ǹoo ǹóŋ Fineɣa ŋɔtaai su nyíi da dòli a Giƀia Ifiraŋ
ǹyée lɔii ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Mɛ̀ni-sâa Бó-Бelai

Mɛ̀ni-sâa Бó-Бelai 1

Zuda da Simiɔŋ dísuui su-Бelai dí Adoni-bezɛ sòŋ

1Zasua kɛ́ɛ a sàai, Eezuɛ-ŋai dí Yâwɛɛ marê kɛ̀ dîyɛɛi, "Ǹúu-suui nenɛ̂ Бɛ́ ífaâi ma a gɛ́ɛ é tɔ́ɔ kútuɛ é kɔ́ pɛ́lɛ Keena-Бelai dîa ǹyaa fúlɔi?"

2Yâwɛɛ è díwoo su tòo ǹyɛɛ, "Zuda suui é kɛ́ a maa-ŋuŋ é kɔ́ pɛ́lɛ dîa, kpɛ́ni fêi, ŋa wála-wala-laa tɛ̀ɛ dípɔ a gɛ́ɛ dí ǹɔii kpîŋ siɣe."

3Nya Бe Zuda suui su-Бelai dí mò Simiɔŋ suui su-Бelai dîa dîyɛɛi, "Ka pá kwaa lí ǹɔii kpînin su nyíi da dɛ̀ɛ kúpɔi ká kpɔ́ŋ kûa kúkelee kú kɔ́ Keena-ŋai pɔ́. Gɛ̀ ní kwa pâi liî kú kpɔ́ŋ kâa káwɔ̂ lɔii kpinin su." Nya Бe Simiɔŋ suui

4da Zuda suui su-Бelai dí lì díkelee dí kɔ́ pɛ́lɛ Keena-Бelai dîa. Yâwɛɛ è gɛ̀ dí Keena da Pɛriza-ŋai yée mɛi ɣále. Dí sinâa wála puu (10,000) pâa nyii-ŋai kɛ̀ Bezɛi.

5Dí Adoni-bezɛ kàa naa da dîa-ni dí kɔ́.

6Nya Бe Adoni-bezɛ è pù. Kɛ́lɛ dí gbɛ̀ dí zòŋ. Dí ǹyée-gbua zɛkponoi da gɔ́ɔ-gbua kɛ́tɛi tèe ma.

7Díkɛɛ da gɛ̀ tí lai, è mò ǹyɛɛi, "Kâloŋ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋá díkɔɔ-gbua da díyee-gbua zɛkponoi teêi dîai da kâa kɛ̀ ŋámii sãa pɛnɛi ɣɛɛ̂i díkɛ mìi. Mɛ̀ni ma Ɣâla a m̀ɛni tɔnɔi kpîŋ kɛ́ a ńyãa." Nya Бe dí lì la Zerusâlɛŋ é lɛ́ɛ naa é sáa.

Zuda-Бelai dí ǹûai kɛ̀ Zerusâlɛŋ da Iburɔŋ yée mɛi ɣâle

8Zuda sinaai dí kɔ́ pɛ̀lɛ Zerusâlɛŋ ma dí ǹaa-Бelai kélee páa dí daai kéreŋ.

9Naa kɛ́ɛ tíi, dí lì dí pɛ́lɛ Keena-Бelai dîa nyii-ŋai kɛ̀ ǹyée ma taa-ŋai sui da diai kɛ̀ diŋ-tiŋ sui é pɛ́lɛ diai dîa kɛ̀ ǹɔii kwára perei.

10Dí ŋɔ́nɔ lì dí pɛ́lɛ Keena-Бelai dîa nyii-ŋai kɛ̀ Iburɔŋ. Iburɔŋ taai maa-ŋuŋ Бɛ́ kɛ̀ a Kiria Aba. Zuda-Бelai dí lì ŋɔ́nɔ dí kɔ́ pɛ́lɛ Sisai, Aimaŋ, da Taamai-Бelai dîa dí díkelee yée mɛi ɣále.

Ɔtɛniɛ è Dibɛ taa-leei yée mɛi ɣâle

(Zasua 15:13-19)

11Zuda sinaai dí lì dí kɔ́ pɛ́lɛ Dibɛ taa-leei ma. Daai ŋí láa Бɛ́ kɛ̀ a Kiria-sifɛɛ.

12Nya Бe Kelɛ è mò ǹyɛɛ, "Zurɔ̂ŋ nyíi pâi kɔ́ pɛlêi Kiri-sifɛɛ ma é ǹyée mɛi ɣálei, ŋa pâi ńoŋ-nɛnii Asa tɛɛ̂i bɔ́ a ŋɔnɛnî."

13Nya Бe Ɔtɛniɛ nyíi kɛ̀ a Kelɛ ǹeɣê surɔŋ Kena ǹóŋ è daai yée mɛi ɣâle, Kelɛ é ǹóŋ-nɛnii Asa tɛɛ bɔ́ a ŋɔnɛnî.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Ɔtɛniɛ kɛ́ɛ a Asa kulâi a nɛnîi, è mò Asa ma a gɛ́ɛ é ǹâŋ Kelɛ marê kɛ́ lɔii kpûa mɛni ma. Nya ƀe è sèe ŋɔwɛlɛ-sôoi mɛi é lí ǹâŋ pɔ́-naa. Ǹâŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Lé ƀé ya ŋ̀wêlii?”

15Asa ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋa lɔii wêlii nyíi yá káa mai, kpɛ́ni fêi, ǹɔii kpûai í dɛ̀ɛ ḿbɔi, yá fé zu.” Nya ƀe Kelɛ è lɔii tɛ̂ɛ bɔ́ nyíi yá è kɛ̀ ŋ̀ûa-pere da gwára-perei.

Zuda da Bɛŋsima dí ǹûai yée mɛi ɣâle

16Mose m̀ɔ̂lɔ ŋɔkáayɔɔ-ŋai nyíi da dítôli a Keena-ŋai da Zuda ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí kùla Zɛleko dí lí daa-leei su nyíi kɛ̀ dóu-kpɔ̂lɔi sui. Dí tɛ̀ɛ naa dí lí vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su Zuda lɔii su nyíi kɛ̀ séɣai pere Aradi taa-leei kɔlɛ dí sée naa Amɛlɛka-ŋai sáma.

17Naa kɛ́ɛ tíi, Zuda da Simiɔŋ suui su-ƀelai dí pù díkîe ma dí lí dí kɔ́ pɛ́lɛ Keena-ŋai dîa nyii-ŋai kɛ̀ Zɛfa taa-leei sui. Dí daai ŋí náɣaŋ làa, dí ŋ̀ólo, dí ǹaa láa sée a Ɔma.

18Zuda-ƀelai dí máŋ Geza, Asikɛlɔŋ da Ɛkulɔŋ lɔii-ŋai soŋ da naa kɔlɛ ma kpiniŋ-ŋai.

19Yâwɛɛ è tɔ̀ɔ ǹûai ŋí pôlu dí ǹyéei lɔii kélee sóŋ. Kɛ́lɛ dífe pɔri ní kɛ̀ diŋ-tiŋ su lɔii ma-ƀelai kpɛ̂i ǹɔii ma, kpɛ́ni fêi, kɔ́ kɔ́-keleŋ-ŋa díkɛ̀ díyêei nyii-ŋai kɛ̀ a gbɛtɛ́ɛ a kɔlii.

20Dí Iburɔŋ tɛ̀ɛ Kelɛ pɔ́ yɛ̂ɛ berei Mose è mò lai. Nya ƀe Kelɛ è Anaki ǹuu-suu saaƀai kpɛ̀ é dí kúla dítaa-leei su.

21Kɛ́lɛ Bɛŋsima ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dífe pɔri ní Zɛbusi-ŋai kpɛ̂i nyii-ŋai kɛ̀ Zerusâlɛŋ. M̀ɛni ma, Zɛbusi-ŋai da Bɛŋsima ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí nâa kɛ̀ nɔ́ gwaa tɔ̂nɔi ma.

Ifiraŋ da Manasɛ dí Bɛtɛ sìɣe

22Ifiraŋ da Manasɛ dísuu su-ƀelai dí lì dí kɔ́ pɛ́lɛ Bɛtɛ taa-leei ma. Maa tãi tí ma, da kâa daai ŋí tòli a Luzi. Yâwɛɛ è tɔ̀ɔ ǹûai ŋí pôlu.

23Dí mɛni maa kpɛɛ-ƀela tɛ̀ɛ daai su.

24Dí kɛ́ɛ liî, dí nalôŋ tɔnɔ kàa gɛ́ kùla naa pere. Dí mò ma dîyɛɛi, “Bere lɛ́ kûa nyíi a lî daai sui, gɛ̀ ní kúfe pâi mɛni ŋánaa kɛ̂i a yá.”

25Nya ƀe è berei lɛ̀ dîa. Ifiraŋ da Manasɛ dísuui su-ƀelai dí tɛ̀ daai su dí naa-ƀelai kélee kpɔ́ páa é tée nɔ́ ǹalôŋ ŋí pôlu da ŋɔsuui.

26Naa kɛ́ɛ tíi, ǹalôŋ kpîŋ è lì Ita-ŋai dílɔii su é taa tɔ́ɔ naa é ǹáa sée a Luzi. Ǹyaŋ daai ŋí láa ká tí é tóo sâa ma.

Eezuɛ-ŋai dífe Keena-ŋai kélee kpɛ́ ní

27Manasɛ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dífe pɔri ní Keena-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ daa-lee-ŋai ŋí sui kpɛ̂i. Daa-ŋai kpîŋ ƀa: Bɛsãŋ, Taana, Dɔɔ, Ibiliaŋ da Mɛgido, é pɛ́lɛ naa kɔlɛ ma

© 2014 Bible Society in Liberia.

taa-ŋai dîa. Mɛni ma Manasɛ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai da Keena-ŋai ŋí díkɛ̀ nɔ́ lɔii tɔ̂nɔ su.

28Eezuɛ-ŋai tɔ̂i kɛ́ɛ kpananîi, dí Keena-ŋai ŋí kɛ̀ a dítii kɛ́-ƀela. Kɛ́lɛ dífe wɔ́lɔ díkpɛ ní ǹɔii su.

29Ifiraŋ ŋɔnûai dífe pɔri ní Keena-ŋai kpɛ̂i kɛ̀ Gezɛ taa-leei sui. Mɛni ma Ifiraŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai da Keena-ŋai díkɛ̀ nɔ́ lɔii tɔ̂nɔ su.

30Zɛbulɔŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dífe pɔri ní Keena-ŋai kɛ̀ Kitulɔŋ da Naala taa-lee-ŋai sui kpɛ̂i. Mɛni ma Keena-ŋai da Zɛbulɔŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai díkɛ̀ nɔ́ lɔii tɔ̂nɔ su. Kɛ́lɛ dí Keena-ŋai kɛ̀ a dítii kɛ́-ƀela.

31Asɛ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dífe pɔri ní ǹûai kpɛ̂i nyii-ŋai kɛ̀ daa-lee-ŋai ŋí sui. Daa-ŋai kpîŋ ƀa: Ako, Sidɔŋ, Alaa, Aizi, Ɛlaa, da Afɛ é pɛ́lɛ Libɔ ma.

32Asɛ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai da Keena-ŋai díkɛ̀ nɔ́ lɔii tɔ̂nɔ su, kpɛ́ni fêi, dífe pɔri ní díkpɛ̂i.

33Nɛfɛtɛli ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dífe pɔri ní Keena-ŋai kpɛ̂i nyii-ŋai kɛ̀ daa-lee-ŋai ŋí sui. Daa-lee-ŋai kpîŋ ƀa: Bɛɛsimɛɛ da Bɛ-anata. Nɛfɛtɛli ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai da Keena-ŋai díkɛ̀ nɔ́ lɔii tɔ̂nɔ su. Kɛ́lɛ dí Keena-ŋai kɛ̀ a dítii kɛ́-ƀela.

34Nya ƀe Amɔra-ŋai dí Daŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀ dí tɛ́ ǹyée lɔii su. Dífe nɛ̀ɛ ní naa a gɛ́ɛ Daŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dɔnɔ kpîŋ é yéŋ diŋ-tiŋ su é sée naa.

35Amɔra-ŋai díkɛ̀ daa-lee-ŋai ŋí su. Daa-lee-ŋai kpîŋ ƀa: Aizalɔŋ da Sa-arabiŋ é pɛ́lɛ Ɛrɛ yeei ma mà. Kɛ́lɛ, é máŋ kɛ́ tí, Ifiraŋ da Manasɛ dínûai dí Keena-ŋai kɛ̀ a dítii kɛ́-ƀela.

36Idɔŋ-ŋai dígɔyaŋ perei è sìɣe Sila é tɛ́ɛ Akulabiŋ perei ma é tɛ́ nàa ŋûa-pere.

M̀ɛni-sâa Bó-ƀelai 2

Yâwɛɛ ŋɔkélai è kɛ̀ Bɔsiŋ

1Naa kɛ́ɛ tíi, Yâwɛɛ ŋɔkéla tɔnɔ è sìɣe Geega é lí Bɔsiŋ ǹyɛɛ Eezuɛ-ŋai dîai, “Ŋá kákùla Ize lɔii su ŋá pá a káa ǹɔii su nyíi ŋá kpanaŋ-woo kɛ̀ naa kánûa pɔlɔ-ŋai yêei a gɛ́ɛ ŋa pâi dɛɛ̂i kápɔi. Ŋá mò kâa a gɛ́ɛ m̀ve pâi gbanaŋ-wooi ŋí ɣâlei nyíi ŋá gɛ̀ kánûai yêei.

2Káa máŋ ǹûai ka liî dílɔii sui, maa fé nɛ̃ɛ ní kɛ̀ a gɛ́ɛ ka dîa-ni ká woo-mii da kélee kɛ́. Maa nɛ̃ɛ̂i kɛ̀ ká díɣâla teƀele-ŋai kélee wólo. Kɛ́lɛ káfe niî m̀ɛnii kɛ́ ní nyíi ŋá mò kâai. Ǹyaŋ mɛni da kpɛ́ni ƀé kákaa nâa gɛ̂i.

3M̀ɛni ma, ŋa m̀ôi kâa a gɛ́ɛ m̀ve pâi díkpɛ̂i kátuɛ tãi ka kɛ̀ liî lai. Kɛ́lɛ da pâi kɛ̂i a kákpɔara-ƀela. Ǹyaŋ ka pâi kɔ̂i a díɣâla-ŋai díƀarei.”

4Gélai kɛ́ɛ a nyíŋi ƀò dîai, Eezuɛ-ŋai kélee dípɛ̀lɛ wɔ́lɔɔ ma.

5Zɛŋ ƀé gɛ̀ díkɛ gwaai ŋí ma láa sèe a Bɔsiŋ. Dí nâa sâla kùla naa Yâwɛɛ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

M̀ɛni-ŋai kɛ̀ Zasua saá pôlu mai

6Nya ƀe Zasua è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dí lí dí díwɔ̂ lɔii-ŋai síɣe tɛi-tɛi.

7Zasua kɛ́ɛ ɣele mai, Eezuɛ-ŋai da kâa díwoli tɔ̀ɔ Yâwɛɛ wóo ma díkɛ vèli. Gɛ́ɛ máŋ a saai, díkɛ̀ nɔ́ niî vɛlîi a kɛ̀ núu da káa dílaa túɛ nyíi kɛ̀ a m̀ɛni kpaya-kpayaai kɔ́lɔŋɔɔ nyíi Yâwɛɛ a wɔ́lɔ gɛ́ Eezuɛ-ŋai mêni mai.

8Yâwɛɛ ŋɔtíi kɛ́ nuui Zasua, Nuŋ ǹóŋ kɛ́ɛ a kóraŋ ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu puui (110), è nâa sàa.

9Nya ƀe dí ǹoo gbɔ́ɔi lɔii ma Tiŋna Sira nyíi kɛ̀ ǹyée lɔii su Ifiraŋ ŋɔlɔii su Gaasi Yeei ŋɔyá ŋûa-perei.

10Gɛ́ɛ ǹúu suui nyíti zu-ƀela kélee da saai, dípôlu ma-ƀelai dí nìa Yâwɛɛ ma da m̀ɛni-ŋai kélee è gɛ̀ Eezuɛ mɛni mai.

Eezuɛ è bôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma

11Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí dípôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma dí pɛ́lɛ Bêe Ɣalai fɛliɛɛ ma.

12Dí kpèra Yâwɛɛ, dínûa pɔlɔ-ŋai Díɣâlai fɛliɛɛ ma nyíi kɛ̀ a Ǹâlai nyíi díkùla Ize lɔii sui. Dí nâa pɛ̀lɛ Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛliɛɛ ma. Ǹâla-ŋai ŋí díkɛ̀ a díkɔlɛ ma-ƀelai díwɔ̂ ɣala-ŋai. Tãi díkɛ̀ ǹâla-ŋai ŋí fɛlîi lai, è gɛ̀ Yâwɛɛ é ǹíi ŋwana dîa a ǹánaa.

13Dí dípôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma dípɛlɛ Keena-ŋai díɣâla-ŋai Bêe da Asitate fɛlîi.

14M̀ɛni ma Yâwɛɛ è ǹíi ŋwàna kpɔ́ dîa a ǹánaa é gɛ́ nûa dí tóo dîa dí díkɔ̃liŋ kélee síɣe. Yâwɛɛ è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai kpɔara-ƀelai dí kɔ́ pɛ́lɛ dîa dí díyee mɛi ɣále. Pɔri mâa fé kɛ́ ní dîɛ a gɛ́ɛ dí díkpîŋ maa kɔ̃ɔ díkpɔara-ƀelai yêei.

15Da kâa lì a gɛ́ɛ dí kɔ́ díkpɔara-ƀelai pɔ́, Yâwɛɛ a kùla dípôlu yɛ̂ɛ berei nɔ́ è wɔ́lɔ mò la dîai. M̀ɛnii ŋí è gɛ̀ lii too pôlu támaa é pá dípɔ.

16Naa pôlu ma, Yâwɛɛ è Eezuɛ-ŋai láa túɛ-ƀela lɛ̀ nyíi díŋuŋ ma ƀò é dí kúla doo mâ kɛ́-ƀelai yêei.

17Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dífa kâa díwoli tɔ̀ɔ dílaa túɛ-ƀelai dîa. Díkɛ̀ nɔ́ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛlîi dí dípôlu tɔɔ Yâwɛɛ ma. Dínûa pɔlɔ-ŋai dí wɔ́lɔ díwoli tɔ̀ɔ m̀a kɛ́lɛ díwɔ̂ nia-pɛlɛɛi dífe gɛ́ ní a dɔnɔ kpîŋ.

18Yâwɛɛ a kâa Eezuɛ-ŋai láa túɛ-nuu lɛ̀, a tɔ̀ɔ m̀aa nuui pôlu a gɛ́ɛ é díŋuŋ ma ƀó díkpɔara-ƀelai yêei. A kâa tɔ̀ɔ ǹúu láa túɛ-ƀelai ŋí pôlu é lɛ́ɛ la zu díwɔ̂ tãi é kpɛ́ɛ. Yâwɛɛ a kâa kɛ̀ dímalôŋ kâai, kpɛ́ni fêi, da kâa kɛ̀ wɔ̂lɔi m̀a dímɛni sôlii su.

19Kɛ́lɛ tãi dílaa túɛ-nuui a kâa sàa lai, da lène pôlu ŋɔ́nɔ dísɔnyɔ̂ŋ pɔlɔi su dí sɔnyɔ̂ŋ támaa kɛ́ é tɛ́ɛ dínûa pɔlɔ-ŋa dîa. Da kâa kɛ̀ nɔ́ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛlîi dífa têe dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Ǹyaŋ tãi nɔ́ da kâa kɛ̀ tûai la a gɛ́ɛ tíi, Yâwɛɛ a kâa ǹíi ŋwàna kpɔ́ dîa a ŋ̀ánaa gɛ́ mò ǹyɛɛ, “Ǹûai ŋí dífe gbanaŋ-wooi mɛi káa ní nyíi ŋá wɔ́lɔ gɛ̀ dínûa pɔlɔ-ŋai dí m̀ɛi kâai, kpɛ́ni fêi, dífa díwoli tɔ̀ɔ ḿâ.

21M̀ɛni ma ḿve pâi ŋɔ́nɔ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai zu-ɓela Zasua è dílɛ̀ɛ naa gɛ́ saai díta kpɛ̂i.

22Ŋa pâi dílɛɛ̂i naa ŋá gáa à kɛ̀ Eezuɛ-ŋai da pâi lenêi pôlu dí díwoli tɔ́ɔ ḿâ yɛ̂ɛ berei dínûa pɔlɔ-ŋa dí wɔ́lɔ gɛ̀ lai.”

23M̀ɛni ma Yâwɛɛ è fàa ma a gɛ́ɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ŋí dí lɛ́ɛ naa. Vé ǹɛɛ ní naa a gɛ́ɛ Zasua é díkpɛ ǹɔii su, kpaa máŋ ǹyaa Yâwɛɛ é díkpɛ ǹɔii su Zasua saá pôlu ma.

M̀ɛni-sâa Ɓó-ɓelai 3

Ǹɔii ŋuŋ-ŋai Eezuɛ fé zu-ɓelai kpɛ́ níi

1Yâwɛɛ è gɛ̀ ǹɔii-ŋuŋ da-ni su-ɓela dílɛɛ ǹɔii su ɓɛ́i Eezuɛ-ŋai dí lì naai a gɛ́ɛ é Eezuɛ-ŋai su kɔ̂ɔŋ a dia. È zu kɔ̂ɔŋ ŋí tɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́ kpɛ́ni fêi, dítamaa ɣele dífe tá kɔ́ kɔ́ ní a bɔlɔ Keena lɔii tí su.

2Ǹyaŋ Yâwɛɛ è nyíŋi kɛ̀ tí a gɛ́ɛ é kɔ́ lɛ́ Eezuɛ-ŋai dísuui ma, ŋuŋ kpɔ́-kpɔɔi ɓa diai dífe tá kɔ́ kɔ́ níi.

3Ǹûai dífe díkpɛ nii dia ɓé kɛ̀ a Felesia taa-lee lɔ́ɔlui su-ɓelai, Keena-ɓelai, Sidɔŋ-ɓelai da Iva-ŋai kɛ̀ Lɛɓanɔŋ Yeei ma, é síɣe Bêe-ɛmɔŋ Yeei ma é tóo Ama perei ma.

4Ǹûai ŋí díkɛ̀ naa a gɛ́ɛ díkɛ a Eezuɛ-ŋai su-kɔ̂ɔŋ sɛŋ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ é gɔ́lɔŋ à kɛ̀ da pâi díwoli tɔ̂i m̀ɛnii ma è wɔ́lɔ mò dínûa pɔlɔ-ŋa dîa Mose sarâi.

5M̀ɛni ma Eezuɛ-ŋai dí nâa kɛ̀ Keena-ŋai, Ita-ŋai, Amɔra-ŋai, Pɛriza-ŋai, Iva-ŋai da Zɛbusi-ŋai sáma.

6Da ǹûai ŋí ni dí nɛnî kùla díkîe-ni dínuu-suui su, díkɛ̀ díɣâla-ŋai fɛli.

Ɔtɛniɛ è kɛ̀ a Eezuɛ láa-tuɛ-nuu

7Eezuɛ-ŋai dí nìa Yâwɛɛ, Díɣâlai ma díkɛ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ la. Dí kɛ̀ Bêe da Asira ɣala-ŋai fɛlîi dí dísiɣe a díɣâla-ŋa.

8Nya ɓe Yâwɛɛ è ǹíi ŋwàna dîa é gɛ́ Mɛsopotemia Kaloŋ Kusaŋ Lisataiŋ é díyee mɛi ɣále. Dí kɛ̀ ǹyée mu a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi saaɓa.

9Nya ɓe Eezuɛ-ŋai dí wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma. Yâwɛɛ è nalôŋ tɔnɔ tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ é díŋuŋ ma ɓó. Ǹalôŋ ŋí láa ɓé kɛ̀ a Ɔtɛniɛ. Ǹâŋ ɓé kɛ̀ a Kelɛ ǹeɣe-surɔŋ Kena ǹóŋ.

10Nya ɓe Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ è kɛ̀ bôlu é nâa kɛ́ a Eezuɛ-ŋai láa túɛ-nuu. Ɔtɛniɛ è kɔ́ pɛ̀lɛ Mɛsopotemia Kaloŋ Kusaŋ Lisataiŋ ma. Yâwɛɛ è tɔ̀ɔ Onɛɛ pôlu é gâloŋ kpîŋ yée mɛi ɣále.

11Nya ɓe lii-see è kɛ̀ dílɔii su a kóraŋ buu náaŋ. Naa kɛ́ɛ tíi, Ɔtɛniɛ è sàa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ɛwuu è kɛ̀ a Eezuɛ láa-tuɛ-nuu

12Eezuɛ-ŋai dí ŋɔ́nɔ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a Yâwɛɛ. Nya ɓe Yâwɛɛ è gɛ̀ Môa-ŋai díkâloŋ
Ɛgulɔŋ ŋɔwála-wâlai é tɛ́ɛ dîa.

13Nya ɓe Ɛgulɔŋ, Amɔŋ-ŋai da Amɛlɛka-ŋai ni dí dítɔ̂i kɛ̀ tɔnɔɔ dí kɔ́ pɛ́lɛ Eezuɛ-
ŋai dîa dí díyee mɛi ɣále dí Zɛleko nyíi da kâa dòli a dóu kpɔ̂lɔ taa-leei kúla díyêei.

14Eezuɛ-ŋai dí kɛ̀ Ɛgulɔŋ yée mu a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi saaɓa.

15Naa kɛ́ɛ tíi, Eezuɛ-ŋai dí ŋɔ́nɔ wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma. Nya ɓe Yâwɛɛ è nalôŋ tɔnɔ tɛ̀ɛ a
gɛ́ɛ é díŋuŋ ma ɓó. Ǹalôŋ ŋí láa ɓé kɛ̀ a Ɛwuu. Ɛwuu è kɛ̀ a kɔɔ-nuu. È kɛ̀ a Gela
ǹóŋ-surɔŋ. Gela è kɛ̀ a Bɛŋsima suui su nuui da. Nya ɓe Eezuɛ-ŋai dí dílɔii ŋɔzuti
tɛ̀ɛ Ɛwuu pɔ́ a gɛ́ɛ é lí la Môa-ŋai díkâloŋ Ɛgulɔŋ pɔ́-naa.

16Ɛwuu è ɓóa-sɔ̂kpɔ tɔnɔ kpɛ̀tɛ ŋ̀á kɛ́ ɓò m̀éla feerɛ ma. M̀óai kpîŋ ŋɔkôya è kɛ̀ a
núu kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni tɔnɔ da gbûra. È gbùlɔŋ ǹáa mii-yee mɛi pere ŋɔseɣei mu.

17È ǹɔii ŋɔzutii ŋí sîɣe é lí la Ɛgulɔŋ pɔ́-naa. Ɛgulɔŋ è kɛ̀ a kpakolo kpono kɛ́tɛ.

18Ɛwuu kɛ́ɛ a zãâi ŋí tɛ́ɛ bɔ́-naai, è mò gbîri siɣe-ɓelai dîa a gɛ́ɛ dí lí pôlu dípɔ-
naa.

19Kɛ́lɛ Ɛwuu kɛ́ɛ a sèri gɔni-saai ma Geega kɔlɛ mai, è pène pôlu é lí Ɛgulɔŋ pɔ́-
naa ǹyɛɛ m̀ai, “Óo Gâloŋ, ŋá pà a gɛ́ɛ ŋá ŋuŋ pîlaŋ a yá.” Nya ɓe gâloŋ è mò ŋɔyée
mu-ɓelai dîa ǹyɛɛ, “Ka kula pôlu a daloŋ.” Díkelee dí kùla.

20Gâloŋ è kɛ̀ seêni gɛ́ fãa lâɣi sòŋ ŋɔpɛ́rɛi tôŋ su loŋpoi su. Ɛwuu è lì gɔlɛ ma ǹyɛɛ
m̀ai, “Ɣâla é worê tɛ̀ɛ a ńyãa a gɛ́ɛ ŋá m̀ó yâ.” Gâloŋ è mù sìɣe é tɔ́ɔ.

21Nya ɓe Ɛwuu è ŋɔɓóai kùla ǹáa mii-yee mɛi pere a gɔɔ-yee é gâloŋ sɔ́ɔ la goo-
ɓɔlɔŋ su.

22M̀óa-sɔkpɔi kélee è lɔ̀ goi da ŋuŋ é kùla bôlu pere. Ǹúlɔ è m̀óai mɛi pɛ̂lɛ, kpɛ́ni
fêi, Ɛwuu fé gula ní goi.

23Ɛwuu è kùla bɛ́rɛi mu é ǹáa tɛ́ é zɔɔŋ tóo é lí.

24Gâloŋ yée mu-ɓelai dí pà nɔ́ pôlu dí gbôŋ káa ǹáa tɛ́ɛ zɔ́ɔŋ toɔ́ɔ. Kɛ́lɛ díkɛ̀ nɔ́
gâai yɛ̂ɛ sɛŋ ɓé gâloŋ káa lì-lɔ̂i kɛ̂i.

25Dí m̀aa kpɛ̂ŋ kpɔ́ a zu kôyaa. Kɛ́lɛ tãi dí gàa la a gɛ́ɛ vé bɛ́rɛi láa ɓôi, dí pere kɔ̀ri
dí nâa gbôŋ sɔ̃ɔŋ kùla zu dí ǹáa ɓó. Dí dí gbôŋ lá ɓò nɔ́ dí gáa lâani ǹɔii ma a boma.

26Ǹûai kɛ́ɛ gâloŋ maa kpɛnîi, Ɛwuu è pù é tɛ́ɛ gɔni saa-ŋai dîa é lí Seila.

27Gɛ́ɛ a sèri ǹyéei ma Ifiraŋ ŋɔlɔii sui, è Eezuɛ sinaai tòli a túru woo a gɛ́ɛ dí lí dí
kɔ́ pɛ́lɛ ǹûai dîa ǹyéei kwára gɛ́ ɓò a dí láa túɛ-nuu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28È mò dîa ǹyɛɛ, “Ka lɛɛ ḿbôlu! Yâwɛɛ aâ kúkpɔara-ƀelai kùla Môa-ŋai dílɔii sui tɛ́ɛ kúpɔ.” Nya ƀe dí lɛ̀ɛ Ɛwuu pôlu dí ǹyɛ́ei yɛ́ŋ dí berei sɔ́ŋ ƀɛ́i M̀ôa-ŋai díkɛ̀ pâi Zɔdiŋ Ya-leei tîyenii naai.

29Maa tãi tí dí Môa-ŋai díkɔ kɔ́-ƀela kɛ́ɛ yɛ̂ɛ núu wála puu (10,000) pàa. Díkelee dí kɛ̀ a kɔ-kuluƀa wála-walaa-ŋa. Dí tɔnɔ kpîŋ fé kula ní.

30Eezuɛ-ŋai dí Môa-ŋai su kàra kpɔ́ a zu kɛ́tɛ. Nyíŋ pôlu ma, lii-see è kɛ̀ Eezuɛ lɔii su a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa.

Saŋka è kɛ̀ a Eezuɛ láa-tuɛ-nuu

31Naa pôlu ma Saŋka è Eezuɛ-ŋai ŋuŋ ma ƀò Felesia-ŋai yêei. È Felesia-ŋai ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (600) pàa a niŋa kpɛ́-wuru ŋá-seniɛ-ŋa. Saŋka ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Anata.

M̀ɛni-sâa Ƀó-ƀelai 4

Dibora da Bara dí Eezuɛ ŋuŋ-ma ƀò

1Ɛwuu kɛ́ɛ a sàai, Eezuɛ-ŋai dí ŋɔ́nɔ Yâwɛɛ wóo pìli.

2Nya ƀe Yâwɛɛ è kùla dípôlu é gɛ́ Keena Kaloŋ Zaƀiŋ é díyee mɛi ɣále. Zaƀiŋ seɛ́ɛ è kɛ̀ Azɔ taa leei su gɛ́ gâloŋ laai kɛ̂. Zaƀiŋ ŋɔkɔ-kuluƀa kɛ́tɛi láa ƀé kɛ̀ a Sisela. Sisela seɛ́ɛ è kɛ̀ Alosɛ-agoyiŋ taai su. Daai ŋí fé a Zûu-ŋai dí taai da.

3Kɔli kɔkɔ keleŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ (900) ƀé kɛ̀ Zaƀiŋ yêei. Zaƀiŋ è kɛ̀ Eezuɛ-ŋai mɛi a kóraŋ buu feerɛ. Góraŋ-ŋai tí yée mu, è dísòŋ kpɔ́ a ŋwana lɔ̂ɔ pere, é mɛni nyɔ́mɔɔ támaa kɛ́ a dia. Gɛ́ɛ tíi, Eezuɛ-ŋai dí ŋɔ́nɔ wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma a gɛ́ɛ é kpɔ́ŋ mâa tɛɛ dípɔ.

4Maa tãi tí ma, nɛnî tɔnɔ è kɛ̀ naa ǹáa ƀé kɛ̀ a Dibora. Dibora ŋí è kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu. Ŋɔsurɔ̂ŋ láa ƀé kɛ̀ a Lapidɔ. Dibora è kɛ̀ a mɛni-saa ƀó-nuu Eezuɛ-ŋai mɛni ma a tãi tɔnɔi ŋí.

5Dibora a kâa kɛ̀ mɛni-saa ƀôi tóu-wuru tɔnɔ da mu. Dóu wurui ŋí è kɛ̀ Lama da Bɛtɛ loai ǹyée lɔii su Ifiraŋ kpiniŋ su. Naa ƀé Eezuɛ-ŋai da kâa lì naa a gɛ́ɛ Dibora é dímɛni-ŋai su káa.

6Ɣele tɔ̂nɔ da è Bara worɛ̂ tɛ̀ɛ. Bara ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Aƀiaŋ. Aƀiaŋ è kùla Kedɛ taa leei su Nɛfɛtɛli lɔii kpiniŋ su. Bara páai, Dibora è mò ma ǹyɛɛ, “Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ-ŋai Díɣâlai è mò ǹyɛɛ, ‘Kɔ-kuluƀa wála puu (10,000) kúla Nɛfɛtɛli da Zɛbulɔŋ ni dínuu-suui su í tɔ́ɔ dítuɛ í lí a dia Tabɔ Yeei ma.

7Ŋa pâi pâi a Zaƀiŋ ŋɔkuluƀa kɛ́tɛi Sisela ípɔ naa a gɛ́ɛ ka dîa-ni ká kɔ́ kɔ́ Kisɔŋ Ya-leei kɔlɛ. A pâi pâi a ŋɔkɔ́ kɔ́-keleŋ-ŋai da ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai kélee, kɛ́lɛ ya pâi díyee mɛi ɣâlei.’ ”

8Nya ƀe Bara è Dibora wóo su tòo ǹyɛɛ, “Ŋa pâi nɔ́ fâai a gɛ́ɛ ŋá lí à kɛ̀ kwa yá kwa lì. Kɛ́lɛ à kɛ̀ ífe liî, gɛ̀ ní ńyaŋ fé pâi liî.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Dibora è mò Bara ma ǹyɛɛ, “Ooei, kwa yá kwa pâi liî, kɛ́lɛ ífe pâi gɔ́i ŋí ǹaa maa tɛ̂ siɣêi, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i nɛnî é Sisela sòŋ.” Naa kɛ́ɛ tíi, Dibora è mù sìɣe da Bara dí lí Kedɛ.

10Bara è nâa kɔ-kuluƀa wála puu (10,000) tòli nyii-ŋai kùla Nɛfɛtɛli da Zɛbulɔŋ suu sui. Dí lɛ̀ɛ bôlu da Dibora ni dí lí.

11Ǹɛni-ŋai ŋí dí lɛ́ɛ pâi kɛ̂i, nalôŋ tɔnɔ da nyíi da kâa kɛ̀ ma Ɛbɛ nyíi kɛ̀ a Kɛŋ-nuui è kòloŋ é kúla m̀arâa Keena-ŋai sáma é ŋɔƀûui tɔ́ɔ Kedɛ kɔlɛ ma ôo wurui mu nyíi kɛ̀ Za-ananiŋ. Keena-ŋai díkɛ̀ a Obabi nuu-suui su-ƀelai nyíi kɛ̀ a Mose m̀ɔ̂lɔ suui su-ƀelai da.

12Sisela kɛ́ɛ a m̀ɛni a gɛ́ɛ Bara ni dí lì Tabɔ Yeei mai,

13è ŋɔkɔ́ kɔ́ keleŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ (900) sìɣe da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kélee é kúla a dia Alosɛ-agoyiŋ é lí a dia Kisɔŋ Ya-leei kɔlɛ.

14Dibora è mò Bara ma ǹyɛɛ, “Lí, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ káa ítuɛ gɛ́ lì a yá! A pâi sâa gɛ̂i í Sisela yée mɛi ɣále.” Bara da ŋɔkɔ-kûluƀa wála puui (10,000) dí ǹyéei yèŋ.

15Bara kɛ́ɛ da ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai da pɛlɛ Sisela mai, Yâwɛɛ è gɛ̀ Sisela da ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai kélee dí kɛ́ wúlee. Sisela è kùla ŋɔkɔ́ kɔ́-keleŋ su é pɛ́lɛ pûi.

16Bara da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí nâa pɛ̀lɛ Sisela ŋɔkɔ́ kɔ́ keleŋ-ŋai da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kpɛ̂i é lɛ́ɛ la zu dí seri Alosɛ-agoyiŋ. Dí Sisela ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kélee pàa. Dítɔnɔ da kpîŋ fé lɛɛ ní.

17Laoi-laa è kɛ̀ Azɔ Kaloŋ Zaƀiŋ da Keena nuui Ɛbɛ díkaayɔɔ-ŋai loai. Nya ƀe Sisela è pù é lí Keena nuui Ɛbɛ ŋɔnɛnîi Zaɛɛ ŋɔƀûui lá.

18Zaɛɛ kɛ́ɛ a Sisela káai, è lì é kpulôŋ ma. È mò ma ǹyɛɛ, “Ǹalôŋ, ye pá ŋáƀûui mu. Ífe yào!” Sisela è lì é lɔ́ m̀ûui mu. Ǹɛnîi è ǹoo zeɣei mu.

19Naa kɛ́ɛ tíi, Sisela è mò ma ǹyɛɛ, “Kpera yɛ̂ɛ yá fé ḿî ŋá gbele. Kpele wɛ̂li támaa káa ḿâ.” Ǹɛnîi è zua-kɔlɔ gònoŋ lá ƀò é niŋa ŋíni-ya kula zu é dɛɛ bɔ́ é gbele. Gɛ́ɛ a gbèlei, ǹɛnîi è ŋɔ́nɔ ǹoo pôlu.

20Naa kɛ́ɛ tíi, Sisela è mò ma ǹyɛɛi, “Tɔɔ m̀ûui láƀelei. À kɛ̀ núu da a ḿaa mare kɛ́ɛ kɛ̀ yâ, ye m̀ó maa nûui ma a gɛ́ɛ ḿve ƀɛ́.”

21Gɛ́ɛ tíi, Sisela è pɛ̀lɛ, ńyîɛɛ ma, kpɛ́ni fêi, víi è kɛ̀ kpɛɛ̂i a ŋ̀ánaa. Zaɛɛ è gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Sisela è kɛ̀ nyîi. Nya ƀe è gbɔ́-kpɔi da m̀ûui pîlaŋ wuruii síɣe é lí la sĩi-sĩi é gbamo ŋ̀uŋ ma é ƀɔ́ zu é pîlaŋ ǹɔii ma é sáa.

22Bara páa gɛ́ Sisela kɔrii, Zaɛɛ è lì é m̀ó mà ǹyɛɛ, “Pá ƀɛ́! Ŋa pâi ǹalôŋ lɛ̂i ya íkaa gɔ̂rii.” Bara da ǹɛnîi dí lì é Sisela káa gɛ́ ƀò lâani a boma bɛ́rɛ pîlaŋ wuruii kpamoɔ́ɔ ŋuŋ ma a tɛɛ ŋ̀uŋ su a pîlaŋ ǹɔii ma.

23Ǹyaŋ ŋ̀elei ŋí ƀɛ́ Ɣâla è gɛ̀ la Eezuɛ-ŋai dí Keena Kaloŋ Zaƀiŋ yée mɛi ɣále.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Eezuɛ-ŋai dí lɛ̀ɛ kpɔ́ kɔ̂i Keena Kaloŋ Zaƀiŋ pɔ́ é lɛ́ɛ la zu dí zu-kara.

M̀ɛni-sâa Ƀó-ƀelai 5

Dibora da Bara díwulei

1Nya ƀe Dibora da Bara nyíi kɛ̀ a Aƀiaŋ ǹóŋ-surɔŋ dí ŋ̀ule ŋí tòo a m̀aa ɣelei tí:

2Laa maa tɛ̂ é tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́! Eezuɛ-ƀelai dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí kɔ́. Ǹûai dí kɔ̀ kpɔ́ a kili kûla pere.

3Kâloŋ-ŋa, ka káwoli tɔ́ɔ! Káai a ǹuu láa túɛ-ƀelai, ka káwoli tɔ́ɔ! Ŋa pâi pêle kɛ̂i, ŋá wule tóo Eezuɛ-ŋai Díɣâlai Yâwɛɛ ma.

4Yâwɛɛ kuláa Siɛ Yee kpaya-kpayai ma Idɔŋ lɔii kpiniŋ sui, ǹɔii è kpɛ̀liŋ. Tuna è pú kpɔ́ a zu kɛ́tɛ. Yá è kùla ŋ̀ele-kɔlɔŋ su.

5Ǹyée kpaya-kpayai dí kpɛ̃liŋ Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛ. Sana Yeei máŋ è kpɛ̃liŋ. Dí tàa-taa Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai.

6Anata ǹóŋ-surɔŋ Saŋka ŋɔtãi ma, Zaɛɛ ŋɔtãi ma, bɔni tɔɔ núu-kpulu kɛ́tɛi su-ƀela dí fa kàa tɛ̀ɛ ǹɔii su. Zia-ƀelai da kâa tɛ̀ɛ a bere m̀aa tíyeŋ pere-ŋai.

7Kpâlaŋ ŋá tii kɛ́ mɛni-ŋa dí too pôlu Eezuɛ lɔii su, é lɛ́ɛ la su yá Dibora í pá, í pá yɛ̂ɛ Eezuɛ ǹee.

8Eezuɛ-ŋai díkɛ̀ ɣâla da kpɛ́ni fɛlîi. Kɔ́ è tòo dí lɔii su. Kɔ-kuluƀa maa kɔ̃ɔ kɔli-kalaŋ kpaa máŋ kpála-ŋa káa Eezuɛ sinaa wála buu náaŋ (40,000) yêei?

9 Ŋ̌gili tɔ̂i Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai dîa, nyii-ŋai díkili kùla a lii-nɛ̃ɛ pere dínûai sáma. Kwaa Yâwɛɛ láa maa tɛ́!

10Káai kélee seêni káwɛlɛ-sôo kole-ŋai mɛi, káai kélee seêni ká kâloŋ see-sãai ŋái, káai máŋ liî kwaa-ŋa mai, ka m̀ɛnii ŋí duŋ too.

11Ka káwoli tɔ́ɔ ŋ̀ule-woo-ŋai dîa kulâi ǹya loai lái! Ǹûai díkaa lônoi é pîlaŋ Yâwɛɛ ŋɔwála-wala-laai ma. Nya ƀa gɛ́ Eezuɛ-ŋai da díkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále! À kɛ̀ tí, Yâwɛɛ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai da pâi siâi díkpulu ma dí lí dítaa-lee-ŋai maa konaŋ-ŋai lá.

12Dibora, tɔɔ kútuɛ! Ímu siɣe, ítɔɔ kútuɛ! Ímu siɣe í tɔɔ kútuɛ, í wule too! Aƀiaŋ ǹóŋ Bara ímu siɣe í dí kpɛ́. Diai í dí soŋ gɔ́i sui, lí a dia.

13Ǹuu-namui ŋɔnûai kpéli-ŋai dí pà dí kpɛtɛɛ dí kɔ́ mɛni ma.

14Gɔ kɔ́-ƀelai dí kula Ifiraŋ lɔii kpiniŋ su ƀɛ́i Amɛlɛka-ŋai dí wɔ́lɔ kɛ̀ seêni naai, dí pá diŋ-tiŋ su. Bɛŋsima suui su-ƀelai díkɛ̀ dítuɛ-pere. Dí kɔ kɔ́-ƀelai láa túɛ-ƀelai dí pà dí kúla Makiɛ. Dí núu kpaya-kpayai dí kùla Zɛbulɔŋ.

15Isaka suui su-ƀelai láa túɛ-ƀelai da Dibora ni dí pà. Tɔ̃yâ ma Isaka suui su-ƀelai da Bara ni dí pà máŋ. Ǹyaŋ dí lɛ̀ɛ bôlu dí yéŋ diŋ-diŋ su. Kɛ́lɛ Lubiŋ ŋɔsuui su-ƀelai wóo fé kɛ́ ní zu tɔnɔ. M̀ɛni ma dífe pɔri ní pâi gɔ́i ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Lé ƀé gɛ̀ díkɛ lɛ̀ɛ pôlu m̀ála-ŋai kɔlɛi? Káai a Lubiŋ suui su-ƀelai ká lɛ̀ɛ m̀ála konaŋ kɔlɛ lé mɛni ma? Ká lɛ̀ɛ naa a gɛ́ɛ m̀ála mɛi káa-ƀelai da kɛ̀ m̀ála-ŋai tôlii ká kɛ́ díwoo mɛ̂ni? Tɔ̃yâ ma Lubiŋ suui su-ƀelai díkɛ̀ a díŋaa kɔlɛɛ. M̀ɛni ƀé dí fé pɔri ní pâi la.

17Gâa suui su-ƀelai dí lɛ̀ɛ Zɔdiŋ Ya-leei pôlu vóloi kulâi-pere. Daŋ suui su-ƀelai dí lɛ̀ɛ yá-ŋa-keleŋ-ŋai kɔlɛ. Asɛ suui su-ƀelai dia máŋ dí lɛ̀ɛ Yúo kɔlɛ ma, dí kɛ́ sìa a góo.

18Kɛ́lɛ Zɛbulɔŋ da Nɛfɛtɛli dísuui su-kɔ kɔ́-ƀelai, dí difulu-laai see a sɛ́ɣɛ gɔ́ kɔ́-ɣenei ŋá.

19Kú kɛ́ɛ Taana taa leei su, Mɛgido ya loŋ kɔlɛi, kaloŋ-ŋa dí kɔ́ pɛ́lɛ kûa. Keena kaloŋ-ŋai dí kɔ̀ kúpɔ, kɛ́lɛ dí fé káne tɔnɔ kpîŋ kula ní kúyêei.

20Bɛmɛlɛŋ káo-ŋai dí gɔ́i da kɔ̀. Díkɛ sia-sîai ŋ̀ele-kɔlɔŋ m̀éla kélee ma, dí kɛ̀ kɔ̀ Sisela pɔ́.

21Kisɔŋ Yai è fɛɛ é lí a Sisela ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai. Kisɔŋ ya ɣíliŋ su kpanaŋɔ̂i a ɣele kéleei. Ŋa pâi liî kɔ́ ma. Ŋa pâi liî kɔ́ ma a lii kpele-pere a ɣele kélee!

22Sisela ŋɔkɔ kɔ́-soo-ŋai díkɛ pûi, dísôlo tíŋ kuláa yɛ̂ɛ ŋ̀ele gbâna.

23Yâwɛɛ ŋɔkélai è mò ǹyɛɛ, “Ye Mɛrɔ taa leei fóo. Ye vóo. Ye vóo da ǹaa ƀelai kélee. Dífe pá ní a gɛ́ɛ dí kpɔ́ŋ Yâwɛɛ ma. Dífe pá ní yɛ̂ɛ kɔ-kuluƀa a gɛ́ɛ dí kɔ́ mì.”

24Ka ƀaa kɛ́-maa támaa tɛ́ɛ Zaɛɛ pɔ́. Nya ƀa Keena nuui Ɛbɛ ŋɔnɛnîi. Ka ƀaa kɛ́-maa támaa tɛ́ɛ bɔ́ m̀ûu su nɛyãai sáma.

25Sisela è yá fɛ̀li ma, kɛ́lɛ è niŋa ŋini-ya tɛ̀ɛ bɔ́. È niŋa ŋini-ya kìi-kpɛɛ tɛ̀ɛ bɔ́ káne sɛŋ-folo su.

26È ƀûu koôŋ soŋ wuru tɔnɔ sìɣe, é kpɔ́-kpɔ síɣe a ǹaa mii yêe. È ŋ̀úruii kpàmo Sisela ŋuŋ ma, é ŋ̀uŋ wólo la.

27Sisela fé pɔri ní tɔ̂i ŋ̀ɛ́i. È tòo gɔ́ɔ mu é láa tɔ̀ŋ. Sisela è pìlaŋ gbelêŋ ŋá é tóo gɔ́ɔ mu. È tòo ǹɔii ma a boma.

28Sisela ǹee è ŋuŋ ma laa ŋɔwênai lá. È mò ǹyɛɛ, “Lé ƀé kɛ̀ ŋɔkɔ́ kɔ́-keleŋ fé niî pá nii? Lé ƀé kɛ̀ ŋɔkɔ́ kɔ́-soo-ŋai dífe pâi a maa félaai?”

29Dáre nɛyãai dí ŋ̀óo su tòo, kɛ́lɛ è kɛ̀ nɔ́ lônoi, gɛ́ mò ǹyɛɛ,

30“Díkaa nɔ́ sãâ kɔ̂rii a gɛ́ɛ dí gula yêei kɛ́ dí ŋ̀áa kɔ́lɛ, díkɛ nɛnî tɔnɔ-tɔnɔ kpaa feerɛ tɛ̀ɛ kɔ-kuluƀa tɔnɔ pɔ́, díkɛ tɔɔ-nuu maa seɣe tɛ̀ɛ Sisela pɔ́, díkɛ pà a yɔlɛ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ a gɛ́ɛ gâloŋ nɛnii é doo gɔŋ ma.”

31Óo Yâwɛɛ, tɔɔ íkpɔara-ƀelai kélee dí sáa a berei sîi tɔnɔi tí. Kɛ́lɛ tɔɔ íwɛli kɛ́-maa-ƀelai difolo yɛ̂ɛ fólo nɛ̂nɛŋ! Nyíŋi pôlu ma lii sêe è kɛ̀ Eezuɛ lɔii su a kóraŋ buu náaŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

M̀ɛni-sâa Ɓó-Ɓelai 6

Gidiɔŋ è Eezuɛ ŋuŋ ma Ɓò

1Eezuɛ-ŋai dí ŋɔ́nɔ dípôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma. Nya Ɓe è kùla dípôlu Midiɛŋ-ŋai dí díyee mɛi ɣále. Dí m̀mɔ̃lɛ Midiɛŋ-ŋai yée mu a kólaŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

2Midiɛŋ-ŋai dí Eezuɛ-ŋai mɔ̃lɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Nya Ɓe Eezuɛ-ŋai dí pù dí díloo gɔni wôlo-ŋai su ǹyée kpaya-kpayai su Ɓɛ́i-ŋai Midiɛŋ-ŋai dífe kɛ́ ní a naa kɔ́lɔŋɔɔi.

3Eezuɛ-ŋai da kâa sí-sãa sì, Midiɛŋ-ŋai, Amɛlɛka-ŋai da ǹûai kùla vóloi kulâi-pere da pâ dí kɔ́ pɛ́lɛ dîa.

4Ǹûai ŋí da kâa díƁûui pù Eezuɛ lɔii ma dí naa si-sãai su kàra-kara é kúla yá ŋûa-pere é tóo séɣai pere Geza kpiniŋ su. Da kâa Eezuɛ-ŋai díƁala-ŋai, díniŋa-ŋai, díwɛlɛ-sôo-ŋai da díkɔ̃liŋ kélee kùla díyêei.

5Da kâa kɛ̀ pâi, da pâ a díkpulu kɛ́tɛ yɛ̂ɛ gotó-ŋa. Da kâa pà a dítaa tulɛ-ŋai kélee da díƁûu-ŋai. Núu da fa kâa pɔri dílônii da dísoo-fáleŋ-ŋai lônoi. Dí Eezuɛ lɔii su kàra kpɔ́ a dámaa.

6Pɔri fé kɛ́ ní Eezuɛ mì a gɛ́ɛ é kɔ́ ǹûai ŋí pɔ́.

7Nya Ɓe Eezuɛ-ŋai dí wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma a gɛ́ɛ é díŋuŋ ma Ɓó Midiɛŋ-ŋai yêei.

8-9Yâwɛɛ è ŋɔlóno kɛ́-nuui tɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́-naa. Ǹorɛ̂-wooi ká ŋí è dɛ̀ɛ lai, “Ńyãa Ɓa káai a Eezuɛ Káɣâlai da Kánuu-namui Yâwɛɛ. Ka káwoli tɔ́ɔ m̀â. Ká kɛ̀ a luɛ-ŋa Ize-Ɓelai yêei. Ǹá kákùla ǹuɛ-laai su ŋá kámaa kɔ̃ɔ é lɛ́ɛ la zu ŋá pá a káa ǹɔii ŋí ma. À kɛ̀ lɔii ŋuŋ da su-Ɓela da tɔ̀ɔ kâa, ŋa kpɔ̀ŋ kâa ŋá káŋuŋ ma Ɓó, ká dílɔii kúla díyêei.

10Ǹá mò kâa a gɛ́ɛ Ńyãa Ɓa Káɣâlai. Amɔra-ŋai dílɔii ŋí ka seêni mai, ŋ̀âla-ŋai da vɛlîi káfe da fɛli. Kɛ́lɛ ká ŋ̀oo pìli.”

11Ɣele tɔ̂nɔ da Yâwɛɛ ŋɔkélai dɔnɔ è pà é sée ôo wuruii mu Ofura taai kɔlɛ. Ôo wuruii ŋí è kɛ̀ a Zoasi pɔ́ɔ. Zoasi è kɛ̀ a Abiezɛ suui su-nuui da. Zoasi ǹóŋ Gidiɔŋ è ǹoo Midiɛŋ-ŋai dîa é lí Ɓɛ́i da kâa ŋwɑ̂ai kpɛtɛ naai, gɛ́ wîi tàŋ.

12Nya Ɓe Yâwɛɛ ŋɔkélai è kùla Gidiɔŋ ŋɛ́i ǹyɛɛ m̀ai, “Yâwɛɛ káa ípôlu. Íkaa a kɔ-kuluƁa wála-walaa líi kpeleɛɛ.”

13Gidiɔŋ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Ńâŋ, m̀ɛnii ŋa pâi m̀ôi yái kpera yɛ̂ ífe zìɣe a wóo nyɔ́mɔɔ. À kɛ̀ Yâwɛɛ káa kúpôlu, gɛ̀ ní lé Ɓé kɛ̀ m̀ɛni sâŋ-ŋai ŋí da kɛ̂i la a kúai? Kwa mɛni a gɛ́ɛ Yâwɛɛ è wɔ́lɔ kúnuu pɔ̂lɔ-ŋai ŋuŋ ma Ɓò Ize lɔii su. Mí Ɓé m̀ɛni-ŋai kúnûa-pɔlɔ-ŋai dí mò kûa da sâa naai? Dífe m̀ó ní kûa a gɛ́ɛ Yâwɛɛ è díŋuŋ ma Ɓò é díkula Ize lɔii su? M̀ɛni-ŋai ŋí kɛ́ɛ su a kôyaa. Kɛ́lɛ sâa Yâwɛɛ a bôlu tɔɔ kûa a kútɛɛ Midiɛŋ-ŋai pɔ́ díkɛ kúmɔ̃lɛ.”

14Nya Ɓe Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ è mò Gidiɔŋ mà ǹyɛɛ, “Ńyãa Ɓé ítɛɛ̂i. Ŋa wála-wala pûi íkponôi a gɛ́ɛ í lí í Eezuɛ-ŋai kula yêei kɛ́ Midiɛŋ-ŋai yêei.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Gidiɔŋ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ, “Ǹuu-namui, ŋa pɔ̂ri Eezuɛ ŋuŋ ma ƀó pere kɛ̂i léŋ? Ńgaa a Manasɛ suui su nuu. Ǹúu suui ŋí su-ƀela fíi kpɛɛ̂i a ŋ̀ánaa. Ńyãa ƀa ǹúu doo-mui ŋɔkáayɔɔ-ŋai sáma.”

16Yâwɛɛ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ, “Ya pâi pɔrî̂i Eezuɛ-ŋai ŋuŋ ma ƀôi, kpɛ́ni fêi, ŋa pâi kɛ̂i ípôlu. Ya pâi Midiɛŋ-ŋai yée mɛi ɣâlei a fii kpɛɛ-pere yɛ̂ɛ surɔŋ tɔnɔ kpɛ́ŋ ƀé íkaa ǹókwâi.”

17Gidiɔŋ è Yâwɛɛ wóo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Naa kpanaŋɔ̂i a gɛ́ɛ ŋá láa la a gɛ́ɛ ŋa lônoi yá Yâwɛɛ pɔ́ a tɔ̃yâ. À kɛ̀ gáa tí, mɛni da kɛ́ nyíi pâi ǹɛ̂i a gɛ́ɛ yá ƀa Yâwɛɛ.

18Ye lɛɛ ƀé ŋá lí ŋá pá a mii-sɛŋ sama-sãa ŋá dɛɛ ípɔ.” Yâwɛɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Óowei, ŋa pâi lɛɛ̂i ƀé é lɛ́ɛ la zu í pá pôlu.”

19Nya ƀe Gidiɔŋ è lì ŋɔpɛ́rɛi lá é ƀoli-loŋ tɔnɔ paa é ŋ̀íli a láo, é felaƀa kɔpu buu feerɛ káo feerɛ kpɛ̀tɛ a kpólo. Kɛ́lɛ vé tɛ́-sɛŋ da pú ní gbóloi ŋí su. È zuai da gbóloi pù kpɔ̂lɔ su é ǹáoi lɛ́ɛ ǹeɣii su é pá a dia ôo wuruii mu é dɛɛ Yâwɛɛ ŋɔkélai pɔ́.

20Ǹ̀ála taa-kelai è mò mà ǹyɛɛ, “Zuai da gbóloi láa gɔnii ŋí ŋá, í ǹáo-yai pú dîa.” Gidiɔŋ è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei nɔ́ ŋ̀ála-taa kelai è mò la mai.

21Ǹ̀ála-taa kelai è ŋɔtuãŋ pìlaŋ zuai da gbóloi dîa gɔnii ŋá. Ńɔŋ è tèe gɔnii ma é zuai da gbóloi kélee kéreŋ. Naa kɛ́ɛ tíi, è làŋ Gidiɔŋ ŋɛ́i.

22M̀ɛnii ŋí naa káa Gidiɔŋ mii, è gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ ŋɔkélai ƀé da ǹyaa díkɛ̀ lônoi. Nya ƀe è yào kpɔ́ a ŋ̀ánaa ńyɛ̂ɛi, “Óo ŋaâ sáa oô! Ǹ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ, ŋá íkelai kàa kpɔ́ a ŋ́gbɔɔ-kpɔɔi ŋɛi gào!”

23Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è mò mà ǹyɛɛ, “Ífe yào! Lii-see é kɛ́ íyêei. Ífe pâi saâi.”

24Gidiɔŋ è ɣâla-teƀele tɔnɔ tɔ̀ɔ gwaai ŋí ma é ǹáa sée a, “Yâwɛɛ káa a Lii-see.” Gwaai ŋí ma káa a Abiezɛ nuu-suui pɔ́ɔ. È dɔɔ Ofura taa leei su. Gáa tɔ́ɔ ni naa sâa ƀa sâa.

25Yâwɛɛ è mò Gidiɔŋ ma seêi-pere a maa kpînii tí ǹyɛɛ m̀ai, “Ínâŋ ŋɔniŋa sirɛi ǹɛ́lɛɛi nyíi gáa a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛi síɣe. Ǹ̀ála teƀelei ínâŋ è dɔ̀ɔ Bêe Ɣala fɛli mɛni mai, ŋ̀ólo. Asira pɔkɔɔŋ da vɛ̀li gwaai ŋí mai, dée-tee í gùla naa.

26Ɣâla-teƀele lɛ́lɛɛ tɔ́ɔ naa Yâwɛɛ mɛni ma. Ye niŋa-sirɛi kúla a kéreŋ sala. Asira pɔkɔɔŋ gbua-gbuai kɛ́ a kɔi zâla sɛŋ ŋí kéreŋ mɛni ma.”

27Nya ƀe Gidiɔŋ è ǹyée mu-ƀelai buu sîɣe a gɛ́ɛ dí m̀ɛnii kélee kɛ́ Yâwɛɛ è mò mai. Kɛ́lɛ è kɛ̀ yaôi ŋɔkáayɔɔ-ŋai dîa da Ofura taai su-ƀelai. M̀ɛni ma, dí m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̀ a kpíni.

28Daa-ƀelai kɛ́ɛ da dí dímu sìɣe a ɣele ƀɔ́ɔi, dí gàa a gɛ́ɛ núu da a Bêe-ɣalai ŋɔteƀelei da Asira-ɣalai ŋɔŋɛi kɛ́-maai su-kara. Dí gàa a gɛ́ɛ ɣâla-teƀele da kpɛ́ni è kɛ̀ tɔ̂ni dípɔɔ ŋá, ǹiŋa-sirɛi dí zâlai kùla lai, gbéli kɛ́ ƀò teƀelei ŋá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Nya ƀe dí díkîe-ni marê kɛ̀ dîyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀé dûa sãŋ ŋí kɛ̀i?” Dí gàa a gɛ́ɛ Zoasi ǹóŋ Gidiɔŋ ƀé m̀ɛnii ŋí kɛ̀.

30Zinâai kélee kɛ̀ daai sui, dí lì dí mò Zoasi ma dîyɛɛi, “Íloŋ-surɔŋ Gidiɔŋ ƀé Bêe-ɣalai ŋɔteƀelei wôlo, é Asira ŋɔwúru maa wáai su tée. Kwa baâi dûa-perei ŋí mɛni ma.”

31Zinâai kɛ́ɛ lɛɣɛ̂i Zoasi mai, è dímarê kɛ̀ ǹyɛɛ, “Káa ƀa Bêe Ɣalai lá-gbɔ? Káa ƀa maa kɔ̃ɔ-ƀela? Ŋɔteƀelei ƀé dí ŋ̀olo. À kɛ̀ gáa a ɣâla tɔɔ é gbîŋ maa kɔ̃ɔ. À kɛ̀ núu da a kɔ̀ a gɛ́ɛ é maa kɔ̃ɔ, kwa pâi maa-nuui paâi ɣele é lɛ́ɛ pâi ƀôi.”

32Maa ɣelei tí, Zoasi è Gidiɔŋ láa maa fâleŋ a Zerubee. Ibulu wooi su, ǹáai ŋí su kulâi ƀa, “Tɔɔ é gbîŋ maa kɔ̃ɔ, kpɛ́ni fêi, ŋɔteƀelei ƀé dí ŋ̀olo.”

33Naa kɛ́ɛ tíi, Midiɛŋ-ŋai, Amɛlɛka-ŋai da vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su nuu suui kɛ̀ vóloi kulâi-pere dí díkɔ kɔ́-ƀelai ŋáa tɛ̀ ma. Dí Zɔdiŋ Ya-leei tîyeŋ dí díƀûui pú Zariɛɛ tiŋ-tiŋ su.

34Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ è kɛ̀ Gidiɔŋ pôlu. Gidiɔŋ è Abiezɛ suui su-sinaai tôli a túru-woo. Dí pà dí lɛ́ɛ bôlu.

35Naa pôlu ma, Gidiɔŋ è kéla-ŋa tɛ̀ɛ Manasɛ, Asɛ, Zɛbulɔŋ, da Nɛfɛtɛli ni dísuui su-ƀelai pɔ́-naa a gɛ́ɛ ǹaa sinaai kélee dí pá. Dí pà dí lɛ́ɛ bôlu.

36Gidiɔŋ è Ɣâla fɛ̀li ǹyɛɛ, “Í mò ḿâ a gɛ́ɛ ya pâi wála-wala laa pûi ŋ́gbonôi ŋá Eezuɛ lɔii ŋuŋ ma ƀó.

37M̀ɛni ma ŋa pâi m̀málai kɔlɔ pɛlɛ̂i wîi kpála kwaai ma. À kɛ̀ ɣele a ƀɔ̀, ŋá m̀mála kɔlɔi káa ǹúii a ǹyɔ́ɔ kɛ́lɛ ǹɔii ma kpálaa, gɛ́ ní ŋa pâi gɔ́lɔnîi a gɛ́ɛ ífaâi a gɛ́ɛ ŋá Eezuɛ ŋuŋ ma ƀó.”

38Ɣâla è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Gidiɔŋ è mò la m̀ai. Gidiɔŋ kɛ́ɛ a mù sìɣe a ŋ̀ele-walai, è m̀mála kɔlɔi lùaŋ yá é kúla zu gɛ́ ƀò a kawúlu tɔnɔ láa fɛ́ɛ.

39Gidiɔŋ è ŋɔ́nɔ Ɣâla fɛli ǹyɛɛ m̀ai, “Ɣâla, ífe ílii ŋwàna ḿâ. Tɔɔ ŋá m̀ɛnii ŋí kɛ́ pôlu ŋɔ́nɔ a gɛ́ɛ ŋá gɔ́lɔŋ íkaa ḿbôlu a tɔ̃yâ. Tãi ŋí su, gɛ́ ǹúii é wîi kpála kwaai ma yɔ́ɔ, m̀mála kɔlɔi é lɛ́ɛ a gbálaa.”

40M̀aa kpînii tí, Ɣâla è gɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ berei Gidiɔŋ è mò la m̀ai. Ɣele ƀɔ́ɔi, m̀mála kɔlɔi è kɛ̀ a gbálaa, kɛ́lɛ ǹɔii ma gwaa kélee è kɛ̀ a ǹyɔ́ɔ.

M̀ɛni-sâa Ƀó-ƀelai 7

Gidiɔŋ è Midiɛŋ-ŋai yée mɛi ɣâle

1Ɣele tɔ̂nɔ da Gidiɔŋ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀ gɔlɛ mai dí dímu sìɣe a ɣele-wala pɛ-pɛ dí lí dí díƀûui pú Ɛrɔ Ya ɣɛli-loŋ kɔlɛ. Midiɛŋ-ŋai dia máŋ dí díƀûui pù diŋ-tiŋ su nyíi kɛ̀ yá-ŋûa pere Morɛ Yeei kɔlɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Gɛ́ɛ tíi, Yâwɛɛ è mò Gidiɔŋ ma ǹyɛɛi, “Íkɔ-kuluƀa-ŋai tâmaai. Ŋà gɛ̀ da Midiɛŋ-
ŋai yée mɛi ɣâle, Eezuɛ-ƀelai da pâi m̀ôi a gɛ́ɛ fé tɔɔ ní dípôlu. Dí Midiɛŋ-ŋai yée
mɛi ɣâle a díkpɔɔi wala-wala laa, dífe pâi laa-ma tɛ̂ tɛɛ̂i ḿbɔ.

3Ǹmɛni ma, m̀ó íkɔ-kuluƀa-ŋai dîa yɛ̂i, ‘Ǹúui yaôi, é lene pôlu. Kɛ́lɛ diai dílii kpeleɛi
kwa dîa ni kwa pâi lɛɛ̂i Gilia Yeei ma ƀɛ́.’ ” Ǹmɛnii ŋí mɛníɛɛ dîɛi, díwala buu feerɛ
káo feerɛ (22,000) ƀé lène pôlu, dí wála puu (10,000) é lɛ́ɛ naa.

4Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ mò Gidiɔŋ ma ǹyɛɛ, “Ǹûai ŋí tâmaai niî gɔ́i ŋí kɔ́ mɛ̂ni ma. Ye lí a
dia ǹyái lá. Ŋa pâi dísu ɣɛɛ̂i yɛ̂ naa a su-kɔɔŋ. À kɛ̀ tí ŋa pâi diai lɛ̂i yâ ǹɛ̂lɛɛi ka
dîa ni ká lí gɔ́i mai, da diai ǹɛ̂lɛɛi dí lène pôlu dípɔ-taai.”

5Gidiɔŋ kɛ́ɛ a lí a ŋɔkɔ́ kɔ́-kuluƀa-ŋai ǹyái lái, Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Da kɛ̀ díkpelêi
kɛ́ dímaa kpɛɛ̂i. Diai pâi kɛ̂i díkpelêi a dínɛŋ yɛ̂ɛ ɣîlai, dí tɔ́ɔ kwaa tɔ̂nɔ ma. Nyíi-
ŋai pâi pîlanii díkpeleŋ ŋá dí kɛ́ dí kpɛ̂lei, dí tɔ́ɔ kwaa da kpɛ́ni ma-pere.”

6Gidiɔŋ è gàa a gɛ́ɛ núu ŋuŋ saaƀa (300) ƀé maa pɛ̂lɛ dí ǹyái kpâloŋ a díyee dí
díkpele la. Kɛ́lɛ gɔ-kuluƀai kpéli-ŋai dí pìlaŋ díkpeleŋ ŋá dí díla pɛ́lɛ ǹyái su dí
díkpele.

7Yâwɛɛ è mò Gidiɔŋ ma ǹyɛɛ, “Ŋa pâi gɛ̂i ka gɔ-kuluƀa ŋuŋ saaƀai (300) nyii-ŋai
ǹyái kpàloŋ a díyee dí díkpelei ká Midiɛŋ-ŋai yée mɛi ɣále. Kɛ́lɛ íkɔ kuluƀa-ŋai
kpéli-ŋai tɛ́ɛ pôlu dítaa-ŋai su a tɛ̀ɛ ŋa.”

8Nya ƀe Gidiɔŋ è Eezuɛ-ƀelai kpéli-ŋai tɛ̀ɛ pôlu dípɔ-taai. Zãâi díkɛ̀ liî lai, dí gélee
lɛ̀ɛ díƀarâai yêei da díturu-ŋai. Kɛ́lɛ gɔ-kuluƀa ŋuŋ saaƀai (300) nɔ́ ƀé lɛ̀ɛ Gidiɔŋ
kɔlɛ. Midiɛŋ-ŋai díƀûui è kɛ̀ diŋ-tiŋ su Eezuɛ-ŋai díwɔ̂i kwára-pere.

9Maa kpînii tí, Yâwɛɛ è mò Gidiɔŋ ma ǹyɛɛ, “Ímu siɣe í lí í kɔ́ pɛ́lɛ Midiɛŋ-ŋai dîa
díƀûui su. Ŋa wála-wala tɛɛ ípɔ a gɛ́ɛ í díyee mɛi ɣále.

10Kɛ́lɛ à kɛ̀ ya yaôi, gɛ̀ ní, íyee mu-nuui Pura siɣe kà ǹyaa ká lí ká ǹaa maa kpɛ́ɛ
fúlɔi.

11Ǹmɛnii ya pâi mɛnîi dílai, ǹyaa ƀé pâi gɛ̂i ílii é kpéle í kɔ́ pɛ́lɛ dîa.” Nya ƀe Gidiɔŋ
da ŋɔyée mu-nuui Pura dí yèŋ díkpɔara-ƀelai díƀûui kɔlɛ. Midiɛŋ-ŋai díkɔ kɔ́-
ƀelai díkɛ̀ díƀûui maa kpɛ̂i.

12Midiɛŋ-ŋai, Amɛlɛka-ŋai da vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su nuu suui su-ƀelai díkɛ̀ a dítaa-taa
diŋ-tiŋ su yɛ̂ɛ gotó-ŋa. Dísoo-fáleŋ-ŋai díkɛ̀ kpɔ́ a dítamaa yɛ̂ɛ yúo ma ŋãya.

13Gidiɔŋ ni lɛɣɛ́ɛ m̀ûui kɔlɛ mai, dí Midiɛŋ kɔ-kuluƀai dɔnɔ wóo m̀ɛni gɛ́ see wôo
ƀò m̀arâŋ ma ǹyɛɛ, “Ŋá see ƀô. Zeei su, ŋá kpólo kàa nyíi dí gbɛ̀tɛ a bale gɛ́ kìliŋ
kúƀûui su. È sɔ̀ɔŋ m̀ûui dɔnɔ ma é ŋ̀ólo kpɔ́ pɛ̀-pɛ.”

14Ǹmarâŋ-nuui è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ, “Zee-wooi ŋí pîlaŋɔɔi Eezuɛ-nuui Gidiɔŋ, Zoasi
ǹóŋ ma. Ɣâla aâ Midiɛŋ-ŋai da kúkɔ-kuluƀa-ŋai kélee tɛ́ɛ bɔ́ a gɛ́ɛ é kúyee mɛi
ɣále.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Gɛ́ɛ Gidiɔŋ a zee-wooi mɛ́nii da zu-kulai, è pìlaŋ gbelêŋ ŋá é Ɣâla fɛli. Nya ƀe dí
lì pôlu Eezuɛ-ŋai díƀûui su é m̀ó dîa ǹyɛɛ, “Ka ká mu siɣe! Yâwɛɛ aâ Midiɛŋ kɔ
kɔ́-ƀelai tɛ́ɛ kúpɔ a gɛ́ɛ kú díyee mɛi ɣále!”

16Nya ƀe Gidiɔŋ è ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀela ŋuŋ saaƀai (300) ŋáa kɔ̀lɛ a núu-kpûlu saaƀa. È
túru tônɔ da pôrɔ-leɣi tɔnɔ tɛ̀ɛ dípɔ tɛi-tɛi. È sɛŋ da tɛ̀ɛ dípɔ gɛ́ɛ yɛ̂ɛ kpáleŋ-leŋ.
Dí zãai ŋí mɛi pɛ̂lɛ a bɔ̂rɔ leɣi-ŋai kɛ̀ díyêei díkɛ lì la a tɛ̀ɛ-ŋa.

17È mò dîa ǹyɛɛ, “Ŋà sèri Midiɛŋ-ŋai díƀûui kɔlɛ ma, m̀ɛnii ŋa pâi gɛ̂i ka da kɛ́.

18Kwa ŋánûai kwa kúwɔ̂ turuii fɛ̂ɛ, káa máŋ ka káwɔ̂i fɛ́ɛ díƀûui kwaa kélee. Ka
láɣi kâai, ‘Ka kɔ́ Yâwɛɛ mɛni ma! Ka kɔ́ Gidiɔŋ mɛni ma!’ ”

19Gbínii kɛ́ɛ liî naa sâmai da ŋɔnúu ŋuŋ tɔ̂nɔi (100) dí sèri m̀ûui kɔlɛ ma. Maa tãi
tí, Midiɛŋ kɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀ m̀ûui mɛi kâai da díkîe ni maa fáleŋ nɔ́ a nina. Gidiɔŋ
ni dí díturuii fɛ̀ɛ, dí bɔ̂rɔ leɣi-ŋai kɛ̀ díyêei kélee wólo.

20Ǹúu-kpulu feerɛi kɛ̀ m̀ûui m̀éla nyíti mai, dí díwɔ̂ turuii fɛ̀ɛ, dí díwolo máŋ.
Díkelee dí gbáleŋ sòŋ díkɔɔ yêe ŋá dí dúruii sóŋ dí láa-mii yêe ŋá, dí láɣi dîyɛɛi,
“Ka kɔ́ a káƀoa sɔkpɔ-ŋai Yâwɛɛ mɛni ma da Gidiɔŋ!”

21Gidiɔŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kélee dí kɛ̀ nɔ́ tɔ̂ni dítɔ̂i a tɛ̀ɛ-ŋa dítinaŋɔɔ m̀ûui ma.
Midiɛŋ-ŋai díkɔ kuluƀa-ŋai kɛ́ɛ da díkaai, díkelee díkɛ wúlee díkɛ làɣii a zu kɛ́tɛ,
díkɛ kɔ̀ a gɛ́ɛ dí pú.

22Gidiɔŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kɛ́ɛ da díturuii fɛ́ɛi, Yâwɛɛ è gɛ̀ Midiɛŋ kɔ kɔ́-ƀelai dí
pɛ́lɛ kɔ̂i díkîe ni pɔ́ a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa. Diai lɛ̂ɛ a difului, dí pù dí lí Zarɛtaŋ pere dí
tɛ́ɛ naa dí lí kpɔ́ Bɛɛ-sita é lɛ́ɛ la zu dí seri Ebɛɛ Meola, Taba lɔii kpiniŋ kɔlɛ.

23Gidiɔŋ è Eezuɛ nuu suui ŋí su-sinaai kûla a gɛ́ɛ dí Midiɛŋ kɔ kɔ́-ƀelai kpɛ́. Ǹúu
suui ŋí ƀa, Nɛfɛtɛli, Asɛ da Manasɛ m̀éla feerɛ dí pá a gɛ́ɛ dí Midiɛŋ-ŋai kpɛ́ a kîrɛ.

24Gidiɔŋ è kéla-ŋa tɛ̀ɛ ǹyɛ́ei ma Ifiraŋ lɔii su ǹyɛɛ dîai, “Ka yeŋ ǹyɛ́ei kwára a gɛ́ɛ
kwáa kɔ́ Midiɛŋ-ŋai pɔ́. Ka tɔɔ Zɔdiŋ Ya-leei ma da ǹyá pɛlɛɛi é lɛ́ɛ la zu ká seri
Bɛbara. Káfe ǹɛɛ naa Midiɛŋ-ŋai dí ǹyái tíyeŋ.” Ifiraŋ kɔ kɔ́-ƀelai dí gɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ
berei Gidiɔŋ è mò la dîai.

25Dí Midiɛŋ-ŋai díkâloŋ feerɛi sòŋ. Dia ƀa, Orɛɛ da Zɛɛ. Dí Orɛɛ pàa kɔni kɛ́tɛ tɔnɔ
kɔlɛ ma, dí ǹáa sée gɔnii kpîŋ ma. Dí Zɛɛ pàa ŋwɑ̂ai kpɛtɛ kwaai ma, dí ǹáa sée
gwaai kpîŋ ma. Maa tãi tí yée mu, Gidiɔŋ è kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei ma vóloi kulâi-pere.
Ifiraŋ kɔ kɔ́-ƀelai dí lɛ̀ɛ Midiɛŋ-ŋai kpɛ̂i é lɛ́ɛ la zu dí seri Gidiɔŋ ma a Orɛɛ da Zɛɛ
díŋuŋ.

M̀ɛni-sâa Ƀó-ƀelai 8

Dí Midiɛŋ-ŋai kpéli-ŋai yée mɛi ɣâle

1Naa pôlu ma, Ifiraŋ kɔ-kuluƀa-ŋai dí Gidiɔŋ marê kɛ̀ dîyɛɛ m̀ai, “Lé ƀé kɛ̀ ífe
kútoli ní a gɛ́ɛ kú kpɔ́ŋ yâ kú kɔ́ Midiɛŋ-ŋai pɔ́i? Í gɛ̀ tí a kúa lé mɛni ma?” M̀ɛnii
ŋí è ŋwàna kpɔ́ dîa a ŋ̀ánaa díkɛ díŋuŋ su-woo sàa é pîlaŋ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Kɛ́lɛ è díwoo su tòo ǹyɛɛ, “M̀ɛnii káai a Ifiraŋ kɔ-kuluƀa-ŋai ká gèi, gɛ̂tɛi é tɛ́ɛ nyíi ma kwa ŋásuui su kɔ-kuluƀa-ŋai kú gèi.

3Ɣâla è wála-wala tɛ̀ɛ kápɔ ká Midiɛŋ Kaloŋ feerɛi Orɛɛ da Zɛɛ soŋ, ká dípaa. M̀ɛnii ká gèi, da fé tá wɔ́lɔ da kɛ́ ní.” Ifiraŋ kɔ-kuluƀa-ŋai kɛ́ɛ da m̀ɛnii ŋí mɛ́nii, dílii ŋáa è yèŋ.

4Gidiɔŋ da ŋɔkɔ-kuluƀa ŋuŋ saaƀai (300) dí nâa pà Zɔdiŋ Ya-leei ma, dí díyeŋ. Dífii è kɛ̀ kpɛɛ̂i, kɛ́lɛ díkɛ̀ nɔ́ díkpɔara-ƀelai kpɛ̂i.

5Dí seriɛ́ɛ Sukɔi, Gidiɔŋ è mò naa sinaai dîa ǹyɛɛ, “Ka mii-sãa tɛɛ ŋákɔ-kuluƀa-ŋai pɔ́. Berei máŋ dífii a kpɛɛ̂i lai, fɛ̂ɛ nɔ́ kú Midiɛŋ Kaloŋ-ŋai, Zeƀa da Zamuna ni kpɛ́.”

6Kɛ́lɛ Sukɔ nua kpaya-kpayai dí Gidiɔŋ marê kɛ̀ dîyɛɛ m̀ai, “Ífe niî Zeƀa da Zamuna soŋ ní. Ya wɛ̂lii kú mii-sãa tɛ́ɛ íkɔ kuluƀa-ŋai pɔ́ lé mɛni ma?”

7Gidiɔŋ ǹyɛɛ dîai, “Káwoo káa a tɔ̃yâ. Ǹjelei Yâwɛɛ a pâi Zeƀa da Zamuna tɛɛ̂i la m̀bɔi, ŋa pâi kálôkwai a vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su ɣaleŋ kpɔmɔ.”

8Gidiɔŋ è lì Pɛnuɛ taai su é naa-ƀelai marê kɛ́ a gɛ́ɛ dí mii-sãa tɛɛ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai pɔ́. Kɛ́lɛ ǹjóo tɔnɔi Sukɔ sinaai dí mò mai, ǹyaa nɔ́ ƀé Pɛnuɛ taai su-ƀelai dí mò ma.

9Gidiɔŋ è mò Pɛnuɛ taai su-ƀelai dîa ǹyɛɛ, “Kɔlɔi-pôno à lɛ̀ɛ ńyɛ̂ei ŋá lène pôlu, ŋa pâi káyeŋkɛ̂ŋ ŋí wôloi!”

10Zeƀa, Zamuna da díkɔ-kuluƀa-ŋai díkɛ̀ Kákɔ taai su. Vóloi kulâi-pere vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su nuu suui díkɔ-kuluƀa-ŋai dílɛ̀ɛ a núu wála puu káo lɔ́ɔlu (15,000). Midiɛŋ kɔ-kuluƀa-ŋai Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai dí dípàai díkɛ̀ a núu wála ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu feerɛ (120,000).

11Gidiɔŋ è tɛ̀ɛ a Nôba da Zɔgbai perei nyíi kɛ̀ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ tée ŋá vóloi kulâi-pere. È sèri Midiɛŋ kɔ-kuluƀa-ŋai díƀûui ma, é kɔ́ pɛ́lɛ dîa dítɛ̂i pere.

12Gɛ́ɛ tí, Midiɛŋ Kaloŋ feerɛi Zeƀa da Zamuna dí pù. Kɛ́lɛ Gidiɔŋ è lɛ̀ɛ kpɔ́ dí pôlu é lɛ́ɛ la zu é dí sóŋ. M̀ɛnii ŋí è gɛ̀ díkɔ-kuluƀa-ŋai kélee dí yao kpɔ́ a ǹjánaa.

13Gɔ́i kpɛɛ Gidiɔŋ kɛ́ lène pôlu bɔ́-taai, è tɛ̀ɛ a Ɛrɛ Yee-ŋai loai pêre.

14È Sukɔ taai su nyaŋkpa tɔnɔ sòŋ é m̀ó mà a gɛ́ɛ é daai su nuu kpaya-kpayai láa tɛ́ɛ bɔ́. Ǹyaŋkpâi ŋí è daai su nuu kpaya-kpaya buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi láa pɔ̃yɛ kɔlɔ ma é dɛɛ Gidiɔŋ pɔ́.

15Gidiɔŋ è pà Sukɔ sinaai pɔ́-naa ǹyɛɛ dîai, “Káfe m̀ó ní m̀â a gɛ́ɛ mii-sɛŋ fé káyêei ŋákɔ-kuluƀa-ŋai mɛ̂ni ma, kpɛ́ni fêi, fé niî Zeƀa da Zamuna soŋ ní? Ŋaâ dísoŋ, dia ká ŋí.”

16Gidiɔŋ è ɣalêŋ-ŋa kùla vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su é dílokwa la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Gidiɔŋ è Pɛnuɛ taai su-ƀelai díyeŋkêŋ wôlo é naa sinaai páa.

18Naa kɛ́ɛ tíi, Gidiɔŋ Zeƀa da Zamuna marê kɛ̀ ǹyɛɛ dîai, “Ǹûai ká dípàa Tabɔi díkɛ pere è kɛ̀ lɛ́ŋ?” Dí ŋ̀óo su tòo dîyɛɛi, “Dí kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ yá. Díkelee dí kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ kâloŋ lonii.”

19Gidiɔŋ è díwoo su tòo ǹyɛɛ, “Dí kɛ̀ a ńɛ̂ɣe-ni kpîŋ-kpiŋ. Kwa diai ni kúkaa lee-kaa tɔnɔ. Yâwɛɛ fé ḿɛi kàa, eɛ̂i kɛ̀ kâi wàla dípaa, ḿvɛ̂i pâi kápaâi.”

20È mò ǹóŋ-surɔŋ maa-ŋuŋ Zɛtɛ ma ǹyɛɛ, “Dípaa.” Kɛ́lɛ vé pɔri ní dípaâi, kpɛ́ni fɛ̂i, è kɛ̀ a lôloŋ gɛ́ yào.

21Zeƀa da Zamuna dí mò Gidiɔŋ ma dîyɛɛi, “À kɛ̀ íkaa a kpakolo, kúpaa yá kpîŋ.” Nya ƀe Gidiɔŋ è dípàa. È dísoo-fáleŋ-ŋai kɔŋ maa-ɣiri sãai sîɣe.

22Gɔ́i kpɛɛ́ pôlu ma, Eezuɛ-ŋai dí m̀ó Gidiɔŋ ma dîyɛɛi, “Yá ƀé kúkùla yɛ̂ei kɛ̀ Midiɛŋ-ŋai yɛ̂ei. Kɛ́ a kúlɔii láa túɛ-nuu. Gâloŋ laai ŋí a pâi kɛ̂i naa ímɛni ma ka ílônii wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.”

23Kɛ́lɛ Gidiɔŋ è díwoo su tòo ǹyɛɛ, “Fé pâi kɛ̂i a kákâloŋ kpaa máŋ ńoŋ da. Yâwɛɛ nɔ́ ƀa kákâloŋ.”

24Ǹyɛɛ dîai, “Ǹ̩ólii-sãai kélee ká gùla Midiɛŋ kɔ-kuluƀa-ŋai da vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su-ƀelai wôlii ka dítɛɛ ḿbɔ.” (Ǹɔii ŋí su-sinaai da kâa gôo wolii-sãa tòo díwôlii.)

25Ǹûai dí ŋ̀óo su tòo dîyɛɛi, “Kwa pâi gɛ̂i tí a lii-nɛ̃ɛ pere.” Dí seɣe pɛ̂lɛ ǹɔii ma, ǹûai dí ŋ̀ôlii-sãai kélee pú ma.

26Gôo woli-sãai Gidiɔŋ è zɔlɔ ƀôi, è gélee pù gîe ma ŋɔwuyɛ kɛ́ ƀò a pãŋ buu náaŋ. É kúla ŋ̀ôlii sãai ŋí pôlu, dí pà máŋ a Midiɛŋ Kaloŋ-ŋai maa ɣiri sãai, díkɔŋ-ma kɔli-ŋai da zeɣe kpɔ̂lu mu tɛiɣɛɛi kɛ̀ dîai da gáraŋ-ŋai kɛ̀ dí soo-fáleŋ-ŋai kɔŋ mai.

27Gidiɔŋ è gôo woli-sãai ŋí sîɣe é ɣâla pɔkɔɔŋ kpɛtɛ la é dɔɔ bɔ́-taai Ofura, gɛ́ vɛ̀li. Eezuɛ-ŋai kélee dí dípôlu tɔ̀ɔ Ɣâla ma díkɛ ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ ŋí fɛ̂li. M̀ɛnii ŋí è kɛ̀ a ƀáre nyíi Gidiɔŋ è dɛ̀ gbîŋ mɛni ma da ŋɔsuui su-ƀelai.

28Eezuɛ-ŋai dí Midiɛŋ-ŋai yée mɛi ɣâle ŋ̀ele kûu-ŋai yée mu. Midiɛŋ-ŋai dífe ŋɔ́nɔ pɔri ní tɔ̂i kɛ̀ Eezuɛ-ŋai dîa. Eezuɛ lɔii è kɛ̀ lii sɛ̂e su a kóraŋ buu náaŋ Gidiɔŋ ŋɔtãi ma.

Gidiɔŋ è sàa

29Nya ƀe Gidiɔŋ è lène pôlu é lí é sée bɔ́-taai.

30Gidiɔŋ ǹônii-sinaai díkɛ̀ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi, kpɛ́ni fɛ̂i, nɛyâa támaa dí kɛ̀ ǹyɛ̂ei.

31È ŋɔ́nɔ lóŋ surɔŋ tɔnɔ maa sɔlɔ ƀô ŋɔnɛnî̂i-loŋ dɔnɔ ma nyíi kɛ̀ Sɛkɛŋ taai sui. È ǹáa sèe a Abimelɛ.

32Zoasi ǹóŋ Gidiɔŋ è pɔ̀lɔ kpɔ́ a ŋánaa é lɛ́ɛ pâi saâi. È sàa dí ǹoo ǹâŋ Zoasi ƀolôŋ kɔlɛ dípɔ-taai Ofura. Gidiɔŋ è kɛ̀ a Abiezɛ suui su-nuui da.

© 2014 Bible Society in Liberia.

33Gidiɔŋ kɛ́ɛ a saai, Eezuɛ-ŋai dí ŋɔ́nɔ dípôlu tɔ̀ɔ Ɣâla ma dí pɛ́lɛ Bêe Ɣalai fɛlîi. Dîɛ Bêe Ɣalai Ɓé gáa a díɣâlai.

34Dí dípôlu tɔ̀ɔ Díɣâlai Yâwɛɛ ma nyíi díŋuŋ mâ Ɓò díkpɔara-Ɓelai yêei.

35É kúla nyíŋi pôlu, Eezuɛ-ŋai dífe Ɓaa kɛ́-maa tɛ́ɛ ní Zerubee nyíi da kɛ̂ ma Gidiɔŋ ŋɔkáayɔɔ-ŋai pɔ́, berei máŋ è díŋuŋ ma Ɓò lai.

Ǹɛni-sâa Ɓó-Ɓelai 9

Dí Abimelɛ kɛ̀ a kâloŋ

1Zerubee nyíi da kɛ̂ ma Gidiɔŋ ǹóŋ-surɔŋ Abimelɛ è lì Sɛkɛŋ taai su. Naa Ɓé ǹee ŋɔkáayɔɔ-ŋai kélee díkɛ̀ naa. Gɛ́ɛ naai, da dîa-ni dí kòyɛŋ.

2È mò dîa a gɛ́ɛ dí lí dí Sɛkɛŋ-Ɓelai marê kɛ́ dîyɛ dîai, “Ǹɛni feerɛi ŋí nenɛ̂ Ɓé ǹɛ̂lɛɛi kámɛni mai? Ká ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ Zerubee ǹônii sinaa buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kélee díkɛ a kákâloŋ-ŋa, kpaa dɔnɔ nɔ́ é kɛ́ la? Gíli é lɛ́ɛ káŋa a gɛ́ɛ kwa kâa-ni kúkùla koo-Ɓɔ̂lɔŋ tɔnɔ su.”

3Nya Ɓe Abimelɛ ǹee ŋɔkáayɔɔ-ŋai dí Sɛkɛŋ taai su-sinaai líi kùla dí tɔ́ɔ bôlu. Ǹûai ŋí dí fàa m̀ɛnii ŋí ma, kpɛ́ni fêi, Abimelɛ è kɛ̀ a díkaayɔɔ.

4Dí káne kpua-kpua buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kùla Bêe Ɣâlai ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi mu nyíi díkɛ vɛlîi, dí dɛɛ Abimelɛ pɔ́. Abimelɛ è ǹûa ŋá Ɓalâŋɔɔ-ma-ŋa sìɣe a gɛ́ɛ díkɛ bôlu gɛ̀ dífela fé a zɛŋ-káoi ŋí.

5È lì a ǹûai ŋí ǹâŋ Gidiɔŋ pɔ́-taai Ofura. È Gidiɔŋ ǹônii-sinaa buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi pàa naa kɔni tɔ̂nɔ da ŋá. Gidiɔŋ ǹóŋ gbɛɛ-ŋai Zotaŋ è ǹoo. Ǹyaa nɔ́ Ɓé lɛ̀ɛ.

6Nyíŋi pôlu ma, Sɛkɛŋ da Bɛmilo taai su-sinaai kélee dí díŋaa tɛ̀ ma Sɛkɛŋ taai su, ôo wuru maa wáai mu a gɛ́ɛ dí Abimelɛ kɛ́ a díkâloŋ.

7Tãi Zotaŋ è m̀ɛnii ŋí m̀ɛni lai, è lì é tɔ́ɔ Gɛrizin Yeei ŋûa é láɣi kpɔ́ a zu kɛ́tɛ ǹyɛɛ gɔyɛ̂ŋ su-Ɓelai dîai, “Ka káwoli tɔ́ɔ m̀â káai a Sɛkɛŋ sinaai, a gɛ́ɛ Ɣâla ǹyaa máŋ é ŋ̀óli tɔ́ɔ kâa!

8Tɔɔ ŋá mɛni pɔlɔ da Ɓó kâa. Ɣele tɔnɔ da, ŋ̀úru-ŋai kélee dí díŋaa tɛ̀ ma a gɛ́ɛ dí díkâloŋ sée. Dí mò ɔle wuruii ma, ‘Pá íkɛ a kúkâloŋ.’

9Kɛ́lɛ è mò dîa ǹyɛɛi, ‘Ka ŋ̀wɛ̂lii ŋá kpéra ŋ̀ulɔ tɛɛ̂i nyíi a pâ a Ɓaa kɛ́-maa núu kpune pɔ́ da Ɣâlai? Ǹɛ̂lɛɛi ŋ̀gɛ wúlɔ tɛ̀ɛ é tɛ́ɛ la ŋ̀gɛɛ ma ŋ̀úru-ŋai láa túɛ.’

10Ǹúru-ŋai dí lì dîyɛɛ fîi wuruii mai, ‘Pá í kɛ́ a kúkâloŋ.’

11Kɛ́lɛ fîi wuruii è díwoo su tòo ǹyɛɛ, ‘Ŋà kɛ̀ a kákâloŋ, gɛ̀ ní fé ŋɔ́nɔ pâi Ɓâi nûa díkɛ m̀â míi.’

12Ǹúru-ŋai dí ŋɔ́nɔ lì m̀á-kpɔmɔi pɔ́ dîyɛɛ m̀ai, ‘Pá íkɛ a kúkâloŋ.’

13Kɛ́lɛ m̀á-gbɔmɔi è díwoo su tòo ǹyɛɛ, ‘Ŋà kɛ̀ a ká kâloŋ, gɛ̀ ní fé pâi ŋɔ́nɔ pâi a ŋwɑ̃̂ai nyíi a pâ a lii-nɛ̃ɛ ǹûai pɔ́ da ŋ̀âla-ŋai.’

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Gbɛɛ-ŋai, ŋ̀úru-ŋai kélee dí lì ŋ̀alêŋ kpɔlɔi pɔ́-naa dîyɛɛ m̀ai, ‘Pá íkɛ a kúkâloŋ.’

15Ǹyɛɛ dîai, ‘À kɛ̀ ka ŋ̀wêlii ŋá kɛ́ a kákâloŋ, gɛ̀ ní ka pá ká lɔ́ ńinîŋ mu. À wàla kɛ́ tí, gɛ̀ ní ŋɔŋ-soŋ a pâi kulâi ŋ́gbɔlɔ su é Lɛƀanɔŋ sîda wuruii kéreŋ.’

16“M̀ɛni ma ka Abimelɛ kɛ́ a kâloŋ. Ká lâai la tɔ̃yâ mɛni ƀé ŋí ká gɛ̂i? M̀ɛnii Zerubee è gɛ̀ kâai gáa kákili ŋá nɔ́? M̀aa ƀaa kɛ̀ maa ƀé ŋí ká dɛ̀ɛ bɔ́ da ŋɔkáayɔɔ-ŋai?

17Ńâŋ è ŋɔfúlu-laai sèe a sɛ́ɣɛ é kákula Midiɛŋ-ŋai yêei.

18Kɛ́lɛ kaâ sâa tɔɔ ńâŋ ŋɔkáayɔɔ-ŋai kélee dîa. Ká ǹônii-sinaa buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kélee páa kɔni tɔ̂nɔ kpɛ́ŋ ŋá. Kaâ Abimelɛ kɛ́ a kâloŋ. Ká gɛ̀ tí, kpɛ́ni fêi, Gidiɔŋ ŋɔluɛ nɛnii da ǹyaa dí Abimelɛ maa sɔlɔ ƀôi, gáa a kákaayɔɔ. Ka ŋɔwɛ́li nɛnii ǹóŋ Abimelɛ kɛ́ a kâloŋ Sɛkɛŋ mɛni ma, kpɛ́ni fêi, gáa a kákaayɔɔ.

19À kɛ̀ m̀ɛnii ká sâa gɛ̀ a Zerubee da ŋɔkáayɔɔ-ŋai gáa a tɔ̃yâ mɛni, gɛ̀ ní kálii a pâi kɛ̂i a ǹáa Abimelɛ yêei, ǹyaa máŋ ǹíi láa káyêei.

20Kɛ́lɛ à kɛ̀ vé tí, ŋɔŋ é kúla Abimelɛ yêei é Sɛkɛŋ da Bɛmilo sinaai su-kara. Ŋɔŋ é kúla Sɛkɛŋ da Bɛmilo sinaai yêei é Abimelɛ su-kara.”

21Zotaŋ è kɛ̀ yaôi ǹîa Abimelɛ ma. Nya ƀe è pù é lí é sée Biɛ.

22Abimelɛ è kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi a kóraŋ saaƀa.

23Ɣâla è nyînaŋ nyɔ́mɔɔ tɛ̀ɛ nyíi gɛ̀ Abimelɛ da Sɛkɛŋ taai su-ƀelai dí tɔ́ɔ díkîe ni dîai. Sɛkɛŋ taai su-sinaai dí tɔ̀ɔ Abimelɛ ma.

24M̀ɛnii ŋí è kɛ̀ a mɛni kula maa Abimelɛ da Sɛkɛŋ taai su-sinaai mɛni ma, kpɛ́ni fêi, Abimelɛ è Zerubee ǹônii-sinaa buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi pàa.

25Sɛkɛŋ taai su-sinaai dí nûa sèe berei su ǹyéei tôŋ su. Diai kélee da kâa tɛ̀ɛ a berei ŋíi, ǹûai ŋí da kâa dí díyêei sãa kélee kùla díyêei. Dí m̀ɛnii ŋí ƀò Abimelɛ ma.

26Naa kɛ́ɛ tíi, Ibɛɛ ǹóŋ Gâa da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí pà Sɛkɛŋ a gɛ́ɛ dí sée naa. Naa fé tûa ní Sɛkɛŋ taai láa túɛ-ƀelai dí dílaa-lai pú gbonôi.

27Gbɔmɔ-ƀai kula tãi è seri. Sɛkɛŋ taai su-ƀelai dí díkpɔmɔ ƀâi kûla dí ŋwɑ̂̃ai kpɛtɛ la. Dí lí díɣâlai ŋɔpɛ́rɛi mu dí kúu kɛ́tɛ kɛ́. Dí dílaa mìi, dí lɔɔ kpéle, díkɛ lóno nyɔ́mɔɔ-ŋa kɛ̀ é pîlaŋ Abimelɛ ma.

28Gâa è làɣi ǹyɛɛ, “Gbɛ̂ɛ ƀa Abimelɛ? Vé a Sɛkɛŋ taai ŋí ǹóŋ da. Kúai ŋí a Sɛkɛŋ taai su-ƀelai, lé ƀa kúa? Ǹâŋ Gidiɔŋ è kùla Ofura taai su. Lé mɛni ƀé kwa mɔ̃lɛi la ǹyée mui? Zɛbu ƀé ŋɔmɛni-ŋai kélee láa túɛ Sɛkɛŋ taai su. Kánuu pɔlɔi Amɔ ƀé Sɛkɛŋ taai ŋí kɔ́ɔ pîlaŋ. Ka ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ ǹônii pɔ́.

29Eêi kɛ̀ ńyãa ƀa daai ŋí láa túɛ nuui, ŋ́âi Abimelɛ kpɛ̂i. Ŋ́âi m̀ôi mà ńyɛ̂ɛi, ‘Íkɔ-kuluƀa-ŋai síɣe í pá a dia kwa káa ni kú kɔ́!’ ”

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Zɛbu kɛ́ɛ a Gâa wóoi ŋí mɛ́nii, è ǹíi ŋwàna.

31È kéla-ŋa tɛ̀ɛ Abimelɛ pɔ́naa Aruma taai su a ŋ̀orê wooi ŋí ǹyɛɛ, “Ibɛɛ ǹɔ́ŋ Gâa da ǹîa ni da pá Sɛkɛŋ. Da pûi daa-ƀelai wôlii a gɛ́ɛ dí tɔ́ɔ yâ.

32M̀ɛni ma ka íkɔ-kuluƀa-ŋai ka pá a kpíni ká káloo galai su daai kɔlɛ ma.

33Gɛ̀ ní ɣele a ƀɔ̀, ka kámu-siɣe a ɣele ƀôi ká kɔ́ pɛ́lɛ daai ma a maa félaa. Gâa da ŋɔnûai da pà gɛɛ dí kɔ́ kápɔ, ka see kpɔ́ dîa a káwala-wala laai kélee.”

34Abimelɛ è ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai ŋáa kɔ̀lɛ a núu kpulu náaŋ. Dí dímu sìɣe a gbínii dí pá dí díloo Sɛkɛŋ taai kɔlɛ ma.

35Abimelɛ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí Gâa kàa é kúla daa leei ŋɔgalai su é tɔ́ɔ ziɣãŋ lá. Abimelɛ ni dí kùla dí tɔ́ɔ.

36Gâa è díkàa é m̀ɔ́ Zɛbu ma ǹyɛɛi, “Gáa, ŋa sinâa támaa ninîŋ kâai ǹyéei tôŋ su díkɛ yèŋ.” Zɛbu è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ, “Nûa fe tí. Ninîŋ-ŋa nɔ́ ká tí ǹyéei mai.”

37Kɛ́lɛ Gâa è ŋɔ́nɔ mò mà ǹyɛɛ, “Kpao, sinâa da kulâi ǹyéei sâmai. Gbulu tɔnɔ su-ƀelai da siâi berei ma kulâi dɛli-kpɛ-nuui ŋɔôo wuruii mu pere!”

38Nya ƀe Zɛbu è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ, “Ǹa kɛ̂tɛi í kɛ̀ gɛ̂i, da kɛ́ ŋaŋ. Kɛrɛ̂ɛ íkɛ̀ môi yɛ̂ gbɛ̂ɛ ƀa Abimelɛ kwa mɔ̃lɛi mui? Ǹûai íkɛ̀ ɣɛ́lɛ maa kulâi díkponôi dia ká tí. Lí wɛ̂ naa í kɔ́ dípɔ.”

39Gâa è tɔ̀ɔ Sɛkɛŋ sinaai túɛ dí kúla daai ŋɔsiɣâŋ su dí kɔ́ pɛ́lɛ Abimelɛ ni dîa.

40Gɛ́ɛ tíi, Gâa è pù Abimelɛ kɛ́ gbɛ̀. Dí lɛ̀ɛ kɔ̂i dí pá ziɣãŋ lá. Dí Gâa ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dámaa ŋ̀wana.

41Abimelɛ è nâa lène pôlu é lí Aruma taai su é sée naa. Kɛ́lɛ Zɛbu è Gâa da nɛ̂ɣe-ni kpɛ̀ Sɛkɛŋ taai su.

42Bôlu ma ɣelei, Abimelɛ è m̀ɛni a gɛ́ɛ Sɛkɛŋ taai su-ƀelai díkɛ̀ gbɛtɛ̂i a gɛ́ɛ dí lí gbâlaŋ-ŋai ŋá.

43Nya ƀe è ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai ŋáa kɔ̀lɛ a díkpulu saaƀa. Dí lì dí gbã tée Sɛkɛŋ taai su-ƀelai perêi. Abimelɛ kɛ́ɛ a ǹûai káa da kula daai sui, è kùla a gɛ́ɛ é dípaa.

44Abimelɛ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí lɛ̀ɛ kɔ̂i dí Sɛkɛŋ siɣãŋ lá síɣe. Ŋɔkɔ-kuluƀa kpulu feerɛi dí pɛ̀lɛ ǹûai dîa díkɛ dí pàa díkpâlaŋ-ŋai ŋá.

45Dí gɔ́i ŋí kɔ̀ kpɔ́ é lɛ́ɛ la zu ɣele wulii é kɛ́. Abimelɛ è daai kùla ǹûai yêei, é dípaa é daai wólo é mii kpôlo táa-taa ǹaa gwaa kélee.

46Sɛkɛŋ nua kpaya-kpayai kɛ́ɛ da m̀ɛnii ŋí ḿɛnii, díkelee dí lì dí díloo díɣâlai Ɛɛbɛri ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi mu.

47Abimelɛ kɛ́ɛ a mɛni a gɛ́ɛ da díŋaa tɛ́ ma naai,

© 2014 Bible Society in Liberia.

48da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí tɛ̀ Zamɔŋ Yeei su. È yuɔ̂ sìɣe é ŋ̀úru woŋo-ŋai tée la é bú garâŋ ŋá. È mò ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dîa a gɛ́ɛ dia máŋ dí gɛ́ tí a maa félaa.

49Díkelee dí ŋ̀úru woŋo-ŋa tèe dí lí a dia ƀɛ́i Sɛkɛŋ taai láa túɛ-ƀelai díkɛ̀ díloôi naai. Dí ŋɔŋ tôo ŋ̀úru woŋo-ŋai ŋí dîa, ǹûai kɛ̀ a díloɔɔ naai díkelee dí sáa, sinâa da nɛyâa. Díkɛ̀ yɛ̂ɛ núu wála tɔ̂nɔ.

50Abimelɛ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kɛ́ɛ da Sɛkɛŋ taai su-karai, dí lì Tibɛ taa-leei su dí tínaŋ ǹaa ma dí zoŋ.

51Yeŋkêŋ pɛrɛ kɛ́tɛ tɔnɔ è kɛ̀ daai ŋí su. Ǹûai kélee dí tɛ̀ zu dí zɔ́ɔŋ tóo dîa dí tɛ́ dôŋ su dí díloo naa.

52Abimelɛ è lì ǹyeŋkêŋ kɔlɛ gɛ́ kɔ̀ a gɛ́ɛ é gbôŋ wólo é ŋɔŋ tóo ma é ǹûai páa. Kɛ́lɛ gɛ́ɛ a sèri gbôŋ lá a gɛ́ɛ é ŋ̀ɔŋ tóo mai,

53nɛnî tɔnɔ è wîi fṹa kɔni kɛ́tɛ tɔnɔ pìli é dòo ŋ̀uŋ ma, é ŋ̀uŋ wólo.

54Abimelɛ è ŋɔkɔ kɔ́ sãa siɣe nuui tôli a m̀aa félaa ǹyɛɛ m̀ai, “Ḿbaa a íƀoa-sɔkpɔi. Fé ŋ̀wɛ̂lii sinâa dí m̀ó a gɛ́ɛ nɛnî ƀé ḿbàa.” Nya ƀe è m̀ɔ a ŋɔƀóa-sɔkpɔi é sáa.

55Abimelɛ kɛ́ɛ a saai, Eezuɛ-ŋai kélee dí lène pôlu dítaa-ŋai su a tɛ̀ɛ-ŋa.

56 Ǹwana-lɔɔi Abimelɛ è gɛ̀ a ǹâŋ ǹônii-sinaa buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi paai, berei ŋí ƀé Ɣâla è zu tòo la mì.

57Ɣâla è Sɛkɛŋ-ƀelai dí ŋwana-lɔɔi su tòo dîa máŋ. Zerubee ǹóŋ Zotaŋ ŋɔfoo wôoi è dísòŋ.

M̀ɛni-sâa Ƀó-ƀelai 10

Tola è kɛ̀ a Eezuɛ láa túɛ nuu

1Abimelɛ è nâa sàa. Naa pôlu ma, Tola è Eezuɛ lɔii ŋuŋ ma ƀò. È kùla Isaka suui su. Ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Pua. Pua ǹyaŋ ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Dôdo. Tola seɛ́ɛ è kɛ̀ Samiɛ taai su. Daai ŋí è kɛ̀ ǹyée lɔii su Ifiraŋ lɔii kpiniŋ su.

2Tola è kɛ̀ Eezuɛ lɔii láa túɛ a kóraŋ buu feerɛ káo saaƀa. È sàa dí ǹoo Samiɛ taai su.

Zaɛ è kɛ̀ a Eezuɛ láa túɛ nuu

3Tola kɛ́ɛ a saai, Zaɛ è lɛ̀ɛ bɔ́ ŋá. Zaɛ è kùla Gilia lɔii kpiniŋ su. È gɛ̀ Eezuɛ lɔii mɛi a kóraŋ buu feerɛ káo feerɛ.

4Zaɛ ǹônii-sinaai díkɛ̀ buu saaƀa. Wɛlɛ-soo buu saaƀa è kɛ̀ díyêei nyii-ŋai da kâa kɛ̀ dísiâi. Díkɛ̀ taa lêe buu saaƀa láa túɛ Gilia lɔii kpiniŋ su. Dí daa lee-ŋai ŋí láa sèe a Avoo-zaa ŋɔtaai. Ǹyaŋ dílaa ká tí é tóo sâa ma.

5Zaɛ è sàa dí ǹoo Kamɔŋ taai su.

Zɛfita è kɛ̀ a Eezuɛ láa túɛ nuu

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Naa kɛ́ɛ tíi, Eezuɛ-ŋai dí ŋɔ́nɔ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a Yâwɛɛ. Dí pɛ̀lɛ Bêe da Asitate ɣala-ŋai fɛlîi. Dí ŋɔ́nɔ kɛ̀ Araŋ, Sidɔŋ, Môa-ŋai, Amɔŋ da Felesia-ŋai díɣâla-ŋai fɛlîi, kpɛ́ni fêi, Eezuɛ-ŋai dí dípôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma. Dífe kɛ́ ní ǹíi láa mɛni kɛ̂i,

7Yâwɛɛ è ǹíi ŋwàna dîa. È gɛ̀ Felesia-ŋai da Amɔŋ-ŋai dí díyeei mɛi ɣále.

8Ǹûai ŋí dílɔii è kɛ̀ vóloi kulâi-pere Zɔdiŋ Ya-leei pôlu. Gilia lɔii kpiniŋ è kɛ̀ a Amɔra-ŋai da Felesia-ŋai pɔ́ɔ Eezuɛ-ŋai dí lɛ́ɛ pâi naa. Eezuɛ-ŋai kɛ̀ Giliai, dí mɔ̃lɛ ǹûai ŋí yée mu a ŋ̀ánaa. Dí tua-pere nyɔ̂ŋ támaa kɛ̀ a dia a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa.

9Amɔŋ-ŋai da kâa Zɔdiŋ Ya-leei tîyeŋ dí kɔ́ pɛ́lɛ Zuda, Bɛŋsima da Ifiraŋ-ŋai dísuu su-ƀelai dîa. Eezuɛ lɔii è kɛ̀ mɛni kpɔ̂lu su kɛ́tɛ su a maa koraŋ-ŋai.

10Eezuɛ-ŋai dí wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma dîyɛɛi, "Yá ƀa Kúnuu-namui. Kɛ́lɛ kwa tɔɔ yâ. Yá ƀa Kúɣâlai, kɛ́lɛ kwa kpera ífɛlîi kúkɛ Bêe ɣalai fɛ̀li."

11Yâwɛɛ è Eezuɛ-ŋai wóo su tòo ǹyɛɛ dîai, "Kákɛɛ Ize-ŋai, Amɔra-ŋai, Amɔŋ-ŋai, Felesia-ŋai,

12Sidɔŋ-ŋai, Amɛlɛka-ŋai da Maɔŋ-ŋai díkɛ̀ ká mɔ̃lɛ̂i lai, káfe wɔ́lɔ ní ḿâ ŋá pá ŋá ká kula yêei kɛ́?

13Berei máŋ ŋá m̀ɛni-ŋai kélee kɛ̀ la kâai, ká kápôlu tɔ̀ɔ ḿâ ká kɛ́ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛ̀li. M̀ɛni ma fé pâi ŋɔ́nɔ ká kula yêei kɛ̂i.

14Zãâi ka díkɛ̀ a káɣâla-ŋai, ka lí ká wɔ́lɔ dîa. Da pâi ká kùla yêei kɛ̂i kámɛni kpɔ̂lui su."

15Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dí mò ma dîyɛɛi, "Kwaa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a yá. Kú kula maa kɛ́ yɛ̂ɛ berei ya ŋ̀wɛ̂lii lai. Kɛ́lɛ kúŋuŋ ma ƀó sâa."

16Maa ɣelei tí zãai dí dí kùla díkɔlɛ lɔii ŋuŋ-ŋai su díkɛ dí fɛlii, dí gélee pìli. Dí pɛ̀lɛ ŋɔ́nɔ Yâwɛɛ fɛlîi. Eezuɛ-ŋai malôŋ è tòo mà dímɔ̃lɛ laai mɛ̂ni ma.

17Amɔŋ-ŋai dí ŋɔ́nɔ díkpîŋ kpɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dîa. Dí díƀûui pù Gilia lɔii kpiniŋ su. Eezuɛ-ŋai dia máŋ dí díŋaa tɛ̀ ma dí díwɔ̂ ƀuui pú Mizipa.

18Gilia láa túɛ-ƀelai dí díkîe ni marê kɛ̀ dîyɛɛi, "Gbɛ̂ɛ ƀé pâi tɔ̂i kúkɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Amɔŋ-ŋai dîai? M̀aa núui ƀé pâi kɛ̂i a Gilia-ƀelai kélee láa túɛ-nuu."

M̀ɛni-sâa ƀó-ƀelai 11

1Zafita è kɛ̀ a kɔ-kuluƀa kɛ́tɛ. È kɛ̀ a Gilia kpiniŋ su nuu. Ǹâŋ láa ƀé kɛ́ a Gilia. Ǹee è kɛ̀ a wulu-wulu kɛ́-nɛni. È kɛ̀ a Gilia ŋɔwɛ́li.

2Gilia ŋɔnɛnîi è lóŋ sinaa támaa maa sɔlɔ ƀô mì. Tãi dí kɛ̀tɛ lai, dí Zafita kpɛ̀ dínâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu. Dí mò ma dîyɛɛi, "Ífe pâi kúnâŋ kɔ̃lîŋ da sɔlɔ ƀôi, kpɛ́ni fêi, íkaa a wɛ́li loŋ."

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Gɛ́ɛ tíi, Zafita è pù é lí é sée Tobi lɔii kpiniŋ su. Naa ƀé da ŋ̀aa kpɛɛ ma-sinaai da-
ŋa dí pili naa laoi-laai díkɛ lì a too-ma kɛ́ɛ.

4Naa kɛ́ɛ tíi, Amɔŋ-ŋai dí kɔ́ pɛ̀lɛ Eezuɛ-ŋai dîa Gilia kpiniŋ su.

5M̀ɛnii ŋí kɛ́ɛi, Gilia lɔii láa túɛ-ƀelai dí lì Tobi lɔii su dí Zafita kula naa.

6Dí mò ma dîyɛɛi, “Pá íkɛ a kúlaa túɛ-nuu kwa kâa ni kú kɔ́ Amɔŋ-ŋai pɔ́.”

7Zafita ǹyɛɛ dîai, “Kɛrɛ̂ɛ ká tɔɔ ḿâ ká ŋ́gbɛ ńâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu? Ká pâi ḿbɔ naa, kpɛ́ni fêi, kákaa mɛni kpɔ̂lu su, ǹyaŋ káa wɛ̂lii a ŋ́akpɔŋ maai?”

8Dîyɛɛ m̀ai, “Berei máŋ kú tùa la a yá a gɛ́ɛ tíi, kwa pá ŋɔ́nɔ ípɔ-naa a gɛ́ɛ í pá í tɔ́ɔ kúkɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ a gɛ́ɛ kú kɔ́ Amɔŋ-ŋai pɔ́. À kɛ̀ tí, ya pâi kɛ̂i a Gilia lɔii kpiniŋ láa túɛ nuu.”

9Zafita è dímarê kɛ́ ǹyɛɛ, “À kɛ̀ ka lì a ńyãa ḿbɔ-taai pôlu, Yâwɛɛ sarâi ŋá Amɔŋ-
ŋai yée mɛi ɣâle, ka pâi fâai ma ŋá kɛ́ a kálaa túɛ-nuu a tɔ̃yâ?”

10Dîyɛɛ m̀ai, “Kwaâ fáa. Yâwɛɛ ƀa kúwooi ŋí maa sêre.”

11Zafita da Gilia láa túɛ-ƀelai dí lì. Dí liɛ́ɛi, ǹûai dí gɛ̀ a gɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ-nuu. Gilia-ƀelai kélee dí lì Mizipa a gɛ́ɛ dí Ɣâla fɛli naa. Naa ƀé Zafita è m̀ɛni-ŋai kélee ƀò naa Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛ nyíi da Gilia-ƀelai dí gbɛ̀tɛi.

12Nyíŋi pôlu ma, Zafita è kéla tɛ̀ɛ Amɔŋ-ŋai díkâloŋ pɔ́-naa ǹyɛɛ m̀ai, “Lé laa-saa
ƀé kúloai kwa káa ni ya kɔ́ pɛ́lɛ kûai?”

13Amɔŋ-ŋai díkâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Eezuɛ-ŋai kúlaa Izei, dí ŋálɔii sîɣe. Ǹɔii ŋí a kulâi
Ano Ya-leei ma gɛ́ tòo Zabɔ Ya leei ma é lɛ́ɛ la zu é seri Zɔdiŋ Ya-leei ma. M̀ɛni
ma, à kɛ̀ ífe wɛ̂lii a kɔ́, ŋálɔii tɛ́ɛ ḿbɔ.”

14Zafita è ŋɔ́nɔ kéla-ŋa tɛ̀ɛ pôlu Amɔŋ-ŋai díkâloŋ pɔ́-naa

15ǹyɛɛ m̀ai, “Eezuɛ fé Môa-ŋai da Amɔŋ-ŋai dílɔii siɣe ní.

16Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai kuláa Izei, dí tɛ̀ɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su dí seri Ǹyúo Kpɔ̂lui ma dí tɛ́ɛ naa
dí lí Kedɛ.

17Gɛ́ɛ tíi, Eezuɛ-ŋai dí kéla-ŋa tɛ̀ɛ Idɔŋ kaloŋ pɔ́-naa dîyɛɛ m̀ai, ‘Ǹɛɛ naa kú tɛ́ɛ
ílɔii su kú lí kúpɔ-naa.’ Kɛ́lɛ Idɔŋ-ŋai díkâloŋ fé ŋ̀óli tɔɔ ní dîa. Eezuɛ-ŋai dí ŋɔ́nɔ
kéla-ŋa tɛ̀ɛ Môa Kaloŋ pɔ́-naa. Ǹyaa máŋ vé fáa ní. M̀ɛni ma Eezuɛ-ŋai dí nâa sèe
Kedɛ.

18Naa pôlu ma, dí sìa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su dí tínaŋ Idɔŋ da Môa-ŋai lɔii ma. Dí tɛ̀ɛ Môa-
ŋai lɔii vóloi kulâi-pere. Dí lì dí díƀûui pú Ano Ya-leei m̀elâi nyíti ma. Dífe tɛɛ ní
Môa-ŋai lɔii su, kpɛ́ni fêi, Ano Ya-leei ƀé kɛ̀ a Môa-ŋai dígɔyɛŋ-perei.

19Dí lɛ̀ɛ naa dí kéla tɛ́ɛ Amɔra-ŋai díkâloŋ Siɔŋ pɔ́-naa nyíi kɛ̀ seêni Ɛsibɔŋ taa
leei sui. Dí mò ma dîyɛɛi, ‘Ǹɛɛ naa kú tɛ́ɛ ílɔii su kú lí kú pɔ́-naa.’

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Kɛ́lɛ Siɔŋ fé kɛ́ ní a ǹáa a Eezuɛ-ŋai a gɛ́ɛ dí tɛ́ɛ ŋɔlɔii su. Nya ƀe è ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai ŋáa tɛ̀ ma, dí díƀûui pú Zaɣa dí kɔ́ pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dîa.

21Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ɲɔɣâlai è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dí Siɔŋ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kélee yée mɛi ɣále. Eezuɛ-ŋai dí Amɔra-ŋai dí lɔii sîɣe dí sée naa.

22Ǹmɛnii ŋí ƀé gɛ̀ Eezuɛ-ŋai díkɛ ǹɔii kélee sìɣe é síɣe Ano Ya-leei ma é tóo Zabɔ Ya leei ma é lɛ́ɛ la zu é seri vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su é tóo ŋɔ́nɔ Zɔdiŋ Ya leei ma.

23Ǹmɛni ma, Yâwɛɛ, Eezuɛ-ŋai Díɣâlai ƀé Amɔra-ŋai kpɛ̀ Eezuɛ-ŋai perêi. Wála-wala káa ǹyêei a gɛ́ɛ é ǹaa kula díyêei?

24À kɛ̀ íɣâlai Kemɔsi a lɔii kula yêei kɛ̀ à dɛ̀ɛ ípɔ, vé a íkɔ̃liŋ? Ǹyaŋ a kɛ̀ Yâwɛɛ a lɔii da kula yêei kɛ̀ à dɛ̀ɛ kúpɔ, maa lɔii kpîŋ fé a kúpɔɔ?

25Ƀa gâai ímaa mɛ̂ni kpanŋɔ̂ɔi é tɛ́ɛ Môa-ŋai díkâloŋ, Bâla ǹóŋ Zipɔ ma? Í gàa é Eezuɛ-ŋai maa fóo kpaa máŋ é kɔ́ pɛ́lɛ dîa?

26Eezuɛ-ŋai kɛ́ɛ da Ɛsibɔŋ, Aroɛ, ǹaa kɔlɛ ma taa-ŋai da Ano Ya-leei kɔlɛ ma taa lee-ŋai síɣei, dí see naa díkɛ ƀò naa a kɛ́ a kóraŋ ŋuŋ saaƀa (300). À kɛ̀ ǹɔii ŋí káa a ípɔɔ, lé ƀé kɛ̀ ífe niî ǹaa kula ní díyêei góraŋ su kôyaai tí yée mui?

27Ḿve niî mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ ní a yá, kɛ́lɛ íkaa mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̂i a ńyãa, kpɛ́ni fêi, íkaa kɔ́ pɛlɛ̂i ḿâ. Ǹɔii laa saai gáa Eezuɛ-ŋai da Amɔŋ-ŋai loai, Yâwɛɛ nɔ́ ƀa ŋ̀á tée-nuu. A pâi sâa m̀ɛnii ŋí su kâai, é ŋ̀á tée díloai."

28Kɛ́lɛ Amɔŋ Kaloŋ fé ŋ̀óli tɔ̀ɔ ní Zafita ŋɔworê wooi ŋí ma.

29Nya ƀe Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ è kɛ̀ Zafita pôlu. Zafita è mu sìɣe é tɛ́ɛ Gilia da Manasɛ, é lène pôlu Mizipa taai su nyíi kɛ̀ Gilia kpiniŋ su, é seri Amɔŋ-ŋai dîa.

30Nya ƀe Zafita è góno tèe Yâwɛɛ yêei ǹyɛɛ m̀ai, "Yà tɔ̀ɔ ḿbôlu ŋá Amɔŋ-ŋai yée mɛi ɣâle,

31ŋà lène pôlu, ǹúui maa ŋuŋ pâi kulâi ŋápɛrɛi mu é pá ńa kɔyɛ̂nii, ŋa pâi maa nûui kɛ̂i a kéreŋ sala sɛŋ ímɛni ma."

32Zafita è ǹya leei tîyeŋ é kɔ́ pɛ́lɛ Amɔŋ-ŋai dîa. Yâwɛɛ è gɛ̀ Zafita é díyee mɛi ɣále.

33Zafita da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí kɔ̀ pɛ̀lɛ Amɔŋ-ŋai dîa. Dí gɔ́i ŋí kɔ́ɔ pìlaŋ Aroɛ taai su, Miniŋ kpiniŋ su, dí ǹaa su ƀɔ̀ dí seri Ebɛɛ Kɛramii lɔii ma. Taa buu feerɛ ƀé dí zu kàra. Eezuɛ-ŋai láa è tɛ̀ɛ Amɔŋ-ŋai dîa dí dámaa páa.

Zafita è ǹóŋ-nɛnii kùla a sâla Yâwɛɛ ma

34Zafita è gɔ́i yée mɛi ɣâle é lène pôlu Mizipa. Gɛ́ɛ liî ŋɔpɛ́rɛi lái, ǹóŋ-nɛni tɔnɔi è kùla bɛ́rɛi mu é pá berei tɔ̂i. È kɛ̀ nyɛ̃yɛŋ ɣalêi gɛ́ mãla. Ǹóŋ nɔ́ ká kɛ̀ ŋí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

35Zafita kɛ́ɛ a gáai, malôŋ è tòo ma. È ŋɔseɣei fàla é wɔ́lɔ ǹyɛɛ, “Óo ńoŋ. Yaâ ńii
tóo pôlu kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Íkɛ̀ a ǹúui maa ŋuŋ í pá ńa koyânii lé mɛni ma? Ŋá kono
tee kpanaŋ kɛ̀ Yâwɛɛ yêei. Ḿva pɔ̂ri maa fáleni.”

36Ǹóŋ-nɛnii ǹyɛɛ m̀ai, “Ńâŋ, Yâwɛɛ aâ gɛ́ ya kúkpɔara-ƀelai Amɔŋ-ŋai yée mɛi
ɣále. À kɛ̀ í íkono têe kɛ̀ ǹyêei, maa mɛ̂nii ŋàa sèe kɛ́.”

37Ǹyɛɛ m̀a máŋ, “Ye m̀ɛni tɔ̂nɔi ŋí kɛ́ ḿî. Ɣáloŋ feerɛ tɛɛ ḿbɔ a gɛ́ɛ kwa ḿarâai
kú lí ǹyeei su, kú malôŋ see kɛ́ naa ḿaa mɛ̂ni ma, kpɛ́ni fêi, fé pâi surɔŋ kulâi ŋ́gɛ
saa.”

38Zafita è fàa. È dɛ̀ɛ ɣáloŋ feerɛ mɛni ma. Da m̀arâai dí lì ǹyee-ŋai su díkɛ ƀò naa
a malôŋ-pere, kpɛ́ni fêi, vé pâi surɔŋ kulâi gɛ́ sàa.

39 Ǹ̀áloŋ feerɛi kɛ́ɛ a kpɛɛi, è lène pôlu ǹâŋ pɔ́-naa. Dípaa pôlui, ǹâŋ è gono teei
ŋàa-see kɛ̀ yɛ̂ɛ berei è mò la Ǹuu-namui yêei. È kɛ̀ a nɛnî-kpela, kɛ́lɛ vé kɛ́ ní a
surɔ̂ŋ mɛni kɔ́lɔŋɔɔ. È lɛ̀ɛ a nɛnî-kpela dí bàa. Ǹelei dí nɛnî-kpelai ŋí pàa lai, maa
ɣêlei a sèri,

40Eezuɛ nɛni-kpela-ŋai da lî a gɛ́ɛ dí ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ Gilia-nuui Zafita ǹóŋ-nɛnii
pɔ́ a fólo náaŋ kóraŋ kélee su. Gúu sîi ŋí kɔ́ɔ pîlaŋ ɣele ká tí kɛ̀ Eezuɛ nɛni-kpela-
ŋai mɛ̂ni ma.

M̀ɛni-sâa Ƀó-ƀelai 12

Kɔ́ è tèe Zafita da Ifiraŋ suui loai

1Ifiraŋ suui su-ƀelai dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ kɔ́ mɛni ma. Dí Zɔdiŋ Ya-leei tîyeŋ dí lí Zafɔŋ
taai su dí Zafita káa naa da ŋɔnûai dí m̀arê kɛ́ dîyɛɛ m̀ai, “Í gɔyaŋ-perei tìyeŋ í kɔ́
pɛ́lɛ Amɔŋ-ŋai dîa. Lé ƀé gɛ̀ ífe kútoli ní kwa kâa-ni kú kɔ́ dípɔi? M̀ɛni ma kwa pâi
ílɛɛ̂i ípɛrɛi mu kú géreŋ.”

2Nya ƀe Zafita è m̀o dîa ǹyɛɛ dîai, “Amɔŋ-ŋai dí laa-sâa pɛ̀lɛ kûa. Ŋá kátòli, kɛ́lɛ
káfe pá ní a gɛ́ɛ ká kúkula yêei kɛ́.

3Ǹyaŋ tãi ŋá gàa la a gɛ́ɛ káfe kɛ́ ní pâi, ŋá ŋáfulu-laai sèe a sɛ́ɣɛ kwa ŋákɔ-kuluƀa-
ŋai kú gɔyaŋ-perei tíyeŋ kú kɔ́ pɛ́lɛ Amɔŋ-ŋai dîa. Yâwɛɛ è tɔ̀ɔ kúpôlu kú díyee
mɛi ɣále. Lé mɛni ƀé ká pà la a gɛ́ɛ ká kɔ́ pɛ́lɛ ḿâi?”

4Nya ƀe Zafita è Gilia lɔii kpiniŋ ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai kélee ŋáa tɛ̀ ma da Ifiraŋ suui
su-ƀelai dí kɔ́. Zafita da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí Ifiraŋ kɔ-kûluƀa-ŋai yée mɛi ɣâle. (Dí
díyee mɛi ɣâle, kpɛ́ni fêi, Ifiraŋ ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai dí díwoo sìɣe dîa dîyɛɛi, “Kákaa
a kúyee ŋá-ƀela kɛ́lɛ ka kɛ́ a kula ŋuŋ-ma-ƀela ká kɛ́ kɔ́ tèe kákpɔɔ yee ma.”)

5A gɛɛ Gilia kɔ-kuluƀa-ŋai dí Ifiraŋ kɔ-kuluƀa-ŋai kpéra dífe pù, dí Zɔdiŋ Ya-leei-
leei tíyeŋ kwaa-ŋai ma sòŋ.

6Ibulu wooi da dòli a “Síbolɛ” Ifiraŋ suui su-ƀelai dí fa pɔ̂ri dôlii. Da dòli nɔ́ a
“Zíbolɛi.” A gɛɛ Gilia-ŋai dí Ifiraŋ-ŋai kɔ́lɔŋ ǹûai sáma kɛ̀ ǹyái tîyenii, da kâa
dímarê kɛ̀ a gɛ́ɛ dí “Síbolɛi” wooi ŋí tóli. Ǹúui a dòli a “Zìbolɛi,” gɛ̀ ní gáa a Ifiraŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

nuu. Da maa nûui pâa. Ifiraŋ suui su-ɓelai dí dípàai díkɛ̀ a núu wála buu náaŋ káo feerɛ (42,000).

7Zafita è kɛ̀ Eezuɛ-ŋai mɛi a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi da. È sàa dí ǹoo bɔ́-taai Gilia taa-leei su.

Izaŋ, Ilɔŋ, da Aɓidɔŋ díkɛ̀ Eezuɛ láa túɛ a tɛɛ-ŋa

8Zafita kɛ́ɛ a saai, Izaŋ è lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá. Izaŋ è kùla Bɛpeleɣɛ̃ɛ taai su.

9Ǹônii díkɛ̀ a sinâa buu saaɓa da nɛyâa buu saaɓa. È ǹônii-nɛyãai tɛ̂ɛ núu-suu da kpɛ́ni-ŋa pɔ́ a dínɛyâa. È núu-suu da kpɛ́ni su-nɛyaa buu saaɓa kùla ǹônii-sinaai mɛ̂ni ma. Izaŋ è kɛ̀ Eezuɛ mɛi a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

10È sàa dí noo Bɛpeleɣɛ̃ɛ daai.

11Izaŋ kɛ́ɛ a saai, Ilɔŋ ɓé lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá. Ilɔŋ è kùla Zɛbulɔŋ lɔii kpiniŋ su. È kɛ̀ Eezuɛ lɔii láa túɛ a kóraŋ puu.

12È sàa dí ǹoo Aizalɔŋ taai su Zɛbulɔŋ kpiniŋ su.

13Ilɔŋ kɛ́ɛ a saai, Aɓidɔŋ ɓé lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a Eezuɛ láa túɛ nuu. Aɓidɔŋ è kùla Paratɔŋ taai su. Ǹâŋ láa ɓé kɛ̀ a Ilɛɛ.

14Ǹônii-sinaai díkɛ̀ buu náaŋ. Ǹóŋ lônii díkɛ̀ a sinâa buu saaɓa. Wɛlɛ sôo buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ è kɛ̀ díyêei. Dia kpîŋ ɓé da kâa dí sîa. È kɛ̀ Eezuɛ láa túɛ a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi saaɓa.

15È sàa dí ǹoo Paratɔŋ taai su, Ifiraŋ lɔii kpiniŋ su, nyíi kɛ̀ ǹyéei su, ɓéi Amɛlɛka-ŋai díseɛɛ è wɔ́lɔ kɛ̀ naai.

Ǹmɛni-sâa Ɓó-ɓelai 13

Dí Saŋsiŋ maa sɔlɔ ɓô

1Eezuɛ-ŋai dí ŋɔ́nɔ pɛ̀lɛ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i dí dípôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma. Nya ɓe è gɛ̀ Felesia-ŋai dí díyee mɛi ɣále. Díkɛ̀ díyee mu a kóraŋ buu náaŋ.

2Ǹele-ŋai tí ma, nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa, ǹáa ɓé kɛ̀ a Manoa. Manoa è kɛ̀ a Daŋ suui su-nuu. Zeɛ́ɛ è kɛ̀ Zora taai su. Manoa ŋɔnɛnîi è kɛ̀ a kpóma nɛni.

3Ɣele tɔ̂nɔ da, Yâwɛɛ ŋɔkélai dɔnɔ è kùla ŋ̀ɛ́i ǹyɛɛ m̀ai, “Ífe niî núu-kpune maa sɔlɔ ɓó ní. Kɛ́lɛ ya pâi koo siɣêi kúui ŋí su, í lóŋ surɔŋ maa sɔlɔ ɓó.

4Ǹmɛni ma ímɛi káa kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ. Ífe lɔɔ sîi da kélee kpèle. Ífe mii-sɛŋ da mii nyíi maa fé wàa nii.

5Ǹôloŋ ya pâi maa sɔlɔ ɓôi, a pâi kɛ̂i a Nazarɛ-nuu, zu kulâi ɓa Ɣâla yée mu nuu. Núu da fé kɔli lɔ̀ ŋ̀ûa. Ǹyaa ɓe pâi Eezuɛ ŋuŋ ma ɓôi Felesia-ŋai yêei.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Nya ƀe ǹɛnîi è lì é m̀ó ŋɔsurɔ̂ŋ ma ǹyɛɛ, “Ɣâla ŋɔlóno ké-nuu tɔnɔ è kùla ŋ́ɛi. Gɛ́-pere káa yɛ̂ɛ Ɣâla-taa kela. Ŋá gàa ŋá yao. Ḿve marê ké ní mí ƀé è kùla naai, vé tela ǹáa lɛ́ ní ḿâ.

7È mò ḿâ a gɛ́ɛ ŋa pâi koo siɣêi ŋá lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀó. È mò ḿâ máŋ a gɛ́ɛ ḿve lɔɔ sîi da kélee kpèle, ḿve tela mii-sɛŋ da mìi nyíi maa fé waa ní, kpɛ́ni fêi, ǹôloŋ a pâi kɛ̂i a Nazarɛ-nuu é síɣe maa sɔlɔ ƀó ɣele ma é tóo zaa tãi ma.”

8Manoa è Yâwɛɛ fɛli ǹyɛɛ m̀ai, “Ye kpera yɛ̂ íkelai tɛ́ɛ kúpɔ-naa pôlu é berei lɛ́ kûa kwa ǹôloŋ maa sɔlɔ ƀò kwa pɔ̂ri mɛi kâai lai.”

9Ɣâla è m̀ɛnii kɛ̀ Manoa è vèli mɛni mai. È ŋɔkélai tɛ̀ɛ pôlu ǹɛnîi pɔ́naa. Ǹɛnîi è kɛ̀ tíi kɛ̂i gbâlaŋ ŋá. Kɛ́lɛ ŋɔsurɔ̂ŋ Manoa fé ké ní gɔlɛ.

10È lì a maa félaa é m̀ó ŋɔsurɔ̂ŋ Manoa ma ǹyɛɛ, “Ǹalôŋ tí ɣele pâi, aâ ŋɔ́nɔ pá.”

11Manoa è mù sìɣe é lɛ́ɛ ŋɔnɛnîi pôlu da ǹyaa dí lí. Nya ƀe è ǹalôŋ marê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Yá ƀé ɣele lôno ŋánɛnîi pó naai?” Ǹalôŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Óowei.”

12Manoa è mò ma ǹyɛɛ, “À kɛ̀ íwooi ŋ̀aa sèe à kɛ̀, gɛ̀ ní lé ƀé fɛ̂ɛ ǹôloŋ é gɛ́i? É ŋɔkɛ-ɣéniɛi kɛ́-pere kɛ́ léŋ?”

13Yâwɛɛ ŋɔkélai è mò Manoa m̀a ǹyɛɛ m̀ai, “M̀ɛni-ŋai tí ŋá mò ínɛnîi mai, é gélee mɛi káa a ǹélɛɛ.

14Vé lɛ̀ɣɛ kpɔmɔ-ƀa ya sii kélee da ma, kpaa máŋ é kpele sɛ̂ŋ sii da kélee kpéle. Vé mii-sɛŋ sii da kélee mìi nyíi m̀aa fé waa nii. Mɛni-ŋai ŋí nɔ́ ƀé é sía la.”

15Gɛ́ɛ tíi, è mò Yâwɛɛ ŋɔkélai ma ǹyɛɛ, “Kpera yɛ̂ kúmaa kpɛ́ŋ a guro. Kwa ŋ̀wêlii kú ƀoli sôlaŋ tɔnɔ paa yɛ̂.”

16Ǹyɛɛ m̀ai, “A ǹɛɛ ma kpîŋ ŋá kámaa kpɛ́ŋ ḿve pâi káyêei mii-sɛŋ da miî. A làa kálii ma, ka gbɛtɛ, ká gula a kéreŋ sala Yâwɛɛ ma. Manoa fé ké ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ ǹalôŋ è kɛ̀ lônoi bɔ́i gáa a Yâwɛɛ ŋɔkéla”

17Manoa è Yâwɛɛ ŋɔkélai marê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Ílaa lɛ́ kûa íwooi ŋ̀aa see a kɛ̀, a gɛ́ɛ kú ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ ípɔ.”

18Yâwɛɛ ŋɔkélai è Manoa marê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Ya ŋ̀wêlii í ńaa kɔ́lɔŋ lé mɛni ma? Ńaa mili-mĩliɛɛi.”

19Nya ƀe Manoa è ƀoli sôlaŋ tɔnɔ sòŋ é wîi siɣe é kéreŋ sala kula a dia gɔnii ŋá Yâwɛɛ ma. Naa kɛ́ɛ tíi, zu-gbɛlɛ-kpɛlɛ mɛni-ŋa díkɛ̀ Manoa da ŋɔnɛnîi ŋɛ́i túɛ.

20 Ǹɔŋ kɛ́ɛ a sóŋ zâla sãai dîa ŋ̀âla-teƀelei ŋá ǹurui kɛ́ tɛ̀ ŋ̀ele-kɔlɔŋ sui, Yâwɛɛ ŋɔkélai è kɛ̀ ŋɔŋ lêŋ su gɛ́ tɛ̀ ŋ̀elei su Manoa da bɔ̂ŋ díkɛ naa kàa. Dí tòo dí díŋuŋ pîlaŋ ǹɔii ma.

21Dí fé ŋɔ́nɔ ŋ̀âla-taa kêlai káa ní. Gɛ́ɛ tíi dí gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ ŋɔkéla ká kɛ̀ tí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Manoa ǹyɛɛ ŋɔnɛnîi mai, “Tɔ̃yâ ma, kwa pâi saa tí-ti ƀôi, kpɛ́ni fêi, kwaâ ɣâla káa!”

23Kɛ́lɛ ŋɔnɛnîi è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Eêi kɛ̀ Yâwɛɛ eêi kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é kúpaa, vêi pâi ǹyée seêi kúkereŋ salai mu, kpaa máŋ é m̀ɛni-ŋai ŋí ƀó kûa.”

24Nyíŋi pôlu ma, ǹɛnîi è lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀô é ǹáa sée a Saŋsiŋ. Ǹôloŋ è ƀɔ̀lɔ Yâwɛɛ é lûwa láa mà.

25Saŋsiŋ è kɛ̀ Daŋ suui su-ƀelai díƀûui su. M̀ûui ŋí è kɛ̀ Zora da Ɛsitao taa-ŋai loai. Naa ƀé Yâwɛɛ è ŋɔmɔ̂leŋ kɛ̀ naa Saŋsiŋ pôlu.

M̀ɛni-sâa Ƀó-ƀelai 14

Saŋsiŋ è nɛnî kùla

1Ɣele tɔ̂nɔ da, Saŋsiŋ è lì Tiŋna taai su. È Felesia-ŋai dí sîi nɛni tɔnɔ kàa naa.

2È lène pôlu bɔ́-taai, é m̀ó ǹâŋ da ǹee-ni dîa ǹyɛɛ, “Ŋá Felesia nɛni tɔnɔ kàa Tiŋna taai su. Ka ŋ̀wɛ́li kɛ́ ḿî. Ŋa wɛ̂lii ŋá gùla a nɛnî.”

3Dí ŋ̀óo su tòo dîyɛɛ m̀ai, “Nɛyâa támaa káa kúsuui su, dámaa kɛ́ ƀò Eezuɛ lɔii su. Felesia-ŋai dífa Kúɣâlai fêli. Ƀa wɛ̂lii í dílônii-nɛyãai da kùla lé mɛni ma?” Kɛ́lɛ Saŋsiŋ è ǹâŋ wóo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Ǹyaa ƀé ǹɛ̂lɛɛi a ńîa. Lí í gɔ́ri ḿî.”

4Eezuɛ-ŋai díkɛ̀ mɔ̃lɛi Felesia-ŋai yée mu. Yâwɛɛ è kɛ̀ pere kɔ̂rii a gɛ́ɛ laa-sâa é tée díloai. Kɛ́lɛ Saŋsiŋ ǹâŋ da ǹee dífe kɛ́ ní m̀ɛnii ŋí ŋá kâai.

5Gɛ́ɛ tíi, Saŋsiŋ, ǹâŋ da ǹee dí lì Tiŋna taai su. Dí kɛ́ɛ tɛɛ̂i gbɔmɔ-kpalaŋ su Tiŋna kɔlɛ mai, yala-sulu tɔnɔ è kɛ̀ kpɛ̂ɣei gɛ́ pà dîa.

6A ǹaa maa félaa, Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ è pà bɔ́ é wála-wala tɛɛ bɔ́. Saŋsiŋ è ǹyala-sului sòŋ a ǹyée, yɛ̂ɛ núu a ƀoli-loŋ sòŋ é vála fâla. Kɛ́lɛ vé m̀ɛnii ŋí ƀó ní ǹâŋ da ǹee dîa.

7Dí seriɛ́ɛ Tiŋna taai sui, Saŋsiŋ è lì é ǹáa tí nɛniî ma. Ǹɛnîi maa mɛ̂ni è ǹíi sòŋ. Dí lène pôlu dípɔ-taai.

8Ɣele kûu kpɛ́-kpɛɛ tɛɛ́ pôlu ma, Saŋsiŋ è kɛ̀ liî pôlu a gɛ́ɛ é ǹɛnîi mɛi wôo ƀó. Gɛ́ɛ liî, è sèri ƀɛ́i è ǹyala sului pàa naai. È lɔ̀ berei kɔlɛ é lí ǹaa kâai. È gàa kɔ̃́iŋ a lɔ́ gbonôi a ŋ̀úlɔ pú naa. È kɛ̀ a gúlaa la.

9È gɔ̃iŋ kùla gɛ́ mii, gɛ́ lì é lɛ́ɛ la zu é seri ǹâŋ da ǹee dîa. È da tɛ̀ɛ dípɔ. Kɛ́lɛ vé m̀ó ní dîa a gɛ́ɛ è gùla ǹyala-sulu poma kponôi.

10Saŋsiŋ ǹâŋ ni kɛ́ɛ ǹɛnîi maa mɛ̂ni ƀôi, Saŋsiŋ è kúu kɛ́tɛ kɛ̀ ǹûai dîa yɛ̂ɛ berei ǹaa ǹyaŋkpa-ŋai da kâa gɛ̀ la nɛnî kula pere sui.

11Berei Felesia-ŋai dí Saŋsiŋ kàa lai, dí nyáŋkpa buu saaƀa tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ díkɛ ƀò gɔlɛ gúui su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12-13Saŋsiŋ è mò dîa ǹyɛɛ, “Gúui ŋí káa fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ mɛni ma. Ŋa pâi koleŋ-kêe pilîi kâa. Kà zu kulâi lɛ̀ ḿâ vólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi yée mu, gɛ̀ ní ŋa pâi seɣe kôle nɛnɛ-fɛfɛ lɛ́lɛɛ-ŋa buu saaƀa da yokpo lɛ́lɛɛ-ŋa buu saaƀa tɛɛ̂i kápɔ. Kɛ́lɛ ka wàla pɔri zu kulai, gɛ́ ní ka pâi seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛ lɛ́lɛɛ buu saaƀa da yokpo lɛ́lɛɛ buu saaƀa tɛɛ̂i ḿbɔ.” Dí mò ma dîyɛɛi, “Ye í koleŋ-kêei píli kú mɛni.”

14È mò dîa ǹyɛɛ, “Dí mii-sɛŋ kùla sɛŋ mii-sɛŋ kponôi, sɛŋ nɛ̃ɛ é kúla sɛŋ wála-wala kponôi.” Dí fólo kûu saaƀa sìɣe dífe pɔri ní goleŋ-kêei ŋí su kulâi.

15Vólo kûui ǹáaŋ ɣele kɛ́ɛ a serii, ǹyáŋkpa-ŋai dí mò Saŋsiŋ ŋɔnɛnîi ma dîyɛɛi, “Gɛ́ ísurɔ̂ŋ é goleŋ-kêei ŋí su kula kûɛ. À wàla kɛ́ tí, kwa pâi íkerenîi ka ínâŋ ŋɔpɛ́rɛi. Í pà a kûa ƀɛ́ a gɛ́ɛ í ŋúma kɛ́ kûa?”

16Nya ƀe Saŋsiŋ ŋɔnɛnîi è tòo gɔ́ɔ mu gɛ́ wɔ̀lɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Ḿbɛlɛ fé íkoi! Tɔ̃yâ kpîŋ ma ífe ŋ́wɛli ní. Í koleŋ-kêe pìli ŋánûai dîa nyíi ífe zu kulâi lɛ́ ní ḿâ!” Saŋsiŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Ḿve niî zu-kulâi lɛ́ ní ńâŋ da ńee dîa. A pâi kɛ̂i léŋ ŋ́gɛ zu-kulâi lɛ̀ yâ?”

17Gɛ́ɛ tíi, ǹɛnîi è wɔ̀lɔ kpɔ́ a vólo kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi díkɛɛ gúui kɛ̂i. Vólo kûui mɛi feerɛ ɣelei, Saŋsiŋ è nâa goleŋ-kêei su kulâi lɛ̀ ma, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ nɔ́ wɔ̂lɔi ma. Gɛ́ɛ tíi, ǹɛnîi è goleŋ-kêei su kulâi lɛ̀ Felesia ǹyaŋkpa-ŋai dîa.

18Vóloi mɛi feerɛ ɣelei vólo káoi é lɛ́ɛ toôi, ǹyáŋkpa-ŋai dí mò Saŋsiŋ ma dîyɛɛi, “Lé ƀé ǹɛ̃ɛ̂i é tɛ́ɛ kɔ̃́iŋ-wulɔ mai? Lé ƀé ŋ̀wála-walai é tɛ́ɛ yala-sulu mai?” Saŋsiŋ è díwoo su tòo ǹyɛɛ, “Eêi kɛ̀ káfe ká kwaai sí ní a ŋákâlii, Kái fêi pɔ̀ri ŋá koleŋ-kêei su kulâi.”

19Nya ƀe Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ è pà Saŋsiŋ pɔ́ é wála-wala-laa tɛ̀ɛ bɔ́. È kɛ̀ nɔ́ tí, Saŋsiŋ é yéŋ é lí Asikɛlɔŋ é kpakolo buu saaƀa páa naa é díseɣei kélee kúla díyêei. È pà a dia Tiŋna taai su, é dítɛɛ diai pɔ́ goleŋ-kêei su kulai. È lɛ̀ɛ a ǹíi ŋwánaa é lí pôlu bɔ́-taai.

20Saŋsiŋ ŋɔnɛnîi ǹâŋ è Saŋsiŋ ŋɔnɛnîi tɛ̀ɛ ǹyáŋkpa buu saaƀai ŋí dɔnɔ pɔ́ kɛ̀ gɔlɛ ma gúui suui.

M̀ɛni-sâa Ƀó-ƀelai 15

1Ɣele kpɛ́-kpɛɛ tɛɛ́ pôlu ma, wîi tée tãi seriɛɛi, Saŋsiŋ è lì ŋɔnɛnîi nàa kâai. È lì a ƀoli-lôŋ tɔnɔ bɔ́ a sama-sɛŋ. È mò nɛniî ǹâŋ ma ǹyɛɛ, “Ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá lí ŋánɛnîi ŋɔloŋpoi su.” Kɛ́lɛ ǹɛnîi ǹâŋ fé fáa ní ma.

2Ǹyɛɛ Saŋsiŋ mai, “Tɔ̃yâ ma ŋá kɛ̀ nɔ́ gâai ŋ̀wɛ́li fé yâ. M̀ɛni ma, ŋá dɛ̀ɛ ǹyaŋkpâi dɔnɔ pɔ́ kɛ̀ íkɔlɛ ma gúui í gɛ̂i zu. Kɛ́lɛ ƀa pɔ̂ri ǹɛ̂ɣe-nɛnii kulâi a nɛnî bɔ́ɔ ŋá. Ǹɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ ma.”

3Saŋsiŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Lônii ma sâpo káa ńyêei ŋá mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ a Felesia-ŋai.”

4Nya ƀe Saŋsiŋ è lì é kɛlɛ̂ŋ ŋuŋ saaƀa (300) sóŋ. È dí kpùlɔŋ díkîe ma feerɛ-feerɛ a díwoŋ a seɣe kpua-ŋa. È wîi kpaŋ ɣìri zeɣe kpua-ŋai ŋí dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5È ŋɔŋ tôo wîi kpaŋ-ŋai dîa, é tée gɛlɛ̂ŋ-ŋai dîa ŋɔŋ ké ɓò dîa, dí lí Felesia-ŋai díwîi kpalaŋ ŋá. Wîi ǹûai dí dèei, ŋɔŋ è gélee kèreŋ da nyii-ŋai kɛ̀ gbâŋ ŋái, é pɛ́lɛ díɔle dóu-kpɔ̂lui ma.

6Felesia-ŋai da-ŋa dí marê kɛ̂ɛ kɛ̀ dîyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ɓé a m̀ɛni saŋ ŋí kɛ̂i?” Núu da è mò dîa ǹyɛɛ, “Saŋsiŋ ɓé gɛ̀ tí. È Tiŋna ǹalôŋ tɔnɔ ǹóŋ kùla a nɛnî. Kɛ́lɛ ǹaloŋ ŋí è Saŋsiŋ ŋɔnɛnîi sìɣe é dɛɛ surɔ̂ŋ da kpɛ́ni pɔ́.” Nya ɓe Felesia-ŋai dí lì dí nɛniî ŋí kéreŋ da ǹâŋ ŋɔpɛ́rɛi.

7Saŋsiŋ è m̀ɛnii ŋí m̀ɛni. È lì é m̀ó dîa ǹyɛɛ, “Dûai ŋí ká gɛ̀ a ńyãai, ŋa ḿvoo ŋa pâi gba tí-ti kulâi kâa. Ḿvii fé pâi kpɛɛ̂i.”

8Nya ɓe è kɔ́ pɛ̀lɛ dîa a ŋɔwála-walai kélee é dámaa páa. Nyíŋi pôlu ma, è kùla Felesia-ŋai dílɔii su, é lí Itaŋ Kɔni woloi su gɛ̀ ɓò naa.

Saŋsiŋ è Felesia-ŋai yée mɛi ɣâle

9Naa kɛ́ɛ tíi, Felesia kɔ-kuluɓa-ŋai dí lì dí díɓûui pú Zuda kpiniŋ su. Dí kɔ́ pɛ̀lɛ Lɛi taai ma.

10Zuda sinaai dí Felesia-ŋai marê kɛ̀ dîyɛɛi, “Ka kɔ́ pɛlɛ̂i kûa lé mɛni ma?” Felesia-ŋai dí Zuda-ɓelai wóo su tòo dîyɛɛi, “Saŋsiŋ a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ a kûa. M̀ɛni ɓé kú pà la a gɛ́ɛ kú zoŋ, kú tûa la yɛ̂ɛ berei è tùa la a kûai.”

11Nya ɓe sinâa wála saaɓa (3,000) dí kùla Zuda kpiniŋ su dí lí Itaŋ Kɔni woloi su dí m̀ó Saŋsiŋ ma dîyɛɛi, “Ífe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ kúkaa Felesia-ŋai yée mu? Ya ŋ̀wɛ̂lii í kúmɔ̃lɛ laai da pú ŋɔ́nɔ ma?” Saŋsiŋ ǹyɛɛ dîai, “M̀ɛni tɔ̂nɔi dí gɛ̀ a ńyãai, ǹyaa nɔ́ ɓé ŋá gɛ̀ a dia.”

12Dí mò ma dîyɛɛi, “Kú pà a gɛ́ɛ kú ísoŋ kú íɣiri kú lí a yá dípɔ.” Saŋsiŋ è mò dîa ǹyɛɛ, “Ka káfoo ńyêei a gɛ́ɛ káa kpîŋ káfe pâi ḿbaâi.”

13Dí mò ma dîyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma kúfe pâi ípaâi. Kwa pâi nɔ́ íɣirîi kú lí a yá dípɔ.” Nya ɓe dí ŋ̀iri a ɣɛli nina feerɛ dí gula gɔni wôloi su dí lí la.

14Dí tɛ́ɛ Lɛi taai sui, Felesia-ŋai dí pà bɔ́-naa pêre a kîri díkɛ làɣi. Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ è pà bɔ́ é wála-wala laa tɛɛ bɔ́. Ǹ̩ɛlii kɛ̀ ǹyée mai zu è tèe nɔ́ yɛ̂ɛ ŋɔŋ a yee su tèe.

15Gɛ́ɛ tíi, è wɛlɛ-sôo nɛɣɛ̂ŋ-káo nina tɔnɔ kàa lâa-ni gɔlɛ ma. È zìɣe é pɛ́lɛ ǹûai lôkwai la. È sinâa wála tɔ̂nɔ (1,000) pàa la.

16Saŋsiŋ è m̀ɛnii ŋí tòo a wule ǹyɛɛ, “Ŋá sinâa wála tɔnɔ (1,000) pàa a wɛlɛ-sôo ǹɛɣɛ̂ŋ kao tɔnɔ. Wɛlɛ soo nɛɣɛ̂ŋ káo tɔnɔ ɓé ŋa dípàa la, ŋá dípoma ŋáa tɛ̀ gîe ma túŋ-kpaŋ.”

17Gbɛ́ɛ ŋ̀ulei toôi, è zua káoi tòo. Dí gwaai ŋí ma láa sèe a Lama Lɛi.

18Gɛ́ɛ tíi, kpele wɛ̂li ŋánaa è zòŋ. È Yâwɛɛ fɛ̀li ǹyɛɛ m̀ai, “Ya wála-wala laa tɛɛ ḿbɔ ŋa ǹûai ŋí yée mɛi ɣále. Ya pâi ǹɛɛ̂i naa kpele wɛ̂li é ḿbaa, Felesia-ŋai ŋí dífe Ɣâla kɔ́lɔŋ dí ńzoŋ?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Lóa da è kɛ̀ Lɛi taai su ǹɔii mu. Ɣâla è ǹóai ŋí lá ƀò yá é kúla naa. Saŋsiŋ è da kpèle é tóo gbonôi. È ǹyái ŋí láa sèe a Akori. Ǹyaŋ ǹáa ká tí é tóo sâa ma.

20Saŋsiŋ è kɛ̀ Eezuɛ lɔii láa túɛ a kóraŋ buu feerɛ. Felesia-ŋai díkɛ̀ Eezuɛ lɔii mɛi tãi ŋí yée mu.

Ǹmɛni-sâa Ƀó-ƀelai 16

Saŋsiŋ è lì Geza kpiniŋ su

1Ɣele tɔ̂nɔ da, Saŋsiŋ kɛ́ɛ Geza kpiniŋ sui, è wɛ́li soŋ naa wulu-wulu kɛ́ nɛni da ma. È lì a gɛ́ɛ da ǹyaa dí nyíi.

2Saŋsiŋ kɛ́ɛ ǹɛnîi ŋɔpɛ́rɛi mui, Geza-ƀelai dí gɔ̀lɔŋ. Dí gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí báa a ɣele wâla pɛ-pɛ. Nya ƀe daa lêe su sinaai dí lì dí tínaŋ bɛ́rɛi ma Saŋsiŋ è kɛ̀ mui. Dí ŋɔ́nɔ ǹúui da-ŋa sèe daa lêei ŋɔgalai lá m̀éla veerɛ ma, díkɛ Saŋsiŋ maa kpɛ̂ŋ.

3Kɛ́lɛ Saŋsiŋ è mù sìɣe a kpíni sáma, é lí daa lêei ŋɔgalai lá. È daa lêei ŋɔgalai gbôŋ da zoŋ-sãai kélee kùla é ǹáa garâŋ ŋá é tɛ́ la ǹyéei ma kɛ̀ Iburɔŋ taa leei mɛi.

Dilala è ǹyée làa Saŋsiŋ ma

4Ǹmɛnii ŋí kɛ́ɛ pôlu ma, Saŋsiŋ è wɛ́li sòŋ nɛnî tɔnɔ ma. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Dilala. Ǹɛnii ŋí seɛ́ɛ è kɛ̀ Sorɛi Diŋ-tiŋ su.

5Kâloŋ lɔ́ɔlu díkɛ̀ Felesia lɔii mɛi. Dí lì Dilala pɔ́-naa dîyɛɛ mai, “Íyee láa Saŋsiŋ ma a gɛ́ɛ é ƀɛ́i lɛ́ yâ ŋɔwála-walai a kûla naai, da berei kwa pɔ̂ri zonîi la kú ŋ̀iri kɔlɔ é kpɛ́ɛ mai. Ya nyíŋi kɛ̀ kûɛ, kwa pâi káne kpua-kpua wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ tɔ̂nɔ (1,100) tɛɛ̂i ípɔ tɛi-tɛi.”

6Nya ƀe Dilala è mò Saŋsiŋ ma ǹyɛɛ, “Kpera yê ƀɛ́i lɛ́ m̀â íwala-wala-laai a kûla naai. Núu da a kɛ̀ ŋ̀wɛ́lii é íɣiri, kɔlɔ é kpɛ́ɛ yâ, maa nuui a pɔ̂ri gêi lɛ́ŋ?”

7Saŋsiŋ ǹyɛɛ m̀ai, “À kɛ̀ da ŋ̂îri a kerâŋ tɛ́ ɣɛli nina lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, gɛ̀ ní ŋáwala-walai a pâi kulâi ńyêei, kɔlɔ é kpɛ́ɛi m̀â, yɛ̂ɛ berei nɔ́ a kɛ̂ la a núu sîi da kéleei.”

8Felesia kaloŋ-ŋai dí lì dí pá a gerâŋ ɣɛli nina lɔ́ɔlu mɛi feerɛ dí dɛɛ Dilala pɔ́. Dilala è Saŋsiŋ ɣìri la.

9Felesia kaloŋ ŋai dí pa a díkɔ-kuluƀa-ŋai dí díloo Dilala ŋɔloŋpoi dɔnɔ su a gɛ́ɛ a làɣi dí pá dí Saŋsiŋ soŋ. Nya ƀe è làɣi ǹyɛɛ m̀ai, “Saŋsiŋ, Felesia-ŋai daâ ísoŋ!” Kɛ́lɛ Saŋsiŋ è mù sìɣe a kîrɛ, é gerâŋ ɣɛlii su tée yɛ̂ɛ ŋɔŋ a yee kâro su tee. Kɛ́lɛ dí fé pɔri ní ƀɛ́i kɔ̂lɔnii Saŋsiŋ ŋɔwála-walai a kûla nàai.

10Naa kɛ́ɛ tíi, Dilala è mò Saŋsiŋ ma ǹyɛɛ, “Í lɛ́ɛ kɛ̀ m̀â, í m̀òo. Pá nâa í berei lɛ́ m̀â ŋa pɔ̂ri íɣirîi lai.”

11Saŋsiŋ è ŋɔ́nɔ mò ma ǹyɛɛ, “À kɛ̀ núu da a ŋ̂iri kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a ɣɛli nyíi dífe niî tíi da kɛ́ ní lai, ŋáwala-walai a pâi kulâi ńyêei, kɔlɔ é kpɛ́ɛ m̀â, yɛ̂ɛ berei nɔ́ a kɛ̂ la a núu sîi da kéleei.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Nya ƀe Dilala è ɣɛli nina sìɣe é Saŋsiŋ ɣiri la. Dilala è Saŋsiŋ tòli ǹyɛɛ m̀ai, “Saŋsiŋ, Felesia-ŋai daâ ísoŋ!” Gɔ-kuluƀa-ŋai díkɛ̀ lôŋpoi da kpɛ́ni su. Kɛ́lɛ Saŋsiŋ è ŋ̀ɛlii su tèe ǹyée ma nɔ́ a vîŋ tɔnɔ yɛ̂ɛ yee kâro.

13Dilala è ŋɔ́nɔ mò Saŋsiŋ ma ǹyɛɛ, “Íkaa nɔ́ sâa ḿoôi íkɛ lɛ́ɛ kɛ̀ ḿâ. Ye berei lɛ́ ḿâ ŋa pɔ̂ri íɣirîi la a ǹɛ́lɛɛi.” Saŋsiŋ ǹyɛɛ m̀ai, “À kɛ̀ yà seɣe pâla yee sìɣe í ŋ́uŋ láa la a gbaa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, í gbaa kpíniŋ a gîe í zoŋ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a gòniŋ, gɛ̀ ní ŋáwala-walai a pâi kulâi ńyêei, kɔlɔ é kpɛ̂ɛ ḿâ yɛ̂ɛ berei nɔ́ a kɛ̂ la a núu sîi da kéleei.”

14Saŋsiŋ kɛ́ɛ nyiî, Dilala è ŋuŋ lâa a seɣe pala yee a gbaa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ é gbíniŋ a gîe é zoŋ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a gòniŋ. Nya ƀe è ŋɔ́nɔ Saŋsiŋ tòli ǹyɛɛ m̀ai, “Saŋsiŋ, Felesia-ŋai daâ ísoŋ!” Saŋsiŋ è ŋ̀ɛ́i lá ƀò é gòniŋ wêyeŋ ŋ̀ûa é ŋuŋ fúloŋ.

15Gɛ́ɛ tíi, Dilala è mò Saŋsiŋ ma ǹyɛɛ, “Ya pɔ̂ri kɛ̂i léŋ yɛ̂ í ŋ́wɛlini à kɛ̀ ífa lâa a ńyãa? Tãi zaaƀa ɣelei ká ŋí íkɛ ḿòo nɔ́ ífa íwala-walai kulâi lɛ̀ ḿâ.”

16Ǹɛnîi è kɛ̀ Saŋsiŋ pôlu a mɛni tɔnɔ̂i ŋí a ɣele kélee. È kpɔ̀lu kpɔ́ ǹá va pɔ̂ri seêi.

17Nya ƀe è dɔ̃yâi ƀò ma yɛ̂ɛ mai, “Ŋa wɔ́lɔ mu siɣe ní ŋá tɔ́ɔ, dífe tá kɔli lɔ́ ní ŋ́ûa, kpɛ́ni fêi, Eezuɛ Ɣalai a ŋ́zîɣe a ŋɔyée mu nuu. M̀ɛni ƀé da ńdôli la a Nâzarɛ-nuu. À kɛ̀ núu da a kɔli lɔ̀ ŋ́ûa, gɛ̀ ní ŋáwala-wala laai a pâi kulâi ŋ́gbonôi, kɔlɔ é kpɛ́ɛ ḿâ.”

18Dilala è làa la a gɛ́ɛ Saŋsiŋ aâ dɔ̃yâi ƀó ma. Nya ƀe è worɛ̂ tèɛ Felesia a kaloŋ-ŋai dínûai pɔ́-naa ǹyɛɛ dîai, “Ka pá ŋɔ́nɔ pôlu, kpɛ́ni fêi, Saŋsiŋ aâ tela dɔ̃yâi ƀó ḿâ.” Felesia kaloŋ-ŋai da dí díkɔ-kuluƀa-ŋai dí lì pôlu Dilala ŋɔpɛ́rɛi lá. Dí lì a gánei dí díkono tèe la ǹyêei m̀ɛni mai.

19Dilala è Saŋsiŋ ŋuŋ lâa gɔ́ɔ mɛi é lɛ́ɛ la zu Saŋsiŋ é nyíi. Nya ƀe è nalôŋ tɔnɔ tòli é pá é ŋuŋ-kpaa lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kélee tée ŋ̀ûa. Gɛ́ɛ tí, Saŋsiŋ ŋɔwála-walai su è sàa, kɔlɔ é kpɛ́ɛ ma. Ŋɔwála-walai kélee è nâa kùla ǹyêei.

20Dilala è ŋɔ́nɔ làɣi ǹyɛɛ m̀ai, “Saŋsiŋ, Felesia-ŋai daâ ísoŋ!” Saŋsiŋ è mu sìɣe é m̀ó ǹíi su-pere ǹyɛɛ, “Ŋa pâi ŋ́gbîŋ fûlonii ŋá lí yɛ̂ɛ berei nɔ́ ŋá gɛ̀ la a bɔlɔi.” Kɛ́lɛ vé ké ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ aâ kula bôlu.

21Nya ƀe Felesia-ŋai dí pà dí Saŋsiŋ soŋ. Dí ŋ̀ɛ́i-gao wòlo dí ziɣe dí yéŋ la Geza kpiniŋ su. Dí dòo ƀara yɔlɛ ŋá, dí ǹɔ́ kpini pɛrɛ mu. Díwîi fũa kwaai ma è kɛ̀ gbini-pɛrɛi ŋí mu. Dí Saŋsiŋ kɛ̀ gɛ́ díwîi fũa kɔni kɛ́tɛi tìnaŋ.

22Saŋsiŋ kɛ́ɛ a namu gbini pɛrɛi ŋí mui, ŋ̀uŋ-leɣa è ŋɔ́nɔ pɛ̀lɛ tɛ̂i pôlu.

Berei Saŋsiŋ è sàa lai

23Felesia-ŋai díɣâlai láa ƀé kɛ̀ a Dagɔ̃ŋ. Ɣele tɔ̂nɔ da díkâloŋ-ŋai dí díŋaa tɛ̀ ma a gɛ́ɛ dí kúu kɛ́tɛ ké dí sâla kula díɣâlai Dagɔ̃ŋ ma. Dí kɛ̀ lii-nɛ̃ɛ kulâi díkɛ wule tôo dîyɛɛi, “Kúɣâlai a gɛ́ kwa kúkpɔara-nuui Saŋsiŋ yée mɛi ɣále.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

24-25Dílii è ǹɛ̃ɛ kpɔ́ gúui su a ŋ̀ánaa. Nya ƀe dí mò dîyɛɛi, “Ka pá a Saŋsiŋ é la ɣɛ̂lɛ mɛni-ŋa ké kúŋɛi, kú ɣélɛ maa kúla gbonôi.” Dí páa a Saŋsiŋ, dí dɔ̀ɔ bɛ́rɛi sâmai kpɛnɛ kpaya-kpayai loai dí pélɛ ɣélɛ maa támaa kulâi gbonôi. Dí laa maa tɛ̂ wule tòo díɣâlai ma dîyɛɛi, “Kúɣâlai a gɛ́ kwa kúkpɔara-nuui yéei mɛi ɣále. Nya ƀe kúlɔii su kàra é kúnûai dámaa páa.”

26Saŋsiŋ fé ŋɔ́nɔ ké ní pɔrîi kwaa kâai. È mò zurɔ̂ŋ-looi ma kɛ̀ ǹyée sonîi ǹyɛɛ m̀ai, “Lí a ńyãa í ńyee pélɛ bɛ́rɛ kpɛnɛ-ŋai dîa nyíi bɛ́rɛi sonîi. Ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá tiɣîŋ dîa.”

27Bɛ́rɛi lá è kɛ̀ a vɛ́ɛ kpɔ́ a sinâa da nɛyâa a maa ɣelei tí. Felesia kaloŋ lɔ́ɔlui díkɛ naa. Sinâa da nɛyâa kɛ́ɛ yɛ̂ɛ wála saaƀa (3,000) díkɛ bɛ́rɛi ɣelei pere díkɛ ɣélɛ maa kùla Saŋsiŋ kponôi.

28Saŋsiŋ è Yâwɛɛ fɛ̀li ǹyɛɛ m̀ai, “Óo Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, ŋ́gili é lɛ́ɛ íŋa. Óo Ɣâla, kpera yɛ̂, ye wála-wala tɛɛ m̀bɔ ŋɔ́nɔ. Felesia-ŋai dí ŋ́ɛi gao veerɛ kùla. Gɛ́ ŋá dísu-kara a m̀vîŋ tɔnɔ.”

29Saŋsiŋ è kɛ̀ tɔɔni bɛ́rɛi sámai kpɛnɛ feerɛi loai. È gɔɔ-yee pɛ̀lɛ gbɛnɛi dɔnɔ ma é ǹáa m̀ii yee pɛlɛ gbéli ma.

30È làɣi a ŋ̀óo su kɛ́tɛ ǹyɛɛ, “Ǹɛɛ naa kwa Felesia-ŋai kú sáa gîe ma!” È mò nɔ́ tí, é gbɛnɛi veerɛŋɔɔ tuâŋ a ŋɔwála-wala laai kélee. Bɛ́rɛi è wòlo é pú diai kélee mɛi kɛ̀ ǹaai. Felesia kaloŋ lɔ́ɔlui díkɛ ǹûai ŋí sáma. Saŋsiŋ ǹyaa máŋ è sàa. È núu támaa pàa a ŋ̀elei tí é tɛ́ɛ nyii-ŋai dîa è dípàa gɛ́ɛ kɛ̀ ɣele mai.

31Nya ƀe ǹɛ̂ɣe-ni da ŋɔkáayɔɔ kpéle-ŋai dí lì Geza boma kânai. Dí lì la dípɔ-taai Zora. Dí ǹoo ǹâŋ Manoa kɔlɛ ma. Zaa loo kwaai ŋí ma káa Zora da Ɛsitao taa-ŋai loai. Saŋsiŋ è kɛ̀ Eezuɛ mɛi a kóraŋ buu feerɛ.

M̀ɛni-sâa Ƀó-ƀelai 17

Maka è sãâ da kpɛ́ni-ŋa fɛ̀li

1Nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ ǹyée lɔii su Ifiraŋ lɔii kpiniŋ su. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Maka.

2Ɣele tɔ̂nɔ da Maka è mò ǹee ma ǹyɛɛ, “Káne kpua-kpua wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ tɔnɔ (1,100) è làŋ íyêei. Ǹúui ziɣei, í naɣaŋ ŋá íwoo méni. Ƀé káa, ńyãa ƀé zìɣe. Gáa ńyêei.” Ǹee è mò ma ǹyɛɛ, “Ńoŋ, Yâwɛɛ é lûwa láa yâ!”

3Ǹóŋ kɛ́ɛ a ŋɔkánei tɛ́ɛ bɔ́ pôlui, è mò ǹyɛɛ, “Ŋa gánei ŋí tɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́ a gɛ́ɛ voo-wooi ŋí fé ńoŋ sòŋ. Ziɣe í sɛŋ da pɔkɔɔŋ kpɛ̀tɛ la í bɔ̃yɛ a gáne kpua-kpuai ŋí íkɛ vɛ̀li.”

4Maka è gáne kpua-kpuai tɛ̀ɛ pôlu ǹee pɔ́. Ǹee è gánei ŋí gbua-kpua ŋuŋ feerɛ (200) kùla ma é dɛɛ káne kpɛtɛ-nuu tɔnɔ pɔ́. È sɛŋ da pɔkɔɔŋ kpɛ̀tɛ a wúru, é bɔ̃yɛ a gáne kpua-kpuai ŋí. Dí kwaa da-ŋa kpɛ̀tɛ Maka ŋɔpɛ́rɛi mu dí bɔkɔɔŋ ŋí tɔ́ɔ naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Maka è gbɔ́ɔi kwaa ma kpɛ̀tɛ é zãâ pɔkɔɔŋ-ŋai pú naa gɛ́ dífɛli. È sâla láa soŋ nuu maa seɣe kpɛ̂tɛ é bú naa. È ǹônii sinaai dɔnɔ kɛ̀ a sâla láa soŋ-nuu naa mɛni ma.

6M̀ɛni-ŋai ŋí kélee kɛ́ɛ kɛ̂i kâloŋ fé kɛ́ ní kɛ̀ Eezuɛ lɔii mɛi. M̀ɛni ma núu kélee ŋɔtɔ̂ŋ è kɛ̀ gbîŋ yêei.

7Ɣele tɔ̂nɔ da, Liiva nyáŋkpa tɔnɔ da è pà Maka pɔ́-naa ǹyéei su Ifiraŋ lɔii kpiniŋ su a gɛ́ɛ da ǹyaa díkɛ ƃò naa. Ǹalôŋ ŋí da Zuda suui su-ƃelai díkɛ Bɛpeleɣɛ̃ɛ taai su, Zuda lɔii kpiniŋ su.

8È kùla Bɛpeleɣɛ̃ɛ taai su gɛ́ lì a gɛ́ɛ é kwaa da ma kɔ́ri é sée naa. È lɛ̀ɛ siâi é seri Maka ŋɔpɛ́rɛi lá ǹyéei su, Ifiraŋ lɔii kpiniŋ su.

9Maka è marê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Mí ƃé ya kulâi naai?” Liiva naloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋ́gaa a Liiva suui su-nuui da. Ŋa kulâi Bɛpeleɣɛ̃ɛ taai su, Zuda lɔii kpiniŋ su. Ŋa kwaa ma nina kɔ̂rii a gɛ́ɛ ŋá sée naa.”

10Maka è mò ma ǹyɛɛ, “Ye pá kú sée ƃé. Kɛ́ a ńia woo ƃó nuu da ŋásâla láa soŋ-nuu. Ŋa pâi kɛ̂i ífela fêi a káne puu, seɣe-ŋa da mii-sɛŋ a kóraŋ kélee.”

11Liiva nyaŋkpâi è fàa ma a gɛ́ɛ da Maka díkɛ naa. Maka è mɛi kàa yɛ̂ɛ gbîŋ loŋ.

12Nya ƃe Maka è zèe a ŋɔsâla láa soŋ nûu, gɛ́ ƃò ŋɔpɛ́rɛi mu.

13Maka è mò ǹyɛɛ, “Ŋa gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ a pâi mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i ḿî, kpɛ́ni fêi, Liiva suui su-nuui da a kɛ́ a ŋásâla láa soŋ nûu.”

M̀ɛni-sâa Bó-ƃelai 18

Maka è gɛ̀ Daŋ suui su-ƃelai dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ́

1M̀ɛni-ŋai ŋí díkɛ̀ lɔii kâloŋ é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i Eezuɛ lɔii mɛi. Díkɛɛ Eezuɛ lɔii ŋáa kɔlɛi, Daŋ suui su-ƃelai dífe niî kɛ̀ kwaa da ma sɔlɔ ƃó ní. Nya ƃe dí pîlaŋ díkɛ díkɛ̂i kɔ̀ri.

2Dí kɔ-kuluƃa lɔ́ɔlu kùla dísuui su. Dí mò dîa dîyɛɛi, “Kwa kúkɛ̂i kɔ̂rii. Ka lí ká lɔii da maa kpɛ́ɛ.” Gɔ-kûluƃa-ŋai ŋí dí kùla Zora da Ɛsitao taa-ŋai su. Dí lì ǹyée lɔii su Ifiraŋ kpiniŋ su. Dí seriɛ́ɛ naai, dí lɔ̀ Maka ŋɔpɛ́rɛi mu dí nyíi naa.

3Díkɛɛ Maka ŋɔpɛ́rɛi mui, dí Liiva naloŋ lóno woo m̀ɛni. Dí gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ gáa a Liiva suui su-nuui da. Nya ƃe dí m̀arê kɛ́ dîyɛɛ m̀ai, “Gbɛ̂ɛ ƃé pà a yá ƃɛ́? Lé ƃé ya gɛ̂i ƃɛ́?”

4Ǹyɛɛ dîai, “Maka ƃé ńzìɣe a ŋɔsâla láa soŋ-nuu. Kwa ǹyaa kú gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ gɛ́ ḿvela fe.”

5Gɛ́ɛ tíi, dí mò ma dîyɛɛi, “Kpera yɛ̂, ye Ɣâla marê kɛ́ à kɛ̀ kúsiai a pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ.”

6Zâla láa soŋ-nuui è díwoo su tòo ǹyɛɛ, “Kálii fé sɛ̀lɛŋ. Yâwɛɛ líi lâai m̀ɛnii ka gɛ̂i m̀ɛni ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Nya ƀe zinâa lɔ́ɔlui dí tɛ̀ɛ dí lí Laisi taai su. Ǹûai kɛ̀ ǹaai díkɛ̀ nɔ́ a díŋuŋ ma ƀɔ́ɔɔ yɛ̂ɛ berei Sidɔŋ taa leei su-ƀelai díkɛ̀ a díŋuŋ ma ƀɔ́ɔɔ lai. Díkɛ̂i è kɛ̀ a gôyaa Sodɔŋ ma. Dí kɛ̀ lii-see su. Laa sâa fé kɛ́ ní díloai da díkɔlɛ ma lɔii da kélee. Sɛŋ da kôlo fé kɛ́ ní a doɔ́ɔ dîa dílɔii su. Dí kɛ̀ a dítɔɔ.

8Nyíŋi kɛ́ɛi, zinâa lɔ́ɔlui dí lène pôlu Zora da Ɛsitao taa-ŋai su. Dínûai dí dímarê kɛ̀ dîyɛɛi, “Kwaa mɛni naa? Ká kwaa da ma kàa?”

9-10Dí mò dîyɛ dîai, “Óoei, kú lɔii lɛ́lɛɛ kàa. Naa gula kɛ̂ɛ ƀoɔ̂i kúkelee kúmɛni ma. Kwa kɛ̀ ǹaa, sɛŋ da maa kôlo fé pâi toôi kûa! Káfe sèe nɔ́ ƀɛ́ kpɛ́ni. Kwaa lí kú kɔ́ pɛ́lɛ dîa. Ɣâla a naa tɛ̀ɛ kúpɔ. Kwa lì naa, ǹûai díkili ŋa siâi fé pâi m̀ôi dîa a gɛ́ɛ kwa ŋ̀wɛ̂lii kú dílɔii síɣe.”

11Nya ƀe Daŋ nuu suui su kɔ-kuluƀai ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (600) dí díkɔ kɔ́-sãai sîɣe dí kúla Zora da Ɛsitao taa-ŋai su díkpîŋ kpɛtɛɛ kɔ́ kɔ́ mɛni ma.

12Díkɛɛ liî, dí díƀûui pù Kiria-zeriŋ, Zuda lɔii kpiniŋ su dí nyíi naa. Dí kwaai ŋí ma láa sèe a Maanɛ-Daŋ.

13Dí kùla naa dí lí ǹyɛ́ei su Ifiraŋ lɔii kpiniŋ su. Dí lì Maka ŋɔpɛ́rɛi lá.

14Gɛ́ɛ tíi, zinâa lɔ́ɔlui dí dítɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí Laisi lɔii su maa kpɛ́ɛi, dí mò díƀarâi dîa dîyɛɛi, “Núu da káa daai ŋí su sãa pɔkɔɔŋ-ŋa káa ǹyêei ŋɔpɛ́rɛi mu. A kɛ̀ dífɛlîi. Sâla láa soŋ nuu maa yôkpo káa ǹyêei máŋ. Lé ƀé kálâai la kwa pɔ̂ri gêi lai?”

15Gɔ-kuluƀa ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi dai (600) í lì Maka ŋɔpɛ́rɛi lá ƀɛ́i Liiva naloŋ è kɛ̀ naai. Dí dílaa tì ma.

16Gɔ-kuluƀa ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi dai (600) díkɛ̀ tɔ̂ ni Maka ŋɔsiɣãŋ lá, dí kpɛtɛ́ɛ kɔ́ mɛni ma.

17Ǹɔii su maa kpɛɛ-ƀela lɔ́ɔlui dí lɔ̀ bɛ́rɛi mu dí zâla láa soŋ nuu maa yokpoi síɣe da zãa pɔkɔɔŋ-ŋai. Nyíŋi kɛ́ɛ su, zâla láa soŋ-nuui da gɔ-kuluƀa-ŋai díkɛ tɔ̂ni ziɣãŋ lá.

18Zinâai kɛ́ɛ da zãâ maa wáai ŋí síɣe Maka ŋɔpɛ́rɛi mui, zâla láa soŋ-nuui é dímarê kɛ̀ ǹyɛɛ, “Lé ƀé ka gêi a diai?”

19Dîyɛɛ m̀ai, “Ímɛi sáa! Íyee pɛ́lɛ íla. Ye pá kwa káa-ni kú lí a gɛ́ɛ íkɛ a kúsâla láa soŋ-nuu íkɛ kúlîa wôo ƀò. Ǹɛ̂lɛɛi íkɛ a sâla láa soŋ-nuu Eezuɛ nuu-suui kélee mɛni ma, é tɛ́ɛ la íkɛɛ a káayɔɔ tɔnɔ su-ƀela dísâla láa soŋ-nuu.”

20 Ǹóoi ŋí è zâla láa soŋ-nuui líi nɛ̃ɛ a ŋ̀ánaa. È ǹyokpoi sîɣe da zãa maa wáa-ŋai da Daŋ suui su-ƀelai dí lí.

21Daŋ suui su-ƀelai dí kùla Maka ŋɔpɛ́rɛi lá dí pîlaŋ berei ma díkɛ lì. Díkɛɛ liî, dílônii, dítaa tulɛ-ŋai da díkɔ̃liŋ díkɛ dítuɛ-pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Dí liɛ́ɛ kwaa kôyaa mai, Maka è gɔlɛ ma-ƀelai kpera fe a gɛ́ɛ dí kpɔ́ŋ mâa tɛɛ bɔ́ dí ŋɔsãâi kúla Daŋ suui su-ƀelai yêei.

23Dí lì dí seri Daŋ suui su-ƀelai dîa berei su. Dí dítòli ɣelêi pere a gɛ́ɛ dí kpéra. Dí tìnaŋ dí Maka marê kɛ́ dîyɛɛ m̀ai, "Lé ƀé kɛ̀? Ya pâi a zinâa kpɔ́ŋ ŋí lé mɛni ma?"

24Maka ǹyɛɛ dîai, "Ka ḿarê kɛ̂i kâa lé ƀé kɛ̂? Lé tua ƀé ŋí ká gɛ̀ a ńyãai? Ká ŋásãa pɔkɔɔŋ-ŋai sìɣe da ŋásâla láa soŋ-nuui, kákɛ lì a dia? Lé ƀé ká ǹɛɛ ńyêei?"

25Daŋ suui su-sinaai dí mò Maka ma dîyɛɛi, "À kɛ̀ ífe wêlii zinâai ŋí dí dílii ŋwána yâ, ka dîa-ni ká kɔ́, íla té. À wàla kɛ́ tí, da pâi ípaâi ka íkaayɔɔ-ŋai kélee."

26Gɛ́ɛ Daŋ kɔ-kuluƀa-ŋai da ŋ̀óoi ŋí ƀó Maka mai, dí tìnaŋ díkɛ lì. Maka è gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Daŋ kɔ-kuluƀa-ŋai díkɛ̀ a díwala-wala é tɛ́ɛ dîa. M̀ɛni ma è lène pôlu é lí bɔ́-taai.

27-28Daŋ kɔ-kûluƀa-ŋai kɛ́ɛ da Maka ŋɔsãa maa wáa-ŋai síɣe da ŋɔsâla láa soŋ-nuui, dí lì dí kɔ́ pɛ́lɛ Laisi taai su-ƀelai dîa. Ǹûai kɛ̀ daai ŋí sui dífe kɛ́ ní a tala-tala-ƀela. Díkɛ̀ a díŋaa yeŋɔɔ. Daai ŋí su-ƀelai da Bɛreo-ƀelai díkɛ̀ seêni diŋ-tiŋ tɔnɔi su. Naa è kɛ̀ a gôyaa dínûai dîa kɛ̀ Sidɔŋ taa-leei sui. Laoi-laa fé kɛ́ ní Laisi taai su-ƀelai loai da díkɔlɛ ma lɔii ŋuŋ-ŋai. M̀ɛni ma núu da fé kɛ́ ní naa a gɛ́ɛ é kpɔŋ mâa tɛɛ dípɔ. Daŋ suui su-ƀelai dí kɔ́ pɛ̀lɛ dîa dítêi pere dí dínûai páa, dí dítaa leei kéreŋ. Nyíŋi pôlu ma, Daŋ ŋɔsuui su-ƀelai dí daa lêei ŋí tɔ̀ɔ pôlu dí sée naa.

29Kɛ́lɛ dí daai ŋí láa maa fâleŋ. Dí dínâŋ pɔlɔi Daŋ láa sèe ma. Daŋ è kɛ̀ a Zeeka ǹônii sinaai dɔnɔ.

30-31M̀ûui Mose è gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai kélee díkɛ Ɣâla fɛli mui, è nâa kɛ̀ Silo taa leei su. Kɛ́lɛ Daŋ suui su-ƀelai dí díkpîŋ kwaa maa waa ma kpɛtɛ. Zãâ pɔkɔɔŋ-ŋai dí díkùla Maka yêei dí dípù naa díkɛ dí fɛ̀li. Dí Liiva naloŋ kɛ̂ a dísâla láa soŋ-nuu. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Zonetaŋ. Zonetaŋ ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Gɛsɔŋ. Gɛsɔŋ è kɛ̀ a Mose ǹóŋ surɔŋ. Zonetaŋ suui su-ƀelai dí lɛ̀ɛ zâla láa soŋ tii kɛ̂i Daŋ suui su-ƀelai dîɛ é lɛ́ɛ la zu Babelɔŋ kaloŋ é lí a Eezuɛ-ŋai gɔ-soŋ laai su.

M̀ɛni-sâa Ƀó-ƀelai 19

Dí Liiva naloŋ ŋɔnɛnî-loŋ pàa

1Kâloŋ é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i Eezuɛ lɔii mɛi, Liiva naloŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa. Ǹalôŋ ŋí seɛ́ɛ è kɛ̀ Ifiraŋ lɔii kpiniŋ su kwaa kôyaa ma. Liiva naloŋ ŋí ŋɔnɛnî-loŋ è kùla Bɛpeleɣɛ̃ɛ taai su, Zuda lɔii kpiniŋ su.

2Kɛ́lɛ ǹɛnîi ŋí fé kɛ́ ní a deniŋ ƀóɔɔ dítûa-laai su. È ǹíi ŋ̀wana é kùla ŋɔsurɔ̂ŋ pɔ́-naa é lí ǹâŋ ŋɔpɛ́rɛi lá Bɛpeleɣɛ̃ɛ. È gɛ̀ naa a ɣáloŋ náaŋ.

3Nya ƀe ŋɔsurɔ̂ŋ è ǹyée mu nuui dɔnɔ sìɣe da wɛlɛ soo feerɛ dí láaŋ ma. È làaŋ ma a gɛ́ɛ da ǹyaa dí díloai kpɛtɛ dí lí pôlu. Ǹɛnîi kɛ́ɛ a gáai, è lì la ǹâŋ ŋɔpɛ́rɛi lá. Ǹâŋ líi è nɛ̃ɛ é ǹyée sée mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Ǹɛnîi ǹâŋ è mò ma a gɛ́ɛ dí nyíi naa. Dí gɛ̀ naa a fólo saaƀa díkɛ dílaa mìi díkɛ lii-
nɛ̃ɛ kùla gîe ma.

5Ǹjele kûui ǹáaŋ ɣele wâla pɛpɛi, Liiva naloŋ è ŋɔsãâi sîɣe a gɛ́ɛ é lí. Kɛ́lɛ m̀ɔ̂lɔ è
mò ma ǹyɛɛ, “Ye maa kpɛ̂ŋ kɛ́ dí mii-sɛŋ kpɛtɛ í mii, íkponôi é kpanaŋ ílɛɛ pâi liî.”

6Ǹalôŋ da m̀ɔ̂lɔ dí dílaa mìi gîe ma. Nyíŋi pôlu ma, m̀ɔ̂lɔ è ŋɔ́nɔ mò ma ǹyɛɛ,
“Kpera yê gbíni tɔnɔi ŋí kɛ́ ƀɛ́ sâa í ínîa kɛ́.”

7Ǹalôŋ è mù sìɣe a gɛ́ɛ é lí. Kɛ́lɛ m̀ɔ̂lɔ fé faa ní. È ŋɔ́nɔ kpíni tɔnɔ kɛ̀ naa.

8Ǹjele kûui ǹɔ́ɔlu ɣele wâla pɛpɛi, è mu sìɣe a gɛ́ɛ lí bɔ́-taai. Kɛ́lɛ m̀ɔ̂lɔ è ŋɔ́nɔ mò
ma a gɛ́ɛ é lɛ́ɛ naa da ǹyaa dí mii-sɛŋ mii gîe ma, vóloi a pène é lɛ́ɛ pâi liî. Dí ŋɔ́nɔ
dílaa mìi gîe ma.

9Vóloi kɛ́ɛ a penei, Liiva naloŋ, ŋɔnɛnîi-loŋ da ǹyée mu nuui dí nâa dímu sìɣe a
gɛ́ɛ dí lí. Nya ƀe m̀ɔ̂lɔ è mò dîa ǹyɛɛ, “Vóloi aâ gbâa lí. M̀ɛni ma kwaa nyíi ƀɛ́ ká
kánîa kɛ́. Ka pâi tínaa liî a ɣele wâla pɛpɛ.”

10-11Kɛ́lɛ Liiva naloŋ fé fáa ní. È ŋɔwɛlɛ soo feerɛi pôlu sãai pɛ̀lɛ dípôlu, dí sée
dímɛi dí lí a Zerusâlɛŋ perei. Dí seriɛɛ Zɛbusi taa leei (bere ƀɛ́ da kâa Zerusâlɛŋ
taa leei tôli la) kɔlɛ ma, Liiva naloŋ yée mu nuui è mò ma ǹyɛɛ, “Kwaa nyíi sâa
Zɛbusi taa leei ŋí su, kpɛ́ni fêi, vóloi aâ lí.”

12-13Kɛ́lɛ ǹalôŋ è mò ǹyée mu nuui ma ǹyɛɛ, “Kpa. Ǹûai ŋí dífe a kúai a Eezuɛ nuu
suui kúta. M̀ɛni ma, fé nyiî dítaai da su. Vóloi kɛ̂tɛi niî. Kwa pɔ̂ri liî Giƀia kpaa
máŋ Lama kú nyíi naa.”

14Nya ƀe dí tɛ̀ɛ naa. Dí seriɛ́ɛ Giƀiai, vólo káoi è nâa yèŋ lɔɔ pôlu. Giƀia taai è kɛ̀
Bɛŋsima lɔii kpiniŋ su.

15Dí kùla bere lêei ma dí lí Giƀia taai su. Dí lì dí sée daa kêre kɛ́tɛi mu. Kɛ́lɛ núu
da fé dílâai kula ní.

16Díkɛɛ naai, siɛ-pɔ́lɔ tɔnɔ è kùla ŋɔtíi kɛ́ɛi su a ǹjele wûlii é pá é díkaa. Ziɛ-pɔlɔi
ŋí è kɛ̀ a ǹyée lɔii su, Ifiraŋ lɔii kpiniŋ su-nuu. Kɛ́lɛ zeɛ́ɛ è kɛ̀ Giƀia taai su. (Diai
kɛ̀ Giƀia díkɛ̀ a Bɛŋsima suui su-ƀela.)

17Ziɛ-pɔlɔi ŋí è Liiva naloŋ ni kàa daa kêrei mu. È lì naa é dímarê kɛ́ ǹyɛɛ, “Ká
kùla mí? Ka liî mí?”

18Ǹalôŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Kwa kulâi naa kàa kɛ̂i Bɛpeleɣɛ̃ɛ, Zuda lɔii kpiniŋ su. Kwa kɛ́
lenêi pôlu kúpɔ-taai ǹyée lɔii su, Ifiraŋ lɔii kpiniŋ su. Kɛ́lɛ núu da fé niî kútoli ní
a gɛ́ɛ é Kúlâai kula.

19Kú pà a mii-sãa kútaa tulɛ-ŋai mɛ̂ni ma. Kú pà a kpólo da ŋwɑ̂̃ai kúa kpîŋ
kúmɛni ma. Kɛ́lɛ berei máŋ zãâi ŋí káa la kúyêei, núu da fé niî kúlâai kùla ní.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Nya ƀe ziɛ-pɔlɔi è mò dîa ǹyɛɛ, “Kwaa lí ŋápɛrɛi lá ká nyíi naa. Ŋa pâi zɛŋ kélee tɛɛ̂i kápɔ ka ŋ̀wɛ̂lii. Kɛ́lɛ káfe nyìi daa kêrei ŋí mu.”

21Nya ƀe è lí a dia ŋɔpɛ́rɛi lá. È yá tɛ̀ɛ dípɔ dí díkɔɔ ma wáa, é mii-sɛŋ tɛɛ dípɔ. È mii-sãa tɛ̀ɛ díwɛlɛ-sôo-ŋai pɔ́ máŋ.

22Ǹɲele wûlii tí, ziɛ-pɔlɔi da Liiva naloŋ ni dí kɛ̀ seêni bɛ́rɛi mu díkɛ lii-nɛ̃ɛ kùla gîe ma. Ŋwana lɔɔ-sinaa díkɛ̀ daai ŋí su. A naa maa félaa zinâai ŋí dí pà dí tínaŋ bɛ́rɛi ma. Dí pɛ̀lɛ gbôŋ tuáa ma díkɛ làɣi dîyɛɛ ziɛ-pɔlɔi mai, “Ǹalôŋ tí pà ípɛrɛi mui, kula la ŋ̀énei ŋá í dɛɛ kúpɔ, kú nyíi la.”

23Nya ƀe ziɛ-pɔlɔi è kùla ǹyɛɛ dîai, “Ée ńâoi ni, káfe m̀ɛni sîi nyɔ́mɔɔi ŋí kɛ̀. Ǹalôŋ ŋí káa a ŋáŋɔ̃́ya. Káfe m̀ƀaa kula maa sîi ŋí kɛ̀ la.

24Ńoŋ nɛnii káa a nɛnî-kpela. Ka lí la da ǹalôŋ kpîŋ ŋɔnɛnî-loŋ ká nyíi a dia. M̀ɛnii kélee ka ŋ̀wɛ̂lii ká gɛ́ a dîai kà gɛ́. Kɛ́lɛ káfe m̀ƀaa kula maa tuai ŋí kɛ̀ a ǹalôŋ ŋí.”

25Kɛ́lɛ zinâai ŋí dífe díwoli tɔɔ ní ziɛ-pɔlɔi ŋí ma. Nya ƀe Liiva nalôŋ è ŋɔnɛnî-loŋ tùaŋ dîa. Dí nyìi la a ƀaa kûla-maa pere. Dí lɛ̀ɛ ma é lɛ́ɛ la zu ɣele kɛ́ pà ƀɔ̂i. Ɣele kɛ́ɛ pâi ƀɔ̂i, dí ǹɛɛ naa é lí.

26Ǹɛnîi è nâa lène pôlu a bôlu ma ɣele ƀɔi, é lí bɛ́rɛi lá bɔ̂ŋ è nyìi mui. Kɛ́lɛ pɔri mâa fé kɛ́ ní mì a gɛ́ɛ é lɔ́ bɛ́rɛi mu. È tòo gbôŋ lá é lɛ́ɛ naa kwaa é pono.

27Ɣele ƀɔ́ɔi, bɔ̂ŋ è bɛ́rɛi lá ƀò nɔ́ a gɛ́ɛ é lí, é gáa lâani bɛ́rɛi lá. Ǹɛnîi è ǹyée zãa gbôŋ ma pere a gɛ́ɛ é zóŋ.

28Ŋɔsurɔ̂ŋ è mò ma ǹyɛɛ, “Ímu siɣe kú lí.” Kɛ́lɛ vé ŋ̀óo su too ni, kpɛ́ni fêi, è nâa sàa. Ǹalôŋ è boma sîɣe é gbeyãŋ ŋ̀wɛlɛ-sôoi mɛi é lí la bɔ́-taai.

29Zeriɛ́ɛ la bɔ́-taai, è ƀóa sìɣe é ŋɔnɛnîi su tée a gbua-kpua puu káo feerɛ. È gbua tɔnɔ-tɔnɔ tɛ̀ɛ Eezuɛ-nuu suu puu káo feerɛi pɔ́ a tɛɛ-ŋa.

30Diai kélee gàai, dí mò dîyɛɛi, “É síɣe tãi ma Eezuɛ-ŋai dí kùla la Ize lɔii sui, m̀ɛni sîi ŋí da fé tá kɛ́ ní. M̀ɛni ma fɛ̂ɛ kú mɛni da kɛ́ é pîlaŋ ma! Ka zìɣe a gbanaŋɔɔ! Ka m̀ɛnii ƀó kûa nyíi kwa pɔ̂ri gɛ̂i!”

M̀ɛni-sâa Ƀó-ƀelai 20

Eezuɛ-ŋai dí kɔ̀ Bɛŋsima nuu-suui pɔ́

1Liiva naloŋ ŋɔnɛnî-loŋ pàa mɛ̂ni è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai kélee dí díŋaa tɛ́ gîe ma Mizipa Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛ. Dí kùla Daŋ lɔii-kpiniŋ su yá-ŋûa-pere é tóo Bɛɛsiba séɣai pere é seri Gilia vóloi kulâi-pere.

2Eezuɛ nuu suu tɛi-tɛi láa túɛ-ƀelai kélee díkɛ̀ Ɣâla ŋɔnûai díkpɔŋ gîe-mai ŋí su. Kɔ-kuluƀa wála ŋuŋ náaŋ (400,000) ƀé pà a díkɔ kɔ́-sãai.

3Bɛŋsima suui su-ƀelai dí m̀ɛni a gɛ́ɛ Eezuɛ nuu suui kpéli-ŋai kélee da díŋaa tɛ́ ma Mizipa taai su. Gɛ́ɛ tíi, Eezuɛ-ƀelai dí Liiva naloŋ marê kɛ̀ dîyɛɛ m̀ai, “Ǹɔii kara mɛni nyɔ́mɔɔ sãŋ ŋí kɛ́-pere è kɛ̀ léŋ?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Nya ƀe Liiva naloŋ dí ŋɔnɛnî-loŋ pàai, è mò dîa ǹyɛɛ, “Kwa ŋánɛnî-loŋ kú lì Giƀia-taai su, Bɛŋsima lɔii kpiniŋ su a gɛ́ɛ kú nyíi naa.

5Gbínii kɛ́ɛ zu a líi, Giƀia sinaai dí pà dí tínaŋ bɛ́rɛi ma kúkɛ mui. Dí gbɛ̀tɛ díkili ŋá a gɛ́ɛ dí m̀baa. Nya ƀe dí pɛ̀lɛ ŋánɛnî-loŋ ma dí lɛ́ɛ nyiî la é lɛ́ɛ la zu é sáa.

6Lɔii kara mɛ̂ni nyɔ́mɔɔ ŋánaa ká ŋí a gɛ́ɛ Eezuɛ nuu suu da é gɛ́ a m̀arâŋ Eezuɛ nuu. Ǹɔii kara mɛ̂ni nyɔ́mɔɔ sãŋ ŋí ƀé gɛ̀ ŋ̀gɛ ŋá boma su tèe a gbua-kpua puu káo feerɛ. Ŋá gbua tɔnɔ-tɔnɔ tèɛ Eezuɛ nuu suu puu káo feerɛi pɔ́-naa a tɛ̀ɛ-ŋa.

7Káai kélee ƀé a Eezuɛ-ŋai, m̀ɛnii m̀aa ǹɛ̃ɛ̂i kú gɛ́ a Giƀia sinaai, ka m̀ó.”

8Eezuɛ-ƀelai kélee dí mò dîyɛɛi, “Kúta fé pâi lɔ̂i bɔ́-bɔrɔŋ kpaa máŋ ŋɔƀûui mu.

9M̀ɛnii ká ŋí kwa pâi gɛ̂i. Kwa pâi kɔ́ pɛlɛ̂i Giƀia taa leei ma. Kwa pâi kpɛɛŋ toôi a gɛ́ɛ é gɔ-kûluƀa-ŋai lɛ́ kûa gɔ́i ŋí kɔ́ mɛ̂ni ma.

10Kwa pâi Eezuɛ kɔ-kûluƀa-ŋai kélee ŋáa kɔlɛi puu díkpulu ma. Díkpulu dɔnɔ su-ƀelai da pâi liî mii-sãa kanai díƀarâai mɛ̂ni ma. Gɔ-kûluƀa kpéle-ŋai da pâi liî dí Giƀia sinaai kula maa kɛ́ ǹɔii kara mɛ̂ni nyɔ́mɔɔ sãŋ ŋí dí gɛ̀ Eezuɛ lɔii sui, m̀ɛni ma.”

11Eezuɛ suui su-ƀelai kélee dí fàa Giƀia taa leei kula-maa kɛ́ mɛ̂ni ma.

12Eezuɛ nuu suui láa tuɛ-ƀelai dí kéla-ŋa tèɛ Bɛŋsima lɔii kpiniŋ kélee su a gɛ́ɛ dí lí dí dímarê kɛ́ dîyɛ dîai, “Ká lèɛ ƀé zinâai ŋí dí ǹɔii kara mɛ̂ni nyɔ́mɔɔ sãŋ ŋí kɛ́? Lé ƀe káfe díkula maa kɛ́ níi?

13M̀ɛni ma ka ǹɔii kara-ƀelai kpîŋ tɛɛ kúpɔ a gɛ́ɛ kú dípaa. Nyíŋi ƀé pâi gɛ̂i ǹáa see nyɔ́mɔɔi ŋí fé lèɛ Eezuɛ lɔii ma.” Kɛ́lɛ Bɛŋsima suui su-ƀelai dífe díwoli tɔɔ ní díƀarâai Eezuɛ-ŋai dîa.

14Gɛ́ɛ tíi, Bɛŋsima suui su-ƀelai dí díŋaa tɛ̀ gîe ma Giƀia taa-leei su a gɛ́ɛ dí kɔ́ díƀarâa Eezuɛ-ŋai pɔ́.

15-16Maa ɣelei tí, Bɛŋsima suui su-ƀelai dí kɔ-kuluƀa wála buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi da (26,000) ŋáa tɛ ma. Dí díkùla Bɛŋsima lɔii kpiniŋ su taa leei kélee su. Giƀia taa leei su-ƀelai dia máŋ dí pà a kɔ-kuluƀa wála-walaa ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (700). Kɔɔ-ƀela ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (700) díkɛ̀ Bɛŋsima ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai ŋí sáma. Díkɛ̀ a kɔni pili-ƀela lɛ́lɛɛ-ŋa. Da kâa pɔri kpîŋ núu ŋuŋ lɛ̂ɣa káo tɔnɔ tɛ̂ei a dípili kɔni.

17Eezuɛ nuu suui su-ƀelai kpéli-ŋai díkɔ-kuluƀa wála ŋuŋ náaŋ (400,000) ŋáa tɛ̀ ma. Gɔ-kuluƀa-ŋai ŋí díkɛ̀ a dítareɛɛ kɔ́ mɛni su.

Eezuɛ è kɔ́ pɛ̀lɛ Bɛŋsima nuu suui ma

18Eezuɛ-ŋai dí díŋaa tɛ̀ gîe ma Bɛtɛ taai su ƀɛ́i da kâa Ɣâla fɛli naai. Dí Ɣâla marê kɛ̀ dîyɛɛ m̀ai, “Kwa pá kɔ́ pɛlɛ̂i Bɛŋsima suui su-ƀelai dîa. Kúsuui nenɛ̂ ƀé pâi tɔ̂i kútuɛi?” Yâwɛɛ ǹyɛɛ dîai, “Zuda nuu suui ƀe.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Bôlu ma ɣele walai, Eezuɛ-ƀelai dí díŋaa tɛ̀ ma dí díƀûui pù Giƀia taa-leei kɔlɛ ma.

20Eezuɛ-ƀelai dí kùla díƀûui su dí lí Giƀia taa-leei ŋɛ́i túɛ dí díkpîŋ kpɛtɛ a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Bɛŋsima nuu suui ma.

21Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai dí kùla Giƀia taai su-pere dí Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai wála buu feerɛ káo feerɛ (22,000) páa a maa ɣelei tí.

22-24Bôlu ma ɣelei, Eezuɛ-ŋai dí lì díɣâla fɛli kwaai ma. Dí malôŋ sèe kɛ̀ naa Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛ díkɔ-kuluƀa-ŋai sàa gɔ́i sui dímɛni ma. Díkɛ̀ naa é kúla ɣele wâla ma é tóo ɣele wûlii ma. Ɣele wûlii kɛ́ɛi, dí ŋɔ́nɔ Yâwɛɛ marê kɛ̀ dîyɛɛ m̀ai "Kwa Bɛŋsima nuu suui su-ƀelai kúkaa a kɔɔ-ƀɔ̂lɔŋ tɔnɔ su-ƀela. Kú lí ŋɔ́nɔ kú kɔ́ pɛ́lɛ dîa?" Yâwɛɛ ǹyɛɛ dîai, "Óowei, ka lí ká kɔ́ pɛ́lɛ dîa." Yâwɛɛ wóoi ŋí è Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai líi mu sìɣe. Nya ƀe dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ a bôlu ma ɣele ƀɔ́ɔi daa leei ŋɛ́i túɛ yɛ̂ɛ berei dí gɛ̀ la a maa-ŋuŋ.

25Maa ɣêlei tí, Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai dí ŋɔ́nɔ kùla daai su-pere dí pá dí Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai wála puu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (18,000) páa. Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai kélee saai, díkɛ̀ a kɔ-kuluƀa wála-wala-ŋa.

26Eezuɛ-ŋai kélee dí ŋɔ́nɔ lène pôlu Bɛtɛ taai su. Dí sèe naa ǹɔii ma Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛ, díkɛ wɔ̀lɔ. Dífe mii-sãa da mii ní a maa ɣêlei tí. Dí kéreŋ sala da laoi-laa sala kùla Yâwɛɛ ma.

27-28Maa kûui tí su Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-woo gãlai è kɛ̀ Bɛtɛ taai su. Fineɣa ƀé kɛ̀ Gbanaŋ-wooi maa gãlai mɛi káa mɛni láa túɛ. Ǹâŋ ƀé kɛ́ a Eelɔŋ ǹóŋ Ilieza. Eezuɛ-ƀelai dí ŋɔ́nɔ Yâwɛɛ marê kɛ̀ dîyɛɛ m̀ai, "Kwa Bɛŋsima nuu suui su-ƀelai kúkaa a koo-ƀɔ̂lɔŋ tɔnɔ su-ƀela. Kú lí ŋɔ́nɔ kú kɔ́ pɛ́lɛ dîa?" È ǹyɛɛ dîai, "Óowei, ka lí. Ŋa pâi dítɛɛ̂i kápɔ tínaa."

29Nya ƀe Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai dí lì dí tínaŋ Giƀia taa-leei ma. Ƀɛ́i-ŋai dí kɛ̀ naai, daa-ƀelai da fa kâa pɔ̂ri kɛ̀ díkâai.

30Dí ŋɔ́nɔ lì Giƀia taai ŋɛ́i túɛ a ŋ̀ele kûui zaaƀa ɣelei yɛ̂ɛ berei nɔ́ da kâa gɛ̀ la a bɔlɔi.

31Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai dí pà dí pɛ̀lɛ Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai dîa díkɛ dí tùaŋ. Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai dí lɛ̀ɛ Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai kpɛ̂i é lɛ́ɛ la zu da dîa-ni dí lí kwaa kôyaa ma. Tãi ŋí yée mu yɛ̂ɛ berei da kâa gɛ̀ la a bɔlɔi, dí pɛ̀lɛ Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai paá ma. Dí Eezuɛ kɔ-kuluƀai buu saaƀa pàa. Dípoma-ŋai dí kɛ̀ lâani gbâlaŋ-ŋai ŋá da bere-ŋai ma nyíi a lî Bɛtɛ da Giƀia taa lee-ŋai sui.

32Nya ƀe Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai díkɛ̀ m̀ôi díkîe ni dîa dîyɛɛi, "Kwaâ díyee mɛi ɣále yɛ̂ɛ berei kú gɛ̀ la a bɔlɔi." Kɛ́lɛ Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai dí gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí dítuâŋ pôlu dí kúla dítaa lêei su, dí lí a dia bere lêei-ŋai ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

33Dí lɛ̀ɛ liî dí seri Bêe-tama taai su. Naa ƀé dí díkpîŋ pù naa gîe ma ŋɔ́nɔ. Gɛ́ɛ tíi, Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀ a dí lɔ́ɔɔ ǹyɛ́ei su Giƀia taa leei kɔlɛ mai, dí kùla díloôi.

34Diai kɛ̀ loo-perei, dí kɛ̀ a kɔ-kuluƀa wála puu (10,000). Dí kùla Eezuɛ lɔii gwaa kélee. Gɔ́i ŋí è kpɔ̀lu kpɔ́ Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai lá. Dífe kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ díkɔ-kuluƀa-ŋai kélee da pá nâa lɛɛ̂i gɔ́i su.

35Yâwɛɛ è gɛ̀ Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai dí Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai yée mɛi ɣále. Maa ɣêlei tí, dí Bɛŋsima kɔ-kuluƀa wála buu feerɛ káo lɔ́ɔlu pôlu ŋuŋ tɔ̂nɔ (25,100) pàa.

36Gɛ́ɛ tíi, Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai dí gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ díyee fa pɔ̂ri Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai dîa.

Berei Eezuɛ-ŋai dí gɔ́i kɔ̀ lai

Dí lɛ́ɛ pâi pɛlɛ̂i gɔ́i ma, dí pà a kɔ-kuluƀa dí lòo Giƀia taa leei kɔlɛ ma ǹyɛ́ei su. Dí kɔ́ pɛ́lɛ daa lêei ma, dí tínaŋ dí pú. Díkɛɛ m̀ɛnii ŋí kɛ̂i díkili è kɛ̀ gɔ-kuluƀa-ŋai dîa kɛ̀ loo perei Giƀia taa leei kɔlɛi.

37Zinâai ŋí dí kùla ǹoo-perei su a maa félaa, dí tɛ́ daai su. Dítaa-taa kpɔ́ naa gwaa kélee, dí ǹaa-ƀelai kélee páa.

38Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai gɔ́i teei da diai kɛ̀ loo-perei dí mɛni kpɛtɛɛ kɛ̀. À kɛ̀ Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai gɔ́i teei da luru kàa kulâi Giƀia taa leei su,

39 m̀aa nɛ̃ɛ̂i Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai gɔ́i teei dí tínaŋ dí kɔ́ Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai pɔ́. Dí lɛ́ɛ pâi ŋɔŋ toôi Giƀia taa lêei ma, Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai dí díkɔ-kuluƀa-ŋai puu saaƀa pàa. Díkɛ̀ môi díkî̂e ni dîa dîyɛɛi, “Kúkaa díyee mɛi ɣâlei ŋɔ́nɔ yɛ̂ɛ berei kú gɛ̀ la gɔ́i maa-ŋuŋ sui.”

40Kɛ́lɛ ŋɔŋ-lûruii pɛlɛ́ɛ tɛ̂i daa leei mɛi, Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai dí tìnaŋ dítaai su pere, dí ŋɔŋ lûruii káa a dítaai mɛi pɛ́lɛ. È kɛ̀ a gúlaa a dia.

41Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai kɛ́ɛ da tínaŋ Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai pɔ́-naa perei, Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai dí yào díkɛ wúlee. Dí nâa gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ gɔ́i a díyee mɛi ɣále.

42Nya ƀe dí pù Eezuɛ-ŋai yêei dí lì vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su pere. Kɛ́lɛ dífe pɔri ní kulâi Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai yêei. Dí tòo gɔ-kuluƀa-ŋai gɔ́i teei da gɔ-kuluƀa-ŋai kùla daa-ŋai sui díyêei.

43Dí bere lêe-ŋai kélee sòŋ Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai perei. Dí lɛ̀ɛ díkpɛ̂i díkɛ dí pàa é lɛ́ɛ la zu dí seri Giƀia taa-leei vóloi kulâi-pere.

44Dí Bɛŋsima kɔ-kuluƀa wála-wala-ŋai ŋɔwála puu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (18,000) pàa.

45Dí kɛ́ɛ pûi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui a gɛ́ɛ dí lí Limɔŋ Kɔnii ma perei, Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai dí Bɛŋsima kɔ-kuluƀa ŋɔwála lɔ́ɔlu (5,000) pàa berei ma. Dí lɛ̀ɛ kpɔ́ díkpɛ̂i é lɛ́ɛ la zu dí seri Gidɔŋ, dí kɔ-kuluƀa wála feerɛ (2,000) páa naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

46Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai dí dípàai díkɛ̀ a wála buu feerɛ káo lɔ́ɔlu (25,000). Díkelee díkɛ̀ a lii kpêle kɔ-kuluƀa-ŋa.

47Kɛ́lɛ Bɛŋsima kɔ-kuluƀa-ŋai ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi-da (600) dí pù dí lí vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su Limɔŋ kɔnii ma. Dí gɛ̀ naa a ɣáloŋ náaŋ.

48Nya ƀe Eezuɛ-ƀelai dí lène pôlu dí lí Bɛŋsima lɔii kpiniŋ su taa-ŋai su, dí ǹaa kélee kéreŋ a tɛɛ-ŋa. Dí ǹaa sinaai, nɛyâai da ǹía pɛlɛi kélee pàa é pɛ́lɛ daa tûlɛ-ŋai dîa. Daai nyíi kélee dí gàa ǹaa kɔlɛ mai, dí gèreŋ.

M̀ɛni-sâa Ƀó-ƀelai 21

Dí nɛyâa kɔ̀ri Bɛŋsima suui sinaai mɛni ma

1Eezuɛ nuu suu puu káo tɔnɔi dí lɛ́ɛ pâi kɔ́ pɛlɛ̂i Bɛŋsima suui su-ƀelai dîa, dí kɔ̀yɛŋ Mizipa taa leei su. Dí dífòo Ɣâla ŋɛ́i túɛ gɔyɛ̂ŋ tí su dîyɛɛi, “Kúta fé pâi ǹônii-nɛyãai da tɛɛ̂i Bɛŋsima suui su nuui da pɔ́ a ŋɔnɛnî.”

2Gɔ́i kpɛɛ́ pôlu ma, dí ŋɔ́nɔ díŋaa tɛ̀ ma Bɛtɛ taai su, ƀɛ́i da kâa Ɣâla fɛ̀li ǹaai. Dí sèe naa Ɣâla ŋɛ́i túɛ a malôŋ-pere, dí wɔ́lɔ kpɔ́ a ŋ̀ánaa é lɛ́ɛ la zu ɣele wûlii é seri. Dí Ɣâla fɛ̀li dîyɛɛ m̀ai,

3“Yâwɛɛ, yá ƀa Eezuɛ-ŋai kélee Díɣâlai. Bɛŋsima nuu suui káa a kúta. Ǹuŋ lá a kɛ́ pilîi. Ƀa ǹɛɛ̂i naa é kɛ́ tí lé mɛni ma?”

4Bôlu ma ɣele walai, dí kɔni sîɣe dí yeŋkêŋ tɔɔ la naa Ɣâla mi. Dí laoi-laa da kéreŋ sala kùla naa. Dí nyíŋi kɛ̀ a gɛ́ɛ dí Ɣâla líi láa é lûwa láa dîa.

5Dí marê kɛ̂ɛ kɛ̀ dîyɛɛi, “Eezuɛ nuu suui nenɛ̂ ƀɛ́ vé kúsama ƀɛ́ Mizipa Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛi?” Dí m̀arê kɛ̂ɛi ŋí kɛ̀, kpɛ́ni fêi, dí dífòo Ɣâla ŋɛ́i túɛ a gɛ́ɛ da kùla gɔ́i su díkelee dí díŋaa tɛ́ ma Misipa. Kɛ́lɛ núu nyíi vé pâi kɛ̂i naai, da pâi maa núui paâi.

6Bɛŋsima nuu suui malôŋ è tòo Eezuɛ-ƀelai kpéle-ŋai dîa a ŋ̀ánaa. Dí mò dîyɛɛi, “Eezuɛ ŋɔnúu suui dɔnɔ aâ sâa kula ma.

7Kú kúfòo Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛ a gɛ́ɛ kúfe pâi kúlônii-nɛyãai da tɛɛ̂i dípɔ a dínɛyâa. Kwa pâi nɛyâa kulâi mí kú dɛɛ zinâai pɔ́ lɛ̀ɛ Bɛŋsima suui su gɔ́i pôlu mai?”

8Eezuɛ-ƀelai kélee kɛ́ɛ da dí díŋaa tɛ̀ ma dí marê kɛ̂ɛ kɛ́ a gɛ́ɛ dí gɔ́lɔŋ Eezuɛ nuu suui nenɛ̂ ƀɛ́ vé pá ní gɔyaŋ su Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛ Mizipai. Dí gàa a gɛ́ɛ Zaƀɛ taai ƀe, nyii kɛ̀ Gilia lɔii kpiniŋ sui.

9Díkɛɛ Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai láa tôlii, dí gàa a gɛ́ɛ Zaƀɛ taai su-ƀelai da fé kɛ́ ní naa.

10-11Nya ƀe gɔyɛ̂ŋ su-ƀelai dí kɔ-kuluƀa wála puu káo feerɛ (12,000) tɛ̀ɛ Zaƀɛ taai su, Gilia lɔii kpiniŋ su. Dí mò dîa dîyɛɛi, “Ká lí ká kɔ́ pɛ́lɛ Zaƀɛ taa leei ma Gilia lɔii kpiniŋ su. Ka ǹaa sinaai da nɛyâai kélee páa é pɛ́lɛ ǹía pɛlɛɛi dîa. Kɛ́lɛ káfe nɛnî-kpela da pàa.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Dí nɛnî-kpela ŋuŋ náaŋ (400) kàa Zaƀɛ taa leei su. Dí pà a dia m̀ûui su, Silo taai su, Keena lɔii kpiniŋ su.

13Eezuɛ-ŋai dí ƀɛlɛ tôli ƀò a Bɛŋsima suui su-ƀelai kɛ̀ Limɔŋ Kɔnii mai a gɛ́ɛ da dîa ni dí laoi-laa mɛni kpɛtɛ díkî̀e ni loai.

14Tãi Bɛŋsima suui su-ƀelai dí pà la dítoli wooi mai, Dí Zaƀɛ nɛni-kpela-ŋai tɛ̀ɛ dípɔ a dínɛyâa. Kɛ́lɛ ǹɛyâai ŋí dífe kɛ́ ní a dígula kɛ̂ɛ ƀóɔɔ.

15Dímalôŋ è tòo Eezuɛ suui su-ƀelai kpéli-ŋai dîa, kpɛ́ni fêi, ǹawoi-laai kɛ̀ díloai, Yâwɛɛ è gɛ̀ yóo-yoo é tóo zu.

16Nya ƀe Eezuɛ lɔii láa túɛ-ƀelai dí mò dîyɛɛi, “Bɛŋsima suui su nɛyãai kélee da saa. Kwa pâi nɛyâa kulâi mí kú dɛɛ zinâai pɔ́ lɛɛi?

17À kɛ̀ nɛyâa fé naa zinâai ŋí mɛ̂ni ma, dífe pâi nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀôi. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ǹúu suui ŋí a pâi kpɛɛ̂i. Fɛ̂ɛ kú pere kɔ́ri a gɛ́ɛ é lɛ́ɛ ɣele ma.

18Kɛ́lɛ kú kúfòo Ɣâla ŋɛ́i túɛ a gɛ́ɛ kúfe pâi kúlônii nɛyãai da tɛɛ̂i díta pɔ́ a nɛnî. Kwa gɛ̀ tí, gɛ̀ ní náɣaŋ a pâi kɛ̂i kûa.”

19Kɛ́lɛ dí mò dîyɛɛi, “Da kúu kɛ́tɛ kɛ̀ Silo taai su Yâwɛɛ ma a kóraŋ kélee. Gúui ŋí ŋ̀ele a kɛ́ lɛɣɛ̂i.” Silo káa Bɛtɛ taa leei ŋûa-pere, Lɛƀanɔŋ lɔii kwára-pere, gɛ́ ƀò bere lêei ma Bɛtɛ da Sɛkɛŋ taa lee-ŋai loai vóloi kulâi-pere.

20Eezuɛ láa túɛ-ƀelai dí mò Bɛŋsima suui su sinaai dîa dîyɛɛi, “Ƀɛ́i ǹɛnî-kpela-ŋai da pâi kɛ̂i mãlai naa gúui ŋí sui, gbɔmɔ-ƀa kpalaŋ káa naa. Ka lí naa ká ka lóo,

21ká kɛ́ naa maa kpɛ̂ɛ. Silo nɛni-kpela-ŋai da pà díkɛ mãla, ka kúla a kîrɛ, ká dí soŋ. Ka dísòŋ, ka lí a dîa Bɛŋsima lɔii kpiniŋ su, ká díkɛ a kánɛyâa.

22À kɛ̀ dínâŋ-ni kpaa máŋ dísaaƀɔlɔ-ni da dílii ŋ̀wana kâa, dí m̀ó kûa, kwa pâi môi dîa kûɛi, ‘Ká kpera kâa, ka ǹɛɛ naa dí lɛ́ɛ díyêei, kpɛ́ni fêi, gɔ́i kpɛ́ɛi kúfe nɛyâa sɔlɔ ƀó ní dímɛni ma. Voo wôoi kú gɛ̀ Ɣâla ŋɛ́i túɛ é pîlaŋ Bɛŋsima nuu suui mai, vé pâi kásonîi, kpɛ́ni fêi, káa fé kálônii-nɛyãai tɛɛ ní dípɔ a nɛyâa.’ ”

23Bɛŋsima suui su-sinaai dí m̀ɛnii kɛ̀ yɛ̂ɛ berei ǹúu láa túɛ-ƀelai dí mò la dîai. Ǹɛyâai kɛ́ɛ mãlai, dí pìli dísama dí dɛi-tɛi sóŋ zu a tɛ̀ɛ-ŋa. Dí lì a dia dípɔ-taai dí díkɛ a dínɛyâa. Dí dítaa-ŋai tɔ̀ɔ pôlu dí sée naa.

24M̀ɛnii ŋí kɛ́ɛ kɛ̂i, Eezuɛ-ƀelai kpéli-ŋai dí lène pôlu dí lí dípɔ-taai a tɛɛ-ŋa.

25M̀aa ɣele-ŋai tí su, kâloŋ fé kɛ́ ní Eezuɛ lɔii mɛi. Ǹûai kélee díkɛ̀ nɔ́ tûai a dínîa pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Lûfi

Lûfi 1

Lûfi da Naomi

1Mɛni-sâa Ɓó-Ɓela kɛ́ɛ kɛ̀ ǹûai mɛi, puru è tòo ǹɔii su. Nalôŋ tɔnɔ da ŋɔnɛnîi da dílônii-sinaa feerɛi dí kùla Bɛpeleɣɛ̃ɛ Zuda, dí lí a gɛ́ɛ dísee Môa lɔii su.

2Ǹalôŋ ŋí láa Ɓé kɛ̀ a Ilimɛlɛ, ŋɔnɛnîi láa kɛ́ Ɓò a Naomi. Dílônii-sinaa feerɛi láa Ɓé kɛ̀ a Malɔŋ da Kîliɔŋ. Dí kɛ̀ a Ɛfata-Ɓela. Dí kùla Bɛpeleɣɛ̃ɛ, Zuda lɔii su dí lí Môa lɔii su dísee naa.

3Kɛ́lɛ Naomi ŋɔsurɔ̂ŋ Ilimɛlɛ è sàa, Naomi da ǹónii-sinaa feerɛi dílɛɛ.

4Zinaa feerɛi ŋí dí Môa nɛyaa kùla a dínɛyâa. Dɔnɔ láa Ɓé kɛ̀ a Ôpa, gbélii láa kɛ́ Ɓò a Lûfi. Dí kɛ̀ Môa lɔii su yɛ̂ɛ kóraŋ puu.

5Naa kɛ́ɛ tíi, Malɔŋ da Kîliɔŋ dí sàa máŋ. Naomi nɔ́ Ɓé lɛ̀ɛ da ǹônii-sinaa feerɛi dínɛyâai.

Naomi da Lûfi dí lì pôlu Bɛpeleɣɛ̃ɛ

6Nya Ɓe è m̀u sìɣe da ǹônii ǹɛyâai ŋí dí kúla Môa lɔii su díkɛ lí pôlu dípɔ-taai, kpɛni fêi, è m̀ɛni Môa lɔii su berei Kúnuu-namui è ŋɔnûai nàa kâa la é mii-sãa tɛɛ dípɔi.

7Nya Ɓe è kùla naa da ǹônii dínɛyâai dí lí pôlu Zuda lɔii su.

8Kɛ́lɛ Naomi è mò ǹɛyâai ŋí dîa ǹyɛɛi, “Ka lí pôlu kálee-ni pɔ́-naa. Kúnuu-namui é kámɛi káa a ǹɛ́lɛɛ yɛ̂ɛ berei ká kúlônii sòŋ la a ǹɛ́lɛɛ.

9Kúnuu-namui é gɛ́ ká sinâa kula ŋɔ́nɔ, lii-see kɛ́ Ɓò kápɛrɛ-ŋai mu!” Nya Ɓe è ǹá-gbɔ sèe dîa, da dia-ni dí wɔ́lɔ kpɔ́ a malôŋ pere.

10Nya Ɓe dí mò mà dîyɛɛi, “Kúfe gêi, kwa káa-ni kwa liî pôlu ínûai pɔ́-naa.”

11Kɛ́lɛ Naomi è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka lene pôlu, ńônii-nɛyãai. Kwa káa-ni kwa liî lé-mɛni ma? Ká lâai la ŋa pɔri ŋɔ́nɔ lonii-sinaa maa sɔlɔ Ɓôi dí kákula a dínɛyâa?

12Ka lí pôlu, ńônii-nɛyãai, ka lí kánîa kwaa ma, kpɛni fêi, ŋa pɔlɔ surɔ̂ŋ kula mɛni ma. À kɛ̀ máŋ kili-kɛ-zu káa ńyêei a gɛ́ɛ ŋá surɔ̂ŋ kula gbínii ŋí su, ŋá lonii-sinaa sɔlɔ Ɓó

13ka pɔri dímaa kpɛ̂nii a gɛ́ɛ dí naɣa dí kákula a dínɛyâa? M̀ɛnii ŋí Ɓe pâi gêi káfa surɔ̂ŋ kàai? Kpao, ńônii-nɛyãai. Malôŋ tɔɔ̂i ḿâ a ŋ̀ánaa kámɛni ma, kpɛ́ni fêi, Kúnuu-namui a ŋ̀ɛ́i pôlu fé ḿî.”

14Nya Ɓe dí wɔ̀lɔ ŋɔ́nɔ kpɔ́ a ɣelêi-pere, Ôpa é ǹá-gbɔ see ǹyuara ma é lene pôlu. Kɛ́lɛ Lûfi è kànaŋ ǹyuara mà.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Naomi ǹyɛɛ m̀ai, “Gáa, íƀarâŋ a lí pôlu ŋɔnûai pɔ́ da ŋɔɣâla-ŋai. Ye lene pôlu í lí ínûai pɔ́naa.”

16Kɛ́lɛ Lûfi è mò mà ǹyɛɛi, “Ífe mò ḿâ a gɛ́ɛ ŋá tée yâ kpaa máŋ fé pìlaŋ ípôlu. Ƀɛ́i ƀa liî naai, ŋa liî naa. Ƀɛ́i ƀa pâi kɛ̂i naai, nàa ƀɛ́ ŋa pâi kɛ̂i naa. Ínûai da pâi kɛ̂i a ŋánûa, Íɣâlai kɛ́ ƀò a Ŋáɣâla.

17Ƀɛ́i ƀa pâi saâi naai, nàa ƀɛ́ ŋa pâi saâi naa. Ǹyaŋ nàa ƀɛ́ da pâi ńoôi naa. Tɔɔ Kúnuu-namui é mɛni kélee kɛ́ a ńyãa, kɛ́lɛ ǹyaa nɔ́ ƀɛ́ wála káa ǹyêei é kwa yâ kúkula kúkîe ma.”

18Naomi kɛ́ɛ a gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Lûfi líi kulâi a gɛ́ɛ da ǹyaa dí líi, vé ŋɔ́nɔ mɛni da ƀó ní.

19Nya ƀe dífeerɛ dí lì Bɛpeleɣɛ̃ɛ. Dí seriɛɛi naai, daai su-ƀelai kélee díkɛ̀ wúlee a dímaa mɛni. Ǹɛyâai dí mò dîyɛɛi, “Naomi nɔ́ ƀe ŋí?”

20È mò dîa ǹyɛɛi, “Káfe ńdòli a Naomi, ka ńdoli a M̀âla, kpɛni fêi, Ŋ̀wála-wâla kélee Ɣalai a ŋáfulu-laai ŋwána.

21Kú kɛ̀ a kútamaa kú lí. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ a ńdɛɛ pôlu ńyãa tɔnɔ. Ka pâi ńdôlii a Naomi, lé mɛni ma à kɛ̀ Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi a ŋá mɛnii-ŋa tée a ńdɛɛ pôlu mɛni kpôlu sui?”

22Bere sîi ŋí ƀé Naomi da ǹóŋ ŋɔnɛnîi Lûfi dí kùla la Môa lɔii su dí pá pôlu. Dí sèri Bɛpeleɣɛ̃ɛ a bale teɛɛ kɔ́ɔ pîlaŋ-tãi.

Lûfi 2

Lûfi è tíi kɛ̀ Boa ŋɔkpâlaŋ ŋá

1Naomi ŋɔsurɔ̂ŋ Ilimɛlɛ ŋɔkáayɔɔ tɔnɔ è kɛ̀ naa. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Boa. Ǹalôŋ ŋí è kɛ̀ a dɔɔ́ kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

2Nya ƀe Môa nɛnii Lûfi è mò Naomi ma ǹyɛɛi, “Tɔɔ ŋá lí núu da ŋɔkpâlaŋ ŋá. Ɣele da gbâlaŋ namui a pâi ḿalôŋ kâai é ǹyée sée ḿû a gɛ́ɛ ŋá ŋɔmɔlɔŋ-kpaŋ da su kɔ́ri díi kɛ́-ƀelai pôlu.” Naomi ǹyɛɛ m̀ai, “Ńoŋ-nɛnii, ńyee káa m̀u, lí.”

3Nya ƀe Lûfi è lì é té kpâlaŋ tɔnɔ da ŋá. Gbâlaŋ ŋí è kɛ̀ a Ilimɛlɛ ŋɔkáayɔɔi Boa pɔ́ɔ. Lufi è pèlɛ mɔlɔŋ-kpaŋ su kɔ̂rii mɔlɔŋ tée-ƀelai pôlu.

4Ɣele tɔnɔ da Boa è kùla Bɛpeleɣɛ̃ɛ é pá ŋɔkpâlaŋ ŋá ǹyɛɛ ŋɔtíi kɛ́-ƀelai dîai, “Kúnuu-namui é kɛ́ kákɔlɛ.” Dîyɛɛ m̀ai, “É lûwa láa yâ máŋ.”

5Boa è díi mɛi-nuui marê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Gbɛ̂ɛ ŋɔnɛnî ƀe tí?”

6Ǹyɛɛ m̀ai, “Ǹɛnîi ti káa a Môa nuu. Da Naomi ƀé pà.

7È ḿarê kɛ̀ a gɛ́ɛ ŋá ǹɛɛ naa é mɔlɔŋ-kpaŋ da su kɔ́ri díi kɛ́-ƀelai pôlu. A sâa tíi kɛ̂i é síɣe ɣele-wala ma é seri tãi ŋí ma. Vé niî víi tɔɔ ní kpîŋ.”

8Nya ƀe Boa è mò Lûfi mà ǹyɛɛi, “Ńoŋ-nɛnii, íwoli tɔ́ɔ. Ífe ŋɔ́nɔ mɔlɔŋ têe kpâlaŋ da kpɛ́ni ŋá é kúla ŋákpâlaŋ ŋá pôlu. Ka ŋátii kɛ́-nɛyãai ka kɛ́ tíi kɛ̂i ƀɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Ka dia-ni ka ká m̀ɔlɔŋ têei kwaa tɔnɔ ma. Ŋá mò zinâai dîa a gɛ́ɛ dífe lɛ̀ɣɛ yâ. Kpele-wɛ̂li a ísòŋ, lí í íkpéle zɛŋ-folo-ŋai da su ǹyaŋkpa-ŋai dí pà a dîai."

10Nya ƀe Lûfi è ŋ̀uŋ ma pìlaŋ ǹɔii ma é mò mà ǹyɛɛi, "Lé ƀé kɛ̀ ńyãa tɔnɔ nɔ́ ƀé íkpaaŋɔ̂i ḿɛni ma íkɛ ḿalôŋ kàa ǹyaŋ ŋ́gɛ ƀò a ŋɔ̃yai?"

11Boa ǹyɛɛ m̀ai, "M̀ɛnii kélee í gɛ̀ íyuara mɛni ma da zaa-ƀelai, dí mò ḿâ. Berei í ínûai lɛ̀ɛ la ípɔ-taai í pá lɔii da kpɛ́ni su nyíi ífe zu-ƀelai kɔ́lɔŋ níi ŋá gélee kɔ́lɔŋ.

12M̀ɛnii ƀa gɛ́i Kúnuu-namui é maa fela-fei tɛ́ɛ ípɔ. Fela-fêi kɛ́tɛ é pá ípɔ é kúla Eezuɛ-ŋai Dínuu-namui Ɣâla yêei nyíi í pà bɔ́ a gɛ́ɛ é ímaa kɔ̃ɔi!"

13Nya ƀe Lûfi è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, "Ílii lâai ḿaa mɛni ma, ŋánuu-namui, kpɛni fêi, ƀa ŋ́aa ǹɛnɛ a ílono woo. Yâ íyee sée ḿû, berei máŋ fé la a íyee mu-nɛyãai dai."

14M̀ii-sɛŋ mii tãi seriɛɛi, Boa è mò Lûfi mà ǹyɛɛi, "Pá í gbóloi da soŋ í ǹɔ́ ǹáoi su." Nya ƀe Lûfi è sèe díi kɛ́-ƀelai kɔlɛ, Boa é mii-sɛŋ da tɛ̀ɛ bɔ́. È ǹáa mìi é péla, mii-sɛŋ da é lɛ́ɛ ǹyêei.

15Lûfi kɛ́ɛ a m̀u siɣe a gɛ́ɛ é mɔlɔŋ-kpaŋ su kɔ́rii, Boa è mò ŋɔnyáŋkpa-ŋai dîa ǹyɛɛi, "Ka ǹɛɛ naa é ŋɔmɔlɔŋ-kpaŋ su kɔ́ri máŋ ƀɛ́i mɔlɔŋ kâŋ-ŋai díkaa naai. Káfe gbèra.

16Ka mɔlɔŋ-kaŋ da kula máŋ mɔlɔŋ kɔŋ-ŋai su ká ǹáa m̀ɛni ma a gɛ́ɛ é ŋ̀ɛ́ɛ. Káfe gbèra."

17È lɛ̀ɛ bale-kpaŋ su kɔ̂rii ɣele-wulii é kɛ́. Bale è zɔ̀lɔ ƀôi è zìa gáo é kɛ́ yɛ̂ɛ pãŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlu.

18Nya ƀe è lì la daai su ǹyuara pɔ́naa, mii-sɛŋ kpelii lɛ̀ɛ ǹyêei é dɛ́ɛ bɔ́.

19Ǹyuara ǹyɛɛ m̀ai, "Mí ƀé í sâa lì naa mɔlɔŋ kɔ̂rii? Mí ƀé í kɛ̀ sâa tíi kɛ̂i naai? Lûwa káa ǹúui ma ímalôŋ kàai." È ǹúui láa lɛ̀ ǹyûara ma è lì ŋɔkpâlaŋ ŋái. È mò ǹyɛɛi, "Núui ŋá sâa tíi kɛ̀ ŋɔkpâlaŋ ŋái, ǹáa ƀa Boa."

20Naomi è mò ǹóŋ ŋɔnɛnîi ma ǹyɛɛi, "Yâwɛɛ nyíi ŋɔmɛni lɛ́lɛɛ káa vúlu-ƀelai da zaa-ƀelai mɛni mai, é lûwa láa ǹúui kpîŋ ma." Ǹyɛɛ ma máŋ, "Ǹalôŋ tí káa a kúkaayɔɔi da. Gáa a kúmaa tée-ƀelai dɔnɔ."

21Môa nuui Lûfi è mò ǹyɛɛi, "È kúla nyíti pôlu, è mò ḿâ a gɛ́ɛ ŋá kɛ́ ŋɔtíi kɛ́-ƀelai kɔlɛ é lɛ́ɛ la zu dí kpɛ́ɛ a mɔlɔŋ téɛɛ."

22Nya ƀe Naomi è mò ǹóŋ ŋɔnɛnîi Lûfi ma ǹyɛɛi, "Ǹɛ̂lɛɛi a gɛ́ɛ ka ŋɔtíi kɛ́-nɛyãai ká tíi kɛ́. À wàla kɛ́ tí, ƀà tíi kɛ̀ kpâlaŋ da kpɛ́ni ŋá, da pâi mɛni ŋánaa kɛ̂i a yá."

23Nya ƀe da Boa ŋɔtíi kɛ́-nɛyãai dí lɛ̀ɛ tíi kɛ̂i Boa ŋɔkpâlaŋ ŋá é lɛ́ɛ la zu dí kpɛ́ɛ a ŋɔbalei téɛɛ. Da ǹyuara dí kɛ̀ kwaa tɔnɔ ma.

Lûfi 3

© 2014 Bible Society in Liberia.

Lûfi da Boa díkaa mɔlɔŋ táŋ kerei mu

1Lûfi ǹyuara Naomi è mò mà ǹyɛɛi, “Ńoŋ-nɛnii, gáa a sɛŋ ŋá íkɛ̂i kɔ́ri íkɛ ƀò naa.

2Kúkaayɔɔi Boa ŋɔtíi-kɛ nɛyãai ká tí ka dia-ni ká kɛ̀ naai. A pâi ŋɔbalei fɛ̂ɛi sâa a gbínii bale táŋ kerei mu.

3M̀ɛni ma, íwaa í wúlɔ sía yâ í seɣe lɛ́lɛɛ tóo yâ í lí m̀ɔlɔŋ táŋ kerei mu. Yà lì naa, ífe niî íkpîŋ lɛ̀ m̀a é lɛ́ɛ la zu é kpɛ́ɛ a ǹáa miɛ́ɛ é gbele.

4Ƀɛ́i a pâi lâai naai, ǹaa káa, à làa í lí í zeɣei síɣe gɔ́ɔ mɛi í láa gɔlɛ. A pâi m̀ɛnii ƀôi yâ a gɛ́ɛ í gɛ́i.”

5Lûfi è ǹyuara wóo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, “M̀ɛnii kélee yâ mò ḿâi ŋa pâi gɛ̂i.”

6Nya ƀe è lì m̀ɔlɔŋ táŋ kerei mu é gɛ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei ǹyuara è mò la mai.

7Boa kɛ́ɛ ǹáa míi a gbele ǹíi láai, è lì é láa mɔlɔŋ kɔlɔŋ kɔlɛ gɛ́ nyìi. Nya ƀe Lûfi è sìa kpɔ́ sĩi-sĩi é pá é gɔ́ɔ mɛi síɣe é láa gɔlɛ.

8Gbínii sáma seriɛi, Boa è ŋ̀ɛ́i la ƀò é tínaŋ é ǹɛnîi káa lâani gɔ́ɔ kɔlɛ,

9ǹyɛɛ ḿâi, “Gbɛ̂ɛ ƀa yá?” Ǹyɛɛ m̀ai, “Lûfi ƀa ńyãa, ńyãai a íyee mu-nɛnii. Gáa a sɛŋ í ḿɛi káa, kpɛni fɛ̂i, íkaa a ŋ́gaayɔɔ kpîŋ. M̀ɛni ma ŋ́gula a nɛnî.”

10Boa ǹyɛɛ m̀ai, “Kúnuu-namui é lûwa láa yâ, ńoŋ-nɛnii. M̀ɛni lɛ́lɛɛ gbɛɛ ŋái ŋí ƀa gɛ́ ḿîi ǹuu-laai sui gɛ̂tɛi é tɛ́ɛ nyíi ma í gɛ̀ a maa-ŋuŋ. Nyaa ƀa ífe lí ní ǹyaŋkpa da pɔ́naa nyíi dɔ̂i kpaa máŋ gôloɔɔi.

11Mɛni ma, ńoŋ-nɛnii, ífe yào. M̀ɛnii kélee ƀa ḿarê kɛ̀ m̀ɛni mai, ŋa pâi gɛ̂i yɛ̂, kpɛ́ni fɛ̂i, ḿarâa taa-ƀelai kélee dí gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ íkaa a nɛní lɛ́lɛɛ.

12Gáa a tɔ̃yâ a gɛ́ɛ ŋ́gaa a íkaayɔɔ kpîŋ. Kɛ́lɛ núu da káa naa gáa a íkaayɔɔ kpîŋ é tɛ́ɛ ḿâ.

13Nyii ƀɛ́ sâa. Tínaa ɣele-wala kwa pâi gâai à kɛ̀ a pâi ímaa mɛ̂ni siɣêi a ŋ̀ûa-kpiri. Kɛ́lɛ à wàla gɛ́, gɛ̀ ní ŋa pâi ímaa mɛ̂ni siɣêi a ŋ́ûa-kpiri tãi nɔ́ Yâwɛɛ káa la naai. Láa é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́.”

14Nya ƀe Lûfi è làa Boa kɔlɛ é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́. Kɛ́lɛ è m̀u sìɣe a ɣele ƀɔi kpini é lí, kpɛ́ni fɛ̂i, Boa fé kɛ́ ní ŋ̀wɛ̂lii ǹûa dí gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ nɛnî da è lì bɔ́naa m̀ɔlɔŋ táŋ kwaai ma.

15Boa è mò ǹyɛɛi, “Pá a íseɣei í bɛ̀lɛ.” È zeɣei pɛ̀lɛ, Boa è bale pãŋ buu lɔ́ɔlu kɔ̀ɔŋ é bú zu é lí la.

16Zeriɛɛ ǹyuara mai, è mò ǹyɛɛ m̀ai, “Nàa mɛni káa léŋ ńoŋ-nɛnii?” M̀ɛnii kélee ǹalôŋ è gɛ̀ Lûfi mii è zu kùla m̀a.

17È mò m̀a ǹyɛɛi, “Ǹyaa ƀɛ́ bale pãŋ buu lɔ́ɔlui ŋí tɛ̀ɛ ḿbɔ, ǹyɛɛ fé pà a ńyee folo ípɔ-naa.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Nya ƀe Naomi è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Ńoŋ-nɛnii, ílii kpéle é lɛ́ɛ la zu í gáa berei m̀ɛnii ŋí a pâi kɛ̂i lai, kpɛni fêi, ǹalôŋ tí fé pâi víi tɔ̂i a zu kôyaa gɛ́ ítòli ŋɔ́nɔ.”

Lûfi 4

Boa è Lûfi kùla a nɛnî

1Boa è lì góraŋ la é sée naa. Ilimɛlɛ ŋɔkáayɔɔi, nyíi Boa è maa mɛni ƀôi, è pà naa. Nya ƀe Boa è mò mà ǹyɛɛi, “Ǹwɛ̂lii, pá í ímaa yéŋ.” Nya ƀe è lì é sée.

2Boa è daa-ƀela kpaya-kpayai buu tòli a gɛ́ɛ dia máŋ dí pá dí m̀ɛnii ḿɛni a pâi m̀ôi. Dí pà dí sée naa.

3Nya ƀe è mò Ilimɛlɛ ŋɔkáayɔɔi ma è dòlii ǹyɛɛ m̀ai, “Naomi nyíi kùla Môa lɔii su é pá pôlui, gáa ǹɔii kpuai kɔlɛ̂i nyíi gáa a kúkaayɔɔi Ilimɛlɛ pɔ́ɔi.

4Mɛni ma, ŋá gbɛ̀tɛ ŋ́gili ŋá a gɛ́ɛ ŋá m̀ó yâ a gɛ́ɛ í ǹyá dîai ŋí seêni ƀɛ́ da ŋánûa pɔlɔ-ŋai ŋɛ́i à kɛ̀ ƀa pâi ǹyai, ǹya. Kɛ́lɛ à kɛ̀ ífe pâi ǹyai, m̀ó ḿâ a gɛ́ɛ ŋá gɔ́lɔŋ, kpɛni fêi, núu da kélee fé naa é kúla ípôlu ǹɔii ŋí yá mɛni ma fɛ̂ɛ nɔ́ ńyãa.” È mò ǹyɛɛ, “Ŋa pâi ǹyâi.”

5Nya ƀe Boa è mò ǹyɛɛi, “À kɛ̀ ƀà yà Naomi yêei, gɛ̀ ní íkaa máŋ Môa nɛnii Lûfi yâi nyíi gáa a bɔɔ-nɛnii, a gɛ́ɛ zaa-nuui láa é lɛ́ɛ ǹɔii ma.”

6Ǹalôŋ è mò ǹyɛɛ m̀ai, “À kɛ̀ a bere sîi ti, gɛ̀ ní fa pɔri ǹɔii yâi, kpɛni fêi, ŋá máŋ ǹyá, gɛ̀ ní ŋ́gaa ŋ́gbɔɔi nia-pɛlɛɛi filîi, kpɛ́ni fêi, dípɔɔ fé pâi kɛ̂i ma. M̀ɛni ma, fa pɔri ǹyâi. Ye ǹyá.”

7Eezuɛ-ŋai tûa-perei wɔ́lɔ kɛ̀ lɔii yá mɛni ma da lɔii maa fáleŋ mɛnii, ƀɛ́ kɛ̀ a gɛ́ɛ ǹɔii kɔlɛ-nuui é ŋɔkpáŋ-kpalii kúla gɔ́ɔ ŋá é dɛɛ ǹɔii yá-nuui pɔ́. Bere sîi tí ƀɛ́ Eezuɛ-ŋai dí kâa dílɔii mɛni-ŋai kpɛ̀tɛ la.

8Mɛni ma, tãi ǹalôŋ è mò la Boa ma a gɛ́ɛ é ǹɔii yái, é ŋɔkpâŋ-kpalii kùla gɔ́ɔ ŋá é dɛ̀ɛ Boa pɔ́.

9Boa ǹyɛɛ ǹûai kélee kɛ̀ naai dîa, “Kákaa sâa a ŋásêre-ŋa a gɛ́ɛ zãai kélee kɛ̀ a Ilimɛlɛ da ǹônii-sinaai Kîliɔŋ da Malɔŋ pɔ́ɔi, ŋa ǹyá Naomi yêei.

10Ŋa Môa nɛnii Lûfi yá máŋ nyíi gáa a Malɔŋ ŋɔpɔɔ-nɛnii, a gɛ́ɛ gɛ́ ƀò a ŋánɛnîi. Ŋá nyíŋi kɛ̀ a gɛ́ɛ zaa-nuui láa é lɛ́ɛ ŋɔpɔɔ-sɛŋ ma ŋɔnûai dífe nîa ǹáa ma. Kákaa a ŋásêre-ŋa sâa.”

11Nya ƀe diai kélee kɛ̀ góraŋ la da ǹúu pɔlɔ-ŋai dí mò dîyɛɛi, “Kúkaa a ísêre-ŋa. Ǹɛnîi pâi ípɛrɛi mui, tɔɔ Yâwɛɛ é gɛ́ yɛ̂ɛ Leesɛ da Liɛ nyíi-ŋai nîa-pɛlɛɛ támaa maa sɔlɔ ƀò Eezuɛ mi ŋɔpɛ́rɛi láa é fɛ́ɛi. Tɔɔ í ƀûu ƀó Ɛfata kolii su ílaa é lɛ́ɛ Bɛpeleɣɛ̃ɛ.

12Ǹîa-pɛlɛɛi Yâwɛɛ a pâi gêi ka ǹɛnî-kpelai ŋí ka dímaa sɔlɔ ƀôi da pâi gêi ísuui maa mɛni kɛ́ ƀò yɛ̂ɛ Pɛrɛzi, nyii kɛ̀ a Tama da Zuda díloŋ-surɔŋ ŋɔsuui maa mɛni.”

Boa da ǹônii

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Nya ƀe Boa è Lûfi siɣe a ŋɔnɛnî, lɔ́ la pɔ̂rɔŋ. Yâwɛɛ è lûwai làa ma é koo síɣe é
lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀó.

14Ǹɛyâai dí mò Naomi ma dîyɛɛi, “Kwaa Yâwɛɛ sɛɣêi fé, kpɛni fêi, a ímɛi-kaa nuu
tɛɛ. Tɔɔ ǹáa é sía Eezuɛ gwaa kélee.

15A pâi íŋa nɛnêi é ípɔlɔ ŋá kɔ́ŋ, kpɛ́ni fêi, gáa a íloŋ-surɔŋ ŋɔnɛnîi. È íwɛlini, ǹyaŋ
m̀aa mɛni kpanaŋɔ̂i yâ kpîŋ é tɛ́ɛ íkpɔɔi lonii-sinaa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ dîa.”

16Gɛ́ɛ tíi, Naomi è ǹôloŋ sìɣe é ǹáa gɔ́ɔ mɛi. Ǹyaa ƀé kɛ̀ ǹolôŋ ŋí m̀ɛi káa-nuu.

17Naa kɔlɛ-ma nɛyãai dí ǹôloŋ láa sèe a Obɛɛ dîyɛɛi, “Naomi a lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ
ƀó.” Obɛɛ è kɛ̀ a Zɛse nyíi kɛ̀ a Deeƀé ǹâŋ ŋɔnàŋ.

18Pɛrɛzi ŋɔsuui pîlaŋ pere ká ŋí: Pɛrɛzi è kɛ̀ a Ɛzɔrɔŋ ǹâŋ,

19Ɛzɔrɔŋ kɛ́ ƀò a Araŋ ǹâŋ. Araŋ è kɛ̀ a Aminɛda ǹâŋ,

20Aminɛda kɛ́ ƀò a Nâsuŋ ǹâŋ. Nasuŋ ǹóŋ ƀé kɛ́ ƀò a Samɔŋ ǹâŋ.

21Samɔŋ kɛ̀ ƀò a Boa ǹâŋ, Boa kɛ́ ƀò a Obɛɛ ǹâŋ.

22Obɛɛ ƀé kɛ̀ a Zɛse ǹâŋ, Zɛse kɛ́ ƀò a Deeƀé ǹâŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Samia Maa-ŋuŋ

Samia Maa-ŋuŋ 1

Aana è Yâwɛɛ marê kɛ̀ lóŋ mɛni ma

1Nalôŋ tɔnɔ da ƀé wɔ́lɔ kɛ̀ Lama taai su Ifiraŋ yee lɔii-kpiniŋ su. Ǹalôŋ ŋí láa ƀé kɛ̀ a Ɛɛkena. Ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Zɛroaŋ, Ɛliu ǹóŋ. Ɛliu ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Tou, Zuu ǹóŋ. Ǹûai ŋí díkaa a Ifiraŋ ŋɔsuui su-ƀelai da.

2Ɛɛkena ŋɔnɛyâai díkɛ̀ feerɛ. Dɔnɔ láa ƀé kɛ̀ a Aana, gbélii láa ké ƀò a Penîna. Penîna è nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀô, kɛ́lɛ lóŋ da fé ké ní Aana yêei.

3Ɛɛkena a kâa kùla bɔ́-taai é lí Silo a kóraŋ kélee a gɛ́ɛ é Ɣâla fɛli é sâla kula Ǹwála-wâla kélee Ɣalai, Yâwɛɛ ma ƀɛ́i Ilai ǹônii-sinaai, Ofini da Fineɣa dí kɛ̀ naa a sâla láa soŋ-ƀelai.

4Ɛɛkena a kâa kɛ̀ sâla kulâi a zâla-laa soŋ-nuui sãai gbua támaa tɛ̀ɛ Penîna pɔ́ da ǹônii.

5Kɛ́lɛ a kâa zâla-laa soŋ-nuui sãai gbua kɛ́tɛ ɣelei tɛ̀ɛ Aana pɔ́, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a ŋ̀wɛ́liɛɛ a ŋ̀ánaa berei máŋ lóŋ fé ké ní la ǹyêei.

6Penîna a kâa kɛ̀ ɣɛ́lɛ maa kulâi Aana kponôi, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ fé lóŋ tɛ̀ɛ ní bɔ́.

7A kâa m̀ɛnii ŋí kɛ̀ a kóraŋ kélee, ŋ̀uŋ kpîŋ ƀa tãi da kâa kɛ̀ liî la a gɛ́ɛ dí sâla kula Yâwɛɛ mai. Aana líi a kâa tòo pôlu gɛ́ wɔ̀lɔ va ǹáa mìi.

8Nya ƀe Aana ŋɔsurɔ̂ŋ è marê kɛ̀ ǹyaa m̀ai, “Aana, ya wɔ̂lɔi lé mɛni ma? Ífe ílaa miî lé mɛni ma? Ílii toɔ̂i pôlu lé mɛni ma? Ḿaa mɛni fé tɛ̀ɛ ní lóŋ puu ma íyêei?”

Aana da Ilai

9Ɣele tɔnɔ da dí liɛɛ sâla kulai. Gɛ́ɛ da kpɛ̀ɛ la a dílaa miî, Aana è mù sìɣe é lí Ɣâla fɛlîi. Zâla láa soŋ-nuui Ilai è kɛ̀ seêni ŋâla-fɛli-pɛrɛi lá.

10Aana líi è kɛ̀ a doɔ́ɔ pôlu a ŋ̀ánaa gɛ́ wɔ̀lɔ gɛ́ Yâwɛɛ fɛli.

11È góno tèe ǹyɛɛi, “Óo Yâwɛɛ, Ǹwála-wâla kélee Ɣalai, à kɛ̀ yà pâi ŋámɛni sôlii kâai, ŋ̀gili é lɛ́ɛ íŋa, í lóŋ surɔŋ tɛ̀ɛ m̀bɔ, ŋa pâi dɛɛ̂i ípɔ pôlu. Ŋuŋ ƀó kɔli da kélee fé pâi lôi ŋ̀ûa ŋɔfúlu-laai su.”

12Gɛ́ɛ Ɣâla fɛlîi, Ilai è kɛ̀ nɔ́ màa kpɛɛ̂i.

13Aana è kɛ̀ lônoi ǹíi su. Ǹɛ́ŋ nɔ́ ƀé kɛ̀ tûmoi núu fa ŋ̀óo mɛni. Ilai è kɛ̀ nɔ́ gâai yɛ̂ɛ lɔɔ-kpele nɛni.

14Ilai è mò ma ǹyɛɛi, “Yâ pâi kɛ̂i a íkpeleɛɛ ɣele ɣɛɛlu yée mu? Ǹɛɛ naa íŋuŋ su é séɣeŋ.”

15Kɛ́lɛ Aana è ŋ̀óo su tòo ǹyaa m̀ai, “Kpao, ŋánuu-namui, fa lɔɔ sîi da kélee kpèle, ńii nɔ́ ƀé doɔ̂i pôlu, ǹyaŋ ŋa ŋ̀gbîŋ tɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Ífe íyee mu-nuui kàa a núu kpɛ́ni. Ŋa wɔ̂lɔi a tãi su kôyaa, ŋ́gili ŋá puɔ̂i, ńii toɔ́ɔ pôlu.”

17Ilai ǹyɛɛ m̀ai, “Lí lii-see su. Tɔɔ Eezuɛ Ɣalai é m̀ɛnii ké yê ya m̀arê kêi mèni mai.”

18Aana ǹyɛɛ m̀ai, “Ísɛɣê.” È lì pôlu é ǹáa míi. Ǹíi fé ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ tòo ní pôlu.

Samia maa sɔlɔ ƀɔ́ɔɔ da dɛɛ mɛni Ɣâla pɔ́

19Dí dímu sìɣe a ɣele ƀɔ̂i kpini dí lí dí Yâwɛɛ fèli. Dí lì pôlu dípɔ-taai Lama. Ɛɛkena è Aana kɔ̀lɔŋ a nɛnî, ǹyaŋ m̀aa mɛni kíli è tòo Yâwɛɛ ŋá.

20Aana è koo sîɣe é lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀó. È ǹóloŋ láa sèe a Samia, ǹyɛɛi, “Ŋá Yâwɛɛ marê kè m̀ɛni ma.”

21Naa pôlu ma Ɛɛkena da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee dí ŋɔ́nɔ lì a gɛ́ɛ dí góraŋ salai kúla Yâwɛɛ ma. Ɛɛkena è lì a zâla-laa soŋ-nuui sãai nyíi è góno tèe la Yâwɛɛ yêei.

22Kɛ́lɛ Aana fé lì ní. È mò ŋɔsurɔ̂ŋ ma ǹyɛɛi, “Ŋa gbàa kpɔ́ nɔ́ ǹolôŋ kúla ŋíni ma, ŋa pâi pâi la a gɛ́ɛ kú dɛɛ Yâwɛɛ pɔ́ é kɛ́ ŋɔpɛ́rɛi mu wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.”

23Ŋɔsurɔ̂ŋ ǹyɛɛ m̀ai, “M̀ɛnii kɛ́ í lâai-la ǹɛ̂lɛɛi. Maa-kpɛŋ kɛ́ ǹolôŋ lá é kúla ŋíni ma. Yâwɛɛ é gɛ́ é gɛ́ í íkono-tee ŋ̀aa-see kɛ́ ǹyêei.” Aana è lèɛ naa é lɛ́ɛ la zu ǹolôŋ lá é kúla ŋíni ma.

24Ǹolôŋ kɛ́ɛ ǹá a kùla ŋíni mai, ǹee è zìɣe é kóraŋ saaƀa niŋa sirɛ siɣe, felaƀa pãŋ buu feerɛ ƀɔrɔ tɔnɔ láa fɛ́ɛ da pɔ̂rɔ leɣi tɔnɔ láa fɛ́ɛ a ŋwɑ̂̃ai. È lì a ǹolôŋ da zãai ŋí Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lá Silo.

25Dí ǹiŋai pàa dí pá a ǹolôŋ Ilai pɔ́.

26Nya ƀe Aana è mò ǹyɛɛi, “Óo, ŋánuu-namui, ńyãa ƀa ǹɛnîi kè tɔɔ ni íŋɛi ŋ́gɛ Yâwɛɛ fɛlii.

27Ǹolôŋ ŋá Ɣâla fèli mɛni mai ǹyaa ká ŋí. Yâwɛɛ aâ ŋáfɛli wooi méni a dèɛ ḿbɔ.

28M̀ɛni ma, ŋa dɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́ pôlu. Tãi nɔ́ gáa la ɣele mai, a pâi kêi a Yâwɛɛ pɔ́ɔ.” Aana da Ɛɛkena dí ƀaa kɛ́ maa tèɛ naa Yâwɛɛ pɔ́.

Samia Maa-ŋuŋ 2

Aana è Ɣâla láa maa tè

1Aana è Ɣâla láa maa tè ǹyɛɛi, “Ńii nɛ̃ɛ̂i Ɣâla Yâwɛɛ sârai. A ŋuŋ ma ƀô tèɛ ḿbɔ. Mɛni ma ŋa pɔri lii-nɛ̃ɛ kulâi, ŋá ɣɛ́lɛ ŋ́gbɔara-ƀelai dîa.

2“Sɛŋ da fé naa maa waa yêɛ Yâwɛɛ. Sɛŋ da fé naa é kúla bôlu. Kɔni da fé naa é kpanaŋ yêɛ ǹyaa.

3Zu mɛni kêtɛ-ƀelai, ka tée su mɛni kêtɛ ma, ka kpera yoŋka têei. Yâwɛɛ káa a táre Ɣala. È m̀ɛni-ŋai kélee kɔ́lɔŋ kwa gêi, ǹyaŋ a pâi díŋa têei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4A ŋ̀wála-wâla-ƀelai díkpalai ŋá ɣále. Kɛ́lɛ a kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ diai pɔ́ pɔri ḿâa fé dîɛi.

5Diai mii-sãa támaa è kɛ̀ díyêei da fé ŋɔ́nɔ díyêei. Diai puru è kɛ̀ díkɛ̂i dípelaâi. Gbóma-nɛnii aâ lóŋ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ maa sɔlɔ ƀó. Kɛ́lɛ ǹɛnî̀i lóŋ támaa è kɛ̀ ǹyêei da fé ŋɔ́nɔ ǹyêei.

6Yâwɛɛ a fúlu-laa siɣe gɛ̀ pà pôlu a fúlu-laa. A núu tɛ̀ɛ saa táa, é ŋɔ́nɔ pá la pôlu fúlu-laa su.

7Yâwɛɛ a kôlo-nuu kpɛ̀tɛ gɛ́ tɔɔ-nuu kpɛ̀tɛ. A núu maa tɛ̀ gɛ́ núu maa yêŋ.

8A gôlo-ƀelai tɛ̀ ɣelêi. A kwaa ma tɛ̀ɛ dîai pɔ́ díkɛ̂i fé mai. A dísiɣe yɛ̂ɛ kâloŋ lonii é dísee ƀaa-kɛ́-maa see-sɛŋ ŋá. Yâwɛɛ ƀé ǹɔii kpɛ̀tɛ, ǹyaŋ zãâi kélee zui, gáa a bɔ́ɔ.

9“A pâi dɔ̃yâ-ƀelai mɛi kâai. Kɛ́lɛ a pâi zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai tɛɛ̂i kpînii. Díta fé pâi pɔrî̀i ŋɔkpɔara-nuu yée mɛi ɣâlei a gbî̀ŋ wala-wala.

10Yâwɛɛ a pâi ŋɔkpɔara-ƀelai su karâi. A pâi dísu karâi a ɣele gbâna ŋɔŋ. A pâi pâi a mɛni ŋá téɛɛ ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee. A pâi wála-wala da kponoi-kpanaŋ tɛɛ̂i ŋɔwɛli kɛ́-maa-ƀelai pɔ́.”

11Nya ƀe Ɛɛkena è lì bɔ́-naa Lama. Ǹolôŋ è lɛ̀ɛ Ilai yêei gɛ́ tíi kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu.

Ilai ǹônii-sinaai

12Ǹyaŋ Ilai ǹônii dí kɛ̀ a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela. Ƀaa kɛ́ maa fé kɛ́ ní díyêei Yâwɛɛ mɛni ma.

13Núu da a kâa fɛnɛ-sɛŋ sala kùla Yâwɛɛ ma, Ilai ǹônii-sinaai da kâa díyee mu-nuui tɛ̀ɛ a wúru ŋá sénɛɛ taɣâŋ lá-ƀoɔɔ, ǹáoi à kɛ̀ nɛ̂nii,

14é ǹɔ́ ǹeɣii su. Zuai nyíi kélee a lɛ̀ɛ ŋ̀úrii ŋái gáa a Ilai dípɔɔ. Bere ƀé da kâa tûa la a Eezuɛ-ŋai nyíi-ŋai da kâa pà sâla kulâi Silo.

15É kúla nyíŋi pôlu, tãi da dílɛɛ pâi zua wulɔi kêrenii, zâla-laa soŋ-nuui yée mu nuui a pâ ǹúui pɔ́naa zâlai kulâi ǹyɛɛ m̀ai, “Sua tɛ́ɛ ḿbɔ ŋá ŋɔŋ zâla-laa soŋ-nuui mɛni ma. Vé wɛ̂lii a sua ɣíliɛɛ, fɛ̂ɛ nɔ́ sua ŋunu.”

16À kɛ̀ maa-nuui à mò ma ǹyɛɛi, “Ǹɛɛ naa dí zua wulɔi kéreŋ a maa-ŋuŋ, gɛ̀ ní nyíi kélee ya ŋ̀wɛ̂lii ya pɔri ziɣêi.” A mò ma ǹyɛɛ, “Kpao, fɛ̂ɛ nɔ́ ya dɛɛ ḿbɔ. À wàla kɛ́ tí, ŋa pâi ziɣêi a wála-wala laa.”

17Ǹûai ŋí dísɔnyɔ̂ŋ su è kɛ̀tɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i. Dí Yâwɛɛ ŋɔsama-sãai kɛ̀ a dínîa-pere.

Samia káa Silo

18Samia è kɛ̀ tíi kɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu seɣe-ƀela kpíniŋɔɔ ǹeŋei.

19Ǹee a kâa yokpo loŋ sɔ̀lɔ mì a kóraŋ kélee da ŋɔsurɔ̂ŋ da kɛ̀ liî Silo góraŋ salai kulâi é lí la é dɛ́ɛ bɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Gè ní Ilai a lûwa làa Ɛɛkena ma da ŋɔnɛnîi Aana ǹyɛɛ dîai, “Tɔɔ Yâwɛɛ é nîa-pɛlɛɛ támaa téɛ kápɔ Samia pɔ́ɔ ŋá nyíi ká dèɛ Yâwɛɛ pɔ́i.” À kè tí, da lî pôlu dípɔ-taai.

21Ǹyaŋ Yâwɛɛ è Aana naa kàa. Nya ƀe Aana è lônii-sinaa saaƀa maa sɔlɔ ƀò da nɛyâa-nɛyaa feerɛ. Kɛ́lɛ Samia è kè Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu.

Ilai è ǹônii-sinaai lia-woo ƀò

22Ilai è kè a bɔlɔɔ a ŋ̀ánaa gɛ́ m̀ɛni-ŋai mèni ǹônii da kâa kè gêi a Eezuɛ-ŋai. È m̀ɛni a gɛ́ɛ da kâa kè nyiî a ǹɛyâai kè tíi kêi Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mui.

23È mò dîa ǹyɛɛi, “Ka mɛni-ŋai ŋí kêi lé mɛni ma? M̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai kélee ka gêi nûa da ƀôi m̀â.

24Ń̀ônii, mɛni-ŋai Yâwɛɛ ŋɔnûai da môi é pîlaŋ kâai vé lɛ́lɛ ní.

25À kè núu da a sɔnyɔ̂ŋ kè a m̀arâŋ-nuu ɣâla a lô díloai. Kɛ́lɛ núu da a sɔnyɔ̂ŋ kè a Yâwɛɛ gbɛ̂ɛ ƀa lô díloai?” Kɛ́lɛ dífe díwoli tɔɔ ní dínâŋ ma. Ǹyaŋ Yâwɛɛ è gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ é dípaa.

26Samia è kè nɔ́ ƀɔlɔ̂i Yâwɛɛ da núu-kpune dílii-laai su.

Ŋ̀âla-wooi dɔɔ̂i Ilai ŋɔkáa-laai su-ƀelai dîai

27Nya ƀe ɣele tɔnɔ da Yâwɛɛ ŋɔlóno kɛ́-nuui dɔnɔ è pà Ilai pɔ́naa ǹyɛɛ m̀ai, Yâwɛɛ ǹyɛɛi, “Ŋá ŋ̀gbîŋ lè ínâŋ-ni dîa díkɛɛ Ize kaloŋ yée mu Izei.

28Maa tãi tí, ŋá Eelɔŋ da ŋɔsuui sìɣe zu Eezuɛ sii-ŋai kélee sáma ŋá díkɛ a ŋásâla láa soŋ-ƀela díkɛ sâla kùla ŋáteƀelei ma, díkɛ kéreŋ-sãa kúŋ nɛ̃ɛ kèreŋ naa, díkɛ zâla-laa kula seɣe-ŋai tòo dîa. Ŋá ŋɔŋ sâla sãai kélee da téɛ dípɔ Eezuɛ.

29Kɛ́lɛ ya ƀaa-kɛ maa téɛ ílônii pɔ́ a tɛɛ m̀â. Ífe ŋɔ́nɔ íyee seêi ŋásâla kula mɛni-ŋai da ŋásama-sãai mu. Ka zãai ŋí ǹɛ́lɛɛ-ŋai kélee sìɣe nɔ́ kákpîŋ mɛni ma ka ílônii.

30Mɛni ma, Ń̀yãa Yâwɛɛ, Eezuɛ-ŋai Díɣâlai, ŋá ŋ̀gono tèe a gɛɛ ínûai da ínâŋ-ni dínûai da pâi kêi a ŋásâla láa soŋ-ƀela wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Kɛ́lɛ ŋa môi yâ a gɛ́ɛ dîai nɔ́ da ƀaa-kɛ́-maa tèɛ m̀bɔi, dia nɔ́ ƀé ŋa pâi ńyee seêi dímu ŋá dîai kula maa kɛ́ da tɔ̂ɔ m̀âi.

31Ŋa m̀ôi yâ ɣele da a pâi ŋa pâi ínuu suui kélee su-karâi. Káta fé ŋɔ́nɔ pâi kêi a ŋásâla láa soŋ-nuu. Ínûai kélee da pâi saâi dísaa tãi é lɛ́ɛ pâi serîi. Ínûai da fé pâi lɛɛ̂i ɣele ma é pɔlɔ.

32Lii-too pôlu támaa a pâi pâi ípɔ. Yà Eezuɛ-ƀelai kpéli-ŋai kàa mɛni lɛ́lɛɛ támaa su, kpɔara a pilîi ílii su. Kɛ́lɛ ínûai da fé pâi lɛɛ̂i ɣele ma é pɔlɔ.

33Ínuui nyíi ŋa pâi ŋ̀ɛ́i malôŋ kâai a gɛ́ɛ é lɛ́ɛ ŋápɛrɛi mui, a pâi kêi a m̀alôŋɔɔ, ǹíi toɔ́ɔ pôlu. Kɛ́lɛ ínûai kélee da pâi ƀóa-sɔ̂kpɔ saa kêi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Ílônii-sinaa feerɛi, Ofini da Fineɣa da pâi saâi a ŋ̀elei tí, nyíi pâi kɛ̂i a mɛnii ŋí maa ŋɛi-kɛ-maai.

35Ŋa pâi núu da kpɛ́ni siɣêi gɛ́ ƀò a ŋásâla láa-soŋ-nuu. A pâi kɛ̂i a teniŋ ƀó-nuu gɛ́ ŋ́oo mɛni. Ǹyaŋ ŋa pâi ŋɔsuu kɛ̂i ma díkɛ ƀò a sâla láa soŋ-ƀela ŋákâloŋ ŋá zìɣe mɛni ma.

36Ǹyaŋ dîai pâi lɛɛ̂i ípɛrɛi mui da pâi pâi díkɛ zâla-laa soŋ-nuui kpera fê gôo da kpólo-kpua mɛni ma. Da pâi môi mà máŋ dîyɛɛi, ‘Ǹɛɛ naa kúkɛ a zâla-laa soŋ-nuui láa soŋ-ƀelai da a gɛ́ɛ kúkɛ mii-sɛŋ sɔlɔ ƀô kúkɛ mìi.’ ”

Samia Maa-ŋuŋ 3

Yâwɛɛ è lòno Samia pɔ́

1Ǹele-ŋai tí ma Yâwɛɛ fa kâa lòno nɔ́ tí núu da pɔ́ kpaa máŋ é kúla núu da ŋɛ́i seêi pere. Tãi tí ma Samia è kɛ̀ tíi kɛ̂i Yâwɛɛ mì Ilai yée mu.

2Maa tãi tí, Ilai è kɛ̀ a bɔlɔɔ ŋ̀ɛ́i fa ŋɔ́nɔ kwaa kâa a ǹɛ́lɛɛ. Kpíni tɔnɔ da Ilai è kɛ̀ lâani ŋɔgbìŋ ŋá gɛ́ nyìi.

3Samia ǹyaa máŋ è kɛ̀ lâani Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu Gbanaŋ-woo-kɛɛ gãlai kɔlɛ gɛ́ nyìi. Ɣele é kɛ́ɛ a pá pâi ƀɔi kɛ́lɛ ŋ̀ɔŋ kɛ́ niî soŋ

4Yâwɛɛ è Samia tòli ǹyɛɛ m̀ai, “Samia! Samia!” Samia ǹyɛ m̀ai, “Ńyãa ká ŋí.”

5Samia è lì Ilai pɔ́-naa a kîrɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Ńyãa ká ŋí. Yɛ̂ ŋá lé kɛ́?” Kɛ́lɛ Ilai è mò ma ǹyɛɛi, “Fé ítoli ní. Lí í láa.” Nya ƀe Samia è lì pôlu é láa.

6Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ Samia tòli. Samia è mù sìɣe é lí Ilai pɔ́-naa ǹyɛɛ m̀ai, “Ńyãa ká ŋí í ńdôli.” Ilai ǹyɛɛ m̀ai, “Fé ítoli ní ńoŋ. Lí í láa.”

7Samia fé kɛ́ ní niî a Yâwɛɛ kɔ́lɔŋɔɔ, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ fé niî kɛ̀ lóno ní bɔ́ a bɔlɔ.

8Yâwɛɛ è Samia tòli ŋɔ́nɔ a tãi zaaƀa-ɣelei. È mù sìɣe é lí Ilai pɔ́naa ǹyɛɛ m̀ai, “Ńyãa ká ŋí í ńdôli.” Ilai è nâa gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ ƀé kɛ̀ lônoi Samia pɔ́.

9Nya ƀe è mò Samia ma ǹyɛɛi, “Lí í láa. À kɛ̀ a ŋɔ́nɔ ítoli, m̀ó ma yɛ̂i, ‘Lóno, Yâwɛɛ, íyee mu-nuui a íwoo mɛnii.’ ” Samia è lì pôlu é láa.

10Yâwɛɛ è Samia tòli a ǹáaŋ ɣelei ǹyɛɛ m̀ai, “Samia! Samia!” Samia ǹyɛɛ m̀ai, “Lóno, íyee mu-nuui a íwoo mɛnii.”

11Yâwɛɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Gáa, ŋa pâi mɛni da kɛ̂i Eezuɛ lɔii su nyíi ǹúui kélee pâi mɛnii a pâi kpɛ̃lînii.

12Maa ɣelei tí ŋa pâi Ilai kula maa kɛ̂i da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai yɛ̂ɛ berei ŋá mò la m̀ai é kúla gɔ́ɔ pîlanii é tóo gbɛɛ ŋái ma.

13Ŋa môi m̀a a gɛ́ɛ ŋa pâi gula maa kɛ̂i da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Vé ǹônii ŋáa kɔ̀ŋ ní a ǹɛ́lɛɛ. Dí mɛni nyɔ́mɔɔ támaa kɛ̀ a Ńyãa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Mɛni ma, ŋa ŋ́gono tée a gɛ́ɛ ŋá gula maa kɛ́ da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai. Sâla kuláa da sama-sɛŋ tɛɛ fé pâi díkula maa kɛ́-mɛnii kperâi."

15Samia è làa é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́. È mù sìɣe é ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi lá ƀó a ŋ̀ele-walai. È kɛ̀ yaôi a gɛ́ɛ é zĩai su-wooi ƀó Ilai ma.

16Kɛ́lɛ Ilai è Samia tòli ǹyɛɛ m̀ai, "Ńoŋ Samia," Samia ǹyɛɛ m̀ai, "Ńyãa ká ŋí."

17Ilai ǹyɛɛ m̀ai, "È kɛ̀ yâ lé? Ífe ǹoo ḿâ. Yà gɛ̀ tí, Ɣâla a pâi íkula maa kɛ̂i a ŋ̀ánaa."

18Nya ƀe Samia è m̀ɛnii kélee ƀò mà. È mò mà ǹyɛɛi, "Ǹyaa ƀa Yâwɛɛ. Tɔɔ é m̀ɛnii kɛ́ zãâi ŋ̀ɛ́i."

19Samia è ƀɔ̀lɔ Yâwɛɛ kɛ́ ƀò gɔlɛ ma. Vé wɔ́lɔ ǹɛɛ ní naa Samia wóo é tóo kpɛ́ni-kpɛni.

20Eezuɛ-ƀelai kélee dí gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Samia è kɛ̀ a Yâwɛɛ ŋɔlóno kɛ́-nuu kpîŋ, é kúla ǹɔii m̀éla dɔnɔ ma é tóo gbéli ma.

21Yâwɛɛ è kùla Samia ŋɛ́i Silo a tãi tɛi-tɛi é m̀ɛni-ŋai ƀó mà maa nɛ̃ɛ̂i kɛ̀ é m̀oi. M̀ɛni-ŋai Yâwɛɛ è m̀o Samia mai Samia è gélee ƀo Eezuɛ-ŋai dîa. Ǹyaŋ dí díwoli tɔ̀ɔ ma.

Samia Maa-ŋuŋ 4

Felesia-ŋai dí Gbanaŋ-woo-kɛɛ Gãlai sìɣe

1Maa tãi tí ma Eezuɛ-ŋai dí lì a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Felesia-ŋai dîa. Dí díƀûui pù Ɛbɛnizɛ taai kɔlɛ, Felesia-ŋai diaŋ dí díwɔ̂i pú Afɛ taa-leei kɔlɛ.

2Felesia-ŋai dí sɔ̀ɔŋ Eezuɛ-ŋai dîa a wála-wala-laa dí díyee mɛi ɣále. Dí Eezuɛ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai ŋɔwála náaŋ (4,000) pàa.

3Eezuɛ-ŋai kɛ́ɛ da pá pôlu díƀûui sui, dínuu pɔlɔ-ŋai dí mò dîyɛɛi, "Yâwɛɛ aâ gɛ́ Felesia-ŋai da kúsu pú ŋí sâa lé mɛni ma? Kwaa kú Gbanaŋ-woo-kɛɛ gãlai kúla Silo kú pá la a gɛ́ɛ é kúla kúkpɔara-ƀelai yêei é kɛ́ kúsama."

4Dí worê tɛ̀ɛ Silo a gɛ́ɛ dí pá a Ǹwála-wâla kélee Ɣalai Yâwɛɛ Ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa gãlai nyíi kɛ̀ ŋ̀âla-taa kooŋ-sɛŋ pɔkɔɔŋ-ŋai loai. Ǹyaŋ Ilai ǹônii-sinaa feerɛi, Ofini da Fineɣa dí kpɔŋ ḿâa tɛ̀ɛ a gɛɛ dí lí a gãlai.

5Díkɛɛ da pá la m̀ûui sui, Eezuɛ-ŋai dí làɣi kpɔ́ a zu kɛ́tɛ ǹɔii é kpɛ̃lîŋ.

6Díwooi ŋí mɛniɛɛ Felesia-ŋai dîɛi dí mò dîyɛɛi, "Ibulu-ŋai da lâɣii m̀ûui su lé mɛni ma?" Gɛ́ɛ da gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ǹûai da pá a Yâwɛɛ Ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai m̀ûui sui,

7dí yào dí m̀ó dîyɛɛi, "Ǹ̀âla-ŋai daâ pá m̀ûui su. Kpalo a ƀéla kûa! M̀ɛnii ŋí da fé tá kɛ́ ní a bɔlɔ.

8Gbɛ̂ɛ ƀé pâi kúkulâi ŋ̀âla-ŋai ŋí díwala-walai yêei. Ǹ̀âla-ŋai ŋí ƀé wɔ́lɔ m̀ɛni kpɔ̂lui làa Ize-ŋai dîa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Káai a Felesia-ŋai, ka kálii kúla ká kákpîŋ kpɛtɛ yêɛ kpakolo-ŋa. À wàla kɛ́ tí, ka pâi kɛ̂i a luɛ-ŋa Ibulu-ŋai yêei yêɛ berei dí wɔ́lɔ kɛ̀ la káyêei a luɛ-ŋai. M̀ɛni ma, ka kákpîŋ kpɛtɛ yêɛ kpakolo-ŋa namu kɔ́ mɛni ma."

10Felesia-ŋai dí kɔ̀ Eezuɛ-ŋai pɔ́ dí díyee mɛi ɣále dí pú dí lí dípɔ-taai tɛi-tɛi. Dí Eezuɛ-ŋai dámaa pàa. Gɔ-kuluƀa-ŋai dí dípàai dí kɛ̀ a wála buu saaƀa (30,000).

11Dí Ɣâla Ɲɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai kùla díyêei. Dí Ilai ǹônii-sinaa feerɛi páa.

Ilai è sàa

12Bɛŋsima ŋɔsuui su kɔ-kuluƀa-ŋai dɔnɔ è pù é kúla naa é pá Silo a maa ɣelei tí ŋɔseɣei fála-falaa pɔ̂rɔ Siaa ŋ̀uŋ ma.

13Tãi è sèri lai, è Ilai kàa seêni ŋɔsee-sɛŋ ŋá gɛ́ berei su pere kàa. Ǹíi è kɛ̀ sɛ́lɛnîi Ɣâla Ɲɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai mɛni ma. Ǹyaŋ bàa daa-leei su é duŋ ŋí tóoi, ǹûai kélee dí wɔ̀lɔ.

14Ilai kɛ́ɛ a ǹûai wɔ́lɔ wooi ŋí mɛnii, è mò ǹyɛɛi, "Lé yoo-yoo woo ƀé tɛ̂i ŋí?" Ǹalôŋ è pà bɔ́ naa a kîrɛ é duŋ tóo mà.

15Ilai è kɛ̀ a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ káo lɔ́ɔlu mɛi-saaƀa. Ǹɛ́i è kɛ̀ a búɔɔ.

16Ǹalôŋ è mò Ilai ma ǹyɛɛi, "Ɲá sâa pù ŋá kúla gɔ́i túɛ." Ilai ǹyɛɛ m̀ai, "Ǹaa káa léŋ ńoŋ?"

17Ǹalôŋ ǹyɛɛ m̀ai, "Eezuɛ-ŋai daâ pú Felesia-ŋai yêei. Eezuɛ-ŋai dámaa dí sàa. Íloŋ surɔŋ feerɛi dí lɛ̀ɛ gɔ́i su. Felesia-ŋai dí lì a Ɣâla Ɲɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai."

18Gbanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai maa mɛni mɛniɛɛ Ilai mii, è kàƀa bôlu pere zee-sɛŋ ŋá é tóo ziɣãŋ kɔlɛ. È tòo é gɔŋ ɣále é sáa ŋ̀á ma. È kɛ̀ a bɔlɔɔ, ŋ̀uyɛɛ. È kɛ̀ Eezuɛ láa túɛ a kóraŋ buu náaŋ.

Fineɣa ŋɔnɛnîi è sàa

19Ǹyaŋ Ilai ǹóŋ surɔŋ Fineɣa ŋɔnɛnîi è kɛ̀ kpáaŋ su a maa tãi tí. Ɲɔtãi è nâa lɛ̀ɣɛ a gɛ́ɛ é ǹáa yéŋ. Gɛ́ɛ a mɛ̀ni a gɛɛ Felesia-ŋai da Gbanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai síɣei, ŋɔsurɔ̂ŋ da ŋɔsurɔ̂ŋ ǹâŋ da lɛ̀ɛ gɔ́i sui, koi-tee è zòŋ é ǹáa yéŋ ŋ̀á ma.

20Gɛ́ɛ saa-yee tɛ̂i vɛ̃ɛ-lee zoo-ŋai dí mò ma dîyɛɛi, "Ífe yào, yaâ lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀó." Kɛ́lɛ vé mɛni da ƀó ní kpaa máŋ é ŋ̀óli tɔ́ɔ dîa.

21È ǹolôŋ láa sèe a Ikabɔ zu-kulâi ƀa, "Vólo-laai a kula Eezuɛ. Kpɛ́ni-fêi, da Ɣâla Ɲɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai kúla naa, ŋɔsurɔ̂ŋ da ǹâŋ da sàa."

22Ǹyɛɛi, "Vólo-laai a kula Eezuɛ, kpɛ́ni fêi, da Ɣâla Ɲɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai kúla naa."

Samia Maa-ŋuŋ 5

Gono-têe Gãla káa Felesia-ŋai yêei

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Felesia-ŋai kɛ́ɛ da Gono-têe Gãlai kúla Eezuɛ-ŋai yêei, dí gùla Ɛbɛnizɛ dí lí la
díp̀ɔ-taai Asɔdɔ.

2Nya ƀe dí zìɣe dí lí la díɣâlai Dagɔ̃ŋ ŋɔpɛ́rɛi mu, dí zèe bɔkɔɔŋ kɔlɛ.

3Bôlu ma ɣelei, Asɔdɔ-ƀelai dí dímu sìɣe dí díɣâlai Dagɔ̃ŋ pɔkɔɔŋ káa toôni Gono-
tee Gãlai kɔlɛ ma bɛlɛ́ɛ ǹíi ma. Dí zìɣe dí zèe pôlu zeêi.

4Ɣelei ƀɔ́ɔi, dí dímu sìɣe dí ŋɔ́nɔ gáa toôni Gono-tee Gãlai ŋɛ́i túɛ pere bɛlɛ́ɛ ǹíi
ma. Ǹyaŋ dí gàa a gɛ́ɛ díɣâlai ŋuŋ è kɛ̀ a ŋ̀ɔ́lɔɔ ǹyee veerɛ dí kɛ̀ a dí ɣale-ɣaleɛɛ
díkɛ ƀò toôni gbôŋ lá. Kɛ́lɛ gbono è kɛ̀ a ŋ̀áa pɔriɛɛ gɛ́ ƀò lâani naa.

5Ǹmɛnii ŋí ƀé Dagɔ̃ŋ ŋɔsâla láa soŋ-ƀelai da dîai kélee da lɔ̂ Dagɔ̃ŋ ŋɔpɛ́rɛi mui dífa
ƀɔ̀rɔŋ la gbôŋ láƀelei da kɛ̀ lɔ̂i Dagɔ̃ŋ ŋɔfɛli kêrei mu Asɔdɔ taa sui.

6Yâwɛɛ è mɛni kpɔ̂lu támaa làa Asɔdɔ-ƀelai kélee dîa. È gɛ̀ pala é tée dîa dí mɔ̃lɛ-
laa támaa sɔlɔ ƀó da díkɔlɛ ma-ƀelai kélee.

7Díkɛɛ da gàa mɛni-ŋai ŋí dí kɛ̀ a dîai, dí mò dîɛi, “Eezuɛ-ƀelai díɣâlai da kúɣâlai
Dagɔ̃ŋ ƀé gêi mɛni kpɔ̂lu-ŋai ŋí díkɛ làa kûa. Ǹmɛni ma kwaa kú gula ƀɛ́.”

8Nya ƀe Asɔdɔ-ƀelai dí Felesia-ŋai mɛi-ƀela kpaya-kpayai kélee tòli dí dímarê kɛ́
dîɛi, “Lé ƀé kwa pâi gêi a Eezuɛ-ƀelai Díɣâlai Ɲɔkono-tee Gãlai ŋí?” Dîɛ dîai, “Ka
ziɣe ká lí la Gâa.” Nya ƀe dí zìɣe dí lí la Gâa nyíi kɛ̀ a Felesia-ŋai dítaa-leei dɔnɔ.

9Kɛ́lɛ, dí liɛ́ɛ la naai, Ǹuu-namui è mɛni kpɔ̂lu támaa làa naa-ƀelai dîa. È gɛ̀ dí yao
kpɔ́ a ŋ̀ánaa. È mɛni kpɔ̂lu làa daai tí su-ƀelai kélee dîa, é máŋ kɛ́ yɛ̂ɛ ǹúu pɔlɔ-
ŋai kpaa máŋ ǹyaŋkpa-ŋai.

10Nya ƀe dí Ɣâla Ɲɔkono-tee Gãlai sìɣe dí lí la Ɛkulɔŋ. Kɛ́lɛ é lɛ́ɛ pâi serîi daai su,
naa-ƀelai kélee dí pèlɛ môi dîɛi, “Daâ pá a Gono-tee Gãlai nyíi gáa a Eezuɛ-ƀelai
Díɣâlai pɔ́ɔi a gɛ́ɛ é kúpaa kwa kúnûai kélee.”

11Nya ƀe dí Felesia-ŋai díkâloŋ-ŋai kélee tòli ŋɔ́nɔ ŋuŋ pîlaŋ su dîɛ dîai, “Ka gãlai
ŋí tɛ́ɛ pôlu ƀɛ́i è kùla naai a gɛ́ɛ kúfe sàa.” Ǹûai kélee díkɛ yaôi, kpɛ́ni fêi, Ɣâla è
kɛ̀ dípaâi.

12Diai lɛ̀ɛ a dífului díkɛ mɔ̃lɛ laa támaa sɔlɔ ƀôi balai yêei. Dí wɔ̀lɔ díɣâlai-ŋai dîa
a gɛ́ɛ dí kpɔŋ ḿâa tɛ̀ɛ díp̀ɔ.

Samia Maa-ŋuŋ 6

Felesia-ŋai dí Gono-tee Gãlai tɛ̀ɛ pôlu

1Ǹuu-namui Ɲɔkono-tee Gãlai kɛ́ɛ a gɛ́ Felesia-ŋai dílɔii su a ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi
feerɛi,

2Felesia-ŋai dí dísâla láa soŋ-ƀelai tòli da dítɛli-kpɛ-ƀelai dîyɛɛ dîai, “Lé ƀé kwa
pɔri gêi a Ǹuu-namui Ɲɔkono-tee Gãlai? Ka zɛŋ lɛ́ kûa kwa pɔri bɛlɛ̂i ma kú dɛ̀ɛ
ƀɛ́i è kùla naai.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Dîyɛɛ dîai, “Kà kɛ̀ dɛ̂ɛi, káfe dɛ̀ɛ kpɛ́ni-kpɛni. Ka sama-sɛŋ pɛlɛ ma ká dɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai Díɣâlai pɔ́ a kásɔnyɔ̂ŋ fela fêi. À kɛ̀ tí, ka pâi ƀâloi, ka m̀ɛnii kɔ́lɔŋ gɛ̀ Ǹuu-namui kɛ́ mɛni kpɔ̂lui ŋí làa kâai.”

4Dîɛ dîai, “Gɛ̀ ní, lé ƀé kwa pɔri dɛɛ̂i?” Dísâla láa soŋ-ƀelai da dítɛli kpɛ́-ƀelai dí mò dîa dîɛi, Felesia-ŋai láa-tuɛ-ƀelai díkaa lɔ́ɔlu, ǹyaŋ gɔlɔ-felai ŋí káa díkelee dîa.

5Mɛni ma, ka gôo lɔ́ɔlu kpɛtɛ m̀óloŋɔɔ pala ma da gôo lɔ́ɔlu nyíi m̀óloŋɔɔ ŋína ma nyíi-ŋai dí káa ká sí-sɛŋ-ŋai karâi. À kɛ̀ kà ƀaa kɛ́-maa kɛ́ɛ tí tɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai Díɣâlai pɔ́ a zama-sãai ŋí, tãi da a pâi kperâi m̀ɛni kpɔ̂lu saŋ kɛ́ɛ ŋí lâai kâa ka káɣâla-ŋai da kási-sãai.

6Ká fé kɛ̀ yɛ̂ɛ Ize-ƀelai da díkâloŋ. Dí kɛ̀ a díwôlii kpɔlɔɔ. Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai Díɣâlai kɛ́ɛ a díkula maa kɛ́ a ŋ̀ánaai, dí tɛ̀e dîa dí lí.

7Ka wúru-ƀela keleŋ nina siɣe ká bɛlɛ niŋa saa feerɛ ma nyíi-ŋai díkaa niî dílônii ŋáa kɔnîi. Díkɛ a niŋa nyíi vé tá wúru keleŋ ɣála níi. Ka gélеŋ kpulɔ̂ŋ dîa. Kɛ́lɛ ka lí a dílônii pôlu ƀɛ́i da nyìi naai.

8À kɛ̀ tí, ka Yâwɛɛ Ɲɔkono-tee Gãlai sée gélеŋ su. Ka gôo ŋína-ŋai da gôo pala-ŋai pú ƀɔrɔ su ká zee gélеŋ su Gono-tee Gãlai kɔlɛ. À kɛ̀ tí, ká tée dípôlu dí berei síɣe.

9À kɛ̀ tí, ka tɔɔ ká gáa à kɛ̀ a pâi berei siɣêi é lí Eezuɛ-ŋai dítaai su nyíi da dòli a Bɛɛsimɛɛ. À kɛ̀ a lì gbɔ́ɔi lɔii su, gɛ̀ ní ka pâi gɔ̂lɔnii a gɛ́ɛ Ǹuu-namui yée pɔɔ káa mɛni sôlii ŋí su kwa gâai. Kɛ́lɛ à kɛ̀ Gono-tee Gãlai à wàla lí pôlu gbɔ́ɔi lɔii su pere, gɛ̀ ní Ǹuu-namui yée pɔɔ fé gɔlɔ-felai ŋí su kûai. Kɛ́lɛ gáa nɔ́ a kɔlɔ-fela da kpɛ́ni.

10Nya ƀe dí m̀ɛnii kɛ̀ dí mò dîai. Dí niŋa kɔ̃lee feerɛ sìɣe dí díkpulɔ̂ŋ wúru-ƀela keleŋ ma dí dílônii sìɣe dí lí a dia dí ǹáa galai su dí ǹá tɛ́ dîa.

11Dí Gono-tee Gãlai làa géreŋ su da m̀ɔrɔ gôo ŋína pɔkɔɔŋ da bala pɔkɔɔŋ díkɛ̀ zui.

12Ǹiŋa-ŋai dí berei sîɣe nyíi a lî Bɛɛsimɛɛ dí kɛ́ wɔ̀lɔ. Dífe tínaŋ ní kɔɔ-yee mɛi-pere kpaa máŋ laa-mii-yee mɛi-pêre. Kɛ́lɛ gâloŋ lɔ́ɔlui kɛ̀ Felesia-ŋai dílɔii mɛi dí lɛ̀ɛ ǹiŋa-ŋai pôlu é lɛ́ɛ la zu dí lí Bɛɛsimɛɛ lɔii ŋɔgɔyɛŋ-perei ma.

13Bɛɛsimɛɛ-ƀelai dí kɛ̀ wîi têei gbotoloi su. Gɛ́ɛ da díŋɛi tɛ̀ ɣelêi dí Gono-tee Gãlai kâai, dí líi è nɛ̃ɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa dí kpéra wîi teêi, dí pɛ́lɛ koi-nɛ̃ɛ kulâi.

14Ǹiŋa-ŋai dí tìnaŋ dí kúla berei ma dí tɛ́ gbâlaŋ ŋá ƀɛ́i ǹûai díkɛ wîi têei naai. Gbâlaŋ ŋí è kɛ̀ a Zasua pɔ́ɔ nyíi kɛ̀ Bɛɛsimɛɛi. Ǹiŋa-ŋai dí kpèra kɔni kɛ́tɛ tɔnɔ kɔlɛ. Nya ƀe dí géleŋ taa dí ŋuru-ƀelai síɣe, dí niŋa-ŋai páa dí díkula a kéreŋ-sala Yâwɛɛ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Nya ƀe zâla-laa soŋ-ƀelai dí Yâwɛɛ Ɲɔkono-tee Gãlai sìɣe da m̀ɔrɔi nyíi gôo ŋí pɔkɔɔŋ da bala pɔkɔɔŋ è kɛ̀ zui dí dísee gɔni kɛ́tɛi ŋa. Nya ƀe Bɛɛsimɛɛ-ƀela dí kéreŋ sala kula. Dí máŋ sâla-ŋa kùla Yâwɛɛ ma a ŋ̀elei tí.

16Gɛ́ɛ Felesia kaloŋ lɔ́ɔlui dí mɛnii ŋí naa kàa lai, dí pene pôlu dí lí Ɛkulɔŋ a maa ɣelei tí.

17Zama-sãai ká ŋí Felesia-ŋai díkâloŋ-ŋai dí dɛ̀ɛ a dísɔnyɔ̂ŋ maa sâla kulâi. Dí gôo pala pɔkɔɔŋ lɔ́ɔlu tɛ̀ɛ. Dí dɔnɔ tɛ̀ɛ Asɔdɔ mɛni ma, dí dɔnɔ tɛ̀ɛ Geza mɛni ma, dí dɔnɔ tɛ̀ɛ Asikɛlɔŋ mɛni ma, dí dɔnɔ tɛ̀ɛ Gâa mɛni ma, dí gbéli tɛ́ɛ Ɛkulɔŋ mɛni ma.

18Dí ŋɔ́nɔ gôo ŋina pɔkɔɔŋ-ŋa tɛ̀ɛ tɛi-tɛi yɛ̂ɛ berei daa lêe-ŋai dí káa lai Felesia kaloŋ lɔ́ɔlui mɛni ma. Dí zãai ŋí tɛ̀ɛ daa-ŋai kɛ̀ siɣâŋ sui kpaa máŋ daa pɛlɛ-pɛlɛɛi dífe kɛ́ ní siɣâŋ sui dímɛni ma. Ǹyaŋ gɔni kɛ́tɛi dí Gono-tee Gãlai see ŋá Zasua nyíi kùla Bɛɛsimɛɛ ŋɔkpala-ŋai, gáa naa a kili-too-ŋa sɛŋ mɛnii kɛ̂i m̀ɛni ma.

19Ǹuu-namui Ɣâla è Bɛɛsimɛɛ sinaa buu-lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ pàa, kpɛ́ni fêi, dí Ǹuu-namui Ɲɔkono-tee Gãlai su kàa. Malôŋ támaa è tòo Bɛɛsimɛɛ-ƀelai dîa, kpɛ́ni fêi, Ǹuu-namui è núu támaa pàa dísama.

Dí Gono-tee Gãlai tɛ̀ɛ Kiria-zeriŋ

20Bɛɛsimɛɛ-ƀela dí mò dîyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀa pɔri tɔ̂i Yâwɛɛ ŋɛ́i tuɛ, nyíi gáa a Ǹ̩âla maa waai? Mí ƀé kwa pɔri dɛɛ̂i naa é kúla kúŋɛi?”

21Nya ƀe dí worɛ̂ tɛ̀ɛ Kiria-zeriŋ ƀelai pɔ́naa dîyɛɛi, “Felesia-ŋai daâ Yâwɛɛ Ɲɔkono-tee Gãlai tɛ́ɛ pôlu. Ka pá ká ziɣe ká lí la kápɔ-naa.”

Samia Maa-ŋuŋ 7

1Kiria-zeriŋ ƀelai dí pà dí Yâwɛɛ Ɲɔkono-tee Gãlai síɣe dí lí la Abinada ŋɔpɛ́rɛi la ǹyeei ma. Nya ƀe dí díyee pɛ̀lɛ Abinada ǹóŋ Ilieza ŋûa dí ŋ̀ɛ́i lɛ́ɛ Yâwɛɛ Ɲɔkono-tee Gãlai ma.

Samia káa Eezuɛ-ŋai mɛi

2Yâwɛɛ Ɲɔkono-tee Gãlai è gɛ̀ Kiria-zeriŋ a kóraŋ buu feerɛ. Tãi tí yée mu, lii too pôlu támaa è kɛ̀ Eezuɛ-ƀelai dîa. Dí Yâwɛɛ fɛ̀li a gɛ́ɛ é kpɔŋ m̀âa tɛɛ dí pɔ́.

3Samia è mò Eezuɛ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “À kɛ̀ ká ŋ̀wɛ̂lii ká tínaŋ Yâwɛɛ pɔ́naa pere, gɛ̀ ní ka ǹɛ́ ma. Ká ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai kélee kúla kásama da ŋ̀âla nɛnii Asitate pɔkɔɔŋ. Ka tínaŋ Yâwɛɛ pɔ́naa pere a kálii kélee ká vɛli. Gɛ̀ ní a pâi káŋuŋ ma ƀôi Felesia-ŋai yêei.”

4Nya ƀe Eezuɛ-ƀelai dí dípôlu tɔ̀ɔ Bêe da Asitate ɣala-ŋai dîa dí tínaŋ Yâwɛɛ pɔ́naa pere díkɛ vɛ̀li ǹyaa tɔnɔ.

5Samia ǹyɛɛ diai, “Kákelee ka káŋaa tɛ́ gîe ma Mizipa, gɛ̀ ní ŋa pâi Yâwɛɛ fɛlî̀i kámɛni ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Díkelee dí díŋaa tɛ̀ ma Mizipa Samia kɛ́ ƀò a dílaa-tuɛ nuu. Dí yá kùla ziŋ-yai su dí bú Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ a sama-sɛŋ m̀ɛni ma. Maa ɣelei tí núu tɔnɔ da fé mii-sɛŋ da mii ní. Nya ƀe dí mò dîɛi, "Kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a Yâwɛɛ."

7Felesia-ŋai kɛ́ɛ da mɛni a gɛ́ɛ Eezuɛ-ƀelai díkɛ̀ Ɣâla fɛlîi Mizipai, díkâloŋ lɔ́ɔlui dí dínûai ŋáa tɛ̀ gîe ma a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dîa. Eezuɛ-ƀelai kɛ́ɛ da mɛnii ŋí mɛ́nii, dí yào kpɔ́ a ŋ̀ánaa

8dîyɛɛ Samia mai, "Ífe kpera Ɣâla fɛlîi. Ye kɛ́ Yâwɛɛ, Kúɣâlai fɛlîi a gɛ́ɛ é kúŋuŋ ma ƀó é kúkula Felesia-ŋai yêei."

9Nya ƀe Samia è ƀála-loŋ sìɣe é gula Yâwɛɛ ma a kéreŋ sala. Yâwɛɛ è ǹyée sèe ŋɔɣâla fɛli wooi mu.

10Samia kɛ́ɛ zâla-laa kulâi, Felesia-ŋai díkɛ̀ pâi a gɛ́ɛ dí pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dîa. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è gɛ̀ ŋ̀ele-gbana é pɛ́lɛ láɣiɛɛ a maa félaa. Felesia-ŋai dí pɛ̀lɛ yaôi ma díkɛ pù pôlu.

11Eezuɛ-ŋai dí dímu siɣe Mizipa díkɛ díkpɛ. Dí lɛɛ kpɔ́ díkpêi é lɛ́ɛ la zu dí lí ǹyéei koo-mu Bɛkaa kɔlɛ ma. Dí dí sòŋ naa, dí gélee pàa.

12Nya ƀe Samia è kɔni sîɣe é dɔ̀ɔ Mizipa da Sĩiŋ díloai a kili-too-ŋa, ǹyɛɛi, "Yâwɛɛ a kpɔ̀ŋ kûa a pere sîi kélee." È ǹaa láa sèe a "Gbɔŋ-m̀âa Kɔnii." Nyíŋi è kɛ̀ a kili too-ŋa é ǹɛ́ Eezuɛ-ŋai dîa berei Yâwɛɛ è kpɔŋ m̀âa tɛ̀ɛ la dípɔi.

13É síɣe tãi tí ma é lí tuɛ-pere, Felesia-ŋai dífe ŋɔ́nɔ kɔ́ pɛ̀lɛ ní Eezuɛ-ŋai dîa, Samia kɛ́ɛ ɣele mai, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ ŋɔwála-walai è kɛ̀ dímɛi.

14Daa lêe-ŋai nyíi Felesia-ŋai dí gula Eezuɛ-ŋai yêei Eezuɛ-ŋai dí gélee kùla díyêei pôlu. Daa lêe-ŋai ŋí dí kɛ̀ Ɛkulɔŋ da Gâa loai. É síɣe tãi ŋí ma, lii-see è nâa kɛ̀ Eezuɛ-ŋai da Amɔra-ŋai loai.

15Samia è kɛ̀ a Eezuɛ-ŋai láa-tuɛ é lɛ́ɛ la zu é sáa.

16A kâa lì daa lêe-ŋai ŋí su a kóraŋ kélee gɛ́ ǹûai loai kpɛ̀tɛ. Daa lêe-ŋai ŋí ƀé kɛ̀ a Bɛtɛ, Geega da Mizipa ma.

17À kɛ̀ tí, a kâa lì pôlu ŋɔpɛ́rɛi lá Lama ƀɛ́i è kɛ̀ díi sîi tɔnɔi ŋí kɛ̂i naai. È Ɣâla-teƀele kpɛ̀tɛ naa Yâwɛɛ mɛni ma.

Samia Maa-ŋuŋ 8

Ǹûai da díkpîŋ kaloŋ wɛ̂lii

1Samia kɛ́ɛ a pɔlɔi, è ǹônii-sinaai kɛ̀ a Eezuɛ-ŋai láa-tuɛ-ƀela.

2Ǹóŋ surɔŋ duɛ-tuɛi láa ƀé kɛ̀ a Zooɛ. Ǹêɣe láa kɛ́ ƀò a Aƀiza. Díkɛ a mɛni-sâa ƀó-ƀela Bɛɛsiba mɛni ma.

3Kɛ́lɛ dítûa pere fé kɛ́ ní yɛ̂ɛ dínâŋ. Dífe kɛ́ ní a teniŋ-ƀo-ƀela. Da kâa yee-pɛlɛ ǹá-sɛŋ sòŋ, nyíi gɛ̀ dífa kâa mɛni-saa ŋá tèe a tɔ̃yâ perei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Nya ƀe Eezuɛ láa-tuɛ-ƀelai kélee dí díŋaa tɛ̀ ma dí pá Samia pɔ́naa Lama.

5Dí mò ma dîyɛɛi, “Gáa, ƀa nâa ké pɔlôi, ɲyaŋ ílônii dífe tûai yɛ̂ɛ yá. M̀ɛni ma, ye kâloŋ da lɛ́ kûa é ké kúmɛi yɛ̂ɛ berei kúkɔlɛ ma lɔii kpiniŋ-ŋai díkaa lai. Ye kâloŋ lɛ́ kúmaa mɛni ma.”

6Samia kɛ̂ɛ a díwooi ŋí mɛnii, nìí è tòo kpɔ́ pôlu a ŋ̀ánaa. Nya ƀe è Yâwɛɛ fɛ̀li mɛnii ŋí ma.

7Yâwɛɛ è ŋ̀óo su tòo ɲyɛɛ m̀ai, “Samia, ye mɛnii kélee ké da pâi m̀ôi yâi. Ńyãa kpîŋ ká ŋí da díyee kúla mu a díkâloŋ.

8É síɣe ŋelei ma ŋa ŋánûai kùla la Ize-lɔii sui, da wɔ́lɔ kula m̀bôlu da tínaŋ ɣâla da kpɛ́ni pɔ́-naa pere. Ǹyaŋ díkaa nâa kulâi ípôlu.

9Ye mɛni-ŋai kélee ké da pâi m̀ôi yâ a gɛ́ɛ í gɛ́i. Kɛ́lɛ ye dília-wôo ƀó, í tela ǹɛ́ dîa berei gâloŋ a pâi tûai la a diai.”

10M̀ɛnii Yâwɛɛ è mò Samia mai, Samia è mò ǹûai dîa nyíi-ŋai kɛ̀ marê kɛ̂i.

11“À kɛ̀ ka kâloŋ siɣe, bere ƀé a pâi tuai la a káa. A pâi kálônii siɣêi é díkɛ a ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀela. Da-ni da pâi kɛ̂i a ŋɔkɔ́ kɔ́-keleŋ sia-ƀela. A pâi kɛ̂i seêni soo mɛi da-ni díkɛ kîrɛ siɣe la, gbeli-ŋai díkɛ kîrɛ siɣe ŋɔkɔ́ kɔ́-keleŋ-ŋai túɛ pere.

12Díta-ni da pâi kɛ̂i a núu kpaya-kpaya-ŋa kɔ́ kɔ́-ƀela wála tɛi-tɛi mai. Díta ni-ŋaa da pâi kɛ̂i kɔ́ kɔ́-ƀela buu lɔ́ɔlu mɛi. Dí-ni da pâi kɛ̂i máŋ gâloŋ ŋɔkpâlaŋ ŋá díkɛ ŋɔmii-sãai ŋáa tɛ̀ gîe ma. Da-ni da pâi kɛ̂i ŋɔkɔ́ kɔ́-sãai kpɛtɛ̂i da ŋɔkɔ́ kɔ́-keleŋ-ŋai.

13Kálônii-nɛɣãai da-ŋa da pâi kɛ̂i wúru-ya kúŋ nɛ̃ɛ-ŋa kpɛtɛ̂i mì, da-ŋa díkɛ mii-sãa kpɛtɛ da-ŋa díkɛ ŋɔkpóloi kpɛ̀tɛ.

14Gâloŋ kpîŋ a pâi kátii ké kwaa lɛ́lɛɛ-ŋai siɣei, kákpɔmɔ-ƀa kpalaŋ-ŋai da káwulɔ-wuru kpalaŋ-ŋai é dítɛɛ ŋɔtíi mɛi-ƀelai pɔ́.

15A pâi kámii-sãai buu ɣelei siɣei da kákpɔmɔ ƀai é dɛ́ɛ ŋɔtíi kɛ́-ƀelai da dímɛi-ƀela pɔ́.

16A pâi káluɛ-ŋai siɣei da ká ɲyaŋkpa lɛ́lɛɛ-ŋai é pɛ́lɛ kásoo-fáleŋ-ŋai dîa a gɛ́ɛ díkɛ tíi kɛ̀ mì.

17A pâi máŋ káƀala-ŋai da káƀoli-ŋai buu ɣelei siɣei mì. Ka pâi kɛ̂i a ŋɔluɛ-ŋa.

18À kɛ̀ tí, ka pâi wɔ̂lɔi Yâwɛɛ ma a gɛ́ɛ é kákula ɲyêei kɛ́. Kɛ́lɛ vé pâi káwoo su toôi, kpɛ́ni fêi, ɲyaa ƀé ká kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii.”

19Kɛ́lɛ dífe díwoli tɔ̀ɔ ní Samia ma a dɔnɔ kpîŋ. Dîyɛɛ m̀ai, “Kpao, Kwa wɛ̂lii kú ké yɛ̂ɛ ǹɔii kpiniŋ-ŋai díkaa kúkɔlɛ mai. Kwa kâloŋ wɛ̂lii nyíi pâi tɔ̀ɔi kútuɛ é lí a kúa kɔ́ kɔ́-ɣene ŋái.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Samia è ŋóli tɔ̀ɔ kpɔ́ dîa a ǹɛ́lɛɛ. M̀ɛnii kélee dí mò m̀ai, è ǹáa seri kpɔ́ Yâwɛɛ ma yɛ̂ɛ berei nɔ́ dí mò la m̀ai.

21Samia è ŋóli tɔ̀ɔ m̀ɛni-ŋai kélee ma ǹûai dí mòi é lí é m̀ɔ́ Ɣâla Yâwɛɛ ma.

22Ɣâla Yâwɛɛ ǹyɛɛ m̀ai, "M̀ɛnii kélee da mò yâi, ye gɛ́. Kâloŋ tɛɛ dípɔ." Samia è nâa mò ǹûai dîa a gɛ́ɛ dí lí pôlu dípɛrɛ-ŋai lá.

Samia Maa-ŋuŋ 9

Sɔ̂ɔ è Samia kàa

1Tɔɔ naloŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa, ǹáa ɓé kɛ̀ a Keesi. Ǹalôŋ ŋí è kɛ̀ a Bɛŋsima ŋɔsuui su nuui da. Ǹâŋ ŋɔnaŋ láa ɓé kɛ̀ a Abiɛ. Ǹâŋ ŋɔnaŋ láa ɓé kɛ̀ a Zɛɛlɔ, ǹâŋ ŋɔnaŋ-ŋɔnaŋ láa kɛ́ ɓò a Bɛɛkora. Bɛɛkora ǹyaŋ ŋɔnaŋ láa ɓé kɛ̀ a Afiaa.

2Keesi ǹóŋ surɔŋ láa ɓé kɛ̀ a Sɔ̂ɔ. Sɔ̂ɔ è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ kpɔ́, mu siɣeɛɛ é tɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai kélee dîa.

3Soo-fáleŋ-ŋa dí kɛ̀ Keesi yêei. Zoo-faleŋ-ŋai ŋí dí pù a ɣele tɔnɔ da. Gɛ́ɛ tii, Keesi è mò Sɔ̂ɔ ma ǹyɛɛi, "Díi kɛ́-nuui dɔnɔ siɣe ká ǹyaa ká lí ká zoo-faleŋ-ŋai kɔ́ri."

4Sɔ̂ɔ da díi kɛ́-nuui dí sìa kpɔ́ dí tɛ́ɛ Ifiraŋ yee lɔii da Salisa lɔii kpiniŋ su. Kɛ́lɛ dífe zoo-faleŋ-ŋai káa ní. Dí lì dí tɛ́ɛ Salaaŋ da Bɛŋsima lɔii kpiniŋ-ŋai su, dífe dímaa tuŋ dɔnɔ da mɛni ní naa.

5Naa kɛ́ɛ tíi dí lì ǹɔii kpiniŋ su nyíi Zɔfi-ŋai díkɛ naai. Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, "Kú lí pôlu. À kɛ̀ kwà wàla lí pôlu, ńâŋ a pâi niâi zoo-faleŋ-ŋai mɛni ma é pɛ́lɛ gíli ŋá siâi kúmɛni ma!"

6Díi kɛ́-nuui è Sɔ̂ɔ wóo su tòo ǹyɛɛi, "Tɔɔ tí! Ɣâla-nuu tɔnɔ káa daai ŋí su kúkɔlɛ ma ɓɛ́. Ǹûai kélee da ɓaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ bɔ́, kpɛ́ni fêi, m̀ɛnii kélee a m̀ɔ̀i gáa a tɔ̃yâ. Kú lí kú lóno bɔ́. Ɣele da a pâi ɓɛ́i lɛɛ̂i kwa pɔri naa kâai zoo-faleŋ-ŋai mɛni mai."

7Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, "Kwa pɔri lônoi léŋ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui pɔ́, ǹyaŋ sɛŋ da fé kúyêei kú dɛɛ bɔ́? Kpólo da fé kúɓɔrɔ̂i su. Lé ɓé kwa pɔri dɛɛ̂i bɔ́i?"

8Díi kɛ́-nuui ǹyɛɛ m̀ai, "Káne kpua loŋ káa ńyêei, kwa pɔri dɛɛ̂i bɔ́, ǹyaŋ a pâi ɓɛ́i lɛ̂i kûa zoo-faleŋ-ŋai díkaa naai."

9Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, "Mɛni lɛ́lɛɛ ká tí. Kú lí ǹalôŋ pɔ́-naa a mɛni-ŋa naa kàa zĩa sui."

10Sɔ̂ɔ è mò tí, kpɛ́ni fêi, ŋ̀ele-ŋai tí su Ɣâla a kâa mare kɛ̂ɛ-ŋa su-kulâi kàa zĩ̂a su Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ɓelai dîɛ.

11Díkɛɛ ǹyéei tɛ̂i díkɛ lì daai sui, dí nɛnî kpela-ŋa kàa dí kɛ̀ lì yá kɔ̂i. Zinaa feerɛi ŋí dí dímarê kɛ̀ dîyɛɛi, "Kwa nalôŋ kɔ̂rii nyíi a mɛni-ŋa naa kàa zĩ̂a. Gáa daai ŋí su?"

12Dîyɛɛ dîai, "Ooei, gáa naa. Gáa daai su, kpɛ́ni fêi, díkaa sâa pâi sâla kulâi naa Ǹâla maa waa fɛli kwaai ma. Gáa nɔ́ kátuɛ lônii ma. Ka sia a maa félaa

© 2014 Bible Society in Liberia.

13ka pâi gâai nɔ́ galai la daai su. Gáa naa berei ma gɛ́ lì ŋ̀âla fɛli kwaai ma a gɛ́ɛ dí
dílaa mii da dîai dí ɓɛlɛ-toli ɓò a dîai. Dífe pâi niî dílaa miî fɛ̂ɛ é Ɣâla fɛli niî m̀ii-
sɛŋ mɛi. A kɛ̀ ka lì ka pâi gâai lônii ma.”

14Díkɛɛ tɛɛ̂i galai lái, dí Samia kàa gɛ́ nâa lì ɓɛ́i da Ɣâla fɛlii naai.

15Yâwɛɛ è lòno Samia pɔ́ a Sɔ̂ɔ páa maa tûa ɣele ǹyɛɛi,

16“Ŋaâ gáa berei ŋánûai da mɔ̃lɛi lai. Ŋaâ díwoo mɛni berei da kpɔŋ ḿâa wɛ̂lii
lai. Tínaa ɣele à kɛ̀ ŋí, ŋa pâi naloŋ tɔnɔ tɛɛ̂i nyíi pâi kulâi Bɛŋsima ŋɔsuui su. A
pâi ŋánûai ŋuŋ ma ɓôi é díkula Felesia-ŋai yée mu. Ŋa ŋ̀wɛ̂lii í ɔle wulɔ pú ŋ̀ûa é
nɛ́ a gɛ́ɛ ǹyaa ɓé pâi kɛ̂i a dílaa túɛ-nuu.”

17Samia kɛ́ɛ a Sɔ̂ɔ káai, Yâwɛɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Ǹalôŋ ká ŋí ŋá kɛ̀ lônoi ípɔ é pîlaŋ
m̀ai. Ǹya ɓa nuui pâi kɛ̂i Eezuɛ-ŋai mɛi.”

18Sɔ̂ɔ è Samia kàa galai lá ǹyɛɛ m̀ai, “Nalôŋ tɔnɔ káa ɓɛ́ daai ŋí su nyíi a zî̂a kàa,
ya pɔri ŋɔpɛ́rɛi lá pere lɛ̂i ḿâ?”

19Samia ǹyɛɛ m̀ai, “Ń̩yãa ɓa m̀aa nuui. Lí ɓɛ́i da Ɣâla fɛli naai. Kwa yá kwa pâi
kúlaa miî sâa gîe ma. Tínaa ɣele wâla, ŋa pâi ímarê kɛ̂ɛi su toôi.

20Ífe íkili ŋá sia é pílaŋ ísoo-fáleŋ-ŋai mɛni ma nyíi-ŋai làŋ fólo kûu saaɓa tɛɛ pôlu
mai. Daâ díkaa. Sɛŋ nyíi kélee maa mɛni kpanaŋɔɔi Eezuɛi gáa nâa a ípɔɔ ka
ínûai.”

21Nya ɓe Sɔ̂ɔ è Samia marê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Ya mɛnii ŋí ɓôi ma lé mɛni ma? Ŋá kùla
Bɛŋsima ŋɔsuui su. Kúa ɓa ǹúu suui guro-tei su-ɓela Eezuɛ nuu suui sáma.
Ŋánûai maa mɛni fé kpanaŋ ní ǹúu suu-ŋai sáma.”

22Nya ɓe Samia è Sɔ̂ɔ da ŋɔtíi kɛ́-nuui sìɣe é lí a dia ǹaa mii kwaai ma ŋ̀âla fɛli
kwaai ma. Núu kɛ́ɛ yɛ̂ɛ núu buu saaɓa ɓé kɛ̀ naa díkɛ dílaa mii. Kɛ́lɛ Samia è Sɔ̂ɔ
da ŋɔtíi kɛ́-nuui seɛ̂i kùla ɓaa kɛ́-maa kwaa ma.

23Samia è mò mii-sɛŋ kpɛtɛ-nuui ma ǹyɛɛi, “Ŋá sua kpûa lɛ́lɛɛ tɛ̀ɛ ípɔ ŋá m̀ó yâ a
gɛ́ɛ ízeɛ̂i kɛ́ íkɔlɛ ma. Pá la.”

24M̀ii-sɛŋ kpɛtɛ-nuui è zuai siɣe é pá la é zèe Sɔ̂ɔ ŋɛ́i túɛ. Samia ǹyɛɛ m̀ai, “Ípɔɔ
ká ŋí, ye mii. Ŋá zuai ŋí seɛ̂i kɛ̀ ímaa mɛni ma. Ŋá ɓɛlɛ toli ɓò a ǹûai ŋí a gɛ́ɛ ka
dîa-ni ká kálaa míi gîe ma.” Sɔ̂ɔ da Samia-ni kpɛ́ɛ a dílaa miɛɛi,

25dí lì pôlu daai su dí kúla ŋ̀âla fɛli kwaai ma. Dí Sɔ̂ɔ lâai kùla gbìŋ ŋá Samia
ŋɔpɛ́rɛi ŋ̀elei pere.

26Nya ɓe Sɔ̂ɔ è nyíi naa.

Samia è wúlɔ pù Sɔ̂ɔ ŋûa

© 2014 Bible Society in Liberia.

Gɛ́ɛ ɣele a ƀɔi, Samia è Sɔ̂ɔ tòli nyíi kɛ̀ bɛ́rɛi tôŋ su ǹyɛɛ m̀ai, “Tãi aâ seri a gɛ́ɛ í ímu siɣe. Ŋa ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ ŋá lí ŋá ítɔɔ perêi.” Nya ƀe Sɔ̂ɔ è mù sìɣe da Samia dí lì a gîe.

27Díkɛɛ pâi serîi berei ŋuŋ lái, Samia è kpèra é tɔ́ɔ ǹyɛɛ Sɔ̂ɔ mai, “Tɔɔ ítii kɛ́-nuui é tɛ́ɛ tuɛ-pere. Ye lɛɛ pôlu a da-loŋ, gɛ̀ ní ŋa pâi m̀ɛnii ƀôi yâ Ɣâla è mò ḿâi.”

Samia Maa-ŋuŋ 10

1Gɛ́ɛ díi kɛ́-nuui a líi, Samia è ɔle wulɔ sane loŋ sìɣe é ŋ̀úlɔ pú Sɔ̂ɔ ŋûa é ǹá-gbɔ see ma ǹyɛɛ m̀ai, “Yâwɛɛ a ísiɣe zu a ŋɔnûai láa túɛ-nuu da dímɛi nuu.

2Yà lì sâa, ya pâi sinaa feerɛ kâai Leesɛ ƀolôŋ lá Zeeza kɔlɛ Bɛŋsima lɔii kpiniŋ su. Da pâi môi ya dîyɛɛi, ‘Zoo-faleŋ-ŋai í kɛ̀ díkɔ̂rii daâ díkaa. Kɛ́lɛ ínâŋ aâ nia dímaa mɛni ma. Gáa gíli ŋá-siâi ímaa mɛni ma a ŋ̀ánaa. Gáa gíli ŋá-siâi berei a pɔri gɛ̂i la é íkâai.’

3Ye tɛɛ dîa í lí é lɛ́ɛ la zu í seri ŋ̀úru ƀɔlɔ maa waai ma nyíi gáa Tabɔ. Ya pâi kpakolo saaƀa kâai berei ma díkɛ lì sâla kulâi Ɣâla ma Bɛtɛ. Ǹúui dɔnɔ a pâi kɛ̂i liî a ƀoli-lônii saaƀa, dɔnɔ kɛ́ lì a kpólo kane saaƀa. Sua-kɔlɔ sane láa fɛ́ɛ a ŋwɑ̃̂ai a zaaƀa ɣelei yêei.

4Dà pà da dílaa tì yâ, da pâi gbólo kanêi veerɛ tɛɛ̂i ípɔ.

5Ǹaa pôlu ma, lí Giƀia ƀɛ́i Felesia-ŋai da kɔ́ kɔ́-ƀelai díƀûui káa naai. Yà kɛ̀ pâi serîi daai su, yâ pâi Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai kpulu kâai naa díkɛ yèŋ da kûla ŋ̀ála fɛli kwaai ma. Dà kɛ̀ siâi, da pâi kɛ̂i tuɛ-mɛni ƀôi. Díƀarâai da pâi kɛ̂i dítuɛ pere díkɛ gɔnîŋ ɣàle, díkɛ gbuŋ-gbuŋ tua, díkɛ ŋɔ́nɔ ƀɔ̀ɔ fɛ̂ɛ.

6À kɛ̀ tí, Ǹuu-namui ŋɔmɔlêŋ a pâi pâi kpɔ́ ímɛi a m̀aa félaa. Ǹyaŋ a pâi íkɛ̂i kpɔ́ a núu da kpɛ́ni. Nyíŋi à kɛ̀, yâ pâi nâa kɛ̂i tuɛ-mɛni ƀôi ka dîa-ni.

7M̀ɛni-ŋai ŋí da kɛ̀ a yá, ye m̀ɛnii kélee kɛ́ nyíi pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ ímɛni mai. Ɣâla a pâi kpɔŋ ḿâa tɛɛ̂i ípɔ.

8À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní lí tuɛ Geega. Ŋa pâi pâi naa. Ḿaa kpɛ́ŋ é lɛ́ɛ la zu ŋá pá naa. Ye lɛɛ naa é lɛ́ɛ la zu ǹɔ́ɔ kûui é kpɛ́ɛ. Ŋa pâi pâi naa ŋá sama-sɛŋ tɛɛ, ŋá sâla kula Ǹuu-namui ma. À kɛ̀ tí, ŋa pâi m̀ɛnii ƀôi yâ m̀aa nɛ̃ɛ̂i í gɛ̂i.”

9Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ a Samia lɛ̀ɛ naa gɛ́ lii, Ɣâla è Sɔ̂ɔ maa fàleŋ. Sɔ̂ɔ ŋɔkili ŋa-siâi è nâa kɛ̀ a da kpɛ́ni M̀ɛni-ŋai Samia è mò m̀ai ŋàa-see è kɛ̀ a maa ɣele tɔnɔi tí.

10Sɔ̂ɔ seriɛ́ɛ Giƀia, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu kpului è pà bɔ́-naa. Nya ƀe Ɣâla ŋɔmɔlêŋ è pà gbonôi kpɔ́ a m̀aa félaa é pɛ́lɛ tíi kɛ̂i la. È lɛ̀ɛ tɔɔni naa gɛ́ tuɛ-mɛni ƀò dísama.

11Diai kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a bɔlɔi dí gàa gɛ́ m̀ɛnii ŋí kɛ̀. Dí díkîe-ni marê kɛ̀ dîyɛɛi, “Lé ƀé Keesi ǹóŋ kɛ̂i ŋí? A kɛ́ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu ƀe ŋí?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Ǹúui dɔnɔ è dímarê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Va pɔri kɛ̂i tí? Sɔ̂ tɔ̂i kɛ̂tɛi máŋ é tɛ́ɛ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai nyíŋi-ŋai dîa.” Nyíŋi ƀé gɛ̀ ǹûai díkɛ mò dîyɛɛi, “Sɔ̂ɔ kɛ́ pere è kɛ̀ léŋ gɛ́ kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu?”

13Sɔ̂ɔ kpɛɛ duɛ-mɛnii ƀôi, è lì ŋ̀âla fɛli kwaai ma.

14Naa kɛ́ɛ tíi, Sɔ̂ɔ gêra è pà é m̀arê kɛ́ ǹyɛɛ m̀ai, “Mí ƀé íkɛ naai?” Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Kúkɛ̀ zoo-faleŋ-ŋai kɔ̀rii. Gɛ́ɛ kúfe kɛ́ ní díkâai, kú lì a gɛ́ɛ kú lóno Samia pɔ́.”

15Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ gêra mai, “È kɛ̀ kâa lé?”

16Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, “È kɛ̀ kûa daâ zoo-faleŋ-ŋai káa.” Kɛ́lɛ vé m̀ó ní ma a gɛ́ɛ Samia aâ ǹɛ́ a kâloŋ.

Ǹuu-namui è Sɔ̂ɔ lɛ̀ a Eezuɛ Ɗɔkâloŋ

17Nya ƀe Samia è Eezuɛ-ƀela kélee tòli Mizipa a gɛ́ɛ da Yâwɛɛ ni dí kɔyâŋ naa.

18Ǹûai kélee dí pà, ǹyɛɛ dîai, “Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ɲɔɣâlai è mò ḿâ a gɛ́ɛ ŋá doo kákili ŋá a gɛ́ɛ ǹyaa ƀé kákùla Ize-ŋai da ǹɔii ŋuŋ-ŋai da kpɛ́ni-ŋai yêei kɛ̀ a dítɔɔ kâai.

19Ɣâla ƀé kákula m̀ɛni kpôlu-ŋai su da m̀aa mɔ̃lɛ-laai. Kɛ́lɛ ká káyee kùla mù ká kɛ́ kâloŋ da kpɛ́ni mare kɛ̂ɛ kɛ̂i. Ǹɛni ma ka pá ka kákaa laai su-ƀelai kélee ŋ̀âla fɛli kwaai ma a gɛ́ɛ Yâwɛɛ é kákâloŋ lɛ́.”

20Samia è ǹûai tòli dísuu ma tɛi-tɛi díkɛ pà ŋ̀âla teƀelei ma. Nya ƀe Yâwɛɛ è Bɛŋsima ŋɔsuui siɣe.

21Ǹaa pôlu ma, Samia è pà a Bɛŋsima ŋɔsuui-ƀela yɛ̂ɛ berei díkaa-laai káa lai. Nya ƀe Ǹuu-namui è Maaturi ŋɔkáa-laai siɣe. È kɛ̀ tí, dí Keesi ǹóŋ-surɔŋ Sɔ̂ɔ siɣe zu. Ǹaa káa ǹûai dîɛi, dífe Sɔ̂ɔ káa ní. Vé kɛ́ ní naa.

22Ǹûai dí Ɣâla fɛ̀li dîyɛɛ m̀ai, “Yâwɛɛ, Sɔ̂ɔ kɔɔ?” Ǹyɛɛ dîai, “Sɔ̂ɔ káa gbóŋ-toloŋ-ŋai pôlu.”

23Dí kîrɛ sìɣe dí lí dí pá a Sɔ̂ɔ dí dɔɔ gbɔŋ sáma. Ǹyaŋ dí gàa a gɛ́ɛ dôŋ è kɛ̀ a dɛɛ ǹûai kélee dîa.

24Nya ƀe Samia è mò ǹûai dîa ǹyɛɛi, “Ka naloŋ káa nyíi Yâwɛɛ a ziɣe, m̀óloŋ maa fê ká sáma!” Nya ƀe ǹûai kélee kpɔ́ dí làɣi dîyɛɛi, “Gâloŋ é kɛ́ ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ!”

25Nya ƀe Samia è gâloŋ maa mɛni da dûa pere lɛ̀ ǹûai dîa é gélee pɔ̃yɛ kɔlɔ ma é lɔ́ la Ŋ̀âla fɛli pɛrɛi dɔnɔ mu é ǹâai kɛ́ Ǹuu-namui fɛli kwaa-ŋai dɔnɔ ma. Nya ƀe Samia è mò ǹûai dîa a gɛ́ɛ dí lí dí pɔ́ taai tɛi-tɛi.

26Ɣâla è ǹyaŋkpai da-ni líi kùla a gɛ́ɛ díkɛ Sɔ̂ɔ pôlu. Dí lɛ́ɛ bôlu da dia-ni dí lí pôlu bɔ́-taai Giƀia.

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Kɛ́lɛ ƀoo-ƀela da-ni nyíi-ŋai kɛ̂i fé ní dîai dí mò dîyɛɛi, “Núu kɛ́ɛ yɛ̂ɛ Sɔ̂ɔ a pɔri kúkulâi lɛ́ŋ kúkpɔara-ƀela yêei?” Ǹûai ŋí dífe kɛ́ ní ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ Sɔ̂ɔ é kɛ́ a díkâloŋ. Mɛni ma dífe pá ní mì a sama-sɛŋ. Kɛ́lɛ Sɔ̂ɔ è lɛ̀ɛ a mɛi saa.

Samia Maa-ŋuŋ 11

Sɔ̂ɔ è Zaƀɛ taai ŋuŋ ma ƀò

1Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ a kâloŋ-laa kɛ́ a ɣáloŋ tɔnɔi, Amɔŋ kaloŋ Naasi è pà a ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai é dí tínaŋ Zaƀɛ taai ma nyíi kɛ̀ Gilia lɔii kpiniŋ sui. Diai kɛ̀ Zaƀɛ taai sui dí mò Ǹaai ma dîyɛɛi, “À kɛ̀ kwa kâa-ni kwa mɛni kpɛtɛɛ kɛ̀, ya pɔri kɛ̂i a kúmɛi nuu. Kwa pâi kɛ̂i kúŋuŋ fela-fei tɛɛ̂i ípɔ.”

2Naasi ǹyɛɛ dîai, “Tɔ̃yâ ma kwa kâa-ni kwa pâi mɛni kpɛtɛɛ kɛ̂i. Kɛ́lɛ fɛ̂ɛ kúwoo é pú gîe ma mɛni tɔnɔ ma. M̀ɛnii kpîŋ ƀa fɛ̂ɛ ŋá ƀâa kúla Eezuɛ-ƀelai dîa a Zaƀɛ sinaai kélee láa mii yée mɛi ŋɛi-gaoi kuláa dí ŋuŋ ma tɛi-tɛi.”

3Daa láa túɛ-ƀelai dîyɛɛ m̀ai, “Ye fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tɛ́ɛ kúpɔ a gɛ́ɛ kú worɛ̂ tɛɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́naa a gɛ́ɛ dí kpɔŋ ḿâa tɛɛ kúpɔ. À kɛ̀ da wàla pá díkpɔŋ ḿâ tɛɛ kúpɔ dí kúkula-yeei kɛ́, gɛ̀ ní kwa pâi kúkpîŋ tɛɛ̂i kápɔ.”

4Ǹorɛ̂-woo ƀó-ƀelai da-ni dí lì Giƀia Sɔ̂ɔ pɔ́-taai. Díkelee dí pɛ̀lɛ wɔ̂lɔi.

5Naa kɛ́ɛ tii, Sɔ̂ɔ è kula ŋɔkpâlaŋ ŋá é tɛ́ daai su. È kɛ̀ siâi ŋɔtíi kɛ́-niŋa-ŋai pôlu. È ǹûai marê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Lé ƀé kɛ̀ ǹûai kélee da wɔ̂lɔi?” Í M̀ɛnii Zaƀɛ taai su naloŋ è mò dîai dí mò.

6Naa kɛ́ɛ tii, Ɣâla ŋɔmɔ̂leŋ è pìli Sɔ̂ɔ kponôi a maa félaa é gɛ́ Sɔ̂ɔ é ǹíi ŋwána kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

7È ŋɔtíi kɛ́-niŋa-ŋai veerɛ pàa é zu tée-tee a gbua pɛlɛ-pɛlɛɛ. È gbua tɔnɔ tɛ̀ɛ ŋ̀orɛ̂-woo ƀó-ƀelai pɔ́. È mò dîa a gɛ́ɛ dí zua kpuai tí lɛ́ Eezuɛ-ƀelai dîyɛɛ dîai, “Sɔ̂ɔ da Samia díkaa kɔ-kuluƀa-ŋa ŋáa tɛ̂i gîe ma. Ka pá ká pú dîa. À kɛ̀ kà wàla pá bere ƀé kwa pâi gɛ̂i la a kátii kɛ́-niŋa-ŋai!” Yâwɛɛ è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dí yào kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Nya ƀe zinaai kélee dí pà dí kîe ma

8Bezɛ. Sɔ̂ɔ è dípù díkîe ma é dílono. Núu wála ŋuŋ saaƀa (300,000) è kùla Eezuɛ. Núu wála buu saaƀa (30,000) é kúla Zuda.

9Sɔ̂ɔ ŋɔtíi kɛ́-ƀelai dí ŋ̀orɛ̂-woo ƀó-ƀelai tɛ̀ɛ pôlu Zaƀɛ a gono-tee woo ŋí: “Kwa pâi káŋuŋ ma ƀôi a vólo maa láai tínaa.” Nya ƀe Ǹorɛ̂-woo ƀó-ƀelai dí lì pôlu Zaƀɛ dí m̀ó ǹûai dîa a gɛ́ɛ da pâi ŋuŋ-ma ƀô sɔlɔ ƀôi. Díkelee dílii è làa.

10Dí mò Amɔra-ŋai dîa dîyɛɛi, “Kúfe pâi kúkpîŋ tɛɛ̂i kápɔ tínaa, mɛni ma ka pɔri m̀ɛnii kélee kɛ̂i ka ŋ̀wɛ̂lii ká gɛ́i.”

11Bôlu ma ɣelei, Sɔ̂ɔ è ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai ŋáa kɔlɛ gîei saaƀa. Dí pɛ̀lɛ ǹûai dîa ɣele é lɛ́ɛ pâi ƀôi. Dí pɛ̀lɛ Amɔŋ-ŋai paâi é lɛ́ɛ la zu vóloi maa é láa. Amɔŋ-ŋai gbulu loŋ nɔ́ ƀé pù. Kɛ́lɛ díkɛ̀ a dítaa-taa díkɛ̂i kôyaa díkîe-ni dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai dí lì Samia pɔ́-naa dí m̀ó ma a gbanaŋɔɔ dîyɛɛi, “Ǹûai kɔɔ
mò dîyɛɛ Sɔ̂ɔ fé a díkâloŋ? Pá a dîa kúpɔ kú dípaa!”

13Sɔ̂ɔ è díwoo su tòo ǹyɛɛi, “Kpao, Yâwɛɛ aâ sâa Eezuɛ ŋuŋ-ma ƀó. Mɛni ma núu
da fé pâi núu da paâi sâa.”

14Samia è mò ǹûai kélee dîa ǹyɛɛi, “Ka pá kwáa lí Geega kwaa kúwoo sée a gɛ́ɛ
Sɔ̂ɔ nɔ́ ƀé pâi kɛ̂i a kúkâloŋ.”

15Díkelee kpɔ́ dí lì ŋ̀âla fɛli kwaai ma Geega. Dí liɛ́ɛi, dí fàa ma a gɛ́ɛ Sɔ̂ɔ é kɛ́ a
díkâloŋ. Da Sɔ̂ɔ ni dí laoi-laa sâla kùla a taa-tulɛ-ŋa Nuu-namui ma. Dí kúu kɛ́tɛ
kɛ̀ naa a m̀aa ɣelei tí.

Samia Maa-ŋuŋ 12

Samia è vɛ̀li ǹûai dîa

1Samia è mò Eezuɛ-ŋai dîa ǹyɛɛi, “Ŋaâ nâa kâloŋ tɛ̀ɛ kápɔ yɛ̂ɛ berei ká ŋ̀wɛli lai.

2Ká gɔ́lɔŋ berei ŋá kɛ̀ la kálaa túɛ é síɣe tãi ma ŋá kɛ̀ la a ǹyaŋkpai. Ǹyaŋ ŋa gbâa
pɔlɔ, ŋ́uŋ poa, ńônii-sinaai da nâa ƀɔlɔ da kɛ́ díkpɔɔi yee ma. Ka gáa berei kákâloŋ
a pâi kámɛi kâai lai.

3Ŋa kámarê kɛ̂i. Ŋa tá niŋa sîrɛ, kpaa máŋ wɛlɛ-sôo kula káta yêei a wála-wala
laa? Ŋa tá mɛni ŋánaa kɛ́ a núu da kpaa máŋ ŋá yee-pɛlɛ ǹá-sɛŋ da soŋ núu da
yêei a gɛ́ɛ ŋá mɛni ŋá-tee a wôya pere? Ká ŋ́oo su too a gɛ́ɛ Yâwɛɛ da gâloŋ nyíi
aâ zìɣe zui da pɔri káwoo mɛnii. À kɛ̀ ŋa tá m̀ɛnii sîi-ŋai ŋí da kɛ́ ní a káa, ŋa pâi
bɔɔ tɔ̂ɔ fêi.”

4Dí ŋ̀óo su tòo dîyɛɛ m̀ai, “Kpao, ífe tá kúfili ní pere sîi da kélee da su!”

5Samia ǹyɛɛ dîai, “Yâwɛɛ da ŋɔkâloŋ aâ ziɣei díkaa a káwooi ŋí maa sêre-ŋa.”
Dîyɛɛ m̀ai, “Tɔ̃yâ ká tí.”

6Samia è mò dîa ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ é kánûa pɔlɔ-ŋai kùla Ize lɔii su é Mose da Eelɔŋ
siɣe a dílaa túɛ-ƀela.

7Yâwɛɛ a pâi kɛ̂i a kámɛni-saa ƀó-nuu. M̀ɛni ma, kà tɔɔ ƀɛ́ ŋí ma ká káwoli tɔ́ɔ ŋá
mɛnii-ŋai tóo kákili ŋá berei Yâwɛɛ a pâi káŋuŋ ma ƀôi ka kákpɔara-ƀelai yêei
ka kánuu pɔlɔ-ŋai.

8Zeeka kɛ́ɛ a lí Izei, kánûa pɔlɔ-ŋai dí wɔ̀lɔ ma a gɛ́ɛ é kpɔŋ ḿâa tɛɛ dípɔ. È Mose
da Eelɔŋ tɛ̀ɛ. Dí kánûa pɔlɔ-ŋai kùla Ize lɔii su dí pá a dia dí sée ǹɔii ŋí su.

9Kɛ́lɛ dí nìa ma. Nya ƀe gɛ̀ gɛ́ fàa ma a gɛ́ɛ Felesia-ŋai dí díyee mɛi ɣále. Môa kaloŋ
da Sisela, nyíi kɛ̂ a Azɔ taa-lêei ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai mɛi nuui dí kánûa pɔlɔ-ŋai yée mɛi
ɣále.

10Naa pôlu ma, kánûa pɔlɔ-ŋai dí ŋɔ́nɔ Ǹuu-namui marê kɛ̀ a gɛ́ɛ é kpɔŋ ḿâa tɛɛ
dípɔ. Dí mò ma dîyɛɛi, ‘Kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́! Kwa kpera ífɛlîi, ƀíai a Yâwɛɛi kwa pɛ̀lɛ

© 2014 Bible Society in Liberia.

Bêe da Asitate ɣala-ŋa fɛlîi. Kɛ́lɛ à kɛ̀ ƃa kúkùla kúkpɔara-ƃelai yêei, kwa pâi kɛ̂i ífɛlîi.’

11Nya ƃe Yâwɛɛ è Gidiɔŋ tɛ̀ɛ da Bedaŋ, é pɛ́lɛ Samia ma a gɛ́ɛ dí káŋuŋ ma ƃó. Ǹyaŋ maa tãi tí yée mu, káfe kɛ́ ní yaôi a gɛ́ɛ núu da a pâi kɔ́ pɛlɛ̂i kâa.

12Gɛ́ɛ ká gàa a gɛ́ɛ Naasi nyíi kɛ̀ a kâloŋ Amɔŋ è kɛ̀ pâi kɔ́ pɛlɛ̂i kâai, berei máŋ Yâwɛɛ Káɣâlai è kɛ̀ la a kákâloŋ, ká mò ḿâ kâai, ‘Tãi da kpɛ́ni ká ŋí. Kwa kúkpɔɔi kaloŋ wɛ̂lii é kɛ́ kúmɛi kâai.’

13“Ká kâloŋ maa mare kɛ́ɛ kɛ̀, ǹyaŋ ká da sɔlɔ ƃó. Gáa tɔ̂i nuu kásama lônii ma ƃɛ́ nyíi kákelee ka pɔri gâai. Kɛ́lɛ, tɔ̃yâ ma Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ ƃé gɛ̀ a kâloŋ kámɛni ma.

14À kɛ̀ ka kákâloŋ ni ka ŋ̀wɛ̂lii ká kɛ́ a Yâwɛɛ pôlu-ƃela, fɛ̂ɛ nɔ́ kákɛ vɛli, kákɛ m̀ɛnii kélee kɛ̀ a m̀o kâai. Káfe kɛ̀ a káwôlii kpɔ́lɔɔ!

15À kɛ̀ kà kɛ̀ a káwôlii kpɔ́lɔɔ, káfa Yâwɛɛ wóo mɛni, a pâi tɔ̂i kâa ka kákâloŋ ni máŋ.

16Ka tɔɔ nɔ́ ƃɛ́ ŋí ma, ka pâi Yâwɛɛ ŋɔwála-wala laai kâai.

17Kɛrɛe fólo láa ƃó ɣele ƃe ŋí? Ŋa pâi Yâwɛɛ marê kɛ̂i a gɛ́ɛ é ɣele-gbana too da tuna. Ǹyaŋ ka naa kàa, ka pâi gɔ̂lɔnii a gɛ́ɛ mɛni nyɔ́mɔɔ ká tí ká gɛi, a kákɛɛ Yâwɛɛ marê kɛ̂i kâloŋ mɛni ma kákpîŋ mɛni mai.”

18M̀aa ɣele tɔnɔi tí, Samia è Ɣâla fɛ̀li. Yâwɛɛ è gɛ̀ ɣele-gbâna é tóo da tuna. Díkelee kpɔ́ dí yào Yâwɛɛ ma da Samia.

19Dí mò Samia ma dîyɛɛi, “Ye kpera yɛ̂. Ye Yâwɛɛ Íɣâlai fɛ́li kúmaa mɛni ma! Kúfe wɛ̂lii kú sáa. Kwa sɔnyɔ̂ŋ támaa kɛ́ a bɔlɔ. Ǹyaŋ kú mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ a marê kɛ̂ɛ kɛ́ɛ kûɛ kpɔ́ɔi kaloŋ mɛni ma.”

20Samia è díwoo su tòo ǹyɛɛ dîai, “Berei máŋ ká mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ lai, káfe yao. Kɛ́lɛ ka kɛ́ nɔ́ Yâwɛɛ pôlu a ɣele kélee. Ka kɛ́ nɔ́ tíi kɛ̂i mì a kálii kélee.

21Káfe Ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa fɛ̀li! Wála-wala-laa kélee kpɔ́ da fé díyêei. Dífe pâi kpɔŋ ḿâa kélee da tɛɛ̂i kápɔ, kpaa máŋ dí káŋuŋ maa ƃó kà tòo mɛni kpɔ̂lu da su.

22Yâwɛɛ a kásiɣe zu a ŋɔnûa. A pâi kámɛi kâai a tãi kélee a gɛ́ɛ ǹûai dí ŋɔkɛ́tɛ-laai káa.

23À kɛ̀ ŋà kpèra Ɣâla fɛlîi kámaa mɛni ma, gɛ̀ ní ŋá Yâwɛɛ wóo píli! Ŋa pâi berei lɛ̂i kâa a ɣele kélee nyíi a pɔri gɛ̂i kátûa a ǹɛ́lɛɛ.

24Kɛ́lɛ fɛ̂ɛ nɔ́ káa máŋ ká Yâwɛɛ wóo mɛni, ká kɛ́ vɛ̀li a kálii kélee. Fɛ̂ɛ nɔ́ mɛni kɛ́tɛi a gɛ́ kásamai gíli é lɛ́ɛ káŋa.

25Kɛ́lɛ à kɛ̀ káa, kpaa máŋ kákâloŋ a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀, gɛ̀ ní Ǹuu-namui a pâi kákpɛ̂i kpɔ́ tɛi-tɛ́i.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Samia Maa-ŋuŋ 13

Sɔ̂ɔ è Ǹuu-namui wóo pìli

1Sɔ̂ɔ è kɛ̀ a nyáŋkpa gɛ́ɛ kâloŋ-laai sui. È kɛ̀ Eezuɛ mɛi a kóraŋ feerɛ.

2È kpakolo wála saaƀa sìɣe Eezuɛ a gɛ́ɛ díkɛ a ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀela. È ǹûai gbéli tɛ̀ɛ pôlu dípɛrɛ-ŋai lá. Gɔ́ kɔ́-ƀelai ŋí ŋɔwála feerɛ è lɛ̀ɛ gɔlɛ ǹyée-ŋai ma Misimasi da Bɛtɛ kɔlɛ. È gɔ́ kɔ́-ƀelai ŋí ŋɔwála tɔnɔ tɛ̀ɛ da Zonetaŋ ni Giƀia, Bɛŋsima lɔii-kpiniŋ su.

3Zonetaŋ ni dí lì dí kɔ́ pɛ̀lɛ Felesia-ŋai dîa díƀûui su Giƀa. Dí Felesia-ŋai díƀûui wòlo. Kɛ́lɛ, Felesia-ŋai dí díƀarâai maa mɛni duŋ mɛ̀ni. Nya ƀe Sɔ̂ɔ è mò ŋɔworê-woo ƀó nuui ma ǹyɛɛi, “Lí gbanâŋ-ŋai kélee lá ǹɔii ŋí su. Yà lì naa, ye dúruii fɛ́ɛ. Ǹûai da pa, í mɛnii ŋí su kula dîɛ.”

4Ǹorê-woo ƀó-ƀelai dí lì dîyɛɛ Eezuɛ-ƀelai dîai, “Sɔ̂ɔ aâ Felesia-ŋai díkɔ kɔ́-ƀelai díƀûui wólo Giƀea. Eezuɛ-ŋai ƀɛlɛ fé Felesia-ŋai koi. Ǹɛni ma, ka kɔ́ kɔ́-ƀela tɛɛ a gɛ́ɛ dí kpɔ́ŋ Sɔ̂ɔ ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai dîa Geega.”

5Nya ƀe Felesia-ŋai dí díkɔ kɔ́-ƀelai ŋáa tɛ̀ gîe ma a gɛ́ɛ dí kɔ́ Eezuɛ-ŋai pɔ́. Kɔ́ kɔ́-keleŋ wála saaƀa è kɛ̀ díyêei. Núu wála lɔ́ɔlu mɛi da dí kɛ́ kîrɛ siɣêi dítuɛ pere. Naa pôlu ma, gɔ́ kɔ́-ƀelai kɛ̀ siâi díkɔɔ-ŋai díkɛ kpɔ́ a dí támaa yɛ̂ɛ ŋãyai gáa yúo kpono mai. Dí lì Misimasi dí díƀûui pú vóloi kulai pere Bɛɛ-avɛŋ kɔlɛ ma.

6Tãi Eezuɛ-ŋai dí gɔ̀lɔŋ la a gɛ́ɛ Felesia-ŋai tâmaai é tɛ́ɛ dîai, dí kɛ̀ yaôi kpɛ́ni fêi, díkɛ a gɔ́lɔŋɔɔ gɔ́i a pâi díyee mɛi ɣâlei. Nya ƀe Eezuɛ-sinaai dí dí lòo kɔni wôlo-ŋa su, dí díloo ǹóa-ŋai su gɔni-ŋai loai, dí díloo ǹɔɔi su. Dí tâni dí pù dí lí ƀɛi ma da pɔ̂ri liî naai. Dí tâni dí pù dí lí molôŋ-ŋai sáma dí díloo naa. Díta-ni dí díloo lóa kpóŋ kôyaa-ŋa su.

7Díta-ni dí pù máŋ dí lí Gâa da Gilia Zɔdiŋ Ya-leei pôlu pere. Sɔ̂ɔ è lɛ̀ɛ Geega. Ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai dí kɛ̀ kpɔ́ yaôi díkɛ̀ kpɛ̃liŋ.

8Sɔ̂ɔ è Samia maa kpɛ̀ŋ naa a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yɛ̂ɛ berei Samia è mò la m̀ai. Kɛ́lɛ Samia fé niî kɛ̀ pá ní Geega. Nya ƀe ǹûai dí pɛ̀lɛ táa-taai dí Sɔ̂ɔ lɛ̀ɛ tɔɔni naa.

9Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ naai, è ŋ̀óo tɛ̀ɛ Samia pɔ́naa ǹyɛɛ m̀ai, “Pá ḿî a daa-tulɛ-ŋai, a gɛ́ɛ kú sâla kula a dia Ǹuu-namui ma é ǹíi láa kú m̀arê kɛ́ kpɔŋ mâa mɛni ma.”

10Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ a daa-tulɛi dɔnɔ pàai, è kɛ̀ kpɔ́ nɔ́ ǹâai ŋ̀âla-teƀelei ŋá, Samia kɛ́ pà. Sɔ̂ɔ è lì é kpulôŋ ma.

11Samia è m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Lé ƀé ƀâa gɛ́ ŋíi?” Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋákɔ kɔ́-ƀelai dí kɛ̀ liî a dínîa pere, ǹyaŋ ífe kɛ́ ní pâi a maa félaa. Felesia-ŋai díkɛ̀ díŋaa têi díkîe ma Misimasi.

12Ńii è kɛ̀ kɔ́-kɔi. Ŋá kɛ̀ gâai yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé da kɛ́ pâi pɛlɛ̂i ḿâ Geega Bɛ́. Ŋá kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ fé niî Yâwɛɛ marê kɛ́ ní a sâla kuláa. Nya ƀe ŋá gɛ̀ a ḿâ kpa ŋá sâla kula ŋ̀âla-teƀelei ma ŋɔŋ ŋá.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Samia è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Í tùa a ƀoo pere. Ífe íwoli tɔɔ ní Íɣâlai Yâwɛɛ ma. Eêi kɛ̀ í íwoli tɔ̀ɔ ma, ísuui su nuu da eêi pɔri kɛ̂i a kâloŋ Eezuɛ mɛi a kóraŋ kélee.

14Kɛ́lɛ vé pâi kɛ̂i tí ŋɔ́nɔ, kpɛ́ni fêi, ífe íwoli tɔɔ ní. M̀ɛni ma, Yâwɛɛ fé pâi núu da kélee kulâi ísuui su a gɛ́ɛ é kɛ́ a kâloŋ. Aâ gbâa nuui síɣe a wɛ̂lii é kɛ́ a kâloŋ ŋɔnûai mɛi ípɔɔ ŋá.”

15Samia è m̀u-siɣe é kúla Geega é lí Giƀia, Bɛŋsima lɔii-kpiniŋ su. Sɔ̂ɔ ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai kɛ̀ gbono mai è dílòno. Dí kɛ̀ yɛ̂ɛ kpakolo ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da.

16Nya ƀe Sɔ̂ɔ, ǹóŋ Zonetaŋ da díkɔ kɔ́-ƀelai dí lí dí díƀûui pú Giƀa, Bɛŋsima ŋɔlɔii kpiniŋ su. Felesia-ŋai dí díwɔ̂i ƀuui pu Misimasi.

17Felesia-ŋai da kâa too-ma kɛ́-ƀela tɛ̀ɛ dí lí dí pɛ́lɛ gbanâŋ-ŋai lá-ƀelai dîa dí dísãâi kúla díyêei dí naa su kara. Ǹúu-kpului ŋí dɔnɔ a kâa lì yá-ŋûa pere Ofura perei ma Suaa kpiniŋ su.

18Nuu-kpului dɔnɔ a kâa lì vóloi liî-pere Bɛorɔŋ perei ma pere. Nuu-kpului zaaƀa ɣelei su-ƀelai da kâa lì vóloi kulai-pere vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su goyaŋ-perei ma Zeboiŋ gbotoloi mɛi pere.

19Ǹele-ŋai tí ma, kɔli ɣale nuu fé kɛ́ ní Eezuɛ-ŋai sáma, kpɛni fêi, Felesia-ŋai dífe kɛ́ ní wɛ̂lii dí kɔli ɣale pere lɛ́ dîa. Felesia-ŋai da kâa mò dîyɛɛi, “À kɛ̀ kwa kɔli ɣale pere lɛ̀ Eezuɛ-ŋai dîa, gɛ̀ ní da pâi kɛ̂i ƀóa-sɔkpɔ-ŋa da kpála-ŋa ɣalêi.”

20Mɛni ma, Eezuɛ-ŋai da kâa lì Felesia-ŋai pɔ́-naa a gɛ́ɛ dí díkɔli-sãai ŋá lí. Da kâa lì a kɔli-sãa kɛ́ɛ yɛ̂ɛ díkwaa sí kɔli-ŋai, yuɔ̂-ŋai, m̀ɔlɔŋ-tee ƀoa-ŋai, ǹiŋa kɔlɔ ƀɔ́ kɔli-ŋai da díkâli-ŋai a gɛ́ɛ Felesia-ŋai dí díŋaa Sɔ̂ɔ dîɛ.

21Felesia-ŋai da kâa Eezuɛ-ŋai ƀâa tèe a gɛ́tɛ díi-ŋai ŋí kɛ́ mɛni ma.

22Mɛni ma, Eezuɛ kɔkɔ́-ƀelai da kâa kɛ̀ liî kɔ́ ma, kɔ́ kɔ́-sãa fa kâa kɛ̀ dí yêei. Sɔ̂ɔ da ǹóŋ Zonetaŋ nɔ́ ƀé ƀóa-sɔ̂kpɔ da kpála da kâa kɛ̀ díyêei.

23Nya ƀe Felesia-ŋai dí díƀûui pù Misimasi perei ma.

Samia Maa-ŋuŋ 14

Zonetaŋ è kɔ́ pɛ̀lɛ Felesia-ŋai dîa

1Ɣele tɔnɔ da Sɔ̂ɔ ǹóŋ Zonetaŋ é m̀ó ŋɔkɔ́ kɔ́-sãai siɣe-nuui ma ǹyɛɛi, “Kú lí Felesia-ŋai díƀûui su.” Kɛ́lɛ Zonetaŋ fé m̀ó ní ǹâŋ Sɔ̂ɔ ma.

2Sɔ̂ɔ ŋɔƀûui è kɛ̀ pɔmegurane wuruii mu Migurɔŋ. Naa fé kɛ́ ní a gôyaa Giƀia ma. Sɔ̂ɔ da ŋɔnúu buu lɔ́ɔlu mɛi dai ƀé kɛ̀ naa.

3Aiza ƀé kɛ̀ a zâla-laa soŋ-nuui. Ŋɔtíi-ŋai dɔnɔ ƀé kɛ̀ gɛ́ Yâwɛɛ wóo su-kula Sɔ̂ɔ ma. Aiza è kɛ̀ a Ikabɔ ǹîa nyíi kɛ̀ a Aitu ǹóŋ. Aitu ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Fineɣa. Fineɣa ǹyaŋ è kɛ̀ a Ilai ǹóŋ. Ilai ƀé kɛ̀ a Yâwɛɛ ŋɔsâla-laa soŋ-nuui Silo. Ǹûai dífe kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ Zonetaŋ da ŋɔkɔ́ kɔ́-sãa siɣe-nuui da díloo da lí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Mesima perei nyíi Zonetaŋ ní díkɛ ma díkɛ lì Felesia-ŋai díƀûui sui è kɛ̀ kɔni feerɛ loai. Da kâa gɔnii ŋí dɔnɔ tòli a Boze dí ké gbélii tòli a Senɛɛ.

5Dɔnɔ è kɛ̀ yá-ŋua pere bere-ƀelai ma, ŋ̀éi ké ƀò Misimasi pere. Gbélii è kɛ̀ yá-kwara pere bere-ƀelai ma, ŋ̀éi ké ƀò Giƀa pere.

6Nya ƀe Zonetaŋ è mò ŋɔkɔ́ kɔ́-sãa siɣe-nuui ma ǹyɛɛi, "Pá kú lí Felesia-ŋai ŋí dífe kpɛtɛ níi díƀûui su. Ɣele da Yâwɛɛ a pâi kpɔŋ ḿâa tɛɛ̂i kúpɔ. À kɛ̀ à gɛ̀ tí, gɛ̀ ní sɛŋ da fa pɔri kúkperâi díyee mɛi ɣále mɛni ma kûɛ, a nɛ̀ɛ ma kpîŋ kúfe kɛ̀ a kútamaa."

7Gɔ́ kɔ́-sãa siɣe-nuui ǹyɛɛ m̀ai, "M̀ɛnii nyíi kélee ya wɛ̂lii í gɛ́i gɛ́, ŋ̀gaa ípôlu."

8Zonetaŋ ǹyɛɛ m̀ai, "Mɛnii kwa pâi gɛ̂i ǹyaa ká ŋí. Kwa pâi liî a gɛ́ɛ dí kúkaa.

9À kɛ̀ da fàa ma a gɛ́ɛ dí pá kúpɔ-naa a gɛ́ɛ kú kɔ́ ǹyeei kwára ƀɛ́i kúkaa naai, gɛ̀ ní kwa pâi lɛɛ̂i tɔ̂ɔni. Kúfe pâi ǹyeei tɛ̂i kú lí díƀûui su.

10Kɛ́lɛ kwa pâi liî nɔ́ à kɛ̀ da kɛ̀ kûa ka ǹyeei tɛ́ ká pá a gɛ́ɛ kú kɔ́. Nyíŋi a pâi ǹɛ̂i kûa a gɛ́ɛ Yâwɛɛ a pâi kpɔnî̂i kûa kú díyee mɛi ɣále."

11Nya ƀe Zonetaŋ da ŋɔkɔ́ kɔ́-sãa siɣe-nuui dí díkpîŋ lɛ̀ Felesia-ŋai dîa. Felesia-ŋai dîyɛɛ dîai, "Ka ƀɛ́ tí káa. Ibulu-ŋai da-ni ká tí pâi. Da kulâi ǹóa-ŋai su dí kɛ̀ a díloɔɔ naai."

12Nya ƀe dí Zonetaŋ da ŋɔkɔ́ kɔ́-sãa siɣe-nuui tòli dîyɛɛi, "Ka pá ǹyéei ma ƀɛ́. Kwa pâi sɛŋ da lɛ̂i kâa." Gɛ́ɛ tíi, Zonetaŋ è mò ŋɔkɔ́ kɔ́-sãa siɣe-nuui ma ǹyɛɛi, "Lɛɛ ḿbôlu, Yâwɛɛ aâ dítɛɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́ a gɛ́ɛ dí díyee mɛi ɣále."

13Zonetaŋ è pìlaŋ ǹyée ŋá gɛ́ ǹyéei tɛ̀. Ŋɔkɔ́ kɔ́-sãa siɣe-nuui kɛ́ ƀò bôlu. Dí kɛ́ɛ da ǹyéei tɛ́i, Zonetaŋ è Felesia kɔ kɔ́-ƀelai nyíi-ŋai kùla duɛ perei pàa. Ŋɔkɔ́ kɔ́-sãa siɣe-nuui ǹyaŋ gɛ́ dîai kùla pôlu perei pàa.

14Gɛ́ɛ da lí yɛ̂ɛ núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ tɔnɔi, dí Felesia-ŋai buu feerɛ pàa.

15Felesia kɔ kɔ́-ƀelai kɛ̀ ƀuui sui, díkelee kpɔ́ dí yào. Diai kɛ̀ m̀ûui mɛi kâai dí yào. Diai kɛ̀ galai ŋái dí yào, dîai lì too-maa kɛ̂i díkɛ wúlee. Nya ƀe Ɣâla è gɛ̀ ǹɔii é pɛ́lɛ kpɛ̃linii.

Eezuɛ è Felesia-ŋai yée mɛi ɣàle

16Sɔ̂ɔ ŋɔnûai kɛ̀ dímɛi kâai Giƀia dí Felesia kɔ-kuluƀa-ŋai kàa dí ké kîrɛ siɣe díkɛ lì ƀɛ́i kélee da pɔri liî naai yɛ̂ɛ wúlɔ seɣeŋ a gɛ́ táa-taa.

17Nya ƀe Sɔ̂ɔ è mò ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpaya dîa ǹyɛɛi, "Ǹûai láa tóli í gáa ǹúui vé kúƀûui su ƀɛ́i." Díkpɛɛ a ǹûai láa tôliɛɛi, dí gàa a gɛ́ɛ Zonetaŋ da ŋɔkɔ́ kɔ́-sãa siɣe-nuui dífe kɛ́ ní naa.

18Aiza ƀe kɛ̀ a Zâla láa soŋ-nuui Eezuɛ kɔ kɔ́-ƀelai mɛni ma a ŋ̀ele-ŋai tí. Nya ƀe Sɔ̂ɔ è dòli ǹyɛɛ m̀ai, "Pá ƀɛ́ kú Ɣâla marê kɛ́ lé ƀé kwa pɔri gɛ̂i."

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Tãi Sɔ̂ɔ è kpɛ̀ɛ la a lónoɔɔ̂i è gàa a gɛ́ɛ Felesia-ŋai dí kɛ̀ wúlee díƁûui su a zu kɛ́tɛ. Nya Ɓe è mò Aiza ma ǹyɛɛi, "É lɛ́ɛ tí."

20Gɛ́ɛ tíi, Sɔ̂ɔ è ŋɔkɔ́ kɔ́-Ɓelai ŋáa tɛ̀ gîe ma a maa félaa é lí a dia Felesia-ŋai díƁûui su. Kɛ́lɛ tãi tí yée mu, Felesia-ŋai dí kɛ̀ kpɔ́ wúlee dí pɛ́lɛ dí kîe-ni paâi.

21Gɛ́ɛ tíi, Ibulu-ŋai kɛ̀ kɔ̂i Felesia-ŋai dîɛi, dí tìnaŋ dí pɛ́lɛ kɔ̂i Eezuɛ-ŋai kɛ̀ Sɔ̂ɔ da Zonetaŋ yée mui dîɛ.

22Eezuɛ-ŋai kɛ̀ díloôi ǹyée lɔii su Ifiraŋ lɔii kpiniŋ su dí mèni a gɛ́ɛ Felesia-ŋai dí kɛ̀ pûi. Nya Ɓe dí kùla díloo pere-ŋai su dí pá dí kɛ́ pɛlɛ dí kpɛ́ɛ ma dia máŋ.

23Yâwɛɛ è kpɔ̀ŋ Eezuɛ ma é Felesia-ŋai yée mɛi ɣále a ŋ̀elei tí.

M̀ɛni-ŋai kɛ̀ gɔ́i kpɛ́ɛ pôlu mai

24Sɔ̂ɔ è sòmu é m̀ó ŋɔkɔ-kuluƁa-ŋai dîa ǹyɛɛi, "Ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá kpɛ́ɛ Felesia-ŋai ŋí dîa vólo káoi é lɛ́ɛ pâi toôi. À kɛ̀ káta à ǹáa mìi m̀ɛnii ŋí é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i, gɛ̀ ní nã́ɣaŋ a pâi kɛ̂i m̀aa nûui ma." Nya Ɓe è gɛ̀ dí dífoo a gɛ́ɛ dífe pâi mii-sɛŋ da miî. Gɛ́ɛ da lɛɛ kɔ̂i da tɛɛ Bɛŋ-avɛŋ, puru è kɛ̀ Eezuɛ kɔ-kuluƁa-ŋai kɛ̂i dífii kɛ́ kpɛɛ.

25Nya Ɓe gɔ-kuluƁa-ŋai da ǹûai kɛ̀ naa kɔlɛ mai dí lì ǹɔɔi su. Dí kùla kwaa da ma kwɛ̃ŋ kɛ́ Ɓò naa wúru da ma ǹɔii ma.

26Kɛ́lɛ díta fé da mii ní, kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ yaôi a gɛ́ɛ náɣaŋ fa lâa kɛ́ la dîa.

27Zonetaŋ fé kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ Sɔ̂ɔ è ŋɔkɔ-kuluƁa-ŋai lîa-woo Ɓò a gɛ́ɛ díta fé mii-sɛŋ da mìi. Nya Ɓe è ŋɔsia wuruii sũa pìlaŋ gwɛ̃ŋ wulɔi su é ǹyée gbua pîlaŋ zu é da mii gbonôi é kpànaŋ.

28Gɔ-kuluƁa-ŋai dɔnɔ è mò ma ǹyɛɛi, "Ínâŋ è vòo a gɛ́ɛ ǹúui pâi sâa mii-sɛŋ da miî, a pâi kɛ̂i a ǹáɣaŋɔɔ. Mɛni ma, kú fàa ma a gɛ́ɛ kúfe pâi sâa mii-sɛŋ da miî. Zɛŋ ká ŋí kúfii a kpɛɛ̂i la."

29Zonetaŋ è mò ǹyɛɛ, "Ńâŋ aâ mɛni kpɔ̂lu ŋánaa láa kâa. Ká gáa! Gwɛ̃ŋ wulɔi ŋí guro-te nɔ́ Ɓé ŋaâ mii. Aâ gɛ́ ŋ̃gbonôi aâ kpanaŋ, ŋ̃gbîŋ kpɛtɛɛ.

30Eêi kɛ̀ a mɛni lɛ́lɛɛ à kɛ̀ kâa m̀ii-sãai da mii nyíi-ŋai Felesia-ŋai dí nɛ̀ɛ naa dí líi. Kûii pɔ̀ri sâa dítamaa ɣele paâi."

31Ɣele wûlii kɛ́ɛi, Eezuɛ-ŋai fíi è kpɛ̀ɛ dífe kɛ́ ní pɔrîi Felesia-ŋai paâi é síɣe Misimasi é seri Aizalɔŋ.

32Dí pɛ̀lɛ mii-sɛŋ miî dí gùla Felesia-ŋai yêei. Dí máŋ Ɓála-ŋa pàa, niŋa-ŋa da niŋa-lonii ǹɔii ma. Dífe daa-tuɛ-ŋai ŋí ŋãa kula ní gbonôi díkɛ mii.

33Núu da è mò Sɔ̂ɔ ma dîyɛɛi, "Kwaa káa, gɔ-kuluƁa-ŋai da Yâwɛɛ wóo píli, kpɛni fêi, da sua miî nyíi ŋãa káa niî zui." Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, "Tɔ̃yâ ká tí. Da dípôlu tɔɔ̂i Yâwɛɛ ma. Gɔni kɛ́tɛi tí tuâŋ Ɓɛ́ a m̀aa félaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Gɛ̀ ní m̀ó ǹûai kélee dîa dí pá a dítaa tulɛ-ŋai da díƀala-lonii ḿbɔ naa. Da pɔri dí fɛnɛ-sãai paâi gɔnii ŋí ma dí mii. Bere sîi tí su, dífe pâi Yâwɛɛ wóo pilîi a sua miɛɛ nyíi ŋãa káa niî zui." M̀aa kpinii tí su, gɔ-kuluƀa-ŋai dí pà a dítaa tulɛ-ŋai gɔni kɛ́tɛi ma dí dípaa naa.

35Tãi m̀aa ŋuŋ ká ŋí Sɔ̂ɔ è Ɣâla teƀele kpɛ̀tɛ la sâla kúla mɛni ma Yâwɛɛ mɛni mai.

36Sɔ̂ɔ è mò ǹûai dîa ǹyɛɛi, "Gbínii a pɛ̀lɛ, kwaa lí kwaa pɛ́lɛ Felesia-ŋai dîa. Kwa pɔri kɔ̂i dípɔ gbínii su kú díkelee páa kú díkɔ̃liŋ kélee síɣe kûɛ." Ǹûai dîyɛɛ m̀ai, "M̀ɛnii kélee ǹɛ̂lɛɛi a ínîai, kwa pâi gɛ̂i." Zâla láa soŋ-nuui Aiza è mò dîa ǹyɛɛi, "Ka tɔɔ kú Ɣâla marê kɛ́ é m̀ɛnii lɛ́ kûa kwa pɔri gɛ̂i."

37Sɔ̂ɔ è Ɣâla marê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, "Kwa pɛ̀lɛ Felesia-ŋai dîa ya pâi kpɔnîi kûa kú díyee mɛi ɣále?" Kɛ́lɛ Ɣâla fé ŋ̀óo su too ní ŋ̀á ma.

38Sɔ̂ɔ è mò ŋɔnûai láa-tuɛ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, "Kwaa kú gáa lé sɔnyɔ̂ŋ ƀé kwaâ sâa gɛ́ nyíi aâ gɛ́ Ɣâla fé kúwoo su toôi.

39Ŋá ḿvoo a gɛ̀-ɣele-ma Ɣalai Yâwɛɛ a gɛ́ɛ ǹúui nyíi kélee a sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀i a pâi saâi, a nɛ̃ɛ ma kpîŋ é kɛ́ a ńoŋ Zonetaŋ." Kɛ́lɛ núu da fé ŋ̀óo su too ní a dɔnɔ kpîŋ.

40È mò ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dîa ǹyɛɛi, "Ka tɔɔ zâla-laa soŋ-nuui tí ŋɔƀélai ma pere. Kwa Zonetaŋ kwa pâi tɔ̂i m̀elâi nyíŋi ma pere."

41Gɛ́ɛ tíi, Sɔ̂ɔ è Ɣâla fɛ̀li ǹyɛɛi, "Kúɣâlai Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai, lé mɛni ƀé ífe sâa ŋ̀oo su toôi lai? Kpera yɛ̂ɛ ǹúui lɛ́ kûa nyíi sâa sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i. Kwa ńoŋ Zonetaŋ ƀe, kpaa ínûai Eezuɛ-ŋai da ƀe?" Yâwɛɛ ǹyɛɛ m̀ai, "Ka íloŋ Zonetaŋ ƀe gɔ-kuluƀa-ŋai da fɛ̂i."

42Sɔ̂ɔ è mò Aiza ma ǹyɛɛi, "Ye Yâwɛɛ marê kɛ́ kwa ńoŋ Zonetaŋ gbɛ̂ɛ ƀé zɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i." Zu-too wooi ƀe kɛ̀ a gɛ́ɛ Zonetaŋ ƀé zɔnyɔ̂ŋ kɛ̀.

43Gɛ́ɛ tí, Sɔ̂ɔ è Zonetaŋ marê kɛ̀ ǹyɛɛi, "Zonetaŋ, lé ƀé í gɛ́i?" Zonetaŋ ǹyɛɛ m̀ai, "Ŋá ŋásia-wuruii sũa pìlaŋ kwɛ̃ŋ wulɔi su ŋá guro mii, ǹyaŋ yɛ̂ fɛ̂ɛ nɔ́ ŋá sáa m̀ɛnii ŋí su."

44Ǹyɛɛ m̀ai, "Zonetaŋ, Ɣâla fé ḿɛi kâa, fɛ̂ɛ nɔ́ ya saa!"

45Nya ƀe gɔ-kuluƀa-ŋai dí làɣi dîyɛɛi, "Kpao, Ɣâla è kpɔ́ŋ Zonetaŋ ma é ǹûai yée mɛi ɣále gɔ́i su kúmɛni ma. Kú fé pâi fâai ma í bàa. Yâwɛɛ fé kúmɛi kâa, kúfe pâi lɛɛ̂i ƀé í bàa, kpaa máŋ í íyee pɛ́lɛ ma." Gɔ-kuluƀa-ŋai dífe fáa ní ma a gɛ́ɛ Sɔ̂ɔ é Zonetaŋ paa.

46Sɔ̂ɔ è sìɣe Felesia-ŋai pôlu dí lí dí pɔ́-taai.

Sɔ̂ɔ è kɔ̀ ŋɔkpɔara-ƀelai pɔ́

47Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi, è kɔ́ pɛ̀lɛ Eezuɛ ŋɔkpɔara-ƀelai dîa kwaa kélee ma. È kɔ̀ Môa-ŋai pɔ́, Amɔŋ-ŋai, Idɔŋ-ŋai, Zoba kaloŋ, Felesia kaloŋ da Amɛlɛka-

© 2014 Bible Society in Liberia.

ŋai. Ǹûai ŋí dí tùa ŋúma kɛ̂i Eezuɛ-ŋai dîa. Sɔ̂ɔ è kɔ̀ kpɔ́ dípɔ gɛ́ dí kpéra ŋúma kɛ̂i Eezuɛ-ŋai dîa. È wɔ́lɔ kɛ̀ a kɔ-kuluƀa-ŋa mɛi nuu kɛ́tɛ líi kpeleɛɛ.

48A kâa ŋɔkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣale kɔ́ kélee su.

Sɔ̂ɔ ŋɔnûai

49-51Sɔ̂ɔ ŋɔnɛnîi láa ƀé kɛ̀ a Ainoaŋ. Ainoaŋ ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Aimazi. Da ǹyaa dí lônii-sinaa saaƀa maa sɔlɔ ƀô. Dílaa ƀé kɛ̀ a Zonetaŋ, Isivi da Maakisua. Dílônii-nɛyãai díkɛ̀ feerɛ. Duɛ-tuɛi láa ƀé kɛ̀ a Mera, guro-tei láa kɛ́ ƀò a Makaa. Abinɛ nyíi kɛ̀ a gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-nuui è kɛ̀ a Sɔ̂ɔ ǹâŋ loŋ lóŋ. Sɔ̂ɔ ǹâŋ Keesi da Abinɛ ǹâŋ Nɛ̂ɛ dínâŋ è kɛ̀ tɔnɔ. Ǹáa láa ƀé kɛ̀ a Abiɛ.

Felesia kɔi

52Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ ɣele mai, da Felesia-ŋai da kâa kɛ̀ kpɔ́ nɔ́ kɔ́ kɔ̂i. Ǹɛni ma, a kâa núu wála-wala kpaa máŋ núu líi kpeleɛɛ kàa nɔ́ é ziɣe é doo ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dîa.

Samia Maa-ŋuŋ 15

Sɔ̂ɔ è kɔ́ pɛ̀lɛ Amɛlɛka-ŋai dîa

1Ɣele tɔnɔ da, Samia è mò Sɔ̂ɔ ma ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ è ŋ̌gɛ ŋá ísiɣe a kâloŋ ŋɔnûai, Eezuɛ-ŋai mɛi. Ǹɛni ma íwoli tɔ́ɔ ŋ̀orɛ̂-wooi ŋí ma nyíi kulâi Yâwɛɛ yêei:

2‘Eezuɛ-ŋai kɛ́ɛ da kùla Ize lɔii su díkɛ pâi, Amɛlɛka lɔii su-ƀelai dí pɛ̀lɛ dîa a kɔ́. Ńyãai a ŋ̀wála-wala kélee Yâwɛɛ, ŋá pâi gɛ̂i Amɛlɛka-ŋai dí m̀ɛnii ŋí fela-fei kɛ́!

3Lí í kɔ́ pɛ́lɛ dîa í díkelee dí su-kara da díkɔ̃liŋ kélee. Ífe díŋɛi malôŋ kàa a dɔnɔ kpîŋ. Dí sinaai kélee páa, dínɛyâai da dínîa-pɛlɛɛi. Dí niŋa-ŋai, díƀala-ŋai, dísoo faleŋ-ŋai da díwɛlɛ soo-ŋai kélee kpɔ́ páa.’ ”

4Sɔ̂ɔ è kéla-ŋa tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí ŋ̀órɛ̂-wooi ŋí ƀó daa-ŋai su da gbanâŋ-ŋai lá a gɛ́ɛ dí kpakolo-ŋa tɛ̀ɛ dí tóo gɔ-kuluƀa-ŋai dîa kɛ̀ Tɛlɛŋ. Gɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀ naai dí kɛ̀ a wála ŋuŋ feerɛ pôlu puu (210,000). Ǹûai ŋí ŋ̀wála puu (10,000) è kùla Zuda. Sɔ̂ɔ è dí pù díkî̂e ma,

5é lí a dîa gbotoloi su kɛ̀ Amɛlɛka-ŋai taa-ŋai dɔnɔ kɔlɛ mai. Naa ƀé dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ naa a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Amɛlɛka-ŋai dîa dítɛ̂i pere.

6Sɔ̂ɔ è mò Kɛŋ-ƀelai dîa nyíi-ŋai kɛ̀ naa kɔlɛ mai, ǹyɛɛi, “Kú kuláa Ize lɔii sui, kánûai dí tùa a ǹɛ́lɛɛ a kúa. Ǹɛni ma, fé ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ ŋá kápaa ŋa kɔ́ pɛlɛ Amɛlɛka-ŋai dîa ŋá dí su karâi. Ka kula dísama ká lí kwaa da kpɛ́ni ma ká kɛ́ naa.” Nya ƀe Kɛŋ-ƀelai dí kùla naa.

7Sɔ̂ɔ è kɔ́ pɛ̀lɛ Amɛlɛka-ŋai dîa é síɣe Avila é seri Suɔ nyíi gáa vóloi kulâi pere Ize lɔii sui.

8Dí Amɛlɛka-ŋai kélee kpɔ́ pàa é tée nɔ́ Gâloŋ Aga pôlu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Sɔ̂ɔ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dífe Aga paa ní. Dí m̀ála lɛ́lɛɛ-ŋai da niŋa lɛ́lɛɛ-ŋai lɛ̀ɛ máŋ. Dífe kɛ́ ní ŋ̀wɛ̂lii dí sɛŋ da kélee páa nyíi kɛ̀ a m̀aa mɛni kpanaŋɔɔi. M̀ɛni ma, dí daa-tulɛ-ŋai pàa nyíi-ŋai dímaa mɛni fé kɛ́ ní a gbanaŋɔ̂i dífii kpɛɛi.

Yâwɛɛ è ǹyée kùla Sɔ̂ɔ mu

10Yâwɛɛ è mò Samia ma ǹyɛɛi,

11“Sɔ̂ɔ aâ ŋóo píli. Malôŋ tɔɔ̂i ḿâ a gɛ́ɛ ŋá gɛ̀ a kâloŋ.” Samia è líi è tòo pôlu é pɛ́lɛ wɔ̂lɔi ma é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́.

12Samia è mù sìɣe a ɣele ƀɔ̂i nɛ̃ɛ-nɛ̃ɛ é lí a gɛ́ɛ é lóno Sɔ̂ɔ pɔ́. Kɛ́lɛ núu da è mò ma, “Sɔ̂ɔ è lì Kamɛɛ ƀɛ́i a pɔkɔɔŋ tɔɔ naa a gɛ́ɛ núu kélee a gàa gíli é lɛ́ɛ ŋá a gɛ́ɛ ǹyaa Sɔ̂ɔ è gɔ́i yée mɛi ɣale. È kùla naa é lí Geega.”

13Ǹaa kɛ́ɛ tí, Samia è Sɔ̂ɔ kàa, Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Ńâai la Yâwɛɛ a pâi lûwa lâai yâ, kpɛni fêi, ŋaâ mɛni-ŋai kélee ŋàa-see kɛ́ Yâwɛɛ è mò ḿâ a gɛ́ɛ ŋá gɛi.”

14Samia è marê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Gɛ̀ ní lé ƀé kɛ̀ a mála-ŋai da niŋa-ŋai da wɔ̂lɔi?”

15Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai “Gɔ́-kuluƀa-ŋai ƀé díkùla Amɛlɛka-ŋai yêei. Dí m̀ála lɛ́lɛɛ-ŋai da niŋa lɛ́lɛɛ-ŋai lɛ̀ɛ naa a gɛ́ɛ kú pá sâla kula a dia Íɣâlai Yâwɛɛ ma. Kɛ́lɛ kú zãai gbeli-ŋai kélee kpɔ́ su kàra.”

16Samia ǹyɛɛ m̀ai, “Tɔɔ tí! Tɔɔ ŋá mɛnii ƀɔ́ yâ Yâwɛɛ è sâa mò ḿâ a gbínii.” Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Ooei, m̀ó ḿâ.”

17Samia ǹyɛɛ m̀ai, “Íkili ŋá-siai a ǹɛ̂i yâ a gɛ́ɛ íkaa a lôloŋ. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è ísiɣe zu é íkɛ a kâloŋ. Yá ƀé Eezuɛ-ŋai díkaa ílaai su.

18Yâwɛɛ kɛ́ɛ a ítɛɛi, è mò yâ a gɛ́ɛ í Amɛlɛka-ŋa sɔnyɔmɔɔ-ŋai ŋí kélee páa.

19Lé ƀé kɛ̀ ífe íwoli tɔɔ ní la Yâwɛɛ mai? Lé mɛni ƀé í daa-tulɛ-ŋai lɛ̀ɛ naa íkɛ gɛ̀ gɛ́ ǹíi ŋwanai?”

20Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Kɛ́lɛ ŋá Yâwɛɛ wóo siɣe. È ńdɛɛ sia ma, ǹyaŋ ŋá lì. Ŋá gâloŋ Aga sòŋ ŋá ŋɔlɔii su-kàra.

21Kúkɛ̀ máŋ pâi daa-tulɛ-ŋai su-karâi. Zɛŋ ƀé gɛ̀ gɔ-kuluƀa-ŋai díkɛ m̀ála-ŋai da niŋa-ŋai ǹɛ́lɛɛ-lɛlɛɛ-ŋai sìɣe a gɛ́ɛ kú pá a dia Geega sâla kula mɛni ma Íɣâlai Yâwɛɛ ma.”

22Samia è marê kɛ̀ ǹyɛɛi, “M̀ó ma, sâla kuláa da sama-sɛŋ tɛɛ ƀé ǹɛ̂lɛɛi a Yâwɛɛ nîai? Kpao! Vé ísâla-ŋai wɛ̂lii. A ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ í ŋ̀óo mɛni.

23Í máŋ tɔɔ Ɣâla ma kpaa máŋ í ŋ̀óo píli, kpɛ́ni fêi, íkpîŋ kɛ́tɛi íŋɛi, gáa nɔ́ a ǹyɔ́mɔɔ yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛlii, kpaa máŋ gɛ́ m̀arê kɛ̀ a gɛ́ɛ é ǹîa woo ƀɔ́. Í íyee kùla m̀ɛnii mu Ɣâla è mò yâ a gɛ́ɛ í gɛi. Mɛni ma, aâ gbɛtɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ ífa ŋɔ́nɔ pɔri kɛ̂i a kâloŋ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Sɔ̂ɔ è fàa ma ǹyɛɛi, “Ŋaâ sɔnyɔ̂ŋ ké. Ŋá ka Yâwɛɛ wóo pìli. Ŋá kɛ̀ yaôi gɔ-kuluƀa-
ŋai dîa. M̀ɛni ma, ŋá ŋ́oli tɔ̀ɔ dîa é téɛ kâa.

25Ye kpera yê ńzu-mɛni lɛɛ í pá pôlu kwa yá kú lí a géɛ ŋá Yâwɛɛ fɛli.”

26Samia è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Kpao, í Yâwɛɛ wóo pìli. Mɛni ma, ḿva pɔri pâi pôlu
ípɔ-naa. Yâwɛɛ aâ m̀ó ǹyɛɛi ífa ŋɔ́nɔ pɔri kɛ̂i a kâloŋ Eezuɛ mɛni ma.”

27Samia kéɛ a tínaŋ a géɛ é líi, Sɔ̂ɔ è ŋɔseɣei wóŋ sòŋ é fála.

28Samia è mò ma ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ aâ gâloŋ-laai kúla íyêei Eezuɛ mɛni ma sâa. A pâi
dɛɛ̂i núu da kpɛ́ni pɔ́ nyíi ǹɛ̂lɛɛi é téɛ yâi.

29Ǹaa pôlu ma, ŋ̀ɔ́lɔ-wɔlɔ Ɣâlai gáa Eezuɛi vé a núu-kpune. Va lɛ́ɛ kɛ̀ kpaa máŋ é
ǹíi maa fáleŋ.”

30Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋaâ sɔnyɔ̂ŋ ké. Kɛ́lɛ ye kpera yê ƀaa-kɛ́-maa téɛ ḿbɔ gɔ-kuluƀa-
ŋai láa-tuɛ-ƀelai Eezuɛi díŋɛi. Pá pôlu kwa yá kú lí pôlu a géɛ ŋá Íɣâlai Yâwɛɛ
fɛli.”

31Samia è lɛ̀ɛ Sɔ̂ɔ pôlu dí tínaŋ dí lí pôlu, Sɔ̂ɔ é Yâwɛɛ fɛli.

32Samia è làɣi ǹyɛɛi, “Ka pá a Amɛlɛka kaloŋ Aga ḿî.” Aga è pà gɛ́ ƀò yɔlɛ ŋá. È kɛ̀
lônoi gbîŋ pɔ́ ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma dífe pâi ḿbaâi lônii ma.”

33Kɛ́lɛ Samia è mò ǹyɛɛi, “Aga, í nîa-pɛlɛɛ-ŋa kùla dílee-ni kâraŋ ŋá í dípaa, ǹyaŋ
ílee ŋɔnîa-pɛlɛɛi da fé pâi lɛɛ̂i ɣele ma.” Nya ƀe Samia è Aga su tee-tee a gbua
pɛlɛ-pɛlɛɛ ŋ̀âla fɛli kwaai ma Geega.

34Samia è lì pôlu bɔ́-taai Lama, Sɔ̂ɔ ǹyaŋ é lene pôlu bɔ́-taai Giƀia.

35Berei máŋ Sɔ̂ɔ malôŋ è Samia sòŋ lai, vé ŋɔ́nɔ Sɔ̂ɔ káa ní naa pôlu ma.

Samia Maa-ŋuŋ 16

Yâwɛɛ è Deeƀé sìɣe a kâloŋ

1Malôŋ è tòo Yâwɛɛ ma a géɛ è Sɔ̂ɔ sìɣe a kâloŋ Eezuɛ mɛni ma. Ɣele tɔnɔ ta è mò
ǹyɛɛ, “Samia, ŋaâ nâa ńyee kúla Sɔ̂ɔ mu. Fé fáa ní ma a géɛ é ké ŋɔ́nɔ a kâloŋ. Ífe
ŋɔ́nɔ m̀alôŋ sèe. Ye wúlɔ pú sɛŋ-folo loŋ su í lí í naloŋ tɔnɔ naa káa nyíi da dòli a
Zɛsei. Zeɛ́ɛ káa Bɛpeleɣɛ̃ɛ. Ŋaâ ǹóŋ dɔnɔ siɣe zu a géɛ é ké a ŋ̀ákâloŋ.”

2Samia ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋá máŋ gɛ́ tí, Sɔ̂ɔ a mèni a pâi ḿbaâi.” Yâwɛɛ è mò ma ǹyɛɛi,
“Ye niŋa-loŋ tɔnɔ siɣe, í m̀ó ǹûai dîa a géɛ í pà sâla kulâi ḿî.

3À kɛ̀ tí, í Zɛse tóli zâla kuláai su. Ŋa pâi ǹóŋ dɔnɔ lɛ̂i yâ nyíi ŋa zìɣe zui. À kɛ̀ tí,
gɛ̀ ní ye Ɔle wulɔi pú ŋûa.”

4Samia è lì Bɛpeleɣɛ̃ɛ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la ma é gɛi. Daai láa túɛ-ƀelai dí lì
berei tɔ̂i. Kɛ́lɛ dí kɛ̀ yaôi. Dí m̀arê kɛ̀ dîyɛɛ m̀ai, “Laoi-laa naa kâa ƀe kpaa lé?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Samia ǹyɛɛi, “Ooei, gáa a laoi-laa naa-kaa. Ŋá pà a gɛ́ɛ ŋá sâla kula Yâwɛɛ ma. Ka kákpîŋ kpɛtɛ ká pá kwaa zâla-laa soŋ-nuui kúla. Ka pá kwáa lí.” Samia è ƀɛlɛ tôli ƀò a Zɛse ǹônii-sinaai a gɛ́ɛ dí pá dí zâlai kúla.

6Tãi Zɛse da ǹônii dí pà lai. Samia ŋɛ́i pɔɔ è lɛ̀ɛ Zɛse ǹóŋ-surɔŋ kɛ́tɛi Ilia ma. Samia è kɛ̀ m̀ôi ǹíi su pere ǹyɛɛi, “Ǹúui ƀé ŋí Yâwɛɛ a zìɣe zui?”

7Yâwɛɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Samia, íkili fé kɛ̀ Ilai ma, kpɛ́ni fêi, ǹɛ̂lɛɛi, mu siɣeɛɛi. Ǹyaa fêi. Nûa da núu ŋɔmɛni ŋá tèe berei ma da gàa lai, kɛ́lɛ ŋa nûa dímɛnii ŋá tèe yɛ̂ɛ berei dílii káa lai.”

8Zɛse è mò ŋɔlôloŋ Abinada ma a gɛ́ɛ é lí é tɛ́ɛ Samia ŋɛ́i túɛ, kɛ́lɛ Samia è mò ma ǹyɛɛi, “Kpao, ǹyaa fêi.”

9Ǹaa pôlu ma, Zɛse è Sama tɛ̀ɛ bɔ́naa, kɛ́lɛ Samia è mò ma ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ fé máŋ ziɣe ní.”

10Zɛse è gɛ̀ ǹônii-sinaa lɔ́ɔlu-mɛi feerɛi dí tɛ̀ɛ Samia ŋɛ́i. Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Samia è mò ma ǹyɛɛi, “Zɛse, Yâwɛɛ fé nii ǹyaŋkpa-ŋai ŋí da siɣe ní.

11Ílônii-sinaai da káa niî pôlu?” Zɛse ǹyɛɛ m̀ai, “Ooei, ńoŋ-surɔŋ guro-tei Deeƀé káa m̀ála-ŋai mɛi kâai.” Samia è mò ma ǹyɛɛi, “Núu da tɛɛ berêi. Kúfe pâi díi kɔ́ɔ pîlanii fɛ̂ɛ nɔ́ é kɛ́ ƀɛ́.”

12Zɛse è Deeƀé worê tɛ̀ɛ. Deeƀé è kɛ̀ a surɔŋ-loo kɔlɔi ponoɔɔ. È kɛ̀ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ ŋɛ́i-gao maa waa. Deeƀé páai, Yâwɛɛ è mò Samia ma ǹyɛɛi, “Ǹyaa ƀé ŋa fâai ma. Ímu-siɣe í ɔle wulɔ pú ŋ̀ûa.”

13Nya ƀe Samia è ɔle wulɔi pù Deeƀé ŋûa ǹîa-ni díkɛ naa kàa. Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ è pà Deeƀé kponôi é síɣe ŋ̀elei tí ma é lí tuɛ pere. Samia ǹyaŋ è pene pôlu é lí bɔ́-naa Lama.

Deeƀé è kɔnîŋ ɣàle Sɔ̂ɔ ma

14Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ è kùla Sɔ̂ɔ pôlu nyînaŋ nyɔ́mɔɔ é pìlaŋ bôlu gɛ́ m̀ɔ̃lɛ.

15Nya ƀe Sɔ̂ɔ ŋɔtíi-kɛ-ƀela kpaya-kpayai dí mò ma dîyɛɛi, “Ɣâla ƀé ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔi ŋí pìlaŋ ípôlu. Ǹyaa ká ŋí ímɔ̃lɛi a zaŋ kɛ́ɛ ŋí.

16Kúnuu-namui, tɔɔ kú núu da kɔ́ri nyíi a gɔnîŋ ɣale a ǹɛ́lɛɛi. Ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔi a lɛ̀ɣɛ a yá a pâi gɔnîŋ ɣâlei yâ é íŋaa nɛnɛ a gɔnîŋ wooi.”

17Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ dîai, “Ńyee káa m̀u. Ka maa nuui da kɔ́ri m̀î.”

18Ŋɔtíi kɛ́-nuu kɛ́tɛi dɔnɔ è mò ma ǹyɛɛi, “Bɛpeleɣɛ̃ɛ nalôŋ tɔnɔ da káa naa da kɛ̀ m̀â Zɛse. Ǹóŋ-surɔŋ dɔnɔ a kɔnîŋ ɣale kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ. Gáa a kɔ-kuluƀa líi kpeliɛɛ, ǹɛ́lɛɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa. A lòno nûa pɔ́ a ǹɛ́lɛɛ. Yâwɛɛ káa bôlu.”

19Sɔ̂ɔ è kéla tɛ̀ɛ Zɛse pɔ́naa ǹyɛɛ m̀ai, “M̀ó íloŋ Deeƀé ma nyíi gáa íƀala-ŋai mɛi kâai é pá m̀î.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Zɛse è kpólo sìɣe é ŋwɑ̃̂ai pú sua-kɔlɔ konoŋ su é zee ŋ̀wɛlɛ-sôoi mɛi é bɛlɛ
ƀoli-loŋ tɔnɔ ma é dɛ́ɛ Deeƀé pɔ́ a gɛ́ɛ é lí la Sɔ̂ɔ pɔ́naa.

21Deeƀé è lì Sɔ̂ɔ pɔ́naa é pɛ́lɛ tíi kɛ̂i mì. Sɔ̂ɔ è Deeƀé wɛ̀li kpɔ́ a ŋ̀ɡ́naa. Deeƀé è kɛ̀
a ŋɔkɔ́ kɔ́-sãai siɣe-nuu.

22Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Sɔ̂ɔ è kɛ́la tɛ̀ɛ Zɛse pɔ́-naa ǹyɛɛ m̀ai, “Tɔ̃yâ ma Deeƀé lɛ̂lɛɛi a ńîa.
Kpera yɛ̂ ǹɛɛ naa é kɛ́ ńyee ŋá.”

23Ɣâla a kâa ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔi tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ é pîlaŋ Sɔ̂ɔ pôlu é mɔ̃lɛ, Deeƀé a kâa kɛ̀
ŋɔkɔnîŋ ɣâlei Sɔ̂ɔ ma. À kɛ̀ tí, nyînaŋ nyɔ́mɔɔi a kâa sìɣe bôlu é lí. Gɛ̀ ní a kâa tòo
gbonôi ŋ̀ɡ́i é séɣeŋ é víi tɔ́ɔ.

Samia Maa-ŋuŋ 17

Golaya è Eezuɛ-ŋai maa fôo

1Felesia-ŋai dí díkɔ kɔ́-ƀelai pù gîe ma a gɛ́ɛ dí kɔ́ kɔ́. Dí díkɔ-kuluƀa-ŋai ŋáa tɛ̀
gîe ma Sokɔ-taai ma. Daa ŋí è kɛ̀ a Zuda pɔ́ɔ. Dí díƀûui pù Ɛfi-damiŋ, Sokɔ da
Azika loai

2Gâloŋ Sɔ̂ɔ da Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai dí díƀûui pù ǹyɛ́ei ma Ilaâ gbotoloi mɛi dí
díkpîŋ kpɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Felesia-ŋai dîa.

3Felesia-ŋai díkɛ̀ ǹyɛ́ei m̀éla tɔnɔ ma Eezuɛ-ŋai dí kɛ́ m̀éla kpelii ma diŋ-tiŋ kɛ́
ƀò díloai.

4Kɔ-kuluƀa tɔnɔ è kɛ̀ Felesia-ŋai sáma, ǹáa ƀé kɛ̀ a Golaya. È kùla Gâa taai su. È
pà é Eezuɛ-ŋai maa fóo. Ǹalôŋ ŋí tɔɔ mɛi è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ loai lɔ́ɔlu mɛi náaŋ.

5Ŋɔgba-ƀɛlɛi da geŋe lá kɔli-kalaŋ díkɛ̀ a díkpɛtɛɛ a ƀara. Gbaƀɛlɛi ŋɔwuyɛ è kɛ̀
yɛ̂ɛ pãŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ káo lɔ́ɔlu.

6Gɔ́ɔ mɛi káa sɛŋ è kɛ̀ a gbɛtɛɛ máŋ a ƀara, ƀara ƀóa-sɔ̂kpɔ pilíɛɛ gbɑ̃̂ai.

7Ŋɔkpálai è kɛ̀ a maa pɔlɔ-pɔlɔɔ. Gɔlii kɛ̀ ŋɔkpálai ŋuŋ mai ŋɔwuyɛ è kɛ̀ a dɛ́ɛ pãŋ
ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da ma. Kɔ-kuluƀa tɔnɔ è kɛ̀ dúɛ pere ŋɔkeŋe lá kɔli kalaŋ kɛ́ ƀò
ǹyêei.

8Golaya è tɔ̀ɔ é láɣi Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai dîa ǹyɛɛ, “Lé mɛni ƀe ká pà la kɔ́ kɔ́ mɛni
mai? Fé Felesia nuu fa ńyãa. Káaŋ káfe a Sɔ̂ɔ yée mu-ƀela. Ka kákɔ-kuluƀai gɛ́tɛi
tɛ́ɛ é kúla kásama é pá kwa ǹyaa kú kɔ́!

9À kɛ̀ a ḿbaa, gɛ̀ ní kúnûai díkɛ a káluɛ-ŋa. Kɛ́lɛ ŋà bàa, gɛ̀ ní kánûai díkɛ a kúluɛ-
ŋa.

10È Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai maa fòo. Ka núu da tɛɛ ŋaŋ é pá kwa ǹyaa kú kɔ́.”

11Sɔ̂ɔ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí Golaya wóo mɛni, kɛ́lɛ dí kɛ̀ kpɔ́ yaôi Golaya ma a
ŋ̀ɡ́naa. M̀ɛni ma dífe pɔri ní kɛ̀ mɛni da kɛ̂i.

Deeƀé è Gâloŋ Sɔ̂ɔ naa kàa

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Zɛse nyíi kɛ̀ a Deeƀé ǹâŋ è naa kɛ̀ a ziɛ-pɔlɔi. Ǹalôŋ ŋí è kɛ̀ a Ɛfata ŋɔnuu suui su nuu da. È kɛ̀ Bɛpeleɣɛ̃ɛ, Zuda lɔii su. Zɛse ǹônii-sinaai dí kɛ̀ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa:

13Gɛ́tɛ ɣelei láa ƀé kɛ̀ a Ilia, veerɛi ƀé kɛ̀ a Abinada. Zaaƀai láa ƀé kɛ̀ a Sama. Dí saaƀa ŋɔɔ dí lì a gɛ́ɛ dí kɔ́, kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ Sɔ̂ɔ ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai sáma.

14Deeƀé ƀé kɛ̀ a Zɛse ǹônii-sinaai guro-te ɣelei.

15È kɛ̀ ǹâŋ ŋɔƀála-ŋai mɛi kâai. A kâa kɛ̀ siâi gɛ́ tɛ̀ gɛ́ yèŋ Bɛpeleɣɛ̃ɛ da Sɔ̂ɔ ŋɔƀûui loai.

16Golaya a kâa mu sìɣe é pá gɛ́ maa fòo kɛ̀ a ɣele-wala da ɣele-wulii. È nyíŋi kɛ̀ a fólo kûu buu náaŋ.

17È kɛ̀ a ɣele tɔnɔ da Zɛse é m̀ó Deeƀé ma ǹyɛɛi, “Ímu siɣe a maa félaa í mii-sɛŋ ŋɔŋɔɔ ƀɔrɔi ŋí síɣe da gbólo kpua puui í lí ílîa-ni pɔ́ naa m̀ûui su.

18Ǹiŋa ŋini ya kpoma puui ŋí síɣe máŋ í lí la gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi nuu kɛ́tɛi pɔ́. Ye mɛni-ŋai káa ílîa-ni da gɛ̂i í pá a díyêei sɛŋ da nyíi pâi ǹɛ̂i a gɛ́ɛ díkɔlɔi ponoɔɔi.

19Díkaa Sɔ̂ɔ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai sáma díkɛ kɔ̀ Felesia-ŋai pɔ́ Ila Tiŋ-tiŋ su.”

20Deeƀé è ǹâŋ wóo mɛni. Nya ƀe è mu siɣe a bôlu ma ɣele-wala pɛ-pɛi é núu da ŋɛ́i lɛ́ɛ m̀ála-ŋai dîa. È zãai tólo é pɛ́lɛ liɛɛ ma. Zeríɛɛ gɔ-kuluƀa-ŋai díƀûui sui, dí nâa kɛ̀ liî gɔ́ kɔ́-ɣenei ŋá díkɛ làɣi a kɔ́ kɔ́-woo.

21Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai da Felesia kɔ-kuluƀa-ŋai díkɛ̀ tɔɔni naa díŋɛi páa díkîe-ni pɔ́-naa pere.

22Deeƀé è ŋɔsãai lɛ̀ɛ zãa mɛi káa-nuui yêei é kîrɛ siɣe é lí gɔ́ kɔ́-ɣenei ŋá a gɛ́ɛ é ǹîa-ni marê kɛ́ a kɛ̀ díkɔlɔi ponoɔ̂i.

23Da dîa-ni díkɛɛ lônoi, Golaya nyíi kɛ̀ Felesia-ŋai pɔ́naai, è pà gɔ́ kɔ́-ɣenei ŋá gɛ́ ŋɔ́nɔ yoŋka-tee yɛ̂ɛ berei a gɛ̀ la a bɔlɔi. Deeƀé è ŋ̀óo mɛni.

24Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai kɛ́ɛ da gâai, díkelee dí yào dí pú.

25Díkɛ̀ m̀ôi díkîe-ni dîa dîyɛɛi, “Ka ǹalôŋ tí kàa pâi? Tɔ̃yâ ma a pá a gɛ́ɛ é Eezuɛ maa fóo ǹyaŋ ǹúui pâi baâi, gâloŋ a pâi fela-fei kɛ́tɛ tɛɛ̂i maa ǹúui pɔ́, é ǹóŋ-nɛnii tɛ́ɛ bɔ́ a ŋɔnɛnî. M̀aa ǹúui kpîŋ ŋɔnûai dífe ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i ŋuŋ-fela-fei kɔlɛ̂i.”

26Deeƀé è gɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀ tɔɔni gɔlɛi m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Lé ƀé núu a pâi zɔlɔ ƀôi a kɛ̀ a Felesia nuui ŋí pàa é kpéra kúnûai larânii? Felesia naloŋ kpɛ́ni-kpɛnii tí. Vé fúlɔi máŋ kpɛtɛ ní. A gbîŋ kâai yɛ̂ɛ gbɛ̂ɛ a pɔri kɛ̂i Ɣâla ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai maa fooi!”

27Nya ƀe gɔ-kuluƀa-ŋai dí zãai láa lɛ̀ Deeƀé ma nyíi núu a pɔri zɔlɔ ƀôi à kɛ̀ a Golaya paai.

28Ilia nyíi kɛ̀ a Deeƀé ǹîa kɛ́tɛi è Deeƀé wóo mɛni da gɔ-kûluƀa-ŋai díkɛ lòno. È ǹíi ŋwàna Deeƀé ma ǹyɛɛi, “Lé ƀé íkaa gɛ̂i ƀɛ́i? Gbɛ̂ɛ ƀé m̀ála kpulu-loŋ tí mɛi

© 2014 Bible Society in Liberia.

kâai vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui? Yá loŋ ŋí mɛni nyɔ́mɔɔ káa ílii su! Í pà nɔ́ ƀé a gɛ́ɛ í gɔ́i kɔ̂i káa kɛ́rɛee?”

29Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Lé ƀé ŋa gɛ̂i. Ḿva pɔri máŋ marê kɛ̂ɛ kɛ̂i?”

30È tìnaŋ é gɔ-kuluƀai da kpɛ́ni marê kɛ́ a m̀ɛnii tɔnɔi tí é m̀arâai marê kɛ̀ lai. Ǹyaŋ dí zu kula nɔ́ mì a bere tɔnɔi tí.

31Gɔ-kuluƀa-ŋai da-ni dí Deeƀé wóo mɛni dí m̀ó Sɔ̂ɔ ma. Sɔ̂ɔ è Deeƀé worê tɛ̀ɛ. Baái,

32Deeƀé è mò Sɔ̂ɔ ma ǹyɛɛ, “Gâloŋ, Felesia naloŋ ŋí fé kúmaa yao. Ŋa pâi liî ŋá kɔ́ bɔ́ ńyãa kpîŋ.”

33Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Ífa pɔri kɔ̂i bɔ́. Íkaa nɔ́ a surɔŋ-loo. A gɛ́ kɔ́ kɔ̂i é síɣe ŋásurɔ̂ŋ-loo ɣele ma é seri sâa ma.”

34Kɛ́lɛ Deeƀé è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Gâloŋ, ńyãa ƀa ńâŋ ŋɔƀála-ŋai mɛi kâa. Yala-sulu da kpaa máŋ ditala à pà a gɛ́ɛ é da soŋ,

35ŋa gbɛ̀ bôlu. À kɛ̀ vɛnɛ-sɛŋ kpîŋ a tìnaŋ ḿbɔ naa pere, ŋa zòŋ a gɔŋ lá ŋá bàa.

36Galoŋ, ŋa yala-sulu da ditala támaa páa a bere sîi ŋí. Ǹyaŋ ŋa pɔri Felesia naloŋ kpɛ́ni-kpɛnii ŋí vé kpɛtɛ níi paâi a bere sîi tɔnɔi ŋí, nyíi a gɛ-ɣele ma Ɣalai ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀela maa fôoi!

37Yâwɛɛ è ŋ̀gùla ǹyala-sului da ditala-ŋa yêei ɣalêŋ su, ǹyaŋ a pâi ŋ̀gulâi Felesia naloŋ ŋí yêei.” Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Nyíŋi lêlɛɛi, lí í kɔ́ bɔ́. Yâwɛɛ a pâi kpɔŋ ḿâa tɛɛ̂i ípɔ.”

38Nya ƀe Sɔ̂ɔ è Deeƀé maa ɣiri a ǹyaa Sɔ̂ɔ ŋɔkɔ́ kɔ́-seɣei. È ǹúu keŋe lá kɔli-kalaŋ tòo Deeƀé ma, é m̀ara-gba-ƀɛlɛi tɛ́ɛ bɔ́ a gɛ́ɛ é bɛlɛ ŋûa.

39Deeƀé è m̀óa-sɔkpɔi pìli gbɜ̀ai, gɛ́ kɔ̀ a Siaa la. Kɛ́lɛ zãai vé kɛ́ ní a Deeƀé kɔ́lɔŋɔɔ. Ǹyɛɛ Sɔ̂ɔ mai, “Ḿva pɔri siai a zãai ŋí. Ḿva dítoo ḿâ a bɔlɔ.” Deeƀé è gba-ƀɛlɛi kùla ŋûa.

40È ŋɔƀála mɛi káa wuruii siɣe é lí banaŋ ma é kɔni solaŋ lɛ́lɛɛ lɔ́ɔlu síɣe ya loŋ da su, é bú ŋɔsua-kɔlɔ bɛbɛi su. Ŋɔvúmai è kɛ̀ ǹyêei é dénin̨ tɔ́ɔ kpɔ́ Golaya ma gɛ́ lì bɔ́naa pere.

Deeƀé è Golaya pàa

41Golaya è kɛ̀ siâi gɔ-kuluƀai pôlu nyíi a ŋɔsɔla kpera kɔli-kalaŋ siɣei gɛ́ pà Deeƀé pɔ́-naa pere.

42Golaya è gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Deeƀé è kɛ̀ nɔ́ a surɔŋ-loo lɛ́lɛɛ, gɔlɔi ponoɔɔ. È ɣɛ́lɛ maa kùla gbonôi.

43Ǹyɛɛ Deeƀé mai, “Ƀa ŋ̀gâai yêɛ ɣîla m̀aa mɛni ƀé íkaa ŋ̀gbɛ̂i la a wúru gbuai?” È Deeƀé nàɣaŋ Felesia-ŋai díɣâla-ŋai láai su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

44Felesia naloŋ è mò Deeƀé ma ǹyɛɛi, “Pá nɔ́ ƀɛ́! Ŋa pâi kpɛɛ̂i yâ ŋá íkɛ a ŋɔni-ŋai da ǹɔɔ-fɛnɛ-sãai kɔ̃́nɔŋ!”

45Deeƀé è ŋ̀óo su tòo: Ya pâi a gɛ́ɛ í kɔ́ m̀bɔ a ƀóa-sɔ̂kpɔ, kpála da ínuu-sɔɔ ƀoa ma. Kɛ́lɛ ŋa pâi kɔ̂i ípɔ Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ láai su. Ǹyaa ƀa Eezuɛ-ŋai díkɔ-kuluƀa-ŋai Díɣâlai, ǹyaŋ yaâ gbâa nâa woo-nyɔ̂ŋ pìli ma!

46A pâi sâa kpɔnîi m̀â ŋá íyee mɛi ɣále. Ŋa pâi ítoôi ǹɔii ma ŋá íŋuŋ tée. Ŋa pâi Felesia kɔ-kuluƀai gbeli-ŋai poma tɛɛ̂i ŋ̀ɔni-ŋai da ǹɔɔ-fɛnɛ-sãai pɔ́ a díkɔnɔ̃ŋ. À kɛ̀ tí, ŋ̀éniɛi su-ƀelai kélee da pâi gɔ̂lɔnii a gɛ́ɛ tɔ̃yâ Ɣala káa Eezuɛ.

47Ǹûai kélee ƀɛ́i da pâi gɔ̂lɔnii a gɛ́ɛ Yâwɛɛ fa ŋɔnûai ŋuŋ-ma ƀò a ƀóa-sɔ̂kpɔ da kpála. A wɔ́lɔ ŋɔkɔ́-ŋai kélee kɔ̀ nɔ́ a ŋɔwála-walai. A pâi kpɔnîi kûa kú káyee mɛi ɣále.

48Golaya kɛ́ɛ pâi Deeƀé pɔ́-naa perei, Deeƀé ǹyaa máŋ è pɛ̀lɛ liî bɔ́-naa pere.

49È gɔnii dɔnɔ tòo ŋɔvúmai su, é dínâŋ a ŋuŋ, é tée ŋ̀ɛlii dɔnɔ ma. Gɔnii è lì é Golaya sɔ̀ɔ dôŋ lá è ŋuŋ wôlo, é pene é pɛ́lɛ ǹɔii ma.

50Deeƀé è Golaya yée mɛi ɣàle a vúmai kɔni tɔnɔ kpéŋ. Vé bàa ní a ƀóa-sɔ̂kpɔ.

51Deeƀé è kîrɛ sìɣe é Golaya ŋɔƀóa-sɔkpɔi síɣe é gúla daâi é ŋ̀uŋ tée la. Tãi Felesia-ŋai dí gàa la a gɛ́ɛ dí kɔ-kuluƀa kɛ́tɛi a saai, díkelee dí pɛ̀lɛ púɔɔ ma.

52Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai da Zuda kɔ-kuluƀa-ŋai dí làɣi a kɔ́-kɔ wule díkɛ Felesia-ŋai kpɛ̀. Dí lɛ̀ɛ díkpɛ̂i é lɛ́ɛ la zu dí seri Gâa da Ɛkulɔŋ. Felesia-ŋai poma è kɛ̀ a daa-taɣa berei ma é síɣe Saaraiŋ é tóo Gâa, é seri Ɛkulɔŋ.

53Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai kɛ́ɛ da Felesia-ŋai kpɛ́ díkɛ lene pôlui, dí sãa támaa sìɣe Felesia-ŋai díƀûui su.

54Deeƀé è Golaya ŋuŋ sìɣe é lí la Sɔ̂ɔ pɔ́-naa. Kɛ́lɛ è Golaya ŋɔkɔ́ kɔ́-sãa lâai kɛ̀ gbɔ́ɔi ƀuui mu.

Dí Deeƀé kɛ̀ a tíi kɛ́ nuu kɛ́tɛ

55Gâloŋ Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ a Deeƀé káa liî a gɛ́ɛ é kɔ́ Golaya pɔ́i, è tìnaŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋa mɛi nuui pɔ́naa pere ǹyɛɛ m̀ai, “Abinɛ, gbɛ̂ɛ ǹóŋ ƀa nyaŋkpâi tí?” Abinɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Óo Gâloŋ, ífulu-laai su é kôyaa, m̀ve ǹâŋ kpaa ǹee kɔ́lɔŋ a dɔnɔ kpîŋ.”

56Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Gɛ̀ ní maa marê kɛ́ɛ kɛ́.”

57Deeƀé kuláa kɔ̂i Felesia naloŋ pɔ́ gɛ́ pene pôlui, Golaya ŋuŋ è kɛ̀ niî ǹyêei. Abinɛ è zìɣe é pá la Sɔ̂ɔ pɔ́.

58Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Gbɛ̂ɛ ǹóŋ ƀa yá?” Deeƀé è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ m̀ai “Ń̀âŋ ƀa Zɛse. Gáa a íyee mu-nuui dɔnɔ. Bɔ́-taai ƀa Bɛpeleɣɛ̃ɛ.”

Samia Maa-ŋuŋ 18

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Sɔ̂ɔ da Deeƀé dí kpɛ̀ɛ lônoi, Deeƀé da Zonetaŋ dí ŋɔ́nɔ dílaoi-laa pù gîei. Zonetaŋ
a kâa Deeƀé kàa nɔ́ yɛ̂ɛ berei a kâa gbîŋ kàa lai.

2É síɣe tãi tí ma é lí tuɛ pere, Sɔ̂ɔ è Deeƀé sìɣe a ŋɔtíi kɛ́ nuui da. Vé fáa ní ma a
gɛ́ɛ Deeƀé é lí é ŋɔnûai naa káa.

3Zonetaŋ da Deeƀé díkɛ̀ a díkîe-ni wɛ́liɛɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Mɛni ma, dí díkono tèe
díkîe-ni yêei a gɛ́ɛ da pâi kɛ̂i a teniŋ ƀo-ƀela díkîe ni mɛni ma.

4Zonetaŋ è ŋɔyɛkɛi kùla gɔŋ ma é dòo Deeƀé kɔŋ ma. È máŋ ŋɔkɔ́ kɔ́-seɣei, ŋɔƀóa-
sɔkpɔi, ŋɔkerâŋ, da dɔ̃a-ŋai da ŋɔseɣe mu ɣiri-ɣɛlii tɛ̀ɛ Deeƀé pɔ́.

5Ƀɛ́i kélee Sɔ̂ɔ a kâa Deeƀé tɛ̀ɛ naai a kâa mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀô naa. Nya ƀe Sɔ̂ɔ è gɛ̀
a ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai dɔnɔ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai sáma. M̀ɛnii ŋí è ǹûai kélee
kpɔ́ líi làa, é máŋ kɛ́ yɛ̂ɛ díi kɛ́-ƀela kpaya-kpaya gbeli-ŋai.

Sɔ̂ɔ è kɛ̀ a Deeƀé kpɔara nuu

6Deeƀé kɛ́ɛ a Golaya pàai, gɔ́i è kpɛ̀ɛ. Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai dí pène pôlu dí lí dí pɔ́-
naa. Gɔ-kuluƀa-ŋai kɛ́ɛ tɛ̂i, ǹɛyâai dí kùla Eezuɛ taa-ŋai su dí pá Gáloŋ Sɔ̂ɔ perêi
tɔ̂i. Díkɛ lii-nɛ̃ɛ wule tòo, díkɛ ɣale-sãa ɣàle díkɛ m̀ãla.

7Dí kɛ̀ wule toôi dîyɛɛi, "Sɔ̂ɔ a ŋɔkpɔara-ƀelai wála tɔnɔ pàa, Deeƀé a ŋɔkpɔara-
ƀelai wála puu páa!"

8Ǹulei ŋí è Sɔ̂ɔ líi ŋwàna kpɔ́ gɛ́ gíli ŋá sìa ǹyɛɛi, "Da kɛ̂i dîyɛɛ Deeƀé a ŋɔkpɔara-
ƀelai páa a zeêi puu é tɛ́ɛ m̀â. Ǹaa pôlu ma da pâi gɛ̂i a kâloŋ."

9Sɔ̂ɔ fé ŋɔ́nɔ láa ní a Deeƀé é síɣe ŋ̀elei tí ma.

10Bôlu ma ɣelei Yâwɛɛ è gɛ̀ nyînaŋ nyɔ́mɔɔ é pìlaŋ Sɔ̂ɔ pôlu. È pɛ̀lɛ tûai yɛ̂ɛ ƀoo-
nuu ŋɔpɛ́rɛi mu. Deeƀé è pà gɛ́ gɔnîŋ ɣâle ma yɛ̂ɛ berei a kâa gɛ̀ la a bɔlɔi. Kɛ́lɛ
tãi ŋí ma Sɔ̂ɔ ŋɔkpálai è kɛ̀ ǹyée ŋá.

11Sɔ̂ɔ è gíli ŋá sìa ǹyɛɛi, "Ŋa pâi Deeƀé kpamôi nɔ́ bɛ́rɛ kaŋ ma." Nya ƀe è gbálai
pìli Deeƀé pɔ́-naa pere gîei feerɛ, kɛ́lɛ Deeƀé è kùla berei.

12Sɔ̂ɔ è nâa kɛ̀ yaôi Deeƀé ma, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è kɛ̀ kpɔnîi Deeƀé ma, vé kɛ́ ní n
kpɔnîi ǹyaa Sɔ̂ɔ ma.

13Sɔ̂ɔ è Deeƀé kɛ̀ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai ŋɔwála tɔnɔ mɛi é dítɛɛ kɔ́ kɔ̂i.

14Yâwɛɛ è kpɔ̀ŋ Deeƀé ma. Deeƀé da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí gɔ́i yée mɛi ɣàle.

15Nyíŋi è gɛ̀ Sɔ̂ɔ é yao kpɔ́ Deeƀé ma a dámaa.

16Kɛ́lɛ Zuda-ƀelai kélee é da Eezuɛ-ƀelai kélee, díkɛ a Deeƀé wɛ́liɛɛ, kpɛ́ni fêi, a
kâa lì a gɔ́ kɔ́-ƀelai kɔ́ kɔ̂i.

Deeƀé a Sɔ̂ɔ ǹóŋ-nɛnii kùla a nɛnî

17Ɣele tɔnɔ da Sɔ̂ɔ è mò Deeƀé ma ǹyɛɛi, "À kɛ̀ ƀa kɛ̀ a ílii kpeliɛɛ, í Yâwɛɛ ŋɔkɔ́i
kɔ́ mì, ŋa pâi ńoŋ nɛni kɛ́tɛi Mera tɛ̂i ípɔ a ínɛnî." Kɛ́lɛ Sɔ̂ɔ è kɛ̀ gíli ŋá siâi ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

“Ḿve ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ ńyãa kpîŋ ŋá Deeƀé páa. M̀ɛni ma, ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa Felesia-ŋai dí bàa.”

18Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋa pɔri íloŋ nɛnii kulâi-pere kɛ̂i lɛ́ŋ a nɛnî ǹyaŋ fé a núu maa mɛni kpanaŋɔɔ. Ŋánûai dífe a ǹûai nyíi dítɔ̂i kɛ́tɛi.”

19Kɛ́lɛ ǹɛnîi ŋí tɛɛ ɣêle è sèri nɔ́ Sɔ̂ɔ mi Deeƀé pɔ́, Sɔ̂ɔ é dɛɛ mì Aduɛɛ pɔ́ nyíi kùla Meola taai sui a ŋɔnɛnî.

20Sɔ̂ɔ ǹɔ́ŋ nɛnii da kpɛ́ni è kɛ̀ naa. Ǹáa ƀe kɛ̀ a Maka. È gàa a gɛ́ɛ Deeƀé wɛ́li káa ma. Nyíŋi è Sɔ̂ɔ líi nɛ̃ɛ.

21Nya ƀe è gíli ŋá sìa ǹyɛɛi, “Ŋa pâi m̀ôi Deeƀé ma a gɛ́ɛ da Maka dí tûa, kɛ́lɛ ŋa pâi gɛ̂i Felesia-ŋai dí bàa.” Ǹyɛɛ Deeƀé mai, “Ŋa pâi tãi tɛɛ̂i ípɔ ŋɔ́nɔ a gɛ́ɛ í ńoŋ-nɛnii dɔnɔ kula a nɛnî.”

22Sɔ̂ɔ è mò ǹyée mu-ƀelai dîa a gɛ́ɛ dí lóno Deeƀé pɔ́ loo perei. Nya ƀe dí lì dí m̀ó Deeƀé ma dîyɛɛi, “Deeƀé, ye berei káa Gâloŋ è íwɛlini la ka ǹyée mu-ƀelai kéleei. Lé ƀé ífa m̀arê kɛ̀ a gɛ́ɛ é ǹɔ́ŋ Maka tɛɛ ípɔ a ínɛnî?”

23Deeƀé ǹyɛɛ diai, “Ḿve a tɔɔ-nuu. Nûa dífe ŋ́gɔlɔŋ a ǹɛ́lɛɛ a gɛ́ɛ ŋá gâloŋ ǹɔ́ŋ Maka kula a nɛnî.”

24Sɔ̂ɔ yée mu-ƀelai dí lì pôlu bɔ́-naa dí m̀ó nɔ́ ma yɛ̂ɛ berei Deeƀé è mò la dîai.

25Sɔ̂ɔ è gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ Felesia-ŋai dí Deeƀé páa. Nya ƀe è mò ǹyée mu-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ka m̀ó Deeƀé ma kâai ‘Gâloŋ fé káne kpaa máŋ gôo da wɛ̂lii íyêei. A wɛ̂lii nɔ́ da ŋɔkpɔara-ƀelai dí pɔri. M̀ɛnii nɔ́ ya pɔri gɛ̂i ǹyaa ƀa í pá a sêre a gɛ́ɛ ya pâi Felesia-ŋai ŋuŋ tɔnɔ paâi.’ ”

26Sɔ̂ɔ yée mu-ƀelai dí lí dí m̀ó Deeƀé ma. Deeƀé ǹyaŋ è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é gâloŋ ǹɔ́ŋ nɛnii kúla a ŋɔnɛnî. Gâloŋ Sɔ̂ɔ è kúu làa mɛni ŋí ma, ǹyaŋ ŋ̀elei ŋí é lɛ́ɛ pâi serîi,

27Deeƀé da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí lì dí Felesia-ŋai ŋuŋ-feerɛ páa. È pà pôlu é zêrei lɛ́ Sɔ̂ɔ ma a gɛ́ɛ é Maka kula a ŋɔnɛnî. Sɔ̂ɔ è fàa ma.

28Sɔ̂ɔ è kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ Maka è kɛ̀ a Deeƀé wɛ́liɛɛ. È kɛ̀ ŋɔ́nɔ gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ è kɛ̀ kpɔnîi Deeƀé ma Eezuɛ-ŋai kélee dí kɛ́ ƀò a ŋ̀wɛ́liɛɛ.

29M̀ɛnii ŋí Sɔ̂ɔ yào kpɔ́ Deeƀé ma a ŋ̀ánaa. È nâa kɛ̀ a Deeƀé ŋɔkpɔara-nuu é lɛ́ɛ la zu é sáa.

30Felesia-ŋai láa túɛ-ƀelai díkɛ̀ kpɔ́ nɔ́ pâi díkɛ kɔ́ pɛ̀lɛ Eezuɛ-ŋai dîa a ɣele kélee. Kɛ́lɛ Deeƀé a kâa kɔ̀ la dípɔ a díyee mɛi ɣàle. Dí nâa gɔ̀lɔŋ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ, kpɛ́ni fêi, dí kɔ́ támaa kɔ̀ da Felesia-ŋai é díyee mɛi ɣále é tɛ́ɛ Sɔ̂ɔ ŋɔtíi kɛ́-ƀelai kélee dîa.

Samia Maa-ŋuŋ 19

Sɔ̂ɔ è kɔ̀ a gɛ́ɛ é Deeƀé páa

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Ɣele tɔnɔ da, Sɔ̂ɔ è mò ǹóŋ-surɔŋ Zonetaŋ da ŋɔtíi ké-ɓelai dîa a géɛ dí Deeɓé páa. Kélɛ Zonetaŋ è kɛ̀ a Deeɓé wéliɛɛ a ŋ̀ánaa.

2Nya ɓe Zonetaŋ Deeɓé lîa-woo ɓò ǹyɛɛ mai, “Ńâŋ a kɔ̂i a géɛ é ípaa. M̀ɛni ma, ye ímɛi káa a ǹélɛɛ. Ye tínaa lí ǹɔɔi su í íloo naa.

3Ŋa pâi pâi la naa ŋ̀ele walai su ŋá pâi lóno bɔ́ é pîlaŋ yâ. M̀ɛnii a pâi m̀ôi ḿâi, ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa í gɔ́lɔŋ.”

4Bôlu ma ɣele walai, Zonetaŋ è mɛni lélɛɛ-ŋa ɓò ǹâŋ Sɔ̂ɔ ma é pîlaŋ Deeɓé. Ǹyɛɛ m̀ai, “Gâloŋ fé zɔnyɔ̂ŋ sãŋ ŋí kɛ̀ a ǹyée mu-nuui Deeɓé. Vé niî mɛni nyɔ́mɔɔ da kélee ké ní a yá. Gáa a ítii ké-nuu lélɛɛ.

5È máŋ ǹɛ̂wo sèe a séɣɛ Felesia naloŋ Golaya paa mɛnii su. Yâwɛɛ è kpɔŋ Eezuɛ ma é gɔ́ kétɛi tí yée mɛi ɣále a maa foloi tí. Yá kpîŋ í ǹaa kàa í koi-nɛ̃ɛ kúla kpɔ́ a zu-kétɛ.”

6Sɔ̂ɔ è ǹíi maa fáleŋ é góno tée ǹyêei ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋa ḿvoo a gɛ̀ ɣele Yâwɛɛi a géɛ ḿve pâi Deeɓé paâi!”

7Zonetaŋ è Deeɓé tòli mɛni-ŋai kélee Sɔ̂ɔ è mò m̀ai é m̀ó ma. Nya ɓe è pà a Deeɓé Sɔ̂ɔ pɔ́-naa. Deeɓé è tíi kɛ̀ ŋɔ́nɔ Sɔ̂ɔ ŋɔkɔ-kuluɓa-ŋai sáma yɛ̂ɛ berei nɔ́ a kâa gɛ̀ la a bɔlɔi.

8Naa pôlu ma, kɔ́ è ŋɔ́nɔ tèe Felesia-ŋai loai. Deeɓé è kɔ̀ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ é gɛ́ dí pú pôlu.

Maka è gɛ̀ Deeɓé é pú

9Kpíni tɔnɔ da Deeɓé è kɛ̀ Sɔ̂ɔ ŋɔpɛ́rɛi mu gɛ́ gɔnîŋ ɣàle ma. Sɔ̂ɔ ŋɔkpálai è kɛ̀ ǹyêei gɛ́ ɓò seêni naa. Ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔi è ŋɔ́nɔ pîlaŋ Sɔ̂ɔ pôlu é dòo ǹɔii ma.

10Sɔ̂ɔ è kɛ̀ pâi Deeɓé kpamôi bɛ́rɛ-kaŋ ma a ŋɔkpálai. Kélɛ Deeɓé è kùla gbálai perei gbálai é kpàmo bɛ́rɛ-kaŋ ma. Deeɓé è pù é kúla Sɔ̂ɔ ŋɔpɛ́rɛi mu.

11Sɔ̂ɔ è ŋɔkɔ-kuluɓa-ŋai tɛ̀ɛ a géɛ dí Deeɓé ŋɔpɛ́rɛi mɛi káa é lɛ́ɛ la zu ɣele é ɓɔ́ a à pà é bàa a ŋ̀ele-ɓɔi. Deeɓé ŋɔnɛnîi Maka è mò ma ǹyɛɛi, “Pú a gbínii ŋí à wàla ké tí da pâi ípaai tínaa!”

12È kpɔŋ Deeɓé ma é té wênai lá é pîlaŋ naa pôlu pere. Deeɓé kɛ́ɛ pûi,

13Maka è pɔkɔɔŋ sii da saá a wúru làa ŋɔgbìŋ ŋá. È ŋuŋ mu-sɛŋ da kpɛtɛɛ a ɓoli-leɣai lɔ̀ ŋuŋ mu é mɛi pɛ́lɛ a Deeɓé ŋɔseɣei da.

14Bôlu ma ɣele walai, Sɔ̂ɔ è gɔ-kuluɓa-ŋai tɛ̀ɛ a géɛ dí Deeɓé sóŋ. Kélɛ Maka è mò dîa ǹyɛɛi, “Deeɓé a kɔlêi.”

15Sɔ̂ɔ è gɔ-kuluɓa-ŋai tɛ̀ɛ pôlu ǹyɛɛ dîai, “Ka lí naa pôlu ká gula gbìŋ ŋá ká pá la ḿbɔ ŋá bàa.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Dí liɛ́ɛ naa pôlu dí lɔ́ bɛ́rɛi mui, zɛŋ nɔ́ dí gàa gbìŋ ŋái ƀe kɛ̀ a ŋ̀úru saai, m̀oli-leɣa ŋuŋ mu-sɛŋ kɛ́ ƀò pɛ̂lɛni m̀ɛi.

17Sɔ̂ɔ è mò Maka ma ǹyɛɛi, “Lé mɛni ƀé í ḿbèlɛ la a bere sîi kɛ́ɛ tíi. Í kpɔ̀ŋ ŋ́gbɔara-nuui ma é pú lé mɛni ma?” Maka ǹyɛɛ m̀ai, “È kɛ̀ ḿâ yà wàla kpɔŋ ḿâ ŋá pú, ŋa pâi ípaâi!”

18Ǹaa kɛ́ɛ tí Deeƀé è lì Samia pɔ́-naa Lama é mɛnii kélee su kula ma Sɔ̂ɔ è gɛ̀ lai. Samia da Deeƀé dí lì Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela díkpanâŋ lá díkɛ ƀò naa.

19Núu da è mò Sɔ̂ɔ ma ǹyɛɛi, “Deeƀé káa Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai díkpanâŋ lá Lama.”

20Sɔ̂ɔ è kɔ-kuluƀa kpulu loŋ tɛ̀ɛ naa a gɛ́ɛ dí Deeƀé sóŋ dí pá la pôlu. Dí lì Lama dí Samia káa gɛ́ ƀò a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai mɛi nuu. Ǹûai ŋí dí kɛ̀ Ɣâla ŋɔwóoi ƀôi. Gɛ́ɛ tíi, Ɣâla ŋɔmɔ̂leŋ è pà gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi, dîa máŋ dí pɛ́lɛ Ɣâla woo ƀôi.

21Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ a mɛnii ŋí mɛ́nii, è ŋɔkɔ-kuluƀai gbulu da kpɛ́ni tɛ̀ɛ naa. Dí liɛ́ɛi dia máŋ dí pɛ̀lɛ Ɣâla ŋɔwóoi ƀôi yɛ̂ɛ ǹûai duɛ-tuɛi. È ŋɔ́nɔ gɔ-kuluƀai gbulu zaaƀai tɛ̀ɛ. Kɛ́lɛ dîa máŋ dí pɛ̀lɛ mɛni tɔnɔi kɛ̂i.

22Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Sɔ̂ɔ ǹyaa kpîŋ è lì Lama. È lì ǹóa kɛ́tɛi lá kɛ̀ Sikɔɔi ǹyɛɛ ǹûai dîai, “Mí ƀé Samia da Deeƀé dí káa naai?” Dîyɛɛ m̀ai, “Díkaa Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai díkpanâŋ lá.”

23Sɔ̂ɔ è lì Lama. Kɛ́lɛ gɛ́ɛ kɛ̀ siâi berei mai, Ɣâla ŋɔmɔ̂leŋ è dòo é pɛ̀lɛ Ɣâla-woo ƀôi. Zeriɛ́ɛ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai díkpanâŋ lái,

24è ŋɔseɣei kùla ma é pɛ́lɛ Ɣâla-woo ƀôi Samia ŋɛ́i-tuɛ. È tòo ǹɔii ma gɛ́ ƀò lâani naa a gaŋ é síɣe ɣele-wala ma é tóo gbínii ma. M̀ɛnii ŋí nûa m̀o la dîyɛɛi, “Sɔ̂ɔ ǹyaa máŋ a kɛ́ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai da?”

Samia Maa-ŋuŋ 20

Zonetaŋ è kpɔŋ Deeƀé ma

1Deeƀé è pù é kúla Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai díkpanâŋ lá. È pà Zonetaŋ pɔ́-naa é m̀arê kɛ́ ǹyɛɛ m̀ai, “Lé mɛni ƀé ínâŋ Sɔ̂ɔ a ŋ̀wɛ̂lii é ḿbaa lai? Lé mɛni nyɔ́mɔɔ ƀé ŋá gɛ̀ lai?”

2Zonetaŋ ǹyɛɛ mai, “Ń̂âŋ fa pɔ̂ri gbɛtɛ̂i gíli ŋá a gɛ́ɛ é ípaa! Va mɛni da kɛ̀ ŋɛ́i pôlu. Lé mɛni ƀé a pɔ̂ri m̀ɛnii ŋí loôi la ḿâi? Va pɔri kɛ̂i a tɔ̃yâ!”

3“Zonetaŋ, tɔ̃yâ ƀe! Kɛ́lɛ ínâŋ è gɔ́lɔŋ berei í ŋ́wɛlini lai. M̀ɛni ma vé ŋ̀wɛ̂lii é ílii tóo pôlu. M̀ɛni ƀé vé m̀ó ní la yâ. Ŋa tɔ̃yâ ƀôi gɛ̀ ɣele ma Yâwɛɛi ŋɛ́i é pɛ́lɛ ƀía. Ń̂gaa nâa saa wôlo la.”

4Zonetaŋ ǹyɛɛ m̀ai, “M̀ɛnii ya ŋ̀wɛ̂lii ŋá gɛ̂i, ŋa pâi gɛ̂i yɛ̂.”

5Deeƀé ǹyɛɛ Zonetaŋ mai, “Tínaa ƀa ŋ̀áloŋ ninai kuui. M̀aa nɛ̃ɛ̂i a gɛ́ɛ kwa ínâŋ kú gúui su mii-sɛŋ míi gîe ma. Kɛ́lɛ, ŋa pâi liî ŋá ńoo ǹɔɔi su. Ŋa pâi gɛ̂i naa a fólo feerɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6À kɛ̀ Sɔ̂ɔ a ḿaa marê kɛ̀ɛ kɛ̀, m̀ó ma, ‘Deeƀé è ḿarê kɛ̀ a gɛ́ɛ é lí bɔ́-taai Bɛpeleɣɛ̃ɛ a gɛ́ɛ da ŋɔnûai dí sâla kula gîe ma yɛ̂ɛ berei da wɔ́lɔ gɛ̀ la a kóraŋ kéleei.’

7À kɛ̀ ínâŋ a kɛ̀ ǹyɛɛ, ‘Mɛni lɛ́lɛɛ ká tí,’ gɛ̀ ní ŋ́uŋ ma ƀôɔɔi. Kɛ́lɛ a ǹíi ŋwàna, gɛ̀ ní a ŋ̀wɛ̂lii é mɛni ŋánaa kɛ́ a ńyãa.

8Ye m̀ɛnii ŋí kɛ́ ḿî, kpɛ́ni fêi, kwa yá kú kpanaŋ-wôo kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɛ́i a gɛ́ɛ kwa pâi kɛ̂i a kútenin ƀôɔɔ kúkîe-ni yêei. À kɛ̀ ŋà mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ yá, ye ḿbaa. Kɛ́lɛ ífe ńdɛ̀ɛ ínâŋ pɔ́”

9Zonetaŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Ílii fé kɔ-kɔ̀. À kɛ̀ ŋà gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ ńâŋ a ŋ̀wɛ̂lii é ípaa tɔ̃yâ ma, ŋa pâi nɛɛ̂i naa í gɔ́lɔŋ.”

10Deeƀé è m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Ya pâi nyíŋi kɛ́ pere kɛ̂i léŋ?”

11Zonetaŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Pá kú lí bonoi ŋá. Ŋa pâi berei lɛ̂i ya.” Nya ƀe dí lì.

12Zonetaŋ è mò Deeƀé m̀a ǹyɛɛi, “Gɛ̀ ní Yâwɛɛ, Eezuɛ Ɣalai fé ŋáfɛli wôoi mɛni. É síɣe sâa ma, ŋa pâi ńâŋ ŋɔmɛni kpɛtɛɛi kɔ́lɔnîi fólo feerɛ yée mu. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní, ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa í gɔ́lɔŋ à kɛ̀ ǹíi lɛ̂lɛɛi goi ímɛni ma.

13Kɛ́lɛ à kɛ̀ à ŋ̀wɛ̂lii é mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ a yá, ŋa ŋ́gono tée a gɛ́ɛ ŋa pâi môi yâ, ŋá nɛ̀ɛ naa í pú. Ŋà wàla gɛ́ tí, gɛ̀ ní, Yâwɛɛ é tɔ̂ŋ kpɛ́ ḿâ a ŋ̀ánaa. Ŋa Yâwɛɛ marê kɛ̂i a gɛ́ɛ é kpɔŋ ḿâa tɛɛ ípɔ yɛ̂ɛ berei a kâa dɛ̀ɛ la ńâŋ pɔ́i.

14-15Ɣele tɔ̂nɔ da Yâwɛɛ a pâi íkpɔara-ƀelai kélee su karâi ǹɔii ma ƀɛ́. Ŋà kɛ̀ niî ɣele ma, ye kpera yɛ̂ kpɔŋ mâa tɛɛ ḿbɔ naa. Ŋà wàla kɛ́ ɣele ma, gɛ̀ ní kpɔŋ mâ tɛɛ ŋánûai pɔ́-naa.

16Zonetaŋ da Deeƀé dí kpanaŋ-wôo kɛ̀ díkîe-ni yêei a gɛ́ɛ núu da fé m̀arâŋ-nuu ŋɔsuui su-nuui da pàa, kpaa máŋ dísuui su-nuui da é m̀arâŋ nuu da ŋɔsuui su-nuui da pàa.” Zonetaŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋa Ɣâla marê kɛ̂i a gɛ́ɛ é kpa kula ísuui ma à kɛ̀ da gbanaŋ-wooi ŋí ɣàle.”

17Zonetaŋ è ŋɔ́nɔ gɛ̀ Deeƀé é góno tée ǹyêei, kpɛ́ni fêi, Zonetaŋ è kɛ̀ a Deeƀé wɛ́liɛɛ yɛ̂ɛ berei è gbîŋ wɛ́lini lai. M̀ɛni ma, è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ díkɛ dílaoi-laai kɛ̂i a teniŋ ƀô pere da ǹyaa.

18Nyíŋi pôlu ma, Zonetaŋ è mò mà ǹyɛɛi, “Tínaa ƀa ŋ̀áloŋ nina kuui, ǹyaŋ ǹûai da pâi kɛ̂i ímaa marê kɛ́ɛ kɛ̂i, kpɛ́ni fêi, íwɔ̂ see-sɛŋ a pâi kɛ̂i a vólo.

19Bôlu ma ɣele ƀɔ́ɔi ǹûai kélee da pâi kɛ̂i m̀ôi dîyɛɛ ƀa lí a zu kôyaa. Gɛ̀ ní lí ƀɛ́i ya ílòo naa a bɔlɔi í sée naa gɔni kpului kɔlɛ.

20Ŋa pâi tɔ̃a saaƀa pilîi gɔnii m̀elâi nyíti ma íkɔlɛ ma pere,

21ǹyaŋ ŋa pâi ńyee-mu-nuui tɛɛ̂i a gɛ́ɛ é dɔ̃ai kɔ́ri. Ya pâi gɔ́lɔnîi à kɛ̀ ǹɛ̂lɛɛi a gɛ́ɛ í pá a berei ŋa pâi lônoi la bɔ́ naai. Tɔ̃yâ kpîŋ ma gɛ̀ ɣeniɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i ŋa pâi m̀ôi ńyɛ̃ɛi, ‘Dɔ̃a-ŋai díkaa íƀelai nyíŋi ma! Ye dísiɣe!’

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Kɛ́lɛ à kɛ̀ vɛ́ lɛ́lɛɛ ní ímɛni ma, ŋa pâi m̀ôi zurɔ̂ŋ-loi ma, ‘Dɔ̃a-ŋai díkaa kpɔ́ ǹaa túɛ pere!’ Nyíŋi su kulâi ɓa Yâwɛɛ a ŋ̀wɛ̂llii a gɛɛ í lí, ǹyaŋ fɛ̂ɛ nɔ́ í lí.

23Kɛ́lɛ a pâi ŋ̀ɛ́i kɛ̂i kûa é gɛ́ kú kúkono-tee wooi mɛi káa kú ŋ̀áa-see kɛ́ kúkîe-ni yêei.”

24Nya ɓe Deeɓé è nòo naa gɔnii kɔlɛ víyeŋ ŋá. Ǹ̀áloŋ nina kuui ŋèle seriɛɛi, Sɔ̂ɔ è pà é sée gɛ́ ǹáa mìi.

25È sèe bɛ́rɛ-kaŋ kɔlɛ, yɛ̂ɛ berei nɔ́ a kâa gɛ̀ la a bɔlɔi. Zonetaŋ ǹyaŋ è kɛ̀ seêni dɛ́niŋ ma Abinɛ kɛ́ ɓò seêni Sɔ̂ɔ kɔlɛ ma. Kɛ́lɛ, Deeɓé ŋɔsee-sɛŋ è kɛ̀ a vólo.

26Sɔ̂ɔ fé mɛni da ɓó ní a maa ɣelei tí, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ gíli ŋá siâi ǹyɛɛi, “Ɣele ta mɛni da aâ Deeɓé kɛ́ nyíi a gɛ́ m̀aa fé wàa ní. Tɔ̃yâ ma m̀aa fé wàa ní.”

27 Ǹ̀áloŋ nina kuui tɛɛ́ pôlu ma ɣele ɓɔ́ɔi Deeɓé ŋɔsee-sɛŋ è kɛ̀ niî a vólo. Nya ɓe Sɔ̂ɔ è Zonetaŋ marê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Lé ɓé kɛ̀ Zɛse ǹóŋ fé niî pá ní kwa dia-ni kú kúlaa míi? Vé wɛ́ɛ kɛ́ ní ɓé ǹyaŋ vé niî tela pá ní sâa!”

28-29Zonetaŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Zɛŋ gɛ̀ Deeɓé fé niî pá ní ɓé kwa dîa-ni kú kúlaa míi gîe mai ɓa è ḿarê kɛ̀ ǹyɛɛi, ‘Kpera yɛ̂ nɛɛ naa ŋá lí ŋá ŋ̀ánûai naa káa, kpɛ́ni fêi, dí káa sâla kulâi. Ńîa è pà ńdôlii a gɛ́ɛ kú lí naa. Ye kpɔŋ ḿâ tɛɛ ḿbɔ a gɛ́ɛ ŋá lí naa ŋá ńîa-ni naa káa a da loŋ.’ ”

30Sɔ̂ɔ è ǹíi ŋwàna kpɔ́ Zonetaŋ ma a ŋ̀ánaa é láɣi ma ǹyɛɛi, “Ífe a ǹóŋ a dɔnɔ kpîŋ. Íkaa a núu pɛlɛ-nuu! Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ya ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ íkɛ a Zɛse ǹóŋ ŋɔnúu lɛ́lɛɛ. M̀aa nɛ̃ɛ̂i a gɛ́ɛ ŋumɛ é ílee sóŋ a gɛ́ɛ è ímaa sɔlɔ ɓó.

31Tãi nɔ́ Zɛse ǹóŋ ŋí káa la ɣele mai, ífe pâi kɛ̂i a íŋuŋ ma ɓɔ́ɔɔ. Íkâloŋ-laai a pâi kɛ̂i mɛni kpɔ̂lu su. Ye dɛ́ɛ ḿbɔ lonii ma! Maa nɛ̃ɛ é sáa!”

32Zonetaŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Lé ɓé yâ ŋ̀wɛ̂lii í Deeɓé páa m̀ɛni mai? Lé ɓé a gɛ́i?”

33Nya ɓe Sɔ̂ɔ è ŋɔkpálai pìli Zonetaŋ pɔ́-naa pere gɛ́ kɔ̀ a gɛ́ɛ é bàa. Zonetaŋ è gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ ǹâŋ è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é Deeɓé páa a tɔ̃yâ.

34Zonetaŋ è ǹíi ŋwàna ǹâŋ ma, kpɛ́ni fêi, è woo-nyɔ̂ŋ nyɔ́mɔɔ pìli Deeɓé ma. È mù sìɣe é kúla teɓelei ma vé mii-sɛŋ da mii ní a ŋ̀elei tí.

35Ɣele wâla kɛ́ɛi, Zonetaŋ è lì víyeŋ ŋá a gɛ́ɛ é Deeɓé káa. È surɔŋ-loo tɔnɔ sìɣe da ǹyaa dí lí.

36È mò ma ǹyɛɛi, “Ŋa dɔ̃a-ŋai pìli, lí í dísiɣe í pá la ḿbɔ.” Zurɔ̂ŋ-looi è pɛ̀lɛ kîrɛ siɣɛɛ ma. Zonetaŋ è ŋɔ́nɔ dɔ̃ai dɔnɔ pìli é tɛ́ɛ ma.

37Ǹ̀ôloŋ seriɛ́ɛ dɔ̃ai naa kɔlɛ mai, Zonetaŋ è làɣi ma ǹyɛɛi, “Dɔ̃ai fé tɛɛ ní yâ é lí tuɛ pere?”

38Zonetaŋ è ŋɔ́nɔ làɣi ma ǹyɛɛi, “Gɛ́ a m̀aa félaa! Ífe kpera!” Ǹ̀ôloŋ è dɔ̃a-ŋai sìɣe é pá a dîa pôlu Zonetaŋ pɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

39Kɛ́lɛ vé kɛ́ ní a mɛni da kɔ́lɔŋɔɔ é pîlaŋ la mɛnii kɛ̀ kɛ̂i ma. Zonetaŋ da Deeƀé nɔ́ ƀé kɛ̀ a m̀ɛnii kɔ́lɔŋɔɔ kɛ̀ kɛ̂i.

40Zonetaŋ è ŋɔkɔli-sãai tɛ̀ɛ ǹolôŋ pɔ́ ǹyɛɛ m̀ai, “Dí síɣe í lí a dia daai su.”

41Ǹôloŋ kɛ́ɛ a lí lai, Deeƀé è kùla gɔni kpului kɔlɛ. È ŋ̀uŋ pìlaŋ ǹɔii ma gîei saaƀa Zonetaŋ ŋɛ́i túɛ. Da Zonetaŋ dí díla-gbɔ sèe gîe ma dí pɛ́lɛ wɔ̂lɔi. Deeƀé é wɔ̀lɔ kpɔ́ é tɛ́ɛ gɛ̂i ma.

42Zonetaŋ ǹyɛɛ Deeƀé m̀ai, “Lí lii-see su. Gíli é lɛ́ɛ íŋa a gɛ́ɛ kwa yá kú Yâwɛɛ marê kɛ̀ a gɛ́ɛ é kúmaa kpɛ́ɛ é gɛ́ a gɛ́ɛ kúkono-teei kú gɛ̀ ǹyêei kwa kúnîa-pɛlɛɛi da díwô nia-pɛlɛɛi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.” Deeƀé da Zonetaŋ dí nâa díŋaa kɔ̀lɛ Zonetaŋ é lí pôlu daai su.

Samia Maa-ŋuŋ 21

Aimelɛ è kpɔ̀ŋ Deeƀé ma

1Deeƀé è lì zâla-laa soŋ-nuui Aimelɛ pɔ́-naa Nobi taai su. Aimelɛ kɛ́ɛ a Deeƀé káa pâi è pɛ̀lɛ kpɛ̃lînii ǹyɛɛ m̀ai, “Lé ƀé kɛ̀ yá tɔnɔ ya pâi núu da kélee fé ípôlui?”

2Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Gâloŋ Sɔ̂ɔ è ńdɛ̀ɛ mɛni da ma. È mò ḿâ a gɛ́ɛ ḿve m̀ɛnii kpîŋ ƀò núu da kélee ma, zɛŋ ƀé ŋá ŋákɔ-kuluƀa-ŋai lɛ̀ɛ la kwa da ma.

3Mii-sɛŋ káa ƀé íyêei a gɛ́ɛ í da tɛɛ ḿbɔ? Ya pɔri kpólo kane lɔ́ɔlu tɛ̂ei ḿbɔ?”

4Zâla láa-soŋ-nuui ǹyɛɛ Deeƀé mai, “Gbóloi nɔ́ ƀɛ́i ǹyaa ƀa gbólo maa-waai. Ya pɔ̂ri nɔ́ da sɔlɔ ƀôi à kɛ̀ íkɔ-kuluƀa-ŋai da fé ní sâa nyìi ní nɛnî da.”

5Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Ooei, kúta fé nyíi ní a nɛnî da. Fa fàa ma ŋákɔ-kuluƀa-ŋai da é nyíi a nɛnî da kwà kɛ̀ liî mɛni kpanaŋ da ma. Gáa a sɛŋ díkɛ a díkpɛtɛɛ Ɣâla fɛli mɛni ma a ɣele kélee kpɔ́ tãi kwà kɛ̀ liî mɛni da mai, ǹyaŋ sâa káa kpɔ́ a da kpɛ́ni, kpɛ́ni fêi, ziai nyíŋi káa a mɛni kpânaŋ sia.”

6Gbóloi nɔ́ kɛ̀ zâla-laa soŋ-nuui yêei ƀe kɛ̀ a gbólo maa-waai nyíi è gùla Ǹ̂ala fɛli kwaai mai. Kpɛni fêi è maa fáleŋ a nina-ŋa. Nya ƀe è dɛ̀ɛ Deeƀé pɔ́-naa.

7Ǹyaŋ maa tãi tɔnɔi tí, Sɔ̂ɔ ŋɔtíi kɛ́-nuu kɛ́tɛi dɔnɔ è kɛ̀ naa gɛ́ Yâwɛɛ fɛli. Naloŋ kpîŋ láa ƀé kɛ̀ a Doɛɛ. È kɛ̀ a Idɔŋ nuu suu da. È kɛ̀ a Sɔ̂ɔ ŋɔƀála mɛi káa nuu kɛ́tɛi.

8Nya ƀe Deeƀé è Aimelɛ marê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Kpála da kpɛ́ni, kpaa máŋ ƀóa-sɔ̂kpɔ da kpɛ́ni káa íyêei ƀɛ́? Ŋá kùla a kîrɛ gâloŋ ŋɔmɛnii ŋ̀aa-see kɛ́ mɛni ma ḿve pɔri ní ŋá ƀóa-sɔkpɔi siɣêi kpaa máŋ kɔli-sɛŋ da kpɛ́ni.”

9Zâla láa-soŋ-nuui è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “M̀óa-sɔkpɔi nɔ́ gáa ƀɛ́i ƀa nyíi kɛ̀ Felesia-nuui Golaya yêei nyíi í bàa kɛ̀ Ila kpotoloi sui. Mɛni ma ya pɔri ziɣêi a kɛ̀ ya ŋ̀wɛ̂lii. Seɣe kpíniŋɔ̂i la gɛ́ ƀò tɔɔni bɔkɔɔŋ pôlu.” Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Gáa a ƀóa-sɔ̂kpɔ lɛ́lɛɛ. Ŋa pâi ziɣêi!”

Deeƀé è lì ŋuŋ-ma-ƀo kɔ̂rii Gâa

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Deeƀé è pù a maa ɣelei tí é lí Âke kaloŋ pɔ́-naa Gâa.

11Gâloŋ Âke ŋɔtíi ké-ƀela kpaya-kpayai díkè naa máŋ. Dí Âke marê kè dîyɛɛ m̀ai, “Deeƀé fé ŋí nyii gáa a gâloŋ ǹɔii ŋí mɛi? Eezuɛ-ƀelai dífe ké ní mãlâi dí ké ŋ̀ulei tôo, ‘Sɔ̂ɔ a ŋɔkpɔara-ƀelai wála tɔnɔ pàa. Deeƀé a ŋɔkpɔara-ƀelai wála puu páa?’ ”

12Deeƀé è gíli ŋá sìa a m̀ɛnii dí kè m̀ôi. È yào kpɔ́ Gâa kaloŋ Âke ma a ŋ̀ánaa.

13È lɛɛ tɔ̂ɔni naa é pɛ́lɛ tûai yê ƀoo-nuu. È kè nɔ́ tûai wúlee, gɛ́ daa siɣãŋ lá-kpoŋ maa wɔ̀rɔ. È pɛ̀lɛ ǹá ya ké yèŋ a ǹɛɣêŋ ǹá-leɣa su.

14Âke ǹyɛɛ ŋɔtíi ké-ƀelai dîai, “Ka gáa! Ǹalôŋ ŋí a ƀoo. Ka pâi la m̀bɔ-naa lé mɛni ma?

15Ƀoo-nuu támaa káa ƀé à gɛɛ ká pá ŋɔ́nɔ a da. Ka gula ŋ̀ákâloŋ pɛrɛi lá!”

Samia Maa-ŋuŋ 22

Nûa dí pà Deeƀé pɔ́

1Deeƀé púɔɔ é kúla Gâa taai sui, è lì Adulaŋ-kɔni woloi su. Ǹîa-ni da ŋɔkáayɔɔ-ŋai gbeli-ŋai kɛ́ɛ da gɔ́lɔŋ dí lì bɔ́-naa.

2Nûa da kpɛ́ni-ŋa dí pà bɔ́-naa máŋ. Ǹûai ŋí da-ŋa líi è kè a doɔ́ɔ pôlu, da-ni dí ƀò mɛni kpɔ̂lu su kpa ké ƀò da-ŋa dîa. Deeƀé è nâa kè a dílaa túɛ-nuu. Kpakolo ŋuŋ náaŋ ƀé kè ǹyée mu.

3Deeƀé è kùla Adulaŋ-kɔni woloi su é lí Mizipa-taai su nyíi kè Môa lɔii su. Naa ƀé è lòno naa Môa Kaloŋ pɔ́ ǹyɛɛ m̀ai, “Ye kpera yê nɛ̀ɛ naa ńâŋ da ńee dí pá ƀé ípɔ-naa dí lɛ́ɛ naa é lɛ́ɛ la zu ŋá m̀ɛnii káa Ɣâla a pâi gêi m̀îi.”

4È ŋɔnûai lɛ̀ɛ Môa kaloŋ pɔ́-naa díkɛ ƀò naa ǹyaŋ gɛ́ ƀò loo pêre su.

5Ɣele tɔnɔ da Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui Gâa é m̀ó Deeƀé ma ǹyɛɛi, “Ífe nâa kè ƀé! Lí pôlu Zuda.” Deeƀé è kùla naa é lí Ɛrɛɛ wolâai su.

Sɔ̂ɔ è Yâwɛɛ ŋɔsâla láa soŋ-ƀelai pàa

6Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ seêni wúru loŋ tɔnɔ da mu ǹyéei tôŋ su Giƀiai, è mɛni a gɛ́ɛ dí Deeƀé kàa da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai. Sɔ̂ɔ ŋɔkpálai è kè ǹyêei, ŋɔtíi ké-ƀela kpaya-kpayai díkɛ ƀò tɔ̂ɔni ŋ̀éi túɛ.

7È mò dîa ǹyêɛi, “Káai a Bɛŋsima suui su-ƀelai, káwoli tɔ́ɔ. À kè Zɛse ǹóŋ tí a kè a kâloŋ, vé pâi tíi ké kwaa ma tɛ̂ɛi kápɔ kpaa máŋ kpɔmɔ ƀa-kpalaŋ. Vé pâi káta kêi a ŋɔtíi-ŋai da mɛi-ƀela núu ŋuŋ-ŋa paa máŋ núu wála-ŋa láa túɛ yê berei ŋá gè lai.

8Kɛ́lɛ kákaa mɛni kpɛtêi é pîlaŋ m̀â! Káta fé m̀ó ní m̀â a gɛ́ɛ ńoŋ Zonetaŋ da ǹyaa dí díwoo sèe. Káta fé kɛ́ ní a gbáaŋɔɔ é m̀ó m̀â a gɛ́ɛ Zonetaŋ aâ kpɔŋ ŋá tíi ké-nuui dɔnɔ ma a tɔɔ m̀â. Ǹyaŋ Zɛse ǹóŋ tí a ŋ̀wêlii é sée m̀berêi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Idɔŋ-nuui Doɛɛ kɛ̀ tɔɔni díi kɛ́-ɓelai kpéli-ŋai sámai è lòno ǹyɛɛi, “Tãi ŋá kɛ̀ la Nobi-taai sui, ŋá Zɛse ǹóŋ tí kàa. È kɛ̀ zâla láa soŋ-nuui Aitu ǹóŋ Aimelɛ naa kâai.

10Aimelɛ è lòno Yâwɛɛ pɔ́ m̀ɛni ma. Nya ɓe è mii-sɛŋ tɛ̀ɛ bɔ́. È ŋɔ́nɔ Felesia-nuui Golaya ŋɔɓóa-sɔkpɔi tɛ̀ɛ bɔ́.”

11Sɔ̂ɔ è worê tɛ̀ɛ Aimelɛ pɔ́naa da zâla láa soŋ-nuu suui kélee kɛ̀ Nobi a gɛ́ɛ dí pá bɔ́-naa. Dí páai,

12Sɔ̂ɔ è mò dîa ǹyɛɛi, “Aitu ǹóŋ, ye íwoli tɔ́ɔ ḿâ.” Aimelɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Ooei ǹuu-namui.”

13Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Lé mɛni ɓé ka Zɛse ǹóŋ tí ká tɔ̀ɔ la ḿâi? Yá ɓé gɛ̀ a gɛ́ɛ é tɔ́ɔ ḿâ kpɛ́ni fêi, í mii-sɛŋ da ɓóa-sɔ̂kpɔ tɛ̀ɛ bɔ́ í lóno Ɣâla pɔ́ m̀aa mɛni ma. Gáa, a kɔ̂i a gɛɛ é sée ḿberêi!”

14Aimelɛ è gâloŋ wóo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Ǹúu kɛ́tɛi, ítii kɛ́-ɓelai nenê ɓé deniŋ ɓɔɔ̂i yɛ̂ɛ Deeɓé! Gáa a íɓɔlɔ, gɛ́ ɓò a íkɔlɛ ma kɔ-kuluɓa-ŋai láa túɛ-nuu. Íkaa-yɔɔ-ŋai kélee da ɓaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ bɔ́.

15Sâa nɔ́ ɓa maa ŋuŋ ŋá lóno Ɣâla pɔ́ m̀aa mɛni mai? Kpao, ǹyaŋ ífe niî ta ílii ŋwána ní! Ye kpera yê ífe mɛni kɛ́ɛ tí pɛ̀lɛ a ńaa kpaa máŋ ŋánuu-suui-ŋai láa. Ḿve mɛni da kɔ́lɔŋ é pîlaŋ m̀ɛnii kêi ŋí ma!”

16Sɔ̂ɔ è làɣi ǹyɛɛi, “Aimelɛ, ka ínuu suui kélee ka pâi saâi.”

17Sɔ̂ɔ è làɣi ŋɔkɔ-kuluɓa-ŋai da kâa mɛi kâai dîa ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ ŋɔlóno kɛ́-ɓelai ŋí dí kpɔ́ŋ Deeɓé ma a gɛɛ é pú! Dí kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ a pûi, kɛ́lɛ, dífe m̀ɔ́ ní ḿâ. Ka dípaa!” Kɛ́lɛ gâloŋ ŋɔkɔ-kuluɓa-ŋai dífe díyee pɛlɛ ní Yâwɛɛ ŋɔsâla láa soŋ-ɓelai dîa.

18Nya ɓe Sɔ̂ɔ è tìnaŋ Idɔŋ-nuui Doɛɛ pɔ́-naa ǹyɛɛ m̀ai, “Zâla láa soŋ-ɓelai ŋí páa!” Maa ɣelei tí Doɛɛ è Sâla láa soŋ-ɓela buu lɔ́ɔlu mɛi saaɓa káo lɔ́ɔlu pàa.

19È lì é kɔ́ pɛ́lɛ Nobi taai ma ɓɛ́i zâla láa soŋ-ɓelai díkɛ naai é nàa-ɓela kélee páa, sinâa, nɛyâa, nîa-pɛlɛɛ da gwâtara-ŋai. È máŋ díwɛlɛ soo-ŋai, díniŋa-ŋai da díɓala-ŋai kélee pàa.

Abiata nɔ́ ɓé kùla

20Aimelɛ ǹóŋ-surɔŋ Abiata nɔ́ ɓé kɛ̀ a ǹúui nyíi kùla. È pù é lí Deeɓé pɔ́-naa

21é m̀ɔ́ ma ǹyɛɛi, “Sɔ̂ɔ aâ zâla láa soŋ-ɓelai kɛ̀ Ǹɔɔ taai sui dí kélee dí páa!”

22Deeɓé è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Ŋá ɣele Doɛɛ kàa. Ŋá kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ a pâi m̀ôi Sɔ̂ɔ ma! Ínûai dí sàa ḿaa mɛni ma.

23Ye kɛ́ ɓɛ́ ífe yào. Núu da à kɛ̀ ŋ̀wêlii é ífulu-laai su láŋ, gɛ̀ ní m̀aa nuui a kɔ̂i ŋ́ɔi pɔ́ máŋ. Ílii fé sɛ̀lɛŋ! Ya pâi kêi a íŋuŋ ma ɓɔ́ɔɔ ŋ́gɔlɛ ma ɓɛ́.”

Samia Maa-ŋuŋ 23

© 2014 Bible Society in Liberia.

Deeƀé è Keila taai kula yêei kɛ̀

1Ɣele tɔnɔ da ǹûai dí mò Deeƀé ma dîyɛɛi, “Felesia-ŋai díkaa nɔ́ niî kɔ́ pɛlɛ̂i Keila taai ma, díkɛ ǹaa-ƀelai dímii-sãai kùla m̀ii-sãa táŋ kwaai ma.”

2Nya ƀe Deeƀé è Yâwɛɛ marê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Ŋá kɔ́ pɛ́lɛ Felesia-ŋai ŋí dîa?” Yâwɛɛ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Óoei, kɔ́ pɛ́lɛ dîa í Keila ŋuŋ ma ƀɔ́.”

3Kɛ́lɛ Deeƀé ŋɔ̀kɔ-kuluƀa-ŋai dí mò ma dîyɛɛi, “Ya gâai, kwa yaôi Felesia-ŋai dîa Zuda ƀɛ́. Lé ƀé pâi kúkɛ̂i à kɛ̀ kwà lì Keila a gɛ́ɛ kú kɔ́ naa kwa dîa-ni?”

4Deeƀé è ŋɔ́nɔ Yâwɛɛ marê kɛ̀. Yâwɛɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Ye lí lônii ma. Ŋa pâi gɛ̂i í Felesia-ŋai yée mɛi ɣále gɔ́i su Keila.”

5Deeƀé da ŋɔ̀kɔ-kuluƀa-ŋai dí lì naa dí kɔ́ kpɔ́ Felesia-ŋai pɔ́-naa a gbanaŋɔɔ. Dí dítamaa ɣele pàa dí díniŋa-ŋai da Keila kula yêei kɛ́.

6Gɛ́ɛ tíi, Sɔ̂ɔ è mɛni a gɛ́ɛ Deeƀé káa Keila. Sɔ̂ɔ è mò ǹyɛɛi, “Ɣâla aâ fáa ma a gɛ́ɛ ŋá Deeƀé sóŋ. Deeƀé káa nâa daai su nyíi maa tinaŋɔ̂i a siɣãŋ. Núu a pɔri ǹáa tɛ̂i é zɔ́ɔŋ tóo.”

7Sɔ̂ɔ è gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ é lí naa é ŋɔ̀kɔ-kuluƀa-ŋai tínaŋ daai ma a gɛ́ɛ é Deeƀé sóŋ da ŋɔ̀kɔ-kuluƀa-ŋai. È kéla-ŋa tɛ̀ɛ daa-ŋai su da gbanâŋ-ŋai lá a gɛ́ɛ dí m̀ó dîa ǹyɛɛi, “Ka zinâai tɛɛ a gɛ́ɛ dí kɛ́ a Sɔ̂ɔ ŋɔ̀kɔ-kuluƀa-ŋai da!”

8Sɔ̂ɔ è ŋɔ̀kɔ-kuluƀa-ŋai ŋáa tɛ̀ ma kɔ́ kɔ́ mɛni ma a gɛ́ɛ dí Keila dí sóŋ Deeƀé da ŋɔkpakolo-ŋai

9Deeƀé è mɛ̀ni a gɛ́ɛ Sɔ̂ɔ a gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ é zóŋ. È mò zâla-laa soŋ-nuui Abiata ma ǹyɛɛi, “Kú Ɣâla marê kɛ́ lé ƀé kwa pɔri gɛ̂i.”

10Deeƀé è Ɣâla fɛ̀li ǹyɛɛi, “Óo Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai, dí mò m̀â a gɛ́ɛ Sɔ̂ɔ a gbɛtɛ̂i gíli ŋá a gɛ́ɛ é pá ƀɛ́. Lé ƀé ŋa pɔri gɛ̂i? À kɛ̀ a ǹûai maa yao a gɛ́ɛ é daai su kara, kpɛ́ni fêi, kúkaa ƀɛ́.

11Keila-ƀela kpaya-kpaya da pâi ńdɛɛ̂i Sɔ̂ɔ pɔ́-naa? Kpaa máŋ gáa pâi a tɔ̃yâ? Kpera yɛ̂, ye m̀ó m̀â, Yâwɛɛ.” Yâwɛɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Ooei, a pâi pâi.”

12Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Nûa kpaya-kpayai Keila da pâi kwa ŋákɔ-kuluƀa-ŋai kútɛɛ̂i Sɔ̂ɔ pɔ́?” Yâwɛɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Ooei da pâi gɛ̂i tí.”

13Nya ƀe Deeƀé da ŋɔ̀kɔ-kuluƀa ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi dai dí pɛ̀lɛ lì ƀɛ́i-ŋai dí kɛ̀ wɛ̂lii lai a tɛɛ-ŋa. Sɔ̂ɔ è mɛ̀ni a gɛ́ɛ Deeƀé a kula Keila. È gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ vé lɛ̀ɛ bôlu.

Zonetaŋ è mò a gɛ́ɛ Deeƀé a pâi kɛ̂i a kâloŋ

14Deeƀé è kɛ̀ loo-pere su Zifi Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su ǹyée lɔii su. Sɔ̂ɔ è kɛ̀ nɔ́ gɔ̂rii, kɛ́lɛ Ɣâla fé fáa ní ma a gɛ́ɛ é zoŋ.

15Ɣele tɔnɔ da Deeƀé è kɛ̀ Ɔrɛ, Zifi fɛ̃ɛ-kpalaŋ su. È kɛ̀ yaôi, kpɛ́ni fêi, Sɔ̂ɔ è pà gwaa tɔnɔi tí ma pere a gɛ́ɛ é bàa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Nya Ɓe Sɔ̂ɔ ǹóŋ Zonetaŋ è lì Ɔrɛ a gɛ́ɛ é DeeƁé káa. Ɣâla è kpɔŋ mâa bɔ́ é gɛ́ DeeƁé líi mu é siɣe.

17Zonetaŋ è mò ma ǹyɛɛi, “Ífe yao, ǹâŋ Sɔ̂ɔ fé pâi pɔri ǹyée pɛlɛ̂i yâ a dɔnɔ kpîŋ. Nyíŋi pôlu ma yá Ɓé pâi kɛ̂i a Eezuɛ-ŋai díkâloŋ. Ǹyaŋ ŋa pâi kɛ̂i a ítii kɛ́-nuu kɛ́tɛi. Ńâŋ ǹyaa kpîŋ è nyíŋi kɔ́lɔŋ a ǹɛ́lɛɛ.”

18Dífeerɛ dí díkono tèe díkîe-ni yêei a gɛ́ɛ da pâi kɛ̂i a dítenin Ɓoɔɔ díkîe-ni mɛni ma. Nya Ɓe Zonetaŋ è lì pôlu bɔ́-naa. Kɛ́lɛ DeeƁé è lɛ̀ɛ Ɔrɛ.

DeeƁé è pù Sɔ̂ɔ yêei

19Núu da-ni dí kùla Zifi taai su dí lí Sɔ̂ɔ pɔ́-naa GiƁia dîyɛɛ m̀ai, “Gâloŋ, DeeƁé káa ǹoôi kúkɔlɛ ma. Ǹaa káa nɔ́ Ɔrɛ kɔlɛ Akila yeei ma, Zɛsimɔŋ kwára pere.

20À kɛ̀ ya pa kwa pâi kpɔnîi yâ ízoŋ.”

21Sɔ̂ɔ è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka mɛni lɛ́lɛɛ támaa kɛ́ mî. Ŋa Yâwɛɛ fɛlîi a gɛ́ɛ é lûwa láa kâa.

22Kɛ́lɛ ŋa ŋ̀wɛ̂lii ká Ɓɛ́i ma kɔ́ri DeeƁé káa naai da Ɓɛ́i kélee a kɛ̀ lì naai. Ka naa maa kpɛ́ɛ a kɛ̀ núu da a tá gáa. Dí mò m̀â a gɛ́ɛ wôya târe támaa káa ǹyêei.

23Ka Ɓɛ́i-ŋai kɔ́ri a nòo naa a tɛɛ-ŋai. À kɛ̀ tí, ká pá pôlu, gɛ̀ ní kwa kâa-ni kwa pâi liî naa. À kɛ̀ gáa niî gwaa tɔnɔi tí ma, kpaa máŋ a kula naa a lí Zuda-Ɓelai sáma, ŋa pâi lɛɛ̂i gɔ̂rii é lɛ́ɛ la zu ŋá zoŋ.”

24Dí dímu sìɣe dí lí Zifi Sɔ̂ɔ túɛ. Dí gàa a gɛ́ɛ DeeƁé da ŋɔkɔ-kuluƁa-ŋai díkɛ niî Maɔŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, Araba kpiniŋ su Zɛsiŋmɔŋ lɔii kwára pere.

25Sɔ̂ɔ da ŋɔkɔ-kuluƁa-ŋai dí lì a gɛ́ɛ dí DeeƁé kɔ́ri. DeeƁé è mèni a gɛ́ɛ Sɔ̂ɔ è kɛ̀ pâi. Nya Ɓe è lì Ɓɛ́i da naa tòli a kɔnii é sée naa Maɔŋ Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su. Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ a mɛni a gɛ́ɛ DeeƁé káa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ tí sui è làaŋ ma.

26Sɔ̂ɔ è lì ǹyéei m̀éla tɔnɔ ma, DeeƁé da ŋɔkɔ-kuluƁa-ŋai dí Ɓò ǹyée-Ɓelai nyíti ma pere díkɛ kɔ̀ a gɛ́ɛ dí pú. Naa è lɛ̀ɛ a guro a gɛ́ɛ Sɔ̂ɔ da ŋɔkɔ-kuluƁa-ŋai dí DeeƁé ni soŋ.

27Worɛ̂-woo Ɓó-nuu tɔnɔ da è pà Sɔ̂ɔ pɔ́-naa ǹyɛɛ m̀ai, “Pá a maa félaa! Felesia-ŋai daâ ǹɔii síɣe. Da naa sãai kélee siɣêi.”

28Sɔ̂ɔ è nâa sìɣe DeeƁé pôlu é pene pôlu é pɛ́lɛ kɔ̂i Felesia-ŋai pɔ́. Zɛŋ Ɓé da gwaai tí ma tòli la a “Bú Kɔnii ma.”

29DeeƁé è kùla naa é lí é nòo Ɛŋgidi nyíi maa tinaŋɔ̂i a siɣâŋ.

Samia Maa-ŋuŋ 24

DeeƁé fé Sɔ̂ɔ paa ní

1Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ a Felesia-ŋai kpɛ̂i, è mèni a gɛ́ɛ DeeƁé è kɛ̀ Vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su Ɛŋgidi kɔlɛ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Sɔ̂ɔ è Eezuɛ-ŋai díkɔ-kuluƀa-ŋai wála saaƀa sìɣe da dîa-ni dí lí díkɛ Deeƀé kɔ̀ri da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai M̀oli-fɛnɛ-sãa Kɔnii ma.

3È pà Ƀála ŋaa-kɔŋ kwaa da-ŋa ma berei kɔlɛ kɔni-wôlo da kɔlɛ ma. Sɔ̂ɔ è lɔ̀ gɔni-wôloi kpîŋ su a gɛ́ɛ é víi tɔ́ɔ. Deeƀé da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai díkɛ̀ díloɔɔ gɔni-wôlo tɔnɔi ŋí kpóŋ ma.

4Dí lòno Deeƀé pɔ́ díwoo loŋ su dîyɛɛi, “Yâwɛɛ è mò yâ a gɛɛ a pâi ɲɛɛ̂i naa í íkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále m̀ɛnii ya ŋ̀wɛ̂lii í gɛ́ a dîai í gɛ́. M̀ɛnii ŋí gúu ká ŋí a seri.” Deeƀé è sìa sĩi é pá é Sɔ̂ɔ ŋɔseɣei gbua-loŋ tée ma. Kɛ́lɛ Sɔ̂ɔ fé kɛ́ ní a mɛni da kɔ́lɔŋɔɔ é pîlaŋ ma.

5Gɛ́ɛ tíi malôŋ è tòo Deeƀé ma Sɔ̂ɔ ŋɔseɣei gbua da téɛɛ ma mi mɛni ma.

6-7Ǹyɛɛ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dîai, “Ka kpera ƀoo lôno kɛ̂i. Kúfe pâi kɔ́ pɛlɛ̂i Sɔ̂ɔ ma. Gáa a ŋákâloŋ. Ŋa Yâwɛɛ marê kɛ̂i a gɛ́ɛ vé nɛ̀ɛ naa ŋá mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ a ŋɔkâloŋ è ɲ̀ɛi.” Sɔ̂ɔ è kùla gɔni-wôloi su é pîlaŋ berei ma. Nya ƀe Deeƀé è góno tèe a gɛ́ɛ vé pâi mɛni kɛ́ɛ tí kɛ̂i la. Sɔ̂ɔ ɲ̀yaŋ è nâa lì pôlu bɔ́-naa. Deeƀé ɲ̀yaŋ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí lene pôlu dí lí ƀɛ́i da kâa dí lòo naai.

8Deeƀé máŋ è kùla gɔni-wôloi su. È kɛ̀ kwaa kôyaa ma é láɣi ɲ̀yɛɛi, “Gâloŋ!” Sɔ̂ɔ è tìnaŋ é gɔlɛ ma káa. Deeƀé è m̀aa pɛ̀lɛ ɲ̀ɔii ma

9ɲ̀yɛɛi, “Gâloŋ, lé mɛni ƀé ya íwoli tɔ́ɔ la nûa dîa nyíi-ŋai m̀ôi yâ a gɛ́ɛ ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ a yái?

10Ye gáa berei Yâwɛɛ è sâa ítɛ̀ɛ la ḿbɔ a gɛ́ɛ ŋá ísoŋ gɔni-wôloi sui. Ŋákɔ-kuluƀa-ŋai da-ni dí sâa kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii dí ípaa. Kɛ́lɛ ḿve sâa fáa ní ma. Ŋá sâa mò dîa ńyɛ̂ɛi, ‘Fé pâi mɛni ŋánaa kɛ̂i a Yâwɛɛ ŋɔkâloŋ.’

11Gâloŋ, ƀɛ́ káa. Ŋá íseɣei gbua da tèe ma a tɔ̃yâ kɛ́lɛ fé ípaa ní. Gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ mɛni nyɔ́mɔɔ da fé ńii su é pîlaŋ yâ. Ḿve tá mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ ní a yá kɛ́lɛ yâ ŋ̀wɛ̂lii í ŋáfulu-laai su-kara.

12Ŋa pâi ɲɛɛ̂i naa Yâwɛɛ é kúmɛni ŋá tée kwa yá é ɲ̀úui lɛ́ ŋ̀ɔi lɛ̂lɛɛi. Ŋa pâi Yâwɛɛ marê kɛ̂i é mɛni kpɔ̂lu láa yâ m̀ɛni-ŋai ya gɛ̂i a ńyãai maa mɛni ma. Kɛ́lɛ ḿve pâi mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ̂i a yá.

13Sãŋ woo pɔlɔ da a mò ɲ̀yɛɛi, ‘Mɛni nyɔ́mɔɔ nɔ́ ƀé mɛni nyɔ́mɔɔ a kùla zu.’ Kɛ́lɛ ḿve pâi mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ̂i a yá.

14Gáa zɛŋ Eezuɛ kaloŋ a kɔ̂i a gɛ́ɛ é baai. Zɛŋ káa a gbɛ̂i? Ḿaa mɛni fé kpanaŋ ní kpîŋ yɛ̂ɛ ɣîla poma, kpaa máŋ yɛ̂ ɣîla ma kpafi.

15Tɔɔ Yâwɛɛ é kúloai káa kwa yá é gáa a gɛ́ɛ m̀ɛnii yâ kɔ̂i la ḿbɔi ńzɔŋ fé zu é ŋ́uŋ ma ƀó íyɛ̂ei.”

16Deeƀé kpɛɛ m̀ɛni-ŋai ŋí kélee ƀôi, Sɔ̂ɔ ɲ̀yɛɛ m̀ai, “Deeƀé ńoŋ, íwoo ƀe ŋí?” Sɔ̂ɔ è pɛ̀lɛ wɔ́lɔɔ ma ɣelêi pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17È mò Deeƀé ma ǹyɛɛi, “Íkaa a núu sã́a é tɛ́ɛ m̀â. Í tùa a ńyãa a ƀaa kɛ́-maa pere, berei máŋ ŋá tùa nyɔ̂ŋ kɛ̀ la a yái.

18Ya berei lɛ́ ma í tùa la a ńyãai ífe m̀baa ní, berei máŋ Yâwɛɛ è ńdɛɛ la ípɔi.

19Eêi kɛ̀ íkaa a ŋákpɔara nuu Ífêi fàa ma ŋá kúla a m̀vulu. Ŋa Yâwɛɛ marê kɛ̂i a gɛ́ɛ é fela-fei kɛ́tɛ tɛ́ɛ ípɔ m̀ɛnii ŋí yâ sâa gɛ́ m̀î m̀ɛni ma.

20Ŋaâ gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ yá ƀé pâi kɛ̂i a gâloŋ, ǹyaŋ ya pâi kɛ̂i a kâloŋ wála-wala.

21Ye íkono-tee ńyêei Yâwɛɛ ŋɛ́i a gɛ́ɛ ífe pâi ŋásuui kélee paâi dí kpɛ́ɛ ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su. Tɔɔ dí lɛ́ɛ a gɛ́ɛ ŋánuu suui láa fé kpɛ̀ɛ ɣɛ́niɛ.”

22Nya ƀe Deeƀé è góno tèe Sɔ̂ɔ yêei. Sɔ̂ɔ ǹyaŋ è nâa lì pôlu bɔ́-naa. Deeƀé ǹyaŋ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí lène pôlu dí lí ƀɛ́i da kâa dí lòo naai.

Samia Maa-ŋuŋ 25

Samia saa mɛni

1Samia saai, ǹûai dí kùla kpɔ́ Eezuɛ m̀éla kélee ma dí pá naa zaa mɛni kɛ̂i. Dí nòo ŋɔpɛ́rɛi lá Lama.

Aƀigee è ǹyée kpì̃yaŋ Deeƀé perei nûa paa mɛni ma kpɛ́ni-kpɛni

2-3Nya ƀe Deeƀé è ŋɔƀûui kòloŋ é lí la Paraŋ Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su. Nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ Maɔŋ, ǹáa ƀé kɛ̀ a Neeba. Gɔ̃liŋ-ŋa díkɛ̀ Kamɛɛ Tiŋ-tiŋ kɔlɛ ma. Ƀála wála saaƀa è kɛ̀ ǹyêei da ƀoli wála tɔnɔ ma. Ƀála wála saaƀa (3,000) è kɛ̀ ǹyêei da ƀoli wála tɔnɔ (1,000). Ŋɔnɛnîi láa ƀé kɛ̀ a Aƀigee. Aƀigee è kɛ̀ a nɛnî lɛ́lɛɛ, dáreɛɛ. Kɛ́lɛ Neeƀɔ è kùla Kelɛ nuu suui su. Neeƀɔ è kɛ̀ a gomáa, ŋ̀ôyaa, dûa pere kpanaŋɔɔ ŋ̀ɛi kpálaa.

4Deeƀé è kɛ̀ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su é mɛni a gɛ́ɛ Neeƀɔ da ǹyée mu-ƀelai da ŋɔƀála-ŋai léɣa pûi.

5Nya ƀe è Sinâa puu tɛ̀ɛ Kamɛɛ Neeba pɔ́naa a gɛɛ dí ŋɔlaa tí-maai láa seri ma.

6È mò dîa ǹyɛɛi, “Kà sèri naa ka ƀaa kɛ́-maa tɛɛ bɔ́ kâa mai, ‘Deeƀé ǹyɛɛ lii-see é kɛ́ yâ ka ínûai lûwa kɛ́ ƀo íyêei sãa kélee dîa.

7Ŋa mɛni a gɛ́ɛ íkaa sâa íƀala-ŋai léɣa pûi. Tãi íƀala mɛi-káa-ƀelai díkɛ la kú kɔlɛ Kamɛɛi, kúfe mɛni ŋánaa da kɛ́ ní a dia-ni, ǹyaŋ núu da fé dɔnɔ ŋúma ní.

8Íƀala mɛi-káa-ƀelai marê kɛ́. Ǹyaŋ da pâi mɛni tɔnɔi ŋí ƀôi yâ. Kwa ŋáyee mu-ƀelai kúkaa a íyee mu-ƀelai da, ǹyaŋ íkaa nɔ́ yɛ̂ɛ ńâŋ. Vóloi ŋí káa a lii nɛ̃ɛ folo, mɛni ma kpera yɛ̂ í mii-sɛŋ da tɛɛ kú pɔ́.’ ”

9Deeƀé ŋɔnûai dí lì Neeba pɔ́naa dí ŋɔworê-wooi ƀó ma. Nya ƀe dí kɛ̀ ŋɔmɛni su too wooi maa kpɛ̂nii.

10È mò dîa ǹyɛɛi, “Deeƀé a nɛ̂i ǹyɛɛ gáa a gbɛ̂ɛ? Zɛse ǹóŋ tí káa nɔ́ a yée mu-nuu nyíi a pú ŋɔnuu-namui yêei, ǹyaŋ dí tâmaai berei sîi tí su, tãi-ŋai ŋí yée mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Da kɛ̂i lé, ŋá ŋákpoloi, da ŋáyai, da zuai ŋá baai kúla ŋátii ké-ƀelai lá ŋá déɛ ǹûai pɔ́ nyíi-ŋai fé díkulâi kɔ́lɔŋ? Naa pôlu ma fé láa-ni la a géɛ ká kula Deeƀé pɔ́naa!”

12Ǹûai dí lì pôlu díƀûui su dí mɛnii ŋí kélee ƀó Deeƀé ma nyíi Neeba è mò dîai.

13Deeƀé è mò ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dîa ǹyɛɛi, “Kákélee ka káƀoa-sɔkpɔ-ŋai síɣe.” Díkelee dí díƀoa-sɔ̂kpɔ-ŋai pili dí kpãai. Kpakolo ŋuŋ feerɛ è lɛ̀ɛ pôlu a géɛ dí m̀ûui mɛi káa. Kɛ́lɛ Deeƀé da kpakolo ŋuŋ náaŋ dí lì.

14Deeƀé è kéla tɛ̀ɛ Kúnuu-namui pɔ́-naa dí kúla vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Kɛ́lɛ è wóo nyɔ́mɔɔ támaa ƀò dîa.

15Deeƀé ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí kɛ̀ kúkɔlɛ a tãi kélee tãi kú kɛ̀ m̀ála-ŋai mɛi kâai la víyeŋ-ŋai. Da kâa tùa a ǹɛ́lɛɛ a kúa, dífe mɛni nyɔ́mɔɔ da ké ní a kúa. Núu da fé sɛŋ da ŋúma ní kú yêei.

16Maa tãi tí Neeƀɔ yée mu-nuui dɔnɔ è kɛ̀ naa. Nya ƀe è mò Aƀigee ma: Tãi díkɛ la kúkɔlɛi è kɛ̀ nɔ́ yê sɛŋ ƀé kwa kɛ̀ taa-lee su siɣãŋ tínaŋɔɔ kûa.

17Gáa a wolii kpɔ̂lɔ nuu. Vá ŋ̀óli tɔ̀ɔ núu da kpɛ́ni ma. Í fa pɔ̂ri mɛni da kɛ̂i? Ye kpera yê, ye mɛni da ké! A wàla ké tí Kúnuu-namui da ŋɔnûai, é pɛ́lɛ dîai kélee tíi kɛ̂i mìi da pâi kɛ̂i mɛni kpɔ̂lu su.

18Nya ƀe Aƀigee è kpólo kane ŋuŋ feerɛ (200) sìɣe, da pɔ̂rɔ-leɣi kpaya-kpaya feerɛ láa fɛ̂ɛ a ŋwɑ̃̂ai, da ƀála lɔ́ɔlu sua, da gbai ŋɔŋɔ́ɔ ƀɔrɔ tɔnɔ, da kpɔmɔ-ƀa kpálaa ŋɔyée láa fɛ́ɛ ŋuŋ tɔnɔ (100) é pɛ́lɛ fii-kpalaa ŋɔyée ŋuŋ feerɛ (200) m̀â. È zãai ŋí kélee tɛ̀ ŋ̀wɛlɛ-sôo-ŋai mɛi

19é m̀ó ŋɔyée mu-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ka tɔɔ a zãai ŋí tuɛ, ŋa pâi ká soŋ-nii.” Vé mɛnii ŋí ƀó ní ŋɔsurɔ̂ŋ Neeƀa ma.

20Aƀigee è kɛ̀ ŋɔwɛlɛ-sôoi mɛi gɛ́ ƀò berei ma nyíi a tɛɛ ńyee pɛlɛ ma perei. Naa è kɛ̀ nɔ́ tí gɛ́ Deeƀé kàa da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai díkɛ pà dí téniŋ tɔɔ ma.

21Deeƀé è kɛ̀ môi ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma ŋá kɛ̀ nɔ́ ŋ́gbɔɔi fíi kpɛɛi ŋ́gɛ Neeƀa ŋɔsãai mɛi kâa vɛɛ-kpalaŋ su, ŋ́gɛ gɛ̀ núu da fé da ŋuma ní. Ŋá kɛ̀ mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i la. Kɛ́lɛ a m̀vela fé a woo-nyɔ̂ŋ.

22Ɣâla fé mɛ̀ni, tínaa ɣele-wala, surɔ̂ŋ, kpaa máŋ surɔŋ-loo tɔnɔ fé pâi lɛɛ̂i ŋɔpɛ́rɛi da ǹyée mu-ƀelai díwɔ̂i mu. Ŋá Ɣâla fɛli a géɛ é ŋá mɛnii ŋáa tée à kɛ̀ ŋà wàla gɛ́ tí.”

23Aƀigee kéɛ a Deeƀé káai, è kùla ŋɔwɛlɛ-sôoi mɛi é pîlaŋ a maa félaa é ŋuŋ ma pîlaŋ ŋ̀ɛ́i túɛ.

24Ǹyɛɛ m̀ai, “Ǹalôŋ, tɔɔ ŋá mɛnii ŋí su-kula yê!

25Ífe íwoli tɔɔ Neeba ma. Gáa a núu kpɛ́ni-kpɛni. Ǹaa su kulai ƀa ‘Ƀoo,’ ǹyaŋ ǹaa nɔ́ ká tí. Ḿve ǹûai káa ní í dítɛɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26-27Kɛ́lɛ ye zama-sɛŋ ŋí síɣe í ŋaa kɔ́lɛ ípôlu-ƀelai dîa. Mii-sɛŋ ká tí. Yâwɛɛ a í kpera a gɛ́ɛ ífe ǹûai paa nyíi-ŋai dífe mɛnii ŋí kɔ́lɔŋ. Kɛ́lɛ kili-kɛ-zu káa ńyêei a gɛ́ɛ í kpɔara-ƀelai da diai dítɔ̂i yâi dí kpɛɛ-ŋai a pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ Neeba. Ŋa nyíŋi ƀôi gɛ ɣénɪɛ Yâwɛɛi ŋɛ́i é pɛ́lɛ yâ.

28Ye kpera yɛ̂ ńzumɛni lɛɛ à kɛ̀ ŋá lòno a dámaa. Yâwɛɛ a pâi ímɛi kâai a tãi kélee ka ínûai, kpɛ́ni fêi, ya kɔ̂i m̀ɛni ma. Ŋa Ɣâla fɛli a gɛ́ɛ ífe mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ a núu da íkɛ ɣénɪɛi su.

29Í Ɣâlai Yâwɛɛ a pâi ímɛi kâai é íŋuŋ ma ƀó íkpɔara-ƀelai yêi da kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii dí í páa. Kɛ́lɛ a pâi difulu-laai kulai díyêei a maa féla é tɛ́ɛ la berei ma ya kɔni pîli la a í vûu-mai.

30Yâwɛɛ a gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ é mɛni lɛ́lɛɛ támaa kɛ́ yɛ̂. A gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ é íkɛ a kâloŋ Eezuɛ mɛni ma. Yâwɛɛ a pâi ŋɔkono-tee-ŋai ŋaa see kɛ̂i yɛ̂.

31Ǹyaŋ íkili-ŋa a pâi kɛ̂i a bonoɔɔ, kpɛ́ni fêi, mɛni fé pâi lɛɛ̂i yâ a gɛ́ɛ í mɛni kpa kula ǹûai dîa nyíi dí sɔŋ fé zui. Ḿaa mɛni kíli é lɛ́ɛ íŋa tãi Yâwɛɛ a mɛni-ŋai ŋí kɛ̀ la yɛ̂i.”

32Deeƀé è mò ma ǹyɛɛi, “Ŋa Eezuɛ Ɣalai Yâwɛɛ sɛɣɛi fe! Nya ƀe sâa ítɛɛ a gɛ́ɛ í pá ḿbɔ naa.

33Yá máŋ, maa nɛ̃ɛi ŋa láa ma tɛ tɛɛ ípɔ. Í tûa-pere lɛ́lɛɛi a gɛ́ fé mɛni kpa kula ní ŋá dîai páa dísɔŋ fé zui.

34Eêi kɛ̀ í wàla pá a maa félaa kwa yá kúkɔyɛŋ, Zinaai da zina-nɛyaai díkaa Neeba ŋɔpɛ́rɛi mu, da ŋɔyée mu-ƀelai kélee kpɔ́ ŋai sâa dí pàa a ŋ̀ele-walai. Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ fé ḿvɛli-woo mɛni, nyíi í mɛi kàai, ǹyaŋ gáa a tɔ̃yâ.”

35Deeƀé è mii-sãai soŋ nyíi Aƀigee è pà lai. Nya ƀe è mò ma ǹyɛɛi, “Ílii fé kɔkɔ, ya pɔri liî pôlu ípɛrɛi la. Ŋa pâi mɛnii kɛ̂i nyíi í maa marê kɛ́ɛ kɛ̀ mai.”

36Aƀigee è lì pôlu bɔ́naa é Neeba káa gɛ́ kúu kɛ̀ kpɔ́ yɛ̂ɛ kâloŋ. E kɛ̀ kpɔ́ a gbelɛɛ a lɔ̀ɔ ǹíi láa. Mɛni ma vé mɛni da ƀó ní ma a gbínii tí.

37Kɛ́lɛ tãi ǹɔ́ɔi è tèe la ma a ŋ̀ele-walai, Aƀigee è mɛni-ŋai kɛ̂i gélee ƀò ma. Líi kɔlɔ-fela è kɛ̀ ma. Nya ƀe è làa kpɔ́ gbìŋ ŋá tɔŋ yɛ̂ɛ kɔni.

38Ɣele kûu puu tɛɛ pôlu ma Yâwɛɛ è ŋɔfúlu-laai kula ǹyée-ŋa.

39Tãi Deeƀé è m̀ɛni la a gɛ́ɛ Neeba a saai, è mò ǹyɛɛi, “Laa maa tɛ̂ é tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́! A Neeba ŋɔmɛnii ŋáa tée, kpɛ́ni fêi, è woo-nyɔ̂ŋ pìli ḿâ. Yâwɛɛ è ŋ̀gbera a gɛ́ɛ ḿve mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ̀. Ǹyaŋ è ǹɛɛ naa a gɛ́ɛ Neeba é mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ a gbîŋ.”

40Aƀigee è kɛ̀ niî Kamɛɛ. Nya ƀe Deeƀé è kéla tɛ̀ɛ é m̀arê kɛ́ à kɛ̀ da ǹyaa da pɔ̂ri tûai.

Deeƀé è Aƀigee kùla a nɛnî

© 2014 Bible Society in Liberia.

41Nya ƀe è ŋuŋ ma pìlaŋ ǹyɛɛi, “Ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá kɛ́ a Deeƀé yée mu-nuu ŋ́gɛ ŋɔyée mu-ƀelai kɔ́ɔ ma waa.”

42Aƀigee è mu sìɣe é gbîŋ kpɛtɛ a maa félaa da Deeƀé ŋɔkéla-ŋai díkɛ lì pôlu. È tɛ̀ ŋɔwɛlɛ-sôoi mɛi. Ńyee mu nɛni lɔ́ɔlu díkɛ siai gɔlɛ ma. È sèri Deeƀé pɔ́-naa é kɛ́ a ŋɔnɛnî.

43É lɛ́ɛ pâi kɛ̂i tí Deeƀé è Ainoaŋ kùla a nɛnî, Ainoaŋ è kɛ̀ a Zariɛɛ nɛni. Gɛ̀ ní da Aƀigee dífeerɛ dí nâa kɛ̀ a Deeƀé ŋɔnɛyâa.

44Sɔ̂ɔ è nâa ǹóŋ-nɛnii Maka, nyíi kɛ̀ a Deeƀé ŋɔnɛnî tɛ̀ɛ Laisi ǹóŋ-surɔŋ Paati pɔ́ a ŋɔnɛnî. Pati è kɛ̀ a Galiiŋ taai su nuu.

Samia Maa-ŋuŋ 26

Deeƀé è ŋɔ́nɔ tèe Sɔ̂ɔ ma

1Naa pôlu ma, Zifi suui su-ƀelai da-ni dí pà Sɔ̂ɔ pɔ́naa Giƀia dîyɛɛ m̀ai, “Deeƀé a ǹoôi Akila yeei ma Zɛsimɔŋ kɔlɛ ma vóloi kulâi-pere vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.”

2Sɔ̂ɔ è kɔ-kuluƀa lɛ́lɛɛ wála saaƀa kùla Eezuɛ kɔkuluƀa-ŋai sáma é lí a dîa a gɛ́ɛ da dia-ni dí Deeƀé kɔ́ri Zifi Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su.

3Sɔ̂ɔ è ŋɔƀûui pù Akila yeei ma, nyíi kɛ̀ bere-ƀelai nyíti ma Zɛsimɔŋ perei. Deeƀé è kɛ̀ ǹoôi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su pere. Deeƀé kɛ́ɛ a mɛni a gɛ́ɛ Sɔ̂ɔ è kɛ̀ lɛɛ̂i bôlui,

4è mɛni maa kpɛɛ-ƀela tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí naa káa à kɛ̀ è kɛ̀ a tɔ̃yâ.

5Deeƀé è mù sìɣe é lí Sɔ̂ɔ ŋɔƀûui su. È gàa a gɛ́ɛ Sɔ̂ɔ da ŋɔkɔ-kuluƀa kɛ́tɛi Abinɛ, Nɛ̂ɛ ǹóŋ díkɛ lâani díkɛ nyìi gɔ-kuluƀa-ŋai tínaŋɔɔ dîa dia máŋ díkɛ nyìi.

6Deeƀé è Ita-nuui Aimelɛ da Zoa ǹeɣê Abisai ni marê kɛ̀ ǹyɛɛ dîai, “Ǹúui nenɛ̂ ƀé kwa ǹyaa kwa pɔri liî Sɔ̂ɔ ŋɔƀûui sui?” Abisai ǹyɛɛ m̀ai, “Ńyãa ƀe!”

7Deeƀé da Abisai dí tɔ̀ara a maa kpinii tí dí tɛ́ Sɔ̂ɔ ŋɔƀûui su. Sɔ̂ɔ è kɛ̀ nyiî ŋɔkpálai pîlaŋɔɔ ǹɔii ma ŋuŋ kɔlɛ ma. Abinɛ da ŋɔkúluƀai gbéli-ŋai díkɛ a dítinaŋɔɔ ma da dia-ni díkɛ nyìi.

8Abisai ǹyɛɛ Deeƀé mai, “Ɣâla aâ nâa ŋuŋ ma ƀo tɛɛ ípɔ a gɛ́ɛ í íyee pɛ́lɛ íkpɔara-nuui ma! Ŋa pâi gbamôi ǹɔii ma a gbɔ́ɔi kpâlai a ḿvîŋ tɔnɔ.”

9Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Ífe bàa. Ɣâla a pâi núu kélee ŋɔmɛnii ŋáa teêi. Núu da a ǹyée pɛ̀lɛ ǹúui ma Ǹuu-namui a zìɣe zu a kaloŋ maa nuui fa lì kpɛ́ni-kpɛni.

10Yâwɛɛ a pâi Sɔ̂ɔ paâi ǹyaa kpîŋ tãi nɔ́ ǹyaa Yâwɛɛ gáa la ɣele mai kpaa máŋ é sáa gbɔ́ɔi yee ma kpaa máŋ kɔ̂i.

11Ǹuu-namui é folôŋ ḿâ a gɛ́ɛ ŋá mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ a ŋɔkâloŋ è zìɣe zui. Ŋɔkpálai tɔ̂ɔni ŋ̀uŋ mɛi pere da ǹya ƀaa-ƀɔrɔŋ nɔ́ ƀé kú ziɣe lí a dia.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Deeƀé è gbálai sìɣe da ǹya ƀaa-ƀɔrɔŋ dí kúla a dia m̀ûui su. Sɔ̂ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dɔnɔ kpîŋ fé díkaa ní. Dífe ké ní a m̀ɛnii kɔ́lɔŋɔɔ kɛ̀ kɛ̂i. Dítɔnɔ kpîŋ fé ŋɛ́i lá ƀó ní a dɔnɔ kpîŋ. Yâwɛɛ è gɛ̀ nyíi támaa é tɛ́ɛ a dîa.

13Deeƀé da Abisai dí lì dí gbotoloi nayîŋ dí lí ǹyɛ́ei gbéli tôŋ su ƀɛ́i díkɛ̀ a díŋuŋ ma ƀóɔɔ naai.

14Deeƀé è tìnaŋ Sɔ̂ ŋɔƀûui su pere é ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai da dílaa túɛ-nuui Nɛ̂ɛ ǹóŋ Abinɛ tóli ɣelêi pere, ǹyɛɛ Abinɛ ma "Yâ ŋ́oo mɛnîi nɔ́ ƀe tí?" Abinɛ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, "Gbɛ̂ɛ ƀé Gâloŋ ŋɔnyii teêi tí ŋ̀ɛ́i?"

15Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, "Abinɛ, lé surɔŋ ƀa yá? Yá fa gɔ-kuluƀa kɛ́tɛi Eezuɛ? Gɛ̀ ní lé ƀé kɛ̀ ífa pɔri gâloŋ mɛi kâai lai? Eêi kɛ̀ núu da kélee é pá káƀûui su eêi pɔ̀ri sâa baâi gbínii su.

16Ya fɛɣɛ a zu-kɛ́tɛ! Tɔ̃yâ kpîŋ ma, Yâwɛɛ ŋɛ́i, m̀aa nɛ̃ɛ̂i a gɛ́ɛ ka ínûai ká kélee ká sáa, kpɛ́ni fêi, káfe pɔri ní Yâwɛɛ ŋɔkâloŋ mɛi kâai. Ka gáa à kɛ̀ Gâloŋ ŋɔkpálai da ŋɔya ƀaa-ƀɔrɔŋ kɛ̀ ŋuŋ mɛi perei gáa naa"

17Sɔ̂ɔ è gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Deeƀé ƀé kɛ̀ lônoi. È dòli ǹyɛɛi, "Ń́oŋ Deeƀé, yá ƀé íwoo a tɛ̂i?" Ǹyɛɛ m̀ai, "Ooei Gâloŋ. Ŋ́oo ká tí.

18Lé mɛni ƀé íkaa la ḿbôlui? Ŋa tá mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ a yá, kpaa máŋ ŋá tɔ̂ŋ da kara?

19Kpera yê íwoli tɔ́ɔ ŋá mɛni da ƀó yâ. À kɛ̀ Yâwɛɛ a gɛ́ ya tɔɔ ḿâ, gɛ̀ ní sâla kuláa a pâi gɛ̂i é ǹíi maa fáleŋ. Kɛ́lɛ à kɛ̀ ǹûai da-ni ƀa gɛ́ ya tɔɔ ḿâi, gɛ̀ ní kili-kɛ-zu káa ńyêei a gɛ́ɛ Yâwɛɛ a pâi dímɛnii ŋá têei! Da ŋ́gɛ ŋa kùla Yâwɛɛ ŋɔlɔii ma díkɛ mò ḿâ a gɛ́ɛ ŋa Ɣâla da kpɛ́ni fɛlîi.

20Ífe ǹɛɛ naa ŋá sáa lɔii da kpɛ́ni su nyíi naa kôyaai Yâwɛɛ mai. Ḿaa mɛni fé ŋɔ́nɔ kpanaŋ ní é tɛ́ɛ kpîŋ misi ma! Lé mɛni ƀé Eezuɛ kaloŋ a ŋ́gɔ̂rii la yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé ŋa kɛ̀ a ŋɔni ǹyɛ́ei mai?"

21Nya ƀe Gâloŋ Sɔ̂ɔ è mò Deeƀé ma ǹyɛɛi, "Pɔri mâa è sâa kɛ̀ íyêei a gɛ́ɛ í ḿbaa. Kɛ́lɛ ífe gɛ́ ní. Ŋa mɛni nyɔ́mɔɔ támaa kɛ́ a yá. È kɛ̀ a pɔara mâa kɛ́tɛ a gɛ́ɛ ŋ́gɛ ŋwɛ̀li ŋá ípaa. Ŋa tûa yɛ̂ɛ ƀoo-nûu. Kɛ́lɛ ḿve ŋɔ́nɔ pâi kɔ̂i a gɛ́ɛ ŋá í páa. Ŋa mɛni nyɔ́mɔɔ ŋánaa kɛ́"

22Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, "Gâloŋ, íkpalai ká! M̀ó íkɔ-kûluƀa-ŋai dɔnɔ ma é pá ganai.

23Yâwɛɛ è sâa ílɔ̀ ŋáwala-walai mu, kɛ́lɛ íkaa a ŋɔkâloŋ M̀ɛni ma ḿva pɔri mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ̂i a yá. Yâwɛɛ a deniŋ ƀó-ƀelai féla fè da diai tùa a zãai.

24Ŋá sâa íŋuŋ ma ƀò, ǹyaŋ ŋa Yâwɛɛ fɛlîi a gɛ́ɛ é ḿɛi káa é ŋ́uŋ ma ƀó."

25Nya ƀe Sɔ̂ɔ è mò Deeƀé ma ǹyɛɛi, "Ń́oŋ Deeƀé, ŋa Ǹuu-namui fɛlîi a gɛ́ɛ é lûwa láa yâ é gɛ́ í ƀûu ƀó." Nya ƀe Sɔ̂ɔ è lì pôlu bɔ́-taai. Deeƀé máŋ é lí.

Samia Maa-ŋuŋ 27

© 2014 Bible Society in Liberia.

Deeƀé è lì Felesia

1Kɛ́lɛ Deeƀé è lòno goi-pere ǹyɛɛi, “Sɔ̂ɔ a pɔri ḿbâai a ŋ̀ele-ŋai ŋí da. Berei nɔ́ ŋa pɔri pûi la ǹyêei ƀa ŋá lí Felesia. Gɛ̀ ní ŋa pâi kulâi Eezuɛ, ǹyaŋ gɛ̀ ní víi a pâi kpɛɛ̂i a gɛ́ɛ é kɔ́ é ńzoŋ.”

2Nya ƀe Deeƀé da kpakolo ŋuŋ lɔ́ɔlu-mɛi da (600) dí lì dí gɔyaŋ-perei maa tíyeŋ dí lí Gâa díkɛ ƀò naa Gâloŋ Âke kɔ́ɔ mɛi.

3Âke è kɛ̀ a Maɔɔ ǹóŋ. Ŋɔnûai dí pà a díwɔ̂ ǹûai. Deeƀé máŋ è pà a ŋɔnɛnîi Ainoaŋ bɔ́-taai. Ainoaŋ è kɛ̀ a Zariɛɛ nuu. È ŋɔ́nɔ pà a ŋɔnɛnîi Aƀigee nyíi da Neeba dí wɔ́lɔ kɛ̀ tûai. Aƀigee ǹyaŋ è kula Kamɛɛ.

4Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ a gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Deeƀé a pú a lí Gâai, è sìɣe bôlu.

5Ɣele tɔnɔ da, Deeƀé da Âke dí kɛ̀ lônoi, Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “À kɛ̀ ílii lâai a gɛ́ɛ kúkɛ ƀɛ́ kwa yá, gɛ̀ ní ǹɛɛ naa ŋá lí daa-ŋai dɔnɔ su ŋ́gɛ ƀò naa. Ḿaa fé nɛ̃ɛ ní a gɛ́ɛ ŋá kɛ́ gâloŋ taa-leei su.”

6Nya ƀe Âke è Zikila taai tɛ̀ɛ Deeƀé pɔ́ a maa ɣele tɔnɔi tí. É síɣe ŋ̀elei tí ma Zikila a wɔ́lɔ kɛ́ a Zuda kaloŋ-ŋai pɔ́ɔ.

7Deeƀé è wɔ́lɔ kɛ̀ Felesia a kóraŋ tɔnɔ da ɣáloŋ náaŋ.

8Tãi támaa Deeƀé da ŋɔnûai da kâa kɔ́ pɛ̀lɛ Gɛsɔ, Gɛzii, da Amɛlɛka suui su-ƀelai dîa. Ǹûai ŋí díkɛ̀ a Tɛlaŋ da Suɔ lɔii-kpiniŋ su-ƀela a tãi su kôyaa é tóo máŋ Ize lɔii ma.

9Deeƀé da ŋɔkɔ́-kuluƀa-ŋai da kâa kɔ́ pɛ̀lɛ ǹûai ŋí dítaa-ŋai dîa, da kâa díƀala-ŋai, ǹiŋa-ŋai, ŋ̀wɛlɛ-sôo-ŋai, zoo-faleŋ-ŋai da díseɣe-ŋai kélee sìɣe diai da kâa kɛ̀ naai dí díkelee páa. Deeƀé a kâa kùla kpɔ́ nɔ́ too-maa kɛ̂i, a lì a gɛ́ɛ é Âke káa.

10À kɛ̀ tí, Âke a m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Mí ƀé í sâa lì naa gɔ́i mai?” Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Kú sâa lì Zuda taa-ŋai vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui dɔnɔ su.” Deeƀé a kâa mò ma a gɛɛ Zɛramiɛ-ƀelai dítaa-ŋai vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui dɔnɔ ƀé è lì zu. Kpaa máŋ, taa tônɔ da káa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su ƀɛ́i Kɛŋ-ŋai díkaa naai.

11Deeƀé fé surɔ̂ŋ kpaa nɛnî da ŋɛ́i malôŋ káa ní a dɔnɔ kpîŋ. À kâa mò ǹyɛɛi, “À kɛ̀ ŋà núu da lɛ̀ɛ a vúlu ɣele da, a pâi liî Gâa a m̀ɛnii ŋá gɛi duŋ.” Deeƀé a kâa too-ma kɛ̀ kpɔ́ a tãi kélee Felesia.

12Kɛ́lɛ Âke è kɛ̀ kpɔ́ a ǹáa a Deeƀé gɛ̀ mò ǹyɛɛi, “Gɛ̂ɛi yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé Deeƀé ŋɔnûai Eezuɛ-ŋai líi ŋwânai kpɔ́ ma a ŋ̀ánaa. É síɣe sâa ma a pâi tíi kɛ̂i ḿî.”

Samia Maa-ŋuŋ 28

1Ɣele tɔnɔ da, Felesia-ŋai dí díkɔ-kuluƀa-ŋai ŋáa tɛ̀ gîe ma a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dîa. Âke è mò Deeƀé ma ǹyɛɛi, “Kɛ́rɛɛi í gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ fɛ̂ɛ ka íkɔ-kuluƀa-ŋai ká kɔ́ Felesia kɔ-kuluƀa-ŋai ƀéla ma pere.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Tɔ̃yâ ƀe. Ya pâi gâai berei kwa kɔ̀ la a ǹɛ́lɛɛi!” Âke ǹyɛɛ m̀ai, “À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní mɛni lɛ́lɛɛ ká tí, ka íkɔ-kuluƀa-ŋai ka pâi kɛ̂i a ḿɛi káa-ƀela tãi nɔ́ ŋ́gaa la ɣele mai.”

Sɔ̂ɔ è lòno Samia maa gɔ̂fɛ pɔ́

3Samia kɛ́ɛ a saai, nûa dí kùla Eezuɛ m̀éla kélee ma dí lí zaa kûu kɛ̂i bɔ́-taai Lama. Sɔ̂ɔ káa wɔ́lɔ kɔ̂i a gɛ́ɛ é diai da lòno zaa-ƀelai dímɔ̃leŋ pɔ́ da dɛli-kpɛ-ƀelai kpɛ́ ǹɔii tí ma.

4Felesia-ŋai dí lì Sunɛŋ dí díƀûui pú naa. Sɔ̂ɔ è Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai ŋáa tɛ̀ gîe ma dí díƀûui pú Giboa.

5Sɔ̂ɔ è ŋɔ́nɔ Felesia-ŋai díkɔ-kuluƀa-ŋai kàa é pɛ́lɛ yaôi gɛ́ kpɛ̃liŋ.

6È Yâwɛɛ marê kɛ̀ m̀ɛnii ma a pɔri gɛ̂i. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ fé ŋ̀óo su too ní see-woo su kpaa máŋ a Uliŋ da Tumiŋ, kpaa máŋ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu da.

7Sɔ̂ɔ è mò ńyee mu-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ka nɛnî da kɔ́ri mî nyíi a lono saa nûu mɔleŋ pɔ́ a gɛ́ɛ ŋá m̀arê kɛ́ é kili ŋa pono tɛɛ ḿbɔ m̀ɛni-ŋai kɛ̂i m̀ɛni ma.” Dîyɛɛ m̀ai, “Nɛnî tɔnɔ káa Ɛɛdɔ taai su.”

8Nya ƀe Sɔ̂ɔ è ŋɔkâloŋ seɣe-ŋai kùla ma é seɣe da kpɛ́ni tóo gɔŋ ma. Da kpakolo feerɛ dí lì ǹɛnîi kpîŋ pɔ́-naa a gbínii. È mò ǹɛnii ma ǹyɛɛi, “Ye lóno mî m̀ɔlêŋ pɔ́ nyíi ŋa pâi ǹáa tôlii, í ǹɛɛ naa ŋá lóno bɔ́.”

9Ǹɛnîi ǹyɛɛ m̀ai, “Í gɔ́lɔŋ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ a gɛ́ɛ Gâloŋ Sɔ̂ɔ aâ diai kélee da lòno saa mɔleŋ-ŋa pɔ́ da dɛli-kpɛ-ƀelai kpɛ́ Eezuɛ lɔii ŋí ma. Gɛ̀ ní léŋ ŋaŋ ƀé ya ƀáre têi la ḿberêi a gɛ́ɛ ŋ́uŋ lá é píli kpɛ́nii?”

10Kɛ́lɛ Sɔ̂ɔ è vòo ǹɛnîi yêei Yâwɛɛ ŋɛ́i ǹyɛɛ m̀ai, “É folôŋ kpɔ́ yâ. Yâwɛɛ káa ɣele ma a tɔ̃yâ. Núu da kélee fé pâi mɛni da kɛ̂i a yá nyíŋi mɛni ma.”

11Ǹɛnîi ǹyɛɛ m̀ai, “Gbɛ̂ɛ ƀé ya ŋ̀wɛ̂lii ŋá dóli é pá í lóno bɔ́i?” È ǹyɛɛ mai, “Samia ƀe.”

12Ǹɛnîi kɛ́ɛ a Samia káai, è làɣi kpɔ́ a ŋ̀óo su kɛ́tɛ Ǹɛnîi ǹyɛɛ mai, “Sɔ̂ɔ, lé mɛni ƀé ya ḿbɛlɛ̂i lai? Yá ƀa Sɔ̂ɔ.”

13Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Ífe yao. Kɛ́lɛ lé ƀé í gâai?” Ǹɛnîi ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋa mɔleŋ kâai gɛ́ kùla ǹɔii mu.”

14Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Gɛ́ pere kɛɛ̂i léŋ?” Ǹɛnîi ǹyɛɛ m̀ai, “Gáa a siɛ-pɔlɔ, yokpo kɛ́ ƀò gɔŋ ma. A mu siɣêi.” Sɔ̂ɔ è gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Samia ƀé kɛ̀ la. È làa kpɔ́ ǹɔii ma ŋ̀ɛ́i túɛ é ŋuŋ ma pîlaŋ.

15Samia è mò Sɔ̂ɔ ma ǹyɛɛi, “Lé mɛni ƀé íkaa nɔ́ la ḿbôlu íkɛ gɛ̀ ŋ́gɛ mu siɣei?” Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋ́gaa mɛni kpɔ̂lu su. Felesia-ŋai da kɔ̂i ḿbɔ. Ɣâla aâ bôlu tɔ̀ɔ ḿâ. Vé ŋ́oo su toôi a dɔnɔ kpîŋ. Vé kpîŋ ŋ́oo su toôi Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai da sarâi kpaa máŋ see-woo su. Mɛni ma ŋa ítòli a gɛ́ɛ í m̀ɛnii lɛ́ ḿâ ŋa pɔri gɛ̂i.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Samia ǹyɛɛ m̀ai, “Lé mɛni ƀé ya marê kɛ̂i la, íkɛ gàa Yâwɛɛ aâ bôlu tɔɔ yâ a ké a íkpɔara-nuui?

17Yâwɛɛ a m̀ɛnii kɛ̂i nyíi è mò yâ ńzarâi naa túɛi. Yâwɛɛ a gâloŋ-laai kúla íyêei a dɛɛ íkɔlɛ ma-nuui Deeƀé pɔ́.

18A gɛ́ tí, kpɛni fêi, ífe íwoli tɔɔni ma í mɛni-ŋai ké è mò yâ a gɛ́ɛ í gɛ́ a Amɛlɛka-ŋai. M̀ɛni ƀé a sâa mɛni-ŋai ŋí kɛ̂i la a yá.

19Yâwɛɛ a pâi ítɛɛ̂i Felesia-ŋai pɔ́ ka Eezuɛ-ŋai. Ka ílônii-sinaai ka pâi pâi ḿbɔ naa saa táa ƀé. A pâi máŋ Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai tɛɛ̂i máŋ Felesia-ŋai pɔ́-naa.”

20Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ a Samia wóoi ŋí mɛ́nii, è tòo ǹɔii ma a m̀aa félaa é sã́a gɛ́ kpɛ̃liŋ, kpɛni fêi, è kɛ̀ kpɔ́ yaôi a ŋ̀ánaa. È kɛ̀ foâi, kpɛ́ni fêi, vé niî kɛ̀ mii-sɛŋ da mii ní a maa kpínii da maa ɣelei tí.

21Ǹɛnîi páai, è Sɔ̂ɔ kàa gɛ́ ƀò lâani gɛ́ kpɛ̃liŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Ye gáa berei íyee-mu nɛnii è íwoo mɛni lai. Ŋa ŋáfulu-laai sèe a sɛ́ɣɛ a gɛ́ɛ m̀ɛni í mò ḿâi ŋá ŋ̀aa-see ké.

22M̀ɛni ma, ye íwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ńyãai a íyee mu-nɛnii ŋa pâi m̀ôi yâi. Tɔɔ ŋá mii-sɛŋ loŋ kpɛtɛ í mii íkponôi é kpanaŋ a da-loŋ í lí ípɔ-naa.”

23Kɛ́lɛ Sɔ̂ɔ fê fáa ní ma a dɔnɔ kpîŋ. Ǹyɛɛ ǹɛnîi mai, “Ḿve pâi sɛŋ da kélee wɛ̂lii.” Ǹyée-mu-ƀelai dia máŋ dí lòno bɔ́. È ŋ̀óli tɔ̀ɔ dîa. È mù sìɣe ǹɔii ma é sée gbìŋ ŋá.

24Niŋa-loŋ solaŋ tɔnɔ è kɛ̀ nɛniî yêei ŋɔpɛ́rɛi lá. È bàa a m̀aa félaa é zu tée-tèe. È felaƀa sìɣe é ǹyɔ́ɔŋ é gbɛtɛ a kpólo. Kɛ́lɛ vé tɛ́-sɛŋ da pú ní zu.

25È zèe Sɔ̂ɔ da ǹyée mu-ƀelai ŋɛ́i dí mìi. Dí lì pôlu a maa kpinii tí.

Samia Maa-ŋuŋ 29

Felesia-ŋai dí Deeƀé tɛ̀ɛ pôlu

1Felesia-ŋai dí pà a dí kɔ-kuluƀa-ŋai kélee Afɛ. Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai máŋ dí díƀûui pú Zariɛɛ ya-loŋ kɔlɛ.

2Felesia-ŋai mɛi-ƀelai da díkɔ-kuluƀa-ŋai díkɛ̀ tɛɛ̂i Felesia-ŋai díkɔ-kuluƀa kɛ́tɛi ŋɛ́i túɛ. Díkɛ̀ a díŋ̀áa kɔlɛɛ a ŋuŋ tɔnɔ da wála tɔnɔ-tɔnɔ. Deeƀé da ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai dí pà a gɛɛ da dîa-ni máŋ dí tɛɛ da Âke-ni.

3Gɔ-kuluƀa kɛ́tɛi è mò dîa ǹyɛɛi, “Lé ƀé Eezuɛ-ƀela kpɛ́ni-kpɛni-ŋai ŋí da gɛ̂i ƀɛ́i?” Âke ǹyɛɛ dîai, “Deeƀé è wɔ́lɔ kɛ̀ a Sɔ̂ɔ ŋɔtíi kɛ́-nuu kɛ́tɛi dɔnɔ. Kɛ́lɛ a wɔ́lɔ sìɣe Sɔ̂ɔ pôlu a pá kúpɔ-naa a zu kôyaa. Kɛ́lɛ vé tá mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ ŋá naa káa ê síɣe bàa ma ƀɛ́ é tóo sâa ma.”

4Felesia kɔ-kuluƀa kɛ́tɛi è ǹíi ŋwàna é láɣi kpɔ́ a zu kɛ́tɛ ǹyɛɛi, “Ye Deeƀé tɛ́ɛ pôlu daai su nyíi é dɛ̀ɛ bɔ́i. Va pɔri kɛ̂i kúpôlu a gɛ́ɛ kwa dîa-ni kú lí kɔ́ ma. A pɔ̂ri tɔ̂i kûa! Sɔ̂ɔ a pɔ̂ri Deeƀé siɣêi pôlu a ŋɔtíi kɛ́-nuu kɛ́tɛ à kɛ̀ Deeƀé a pà bɔ́ naa a kúkɔ-kûluƀa-ŋai ŋuŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Eezuɛ-ŋai máŋ díkɛ̀ wule toôi díkɛ m̀ãla dîyɛɛi, ‘Sɔ̂ɔ a kúkpɔara-ƀelai wála tɔnɔ paa. Deeƀé a kúkpɔara-ƀelai wála puu páa!’ ”

6Âke è Deeƀé tòli ǹyɛɛ m̀ai, “Yâwɛɛ, gɛ-ɣele-ma Ɣalai fé ḿɛi kàa, ya teniŋ ƀo tua támaa kɛ́ a ńyãa tãi su kôyaai kwa yá kúkaa la kúkîe mai. Ǹyaŋ ŋa ŋ̀wɛlii a gɛ́ɛ kwa yá kú kɔ́ gîe ma. Ífe tá mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ a ńyãa é síɣe tãi ma ya wɔ́lɔ pá la kú pɔ́-naa é tóo lonii ma ma. Kɛ́lɛ Felesia-ŋai mɛi-ƀelai gbéli-ŋai dífe ŋ̀wɛlii a gɛ́ɛ í lɛ́ɛ kú pôlu.

7Ye lí yɛ̂ pôlu í faa laâ dí líi ŋwána mɛni kɛ̀ la.”

8Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Kɛ́lɛ lé ƀé ŋá gɛ̀? Í mɛni da kɔ́lɔŋ nyíi ŋá gɛ̀ nyíi a pɔri gɛ̂i fé kɔ̀ ŋá kâloŋ ŋɔkpɔara-ƀelai pɔ́i?”

9Âke è mò ǹyɛɛi, “Ŋa gɔ́lɔŋ kpɔ́ a gɛ́ɛ ísɔŋ lɛ̂lɛɛi yɛ̂ɛ ɣâla-taa kela, kɛ́lɛ kúkɔ-kuluƀa mɛi-nuui aâ gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ ífe kɔ̀ gɔ̂i ŋí su.

10Fɛ̂ɛ nɔ́ ka íkɔ-kuluƀa-ŋai ká lí pôlu daai su nyíi ŋá dɛ̀ɛ kápɔi. Ímu siɣe a ɣele-wala pɛpɛ. Ńii lâai íyɛ̂ei. M̀ɛni ma, m̀ɛnii ŋí fé ílii too pôlu.”

11Deeƀé da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí dímu sìɣe kpɔ́ a ɣele-wala pɛpɛ dí lène pôlu Felesia pere. Kɛ́lɛ Felesia-ŋai dí lì Zariɛɛ.

Samia Maa-ŋuŋ 30

Deeƀé è Amɛlɛka-ŋai su-kara

1Deeƀé da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí kɛ̀ Zikila a ŋ̀ele kûui zaaƀa ɣelei. Dí tɛ́ɛ naai, dí gàa a gɛ́ɛ Amɛlɛka-ŋai da tòo Zuda kwára pere da ǹaa sãai síɣe da pɛ̀lɛ Zikila ma da naa kéreŋ,

2dí ǹɛyâai da dîai kélee kɛ̀ naai soŋ a kɔ-soŋ-ŋa.

3Deeƀé da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kɛ́ɛ da seri Zikilai, dí gàa naa è kɛ̀ a gérеŋɔɔ da ǹɛyâai, dílônii-sinaai, da dílônii-nɛyãai kélee sóŋ a kɔ-soŋ-ŋa.

4Deeƀé da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí wɔ́lɔ kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Dí lɛ̀ɛ wɔ̂lɔi kɔlɔ é kpɛ́ɛ dîa.

5Dí máŋ Deeƀé ŋɔnɛnîi veerɛŋɔɔ sòŋ, Zariɛɛ nɛnii Ainoaŋ da Aƀigee nyíi kɛ̀ a Neeba ŋɔpɔɔ nɛniî nyíi kùla Kamɛɛi.

6Deeƀé líi è tòo pôlu a ŋ̀ánaa, kpɛ́ni fêi, ǹûai díkɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii dí zɔ̀ɔ a kɔni. Díkelee díkɛ̀ kpɔ́ a dílii ŋwánaa dílônii-sinaai da dílônii-nɛyãai mɛni ma. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ, Deeƀé Ŋɔɣâlai è wála-wala tɛ̀ɛ bɔ́.

7Deeƀé è mò zâla-laa soŋ-nuui Abiata nyíi kɛ̀ a Aimelɛ ǹóŋ ma ǹyɛɛi, “Pá mî a Ɛfɔi” Abiata è pà la bɔ́.

8Nya ƀe Deeƀé è Yâwɛɛ marê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Ŋá lɛ́ɛ doo-ma kɛ́-ƀelai ŋí pôlu? Ŋa pâi dísônii?” Yâwɛɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Lɛɛ dípôlu. Tɔ̃yâ ma ya pâi dísonîi í ínûai kúla díyêei.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Deeƀé da gbakolo ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi-dai kɛ̀ bôlui dí pà Bisɔɔ Ya-loŋ ma. Da-ni dí lɛ̀ɛ naa.

10Da ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀela ŋuŋ náaŋ dí lɛ̀ɛ ǹûai pôlu, kɛ́lɛ ŋuŋ gbakolo ŋuŋ feerɛ fíi è kɛ̀ kpɛɛ̂i dífa pɔri kɛ̀ ǹya-loŋ tîyenii.

11Dí Ize nuu tɔnɔ kàa víyeŋ ŋá dí zóŋ dí pá la Deeƀé pɔ́-naa. Dí mii-sɛŋ da yá tɛ̀ɛ bɔ́,

12kpólo kpua feerɛ da lesiŋ kpoma feerɛ. È mìi é tóo gbonoi, kpɛ́ni fêi, vé nii kɛ̀ mii-sɛŋ da mii ní kpaa máŋ é yá kpéle a fólo saaƀa da kpíni saaƀa.

13Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Gbɛ̂ɛ ŋɔnúu ƀa yá, mí ƀé íkùla naai?” Ǹyɛɛ m̀ai, “Ǹgaa a Ize nuu. Kɛ́lɛ ŋ́gaa a luɛ Amɛlɛka nuu tɔnɔ da yêei. È ńɛɛ pôlu, kpɛ́ni fêi, ŋá kɛ̀ kɔlɛ̂i a fólo saaƀa.

14Kú tòo Serita-ŋai Dífɛ̃ɛ-kpâlaŋ su lɔii-kpiniŋ su Zuda kwára pere lɔii-kpiniŋ su-ƀelai sáma Kelɛ ŋɔlɔii-kpiniŋ su kú Zikila kéreŋ.”

15Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Ya pɔri berei kulâi a ńyãa a gɛ́ɛ ŋá seri too-ma kɛ́-ƀelai ŋí pɔ́-naa?” Ǹyɛɛ m̀ai, “Í fóo mî ɣâla ŋɛ́i a gɛ́ɛ ífe pâi m̀baâi, kpaa máŋ í ńdɛɛ ŋánuu-namui pɔ́-naa, gɛ̀ ní ŋa pâi liî a yá naa.”

16È berei kùla a Deeƀé é lí la Amɛlɛka-ŋai pɔ́-naa. Dí kɛ̀ a dítaa-taa díkɛ̀ lii-nɛ̃ɛ kùla, díkɛ lɔɔ kpêle, díkɛ dílaa mii, kpɛ́ni fêi, zãai dí zìɣe Felesia-ŋai da Zuda-ŋai dílɔii sui zu è kɛ̀ a gɛ́tɛ.

17Deeƀé è kɔ̀ dípɔ é síɣe ɣele-ƀɔi kpini ma é lɛ́ɛ la zu vólo-kaoi é tóo a bôlu ma ɣelei. Díta fé kùla ní é tée nɔ́ ǹyaŋkpa ŋ̀uŋ náaŋ (400) ma nyíi-ŋai tɛ̀ soo-fáleŋ-ŋai mɛi dí púi.

18Deeƀé è zãai kélee kpɔ́ kùla Amɛlɛka-ŋai yêei da ŋɔnɛyâai veerɛŋɔɔ.

19Sɛŋ da tɔnɔ kpîŋ fé kɛ́ ní a ǹáŋɔɔ. Ǹyáŋkpa, núu-pɔlɔ, surɔŋ-loo, kpaa máŋ nɛnî-loo da zãai kélee dí zìɣei ŋ̀áa è kɛ̀ a bɔriɛɛ. Deeƀé è gélee kpɔ́ kùla yêei kɛ̀ é pá a dîa pôlu.

20È dítaa-tulɛ-ŋai kélee sòŋ. È máŋ dítaa tulɛ-ŋai kélee sìɣe. È gɛ̀ ŋɔnûai dí tɔ́ɔ a zãai ŋí tuɛ-pere. Nya ƀe ǹûai dí mò dîyɛɛi, “Deeƀé ŋɔfela-fei ká ŋí.”

21Deeƀé-ni kɛ́ɛ lenêi pôlui, è tɛ̀ɛ ǹúu ŋuŋ feerɛi pɔ́-naa pere Bisɔɔ Ya-loŋ ma nyíi-ŋai dífii è kɛ̀ kpɛɛ̂i dífe pɔri ní liî. Gɛ́ɛ da gáa gɛ́ pâi, dí pà dí berei tɔ̀ɔ da ǹûai gbéli-ŋai. Dí lɛ̀ɣɛ a díkîe-ni, Deeƀé è ǹáa tì dîa.

22Kɛ́lɛ, ŋ̀wana-lɔɔ-ƀelai da nàa-saa tée-ƀelai kɛ̀ Deeƀé ŋɔnûai sáma dí mò dîyɛɛi, “Kúfe pâi zãai ŋí da tɛɛ̂i dípɔ, kpɛ́ni fêi, kwa dîa-ni kúfe lì ní. Da pɔri liî a dínɛyâai da dílônii.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Kpao ŋánûa. Káfe tùa tí a zãai Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ kúpɔi. È kúmɛi kàa é kúkpɔara-ƀelai tɛ́ɛ kúpɔ.

24Gbɛ̂ɛ ƀé pâi ŋ̀óli tɔ̂i nyíŋi mai? Gɔ-kuluƀa-ŋai lɛ̀ɛ zãai kɔlɛi da dîai lì gɔ́i mai díkelee da pâi zãai sɔlɔ ƀôi a bɔriɛɛ.”

25Deeƀé è m̀ɛnii ŋí pɔ̃̀yɛ a tɔ̂ŋ Eezuɛ-ŋai mɛni ma. Dɔ̂ŋ ŋí káa Eezuɛ é síɣe ŋ̀elei tí ma é tóo sâa ma.

26Deeƀé da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai seriɛ́ɛ Zikilai, è zãai da tɛ̀ɛ Zuda nuu-pɔlɔ-ŋai pɔ́ kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ-ni ǹyɛɛ dîai, “Zãai Yâwɛɛ ŋɔkpɔara-ƀelai dí gùla nûa yêei too-ma kɛ́ɛ sui kú gùla díyêei. Káwɔ̂i ká ŋí”

27Deeƀé è sama-sãa tɛ̀ɛ daa-ŋai ŋí su: Bɛtɛ, Lama, Nɛgɛ, da Zatiɛ.

28È da tɛ̀ɛ kɛ̀ Aroɛ, Sifimɔɔ, Ɛsitimoa,

29da Leka. È da tɛ̀ɛ kɛ̀ Zɛramiɛ-ŋai da Kɛŋ-ŋai dítaa-lêe-ŋai su,

30é da tɛ̀ɛ dîai pɔ́ kɛ̀ Ɔma, Bɔrasâŋ, Atasi,

31da Iburɔŋ taa-ŋai su-ƀelai pɔ́. È da tɛ̀ɛ gwaa-ŋai ma da ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai da kâa sìa naai.

Samia Maa-ŋuŋ 31

Sɔ̂ɔ da ǹônii-sinaai dí sàa

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 10:1-12)

1Felesia-ŋai da Eezuɛ-ŋai dí kɔ̀ Giboa Yeei ma. Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai dí pù Felesia-ŋai yêei. Dí Eezuɛ-ŋai dámaa pàa. Gâloŋ Sɔ̂ɔ, ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai da ǹúui gbeli-ŋai dí pù.

2Felesia-ŋai dí tìnaŋ Sɔ̂ɔ ma da ǹônii-sinaai, dí ǹônii-sinaai Zonetaŋ, Abinada da Maakisua pàa.

3Gɔ́i ŋí è kɛ̀ kpɔ́ a gbɔluɔɔ Sɔ̂ɔ lá. Ŋɔkpɔara-ƀelai dí ŋwàna kpɔ́ a ŋ̀ánaa a dísɔla-ŋai.

4Sɔ̂ɔ è mò ŋɔkɔ́ kɔ́-sãai siɣe-nuui ma ǹyɛɛi, “Ḿbaa a íƀoa-sɔkpɔi! Ḿve ŋ̀wêlii a gɛ́ɛ Felesia-ŋai ŋí dífe Ɣâla kɔ́lɔŋ dí ɣɛ́lɛ maa kúla ŋ̀gbonôi dí ḿbaa.” Kɛ́lɛ gɔ-kuluƀai kpîŋ è kɛ̀ yaôi a gɛ́ɛ é bàa. Nya ƀe Sɔ̂ɔ è gbîŋ ŋɔƀóa-sɔkpɔi siɣe é bìlaŋ goi é tóo mɛi.

5Gɔ-kuluƀai è gàa nɔ́ a gɛ́ɛ Sɔ̂ɔ a saa, é gbîŋ pàa a bere sîi tɔnɔi tí.

6Sɔ̂ɔ è sàa, ǹônii-sinaa saaƀai dí sáa, gɔ-kuluƀai kɛ̀ ŋɔkɔ́ kɔ́-sãai siɣei è sàa máŋ. Da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kélee dí sàa a vólo tɔnɔi tí.

7Eezuɛ-ŋai kɛ̀ Zariɛɛ Gbotoloi m̀éla nyíti ma da diai kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei m̀éla nyíti ma kɛ́ɛ da mɛ̀ni a gɛ́ɛ Sɔ̂ɔ da ǹônii dí sàai, dí kùla dítaa-lêe-ŋai su dí pú. Felesia-ŋai diaŋ dí tɛ̀ daa-ŋai kpîŋ su dí sée naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Gɔ́i kɔ́ɔ maa ɣele ƀɔ́ɔi, Felesia-ŋai dí lì pôlu gɔ́-ɣenei ŋá a gɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai dí dípaai díkɔ kɔ́-sãai síɣe. Dí Sɔ̂ɔ da ǹônii-sinaai poma kàa lâani naa Giboa Yeei ma.

9Dí Sɔ̂ɔ ŋuŋ tèe ma dí ŋɔkɔ́-kɔ́ yɛkɛi kúla gɔŋ ma. Gɛ́ɛ tíi, dí kéla tèɛ kpɔ́ Felesia gwaa kélee ma díɣâla pɛrɛ-ŋai lá a gɛ́ɛ dí duŋ lɛ́lɛɛi ŋí ƀó naa dínûai dîa.

10Dí ŋɔkɔ́ yɛkɛi pù díɣâla nɛnii Asitate ŋɔpɛ́rɛi mu. Dí Sɔ̂ɔ poma kpamo Bɛsaŋ taa-leei ŋɔgalai ma.

11Zaƀɛ-gilia-ƀelai kɛ́ɛ da m̀ɛnii mɛ́ni Felesia-ŋai dí gè a Sɔ̂ɔ pomai,

12Zinâa líi-kpeleɛɛ-ŋai kɛ̀ Zaƀɛ dí lì Bɛsaŋ a kpíni tɔnɔ dí Sɔ̂ɔ da ǹônii-sinaai poma kúla naa dí pá a dîa Zabɛsi dí díkereŋ.

13Dí lì a díkao dí nòo tamari wúru-loŋ ta mu Zaƀɛ. Dí fé mii-sɛŋ da mii ní fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu, kpɛ́ni fêi, malôŋ è kɛ̀ toôi dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Samia Veerɛi

Samia Veerɛi 1

Deeƀé è Sɔ̂ɔ saa tûŋ mɛ̀ni

1Deeƀé kɛ́ɛ a Amɛlɛka-ŋai yée mɛi ɣálei, è lène pôlu Zikila é gɛ́ naa a fólo feerɛ.

2Ǹele kûui zaaƀa ɣelei kɔ́ kɔ́-nuu tɔnɔ è kùla Sɔ̂ɔ ŋɔƀûui su é pá bɔ́ naa ŋɔseɣei fála-falaa, pɔ̂rɔ Siaa ǹuŋ ma, é pîlaŋ ǹúme ŋá ŋɛ́i-tuɛ.

3È m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Mí ƀé í kùla naai?” Ǹalôŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Ǹá kùla Eezuɛ-ŋai díƀûui su ŋá pú.”

4Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Naa káa léŋ?” Ǹyɛɛ mai, “Ǹûai daâ pú gɔ́i yêei. Dí gɔ́ kɔ́-ƀelai dámaa ŋwàna dí da-ŋa paa. Dí Sɔ̂ɔ pàa máŋ da ǹóŋ Zonetaŋ.”

5Deeƀé ǹyɛɛ ǹalôŋ mai, “Í gɔ̀lɔŋ léŋ a gɛ́ɛ Sɔ̂ɔ da ǹóŋ dí lɛ̀ɛ gɔ́i su?”

6Ǹalôŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Ǹá sèri nɔ́ Giboa Yeei ma ŋá Sɔ̂ɔ káa díɣîŋɔɔ ŋɔsɔlai ma. Gɔ́ kɔ́ keleŋ-ŋai da zoo sia-ƀelai lɛɣɛ́ɛ la.

7Gɛ́ɛ a tínaŋ a ŋ́gaai, è ńdòli ńyɛɛ mai, ‘Ǹ́gaa ƀé.’

8Ǹyɛɛ m̀âi, ‘Gbɛ̂ɛ ƀa yá?’ Ńyɛɛ mà, ‘Ǹ́gaa a Amɛlɛka nuu.’

9È mò m̀â ǹyɛɛi, ‘Lɛɣɛ a ńyãa í m̀baa m̀î, kpɛ́ni fêi, ŋa mɛni sôli kâai, ŋ́gɛ saa.’

10Ǹá pà ŋá tɔ́ɔ gɔlɛ ŋá bàa, kpɛ́ni fêi, ŋá kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ vé pâi ƀâloi. Ǹá m̀ɔrɔi kùla ǹûa, ŋá ǹyée kɔŋ lá-kɔlii kúla ǹyée ma ŋá pá la. Ǹyaa ká ŋí.”

11Deeƀé è ŋɔseɣei kùla gɔŋ ma é vála-fala. Ǹyée mu sinaai dia-ni máŋ dí díwɔ̂-ŋai kɛ̀ tí.

12Dí malôŋ see ƀò, dí wɔ́lɔ, dí suŋ siɣe Sɔ̂ɔ da ǹóŋ Zonetaŋ mɛni ma da Yâwɛɛ ŋɔnûai dí dípàa gɔ́i sui é lɛ́ɛ la zu ɣele-wûlii é kɛ́.

13Deeƀé è ŋɔ́nɔ ǹalôŋ marê kɛ̀ pà a duŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Í kùla mí?” Ǹalôŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Ǹ́gaa a Amɛlɛka-nuu ǹóŋ. Kɛ́lɛ ńzeɛɛ káa kálɔii su ƀé.”

14Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Lé ƀé gɛ̀ yao fé kɛ́ ní íkponôi í kɛ́ Yâwɛɛ ŋɔnúu maa waai su karâi?”

15Nya ƀe Deeƀé è ǹyaŋkpai dɔnɔ tòli ǹyɛɛ m̀ai, “Ye lí a ǹalôŋ ŋí í bàa.” È lì la é bàa.

16Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Íŋãa mɛni é kɛ́ íkpîŋ íŋûa. Yá kpîŋ í dɔ̃yâi ƀò a gɛ́ɛ yaâ Yâwɛɛ ŋɔnúu maa waai páa.”

Deeƀé è wɔ̀lɔ Sɔ̂ɔ da Zonetaŋ mɛni ma

17Nya ƀe Deeƀé è zamaŋ-wule kpɛ̀tɛ Sɔ̂ɔ da ǹóŋ Zonetaŋ mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18È mò a gɛ́ɛ dí ŋ̀ulei lɛ́ Zuda-ƀelai dîa. Ǹulei ŋí láa ƀa Gelâŋ-wulei. Ǹulei ŋí pɔ̃yɛ̂ɛi Zasa kɔlɔ su. È mò ǹyɛɛ,

19“Óo Eezuɛ, da ínuu láa túɛ-ƀelai páa ǹyée-ŋai tôŋ su. Íkɔ-kuluƀa-ŋai da toôi.

20Káfe mò Gâa taai su kpaa máŋ ká duŋ táa-tàa Asikɛlɔŋ pere lee-ŋai su. Káfe ǹɛɛ naa Felesia nɛyaai dí lii-nɛ̃ɛ kula m̀ɛnii ŋí su, kpaa máŋ ká ǹɛɛ naa dîai dífe a Ɣâla-ƀelai dí píli ɣelêi a koi-nɛ̃ɛ pere.

21“Lúu da tuna fé pâi ŋɔ́nɔ pûi Giboa yee-ŋai dîa kpaa máŋ sí-sãa dí kpɛtɛ dîa, kpɛ́ni fêi, naa ƀé dí ŋ̀wála-wala-ƀelai díkpala ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ maa liƀi naa, dífe ŋɔ́nɔ wúlɔ sia ni Sɔ̂ɔ ŋɔkpála ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ ma.

22Mɛ̃ɛ è kɛ̀ Zonetaŋ ŋɔtɔ̃ai sũa lá. A kâa kɔ-kuluƀa da ƀòŋ la va ƀàlo. Ŋɛi maloŋ kâa fé kɛ́ ní Sɔ̂ɔ yêei. È ŋɔkpɔara-ƀelai su tee-tee a ŋɔƀóa-sɔkpɔi.

23“Sɔ̂ɔ da Zonetaŋ dí kɛ̀ a díkîe-ni wɛ́liɛɛ, wɛli-kɛ́-maa kɛ́ ƀò díyêei. Dífe kɛ́ ní a díŋaa kɔlɛɛ difulu-laai su da dísaa pôlu ma. Díkɔɔ ma è kɛ̀ a vélaa é tɛ́ɛ kuɛ ma, díwála-walaa é tɛ́ɛ yala-sulu ma.

24“Káai a Eezuɛ nɛyãai ka wɔ́lɔ Sɔ̂ɔ mɛni ma. Nya ƀe pà kápɔ a zeɣe kpɔ̂lu lɛ́lɛɛi ŋí da gôo yɔlɔ-ŋai.

25“Kúkɔ-kuluƀa-ŋai da lɛɛ kɔ̂i Zonetaŋ poma a lâani ǹyéei tôŋ su.

26“Ńii tɔɔ̂i pôlu ímɛni ma ńeɣê Zonetaŋ. Ímaa mɛni è ńii làa. Ǹwɛli kɛ́-maai kɛ̀ íyêei ḿɛni mai è kɛ̀ a gbanaŋɔɔ é tɛ́ɛ nɛnî da ŋɔsurɔ̂ŋ díloai wɛli kɛ́-maai ma.

27“Kúkɔ-kuluƀa líi-kpeleɛɛ-ŋai da saa. Kɛ̂i da kélee fé ŋɔ́nɔ gɔ́-kɔ́-sãai dîa.”

Samia Veerɛi 2

Zuda-ƀelai dí Deeƀé kɛ́ a kâloŋ

1Nyíŋi pôlu ma Deeƀé è Yâwɛɛ marê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋa pɔri liî Zuda taa-leei-ŋai da su?” Yâwɛɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Lí.” Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Mí pere ƀé ŋá lí lai?” Ǹyɛɛ m̀ai, “Lí Iburɔŋ pere.”

2Deeƀé è lì da ŋɔnɛyâa feerɛi. Dɔnɔ láa ƀé kɛ̀ a Ainoaŋ, nyíi kɛ̀ a Zariɛɛ nuui, dɔnɔ láa kɛ́ ƀò a Aƀigee nyíi kɛ̀ a Neeba, Kamɛɛ nuui ŋɔnɛnî pɔlɔi.

3Deeƀé è ŋɔkpakolo-ŋai kélee sìɣe da díyee mu-ƀelai dí lí dí see Iburɔŋ taa-ŋai su.

4Nya ƀe Zuda-ƀelai dí pà Iburɔŋ dí wúlɔ pú naa Deeƀé ŋûa a gɛ́ɛ é kɛ́ a díkâloŋ Zuda lɔii mɛi. Gɛ́ɛ da mò Deeƀé ma a gɛ́ɛ Zaƀɛ-gilia-ƀelai ƀé Sɔ̂ɔ looi,

5è Zaƀɛ-gilia-ƀelai worê tɛ̀ɛ ǹyɛɛ dîai, “Yâwɛɛ é lûwa láa kâa, kpɛ́ni fêi, ká tɔ̃yâ-laa lɛ̀ Sɔ̂ɔ ma a ǹóɔɔ kâa.

6Yâwɛɛ é káwɛli a ŋ̀ánaa é gɛ́ kili kɛ-zu é kɛ́ káyêei. Ŋa pâi kɛ̂i a káwɛli kɛ́ maa nuu m̀ɛnii ŋí ká gɛ̀ ḿîi m̀ɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Ǹɛni ma, ka tɔɔ a gbanaŋɔɔ, lii-kpele kɛ́ ƀò káyêei. Sɔ̂ɔ, kánuu-namui a saa, ǹyaŋ Zuda-ƀelai daâ wúlɔ pú ŋûa da ŋ́gɛ a kâloŋ.”

Kɔ́ káa Deeƀé da Sɔ̂ɔ dínûai loai

8Nɛ̂ɛ ǹóŋ Abinɛ kɛ̀ a Sɔ̂ɔ ŋɔkɔ kuluƀa-ŋai láa túɛ-nuui è Sɔ̂ɔ ǹóŋ Isibosɛ sìɣe é lí la Maanaiŋ taa-leei su.

9È gɛ̀ naa a kâloŋ Gilia, Asura, Zariɛɛ, Ifiraŋ, Bɛŋsima da Eezuɛ lɔii mɛi.

10Sɔ̂ɔ ǹóŋ Isibosɛ è kɛ̀ a kóraŋ buu náaŋ díkɛ gɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi. È kâloŋ laa kɛ̀ naa a kóraŋ feerɛ. Kɛ́lɛ Zuda-ƀelai dí díyee sèe Deeƀé mù a díkâloŋ.

11Deeƀé è kɛ̀ a kâloŋ Iburɔŋ da Zuda-ƀelai mɛi a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi da.

Eezuɛ da Zuda loai kɔi

12Nɛ̂ɛ ǹóŋ Abinɛ da Sɔ̂ɔ ǹóŋ Isibosɛ yée mu-ƀelai dí kùla Maanaiŋ dí lí Gibiɔŋ.

13Zeruia ǹóŋ Zoa da Deeƀé yée mu-ƀelai dí lí dí díla kòyaŋ Gibiɔŋ Poai lá. Ǹúu kpului dɔnɔ è kɛ̀ boai-ƀela tɔnɔ ma gbéli kɛ́ ƀò m̀éla kpéli ma.

14Abinɛ ǹyɛɛ Zoa mai, “Tɔɔ ǹyaŋkpa-ŋai dí dímu siɣe dí pêle kɛ́ kú naa káa.” Zoa ǹyɛɛ m̀ai, “Dí dímu siɣe.”

15Nya ƀe dí dímu siɣe díkpulu ma tɛi-tɛi. Isibosɛ, Sɔ̂ɔ ǹóŋ ŋɔnûai nyíi-ŋai kùla Bɛŋsima suui sui dí kɛ̀ a núu puu káo feerɛ, Deeƀé yée mu-ƀelai dí kɛ́ ƀò a núu puu káo feerɛ.

16Dí díkîe-ni sɔ̀ɔ a díƀoa-sɔkpɔ-ŋai dípɛlɛ ma-ŋa dí too ǹɔii ma a gîe dí sáa. Dí gwaai ŋí ma láa sèe a Ɛka-azuriŋ. Ǹóoi ŋí su-kulâi ƀa ƀóa-sɔ̂kpɔ kwaa ma. Naa káa Gibiɔŋ lɔii ma.

17Gɔ́i è kpɔ̀lu kpɔ́ a maa ɣelei tí. Dí Abinɛ lòkwa da Eezuɛ-ƀelai Deeƀé yée mu-ƀelai ŋɛ́i.

18Zeruia ǹônii-sinaai saaƀai: Zoa, Abisai da Asaɛ-ni dí kɛ̀ naa. Asaɛ è kɛ̀ kîrɛ siɣêi yɛ̂ɛ pîlaŋ sua,

19gɛ́ Abinɛ kpɛ̀. È kɛ̀ kpɔ́ gbɛ̂i va vii-tɔɔ.

20Abinɛ è bôlu kàa é Asaɛ káa ǹyɛɛ m̀ai, “Yá ƀe tí Asaɛ?” Asaɛ ǹyɛɛ mai, “Ńyãa ƀe.”

21Abinɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Tínaŋ ílaa mii-yee mɛi pere kpaa máŋ íkɔɔ-yee mɛi pere í ǹyaŋkpai dɔnɔ soŋ í gɔ̃liŋ kula ǹyêei.” Kɛ́lɛ Asaɛ è kɛ̀ nɔ́ gbɛ̂i.

Zoa è Abinɛ paa

22Abinɛ è ŋɔ́nɔ mò ma ǹyɛɛi, “Tínaŋ í kpéra ŋ́gbɛ̂i. Ya lɛɛ ŋ́gbɛ̂i ŋa pâi ípaâi. Ŋà gɛ̀ tí ŋa pâi ílîa Zoa ŋɛ́i káa pere kɛ̂i léŋ?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Kɛ́lɛ è kɛ̀ nɔ́ gbɛ̂i. Nya ƀe Abinɛ è zɔ̀ɔ goi a ŋɔkpálai gbálai é kúla bôlu-pere é tóo é sáa ŋáa ma. Diai kélee Asaɛ kàa lâani dí tɔ̀ɔ tɔ̀ŋ.

24Kɛ́lɛ Zoa da Abisai dí lɛ̀ɛ Abinɛ pôlu. Ɣele-wulii kɛ́ɛ kɛ̂i dí sèri Ama Yeei ma Gia lɔii ŋɛ́i tuɛ Gibiɔŋ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su perei ma.

25Bɛŋsima suui su-ƀelai dí kpɔ̀ŋ díkîe ma dí kpɔŋ mâa tɛɛ Abinɛ pɔ́ Ama yeei tôŋ su.

26Abinɛ ǹyɛɛ Zoa mai, “M̀óa-sɔkpɔi a pâi kɛ̂i nɔ́ ǹáa miî wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ? Ífe gɔ́lɔŋ gbɛɛ ŋái a pâi kɛ̂i a mɛni kpɔ̂lu? Ɣele ɣɛɛlu ƀé ya pâi ziɣêi a gɛ́ɛ í kpera ínûai kpɛ̂i?”

27Zoa ǹyɛɛ m̀ai, “Tɔ̃yâ ma îi wàla lóno ḿbɔ, tãi nɔ́ Ɣâla káa niî la ɣele mai, ǹûai ŋí dí fêi kpèra díkpɛ̂i é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́.”

28Nya ƀe Zoa è dúruii fɛ̀ɛ gbakolo-ŋai dí kpèra. Dí kpèra Eezuɛ-ŋai kpɛ̂i. Dífe ŋɔ́nɔ namu kɔ́ ní.

29Abinɛ da ŋɔnûai dí lì a gbínii dí tɛ́ɛ Araba. Dí Zɔdiŋ Ya-leei tìyeŋ dí tɛ́ Maanaiŋ vólo-nɛnɛŋ ma.

30Zoa-ni dí kùla Abinɛ pôlu da ŋɔnûai. Gɛ́ɛ a ŋɔnûai ŋáa tɛ̀ gîe mai, è gàa a gɛ́ɛ Deeƀé yee-mu-ƀelai buu káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ dí làŋ é pɛ́lɛ Asaɛ ma.

31Kɛ́lɛ Deeƀé yée-mu-ƀelai dí Abinɛ ŋɔnûai ŋuŋ saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da pàa nyíi-ŋai kɛ̀ a Bɛŋsima ŋɔsuui su-ƀelai.

32Dí Asaɛ poma sìɣe dí ǹoo ǹâŋ ƀolôŋ kɔlɛ Bɛpeleɣɛ̃ɛ. Zoa da ŋɔnûai dí tɛ̀ɛ a kpíni dí seri Iburɔŋ a ɣele-wala.

Samia Veerɛi 3

1Gɔ́i kɛ̀ Sɔ̂ɔ da Deeƀé dínûai loai è wɔ́lɔ kɛ̀ a kɔ́ su kôyaa. Kɛ́lɛ Deeƀé ŋɔnûai tɔ̂i è kɛ̀ nɔ́ kpanâni a ɣele kélee, Sɔ̂ɔ ŋɔnûai díwala-wala laai maa kɛ́ yèŋ.

Deeƀé Ǹônii-sinaai

2Deeƀé è lônii-sinaa lɔ́ɔlu mɛi da maa sɔlɔ ƀò Iburɔŋ lɔii su. Ǹóŋ-surɔŋ maa-ŋuŋ láa ƀé kɛ̀ a Amɔŋ. Da Zariɛɛ nɛnii Ainoaŋ ƀé màa sɔlɔ ƀò.

3Ǹóŋ-surɔŋ veerɛi láa ƀé kɛ̀ a Silea. Da Neeba ŋɔpɔɔ nɛnii Aƀigee ƀé m̀aa sɔlɔ ƀô. Aƀigee è kɛ̀ a Kamɛɛ nɛni. Zaaƀa ɣelei láa ƀe kɛ́ a Asalɔŋ. Asalɔŋ ǹee láa ƀé kɛ̀ a Maaka. Maaka ǹâŋ láa kɛ̀ a Taamai. Taamai è kɛ̀ a kâloŋ Gɛsɔ.

4Ǹáaŋ ɣelei láa ƀe kɛ̀ a Adoniza. Adoniza ǹee ƀé kɛ̀ a Aagai. Ǹɔ́ɔlu ɣelei láa ƀé kɛ̀ a Sifatia nyíi da Abita dí màa sɔlɔ ƀoi.

5Gbɛɛ ŋái láa ƀé kɛ̀ a Itireaŋ. Itireaŋ ǹee láa ƀé kɛ̀ a Igila. Deeƀé è ǹîa-pɛlɛɛi ŋí kélee maa sɔlɔ ƀò Iburɔŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Abinɛ da Deeƀé dí díwoo sèe

6Ǹaa-sâai è kɛ̀ nɔ́ tûai zu Deeƀé da Sɔ̂ɔ dínûai loai, Abinɛ ŋɔwála-wala-laai su ké
kétɛ a ɣele kélee Sɔ̂ɔ ŋɔnûai sáma.

7Ɣele tɔnɔ da, Isibosɛ è mò a géɛ Abinɛ da ǹâŋ Sɔ̂ɔ ŋɔnɛnî-loŋ Lizipa dí kɛ̀ nɛ̃ɛ-
ma-laa su. Lizipa ǹee láa ƀé kɛ̀ a Aia.

8Isibosɛ wóoi ŋí è ŋwàna kpɔ́ Abinɛ ma a ŋ̀ánaa é láɣi mà ǹyɛɛi, "Ya ŋ́gâai yɛ̂ɛ
ɣîla Zuda mɛni ma? É kúla gɔ́ɔ pîlanii ŋ́gaa nɔ́ tɔ̃yâ mɛni-ŋa kɛ̂i ínâŋ Sɔ̂ɔ ŋɔpɛ́rɛi
mu-ƀelai da ŋɔwɛli ké-maa-ƀelai mɛni ma. Fé tá ńyee kùla ní ímu ŋá ítɛɛ Deeƀé
pɔ́. Sâa ƀé ya laa-saa pɛlɛ̂i la ḿâ é pîlaŋ nɛniî ŋí mɛni ma!

9Ɣâla é ŋ́gula maa ké kpɔ́ a ŋ̀ánaa à kɛ̀ fé m̀ɛnii ké ní Yâwɛɛ è maa kono-tee kɛ̀ la
Deeƀé yêei

10a géɛ a pâi Sɔ̂ɔ ŋɔkâloŋ-laai kulâi ǹyêei é déɛ Deeƀé pɔ́, é ké Eezuɛ da Zuda lɔii
mɛi é síɣe Daŋ é tóo Bɛɛsiba."

11Isibosɛ fé ŋɔ́nɔ pɔri ní Abinɛ wóo su toôi, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ yaôi ma.

12Nya ƀe Abinɛ è kela-ŋa tɛ̀ɛ Deeƀé pɔ́-naa Iburɔŋ ǹyɛɛ dîai, "Ka lí ká m̀arê ké
gbɛ̂ɛ ƀé ǹɔii káa a bɔ́ɔi. Tɔɔ é pá kwa ǹyaa kú kúwoo sée. Ŋa pâi kɔ̂i m̀ɛni ma ŋá
Eezuɛ-ŋai kélee tɛ́ɛ bɔ́."

13Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, "Mɛni lɛ́lɛɛ ká tí. Kwa yá kwa pâi kúwoo seêi. Kɛ́lɛ mɛni tɔnɔ
ƀé ŋa ŋ̀wɛ̂lii í gɛ́ ḿî. Fɛ̂ɛ í pá a ŋánɛnîi Maka fúlɔi, Sɔ̂ɔ ǹóŋ-nɛnii ílɛɛ pâi ŋ́ɛi kâai."

14Deeƀé è kela-ŋa tɛ̀ɛ Sɔ̂ɔ ǹóŋ Isibosɛ pɔ́-naa ǹyɛɛ dîai, "Ka m̀ó mà é ŋánɛnîi
Maka tɛɛ pôlu nyíi ŋá m̀aa sɛŋ kɔ̀lɛ a Felesia ŋuŋ tɔnɔ paai."

15Isibosɛ è Maka worê tɛ̀ɛ. Dí lì dí gula ŋɔsurɔ̂ŋ ninai Laisi ǹóŋ Patiɛ yêei.

16Kɛ́lɛ Patiɛ è lɛ̀ɛ dípôlu gɛ́ wɔ̀lɔ é lɛ́ɛ la zu dí seri Bauriŋ. Abinɛ ǹyɛɛ m̀ai, "Lene
pôlu." È lène pôlu é lí bɔ́-taai.

17Abinɛ è lòno Eezuɛ nuu pɔlɔ-ŋai pɔ́ ǹyɛɛ dîai, "Ɣele kûu kpɛ́-kpɛɛ tɛɛ yée mu
kákaa Deeƀé wɛ̂lii a géɛ é ké kámɛi a kâloŋ.

18Kwaa kú lóno nâa é pîlaŋ ma. Yâwɛɛ è góno tèe Deeƀé yêei a géɛ ǹyaa Deeƀé
ƀé pâi ŋɔnûai kula yêei kɛ̂i Felesia-ŋai da díkpɔara-ƀelai kélee yêei."

19Abinɛ è lòno máŋ Eezuɛ-ƀelai da Bɛŋsima suui su-ƀelai pɔ́. È kùla naa é lí
Iburɔŋ Deeƀé pɔ́-naa é m̀ɛni lɛ́lɛɛ-ŋai kélee su-kula ma nyíi-ŋai Eezuɛ-ŋai dí
gbɛ̀tɛ a géɛ dí gɛ́i.

20Abinɛ páa Iburɔŋ Deeƀé pɔ́-naa a ŋɔkpakolo buu feerɛi, Deeƀé è kúu kɛ̀ dîa.

21Abinɛ è mò Deeƀé ma ǹyɛɛi, "Ŋa pâi mu siɣêi ŋá lí ŋá Eezuɛ-ŋai kélee ŋáa té
ma ŋá lóno dípɔ ímɛni ma a géɛ dí fáa ma í gâloŋ-laai sɔlɔ ƀó, í mɛni-ŋai ké dîɛ
nyíi-ŋai ya gbɛ̀tɛ ílii sui." Nya ƀe Deeƀé è nɛ̀ɛ naa Abinɛ é lí lii-see su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Dí Abinɛ pàa

22Ǹaa è kɛ̀ nɔ́ tí Deeƀé ŋɔnûai da Zoa-ni dí kɛ́ pà. Dí kùla too maa kɛ̂i sãa támaa
kɛ̀ ƀò díyêei nyíi-ŋai dí gùla nûa yêei. Dípaai, dífe Abinɛ káa ní Iburɔŋ, kpɛ́ni fêi,
Deeƀé è dɛ̀ɛ pôlu lii-see su.

23Zoa da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kɛ́ɛ dífe Abinɛ káa m̀ii, gɔkuluƀa-ŋai dí mò Zoa ma
dîyɛɛi, "Nɛ̂ɛ ǹóŋ Abinɛ è pà Gâloŋ Deeƀé pɔ́naa, kɛ́lɛ gâloŋ è nɛ̀ɛ naa é lí lii-see
su."

24Nya ƀe Zoa è lì é m̀ó gâloŋ ma ǹyɛɛi, "Lé ƀé í gɛ̀ tí a kúai? Abinɛ è pà ípɔ-naa, í
dɛ̀ɛ pôlu lé mɛni ma?

25Í gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Nɛ̂ɛ ǹóŋ Abinɛ è pà a gɛ́ɛ é íkiri, é berei kɔ́lɔŋ ya lɔ̂i la íkɛ kulai, a
gɛ́ɛ é mɛnii kélee kɔ́lɔŋ ya gɛ̂i."

26Zoa kuláa naai, è kɔkuluƀa-ŋa tɛ̀ɛ Abinɛ tôlii. Dí lì dí gáa Sira ya-loai lá. Kɛ́lɛ
Deeƀé fé kɛ́ ní a mɛni da kɔ́lɔŋɔɔ é pîlaŋ dóli mɛni ma.

27Abinɛ leneɛ́ɛ pôlu Iburɔŋ, Zoa è zìɣe da ǹyaa dí lí ziɣãŋ lá yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé a kɛ̀
ŋ̀wɛ̂lii é lóno bɔ́ loo-pere su. Da ǹyaa dí liɛɛ̂i, Zoa è zɔ̀ɔ goi a m̀óa-sɔkpɔi é bàa. È
bàa ǹyaa Zoa ǹeɣê Asaɛ paa mɛni ma.

28Duŋ ŋí mɛniɛɛ Deeƀé mìi, è mò ǹyɛɛi, "Ńyãa kwa ŋápɛrɛi mu-ƀelai kúsɔŋ fé Nɛ̂ɛ
ǹóŋ Abinɛ paa mɛni su Yâwɛɛ ŋɛ́ túɛ.

29Tɔɔ ŋ̀ãa mɛni é kɛ́ Zoa da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai ŋûa. Bóŋ pala kpono ma kɔlɔ-fela fé
pâi wɔ́lɔ kpɛɛ̂i ŋɔpɛ́rɛi mu. Puru a pâi dípaâi dí ƀóa-sɔ̂kpɔ saa kɛ́."

30Zoa da ǹeɣê Abisai dí Abinɛ pàa, kpɛ́ni fêi, è díleɣê Asaɛ paa kɔ́ su Gibiɔŋ.

Dí Abinɛ lòo

31Nya ƀe Deeƀé è mò Zoa ma da ŋɔnûai ǹyɛɛi, "Ka káseɣe-ŋai fála-fala, ka maloŋ
too-maa seɣe-ŋa too kâa ka maloŋ-see ƀó Abinɛ mɛni ma." Nya ƀe Gâloŋ Deeƀé
è lɛ̀ɛ Zaa-gãlai pôlu.

32Dí Abinɛ lòo Iburɔŋ. Deeƀé da ŋɔnûai dí wɔ̀lɔ kpɔ́ m̀olôŋ lá a ŋ̀ánaa.

33Deeƀé è wɔ̀lɔ Abinɛ mɛni ma ǹyɛɛi, "Abinɛ, ya pɔ̂ri saâi yɛ̂ɛ ƀoo nûu?

34Ǹyée lá fé kɛ́ ní a ŋ̀íriɛɛ. Yɔlɛ fé kɛ̀ gɔ́ɔ ma È sàa nɔ́ yɛ̂ɛ núu a tòo sɔnyɔ̂ŋ-ƀela
yêei, ǹyaa ká ŋí a lɛɛ zu." Ǹûai kélee dí wɔ̀lɔ m̀ɛni ma.

35Ǹûai kélee dí pà dí kɛ́ Deeƀé ŋa-nɛnɛ, dí kɛ́ lòno bɔ́ a gɛ́ɛ é ǹáa míi a vóloi ŋá.
Deeƀé è vòo ǹyɛɛ dîai, "Ɣâla é folôŋ m̀â a gɛ́ɛ ŋá gɛ́ tí. Fé pâi sɛŋ da kélee miî é
lɛ́ɛ la zu vóloi-káoi é tóo!"

36Ǹûai kélee da Eezuɛ-ƀelai dí m̀ɛnii ŋí maa kpɛ̀ɛ. È kɛ̀ a dílii láa mɛni nɔ́ yɛ̂ɛ
mɛnii gbeli-ŋai gâloŋ è kɛ̀ gɛ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

37Dí ŋá kàa ma a ŋelei tí dí gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ gâloŋ nîa mɛni fé kɛ́ ní a Nɛ̂ɛ ǹóŋ Abinɛ paa mɛni.

38Gâloŋ è mò ŋɔnûai dîa ǹyɛɛi, “Káfe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ gâloŋ gɛ́tɛ tɔnɔ aâ sâa láŋ Eezuɛ lɔii su?

39Kɔlɔ kpɛɛ̂i ḿâ sâa berei máŋ ŋ́gaa la a kâloŋ. Zeruia ǹônii-sinaai ŋí sɔŋ kpanaŋɔ̂i. Tɔɔ Yâwɛɛ é m̀ɛnii ŋí gula maa kɛ́ a dia m̀ɛni nyɔ́mɔɔi ŋí da gɛi m̀ɛni ma!”

Samia Veerɛi 4

Dí Isibosɛ pàa

1Sɔ̂ɔ ǹóŋ Isibosɛ kɛ́ɛ a mèni a gɛ́ɛ da Abinɛ paa Iburɔŋ, ǹíi è tòo pôlu da Eezuɛ-ɓelai kélee.

2Sɔ̂ɔ ǹóŋ ŋɔkɔ́ kɔ́-ɓelai láa túɛ-ɓelai dí kɛ̀ feerɛ. Dɔnɔ láa ɓé kɛ̀ a Baanaa, gbélii láa kɛ́ ɓò a Lika. Dínâŋ láa ɓé kɛ̀ a Limɔŋ. È kɛ̀ a Bɛŋsima suui su-nuui da. È kɛ̀ a Bɛɛrɔ nuu. (Bɛɛrɔ káa a Bɛŋsima lɔii da.

3Ǹɔii ŋí su-ɓelai dí wɔ́lɔ pù dí lí Gitaiŋ. Díkaa naa sâa ɓa sâa.)

4Sɔ̂ɔ ǹóŋ Zonetaŋ ǹóŋ surɔŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa gɔ̃liŋɔɔ. È kɛ̀ a kóraŋ lɔ́ɔlu díkɛ Sɔ̂ɔ da Zonetaŋ paa. Nûa dí kùla a duŋ ŋí Zariɛɛ dí m̀ó ma. Nya ɓe ǹɛnîi kɛ̀ m̀ɛi kâai è zìɣe é pú la. Gɛ́ɛ liî la a kîrɛi, è tòo la é gɔ́ɔ ɣále nyíi gɛ̀ é kɔ̃liŋ. Zurɔ̂ŋ-looi ŋí láa ɓé kɛ̀ a Mɛfibosɛ.

5Limɔŋ ǹônii-sinaai, Lika da Baanaa dí dímu sìɣe a fólo tɔnɔ da dí lí Isibosɛ ŋɔpɛ́rɛi lá. Isibosɛ è kɛ̀ ŋɔpɛ́rɛi mu gɛ́ záma lɔ̀. Lika da Baanaa dí kɛ̀ a Bɛɛrɔ-ɓela.

6Ǹúui kɛ̀ bɛ́rɛi mɛi kâai, è kɛ̀ wîi kpɛtɛ̂i nyíi é tɛ́ɛ la. Lika da ǹeɣê Baanaa dí tɛ̀ɛ ma dí lɔ́ bɛ́rɛi mu.

7Dí lɔ́ɔ bɛ́rɛi mui dí Isibosɛ kàa lâani ŋɔgbìŋ ŋá. Dí zɔ̀ɔ a m̀óa-sɔkpɔi dí bàa dí ŋ̀uŋ tée. Dí ŋ̀uŋ sìɣe dí tɛ́ɛ la Araba-pere dí lí la a gbínii,

8dí dɛɛ Deeɓé pɔ́ Iburɔŋ. Dí mò mà dîyɛɛi, “Íkpɔara-nuui Sɔ̂ɔ ǹóŋ Isibosɛ ŋuŋ ká ŋí nyíi kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é ífulu-laai láŋ. Yâwɛɛ aâ íkpai kúla Sɔ̂ɔ ma da ǹóŋ.”

9Kɛ́lɛ Deeɓé ǹyɛɛ dîai, “Tãi nɔ́ Yâwɛɛ káa la ɣele mai nyíi a ŋáfulu-laai maa kɔ̃ɔ pere sîi kélee sui, ŋa pâi ká paâi.

10Ǹalôŋ pà ḿbɔ é m̀ó ma ǹyɛɛ, ‘Sɔ̂ɔ aâ saai,’ gɛ́ gàa a pá ḿbɔ a tuŋ lɛ́lɛɛi, ŋá zòŋ ŋá bàa Zikila, ǹyaŋ ŋɔfela-fei ká kɛ̀ tí duŋ è dòoi m̀ɛni ma.

11Lé ɓé pâi kɛ̂i a zɔnyɔ̂ŋ-nuui dɔ̃yâ-nuui pàa gbɔ́ɔi pɛrɛi mui? Fé pâi maa-nuui paâi dɔ̃yâ-nuui ŋãa pú mɛni ma?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Nya ƀe Deeƀé è mò ŋɔkɔ kuluƀa-ŋai dîa a gɛ́ɛ dí dípaa. Dí dípàa dí díyee tée dîa da díkɔɔ dí zɛ̂lɛŋ boai kɔlɛ Iburɔŋ. Kɛ́lɛ dí Isibosɛ ŋuŋ sìɣe dí ǹoo Abinɛ ƀolôŋ kɔlɛ Iburɔŋ.

Samia Veerɛi 5

Dí Deeƀé kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ da Zuda mɛi

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 11:1-9; 14:1-7)

1Nya ƀe Eezuɛ-ƀelai kélee dí pà Deeƀé pɔ́-naa Iburɔŋ dîyɛɛ m̀ai, “Gáa, kúkaa a íkao da íluu da.

2Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ a kâloŋ kúmɛi, ǹyaa ƀé kɛ̀ Eezuɛ-ŋai láa túɛ kɔ́ kɔ́-mɛni su. Yâwɛɛ è góno tèe íyêei ǹyɛɛi, ‘Ya pâi kɛ̂i ŋánûai mɛi kâai Eezuɛ. Ya pâi kɛ̂i a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi.’ ”

3Eezuɛ nuu-pɔlɔ-ŋai kélee dí pà Deeƀé pɔ́-naa Iburɔŋ. È kpanaŋ-woo kɛ̀ naa díyêei Yâwɛɛ ŋɛ́i, dí wúlɔ pù ŋ̀ûa a gɛ́ɛ é kɛ́ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi.

4Deeƀé è kɛ̀ a kóraŋ buu saaƀa tãi dí gɛ̀ la a kâloŋ. È kâloŋ-laa kɛ̀ a kóraŋ buu náaŋ.

5Gɛ́ɛ Iburɔŋ è kâloŋ-laa kɛ̀ Zuda lɔii mɛi a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi da. Gɛ́ɛ Zerusâlɛŋ, è kâloŋ-laa kɛ̀ Eezuɛ da Zuda lɔii mɛi a kóraŋ buu saaƀa káo saaƀa.

6Deeƀé da ŋɔnûai dí lì Zerusâlɛŋ dí kɔ́ pɛ́lɛ Zɛbusi-ŋai dîa, nyíi-ŋai kɛ̀ a ǹɔii-lonii naai. Ǹûai ŋí dí mò Deeƀé ma dîyɛɛi, “Káfe pâi pɔrîi ƀɛ́ sonii kúyêei. Ǹɛi-pu-ƀelai da gɔɔ-pu-ƀelai nɔ́ ƀé pâi kɔ̂i kápɔ díka kpɛ́.”

7Kɛ́lɛ Deeƀé è Zãiyɔŋ kwaa ma mɛni wála-walaai ŋí sòŋ é ǹáa sée naa ma.

8Deeƀé è mò a màa ɣelei tí ǹyɛɛi, “Diai pâi kɔ̂i Zɛbusi-ŋai pɔ́, tɔɔ dí tɛ́ɛ ƀɛ́i ǹyái a tɛ̀ɛ naa ǹɔii mui dí pɛ́lɛ gɔ́ɔ pu-ƀelai da ŋ̀ɛi-pu-ƀelai tí dîa. Deeƀé fé kɛ́ ní a ǹûai ŋí wɛ́liɛɛ. Mɛni ma dí mò dîyɛɛi, ‘Ǹɛi-pu-ƀelai da gɔ́ɔ-pu-ƀelai dífa pɔri lɔ̂i galoŋ-pɛrɛi mu.’ ”

9Deeƀé è sèe naa é ǹaa láa sée a Deeƀé ŋɔtaa-lêei. È siɣâŋ tɔ̀ɔ é dínaŋ naa ma é kúla Milo é lí daa-leei su-pere.

10Deeƀé ŋɔwála-walai su è kɛ̀ nɔ́ kɛ̂tɛi, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ ŋ̀wála-wala kélee Ɣalai è kɛ̀ gɔlɛ.

11Taya kaloŋ Iraŋ è pɛ́rɛ tɔɔ-ƀela tɛ̀ɛ Deeƀé pɔ́-naa a pɛ́rɛ tɔɔ-sãa. Dí lì dí ŋɔpɛ́rɛi tɔ́ɔ.

12Deeƀé è gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ è gɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ-ŋai mɛi. Ŋɔnûai mɛni ƀé è kɛ̀ ǹyaa Deeƀé ŋɔkâloŋ-laai su kɛ̂tɛi la.

13Deeƀé kuláa Iburɔŋ lɔii sui, è nɛnî nina támaa kùla é bɛlɛ ŋɔnɛyâai dîa Zerusâlɛŋ. È lônii-sinaa da ǹɛyaa támaa maa sɔlɔ ƀò dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Ǹîa-pɛlɛɛi è dímaa sɔlɔ ɓò Zerusâlɛŋ dílaa ɓa: Samua, Soba, Netaŋ, Saloma,

15Iba, Ilisua, Nɛfɛŋ, Zafia

16Ilasama, Iliada da Ilifelɛ.

Deeɓé a Felesia-ŋai yée-mɛi ɣále

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 14:8-17)

17Felesia-ŋai kɛ́ɛ da mèni a gɛ́ɛ da Deeɓé kɛ́ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi, dí lì díkɛ gɔ̀ri. Kɛ́lɛ Deeɓé è m̀ɛnii ŋí mèni é lí ŋɔtaai su.

18Felesia-ŋai dí pà dí díŋaa kɔ́lɛ Lefaiŋ Tiŋ-tiŋ su.

19Nya ɓe Deeɓé è Yâwɛɛ marê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋa pɔri liî ŋá kɔ́ Felesia-ŋai pɔ́? Ya pâi ǹɛɛ̂i naa ŋá díyee mɛi ɣále?” Yâwɛɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Lí. Ŋa pâi dítɛɛ tí-ti ɓôi ípɔ.”

20Deeɓé è pà Bêe-perazin, é díyee mɛi ɣále naa. È mò ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ aâ gɛ́ ŋa ŋákpɔara-ɓelai yée mɛi ɣále yɛ̂ɛ yá a galaŋ wôlo.” È m̀aa kwáai ma láa sèe a Bêe-perazin.

21Felesia-ŋai dí díɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai lɛ̀ɛ naa dí pú. Deeɓé da ŋɔnûai dí dísìɣe dí lí a dia.

22Felesia-ŋai dí pà pôlu ŋɔ́nɔ dí díkîe-ni ŋáa kɔ́lɛ Lefaiŋ Tiŋ-tiŋ su.

23Deeɓé è Yâwɛɛ marê kɛ̀ ŋɔ́nɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Ya pɔri liî í kɔ́ dípɔ. Ífe tɛ̀ɛ dítenin ma pere. Tɛɛ dípôlu pere baasãŋ wuru-ŋai naa pere.

24À kɛ̀ yà nûa kɔ́ɔ mu-tiŋ mèni ŋ̀elei su-pere póŋ-poŋ baasãŋ wurui tôŋ su, íkpîŋ kpɛtɛ. Gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ káa ítuɛ-pere a gɛ́ɛ é dípaa.”

25Deeɓé è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai. È Felesia-ŋai pàa é síɣe Giɓa é tóo Gezɛ.

Samia Veerɛi 6

Dí pà a Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa Gãlai Zerusâlɛŋ

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 13:1-14; 15:25--16:6, 43)

1Deeɓé è gɔ-kuluɓa lɛ́lɛɛ-ŋai kélee ŋáa tɛ̀ ma. Dí kɛ̀ a núu wála buu saaɓa (30,000).

2È dísìɣe da dîa-ni dí lí Beela taa-leei su Zuda a gɛ́ɛ dí pá a Ɣâla ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa gãlai. Gãlai ŋí è wɔ́lɔ kɛ̀ naa, Ŋwála-wala kélee Ɣâlai Yâwɛɛ láai su. Yâwɛɛ ŋɔsee-sɛŋ è kɛ̀ seêni ŋ̀âla-taa kooŋ-sãai loai.

3Gãlai ŋí è kɛ̀ nalôŋ tɔnɔ ŋɔpɛ́rɛi mu ǹyée tôŋ su. Ǹalôŋ kpîŋ láa ɓé kɛ̀ a Abinada. Nya ɓe Deeɓé-ni dí gãlai sìɣe dí zee niŋa sia-keleŋ nina su díkɛ lì la. Abinada ǹônii, Uza da Aio ɓé kɛ̀ ǹiŋai teniŋ tɔ̂i.

4Aio kɛ́ ɓò dítuɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Deeƀé da ŋɔnûai kélee dí kɛ̀ gɔnîŋ ɣalêi, nyɛ̃yɛŋ, díkɛ gbuŋ-gbuŋ tua, díkɛ pâne-kalaŋ lòkwa gîe ma, díkɛ wule tòo, dí ké lii-nɛ̃ɛ kùla Yâwɛɛ ŋéi a díwala-walai kélee.

6Dí seriɛ́ɛ Nakɔ̃ŋ mii-sãa táŋ kwaai mai, Uza è ǹyée tɛ̀ ɣelêi é Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa gãlai sóŋ. Daa tulɛ-ŋai kɛ̀ gãlai ɣâlai dí kàreŋ gãlai ké pa toôi.

7Yâwɛɛ è ǹíi ŋwàna ma é bàa kpɔ́ nɔ́ ŋ̀áa ma, kpɛ́ni fêi, è ǹyée lɛ̀ɣɛ Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa gãlai ma. È bàa naa gãlai kɔlɛ.

8Deeƀé líi è tòo pôlu Uza paa mɛni ma. È màa kwaai ma tòli a Pɛrɛzi-uza. Gwaai ŋí ma láa ká tí é tóo sâa ma.

9Deeƀé è yào Yâwɛɛ ma a ŋ̀elei tí. È mò ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ Ɲɔkono-tee Gãlai a pɔri pá pere kêi léŋ ḿbɔ naa?”

10Ǹalôŋ ŋí kɛ́ɛ a saai, Deeƀé è yào kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Vé pɔri ní liî a gãlai ŋí ŋɔtaai su. Kɛ́lɛ è lì la Gâa taa-lee su naloŋ Obɛ Idɔŋ ŋɔpɛ́rɛi lá.

11È gɛ̀ naa a ɣáloŋ saaƀa Yâwɛɛ è lûwa làa Obɛ Idɔŋ ma da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee.

12Dí mò Deeƀé ma dîyɛɛi, “Yâwɛɛ aâ lûwa láa Obɛ Idɔŋ ma da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa gãlai mɛni ma.” Nya ƀe Deeƀé è lì é Ɣâla ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa gãlai kúla naa é pá la Zerusâlɛŋ a lii-nɛ̃ɛ.

13Diai kɛ̀ liî a Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa gãlai kɛ́ɛ da sìa a kɔ́ɔ-loai lɔ́ɔlu mɛi dai, Deeƀé è sâla kùla a niŋa sirɛ da niŋa dɔ̂ŋ-dɔ̂ŋ tɔnɔ.

14Deeƀé è m̀ãla Yâwɛɛ ŋéi-tuɛ a ŋɔwála-walai kélee. È kɛ̀ a m̀aa ɣiriɛ́ɛ a ɛfɔ.

15Da Eezuɛ-ƀelai kélee dí pà a Yâwɛɛ Ɲɔkpanaŋ-woo-kɛɛ maa gãlai dí ké túru fɛ̀ɛ, dí ké làɣi a zu kɛ́tɛ.

16Díkɛɛ pâi a gãlai Deeƀé ŋɔtaai sui, Sɔ̂ɔ ǹóŋ-nɛnii Maka è kɛ̀ Deeƀé kâai gɛ́ pìli ɣelêi gɛ́ pìlaŋ gɛ́ m̀ãla Yâwɛɛ ŋéi-tuɛ. Kɛ́lɛ Deeƀé ké-pere fé ǹíi láa ní.

17Dí pà a gãlai m̀ûui mu dí zèe ƀɛ́i Deeƀé è naa kpɛ̀tɛ m̀ɛni mai. Deeƀé è kéreŋ sala da lii-see sala kùla naa Yâwɛɛ ŋéi-tuɛ.

18Deeƀé kpɛɛ́ a géreŋ sâlai da ǹíi-see salai kulâi, è lûwa tòo ǹûai dîa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi láai su.

19È kpólo, sua ŋɔŋ da wúru-ƀa kpɔlu-ŋa ŋ̀áa kɔ̀lɛ dîa. Dí lì pôlu dípɔ-taai a tɛɛ-ŋa.

20Deeƀé ǹyaŋ è lì pôlu a gɛ́ɛ é lûwa too ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dîa. Kɛ́lɛ gɛɛ liî, Sɔ̂ɔ ǹóŋ-nɛnii Maka è pà berei tɔ̂i ǹyɛɛ m̀ai, “Eezuɛ kaloŋ, í sâa ƀaa kɛ́-maa tɛɛ-pere kɛ̀ léŋ tí íkpîŋ pɔ́i? Í ímaa kpôloŋ íyee mu-nɛyãai kpaya-kpayai ŋéi léŋ tí yɛ̂ɛ ƀoo nuui.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋá kɛ̀ mãlâi Yâwɛɛ mɛni ma kɛ́lɛ dia fêi. Yâwɛɛ ŋí ƀé ŋ́gɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ-ŋai mɛi é ínâŋ lɛɛ. M̀ɛni ma, ŋa pâi kɛ̂i lii-nɛ̃ɛ kulâi nɔ́ ǹ̩ɛ́i ŋ́gɛ ƀaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ bɔ́.

22Ŋa pâi ƀâa kulâi ŋ́gbîŋ ma é tɛ́ɛ nyíti ma. A pâi kɛ̂i a ƀɛlɛ too mɛni íŋɛi. Kɛ́lɛ a pâi kɛ̂i a ƀaa kɛ́-maa kɛ́tɛ ǹɛyâai ŋɛ́i ḿɛni ma ya lônoi é pîlaŋ dîai.”

23M̀ɛni ma ɣâla è Maka, Sɔ̂ɔ ǹóŋ-nɛnii kɛ́ a kpóma nɛni m̀ɛnii é wɔ́lɔ mò Deeƀé mai a ǹaa-see kɛ́ɛ. Ǹyaŋ vé pâi wɔ́lɔ lóŋ da maa sɔlɔ ƀôi ŋɔfúlu-laai su.

Samia Veerɛi 7

Netaŋ è worɛ̂-woo ƀò Deeƀé ma

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 17:1-15)

1Deeƀé kɛ́ɛ Yâwɛɛ a ǹuŋ ma ƀó ŋɔkpɔara-ƀelai kélee yêei, è nâa kɛ̀ ŋɔkâloŋ-pɛrɛi mu lii-see su.

2È mò ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Netaŋ ma ǹyɛɛi, “Gáa, ŋápɛrɛi tɔ̂i a sîda wuru. Kɛ́lɛ ɣâla ŋɔkpanaŋ-woo-kɛɛ maa gãlai káa ƀûu mu.”

3Netaŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Lí í m̀ɛnii kélee kɛ́ nyíi ya gbɛ̀tɛ ílii sui. Yâwɛɛ káa íkɔlɛ.”

4Kɛ́lɛ gbíni tɔnɔi tí, Yâwɛɛ è mò Netaŋ ma ǹyɛɛi,

5“Lí í m̀ó ńyee mu-nuui Deeƀé ma yɛ̂ɛ mai, Yâwɛɛ ǹyɛɛ: ‘Ya pɔ̂ri pɛ́rɛ tɔ̂i ḿî?

6Fé tá nyíi ní pɛ́rɛ mu é síɣe tãi ma ŋá Eezuɛ-ŋai kùla la Ize lɔii su é tóo sâa ma. Kɛ́lɛ ŋ́gaa nɔ́ wɔ́lɔ sia-sîai ŋ́gɛ nyìi ƀûu mu.

7Ɓɛ́i-ŋai kélee kwa Eezuɛ-ŋai kwa tɛ̀ɛ naai, ka tá gáa ŋá dílaa túɛ-nuui da marê kɛ́ ńyɛɛ ma lé ƀé ífe sîda wuru pɛrɛ tɔɔ-ni la ḿɛni mai?’

8“M̀ɛni ma, m̀ó ńyee mu-nuui Deeƀé ma yɛ̂ɛ Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛ, ‘Ŋá íkùla kala ŋûnu su a gɛ́ɛ ífe ŋɔ́nɔ kɛ̀ a ƀála mɛi káa nuu, kɛ́lɛ íkɛ ŋánûai mɛi a kâloŋ.

9 Ǹgaa íkɔlɛ ƀɛ́i kélee ya lì naai. Ŋá íkpɔara-ƀelai kélee pù íkɔɔ mu. Ŋa pâi gɛ̂i ílaa mu é wuyɛ yɛ̂ɛ dîai dílaa mu-wuyɛ̂ɛi ǹ̩ɛ́niɛi sui.

10Ŋa pâi kwaa ma kpɛtɛ̂i ŋánûai Eezuɛ-ŋai mɛni ma. Naa a pâi kɛ̂i a díkpɔɔi kwaa ma núu da fa ŋɔ́nɔ díkula naa. Wála-wala nuu da fa ŋɔ́nɔ dímaa yào yɛ̂ɛ berei da kâa gɛ̀ la a diai.

11É síɣe ǹ̩elei ma ŋá dílaa túɛ-ƀela pù la dímɛi, ŋa pâi gɛ̂i ka káfii tɔ́ɔ kákpɔara-ƀelai yêei. É kúla nyíŋi pôlu, ńyãa Yâwɛɛ ŋá mò kâa a gɛ́ɛ ŋa pâi pɛ́rɛ tɔ̂i kámɛni ma.

12Íwɔ̂ ɣele kûu-ŋai da kpɛɛ ya sàa, ŋa pâi gɛ̂i íkpɔɔi loŋ-sinaai dɔnɔ é ípɔɔ ŋá síɣe. Ŋa pâi gɛ̂i ŋɔkâloŋ-laai su kpanaŋɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13A pâi pɛ́rɛ tɔ̂i mî, ǹyaŋ ŋa pâi gɛ̂i ŋɔkâloŋ-laai kɛ́ ƀò a wɔ́lɔ-wɔlɔ kaloŋ-laa.

14Ŋa pâi kɛ̂i a ǹâŋ, ǹyaa máŋ gɛ́ ƀò a ńoŋ. A mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ̀ ŋa pâi gula maa kɛ̂i.

15Kɛ́lɛ ŋáwɔlɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai a pâi kɛ̂i nɔ́ ńyɛ̂ei m̀ɛni ma. Fé pâi gulâi ǹyɛ̂ei yɛ̂ɛ berei ŋá gɛ̀ la a Sɔ̂i.

16Ŋa pâi íkɔ̃liŋ da íkâloŋ-laai maa kɔ̃ɔ̂i. Íkâloŋ see-sɛŋ a pâi kɛ̂i naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.' "

17Netaŋ è ŋ̀óo-ŋai ŋí kélee su kùla Deeƀé ma da nyíi-ŋai è gàa zĩa sui.

Deeƀé è Ɣâla sɛɣɛ̂ ɣâla fɛ̀liɛɛ su

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 17:16-27)

18Nya ƀe Gâloŋ Deeƀé è lì é m̀aa yéŋ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ ǹyɛɛ m̀ai, "Óo Yâwɛɛ Ɣala, gbɛ̂ɛ ƀa ńyãa ya pɔri mɛni kɛ́tɛ kɛ́ɛi ŋí kɛ̂i ḿɛni ma kwa ŋánûai?

19M̀ɛni-ŋai ŋí fé nɔ́ íŋɛi a mɛni fii-kpɛɛ, óo Yâwɛɛ Ɣala. Ya íkono-teei lí máŋ tuɛ-pere íyee mu-nuui ǹóŋ ŋɔlônii mɛni ma, óo Yâwɛɛ Ɣâla!

20Lé ƀe ŋɔ́nɔ ńa ŋá m̀ó yâi? Í íyee mu-nuui kɔ́lɔŋ a ǹɛ́lɛɛ, óo Yâwɛɛ Ɣala!

21Ya m̀ɛni-ŋai kélee kɛ́ í díkpɛ̀tɛ ílii sui, ya ǹɛɛ naa íyee mu-nuui a díkɔlɔŋ.

22M̀ɛni ma í kɛ́tɛi. Sɛŋ da fé naa é seri ípɔ. Ɣâla da kpɛ́ni fé naa é kɛ́ yɛ̂ɛ yá, yɛ̂ɛ berei kwa íkɛ mɛni-ŋai kâai lai.

23Lɔii-ŋuŋ da fé naa é kɛ́ yɛ̂ɛ Eezuɛ nyíi í zu-ƀela kùla luɛ-laa su í díkɛ a ínûai. Í mɛni kpaya-kpaya támaa kɛ̀ dîɛ. Í díŋuŋ ma ƀò lɔii-ŋuŋ támaa yɛ̂ei da díɣâla-ŋai.

24Ya ínûai kɛ̂i kɛ́ ma ya kɛ́ a Díɣâla.

25"M̀ɛni ma íkono-teei ŋ̀aa see kɛ́ nyíi í gɛ̀ íyee mu-nuui yɛ̂ei da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai, óo Yâwɛɛ.

26Nûa da pâi ílaa maa tɛ̂i a ŋ̀ánaa. Da pâi m̀ôi dîyɛɛi, 'Yâwɛɛ, Ǹwála-wâla kélee Ɣalai káa Eezuɛ mɛi,' ǹyaŋ a pâi ńyee mu-nuui Deeƀé ŋɔpɛ́rɛi maa kɔ̃ɔ̂i,

27kpɛni fɛ̂i, óo Yâwɛɛ, Ǹwála-wâla Ɣalai, í mɛ̀ni-ŋai ŋí kélee maa kili ŋa-pono tɛ̀ɛ íyee mu-nuui pɔ́ yɛ̂ɛ mai, 'Ŋa pâi pɛ́rɛ tɔ̂i yɛ̂.' M̀ɛni ma, Eezuɛ Ɣalai, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, íyee mu-nuui líi kulâi a gɛ́ɛ é ífɛli bere sîi ŋí su, kpɛni fɛ̂i, ya m̀ó ḿâ a gɛ́ɛ ńônii-sinaai da nɔ́ ƀé pâi lɛɛ̂i ḿbɔɔ ŋá.

28"Óo Yâwɛɛ Ɣâla, íkaa a Ɣâla. Íwooi káa a tɔ̃yâ, ǹyaŋ ya Gbanaŋ-woo-kɛɛ lɛ́lɛɛi ŋí kɛ́ íyee mu-nuui yɛ̂ei.

29M̀ɛni ma, lûwa láa íyee mu-nuui ma a gɛ́ɛ ŋɔfúlu-laai su é kôyaa. Óo Yâwɛɛ Ɣâla, yaâ m̀ó ǹyaŋ ísarâi, íyee mu-nuui a lûwa sɔlɔ ƀôi."

© 2014 Bible Society in Liberia.

Samia Veerɛi 8

Deeƀé è ŋɔkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣàle

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 18:1-17)

1Ɣele kûu kpɛ-kpɛɛ pôlu ma, Gâloŋ Deeƀé è Felesia-ŋai yée mɛi ɣàle díkɛ ƀò ŋɔwála-walai mu, é Mɛte-gama kúla díyêei.

2Naa pôlu ma è Môa-ŋai yée mɛi ɣàle máŋ. Nya ƀe è gɛ̀ ǹûai kélee dílaa ǹɔii ma. Ƀɛ́i dílaa naai, è naa kɔ̀ɔŋ a ɣɛli. Ƀɛ́i è naa kɔ̀ɔŋ a ŋ̀ɛlii laai feerɛi, è naa-ƀelai kélee pàa. Ƀɛ́i è naa kɔ̀ɔŋ a ŋ̀ɛlii laai tɔnɔi, è naa-ƀelai kélee ŋuŋ ma ƀò, díkɛ ƀò a ŋɔtíi-kɛ-ƀela díkɛ ŋuŋ-fela-fei tɛ̀ɛ bɔ́.

3Deeƀé è Libɔ ǹóŋ-surɔŋ Adadezɛ yée mɛi ɣàle máŋ nyíi kɛ̀ a Zoba kaloŋ gɛ́ɛ liî Yufeletii Ya-leei ma a gɛ́ɛ é ǹɛ́ dîa a gɛ́ɛ ǹyaa ƀé gáa nâa a díkâloŋ.

4È kɔ́kɔ-keleŋ wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ (1,700) da kɔkuluƀa wála-wâlaa ŋuŋ buu feerɛ (20,000) kula ǹyêei. É gɔ́ kɔ́-keleŋ sia soo-ŋai dámaa kɔ́ɔ pôlu zamiŋ tèe. Zoo-ŋai ŋí ŋ̀uŋ tɔnɔ nɔ́ ƀé è nɛ̀ɛ.

5Siria-ŋai kùla Dɛmɛika nyíi-ŋai pà a gɛ́ɛ dí kpɔ́ŋ Zoba Kaloŋ Adadezɛ mai, Deeƀé è dínûai wála-wâla buu feerɛ káo feerɛ (22,000) pàa.

6Deeƀé è ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí ƀûu pù Dɛmɛika taa-leei su Siria lɔii su. Siria-ŋai dí kɛ̀ Deeƀé ǹyée mu dí kɛ́ ŋuŋ-fela fei kpɛ̀ɛ ǹyêei. Ƀɛ́i kélee Deeƀé è lì naai, Yâwɛɛ è wála-wâla-laa tɛ̀ɛ bɔ́.

7Gôo kpala ŋá-ɣale kɔli kalaŋ-ŋai kɛ̀ Adadezɛ ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai yêei, Deeƀé è pà a gélee Zerusâlɛŋ.

8Gâloŋ Deeƀé è ƀara támaa kùla Beta da Berotai taa lêe-ŋai su kɛ̀ Adadezɛ yêei.

9Ama Kaloŋ Toi kɛ́ɛ a mɛ̀ni a gɛ́ɛ Deeƀé a Adadezɛ ŋɔnamu kɔ́-ƀelai kélee yée mɛi ɣálei,

10È ǹóŋ Zoraŋ tɛ̀ɛ bɔ́ naa a gɛ́ɛ é ŋɔlaa ti-maai da ŋɔsɛɣɛ-fei láa seri ma Adadezɛ yée mɛi ɣále mɛni ma, kpɛ́ni fêi, Adadezɛ a kâa kɔ́ pɛ̀lɛ Toi ma a ɣele kélee. Zoraŋ è lì a sɛŋ-kao kole, gôo da ƀara-ŋa Deeƀé pɔ́.

11Gâloŋ Deeƀé è zãai ŋí kélee tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ é pɛ́lɛ gôo da gánei ma nyíi-ŋai è gùla lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai yée mɛi ɣáleɛɛ sui,

12é kúla Idɔŋ-ŋai dílɔii ma é tóo Môa-ŋai díwɔ̂i ma, Amɔŋ-ŋai, Felesia-ŋai da Amɛlɛka-ŋai díwɔ̂i. Zãai è gùla Zoba kaloŋ Leo ǹóŋ Adadezɛ yêei è gélee tɛ̀ɛ máŋ Yâwɛɛ pɔ́.

13Deeƀé kuláa Idɔŋ kɔ kɔ́-ƀela wála-wala puu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (18,000) yée mɛi ɣâlei Gbólo Tiŋ-tiŋ sui mu è wùyɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14È kɔ́ kɔ́-ɓela díɓûu-ŋa tɔ̀ɔ Idɔŋ-ŋai dílɔii su. Idɔŋ-ŋai dí nâa kɛ̀ a ǹyée mu-ɓela.
Yâwɛɛ è wála-wala-laa tɛ̀ɛ bɔ́ ɓɛ́i kélee è lì naai.

15Deeɓé è kâloŋ-laa kɛ̀ Eezuɛ lɔii gwaa kélee ma. È ŋɔnûai mɛi kàa a tɔ̃yâ da
teniŋ-ɓo pere.

16Zeruia ǹóŋ Zoa ɓé kɛ̀ gɔ-kuluɓa-ŋai láa tuɛ, Ailu ǹóŋ Zeosafa kɛ́ ɓò a gɔlɔ-ŋai
mɛi káa-nuu.

17Aitu ǹóŋ Zadɔ da Aimelɛ, Abiata ǹóŋ ɓé kɛ̀ a zâla-láa soŋ-ɓelai, Seraya kɛ́ ɓò a
gɔlɔ pɔ̃yɛ-nuui.

18Zioada ǹóŋ Bɛnaya è kɛ̀ Serita-ŋai da Peleta-ŋai mɛi, Deeɓé ǹônii-sinaai dí kɛ́
ɓò a zâla-láa soŋ-ɓelai.

Samia Veerɛi 9

Deeɓé è mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀ Mɛfebosɛ mì

1È kɛ̀ tí Deeɓé é m̀ó ǹyɛɛi, “Núu da fé lɛ̀ɛ ní Sɔ̂ɔ ŋɔpɛ́rɛi mu nyíi ŋa pɔ̂ri ŋáwɛli
kɛ́-maai lɛ̂i m̀a Zonetaŋ mɛni ma?”

2Sɔ̂ɔ yée mu-nuu tɔnɔ è kɛ̀ naa. Ǹáa ɓé kɛ̀ a Ziɓa. Dí dòli Deeɓé ǹyɛɛ mai, “Yá ɓé
da kɛ̂ yâ Ziɓai?” Ǹyɛɛ mai, “Ńyãa ɓe.”

3Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Núu da è lɛ̀ɛ Sɔ̂ɔ ŋɔpɛ́rɛi mu nyíi ŋa pɔri ŋáwɛli kɛ́-maai lɛ̂i ma
yɛ̂ɛ berei ŋá ŋ́gono tèe la Yâwɛɛ yeei?” Ziɓa ǹyɛɛ m̀ai, “Zonetaŋ ǹóŋ surɔŋ tɔnɔ
káa niî naa. Kɛ́lɛ gɔ̃liŋɔ̂i.”

4Ǹyɛɛ mai, “Ǹyaa kɔɔ?” Ziɓa ǹyɛɛ m̀ai, “Gáa Amiɛɛ ǹóŋ Makiɛ pɔ́naa Lo-diɓa taai
su.”

5Gâloŋ Deeɓé è ŋ̀orɛ̂ tɛ̀ɛ dí pá la.

6Sɔ̂ɔ ǹóŋ lóŋ Mɛfebosɛ è pà é pîlaŋ ŋ̀ume ŋá Deeɓé ŋɛ́i-tuɛ é ɓaa kɛ́-maa tɛ́ɛ bɔ́.
Deeɓé ǹyɛɛ m̀ai, “Mɛfebosɛ!” È zu tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Íyee mu-nuui ká ŋí.”

7Deeɓé ǹyɛɛ m̀ai, “Ífe yao. Ŋa pâi ŋáwɛli kɛ́-maai lɛ̂i yâ ínâŋ sârai. Ŋa pâi ínâŋ
ŋɔlɔii-ŋai kélee tɛɛ̂i ípɔ. Ya pâi kɛ̂i ílaa miî ŋáteɓelei ma a ɣele kélee.”

8Mɛfebosɛ è pìlaŋ ŋ̀ume ŋá gâloŋ ŋɛ́i túɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Íyee mu-nuui kɔɔ ǹyaa ya
mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ɛ ŋí kɛ̂i ɣîla kɛ́ɛ yɛ̂ɛ ńyãa ḿîi?”

9Nya ɓe gâloŋ è Sɔ̂ɔ yée mu-nuui Ziɓa tòli ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋa Sɔ̂ɔ kɔ̃liŋ da ŋɔpɛ́rɛi mu-
ɓelai kélee tɛɛ̂i ǹóŋ pɔ́.

10Yá, ílônii-sinaai da íyee mu-ɓelai ka pâi kɛ̂i ǹyée mu. Ka kɛ́ tíi kɛ̀ mì. Mii-sɛŋ é
kɛ́ ŋɔpɛ́rɛi mu a ɣele kélee. Kɛ́lɛ Mɛfebosɛ a pâi kɛ̂i ǹáa miî ŋáteɓelei ma.” Ziɓa
ǹônii-sinaai díkɛ̀ puu káo lɔ́ɔlu, ǹyée mu-ɓelai díkɛ ɓò buu feerɛ.

11Ziɓa ǹyɛɛ gâloŋ mai, “Ŋa pâi mɛ̀nii kélee kɛ̂i yɛ̂ɛ berei ya m̀ó la ḿâi.” Mɛfebosɛ
a kâa ǹáa mìi Deeɓé ŋɔteɓelei ma yɛ̂ɛ gâloŋ ǹônii da.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Mɛfebosɛ è lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀò é ǹáa sée a Maka. Ǹyaŋ dîai kélee kɛ̀ Ziƀa yée mui dí kɛ̀ a Mɛfibosɛ yée mu-ƀela.

13Mɛfebosɛ è sèe Zerusâlɛŋ, kpɛ́ni fêi, a kâa ǹáa mìi gâloŋ ŋɔteƀelei ma. Gɔ́ɔ veerɛ è kɛ̀ a búɔɔ.

Samia Veerɛi 10

Deeƀé a Amɔŋ-ŋai da Asiria-ŋai yée mɛi ɣále

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 19:1-19)

1Nyíŋi pôlu ma Amɔŋ-ŋai díkâloŋ è sàa dí ǹóŋ-surɔŋ Anuŋ see bɔ́ɔ ŋá.

2Gâloŋ Deeƀé è mò ǹyɛɛi, “Fɛ̂ɛ ŋa ŋáwɛlii kɛ́-maa tɔnɔi lɛ̀ Naasi ǹóŋ Anuŋ ma yɛ̂ɛ berei ǹâŋ a kâa gɛ̀ la a ńyãai.” Deeƀé è ǹyée mu-ƀelai tɛ̀ɛ a gɛɛ dí kpulɔ̂ŋ ma ǹâŋ saa mɛni ma. Dí lì dí seri Amɔŋ-ŋai dílɔii su.

3Kɛ́lɛ Amɔŋ kaloŋ ŋɔnúu kpaya-kpayai dí mò mà dîyɛɛi, “Ílâai la kpulɔŋ maa-ƀela tɛɛ ípɔ naa Deeƀé mì káa a ƀaa kɛ́-maa ínâŋ mɛni ma? Ífe láa ní la è ǹûai ŋí tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí pá dí ílɔii maa kpɛ́ɛ nyíi a pɔri pâi naa pôlu ma é naa-ƀelai yée mɛi ɣále?”

4Nya ƀe Anuŋ è Deeƀé yée mu-ƀelai sòŋ é díla leɣa káraŋ m̀éla tɔnɔ ma tɛi-tɛi, é díyɛkɛ-ŋai maa tèe díwuraŋ mu é dítɛɛ pôlu a ŋumɛ pere.

5Deeƀé kɛ́ɛ a m̀ɛnii ŋí mɛ́nii, è nûa tɛ̀ɛ díperêi, kpɛ́ni fêi, ŋumɛ támaa è kɛ̀ díkɛ̂i. Gâloŋ ǹyɛɛ dîai, “Ka lɛ̀ɛ Zɛleko é lɛ́ɛ la zu kála-leɣa é tɛ́ pôlu ká lɛ́ɛ pâi.”

6Amɔŋ-ŋai dí gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ da gɛ́ Deeƀé a kɛ́ a díkpɔara-nuu. Nya ƀe dí Siria kɔ kɔ́-ƀela fela fè a gɛ́ɛ dí kɔ́ dímɛni ma. Bɛreo da Zoba taa-ŋai dí kɔ-kuluƀa wála-wala buu feerɛ (20,000) tɛ̀ɛ, Maaka kaloŋ é kɔkuluƀa wála tɔnɔ (1,000) tɛɛ, Tobi taai é kɔkuluƀa wála puu káoi feerɛ (12,000) tɛ́ɛ.

7M̀ɛnii ŋí mɛniɛ́ɛ Deeƀé mii, è Zoa worê tɛ̀ɛ da ŋɔkpakolo wála-wala-ŋai kélee.

8Amɔŋ-ŋai dí tɔ̀ɔ díɣɛli ma ziɣãŋ lá. Siria-ŋai dí kùla Zoba, Leo, Tobi da Maaka dí pá dí tɔ́ɔ ƀéi ziɣãŋ fé kɛ́ ní naai.

9Zoa kɛ́ɛ a gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ gɔ́ kɔ́-ƀelai díkɛ̀ kulâi m̀éla feerɛ mai, è Eezuɛ kpakolo wála-walai da-ŋa kùla zu é dítɔɔ Siria-ŋai perei.

10È ǹeɣê Abisai tɔ̀ɔ gɔ-kuluƀa-ŋai gbéli-ŋai láa túɛ dí kpiyãŋ Siria-ŋai perei.

11È mò dîa ǹyɛɛi, “À kɛ̀ Siria-ŋai yée a tɛ̀ɛ m̀â, ka pá ká kpɔ́ŋ m̀â, kɛ́lɛ à kɛ̀ Amɔŋ-ŋai yée a tɛ̀ɛ kâa, gɛ̀ ní ŋa pâi pâi ŋá kpɔ́ŋ kâa.

12Ka kákili kúla kú kɔ́ kúnûai mɛni ma da Ɣâla ŋɔtaa lêe-ŋai. Tɔɔ Yâwɛɛ é mɛ̀nii kɛ́ ǹɛ̂lɛɛi ŋ̀ɛ́i.”

13Zoa da ŋɔnûai dí kɔ́ pɛ̀lɛ Siria-ŋai dîa, Siria-ŋai dí pú díyêei.

14Amɔŋ-ŋai dí Siria-ŋai kàa nɔ́ pûi, dia máŋ dí pù Abisai yêei dí tɛ́ daa-leei su. Zoa è kùla Amɔŋ-ŋai pôlu é lí Zerusâlɛŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Kɛ́lɛ Siria-ŋai yée mɛi ɣáleɛɛ Eezuɛ-ŋai dîɛi, Siria-ŋai dí díŋaa tɛ̀ díkîe ma.

16Adadezɛ è worê tɛ̀ɛ Siria-ŋai perei nyíi-ŋai kɛ̀ Yufeletii Ya-leei pôlui. Dí pà Elaŋ da dílaa túɛ-nuui Zoba.

17DeeƁé è mɛ̀nii ŋí mɛni nɔ́, é ŋɔkɔ́ kɔ́-Ɓelai ŋáa tɛ̀ díkîe ma é Zɔdiŋ Ya-leei tíyeŋ a dia dí tɛ́ Elaŋ. Dí tɛ́ɛ naai, Siria-ŋai dí kɔ́ pɛ̀lɛ dîa.

18Eezuɛ-ŋai dí díyee mɛi ɣàle dí pú díyêei. Dí díkɔ kɔ́-keleŋ sia-sôoi sia-Ɓelai ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (700) pàa da dísoo mɛi kɔ kɔ́-Ɓelai wála-wala buu náaŋ (40,000). Dí dílaa túɛ-nuui Soba paa.

19Adadezɛ yée mu kaloŋ-ŋai dí gàa nɔ́ Eezuɛ-ŋai yée a tɛɛ dîa, dí pɛ̀lɛ a díkɔɔ dí díkpîŋ kɛ́ a díyee mu-Ɓela. Dí nâa kɛ̀ yaôi a gɛ́ɛ dí kpɔŋ mâa tɛɛ Amɔŋ-ŋai pɔ́.

Samia Veerɛi 11

DeeƁé da Bɛɛsiba

1Gâloŋ-ŋai díkɔ kɔ́ kûui seriɛ́ɛ góraŋ sui, DeeƁé è Zoa worê tɛ̀ɛ da ŋɔyée mu-Ɓelai é pɛ́lɛ Eezuɛ-Ɓelai kélee dîa. È dítɛ̀ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Amɔŋ-ŋai dîa. Dí tìnaŋ Laba taa-leei ma. Kɛ́lɛ DeeƁé è lɛ̀ɛ Zerusâlɛŋ.

2Fólo maa láa tɔnɔ da DeeƁé è kùla záma lôi gɛ́ sìa-sia ŋɔpɛ́rɛi mɛi. È nɛnî tɔnɔ kàa gɛ́ ŋ̀waa. Ǹɛnîi ŋí è kɛ̀ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ a ŋ̀ánaa.

3È mare kɛ̂ɛ kɛ̀ ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ŋɔnɛnî Ɓe tí?” Ǹúui dɔnɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Ita naloŋ Yuraya ŋɔnɛnîi ká tí, Ilian ǹóŋ-nɛnii BɛsiƁa.”

4DeeƁé è kéla-ŋa tɛ̀ɛ dôlii é pá. (Ǹɛnîi ŋí è ǹyée wàa nɔ́ naa fé niî kɛ̀ namu ní kɛ̀) DeeƁé kɛ́ lɔ̀ la bɔ̂rɔŋ. Nya Ɓe è lì pôlu ŋɔpɛ́rɛi la.

5Ǹaa kɛ́ɛ tíi è koo sìɣe. È DeeƁé worê tɛ̀ɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Ǹgaa kpáaŋ su.”

6DeeƁé è worê tɛ̀ɛ Zoa pɔ́-naa ǹyɛɛ m̀ai, “Ita naloŋ Yuraya tɛ̀ɛ mî.” Zoa è Yuraya tɛ̀ɛ DeeƁé pɔ́-naa.

7Yuraya è páai, DeeƁé è m̀arê kɛ̀ berei Zoa a tíi kɛ̂i lai, berei da gɔ́i kɔ̂i lai da berei a liî la tuɛ-perei.

8DeeƁé è mò Yuraya ma ǹyɛɛi, “Lí sâa í nyíi ípɛrɛi mu.” Yuraya è kùla naa é lí. Naa kɛ́ɛ tíi gâloŋ è sãã tɛ̀ɛ Yuraya ŋɔpɛ́rɛi lá.

9Kɛ́lɛ Yuraya fé ǹyii ní ŋɔpɛ́rɛi mu. Da DeeƁé ǹyée mu-Ɓelai kélee dí nyìi DeeƁé ŋɔpɛ́rɛi lá.

10DeeƁé è mɛ̀ni a gɛ́ɛ Yuraya fê nyìi ní ŋɔpɛ́rɛi mui. È dòli ǹyɛɛ m̀ai, “Í kùla sia kôyaa ma. Lé Ɓé gɛ̀ ífe lì ní ípɛrɛi lá í nyíi naa í ífii tɔ̂i?”

11Yuraya ǹyɛɛ m̀ai, “Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa gãlai, Eezuɛ da Zuda kɔ kɔ́-Ɓelai kélee díkaa Ɓûu su. Ḿɛi-nuui Zoa da ǹyée mu-Ɓelai díkaa naa víyeŋ ŋá. Ŋa pɔri liî

© 2014 Bible Society in Liberia.

ŋápɛrɛi lá, ŋá ńaa míi, ŋá kpele sɛŋ kpele kwa ŋánɛnîi kú ké kúnîa kɛ̀? Tãi nɔ́ kaa la ɣele mai, fé pâi pɔrîi mɛni kɛ́ɛ ŋí kɛ̂i.”

12Deeƀé è ŋɔ́nɔ mɔ̀ Yuraya ma ǹyɛɛi, “Nyii ƀɛ́ sâa. Ya pâi liî pôlu tínaa.” Yuraya è nyìi Zerusâlɛŋ é lɛ́ɛ zu ɣele é ƀɔ́.

13Deeƀé è ƀɛlɛ-ɗoli ƀò a Yuraya a gbínii tí, é lɔɔ támaa tɛ́ɛ bɔ́. È gɛ̀ tí a gɛ́ɛ Yuraya a lì ŋɔpɛ́rɛi lá é nyíi a ŋɔnɛnîi. Kɛ́lɛ Yuraya fé lì ní ŋɔpɛ́rɛi lá a gbínii tí. È ǹyii gâloŋ ŋɔkpôŋ lá.

14Ǹmaa ɣele ƀɔ́ɔi Deeƀé è kɔlɔ pɔ̃yɛ é dɛ́ɛ Yuraya pɔ́ a gɛ́ɛ é lí la Zoa pɔ́.

15È bɔ̃yɛ gɔlɔi ŋí su ǹyɛɛ Zoa mai, “Yuraya tɛɛ ƀɛ́i gɔ́i fâai naai ka íkɔ kɔ́-ƀelai ká kúla pôlu a gɛ́ɛ kúkpɔara-ƀelai dí bàa.”

16Zoa è daa-leei maa kpɛɛ, é Yuraya tɛ̀ɛ ƀɛ́i ŋ̀wana lɔɔ ŋánaa kpakolo-ŋai dí kɛ̀ naai.

17Gbakolo-ŋai kɛ̀ daa-leei ŋí sui dí pà dí kɔ́ pɛ́lɛ Zoa ma da ŋɔnûai. Dí Deeƀé ŋɔnûai da-ŋa pàa, dí Yuraya pàa máŋ.

18Zoa è worê tɛ̀ɛ dí m̀ɔ́ Deeƀé ma.

19È mɔ̀ ŋ̀orê-woo ƀɔ́-nuui ma ǹyɛɛ, “Ya kpɛ̀ɛ a ǹamu kɔ́ mɛni-ŋai kélee su-kulaa gâloŋ ma,

20ɣele da ǹíi a pâi toôi pôlu ǹyɛɛ yâi, ‘Ka namu pɛ̀lɛ ǹûai dîa daa-leei kɔlɛ lé mɛni ma? Káfe kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ da pɔri lɛɛ̂i ziɣãŋ pôlu-pere dí kápɔara?

21Gbɛ̂ɛ ƀé Gidiɔŋ ǹóŋ-surɔŋ Abimelɛ pàai. Vé kɛ́ ní a nɛnî nyíi kɔni kɛ́tɛ pìli ziɣãŋ pôlu-pere é dòo ma é sáa Tibɛ? Ká lì ziɣãŋ kɔlɛ ma lé mɛni ma?’ Gɛ̀ ní m̀ɔ́ ma yɛ̂ɛi, ‘Dí íyee-mu-nuui Yuraya, Ita naloŋ pàa gɔ́i su máŋ.’ ”

22 Ǹorê-woo ƀɔ́-nuui è lì é mɛni-ŋai kélee ƀɔ́ Deeƀé ma yɛ̂ɛ berei Zoa è ŋ̀á lɛ̀ la mai.

23Ǹyɛɛ Deeƀé mai, “Ǹûai dí ŋɛi-naɣiŋ mɛi kɛ̀ a kúa. Dí pɛ̀lɛ kûa kwaa ponoɔɔ ma. Kɛ́lɛ kú dítùaŋ ziɣãŋ lá-pere.

24Dí kerâŋ pìli zɔla-ŋai dí ƀɔ́ ziɣãŋ su dí íyee mu-ƀelai da-ŋa soŋ. Íyee mu-nuui Ita-nuui Yuraya è lɛ̀ɛ zu máŋ.”

25Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Lí í m̀ɔ́ Zoa ma a gɛ́ɛ m̀ɛnii ŋí fé ǹíi tòo pôlu. A pɔri kɛ̂i a núu da kélee. É kɔ́ é daa-leei sóŋ é ǹaa-ƀelai yée mɛi ɣále. Nyíŋi ƀé pâi gɛ̂i Zoa líi é kúla.”

26Yuraya ŋɔnɛnîi kɛ́ɛ a zaa tuŋ mɛ̀nii, è wɔ̀lɔ m̀ɛni ma.

27Ǹíi ŋá yeŋɔ̂i, Deeƀé è ŋ̀orê tɛ̀ɛ é pá é gɛ́ a ŋɔnɛnî. Da ǹyaa dí lônii-sinaa maa sɔlɔ ƀò. Kɛ́lɛ Deeƀé tûa sɔŋ ŋí fé kɛ́ ní a Yâwɛɛ líi láa mɛni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Samia Veerɛi 12

Ɣâla è Deeƀé ŋɔsɔnyɔ̂ŋ lɛ̀ mà

1Yâwɛɛ è Netaŋ tɛ̀ɛ Deeƀé pɔ́-naa. Netaŋ è pà Deeƀé pɔ́-naa ǹyɛɛ m̀ai, “Sinâa feerɛ dí kɛ̀ taa-lêe tɔnɔ su. Dɔnɔ è kɛ̀ a dɔ́ɔ, gbélii ké ƀò a kôlo-nuu.

2Taa-tulɛ támaa è kɛ̀ dɔɔ-nuui yêei.

3Kélɛ ƀála-saa tɔnɔ nɔ́ ƀé kɛ̀ gôlo-nuui yêei nyíi è ǹyai. È pà la ŋɔpɛ́rɛi lá gɛ́ ƀò ǹyêei da ŋɔnîa-pɛlɛɛi. Dí lɛ̀ɛ ŋ̀á kɔnîi é kɛ́tɛ. È kɛ̀ nɔ́ díyêei yêɛ nɛnî-loo kwatara. A kâa kɛ̀ ǹáa miî a ŋɔmii-sãai da tɛ̀ɛ m̀álai pɔ́. A kâa máŋ yá tɛ̀ɛ m̀álai pɔ́ gbîŋ kpele-kɔɛɛi su. Da dîa-ni da kâa ǹyii kwaa tɔnɔ ma.

4Ɣele tɔnɔ da ŋõya è pà dɔɔ naloŋ pɔ́-naa. Ǹalôŋ fé ké ní ŋ̀wɛ̂lii é gbɔ́ɔi taa-tulɛi da paa é mii-sɛŋ kpɛtɛ la ŋõyai mɛni ma. Kélɛ è gôlo-nuui ŋɔƀála tɔnɔi sòŋ ǹyêei é bàa é mii-sɛŋ kpɛtɛ la ŋ̀õyai mi.”

5Nya ƀe Deeƀé líi è ŋwàna kpɔ́ ǹyɛɛ Netaŋ mai, “Ǹúui mɛni sîi tí kɛ̂i, à wàla saa gɛ̀ ní Yâwɛɛ fé ɣénie nɛ̃ɛ m̀î.

6Fɛ̂ɛ é m̀álai tí vela-fei ké a ƀála náaŋ, kpɛ́ni fêi, maloŋ kâa fé ké ní kɛ̀ ǹyêei.”

7Netaŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Yá ƀa ǹalôŋ kpîŋ. Yâwɛɛ Eezuɛ Ɣalai ǹyɛɛi, ‘Ŋá íkula Sɔ̂ɔ yêei ŋá íkɛ̀ Eezuɛ mɛi a kâloŋ,

8ŋá ŋɔpɛ́rɛi, ŋɔnɛyâai, Eezuɛ-ƀelai da Zuda-ƀelai tɛ́ɛ ípɔ. À kɛ̀ nyíŋi-ŋai dífe ké ní a gula kɛ̂ɛ ƀɔ́ɔɔ, ŋâi pâi da pûi ma.

9Ya íŋɛi naɣîŋ Yâwɛɛ ŋɔwóoi mɛi íkɛ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ la lé mɛni ma? Ya gɛ́ Amɔŋ-ƀelai da Yuraya paa a ƀóa-sɔ̂kpɔ ya ŋɔnɛnîi síɣe a ípɔɔ.

10M̀ɛni ma, ílônii díwɔ̂ lonii da pâi kɛ̂i nɔ́ ƀóa-sɔ̂kpɔ saa kɛ̂i, kpɛ́ni fêi, í íŋɛi nàɣiŋ Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ mɛi í Yuraya ŋɔnɛnîi ké a ínɛnî.’

11Ŋa pâi gɛ̂i íkpɔɔi pɛrɛi mu ǹúui da é tɔɔ yâ. Ŋa pâi ínɛyâai kulâi íyêei ŋá dítɛɛ íkɔlɛ ma-ƀelai pɔ́ íŋɛi. Da pâi nyiî a dia panaŋ ma ǹûai kélee ŋɛ́i.

12M̀ɛnii í gèi, í gɛ̀ loo-pere su. Kélɛ ŋa pâi ŋ̀ɔ̂i kɛ̂i panaŋ ma Eezuɛ-ƀelai kélee dí naa káa.”

13Deeƀé ǹyɛɛ Netaŋ mai, “Ŋaâ sɔnyɔ̂ŋ ké Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛ” Netaŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Yâwɛɛ aâ ísu mɛni lɛɛ ísɔnyɔ̂ŋ mɛni ma. Ífe pâi saâi.

14Kélɛ ya íŋɛi naɣîŋ Yâwɛɛ ŋɔwooi mɛi ya zɔnyɔ̂ŋ ŋí kɛ́i, ǹólôŋ a pâi màa sɔlɔ ƀôi yɛ̂i, a pâi saa tí-ti ƀôi.”

15Nya ƀe Netaŋ è lì pôlu ŋɔpɛ́rɛi lá.

Deeƀé ǹóŋ è sàa

Yâwɛɛ è gɛ̀ ǹolôŋ Deeƀé da Bɛɛsiba dí màa sɔlɔ ƀôi é kɔ́lɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Deeƀé è Ɣâla fɛ̀li ǹolôŋ mɛni ma. È sûŋ sìɣe é nyíi ŋɔpɛ́rɛi mu ǹɔii ma.

17Ǹúu pɔlɔ-ŋai dí pà dí lóno bɔ́ a gɛ́ɛ vé nyìi ǹɔii ma, kɛ́lɛ vé fáa ní, vé tela gɛ́ ní é ǹáa míi.

18Ǹele kûui ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei ǹolôŋ è sàa. Deeƀé yée-mu-ƀelai dí kɛ̀ yaôi a gɛ́ɛ dí ǹolôŋ saa tuŋ too ma. Dí mò dîyɛɛi, “Ka gáa, ǹolôŋ kɛ́ɛ kɛ̀ a vúlu kú lòno bɔ́ vé ŋ̀óli tɔ̀ɔ ní kûa, kwa pâi ǹolôŋ saa tuŋ too pere kɛ̂i léŋ ma? Kwà gɛ̀ tí, ɣele da a pâi mɛni ŋánaa kɛ̂i a gbîŋ.”

19Kɛ́lɛ Deeƀé kɛ́ɛ a gàa a gɛ́ɛ ǹûai díkɛ̀ lônoi díkîe-ni pɔ́ niniŋ-woo sui, ǹolôŋ maa mɛni è tòo gíli ŋá. È ǹyée-mu-ƀelai marê kɛ̀ ǹyɛɛ dîai, “Ǹolôŋ aâ saa?” Dîyɛɛ mai, “Ooei aâ saa.”

20Deeƀé è mu-sìɣe ǹɔii ma é ŋ̀waa é wúlɔ sía ma, é ŋɔseɣei maa fáleŋ. È lì Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔlɔ pɛ́rɛi mu é vɛ̀li. È kùla naa é lí ŋɔpɛ́rɛi lá. È mii-sɛŋ marê kɛ̂ɛ kɛ̀ dí dɛ̀ɛ bɔ́ é ǹáa míi.

21Ŋɔpôlu-ƀelai dí mò mà dîyɛɛi, “Lé ƀé ya gɛ́ ŋí a kûai? Í sûŋ sìɣe í wɔ́lɔ ǹolôŋ mɛni ma tãi è kɛ̀ la ɣele mai. Kɛ́lɛ zaai, ya ímu siɣe ya mii-sɛŋ mii.”

22È zu tòo ǹyɛɛi, “Ǹôloŋ kɛ́ɛ ɣele mai, ŋá sûŋ sìɣe ŋá wɔ́lɔ. Ŋá kɛ̀ ŋ̀gili ŋá siâi ńyɛ̃ɛi, ‘Gbɛ̂ɛ ƀé gɔ́lɔŋ ɣele da Yâwɛɛ a pâi m̀alôŋ kâai é gɛ́ ǹolôŋ é lɛ́ɛ ɣele ma?’

23Kɛ́lɛ a nâa saa. Ŋa pâi sûŋ siɣêi lé mɛni ma? Ŋa pɔri gɛ̂i é fúlu-laa sɔlɔ ƀó ŋɔ́nɔ pôlu? Ŋa pâi liî bɔ́-naa kɛ́lɛ vé pâi pâi ŋɔ́nɔ pôlu m̀bɔ naa.”

Dí Saloma maa sɔlɔ ƀò

24Deeƀé è ŋɔnɛnîi ŋáa nɛnɛ. È lɔ̀ la pɔ̂rɔŋ é koo síɣe. È lóŋ surɔŋ maa sɔlɔ ƀò Deeƀé é ǹáa sée a Saloma. Yâwɛɛ è ǹolôŋ wɛ̀li.

25Yâwɛɛ è Netaŋ tɛ̀ɛ é pá é ǹolôŋ láa sée a Zedídia-ni ǹyaa Yâwɛɛ mɛni ma.

Deeƀé è Lama sòŋ

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 20:1-3)

26Zoa è kɔ́ pɛ̀lɛ Laba taa-leei ma é maa tínaŋ. Laba ƀé kɛ̀ a Amɔŋ-ŋai dítaa-lee kɛ́tɛi.

27Zoa è kéla-ŋa tɛ̀ɛ Deeƀé pɔ́-naa ǹyɛɛ dîai, “Ka lí ká m̀ɔ́ Deeƀé ma a gɛɛ ŋa kɔ́ pɛ́lɛ Laba taa-leei ma. Nyíti pôlu ma ŋá ƀɛ́i sòŋ daa-leei su-ƀelai da yá sɔlɔ ƀò naai.

28Ǹmɛni ma, gɔ-kuluƀa-ŋai pú díkîe ma ká pá kú daa-leei sóŋ. A wàla kɛ́ tí, ŋa pâi naa sonîi ŋa ńaa sée ma.”

29Nya ƀe Deeƀé è ŋɔnûai kélee ŋáa tɛ̀ gîe ma dí tɛ́ Laba taa-leei su dí naa sòŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30È díkâloŋ ŋɔƀɔrɔi kùla ŋûa. Ŋɔwuyɛ è kɛ̀ yɛ̂ɛ gôo ŋɔpãŋ buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa káo saaƀa da gbôra. Kɔni mɛni kpanaŋɔɔ tɔnɔ è kɛ̀ zu. Deeƀé è bɛ̀lɛ ŋ̀ûa. È daai su sãa támaa kùla naa.

31È naa-ƀelai kélee sòŋ é pá a dia-ni. Da-ŋa díkɛ wúru-ƀêlai mì, da-ŋa díkɛ tíi kɛ̀ a yûɔ da ƀóa-sɔkpɔ-ŋa, da-ŋa díkɛ pɔ̂rɔ kane. È gɛ̀ tí a Amɔŋ taa-ŋai kélee su-ƀela. Deeƀé da ŋɔnûai kélee dí lì pôlu Zerusâlɛŋ.

Samia Veerɛi 13

Amɔŋ è pɛ̀lɛ Deeƀé ǹóŋ nɛnii Tama ma

1Nyíŋi pôlu ma Deeƀé ǹóŋ nɛni lɛ́lɛɛ tɔnɔ è kɛ̀ naa. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Tama. Tama è kɛ̀ a Deeƀé ǹóŋ surɔŋ Asalɔŋ zaaƀɔlɔ. Noo-nɛnii ŋí ŋɔwɛli kɛ́-maa lii è pìli zaaƀɔlɔ Amɔŋ lí su. Amɔŋ ŋɔleei è kɛ̀ a da kpɛ́ni.

2Tâma è kɛ̀ a nɛnî-kpela nyíi vé kɛ́ ní a surɔŋ mɛni kɔ́lɔŋɔɔ. Amɔŋ è kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ va pɔri nɛnii ŋí kulai a ŋɔnɛnî. Ǹɛnîi ŋí maa wɛli kɛ́-maa è tɛ̀ɛ kpɔ́ Amɔŋ líi pôlu a ŋ̀ánaa é gɛ́ ǹyɛɛ a kɔlɛ a gbála.

3Kɛ́lɛ Amɔŋ ŋɔwɛli kɛ́-maa nuu tɔnɔ è kɛ̀ naa. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Zonada. Deeƀé ǹeɣê Sama ǹóŋ. Zonada è kɛ̀ a núu koi táreɛɛ ma.

4È mò Amɔŋ ma ǹyɛɛi, “Óo gâloŋ ǹóŋ, lé ƀé ya maa kpâla kɛ̂i ŋí a ɣele kéleei? Ǹɛnii ílii sui m̀ó ḿâ.” È mà ǹyɛɛ, “Ǹzaaƀɔlɔ Tama wɛ́li káa ḿâ a dámaa nyíi gáa a ńîa Asalɔŋ ŋɔlee kaa saƀaɔlɔi.”

5Zonada ǹyɛɛ m̀ai, “Láa ígbìŋ ŋá í gɛ́ yɛ̂ɛ ya kɛ̀ kɔ̂lɛi. Ínâŋ à pà a gɛɛ é í naa káa, m̀ó mà yɛ̂ɛi, ‘Ǹɛɛ naa Tama é pá é mii-sɛŋ kpɛtɛ ḿî. Ŋa wɛ̂lii ŋá ǹyée ŋá mii-sɛŋ mìi.’ ”

6Nya ƀe Amɔŋ è lì é láa yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé a kɔ̂lɛi. Tãi ǹâŋ è pà la a gɛ́ɛ é gâai, è mò ma ǹyɛɛi, “Ǹɛɛ naa Tama é pá é kpólo kpɛtɛ mî ŋá mìi. Ŋa wɛ̂lii ŋá ǹyée ŋá sɛŋ mii.”

7Gâloŋ è worê tɛ̀ɛ ǹyɛɛi, “Ka m̀ó Tama ma é lí zaaƀɔlɔ Amɔŋ ŋɔpɛ́rɛi lá é mii-sɛŋ kpɛ̀tɛ mì.”

8Nya ƀe Tama è lì Amɔŋ ŋɔpɛ́rɛi lá. È gbólo kpɛtɛ-sãai pù gîe ma é gbɛtɛ a kpólo a ǹɛ́lɛɛ

9é dɛ́ɛ zaaƀɔlɔ pɔ́. Kɛ́lɛ Amɔŋ fé gbóloi mii ní. È mò Tama ma ǹyɛɛi, “M̀ó ǹûai kélee dîa dí kúla.” Ǹûai kélee dí dílɛ̀ɛ naa dí kúla.

10È mò Tâma ma ǹyɛɛi, “Pá a mii-sɛŋ loŋpoi su. Ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá íyee ŋá sɛŋ mii.” Tâma è gbóloi sìɣe é lɔ́ la loŋpoi su zaaƀɔlɔ pɔ́-naa.

11Kɛ́lɛ ǹiɣɛ́ɛ a gɛ́ɛ é gbóloi tɛ́ɛ bɔ́i, è zòŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Pá kú láa.”

12È ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Kpao, zaaƀɔlɔ ƀa yá. Ífe gɛ̀ tí a ńyãa. Eezuɛ kpakolo-ŋai dífa tùa tí. Ífe tûa kɛ́ɛ ŋí kɛ̀ a ńyãa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Nɛnî kɛ́ɛ yɛ̂ɛ ńyãa, mí ƀé ŋa pɔri liî naa a ŋ̀umɛ târe kɛ́ɛ ŋíi? À kɛ̀ a yá, ya pâi
kɛ̂i nɔ́ a ɣɛ́lɛ-maa-sɛŋ Eezuɛ lɔii su. Kpera yɛ̂, lí í m̀ɛnii ŋí ƀó gâloŋ ma. Ńâai la a
pâi faâi.”

14Kɛ́lɛ vé ŋ̀óli tɔ̀ɔ ní ma. Tãi nɔ́ ŋɔwála-walai è kɛ̀ a dɛ́ɛ la Tâma mai, è zòŋ a wála-
wala-laa é nyíi la.

15M̀ɛnii ŋí kɛ́ɛ Amɔŋ mìi, è Tâma kpɔ̀ara kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Gbɔarai ŋí è kɛ̀ kpɔ́ a ŋá
ŋánaa é tɛ́ɛ ŋ̀wɛ̂li kɛ́ maa ŋ̀ánaai tɛ̀ɛ ǹíi pôlui ma. È mò ma ǹyɛɛi, “Ímu siɣe í lí.”

16Kɛ́lɛ Tâma è mò ma ǹyɛɛi, “Ḿve gɛ̂i. Kpɛni fêi, ƀa ŋ́gùla bɛ́rɛi mu bere sîi ŋí su
a pâi kɛ̂i a ŋumɛ mɛni kɛ́tɛ é tɛ́ɛ la íkɛɛ ŋ́ɛ̂i a ínɛniî.” Kɛ́lɛ vé ŋ̀óli tɔ̀ɔ ní ma.

17È ǹyaŋkpai tòli kɛ̀ tíi kɛ̂i ŋɔpɛ́rɛi mu ǹyɛɛ m̀ai, “Ǹɛnîi ŋí kúla ŋ̀énii ŋá é bɛ́rɛi
sɔ̃ɔŋ tóo berei.”

18Ǹyée mu-nuui è Tama kùla ŋénii ŋá é bɛ́rɛi láa tɛ́ berei. Seɣe yée koyâa ƀé kɛ̀
ma nyeŋɔɔ gɔ́ɔ gɔŋ-la. Ǹyaŋ zeɣei sîi ŋí ƀé gâloŋ ǹônii-nɛyãai nyíi-ŋai dífe kɛ́ ní
a surɔ̂ŋ mɛni kɔ́lɔŋɔɔ da kâa dòo dîa. Nya ƀe dí gùla dí bɛ́rɛi lá tɛ́ berei.

19Tâma è luu sìa ŋ̀ûa é ŋɔseɣei fála-fala, é bú ŋ̀ûa gɛ́ lì gɛ́ wɔ̀lɔ ɣelei-pere.

20Zaaƀɔlɔ Asalɔŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Amɔŋ è mɛni da kɛ̀ a yá? Ílii maa sóŋ. Ísaaƀɔlɔ ká tí.
Ífe m̀ɛnii kpîŋ pù ílii su a ŋ̀ánaa?” Tama è lì gɛ́ ƀò Asalɔŋ ŋɔpɛ́rɛi mu. È kɛ̀ naa a
malôŋ-pere, núu da fa lòno bɔ́.

21Gâloŋ kɛ́ɛ a m̀ɛnii ŋí mɛ́nii, è ǹíi ŋ̀wana kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

22Asalɔŋ fé lóno nyɔ́mɔɔ kpaa máŋ lɛ́lɛɛ da kɛ́ ní Amɔŋ pɔ́. È gbɔ̀ara, kpɛ́ni fêi, è
zaaƀɔlɔ sòŋ a wála-wala é nyíi la.

Asalɔŋ è Tama ŋɔŋumɛi gba kùla

23Kóraŋ feerɛ tɛ̀ɛ pôlu ma Asalɔŋ è nûa sìɣe a gɛ́ɛ dí ŋɔƀála-ŋai léɣa tée Bêe-azɔ
Ifiraŋ lɔii kɔlɛ ma. È gâloŋ-lonii kélee tòli naa ƀɛlɛ-pere su a gɛ́ɛ da dîa ni dí dílaa
míi gîe ma.

24Asalɔŋ è pà gâloŋ pɔ́-naa ǹyɛɛ m̀ai, “Gáa, íyee mu-nuui a ŋɔƀála-ŋai léɣa teêi.
Ka íyee mu-ƀelai ka pá naa.”

25Kɛ́lɛ gâloŋ è mò Asalɔŋ ma ǹyɛɛ, “Kpao, ńoŋ, kúkelee kúfe lì. À kɛ̀ tí a pâi kɛ̂i a
kpiri wuyɛ́ɛ ímɛni ma.” È kɛ̀ nɔ́ bôlu kɛ́lɛ vé fáa ní. È lûwa tòo nɔ́ ma ǹyɛɛ ma ká
lí.

26Nya ƀe Asalɔŋ è mò ǹyɛɛi, “À kɛ̀ káfe liî, gɛ̀ ní tɔɔ Amɔŋ é lí ípɔɔ ŋá.” Gâloŋ ǹyɛɛ
m̀ai, “Lé ƀé ya ŋ̀wɛ̂lii la a gɛ́ɛ Amɔŋ é lí ḿbɔɔ ŋai?”

27Kɛ́lɛ Asalɔŋ è lɛ̀ɛ gâloŋ kpera fêi é fáa ma Amɔŋ da gâloŋ lonii-ŋai kélee dí lí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Nya Asalɔŋ è mò ǹyée mu-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ka káwoli tɔ́ɔ. Ka Amɔŋ kàa a lɔɔ
támaa kpèle, ǹíi a nɛ̃̀ɛ a ŋ̀ɡ́ánaa, ŋa pâi m̀ôi kâa ńyɛ̃ɛi, ‘Ka bàa! Gɛ̀ ní ka bàa. Káfe
yào. Ńyãa ƀé môi kâa. Káfe yào. Ka gɛ́ la.’ ”

29Asalɔŋ yée mu-ƀelai dí m̀ɛnii kɛ̀ a Amɔŋ yɛ̂ɛ berei è mò la dîai. Gâloŋ ǹônii
kpéli-ŋai kélee dí tɛ̀ díwɛlɛ-sôo-ŋai mɛi dí pú.

30Tãi dí kɛ̀ liî lai duŋ è sèri Deeƀé ma. È mɛ̀ni nûa dí kɛ́ mò dîyɛɛi, “Asalɔŋ a gâloŋ
lonii kélee páa. Dɔnɔ kpîŋ fé lɛɛ ní.”

31Gâloŋ è mù sìɣe é ŋɔseɣei fála-fala é láa ǹɔii ma. Ǹyée mu-ƀelai kélee kɛ̀ naai
dí m̀ɛnii tɔnɔi ŋí kɛ̀.

32Kɛ́lɛ Deeƀé ǹêɣe Sama ǹóŋ Zonada è mò ǹyɛɛi, “Gâloŋ, gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ dífe ílonii
kélee pàa ní. Amɔŋ nɔ́ ƀé dí bàa, kpɛ́ni fêi, è ǹyii a zaaƀɔlɔ, Asalɔŋ è gɛ́ dí bàa.

33Ǹɛni ma, m̀ɛnii ŋí fé ílii tòo pôlu í gɛ́ yɛ̂ɛ da ílônii kélee pàa. Amɔŋ ǹyaa tɔnɔ nɔ́
ƀé dí bàa.”

34Asalɔŋ kɛ́ɛ a Amɔŋ pàai, è pù. Naa kɛ́ɛ tíi, ǹyaŋkpai kɛ̀ daai mɛi kâai è ŋ̀ɡ́i tɛ̀
ɣelei, è núu támaa kàa dí kɛ́ kùla Oronaiŋ perei ma ǹyéei pɛ̂rɛ ma dí kɛ́ pà.

35Zonada ǹyɛɛ gâloŋ mai, “Gáa, ílônii daâ pá yɛ̂ɛ berei íyee mu-nuui è mò lai.”

36Tãi è kpɛ̀ɛ la lónoɔɔ mai, dí sèri dîa dí wɔ́lɔ kpɔ́ ɣelei-pere. Gâloŋ ǹyaa máŋ da
ǹyée mu-ƀelai dí wɔ̀lɔ kpɔ́ a ŋ̀ɡ́ánaa.

37Asalɔŋ kɛ́ɛ a púi, è lì Amiyu ǹóŋ Taamai pɔ́naa nyíi kɛ̀ a Gɛsɔ kaloŋ. Deeƀé è
wɔ̀lɔ ŋɔlôloŋ mɛni ma a ɣele kûu támaa.

38Asalɔŋ è kɛ̀ Gesu a kóraŋ saaƀa.

39Deeƀé kɛ́ɛ ǹíi ŋáa a yèŋ Amɔŋ paa mɛni mai, è kɛ̀ ŋ̀ɡ́wɛ̂lii a gɛ́ɛ é Asalɔŋ káa.

Samia Veerɛi 14

Asalɔŋ a pá pôlu Zerusâlɛŋ

1Zeruia ǹóŋ Zoa è nâa gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Deeƀé è kɛ̀ ŋ̀ɡ́wɛ̂lii é Asalɔŋ káa a ŋ̀ɡ́ánaa.

2Nya ƀe è worɛ̂ tɛ̀ɛ Tikoa a gɛ́ɛ dí táre nɛni da kɔ́ri naa mì. Ǹɛnîi páai, è mò mà
ǹyɛɛi, “Maloŋ-too-maa seɣe tòo yâ í gɛ́ yɛ̂ɛ saa a tòo yâ. Ífe wúlɔ sìa yâ, kɛ́lɛ gɛ́ nɔ́
yɛ̂ɛ ǹya ƀe ya kɛ̀ saa wɔ̂lɔ kɛ̂i a tãi su koyâa.

3Lí gâloŋ pɔ́-naa í m̀ɛnii ŋí ƀó mà.” Zoa è m̀ɛnii kpîŋ pù ǹɛnîi lá a gɛ́ɛ é lí é m̀ó
gâloŋ ma.

4Ǹɛnîi è lì é tóo gâloŋ kɔ́ɔ mu a ŋumɛ maa-pere ǹyɛɛ m̀ai, “Óo Gâloŋ, kpɔŋ maa
tɛɛ m̀́bɔ.”

5Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Lé ƀé kɛ̀?” È ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ, “Gâloŋ, ŋ̀ɡ́aa a pɔɔ-nɛ̂ni. Ŋ̀ásurɔ̂ŋ
a saa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Ńônii-sinaai dí kɛ̀ feerɛ. Dí lɛ̀ɛ fîi ŋá laa-sâa é tóo díloai. Núu da fé kɛ́ ní náa é díŋaa kɔ́lɛ. Dɔnɔ è m̀arâŋ pàa.

7Kúkáa-laai su-ƀela kélee da dílii ŋwána dîyɛ ŋá ǹolôŋ tɛ́ɛ dípɔ nyíi m̀arâŋ paai a gɛ́ɛ dí bàa m̀arâŋ paa mɛni ma. Ǹyaŋ nyíŋi a kɛ̀, gɛ̀ ní kúsuui su a pâi lânii. Ŋásurɔ̂ŋ láa kpaa máŋ zuu da fé pâi lɛɛ̂i ɣele ma."

8Nya ƀe gâloŋ è mò ǹɛnîi ma ǹyɛɛi, "Lí pôlu ípɛrɛi lá. Ŋa pâi lônoi é pîlaŋ yâ."

9Tikoa nɛnii ǹyɛɛ gâloŋ mai, "M̀ɛnii yâ pâi m̀ôi maa mɛni a pâi kɛ̂i a ŋ̀ûa mɛni da kúkáa-laai su-ƀelai. Kɛ́lɛ ísɔŋ fé pâi kɛ̂i zu."

10Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, "Núu da a mɛni da ƀò yâ, pá a maa nuui ḿbɔ. Vé pâi ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ lɛɛ̂i yâ."

11Ǹyɛɛ gâloŋ mai, "Ífoo a gɛ́ɛ ŋãa mɛnii ŋí gba fé kùla ńoŋ su fa lâa kara la." Nya ƀe Gâloŋ è vòo ǹyɛɛi, "Ŋuŋ leɣa tɔnɔ kpîŋ fé pâi toôi ǹɔii ma. A kɛ̀ a kɛ̀ tí, gɛ̀ ní Yâwɛɛ fé ɣele ɣéniɛ."

12Nya ƀe ǹɛnîi è mò ǹyɛɛi, "Tɔɔ íyee mu nuui é lóno ípɔ." Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, "Lóno."

13Ǹɛnîi ǹyɛɛ m̀ai, "Lé mɛni nyɔ́mɔɔ ƀé ŋí yâ gɛ́ a Ɣâla ŋɔnûai? Kpɛni fêi, m̀ɛnii ŋí ŋáa téɛɛ yê káa yɛ̂ɛ ísɔŋ a kɛ̀ zu, tãi nɔ́ ífe niî fáa ní la ma íloŋ é pá pôlui.

14Kúkelee kwa pâi saâi. Kúkaa nɔ́ yɛ̂ɛ yá a pù lɔii ma nyíi núu fa pɔri ŋɔ́nɔ ŋáa tɛ̂i gîe mai. Kɛ́lɛ Ɣâla fé pâi fúlu-laa kulâi kú yêei. A pâi mɛni kpɛtɛɛ kɛ̂i é pá a dîai da mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ da pú da lí lɔii ŋuŋ da kpɛ́ni ŋa su pôlu. Dífaa kɛ̀ la ŋɛi pôlu.

15M̀ɛni ma, ŋá pà a gɛ́ɛ ŋá m̀ó yâ, kpɛ́ni fêi, ǹûai da gbɛtɛ̂i a gɛ́ɛ dí mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ a ńyãa. Ŋa môi yâ. Tãi da ya pâi m̀ɛnii kɛ̂i ŋa wɛ̂lii í gɛ́ ḿîi.

16Ńâai la ya pâi ŋ́oo mɛnîi, í ŋ́gula yêei kɛ́ dîai yêei da wɛ̂lii dí ŋ́uŋ lá píli kwa ńoŋ, kúkɔ̃liŋ su é láŋ.

17Ŋá mò yɛɛi, 'Ŋánuu-namui wóo a pâi gɛ̂i ŋá kɛ́ lii-see su, kpɛni fêi, gáa yɛ̂ɛ ɣâla-taa kela nyíi a pɔri mɛni nyɔ́mɔɔ da ǹɛ́lɛɛ loai kɔ̂lɔnii. Íɣâlai Yâwɛɛ é kɛ́ íkɔlɛ!' "

18Gâloŋ ǹyɛɛ ǹɛnîi mai, "M̀ɛnii kélee ŋa ímarê kɛ̀ mɛni mai, ífe da lòo ḿâ." Ǹɛnîi ǹyɛɛ m̀ai, "Lóno ŋánuu-namui."

19Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, "Mɛni-ŋai ŋí kélee ya môi Zoa fé ípôlu?" Ǹɛnîi ǹyɛɛ mai, "Tãi nɔ́ íkaa la ɣele mai, fa pɔri kulâi íwoo mu, ŋánuu-namui. Zoa ƀé gɛ̀ ŋ́gɛ mɛni-ŋai kélee ƀò. Ǹyaa ƀé gélee pù ńa.

20È gɛ̀ tí a gɛ́ɛ é wála-wala-laa pú mɛnii ŋí su. Kɛ́lɛ yá, ŋánuu-namui, í táreɛɛ̂i yɛ̂ɛ Ɣâla-taa kela, nyíi m̀ɛnii kélee kɔ́lɔŋ a kɛ̂ ǹɔii ma ƀɛ́i."

21Nya ƀe gâloŋ è mò Zoa ma ǹyɛɛi, "Gáa, ŋa ŋuŋ ma ƀô tɛ̀ɛ ípɔ, lí í pá a Asalɔŋ."

22Zoa è ŋ̀uŋ ma pìlaŋ gâloŋ ŋɛ́i túɛ a ƀaa kɛ́ maa pere é lûwa tòo mà ǹyɛɛ, "Íyee mu-nuui aâ sâa ítûa-pere lɛ́lɛɛi kɔ́lɔŋ, gâloŋ, ŋánuu-namui, a ŋ́oo su-too."

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Nya ƀe Zoa è mù sìɣe é lí Gɛsɔ, é pá a Asalɔŋ Zerusâlɛŋ.

24Gâloŋ ǹyɛɛ dîai, “Tɔɔ é ké ŋɔpɛ́rɛi mu. Vé pà ŋ́ɛi túɛ. Nya ƀe Asalɔŋ è kɛ̀ ŋɔpɛ́rɛi mu. Va kâa pà gâloŋ ŋɛ́i túɛ.”

Dí Asalɔŋ da Deeƀé díloai kpɛ̀tɛ

25Núu da fé ké ní Eezuɛ lɔii su é lɛ́lɛ yɛ̂ɛ Asalɔŋ. Pɔ́ɔ da kélee fé ké ní gbono ma.

26A kâa ŋ̀uŋ ƀò a kóraŋ kpɛɛ ŋá tãi kélee. Ǹuŋ lɛ̂ɣa ŋɔwuyɛ a kâa kɛ̀ yɛ̂ɛ pãŋ lɔ́ɔlu ŋɔwuyɛ gâloŋ sɛŋ kɔ̂ŋ sɛŋ ŋá.

27Asalɔŋ ǹônii sinaa dí kɛ̀ saaƀa nɛni-loo tɔnɔ. Ǹɛnî-looi láa ƀé kɛ̀ a Tama. È kɛ̀ a nɛnî lɛ́lɛɛ.

28Asalɔŋ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ a kóraŋ feerɛ va lì ǹâŋ ŋɔpɛ́rei lá.

29Nya ƀe Asalɔŋ è Zoa worê tɛ̀ɛ a ɣele tɔnɔ da a gɛ́ɛ é dɛ́ɛ ǹâŋ pɔ́ naa, kɛ́lɛ Zoa fé pá ní. È ŋɔ́nɔ ŋ̀orê tɛ̀ɛ a tãi veerɛ ɣelei, kɛ́lɛ vé gɛ́ ní.

30Asalɔŋ è mò ǹyée mu-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Zoa ŋɔkpâlaŋ káa nɔ́ ŋ́ɔi kɔlɛ ma. Bale támaa káa ǹyêei. Ka lí ká naa kéreŋ.”

31Nya ƀe Zoa è pà Asalɔŋ ŋɔpɛ́rɛi lá ǹyɛɛ m̀ai, “Íyee mu-ƀelai dí ŋɔŋ tòo ŋ̀akpâlaŋ ma lé mɛni ma?”

32Asalɔŋ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Gáa, ŋá íworê tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ í pá ŋá ítɛɛ ńâŋ pɔ́-naa. Lé ƀé gɛ̀ ŋ́gɛ kùla Gɛsɔ ŋ́gɛ pâi. Maa nɛ̃ɛ̂i kɛ̀ ŋá lɛ́ɛ naa niî. Mɛni ma tɔɔ ŋá lí ńâŋ pɔ́-naa. À kɛ̀ ńzɔ̂ŋ káa mɛnii su é ḿbaa.”

33Nya ƀe Zoa è lì é m̀ó gâloŋ ma. Gâloŋ è Asalɔŋ tòli é pá é ŋ̀uŋ maa pîlaŋ ŋ̀ɛ́i túɛ ǹɔii ma. È kpulɔŋ Asalɔŋ ma.

Samia Veerɛi 15

Asalɔŋ è tɔ̀ɔ ǹâŋ Deeƀé ma

1Nyíŋi pôlu ma Asalɔŋ è soo sia keleŋ-ŋa sìɣe soo-ŋa da kpakolo buu lɔ́ɔlu é dítɔɔ dúɛ díkɛ kîrɛ sìɣe dúɛ pere, ƀɛ́i kélee a kâa lì naai.

2A kâa mù sìɣe a ɣele ƀɔ̂i é tɔ́ɔ ziɣã̀ŋ lá a núu da kàa pâi kɔlɔ-siɣe kɛ̂i gâloŋ ma, a m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Ǹúu suui nenê ƀé í kùla zui?” A ǹúu-suui lɛ̀ mà è kùla zui.

3A pâi mòi ma ǹyɛɛi, “Ímɛni-sâai lɛ̂lɛɛi, gɛ́ ƀò a tõyâ kɛ́lɛ núu da fé gâloŋ kɔlɛ nyíi a pɔri ímɛni-sâai su kâai.”

4Ǹyɛɛ mai, “É kúla nyíŋi pôlu, eêi kɛ̀ ŋ̀ái kɛ̀ a kâloŋ ǹɔii ŋ́í ma núu da kélee eêi pà nɔ́ a ŋɔmɛni-saa-ŋai ŋá m̀ó ŋá ŋ̀áa tée ŋá m̀ó ma a gɛ́ɛ ímɛnii lɛ̂lɛɛi.”

5Núu da a kâa pà ƀɔ̀ naa a gɛ́ɛ é tóo gɔ́ɔ mu, a ǹyée tɛ̀ɛ maa nuui pôlu é kpulɔŋ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Asalɔŋ è mɛ̀nii ŋí kɛ̀ a dîai kélee pà a mɛni-saa gâloŋ pɔ́-naai. Mɛnii ŋí è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dámaa ɣele líi é pene Asalɔŋ pɔ́-naa pere.

7Kóraŋ náaŋ tɛ̀ɛ pôlu ma Asalɔŋ è mò ɲâŋ ma ɲyɛɛi, “Tɔɔ ŋá lí pôlu Iburɔŋ ŋá ŋákono-teei ŋ̀aa-see kɛ́ nyíi ŋá gɛ̀ Yâwɛɛ yêei.

8Tãi ŋá kɛ̀ la Gɛsɔ, Araŋ lɔii sui, ŋá mò Yâwɛɛ ma ńyɛɛi, ‘À kɛ̀ yà fàa ma ŋá lí pôlu Zerusâlɛŋ, ŋa pâi ífɛlîi Iburɔŋ.’ ”

9Gâloŋ ɲyɛɛ m̀ai, “Lí lii-see su.” Nya ƀe è mù sìɣe é lí Iburɔŋ.

10Kɛ́lɛ Asalɔŋ è mɛni maa kpɛɛ-ƀela tɛ̀ɛ Eezuɛ lɔɔi su gwaa kélee ɲyɛɛ dîai, “Ka dúruii wóo mɛ̀ni ka m̀ó kâai, ‘Asalɔŋ a kɛ́ a kâloŋ Iburɔŋ lɔii mɛi.’ ”

11Asalɔŋ è ƀɛlɛ-toli ƀò a Zerusâlɛŋ kpakolo ŋuŋ feerɛ. Ǹûai ŋí dífe kɛ́ ní a mɛni da kɔ́lɔŋɔɔ é pîlaŋ m̀ɛnii ŋí ma.

12Tãi è kɛ̀ zâlai kulâi lai è Aitofɛ, nyíi kɛ̀ a Gilo-nuui worê tɛ̀ɛ. È kɛ̀ a Deeƀé lia-woo ƀó-nuu. È kɛ̀ a Gilo taa-leei su nuu. Dɔɔ maai ŋí su è kɛ̀ kpananii núu támaa dí kɛ́ pà Asalɔŋ pɔ́-naa pere.

Deeƀé a pú a kula Zerusâlɛŋ

13Núu tɔnɔ da è pà Deeƀé pɔ́-naa ɲyɛɛ m̀ai, “Eezuɛ kpakolo-ŋai kélee líi a pene Asalɔŋ pɔ́-naa pêre.”

14Nya ƀe Deeƀé è mò ɲyée mu-ƀelai kélee dîa Zerusâlɛŋ ɲyɛɛ, “Ka kámu siɣe kú pú. À wàla kɛ́ tí kúfe pâi pɔrîi kulâi Asalɔŋ yêei. A pâi kúsu karâi é daai kéreŋ.”

15Dîyɛ mai, “Gâloŋ, kwa pâi mɛnii kélee kɛ̂i nyíi ya mò kûai.”

16Nya ƀe gâloŋ è tɔ̀ɔ dítuɛ-pere da ɲyée mu-ƀelai kélee. È ŋɔnɛyâa pɛlɛɛi buu lɛ̀ɛ naa a gɛ́ɛ dí bɛ́rɛi mɛi káa.

17Gâloŋ da ɲ̀ûai kélee dí lì dí kpéra daai-teei kpɛɛ-ŋa pɛrɛi lá.

18Ǹyée mu-ƀelai kélee dí tɔ̀ɔ gɔlɛ ma. Serita-ƀelai, Peleta-ƀelai da Gita-ƀela ŋuŋ lɔ́lu mɛi da (600) da dîa-ni dí kùla Gâai díkelee dí tɔ́ɔ dúɛ-pere.

19Nya ƀe è mò Itai ma nyíi da ŋɔnûai dí kùla Gâai ɲyɛɛi, “Kákaa kúpôlu lé mɛni ma? Ka lí pôlu. Ka lɛɛ gâloŋ Asalɔŋ kɔlɛ, kpɛ́ni fêi, kákaa a ŋɔ̃ya-ŋa. Ka pù ká kúla kálɔii su.

20Wɛ́ɛ nɔ́ ƀé ká pà la. Ŋa pɔ̀ri gɛ̂i ká kɛ́ ƀò kúpôlu, ɲyaŋ ká kɛ́ gàa ńyãa kpîŋ fé ƀɛ́i kɔ́lɔŋ ŋa liî naai? Ka kánîa-pɛlɛɛi síɣe ka dîa-ni ká lí pôlu. Yâwɛɛ é ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai da ŋɔkili-kɛ-zui lɛ́ kâa.”

21Kɛ́lɛ Itai è mò gâloŋ ma ɲyɛɛi, “Ƀɛ́i kélee ya pâi liî naai kwa pâi liî naa. A nɛ̃ɛ ma kpîŋ í kɛ́ ɣele ma kpaa máŋ í sáa kwa pâi kɛ̂i íkɔlɛ. Kwa wàla gɛ́ tí gɛ̀ ni Yâwɛɛ fé ɣénie n nɛ̃ɛ mî, kpaa máŋ ɲ̀ûwai gâloŋ a doôi mai vé sîŋ soŋ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Deeƀé ǹyɛɛ dîai, “Gɛ̀ ní ka tɛɛ kwaa lí.” Nya ƀe da dîa-ni dí lì é pɛ́lɛ dínîa-pɛlɛɛi
kélee dîa.

23Ǹûai kélee dí wɔ̀lɔ ɣelei-pere dí kɛ́ lì. Gâloŋ è Kidɔŋ Tiŋ-tiŋ tìyeŋ a dîa é lí a dia
vɛ̃ɛ-kpalaŋ su pere.

24Abiata da Zadɔ díkɛ̀ naa da Liiva-ŋai kélee Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa gãlai kɛ́ ƀò
díyêei. Dí zèe é lɛ́ɛ la zu ǹûai kélee dí kùla daa-leei su.

25Nya ƀe gâloŋ è mò Zadɔ ma ǹyɛɛi, “Tɛ́ a Ɣâla Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa gãlai daa-
leei su. À kɛ̀ Yâwɛɛ líi lâai ǹyêei a pâi pâi a ńyãa pôlu ƀɛ́ a gɛ́ɛ ŋá Gãlai ŋí da Yâwɛɛ
ŋɔsua-kɔlɔ-pɛrɛi káa.

26Kɛ́lɛ a mò ǹyɛɛ ǹíi fé láa ní ńyêei, gɛ̀ ní a pâi mɛnii kɛ̂i nyíi ǹɛ̂lɛɛi ŋ̀ɛ́i.”

27Gâloŋ è mò máŋ zâla-láa soŋ-nuui Zadɔ ma ǹyɛɛi, “Gáa, ka íloŋ-surɔŋ Aimazi,
Abiata da ǹóŋ-surɔŋ Zonetaŋ-ni ka lí pôlu daa-leei su lii-see su.

28Ŋa pâi kámaa kpɛnîi ǹyái tîyenii vɛ̃ɛ-kpalaŋ su é lɛ́ɛ la zu ŋá wóo mɛ́ni é kúla
íla nyíi pâi ńii lâai.”

29Nya ƀe Zadɔ da Abiata dí lì a Ɣâla Kpanaŋ-woo-kɛɛ maa gãlai pôlu Zerusâlɛŋ
dí lɛ́ɛ naa.

30Kɛ́lɛ Deeƀé è kɛ̀ Ɔle Yeei tɛ̂i gɛ́ wɔ̀lɔ, gɛ́ ƀò a gɔ́ɔ ŋá fòlo seɣe pɛlɛɛ ŋuŋ mɛi. Diai
da dîa-ni dí kɛ̀ liî seɣe è kɛ̀ díŋuŋ mɛi dia-ni máŋ dí kɛ́ wɔ̀lɔ.

31Dí mò Deeƀé ma dîyɛɛi, “Aitofɛ káa a Asalɔŋ ŋɔnûai dɔnɔ nyíi-ŋai dítɔ̂i yâi.”
Deeƀé ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ, tɔɔ Aitofɛ ŋɔmɛni kpɛtɛɛi da ǹia-wooi nyíi kélee a pâi gɛ̂i
Asalɔŋ mì é kɛ́ a ƀoo mɛni.”

32Deeƀé seriɛ́ɛ ǹyêei tôŋ su Ǹ̩âla fɛli kwaai mai, Asai naloŋ Usai è pà a gɛ́ɛ é ǹá
kɔyâŋ ŋɔseɣei fála-falaa pɔ̂rɔ siaa ǹ̩uŋ ma.

33Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “À kɛ̀ kwa yá kwa lì a pâi kɛ̂i a kpî̀ri m̀ɛni ma.

34Kɛ́lɛ à kɛ̀ yà lene pôlu daa-lêei su, m̀ó Asalɔŋ ma yɛ̂ɛi, ‘Óo gâloŋ, ŋa pâi kɛ̂i a
íyee mu-nuu yɛ̂ɛ berei ŋá kɛ̀ la ínâŋ yée mui. Yà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ya pâi Aitofɛ ŋɔmɛni
kpɛtɛɛi su karâi.

35Ka zâla-láa soŋ-nuui láa soŋ-ƀelai Zadɔ da Abiata-ni ká kɛ́ kwaa tɔnɔ ma. Mɛni
ma, mɛnii kélee ya mɛni é kúla gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mui, m̀ó dîa.’ ”

36Da dílônii díkaa naa: Zadɔ ǹóŋ-surɔŋ Aimazi da Abiata ŋ̀ɔi Zonetaŋ. Mɛnii kélee
ya mɛ̀nii m̀ó dîa dí pá dí m̀ó m̀â.

37Deeƀé ŋɔwɛli kɛ́-maa nuui Usai da Asalɔŋ dí tɛ̀ nɔ́ Zerusâlɛŋ a gîe.

Samia Veerɛi 16

Ziƀa Deeƀé ƀɛlɛ sèe

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Deeƀé kɛ́ɛ a ǹyɛ́ei yɛ́ŋ a da loŋ, da Mɛfebosɛ yɛ́e mu-nuui Ziƀa dí kòyaŋ. Ziƀa è
kɛ̀ pâi a wɛlɛ-sôo feerɛ nyíi-ŋai kɛ̀ liî a zãâi ŋíi: kpólo kpua ŋuŋ feerɛ, kpɔmɔ-ƀa
kane ŋuŋ tɔ̂nɔ (100), Fîi-wuru-ƀa kane ŋuŋ tɔ̂nɔ (100), é pɛ́lɛ sua-kɔlɔ gònoŋ tɔnɔ
láa fɛ́ɛ a ŋwɑ̃̂ai.

2Gâloŋ è m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Í pà a zãai ŋí lé mɛni ma?” Ziƀa ǹyɛɛ m̀ai, “Ǹwɛlɛ-
sôo-ŋai díkaa gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai mɛni ma a gɛ́ɛ dísee mɛi, gbóloi da Fîi-
wuru-ƀa kanêi kɛ́ ƀò ǹyaŋkpa-ŋai mɛni ma, ŋwɑ̃̂ai kɛ́ ƀò dîai mɛni ma pâi fôai
vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui.”

3Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Ínuu-namui ǹóŋ-surɔŋ kɔɔ?” Ziƀa ǹyɛɛ m̀ai, “È lɛ̀ɛ Zerusâlɛŋ.
Kpɛni fêi, è mò ǹyɛɛi, ‘Eezuɛ-ŋai da pâi sâa ńâŋ ŋɔkâloŋ-laai tɛɛ̂i ḿbɔ pôlu.’ ”

4Gâloŋ è mò Ziƀa ma ǹyɛɛi, “Gáa, Mɛfebosɛ kɔ̃liŋ kélee káa nâa a ípɔɔ.” Ziƀa ǹyɛɛ
m̀ai, “Íyee mu-nuui ƀa ńyãa. Mɛni kélee ya mòi ńii lâai mɛni ma.”

Simei è lòno Deeƀé ma

5Tãi Gâloŋ Deeƀé è pà la Bauriŋ, Sɔ̂ɔ ŋɔsuui su naloŋ tɔnɔ è pà bɔ́ naa. Ǹáa ƀé kɛ̀
a Simei, Gera ǹóŋ-surɔŋ. Gɛ́ɛ pâi, è kɛ̀ lòno Deeƀé ma,

6gɛ́ Deeƀé sɔ̀ɔ a kɔni da ǹyɛ́e mu-ƀelai é pɛ́lɛ ŋɔnamu kɔ́-ƀelai dîa nyíi-ŋai kɛ̀ siai
ǹyɛ́e veerɛ mɛi-perei.

7Gɛɛ lônoi mai, è kɛ̀ môi ǹyɛɛi, “Lí, ínuu kpɛ́nii tíi, ŋãa káa íyee ma!

8Ŋãai í bù Sɔ̂ɔ ŋɔpɛ́rɛi mu í ŋɔkâloŋ-laai kúla ǹyêei, Yâwɛɛ káa naa íkula maa kɛ̂i.
Aâ íkâloŋ-laai kúla íyêei a gɛ́ɛ é dɛ́ɛ íloŋ Asalɔŋ pɔ́. Gáa, ŋãa káa íyee ma, ísu a pâi
karâi.”

9Nya ƀe Zeruia ǹóŋ Abisai è mò Gâloŋ ma ǹyɛɛi, “Ɣîla kpɔlu kɛ́ɛ ŋí a lônoi ŋánuu-
namui ma lé mɛni ma? Tɔɔ ŋá lí ŋá ŋ̀uŋ tée.”

10Kɛ́lɛ gâloŋ è mò ma ǹyɛɛi, “Zeruia ǹônii, lé ƀé ŋá gɛ̀ a káa? À kɛ̀ Yâwɛɛ ƀé mò
mà a gɛ́ɛ é lóno ḿâ, gbɛ̂ɛ ƀé naa é m̀arê kɛ́ ǹyɛɛ ma, ‘Ya gɛ̂i tí lé mɛni ma?’ ”

11Deeƀé è mò ǹyɛ́e mu-nuui Abisai ma da m̀arâai ǹyɛɛi, “Gáa, ŋ́gbîŋ loŋ a wɛ̂lii é
ŋuŋ lâ píli. Bɛŋsima ŋɔsuui su naloŋ ŋí ŋ̀ɔi káa a lé? Ka tée ma é ǹîa lono kɛ́, kpɛ́ni
fêi, a gɛ̂i a Yâwɛɛ ŋɔwála-walai.

12Ɣele da Yâwɛɛ a pâi ŋámɛnii kpɔ̂lui kâai é mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ mî ǹónoi a gɛ̂i ḿâi m̀ɛni
ma.”

13Nya ƀe Deeƀé da ŋɔnûai dí kùla naa dí lí. Kɛ́lɛ Simei è kɛ̀ nɔ́ dípôlu gɛ́ lòno mà,
gɛ́ dísɔɔ a kɔni da pɔ̂rɔ kane.

14Deeƀé da ŋɔnûai dí seriɛ́ɛ kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei mai, difii è kpɛ̀ɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa dí sée
naa dí difii tɔ́ɔ.

Asalɔŋ è tɛ̀ Zerusâlɛŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Gɛ́ɛ tí Asalɔŋ da ŋɔkpakolo-ŋai kélee dí lì Zerusâlɛŋ da Aitofɛ-ni.

16Ǹyaŋ tãi Asai naloŋ Usai nyíi kɛ̀ a Deeƀé ŋɔwɛli kɛ́-maa nuui è pà la Asalɔŋ pɔ́-naa è mò ǹyɛɛi, “Gâloŋ lɛwo lâai é kôyaa! Gâloŋ lɛwo lâai é kôyaa!”

17Asalɔŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Bere ƀé ya ítɔ̃yâ-laai lɛ̀ la íwɛli kɛ́ maa nuui Deeƀé mai? Lé ƀé gɛ̀ ka ǹyaa káfe lì nii?”

18Usai ǹyɛɛ m̀ai, “Kpao. Ǹúui kélee Yâwɛɛ da ŋɔnûai da díyee lɛ̀ mai, maa nuui ƀé kwa ǹyaa kwa kɛ̀ naa ŋ́gɛ ƀò bôlu.

19Naa pôlu ma ŋɔ́nɔ, gbɛ̂ɛ ƀé ŋa pâi tíi kɛ̂i mìi? Vé pâi kɛ̂i a ǹóŋ? Yɛ̂ɛ berei nɔ́ ŋá tíi kɛ̀ la ínâŋ mui, bere nɔ́ ƀé ŋa pâi tíi kɛ̂i la íyee mu.”

20Nya ƀe Asalɔŋ è mò Aitofɛ ma ǹyɛɛi, “Lé ƀé kwa pɔri naa gɛ̂i? Íkili ŋa sía ma.”

21Aitofɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Ínâŋ yée mu nɛyãai è dílɛ̀ɛ ŋɔpɛ́rɛi lá a gɛ́ɛ dí naa mɛi káai, díkɛ a ínɛyâa. Yà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní íƀɛlɛ a pâi kpɛɛi ínâŋ koi. Gɛ̀ ní ǹyaŋ dîai kélee ípôlu díkponôi a pâi kpananîi.”

22Nya ƀe è ƀûu tɔ̀ɔ Asalɔŋ mì ǹâŋ ŋɔpɛ́rɛi ŋ̀elei. Naa ƀé è nyìi naa a ǹâŋ ŋɔnɛyâai pɛlɛɛi kélee Eezuɛ-ŋai ŋ́ɛi.

23M̀ɛni-ŋai kélee Aitofɛ a kâa mòi a kâa kɛ̀ yɛ̂ɛ a ŋ̀uŋ maa pìlaŋ a Ɣâla. Ŋumɛ ḿâa è kɛ̀ mà ŋɔlia-woo ƀô-ŋai kélee mɛni ma è gɛ̀ Deeƀé ma da Asalɔŋ.

Samia Veerɛi 17

Usai è Asalɔŋ pɛ̀lɛ

1Aitofɛ è mò Asalɔŋ ma ǹyɛɛi, “Tɔɔ ŋá gbakolo-ŋai wála puu káo feerɛ (12,000) ɣɛ́ɛ zu kú sâa lɛɛ Deeƀé pôlu a gbínii.

2Ŋa pâi gâai tãi víi a kpɛ̀ɛ la gíli ŋá púɔɔi, ŋá màa yao é tóo. À kɛ̀ tí dîai kélee bôlui da pâi pûi. Ǹyaa tɔnɔ nɔ́ ƀé ŋa pâi baâi.

3Ŋá pá a ǹyée mu-ƀelai yɛ̂ɛ nɛnî-kpela a pà pôlu ŋɔsurɔ̂ŋ pɔ́-naa. Núu tɔnɔ nɔ́ ƀé ya pâi ŋuŋ lá pilîi, ǹúui gbéli-ŋai kélee dí lí lii-see su.”

4Ǹîa-wooi ŋí è Asalɔŋ líi làa da Eezuɛ nuu-pɔlɔ-ŋai kélee.

5Nya ƀe Asalɔŋ è mò ǹyɛɛi, “Ka Usai tóli ǹyaa máŋ é mɛnii mɛ́ni Aitofɛ a môi.”

6Usai è pà Asalɔŋ ǹyɛɛ m̀ai, “M̀ɛnii ká ŋí Aitofɛ a môi. Kú ŋɔlia-wooi síɣe? À wàla kɛ́ tí m̀ó.”

7Usai ǹyɛɛ m̀ai, “Ǹia-wooi Aitofɛ a gɛ̂i vé lɛ́lɛ ní.”

8Usai è mò ŋɔ́nɔ ma ǹyɛɛi, “Í gɔ́lɔŋ ínâŋ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai díwala-walai, dílii ŋwánaa yɛ̂ɛ ditala ƀé da ǹônii kùla ǹyêei. É kúla nyíŋi pôlu ínâŋ táreɛ̂i kɔ́ kɔ́-mɛni su. Vé pâi fâai ma da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí nyíi kwa tɔnɔ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Lônii ma ǹoɔ̂i ǹóa-ŋai da su kpaa máŋ kwa da ma. Tãi nɔ́ da pâi pɛlɛ̂i la íkɔ-kuluƀa-ŋai dîai da pâi mɛni da môi a gɛ́ɛ daâ ínûai yée mɛi ɣâle.

10Ǹyaŋ a kɛ̀ tí diai dílii kpeleɛi yɛ̂ɛ yala-sului, difii a pâi kpɛɛ̂i kpɛ́ni fêi, Eezuɛ-ŋai kélee dí gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ínâŋ wála-walai, ǹyée mu-ƀelai dí kɛ́ ƀò a ŋwàna lɔ̂ɔ-ƀela.

11Kɛ́lɛ ŋ̀âla-wooi ƀa a gɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai kélee dí pá dí kpɔŋ díkîe ma ípɔ naa yɛ̂ɛ yúo su ŋãya a kpɔ́ŋ gîe ma, é kúla Daŋ é lí Bɛɛsiba, kwa dîa-ni kú lí gɔ́i ma.

12Kwa gáa da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai, kwa pâi pûi dîa yɛ̂ɛ lúu a pù lɔii ma. Dítɔnɔ da kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i a vúlu.

13À kɛ̀ da pù da lì daa-leei da su, Eezuɛ-ŋai kélee da pâi pâi a ɣɛli kú gbulɔ̂ŋ daa-leei kpîŋ ŋɔsiɣãŋ ma kú ŋ̀ála é lɛ́ɛ la zu kú lí la díŋ-tiŋ su. Ǹyaŋ kɔni-káo tɔnɔ kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i naa.”

14Asalɔŋ da Eezuɛ-ƀelai kélee dí mò díkîe-ni laoi dîyɛɛi, “Asai naloŋ Usai ŋɔlia-wooi lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ Aitofɛ ŋ̀ɔi ma.” Yâwɛɛ è ǹûai kíli-ŋa pù a gɛ́ɛ dí fé tàre Aitofɛ ŋɔlia-wooi su, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ pâi mɛni-kpɔ̂lu pûi Asalɔŋ ma.

Dí Deeƀé lia-woo ƀò é pú

15Nya ƀe Usai è lì a maa félaa zâla-láa soŋ-ƀelai Zadɔ da Abiata pɔ́naa é ǹîa-wooi ƀó dîa Aitofɛ è gɛ̀i da ŋ̀ɔi.

16Ǹyɛɛ dîai, “M̀ɛni ma, ka núu tɛ́ɛ Deeƀé pɔ́naa a maa félaa kâa mai, ‘Ífe sâa ǹyii vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su ǹyái tîyenii. Kɔ́ í tɛ́ɛ naa a n nɛ̃ɛ ma mɛni kélee é kɛ́. À wàla kɛ́ tí da pâi ísu karâi ka ínûai kélee.’ ”

17Zonetaŋ da Aimazi dí lì Ɛŋ-rogɛɛ dí kɛ́ maa kpɛ̂ŋ kɛ̀. Nya ƀe luɛ nɛni-loo tɔnɔ è pà é m̀ó dîa dí lí dí m̀ó Deeƀé ma, kpɛ́ni fêi, dífe kɛ́ ní ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ núu da é díkaa díkɛ tɛ̀ Zerusâlɛŋ.

18Kɛ́lɛ nyáŋkpa tɔnɔ è díkàa é lí é m̀ó Asalɔŋ ma. Nya ƀe dífeerɛ dí kùla naa a kîrɛ dí lí nalôŋ tɔnɔ da pɔ́ Bauriŋ. Dí lì dí lɔ́ ǹalôŋ ŋí ŋɔya-loai su.

19Ǹalôŋ ŋɔnɛnîi è ǹyá-loai lá pɛ̀lɛ é sí-sɛŋ-káo pú mɛi a gɛ́ɛ é kpála núu da fa lâa díkaa la.

20Asalɔŋ ŋɔnûai páa naai, dí ǹɛnîi marê kɛ̀ dîyɛɛ mai, “Aimazi da Zonetaŋ kɔɔ?” Ǹɛnîi ǹyɛɛ dîai, “Daâ ǹyá-loŋ tí tíyeŋ.” Tãi dí díkɔ̀ri la dífe díkaa niî, dí lì pôlu Zerusâlɛŋ.

21Dí liɛɛ pôlui, ǹûai dí kùla ǹya-loai su dí lí dí m̀ó gâloŋ ma dîyɛ mai, “Ímu siɣe í ǹyái tíyeŋ. Aitofɛ a mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ a pîlaŋ yâ.” Nya ƀe dí Aitofɛ ŋɔmɛni kpɛtɛɛ nyɔ́mɔɔi su kùla gâloŋ mì.

22Nya ƀe Deeƀé è mù sìɣe da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kélee dí Zɔdiŋ Ya-leei tíyeŋ. Da fé lɛ̀ɛ ní Zɔdiŋ Ya-leei pôlu é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Aitofɛ kɛ́ɛ a gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ǹûai dífe ŋɔlia-wooi mɛni níi, ŋumɛ è gɛ̀. È zee-sɛŋ pɛ̀lɛ
ŋɔwɛlɛ-sôoi mɛi é tɛ́ m̀ɛi é lí bɔ́-taâi. È ŋɔpɛ́rɛi mu mɛnii kélee kpɛ̀tɛ é lí é gbîŋ
sɛ̂lɛŋ é sáa. Dí ǹoo ǹâŋ ŋɔkɔni ƀolôŋ su.

24Nya ƀe Deeƀé è pà Maanaiŋ. Asalɔŋ è Zɔdiŋ Ya-leei tìyeŋ da Eezuɛ kɔ-kuluƀa-
ŋai kélee.

25Asalɔŋ è Zoa kùla gɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ é Amasa pú naa. Amasa è wɔ́lɔ kɛ̀ a
Eezuɛ-nuu. È Naasi ǹóŋ-nɛnii Aƀigee kùla a nɛnî. Aƀigee è kɛ̀ a Zoa ǹee Zeruia
nɛ̂ɣe-nɛni.

26Asalɔŋ da Eezuɛ-ŋai dí lì dí kɛ́ ƀò ƀûu su Gilia lɔii su.

27Deeƀé páa Maanaiŋ, Amɔŋ naloŋ Sobi, Nãa ǹóŋ-surɔŋ nyíi kùla Laba taa-leei
sui, Amiɛɛ ǹóŋ-surɔŋ Makiɛ nyíi kùla Lo-diƀa da Gilia naloŋ Bazilai nyíi kùla
Logeliŋ dí pà dílaa tí Deeƀé ma.

28Dí pà a zãâi ŋí: láa-sãa, sɛŋ-folo-ŋa, wîi, bale, felaƀa, mii-sãa ŋɔŋ da tɔɔŋ.

29Dí ŋɔ́nɔ pà a kɔ̃iŋ kpaŋ da mii-sãa da kpɛ́ni-ŋa nyíi da gbɛ̀tɛ a ŋíni-ya da ƀála-
ŋa. Dí mò dîyɛɛi, puru da kpele wɛ̂li díkaa ǹûai dîa dífii kɛ́ kpɛ̀ɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

Samia Veerɛi 18

Dí Asalɔŋ yée mɛi ɣâle dí bàa

1Deeƀé è ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai pù díkîe ma, é dílaa túɛ-ƀela tɔ̀ɔ dímɛi. È núu láa túɛ-nuu
kɛ̀ kpakolo wála tɔnɔ mɛi, é dɔnɔ kɛ́ kpakolo ŋuŋ tɔnɔ mɛi tɛi-tɛi.

2È díŋaa kɔ̀lɛ díkpulu ma saaƀa. Gbulu tɔnɔ è kɛ̀ Zoa yée mu, dɔnɔ kɛ́ ƀò Zeruia
ǹóŋ Abisai, Zoa ǹeɣê yée mu, gbélii kɛ́ ƀò Gâa naloŋ Itai yée mu. Deeƀé ǹyɛɛ dîai,
“Kwa káa-ni ƀé líî.”

3Kɛ́lɛ dí mò ma dîyɛɛi, “Ífe lì, kpɛ́ni fêi, kwa pù dífe pâi kpáani kúmɛni ma. Kúta
a tela sàa dífe pâi kpáani m̀ɛni ma. Kɛ́lɛ ímaa mɛni kpanaŋɔ̂i é tɛ́ɛ kpakolo wála
puu (10,000) ma. Mɛni ma, kɛ́ nɔ́ ƀɛ́ íkɛ kpɔŋ ḿâa tɛ̀ɛ kúpɔ.”

4Gâloŋ ǹyɛɛ dîai, “A kɛ̀ gáa a mɛni kpɛtɛɛ lɛ́lɛɛ gɛ̀ ní ḿvâai ma.” Nya ƀe Deeƀé è
tɔ̀ɔ ziɣãŋ lá kɔlɛ ma gɛ́ gɔ-kuluƀa-ŋai kàa dí kɛ́ lì díkpulu ma.

5Gâloŋ è mò Zoa, Abisai da Itai ni dîa ǹyɛɛi, “Káfe mɛni da kɛ̀ a Asalɔŋ ḿɛni ma.”
Gɔ-kuluƀa-ŋai kélee dí m̀ɛnii ŋí mɛ̀ni gâloŋ è mò dímɛi-ƀelai dîa é pîlaŋ Asalɔŋ
mai.

6Gɔ-kuluƀa-ŋai dí lì dí kɔ́ pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dîa. Dí pɛ̀lɛ dîa Ifiraŋ wolâai su.

7Deeƀé ŋɔkɔ kuluƀa-ŋai dí Eezuɛ-ŋai yée mɛi ɣàle. Dí núu wála-wala buu feerɛ
(20,000) pàa a ŋ̀elei tí.

8Ǹamui ŋí è taa-taa ǹɔii tí su gwaa kélee. Diai sàa ŋ̀olâi sui dí kɛ̀ a dɛ́ɛ dîai ma dí
dípàa a ƀóa-sɔkpɔi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Asalɔŋ è pà é kúla Deeƀé ŋɔkɔ kuluƀa-ŋai dîa. È kɛ̀ ŋɔwɛlɛ-sôoi mɛi zooi è lɔ̀ la wúru woŋo kpaya-kpaya-ŋa loai ŋ̀uŋ é kánaŋ ŋ̀úru-woŋoi su é sɛ̂lɛŋ ŋwɛlɛ-sôoi é ǹɛɛ naa é lí.

10Ǹalôŋ tɔnɔ è gàa é m̀ó Zoa ma ǹyɛɛi, “Ŋá Asalɔŋ kàa sɛ́lɛnîi wúru su.”

11Zoa ǹyɛɛ m̀ai, “Yɛ̂ lé, í gàa? Lé ƀé gɛ̀ ífe bàa níi? Iî gɛ̀ tí ŋâi pâi káne kpua-kpua puu tɛɛ̂i ípɔ da kɔ-kuluƀa ŋɔseɣe mu ɣiri-ɣɛli.”

12Kɛ́lɛ ǹalôŋ è mò ma ǹyɛɛi, “À kɛ̀ kpîŋ é kɛ́ yɛ̂ɛ káne wála tɔnɔ (1,000) nyíi ya pɔri dɛɛ̂i ḿbɔ fa pɔri ńyee pɛlɛ̂i gâloŋ ǹóŋ ma, kpɛ́ni fêi, kú mèni gɛ́ mò yâ, Abisai da Itai ma a gɛ́ɛ káta fé ǹyée pɛ̀lɛ Asalɔŋ ma ǹyaa gâloŋ mɛni ma.”

13È kula nyíŋi pôlu, ŋái mɛni da kɛ̂i la, ŋáfulu-laai eêi pâi kɛ̂i mɛni-kpɔ̂lu su. Mɛni da fa lôo gâloŋ ma. Yá máŋ kpîŋ iî pâi tɔ̂i ḿâ.

14Zoa è mò ǹyɛɛi, “Fé pâi tãi nina siɣêi nyíŋi ma.” Asalɔŋ è kɛ̀ niî a vúlu. Nya ƀe Zoa è kpála saaƀa sìɣe é Asalɔŋ sɔɔ la ǹíi-gbɛ̃ ma.

15Ǹyaŋkpa puui kɛ̀ a Zoa ŋɔkɔ́ kɔ́-sãai siɣe-ƀelai dí pà dí kɛ́ Asalɔŋ sɔ̀ɔ a kpála-ŋa é lɛ́ɛ la zu é sáa

16Zoa è dúruii fɛ̀ɛ gɔ-kuluƀa-ŋai kélee dí kúla Eezuɛ-ŋai pôlu dí pá.

17Dí Asalɔŋ poma sìɣe dí bili lóa kpóŋ kóyaa tɔnɔ su ŋ̀olâi su, dí mɛi pɛ́lɛ dí kɔni-ŋa tɔ̀ɔ m̀ɛi. Gɛɛ tíi, Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai dí lì dípɔ-taai tɛi-tɛi.

18Asalɔŋ kɛ́ɛ ɣele mai è kɔni-kɔlɔŋ tɔ̀ɔ gâloŋ ŋɔtiŋ-tiŋ su ǹyɛɛi, “Lóŋ-surɔŋ fé ńyêei a gɛ́ɛ ŋa sàa ńaa é lɛ́ɛ ɣele ma.” È ǹáa sèe gwaai kpîŋ ma. Ǹáai ŋí è lɛ̀ɛ gwaai ŋí ma é lɛ́ɛ la zu dí gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ.

Dí Asalɔŋ saa-woo tòo Deeƀé ma

19Nya ƀe Zadɔ ǹóŋ Aimazi è mò ǹyɛɛi, “Tɔɔ ŋá lí a kîrɛ ŋá duŋ ƀó gâloŋ ma a gɛ́ɛ Yâwɛɛ aâ ŋ̀uŋ ma ƀó ŋɔkpɔara-ƀelai yêei.”

20Zoa ǹyɛɛ m̀ai, “Ífa pɔri liî sâa a duŋ. Ya pâi liî a duŋ a ɣele da kpɛ́ni kɛ́lɛ sâa fêi, kpɛ́ni fêi, vé pâi kɛ̂i a tuŋ lɛ́lɛɛ gâloŋ mɛni ma, zu kulâi ƀa gâloŋ ǹóŋ aâ sàa.”

21Zoa è mò Kusa naloŋ ma ǹyɛɛi, “Zɛŋ í gàai lí mɛni ƀó gâloŋ ma.” È pìlaŋ ŋ̀ume ŋá Zoa ŋɛ́i-tuɛ, é mu siɣe é lí a kîrɛ.

22Zadɔ ǹóŋ Aimazi è mò ŋɔ́nɔ Zoa ma ǹyɛɛi, “A nɛ̃ɛ ma mɛni kélee é kɛ́ nɛ̀ɛ naa ŋá láaŋ Kusa naloŋ ma.” Zoa ǹyɛɛ m̀ai, “Ńoŋ, ya pâi kîrɛ siɣêi lé mɛni ma? Ífe pâi fela-fei sɔlɔ ƀôi zu.”

23È mò ma ǹyɛɛi, “Ńɛɛ naa ŋá lí. Ŋa pâi kîrɛ siɣêi.” Zoa ǹyɛɛ m̀ai, “Lí.” Aimazi è kîrɛ sìɣe é tɛ́ɛ a bere maa tiyeŋ perei é pîlaŋ Kusa naloŋ túɛ pere.

24Deeƀé è kɛ̀ seêni galai feerɛi loai. Ǹúui kɛ̀ ǹaa mɛi kâai, è tɛ̀ m̀ɛi-pere. Gɛ́ɛ ŋ̀ɛ́i lâai è ǹalôŋ tɔnɔ kàa gɛ́ kîrɛ sìɣe gɛ́ pà dípɔ naa pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25È gâloŋ tòli é m̀ó ma. Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “À kɛ̀ ǹyaa tɔ̂nɔ ƀé pâi, gɛ̀ ní a pâi a worɛ̂-woo lɛ́lɛɛ.” Ǹalôŋ è kɛ̀ lɛɣɛ̂i a dia.

26Ǹalôŋ è ŋɔ́nɔ ǹúui dɔnɔ kàa gɛ́ pà a kî̀rɛ. È gâloŋ tòli é m̀ó ma. Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Ǹyaa máŋ a pâi a tuŋ lɛ́lɛɛ.”

27Ǹalôŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Tuɛ-pere nuui káa yɛ̂ɛ Zadɔ ǹóŋ Aimazi.” Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Núu lɛ́lɛɛ ká tí. A pâi a tuŋ lɛ́lɛɛ.”

28Aimazi è pà ǹyɛɛ m̀ai, “M̀ɛnii kélee ŋ̀aa-see aâ kɛ́ a ǹɛ́lɛɛ.” È pìlaŋ ŋ̀ume ŋá é ŋ̀uŋ maa pîlaŋ ǹɔii ma ǹyɛɛ, “Lûwa é kɛ́ Íɣâlai Yâwɛɛ ma nyíi aâ íkula íkpɔara-ƀelai yêei.”

29Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Asalɔŋ kɔlɔ ponoɔ̂i?” Aimazi è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Tãi ŋá kɛ̀ pâi lai laa-saa kɛ́tɛ è tèe m̀bôlu pere. Kɛ́lɛ fé gɔ́lɔŋ lé ƀé kɛ̀ naa pôlu ma.”

30Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Tínaŋ í tɔ́ɔ ƀé.” Nya ƀe è tìnaŋ é tɔ́ɔ tɔŋ.

31Naa kɛ́ɛ tí Kusa naloŋ è pà ǹyɛɛ gâloŋ mai, “Tuŋ lɛ́lɛɛ káa ńyêei ímɛni ma. Ǹyaa ƀa Yâwɛɛ aâ íŋuŋ ma ƀó íkpɔara-nuui yêei nyíi-ŋai da tɔɔ yâi.”

32Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Asalɔŋ káa naa a vúlu?” È ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Tɔɔ m̀ɛnii kɛ̀ a Asalɔŋ é kɛ́ a íkpɔara-ƀelai kélee nyíi-ŋai dítɔ̂i yâi.”

33Nya ƀe gâloŋ líi è tòo pôlu a ŋ̀ánaa é lí a kî̀rɛ ŋɔloŋpoi su nyíi kɛ̀ ziɣãŋ mɛi-perei gɛ́ wɔ́lɔ. Gɛ́ɛ liî è kɛ̀ wɔ̂lɔi ǹyɛɛi, “Ńoŋ Asalɔŋ, Asalɔŋ, maa nɛ̃ɛ̂i kɛ̀ ŋá sáa ípɔɔ ŋá ńoŋ Asalɔŋ.”

Samia Veerɛi 19

Zoa è Deeƀé ténin̨ tɔ̀ɔ

1Dí mò Zoa ma dîyɛɛi, “Malôŋ toɔ̂i gâloŋ ma gɛ́ wɔ̀lɔ ǹóŋ mɛni ma.”

2Ǹelei tí è kɛ̀ a maloŋ-too maa ɣele ǹûai mɛni ma nyíi-ŋai mɛni a gɛ́ɛ gâloŋ líi toɔ̂i pôlu ǹóŋ mɛni mai.

3Dí tɛ̀ daa-leei su dí m̀ɛi saa yɛ̂ɛ kɔ-kuluƀa-ŋa ƀé da díyee mɛi ɣále kɔ́ su màa ŋumɛ kɛ́ ƀò dîa.

4Gâloŋ è seɣe-ƀela pɛ̀lɛ ŋ̀ɛ́i gɛ́ wɔ̀lɔ a ŋ̀óo su kɛ́tɛ ǹyɛɛi, “Óo ńoŋ Asalɔŋ, óo ńoŋ Asalɔŋ, óo ńoŋ!”

5Zoa è lì gâloŋ pɔ́-naa bɛ́rɛi mu ǹyɛɛ m̀ai, “Yaâ íkɔ-kuluƀa-ŋai ŋ̀umɛ sâa. Yá tɔnɔ nɔ́ fé dí íŋuŋ ma ƀò, kɛ́lɛ ílônii da íyee mu nɛɣãai kélee,

6kpɛni fêi, í íkpɔara-ƀelai wɛ́li ní é tɛ́ɛ dîai dîa dí íwɛli nii. Yaâ sâa ǹɛ́ kûa a gɛ́ɛ ílɔii maa kpɛ́-ƀelai da dílaa túɛ-ƀelai dímɛni fé kpanaŋ ní yâ. Ŋa gâai a gɛ́ɛ eêi kɛ̀ Asalɔŋ eêi lɛ̀ɛ ɣele ma kú sáa, eêi lâai ílii ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Ǹmɛni ma, ímu siɣe lônii ma í lóno íkɔ-kuluƀa-ŋai pɔ́ a ǹɛ́lɛɛ. Ya wàla lí, Yâwɛɛ fé ɣénie nɛ̃ɛ mî dítɔnɔ da fé pâi lɛɛ̂i íkɔlɛ tínaa. Ǹmɛni kpɔ̂lui yâ pâi tɛɛ̂i zui a pâi tɛɛ̂i nyíi-ŋai dîa ya wɔ́lɔ tɛ̀ɛ zui.”

8Nya ƀe gâloŋ è mu sìɣe é lí ziɣãŋ lá é sée naa. Gɔ-kuluƀa-ŋai dí mɛ̀ni dí lí naa bɔ́-naa.

Deeƀé è lì pôlu Zerusâlɛŋ

9Dí kɛ̀ m̀ôi dîyɛɛi, “Gâloŋ è kúŋuŋ ma ƀò Felesia-ŋai yêei da kúkpɔara-ƀelai da kpɛ́ni-ŋai, ǹyaa ká a pú ǹóŋ Asalɔŋ yêei a kùla ǹɔii ma.

10Kɛ́lɛ Asalɔŋ nyíi kú kúyee lɛ̀ mà dí wúlɔ pú ŋ̀ûai a saa kɔ́ su. Lé ƀé kúfa pere kɔ̂ri kú pá a gâloŋ pôlui?”

11DeeƀÉ è zâla-láa soŋ-ƀelai Zadɔ da Abiata worê tɛ̀ɛ ǹyɛɛ dîai, “Ka m̀ó Zuda-ŋai dîa kâai, ‘Kákaa a ǹûa gbɛɛ ŋái a gɛ́ɛ ká pá a ńyãa pôlu ḿbɔ-taai lé mɛni ma? Ka gâai Eezuɛ-ŋai kélee da pá ḿbɔ-naa.

12Kákaa a ŋásuui su-ƀelai da, ká kɛ́ ƀò a ŋ́gao da núu da. Gɛ̀ ní kákaa a ǹûai gbɛɛ ŋái ká pá a ńyãa ḿbɔ-taai lé mɛni ma?’ ”

13Ka m̀ó Amasa ma máŋ kâa mai, “Ífe a ŋ́gao da núu da? Ɣâla é ŋ́gula maa kɛ́ à kɛ̀ fé pâi íkɛ̂i ŋákuluƀa-ŋai láa túɛ Zoa pɔ́ɔ ŋá.”

14Zuda-ƀelai kélee dí díwoo kɛ̀ zu tɔnɔ dí worê tɛ̀ɛ gâloŋ pɔ́-naa dîyɛɛ m̀ai, “Ka íyee mu-ƀelai kélee ka pá.”

15Gâloŋ kɛ́ɛ pâi bɔ́-taai, è sèri Zɔdiŋ Ya-leei lá. Zuda-ƀelai dia-ni máŋ dí lì dí kɛ́ maa kpɛ̂ŋ Geega a gɛ́ɛ dí ǹyái tíyeŋ la.

16Bɛŋsima suui su naloŋ Gera ǹóŋ-surɔŋ Simei nyíi kùla Bauriŋ è kɛ̀ Zuda-ŋai sáma nyíi-ŋai lì a gɛ́ɛ dí DeeƀÉ lá koyaŋ.

17Ǹyaa máŋ è pà a kpakolo wála tɔnɔ (1,000) nyíi-ŋai kùla Bɛŋsima ŋɔsuui sui. Sɔ̂ɔ yée mu-nuui Ziƀa è ǹônii-sinaa puu káo lɔ́ɔlui sìɣe da ǹyée mu-ƀela buu feerɛ dí pá DeeƀÉ lá koyânii Zɔdiŋ Ya-leei lá.

18Dí gâloŋ tìyeŋ da ŋɔnûai é pɛ́lɛ ǹyée ŋá sãa kélee ma dí tela m̀ɛnii kélee kɛ́ nyíi kɛ̀ a ǹáa ǹíi mai.

DeeƀÉ è ŋɔlii lɛ̂lɛɛi lɛ̀ Simei ma

DeeƀÉ kɛ́ɛ pâi ǹyái tîyenii, Simei è tòo gɔ́ɔ mu

19ǹyɛɛ m̀ai, “Ńzu mɛni-lɛɛ. Nia zɔnyɔ̂ŋ ma ŋá gɛ̀ a yá a ŋelei í kùla la Zerusâlɛŋ. Ífe zìɣe ílii su.

20Ŋa m̀ôi yâ a gɛ́ɛ ŋá sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a yá. Ǹmɛni ma, ŋaâ sâa pá ípɔ. Ńyãa ƀa ǹúui m̀aa ŋuŋ ŋá kùla yá-ŋûa pere sii-ŋai sáma ŋá pá ŋá íla koyâŋ sâa, Gâloŋ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Zeruia ǹóŋ Abisai è lì ŋɔ́nɔ tuɛ pere a ŋ̀óo ǹyɛɛ m̀aii, “Fɛ̂ɛ Simei é sáa, kpɛ́ni fêi, è Yâwɛɛ ŋɔnúu maa waai làraŋ.”

22Kɛ́lɛ Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, “Zeruia ǹônii, lé ƀé ŋa pâi gɛ̂i a káai. Káfe mɛni-ŋai kâai kɛ̂i? Da pɔri núu da paâi sâa Eezuɛ lɔii su? Fé gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ńyãa ƀa Eezuɛ-ŋai díkâloŋ sâa?”

23Gâloŋ è vòo Simei yêei ǹyɛɛ m̀ai, “Ífe pâi saâi.”

Deeƀé è ŋɔlii lɛ̂lɛɛi lɛ̀ Mɛfebosɛ ma

24Sɔ̂ɔ ǹóŋ Mɛfebosɛ è pà gâloŋ lá koyânii. È kɛ̀ a ǹiƀiɛɛ, ǹá-leɣa kpiriɛɛ, ŋɔseɣei liƀiɛɛ. È gbîŋ maa liƀi é síɣe ŋ̀elei ma Deeƀé è kùla la Zerusâlɛŋ é tóo tãi ma è pà la pôlui.

25Bàa Zerusâlɛŋ a gɛ́ɛ é gâloŋ lá koyaŋ, gâloŋ è marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Lé ƀé gɛ̀ kwa yá kúfe lì nii?”

26È ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Ńyee mu-nuui è ḿbɛ̀lɛ. Ŋá mò ma a gɛɛ é ŋásee-sɛŋ pɛ́lɛ ŋ̀wɛlɛ-sôoi mɛi a gɛ́ɛ ŋá see mɛi kwa yá kú lí, kpɛ́ni fêi, fé pɔrî siâi.

27Kɛ́lɛ è ńɛɛ é lí é lɛ́ɛ kɛ́ a ńaa. Kɛ́lɛ ŋánuu-namui, íkaa yɛ̂ɛ Ɣâla-taa kela. M̀ɛnii kɛ́ nyíi ǹâai ílii mai.

28Iî pâi ḿbaâi kwa ŋápɛrɛi mu-ƀelai kélee. Kɛ́lɛ yâ fâai ma a gɛ́ɛ ŋ̀gɛ ńaa mii íteƀelei ma. É kúla nyíŋi pôlu lé da kpɛ́ni ƀé ŋa pɔri ímarê kɛ̂i mɛni mai?”

29Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Ífe ŋɔ́nɔ lòno yɛ̂. Ŋa pâi ínâŋ kɔ̃liŋ ŋáa kɔlɛ̂i ka Ziƀa káloai.”

30Mɛfebosɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Tɔɔ gélee é lɛ́ɛ ǹyêei tãi nɔ́ yaâ pá la pôlu lii-see sui.”

Deeƀé è ŋɔlii lɛ̂lɛɛi lɛ̀ Bazilai ma

31Gilia naloŋ Bazilai ǹyaa máŋ è kùla Logeliŋ é pá gâloŋ lá koyânii.

32È kɛ̀ kpɔ́ a bɔlɔɔ. Ŋɔkóraŋ è kɛ̀ a buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa. È kɛ̀ a tɔɔ nuu. A kâa mii-sãa tɛ̀ɛ gâloŋ pɔ́ gɛ́ɛ kɛ̀ Maanaiŋ. È kɛ̀ a dɔɔ a zu kɛ́tɛ.

33Gâloŋ è mò mà ǹyɛɛi, “Pá kwa yá kú lí Zerusâlɛŋ. Ŋa pâi mɛ̀nii kélee kɛ̂i yɛ̂ ípɔlɔ-laai su.”

34Kɛ́lɛ è mò Deeƀé ma ǹyɛɛi, “Ŋáfulu-laai su fé ŋɔ́nɔ koyâa ní. Ŋa liî Zerusâlɛŋ lé mɛni ma, Gâloŋ?

35Ŋaâ kɛ́ a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa. Ŋa pɔri ŋɔ́nɔ mɛni lɛ́lɛɛ da nyɔ́mɔɔ loai kɔlɔnîi? Ŋa ŋɔ́nɔ mii-sɛŋ da kpele-sɛŋ nɛ̃ɛ kɔ́lɔŋ? Ŋa pɔri ŋɔ́nɔ wule da ŋàa-nɛ̃ɛ kulâi? Ŋa pâi ímɛni kpɔ̂lui da pûi ma lé mɛni ma?

36Ya mɛni su too mɛni lɛ́lɛɛi ŋí kɛ̂i mî lé mɛni ma? Ŋa pâi nɔ́ ǹyái tíyenîi a yá.

37Ǹɛɛ naa ŋá lí ŋá sáa ḿbɔ-taai dí ńoo ńâŋ da ńee ni kɔlɛ. Kɛ́lɛ íyee mu-nuui Siŋɣaŋ ká ŋí. Ka ǹyaa ka lí. Zoŋ yɛ̂ɛ berei ya ŋ̀wɛ̂lii í gɛ́ lai.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

38Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Kwa ǹyaa kwa pâi liî. Ŋa pâi m̀ɛnii kélee kɛ̂i mì nyíi ǹɛ̂lɛɛi m̀ɛni mai, ŋá nyíi kɛ́ yɛ̂ ǹɛ̂lɛɛi ímɛni mai.”

39Nya ƀe gâloŋ da ǹyée mu-ƀelai kélee dí ǹyái tìyeŋ. Gâloŋ è kpùlɔŋ Bazilai ma. Bazilai é lí pôlu bɔ́-taai.

Eezuɛ da Zuda lɔii-ŋai dí Deeƀé maa kɔ̃ɔ

40Gâloŋ da Siŋɣaŋ dí lì Geega. Zuda-ƀelai dítɔ̂i perei Eezuɛ-ƀelai gbulu tɔnɔ.

41Eezuɛ-ƀelai da dîa-ni dí lìi dí m̀ó gâloŋ ma dîyɛɛi, “Zuda-ƀelai dí kúŋumɛ, kpɛ́ni fêi, dífe fáa ní mà kûa máŋ kú ǹyái tíyeŋ a káa.”

42Zuda-ŋai dí díwoo su tòo dîyɛɛ dîai, “Kú gɛ̀ tí, kpɛni fêi, gáa a kúkaa-yɔɔ. Ka kálii ŋwânai kûa lé mɛni ma? Mii-sãai kwa miî ǹyaa fé a ǹya kûɛ kpaa máŋ è sama-sɛŋ da tɛ̀ɛ kúpɔ”

43Eezuɛ-ŋai dí mò dîa dîyɛɛi, “Deeƀé mɛni kpanaŋɔ̂i kûa é tɛ́ɛ kâa, kpɛ́ni fêi, kúkaa a núu-suu puu. Ká káŋɛi ǹaɣiŋ kúmɛi lé mɛni ma? Kûa fa ǹûai maa-ŋuŋ m̀ɛni kpɛ̀tɛ a gɛ́ɛ kú pá la pôlui?” Zuda-ŋai dí lóno kpanaŋ kɛ̀ Eezuɛ-ŋai pɔ́.

Samia Veerɛi 20

Siƀa è tɔ̀ɔ Deeƀé ma

1Ŋaa-ƀaraŋ-maa naloŋ tɔnɔ è kɛ̀ Geegaa, ǹáa ƀé kɛ̀ a Siƀa. Ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Bikiri. È kɛ̀ a Bɛŋsima suui su nuui dɔnɔ. È lì é dúruii fɛ́ɛ ǹyɛɛi, “Gâloŋ Deeƀé fé a kúta. Kúlaa fé Zɛse ǹóŋ mɛnii. Óo Eezuɛ-ƀela kwaa lí kûɛ kúpɛrɛ-ŋai lá.”

2Gɛ́ɛ tíi, Eezuɛ-ƀelai kélee dí kùla Deeƀé pôlu dí lɛ́ɛ bôlu. Kɛ́lɛ Zuda-ŋai dí tɔ̀ɔ Deeƀé pôlu. Da dîa-ni dí kúla Zɔdiŋ Ya-leei ma dí seri Zerusâlɛŋ.

3Deeƀé è sèri ŋɔpɛ́rɛi lá Zerusâlɛŋ. Ŋɔnɛyâa pɛlɛ-pɛlɛ puui è dílɛ̀ɛ naa a gɛ́ɛ dí bɛ́rɛi mɛi káai, è díkùla naa é dípu pɛ́rɛ da kpɛ́ni mu é kɔkuluƀa-ŋa pú naa mɛi. Naa ƀé dí kɛ̀ naa gɛ́ m̀ɛnii kélee kɛ̀ dîɛ nyíi da ŋ̀wɛ̂lii kɛ́lɛ vé wɔ́lɔ ŋɔ́nɔ nyíi ní a da. Dílɛ̀ɛ naa yɛ̂ɛ pɔɔ-nɛyaa é lɛ́ɛ la zu dísàa tãi é seri.

4Gâloŋ è mò Amasa ma ǹyɛɛ, “Zuda-ŋai ŋáa tɛ́ gîe ma ɣele kûu saaƀa yée mu. Yá máŋ kɛ́ dísama.”

5Amasa è lì a gɛ́ɛ é díŋaa tɛ́ díkîe ma. Kɛ́lɛ è lɛ̀ɛ gɛ̂i tãi é tɛ́ɛ.

6Deeƀé è mò Abisai ma ǹyɛɛi, “M̀ɛnii Bikiri ǹóŋ Siƀa a pâi gɛ̂i a kûai a pâi tɛɛ̂i Asalɔŋ ŋ̀ɔi ma. Gɔ-kuluƀa-ŋai síɣe a maa félaa í lɛ́ɛ la bôlu. A wàla kɛ́ tí a pâi liî é sée daa lêe-ŋai da-ŋa su nyíi-ŋai dímaa tinaŋɔ̂i a siɣãŋ é kúpili mɛni kpɔ̂lu su.”

7Zoa, Serita-ŋai, peleta-ŋai da gbakolo wála-wala-ŋai dí dímu sìɣe da Abisai ni dí lɛ́ɛ Siƀa pôlu. Díkelee dí kùla Zerusâlɛŋ díkɛ gbɛ̀.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Dí lɛɣɛ́ɛ gɔni kɛ́tɛi ma Gibiɔŋ, Amasa è pà a gɛ́ɛ é díla koyâŋ. Kɔ́ kɔ́-seɣe ƀé kɛ̀ Zoa kɔŋ ma ŋɔseɣei mu ɣiriɛ́ɛ a seɣe mu ɣiri-ɣɛli ƀóa-sɔ̂kpɔ kɛ́ ƀò mu. È gɔ́ɔ mu sìɣe, é m̀óai kúla daâi Amasa tɛ̂i pere.

9Zoa è mò Amasa ma ǹyɛɛi, "Íkɔlɔi ponoɔ̂i, ńeɣê?" È Amasa lá leɣa sòŋ a ǹáa mii-yee a gɛ́ɛ é ǹá-gbɔ see ma.

10Kɛ́lɛ Amasa fé m̀óa-sɔkpɔi káa ní kɛ̀ Zoa kɔɔ-yee ŋái. Zoa è M̀óa-sɔkpɔi ɣàla é zɔ̀ɔ la buru é kúla é pú, é sáa. Zoa da ǹeɣê Abisai dí tɛ̀ɛ naa dí láaŋ Siƀa ma.

11Zoa yée mu kɔ-kuluƀai dɔnɔ kɛ̀ tɔ̂ɔni Amasa kɔlɛ è mò Amasa pôlu-ƀelai dîa ǹyɛɛi, "Ǹúui gáa Zoa pôlu da Deeƀéi tɔɔ maa nuui é lɛ́ɛ Zoa pôlu."

12Amasa è kɛ̀ tɔ̂ɔni ŋ̀ãai su bere lêei ma. Diai kélee gàa gɛ́ ƀò tiŋ-táŋ è dísòŋ. Ǹalôŋ kɛ̀ lônoi ǹûai pɔ́ kɛ́ɛ a gáa a gɛ́ɛ gáa tiŋ-táŋ a ǹûai sóŋ dífe kɛ́ ní tɛɛ̂i, è bomai kùla berei ma é ǹáa berei kɔlɛ kpâlaŋ da ŋá é seɣe pɛ́lɛ m̀ɛi.

13Bomai kuláa dîɛ bere lêei mai gbakolo-ŋai kélee dí lɛ̀ɛ Zoa pôlu díkɛ Siƀa kpɛ̀.

14Siƀa è lì é tɛ́ɛ zîi-ŋai kélee dîa Eezuɛ é seri Ebɛɛ-bɛ-maaka daai. Ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai kélee dí díŋaa tɛ̀ ma dí lɛ́ɛ bôlu.

15Zoa ŋɔkuluƀa-ŋai kélee dí pà dí tínaŋ daai ma a kɔ́. Dí pɔ̂rɔ tɔ̀ɔ ziɣã̀ŋ ma yɛ̂ɛ ya-galaŋ dí tɛ́ mɛi a gɛ́ɛ dí ŋ̀ólo.

16Táre nɛni tɔnɔ è naa kàa é láɣi ǹyɛɛi, "Ka káwoli tɔ́ɔ, ka káwoli tɔ́ɔ, ŋa wɛ̂lii ŋá lóno Zoa pɔ́. Ka m̀ó mà é pá."

17Zoa è pà ǹɛnîi pɔ́-naa ǹɛnîi ǹyɛɛ m̀ai, "Yá ƀa Zoa?" Ǹyɛɛ mai, "Ooei." Ǹɛnîi ǹyɛɛ m̀ai, "Íwoli tɔ́ɔ ŋ̀óo-ŋai dîa ŋa pâi m̀ôi yâi." Zoa ǹyɛɛ m̀ai, "M̀ó ŋa ŋ́oli tɔ̂i."

18Ǹɛnîi ǹyɛɛ m̀ai, "Da kâa mò wɔ́lɔ-wɔlɔi tí su dîyɛɛi, 'Lí Ebɛɛ taa-leei su a kɛ̀ mɛni da káa yâ, da pâi kpɔŋ mâa tɛɛ̂i ípɔ.'

19 Ŋ́gaa a ǹíi-see mɛni kpɛtɛ nuui dɔnɔ ŋ́gɛ ƀò Gâloŋ pôlu Eezuɛ lɔii su. Ya wɛ̂lii í daa-leei su kara nyíi Eezuɛ taa lêe-ŋai kélee dí kùla gbonôi? Ya wɛ̂lii í Yâwɛɛ kɔ̃liŋ su-kara lé mɛni ma?"

20Zoa ǹyɛɛ m̀ai, "É folôŋ ḿâ a gɛ́ɛ a ŋá gɛ́ tí. Ḿve pâi gɛ̂i tí a dɔnɔ kpîŋ.

21Tɔ̃yâ fa nyíti. Kɛ́lɛ Bikiri ǹóŋ Siƀa nyíi kùla Ifiraŋ ǹyaa ƀé dɔ̂i Gâloŋ Deeƀé ma. Yà dɛ̀ɛ ḿbɔ, gɛ̀ ní ŋa pâi kulâi daa-leei su." Ǹɛnîi ǹyɛɛ Zoa mai, "Ǹɛ́lɛɛ ká tí, tɔɔ nɔ́. Ya pâi ŋ̀uŋ kâai é naɣîŋ ziɣã̀ŋ mɛi é tóo kápɔ-naa pere."

22È lì é ŋ̀uŋ pîlaŋ a m̀arâŋ tare-ƀelai. Dí Siƀa sòŋ dí ŋuŋ tée dí bili Zoa ni dîa ziɣã̀ŋ pôlu. Nya ƀe Zoa è dúruii fɛ̀ɛ, ŋɔkuluƀa-ŋai kélee dí kúla daai su dí lí pôlu dípɔ-taai tɛi-tɛi. Kɛ́lɛ Zoa è lì pôlu gâloŋ pɔ́-naa Zerusâlɛŋ.

Deeƀé ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai láa

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Zoa ƀé kɛ̀ gɔ-kûluƀa-ŋai kélee mɛi Eezuɛ. Zioada ǹóŋ Bɛnaya ƀé kɛ̀ Serita da Peleta-ŋai mɛi. Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ Deeƀé mɛi kâai.

24Aadoraŋ ƀé kɛ̀ díi-kɛ-ƀelai mɛi, Ailu ǹóŋ Zeosafa ké ƀò a mɛni-pɔlɔ kɔlɔ-ŋai mɛi káa-nuui.

25Seva ƀé kɛ̀ a gɔlɔ pɔ̃yɛ-nuui, Zadɔ da Abiata díkɛ ƀò a zâla-laa soŋ-ƀelai,

26Zaɛ naloŋ Ira è kɛ̀ máŋ a Deeƀé ŋɔsâla láa soŋ-ƀelai dɔnɔ.

Samia Veerɛi 21

Dí Sɔ̂ɔ ǹônii pàa

1Deeƀé kɛ́ɛ a kâloŋ, puru è tòo ǹɔii ma kóraŋ saaƀa yée mu. Nya ƀe è Yâwɛɛ fɛ̀li Yâwɛɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Puru káa ǹɔii su, kpɛ́ni fêi, ŋãa káa Sɔ̂ɔ yée ma da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai Gibiɔŋ-ŋai paa mɛni ma.”

2Giƀiyɔŋ-ŋai dífe kɛ́ ní a Eezuɛ-ƀelai da. Dí kɛ̀ a Amɔra-ŋai lɛ̀ɛ Eezuɛ lɔii su gɔ́i kpɛɛ pôlu mai. Díkɛ̀ nɔ́ a núu-kpulu loŋ. Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dí wɔ́lɔ dí fòo a gɛ́ɛ dífe pâi dímaa kɔ̃ɔ̂i. Berei máŋ Eezuɛ-ŋai dí ŋuŋ ma ƀô tɛ̀ɛ la dípɔi, Sɔ̂ɔ è kɛ̀ kɔ̂i a gɛ́ɛ é dípaa, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii nɔ́ Eezuɛ-ŋai da Zuda-ŋai tee-tee díkɛ ƀò ǹɔii mɛi. Nya ƀe Deeƀé è dítòli é lóno dípɔ.

3È mò dîa ǹyɛɛi, “Lé ƀé ŋa pɔri gêi kâai? Lé ƀé ŋa pɔri gêi a gɛ́ɛ ká nia mɛni nyɔ́mɔɔi ma kɛ̀ a káa a gɛ́ɛ ká lûwa láa Yâwɛɛ ŋɔnûai dîa?”

4Dí mò ma dîyɛɛi, “Kúfe wɛ̂lii a ƀara kpaa gôo Sɔ̂ɔ yêei da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai. Kúfe tela wɛ̂lii máŋ kú kɔ́ Eezuɛ-ŋai pɔ́.” È ŋɔ́nɔ mò dîa ǹyɛɛi, “Lé ƀé ka lâai la fɛ̂ɛ ŋá gêi kâai?”

5Dí ŋ̀óo su tòo dîyɛɛ m̀ai, “Gâloŋ, ǹúui kpɔ́ kúnûai su kàra é tela gbɛtɛ a gɛ́ɛ kúsuui láa da fé lɛ̀ɛ Eezuɛ lɔii mai,

6ǹônii-sinaai ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ƀé kwa wɛ̂lii í dítɛɛ kúpɔ a gɛ́ɛ kú dísɛ̂lɛŋ Yâwɛɛ ŋɛ́i Yâwɛɛ ŋɔyéei ma Giƀia.” Gâloŋ ǹyɛɛ dîai, “Ŋa pâi dítɛɛ̂i kápɔ.”

7Gâloŋ è ŋuŋ ma ƀô tɛ̀ɛ Sɔ̂ɔ ǹóŋ-surɔŋ Zonetaŋ ǹóŋ Mɛfibosɛ pɔ́, kpɛ́ni fêi, da Zonetaŋ dí díwoo kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɛ́i.

8È Aia ǹóŋ-nɛnii Lizipa ǹônii-sinaa feerɛi da Sɔ̂ɔ dí dímaa sɔlɔ ƀoi sìɣe, Amoni da Mɛfibosɛ, Sɔ̂ɔ ǹóŋ-nɛnii Mera ǹônii-sinaa lɔ́ɔlu da Mɛota naloŋ ǹóŋ-nɛnii Aduriɛ dí m̀aa sɔlɔ ƀoi,

9é dítɛɛ Giƀiyɔŋ-ŋai pɔ́, dí dísɛ̂lɛŋ ǹyéei ma Yâwɛɛ ŋɛ́i. Dí dípàa a bale tée tãi kɔ́ɔ pîlanii.

10Aia ǹóŋ-nɛnii Lizipa è maloŋ-too maa seɣe-ŋa sìɣe é dɔ́ɔ a ƀûu gɔnii ŋá gɛ́ ƀò mù é síɣe vólo-la ƀɔ́ɔɔ tãi ma é tóo zama tãi ma buma-ŋai kɔlɛ. Vé fáa ní ma ŋɔni da é lɛ́ɣɛ boma-ŋai dîa a fólo ŋá kpaa máŋ fɛnɛ-sɛŋ da é lɛ́ɣɛ dîa a gbínii.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Deeƀé kɛ́ɛ a m̀ɛnii ŋí mɛ́ni Lizipa a gɛ́i,

12è lì é Sɔ̂ɔ da ǹóŋ Zonetaŋ káo kúla Zaƀɛ, Gilia kpiniŋ su kpakolo-ŋai yêei. Felesia-ŋai ƀé wɔ́lɔ ǹûai ŋí pàa kôi Giboa dí dípoma sɛ̀lɛŋ Bɛsaŋ taa-leei su panaŋ ma ƀɛ́i Zaƀɛ-Gilia-ƀelai dí wɔ̀lɔ dí dísìɣe naa loo pêrei dí lí a dia dípɔ taai dí díloo naai.

13È pà a Sɔ̂ɔ da Zonetaŋ káo da dîai Giƀiyɔŋ-ŋai dí dísɛ̀lɛŋ.

14È Sɔ̂ɔ da ǹóŋ díkao lòo Bɛŋsima lɔii ma Zila Sɔ̂ɔ ǹâŋ Keesi ƀolôŋ su. Dí m̀ɛnii kélee kɛ̀ nyíi gâloŋ è mò dîai. Naa pôlu ma, Ɣâla è ǹyée sèe ǹɔii ŋuŋ ŋɔɣâla fɛli-wooi mu.

Felesia-ŋai dí kɔ́ pɛ̀lɛ Eezuɛ ma

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 20:4-8)

15Felesia-ŋai dí kɔ́ pɛ̀lɛ ŋɔ́nɔ Eezuɛ-ŋai dîa. Deeƀé da ŋɔkuluƀa-ŋai dí kɔ̀ dípɔ. Kɛ́lɛ kɔlɔ é kpɛ́ɛ Deeƀé ma gɔ́i da kpɛ́ni kɔ́ɔ su.

16Isibibenɔ è kɛ̀ wɛ̂lii é Deeƀé páa. Ǹalôŋ ŋí è kɛ̀ a kpakolo kɛ́tɛ yée lá mu-siɣeɛ wála-walaa. È kùla ŋ̀wála-wala-ƀelai dísuui su. Ŋɔkpálai ŋɔwuyɛ è kɛ̀ yɛ̂ɛ pãŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbura ƀóa-sɔ̂kpɔ nina sɛ̂lɛŋɔɔ ǹeŋei.

17Kɛ́lɛ Zeruia ǹóŋ Abisai è pà é kpɔ́ŋ ma é Felesia naloŋ páa. Kɛ́lɛ ŋɔkuluƀa-ŋai dí ǹîa-woo ƀò dîɛ m̀ai, “Kwa kɛ̀ liî kɔ́ ma ífe lɛ̀ɛ kúpôlu. Kúfe wɛ̂lii ŋ̀ɔŋ é líiŋ Eezuɛ lɔii su.”

18Nyíŋi pôlu ma dí ŋɔ́nɔ kɔ́ tòo Felesia-ŋai dîa Gɔ̂ɔ. Usa naloŋ Sibɛka è gɔ-kuluƀai Safi pàa gɔ́i ŋí su. Safi è kɛ̀ a ŋ̀wála-wala-ƀelai dísuui su nuui dɔnɔ.

19Ǹaa pôlu ma kɔ́ è ŋɔ́nɔ tòo Felesia-ŋai da Eezuɛ-ŋai loai gwaa tɔnɔi ma. Bɛpeleɣɛ̃ɛ-nuui Zareogiŋ ǹóŋ Ɛɛanaŋ è Golaya pàa. Ŋɔƀóa-sɔkpɔi ŋuŋ è kɛ̀ yɛ̂ɛ yee pâla-nuu ŋɔkena.

20Dí ŋɔ́nɔ kɔ́ tòo Gâa. Nalôŋ wála-walaa tɔnɔ è kɛ̀ Gâa. Ǹalôŋ ŋí yée-gbua kɛ́ ƀò puu káo feerɛ, gɔ́ɔ-gbua kɛ́ ƀò puu káo feerɛ. È kɛ̀ a ŋ̀wála-wala nuu-kpului su-nuui dɔnɔ.

21È Eezuɛ-ŋai maa fòo. Nya ƀe Deeƀé ǹeɣê Samei ǹóŋ Zonetaŋ è kɔ̀ bɔ́ é bàa.

22Dia náaŋ ŋí ƀé kɛ̀ a dîai kùla ŋ̀wála-wala-ƀelai dísuui su Gâa. Dí kɔ́ pɛ̀lɛ Deeƀé ma da ǹyée-mu-ƀelai. Kɛ́lɛ Deeƀé-ni dí díyee mɛi ɣàle.

Samia Veerɛi 22

Deeƀé è laa-maa tɛ̂ wule tòo

(Wule-woo-ŋa 18)

1Yâwɛɛ kɛ́ɛ a Deeƀé ŋuŋ mâ ƀó é gula Gâloŋ Sɔ̂ɔ yêei da ŋɔkpɔara-ƀela kpéli-ŋai kéleei, è Yâwɛɛ láa maa tɛ̀ wule-wôo su.

2Yâwɛɛ káa a ḿaa kpɛ́-nuu da ḿaa kɔ̃ɔ-nuu kpanaŋɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ŋáɣâlai káa a ḿaa kpɛ́-nuu. A ḿaa kɔ̃ɔ yɛ̂ɛ berei kpála ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ a kɔ-kuluƀa maa kɔ̃ɔ lai. Ǹyaa ƀé ŋa ŋuŋ ma ƀô sɔlɔ ǹyêei. Ǹyaa ƀa ŋ́uŋ ma ƀó nuui. A ŋ́uŋ ma ƀó sɔnyɔ̂ŋ-ƀela yêei.

4Ŋa Yâwɛɛ tòli a ŋ́gula ŋ́gbɔara-ƀelai yêei. Ǹyaa ƀe laa-maa-tɛ káa a bɔ́ɔ.

5Saa ninîŋ è kɛ̀ a dínaŋɔɔ ḿâ yɛ̂ɛ yúo ƀé ɣilînii gɛ́ pà ŋ́gbelêi yɛ̂ɛ ya-fɛ̂ɛ a sɛŋ mɛi pɛ̀lɛ.

6Saa è kɛ̀ a dínaŋɔɔ ḿâ ƀolôŋ ŋɔƀárei ŋá tɛ́ɛ ḿberêi.

7Ŋà kɛ̀ mɛni kpɔ̂lu sui, ŋá Yâwɛɛ tòli. Ŋá Ŋáɣâlai tôli a gɛ́ɛ é kpɔ́ŋ ḿâ. È lɛ̀ɛ ŋɔpɛ́rɛi mu é ŋ́oo mɛni. È ŋ̀óli tɔ̀ɔ ŋ́wɔlɔ-woo mà é kpɔ́ŋ ma.

8Nya ƀe ǹɔii è tùmo é kpɛ̃lîŋ, ŋ̀ele-kɔlɔŋ é kpɛ̃lîŋ máŋ, kpɛ́ni fêi, ǹíi è kɛ̀ a ŋ̀wánaa.

9Luru è kɛ̀ kulâi zũai ŋɔŋ sôŋ kɛ́ kùla ǹá, ŋɔŋ têɣa kɛ́ kùla ǹá.

10È ŋ̀ele-kɔlɔŋ ƀèla é pîlaŋ ɣele-kɔlɔŋ tɛi kɛ́ ƀò gɔ́ɔ mu.

11È sèe ɣâla-taa kooŋ-sɛŋ mɛi. Ŋ̀âla-taa kooŋ-sɛŋ é kòoŋ la yɛ̂ɛ fãa.

12È gbîŋ mɛi pɛ̀lɛ a kpíni, ɣele-kɔlɔŋ kpi-kpitiliɛɛ lá fɛ́ɛ a yá tínaŋɔɔ mà.

13Tiɣi ŋɔŋ leŋ è kùla gwaa ponoɔɔi su ŋɛ́i-tuɛ.

14È ŋ̀ele-gbâna tòo, ǹyaŋ Ŋ̀wála-wâla kélee Ɣalai è làɣi a ŋ̀óo su kɛ́tɛ.

15È sɔla-ŋa pìli ŋɔkpɔara-ƀelai dí táa-taa. È ŋ̀ele-gbâna ŋɔŋ tòo dísama dí pú.

16Yâwɛɛ lɛ̂wo è kùla zũâi é Yúo káo ma lɛ́, ǹɔii é lɛ́ɛ lâani a vólo.

17È ǹyée tɛ̀ ɣelêi é ńziɣe é ŋ́gula barii su.

18É ŋ́gùla ŋ́gbɔara-ƀela wála-walaai yêei. É ŋ́gula dîai yêei dí tɔ̂i ḿâi, kpɛ́ni fêi, díwala-walai tɛɛ̂i ŋ̂i ma.

19Ŋa kɛ̂ mɛni kpɔ̂lu ƀé da pɛ̀lɛ la ḿâ, kɛ́lɛ Yâwɛɛ a ḿaa kɔ̃ɔ.

20A ŋ́uŋ ma ƀò é pá a ńyãa kwaa ponóɔɔ ma. A ŋ́uŋ ma ƀò, kpɛ́ni fêi, ǹíi lâai ńyêei.

21Yâwɛɛ è ḿvela fè ŋátɔ̃yâ-laai da ŋámaa wâa-laai mɛni ma.

22Ŋá sìa a Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ wóo, fé ta kùla ní Ŋáɣâlai pôlu.

23Ŋa ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi kàa, fé ḿbôlu tɔ̀ɔ ní da ma.

24Sɔnyɔ̂ŋ fé ḿâ ŋ̀ɛ́i, ǹyaŋ ŋa ńyee kúla kula sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ɛ su.

25Ǹmɛni ma, Yâwɛɛ a ḿvela fé ŋátɔ̃yâ-laai da ŋámaa waa-laai mɛni ma.

26Yâwɛɛ, dîai da tɔ̂ɔ ípôlui, ya tɔ̂ɔ dípôlu, íkɛ tɔ̃yâ-laa mɛni kɛ̀ a dîai da tɔ̃yâ-laa kɛ̀ a yái.

27Ílii su waâi dîai mɛni ma dílii su waâi, Ítɔɔ dîai dîa da sɔnyɔ̂ŋ kɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Ya dîai ŋuŋ ma ƃò da tûa a maa yêŋ perei, íkɛ zu-mɛni kɛ̂tɛ-ƃelai maa yêŋ.

29Óo Yâwɛɛ, Ŋáɣâlai, yá ƃa ŋákwaa ponoɔɔi íkɛ ŋákpinii pene a kwaa ponoɔɔ.

30Ya wála-wala-laa tɛ̀ɛ ḿbɔ a gɛ́ɛ ŋá pɛ́lɛ ŋákpɔara-ƃelai dîa, íkɛ wála-wala-laa tɛ̀ɛ ḿbɔ a gɛ́ɛ ŋá díyee mɛi ɣále ŋá dítaa lêe-ŋai síɣe.

31Ɣâla ŋí tûa-pere sa̋ai. Ŋɔwóoi maa waâi. A diai kélee maa kɔ̃̋ɔ da pâ bɔ́ kpɔŋ mâa mɛni mai.

32Yâwɛɛ ǹyaa tɔnɔ nɔ́ ƃa Ɣâla. Kúɣâlai ƃé gáa a gɔnii.

33Ɣâla ŋí ƃé gáa a ḿaa kɔ̃ɔ nuu kpanaŋɔɔi. A ńzia pêre maa kpê.

34A ŋ́gɔɔ su kpânaŋ a gɛ́ɛ fé tòo. A ŋ́gɛ ŋa tɔɔ ǹyéei tôŋ su.

35A ŋáa kɔ́ŋ a kɔ́ kɔ́ mɛni ma. A gɛ́ ŋa pɔri ƃara keraŋ pilîi.

36Yaâ íŋuŋ ma ƃô kɔli-kalaŋ tɛɛ ḿbɔ. Ya ŋ́gɛ a núu kɛ́tɛ.

37Yaâ ńzia perei su pòno. Ya gɛ́ fa ŋɔ́nɔ kàreŋ.

38Ya gɛ́ ŋa ŋ́gbɔara-ƃelai kpɛ́ ŋa dísoŋ ŋa dísu-kara. Fé kpera ní díkpɛ̂i é lɛ́ɛ la zu ŋa dísu-kara.

39Ŋá díyee mɛi ɣàle dí tóo ŋ́gɔɔ mu, ǹyaŋ dífe pâi dímu siɣêi pôlu ŋɔ́nɔ.

40Ya wála-wala tɛ̀ɛ ḿbɔ kɔ́ kɔ́ mɛni ma. Ya ŋ́gɛ ŋa ŋákpɔara-ƃelai pú ŋ́gɔɔ mu.

41Ya gɛ́ ŋ́gbɔara-ƃelai da pú, ǹyaŋ dîai da ŋ́gbɔarai, ŋa dísu-kàra.

42Dí díŋɛi làa, kɛ́lɛ núu da fé kɛ́ ní naa é díŋuŋ ma ƃó. Dí wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma, kɛ́lɛ vé díwoo su tòo ní.

43Ŋá dífũa yɛ̂ɛ muluŋ, ŋá dítaŋ yɛ̂ɛ pere-lee ma para.

44Í ḿaa kɔ̃ɔ dîai yêei dítɔ̂i ḿâi, í ŋ́gɛ lɔii-ŋuŋ-ŋa láa túɛ, dîai fé kɛ́ ní a díkɔlɔŋɔɔi, dí tíi kɛ̀ mî.

45Ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni su-ƃelai dí kɛ̀ tɔarâi dí kɛ́ pà, gɛ́ɛ da ŋ́oo mɛ́nii, dí ƃa-kɛ́-maa tɛ̀ɛ ḿbɔ.

46Díkili ŋá è pù dímaa kɛ́ kpɛ̃liŋ dí kɛ̀ kùla dítaa-lee wála-wala-ŋai su.

47Yá ƃa gɛ-ɣele ma Yâwɛɛi, ǹyaŋ ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i. Yái íkaa a maa kɔ̃ɔ Ɣalai ŋa pâi lûwa toôi ya.

48Yá ƃé ya ŋákpai kûla íkɛ ŋ́gbɔara-ƃelai pù ŋ́gɔɔ mu.

49Ya ŋ́gula ŋ́gbɔara-ƃelai yêei, óo Ǹuu-namui, ya ŋ́gɛ ńyee a tɛ̀ɛ ŋ́gbɔara-ƃelai dîa, ya ḿaa kɔ̃ɔ zɔnyɔ̂ŋ-ƃelai yêei.

50Ǹmɛni ma, Yâwɛɛ, ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i ǹɔii ŋuŋ-ŋai su. Ŋa pâi laa maa tɛ̂ wule-ŋa toôi a ílaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

51Ya gɛ́ íkâloŋ a ŋɔkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále. Íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ maai káa naa
ǹúui mɛni ma í zìɣe zui, gɛ́ ƀò naa máŋ Deeƀé mɛni ma da ŋɔsuui wɔ́lɔ-wɔlɔ da
wɔlɔ-wɔlɔ

Samia Veerɛi 23

Deeƀé ŋɔwóo-ŋai gbɛɛ ŋái

1Zɛse ǹóŋ Deeƀé ŋɔwóoi gbɛɛ-ŋai ŋái ká ŋí. Ɣâla è Deeƀé ŋí kɛ́ a núu kɛ́tɛ. Zeeka
Ŋɔɣâlai è Deeƀé sìɣe é gɛ́ a kâloŋ kɛ́tɛ. Deeƀé è kɛ̀ a wule too-nuu kɛ́tɛ. Gɛ́ɛ Ɣâla
è wála-wala tɛ̀ɛ bɔ́ a gɛ́ɛ é lónoi, è mò ǹyɛɛi,

2"Yâwɛɛ ŋɔmɔlêŋ káa ḿbôlu, a ńɛŋ fúloŋ a gɛ́ɛ ŋá lóno.

3Eezuɛ ŋɔwála-wala Ɣalai è mò ḿâ ǹyɛɛi, 'Ǹúui a ŋɔnûai mɛi kâa a tɔ̃yâ-laa pere
Ɣâla ŋɔyao maai sui,

4gáa yɛ̂ɛ ɣele ƀɔ̂i kwaa ponoɔɔ, gɛ́ ƀò yɛ̂ɛ fólo ǹɛnɛŋ a pìlaŋ ɣele-kɔlɔŋ kole ma,
da tuna nyíi a gala-ŋai kɛ̀ dí pɔmûŋ.'

5"Bere ƀé Ɣâla a pâi lûwa lâai la ńônii díwô lonii dîa. A wɔ́lɔ kpanaŋ-woo kɛ́ ńyêei
nyíi pâi kɛ̂i naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Gbanaŋ-wooi ŋí maa fa wɔ́lɔ fâleŋ. A pâi
wɔ́lɔ kɛ̂i nɔ́ ḿɛi kâai ǹyaŋ ŋa pâi ƀûu ƀôi.

6Kɛ́lɛ zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai díkaa yɛ̂ɛ ɣalêŋ nyíi-ŋai da pâi dípilîi. Núu fa pɔri díkulâi a
ǹyêei.

7Ǹúui a díkùla a ǹyêei, fɛ̂ɛ maa nuui yée maa é kɛ́ a gbiniŋɔɔ a kɔli nyíi ŋ̀á káa yɛ̂ɛ
kpálai. Ǹyaŋ da pâi dísu-karâi a ŋɔŋ."

Deeƀé ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 11:10-41)

8Deeƀé ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀela kpaya-kpayai láa ká ŋí: Tasimɔna naloŋ Zosɛ-basebɛ. È kɛ̀
gɔ́ kɔ́-ƀela gbului láa túɛ nyíi da kâa dítòli a Saaƀai. È núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa
pàa a ŋɔkpálai kɔ́ tɔnɔ su.

9Gɔlɛ-ma nuui láa ƀé kɛ̀ a Iliaza. Ilieza ƀé kɛ̀ a Dôdo ǹóŋ, Aoi ǹóŋ-lóŋ. Da Deeƀé
díkɛ̀ díkîe ma tãi dí kɔ́ pɛ̀lɛ la Felesia-ŋai dîa Eezuɛ-ŋai dí kɛ́ pui.

10È kɔ̀ Felesia-ŋai pɔ́ é lɛ́ɛ la zu ǹyée fíi é kpɛ́ɛ é kánaŋ M̀óa-sɔkpɔi ma. M̀aa ɣelei
tí Yâwɛɛ è gɛ̀ ǹyée é tɛ́ɛ díkpɔara-ƀelai dîa. Gɔ́ kɔ́-ƀelai kpéli-ŋai páa pôlui, mɛni
da kpɛ́ni fé kɛ́ ní naa a gɛ́ɛ dí gɛ́. Kɛ́lɛ dí lì dí zaa-ƀelai díkɔ kɔ́-sãai síɣe dí lí a dia.

11Ǹúui kɛ̀ Ilieza kɔlɛi ƀé kɛ̀ a Arari naloŋ Agee ǹóŋ Sama. Felesia-ŋai dí lì dí díŋaa
tɛ́ mà Lêi dí gbã tée díperêi dɔɔŋ kpɔlɔi su. Eezuɛ-ŋai dí pù díyêei.

12Kɛ́lɛ Sama è tɔ̀ɔ a gbanaŋɔɔ é Felesia-ŋai páa. Yâwɛɛ è wála-wala tɛ̀ɛ dípɔ dí
Felesia-ŋai yée mɛi ɣále.

13Ǹwála-wâla kpakolo buu saaƀai zaaƀa dí lì Deeƀé pɔ́-naa gɔni-woloi su Adulaŋ
a dísi-sãai m̀á kula kûui. Felesia-ŋai dí kɛ̀ ƀûu su Lefaiŋ tiŋ-tiŋ su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Deeƀé è kɛ̀ kwaa da ma ƀɛ́i gbɔara nuu da fa kâa pɔri serîi ma a fii-kpɛ̂ɛ perei
Felesia-ŋai diaŋ díƀûui è kɛ̀ Bɛpeleɣɛ̃ɛ.

15Deeƀé è kɛ̀ gwaai ŋí ma kpele wɛ̂lii kɛ́ bàa ǹyɛɛi, “Óo núu da fé naa é yá kúla
Bɛpeleɣɛ̃ɛ ya-loai su nyíi gáa ziɣãŋ lá é dɛɛ ḿbɔ ŋá ŋ̌gbele la!”

16Nya ƀe gbakolo wála-wala saaƀai dí Felesia-ŋai díƀûui wòlo dí lɔ́ dí yá kúla naa
dí pá la Deeƀé pɔ́. Kɛ́lɛ vé gbèle ní. È gɛ̀ a sâla-sɛŋ Yâwɛɛ mɛni ma,

17é m̀ɔ́ ǹyɛɛi, “É folôŋ ḿâ, óo Yâwɛɛ, a gɛ́ɛ ŋá ǹyái ŋí kpéle. Gáa yɛ̂ɛ dîai ŋãa nyíi-
ŋai dífulu-laai kùla a sâla ǹyái kula mɛni mai.” Vé gɛ́ ní é ǹyái ŋí kpéle. Gɔ-kuluƀa
wála-wala líi-kpeleɛɛ saaƀai ƀé mɛni-ŋai ŋí kɛ̀.

18Zeruia ǹóŋ Zoa ǹeɣê Abisai è kɛ̀ gɔ-kuluƀa buu saaƀai láa túɛ. È kɔ́ kɔ́-ƀela ŋuŋ
saaƀa pàa a ŋɔkpálai. Ǹyaa máŋ ǹáa è kùla yɛ̂ɛ gbakolo saaƀai ŋí díta.

19Ǹáa è kùla máŋ é tɛ́ɛ gɔ-kuluƀa saaƀai díwɔ̂i ma. Dí gɛ̀ a dílaa túɛ-nuu. Kɛ́lɛ vé
kɛ́ ní a díta.

20Zioada ǹóŋ Bɛnaya nyíi kùla Kazii. È kɛ̀ a ǹíi-kpeleɛɛ. È mɛni kpaya-kpaya
támaa kɛ̀. È Môa kɔ-kuluƀai veerɛ pàa. È yala-sulu tɔnɔ pàa lôai a gɔ́lɛ kanêi pú
tãi.

21È Ize naloŋ lɛ́lɛɛ tɔnɔ pàa. Ǹalôŋ ŋɔkpálai è kɛ̀ ǹyêei kɛ́lɛ Bɛnaya è lɛ̀ɣɛ la
ŋɔwúrui kɛ̀ ƀò ǹyêei. È gbálai kpâloŋ ǹyêei é bàa a gbɔ́ɔi kpâlai.

22M̀ɛni saaƀai ŋí Bɛnaya è gɛ̀i è gɛ̀ ǹáa é kúla yɛ̂ɛ gɔ-kuluƀa saaƀai.

23Ǹáa è kùla kɛ́lɛ vé kɛ́ ní a díta. Deeƀé è gɛ̀ a m̀ɛi káa-ƀelai láa túɛ-nuu.

24Gɔ-kuluƀa nuu-kpulu buu saaƀai su-ƀelai kpéli-ŋai ƀé kɛ̀ a Zoa ǹeɣê Asaɛ da
Dôdo ǹóŋ Ɛɛanaŋ nyíi kùla Bɛpeleɣɛ̃ɛi.

25Ɛrɔ naloŋ feerɛi Sama da Ɛlika,

26Paata naloŋ Ɛɛle, Tikoa naloŋ Ikesi ǹóŋ Ira,

27Anatɔ nuui Abiezɛ da Usa naloŋ Mebunai,

28Ao nuui Zamɔŋ da Nɛtofa naloŋ Maarai,

29Nɛtofa nuui Baanaa ǹóŋ Ɛɛle, Giƀia nuui Libai nyíi kùla Bɛŋsima ŋɔsuui sui
ǹóŋ-surɔŋ Ita,

30Paratɔŋ nuui Bɛnaya, Idai nyíi kùla Gaasi ya-loŋ mai,

31Aba nuui Abi-aabɔŋ da Azimavɛ nyíi kùla Bauriŋ,

32Zaseŋ ǹônii-sinaai dɔnɔ Ɛɛliaba nyíi kùla Saabɔŋ, Zonetaŋ,

33Arari naloŋ Sama da Sâa ǹóŋ Abiaŋ nyíi kùla máŋ Arari,

34Aasibai ǹóŋ Ilifelɛ nyíi kùla Maakai, Gilo naloŋ Aitofɛ ǹóŋ Iliaŋ,

© 2014 Bible Society in Liberia.

35Iziro naloŋ Kamɛɛ, Arabi naloŋ Paarai,

36Zoba naloŋ Netaŋ ǹóŋ Iga, Gâa naloŋ Bani,

37Amɔŋ naloŋ Zɛlɛ, Bɛɛrɔ naloŋ Naarai, Zoa ŋɔkɔ kɔ́-kɔli-sɛŋ siɣe-nuui,

38Itai naloŋ Ira, Itira naloŋ Gare

39da Itai sii nuui Yuraya. Díkelee dí kɛ̀ a núu buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

Samia Veerɛi 24

Deeƀé è ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai lòno

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 21:1-27)

1Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ ǹíi ŋwàna Eezuɛ-ŋai dîa é gɛ́ Deeƀé é tɔ́ɔ dîa. È mò Deeƀé ma ǹyɛɛi, “Lí í Eezuɛ-ŋai da Zuda-ƀelai lóno”

2Nya ƀe Deeƀé è mò ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ-nuui Zoa ma ǹyɛɛi, “Lí Eezuɛ lɔii gwaa kélee í ǹûai kélee láa síɣe é síɣe Daŋ é tóo Bɛɛsiba ma a gɛɛ ŋá gɔ́lɔŋ núu ɣɛɛlu ƀé naai.”

3Zoa ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋánuu-namui, tɔɔ Yâwɛɛ é gɛ́ ǹûai ŋí dísuui su é kɛ́tɛ a gɛ́ɛ núu tɔnɔ é ƀûu ƀó a ŋuŋ tɔnɔ ílɛɛ ɣele ma í naa káa. Kɛ́lɛ lé ƀé ya ŋ̀wɛ̂lii kú m̀ɛnii ŋí kɛ́ m̀ɛni mai?”

4Kɛ́lɛ gâloŋ wóo è gɛ̀ Zoa da ǹyée mu-ƀelai dí sía a m̀ɛnii è m̀o dîai. Dí dímu sìɣe dí lí.

5Dí Zɔdiŋ Ya-leei tìyeŋ dí díi kɔ́ɔ pîlaŋ Aroɛ da daa-leei su kɛ̀ ǹyéei loai, dí lí Gâa da Zazɛ pere.

6Dí pà Gilia dí sèri Ita-ŋai dílɔii Kedɛ ma dí tɛ́ɛ naa dí pá Daŋ. Dí kuláa Daŋ dí lì dí tínaŋ Sidɔŋ ma,

7dí sèri Taya taa lee-ŋa maa tínaŋɔɔ a galai dîa dí tɛ́ɛ naa dí lí Iva-ŋai dítaa lêe-ŋai kélee su dí tóo Keena-ŋai díwɔ̂ taa lêe-ŋai kélee su. Dí lì Zuda lɔii kwára-pere dí seri Bɛɛsiba.

8Dí sìa ǹɔii su gwaa kélee dí pá Zerusâlɛŋ a ŋ̀áloŋ puui ŋɔfólo buu feerɛ ɣele.

9Zoa è pà é góraŋ ƀôi tɛ́ɛ Gâloŋ Deeƀé pɔ́. Kɔ́ kɔ́-kpakolo lii-kpeleɛɛ wála ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (800,000) ƀé kɛ̀ Eezuɛ lɔii su. Zuda kpakolo-ŋai dí kɛ̀ a wála ŋuŋ lɔ́ɔlu (500,000).

10Kɛ́lɛ m̀ɛnii ŋí kɛ́ɛ naa pôlu ma Deeƀé líi è ƀèla ma. È mò Yâwɛɛ ma ǹyɛɛi, “Ŋaâ sɔnyɔ̂ŋ kɛ́tɛ kɛ́ a yá. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ, ŋa íkperâ fêi a gɛ́ɛ í ńzu mɛni lɛɛ, kpɛ́ni fêi, ŋa ƀoo tûa kɛ́.”

11Deeƀé é lɛ́ɛ pâi mu-siɣêi a bôlu ma ɣele-walai, Yâwɛɛ è mò ŋɔlóno kɛ́-nuui Gâa ma ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

12"Lí í m̀ó Deeƀé ma yɛ̂ɛ Yâwɛɛ ǹyɛɛi, 'Ŋa sɛŋ saaƀa tɛɛ̂i ípɔ. Dɔnɔ siɣe zu nyíi ya ŋ̀wɛ̂lii ŋá gɛ́ yɛ̂i.' "

13Gâa è pà Deeƀé pɔ́-naa ǹyɛɛ m̀ai, "Ya wɛ̂lii puru é tóo ílɔii su a kóraŋ saaƀa kpaa íkpɔara-ƀelai dí kɔ́ pɛ́lɛ yâ a ɣáloŋ saaƀa kpaa kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ é pá ílɔii su a fólo saaƀa? Dɔnɔ siɣe zu nyíi ŋa pɔri liî a maa kili-ŋa pono ŋá dɛɛ ǹúui pɔ́ ńdɛ̀ɛi."

14Deeƀé è mò Gâa ma ǹyɛɛi, "M̀ɛni-ŋai ŋí kélee káa a mɛni kpânaŋ-ŋa. Tɔɔ kúlɛɛ Yâwɛɛ yêei. A pâi kúmalôŋ kâai é tɛ́ɛ la kúlɛɛ núu-kpune yêei ma."

15Deeƀé è gɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔi sìɣe zu. Nya ƀe Yâwɛɛ è kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ pìli Eezuɛ-ŋai dîa é síɣe ŋ̀ele-walai ma é tóo tãi ma è gbɛ̀tɛi. Diai sàai dí kɛ̀ a núu wála buu lɔ́lu mɛi feerɛ (70,000) é síɣe Daŋ é tóo Bɛɛsiba.

16Ŋ̀âla-taa kelai kɛ́ɛ a ǹyée sa̋a Zerusâlɛŋ mɛi-pere a gɛ́ɛ é naa su-karai, Yâwɛɛ è ǹíi pène ǹyɛɛ m̀ai, "É lɛ́ɛ nâa tí. Nyíŋi gula kɛ̂ɛ ƀoɔ̂i. Íyee síɣe pôlu." Ŋâla-taa-kelai ŋí è kɛ̀ Zɛbusi naloŋ Arauna ŋɔsí-sãa táŋ kwaai ma.

17Deeƀé kɛ́ɛ a ŋ̀âla-taa kelai káa pâi ǹûai su-kara mɛni mai, è mò Yâwɛɛ ma ǹyɛɛi, "Gáa, ŋa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a yá. Ńyãa ƀé zɔnyɔ̂ŋ kɛ̀. Ǹûai ŋí díwɔ̂ sɔnyɔ̂ŋ ƀa lé? Dí lɛ̀ɛ nɔ́ m̀bôlu yɛ̂ɛ ƀála-ŋa da lɛ̀ɛ ƀála mɛi káa nuu pôlu. Ŋa íkpera fêi a gɛ́ɛ í íyee síɣe dímɛi. Ŋ̀gula maa kɛ́ kwa ŋánûai."

18Gâa è pà Deeƀé pɔ́ a m̀aa ɣelei tí ǹyɛɛ m̀ai, "Lí í Ɣâla teƀele tɔɔ Yâwɛɛ mɛni ma Zɛbusi naloŋ Arauna ŋɔsí-sãa táŋ kwaai ma."

19Deeƀé è sìa a Gâa ŋɔlia-wooi yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è déniŋ tɔ̀ɔ lai.

20Arauna è ŋ̀ɛ́i sìa é Deeƀé káa gɛ́ pà da ŋɔnûai. Arauna è lì é díla kòyâŋ é pîlaŋ ŋ̀úme ŋá é ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ Deeƀé pɔ́,

21ǹyɛɛ m̀ai, "Ŋánuu-namui, ká pà lé mɛni ma?" Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, "Ŋá pà a gɛɛ ŋá ísi-sãai táŋ-kwaai ma yá a gɛ́ɛ ŋá Ɣâla-teƀele tɔɔ naa Yâwɛɛ mɛni ma a gɛ́ɛ gɔlɔ-felai é kpɛ́ɛ ǹûai dîa."

22Arauna ǹyɛɛi, "Gwaai ma siɣe í ísâlai kúla naa. Zâla kula niŋa-ŋai ká ŋí da díkɔŋ ma-wuru-ŋai. Ya pɔri díkɛ̂i a kɔi."

23Arauna è zãai ŋí kélee tɛ̀ɛ Deeƀé pɔ́ ǹyɛɛ m̀ai, "Íɣâlai Yâwɛɛ é ǹyée sée ímu."

24Deeƀé ǹyɛɛ m̀ai, "Kpao. Ŋa pâi vela-fei kɛ̂i íyêei. Fé pâi sɛŋ da kulâi Yâwɛɛ ma a sâla nyíi fé ǹyá níi." Nya ƀe Deeƀé è gwaai ma da niŋa-ŋai yà a sɛŋ-kâo kole kpua-kpua buu lɔ́lu.

25Deeƀé è ŋɔɣâla-teƀelei tɔ̀ɔ naa é kéreŋ sala da lii-see sala kùla naa. Ɣâla è Eezuɛ-ŋai malôŋ kàa gɔlɔ-felai é kpɛ́ɛ dîa.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 1

Gâloŋ Deeƀé pɔlɔ mɛni

1Gâloŋ Deeƀé è pɔ̀lɔ a ŋ̀ánaa. Bere máŋ da kâa pɛlɛ-mɛi sêɣe támaa pɛ̀lɛ la m̀ɛi,
gbonôi fa kâa kɛ̀ a fãa.

2Nya ƀe ŋɔyée mu-ƀelai dí mò m̀a dîyɛɛi, "Tɔɔ kú nɛnî-kpela tɔnɔ kɔ́ri nyíi vé
surɔ̂ŋ mɛni kɔ́lɔŋ Kúnuu-namui gâloŋ yá ímɛni ma, a gɛ́ɛ é kɛ́ íkɔlɛ gɛ́ ímɛi kâa.
Ǹɛɛ naa é kpíniŋ a yá, a gɛ́ɛ Kúnuu-namui Gâloŋ kponôi é fãa."

3Dí lì dí nɛnî-kpela lɛ́lɛɛ tɔnɔ kɔ́ri Eezuɛ kpiniŋ su gwaa kélee, Dí Sunɛŋ-nuui,
Abisa kàa, dí pá la bɔ́.

4Ǹɛnî-kpelai è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa. È kɛ̀ gâloŋ mɛi kâai gɛ́ tíi kɛ̀ mì, kɛ́lɛ gâloŋ
fé nyìi ní la.

Adoniza è gbîŋ kɛ̀ a kâloŋ

5Aagai ǹóŋ Adoniza è nâa gbîŋ maa tê, ǹyɛɛi, "Ŋa pâi kɛ̂i a kâloŋ." È kɔ́kɔ keleŋ-
ŋa kpɛ̀tɛ gbîŋ mɛni ma é soo-sia-ƀela siɣe da sinâa buu lɔ́olu a gɛ́ɛ díkɛ kîrɛ sìɣe
dúɛ-pere.

6Ǹâŋ fé tá wɔ́lɔ ǹíi too ní kɛ̀ pôlu a marê-kɛ̂ɛ da yɛ̂ɛ, "Ƀa nyíti kɛ̂i lé mɛni ma?" È
tela kɛ̀ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ a ŋ̀ánaa. Ǹyaa ƀé kɛ̀ a ǹîa Asalɔŋ pôlu leɣêi.

7È lòno Zeruia ǹóŋ Zoa pɔ́ da zâla láa soŋ-nuui Abiata, ǹyaŋ dí fàa ma a gɛ́ɛ dí
kpɔŋ-maa tɛɛ bɔ́.

8Kɛ́lɛ zâla láa soŋ-nuui Zadɔ, Zioada ǹóŋ Bɛnaya, Ɣâla kɛ́-nuui Netɔŋ, Simei, Lei
da Deeƀé ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ gɔlɛ mai dífe fáa ní ŋ̀óo ma.

9Ɣele tɔnɔ da Adoniza è ƀála-ŋa, niŋa sirɛ lonii da niŋa kpaya-kpaya lɛ́lɛɛ-ŋa sìɣe
a gɛ́ɛ é sâla kula a dîa. È lì a dia Zoilɛ kɔnii kɔlɛ, Ɛŋ-rogɛɛ Yai ma. È gâloŋ ǹônii-
sinaai kpéli-ŋai tòli da gâloŋ ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai kɛ̀ Zudai.

10Kɛ́lɛ vé Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Netɔŋ tóli ní, Bɛnaya, gâloŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀
gâloŋ kɔlɛ mai, kpaa máŋ ǹeɣê-surɔŋ Saloma.

Dí Saloma kɛ̀ a kâloŋ

11Nya ƀe Netɔŋ è mò Saloma ǹee Bɛsiƀa ma ǹyɛɛi, "Ífe niî mɛni ní a gɛ́ɛ Aagai ǹóŋ
Adoniza a gbîŋ kɛ́ a kâloŋ kúnuu-namui Deeƀé fé da kɔ́lɔŋ?

12M̀ɛni ma, pá, tɔɔ ŋá ília-woo ƀó a gɛ́ɛ í ílɛ̂wo maa kɔ̃ɔ ká íloŋ Saloma ŋɔ̀i.

13Lí Gâloŋ Deeƀé pɔ́-naa loníi ma í mò ma, ŋánuu-namui gâloŋ, ífe ífoo ní íyee
mu-nuui yêei, ƀîɛi, íloŋ-surɔŋ Saloma a pâi kɛ̂i a kâloŋ m̀bɔɔ ŋá, ǹyaŋ a pâi seêi
ŋákâloŋ see-sɛŋ ŋá? Gɛ̀ ní lé ƀé gɛ̀ Adoniza káa a kâloŋ?

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Gɛ̀ ní yà kɛ̀ lônoi gâloŋ pɔ́, ŋa pâi lɛɛ̂i ípôlu ŋá lɔ́, gɛ̀ ní, ŋa pâi ǹɛ̂i a gɛ́ɛ m̀ɛnii yâ m̀ôi gáa a tɔ̃yâ.”

15Nya ƀe Bɛsiƀa è lì gâloŋ pɔ́-naa ŋɔloŋpoi su. (Gâloŋ è kɛ̀ a bɔlɔɔ a ŋánaa. Sunɛŋ-nuui, Abisa è kɛ̀ naa gɛ́ m̀ɛi kâa.)

16Bɛsiƀa è pìlaŋ ŋ̀úme ŋá gâloŋ kɔ́ɔ mu, gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Lé ƀé ya ŋ̀wɛ̂lii?”

17È mò ma ǹyɛɛi, “Ŋánuu-namui, í ífòo íyee mu-nuui yêei a Yâwɛɛ Íɣâlai láa, yɛ̂i, ‘Íloŋ-surɔŋ Saloma a pâi lɛɛ̂i ípɔɔ ŋá a kâloŋ, ǹyaŋ a pâi seêi íkâloŋ see-sɛŋ ŋá.’

18Kɛ́lɛ Adoniza aâ gbîŋ kɛ́ a kâloŋ a naa maa félaa, kɛ́lɛ ŋánuu-namui gâloŋ, ífe dɔnɔ ta kɔ́lɔŋ.

19Aâ sâla kula a niŋa sirɛ-lonii, niŋa kpaya-kpaya lɛ́lɛɛ-ŋa da ƀála-ŋa a zu kɛ́tɛ, ǹyaŋ âa ílônii-sinaai kélee tóli gúui su, zâla-laa soŋ-nuui Abiata da Zoa nyíi gáa a ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-nuui. Kɛ́lɛ vé íyee mu-nuui Saloma tóli ní gúui su.

20Kɛ́lɛ ƀía, ŋánuu-namui gâloŋ, Eezuɛ-ƀelai kélee ŋɛ́i káa yâ a gɛ́ɛ í mò dîa gbɛ̂ɛ ƀé pâi seêi gâloŋ see-sɛŋ ŋá ípɔɔ ŋái.

21À kɛ̀ ƀa wàla gɛ́ tí, ŋánuu-namui gâloŋ a saa a lì ŋɔnúu pɔlɔ-ŋai pɔ́, da pâi kwa ǹóŋ-surɔŋ Saloma ni kúsiɣêi a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela.”

22È lɛ̀ɛ nɔ́ lônoi gâloŋ pɔ́, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Netɔŋ é lɔ́ loŋpoi su.

23Gɔlɛ ma-ƀelai dîyɛɛ m̀ai, “Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Netɔŋ ká ŋí.” Netɔŋ páa gâloŋ ŋɛ́i-tuɛi, è pìlaŋ ŋ̀úme ŋá gâloŋ kɔ́ɔ mu é ŋ̀uŋ ma pîlaŋ ǹɔii ma.

24Ǹyɛɛ gâloŋ mai, “Ŋánuu-namui, yá ƀé m̀o a gɛ́ɛ Adoniza a pâi lɛɛ̂i ípɔɔ ŋá a kâloŋ, ǹyaŋ a pâi seêi íkâloŋ see-sɛŋ ŋái?

25Sâa foloi ŋí ma, âa lí a sâla kula a niŋa sîrɛ-lonii, niŋa kpaya-kpaya-ŋa da ƀála támaa. È gâloŋ ǹônii-sinaai kélee tòli, Zoa nyíi gáa a gɔ-kuluƀa-ŋai láa-tuɛ-nuui da zâla-laa soŋ-nuui Abiata nyii-ŋai díkaa nâa dílaa mii díkɛ dí kpele ŋɛ́i-tuɛ, díkɛ mò dîyɛɛi, ‘Gâloŋ Adoniza lɛ̂wo lâai é kôyaa!’

26Kɛ́lɛ vé ńdoli ní, ńyãai a íyee mu-nuui, zâla-laa soŋ-nuui, Zadɔ, Zioada ǹóŋ Bɛnaya da íyee mu-nuui Saloma.

27Ŋánuu-namui gâloŋ ƀía ƀé fàa mɛni-ŋai ŋí kélee ma, ǹyaŋ ífe nɛ̀ɛ ní naa íyee mu-ƀelai dí gɔ́lɔŋ gbɛ̂ɛ ƀé pâi seêi gâloŋ see-sɛŋ ŋá ŋánuu-namui gâloŋ pɔ́ɔ ŋái?”

28Gâloŋ Deeƀé è mò ǹyɛɛi, “M̀ó Bɛsiƀa ma é lɔ́ pôlu.” ɪE lɔ̀ é tɔ́ɔ gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ.

29Gâloŋ è vòo ǹyɛɛi, “Ŋa ŋ̀gono-tee a gɛ-ɣele ma Ɣalai Yâwɛɛ nyíi a ńɛ̂wo maa kɔ̃ɔ ŋá mɛni kpɔ̂lu-ŋai sui,

30yɛ̂ɛ berei ŋá m̀vòo là a Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai, íloŋ-surɔŋ Saloma a pâi m̀bɔɔ ŋá siɣêi a kâloŋ. Ǹyaŋ a pâi seêi ŋákâloŋ see-sɛŋ ŋá m̀bɔɔ ŋá sâa.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Ǹaa kɛ́ɛ tîi Bɛsiƀa è maa pɛ̂lɛ é ŋ̀uŋ ma pîlaŋ ǹɔii ma. È pîlaŋ ŋ̀úme ŋá gâloŋ kɔ́ɔ mu, ǹyɛɛ mai, “Ŋánuu-namui gâloŋ Deeƀé é kɛ́ ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ.”

32Gâloŋ Deeƀé è zâla-láa soŋ-nuui Zadɔ, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Netɔŋ, da Zioada ǹóŋ Bɛnaya worɛ̂ tɛ̀ɛ. Tãi dí pà la gâloŋ ŋɛ́i-tuɛi,

33Gâloŋ è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka ńyee mu-ƀela kpaya-kpayai síɣe, ká ńoŋ-surɔŋ Saloma kɛ́ é sée ŋ̀gbɔɔi wɛlɛ-sôoi mɛi, ká yéŋ ká pá la Giɔŋ.

34Ǹaa ƀé zâla-laa soŋ-nuui Zadɔ da Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Netɔŋ dí wúlɔ pú ŋ̀ûa dí gɛ́ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi. Gɛ̀ ní, dí dúruii fɛ́ɛ, díkɛ mò dîyɛɛi, ‘Gâloŋ Saloma lɛ̂wo lâai é kôyaa!’

35Ka dîa-ni ka lí ká kɛ́ ƀò bôlu. Ka ǹɛɛ naa é lɔ́ é sée ŋákâloŋ see-sɛŋ ŋá. A pâi kɛ̂i a kâloŋ ḿbɔɔ ŋá, kpɛ́ni fêi, ŋaâ gɛ́ a kâloŋ Eezuɛ da Zuda mɛi.”

36Zioada ǹóŋ Bɛnaya è gâloŋ wóo su tòo ǹyɛɛi, “É kɛ́ tí! Ǹɛɛ naa Yâwɛɛ, ŋánuu-namui gâloŋ Ŋɔɣâlai é fáa ma

37yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è kɛ̀ la ŋánuu-namui gâloŋ kɔlɛi, bere nɔ́ ƀé é kɛ́ la Saloma kɔlɛ é ŋɔkâloŋ-laai su kɛ́tɛ é tɛ́ɛ ŋánuu-namui gâloŋ Deeƀé ŋ̀ɔi ma.”

38Nya ƀe zâla-laa soŋ-nuui Zadɔ, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Netɔŋ, Zioada da ǹóŋ Bɛnaya, da gâloŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀ gɔlɛi, dí yèŋ dí Saloma kɛ́ é sée Gâloŋ Deeƀé ŋɔwɛlɛ-sôoi mɛi é lí la Giɔŋ.

39Ǹaa ƀé zâla-láa soŋ-nuui Zadɔ è lɔ̀ naa Ɣâla ŋɔsua-kɔlɔ pɛrɛi mu é mĩlai síɣe nyíi ŋ̀úlɔi è kɛ̀ zui, é bú Saloma ŋûa. Nya ƀe dí dúruii fɛ̀ɛ, ǹûai kélee dí mò dîyɛɛi, “Gâloŋ Saloma lɛ̂wo lâai su é kôyaa!”

40Ǹûai kélee dí lɛ̀ɛ bôlu díkɛ lì, díkɛ túru fɛ̀ɛ díkɛ lii-nɛ̃ɛ kùla a zu kɛ́tɛ. È kɛ̀ tí ǹɔii è kpɛ̃liŋ a ǹûai láɣi woo.

41Adoniza da ŋɔŋɔ̃ya-ŋai kélee dí naa woo m̀ɛni díkɛɛ pâi díkuui lá tɛ̂i. Zoa kɛ́ɛ a dúruii fɛ́ɛ-woo mɛ́nii, è mò ǹyɛɛi, “Lé ƀé kɛ̀ sóoŋ woo káa tɛ̂i daa-lɛ̂ei sui?”

42Dí kɛ̀ lônoi, zâla-laa soŋ-nuui Abiata ǹóŋ Zonetaŋ é pá. Adoniza è mò ǹyɛɛi, “Ye lɔ́, kpɛ́ni fêi, íkaa a núu sɔŋ lɛ́lɛɛ. Ń̂ai la yâ pâi a tuŋ lɛ́lɛɛ.”

43Zonetaŋ è Adoniza wóo su tòo ǹyɛɛ mai, “Kpaee, Saloma nɔ́ ƀé kúnuu-namui Gâloŋ Deeƀé aâ gɛ́ a kâloŋ.

44È zâla-laa soŋ-nuui Zadɔ pìlaŋ ma, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Netɔŋ, Zioada ǹóŋ Bɛnaya da gâloŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀ gɔlɛi dí zèe gâloŋ ŋɔwɛlɛ-sôo mɛi gɛ́ sìa la.

45Zâla láa-soŋ-nuui Zadɔ da Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Netɔŋ dí wúlɔ pù ŋ̀ûa Giɔŋ. Daâ kùla naa díkɛ lì a lii-nɛ̃ɛ kula. M̀aa sooŋ-woo káa tɛ̂i tí daa-lee kɛ́tɛi sui.

46Saloma káa nâa seêni gâloŋ see-sɛŋ ŋá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

47É kúla nyíti pôlu gâloŋ ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai dí pà a gɛ́ɛ dí yee-see-mu kɛ́ a kúnuu-namui Gâloŋ Deeƀé. Da m̀ôi dîyɛɛi, ‘Ɣâla é Saloma kɛ́ ǹáa é kúla é tɛ́ɛ yâ, é ŋɔkâloŋ-laai su kɛ́tɛ é tɛ́ɛ íwɔ̂i ma.’ Gâloŋ è ŋuŋ ma pìlaŋ ŋɔgbìŋ ŋá.

48È lì tuɛ-pere máŋ gɛ́ Ɣâla fɛ̀li ǹyɛɛi, ‘Lûwa é kɛ́ Yâwɛɛ, Eezuɛ Ɲɔɣâlai ma, nyíi aâ sâa fáa ma a gɛ́ɛ ŋásuui su nuui dɔnɔ é sée ŋákâloŋ see-sɛŋ ŋá a ǹɛɛ naa ńyãa kpîŋ ŋa naa káa a ŋ̌gîŋ ŋɛi-gao.’ ”

49Gɛ́ɛ tí, Adoniza ŋɔŋɔ̃ya-ŋai kélee dí dímu sìɣe díkɛ kpɛ̃liŋ a yao. Dí lì a díkpɔɔi pere-ŋa.

50Adoniza kɛ́ɛ yaôi Saloma mai, è mù sìɣe é lí, é ŋ̀âla-teƀelei sóŋ a mĩla-ŋai.

51Dí mò Saloma ma dîyɛɛi, “Adoniza a yaôi yá Gâloŋ Saloma ma. Gáa, aâ lí a ŋ̀âla-teƀelei sóŋ a mĩla-ŋai, gɛ́ mò ǹyɛɛi, ‘Tɔɔ Gâloŋ Saloma é vóo m̀î fúlɔi a gɛ́ɛ vé pâi ǹyée mu-nuui paâi.’ ”

52Nya ƀe Saloma è zu tòo, “À kɛ̀ à ǹyée sèe mû a gɛ́ɛ ńyãa ƀa gâloŋ, gɛ̀ ní, ŋ̀uŋ lêɣa tɔnɔ kpîŋ fé pâi toôi ǹɔii ma. Kɛ́lɛ à kɛ̀ mɛni nyɔ́mɔɔ da kàa gbonôi, a pâi saâi.”

53Nya ƀe Gâloŋ Saloma è nûa tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí gula ŋ̀âla-teƀelei ma dí yéŋ la é kúla naa. È pà é pîlaŋ ŋ̀úme ŋá Gâloŋ Saloma ŋɛ́i-tuɛ, Saloma è ǹyɛɛ m̀ai, “Lí ípɔ-naa.”

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 2

Deeƀé ŋɔlia-wooi gbɛɛ-ŋai è dɛ̀ɛ Saloma pɔi

1Deeƀé saa tãi kɛ́ɛ a lɛɣɛi, è ǹóŋ Saloma lia-woo ƀò ǹyɛɛ m̀ai,

2“Ńzaa tãi a nâa seri. Ílii-kpêle í tɔ́ɔ a gbanaŋɔɔ.

3M̀ɛnii kɛ́ nyíi Yâwɛɛ, Íɣâlai a mò yâ a gɛ́ɛ í gèi. Ɲɔtɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi káa í ŋ̀óo mɛni yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i la Mose ŋɔtɔ̂ŋ kɔlɔi sui, a gɛ́ɛ ƀɛ́i kélee ƀa lì naai, ƀa pâi ƀûu ƀôi m̀ɛni-ŋai kélee su ya pâi gɛ̂i.

4À kɛ̀ ƀà m̀ɛnii kɛ̂ a pâi m̀ôi yâi, Yâwɛɛ a pâi ŋɔkono-teei ŋaa-see kɛ̂i nyíi è gɛ̀ é pîlaŋ m̀âi, tãi è mò la a gɛ́ɛ ńzuu su nuai da pâi kɛ̂i a kâloŋ-ŋa Eezuɛ lɔii mɛi à kɛ̀ nɔ́ da ŋ̀óo mɛ̀ni dí láa la a dílii kélee da dímɔ̃leŋ kélee.

5“É kúla nyíti pôlu, í m̀ɛnii kɔ́lɔŋ máŋ Zeruia ǹóŋ Zoa è gɛ̀ a ńyãai, berei è Eezuɛ lɔii ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ-ƀela feerɛi pàa lai. Dia ƀé kɛ̀ a Nɛ̂ɛ ǹóŋ Abinɛ da Zɛtɛ ǹóŋ Amasa. È dípàa yɛ̂ɛ a ŋɔkpɔara-ƀela pàa kɔ́ su. Kɛ́lɛ vé m̀ɛnii ŋí kɛ́ a kɔ́-kɔ tãi. È zinâai ŋí pàa nyíi-ŋai dífe mɛni nyɔ́mɔɔ da kélee kɛ́ níi. Díŋãa maa mɛni káa mà.

6Í m̀ɛnii kɔ́lɔŋ ya pâi gɛ̂i. Ífe nɛ̀ɛ naa é sáa gbɔ́ɔi-yee ma.

7“Kɛ́lɛ é máŋ kɛ́ tí, ye Gilia-nuui Bazilai ǹônii-sinaai sóŋ a ǹɛ́lɛɛ. Ka dîa-ni ká kɛ́ kálaa miî gîe ma, kpɛ́ni fêi, bere ƀé dí tùa la a ńyãa tãi ŋá pù la ílîa Asalɔŋ yêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8“Bauriŋ taai su-nuui Géra ǹóŋ Simei, Bɛŋsima ŋɔsuui su nuui káa máŋ íkɔlɛ, nyíi nàraŋ a larâŋ nyɔ́mɔɔ ŋánaa a ŋ̀elei ŋá lì la Maanaiŋ. Kɛ́lɛ tãi è pa la a gɛ́ɛ é ńa koyaŋ Zɔdiŋ Ya-leei lái, ŋá ḿvòo a Yâwɛɛ a gɛ́ɛ fé pâi baâi a ɓóa-sɔ̂kpɔ.”

9M̀ɛni ma, ífe nɛ̀ɛ naa é lí kpɛ́ni, kpɛ́ni fêi, íkaa a táre nuu. Ya pâi m̀ɛnii kɔ̂lɔnii ya pɔ̂ri gɛ̂i lai. Ífe nɛ̀ɛ naa é pɔlɔ é sáa gbɔɔi-yee ma.

Deeɓé saa mɛni

10Deeɓé è sàa, dí nòo ŋɔtaa-lêei su.

11Deeɓé è kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi a kóraŋ buu náaŋ. È kɛ̀ à kâloŋ Iburɔŋ a kóraŋ lɔ́lu mɛi feerɛ, é kâloŋ-laa kɛ́ Zerusâlɛŋ a kóraŋ buu saaɓa káo saaɓa.

12M̀ɛni ma Saloma è sèe ǹâŋ Deeɓé ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋá. Ŋɔkâloŋ-laai è nâa sèe kpɔ́ɔ-kpɔɔi ɓò.

Adoniza saa mɛni

13Nya ɓe Aagai ǹóŋ Adoniza è pà Saloma ǹee Bɛsiɓa pɔ́. Bɛsiɓa è m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Lé mɛni ɓé í bá kɛ̂i?” Adoniza ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋá pà naa kaa kɛ̂i.”

14“Ŋá ŋ̀wɛ̂lii ŋá lóno ípɔ.” Ǹɛnîi ǹyɛɛ m̀ai, “Ye lóno.”

15Ǹyɛɛ m̀ai, “Í gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ maa-nɛ̃ɛi kɛ̀ gâloŋ-laai é kɛ́ a ḿbɔɔ, ǹyaŋ Eezuɛ-ɓela kélee dí kɛ̀ gâai a gɛ́ɛ ŋa pâi lɛɛ̂i gâloŋ-laai mɛi. É máŋ kɛ́ tí, gâloŋ-laai a tínaŋ à lɛɛ ǹɛ̂ɣe yêei, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a bɔ́ɔ é kúla Yâwɛɛ yêei.

16Ǹyaŋ mɛni tɔnɔ káa ńa a gɛ́ɛ ŋá ímarê kɛ́ mɛni ma. Ífe íyee kùla ḿû.” Ǹyɛɛ m̀ai, “Ye lóno.”

17Ǹyɛɛ m̀ai, “Kpera yê, Gâloŋ Saloma marê kɛ́ mî. Vé pâi íwoo pilîi a gɛ́ɛ é Sunɛŋ-nuui Abisa tɛɛ ḿbɔ é kɛ́ a ŋánɛnî.”

18Bɛsiɓa ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋa m̀ɛni. Ŋa pâi lônoi gâloŋ pɔ́ ímɛni ma.”

19Bɛsiɓa è lì Gâloŋ Saloma pɔ́, a gɛ́ɛ é lóno bɔ́ Adoniza mɛni ma. Gâloŋ è mù sìɣe a gɛ́ɛ é ǹá tí ǹee ma. È m̀aa pɛ̂lɛ mì, gɛ́ ní, è sèe pôlu ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋá. È gɛ̀ dí pá a kâloŋ-see-sɛŋ ǹee mɛni ma. È zee-sɛŋ sèe ǹáa-mii-yee mɛi-pere.

20Ǹee è mò mà ǹyɛɛ, “Ŋá ŋ̀wɛ̂lii ŋá mɛni loŋ da marê kɛ̂ɛ kɛ́ yâ. Ífe íyee kùla mù.” Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Ńee ímare kɛ̂ɛi kɛ́, kpɛ́ni fêi, ḿve pâi ńyee kulâi ímu.”

21Ǹyɛɛ m̀ai, “Sunɛŋ-nuui Abisa tɛ̀ɛ ílîa Adoniza pɔ́ a ŋɔnɛnî.”

22Gâloŋ Saloma è ǹee wóo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Lé ɓé kɛ̀ ya Sunɛŋ-nuui Abisa mare-kɛ̂ɛ kɛ̂i la Adoniza maa mɛni mai? Gâloŋ-laai maa mare-kɛɛ kɛ́ m̀ɛni ma máŋ, kpɛ́ni fêi, gáa a ńîa-surɔŋ. Ífe mare-kɛɛ kɛ̀ nɔ́ ǹyaa tɔnɔ maa mɛni ma kɛ́lɛ zâla-laa soŋ-nuui Abiata máŋ da Zeruia ǹóŋ Zoa!”

23Gâloŋ Saloma è vòo a Yâwɛɛ, “M̀ɛni ma, Adoniza a pâi m̀ɛnii ŋí a m̀are-kɛ̂ɛ kɛ̂i zaa tí-ti ɓôi. À wàla kɛ́ tí, ŋa pâi Ɣâla marê kɛ̂i a gɛ́ɛ é ŋáfulu-laai síɣe!

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Yâwɛɛ à ŋ́gɛ a kâloŋ ńâŋ Deeƀé pɔ́ɔ ŋá ǹyaŋ è góno tèe a gɛ́ɛ Eezuɛ kaloŋ-ŋai da pâi kulâi ŋásuui su, a ŋɔkono-tee ŋaa-see kɛ́. Ŋa m̀voo a gɛ-ɣele ma Yâwɛɛi a gɛ́ɛ Adoniza a pâi saâi sâa foloi ŋí ma!”

25M̀ɛni ma Gâloŋ Saloma è Zioada ǹóŋ Bɛnaya tɛ̀ɛ é lí é Adoniza pàa.

Dí Abiata kpèra zâla láa soŋ-tii ma

26Gâloŋ è mò zâla-láa soŋ-nuui Abiata ma ǹyɛɛ, “Lí íkaa taai su Anatɔ, kpɛ́ni fêi, m̀aa-nɛ̃ɛi í sáa. Kɛ́lɛ m̀ve pâi ípaâi lônii ma, kpɛ́ni fêi, í lì a Ǹuu-namui Yâwɛɛ ŋɔkono-têe Gãlai ńâŋ Deeƀé ŋɛ́i-tuɛ, kpɛ́ni fêi, íkɛ̀ m̀ɛni kpɔ̂lui kélee su ńâŋ è tɛ̀ɛ zui.”

27M̀ɛni ma, Saloma è zâla-láa soŋ-nuui Abiata kpèra zâla láa soŋ tî̂i mâ. M̀ɛni ma, è Yâwɛɛ wóoi kɛ̀ a tõyâ nyíi è wɔ́lɔ mò é pîlaŋ Ilai ŋɔpɛ́rɛi ma Silo.

28Zoa fé wɔ́lɔ kɛ́ ní Asalɔŋ pôlu tãi Asalɔŋ è tɔ̀ɔ la ńâŋ Deeƀé mai. Kɛ́lɛ è kɛ̀ Adoniza pôlu nyíi tɔ̀ɔ Deeƀé mai. Zoa kɛ́ɛ a m̀ɛni a gɛ́ɛ da Adoniza paai, è pù é lí Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔlɔ pɛrɛi mu é ŋ̀âla-teƀelei sóŋ a mĩla-ŋai.

29Dí m̀o Gâloŋ Saloma ma dîyɛɛi, “Zoa aâ pú a lí Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔlɔ-pɛrɛi mu gɛ́ ƀò ŋ̀âla-teƀelei kɔlɛi.” Gâloŋ Saloma è Zioada ǹóŋ Bɛnaya tɛ̀ɛ, ǹyɛɛ m̀ai, “Ye lí í bàa.”

30Bɛnaya è pà Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔlɔ pɛrɛi mu, ǹyɛɛ Zoa mai, “Gâloŋ ǹyɛɛ í kúla ŋ̀énei ŋá.” Kɛ́lɛ Zoa è mò m̀a ǹyɛɛi, “Kpa, ŋa pâi saâi ƀɛ́.” Nya ƀe Bɛnaya è ŋɔ́nɔ pà é m̀ɛnii ƀó gâloŋ ma Zoa è mò mai.

31Gâloŋ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “M̀ɛnii è mòi, gɛ́ la. Bàa í ǹoo gɛ̀ ní ńyãa kpaa máŋ Deeƀé ŋɔsuui su nuui da sɔŋ fé pâi kɛ̂i zɔŋ-lɛlɛ sinaa feerɛi paa mɛni su nyii-ŋai Zoa è dípàa kpɛ́ni-kpɛnii.

32Yâwɛɛ a pâi Zoa kula-maa kɛ̂i zɔnyɔ̂ŋ mɛni ma è gɛ̀ a ǹûai tí paa, nyíi è gɛ̀ ńâŋ Deeƀé tɛ̂i-perei. Zoa è zinaa feerɛi ŋí pàa kpɛ́ni-kpɛni nyii-ŋai kɛ̀ a ǹûa sãa, dísɔŋ lɛ́lɛɛ é tɛ́ɛ ma, Nɛ̂ɛ ǹóŋ Abinɛ, nyíi kɛ̀ a Eezuɛ kɔ-kûluƀa-ŋai túɛ-nuui da Zɛtɛ ǹóŋ Amasa nyíi kɛ̀ a Zuda kɔ-kuluƀa-ŋai túɛ-nuui.

33M̀ɛni ma, tɔɔ díŋ̃ãa maa mɛni é kɛ́ Zoa ŋûa da ŋɔnuu-suui wɔ́lɔ-wɔlɔ. Tɔɔ Yâwɛɛ é lii-see tɛɛ Deeƀé pɔ́ da ŋɔnúu-suui kélee da ŋɔkâloŋ-laai wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.”

34Zioada ǹóŋ Bɛnaya è tɛ̀ é ǹókwa, é doo é bàa. Dí nòo ŋɔpɛ́rɛi kɔlɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ ŋá.

35Gâloŋ è Zioada ǹóŋ Bɛnaya pù gɔ-kuluƀa-ŋai láa-tuɛ bɔ́ɔ ŋá. Gâloŋ è zâla láa-soŋ-nuui Zadɔ pù Abiata pɔ́ɔ ŋa.

Simei saa mɛni

© 2014 Bible Society in Liberia.

36Gâloŋ è Simei worê tɛ̀ɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Íkpɔɔi pɛrɛ tɔɔ Zerusâlɛŋ íkɛ naa. Ífe kula Zerusâlɛŋ í lí kwaa da kpɛ́ni ma,

37kpɛ́ni fêi, ŋ̀elei ya kùla la naa í lí kwaa da kpɛ́ni mai, í máŋ kpîŋ Kidɔŋ Tiŋ-tiŋ tíyeŋ, kɛ́ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ ya pâi saâi. Íŋãai mɛni a pâi kɛ̂i íkpîŋ ŋûa.”

38Simei è mò gâloŋ ma ǹyɛɛi, “Í m̀ɛnii tèe a zã́a. Yɛ̂ɛ berei ŋánuu-namui gâloŋ è mò lai, bere ƀé íyee mu-nuui a pâi gɛ̂i la.” M̀ɛni ma Simei è kɛ̀ Zerusâlɛŋ a ɣele kûu támaa.

39Kɛ́lɛ kóraŋ saaƀa tɛ̀ɛ pôlu ma, Simei ŋɔluɛ-ŋai veerɛ dí pù dí lí Gâa kaloŋ Maaka ǹóŋ Âke pɔ́-naa. Gɛ́ɛ da m̀ó Simei ma dîyɛɛ, “Íluɛ-ŋai díkaa Gâai”

40è mù sìɣe é ŋɔsoo-fáleŋ maa ɣíri é lí Âke pɔ́-naa Gâa a gɛ́ɛ é ŋɔluɛ-ŋai kɔ́ri. Simei è lì é ŋɔluɛ-ŋai kúla Gâa é pá a dia pôlu.

41Tãi dí mò la Saloma ma a gɛ́ɛ Simei è kùla Zerusâlɛŋ é lí Gâa, é pá pôlui,

42gâloŋ è Simei worê tɛ̀ɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Ḿve íkɛ ní í ífoo a Yâwɛɛ, ŋá í lia-woo ƀó ńyɛɛi, ‘Kɛ́ a gɔ́lɔŋɔɔ a tɔ̃yâ-pere a gɛ́ɛ ŋ̀elei ƀa kùla la ƀɛ́ í lí kwaa da kpɛ́ni kélee mai, ƀa pâi saâi’? Ǹyaŋ í mò ḿâ yê, ‘Í m̀ɛnii ŋá tée a zãa. Ḿvâai ma.’

43Lé ƀé ŋaŋ ífe í fóo-wooi ŋa-see kɛ́ ní Yâwɛɛ mɛni mai? Lé ƀé kɛ̀ íkɛ ŋ́alia-wôoi pilii?”

44Gâloŋ è ŋɔ́nɔ mò Simei ma ǹyɛɛi, “Í gɔ́lɔŋ íkpɔɔi ílii su mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai kélee nyíi í gɛ̀ a ńâŋ Deeƀéi. M̀ɛni ma Yâwɛɛ a pâi pâi a ísɔnyɔ̂ŋ pôlu íŋûa.

45Kɛ́lɛ tɔɔ lûwa é kɛ́ Gâloŋ Saloma ma, ǹyaŋ Deeƀé ŋɔkâloŋ-laai kɔ́ɔ a pâi pîlanii Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ wɔ́lɔ-wɔlɔ.”

46Nya ƀe gâloŋ è wála-wâla-laa tɛ̀ɛ Zioada ǹóŋ Bɛnaya pɔ́. È lì é dùa, é dòo, é bàa. Mɛni ma gâloŋ-laai è nâa kɛ́ kpɔ́ɔi ƀò Saloma yêei.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 3

Saloma è Ɣâla fɛ̀li táre mɛni ma

(Kɔlɔniko Veerɛi 1:3-12)

1Saloma da Ize kaloŋ dí díkono tèe díkîe-ni yêei a gɛ́ɛ dífe pâi kɔ́ pɛlɛ̂i díkîe-ni dîa. Ize kaloŋ è ǹóŋ-nɛnii tɛ̀ɛ Saloma pɔ́ a gono-teei ŋí mɛi ɣirîi. Ǹɛnîi è kɛ̀ Deeƀé ŋɔtaa-lêei su é lɛ́ɛ la zu Saloma é ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi tɔ́ɔ, Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi da góraŋ è dínaŋ Zerusâlɛŋ taa-lêei ma.

2Tãi tí ma, Ɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛ fé kɛ́ ní naa a gɛ́ɛ ǹûai dí Yâwɛɛ fɛli mu, ǹyaŋ ǹûai kélee da kâa sâla-ŋa kùla kwaa da kpɛ́ni-ŋa ma.

3Saloma è kɛ̀ a Yâwɛɛ wɛ́liɛɛ gɛ́ sìa a ǹâŋ Deeƀé ŋɔlia-woo-ŋai. Kɛ́lɛ Saloma è sâla-ŋa kùla máŋ, é tela kéreŋ sala-ŋa kula kwa da kpɛ́ni-ŋa ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Gâloŋ è lì Gibiɔŋ a gɛ́ɛ é sâla kula naa, kpɛ́ni fêi, naa ƀé kɛ̀ a gwaa ma mɛni kpanaŋɔɔi. A wɔ́lɔ sâla kùla gwaai ŋí ma a tɛ́ɛ gîei wála-tɔnɔ ma a bɔlɔ ŋ̀âla-teƀelei ma naa.

5Kpíni tɔnɔ da Yâwɛɛ Ɣâla è pà Saloma pɔ́ Gibiyɔŋ seêi-pere. Ɣâla è mò mà ǹyɛɛi, “Sɛŋ nyíi kélee ya ŋ̀wɛ̂lii, maa mare-kɛɛ kɛ́ mâ, ŋa pâi gɛ̂i yɛ̂.”

6Saloma è mò ǹyɛɛi, “Ńâŋ Deeƀé íyee mu nuui è kɛ̀ a núu-sãa ǹyaŋ è mɛnii kɛ̀ í mò mai. Mɛ̀ni ƀé í íwɛli-kɛ-maai lɛ̀ la ma, ǹyaŋ íkaa nîi ŋwɛli kɛ́-maai ŋí lɛ̂i a lóŋ-surɔŋ tɛ̀ɛ bɔ́ nyíi gáa nâa a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

7Óo Yâwɛɛ Ŋáɣâlai, ya nâa íyee mu-nuui kɛ́ a kâloŋ ǹâŋ Deeƀé pɔ́ɔ ŋá. Ǹyaŋ ŋ́gaa nɔ́ a lôloŋ. Ḿve berei kɔ́lɔŋ ŋa pɔri lɔ̂i lai da berei ŋa pɔri kulâi lai.

8Íyee mu-nuui káa ínûai sáma nyíi ya dí síɣe zui, ínuu-suu su kɛ́tɛi ŋí nyíi núu fa pɔri dílônoi kpaa máŋ é dílaa síɣei, dí táma pere ma.

9Ǹɛni ma, mɛni ŋá káa târe tɛɛ ńyãai a íyee mu-nuui pɔ́ a gɛ́ɛ ŋ́gɛ ínûai dímɛnii ŋá tée a zãa, ŋá mɛni lɛ́lɛɛ da mɛni nyɔ́mɔɔ loai kɔ̂lɔnii. Kpɛ́ni fêi, gbɛ̂ɛ ƀa pɔri ínuu-suu su kɛ́tɛi ŋí dímɛnii ŋá têei?”

10Yâwɛɛ líi è làa a gɛ́ɛ Saloma è m̀arê kɛ̀ mɛ̀nii ŋí mɛni ma.

11Nya ƀe Ɣâla è mò m̀a ǹyɛɛi, “Tãi nɔ́ ya m̀ɛnii ŋí mare-kɛ̂ɛ kɛ́i, ífe ílɛ̂wo su kôyaa mɛni mare kɛ̂ɛ kɛ́ níi, ífe tela tɔɔ-sãa mare kɛ̂ɛ kɛ́ ní íkpîŋ mɛni ma, kpaa máŋ íkpɔara-ƀelai su-kara mɛni, kɛ́lɛ ya mɛni ŋá káa maa târe mare-kɛɛ kɛ́ íkpîŋ mɛni ma a gɛ́ɛ í pɔri mɛni ŋá têei a zãai,

12ŋa pâi m̀ɛnii kɛ̂i yɛ̂ í maa mare-kɛ̂ɛ kɛ̀ mai. Ŋa pâi táre támaa tɛɛ̂i ípɔ da mɛni ŋá káa é tɛ́ɛ nyíi kélee ma núu da a wɔ́lɔ zɔlɔ ƀó ítuɛi kpaa máŋ é tɛ́ɛ nyíi kélee ma núu da a pâi wɔ́lɔ zɔlɔ ƀôi ŋ̀ɛ́niɛi ŋí sui.

13Ŋa pâi máŋ zɛŋ tɛɛ̂i ípɔ nyíi ífe m̀are-kɛ̂ɛ kɛ́ níi, tɔɔ-laa da ƀaa kɛ́-maa ífulu-laai su é tɛ́ɛ kâloŋ da kpɛ́ni kélee ma ŋ̀ɛ́niɛi su.

14À kɛ̀ ya ŋóo mɛni í ŋátɔŋ-ŋai mɛi káa yɛ̂ɛ berei ínâŋ Deeƀé è gɛ̀ lai, gɛ̀ ní ŋa pâi fúlu-laa su kôyaa tɛɛ̂i ípɔ.”

15Saloma è ŋ̀ɛ́i lá ƀò é gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Ɣâla è lòno bɔ́ seêi-pere. Nya ƀe è pà Zerusâlɛŋ, é lí é tɔ́ɔ Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ Gãlai ŋɛ́i-tuɛ. È kéreŋ sala-ŋa kùla da kɛ-zu tɔnɔɔ sala-ŋa Yâwɛɛ ma. È kúu kɛ́tɛ kɛ̀ ŋɔyée mu-ƀelai kélee mɛni ma.

Saloma è mɛni-sâa ŋá tèe

16Ɣele tɔnɔ ta wulu-wulu kɛ́ nɛyaa feerɛ dí pà dí tɔ́ɔ Gâloŋ Saloma ŋɛ́i-tuɛ.

17Ǹɛnîi dɔnɔ è mò m̀a ǹyɛɛi, “Óo ŋánuu-namui gâloŋ, kwa ǹɛnîi ŋí kúkaa pɛ́rɛ tɔnɔ mu. Ŋá lóŋ-surɔŋ-loo maa sɔlɔ ƀò kúpɔ-golii gɛ́ ƀo naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Ɣâla kpɔŋɔɔ ḿâi, fólo saaƀa tɛ̀ɛ pôlu ma, ǹyaa máŋ è lóŋ-surɔŋ-loo maa sɔlɔ ƀô. Kwa ǹyaa kúkaa kwaa tɔnɔ ma. Ŋõya da kélee fé ké ní kúsama bɛ́rɛi mu.

19Ǹɛnîi ŋí ǹóŋ è sàa a gbínii, kpɛ́ni fêi, è làa mɛi.

20Nya ƀe è mu sìɣe a gbínii sâmai é ŋálôloŋ síɣe ŋ́gɔlɛ a tãi ńyãai a íyee mu-nuui ŋá kɛ̀ nyiî lai, é ǹáa gɔ̃ɔŋ su, é ŋɔlôloŋ pomai síɣe é ǹáa ŋ́gɔ̃ɔŋ su.

21Bôlu ma ɣele-walai, ŋá ŋɛ́i lá ƀò a gɛ́ɛ ŋá ŋíni tɛ́ɛ ŋálôloŋ pɔ́, ŋá ǹôloŋ pomai káa lâani ŋ́gɔlɛ. Ŋá m̀aa-kpɛ̂ɛ a ǹɛ́lɛɛi, ŋá gàa a gɛ́ɛ ŋálôloŋ fêi."

22Kɛ́lɛ ǹɛnîi kpéli è mò ǹyɛɛi, "Kpaa! Ǹôloŋ fului káa a ŋálôloŋ ǹyaŋ ǹôloŋ pomai ƀé gáa a ŋɔloŋ." Nɛnîi maa-ŋuŋ è zu tòo pôlu ǹyɛɛ, "Kpaa! Ǹôloŋ pomai káa a íwɔ̂i, ǹyaŋ ǹôloŋ fului ƀé gáa a ŋ́ɔ̂i."

23Gâloŋ Saloma ǹyɛɛ dîai, "Káfeerɛ ká m̀ôi ká kîe ma, ǹôloŋ fului ƀé gáa a ŋɔlóŋ ǹyaŋ ǹôloŋ pomai ƀé gáa a íwɔ̂ loŋ."

24Ǹyɛɛ dîai, "Ka pá a ƀóa-sɔ̂kpɔ mî." Dí pà a ƀóa-sɔ̂kpɔ gâloŋ pɔ́.

25Gâloŋ ǹyɛɛ ǹûai dîai, "Ka ǹôloŋ fului su tée feerɛ ká gbua tɔnɔ tɛɛ ǹúui dɔnɔ pɔ́, ká gbuai kpéli tɛ́ɛ ǹúui kpéli pɔ́."

26Nya ƀe nɛnîi nyíi ǹôloŋ fului è kɛ̀ a bɔ́ɔi è lòno gâloŋ pɔ́, kpɛ́ni fêi, ŋɔlôloŋ malôŋ è zòŋ, ǹíi láa é fɛ́ɛ a wɛli-kɛ m̀aa mɛni ma, ǹyɛɛi, "Óo gâloŋ, ŋánuu-namui, ǹôloŋ fului tɛ́ɛ bɔ́. Ífe bàa!" Kɛ́lɛ ǹɛnîi kpéli è mò ǹyɛɛi, "Ífe dɛ̀ɛ kúta kúpɔ. Zu tée zâmai, gɛ̀ ní vé pâi kɛ̂i a kúta kúpɔɔ."

27Gâloŋ è zu tòo, ǹyɛɛi, "Káfe ǹôloŋ paa! Ka dɛ́ɛ ǹɛnîi m̀aa-ŋuŋ pɔ́. Ǹôloŋ ǹee kpîŋ ká tí"

28Gɛ́ɛ Eezuɛ-ƀelai da mɛni ŋá teɛ̂i ŋí duŋ mɛni nyíi Saloma è gɛ̀i, dí yào gâloŋ ma, kpɛ́ni fêi, dí gàa a gɛ́ɛ ŋɔtárei è kùla Ɣâla yêei mɛni-sâa ŋá tée mɛni ma a zãa.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 4

Saloma ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai láa

1Ǹmɛni ma Gâloŋ Saloma è kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ lɔii kélee mɛi.

2Ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai láa ká ŋí, zâla-laa soŋ-nuui ƀé kɛ̀ a Azaria, Zadɔ ǹóŋ,

3Sisa ǹônii-sinaai, Iliorɛ da Aiza dí kɛ̀ a kɔlɔ pɔ̃yɛ-ƀela. Ailu ǹóŋ Zeosafa ƀé kɛ̀ a ǹɔii ŋɔkɔlɔ-ŋai lâai kɛ̂i.

4Zioada ǹóŋ Bɛnaya ƀé kɛ̀ a gɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ-nuui. Zadɔ da Abiata ƀé kɛ̀ a zâla-laa soŋ-ƀelai.

5Netaŋ ǹóŋ Azaria ƀé kɛ̀ ǹɔii-kpiniŋ-ŋai su kaloŋ-ŋai láa-tuɛ. Netaŋ ǹóŋ Zabɔ è kɛ̀ a sâla-laa soŋ-nuu, gɛ́ ƀò tela a gâloŋ ŋɔlia-woo ƀó-nuui.

6Aisa è kɛ̀ gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mɛi. Aƀida ǹóŋ Adoniraŋ ƀé kɛ́ díi kpanaŋ kɛ́-ƀelai mɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Saloma è kpakolo puu káo feerɛ sèe Eezuɛ lɔii kpiniŋ-ŋai mɛi. M̀aa nɛ̃ɛi kɛ̀ dí mii-sɛŋ kula dí kpiniŋ-ŋai su dí dɛ́ɛ a gâloŋ da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kɔ́nɔŋ. Dítɛi-tɛi kélee da kâa ɣáloŋ tɔnɔ mii-sɛŋ tɛ̀ɛ kóraŋ tɔnɔ su.

8Ǹúu kpaya-kpaya puu káo feerɛi kɛ̀ ǹɔii kpiniŋ puu káo feerɛi mɛi dí láa ká ŋí da ǹɔii kpiniŋ-ŋai dí kɛ̀ mɛi, Bɛŋɔɔ ƀé kɛ̀ ǹyée ǹɔii mɛi Ifiraŋ.

9Bɛŋdɛkɛ ƀé kɛ̀ daa-ŋai ŋí mɛi: Makezi, Sa-arabiŋ, Bɛɛsimɛɛ da Ilɔŋ da Bɛ-anaŋ.

10Bɛŋesɛ ƀé kɛ̀ daa-ŋai ŋí mɛi, Arubo, Soko da Ifɛ lɔii kpiniŋ kélee.

11Bɛŋ-abinada ƀé kɛ̀ Dɔɔ lɔii kpiniŋ mɛi. È Saloma ǹóŋ nɛnii Tafa kùla a nɛnî.

12Ailu ǹóŋ Baana ƀé kɛ̀ daa-ŋai ŋí mɛi: Taana, Mɛgido da ǹɔii kpiniŋ-ŋai kélee Bɛsãŋ kɔlɛ mai, Zarɛtaŋ taai kɛ̀ Zariɛɛ taai kwára-pere, é lɛ́ɛ liî é seri Ebɛɛ Meola taa-lêei ma da Zomeaŋ taa-lêe m̀éla kpéli ma pere.

13Bɛŋgeƀɛ ƀé kɛ̀ Lemɔ Gilia taa leei-mɛi. È kɛ̀ Zaɛ da gbanâŋ-ŋai mɛi nyíi kɛ̀ a Manasɛ ŋɔsuui pɔɔi. È kɛ̀ máŋ Ago lɔii kpiniŋ mɛi Basãŋ. Taa buu lɔ́ɔlu mɛi da dí kɛ̀ naa siɣãŋ tinaŋɔɔ dîa, nyíi da kâa zóoŋ tòo a ƀara kpôŋ-ŋai.

14Ido ǹóŋ Ainada ƀé kɛ̀ Maanaiŋ lɔii kpiniŋ mɛi.

15Aimazi ƀé kɛ̀ Nɛfɛtɛli lɔii kpiniŋ mɛi. È Saloma ǹóŋ nɛnii Basimaa kùla a nɛnî.

16Usâi ǹóŋ Baana ƀé kɛ̀ Asɛ lɔii kpiniŋ mɛi da Bealo taai.

17Parua ǹóŋ Zeosafa ƀé kɛ̀ Isaka lɔii kpiniŋ mɛi.

18Ila ǹóŋ Simei ƀé kɛ̀ Bɛŋsima lɔii kpiniŋ mɛi.

19Uri ǹóŋ Gibɛ ƀé kɛ̀ Gilia lɔii kpiniŋ mɛi a kâloŋ nyíi kɛ̀ Amɔra-ŋai díkâloŋ Siɔŋ yée mui da Basãŋ lɔii kpiniŋ nyíi kɛ̀ Gâloŋ Oŋ yée mui. É kúla ǹúu láa túɛ-ƀela puu káo feerɛi ŋí pôlu, núu tɔnɔ è kɛ̀ a dímɛi nuu kɛ́tɛi ǹɔii-kpiniŋ-ŋai kélee mɛni ma Zuda lɔii su.

Saloma ŋɔtɔɔ-sãai

20Zuda da Eezuɛ-ƀelai dí kɛ̀ a dítamaa yɛ̂ɛ yúo ma ŋɛya. Dí dílaa mìi, dí díkpele dí lii-nɛ̃ɛ kùla.

21Saloma ŋɔkâloŋ-laai è kɛ̀ ǹɔii ŋuŋ-ŋai kélee mɛi é síɣe Yufeletii Ya-leei ma é tóo Felesia-ŋai dílɔii ma, é seri Ize-ƀelai dígɔyaŋ perei ma. Nûa dí ŋuŋ-fela fei-ŋa kɔ̀lɛ ma díkɛ tíi kɛ̀ mì ŋɔfulu-laai su.

22Mii-sãai da kâa gbɛ̀tɛ Saloma mɛni ma ŋɔpɛ́rɛi mu fólo tɔnɔ mɛni mai, è kɛ̀ a felaƀa fũa kpɔlɔ kuu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu da mii-sãa da kpɛ́ni fũa kpɔlɔ kuu ŋuŋ saaƀa.

23Niŋa sîrɛ kpaya-kpaya lɛ́lɛɛ puu, niŋa buu feerɛ nyíi vé kɛ́ ní a ǹiŋa puui maa-ŋuŋ dai, ƀála ŋuŋ tɔnɔ, pîlaŋ sua da kpɛ́ni-ŋa, tôa da ŋɔni kpaya-kpaya-ŋa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Saloma è kɛ̀ ǹɔii kpiniŋ kélee mɛi kɛ̀ Yufeletii Ya-leei ma vóloi liî-pere, é síɣe Tafisa é tóo Geza. È kɛ̀ gâloŋ-ŋai kélee mɛi kɛ̀ Yufeletii Ya-leei ŋɔfólo liî-pere. È kɛ̀ lii-see su da gɔlɛ ma lɔii ŋuŋ-ŋai kélee.

25Saloma kɛ́ɛ ɣele mai, Zuda da Eezuɛ lɔii dí kɛ̀ lii-see su, é síɣe kpîŋ Daŋ é tóo máŋ Bɛɛsiba. Ǹaa-ƀelai kélee dí kɛ̀ díkpɔɔi díkpɔmɔ kpâlaŋ-ŋai da dífǐi kpalaŋ-ŋai ŋá lii-see su.

26Kwaa ma wála buu náaŋ dí kɛ̀ Saloma yêei ŋɔsoo-ŋai mɛni ma, ŋɔsoo sia-keleŋ-ŋai da soo sia-ƀela wála puu káo feerɛ.

27Ŋɔlɔii-kpiniŋ puu káo feerɛ mɛi-ƀela puu káo feerɛi, ɣáloŋ tɛi-tɛi è kɛ̀ díyêei a gɛ́ɛ dí pá a mii-sãa Gâloŋ Saloma da diai kélee da kâa mii-sɛŋ mìi Gâloŋ Saloma ŋɔpɛ́rɛi mui mɛni ma. Dífa ǹɛɛ naa zãai da é kpɛ́ɛ.

28Gâloŋ tɛi-tɛi tí da kâa pà máŋ a mii-sãa da kala-ŋa zoo-ŋai mɛni ma ƀɛ́i maa-nɛ̃ɛi kɛ̀ dí pá a dia naai. Da kâa lì a zoo sia-keleŋ-ŋai da díi kɛ̀ taa-tulɛ-ŋai.

29Ɣâla è táre támaa tɛ̀ɛ Saloma pɔ́ da mɛni ŋá-kaa. Ŋɔtárei è kɛ̀ a zu kɛ́tɛ é tɛ́ɛ sɛŋ da kélee ma nyíi núu a pɔri ǹônoi kɛ̂i.

30Saloma è kɛ̀ a dáreɛɛ é tɛ́ɛ vóloi kulâi-perei tare-ƀelai dîa, Ize tare-ƀelai da ǹúu da kpɛ́ni-ŋai kélee dîa kɛ̀ ŋ̀ɛ́niɛi sui.

31Núu da fé kɛ́ ní ŋ̀ɛ́niɛi su ŋɔtárei seriɛ́ɛ bɔ́. È kɛ̀ a dáreɛɛ é tɛ́ɛ Ɛzura suui su-nuui Ɛtaŋ ma da Emaŋ, Kakoo da Daada da Maao ǹônii-sinaai. M̀aa tuŋ è tàa-taa naa kɔlɛ ma lɔii ŋuŋ-ŋai su gwaa kélee.

32È táre-woo wála saaƀa pɔ̃yɛ da wule wála tɔnɔ pôlu lɔ́ɔlu.

33A kâa lòno é pîlaŋ sí-sãa sii kélee dîa é síɣe wúru kpaya-kpaya-ŋa dîa é tóo kpɔlɔ-ŋa dîa, é síɣe Lɛƀanɔŋ sîda wuru ma é tóo galai ma a tɛ̂ a pɛ́rɛ-kâŋ, ǹyaŋ è sɛŋ lɛ̂ máŋ é pîlaŋ fɛnɛ-sãa dîa, ŋɔni-ŋa, ɣála-sãa da nyɛ̃ɛ.

34 Ŋ̀ɛ́niɛi su lɔii-ŋuŋ-ŋai kélee su kaloŋ-ŋai dí Saloma ŋɔtárei maa tuŋ mɛ̀ni ǹyaŋ da kâa nûa tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí díwoli tɔ́ɔ ŋɔsɛŋ lɛ́ɛi ma.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 5

Saloma è gbîŋ kpɛ̀tɛ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ́ɔ mɛni ma

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 2:1-18)

1Saloma kɛ́ɛ a lɛɛ ǹâŋ pɔ́ɔ ŋá a kâloŋ, Taya Kaloŋ Iraŋ nyíi kɛ̀ a Deeƀé m̀arâŋ-nuu lɛ́lɛɛ a zu kôyaai, è ǹyée mu-ƀela tɛ̀ɛ Saloma pɔ́-naa.

2Saloma è ŋ̀óo tɛ̀ɛ Iraŋ pɔ́naa ǹyɛɛi,

3“Í gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ńâŋ Deeƀé fé pɔri ní kɛ̀ pɛ́rɛ tɔ̂i Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ láai su vɛli mɛni ma, kpɛ́ni fêi, ŋɔkpɔara-ƀelai dí kɛ̀ a dítinaŋɔɔ ma a kɔ́ é lɛ́ɛ la zu Yâwɛɛ é ŋɔkpɔara-ƀelai kélee pú gɔ́ɔ mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Kɛ́lɛ Yâwɛɛ ŋáɣâlai a nâa lii-see tɛ̀ɛ ḿbɔ ŋágɔyaŋ pere-ŋai kélee ma. Núu da fé
ŋɔ́nɔ tɔɔ ní ḿâ mɛni kpɔ̂lu da fé tela lâai ŋɔ́nɔ ḿâ.

5Yâwɛɛ è góno tèe ńâŋ Deeƀé yêei ǹyɛɛ m̀ai, 'Íloŋ-surɔŋ nyíi ŋa pâi gêi a kâloŋ
ípɔɔ ŋái, a pâi Ɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛ tɔ̂i ḿî.' M̀ɛni ma, ŋa nâa gbɛ̀tɛ ŋ́gili ŋá a gɛ́ɛ ŋá
Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tí tɔ́ɔ Yâwɛɛ Ŋáɣâlai fɛli mɛni ma.

6M̀aa mɛni ma, íwoo tɛ́ɛ a gɛ́ɛ dí Lɛƀanɔŋ lɔii su sîda wuru-ŋa tée ḿî. Ńyee mu-
ƀelai da pâi toôi íyee mu-ƀelai dîa ǹyaŋ zɛŋ ya pâi m̀ôi a gɛ́ɛ ŋá íyee mu-ƀelai féla
fé lai, ŋa pâi dɛɛ̂i, kpɛ́ni fêi, í gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ núu da fé kúsama nyíi a pɔri wúru ƀêlai
yɛ̂ɛ Sidɔŋ-ŋai."

7Iraŋ kɛ́ɛ a Saloma ŋɔworê-wooi mɛnii, ǹíi è ǹɛ̃ɛ kpɔ́ a zu kɛ́tɛ, ǹyaŋ è mò ǹyɛɛi,
"Lûwa é kɛ́ Yâwɛɛ ma sâa, nyíi è lóŋ surɔŋ táreɛɛ tɛ̀ɛ Deeƀé pɔ́ a gɛ́ɛ é kɛ́ ǹûa
kpɔŋ ŋí mɛi."

8Nya ƀe Iraŋ è ŋ̀óo tɛ̀ɛ Saloma pɔ́-naa, "Ŋá ŋ̀orê-wooi mɛ̀ni nyíi í dɛ̀ɛ ḿbɔ naai.
Ŋa pâi m̀ɛni-ŋai kélee kɛ̂i íkaa ŋ̀wêlii ŋá gɛ́i. Ŋa pâi sîda da pãai wuru kpono-ŋa
tɛɛ̂i ípɔ.

9Ŋátii kɛ́-ƀelai da pâi ŋ̀úru kpono-ŋai kulâi Lɛƀanɔŋ dí pá a dia yúo kpono ma.
Da pâi ŋ̀úru kpono-ŋai ɣirîi gîe ma yɛ̂ɛ kwɛ́ŋ-ŋa dí yɛ́ŋ a dîa ƀɛ́i ma ya pâi naa lɛ̂i
a gɛ́ɛ dí dípîlaŋ naai. Ŋátii kɛ́-ƀelai da pâi dí fûlonii naa, ǹyaŋ ítii kɛ́-ƀelai da pâi
ziɣêi naa. Íwɔ̂i ƀa, í mii-sãa tɛɛ ŋátii kɛ́-ƀelai pɔ́."

10Nya ƀe Iraŋ è sîda da pãai wuru kpono-ŋai kélee tɛ̀ɛ nyíi Saloma è kɛ̀ wêlii a
diai.

11Saloma ǹyaŋ a kâa wîi kpɔlɔ kuu wála ŋuŋ tɔnɔ da ɔ̂le wulɔ lɛ́lɛɛ tiŋ wála feerɛ
sane puu tɛ̀ɛ Iraŋ pɔ́ ŋɔtíi kɛ́-ƀelai mɛni ma a kóraŋ kélee.

12Yâwɛɛ è táre tɛ̀ɛ Saloma pɔ́ a ŋɔkono-teei ŋa-see kɛ́ɛ. Lii-see è kɛ̀ Saloma loai
da Iraŋ. Nya ƀe da ǹyaa dí kono-tee kɛ̀ díkîe-ni loai a gɛ́ɛ dífe pâi kɔ́ pɛlɛ̂i dí kîe-
ni dîa.

13Saloma è kpakolo wála buu saaƀa (30,000) kùla Eezuɛ lɔii su gwaa kélee díi kɛ́
mɛni ma.

14È dítɛ̀ɛ Lɛƀanɔŋ. A kâa núu wála puu tɛ̀ɛ Lɛƀanɔŋ a ɣáloŋ kélee tíi kɛ̂i naa. Da
kâa lène pôlu dípɔ-taai dí ɣáloŋ feerɛ kɛ́ naa. Adoniraŋ ƀɛ́ kɛ̀ díi kɛ́ mɛnii láa-tuɛ.

15Núu wála buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa dí kɛ̀ máŋ Saloma yêei ǹyée lɔii su díkɛ kɔni wôlo
núu wála buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ dí kɛ́ maa kɔni-ƀela-ŋai tĩɛ.

16È núu wála saaƀa pôlu ŋuŋ saaƀa pù díi kɛ́-ƀelai mɛi a gɛ́ɛ díkɛ tíi kɛ̀ a dia.

17Dí kɔni kpaya-kpaya lɛ́lɛɛ-ŋa wòlo dí lóa tée Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̂i, dí gɔnii pú zu
dí bɛ́rɛi tɔ́ɔ mɛi yɛ̂ɛ berei gâloŋ Saloma è mò lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Saloma ŋɔtíi ké-ƀelai da Iraŋ ŋɔtíi-kɛ-ƀelai, Giba-ƀelai dípù díkîei dí ŋ̀úru kpono-ŋai da gɔni-ŋai kpɛtɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ mɛni ma.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 6

Saloma è Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̀ɔ

1Góraŋ ŋuŋ náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa tɛ̀ɛ pôlu ma tãi Eezuɛ-ŋai dí kùla la Ize lɔii sui, Saloma ŋɔkâloŋ-laa koraŋ ǹáaŋ su Eezuɛ lɔii mɛi, ŋ̀áloŋ veerɛi su da dòli a Zî, è pɛ̀lɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ ma Yâwɛɛ mɛni ma.

2Ǹala-pɛrɛ kɛ́tɛi Gâloŋ Saloma è dɔ̀ɔ Yâwɛɛ mɛni mai, zu-pere ŋɔkôya è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ pîlanii buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ, ŋɔŋa-kɛ̂tɛ ké ƀò a núu kɔ́ɔ pîlanii buu saaƀa, ŋɔmɛi-kôyaa è ƀò a núu kɔ́ɔ pîlani buu náaŋ káo lɔ́ɔlu.

3Gâlai dí gbɛ̀tɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɛ́i-tuɛi, ŋɔŋa-kɛ̂tɛ è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ pîlanii buu saaƀa, ŋɔsu-siŋ ké ƀò a núu kɔ́ɔ pîlanii puu káo lɔ́ɔlu.

4È wêna pɛlɛɛ-ŋa kpɛ̀tɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi maa nyíi kɛ̀ a zu-kɛ́tɛɛ bɛ́rɛi mu-pere, ǹá koro teɛɛ ŋ̀énei ŋá pere.

5È sãa pûi ké loŋpo-ŋa tɔ̀ɔ é dínaŋ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi m̀éla veerɛ ma da bôlu-pere. È sãa pûi ké loŋpo-ŋa kùla Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kaŋ ma é bɔ̀ŋ bɛ́rɛ kaŋ ma è dɔ̀ɔ é dínaŋ ma. Loŋpo-ŋai dí kɛ̀ a dí tɔ́ɔ gîe mɛi saaƀa.

6Loŋpoi kɛ̀ naai gélee bu gîe ma è kɛ̀ a loŋpo buu-lɔ́ɔlu mɛi náaŋ. Buu saaƀa è kɛ̀ mu-pere, buu saaƀa ké ƀo ǹaa samɛi, buu saaƀai gbeli ké ƀò m̀ɛi-pere. Loŋpo-ŋai ŋí dífe kɛ̀ ni a díkanaŋɔɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kaŋ ma. Loŋpo-ŋai ŋí buu saaƀai kɛ̀ gélee mɛi-pere díkɛ̀ a mu kɛ́tɛ dí tɛ́ɛ zâmai ŋɔ-ŋai dîa. Zâmai ŋɔ-ŋai diaŋ dí mu kɛ́tɛ dí tɛ́ɛ mu-pere ŋɔ-ŋai dîa. Loŋpo-ŋai ŋí kélee dí kɛ̀ a díkanaŋɔɔ Ǹâla-pɛrɛi kaŋ ma.

7Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ kɔ̂ni-ŋai nyíi dí dèe yɛ̂ɛ bîleki-ŋai dí díkpɛ̀tɛ gɔni teɛɛi su ǹyaŋ tãi dí pà là a gɔni-ŋai ŋâla-pɛlɛi tɔɔ sui, dífe ŋɔ́nɔ da tée ní ma. Dí ǹáa nɔ́ é pɔri ǹâai. Núu da fé tíi ké kɔli-sɛŋ da kélee tíŋ mɛni ní naa yɛ̂ɛ kpɔ́-kpɔ, yûɔ, kpaa máŋ tíi ké kɔli-sɛŋ da kélee.

8Loŋpoi mu-pere ŋ̀ɔi lá è kɛ̀ a gúlaa Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kwára-pere. Núu siai è kɛ̀ naa é té zámai ŋ̀ɔi ma, ǹyaŋ è kɛ̀ tí máŋ é seri loŋpoi naa mɛi-pere ŋ̀ɔi ma.

9Nya ƀe è Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̀ɔ é kpɛ́ɛ ma, é bìli-ɣelei a wúru-kpono-ŋa da sîda wuru-ƀela-ŋa.

10Loŋpo-ŋai è dìnaŋ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mai, dímɛi kôyaa è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ pîlanii lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbura, ǹyaŋ díkɛ̀ a dípɔŋɔɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ma a sîda wuru-kpono-ŋa.

11Yâwɛɛ è lòno Saloma pɔ́ ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

12“Mɛni a kpèra Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí ma íkaa dɔ̂i, à kɛ̀ yà ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa, í mɛni-ŋai kɛ́ yɛ̂ɛ berei ŋá mò la yái, í ŋátɔ̂ŋ-ŋai kélee síɣe a gbanaŋɔɔ, í ŋ́oo mɛ́ni, í gɛ́ a ǹélɛɛ, ŋa pâi ŋákono-têei ŋàa-see kɛ̂i íyêei nyíi ŋá gɛ̀ ínâŋ Deeƀé yêei.

13Ŋa pâi kɛ̂i Eezuɛ-ŋai sáma, ǹyaŋ fé pâi ḿbôlu fêi ŋánûai Eezuɛ mì.”

14Nya ƀe Saloma è Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̀ɔ é kpɛ́ɛ ma.

Ǹala-pɛrɛ kɛ́tɛi mu-pere kpɛtɛ mɛni da mu sãai púɔɔ naa mɛni

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 3:8-14)

15È Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu-pere kpɛ̀tɛ a sîda wuru-ƀela seeɛ gîe lá bɛ́rɛ kaŋ ma é síɣe bɛ́rɛi káo ma é tɛ́ ŋ̀elêi ǹyaŋ é pãai wuru-ƀela kpɛ̃yɛŋ gîe kɔlɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi káo ma é mu-pere kélee mɛi pɛ́lɛ a pãai wuru-ƀelai.

16È loŋpo tèe Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu gbóŋ ŋá-pere nyíi ŋɔsu-kɛ̂tɛ è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ pîlanii buu saaƀa m̀éla kélee ma a sîda ƀela-ŋa. É síɣe Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kaŋ pîlanii é tɛ́ ŋ̀elei-pere, è kɛ̀ a loŋpoi zu-pere-ŋɔɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu, Gwaa Maa waai ŋɔkwaa maa waai ma.

17Loŋpoi gbîŋ nyíi dí gùla ma Gwaa Maa waai ŋɔkwaa maa waai ma ŋɛ́i túɛi, ŋɔkôya è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ pîlanii buu lɔ́ɔlu mɛi da.

18 Ǹala-pɛrɛ kɛ́tɛi mu gwaa kélee è kɛ̀ à sîda, ma pɔ̃yɛɛ a gònoŋ sii da kpɛ́ni-ŋa pɔkɔɔŋ da wúru-poa fúloŋɔɔ-ŋa pɔkɔɔŋ. Zɛŋ kélee è kɛ̀ à sîda. Maa fé nɛ̃ɛ ní kɛ̀ a gɛ́ɛ núu é gɔni-ŋai da káa.

19Loŋpoi dí gbɛ̀tɛ zu-pere Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kpóŋ ŋá-pere, naa ƀé dí kɛ̀ pâi Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-woo-kɛɛ Gãlai sêei naa.

20Loŋpoi zu-pere ŋ̀ɔ́i dí gbɛ̀tɛi ŋɔkôya è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ pîlanii buu saaƀa, ŋɔsu-kɛtɛ kɛ́ ƀò a núu kɔ́ɔ pîlanii buu saaƀa, ǹyaŋ ŋɔmɛi kôyaa è ƀò a núu kɔ́ɔ pîlanii buu saaƀa. È loŋpoi ŋí su gwaa kélee mɛi pɛ̂lɛ a gôo kpîŋ-kpiŋ, ǹyaŋ ŋ̀âla-teƀelei mɛi nyíi dí gbɛ̀tɛ a sîda wurui, dí mɛi pɛ̂lɛ a gôo.

21Saloma è Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu gwaa kélee mɛi pɛ̂lɛ a gôo kpîŋ-kpiŋ, é gôo yɔlɔ-ŋa pili loŋpoi ŋí lá nyii-ŋai è dí mɛi pɛ̂lɛ a gôo gwaa kélee.

22Nya ƀe è Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu-pere gwaa kélee mɛi pɛ̂lɛ a gôo. È ŋ̀âla-teƀelei kɛ̀ loŋpoi zu-pere ŋ̀ɔ́i sui mɛi pɛ̂lɛ máŋ a gôo.

23È Ɣâla-taa kooŋ-sãa pɔkɔɔŋ feerɛ kpɛ̀tɛ a wúlɔ-wuru loŋpoi zu-pere ŋ̀ɔ́i su. Dɔnɔ ŋɔmɛi kôyaa è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ pîlanii puu káo lɔ́ɔlu.

24Ǹâla-taa kɔɔŋ-sɛŋ pɔkɔɔŋ maa-ŋuŋ koôŋ dɔnɔ ŋɔkôya è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ pîlanii lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra, goôŋ veerɛ ɣelei da maa-ŋuŋ dí kɛ̀ a dípɔriɛɛ é síɣe ŋ̀âla-taa kɔɔŋ-sɛŋ pɔkɔɔŋ maa-ŋuŋ koôŋ dɔnɔ tée ŋá é seri gbéli tée ŋá è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ pîlanii puu káo lɔ́ɔlu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Ŋâla-taa kooŋ-sɛŋ pɔkɔɔŋ veerɛ ɣelei è kɛ̀ máŋ a núu kɔ́ɔ pîlanii puu káo lɔ́ɔlu, kpɛ́ni fêi ŋâla-taa kooŋ-sãa pɔkɔɔŋ veerɛŋɔɔ dí kɛ̀ a dípɔriɛɛ a díkîe pere sîi kélee su.

26Ŋâla-taa kooŋ-sãai pɔkɔɔŋ dɔnɔ ŋɔtɔɔ-mɛi kpaa máŋ ŋɔmɛi-koya è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ pîlanii puu káo lɔ́ɔlu.

27È ŋâla-taa kooŋ-sãa pɔkɔɔŋ lɔ̀ loŋpoi zu-pere ŋ̀ɔ́i su Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu, díkoôŋ-ŋai dí kɛ̀ a dí fúlomoɔɔ. Ŋâla-taa kooŋ-sãa pɔkɔɔŋ dɔnɔ koôŋ è sɔ̀ɔ bɛ́rɛ kaŋ ma gbéli koôŋ è sɔ̀ɔ máŋ bɛ́rɛ kaŋ kpéli ma. Dífeerɛ dí koôŋ è sèe gîe lá loŋpoi sámai.

28È ŋâla-taa kooŋ-sãa pɔkɔɔŋ mɛi pêlɛ a gôo.

29È Ɣâla-taa kooŋ-sãa pɔkɔɔŋ-ŋa, pãa-wuru pɔkɔɔŋ-ŋa da wuru-poa fúloŋɔɔ-ŋa pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛ̀tɛ a yɛrɛ-pere Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kaŋ ma gwaa kélee da zu-pere loŋpo-ŋai. È gɛ̀ tí máŋ a zɔɔ ma-ŋai maa loŋpo-ŋai su pere da ŋene ŋá pere.

30È gôo pù máŋ ŋâla-pere kɛ́tɛi káo ma mu-pere loŋpo-ŋai da bôlu-pere loŋpo-ŋai kélee su.

31È wúlɔ-wuru-ƀela kpoŋ feerɛ kpɛ̀tɛ loŋpoi zu-pere ŋ̀ɔ́i lá mɛni ma. È gbôŋ soŋ wurui kpɛ̀tɛ a wúlɔ-wuru nyíi m̀éla ma è kɛ̀ lɔ́ɔlu.

32Ŋ̀úlɔ-wuru kpoŋ è díkpɛ̀tɛi, è Ɣâla-taa kooŋ-sãa, pãai-wuru-ŋa da wúru-poa fúloŋɔɔ-ŋa pɔkɔɔŋ-ŋa pɔ̃yɛ dîa, é goôŋ sãai da pài-wuru-ŋai mɛi pɛ́lɛ a gôo ɣáleɛɛ fɛŋ-fɛŋ.

33Bere sîi tɔnɔi tí su è kpôŋ kpɛ̀tɛ a wúlɔ-wuru-ƀela Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔloŋpo kɛ́tɛi lá mɛni ma é gbôŋ soŋ wurui kpɛtɛ a ŋ̀úru-ƀela-ŋa nyíi m̀éla ma è kɛ̀ náaŋ.

34È pãai wuru-ƀela kpoŋ feerɛ kpɛ̀tɛ máŋ. È kɛ̀ a kpôŋ nyíi dɔnɔ m̀éla è kɛ̀ feerɛ ǹá kɛ́ ƀò bôlu-pere.

35È Ɣâla-taa kooŋ-sãa, pãai wuru-ŋa da felaƀa fúloŋɔɔ-ŋa pɔkɔɔŋ kpɛ̀tɛ dîa é dímɛi pɛ́lɛ gwaa kélee a gôo ɣáleɛɛ fɛŋ-fɛŋ lɛ́lɛɛ.

36È siɣãŋ tɔ̂ɔ é dínaŋ bɛ́rɛi ma. È dɔ̀ɔ a kɔni da sîda wuru maa kɛ́ɛ nɛ̃ɛ-nɛ̃ɛ. A kâa gɔnii zaaƀa làa é sîda wuru láa mɛi.

37Dí Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi pîlanii kɔni-ŋai làa a Saloma kɛ́ɛ a kâloŋ ŋɔkóraŋ ǹáaŋ su ŋáloŋ su da dòli a Zî.

38Góraŋ buu káo tɔnɔi su, ŋ̀áloŋ su da dòli a Ɓûu, ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi saaƀai su dí kpɛ̀ɛ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ ma pere sîi kélee su yɛ̂ɛ berei maa mɛni kpɛtɛɛ-ŋai dí kɛ̀ lai. È kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ sìɣe a gɛ́ɛ é kpɛ́ɛ dɔ̂i.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 7

Saloma è ŋɔkâloŋ-pɛrɛi tɔ̂ɔ

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Saloma è kóraŋ puu káo saaƀa sìɣe é kpɛ́ɛ ŋɔkâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi tɔɔ ma.

2Ŋɔkâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi dɔnɔ láa ƀé kɛ̀ a Lɛƀanɔŋ wolâai. Ŋɔkôya è kɛ̀ a kɔ́ɔ pîlani ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu, ŋɔsu-kɛ̂tɛ kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ pîlanii buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu. Ŋɔmɛi kôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ pîlanii buu náaŋ káo lɔ́ɔlu. È bɛ́rɛi yée mu nɔ̃ɔ-ŋai kpɛ̀yɛŋ ŋ̀ɛli ma gîe kɔlɛ náaŋ-naaŋ é sîda wuru-ŋa maa kɛ́ɛ nɛ̃ɛ-nɛ̃ɛ láa díŋa.

3È bɛ́rɛi pìli ɣelêi a sîda wuru-ƀela kpɛ̃ɣɛŋɔɔ ŋ̀úru ƀela-ŋai mɛi pere dí tíɣiŋɔɔ bɛ́rɛi yée mu nɔ̃ɔ-ŋai dîa a wúru-ƀela buu náaŋ káo lɔ́ɔlu, buu káo lɔ́ɔlu kpɛ̃ɣɛŋɔɔ ŋ̀ɛli ma.

4Bɛ́rɛi ŋɔwêna-ŋai dí kɛ̀ ɣelêi pere dísee-seɛ́ɛ gîe lá saaƀa-saaƀa, díŋɛi seɛ́ɛ díkîe ni dîa.

5Gbôŋ-ŋai díkɛ̀ saaƀa-saaƀa, díŋɛi seɛ́ɛ gîe ma bɛ́rɛi lá-pere. Gbôŋ m̀éla è kɛ̀ náaŋ, veerɛ pɔrɪɛɛ a gîe.

6È bɛ́rɛi sâmai ŋɔkôya kɛ̀ a kɔ́ɔ pîlanii buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu. Ŋɔsu-kɛ̂tɛ è kɛ̀ ƀò a kɔ́ɔ pîlanii buu náaŋ káo lɔ́ɔlu. È piyasai kùla naa ŋɛ́i-tuɛ, ǹyaŋ è bɛ́rɛi yee-mu wuru-ŋa kpɛ̃ɣɛŋ naa, piyasai ŋɔfaâŋ sɛ̀lɛŋɔɔ naa mɛi.

7È bɛ́rɛi sâmai da kùla ma ƀɛ́i gâloŋ see-sɛŋ è kɛ̀ naa m̀ɛni ŋáa tée kwaai ma, ƀɛ́i maa nɛ̃ɛ̂i kɛ̀ é mɛni-saa ƀó naai, è ǹaa mɛi pɛ̂lɛ a sîda ƀela-ŋa é síɣe bɛ́rɛ kaŋ kwára é tɛ́ ŋ̀elêi.

8Ŋɔkâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi nyíi è kɛ̀ pâi kɛ̂i mui, è dɔ̀ɔ naa pôlu-pere m̀óloŋɔɔ gîe ma. Saloma è kâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛ tɔ̀ɔ máŋ yɛ̂ɛ ŋ̀ɔi Ize kaloŋ ǹóŋ-nɛnii mɛni ma nyíi è gùla a ŋɔnɛnîi.

9Bɛ́rɛ-ŋai ŋí kélee é síɣe ŋ̀enei ŋá-pere é tóo mɛni-sâa ƀó kwaa kɛ́tɛi ma kɔlɛ ma, ǹyaŋ é síɣe bɛ́rɛi kɔ́ɔ pîlanii é tɛ́ ŋelêi, è kɛ̀ a dɔ́ɔ a kɔni lɛ́lɛɛ-ŋa nyíi dí dítèe a sɔ̂ɔ-ŋa dí lóa kɛ́ dísu dí díkpɛtɛ nɛ̃ɛ-nɛ̃ɛ.

10Dí bɛ́rɛ-ŋai tɔɔ kɔ́ɔ pìlaŋ a kɔni kpaya-kpaya lɛ́lɛɛ-ŋa, da-ni díkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ pîlanii puu káo lɔ́ɔlu, gbéli-ŋai dí kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ pîlanii puu káo feerɛ.

11M̀ɛi-pere è kɛ̀ a kɔni lɛ́lɛɛ-ŋa, dísu tee-teɛɛ yɛ̂ɛ berei dítii kɛ́ perei è kɛ̀ lai da sîda wuru kpono-ŋa maa kɛ́ɛ nɛ̃ɛ-nɛ̃ɛ.

12Galai kɛ̂ a dínaŋɔɔ bɛ́rɛ-ŋai dîai è kɛ̀ yɛ̂ɛ nyíi kɛ̀ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mai. A kâa kɔni saaƀa làa é wúru kpono láa mɛi.

Uraŋ ŋɔtíi

13Gâloŋ Saloma è nûa tɛ̀ɛ Taya dí pá a Uraŋ.

14Uraŋ ŋí ǹee è kɛ̀ a pɔɔ-nɛni nyíi kùla Nɛfɛtɛli ŋɔsîi su, ǹâŋ é kúla Taya lɔii su. È kɛ̀ a ƀara ɣale-nuu. È kɛ̀ a yɛrɛ kɛ́-nuu táreɛɛ lɛ́lɛɛ ƀara ɣale tii sii támaa su. È pà Gâloŋ Saloma pɔ́ è díi-ŋai kélee kɛ̀ gâloŋ è dɛ̀ɛ bɔ́i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ɓara-nɔ̃ɔ feerɛ

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 3:15-17)

15Uraŋ è pɛ́rɛ yée-mu-nɔ̃ɔ feerɛ kpɛ̀tɛ a ɓara. Dɔnɔ ŋɔkôya è kɛ̀ a kɔ́ɔ pîlanii buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, díkpono ŋɔkɛ́tɛ kɛ́ ɓò a kɔ́ɔ pîlanii puu káo lɔ́ɔlu mɛi saaɓa.

16È ɓara ɓɔ̂rɔ feerɛ kpɛ̀tɛ é bɛlɛ m̀ara nɔ̃ɔ feerɛi ŋûa. M̀ɔrɔi dɔnɔ ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra.

17M̀ara ɓɔ̂rɔ feerɛi è díkpɛ̀tɛi, è póniŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ làa dîa tɛi-tɛi dímɛi-pere nyíi kɛ̀ a yɔlɛ kpɛ̃yɛŋɔɔ gîe-ni mɛi.

18È pɔmegurane pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛ̀tɛ a ɓara é gbíniŋ m̀ara wuru-ŋai dîa tɛi-tɛi é dínaŋ a dîa a ŋ̀ɛli feerɛ nyii-ŋai è bɛ̀lɛ m̀ara nɔ̃ɔ-ŋai ŋûa, dí kɛ́ ɓò a dítínaŋɔɔ ŋ̀ɛli-ŋai dîa nyíi gɛ̀ dípɔ̃yɛ-ŋɛ̂i é lɛ́lɛɛi.

19M̀ara ɓɔ̂rɔ-ŋai kɛ̀ ŋ̀úru-ŋai ŋûa piyasai ŋái, dí kɛ̀ yɛ̂ɛ wúru-poa lɛ́lɛɛ-ŋa, dímɛi kôyaa kɛ́ ɓò a kɔ́ɔ pîlanii lɔ́ɔlu mɛi da.

20M̀ara ɓɔ̂rɔ feerɛi kɔŋ ŋá, nyii-ŋai kɛ̀ yɛ̂ɛ kawúlu-ŋai dímɛi-pere bɔkɔɔŋ-ŋai mɛi, pɔmegurane pɔkɔɔŋ ŋuŋ feerɛ (200) è kɛ̀ a dínaŋɔɔ dîa gwaa kélee ŋ̀ɛli ma.

21È m̀ara wuru-ŋai tɔ̀ɔ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔpia-saai ŋá. M̀ara wurui kɛ̀ naa kwára perei è ǹáa sèe a Zakiŋ nyíi kɛ̀ naa ŋûa perei é ǹáa sée a Boa.

22M̀ara wuru-ŋai kɔŋ è kɛ̀ yɛ̂ɛ wúru-poa-ŋa. Díi kɛ̀ m̀ara wuru-ŋai dîai, è nâa kpɛ̀ɛ.

Dí yá seêi kɛ́ kwaa ma kpɛ̀tɛ a ɓara

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 4:2-5)

23Uraŋ è yá seêi kɛ́-sɛŋ kɛ́rɛ-kɛrɛ kɛ́tɛ kpɛ̀tɛ a ɓara. Ziŋɔɔ è kɛ̀ a kɔ́ɔ pîlanii lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbôra, ŋɔsu kɛ́tɛ kɛ́ ɓò a kɔ́ɔ pîlanii puu káo lɔ́ɔlu. Ŋɔkpono kɛ̂tɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ pîlanii buu náaŋ káo lɔ́ɔlu.

24Ǹyá seêi kɛ́-sɛŋ lá mu-pere, konoŋ-ŋa dí kɛ̀ a dí tínaŋɔɔ mà. È gonoŋ-ŋai pù ŋ̀ɛli ma feerɛ é tínaŋ ma. È gonoŋ pɔkɔɔŋ da ǹyá seêi kɛ́-sɛŋ kpɛ̀tɛ a tãi tɔnɔ.

25Ǹyá seêi kɛ́-sɛŋ è kɛ̀ a dɔ́ɔ niŋa sîrɛ pɔkɔɔŋ puu káo feerɛ mɛi nyii-ŋai kɛ̀ a gbɛ̀tɛɛ a ɓarai. Zaaɓa ŋɛ́i è kɛ̀ a niɛ́ɛ ǹɔii ŋûa-pere, zaaɓa ŋɛ́i liɛ́ɛ vóloi liî-pere, zaaɓa ŋɛ́i liɛ́ɛ ǹɔii kwára-pere, zaaɓa ŋɛ́i liɛ́ɛ vóloi kulâi-pere.

26Ǹyái seêi kɛ́-sɛŋ ŋɔkpi-kpitili è kɛ̀ yɛ̂ɛ yée-gbua saaɓa, ŋ̀óli lá kɛ́ ɓò yɛ̂ɛ kɔ̂pu, gɛ́ɛ nɔ́ yɛ̂ɛ wúru-poa lɛ́lɛɛ. A kâa yá wála feerɛ sîɣe.

M̀ara keleŋ-ŋai

27Uraŋ è yá tĩɛ keleŋ puu kpɛ̀tɛ a ɓara. Dɔnɔ ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ pîlanii lɔ́ɔlu mɛi da, ŋɔŋa kɛ̂tɛ kɛ́ ɓò a kɔ́ɔ pîlanii lɔ́ɔlu mɛi da, ŋɔmɛi kôyaa kɛ́ ɓò a kɔ́ɔ pîlanii náaŋ da gbûra.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Berei ká ŋí è ǹyá tĩɛ sãai kpɛ̀tɛ lai. È díkpɛ̀tɛ a m̀éla kélee pɔriɛɛ a gîe ƀara kɔli kpĩyâŋɔɔ díkpono ma.

29È yala-sulu, niŋa sîrɛ da ɣâla-taa kooŋ-sɛŋ pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛ̀tɛ ǹyá tĩɛ sãai kpono ma é dínaŋ dîa. È wuru-poa pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛ̀tɛ bɔkɔɔŋ-ŋai mɛi-pere da mu-pere.

30Gɔ́ɔ è kɛ̀ mu náaŋ gbɛ́tɛɛ a ƀara kâraŋ ƀara kɔli tɔnɔ kɛ́ ƀò veerɛ ma. Wúru-ŋa díkɛ̀ a dítɔɔ zonoŋ-ŋai su nyíi gɛ̀ a gɛ́ɛ dí kɛ́ ƀò a díkpanaŋɔɔi. Wúru-poa pɔkɔɔŋ-ŋa dí kɛ̀ ŋ̀úru-ŋai ŋí dîa.

31Ǹyá tĩɛ sãai ŋí lá ƀôi è kɛ̀ mɛi pere, ǹá-kalaŋ kɛ́ ƀò kɛ́rɛ-kɛrɛ wúru-poa pɔkɔɔŋ-ŋa kɛ́ ƀò dîa. Ǹá ƀôi ŋɔkɛ́tɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ pîlanii feerɛ da gbura. M̀ara kɔli-kalaŋ kɛ̀ ǹyá tĩɛ sɛŋ mɛi, ŋɔmɛi kôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ pîlanii tɔnɔ da gbura. Ǹyá tĩɛ sɛŋ kpóŋ-ŋa è kɛ̀ a bɔriɛɛ a gîe. Vé kɛ́ ní kɛ́rɛ-kɛrɛ.

32M̀ara kɔli karaŋ náaŋ nyíi ǹyá tĩɛ sɛŋ kɔ́ɔ è kɛ̀ mai, è kɛ̀ a gánaŋɔɔ ǹyá tĩɛ sɛŋ kpono ma. Gáraŋ-ŋai díkpi-kpitili è kɛ̀ a kɔ́ɔ pîlanii feerɛ da gbûra.

33Ǹyá tĩɛ sãai dí kɛ̀ a díkpɛtɛɛ yɛ̂ɛ kɔ́ kɔ́-keleŋ kɔ́ɔ ŋáa. M̀ara kɔli-ŋai gɔ́ɔ ŋái da kɛ̂ tinânii mai, gɔ́ɔ soŋ kɔli-ŋai, gɔ́ɔ soŋ kɔli pɛlɛ-pɛlɛɛi da ƀɛ́i gɔ́ɔ-ŋai da kâa tìnaŋ naai gélee è kɛ̀ a ƀara.

34Ǹyá tĩɛ sɛŋ kpáu è kɛ̀ ma tɛi-tɛi zôŋo ǹáaŋɔɔ su. Gbáu-ŋai da ǹyá tĩɛ sɛŋ díkɛ̀ a díkpɛtɛɛ nɔ́ tɔnɔɔ.

35Zoŋ sɛŋ ŋûa-pere bɛ̂ti palaa kɛ́rɛ-kɛrɛ lɛ́lɛɛ è kɛ̀ a ŋ̀íriɛɛ ma nyíi naa è lɛ̀ɛ a guro ŋɔsiŋ é kɛ́ a kɔ́ɔ pîlanii tɔnɔi. Zóŋ sãai kélee da ǹyá tĩɛ sɛŋ kpîŋ díkɛ̀ a díkpɛtɛɛ nɔ́ tɔnɔɔ.

36È ɣâla-taa kooŋ-sɛŋ pɔkɔɔŋ kpɛ̀tɛ, yala-sulu pɔkɔɔŋ da pãai wuru-ŋa pɔkɔɔŋ ǹyá tĩɛ sɛŋ soŋ sãai kpono ma gwaa kélee da zãai kɛ̀ gbôŋ-ŋai kpono sonîi. Ƀɛ́i ma kélee sɛŋ da fé kɛ́ ní a bɔ̃yɛ naai, è naa pɔ̃yɛ a wúru-poa pɔkɔɔŋ-ŋa.

37Berei ká ŋí è ǹyá tĩɛ sɛŋ puui kpɛ̀tɛ lai. È díkelee kpɛ̀tɛ a bere sîi tɔnɔi ǹyaŋ dí kpɛtɛ-pêre da dí kɛ́-pere è kɛ̀ nɔ́ tɔnɔɔ dípɔriɛɛ a dí kîe-ni.

38Uraŋ è yá pú sɛŋ-folo kpaya-kpaya puu kpɛ̀tɛ a ƀara. Dɔnɔ è kɛ̀ ya tiŋ buu náaŋ siɣêi. Dɔnɔ ŋɔkpono kɛ̂tɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ pîlanii lɔ́ɔlu mɛi da. Zɛŋ-folo-ŋai ŋí dɔnɔ è kɛ̀ ǹyá seêi kɛ́-sɛŋ soŋ sãa puui dɔnɔ ŋá mɛni ma.

39È ǹyá tĩɛ sãai ǹɔ́ɔlu tɔ̀ɔ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kwára-pere, ǹɔ́ɔlui kpéli kɛ́ ƀò naa ŋûa-pere. È ǹyá seêi kɛ́-sɛŋ kɛ́tɛi nyíi kɛ̀ niŋa-sirɛ pɔkɔɔŋ-ŋai mɛi see Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi vóloi liî-pere.

Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu-sãai kélee

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 4:11--5:1)

40Uraŋ è leɣi-ŋa, sɔƀele-ŋa da kawúlu-ŋa kpɛ̀tɛ. È kpɛ̀ɛ a díi-ŋai kélee kɛ́ɛ Gâloŋ Saloma è dɛ̀ɛ bɔ́ gɛ́ mɛni ma Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi tɔɔ mɛni mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

41Ǹmara nɔ̃ɔ feerɛi, m̀mara nɔ̃ɔ-ŋai kɔŋ feerɛ ŋûa-ɓɔrɔ kpɛtɛ pere kɛ́ɛ yɛ̂ɛ kawúlu-ŋai, m̀mara yɔlɔ feerɛi kɛ̀ m̀mɔrɔi kɔŋ ŋá mɛni ma nyíi kɛ̀ a bɔ̃yɛ ŋɛ́i lɛ́lɛɛ kpiyɛŋ-kpiyɛŋɔɔ gîe mɛi.

42È pɔmegurane pɔkɔɔŋ ŋuŋ náaŋ (400) kpɛ̀tɛ m̀mara nɔ̃ɔ-ŋai kɔŋ veerɛ maa pɔ̃yɛ mɛni ma. È pɔmegurane pɔkɔɔŋ ɣɛli feerɛ kpɛ̀tɛ m̀mara nɔ̃ɔ-ŋai kɔŋ-ŋai maa pɔ̃yɛ mɛni ma a bɔ̃yɛ lɛ́lɛɛ kpiyɛŋ-kpiyɛŋɔɔ gîe mɛi,

43ǹyá tĩɛ sãa puui da díya pûi kɛ́-sãa puui,

44ǹyái da niŋa sîrɛ pɔkɔɔŋ puu káo feerɛ kɛ̀ mui.

45Ǹɛɣi-ŋai, sɔɓele-ŋai da gawúlu-ŋai kɛ̀ yá kpɛ́mɛŋ mɛni mai díkɛ̀ a ɓara. Zãai kélee Uraŋ è díkpɛ̀tɛ Gâloŋ Saloma mì Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mɛni mai, dí kɛ̀ a ɓara fóloɔɔ lɛ́lɛɛ.

46Gâloŋ è gɛ̀ dí m̀marai séɣeŋ dí bú ɓóo pɔ̂rɔ su zãai kélee kpɛtɛ mɛni ma Zɔdiŋ Ya-leei diŋ-tiŋ su Sukɔ da Zarɛtaŋ loai.

47Saloma fé zãai dí wiɛ kɔ̂ɔŋ ní, kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ a dítamaa. Núu da fé kɛ́ ní a m̀marai ŋɔwuyɛ kɔ́lɔŋɔɔ.

48Saloma è Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu tii-kɛ sɛŋ-folo-ŋai kélee kpɛ̀tɛ máŋ. Gôo ɣala-teɓelei da Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ kpoloi see teɓelei.

49Gôo kpɔ́ɔi laŋpo see-wurui ǹɔ́ɔlu è kɛ̀ laa-mii-yee mɛi-pere, ǹɔ́ɔlu kɛ́ ɓò kɔ́ɔ-yee mɛi-pere. Loŋpoi zu-pere ŋɔi ŋɛ́i-tuɛ, gôo wuru-poa-ŋai, laŋpo-ŋai da gôo laŋpo maa tii kɛ́-sãai,

50gôo kɔɛ-ŋa, laŋpo su seɣei maa kpɛtɛ sãai, gôo sɛŋ folo-ŋa, kawúlu-ŋa yá kpɛ́mɛŋ mɛni ma, sɛŋ-fôlo-ŋa gérеŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ kéreŋ mɛni ma, Gwaa Maa waai ŋɔkwaa maa waai mɛni ma, gwaa maa waai ŋɔkwaa ma Waai lá kpoŋ-ŋai da Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá kpoŋ-ŋai.

51Díi-ŋai kélee Gâloŋ Saloma è kɛ̀ gɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi tɔɔ mɛni mai dí kpɛ̀ɛi, è pà naa a zãai kélee ǹâŋ Deeɓé è wɔ́lɔ dítɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́i, káne da gôo da maa sɛŋ-folo-ŋai é dípu Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋɔtɔɔ-sãai lâai kɛ́ kwaa-ŋai ma.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 8

Dí pà a Gbanaŋ-woo-kɛ́ɛ Gãlai Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 5:2--6:2)

1Gâloŋ Saloma è Eezuɛ nuu-pɔlɔ-ŋai tòli Zerusâlɛŋ taa-lêei su, zîi-ŋai láa túɛ-ɓelai kélee da Eezuɛ kaa-laa-ŋai láa túɛ-ɓelai, a gɛ́ɛ dí pá a Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-woo-kɛ́ɛ Gãlai dí gula Zãiyɔŋ, Deeɓé ŋɔtaa-lêei su a gɛ́ɛ dí pá la Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

2Eezuɛ kpakolo-ŋai kélee dí pà Saloma pɔ́ a gúui ŋele Ɛtaniŋ ɣaloŋ su nyíi gáa a ŋáloŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Eezuɛ nuu-pɔlɔ-ŋai kɛ́ɛ da pá ƀɛ́i Gbanaŋ-woo kɛ́ɛ Gãlai è kɛ̀ naai, zâla-laa soŋ-ƀelai dí Gbanaŋ-woo-kɛɛ Gãlai mu sìɣe.

4Dí pà a Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-woo-kɛ́ɛ Gãlai da Zua-kɔlɔ-pɛrɛi da kâa kɔ̀yaŋ ǹái da zɛŋ-folo maa-waa-ŋai kɛ̀ mui, zâla-laa soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai dí lì a dia Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

5Gâloŋ Saloma da Eezuɛ-ƀelai kélee díkɛ tɔɔni Gbanaŋ-woo-kɛɛ Gãlai ŋɛ́i-tuɛ. Díkɛ sâla kulâi a ƀála-ŋa da niŋa sîrɛ-ŋa nyii-ŋai núu fa pɔri dílônii.

6Zâla-laa soŋ-ƀelai dí pà a Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-woo-kɛ́ɛ Gãlai Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔloŋpoi zu-pere ŋɔi su, gwaa maa waai ŋɔkwaa maa waai ma, dí zee goôŋ sãai koôŋ mu.

7Goôŋ sãai koôŋ è Gbanaŋ-woo-kɛɛ Gãlai da ziɣe wuru-ŋai mɛi pɛ̀lɛ.

8Gãlai siɣe wuru-ŋai díkɛ̀ kpɔ́ a díkôyaa. Núu a kâa pɔri nɔ́ díkâai a kɛ̀ maa nuui a kɛ̀ tɔɔni Gwaa Maa Waai ma, kɛ́lɛ ya kùla Gwaa Maa Waai ma, ífa díkàa. Díkaa naa é tóo sâa ma.

9Sɛŋ da kpɛ́ni fé kɛ́ ní Gbanaŋ-woo-kɛɛ Gãlai su fɛ̂ɛ nɔ́ gɔni-ƀela feerɛi nyíi Mose è dípù zu Sana yeei ma, ƀɛ́i ma Yâwɛɛ è Gbanaŋ-wooi kɛ̀ naa da Eezuɛ-ŋai díloai dí kuláa Ize lɔii sui.

10Zâla-laa soŋ-ƀelai kuláa kɛ̀ gwaa maa waai mai, ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei è Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi láa fɛ̀ɛ.

11Ǹɛnii ŋí è gɛ̀ zâla-laa soŋ-ƀelai dífe pɔri ní dítii kɛ̂i, kpɛ́ni fɛ̂i, Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi láa fɛ̀ɛ.

12Nya ƀe Saloma è Ɣâla fɛ̀li ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ, í vóloi tɛ̀ ŋ̀elei su kɛ́lɛ ɣele-kɔlɔŋ tɛi su ƀa íkɛ̂i.

13Ŋá Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí tɔ̀ɔ yɛ̂ íkɛtɛ-laai mɛni ma. Naa ƀé pâi kɛ̂i a íkɛ̂i wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔi.”

Saloma è lòno ǹûai pɔ́

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 6:3-11)

14Eezuɛ-ƀelai kélee díkɛ̀ tɔɔni naa. Gâloŋ Saloma è tìnaŋ dípɔ naa pere é lûwa too dîa.

15È mò ǹyɛɛi, “Laa maa tɛ́ é tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́, Eezuɛ Ŋɔɣâlai, a ŋɔkono-teei ŋaa-see kɛ́ a gbɔ́ɔi yee nyíi è wɔ́lɔ gɛ̀ ńâŋ Deeƀé yêei é kúla ǹá ǹyaa kpîŋ, kpɛ́ni fɛ̂i, è mò ǹyɛɛ,

16‘É kúla ŋ̀elei ma ŋá ŋánûai Eezuɛ kùla la Ize lɔii sui, fé tá taa-lêe da siɣe ní zu Eezuɛ lɔii su gwaa kélee ɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛ tɔɔ mɛni ma naa ńaai mɛni ma, ƀɛ́i nûa da pɔri ḿvɛlîi naai, kɛ́lɛ ŋa Deeƀé sìɣe zu a gɛ́ɛ é kɛ́ ŋánûai Eezuɛ láa-tuɛ.’ ”

© 2014 Bible Society in Liberia.

17“È kɛ̀ ńâŋ Deeƀé kíli ŋá a gɛ́ɛ é ɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛ tɔ́ɔ Eezuɛ Ŋɔɣâlai, Yâwɛɛ láa ma.

18Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è mò ńâŋ Deeƀé ma ǹyɛɛi, ‘Í gbɛ̀tɛ ílii su a gɛ́ɛ í Ɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛ tɔ́ɔ ńaa ma. Mɛni lɛ́lɛɛ ká tí í gbɛtɛi.

19É máŋ kɛ́ tí, ƀía fé pâi Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kpîŋ tɔ̂i, kɛ́lɛ íkpɔɔi loŋ ƀe.’

20“Yâwɛɛ a ŋɔkono-teei ŋ̀aa-see kɛ́. Ŋá ńâŋ Deeƀé pɔ́ɔ ŋá sìɣe ǹyaŋ ŋ̀gaa nâa seêni gâloŋ see-sɛŋ ŋá Eezuɛ, yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è góno tèe lai. Ŋa pâi Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kpîŋ tɔ̂i Eezuɛ Ŋɔɣâlai, Yâwɛɛ láa ma.

21Ŋa kwaa ma kpɛtɛ naa Gbanaŋ-woo-kɛɛ Gãlai mɛni ma. Zu ƀé Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-wooi káa naa nyíi è gɛ̀ kúnâŋ-ni yêei tãi è díkùla la Izei.”

Saloma è Ɣâla fɛ̀li Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 6:12-42)

22Saloma è mù sìɣe é tɔ́ɔ Yâwɛɛ ŋɔɣâla-teƀelei láa-tuɛ Eezuɛ-ƀelai kélee ŋɛ́i-tuɛ, é ǹyée veerɛ tɛ́ ɣelêi Ɣâla-taa pere

23ǹyɛɛi, “Óo Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai, Ɣâla da kpɛ́ni fé naa yɛ̂ɛ ƀía, Ɣâla-taa ŋ̀elei su-pere kpaa máŋ ǹɔii ma mu-pere. Ƀa íkpanaŋ-wooi mɛi káa í gɛ̀ ínûai yêei, íkɛ íwɛli kɛ́-maai lɛ́ dîa à kɛ̀ da íwoo mɛni dí maa tûa kɛ́ a dílii kélee dí sía íkɔɔ-pɔɔi.

24Ya íkono-teei ŋ̀aa-see kɛ́ íyee mu-nuui ńâŋ Deeƀé yêei. Í gono-teei kɛ̀ íla ǹyaŋ yâ ŋ̀aa-see kɛ́ a íyee yɛ̂ɛ berei gáa sâa lai.

25Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai, íkono-tee-ŋai ŋ̀aa-see kɛ́ í gɛ̀ ńâŋ Deeƀé yêei a gɛ́ɛ ǹônii-sinaai da a pâi kɛ̂i a Eezuɛ lɔii ŋɔkâloŋ, à kɛ̀ da kɔ̀ a gɛ́ɛ dí íwoo mɛni dí dûa kɛ́, yɛ̂ɛ berei è wɔ́lɔ gɛ̀ lai.

26Óo Eezuɛ Ŋɔɣâlai, ǹɛɛ naa gono-teei í gɛ̀ íyee mu-nuui Deeƀé yêei ŋ̀aa-see é kɛ́.

27“Kɛ́lɛ Ɣâla a pâi ŋɔkɛ-naai kɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi su? Ɣâla-taa nyíi gáa ɣelêi-pere póŋ-poŋ, fa pɔri íkɛtɛ-laai mu. Gɛ̀ ní ǹyaŋ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí ŋa dɔ̀ɔi ya pâi pɔrîi léŋ mu?

28Kɛ́lɛ íwoli tɔ́ɔ íyee mu-nuui ŋɔɣâla fɛli-wooi ma da ŋɔkpera-fêi-wooi ma, óo Yâwɛɛ, Ŋáɣâlai. Íwoli tɔ́ɔ ńyãa a íyee mu-nuui ŋáfɛli-wooi ma í ŋ̀aa-see kɛ́ m̀î sâa ɣele-kuui ŋí ma.

29Gɛ́ íŋɛi lá é kɛ́ a m̀ɔ́ɔɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí mɛi káa mɛni ma a kpíni da ɣele ƀɔ́ɔ, gwaai ŋí ma nyíi í m̀aa mɛni ƀò a gɛ́ɛ kú kɛ́ ífɛ̀li naai. Íyee mu-nuui ŋɔɣâla-fɛli-wooi méni nyíi a gɛ́ gwaai ŋí mai.

30Íyee mu-nuui ŋɔfɛli-wooi mɛni da ínûai Eezuɛ-ƀelai ŋ̀elei da tinaŋ la Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí naa pere dí ɣâla-fɛliɛɛ sui. Díɣâla fɛli-wooi mɛni, íɣâla-taa kaloŋ-laai su. Yà díɣâla-fɛli-wooi mɛni, dísu-mɛni lɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

31“Nuu da a m̀arâŋ nuu sɔnyɔ̂ŋ pú maa kɛ̀ a gɛ́ɛ a sɔŋ kɛ́ la. M̀aa nuui tí à pà íɣâla-teƁelei ŋɛ́i-tuɛ Ǹ̀ŋâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí mu é kperɔ mii é vóo a gɛ́ɛ m̀ɛnii dí m̀o a ǹáai tɔ̃yâ fêi,

32gɛ̀ ní, lɛɛ kpɔ́ Ɣâla-taa í mɛni da kɛ́ é pîlaŋ ma. M̀ɛnii kpîŋ ŋá tée díloai. Zɔnyɔ̂ŋ-nuui ŋɔmɛni nyɔ́mɔɔi kula maa kɛ́, í dɔ̃yâ nuui féla fé ŋɔtɔ̃yâ-laai mɛni ma.

33“À kɛ̀ ínûai Eezuɛ-Ƃelai kpɔara-Ƃela da díyee mɛi ɣàle kɔ́ su, kpɛ́ni fêi, dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ à yá, ǹyaŋ à kɛ̀ da tìnaŋ pôlu ípɔ pere, dí dísɔnyɔ̂ŋ Ƃó, díkɛ ífɛ̀li a maa-yeŋ pere, a gɛ́ɛ í dísu-mɛni lɛɛ Ǹ̀ŋâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí mu,

34gɛ̀ ní, lɛɛ Ɣâla-taa í dífɛli-wooi mɛni í dí su-mɛni lɛɛ zɔnyɔ̂ŋ dí gɛ̀ a Ƃíai mɛni ma í pá a dia pôlu ǹɔii ma í dɛ̀ɛ dínâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́i.

35“À kɛ̀ ínûai da sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ à yá ǹyaŋ ífe tuna tɛɛ ní é pú ǹɔii ma dímɛni ma, à kɛ̀ da tìnaŋ Ǹ̀ŋâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí naa pere dí ífɛli, dí dípôlu tɔɔ dísɔnyɔ̂ŋ ma, kpɛ́ni fêi, ya díkula-maa kɛ́i,

36gɛ̀ ní lɛɛ Ɣâla-taa í mɛni, í dísu mɛni lɛɛ. Sɛŋ lɛ́ dîa berei da pɔri ɣéniɛ kɛ̂i la a pere sîi sãai, í tuna tɛ́ɛ é pú ǹɔii ma nyíi í dɛ̀ɛ dípɔi.

37“Puru kɛ́tɛ a tòo kpaa sí-sãa paa kɔlɔ-fela a pà ǹɔii su, góto-ŋa kpaa máŋ tonîŋ-ŋa da pà, kpaa máŋ díkpɔara-Ƃelai dí kɔ́ pɛ́lɛ dîa, kpaa kɔlɔ-fela sii nyɔ́mɔɔ-ŋa da pà,

38da Ɣâla fɛ̀li kpaa máŋ dí kpera fêi kɛ́, dítɛi-tɛi kélee da gɔ̀lɔŋ dílii su a gɛ́ɛ yâ díkula-maa kɛ̀, da díyee tɛ̀ ɣelêi Ǹ̀ŋâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí naa pere,

39gɛ̀ ní lɛɛ Ɣâla-taa í mɛni, í dísu-mɛni lɛɛ, í dûa kɛ́. Ǹúui kélee dímɛnii su-too dîɛ tɛi-tɛi yɛ̂ɛ berei dítûa-pere káa lai nyíi nɔ́ í núu líi su-mɛni kɔ́lɔŋ, kpɛ́ni fêi, Ƃía tɔnɔ nɔ́ Ƃé núu-kpune líi su-mɛni kélee kɔ́lɔŋ.

40Gɛ́ tí a gɛ́ɛ yao-maa kɛ́ Ƃò díkɔlɔi a ɣele kélee díkɛ-ɣeniɛi su ǹɔii ma í dɛ̀ɛ kúnâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́i.

41-42“À kɛ̀ ŋɔ̃ya-ŋa nyíi-ŋai díkaa lɔii kôyaa sui da íwala-walai da m̀ɛni-ŋai yâ gɛ̂i duŋ mɛni dí pá a gɛ́ɛ dí Ɣâla ífɛli Ǹ̀ŋâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá,

43ye, lɛɛ ípɔ-taai Ɣâla-taa í mɛni. Í mɛni-ŋai kélee kɛ́ nyíi da vɛ̀li yâi a gɛ́ɛ ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-Ƃelai kélee dí ílaa kɔ́lɔŋ, dí yao yâ yɛ̂ɛ berei ínûai Eezuɛ-ŋai da gɛ̀ lai, dí gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ bɛ́rɛi ŋí ŋá dɔɔi, ílaa káa ma.

44“À kɛ̀ ínûai da lì kɔ̂i díkpɔara-Ƃelai pɔ́, tãi kélee nɔ́ ya dí tɛ̀ɛ lai, ǹyaŋ à kɛ̀ da Yâwɛɛ fɛ̀li díŋɛi tínaŋɔɔ daa-lêei naa pere nyíi í zìɣe zui, da Ǹ̀ŋâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí ŋá dɔ̀ɔ ílaa mɛni mai,

45gɛ̀ ní lɛɛ ípɔ-taai Ɣâla-taa í dífɛli-wooi mɛni da díkpera fêi-wooi, í nɛ̀ɛ naa dí díkpɔara-Ƃelai yée mɛi ɣále.

© 2014 Bible Society in Liberia.

46“Berei máŋ núu kélee sɔŋ ƀa la sɔnyɔ̂ŋ, à kɛ̀ ǹûai ŋí da sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a yá ílii a
ŋwàna dîa, ífaa ma a gɛ́ɛ díkpɔara-ƀelai dí díyee mɛi ɣále, nyii-ŋai da lí a dia luɛ-
laa su ŋɔ̃ya lɔii su, kwa kóyaa ma kpaa máŋ díkɔlɛ ma ǹɔii da su,

47ǹyaŋ à kɛ̀ da dílii maa fàleŋ ŋɔ̃ya lɔii su da pâi liî naa a dia luɛ-laa sui, dí dípôlu
tɔ̀ɔ dísɔnyɔ̂ŋ ma dí pɛ́lɛ a íkɔɔ ŋɔ̃ya lɔii tí su dîyɛɛi, ‘Kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́, kwa mɛni
nyɔ́mɔɔ kɛ́, kú tùa a ŋwana-lɔɔ-pere.’

48Dà tìnaŋ pôlu ípɔ-naa pere a dílii kélee da dímɔ̃leŋ kélee ŋɔ̃ya lɔii su díkpɔara-
ƀelai da pâi liî naa a diai, da tìnaŋ ǹɔii ŋí naa-pere í dɛ̀ɛ dínâŋ-ni pɔ́i, dí tínaŋ daa-
lêei naa-pere nyíi í zìɣe zui da Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí ŋá dɔ̀ɔ ílaa mai,

49gɛ̀ ní, lɛɛ ípɔ-taai Ɣâla-taa í dífɛli-wooi mɛni da díkpera fêi wooi, í dí malôŋ káa.

50Ínûai malôŋ káa, nyii-ŋai sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a yai, zɔnyɔ̂ŋ-ŋai kélee dí gɛ̀ ílii kɛ́ ŋwànai,
ǹyaŋ í tela gɛ́ diai dí sòŋ a luɛi, dí dímalôŋ káa,

51kpɛ́ni fêi, díkaa a ínûa da ípɔɔ-sɛŋ. Yá díkùla Ize, gɔli séɣeŋ suluŋ kpɔlui tí sui.

52“Íŋɛi mu siɣe í ínûai Eezuɛ-ŋai ŋɛ́i malôŋ káa da díkâloŋ.

53Yá ƀé dísìɣe zu ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee sáma ŋ̀ɛniɛi su a gɛ́ɛ díkaa a ípɔɔ-sɛŋ, yɛ̂ɛ
berei í mò la íyee mu-nuui Mose sârai. Óo ŋwála-wala kélee Yâwɛɛ, yá ƀé kúnâŋ-
ni kùla Ize.”

Ǹâla-fɛliɛi gbɛ̀ɛ ŋá

54Saloma kɛ́ɛ a kpɛ̀ɛ Yâwɛɛ fɛlii gɛ́ kpera fêi-ŋa tɛ̀ɛ bɔ́i, è mu sìɣe é tɔ́ɔ ŋ̀âla-
teƀelei ŋɛ́i-tuɛ ƀɛ́i ma è kɛ̀ a bîlaŋɔɔ naa ŋúme ŋá a ǹyée veerɛ tɛ́ɛ ɣelêi-perei.

55È mu sìɣe é tɔ́ɔ é lûwa too Eezuɛ kpɔŋ kɛ́tɛi ma a ŋ̀óo tɛ́ɛ ɣelêi ǹyɛɛi,

56“Laa-ma-tɛ é tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́ nyíi a fii tɔɔ tɛ̀ɛ ŋɔnûai Eezuɛ-ŋai pɔ́ yɛ̂ɛ berei è góno
tèe lai. Vé tá wɔ́lɔ fɛɣɛ ní a dɔnɔ kpîŋ a gɛ́ɛ é ŋɔkono-têe lɛ́lɛɛ-ŋai ŋ̀aa-see kɛ́ nyíi
è gɛ̀ ǹyée mu-nuui Mose sârai.

57Yâwɛɛ Kúɣâlai é kɛ́ kúkɔlɛ ma yɛ̂ɛ berei è wɔ́lɔ kɛ̀ la kúnâŋ pɔlɔ-ŋai kɔlɛ mai. É
gɛ́ vé tèe kûa kpaa é ǹyée kúla kúmu.

58É gɛ́ kúlii é tínaŋ bɔ́-naa pere, a gɛ́ɛ kú sía a ŋɔpere-ŋai da ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai da dɔ̂ŋ da
kpɛ́ni-ŋai nyii-ŋai è wɔ́lɔ dɛ̀ɛ kúnâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́i.

59Ǹyaŋ é gɛ́ ŋ̀óo-ŋai ŋí nyíi ŋá Yâwɛɛ fɛ̀li la ŋ̀ɛi-tuɛi, dí kɛ́ Kúɣâlai Yâwɛɛ kíli ŋá a
tãi kélee, ɣele lá ƀɔ́ɔɔ da kpíni kélee. É ǹyée mu-nuui da ŋɔnûai Eezuɛ-ŋai malôŋ
káa a gɛ́ɛ zɛŋ ǹɛ́lɛɛi dí mɛni ma a ɣele láa ƀɔ́ɔɔ tɛi-tɛi kélee, dí zɔlɔ ƀɔ́,

60a gɛ́ɛ ŋ̀ɛniɛi su-ƀelai kélee dí gɔ́lɔŋ Yâwɛɛ káa a Ɣâla ǹyaŋ Ɣâla da kpɛ́ni fé naa.

61Kɛ́lɛ fɛ̂ɛ káai a ŋɔnûai, ká kálii kélee tɛ́ɛ bɔ́, ká kɛ́ a kátenin ƀoɔɔ Kúɣâlai, Yâwɛɛ
mì, a gɛ́ɛ ká ŋ̀óo mɛni da ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai ká m̀ɛni-ŋai kélee mɛi káa è mò kâai, yɛ̂ɛ berei
ká káa sâa gɛ̂i lai.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɛɛ mɛni Ɣâla pɔ́

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 7:4-10)

62Gâloŋ da Eezuɛ-ƀela kélee dí sâla-ŋa kùla Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

63Saloma è kɛ-zu-tɔnɔɔ sala-ŋa kùla Yâwɛɛ ma. Niŋa sîrɛ wála buu feerɛ káo feerɛ (22,000), ƀála da ƀoli wála ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ (120,000). Nya ƀe gâloŋ da Eezuɛ-ƀelai kélee dí Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́.

64Ŋ̀ele tɔnɔi tí yée mu, gâloŋ è Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔkâlai sámai tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ nyíi kɛ̀ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɛ́i-tuɛi. Naa ƀé è kéreŋ sala-ŋa, mii-sãa sala da zua wulɔi nyíi è gùla a kɛ-zu-tɔnɔɔ sala sãai kùla naa a sâla, kpɛ́ni fêi, m̀ara ɣala-teƀelei nyíi kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛi è kɛ̀ a guro-teɛɛ géreŋ sala sãai kélee soŋ mɛni ma.

65Eezuɛ-ƀelai kélee dí gúui tí kùla a m̀aa ɣelei tí. Kpɔŋ su kɛ́tɛ ká kɛ̀ tí. Ǹûai dí kùla Leƀo-Ama ǹɔii ŋûa-pere é tóo máŋ Ize lɔii ŋɔkɔyaŋ-pere ma ǹɔii kwára-pere. Dí ŋ̀ele kûu kɛ́tɛ-ŋai ŋí kùla Yâwɛɛ Kúɣâlai ŋɛ́i-tuɛ a ɣele lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

66Bôlu ma ɣelei è ǹûai kélee tɛ̀ɛ pôlu dípɔ-taai. Dí lûwa tòo gâloŋ mâ. Gɛ̀ ní dí nâa lì dípɔ-taai. Ǹûai dí lii-nɛ̃ɛ kùla a zu kɛ́tɛ mɛni lɛ́lɛɛ-ŋai kélee mɛni ma nyíi Yâwɛɛ è gɛ̀ ǹyée mu-nuui Deeƀé mɛni ma da ŋɔnûai Eezuɛ-ŋai.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 9

Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ kùla Saloma ŋɛ́i

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 7:11-22)

1Saloma kɛ́ɛ a kpɛ̀ɛ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi tɔɔ ma da gâloŋ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi a m̀ɛni-ŋai kélee kɛ́ è gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ é gɛ́i,

2Yâwɛɛ è kùla ŋ̀ɛ́i a veerɛ ɣelei yɛ̂ɛ berei è kùla la ŋ̀ɛ́i a maa-ŋuŋ Gibiɔŋ.

3È mò ma ǹyɛɛi, “Ŋaâ íɣâla-fɛli-wooi da íkpera-fei wooi mɛ́ni nyíi í gɛ̀ ŋɛ́i-tuɛi. Ŋa nâa ńyee sée Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí mu í dɔ̀ɔi. Náa puɔ̂i ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ŋ́ɛi da níi-gbaŋa da pâi kɛ̂i nɔ́ naa a tãi kélee.

4À kɛ̀ yá Saloma, yà pâi siâi ŋɛ́i-tuɛ a teniŋ ƀo-pere da lii-lɛlɛ-goi maa tua-kɛɛ yɛ̂ɛ berei ínâŋ Deeƀé è gɛ̀ lai, í m̀ɛni-ŋai kélee kɛ́ yɛ̂ɛ berei ŋá mò la yâi, í ŋátɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi káa a ǹɛ́lɛɛ,

5ŋa pâi íkâloŋ-laa see-sɛŋ kɛ̂i Eezuɛ lɔii mɛi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ, yɛ̂ɛ berei ŋá ŋ́gono tèe la ínâŋ Deeƀé yɛ̂ei. Ŋá mò ma ńyɛ̂ɛi, ‘Ísuu su nuu da ƀé pâi seêi gâloŋ-laa see-sɛŋ ŋá Eezuɛ.’

6Kɛ́lɛ à kɛ̀ ƀía kpaa máŋ ílônii-sinaai ka kápôlu tɔ̀ɔ ḿâ ká káyee kúla ŋátɔ̂ŋ-ŋai kélee mu ŋá dɛ̀ɛ kápɔ, ká lí a kákpɔɔi pere a tíi kɛ́ɛ Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîɛ, ká kɛ́ dí fɛ̀li,

7gɛ̀ ní, ŋa pâi Eezuɛ-ŋai kulâi ǹɔii ma nyíi ŋá dɛ̀ɛ dípɔi. Ŋa pâi ńyee kulâi Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí mu nyíi ŋá ńyee sèe mu ńaai mɛni mai. Da pâi Eezuɛ maa mɛni sɔ̂i a sáŋ díkɛ ɣɛ́lɛ-maa kùla gbonôi ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀelai kélee sáma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Berei máŋ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi maa mɛni a ǹûai líi sóŋ lai, zu a pâi karâi. Diai kélee pâi tɛɛ̂i ƀɛ́i, a pâi kɛ̂i a gúlaa a dia a laa-kpâla-maa pere, da pâi kɛ̂i díŋuŋ kpɛ́mɛnî̂i dí kɛ́ mare kɛ̂ɛ kɛ̀ dî̂yɛɛi, 'Lé ƀé gɛ̀ Yâwɛɛ kɛ́ m̀ɛni sî̂i ŋí kɛ̀ a ǹɔii ŋí da Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí.' "

9Ǹûai da pâi zu toôi dî̂yɛɛi, "È kɛ̀ tí, kpɛ́ni fêi, da dípôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ, Díɣâlai ma, nyíi dí ǹâŋ-ni kùla Ize, da díyee píli Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa mɛni su, díkɛ dí fɛ̀li, díkɛ tíi kɛ̀ dî̂ɛ. Nya ƀe gɛ̀ Yâwɛɛ kɛ́ pà a mɛni-sôli-ŋai ŋí kélee dípɔ."

Saloma ŋɔkono teêi è gɛ̀ Iraŋ yêei

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 8:1, 2)

10Kóraŋ buu feerɛ tɛ̀ɛ pôlu ma, tãi Saloma è zìɣe a gɛ́ɛ é bɛ́rɛ feerɛi ŋí tɔ́ɔ lai, Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi da gâloŋ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi,

11Gâloŋ Saloma è taa buu feerɛ tɛ̀ɛ Taya kaloŋ Iraŋ pɔ́ Galalii kpiniŋ su, kpɛ́ni fêi, è sîda wuru-ŋa, pãai kpono-ŋa da gôoi kélee tɛ̀ɛ nyíi Saloma è kɛ̀ díwɛ̂lii.

12Kɛ́lɛ Iraŋ kɛ́ɛ a kùla Taya a lí a gɛ́ɛ é daa-lee-ŋai káa Saloma è dɛ̀ɛ bɔ́i, dífe ǹíi láa ní.

13È gâloŋ marê kɛ̀, "Lé taa-ŋa ƀé ya dítɛɛ ŋí m̀bɔi, nâoi?" Nya ƀe è daa-lêe-ŋai kpîŋ láa sèe a Kabɔ lɔii. Ǹáai ŋí ƀé gáa dî̂a sâa.

14Iraŋ è gôo pãŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ (120) tɛ̀ɛ kɛ̀ gâloŋ pɔ́.

M̀ɛni da kpɛ́ni-ŋai Saloma è gɛ̀i

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 8:3-18)

15Gâloŋ Saloma è pɔ́lɔtɔ-ŋa kùla Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi da gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi tɔɔ mɛni ma. È gɛ̀ dí daai vóloi kulai-pere yee-ƀelai láa fɛ́ɛ a pɔ̂rɔ da Zerusâlɛŋ galai. È gɛ̀ dí Azɔ, Mɛgido da Gezɛ taa-lêe-ŋai tɔ́ɔ pôlu.

16Saloma é lɛ́ɛ pâi Gezɛ tɔ̂i pôlu, Ize kaloŋ è wɔ́lɔ kɔ́ pɛ̀lɛ daai ŋí ma é naa yée mɛi ɣále. È ŋɔŋ pɔ̂ŋ daai ma é géreŋ. È daa-ƀelai da Keena-ŋai kélee pàa kɛ̀ naai. Tãi Saloma è wɔ́lɔ Ize kaloŋ ŋí ǹóŋ-nɛnii kùla la a nɛnî̂i, è wɔ́lɔ daai ŋí tɛ̀ɛ ǹóŋ-nɛnii pɔ́ a ŋɔmaa pû ŋɔsurɔ̂ŋ kula kûui mɛni ma.

17Nya ƀe Saloma è Gezɛ tɔ̀ɔ pôlu. È ŋɔpɔlɔtɔ-ŋai kɛ̀ dí Bɛorɔŋ taai kwára-pere tɔ̀ɔ máŋ.

18È Beelata da Tama taa-ŋai tɔ̀ɔ máŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su Zuda lɔii-kpiniŋ su

19ŋɔsãâ mɛi káa taa-ŋai da daa-ŋai è kɛ̀ ŋɔsoo sia-keleŋ-ŋai seêi kɛ̂i naa da ŋɔsoo sia-ƀela. Zɛŋ kélee è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii è dɔ̀ɔ Zerusâlɛŋ, Lɛƀanɔŋ da ǹɔii kpiniŋ-ŋai kélee su kɛ̀ ǹyée mui.

20Amɔra-ŋai, Ita-ŋai, Pɛriza-ŋai, Iva-ŋai da Zɛbusi-ŋai dí kɛ̀ Eezuɛ-ŋai sáma kɛ́lɛ dífe kɛ́ ní a Eezuɛ-ŋa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Dísuu-ŋai su-ɓelai lɛ̀ɛ ǹɔii sui, nyii-ŋai Eezuɛ-ŋai dífe pɔri ní díkelee dípaa, dîa ɓé Saloma è díkɛ̀ a ŋɔpɔlɔtɔ-ŋa díkɛ luɛ tii kɛ̀ mì. Dílônii díkaa sâa a luɛ-ŋa ǹɔii tí su.

22Kɛ́lɛ Saloma fé Eezuɛ-ŋai da kɛ́ ní a luɛ. È díkɛ̀ a ŋɔkɔ-kuluɓa-ŋa, ŋɔtíi kɛ́-ɓela kpaya-kpaya-ŋa, nûa láa túɛ-ɓelai, lɔii maa kpɛ́-ɓela láa túɛ-ɓela kpaya-kpaya, kɔ́-keleŋ sia-ɓela mɛi-ɓela, da zoo sia-ɓelai mɛi-ɓela.

23Dí kɛ̀ máŋ a Saloma ŋɔtíi da kpɛ́ni-ŋai mɛi-ɓela. Ǹuŋ lɔ́ɔlu pôlu buu lɔ́ɔlu dí kɛ̀ gbakolo-ŋai mɛi kɛ̀ díi-ŋai kɛ̂i.

24Ize kaloŋ ǹóŋ-nɛnii è kùla Deeɓé ŋɔtaa-lêei su é pá gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mu Saloma è dɔ̀ɔ mɛni mai. Nya ɓe Saloma è daai vóloi kulai-pere yee-ɓelai láa fɛ̀ɛ a pɔ̂rɔ.

25A kâa kéreŋ sala da lii-see sala kùla gîei saaɓa kóraŋ tɔnɔ yée-mu ŋ̀âla-teɓelei ŋá è dɔ̀ɔ Yâwɛɛ mɛni mai, dí kɛ́ kéreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ kèreŋ da dîa-ni. Bere ɓé da kâa Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá mɛni-ŋai ŋ̀aa-see kɛ̀ la.

26Gâloŋ Saloma è yá ŋá keleŋ-ŋa kpɛ̀tɛ máŋ Iziɔŋ-giɓa Ila kɔlɛ ma Idɔŋ lɔii su Ǹyúo Kpôlui kɔlɛ ma.

27Iraŋ è ŋɔkpakolo-ŋai tɛ̀ɛ nyîi-ŋai kɛ̀ a yá ŋá-keleŋ sia-ɓelai. Ǹûai ŋí dí kɛ̀ a yúo kɔ́lɔŋɔɔ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ. Da Saloma ŋɔkpakolo-ŋai dí kɛ́ tíi kɛ̂i ǹyá-ŋa-keleŋ-ŋai su.

28Dí lì Ofiɛ dí pá pôlu a gôo pãŋ wála buu saaɓa káo feerɛ dí dɛ̀ɛ Gâloŋ Saloma pɔ́.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 10

Siɓa nɛni-kaloŋ è Saloma naa kàa

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 9:1-12)

1Saloma maa tuŋ è tàa-taa. Siɓa nɛni-kaloŋ è m̀ɛni da berei è ǹáa mèni la é pîlaŋ Yâwɛɛ mai. Nya ɓe è pà a gɛ́ɛ é zu-kɔɔŋ a mare-kɛ̂ɛ kpanaŋ-ŋa.

2È pà Zerusâlɛŋ a núu-kpulu kɛ́tɛ. Zoo-faleŋ-ŋai díkɛ liî a leɣi maa pɔri sãa, gôo támaa da kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa. È pà Saloma pɔ́ da ǹyaa dí lóno é pîlaŋ mɛni-ŋai dîa kɛ̀ gíli ŋá gɛ́ pâi.

3Saloma è ŋɔmare kɛ̂ɛ-ŋai kélee su kùla. Mɛni da kélee fé kɛ́ ní naa nyíi kɛ̀ a gbanaŋɔɔ a gɛ́ɛ Gâloŋ Saloma fa pɔri kɛ̀ é zu-kulâi.

4Siɓa nɛni-kaloŋ è Gâloŋ Saloma ŋɔtárei kélee kàa da ŋɔkâloŋ pɛrɛ kɛ́tɛi è dɔ̀ɔi.

5È m̀ii-sɑ̂ai kàa kɛ̀ ŋɔteɓelei ŋái, ŋɔnûa láa túɛ-ɓelai dísee-sãai, gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-tii kɛ́-ɓelai maa-ɣiri seɣe-ŋai kɛ̀ dîai, ŋɔkpele kɔ̂ɛ tɛɛ-ɓelai, da géreŋ da zâla sãai è gùla a sâla Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu. M̀ɛnii ŋí è ǹíi nɛ̃ɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

6È mò gâloŋ ma ǹyɛɛ, “Duŋ ŋá mèni ḿbɔ-taai é pîlaŋ la m̀ɛnii ma ɓa gɛ́i da ítarei mai gáa a tɔ̃yâ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Kɛ́lɛ ḿve láa ní a mɛni-ŋai ŋí é lɛ́ɛ la zu ŋa pá ŋa díkaa a ŋ́gbɔɔi ŋɛi-gao. Tɔ̃yâ ma, dífe kpîŋ m̀ɛnii gbûra da ƀó ní ḿâ é pîlaŋ ítárei da tɔɔ-sãai mɛni ma.

8Gbakolo-ŋai íyêei dílii lâai! Ínûa láa túɛ-ƀelai líi lâai a tãi kélee da kɛ̀ ítare woo-ŋai mɛnîi.

9Laa-maa-tɛ é tɛ́ɛ Íɣâlai Yâwɛɛ pɔ́ nyíi ǹíi lâai íyêei. A ísee gâloŋ see-sɛŋ ŋá Eezuɛ, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ-maai káa nɔ́ naa Eezuɛ mɛni ma, a í kɛ́ a kâloŋ a gɛ́ɛ í teniŋ-ƀo da tɔ̃yâ laa lɛ́."

10È gôo pãŋ wála lɔ́ɔlu mɛi náaŋ tɛ̀ɛ gâloŋ pɔ́, mii-sãa maa kpɛtɛ-sãa sîi támaa da kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa. É kúla mii-sãa maa kpɛtɛ-sãa sii támaai ŋí pôlu, Seba nɛni-kaloŋ è pà a dia a zu kɛ́tɛi, Gâloŋ Saloma fé ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ mii-sãa maa kpɛtɛ-sãa da sɔlɔ ƀó ní a gɛ́ɛ tí.

11Iraŋ ŋɔya-ŋa keleŋ ŋai dí kùla a gôo Ofiɛ, dí pà a amɔ̂ŋ wuru-kpono támaa da kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa.

12Gâloŋ è amɔ̂ŋ wuru-kpono-ŋai kɛ̀ a Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi yée-mu wuru-ŋai da gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi yée mu wuru-ŋa. Dí da kɛ̀ a kɔnîŋ-ŋa da maa sîi da kpɛ́ni-ŋa bêle kɛ́-ƀelai mɛni ma.

13Gâloŋ Saloma è zɛŋ kélee tɛ̀ɛ Siƀa nɛni-kaloŋ pɔ́ è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii da nyíi è mare kɛ̂ɛ kɛ̀ m̀ai, é kúla nyii-ŋai kélee pôlu è dɛ̀ɛ bɔ́ é kúla ŋɔtɔɔ-sãai sui. Nya ƀe è lène pôlu bɔ́-taai a ŋɔnûa kpɔŋ è pà a diai.

Gâloŋ Saloma ŋɔtɔɔ-sãai

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 9:13-29)

14Gôoi Gâloŋ Saloma a kâa zɔlɔ ƀô kóraŋ tɔnɔ yée mui, è kɛ̀ a pãŋ wála buu lɔ́ɔlu (50,000)

15é kúla ŋuŋ fela-fei pôlu a kâa zɔlɔ ƀô bɔni-tɔɔ-ƀelai yêei, Arebia kaloŋ-ŋai kélee da ŋɔlɔii kpiniŋ-ŋai mɛi-ƀelai.

16Gâloŋ Saloma è kɔ́ kɔ́-ƀela maa kɔ̃ɔ sãa kpaya-kpaya ŋuŋ feerɛ kpɛ̀tɛ é gôo pú dîa. Gôo pãŋ puu káo lɔ́ɔlu ƀé è bù dɔnɔ ma.

17È kɔ́ kɔ́-ƀela maa kɔ̃ɔ sãa pɛlɛ-pɛlɛɛ ŋuŋ saaƀa kpɛ̀tɛ máŋ é gôo pú dîa. È gôo ŋɔpãŋ náaŋ pú dɔnɔ ma. È dípù gâloŋ pɛrɛ kɛ́tɛi mu ƀɛ́i ma da dòli a Lɛƀanɔŋ wolâai.

18Nya ƀe gâloŋ è kâloŋ see-sɛŋ kɛ́tɛ kpɛ̀tɛ, zu pere kɛ́ ƀò a séle nyiŋ, bôlu pere kɛ́ ƀò a gôo lɛ́lɛɛ.

19Núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi da è kɛ̀ gâloŋ see-sɛŋ ma gɛ́ tɛ̀, bôlu pere kɛ́ ƀò kɛ́rɛ-kɛrɛ. Núu yée lâai è kɛ̀ zee-sɛŋ m̀éla feerɛ ma, yala-sulu pɔkɔɔŋ tɛi-tɛi kɛ́ ƀò tɔ̂-ni m̀éla veerɛ kɔlɛ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Yala-sulu pɔkɔɔŋ puu káo feerɛ è kɛ̀ ǹúu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔŋ-sɛŋ tɛi-tɛi tée ŋá m̀éla veerɛ ma. Dífe ta ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ kâloŋ sɛŋ-sɛŋ kɛ́ɛ tí da kpɛtɛ ní kâloŋ-laa da kpɛ́ni mɛni ma kwaa da ma.

21Gâloŋ Saloma ŋɔkpele sɛŋ-folo-ŋai kélee dí kɛ̀ a gôo. Zɛŋ-folo-ŋai kélee kɛ̀ gâloŋ pɛrɛ kɛ́tɛi sâmai ƀɛ́i da kâa naa tòli a Lɛƀanɔŋ wolâai dí kɛ̀ a gôo lɛ́lɛɛ. Dífe sɛŋ da kpɛ̀tɛ ní a sɛŋ káo kole, kpɛ́ni fêi, sɛŋ káo kole ma mɛni fé kɛ́ ní a gbanaŋɔɔ Saloma ŋɔtãi ma.

22Yá ŋá keleŋ ŋaa díkɛ̀ Saloma yêei pɔni-tɔɔ mɛni ma dí kɛ́ sìa da Iraŋ ŋɔyá ŋa keleŋ-ŋái yúo ŋá. Ŋɔyá ŋá keleŋ-ŋai da kâa pà pôlu kóraŋ saaƀa tɛɛ pôlu ma a gôo, sɛŋ kâo kole, séle-nyiŋ, woro-ŋa da kwala-ŋa.

23Gâloŋ Saloma è kɛ̀ a dáreɛɛ a ŋ̀ánaa é tɛ́ɛ gâloŋ-ŋai kélee dîa. È kɛ̀ a dɔ́ɔ a zu kɛ́tɛ é tɛ́ɛ kâloŋ da kpɛ́ni kélee ma ŋ̀ɛ́niɛi su.

24 Ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀelai kélee da kâa kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii dí pá a gɛ́ɛ dí díwoli tɔ́ɔ mà dárei mɛni ma Ɣâla è dɛ̀ɛ bɔ́ a zu kɛ́tɛi.

25Diai kélee da kâa pà naa kâai a kóraŋ kéleei, da kâa pà a sáma-sãa yɛ̂ɛ sɛŋ káo kole da gôo, kâloŋ yokpo lɛ́lɛɛ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa, kɔ́ kɔ́-sãa, mii-sãa kúŋ lɛ́lɛ sãa, soo-ŋa da mûu-ŋa.

26Kɔ́ kɔ́-keleŋ-ŋa da soo-ŋa dí kɛ̀ Saloma yêei. Kɔ́ kɔ́-keleŋ wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ náaŋ da soo wála puu káo feerɛ da kâa kɛ̀ ǹyêei gɔ́-keleŋ taa-lêei su da Zerusâlɛŋ.

27Gâloŋ Saloma è sɛŋ káo kole mɛni kɛ̀ Zerusâlɛŋ a fii-kpɛɛ mɛni yɛ̂ɛ kɔni káo. Sîda maa mɛni è kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ Sakɛmo wuru-ŋa. Dí kɛ̀ ǹyée-ŋai su gwaa kélee.

28Saloma a kâa ŋɔsoo-ŋai kùla Ize lɔii su da Kue. Gâloŋ ŋɔpɔni tɔɔ-ƀelai ƀé da kâa dí yà Kue.

29Da kâa lì Ize lɔii su dí kɔ́ kɔ́-keleŋ tɔnɔ yá a sɛŋ káo kole kpua-kpua ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da. Soo tɔnɔ è kɛ̀ a sɛŋ kâo kole kpua-kpua ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu. Da kâa lì máŋ a dia dí díkɔlɛ Ita-ŋai da Araŋ-ŋai dí kâloŋ-ŋai kélee dîa.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 11

Saloma è bôlu tɔɔ Ɣâla ma

1Gâloŋ Saloma è lɔii da kpɛ́ni su nɛyaa támaa kùla é kúla Ize kaloŋ ǹóŋ-nɛnii pôlu. È nɛyâa kùla Môa nuu suui su, Amɔŋ-ŋai, Idɔŋ-ŋai, Sidɔŋ-ŋai da Ita-ŋai.

2Dí kùla lɔii ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su nyíi Yâwɛɛ è dímaa mɛni ƀò Eezuɛ-ŋai dîa ǹyɛɛi, “Káfe díta kùla a nɛnî kpaa surɔ̂ŋ. Kà gɛ̀ tí, da pâi kálii penêi díɣâla-ŋai pɔ́-naa pere.” É máŋ kɛ́ tí, Saloma è kɛ̀ nɔ́ a ganaŋɔɔ dîa wɛli-kɛ-maa pere su.

3Saloma è kâloŋ lonii ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kùla a nɛyâa. Ŋɔnɛyâa pɛlɛ-pɛlɛɛi dí kɛ̀ a ŋuŋ saaƀa. Ǹɛyâai ŋí dí gɛ̀ é bôlu tɔɔ Ɣâla ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Saloma pɔlɔɔi, ŋɔnɛyâai dí ǹíi pène é pɛ́lɛ Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛliɛɛ ma. Ǹíi fé ŋɔ́nɔ
kɛ́ ní a gúlaa Ɲɔɣâlai Yâwɛɛ mɛni ma, yɛ̂ɛ berei ǹâŋ Deeƀé líi è kɛ̀ a gúlaa lai.

5È kɛ̀ Sidɔŋ-ŋai díɣâlai Asitate fɛlîi da Amɔŋ-ŋai díɣâlai Molɛ nyíi maa mɛni ƀɛlɛ
fé Ɣâla koi.

6Saloma è sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɛ́i. Vé lɛɛ ní Yâwɛɛ pôlu a ǹíi kélee yɛ̂ɛ berei ǹâŋ
Deeƀé è gɛ̀ lai.

7È Ɣâla fɛli kwaa ma kpɛ̀tɛ Zerusâlɛŋ ǹyɛ́ei ma vóloi kulâi-pere, Môa-ŋai díɣâla
nyɔ́mɔɔi Kemɔsi nyíi kɛ̀ a m̀ɛlɛ kpɛɛ Yâwɛɛ koi fɛli mɛni ma da Amɔŋ-ŋai díɣâlai
Molɛ.

8È m̀ɛni tɔnɔi ŋí kɛ̀ ŋɔlɔii ŋuŋ da kpɛ́ni su nɛyâai mɛni ma. Dí kɛ̀ kéreŋ sãa kúŋ
nɛ̃ɛ kêrenii naa díkɛ sâla kùla díɣâla-ŋai dîa.

9Yâwɛɛ líi è ŋwàna Saloma ma, kpɛ́ni fêi, è bôlu tɔ̀ɔ ǹyaa Yâwɛɛ, Eezuɛ Ɲɔɣâlai
ma nyíi kùla ŋ̀ɛ́i gîei feerɛi.

10Berei máŋ è mò la Saloma ma a gɛ́ɛ vé pìlaŋ Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa pôlui, Saloma fé
ŋɔlia-wooi siɣe ní.

11Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Nyíi nɔ́ ítûa-pere ƀe ŋí, ífe ŋákpanaŋ-wooi da
ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ní nyii-ŋai ŋá mò yâ í díkêi, ŋa pâi gâloŋ-laai kula tí-ti ƀôi íyêei
ŋá dɛ́ɛ íyee mu-ƀelai dɔnɔ pɔ́.

12É máŋ kɛ́ tí, ínâŋ Deeƀé maa mɛni ma, Ḿve pâi gulâi íyêei tãi íkaa la ɣele mai.
Ɲa pâi gulâi í lóŋ yêei.

13É máŋ kɛ́ tí, ḿve pâi gâloŋ-laai kélee kulâi ǹyêei, kɛ́lɛ ŋa pâi ǹúu-suui dɔnɔ lɛ̂ɛi
ǹyêei ńyee mu-nuui Deeƀé da Zerusâlɛŋ mɛni ma nyíi ŋá zìɣe zui.”

Saloma ŋɔkpɔara-ƀelai

14Nya ƀe Yâwɛɛ è Saloma ŋɔkpɔara-nuu Aada kɛ̀ é tɔ́ɔ ma. Aada è kɛ̀ a Idɔŋ-nuu.
È kɛ̀ a Idɔŋ kaloŋ-laai su nuui dai.

15Gâloŋ Deeƀé kɛ́ɛ wɔ́lɔ kɛ̀ kôi Idɔŋ pɔ́i, ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai láa-tuɛ-nuui Zoa, nyíi
wɔ́lɔ lì naa a gɛ́ɛ é boma-ŋai lóoi, è Idɔŋ sinaai kélee pàa.

16Zoa da Eezuɛ-ƀelai kélee dí kɛ̀ naa a ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi da é lɛ́ɛ la zu dí Idɔŋ sinaai
kélee su kara.

17Kɛ́lɛ Aada, nyíi kɛ̀ niî a surɔ̂ŋ-looi, è pù é lí Ize da Idɔŋ-ƀelai láa túɛ-ƀelai da-ni
nyii-ŋai kɛ̀ tíi kêi ǹâŋ yée mui pɔ́i.

18Dí kùla Midiaŋ dí lì Paraŋ. Dí Paraŋ sinaai da-ŋa sìɣe da dîa-ni dí lí Ize. Ize kaloŋ
è pɛ́rɛ, lɔii mii-sɛŋ tɛ̀ɛ Aada pɔ́.

19Ize kaloŋ líi è kɛ̀ kpɔ́ a ǹáa Aada yêei. È ŋɔnɛnîi Tapɛnɛ ǹeɣê tɛ̀ɛ bɔ́ a ŋɔnɛnî.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Tapɛnɛ ǹɛ̂ɣe è lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƃò Aada mì é ǹáa sée a Genuƃa. Tapɛnɛ è ǹôloŋ ŋí kùla zu gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu. Genuƃa da gâloŋ ǹônii-sinaai dí kɛ̀ naa díkî̀e ma.

21Aada kɛ́ɛ Ize lɔii sui, è mèni a gɛ́ɛ Deeƃé a saa. È mèni máŋ a gɛ́ɛ gɔ-kuluƃa-ŋai láa-tuɛ-nuui Zoa ǹyaa máŋ a saa. Aada è mò gâloŋ ma ǹyɛɛi, “Ǹɛɛ naa ŋá lene pôlu ŋ́gbɔɔi lɔii su.”

22Gâloŋ è marê kɛ̀, “Lé ƃé vé ƃé íyêei ǹyaa ƃa ŋ̀wɛ̂lii í lí pôlu íkpɔɔi lɔii sui?” Aada ǹyɛɛ m̀ai, “Sɛŋ da kôlo fé too ní ḿâ, kɛ́lɛ nɛ̀ɛ naa ŋá lí!”

23Ɣâla è Iliada ǹóŋ Lezoŋ kɛ̀ máŋ é tɔ́ɔ Saloma ma. Lezoŋ è pù ŋɔmɛi-nuui Adadezɛ yêei. Adadezɛ è kɛ̀ a kâloŋ Zoba.

24È kpakolo kpulu ŋáa lɛ̀ɣɛ díkî̀e ma gɛ́ ƃò a dílaa túɛ-nuu. Ǹûai ŋí dí kɛ̀ a tɔɔ-ma-ƃela a tãi Gâloŋ Deeƃé è kɛ̀ Zoba kɔ-kuluƃa-ŋai su karai lai. Dɔɔ-ma-ƃelai dí lì Dɛmɛika, dí sée naa dí Lezoŋ kɛ́ a díkâloŋ.

25Lezoŋ è kɛ̀ a Eezuɛ maa kpɔara-nuu Saloma ŋɔtãi ma. M̀ɛnii ŋí è gɛ̀ ŋɔmɛni-solii su é kɛ́tɛ Aada è kɛ̀ la bôlui.

Zɛroboaŋ è tɔ̀ɔ Saloma ma

26Ǹúui ŋɔ́nɔ tɔ̀ɔ Saloma mai ƃé kɛ̀ a Zɛroboaŋ. Zɛroboaŋ è kɛ̀ a Saloma ŋɔnûai láa túɛ-ƃelai dɔnɔ. Ǹâŋ láa ƃé kɛ̀ a Neba. Ǹee láa ƃé kɛ̀ a Zɛrua. Ǹee è kɛ̀ a pɔɔ-nɛnî kɛ́lɛ ǹâŋ è kɛ̀ ɣele ma. Dí kɛ̀ a Ifiraŋ-nuu suui su-ƃela. Dípɔ-taai ƃa Zereda

27Berei ká ŋí è tɔ̀ɔ la gâloŋ mai. Saloma è kɛ̀ ǹyée-ƃela-ŋai láa fɛ̂ɛi ǹɔii su, gɛ́ galai pɛ́ŋ-pɛ̀lɛ nyíi kɛ̀ a dínaŋɔɔ ǹâŋ Deeƃé ŋɔtaa-lêei mai.

28Zɛroboaŋ è kɛ̀ a dɔ̂i lɛ́lɛɛ, ǹyaŋ tãi Saloma è gàa la a gɛ́ɛ gáa a tíi kpanaŋ lɛ́lɛɛ kɛ́-nuui, è bù díi kpanaŋ-ŋai kélee mɛi Manasɛ da Ifiraŋ suui su-ƃelai dí kɛ̀ gɛ̂i.

29È kɛ̀ a fólo tɔnɔ da Zɛroboaŋ è kɛ̀ kulâi Zerusâlɛŋ gɛ́ lì, ǹyaŋ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Aiza kùla Siloŋ è gàa berei su, yokpo nina kɛ́ ƃò ma. Dí feerɛŋɔɔ díkɛ̀ dí tee-tee kwaa ma ǹɔii su.

30Nya ƃe Aiza è ŋɔyokpo ninai kɛ̀ mai sòŋ é vála-fala a gbua-gbua puu káo feerɛ.

31È mò Zɛroboaŋ ma ǹyɛɛi, “Gbua-kpua puu síɣe íkpîŋ mɛni ma, kpɛ́ni fêi, m̀ɛnii ŋí ƃé Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai à mò ǹyɛɛi, ‘Gáa, ŋa pâi gâloŋ-laai kulâi Saloma yêei ŋá dɛɛ káai a ǹúu-suu puui su-ƃelai kápɔ.

32Kɛ́lɛ ńyee mu-nuui Deeƃé maa mɛni ma da Zerusâlɛŋ taa-lêei nyíi ŋá zìɣe zu ǹúu-suui kélee sáma Eezuɛi, ǹúu-suui dɔnɔ a pâi lɛɛ̂i ǹyêei.

33Ŋa pâi nyíŋi kɛ̂i, kpɛ́ni fêi, Saloma a bôlu tɔ̀ɔ ḿâ, gɛ́ ŋ̀âla-ŋai ŋí fɛ̀li, Sidɔŋ-ŋai díɣâlai Asitate, Môa-ŋai díɣâlai Kemɔsi, da Amɔŋ-ŋai díɣâlai Molɛ. Vé sia ní a ŋápere-ŋai, kpaa máŋ é mɛnii kɛ́ nyíi ǹɛ̂lɛɛi ŋɛ́i, kpaa máŋ é mɛni-ŋai mɛi káa ŋá nɛ̀ mai da ŋátɔ̂ŋ-ŋai yɛ̂ɛ berei ǹâŋ Deeƃé è gɛ̀ lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Kɛ́lɛ fé pâi gâloŋ-laai kélee kulâi ǹyêei. Ŋá gɛ̀ a kâloŋ tãi nɔ́ gáa la ɣele mai ńyee mu-nuui Deeƀé maa mɛni ma, nyíi ŋá zìɣe zui. È ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa da mɛni-ŋai ŋá mò mai.

35Ŋa pâi gâloŋ-laai kulâi ǹóŋ yêei ŋá dɛɛ káai a ǹúu-suu puui su-ƀelai kápɔ.

36Ŋa pâi ǹúu-suui dɔnɔ tɛɛ̂i ǹóŋ pɔ́ a gɛ́ɛ laŋpoi é kɛ́ ńyee mu-nuui Deeƀé yêei ŋɛ́i-tuɛ Zerusâlɛŋ, daa-lêei nyíi ŋá zìɣe zu a gɛ́ɛ ŋá ńaa see mai.

37É máŋ kɛ́ tí, mɛni a kpèra yâ, ŋa pâi ísiɣêi, yá pâi kɛ̂i diai kélee mɛi ya ŋ̀wɛ̂lii, ya pâi kɛ̂i a kâloŋ Eezuɛ mɛi.

38À kɛ̀ yà m̀ɛnii kélee kɛ̀ nyíi ŋa pâi môi yâi, í sía ŋ́gɔɔ-pɔɔi, í mɛni-ŋai kɛ́ ǹɛ̂lɛɛi ŋɛ́i, í ŋátɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi káa yɛ̂ɛ berei ńyee mu-nuui Deeƀé è gɛ̀ lai, ŋa pâi kɛ̂i íkɔlɛ. Ŋa pâi gɛ̂i gâloŋ-laai é tûa ísuui yêei yɛ̂ɛ berei ŋá gɛ̀ la a Deeƀé, ŋá Eezuɛ tɛɛ ípɔ.

39Nyíŋi mɛni ma, ŋa pâi tɔ̂ŋ kpɛ̂i Deeƀé ŋɔsuui ma kɛ́lɛ vé pâi kɛ̂i a wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.' "

40Saloma è kɔ̀ a gɛ́ɛ é Zɛroboaŋ paa, kɛ́lɛ Zɛroboaŋ è pù é lí Ize kaloŋ Sisa pɔ́ é lɛ́ɛ naa é lɛ́ɛ la zu Saloma é sáa.

Saloma è sàa

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 9:29-31)

41M̀ɛni da kpɛ́ni-ŋai Saloma è gɛ̀ gɛ́ɛ ɣele mai, ŋɔtârei è nɛ̀i, gélee pɔ̃yɛ̂i ŋɔkâloŋ-laai su mɛni-ŋai maa kɔlɔi su.

42Saloma è kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ lɔii gwaa kélee mɛi a kóraŋ buu náaŋ.

43È sàa dí nòo ǹâŋ Deeƀé ŋɔtaa-lêei su. Ǹóŋ Leoboaŋ ƀé lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 12

Eezuɛ-ŋai dí tɔ̀ɔ Leoboaŋ ŋɔkâloŋ-laai ma

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 10:1-19)

1Leoboaŋ è lì Sɛkɛŋ, kpɛ́ni fêi, Eezuɛ-ŋai kélee dí lì naa a gɛ́ɛ dí gɛ́ a kâloŋ.

2Tãi Neba ǹóŋ Zɛroboaŋ è nyíŋi mɛ̀ni lai, è kɛ̀ niî Ize lɔii su ƀɛ́i ma è pù Gâloŋ Saloma yêei é lí naai. Nya ƀe è kùla Ize é lene pôlu.

3Dí Zɛroboaŋ worê tɛ̀ɛ, ǹyaa da Eezuɛ kpɔŋ kélee dí lí Leoboaŋ pɔ́-naa dîyɛɛ m̀ai,

4"Ínâŋ è kpîri wuyɛɛ tɛ̀ɛ kúpɔ, kɛ́lɛ bɔlɔtɔ tii foɣâŋ kúmɛni ma da gbîri wuyɛɛ è dɛ̀ɛ kúpɔi, kwa pâi tíi kɛ̂i yɛ̂."

5Leoboaŋ è zu tòo ǹyɛɛ dîai, "Ka lí pôlu fólo saaƀa a tɛ̀ɛ ká pá pôlu ḿbɔ. Ǹûai dí lì pôlu."

6Gâloŋ Leoboaŋ è ŋuŋ ma pìlaŋ a núu pɔlɔ-ŋai da ǹâŋ Saloma-ni dí kɛ̀ tíi kɛ̂i a tãi è kɛ̀ la ɣele mai ǹyɛɛ dîai, "Ŋá ǹûai wóo su tòo pere kɛ́ léŋ?"

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Dîyɛɛ m̀ai, “À kɛ̀ ya pâi sâa íkpîŋ kɛ̂i a ǹûai ŋí dítii ké-nuu, ye tíi ké dîɛ. Yà díwoo su tòo a ǹélɛɛ, da pâi kɛ̂i a íyee mu-ƀela a ɣele kélee.”

8Kélɛ Leoboaŋ è ǹyée kùla ǹúu pɔlɔ-ŋai dí lia-wooi mu dí dɛ̀ɛ bɔ́i, é lí ǹyáŋkpa-ŋai pɔ́ da dîa-ni dí ƀɔ̀lɔ gîe ma, nyii-ŋai kɛ̀ tíi kɛ̂i mìi a géɛ é díwô lia-wooi méni.

9È dímarê kɛ̀ ǹyɛɛ dîai, “Káwô lia-wooi ƀa lé? Kwa pɔri ǹûai ŋí wóo su too pere kɛ̂i léŋ nyii-ŋai mò ḿâ dîyɛɛi, ‘Gbîrii wuyɛ̂ɛi foɣâŋ kú mɛni ma nyíi ínâŋ è dɛ̀ɛ kúpɔi?’ ”

10Ǹyáŋkpa-ŋai dîyɛɛ m̀ai, “M̀ó ǹûai ŋí dîa m̀o yâi, ‘Ínâŋ è kpîri wuyɛɛ tɛ̀ɛ kúpɔ, kélɛ kúkpîrii foɣâŋ,’ yɛ̂i, ‘Ńyee-gbua-loŋ kétɛi é téɛ ńâŋ leŋei ma.

11Ńâŋ è kpîri wuyɛɛ làa káŋûa. Kélɛ ŋa pâi gɛ̂i kpîŋ a ŋ̀uyɛɛ é téɛ ńâŋ ŋ̀ɔi ma. Ǹâŋ è ká lòkwa a fáa, kélɛ ŋa pâi ká lôkwai a kɔli-kâlaŋ gbatu.’ ”

12Fólo saaƀa tɛ̀ɛ pôlu ma Zɛroboaŋ da ǹûai kélee dí lène pôlu Leoboaŋ pɔ́-naa yɛ̂ɛ berei gâloŋ è mò la dîa ǹyɛɛi, “Ka pá pôlu fólo saaƀa a tɛ̀ɛ.”

13Gâloŋ è ǹûai wóo su tòo a wóo kpanaŋ. É ŋ̀ɛ́i nàɣiŋ ǹúu pɔlɔ-ŋai dília-wôoi mɛi,

14é lɛ́ɛ ǹyáŋkpa-ŋai dílîa-wooi pôlu ǹyɛɛi, “Ńâŋ è tíi wuyɛɛ tɛ̀ɛ kápɔ kélɛ ŋa pâi gɛ̂i kpîŋ a ŋ̀uyɛɛ é téɛ ńâŋ ŋ̀ɔi ma. Ńâŋ è kálòkwa a fáa, kélɛ ŋa pâi kálôkwai a kɔli-kâlaŋ gbatu.”

15Gâloŋ fé ŋ̀óli tɔɔ ní ǹûai dîa, kpɛ́ni fɛ̂i, mɛnii sîi ŋí è kùla Yâwɛɛ yɛ̂ei a géɛ m̀ɛnii Yâwɛɛ è mò Neba ǹóŋ Zɛroboaŋ ma Siloŋ-nuui Aiza sârai ŋàa-see é ké.

16Eezuɛ-ƀelai kélee kéɛ da gàa a géɛ gâloŋ fé fáa ní é ŋ̀óli tɔ́ɔ dîai, dí gâloŋ wóo su tòo dîyɛɛi, “Vé kûa a kpa a géɛ kúkɛ Deeƀé ŋɔsuui yée mu. Lé ƀé Zɛse ǹóŋ a gɛ́ kûɛi? Eezuɛ-ƀela, kwaa lí kúpɔ taai! Óo Deeƀé, ípɛrɛi mɛi káa yá kpîŋ.” Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí lì dípɔ taai.

17Kélɛ Eezuɛ-ŋai díseɛɛ è kɛ̀ Zuda taa-ŋai sui, Leoboaŋ è kɛ̀ dí mɛi a kâloŋ.

18Gâloŋ Leoboaŋ è Aadoraŋ tɛ̀ɛ kɛ̀ bɔlɔtɔ tii mɛi a géɛ é lóno ǹûai pɔ́, kélɛ Eezuɛ-ƀelai kélee dí zɔ̀ɔ a kɔni dí bàa. Gâloŋ Leoboaŋ è pere kɔ̀ri a maa félaa é píli ŋɔkɔ́-keleŋ su é pú é lí Zerusâlɛŋ.

19M̀ɛni ma é síɣe ŋ̀elei tí ma é tóo gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ tãi ma, Eezuɛ tɔ̂i kpɔ́ nɔ́ Deeƀé ŋɔpɛ́rɛi ma.

20Eezuɛ-ŋai dí mèni a géɛ Zɛroboaŋ a lene pôlu. Nya ƀe dí ŋ̀orɛ̂ tɛ̀ɛ a géɛ é pá gbɔŋ su dí gɛ́ a kâloŋ Eezuɛ-ŋai kélee mɛi. Zuda ŋɔsuui su-ƀelai nɔ́ ƀé kɛ̀ Deeƀé pôlu.

Simaya è Ɣâla lá woo ƀò

(Kɔlɔniko Veerɛi 11:1-4)

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Leoboaŋ seriɛɛ kɛ̀ Zerusâlɛŋ, è Zuda da Bɛŋsima nuu suu-ŋai su kɔ-kuluƀa-ŋai
ŋɔwála ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pù díkîe ma a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Eezuɛ-
ƀelai kélee dîa. È gɛ̀ tí a gɛ́ɛ Saloma ǹóŋ Leoboaŋ ŋɔkâloŋ-laai é kɛ́ ǹɔii kélee mɛi.

22Kɛ́lɛ Ɣâla è worê tɛ̀ɛ a ŋɔlóno kɛ́-nuui Simaiya

23a gɛ́ɛ é mò Saloma ǹóŋ Zuda kaloŋ Leoboaŋ ma, Zuda da Bɛŋsima suui su-ƀelai
da ǹûai kpéli-ŋai kélee.

24Ǹmɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a m̀ôi, “Káfe lì a gɛ́ɛ ká kɔ́ pɛ́lɛ káƀarâa Eezuɛ-ŋai dîa.
Kákelee ká lí kápɔ taai, kpɛ́ni fêi, ŋ́gɛ mɛni ká ŋí.” Nya ƀe dí Yâwɛɛ wóo mɛ̀ni, dí
lì pôlu dípɔ taai ŋɔ́nɔ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la dîai.

Zɛroboaŋ è bôlu tɔɔ Ɣâla ma

25Nya ƀe Gâloŋ Zɛroboaŋ è Sɛkɛŋ-taai maa tìnaŋ é dóo galai ǹyée lɔii su Ifiraŋ é
sée naa. È kùla naa é lí é Pɛnuɛ tɔɔ a taa.

26Zɛroboaŋ è gíli ŋá sìa gbîŋ kponôi ǹyɛɛi, “Ɣele da gâloŋ-laai a pâi nâa lenêi pôlu
Deeƀé ŋɔpɛ́rɛi mu.

27À kɛ̀ ǹûai ŋí da lì a gɛ́ɛ dí sâla-ŋa kula Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu Zerusâlɛŋ,
da pâi tínanîi pôlu dínuu-namui, Zuda kaloŋ Leoboaŋ pɔ́-naa pere. Da pâi ḿbaâi
dí lí pôlu bɔ́naa.”

28È dília-wooi mɛ̀ni, é gôo niŋa-loŋ feerɛ kpɛ̀tɛ é mò ǹûai dîa ǹyɛɛ, “Gáa a mɛni
kpânaŋ a gɛ́ɛ ká kɛ́ lì Zerusâlɛŋ a ɣele kélee. Óo Eezuɛ, kaɣâla-ŋai ká ŋí, nyii-ŋai
kákùla Ize lɔii sui.”

29È dɔnɔ sèe Bɛtɛ é gbélii sée Daŋ.

30Ǹmɛnii ŋí è kɛ̀ a sɔnyɔ̂ŋ. Ǹûai da kâa lì kwaa kôyaa ma kɛ́ɛ yɛ̂ɛ Daŋ a gɛ́ɛ dí sâla
kula naa nyíi ma è zèe naai.

31Zɛroboaŋ è sâla kùla kwaa-ŋa ma kpɛ̀tɛ ǹyée tɔɔ-ŋai ma, é sâla láa soŋ-ƀela
kula núu da kpɛ́ni-ŋa sáma ƀɛ́i kélee è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii, berei máŋ dífe kɛ́ ní la a Liiva-
ŋai.

Bɛtɛ Ɣala fɛliɛi fé lɛ́lɛ ní

32È kúu tɔ̀ɔ a gɛ́ɛ é kɛ́ a ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi saaƀai ŋɔfólo puu káo lɔ́ɔlu ɣele, yɛ̂ɛ gúui
da kâa gɛ̀ Zuda, díkɛ sâla-ŋa kùla naa ŋ̀âla-teƀelei ŋái. È nyíŋi kɛ̀ Bɛtɛ ƀɛ́i díkɛ̀
sâla kulâi naa gôo niŋa-loŋ-ŋai dîai. È sâla láa-soŋ-ƀela sèe Bɛtɛ zâla kula kwaa-
ŋai ma è díkpɛ̀tɛi.

33 Ǹ̀áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi saaƀai ŋɔfólo puu káo lɔ́ɔlui ma, ŋ̀áloŋ è zìɣe zu gbɔ́ɔi yee mai,
è sâla kùla ŋ̀âla-teƀelei ma nyíi è dɔ̀ɔ Bɛtɛi. Nya ƀe è gúui ŋí sèe Eezuɛ-ŋai mɛni
ma. È lì ŋ̀âla-teƀelei ma a gɛ́ɛ é sâla-ŋa kula.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 13

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Yâwɛɛ è gè, Ɣâla naloŋ tɔnɔ é kúla Zuda é pá Bɛtɛ, Zɛroboaŋ kɛ́ɛ tɔ̂ɔni kè ŋ̀âla-teƁelei kɔlɛ a gɛ́ɛ é sáma-sãa tɛɛi.

2È wɔ̀lɔ a ŋ̀óo tɛ́ɛ ɣelêi a nyɔ́mɔɔ é pîlaŋ ŋ̀âla-teƁelei ma a Yâwɛɛ wóo ǹyɛɛi, “Óo Ɣâla-teƁele, Ɣâla-teƁele! M̀ɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a m̀ôi: Da pâi lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ Ɓôi DeeƁé ŋɔpɛ́rɛi mu dí ǹáa sée a Zosaya. A pâi sâla kulâi íŋa a zâla láa soŋ-Ɓelai nyii-ŋai dí káa nâa sáma-sãa tɛɛ̂i Ɓɛ́i, ǹyaŋ a pâi núu káo-ŋa kêrenii í ŋá.”

3M̀aa ɣele tɔnɔ tí ŋ̀âla naloŋ tí è ŋɛi-kɛ-maa lè: “Ǹɛi-kɛ-maai ká ŋí Yâwɛɛ a nèi: Ǹâla-teƁelei a pâi Ɓêlai gîe ma ǹyaŋ ǹuu-ŋai ŋ̀ái da pâi pûi.”

4Gâloŋ Zɛroboaŋ kɛ́ɛ a m̀ɛnii mɛ́ni ŋ̀âla naloŋ è wɔ̀lɔ a ɣelêi pere a nyɔ́mɔɔ é pîlaŋ ŋ̀âla-teƁelei ma kè Bɛtɛi, è lɛ̀ɛ ŋ̀âla-teƁelei ma é ǹyée sa̋a nalôŋ ma ǹyɛɛi, “Ka zoŋ!” Kɛ́lɛ ǹyéei è za̋a ŋ̀âla naloŋ mai, è sàa ma ŋ̀á ma. Nya Ɓe pɔri fé kɛ́ ní mì a gɛ́ɛ é ǹyée lɛ́ɣɛ la ŋɔ́nɔ pôlu.

5Ǹâla-teƁelei máŋ è Ɓèla gîe ma ǹuui é pú yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è ma ŋ̀ɛi-kɛ-maai lè la ŋ̀âla naloŋ sârai.

6Nya Ɓe gâloŋ è mò ŋ̀âla naloŋ ma ǹyɛɛi, “Lóno Íɣâlai Yâwɛɛ pɔ́ í tela Ɣâla fɛli a gɛ́ɛ é ńyee Ɓálo mî pôlu.” Nya Ɓe Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui è lòno Yâwɛɛ pɔ́ màa mɛ̂ni ma, ǹyaŋ gâloŋ yée è ŋɔ́nɔ Ɓàlo pôlu é kɛ́ yɛ̂ɛ berei è kè la a bɔlɔi.

7Gâloŋ è mò Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui ma, “Pá kwa yá kú lí ŋ̀ápɛrɛi lá a gɛ́ɛ í mii-sɛŋ mii. Ŋa pâi sáma-sɛŋ tɛɛ̂i ípɔ.”

8Kɛ́lɛ ŋ̀âla naloŋ è gâloŋ wóo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, “A nɛ̃ɛ ma kpîŋ í ítɔɔ-sãai gbûra tɛ̀ɛ m̀́bɔ, fé pâi lɛɛ̂i ípôlu kpaa máŋ ŋá mii-sɛŋ mii kpaa ŋá yá kpéle Ɓɛ́,

9kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è mò m̀́â a gɛ́ɛ fé mii-sɛŋ mìi naa kpaa ŋá yá kpéle kpaa máŋ ŋá lene pôlu a berei ŋá pà lai.”

10Nya Ɓe è lì a pere da kpɛ́ni. Vé lène ní pôlu a berei è pà la Bɛtɛi.

Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu pɔlɔi kè Bɛtɛi

11Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu pɔlɔ tɔnɔ è kè Bɛtɛ. Ǹônii dí pà bɔ́ dí m̀ɛni-ŋai kélee Ɓó ma Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui è gè a ŋ̀elei tii.

12Dínâŋ è dímarê kè ǹyɛɛ dîai, “Mí pere Ɓé è lì lai?” Ǹônii dí berei lè ma Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui kùla Zuda è lɛ̀ɛ mai.

13È mò ǹônii-sinaai dîa ǹyɛɛi, “Ka ŋ̀áwɛlɛ-sôoi kpɛtɛ mî.” Dí páa a ŋ̀wɛlɛ-sôoi dí gbɛ̀tɛi, è sèe mɛi é lí.

14È lɛ̀ɛ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui pôlu gɛ́ lì. È gàa seêni wúru kɛ́tɛ tɔnɔ mu. È m̀arê kè ǹyɛɛ m̀ai, “Ɓía Ɓa Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui kùla Zudai?” Ǹyɛɛ m̀ai, “Óowei.”

15Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu pɔlɔi è mò ma ǹyɛɛi, “Pá kú lí ŋ̀ápɛrɛi lá í ílaa míi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui è mò mà, “Ḿve pɔrîi lenêi pôlu a géɛ kwa yá kú lí, kpaa máŋ ŋá mii-sɛŋ mii kpaa máŋ ŋá yá kpéle gwaai ŋí ma.

17Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, ‘Ífe mii-sɛŋ mìi kpaa í yá kpéle naa kpaa máŋ í lene pôlu a berei í lì la naai.’ ”

18Ɣâla ŋɔlóno ké-nuu pɔlɔi è zu tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Ńyãa máŋ ŋ́gaa a Ɣâla ŋɔlóno ké-nuu nɔ́ yɛ̂ɛ berei íkaa lai. Ɣâla-taa kela tɔnɔ è lòno ḿbɔ a Yâwɛɛ wóo ǹyɛɛi, ‘Pá la pôlu ípɛrɛi lá a géɛ é mii-sɛŋ mii, é yá kpéle.’ ” Kélɛ è kɛ̀ lɛ́ɛ kɛ̂i ma.

19Nya Ɓe da Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui dí lène pôlu é ǹáa míi é gbele ŋɔpɛ́rɛi mu.

20Dí kɛ́ɛ kɛ̀ seêni teƁelei mai, Yâwɛɛ è lòno Ɣâla ŋɔlóno ké-nuu pɔlɔi pɔ́ nyíi pà la pôlui.

21È wɔ̀lɔ a ɣelêi pere Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui ma nyíi kùla Zudai, “M̀ɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a m̀ôi: Ɓa Yâwɛɛ wóo píli ǹyaŋ ífe dɔ̂ŋ mɛi káa ní Íɣâlai Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ ípɔi.

22Í pà pôlu, í ílaa míi, í yá kpéle gwaai ma è mò yâ a géɛ ífe ílaa mìi naa kpaa máŋ í íkpele naai. M̀aa mɛ̂ni ma dífe pâi íloôi Ɓɛ́i ma dí ínâŋ pɔlɔ-ŋai lòo naai.”

23Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui è kpɛ̀ɛ a ǹáa miɛɛ é gbele. Nya Ɓe Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui pà la pôlui è ŋɔsoo-fáleŋ kpɛ̀tɛ mì.

24Géɛ kɛ̀ perêi gɛ́ lìi, yala-sulu tɔnɔ è gàa berei su é pɛ́lɛ ma é bàa. È boma pìli é dóo bere-lêei ma. Ǹwɛlɛ-sôoi da ǹyala-sului dífeerɛ dí kɛ̀ tɔɔni bomai kɔlɛ.

25Ǹûai tɛ̀ɛ naai dí bomai kàa toôni naa, ǹyala-sului ké Ɓò tɔɔni gɔlɛ. Dí lì dí maa mɛni Ɓó daa-lêei su Ɣâla ŋɔlóno ké-nuu pɔlɔi ma kɛ̀ naai ma.

26Ɣâla ŋɔlóno ké-nuu pɔlɔi pà la pôlui kɛ́ɛ a mɛ̀nii, è mò ǹyɛɛ, “Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui pɔlɔi kùla Zudai ká tí. È Yâwɛɛ wóo pìli. Ǹya Ɓé è dɛ̀ɛ la ǹyala-sului pɔ́ é báa.”

27Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui è mò ǹônii-sinaai dîa ǹyɛɛi, “Ŋá wɛlɛ-sôoi kpɛtɛ mî.” Ǹyaŋ dí gɛ̀ tí.

28Nya Ɓe è lì é bomai káa toôni bere-lêei ma, ŋ̀wɛlɛ-sôoi da ǹyala-sului dí ké Ɓò tɔ̂ɔni gɔlɛ. Ǹyala-sului fé bomai mii ní kpaa máŋ é ŋ̀wɛlɛ-sôoi páa.

29Ɣâla ŋɔlóno ké-nuu pɔlɔi è Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui poma sîɣe, é ǹáa ŋwɛlɛ-sôoi mɛi, é pá la ŋɔtaai su a géɛ é maa wɔ̂lɔ ké é ǹoo.

30È bomai lòo gbîŋ Ɓoloŋ su, dí maa wɔ̂lɔ kɛ̀, ǹyɛɛi, “Óo, ńeɣê-surɔŋ!”

31Géɛ a zaai loôi, è mò ǹônii-sinaai dîa ǹyɛɛi, “Ŋa sàa, ka ńoo molôŋ su Ɓɛ́i kú Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui lòo naai ŋ́gao é láa gao kɔlɛ,

32kpɛ́ni fêi, ŋ̀orɛ̂-wooi è mò é pîlaŋ ŋ̀âla-teƁelei ma nyíi gáa Bɛtɛi, bîlaŋɔɔi máŋ zâla kula kwaa-ŋai kélee ma Sameria taa-ŋai su. Gélee ŋ̀aa-see a pâi kɛ̂i a tɔ̃yâ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zɛroboaŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su è kɛ̀tɛ

33Ǹmɛnii ŋí kɛ́ɛ pôlu ma, Zɛroboaŋ fé kpera ní ŋɔsɔnyɔ̂ŋ-ŋai dîa. Kɛ́lɛ è ŋɔ́nɔ lì tuɛ-pere a sâla láa-soŋ-ƀela seɛ́ɛ ŋɔsâla kula kwaa-ŋai ma nyii-ŋai è díkùla nûa sii kélee sáma. Ǹúui nyíi kélee kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é kɛ́ a sâla láa-soŋ-nuui, è wúlɔ pù maa-nuui tí ŋûa ŋɔsâla kula kwaa-ŋai ma mɛni ma ǹyée-tɔɔ-ŋai tôŋ su.

34Zɔnyɔ̂ŋ ŋí ƀé gɛ̀ Zɛroboaŋ ŋɔkâloŋ-laai é wólo é gɛ́ ŋɔnúu-suui kélee dí sáa.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 14

Zɛroboaŋ ǹóŋ è sàa

1Maa tãi tí su Zɛroboaŋ ǹóŋ Aƀiza è nâa pɛ̀lɛ kɔ̂lɛi.

2Zɛroboaŋ è mò ŋɔnɛnî̃i ma ǹyɛɛi, “Lí í íkpî̃ŋ maa ɣíri a gɛ́ɛ núu da à íkàa, vé íkɔlɔŋ a gɛ́ɛ Gâloŋ bɔ̂ŋ ƀa yá. Gɛ̀ ní, ye lí Silo. Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Aiza káa naa nyíi mò ḿâ a gɛ́ɛ ŋa pâi kɛ̂i a kâloŋ ǹûai ŋí mɛi.

3Kpólo kpua puu síɣe kpólo filɛ-filɛ-ŋa da kɔ̃́iŋ-wulɔ sane tɔnɔ í lí bɔ́-naa. A pâi m̀ɛnii ƀôi yâ pâi kɛ̂i a zurɔ̂ŋ-looi.”

4Nya ƀe Zɛroboaŋ bɔ̂ŋ è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei è mò la mai. È lì Aiza ŋɔpɛ́rɛi lá Silo. Aiza è kɛ̀ a bɔlɔɔ va pɔri ŋɔ́nɔ kɛ̀ kwaa kâai a ǹɛ́lɛɛ.

5Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è mò Aiza ma ǹyɛɛi, “Zɛroboaŋ ŋɔnɛnî̃i a pâi ímarê kɛ̂i é pîlaŋ ǹóŋ-surɔŋ ma, kpɛ́ni fêi, gáa kɔ̂lɛi. À pà ŋ̀óo su tòo yɛ̂ɛ bere ŋa pâi môi la yâi.” Ǹɛnî̃i kɛ́ɛ a sèri naai, è gbî̃ŋ kɛ̀ yɛ̂ɛ nɛnî da kpɛ́ni.

6Aiza è gɔ́ɔ mu tìŋ mɛni nɔ́ ǹyɛɛ m̀ai, “Ye lɔ́ Zɛroboaŋ ŋɔnɛnî̃i. Ƀa íkpî̃ŋ kɛ̂i yɛ̂ɛ núu da kpɛ́ni lé mɛni ma? Worê-woo nyɔ́mɔɔ káa ńa ímɛni ma.

7Lí í mò Zɛroboaŋ ma a gɛ́ɛ m̀ɛnii ká ŋí Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai a m̀ôi, ‘Ŋá ímu sìɣe ǹûai sáma ŋá íkɛ a núu láa-tuɛ-nuu ŋánûai Eezuɛ-ŋai mɛi.

8Ŋá gâloŋ-laai kùla Deeƀé ŋɔpɛ́rɛi mu ŋá dɛɛ ípɔ. Kɛ́lɛ ífe niî kɛ́ ní yɛ̂ɛ ńyee mu-nuui a ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi kaai. È kɛ̀ ḿbôlu a ǹíi kélee gɛ́ m̀ɛni-ŋai kɛ̀ nyíi kɛ̀ a tɔ̃yâ mɛni-ŋa ŋɛ́i.

9Ƀa sɔnyɔ̂ŋ támaa kɛ́ a tɛɛ dia-ŋai kélee dîa kɛ̀ a kâloŋ ítuɛi. Ƀa Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa kpɛ̀tɛ íkpî̃ŋ mɛni ma, Ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa nyíi dí kpɛtɛɛ̂i a kɔli. Ƀa gɛ́ ńii a ŋwána a zu kɛ́tɛ ƀa ḿbili ípôlu pere.

10Ísɔŋ a gɛ́ ŋa pâi pâi a mɛni kpɔ̂lu Zɛroboaŋ ŋɔpɛ́rɛi ma. Ŋa pâi zinâai kélee su-karâi ŋɔpɛ́rɛi mu Eezuɛ. É máŋ kɛ́ a luɛ kpaa máŋ núu ŋuŋ-ma ƀóɔɔ. Ŋa pâi Zɛroboaŋ ŋɔpɛ́rɛi kêrenii yɛ̂ɛ núu a túluŋ kèreŋ é lɛ́ɛ la zu gélee é kpɛ́ɛ.

11Zɛroboaŋ ŋɔnûai kélee pâi saâi daa-lêei sui, ɣîla-ŋa da pâi dípoma miî, ǹyaŋ nyii-ŋai pâi saâi víyeŋ ŋá ǹɔɔi sui, ŋ̀ɔni-ŋai da pâi dípoma kpelêi. Yâwɛɛ a mò.’ ”

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Aiza è mò Zɛroboaŋ ŋɔnɛnîi ma ǹyɛɛi, “Lí pôlu ípɔ-taai. Ya pâi pîlanii nɔ́ kátaa-lêei su, zurɔ̂ŋ-looi é sáa.

13Eezuɛ kélee a pâi maa wɔ̂lɔ kɛ̂i dí ǹoo. Ǹyaa tɔnɔ nɔ́ ƀa Zɛroboaŋ ŋɔnuui nyíi da pâi ǹoôi, kpɛ́ni fêi, ǹyaa tɔnɔ nɔ́ ƀé Zɛroboaŋ ŋɔpɛ́rɛi mu nyíi Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai a mɛni lɛ́lɛɛ da káa gbonôi.

14Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ a pâi kâloŋ seêi Eezuɛ mɛi nyíi pâi Zɛroboaŋ ŋɔkáa-laai su-ƀelai su-karâi. Sâa ƀa a ŋ̀elei! Ooei, lonii ma kpîŋ ƀe!

15Yâwɛɛ a pâi Eezuɛ kula maa kɛ̂i. A pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ kpalo a kɛ̀ túmo-tûmoi yá ŋá. A pâi Eezuɛ kulâi ǹɔii lɛ́lɛɛi ŋí ma nyíi è dɛ̀ɛ dínâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́i. A pâi dítaa-taai Yufeletii Ya-leei pôlu pere, kpɛ́ni fêi, dí ǹíi ŋwàna a wúru kôyaa-ŋa tɔ̀ɔ díɣâlai Asira fɛ̀li mɛni ma.

16Ǹyaŋ a pâi ǹyée kulâi Eezuɛ mu zɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma Zɛroboaŋ è gɛ̀ nyíi Eezuɛ-ŋai dí pìlaŋ gɔ́ɔ pɔɔi dí kɛ́ díkɛ̂i.”

17Nya ƀe Zɛroboaŋ ŋɔnɛnîi è mù sìɣe é lí Taza. Tãi kpɔ́ nɔ́ è gɔ́ɔ ƀɔ̀rɔŋ la bɛ́rɛi mui, zurɔ̂ŋ-looi è sàa.

18Dí ǹoo, ǹyaŋ Eezuɛ è maa wɔ̂lɔ kɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la ŋɔyée mu-nuui Aiza sarâi.

Zɛroboaŋ è sàa

19Zɛroboaŋ ŋɔkâloŋ-laai su mɛni-ŋai kpéli-ŋai, gɔ́-ŋai è gɔi, da berei è ŋɔkâloŋ-laai kɛ̀ lai, gélee pɔ̃yɛɛ̂i Eezuɛ kaloŋ-ŋai dímɛni pɔlɔ-ŋai maa kɔlɔi su.

20È ŋɔkâloŋ-laai kɛ̀ a kóraŋ buu feerɛ káo feerɛ. È sàa é lí ǹâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́. Ǹóŋ Nada è lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ.

Leoboaŋ a kɛ́ a kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 11:5--12:15)

21Saloma ǹóŋ Leoboaŋ è kɛ̀ a kâloŋ Zuda. È kɛ̀ a kóraŋ buu náaŋ káo tɔnɔ gâloŋ-laai sɔlɔ ƀɔ́ɔɔ m̀ii. È ŋɔkâloŋ-laai kɛ̀ Zerusâlɛŋ a kôraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, daa-lêei su Yâwɛɛ è zìɣe zu Eezuɛ ŋɔsîi-ŋai kélee sáma nyíi è ǹáa sèe mai. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Naama. È kɛ̀ a Amɔŋ nuu.

22Zuda è sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ. Zɔnyɔ̂ŋ-ŋai dí gɛ̂i è kɛ̀ dɛ́ɛ nyii-ŋai dîa dínâŋ pɔlɔ-ŋai dí wɔ́lɔ gɛi. M̀ɛnii ŋí è gɛ̀ Yâwɛɛ é ǹíi ŋwàna dîa é tɛ́ɛ bɔlɔi ma.

23Dí kwaa-ŋa ma kpɛ̀tɛ máŋ díkpîŋ mɛni ma dí ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai fɛli mɛni ma. Dí kɔni-ŋa tɔ̀ɔ a Ɣâla teƀele da wúru kóyaa-ŋa díɣâlai Asira fɛli mɛni ma ǹyée tɔɔ-ŋai ma da ŋ̀úru-ŋai mu.

24Wulu-wulu kɛ́ sinaa dí kɛ̀ díɣâla fɛli kwaa-ŋai ma ǹɔii su. Ǹûai dí kɛ̀ dua-pere nyɔ̂ŋ-ŋai kélee kɛ̂i nyii-ŋai ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dí kɛ̀ gɛ̂i nyíi Yâwɛɛ è díkpɛ̀ Eezuɛ-ƀelai ŋɛ́i-tuɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Gâloŋ Leoboaŋ ŋɔkâloŋ koraŋ ǹɔ́ɔlui su, Ize kaloŋ Sisaki è kɔ́ pɛ̀lɛ Zerusâlɛŋ ma.

26È dɔɔ-sãai kélee sìɣe kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mui da dɔɔ-sãai kélee kɛ̀ gâloŋ ŋɔkaloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mui. È zãai kélee sìɣe é pɛ́lɛ gɔ́ kɔ́-ƀelai dí gôo maa kɔ̃ɔ sãa kpaya-kpayai dîa Saloma è díkpɛ̀tɛi.

27Gâloŋ Leoboaŋ è gɔ́ kɔ́-ƀelai maa kɔ̃ɔ sãa nina-ŋa kpɛ̀tɛ a ƀara a gɛ́ɛ dí dípɔɔ-ŋa síɣe. È dí tɛ̀ɛ ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai láa túɛ-ƀelai pɔ́ nyii-ŋai kɛ̀ tíi kɛ̂i gâloŋ ŋɔkâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋɔsiɣãŋ-ŋai lái.

28Gâloŋ a kâa lì Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi lá, mɛi káa kuluƀa-ŋai da kâa gɔ́-kuluƀa-ŋai maa kɔ̃ɔ sãai sìɣe. Ǹaa pôlu ma, da lêne a dia pôlu dí dípûi kɛ́ loŋpoi su laai kɛ́ pere su.

29Ǹmɛni kpéli-ŋai kélee Leoboaŋ è gɛ̀ ŋɔkâloŋ-laai sui, gélee pɔ̃yɛ̂ɛi Zuda kaloŋ-ŋai dímɛni pɔlɔ kɔlɔ-ŋai su.

30Kɔ́ è kɛ̀ nɔ́ Leoboaŋ da Zɛroboaŋ loai.

31Leoboaŋ è lì ǹâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́. Dí nòo díkɔlɛ Deeƀé ŋɔtaa-lêei su. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Neema. Ǹee è kɛ̀ a Amɔŋ nuu. Ǹóŋ Aƀiza è lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 15

Aƀiza a kɛ́ a kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 13:1--14:1)

1Dí Aƀiza kɛ̀ a kâloŋ Zuda Neba ǹóŋ Zɛroboaŋ ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀai su.

2È ŋɔkâloŋ-laai kɛ̀ Zerusâlɛŋ a kóraŋ saaƀa. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Maaka, Abisaloŋ ǹóŋ-nɛnii.

3È zɔnyɔ̂ŋ-ŋai kélee kɛ̀ nyíi ǹâŋ è gɛ̀i. Vé ǹíi kélee tɛɛ ní Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ pɔ́, yɛ̂ɛ berei ǹâŋ pɔlɔi Deeƀé líi è kɛ̀ lai.

4É máŋ kɛ́ tí, Deeƀé maa mɛni ma, Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ è lóŋ-surɔŋ tɛ̀ɛ bɔ́ a gɛ́ɛ é kɛ́ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá Zerusâlɛŋ a gɛ́ɛ é Zerusâlɛŋ kɛ́ gɛ́ ƀò a ŋ̀wála-walaa,

5kpɛ́ni fêi, Deeƀé è m̀ɛnii kɛ̀ nyíi kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i ǹyaŋ vé fɛɣɛ ní a gɛ́ɛ é Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ŋɔkɛ-ɣeniɛi su fɛ̂ɛ nɔ́ Ita-nuui Yuraya ŋɔmɛnii wɔ́lɔ kɛ̂i.

6Kɔ́ è wɔ́lɔ kɛ̀ nɔ́ Leoboaŋ da Zɛroboaŋ loai a ɣele kélee Aƀiza kɛ́ɛ ɣele mai.

7Aƀiza ŋɔkâloŋ-laai su mɛni-ŋai da mɛni kpéli-ŋai kélee è díkɛi, gélee pɔ̃yɛ̂ɛi Zuda kaloŋ-ŋai dímɛni pɔlɔ kɔlɔ-ŋai su. Kɔ́ è kɛ̀ nɔ́ Aƀiza da Zɛroboaŋ loai.

8Aƀiza è lì ǹâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́, ǹyaŋ dí nòo Deeƀé ŋɔtaa-lêei su. Ǹóŋ Asa è lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ.

Asa a kɛ́ a kâloŋ Zuda

© 2014 Bible Society in Liberia.

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 15:16--16:6)

9Dí Asa kɛ̀ a kâloŋ Zuda Eezuɛ kaloŋ Zɛroboaŋ ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu feerɛi su.

10È ŋɔkâloŋ-laai kɛ̀ Zerusâlɛŋ a kóraŋ buu náaŋ káo tɔnɔɔ. Ǹee ŋɔlee láa ƀé kɛ̀ a Maaka, Abisaloŋ ǹóŋ-nɛnii.

11Asa è m̀ɛni-ŋai kɛ̀ nyíi kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i, yɛ̂ɛ berei ǹâŋ Deeƀé è wɔ́lɔ gɛ̀ lai.

12 Ǹulu-wulu kɛ́ sinaai nyii-ŋai kɛ̀ ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai fɛli kwaa-ŋai mai, è dí kpɛ̀ ǹɔii su. È dí ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai kélee su kàra nyii-ŋai ǹâŋ-ni dí gbɛ̀tɛi.

13È máŋ kpîŋ ǹee ŋɔlee Maaka kùla dɔ̂i a kâloŋ-nɛni, kpɛ́ni fêi, è wúru kôyaa kpɛ̀tɛ ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ Asira láai mɛni ma. Asa è ŋ̀úru kôyaai tèe é géreŋ Kidɔŋ Tiŋ-tiŋ su.

14É máŋ kɛ́ tí, vé ǹûai díɣâla da kpɛ́ni-ŋai fɛli kwaa-ŋai ma kélee su kara ní. Asa líi kélee è kɛ̀ Yâwɛɛ pɔ́-naa pere ŋɔkɛ-ɣeniɛi su.

15È pà Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu a gánei, gôoi da zãai kélee ǹâŋ è wɔ́lɔ dɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́i.

16Kɔ́ é tèe Asa da Eezuɛ-kaloŋ Baasa loai díkâloŋ-laa koraŋ-ŋai su.

17Eezuɛ kaloŋ Baasa è kɔ́ pɛ̀lɛ Zuda ma é Lama-taai maa tìnaŋ a siɣãŋ a gɛ́ɛ é nûa kpera dífe lì kpaa máŋ dí pá Zuda kaloŋ Asa ŋɔkpînin su.

18Nya ƀe Gâloŋ Asa è gánei da gôoi kélee sìye nyíi lɛ̀ɛ Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi da ŋɔkâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mui. È dɛ̀ɛ ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai da-ŋa pɔ́ a gɛ́ɛ dí dɛ́ɛ Tariŋmɔŋ ǹóŋ Bɛŋ-aada pɔ́ kɛ̀ a Iziɔŋ ŋɔlóŋ, nyíi kɛ̀ a Siria kaloŋ. Zeɛ́ɛ è kɛ̀ Dɛmɛika.

19È mò ǹyɛɛi, “Ǹɛɛ naa mɛni kpɛtɛɛ é kɛ́ kwa yá kúloai, yɛ̂ɛ berei è wɔ́lɔ kɛ̀ la ńâŋ loai da ínâŋ. Gáa, ŋa káne da gôo tɛɛ̂i ípɔ a sáma-sɛŋ. M̀ɛni kpɛtɛɛi káloai ka Eezuɛ kaloŋ Baasai, ŋa ŋ̀wêlii í gbèra. Ƀà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní a pâi ŋɔkɔ́-kɔ-ƀelai kulâi ḿbɔ naa.”

20Bɛŋ-aada è fàa Gâloŋ Asa wóo ma. È ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai láa túɛ-ƀelai tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Eezuɛ taa-ŋai dîa. È gwaa-ŋai ŋí ma sòŋ gɔ́i su. Dia ƀa Izɔŋ, Daŋ, Ebɛɛ-bɛ-maaka, Galalii da Nɛfɛtɛli kpiniŋ su gwaa kélee.

21Baasa kɛ́ɛ a nyíŋi mɛ́nii, è kpèra Lama-taai tɔɔ ma é pú é lí Taza.

22Nya ƀe Gâloŋ Asa è ŋ̀óo tɛ̀ɛ Zuda gwaa kélee. Núu da fé kɛ́ ní a gúlaa zu. Dí gɔni-ŋai da ŋ̀úru-ƀela-ŋai kélee kùla Lama nyii-ŋai Baasa è kɛ̀ tíi kɛ̂i a diai. Gâloŋ Asa è Geƀa-taai tɔ̀ɔ a dia Bɛŋsima kpiniŋ su da Mizipa taa-lêei máŋ.

23Asa ŋɔkâloŋ-laai su mɛni-ŋai kpéli-ŋai è gɛ̀i, díi lɛ́lɛɛ-ŋai kélee, daa-lee-ŋai è dɔ̀ɔi, gélee maa mɛni pɔlɔi pɔ̃yɛ̂ɛi Zuda kaloŋ-ŋai dímɛni-pɔlɔ kɔlɔi su. Tãi è pɔlɔ lai, kɔɔ-soli kɔlɔ-fela è zòŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Nya ɓe Gâloŋ Asa è sàa é lí ǹâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́ dí nòo díkɔlɛ ǹâŋ Deeɓé ŋɔtaai su. Dí ǹɔ́ŋ Zeosafa kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

Nada a kɛ́ a kâloŋ Eezuɛ

25Dí Zɛroboaŋ ǹɔ́ŋ Nada kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ Zuda kaloŋ Asa ŋɔkâloŋ-laa koraŋ veerɛi su. È kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ mɛi a kóraŋ feerɛ.

26È sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɛ́i. È m̀ɛni-ŋai kɛ̀ yɛ̂ɛ berei nɔ́ ǹâŋ è kɛ̀ lai. È gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dí pìlaŋ gɔ́ɔ pɔɔi.

27Aiza ǹɔ́ŋ Baasa nyíi kɛ̀ a Isaka ŋɔpɛ́rɛi mu-nuui, è mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ é pîlaŋ Nada ma. È dùa é tóo ǹɔii ma é sáa Giɓiyɔŋ, Felesia taai su. È kɛ̀ tí a tãi Nada da Eezuɛ-ŋai kélee díkɛ̀ daai ŋí kulâi lai.

28Baasa è Nada pàa a Zuda kaloŋ Asa ŋɔkâloŋ-laa koraŋ zaaɓai é bɔ́ɔ ŋá síɣe.

29È pɛ̀lɛ kpɔ́ nɔ́ ŋɔkâloŋ-laai kɛ́ɛ ma, é Zɛroboaŋ ŋɔkáa-laai su-ɓelai kélee páa. Vé Zɛroboaŋ ŋɔnûai dɔnɔ kpîŋ lɛɛ ní a vúlu. Kɛ́lɛ è díkelee su-kàra yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ ŋɔlóno kɛ́-nuui Aiza, Siloŋ-nuui è wɔ́lɔ mò lai.

30È gɛ̀ tí, kpɛ́ni fêi, Zɛroboaŋ è sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ Eezuɛ-ŋai dí pìlaŋ gɔ́ɔ pɔɔi.

31M̀ɛni-ŋai kélee Nada è gɛ̀ ŋɔkâloŋ-laai sui, gélee pɔ̃yɛ̂ɛi Eezuɛ kaloŋ-ŋai dí mɛni pɔlɔ kɔlɔi su.

32Kɔ́ è kɛ̀ nɔ́ Gâloŋ Asa da Eezuɛ kaloŋ Baasa loai díkâloŋ-laa kɛ́ɛi su.

Baasa ŋɔkâloŋ-laai kɛ́-pere Eezuɛ

33Zuda kaloŋ Asa ŋɔkâloŋ-laa koraŋ zaaɓai su, Aiza ǹɔ́ŋ Baasa è kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ kélee mɛni ma. Zeɛ́ɛ è kɛ̀ Taza. È kɛ̀ a kâloŋ a kóraŋ buu feerɛ káo náaŋ.

34È sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɛ́i, gɛ́ sìa ǹâŋ Zɛroboaŋ kɔ́ɔ pɔɔi. Eezuɛ-ŋai dí pìlaŋ gɔ́ɔ pɔɔi.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 16

1Yâwɛɛ è lòno ŋɔlóno kɛ́-nuui Anani ǹɔ́ŋ Zeu pɔ́ é pîlaŋ Baasa ma ǹyɛɛi,

2“Ŋá ímu sìɣe ŋá íkula muluŋ su, ŋá íkɛ a kâloŋ ŋánûai Eezuɛ mɛni ma. Kɛ́lɛ í sìa a bere nyɔ́mɔɔ tɔnɔi Zɛroboaŋ è sìa lai, í ŋánûai Eezuɛ kɛ́ dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ ŋá ńii ŋwána dîa.

3M̀ɛni ma, ŋa pá Baasa su-karâi da ŋɔkáa-laai su-ɓelai kélee. Ŋa pâi ŋɔkáa-laai su-ɓelai kɛ̂i yɛ̂ɛ Neba ǹɔ́ŋ Zɛroboaŋ ŋɔkáa-laai su-ɓelai.

4Ɣîla-ŋa da pâi Baasa ŋɔnûai poma miî nyii-ŋai pâi saâi daa-lêei sui. Ŋɔnûai pâi saâi víyeŋ ŋá perei gɔ̃ɔ-ŋai da pâi díluu kpelêi.”

5M̀ɛni-ŋai kélee Baasa è gɛ̀ ŋɔkâloŋ-laai sui, gélee pɔ̃yɛ̂ɛi Eezuɛ kaloŋ-ŋai dímɛni pɔlɔ kɔlɔi su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Baasa è sàa é lí ǹâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́. Dí nòo Taza. Dí ǹɔ́ŋ Ila sèe a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

7Nyíŋi pôlu ma, Yâwɛɛ è worê tèɛ a ŋɔlóno kɛ́-nuui Anani ǹɔ́ŋ Zewu é pîlaŋ Baasa ma da ŋɔkáa-laai su-ƀelai nyɔ́mɔɔ-ŋai mɛni ma è gɛ̀ ǹyaa Yâwɛɛ ŋɛ́i. M̀ɛni-ŋai ŋí dí gɛ̀ é ǹíi ŋwána ma. Nyíŋi è gɛ̀ gɛ́ ƀò yɛ̂ɛ Zɛroboaŋ ŋɔkáa-laai su-ƀelai. M̀ɛni-ŋai ŋí dia tɔnɔ nɔ́ fé gɛ́ ƀò yɛ̂ɛ Gâloŋ Zɛroboaŋ, kɛ́lɛ, è Zɛroboaŋ ŋɔkáa-laai su-ƀelai su-kàra.

Ila è kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ

8Zuda kaloŋ Asa ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi dai su, Baasa ǹɔ́ŋ Ila è kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ. È kâloŋ-laa kɛ̀ a kóraŋ feerɛ. Zeɛ́ɛ è kɛ̀ Taza.

9Ziŋri è kɛ̀ a Ila ŋɔtíi kɛ́-nuu kɛ́tɛi dɔnɔ. Ǹyaa ƀɛ́ kɛ̀ ŋɔkɔ́-kɔ keleŋ-ŋai da-ŋa mɛi a núu kɛ́tɛ. È gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ é Ila pàa. Ila è kɛ̀ Taza a maa kûui tí gɛ́ kpele-sɛŋ kpanaŋ kpèle Aza ŋɔpɛ́rɛi mu. Aza kɛ̀ a Taza kaloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mɛi-nuui.

10Ziŋri è lɔ̀ é dùa é dóo é bàa. È kɛ̀ tí é bɔ́ɔ ŋá sìɣe a kâloŋ. M̀ɛnii ŋí è kɛ̀ Zuda kaloŋ Asa ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi su.

11Gɛ́ɛ da zee gâloŋ see-sɛŋ ŋái, è Baasa ŋɔkáa-laai su-ƀelai kélee pàa. Vé zinâai dɔnɔ kpîŋ lɛɛ ní, ŋɔkáayɔɔ kpaa máŋ m̀arâai da.

12Ziŋri è Baasa ŋɔkáa-laai su-ƀelai kélee pàa yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Zewu sârai.

13È gɛ̀ tí, kpɛ́ni fêi, zɔnyɔ̂ŋ-ŋai kélee Baasa da ǹɔ́ŋ Ila dí gɛ̀ da berei dí gɛ̀ la Eezuɛ é sɔnyɔ̂ŋ kɛ́i, ǹyaa ƀɛ́ dí gɛ̀ Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai kɛ́ ǹíi ŋwàna. Dí Ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛ̀tɛ díkpîŋ mɛni ma.

14M̀ɛni-ŋai kpéli-ŋai kélee Ila è gɛ̀ ŋɔkâloŋ-laai sui, gélee pɔ̃yɛ̂ɛi Eezuɛ kaloŋ-ŋai dímɛni pɔlɔ kɔlɔi su.

Ziŋri ŋɔkâloŋ-laai kɛ́ pere Eezuɛ

15Zuda kaloŋ Asa ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi su, Ziŋri è ŋɔkâloŋ-laai kɛ̀ Taza a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Gɔ́-kuluƀa-ŋai dí díƀûui pù Felesia taai Giƀetɔ̃ŋ kɔlɛ ma.

16Eezuɛ-ƀelai kɛ̀ mûui sui kɛ́ɛ da mèni la a gɛ́ɛ Ziŋri a tɔ̀ɔ gâloŋ ma a baai, dí Oŋri, gɔ́-kuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ mɛi a m̀aa ɣelei tí mûui su.

17Nya ƀe Oŋri da Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai kélee dí kùla Giƀɛtɔ̃ŋ dí Taza taai síɣe.

18Tãi Ziŋri è gàa la a gɛ́ɛ da daai síɣei, è lì gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋɔloŋpoi zu-pere ŋɔi su, é ŋɔŋ tóo ma ƀɛ́i è kɛ̀ naai. È lɛ̀ɛ naa é sàa.

19È kɛ̀ tí zɔnyɔ̂ŋ-ŋai è gèi mɛni ma. È sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a Yâwɛɛ. È tùa yɛ̂ɛ Zɛroboaŋ. È gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Ziŋri ŋɔkâloŋ-laai su mɛnii kpéli-ŋai da ŋɔtɔɔ-ma mɛnii è gɛ̀i, gélee pɔ̃yɛ̂ɛi Eezuɛ kaloŋ-ŋai dímɛni pɔlɔ kɔlɔi su.

Oŋri ŋɔkâloŋ-laai kɛ́-pere Eezuɛ

21Nya ƀe Eezuɛ-ƀelai dí díŋaa kɔ̀lɛ a núu kpulu feerɛ. Ǹúu kpului dɔnɔ è kɛ̀ a dɔ́ɔ Gina ǹóŋ Tiŋna pôlu a gɛ́ɛ é kɛ́ a kâloŋ, ǹúu kpului kpéli kɛ́ ƀò Oŋri pôlu.

22Kɛ́lɛ Oŋri ŋɔnûai díkɛ̀ a díwála-walaa é tɛ́ɛ Gina ǹóŋ Tiŋna ma. Nya ƀe dí Tiŋna pàa, Oŋri é kɛ́ a kâloŋ.

23Zuda kaloŋ Asa ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu saaƀa káo tɔnɔi su, Oŋri è kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ. È ŋɔkâloŋ-laai kɛ̀ a kóraŋ puu káo feerɛ. È ŋɔkóraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi da kɛ̀ Taza.

24È Sameria yeei yà Simiɛ yêei a sɛŋ káo kole kpua-kpua ŋɔpãŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu. È taa-lêe tɔɔ ǹyéei ŋá é Simiɛ láa sée daai ma nyíi bɔ́ɔ è kɛ̀ a ǹyéei a bɔlɔi. È nàa sèe a Sameria.

25Kɛ́lɛ Oŋri è sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a Yâwɛɛ. È sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ é tɛ́ɛ diai kélee dîa wɔ́lɔ kɛ̀ a kâloŋ-ŋa dúɛi.

26È sìa Neba ǹóŋ Zɛroboaŋ kɔ́ɔ pɔɔi. È gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dí pìlaŋ gɔ́ɔ pɔɔi. Eezuɛ-ŋai dí Yâwɛɛ, Eezuɛ Ɲɔɣâlai kɛ̀ ǹíi é ŋwána dîa a díɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai maa mɛni.

27Ǹmɛni da kpéli-ŋai Oŋri è gɛ̀ ŋɔkâloŋ-laai su da ŋɔwála-wala-laai, gélee pɔ̃yɛ̂ɛi Eezuɛ kaloŋ-ŋai dímɛni pɔlɔ kɔlɔ-ŋai su.

28Oŋri è sàa é lí ǹâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́naa. Dí nòo Sameria. Ǹóŋ Eɣa ƀé lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ.

Eɣa è kɛ́ a kâloŋ Eezuɛ

29Zuda kaloŋ Asa ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀai su, Oŋri ǹóŋ Eɣa è kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ. È gâloŋ-laai kɛ̀ a kóraŋ buu feerɛ káo feerɛ Eezuɛ mɛi. Zɛ́ɛ è kɛ̀ Sameria.

30Oŋri ǹóŋ Eɣa è sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a Yâwɛɛ a ŋ̀ánaa é tɛ́ɛ dia-ŋai kélee dîa wɔ́lɔ kɛ̀ a kâloŋ-ŋa dúɛi.

31Zɔnyɔ̂ŋ ŋí mɛni fé kɛ́ ní ŋ̀éi a mɛni kɛ́tɛ ta. Vé kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ è kɛ̀ a gɛ́tɛ é tɛ́ɛ Neba ǹóŋ Zɛroboaŋ ma. È Sidɔŋ kaloŋ Ɛbêe ǹóŋ-nɛnii Zɛsebɛɛ kùla a ŋɔnɛnî. Ǹmɛnii ŋí è gɛ̀ è pɛ̀lɛ tíi kɛ̂i Bêe mì, gɛ́ vɛ̀li.

32È Ɣâla teƀele kpɛ̀tɛ Bêe ɣalai mì bɛ́rɛi mu Sameria gɛ́ vɛ̀li naa.

33Eɣa è wúru kôyaa kpɛ̀tɛ mán ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ Asira láai mɛni ma. È mɛni támaa kɛ̀ a gɛ́ɛ é Yâwɛɛ, Eezuɛ Ɲɔɣâlai líi ŋwána a zu kɛ́tɛ é tɛ́ɛ gâloŋ-ŋai kélee dîa wɔ́lɔ kɛ̀ dúɛi.

34Bɛtɛ-nuui Iî è Zɛleko tɔ̀ɔ pôlu Eɣa ŋɔtãi ma. Gɛ́ɛ daai pîlanii kɔ̂nii laai a m̀aa-ŋuŋ, ǹóŋ-surɔŋ maa-ŋuŋ Abiraŋ è sàa. Gɛ́ɛ kɛ̀ daai ŋɔsiɣãŋ lá kpoŋ pîlanii kɔ̂nii

© 2014 Bible Society in Liberia.

laai, ǹóŋ-surɔŋ gbɛɛ-ŋai Segu è sàa yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò la Nuŋ ǹóŋ Zasua sârai.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 17

Puru kɛ́tɛ è tòo ǹɔii su

1Ɣâla-ŋɔlóno kɛ́-nuui Ilaiza nyíi kùla Tisibi Gilia lɔii sui è mò Gâloŋ Eɣa ma ǹyɛɛi, "Nyíi nɔ́ Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai káa la ɣele ma, nyíi ŋ̌gaa tíi kɛ̂i mìi, lúu kpaa máŋ tuna fé pâi pûi kóraŋ kpɛ́-kpɛɛ yée mu fɛ̂ɛ nɔ́ ŋá mò a gɛ́ɛ é kɛ́ tí."

2Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Ilaiza ma ǹyɛɛi,

3"Kula ƀɛ́, tínaŋ vóloi kulâi-pere í íloo Kɛriɛ ya-loŋ kɔlɛ, vóloi kulâi-pere Zɔdiŋ Ya-leei ma.

4Ya pâi kɛ̂i íkpelêi ǹya-ɣɛli loŋ su. Ŋa pâi gɛ̂i gɔ̃ɔ-ŋai da pâi kɛ̂i íŋaa-kɔnîi ƀɛ́."

5È lì Kɛriɛ ya-loŋ kɔlɛ, vóloi kulâi-pere Zɔdiŋ Ya-leei ma é lɛ̀ɛ naa yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la m̀ai.

6Gɔ̃ɔ-ŋai da kâa pà bɔ́ a kpólo da sua a ŋ̀ele-walai da ŋ̀ele-wulii. À kɛ̀ tí, a ǹáa mìi é gbèle a ǹya-ɣɛli loŋ.

7Ǹya-ɣɛli loŋ ŋí è kpàla tãi su kóyaa tɛ̀ɛ pôlu ma, kpɛ́ni fêi, tuna fé kɛ́ ní pûi ǹɔii su.

Ilaiza è kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ bɔɔ nɛnii pɔ́ Zarefai

8Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Ilaiza mà ǹyɛɛi,

9"Lí Zarefa Sidɔŋ kɔlɛ ma í lɛ́ɛ naa. Ŋa mò pɔɔ nɛni tɔnɔ ma nyíi gáa gwaai tí ma a gɛ́ɛ é mii-sɛŋ tɛɛ ípɔ."

10Nya ƀe è lì Zarefa. Báa kɛ̀ daai siɣãŋ lai, pɔɔ nɛni tɔnɔ è kɛ̀ naa gɛ́ kɔi ŋáa lɛ̀ɛ gîe ma. È dòli ǹyɛɛ m̀ai, "Ye pá mî a yá ŋá gbéle"

11Tãi è kɛ̀ liî la ǹyái kanai, è dòli ŋɔ́nɔ pôlu ǹyɛɛ m̀ai, "Kpera yɛ̂, pá mî máŋ a kpólo kpua."

12È zu tòo ǹyɛɛ mài, "Tɔ̃yâ ma, yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ Íɣâlai káa la ɣele mai, kpólo da kélee fé ńyêei. Felaƀa ŋɔyee fɛ̂ɛ tɔnɔ nɔ́ ƀé ǹyéei sane su da wúlɔ loŋ múluŋ su. Ŋ̌gaa kɔi loŋ siɣêi ŋá lí la a gɛ́ɛ ŋá kúkɔnɔŋ kpɛtɛ la kwa ńoŋ-surɔŋ-looi kúmɛni ma, a gɛ́ɛ kú mii burui é lɛ́ɛ pâi kúpaâi."

13Ilaiza ǹyɛɛ m̀ai, "Ílii fé sɛ̀lɛŋ. Lí ípɔ-naa í gɛ́ yɛ̂ɛ berei í mò lai. Kɛ́lɛ kpólo loŋ kpɛtɛ fúlɔi í pá la m̀̀î é kúla nyíi loŋ su gáa íyêei, gɛ̀ ní, da kpɛtɛ ka íloŋ-surɔŋ kámɛni ma.

14Ǹyɛɛ m̀ai, m̀ɛnii ŋí ƀé Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai a môi, 'Felaƀai fé pâi kpɛɛ̂i zanei su, ŋ̀úlɔi fé pâi kpɛɛ̂i m̀úluŋ su é lɛ́ɛ la zu ŋ̀elei tí é seri Yâwɛɛ a pâi tuna pûi la ǹɔii mai.' "

© 2014 Bible Society in Liberia.

15È lì é gɛ́ yɛ̂ɛ berei Ilaiza è mò la mài. Nya ƀe mii-sãa è kɛ̀ naa Ilaiza, bɔɔ-nɛnii da ŋɔkáa-laai su-ƀelai yêei ɣele kûu támaa mɛni ma.

16Felaƀai fé kpɛɛ ní zanêi, ŋ̀úlɔi fé kpɛɛ ní m̀úluŋ su yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la Ilaiza mai.

17Ɣele kûu kpɛ́-kpɛ̂ɛ tɛ̀ɛ pôlu ma, bɔɔ nɛnii ŋí ǹóŋ-surɔŋ è kɔ̀lɛ. Gɔlɔ-felai su è kɛ̀ nɔ́ kɛ́tɛi. Naa kɛ́ɛ tíi, è sàa.

18Ǹɛnîi è mò Ilaiza ma ǹyɛɛi, "Ɣâla-nuu, lé ƀé íkoi é pîlaŋ mai? Í pà a gɛ́ɛ í ŋásɔnyɔ̂ŋ mɛni too Ɣâla kíli ŋá a gɛ́ɛ é ńoŋ surɔŋ-looi páa?"

19Ilaiza ǹyɛɛ m̀ai, "Íloŋ surɔŋ-looi tɛ́ɛ ḿbɔ." È gùla ǹyêei é lí la bɛ́rɛi ɣelei-pere loŋpoi su ƀɛ́i è kɛ̀ naai é ǹáa naa ŋɔgbìŋ ŋá.

20È wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma a ɣelêi pere ǹyɛɛ m̀ai, "Óo Ŋáɣâlai Yâwɛɛ, ya pá máŋ a maloŋ too-maa bɔɔ-nɛnii ŋí pɔ́ nyíi ŋ̀gaa bɔ́ naai. Ya ǹóŋ-surɔŋ páa ǹyêei lé mɛni ma?"

21Nya ƀe Ilaiza è pɛ̀lɛ zurɔ̂ŋ-looi mɛi é gbîŋ su sãa gîei saaƀa é wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma, "Óo Ŋáɣâlai Yâwɛɛ, nɛ̀ɛ naa ǹôloŋ ŋí lɛ̂wo é tóo pôlu gbonôi!"

22Yâwɛɛ è Ilaiza wóo mɛ̀ni. Ǹôloŋ ŋɔfúlu-laai è tòo pôlu gbonôi é ŋɔ́nɔ kɛ́ a vúlu.

23Ilaiza è ǹôloŋ mu sìɣe é kúla loŋpoi su é yéŋ la bɛ́rɛi mu-pere é dɛɛ ǹee pɔ́ ǹyɛɛ mai, "Gáa, íloŋ aâ kɛ́ pôlu a vúlu!"

24Ǹɛnîi ǹyɛɛ Ilaiza mai, "Ŋaâ gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ íkaa a Ɣâla-nuu. Yâwɛɛ ŋɔwóoi a kula ílai gáa a tɔ̃yâ woo."

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 18

Ilaiza è Bêe ɣalai ŋɔlóno kɛ́-ƀelai pâa

1Ɣele kûu támaa tɛɛ pôlu ma, buru koraŋ zaaƀai su, Yâwɛɛ è mò Ilaiza ma ǹyɛɛi, "Lí Gâloŋ Eɣa pɔ́-naa. Ŋa pâi tuna tɛɛ̂i é pú ǹɔii ma."

2Nya ƀe Ilaiza è lì Eɣa pɔ́-naa. Burui è nâa tòo kpɔ́ a zu kɛ́tɛ Sameria,

3Eɣa è gɛ̀ dí Obadia tóli é pá bɔ́-naa. Obadia ƀé kɛ̀ ŋɔkâloŋ pɛrɛ kɛ́tɛi mɛi. (È kɛ̀ a laa-la nuu kpanaŋɔɔ Yâwɛɛ mɛni ma.

4Zɛsebɛɛ kɛ́ɛ Yâwɛɛ ŋɔlóno kɛ́-ƀelai paâi, Obadia è Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai ŋuŋ tɔnɔ sìɣe é díloo kɔni wolo feerɛ su, dɔnɔ núu buu lɔ́ɔlu, gɛ́ mii-sɛŋ tɛ̀ɛ dípɔ da yá naa.)

5Eɣa è mò Obadia ma ǹyɛɛi, "Lí í sía ǹɔii su gwaa kélee ǹyá pɛlɛ-pɛlɛɛi ma da diŋ-tiŋ-ŋai su. Ɣele da kwa pɔri kala-ŋunu kâai naa nyíi zoo-ŋai da ŋ̀wɛlɛ-sôo-ŋai da pɔri da miî dílɛɛ a dífulu."

6Nya ƀe dí ǹɔii ŋáa kɔ̀lɛ dí kɛ̀ pâi siâi zui. Eɣa è kɛ̀ liî m̀éla tɔnɔ ma pere, Obadia ǹyaŋ kɛ́ lì m̀éla kpéli ma pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Obadia kɛ́ɛ lîi, da Ilaiza dí kɔ̀yaŋ. Obadia è gɔ̀lɔŋ, é pìlaŋ ŋ̀úme ŋá ǹɔii ma. Ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋánuu-namui Ilaiza, ƀía ƀé tí a tɔ̃yâ?”

8È zu tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Óoei, lí í mò ímɛi-nuui ma yɛ̂ m̀ai, ‘Ilaiza káa ƀɛ́.’ ”

9Obadia ǹyɛɛ m̀ai, “Lé ƀé ŋa gɛ́ a nyɔ́mɔɔ nyíi a gɛ́ ńyãai a íyee mu-nuui ƀa ńdɛɛ̂i Eɣa pɔ́ a gɛ́ɛ é ḿbaai?

10Tɔ̃yâ ma, yɛ̂ɛ berei Íɣâlai Yâwɛɛ káa la ɣele mai, lɔii-ŋûŋ da fé naa nyíi ḿɛi-nuui fé tá kpera ní nûa tɛɛ̂i naa a gɛ́ɛ dí íkɔ̂rii. Lɔii-ŋuŋ ta a mò a gɛ́ɛ ífe naai, a gɛ̀ dí dífoo a gɛ́ɛ dífe íkɛ̂i kɔ́lɔŋ.

11Kɛ́lɛ íkaa nâa m̀ôi ḿâ a gɛ́ɛ ŋá lí ḿɛi-nuui pɔ́naa ńyɛ̂ɛ ma Ilaiza káa ƀɛ́.

12Ŋà kùla íkɔlɛ fé ƀɛ́i kɔ́lɔŋ Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ a pâi liî naa a ƀíai. À kɛ̀ ŋà lì ŋà mò Eɣa ma à pà a wàla íkaa, a pâi ḿbaâi. Ŋa ŋ̀wɛ̂lii í gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ, ńyãai a íyee mu-nuui ŋa Yâwɛɛ fɛ̀li é síɣe ŋá núu tɔɔ tãi ma.

13Ŋánuu-namui, ífe niî mɛ̀ni ní a gɛ́ɛ Zɛsebɛɛ kɛ́ɛ kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɔlóno kɛ́-ƀelai paâi ŋá núu ŋuŋ tɔnɔ lòo kɔni-wolo feerɛ su, ǹúui buu lɔ́ɔlu kɔni-wolo tɔnɔ su, buu lɔ́ɔlu kɔni wolo tɔnɔ su ŋá mii-sãa tɛ̀ɛ dípɔ naa da yá.

14Ǹyaŋ íkaa nâa m̀ôi ḿâ a gɛ́ɛ ŋá lí ḿɛi-nuui pɔ́naa ŋá mò mà ńyɛ̂ɛ mà, Ilaiza káa ƀɛ́. Ŋà gɛ̀ tí a pâi ḿbaâi.”

15Ilaiza è mò ǹyɛɛi, “Yɛ̂ɛ berei ŋ̀wála-wala kélee Yâwɛɛ káa la ɣele mai, nyíi ŋa tíi kɛ̂i m̀ii, tɔ̃yâ ma, ŋa pâi sâa ŋ̀gbîŋ lɛ̂i Eɣa ma.”

16Nya ƀe Obadia è lì é mò Eɣa mà. Eɣa è lì a gɛ́ɛ é Ilaiza káa.

17Ilaiza káa m̀ii è mò ma ǹyɛɛi, “Ƀía ƀé tí, ƀíai ƀa gɛ́ m̀ɛni nyɔ́mɔɔi kélee kɛ́ kɛ̀ Eezuɛi?”

18Ilaiza ǹyɛɛ m̀ai, “Fé a ǹúui nyíi pâi Eezuɛ pɔ́ a mɛni nyɔ́mɔɔ, kɛ́lɛ ka ínâŋ ŋɔkáa-laai su-ƀelai ƀe. Ká káyee kùla Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mu ká kɛ́ Bêe Ɣalai fɛli.

19Ǹûai tóli dí kúla Eezuɛ gwaa kélee kwa dîa-ni kú koyâŋ Kamɛɛ Yeei ma. Pá a Bêe ŋɔlóno kɛ́-ƀela ŋuŋ náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlui da Asira ŋɔlóno kɛ́-ƀela ŋuŋ náaŋ nyii-ŋai da dílaa mìi Zɛsebɛɛ ŋɔteƀelei mai.”

20Eɣa è ŋ̀óo tɛ̀ɛ Eezuɛ gwaa kélee é ŋ̀âla-ŋai dílono kɛ́-ƀelai ŋáa tɛ́ díkîe ma Kamɛɛ Yeei ma.

21Ilaiza è lì ǹûai ŋɛ́i-tuɛ ǹyɛɛ dîai, “Tãi ɣɛɛlu ƀé ka pâi kɛ̂i la Ɣâla feerɛ loai? À kɛ̀ Yâwɛɛ káa a Ɣâla, ka vɛli. Kɛ́lɛ à kɛ̀ Bêe káa a Ɣâla, ka vɛli.” Kɛ́lɛ ǹûai dífe mɛni da mò ní.

22Nya ƀe Ilaiza è mò dîa, “Ńyãa tɔnɔ nɔ́ ƀa Yâwɛɛ ŋɔlóno kɛ́-nuui è ńɛɛ̂i kɛ́lɛ Bêe ŋɔlóno kɛ́-ƀelai díkaa a núu ŋuŋ náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Pá kûɛ a niŋa sîrɛ feerɛ. Tɔɔ dí dɔnɔ siɣe díkpîŋ mɛni ma, dí zu tée-tee a gbua-kpua, dí dípu gɔi mɛi ŋ̀âla-teƀelei ŋá kɛ́lɛ dífe ŋɔŋ tòo ma. Ŋa pâi niŋa sîrɛi kpéli kpɛtɛ̂i ŋá pâi bú gɔi mɛi ŋ̀âla-teƀelei ŋá kɛ́lɛ fé pâi ŋɔŋ toôi ma.

24Gɛ̀ ní ka pâi káɣâlai fɛlîi, ńyãŋ ŋá Yâwɛɛ fɛli. Ŋ̀âlai nyíi pâi zu toôi a ŋɔŋ, ǹyaa ƀé gáa a Ɣâla." Nya ƀe ǹûai kélee dí mò dîyɛɛi, "M̀ɛnii í mòi, ǹɛ̂lɛɛi."

25Ilaiza è mò Bêe ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dîa ǹyɛɛi, "Ká niŋa sîrɛ-ŋai dɔnɔ siɣe ká gbɛtɛ a maa-ŋuŋ nyíi nɔ́ ká támaai, ká káɣâlai fɛ́li, kɛ́lɛ káfe ŋɔŋ tòo ma."

26Dí niŋa sîrɛi sìɣe dí dɛɛ dípɔ dí gbɛtɛ. Dí Bêe fɛ̀li é síɣe ɣele-wala ma é tóo ɣele-wulii ma. Dí làɣi a ɣelei pere dîɛ mài, "Óo Bêe, kúwoo su too!" Kɛ́lɛ dífe wóo da mɛni ní núu da fé tela díwoo su too ní. Díkɛ̀ mãlai dí kɛ́ tìnaŋ ŋ̀âla-teƀelei ma dí gbɛ̀tɛi.

27Vóloi tɛ́ɛ ŋuŋ mai, Ilaiza è pɛ̀lɛ ɣɛ́lɛ-maa kulâi díkponôi ǹyɛɛ dîai, "Ka láɣi a zu kɛ́tɛ! Tɔ̃yâ ma gáa a Ɣâla! Tãi da gáa kili ŋa sia su kɛ́tɛ su, kpaa máŋ gɛ́ lì lɔ̂i kɛ̀, kpaa a lí sia ma. Tãi da gáa nyiî ǹyaŋ fɛ̂ɛ ká ŋ̀ɛi lá ƀó."

28Nya ƀe dí làɣi kpɔ́ a zu kɛ́tɛ dí díkpîŋ kɔlɔ ma tèe-tee a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa da kpála-ŋa, yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la a dí tûa-pere pɔlɔi. Dí lɛ̀ɛ gɛ̂i tí díŋãa kpôloŋ kɛ́ tɛ̀ɛ.

29Dí lɛ̀ɛ m̀ɛnii ŋí ma ŋ̀ele-wulii salai kula tãi é seri. Kɛ́lɛ dífe sɛŋ da kélee wóo mɛni ní naa. Núu da fé díwoo su too ní. Núu da fé tela ŋ̀óli tɔɔ ní dîa.

30Nya ƀe Ilaiza è mò díkelee dîa ǹyɛɛi, "Ka pá ƀé ḿbɔ-naa." Dí pà bɔ́ naa, ǹyaŋ è Yâwɛɛ ŋɔɣâla teƀelei kpɛ̀tɛ nyíi kɛ̀ a zu kàraai.

31Ilaiza è kɔni puu káo feerɛ sìɣe, dɛi-tɛi kɛ́ ƀò Eezuɛ nuu-suu puu káo feerɛi mɛni ma nyíi kùla Zeeka kponôi, nyíi Yâwɛɛ wóo è wɔ́lɔ pà bɔ́ ǹyɛɛi, "Ílaa a pâi kɛ̂i a Eezuɛ."

32È Ɣâla-teƀele kpɛ̀tɛ a gɔni puu káo feerɛi Yâwɛɛ mɛni ma, é lóa tée é dínaŋ ma nyíi a pɔri kɛ̀ yá sane buu feerɛ siɣêi.

33È gɔi ŋáa tɛ̀ gîe ma é niŋa sîrɛi zua tèe-tee é bú gɔi mɛi. Nya ƀe è mò dîa ǹyɛɛi, "Ka sane kpaya-kpaya náaŋ láa fɛ́ɛ a yá, ká ǹyái pú zâla-sɛŋ ma da gɔi."

34È mò ǹyɛɛi, "Ka gɛ́ ŋɔ́nɔ." Ǹyaŋ dí ŋɔ́nɔ gɛ̀ tí. È mò dîa ǹyɛɛi, "Ka gɛ́ a zaaƀa ɣelei." Dí gɛ̀ a zaaƀa ɣelei.

35Ǹyái è yèŋ é tínaŋ ŋ̀âla teƀelei ma. È ǹóai kpîŋ láa fɛ̀ɛ gbolôŋ kɛ́ tɛ̀ɛ.

36Zâlai kula tãi è seriɛɛi, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Ilaiza è lì tuɛ-pere é Ɣâla fɛ̀li ǹyɛɛi, "Óo Yâwɛɛ, Eberaɣɛ̃ɛ Ŋɔɣâlai, Aise Ŋɔɣâlai da Eezuɛ Ŋɔɣâlai, nɛ̀ɛ naa ǹûai dí gɔ́lɔŋ sâa a gɛ́ɛ íkaa a Ɣâla Eezuɛ, ǹyaŋ ŋ́gaa a íyee mu-nuu. Ŋá mɛni-ŋai ŋí kélee kɛ̂i a íwoo.

© 2014 Bible Society in Liberia.

37Ŋóo su too, óo Yâwɛɛ, ŋóo su too, a gɛ́ɛ ǹûai ŋí dí gɔ́lɔŋ, óo Yâwɛɛ a gɛ́ɛ íkaa a Ɣâla, ǹyaŋ íkaa ŋɔ́nɔ dílii-ŋai tínanîi pôlu ípɔ naa pere.”

38Nya ƀe Yâwɛɛ ŋɔŋɔŋ è kùla ŋ̀elei su é tóo, é zâla-sɛŋ kéreŋ gɔi da gɔni-ŋai é tóo ǹɔii ma è ǹyái kpála nyíi kɛ̀ a dínaŋɔɔ ŋ̀âla-teƀelei mai.

39Ǹûai kélee kɛ́ɛ da nyíŋi káai, dí tòo ǹɔii ma dí wɔ̀lɔ dîyɛɛi, “Yâwɛɛ káa a Ɣâla! Yâwɛɛ káa a Ɣâla!”

40Ilaiza ǹyɛɛ dîai, “Ka Bêe ŋɔlóno kɛ́-ƀelai sóŋ. Káfe ǹɛɛ naa díta é pú!” Ǹûai dí dísòŋ, ǹyaŋ Ilaiza ǹyɛɛ dîa ka yèŋ a dia Kisɔŋ Tiŋ-tiŋ su ká dípàa naa.

Ilaiza è Ɣâla fɛ̀li a gɛ́ɛ tuna é pú

41Ilaiza è mò Eɣa ma ǹyɛɛi, “Lí í ílaa míi, í íkpele, kpɛ́ni fêi, tuna kɛ́tɛ tíŋ káa pâi.”

42Nya ƀe Eɣa è lì a gɛ́ɛ é ǹáa míi é gbele, kɛ́lɛ Ilaiza è lɛ̀ɛ Kamɛɛ Yeei tôŋ su é maa pɛ́lɛ ǹɔii ma é ŋuŋ lɔ̀ gbelêŋ veerɛŋɔɔ loai.

43È mò ŋɔyée mu-nuui ma ǹyɛɛi, “Lí í Yúo naa-pere káa.” È lì é naa pere káa é mò ǹyɛɛi, “Sɛŋ da fé naa.” Ilaiza ǹyɛɛ mài, “Lí naa ŋɔ́nɔ gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.”

44Ǹyée mu-nuui páa pôlu a ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei é góraŋ ƀó ǹyɛɛi, “Tuna kpini, ŋɔkɛ́tɛ kɛ́ɛ yêɛ núu yée-ŋa a kulâi yúo su gɛ́ tɛ̀.” Ilaiza ǹyɛɛ m̀ai, “Lí í mò Eɣa ma é ŋɔkɔ́ kɔ́-keleŋ síɣe é lí a maa félaa dunai fa lâa gbera la.”

45Gɛ́ɛ tí, ŋ̀elei su è tɛ̀i a tuna kpini kɛ́tɛ vãai kɛ́ tɛ̀ɛ. Tuna kɛ́tɛ è pɛ̀lɛ púɔɔ ma, Eɣa è lì tuɛ Zariɛɛ.

46Yâwɛɛ è gɛ̀ Ilaiza kponôi é kpanaŋ. Gɛ́ɛ ŋɔyokpoi lɔ̂i ŋɔseɣe mu ɣiri ɣɛli sui, è kîrɛ sìɣe Eɣa túɛ pere é lɛ́ɛ la zu é seri Zariɛɛ.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 19

Ilaiza è pù Eɣa yêei da Zɛsebɛɛ

1Eɣa è m̀ɛnii kélee ƀò Zɛsebɛɛ ma Ilaiza è gɛ̀ da berei è Bêe ŋɔlóno kɛ́-ƀelai kélee pàa la a ƀóa-sɔkpɔi.

2Nya ƀe Zɛsebɛɛ è kéla tɛ̀ɛ Ilaiza pɔ́-naa a gɛ́ɛ é mò ma ǹyɛɛ, “Ǹ̂ala-ŋai dí ńdoo dí ḿbaa à kɛ̀ m̀ɛnii í gɛ̀ a Bêe ŋɔlóno kɛ́-ƀelai ŋà wàla da kɛ́ a ƀía tínaa ƀɛ́ a tãi ŋí.”

3Ilaiza è kɛ̀ yaôi é pú a gɛ́ɛ ŋɔfúlu-laai maa kɔ̃ɔ. Báa Bɛɛsiba daai Zuda lɔii sui, è ǹyée mu-nuui lɛ̀ɛ naa.

4Ǹyaa kpîŋ è lì vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a ɣele tɔnɔ sia. È pà wúru kɛ́tɛ tɔnɔ mu, è sèe naa gɛ́ víi tɔ̀ɔ. È Ɣâla fɛ̀li a gɛ́ɛ é sáa. È mò ǹyɛɛ, “Yâwɛɛ, ŋa mɛni kpɔ̂lu támaa sɔlɔ ƀó. Nɛ̂wo siɣe kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa nɔ́ yɛ̂ɛ ńâŋ pɔlɔ-ŋai.”

5Nya ƀe è làa ŋ̀úrui mu é pɛ́lɛ nyiɛɛ ma. Naa kɛ́ɛ tí Ɣâla-taa kela tɔnɔ è lɛ̀ɣɛ ma ǹyɛɛ mai, “Í mu siɣe í ílaa míi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

6È gɔlɛ ma kàa é kpólo fãa káa lâani ŋuŋ kɔlɛ ma nyíi kɛ̀ a gbɛ́tɛɛ tiɣi ŋɔŋ mai da yá sane tɔnɔ. È ǹáa mìi, é gbele é ŋɔ́nɔ làa pôlu.

7Yâwɛɛ ŋɔkélai è pà pôlu a tãi veerɛ ɣelei, é lɛ́ɣɛ ma ǹyɛɛ mai, “Í mu siɣe í ílaa míi, kpɛ́ni fêi, berei kôyaai a ŋánaa í mɛni ma.”

8Nya ƀe è mù sìɣe é ǹáa míi. Gɛ́ɛ mii-sɛŋ a gbonôi kpànaŋ, è sìa a fólo kûu buu náaŋ da kpíni kûu buu náaŋ é lɛ́ɛ la zu é seri Sana, Ɣâla ŋɔyéei ma.

9Nya ƀe è lɔ̀ naa kɔni wôlo tɔnɔ su é nyíi naa. Nya ƀe Yâwɛɛ è mò mà ǹyɛɛi, “Ilaiza, lé ƀé ya gɛ̂i ƀɛ́i?”

10È zu tòo, “Ŋá Yâwɛɛ, ŋ̀wála-wala kélee Ɣalai maa mɛni sòŋ a gbanaŋɔɔ. Eezuɛ-ŋai da díyee kúla í kpanaŋ-wooi mu, da íɣâla-teƀele-ŋai wólo da ílono kɛ́-ƀelai páa a ƀóa-sɔ̂kpɔ. Ńyãa tɔnɔ ƀé lɛ̀ɛ ǹyaŋ da kɔ̂i a gɛ́ɛ dí ḿbaa máŋ.”

11Yâwɛɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Lí í tɔ́ɔ ŋɛ́i-tuɛ ŋáyee maa-waai ma, kpɛ́ni fêi, ŋaâ pá tɛɛ̂i naa.” Nya ƀe fãa wála-walaa su kɛ́tɛ è pɛ̀lɛ tɛɛ ma nyíi ǹyée-ŋai su ƀèla zâmai, é gɔni-ŋai su ƀéla-ƀela ǹyaa Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ fé kɛ́ ní vãai su. Vãai tɛ̀ɛ pôlu ma ǹɔii è kpɛ̃liŋ a zu kɛ́tɛ, kɛ́lɛ Yâwɛɛ fé kɛ́ ní ǹɔii kpɛ̃liŋɔ̂i su.

12Ǹɔii kpɛ̃liŋɔ̂i pôlu ma, ŋɔŋ è pà kɛ́lɛ Yâwɛɛ fé kɛ́ ní ŋɔŋ su. Ŋɔŋ tɛ̀ɛ pôlu ma, ninîŋ su-woo lɛ́lɛɛ kɔlɔ-saa ma è tɛ̀.

13Ilaiza kɛ́ɛ a ninîŋ su-wooi mɛ́nii, è ŋɔyokpoi pɛ̀lɛ ŋ̀ɛ́i é kúla ŋ̀ɛ́nei ŋá é tɔ́ɔ gɔni-woloi lá. Gɛ́ɛ ti, è wóo da mɛ̀ni ǹyɛɛ mai, “Ilaiza, lé ƀé íkaa gɛ̂i ƀɛ́?”

14È zu tòo ǹyɛɛi, “Ŋá Yâwɛɛ ŋ̀wála-wala kélee ɣalai maa mɛni sòŋ a gbanaŋɔɔ. Eezuɛ-ŋai da díyee kúla í kpanaŋ-wooi mu, da ŋâla-teƀele-ŋai wólo, ǹyaŋ da ílono kɛ́-ƀelai páa a ƀóa-sɔ̂kpɔ. Ńyãa tɔnɔ nɔ́ ƀé lɛ̀ɛ ǹyaŋ díkaa nâa kɔ̂i a gɛ́ɛ dí ḿbaa máŋ.”

15Yâwɛɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Lí pôlu a berei í pà lai Dɛmɛika fɛ̃ɛ-kpalaŋ su. Ƀa sèri naa, wúlɔ pú Aziɛ ŋûa í zee a kâloŋ Siria.

16Wúlɔ pú máŋ Niŋsi ǹóŋ Zewu ŋûa í zee a kâloŋ Eezuɛ mɛi í wúlɔ pú Safa ǹóŋ Ilaisa ŋûa nyíi kùla Ebɛɛ Meolai í zee ípɔɔ ŋá a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu.

17Ǹúui nyíi kélee pâi pûi Aziɛ ŋɔƀóa-sɔkpɔi yêei, Zewu a pâi baâi, nyíi kélee pâi pûi Zewu ŋɔƀóa-sɔkpɔi yêei, Ilaisa a pâi baâi.

18É máŋ kɛ́ tí, ŋa pâi núu wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ lɛɛ̂i a difulu Eezuɛ diai nyíi dífe pîlaŋ ní díŋume ŋá tɛi-tɛi Bêe ŋɛ́i-tuɛi da diai kélee dífe díla-gbɔ-ŋai see ní mai.”

Ɣâla è Ilaisa tòli a gɛ́ɛ é kɛ́ a ŋɔlóno kɛ́-nuu

19Ilaiza è kùla naa é lí é Safa ǹóŋ Ilaisa káa. È kɛ̀ ŋɔsí-sãai sîi wɔ̂rɔi a niŋa sîrɛ kpulu puu káo feerɛ. Ǹyaa kpîŋ è kɛ̀ tíi kɛ̂i a gbulu buu káo feerɛ ɣelei. Ilaiza è lì bɔ́ é ŋɔyokpoi tóo Ilaisa kɔŋ ma é kpíniŋ la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Ilaisa è ŋɔniŋa sîrɛ-ŋai lɛ̀ɛ naa é pîlaŋ Ilaiza pôlu a kîrɛ. È mò ma ǹyɛɛ, “Tɔɔ ŋá lí ŋá ḿbama ńâŋ da ńee dîa, gɛ̀ ní ŋa pâi pâi kwa yá kú lí.” Ilaiza ǹyɛɛ m̀ai, “Lí pôlu, fé pâi íkperâi. Kɛ́lɛ m̀ɛnii ŋá gɛ̀ a yɛ̂i é lɛ́ɛ íkili ŋá.”

21Ilaisa è pène pôlu. È ŋɔniŋa sîrɛ kpului sîɣe é gélee páa. È ŋɔtíi kɛ́-sãai kɛ̀ a kɔi a gɛ́ɛ é zuai ɣíli ma é dɛɛ ǹûai pɔ́ dí mii. Nya ƀe è nâa lɛ̀ɛ Ilaiza pôlu a gɛ́ɛ é kɛ́ a ŋɔtíi kɛ́-nuu.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 20

Bɛŋ-aada è kɔ́ pɛ̀lɛ Sameria ma

1Siria kaloŋ Bɛŋ-aada è ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀ dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ kɔ́ kɔ́ mɛni ma. Kâloŋ buu saaƀa káo feerɛ dí kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ bɔ́ a dísoo-ŋai da díkɔ kɔ́-keleŋ-ŋai. È lì é kɔ́ pɛ́lɛ Sameria ma é naa maa tínaŋ.

2È worê-woo ƀó-ƀela tɛ̀ɛ daa-lêei su Eezuɛ kaloŋ Eɣa pɔ́-naa ǹyɛɛ m̀ai, “M̀ɛnii ká ŋí Bɛŋ-aada è mòi,

3‘Íkanei da ígôoi díkaa a ḿbɔɔ. Ínɛyâai ǹɛ́lɛɛ-lɛlɛɛ-ŋai da ílônii ǹɛ́lɛɛ-lɛlɛɛ-ŋai kélee díkaa máŋ a ḿbɔɔ.’ ”

4Eezuɛ kaloŋ è zu tòo, ǹyɛɛ m̀ai, “Tɔ̃yâ ká tí, ŋánuu-namui gâloŋ. Ńyãa da zãai kélee gáa ńyêei, kúkaa a ípɔɔ.”

5Ǹorê-woo ƀó-ƀelai dí ŋɔ́nɔ pà pôlu dîyɛɛ m̀ai, “M̀ɛnii ká ŋí Bɛŋ-aada a m̀ôi, ‘Ŋá worê tɛ̀ɛ ípɔnaa a gɛ́ɛ í íkanei, í gôoi, ínɛyâai da ínîa-pɛlɛɛi tɛ́ɛ ḿbɔ.

6Kɛ́lɛ tínaa ƀa ǹelei ŋí. Ŋa pâi ŋátii kɛ́-ƀela kpaya-kpayai tɛ̂i ípɔ-naa a gɛ́ɛ dí íkâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mu kɔ́ri da ítii kɛ́-ƀela kpaya-kpayai díwɔ̂-ŋai mu. Da pâi káyee ŋá sãa mɛni kpanaŋɔɔ-ŋai kélee siɣêi dí lí la.’ ”

7Eezuɛ kaloŋ è ǹúu-pɔlɔ-ŋai kélee tòli díkîe ma é mò dîa ǹyɛɛi, “Ká berei káa ǹalôŋ ŋí a mɛni kpɔ̂lu kɔ̂rii lai. È ŋánɛyâai, ŋánîa-pɛlɛɛi, ŋákanei da ŋágôoi worê tɛ̀ɛ. Ḿve zîa tòo ní.”

8Ǹúu pɔlɔ-ŋai da ǹûai kélee dí zu tòo dîɛ m̀ai, “Ífe íwoli tɔ̀ɔ ǹóo ma kpaa máŋ í mɛni-ŋai kɛ́ è m̀ôi.”

9È Bɛŋ-aada ŋɔworê-woo ƀó-ƀelai wóo su tòo, “Ka m̀ó ŋánuu-namui gâloŋ ma kâai, ‘Ŋa pâi ŋákanei, ŋágôoi, ŋánɛyâai da ŋánîa-pɛlɛɛi tɛ̂i ípɔ, kɛ́lɛ fa pɔ̂ri m̀ɛnii nyíŋi kêi.’ ” Dí lène pôlu Bɛŋ-aada pɔ́naa a ǹorê-wooi su toôi.

10Bɛŋ-aada è worê-woo da kpɛ́ni tɛ̀ɛ Eɣa pɔ́-naa ǹyɛɛ m̀ai, “Muluŋ támaa fé pâi pɔrîi lɛ̂i Sameria é kɛ́ yê yee-fɛ̂ɛ tɛi-tɛi ŋákpakolo-ŋai mɛni ma. Ŋà wàla gɛ́ tí, ǹâla-ŋai dí ŋ́gula maa kɛ́ a nyɔ́mɔɔ a nɛ̃ɛ ma dí gɛ́ a ǹánaa.”

11Eezuɛ kaloŋ è zu tòo ǹyɛɛi, “M̀ó m̀a, ǹúui a kɔ́-kɔ seɣe tòo mai vé yoŋka tèe yɛ̂ɛ ǹúui a gula mai.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Bɛŋ-aada è ŋorê-wooi ŋí mèni a tãi da m̀arâa kaloŋ-ŋai dí kɛ̀ lɔɔ kpelêi la dísua-kɔlɔ pɛrɛ-ŋai mui. È mò ŋɔkɔ́-kuluƀa-ŋai dîa ǹyɛɛi, “Ka kákpîŋ kpɛtɛ a gɛ́ɛ ká kɔ́ kɔ́.” Nya ƀe dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ daa-lêei ma.

13Ǹaa kɛ́ɛ tí, ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui è pà Eezuɛ kaloŋ Eɣa pɔ́-naa ǹyɛɛ m̀ai, “M̀ɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, ‘Ƀa Bɛŋ-aada ŋɔkɔ-kûluƀa kpulu kɛ́tɛi ŋí kâai? Ŋa pâi dítɛɛ̂i ípɔ í díyee mɛi ɣále sâa. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ƀa pâi gɔ́lɔnîi a gɛ́ɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.’ ”

14Eɣa ǹyɛɛ m̀ai, “Kɛ́lɛ gbɛ̂ɛ ƀé pâi nyíŋi kɛ̂i?” Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui è zu tòo ǹyɛɛ m̀ai, “M̀ɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a mòi, ‘Gɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ-ƀelai ǹɔii kpîniŋ-ŋai láa túɛi ƀé pâi gɛ̂i.’ È m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛ m̀ai, “Gbɛ̂ɛ ƀé pâi gɔ́i kɔ́ɔ pîlanii?” Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui ǹyɛɛ m̀ai, “Ƀía ƀe.”

15Nya ƀe Eɣa è ǹɔii-kpîniŋ-ŋai su kɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ-ƀelai ŋáa kpɔ̀ŋ díkîe ma. Dí kɛ̀ a kpakolo ŋuŋ feerɛ pôlu buu saaƀa káo feerɛ (232). È Eezuɛ-ƀelai kpéli-ŋai kélee tòli kwaa tɔnɔ ma. Dí kɛ̀ a núu wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (7,000).

16Eezuɛ kɔ kɔ́-ƀelai dí pɛ̀lɛ díkɔ kɔ́ siai ma a fólo maa-laa. Bɛŋ-aada da ŋɔkpɔŋ mâa kaloŋ buu saaƀa káo feerɛi dí kɛ̀ lɔɔ-kpele kûu kɛ́tɛ kɛ̂i dísua-kɔlɔ pɛrɛ-ŋai mu.

17Eezuɛ lɔii kpiniŋ-ŋai díkɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ-ƀelai ƀé tɔ̀ɔ tuɛ. Bere mɛi-kaa-ƀelai Bɛŋ-aada è dítɛ̀ɛi, dí díkoraŋ ƀò mì dîyɛɛ m̀ai, “Kpakolo-ŋa da kulâi Sameria pere díkɛ pà.”

18Bɛŋ-aada ǹyɛɛ m̀ai, “À kɛ̀ dí pà lii-see mɛni ma, ka dísiɣe a difulu. À kɛ̀ dí pà kɔ́-kɔ mɛni ma, ka dísiɣe a difulu.”

19Eezuɛ lɔii kpiniŋ-ŋai díkɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ-ƀelai dí kùla daa-lêei su díkɛ lì gɔ́-kuluƀa kpéli-ŋai kélee dí kɛ̀ ƀò dípôlu.

20Díkpɔara-ƀelai pɛ̀lɛ dîai dí dípaa a tɛɛ-ŋa. Nyíti kɛ́ɛ kɛ̂i, Siria-ƀelai dí pù, Eezuɛ-ŋai dí kɛ́ dí kpɛ̀ a kîrɛ. Kɛ́lɛ Siria kaloŋ Bɛŋ-aada è pìli ŋɔsooi mɛi é pú da ŋɔsoo sia-ƀelai da-ŋa.

21Eezuɛ kaloŋ da ŋɔnûai dí Siria kɔ kɔ́-ƀelai kpɛ̀ a kîrɛ é lɛ́ɛ la zu dí dísoŋ dí tɛ́ɛ zoo-ŋai dîa da gɔ́ kɔ́-keleŋ-ŋai. Dí Siria-ƀelai dámaa pàa kpɔ́ a zu kɛ́tɛ.

22Nyíti pôlu ma, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui è pà Eezuɛ kaloŋ pɔ́-naa ǹyɛɛ m̀ai, “Ítɔ̂i kpanaŋ í íkpîŋ kpɛtɛ í m̀ɛnii káa ƀa pâi gɛ̂i, kpɛ́ni fêi, góraŋ tí ŋɔƀé tãi ŋí Siria Kaloŋ a pâi ŋɔ́nɔ kɔ́ pɛlɛ̂i yâ.”

Bɛŋ-aada è kɔ́ pɛ̀lɛ ŋɔ́nɔ Sameria ma

23M̀ɛnii ŋí kɛ́ɛ kɛ̂i, Siria kaloŋ ŋɔnûa láa túɛ-ƀela kpaya-kpayai dí ǹia-woo ƀò dîyɛɛi, “Díɣâla-ŋai díkaa a ǹyée-ŋai su Ɣala-ŋa. M̀ɛnii tí ƀé gɛ̀ díkɛ ƀò a díwála-walaa kúmɛi. Kɛ́lɛ kwa dîa-ni kwa kɔ̀ diŋ-tiŋ ŋá pere, kúlâai la kúyee a pâi tɛɛ̂i dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Ǹmɛnii ŋí kɛ́. Gâloŋ-ŋai kélee kúla dítɔ̂i í dípɔɔ-ŋa sée a gɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ-ƀelai.

25Fɛ̂ɛ nɔ́ í kɔ-kuluƀa-ŋa kɔ́ri máŋ íkpîŋ mɛni ma yɛ̂ɛ nyíi kɛ̀ íyɛ̂ei a bɔlɔi, soo-ŋa da kɔ́ kɔ́-keleŋ-ŋa a gɛ́ɛ kú kɔ́ Eezuɛ-ŋai pɔ́ diŋ-tiŋ ŋá. Tɔ̃yâ ma kwa pâi díyee mɛi ɣâlei." È fàa díwoo ma é gɛ́ yɛ̂ɛ berei dí mò la m̀ai.

26Kóraŋ tɔnɔ tɛɛ pôlu ma, Bɛŋ-aada è Siria kɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀ dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ kɔ́ kɔ́ mɛni ma. È lì Afɛ a gɛ́ɛ é kɔ́ Eezuɛ pɔ́.

27Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai kɛ́ɛ da díkpîŋ kpɛ̀tɛ kɔ́ kɔ́ mɛni ma díkɔ kɔ́-sãai kélee kɛ́ ƀò díyɛ̂ei, dí lì a gɛ́ɛ da dîa-ni dí koyâŋ. Eezuɛ-ƀelai dí díƀûui pù Siria-ƀelai díwɔ̂i kɔlɛ ma yɛ̂ɛ ƀoli kpûlu pɛlɛɛ feerɛ. Kɛ́lɛ Siria-ƀelai dí ǹɔii lá fɛ́ɛ a ŋ̀ánaa.

28Ǹ̀ŋâla naloŋ è pà é m̀ɔ́ Eezuɛ kaloŋ ma ǹyɛɛi, "Ǹmɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, 'Gáa Siria-ƀelai kíli ŋá a gɛ́ɛ Yâwɛɛ káa a ǹyée-ŋai Díɣâla kɛ́lɛ diŋ-tiŋ-ŋai díɣâla fêi, ŋa pâi káai a gɔ-kuluƀa kpulu támaai ŋí su-ƀelai kɛ̂i ká díyee mɛi ɣále. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ka pâi gɔlɔnîi a gɛ́ɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.' "

29Eezuɛ-ƀelai da Siria-ƀelai dí kɛ̀ díkîe kɔlɛ díƀûu-ŋai su a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei dí pɛ̀lɛ kɔ́ kɔ̂i. Eezuɛ-ƀelai dí Siria kɔkuluƀa-ŋai wála ŋuŋ tɔnɔ pàa a fólo tɔnɔ.

30Diai dífe dípàa níi, dí pù dí lí Afɛ taa-lêei su. Daa-lêei ŋɔgalai è wòlo é pú dímɛi é núu wála buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ páa. Bɛŋ-aada è pù é lí daa-lêei su é nòo pɛ́rɛ da ŋɔloŋpo su daa-lêei sâmai.

31Nya ƀe ŋɔnûa láa túɛ-ƀelai kpaya-kpayai dí mò ma dîyɛɛi, "Gáa, kwa mèni a gɛ́ɛ Eezuɛ ŋɔpɛ́rɛi mu kaloŋ-ŋai maloŋ kâa káa díyɛ̂ei. Kwa maloŋ too-maa seɣe too kûa kú ɣɛli-ŋa kpulɔ̂ŋ kúŋuŋ ma kwáa lí Eezuɛ kaloŋ pɔ́-naa. Ɣele da a pâi ífulu-laai lɛɛ̂i íyɛ̂ei."

32Ǹ̀maloŋ too-maa seɣei toɔ́ɔ dîa dí ŋ̀ɛli-ŋai kpulɔ̂ŋ díŋuŋ mai, dí lì Eezuɛ kaloŋ pɔ́-naa dîyɛɛ mai, "Íyee mu-nuui Bɛŋ-aada ǹyɛɛi, 'Kpera yɛ̂, ǹɛɛ naa ŋáfulu-laai é lɛ́ɛ ńyɛ̂ei.' " Gâloŋ Eɣa ǹyɛɛ dîai, "Gáa a vúlu? Gáa a ńeɣe."

33Nyíŋi mɛníɛɛ gbakolo-ŋai dîyɛɛi, dí zìɣe yɛ̂ɛ mɛni lɛ́lɛɛ à kɛ̀ pâi kɛ̂i. Dí ŋ̀óo sìɣe a maa félaa dîɛ m̀ai, "Óowei, ílɛ̂ɣe Bɛŋ-aada." Gâloŋ ǹyɛɛ dîai, "Ka lí ká pá la." Bɛŋ-aada è kùla ǹoôi, Eɣa é gɛ́ é tɛ́ naa ŋɔkɔ́ kɔ́-keleŋ su.

34Bɛŋ-aada è mò ma ǹyɛɛi, "Ŋa pâi daa-lêe-ŋai tɛɛ̂i pôlu ípɔ nyíi ńâŋ è wɔ́lɔ gùla ínâŋ yɛ̂ei. Ƀa pɔri íkpɔɔi lɔɔ-kpalaŋ láa ƀôi Dɛmɛika kpiniŋ su yɛ̂ɛ berei ńâŋ è wɔ́lɔ gɛ̀ la Sameriai." Eɣa è mò ma ǹyɛɛ, "À kɛ̀ kwa yá kwa mɛni kpɛtɛɛ kɛ̀ kúloai, ŋa pâi íŋuŋ ma ƀôi ŋá ílɛɛ naa í lí." Nya ƀe da ǹyaa dí mɛni kpɛtɛ díkîe-ni loai é nɛ̀ɛ naa é lí.

Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui è Eɣa ŋɔsɔnyɔ̂ŋ lɛ̀ ma

© 2014 Bible Society in Liberia.

35Yâwɛɛ wóo ma, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dílônii dɔnɔ è mò m̀arâŋ-nuui ma ǹyɛɛi,
"Ńwana a íƀoa-sɔkpɔi." Kɛ́lɛ ǹyaŋ m̀arâŋ-nuui fé fáa ní ma.

36Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui è mò ǹyɛɛi, "Ífe Yâwɛɛ wóo mɛni ní, ƀa kùla ŋ̀gɔ̀lɛ í kɛ́ lìi.
Yala-sulu tɔnɔ a pâi íkâai berei su é ípaa." Ǹalôŋ kuláa naa gɛ́ lìi, yala-sulu tɔnɔ è
gàa é bàa.

37Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui è ŋɔ́nɔ nalôŋ da kpɛ́ni kàa ǹyɛɛ mai, "Ńwana a ƀóa-sɔ̂kpɔ,
kpera yɛ̂." Nya ƀe nalôŋ è ŋ̀wana m̀óa-sɔkpɔi.

38Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui è lì é tɔ́ɔ berei kɔlɛ gɛ́ gâloŋ maa kpɛ̂ŋ. È maa ɣîri a zîi da
kpɛ́ni é seɣe ƀela ɣiri ŋ̀ɛ́i mɛi.

39Gâloŋ kɛ́ɛ tɛɛ̂i, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui è dòli ǹyɛɛ m̀ai, "Íyee mu-nuui è lì ƀɛ́i gɔ́i è
kɛ̀ a fãa naai. Gɔ́-kuluƀai dɔnɔ è pà ḿbɔ a kɔ-soŋ tɔnɔ ǹyɛɛ ḿâi, 'Ǹalôŋ ŋí mɛi káa.
À kɛ̀ a pù, í lɛ̂wo a pâi ŋ̀ɔi pɔ́ɔ ŋá siɣêi, a wàla kɛ́ tí, ƀa pâi sɛŋ kâo kole kpua-kpua
buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu kɔlɛ̂i.'

40Íyee mu-nuui kɛ́ɛ kɛ̀ mɛni da kpɛ́ni kɛ̂i, ǹalôŋ è pù." Eezuɛ kaloŋ ǹyɛɛ m̀ai, "Yaâ
mò yá kpîŋ. Bere ƀé a pâi kɛ̂i la."

41Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui è ŋ̀ɛi mɛi ɣiri seɣei kùla ŋ̀ɛ́i mɛi a maa félaa. Eezuɛ kaloŋ
è gàa é gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ gáa a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dɔnɔ.

42È mò gâloŋ ma ǹyɛɛi, "M̀ɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a m̀ôi, 'Ƀà ǹalôŋ ŋuŋ ma ƀó nyíi ŋá
gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ é sáai. M̀aa mɛni ma ífulu-laai a pâi lɛɛ̂i ŋ̀ɔi pɔ́ɔ ŋá, ínûai dífulu-laai é
lɛ́ɛ íwɔ̂i pɔ́ɔ ŋá.' "

43Eezuɛ kaloŋ è lì pôlu ŋɔkâloŋ pɛrɛ kɛ́tɛi lá Sameria lii-sɛ̂lɛŋ da lii-ŋwâna su.

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 21

Dí Neeƀɔ pàa ŋɔkpɔmɔ kpâlaŋ mɛni ma

1Nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa ǹáa ƀé kɛ̀ a Neeƀɔ. È kɛ̀ a Zariɛɛ ŋɔsuui su nuu. Kpɔmɔ
kpâlaŋ è kɛ̀ ǹyêei Zariɛɛ, Sameria kaloŋ Eɣa ŋɔkâloŋ pɛrɛ kɛ́tɛi kɔlɛ.

2Ɣele tɔnɔ da Eɣa è mò Neeƀɔ ma ǹyɛɛi, "Íkpɔmɔ kpâlaŋ tɛ́ɛ ḿbɔ ŋá naa kɛ́ a
ŋásûa, kpɛ́ni fêi, gáa ŋákâloŋ pɛrɛ kɛ́tɛi kɔlɛ ma. Ŋa pâi kpɔmɔ kpâlaŋ lɛ́lɛɛ tɛɛ̂i
ípɔ a bɔɔ-ŋa tòo é tɛ́ɛ nyíŋi ma, kpaa máŋ ƀa kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii, ŋá zɔ̃ɔ tɛ́ɛ ípɔ a sɛŋ-kao
ŋa pâi gɛ̂i tí."

3Kɛ́lɛ Neeƀɔ è mò ma ǹyɛɛi, "Yâwɛɛ fé mɛni a gɛ́ɛ ŋá ńâŋ-ni dípɔɔ-sɛŋ tɛ́ɛ ípɔ."

4Nya ƀe Eɣa è lì pôlu bɔ́-taai, lii-too pôlu da lii-ŋwâna su, kpɛ́ni fêi, Zariɛɛ-nuui
Neeƀɔ è mò ma ǹyɛɛi, "Fé pâi ńâŋ pɔlɔ-ŋai díkɔ̃liŋ tɛɛ̂i ípɔ." È làa ŋɔgbìŋ ŋá a lii-
ŋwâna. Vé fáa ní ma a gɛ́ɛ é mii-sɛŋ da mii.

5Ŋɔnɛnîi Zɛsebɛɛ è pà bɔ́ é marê kɛ́ ǹyɛɛ mai, "Lé mɛni ƀé ŋ̀wanâi yâ ímɛi saai?
Lé ƀé kɛ̀ ífe ŋ̀wɛ̂lii í mii-sɛŋ da kélee mii?"

© 2014 Bible Society in Liberia.

6È ŋɔnɛnîi wóo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋá mò Zariɛɛ-nuui Neeƀɔ ma, ‘Íkpɔmɔ kpâlaŋ kɔ́lɛ ḿâ kpaa máŋ yà kɛ̀ ǹwɛ̂lii, ŋa pâi kpɔmɔ kpâlaŋ da kpɛ́ni tɛɛ̂i ípɔ a bɔɔ-ŋa too.’ Kɛ́lɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, ‘Ḿve pâi ŋá kpɔmɔ kpâlaŋ tɛɛ̂i ípɔ.’ ”

7Ŋɔnɛnîi Zɛsebɛɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Bere ƀɛ́ ya tûa la ƀíai a Eezuɛ kaloŋ? Ímu siɣe í ílaa míi! Lii-nɛ̃ɛ kula. Ŋa pâi Zariɛɛ-nuui Neeƀɔ ŋɔkpɔmɔ kpâlaŋ sɔlɔ ƀôi ímɛni ma.”

8Nya ƀe è kɔlɔ-ŋa pɔ̃yɛ Gâloŋ Eɣa láai su é Gâloŋ yée pɔɔ kɛ́ dîa, é dítɛɛ ǹúu-pɔlɔ-ŋai da dɔɔ-ƀela kpaya-kpayai nyii-ŋai kɛ̀ daa-lêei su ƀɛ́i Neeƀɔ è kɛ̀ naai dípɔ.

9È bɔ̃yɛ gɔlɔ-ŋai tí su ǹyɛɛi, “Ka sûŋ siɣe mɛni kpɛ̀tɛ. Ka Neeƀɔ see ƀaa kɛ́-maa see-sɛŋ lɛ́lɛɛ ŋá ǹûai sáma.

10Ka ŋaa-ƀâlaŋ maa-ƀela feerɛ sée gɔlɛ, dí sêre-faa kɛ́ é pîlaŋ ma a gɛ́ɛ è Ɣâla làraŋ da gâloŋ. À kɛ̀ tí, ka zìɣe ká kúla la ka zɔ̀ɔ a kɔni ká bàa.”

11Nya ƀe ǹúu-pɔlɔ-ŋai da dɔɔ-ƀela kpaya-kpayai kɛ̀ daa-lêei su Neeƀɔ è kɛ̀ naai, dí gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Zɛsebɛɛ è bɔ̃yɛ la gɔlɔ-ŋai su é dɛɛ dípɔi.

12Dí zûŋ siɣe maa ɣele kuui mɛni kpɛ̀tɛ dí Neeƀɔ sèe ƀaa kɛ́-maa see-sɛŋ lɛ́lɛɛ ŋá ǹûai sáma.

13Nya ƀe ŋaa-ƀâlaŋ maa-ƀela feerɛ dí pà dí sée gɔlɛ dí pɛ́lɛ mɛni lɛɛ̂i Neeƀɔ ma ǹûai ŋɛ́i, dîyɛɛi, “Neeƀɔ a Ɣâla larâŋ da gâloŋ.” Dí kùla la daa-lêei su dí lɛ́ɛ zɔ̂i a kɔni é lɛ́ɛ la zu é sáa.

14Gɛ́ɛ tí, dí díwoo tɛ̀ɛ Zɛsebɛɛ pɔ́-naa dîyɛɛ m̀ai: “Kú lɛ̀ɛ Neeƀɔ sɔ̂i a kɔni é lɛ́ɛ la zu é sáa.”

15Zɛsebɛɛ è m̀ɛnii ŋí mɛ̀ni nɔ́, è mò Eɣa ma ǹyɛɛi, “Ímu siɣe í lí í Zariɛɛ-nuui Neeƀɔ ŋɔkpɔmɔ kpâlaŋ síɣe a ípɔɔ nyíi vé fáa ní kɛ̀ é gɔlɛ yâi. Vé ŋɔ́nɔ a vúlu, aâ saa.”

16Eɣa ǹyaŋ è mɛ̀ni nɔ́, é mù sìɣe é yéŋ naa a gɛ́ɛ é gbɔmɔ kpâlaŋ síɣe mì.

17Gɛ́ɛ tí, Yâwɛɛ è worê tɛ̀ɛ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Ilaiza kùla Tisibi ǹyɛɛ m̀ai,

18“Lí ka Eezuɛ kaloŋ Eɣa ká koyaŋ. Zeɛ́ɛ káa Sameriai. Gáa naa Neeƀɔ ŋɔkpɔmɔ kpâlaŋ ŋá, ƀɛ́i è lì naa a gɛ́ɛ é ziɣe a bɔ́ɔi.

19M̀ó m̀a yɛ̂i, ‘M̀ɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a m̀ôi: Í ǹalôŋ pàa í ŋɔ́nɔ gɔ̂liŋ siɣe? Gɛ̀ ní, m̀ó m̀a ŋɔ́nɔ yɛ̂i, m̀ɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a môi: Gwaa tɔnɔi tí ma ɣîla-ŋa dí Neeƀɔ ŋãa kɔ̂mɔ naai, ɣîla-ŋa da pâi íŋãa kɔ̂mɔi naa máŋ. Óowei, a pâi kɛ́ tí-ti ƀôi.’ ”

20Eɣa è mò Ilaiza ma ǹyɛɛi, “Gɛ̀ ní, ƀâa ŋ̌gaa ŋákpɔara-nuui!” Ilaiza ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋaâ íkaa, kpɛ́ni fêi, ya fáa ma a gɛ́ɛ í mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ a Yâwɛɛ.

21Yâwɛɛ a m̀ôi yâ ǹyɛɛi, ‘Ŋa pâi a mɛni kpɔ̂lu ípɔ. Ŋa pâi ísuui su karâi. Ŋa pâi Eɣa ǹóŋ-sinaai gbɛɛ ŋái kélee su karâi Eezuɛ, luɛ, kpaa máŋ núu ŋuŋ ma ƀɔ́ɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Ŋa pâi ípɛrɛi kɛ̂i yɛ̂ɛ Neba ǹóŋ Zɛroboaŋ ŋ̀ɔi da Aiza ǹóŋ Baasa ŋɔpɛ́rɛi, kpɛ́ni fêi, ya ńii ŋwána ƀa Eezuɛ kɛ́ a sɔnyɔ̂ŋ kɛ́.'

23À kɛ̀ a Zɛsebɛɛ, Yâwɛɛ a mò a gɛ́ɛ ɣîla-ŋa da pâi baâi dí mii Zariɛɛ galai kɔlɛ ma.

24Eɣa ŋɔnûai pâi saâi daa-lêei sui ɣîla-ŋa da pâi dípoma miî. Diai pâi saâi víyeŋ-ŋai pâi saâi víyeŋ ŋái ŋ̀ɔni-ŋai da pâi díluu kpelêi."

25(Kpakolo ta fé wɔ́lɔ kɛ́ ní naa zɔŋ nyɔ́mɔɔ yɛ̂ɛ Eɣa. Ŋɔnɛnîi Zɛsebɛɛ è gɛ̀ é sɔnyɔ̂ŋ kpɛ́ɛ pôlu ŋánaa kɛ́ a Yâwɛɛ.

26È ŋumɛ tûa nyɔ́mɔɔ-ŋa kɛ̀ a gɛ́ɛ liî ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa pôlu yɛ̂ɛ berei Amɔra-ŋai dí gɛ̀ la Yâwɛɛ kɛ́ díkpɛ̀ ǹɔii su Eezuɛ-ŋai ŋɛ́i tuɛi.)

27Eɣa è kɛ́ɛ a ŋ̀óo-ŋai ŋí ménii, è ŋɔseɣe-ŋai kùla ma é dífala-fâla, é maloŋ too-maa seɣe too ma, è sûŋ sìɣe. È kɛ̀ lâani ƀɔrɔ-sâa su. A kâa kɛ̀ tɛɛ-tɛɛ̂i a lii maa yêŋ pere maloŋ tòo maa su.

28Nya ƀe Yâwɛɛ è m̀o Tisibi-nuui Ilaiza ǹyɛɛi,

29"Ƀa berei káa Eɣa a gbîŋ maa yéŋ la ŋɛ́i-tuɛi? M̀ɛni ma, fé pâi pâi bɔ́ a mɛni kpɔ̂lu ŋɔɣele-ŋai ma. Kɛ́lɛ ŋa pâi pâi a maa mɛni kpɔlui ŋɔpɛ́rɛi ma a ǹóŋ ŋɔɣele-ŋai ma. Ŋa pâi ŋɔsuui kélee su karâi."

Kâloŋ Maa-ŋuŋ 22

Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Mikâya è Eɣa lia-wôo ƀò

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 18:2-27)

1Kóraŋ saaƀa yée mu Eezuɛ da Siria dífe kɔ́ ní díkîe-ni pɔ́.

2Kɛ́lɛ góraŋ zaaƀai su Zuda kaloŋ Zeosafa è yèŋ a gɛ́ɛ é lí é Eezuɛ kaloŋ káa.

3Eezuɛ kaloŋ a wɔ́lɔ mò ŋɔnûa láa túɛ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, "Káfe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Lemɔ Gilia káa a kúpɔɔ kɛ́lɛ kúfe mɛni da kélee kɛ̂i a gɛ́ɛ kú naa kula pôlu Siria kaloŋ yêei?"

4È m̀o Zeosafa ma ǹyɛɛi, "Kwa ya kwa pɔri liî kú kɔ́ pɛ́lɛ Lemɔ Gilia ma?" Zeosafa è Eezuɛ kaloŋ wóo su tòo, "Ńgaa nɔ́ yɛ̂ɛ berei íkaa lai. Ŋánûai díkaa yɛ̂ɛ ínûai, ŋásoo-ŋai díkaa yɛ̂ɛ ísoo-ŋai."

5Kɛ́lɛ Zeosafa è mò máŋ Eezuɛ kaloŋ ma ǹyɛɛi, "Lóno Yâwɛɛ pɔ́ a m̀aa-ŋuŋ."

6Eezuɛ kaloŋ è Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai tòli díkîe ma. Dí kɛ̀ yɛ̂ɛ núu ŋuŋ náaŋ. È dímarê kɛ̀ ǹyɛɛ dîai, "Ŋa pɔri liî a gɛ́ɛ ŋá kɔ́ Lemɔ Gilia pɔ́, kpaa máŋ ŋá kpéra?" Dí zu tòo, "Lí, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a pâi dɛɛ̂i gâloŋ pɔ́."

7Kɛ́lɛ Zeosafa è marê-kɛ̂ɛ kɛ̀, "Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu da kpɛ́ni fé ƀɛ́ a lôno Yâwɛɛ pɔ́ a gɛ́ɛ kú m̀arê kɛ́?"

8Eezuɛ kaloŋ è Zeosafa wóo su tòo ǹyɛɛ m̀ai, "Nalôŋ tɔnɔ káa niî naa nyíi kwa pɔri tɛɛ̂i gbonôi a gɛ́ɛ kú Yâwɛɛ marê kɛ́, kɛ́lɛ fé ŋ̀wɛ̂li ní kpɛ́ni fêi, va tuɛ mɛni

© 2014 Bible Society in Liberia.

ƀò a ǹɛ́lɛɛ é pîlaŋ mâ fɛ̂ɛ nɔ́ mɛni nyɔ́mɔɔ a tãi kélee. Ǹyaa ƀa Imila ǹɔ́ŋ Mikâya.” Zeosafa è zu tòo, “Gâloŋ fé mò tí.”

9Eezuɛ kaloŋ è ŋɔnûa láa túɛ-ƀelai dɔnɔ tòli ǹyɛɛ mai, “Ye pá a Imila ǹɔ́ŋ Mikâya ḿbɔ naa lônii ma.”

10Eezuɛ kaloŋ da Zuda kaloŋ Zeosafa dí kɛ̀ a dímaa ɣiriɛɛ dí kâloŋ seɣe lɛ́lɛ lɛ́lɛɛ-ŋai su, dí kɛ́ ƀò seêni díkâloŋ see-sãai ŋá zí-sãa táŋ kwaai ma Sameria galai lá kɔlɛ ma. Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai kélee dí kɛ̀ tuɛ mɛni ƀôi díŋɛi túɛ.

11Kenaana ǹɔ́ŋ Zɛdikaya è kɔli turu-ŋa kpɛ̀tɛ é m̀ɔ́ ǹyɛɛi, “M̀ɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a m̀ôi: ‘Zãâi ŋí ƀé íkaa pâi Siria-ƀelai paâi la í dísu-kara.’ ”

12Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela kpéli-ŋai kélee dí kɛ̀ tuɛ-mɛni tɔnɔi tí ƀôi. “Kɔ́ pɛ́lɛ Lemɔ Gilia ma ǹyaŋ ya pâi ǹyée mɛi ɣâlei.” Dí mò dîyɛɛi, “Yâwɛɛ a pâi naa tɛɛ̂i gâloŋ pɔ́.”

13 Ǹorê-woo ƀó-nuui lì Mikâya tôlii è mò ma ǹyɛɛi, “Gáa, berei íkaa la a núu tɔnɔi, íƀarâai, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai díkaa tuɛ mɛni ƀôi a gɛ́ɛ gâloŋ a pâi mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀôi. Ǹɛɛ naa íwoo é kɛ́ yɛ̂ɛ díwɔ̂i. Lóno lɛ́lɛɛ kɛ́.”

14Kɛ́lɛ Mikâya è mò ǹyɛɛi, “Yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ káa la ɣele ma a tɔ̃yâi, m̀ɛnii nɔ́ è mò ḿâ ǹyaa nɔ́ ƀé ŋa pâi m̀ôi.”

15Báai, gâloŋ è marê kɛ̀, “Mikâya, kwa pɔ̂ri kɔ́ pɛlɛ̂i Lemɔ Gilia ma, kpaa máŋ ŋá ǹyée kúla zu?” È zu tòo ǹyɛɛi, “Kɔ́ tée, ƀa pâi díyee mɛi ɣalɛ̂i, kpɛ́ni fɛ̂i, Yâwɛɛ a pâi naa tɛɛ̂i gâloŋ pɔ́.”

16Gâloŋ ǹyɛɛ m̀ai, “Tãi ɣɛɛlu ƀé fɛ̂ɛ ŋá íkɛ í ífoo la ńyɛ̂ei a gɛ́ɛ ífe mɛni da kpɛ́ni ƀò mâ kɛ́lɛ fɛ̂ɛ nɔ́ dɔ̃yâi Yâwɛɛ láai sui?”

17Mikâya è zu tòo, “Ŋa Eezuɛ kélee kâai dítaa-taa ǹyée-ŋai ma yɛ̂ɛ ƀála-ŋa ƀé dímɛi káa nuu fé ma. Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, ‘Ǹûai ŋí mɛi káa-nuu fé ma. Tɔɔ núu tɛi-tɛi kélee é lí bɔ́-taai lii-sêe su.’ ”

18Eezuɛ kaloŋ è mò Zeosafa ma ǹyɛɛi, “Ḿve mò ní yâ a gɛ́ɛ va tuɛ mɛni da kélee ƀò a ǹɛ́lɛɛ é pîlaŋ ḿâ, kɛ́lɛ fɛ̂ɛ nɔ́ mɛni nyɔ́mɔɔ?”

19Mikâya è lì tuɛ a ŋ̀óo “M̀ɛni ma Yâwɛɛ wóo mɛni: Ŋá Yâwɛɛ kàa seêni ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋá ŋ̀âla-taa kela-ŋai kélee kɛ́ ƀò tɔɔni dí tínaŋɔɔ ma ǹáa-mii-yee mɛi-pere da gɔɔ-yee mɛi-pere.

20Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, ‘Gbɛ̂ɛ ƀé pâi Eɣa pɛlɛ̂i a gɛ́ɛ é lí é kɔ́ pɛ́lɛ Lemɔ Gilia ma ƀɛ́i a pâi ŋɔsaai sɔlɔ ƀôi naai.’ Dɔnɔ è mɛni da ƀò, da kpɛ́ni é mɛni da kpɛ́ni ƀó.

21Gbɛɛ ŋái, mɔ̂leŋ tɔnɔ è kùla é tɔ́ɔ ǹyɛɛ Yâwɛɛ mai, ‘Ŋa pâi bɛlɛ̂i.’

22Yâwɛɛ è m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛ, ‘Ƀa pâi gɛ́ pere kɛ̂i lɛ́ŋ?’ È mò ǹyɛɛi, ‘Ŋa pâi liî ŋá lɛ́ɛ mɛni pú ŋɔɣâla lono kɛ́-ƀelai kélee lá.’ Yâwɛɛ ǹyɛɛi, ‘Ƀa pâi pɔrîi ƀɛlɛ̂i. Lí é gɛ́ tí.’

© 2014 Bible Society in Liberia.

23“Yâwɛɛ a lɛ́ɛ kɛ́ mɔleŋ pú íɣâla lono kɛ́-ƀelai kélee lá. Yâwɛɛ a mò a gɛ́ɛ su-kâra mɛni kpɛtɛɛi káa ímɛni ma.”

24Nya ƀe Kenaana ǹóŋ Zɛdikaya è mu sìɣe é lí é Mikâya lókwa ŋ̀ɛi ǹyɛɛ m̀ai, “Mí tãi ƀé Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ è kùla la ŋ́gbonôi gɛ́ lòno ípɔi?”

25Mikâya è zu tòo, “Ƀa pâi gɔ́lɔnîi a ŋ̀elei ƀa pâi liî la a gɛ́ɛ í íloo pɛ́rɛ da ŋɔloŋpoi sui.”

26Eezuɛ kaloŋ è mò ǹyɛɛi, “Ka Mikâya siɣe ká lí la ká dɛɛ pôlu daa-lêei mɛi-nuui Amɔŋ pɔ́-naa da gâloŋ ǹóŋ Zoasi.

27Ka mò dîa kâai, m̀ɛnii ká ŋí gâloŋ a m̀ôi, ‘Nyáŋkpai ŋí lɔ́ kpini-pɛrɛ mu. Ífe mii-sɛŋ da kpɛ́ni tɛ̀ɛ bɔ́ fɛ̂ɛ nɔ́ kpólo da yá é lɛ́ɛ la zu ŋá pene pôlu fúlu-laa lɛ́lɛɛ su.’ ”

28Mikâya è mò ǹyɛɛi, “À kɛ̀ ƀa pène pôlu fúlu-laa su, gɛ̀ ní Yâwɛɛ fé lóno ní ḿbɔ.” È ŋɔ́nɔ mò ǹyɛɛi, “Ka ŋ̀óo-ŋai ŋí lâai kɛ́, káai kélee ƀɛ́i ŋánûa!”

Dí Eɣa pàa Lemɔ Gilia

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 18:28-34)

29Nya ƀe Eezuɛ kaloŋ da Zuda kaloŋ Zeosafa dí lì Lemɔ Gilia.

30È mò Zeosafa ma ǹyɛɛi, “Ŋa pâi liî gɔ́i kɔ̂i seɣe da kpɛ́ni su, kɛ́lɛ íkâloŋ yokpoi tóo yâ.” Eezuɛ kaloŋ è seɣe da kpɛ́ni tòo ma é lí gɔ́ kɔ́ɔi su.

31Siria kaloŋ è mò ŋɔkɔ́ kɔ́-keleŋ sia-ƀela buu saaƀa káo feerɛi dîa ǹyɛɛi, “Káfe kɔ̀ núu da kélee pɔ́, a nɛ̃ɛ ma é kɛ́ a núu kuro-te kpaa máŋ núu kɛ́tɛ, fɛ̂ɛ nɔ́ Eezuɛ kaloŋ.”

32Gɔ́ kɔ́-keleŋ sia-ƀelai kɛ́ɛ da Zeosafa kàai, dí díkili ŋá sìa dîyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma Eezuɛ kaloŋ ká ŋí.” Nya ƀe dí tìnaŋ a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ ma, kɛ́lɛ Zeosafa kɛ́ɛ wɔ́lɔ ɣelêi perei,

33gɔ́ kɔ́-keleŋ sia-ƀelai dí gàa a gɛ́ɛ vé kɛ́ ní a Eezuɛ kaloŋ. Nya ƀe dí kpèra gbɛ̂i.

34Kɛ́lɛ núu da è ŋɔtɔ̃ai pìli nɔ́ é sɔ́ɔ Eezuɛ kaloŋ ma ŋɔkɔ́ kɔ́-seɣei seêi gîe lá. È mò ŋɔkɔ́ kɔ́-keleŋ sia-nuui ma ǹyɛɛi, “Kúla a ńyãa ǹamu kɔ́ ɣenei ŋá tínaa. Daâ ŋ́wana.”

35Dí tûa gɔ́i kɔ̂i é kúla ɣele-wala ma é tóo ɣele-wulii ma. Dí sɛŋ da kɛ̀ gâloŋ kɛ́ ƀò tɔ̂ɔni díɣîŋɔɔ ma ŋɔkɔ́ kɔ́-keleŋ su ŋ̀ɛi liɛ́ɛ Siria-ŋai pɔ́naa pere. Ŋ̀ãa è kɛ̀ pûi ŋɔkɔ́ kɔ́-keleŋ káo ma gbolôŋ kɛ́ tɛ̀ɛ. È sàa a maa ɣele-wulii tí.

36Vóloi kɛ́ɛ yenîi, gɔ́-kuluƀa-ŋai dí pɛ̀lɛ wɔ̂lɔi a zu kɛ́tɛ dîyɛɛi, “Daâ kúyee mɛi ɣále. Gbakolo-ŋai dí lí dítaa-ŋai su tɛi-tɛi. Núu kélee é lí ŋɔlɔii su.”

37Nya ƀe gâloŋ è sàa dí pá a boma Sameria dí ǹoo naa.

38Dí gɔ́ kɔ́-keleŋ maa wàa póa da su Sameria ƀɛ́i ŋ̀ulu-wulu kɛ́-ƀelai da kâa díwâa naai. Ŋ̀îla-ŋai dí ŋ̀ãa kɔ̂mɔ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

39Eɣa ŋɔkâloŋ-laai su mɛni-ŋai kpéli-ŋai kélee è gɛ̀i, gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi è dɔ̀ɔi, é zu-
pere kpɛ̀tɛ a séle-nyiŋ da daa-lêe kpaya-kpayai è dɔ̀ɔ é dímaa tínaŋ a siɣãŋ, gélee
pɔ̃yɛ̂ɛi Eezuɛ kaloŋ-ŋai dímɛni pɔlɔ kɔlɔ-ŋai su.

40Eɣa è sàa é lí ǹâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́. Ǹóŋ Aɣazia è lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ.

Zuda kaloŋ Zeosafa

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 20:31--21:1)

41Asa ǹóŋ Zeosafa è kɛ̀ a Zuda kaloŋ a Eezuɛ kaloŋ Eɣa ŋɔkâloŋ-laa koraŋ náaŋ
ɣelei.

42Zeosafa è kɛ̀ a kóraŋ buu saaƀa káo lɔ́ɔlu dí gɛ̀ a kâloŋ. È ŋɔkâloŋ-laai kɛ̀
Zerusâlɛŋ a kóraŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlu. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Azuƀa, Siliî ǹóŋ-nɛnii.

43È sìa ǹâŋ Asa kɔ́ɔ pɔɔi mɛni lɛ́lɛɛ sii kélee kɛ́ɛ su. Vé kula ní dípôlu. È mɛni lɛ́lɛɛ
kɛ̀ nyíi Yâwɛɛ è kɛ̀ ŋ̀wêlii. É máŋ kɛ́ tí, vé ǹûai díɣâla-ŋai fɛli kwaa-ŋai ma su kara
ní. Ǹûai dífe kpera ní sâla kuláa ma da kéreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ kéreŋɔɔ gwaa-ŋai ŋí
ma.

44Zeosafa máŋ è kɛ̀ lii-see su da Eezuɛ kaloŋ.

45Zeosafa ŋɔkâloŋ-laai su mɛni-ŋai kpéli-ŋai kélee è gɛ̀i, da ŋɔkɔ kuluƀa-laai da
ŋɔlii-kpêle perei, gélee pɔ̃yɛ̂ɛi Zuda kaloŋ-ŋai dímɛni pɔlɔ kɔlɔ-ŋai su.

46È ŋ̀ulu-wulu kɛ́ sinaai kélee su kàra nyii-ŋai lɛ̀ɛ dí kɛ́ tíi kɛ̀ ǹûai díɣâla pɔkɔɔŋ
fɛli kwaa-ŋai ma ǹâŋ Asa saá pôlu mai.

47Ǹele-ŋai tí yée mu kâloŋ da fé kɛ́ ní Idɔŋ. Kâloŋ yée mu nuu da nɔ́ ƀé kɛ̀ naa
mɛi.

48Zeosafa è yá-ŋa-keleŋ-ŋa kpɛ̀tɛ pɔni-tɔɔ mɛni ma a gɛ́ɛ díkɛ lì Ofiɛ gôo yá mɛni
ma, kɛ́lɛ dífe wɔ́lɔ tíi kɛ́ ní a dia. Dí lɛ̀ɛ seêni Iziɔŋ-giƀa dí kàra.

49Ɣele tɔnɔ da Eɣa ǹóŋ Aɣazia è mò Zeosafa ma, “Tɔɔ ŋákpakolo-ŋai da íwɔ̂-ŋai
dí tíi kɛ́ gîe ma ǹyá ŋá-keleŋ su.” Kɛ́lɛ Zeosafa fé fáa ní ma.

50Zeosafa è sàa é lí ǹâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́. Dí nòo ǹâŋ Deeƀé ŋɔtaa-lêei su. Dí ǹóŋ Zɛoraŋ
kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

Eezuɛ kaloŋ Aɣazia ŋɔkâloŋ-laai kɛ́-pere

51Eɣa ǹóŋ Aɣazia è kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ mɛi a Zuda kaloŋ Zeosafa ŋɔkâloŋ-laa koraŋ
buu káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei. Zeɛ́ɛ è kɛ̀ Sameria. È kɛ̀ Eezuɛ mɛi a kóraŋ feerɛ.

52È sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a Yâwɛɛ. È sìa yɛ̂ɛ ǹâŋ da ǹee. È tûa-ŋa kɛ̀ yɛ̂ɛ Neƀa ǹóŋ Zɛroboaŋ,
nyíi gɛ̀ Eezuɛ é sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i.

53È kɛ̀ tíi kɛ̂i Bêe mì gɛ́ vèli. È Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ líi ŋwàna kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei
ǹâŋ è wɔ́lɔ gɛ̀ lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Kâloŋ Veerɛi

Kâloŋ Veerɛi 1

Yâwɛɛ è Aɣazia ŋɔmɛnii ŋá tèe

1Gâloŋ Eɣa saá pôlu ma, Môa lɔii è tɔ̀ɔ Eezuɛ lɔii ma.

2Maa tãi tí su Gâloŋ Aɣazia è kùla ŋɔkâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋ̀elei-pere loŋpoi su é tóo é mɛni ŋánaa kɛ́ la kpɔ́ a zu kɛ́tɛ Sameria. Nya Ɓe è kéla-ŋa tèɛ, ǹyɛɛ dîai, “Ka lí ká Ɛkulɔŋ ŋɔɣâlai Bêe-seƁɔ marê kɛ́, à kɛ̀ mɛni ŋánaai ŋí ŋ́gɛ̀i ŋa pâi Ɓâloi.”

3Kɛ́lɛ Yâwɛɛ ŋɔkélai è mò Tisibi-nuui Ilaiza ma ǹyɛɛi, “Lí ká kóyaŋ ka Sameria kaloŋ ŋɔworê-woo Ɓó-Ɓelai, í dí marê kɛ́, ‘Gáa kákili-ŋa a gɛɛ Ɣâla fé Eezuɛ lɔii su, nya Ɓe kákaa liî la a gɛɛ ká Ɛkulɔŋ lɔii ŋɔɣâlai Bêe-seƁɔ marê kɛ́ lai?’

4Maa mɛni ma, mɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a m̀ôi: Ífe pâi kulâi gbìŋ ŋá íkaa laâni ŋái. Ɓa pâi saa títi Ɓôi!” Nya Ɓe Ilaiza è kùla naa é lí.

5Tãi ŋ̀orê-woo Ɓó-Ɓelai dí pène la pôlu gâloŋ pɔ́ naai, è dímarê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Lé Ɓé kɛ̀ nyaa kà pá pôlui?”

6Dí zu tòo, “Nalôŋ da è pà kwa dîa-ni kú kòyaŋ. Nya Ɓe mò kûa, ka pene pôlu gâloŋ pɔ́naa nyii ká tèɛi, ká mó mà, ‘Mɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a môi, Gáa a sɛŋ Ɣâla fé Eezuɛ nyaa Ɓé íkaa kpakolo-ŋa tɛɛ̂i la a gɛɛ dí Ɛkulɔŋ ŋɔɣâlai, Bêe-seƁɔ marê kɛ́ lai? Maa mɛni ma, ífe pâi kulâi gbìŋ ŋá íkaa lâai ŋ̀ai. Ɓa pâi saa títi Ɓôi!’ ”

7Gâloŋ è dí marê kɛ̀, “Kpakolo kɛ́ɛ léŋ Ɓé ka dîa-ni ká kòyaŋ nyii mɛni-ŋai ŋí Ɓò kâai?”

8Dí zu tòo dîyɛɛi, “È kɛ̀ a kpakolo kɔlɔ-leɣa kuláa, sua-kɔlɔ bɛ̂ti kɛ́ Ɓò ǹeŋei.” Gâloŋ è mò ǹyɛɛi, “Tisibi-nuui Ilaiza ká kɛ̀ tí.”

9Nya Ɓe gâloŋ è kɔ-kuluƁa-ŋa láa-tuɛ-nuu tɔnɔ tèɛ nyii kɔ-kuluƁa buu lɔ́ɔlu dí kɛ̀ ǹyée mui. Gɔ-kuluƁa-ŋai mɛi-nuui da ǹyée mu-Ɓelai dí lì Ilaiza pɔ́ naa nyii kɛ̀ see-ni yée tɔnɔ tôŋ su ǹyɛɛ mai, “Ɣâla-naloŋ, gâloŋ ǹyɛɛi, ‘Pá í yéŋ ǹyéei kwára!’ ”

10Ilaiza è gɔ-kuluƁa-ŋai mɛi-nuui wóo su tòo ǹyɛɛ mai, “À kɛ̀ ŋ́gaa a Ɣâla-naloŋ, ŋɔŋ é kúla Ɣâla-taa é tóo yâ ka íkɔ-kuluƁa buu lɔ́ɔlui é ká kéreŋ.” Nya Ɓe ŋɔŋ è kùla Ɣâla-taa, é tóo gɔ-kuluƁa-ŋai mɛi-nuui ma da ŋɔkpakolo-ŋai dîa é dí kéreŋ.

11Tãi nyíŋi è kɛ̀ lai gâloŋ è ŋɔ́nɔ kɔ-kuluƁa-ŋa mɛi-nuu tɔnɔ da ǹyée mu-Ɓela buu lɔ́ɔlu tèɛ Ilaiza pɔ́naa. Gɔ-kuluƁa mɛi-nuui è mò Ilaiza ma ǹyɛɛi, “Ɣâla-naloŋ, mɛnii ká ŋí gâloŋ a m̀ôi, ‘Yeŋ ǹyéei kwára kpɔ́ nɔ́ ŋí!’ ”

12Ilaiza è zu tòo, “À kɛ̀ ŋ́gaa a Ɣâla-naloŋ, ŋɔŋ é kúla Ɣâla-taa é tóo yâ ka í kpakolo-ŋai é kákereŋ!” Nya Ɓe ŋɔŋ è kùla Ɣâla-taa é tóo gɔkuluƁa-ŋai mɛi-nuui ma da ŋɔkpakolo-ŋai é díkereŋ.

13Nya Ɓe gâloŋ è gɔ-kuluƁa-ŋai mɛi-nuui zaaƁa ɣelei tèɛ da ǹyée mu kɔ-kuluƁa-ŋa buu lɔ́ɔlui. Gɔ-kuluƁa-ŋai mɛi-nuui è tɛ̀ ǹyéei ma, é pîlaŋ ŋ̀úme ŋá Ilaiza kɔ́ɔ

© 2014 Bible Society in Liberia.

mu. È Ilaiza kperai fè ǹyɛɛ mai, “Ɣâla-naloŋ, kpera yê, ḿalôŋ káa kwa ŋá kpakolo-ŋai, kúai a íyee mu-ƀelai!

14Ƀɛ́ káa, ŋɔŋ è kùla ŋ̀elei su Ɣâla-taa é gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀela feerɛi kéreŋ da dí kɔ-kuluƀa-ŋai kélee. Kɛ́lɛ kú malôŋ káa íku-fulu-laai lɛ́ɛ kúyêei!”

15Yâwɛɛ ŋɔɣâla-taa kelai è mò Ilaiza ma ǹyɛɛi, “Ka ǹyaa ka yeŋ ǹyéei kwára. Ífe yào ma.” Nya ƀe Ilaiza è mù sìɣe da ǹyaa dí yèŋ, dí lí gâloŋ pɔ́ naa.

16È mò gâloŋ ma ǹyɛɛi, “Mɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a m̀ôi. Gáa a sɛŋ Ɣâla fé Eezuɛ a gɛɛ í m̀arê kɛ́ é pîlaŋ m̀ɛni ŋánaai ma í kêi à kɛ̀ ƀa pâi ƀâloi, nya ƀe íkaa worê-woo ƀó-ƀela tɛêi la a gɛɛ dí Ɛkulɔŋ ŋɔɣâlai Bêe-seƀɔ marê kɛ́ lai? Maa mɛni ma, ífe pâi kulâi gbìŋ ŋá íkaa lâai ŋai. Ƀa pâi saa títi ƀôi!”

17Nya ƀe Aɣazia è sàa nɔ́ yêɛ berei Yâwɛɛ è mò la Ilaiza ma a gɛɛ é mói. Aɣazia fé lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀó ní. Nya ƀe ǹêɣe surɔŋ Zoraŋ è lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ a Zeosafa ǹóŋ Zɛoraŋ ŋɔkâloŋ-laa koraŋ veerɛi Zuda lɔii mɛi.

18Aɣazia ŋɔkâloŋ-laai su mɛnii da mɛnii kpéli-ŋai kélee è gɛ̀i, bɔ̃yɛɛi Eezuɛ kaloŋ-ŋai dímɛni pôlɔ kɔlɔ-ŋai su.

Kâloŋ Veerɛi 2

Dí tɛ̀ a Ilaiza Ɣâla-taa

1Tãi Yâwɛɛ è kɛ̀ pâi tɛ̂i la a Ilaiza Ɣâla-taa fãa kɛ́tɛ sui, Ilaiza da Ilasa dí kɛ̀ perêi díkɛ kùla Geega.

2Ilaiza è mò Ilasa ma ǹyɛɛi, “Lɛɛ ƀɛ́ kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a ńdɛɛ Bɛtɛ.” Kɛ́lɛ Ilasa è zu tòo, “Ŋa ŋ́oo míi íyêei a gɛɛ tãi nɔ́ Yâwɛɛ káa la ɣele ma a tɔ̃yâi, ǹyaŋ íkɛ ƀò a ífului, ḿve pâi siɣêi ípôlu.” Nya ƀe dí lì Bɛtɛ.

3Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai kɛ̀ Bɛtɛi, dí kùla dí pá Ilasa pɔ́ naa dí marê kɛ́, “Í gɔ́lɔŋ a gɛɛ Yâwɛɛ a pâi ínuu-namui kulâi íyêei sâa?” Ilasa è zu tòo ǹyɛɛi, “Óowei, ŋá gɔ́lɔŋ, kɛ́lɛ káfe lòno é pîlaŋ ma.”

4Nya ƀe Ilaiza è mò mà ǹyɛɛi, “Ilasa, lɛɛ ƀɛ́. Yâwɛɛ a ńdɛɛ Zɛleko.” Ǹyaŋ è zu tòo, “Ŋa ŋ́oo míi íyêei a gɛɛ tãi nɔ́ Yâwɛɛ káa la ɣele ma a tɔ̃yâi, ǹyaŋ íkɛ ƀò a ífului, ḿve pâi siɣêi ípôlu.” Nya ƀe dí lì Zɛleko.

5Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai kɛ̀ Zɛlekoi, dí kùla dí pá Ilasa pɔ́ naa, dí marê kɛ́, “Í gɔ́lɔŋ a gɛɛ Yâwɛɛ a pâi ínuu-namui kulâi íyêei sâa?” Ilasa è zu tòo ǹyɛɛi, “Óowei ŋá gɔ́lɔŋ, kɛ́lɛ káfe lòno é pîlaŋ ma.”

6Nya ƀe Ilaiza è mò ma ǹyɛɛi, “Lɛɛ ƀɛ́ kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a ńdɛɛ Zɔdiŋ Ya-leei ma.” Ǹyaŋ è zu tòo, “Ŋa ŋ́oo míi íyêei a gɛɛ tãi nɔ́ Yâwɛɛ káa la ɣele ma a tɔ̃yâi, ǹyaŋ íkɛ ƀò a ífului, ḿve pâi siɣêi ípôlu.” Nya ƀe dí feerɛ dí lì.

7Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai buu lɔ́ɔlu dí lì dí tɔ́ɔ kwaa kôyaa ma dí kɛ́ ƀɛ́i kàa Ilaiza da Ilasa dí kpèra naa Zɔdiŋ Ya-leei mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Ilaiza è ŋɔyokpoi kùla ma, é ǹyái ŋá lókwa la. Ǹyái ŋáa è kɔ̀lɛ gîei feerɛ, kɔɔ yêe mɛi pere da laa-mii-yee mɛi pere, ǹyaŋ dífeerɛ dí dìyeŋ lɔii kpâla ma.

9Tãi dí nâa ǹyái tìyeŋ lai, Ilaiza è Ilasa marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Mó mâ, lé ƀé ƀa ŋ̀wêlii ŋá gɛ́ yê dí lɛ́ɛ pâi ŋ̌gulâi íyêei?” Ilasa è zu tòo, “Tɔɔ ŋá íwala-wala-laai gɛ́tɛ ɣele sɔlɔ ƀó é tɛ́ɛ ḿarâai dîa a gɛɛ ŋá lɛ́ɛ ípɔɔ ŋá a dítuɛ-nuu.”

10Ilaiza è zu tòo ǹyɛɛi, “Ƀa mɛni kpanaŋɔɔ mare kɛ̂ɛ kɛ́. É máŋ kɛ́ tí, à kɛ̀ ƀa ŋ̌gàa a tãi da pâi ŋ̌gulâi la íyêei, gɛ̀ ní a pâi kɛ̂i a ípɔɔ, kɛ́lɛ à kɛ̀ ƀà wàla ŋ̌gaa, gɛ̀ ní vé pâi kɛ̂i tí.”

11Tãi díkɛ̀ niî siâi lai, díkɛ lònoi, a naa maa félaa kpɔ́, ŋɔŋ kɔ-kɔ́-keleŋ da ŋɔŋ sôo-ŋa nyii-ŋai kɛ̀ ŋɔŋ kɔ-kɔ́-keleŋ siâi, dí kùla dí ŋɛ́i, dí Ilaiza da Ilasa ŋáa kɔ́lɛ, ǹyaŋ fãa kɛ́tɛ è tɛ̀ a Ilaiza Ɣâla-taa.

12Ilasa è nyíŋi kàa ǹyaŋ è wɔ̀lɔ a ɣelêi pere, “Ń̂âŋ! Ń̂âŋ! Eezuɛ ŋɔkɔ́-keleŋ da ŋɔsoo sia kpakolo-ŋai!” Ǹyaŋ Ilasa fé ŋɔ́nɔ Ilaiza káa ní. Nya ƀe è ŋɔseɣei kùla ma é vála.

13Ilaiza ŋɔyokpoi kùla ǹyêei é tóoi, Ilasa è zìɣe ǹyaŋ è lène pôlu é tɔ́ɔ Zɔdiŋ Ya-leei zîŋ ŋá.

14Nya ƀe è ǹyokpoi sìɣe nyii kùla Ilaiza yêei é tóoi é ǹyái ŋá lókwa la. È marê kɛ̂ɛ kɛ̀ ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ kɔɔ nâa, Ilaiza Ɲɔɣâlai?” Ǹyái ŋáa è kɔ̀lɛ, é tɔ́ɔ laa-mii-yêe mɛi-pêre da kɔɔ-yêe mɛi-pêre ǹyaŋ è ǹyái tìyeŋ.

15Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela kpului kùla Zɛleko nyii-ŋai kɛ̀ tɔɔ-ni dí kɛ́ naa kàai dí mò dîyɛɛi, “Ilaiza ŋɔmɔ̂leŋ káa Ilasa kponôi.” Ǹyaŋ dí lì a gɛɛ da dîa-ni dí koyaŋ. Dí dímaa pɛ̂lɛ ǹɔii ma ŋ̀ɛ́i túɛ.

16Dí mò ma dîyɛɛi, “Ƀɛ́ káa, kúai a íyee mu-ƀelai, kponoi kpânaŋ-ƀela buu lɔ́ɔlu díkaa kúyêei. Ǹɛɛ naa dí lí dí ínuu-namui kɔ́ri. Tãi da Yâwɛɛ Ɲɔmɔ̂leŋ è zìɣe é zee ǹyée-ŋai da tôŋ su kpaa máŋ diŋ-tiŋ-ŋai da su.” Ilasa è zu tòo ǹyɛɛi, “Kpao, káfe dí tɛ̀ɛ.”

17Dí lɛɛ kpɔ́ kpâlai ǹá dí kɛ́ gberâi fè é lɛ́ɛ la zu ŋumɛ é ŋɛ́i sóŋ a sɛŋ nyii va pɔri ǹyée kulâi díwoo mu. Nya ƀe è mò ǹyɛɛi, “Ka dí tɛ́ɛ.” Nya ƀe dí kpakolo buu lɔ́ɔlu tɛ̀ɛ nyii-ŋai gɔ̀ri a ɣele-kûu saaƀa kɛ́lɛ dífe gáa ní.

18Tãi dí pène la pôlu Ilasa pɔ́ naa nyii kɛ̀ nîi Zɛlekoi, è mò dîa ǹyɛɛi, “Fé mó ní kâa a gɛɛ káfe lî?”

Ilasa è ŋɛi-kɛ́-maa feerɛ kɛ̀

19Daa-lêei su kpakolo-ŋai dí mò mà dîyɛɛi, “Kúnuu-namui, ƀɛ́ káa, yɛ̂ɛ berei ya gâai lai, daai ŋí tɔ̂i kwaa lɛ́lɛɛ ma, kɛ́lɛ ǹyái nyɔ́mɔ̂i ǹyaŋ ǹɔii fa sí-sɛŋ lɛ̀lɛ.”

20Ilasa è mò ǹyɛɛi, “Ka pá mî a kawúlu nina tɔnɔ. Ka mii-kpôlo pú zu.” Nya ƀe dí pà la bɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Nya ƀe è kùla é lí ǹyái lá é mii-kpôloi píli ǹyái su ǹyɛɛi, “Mɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a m̀ôi. ‘Ŋa ŋɔ́nɔ ǹyái maa waa. Vé pâi ŋɔ́nɔ ǹûai kɛ̂i dí sáa kpaa máŋ é ǹɔii ké a nyɔ́mɔɔ sí-sɛŋ mɛni ma.’ ”

22Ǹyaŋ ǹyái lɛ̂lɛɛi é tóo sâai ŋí ma, yɛ̂ɛ berei Ilasa è wɔ́lɔ mò lai.

23Ilasa è kùla naa é lí Bɛtɛ. Gɛ́ɛ siâi berei ma gɛ́ lii, sinâa-nɛyaa da-ni dí kùla taa tɔ̂nɔ su dí ké ɣɛ́lɛ maa kûla gbonôi. Dí mò mà dîyɛɛi, “Kula ƀɛ́ í lí a íŋûa kpulaŋ, kula ƀɛ́ í lí a íŋûa kpulaŋ.”

24È tìnaŋ dí pɔ́ naa pêre é dí káa sĩi, é dí náɣaŋ Yâwɛɛ láai su. Nya ƀe lɔɔ fɛnɛ-sãa kpaya-kpaya feerɛ dí kùla nɔɔi su dí zinâa-nɛyãai buu náaŋ káo feerɛ páa.

25Ǹyaŋ è kùla naa é lí Kamɛɛ Yeei ma é kúla naa é lí Sameria.

Kâloŋ Veerɛi 3

Kɔ́ káa Eezuɛ loai da Môa

1Eɣa ǹóŋ Zoraŋ è lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ Sameria, Eezuɛ lɔii su a Zuda kaloŋ Zeosafa ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀai, ǹyaŋ è kɛ̀ a kâloŋ a kóraŋ puu káo feerɛ.

2È sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a Yâwɛɛ kɛ́lɛ vé ké ní yɛ̂ ǹâŋ da ǹee díwɔ̂i. È gɔni-ɣala pɔkɔɔŋ Bêe su kàra nyii ǹâŋ è gbɛ̀tɛi.

3É máŋ ké tí, è kànaŋ zɔnyɔ̂ŋ-ŋai dîa nyii Neba ǹóŋ Zɛroboaŋ è dí kɛ̂i, nyii Eezuɛ è pìlaŋ gɔ́ɔ pɔɔi. Vé bôlu tɔɔ ní dîa.

4Môa lɔii è kɛ̀ Eezuɛ yée mu. Môa Kaloŋ Misa è kɛ̀ ƀála tɔ̂i, ǹyaŋ kóraŋ kélee a kâa ƀála-loŋ wála ŋuŋ tɔ̂nɔ (100,000) tɛ̀ɛ Eezuɛ kaloŋ pɔ́ da ƀála sîrɛ wála ŋuŋ tɔ̂nɔ (100,000) leɣa a ŋuŋ fela-fei.

5Kɛ́lɛ Eɣa saá pôlu ma, Môa Kaloŋ è tɔ̀ɔ Eezuɛ kaloŋ ma.

6Nya ƀe, gâloŋ Zoraŋ è kùla Sameria é Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai kélee ŋáa té díkîe ma kɔ́ kɔ́ mɛni ma da dîa-ni dí lí.

7È ŋorɛ̂-wooi ŋí tɛ̀ɛ máŋ Zuda kaloŋ Zeosafa mì: “Môa Kaloŋ a tɔɔ m̀â. Kwa yá kwa pɔ̂ri liî a gɛɛ kú kɔ́ Môa pɔ́?” Gâloŋ Zeosafa è zu tòo ǹyɛɛi, “Kwa yá kwa pâi liî. Ŋ́gaa nɔ́ yɛ̂ɛ berei íkaa lai, ŋá ǹûai díkaa a ínûa, ŋá soo-ŋai díkaa a ísoo-ŋa.”

8È marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Berei nɛ̂nɛ ƀé kwa pâi tɛɛ̂i lai?” Zoraŋ è zu tòo ǹyɛɛi, “Kwa pâi tɛɛ̂i a Idɔŋ Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su pere.”

9Nya ƀe Eezuɛ kaloŋ Zoraŋ è lì é pɛ́lɛ Zuda da Idɔŋ kaloŋ-ŋai dîa. Dí Siaa a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi, yá fé ŋɔ́nɔ ké ní Gɔkuluƀa-ŋai yɛ̂ei dí kpele mɛ̂ni ma da dí soo-ŋai.

10Eezuɛ kaloŋ è ŋ̀óo tɛ̀ ɣelêi ǹyɛɛi, “Nɛ̂ei lé! Yâwɛɛ è pà a kúa kaloŋ saaƀai ŋí ƀé a gɛɛ nɔ́ é kú tɛ́ɛ Môa pɔ́?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Kɛ́lɛ Zeosafa è mare kɛ̂ɛ kɛ̀ ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ ŋɔlóno kɛ́-nuu da fé ƀɛ́ a gɛɛ kú Yâwɛɛ marê kɛ́ zârai?” Eezuɛ kaloŋ ŋɔyée-mu-nuui dɔnɔ è zu tòo ǹyɛɛi, “Safa ǹóŋ Ilasa káa ƀɛ́. Nya ƀe à kâa kɛ̀ a Ilaiza ŋɔyée mù-nuu.”

12Zeosafa è zu tòo ǹyɛɛi, “Gáa a Yâwɛɛ ŋɔlóno-kɛ-nuu a tɔ̃yâ.” Nya ƀe Eezuɛ kaloŋ Zeosafa da Idɔŋ kaloŋ dí saaƀaŋɔɔ dí lì Ilasa pɔ́.

13Ilasa è mò Eezuɛ kaloŋ ma ǹyɛɛi, “Ƀa ŋ̀wɛ̂lii ŋá kpɔŋ mâa tɛɛ ípɔ lé mɛni ma? Lí ínâŋ da ílee-ni díɣâlai ŋɔlóno-kɛ-ƀelai pɔ́.” Eezuɛ kaloŋ è zu tòo ǹyɛɛi, “Kpaa, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ ƀé kúa saaƀai ŋí kú tòli gîe ma a gɛɛ é kú tɛ́ɛ Môa pɔ́.”

14Ilasa è zu tòo ǹyɛɛi, “Ŋá ŋ́oo míi gè ɣele ma ɣalai Yâwɛɛ láai su nyii ŋ́gaa tíi kɛ̂i mìi. Eêi kɛ̀ ƀaa kɛ́-maa è wàla kɛ́ ǹyɛ̂ei é pîlaŋ Zuda kaloŋ Zeosafa kɛ́ɛ ká sámai ma, ḿvêi pâi fâai ma ŋá ká káa kpaa máŋ ŋá ńyee sée ká mu.

15Kɛ́lɛ ka pa ḿî a kɔnîŋ ɣale-nûu tɔnɔ.” Gɔnîŋ ɣale-nûui kɛ́ɛ ŋɔkɔnîŋ ɣalêi, Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ è pà Ilasa kponôi.

16È mò ǹyɛɛi, “M̀ɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a môi: Ka lóa-ŋa tée diŋ-tiŋ ŋí su gwaa kélee ma.

17Kpɛ́ni fêi, m̀ɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a môi: Káfe pâi fãa tíŋ mɛnîi kpaa máŋ ká tuna káa é pú. É máŋ kɛ́ tí, diŋ-tiŋ ŋí láa a pâi fɛ̂ɛi a yá, káa, kásoo-ŋai da kátaa-tûlɛi-ŋai kélee ka pâi kákpelêi.

18M̀ɛnii ŋí káa a mɛni fíi kpɛɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i. A pâi máŋ gɛ̂i a gɛɛ ká Môa yée mɛi ɣále.

19Ka pâi dí taa-lêe lɛ́lɛɛ-ŋai maa tínaŋɔɔ a siɣãŋ-ŋai yée mɛi ɣâlei da dítaa kpaya-kpayai kélee. Ka pâi dí ƀá-wûru lɛ́lɛɛ-ŋai kélee pɔnîi, ká dí ya-ɣɛli-ŋai kélee kpéra dífa ŋɔ́nɔ ɣíliŋ. Ka pâi dísi-sãa kpalaŋ lɛ́lɛɛ-ŋai kélee su karâi ká dí mɛi pɛ́lɛ a kɔni-ŋa.”

20Bôlu ma ɣele-walai, a ŋ̀ele-wâla sala kula tãi, berei è kɛ̀ lai, yá è kɛ̀ ɣilînii é kúla Idɔŋ pere. Ǹɔii láa è fɛ̀ɛ a yá.

21Tãi Môa-ƀelai dí nâa mèni la a gɛɛ gâloŋ-ŋai dí pà kɔ̂i dípɔi, dí zinâai kélee tòli díkîe ma, núu-ŋûnu da núu-pɔ̂lɔ nyii-ŋai pɔri-mâa è kɛ̀ dîɛ a gɛɛ dí kɔ́ kɔ́i, dí dítòli dí dítɛɛ goyaŋ perei ma.

22Tãi dí dímu sìɣe la a bôlu ma ɣele-wala pɛpɛi, vóloi è kɛ̀ toôi ǹyái ŋá. Môa-ƀelai kɛ̀ ǹyái pôlui, ǹyái ŋɛ́i è kɛ̀ a gbɔlɔɔ dí ŋɛ́i yɛ̂ɛ ŋãa.

23Dí mò dîyɛɛi, “Ŋãa ká tí. Tãi da gâloŋ-ŋai tí dí namu kɔ̀ díkîe-ni loai dí díkîe-ni paa. Môa-ƀela, kwa nâa lí díƀûui su kwáa díyee ŋá sãa siɣe.”

24Kɛ́lɛ tãi Môa-ƀelai dí pà la Eezuɛ-ŋai díƀûui sui, Eezuɛ-ŋai dí dímu sìɣe dí kɔ́ dípɔ é lɛ́ɛ la zu Môa-ƀelai dí pú. Eezuɛ-ŋai dí pɛ̀lɛ dí kpɛ́ɛ ma dí kɛ́ lì a dípaa.

25Dí dítaa-lêe-ŋai su kàra. Kpakolo tɛi-tɛi kélee dí lɛ̀ɛ kɔni pilîi díkpâlaŋ lɛ́lɛɛ-ŋai ŋá é lɛ́ɛ la zu dí gélee mɛi pɛ́lɛ. Dí ǹya-ɣɛli-ŋai kélee kɛ̀ dí kpéra ɣilînii dí m̀á-

© 2014 Bible Society in Liberia.

wûru lɛ́lɛɛ-ŋai kɛ́lee pɔ̂ŋ. Môa taa-lee kɛ́tɛi, Kîɛ Arisa nɔ́ ƀé lɛ̀ɛ dífe zu kara ní kɛ́lɛ kpakolo da-ni nyii-ŋai vûma-ŋa díkɛ̀ díyêei, dí tìnaŋ naa ma a kɔ́ máŋ.

26Tãi Môa Kaloŋ è gàa la a gɛɛ gɔ́i è kɛ̀ ǹyée mɛi ɣâlei, è ƀóa sɔ̂kpɔ kɔ̀ kɔ́-ƀela ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ sìɣe a gɛɛ dí tɛ́ɛ ŋɔkpɔara-ƀelai sáma a kîrɛ dí lí Idɔŋ kaloŋ pɔ́ naa, kɛ́lɛ dífe pɔri ní tɛɛ̂i.

27Nya ƀe Môa Kaloŋ è ǹóŋ-surɔŋ maa-ŋuŋ sìɣe nyii maa nɛ̃ɛ̂i kɛ̀ é lɛ́ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ, é gúla a sâla daa-lêe kɛ́tɛi ŋɔgalai ma. Tãi Eezuɛ-ŋai dí nyíŋi kàa lai, díla è kpàla dîa. Dí kùla naa dí pene pôlu díkpɔɔi lɔii su.

Kâloŋ Veerɛi 4

Ilasa è kpɔ̀ŋ mâa tɛ̀ɛ Bɔɔ-nɛnii pɔ

1Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela kpului su-nuui dɔnɔ ŋɔpɔɔ-nɛnîi è wɔ̀lɔ Ilasa ma ɣelêi pere ǹyɛɛi, “Ḿbɔ̂ŋ nyii kɛ̀ a íyee-mu-nuui a saa, ǹyaŋ í gɔ́lɔŋ a gɛɛ è kɛ̀ a Yâwɛɛ ŋɔtíi lɛ́lɛɛ kɛ́ nuu. Kɛ́lɛ nâloŋ tɔnɔ nyii è wɔ́lɔ kpà sɔ̀ŋ yêei, aâ pá a gɛɛ é ńônii-sinaa feerɛi síɣe a ŋɔluɛ-ŋa a ŋɔkpâi kpɛɛ̂i.”

2Ilasa è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Lé kpɔŋ-maa ƀé ƀa ŋ̀wɛ̂lii ŋá gɛ́ yɛ̂ɛi? Mó ḿâ lé ƀé íyêei ípɛrɛi mui?” Ǹɛnîi è mò ǹyɛɛi, “Sɛŋ da fé íyee-mu-nuui yêei é kúla ɔle wulɔ sane-loŋ pôlu.”

3Ilasa è mò ma ǹyɛɛi, “Lí í sia-sîa íkɔlɛ-ma-ƀelai mɛi í dí marê kɛ́ sane fôlo-ŋa mɛni ma a gɛɛ í zíɣaŋ sóŋ. Ƀa gɛ̀ í dámaa mare kɛ̂ɛ kɛ́.

4Ƀa gɛ̀ tí, gɛ̀ ní, ka ílônii-sinaai ká lɔ́ kápɛrɛi mu ká ǹá tɛ́ kâa. Ye wúlɔ pú zane-ŋai kɛ́lee su. Ƀa da láa fɛ̀ɛ, zee íkɔlɛ.”

5Ǹɛnîi è Ilasa lɛ̀ɛ naa é lí é gɛ́ yɛ̂ɛ berei è mò la mai. Ǹaa pôlu ma da ǹônii sinaai dí lɔ̀ dípɛrɛi mu dí ǹáa tɛ́ dîa. Dí pà a zane fôlo-ŋai bɔ́ ǹyaŋ è kɛ̀ nɔ́ ŋ̀úlɔi pûi dí su.

6Gbɛɛ-ŋai, è mò ǹóŋ-surɔŋ dɔnɔ ma ǹyɛɛi, “Pá a zanei da kpɛ́ni.” Kɛ́lɛ è zu tòo ǹyɛɛi, “Sane fôlo fé ŋɔ́nɔ sâa naa.” Nya ƀe ŋ̀úlɔi è kpèra púɔɔ ma gɛ́ kùla ŋɔwulɔ-sanei su.

7È lì é mó ŋ̀âla-naloŋ ma. Ŋ̀âla naloŋ è mò ma ǹyɛɛi, “Lí í ŋ̀úlɔi kɔ́lɛ í gba-ŋai kpɛ́ɛ. Ká ílônii-sinaai ká zɛŋ-kaoi kpéli síɣe a ká pɔ́ɔ ká káɣeniɛi kɛ́ la.”

Ilasa è Sunɛŋ-nɛnii ǹóŋ-surɔŋ ƀâlo

8Ɣele tɔ̂nɔ da Ilasa è lì Sunɛŋ. Tɔɔ nɛ̂ni tɔnɔ è kɛ̀ naa è mò mà a gɛɛ é maa kpɛ̂ŋ kɛ́ é mii-sɛ̂ŋ mii. Nya ƀe tãi kélee a kâa pà lai, a kâa kpèra naa a gɛɛ é ǹáa míi.

9Ǹɛnîi è mò bɔ̂ŋ ma ǹyɛɛi, “Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ nalôŋ ŋí a pâ kúpɔ a tãi kéleei, gáa a Ɣâla-nuu maa waa.

10Kú loŋpo loŋ tɔnɔ kpɛtɛ kúpɛrɛi ŋ̀elêi, kú gbìŋ see naa, tɛ̂ƀele tɔnɔ, see-sɛ̂ŋ tɔnɔ da laŋpo tɔnɔ m̀aa mɛni ma. Gɛ̀ ní a pɔ̂ri kɛ̂i naa a tãi kélee à pà la kúpɔi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Ɣele tɔ̂nɔ da Ilasa páai, è tɛ̀ ŋɔloŋpoi su é láa naa.

12Ilasa è mò ǹyée-mu-nuui Giazi ma ǹyɛɛi, “Sunɛŋ-nɛnii tóli.” Nya Ɓe è ǹɛnîi tôli, ǹɛnîi é pá é tɔ́ɔ Ilasa ŋɛ́i.

13Ilasa è mò ǹyée-mu-nuui ma ǹyɛɛi, “Mó mà, ‘Ɓa tɛɛ mɛni-kpɔ̂lu támaa su kú mɛni ma. Lé ɓé ŋa pɔ̂ri nâa gɛ̂i ímɛni mai? Kwa pɔ̂ri lônoi gâloŋ pɔ́ ímɛni ma kpaa máŋ gɔ-kûluɓa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi?’ ” Ǹɛnîi è zu tòo ǹyɛɛi, “Zɛŋ kélee ŋa ŋ̀wɛ̂lii, gáa ńyêei ŋánûai sáma.”

14Ilasa è marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Gɛ̀ ní lé ɓé kwa pɔ̂ri gɛ̂i mì?” Giazi è zu tòo, “M̀ɛnii gáa mai nya ɓa lóŋ-surɔŋ fé ǹyêei, ǹyaŋ bɔ̂ŋ káa a siɛ-pɔ̂lɔ.”

15Ilasa è mò ǹyɛɛi, “Dóli.” Nya Ɓe è dòli. Tãi è pà lai, è tɔ̀ɔ gbôŋ lá.

16Ilasa è mò ǹyɛɛi, “Góraŋ tí ŋɔtãi kɛ́ɛ ŋí, Ɓa pâi lóŋ-surɔŋ lâai íyee tɔ̃ɔi.” È mò ǹyɛɛi, “Kpaa ŋánuu-namui. Ífe íyee-mu-nuui tûmo, Óo Ɣâla naloŋ!”

17Kɛ́lɛ ǹɛnîi è koo sîɣe a bôlu ma koraŋ a tãi tɔnɔi tí é lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ɓó yɛ̂ɛ berei Ilasa è mò la mai.

18Ǹôloŋ è ɓɔ̀lɔ, ǹyaŋ ɣele tɔ̂nɔ da è lì ǹâŋ pɔ́ nyii kɛ̀ díkpâlaŋ ŋá da zí-sãa ŋá-lɛɛ ma-ɓelai.

19È mò ǹâŋ ma ǹyɛɛi, “Ŋ́uŋ a sôlii! Ŋ́uŋ a sôlii!” Ǹâŋ è mò ǹyée mu-nuui dɔnɔ ma ǹyɛɛi, “Lí la ǹee pɔ́.”

20Tãi ǹyée-mu-nuui è nâa ǹóloŋ mu sìɣe la é lí la ǹee pɔi, zurɔ̂ŋ-looi è kɛ̀ seê-ni gɔ́ɔ mɛi é lɛ́ɛ la zu vóloi é tɛ́ ŋuŋ-ma. Nya Ɓe è sàa.

21Ǹɛnîi è bomai sîɣe é lí la bɛ́rɛi ŋ̀elêi-pere Ilasa ŋɔloŋpoi su é ǹáa naa ŋɔgbìŋ ŋá é kúla é bɛ́rɛi láa tɛ́ bôlu pere.

22È ŋɔsurɔ̂ŋ tôli ǹyɛɛ mai, “Kúyee-mu-ɓelai dɔnɔ tɛɛ a wɛlɛ-sôo tɔnɔ a gɛɛ ŋá lí ŋ̀âla-naloŋ Ilasa pɔ́naa, ŋá pene pôlu.”

23Ŋɔsurɔ̂ŋ è marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Íkaa liî bɔ́naa sâa lé mɛni ma? Vé a ŋ̀áloŋ ninai kpaa máŋ Vii-tɔ̂ɔ Ɣelei.” Ǹyaŋ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Kú nia nyíti ma. Tɔɔ nɔ́ ŋá lí.”

24Ǹɛnîi è ŋwɛlɛ-sôoi maa Ɣîri é mó ǹyée-mu-nuui ma ǹyɛɛi, “Lí a ńyãa. Ífe kpèra ḿî kwaa da ma fɛ̂ɛ nɔ́ ŋá mó tí yâ.”

25Nya Ɓe è pɛ̀lɛ ŋɔsiai ma é lí Ilasa pɔ́naa Kamɛɛ Yeei ma. Tãi Ilasa è gàa la pâi kwaa kôyaa mai, ŋ̀âla-naloŋ è mò ǹyée-mu-nuui Giazi ma ǹyɛɛi, “Ɓɛ́ tí káa, Sunɛŋ-nɛnii ká tí!

26Lí a kîrɛ ka ǹyaa ká koyaŋ. Gɛ̀ ní marê kɛ́, ‘Kú mɛni? Ísurɔ̂ŋ kɔlɔi ponoɔ̂i? Íloŋ-surɔŋ kɔlɔi ponoɔ̂i?’ ” Giazi è lì bɔ́ naa é marê kɛ́ yɛ̂ɛ berei Ilasa è mò la mai. Nɛnîi è zu tòo ǹyɛɛi, “Mɛni nyɔ́mɔɔ fé naa.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Tãi è sèri la ŋâla-naloŋ pɔ́naa ǹyéei mai, è tòo gɔ́ɔ mu é gɔ́ɔ sóŋ. Giazi è pà mɛi a gɛɛ é duãŋ kɛ́lɛ ŋâla-naloŋ è mò ma ǹyɛɛi, “Tée bôlu! Gáa lii too pôlu kɛ́tɛ su, kɛ́lɛ Yâwɛɛ fé mó ní mâ.”

28È mò ma ǹyɛɛi, “Ŋánuu-namui, ŋá í marê kɛ̀ lóŋ-surɔŋ mɛni ma? Ḿve mó ní yâ a gɛɛ ífe níi tɔɔ?”

29Ilasa è mò Giazi ma ǹyɛɛi, “Í yokpoi tóo yâ í ŋásia-wûrii síɣe, í lí a kîrɛ ǹɛnîi ŋí ŋɔpɛ́rɛi lá. À kɛ̀ ƀà núu kélee da kàa berei sû, ífe ílaa tì ma. Núu da a ǹáa tí yâ, ífe ǹóo su tòo. Ƀa sèri, ŋásia-wûrui láa ǹóloŋ ŋuŋ mɛi.”

30Ǹóloŋ ǹee è mò mà ǹyɛɛi, “Yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ káa la Ɣele ma a tɔ̃yâ, íkɛ ƀò Ɣele mai, ḿve pâi kulâi ípôlu fɛ̂ɛ nɔ́ kú lí ŋápɛrɛi la.” Nya ƀe è mù siɣe é lɛ́ɛ bôlu dí lí.

31Giazi è lì dí túɛ é zia-wûrui láa zurɔ̂ŋ-looi ŋuŋ mɛi, kɛ́lɛ vé ǹɛ̂wo tíŋ ta mɛni ní kpaa máŋ é gáa é túmo. Nya ƀe Giazi è pène pôlu a gɛɛ da Ilasa dí koyâŋ. È mò Ilasa ma ǹyɛɛi, “Zurɔ̂ŋ-looi fé mu siɣe ní.”

32Tãi Ilasa è pà la é lɔ́ bɛ́rɛi mui, è zurɔ̂ŋ-looi poma kâa lâani ŋɔgbìŋ ŋá.

33Ilasa è lɔ̀ loŋpoi su é ǹáa tɛ́ dîa dí feerɛŋɔɔ é Yâwɛɛ fɛli.

34Nya ƀe è tɛ̀ gbìŋ ŋá é láa bomai mɛi é ǹá lɔ́ ǹá é ŋɛ́i sée ŋɔi mɛi é ǹyée pɛ́lɛ ŋɔyéei mɛi. Tãi è làa la é sãa ǹôloŋ pomai mɛi, ǹôloŋ kponôi è nâa pɛ̀lɛ fãa ma.

35Ilasa è mù sìɣe é kúla ǹôloŋ mɛi, é sia-sîa bɛ́rɛi mu é ŋɔ́nɔ lí pôlu é lâa bomai mɛi é zu sãa. Ǹôloŋ è tìso gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ é nâa ŋɛ́i láa ƀó gɛ́ lèwo.

36Ilasa è Giazi tòli ǹyɛɛ mai, “Sunɛŋ-nɛnii tóli.” Nya ƀe è dòli. Tãi è pà lai, Ilasa è mò ma ǹyɛɛi, “Íloŋ-surɔŋ-looi síɣe.”

37Ǹɛnîi è pà é lɔ́ bɛ́rɛi mu é tóo Ilasa kɔ́ɔ mu é maa pɛ́lɛ ǹɔii ma. Naa pôlu ma, è ǹóŋ-surɔŋ-looi síɣe da ǹyaa dí kúla.

Ilasa è ŋɔ́nɔ ŋɛi-kɛ-maa feerɛ kɛ̀

38Ilasa è pène pôlu Geega ǹyaŋ puru kɛ́tɛ è kɛ̀ a doɔɔ naa kpiniŋ su. Tãi Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀela kpului da Ilasa-ni dí kɛ̀ gɔyaŋ kɛ̂i lai, è mò ǹyée-mu-nuui ma ǹyɛɛi, “Neɣi kɛ́tɛi tɔ́ɔ ŋɔŋ ŋá í kpɔrɔya ɣíli ǹûai ŋí mɛni ma.”

39Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai su nuu-kpului dɔnɔ è lì a gɛɛ é mii-tûma-laa-ŋa kula é kpɔmɔ da káa m̀áa. È m̀á gɛrɛ-gɛrɛ-ŋai da kùla é ŋɔyokpoi láa fɛ́ɛ a dia. Tãi è pà la pôlui, è dí su tèe-tee é bú ǹáoi su berei máŋ núu da fé kɛ́ ní a gbɔmɔ ƀai zîi kɔ́lɔŋɔɔ lai.

40Tãi ǹáoi è m̀ɔ lai, dí gùla zinâai mɛni ma a gɛɛ dí gbele, kɛ́lɛ tãi dí pɛ̀lɛ dílaa mîi lai, dí wɔ̀lɔ dîyɛɛi, “Óo Ɣâla-naloŋ, núu paa sâle káa neɣii su.” Ǹyaŋ dífe pɔri ní miî.

© 2014 Bible Society in Liberia.

41Ilasa è mò ǹyɛɛi, “Ka pá a felaƀa fũa.” Tãi dí pà la a felaƀa fũai, è bù neɣii su ǹyɛɛi, “Dɛɛ ǹûai pɔ́ dí mii.” Ǹyaŋ núu paa sɛ̂ŋ fé ŋɔ́nɔ kɛ́ ní neɣii su.

42Tãi tɔnɔ, nalôŋ tɔnɔ ta è kùla Bêe-salisa. È kɛ̀ pâi Ŋala-naloŋ pɔ́ a kpólo-kpûa buu feerɛ nyii dí gbɛ̀tɛ a ŋɔsí-sɛŋ m̀á maa-ŋuŋ é pɛ́lɛ tuma-lâa da mii-sãa kpulu-kpulu dîa ŋɔƀɔrɔi su. Ilasa è mò ǹyɛɛi, “Dɛɛ ǹûai pɔ́ dí mii.”

43Ǹyée-mu-nuui è mò ǹyɛɛi, “Ŋa pɔ̂ri mii-sãa kuroi ŋí seêi léŋ ǹûa ŋuŋ tɔnɔi ŋí ŋɛi?” Ilasa è zu tòo ǹyɛɛ mai, “Dɛɛ ǹûai pɔ́ dí mii. Kpɛ́ni fêi, mɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a m̀ôi, ‘Da pâi mii-sãai ŋí miî da é lɛ́ɛ.’ ”

44Nya ƀe ǹyée mu-nuui è mii-sãai sêe ǹûai ŋɛ́i, dí mìi da é lɛ́ɛ kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò lai.

Kâloŋ Veerɛi 5

Ilisa a Neema ƀàlo

1Nalôŋ tɔnɔ da è kɛ̀ naa Siria kaloŋ yée mu da kɛ̂ ma Neema. È kɛ̀ a gɔ-kûluƀa-ŋai mɛi-nûu kɛ́tɛ. È kɛ̀ a núu kɛ́tɛ lɛ́lɛɛ ŋɔmɛi-nuui ŋɛ́i, ƀaa-kɛ́-maa támaa kɛ́ ƀò ǹyêei maa mɛni ma. Kpɛ́ni fêi, zârai ƀé Yâwɛɛ è Siria-ƀelai kɛ̀ dí díkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále. È kɛ̀ a kɔ-kûluƀa kponoi kpanaŋɔɔ lɛ́lɛɛ, kɛ́lɛ kpono ma kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ è kɛ̀ ma.

2Tãi tɔnɔ Siria-ƀelai dí lì kɔ̂i Eezuɛ-ŋai pɔ́. Dí Eezuɛ nɛni-loo tɔnɔ sòŋ a kɔ-sôŋ dí pá la. È kɛ̀ tíi kɛ̂i Neema ŋɔnɛnîi mî.

3Ɣele tɔnɔ da nɛnî-looi è mò ŋɔmɛi-nuui ma ǹyɛɛi, “Ŋa ŋ̀wɛ̂lii kpɔ́ a gɛɛ ŋánuu-namui é lí é Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui káa nyii gáa Sameriai. A pɔri ma é m̀álo ŋɔkpono-ma kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔi yêei.”

4Neema è lì ŋɔnuu-namui pɔ́naa é m̀ɛnii ŋí ƀó ma nyii Eezuɛ nɛni-looi è mòi.

5Siria kaloŋ è mò ǹyɛɛi, “Gɛ̀ ní, a nɛ̃ɛ ma mɛni kélee é kɛ́, ya liî. Ŋa pâi kɔlɔ pɔ̃yɛ̂i ŋá dɛɛ ípɔ a gɛɛ í lí la Eezuɛ kaloŋ pɔ́.” Nya ƀe Neema è lì a sɛŋ kâo kole kpua-kpua wála buu saaƀa, gôo kpua-kpua wála lɔ́ɔlu mɛi da, da seɣe sîi da kpɛ́ni lɛ́lɛɛ-ŋa puu.

6Gɔlɔi è lì la Eezuɛ kaloŋ pɔ́i ŋ̀óo ká ŋí, “Ǹgaa ńyee mu-nuui Neema tɛɛ̂i ípɔ naa a gɛɛ í m̀álo ŋɔkpono ma kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔi ŋí yêei.”

7Tãi Eezuɛ kaloŋ è gɔlɔi lôno lai, è ŋɔyokpoi fàla-fala lii-too pôlu su ǹyɛɛi, “Ɣâla ƀa ńyãa? Ŋa pɔri núu paâi kpaa máŋ ŋá pá la pôlu fúlu-laa su? Lé ƀé kɛ̀ nalôŋ ŋí a núu tɛɛ̂i m̀ƀɔ naa a gɛɛ ŋá m̀álo ŋɔkpono ma kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔi yêei? Berei káa a ŋ̀gɔ̂rii la a laa-sâai.”

8Tãi Ǹâla-naloŋ Ilasa è mɛ̀ni la a gɛɛ Eezuɛ kaloŋ è ŋɔyokpoi fàla lai, è ŋ̀orɛ̂-wooi ŋí tɛ̀ɛ bɔ́ naa: “Í íyokpoi fàla lé mɛni ma? Nalôŋ tɛ́ɛ m̀ƀɔ naa. A pâi gɔlɔnîi a gɛɛ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu káa Eezuɛ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Nya ƀe Neema è lì a ŋɔsoo-ŋai da ŋɔkɔ́-kɔ keleŋ-ŋai é kpéra a dia Ilasa ŋɔpɛ́rɛi lá.

10Ilasa è worê woo ƀó-nuu tèɛ Neema pɔ́ naa é mó mà ǹyɛɛi, “Lí í íwaa gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ Zɔdiŋ Ya-leei su. Gè ní ƀa pâi ƀâloi í kɔlɔ-felai yêei íkpono mâ é ké nɛ̃ɛ-nɛ̃ɛ.”

11Kɛ́lɛ Neema è kùla naa a lii-ŋwâna gɛ́ lì. È mò ǹyɛɛi, “Ŋá kè gâai nɔ́ a gɛɛ a pâi kulâi é pá ḿbɔ naa é tɔ́ɔ é Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ láa tóli é ǹyée sãa mɛi ƀɛ́i gɔlɔ-felai káa naai, é ḿbalo gbono ma kɔlɔ-felai nyɔ́mɔɔi ŋí yêei.

12Dɛmɛika ya-leei-ŋai, Abana da Fapa dífe lɛ́lɛ ní é tɛ́ɛ Eezuɛ lɔii su ya-lee-ŋai kélee dîa? Ḿvêi pɔri ŋ́waâi dí su ŋá ƀálo?” È tìnaŋ pôlu lii-ŋwâna pere su é lí.

13Neema yée-mu-nuui è lì bɔ́ naa ǹyɛɛ mai, “Ńâŋ, eêi kè Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui eêi mɛni ké là wálaa ta ƀò yâ a gɛɛ í gɛ́, í lâai la ífe ké ní pâi gêi? Mɛni ma, ífa pɔ̂ri liî í íwaa ǹyái su í ƀálo?”

14Nya ƀe Neema è lì é tóo Zɔdiŋ Ya-leei su gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, yêɛ berei Ŋ̀âla-naloŋ è mò la mài. È ƀàlo ŋɔkpono ma kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔi yêei, gɔlɔ ma é ké nɛ̃ɛ-nɛ̃ɛ yêɛ lôloŋ.

15Da ŋɔnûai dí lène pôlu Ilasa pɔ́naa ŋɔpɛ́rɛi lá. È tɔ̀ɔ ŋɛ́i ǹyɛɛ mai, “Ŋa nâa gɔ́lɔŋ a gɛɛ Ɣâla da kpɛ́ni fé ɣele mâ é kúla Eezuɛ lɔii Ŋɔɣâlai pôlu. Kpera yê, íyee sée zama-sãai ŋí mu nyii kùla íyee-mu-nuui yêei.”

16Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui è zu tòo ǹyɛɛ mai, “Berei vúlu-laa ɣalai káa la ɣele ma a tɔ̃yâ-pere nyii ŋa tíi kêi mìi, fé pâi sɛŋ da sonîi íyêei.” Berei máŋ Neema è kpàla la ǹá a gɛɛ é zama-sãai sóŋ, vé fáa ní ma.

17Neema è mò mà ǹyɛɛi, “À kè ífe íyee seêi ŋásama-sãai mu, gè ní, ǹɔii ŋí ma pɔ̂rɔi da tɛɛ ḿbɔ, ńyãai a íyee mu-nuui, nyii soo fáleŋ feerɛ da pɔ̂ri ziɣêi a gɛɛ ŋá lí la ḿbɔ-taâi. Ǹyaŋ fé pâi ŋɔ́nɔ kéreŋ-sala-ŋa kulâi da sâla da kpɛ́ni-ŋa Ɣâla da kpɛ́ni ma fêɛ nɔ́ Yâwɛɛ.

18Ŋá ŋ̀wêlii Yâwɛɛ é ńyãai a íyee-mu-nuui ńzu-mêni lɛɛ mɛni tɔnɔi ŋí mɛni ma. Nya ƀa, tãi Asiria kaloŋ nyii gáa a ŋánuu-namui a lí a ńyãa Asiria lɔii ŋɔɣâlai Limɔŋ ŋɔpɛ́rɛi mu vèli mɛni ma, Gâloŋ ǹyaŋ a tíɣîŋ ma kwa ǹyaa kú kúmaa pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu, ŋá kili-kɛ-zui ƀa a gɛɛ Yâwɛɛ a pâi ńzu-mêni lɛêi.”

19Ilasa è mò ǹyɛɛi, “Lí lii-see su.” Nya ƀe Neema è pèlɛ liɛɛ ma. Gɛɛ a kula naa ma a da lòŋ,

20Ŋâla-naloŋ Ilasa yée-mu-nuui, Giazi è mò gbîŋ ma ǹyɛɛi, “Ŋánuu-namui a tée Siria nuui Neema ma a lí kpɛ́ni-kpɛni. Ve sɛŋ da kɔlɛ ní! Berei Yâwɛɛ, vúlu-laa Ɣalai káa la ɣele ma a tɔ̃yâi, ŋa pâi gbêi ŋá sɛŋ da sɔlɔ ƀó ǹyêei.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Nya ƀe Geaza è Neema kpɛ̀ a kîrɛ. Tãi Neema è gàa la kwaa kôyaa ma gɛ́ pà bɔ́ a kîrɛi, è kpèra é kúla ŋɔkɔ́-kɔ-keleŋ su é lí a gɛɛ da ǹyaa dí koyâŋ. Neema è marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Kú mɛni?”

22Giazi è zu tòo ǹyɛɛi, “Mɛni nyɔ́mɔɔ fé naa. Ŋánuu-namui è ńdɛ̀ɛ ípɔ naa ǹyɛɛi, ‘Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀela kpului su kpakoloi veerɛ dí pà ḿbɔ naa lonii ma dí kúla Ifiraŋ, ǹyée lɔii su. Kpera yɛ̂ɛ, sɛŋ kâo kole kpua-kpua wála saaƀa da seɣe maa fáleŋ seɣe feerɛ tɛ́ɛ ḿî, ŋá dɛɛ dí pɔ́.’ ”

23Neema è zu tòo ǹyɛɛi, “Sɛŋ kâo kole kpua-kpua wála lɔ́ɔlu mɛi da síɣe.” È Giazi kperâi fè a gɛɛ é dí síɣe. Neema è dí pù ƀɔrɔ feerɛ su é dí lá ɣíri é bɛlɛ seɣe maa fáleŋ seɣe feerɛ ma. È dí tɛ̀ɛ ǹyée-mu-ƀelai veerɛ pɔ́. Dí lì a dia Giazi tuɛ.

24Tãi Giazi è pà la ǹyéei mai, è zãâi kùla Neema yée-mu-ƀelai yêei é dí lɔ́ Ilasa ŋɔpɛ́rɛi mu. È mò gbakolo-ŋai dîa a gɛɛ dí lí. Diaŋ dí lì.

25Nya ƀe è lɔ̀ é tɔ́ɔ ŋɔnuu-namui Ilasa ŋɛ́i. Ilasa è marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Giazi, mí ƀé í kɛ̀ naai?” Giazi è zu tòo ǹyɛɛi, “Íyee-mu-nuui fé li ní kwaa da ma.”

26Kɛ́lɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Ŋámɔlêŋ fé kɛ́ ní íkɔlɛ tãi nalôŋ è kùla la ŋɔkɔ́-kɔ-keleŋ su é pîlaŋ a gɛɛ ka ǹyaa ká kɔyɛ̂ŋ? Sɛŋ kâo soŋ tãi ƀe ŋí, kpaa máŋ seɣe, wúlɔ-wuru kpalaŋ, kpɔmɔ-ƀa kpalaŋ, ƀála-ŋa, taa-tûlɛ-ŋa kpaa máŋ núu yée-mu-ƀela?

27Neema ŋɔkpono ma kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔi a pâi í sonîi ka ísuui su-ƀela kélee wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.” Giazi è kùla Ilasa ŋɛ́i é lí ǹyaŋ gbono ma kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔi è zòŋ. Gbono ma gwaa kélee è kole-kole yɛ̂ɛ yee kôle pé-pe.

Kâloŋ Veerɛi 6

Ǹyuɔ̂i tòo ǹyái su dí gáai

1Ɣâla ŋɔlóno-kɛ nuu-kpului su-ƀelai dí mò Ilasa ma dîyɛɛi, “Ƀɛ́i kwa koyâŋ naai, naa kuro têi a ŋánaa.

2Ǹɛɛ naa kú lí Zɔdiŋ Ya-leei ma, ƀɛ́i kwa pɔri wúru-kao-ŋa kulâi naa a gɛɛ kú kwaa ma kpɛtɛ naa.” Nya ƀe è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka lí.”

3Nya ƀe ǹúui dɔnɔ è mò ma ǹyɛɛi, “Kpera yɛ̂, kúai a íyee mu-ƀelai, kwa kâa-ni kwaa lí.” Ilasa è zu tòo ǹyɛɛi, “Kwa kâa-ni kwa pâi liî.”

4Nya ƀe da dîa-ni dí lì. Dí lì Zɔdiŋ Ya-leei ma dí pɛ́lɛ naa ƀɔ́ɔɔ ma dí kɛ́ ŋ̀úru-ŋai pɔ̀ŋ.

5Tãi ǹúui dɔnɔ è kɛ̀ ŋ̀úrui da pɔnîi lai, ǹyuɔ̂i kɛ̀ ǹyêei è kpòloŋ mɛ̃lɛŋ é tóo ǹyái su. È lòno a ɣelêi pere ǹyɛɛi, “Óo ŋánuu-namui, lé ƀé a pɔ̂ri kɛ̂i? Ǹyuɔ̂i kɛ̀ ǹyéei è kɛ̀ a síɣaŋ yuɔ̂.”

6Ilasa è marê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Mí ƀé è tòo naai?” Tãi è naa lɛ̀ la mai, Ilasa è wúru tèe é bili naa, gɔli yuɔ̂ mɛ̃lɛŋ é tɛ́ ǹyái ŋá.

7Ilasa è mò ma ǹyɛɛi, “Ziɣe ǹyái ŋá.” Nalôŋ è ǹyée sãa é ziɣe.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Eezuɛ-ŋai dí Asiria-ŋai dí kɔ-kuluƀa-ŋai yée mɛi ɣâle

8È kɛ̀ a tãi da, Siria kaloŋ è kɛ̀ kɔ̂i Eezuɛ pɔ́. Tãi è kɛ̀ lônoi la ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai pɔ́i, è mò ǹyɛɛi, "Ŋa pâi ŋáƀûui pûi kwaa kɛ́ɛ ŋí, ma."

9Ǹâla naloŋ Ilasa è ŋ̀óo tɛ̀ɛ Eezuɛ kaloŋ pɔ́ naa: "Í mɛi káa ífe tɛ̀ɛ gwaai tí ma pere, kpɛ́ni fêi, Siria-ŋai díkaa seêi ká perei naa."

10Eezuɛ kaloŋ è ŋ̀óo tɛ̀ɛ maa kwaai mâ Ǹâla naloŋ è lòno é pîlaŋ mai. Tãi támaa gâloŋ è Eezuɛ-ŋai lia-wôo ƀò nyii-ŋai kɛ̀ gwaai ŋí mai a gɛɛ dí díkpîŋ mɛi káa a gwaa-ŋai tí ma.

11Mɛnii ŋí è ŋwàna Siria kaloŋ mâ. È ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai tòli díkîe ma é dí marê kɛ́, "Ka mó mâ kúai ŋí ƀɛ́i, gbɛ̂ɛ ƀɛ́ gáa Eezuɛ kaloŋ ŋɔƀɛ́lai ma pere nyii a m̀ɛnii kpɛtɛɛ kélee ƀò mà nyii kwa gbɛ̀tɛ ƀɛ́i?"

12Siria kaloŋ ŋɔnûai è kɛ̀ lônoi dí pɔ́i, dɔnɔ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ mai, "Ŋánuu-namui, kú ta fêi, kɛ́lɛ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Ilasa ƀè nyii gáa Eezuɛi. A mɛnii kélee ƀò Eezuɛ kaloŋ ma nyii-ŋai ƀa mò íloŋpoi sui."

13Gâloŋ è mò dîa ǹyɛɛi, "Ka lí ká ƀɛ́i kɔ́ri gáa naai, a gɛɛ ŋá kpakolo-ŋa tɛɛ dí zoŋ." Naa pôlu ma koraŋ ƀô è pà bɔ́ dîyɛɛi, "Ilasa káa Dotaŋ."

14Gâloŋ è kɔ́-kɔ-ƀela támaa tɛ̀ɛ a soo-ŋa da kɔ́-kɔ keleŋ-ŋa. Dí sèri naa a kpíni dí daa-lêei maa tínaŋ.

15Tãi Ǹâla naloŋ yée mu-nuui è mù sìɣe a ŋ̀ele-wâla pɛpɛi, è kɔ́kɔ-ƀela kàa da daai maa tínaŋ da doo gîei. È mò ǹyɛɛi, "Lé ƀɛ́ kwa pâi gɛ̂i ŋánuu-namui?"

16Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui è zu tòo ǹyɛɛ mai, "Ífe yao. Ǹûai díkaa kúkɔlɛi, dí tâmaai é tɛ́ɛ ǹûai tí dîa."

17Nya ƀe Ilasa è Yâwɛɛ fɛ̀li ǹyɛɛ mai, "Óo Yâwɛɛ, ŋ̀éi laa ƀó a gɛɛ é kwaa káa." Yâwɛɛ è Ilasa yée mu-nuui ŋéi láa ƀò é naa káa é gáa a gɛɛ ǹyéei ma gwaa kélee láa è kɛ̀ a vɛ́ɛ a soo-ŋa da kɔ́-kɔ keleŋ-ŋa ŋɔŋ kɛ́ ƀò dîa, dí tínaŋɔɔ Ilasa kɔlɛ ma gwaa kélee.

18Tãi ŋɔkpɔara-ƀelai dí kɛ̀ ǹyéei yenîi la mai, Ilasa è Yâwɛɛ fɛ̀li ǹyɛɛi, "Ǹûai ŋí kélee kɛ́ díŋɛi é pú." Nya ƀe Yâwɛɛ è gɛ̀ díŋɛi é pú yɛ̂ɛ berei Ilasa è m̀arê kɛ̀ a gɛɛ é gɛ́ lai.

19Ilasa è mò dîa ǹyɛɛi, "Berei fé ŋí. Daa lêei kpiŋ fe ŋí ka gɔrîi. Ka lɛɛ m̀bolu kwaa lí, gɛ̀ ní ŋa pâi naloŋ lɛ̂i kâa kákaa gɔrîi." Nya ƀe è lì a dia Sameria

20Tãi dí sèri la daa-lêei sui, Ilasa è Yâwɛɛ fɛ̀li ǹyɛɛ mai, "Yâwɛɛ, gbakolo-ŋai ŋí ŋéi lá ƀó a gɛɛ dí kwaa káa." Nya ƀe Yâwɛɛ è díŋɛi lá ƀò. Dí gàa a gɛɛ díkaa Sameria.

21Tãi Eezuɛ kaloŋ è dí kàa lai, è Ilasa marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, "Ńâŋ, ŋá dí páa? Ŋá dí páa?"

© 2014 Bible Society in Liberia.

22È zu tòo ǹyɛɛ mai, “Ífe dí pàa. Ɓa pɔ̂ri gbakolo-ŋai paâi nyii ɓía kpîŋ í dí sòŋ a íɓoa-sɔkpɔi kpaa máŋ ítɔ̃ai. Mii-sɛŋ tɛɛ dípɔ dí mii, í yá tɛ́ɛ dípɔ dí gbele. Naa pôlu ma, tée dîa dí lí pôlu dínuu-namui pɔ́ naa.”

23Nya ɓe è kúu kɛ́tɛ kɛ̀ dímɛni ma. Tãi dí kpɛ̀ɛ la a dílaa miî, dí díkpelei, è tèe dîa dí lí. Dí lène pôlu dínuu-namui pɔ́. É síɣe maa tãi tí ma, Siria-ɓelai dífe ŋɔ́nɔ kɔ́ pɛlɛ ní Eezuɛ lɔii ma.

Dí Sameria taa-leei sôŋ

24Tãi su kôyaa tɛ̀ɛ pôlu ma, Siria Kaloŋ Bɛŋ-aada è ŋɔkɔ́-kɔ-ɓelai kélee pù díkîe ma dí lí dí kɔ́ pɛ́lɛ Sameria taa-leei ma dí naa maa tínaŋ.

25Maa tãi tí, puru è kɛ̀ a dooɔ Sameria taa-leei su a zu kɛ́tɛ kpɛ́ni fêi daai maa tínaŋɔɔ Siria-ɓelai dîɛ, dí gɛ̀ naa a tãi su kôyaa. Nyíŋi è gɛ̀ wɛlɛ-sôo-ŋuŋ tɔnɔ sɔ̃ɔ è kɛ̀ a sɛŋ-kao kole kpua-kpua buu lɔ́ɔlu mɛi saaɓa, tòloŋ-kpo kɔpu tɔnɔ sɔ̃ɔ è kɛ̀ a sɛŋ-kao kole kpua-kpua lɔ́ɔlu.

26Tãi Eezuɛ kaloŋ è kɛ̀ tɛɛ̂i la daa-leei ŋɔgalai kɔlɛi, nɛnî tɔnɔ è dòli a ɣelêi pere ǹyɛɛi, “Ŋánuu-namui gâloŋ, kpɔŋ-mâa tɛɛ mî ḿbɔ!”

27Gâloŋ è zu tòo ǹyɛɛi, “À kɛ̀ Yâwɛɛ a wàla kpɔŋ-maa tɛɛ ípɔ, mí ɓé ŋa pâi gbɔŋ-mâai kulai naa a gɛɛ ŋá dɛɛ ípɔi? Ŋa pɔ̂ri gulâi mii-sɛ̂ŋ táŋ kwaai mâ? Ŋa pɔ̂ri gulâi ŋwãai kpɛtɛ kwaai mâ?”

28Nya ɓe è nɛnîi marê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Lé ɓé kɛ̀?” Ǹɛnîi è zu tòo ǹyɛɛ mai, “Ǹɛnîi ŋí è mò mâ ǹyɛɛi, ‘Íloŋ surɔŋ-looi tɛ́ɛ kú mii sâa, gɛ̀ ní, ŋa pâi ǹóŋ surɔŋ-looi tɛɛ̂i a gɛɛ kú mii tínaa.’

29Nya ɓe kú ńoŋ surɔŋ-looi ɣîli kú mii. Bôlu ma ɣelei, ŋá mò ma, ‘Íloŋ surɔŋ-looi tɛ́ɛ a gɛɛ kú mii, kɛ́lɛ a ŋɔlóŋ surɔŋ-looi lôo.’ ”

30Tãi Eezuɛ kaloŋ è nɛnîi wóo mèni lai, è ŋɔkâloŋ yokpoi fàla-fala. Tãi è kɛ̀ siâi la a galai kóoi, ǹûai dí kɛ̀ gâai, ǹyaŋ dí gàa a gɛɛ ɓɔrɔ-sâa è kɛ̀ gbono mâ ŋɔseɣei mu-pere.

31È mò ǹyɛɛi, “Ɣâla é ŋ́gula maa kɛ́ a ŋánaa à kɛ̀ Safa ǹóŋ Ilasa ŋuŋ a sâa lɛ̀ɛ gâraŋ ŋá!”

32Ilasa è nâa kɛ̀ seêi ŋɔpɛ́rɛi mu, ǹúu pɔlɔ-ŋai dí kɛ̀ ɓò sêeni gɔlɛ. Gâloŋ è worê-woo ɓó-nuu tɛ̀ɛ duɛ. Kɛ́lɛ ǹúui é lɛ́ɛ pâi serii, Ilasa è mò ǹúu-pɔlɔ-ŋai dîa ǹyɛɛi, “Káfe berei kâai ǹúu paa-nûui ŋí aâ núu tɛ́ɛ la a gɛɛ é ḿbaai? Ká ɓɛ́ káa, ŋ̀orê-woo ɓó-nuui à pà, ka bɛ́rɛi láa té berêi, ká tɔ́ɔ gbôŋ pôlu ká zoŋ a gbanaŋɔɔ vé lɔ̀. Ŋɔnuu-namui kɔ́ɔ mu tiŋ káa bôlu da ǹyaa dí kɛ́ pa.”

33Tãi Ilasa è kɛ̀ nîi lônoi la dí pɔ́i, ŋ̀orê-woo ɓó-nuui è pà bɔ́. È mò mà ǹyɛɛ, gâloŋ ǹyɛɛi, “Mɛni kpɔ̂lui ŋí a kulâi Yâwɛɛ yêei. Ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ Yâwɛɛ maa kpɛnîi nîi lé mɛni ma?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Kâloŋ Veerɛi 7

1Ilasa è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ mai, “Worê-woo káa ńyêei ímɛni ma. Yâwɛɛ a góno tée
a gɛɛ tínaa felaƀa fũa lélɛɛ ŋɔpãŋ tɔnɔ sɔ̃ɔ a pâi kêi a sɛŋ kâo kole kpua tɔnɔ ǹyaŋ
bale fũa lélɛɛ ŋɔpãŋ feerɛ a pâi kêi máŋ a sɛŋ kâo kole kpua tɔnɔ Sameria ŋɔgalai
lá.”

2Gâloŋ mɛi káa-nuu kɛ́tɛi kɛ̀ naa gâloŋ kɔlɛi è zu tòo ǹyɛɛi, “Ḿve láa-ni la! A nɛ̃ɛ
ma kpîŋ Yâwɛɛ é ŋ̀ele kɔ̂lɔŋ lá ƀó a gɛɛ mii-sɛŋ é pú ǹɔii ma, va pɔ̂ri mii-sɛ̂ŋ kɛ́ɛ
tí kêi a gɛɛ é tínaa kɛ́ naa!” Ilasa è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Ƀa pâi gâai é kɛ́, kɛ́lɛ ífe pâi
maa mii-sɛŋ da miî.”

Siria-ŋai dí kɔkuluƀa-ŋai dí pù

3Maa tãi tɔnɔi tí, sinaa náaŋ díkɛ̀ seêni Sameria galai lá ŋ̀enei ŋá pere nyii núu
kpono ma kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ è kɛ̀ diai. Dí mò díkîe-ni dîa dîyɛɛi, “Kwa pâi kêi seêni
ƀɛ́, kú kɛ́ maa-kpɛ̂ŋ kɛ̀ a gɛɛ kú sáa lé mɛni ma?

4À kɛ̀ kwa mò kûɛ kwa pâi liî daa-lêei su, burui tɔɔ̂i naa a zu kɛ́tɛ, gɛ̀ ní kwa pâi
saâi. À kɛ̀ kwa lɛ̀ɛ ƀɛ́, kwa pâi saâi. Mɛni ma, yô, kwaa lí Siria-ŋai dí ƀûui su, kwáa
kú kpîŋ tɛɛ dípɔ. À kɛ̀ da kú malôŋ kàa, kú lɛ́ɛ a kú fúlu. À kɛ̀ da kú pàa, gɛ̀ ní kú
sáa.”

5Maa ɣele-wulii tí, zinâa náaŋ dí dímu sìɣe dí lí Siria-ŋai dí ƀûui su. Tãi dí sèri la
mûui sui, dífe núu tɔnɔ kpîŋ da káa ní naa,

6Kpɛ́ni fêi, Ǹuu-namui è gɛ̀ Siria-ŋai dí kɔ́-kɔ keleŋ-ŋa da soo-ŋa tíŋ mɛ̀ni é pɛ́lɛ
kɔkuluƀa kpûlu kɛ́tɛ ma. Nya ƀe Siria kɔkuluƀa-ŋai dí mò díkîe-ni dîa dîyɛɛi, “Ka
káwoli tɔ́ɔ! Gɛ̂ɛi yɛ̂ɛ nya ƀé Eezuɛ kaloŋ a Ita da Ize kaloŋ-ŋai worê tɛɛ da dí
kɔkuluƀa-ŋai a gɛɛ dí pá dí pɛ́lɛ kûa.

7Kwaa kú kúla ƀɛ́ a maa félaa kú pú!” Nya ƀe dí pù dí kúla díƀûui su a maa kpinii
tí. Dí dísua-kɔlɔ pɛrɛ-ŋai, dísoo-ŋai da dísoo-fáleŋ-ŋai lɛ̀ɛ naa dí pú dílêwoi maa
kɔ̃ɔ mɛni ma.

8Tãi ǹúu-kpono-ma kɔlɔ-fela kpakolo náaŋ dí sèri la Siria-ŋai dí ƀûui kɔlɛ mai,
núu da kélee fé kɛ́ ní naa. Dí lɔ̀ zua-kɔlɔ-pɛrɛi dɔnɔ mu dí dílaa míi dí díkpele naa.
Naa pôlu ma dí seɣe-ŋa, sɛŋ kâo kole da gôo sìɣe dí lí a dia dí díloo. Dí ŋɔ́nɔ lène
pôlu dí lɔ́ zua-kɔ̂lɔ-pɛrɛi da kpɛ́ni mu dí sãa sìɣe naa dí lí a dia dí díloo.

9Nya ƀe dí mò díkîe-ni dîa dîyɛɛi, “Mɛnii ŋí kwa gêi vé lɛ́lɛ ní. Sâa káa a tuŋ lɛ́lɛɛ
ƀó ɣêle. Kwà kɛ̀ nɔ́ naâi kêi kúkpîŋ mɛni ma, kúfe môi núu da kpɛ́ni ma, à kɛ̀ kwa
maa-kpɛ̂ŋ kɛ̀ é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́, tɔŋ-kpɛ́ maa a pâi pâi kúpɔ. Kwaa lí a maa félaa
a gɛɛ kú duŋ lɛ́lɛɛi ŋí ƀó gâloŋ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi lá.”

10Dí lì pôlu Sameria dí galai mɛi-káa-ƀelai tóli dí mó dîa dîyɛɛi, “Kú lì Siria-ŋai
díƀûui su kúfe kpakolo tɔnɔ kpîŋ káa ní naa. Ífa núu tɔnɔ kpîŋ tíŋ mɛ̀ni. Zoo-ŋai

© 2014 Bible Society in Liberia.

da zoo-fáleŋ-ŋai nɔ́ ƀé dí kpulɔ̂ŋɔɔi, zua-kɔlɔ pɛrɛ-ŋai kélee lá ƀóɔɔ, núu da fé dímu.”

11Galai mɛi-káa-ƀelai dí duŋ ŋí ƀò gâloŋ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi lá.

12Gâloŋ è mù sìɣe a gbínii tí é mó ŋɔtíi-kɛ-ƀela kpaya-kpayai dîa, ǹyɛɛi, “Ŋá mènii kɔ́lɔŋ Siria-ŋai da gêi a kúai. Dí gɔ́lɔŋ a gɛɛ puru tɔɔ̂i kûa a zu kɛ́tɛ. Mɛni ma daâ kula m̀ûui su da lí da díloo naa kɔlɛ ma díkɛ díkili ŋá sìa dîyɛɛi, ‘Da pâi pâi mii-sɛŋ kɔ̂rii. Gɛ̀ ní kwa pâi dí sonîi a difulu kú lí kú dí taa-leei síɣe.’ ”

13Gâloŋ ŋɔtíi-kɛ-ƀela kpaya-kpayai dɔnɔ è zu tòo ǹyɛɛi, “Soo kpûlu káa kúyêei. Kúfa pɔ̂ri gbakoloi da-ni tɛɛ̂i dí zoo-ŋai ǹɔ́ɔlu síɣe dí lí Siria-ŋai dí ƀûui su a gɛɛ dí mɛnii káa gáa kêi? Kwa pâi saâi máŋ nɔ́ yɛ̂ɛ diai da sàai.”

14Nya ƀe dí kɔ́kɔ-keleŋ feerɛ sìɣe dí dɛ̀ɛ gbakolo-ŋai pɔ́. Gâloŋ è mò dîa a gɛɛ dí lí dí gáa lé ƀé Siria-ŋai dí kɔ-kuluƀa-ŋai kɛi.

15Gbakolo-ŋai dí lì é lɛ́ɛ la zu dí seri Zɔdiŋ Ya-leei ma. Dí kɛ́ɛ liî dí Siria-ŋai dí kɔ́-kuluƀa-ŋai díseɣe-ŋa da díyêei kɔ-kɔ́ sãa kàa dáa-tàa berei ma gwaa kélee, nyii-ŋai dí dípìli tãi dí kɛ̀ pûi la a kîrɛ yao pêre sui. Dífe dí ta káa ní. Gbakolo-ŋai dí pà pôlu dí díkoraŋ ƀó gâloŋ mî.

16Nya ƀe ǹûai dí lì Siria-ŋai díƀûui su dí naa sãa kélee síɣe. Zãai dí zìɣei dí kɛ̀ kpɔ́ a dámaa díkɛ felaƀa fũa lɛ́lɛɛ ƀɔrɔ tɔnɔ kɔ̀lɛ a sɛŋ kâo kole kpua tɔnɔ, bale ƀɔrɔ feerɛ kɛ́ ƀò a sɛŋ kâo kole kpua tɔnɔ nɔ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò lai.

17Maa tãi tí Eezuɛ kaloŋ è mɛi káa nuu kɛ́tɛi tɔ̀ɔ diai mɛi kɛ̀ galai lá mɛi kâai a gɛɛ dí naa mɛi káa. Ǹúui ŋí ƀé gâloŋ kíli è kɛ̀ ma tãi è lì la Ilasa ŋɔpɛ́rɛi lá naa kâai. Ǹûai kùla daa-lêei su a kîrɛi dí lɛ̀ɛ siâi mɛi galai lá é lɛ́ɛ la zu é sáa nɔ́ yɛ̂ɛ berei ŋâla-naloŋ è mò la Gâloŋ liɛɛ naa kâai.

18È kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ berei Ŋâla-naloŋ è mò la Gâloŋ ma ǹyɛɛi, “Tínaa ƀɛ́-tãi ŋí, felaƀa fũa lɛ́lɛɛ ƀɔrɔ tɔnɔ sɔ̃ɔ a pâi kɛ̂i a sɛŋ kâo kole kpua tɔnɔ, bale fũa ƀɔrɔ feerɛ sɔ̃ɔ kɛ́ ƀò a sɛŋ kâo kole kpua tɔnɔ Sameria taa-leei ŋɔgalai lá.”

19Gâloŋ mɛi káa-nuu kɛ́tɛi ŋí è mò ŋâla-naloŋ ma ǹyɛɛi, “Ḿve láa ní la! À nɛ̃ɛ ma kpîŋ Yâwɛɛ é tínaa ŋ̀ele-kɔlɔŋ láa ƀó a gɛɛ mii-sɛŋ é pú ǹɔii ma, va pɔ̂ri mii-sɛŋ kɛ́ɛ tí kêi a gɛɛ é tínaa kɛ́ naa!” Ŋâla-naloŋ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Ƀa pâi gâai é kɛ́, kɛ́lɛ ífe pâi maa mii-sɛŋ da miî.”

20Ǹyaŋ mɛnii tí kpɔ́ nɔ́ ƀé kɛ̀ la, kpɛ́ni fêi, ǹûai dí sìa mɛi galai lá é sáa.

Kâloŋ Veerɛi 8

Sunɛŋ Nɛnii è pà pôlu

1Sunɛŋ nɛnii nyii Ilasa è wɔ́lɔ ǹóŋ-surɔŋ mu sìɣe saa yêei, Ilasa è mò ma, ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ a mó a gɛɛ puru kɛ́tɛ a pâi toôi ǹɔii su ƀɛ́ a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Íkaa-laai su-ƀelai síɣe í lí a dia kwaa da kpɛ́ni ma é lɛ́ɛ la zu tãi tí é tɛ́ɛ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Ǹɛnîi è gɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ berei ŋâla-naloŋ, Ilasa è mò la mai. È lì a ŋɔkáa-laai su-ƀelai Felesia-ŋai dílɔii kpîniŋ su. Da ŋɔkáa-laai su-ƀelai dí kɛ̀ naa a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

3Góraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kpɛɛ ŋá, ǹɛnîi è kùla Felesia-ŋai dílɔii su é pá pôlu Eezuɛ lɔii su. Tãi è pà lai, è lì kpɔ́ gâloŋ pɔ́ naa ŋ̀áa ma é pɛ́lɛ a gɔ́ɔ a gɛɛ é ŋɔpɛ́rɛi da ŋɔlɔii sɔlɔ ƀó pôlu.

4Tãi tí yée mu, gâloŋ è kɛ̀ Ilasa yée-mu-nuui, Giazi marê kɛ̂i mɛni kpaya-kpaya-ŋai m̀ɛni ma Ilasa è dí kɛ̀i.

5Tãi Giazi è kɛ̀ lônoi la gâloŋ pɔ́i, gɛ́ mò mà berei Ilasa è nɛnî tɔnɔ ǹóŋ-surɔŋ mù sìɣe la saa yêei, ǹɛnîi da ǹóŋ-surɔŋ dí pà naa.Giazi è mò ǹyɛɛ, “Ŋánuu-namui, ǹɛnîi kpîŋ ká ŋí Ilasa è ǹóŋ-surɔŋ mu sìɣe saa yêei.”

6Gâloŋ è ǹɛnîi marê kɛ̀ é pîlaŋ mɛnii ŋí ma. Ǹɛnîi è mɛnii kélee ƀò mà kɛ̀i. Nya ƀe gâloŋ è mò ŋɔtíi-kɛ-ƀelai dɔnɔ ma ǹyɛɛi, “Ŋa ŋ̀wɛ̂lii í gáa a gɛɛ nɛnîi ŋí é zãai kélee sɔlɔ ƀó pôlu gáa a bɔɔi, é pɛ́lɛ zɛŋ kâoi kélee ma dí zɔ̀lɔ ƀô ŋɔsí-sãai su é kúla ŋ̀elei ma è kùla la Eezuɛ lɔii su é tóo sâa ma.”

Ilasa da Siria Kaloŋ Bɛŋ-aada

7Tãi da tɛɛ pôlu ma, Ilasa è lì Dɛmɛika ŋɔtaa-leei su a gɛɛ é Siria Kaloŋ Bɛŋ-aada naa káa nyii kɛ̀ kɔ̂lɛi. Tãi Bɛŋ-aada è mèni la a gɛɛ Ilasa è kɛ̀ naai,

8È mò Aziɛ ma, “Lí í ŋ̀âla-naloŋ Ilasa marê kɛ́ a gɛɛ é Yâwɛɛ marê kɛ́ à kɛ̀ ŋa pâi ƀâloi? Ƀa kɛ̀ liî, lí m̀î bɔ́ a sama-sɛ̂ŋ.”

9Aziɛ è lì Ilasa pɔ́ a kpîri nyii soo-fáleŋ buu náaŋ dí zìɣe a zãai da gbɛ̀tɛ Dɛmɛikai ǹɛ́lɛ-lɛlɛɛ-ŋai a sama-sɛ̂ŋ. È Ilasa kàa ǹyɛɛ mai, “Iyee-mu-nuui gâloŋ Bɛŋ-aada a ŋ̀wɛ̂lii é gɔ́lɔŋ à kɛ̀ a pâi ƀâloi?”

10Ilasa è mò Azae ma ǹyɛɛi, “Mó mà a pâi ƀâloi. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ aâ fúlɔi máŋ mó mâ a gɛɛ a pâi saâi.”

11Ilasa è ŋɛ́i pìlaŋ Aziɛ ma gɛ́ gàa kpɔ́ sĩi a zu kôyaa é lɛ́ɛ la zu ŋumɛ kɛ́ Aziɛ kɛ̀. Nya ƀe Ilasa è pɛ̀lɛ wɔ́lɔɔ ma.

12Aziɛ è marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Ńâŋ, lé ƀé íkaa wɔ̂lɔi?” Ilasa è zu tòo ǹyɛɛ mai, “Ŋa wɔ̂lɔi kpɛ́ni fêi, ŋa mɛni ŋ̀ánaai kɔ́lɔŋ ya pâi gɛ̂i a Eezuɛ-ŋai. Ya pâi dítaa-lee-ŋai ma tínaŋɔɔ a gala-ŋai kérenîi, í dí nyaŋkpa-ŋai páa. Ya pâi kpîŋ dí kwatara-ŋai ŋuŋ wólo-wôloi, í dí koo-nɛ̂ni-ŋai koi ƀéla a ƀóa-sɔ̂kpɔ.”

13Aziɛ è zu tòo ǹyɛɛi, “Ŋa pɔ̂ri mɛni saŋ kɛ́ɛ tí kɛ́ pere kɛ̂i léŋ? Ŋ̌gaa nɔ́ a yée-mu-nuu kɛ́ɛ nɔ́ yɛ̂ɛ ɣîla ǹyaŋ wála-wâla-laa kɛ́ɛ tí fé ǹyéei.” Ilasa è zu tòo ǹyɛɛ mai, “Azae, Yâwɛɛ a mó mâ a gɛɛ ƀía ƀé pâi kɛ̂i a Siria kaloŋ ninai.”

14Aziɛ è lène pôlu Bɛŋ-aada pɔ́naa. Bɛŋ-aada é marê kɛ́ ǹyɛɛ mai, “Lé ƀé Ilasa è mò yâi?” “Ilasa ǹyɛɛ ƀa pâi ƀâloi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Kɛ́lɛ bôlu ma ɣelei Aziɛ è seɣe kpi-kpitili sìɣe é nyɔɔ a yá, é bɛlɛ gâloŋ Bɛŋ-aada ŋuŋ mɛi. Zeɣe yɔ̂ɔi è lɛ̀ɛ ŋuŋ mɛi é lɛ́ɛ la zu é sáa. Naa pôlu ma Aziɛ è kɛ̀ a Kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

Dí Zɛoraŋ kɛ̀ a kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 21:1-20)

16Tãi Eezuɛ kaloŋ Zoraŋ è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laai su a kóraŋ lɔ́ɔlui, dí Zɛoraŋ kɛ̀ a kâloŋ Zuda. Zoraŋ ŋí ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Eɣa. Zɛoraŋ nyaŋ ŋɔnaŋ láa ƀé kɛ̀ a Zeosafa.

17Tãi Zɛoraŋ è gâloŋ-laai sɔlɔ ƀô lai, è kɛ̀ a kóraŋ buu saaƀa káo feerɛ. Zeɛɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa gɛ́ ŋɔkâloŋ-laai kɛ̀.

18Zɛoraŋ è kɛ̀ a zɔŋ nyɔ́mɔɔ é Yâwɛɛ wóo píli. È kɛ̀ a zɔŋ nyɔ́mɔɔ yɛ̂ɛ Eɣa ŋɔkáa-laai su-ƀelai da. Kpɛ́ni fêi è Eɣa ǹóŋ nɛnii kùla a nɛnî nyii ǹyée pìli mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ sui. È kɛ̀ a zɔŋ nyɔ́mɔɔ kpɔ́ yɛ̂ɛ Eezuɛ kaloŋ-ŋai.

19Kɛ́lɛ Yâwɛɛ fé fáa ní ma a gɛɛ é Zuda su-kara, kpɛ́ni fêi, è wɔ́lɔ kpanaŋ-woo kɛ̀ ŋɔyée mu-nuui Deeƀé yêei a gɛɛ ŋɔkáa-laai su nuu ta a pâi nɔ́ wɔ́lɔ kɛ̂i a kâloŋ Zuda lɔii mɛi.

20Tãi Zɛoraŋ è kɛ̀ nîi la a kâloŋ, Idɔŋ-ƀelai dí tɔ̀ɔ Zuda ma. Dí dílɔii kpîniŋ kɛ̀ a ŋuŋ-ma ƀô lɔii dí díkpîŋ kaloŋ sèe dímɛi.

21Nya ƀe Zɛoraŋ è ŋɔkɔ́-kɔ-keleŋ-ŋai kélee sìɣe é lí Zaɛ taa-leei su ƀɛ́i ma Idɔŋ lɔii ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai dí tìnaŋ naa dîa da ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai túɛ-ƀelai. Maa kpînii tí, è ƀɔ̀ díyee mu é pú. Ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai kélee dí pù dí táa-tâa dí lí dípɔ-taai tɛi-tɛi.

22Zuda lɔii fé ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ pɔri ní ma a gɛɛ é Idɔŋ lɔii kpiniŋ kɛ́ mu pôlu. Lebina taai è tɔ̀ɔ máŋ dîa a maa tãi tɔnɔi tí.

23Mɛni da kpɛ́ni-ŋai kélee Zɛoraŋ è gɛ̀ a tãi è kɛ̀ la a kâloŋ, dípɔ̃yɛ̂i Zuda kaloŋ-ŋai dí mɛni-pôlɔ kɔlɔi su.

24Zɛoraŋ è sàa dí nòo ǹâŋ pɔlɔ-ŋai kɔlɛ Zerusâlɛŋ. Ǹóŋ Aɣazia ƀé lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ.

Dí Aɣazia kɛ̀ a kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 22:1-6)

25Tãi Zoraŋ è kɛ̀ la a kâloŋ Eezuɛ a kóraŋ puu káo feerɛi, dí Aɣazia kɛ̀ a kâloŋ Zuda. Aɣazia ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Zɛoraŋ. Zoraŋ ǹyaŋ ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Eɣa.

26Eɣa è kɛ̀ a kóraŋ buu feerɛ káo feerɛ tãi è kɛ̀ la a kâloŋ. Zeɛɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ nɔ́ a kóraŋ tɔnɔ. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Atalia. È kɛ̀ a Eezuɛ kaloŋ Oŋri ǹóŋ ŋɔlòŋ.

27Tãi kpɔ́ nɔ́ Aɣazia è nɛnî kùla la Eɣa ŋɔkáa-laai su, gɛ́ ƀò nâa a dítai, è tùa kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ dia. È Yâwɛɛ wóo pìli a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Gâloŋ Aɣazia da Eɣa ǹóŋ Zoraŋ nyii kɛ̀ a Eezuɛ kaloŋ, dí kɔ́ pɛ̀lɛ Siria kaloŋ Aziɛ da ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai dîa. Dí pɛ̀lɛ dîa Lemɔ Gilia taa-leei su. Siria kɔ-kuluƀa-ŋai dí Zoraŋ ŋwàna gɔ́i tí su.

29Nya ƀe Zoraŋ è lì pôlu Zariɛɛ taa-leei su a gɛɛ é lɛ́ɛ naa é ƀálo. Nya ƀe Zuda kaloŋ, Zɛoraŋ ǹóŋ Aɣazia è lì naa nàa kâai.

Kâloŋ Veerɛi 9

Dí Zewu kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ

1Ɣele tɔnɔ ta, Ilasa è Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀela kpéli-ŋai dɔnɔ tòli ǹyɛɛ mai, Ɔ̂le wulɔ sanei ŋí síɣe í lí í íkpîŋ kpɛtɛ a maa félaa í lí la Lemɔ Gilia.

2Ƀà seri naa, Zewu kɔ́ri nyii gáa a Zeosafa ǹóŋ, gɛ́ ƀò a Niŋsi ǹóŋ lóŋ. Ƀa gàa, ziɣe í lí la ka ǹyaa ká feerɛ kwaa ma loŋpo da su.

3Ye Ɔ̂le wulɔi ŋí da pú ŋûa a gɛɛ é ǹɛ́ ǹyaa ƀé gáa nâa a gâloŋ ninai. Mó mà ƀîɛi, “Yâwɛɛ nyɛ̀ɛ, ‘Ŋaâ íkɛ a kâloŋ Eezuɛ mɛi.’ Ya gɛ̀ tí, bɛ́rɛi lá ƀó í kúla naa a maa félaa í lí. Ífe tɔ̀ɔ nàa kɔlɛ ma sɛŋ da kélee mɛni ma!”

4Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui ŋí nyii kɛ̀ a nyáŋkpai, è lì Lemɔ Gilia.

5Tãi è sèri la naai, è gɔ-kûluƀa-ŋai túɛ-ƀelai kàa dí ŋáa tɛ́ɛ díkîe ma kwaa tɔ̂nɔ ma koyâŋ su. È mò dímɛi-nuui ma ǹyɛɛi, “Nalôŋ, worê-woo káa ńyêei ímɛni ma.” Zewu è marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Kúai ŋí ƀɛ́i, gbɛ̂ɛ ƀé ya faâi mai?” Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui è zu tòo ǹyɛɛ mai, “Nalôŋ, ƀía ƀè, yái a dímɛi-nuui.”

6Nya ƀe Zewu è mù sìɣe da ǹyaa dí lɔ́ bɛ́rɛi mu. Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui è Ɔ̂le wulɔi sîɣe é bú Zewu ŋûa ǹyɛɛ ma ŋorê-wooi káa kulâi Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ yêei ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀa Yâwɛɛ ǹyaŋ ŋa nâa í síɣe zu a gɛɛ í kɛ́ a kâloŋ ŋánûai Eezuɛ mɛi.

7Ŋa ŋ̀wêlii a gɛɛ í ínuu-namui Eɣa ŋɔkáa-laai su-ƀelai kélee su kara. Ŋa ŋ̀wêlii ŋá Zɛsebɛɛ kula-maa kɛ́. Kpɛ́ni fêi, è ńyee-mu-ƀelai nyii-ŋai kê a ŋálono kɛ́-ƀelai da ŋátii-kɛ-ƀelai kpéli-ŋai kélee paa.

8Gbakolo-ŋai da zinâa-nɛɣãai kélee Eɣa ŋɔkáa-laai sui, fɛ̂ɛ dí sáa a nɛ̃ɛ ma kpîŋ é kɛ́ a núu ŋuŋ-maa-ƀoɔɔ kpaa máŋ luɛ.

9Ŋa pâi Eɣa ŋɔpɛ́rɛi kula-maa kɛ̂i kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ Neba ǹóŋ Zɛroboaŋ da Aiza ǹóŋ Baasa dípɛrɛ-ŋai.

10À kɛ̀ a Zɛsebɛɛ, ɣîla-ŋa da pâi boma miî Zariɛɛ kpiniŋ su. Gbua da fé pâi lɛɛ̂i.” Nya ƀe è kɛ̀ tí, Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui è gbôŋ lá ƀò é pú a kîrɛ.

11Tãi Zewu è kùla la é lí pôlu ḿarâa kɔ-kuluƀa-ŋai túɛ-ƀelai pɔ́i, dɔ̀nɔ è marê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Kú mɛni naa? Lé ƀé m̀óo-nuui tí a ŋ̀wêlii?” Zewu è zu tòo ǹyɛɛi, “Ká ǹúui tí kɔ́lɔŋ da berei a lôno lai.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Dí mò ma dîyɛɛi, “Kpaa, kúfe gɔ́lɔŋ. Lé ƀé è mò yâi? Mó kûa.” Zewu è zu tòo ǹyɛɛi, “Worê-woo è kɛ̀ ǹá é kúla Yâwɛɛ yêei. È mò a gɛɛ Yâwɛɛ a ńziɣe zu a gɛɛ ŋá ké a Eezuɛ kaloŋ ninai.”

13Tãi dí nyíŋi mèni lai, dí díseɣe-ŋai kùla dîa a maa-félaa dí dípɛŋ gɔ́ɔ mu núu siâi gé tɛ̀ bɛ́rɛi ǹelêi ƀɛ́i è kɛ̀ tɔô-ni naai. Dí tɔnɔ da è túru fɛ̀ɛ. Dí kélee dí làɣi a gîe ɣelêi-pere dîyɛɛi, “Zewu káa a kâloŋ.”

Dí Eezuɛ kaloŋ Zoraŋ pàa

14Niŋsi ǹóŋ Zeosafa ŋɔloŋ Zewu è nâa gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛɛ é tɔ́ɔ Gâloŋ Zoraŋ ma. Tãi ŋí ƀé Zoraŋ da Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai kélee dí kɛ̀ kɔ̂i la a gɛɛ dí Lemɔ Gilia taa-leei maa-kɔ̃ɔ Siria kaloŋ Aziɛ da ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai yêei.

15Gâloŋ Zoraŋ è nâa kɛ̀ ƀâloi Zariɛɛ mɛni ŋánaai yêei Siria kɔ-kuluƀa-ŋai dí gɛ̀ lai. Tãi tí yée mu, Zewu è kɛ̀ Lemɔ gé mɛni kpɛtɛɛ kɛ̀ a gɛɛ é Zoraŋ paa. È mò ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai túɛ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “À kɛ̀ ká ŋ̀wêlii a gɛɛ ŋá ké a kâloŋ, gɛ̀ ní, káfe nɛ̀ɛ naa núu da kélee fé kùla daa-lêei ŋí su é lí a mɛnii ŋí tuŋ Zariɛɛ é mó Zoraŋ ma.”

16È kɛ̀ tí, Zewu è pìli ŋɔkɔ́-kɔ-keleŋ su gɛ́ lì Zariɛɛ, kpɛ́ni fêi, Gâloŋ Zoraŋ è kɛ̀ naa fii-tɔ̂ɔ mâ ƀɛ́i Zuda kaloŋ Aɣazia è lì naa a gɛɛ é gáai.

17Tãi daa mɛi-káa-nuui kɛ̀ Zariɛɛ è lɛ̀ɛ la bɛ́rɛ kôyaai ŋ̀elêi é Zewu káa pâi kwaa kôyaa ma da ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai, è làɣi a ɣelêi-pere é mó Gáloŋ Zoraŋ ma ǹyɛɛi, “Ńgaa kpakolo kpulu kâai pâi soo-ŋa mɛi.” Zoraŋ è mò ǹyɛɛi, “Ka soo-sia-nûu tɔnɔ tɛ̀ɛ dí túɛ é dí marê ké, ká pà naa-kaa kɛ̂i lii-sêe su?”

18Gɔ-kûluƀa-ŋai dɔnɔ è lì é seri Zewu ma é mó ma ǹyɛɛi, “Gâloŋ Zoraŋ a ŋ̀wêlii é gɔ́lɔŋ à kɛ̀ ká pà naa-kaa kɛ̂i lii-sêe su?” Zewu è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ mai, “Lé ƀé ya ŋ̀wêlii í gɛ́ a lii-sêe? Tɛɛ ḿbôlu pere í tɔ́ɔ gbɔŋ su ŋánûai sáma!” Tãi tɔnɔi tí yée mu daa mɛi káa-nuui è mò Zoraŋ ma ǹyɛɛi, “Ŋánuu-namui, zoo-sia-nuui è sèri ǹûai dîa, kɛ́lɛ vé pâi pôlu.”

19Nya ƀe Zoraŋ è soo-sia-nûu da kpɛ́ni tɛ̀ɛ nyii lì Zewu pɔ́naa ǹyɛɛ mai, “Gâloŋ a ŋ̀wêlii é gɔ́lɔŋ à kɛ̀ ká pà naa-kaa kɛ̂i lii-sêe su?” Zewu è zu tòo, “Lé ƀé ya ŋ̀wêlii í gɛ́ a lii-sêe? Tɛɛ ḿbôlu pere í tɔ́ɔ gbɔŋ su ŋánûai sáma!”

20Daai mɛi káa-nuui kɛ̀ bɛ́rɛ kôyaai ŋ̀elêi è mò Gâloŋ Zoraŋ ma ǹyɛɛi, “Ŋánuu-namui, zoo-sia-nuui è sèri ǹûai dîa, kɛ́lɛ vé pâi pôlu ǹyaa máŋ. Zoo-sia-nuui tí a zooi sîai a ƀoo-pere yɛ̂ɛ Niŋsi ǹóŋ ŋɔloŋ Zewu.”

21Zoraŋ è mò ǹyɛɛi, “Ka ŋákɔ-kɔ-keleŋ ké a gbɛtɛɛ mî.” Naa pôlu ma da Zuda kaloŋ Aɣazia dí tɛ̀ dí kɔ́kɔ-keleŋ-ŋai su dí lí a gɛɛ da Zewu-ni dí koyâŋ. Dí kélee dí kòyaŋ Zariɛɛ-nuui Neeƀɔ ŋɔlɔii kpuai ma.

22Tãi Zoraŋ è Zewu kàa lai, è marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Zewu, ziai káa léŋ, í pà a lii-sêe naa-kaa sia?” Zewu è zu tòo a mare kɛ̂ɛ ǹyɛɛi, “Lii-sêe a gɛ̀ léŋ é ké naa? Ílee

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zɛsebɛɛ è ǹúui kélee kɛ̀ díkɛ Ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa fɛ̀li, díkɛ tela wúlu kɛ́-pere maa kɔ̂ri.”

23Zoraŋ è tìnaŋ a kîrɛ é láɣi a ɣelêi-pere ǹyɛɛi, “Aɣazia, kú pú kú kúla ƀɛ́. Ƀáre ká ŋí ŋ̀á tɛ̂ɛi kúperêi.” Tãi Zoraŋ è kɛ̀ kɔ̂i la a gɛɛ é púi,

24Zewu è ŋɔsɔlai kûla é Zoraŋ ƀóŋ là m̀óoŋ loai. Gbálai è ƀɔ̀ ǹíi su é kúla geŋei pere. È tòo ŋɔkɔ́-kɔ-keleŋ su a boma.

25Zewu è mò ŋɔkɔlɛ-ma-nuui Bidika ma ǹyɛɛi, “Zoraŋ poma síɣe í bili í doo ǹɔii kpûai ma nyii wɔ́lɔ kɛ̀ a Zariɛɛ-nuui Neeƀɔ pɔɔi. È lɛ̀ɛ íkili-ŋa tãi kwa ya kwa kâa kɛ̀ kɔ́-kɔ keleŋ-ŋa siâi la gîe kɔlɛ Zoraŋ ǹâŋ Eɣa pôlui? Maa tãi tí ƀé Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò la Eɣa mà é pîlaŋ Zoraŋ ma.

26Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, ‘Ŋá wɛ́ɛ Neeƀɔ ŋãa kâa da ǹônii sinaai. Mɛni ma ŋa pâi í kɛ̂i í véla-fe kɛ́ ǹɔii kpuai ŋí ma.’ Boma síɣe í bili ǹɔii kpuai tí ma nɔ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ wóo káa lai.”

Dí Zuda kaloŋ Aɣazia pàa

27Aɣazia è mɛni-ŋai ŋí kélee naa kàa gɛ́ kɛ̀. È kɔ̀ a gɛɛ é pú é lí Bɛ-Agaŋ daâi. Kɛ́lɛ Zewu è gbɛ̀ gɛ́ làɣi a ɣelei pere ǹyɛɛi, “Ka bàa ǹyaa máŋ.” Nya ƀe ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai dí Aɣazia ƀòŋ a kpála tãi è kɛ̀ pûi la gɛ́ ƀò pere mâ a gɛɛ é lí Gɔ̂ɔ nyii gáa Ibiliaŋ taai kɔlɛ mai. È lɛ̀ɛ liî é seri Mɛgido ƀɛ́i è sàa naai.

28Aɣazia ŋɔyée-mu-ƀelai dí boma sîɣe kɔ́-kɔ-keleŋ tɔnɔ su dí lí la Zerusâlɛŋ ƀɛ́i dí nòo naa ǹâŋ pɔlɔ-ŋai kɔlɛ Deeƀé ŋɔtaai su.

29Eɣa ǹóŋ Zoraŋ kɛ́ɛ a kâloŋ ŋɔkóraŋ buu káo tɔnɔi su ƀé dí Aɣazia kɛ̀ la a kâloŋ Zuda lɔii su.

Dí ǹɛnî kaloŋ Zɛsebɛɛ pàa

30Nya ƀe Zewu è lì Zariɛɛ. Tãi Zɛsebɛɛ è mɛ̀ni lai, è wée sii da kpɛ́ni-ŋa sìa ŋ̀ɛ́i-gɔlɔŋ pôlu, é ŋuŋ-lêɣa kpɛtɛ, é ŋuŋ kúla vãa-lâɣi soŋ-kpôŋ lá, gɛ́ maa-kpɛ̂ŋ kɛ̀ a gɛɛ é gáa.

31Tãi Zewu è kɛ̀ lɔ̂i la gɛ́ tɛ̀ɛ daa-lêei ŋɔgalai lai, Zɛsebɛɛ è lɛ̀ɛ bɛ́rɛi ŋ̀elêi gɛ́ Zewu tòli a ɣelêi-pere ǹyɛɛi, “Í pà ƀɛ́ lé mɛni ma Ziŋri ǹóŋ, ƀíai ínuu-namui gâloŋ pâai!”

32È ŋ̀ɛ́i tɛ̀ ɣelêi é vãa-lâɣi soŋ-kpôŋ lá káa é mare kɛ̂ɛ kɛ́, “Núu ta kâa ŋ̀elei tí su nyii gáa ŋáƀelai mai? Gbɛ̂ɛ ƀé naa?” Gâloŋ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi mu tii-kɛ́-ƀelai veerɛ kpaa zaaƀa dí díŋuŋ kûla vãa-lâɣi soŋ-kpôŋ lá.

33Zewu è mò ǹyɛɛi, “Ka zɔnyɔ̂ŋ nɛnii tí kúla vãa-lâɣi soŋ-kpôŋ tí lá ká doo ǹɔii ma.” Nya ƀe dí gùla dí dòo ǹɔii ma ŋ̀ãa da é táa-tâa bɛ́rɛ kaŋ mâ da zoo-ŋai kɛ̀ naa kɔlɛ mai. Nya ƀe Zewu è sìa boma mɛi a ŋɔsoo-ŋai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Zewu è lɔ̀ gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mu, é mii-sɛ̂ŋ mii, é kpele-sɛ̂ŋ kpele. Gɛ́ɛ tí, è mò
ŋɔtíi-kɛ-ƀelai da-ni dîa ǹyɛɛi, “Berei máŋ è kɛ̀ a zɔŋ nyɔ́mɔɔ lai, è kɛ̀ a kâloŋ ǹóŋ-
nɛni, mɛni ma, ka ǹóo yɛ̂ɛ berei maa-nɛ̃ɛi é kɛ́ lai.”

35Kɛ́lɛ tãi ǹûai dí kùla la bɛ́rɛi mu dí pîlaŋ ŋ̀enei ŋá a gɛɛ dí bomai síɣe dí lí la ǹóo
mɛni mai, zɛŋ nɔ́ dí gaai ƀé kɛ̀ a ŋuŋ-kônoŋ, ǹyée feerɛ da gɔ́ɔ feerɛ ma kâo-ŋai.

36Dí lì pôlu dí mɛnii ŋí ƀó Zewu ma nyii mò ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ è mò ŋɔlóno-kɛ-nuui
Ilaiza ma a gɛɛ ɣîla-ŋa da pâi Zɛsebɛɛ poma miî ƀé Zariɛɛ.

37Ǹyaŋ Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò a gɛɛ gáo a pâi taa-tâai ǹɔii su gwaa kélee yɛ̂ɛ lì-lɔ̂i,
núu da fé pâi pɔrîi é gɔ́lɔŋ ǹyɛɛ, Zɛsebɛɛ ká ŋí.”

Kâloŋ Veerɛi 10

Dí Eɣa ŋɔsuui-su-ƀelai kélee pàa

1Eɣa ǹônii sinaa buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ dí kɛ̀ Sameria. Nya ƀe Zewu è kɔlɔ pɔ̃yɛ é dɛɛ
Sameria ǹûai láa-tuɛ-ƀela kpaya-kpayai pɔ́ naa da daa-lêei tí mɛi-ƀela kpaya-
kpayai da diai ǹîa-pɛlɛɛi tí dí kɛ̀ díyêei ŋaa-kɔ̂ŋ sui é pɛ́lɛ diai kélee dîa kɛ̀ a dí
tɔɔ Eɣa pôlui. È bɔ̃yɛ gɔlɔi su ǹyɛɛi,

2“Ká taai-leei káa a wála-wâla taa. Kɔ́-kɔ-keleŋ-ŋa díkaa káyêei, soo-ŋa, kɔ́-kɔ-
sãa támaa da taa-lêe-ŋa tɔɔɔ galai. Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ gâloŋ ǹônii-sinaai díkaa káyêei.

3Gɔlɔi ŋí a gbaa seri kâa, ka gâloŋ ǹóŋ dɔnɔ siɣe zu nyii ká gɔ́lɔŋ kpɔ́ a gɛɛ a pɔri
díi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ. Ka gɛ́ a kâloŋ ǹâŋ pɔ́ɔ ŋá. Ǹyaŋ à kɛ̀ tí, gɛ̀ ní, ká kɛ́ a kákpîŋ kpɛtɛɛ
a gɛɛ ká kɔ́ ká Eɣa ŋɔnúu-suu-ŋai maa-kɔ̃ɔ.”

4Tãi dí gɔmɛnɛ-ƀela kpaya-kpayai da ǹûai mɛi-ƀela kpaya-kpayai dí gɔlɔi ŋí sɔlɔ
ƀô la dí ǹóno-wôo mɛnii, dí yào a ŋánaa. Dí mò dí kîe-ni dîa dîyɛɛi, “Zewu a gbâa
Gâloŋ Zoraŋ da Gâloŋ Aɣazia paa! Kwa pɔ̂ri kɔ̂i bɔ́?

5Nya ƀe gâloŋ-pɛrɛi mɛi-ƀela kpaya-kpayai, daa-lêei mɛi-nuu kɛ́tɛi, ǹûai mɛi-
ƀela kpaya-kpayai, é pɛ́lɛ ǹîa-pɛlɛɛi ŋãa-kɔ̂ŋ-ƀelai dîa dí ŋ̀orê-wooi ŋí tɛ̀ɛ Zewu
pɔ́ naa: Kúkaa a íyee mu-ƀela ǹyaŋ kwa pâi mɛnii kélee kɛ̂i ya mò kûai. Kúfe pâi
núu da kélee lɛ̂i a kâloŋ. Mɛnii kélee kɛ́ nyii ílâai la ǹɛ̂lɛɛi.”

6Tãi Zewu è dí kɔlɔi sɔlɔ ƀô lai, è ŋɔ́nɔ gɔlɔi veerɛ ɣelei tɛ̀ɛ dí pɔ́naa é mó zu ǹyɛɛi,
“À kɛ̀ ká káa ḿbelai ma, ǹyaŋ à kɛ̀ ka pâi ŋóo siɣêi a gbanaŋɔɔ, gɛ̀ ní ka kánuu-
namui ǹónîi-sinaai ŋuŋ tée ká pá a dia ḿbɔ naa Zariɛɛ tínaa.” Eɣa ǹónîi-sinaa
buu lɔ́ɔlu mɛi-feerɛi dí kɛ̀ naa daa-lêei tí su nàa mɛi-ƀela kpaya-kpayai da-ni yêei
ŋãa-kɔ̂ŋ pere su nyii ƀaa-kɛ-maa è kɛ̀ ǹûai yêei dímɛni mai.

7Ǹyaŋ tãi kpɔ́ nɔ́ ǹûai ŋí dí Zewu ŋɔkɔlɔi veerɛ ɣelei sɔlɔ ƀô lai, dí Eɣa ŋɔsuui-su-
ƀela buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kélee tòli díkîe ma. Ǹûai dí dípàa, dí díŋuŋ-ŋai kélee pú
kpɔ̂lɔ-ŋa su dí dítɛɛ Zewu pɔ́ naa Zariɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Tãi ŋorê-woo ƀó-ƀelai dí pà la dí mɛnii ŋí ƀó Zewu ma dîyɛɛi, “Daâ pá a gâloŋ ǹônii ŋuŋ-ŋai,” è mò ǹyɛɛi, “Ka díŋuŋ-ŋai ŋáa tɛ́ gîe ma a gbulu feerɛ galai lá é lɛ́ɛ la zu ɣele é tínaa ƀɔ́.”

9Bôlu ma ɣele-walai, Zewu è kùla í pîlaŋ. È lì é tɔ́ɔ ǹûai kélee ŋɛ́i-tuɛ é mó dîa ǹyɛɛi, “Ŋa ŋ̀wɛ̂lii kákelee ká gɔ́lɔŋ ńyãa ƀé gbɛ̀tɛ ńgili ŋá, ŋá tɔ́ɔ ŋánuu-namui Zoraŋ ma ǹyaŋ ŋá bàa. Ká tɔnɔ kpîŋ ta kásɔŋ fé zu. Kɛ́lɛ gbɛ̂ɛ ƀé nyíŋi-ŋai kélee pàai?

10Gɛ̀ ní, ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ Ŋ̀óoi Yâwɛɛ è mò é pîlaŋ Eɣa ŋɔsuui mai, gélee a pâi kɛ̂i. Mɛnii Yâwɛɛ è góno tèe a gɛɛ a pâi gɛ̂i ŋɔlóno-kɛ-nuui Ilaiza sârai, aâ gɛ́.”

11Nya ƀe Zewu è Eɣa ŋɔsuui-su-ƀelai kélee pàa nyii-ŋai kɛ̀ Zariɛɛ, ŋɔgɔmɛnɛ-ƀela kpaya-kpayai kélee, ŋɔsâla láa-soŋ-ƀelai da ŋɔwɛli kɛ-maa-ƀela lɛ́lɛɛ-ŋai kélee. Eɣa ŋɔkáa-laai su-ƀelai dɔnɔ kpîŋ fé lɛɛ ní ɣele ma a vúlu.

Dí Gâloŋ Aɣazia ŋɔsuui su-ƀelai pàa

12Zewu è kùla Zariɛɛ gɛ́ lì Sameria. Tãi è sèri la gwaai ma da dòli a “M̀ála-mɛi káa-ƀelai dí ƀûui,”

13da Zuda kaloŋ pɔlɔi Aɣazia ŋɔkáayɔɔ-ŋai da-ni dí kòyaŋ, é dí marê kɛ́ ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ-ni ƀa káa?” Dí zu tòo dîyɛɛi, “Kúkaa a Aɣazia ŋɔkáayɔɔ-ŋa. Kúkaa liî Zariɛɛ a gɛɛ kú faa-mâa kɛ́ a nɛnî-kaloŋ Zɛsebɛɛ ǹônii da dínûa.”

14Zewu è mò ǹyée mu-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ka dí sóŋ a difulu.” Dí dísòŋ dí dípaa lóa da su, M̀ála-mɛi káa-ƀelai díƀûui kɔlɛ ma. È ǹúu buu náaŋ káo feerɛi kélee pàa naa. Vé dɔnɔ kpîŋ lɛɛ ní a vúlu.

Dí Eɣa ŋɔkáayɔɔ-ŋai kpéli-ŋai kélee pàa

15Tãi Zewu è kùla la naa gɛ́ lìi, da Lika ǹóŋ Zonada dí kòyaŋ nyii kɛ̀ liî nàa kâai. Zewu è ǹáa tí mà é marê kɛ́ ǹyɛɛ mai, “Íkaa ŋáƀelai ma yɛ̂ɛ berei ńgaa la íƀelai mai?” Zonada è zu tòo ǹyɛɛi, “Óoei, ńgaa íƀelai ma.” Zewu è zu tòo ǹyɛɛ mai, “À kɛ̀ íkaa ŋáƀelai ma, gɛ̀ ní íyee tɛ́ɛ ḿbɔ.” Zonada è ǹyée tòo Zewu yɛ̂ei. Nya ƀe Zewu è kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ Zonada pɔ́ é dɛ́ ŋɔkɔ́-kɔ-keleŋ su.

16Zewu è mò ma ǹyɛɛi, “Pá kwa yá kú lí í berei káa laa-la káa la ǹyêei é pîlaŋ Yâwɛɛ mai.” Dí lì gîe ma Zewu ŋɔkɔ́kɔ-keleŋ su é lɛ́ɛ la zu dí seri Sameria.

17Tãi Zewu è sèri la Sameria, è Eɣa ŋɔsuui-su-ƀelai kélee pàa nyii-ŋai lɛ̀ɛ ɣele mai. Mɛnii ŋí kélee è kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò la ŋɔlóno-kɛ-nuui Ilaiza sârai.

Dí Bêe Ɣala-fɛli-ƀelai pâa

18Zewu è Sameria-ƀelai tòli díkîe ma é mó dîa ǹyɛɛi, “Gâloŋ Eɣa a kâa Bêe Ɣalai fɛli nɔ́ a tãi da, kɛ́lɛ ŋa pâi kɛ̂i kpɔ́ vɛlii a tãi kélee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Ŋa pâi sâla kulâi Bêe Ɣalai ma a zu kɛ́tɛ. Mɛ̀ni ma, ka Bêe Ɣalai ŋɔlóno-kɛ-ɓelai tóli, ŋɔsâla-laa soŋ-ɓelai é pɛ́lɛ Bêe Ɣala-mɛni kɛ́-ɓelai kélee dîa. Fɛ̂ɛ ká gáa a gɛɛ ǹúui nyii vé pâi pâi, a pâi saâi." Kɛ́lɛ Zewu è kɛ̀ dí pɛlɛ̂i. È gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛɛ é Bêe Ɣala-fɛli-ɓelai kélee páa.

20Zewu è mò ǹyɛɛi, "Ká lolo tóo ǹûai kélee dí gɔ́lɔŋ a gɛɛ kwa pâi koyânii Bêe Ɣala-fɛli kwaai ma kú vɛli." Dí ma Ɣele-kuui ǹolo tôo.

21Nya ɓe Zewu è ŋ̀óo tɛ̀ɛ Eezuɛ lɔii su gwaa kélee. Diai kélee kɛ̀ a Bêe Ɣalai fɛli-ɓelai dí pà dí tɔnɔ kpîŋ fé lɛɛ ní pôlu. Dí Bêe ŋɔɣâla-pɛrɛi láa fɛ̀ɛ kpɔ́ é síɣe m̀éla tɔnɔ maa é tóo gbéli ma.

22Nya ɓe Zewu è mò Ŋ̀âla-pɛrɛi ŋɔyokpo-ŋai lâai kɛ́-nuui ma ǹyɛɛi, "Pá a yokpo-ŋa Bêe fɛli-ɓelai kélee mɛni ma." È kɛ̀ tí, è pà a yokpo-ŋa dí kélee dí mɛni ma.

23Nya ɓe Zewu da Lika ǹóŋ Zonada dí lɔ̀ Bêe Ɣalai ŋɔpɛ́rɛi mu. Zewu è mò Bêe Ɣala-mɛni kɛ́-ɓelai dîa ǹyɛɛi, "Ka káŋɛi sía ɓɛ́ gwaa kélee, ká gáa a gɛɛ Yâwɛɛ ŋɔtíi kɛ́-ɓelai dɔnɔ kpîŋ fé kɛ́ ɓɛ́ fɛ̂ɛ nɔ́ Bêe fɛli-ɓelai."

24È kɛ́ tí, dí nâa pɛ̀lɛ sâla-ŋa kulâi Bêe ma. Maa tãi tí Zewu è sòmu é kɔ-kuluɓa buu lɔ́ɔlu mɛi saaɓa tɔ́ɔ banaŋ ma ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋɛ́i túɛ a gɛɛ dí maa kpɛ̂ŋ kɛ́ naa. È dí lia-woo ɓò ǹyɛɛi, "Ŋa pâi pâi a ŋ̀âla-fɛli-ɓelai kélee ɓɛ́, ǹyaŋ à kɛ̀ kà ǹɛɛ naa dí tɔnɔ kpîŋ ta é tɛ́ɛ kâa, ka pâi saâi maa-nuui tí pɔ́ɔ ŋá!"

25Zewu è kpɛ̀ɛ kpɔ́ nɔ́ a zâlai kuláa, é mó bɛ́rɛi la mɛi-kaa-ɓelai da gɔ-kuluɓa-ŋai dîa ǹyɛɛi, "Ka lɔ́ ká dí páa! Káfe ǹɛɛ naa núu tɔnɔ kpîŋ é pú." Dí ǹúui kélee pàa kɛ̀ gbɔŋ tí sui. Dí dípoma-ŋai pìli ŋenei ŋá. Nya ɓe dí pène pôlu Ŋ̀âla-pɛrɛi mu,

26dí kúla banaŋ ma a Bêe Ɣala-pɔkɔɔŋ dí géreŋ.

27Dí Bêe Ɣala-teɓelei su kàra, dí Bêe ŋɔɣâla-pɛrɛi wólo, ǹyaŋ nûa da wɔ́lɔ naa kɛ́ a lì-lɔ̂i kɛ́-pɛrɛ é tóo gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ tãi ma.

28Bere sîi ŋí su ɓɛ́ Zewu è Bêe Ɣala fɛli-mɛnii su kàra la Eezuɛ lɔii su.

29Kɛ́lɛ Zewu fé ǹûai kpera ní gôo niŋa-loŋ-ŋai fɛliɛɛ ma nyii-ŋai Gâloŋ Zɛroboaŋ è gbɛ̀tɛ a gɛɛ ǹûai díkɛ vɛli Bɛtɛ da Daŋ.

30Ǹaa pôlu ma, Yâwɛɛ è mò Zewu ma ǹyɛɛi, "Zewu, í mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀ a Eɣa ŋɔsuui su-ɓelai kélee paa nɔ́ yɛ̂ɛ berei ŋá mò la yâi. Mɛni ma, ŋa pâi gɛ̂i a gɛɛ Eezuɛ kaloŋ-ŋai zeei náaŋ da pâi kulâi íkaa-laai su-ɓelai sáma é síɣe ílônii dîa é tóo díwɔ-lonii dîa, é tóo díwɔlôii-lonii da díwɔ-lonii dîa."

31Kɛ́lɛ Zewu fé Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ní a ǹíi kélee é zeri gɔyaŋ ma. Mɛnii è gɛ̀i nya ɓa, vé bôlu tɔ̀ɔ-ni zɔnyɔ̂ŋ-ŋai dîa nyii-ŋai Zɛroboaŋ è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dí dí kɛi.

Zewu saa mɛni

© 2014 Bible Society in Liberia.

32Maa ɣêle-ŋai tí su, Yâwɛɛ è pèlɛ Eezuɛ lɔii da teêi ma. Siria Kaloŋ Aziɛ è Eezuɛ-ŋai yée mɛi ɣâle é dílɔii kpîniŋ-ŋai síɣe

33Zɔdiŋ Ya-leei ma vóloi lîi-pere Gilia lɔii kpiniŋ gwaa kélee ma, Aroɛ taai ma nyíi kɛ̀ Ano Ya-leei kɔlɛi. Ǹɔii ŋí ma ɓé Gâa, Lubiŋ da Manasɛ dínuu-suu-ŋai dí wɔ́lɔ kɛ̀ a díseɛɛ naa.

34Mɛni da kpɛ́ni-ŋai kélee Zewu è dí kɛ̀ tãi è kɛ̀ la a kâloŋ, ŋɔlíi-kpele mɛni-ŋai pɔ̃yɛ̂ɛi Eezuɛ kaloŋ-ŋai dí mɛni-pɔlɔ kɔlɔ-ŋai su.

35Zewu è sàa é lí ǹâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́. Dí ǹóo Sameria taa-leei su. Ǹóŋ Zɛoazi ɓé lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ.

36Zewu è kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi a kóraŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi saaɓa, ǹyaŋ zeɛ́ɛ è kɛ̀ Sameria.

Kâloŋ Veerɛi 11

Nɛnîi Atalia a gâloŋ-laai síɣe Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 22:10--23:15)

1Tãi kpɔ́ nɔ́ Gâloŋ Aɣazia ǹee Atalia è mɛ̀ni la a gɛɛ daâ ǹóŋ páai, è gâloŋ ŋɔkáayɔɔ-ŋai kélee pàa dí ta fa lâa lɛɛ la bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ.

2Kɛ́lɛ Zɛosiba è Aɣazia ǹóŋ surɔŋ gbɛɛ ŋái Zoasi kùla m̀araâi sáma tãi dí kɛ̀ pâi baâi lai. È ǹoo a gɛɛ é nɛ̂wo maa kɔ̃ɔ. Zɛosiba ŋí è kɛ̀ a Gâloŋ Zɛoraŋ ǹóŋ-nɛni, gɛ́ ɓò máŋ a Gâloŋ Aɣazia zaaɓɔlɔ. Nɛnîi ŋí è m̀alêŋ lòo da ǹúui kɛ̀ mɛi-kaai. È dí lòo Ǹâla-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋɔnúu-laa loŋpoi da su a gɛɛ Atalia fé bàa.

3Zoasi da mɛi-kaa-nuui dí lɛ̂ɛ a dí lóɔɔ Ǹâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi da yée mu tãi. Atalia è kɛ̀ a nɛnî-kaloŋ Zuda lɔii mɛi.

4Góraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei su, zâla láa-soŋ-nuui Zioada è gâloŋ kpono ma kɔ-kuluɓa-ŋai mɛi-ɓelai worê tɛ̀ɛ da gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mɛi-kaa kɔ-kuluɓa-ŋai mɛi-ɓelai. Da dîa-ni dí kòyaŋ ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi lá. È gɛ̀ dí díkono tée dífoo a gɛɛ da pâi fâai mɛnii ma a m̀ôi dîai. Nya ɓe è Gâloŋ Aɣazia ǹóŋ Zoasi kùla ǹoôi é pá la dípɔ.

5È mò dîa ǹyɛɛi, “Mɛnii ká ŋí ŋa ŋ̀wɛ̂lii ká gɛi. Kánuu-kpulu saaɓai pâi sâa kɛ̂i tíi kɛ̂i a Vii-tɔɔ ɣelei, ŋa ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ gbulu tɔ̂nɔ é kɛ́ gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mɛi kâai.

6Ǹúu kpului veerɛ ɣelei é kɛ́ Suu galai lá. Gbului zaaɓa ɣelei é kɛ́ gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋɔgalai lá gɛ́ naa mɛi kâa. Diai tí ɓé pâi lɛɛ̂i gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mɛi káa kɔ-kuluɓa-ŋai pɔ́ɔ ŋá.

7Dí núu-kpului feerɛi kpéli dífe pâi kɛ̂i tíi ma a Vii-tɔɔ-ɣelei. Kɛ́lɛ ŋa dí feerɛ wɛ̂lii dí lɛ́ɛ ɓɛ́ ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi lá díkɛ Gâloŋ Zoasi mɛi kâa.

8Fɛ̂ɛ í mó dîa a gɛɛ díkɛ bôlu dí tínaŋɔɔ ma ɓɛ́i kélee a lî naai ǹyaŋ díkɛ a díkpîŋ kpɛtɛɛ a dí ɓóa-sɔkpɔ-ŋai a gɛɛ da pɔ̂ri ǹúui nyii kélee paâi nyii pâi lɛɛ̂i gbono mai.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai dí mɛnii kélee kɛ̀ yɛ̂ɛ berei Zioada è mò la dîai. Dí tɛi-tɛi kélee dí dínuu-kpulu-ŋai tòli, diai kɛ̀ pâi tíi kɛ̂i da diai kɛ̀ kulâi tíi kɛ̂i.

10Zioada è pà a Gâloŋ Deeƀé ŋɔkɔ́-kɔ ƀoa-sɔkpɔ-ŋai da ŋɔkɔ́-kɔ-kɔli-kalaŋ-ŋai dí maa-kɔ̃ɔ mɛni ma é dɛɛ dípɔ nyii-ŋai kɛ̀ laai kɛ̂-pere su ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi mui.

11Gɔ́-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai dí gɔ́-kɔ-sãai sìɣe dí dɛ́ɛ díyee-mu-ƀelai pɔ́. Gɔ́-kuluƀa-ŋai dí tìnaŋ ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi ma da ŋ̀âla-teƀelei dí ǹyée tóo gîei díkɛ gâloŋ ninai Zoasi maa kpɛ̂ m̀éla kélee ma.

12Zioada è pà a gâloŋ ǹóŋ Zoasi banaŋ ma é gâloŋ ƀɔrɔi sée ŋ̀ûa. È Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ kɔlɔi tɛ̀ɛ bɔ́ é wúlɔ pú ŋ̀ûa nyii nɛ̀ a gɛɛ gáa nâa a ǹɔii ŋɔkâloŋ ninai. Gbɔŋ su-ƀelai dí díyee ŋá lòkwa díkɛ làɣi a ɣelêi-pere dîyɛɛi, “Gâloŋ lɛ̂wo lâai é kôyaa.”

13Nɛnî-kaloŋ Atalia è gbɔŋ wóo mɛ̀ni. Nya ƀe è lì Ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi lá.

14Tãi è sèri la naai, è Zoasi kàa tɔɔ-ni Ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi yée mu nɔ̃ɔi dɔnɔ kɔlɛ. Ǹɔii mɛi kaloŋ kɛ́tɛi tɔ̂i ká tí wɔ́lɔ a bɔlɔ. Gɔ-kuluƀa-ŋai, ŋule-too-ƀelai da dúru fɛ́ɛ-ƀelai díkɛ ƀò tɔɔ-ni gɔlɛ. Dúru fɛ́ɛ-ƀelai dí kɛ̀ dúrui fɛ̂ɛi ǹûai díkɛ pêle kɛ̀ a zu kɛ́tɛ. Atalia líi è ŋwàna a zu kɛ́tɛ é maa sɛ̂ɣe-ŋai fála-fala, é láɣi a ɣelêi-pere ǹyɛɛi, “Tɔɔ-maa ká ŋí! Tɔɔ-maa ká ŋí!”

15Zâla láa soŋ-nuui Zioada fé kɛ́ ní ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ dí nɛnî-kaloŋ Atalia paa ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu. Nya ƀe è mò gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai dîa ŋáa ma ǹyɛɛi, “Ka zòŋ ká kúla la Yâwɛɛ ŋɔ-pɛrɛ kɛ́tɛi mu. Káfe bàa ƀɛ́. Ǹúui kélee pâi kɔ̂i a gɛɛ é m̀aa kɔ̃ɔi, ka bàa!”

16Nya ƀe gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai dí kùla la gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋɔgalai lá-pere ƀɛ́i da kâa tɛ̀ɛ naa a zoo-ŋai díkɛ lɔ̀ a dia bɛ́rɛi tí mui. Naa ƀɛ́ dí bàa naa.

Mɛni maa fáleŋɔɔi Zioada è gɛ̀i

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 23:16-21)

17Zâla láa-soŋ-nuui Zioada è Gâloŋ Zoasi da ǹûai marê kɛ̀ a gɛɛ dí kpanaŋ-woo kɛ́ da Yâwɛɛ-ni dí loai a gɛɛ da pâi kɛ̂i a Yâwɛɛ ŋɔnûa, dí tela gɛ́ díkî̂e-ni loai.

18È kɛ̀ tí, gbɔŋ kélee è lì Bêe ɣala-pɔkɔɔŋ ŋɔpɛ́rɛi lá dí ŋ́olo dí bú ǹɔii ma. Ǹûai dí ŋ̀âla-teƀele-ŋai wôlo, dí dífũa-fũa. Dí Bêe Ɣalai ŋɔsâla láa-soŋ-nuui Mataŋ pàa naa ŋ̀âla-teƀelei ŋɛ́i-tuɛ. Zâla láa-soŋ-nuui Zioada è gɛ̀ gɔ-kuluƀa-ŋai dí tínaŋɔɔ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi ma.

19È gɔ-kuluƀa-ŋai túɛ-ƀelai tòli díkî̂e ma, gâloŋ mɛi-kaa kɔ-kuluƀa-ŋai túɛ-ƀelai da ǹɔii-ƀela kpaya-kpayai kélee. Dí tɔ̀ɔ Gâloŋ Zoasi ma dí kúla la ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu dí tɛ́ɛ la gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mɛi-kaa kɔ-kuluƀa-ŋai dí galai lá dí lɔ́ la gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mu. È sèe gâloŋ see-sɛŋ ŋá. È nâa kɛ̀ a kâloŋ Zuda lɔii mɛi.

20Ǹûai kélee dí pêle kɛ́tɛ kɛ̀ díkɛ lii-nɛ̃ɛ kùla kpɛ́ni fêi, dí gâloŋ-nɛnii Atalia pàa gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi la. Zerusâlɛŋ è kɛ̀ ŋɔ́nɔ pôlu lii-see su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Zoasi è kɛ̀ nɔ́ a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tãi dí gɛ̀ la a kâloŋ.

Kâloŋ Veerɛi 12

Gâloŋ Zoasi è Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kpɛ̀tɛ

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 24:1-16)

1Dí Zoasi kɛ̀ a Zuda kaloŋ a Eezuɛ kaloŋ Zewu ŋɔkâloŋ-laa koraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei. Zoasi è kɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ buu náaŋ ǹyaŋ zeɛɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ. Zoasi ŋí ǹee láa ƀé kɛ̀ a Zibia ǹyaŋ è kùla Bɛɛsiba daai.

2Zâla láa-soŋ-nuui Zioada è sɛŋ lɛ̂ Zoasi ma berei a pɔ̂ri Yâwɛɛ nîa-mɛni kɛ̂i lai. Mɛni ma, Zoasi è Yâwɛɛ líi láa mèni kɛ̀ ŋɔfúlu-laai su.

3Kɛ́lɛ Zoasi kpîŋ fé ǹûai díɣâla-pɔkɔŋ-ŋai fɛli kwaa-ŋai ma su kara. Ǹûai dí kɛ̀ nɔ́ niî sâla-ŋa kulâi gwaa-ŋai ŋí ma díɣâla-pɔkɔŋ-ŋai dîa.

4Ɣele tɔ̂nɔ da, Zoasi è Zâla láa-soŋ-ƀelai tòli é mó dîa ǹyɛɛi, “Ka zɛŋ-kaoi kélee ŋáa tɛ́ gîe ma nyii nûa da pâ la Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mui, é máŋ kɛ́ a ŋuŋ-fela-fe-ŋa kpaa máŋ sama sãa.

5Káai a zâla-laa soŋ-ƀelai, ka zɛŋ-kaoi ŋí síɣe a gɛɛ ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi m̀ɛ́i-ŋai garâi mai, ká naa kpɛtɛ la.”

6Kɛ́lɛ é síɣe tãi tí ma é tóo Zoasi ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu feerɛ káo saaƀai ma, zâla láa-soŋ-ƀelai dífe pɛlɛ ní ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi kpɛtɛ tî̂i ma.

7È zâla láa-soŋ-nuui Zioada tòli da zâla láa-soŋ-ƀelai kpéli-ŋai é mó dîa ǹyɛɛi, “Káfe zɛŋ kaoi siɣêi a gɛɛ ká Ŋ̀âla-pɛrɛi Kɛ́tɛi kpɛtɛ la lé mɛni ma? Káfe ŋɔ́nɔ sɛŋ kao da kélee sìɣe kákpîŋ mɛni ma. Nyii kélee ka pâi nâa kɛ̂i zɔlɔ ƀôi, gáa nɔ́ díi-ŋai kɛ́ mɛni ma.”

8Zâla láa-soŋ-ƀelai dí fàa ma a gɛɛ dífe pâi ŋɔ́nɔ sɛŋ kâo kulâi ǹûai dîa kpaa máŋ díkɛ ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi kpɛtɛ mɛni-ŋai láa túɛ.

9Zâla láa-soŋ-nuui Zioada è wúru-ƀela gãla tɔnɔ kpɛ̀tɛ. È lóa tèe mɛi-pere é zee ŋ̀âla-teƀelei láa-mii yêe mɛi-pere ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu ƀɛ́i nûa da lɔ̀ da kâa tɛ̀ɛ naai. Tãi kélee núu da a kâa sɛŋ kâo tɛ̀ɛ la ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi pɔ́i, zâla láa-soŋ-ƀelai da kâa kɛ̀ gbôŋ lá díkɛ naa mɛi kâai, da kâa maa sɛŋ kaoi sî̂ɣe dí bú gãlai su.

10Tãi gãlai láa a kâa fɛ̀ɛ la a sɛŋ kâoi, gâloŋ ŋɔkɔlɔ pɔ̃yɛ-nuui da zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi da kâa pà dí gãlai láa ƀó dí zɛŋ kâoi lóno dí bú ƀɔrɔ-ŋa su.

11Naa pôlu ma, da kâa zɛŋ kâoi tɛ̀ɛ ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi kpɛtɛ tî̂i mɛi-ƀelai pɔ́. Ǹûai tí diaŋ da kâa bɛ́rɛ-kpɛtɛ-ƀelai, ŋ̀úru-yɛrɛ kɛ́-ƀelai fela fè,

12gɔni tée-ƀelai da bɛ́rɛi kaŋ sia-ƀelai. Ǹyaŋ dí zɛŋ kâoi da siɣe dí wúru-ƀela-ŋa yá da kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ. Dí da siɣe dí ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi kpɛtɛ tî̂i maa sɛŋ kɔlɛɛi da kpɛ́ni-ŋa kɛ́ la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Tãi dí kɛ̀ ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi kpɛtɛ-tii-ŋai kɛ̂i lai, zɛŋ kâoi dí dɛ̀ɛ gbɛtɛ mɛni mai, dífe tíi kɛ́ ní a da a gɛɛ dí zãai ŋí da kpɛtɛ la yɛ̂ɛ káne kpele kwɛɛ, sɛŋ-folo-ŋa, laŋpo da maa tî̃i-kɛ-sãai, zɛŋ-folo-ŋai da sua ŋãa pù zu gbɛ́mɛŋ mɛni mai, túru-ŋa kpaa sɛŋ nyii kélee gbɛtɛɛ̂i a gôo kpaa máŋ sɛŋ-kao-kole ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu tii kɛ́ mɛni ma.

14Dí zɛŋ kâoi tí kélee tɛ̀ɛ díi-kɛ-ƀelai pɔ́ díi-kɛ-sãai yá mɛni ma da dí féla fé mɛni.

15Gbakolo-ŋai kɛ̀ díi ŋí mɛi díkɛ a dí teniŋ ƀôɔɔ. Maa mɛni ma, núu da kélee fé dí marê kɛ́ ní koraŋ ƀô mɛni ma.

16Zɛŋ kâoi da kâa dɛ̀ɛ a kpa kpɛɛ sama-sɛŋ da sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ sama-sɛŋ, dífa kâa bù ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu. Kɛ́lɛ zɛŋ kâoi ŋí a kâa kɛ̀ nɔ́ zâla láa-soŋ-ƀelai mɛni ma.

17Maa tãi tɔnɔi tí yée mu, Siria kaloŋ Aziɛ è lì é kɔ́ pɛ́lɛ Gâa taa-leei ma é naa yée mɛi ɣále. Naa pôlu ma, è gbɛ̀tɛ a gɛɛ é lí é kɔ́ pɛ́lɛ Zerusâlɛŋ taa-leei ma.

18Nya ƀe Zuda kaloŋ Zoasi è zama-sãai kélee sìɣe nyii gâloŋ-ŋai kɛ̀ kâloŋ-laa su é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i a kâloŋ, Gâloŋ Zeosafa, Gâloŋ Zɛoraŋ da Gâloŋ Aɣazia-ni dí dɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́i, é pɛ́lɛ gôoi kélee ma kɛ̀ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔsɛŋ-kao lâai kɛ́ kwaai ma da gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mu é pɛ́lɛ ǹyaa kpî̃ŋ sama-sãai ma. È zãai ŋí kélee tɛ̀ɛ a sama-sɛŋ Gâloŋ Aziɛ pɔ́naa. Tãi Gâloŋ Aziɛ è ŋɔsama-sɛŋ ŋí sɔlɔ ƀô lai, è ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kpèra a gɛɛ dífe tɛ̀ Zerusâlɛŋ.

19Mɛni da kpɛ́ni-ŋai kélee Zoasi è gɛ̀ tãi è kɛ̀ la a kâloŋ, gélee pɔ̃yɛ̂i Zuda kaloŋ-ŋai dí mɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su.

20Zoasi ŋɔkâloŋ-laai kpɛɛ ŋá tãi, ŋɔgɔmɛnɛ-ƀela kpaya-kpayai da-ni dí díwoo sèe a gɛɛ dí bàa. Nya ƀe dí bàa Mɛlo ŋɔpɛ́rɛi mu nyii gáa berei ma ƀa kɛ̀ liî Sɛla.

21Zoasi yée mu-ƀelai, Simiri ǹóŋ Zozaka da Somɛa ǹóŋ Ziozaba ƀé bàa. Dí Zoasi lòo ǹâŋ pɔlɔ-ŋai kɔlɛ Zerusâlɛŋ taa-leei su. Dí ǹóŋ Amazia kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

Kâloŋ Veerɛi 13

Eezuɛ Kaloŋ Zɛoazi

1Tãi Eezuɛ kaloŋ Zoasi è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laai su a kóraŋ buu-feerɛi, dí Zɛoazi kɛ̀ a kâloŋ Zuda. Zɛoazi ŋí ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Zewu. Zɛoazi è kɛ̀ gâloŋ laai su a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Zeɛɛ è kɛ̀ Sameria taa-leei su.

2È Yâwɛɛ wóo pìli a sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ɛ. Vé kpera ní sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i yɛ̂ɛ Zɛroboaŋ nyii Eezuɛ-ŋai kɛ̀ dí sɔnyɔ̂ŋ kɛi.

3Yâwɛɛ líi è ŋwàna Eezuɛ-ŋai dîa. Nya ƀe è nɛ̀ɛ naa a gɛɛ Siria Kaloŋ Aziɛ da ǹóŋ Bɛŋ-aada dí Eezuɛ yée mɛi ɣále a tãi támaa.

4Zɛoazi è Yâwɛɛ fɛ̀li kpɔŋ-maa mɛni ma, ǹyaŋ Yâwɛɛ è berei kâa Gâloŋ Azae è kɛ̀ Eezuɛ-ŋai sonî̃i la a nyɔ́mɔɔi. È Zɛoazi ŋɔfɛli-wooi mɛ̀ni é zu tòo

© 2014 Bible Society in Liberia.

5a kâloŋ da tɛɛ́ Eezuɛ pɔ́ nyii dí ŋuŋ maa ƀò Siria-ŋai yêei. Ǹyaŋ Eezuɛ-ŋai díkɛ̀ ŋɔ́nɔ lii-see su yɛ̂ɛ berei í wɔ́lɔ kɛ̀ la a bɔlɔi.

6Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai díkɛ̀ nɔ́ niî sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i yɛ̂ɛ Zɛroboaŋ ŋɔkáa-laai su-ƀelai. Dífe ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ Asira fɛli kwaai ma su kara ní. Dí ŋ̀úru kôyaai lɛ̂ɛ tɔɔ ní nyii kɛ̀ Asira laai mɛni ma Sameriai.

7Naa è lɛ̀ɛ a guro dí Gâloŋ Zɛoazi ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kélee páa, dí ŋɔkɔ́-kɔ-sãai kélee su kara. Nyii-ŋai nɔ́ lɛ̀ɛ ǹyêei díkɛ a soo-sia kpakolo buu lɔ́ɔlu, kɔ́-kɔ-keleŋ puu da kɔ́-kɔ-ƀela wála puu (10,000). Kpɛ́ni fêi, Siria kaloŋ è gbéli-ŋai kélee su kàra, é dí kɛ́ yɛ̂ɛ muluŋ à kɛ̀ sí-sãa táŋ lɔii ma.

8Mɛni da kpɛ́ni-ŋai Gâloŋ Zɛoazi è dí kɛ̀ a tãi è kɛ̀ la a kâloŋ da ŋɔlii-kpele tua-ŋai, gélee pɔ̃yɛ̂i Eezuɛ kaloŋ-ŋai dímɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su.

9Gâloŋ Zɛoazi è sàa é lí ǹâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́. Dí nòo Sameria taa-leei su. Dí ǹóŋ Zɛoasi kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

Da Zɛoasi kɛ́ a Kâloŋ Eezuɛ

10Tãi Zuda kaloŋ Zoasi è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laai su a kóraŋ buu-saaƀai, dí Zɛoasi kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ. Zeɛɛ è kɛ̀ Sameria taa-leei su. È kɛ̀ gâloŋ laai su a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi da.

11È Yâwɛɛ wóo pìli a sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ɛ kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei Neba ǹóŋ Gâloŋ Zɛroboaŋ è gɛ̀ lai, nyii è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dí gɛ́i. Vé bôlu tɔ̀ɔ ní zɔnyɔ̂ŋ-ŋai dɔnɔ kpîŋ ma.

12Mɛni da kpɛ́ni-ŋai Zɛoasi è gɛ̀ tãi è kɛ̀ la a kâloŋ, é pɛ́lɛ gɔ́i è gɔ̀ Zuda kaloŋ Amazia pɔ́i, gélee pɔ̃yɛ̂i Eezuɛ kaloŋ-ŋai dímɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su.

13Gâloŋ Zɛoasi è sàa é lí ǹâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́. Dí nòo Eezuɛ kaloŋ pɔlɔ-ŋai ƀolôŋ kɔlɛ. Naa pôlu ma dí ǹóŋ Zɛroboaŋ kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Ilasa saa mɛni

14Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Ilasa è naa kɛ̀ kɔlɛ̂i kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Ǹyaŋ gɔlɔ-felai ŋí ƀé è lɛ̀ɛ zu. Eezuɛ kaloŋ Zɛoasi è lì bɔ́ naa a gɛɛ é naa káa. Gâloŋ è wɔ̀lɔ ma ǹyɛɛi, “Ńâŋ! Ńâŋ! Í kɛ̀ a Eezuɛ maa-kɔ̃ɔ-nuu kpanaŋɔɔ!”

15Ilasa è mò ma ǹyɛɛi, “Kerâŋ siɣe da sɔla-ŋa.” Zɛoasi è kerâŋ sìɣe da sɔla-ŋa.

16Nya ƀe Ilasa è mò Eezuɛ kaloŋ ma ǹyɛɛi, “Gerâŋ ŋá tɛ́.” Ǹyaŋ gâloŋ è gerâŋ ŋá tɛ̀. Ilasa è ǹyée pɛ̀lɛ gâloŋ yée veerɛŋɔɔ ma.

17Ilasa è mò gâloŋ ma ǹyɛɛi, “Vãa-laɣi soŋ-kpoŋ lá ƀó nyii gáa vóloi ƀêlai perei.” Tãi gâloŋ è ǹá ƀò lai, Ilasa è làɣi ǹyɛɛi, “Zɔ̀lai píli!” Zɛoasi è zɔ̀lai pîli. Ilasa è mò ma ǹyɛɛ, “Zɔ̀lai tí káa a ŋɛi-kɛ-maa é ǹɛ́ yâ a gɛɛ a pâi kpɔŋ mâa tɛɛ̂i ípɔ í Siria-ŋai dí kɔ-kuluƀa-ŋai yée mɛi ɣále Afɛ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Ilasa è mò ǹyɛɛi, “Zɔla-ŋai kpéli-ŋai síɣe í ǹɔii lókwa a dia.” Zɛoasi è zɔla-ŋai sîɣe é ǹɔii lókwa la gîei saaƀa, é kpéra.

19Ilasa líi è ŋwàna gâloŋ ma nyíŋi mɛni ma é mó ma ǹyɛɛi, “Eêi kɛ̀ îi ǹɔii lôkwa gîei lɔ́ɔlu kpaa máŋ lɔ́ɔlu mɛi da, í kɛ̀ pâi Siria-ŋai yée mɛi ɣâlei í dísuu kpɛ́ɛ. Kɛ́lɛ íkaa pâi nâa díyee mɛi ɣâlei nɔ́ gîei saaƀa.”

20Nyíti pôlu ma, Ilasa è sàa dí nòo. Mɛni-ŋai ŋí kɛ́ɛ pôlu ma, Môa-ƀelai da kâa dí kɔ-kuluƀa sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai da-ni tɛ̀ɛ a gɛɛ dí Eezuɛ-ŋai dí-sãai kula yêei kɛ́ a tãi da kâa kɛ̀ díkpîŋ kpɛtɛ̂i la dí sí-sãai sí mɛni mai.

21Tãi tɔnɔ da, Eezuɛ-ŋai da-ni dí kɛ̀ ƀolôŋ lá nalôŋ tɔnɔ poma loo mɛni ma. Dí kɛ́ɛ molôŋ lai, dí Môa-ƀelai dí kɔ-kuluƀa sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai da-ŋa kàa ŋɔ́nɔ pâi. Dí nalôŋ poma tôo gɔni ƀoloŋ su a maa félaa ƀɛ́i dí wɔ́lɔ Ilasa lòo naai dí pú. Tãi nalôŋ poma è tòo la m̀olôŋ su é lɛ́ɛ Ilasa káo mai, nalôŋ è kɛ̀ pôlu a vúlu, é mu siɣe é tɔ́ɔ.

Kɔ́ è kɛ̀ Eezuɛ lɔii loai da Siria lɔii

22Maa ɣêle-ŋai tí su, Siria Kaloŋ Aziɛ è kɛ̀ kpɔ́ nɔ́ a dɔ́ɔ Eezuɛ lɔii ma a tãi Zɛoazi è kɛ̀ la a kâloŋ ǹɔii tí mɛi.

23Kɛ́lɛ Yâwɛɛ ŋɔsɔŋ-lɛlɛ-laai é kɛ̀ nɔ́ naa Eezuɛ-ŋai mɛni ma. Ǹyaŋ è dí malôŋ kàa kpɛ́ni fêi, è Kpanaŋ-woo kɛ̀ dínâŋ pɔlɔ-ŋai yêei, Eberaɣɛ̃ɛ, Aise da Zeeka. É síɣe tãi tí ma é tóo sâa ma vé wɔ́lɔ ŋwɛ̂lii é dísu kara kpaa máŋ é dí kpɛ́ ŋɛ́i-tuɛ.

24Tãi da tɛɛ pôlu ma, Siria Kaloŋ Aziɛ è sàa. Dí ǹóŋ Bɛŋ-aada kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ-ŋa.

25Eezuɛ kaloŋ Zɛoada ǹóŋ Zɛoasi è kɔ́ pɛ̀lɛ Siria Kaloŋ Bɛŋ-aada ma gîei saaƀa gɛ́ ǹyée mɛi ɣâle. Zɛoasi è daa-ŋai kula-yeei kɛ̀ nyii-ŋai Bɛŋ-aada ǹâŋ Azae è dí kùla-yeei kɛ̀ kɔ́ su ǹâŋ Zɛoazi yêei.

Kâloŋ Veerɛi 14

Amazia a kɛ́ a Kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 25:1-24)

1Tãi Eezuɛ kaloŋ Zɛoasi è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laai su a kóraŋ feerɛi, dí Amazia kɛ̀ a kâloŋ Zuda. Amazia ŋí è kɛ̀ a Zoasi ǹóŋ.

2Amazia è kɛ̀ a kóraŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlu tãi dí gɛ̀ la a Zuda kaloŋ, ǹyaŋ è kɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ. Zɛɛ́ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ nyii kɛ̀ a ǹee Zɛoadiŋ pɔ́-taai.

3Amazia è pìlaŋ ǹâŋ Zoasi kɔ́ɔ pɔɔ su a Yâwɛɛ wóo mɛniɛɛ tɔ̃yâ-tua kɛ́ɛ su. Kɛ́lɛ vé Yâwɛɛ líi-laa ní yêɛ ǹâŋ pɔlɔi, Gâloŋ Deeƀé.

4Amazia fé ǹûai díɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli kwaa-ŋai ma su kara ní. Mɛni ma, ǹûai dí kɛ̀ nɔ́ liî gwaa-ŋai ŋí ma díkɛ sâla-ŋa kùla naa.

5Tãi Amazia è nâa sèe la gâloŋ laai mɛi é zame pîlaŋ, è gɔmɛnɛ-ƀela kpaya-kpayai kélee sòŋ nyii-ŋai ǹâŋ pàai. È dí kélee dípaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Kɛ́lɛ Amazia fé gɔmɛnɛ-ƀela kpaya-kpayai tí dílônii paa ní. Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò
Mose ma a gɛɛ é bɔ̃yɛ dɔ̂ŋ kɔlɔi su, dífe lóŋ-kaa-ƀela pàa dí lônii dísɔnyɔ̂ŋ mɛni
ma kpaa máŋ dí nîa-pɛlɛɛi paa díkaa-ƀelai dí sɔnyɔ̂ŋ mɛni ma.

7Amazia kɛ́ɛ a kâloŋ, è Idɔŋ-ŋai dí kɔ-kuluƀa-ŋai ŋ̀wála puu (10,000) pàa gbolo
liyeŋ tiŋ-tiŋ su. È Sila taai yée mɛi ɣâle é ǹaa láa maa fáleŋ a Zotɛɛ nyii gáa sâa a
naa láai.

8Ɣele tɔnɔ da, Gâloŋ Amazia è worê tɛ̀ɛ Zɛoasi ǹóŋ pɔ́naa, Eezuɛ kaloŋ Zɛoasi ǹóŋ
nyii kɛ̀ a Zewu ǹóŋ lóŋ ǹyɛɛi, "Ŋa ŋ̀wêlii í pá ḿbɔ naa a gɛɛ kwa ƀía kú kɔ́-kɔ."

9Zɛoasi è Amazia ŋɔworê-wooi su tòo ǹyɛɛ ma, "Zɛŋ ƀé gɛ̀ naa, ɣele tɔnɔ da,
Lɛƀanɔŋ wolâai su ŋalêŋ-kpɔlɔ loŋ da è wɔ́lɔ ŋ̀orêi ŋí tɛ̀ɛ sîda wuru kɛ́tɛ tɔnɔ da
pɔ́ naa ŋ̀olâi tí su ǹyɛɛ ma, 'Ŋa ŋ̀wêlii a gɛɛ ńoŋ-surɔŋ é íloŋ-nɛnii kúla a ŋɔnɛnî.
Kɛ́lɛ naa pôlu ma, fɛnɛ-sɛŋ kɛ́tɛ tɔnɔ da è pà é sia ŋ̀alêŋ-kpɔlɔ-loŋ mɛi é naa pàa-
pâa.'

10Amazia, gáa íkili ŋá a gɛɛ íwala-wâlai nâa a ŋá ŋ̀ánaa kpɛ́ni fêi, í Idɔŋ lɔii yée-
mɛi ɣâle kɔ́ su. Mɛnii ŋí a íŋɛi té. Kɛ́lɛ lɛ́ɛ í pɔ́-taai í maa yoŋka tɛɛ. À kɛ̀ ƀa mɛni
kpôlu kɔ̀ri yâ, ka ílɔii-ŋuŋ su-ƀelai kélee ká ŋuŋ lá a pâi pilîi."

11Kɛ́lɛ Amazia fé ŋ̀óli tɔ̀ɔ ní ma. Nya ƀe Eezuɛ kaloŋ Zɛoasi da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí
lì dí kɔ́ pɛ́lɛ ma da ŋɔnûai. Zɛoasi da Zuda kaloŋ Amazia dí kòyaŋ dí tɔ́ɔ díkîe-ni
ŋɛ́i Bɛɛsimɛɛ daâi Zuda lɔii kpiniŋ su, ƀɛ́i dí díwala-wala-laai su-kɔɔŋ naai.

12Tãi dí kɛ̀ gɔ́i kɔ̂i lai, gâloŋ Zɛoasi da ŋɔnûai dí Zuda kaloŋ Amazia da ŋɔkɔ-
kuluƀa-ŋai yée mɛi ɣâle pere sîi kélee su. Zuda kɔ-kuluƀa-ŋai lɛ̀ɛ a dífului, dí pù
tɛi-tɛi a díkpɔɔi pere dí lí dípɔ-taai.

13È kɛ̀ tí, Zɛoasi è gâloŋ Amazia sòŋ a vúlu. Naa pôlu ma, Zɛoasi da ŋɔkɔ́-kɔ-ƀelai
dí lì dí té Zerusâlɛŋ taa-leei su. Dí daa-leei tí ŋɔkóraŋ wòlo é síɣe Ifiraŋ galai lá é
tóo zôŋo su galai lá nyii naa è kɛ̀ yɛ̂ɛ núu kɔ́ɔ ŋá ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi dai.

14Zɛoasi è gôo da zɛŋ kâo kolei kélee sìɣe é pɛ́lɛ zãa lɛ́lɛɛ-ŋai kélee dîa kɛ̀ Yâwɛɛ
ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mui da zɛŋ kâoi kélee kɛ̀ gâloŋ ŋɔsɛŋ kâo lâai kɛ́ kwaai mai. È
ǹûai sòŋ a kɔ-soŋ-ŋa. Naa pôlu ma, è lène pôlu Sameria.

15Mɛni da kpɛ́ni-ŋai kélee Zɛoasi è gɛ̀ tãi è kɛ̀ la a kâloŋ é pɛ́lɛ ŋɔlii-kpele tua-ŋai
dîa da berei é Zuda kaloŋ Amazia yée mɛi ɣâle lai, gélee pɔ̃yɛ̂i Eezuɛ kaloŋ-ŋai dí
mɛni pôlɔ kɔlɔi su.

16Zɛoasi è sàa é lí ǹâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́ ǹyaŋ dí nòo Sameria taa-leei su Eezuɛ kaloŋ-
ŋai kɔlɛ. Dí ǹóŋ Zɛroboaŋ kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

Zuda kaloŋ Amazia saa mɛni

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 25:25-28)

17Zoasi ǹóŋ Amazia nyii kɛ̀ a Zuda kaloŋ, è kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu,
Eezuɛ kaloŋ Zɛoasi saa pôlu ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Mɛni da kpɛ́ni-ŋai kélee Amazia è gɛ̀ tãi è kɛ̀ la a kâloŋ, gélee pɔ̃yɛ̂i Zuda kaloŋ-ŋai dímɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su.

19Nûa da-ni dí tɔ̀ɔ Amazia ma Zerusâlɛŋ dí gbɛtɛ a gɛɛ dí bàa. Nya ƀe tãi è gɔ̀lɔŋ lai, è pu é lí Lakee taa-leei su. Tãi è lì la naai, ŋɔkpɔara-ƀelai dí làaŋ ma naa, dí pɛ̀lɛ ma dí bàa.

20Naa pôlu ma, dí boma sìɣe dí dɛ́ soo pôlu dí pá la Zerusâlɛŋ taa-leei su dí nòo ǹâŋ pɔlɔ-ŋai kɔlɛ Deeƀé ŋɔtaai su.

21Nyíti pôlu ma, Zuda-ƀelai dí Amazia ǹóŋ Azaria sìɣe dí gɛ́ a kâloŋ ǹâŋ pɔ́ɔ ŋa. Ma tãi tí, è kɛ̀ a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi da.

22Gâloŋ Azaria ƀé Ila taa-leei kula-yeei kɛ̀ é naa tɔɔ pôlu ǹâŋ saá pôlu ma.

Da Zɛroboaŋ veerɛi kɛ́ a kâloŋ Eezuɛ

23Tãi Zuda kaloŋ Amazia è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laai su a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlui, dí Zɛroboaŋ kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ. Zɛroboaŋ ŋí è kɛ̀ a Zɛoasi ǹóŋ. È gɛ̀ gâloŋ laai su a kóraŋ buu náaŋ káo tɔnɔɔ. Zeɛɛ è kɛ̀ Sameria.

24È Yâwɛɛ wóo pìli a dua-pere nyɔ̃ŋ-ŋai kɛ́ɛ yɛ̂ɛ Neba ǹóŋ Zɛroboaŋ nyii-ŋai è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dí gɛ̀i.

25Gâloŋ Zɛroboaŋ ƀé Eezuɛ lɔii ŋɔgɔyɛŋ-perei kɛ̀ é láa pôlu ǹâai pɔlɔi ma yɛ̂ɛ berei è wɔ́lɔ kɛ̀ la Gâloŋ Deeƀé da ǹóŋ Saloma dítãi mai. Nya ƀa é síɣe Libo Ama, ǹɔii ŋûa-pere, é tóo Araba Yuoi ma nyii gáa ǹɔii kwára-perei. È kɛ̀ kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ, Eezuɛ ŋɔɣâlai è wɔ́lɔ mò la ŋɔtíi-kɛ-nuui, Amatai ǹóŋ Zôna sârai nyii wɔ́lɔ kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui dɔnɔi. Zôna è wɔ́lɔ kɛ̀ a Gâai-ifa taai su nuu.

26Yâwɛɛ è berei kàa Eezuɛ-ƀelai kélee díkɛ̀ la mɛni kpɔ̂lu su a zu kɛ́tɛ, diai kɛ̀ a luɛ-ŋai da diai kɛ̀ a díŋuŋ ma ƀɔ́ɔɔi. Núu da fé kɛ́ ní naa a gɛɛ é kpɔŋ-mâa tɛɛ dípɔ.

27Nyíi nɔ́ Yâwɛɛ è wɔ́lɔ góno tèe a gɛɛ vé pâi Eezuɛ-ŋai kélee su karâi ŋ̀ɛniɛi sui, è kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ Zoai ǹóŋ Zɛroboaŋ pɔ́ é díŋuŋ ma ƀɔ́.

28Mɛni da kpɛ́ni-ŋai kélee Gâloŋ Zɛroboaŋ è gɛ̀ tãi è kɛ̀ la a kâloŋ, é pɛ́lɛ ŋɔlii-kpele mɛni-ŋai dîa da berei è Dɛmɛika da Ama taa-ŋai kula-yeei kɛ̀ lai, gélee pɔ̃yɛ̂i Eezuɛ kaloŋ-ŋai dí mɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su.

29Gâloŋ Zɛroboaŋ è sàa dí nòo ǹâŋ pɔlɔ-ŋai Eezuɛ kaloŋ-ŋai kɔlɛ. Dí ǹóŋ Zɛkɛraya kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

Kâloŋ Veerɛi 15

Dí Azaria kɛ̀ a Kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 26:1-23)

1Tãi Eezuɛ kaloŋ Zɛroboaŋ è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laa su a koraŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlui, dí Azaria kɛ̀ a kâloŋ Zuda. Amazia ŋí ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Amazia.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Azaria è kɛ̀ a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi da tãi dí gɛ̀ la a kâloŋ ǹyaŋ è kɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ buu lɔ́ɔlu káo feerɛ. Zeɛ́ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Zikolia. Zikolia pɔ́-taai ƀé kɛ̀ a Zerusâlɛŋ.

3Azaria è mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɛ́i kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei ǹâŋ Amazia è wɔ́lɔ gɛ̀ lai.

4É máŋ kɛ́ tí, vé ǹûai díɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli kwaa-ŋai ma su kara ní. Ǹûai dí kɛ̀ kpɔ́ nɔ́ nîi sâla-ŋa kulâi naa díkɛ kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kèreŋ naa.

5Yâwɛɛ è gɛ̀ kpono-ma kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ é Gâloŋ Azaria soŋ. Gɔlɔ-felai ŋí è lɛɛ ma é lɛ́ɛ la zu é sáa. Gɔlɔ-felai è gɛ̀ vé kɛ́ ní gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mu kɛ́lɛ è kɛ̀ pɛ́rɛ da kpɛ́ni mu ǹyaa tɔ̂nɔ. Azaria ǹóŋ Zotaŋ ƀé kɛ̀ gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mɛi kâai da diai kɛ̀ tíi kɛ̂i naai, é pɛ́lɛ ǹɔii su-ƀelai kélee dîa a tãi ǹâŋ è kɛ̀ kɔ̂lɛi lai.

6Mɛni da kpɛ́ni-ŋai kélee Azaria è gɛ̀ tãi è kɛ̀ la a kâloŋ, gélee pɔ̃yɛ̂i Zuda kaloŋ-ŋai dímɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su.

7Gâloŋ Azaria è sàa é lí ǹâŋ pɔlɔi-ŋai pɔ́. Dí nòo dí kɔlɛ Gâloŋ Deeƀé ŋɔtaai su. Naa pôlu ma dí ǹóŋ Zotaŋ kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

Dí Zɛkɛraya kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ

8Tãi Zuda kaloŋ Azaria è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laai su a kóraŋ lɔ́ɔlui, dí Zɛkɛraya kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ. Zɛkɛraya ŋí ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Zɛroboaŋ. È kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi a ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi da. Zeɛ́ɛ è kɛ̀ Sameria.

9Zɛkɛraya è sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɛ́i kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei ǹâŋ pɔlɔ-ŋai dí wɔ́lɔ gɛ̀ lai. Vé bôlu tɔ̀ɔ ní zɔnyɔ̂ŋ-ŋai dîa Neba ǹóŋ Zɛroboaŋ è wɔ́lɔ dí kɛ̀i, nyii Eezuɛ-ŋai dí wɔ́lɔ pìlaŋ gɔ́ɔ pɔ̂ɔi díkɛ gɛ̀i.

10Zaƀɛ ǹóŋ Saluŋ è wɔ́lɔ tɔ̀ɔ Zɛkɛraya ma. È pɛ̀lɛ ma ǹûai ŋɛ́i panaŋ ma é bàa. Naa pôlu ma, è gbîŋ kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

11Mɛni da kpɛ́ni-ŋai Zɛkɛraya è gɛ̀ tãi è kɛ̀ la gâloŋ-laai sui, gélee pɔ̃yɛ̂i Eezuɛ kaloŋ-ŋai dí mɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su.

12Ǹmɛnii Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò Zewu mai, ŋaa-see è kɛ̀, ǹyɛɛi, “Ílônii sinaai zeêi ǹáaŋ da pâi kɛ̂i a kâloŋ-ŋa Eezuɛ lɔii mɛi íkâloŋ-laai pôlu ma.”

Saluŋ a kɛ́ a kâloŋ Eezuɛ

13Tãi Zuda kaloŋ Uzia è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laai su a kóraŋ buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ, Saluŋ è gbîŋ kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ. Saluŋ ŋí ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Zaƀɛ. È kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi a ɣáloŋ tɔnɔ. Zeɛɛ è kɛ̀ Sameria.

14Gɛ́ɛ tí, Gadi ǹóŋ Minaŋɛŋ è kùla Taza é lí Sameria. È pɛ̀lɛ Zaƀɛ ǹóŋ Saluŋ ma Sameria taa-leei su. È bàa é gbîŋ kɛ́ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

15Mɛni da kpɛ́ni-ŋai Saluŋ è dí kɛ̀ tãi è la a kâloŋ da ŋɔtɔɔ-ma mɛnii è gɛ̀i, gélee pɔ̃yɛ̂i Eezuɛ kaloŋ-ŋai dí mɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Maa tãi tí su, Minaŋɛŋ è ŋɔsiai sîɣe é kúla Taza daai é lí é kɔ́ pɛ́lɛ Tapua taai ma da diai kélee kɛ̀ naa kɔlɛ ma kpiniŋ tí sui, kpɛ́ni fêi, dífe fáa ní kɛ̀ ma a gɛɛ dí dísiɣãŋ-ŋai lá ƀó berei. È Tapua taai su kàra-kara é nàa-ƀelai kélee páa, é goo-nɛni-ŋai kélee koi láa ƀó a ŋɔƀóa-sɔ̂kpɔi.

Minaŋɛŋ a kɛ́ a kâloŋ Eezuɛ

17Tãi Zuda kaloŋ Azaria è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laai su a kóraŋ buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ, Minaŋɛŋ è gbîŋ kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ. Minaŋɛŋ ŋí ǹâŋ láa ƀɛ́ kɛ̀ a Gadi. È kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi a ɣáloŋ tɔnɔ. Zeɛɛ è kɛ̀ Sameria.

18È sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɛ́i. Tãi è kɛ̀ la gâloŋ-laai sui, è pìlaŋ Neba ǹóŋ Zɛroboaŋ kɔ́ɔ pɔ̀ɔ su a zɔnyɔ̂ŋ-ŋai kɛ́ɛ nyii Eezuɛ-ŋai dí pîlaŋ gɔ́ɔ pɔ̂ɔi dí kɛ́ gɛ̀i.

19Tãi Minaŋɛŋ è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laai sui, Asiria kaloŋ Tigila Pileza è kɔ́ pɛ̀lɛ Eezuɛ lɔii ma. È fàa ma é kpɔŋ-mâa tɛɛ Minaŋɛŋ pɔ́ naa a gɛɛ é tûa ŋɔkâloŋ-laai su, à kɛ̀ Minaŋɛŋ a fàa ma é sɛŋ kâo kole kpua-kpua ŋɔpãŋ wála buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi da (76,000) tɛɛ bɔ́.

20Minaŋɛŋ è zɛŋ kâoi ŋí kélee kùla Eezuɛ lɔii su. È ŋ̀óo tɛ̀ɛ Eezuɛ lɔii su gwaa kélee a gɛɛ dɔɔ-ƀelai kélee dí sɛŋ kâo kole kpua-kpua buu lɔ́ɔlu tɛ́ɛ é bú gîe ma, é dɛ́ɛ Asiria kaloŋ pɔ́. Tãi dɔɔ-ƀelai dí zɛŋ kâoi ŋí tɛ̀ɛ lai, Minaŋɛŋ è gélee pù gîe ma é dɛ́ɛ. Naa pôlu ma, Gâloŋ Tigila Pileza è ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai sìɣe dí kúla Eezuɛ lɔii su.

21Mɛni da kpɛ́ni-ŋai kélee Minaŋɛŋ è gɛ̀ tãi è kɛ̀ la a kâloŋ, gélee pɔ̃yɛ̂i Eezuɛ kaloŋ-ŋai dí mɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su.

22Minaŋɛŋ è sàa é lí ǹâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́. Dí ǹóŋ Pikaia kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

Dí Pikaia kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ

23Tãi Zuda kaloŋ Azaria è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laai su a kóraŋ buu lɔ́ɔlui, dí Pikaia kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ. Pikaia ŋí ǹâŋ láa ƀe kɛ̀ a Minaŋɛŋ. È kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi a ɣáloŋ tɔnɔ. Zeɛɛ è kɛ̀ Sameria.

24Pikaia è Yâwɛɛ wóo pìli. Vé bôlu tɔ̀ɔ ní zɔnyɔ̂ŋ-ŋai dîa nyii Neba ǹóŋ Zɛroboaŋ è gɛ̀i nyii Eezuɛ-ŋai dí pìlaŋ gɔ́ɔ pɔ̂ɔi dí kɛ́ gɛ̀i.

25Limalia ǹóŋ Pika ƀɛ́ kɛ̀ a gâloŋ Pikaia ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi. Kɛ́lɛ è gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛɛ é gâloŋ páa. È Gilia kɔ-kuluƀa-ŋai buu lɔ́ɔlu sìɣe é lí a dia Sameria. Dí pɛ̀lɛ Gâloŋ Pikaia ma dí bàa da Ago é pɛ́lɛ Arie ma gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mu. Pika è gâloŋ Pikaia pàa é gbîŋ kɛ́ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

26Mɛni da kpɛ́ni-ŋai kélee Pikaia è gɛ̀ tãi è kɛ̀ la a kâloŋ, gélee pɔ̃yɛ̂i Eezuɛ kaloŋ-ŋai dí mɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su.

Pika a kɛ́ a kâloŋ Eezuɛ

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Tãi Zuda kaloŋ Azaria è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laai su a kóraŋ buu feerɛi, Pika è gbîŋ kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ. Pika ŋí ǹâŋ láa ƀɛ́ kɛ̀ a Limalia. È kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi a ɣáloŋ tɔnɔ. Zeɛɛ è kɛ̀ Sameria.

28È Yâwɛɛ wóo pìli. È mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ Neba ǹóŋ gâloŋ Zɛroboaŋ nyii Eezuɛ-ŋai dí pìlaŋ gɔ́ɔ pɔ̂ɔi dí kɛ́ gɛ̀i.

29Tãi Pika è kɛ̀ la a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi, Asiria kaloŋ Tigila Pileza è pà é kɔ́ pɛ́lɛ ma, é daa-ŋai ŋí síɣe, Izɔŋ, Ebɛɛ-bɛ-maaka, Zanoa, Kedɛ da Azɔ. È ǹɔii kpînin̩-ŋai ŋí sìɣe máŋ, Gilia, Galalii da Nɛfɛtɛli. È Eezuɛ-ƀelai kùla gwaa-ŋai tí ma é lí a dia a kɔ-soŋ-ŋa.

30Zuda kaloŋ Zotaŋ ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu feerɛi su, Ila ǹóŋ Osia è gbɛ̀tɛ gíli-ŋa a gɛɛ é tɔ́ɔ Limalia Pika ma. È pɛ̀lɛ ma é báa. Naa pôlu ma, Zotaŋ ǹóŋ Osia è gbîŋ kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi.

31Ǹmɛni da kpɛ́ni-ŋai kélee Pika è gɛ̀ tãi è kɛ̀ la a kâloŋ, gélee pɔ̃yɛ̂i Eezuɛ kaloŋ-ŋai dí mɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su.

Zotaŋ a kɛ́ a kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 27:1-9)

32Tãi Eezuɛ kaloŋ Pika è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laai su a kóraŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlui, dí Zotaŋ kɛ̀ a kâloŋ Zuda. Zotaŋ ŋí ǹâŋ láa ƀɛ́ kɛ̀ a Uzia.

33Zotaŋ è kɛ̀ a kóraŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlu tãi dí gɛ̀ la a Zuda kaloŋ. Zeɛ́ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ. È kɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi da. Ǹee láa ƀɛ́ kà a Zerusa, Zadɔ ǹóŋ-nɛnii.

34Zotaŋ è pìlaŋ ǹâŋ Uzia kɔ́ɔ pɔ̀ɔ su a Yâwɛɛ wóo mɛniɛɛ.

35É máŋ kɛ́ tí, vé ǹûai díɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli kwaa-ŋai ma su kara ní. Ǹûai díkɛ̀ nɔ́ sâla-ŋa kulâi díkɛ kéreŋ-sãa kúŋ-nɛ̃ɛ-ŋa kèreŋ naa. Gâloŋ Zotaŋ ƀé ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋɔgalai lá kpoŋ kpɛ̂tɛ a nina nyii kɛ̀ Yá-ŋua-perei.

36Mɛni da kpɛ́ni-ŋai kélee Zotaŋ è gɛ̀ tãi è kɛ̀ la a kâloŋ, gélee pɔ̃yɛ̂i Zuda kaloŋ-ŋai dímɛni pɔlɔ kɔlɔi su.

37Ǹele-ŋai tí su, Yâwɛɛ è pɛ̀lɛ Siria Kaloŋ Leziŋ da Eezuɛ kaloŋ, Limalia ǹóŋ Pika tɛɛ̂i a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Zuda lɔii ma.

38Zotaŋ è sàa dí nòo ǹâŋ pɔlɔ-ŋai kɔlɛ Zerusâlɛŋ taa-leei su. Dí ǹóŋ Eɣa kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

Kâloŋ Veerɛi 16

Dí Eɣa kɛ̀ a Kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 28:1-27)

1Tãi Eezuɛ kaloŋ Pika è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laai su a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi, dí Eɣa kɛ̀ a kâloŋ Zuda. Eɣa ŋí ǹâŋ láa ƀɛ́ kɛ̀ a Zotaŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Eɣa è kɛ̀ a kóraŋ buu feerɛ a maa tãi tí. Zeɛ́ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ taa-leei su ǹyaŋ è kɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi da. Eɣa fé ké ní a zɔŋ lɛ́lɛɛ yɛ̂ɛ ǹâŋ pɔlɔi Deeƀé nyii wɔ́lɔ Yâwɛɛ líi laai. Kɛ́lɛ è Yâwɛɛ wóo pìli.

3Eɣa è kɛ̀ máŋ a zɔŋ nyɔ́mɔɔ kpɔ́ a ŋánaa yɛ̂ɛ Eezuɛ kaloŋ pɔlɔ-ŋai. È ǹóŋ-surɔŋ kùla a kéreŋ sâla Ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa dîa. Mɛnii ŋí è kɛ̀ a sɔnyɔ̂ŋ su kɛ́tɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i. Zɔnyɔ̂ŋ ŋí ƀé ǹɔii ŋûŋ kpéli-ŋai dí wɔ́lɔ kɛ̀ gɛ̂i nyii gɛ̀ Yâwɛɛ ké dísu kàra a gɛɛ Eezuɛ-ŋai dí pá dí sée naa, ǹɔii é ké a dípɔɔ.

4Eɣa è kɛ̀ kpɔ́ nɔ́ sâla kulâi gɛ́ kéreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ kèreŋ ǹûai dí Ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli kwaa-ŋai ma, ǹyée-tɔɔ-ŋai tôŋ su da ŋúru kpaya-kpayai ninîŋ mu.

5Siria Kaloŋ Leziŋ da Eezuɛ kaloŋ Pika dí pà dí kɔ́ pɛ́lɛ Zerusâlɛŋ ma dí tínaŋ naa ma. Kɛ́lɛ dífe pɔri ní Eɣa ǹyée mɛi ɣâlei.

6Maa tãi tí yée mu, Idɔŋ kaloŋ è Ila taa-leei kula-yeei kɛ̀ pôlu. È Zuda-ƀelai kélee kpɛ̀ naa. Nyíti pôlu ma, Idɔŋ-ƀelai dí pà dí sée naa. Ǹyaŋ díkaa nîi naa é tóo sâai ŋí ma.

7Zuda kaloŋ Eɣa è worɛ̂ tɛ̀ɛ Asiria kaloŋ Tigila Pileza pɔ́ naa ǹyɛɛ mai, “Ńgaa a íyee-mu-nuu da íloŋ. Kpera yɛ̂, pá í kpɔŋ-mâa tɛɛ ḿbɔ í ŋáfulu-laai maa-kɔ̃ɔ kpɛ́ni fêi, Siria Kaloŋ Leziŋ da Eezuɛ kaloŋ da kɔ́ pɛ́lɛ mâ.”

8Eɣa è zɛŋ kâo kolei da gôoi kùla ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu da gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi é dɛ́ɛ ŋorɛ̂-woo ƀó-ƀelai pɔ́ a gɛɛ dí lí la a sama-sɛŋ Gâloŋ Tigila Pileza pɔ́.

9Tãi kpɔ́ nɔ́ Gâloŋ Tigila Pileza è ŋorɛ̂-wooi ŋí mèni lai, è ǹyée sèe mù. È ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai sìɣe dí lí Siria. È kɔ́ pɛ̀lɛ Dɛmɛika taa-leei ma. È gâloŋ Leziŋ pàa é naa-ƀelai sóŋ a kɔ-sôŋ-ŋa. È lì a díkelee Kîɛ taa-leei su é díkɛ a luɛ-ŋa.

10Tãi da tɛ̀ɛ pôlu ma, Eɣa è lì Dɛmɛika taa-leei su a gɛɛ da Gâloŋ Tigila Pileza dí koyaŋ. Tãi Gâloŋ Eɣa è kɛ̀ la naai, è Ɣâla-teƀele da kàa naa. Nya ƀe è bɔkɔɔŋ kpɛ̀tɛ é dɛ́ɛ pôlu zâla láa-soŋ-nuui Yuraya pɔ́ naa a gɛɛ é da kpɛtɛ mì. È gili-ŋa ponôi kélee tɛ̀ɛ berei a pɔ̂ri gbɛtɛ̂i lai.

11Zâla láa-soŋ-nuui Yuraya è ŋ̀âla-teƀelei kpɛ̀tɛ kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei Gâloŋ Eɣa è maa kîli-ŋa ponoi tɛ̀ɛ la bɔ́ é kúla Dɛmɛika. È kpɛ̀ɛ díi ma Gâloŋ Eɣa é lɛ́ɛ lenêi pôlu Zuda.

12Tãi Eɣa è kùla la Dɛmɛika é lí pôlu bɔ́ taai, è lì a gɛɛ é ŋ̀âla-teƀelei káa nyii Yuraya è gbɛ̀tɛi. È lì sâla kula mɛni ma. È sìa é lí ŋ̀âla-teƀelei ma.

13Eɣa è ŋɔkéreŋ sâlai kùla, mii-sɛŋ salai, é ŋɔkpele-sɛŋ sala-sɛŋ pú ŋ̀âla-teƀelei ma, é ŋɔlii-see sala-sɛŋ ŋãa kpɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teƀelei ma.

14Nyíti pôlu ma, è m̀ara Ɣâla-teƀelei kùla zeêi é ŋ̀âla-teƀelei ninai sée bɔ́ɔ ŋá. È m̀ara Ɣâla-teƀele pɔlɔi sèe ŋ̀âla-teƀele ninai ŋɔyá-ŋua pere. È nyíŋi kɛ̀ kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ŋɔɣâla-teƀelei ŋí é kɛ́ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi ŋɛ́i-tuɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Gâloŋ Eɣa è mò Zâla láa-soŋ-nuui Yuraya ma ɲyɛɛi, “É kúla sâa ma é lí tuɛ-pere, ŋele-wala da ŋele-wulii sala-sãai é pɛ́lɛ mii-sɛŋ sama-sãai dîa, gélee kúla ŋâla-teƀelei ŋí ma. Gâloŋ da ɲûai dísama-sãai kúla ma a sâla. Zâla-sãai ŋãa kpɛ́mɛŋ ma. Kɛ́lɛ m̀ara Ɣâla-teƀelei lɛ́ɛ naa a gɛɛ ŋ́gɛ Ɣâla fɛ̀li ma, ŋ́gɛ marê kɛ̀ lé mɛni ƀé a wɛ̂lii ŋá gɛ́ mìi.”

16Zâla láa-soŋ-nuui Yuraya è mɛnii kélee kɛ̀ yɛ̂ɛ berei Gâloŋ Eɣa è mò la mai.

17Gâloŋ Eɣa è m̀ara-keleŋ-ŋa kɔ́ɔ kɛ́ɛ mu feerɛ-feerɛi fùloŋ nyii da kâa tíi kɛ̀ a dia ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mui. È ɲyá seêi-kɛ sɛŋ-folo pɛlɛ-pɛlɛɛi kùla díkîe ma. Ɲyá seêi-kɛ sɛŋ kɛ́tɛi kɛ̀ a gbɛ́tɛɛ a ƀarai, kùla m̀ara-niŋa-loŋ pɔkɔɔŋ puu káo feerɛi pôlu máŋ é zée kɔni ŋá nyii gɔ́ɔ è kɛ̀ a bîlaŋɔɔ a kɔnii.

18A gɛɛ Gâloŋ Eɣa é marâŋ, Asiria kaloŋ líi láai, zɛŋ kɛ̀ gâloŋ see-sɛŋ kɔlɛ nyii ɲɔii kâloŋ a kâa tɔ̀ɔ ŋá ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu gɛ́ lônoi, è gùla dɔ̂i. È berei pû nyii gâloŋ a kâa tɛ̀ɛ la gɛ̂ lì ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mui.

19Mɛni da kpɛ́ni-ŋai kélee Gâloŋ Eɣa è gɛ̀ tãi è kɛ̀ la a kâloŋ, gélee pɔ̃yɛ̂i Zuda kaloŋ-ŋai dí mɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su.

20Gâloŋ Eɣa è sàa dí nòo ɲâŋ pɔlɔ-ŋai kɔlɛ Gâloŋ Deeƀé ŋɔtaai su Zerusâlɛŋ. Dí ɲóŋ Ɛsekaya kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

Kâloŋ Veerɛi 17

Dí Osia kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ

1Tãi Eezuɛ kaloŋ Eɣa è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laai su a kóraŋ buu káo feerɛi, dí Osia kɛ̀ a kâloŋ Zuda. Osia ŋí ɲâŋ láa ƀe kɛ̀ a Ila. È kɛ̀ a kâloŋ Zuda lɔii mɛi a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ. Zeɛɛ è kɛ̀ Sameria.

2Osia è Yâwɛɛ wóo pìli ɲyaŋ è sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀. Kɛ́lɛ vé sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ ní yɛ̂ɛ berei Eezuɛ kaloŋ-pɔlɔ-ŋai kɛ̀ dúɛi dí wɔ́lɔ gɛ̀ lai.

3Tãi Osia è kɛ̀ la a kâloŋ, Asiria kaloŋ Sɛmanesɛ è kɔ́ pɛ̀lɛ Eezuɛ lɔii ma. È gâloŋ da ŋɔnûai yée mɛi ɣâle é pɛ́lɛ ɲɔii mɛi. È Gâloŋ Osia kɛ̀ gɛ́ ŋuŋ-fela-fe tɛ̀ɛ bɔ́.

4Kɛ́lɛ tãi da tɛ̀ɛ pôlu ma, Osia fé ŋɔ́nɔ kɛ́ ní ŋuŋ fela-fe tɛɛ̂i. È lì é Ize kaloŋ So marê kɛ́ a gɛɛ é pá é kpɔŋ-mâa tɛ̀ɛ bɔ́ é tɔ́ɔ Gâloŋ Sɛmanesɛ ma. Tãi Gâloŋ Sɛmanesɛ è mɛnii ŋí kɔ̀lɔŋ lai, è Osia sòŋ é nɔ́ kpini-pɔrɔŋ.

Sameria wólo mɛni

5Asiria kaloŋ Sɛmanesɛ è kɔ́ pɛ̀lɛ Eezuɛ lɔii ma. È Sameria taa-leei maa tînaŋ dí gɛ́ naa a kóraŋ saaƀa.

6Dí naa yée-mɛi ɣâle a Gâloŋ Osia ŋɔkâloŋ-laa koraŋ ɲɔ́ɔlu mɛi náaŋ. Asiria kaloŋ è Eezuɛ-ŋai sòŋ a kɔ-soŋ-ŋa é lí a dia Asiria lɔii su. È da-ni kɛ̀ dí sée Ala taai su a ŋɔwála-wâla-laai. È gbéli-ŋai kɛ̀ dí sée Abo Ya-leei kɔlɛ Gozaŋ lɔii kpiniŋ su. È gɛ̀ ɲûai kpéli-ŋai dí sée daa-ŋai su ƀɛ́i Midia-ŋai dí kɛ̀ naai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Mɛni-ŋai ŋí kélee dí kɛ̀, kpɛ́ni fêi, Eezuɛ-ƀelai dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ dí dípôlu tɔɔ Díɣâlai Yâwɛɛ ma nyii díŋuŋ ma ƀò é dí kúla Ize lɔii su ƀɛ́i dí kɛ̀ naa a luɛ-ŋai. Dí kɛ̀ Ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa fɛlîi.

8Dí pìlaŋ ɲɔii-ŋûŋ-ŋai tûa-pere-ŋai pôlu nyii-ŋai Yâwɛɛ è dí kpɛ̀ Eezuɛ-ŋai ŋɛ́i-tuɛi. Dí kɛ̀ a dísɔŋ nyɔ́mɔɔ yɛ̂ɛ Eezuɛ kaloŋ-ŋai.

9A gɛɛ Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ kɛ́tɛ kɛ́i, dí kɛ̀ dí loôi Yâwɛɛ Díɣâlai ma. Dí díkpîŋ Ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli kwaa-ŋa ma kpɛ̀tɛ Eezuɛ lɔii gwaa kélee ma é kúla daa pɛlɛ-pɛlɛi su é lí daa-lee kpaya-kpayai su nyii-ŋai siɣãŋ-ŋa dí kɛ̀ a dí tínaŋɔɔ dîai.

10Dí ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa fɛli kwaa-ŋa ma kpɛ̀tɛ da kɔni Ɣâla-teƀele-ŋa ɲyée-ŋai ma da ŋ̀úru kpaya-kpayai niniŋ mu ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ Asira fɛli mɛni ma.

11Dí kɛ̀ liî a sâla-ŋa kuláa díɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli-kwaa-ŋai ma nɔ́ yɛ̂ɛ berei ɲɔii-ŋuŋ kpéli-ŋai dí wɔ́lɔ kɛ̀ gɛ̂i la Yâwɛɛ é lɛ́ɛ pâi dí kpɛ̂i Eezuɛ-ƀelai túɛ Eezuɛ lɔii su. Dí mɛni nyɔ́mɔɔ támaa kɛ̀ nyii-ŋai Yâwɛɛ líi ŋwàna kpɔ́ a zu kɛ́tɛi.

12Berei máŋ Yâwɛɛ è mò la Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ dífe ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛlii, dífe ŋ̀óo siɣe ni. Dí kɛ̀ nɔ́ gɛ̂i tí.

13È kɛ̀ tí, Yâwɛɛ è ŋɔlóno-kɛ́-ƀelai da ŋɔworê-woo ƀó-ƀelai tɛ̀ɛ a gɛɛ dí Eezuɛ da Zuda-ƀelai lia-woo ƀò a ŋ̀óo-ŋai ŋí. “Ńyãa, Yâwɛɛ ŋa môi kâa a gɛɛ ká kpéra mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa kɛ́ɛ ma, ká pɛ́lɛ ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ma da ŋásɛŋ-lɛɛ-ŋai! Ŋá wɔ́lɔ dítɛ̀ɛ kánuu-pɔlɔ-ŋai pɔ́, ɲyaŋ ŋá mò ŋátii-kɛ-ƀelai dîa nyii-ŋai kɛ̀ a ŋálono-kɛ-ƀelai a gɛɛ dí mó kâa, káa máŋ.”

14Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai dífe woo-mɛni kɛ́ ní. Dí kɛ̀ nɔ́ a díwôlii kpɔ́lɔɔ yɛ̂ɛ dínâŋ-pɔlɔ-ŋai nyii-ŋai dífe fáa ní ma a gɛɛ dí Yâwɛɛ Díɣâla fɛ́li.

15Dífe wɔ́lɔ díwoli tɔɔ ní Yâwɛɛ ŋɔlia-woo-ŋai da ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai dîa ɲyaŋ dí díyee kùla Gbanaŋ-woo kpanaŋɔɔ lɛ́lɛɛi mu nyii Yâwɛɛ è wɔ́lɔ gɛ̀ dínâŋ-pɔlɔ-ŋai yêei. Dí pɛ̀lɛ ɣâla-pɔkɔɔŋ kpɛ́ni-kpɛni-ŋa fɛliɛɛ ma ɲyaŋ dia kpîŋ dí kɛ̀ nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò Eezuɛ-ŋai dîa a gɛɛ dífe pìlaŋ mɛni-ŋai pôlu díkɔlɛ ma lɔii-ŋuŋ-ŋai dí kɛ̀ gɛ̂i, kɛ́lɛ Eezuɛ-ƀelai dí díkpîŋ kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ dia.

16Eezuɛ-ƀelai dífe díwoli tɔ̀ɔ ní dɔ̂ŋ-ŋai dîa nyii Yâwɛɛ Díɣâlai è dɛ̀ɛ dípɔi. Dí niŋa-loŋ pɔkɔɔŋ feerɛ kpɛ̀tɛ díkpîŋ mɛni ma a kɔli a gɛɛ díkɛ vɛ̀li. Dí wúru kôyaa tɔ̀ɔ ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ Asira fɛli mɛni ma. Dí kɛ̀ máŋ Bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai fɛlîi da Bêe ɣala-pɔkɔɔŋ.

17Da kâa dílônii kùla máŋ a kéreŋ sala ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai dîa. Dí kɛ̀ tɛli kpɛ̂i, dí kɛ́ lì tuɛ-mɛni ƀó-ƀela pɔ́naa. Eezuɛ-ŋai dí díkpîŋ tɛ̀ɛ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ mɛni ma nyii-ŋai díwɛli fé kɛ́ ní Yâwɛɛ mai. Dí gɛ̀ ɲíi é ŋwána dîa a ŋ̀ánaa.

18Yâwɛɛ líi è ŋwàna kpɔ́ Eezuɛ-ƀelai dîa a zu kɛ́tɛ nyii gɛ̀ é gɛ́ díkula ŋ̀ɛ́i. Dí tɔnɔ da kpîŋ fé lɛ̀ɛ ní naa. Zuda-ƀelai nɔ́ ƀé lɛ̀ɛ dílɔii su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Kɛ́lɛ Zuda-ƀelai máŋ dífe Yâwɛɛ Díɣâlai ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ní. Dí mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai maa kɔ̂ri díkɛ dí kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ Eezuɛ-ƀelai.

20Gɛ́ɛ tíi, Yâwɛɛ è bôlu fè ǹúui kélee ma kɛ̀ Eezuɛ lɔii sui, è fàa ma díkpɔara-ƀelai dí díyee mɛi ɣále dí díkula-maa kɛ́.

21Tãi Yâwɛɛ è Eezuɛ lɔii kula la Zuda lɔii mai, Eezuɛ-ŋai dí wɔ́lɔ Neba ǹóŋ Zɛroboaŋ ma a gɛ́ɛ é kɛ̀ a díkâloŋ. Zɛroboaŋ è Eezuɛ-ŋai kɛ̀ dí kpéra Yâwɛɛ fɛliɛɛ ma ǹyaŋ dí sɔnyɔ̂ŋ su kɛ́tɛ kɛ̀.

22Eezuɛ-ƀelai díkɛ̀ nɔ́ Zɛroboaŋ pôlu, dí kɛ́ zɔnyɔ̂ŋ-ŋai kélee kɛ̀ nyii-ŋai è kɛ̀ díkɛ̂i. Dífe dɔnɔ kpîŋ maa laa ní,

23é lɛ́ɛ la zu Yâwɛɛ é dí kpɛ́ ŋɛ́i nɔ́ yɛ̂ɛ berei è wɔ́lɔ dí lia-woo ƀò la ŋɔtíi kɛ́-ƀelai, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai sârai. Mɛnii tí ƀɛ́ gɛ̀ dí kɛ́ lì a Eezuɛ-ƀelai luɛ-laa su a kɔ-soŋ-ŋa Asiria lɔii su ǹyaŋ naa ƀɛ́ díkaa sâa naa.

Asiria-ƀelai dí sèe Eezuɛ lɔii su

24Asiria kaloŋ è nûa kùla nyii-ŋai kɛ̀ daa-lêe-ŋai ŋí sui. Babelɔŋ, Kuta, Aava, Ama da Sɛfavaiŋ é lí a dia é dí kɛ́ dí sée Sameria lɔii su. Dí sèe daa-ŋai su ƀɛ́i Eezuɛ-ŋai dí wɔ́lɔ kɛ̀ naai é pɛ́lɛ dí taa-leei Sameria ma. Dí naa sìɣe a dípɔɔ.

25Tãi ŋɔ̃ya-ŋai ŋí dí sèe la Eezuɛ lɔii su a maa-ŋuŋ, dífe kɛ́ ní Yâwɛɛ fɛlii ǹyaŋ è yala sulu-ŋa tɛ̀ɛ a gɛɛ dí tóo dísama. Dí ǹûai da-ni pàa.

26Worê-woo ƀó-nuu è lì Asiria kaloŋ pɔ́ naa é mó ma ǹyɛɛi, “Ǹûai í lì a dia a gɛɛ dí sée Eezuɛ lɔii sui, dífe ǹaa Ɣalai fɛli-pêre kɔ́lɔŋ da ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai. Ǹyaŋ è yala sulu-ŋa tɛ̀ɛ dísama. Díkaa ǹûai paâi.”

27Gâloŋ è zu tòo ǹyɛɛi, “Eezuɛ-ŋai dí sâla-laa soŋ-ƀelai kú pà ƀɛ́ a dia a kɔ-soŋ-ŋai, dɔnɔ tɛɛ pôlu Eezuɛ. A pɔ̂ri kɛ̂i naa é sée dísama é sɛŋ lɛ́ dîa é pîlaŋ ǹɔii tí su ɣalai ma.”

28Dí Eezuɛ sala láa-soŋ-ƀelai dɔnɔ sìɣe zu dí dɛ́ɛ pôlu Eezuɛ. Tãi è sèri pôlu Eezuɛ lɔii sui, è sèe Bɛtɛ taai su ǹyaŋ è sɛŋ lɛ̂ ǹûai dîa berei da pɔ̂ri Yâwɛɛ fɛlîi lai.

29Kɛ́lɛ ǹúu-kpulu-ŋai kɛ̀ daa-ŋai tí su Eezuɛ lɔii su gwaa kélee, dí díkpîŋ ɣala-pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛ̀tɛ, dí maa Ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai tí sée Eezuɛ-ŋai díɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa fɛli kwaa-ŋai ma.

30Ǹûai kùla Babelɔŋ dí ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ Sukɔ-binɔɔ kpɛ̀tɛ dímɛni ma. Diai kùla Kutai dí ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ Nɛga kpɛ̀tɛ dímɛni ma. Diai kùla Amai dí ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ Asima kpɛ̀tɛ dímɛni ma.

31Diai kùla Avai, dí ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai Niɣa da Taata kpɛ̀tɛ dímɛni ma. Diai kùla Sɛfavaiŋ dí dílônii kùla a kéreŋ-sala díɣâla-ŋai Aduramelɛ da Anaŋmilɛ-ni dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

32Ǹûai ŋí dí Yâwɛɛ fɛ̀li máŋ. Dí nûa sii támaa-tamaa kùla dísama dí díkɛ a dísâla láa soŋ-ƀela díɣâla pɔkɔŋ-ŋai fɛli kwaa-ŋai ma a gɛɛ díkɛ sâla kulâi naa dímɛni ma.

33Nya ƀe dí Yâwɛɛ fɛ̀li, kɛ́lɛ dí kɛ̀ nɔ́ díkpîŋ-kpɛtɛ Ɣâla-ŋai fɛlî̀i máŋ yɛ̂ɛ berei ǹɔii-ŋai dí kùla zui naa tua-pere-ŋai díkɛ̀ lai.

34Díkaa niî dítûa-pere pɔlɔ-ŋai kɛ̂i sâai ŋí ma. Dífa Yâwɛɛ fɛ̀li nɔ́ tí kpaa máŋ dí ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa da ŋɔlia-woo-ŋai nyii-ŋai è dɛ̀ɛ Zeeka ŋɔsuui pɔi, nyii è ǹáa maa fâleŋ a Eezuɛ.

35Yâwɛɛ è kpanaŋ-woo kɛ̀ díyêei é mó dîa ǹyɛɛi, “Káfe Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛ̀li. Káfe pìlaŋ káŋumɛ ŋá díŋɛi-tuɛ kpaa máŋ ká tíi kɛ́ dîɛ kpaa máŋ ká sâla-ŋa kula dîa.

36Fɛ̂ɛ ká Ńyãa, Yâwɛɛ ḿvɛli, Ńyãai ká kùla Ize a ŋáwala-wala-laai. Fɛ̂ɛ ká pîlaŋ ká-ŋume ŋá ŋ́ɛi-tuɛ, ká sâla-ŋa kula mâ ńyãa tɔnɔ.

37Fɛ̂ɛ ká dɔ̂ŋ-ŋai da nia-woo-ŋai mɛi káa nyii-ŋai ŋá bɔ̃yɛ kámɛni mai. Káfe Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛ̀li,

38ǹyaŋ káfe nia Gbanaŋ-wooi ma kwa kâa-ni kú gɛ̀i. Káfe Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛ̀li.

39Ńyãa tɔnɔ nɔ́ ƀé ká ḿvɛli, Ńyãai a Yâwɛɛ, Káɣâlai. Ŋa pâi kákulâi kákpɔara-ƀelai yeei.”

40Kɛ́lɛ ǹûai tí dífe díwoli tɔɔ ní, díkɛ̀ nɔ́ dítûa-pere pɔlɔ-ŋai kɛ̂i.

41Ǹûai tí dí Yâwɛɛ fɛ̀li, kɛ́lɛ dí díɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai fɛ̀li máŋ. É kúla tãi tí ma é tóo sâa ma, dísuui su-ƀelai díkaa nîi mɛni tɔnɔi ŋí kɛ̂i.

Kâloŋ Veerɛi 18

Ɛsekaya a kɛ́ a kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 29:1, 2; 31:1)

1Tãi Eezuɛ kaloŋ Osia è kɛ̀ la ŋɔkâloŋ-laai su a kóraŋ saaƀai, dí Ɛsekaya kɛ̀ a kâloŋ Zuda. Ɛsekaya ŋí ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Eɣa.

2Dí gɛ̀ a kâloŋ a tãi è kɛ̀ la a kóraŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlui. È kɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Aƀiza nyii kɛ̀ a Zɛkɛraya ǹóŋ-nɛnii.

3Ɛsekaya è Yâwɛɛ wóo mɛni, yɛ̂ɛ berei ǹâŋ-pɔlɔi Deeƀé è wɔ́lɔ gɛ̀ lai.

4È ǹûai díɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli-kwaa-ŋai ma su kàra-kara. È díɣâla-pɔkɔŋ-ŋai wòlo-wolo, é ŋúru kôyaa-ŋai kara-kara nyii ǹûai dí gbɛ̀tɛ ŋâla-pɔkɔɔŋ Asira fɛli mɛni mai. È m̀ara-kalii wòlo-wolo máŋ nyii Mose è wɔ́lɔ gbɛ̀tɛi. Ǹûai da kâa ǹáa tòli a Nesuta. Ɛsekaya é lɛ́ɛ pâi zu kàra-karai, Eezuɛ-ƀelai da kâa kéreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ kèreŋ m̀ara-kalii láai su.

5Ɛsekaya è kɛ̀ a ǹáa a Yâwɛɛ, Eezuɛ ŋɔɣâlai. Zuda kaloŋ kpéli-ŋai da fé kɛ́ ní a ǹáa a Yâwɛɛ yɛ̂ɛ Ɛsekaya, é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i a kâloŋ kpaa máŋ gúlaa gâloŋ-laai su pôlu ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Ɛsekaya è ŋɔlaa-lai kélee pù Yâwɛɛ kponôi. È dɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi kâa nyii-ŋai Yâwɛɛ è dítɛ̀ɛ Mose pɔ́ ǹûai mɛni mai.

7Yâwɛɛ è kpɔŋ-maa tɛ̀ɛ Ɛsekaya pɔ́. Mɛnii kélee è ǹyée pù zui, è ƀûu ƀò. È tɔ̀ɔ kpîŋ Asiria kaloŋ ma. Vé fáa ní ma a gɛɛ é ké a ǹyée mu-nuu.

8Ɛsekaya è Felesia-ŋai yée mɛi ɣâle. È tòo ƀé-ŋai kélee díseɛɛ è kɛ̀ naai, é síɣe dítaa pɛlɛ-pɛlɛi dîa é tóo daa-lee-ŋa maa tinaŋɔɔ a siɣãŋ-ŋai dîa, é pɛ́lɛ Geza taa-leei ma da naa kɔlɛ ma kpiniŋ-ŋai su.

9Ɛsekaya ŋɔkâloŋ-laa koraŋ ǹáaŋ su, nyii kɛ̀ a Ila ǹóŋ Osia Eezuɛ ŋɔkâloŋ-laa koraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi su, Sɛmanesɛ da ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai dí kɔ́ pɛ̀lɛ Sameria ma dí naa maa tínaŋ.

10Kóraŋ saaƀa tɛɛ pôlu ma dí Sameria yée mɛi ɣâle. Nyíŋi è kɛ̀ Ɛsekaya ŋɔkâloŋ-laa koraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi dai su, nyii kɛ̀ a Eezuɛ kaloŋ Osia ŋɔkâloŋ-laa koraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi náaŋ.

11Asiria kaloŋ è Eezuɛ-ŋai sîɣe a kɔ-soŋ-ŋa. È dí ta-ni kɛ̀ dí sée Ala taai su a ŋɔwála-wala-laai, é da-ni ké dí sée Abo Ya-leei kɔlɛ Gozaŋ lɔii kpiniŋ su. È ǹûai kpéli-ŋai kɛ̀ dí sée daa-ŋai su ƀéi Midia-ŋai díkɛ seêi naai.

12Mɛni-ŋai tí kélee dí kɛ̀, kpɛ́ni fêi, Eezuɛ-ƀelai dífe díwoli tɔɔ ní Yâwɛɛ Díɣâlai ma. Dí díyee kùla Gbanaŋ-wooi mu da dîa-ni dí gèi. Mɛni-ŋai Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ ŋɔtíi ké-nuui Mose pɔ́i, dífe fáa ní ma a gɛɛ dí díwoli tɔ́ɔ dîa kpaa máŋ dí sía a ŋ̀óo.

Asiria-ŋai dí Zerusâlɛŋ maa-yao

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 32:1-19; Azaya 36:1-22)

13Ɛsekaya kɛ́ɛ a kâloŋ Zuda lɔii mɛi ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu káo náaŋ su, Asiria kaloŋ Sinasɛri è daa-leei maa tínaŋɔɔ a siɣãŋ-ŋai kélee yée mɛi ɣâle kɔ́ su.

14Gâloŋ Ɛsekaya è ŋ̀orê-wooi ŋí tɛ̀ɛ Gâloŋ Sinasɛri pɔ́ naa nyii kɛ̀ Lakee daai, ǹyɛɛi, “Ŋá gɔ́lɔŋ ńdɔ̂i yâ, ǹyaŋ gáa a mɛni nyɔ́mɔɔ. Kpera yê, ífe seri ƀé a gɔ́i. Lɛɛ nɔ́ ƀéi íkaa naai, ńyaŋ ŋa pâi mɛnii kélee kêi nyii ya pâi môi.” Gâloŋ Sinasɛri è zu tòo a gɛɛ Gâloŋ Ɛselaua é káne kpua-kpua ŋɔpâŋ wála buu feerɛ káo feerɛ (22,000) da gôo ŋɔpãŋ wála feerɛ (2,000) tɛ́ɛ mì.

15Mɛnii ŋí è gɛ̀ Gâloŋ Ɛsekaya é zɛŋ kâo kolei kélee ŋáa tɛ́ gîe ma kɛ̀ Ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu da gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi.

16Zuda kaloŋ Ɛsekaya è zɛŋ kâo kolei kélee kùla Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔkpôŋ-ŋai da gbôŋ-soŋ wûru-ŋai dîa da gôoi kélee nyii è gɛ̀ dí díkpɛ̀tɛ lai. È gélee tɛ̀ɛ Sinasɛri pɔ́naa.

17Zãai tí sɔlɔ ƀɔ́ɔɔ mì pôlu mai, Asiria kaloŋ è ŋɔkɔ́-kɔ-ƀelai gbulu kɛ́tɛ kùla Lakee daai é dí tɛ́ɛ a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Ɛsekaya ma Zerusâlɛŋ taa-leei su. È ŋɔkɔ́-kɔ-ƀela túɛ-ƀela kpaya-kpaya saaƀai tɔ̀ɔ dí mɛi. Tãi dí sèri la naai, gɔ́-kɔ-ƀela mɛi-ƀelai

© 2014 Bible Society in Liberia.

dí tɔ̀ɔ berei su ƀɛ́i zeɣe kpɛtɛ-ƀelai dítii kɛ́ kwaai ma è kɛ̀ naai. Naa è kɛ̀ ǹyá-potoi su berei su ƀɛ́i ǹyái a kâa kùla naa ŋûa-pere gɛ́ tɛ̀ɛ gɛ́ lí gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi lá.

18Dí lɛ̀ɛ naa dí Gâloŋ Ɛsekaya worê tɛ̀ɛ. Ɛsekaya è ŋɔgɔmɛnɛ-ƀela kpaya-kpaya saaƀai ŋí tɛ̀ɛ a gɛɛ da dîa-ni dí koyaŋ. Dia ƀa. Ɛɛkea ǹóŋ Iliakiŋ nyii kɛ̀ a gâloŋ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi mɛi-nuui, Sibina nyii kɛ̀ a gɔlɔ pɔ̃yɛ-nuui da Asafa ǹóŋ Zoa nyii kɛ̀ a gâloŋ ŋɔkɔlɔ-ŋai laâi-kɛ-nuui.

19Asiria-ŋai dí kɔ́-kɔ-ƀela mɛi-ƀelai dɔnɔ è mo dîa, “Worê-woo káa ńa Ɛsekaya mɛni ma é kúla Asiria kaloŋ kɛ́tɛi yêei. Ka lí ká marê kɛ́ lé kpîŋ ƀé gíli káa ma nyaa naâi kpɔ́ tí a gbîŋ.

20Ɛsekaya lâai la a pɔ̂ri mɛni kpɛtɛɛ kɛ̂i, é kɔ́ yée-mɛi ɣále a wóo folo-folo-ŋa? Gbɛ̂ɛ ƀé pâi kpɔŋ-maa tɛɛ̂i bɔ́, ǹyaŋ a nâa bôlu tɔ̀ɔ Asiria kaloŋ mai?

21Gíli káa Ize lɔii ma da naa kaloŋ? Gɛ̂ɛi nɔ́ yɛ̂ɛ núu kɛ́ɛ díɣîŋɔɔ kpalo ɣáleɛɛ ma. Ma-nuui a zòŋ a kîrɛ, a ŋwàna ǹyée ŋá. Bere ƀé gɛ̂ɛi la a Ize kaloŋ da diai kélee da díkili kɛ̀ mai.”

22Asiria kɔ-kɔ-ƀela mɛi-nuui è lì tuɛ a ŋ̀óo, “Kpaa Ɛsekaya kíli tɔ̂i nâa Yâwɛɛ, Káɣâlai ma? Ɛsekaya fɛ́ Yâwɛɛ fɛli kwaa-ŋai ma su kara ní, é ŋɔɣâla-teƀele-ŋai wólo, fɛ̂ɛ nɔ́ Yâwɛɛ fɛli kwaa-ŋai dɔnɔ ma da ǹaa Ɣâla-teƀelei? Vé mó ní Zerusâlɛŋ da Zuda-ƀelai dîa a gɛɛ gwaai tí ma nɔ́ ƀé fɛ̂ɛ dí Ɣâla fɛli naa Zerusâlɛŋ?

23Ŋánuu-namui, Asiria kaloŋ a kámaa fôoi. A pâi soo wála feerɛ tɛɛ̂i kápɔ à kɛ̀ kɔ́-kɔ-ƀela díkaa káyêei dí sia mɛni ma.

24Ka pɔ̂ri kɔ̂i Asiria-ŋai dí kɔ-kɔ-ƀela mɛi-ƀela yée-mu-ƀelai dɔnɔ kpîŋ pɔ́ ká ǹyée mɛi ɣále, a nɛ̃ɛ ma kákili é kɛ́ Ize-ŋai dîa a gɛɛ dí kɔ́-kɔ keleŋ-ŋa da soo-sia-ƀela tɛ̀ɛ kápɔ?

25Ká lâai la ŋá pɛ̀lɛ ká lɔii ma ŋá naa su kàra nɔ́ ŋ́gbɔɔi yee ma, à kɛ̀ Yâwɛɛ fé kpɔŋ-maa tɛɛ ní ḿbɔ? Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ ƀé mò mâ a gɛɛ ŋákɔ pɛ́lɛ ká lɔii ma, ŋá naa su kara.”

26È kɛ̀ tí, Ɛɛkea ǹóŋ Iliakiŋ, Sibina da Zoa dí mò Asiria-ŋai dí kɔ́-kɔ-ƀela mɛi-nuu kɛ́tɛi ma dîyɛɛi, “Ń̂âŋ, lóno kú pɔ́ Aramee sii-wooi su, kwa ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛ. Ífe Ibulu-woo ƀò, kpɛ́ni fêi, ǹûai kélee lɛɛ̂i ziɣãŋ ma díwoli tɔ̂i.”

27È díwoo su tòo ǹyɛɛi, “Ká lâai la ka gâloŋ-ni nɔ́ ƀé Asiria kaloŋ è ńdɛ̀ɛ kápɔ naa a gɛɛ ŋá mɛni-ŋai ŋí ƀó kâai? Kpao, ŋ́gaa lônoi máŋ ǹûai kélee pɔ́ díkaa see-ni ziɣãŋ kɔlɛ, nyii-ŋai díkaa pâi kɛ̂i dí li lɔ̂i miî, díkɛ dí dɔɔ-gɔɔ mai kpèle nɔ́ yɛ̂ɛ berei ká saaƀaŋɔɔ ka pâi gɛ̂i lai.”

28È kɛ̀ tí, gɔ́-kɔ-ƀelai mɛi-nuu kɛ́tɛi è mù sìɣe é tɔ́ɔ, é láɣi a ɣêlei-pere Ibulu-wooi su ǹyɛɛi, “Kákelee ka káwoli tɔ́ɔ mɛnii ma Asiria kaloŋ kɛ́tɛi a môi kâai.

29Káfe nɛ̀ɛ naa Ɛsekaya é ká pɛ̀lɛ. Ɛsekaya fa pɔ̂ri kámaa-kɔ̃ɔi a dɔnɔ kpîŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Káfe tela ǹɛɛ naa vé ká pɛ̀lɛ, ká kákili kɛ́ Yâwɛɛ ma a gɛɛ a pâi ká maa-kɔ̃ɔi da
kátaa-leei é ká kúla Asiria kaloŋ yêei.

31Ka kpera káwoli tɔ̂i Ɛsekaya ma! Ka káwoli tɔ́ɔ Asiria kaloŋ ma! A kália-woo
ɓôi a gɛɛ ká kúla kátaa-leei su ká kákpîŋ tɛɛ bɔ́ lii-see su. Ka gɛ́ tí, gɛ̀ ní, a pâi ká
lɛɛ̂i naa. Kákpɔmɔ-ɓa kpala-ŋai, káfĩi wuru-ŋai ká ɓá-wuru-ŋai ká yá-loa-ŋai dí
lɛ́ɛ káyêei,

32tãi kpua yée mu. Naa pôlu ma a pâi pâi é lí a káa lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni su ɓɛ́i naa
lɛ̂lɛɛi kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ ká lɔii. Ka pâi kákpîŋ kpɔmɔ-ɓa kpalaŋ-ŋa sîi naa, ká kákpîŋ si-
sãa sí ǹyaŋ ɔle da kɔ̃iŋ-wulɔ támaa da pâi kɛ̂i káyêei naa. Ka láa a ńyãa, puru fé
pâi ká paâi naa. Ɛsekaya a m̀ôi kâa a gɛɛ Yâwɛɛ a pâi ká ɓâloi. Kɛ́lɛ gáa ká pɛlɛ̂i.

33Pɔri-maa a tá wɔ́lɔ kɛ́ ŋ̀âla-ŋai da yêei a gɛɛ é gbîŋ maa-kɔ̃ɔ Asiria kaloŋ yêei?

34Lé ɓé kɛ̀ a Ama da Apa taa-lee-ŋai díɣâla-ŋai? Sɛfavaiŋ, Ina da Iva taa-lee-ŋai
díɣâla-ŋai diaŋ lé ɓé dí kɛ̀? Sameria-ŋai díɣâla-ŋai pɔri-maa è kɛ̀ díyêei a gɛɛ dí
dímaa-kɔ̃ɔ Asiria kaloŋ yêei?

35Ŋâla-ŋai ŋí da fé pɔri ní dínûai ɓâloi dí díkula Asiria kaloŋ yêei. Ká lâai la Yâwɛɛ
Káɣâlai a pâi pɔrîi Zerusâlɛŋ maa kɔ̃ɔ̂i?”

36Ǹûai dí lɛ̀ɛ a dímɛi-saa kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei Gâloŋ Ɛsekaya è mò la dîai. Dífe wóo
tɔnɔ kpîŋ ɓó ní.

37È kɛ̀ tí, Iliakiŋ, Sibina da Zoa dí díseɣe-ŋai fàla-fala a lii-too pôlu. Dí lì pôlu dí
mɛni-ŋai kélee ɓó gâloŋ ma nyii-ŋai Asiria kɔ-kɔ-ɓelai mɛi-nuui è mòi.

Kâloŋ Veerɛi 19

Ɛsekaya è lì Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Azaya pɔ́ lia-woo mɛni ma

(Azaya 37:1-7)

1Tãi kpɔ́ nɔ́ Gâloŋ Ɛsekaya è díkoraŋ ɓô-wooi mɛni lai, è maa sêɣe-ŋa fàla-fala a
lii-too pôlu, e ɓɔrɔ sâa tòo ma é lí ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi lá.

2Ɛsekaya è Iliakiŋ tɛ̀ɛ nyii kɛ̀ gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mɛi, Sibina, nyii kɛ̀ a gɔlɔ-pɔ̃yɛ-
nuui m̀ɛni-saa ɓó kere kɛ́tɛi mɛi, da zâla-laa soŋ-nuu kɛ́tɛi-ni, Emɔzi ǹóŋ Azaya
pɔ́ naa nyii kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui. Ɓɔrɔ sâa é kɛ̀ máŋ dîa.

3Tãi dí seri la naai, dí mò ma dîyɛ Gâloŋ Ɛsekaya ǹyɛɛi, “Sâa káa a mɛni-kpɔlu
sɔlɔ ɓó ɣele kú mɛni ma. Kwa tɔŋ-kpɛ-maa sɔlɔ ɓó ǹyaŋ ɓâa a kulâi kûa. Kúkaa
yɛ̂ɛ nɛnî a kɛ̀ pâi núu-kpune maa sɔlɔ ɓôi, kɛ́lɛ pɔri-maa fé mì a gɛɛ é gɛ́ tí.

4Ɣâla fɛli kú mɛni ma kúai kúkaa nîi a kúfului. Asiria kaloŋ a ŋɔkɔ́-kɔ-ɓelai tɛ́ɛ a
gɛɛ é Vúlu-laa Ɣâlai woo-nyɔŋ fé. É kɛ́ a sɛŋ Yâwɛɛ Íɣâlai é ŋoo-nyɔŋ-ŋai ŋí mɛ́ni
diai díkaa môi, é tɔ̂ŋ kpɛ́ dîa.”

5Tãi Azaya è Gâloŋ Ɛsekaya ŋɔworê-wooi mɛ̀ni lai,

© 2014 Bible Society in Liberia.

6È mò Ɛsekaya yée-mu-ƀelai dîa, “Ǹorɛ̂-wooi ká ŋí Yâwɛɛ yêei Ɛsekaya mɛni mai. ‘Ńyãa ƀa Yâwɛɛ. Ílii fé sèlɛŋ a ŋoo-nyɔŋ-ŋai mɛni nyii-ŋai Asiria kaloŋ ŋɔworɛ̂-woo ƀó-ƀelai díkaa môi é pîlaŋ la mâi.

7Ŋa pâi gɛ̂i wúu-lee é pîlaŋ la duŋ-ŋai dîa a pâi mɛnii é pîlaŋ la ŋɔlɔii-ŋuŋ mai. A pâi liî pôlu naa. Ǹyaŋ ŋa pâi gɛ̂i dí bàa a ƀóa-sɔ̂kpɔ.’ ”

Asiria-ŋai dí maa-yao tuŋ da kpɛ́ni tɛ̀ɛ

(Azaya 37:8-20)

8Ǹaa kɛ́ɛ tí, Asiria-ŋai díkɔ-kɔ-ƀelai mɛi-nuu kɛ́tɛi è mɛni a gɛɛ ŋɔkâloŋ a kula Lakee daai a lí kɔ́ pɛlɛ̂i naa kɔlɛ ma taai Lebina ma. Nya ƀe è lì naa a gɛɛ é ŋuŋ ma pîlaŋ la.

9Tãi tɔnɔi tí yée-mu, Asiria kaloŋ è mɛ̀ni a gɛɛ Itiopia Kaloŋ, Taâka è kɛ̀ pâi a gɛɛ é kɔ́ pɛ́lɛ ma. Tãi Asiria kaloŋ è mɛnii ŋí mɛni lai, è kɔlɔ tɛ̀ɛ Zuda kaloŋ Ɛsekaya mì.

10È mò mà, “Ífe làa a íɣâlai kpaa máŋ vé í pɛ̀lɛ a ŋɔkono-tee-ŋai a gɛɛ a pâi Zerusâlɛŋ maa-kɔ̃ɔi ńyêei, é gula-yêei kɛ́.

11Ká mɛ̀ni berei Asiria kaloŋ-ŋai da wɔ́lɔ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai yée-mɛi ɣále la da dí su kàra kpɔ́ kpɔlɔwɔ. Lé ƀé ká lâai la a gɛɛ mɛni da fé pâi kákɛ̂i?

12Asiria kaloŋ-ŋai wɔ́lɔ kɛ̀ ńduɛi dí daa-ŋai ŋí su kàra. Gozaŋ, Araŋ, Lezefi, da diai kélee kùla Idɛŋ nyii-ŋai dí seɛɛ è kɛ̀ Tɛlasa. Lé mɛni ƀé díɣâla-ŋai dí gɛ̀ dîɛi?

13Daa-ŋai ŋí su kaloŋ-ŋai kɔɔ, Ama taai, Apa taai, Sɛfavaiŋ taa-leei, Ina taai da Iva taai?”

14Tãi Gâloŋ Ɛsekaya è Asiria kaloŋ ŋɔkɔlɔi lôno lai, è lì la ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu. È gɔlɔi ŋí láa ƀò é ǹáa Yâwɛɛ ŋɛ́i.

15È Yâwɛɛ fɛ̀li, “Óo Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai, íkâloŋ see-sɛŋ káa gôoŋ-sãai mɛi-pere. Ƀía tɔnɔ nɔ́ ƀé íkaa a Ɣâla, ǹyaŋ ƀía tɔnɔ ƀé íkaa ǹɔii-ŋûŋ-ŋai mɛi ŋ̀ɛ́niɛi kélee su. Í ǹɔii kpɛ̂tɛ da ŋ̀elei.

16Yâwɛɛ, mɛnii ŋí káa nyii gáa nâa kɛ̂i a kúai. Mɛni-ŋai ŋí mɛ́ni nyii-ŋai Sinasɛri a môi, gɛ́ íwoo-nyɔŋ fè ƀíai a Gɛ-ɣele ma ɣalai.

17Yâwɛɛ, kúkelee kú gɔ́lɔŋ berei Asiria kaloŋ-ŋai dí ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su kàra la dí ǹaa kɛ́ a vóloi.

18Dí díɣâla-ŋai kèreŋ nyii-ŋai dífe kɛ́ ní a ɣâla-ŋai. Díkɛ̀ nɔ́ a wúru saa-ŋa da kɔni-saa-ŋa nyii-ŋai nûa dí díkpɛ̀tɛ nɔ́ a díyeei.

19Yâwɛɛ, Kúɣâlai kú ŋuŋ-ma ƀó nâa Asiria-ŋai yêei, a gɛɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ŋ̀ɛ́niɛi sui dí gɔ́lɔŋ a gɛɛ ƀía tɔnɔ nɔ́ ƀé, Óo Yâwɛɛ, íkaa a Ɣâla.”

Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Azaya ŋɔworɛ̂-wooi è dɛ̀ɛ Gâloŋ pɔ́ naai

(Azaya 37:21-38)

© 2014 Bible Society in Liberia.

20È kɛ̀ tí, Emɔ ǹóŋ, Azaya è worɛ̂ tɛ̀ɛ Gâloŋ Ɛsekaya pɔ́ naa é mó ma ǹyɛɛ mɛnii ká ŋí Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ a môi: Ŋaâ ífɛli wôoi mɛ́ni é pîlaŋ Asiria kaloŋ Sinasɛri ma.

21Yâwɛɛ a mó ǹyɛɛi, “Sinasɛri, Zerusâlɛŋ taa-leei su-ƀelai dífe íwɛli-ni. Díkaa ɣɛ̂lɛi yâ. Zerusâlɛŋ taa-leei su-ƀelai da díŋuŋ kpɛ́mɛŋ-nii a yâ díkɛ ɣɛ́lɛ maa kùla íkponôi tãi íkaa pûi lai.

22Gbɛ̂ɛ ƀé ílâai la í kɛ̀ ɣɛ́lɛ maa kulâi gbonôi, íkɛ lóno nyɔ́mɔɔ kɛ̀ mai? Gbɛ̂ɛ ƀé íkɛ̀ lâɣii mai? Gbɛ̂ɛ ƀé íkɛ̀ íŋɛi pilîi la ɣelêi? Ya ƀâa kula ḿâ, Ńyãai a Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai.

23Í fàa ma í íkɔ-kɔ-ƀelai mɛi-ƀelai tɛ́ɛ a gɛɛ dí woo-nyɔ̂ŋ támaa pìli mâ, Ńyãai a Nuu-namui. Ǹyaŋ m̀ɛnii ká ŋí íkaa môi é pîlaŋ íkpîŋ mai, ‘Ŋá lì a ŋákɔ-kɔ-keleŋ-ŋai ǹyée kɛ́tɛi tôŋ su póŋ-poŋ. Ŋá lí kpɔ́ Lɛƀanɔŋ wolâai sámai póŋ-poŋ. Ŋá sîda-wuru kôyaa-ŋai da sipurɔ wuru lɛ́lɛ-ŋai pôŋ. Ŋá lí kpɔ́ ǹɔii kpɔ́ŋ ma wola puŋ sâmai.

24Ŋá ǹya-ɣɛli-ŋai kélee kpàla Ize lɔii su. È kɛ̀ tí, ŋá ŋ́gbele ya kùla ǹyá-loa-ŋai su ŋá dí síŋ. Ŋá lɔii da kpɛ́ni-ŋa su ya-ŋa kpele.’

25“Sinasɛri, íwoli tɔ́ɔ nâa mâ, Ńyãai a Nuu-namui. Ŋá mɛni-ŋai kélee kpɛ̀tɛ a tãi su kôyaa. Ífe fúlɔi máŋ ǹ̀ŋá kâai ma a gɛɛ Ńyãa tɔnɔ ƀé gbɛ̀tɛ a gɛɛ ƀa pâi mɛni-ŋai ŋí kɛ̂i. Ŋá gɛ̀ í taa-lee-ŋa ma tínaŋɔɔ a siɣãŋ-ŋa su kàra.

26Daa-lee-ŋai tí su-ƀelai wála-wala-laa fé kɛ́ ní díyêei. Dí yào kpɔ́ a zu kɛ́tɛ díkɛ ƀò wúu lee. Dí kɛ̀ yɛ̂ɛ kala kpaa wúru nyii gáa víyeŋ-ŋai nyii da kɛ̂ nɔ́ naa tãi kpua yée mui. Dí kɛ̀ yɛ̂ɛ wúru-poa kpaa máŋ kala ƀé soôi pɛ́rɛ kɔŋ ma nyii vóloi ŋɔzizi a gbàla é lɛ́ɛ pâi ƀɔlɔi.

27“Kɛ́lɛ ŋá í maa mɛni kélee kɔ́lɔŋ, mɛnii ƀa gɛ́i da ƀɛ́i ƀa lí naai. Ŋá gɔ́lɔŋ berei ílii ŋwânai la mâ a zu kɛ́tɛi.

28Ŋa íyoŋka téɛɛ̂i káa da gbɔara su kɛ́tɛi gáa ílii su é pîlaŋ mâi. Ŋa pâi nâa kpawɔ piliî ísũai, ŋá gbawɔ-koloi pú íla. À kɛ̀ tí, ŋa pâi í tɛɛ̂i pôlu a berei í kùla lai, í lí ƀɛ́i í kùla naai.”

29Nya ƀe Azaya è mò gâloŋ Ɛsekaya ma ǹyɛɛi, “Ŋa pâi ŋɛi-kɛ-maa lɛ̂i yâ é pîlaŋ mɛnii ma pâi kɛ̂i. Góraŋ ŋí su, ya pâi sí-sãa miî nyii pâi soôi díkpɔɔi yee mai. Góraŋ nyíti su, ya pâi zí-sãai miî pâi nyíti-ŋai pɔ́ɔ ŋái. Kɛ́lɛ góraŋ zaaƀai su, ya pâi íkpîŋ si-sãa da ƀa-kpɔmɔ-kpalaŋ-ŋa sîi, ǹyaŋ ya pâi díkulâi í dímii.

30Diai pâi lɛɛ̂i a dífulu Zudai, da pâi ƀûu ƀôi yɛ̂ɛ wúru a zame yèŋ ǹɔii mu é seri yá ma. À kɛ̀ tí, m̀á wurui a ƀâ a m̀á lɛ́lɛɛ támaa. Bere nɔ́ ƀé a pâi kɛ̂i la a yá.

31Ǹûai da pâi lɛɛ̂i a dífulu Zerusâlɛŋ da Zãiyɔŋ Yeei ma, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛɛ é nyíŋi kɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

32“Mɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a môi é pîlaŋ Asiria kaloŋ mai, ‘Vé pâi serii daa-leei ŋí su kpaa máŋ é kpála tɔnɔ kpîŋ pili naa. Ŋɔkɔ́-kɔ-ƀelai dífe pâi Zerusâlɛŋ maa tínanîi kpaa máŋ dí ta dí seri naa.

33Ńyãa, Yâwɛɛ, ŋa môi a gɛɛ a pâi lenêi pôlu a berei è kùla lai, vé pâi serii daa-leei su.

34Ŋa pâi daa-leei maa-kɔ̃ɔi ŋá ŋuŋ-ma ƀó ŋ́gbîŋ mɛni ma da góno têei ŋá gɛ̀ ǹyee-mu-nuui Deeƀé yêei.’ ”

35Maa kpînii tí, Yâwɛɛ è ŋɔkélai dɔnɔ tɛ̀ɛ Asiria-ŋai díƀûui su. È gɔ́-kɔ-ƀelai ŋɔwála ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa káo lɔ́ɔlu (185,000) pàa. Bôlu ma ɣele ƀɔ́ɔi, díƀûui láa è kɛ̀ a vɛ́ɛ a poma-ŋa.

36Nyíŋi pôlu ma, Gâloŋ Sinasɛri è lì pôlu Asiria. È sèe Ninivɛ taa-leei su.

37Ɣele tɔnɔ da tãi è kɛ̀ ŋɔɣâlai Nisirɔ ŋɔpɛ́rɛi mu gɛ́ vèlii, ǹóŋ sinaai veerɛ, Aduramelɛ da Sarizɛ dí pà dí bàa a díƀoa-sɔkpɔ-ŋai. Tãi dí bàa lai, dí pù dí lí Alala lɔii su. Dí ǹóŋ Isɛaadɔŋ sèe a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

Kâloŋ Veerɛi 20

Gâloŋ Ɛsekaya è kɔ̀lɛ é ƀálo

(Azaya 38:1-8, 21, 22; Kɔlɔnikɔ Veerɛi 32:24-26)

1Tãi ŋí su, Gâloŋ Ɛsekaya è kɔ̀lɛ kpɔ́ a ŋánaa, naa è làa a guro é sáa. Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Azaya Emɔzi ǹóŋ è lì bɔ́ é mó ma ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ ǹyɛɛ ífe pâi ƀâloi. Ya pâi saâi. Mɛni ma, fɛ̂ɛ nɔ́ í mɛni-ŋai kɛ́ maa-nɛ̃ɛi í gɛ́i ílɛɛ pâi saâi.”

2Gâloŋ Ɛsekaya è ŋ̀ɛ́i tìnaŋ bɛ́rɛ kâŋ ma pere é Ɣâla fɛli,

3“Yâwɛɛ, ífe nia a gɛɛ ńâai a ƀía, ŋ́gɛ tíi kɛ̀ yê. Ŋa wɔ́lɔ woo-mɛni kɛ́ yê a ńii kélee. Ŋa wɔ́lɔ mɛnii kɛ̂ nyii ƀa nɛ̀ a gɛɛ ǹɛ̂lɛɛi.” Nyíŋi pôlu ma, è wɔ̀lɔ kpɔ́ a ŋánaa.

4Azaya è kùla gâloŋ ŋɛ́i gɛ́ lì. Kɛ́lɛ tãi è kɛ̀ pâi serîi la gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋɔgalai sámai,

5Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ pôlu Ɛsekaya pɔ́ naa a ŋorê-wooi ŋí, “Ɛsekaya, íkaa a ŋánûai Eezuɛ láa-tuɛ nuu, ǹyaŋ Ńyãa ƀa Yâwɛɛ Ɣâla nyii ínâŋ pɔlɔi Deeƀé è kɛ̀ vèlîi. Ŋa ífɛli-wooi méni, ǹyaŋ ŋa íkaa íkɛ wɔ̀lɔ ḿâ. Ŋa pâi íƀâloi a gɛɛ fólo saaƀa a tɛ̀ɛ ƀa pâi pɔrîi liî ŋápɛrɛ kɛ́tɛi lá a gɛɛ í ḿvɛli naa.

6Ŋa pâi nɛɛ̂i naa ílɛɛ ɣele ma nîi a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu. Ŋa pâi íŋuŋ-maa ƀôi ka Zerusâlɛŋ taa-leei ŋí Asiria kaloŋ yêei. Ŋa pâi daa-leei ŋí maa-kɔ̃ɔi ŋáƀaa-kɛ-maai mɛni ma da gono-teei ŋá gɛ̀ ŋátii-kɛ-nuui Deeƀé yêei.”

7Nya ƀe Azaya è mò gâloŋ ŋɔtíi-kɛ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ka fîi wuru-ƀa kîiŋ ká gbɔ̂rɔ sée gâloŋ ŋɔmũai ma. À kɛ̀ tí, a pâi ƀâloi.”

8Ɛsekaya è Azaya marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Le ƀé pâi nɛ̂i ḿâ a gɛɛ Yâwɛɛ a pâi m̀âloi, a gɛɛ fólo saaƀa yée mu ŋa pâi pɔrîi liî ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi la a gɛɛ ŋá vɛli naai?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Azaya è zu tòo ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ a pâi ŋɛi-kɛ-maai lêi yâ nyii a pâi gêi a gɛɛ í gɔ́lɔŋ a pâi ŋɔkono têei ŋaa-see kêi. Ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá gɔ́lɔŋ íyêei, ƃa ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ninîŋ vóloi a pâi bîlanii é lí tuɛ-pere a núu kɔ́ɔ siɣêi puu kpaa pôlu-pere?”

10Ɛsekaya è zu tòo, “Naa fíi-kpɛɛi a gɛɛ í gɛ́ ninîŋ é lí tuɛ-pere a núu kɔ́ɔ siɣêi puu! Gɛ́ é lí pôlu-pere a núu kɔ́ɔ siɣêi puu.”

11Azaya è Ɣâla fɛ̀li. Nya ƃe Yâwɛɛ è gɛ̀ ninîŋ é lí pôlu-pere a núu kɔ́ɔ siɣêi puu Gâloŋ Eɣa ŋɔpɛ́rɛi gâla-ŋai ŋá ƃɛ́i núu a kâa tɛ̀ naa gɛ́ lɔɔi.

Worɛ̂-woo ƃó-ƃela dí kùla Babelɔŋ

(Azaya 39:1-8)

12Tãi tɔnɔi tí yée-mu, Baladaŋ ǹóŋ nyii kɛ̀ a Babelɔŋ kaloŋ è mèni a gɛɛ Ɛsekaya è kɛ̀ kɔ̂lɛi. È kɛ̀ tí, è worɛ̂-woo ƃó-ƃela tɛ̀ɛ bɔ́ naa a kɔlɔ-ŋa da sama-sɛŋ.

13Ɛsekaya è ǹyée sèe ŋorɛ̂-woo ƃó-ƃelai mu. È ŋɔtɔɔ-sãai kélee lɛ̀ dîa, ŋɔkánei, gôoi, ŋɔmii-sɛŋ maa-pɔri-sãai, ŋúru-ya kúŋ-nɛ̃ɛ-ŋai da ŋɔkɔ́-kɔ-sãai kélee. Sɛŋ da kélee fé lɛ̀ɛ ní ŋɔsãa pûi kɛ́ pɛrɛ-ŋai mu da ŋɔkâloŋ-laai su nyii dífe gáa nii.

14È kɛ̀ tí, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Azaya è lì Gâloŋ Ɛsekaya pɔ́ naa é marê kɛ́ ǹyɛɛi, “Gbakolo-ŋai ŋí dí kùla mí? Lé ƃé da ŋ̀wɛ̂lii?” Ɛsekaya è zu tòo, “Dí kùla kwaa kôyaa ma, Babelɔŋ lɔii su.”

15Azaya è marê kɛ̀, “Lé ƃé í nɛ̀ dîa gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mui?” Ɛsekaya è zu tòo, “Dí zãai kélee kàa. Sɛŋ da kélee fé zãa pûi kɛ́-pɛrɛ-ŋai mu nyii dífe gáa nii. Ŋá gélee lɛ̀ dîa.”

16Nya ƃe Azaya è mò gâloŋ ma, “Ŋwála-wala kélee Ɣâlai ǹyɛɛi,

17tãi káa pâi nyii zɛŋ kélee gáa íkâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mui, zɛŋ kélee ínûa pɔlɔ-ŋai da wɔ́lɔ ŋáa tɛ́ gîe ma é seri sâai ŋí mai da pâi liî a gélee Babelɔŋ. Sɛŋ da kélee fé pâi lɛɛ̂i.

18Da pâi liî a ílônii sinaa da-ni Babelɔŋ lɔii su dí díkɛ dítuɛ é sáa. Da pâi dí kɛ̂i a gâloŋ ŋɔtíi-kɛ-ƃela naa gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mu.”

19Gâloŋ Ɛsekaya è kɛ̀ gíli ŋá siâi ǹíi su-pere gɛ́ mò gbîŋ ma, “Kwa pâi nâa kɛ̂i lii-see su, kú kúfii tɔ́ɔ a tãi da tãi nɔ́ ŋ́gaa niî la ɣele mai.” Nya ƃe è mò Azaya ma ǹyɛɛi, “Ŋorɛ̂-wooi í pà la m̀bɔ é kúla Yâwɛɛ yêei, ǹɛ́lɛɛi.”

Ɛsekaya è sàa

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 32:32, 33)

20Mɛni da kpɛ́ni-ŋai kélee Ɛsekaya è gɛ tãi è kɛ̀ la a kâloŋ, ŋɔwála-wala-laai, ǹyá sêei-kɛ-sɛŋ kɛ́tɛi è gbɛ̀tɛi é pɛ́lɛ berei ma è ya-poto tèe la ƃɛ́i yá è kɛ̀ tɛɛ̂i naa gɛ́ pà gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mu da Zerusâlɛŋ, gélee pɔ̃yɛ̂i Zuda kaloŋ-ŋai dímɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su.

21Gâloŋ Ɛsekaya è sàa dí nòo. Dí ǹóŋ-surɔŋ Manasɛ kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Kâloŋ Veerɛi 21

Dí Manasɛ kɛ̀ a kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 33:1-20)

1Manasɛ è kɛ̀ a kóraŋ puu káo feerɛ tãi è pɛ̀lɛ gâloŋ-laai kɛ̂i la Zuda lɔii sui. Manasɛi ŋí ǹee láa ƀé kɛ̀ a Ɛziba. Manasɛ è kɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ buu lɔ́ɔlu káo lɔ́ɔlu. Zeɛ́ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ taa-leei su.

2Manasɛ è Yâwɛɛ wóo pìli a bîlaŋɔɔ mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai kɛ́ɛ pôlu nyii ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dí kɛ̀ gɛ̂i Yâwɛɛ kɛ́ díkpɛ̀ Eezuɛ ŋɛ́i-tuɛi.

3È ŋâla-pɔkɔɔŋ fɛli-kwaa-ŋai ma tɔ̀ɔ pôlu ƀɛ́i-ŋai ǹâŋ Gâloŋ Ɛsekaya è dísu kàrai. È ɣâla-teƀele-ŋa kpɛ̀tɛ Bêe ɣâla-pɔkɔɔŋ mɛni ma, ǹyaŋ è wúru kôyaa kpɛ̀tɛ máŋ ŋâla-pɔkɔɔŋ Asira laai mɛni ma yɛ̂ɛ berei Eezuɛ kaloŋ Eɣa è wɔ́lɔ gɛ̀ lai. È kɛ̀ Bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai fɛlî̃i máŋ.

4È ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli tɛ̂ƀele-ŋa kpɛ̀tɛ Ǹâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu, ƀɛ́i Yâwɛɛ è mò a gɛɛ naa ƀé fɛ̂ɛ ǹûai dí vɛli naai.

5Manasɛ è ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa fɛli teƀele-ŋa kpɛ̀tɛ bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai fɛli mɛni ma Ǹâla-pɛrɛ kɛ́tɛi banaŋ ma m̀éla veerɛ ma.

6Manasɛ è kɛ̀ a póniŋ da wúlu-kɛ-nuu kɛ́tɛ. A kâa lì tɛli-kpɛ-ƀela pɔ́ tɛli kpɛ̂i da tuɛ-mɛni ƀó-ƀela. È ǹóŋ-surɔŋ kùla a kéreŋ sala. È mɛni nyɔ́mɔɔ támaa kɛ̀. È gɛ̀ Yâwɛɛ líi é ŋwána kpɔ́ ma a zu kɛ́tɛ.

7Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò gâloŋ Deeƀé da ǹóŋ Saloma ma, “Ŋâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí mu da Zerusâlɛŋ taa-leei su ƀé ŋa dí síɣe zu Eezuɛ lɔii kélee su a gɛɛ ŋa ŋ̀wɛ̂lii ǹûai kélee díkɛ m̀́vɛlî̃i naa. Naa káa a ŋ́gbɔɔi pɔ̀ɔ. Ń́aa a pâi kɛ̂i naa ma ǹyaŋ naa ƀé da pâi kɛ̂i m̀́vɛlî̃i naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ǹâla-pɛrɛi ŋí mu ƀé Manasɛ è ŋ̀úru kôyaai tɔ̀ɔ naa ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ Asira fɛli mɛni ma.”

8Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ mò ǹyɛɛi, “À kɛ̀ Eezuɛ-ƀela da pâi m̀ɛnii kélee kɛ̂i dí dɔ̂ŋ-ŋai kélee káa ŋá dɛ̀ɛ ŋátii-kɛ-nuui Mose pɔ́ é dɛɛ dípɔi, gɛ̀ ní, fé pâi nɛɛ̂i naa nûa dí díkpɛ ǹɔii ŋí ma nyii ŋá wɔ́lɔ dɛ̀ɛ dínuu pɔlɔ-ŋai pɔi.”

9Kɛ́lɛ Zuda-ƀelai dífe díwoli tɔɔ ní Yâwɛɛ wóo ma. Manasɛ ƀé dí díwoli tɔ̀ɔ ma. È gɛ̀ da dîa-ni dí sɔnyɔ̂ŋ-ŋa kɛ́ a zu kɛ́tɛ é tɛ́ɛ ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai dîa nyii-ŋai Yâwɛɛ è díkpɛ̀ ǹɔii ma a tãi ŋɔnûai dí kɛ̀ pâi la a gɛɛ dí sée naai.

10Ɣele tɔnɔ ta Yâwɛɛ è mò ŋɔlóno-kɛ-ƀelai da-ni dîa ǹyɛɛi,

11“Gâloŋ Manasɛ a mɛni maa liƀiɛɛ támaa kɛ́ a tɛɛ Amɔra-ŋai dîa nyii-ŋai ǹɔii su dítuɛi. Ǹyaŋ ŋánûai da pîlaŋ gɔ́ɔ pɔ̂ɔi da sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a ń́yãa a ŋɔɣâla-pɔkɔŋ-ŋai fɛliɛɛ.

12Ń́yãa Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai, ŋa pâi nâa Zerusâlɛŋ da Zuda su karâi! Nûa da pâi duŋ mɛnii, kɛ́lɛ dífe pâi lâai la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Zerusâlɛŋ-ƀelai sɔŋ nyɔ́mɔɔi a ŋánaa kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei Gâloŋ Eɣa da Sameria-ƀelai dí wɔ́lɔ kɛ̀ lai. Mɛni ma, ŋa pâi Zerusâlɛŋ-ƀelai su-karai yɛ̂ɛ berei ŋa wɔ́lɔ gɛ̀ la a Sameria-ƀelai, ŋá naa kɔɔ yɛ̂ɛ núu a kawúlu wàa é zu kɔ̀ɔ, é bene é bɛlɛ a gɛɛ ma é kpála a ǹɛ́lɛɛ.

14Ŋa pâi m̀bôlu fêi ŋánûai nyii-ŋai pâi lɛɛ̂i a difulu dîa. Ŋa pâi dí tɛɛ̂i díkpɔara-ƀelai pɔ́ nyii-ŋai pâi díyee mɛi ɣâlei dí dílɔii su sãa kélee síɣe.

15Ŋa pâi nyíŋi kɛ̂i a ŋánûai kpɛ́ni fêi, da sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a ńyãa é síɣe tãi ma dínûa pɔlɔ-ŋai dí kùla la Ize lɔii su é tóo sâai ŋí ma."

16É kúla nyíti-ŋai kélee pôlu, Manasɛ è núu támaa pàa nyii-ŋai dísɔŋ fé kɛ́ ní zu. Ǹûai ŋí díkɛ̀ kpɔ́ a dí támaa dí ŋãa kpôloŋ kɛ́ tɛ̀ɛ Zerusâlɛŋ taa-leei su, é síɣe daai ƀéla tɔnɔ ma é tóo gbéli ma. Zuda-ƀelai dí pìlaŋ gɔ́ɔ pɔ̂ɔi dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ́, dí Yâwɛɛ wóo píli. Vé fáa ní ma a gɛɛ diai dísɔŋ fé dîai é dí maa-kɔ̃ɔ.

17Mɛni-ŋai kélee Manasɛ è gɛ̀ a tãi è kɛ̀ la a kâloŋ Zuda lɔii mɛi, zɔnyɔ̂ŋ-ŋai è dí kɛ̀ a maa-pɔlɔ-pɔlɔi, gélee pɔ̃yɛ̂i Zuda kaloŋ-ŋai dí mɛni-pɔ̂lɔ kɔlɔi su.

18Gâloŋ Manasɛ è sàa dí nòo Uza Suai su ŋɔkâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi kɔlɛ ma. Naa pôlu ma, dí ǹóŋ-surɔŋ Amɔ kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

Dí Amɔŋ kɛ̀ a Kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 33:21-25)

19Amɔŋ è kɛ̀ a kóraŋ buu feerɛ káo feerɛ tãi dí gɛ̀ la a kâloŋ Zuda. Zeɛ́ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ taa-leei su. È kɛ̀ gâloŋ laai su a kóraŋ feerɛ. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Misulɛmɛ nyii kɛ̀ a Zoba-nuui Arusi ǹóŋ-nɛnii.

20Amɔŋ è Yâwɛɛ wóo pìli kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei ǹâŋ Manasɛ è wɔ́lɔ gɛ̀ lai.

21Gâloŋ Amɔŋ è wɔ́lɔ kɛ̀ ŋ̀âla pɔkɔɔŋ-ŋai fɛlî̀i nyii-ŋai Manasɛ è díkpɛ̀tɛ gɛ́ dí fɛ̀lii.

22Laa-la fé kɛ́ ní ǹyêei é pîlaŋ Yâwɛɛ ma, Ŋâlai nyii ǹâŋ pɔlɔ-ŋai dí wɔ́lɔ kɛ̀ vɛlî̀i.

23Amɔŋ ŋɔgɔmɛnɛi su-ƀela kpaya-kpayai da-ni dí wɔ́lɔ tɔ̀ɔ ma. Dí pɛ̀lɛ ma ŋɔkâloŋ pɛrɛ kɛ́tɛi mu dí bàa.

24Zuda-ƀelai dí ǹûai kélee pàa nyii-ŋai Gâloŋ Amɔŋ paai. Nyíti pôlu ma, ǹûai dí ǹóŋ-surɔŋ Zosaya kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

25Mɛni-ŋai kélee Gâloŋ Amɔŋ è gɛ̀ a tãi è kɛ̀ la a kâloŋ, gélee pɔ̃yɛ̂i Zuda kaloŋ-ŋai dímɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su.

26Dí Gâloŋ Amɔŋ poma lòo Uza Suai su ŋɔkâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi kɔlɛ.

Kâloŋ Veerɛi 22

Dí Zosaya kɛ̀ a kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 34:1, 2)

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Zosaya è kɛ̀ a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa a tãi dí gɛ̀ la a kâloŋ ǹâŋ pɔ́ɔ ŋá Zuda. È kɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ buu saaƀa káo tɔnɔɔ. Zeɛ́ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ taa-leei su. Ǹee ƀé kɛ̀ Boka-nuui Adaia ǹóŋ-nɛnii Zedida.

2Zosaya è Yâwɛɛ wóo mèni a tãi kélee kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei ǹâŋ pɔlɔi Deeƀé a kâa gɛ̀ lai.

Dí Dɔ̂ŋ Kɔlɔi kàa

(Kɔlɔniko Veerɛi 34:8-28)

3Gâloŋ Zosaya ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀai su, è mò ŋɔkɔlɔ pɔ̃yɛ-nuui Mɛsulaŋ ǹóŋ Azalia ŋɔloŋ Safaŋ ma, “Lí Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi la

4Í mó zâla-laa soŋ-nuui kɛ́tɛi, Ɛɛkea ma é mó ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mɛi-kaa-ƀelai dîa a gɛɛ dí zɛŋ káoi kélee ŋáa tɛ́ gîe ma nyii ǹûai da dɛ̀ɛi.

5Ɛɛkea é dɛɛ zinâai pɔ́ díkaa ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi kpɛtɛ mɛnii láa-tuɛi. Da pɔri zɛŋ kâoi da siɣêi dí

6díi kɛ́-ƀelai féla fé la. Zɛŋ káoi nyii pâi lɛɛ̂i da pɔri wúru-ƀela-ŋa da kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa yâi la díi kɛ́ mɛni ma.

7Díkaa a teniŋ-ƀo-ƀela. Mɛni ma, da kpɛ̀ɛ, kúfe pâi dí marê kɛ̂i a gɛɛ dí díkoraŋ ƀó.”

8Safaŋ kɛ́ɛ ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi lai, Ɛɛkea è Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ kɔlɔi kàa ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu é dɛɛ Safaŋ pɔ́. Safaŋ è gɔlɔi sîɣe é ǹóno.

9Naa pôlu ma, Safaŋ è lì pôlu Gâloŋ Zosaya pɔ́ é góraŋ ƀó mì. È mò ǹyɛɛi, “Í gɔmɛnɛ-ƀela kpaya-kpayai dí zɛŋ kâoi kélee ŋáa tɛ̀ gîe ma dí dɛɛ ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi kpɛtɛ mɛnii mɛi-ƀelai pɔ́.”

10Nya ƀe Safaŋ nyii kɛ̀ a gâloŋ ŋɔkɔlɔ-pɔ̃yɛ-nuui è mò ma, “Kɛ́lɛ mɛni da kpɛ́ni káa naa. Zâla laa-soŋ-nuu kɛ́tɛi, Ɛɛkea è gɔlɔi ŋí tɛ̀ɛ ḿbɔ.” Nya ƀe è gɔlɔi lôno gâloŋ mî.

11Tãi Gâloŋ Zosaya è mɛnii mèni la kɛ̀ Ɣâla Ŋɔtɔ̂ŋ Kɔlɔi sui, malôŋ è tòo mà é maa-seɣe fála.

12Naa ŋá ma, gâloŋ è zâla láa soŋ-nuui Ɛɛkea, ŋɔkɔlɔ pɔ̃yɛ-nuui Safaŋ, Safaŋ ǹóŋ Aikaŋ, Mikâya ǹóŋ Abɔ da ǹúui a tíi kɛ̀ ǹyaa gâloŋ kpono mai, Asaya tòli díkîe ma ǹyɛɛ dîai,

13“Ka lí ká Yâwɛɛ marê kɛ́ lé ƀé a ŋ̀wêlii a gɛɛ kú gɛ́i? Ń̂âai la Yâwɛɛ líi a pɔri kɛ̂i a ŋwánaa ḿâ da diai kélee díkaa Zuda lɔii sui, kpɛ́ni fêi, kúnûa pɔlɔ-ŋai dífe dɔ̂ŋ-ŋai ŋí mɛi káa ní, dí maa tûa kɛ́ nyii-ŋai díkaa gɔlɔi ŋí su, dí lɛ́lɛɛ kúmɛni mai.”

14Nya ƀe Zâla láa soŋ-nuui Ɛɛkea, ŋɔkɔlɔ pɔ̃yɛ-nuui Safaŋ, Safaŋ ǹóŋ Aikaŋ, Mikâya ǹóŋ Abɔ da ǹúui a tíi kɛ̀ ǹyaa gâloŋ kpono mai, Asaya dí kùla naa ŋá ma, dí lí a gɛɛ dí lóno Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Ɔda pɔ́. Ɔda bɔ̂ŋ ƀé kɛ̀ a Saluŋ nyii gâloŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

ŋɔseɣe-ŋai mɛni è kɛ̀ mai. Ɔda seɛ́ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ taa-leei ŋûa-pere. Tãi dí kòyaŋ la ŋɔpɛ́rɛi mui,

15è mò dîa ǹyɛɛi, “Gâloŋ Zosaya ɓé ká tɛ̀ɛ ɓɛ́, ǹyaŋ m̀ɛnii ká ŋí Yâwɛɛ Eezuɛ Ŋɔɣâlai a m̀ôi mài,

16‘Zosaya, ńyãa ɓa Yâwɛɛ! Ŋa pâi mɛnii ŋí kɛ̂i, ŋa pâi gâai a gɛɛ ǹɔii-ŋuŋ ŋí da dîai kélee díkaa zui, dísu a pâi karâi. A pâi kɛ̂i kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei gɔlɔi ŋí a môi lai.

17Zuda-ɓelai da díyee kúla ḿû. Da sâla-ŋa kùla Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîa. Da díkpɔɔi kpɛtɛ ɣâla-ŋai fɛ̀li. Ḿva pɔ̂ri fâai mɛni sîi ŋí ma. Ńii ŋwânai kpɔ́ a ŋánaa.

18Zosaya, íwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma ŋa pâi gɛ̂i.

19Ŋa berei káa malôŋ è tòo la yâ tãi í ǹono la a gɛɛ ǹɔii da zu-ɓelai kélee su a pâi karâi kpɔ́ kpúŋ-kpuŋ dí kúla ŋ́ɛi. Í ímaa sɛ̂ɣe fàla maloŋ tôo-maa su ǹyaŋ ŋa íwɔlɔ-woo mɛ̀ni.

20Mɛni ma, ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa í sáa lii-sɛ̂e su, ŋá lɛ́ɛ pâi ɓɛ́ su karâi.’ ” Zinâai dí kùla dí lí pôlu a m̀ɛnii su too wôoi Ɔda è mò dîai gâloŋ Zosaya pɔ́.

Kâloŋ Veerɛi 23

Zosaya è Ɣâla Ɲɔtɔ̂ŋ Kɔlɔi lôno ǹûai dí ǹóno-woo mɛni

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 34:3-7, 29-33)

1Gâloŋ Zosaya è Zuda da Zerusâlɛŋ-ɓelai láa-tuɛ-ɓelai kélee tòli díkîe ma.

2Gâloŋ Zosaya è lì ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi lá é pɛ́lɛ Zuda da Zerusâlɛŋ-ɓelai kélee dîa, zâla-laa soŋ-ɓelai da Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ɓelai. Tãi ǹûai kélee dí díŋaa tɛ̀ la díkîe mai, è Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ kɔlɔi lôno dîɛ nyii zâla-laa soŋ-nuui è gàa ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mui.

3Tãi Gâloŋ Zosaya è kpɛ̀ɛ la a gɔlɔi lónoɔ̂i, è lì é tɔ́ɔ bɛ́rɛi yée mu-wuru-ŋai dɔnɔ kɔlɛ. È ǹûai marê kɛ̀ a gɛɛ dí díkono tée Yâwɛɛ láai su a gɛɛ da pâi kɛ̂i a dí láa a Yâwɛɛ tɔ̃yâ ma dí ŋ̀óo mɛ́ni, dí ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa. Ǹûai dí fàa ma a gɛɛ da pâi mɛnii kélee kɛ̂i bɔ̃yɛɛ̂i gɔlɔi sui.

Galoŋ Zosaya è pìlaŋ Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ ŋɔsɛŋ-lɛɛ-ŋai pôlu

4Zosaya è mò zâla-laa soŋ-nuui Ɛɛkea, zâla-laa soŋ-nuui kɔlɛ-ma-ɓelai da Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔkpôŋ lá mɛi-kaa-ɓelai dîa a gɛɛ dí lí Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu dí pá a zãâi kélee da kâa tíi kɛ̀ la Bêe Ɣala-pɔkɔɔŋ, Asira-ɣala-pɔkɔɔŋ da bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai fɛli mɛni mai. Zosaya è gɛ̀ dí zãâi ŋí kéreŋ Kidɔŋ Tiŋ-tiŋ su kpɔ́ nɔ́ Zerusâlɛŋ taa-leei kɔlɛ ma. È gɛ̀ dí maa luui síɣe dí lí la Bɛtɛ.

5Zosaya è ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai dísâla-laa soŋ-ɓelai pàa máŋ nyii-ŋai kɛ̀ Zuda da Zerusâlɛŋ kɔlɛ ma kpiniŋ-ŋai sui. Kpakolo-ŋa dí kɛ̀ naa nyii-ŋai Zuda kaloŋ-ŋai dí dílɛ̀ a gɛɛ díkɛ sâla-ŋa kulâi Bêe ma da vóloi, ŋáloŋ é pɛ́lɛ bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Zosaya è gɛ̀ dí ŋúru kôyaai kúla ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu nyii dí dɔ̀ɔ naa ŋâla-pɔkɔɔŋ Asira láai sui. Dí lì la Kidɔŋ Tiŋ-tiŋ su dí gérеŋ naa. È gɛ̀ dí maa luui fũa-fũa a ǹɛ́lɛɛ dí dáa-taa ǹúu doo-mui-ŋai moloŋ mɛi nyii-ŋai kɛ̀ naai.

7È gɛ̀ dí ƀɛ́i-ŋai su kara ǹuru-wulu kɛ́ sinaai da kâa kɛ̀ naa ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu, ƀɛ́i nɛyâai da kâa yokpo-ŋa kpɛ̀tɛ naa ŋâla-pɔkɔɔŋ Asira fɛli mɛni mai.

8È zâla-laa soŋ-ƀelai kélee kùla Zuda taa-lee-ŋai su é lí a dia Zerusâlɛŋ taa-leei su. È dí ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai fɛli kwaa-ŋai ma su kàra é síɣe Geba tóo Bɛɛsiba, ƀɛ́-ŋai da kâa kɛ̀ kéreŋ sala-ŋa kulâi naai. È díɣâla-teƀele-ŋai kélee su kara ǹɔii-kpiniŋ tí mɛi káa-nuui Zasua ŋɔgalai lá ƀa kɛ̀ tɛ̂i daa-leei su kɔɔ-yee mɛi pere.

9Zâla-laa soŋ-ƀelai nyii-ŋai kɛ̀ tíi kɛ̂i ǹâla pɔkɔɔŋ-ŋai fɛli kwaa-ŋai mai, maa fé nɛ̃ɛ ní kɛ̀ dí tíi kɛ́ ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu, kɛ́lɛ da pɔ̂ri kɛ̀ dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi da miî nyii kɛ̀ dí ƀarâa sala-laa soŋ-ƀelai kpéli-ŋai mɛni mai.

10Zosaya è kpakolo-ŋa tɛ̀ɛ a gɛɛ dí Tofɛ su kara nyii kɛ̀ Bɛŋ-Inɔŋ tiŋ-tiŋ su ƀɛ́i da kâa dílônii kùla naa a kéreŋ sala dí ɣâla pɔkɔɔŋ Molɛ mai.

11È zoo-ŋai kùla máŋ Ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi lá nyii kɛ̀ naa Zuda kaloŋ-ŋai yêei díɣâla-pɔkɔɔŋ vóloi fɛli mɛni mai. Zoo-ŋai ŋí díkɛ̀ Netaŋ-mɛlɛ nyìi loŋpoi kɔlɛ ma nyii kɛ̀ a gâloŋ ŋɔnúu kɛ́tɛi dɔnɔi. È gɔ́-kɔ keleŋ-ŋai kèreŋ nyii da kâa tíi kɛ̀ naa a dia díɣâla-pɔkɔɔŋ vóloi mɛni mai.

12È ŋâla-teƀele-ŋai wôlo nyii Zuda kaloŋ-ŋai dí wɔ́lɔ dɔ̀ɔ Eɣa ŋɔkâloŋ-pɛrɛi mɛi-pere da ŋâla-teƀele-ŋai nyii Manasɛ è wɔ́lɔ gbɛ̀tɛ ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi kɔlɛ m̀éla veerɛŋɔɔ ma. Gâloŋ Zosaya è gɛ̀ dí ŋâla-teƀelei-ŋai tí wólo-wolo dí vũa-fũa dí bili Kidɔŋ Tiŋ-tiŋ su.

13Nyíti pôlu ma, Zosaya è ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli kwaa-ŋai ma su kàra-kara da ŋâla-teƀele-ŋai nyii Gâloŋ Saloma è wɔ́lɔ gbɛ̀tɛ Zerusâlɛŋ, Vóloi kulai-pere da ŋulɔ-wuru-yeei ma Séɣai-pere nɛnî-ɣala-pɔkɔɔŋ Asitate láai mɛni ma nyii kɛ̀ Sidɔŋ, Môa-ƀelai díɣâla-pɔkɔɔŋ Kemɔsi da Amɔŋ-ƀelai díɣâla-pɔkɔɔŋ Maakɔŋ-ni fɛli mɛni mai.

14Gâloŋ Zosaya è ǹɔii da kpɛ́ni su ɣala-pɔkɔɔŋ-ŋai su kàra-kara. È ŋúru kôyaai su tèe-tee nyii dí dɔ̀ɔ nɛnî ɣala-pɔkɔɔŋ Asira fɛli mɛni mai. È gɛ̀ dí lɛ́ɛ núu kao pûi gwaai tí ma da naa kpiniŋ su gwaa kélee é lɛ́ɛ la zu naa kélee láa é fɛ́ɛ.

15Nyíti-ŋai kélee pôlu ma, Zosaya fé niî kɛ̀ kpɛɛ ní. È ŋâla-pɔkɔɔŋ fɛli kwaai ma su kàra-kara da ǹâla-teƀelei kɛ̀ Bɛtɛ nyii Neba ǹóŋ Gâloŋ Zɛroboaŋ è wɔ́lɔ dɔ̀ɔ a kɔni-ŋa Eezuɛ-ŋai dí kɛ́ wɔ́lɔ pìlaŋ gɔ́ɔ-pɔɔi díkɛ sɔnyɔ̂ŋ kɛi. Zosaya è ǹâla-pɔkɔɔŋ fɛli kwaai tí ma kèreŋ. È nɛnî ɣâla-pɔkɔɔŋ Asira kèreŋ é pɛ́lɛ ǹúru kôyaai ma nyii kɛ̀ ǹáai mɛni mai.

16Tãi è gɔlɛ ma kàa lai, è ƀolôŋ-ŋa kàa ǹyéei pɛ̂rɛi. È gɛ̀ dí molôŋ-ŋai tí síŋ dí ǹúu-kao-ŋai kélee kúla dí su, dí gélee kéreŋ ǹâla-teƀelei ŋá a gɛɛ dífe ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ sâla

© 2014 Bible Society in Liberia.

kùla naa. È kɛ̀ kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui è wɔ́lɔ mò la a tãi Gâloŋ Zɛroboaŋ è wɔ́lɔ kɛ̀ tɔ̂i la ŋ̀âla-teƀelei mâ gɛ́ sâla kùla ŋá a díkuui da kɛ́ tãi.

17Nyíti pôlu ma, Zosaya è Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui ƀolôŋ kàa nyii wɔ́lɔ m̀ɛnii ŋí ƀò a gɛɛ a pâi kɛ̂i. È mare kɛ̂ɛ kɛ̀ ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀolôŋ ƀe tí?” Diai dí seɛ́ɛ è kɛ̀ Bɛtɛ daa-leei su naa kɔlɛ mai dí zu tòo, “Gáa a Yâwɛɛ Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui nyii kùla Zuda lɔii sui ƀolôŋ. Nya ƀe wɔ́lɔ mò a gɛɛ m̀ɛnii ŋí ƀa gɛ̂i a pâi kɛ̂i Bɛtɛ.”

18Zosaya è zu tòo, “Gɛ̀ ní ka tée ma. Káfe gáo-ŋai kula.” Mɛni ma dífe gáo-ŋai kula ní kpaa máŋ Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu pɔlɔi kùla Sameria káo-ŋai nyii dí ǹoo máŋ naai.

19Eezuɛ kaloŋ-ŋai da-ni dí Yâwɛɛ líi ŋwàna a ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa fɛli kwaa-ŋa ma tɔɔ Eezuɛ lɔii gwaa kélee ma. Nya ƀe Zosaya è kɔ́-kɔ- ƀela kpulu-ŋa tɛ̀ɛ a gɛɛ dí ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ fɛli kwaa-ŋai ŋí ma su kara-kara kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei dí gɛ̀ la a nyii-ŋai kɛ̀ Bɛtɛi.

20Gáloŋ Zosaya è zâla-laa soŋ-ƀelai kélee pàa nyii-ŋai da kâa sâla-ŋa kùla ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai díɣâla-teƀele-ŋai ŋái. Dí dípoma-ŋai kèreŋ ŋ̀âla-teƀele-ŋai kpîŋ ŋá. Nyíti-ŋai kélee pôlu ma, Zosaya è lì pôlu Zerusâlɛŋ.

Zosaya a Dɛɛ-mɛi Kûui kulâi

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 35:1-19)

21Zosaya è mò Zuda-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ka Dɛɛ-mɛi Kûui kúla ká ƀaa-kɛ-maa tɛ́ɛ Yâwɛɛ Káɣâlai pɔ́ kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei m̀ɔ́ɔi la Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ-kɔlɔi sui.”

22Ǹûai dífe ta wɔ́lɔ gúui ŋí kùla ní berei sîi ŋí su a tãi m̀ɛni ŋá tée-ƀela díkɛ̀ la Eezuɛ mɛi díkɛ mɛni ŋáa tèe da tãi kâloŋ-ŋa dí kɛ̀ la Eezuɛ da Zuda lɔii-ŋai mɛi.

23Kɛ́lɛ Zosaya ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀai su, ǹûai kélee dí pà Zerusâlɛŋ Dɛɛ-mɛi Kûui kula mɛni ma.

Mɛni maa fáleŋɔɔ da kpɛ́ni-ŋai Zosaya è gɛi

24Zosaya è ǹúui kélee su kàra zɔŋ è kɛ̀ mɛnii tí su da zɛŋ nyii kélee dí tíi kɛ̀ la naa Zuda da Zerusâlɛŋ é pɛ́lɛ diai dîa da kâa lòno zaa-ƀelai pɔ́i, tuɛ-mɛni ƀó-ƀela da ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai. È kɔ̀ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ bere sîi kélee su a gɛɛ é dɔ̂ŋ kélee mɛi káa nyii kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ gɔlɔi su nyii Zâla-laa soŋ-nuui Ɛɛkea è gàa Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi mui.

25Kâloŋ da kélee fé kɛ́ ní naa Zosaya ŋɔkâloŋ-laai túɛ kpaa máŋ ŋɔkâloŋ-laai pôlu ma nyii wɔ́lɔ kɔ̀ a gbanaŋɔɔ pere sîi pɛlɛ-pɛlɛ kélee su a gɛɛ é Mose ŋɔtɔ̂ŋ mɛi káa yɛ̂ɛ ǹyaa.

26Kɛ́lɛ Yâwɛɛ líi è kɛ̀ niî a ŋwánaa a ŋ̀á ŋánaa Zuda-ƀelai dîa kpɛ́ni fêi, Manasɛ è mɛni nyɔ́mɔɔ támaa kɛ̀ la.

27Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ŋa pâi ńyee kulâi Zuda-ƀelai mu kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei ŋá gɛ̀ la a Eezuɛ-ƀelai. Ŋa pâi ńyee kulâi Zerusâlɛŋ taa-leei mu berei máŋ ŋá zìɣe la zu a

© 2014 Bible Society in Liberia.

gɛɛ é ké a ŋ́gbîŋ pɔɔi. Ŋa pâi m̀bôlu fêi Ŋ̀âla-pɛrɛ kétɛi ŋí mâ nyii dí dɔ̀ɔ a gɛɛ é ƀaa-kɛ-maa tɛ́ɛ ńaai pɔi.”

Zosaya ŋɔkâloŋ-laai kpɛɛ ŋá

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 35:20--36:1)

28Mɛni da kpɛ́nii kélee Zosaya è gɛ̀ a tãi è kɛ̀ la a kâloŋ, bɔ̃yɛɛ̂i Zuda kaloŋ-ŋai dí mɛni-pɔlɔ kɔlɔi su.

29Zosaya kɛ́ɛ a kâloŋ, Ize kaloŋ Niko è ŋɔkɔ́-kɔ-ƀelai sìɣe a tãi tɔnɔ da é lí a dia ǹɔii ŋûa-pere Yufeletii Ya-leei ma a gɛɛ é kpɔŋ maa tɛɛ Asiria kaloŋ pɔ́ kɔ́-kɔ mɛni ma. Zosaya ǹyaŋ è ŋɔkɔ́-kɔ-ƀelai sîɣe é lí a dia ǹɔii ŋûa-pere a gɛɛ dí kɔ́ Niko pɔ. Kɛ́lɛ tãi dí kòyaŋ la Mɛgidoi, dí Zosaya pàa gɔ́i tí su.

30Zosaya yée-mu-ƀelai da-ni dí boma pîli gɔ́-kɔ-keleŋ dɔnɔ su dí lí la pôlu Zerusâlɛŋ taa-leei su dí nòo naa gbîŋ ƀoloŋ su. Naa pôlu ma Zuda-ƀelai dí Zosaya ǹóŋ Zoazi kàa dí ɔle wulɔ pú ŋûa dí gɛ́ a kâloŋ ǹâŋ pɔ́ɔ ŋá a díkâloŋ ninai.

Dí Zoazi kɛ̀ a kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 36:2-4)

31Zoazi è kɛ̀ a kóraŋ buu feerɛ káo saaƀa tãi dí gɛ̀ la a kâloŋ Zuda lɔii mɛi ǹyaŋ zeɛ́ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ. È gɛ̀ gâloŋ-laai su nɔ́ a ɣáloŋ saaƀa. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Amuta, Zɛlemaya ǹóŋ-nɛnii nyii kùla Lebina taa-leei sui.

32Gâloŋ Zɛoaɣa è Yâwɛɛ wóo pìli kpɔ́ nɔ yɛ̂ɛ berei ǹâŋ pɔlɔ-ŋai da-ni dí wɔ́lɔ gɛ̀ lai.

33Ize kaloŋ Niko è Zuda kaloŋ Zɛoaɣa sòŋ é gula gâloŋ-laai su é bili kpini-pɛrɛ mu Lebila taa-leei su Ama kɔlɛ ma. Nya ƀe Niko è Zuda-ƀelai sòŋ a wála-wala-laa a gɛɛ dí sɛŋ kâo kole ŋɔpâŋ wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu da gôo ŋɔpâŋ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu tɛ́ɛ bɔ́ a ŋuŋ-fela-fei.

34Niko è Zosaya ǹóŋ Iliakiŋ sèe a kâloŋ Zuda lɔii mɛi. È ǹáa maa fâleŋ a Zɛoakiŋ. È Zoazi sìɣe a tɔ̃ŋ-kara-nuu é lí la Ize lɔii su ƀɛ́i è sàa naai.

Dí Zɛoakiŋ kɛ̀ a kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 36:5-8)

35Gâloŋ Zɛoakiŋ è Zuda-ƀelai kɛ̀ dí ŋuŋ-fela fei támaa kɔ́lɛ é tɛ́ɛ bɔlɔi ma a gɛɛ nɔ́ pɔri-maa é kɛ́ mì é zɛŋ kâoi da gôoi sɔlɔ ƀó nyii Niko è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é dɛɛ bɔ́ naai.

36Zɛoakiŋ è kɛ̀ a kóraŋ buu feerɛ káo lɔ́ɔlu tãi dí zèe la a kâloŋ. È kɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ puu káo tɔnɔ ǹyaŋ zeɛ́ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ taa-leei su. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Pidaya nyii kɛ̀ a Luma taa-leei su nuui ǹóŋ-nɛnii Zɛbida.

37Gâloŋ Zɛoakiŋ è Yâwɛɛ wóo pìli a bîlaŋɔɔ ŋɔnûa-pɔlɔ-ŋai tûa-pere nyɔ́mɔɔ-ŋai pôlu.

Kâloŋ Veerɛi 24

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Tãi Zɛoakiŋ è kɛ̀ la a kâloŋ Zuda lɔii mɛi, maa tãi tí ƀé Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è pà la é kɔ́ pɛ́lɛ Zuda lɔii ma é naa siɣe gɔ́i su. Zɛoakiŋ è kɛ̀ Nɛbukinaza yée-mu a kóraŋ saaƀa. Kɛ́lɛ è tɔ̀ɔ Nɛbukinaza ma é kúla ŋɔkâloŋ-laai mu.

2Maa tãi tí, Yâwɛɛ è pɛ̀lɛ kɔ́-kɔ-ƀela tɛɛ ma a gɛɛ dí ŋúma kɛ́ Zuda taa-ŋai su dí naa su kara-kara. Gɔ́-kɔ-ƀelai ŋí da-ni dí kùla Babelɔŋ, Siria, Môa da Amɔŋ lɔii kpiniŋ-ŋai su. Yâwɛɛ è wɔ́lɔ ŋɔlóno-kɛ-ƀelai tɛ̀ɛ a gɛɛ dí Zuda-ƀelai lia-woo ƀó é pîlaŋ mɛnii ŋí ma.

3Yâwɛɛ è nâa mɛnii ŋí kɛ̀ a gɛɛ é kɛ́. Zuda lɔii-ŋuŋ su è kɛ̀ pâi karâi e kúla Yâwɛɛ ŋɛ́i kpɛ́ni fêi, Manasɛ è sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀,

4Ŋuŋ kpîŋ ƀa ǹûai è dí pàa nyii-ŋai dí sɔŋ fé kɛ́ ní zui. Yâwɛɛ fé kɛ́ ní pâi mɛnii ŋí su-mɛni lɛɛ̂i.

5Ǹmɛni da kpɛ́ni kélee Zɛoakiŋ è gɛ̀ tãi è kɛ̀ la a kâloŋ bɔ̃yɛɛ̂i Zuda kaloŋ-ŋai dí mɛni-pɔlɔ kɔlɔi su.

6Gâloŋ Zɛoakiŋ è sàa. Dí ǹóŋ Zɛoasiŋ kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá.

7Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è wɔ́lɔ kɔ́ pɛ̀lɛ Ize kaloŋ Niko ma é ǹyée mɛi ɣále. È ŋɔlɔii kélee sìɣe é kúla Ize Ya-lee kɛ́tɛi ŋɔkɔyaŋ-perei ma é tóo Yufeletii Ya-leei ma ǹɔii ŋûa-pere. Mɛni ma, pɔri maa fé ŋɔ́nɔ kɛ́ ní Niko mì a gɛɛ é kɔ́ pɛ́lɛ Zuda lɔii ma.

Dí Zɛoasiŋ kɛ̀ a kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 36:9, 10)

8Zɛoasiŋ è kɛ̀ a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa tãi è tɛ̀ la gâloŋ see-sɛŋ ŋái. Zeɛ́ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ ǹyaŋ è gɛ̀ nɔ́ gâloŋ-laai su a ɣáloŋ saaƀa. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Nesuta nyii kɛ̀ a Ɛnatâŋ ǹóŋ-nɛnii. Zerusâlɛŋ ƀé kɛ̀ a bɔ́-taai, zeɛ́ɛ naa.

9Zɛoasiŋ è Yâwɛɛ wóo pìli kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei ǹâŋ Zɛoakiŋ è wɔ́lɔ gɛ̀ lai.

10Tãi kpɔ́ nɔ́ dí Zɛoasiŋ sèe la a kâloŋ, maa tãi tí ƀé Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è ŋɔkɔ́-kɔ-ƀelai tɛ̀ɛ la a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Zerusâlɛŋ ma.

11Tãi dí nâa kɛ̀ gɔ́i kɔ̂i lai, Nɛbukinaza ǹyaa kpîŋ è nâa pà é tɛ́ daa-leei su.

12Naa ŋá ma kpɔ́ nɔ́ tí a naa ma félaa, Gâloŋ Zɛoasiŋ è gbîŋ tɛ̀ɛ Nɛbukinaza pɔ́ é pɛ́lɛ ǹee ma, ŋɔnɛɣâai, ǹônii, ǹyée-mu-ƀelai, ŋɔkɔ́-kɔ-ƀela kpaya-kpayai, da ŋɔgɔmɛnɛ-ƀela kpaya-kpayai. Nya ƀe Nɛbukinaza è gâloŋ Zɛoasiŋ da ŋɔnûai sòŋ a tɔ̂ŋ-kara-ƀela. Mɛni-ŋai ŋí dí kɛ̀ Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza ŋɔkâloŋ-laa koraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi saaƀai su.

13Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò a lia-woo a gɛɛ ɣele da a pâi nyii nûa da pâi dɔɔ-sãai kélee kulâi gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mu da ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi é pɛ́lɛ zãai kélee Gâloŋ Saloma è wɔ́lɔ dí kpɛ̀tɛ ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mɛni mai. Ǹyaŋ mɛnii ŋí kpɔ́ nɔ́ ƀé Nɛbukinaza è mò ŋɔkɔ-kɔ-ƀelai dîa a gɛɛ dí gɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Nɛbukinaza è ǹûai ŋí sòŋ máŋ a tɔ̂ŋ-kara-ƀela é lí a dia: Zerusâlɛŋ mɛi-ƀela kpaya-kpayai, gɔ́-kɔ-ƀelai mɛi-ƀela kpaya-kpayai, da nyɛrɛ-kɛ-ƀelai. Dí kɛ̀ a núu wála puu. Gôlo-ƀela ŋá ŋánaai nɔ́ ƀé dí dí lɛ̀ɛ Zuda.

15Nɛbukinaza è lì a Zɛoasiŋ Babelɔŋ é pɛ́lɛ ǹee ma da ŋɔnɛyâai, ǹônii, ŋɔkɔ́-kɔ-ƀela kpaya-kpayai, ǹyée-mu-ƀelai, ŋɔgɔmɛnɛ-ƀela kpaya-kpayai é pɛ́lɛ Zuda lɔii-ƀela kpaya-kpayai dîa.

16È lì máŋ a kɔ́kɔ-ƀela wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, yɛrɛ-kɛ-ƀela wála tɔnɔ da ǹúui nyii kélee nɔ́ pɔri-maa è kɛ̀ mì a gɛɛ é lí kɔ́ mai.

17Nɛbukinaza è Zɛoasiŋ gêra, Matania kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ ŋá, é ǹáa maa fáleŋ a Zɛdikaya.

Dí Zɛdikaya kɛ̀ a kâloŋ Zuda

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 36:11, 12; Zɛlemaya 52:1-3a)

18Zɛdikaya è kɛ̀ a kóraŋ buu feerɛ káo tɔnɔɔ tãi dí gɛ̀ la a kâloŋ Zuda lɔii mɛi ǹyaŋ zeɛ́ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ a kóraŋ puu káo tɔnɔ. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Amuta nyii kɛ̀ a Zɛlemaya ǹóŋ-nɛnii nyii kɛ̀ a Lebina taa-leei su-nuui.

19Zɛdikaya è Yâwɛɛ wóo pìli kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei Zɛoakiŋ è wɔ́lɔ gɛ̀ lai.

20Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai dí Yâwɛɛ líi ŋwàna a ŋánaa nyii gɛ̀ é bôlu tɔɔ dîa. Nya ƀe gɛ̀ Yâwɛɛ é dí kpɛ́ dí kúla ŋ̀ɛi. Gbɛɛ-ŋai, Gâloŋ Zɛdikaya è tɔ̀ɔ Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza ma.

Kâloŋ Veerɛi 25

Zerusâlɛŋ wólo mɛni

(Kɔlɔnikɔ Veerɛi 36:13-21; Zɛlemaya 52:3b-11)

1Zuda kaloŋ Zɛdikaya ŋɔkâloŋ-laa koraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi náaŋ su, ŋáloŋ buui ŋɔfólo puu ɣele, Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è ŋɔkɔ́-kɔ-ƀelai kélee sìɣe é lí a dia a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Zerusâlɛŋ ma. Gɔ́-kɔ-ƀelai dí díƀûui pù dí dínaŋ daai ma dí doo galai.

2Zerusâlɛŋ è lɛ̀ɛ a doɔ́ɔ galai Nɛbukinaza mì da ŋɔnûai é lɛ́ɛ la zu Zɛdikaya ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu káo tɔnɔɔi é seri.

3È kɛ̀ tí, ŋáloŋ ǹáaŋ su ŋɔfólo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ ɣele, burui è nâa tòo kpɔ́ a zu kɛ́tɛ nyii gɛ̀ mii-sɛŋ tɔnɔ kpîŋ fé ŋɔ́nɔ kɛ́ ní naa a gɛɛ ǹûai dí mii.

4Babelɔŋ-ŋai dí kɔ́-kɔ-ƀelai dí Zerusâlɛŋ taa-leei ŋɔgalai wôlo a maa ɣelei tí. Maa kpînii tí, Gâloŋ Zɛdikaya da ŋɔkɔ́-kɔ-ƀelai dí kɔ̀ dí pú dí tɛ́ɛ galai lá ƀɛ́i-pere nyii kɛ̀ gâloŋ ŋɔsûai su-perei. É máŋ kɛ́ tí, dí kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ Babelɔŋ kɔ-kɔ-ƀelai dí kɛ̀ a dí tínaŋɔɔ daa-leei ma ǹyée tooɔ gîei. Tãi dí kùla lai, dí zòŋ a Zɔdiŋ Ya-leei ma tiŋ-tiŋ su-pere.

5Kɛ́lɛ Babelɔŋ kɔ-kɔ-ƀelai dí dí kpɛ̀ é lɛ́ɛ la zu dí dísoŋ Zɛleko taa-leei kɔlɛ ma. Dí gâloŋ Zɛdikaya sòŋ, kɛ́lɛ ŋɔkɔ́-kɔ-ƀelai dí pù dí táa-tâa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Dí lì a Zɛdikaya Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza pɔ́naa Lebila taa-leei su, ƁɛI è ŋɔmɛni sâai ƁÒ naa é ŋá tée, ǹyaŋ ŋɔmɛnii è kɛ̀ a nyɔ́mɔɔ.

7Dí pà a Zɛdikaya ǹônii dí dípaa a ŋ̀ɛi. Dí ŋɛ́i-gao kùla, dí doo kpɔnɔ ŋá, dí lɛ́ɛ ŋ̀âlai díkɛ lì la Babelɔŋ.

Ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi kara mɛni

(Zɛlemaya 52:12-33)

8Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu káo lɔ́ɔlu mɛi náaŋ su, ŋɔɣáloŋ ǹɔ́ɔlui, ŋɔfólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋ̀ele, gâloŋ lia-woo Ɓó-nuu kɛ́tɛi, Nɛbuzaradaŋ nyii kɛ̀ máŋ a gâloŋ kpono-ma kɔ-kuluƁa-ŋai mɛi-nuui, è tɛ̀ Zerusâlɛŋ taa-leei su.

9Nɛbuzaradaŋ è Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi kèreŋ, gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi, bɛ́rɛ kpaya-kpaya maa mɛni kpanaŋɔɔi kɛ̀ daa-leei sui da bɛ́rɛ-ŋai kélee kɛ̀ naai.

10Nyíti pôlu ma, Nɛbuzaradaŋ è mò Babelɔŋ-ŋai díkɔ-kɔ-Ɓelai dîa a gɛɛ dí gala-ŋai wólo nyii kɛ̀ a dínaŋɔɔ Zerusâlɛŋ taa-leei mai, dí dóo ǹɔii ma.

11Ǹûai lɛ̀ɛ kɛ̀ daa-leei sui, è dí sòŋ, é pɛ́lɛ diai dîa kɛ̀ a Nɛbukinaza yée-mu-Ɓelai, é lí a dia Babelɔŋ lɔii su.

12Gôlo-Ɓela ŋá ŋánaai nɔ́ Ɓé vé li ní a dia. È dí lɛ̀ɛ naa a gɛɛ dí kɛ́ tíi kɛ̀ gbɔmɔ-Ɓa kpalaŋ-ŋai ŋá, da zí-sãa kpalaŋ-ŋai.

13Babelɔŋ-Ɓelai dí kɔ́-kɔ-Ɓelai dí m̀ara-nɔɔ feerɛi kùla nyii-ŋai kɛ̀ tɔ̂ni ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋɛ́i-tuɛi. Dí ǹyá seêi kɛ́ sɛŋ-folo kɛ́tɛ kɔ́ɔ puui kélee fùloŋ dí dí kúla mu da ǹyá seêi kɛ́ sɛŋ-folo kɛ́tɛi kɛ̀ seê-ni ŋá, nyii da kâa dòli a Yuoi. Dí díwòlo-wolo dí dísu tée-tee a gbua-gbua a gɛɛ pɔri-mâa é kɛ́ dîɛ dí lí a m̀arâi Babelɔŋ.

14Dí lì a m̀ara sãai ǹûai da kâa tíi kɛ̀ a dia Ɣâla fɛli mɛni ma ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mui, é pɛ́lɛ bane-ŋai dîa kɛ̀ nuu-fãai pú mɛni ma, sɔƁele-ŋai, laŋpo ma tii-kɛ-sãai da zɛŋ-folo-ŋai kɛ̀ gérеŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi pú mɛni mai,

15è pɛ́lɛ ŋɔŋ pú pâne-ŋai dîa da gawúlu-ŋai kɛ̀ ŋãa kpɛ́mɛŋ mɛni mai. Nɛbuzaradaŋ è mò ŋɔkɔ́-kɔ-Ɓelai dîa a gɛɛ dí zãai kélee síɣe kɛ̀ a gbɛtɛ́ɛ a Ɓara da gôoi.

16Zãai kélee Gâloŋ Saloma è dí kpɛ̀tɛ a Ɓara ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mɛni mai, ǹyá-seei kɛ́-sɛŋ kɔ́ɔ-ŋai da gawúlu kɛ́tɛi da kâa dòli a Yuoi, dí kɛ̀ a dísu kɛ́tɛ dí kɔ̂ŋ mɛni ma a gɛɛ núu é díwiɛ kɔ́lɔŋ.

17M̀ara-nɔɔ feerɛi Gâloŋ Saloma è wɔ́lɔ dí kpɛ̀tɛi, dɔnɔ ŋɔmɛi kôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ pîlanii buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ. M̀ara Ɓɔrɔ feerɛi è dí kpɛ̀tɛ é dí sée nɔɔ-ŋai dɔnɔ ŋái, ŋɔmɛi kôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ loai náaŋ da gbûra. Dí mɔrɔ-ŋai tí maa pɔ̃yɛ a yɛrɛ-pere-ŋa a Ɓara. Da-ni pɔ̃yɛ kɛ́-pere è kɛ̀ yɛ̂ɛ yɔlɛ kpiyɛ̂ŋ-kpiyɛŋɔɔ gîe mɛi, gbéli-ŋai pɔ̃yɛ-pere kɛ́ Ɓò yɛ̂ɛ sâra-kao kpiyɛ̂ŋ-kpiyɛŋɔɔ gîe ténin̨ ma ŋɛli ma a bɔ̃yɛ ŋɛ́i lɛ́lɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Dí lì a Zuda-ƀelai luɛ-laa su Babelɔŋ

(Zɛlemaya 52:24-27)

18Nyíti pôlu ma, gɔ́-kɔ-ƀelai mɛi-nuu kɛ́tɛi, Nɛbuzaradaŋ è zâla-laa soŋ-nuu kɛ́tɛi Seraya sòŋ da gɔlɛ ma-nuui Zɛfɛnâya a tɔ̂ŋ kara-ƀela é pɛ́lɛ ŋâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu tii-kɛ-ƀela kpaya-kpayai zaaƀa dîa.

19È kɛ̀ tí, è Eezuɛ-ŋai dí kɔ́-kɔ-ƀelai láa-tuɛ-ƀela kɛ́tɛi dɔnɔ sòŋ da gâloŋ ŋɔlia-woo ƀó-ƀelai ǹɔ́ɔlu é pɛ́lɛ ǹúu kɛ́tɛi ma nyii a kâa gɔ́kɔ-ƀelai ŋá tɛ̀ díkîe ma kɔ́-kɔ mɛni mai. È Eezuɛ kɔ-kɔ-ƀelai buu lɔ́ɔlu mɛi da kàa máŋ nyii-ŋai kɛ̀ nîi Zerusâlɛŋ taa-leei sui.

20Nɛbuzaradaŋ è lì a díkelee Lebila Taa-leei su Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza pɔ́ naa,

21Ama lɔii kpiniŋ kɔlɛ ma, ƀɛ́i è gɛ̀ dí dílokwa naa, dí dípaa. È kɛ̀ tí, dí lì a Zuda-ƀelai luɛ-laa su. Dífe ŋɔ́nɔ kɛ́ ní díkpɔɔi lɔii su.

Dí Gidalia kɛ̀ a kâloŋ Zuda

(Zɛlemaya 40:7-9; 41:1-3)

22Gâloŋ Nɛbukinaza è Aikaŋ ǹóŋ Gidalia kɛ̀ a kâloŋ ǹúu-kpulu-loŋ mɛi lɛ̀ɛ kɛ̀ Zudai.

23Tãi Zuda kɔ-kɔ-ƀelai túɛ-ƀelai da díkɔ-kɔ-ƀelai dí mɛ̀ni la a gɛɛ Babelɔŋ kaloŋ a nâa Gidalia kɛ́ a kâloŋ ǹɔii mɛi, dí lì bɔ́ naa da dîa-ni dí koyâŋ Mizipa. Gbakolo-ŋai ŋí ƀɛ́ kɛ̀ a: Nɛtania ǹóŋ Isimai, Karia ǹóŋ Zoanaŋ, Nɛtoa-nuui Taŋumɛ ǹóŋ Seraya da Maakai-nuui Zezania.

24Gidalia è mò dîa ǹyɛɛi, “Mɛnii kélee a pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ. È góno tèe díyêei a gɛɛ maa fé nɛ̃ɛ ní kú yao Babelɔŋ-ŋai dí mɛi-ƀelai dîa, à kɛ̀ nɔ́ kwa kɛ̀ ƀɛ́ lii-see su kú mɛnii kélee kɛ́ Gâloŋ Nɛbukinaza a pâi môi kûai.”

25Kɛ́lɛ Gidalia ŋɔkâloŋ-laa ɣaloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi su, Ilasama ǹóŋ Nɛtania ŋɔɔ-loŋ Isimai nyii kɛ̀ a kâloŋ-loŋ, è kpakolo puu sîye da dîa-ni dí lí Mizipa. Dí pɛ̀lɛ Gidalia ma dí bàa da ŋɔgɔmɛnɛ-ƀela kpaya-kpayai, é pɛ́lɛ diai dîa kùla Zuda da diai kùla máŋ Babelɔŋ lɔii sui.

26Mɛnii tí kɛ́ɛ pôlu ma, gɔ́-kɔ-ƀelai túɛ-ƀelai da ǹûai kélee kɛ̀ Mizipai, é máŋ kɛ̀ a ǹúui dɔ̂i è kɛ̀ mai, kpaa máŋ ǹúu doo-mui, díkelee díkɛ̀ yaôi mɛnii ma Babelɔŋ-ƀelai díkɛ̀ pâi gɛ̂i. È kɛ̀ tí, dí kùla Zuda dí pú dí lí Ize lɔii su.

Dí Zɛoasiŋ kùla tɔ̂ŋ mu

(Zɛlemaya 52:31-34)

27Babelɔŋ kaloŋ Ivɛ-Miroda ŋɔkaloŋ-laa koraŋ maa-ŋuŋ, ŋɔfólo buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣele, è Zuda kaloŋ Zɛoasiŋ kùla kpini-pɛrɛ mu. Zɛoasiŋ è kɛ̀ kpini-pɛrɛ mu Babelɔŋ a kóraŋ buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, ɣáloŋ puu káo feerɛ, fólo buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ dí lɛ́ɛ pâi ŋuŋ ma ƀôi.

28Ƀaa-kɛ-maa támaa è kɛ̀ Gâloŋ Ivɛ-Miroda yêei Zɛoasiŋ mɛni ma. È M̀alôŋ kàa é tɛ́ɛ gâloŋ kpéli-ŋai dîa nyii-ŋai kɛ̀ tɔ̂ŋ mu naai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Ɲuŋ-ma-ƀo è nâa kɛ̀ Zɛoasiŋ yêei a gɛɛ é ŋɔseɣei maa-faleŋ a tãi kélee. A kâa
ǹáa mìi gâloŋ ŋɔteƀelei ma a ɣele kélee.

30Tãi nɔ́ Zɛoasiŋ è kɛ̀ la a vúlui, díkɛ̀ véla-fei a ɣele kélee a gɛɛ sɛŋ kâo é kɛ́ ǹyêei,
pɔri mâa é kɛ̀ mì zɛŋ nɔ́ a ŋ̀wɛlii, é ǹyá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 1

Nuu-suu-ŋai láa ká ŋí é síɣe Adaŋ ma é tóo Eberaɣɛ̃ɛ ma

(Zɛnɛse 5:1-32; 10:1-32; 11:10-26)

1Adaŋ ƀé kɛ̀ a Sɛ̂ ǹâŋ, Sɛ̂ kɛ̀ ƀô a Inɔ ǹâŋ, Inɔ ǹyaŋ gɛ̀ ƀo a Kenaŋ ǹâŋ.

2Kenaŋ è kɛ̀ a Maâlalɛ ǹâŋ, Maâlalɛ ǹyaŋ gɛ̀ ƀò a Zare ǹâŋ.

3Zare è kɛ̀ a Inɔ ǹâŋ, Inɔ kɛ́ ƀo a Mɛtusila ǹâŋ, Mɛtusila ǹyaŋ gɛ̀ ƀò a Lamɛ ǹâŋ. Lamɛ ƀé kɛ̀ a Nôa ǹâŋ.

4Nôa ǹônii-sinaai díkɛ̀ saaƀa: Sɛ̂, Aaŋ da Zafɛ.

5Zafɛ ŋɔsuui: Zafɛ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Gomɛ, Magɔɔ, Madai, Zavaŋ, Tuba, Misɛ da Tira.

6Gomɛ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Asikena, Lifa da Togama.

7Zavaŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Ilasa, Sipîŋ, Kitiŋ-ŋai da Lôo.

8Aaŋ ŋɔsuui, Kusi, Ize, Pû da Keena.

9Kusi ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Siƀa, Avila, Sabata, Laama da Sateka. Laama ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Siƀa da Dedaŋ.

10Kusi ƀé wɔ́lɔ kɛ̀ a ŋ̀ɛ́niɛi ŋɔkɔ-kuluƀa kɛ́tɛi Nimɔrɔ ǹâŋ.

11Ize ƀé wɔ́lɔ kɛ̀ a Ladia, Anaŋ, Lea, Nafitu,

12Patusi, Kasu (nyíi ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Felesia-ŋai) da Kulîi-ni dínâŋ.

13Keena ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Sidɔŋ nyíi kɛ̀ a ǹóŋ maa-ŋuŋ da Ita

14Keena ŋɔsuui, Zɛbusi-ŋai, Amɔra-ŋai, Gɛgasi-ŋai,

15Iva-ŋai, Aki-ŋai, Sini-ŋai,

16Avada-ŋai, Zemari-ŋai da Ama-ŋai.

17Sɛ̂ ǹônii-sinaai láa ƀé kɛ̀ a: Elaŋ, Asuɔ, Apasa, Ludi da Araŋ. Araŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Uzi, Uɔɔ, Gɛtɛ, da Mɛsi.

18Apasa ƀé kɛ̀ a Sila ǹâŋ. Sila ǹyaŋ gɛ́ ƀò a Ibɛ ǹâŋ.

19Ibɛ è lônii-sinaa feerɛ maa sɔlɔ ƀô. Dɔnɔ láa ƀé kɛ̀ a Pelɛ, kpɛ́ni fêi ǹɔii è wɔ́lɔ kɛ̀ a ŋ̀aa kɔlɛɛ ŋɔtãi ma. Ǹêɣe láa ƀé kɛ̀ a Zotaŋ,

20Zotaŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Amoda, Silɛfi, Azamavɛ, Zera,

21Adoraŋ, Uzaa, Dikila,

22Ibaa, Abimaɛ, Siƀa,

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Ofiɛ, Avila da Zoba. Ǹûai ŋí ní ƀé wɔ́lɔ kɛ̀ a Zotaŋ ǹônii-sinaai.

24Ǹúu-suui ká ŋí é síɣe Sɛŋ ma é tóo Eberaŋ ma, Sɛŋ, Apasa, Sila,

25Ibɛ, Pelɛ, Leu,

26Siru, Neɔ, Tira

27da Eberaŋ (nyíi ǹáa ƀa Eberaɣɛ̃ɛ).

Diai ŋí ƀé kɛ̀ a Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔsuui su-ƀelai

(Zɛnɛse 25:12-16)

28Eberaɣɛ̃ɛ è lônii-sinaa feerɛ maa sɔlɔ ƀô. Dílaa ƀé kɛ̀ a Aise da Isimai.

29Isimai ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a ǹúu sîi puu káa feerɛi láa túɛ-ƀelai: Dílaa ká ŋí é siɣe ǹóŋ-surɔŋ maa-ŋuŋ ma é tóo gbɛɛ ŋái ma: Kedɛ, Adebi, Misaŋ,

30Misima, Duma, Masa, Aada, Tema,

31Zɛtɔ, Nafisi da Kidima.

32Kɛtura nyíi kɛ̀ a Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔnɛnî-loŋ è lônii-sinaa lɔ́ɔlu mɛi da maa sɔlɔ ƀô mì. Dia ƀa: Zimiraŋ, Zosaŋ, Medaŋ, Midiaŋ, Isiba da Sua. Zosaŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Siƀa da Dedaŋ.

33Midiaŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Ifa, Ifɛ, Anɔ, Abida da Ɛɛda. Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ a Kɛtura ŋɔnuu-suui su-ƀelai.

Isɔɔ ŋɔsuui su-ƀelai

(Zɛnɛse 36:1-19)

34Eberaɣɛ̃ɛ ǹóŋ-surɔŋ Aise è lóŋ-surɔŋ feerɛ maa sɔlɔ ƀô. Dîa ƀé kɛ̀ a: Isɔɔ da Eezuɛ.

35Isɔɔ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Ɛlifa, Liuɛ, Zeusi, Zalaŋ da Kora.

36Ɛlifa ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Temaŋ, Oma, Zɛfi, Gataŋ, Kena, Tiŋna da Amɛlɛka.

37Liuɛ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Nata, Zera, Sama da Miza.

Diai ŋí ƀé kɛ̀ a Idɔŋ-ƀelai m̀aa ŋuŋ-ŋai

(Zɛnɛse 36:20-30)

38Siɛ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Lotaŋ, Soba, Ziƀeɔŋ, Anaa, Dísɔŋ, Izɛ da Disaŋ.

39Lotaŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Ori da Omaŋ. Lotaŋ zaaƀɔlɔ ƀé kɛ̀ a Tiŋna.

40Soba ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Aliaŋ, Manaɣa, Ibaa, Sefi da Onaŋ. Zibeyɔŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Aia da Anaa.

41Anaa ǹóŋ ƀé kɛ̀ a Dísɔŋ. Dísɔŋ ǹyaŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Araŋ, Isibaŋ, Itiraŋ da Keraŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

42Izɛ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Beeaŋ, Zavaŋ, da Zaakaŋ. Disaŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Uzi da Araŋ.

Idɔŋ kaloŋ-ŋai

(Zɛnɛse 36:31-43)

43Gâloŋ-ŋai ŋí ƀé wɔ́lɔ kɛ̀ Idɔŋ lɔii mɛi dílɛɛ pâi kâloŋ kélee da seêi Eezuɛ lɔii mɛi. Beɔ ǹóŋ Bela è kɛ̀ a kâloŋ naa. Ŋɔtaa-lêei láa ƀé kɛ̀ a Diŋɣaba.

44Bela saái, Zera ǹóŋ è bɔ́ɔ ŋá sìɣe. Zoba è kɛ̀ Bozira-taai su nuu.

45Zoba è saá pôlu ma, Usaŋ è lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ. Usaŋ è kùla Temaŋ-ŋai dílɔii su.

46Tãi Usaŋ è sàa lai, Beda ǹóŋ Aada ƀé lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ. Aada ƀé Midiɛŋ-ŋai yée mɛi ɣàle Môa lɔii su. Ŋɔtaa-lêei láa ƀé kɛ̀ a Avi.

47Gâloŋ Aada saá pôlu ma, Saŋla è bɔ́ɔ ŋá sìɣe. Saŋla è kɛ̀ a Masirɛkai nuu.

48Saŋla saái, Sau ƀé lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ. Sau è kùla Yufeletii Ya-leei kɔlɛ.

49Sau è sàai, Abɔ ǹóŋ Bêe-ɛnaŋ ƀé lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ.

50Bêe-anaŋ kɛ́ɛ a saai, Aada ƀé lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ. Ŋɔtaa-lêei láa ƀé kɛ̀ a Pau. Ŋɔnɛnîi láa ƀé kɛ̀ a Meetabɛ. Meetabɛ è wɔ́lɔ kɛ̀ a Matulɛ ǹóŋ-nɛni. Matulɛ è wɔ́lɔ kɛ̀ a Me-zaa ǹóŋ ŋɔlóŋ-nɛni.

51Aada è sàa. Diai kâloŋ-laa kɛ̀ Idɔŋ lɔii su a tɛɛ-ŋai ƀé kɛ̀ a: Tiŋna, Ava, Zɛfita. Idɔŋ kaloŋ-ŋai ƀé kɛ̀ a: Tiŋna, Alia, Zɛtɛɛ,

52Olibama, Ila, Pinoŋ,

53Kena, Temaŋ, Meza

54Madiɛ da Iraŋ.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 2

Zuda ǹônii-sinaai

1Eezuɛ ǹônii-sinaai láa ƀa: Lubiŋ, Simiɔŋ, Liiva, Zuda, Isaka, Zɛbulɔŋ,

2Daŋ, Zosɛ, Bɛŋsima, Nɛfɛtɛli, Gâa da Asɛ.

3Zuda ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Ɛê, Onaŋ da Sila. Dílee è kɛ̀ a Keena nɛni. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Basua. Ɛɛ ƀé kɛ̀ a Zuda ǹóŋ-surɔŋ maa ŋuŋ. È kɛ̀ a ŋwana-lɔ̂ɔ nuu. M̀ɛnii ŋí ƀé gɛ̀ Yâwɛɛ é ǹíi ŋwána ma é bàa.

4Tama è kɛ̀ a Zuda ǹóŋ ŋɔnɛnî. Da ǹyaa dí Pɛrɛzi da Zera maa sɔlɔ ƀô. Zuda ǹônii-sinaai dí kɛ̀ lɔ́ɔlu.

5Pɛrɛzi ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Ɛzɔrɔŋ da Amu.

6Zera ǹônii-sinaai dí kɛ̀ lɔ́ɔlu: Ziŋri, Ɛtaŋ, Emaŋ, Kakoo da Daada.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Kami ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a: Eekãŋ. Eekãŋ ŋí è wɔ́lɔ pà a mɛni kpɔ̂lu Eezuɛ ma. È wɔ́lɔ dɔ̂ŋ kara. Ǹyaa ƀa zãa maa waai kɛ̀ ɣâla mɛni mai è dísiɣe.

8Ɛtaŋ ǹóŋ-surɔŋ ƀé wɔ́lɔ kɛ̀ a: Azaria.

Gâloŋ Deeƀé ŋɔsuui

9Ɛzɔrɔŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Zɛramiɛ, Laŋ da Kelu.

10Laŋ ƀé kɛ̀ a Aminɛda ǹâŋ, Aminɛda ǹyaŋ gɛ́ ƀò a Nasuŋ ǹâŋ. Ǹyaa ƀé kɛ̀ a Zuda-ƀelai láa-tuɛ-nuui.

11Nasuŋ ƀé kɛ̀ a Samɔŋ ǹâŋ, Samɔŋ ǹyaŋ kɛ́ ƀò a Boa ǹâŋ.

12Boa ƀé kɛ̀ a Obɛɛ ǹâŋ, Obɛɛ ǹyaŋ kɛ́ ƀò a Zɛse ǹâŋ.

13Zɛse ǹóŋ duɛ-tuɛi ƀé kɛ̀ a Ilia. Ilia ǹeɣê ni ƀé kɛ̀ a Abinada da Sama,

14Nɛtaniɛ, Ladai,

15Ozeŋ da Deeƀé.

16Dísaaƀɔlɔ-ni láa ƀé kɛ̀ a Zeruia da Aƀigee. Zeruia ǹônii-sinaai díkɛ̀ saaƀa. Dílaa ƀé kɛ̀ a Abisai, Zoa da Asaɛ.

17Zɛtɛ è Aƀigee kùla a nɛnî da ǹyaa dí lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀó dí ǹáa sée a Amasa. Zɛtɛ é kɛ̀ a Isimai ŋɔsuui su nuui da.

Ɛzɔrɔŋ ŋɔsuui

18Ɛzɔrɔŋ ǹóŋ Kelɛ è Azuƀa kùla a nɛnî da ǹyaa dí nîa-pɛlɛɛ támaa maa sɔlɔ ƀó. Da Zeriɔ máŋ dí nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀò. Kelɛ da Azuba dílônii-sinaai láa ƀé kɛ̀ a Zɛse, Soba da Aadɔŋ.

19Azuƀa kɛ́ɛ a saai, Kelɛ è Ɛfata kùla a nɛnî da ǹyaa dí Ɔ̂ɔ maa sɔlɔ ƀó.

20Ɔ̂ɔ è Uri maa-sɔlɔ ƀô, Uri ǹyaŋ é Bɛzale maa sɔlɔ ƀó.

21Ɛzɔrɔŋ kɛ́ɛ a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi dai, è Makiɛ ǹóŋ-nɛnîi kùla a ŋɔnɛnî. Ǹɛnîi ŋí è kɛ̀ a Gilia zaaƀɔlɔ. Ɛzɔrɔŋ da ǹyaa dí lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀò dí ǹáa sée a Segu.

22Segu ǹóŋ-surɔŋ láa ƀé kɛ̀ a Zaɛ. Zaɛ è kɛ̀ taa-lêe buu feerɛ káo saaƀa mɛi Gilia lɔii-kpiniŋ su.

23Kɛ́lɛ, Gɛsɔ da Araŋ kaloŋ-ŋai dí pà dí Avoo-zaɛ da Kena é pɛ́lɛ naa kɔlɛ ma taa-ŋai buu lɔ́ɔlu mɛi-da síɣe da kpanaŋ-ŋai. Ǹûai kɛ́ gwaai ŋí mai díkelee díkɛ̀ a Makiɛ nyíi kɛ̀ a Gilia ǹâŋ ŋɔsuui su-ƀelai dai.

24Ɛzɔrɔŋ kɛ́ɛ a saai, ǹóŋ Kelɛ ŋɔpɔɔ-nɛnii Ɛfata kùla a nɛnî. Da ǹyaa dí lóŋ-surɔŋ tɔnɔ maa sɔlɔ ƀò dí ǹáa sée a Asɔɔ. Asɔɔ è taa tɔ̀ɔ é ǹáa sée a Tikoa.

Zɛramiɛ ŋɔsuui

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Diai kɛ̀ a Ɛzɔrɔŋ ǹóŋ maa-ŋuŋ Zɛramiɛ ǹônii-sinaai dia ƀa: Laŋ, Buna, Oleŋ, Ozeŋ da Aiza.

26Zɛramiɛ è nɛnî da kpɛ́ni kùla. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Atara. Da ǹyaa ƀé Onaŋ maa sɔlɔ ƀò.

27Zɛramiɛ ǹóŋ maa-ŋuŋ Laŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Maazi, Zamiŋ da Ikɛ.

28Onaŋ ǹônii-sinaai díkɛ̀ feerɛ: Samai da Zada. Samai ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Nada da Abisuɔ.

29Abisuɔ ŋɔnɛnîi láa ƀé kɛ̀ a Abiai. Da ǹyaa dílônii ƀé kɛ̀ a Abaŋ da Moli.

30Nada ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Selɛ da Apaiŋ. Kɛ́lɛ Selɛ fé núu-kpune da maa sɔlɔ ƀó ní gɛ́ sàa.

31Apaiŋ ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a: Isi. Isi ƀé kɛ̀ a Sisaŋ ǹâŋ. Sisaŋ ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Alai.

32Samai ǹêɣe Zada ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Zɛtɛ da Zonetaŋ. Zɛtɛ fé núu-kpune da maa sɔlɔ ƀó ní gɛ sàa.

33Zonetaŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Pelɛ da Zese. Diai ŋí ƀé kɛ̀ a Zɛramiɛ ŋɔsuui su-ƀelai.

34Sisaŋ fé lóŋ-surɔŋ da maa sɔlɔ ƀó ní. Ǹônii kélee díkɛ̀ a nɛyâa. Ize-nuu tɔnɔ è kɛ̀ ǹyêei. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Zara.

35Sisaŋ è ǹóŋ-nɛnii dɔnɔ tɛ̀ɛ Zara pɔ́ a ŋɔnɛnî. Da ǹyaa dí Atai maa sɔlɔ ƀo.

36Atai ƀé kɛ̀ a Netaŋ ǹâŋ. Netaŋ ǹóŋ láa ƀé kɛ̀ a Zada. Zada è kɛ̀

37a Ifala ǹâŋ, Ifala kɛ́ ƀò a Obɛɛ ǹâŋ. Obɛɛ

38è kɛ̀ a Zewu ǹâŋ, Zewu ǹyaŋ gɛ̀ ƀò a Azaria ǹâŋ. Azaria

39è kɛ̀ a Ɛlɛzi ǹâŋ, Ɛlɛzi kɛ́ ƀò a Ileaza ǹâŋ,

40Ileasa ǹyaŋ kɛ́ ƀò a Simai ǹâŋ. Simai è kɛ̀ a Saluŋ ǹâŋ,

41Saluŋ ǹyaŋ gɛ̀ ƀò a Zekamia ǹâŋ. Zekamia è kɛ̀ máŋ a Ilasama ǹâŋ.

Kelɛ ŋɔsuui su-ƀelai kpéli-ŋai

42Kelɛ ǹîa Zɛramiɛ, ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Kelɛ ǹóŋ maa-ŋuŋ Misa ƀé kɛ̀ a Zifi ǹâŋ, Zifi kɛ́ ƀò a Marisa ǹâŋ. Marisa è kɛ̀ a Iburɔŋ ǹâŋ.

43Iburɔŋ ǹônii-sinaai díkɛ̀ náaŋ. Dia ƀé kɛ̀ a: Kora, Tapua, Lekɛŋ, da Sima.

44Sima ƀé kɛ̀ a Laaŋ ǹâŋ. Laaŋ ǹyaŋ è kɛ̀ a Zɔkeaŋ ǹâŋ. Lekɛŋ è kɛ̀ a Samai ǹâŋ.

45Samai ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Maɔŋ. Maɔŋ ǹyaŋ è kɛ̀ a Bɛzua ǹâŋ.

46Kelɛ da ŋɔnɛnî-loŋ Ifa dí Araŋ, Moza da Gazesi maa sɔlɔ ƀô. Araŋ ǹyaŋ è lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀô é ǹáa sée a Gazesi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

47Diai ŋí ƀé kɛ̀ a Zadai ǹônii-sinaai: Legɛŋ, Zotaŋ, Gesaŋ, Pelɛi, Ifa da Saafa.

48Kelɛ ŋɔnɛnî-loŋ gbéli Maakai è Sibɛ da Tɛana dímaa sɔlɔ ƀo.

49Naa pôlu ma, è ŋɔ́nɔ lóŋ-surɔŋ feerɛ maa sɔlɔ ƀò. Dɔnɔ láa ƀé kɛ̀ a Saafa, Ǹyaa ƀé Mamana-taai tɔɔ. Gbéli láa ƀé kɛ̀ a Siva, nyíi Maibina da Gibia taa-ŋai tɔɔi. Nyíŋi pôlu ma, Kelɛ è lóŋ-nɛnî maa sɔlɔ ƀô nyíi da kâa dòli a Asa.

50Kelɛ ŋɔkáayɔɔ-ŋai da ni ƀé kɛ̀ a Ɔ̂ɔ. Ɔ̂ɔ è kɛ̀ a Kelɛ da ŋɔnɛnîi Ɛfata dílôloŋ maa-ŋuŋ. Soba ƀé Kiria-zeriŋ taai tɔ̀ɔ.

51Kelɛ ǹóŋ veerɛ ɣelei Sama ƀé Bɛpeleɣɛ̃ɛ tɔ̀ɔ, Aarefi ǹyaŋ é Bɛ-Gadɛ taai tɔ́ɔ.

52Soba nyíi Kiria-zeriŋ taai tɔ̂ɔi, ŋɔsuui ƀé kɛ̀ a Aroɛ-ƀelai da Manaa-ƀelai dínuu suui gbulu tɔnɔ

53da suui kɛ̀ Kiria-zeriŋ. Dia ƀa: Ituri suui su-ƀelai, Puti suui, Sumati suui da Misari suui. Zora da Ɛsitao taa-lêe-ŋai su-ƀelai díkɛ̀ a ǹúu suui ŋí su-ƀela.

54Sama Bɛpeleɣɛ̃ɛ tɔɔi, ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a: Nɛtofata-ƀelai, Aturɔ-bɛ-zoa-ƀelai, Zola-ƀelai da Manaa-ƀelai gbulu tɔnɔ.

55Ǹúu suui ŋí su-ƀelai ƀé da kâa gɔlɔ-ŋai pɔ̃yɛ díkɛ dílâai kɛ̀ kwaa lɛ́lɛɛ-ŋa ma. Díseɛɛ è kɛ̀ Zabɛsi taai su: Tɛra nuu suui, Simɛa nuu suui da Sukati nuu suui. Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ a Kɛŋ-ƀelai nyii-ŋai da Lika-ƀelai dí nɛnî kùla díkîe-ni dísuui sui.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 3

Deeƀé ǹônii-sinaai

1Deeƀé ǹônii-sinaai è dímaa sɔlɔ ƀô Iburɔŋ dia ƀa: Amɔŋ, nyíi kɛ̀ a Deeƀé ǹóŋ duɛ-tuɛi. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Ainoaŋ. È kùla Zariɛɛ. Danîa ƀé kɛ̀ a ǹóŋ veerɛi. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Aƀigee. È kùla Kamɛɛ nuu suui su.

2Asalɔŋ ƀé kɛ̀ a ǹóŋ zaaƀai. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Maaka. È kɛ̀ a Gɛsɔ kaloŋ Taamai ǹóŋ-nɛni. Adoniza ƀé kɛ̀ a ǹóŋ ǹáaŋ. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Aagai.

3Sifatia ƀé kɛ̀ a ǹóŋ ǹɔ́ɔlui. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Abita. Iturianŋ ƀé kɛ̀ a ǹɔ́ɔlu mɛi dai. Ǹee ƀé kɛ̀ a Igila.

4Ǹîa-pɛlɛɛ lɔ́ɔlu mɛi dai ŋí ƀé Deeƀé è dímaa sɔlɔ ƀò gɛ́ɛ kɛ̀ la a kâloŋ Iburɔŋ. È kɛ̀ gâloŋ-laai ŋí su a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi da. Naa pôlu ma, è ŋɔ́nɔ kɛ̀ a kâloŋ Zerusâlɛŋ a kóraŋ buu-saaƀa káo-saaƀa.

5Ǹîa-pɛlɛɛi è dímaa sɔlɔ ƀô naai, dia ƀé kɛ̀ a: Simia, Soba, Netaŋ da Saloma. È ǹîa-pɛlɛɛ náaŋ ŋí maa sɔlɔ ƀô Amiɛɛ ǹóŋ-nɛnii Bɛɛsiba ma.

6Naa pôlu ma, Deeƀé è ŋɔ́nɔ lóŋ-sinaa lɔ́ɔlu mɛi-náaŋ maa sɔlɔ ƀô. Dia ƀé kɛ̀ a: Iba, Ilasama, Ɛɛpele,

7Noga, Nɛfɛŋ, Zafia,

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Ilasama, Iliada da Ilifelɛ.

9Diai ŋí ƀé kɛ̀ a Deeƀé ǹônii-sinaai, kúla nyii-ŋai pôlu è dímaa sɔlɔ ƀô ŋɔnɛyâa pɛlɛ-pɛlɛɛi diai. Dísaaƀɔlɔ láa ƀé kɛ̀ a Tama.

Gâloŋ Saloma ŋɔsuui

10Saloma ƀé kɛ̀ a Leoboaŋ ǹâŋ, Leoboaŋ ƀé kɛ̀ a Aƀiza ǹâŋ. Aƀiza ƀé kɛ̀ a Asa ǹâŋ, Asa ƀé kɛ̀ a Zeosafa ǹâŋ, Zeosafa ƀé kɛ̀ a

11Zɛoraŋ ǹâŋ. Zɛoraŋ è kɛ̀ a Aɣazia ǹâŋ, Aɣazia kɛ́ ƀò a Zoasi ǹâŋ. Zoasi è kɛ̀ a

12Amazia ǹâŋ, Amazia kɛ́ ƀò a Azaria ǹâŋ, Azaria kɛ̀ ƀò a Zotaŋ ǹâŋ. Zotaŋ è kɛ̀ a

13Eeazi ǹâŋ, Eeazi ƀé kɛ̀ a Ɛsekaya ǹâŋ. Ɛsekaya è kɛ̀ a Manasɛ ǹâŋ, Manasɛ kɛ́ ƀò a

14Amɔŋ ǹâŋ. Amɔŋ è kɛ̀ a Zosaya ǹâŋ.

15Zosaya ǹônii-sinaai: Zosaya ǹóŋ maa-ŋuŋ ƀé kɛ̀ a Zoanaŋ. Ǹêɣe láa ƀé kɛ̀ a Zɛoakiŋ. Zɛoakiŋ ǹêɣe ni ƀé kɛ̀ a Zɛdikaya da Saluŋ.

16Zɛoakiŋ ǹônii-sinaai dí kɛ̀ feerɛ: Dílaa ƀé kɛ̀ a Zɛoasiŋ da ǹêɣe Zɛdikaya.

Gâloŋ Zɛoasiŋ ŋɔsuui su-ƀelai

17Gâloŋ Zɛoasiŋ nyíi Babelɔŋ-ŋai dí wɔ́lɔ zòŋ gɔ́i sui, ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Siatiɛ,

18Maakiraŋ, Pidaya, Sinaza, Zekamia, Osáma da Nedabia.

19Pidaya ǹônii-sinaai feerɛi ƀé kɛ̀ a: Zɛrubabɛɛ da Simei. Zɛrubabɛɛ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Mɛsulaŋ da Ananaya. Silomi ƀé kɛ̀ a dísaaƀɔlɔ.

20Zɛrubabɛɛ ǹônii-sinaai da kpɛ́ni-ŋa díkɛ̀ naa máŋ. Díkɛ̀ a sinâa lɔ́ɔlu. Dílaa ƀé kɛ̀ a: Asuƀa, Oɛɛ, Berekaya, Asadia da Zusa Ɛsɛ.

21Ananaya ŋɔsuui ƀé kɛ̀ a: Pelatia da Zesaya. Zesaya ƀé kɛ̀ a Lefaiya ǹâŋ, Lefaiya ƀé kɛ̀ a Aanaŋ ǹâŋ. Aanaŋ è kɛ̀ a Obadaya ǹâŋ, Obadaya ǹyaŋ gɛ́ ƀò a Sikania ǹâŋ.

22Sikania ŋɔsuui su-ƀelai: Sikania ǹâŋ ƀé kɛ̀ a Simaiya. Simaiya ǹyaŋ ǹônii-sinaai díkɛ̀ lɔ́ɔlu. Dia ƀa: Atusi, Iga, Baria, Niaria da Safa. Sikania ŋɔsuui su-ƀelai díkɛ̀ a sinâa lɔ́ɔlu mɛi da.

23Niaria ǹônii-sinaai: Ɛlioenai, Izikaya da Azirikaŋ. Díkɛ̀ a sinâa saaƀa.

24Ɛlioenai ǹônii-sinaai: Odavia, Iliasi, Pilaiya, Aku, Zoanaŋ, Dilaiya, é pɛ́lɛ Anani ma. Díkelee díkɛ̀ a sinâa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 4

Zuda ŋɔsuui su-ƀelai

1Zuda ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a: Pɛrɛzi, Ɛzɔrɔŋ, Kami, Ɔ̂ɔ da Soba.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Soba ƀé kɛ̀ a Le-aiya ǹâŋ. Le-aiya ƀé kɛ̀ a Zaa ǹâŋ. Zaa kɛ̀ ƀò a Aumai da Laa dínâŋ. Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ a Zora-ŋai dínuu-suui su-ƀelai.

3Itaŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Zariɛɛ, Isima da Idibasi. Dísaaƀɔlɔ láa ƀé kɛ̀ a Aseleponi.

4Pɛnuɛ ƀé kɛ̀ a Gidɔ ǹâŋ, Izɛ ǹyaŋ gɛ́ ƀò a Usaŋ ǹâŋ. Ɔ̂ɔ ƀé kɛ̀ a Kelɛ ŋɔnɛnîi Ɛfata ǹóŋ duɛ-tuɛi. Ɔ̂ɔ ŋí ŋɔsuui su-ƀelai ƀé Bɛpeleɣɛ̃ɛ taa-lêei tɔ̀ɔ.

5Asɔɔ ƀé kɛ̀ a Tikoa ǹâŋ. Nɛnî feerɛ ƀé kɛ̀ Asɔɔ yêei. Dílaa ƀé a Ɛla da Naara.

6Naara da Asɔɔ dínîa-pɛlɛɛi ƀé kɛ̀ a: Auzaŋ, Ɛfɛ, Temeni da Aa Asitari. Dia ƀé kɛ̀ a Naara ŋɔsuui su-ƀelai.

7Ɛla ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Zere, Iza da Ɛtinaŋ.

8Kozi ƀé kɛ̀ a Anu da Zoƀeba dínâŋ. È kɛ̀ máŋ a Aluŋ ǹóŋ Aaɛ ŋɔsuu su nuui da.

9Nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa ǹáa ƀé kɛ̀ a Zabɛsi. Ƀaa-kɛ-maa támaa è kɛ̀ ma ǹêɣe-sinaai da ǹîa-sinaai sáma. Ǹee è ǹáa sèe a Zabɛsi, ǹyɛɛi, ŋá ǹáai ŋí sèe mà, kpɛ́ni fêi ŋá m̀aa sɔlɔ ƀò mɛni kpɔ̂lu su.

10Zabɛsi ŋí è wɔ̀lɔ Eezuɛ Ɣalai ma a ɣele tɔnɔ da ǹyɛɛi, “Óo ye lûwa láa ḿâ í ŋálɔii-kpiniŋ su kɛ́tɛ. Ǹɛɛ naa íyee é kɛ́ ḿɛi í ŋ́gula mɛni kpɔ̂lu su a gɛ́ɛ ḿve sɛŋ sôli maa sɔlɔ ƀô.” Nya ƀe Ɣâla è ǹyée sèe ŋɔfɛli-wooi mu.

Ǹúu-suui da ni-ŋa láa

11Kelu è kɛ̀ a Sua ǹîa. Ǹóŋ-surɔŋ láa ƀé kɛ̀ a Mei. Mei è kɛ̀ a Ɛsitɔŋ ǹâŋ.

12Ɛsitɔŋ ǹônii-sinaai díkɛ̀ saaƀa: Bɛrafa, Pasia da Teinaŋ. Teinaŋ ƀé kɛ̀ a Naasi ǹâŋ. Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ a Leka-ƀelai.

13Kena ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Ɔtɛniɛ da Seraya. Ɔtɛniɛ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Ata da Mionotai.

14Mionotai ƀé kɛ̀ a Ofura ǹâŋ. Seraya ƀé kɛ̀ a Zoa ǹâŋ. Zoa è taa tɔ̀ɔ ǹyée loai. Daai su-ƀelai kélee díkɛ a yɛrɛ kɛ́-ƀela.

15Zefunɛ ǹóŋ Kelɛ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Iru, Ila da Naaŋ. Ela ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a: Kena.

16Zealɛlɛ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Zifi, Zifa, Tiriya da Asaree.

17Ɛzura ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Zɛtɛ, Merɛ, Ifɛ da Zaloŋ. Merɛ ŋɔnɛnî dɔnɔ è kɛ̀ a Ize kaloŋ ǹóŋ-nɛnî. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Betia. Da ǹyaa dí lóŋ-nɛni tɔnɔ da lóŋ sinaa feerɛ maa sɔlɔ ƀò. Dí díloŋ-nɛnii láa sée a Meriaŋ. Dílônii-sinaai láa ƀé kɛ̀ a Samai da Isiba. Isiba ƀé wɔ́lɔ Ɛsitimoa-taai tɔ̂ɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Merɛ è ŋɔ́nɔ Zûu-nɛni tɔnɔ kùla a ŋɔnɛnî. Da ǹyaa dí lônii-sinaa saaƀa maa sɔlɔ ƀò. Dílôloŋ dɔnɔ láa ƀé kɛ̀ a Zɛre. Zɛre ƀé kɛ̀ a Gidɔ-ǹâŋ. Veerɛi láa ƀé kɛ̀ a Ɛbɛ nyii kɛ̀ a Soko ǹâŋ. Zekutiɛ ƀé kɛ̀ a Zanoa ǹâŋ.

19Odaya è Naaŋ zaaƀɔlɔ kùla a ŋɔnɛnî. Ǹɛnîi ŋí ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Gami suui su nuui Keila da Maaka suui su nuui Ɛsitimoa dísuui su-ƀelai dínâŋ ni.

20Simiɔŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Amɔŋ, Liina, Bɛŋ-anaŋ da Talɔŋ. Isi ŋɔsuui ƀé kɛ̀ a Zooɛ da Bɛŋ-zoɛ.

Sila ŋɔsuui su-ƀelai

21Sila è kɛ̀ a Zuda ǹônii-sinaai dɔnɔ. Ɛɛ̂ ƀé kɛ̀ a Leka ǹâŋ, Laada ké ƀò a Marisa ǹâŋ. Ŋɔsuui su ƀé zeɣe kole fɛŋ-fɛŋ pala-ƀelai díkùla naa. Díseɛɛ è kɛ̀ Bɛ-asibea-taa su.

22Zokiŋ é pɛ́lɛ ǹûai dîa nyii-ŋai kɛ̀ Kosiba-taai sui da Zoasi é pɛ́lɛ Sarafi nyii-ŋai Môa nɛyãai kùla dí sée Bɛpeleɣɛ̃ɛ. (Mɛni-ŋai ŋí káa a mɛni pɔ̂lɔ-pɔlɔ.)

23Dia ƀé kɛ̀ a gâloŋ ŋɔleɣi tɔɔ-ƀelai. Díseɛɛ è kɛ̀ Netaiŋ da Gidɛra taa-ŋai su.

Simiɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai

24Simiɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a: Nɛmuɛ, Zamiŋ, Zari, Zera da Sau.

25Saluŋ è kɛ̀ a Sau ǹóŋ, Saluŋ ké ƀò a Misaŋ ǹâŋ, Misaŋ ǹyaŋ ké ƀò a Misima ǹâŋ.

26Misima ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a: Amuɛ ƀê kɛ̀ a Zakɔ ǹâŋ, Zakɔ ǹyaŋ ké ƀò a Simei ǹâŋ.

27Simei ǹônii-sinaai díkɛ̀ puu káo lɔ́ɔlu mɛi da, nɛyãai dí ƀò lɔ́ɔlu mɛi-da. Kɛ́lɛ Simei ǹêɣe-sinaai dífe nîa-pɛlɛɛ támaa maa sɔlɔ ƀó ní. M̀ɛni ma, dínuu-suui fé ké ní a dámaa yɛ̂ɛ Zuda ŋ̀ɔi.

28Ǹûai ŋí seɛɛ è kɛ̀ daa-ŋai ŋí su é lɛ́ɛ la zu Deeƀé é ké a kâloŋ. Daa-ŋai kpîŋ ƀé kɛ̀ a: Bɛɛsiba, Molada, Azasua,

29Bila, Ɛzeŋ Tola,

30Bɛtuɛ, Ɔma, Zikila,

31Bɛ-maikabo, Aza Susiŋ, Bɛɛ-biri da Saaraiŋ ma.

32Ǹûai ŋí da-ni díkɛ̀ daa-lêe lɔ́ɔlui ŋí su máŋ: Itaŋ, Aiŋ, Limɔŋ, Tokɛŋ da Asaŋ.

33Kpânaŋ-ŋa díkɛ̀ naa kɔlɛ ma é lɛ́ɛ la zu é seri Bêe taai su. Ǹɔii-kpiniŋ ŋí ƀé kɛ̀ a ǹûai ŋí dísuui ŋɔlɔii kpiniŋ. Dí wɔ́lɔ dínûai kélee láa sìɣe. Diai dí dílaa siɣei dia ƀé kɛ̀ a:

34-38Zinaai ŋí ƀé kɛ̀ a dínuu suui láa túɛ-ƀela: Mesoba, Zamilɛ, Amazia ǹóŋ Zosa, Zooɛ, Zosibia ǹóŋ Zewu, Seraya ǹóŋ, Asiɛ ǹóŋ, Ɛlioenai, Zaakoba, Zesoaiya,

© 2014 Bible Society in Liberia.

Asaya, Adiɛ, Zesimiɛ, Bɛnaya, Sifi ǹóŋ Zina, Alɔŋ ǹóŋ Zidaya, da Simaiya ǹóŋ Simiri. Ǹûai ŋí dísuui è wɔ́lɔ kɛ̀ a núu-suu su kɛ́tɛ.

39Dí tàa-taa kpɔ́ dí seri Gera-taa kɔlɛ ma. Da kâa lì diŋ-tiŋ su vóloi ƀêlai-pere kala ŋûnu kɔ̂rii naa dítaa-tulɛ-ŋai mɛni ma.

40Dí kala ŋûnu lɛ́lɛɛ kàa naa. Gwaai ŋí ma è kɛ̀ a lɔii lɛ́lɛɛ, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a lii-see lɔii, naa kɛ́tɛɛ dímaa mɛni ma. Aaŋ ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ ǹɔii ŋí su a maa ŋuŋ.

41Ǹûai ŋí dí dílaa sìɣei, dí pà ǹɔii ŋí su Ɛsekaya ŋɔkâloŋ-laa koraŋ su Zuda lɔii mɛi. Dí kɔ́ pɛ̀lɛ Gera ŋɔsuui su-ƀelai dîa da Meuniŋ-ŋai dîa dí díyee mɛi ɣále. Dí díyee mɛi ɣâle dí díkelee kpɛ dí ǹɔii ŋí síɣe a díƀala-ŋai mɛi kâai. Díkaa naa é tóo sâa ma.

42Simiɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai ŋuŋ lɔ́ɔlu (500) dí lì Siɛ Yeei ma ǹyée lɔii su. Ǹûai ŋí láa túɛ-ƀelai ƀé kɛ̀ a: Pelatia, Niaria, Lefaiya da Uziɛ. Ǹûai ŋí díkɛ̀ a Isi ǹônii-sinaai.

43Simiɔŋ ŋɔsuui è ŋɔ́nɔ lì é Amɛlɛka-ƀelai nyii-ŋai wɔ́lɔ pù dí sée ǹɔii tí sui díkelee dípaa. Díkaa naa é tóo sâa ma.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 5

Lubiŋ ŋɔsuui

1Lubiŋ ƀé kɛ̀ a Eezuɛ ǹóŋ maa-ŋuŋ. Kɛ́lɛ è ǹyii a ǹâŋ ŋɔnɛnîi. Ǹmɛnii ŋí è gɛ̀ dí ŋɔlóŋ maa-ŋuŋ laai kùla ǹyêei dí dɛɛ Zosɛ pɔ́. Ǹmɛni ma dífe ǹáa pɔ̃yɛ ní ƀɛ́i maa nɛ̃ɛ̂i kɛ̀ dí bɔ̃yɛ naa díkaa-laai kɔlɔi su.

2Bere máŋ Zuda è kɛ̀ la a ŋ̀wála-wâlaa ǹîa da ǹêɣe-ni sáma kâloŋ-ŋa dí kúla ŋɔsuui sui, fɛ̂ɛ dí Eezuɛ ǹóŋ maa-ŋuŋ-laai kúla ǹyêei dí dɛɛ Zosɛ pɔ́.

3Lubiŋ kɛ̀ a Eezuɛ ǹóŋ duɛ-tuɛi. Ǹônii ƀé kɛ̀ a: Anɔ, Paalu, Ɛzɔrɔŋ da Kami.

4Zoɛ ŋɔsuui su-ƀelai ƀa: Gɔ ǹâŋ Gɔ ǹâŋ Simaiya, Gɔ kɛ́ ƀò a Simei ǹâŋ. Simei è kɛ̀ a

5Maka ǹâŋ, Maka kɛ́ ƀò a Liaya ǹâŋ. Liaya è kɛ̀ a Bêe ǹâŋ, Bêe kɛ́ ƀò kɛ̀ a

6Biira ǹâŋ. Biira ƀé kɛ̀ a Lubiŋ ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-nuui. Asiria kaloŋ è wɔ́lɔ Biira sòŋ é lí la a kɔ-soŋ. Gâloŋ ŋí láa ƀé kɛ̀ a Tigila Pilaza.

7Lubiŋ ŋɔsuui su-ƀelai díkaayɔɔ-ŋai láa káa ŋí yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai. Dia ƀa: Zeiɛ, Zɛkɛraya,

8da Asazi ǹóŋ Bela. Asazi è kɛ̀ a Sima ǹóŋ. Sima ǹyaŋ è kɛ̀ a Zooɛ ǹóŋ. Díseɛɛ è kɛ̀ Aroɛ yá-ŋûa pere é tóo Nibo da Bêe-meoŋ loai.

9Dí lì kpɔ́ vóloi kula-pere é lɛ́ɛ la zu dí lí vɛ̃ɛ-kpâlaŋ tée ŋá Yufeletii Ya-leei kɔlɛ. Dí gɛ̀ tí, kpɛ́ni fêi, dítaa-tulɛ-ŋai è ƀûu ƀò díyêei a díkɛɛ kɛ̀ Giliai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ a Kâloŋ, ǹûai ŋí Lubiŋ nuu suui su-ƀelai dí wɔ́lɔ kɔ́ pɛ̀lɛ Agiri-ŋai dîa dí díyee mɛi ɣále dí dípaa dí sée dílɔii su. Ǹɔii-ŋuŋ ŋí káa Gilia lɔii kpìniŋ ŋɔfólo kulai-pere.

Gâa ŋɔsuui

11Gâa ŋɔsuui è kɛ̀ Lubiŋ ŋɔsuui kɔlɛ é síɣe Basãŋ é seri Saleka.

12Zooɛ ƀé kɛ̀ a dílaa túɛ-nuui, Safaŋ kɛ́ ƀò a veerɛi. Zanai da Safa dí kɛ̀ a golii da kpɛ́ni láa túɛ-ƀela Basãŋ.

13Díkaayɔɔ-ŋai ƀé kɛ̀ a: Makɔɔ, Mɛsulaŋ, Siƀa, Zorai, Zakaŋ, Zia da Ibɛ. Díkelee díkɛ̀ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ.

14Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ a Ɔ̂ɔri ǹóŋ Abiai ŋɔlonii. Dísuui kɔ́ɔ è pìlaŋ Abiai, Ɔ̂ɔri, Zaloa, Gilia, Makɔɔ, Zesisai, Zado da Buzi dîa.

15Aƀidiɛ ǹóŋ Ai, gɛ́ ƀò ŋɔ́nɔ a Guni ǹóŋ ŋɔlóŋ ƀé kɛ̀ golii ŋí láa túɛ.

16Gâa ŋɔsuui su-ƀelai dí kɛ̀ Gilia, Basãŋ da naa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai su. Díkɛ Salɔŋ ƀɛ́i kala támaa è kɛ̀ naa dítaa-tulɛ-ŋai mɛni mai.

17Dí ǹûai ŋí ní láa siɣe dínuu-suui-ŋai láa siɣe kɔlɔi ma Zotaŋ kâloŋ-laa kɛ́ koraŋ su Zuda lɔii mɛi da Zɛroboaŋ ŋɔkâloŋ-laa koraŋ su Eezuɛ-lɔii mɛi.

Gɔkuluƀa-ŋai kɛ̀ Vóloi kulâi-pere

18Kɔ-kuluƀa (44,760) wála-wâlaa buu náaŋ káo náaŋ, ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da ƀé kɛ̀ Lubiŋ, Gâa da Manasɛ nuu sii gbului kɛ̀ vóloi-kulâi-pere sáma. Dí kɛ̀ kpɔ́ a kɔ́ kɔ́-ƀela wála-walaa. Da kâa kɔ̀ a ƀóa-sɔ̂kpɔ-ŋa da kerâŋ. Da kâa dímaa kɔ̃ɔ kpɔ́ a díyee ma kɔli-karaŋ a ǹɛ́lɛɛ.

19Dí lì dí kɔ́ pɛ́lɛ Agiri sii ma Zɛtɔ, Nafisi da Noda sii-ŋai dîa.

20Dí díkili tɔ̀ɔ Ɣâla ma gɔ́i ŋí su. Nya ƀe Ɣâla è dífɛli-wooi mɛ̀ni é kpɔ́ŋ dîa dí Agiri-ŋai, Zɛtu-ŋai, Nafisi-ŋai, Noda-ŋai da díkpɔŋ mâa-ƀelai kélee yée mɛi ɣále. Dí ǹûai ŋí ní yée mɛi ɣâle, kpɛ́ni fêi, Ɣâla è kɛ̀ dípôlu gɔ́i ŋí su.

21Lubiŋ, Gâa da Manasɛ nuu suui kɛ̀ Vóloi kulâi-perei díkɔ kɔ́-ƀelai dí soo-fáleŋ wála-wala buu lɔ́ɔlu (50,000), ƀála wála-wala ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu (250,000) da wɛlɛ-soo (2,000) wála-wala feerɛ soŋ gɔ́i ŋí su. Naa pôlu ma, dí ŋɔ́nɔ núu wála ŋuŋ tɔnɔ (100,000) sòŋ a kɔ-sôŋ-ŋa.

22Dí núu támaa pàa gɔ́i ŋí su, kpɛ́ni fêi, Ɣâla ƀé kɛ̀ kɔ̂i dímɛni ma. Gɛ́ɛ tí, dí sèe ǹɔii su é lɛ́ɛ la zu dí lí a dia gɔ́ perei su.

Manasɛ nuu suui kɛ̀ Vóloi kulai-perei

23Manasɛ ŋɔsuui gbulu nyíi kɛ̀ Vóloi kulâi-perei è ƀûu ƀò kpɔ́ a zu kɛ́tɛ. Díseɛɛ è kɛ̀ é síɣe Basãŋ lɔii su é tóo Bêe-ɛmɔŋ é seri Sinɛɛ da Ɛmɔŋ Yeei ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Díkoli-ŋai láa túɛ-ƀelai ƀé kɛ̀ a Ɛfɛ, Isi, Iliɛ, Aziriɛ, Zɛlemaya, Odavia da Zadiɛɛ.
Dí kɛ̀ a kɔ-kuluƀa wála-walaa-ŋa tɔ̂ɔi kpanaŋɔɔ.

Dí zîi-ŋai kɛ̀ vólo kulâi-perei tɛ̀ɛ pôlu

25Kɛ́lɛ dífe kɛ́ ní a dítenin ƀôɔɔ dínâŋ ni Díɣâlai yêei. Dí dípôlu tɔ̀ɔ ma díkɛ̀ ǹûai
Ɣâla è díkpɛ̂i díɣâla-ŋai fɛlîi ǹɔii tí su.

26Nya ƀe Ɣâla è Asiria kaloŋ Puɛ nyíi da kâa dòli a Tigila-Pilazai kíli kùla é pá é
Lubiŋ, Gâa da Manasɛ ŋɔsuui gbulu nyíi kɛ̀ vóloi kulai-pere sìɣe é lí a dia kɔ sôŋ-
laai. È lì a dia é da-ŋa tɛɛ Ala, Abo, Ara da Gozaŋ Ya-leei kɔlɛ ma. Díkaa naa é tóo
sâa ma.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 6

Liiva ŋɔsuui su-ƀelai

1Liiva ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Gɛsɔŋ, Koa, da Melali.

2Koa ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Amaraŋ, Iza, Iburɔŋ da Uziɛ.

3Amaraŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Eelɔŋ, Mose, da Meriaŋ. Eelɔŋ ǹônii-sinaai láa ƀé
kɛ̀ a Nada, Abiu, Ilieza, da Itama.

4Ilieza è kɛ̀ a Fineɣa ǹâŋ, Fineɣa kɛ́ ƀò a Aƀisua ǹâŋ.

5Aƀisua è kɛ̀ a Bukii ǹâŋ, Bukii kɛ́ ƀò a Uzii ǹâŋ.

6Uzii è kɛ̀ a Zeraya ǹâŋ, Zeraya kɛ́ ƀò a Mɛraiɔ ǹâŋ.

7Meraiɔ è kɛ̀ a Amaria ǹâŋ, Amaria kɛ́ ƀò a Aitu ǹâŋ.

8Aitu è kɛ̀ a Zadɔ ǹâŋ, Zadɔ kɛ́ ƀò a Aimazi ǹâŋ.

9Aimazi è kɛ̀ a Azaria ǹâŋ. Azaria kɛ́ ƀò a Zoanaŋ ǹâŋ.

10Zoanaŋ è kɛ̀ a Azaria ǹâŋ. Azaria ƀé wɔ́lɔ kɛ̀ a zâla-laa soŋ-nuui Ǹ̀ʼâla-pɛrɛi Kɛ́tɛi
mu Saloma è dɔ̀ɔ Zerusâlɛŋ.

11Azaria è kɛ̀ a Amaria ǹâŋ, Amaria kɛ́ ƀò a Aitu ǹâŋ.

12Aitu è kɛ̀ a Zadɔ ǹâŋ, Zadɔ kɛ́ ƀò a Saluŋ ǹâŋ.

13Saluŋ è kɛ̀ a Ɛɛkea ǹâŋ, Ɛɛkea kɛ́ ƀò a Azaria ǹâŋ.

14Azaria è kɛ̀ a Seraya ǹâŋ, Seraya kɛ́ ƀò a Ziozada ǹâŋ.

15Dí Ziozada sòŋ gɔ́i su a tãi Yâwɛɛ è wɔ́lɔ lì la a Zuda da Zerusâlɛŋ kɔ-sôŋ-laai
Galoŋ Nɛbukinaza ŋɔkâloŋ-laa koraŋ su.

Liiva ŋɔsuui kpéli-ŋai

16Liiva ǹônii-sinaai láa ƀé kɛ̀ a Gɛsɔŋ, Koa, Melali.

17Gɛsɔŋ ǹônii-sinaai láa ƀé kɛ̀ a Libini da Simei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Koa ǹônii-sinaai láa ƀé kɛ̀ a Amaraŋ, Iza, Iburɔŋ da Uziɛ.

19Melali ǹônii-sinaai láa ƀé kɛ̀ a Maali da Musi. Nyiŋi pôlu ma, diai ŋí ƀé kɛ̀ a Liiva ŋɔsuui yɛ̂ɛ berei dísuui láa é pîlaŋ la dínâŋ ni diai.

20Gɛsɔŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Libini, Zaɛ da Zima,

21Zoa, Ido. Zera da Zeatɛrai.

22Koa ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Aminɛda, Koa, da Asiɛ,

23Ɛɛkena, Ibiasa, Asiɛ,

24Tâɣa, Uriɛ, Uzia da Sau.

25Ɛɛkena ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Amasai da Aimɔ.

26Aimɔ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Ɛɛkena, Zofai, Nata,

27Ilia, Zɛroaŋ da Ɛɛkena.

28Samia ǹônii-sinaai maa ŋuŋ ƀé kɛ̀ a Zooɛ, veerɛ ɣelei ƀé kɛ̀ a Aƀiza.

29Melali ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Maali, Libini, Simei, Uza,

30Simia, Aagia da Asaya.

Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu wule too-ƀelai

31Deeƀé kɛ́ɛ a pá a Gono-tee Gãlai Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi mui pôlu ma è ǹûai ŋí ní siɣe a gɛ́ɛ díkɛ wule tòo naa.

32Da kâa kɛ̀ wule tôoi naa Zua-kɔlɔ-seɣe pɛrɛi mu ŋɛ́i-tuɛ gɔyâŋ too kwaai ma é lɛ́ɛ la zu ǹyaa Gâloŋ Saloma é Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi tɔ́ɔ Zerusâlɛŋ. Da kâa dítii kɛ̀ a gɛ̀ tãi yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ lai.

33Zinâai ŋí ƀe da kâa kɛ̀ ŋ̀ule-ŋai tôoi da dílônii. Ǹûai kùla Koa ŋɔsuui su kolii sui ƀé kɛ̀ a: Zooɛ ǹóŋ Emaŋ. Ǹyaa ƀé kɛ̀ ŋ̀ule too nuu-kpului maa-ŋuŋ láa tuɛ. Ŋɔkáa-laa ɣɛlii pîlaŋɔɔi Zeeka ŋ̀ɔi ma bere sîi ŋí su: Diai gáa-laai ŋí sui ƀa ǹyaa Emaŋ, Zooɛ, Samia

34Ɛɛkena, Zɛroaŋ, Iliɛ, Tôa ǹóŋ.

35Zɔfi, Ɛɛkena, Mâa, Amasai.

36Ɛɛkena, Zooɛ, Azaria Zɛfɛnâya

37Tâɣa, Asiɛ, Ibiasa, Kora,

38Iza, Koa, Liiva da Zeeka.

39Asafa ƀé kɛ̀ a ŋ̀ule too nuu-kpului veerɛi láa túɛ. Ŋɔkáa-laai pîlaŋɔɔi Liiva ŋ̀ɔi ma bere sîi ŋí su. Zu-ƀelai ƀa: Asafa, Berekaya, Simia,

© 2014 Bible Society in Liberia.

40Makɔɔ, Ba-aseia, Maakiza,

41Ɛtini, Zera, Adaia.

42Ɛtaŋ, Zima, Zima, Simei,

43Zaɛ, Gɛsɔŋ da Liiva.

44Melali kolii su nuui Kesi ǹóŋ Ɛtaŋ ƀé kɛ̀ ŋ̀ule too nuu-kpului zaaƀai láa túɛ. Ŋɔkáa-laai pîlaŋɔɔi Liiva ŋ̀ɔi ma bere sîi ŋi su. Zu-ƀelai ƀa: Ǹyaa Itaŋ, Kisi, Abidi, Malusi,

45Asaƀia, Amazia, Ɛɛkea.

46Aŋzi, Bani, Simiɛ.

47Maali ǹóŋ. Musi, Melali da Liiva.

48Díkaa-yɔɔ-ŋai kɛ̀ a Liiva ŋɔsuui su-ƀelai gbêli-ŋai ƀé kɛ̀ dii-ŋai kélee kɛ̂i Ɣâla ŋɔsua-kɔlɔ seɣe pɛrɛi mu.

Eelɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai

49Eelɔŋ da ǹônii-sinaai díwô tîi ƀé kɛ̀ dí géreŋ sala-ŋai kúla gereŋ sala ɣala-teƀelei ŋá da géreŋ sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ ɣâla teƀelei ŋá. Dia ƀa kâa dii-ŋai kélee kɛ gwaa mâ waai ŋɔkwaa ma waai ma. Dia ƀa kâa Eezuɛ-ŋai maa sâla kula a gɛ́ɛ Ɣâla é dísu-mɛn lɛɛ yɛ̂ɛ berei ǹyaa Ɣâla ŋɔtíi kɛ́-ǹúui Mose è wɔ́lɔ mò la dîai.

50Diai ŋí ƀé kɛ̀ a Eelɔŋ ǹônii-sinaai: Ilieza, Fineɣa, Aƀisua,

51Bukii, Uzii, Zeraya

52Mɛraiɔ, Amaria, Aitu,

53Zadɔ da Aimazi.

54Dí lɔii tɛ̀ɛ Eelɔŋ ǹônii-sinaai pɔ́ kɛ̀ a Koa kolii. Ǹɔii-kpiniŋ kɛ̀ naa Liiva-ŋai mɛni mai dia ƀé m̀aa-ŋuŋ sɔlɔ ƀò.

55Dí Iburɔŋ lɔii kpiniŋ kɛ̀ Zuda kpiniŋ sui tɛ̀ɛ dípɔ da naa kɔlɛ ma.

56Díi kɛ́ kwaai ma kɛ̀ daa-lêei da gbanâŋ-ŋai lá kɔlɛ mai naa tɛ́ɛ Zefunɛ ǹóŋ Kalee pɔ́.

57Dí ŋ̀uŋ-ma-ƀo taa-lêe-ŋai ŋí tɛ̀ɛ Eelɔŋ ǹônii-sinaai pɔ́. Dîa ƀa: Iburɔŋ, Lebina, dítii-kɛ lɔii-ŋai, Zatiɛ, Ɛsitimo da dítii-kɛ lɔii-ŋai.

58Dí ŋɔ́nɔ Ileŋ da ǹaa tii kɛ́ lɔɔi é pɛlɛ Dibɛ da ǹaa tii kɛ́ lɔɔi tɛɛ dípɔ.

59Dí Asaŋ da naa tii kɛ́ lɔɔi é pɛ̀lɛ Bɛɛsimɛɛ da naa tii kɛ́ lɔɔi ma dí dɛ̀ɛ dípɔ máŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

60Dí Giƀa da naa tii ké lɔii, Alemɛ da naa tii ké lɔii da Anatɔ da naa tii ké lɔii tɛ̀ɛ díp̀ɔ é kula Bɛŋsima ŋɔsuui su-ƀelai dí lɔii su. Daa-leei dí dɛ̀ɛ díp̂i gélee è kɛ̀ a taa-lêe puu-káo saaƀa díkaa-yɔɔ-ŋai mɛni.

61Dí lɔii-kpîniŋ-ŋa tɛ̀ɛ Koa ŋɔsuui su-ƀelai pónaa é kúla ǹuu-suui gbêli-ŋai dílɔii su da Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai díwɔ̂i. Daa-ŋai dí zɔlɔ ƀoi gélee bu gîe ma è kɛ̀ a taa-lêe puu.

62Dí taa-lêe puu-káo saaƀa tɛ̀ɛ Gɛsɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́. Daa-ŋai ŋí díkɛ Isaka, Asɛ, Nɛfɛtɛli da Manasɛ ŋɔsuui gbuai kpéli ŋɔlɔii ma kɛ̀ Basãŋ.

63Dí taa-lêe puu-káo feerɛ tɛ̀ɛ Melali ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́. Daa-lee-ŋai ŋí díkɛ Lubiŋ, Gâa da Zɛbulɔŋ dínuu-suu-ŋai sáma.

64Eezuɛ-ŋai dí taa-lêe-ŋa da naa tii ké lɔɔ-ŋai tɛɛ Liiva ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́.

65Dí ŋɔ́nɔ lɔii-kpiniŋ-ŋa tɛ̀ɛ díp̀ɔ é kúla Zuda, Simiɔŋ da Bɛŋsima dísuui su-ƀelai dílɔii-kpîniŋ su a tɛɛ-ŋa. Daa-lêe-ŋai ŋí ká tí dílaa pɔ̃yɛɛi.

66Dí taa-lêe da ni tɛɛ Koa ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́ kɛ̀ Ifiraŋ ŋɔsuui sui.

67Dí ŋ̀uŋ-ma ƀo taa-lee-ŋai ŋí tɛ̀ɛ díp̀ɔ ǹyée lɔii su Ifiraŋ lɔii-kpiniŋ ma da naa tii-kɛ lɔɔ-ŋai. Daa-ŋai kpîŋ ƀé kɛ a: Sɛkɛŋ nyíi kɛ̀ ŋɔsuui su da Gesɛi,

68Zomeaŋ, Bɛorɔŋ,

69Aizalɔŋ da Ga Limɔŋ.

70Dí Anɛ da Bileaŋ kɛ̀ Manasɛ ŋɔsuui gbua dɔnɔ sui tɛ̂ɛ máŋ díp̀ɔ da naa tii ké lɔɔ-ŋai.

71Gɛsɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai dí ŋuŋ-ma ƀo taa-lêe-ŋai ŋí da naa tii ké lɔɔ sɔlɔ ƀô é kula Manasɛ ŋɔsuui gbua tɔnɔ yêei. Daa-ŋai kpîŋ ƀé kɛ̀ a Golaŋ nyíi kɛ Basãŋ kpiniŋ sui da Asitarɔ.

72Dí Kedɛ da Dabɛra tɛ̀ɛ díp̀ɔ Isaka ŋɔsuui su-ƀelai dílɔii su,

73Lemɔ da Anɛŋ,

74Asɛ ŋɔsuui su-ƀelai dílɔii su, dí Masaa da Aƀidɔŋ tɛɛ díp̀ɔ é pɛlɛ naa tii ké lɔɔi mâ.

75Dí Ukɔ da Libɔ tɛ̀ɛ díp̀ɔ é pɛ́lɛ naa tii kɛ lɔɔi ma.

76Nɛfɛtɛli ŋɔsuui su-ƀelai dílɔii ma: Dí Kedɛ nyíi kɛ̀ Galalii tɛ̀ɛ díp̀ɔ, Amɔŋ é pɛlɛ Kiliataiŋ ma da naa tii ké lɔɔ-ŋai.

77Dí daa-lee-ŋai ŋí tɛ̀ɛ Melali ŋɔsuui su-ƀelai gbeli-ŋai pɔ́. Dí ǹɔii-kpîniŋ ŋí kùla Zɛbulɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai dílɔii ma. Daa-lêe-ŋai ŋí ƀa: Limɔno da Tabɔ da naa tii ké lɔɔ-ŋai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

78Dí Lubiŋ ŋɔsuui su-ƀelai dílɔii kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei pôlu Zɛleko voloi kulâi-pere tɛ̀ɛ dípɔ, Bezɛ nyíi kɛ̀ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su taai, Zaza da naa tii kɛ́ lɔɔ-ŋai.

79Dí Kedemɔ da Mɛfaa tɛ̀ɛ dípɔ da naa tii kɛ́ lɔɔi.

80Dí gwaa-ŋai ŋí ma tɛ̀ɛ Gâa ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́ dílɔii-kpînin ma. Dia ƀa: Lemɔ nyíi kɛ Giliai da Maanaiŋ é pɛlɛ naa tìi kɛ́ lɔɔi mâ.

81Dí Ɛsibɔŋ da Zazɛ tɛ̀ɛ dípɔ da nàa tii kɛ́ lɔɔi.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 7

Diai ŋí ƀé kɛ̀ a Isaka ŋɔsuui su-ƀelai

1Isaka ǹônii-sinaai díkɛ̀ ńaaŋ. Dílaa ƀé kɛ̀ a: Tola, Pua, Zasu da Simirɔŋ.

2Tola ǹônii-sinaai láa ƀé kɛ̀ a: Uzii, Lefaiya, Zeriɛ, Zamai, Iƀisaŋ da Simuɛɛ. Dia ƀé kɛ̀ a Tola ŋɔsîi su-ƀelai láa tuɛ-ƀelai. Dísuui è wɔ́lɔ kɛ̀ a kɔ kɔkuluƀa wála-walaa-ŋa. Deeƀé kɛ́ɛ a kâloŋ dí kɛ̀ a núu wála buu feerɛ kao feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (22,600).

3Uzii ǹóŋ-surɔŋ láa ƀé kɛ̀ a: Iziraiya. Iziraiya da ǹônii-sinaai dí kɛ̀ lɔ́ɔlu. Dílaa ƀé kɛ̀ a: Makɔɔ, Obadaya, Zooɛ da Isia. Díkelee dí kɛ̀ a kâloŋ-ŋa dínuu suui sáma.

4Nɛnî támaa è wɔ́lɔ kɛ̀ díyeei da dia ni dí nîa-pɛlɛɛ támaa maa sɔlɔ ƀó. Dísuui su-ƀelai kélee dí kɛ̀ a núu wála buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi da (36,000). Dí kɛ̀ a kɔ-kuluƀa kpulu tɔnɔ gɔ́ kɔ́-ƀelai sáma.

5Isaka ŋɔnúu-suui su-ƀelai kélee bu gîe ma è kɛ̀ a kɔkuluƀa wála buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (87,000).

Bɛŋsima da Dãa dísuui

6Bɛŋsima ǹônii-sinaai díkɛ̀ saaƀa: Bela, Bɛsɛ da Zediaɛ.

7Bela ǹônii-sinaai láa ƀé kɛ̀ a: Ɛsibɔŋ, Uzi, Uziɛ, Zerimɔ da Iri. Dia ƀé kɛ̀ a dínuu-suui láa-tuɛ ƀela. Dí wɔ́lɔ kɛ̀ a kɔkuluƀa wála wala-ŋa. Diai kélee kùla nuu-suui ŋí sui díkɛ̀ ƀô a kɔkuluƀa-ŋai díkelee díkɛ̀ a kɔ-kuluƀa wála buu feerɛ káo feerɛ, pôlu buu saaƀa káo náaŋ (22,034).

8Bɛsɛ ǹônii-sinaai díkɛ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ: Zemira, Zoasi, Iliezɛ, Ɛlioenai, Oŋri, Zeremɔ, Aƀiza, Anatɔ da Alemɛ.

9Gɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀ dínuu-suui sámai, díkelee dí kɛ̀ a kɔ-kuluƀa wála buu feerɛ pôlu ŋuŋ feerɛ (20,200).

10Zediaɛ ǹóŋ è kɛ̀ nɔ́ a kpakolo tɔnɔ. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Beeaŋ. Kɛ́lɛ Beeaŋ ǹônii-sinaai díkɛ̀ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ: Zeusi, Bɛŋsima, Ɛwuu, Kenaana, Zetaŋ, Tasi da Aisaɣa.

11Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ a dínuu-suui láa túɛ-ƀela. Kɔ-kuluƀa wála puu káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ feerɛ (17,200) ƀé kɛ̀ dísama.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Supiŋ da Upiŋ suui su-ƀelai dí kɛ̀ a zîi ŋí su-ƀelai da-ŋa. Daa ǹóŋ-surɔŋ è kɛ̀ tɔnɔ. Ǹáa ƀe kɛ̀ a Usiŋ. Asɛ ǹyaŋ ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Usiŋ-ŋai Nɛfɛtɛli ŋɔsuui su-ƀelai

13Nɛfɛtɛli ǹônii-sinaai díkɛ̀ a kpakolo náaŋ: Zaziɛ, Guni, Zezɛ da Saluŋ. Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ a Bila ŋɔsuui su-ƀelai.

Manasɛ ŋɔsuui su-ƀelai

14Manasɛ è lónii-sinaa feerɛ maa sɔlɔ ƀô ŋɔnɛnî-loŋ ma nyíi kɛ̀ a Araŋ nɛnii. Dia ƀé kɛ̀ a Asiriɛ da Makiɛ. Makiɛ ƀé kɛ̀ a Gilia ǹâŋ.

15Makiɛ è nɛnî kɔri ǹônii-sinaai Upiŋ da Supiŋ dîɛ. Makiɛ zaaƀɔlɔ láa ƀé kɛ̀ a Maaka. Ǹûai ŋí dínuu-suui dɔnɔ láa ƀé kɛ̀ a Zɛlofɛɣa. Lóŋ-nɛyaa tee-tee nɔ́ è dímaa sɔlɔ ƀò.

16Makiɛ da ŋɔnɛnîi Maaka dí lônii-sinaa feerɛ maa sɔlɔ ƀô. Duɛ-tuɛi láa ƀé kɛ̀ a Pɛrɛsi, ǹêɣe láa kɛ́ ƀò a Seresi. Pɛrɛsi ǹônii-sinaai díkɛ feerɛ. Dílaa ƀé kɛ̀ a Ulaŋ da Lakeŋ.

17Ulaŋ máŋ è lóŋ-surɔŋ tɔnɔ maa sɔlɔ ƀò nyíi da kâa dòli a Bedaŋ. Diai ŋí ƀé kɛ̀ a Gilia ǹônii-sinaai. Gilia ǹâŋ ƀe kɛ̀ a Manasɛ ǹóŋ-lóŋ Makiɛ.

18Gilia zaaƀɔlɔ láa ƀé kɛ̀ a Amɔlɛkɛ. Amɔlɛkɛ è lónii-sinaa saaƀa maa sɔlɔ ƀò. Dílaa ƀé kɛ̀ a Iso, Abiezɛ da Mala.

19Simida ǹônii-sinaai díkɛ̀ náaŋ. Dílaa ƀé kɛ̀ a Aiaŋ, Sɛkɛŋ, Liki da Aniaŋ.

Diai ŋí ƀé kɛ̀ a Ifiraŋ ŋɔsuui su-ƀelai

20Ifiraŋ ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a: Sutela, Berɛ, Tâɣa, da

21Zaba. Iliada, Sutela da Tâɣa. Ifiraŋ ǹônii-sinaai da kpɛ́ni-ŋa díkɛ̀ naa. Dílaa ƀé kɛ̀ a Izɛ da Ilea. Ǹûai ŋí dí lì a ɣele tɔnɔ da Gâa a gɛ́ɛ dí tóo naa-ƀelai dîa dí dítaa-tulɛ-ŋai kúla díyêei. Kɛ́lɛ Gâa-ƀelai dí dípàa.

22Nya ƀe dínâŋ Ifiraŋ è wɔ̀lɔ kpɔ́ dímɛni ma a zu kôyaa. Ŋɔnûai dí pá dí dílaa tí ma dí ŋ̀á-nɛnɛ.

23Nyíŋi pôlu ma da ŋɔnɛnîi dí ŋɔ́nɔ lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀô. Dí ǹáa sèe a Bɛria. Dí ǹáai ŋí sèe ma, kpɛ́ni fêi, ŋɔnûai dí mɛni sôli kàa ǹîa-ni maa mɛni ma.

24Ifiraŋ ǹóŋ-nɛnî tɔnɔ è kɛ̀ naa. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Siirai. È taa tɔnɔ tɔ̀ɔ Bɛorɔŋ ŋûa-pere é dɔnɔ tɔ̀ɔ naa kwára-pere da Uzɛŋ Siira taai.

25Ifiraŋ ǹóŋ-surɔŋ dɔnɔ è kɛ̀ naa máŋ. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Lefaiŋ. Lefaiŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Tela, Taaŋ,

26Ladaŋ, Amiyu, Ilasama,

27Nuŋ da Zasua.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Daa-ŋai ǹûai ŋí dí naa sìɣe dí sée naai ƀé kɛ̀ a Bɛtɛ da naa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai su vóloi kulâi-pere, é lí é seri Naara vóloi liî-pere da naa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai é tóo Gezɛ vólo liî-pere da naa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai lá. Da-ŋa díkɛ̀ a díseɛɛ Sɛkɛŋ da Aya taa-leei su da naa kɔlɛ kpanaŋ-ŋai.

29Manasɛ ŋɔgɔɣɛŋ perei ƀé kɛ̀ a Bɛ-sãŋ, Taana, Mɛgido da Dɔɔ da naa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai. Eezuɛ ǹóŋ Zosɛ ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ daa-ŋai ŋí su.

Asɛ ŋɔsuui su-ƀelai

30Asɛ ǹônii-sinaai díkɛ̀ náaŋ da nɛnî tɔnɔ: Iŋna, Isivi da Bɛria. Dísaaƀɔlɔ láa ƀé kɛ̀ a Seera.

31Bɛria ǹônii-sinaai díkɛ feerɛ: Ɛbɛ da Maakiɛ. Maakiɛ ƀé kɛ̀ a Bɛzaii ǹâŋ.

32Ɛbɛ ǹônii-sinaai díkɛ̀ saaƀa da nɛnî tɔnɔ: Zafilɛ, Somɛ da Otaŋ. Dí saaƀɔlɔ láa ƀé kɛ̀ a Sua.

33Zafilɛ ǹônii-sinaai díkɛ̀ saaƀa: Pasasi, Bimaa da Asiva.

34Ǹêɣe Somɛ ŋɔlonii díkɛ̀ saaƀa: Loga, Uba da Araŋ.

35Simɛ ǹêɣe ŋɔlonii ƀé kɛ̀ a: Zofa, Iŋna, Silɛsi da Amaa.

36Zofa ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Suaa, Anɛfɛ, Suaa, Bɛri, Iŋra,

37Bezɛ, Odi, Sama, Siisa, Itiraŋ da Bɛera.

38Zɛtɛ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Zefunɛ, Pisipa da Aara.

39Ula ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Aara, Aniɛ da Lizia.

40Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ a Asɛ ŋɔsuui su-ƀelai díkɛ ƀò ŋɔ́nɔ a dínuu-suu-ŋai láa túɛ-ƀela. Díkɛ̀ kpɔ́ a kɔ-kuluƀa tɔ̂i kpanaŋɔɔ-ŋa. Díkelee díkɛ̀ a núu (26,000) wála buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi da.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 8

Bɛŋsima ŋɔsuui

1Bɛŋsima ǹônii-sinaai díkɛ̀ lɔ́ɔlu. Dílaa ká ŋí yɛ̂ɛ berei dímaa sɔlɔ ƀó pere káa lai: Bela, Asibɛɛ, Aara,

2Nôɣa da Lafa.

3Bela ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Adaa, Gera, Abiuu,

4Aƀisua, Neemaŋ, Aoa,

5Gera, Sifufaŋ da Uraŋ.

6-7Ɛwuu ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Neemaŋ, Aiza da Gera. Dia ƀé kɛ̀ a dínuu-suu-ŋai kɛ̀ Giƀa láa túɛ-ƀela. Dí ǹûai ŋí sòŋ a kɔ sôŋ-ŋa dí lí a dia Manaa. Uza ǹâŋ Gera ƀé kɛ̀ dílaa túɛ kɔ-soŋ perei su. Ǹônii-sinaai láa ƀé kɛ̀ a Uza da Aiyu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Saɣaraiŋ è wɔ́lɔ ŋɔnɛyâa feerɛi, Usiŋ da Baara lɛ̀ɛ gɛ́ɛ kɛ̀ Môa lɔii sui.

9Naa pôlu ma, è Odɛsi kùla a nɛnî da ǹyaa dí lônii-sinaa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ maa sɔlɔ ƀó. Dia ƀé kɛ̀ a Zoba, Zibia, Mesa, Maakaŋ,

10Zeuzi, Sakia da Miɛma. Ǹônii-sinaai kélee díkɛ̀ a núu láa túɛ-ƀela dínuu-suui su.

11Saaraŋ è ŋɔ́nɔ lônii-sinaa feerɛ maa sɔlɔ ƀô Usiŋ ma. Dia ƀé kɛ̀ a Abitu da Ɛɛpaa.

12Ɛɛpaa ǹônii-sinaai díkɛ̀ saaƀa: Ibɛ, Misiŋ da Simɛ. Simɛ ƀé wɔ́lɔ Ono da Lo taa-lêe-ŋai tɔ̀ɔ da naa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai.

Bɛŋsima ŋɔsuui su-ƀelai kɛ̀ Gâa da Aizalɔŋ

13Bɛria da Sima díkɛ̀ dínuu-suu-ŋai kɛ̀ Aizalɔŋ láa-tuɛ. Dia ƀé ǹûai kpɛ̀ díseɛɛ è kɛ Gaai.

14Bɛria ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Aio, Sasa, Zeremɔ,

15Zebadaya, Aradi, Ɛdɛ,

16Makɔɔ, Isipa da Zoɣa díkɛ a Bɛria ǹônii sinaa.

Bɛŋsima ŋɔsuui su-ƀelai kɛ̀ Zerusâlɛŋ

17Ɛɛpaa ŋɔsuui nyíi kɛ̀ Zerusâlɛŋ zu-ƀelai ƀé kɛ̀ a Zebadaya, Mɛsulaŋ, Izilia, Ɛbɛ,

18Isimerai, Iziliya da Zoba.

19Simei ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Zakiŋ, Zikari, Zadí,

20Ilienai, Zilɛtai, Iliɛ,

21Adaia, Biraya da Siŋra.

22Sasa ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Isipaŋ, Ibɛ, Iliɛ,

23Aƀidɔŋ, Zikari, Anaŋ,

24Ananaya, Elaŋ, Aaŋtotiza,

25Ifideiya da Pɛnuɛ

26Zɛroaŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Saŋserai, Seɣaraiya, Atalia,

27Zaaresiya, Ilaiza da Zikari

28Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ a Zerusâlɛŋ-ƀelai dínûa pɔlɔ-ŋai láa túɛ-ƀelai, yɛ̂ɛ berei dínuu suu-ŋai díkɛ̀ lai.

Bɛŋsima ŋɔsuui su-ƀelai kɛ̀ Gibiɔŋ da Zerusâlɛŋ

29Zeiɛ ƀé Gibiɔŋ taa-lêei tɔ̀ɔ é sée naa. Ŋɔnɛnîi láa ƀé kɛ̀ a Maaka.

30Ǹóŋ duɛ-tuɛi láa ƀé kɛ̀ a Aƀidɔŋ. Ǹêɣe-ni ƀé kɛ̀ a Zuɔ, Kesi, Bêe, Nɛ̂ɛ, Nada,

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Gidɔ, Aio, Zɛdikaya,

32da Mikilɔ nyíi kɛ̀ a Simiaa ǹâŋ. Dia máŋ díseɛɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ dísuui su kaayɔɔ-ŋai da kpɛ́ni-ŋa kɔlɛ ma.

Gâloŋ Sɔ̂ɔ ŋɔkáa-laai

33Nɛ̂ɛ ɓé kɛ̀ a Kesi ǹâŋ, Kesi ɓé kɛ a Gâloŋ Sɔ̂ɔ ǹâŋ. Sɔ̂ɔ ǹyaŋ è lônii-sinaa náaŋ maa sɔlɔ ɓo. Dia ɓé kɛ̀ a Zonetaŋ, Maakisua, Abinada da Ɛsi-bêe.

34Zonetaŋ ǹóŋ-surɔŋ ɓé kɛ̀ a Meri-bêe. Meri-bêe ǹoŋ-surɔŋ ɓé kɛ̀ a Maka.

35Maka ǹônii-sinaai díkɛ̀ náaŋ: Pitɔŋ, Milɛsi, Taaria da Eeazi.

36Eeazi è kɛ̀ a Zeoada ǹâŋ, Zeoada kɛ́ ɓò a Alemɛ, Azimavɛ da Ziŋri dínâŋ. Ziŋri ǹyaŋ ǹóŋ-surɔŋ kɛ̀ ɓò a Moza.

37Moza è kɛ̀ a Binea ǹâŋ, Binea kɛ́ ɓò a Lafa ǹâŋ, Lafa kɛ́ ɓò a Ileaza ǹâŋ, Ileaza ǹyaŋ gɛ́ ɓò a Azɛ ǹâŋ.

38Azɛ ǹônii-sinaai díkɛ̀ lɔ́ɔlu mɛi-da: Azirikaŋ, Bokɛru, Isimai, Siaria, Obadaya da Anaŋ.

39Azɛ ǹêɣe Ɛsiki ǹônii-sinaai díkɛ̀ saaɓa: Ulaŋ, Zeusi, da Ilifelɛ.

40Ulaŋ ǹônii-sinaai díkɛ̀ a kɔ-kuluɓa wála-walaa líi kpeleɛɛ. Dí kɛ̀ kpɔ́ a kerâŋ pili-ɓela lɛ́lɛɛ-ŋa. Ǹônii da díwô lonii-sinaai kélee bu gîe ma è kɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu (150). Ǹûai ŋí kélee ɓé kɛ̀ a Bɛŋsima ŋɔsuui.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 9

Gɔ-sôŋ-ŋai lène pôlui

1Dí Eezuɛ-ɓelai kélee láa sìɣe dísuu ma dí bɔ̃yɛ Eezuɛ-ŋai díkâloŋ-ŋai dímɛni pɔlɔ kɔlɔi su. Dí wɔ́lɔ Zuda-ɓelai sòŋ a kɔ-soŋ-ŋa dí lí a dia Babelɔŋ kpɛ́ni fêi díwɔlɔ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a Ɣâla.

2Diai kɛ̀ a ǹûai m̀aa-ŋuŋ dí lène pôlu dísee dítaa-ŋai su, díkpanâŋ-ŋai lá díkɔ̃liŋ-ŋai mɛi dia ɓé kɛ̀ a Eezuɛ-ŋai, zâla láa-soŋ-ɓelai, Liiva-ŋai da ǹûai da kâa tíi kɛ̀ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui.

3Diai kùla Zuda, Bɛŋsima, Ifiraŋ da Manasɛ suui su-ɓelai sáma dí pá dí sée Zerusâlɛŋ ɓé kɛ̀ a:

4Káa-laa ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ (690) su-ɓela ɓé kùla Zuda nuu sii sáma dí sée Zerusâlɛŋ. Zudasi ǹóŋ-surɔŋ Pɛrɛzi ŋɔsuui su-ɓelai láa túɛ-nuui ɓé kɛ̀ a Amiyu ǹóŋ Utai. Amiyu ǹâŋ ŋɔnàŋ ɓé kɛ́ a Oŋri, Amiyu ǹâŋ pɔlɔ-ŋai ɓé kɛ̀ a Iŋri da Bani.

5Siloŋ ǹônii-sinaai ɓé kɛ̀ a: Asaya nyíi kɛ̀ a Siloŋ ǹóŋ maa-ŋuŋ da ŋɔlonii-sinaai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Zera ǹônii-sinaai láa túɛ-nuui ƀé kɛ̀ a Zeuɛ. Zuda ŋɔsuui su-ƀelai kélee bu gîe ma è kɛ̀ a núu-suu ǹuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ (690).

7-8Bɛŋsima ŋɔsuui su-ƀelai kɛ̀ Zerusâlɛŋ: Salu ǹâŋ ƀé kɛ̀ a Mɛsulaŋ, Mɛsulaŋ ké ƀò a Odavia ǹóŋ. Odavia ǹâŋ láa ƀé ké a Asɛnua. Ibineia ƀé kɛ̀ a Zɛroaŋ ǹóŋ, Ila è kɛ̀ a Uzii ǹóŋ, Uzii ké ƀò a Masiri ǹóŋ. Mɛsulaŋ ǹâŋ ƀé kɛ̀ a Sifatia. Sifatia ǹyaŋ è kɛ̀ a Liuɛ ǹóŋ, Liuɛ ké ƀò a Ibiniza ǹóŋ.

9Ǹûai ké Bɛŋsima ŋɔsuui sui, díkelee bu gîe ma è kɛ̀ a núu-suu ǹuŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlu káo lɔ́ɔlu mɛi da (956).

Zâla láa-soŋ-ƀelai lène pôlu dí sée Zerusâlɛŋ

10-12Zâla láa-soŋ-ƀelai lène pôlu dí see Zerusâlɛŋ ƀé kɛ̀ a: Zidaya, Zeoiari da Zakiŋ. Ɛɛkea ǹóŋ Azaria (nyíi kɛ̀ a Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi láa túɛ-nuui) ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Mɛsulaŋ, Zadɔ, Mɛraiɔ da Aitɔ. Aitɔ ŋí ƀé kɛ̀ a ǹúu kɛ́tɛi Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi. Zɛroaŋ ǹóŋ Adaia ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Pasiɔ da Maakiza Adiɛ ǹóŋ Maasai ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Zazera, Mɛsulaŋ, Mɛsilemi ǹóŋ, Mɛsilemi da Imɛ.

13Zâla láa-soŋ-ƀelai kélee bu gîe ma è kɛ̀ a núu wála tɔnɔ pôlu ǹuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da (1,760). Ǹûai ŋí díkɛ̀ a núu suu tɛi-tɛi láa túɛ-ƀela. Dí kɛ̀ a ǹûai nyíi kɛ̀ a Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu tii ké-ƀela. Dí kɛ̀ a dítii kɔ́lɔŋɔɔ a ǹɛ́lɛɛ.

Liiva-ŋai kɛ̀ Zerusâlɛŋ

14-16Liiva-ŋai lène pôlu dí sée Zerusâlɛŋ: Aasɔɔ ǹóŋ Simaiya ŋɔsuu su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Azirikaŋ da Asabia. Ǹûai ŋí dí kùla Melali ŋɔsuu su. Babaka, Eresi, Gala da Maka ǹóŋ Matania ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Maka è kɛ̀ a Zikari, Asafa. Simaiya ǹóŋ Obadaya ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Gala da Galai da Zedutuŋ. Asa ǹóŋ Berekaya da Ɛɛkena ǹóŋ lóŋ díseɛɛ è kɛ̀ ǹɔii kpînin su nyíi kɛ̀ Nɛtofa taai ŋɔlɔii-kpiniŋ dai.

Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-ƀelai kɛ̀ Zerusâlɛŋ

17Ǹûai ŋí ƀe kɛ̀ a Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-ƀelai kɛ̀ Zerusâlɛŋ: Saluŋ, Aku, Taamɔŋ da Aimaŋ. Saluŋ ƀé kɛ̀ a dílaa túɛ-nuu.

18Ǹûai ŋí díkɛ̀ vóloi kulai-pere ziɣãŋ lá ƀɛ́i gâloŋ a kâa tɛ̀ɛ naa gɛ́ lì Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui. Ǹûai ŋí díkɛ̀ a Liiva ŋɔsuui su-ƀelai da.

19Saluŋ è kɛ̀ a Kore ǹóŋ, Kore ké ƀò a Ibiasa ǹóŋ. Ibiasa è kɛ̀ a Koa ǹóŋ. Da m̀arâai kùla Koa ŋɔsuui sui ƀé ziɣãŋ mɛi káa mɛni è kɛ̀ dîa. Díwô tii ƀé kɛ̀ a gɛ́ɛ dí Ǹala-pɛrɛ kɛ́tɛi lá-ƀerei mɛi kaa yɛ̂ɛ berei dínûa-pɔlɔ-ŋai da kâa kɛ̀ Yâwɛɛ Ŋɔsua-kɔlɔ-pɛrɛi la-ƀerei mɛi kâai lai.

20Ilieza ǹóŋ Fineɣa kɛ́ɛ kɛ̀ a wɔ́lɔ kɛ̀ a ziɣãŋ mɛi-kaa-ƀelai láa tuɛi ǹúui, Yâwɛɛ è kɛ̀ bôlu.

21Zɛkɛraya è kɛ̀ a Mɛsilemia ǹóŋ gɛ́ ƀò máŋ a Yâwɛɛ Ŋɔsua kɔlɔ-seɣe-pɛrɛi lá-ƀerei mɛi káa nuu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Ǹûai kɛ̀ a ziɣãŋ lá-ƀerei da ziɣãŋ mɛi káa-ƀelai gélee bu gîe ma è kɛ̀ a núu ŋ̀uŋ feerɛ pôlu puu káo feerɛ (212). Dí wɔ́lɔ ǹûai ŋí láa siɣe díkpanâŋ-ŋai ma. Gâloŋ Deeƀé da Ɣâla ŋɔlóno ké nuui Samia ƀé díi ŋí tɛ̀ɛ ǹûai ŋí pɔ́.

23Ǹûai ŋí da kâa nyìi Ņ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá díkɛ ǹaa mɛi kâa. Dia ƀé da kâa ziɣãŋ lá ƀò a ɣele-wâla díkɛ ǹáa tɛ̀ a ɣele-wûlii.

24Ziɣãŋ láƀelei mɛi káa ƀelai díkɛ ziɣãŋ m̀éla ǹaaŋɔɔ ma díkɛ ǹá-ƀerei mɛi kâa, nyíi kɛ̀ voloi kulai-pere, voloi lîi-pere, yá-ŋûa pere da yá-kɔara perei.

25Díkaayɔɔ-ŋai kɛ̀ gbanâŋ-ŋai lái da kâa pà dí dímaa fáleŋ fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ a tɛɛ a tãi kélee díkɛ̀ ƀo díkɔlɛ.

26Ziɣãŋ láƀelei mɛi káa-ƀela kpaya-kpaya náaŋ kɛ̀ naai díkɛ̀ a Liiva-ŋa. Dia ƀe da kâa kɛ̀ Ņ̀âla-pɛrɛi Kɛ́tɛi ŋɔloŋpo-ŋai mɛi kâai da zãai kélee kɛ̀ Ņ̀âla-pɛrɛi Kɛ́tɛi mui.

27Ǹûai ŋí da kâa ǹyii Ņ̀âla-pɛrɛi Kɛ́tɛi lá díkɛ nàa mɛi kâa. Dia ƀé da kâa ziɣãŋ lá ƀò a ɣele-wâla díkɛ ǹáa tɛ̀ a ɣele-wûlii.

Liiva gbeli-ŋai

28Liiva-ŋai da-ni díkɛ naa díkɛ díi ké-sɛŋ-folo-ŋai mɛi kâa. Da kâa ǹono dí dɛɛ ǹûai pɔ́ a ɣele-wala dí ŋɔ́nɔ ǹóno a ɣele wûlii tãi da pâ la pôlui.

29Ǹûai da-ni díkɛ naa dia ƀé da kâa kɛ̀ zee-sãai da Ņ̀âla-pɛrɛi Kɛ́tɛi mu sãai gbéli-ŋai mɛi kâai. Da kâa máŋ kɛ̀ felaƀai, ŋwã́ai, ŋ̀úlɔi, géreŋ sãa kúŋ-nɛ̃ɛi da kúŋ sãai mɛi kâai.

30Kɛ́lɛ zâla láa-soŋ-ƀelai ƀé da kâa gúŋ sãai sûmo a gîe.

31Liiva nuui dɔnɔ è kɛ̀ naa ǹáa ƀé kɛ̀ a Matitia. Ǹyaa ƀé kɛ̀ a Kora nuui Saluŋ ǹóŋ-surɔŋ duɛ-tuɛi. Nya ƀe dí gɛ̀ a zama-sɛŋ kpoloi kpɛtɛ nuui.

32Koa ŋɔsuui su-ƀelai da-ni ƀé da kâa Vii-tɔɔ-ɣele kpoloi kpɛ̂tɛ nyii-ŋai da kâa ǹaa têƀelei ŋái.

33Liiva-ŋai da-ŋa díkɛ̀ a ŋ̀ule too-ƀelai Ņ̀âla-pɛrɛi Kɛ́tɛi mu. Ǹûai ŋí láa túɛ-ƀelai da kâa ǹyii Ņ̀âla-pɛrɛi Kɛ́tɛi ŋɔloŋpo da-ni su, kpɛ́ni fêi, dítii ƀé kɛ̀ dí wule tóo Ņ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu a kpíni da fólo.

34Ǹûai ŋí kú dílaa pɔ̃yɛ̂ɛi dia ƀê kɛ̀ a dínuu-suu-ŋai láa túɛ-ƀela yɛ̂ɛ berei dínûa pɔlɔ-ŋai díkɛ̀ lai. Díseɛɛ è kɛ Zerusâlɛŋ.

Gâloŋ Sɔ̂ɔ ŋɔnuu suui

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 8:29-38)

35Zeiɛ ƀé Gibiɔŋ taai tɔ̀ɔ é sée naa. Ŋɔnɛnî̂i láa ƀé kɛ̀ a Maaka.

36Díloŋ-surɔŋ duɛ-tuɛi láa ƀé kɛ̀ a Aƀidɔŋ. Ǹêɣe-ni láa ƀé kɛ̀ a Zuɔ, Kesi, Bêe, Nɛ̂ɛ, Nada,

© 2014 Bible Society in Liberia.

37Gidɔ, Aio, Zɛkɛraya da Mikilɔ.

38Mikilɔ ƀé kɛ̀ a Simiaa ǹâŋ. Da díkaayɔɔ-ŋai díkɛ̀ nɔ́ díkîe-ni kɔlɛ ma Zerusâlɛŋ.

39Nɛ̂ɛ ƀé kɛ̀ a Kesi ǹâŋ, Kesi kɛ́ ƀò a Sɔ̂ɔ ǹâŋ, Sɔ̂ɔ ǹyaŋ ŋɔlonii ƀé kɛ̀ a Zonetaŋ, Maakisua, Abinada da Ɛsi-bêe.

40Zonetaŋ ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Meri-bêe. Meri-bêe è kɛ̀ a Maka ǹâŋ.

41Maka ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Pitɔŋ, Milɛsi, Taaria da Eɣa.

42Eɣa ƀé kɛ̀ a Zada ǹâŋ, Zada ǹônii-sinaai díkɛ̀ ƀò saaƀa: Alemɛ, Azimavɛ da Ziŋri. Ziŋri ƀé kɛ̀ a Moza ǹâŋ.

43Moza ƀé kɛ̀ a Binea ǹâŋ, Binea kɛ́ ƀò a Lefaiya ǹâŋ. Lefaiya è kɛ̀ a Ileasa ǹâŋ, Ileaza kɛ́ ƀò a Azɛ ǹâŋ.

44Azɛ ǹônii-sinaai díkɛ̀ lɔ́ɔlu mɛi da: Azirikaŋ, Bokɛru, Isimai, Siaria, Obadaya da Anaŋ.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 10

Sɔ̂ɔ è lɛ̀ɛ gɔ́i su

(Samia Maa-ŋuŋ 31:1-13)

1Felesia-ŋai dí kɔ́ pɛ̀lɛ Eezuɛ-ŋai dîa. Díyee è tɛ̀ɛ dîa dí pù díyêei da Gâloŋ Sɔ̂ɔ ni é pɛ́lɛ ǹônii-sinaai dia. Dí Eezuɛ-ŋai dámaa pàa Giboa Yee kɛ́tɛi ma.

2Naa pôlu ma, Felesia-ŋai dí kànaŋ kpɔ́ Sɔ̂ɔ da ǹônii-sinaai dîa é lɛ́ɛ la zu dí ǹônii-sinaai Zonetaŋ, Abinada da Maakisua pàa.

3Gɔ́i è kpàla Sɔ̂ɔ lá a ŋ̀ánaa. Nya ƀe Felesia-nuui dɔnɔ è mòŋ a dɔ̃ai é ŋwana kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

4Gɛ́ɛ tí, Sɔ̂ɔ è mò ŋɔkɔ́ kɔ́-sãa siɣe-nuui ma ǹyɛɛi, “Íƀoa-sɔkpɔi kúla í ḿbaa la. Felesia-ŋai ŋí dífe Ɣâla kɔ́lɔŋ. Fé ŋ̀wɛ̂lii dí ƀaa-kula-maa tua kɛ́ a ńyãa.” Kɛ́lɛ ǹalôŋ ŋí è yào kpɔ́ vé pɔri ní Sɔ̂ɔ paâi. Nya ƀe Sɔ̂ɔ è tòo gbîŋ ƀoa-sɔkpɔi ŋá é gbîŋ paa.

5Ǹalôŋ kɛ́ɛ a gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Sɔ̂ɔ aâ saai, ǹyaa máŋ è tòo ŋɔƀóa-sɔkpɔi ŋá é gbîŋ paa.

6Sɔ̂ɔ da ǹônii-sinaa saaƀai dí lɛ̀ɛ gɔ́i su. Sɔ̂ɔ ŋɔsuui su-ƀelai dɔnɔ kpîŋ fé lɛ́ɛ ní bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi.

7Tãi Eezuɛ-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ Zariɛɛ tiŋ-tiŋ su dí m̀ɛni la a gɛ́ɛ Eezuɛ kɔkuluƀa-ŋai dí pú Felesia-ŋai yêei, Sɔ̂ɔ da ǹônii-sinaai da lɛ́ɛ gɔ́i sui, dia máŋ dí kùla dítaa-ŋai su dí pú. Nya ƀe Felesia-ŋai dí pà dí sée naa.

8Bôlu ma ɣelei, Felesia-ŋai dí pà a gɛ́ɛ dí boma-ŋai maa ɣɛ́ɛ. Dí Sɔ̂ɔ da ǹônii-sinaai poma kàa Giboa Yee kɛ́tɛi ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Dí Sɔ̂ɔ ŋuŋ tèe m̀a dí ŋɔkɔ́ kɔ́-seɣei kúla m̀a. Dí kéla tɛ̀ɛ dínûai pɔ́-naa dílɔii gwaa
kélee ma a gɛ́ɛ dí duŋ ƀó dínûai dia da díɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai.

10Dí ŋɔkɔ́ kɔ́-seɣei pù díɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu, dí ŋ̀uŋ sɛ̀lɛŋ díɣâlai Dagɔ̃ŋ ŋɔpɛ́rɛi
ma.

11Kɛ́lɛ, tãi ǹûai kɛ́ Zaƀɛ Gilia lɔii su dí m̀ɛnii mɛ̂ni Felesia-ŋai dí gɛ̀ a Sɔ̂ɔi,

12díkɔ-kuluƀa-ŋai dí lì dí Sɔ̂ɔ da ǹônii-sinaai poma siɣe naa dí pá a dia Zaƀɛ dí
díloo ôo wuruii mu nyíi kɛ̀ Zaƀɛ dísûŋ siɣe dí maa mɛ̂ni ma a fólo-lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

13M̀ɛni ma Sɔ̂ɔ è saa, kpɛ́ni fêi, vé kɛ́ ní a deniŋ-ƀoɔɔ Yâwɛɛ yêei. Vé Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ
mɛi káa ní, kɛ́lɛ è kɛ̀ liî diai pɔ́ da lôno saa-ƀela pɔ́ a gɛ́ɛ dí déniŋ tɔ́ɔ.

14Kɛ́lɛ vé Yâwɛɛ marê kɛ́ ni a gɛ́ɛ é déniŋ tɔɔ. Nya ƀe gɛ̀ Yâwɛɛ kɛ́ bàa é gâloŋ-
laai tɛ́ɛ Zɛse ǹóŋ Deeƀé pɔ́.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 11

Dí Deeƀé Iɛ̀ a Eezuɛ-ŋai díkâloŋ

(Samia Veerɛi 5:1-10)

1Naa pôlu ma, Eezuɛ-ƀelai kélee dí lì Deeƀé pɔ́-naa tãi è kɛ̀ la Iburɔŋ. Dí mò ma
dîyɛɛi, “Kwa kâa-ni kúkaa a núu-suu tɔnɔ.

2Kú gɔ́lɔŋ tãi Sɔ̂ɔ è kɛ̀ la a kúkâloŋ, yá ƀé yà kâa tɔ̀ɔ kúkɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ ka
dîa-ni kákɛ kúlɔii maa kɔ̃ɔ. Kú gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Íɣâlai Yâwɛɛ è wɔ́lɔ góno tèe íyêei a
gɛ́ɛ ya pâi kɛ̂i a ŋɔnûai láa túɛ-nuu.”

3Eezuɛ nuu-pɔlɔ-ŋai dí pà Gâloŋ Deeƀé pɔ́ Iburɔŋ, è kpanaŋ-woo kɛ́ díyêei Yâwɛɛ
ŋɛ́i-tuɛ. Dí nâa wúlɔ pú ŋ̀ûa dí gɛ̀ a díkâloŋ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è wɔ́lɔ góno tèe la
Samia sarâi.

4Naa kɛ́ɛ tíi, Deeƀé da Eezuɛ kɔ kɔ́-ƀelai dí lì dí kɔ́ pɛ́lɛ Zerusâlɛŋ taa-leei ma.
Zerusâlɛŋ láa ƀé kɛ̀ a Zɛbusi. Naa ƀé Zɛbusi-ŋai kɛ̀ ǹɔii tí sui díseɛɛ è kɛ̀ naa.

5Nya ƀe Zɛbusi-ŋai dí mò Gâloŋ Deeƀé ma dîyɛɛi, “Ífa pɔ̂ri serîi daai ŋí su.” Kɛ́lɛ
Deeƀé è Zãiyɔŋ Yeei ŋɔkili tɔɔ maa kwaai ma sòŋ dí nàa láa sèe a Deeƀé ŋɔtaa-
lêei.

6Gɛ́ɛ tí, Deeƀé è mò ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ǹúui pâi tɔ̂i gɔ́-kuluƀa-ŋai túɛ dí kɔ́
pɛ́lɛ Zɛbusi-ƀelai diai ǹyaa ƀé pâi kɛ̂i a ŋákɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi.” Nya ƀe
Zeruia ǹóŋ Zoa è kɛ̀ a m̀aa-ŋuŋ é lí é pɛ́lɛ ǹûai ŋí dîa. M̀ɛni ma dí nâa gɛ̀ a ǹúu
kɛ́tɛi.

7Deeƀé è lì é sée daai su. M̀ɛnii ŋí ƀé gɛ̀ díkɛ daai ŋí láa sèe a “Deeƀé Ŋɔtaa-lêei.”

8È daai ŋí tɔ̀ɔ é siɣe ƀéi dí gbotoloi láa fɛ̂ɛ naa a pɔ̂rɔi é seri ziɣãŋ ma. Zoa è daai
ŋí m̀éla kpéli tɔ̀ɔ ŋɔ́nɔ pôlu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Deeƀé ŋɔwála-wala-laai su è kɛ̀ nɔ́ kpanâni gɛ̀ li tuɛ pere, kpɛ́ni fêi, ŋ̀wála-wala kélee Yâwɛɛi è kɛ̀ bôlu.

Deeƀé ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai

(Samia Veerɛi 23:8-39)

10Diai ŋí ƀé kɛ̀ a Deeƀé ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai láa túɛ-ƀelai. Ǹûai ŋí da Eezuɛ-ƀelai kélee ƀé wɔ́lɔ tɔ̀ɔ bôlu a gɛ́ɛ pɔri é kɛ́ mì é ǹɔii kélee sóŋ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò la é pîlaŋ Eezuɛ mai dí gɛ́ ŋɔkâloŋ-laai su é kpanâŋ.

11Ǹaa-ŋuŋ ƀé kɛ̀ a Zasobeaŋ. È kɛ̀ a Akimoŋ suui su nuu. Ǹalôŋ ŋí ƀé kɛ̀ a "Gɔ-kuluƀa wála-wâla ǹuu-kpulu Saaƀai" wála-wâla-ŋai láa túɛ-nuui. È kɔ̀ kpakolo ŋuŋ saaƀa pɔ́ a ŋɔƀóa-sɔkpɔi é gélee páa kɔ́ tɔnɔ su. Ǹúu saaƀai ŋí ƀé kɛ̀ a Deeƀé ŋɔkɔ-kuluƀa wála-wala-ŋai.

12Ǹúu saaƀa wála-walaai veerɛi ƀé kɛ̀ a Ilieza. Ilieza ŋí ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Dôdo. Dôdo è kùla Ao ŋɔsuui su.

13Ǹalôŋ ŋí da Deeƀé ƀé kɔ̀ Felesia-ŋai pɔ́ Pa-damiŋ. Dí gɔi ŋí kɔ́ bale kpalaŋ ŋá. Eezuɛ kɔkuluƀa-ŋai dí pú Felesia-ŋai yêei gwaai ŋí ma.

14Kɛ́lɛ Deeƀé da Ilieza dí lɛ̀ɛ dítɔ̂i bale kpalaŋ sâmai. Dí lɛ̀ɛ naa é lɛ́ɛ la zu dí Felesia-ŋai yée mɛi ɣále. Ǹaa ɣelei tí Yâwɛɛ è tɔɔ dípôlu dí ǹûai yée mɛi ɣále.

15Ɣele tɔnɔ ta, gɔ-kuluƀa saaƀa wála-wala-ŋai ŋí dí sìɣe dí lí Deeƀé pɔ́-naa Adulaŋ Kɔni-woloi kɔlɛ. Ǹúu saaƀai ŋí dí kùla Deeƀé ŋɔkɔ-kuluƀa wála-wala buu-saaƀai sáma. Ǹaa tãi tí yée mu, Felesia-ŋai dí pà dí díƀûu pú Lefaiŋ tiŋ-tiŋ su.

16Tãi ŋí yée mu, Deeƀé è kɛ̀ ŋɔloo kwaai ma. Felesia-ŋai dia máŋ díkɛ̀ Bɛpeleɣɛ̃ɛ.

17Kpele wɛ̂li è Deeƀé sòŋ a ŋánaa. Nya ƀe è mò ǹyɛɛi, "Núu da fêi kɛ̀ naa é yá kɔ́ɔ ǹya-loai su Bɛpeleɣɛ̃ɛ siɣãŋ kɔlɛ é dɛɛ m̀bɔ ŋá gbele."

18Gɔ-kûluƀa saaƀai ŋí kɛ̀ gɔlɛ ma dí dí mu-sìɣe dí lí ƀɛ́i Felesia-ŋai díkɛ̀ naai dí tɛ́ɛ dísama a wála-wala-laa dí ǹyái kɔ́ɔ dí pá la Deeƀé pɔ́. Kɛ́lɛ vé gbele ni. È bù Yâwɛɛ mì a sâla sɛŋ,

19é m̀ɔ́ ǹyɛɛi, "Ɣâla fé m̀ɛni a dɔnɔ kpîŋ a gɛ́ɛ ŋá nyíŋi kɛ́. Ŋa ǹyai ŋí kpêle, a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ ǹûai ŋãa kpeleɛɛ nyii-ŋai dífulu-laai kɔ̀lɛ a gɛ́ɛ dí ǹyái ŋí kɔ́ɔi." Deeƀé fé ǹyái ŋí kpele ní, kpɛ́ni fêi, ǹúu saaƀai ŋí dí dífulu-laai sèe a sɛ́ɣɛ dí lí dí pá pôlu. Bere sîi ŋí ƀé "Ǹúu wála-wala saaƀai" ŋí dí díwala-wala-laai lɛ̀ la.

20Zoa ǹɛ̂ɣe Abisai ƀé kɛ̀ a ǹúu-buu saaƀai láa túɛ-nuu. Ǹalôŋ ŋí ǹyaa tɔnɔ è núu ŋ̀uŋ saaƀai (300) pàa kɔ́ tɔnɔ su. M̀ɛnii ŋí ƀé gɛ̀ díkɛ ƀaa kɛ́-maa támaa tɛ̀ɛ bɔ́ naa yɛ̂ɛ gɔ-kuluƀa wála-wala saaƀai.

21È kɛ̀ a nuu buu saaƀai láa tuɛ nuui. Ŋɔƀaa kɛ́-maai è kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ gɔ-kuluƀa saaƀa wála-wala-ŋai, berei máŋ vé kɛ́ ní la a dítai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Zioada ǹóŋ Bɛnaya è kɛ̀ a gɔ-kuluƀa wála-walai dɔnɔ. È lii-kpêle mɛni támaa kɛ̀. Zeoiada è kula Kazii ŋɔsuui su. È Môa-ƀela wála-walaa feerɛi pàa. Kɔ́lɛ ɣele tɔnɔ da è lɔ̀ lóa kɛ́tɛ tɔnɔ su é yala-sulu tɔnɔ paa naa.

23Bɛnaya ŋí è wɔ́lɔ Ize naloŋ tɔnɔ pàa a gbɔ́ɔi kpala. Ǹaloŋ ŋí ŋɔmu sîɣe è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ da gbura. Kpála kɛ́tɛ maa pɔlɔ-pɔlɔɔ tɔnɔ è kɛ̀ ǹyêei. Da Benaiya díkɛɛ kɔ̂i, Benaiya è gbálai lòkwa ǹyêei a wuru gbua kɛ́tɛ tɔnɔ é gula ǹyêei. Benaiya è ǹalôŋ kpɔ́ɔi kpalai sìɣe é bàa la.

24Bɛnaya ŋɔƀaa kɛ́-maai è kɛ̀ a nɔ́ yɛ̂ɛ gɔ-kuluƀa saaƀa wála-wala-ŋai dɔnɔi.

25Ǹalôŋ ŋí ŋɔƀaa kɛ́-maai è kɛ̀ a gɛ́tɛ ǹúu wála-wala buu saaƀai sáma. Kɛ́lɛ ŋɔwála-wala laai fé kɛ̀ ní a zeriɛ́ɛ gɔ-kuluƀa saaƀa wála-wala-ŋai díwɔ̂i pɔ́. Ǹalôŋ ŋí ƀé Deeƀé è wɔ́lɔ dɔ̀ɔ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀ m̀ɛi kâai láa-tuɛ.

26-47Diai ŋí ƀé kɛ̀ a gɔ-kûluƀa tɔ̂i kpanaŋɔɔ-ŋai: Zoa ǹêɣe Asaɛ Bɛpeleɣɛ̃ɛ nuui Dôdo ǹóŋ Ɛɛanaŋ, Ɛrɔ nuui Samɔ Pilɔŋ nuui Ɛlɛzi Tikoa nuui Ikesi ǹóŋ Ira Anatɔ nuui Abiezɛ Usa nuui Sibɛka Ao nuui Ilai Nɛtofa nuui Maarai Nɛtofa nuui Bɛnaya ǹóŋ Ɛlɛ Libai kùla Giƀia, Bɛŋsima ŋɔlɔii-kpînin sui ǹóŋ Itai Paratɔŋ nuui Bɛnaya Urai nyíi kùla Gaasi tiŋ-tiŋ sui Aba nuui Abiɛ Bauruŋ nuui Azimavɛ Saabɔŋ nuui Ɛɛliaba Gisɔŋ nuui Asɛŋ Sagee kùla Arari ǹóŋ Zonetaŋ Arari nuui Saka ǹóŋ Abiaŋ

Ɔ̂ɔ ǹóŋ Ilifaa Mekɛra nuui Ɛfɛ Pelɔŋ nuui Aiza Kamɛɛ nuui Ɛzilo Ɛziba ǹóŋ Naara Netaŋ ǹêɣe Zooɛ Agiri ǹóŋ Miba Amɔŋ nuui Zɛlɛ Bɛɛrɔ nuui Naarai nyíi kɛ̀ a Zɛrua ǹóŋ Zoa ŋɔkeŋe-la kɔli-kalaŋ siɣe-nuui Itilai-ƀelai Ira da Galɛ Ita nuui Yuraya Alai ǹóŋ Zaba Lubiŋ ŋɔsuui su-nuui Siza ǹóŋ Adina, nya ƀé kɛ̀ a Lubiŋ ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-nuui é pɛ́lɛ ǹúu buu-saaƀai kɛ̀ bôlui Maaka ǹóŋ Anaŋ Mitaŋ nuui Zosafa Asitɛla nuui Uzia Aloɛ nuui Otaŋ ǹônii-sinaai sáma da Zɛiɛ Simiri nyíi kùla Tizi ǹônii-sinaai Zediaɛ da Zoɣa Maava nuui Iliɛ Ɛɛnaaŋ ǹônii-sinaai Zeliba da Zosavia Môa nuui Itima Iliɛ Mizoba nuai Iliɛ Obɛ da Zaasiɛ.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 12

Gɔkuluƀa-ŋai pà Deeƀé pɔi

1Deeƀé púɔɔ kɛ̀ Gâloŋ Sɔ̂ɔ yêei, è lì é nòo Zikila. Gɛ́ɛ naai, táre-ƀela pɔlɔ-ŋa da kɔ-kuluƀa-ŋa dí pà díkɛ gbono ma.

2Ǹûai ŋí da kâa kerâŋ da vûma pìli a dílaa mii-yee da díkɔɔ-yee. Ǹûai ŋí díkɛ̀ a Sɔ̂ɔ ŋɔkáayɔɔ-ŋa nyii-ŋai kùla Bɛŋsima ŋɔsuui sui.

3-7Simaa nyíi kùla Giƀia ǹônii-sinaai Aiezɛ da Zoasi ƀé kɛ̀ a dímɛi-ƀela. Gɔ-kuluƀa-ŋai ƀé kɛ̀ a: Azimavɛ ǹônii-sinaai Zeziɛ da Pelɛ Beraka da Zewu nyii-ŋai kùla Anatɔi. Gibiɔŋ nuui Isimaya è kɛ̀ a gɔ-kuluƀa pɔlɔi dɔnɔi. Ǹalôŋ ŋí è kɛ̀ kpɔ́ a kɔkuluƀa wála-walaa. È kɛ̀ a "Ǹúu-buu saaƀai" láa túɛ-nuui dɔnɔ. Gidɛra-ƀelai, Zɛlemaya, Zaaiɛ, Zoana, da Zozaba. Arifi-ƀelai Ɛluzai, Zerimɔ, Bealiya, Simaria da Sifatia Kora ŋɔsuui su-ƀelai Ɛɛkena, Isia, Azarɛ, Zoezɛ da Zasobiaŋ Gidɔ nuui Zɛroaŋ ǹônii-sinaai Zola da Zebadaya.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Gâa ŋɔsuui su-ɓelai kɛ̀ a Deeɓé ŋɔpôlu-ɓelai

8Ǹûai ŋí ɓé kùla Gâa ŋɔsuui su dí lɛ́ɛ Deeɓé pôlu gɛ́ɛ kɛ̀ loo perei vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui. Dí kɛ̀ a kɔ-kuluɓa kili-kuláa-ŋa. Da kâa kɔ̀ a kpála ŋá ɣále kɔli-kalaŋ a ǹɛ́lɛɛ. Díŋɛi è kɛ̀ a m̀ĩli-mĩliɛɛ yɛ̂ɛ yala-sulu, díkɔɔ maa félaa yɛ̂ɛ yée su pilaŋ sua.

9-13Berei ŋí ɓé dítɔ̂i è kɛ̀ la ǹúu láa túɛ-laa perei su: Izɛ ɓé kɛ̀ a dílaa túɛ-nuui. Obadaya ɓé kɛ̀ gɔlɛ ma, Ilia ké ɓò Obadaya kɔlɛ. Misimana è kɛ̀ Ilia kɔlɛ ma, Zɛlemaya ké ɓò Misimana kɔlɛ. Atai è kɛ̀ Iliɛ kɔlɛ ma, Zoanaŋ ké ɓò Iliɛ kɔlɛ ma, Ɛzaba ké ɓò Zoanaŋ kɔlɛ ma. Zɛlemaya è kɛ̀ Ɛɛzaba kɔlɛ ma, Maabanai ǹyaŋ gɛ́ ɓò Zɛlemaya kɔlɛ ma.

14Gâa ŋɔsuui su kɔkuluɓa-ŋai ŋí ŋáa è kɛ̀ a gɔlɛ́ɛ a nuu-kpulu feerɛ. Ǹúui gbaya-kpayai díkɛ̀ kɔkuluɓa wála tɔnɔ (1,000) mɛi. Bɛlɛ-pɛlɛɛi dí ɓò kɔkuluɓa ŋuŋ tɔnɔ mɛi (100).

15Zɔdiŋ Ya-leei kɛ́ɛ kɛ̀ a vɛ́ɛ ŋ̀áloŋ maa ŋuŋ sui, ǹûai ŋí ɓé dìyeŋ. Dí tòo diai sáma kɛ̀ diŋ-tiŋ su vóloi kulâi-pere da vóloi liî-pere dí táa-tàa.

Bɛŋsima da Zuda dísuui su-ɓelai

16Naa kɛ́ɛ tíi, kpakolo kpulu tɔnɔ è kùla Bɛŋsima da Zuda suui su dí pá Deeɓé pɔ́naa ɓɛ́i è kɛ̀ a ǹoɔ́ɔ naai.

17Deeɓé è lì é díperei tɔɔ. È mò dîa ǹyɛɛi, “À kɛ̀ kákaa a m̀arâa ká pà a gɛ́ɛ ká kpɔ́ŋ m̀â, gɛ̀ ní ǹyée seɛ̂i kámu. Ka pá kwáa ké ɓé. Kɛ́lɛ à kɛ̀ ká pà a gɛ́ɛ ká káyee láa m̀â ká ńdɛɛ ŋ̀gbɔara-ɓelai pɔ́, berei máŋ m̀ve mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ̀ ní lai kúnâŋ-ni Díɣâlai a pâi kákula maa kɛ̂i.”

18Ɣâla ŋɔmɔ̂leŋ è pà Amasai mɛi. Amasai ŋí ɓé kɛ̀ pâi kɛ̂i a “Ǹúu-buu saaɓai” láa túɛ-nuu. È mò ǹyɛɛi, “Zɛse ǹóŋ Deeɓé, kúkaa a ípɔɔ! Lii-see kɛ́tɛ é kɛ́ yâ da ǹûai pà kpɔŋ mâa tɛɛ̂i ípɔi. Ɣâla a pâi kɛ̂i ípôlu.” Deeɓé è ǹyée sèe dímu é díkɛ a ŋɔkɔ́ kɔ́-ɓelai mɛi ɓelai da.

Manasɛ ŋɔsuui su kɔkuluɓa-ŋai

19Deeɓé kɛ́ɛ liî a gɛ́ɛ é kpɔ́ŋ Felesia-ŋai dîa dí kɔ́ Gâloŋ Sɔ̂ɔ pɔ́i, gɔ-kuluɓa-ŋai kùla Manasɛ ŋɔsuui sui da-ŋa dí lì dí tɔ́ɔ bôlu. Kɛ́lɛ Felesia-ŋai dí kɛ̀ yaôi dífe díyee sèe ní mu, kpɛ́ni fêi, díkâloŋ-ŋai dífe fáa ní ma. Dí mò dîyɛɛi, “À kɛ̀ Deeɓé a tìnaŋ ŋɔmɛi-nuu pɔlɔi pɔ́naa pere, gɛ̀ ní da pâi kúpaâi.” Ǹya ɓé è lène pôlu Zikila.

20Gɛ́ɛ lenêi pôlui, gɔ-kûluɓa-ŋai ŋí ɓé lɛ̀ɛ bôlu: Adina, Zozaba, Zediaɛ, Makɔɔ, Zozaba, Ɛliu da Zilɛtai. Ǹûai ŋí díkɛ̀ kpakolo wála tɔnɔ-tɔnɔ (1,000) mɛi a tɛɛ-ŋa.

21Deeɓé è ǹûai ŋí siɣe a gɛ́ɛ dí kpɔŋ mâa tɛɛ bɔ́ dí kɔ́ doo-maa ké-ɓelai pɔ́, kpɛ́ni fêi, díkɛ̀ a kɔluluɓa líi kpeleɛɛ-ŋa. Dí lɛ̀ɛ naa é lɛ́ɛ la zu díkɛ a Eezuɛ kɔkuluɓa-ŋai láa túɛ-ɓela.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Ɣele láa ɓóɔɔ kélee yée mu, kɔ-kûluɓa-ŋa da kâa pà dí díkpîŋ tɛɛ Deeɓé pɔ́ a ŋɔkpɔŋ mâa-ɓela. Dí lɛ̀ɛ kpɔ́ gɛ̂i tí é lɛ́ɛ la zu dí támaa kpɔ́ a zu kɛtɛ yɛ̂ɛ Ɣâla ŋɔkɔ́ kɔ́-ɓela.

Ǹûai ŋi dí pà Iburɔŋ a gɛ́ɛ díkɛ a Deeɓé ŋɔkɔ-kuluɓa-ŋai da

23-37Gɔ-kûluɓa-ŋai ŋí ɓé pà Deeɓé pɔ́-naa Iburɔŋ a gɛ́ɛ dí gɛ́ a kâloŋ Sɔ̂ɔ pɔ́ɔ ŋá. Díkelee díkɛ̀ a kɔ-kûluɓa-ŋa díkpîŋ kpɛtɛɛ a ǹɛ́lɛɛ kɔ́ kɔ́ mɛni ma. Dí gâloŋ-laai tɛ̀ɛ Deeɓé pɔ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò lai. Gɔ́ kɔ́-ɓelai kùla Zuda ŋɔsuui sui, nyii-ŋai keŋe lá kɔli-kalaŋ da kpála-ŋa díkɛ díyêei díkɛ̀ a núu wála lɔ́ɔlu mɛi da pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaɓa (6,800). Dí kɛ̀ a díkpɛtɛɛ kɔ́ kɔ́ mɛni ma. Gɔ́ kɔ́-ɓelai kùla Simiɔŋ ŋɔsuui sui díkɛ a kpakolo wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ tɔnɔ (7,100). Gɔ́ kɔ́-ɓelai kùla Liiva ŋɔsuui sui díkɛ̀ a kpakolo wála náaŋ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (4,600). Eelɔŋ ŋɔsuui su-ɓelai kɛ̀ Zioada pôlui díkɛ̀ a kpakolo wála saaɓa pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (3,700). Zadɔ ŋɔkáayɔɔ-ŋai díkɛ̀ a nyáŋkpa buu feerɛ káo feerɛ. Dí kɛ̀ a kɔ́ kɔ́-ɓela láa túɛ-ɓela. Sɔ̂ɔ ŋɔkáayɔɔ-ŋai kɛ̀ Bɛŋsima ŋɔsuui su díkɛ̀ a kɔ-kûluɓa wála saaɓa (3,000). Bɛŋsima ŋɔsuui su-ɓelai dámaa díkɛ niî Sɔ̂ɔ pôlu é too gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ tãi ma. Gɔ-kûluɓa-ŋai kùla Ifiraŋ ŋɔsuui sui díkɛ̀ a kɔ-kûluɓa wála buu feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaɓa (20,800). Ǹûai ŋí díkɛ kpɔ́ a kɔ́ kɔ́-ɓela tɔ̂i kpanaŋɔɔ dínûai sáma. Diai kùla Manasɛ ŋɔsuui gbulu tɔnɔ su dí pá a gɛ́ɛ dí Deeɓé sée a díkâloŋ, díkɛ̀ a wála puu káo lɔ́ɔlu mɛi saaɓa (18,000). Ǹûai kùla Isaka ŋɔsuui sui díkɛ̀ a núu láa túɛ-ɓela ŋuŋ feerɛ (200). Ǹûai ŋí da díyee mu-ɓelai kélee ɓé pà. Ǹúu láa túɛ-ɓelai ŋi díkɛ̀ a m̀ɛnii kɔ́lɔŋɔɔ ǹɛ́lɛɛi Eezuɛ mɛni mai da tãi màa nɛ̃ɛ̂i dí maa mɛni kpîŋ kɛ́ lai. Diai kùla Zɛbulɔŋ ŋɔsuui sui díkɛ a kɔ-kuluɓa wála buu lɔ́ɔlu (50,000). Ǹûai ŋí da kâa kɔ̀ kpɔ́ a kɔ́ kɔ́-sãa sii támaa. Dí pà a gɛ́ɛ dí Deeɓé kɛ́ a díkâloŋ. Diai kùla Nɛfɛtɛli ŋɔsuui sui díkɛ a kɔkuluɓa-ŋa mɛi-ɓela wála tɔnɔ (1,000). Dia máŋ dí pà a díyee mu-ɓela wála buu saaɓa káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (37,000). Kpála-ŋa da núu maa kɔ̃ɔ-sãa da kpɛ́ni-ŋa díkɛ díyêei. Diai kùla Daŋ ŋɔsuui sui díkɛ̀ a kɔkuluɓa wála buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi saaɓa pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (28,600). Diai kùla Asɛ ŋɔsuui sui díkɛ̀ a kɔkuluɓa wála buu náaŋ (40,000). Diai kùla Zɔdiŋ Yá-leei pôlu vóloi kulâi-perei díkɛ̀ a wála ŋ̀uŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ (120,000). Ǹûai ŋí dí kùla Lubiŋ, Gâa da Manasɛ ŋɔsuui gbului kpéli su. Ǹûai ŋí da kâa kɔ̀ kpɔ́ a kɔ́ kɔ́-sãa sii támaa-ŋa.

38Gɔ-kûluɓa-ŋai ŋí kélee dí pà Iburɔŋ díkpîŋ kpɛtɛɛ a gɛ́ɛ dí Deeɓé sée a kâloŋ Eezuɛ-ɓelai kélee mɛni ma. Eezuɛ-ɓela nyii-ŋai dífe pá ní, díkelee díkɛ̀ a dífaa m̀ɛnii ŋí ma.

39Da Deeɓé ni dí fólo saaɓa kɛ̀ naa gîe ma díkɛ kúu kɛ́tɛ kɛ̀. Dí dílaa mìi, dí kpele-sɛŋ kpele. M̀ii-sãai da gbele-sãai díkɛ̀ gbelêi naai è kùla díkaayɔɔ-ŋai yêei.

40Díkaayɔɔ-ŋai da-ŋa dí kùla ǹɔii ŋûa-pere kwaa kɛ́ɛ yɛ̂ɛ Isaka, Zɛbulɔŋ é Nɛfɛtɛli ŋɔlɔii kpiniŋ su. Dí pà a mii-sãa támaa gúui ŋí su. Dí pà a dia wɛlɛ-sôo, soo-fáleŋ da soo ɓóloŋ-maa da niŋa-sîrɛ-ŋa mɛi. Ǹûai ŋí dí pà a sãa kɛ́ɛ yɛ̂ɛ felaɓa, kpólo

© 2014 Bible Society in Liberia.

nyíi dí gbètɛ a fĩi, kpɔmɔ-ɓa kpala nɛ̀ɛ, ŋwɑ̃̂ai, wúlɔ, niŋa-ŋa da ɓála-ŋa. Dí pà a zãai ŋí, kpɛ́ni fêi, ŋ̀elei ŋí è kɛ̀ a lii-nɛ̃ɛ ɣele Eezuɛ lɔii su.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 13

Dí Gbanaŋ-wóo-kɛɛ maa Gãlai kùla Kiria-zeriŋ

(Samia Veerɛi 6:1-11)

1Naa kɛ́ɛ tíi, Deeɓé da ŋɔnûai mɛi-ɓelai dí díŋuŋ pîlaŋ. Ǹûai kɛ̀ ŋuŋ-pilaŋ ŋí sui dia ɓé kɛ̀ a ǹûai kɛ̀ núu wála tɔnɔ-tɔnɔ da núu ŋuŋ tɔnɔ-tɔnɔ mɛi.

2Nya ɓe Deeɓé è mò Eezuɛ-ɓelai kélee dîa ǹyɛɛi, “À kɛ̀ gáa a kánîa mɛni, gɛ́ ɓò tela a Yâwɛɛ Kúɣâlai nîa mɛni, gɛ̀ ní tɔɔ kú kela-ŋa tɛɛ kwaa kélee ma kúnûai kpéli-ŋai pɔ́-naa dítaa-lêe-ŋai su da gbanâŋ-ŋai lá Eezuɛ lɔii sui, kú da-ŋa tɛɛ zâla láa soŋ-ɓelai da Liiva-ŋai pɔ́-naa a gɛ́ɛ dí pá ɓé kúpɔ naa.

3Dí pá a gɛɛ kú lí kú pá a Kúɣâlai Ŋɔkpanaŋ-woo-kɛ́ɛ maa Gãlai pôlu, kpɛ́ni fêi, kúfe kɛ́ ní kɛ̀ a kúkpaaŋɔɔ m̀aa mɛni ma Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ a kâloŋ.”

4Ǹûai kélee dí fàa Gâloŋ Deeɓé wóo ma, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a mɛni lɛ́lɛɛ díkelee dímɛni ma.

5Deeɓé è ǹûai kélee tòli é síɣe Siɔ Ya-leei ma Izei é tóo Libɔ Ama a gɛ́ɛ dí lí dí pá a Díɣâlai Ŋɔkpanaŋ-woo-kɛ́ɛ maa Gãlai dí gula Kiria-zeriŋ.

6Deeɓé da ǹûai kélee dí lì Beela taa-leei su nyíi da kê ma Kiria-zeriŋ, Zuda ŋɔlɔii-kpiniŋ sui dí Ɣâla Ŋɔkpanaŋ-woo-kɛ́ɛ maa Gãlai kɛ̀ Yâwɛɛ láai su seêni ŋâla-taa kooŋ-sɛŋ feerɛi pɔkɔɔŋ loai.

7Dí Gbanaŋ-wóo-kɛɛ maa Gãlai kùla Abinada ŋɔpɛ́rɛi mu. Dí zèe wúru-ɓela keleŋ nina tɔnɔ su. Uza da Aio ɓé kɛ̀ mɛi kâai.

8Deeɓé da ǹûai kélee díkɛ̀ lii-nɛ̃ɛ kulâi kpɔ́ a zu kɛ́tɛ díkɛ laa-maa tê tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́. Dí kɛ̀ pêle kêi díkɛ mãla díkɛ ɣale-sãa kɛ́ɛ yêɛ kɔnîŋ, gbuŋ-gbuŋ, nyɛ̃ŋ-nyɛ́ŋ ɣàle díkɛ túru fɛɛ.

9Dí seríɛɛ Kidɔŋ ŋɔmii-sɛŋ táŋ kwaai mai, ǹiŋa-sirɛi kɛ̀ géleŋ ɣâlai è kàreŋ. Gãlai é túmo gɛ́ pà toôi. Nya ɓe Uza è ǹyée pɛlɛ Gãlai ma a gɛ́ɛ é zee zeêi.

10È kɛ̀ nɔ́ tí, Yâwɛɛ é ǹíi ŋwàna ma é bàa ŋ̀áa ma, kpɛ́ni fêi, è ǹyée pɛ̀lɛ Gãlai ma. È sàa naa Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ.

11Dí gwaai tí ma láa sèe a Pɛrɛzi Uza. Ǹaa láa ká tí é tóo sâa ma. Ɣâla kɛ́ɛ a Uza paâi, Deeɓé è ǹíi ŋ̀wana kpɔ́ a ŋ̀ánaa, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è ǹíi ŋ̀wana é Uza kula maa kɛ́.

12M̀ɛnii ŋí è gɛ̀ Deeɓé è yào kpɔ́ Ɣâla ma a ŋ̀ánaa ǹyɛɛi, “Ŋa pâi gêi léŋ ŋ̃gɛ lì a Gbanaŋ-wóo-kɛɛ maa Gãlai ɓɛ́i ŋ̃gaa naai?”

13M̀aa ɣelei tí, Deeɓé fé pɔri ní liî a Gãlai Zerusâlɛŋ. È lì la Obɛɛ Idɔŋ ŋɔpɛ́rɛi lá. Obɛɛ Idɔŋ è kɛ̀ a Gâa taa-leei su nuu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Gãlai ŋí è gè Obɛɛ Idɔŋ ŋɔpɛ́rɛi lá a ɣáloŋ saaƀa. Nya ƀe Yâwɛɛ è lûwa làa Obɛɛ Idɔŋ ma, ŋɔnûai kélee da gɔ̃liŋ kélee.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 14

Deeƀé è sèe Zerusâlɛŋ

(Samia Veerɛi 5:11-16)

1Taya kaloŋ Iraŋ è kéla-ŋa tɛ̀ɛ dí pá a sîda wuru kpono-ŋa, kɔni pɛrɛ tɔɔ-ƀela da pɛ́rɛ tɔɔ-ƀela a gɛ́ɛ dí Deeƀé ŋɔpɛ́rɛi tɔ́ɔ.

2Ǹɛnii ŋí ƀé gè Deeƀé kɛ́ gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ a zee a kâloŋ Eezuɛ mɛi. Ƀaa kɛ́-maa kɛ́tɛ è kè ŋɔkâloŋ-laai ma Eezuɛ-ŋai mɛni ma.

3Deeƀé kɛ́ɛ kè Zerusâlɛŋ, è ŋɔnɛyâai dámaa tòo ma é lônii-sinaa támaa da nɛyâa maa sɔlɔ ƀó dîa.

4Ǹîa-pɛlɛɛi è dí maa sɔlɔ ƀô naai dia ƀé kè a: Samua, Soba, Netaŋ, Saloma,

5Iba, Ilisua, Ɛɛpele,

6Noga, Nɛfɛŋ, Zafia,

7Ilasama, Beliada da Ilifelɛ.

Deeƀé è Felesia-ŋai yée mɛi ɣâle

(Samia Veerɛi 5:17-25)

8Felesia-ŋai kɛ̂ɛ da mèni a gɛ́ɛ da Deeƀé sée a kâloŋ Eezuɛ lɔii kélee mɛi, dí díkɔ-kuluƀa-ŋai sìɣe a gɛ́ɛ dí lí dí zoŋ. Gɛ́ɛ Deeƀé a mènii ŋí mɛ́nii, da ŋɔnûai dí dímu-siɣe dí li a gɛ́ɛ da dîa ní dí kɔyɛŋ.

9Felesia-ŋai dí pà dítoo ma kɛ́ Lefaiŋ tiŋ-tiŋ su.

10Deeƀé è Ɣâla marê kè ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋá lí ŋá pɛ́lɛ Felesia-ŋai dîa? Ya pâi ǹɛɛ̂i naa ŋá díyee mɛi ɣále?” Yâwɛɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Ye lí, ŋa pâi dítɛɛ̂i ípɔ.”

11Nya ƀe Deeƀé da ŋɔnûai dí lì dí pɛ́lɛ Felesia-ŋai dîa Bêe-perazin dí díyee mɛi ɣále naa. Gɛ́ɛ tí, Deeƀé è mò ǹyɛɛ, “Ɣâla a ŋ̌gɛ ŋa díkɔ-kuluƀa-ŋai yée mɛi ɣále ŋa sia dímɛi yɛ̂ɛ ya-fɛ̂ɛ a sìa sɛŋ mɛi.” Ǹɛni ma è gwaai ŋí ma láa sèe a Bêe-pɛrazin.

12Felesia-ŋai kɛ́ɛ kè pûi, dí díɣâla-ŋai lɛ̀ɛ naa dí pú. Deeƀé è mò ŋɔnûai dîa a gɛ́ɛ dí díkereŋ.

13Naa kɛ́ɛ tí, Felesia-ŋai dí ŋɔ́nɔ pà pôlu dí pɛ́lɛ too mâ kɛ̂i diŋ-tiŋ su.

14Deeƀé è ŋɔ́nɔ Ɣâla marê kè. Ɣâla é ŋ̌óo su too ǹyɛɛ mài, “Ífe lì dítenin ma a gɛ́ɛ í pɛ́lɛ dîa. Kɛ́lɛ dímaa-laa í pɛ́lɛ dîa dípôlu-pere baasãŋ wuru-ŋai mu.

15Yà pà ŋ̌úru-ŋai mu, ye maa kpɛ̂ŋ kɛ́ é lɛ́ɛ la zu ínuu sia tiŋ mɛni ŋ̌úru-laai su. Yà ǹúui sia tiŋ mɛni baasãŋ wuru-laai su, gè ni ye lí í pɛ́lɛ dîa. Ŋa pâi kɛ̂i ítuɛ ŋá lí ŋá Felesia-ŋai díkɔ-kuluƀa-ŋai páa.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Deeƀé è gɛ̀ yɛ̂ berei Ɣâla è mò la mai. Dí lì dí Felesia-ŋai páa é síɣe Gibiɔŋ é seri Gezɛ.

17Ǹmɛnii ŋí è gɛ̀ Deeƀé láa é sía kpɔ́ ǹɔii gwaa kélee ma. Yâwɛɛ è gɛ̀ ǹɔii ŋuŋ-ŋai kélee su-ƀela dí yào Deeƀé ma.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 15

Dí pà a Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa Gãlai

1Deeƀé kɛ́ɛ a kpɛɛ a gbîŋ pɛrɛi-ŋai tɔɔ Zerusâlɛŋ, è kwaa ma kpɛ̀tɛ Ɣâla Ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai mɛni ma.

2È mò ǹyɛɛ, “Núu da kpɛ́ni fé pâi liî a Ɣâla Ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai fɛ̂ɛ nɔ́ Liiva-ŋai, kpɛ́ni fêi, dia ƀé Yâwɛɛ è dísiɣe zu a gɛ́ɛ dí gɛ́ tí, díkɛ ŋɔ́nɔ tíi kɛ̀ mì a ɣele kélee.”

3Deeƀé è Eezuɛ-ƀelai kélee ŋá tɛ̀ díkîe ma Zerusâlɛŋ a gɛ́ɛ dí lí dí pá a Yâwɛɛ Ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai ƀéi ma è nàa kpɛ̀tɛ m̀ɛni mai.

4Gɛɛ tíi, è Eelɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai da Liiva-ŋai ŋá tɛ̀ díkîe ma.

5Uriɛ ƀé kɛ̀ a Koa ŋɔsuui su-ƀelai láa-tuɛ-nuu. È pà a núu ŋ̀uŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ (120) nyii-ŋai kùla ŋɔnûai sámai.

6Asaya ƀé kɛ̀ a Melali ŋɔsuui su-ƀelai láa-tuɛ-nuu. È pà a núu ŋ̀uŋ feerɛ pôlu buu feerɛ (220) nyii-ŋai kùla ŋɔnûai samai.

7Zooɛ ƀé kɛ̀ a Gɛsɔŋ ŋɔsuu su-ƀelai láa túɛ-nuu. È pà a núu ŋ̀uŋ tɔnɔ pôlu buu saaƀa (130) nyii-ŋai kùla ŋɔnûai samai.

8Simaiya ƀé kɛ̀ a Ilazafaŋ ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-nuu. È pà a núu ŋ̀uŋ feerɛ (200) nyii-ŋai kùla ŋɔnûai samai.

9Iliɛ ƀé kɛ̀ a Iburɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-nuu. È pà a núu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa nyii-ŋai kùla ŋɔnûai samai.

10Aminɛda ƀé kɛ̀ a Uziɛ ŋɔsuui su-ƀelai láa-tuɛ-nuui. È pà a núu ŋ̀uŋ tɔnɔ pôlu puu káo tɔnɔ (112) nyii-ŋai kùla ŋɔnûai samai.

11Deeƀé è zâla-láa soŋ-ƀelai Zadɔ da Abiata tòli, Uriɛ, Asaya, Zooɛ, Simaiya, Iliɛ da Aminɛda nyii-ŋai kɛ̀ a Liiva ŋɔsuui su-ƀelai,

12ǹyɛɛ diai, “Káa ƀa Liiva-ŋai láa túɛ-ƀelai. Ǹmɛni ma, ka kákpîŋ kpɛtɛ a gɛ́ɛ ká Eezuɛ Ɣâlai Yâwɛɛ Ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai síɣe ká pá la ƀéi ŋá naa kpɛ̀tɛi.

13Káfe kɛ́ ní naa a m̀aa-ŋuŋ ká ziɣe ǹya ƀé gɛ̀ Kúɣâlai Yâwɛɛ kɛ́ ǹíi ŋwàna kûa. Kúfe m̀arê kɛ́ ní a gɛ́ɛ é berei lɛ́ kûa kwa pɔ̂ri vɛlîi lai.”

14Nya ƀe zâla láa soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí lí dí pá a Eezuɛ Ɣâlai Yâwɛɛ Ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Nyíŋi pôlu ma, Liiva-ŋai dí lì a Ɣâla Ɲɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai wúru ma díkâraŋ ŋá yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò la Mose ma a gɛ́ɛ dí gɛ́ lai.

16DeeƁé è mò Liiva ŋɔsuui su-Ɓelai láa túɛ-Ɓelai dîa a gɛ́ɛ dí dínûai da ni sìɣe zu a gɛ́ɛ díkɛ a wule too-Ɓela da ɣale-sãa ɣale-Ɓela díkɛ lii-nɛ̃ɛ wule-ŋa tòo díkɛ ɣale-sãa kɛ́ɛ yɛ̂ɛ kɔníŋ, gbuŋ-gbuŋ da nyɛ̃-nyɛ́ŋ ɣàle.

17-21Liiva-ŋai suui su-Ɓelai dí ǹûai ŋí sìɣe zu a gɛ́ɛ díkɛ a ǹjale-sãa ɣale-Ɓelai ǹjule too-Ɓelai sáma. Dia Ɓe kɛ̀ a: Zooɛ ǹóŋ Emaŋ da ŋɔkaayɔɔi Berekaya ǹóŋ Asafa, da Kusaiya ǹóŋ Ɛtaŋ. Ɛtaŋ è kɛ̀ a Melali ŋɔsuui su nuu. Liiva-ŋai ŋí Ɓé dí dísìɣe a díkpɔŋ mâa-Ɓela. Díwɔ̂ tii Ɓé kɛ̀ a gɔnîŋ tíŋɔɔ ɣáleɛɛ. Dia Ɓé kɛ̀ a: Zɛkɛraya, Zaaziɛ, Simiramɔ, Zeiɛ, Uni, Ilia, Maaseia da Bɛnaya. Dí Liiva-ŋai ŋí sìɣe zu a gɛ́ɛ dí kɛ́ gɔnîŋ tíŋ ŋáa-yeŋɔɔ-ŋai ɣale: Matitia, Ɛlifeleu, Mineiya da Azazia. Obɛɛ Idɔŋ da Zeiɛ Ɓé dí dísìɣe a Ǹjâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-Ɓela.

22Dí Kenania sìɣe a gɛ́ɛ é kɛ́ Liiva wule too-Ɓelai láa túɛ. Dí gɛ̀ ti, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a wule too-nuu lɛ́lɛɛ.

23-24Berekaya, Ɛɛkena, Obɛɛ Idɔŋ da Zeiya Ɓé kɛ̀ a Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa Gãlai mɛi káa-Ɓela. Dí zâla láa soŋ-Ɓelai, Sibania, Zosafa, Nɛtaniɛ, Amasai, Zɛkɛraya, Bɛnaya da Iliezɛ sìɣe a túru fɛ̀ɛ Ɓela Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa Gãlai ŋɛ́i-tuɛ.

Dí lì a Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa Gãlai Zerusâlɛŋ

(Samia Veerɛi 6:12-22)

25Naa kɛ́ɛ tíi, Gâloŋ DeeƁé, Eezuɛ nua kpaya-kpayai da gɔ-kuluƁa-ŋai mɛi-Ɓela kpaya-kpayai dí lí Obɛɛ Idɔŋ ŋɔpɛ́rɛi lá a gɛ́ɛ dí pá a Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa Gãlai. Dí liɛɛi, dí kúu kɛ́tɛ kɛ̀ naa.

26Dí niŋa-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da Ɓála-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kùla a sâla. Dí zâlai ŋí kùla a gɛ́ɛ Ɣâla é kpɔŋ mâa tɛɛ Liiva-ŋai pɔ́ kɛ̀ liî a Yâwɛɛ Ɲɔkpanaŋ-woo-kɛɛ maa Gãlai.

27M̀aa ɣelei tí, DeeƁé è kɛ̀ a m̀aa ɣiriɛ́ɛ a yokpo nyíi dí gbɛ̀tɛ a seɣe lɛ́lɛɛi. Bere nɔ́ Ɓé ǹjule-too-Ɓelai dia máŋ díkɛ̀ a dímaa ɣiriɛ́ɛ da Liiva-ŋai kɛ̀ liî a Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa Gãlai. Kenania nyíi kɛ̀ a ǹjule too-nuu kɛ́tɛi é kɛ́ a m̀aa ɣiriɛ́ɛ a bere sîi tɔnɔi tí. DeeƁé è kɛ̀ a m̀aa ɣiriɛ́ɛ a ífa nyíi dí gbɛtɛ a seɣe lɛ́lɛɛi.

28Eezuɛ-ŋai kélee dí tɔ̀ɔ Yâwɛɛ Ɲɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai ma dí pá la Zerusâlɛŋ díkɛ làɣi kpɔ́ a zu kɛ́tɛ, díkɛ lii-nɛ̃ɛ kùla, díkɛ sua-mĩla turu fɛ̀ɛ. Dí kɛ̀ nyɛ̃ŋ-nyɛ́ŋ ɣàlei, kɔnîŋ da pêle kɛ́-sãa da kpɛ́ni-ŋa.

29Díkɛɛ têi a Gãlai Zerusâlɛŋ, Gâloŋ DeeƁé è kɛ̀ kpɔ́ mãlâi gɛ́ pìli gɛ́ pìlaŋ ǹûai ŋɛ́i-tuɛ. Ɲɔnɛnîi Maka nyíi kɛ̀ a Sɔ̂ɔ ǹóŋ-nɛnîi è gàa wênai lá é ǹíi ŋwána ma.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 16

1Dí pà a Gbanaŋ-woo-kɛ́ɛ maa Gãlai dí zée zua-kɔlɔ-seɣe pɛrɛi mu DeeƁé è dɔ̀ɔ m̀ɛni mai. Dí kéreŋ sala da laoi-laa sala kùla Ɣâla ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Deeƀé kpɛ̂ɛ a géreŋ-salai da ǹaoi-laa salai kulaái, è lûwa tòo ǹûai dîa Yâwɛɛ láai su.

3Ǹaa pôlu ma, Deeƀé è mii-sɛŋ tɛ̀ɛ ǹûai kélee pɔ́. È kpólo kane tɛi-tɛi tɛ̀ɛ zinâai da nɛyâai pɔ́ da sua kpua-kpua tɛi-tɛi da lesiŋ kane tɛi-tɛi a tɛɛ-ŋa.

4Deeƀé è Liiva-ŋai da-ŋa lɛ̀ a gɛ́ɛ díkɛ tíi kɛ̀ Yâwɛɛ Ɲɔkpanaŋ-woo-kɛ́ɛ maa Gãlai ŋɛ́i-tuɛ díkɛ Eezuɛ Ɣâlai Yâwɛɛ kperai-fe, díkɛ sɛɣɛ-fei tɛɛ bɔ́, díkɛ ńaa maa tɛ.

5Dí Asafa lɛ̀ a dílaa túɛ-nuu, dí Zɛkɛraya kɛ́ a gɔlɛ ma nuu. Dí Zeiɛ, Simiramɔ, Zeiɛ, Matitia, Ilia, Bɛnaya, Obɛɛ Idɔŋ, da Zeiɛ-ni sìɣe a gɛ́ɛ díkɛ gɔnîŋ bɛlɛ-pɛlɛɛi da gbaya-kpayai ɣàle. Asafa ŋɔtíi ƀé kɛ̀ a gɛ́ɛ gɛ́ ǹyɛ-nyɛ́ŋ ɣàle.

6Zâla-laa soŋ-ƀelai Bɛnaya da Zaaziɛ díwɔ̂ tii ƀé kɛ̀ a dúruii fɛ́ɛ Ɣâla Ɲɔkpanaŋ-woo-kɛɛ maa Gãlai ŋɛ́i-tuɛ a ɣele kélee.

7Tãi maa ŋuŋ ká ŋí Deeƀé kɛ̀ ǹaa-maa tɛ́ wulei too tii tɛ̀ɛ Asafa da Liiva-ŋai da kpɛ́ni-ŋai pɔ́ Yâwɛɛ maa mɛni ma.

Laa-maa-tɛ wule

(Wule-woo-ŋa 105:1-15; 96:1-13; 106:1, 47, 48)

8Sɛɣɛ-fei tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́. Ɲɔkɛ́tɛ-laai tuŋ too. M̀ɛni-ŋai a gɛ̀i, m̀ɔ́ ǹɔii ŋuŋ-ŋai dîa.

9Laa-ma-tɛ wule too Yâwɛɛ ma. M̀ɛni maa pɔlɔ-pɔlɔɔ-ŋai a gɛ̀i, duŋ too.

10Ka lii-nɛ̃ɛ kula, kpɛ́ni fêi, kúkaa a bɔ́ɔ. Tɔɔ diai kélee da vɛlii, dí lii-nɛ̃ɛ kula.

11Ka lí Yâwɛɛ pɔ́ ŋɔwála-wala-laai mɛ̂ni ma, ká vɛli a ɣele kélee.

12-13Káai a Zeeka ŋɔsuui su-ƀelai, káai a Ɣâla ŋɔtíi kɛ́-ƀelai, káai a Eezuɛ ŋɔsuui su-ƀelai Ɣâla a kásiɣe zui, ŋ̀ɛi kɛ́-maa-ŋai Ɣâla è gɛ̀i, gíli é lɛ́ɛ káŋa da m̀ɛni ŋá téɛɛi è gɛ̀i.

14Yâwɛɛ ƀa Kúɣâlai. Ɲɔtɔ̂ŋ-ŋai káa ŋ̀ɛ́niɛi kélee mɛni ma.

15Káfe wɔ́lɔ nìa Ɣâla ŋɔkpanaŋ-wooi ma, nyíi è gɛ̀ gáa naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔi.

16Gbanaŋ-wooi ŋí ƀé è gɛ̀ Eberaɣɛ̃ɛ yêei da gono-teei è gɛ̀ Aise yêei.

17Yâwɛɛ è kpanaŋ-woo kɛ̀ Zeeka yêei, nyíi pâi kɛ̂i naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔi.

18È mò ǹyɛɛi, “Ŋa pâi Keena lɔii tɛɛ̂i kápɔ,” “A pâi kɛ̂i a kákpɔɔi pɔɔ.”

19Ɣâla ŋɔnûai dífe kɛ́ ní a dítamaa. Díkɛ̀ nɔ́ a ŋɔ̃ya-ŋa Keena.

20Dí kɛ̀ nɔ́ pɔŋ-pɔ̂nii lɔii ŋuŋ-ŋa loai díkɛ nɔ́ kùla kâloŋ tɔnɔ yée mu díkɛ lì da kpɛ́ni-ŋa yée mu.

21Kɛ́lɛ Ɣâla fé fáa ní ma a gɛ́ɛ núu da é dímɔ̃lɛ. È gâloŋ-ŋai lia-woo ƀò a gɛ́ɛ dífe kpɛ́ŋ ɣàle da ma ǹyɛɛ dîai,

© 2014 Bible Society in Liberia.

22“Káfe lɛ̀ɣɛ ŋánûai dîa ŋá dísiɣei. Káfe mɛni ŋánaa kɛ̀ a ŋálono kɛ́-ƀelai da.”

23Káai kélee ŋ̀ɛ́niɛi sui ka wule tóo Yâwɛɛ ma. Ka ŋɔƀalo-laai maa tuŋ tòo a ɣele kélee.

24Ka ŋɔmaa waa-laai maa mɛni ƀó ǹɔii ŋuŋ-ŋai kélee su. Ka ŋɔwála-wala-laai maa mɛni ƀó ǹûai kélee dîa.

25Yâwɛɛ kɛ́tɛi, maa nɛ̃ɛ̂i a gɛ́ɛ ká ǹaa maa tɛ́ a zu kɛ́tɛ. Ká ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ bɔ́ é tɛ́ɛ ŋ̀âla-ŋai kélee dîa.

26Ǹ̀âlai nyíi gáa lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni sui gáa a ɣâla-pɔkɔɔŋ. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ ƀé ŋ̀elei kpɛ̀tɛ.

27M̀aa tínaŋɔ̂i a ŋɔmaa waa-laai da kâloŋ-laa. Ǹɔpɛ́rɛi láa-fɛ̂ɛi a wála-wala-laa da lii-nɛ̃ɛ.

28Káai kélee ɣele mai, ka laa-maa-tɛ tɛɛ Ɣâwɛɛ pɔ́. Ka ǹáa maa tɛ́ ŋɔmaa waa-laai da ŋɔwála-wala-laai mɛni ma.

29Ka laa-maa-tɛ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́ ŋɔmaa waa-laai mɛni ma. Ka pá a sama-sɛŋ bɔ́-naa ŋɔpɛ́rɛi mu. Ka Yâwɛɛ fɛli ŋɔmaa waa-laai mɛni ma.

30Káai kélee ŋ̀ɛ́niɛi sui ka pá bɔ́ a ŋumɛ pere. A ǹɔii kɔ́ɔ tɔ́ɔ a gbanaŋɔɔ a gɛ́ɛ vé kùla dɔ̂i.

31Tɔɔ ŋ̀elei da ǹɔii dí lii-nɛ̃ɛ kùla! Ka m̀ó ǹɔii ŋuŋ-ŋai dîa a gɛ́ɛ Yâwɛɛ káa a kâloŋ.

32Tɔɔ ǹyúoi da zu sãa kélee dítiŋ é tɛ́. Tɔɔ ǹɔii da zu sãa kélee dí lii-nɛ̃ɛ kula!

33 Ǹ̀olâai su wuru-ŋai kélee da pâi wule toôi. Díkelee da pâi wule toôi Yâwɛɛ ŋ̀ɛ́i-tuɛ a pa gɛ́ ƀò a kâloŋ ǹɔii mɛi.

34Ka sɛɣɛ-fei tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́, kpɛ́ni fêi, dûa-pere lɛ́lɛɛi, Ǹɔwɛli kɛ́-maai káa naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

35Ka m̀ó mà kâai, “Óo Ɣâla, ye kúƀalo, kúƀalo-nuui. Ye kúkula ǹɔii ŋuŋ-ŋai yêei í kúŋaa tɛ́ gîe ma. Yà gɛ̀ tí, kwa pâi sɛɣɛi-fei da laa-maa-tɛ tɛɛ̂i ípɔ ímaa waa-laai mɛni ma.”

36Ka Eezuɛ Ǹɔɣâlai Yâwɛɛ láa maa tɛ́! Ka ǹaa maa tɛ́ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ǹûai kélee dí mò dîyɛɛi, “É kɛ́ tí” laa-maa-tɛ é tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́.

Zerusâlɛŋ da Giƀiyɔŋ Ɣala fɛliɛɛi

37Gâloŋ Deeƀé è Asafa da ŋɔkɔlɛ ma-ƀelai lɛ̀ɛ Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa Gãlai mɛi a gɛ́ɛ díkɛ tíi kɛ̀ naa yɛ̂ɛ berei gáa a sɛŋ dí gɛ́ la a ɣele kéleei.

38È ŋɔ́nɔ Zedutuŋ ǹóŋ Obɛɛ Idɔŋ da Liiva buu lɔ́ɔlu mɛi-da káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀai lɛ̀ɛ naa a gɛ́ɛ da dîa-ni dí tii kɛ́. Obɛɛ Idɔŋ da Osa díkɛ̀ a Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔsiɣãŋ lá mɛi káa-ƀela.

© 2014 Bible Society in Liberia.

39Deeƀé è zâla-láa soŋ-nuui Zadɔ da m̀arâa sala-láa soŋ-ƀelai lɛ̀ɛ Yâwɛɛ ŋɔsua kɔlɔ-seɣe ɣala-pɛrɛi mɛi kɛ̀ Giƀiyɔŋ,

40a gɛ́ɛ díkɛ kéreŋ sala kùla Yâwɛɛ ma géreŋ sala kula ɣâla-teƀelei ŋá a ɣele-wala da ɣele-wulii kélee yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i la Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ su è dɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́i.

41Naa pôlu ma Emaŋ da Zedutuŋ díkɛ̀ nàa da diai dí dílaa sìɣei a gɛ́ɛ díkɛ laa-maa-tɛ̂ wule tòo, díkɛ sɛɣɛ-fei tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́, ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maai mɛni ma.

42Emaŋ da Zedutuŋ dítii ƀé kɛ̀ a gɛ́ɛ dí dúruii fɛ́ɛ, dí ǹyɛ-nyɛ́ŋ ɣále da ŋ̀ale-sãai da kpɛ́ni-ŋai da kɛ̀ ŋ̀ule maa waa-ŋai toôi. Zedutuŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔsiɣãŋ lá.

43Gɛ́ɛ tí, ǹûai kélee dí lì dípɛrɛi-ŋai lá tɛi-tɛi. Deeƀé ǹyaa máŋ è lì ŋɔnûai pɔ́-naa ŋɔpɛ́rɛi lá.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 17

Neetaŋ è worɛ̂-woo ƀò Deeƀé ma

(Samia Veerɛi 7:1-17)

1Gâloŋ Deeƀé kɛ́ɛ a lɔ́ ŋɔkâloŋ pɛrɛi mui, è worɛ̂ tɛ̀ɛ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Neetaŋ pɔ́-naa a gɛ́ɛ é pá. Neetaŋ kɛ́ɛ a pâi, Deeƀé è mò ma ǹyɛɛi, “Ŋ́gaa lâai pɛ́rɛ mu nyíi dɔ̂i a sîda wuru-ƀela-ŋa. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-woo-kɛɛ Gãlai káa nɔ́ sua-kɔlɔ-seɣe pɛrɛ mu!”

2Neetaŋ ǹyɛɛ Deeƀé mai, “M̀ɛnii kélee íkili ŋái, ya pôri gɛ̂i, kpɛ́ni fɛ̂i, Ɣâla káa ímɛi kâai.”

3Kɛ́lɛ gbínii pɛlɛɛ̂i, Ɣâla è mò Neetaŋ ma ǹyɛɛi,

4“Lí í m̀ó ńyee mu-nuui Deeƀé ma yɛ̂i, ‘Ŋa môi ma a gɛ́ɛ vé a ǹúui é pɛ́rɛ tɔ́ɔ mî nyíi ŋa pâi kɛ̂i mui.

5É síɣe tãi ma ŋá Eezuɛ-ƀelai ŋuŋ mâ ƀò la ŋá díkula Ize ǹuɛ-laai sui, ḿve niî láa ní pɛ́rɛ mu. Ŋ́gaa kpɔ́ nɔ́ wɔ́lɔ sua-kɔlɔ-pɛrɛ mu ŋ́gɛ tɛ̀ ŋ́gɛ yèŋ.

6Kwa Eezuɛ-ŋai kwa tɛ̂i kúkɛ yèŋ. Fé tá m̀ó-ni dílaa túɛ-ƀelai nyii-ŋai ŋá dílɛ̀i da ma a gɛ́ɛ é pɛ́rɛ tɔ́ɔ mî a sîda wuru.’

7“Ye m̀ó ńyee mu-nuui Deeƀé ma yɛ̂ ńyãa Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi, ŋa m̀ôi mà ńyɛ̂ɛi, ‘Ŋá íkùla ƀála-ŋa mɛi kâai ǹɔɔi su ŋá íkɛ a kâloŋ ŋánûai Eezuɛ-ŋai mɛi.

8Ǹyaŋ ƀɛ́i kélee í lì naai ŋá kɛ̀ naa ŋ́gɛ ímɛi kâa. Ŋa íkpɔara-ƀelai kpɛ̀ íŋɛi túɛ. Ŋa pâi gɛ̂i ímaa tuŋ é táa-taa ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee ma a gɛ́ɛ íkaa a núu láa túɛ-nuu kɛ́tɛ.

9Naa pôlu ma, ŋá kwaa ma siɣɛ̂i zu a ŋánûai Eezuɛ-ŋai kɛ̂i. Ŋá gɛ a gɛ́ɛ díseɛ̂i é kɛ́ naa. Dífe pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i núu da kélee yée mu. É síɣe tãi ma ŋánûai dí pà la ǹɔii ŋí sui, ŋɛi maa nɛ̃ɛ-ƀela támaa díkaa nɔ́ wɔ́lɔ dílaa sâa kɔ̂rii. Kɛ́lɛ da fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Ŋá ŋ́gono tèe a gɛ́ɛ ŋa pâi díkelee dísu-karâi a gɛ́ɛ ŋá gwaa ŋí ma tɛɛ ísuui pɔ́.

11Yà pâi sâai dí íloo ínûa-pɔlɔ-ŋai kɔlɛ, ŋa pâi íloŋ-surɔŋ dɔnɔ siɣêi zu ŋá gɛ́ a kâloŋ ípɔɔ ŋá. Ŋa pâi kɛ̂i bôlu ŋá gɛ́ a gɛ́ɛ ŋɔkâloŋ-laai mu é wuyɛ.

12Nyàa ƀé pâi kɛ̂i a ǹúui pâi pɛ́rɛ tɔ̂i mî. Ǹyaŋ ŋa pâi ŋɔkâloŋ-laai kɛ̂i naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

13Ŋa pâi kɛ̂i a ǹâŋ ǹyaŋ gɛ́ ƀò a ńoŋ-surɔŋ. Ḿve pâi ńyee kulâi mu yɛ̂ berei ŋá wɔ́lɔ gɛ̀ la a Sɔ̂ɔ ŋá gùla gâloŋ-laai su ŋá ísee bɔ́ɔ ŋa a kâloŋ.

14Ŋa pâi gɛ̂i ŋánûai mɛi ŋɔkâloŋ-laai é kɛ́ ƀò naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ŋɔkâloŋ-laai kɔ́yɛŋ fé wɔ́lɔ pâi kɛ̂i ma.’ ”

15Neetaŋ è m̀ɛnii kélee ƀò Deeƀé ma Ɣâla è m̀o mai.

Deeƀé ŋɔsɛɣɛ-fei Ɣala-fɛli wooi

(Samia Veerɛi 7:18-29)

16Nya ƀe Gâloŋ Deeƀé è lì Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔlɔ seɣe-pɛrɛi mu é sée Yâwɛɛ ŋɛ́i gɛ́ Ɣâla fɛ̀li. È mò ǹyɛɛi, “Ŋáɣâlai Yâwɛɛ, ḿaa fé ǹɛɛ ní m̀ɛnii ya wɔ́lɔ gɛ̂ mîi maa mɛni ma, kpaa mán ŋ́gaayɔɔ-ŋai.

17Lonii ma mɛnii íkaa gɛ̂i mîi gɛ́tɛi kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Ya íkono tée a gɛ́ɛ ńzuu a pâi kɛ̂i ma tínaa tuɛ-pere. Ŋáɣâlai Yâwɛɛ, ya tûa a ńyãa yɛ̂ɛ núu kɛ́tɛ.

18Lé mɛni ƀé naa a gɛ́ɛ ŋá ŋɔ́nɔ m̀ó yâi! Í ḿaa mɛni kélee kɔ́lɔŋ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ. Kɛ́lɛ yâ ƀaa kɛ́-maa kɛ́ɛ ŋí tɛɛ̂i ḿbɔ ńyãai a íyee mu-nuui.

19M̀ɛnii ŋí ya gɛ́ mîi, gáa a yá kpîŋ ímɛni kpɛtɛɛ da ínîa mɛni. Ya berei lɛ́ ḿâ ŋákɛ-ɣeniɛi a pâi kɛ̂i la a gɛ́tɛ tínaa tuɛ-perei.

20Yâwɛɛ, sɛŋ da fé naa é kɛ́ yɛ̂ɛ yá. Kwa wɔ́lɔ íkɔlɔŋ a gɛ́ɛ yá ƀa Ɣâla.

21Lɔii-ŋuŋ da kélee fé naa é kɛ́ yɛ̂ɛ Eezuɛ, nyíi í ŋ̀uŋ ma ƀò í gula luɛ-laa su Ize í naa-ƀela kɛ́ a ínûai. M̀ɛni lɛ́lɛɛ maa-pɔlɔ-pɔlɔɔi í wɔ́lɔ gɛ̀ dîɛi è gɛ̀ a gɛ́ɛ ílaai duŋ é táa-taa ŋ̀éniɛi gwaa kélee ma. Í ínûai ŋuŋ-ma ƀò í díkula ǹuɛ-laai su Ize díkɛɛ pâi, í ǹɔii ŋûŋ-ŋai kélee kpɛ́ dítuɛ.

22Yâ Eezuɛ-ŋai kɛ́ a ínûa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Yái íkaa a Yâwɛɛ ya nâa kɛ́ a Díɣâla.”

23“Yâwɛɛ Ɣâla, ye ǹɛɛ naa góno-teei yaâ gɛ́ kwa ŋásuui kúmɛni mai, ŋàa-see é kɛ́. Ye m̀ɛnii kɛ́ í mò a gɛ́ɛ ya pâi gɛ̂i kúmɛni mai.

24À kɛ̀ tí gɛ̀ ní í maa tuŋ a pâi táa-tâai ǹûai díkɛ mò dîyɛɛi, ‘Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ƀé gáa a Eezuɛ-ŋai Díɣâlai.’ Gɛ̀ ní ya pâi ŋákâloŋ-laai kɛ̂i nɔ́ dɔ̂i wɔ́lɔ-wɔlɔ.

25Wála-wala-laa káa iyêei. M̀ɛni ma, ŋa ífɛlîi a bere sîi ŋí, kpɛ́ni fêi, yá ƀa Ŋáɣâlai mɛni-ŋai ŋí lɛ́ ḿâi. Ńyãai a íyee mu-nuui í mò a gɛ́ɛ ya pâi ńzuui kɛ̂i a kâloŋ-ŋa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Yâwɛɛ, yá ƀé íkaa a Ɣâla. Yá ƀé ya gono-tee kpanaŋ ŋí ké ńyêei.

27Ŋa ímarê kêi a géɛ í lûwa láa ŋánuu-suui ma é ké nɔ́ íwɛli-kɛ-maai su a tãi kélee. Yâwɛɛ yá ƀé yaâ lûwa láa dîa ǹyaŋ ílûwai a pâi kêi nɔ́ dîa wɔ́lɔ-wɔlɔ.”

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 18

Deeƀé è Felesia-ŋai yée mɛi-ɣàle

(Samia Veerɛi 8:1-18)

1Ɣele tɔnɔ da Gâloŋ Deeƀé è Felesia-ŋai yée-mɛi ɣále é Gâa taa-lêei kula yêei ké é pɛlɛ ǹaa kɔlɛ mâ kpanaŋ-ŋai dîa.

2È ŋɔ́nɔ Môa-ŋai yée mɛi ɣále é díkɛ a ǹyee-mu-ƀela díkɛ ŋuŋ-fela-fei kɔlɛ m̀a.

3Naa pôlu ma, Deeƀé è ŋɔ́nɔ Zoba kaloŋ Adadezɛ yée mɛi ɣále Ama lɔii kpiniŋ kɔlɛ. Adadezɛ è kɛ̀ liî a géɛ é Yufeletii Ya-leei kɔlɛ siɣe a bɔɔ.

4Deeƀé è kɔ́-kɔkeleŋ wála tɔnɔ (1,000) soŋ é pɛlɛ kɔ́-kɔ ƀela wála lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ (7,000) mâ nyíi ŋai kɛ̀ kɔi soo-ŋa mɛi da kɔkuluƀa wála buu feerɛ (20,000) nyíi ŋai kɛ̀ siai díkɔɔ-ŋai. Nya ƀe Gâloŋ Deeƀé è zoo-ŋai ŋí dámaa sìɣe zu kɔ́ kɔ́-keleŋ ŋuŋ tɔnɔ (100) mɛni ma. È gbéli-ŋai kélee kɔ̃liŋ.

5Nya ƀe Siria-ŋai kɛ̀ Dɛmɛikai dí pà a géɛ díkpɔŋ mâa tɛɛ Adadezɛ pɔ́. Kélɛ Deeƀé è díkɔ-kuluƀa-ŋai wála buu feerɛ káo feerɛ (22,000) pàa.

6Deeƀé è ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai díƀûu-ŋai da-ni tɔ̀ɔ dílɔii su. Dí ǹaa-ƀela kɛ̀ a ǹyée mu-ƀela, díkɛ ŋuŋ fela-fei tɛ̀ɛ bɔ́. Yâwɛɛ è Deeƀé kɛ̀ é ŋɔkpɔara-ƀelai kélee yée mɛi ɣále.

7Deeƀé è Adadezɛ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai dígôo kpala ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ-ŋai sìɣe é lí a dia Zerusâlɛŋ.

8È ŋɔ́nɔ ƀara támaa kùla Tiƀa da Kûŋ taa-lee-ŋai su kɛ̀ Adadezɛ yée mui. (Saloma è wɔ́lɔ zãai ŋí sìɣe é yá pú-sɛŋ, pɛ́rɛ-yee mu-wuru-ŋa da sɛŋ-folo-ŋa kpɛtɛ a dia Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛni ma.)

9Ama kaloŋ Tou kɛ́ɛ a m̀ɛni a géɛ Gáloŋ Deeƀé aâ Zoba Kaloŋ Adadezɛ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai yée mɛi ɣálei,

10è ǹóŋ Adoraŋ tɛ̀ɛ Gâloŋ Deeƀé pɔ́-naa a géɛ é ǹaa tí m̀a, é ŋɔsɛɣɛ-fêi láa seri m̀a Adadezɛ yée mɛi ɣále mɛ̂ni ma. Kpɛni fêi kɔ́ è kɛ̀ Gáloŋ Tou da Adadezɛ díloai. Gâloŋ Tou è gôo, káne, da ƀara sama-sãa tɛ̀ɛ Deeƀé mi.

11Kɛ́lɛ Gâloŋ Deeƀé è zãai ŋí kélee tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́, gánei da gôoi nyíi è ziɣe ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ŋí, Idɔŋ, Môa, Amɔŋ, Felesia da Amɛlɛka lɔii sui.

12Abisai nyíi kɛ̀ a Zeruia ǹóŋ, È Idɔŋ kɔ-kuluƀa wála puu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (18,000) pàa Gbolo tiŋ-tiŋ su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13È ƀûu pù naa gɔ-kuluƀa-ŋai maa mɛ̂ni ma. Idɔŋ-ŋai díkɛ̀ a Gâloŋ Deeƀé yée-mu ƀela. Ǹaa pôlu ma, Yâwɛɛ è gɛ̀ Deeƀé é ŋɔkpɔara-ƀelai kélee yée mɛi ɣále.

14Deeƀé è nâa kɛ̀ Eezuɛ lɔii kélee mɛi a kaloŋ. È ŋɔnûai kélee kpɔ́ mɛi kâa a teniŋ-ƀo pere.

15Zoa ǹɛ̂ɣe Zeruia ƀé kɛ̀ gɔ-kuluƀa-ŋai kélee mɛi. Ailu ǹóŋ Zeosafa ƀé kɛ̀ a gɔlɔ pɔ̃yɛ-nuui.

16Aitu ǹóŋ-surɔŋ Zadɔ da Abiata ǹóŋ-surɔŋ Aimelɛ ƀé kɛ̀ a zâla-laa soŋ-ƀelai.

17Zioada ǹóŋ-surɔŋ Bɛnaya ƀé kɛ̀ Deeƀé mɛi-káa kɔ-kuluƀa-ŋai mɛi. Gâloŋ Deeƀé ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a ǹûa kpaya-kpayai dítii kɛ́ɛi su.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 19

Deeƀé è Amɔŋ-ŋai da Asiria-ŋai yée mɛi ɣàle

(Samia Veerɛi 10:1-19)

1Ɣele kpɛ́-kpɛɛ tɛɛ pôlu ma, Amɔŋ-ŋai díkâloŋ Naasi è sàa dí ǹóŋ Anuŋ sée bɔ́ɔ ŋá.

2Deeƀé è gíli ŋá sìa ǹyɛɛi, “Ŋa pâi kɛ̂i a teniŋ ƀô nuu Naasi ǹóŋ Anuŋ m̀ɛni ma, kpɛ́ni fêi, ǹâŋ è wɔ́lɔ kɛ́ a deniŋ ƀɔ́ɔɔ m̀ɛni ma.” Deeƀé è núu kpulu tɔnɔ tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ é kpulɔŋ Anuŋ ma ǹâŋ saa mɛni ma. Kɛ́lɛ tãi Deeƀé ŋɔnûai dí sèri la Amɔŋ-ŋai dílɔii su a gɛ́ɛ dí zaa kpulɔŋ maai kɛ̂i,

3Amɔŋ kaloŋ-ŋai dí mò Anuŋ ma dîyɛɛi, “Gáa íkili ŋá a gɛ́ɛ Deeƀé è ǹûai ŋí tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí kpulɔŋ maa kɛ́ a yá ínâŋ sàa mɛnii ma? Ífe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ǹûai ŋí dí pà a gɛ́ɛ dí sía ǹɔii su dí naa maa kpɛ́ɛ a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ kûa dí kúyee mɛi ɣále?”

4Anuŋ è Deeƀé ŋɔnûai sòŋ é díla-leɣa pú, é díyokpo-ŋai maa tée zamai díwulaŋ mɛi-pere é dítɛɛ pôlu.

5Gɛ́ɛ tí, núu tɔnɔ ta è pà Deeƀé pɔ́-naa é m̀ó ma berei daâ ƀâa kùla la ŋɔnûai è dítɛ̀ɛi diai. Deeƀé è nûa tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí m̀ó ǹûai ŋí dîa ǹyɛɛi, “Gâloŋ ǹyɛɛ ká lɛ́ɛ Zɛleko é lɛ́ɛ la zu ká lá-leɣa é tɛ́ kálɛɛ pâi.”

6Gâloŋ Anuŋ da ŋɔnûai kɛ́ɛ da gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ daâ Deeƀé líi ŋwána mɛni kɛ́i, dí lì dí káne wála buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (80,000) kɔ́lɛ a gɛ́ɛ díkɔ kɔ́-keleŋ-ŋa yá dí zia-ƀela féla fé la Mɛsepotamia mɛi pere kpiniŋ su da Siria lɔii Maaka da Zoba kpiniŋ su.

7Gɔ́ kɔ́-keleŋ zia-ƀela wála buu saaƀa káo feerɛ (32,000) dí díyà a gɛ́ɛ dí kɔ́ dímɛni mai da Maaka kaloŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí pà dí díƀûui pú Mɛdeba kɔlɛ ma. Amɔŋ kɔ-kuluƀa-ŋai dia máŋ dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ dítaa-ŋai su dí pá gɔ́i kɔ́ mɛni ma.

8Deeƀé kɛ́ɛ a m̀ɛnii ŋí mɛ́nii, è Zoa da Eezuɛ kɔ́ kɔ́-ƀelai kélee tɛ̀ɛ.

9Amɔŋ-ŋai dí kùla dítaa-ŋai su dí pá dí kpɛɣɛŋ gɔ́ kɔ́ ŋ̀ɛ́nei ŋá dítaa-lêei ŋɔsiɣãŋ lá. M̀aa tãi tí, gâloŋ-ŋai pà a gɛ́ɛ dí kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ dípɔi, díkɛ̀ maa kpɛ̂ŋ kɛ̂i víyeŋ ŋá pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Zoa è gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ díkpɔara-ƀelai díkɛ̀ dípôlu-pere da-ŋa dí ƀò dítuɛ-pere. Gɛ́ɛ tí, Zoa è Eezuɛ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai ŋ̀wála-walaa-ŋa kùla zu é dítɔɔ Siria-ŋai kɛ̀ dípôlu pere díperêi.

11È nâa gɔ-kuluƀa-ŋai gbéli-ŋai pù ǹêɣe Abisai yée mu. Diai ŋí ƀé kɛ̀ tɔɔ-ni Amɔŋ-ŋai perêi.

12Zoa è mò ǹyɛɛi, “À kɛ̀ Siria-ŋai da kɛ̀ a díwala-walaa é tɛ́ɛ ḿâ, gɛ̀ ní ka pâi ŋ̌gula-yeei kɛ̂i. À kɛ̀ Amɔŋ-ŋai da kɛ̀ a díwala-walaa é tɛ́ɛ kâa, gɛ̀ ní ŋa pâi pâi ŋá kákula-yeei kɛ̂i.

13Ka kɛ́ a kátɔ̂i kpanaŋɔɔ, ká kálii kpele a gɛ́ɛ ká kɔ́ kúnûai da Ɣâla ŋɔtaa-lêe-ŋai mɛni ma. Yâwɛɛ a pâi m̀ɛnii kɛ̂i nyíi ǹɛ̂lɛɛi a ǹîai.”

14Zoa da ŋɔkɔ-kuluƀa kpului dí lì a gɛ́ɛ dí pɛ́lɛ Siria-ŋai dîa. Kɛ́lɛ gɛ́ɛ Siria-ŋai da díkaai díkelee dí pù.

15Amɔŋ-ŋai dí gàa nɔ́ a gɛ́ɛ Siria-ŋai díkɛ̀ pûi, dia máŋ dí pɛ̀lɛ pûi Eezuɛ-ŋai gbéli-ŋai yêei kɛ̀ Abisai pôlu perei. Dí pù dítɛɛ daa-lêei su. Gɛ́ɛ tí, Zoa è lène pôlu é lí Zerusâlɛŋ.

16Siria-ŋai kɛ́ɛ da gáa a gɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai daâ díyee mɛi ɣálei, dí kɔ́ kɔ́-ƀela kùla Siria taa-leei da-ŋa su Yufeletii Ya-leei vóloi kulai-pere a gɛ́ɛ dí kpɔ́ŋ dîa. Zoba kâloŋ Adadezɛ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-nuui Soba ƀé dí dɔ̀ɔ dílaa túɛ.

17Deeƀé kɛ́ɛ a mènii ŋí duŋ mènii, è Eezuɛ kɔ-kuluƀa-ŋai kélee sìɣe da dîa-ni dí Zɔdiŋ Ya-leei tíyeŋ dí lí dí kpiyɛ̂ŋ dí perêi. Deeƀé è ŋɔkɔ-kûluƀa-ŋai kpɛ̃̀yɛŋ Siria-ŋai perêi dí pɛ́lɛ kɔ́ɔ ma da dîa-ni.

18Eezuɛ-ŋai dí Siria-ŋai tùaŋ. Kɛ́lɛ Deeƀé è Siria kɔ kɔ́-keleŋ sia-ƀela wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (7,000) pàa, kɔ-kuluƀa wála buu náaŋ (40,000) da dílaa túɛ nuu kɛ́tɛi Soba.

19Adadezɛ ŋɔyée mu-ƀelai dí gàa nɔ́ a gɛ́ɛ Deeƀé aâ díyee mɛi ɣále a tɔ̃yâi, da Deeƀé ni dí díloai kpɛ̀tɛ dí díkpîŋ kɛ́ a ǹyaa Deeƀé ǹyée mu-ƀela. É síɣe ŋ̀elei tí ma, Siria-ŋai dífe wɔ́lɔ fáa ní ma a gɛ́ɛ díkpɔŋ mâa da tɛɛ Amɔŋ-ŋai pɔ́ kɔ́ kɔ́ mɛni su.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 20

Deeƀé è Laba taa-leei sòŋ

(Samia Veerɛi 12:26-31)

1È kɛ̀ a fólo láa ƀɔ́ɔɔ tãi nyíi kâloŋ-ŋa da kâa lì la kɔ́ kɔ̂i. Ɣele tɔnɔ da Zoa è Eezuɛ kɔ-kûluƀa-ŋai sìɣe a gɛ́ɛ dí lí kɔ́ kɔ̂i. Dí lì dí Amɔŋ-ŋai dílɔii síɣe. Kɛ́lɛ Gâloŋ Deeƀé è lɛ̀ɛ Zerusâlɛŋ. Zoa è lì é pɛ́lɛ Laba taa-leei ma é naa sòŋ.

2Deeƀé kɛ́ɛ a pâi, è lì é díɣâla-pɔkɔɔŋ Maakɔŋ ŋɔkâloŋ ƀɔrɔi síɣe é zèe ŋ̀ûa. M̀ɔrɔi ŋí ŋɔwuyɛ è kɛ̀ a gôo ŋɔpãŋ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao lɔɔlu. Kɔni-sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ è kɛ̀ m̀ɔrɔi ŋí ma. Deeƀé è ŋɔ́nɔ sãâ támaa sìɣe daai ŋí su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Naa pôlu ma, Deeƀé è ŋɔ́nɔ daai su-ƀelai sìɣe é díkɛ a ǹyée mu-ƀela díkɛ tíi kɛ̀ mì. Díkɛ tíi kɛ̂i a wúru ƀéla kɔli, kɔli-kɔɔ-ŋa kɔlɔ da yûɔ-ŋa. Deeƀé è mɛni sî̂i tɔnɔi ŋí kɛ̀ a Amɔŋ-ŋai dítaa-ŋai kélee su-ƀela. Nya ƀe Deeƀé da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kélee dí lène pôlu dí lí Zerusâlɛŋ.

Eezuɛ-ŋai da Felesia namu-sirɛ-ŋai

(Samia Veerɛi 21:15-22)

4Naa kɛ́ɛ tí, laa-sâa è tòo Eezuɛ-ŋai da Felesia-ŋai kɛ̀ Gezɛ díloai. Gɔ́i ŋí su ƀé Sibɛka nyíi kɛ̀ a Usa-nuui è Felesia-ŋai dínâmu-sirɛi nyíi da kâa dòli a Sipâi paa. Maa tãi tí ma dí Felesia-ŋai yée mɛi ɣâle.

5Gɔ́i dɔnɔ è ŋɔ́nɔ tèe Felesia-ŋai da Eezuɛ-ŋai loai. Gɔ́i ŋí ŋɔtãi ƀé Zaɛ ǹóŋ Ɛɛanaŋ è Laami nyíi kɛ̀ a Gâa taa-leei su nuui Golaya ǹɛ̂ɣe pàa naa. Laami ŋɔkpálai ŋuŋ è kɛ̀ yɛ̂ɛ seɣe-pala siɣãŋ tɔɔ wûru.

6Naa pôlu ma, gɔ́i dɔnɔ è ŋɔ́nɔ tèe Gâa taa-leei su. Kɔ-kuluƀa tɔnɔ è kɛ̀ naa ǹyée-gbua è kɛ̀ puu káo feerɛ, gɔ́ɔ-gbua kɛ́ ƀò puu káo feerɛ. Ǹalôŋ ŋí è kɛ̀ a gɔ-kuluƀa-ŋai dísuui su-nuui dɔnɔ.

7Báai, è Eezuɛ-ŋai maa fôo. Nya ƀe Deeƀé ǹɛ̂ɣe Sama ǹóŋ Zonetaŋ è pà é bàa.

8Ǹúu saaƀai ŋí Deeƀé da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí dípaai, díkɛ̀ a Gâa taa-leei su kɔ-kuluƀa-ŋai dísuui su-ƀela.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 21

Deeƀé è ŋɔkúluƀa-ŋai lòno

(Samia Veerɛi 24:1-25)

1Ǹaa kɛ́ɛ tí, Sêtɔŋ è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é mɛni kpɔ̂lu láa Eezuɛ m̀a. È pìli Deeƀé líi su é gɛ́ Deeƀé é Eezuɛ-ŋai lóno.

2Deeƀé è mò Zoa da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ka lí ká Eezuɛ-ŋai lóno ká pá a m̀aa koraŋ-ƀo ḿbɔ a gɛ́ɛ ŋá kɛ́ a díkelee díkɔlɔŋɔɔ díkɔni ma é síɣe Bɛɛsiba é tóo Daŋ ŋɔlɔii-kpîniŋ su.”

3Kɛ́lɛ Zoa ǹyɛɛ mài, “Tɔɔ Yâwɛɛ é gɔ-kuluƀa-ŋai táma a ŋ̀uŋ tɔnɔ (100) seêi ŋ̀uŋ tɔnɔ (100) é tɛ́ɛ nyii-ŋai díkaa naai dîa. Ḿuu-namui, ǹûai ŋí kélee dífe a íyee mu-ƀela? Lé mɛni ƀé ya nyíŋi kɛ̂i mɛni mai, ḿuu-namui? Lé mɛni ƀé ya ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ ǹɔii ŋí é píli la sɔnyɔ̂ŋ sui?”

4Kɛ́lɛ gâloŋ è gɛ̀ Zoa é ǹûai lóno. Nya ƀe Zoa è lì ǹɔii gwaa kélee é ǹûai lóno é lene pôlu Zerusâlɛŋ.

5È gɔ-kuluƀa-ŋai kélee ǹɔii sui laa see lɛ̀ Deeƀé ma. Diai kélee kɛ̀ a kɔ́ kɔ́-ƀelai díkɛ a núu meeyɔŋ tɔnɔ pôlu wála ŋ̀uŋ tɔnɔ (1,100,000) Eezuɛ kpiniŋ su. Diai kɛ̀ Zuda kpiniŋ sui díkɛ̀ a núu wála ŋ̀uŋ náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (470,000).

6Zoa líi fé kɛ́ ní a ǹáa ǹûai lóno mɛni ma. M̀ɛni ma, vé Liiva-ŋai da Bɛŋsima suui su-ƀelai lóno ní.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Eezuɛ-ŋai lóno mɛni fé ké ní a Ɣâla nîa mɛni. M̀ɛni ma, è Eezuɛ-ŋai kula-maa kɛ̀ m̀ɛnii ŋí mɛni ma.

8Nya ƀe Deeƀé è mò Ɣâla ma ǹyɛɛi, “M̀ɛnii ŋí ŋaâ gêi, gáa a sɔnyɔ̂ŋ kɛ́tɛ. M̀ɛni ma ye kpera yê ńzu mɛni lɛɛ, kpɛ́ni fêi, ŋaâ ƀoo mɛni támaa ké a yá.”

9Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui Gâa ma ǹyɛɛi,

10“Lí í m̀ó Deeƀé ma yêi, ‘M̀ɛnii Yâwɛɛ è m̀oi ǹyaa ƀa: Ŋa pâi mɛni-ŋuŋ saaƀa ƀôi yâ a gɛ́ɛ í dɔnɔ siɣe zu a gɛ́ɛ ŋá gɛ́ a yá.’ ”

11Gâa è lì Deeƀé pɔ́-naa ǹyɛɛ mai, “M̀ɛnii Yâwɛɛ è m̀ôi ǹyaa ƀa í m̀ɛni saaƀai ŋí dɔnɔ siɣe zu:

12Puru é tóo a kóraŋ saaƀa, kpaa íkpɔara-ƀela dí káyee-mɛi ɣále ɣáloŋ saaƀa yée mu, kpaa máŋ Yâwɛɛ é ŋɔkéla tɛ́ɛ a núu paa kɔlɔ-fela nyɔmɔɔ-ŋa dí nûa paa fólo saaƀa yée-mu Eezuɛ lɔii gwaa kélee ma. M̀ɛnii ŋí su toôi ƀa lé a gɛ́ɛ ŋá m̀ó Yâwɛɛ ma ńdɛ̀ɛi.”

13Deeƀé è mò Gâa ma ǹyɛɛi, “Ńii toɔ̂i kpɔ́ pôlu a ŋ̀ánaa. Tɔɔ Yâwɛɛ é ŋ̀gula-maa ké, kpɛ́ni fêi, ŋɔmaloŋ-kâai su kɛ́tɛi. Kɛ́lɛ núu-kpune fé ŋ̀gùla maa kê.”

14Gɛ́ɛ tí, Yâwɛɛ è mɛni kpɔ̂lu làa Eezuɛ-ŋai dîa. È gɛ̀ núu wála buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (70,000) dí sáa Eezuɛ lɔii su.

15Nya ƀe Yâwɛɛ è ŋɔkélai tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ é Zerusâlɛŋ su kara. Kɛ́lɛ ŋ̀âla-taa kelai kɛ́ɛ kɛ̀ m̀ɛnii ŋí kêi, Yâwɛɛ è naa kàa ǹíi é tóo pôlu. È m̀o ŋ̀âla-taa kelai ma ǹyɛɛi, “É naa lɛɛ tí. Nyíti aâ táma!” Ǹ̀âla-taa kelai è kɛ̀ tɔ̂ɔni Arauna ŋɔmii-sɛŋ tânii kɔlɛ ma. Arauna è kɛ̀ a Zɛbusi-nuu.

16Deeƀé è ŋ̀âla-taa kelai kâa gɛ́ ƀò tɔ̂ɔni, kɛ́lɛ gɔ́ɔ fé ké ní a bîlaŋɔɔ ǹɔii ma. Ƀóa-sɔkpɔ è kɛ̀ ǹyêei zãa Zerusâlɛŋ pere. Da ǹúu-pɔlɔ-ŋai maloŋ-tôo-maa seɣe è kɛ̀ diai, dí pà dí díŋuŋ ma pîlaŋ ǹɔii ma.

17Deeƀé è Ɣâla fèli ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀé gɛ̀ díkɛ ǹûai lòno. Gɛ̀ ní, ńyãa ƀé zɔnyɔ̂ŋ kɛ̀, ŋá dua-pere nyɔ̂ŋ sãŋ ŋí ké. Kɛ́lɛ ǹûai ŋí díkaa a ínûa. Dífe mɛni nyɔ́mɔɔ ké ní. M̀ɛni ma, óo Ŋáɣâlai Yâwɛɛ, ŋa ímarê kêi a gɛ́ɛ í ŋ̀gula-maa ké kwa ŋ̀ánûai m̀ɛnii ŋí mɛni ma. Ífe ǹûai ŋí su-kàra.”

18Nyíŋi pôlu ma, Yâwɛɛ ŋɔkélai è mò Gâa ma a gɛ́ɛ é m̀ó Deeƀé ma é lí é Ɣâla-teƀele tɔɔ Yâwɛɛ mɛni ma Zɛbusi-nuui Arauna ŋɔmii-sɛŋ táŋ kwaai ma.

19Deeƀé è Gâa wóo mèni. È gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò lai.

20Arauna da ǹônii-sinaai náaŋ díkɛ̀ mii-sɛŋ tânii. Nya ƀe dí ŋ̀âla-taa kelai kàa. Gɛ́ɛ tí, Arauna ǹônii-sinaai ǹaaŋɔɔ dí pù dí díloo.

21Arauna kɛ́ɛ a Gâloŋ Deeƀé káai, è kpèra mii-sɛŋ táŋɔɔ ma é lí é pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu é ŋ̀uŋ pîlaŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Deeƀé è mò ma ǹyɛɛi, “Ye ímii-sɛŋ tânii tɛɛ ḿbɔ ŋá ǹyá ŋá Ɣâla-teƀele tɔɔ naa Yâwɛɛ mɛni ma a gɛ́ɛ é m̀ɛni kpɔ̂lui ŋí kúla Eezuɛ lɔii ma. Ŋa pâi ǹyâi yɛ̂ berei zɔ̃ɔ káa lai.”

23Arauna è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Ńuu-namui, ye ziɣe m̀ɛnii ya ŋ̀wɛ̂lii í gɛ́ lai, í gɛ́ la. Ye díi kɛ́-niŋa sirɛ-ŋai ŋí síɣe a gɛ́reŋ sala kula-sɛŋ. Ye mii-sɛŋ táŋ wurui síɣe í gɛ́ a kɔi zâlai kula mɛni ma. Ŋa pâi m̀ii-sɛŋ da tɛɛ̂i ípɔ a mìi-sɛŋ sala sɛŋ.”

24Kɛ́lɛ Gâloŋ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Kpao, ŋa pâi zɔ̃ɔ tɛɛ̂i ípɔ yɛ̂ɛ berei gáa lai. Fa ísãai siɣêi ŋá dɛɛ Yâwɛɛ pɔ́, kpaa máŋ ŋá sâla kula a zɛŋ nyíi dí dɛ̀ɛ ḿbɔ kpɛ́ni-kpɛnii.”

25Nya ƀe è gôo sɛŋ-kao kpua-kpua ŋ̀uŋ lɔ́ɔlu mɛi da (600) tɛɛ Arauna pɔ́ mii-sãa tânii mɛni ma.

26È Ɣâla-teƀele tɔ̀ɔ naa Yâwɛɛ mɛni ma é kéreŋ sala da laoi-laa sala kùla naa. È Ɣâla fɛ̀li, Ɣâla è fáa ŋ̀óo ma é ŋɔŋ kúla ŋ̀elei su é tóo ŋ̀âla-teƀelei ŋá é zãai kélee kéreŋ.

27Yâwɛɛ è lòno ŋɔkélai pɔ́. Gélai è ŋɔƀóa-sɔkpɔi lɔ̀ daâi pôlu.

28Gɛ́ɛ Deeƀé a gáa a gɛ́ɛ Yâwɛɛ a ǹyée sée ŋɔfɛli-wooi mu Zɛbusi-nuui Arauna ŋɔmii-sɛŋ tánîi, è sâla kùla naa.

29Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔlɔ-seɣe pɛrɛi Mose è wɔ́lɔ dɔ̀ɔ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui da ŋ̀âla-teƀelei kɛ̀ gɛ́reŋ salai kula mɛni mai díkelee díkɛ̀ ŋ̀âla-fɛli kwaai ma kɛ̀ Giƀiyɔŋ Yêei ma.

30Kɛ́lɛ Deeƀé fé pɔri ní kɛ̀ liî naa a gɛ́ɛ é Ɣâla fɛli, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ kpɔ́ yaôi a ŋ̀ánaa Yâwɛɛ ŋɔkélai ŋɔƀóa-sɔkpɔi ma.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 22

1Nya ƀe Deeƀé è mò ǹyɛɛi, “Ƀɛ́ ŋí ƀé Yâwɛɛ Ɣâla Ŋɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi a pâi kɛ̂i naa. Ŋ̀âla-teƀelei ŋí ƀé Eezuɛ ƀelai da pâi kɛ̂i kéreŋ sala kulâi ŋá.”

Dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ mɛni ma.

2Ǹaa kɛ́ɛ tí, Deeƀé è worɛ̂ tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ ŋɔ̃ya-ŋai kɛ̀ Eezuɛi díkelee díŋa tɛ́ gîe ma a gɛ́ɛ é tíi tɛ́ɛ dípɔ. È da-ni sìɣe zu a gɛ́ɛ dí gɔni-ŋai sáa bɛ́rɛi-kaŋ tɔɔ mɛni ma.

3È pà a kɔli kpûlu kɛ́tɛ a gɛ́ɛ dí nêre-kao-ŋai kpɛtɛ la gbôŋ da ziɣãŋ láƀelei sãai kpɛtɛ mɛni ma. È ŋɔ́nɔ ƀara támaa tɛ̀ɛ nyíi dífe pɔri ní ŋɔwuyɛ kɔ̂nii.

4Taya da Sidɔŋ-ƀela dí pà bɔ́ a sîda wuru-kpono támaa nyíi dífe kɛ̀ pɔri ní ǹônoi.

5Deeƀé è mò ǹyɛɛi, “Ŋ̀âla-pɛrɛi nyíi ǹóŋ Saloma a pâi dɔ̂i fɛ̂ɛ é kɛ́ a ǹɛ́lɛɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa nyíi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee da pâi maa tûŋ ƀôi dínûai kélee dîa. Gáa niî a nyáŋkpa. Vé táre ní m̀ɛnii kélee su. Ŋa pâi zãai kélee ŋá tɛ̂i ma bɛ́rɛi tɔɔ mɛni ma.” M̀ɛni ma Deeƀé è bɛ́rɛi tɔɔ sãa támaa ŋá tɛ gîe ma é lɛ́ɛ pâi saâi.

6È ǹóŋ Saloma tòli é Eezuɛ Ɣalai Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi tɔɔ mɛni kélee tùaŋ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7È mò ma ǹyɛɛi, “Ńoŋ, ŋa gbɛ̀tɛ ŋ́gili ŋá a gɛ́ɛ ŋá pɛ́rɛ tɔ́ɔ Ŋáɣâlai Yâwɛɛ ŋɔlaa ma tɛi mɛni ma.

8Kɛ́lɛ Ɣâla è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi, ‘Ya kɔ́ támaa kɔ́. Ya ŋãa támaa pú. Mɛni ma ífe pâi pɛ́rɛ tɔ̂i maa mɛni ma.

9Kɛ́lɛ ya pâi lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀôi nyíi lii-see a pâi kɛ̂i ǹyêei, kpɛ́ni fêi, ŋa pâi dɛɛ̂i bɔ́. Ŋa pâi gɛ̂i é víi tɔ́ɔ ŋɔkpɔara-ƀelai kélee yêei. Ǹáa ƀé pâi kɛ̂i a Saloma. À gâloŋ-laai sɔlɔ ƀô, ŋa lii-see tɛɛ̂i Eezuɛ-ŋai pɔ́ ŋá dímɛi káa.

10Ǹyaa ƀé pâi ŋápɛrɛi tɔ̂i. Ŋa pâi kɛ̂i a ǹâŋ, ǹyaŋ gɔ́ ƀò a ńoŋ. Ŋa pâi gɛ̂i ŋɔsuui su-ƀela díkɛ a kâloŋ Eezuɛ lɔii su wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.’ ”

11Deeƀé è ŋɔ́nɔ mò mà ǹyɛɛi, “Ńoŋ, Yâwɛɛ é kɛ́ íkɔlɛ. Íɣâlai Yâwɛɛ é kɛ́ íkɔlɛ é gɛ́ ǹóoi ŋaa-see é kɛ́ í ŋɔpɛ́rɛi tɔ́ɔ yɛ̂ɛ berei è mò lai.

12Tɔɔ é táre da mɛni ŋá-kaa tɛ́ɛ ípɔ a tãi ya pâi kɛ̂i la Eezuɛ-ŋai mɛi a gɛ́ɛ í ŋɔtɔ̂ŋ mɛi káa.

13À kɛ̀ tí, ya pâi mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀôi à kɛ̀ ya ímɛi kâa, í dɔ̂ŋ nyíi Yâwɛɛ è wɔ́lɔ dɛ̀ɛ Mose pɔ́ Eezuɛ-ŋai mɛni mai mɛi káa. Kɛ́ a ítɔ̂i kpanaŋɔɔ ílii kpeliɛɛ. Ílii fé tòo pôlu kpaa máŋ í yao.

14Ŋa mɛni sôli támaa káa a gɛ́ɛ ŋá Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi tɔɔ sãa ŋáa tɛ́ gîe ma. Ŋa gôo pãŋ wála lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (8,000), káne pãŋ ŋɔmêeyɔŋ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu (75,000,000) ƀara da kɔli kpulu kɛ́tɛ ípɔ nyíi núu fa pɔ̂ri ŋɔwuyɛ kɔ̂ɔnii, wúru da kɔni. Ya pɔ̂ri díta pûi ma a tɛɛ-ŋa.

15Tíi kɛ́-ƀela sii támaa káa íyêei. Kɔni saa-ƀela, pɛ́rɛ tɔɔ-ƀela, wúru-kpamo-ƀela, yɛrɛ-tii kɛ́-ƀela támaa nyii-ŋai da tíi kɛ́

16a gôo, káne, ƀara da kɔli. Yɛrɛ kɛ́-ƀela támaa káa ƀé nyíi ífa pɔ̂ri dílônoi. Ye naa pɛlɛ díi ŋí ma. Yâwɛɛ é kɛ́ íkɔlɛ ma.”

17Nya ƀe Deeƀé è mò Eezuɛ-ŋai láa túɛ-ƀelai dîa a gɛ́ɛ díkpɔŋ maa tɛ̀ɛ ǹóŋ Saloma pɔ́.

18È mò dîa ǹyɛɛi, “Káɣâlai Yâwɛɛ è kɛ̀ kákɔlɛ. A lii see tɛ̀ɛ kápɔ ƀéla kélee ma, kpɛ́ni fêi, a ǹɔii kélee tɛ́ɛ ḿbɔ, zu-ƀela kélee da kɛ́ a Yâwɛɛ yée mu-ƀela.

19Mɛni ma, ka Káɣâlai kɔ́ri a kálii da kámɔlêŋ. Ka kámɛi káa a gɛ́ɛ ká Ɣâla Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi tɔ́ɔ a gɛ́ɛ ká pá a ŋɔkpanaŋ-woo Gãlai da zãa maa waa-ŋai nyii-ŋai díkaa a Ɣâla pɔ́ɔi bɛ́rɛi mu nyíi ká dɔ̀ɔ Yâwɛɛ mɛni mai.”

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 23

1Gâloŋ Deeƀé kɛ́ɛ a pɔlɔi, è ŋɔlôloŋ Saloma lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a Eezuɛ-ŋai díkâloŋ.

Liiva-ŋai dítii-ŋai

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Gâloŋ DeeƁé è Eezuɛ mɛi-ƁɛlaiKélee, zâla láa-soŋ-ƁɛlaiDa Liiva-ŋai kélee ŋáa tɛ̀ gîe ma.

3È Liiva-ŋai díkoraŋ è kɛ̀ a kóraŋ buu-saaƁai é tɛ́ ǹaa mɛi perei lòno. Díkelee díkɛ̀ a kpakolo wála buu saaƁa káo lɔ́ɔlu mɛi saaƁa (38,000).

4È mò ǹyɛɛi, "Ǹûa wála buu feerɛ káo naaŋ (24,000) ŋí Ɓé pâi kɛ̂i tíi kɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu. Dí wála lɔ́ɔlu mɛi da (6,000) Ɓé pâi kɛ̂i a dílaa-Ɓelai da mɛni-sâa Ɓó-Ɓelai.

5Dí wála náaŋ (4,000) Ɓe pâi kɛ̂i ziɣãŋ láƁelei mɛi kâai. Dí wála náaŋ (4,000) Ɓé pâi kɛ̂i laa-maa tɛ̂ tɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́ a ŋ̀ále sãai ŋá gbɛtɛ a gɛ́ɛ ŋa laa-maa tɛ̂ tɛ̀ɛ la bɔ́i tíŋ."

6Nya Ɓe GâloŋDeeƁé è díŋa-kɔ̀lɛ a díkpulu yɛ̂ɛ berei Liiva ǹônii-sinaai díkɛ̀ lai: Gɛsɔŋ, Koa, da Melali.

7Gɛsɔŋ ǹônii-sinaai Ɓé kɛ̀ a: Ladaŋ da Simei.

8Ladaŋ ǹônii-sinaai díkɛ̀ saaƁa: Zeiɛ, nyíi kɛ̀ a dílaa-tuɛ nuui da Zɛtaŋ da Zooɛ.

9Simei ǹyaa máŋ ǹônii-sinaai díkɛ̀ saaƁa: Selomɔ, Aziɛ da Araŋ. Dia Ɓé kɛ̀ a dínâŋ Ladaŋ ŋɔsuui su-Ɓelai láa túɛ-Ɓela.

10Simei ǹônii-sinaai díkɛ náaŋ: Zaɣa, Zina, Zeusi da Bɛria.

11Zaɣa Ɓé kɛ̀ a dílaa túɛ-nuui, Ziza kɛ́ Ɓò a gɔlɛ ma nuu. Kɛ́lɛ Zeusi da Bɛria dífe nîa-pɛlɛɛ támaa maa sɔlɔ Ɓó ni. M̀ɛni ma dí dílòno nɔ́ a núu-suu tɔnɔ.

12Koa ǹônii-sinaai díkɛ náaŋ: Amaraŋ, Iza, Iburɔŋ da Uziɛ.

13Amaraŋ ǹyaŋ ǹônii-sinaai Ɓé kɛ̀ a EelɔŋDa Mose. Dí Eelɔŋ siɣe zu a gɛ́ɛ gɛ́ zãa maa-waa-ŋai mɛi kâa. Dí ǹônii-sinaai siɣe zu a gɛ́ɛ díkɛ kéreŋ sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ kereŋ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ a ɣele kélee, díkɛ tíi kɛ mi, díkɛ ŋɔlûwai láa seri ǹûai dîa.

14Kɛ́lɛ dí Ɣâla ŋɔnuui Mose ǹônii-sinaai láa siɣe Liiva-ŋai dínuu-suui sáma.

15Mose ǹônii-sinaai Ɓé kɛ̀ a GɛsɔŋDa Iliezɛ.

16Gɛsɔŋ ǹyaŋ ǹônii-sinaai láa túɛ-nuui Ɓé kɛ̀ a Sebuɛ.

17Iliezɛ ǹyaŋ ǹóŋ è kɛ̀ nɔ́ tɔnɔ. Ǹáa Ɓé kɛ̀ a Leɣabia. Ǹônii-sinaai díkɛ̀ a dítamaa.

18Koa ǹóŋ-surɔŋ veerɛi, Iza ǹóŋ-surɔŋ láa Ɓé kɛ̀ a Silomi. Ǹyaa Ɓé kɛ̀ a ǹúu-suui kpîŋ láa túɛ-nuu.

19Koa ǹônii-sinaai zaaƁa ɣelei láa Ɓé kɛ̀ a Iburɔŋ. Iburɔŋ ǹônii-sinaai díkɛ̀ náaŋ: Zeria, Amaria, Zaaziɛ da Zekamiaŋ.

20Koa ǹóŋ surɔŋ ǹáaŋ ɣelei Uziɛ ǹóŋ-surɔŋ m̀aa-ŋuŋ Ɓé kɛ̀ a Maka. Veerɛ ɣelei Ɓé kɛ̀ a Isia.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Melali ǹônii-sinaai díkɛ̀ feerɛ: Maali da Musi. Maali ǹyaŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Ilieza da Kesi.

22Ilieza fé lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀó ní. Lônii-nɛyaa nɔ́ ƀe è dímaa sɔlɔ ƀò gɛ̀ sâa. Díkaayɔɔ-ŋai kɛ̀ Kesi ŋɔsuui sui ƀé díkùla a dínɛyâa.

23Musi ǹônii-sinaai díkɛ̀ saaƀa. Maali, Ɛdɛ da Zeremɔ.

24Liiva ŋɔnúu-suui su-ƀelai ká ŋí kɛ̀ yɛ̂ɛ berei díkoli-ŋai díkaa-laa-ŋai díkɛ̀ lai. Dí díkelee dílòno dílaa ma é siɣe kóraŋ buu feerɛ-ƀela dîa é tɛ́ ǹaa mɛi pere. Dí dílɛ̀ a gɛ́ɛ díkɛ a Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lá tii kɛ́-ƀela da-ŋa.

25Deeƀé è mò ǹyɛɛi, “Eezuɛ-ŋai Díɣâlai Yâwɛɛ a lii-see tɛɛ ŋɔnûai pɔ́. A pâi seêi Zerusâlɛŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

26Ǹmɛni ma Liiva-ŋai dífa ŋɔ́nɔ zua-kɔlɔ-seɣe pɛrɛi siɣe kpaa máŋ mu sãa da siɣe dí lí la kpaa máŋ dí tíi tá kɛ́ m̀a.”

27É siɣe ŋ̀elei ŋí ma, dí Deeƀé wóo siɣe a gɛ́ɛ Liiva-ŋai da a sèri kóraŋ buu-feerɛ su é tɛ́ ǹaa mɛi pere, a pɔri tíi kɛ̂i Yâwɛɛ mi.

28Kɛ́lɛ, díi-ŋai da pɔri gɛ̂i ƀé kɛ̀ dí kpɔŋ Eelɔŋ ǹônii-sinaai dîa díkɛ tíi kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu. Da pɔri kɛ̂i tíi kɛ̂i bɛ́rɛi láƀelei díkɛ loŋpo-ŋai mu kɔ̀ɔ. È kɛ̀ dîa a kpa a gɛ́ɛ zãai nyíi kélee da tíi kɛ̀ lai é kɛ́ a m̀aa-waa Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mɛ̂ni ma.

29Gáa kɛ̀ a sɛŋ dí kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ gbólo maa-waai kpɛtɛ mɛ̂ni ma da felaƀai nyíi kɛ̀ m̀ii-sɛŋ kpoloi kpɛtɛ mɛ̂ni ma da dɛ́-sɛŋ-fe zu kpoloi kpɛtɛ mɛ̂ni. Dítii-ŋai da ƀé kɛ̀ a gɛ́ɛ dí zama-sɛŋ kpoloi kpɛtɛ da zama-sɛŋ nyíi kɛ̀ a zumoɔ́ɔ a wúlɔi. Dîa ƀa kâa zãai ŋí kélee kɔ̀ɔŋ.

30Dítii-ŋai da ƀé kɛ̀ a gɛ́ɛ díkɛ sɛɣɛ-fêi tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ díkɛ wule tòo m̀a a ɣele-wala da ɣele-wulii kélee.

31Da kâa wule tòo Yâwɛɛ m̀a da kɛ̀ kéreŋ sala kulâi m̀a a Vii-tɔɔ-ɣelei, Ǹ̂áloŋ Ninai da gúu-ŋai da kpɛ́ni-ŋai kélee ŋ̀ele yɛ̂ɛ berei m̀aa nɛ̃ɛ̂i kɛ̀ dí gɛ́ la a ɣele kélee Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛi.

32Liiva-ŋai dítii ƀé kɛ̀ a gɛ́ɛ díkɛ zua-kɔlɔ-seɣe pɛrɛi da Ǹ̂ála-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi kàa Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ. Díkɛ naa díkɛ̀ kpɔŋ mâa tɛɛ ŋ̀ála-fɛli mɛni-ŋai su díkaayɔɔ-ŋai kɛ̀ a Eelɔŋ ǹônii-sinaai yée mu.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 24

Zâla láa soŋ-ƀelai dítii

1Berei ŋí ƀé dí Eelɔŋ ŋɔsuui ŋáa kɔ̀lɛ la. Eelɔŋ ǹônii-sinaai díkɛ̀ náaŋ: Nada, Abiu, Ilieza da Itama.

2Kɛ́lɛ Nada da Abiu dí sàa dínaŋ é lɛ́ɛ pâi saâi. Dífe núu-kpune maa sɔlɔ ƀó ní dílɛɛ pâi saâi. Ilieza da Itama nɔ́ ƀé lɛ̀ɛ a zâla-laa soŋ-ƀelai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ilieza ŋɔsuui su-nuui Zadɔ da Itama ŋɔsuui su-nuui Aimelɛ dí kpɔ̀ŋ Gâloŋ Deeƀé ma a gɛ́ɛ é zâla láa soŋ-ƀelai ŋáa kɔ́lɛ yɛ̂ɛ berei dítii kɛ́ pere è kɛ̀ lai.

4Dí ǹûai ŋí maa kpɛ̀ɛ dí gáa a gɛ́ɛ zinâai kɛ̀ a núu láa túɛ-ƀela Ilieza ŋɔsuui sui dí kɛ̀ a dítamaa é tɛ́ɛ Itama ŋɔsuui ŋ̀ɔ-ŋai dîa. Nya ƀe dí Ilieza ŋɔsuui ŋáa kɔ̀lɛ gîei puu káo lɔ́ɔlu mɛi da, dí Itama ŋ̀ɔ-ŋai ŋáa kɔlɛ gîei lɔ́ɔlu mɛi saaƀa.

5Ilieza da Itama dísuui su-ƀelai da-ni díkɛ̀ tíi kɛ̂i Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu da-ni díkɛ tíi kɛ̂i Ɣâla mì. M̀ɛni ma, dí kpɛyɛŋ tòo a gɛ́ɛ dí díŋaa kɔ́lɛ a teniŋ ƀo-pere.

6Ilieza ŋɔsuui da Itama ŋɔsuui su-ƀelai díkɛ kpɛyɛŋ toôi tɛi-tɛi. Gɛ́ɛ tí, Liiva-nuui Simaiya, Nɛtaniɛ ǹóŋ-surɔŋ, è dílaa põyɛ Gâloŋ da ǹûa kpaya-kpayai ŋɛ́i-tuɛ. Zâla láa soŋ-nuui Zadɔ, Abiata ǹóŋ Aimelɛ, zâla láa soŋ-ƀelai dísuui mɛi-ƀelai da Liiva-ŋai dísuui mɛi-ƀelai kélee díkɛ̀ naa.

7Gbɛyɛŋ m̀aa-ŋuŋ è ǹɛ̃ɛ Zeoiari ma, veerɛi é nɛ̃́ɛ Zidaya ma.

8Zaaƀa ɣelei è ǹɛ̃ɛ Ariŋ ma, ǹáaŋ ɣelei é nɛ̃́ɛ Seoriŋ ma.

9Ǹɔ́ɔlu ɣelei è ǹɛ̃ɛ Maakiza ma, m̀ɛi-da ɣelei é nɛ̃́ɛ Mizamiŋ ma.

10M̀ɛi-feerɛ ɣelei è ǹɛ̃ɛ Akozi ma, m̀ɛi saaƀai é nɛ̃́ɛ Aƀiza ma.

11M̀ɛi náaŋ ɣelei è ǹɛ̃ɛ Zesua ma, buu ɣelei é nɛ̃́ɛ Sikania ma.

12Buu-káo tɔnɔi è ǹɛ̃ɛ a Iliasi ma, buu-káo feerɛi ɣelei é nɛ̃́ɛ Zakiŋ ma.

13Buu-káo saaƀa ɣelei è ǹɛ̃ɛ Upa ma, buu-káo náaŋ ɣelei é nɛ̃́ɛ Zesebea ma.

14Buu-káo lɔ́ɔlu ɣelei è ǹɛ̃ɛ Beega ma, m̀ɛi-da ɣelei é nɛ̃́ɛ Imɛ ma.

15Buu-káo lɔ́ɔlu m̀ɛi-feerɛ ɣelei è ǹɛ̃ɛ Ɛziɛ ma, buu-káo lɔ́ɔlu m̀ɛi-saaƀa ɣelei é nɛ̃́ɛ Apize ma.

16Buu-káo lɔ́ɔlu m̀ɛi náaŋ ɣelei è ǹɛ̃ɛ Pitaiya ma, buu-feerɛ ɣelei é nɛ̃ɛ Zeɣesikɛɛ ma.

17Buu-feerɛ káo-tɔnɔ ɣelei è ǹɛ̃ɛ Zakiŋ ma, gáo-feerɛ ɣelei é nɛ̃́ɛ a Gamu ma.

18Buu-feerɛ káo-saaƀa ɣelei è ǹɛ̃ɛ Dilaiya ma, gáo-náaŋ ɣelei é nɛ̃́ɛ Maazia ma.

19Dí ǹûai ŋí ni láa sìɣe yɛ̂ɛ berei dítii-ŋai kɛ́ pere è kɛ̀ la Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mui. Díi-ŋai ŋí kɛ̀ pêre è kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ berei dínâŋ Eelɔŋ è wɔ́lɔ mò la dîa a gɛ́ɛ dí díkɛ yɛ̂ɛ berei Eezuɛ-ŋai Díɣâlai Yâwɛɛ è mò lai.

Liiva ŋɔnuu-suui su-ƀelai ká ŋí kɛ̀

20Liiva-ŋai nuu-suui láa túɛ-ƀelai ƀɛ́ kɛ̀ a: Amaraŋ ǹônii-sinaai Sebuɛ da Zedeia

21Isia è kɛ̀ a Liabia ǹâŋ.

22Silomi ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Iza. Silomi ǹóŋ ŋɔloŋ láa ƀé kɛ̀ a Zaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Iburɔŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Zeria, Amaria, Zeɣaziɛ da Zekamiaŋ. Dílaa ká ŋí yɛ̂ɛ berei dímaa sɔlɔ pere è kɛ̀ lai.

24Uziɛ è kɛ̀ a Maka ǹâŋ gɛ́ ƀò a Samiɛ ǹóŋ-loŋ.

25Maka ǹɛ̂ɣe ƀé kɛ̀ a Isia. Zɛkɛraya ǹâŋ láa ƀe kɛ́ a Isia.

26Melali ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Maali da Musi. Zaaziɛ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a Bino.

27Zaaziɛ ǹóŋ Melali è lôŋ-sinaa saaƀa maa sɔlɔ ƀo. Dîa ƀé kɛ̀ a Bino, Soâŋ, Zakɔ da Ibili.

28Maali ǹônii-sinaai láa túɛ-nuui ƀé kɛ̀ a Ilieza nyíi vé lóŋ-surɔŋ da maa sɔlɔ ƀó ní.

29Kesi ǹônii-sinaai láa-tuɛ nuui ƀé kɛ̀ a Zɛramiɛ.

30Musi ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Maali, Ɛdɛ, da Zeremɔ. Diai ŋí ƀé kɛ̀ a Liiva ŋɔsuui su-ƀelai.

31Diai kɛ̀ a dínuu-suui su-ƀelai láa túɛ-ƀelai da díleɣê-ni dí kpɛɣɛŋ tòo a gɛ́ɛ dí díle dítii-ŋai kɛ́ mɛni ma yɛ̂ɛ berei dí díkaayɔɔ-ŋai kɛ̀ a Eelɔŋ ǹônii-sinaai lɛ̀ lai. Dí mɛnii ŋí kɛ Gâloŋ Deeƀé, Zadɔ, Aimelɛ, zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai ŋɛ́i-tuɛ.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 25

Ǹala-pɛrɛ kɛ́tɛi mu wule too-ƀelai

1Gâloŋ Deeƀé da gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai dí kɔ̀yɛŋ dí Asafa, Emaŋ, da Zedutuŋ dílônii-sinaai síɣe a gɛ́ɛ díkɛ ŋule too-mɛnii láa túɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. Dítii ƀé kɛ̀ díkɛ Ɣâla ŋɔworê-wooi ƀò wule-woo, kɔnîŋ pɛlɛ-pɛlɛɛ, gbaya-gbaya da nyɛ̃-nyɛ́ŋ woo-ŋa su. Diai dí dílaa sìɣe m̀ɛnii ŋí kɛ́ mɛni mai ƀé kɛ̀ a:

2Asafa ǹônii-sinaai Zakɔ, Zosɛ, Nɛtaniɛ da Asarela. Dílaa túɛ-nuui ƀé kɛ̀ a Asafa. Asafa a kâa Ɣâla ŋɔwóoi ƀó ƀɛ́i kélee gâloŋ a kâa m̀o ma a gɛ́ɛ é m̀ó naai.

3Zedutuŋ ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Gidalia, Zeri, Zesaya, Simei, Asabia, da Matitia. Díkelee díkɛ̀ lɔ́ɔlu mɛi da. Dínâŋ Zedutuŋ ƀé kɛ̀ dílaa túɛ. Díwɔ̂ tii ƀé kɛ̀ a gɛ́ɛ díkɛ Ɣâla ŋɔwóoi ƀò, díkɛ laa-ma-tɛ da sɛɣɛ-fei tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ a kɔnîŋ woo.

4Emaŋ ǹônii-sinaa puu káo náaŋ ƀé kɛ̀ a: Bukia, Matania, Uziɛ, Sebuɛ, Zerimɔ. Ananaya, Anani, Iliata, Gidaati, Lomati Izɛ, Zosiƀɛkasa, Malɔti, Otiɛ da Maɣaziɔ.

5Emaŋ è kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dɔnɔ. Ɣâla è góno tèe ǹyêei a ǹônii-sinaai puu káo náaŋ ŋí da lônii-nɛyaa saaƀa a ƀaa kɛ́-maa.

6Emaŋ ǹônii-sinaai ŋí da kâa kɛ̀ wule toôi díkɛ kɔnîŋ da nyɛ-nyɛ́ŋ ɣale Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi mu dínaŋ yée mu. Asafa, Zedutuŋ da Eemaŋ díkɛ tíi kɛ̂i gâloŋ ǹyaa kpîŋ-kpiŋ yée mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Zinâa puu káo náaŋ ŋí kélee díkɛ a wule too-ƀela pɔlɔ-ŋa. Díƀarâa Liiva-ŋai dia máŋ dí kɛ̀ a wule too-ƀela pɔlɔ-ŋa. Díkelee díkɛ̀ a núu ŋ̀uŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (288).

8Tíi è kɛ̀ ǹúui kélee yêei gɛ́ mɛni ma, núu-tɔ̂ɔ, núu-pɔlɔ kpaa ƀɔ̂i.

9-31Dí ŋ̀ule too-ƀelai ŋáa kɔ̀lɛ a núu-kpulu buu feerɛ káo náaŋ. Dí díkelee dílaa pɔ̃yɛ díkaa-laai su-ƀelai láa túɛ-nuui láa mu-pere a tɛɛ-ŋa. Ǹyaŋ bere ƀé dí dílaa túɛ-ƀelai láa pɔ̃yɛ la ɣɛli ma dítii ké perei ma: M̀aa-ŋuŋ, Asafa ŋɔkáa-laai su-nuui, Zosɛ, veerɛi, Gidalia, zaaƀai, Zakɔ, ǹáaŋ, Zeri, ǹɔ́ɔlui, Nɛtaniɛ, m̀ɛi-dai, Bukia, m̀ɛi-feerɛi, Zɛsarela, m̀ɛi-saaƀai, Zesaya m̀ɛi-náaŋ, Matania, buui, Simei, buu-káo-tɔnɔi, Azarɛ, buu-káo-feerɛi, Asabia, buu káo-saaƀai Sebuɛ, buu káo náaŋ, Matitia, buu káo-lɔ́ɔlui, Zeremɔ, buu káo-lɔ́ɔlu mɛi-dai, Ananaya, buu káo-lɔ́ɔlu mɛi-feerɛi, Zosiƀɛkasa, buu káo-lɔ́ɔlu mɛi-saaƀai, Anani, buu káo-lɔ́ɔlu mɛi-náaŋ, Malɔti, buu-feerɛi, Iliata, buu-feerɛ káo-tɔnɔi, Otiɛ, buu-feerɛ káo-feerɛi, Gidaati, buu feerɛ káo saaƀai, Maɣaziɔ, buu feerɛ káo-naaŋ, Lomati Izɛ.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 26

Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-ƀelai

1Berei ŋí ƀé dí Liiva-ŋai kɛ̀ a Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-ƀelai ŋáa kɔ̀lɛ la dítii-ŋai mɛi tɛi-tɛi. Kora ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a: Kore ǹóŋ Mɛselemiya. Dí kɛ̀ a Asafa ŋɔsuu su-ƀela.

2Mɛselemiya ǹônii-sinaai díkɛ̀ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ: Zɛkɛraya, Zediaɛ, Zebadaya, Zatiniɛ,

3Elaŋ, Zioanaŋ da Ilieonai. Dílaa pɔ̃yɛɛi yɛ̂ɛ berei dí dímaa sɔlɔ ƀô lai.

4Ɣâla è lûwa làa Obɛɛ Idɔŋ ma a lônii-sinaai lɔ́ɔlu mɛi-saaƀa. Dílaa pɔ̃yɛɛ̂i yɛ̂ɛ berei dí dímaa sɔlɔ ƀó lai. Simaiya, Ziozaba, Zoaa, Saka, Nɛtaniɛ,

5Amiɛɛ, Isaka da Peuletai.

6-7Obɛɛ Idɔŋ ǹóŋ-surɔŋ maa-ŋuŋ, Simaiya, ǹônii-sinaai díkɛ̀ lɔ́ɔlu mɛi da Simaiya ǹônii-sinaai ƀé kɛ̀ a: Ɔtɛniɛ, Lefae, Obɛɛ, Ɛzaba, Ɛliu da Simakaya. Díkɛ̀ a nûa maa mɛni kpanaŋɔɔ díkaa-laai su, kpɛni fêi, díkɛ a tíi ké-ƀela díyɛrɛɛ.

8Kpakolo wála-wala buu lɔ́ɔlu mɛi da káo feerɛ ƀé kɛ̀ Obɛɛ Idɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai sáma nyíi-ŋai da pɔri kɛ̀ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi kâai.

9Mɛselemiya ǹônii-sinaai da díkaayɔɔ-ŋai nyíi pɔri è kɛ̀ dîɛ dítii-ŋai ké mɛni mai díkɛ̀ a núu puu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa.

10Melali ŋɔsuui su nuui Osa, ǹônii-sinaai díkɛ̀ náaŋ: Simiri ƀé kɛ̀ dílaa túɛ berei máŋ vé ké ní la a ǹóŋ duɛ-tuɛi. Kélɛ dínâŋ è nɛ̀ a gɛ́ɛ é ké dílaa túɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Siŋri ǹônii-sinaai gbéli-ŋai ƀé kɛ̀ a: Ɛɛkea, Tebalia da Zɛkɛraya. Osa ǹônii-sinaai da díkaayɔɔ-ŋai kélee kɛ̀ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi tii sui díkɛ̀ a núu puu-káo saaƀa.

12Dí Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-ƀelai ŋáa kɔ̀lɛ yɛ̂ɛ berei dínuu suu-ŋai díkɛ̀ lai. Díkelee díkɛ̀ tíi kɛ̂i Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu yɛ̂ɛ berei díƀarâŋ Liiva-ŋai díkɛ̀ tíi kɛ̂i la naai.

13Dí kpɛyɛŋ tòo a gɛ́ɛ dí ziɣãŋ lá-ƀelai ŋáa kɔ́lɛ yɛ̂ɛ berei dínuu suu-ŋai díkɛ lai, núu-suu kɛ́tɛ kpaa máŋ guro-te.

14Gbɛyɛŋ nyíi dí dòo ziɣãŋ lá-ƀelai kɛ̀ vóloi kulâi-pere loai, è nɛ̃ɛ Silɛmaya ma. Ǹaa pôlu ma, dí gbɛyɛŋ tòo ǹóŋ Zɛkɛraya nyíi kɛ̀ a lia-woo ƀó nuu lɛ́lɛɛi mɛni ma. Gbɛyɛŋ ŋí è ǹɛ̃ɛ ma Yá-ŋûa-pere siɣãŋ lá-ƀelai mɛni ma.

15Ziɣãŋ lá-ƀelai kɛ̀ Séɣai-perei m̀aa kpɛyɛŋ è ǹɛ̃ɛ Obɛɛ Idɔŋ ma, nyíi kɛ̀ zãai lâai kɛ́-pɛrɛi mɛni mai, é nɛ̃́ɛ Obɛɛ Idɔŋ ǹônii-sinaai dîa.

16Gbɛyɛŋ nyii-ŋai dí dítòo Vóloi lîi-pere da Salɛkɛ-siɣãŋ laƀelei nyíi kɛ berei-ŋua pere mɛni mai, è nɛ̀ɛ Supiŋ da Osa dîa. Dí díŋa kɔ̀lɛ a gɛ́ɛ díkɛ tíi kɛ̀ díkîe-ni pɔ́ɔ-ŋa tɛi-tɛi.

17Núu lɔ́ɔlu mɛi-da ƀé da kâa tíi kɛ̀ Vóloi kulâi-pere a ɣele kûu tɔnɔ. Náaŋ kɛ́ ƀò Yá-ŋua-pere. Náaŋ kɛ́ ƀò Séɣai-pere. Veerɛ kɛ́ ƀò zãa-laâi kɛ́-pɛrɛi mɛi a tãi tɛi-tɛi.

18Diai kɛ̀ bɛ́rɛi kɔlɛ vóloi liî-perei, díkɛ̀ a núu náaŋ, veerɛ kɛ́ ƀò bɛ́rɛi kɔlɛ kpîŋ-kpiŋ ma.

19Berei ŋí ƀé dí Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-ƀelai ŋáa kɔ̀lɛ la. Ǹûai ŋí díkɛ̀ a Kora nyíi kɛ̀ a Melali ŋɔsuu su-nuui ŋɔsuui su-ƀelai da-ŋa.

Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu tii da-ni mɛi-ƀela

20Díƀarâai kɛ̀ a Liiva-ŋai dí ta-ni díkɛ̀ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔsɛŋ-káoi da ŋɔsãai lâai kɛ́ pɛrɛi mɛi ƀéi da kâa Ɣâla ŋɔsama-sãai lâai kɛ̀ naai.

21Ladaŋ nyíi kɛ̀ a Gɛsɔŋ ǹônii-sinaai dɔnɔi, è kɛ̀ a núu-suu támaa mɛi nuu. È kɛ̀ a ǹóŋ Zeiɛ ŋɔnûai láa túɛ-nuu máŋ.

22Ladaŋ ǹônii-sinaa feerɛi Zɛtaŋ da Zooɛ ƀé kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɔsɛŋ-káoi da ŋɔsãai lâai kɛ́-pɛrɛi mɛi.

23Dí ŋɔ́nɔ tíi tɛ̀ɛ Amaraŋ ŋɔsuui su-ƀelai Iza, Iburɔŋ da Uziɛ ni pɔ́.

24Gesɔŋ ŋɔsuui su-nuui dɔnɔ, Mose ǹóŋ Sebuɛ ƀé kɛ̀ a ǹúu kɛ́tɛi zãa lâai kɛ́-pɛrɛi mɛi.

25Ŋɔkáayɔɔ-ŋai Leɣabia, Zesaya ǹóŋ Zoraŋ, Zikari da Silomi nyii-ŋai kɛ̀ a Gesɔŋ ǹêɣe Iliezɛ ǹônii-sinaai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Silomi da ŋɔkáayɔɔ-ŋai ƀé kɛ̀ zãai mɛi Gâloŋ Deeƀé da ǹúu suu-ŋai láa túɛ-ƀelai, ǹúu-kpulu-ŋai láa túɛ-ƀelai da ŋɔkuluƀa-ŋai láa túɛ-ƀelai dí wɔ́lɔ dɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́i.

27Zãai dí gula-yêei kɛ̀ kɔ́ sui dí da-ŋa tɛ̀ɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá a gɛ̂ɛ díkɛ tíi kɛ̀ a dia naa.

28Silomi da ŋɔkáayɔɔ-ŋai ƀé kɛ̀ zãai kélee láa-tuɛ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Samia, Gâloŋ Sɔ̂ɔ, Nɛ̂ɛ ǹóŋ Abinɛ, Zeruia ǹóŋ Zoa ni dí dɛ̀ɛi.

Liiva gbéli-ŋai dítii

29Dí Kenania da ŋɔkáayɔɔ-ŋai sìɣe Iza ŋɔsuui su a gɛ́ɛ díkɛ ƀò a m̀ɛni-sâa ƀó-ƀelai láa túɛ-ƀela Eezuɛ loai díkɛ m̀ɛni pɔlɔ kɔlɔ-ŋai lâai kɛ̀.

30Dí Asabia da ŋɔkáayɔɔ wála tɔnɔ, ǹuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (1,700) sìɣe Iburɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai sáma a gɛ́ɛ díkɛ ǹâla mɛni-ŋai da gɔmɛnɛ-tii kɛ́-mɛni-ŋai láa-tuɛ Eezuɛ-ŋai sáma Zɔdiŋ Ya-leei vólo liî-pere.

31Iburɔŋ-ŋai dísuui láa túɛ-nuui ƀé kɛ̀ a Zeria. Góraŋ buu-náaŋ Deeƀé è gɛ̀ gâloŋ-laai sui, dí ǹûai ŋí dínuu suui kpɛɣɛŋ ƀô dí gáa a gɛ́ɛ Iburɔŋ-ŋai díkɔ-kuluƀa tɔ̂i kpanaŋɔɔ-ŋai seɛ́ɛ è wɔ́lɔ kɛ̀ Zazɛ Gilia kpiniŋ su.

32Zeria ŋɔkáayɔɔ-ŋai kɛ̀ a dínûai láa túɛ-ƀelai díkɛ̀ a núu wála feerɛ, ǹuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (2,700). Gâloŋ Deeƀé è dítɔɔ Lubiŋ, Gâa da Manasɛ ŋɔnuu-suui gbulu dɔnɔ kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei pôlu perei láa túɛ mɛni-ŋai mɛi bîlaŋɔɔi Ɣâla mɛni ma da ǹyaa gâloŋ maa mɛni.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 27

Gɔ-kuluƀa kpului da ǹɔii-lônii díkpɔŋ gîe mai

1Eezuɛ-ŋai kɛ̀ a gɔ-kûluƀa-ŋai láa túɛ-ƀelai láa ká ŋí. Ǹûai ŋí da-ŋa díkɛ̀ núu wála tɔnɔ (1,000) mɛi, da-ŋa díkɛ ƀò a núu ǹuŋ tɔ̂nɔ (100) mɛi ƀela. Díkɛ̀ tíi kɛ̂i kɔ-kûluƀa kpulu tɛi-tɛi mɛi gâloŋ yée mu. Núu wála buu feerɛ káo náaŋ (24,000) ƀé kɛ̀ ǹúu kpului dɔnɔ su. Da kâa tíi kɛ̀ a ɣáloŋ tɛi-tɛi díkɛ díkîe-ni maa fâleŋ a ǹáloŋ kélee kpɛɛ-ŋa.

2Dílaa túɛ-ƀelai ká kɛ̀ ŋí ǹáloŋ tɛi-tɛi mɛni ma: Ǹáloŋ m̀aa-ŋuŋ: Zadiyɛ ǹóŋ-surɔŋ Zasobeaŋ ƀé kɛ̀ gɔ-kuluƀa kpului mɛi. È kɛ̀ a Pɛrɛzi ŋɔkáayɔɔ gɛ́ ƀò Zuda sii nuui da. Ǹáloŋ veerɛi: Aoi ŋɔsuui su-nuui Dodai ƀé kɛ̀ gɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ. (Gɔlɛ ma-nuui láa ƀé kɛ̀ a Mikilɔ.)

3È kɛ̀ a Pɛrɛzi ŋɔsuui su-nuui dɔnɔ, gɛ́ ƀò ŋɔ́nɔ a gɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ-ƀelai mɛi-nuu.

4Dodai nyíi kɛ̀ a Aoi ŋɔsuui su-nuui dɔnɔi ƀé kɛ̀ gɔ-kuluƀa kpului veerɛi mɛi ŋáloŋ veerɛi mɛni ma. Núu wála buu-feerɛ káo-náaŋ (24,000) ƀé kɛ̀ ŋɔnúu kpului su. Mikilɔ ƀé kɛ̀ a ǹyée mu-nuu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Bɛnaya nyíi kɛ̀ a zâla-laa soŋ-nuui Zioada ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ gɔ-kuluƀa kpului zaaƀai mɛi ŋáloŋ zaaƀai mɛni ma. Núu wála buu-feerɛ káo-náaŋ (24,000) ƀé kɛ ŋɔnúu kpului su.

6Bɛnayai ŋí ƀé kɛ̀ a ŋwála-wala nuu-kɛtɛi gɔ-kuluƀa buu saaƀai sáma, gɛ́ ƀò a dílaa-tuɛ-nuu. Ǹóŋ-surɔŋ Amizaba ƀé kɛ̀ a ǹyée mu ǹuu.

7Zoa ǹêɣe Asaɛ ƀé kɛ̀ gɔ-kuluƀa kpului náaŋ mɛi ŋáloŋ ǹaaŋ mɛni ma. Núu wála buu-feerɛ káo-náaŋ (24,000) ƀé kɛ ŋɔnúu kpului su. Ǹóŋ Zebadaya ƀé wɔ́lɔ lɛ̀ɛ bɔ́ɔ-ŋa ŋɔkɔ-kuluƀa kpului mɛi.

8Iza ŋɔsuui su-nuui Saŋmu ƀé kɛ̀ gɔ-kuluƀa kpului ǹɔ́ɔlui mɛi, ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛni ma. Núu wála buu-feerɛ káo-náaŋ (24,000) ƀé kɛ ŋɔnúu kpului su

9Ira nyíi kɛ̀ a Tikoa ǹúui Ikesi ǹóŋ surɔŋ ƀé kɛ̀ gɔ-kuluƀa kpului ǹɔɔlu mɛi-dai mɛi, ŋáloŋ lɔ́ɔlu mɛi-dai mɛni ma. Núu wála buu-feerɛ káo-náaŋ (24,000) ƀé kɛ ŋɔnúu kpului su.

10Ifiraŋ-nuui Ɛlɛzi nyíi kùla Pilɔŋ ƀé kɛ̀ gɔ-kuluƀa kpului ǹɔ́ɔlu-mɛi-feerɛi mɛi. Núu wála buu-feerɛ káo-náaŋ (24,000) ƀé kɛ ŋɔnúu kpului su.

11Sibɛka ƀé kɛ̀ gɔ-kuluƀa kpului ǹɔ́ɔlu mɛi-saaƀai mɛi. Núu wála buu-feerɛ káo-náaŋ (24,000) ƀé kɛ ŋɔnúu kpului su. Sibɛkai ŋí è kùla Usa. È wɔ́lɔ kɛ̀ a Zera ŋɔsuui su-nuui dɔnɔ nyíi kùla Zuda ŋɔsîi sui.

12Anatɔ lɔii-kpiniŋ su-nuui Abiezɛ nyíi kùla Bɛŋsima ŋɔsii sui ƀé kɛ̀ Gɔkuluƀa kpului ǹɔ́ɔlu-mɛi-naaŋ mɛi, ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi-naaŋ mɛni ma. Núu wála buu-feerɛ káo-náaŋ (24,000) ƀé kɛ ŋɔnúu kpului su.

13Nɛtofa-nuui Maarai nyíi kɛ̀ a Zera ŋɔsuui su-nuui ƀé kɛ̀ gɔ-kuluƀa kpului buui mɛi ŋ̀aloŋ buui mɛni ma. Núu wála buu-feerɛ káo-náaŋ (24,000) ƀé kɛ ŋɔnúu kpului su.

14Bɛnaya nyíi kùla Piratɔŋ nyíi kɛ̀ Ifiraŋ-ŋai dílɔii-kpiniŋ sui ƀé kɛ̀ gɔkuluƀa kpului buu-káo-tɔnɔi mɛi, ŋáloŋ puu káo-tɔnɔi mɛni ma. Núu wála buu-feerɛ káo-náaŋ (24,000) ƀé kɛ ŋɔnúu kpului su.

15Ɔtɛniɛ ŋɔsuui su-nuui Ɛɛda nyíi kùla Nɛtofai ƀé kɛ̀ gɔ-kuluƀa kpului buu-káo-feerɛi mɛi, ŋáloŋ puu-káo-feerɛi mɛni ma. Núu wála buu-feerɛ káo-náaŋ (24,000) ƀé kɛ ŋɔnúu kpului su.

Eezuɛ sii-ŋai mɛi-ƀela

16Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ Eezuɛ sii-ŋai mɛi: Zikari ǹóŋ-surɔŋ Iliezɛ ƀé kɛ Lubiŋ ŋɔsîi mɛi. Maka ǹóŋ-surɔŋ Sifatia ƀé kɛ̀ Simiɔŋ ŋɔsîi mɛi,

17Kemuɛ ǹóŋ Asabia ƀé kɛ̀ Liiva ŋɔsîi mɛi, Zadɔ ƀé kɛ̀ Eelɔŋ ŋɔsîi mɛi,

18Deeƀé ǹêɣe Ɛliu ƀé kɛ̀ Zuda ŋɔsîi mɛi. Makɔɔ ǹóŋ Oŋri ƀé kɛ̀ Isaka ŋɔsîi mɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Obadaya ǹóŋ Isimaya ƀé kɛ̀ Zɛbulɔŋ ŋɔsîi mɛi. Aziriɛ ǹóŋ Zeremɔ ƀé kɛ̀ Nɛfɛtɛli ŋɔsîi mɛi.

20Azazia ǹóŋ Osia ƀé kɛ̀ Ifiraŋ ŋɔsîi mɛi. Pidaya ǹóŋ Zooɛ ƀé kɛ̀ Manasɛ ŋɔsîi mɛi.

21Zɛkɛraya ǹóŋ Ido ƀé kɛ̀ Manasɛ ŋɔsîi gbuai mɛi nyíi kɛ̀ Giliai. Abinɛ ǹóŋ Zaasiɛ ƀé kɛ̀ Bɛŋsima ŋɔsîi mɛi.

22Zɛroaŋ ǹóŋ Azarɛ ƀé kɛ̀ Daŋ ŋɔsîi mɛi. Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ a Eezuɛ sii-ŋai mɛi-ƀela.

23Tãi Gâloŋ Deeƀé è wɔ́lɔ kɛ̀ ǹûai ŋí lônoi lai, vé ǹûai lóno-ni nyii-ŋai díkoraŋ è kɛ̀ a kóraŋ buu-feerɛ é yéŋ mu-perei. Kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò a gɛ́ɛ a pâi Eezuɛ-ŋai tâmai yɛ̂ɛ bɛmɛlɛŋ-káoi gáa ǹelei sui.

24Zoa nyíi da kâa kɛ̀ ǹee ma Zeruia è wɔ́lɔ kɛ̀ gbakolo-ŋai lônoi, kɛ́lɛ vé kpɛɛ-ni dílonoɔɔ ma kpɛ́ni fêi Ɣâla è wɔ́lɔ ǹíi ŋwàna Eezuɛ-ŋai dîa ǹúu lóno mɛnii ŋí ma. Mɛni ma dífe wɔ́lɔ ǹúu lóno mɛnii ŋí pɔ̃yɛ-ni Gâloŋ Deeƀé ŋɔkâloŋ kɔlɔi su.

Diai kɛ̀ Gâloŋ Deeƀé kɔ̃liŋ mɛi kâai

25-31Diai kɛ̀ gâloŋ kɔ̃liŋ mɛi kâai dílaa ká ŋí: Adiɛ ǹóŋ Azimavɛ ƀé kɛ̀ gâloŋ ŋɔsãai laai kɛ́-pɛrɛi mɛi. Uzia ǹóŋ Zonetaŋ ƀé kɛ̀ zãai-laai kɛ́-pɛrɛi mɛi ǹɔii-kpînin̩-ŋai su, daa-ŋai da gbanâŋ-ŋai lai ma. Kelu ǹóŋ Iziri ƀé kɛ̀ ǹɔii da gbâlaŋ-ŋai lá tii kɛ́-ƀelai mɛi. Lama-nuui Simei ƀé kɛ̀ gbɔmɔ-ƀa kpalaŋ-ŋai mɛi. Sefiɣaŋ-nuui Zadí ƀé kɛ̀ ŋwãai seêi kɛ́ loŋpoi mɛi Gidɛ-nuui Bêe-anaŋ ƀé kɛ̀ ǹúlɔ-wurui da Sakɛmo-wuru kpɔlɔi mɛi ǹyéei kwára vóloi liî-perei. Zoasi ƀé kɛ̀ ɔle wulɔi seêi kɛ́-kwaai ma mɛni mɛi. Salɔŋ-nuui Siturai ƀé kɛ̀ daa-tulɛ-ŋai kɛ̀ Salɔŋ tiŋ-tiŋ su mɛni mɛi kâai. Adilai ǹóŋ Safa ƀé kɛ̀ daa-tulɛ-ŋai kɛ̀ diŋ-tiŋ sui mɛi kâai. Isimai ŋɔsuui su-nuui Ɔbii ƀé kɛ̀ zoo-faleŋ-ŋai mɛi kâai. Mɛronai-nuui Zedeia ƀé kɛ̀ ǹwɛlɛ-sôo-ŋai mɛi kâai. Agiri-nuui Zazi ƀé kɛ̀ m̀ala-ŋai da m̀olii-ŋai mɛi kâai.

Deeƀé lîa-woo ƀó-ƀela

32Gâloŋ Deeƀé gêra Zonetaŋ è kɛ̀ a lia-woo ƀó-nuu lɛ́lɛɛ, dáreɛɛ, gɛ́ ƀò ŋɔ́nɔ a kɔlɔ pɔ̃yɛ-nuu. Da Akimoni ǹóŋ Zeiɛ ƀé kɛ̀ kɔlɔ lêi gâloŋ ǹônii-sinaai dîa.

33Gâloŋ ŋɔlîa-woo ƀó-nuui ƀé kɛ̀ a Aitofɛ. Asai-nuui Usai ƀé kɛ̀ a gâloŋ ǹâoi.

34Aitofɛ kɛ́ɛ a saai, Bɛnaya ǹóŋ Zioada da Abiata ƀé lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá. Zoa ƀé kɛ̀ gâloŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai mɛi.

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 28

M̀ɛni kpɛtɛɛi Deeƀé è gɛ̀ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ mɛni mai

1Gâloŋ Deeƀé è Eezuɛ tii kɛ́-ƀela kpaya-kpayai tòli, ǹúu-suu-ŋai láa túɛ-ƀelai, diai kɛ̀ ǹúu-kpulu-ŋai mɛi kɛ̀ tíi kɛ̂i gâloŋ m̀ii, diai kɛ̀ ǹúu wála-ŋai da ǹúu ŋuŋ tɔnɔ-tɔnɔ mɛi, ŋɔtaa-tulɛ-ŋai mɛi káa-ƀelai, ǹônii-sinaai, diai kélee kɛ̀ tii kɛ̂i ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi lái, gɔ-kuluƀa kpaya-kpayai da ǹúu ŋuŋ-ŋai dí díŋa tɛ́ ma Zerusâlɛŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Gɛ́ɛ tí, è mù-siɣe é tɔ́ɔ ǹyɛɛ dîai, “Ŋánûa, ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ. Ŋá gbɛtɛ ŋ́gili ŋá a gɛ́ɛ ŋá pɛ́rɛ tɔɔ ƀɛ́i kwa pɔri Yâwɛɛ Ŋɔkpanaŋ-woo-kɛɛ maa Gãlai seêi naai da ƀɛ́i Kúɣâlai a pɔri gɔ́ɔ tɔ̂i naai. Ŋá mɛni kpɛtɛɛ kɛ́ a pîlaŋ bɛ́rɛi ŋí tɔɔ mêni ma.

3Kɛ́lɛ Ɣâla è mò ḿâ ǹyɛɛi, ‘Ífa pɔ̂ri pɛ́rɛ tɔ̂i ḿaa mêni ma, kpɛ́ni fêi, íkaa a kɔkuluƀa. Ya ǹúu támaa páa.’

4Kɛ́lɛ, é máŋ kɛ̀ tí, Yâwɛɛ, Eezuɛ-ŋai Díɣâlai è ńzîɣe zu ŋánûai sáma é ŋ́gɛ a kâloŋ Eezuɛ mɛi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. È Zuda siɣe Eezuɛ-ŋai sáma a núu láa-tuɛ nuu. È ǹâŋ ŋɔsuui sìɣe Zuda-ƀelai sáma. È kɛ̀ a ǹîa mɛni é ńziɣe ǹâŋ ŋɔsuui su-ƀelai sáma a ŋ́gɛ a kâloŋ Eezuɛ-ŋai kélee mɛi.

5È lônii-sinaa támaa tɛ̀ɛ ḿbɔ. Kɛ́lɛ è ńoŋ Saloma siɣe dísama a gɛ́ɛ é kɛ́ a kâloŋ Yâwɛɛ ŋɔkâloŋ-laai su.

6“È mò ḿâ ǹyɛɛi, ‘Ílôloŋ Saloma ƀé pâi Ŋápɛrɛi tɔ̂i, kpɛ́ni fêi, ŋá zìɣe a ńoŋ. Ŋa pâi kɛ̂i a ǹâŋ.

7A kɛ̀ Saloma a ŋ̀óli tɔ̀ɔ ḿâ é ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa yɛ̂ berei a sâa gɛ̂i lai, ŋa pâi gɛ̂i ŋɔkâloŋ-laai su é kôyaa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.’

8“Mɛ̀ni ma, ŋa kámarê kɛ̂i káai a Eezuɛ-ƀelai kélee ŋɛ́i da Yâwɛɛ, Kúɣâlai a gɛ́ɛ ká káyee sée Yâwɛɛ Kúɣâlai ŋɔ tɔ̂ŋ-ŋai kélee mu a gɛ́ɛ ká ǹɔii lɛ́lɛɛi ŋí sɔlɔ ƀó é lɛ́ɛ kánîa-pɛlɛɛi yêei a díkɔ̃liŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.”

9“Ńoŋ Saloma, ínâŋ-ni Díɣâlai kɔ́lɔŋ, ítii kɛ́ mi a ílii kélee. Íkili kúla kpɔ́ ítii kɛ́ mi, kpɛni fêi, Yâwɛɛ è núu líi su mɛni kélee da ŋɔkili-ŋa siai kɔ́lɔŋ. A kɛ̀ yâ gɔ̀ri, yâ pâi gâai. Kɛ́lɛ, a kɛ̀ yâ ípôlu tɔɔ m̀a, a pâi ípilîi kpɔ́ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

10É lɛ́ɛ íkili ŋá a gɛ́ɛ Yâwɛɛ a ísiɣe zu a gɛ́ɛ í ŋɔpɛ́rɛ maa-waai tɔ́ɔ. M̀ɛni ma, kɛ́ a ítɔ̂i kpanaŋɔɔ.”

11Nya ƀe Deeƀé è bɛ́rɛi tɔɔ-pere maa pɔkɔɔŋ tɛ̀ɛ ǹóŋ Saloma pɔ́. È pia-saai, bɛ́rɛi gbîŋ-kpîŋ, zãai pui kɛ̂i, ŋ̀elei-su-pere loŋpo-ŋai da loŋpoi zu-pere ŋ̀ɔi, da Gwaa Ma-waai Ŋɔkwaa Ma-waa Kɛ́tɛi maa loŋpoi ƀɛ́i da su-mɛni lɛɛ kɛ̀ naai maa pɔkɔɔŋ kélee tɛ̀ɛ bɔ́.

12M̀ɛni kpɛtɛɛi kélee è gɛ̀ é pîlaŋ bɛ́rɛi kɔlɛ ma mɛni-ŋai diai kélee tɛ̀ɛ bɔ́. È loŋpo-ŋai kɛ̀ a dinaŋɔɔ mai da zãa-laai kɛ́ loŋpo-ŋai kɛ̀ Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mai da zãa lâai kɛ́-kwaai ma kɛ̀ zama-sãa maa-waa-ŋai kélee mêni mai naa mɛni kpɛtɛɛ tɛ̀ɛ bɔ́ máŋ.

13Deeƀé è ŋɔ́nɔ berei lɛ́ m̀a a pɔri zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai ŋá kɔlɛ̂i la díi-ŋai kɛ́ mêni ma Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mui. È ŋɔ́nɔ díi kɛ́-sɛŋ fólo-ŋai kpɛtɛ pere lɛ̀ dîa tɛi-tɛi.

14È gôo sɛŋ-folo-ŋai da gáne sɛŋ-folo-ŋai kélee díwiɛ lɛ̀ tɛi-tɛi yɛ̂ɛ berei dítii kɛ́-pere è kɛ̀ lai,

15gôo laŋpo see-wuru-ŋai díwiɛ,

© 2014 Bible Society in Liberia.

16gôo-ŋai kɛ̀ gbólo maa-waa-ŋai láa teƀelei ŋái díwiɛ, da gáne-ŋai kɛ̀ gáne teƀele-
ŋai mɛ̂ni mai.

17È ŋɔ́nɔ gôoi kɛ̀ gɔli tayãŋ lá ƀɔ́ɔɔ ŋái mɛ̂ni mai, bane-ŋai, gbele kɔɛɛ-ŋai da gôo
sɛŋ-fólo-ŋai díwiɛ lɛ̀ da gáne sɛŋ fólo-ŋai tɛi-tɛi.

18Ǹaa pôlu ma, è ŋ̀ʼâla-teƀelei kɛ̀ a gbɛtɛɛ a gôo waai gérеŋ sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi ŋɔwiɛ lɛ̀,
gélеŋ dí gbɛ̀tɛ ŋ̀ʼâla-taa kooŋ-sãai mɛ̂ni ma zoo-ŋai da kâa ŋ̀ʼâlai mɛ̂ni ma. Goôŋ-
sãai ŋí ƀé díkoôŋ è kɛ̀ a bɛlɛ́ɛ Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ m̀aa Gãlai mɛi.

19Gâloŋ Deeƀé è mò ǹyɛɛi, “Nyíŋi-ŋai kélee káa a Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ ǹyée pɔ̂ɔ nyíi
è dɛ̀ɛ m̀bɔ a kili-ŋa pôno é pîlaŋ la berei ma yâ pɔ̂ri bɛ́rɛi tɔ̂i lai.”

20Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Deeƀé è mò ǹóŋ Saloma m̀a ǹyɛɛi, “Kɛ́ a ítɔ̂i kpanaŋɔɔ, íkili kuláa
a ǹɛ́lɛɛ í díi ŋí kɛ́. Ífe yao, kpaa máŋ ílii é kɔ́ kɔ̀, kpɛ́ni fêi, Íɣâlai Yâwɛɛ, kpaa máŋ
Ɲáɣâlai káa íkɔlɛ. Vé pâi ǹɛɛ̂i naa í fɛ́ɣɛ, kpaa máŋ é bôlu tɔɔ yâ é lɛ́ɛ la zu díi-ŋai
díkaa Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mai é kpɛ́ɛ.

21Tíi káa zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai yêei Ǹʼâla-pɛrɛi Kɛ́tɛi mu. Díŋaa kɔlɛɛ̂i
díkpulu ma díkpîŋ kpɛtɛɛ díi-ŋai kɛ́ mɛ̂ni ma Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mɛ̂ni ma da diai kélee
da ǹyɛrɛ tii sii kélee kɛ̂i. Díi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai da ǹûai da pâi díwoli tɔ̂i íwoo
ma a dílii kélee.”

Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 29

Zama-sãai dí dɛ̀ɛ Ǹʼâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ mɛni mai

1Gâloŋ Deeƀé è mò ǹûai kélee dîa ǹyɛɛi, “Ɲálôloŋ Saloma nyíi Ɣâla a zìɣe zu díi
ŋí kɛ́ mɛni mai, gáa a lôloŋ vé táre ní. Díi ŋí kɛ́tɛi m̀ɛni ma. Bɛ́rɛ kɛ́tɛi ŋí fé núu-
kpune m̀ɛni ma. Kɛ́lɛ gáa Yâwɛɛ Ɣâla m̀ɛni ma.

2Ǹɛni ma, ŋa zãai kélee ŋá tɛ́ gîe ma Ɲáɣâlai ŋɔpɛ́rɛi tɔɔ mɛni ma, gôoi, gáne-ŋai,
m̀ara-ŋai, gɔli-ŋai, da ŋ̀úru-kpono-ŋai kélee. Ɲa gɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa, kɔni
fóloɔɔ-ŋa da gɔni koleŋ sii támaa ŋáa tɛ̀ mà.

3É kúla zãai pôlu ŋá ŋ̀ʼáa tɛ̀ ma bɛ́rɛ maa-waai tɔɔ mɛni mai, ŋa ŋ́gono tée a gɛ́ɛ
ŋá ŋágôoi da ŋákanei da tɛɛ Ǹʼâla-pɛrɛi Kɛ́tɛi tɔɔ mɛni ma a gɛ́ɛ ŋá ŋáwɛli kɛ́-
maai lɛ́ ńyêei Ɣâla Ɲɔpɛ́rɛi mɛni ma.

4Ɲá ŋágôo ǹɛ́lɛɛ-ŋai ŋɔpãŋ wála ŋ̀uŋ feerɛ pôlu buu saaƀa (230,000) da káne pãŋ
wála ŋ̀uŋ lɔ́ɔlu pôlu buu feerɛ káo náaŋ (524,000) tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ

5ǹyɛrɛ kɛ́-ƀelai dí gôoi da gáne sãai kpɛtɛ a dia bɛ́rɛi mɛni ma. Ǹɛni ma, gbɛɛ ƀé
naa gbîŋ kpɛtɛɛ̂i a gɛ́ɛ é sama-sãa tɛɛ Yâwɛɛ Ɲɔpɛ́rɛi tɔɔ mɛni mai?”

6Nya ƀe è m̀o ǹúu-suu-ŋai, ǹûai laa-tuɛ-ƀelai da gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai da ǹúu-
kpaya-kpayai kɛ̀ gâloŋ ŋɔsãai mɛi dîa máŋ dí dísama-sãai tɛɛ.

7Dí zãâi ŋí tɛ̀ɛ Ǹʼâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ mɛ̂ni ma: gôo pãŋ wála ŋuŋ saaƀa pôlu buu
lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (380,000), káne pãŋ wála ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi

© 2014 Bible Society in Liberia.

da (760,000) da ƀara pãŋ meeyɔŋ tɔnɔ pôlu wála ŋuŋ-saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu (1,350,000) da kɔli pãŋ meeyɔŋ lɔ́ɔlu-mɛi feerɛ, wála ŋuŋ lɔ́ɔlu (7,500,000).

8Diai kélee kɔni-sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ è kɛ̀ díyêei dí dɛɛ Yâwɛɛ Ɲɔpɛ́rɛi tɔɔ mɛni ma. Dí zãâi ŋí kélee tɛ̀ɛ Gɛsɔŋ ŋɔsuui su ǹúui Zeiɛ pɔ́ a gɛ́ɛ é dímɛi káa.

9Mɛni m̀ma ǹûai kélee líi è ǹɛ̃ɛ, kpɛ́ni fêi, dí zama-sãai ŋí tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ é kula dílii su. Gâloŋ Deeƀé ǹyaa máŋ kpîŋ ǹíi é ǹɛɛ kpɔ́ a zu-kɛ́tɛ.

Deeƀé è Yâwɛɛ láa ma tɛ

10Deeƀé è Yâwɛɛ láa ma tɛ̀ ǹûai kélee ŋɛ́i-tuɛ ǹyɛɛi, “Lûwa káa yâ, óo Yâwɛɛ yáai íkaa a kúnâŋ Zeeka Ɲɔɣâlai wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔi.

11Óo Yâwɛɛ, íkêtɛi, íwala-walaa, ífolo-laai kɛ̀ ƀo ǹaa. Íkâloŋ-laai su kɛ́tɛi. Zãai kélee gáa ŋ̀elei su da ǹɔii mai díkaa a ípɔɔ. Óo Yâwɛɛ, yá ƀé ímaa tɛɛ̂i zãai kélee kpɔ́ mɛi.

12Tɔɔ-laa da ƀaa kɛ́-maa da kùla íyêei, ǹyaŋ yá ƀé yâ tíi kɛ́ a dîa. Yá ƀé wála-wala káa íyêei nyíi yâ dɛ̀ɛ sɛŋ kélee pɔ́i.

13M̀ɛni ma, Kúɣâlai, kwa sɛɣɛ fêi tɛɛ̂i ípɔ kúkɛ ílaa ma tê ífolo-laai mɛni ma.

14“Kɛ́lɛ gbɛ̂ɛ ƀa ńyãa a gɛ́ɛ kwa ŋánûai kú sama-sãa kɛ́ɛ ŋí tɛɛ ípɔi? Yá ƀé sɛŋ kélee è kùla íyêei. Íkpɔɔi sãai tá nɔ́ ká ŋí kwa dɛ̀ɛ ípɔi.

15Kúkaa a ŋɔ̃ya-ŋa, kúkɛ tɛɛ-tɛ̀ɛ nɔ́ yɛ̂ɛ berei kúnâŋ ni dí wɔ́lɔ kɛ̀ gɛ̂i lai. Kúkɛ-ɣeniɛi è kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ ninîŋ, kúkɛ̂i fé ma.

16Óo Yâwɛɛ Kúɣâlai, zãa támaai ŋí kwa ŋá tɛ ma a gɛ́ɛ kú pɛrɛ tɔɔ la ílaa maa waai maa tɛ́ mɛni mai gélee è kùla íyêei ǹyaŋ gélee káa a ípɔɔ.

17Ɲáɣâlai, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ yâ núu líi su kâa ǹyaŋ ílii a ǹɛ̃ɛ diai da tùa a teniŋ ƀó perei dímɛni ma. Ǹyaŋ ŋá zãai ŋí kélee tɛɛ a teniŋ ƀo pere é kúla ńii su. Ɲa ŋɔ́nɔ berei káa ínûai díkaa ƀɛ́i da sama-sãa tɛɛ̂i la ípɔ gɛ́ kùla dílii su a lii-nɛ̃ɛ perei.

18Óo Yâwɛɛ, yáai íkaa a kúnâŋ Eberaɣɛ̃ɛ, Aise da Zeeka Díɣâlai, ye gili-ŋa-sia sii ŋí lɛ́ɛ ínûai kíli ŋá í gɛ́ dí ƀò a teniŋ ƀo-ƀela ímɛni ma.

19Ǹɛɛ naa nóŋ Saloma kíli é kɛ́ a dɔɔ́ yâ, é íwoo mɛni, é ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa é díŋaa-see kɛ́ a gɛ́ɛ é bɛ́rɛi tɔ́ɔ nyíi ŋa dɔɔ-sãa kélee ŋá tɛ́ mai.”

20Nya ƀe Deeƀé è mò ǹûai kélee dîa ǹyɛɛi, “Ká lûwa too dínâŋ ni Díɣâlai Yâwɛɛ ma.” Ǹyaŋ díkelee dí gɛ̀ tí. Dí díŋuŋ ma pîlaŋ dí Yâwɛɛ fɛli dí ƀaa kɛ́-maa tɛɛ gâloŋ pɔ́ máŋ.

21Dí sâla kùla Yâwɛɛ ma a ŋ̀elei tí. Bôlu ma ɣelei, dí kéreŋ sala kula Yâwɛɛ ma a niŋa-sirɛ wála tɔnɔ (1,000), ƀála-sirɛ wála tɔnɔ (1,000), ƀála-lonii wála tɔnɔ (1,000) da kpele-sɛŋ sama-sãa. Dí zâlai ŋí kùla Eezuɛ-ƀelai kélee mɛni ma a zu-kɛ́tɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Dí dílaa m̀ii dí díkpele Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ a maa ɣelei ti a lii-nɛ̃ɛ su-kɛ́tɛ. Nya ƀe dí naa Saloma kɛ̀ a kâloŋ a tãi veerɛ ɣelei. Dí wúlɔ pú ŋ̀ûa Yâwɛɛ láai su, dí Zadɔ lɛ́ a zâla láa-soŋ-nuui.

23Saloma è lɛ̀ɛ ǹâŋ Deeƀé pɔ́ɔ ŋá a kâloŋ é see gâloŋ see-sɛŋ ŋá yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è ǹɛ lai. Ŋɔkâloŋ-laai è ƀûu ƀò Eezuɛ-ŋai díkɛ ƀaa kɛ́-maa tɛɛ bɔ́.

24Ǹúu-laa túɛ-ƀelai kélee da Gâloŋ Deeƀé ǹônii-sinaai dí díyee sèe Gâloŋ Saloma ŋɔkâloŋ-laai mu.

25Yâwɛɛ è Saloma mu-wiɛ kpɔ́ Eezuɛ-ŋai kélee ŋɛ́i. È ŋɔ́nɔ wála-wala tɛ̀ɛ bɔ́ ŋɔkâloŋ-laai su nyíi da fé tá kɛ́ ní Eezuɛ kaloŋ da ma nyii-ŋai kâloŋ-laa kɛ̀ dúɛ-perei.

Gâloŋ Deeƀé è sàa

26Zɛse ǹóŋ Deeƀé è wɔ́lɔ kɛ̀ Eezuɛ lɔii gwaa kélee mɛi a kâloŋ.

27È gɛ̀ Eezuɛ mɛi a kâloŋ a kóraŋ buu-náaŋ. È góraŋ ŋí ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ kɛ̀ Iburɔŋ taa-leei su, é buu-saaƀa káo-saaƀa kɛ́ Zerusâlɛŋ taa-leei su.

28È pɔlɔ a ŋ̀ánaa é lɛ́ɛ pâi saâi. È kɛ̀ kpɔ́ a dɔɔ́ a zu-kɛ́tɛ ƀaa kɛ́-maa támaa è kɛ̀ ƀò m̀a. Ǹóŋ Saloma è lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ.

29M̀ɛni-ŋai kélee Gâloŋ Deeƀé è wɔ́lɔ gɛi, bɔ̃yɛɛ̂i Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai Samia, Netɔŋ da Gâa dímɛni pɔlɔ kɔlɔ-ŋai su.

30M̀ɛni pɔlɔ-ŋai ŋí ƀa m̀ɛni-ŋai è wɔ́lɔ tɛ̀ɛ zu gɛ́ɛ kɛ̀ a kâloŋ da mɛni-ŋai wɔ́lɔ kɛ̀ a ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ŋɔkâloŋ-laa koraŋ-ŋai sui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 1

Saloma è Ɣâla marê kɛ̀ táre mɛni ma

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 3:1-15)

1Deeƀé ǹóŋ Saloma è kɛ̀ kpɔ́ a dɔ̂i kpanaŋɔɔ ŋɔkâloŋ-laai su, kpɛ́ni fêi, Ɲɔɣâlai Yâwɛɛ è kɛ̀ bôlu é gɛ́ a núu kɛ́tɛ maa pɔlɔ-pɔlɔɔ.

2Gâloŋ Saloma è lòno Eezuɛ-ŋai kélee pɔ́. È lòno diai kɛ̀ ǹúu wála támaa-ŋai da diai kɛ̀ núu ŋuŋ tɛi-tɛi-ŋai mɛi pɔ́. È ŋɔ́nɔ lòno m̀ɛni-sâa ƀó-ƀelai, Eezuɛ láa túɛ-ƀelai da ǹúu-suu-ŋai mɛi-ƀelai pɔ́.

3Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Saloma da ǹûa kélee dí lì Giƀiyɔŋ Ɣâla ŋɔsua kɔlɔ-seɣe-pɛrɛi lá Ɣâla ŋɛ́i tuɛ, Yâwɛɛ ŋɔtíi kɛ́-nuui Mose ƀé wɔ́lɔ dɔ̀ɔ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui.

4Deeƀé è wɔ́lɔ Ɣâla Ɲɔkpanaŋ-woo-kɛ́ɛ maa Gãlai kùla Kiria-zeriŋ é pá la é zèe Zerusâlɛŋ, kpɛ́ni fêi, ǹaa ƀé è wɔ́lɔ seɣe-pɛrɛ tɔɔ naa maa mɛni ma.

5Kɛ́lɛ m̀ara ɣala-teƀelei Ɔ̂ɔ ǹóŋ Uri ǹóŋ Bɛzale è wɔ́lɔ dɔɔi è kɛ̀ niî Giƀiyɔŋ Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔlɔ seɣe-pɛrɛi ŋɛ́i-tuɛ. Nya ƀe Saloma da ǹûai kélee díkɛ̀ Ɣâla fɛlîi naa.

6Saloma è lì tuɛ-pere m̀ara ɣâla-teƀelei mâ Yâwɛɛ ŋɔsua-kɔlɔ-seɣe pɛrɛi lá Ɣâla ŋɛ́i tuɛ é taa-tulɛ wála tɔnɔ (1,000) pàa naa é díkula a kéreŋ sala ŋ̀âla-teƀelei ŋá.

7M̀aa kpinii tí, Ɣâla è kùla Saloma ŋɛ́i é mó mà ǹyɛɛi, “Ḿarê kɛ́ sɛŋ kélee mɛni ma nyíi ya ŋ̀wêlii a gɛ́ɛ ŋá dɛ̀ɛ ípɔi.”

8Saloma è Ɣâla wóo su tòo ǹyɛɛ mài, “Ya ńâŋ Deeƀé ŋɛ́i-maloŋ káa kpɔ́ a dámaa. Ya ńɛɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ.

9Óo Yâwɛɛ Ɣâla, tɔɔ gono-teei í wɔ́lɔ gɛ̀ ńâŋ Deeƀé yêei ŋ̀aa-see é kɛ́. Yaâ ŋ́gɛ a kâloŋ ǹûai mɛi. Dítâmaai yêɛ muluŋ nyíi núu da fa pɔri ǹônoi.

10Ye táre da mɛni-ŋa káa tɛ́ɛ ḿbɔ a gɛ́ɛ ŋá ǹûai ŋí mɛi káa la, kpɛ́ni fêi, fa pɔ̂ri ínûa kpulu kɛ́tɛi ŋí mɛi kâai a kɛ̀ táre da mɛni-ŋá káa fé ńyêei.”

11Ɣâla è mò Saloma ma ǹyɛɛi, “M̀ɛnii ŋí káa a íkpɔɔi kili-ŋa sia. Ífe ḿarê kɛ́ ní tɔɔ-laa, tɔɔ-sãa da ƀaa kɛ́-maa kpaa máŋ í ḿarê kɛ́ a gɛ́ɛ ŋá íkpɔara-ƀelai páa, kpaa máŋ í ḿarê kɛ́ a gɛ́ɛ ŋá ífulu-laai su kôyaa, kɛ́lɛ í ḿarê kɛ̀ a gɛ́ɛ ŋá táre da mɛni ŋá-kaa tɛ́ɛ ípɔ a gɛ́ɛ í ŋánûai ŋá dítɛ̀ɛ ípɔi mɛi káa lai,

12táre da mɛni ŋá-kaa da pâi kɛ̂i a ípɔɔ. Ɲa pâi tɔɔ-laa tɛɛ̂i ípɔ, íkɔ̃liŋ su é kɛ́tɛ, ƀaa kɛ́-maa kɛ́ ƀò nûa yêei ímɛni ma a zu-kɛ́tɛ é tɛ́ɛ diai dîa kâloŋ-laa kɛ̀ ítuɛ-perei, kpaa máŋ nyii-ŋai pâi kâloŋ-laa kɛ̂i ípôlu mai.”

Saloma ŋɔtɔɔ-laai da ŋɔwála-walai

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 10:26-29)

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Nya ƀe Saloma è kùla Giƀiyɔŋ ƀɛ́i è kɛ̀ naa Ɣâla ŋɔsua kɔlɔ-seɣe pɛrɛ lá Ɣâla ŋ́ɛi-tuɛi é lene pôlu é lí Zerusâlɛŋ ƀɛ́i è kɛ̀ naa a Eezuɛ-ŋai kélee díkâloŋ.

14Saloma è kɔ́ kɔ́-keleŋ da soo támaa ŋáa tɛ̀ gîe ma. Gɔ́ kɔ́-keleŋ-ŋai kɛ̀ ǹyêei gélee è kɛ a kéleŋ wála tɔnɔ pôlu, ŋuŋ náaŋ (1,400), soo wála puu káo feerɛ (12,000). È géleŋ da-ni tɛ̀ɛ daa-lêe-ŋai su é lí a gbéli Zerusâlɛŋ ƀɛ́i è kɛ̀ naai.

15Saloma kɛ́ɛ a kâloŋ, káne da gôo maa mɛni fé kɛ́ ní a ŋ̀wálaa Zerusâlɛŋ. Dí kɛ̀ kpɔ́ a dítamaa yɛ̂ɛ kɔni-kayaŋ. Sakɛmo wuru maa mɛni fé kɛ́ ní a gbanaŋɔɔ máŋ. Sîda wuru è kɛ̀ kpɔ́ a dámaa yɛ̂ɛ Sakɛmo wuru-ŋai kɛ̀ ǹyéei kwárai.

16Saloma è ŋɔsoo-ŋai yà Ize da Kuɛ. Gâloŋ ŋɔpɔni tɔɔ-ƀelai ƀé lì Kuɛ dí díya naa.

17Dí kɛ̀ kɔ́ kɔ́-keleŋ tɔnɔ yâi Ize a káne pãŋ puu-káo lɔ́ɔlu díkɛ soo tɔnɔ yà a káne pãŋ náaŋ. Dí díŋa kɔlɛ gâloŋ-ŋai kɛ̀ Ita-ŋai da Siria-ŋai dîa.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 2

Dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ mɛni ma

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 5:1-18)

1Saloma è gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ dí Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ́ɔ Yâwɛɛ mɛni ma da ŋɔkâloŋ-pɛrɛi.

2È kpakolo wála buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (70,000) sìɣe zu a gɛ́ɛ díkɛ zãai tĩɛ, é kpakolo wála buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (80,000) síɣe zu a gɛ́ɛ díkɛ gɔnii saa ǹyée lɔii su. È ŋɔ́nɔ kpakolo wála saaƀa pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (3,600) sìɣe zu a gɛ́ɛ díkɛ díi kɛ́-ƀelai mɛi kâa.

3È worê tɛ̀ɛ Taya kaloŋ Iraŋ pɔ́naa ǹyɛɛ m̀ai, “Ye wúru-kpono-ŋa tɛɛ mî yɛ̂ɛ berei í wɔ́lɔ gɛ̀ la ǹâŋ Deeƀé mi gɛ́ɛ kɛ̀ ŋɔkâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi tɔ̂i. Í sîda wuru-kpono-ŋa tɛ̀ɛ bɔ́.

4Ŋaâ gbɛ̀tɛ ŋ́gili ŋá a gɛ́ɛ ŋá Ɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛ tɔ́ɔ Ŋáɣâlai Yâwɛɛ mɛni ma. Ŋa bɛ́rɛi ŋí tɔ̂i a gɛ́ɛ ŋ́gɛ kéreŋ sala kúŋ nɛ̃ɛ kula naa, kúkɛ mii-sãa maa-waa-ŋa sèe naa, kúkɛ kéreŋ sala kùla naa a ɣele-wulii da ɣele-wala a Vii-tɔɔ-ɣelei da ŋ̀áloŋ nina kuu-ŋai nyii-ŋai díkaa Kúɣâlai Yâwɛɛ mɛni ma yɛ̂ɛ berei gáa wɔ́lɔ la Eezuɛ-ŋai mɛni mai.

5Ŋ̀âla-pɛrɛi ŋa pâi dɔ̂i a pâi kɛ̂i kpɔ́ a gɛ́tɛ, kpɛ́ni fêi, Kúɣâlai kɛ́tɛi kpɔ́ é tɛ́ɛ ŋ̀âla-ŋai kélee dîa.

6Núu da fa pɔri pɛ́rɛ tɔ̂i Ɣâla mi, kpɛ́ni fêi, gɛ́tɛi é tɛ́ɛ ŋ̀ele-kɔlɔŋ tí da bôlu-pere ɣele-kɔlɔŋ sui ma. M̀ɛni ma, Fa pɔ̂ri pɛ́rɛ tɔ̂i mì fɛ̂ɛ nɔ́ ƀɛ́i da kɛ̂ kéreŋ sala kulâi naa ŋ̀ɛ́i-tuɛi.

7M̀ɛni ma, ye yɛrɛ-kɛ́ núu lɛ́lɛɛ tɔnɔ tɛɛ mî nyíi a gôo, káne, ƀara da kɔli sâa, gɛ́ seɣe-kpɔlu mu-tɛiɣɛɛ, seɣe-kpɔlu da seɣe-buluŋ kɛ́ɛ kpɛ̀tɛi. M̀aa-nuui kpîŋ é kɛ́ a ǹúui nyíi a pɔ̂ri kɔni saa-tii kɛ̂i. Ǹúui ŋí da ǹyɛrɛ-kɛ-ƀelai ǹâŋ Deeƀé è wɔ́lɔ dí lɛ̀ Zuda da Zerusâlɛŋ da pâi tíi kɛ̂i gîe ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Ye sîda, Sapɔrɔ wuru lɛ́lɛɛ da aguŋ wuru-kpono-ŋa kula Lɛƀanɔŋ í dí tɛɛ mî. Ŋá
gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ wúru Ƀéla-Ƀèla lɛ́lɛɛ-ŋa díkaa ílɔii su. Ŋa pâi ŋánûai tɛɛ̂i da ínûai dí
díi ŋí ké gîe ma.

9Ŋa wuru-kpono támaa wɛ̂lii. Bɛ́rɛi ŋa pâi dɔ̂i, a pâi kɛ̂i a pɛ́rɛ kɛ́tɛ maa-pɔlɔ-
pɔlɔɔ.

10Ŋa pâi wîi kuluŋ wála ŋ̀uŋ tɔnɔ (100,000), bale kuluŋ wála ŋ̀uŋ tɔnɔ (100,000),
ŋwɑ̃̂ai tiŋ wála ŋ̀uŋ tɔnɔ pôlu puu (110,000) da Ɔle wulɔ tìŋ wála ŋ̀uŋ tɔnɔ pôlu
buu (110,000) tɛɛ̂i dípɔ a díkɔnɔ̃ŋ.”

11Taya kaloŋ Iraŋ è Saloma wóo su tòo a kɔlɔ ǹyɛɛ mài, “Yâwɛɛ è ŋɔnûai wɛ́lini.
Ǹyaa ƀe gɛ̀ é íkɛ a kâloŋ dímɛi.”

12Elaŋ è ŋɔ́nɔ mò Saloma ma ǹyɛɛi, “Laa-ma-tɛ é tɛ́ɛ Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ pɔ́.
Ǹyaa ƀé ǹɔii kpɛ̀tɛ da ŋelei! A Gâloŋ Deeƀé ǹóŋ ké a táre nuu. A táre tɛ́ɛ bɔ́ a gɛ́ɛ
gɛ́ mɛni ŋá kàa, nyíi pâi Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̂i Yâwɛɛ mɛni ma é tela kâloŋ-pɛrɛ tɔɔ
gbîŋ mɛni mai.

13Ŋa ǹyɛrɛ ké-nuui Ulaŋ Abi tɛɛ̂i.

14Ulaŋ Abi ǹee è kùla Daŋ ŋɔsîi su. Ǹâŋ è kùla Taya. Ǹalôŋ ŋí káa a gôo, káne,
ƀara, kɔli, kɔni, da wuru yɛrɛ-ké nuu. A seɣe pɔ̃yɛɛ tòo a kpɔluɔɔ mu-tɛiɣɛɛ, buluŋ
kɛ́ɛ, gbɔlu da gole nɛnɛ-fɛfɛ. Kɔni sâa-pere sii támaa maa târe káa ǹalôŋ ŋí yêei.
A pɔ̂ri sɛŋ pɔ̃yɛ sîi kélee toôi nyii da nɛ̀ mai. Da íyɛrɛ ké-ƀelai da pâi tíi kɛ̂i gîe ma
da diai Dɔɔ-nuui Deeƀé, ínâŋ è dílɛ̀i.

15Ǹmɛni ma, tɔɔ-nuu, ye wîi, bale, ɔ̂le wulɔi da ŋwɑ̃̂ai í íkono tèe lai tɛ́ɛ.

16Yà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní kwa pâi ŋ̀úru-kponoi tɛ̂ei Lɛƀanɔŋ kú dí yéŋ a ǹyái dí pá Zâpa,
nyíi ya pɔ̂ri dísiɣêi í lí a dia Zerusâlɛŋ.”

Dí pɛ̀lɛ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̂i

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 6:1-38)

17Saloma è ŋɔ̃ya-ŋai kɛ̀ Eezuɛi kélee lòno yɛ̂ɛ berei ǹâŋ Deeƀé è wɔ́lɔ gɛ̀ lai. Diai
kɛ̀ naai díkelee díkɛ̀ a núu wála ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu káo saaƀa pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu
mɛi da (153,600).

18È ǹûai ŋí wála buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (70,000) kɛ̀ a kpîri siɣe-ƀela, è wála buu lɔ́ɔlu
mɛi saaƀa (80,000) sìɣe zu díkɛ kɔni wôlo ǹyéei su. È ŋɔ́nɔ wála saaƀa pôlu ŋuŋ
lɔ́ɔlu mɛi da (3,600) siɣe zu díkɛ díi ké-ƀelai mɛi kàa.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 3

1Saloma è nâa pɛ̀lɛ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ́ ma Yâwɛɛ mɛni ma Zerusâlɛŋ Mɔraya
Yeei ma ƀéi Yâwɛɛ è wɔ́lɔ kùla naa ǹâŋ Deeƀé ŋɛ́i. Gwaai ŋí ma è kɛ̀ a Zɛbusi-
nuui Arauna ŋɔmii-sɛŋ tânii. Gwaai ŋí ma ƀé Deeƀé è wɔ́lɔ ǹaa lɛ̀.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Saloma è pèlɛ bɛ́rɛi ŋí tɔɔ ma gɛ́ɛ a kâloŋ ŋɔkóraŋ ǹáaŋ ŋɔɣáloŋ veerɛi, ŋɔfóloi veerɛ ɣele.

3Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi Saloma è wɔ́lɔ dɔ̀ɔ Ɣâla mì, ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƃɔ́rɔni buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ. Ŋɔmu kɛ̂tɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƃɔ́rɔni buu saaƃa (dí zɛŋ kɔ̂ɔŋ maai ŋí sìɣe bɔlɔi ma).

4Bɛ́rɛi ŋí ŋɔpia-sai kɛ́ dúɛ-perei, ŋɔŋa kɛ̂tɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƃɔ́rɔni buu saaƃa, é síɣe m̀elâi nyíŋi ma é seri gbéli ma. Bɛ́rɛi ŋí ŋɔmu-kɛ̂tɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƃɔ́rɔni buu saaƃa. È gôo-káo làa bɛ́rɛ-kaŋ ŋá bɛ́rɛi mu-pere.

5È Sapɔrɔ-wuru-ƃela pèlɛ bɛ́rɛ-kaŋ ma bɛ́rɛi mu-pere é m̀ɛi pɛ́lɛ a gôo lɛ́lɛɛ. È mà pɔ̃yɛ a tóu-laa pɔkɔɔŋ da yɔlɛ.

6È Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi pɔ̃yɛ tòo a kɔni lɛ́lɛɛ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa. Gôoi è díi-ŋai ŋí kɛ̀ lai è dí kùla Pavaiŋ.

7È bɛ́rɛi ŋɔziɛi mɛi wurui, gbôŋ-soŋ wuruii, bɛ́rɛ-kaŋ-ŋai da gbôŋ-ŋai kélee mɛi pɛ̂lɛ a gôo. É ŋâla-taa koo-sãai pɔkɔɔŋ kpɛ̀tɛ bɛ́rɛ-kaŋ-ŋai dîa.

8È Gwaa ma-waai ŋánaai naa kpɛtɛ. Ŋɔmu kɛ̂tɛ da ŋɔmu-koya díkɛ̀ a dípɔriɛɛ. M̀éla kélee è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƃɔ́rɔni buu saaƃa. Gôoi nyíi è ǹáa bɛ́rɛ-kaŋ mɛi bɛ́rɛi mu-perei ŋɔwuyɛ è kɛ̀ a pãŋ wála buu lɔ́ɔlu (50,000).

9Gôo ǹerei nyíi è tíi kɛ̀ lai ŋɔwuyɛ è kɛ̀ a dɛ̀ɛ pãŋ tɔnɔ ma. È bɛ́rɛi ŋ̀ele-su pere loŋpo-ŋai mɛi pɛlɛ a gôo máŋ.

10È ŋâla-taa kooŋ-sɛŋ veerɛ pɔkɔɔŋ kpɛ̀tɛ a wúru é gôo sia dîa.

11Zãai ŋí veerɛŋɔɔ koôŋ ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƃɔ́rɔni buu saaƃa. Maa-ŋuŋ koôŋ dɔnɔ ŋɔkôya è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƃɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra bîlaŋɔɔ bɛ́rɛ-kaŋ ma. Goôŋ gbéli ŋɔkôya è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƃɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra bîlaŋɔɔ m̀arâŋ-nuui ŋɔi ma.

12Goôŋ-sɛŋ ŋí veerɛ ɣelei koôŋ dɔnɔ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƃɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra bîlaŋɔɔ bɛ́rɛ-kaŋ ma. Goôŋ gbéli ŋɔkôya è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƃɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra bîlaŋɔɔ m̀araŋ-nuui koôŋ ma.

13Zãai ŋí veerɛŋɔɔ koôŋ ŋɔfúloŋɔɔ ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƃɔ́rɔni buu saaƃa. Díkɛ̀ tɔ̂ni dífeerɛ díŋɛi páa bɛ́rɛi mu pere.

14È seɣe kpɛ̂tɛ a yee buluŋ-kɛɛ da gbɔluɔɔ é bala kpɔ́ nɛnɛ-fɛfɛ é bɔ̃yɛ too yɛ̂ɛ ŋâla-taa kooŋ-sãai. Dí zeɣei ŋí sɛ̀lɛŋ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

Ƃara-nɔ̃ɔ feerɛ

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 7:15-22)

15Nya ƃe è bɛ́rɛ-yée mu wuru feerɛi kpɛ̀tɛ é dítɔɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi láƃelei. Bɛrɛ-yée mu wuruii ŋí veerɛŋɔɔ ŋɔmɛi kôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƃɔ́rɔni buu lɔ́ɔlu káo feerɛ da gbûra. Dímɛi pere ŋɔŋa kɛ̂tɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƃɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16È yɔlɛ-ŋa pìli-pili gîei é bɛlɛ bɛ́rɛ-yée wuru-ŋai ŋá. È sɛŋ-da kpɛ̀tɛ gɛ́ɛ yɛ̂ɛ pɔmegurane wuru-ƀa é dísɛ̂lɛŋ ǹyɔlɛ-ŋai ma. Ǹúru-ƀa sii ŋí è kɛ̀ a ŋuŋ tɔnɔ.

17È bɛ́rɛ-yée mu wuru feerɛi ŋí tɔ̀ɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɛ́i-tuɛ. Dɔnɔ è kɛ̀ séɣai pere. É ǹáa sée a Zakiŋ é yá-ŋûa pere ŋ̀ɔi láa sée a Boa.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 4

Ǹala-pɛrɛ kɛ́tɛi mu sãai

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 7:23-51)

1Saloma è Ɣâla-teƀele kpɛ̀tɛ a ƀara gɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu saaƀa, ŋɔŋa-kɛtɛ kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu saaƀa, ŋɔmɛi kôyaa kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu-káo lɔ́ɔlu.

2È yá-leɣi kpɛ̀tɛ a ƀara. Ǹeɣii ŋí ŋɔŋa kɛ̂tɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu káo lɔ́ɔlu, ŋɔmu-siɣe kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra. Ǹeɣii ŋí ŋa-kɛ̂tɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu-náaŋ káo lɔ́ɔlu.

3Dí ǹeɣii ŋí pɔ̃ɣɛ dí dínaŋ m̀a é síɣe ŋ̀óli mu é yéŋ. È kɛ̀ a bɔ̃ɣɛɛ a niŋa pɔkɔ̃ɔŋ-ŋa. Dí kɛ̀ a dítɔɔ-tɔ̂ɔ díkîe-ni mɛi é tinaŋ m̀a. Bɔkɔ̃ɔŋ ŋí ǹɔ́ɔlu mɛi-da è kɛ̀ a gúlaa gîe ma a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni tɔnɔ-tɔnɔ. Bɔkɔ̃ɔŋ ŋí è kɛ̀ a gbɛtɛɛ a ǹeɣii ŋí kpono.

4Ǹyá-leɣii ŋí è kɛ̀ sêeni ƀara niŋa pɔkɔ̃ɔŋ puu káo feerɛ pôlu. Ǹiŋa-ŋai ŋí zaaƀa ŋɛ́i è kɛ̀ yá-ŋûa pere. Zaaƀa ŋɛ́i kɛ́ ƀò séɣai pere. Zaaƀa ŋɛ́i liɛɛ vóloi kulai pere. Zaaƀai gbéli ŋɛ́i liɛɛ vóloi liî pere. Díkelee díwɛrɛ è kɛ̀ ǹeɣii mu pere.

5Ǹya-lêɣii ŋí kpono ŋɔkpi-kpitili è kɛ̀ a núu yée-gbua samɛi ŋ̀ɔi ŋɔkôyaa. Ǹóli è kɛ̀ a gbakpáa yɛ̂ɛ kpele kɔ̂pu láƀelei m̀óloŋɔɔ wuru-pôa ma. Ǹeɣii ŋí a kâa yá tîŋ ŋɔ wála saaƀa (3,000) sòŋ.

6È ŋɔ́nɔ sɛŋ-folo puu kpɛ̂tɛ nyíi da kâa gérеŋ salai kula sãai maa wâa zui. Zɛŋ fóloi ŋí ǹɔ́ɔlu è kɛ̀ yá-ŋûa pere, ǹɔ́ɔlu kɛ́ ƀò séɣai pere. Kɛ́lɛ zâla láa-soŋ-ƀelai nɔ́ ƀé da kâa dímaa-wâa a ǹeɣi kɛ́tɛi su yai.

7È laŋpo see-wûru kpɛ̀tɛ a gôo yɛ̂ɛ berei maa nɛ̃ɛ̂i dí díkpɛtɛ lai. È dítɔ̀ɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. È ǹɔ́ɔlu tɔ̀ɔ séɣai pere, é ǹɔ́ɔlu tɔ́ɔ yá-ŋua pere.

8È ŋɔ́nɔ teƀele puu kpɛ̀tɛ é zèe Ǹâla pɛrɛi mu. È ǹɔ́ɔlu sèe séɣai pere, é ǹɔ́ɔlu sée yá-ŋûa pere. Naa pôlu ma, è gôo sɛŋ-folo ŋuŋ tɔnɔ kpɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí kɛ́ zãai kpɛmɛŋ la.

9Saloma è zâla-laa soŋ-ƀelai seêi kpɛ̀tɛ pôlu pere é ŋɔ́nɔ zeêi kɛ̂i kɛ́tɛ ɣelei kpɛtɛ tuɛ-pere é kpôŋ tòo díloai. È gbôŋ ŋí mɛi pɛlɛ a ƀara.

10È ǹyá-leɣi kɛ́tɛi sèe séɣai pere, vólo liî-pere bɛ́rɛ-kaŋ zôŋoi su.

11-16Ulaŋ è ŋɔ́nɔ leɣi, sɔƀele da sɛŋ-fôlo-ŋa kpɛ̀tɛ. È zãâi kélee kpɛ̀tɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛni ma yɛ̂ɛ berei è mò la Saloma mai. Zãâi è gbɛ̀tɛi dia ƀé kɛ̀ a: Bɛ́rɛ-yée mu-wuru feerɛi zɛŋ-fôlo feerɛi è kɛ̀ díŋai. Zãâi dí zɛŋ-fôlo feerɛi mɛi pɛ̂lɛ la dãɣai ŋái. Pɔmegurane ŋuŋ náaŋ (400) ŋai nyii-ŋai kɛ̀ deɣaŋ seɣei ma nyíi kɛ̀ bane-ŋai mɛi nyii-ŋai kɛ̀ bɛ́rɛ-yée mu wurui mɛi. Zɛŋ-folo-ŋai da díseêi, Ǹyá-leɣi kɛ́tɛi da

© 2014 Bible Society in Liberia.

nina pɔkɔɔŋ puu-káo feerɛi kɛ̀ mui, ǹeɣi-ŋai, sɔƀele-ŋai, zua-soŋ kɔli taɣâŋ lá ƀóɔɔ-ŋai é pɛ́lɛ díi-kɛ-sãai gbéli-ŋai dîa. Zãâi nyíi Ulaŋ Abi è gbɛ̀tɛ Saloma mì Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi tɔɔ mɛni mai, gélee kpɔ́ è kɛ̀ a ƀara lɛ́lɛɛ.

17Saloma è gɛ̀ dí zãai ŋí kélee kpɛtɛ ƀɛ́i da kâa bɔ̂rɔ leɣi-ŋai kpɛ̀tɛ naa Sukɔ da Zereda díloai diŋ-tiŋ su Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ.

18Zãai dí gbɛ̀tɛi è kɛ̀ kpɔ́ a dámaa dífe pɔri ní m̀arai dí díi kɛ̀ lai lônoi.

19Saloma è Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mu sãai kélee kpɛ̀tɛ. Dia ƀé kɛ̀ a gôo ɣala-teƀelei da kâa Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ kpoloi lâa ŋái.

20Dí laŋpo-see wuruii kpɛ̀tɛ a gôo-kao nyíi laŋpoi a kâa kɛ̀ see-ni ŋa gɛ́ lèŋ Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu-perei yɛ̂ɛ berei dí wɔ́lɔ gbɛ̀tɛ lai.

21È gôo wuru-poa pɔkɔɔŋ da laŋpo sèe sɛŋ kpɛ̀tɛ a gôo-kao.

22È gôo laŋpo níiŋ sɛŋ kpɛ́tɛ da zɛŋ-foloi-ŋai. È gérеŋ-sɛŋ kuŋ-nɛ̃ɛ kéreŋ sɛŋ-folo-ŋai kpɛtɛ. É ŋɔŋ-siɣe sɛŋ-folo-ŋai kpɛtɛ. È zãai ŋí kélee kpɛtɛ a gôo kao. Ǹaa pôlu ma, è gôo kpòŋ-ŋai kpɛtɛ Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi láƀelei mɛni ma. É Gwaa ma-waai ŋɔkwaa ma-waai lá kpôŋ kpɛ́tɛ da gbôŋ kɛ́tɛi.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 5

1Saloma kpɛɛ́ a bɛ́rɛi tɔ̂i Yâwɛɛ mɛni mai, è pà a zãâi ǹâŋ Deeƀé è ǹâai kɛ̀i. È pà a gánei, gôoi da zãai da kpɛ́ni-ŋai Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔsãa lâai kɛ́ kwaai ma Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mu.

Dí pà a Gbanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 8:1-9)

2Saloma è ǹúu pɔlɔ-ŋai, ǹúu-laa túɛ-ƀelai da Eezuɛ kaloŋ-ŋai kélee tòli Zerusâlɛŋ a gɛ́ɛ dí lí dí pá a Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai. Gãlai ŋí è kɛ̀ Zãiyɔŋ Deeƀé ŋɔtaa-lêei su.

3Ǹ̀ûai kélee dí díŋaa tɛ̀ ma gâloŋ pɔ́-naa a gúui kɛ́ ɣele ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi su.

4Díkelee díŋaa tɛ́ɛ gîe mai, Liiva-ŋai dí Gãlai sìɣe.

5Dí Gãlai sîɣe, zua-kɔlɔ pɛrɛi tɔɔ seɣei, zãa maa waai-ŋai kélee da bɛ́rɛi mu sãai kélee. Zâla-laa soŋ-ƀelai nyii-ŋai kɛ̀ a Liiva-ŋai ƀé zãai ŋí sìɣe.

6Gâloŋ Saloma da ǹûai kɛ̀ naai díkelee dí díŋaa tɛ̀ gîe ma Gãlai ŋɛ́i-tuɛ díkɛ sâla kùla. Dí zâla ŋí kùla a ƀála da niŋa-sirɛ támaa. Dífe pɔ̂ri ní kɛ̀ daa-tulɛ-ŋai ŋí lônoi kpaa máŋ gíli é lɛ́ɛ díŋa.

7Nya ƀe zâla-láa soŋ-ƀelai dí lì a Yâwɛɛ Ɲɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu dí zèe Gwaa ma-waai ŋɔkwaa-ma-waai ma ŋ̀âla-taa kooŋ-sãai koôŋ mu.

8Goôŋ sãai ŋí koôŋ è kɛ̀ a bɛ́lɛɛ Gãlai mɛi da Gãlai siɣe-wurui kélee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Gãlai siɣe wuru-ŋai díkɛ̀ a díkôyaa é tɛɛ Gãlai ma. Núu a kâa lɛ̀ɛ tɔ̂ɔni Gwaa ma-waai ŋɔkwaa-ma waai ténin̩ ma gɛ́ gàa. Kɛ́lɛ, núu fa kâa gàa kwaa da kpɛ́ni ma pere. Díkaa naa sâa ƀa sâa.

10É tée gɔni ƀela feerɛi Mose è wɔ́lɔ Dɔ̂ŋ puui pɔ̃yɛɛ m̀a é doo Gbanaŋ-woo-kɛ́ɛ Gãlai su Sana Yeei mai, sɛŋ da kpɛ́ni fé kɛ́ ni zu. Ǹelei ŋí ƀé Yâwɛɛ è wɔ́lɔ gbanaŋ-wooi kɛ́ la Eezuɛ-ŋai yêei díkɛɛ wɔ́lɔ kulâi Ize lɔii sui.

Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai

11-14Nya ƀe zâla láa-soŋ-ƀelai kélee dí kùla Gwaa ma-waai ma dí díkpîŋ kpɛtɛ. Dífe kɛ́ ni a díkpaaŋɔɔ ǹuu-kpului nyíi díkɛ̀ zui mɛni ma. Liiva-ŋai kɛ̀ a ŋ̀ule-too ƀelai--Asafa, Emaŋ, Zedutuŋ da dínuu-suui su-ƀelai díkɛ̀ a dímaa ɣiriɛɛ a seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛ. Liiva-ŋai díkɛ tɔ̂i ŋ̀ala-teƀelei ŋɔfóloi kulâi-pere ƀelai ma pere nyɛ̃ŋ-nyɛŋ da kɔniŋ kɛ́ ƀô díyêei. Sâla-laa soŋ-ƀela ŋ̀uŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ (120) díkɛ̀ tɔ̂i díkɔlɛ díkɛ túru fɛ̀ɛ. Ǹule-wooi da dúru-wooi, nyɛ̃ŋ-nyɛŋ ɣale tiŋ da ŋ̀ale sãai gberi-ŋai kélee díkɛ̀ díkîe pôlu a ǹélɛɛ. Dí kɛ̀ Yâwɛɛ láa ma tɛ̀ a wule-ŋa dîyɛɛi, “Kwaa Yâwɛɛ láa maa tɛ́, kpɛ́ni fêi, zɔŋ lêlɛɛi. Ŋɔwɛli kɛ́-maai káa nɔ́ naa wɔ́lɔ.” Tãi zâla-laa soŋ-ƀelai díkɛ kulâi la Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui, ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei è pà é ǹaa láa fɛ́ɛ a maa félaa gɛ́ kɛ̀ yɛrɛŋ-yɛrɛŋ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ. M̀ɛni ma, dífe pɔ̂ri ní Ǹ̂ala-fɛliɛɛi kpéli kpɛɛ̂i.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 6

Saloma è lòno ǹûai pɔ́

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 8:12-21)

1M̀ɛnii ŋí kɛ́ɛ a kɛ̂i, Saloma è mò Yâwɛɛ ma ǹyɛɛi, “Í mò a gɛ́ɛ ya pâi kɛ̂i ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei su da gbínii.

2Kɛ́lɛ ŋa Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi maa pɔlɔ-pɔlɔɔi tɔɔ ímɛni ma a gɛ́ɛ íkɛ mu wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.”

3Eezuɛ-ƀelai kélee díkɛ̀ tɔ̂ni naa. Nya ƀe gâloŋ è tìnaŋ dípɔ naa pere é lûwa too dîa Ɣ̂ala láai su.

4È mò dîa ǹyɛɛi, “Laa-ma-tɛ é tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́ nyíi gáa a Eezuɛ Ɣ̂alai. A ŋɔkono-têei ŋ̀aa see kɛ́ nyíi è wɔ́lɔ gɛ̀ ńâŋ Deeƀé yêei. Kpɛ́ni fêi, è mò ńâŋ ma ǹyɛɛ,

5‘É síɣe kpɔ́ tãi ma ŋá ŋ̀ánûai kùla la Izei, ḿve niî tá taa-lêe da lɛ́ ní Eezuɛ-ŋai dísuui da sáma a gɛ́ɛ dí Ɣ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛ tɔ́ɔ naa ńaai mɛni ma, kpaa máŋ ḿve niî núu da siɣe ní a gɛ́ɛ é kɛ́ ŋ̀ánûai Eezuɛ-ŋai mɛi.

6Kɛ́lɛ ŋ̀âa nâa Zerusâlɛŋ siɣe zu a gɛ́ɛ ŋá ŋ̀ápɛrɛi tɔ́ɔ naa. Ŋaâ ŋɔ́nɔ Deeƀé síɣe a gɛ́ɛ é kɛ́ ŋ̀ánûai Eezuɛ-ŋai mɛi.’ ”

7“Ńâŋ Deeƀé è wɔ́lɔ gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ é pɛ́rɛ tɔ́ɔ Yâwɛɛ, Eezuɛ Ɣ̂alai mɛni ma.

8Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è mo ńâŋ Deeƀé ma ǹyɛɛi, ‘Í gɛ̀ a ǹélɛɛ a gɛ́ɛ í gbɛ̀tɛ íkili ŋá a gɛ́ɛ í pɛ́rɛ tɔ́ɔ mî.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9É máŋ ké tí, yá kpîŋ fé pâi bɛ́rɛi ŋí tɔ̂i mɛ̂ni ma. Kɛ́lɛ íkpɔɔi loŋ-surɔŋ ƀé pâi
bɛ́rɛi ŋí tɔ̂i ḿɛni ma.’
10“Ǹyaŋ Yâwɛɛ aâ ŋɔkono-teei ŋaa-see ké. A ńɛɛ ńâŋ Deeƀé pɔ́ɔ ŋá. Ńgaa nâa
seêni gâloŋ see-sɛŋ ŋá yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è góno tèe lai. Ŋa Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ́ɔ
Yâwɛɛ mɛni ma nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai.
11Ŋaâ gbanaŋ woo kɛ́ɛ Gãlai seêi mu. Gãlai ŋí ƀé gbanaŋ wooi nyíi Yâwɛɛ é wɔ́lɔ
gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dîɛi káa zu.”

Saloma è Ɣâla fɛ̀li

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 8:22-53)

12Naa kɛ́ɛ tíi, Saloma è tɔ̀ɔ ŋ̀âla-teƀelei ŋ́ɛi tuɛ ǹûai kélee ŋɛ́i é ǹyée sa̋a.
13Tãi ŋí yée mu, Saloma è ƀara gbɛ-gbɛ tɛ̀ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɛ́i-tuɛ. Gbɛ-gbɛi ŋí
ŋɔkôyaa da ŋɔŋa kɛ̂tɛ díkɛ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi saaƀa, ŋɔmusîɣe ké ƀò a kɔ́ɔ
ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu. Nya ƀe Saloma è tɛ̀ ŋá é pîlaŋ gbelêŋ-ŋa ǹûai kélee díkɛ gàa. Gɛ́ɛ tí,
è ǹyée tɛ̀ ŋ̀elei su Ɣâla-taa pere.
14È nâa pɛ̀lɛ Ɣâla fɛlîi ǹyɛɛ, “Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai, Ɣâla da kpɛ́ni fé ŋ̀ele su, kpaa
máŋ ǹɔii ma nyíi moloŋɔɔ yâ. Íkaa a Ɣâla. Ya í kpanaŋ-wooi ŋàa see ké. Ya íwɛli-
kɛ-maai lɛ́ íyee mu-ƀelai nyii-ŋai da tíi kɛ̀ yɛ̂ɛi a díliii kélee dîa.
15Yâ íyee sée gono-teei mu nyíi íwɔlɔ gɛ̀ ńâŋ Deeƀé yêei a íwooi. Ǹyaŋ, yâa ŋa-
see ké a íkpɔɔi yèe yɛ̂ɛ berei kúkaa sâa gâai lai.
16M̀ɛni ma, Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai, ye gono-teei ŋa-see ké nyíi íwɔlɔ gɛ̀ ńâŋ Deeƀé
yêei. Íwɔlɔ mò yɛ̂ɛi, ‘Deeƀé ŋɔsuui su-ƀelai dífe pâi kulai galoŋ-see sɛŋ ŋá. A kɛ̀
nɔ́ ílônii sinaai da tùa a ǹɛ́lɛɛ dí ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa yɛ̂ɛ berei gáa lai.’
17Gɛ̀ ní Yâwɛɛ, yái íkaa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai, ǹɛɛ naa gono-teei íwɔlɔ gɛ̀ ńâŋ Deeƀé mì
ŋaa-see é ké yɛ̂ɛ berei íwooi káa lai.
18“Kɛ́lɛ tɔ̃yâ kpîŋ ma, Ɣâla a pɔ̂ri kɛ̂i ǹɔii ŋí ma? Ífa pɔ̂ri ŋ̀ele-kɔlɔŋ da m̀ɛi pere
ɣele-kɔlɔŋ su. M̀ɛni ma Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋá dɔ̀ɔ yɛ̂ɛi guro-tei ímaa mɛni ma!
19É máŋ ké tí, ye íwoli tɔ́ɔ íyee mu-nuui ŋɔfɛli-wooi da ŋɔpɛlɛ-a-gɔɔi ma íŋɛi-
maloŋ-kaai mɛni ma óo Yâwɛɛ ŋáɣâlai. Ye íwoli tɔ́ɔ íyee mu-nuui ŋɔfɛli wooi ma
nyíi a gɛ̂i íŋɛi tuɛi.
20Tɔɔ íŋɛi é ké bɛ́rɛi ŋí ma a kpíni da fólo. Í íkono tèe a gɛ́ɛ kú ífɛli gwaai ŋí ma.
Ye íwoli tɔ́ɔ íyee mu-nuui ŋɔfɛli-wooi ma gwaai ŋí ma.
21Ye ínûai dípɛlɛ-a-gɔɔ wooi mɛni a tãi kélee da ífɛli la gwaai ŋí mai. Ya kɛ̀ ípɔ-
taai Ɣâla-taa, ye íwoli tɔ́ɔ í mɛnii mɛ́ni da pâi ífɛlîi mai í dísɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ.
22“À kɛ̀ núu da a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ a m̀arâŋ-nuu é pá a gɛ́ɛ é vóo ŋ̀âla-teƀelei ma
ípɛrɛi ŋí mu,

© 2014 Bible Society in Liberia.

23ye lɛɛ Ɣâla-taa í ŋóo mɛni í zu too. Íyee mu-ƀelai dímɛni-saai ƀó í díkula-maa ké yɛ̂ɛ berei dítûa-pere nyɔ̂ŋ káa lai. Ǹúui nyíi ŋɔmɛnii lɛ̂lɛɛi, zu too yɛ̂ɛ berei ŋɔmɛni lɛ́lɛɛi káa lai.

24"À kɛ̀ ínûai Eezuɛ-ŋai díkpɔara-ƀelai da díyee mɛi ɣâle kɔ́ su kpɛ́ni fɛ̂i Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a yá, tãi da tînaŋ la dí pá dí dísɔnyɔ̂ŋ ƀó dí pɛ́lɛ a íkɔɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí mu,

25gɛ̀ ní ye lɛɛ Ɣâla-taa í díwoo mɛ́ni í dísɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ í pá a dia pôlu ǹɔii su nyíi ídɛ̀ɛ dípɔi da dínâŋ ni.

26"À kɛ̀ ŋ̀ele-kɔlɔŋ láa a tɛ̀ tuna fa ŋɔ́nɔ pù kpɛ́ni fɛ̂i ínûai da sɔnyɔ̂ŋ ké a yá, gɛ̀ ní tãi da pâ la ƀɛ́ dí dísɔnyɔ̂ŋ ƀó dí dípôlu tɔɔ dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai dîa, kpɛ́ni fɛ̂i ya mɛni kpɔ̂lu láa dîa,

27gɛ̀ ní ye lɛɛ Ɣâla-taa í díwoo mɛni í dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai su mɛni lɛɛ, diai díkaa a Eezuɛ-ŋai. Ye dɔ̃yâ-perei lɛ́ dîa í gɛ́ tuna é pú dílɔii su nyíi ya wɔ́lɔ dɛɛ dípɔ a díkɔ̃liŋ.

28"À kɛ̀ puru kɛ́tɛ kpaa máŋ laa-kpala-maa kɔlɔ-fela a tòo ǹɔii su, é máŋ kɛ́ yɛ̂ɛ kɔlɔ-fela nyíi a dísi-sãai kpâlai, kpaa máŋ gotó, kpaa máŋ kotɛ̂ŋ, kpaa máŋ à kɛ̀ díkpɔara-ƀelai da dítaa-lɛ̂ɛ-ŋai da sòŋ, kpaa máŋ laa-kpala-maa mɛni kpɔlu da kɔlɔ-fela a dísòŋ,

29À kɛ̀ núu da a pà a ífɛ̀li nyíi gáa a ínûai Eezuɛ-ŋai da, kpɛ́ni fɛ̂i, yâ mɛni da sɛŋ soli maa láa dîa, à kɛ̀ da díyee tɛ̀ ɣelɛ̂i Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí ma pere,

30gɛ̀ ní ye lɛɛ ípɔ-taai Ɣâla-taa í díwoo mɛni. Dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai su mɛ̂ni lɛɛ í dímɛnii ŋá tée yɛ̂ɛ berei dítûa-perei káa lai. Kpɛ́ni fɛ̂i í díkelee dílii su mɛnii kɔ́lɔŋ.

31Ye nyíŋi kɛ́ a sɛŋ díyao yâ, dísia yɛ̂ɛ berei ítûa-perei káa lai tãi díkaa la ǹɔii su nyíi ídɛ̀ɛ kúnâŋ-ni pɔi.

32"À kɛ̀ a ŋɔ̃ya nyíi vé a ínûai da kɛ́lɛ è kùla lɔii da kpɛ́ni su é pá ƀɛ́ kpɛ́ni fɛ̂i è ílaa maa tûŋ mɛ̀ni da berei íyee láa ƀôɔɔi lai, a Ɣâla fɛ̀li Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí mu,

33ye lɛɛ Ɣâla-taa ƀɛ́i íkaa naai í ŋ̀óo mɛ́ni, í m̀ɛnii kɛ́ mì nyíi a ŋ̀wɛ̂lii í gɛ́ mìi. Ye nyíŋi kɛ́ a gɛ́ɛ ǹûai kɛ́lee díkaa ɣele mai díyao yâ yɛ̂ɛ berei ínûai Eezuɛ-ŋai da yâo la yâi, a gɛ́ɛ dí gɔlɔŋ a gɛ́ɛ ŋá bɛ́rɛi ŋí tɔ̀ɔ ímaa mɛni ma.

34"A kɛ̀ ínûai da lî kɔ́ mâ yɛ̂ɛ berei í mo la diai, da díkpɔara-ƀela, da díŋɛi tìnaŋ daa-lɛ̂ei ŋi ma pere nyíi yâ ziɣe zu ƀɛ́i ípɛrɛi káa naai, nyíi ŋa dɔ̀ɔ ímɛni mai, dí ífɛli,

35ye lɛɛ Ɣâla-taa ƀɛ́i íkaa naai í díwoo mɛ́ni í íyee sɛ́e díɣâla fɛli-wooi mu.

36"Tãi da sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ la a yá, kpɛ́ni fɛ̂i núu da fé naa nyíi va sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀i, à kɛ̀ ya ílii ŋwana dîa dí tɛ́ɛ díkpɔara-ƀelai pɔ́, dí lí a dia luɛ-laa su, lɔii su kôyaa, kpaa máŋ kwaa kpûa ma,

© 2014 Bible Society in Liberia.

37Ǹyaŋ à kɛ̀ da dílii maa fâleŋ ǹɔii su ƀɛ́i díkaa naa ǹuɛ-laai sui, dí dípôlu tɔɔ dísɔnyɔ̂ŋ ma dí íkpera fé dí luɛ-laai su, dí mó yâ, ‘kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a yá, kwa tûa nyɔ́mɔɔ da ŋwana lɔ̂ɔ kɛ́’

38ǹyaŋ à kɛ̀ da tìnaŋ ípɔ naa pere a dílii da dímɔ̃leŋ kélee díluɛ-laai su dí díŋɛi tínaŋ ǹɔii su-pere nyíi í dɛ̀ɛ dínâŋ-ni pɔi, dí díŋɛi tínaŋ daa-lêei su pere nyíi ya zìɣei, da ípɛrɛi nyíi ŋá dɔ̀ɔ ímɛni mai,

39ye lɛɛ Ɣâla-taa ƀɛ́i íkaa naa í díwoo mɛ́ni. Da díkpera fé í íyee sée dímu a ínûai da sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a yái dísɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ.

40“Óo Ŋáɣâlai, ye íŋɛi laa ƀó í íwoli tɔ́ɔ ŋ̀âla fɛli-woo-ŋai dîa nyii-ŋai da pâi gêi gwaai ŋí mai.

41À kɛ̀ tí, óo Yâwɛɛ Ŋáɣâlai, í mu siɣe í pá ífii tɔɔ kwaai ma, ƀɛɛi íwala-wala-laai maa kpanaŋ-woo-kɛɛ Gãlai káa naai. Óo Yâwɛɛ Ɣâla, tɔɔ ísâla-laa soŋ-ƀelai díkɛ a dímaa ɣiriɛɛ a ƀalo-laa. Tɔɔ íma-waa-ƀelai dí lii-nɛ̃ɛ kula ímɛni-lɛlɛɛi su.

42Óo Yâwɛɛ Ɣâla, ífe íyee kùla gâloŋ mu nyíi ya ziɣe zui. Ǹwɛli-kɛ-maai í íkono tèe la íyee mu-nuui Deeƀé yêei gíli é lɛ́ɛ í ŋa.”

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 7

Saloma è Ǹâla-pɛrɛi kóraŋ ƀò

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 8:62-66)

1Tãi Saloma è kpɛ̀ɛ la a Ɣâla fɛliɛɛi, ŋɔŋ è kùla Ɣâla-taa é tóo géreŋ sala-sãai ma da zâla-sãai gbéli. Nya ƀe Yâwɛɛ ŋɔmaa-waa-laai è Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi láa fɛ̀ɛ.

2Yâwɛɛ ŋɔmaa-waa-laai é Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi láa fɛ̀ɛ kpɔ́ zâla-laa soŋ-ƀelai dífe pɔri ní lɔ̂i naa.

3Tãi Eezuɛ-ŋai dí ŋɔŋ kâa la gɛ́ kùla Ɣâla-taai, dí ŋɔ́nɔ Yâwɛɛ ŋɔmaa-waa-laai kâa a Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi láa fɛ́ɛ, díkelee dí díkpeleŋ pìlaŋ ǹɔii ma dí díŋuŋ pîlaŋ ǹɔii ma díkɛ Ɣâla fɛ̀li, díkɛ sɛɣɛ fêi tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́, díkɛ mò dîyɛɛi, “Zɔŋ lɛ̂lɛɛi, ŋɔwɛli-kɛ-maai káa naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.”

4Nya ƀe Gâloŋ Saloma da ǹûai kélee dí sâla kùla Yâwɛɛ ma.

5Gâloŋ Saloma è niŋa wála buu feerɛ káo feerɛ (22,000) é pɛ́lɛ ƀála wála ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ (120,000) ma kùla a sâla. Gɛ́ɛ tí, Gâloŋ da ǹûai kélee dí nâa Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kóraŋ ƀò.

6Tãi díkɛ̀ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kóraŋ ƀôi lai, zâla-laa soŋ-ƀelai dí lì dí tɔ̂ɔi. Liiva-ŋai dîa máŋ díli dítɔ̂ɔi Yâwɛɛ ŋɔwule-too-sãai kɛ́ ƀò díyêei. Gâloŋ Deeƀé ƀé zãâi ŋí kpɛ̀tɛ a gɛ́ɛ díkɛ laa-maa tê da sɛɣɛ fêi tɛ̀ɛ la dîɛ, “Ŋɔwɛli-kɛ-maai káa naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.” Zâla láa soŋ-ƀelai díkɛ̀ tɔ̂ɔni Liiva-ŋai ténin ma díkɛ dúruii fɛ̀ɛ. Eezuɛ-ŋai kélee díkɛ̀ tɔ̂ɔni naa.

7Naa kɛ́ɛ tíi, Saloma è Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋɛ́i-tuɛ maa-waa é kéreŋ da sua-wulɔ sala kula, nyíi kɛ̀ a laoi-laa salai. È zâla-ŋai ŋí kùla gîe ma kpɛ́ni fêi m̀ara-

© 2014 Bible Society in Liberia.

ɣala-teƀelei è kɛ̀ a guro té, géreŋ salai, da mii-sãai, é pɛ́lɛ zua-wulɔ sala-sãai kélee mɛni ma.

8Maa tãi tí yée mu, Saloma è kúu kɛ́tɛ kɛ̀ a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Eezuɛ-ŋai díkɛ̀ naa. È kɛ̀ kpɔ́ a kpɔŋ su kɛ́tɛ maa pɔlɔ-pɔlɔɔ. Ǹûai ŋí da-ni díkùla Leƀo, Ama é tóo Ize gɔyaŋ-perei ma vóloi liî-pere.

9Vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi-saaƀa ɣele, dí kɔyɛŋ kɛ́tɛ tòo, kpɛ́ni fêi dí kúu kɛ̀ a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ŋ̀âla teƀelei mɛni ma. Dí ŋɔ́nɔ kúu kɛ́ a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ gúui mɛni ma.

10Naa kɛ́ɛ tíi, Saloma è ǹûai kélee tɛ̀ɛ dípɔ-taai a ŋáloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi-feerɛi ŋɔfólo buu-feerɛ káo-saaƀa ɣele. Ǹûai kélee dí lì dípɔ-taa a lii-nɛ̃ɛ kɛ́tɛ mɛnii Yâwɛɛ è gɛ̀ Deeƀé da ǹóŋ Saloma é pɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai kélee mɛni mai.

Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ kùla Saloma ŋɛ́i

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 9:1-9)

11Tãi Saloma è kpɛ̀ɛ la Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi da ŋɔkâloŋ pɛrɛi tɔɔ mai, é pɛ́lɛ díi-ŋai kélee ma nyíi è gbɛ̀tɛ gíli-ŋa a gɛ́ɛ é gɛ́ Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ma ǹíi sui,

12Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ kùla ŋ̀ɛ́i a kpíni tɔnɔ ǹyɛɛ mai, “Ǹ̂âa íɣâla fɛli-wooi mɛ́ni ŋa gwaai ŋí ma siɣe a ḿbɔɔ a gɛ́ɛ é kɛ́ a ŋápɛrɛ kɛ́tɛi sâla kula mɛni ma.

13À kɛ̀ ŋa ŋ̀ele-kɔlɔŋ láa tɛ̀ a gɛ́ɛ tuna fé ŋɔ́nɔ pù, kpaa máŋ ŋá gɛ́ góto-ŋa dí ǹɔii su kara, kpaa máŋ ŋá kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ,

14À kɛ̀ ŋánûai nyii-ŋai ńaai seɣeɛɛi diai da dí maa yêŋ dí ɣâla fɛli, dí ŋ̀gɔri dí tínaŋ dí dípôlu tɔɔ dí ŋwana lɔɔ tua-ŋai dîa, gɛ̀ ní ŋa pâi lɛɛ̂i Ɣâla-taa ŋá díwoo mɛ́ni ŋá dísɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ, ŋá dílɔii ƀálo.

15Ǹyaŋ ŋa pâi ŋ̀ɛi láa ƀôi ŋá ŋ̀woli tɔ́ɔ ŋ̀âla fɛli-woo-ŋai kélee ma nyíi pâi kɛ̂i gwaai ŋí mai.

16Ŋa gbâa naa Ǹ̂âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí síɣe ŋa maa wáa a gɛ́ɛ é kɛ́ a ḿbɔ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ǹyaŋ ŋa pâi kɛ̂i naa ŋ̀gɛ nàa mɛi kâa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

17À kɛ̀ a yá, à kɛ̀ ya tùa yɛ̂ɛ berei ínâŋ Deeƀé è tùa la a zãai, í ŋátɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi káa nyii-ŋai ŋá dɛ̀ɛ ípɔi,

18gɛ̀ ní ŋa pâi íkâloŋ-laai same pîlanii, yɛ̂ɛ berei ŋá ŋ̀gono tèe la ínâŋ Deeƀé yêei ǹyɛɛ mai, ‘Núu da fé pâi kpɛ̂i ípɛrɛi mu a gɛ́ɛ é kɛ́ a kâloŋ Eezuɛ-ŋai mɛi.’

19Kɛ́lɛ à kɛ̀ ya tìnaŋ í ípôlu tɔɔ ŋátɔ̂ŋ-ŋai kélee ma nyii-ŋai ŋá dɛ̀ɛ ípɔi, í lí íkɛ Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛ̀li,

20gɛ̀ ní ŋa pâi Eezuɛ ƀúlenîi ŋá gula ŋálɔii ma nyíi ŋá dɛ̀ɛ bɔi, ŋá ńyee kúla Ǹ̂âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí mu nyíi ŋá zìɣe zu ŋ̀gbîŋ mɛni mai. Ŋa pâi Ǹ̂âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí kɛ̂i a ǹûai díɣɛlɛ-maa sɛŋ nyíi da pâi lôno nyɔ́mɔɔ támaa kɛ̂i é pîlaŋ mai.

21“Berei máŋ Ǹ̂âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí tuŋ káa la mai, ǹûai da kɛ̀ tɛɛ̂i mà da pâi kɛ̂i môi dîyɛɛi, ‘Lé mɛni ƀé ŋí Yâwɛɛ a gɛ́ a ǹɔii ŋí da Ǹ̂âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi?’

© 2014 Bible Society in Liberia.

22À kɛ̀ tí, ǹûai da pâi zu toôi dîyɛɛi, ‘Kpɛ́ni fêi da dí pôlu tɔɔ Yâwɛɛ Ɣâla ma nyíi gáa a dínâŋ-ni Díɣâlai, nyíi díkùla Ize lɔii sui da díyee sée ɣâla da kpɛ́ni-ŋa mu díkɛ dífɛ̀li, díkɛ tíi kɛ̀ dîɛ. Zɛŋ ƀé Yâwɛɛ è mɛnii kpɔ̂lui ŋí làa la dîa.’ ”

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 8

Mɛni-ŋai Saloma è gɛ̀i

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 9:10-28)

1Saloma è kóraŋ buu-feerɛ sìɣe a gɛ́ɛ é Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi da ŋɔkâloŋ-pɛrɛi tɔɔ.

2Saloma è máŋ kpanaŋ-ŋa tɔ̀ɔ nyíi Iraŋ è dɛ̀ɛ bɔ́i. È dítɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́ a gɛ́ɛ díkɛ naa.

3Nya ƀe Saloma è lì é Ama Zoba kula yêei kɛ́.

4È ŋɔ́nɔ Tamɔ taai tɔ̂ɔ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su é pɛ́lɛ zãa-laai kɛ́ taa-lêe-ŋai dîa nyii-ŋai kɛ̀ Amai.

5È ŋɔ́nɔ Bɛorɔŋ nyíi kɛ̀ mɛi-perei da nyíi kɛ̀ mù-perei tɔ̂ɔ é dí maa tínaŋ a siɣãŋ é ǹá-ƀerei kɛ́ ma a kɔli kpanaŋɔɔ.

6È Beelata tɔ̀ɔ da gɔlɛ ma sãa-laai kɛ taa-lêe-ŋai da ŋɔkɔ kɔ́ keleŋ-ŋai dítaa-lêei é pɛ́lɛ ŋɔsoo-ŋai dîa. Zɛŋ nyíi kélee è gbɛ̀tɛ gíli-ŋai a gɛ́ɛ é dɔɔ Zerusâlɛŋ, kpaa máŋ Lɛƀanɔŋ, é pɛ́lɛ ǹɔii-kpiniŋ kélee ma è kɛ̀ mɛi, è dɔ̀ɔ.

7Naa kɛ́ɛ tíi, è Ita-ŋai, Amɔra-ŋai, Pɛriza-ŋai, Iva-ŋai da Zɛbusi-ŋai nyii-ŋai dífe kɛ́ ní a Eezuɛ-ŋai,

8kɛ́lɛ díkɛ̀ a Kena-ŋai nyii-ŋai Eezuɛ-ŋai dífe dípaa nii dílônii, nya ƀe Saloma è dísìɣe a ŋɔluɛ-ŋa. Ǹûai ŋí dílɛ̀ɛ a luɛ-ŋa é lɛ́ɛ la zu dí gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ.

9Kɛ́lɛ Saloma fé Eezuɛ-ŋai kɛ́ ní a luɛ. È da nî kɛ̀ a ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋa. É da nî kɛ́ a ŋɔkuluƀa-ŋai láa túɛ-ƀela. Da ni díkɛ ƀò ŋɔkɔ́kɔ keleŋ-ŋai mɛi da géleŋ-ŋai sia-ƀelai.

10Díta-ni díkɛ̀ a Saloma ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpaya-ŋa. Ǹúu kpaya-kpayai ŋí díkɛ̀ a núu ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu díkɛ ǹûai mɛi kâa.

11Nya ƀe Saloma è Feelo ǹóŋ-nɛnii nyíi kɛ̀ a ŋɔnɛnîi kûla Deeƀé ŋɔtaa-lêei su é pá la bɛ́rɛi mu nyíi è dɔ̀ɔ mɛni mai. È mò ǹyɛɛi, “Ŋánɛnîi fa pɔ̂ri kɛ̂i Eezuɛ kaloŋ Deeƀé ŋɔpɛ́rɛi mu. Kpɛ́ni fêi, ƀɛ́i kélee Yâwɛɛ ŋɔkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai a lɔ̂ naai, ǹaa maa waâi.”

12Naa kɛ́ɛ tíi, Saloma è nâa kéreŋ sala kùla Yâwɛɛ ma ŋ̀âla-teƀelei ŋá nyíi è dɔ̀ɔ Yâwɛɛ mɛni ma Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɛ́i-tuɛi.

13È zâlai ŋí kùla yɛ̂ɛ berei Mose è wɔ́lɔ nɛ̀ la e pîlaŋ Vii-tɔɔ-ɣelei, ŋáloŋ ninai da gúu saaƀai da kâa gɛ̀ kóraŋ kélee sui. Gúu-ŋai kpîŋ ƀé kɛ̀ a: Dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi, Ǹɔ́ɔkûu-tɔnɔ kuui, da Mûui-su tãi maa kuui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Naa pôlu ma, Saloma è mèni-ŋai ŋaa-see kè yɛ̂ɛ berei ǹâŋ Deeƀé è wɔ́lɔ mò la mai. È zâla láa-soŋ-ƀelai ŋáa kɔ̀lɛ a gbulu yɛ̂ɛ berei dítii kɛ́ɛ è kè lai. Liiva-ŋai díkɛ̀ naa díkɛ laa-maa-tɛ tɛ̀ɛ, díkɛ ŋɔ́nɔ kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ zâla láa-soŋ-ƀelai pɔ́ ŋ̀ele-kelee tii mɛni ma. È ŋɔ́nɔ ziɣãŋ láƀelei mɛi káa-ƀela tɔ̀ɔ a díkpulu ziɣãŋ lá-ƀerei-ŋai mɛni ma. È díi-ŋai ŋáa kɔ̀lɛ a berei sîi ŋí yɛ̂ɛ berei Ɣâla ŋɔnúui Deeƀé è mò lai.

15Dífe dɔ̂ŋ-ŋai gâloŋ è dɛ̀ɛ zâla láa-soŋ-ƀelai mɛni mai dɔnɔ kpîŋ maa fáleŋ ni kpaa máŋ Liiva-ŋai, é máŋ ké yɛ̂ɛ zɛŋ-káo mɛi káa mɛ̂ni.

16Saloma è Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi tɔ́ tî̂i kélee kpɛɛ yɛ̂ɛ berei è gbɛtɛ lai. È bɛ́rɛi ŋí tɔ̂ɔ siɣe gɔ́ɔ pîlanii é tòo gbɛɛ-ŋai ma.

17Nya ƀe Saloma è sìɣe naa é lí Iziɔŋ-giƀa da Ila nyíi kè Idɔŋ ya-ƀelai mɛi pere.

18Gɛɛ tíi, Iraŋ è yá ŋákeleŋ-ŋa tɛ̀ɛ mì da zia-ƀela. È ŋɔ́nɔ nûa tɛ̂ɛ nyii-ŋai kè a yá mɛni kɔ́lɔŋɔɔi. Da Saloma ŋɔnûai dílì Ofiɛ dípa pôlu a gôo pãŋ wála buu saaƀa káo náaŋ (34,000) dí dɛɛ Gâloŋ Saloma pɔ́.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 9

Siƀa Kaloŋ Nɛnii è Saloma naa kàa

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 10:1-13)

1Tãi gâloŋ nɛnii kè Siƀa è Saloma mɛi tûŋ mèni lai, è lì Zerusâlɛŋ a gɛ́ɛ é sukɔɔŋ tɛɛ bɔ́naa a marê kɛ̂ɛ kpanaŋɔɔ-ŋa. Ǹɛnîi ŋí è pà kpɔ́ a núu-kpulu kɛ́tɛ. È pà máŋ a soo-fáleŋ-ŋa kpiri-ŋa díkɛ ƀo dípôlu nyíi zãai ŋí díkɛ zui: kuŋ-sãa, gôo da kɔni sɔ̃ɔ-kpanaŋ kpulu kɛ́tɛ-ŋa. È pa gɛ́ɛ é lóno Saloma pɔ́ é pîlaŋ mɛnii ma kè gíli-ŋai.

2Saloma è m̀are-kɛɛ-ŋai ŋí kélee su kùla. Mare kɛ̂ɛ da fé kɛ́ ni naa nyíi kè a gbanaŋɔɔ m̀aa mɛni ma.

3Tãi Siƀa Kaloŋ nɛnii è Saloma ŋɔtárei da ŋɔkâloŋ pɛrɛi kàa lai,

4Ŋɔmii-sãai, ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai, berei gbɔŋ-maa kɛ́-ƀelai díkɛ a dímaa ɣiriɛɛ lai, gbele-sãai kɔ̂ɔŋ-ƀelai maa ɣiri-pere, da géreŋ salai nyíi a kâa gùla Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lai, ǹá è kpàla ma.

5È mò Saloma ma ǹyɛɛi, “Duŋ kpɔ́ ŋá lɛ̀ɛ ḿbɔ-taai ŋá mɛni é pîlaŋ m̀ɛni-ŋai mâ ƀa gɛi da ítarei, díkaa a tɔ̃yâ.

6Kɛ́lɛ fé láa ní kè la é lɛ́ɛ la zu ŋá pá ƀɛ́ ŋá díkaa a ŋ́gbɔɔi ŋ̀ɛi gao. Tɔ̃yâ ma duŋ ŋá mɛnii vé kpîŋ a ítarei gbua tɔnɔ. Ítarei naɣîŋɔɔi duŋ ŋá mɛni mɛi póŋ-poŋ.

7Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ínûai kpaa máŋ ítii kɛ́-ƀela kpaya-kpayai kélee líi a nɛ̃ɛ a tãi kélee da kè ítare-woo-ŋai ŋí mɛnîi lai.

8Laa-maa tɛ̂ é tɛ́ɛ Yâwɛɛ Íɣâlai pɔ́ nyíi ǹíi lâai ímɛni ma a ítɛ ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋá a kâloŋ a gɛ́ɛ í ínûai mɛi káa Yâwɛɛ Íɣâlai mi. Kpɛ́ni fêi, Íɣâlai è Eezuɛ-ŋai wɛ́li-ni ǹyaŋ aâ gbɛtɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ é dímɛi káa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. A íkɛ a kâloŋ dímɛi a gɛ́ɛ tɔ̃yâ da teniŋ-ƀo é kɛ́ dí sáma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Nya ƀe Siƀa Kaloŋ nɛnii è gôo pãŋ wála lɔ́ɔlu mɛi náaŋ (9,000) tɛ̀ɛ Saloma pɔ́ é pɛ́lɛ kúŋ-sãa kpulu kɛ́tɛ da kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa ma. Núu da fé tá kúŋ-sãa sii kɛ́ɛ ŋí tɛɛ ní Saloma pɔ́ moloŋɔɔ nyíi ma Siƀa Kaloŋ nɛnii è dɛ̀ɛ bɔi.

10Iraŋ ŋɔnûai da Saloma ŋɔnûai dí gôo kùla Ofiɛ, dí ŋɔ́nɔ pá a aguŋ-wuru da kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ.

11Gâloŋ è aguŋ-wuruii kpɛ̂tɛ a núu tɛ́-sɛŋ gɛ́ lì Yâwɛɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu da ŋɔkâloŋ pɛrɛi. È ŋɔ́nɔ wule too-sãa kpɛ̀tɛ a ŋuru tɔnɔi ŋí da. Núu da fé tá ŋale-sãa lɛ́lɛɛ-sii ŋí moloŋ maa da káa ní Zuda lɔii su.

12Zɛŋ nyíi kélee Siƀa Kaloŋ nɛnii è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii, da nyíi kélee è maa mare kɛ́ɛ kɛ̂i, Galoŋ Saloma è dɛ̀ɛ bɔ́. Saloma è sãâ támaa tɛ̀ɛ Siƀa Kaloŋ nɛnii pɔ́ é tɛ́ɛ nyíi ma è pà la Saloma pɔi. Nya ƀe Siƀa Kaloŋ nɛnii da ŋɔyee mu-ƀelai dí nâa lène pôlu dí lí dípɔ-taai.

Saloma ŋɔtɔɔ-laai

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 10:14-25)

13Gôoi Saloma a kâa zɔlɔ ƀô kóraŋ tɔnɔ mai ŋɔwuyɛ è kɛ̀ a pãŋ wála buu lɔ́ɔlu (50,000).

14Nyíŋi fé kɛ́ ní a ŋuŋ-fela fei nyíi bɔni-tɔɔ-ƀelai da kâa pà lai. Naa pôlu ma, gâloŋ-ŋai kɛ̀ Arebia da ǹɔii mɛi káa-ƀelai kɛ̀ naai da kâa gôo da káne tɛ̀ɛ Saloma pɔ́ máŋ.

15Gâloŋ Saloma è kpála-ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ kpaya-kpaya ŋuŋ-feerɛ kpɛ̀tɛ a gôo nyíi dɔnɔ ŋɔwuyɛ è kɛ̀ a gôo lókwaa ŋɔpâŋ puu káo-lɔ́ɔlu.

16È ŋɔ́nɔ kpála-ŋa-ɣale kɔli-kalaŋ pɛlɛ-pɛlɛɛ ŋuŋ-saaƀa kpɛ̀tɛ a gôo nyíi dɔnɔ ŋɔwuyɛ è kɛ̀ a pãŋ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ da gbûra. Gâloŋ è zãai ŋí lâai kɛ̀ gâloŋ-pɛrɛi mu nyíi da kâa kɛ̀ Lɛƀanɔŋ ŋ̀olâi.

17Nya ƀe gâloŋ è kâloŋ see-sɛŋ kɛ́tɛ tɔnɔ kpɛ̀tɛ a séle-nyiŋ é mɛi pɛ́lɛ a gôo kao.

18Núu tɛ́-sɛŋ è kɛ̀ ma ŋ̀á kɛ́ ƀò lɔ́ɔlu mɛi-da. Ǹúu kɔɔ-tɔɔ-sɛŋ è kɛ̀ a gbɛ́tɛɛ a gôo. Núu yée lâai è kɛ̀ zee-sɛŋ ŋí m̀éla veerɛŋɔɔ ma. Yala-sulu pɔkɔɔŋ è kɛ̀ tɔ̂-ni m̀éla feerɛ ma.

19Yala-sulu pɔkɔɔŋ puu káo-feerɛ è kɛ̀ tɔ̂ni ǹúu tɛ́-sɛŋ lɔ́ɔlu mɛi-dai kɔlɛ. Ǹyala-sului ŋí dɔnɔ è kɛ̀ ǹúu tɛ́-sɛŋ dɔnɔ láa mii-yee mɛi gbéli kɛ́ ƀò kɔɔ-yee mɛi. Zee-sɛŋ sii ŋí da fé kɛ́ ní kâloŋ da yêei lɔii da kpɛ́ni kélee da su.

20Gâloŋ Saloma ŋɔkɔ̂pu-ŋai da bɛ́rɛ-mu sɛŋ-folo-ŋai nyíi kɛ̀ gâloŋ-pɛrɛi mu Lɛƀanɔŋ wolâai sui è kɛ̀ a gbɛ́tɛɛ a gôo-káo. Bɛ́rɛi ŋí mu-sɛŋ da fé kɛ́ ní a gbɛ́tɛɛ a káne. Kpɛ́ni fei, káne fé kɛ́ ní a sɛŋ mɛni kpanaŋɔɔ Saloma ŋɔtãi ma.

21Pɔni-tɔɔ ya-ŋa keleŋ kpulu è kɛ̀ Saloma yêei nyíi Iraŋ ŋɔnûai da kâa ziai. Géleŋ-ŋai ŋí da kâa lène pôlu kóraŋ saaƀa a tɛ̀ɛ. Da kɛ̀ lenêi pôlu, da kâa pà a gôo, káne, séle-nyiŋ, woro da kwala-ŋa

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Gâloŋ Saloma è kɛ̀ kpɔ́ a dɔ́, dáreɛɛ é tɛ́ɛ gâloŋ-ŋai kélee ma ŋ̀ɛ́niɛi sui.

23 Ŋ̀ɛ́niɛi su kaloŋ-ŋai kélee da kâa pà ǹaa kâai a gɛ́ɛ dí ŋɔtáre mɛni-ŋai da naa káa nyíi Ɣâla è dɛ̀ɛ bɔ́i.

24Diai kélee da kâa pà nàa kâai a kóraŋ kélee, da kâa zàma a sãa nyíi dí gbɛ̀tɛ a káne da gôo, yokpo, kɔ́ kɔ́-sãa, kúŋ sãa, soo-ŋa da mûu-ŋa.

25Soo da kɔ́ kɔ́-keleŋ wála náaŋ (4,000) da soo wála puu káo feerɛ (12,000) ƀé kɛ̀ Saloma yêei. Zãai ŋí díkɛ̀ ǹyêei ŋɔkɔ́ kɔ́ taa-lêe-ŋai su da Zerusâlɛŋ.

26Ǹyaa ƀé kɛ̀ gâloŋ-ŋai kélee mɛi é síɣe Yufeletii Ya-leei ma é tóo Felesia é lɛ́ɛ la zu é seri Ize ŋɔkɔyɛŋ perei ma.

27Gâloŋ è gɛ̀ káne mɛni fé kɛ́ ní a ŋ̀wálaa Zerusâlɛŋ. Káne è kɛ̀ nɔ́ naa yêɛ kɔni. Sîda wuru é kɛ̀ kpɔ́ a dámaa naa yêɛ sakɛmo-fii wuruii kɛ̀ ǹyéei kwárai.

28Zoo-ŋai kɛ̀ Saloma yêei è wɔ́lɔ díyà Ize da lɔii da kpɛ́ni-ŋa su.

Saloma ŋɔkɛ-ɣéniɛi gbɛɛ ŋái

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 11:41-43)

29Ǹmɛni-ŋai kpéli-ŋai nyíi kélee Saloma è wɔ́lɔ gɛ̀i é síɣe ŋɔkâloŋ-laai kɔ́ɔ pîlanii ma é tóo gbɛɛ ŋái mai, bɔ̃yɛɛ̂i Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai Netaŋ da Siloŋ nuui Aiza dímɛni pɔlɔ kɔlɔ-ŋai su da Ido ŋɔzî̂ai kɔlɔi nyíi bîlaŋɔɔi gwaa káa-nuui Zɛroboaŋ nyíi kɛ̀ a Neba ǹóŋ mai.

30Saloma è kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ lɔii kélee mɛi a kóraŋ buu-naaŋ, zɛ́ɛɛ kɛ́ ƀò Zerusâlɛŋ.

31Nya ƀe è nâa lì ŋɔnûa pɔlɔ-ŋai pɔ́. Dí ǹoo ǹâŋ Deeƀé ŋɔtaa-lêei su. Gɛ́ɛ tí, ǹóŋ Leoboaŋ è lɛ̀ɛ bɔ́ɔ-ŋa a kâloŋ.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 10

Yá-ŋua pere sii-ŋai dí tɔ̀ɔ Leoboaŋ ma

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 12:1-20)

1Nya ƀe Leoboaŋ è lì Sɛkɛŋ ƀɛ́i Eezuɛ-ŋai kélee dí díŋa tɛ̀ naa gîe ma a gɛ́ɛ dí zee a kâloŋ.

2Tãi Zɛroboaŋ nyíi kɛ̀ a Neba ǹóŋ è mɛ̀ni lai, í kùla Ize è pa Sɛkɛŋ. Zɛroboaŋ è wɔ́lɔ yào Saloma ma é pú é lí Ize.

3Dí Zɛroboaŋ worê tɛ̀ɛ é pá da Eezuɛ-ŋai kélee dí lí Leoboaŋ pɔ́ dîyɛɛ mai,

4“Ínâŋ è wɔ́lɔ kpîri wuyɛɛ làa kúŋûa. Mɛni ma, ye gbîrii ŋí da mɛni kpɔ̂lui ŋí kúla kúŋûa, gɛ̀ ní kwa pâi kɛ̂i a íyee mu-ƀela.”

5Nya ƀe Leoboaŋ è díwoo su tòo ǹyɛɛi, “Ka lí fólo saaƀa à tɛ̀ɛ ká pá pôlu.” Gɛ́ɛ tí, ǹûai dí lène pôlu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Ǹûai kɛ́ɛ da lii, Leoboaŋ è lì é ǹúu-pɔlɔ-ŋai da ǹâŋ-ni díwɔlɔ kɛ̀ tíi kɛ̂i marê kɛ́ ǹyɛɛi, “Lé lia-woo ƀé ká lá é pîlaŋ mɛnii ŋí mai?”

7Dí ŋ̀óo su tòo dîyɛɛ, “À kɛ̀ ya tùa a ǹɛ́lɛɛ a ǹûai, í dínîa-mɛni kɛ́, í díwɛli, gɛ̀ ní da pâi kɛ̂i a íyee mu-ƀela.”

8Kɛ́lɛ Leoboaŋ fé ǹyée sèe ní ǹúu-pɔlɔ-ŋai dília-wooi mu. È lì é m̀arâŋ ǹyaŋkpa-ŋai nyii-ŋai da dîa-ni díkɛ̀ a dípɔriɛɛ díkɛ tíi kɛ̀ mìi marê kɛ́.

9È mò dîa ǹyɛɛ, “Lé lia-woo ƀé kálai? Lé ƀé kwa pɔ̂ri môi ǹûai ŋí marê kɛ̀ dîɛ, ‘Gbîri-wuyɛ̂ɛi ŋí ínâŋ è nàa kúŋûai gula kúŋûa.’ ”

10Nyaŋkpa-ŋai da dîa-ni dísìɣe a tãi tɔnɔi dí ŋ̀óo su too dîyɛɛi, “Mó ǹûai tí dîa nyii-ŋai kɛ̀ yâ gbîri-wuyɛi ínâŋ è nàa kúŋûai gula kúŋûa, yɛ̂ɛ dîai, ‘Ńyee-gbua guro-tei kpono kɛ́tɛi é tɛ́ɛ ǹâŋ leŋei ma.’

11Mó dîa yɛ̂ɛi, ‘Ǹâŋ è kpîri-wuyɛɛ làa káŋûa, kɛ́lɛ ŋa pâi kpîri-wuyɛɛ ŋánaa lâai káŋûa. Ǹâŋ è ká lòkwa a fáa, kɛ́lɛ ŋa pâi kálôkwai a gbatu-ŋa.’ ”

12Ŋele-kuu saaƀai tɛɛi, Zɛroboaŋ da Eezuɛ-ŋai kélee dí pà pôlu Leoboaŋ pɔ́-naa yɛ̂ɛ berei gâloŋ è mò la, “Ka pá pôlu m̀bɔ naa fólo saaƀa a tèɛ.”

13Gâloŋ è díwoo su tòo a ŋ̀ɛ́i tɛ́ɛ ɣelêi. È ǹyée kùla ǹúu-pɔlɔ-ŋai dília-wooi mu,

14é ǹyée sée ǹyaŋkpa-ŋai díwɔ̂i mu, ǹyɛɛi, “Ńâŋ è kpîri-wuyɛɛ làa káŋûa, kɛ́lɛ ŋa pâi kpîri wuyɛɛ ŋánaa lâai káŋûa. Ńâŋ è ká lòkwa a fáa, kɛ́lɛ ŋa pâi ká lôkwai a gbatu-ŋa.”

15Gâloŋ fé ŋ̀óli tɔɔ ní ǹûai dîa. Ɣâla è gɛ̀ tí a gɛ́ɛ mɛnii Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò é pîlaŋ Neba ǹóŋ Zɛroboaŋ ma Aiza sarâi nyíi kɛ̀ a Siloŋ ǹúui ŋa sèe é kɛ.

16Tãi Eezuɛ-ŋai dí gàa la a gɛ́ɛ gâloŋ fé ŋ̀óli tɔ̀ɔ ní dîai, dí ŋ̀óo su tòo dîyɛɛi, “Lé ƀé kwa pâi gulâi Deeƀé da ŋɔsuui yêei? Lé ƀé Zɛse ǹóŋ a gɛ́ kûɛi? Eezuɛ-ƀela, kwaa lí kúpɛrɛ-ŋai la! Tɔɔ Deeƀé é gbɔ́ɔi pɛrɛi mɛi kaa!” Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí lì pôlu dípɛrɛ-ŋai la.

17Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ daa-ŋai su Zudai, Leoboaŋ è kɛ̀ a díkâloŋ.

18Naa kɛ́ɛ tíi, Gâloŋ Leoboaŋ è Adoraŋ nyíi kɛ̀ díi-kɛ-ƀelai mɛi, tɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́-naa a gɛ́ɛ dítii kɛ́, kɛ́lɛ dízɔ̀ɔ a kɔni dí bàa. Nya ƀe Gâloŋ Leoboaŋ è tɛ̀ ŋɔkɔ́ kɔ́-keleŋ su é pú é lí Zerusâlɛŋ.

19É síɣe tãi tí ma é tóo gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ tãi ma, Eezuɛ-ŋai díkɛ̀ a dítɔɔ Deeƀé ŋɔsuui ma.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 11

Simaiya ŋɔɣâla-woo ƀóɔɔi

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 12:21-24)

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Leoboaŋ kɛ́ɛ a seri Zerusâlɛŋ, è Zuda da Bɛŋsima dísuui su kɔkuluƀa-ŋai ŋáa tɛ̀ gîe ma díkɛ ƀò a kɔkuluƀa wála ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi-saaƀa (180,000). Nya ƀe è gbɛ̀tɛ gíli-ŋa a gɛ́ɛ é lí é kɔ́ pɛ́lɛ Eezuɛ ma é ŋɔkâloŋ-laai kɛ́ ǹɔii kélee mɛi.

2Nya ƀe Yâwɛɛ è lòno Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Simaiya pɔ́ ǹyɛɛ,

3“Mó Zuda kaloŋ Leoboaŋ nyíi gáa a Saloma ǹóŋ ma da Eezuɛ-ŋai díkaa Zuda da Bɛŋsima lɔii kpiniŋ sui,

4Yâwɛɛ ǹyɛɛi, ‘Káfe kɔ́ pɛ̀lɛ ká ǹûai dîa. Kákelee ka lene pôlu ká lí ká pɔ́-taai. Kpɛ́ni fêi, ńyãa ƀé mɛnii ŋí kɛ̀.’ ” Nya ƀe dí díyee sèe Yâwɛɛ wóo mu dí lene pôlu. Dífe ŋɔ́nɔ kɔ́ pɛlɛ ní Zɛroboaŋ ma.

Leoboaŋ è Zuda da Zerusâlɛŋ lɔii-kpiniŋ maa kɔ̃ɔ

5Leoboaŋ è nâa sèe Zerusâlɛŋ é taa-ŋa tɔɔ a gɛ́ɛ dí Zuda da Bɛŋsima lɔii-kpiniŋ maa kɔ̃ɔ.

6Daa-ŋai kpîŋ ƀé kɛ̀ a: Bɛpeleɣɛ̃ɛ, Itaŋ, Tikoa,

7Bɛzua, Soko, Adulaŋ,

8Gâa, Marisa, Zifi,

9Adoraiŋ, Lakee, Azika,

10Zora, Aizalɔŋ da Iburɔŋ. Daa-ŋai ŋí ƀe è Zuda da Bɛŋsima lɔii-kpiniŋ maa kɔ̃ɔ la.

11È siɣãŋ kpanaŋɔɔ tìnaŋ dîa é kɔkuluƀa kpaya-kpaya-ŋa see dímɛi é mii-sãa, ɔle-wulɔ da ŋwɑ̃̂ai tɛɛ naa.

12È kpála ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ-ŋa da kpála-ŋa tɛ̀ɛ daa-lee-ŋai kélee su a gɛ́ɛ díkɛ a taa-lêe tɔ̂ɔi kpanaŋɔɔ-ŋa. Nyíŋi è gɛ̀ Zuda da Bɛŋsima lɔii kpiniŋ-ŋai dí lɛ́ɛ Leoboaŋ yée mu.

Zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai dí pà Zuda

13Naa kɛ́ɛ tíi, zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai kɛ̀ Eezuɛ lɔii-kpiniŋ ŋ̀ua pere díkelee dí pà Zuda.

14Liiva-ŋai dí díyee kùla díkpâlaŋ-ŋa tii da díkɔ̃liŋ kélee su dí pa dísee Zuda da Zerusâlɛŋ, kpɛ́ni fêi, Zɛroboaŋ da diai lɛ̀ɛ bôlu gâloŋ-laai su dífe Liiva-ŋai káa ní a Yâwɛɛ ŋɔsâla láa soŋ-ƀela.

15Zɛroboaŋ è gbɔ́ɔi sala láa-soŋ-ƀela tɔ̀ɔ díkɛ tíi kɛ̀ ŋâla-pɔkɔɔŋ-ŋai fɛli kwaa-ŋai ma. È ƀoli da niŋa-loŋ pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛ̀tɛ a Ŋɔɣâlai.

16Nya ƀe ǹûai nyii-ŋai kùla Eezuɛ sii-ŋai su, nyii-ŋai kɛ̀ a díkili-tɔɔ Yâwɛɛ, Eezuɛ-ŋai Díɣâlai mai díkelee dílɛ̀ɛ Liiva-ŋai pôlu dí lí Zerusâlɛŋ a gɛ́ɛ dísâla kula Yâwɛɛ ma nyíi kɛ̀ a dínâŋ-ni Díɣâlai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Dí nâa gɛ̀ kpɔ́ Zuda kaloŋ lɔii tɔ̂i é kpanaŋ. Díkelee dí díyee sèe Leoboaŋ nyíi kɛ̀ a Saloma ǹóŋ mu a kóraŋ saaƀa, díkɛ tíi kɛ̀ mì yɛ̂ɛ berei dí gɛ̀ la a Deeƀé da Saloma dítãi.

Leoboaŋ ŋɔsuui

18Leoboaŋ è Maâla nyíi kɛ̀ a Deeƀé ǹóŋ Zeremɔ ǹóŋ nɛnii kûla a ŋɔnɛnî. Maâla ǹee ƀé kɛ̀ a Abiai. Abiai è kɛ̀ a Zɛse ǹóŋ surɔŋ Ilia ǹóŋ nɛnî.

19Leoboaŋ da Maâla dílônii sinaa saaƀa maa sɔlɔ ƀô. Dílaa ƀé kɛ̀ a: Zeusi, Simaria da Zaâŋ.

20Nya ƀe Leoboaŋ è ŋɔ́nɔ Maaka nyíi kɛ̀ a Asalɔŋ ǹóŋ nɛnii kùla a nɛnî. Da ǹyaa dí lônii sinaa náaŋ sɔlɔ ƀô. Dílaa ƀé kɛ̀ a: Aƀiza, Atai, Ziza da Silomi.

21Leoboaŋ è kɛ̀ a ŋɔnɛnîi Maaka nyíi kɛ̀ a Asalɔŋ ǹóŋ nɛnii wɛ́liɛɛ kpɔ́ a ŋánaa é tɛ́ɛ ŋɔnɛnîi gbéli-ŋai da bɛlɛ-pɛlɛɛ-ŋai kélee dîa. Ŋɔnɛyâai kélee bù gîe ma è kɛ̀ a nɛyâa puu káo lɔ́ɔlu mɛi-saaƀa. Bɛ́lɛ-pɛlɛɛi díkɛ a nɛyaa buu-lɔ́ɔlu mɛi da. Ǹônii-sinaai díkɛ̀ buu-feerɛ káo-lɔ́ɔlu mɛi-saaƀa. Ǹônii-nɛyãai díkɛ ƀò buu lɔ́ɔlu mɛi da. Leoboaŋ è kɛ̀ a Maaka wɛ́liɛɛ é tɛ́ɛ ŋɔnɛyâai kélee dîa.

22Nya ƀe Leoboaŋ è Aƀiza nyíi kɛ̀ a Maaka ǹóŋ-surɔŋ kɛ̀ ǹônii-sinaai kélee láa tuɛ a gɛ́ɛ é lɛ́ɛ bɔ́ɔ-ŋa a kâloŋ.

23Kɛ́lɛ è tùa a táre-pere é ǹônii-sinaai gbéli-ŋai kɛ́ a nûa-kpaya-kpaya-ŋa Zuda da Bɛŋsima lɔii-kpiniŋ su daa-ŋai mɛi siɣãŋ è kɛ̀ a dínaŋɔɔ diai. È ŋɔ́nɔ sãa támaa tɛ̀ɛ dípɔ naa a díkɔ̃liŋ, é nɛnî támaa kɔ́ri dímaa mɛni ma.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 12

Ize kaloŋ è kɔ́ pɛ̀lɛ Zuda ma

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 14:25-28)

1Leoboaŋ kɛ́ɛ naa ŋɔkâloŋ-laai a nâa sîŋ sòŋ, da Eezuɛ-ƀelai kélee dí díyee kùla Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mu.

2Tãi Leoboaŋ è kɛ̀ la gâloŋ-laai su a kóraŋ lɔ́ɔlui, maa tãi tí Ize kaloŋ Sisaki è pà é kɔ́ pɛ́lɛ Leoboaŋ ma, kpɛ́ni fêi, Leoboaŋ da ŋɔnûai dí díyee kùla Yâwɛɛ mu.

3Sisaki è pà a kɔ́ kɔ́-keleŋ wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ-feerɛ (1,200) é pɛ́lɛ soo kɔkɔ́-ƀela wála buu lɔ́ɔlu mɛi da (60,000) ma da kɔ́ɔ-ŋa kɔkɔ-ƀela nyíi núu fa pɔ̂ri dí lônoi. Da dîa-ni dí kula Lebia, Suki, da Itiopia lɔii-ŋai su. Sisaki da gɔ-kuluƀa-ŋai ŋí dí kùla Ize.

4Daa-ŋai kpɔ́ ziɣãŋ è kɛ̀ a dínaŋɔɔ ma Zuda lɔɔi sui, Sisaki è gélee kpɔ́ kùla yêei kɛ̀ é lɛ́ɛ la zu é seri Zerusâlɛŋ taa-lêei kɔlɛ ma.

5Nya ƀe Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Simaiya è pà Leoboaŋ da Eezuɛ láa túɛ-ƀelai pɔ́-naa a tãi dí díŋa tɛ̀ la ma Zerusâlɛŋ kpɛ́ni fêi díkɛ̀ yaôi Sisaki mai, è mò dîa ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, ‘Ka káyee kúla ḿû, mɛni ma ŋâa ńyee kúla ká mu Sisaki yêei.’ ”

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Nya ƀe Eezuɛ núu kpaya-kpayai da gâloŋ ni dí dílii pène dí mó dîyɛɛi, “Yâwɛɛ teniŋ ƀôɔɔi.”

7Tãi Yâwɛɛ è gàa la a gɛ́ɛ ǹûai da dílii pènei, Yâwɛɛ è lòno Simaiya pɔ́ ǹyɛɛ mai, “Tãi nɔ́ daâ dílii ma fáleŋ, ḿve pâi dísu karâi, kɛ́lɛ ŋa pâi ŋuŋ-ma ƀo loŋ tɛɛi dípɔ. Ḿve pâi ŋálii ŋwânai tɛɛ̂i Sisaki kponoi a gɛ́ɛ é Zerusâlɛŋ kula-maa kɛ.

8À kɛ̀ Sisaki a kɔ́ pɛ̀lɛ Zerusâlɛŋ ma, gɛ̀ ní ŋa pâi nɛɛ̂i naa é Zerusâlɛŋ yée mɛi ɣále ǹaa ƀela díkɛ a ǹyée mu-ƀela. A kɛ̀ tí, Zerusâlɛŋ ƀela da pâi núu kɛ́ɛ kâloŋ da kpɛ́ni yée mu lɔii da kpɛ́ni su tua kɔlɔni é tɛ́ɛ núu kɛ́ɛ ǹyée mu ma.”

9Tãi Ize kaloŋ Sisaki è kɔ́ pɛ̀lɛ la Zerusâlɛŋ mai, è díyee mɛi ɣale é Zerusâlɛŋ siɣe. Nya ƀe è Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu laai-kɛ sãai kélee kpúŋ sìɣe é pɛ́lɛ gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu sãai kélee dîa. È zãai kélee kpúŋ sìɣe é pɛ́lɛ gbála ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ-ŋai nyíi Saloma è wɔ́lɔ gbɛ̀tɛ a gôoi dîa.

10Nya ƀe Gâloŋ Leoboaŋ è gôo kpala ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ-ŋai bɔɔ tòo kpɛ̀tɛ a ƀara-ŋa é dítɛɛ gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai pɔ́naa nyii-ŋai kɛ̀ tíi kɛ̂i gâloŋ pɛrɛi lái.

11Tãi gâloŋ a kâa kɛ̀ liî la Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mui, Gɔkuluƀa-ŋai da kâa lɛ̀ɛ bôlu dí lí gbála ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ-ŋai dí kɛ́ ƀò díyêei. Tãi da kâa kpɛ̀ɛ lai, gɔ-kuluƀa-ŋai da kâa gbála ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ-ŋai tɛ̀ɛ pôlu ǹâai kɛ́ kwaai ma.

12Leoboaŋ kɛ́ɛ a ǹíi maa fáleŋ, Yâwɛɛ è ŋɔlii-ŋwanai su sàa vé Leoboaŋ kula maa kɛ́ ní. Kpɛ́ni fêi è mɛni lɛ́lɛɛ-loŋ kɛ̀ Zuda a maa tãi tí.

Ǹmɛni-ŋûŋ-ŋai kɛ̀ Leoboaŋ ŋɔkâloŋ-laai sui

13Gâloŋ Leoboaŋ ŋɔkâloŋ-laai kɔ́ɔ è nâa pìlaŋ kpɔ́ Zerusâlɛŋ a gbanaŋɔɔ é lɛ́ɛ naa a kâloŋ. È kɛ̀ a kóraŋ buu náaŋ káo tɔnɔ é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i a kâloŋ. Nya ƀe è kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ kɛ̀ gâloŋ-laai su Zerusâlɛŋ. Zerusâlɛŋ ƀé gáa a daa-lêei nyíi Yâwɛɛ è wɔ́lɔ zìɣe zu Eezuɛ sii-ŋai kélee sáma a gɛ́ɛ a pâi kɛ̂i a ŋɔtaai. Leoboaŋ ǹee láa ƀé kɛ̀ a Naama. Naama ǹyaŋ è wɔ́lɔ kɛ̀ a Amɔŋ taa-lêei su nɛnî.

14Leoboaŋ è mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀, kpɛ́ni fêi vé gíli tɔɔ ní Yâwɛɛ ŋɔtûa-perei ma.

15Ǹmɛni-ŋai nyíi kélee Leoboaŋ è wɔ́lɔ gɛ̀i, é síɣe ŋɔtíi kɔ́ɔ pîlanii é tóo gbɛɛ-ŋai ma káa Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Simaiya ŋɔmɛni-pɔlɔ kɔlɔi su. Ŋɔsuui maa mɛni-pɔlɔi káa máŋ Ido ŋɔmɛni-pɔlɔ kɔlɔi su. Kɔ́ fé wɔ́lɔ kpɛɛ ní Leoboaŋ da Zɛroboaŋ díloai.

16Leoboaŋ è sàa dí ǹoo Deeƀé ŋɔtaa-lêei su. Ǹóŋ Aƀiza è lɛ̀ɛ bɔ́ɔ-ŋa a kâloŋ.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 13

Aƀiza da Zɛroboaŋ dí kɔ́kɔ̀

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 15:1-8)

1Gâloŋ Zɛroboaŋ kɛ́ɛ a Kâloŋ Eezuɛ mɛni mai, ŋɔkóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀai su ƀé Aƀiza è kɛ̀ la a kâloŋ Zuda lɔii su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Aƀiza è kóraŋ saaƀa kɛ̀ Zerusâlɛŋ gâloŋ-laai su. Ǹee láa ƀé wɔ́lɔ kɛ̀ a Mikâya nyíi
kɛ̀ a Giƀia nuui Uriɛ ǹóŋ nɛnii. Naa kɛ́ɛ tíi, kɔ́ è tòo Aƀiza da Zɛroboaŋ díloai.

3Aƀiza kɛ́ɛ liî gɔ́i mai, è kɔkuluƀa wála ŋuŋ náaŋ (400,000) sìɣe a gɛ́ɛ é pɛ́lɛ
Zɛroboaŋ ma. Zɛroboaŋ ŋɔkɔ-kûluƀai è kɛ̀ a wála ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (800,000).

4Nya ƀe gɔ-kûluƀa kpulu feerɛi ŋí dí kɔ́yɛŋ ǹyée lɔii su nyíi kɛ̀ Ifiraŋ-lɔii sui. Gɛ́ɛ
tí, Aƀiza è tɛ̀ Zemaraiŋ Yee kɛ́tɛi tôŋ su ǹyɛɛi, “Zɛroboaŋ, ka Eezuɛ-ƀela kélee ka
ŋ́oo mɛ́ni!

5Káfe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai a wɔ́lɔ Eezuɛ-kaloŋ-laai ŋí tɛ́ɛ
Deeƀé pɔ́ da ŋɔsuui wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ a kpânaŋ-woo nyíi gɔyaŋ fé mai?

6É máŋ kɛ́ tí, Zɛroboaŋ nyíi gáa a Neba ǹóŋ nyíi kɛ̀ a Deeƀé ǹóŋ Saloma ŋɔtíi kɛ́-
nuu kɛ́tɛi è tɔ̀ɔ ŋɔmɛi-nuui ma.

7Gɛ́ɛ tí, pilaŋ gɔ́ɔ-ma-ƀela nyii-ŋai kɛ̂i fé dîai, dí pà dítɔɔ bôlu a gɛ́ɛ é kɔ́ pɛ́lɛ
Saloma ǹóŋ Leoboaŋ ma a tãi è wɔ́lɔ kɛ̀ la a nyáŋkpa va pɔ̂ri tíi kɛ̂i a gbɔ́ɔi kili-
ŋa-siai, dɔ̂i fé kɛ́ ní a gbanaŋɔɔ a gɛ́ɛ é kɔ́ dípɔ.

8Ǹyaŋ yaâ gbɛ̀tɛ íkili ŋá a gɛ́ɛ í tɔ́ɔ gâloŋ-laai ma nyíi Yâwɛɛ è wɔ́lɔ dɛ̀ɛ Deeƀé da
ŋɔsuui dípɔi. Tɔ̃yâ ma kákaa a kɔkuluƀa kpulu kɛ́tɛ, gôo niŋa-lonii-ŋai Zɛroboaŋ
è gbɛ̀tɛ gɛ́ ƀò káyêei a káɣâla-ŋai.

9Káfe Yâwɛɛ ŋɔsâla láa-soŋ-ƀelai nyii-ŋai díkaa a Eelɔŋ ǹônii-sinaai da Liiva-ŋai
kpɛ́ ní ká kákpɔɔi sala láa-soŋ-ƀela siɣe kánûai-ŋai sáma yɛ̂ɛ lɔɔi da kpɛ́ni su-
ƀela? Núui nyíi kélee a gbîŋ maa wâa a niŋa-loŋ da ƀála-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ a kɛ
nɔ́ a sâla láa-soŋ-nuu zɛŋ mɛni ma nyíi vé a ɣâla-ŋai.

10“Mɛni a kpera kûa, Yâwɛɛ ƀa Kúɣâlai. Kúfe niî kúyee kula ní mù. Zâla láa-soŋ-
ƀelai da tíi kɛ̀ Yâwɛɛ mii, díkaa a Eelɔŋ ǹônii-sinaai. Liiva-ŋai díkaa kpɔŋ mâa
tɛɛ̂i dípɔ.

11Ɣele-wala da ɣele-wulii kélee da kéreŋ sala da sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ sala kùla Yâwɛɛ ma.
Da gbóloi làa teƀelei ŋá nyíi maa waai yɛ̂ɛ berei ǹûai tûa-perei káa lai. Díkɛ
laŋpoi tɔ̀ɔ nyii-ŋai díkaa laŋpo see-wuruii-ŋai a ɣele-wulii kélee. Mɛnii kélee
Yâwɛɛ nyíi gáa a Kúɣâlai a mò kûai kwa gɛ̀. Kɛ́lɛ ka kápôlu tɔɔ mà.

12Ɣâla káa kúkɔlɛ. Nya ƀe gáa a kúlaa-tuɛ-nuu. Ŋɔsâla láa-soŋ-ƀelai díkaa ƀé
díturuii kɛ́ ƀò díyêei a gɛ́ɛ dí gɔ́-tee turuii fɛ́ɛ. Eezuɛ-ƀela, káfe kɔ́ pɛ̀lɛ kánâŋ-ni
Díɣâlai Yâwɛɛ mà, kpɛ́ni fêi káyee fé pâi lôi.”

13Tãi Leoboaŋ è kɛ̀ lônoi la, Zɛroboaŋ è ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai gbulu tɔnɔ tɛ̀ɛ Zuda-
ƀelai pôlu pere a gɛ́ɛ dí gbã tée dípôlu-pere, Zɛroboaŋ da gɔ-kuluƀai gbulu gbéli
díkɛ ƀò Zuda-ƀelai ŋɛ́i-tuɛ-pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Zuda-ƀelai kɛ́ɛ da tínaŋ, dí gàa a gɛ́ɛ Zɛroboaŋ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai díkɛ̀ kɔ̂i dípɔ dípôlu da dítuɛ-pere. Nya ƀe díwɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma. Gɛ́ɛ tí, zâla-laa soŋ-ƀelai dí nâa díturu-ŋai fɛ̂ɛ,

15Zuda kɔkuluƀa-ŋai dí làɣi a gɔ́i maa fɛ́ɛ-woo. Tãi dí gɔ́i maa fɛ̀ɛ lai, Ɣâla è Zɛroboaŋ da Eezuɛ-ŋai same têe dímu Aƀiza da Zuda-ƀelai ŋɛ́i tuɛ.

16Nya ƀe Eezuɛ-ŋai dí pù Zuda-ƀelai yêei, kɛ́lɛ Ɣâla è dítɛ̀ɛ Zuda-ƀelai pɔ.

17Aƀiza da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí Eezuɛ-ŋai dámaa ɣele pàa. Diai dí dípàai díkɛ̀ a núu wála ŋuŋ lɔ́ɔlu (500,000). Ǹûai ŋí díkɛ a Eezuɛ kɔ̀kɔ́-ƀela tɔ̂i kpanaŋɔɔ

18Maa ɣelei tí, Eezuɛ-ŋai díwala-wala-laai su è sàa, kɛ́lɛ Zuda-ŋai dí Eezuɛ-ŋai yée mɛi ɣâle kpɛ́ni fêi, Zuda-ŋai dí díkili tɔ̀ɔ dínâŋ-ni Díɣâlai Yâwɛɛ ma.

19Nya ƀe Aƀiza è Zɛroboaŋ kpɛ̀ é daa-ŋai ŋí sóŋ ǹyêei: Daa-ŋai kpîŋ ƀa: Bɛtɛ, Zesana, da Ɛfɔŋ é pɛ́lɛ díkɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai dîa.

20Zɛroboaŋ fé ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ pɔri ní tɔ̂i Aƀiza ŋɛ́i a tãi è kɛ̀ la a kâloŋ. Nya ƀe Yâwɛɛ è Zɛroboaŋ lòkwa é sáa.

21Kɛ́lɛ Aƀiza tɔ̂i è kpànaŋ a ŋ̀ánaa. È nɛnî puu-káo náaŋ kùla. Ǹônii-sinaai díkɛ̀ buu feerɛ káo-feerɛ. Nɛyâai díkɛ ƀò puu káo lɔ́ɔlu mɛi da

22Ǹɛni-ŋai nyíi Aƀiza è wɔ́lɔ gɛ̀i, kpaa máŋ é mói, díkelee díkaa Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Ido ŋɔmɛni-pɔlɔi kɔlɔi su.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 14

Asa è Itiopia-ŋai yée mɛi ɣâle

1Gâloŋ Aƀiza è sàa dí noo ǹâŋ-ni kɔlɛ Deeƀé ŋɔtaa-lêei su. Gɛ́ɛ tí, ǹóŋ Asa è lɛ̀ɛ bɔ́ɔ-ŋa a kâloŋ. Asa kɛ́ɛ a kâloŋ, ǹɔii è kɛ̀ lii-see su a kóraŋ puu.

2Asa tûa-pere è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ ŋɛi.

3È ŋ̀âla-teƀele da kpɛ́ni-ŋai kélee wòlo é díkula ǹɔii su. È ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai da gɔni maa-waa-ŋai wolo. É ŋ̀úrui pɔ̂ŋ nyíi da kâa Asira fɛli mui.

4È mò Zuda-ƀelai dîa a gɛ́ɛ dí dínâŋ-ni Díɣâlai Yâwɛɛ fɛli dí ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kaa.

5Tãi è ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai kùla la ǹɔii su é pɛ́lɛ díkuŋ-sãai kéreŋ ɣala teƀele-ŋai dîai, daa-ŋai kɛ̀ Zudai da gâloŋ-laai díkɛ̀ lii-see su ŋɔkâloŋ-laai yée mu.

6È siɣãŋ tìnaŋ Zuda taa-lêe-ŋai dîa, kpɛ́ni fei, ǹɔii líi è kɛ̀ a zeɛɛ. Núu da fé kɔ́ pɛlɛni ma. Kpɛ́ni fêi Yâwɛɛ è fii-tɔɔ tɛ̀ɛ bɔ́ góraŋ-ŋai tí yée mu.

7Nya ƀe è mò Zuda-ƀelai dîa ǹyɛɛ, “Kwaa daa-ŋai ŋí tɔ́ɔ kú siɣãŋ tínaŋ dîa. Kú yeŋkêŋ-ŋa tɔɔ. Kú kpôŋ-ŋa kpɛtɛ kúkɛ dílaa tɛ̀ la. Kúkɛ zɔ́ɔŋ tòo. Kwa pɔ̂ri ǹɔii mɛi kâai kpɛ́ni fêi kwa Yâwɛɛ Ɣâla nîa mɛni kɛ̂i, ǹyaŋ a lii-see tɛɛ kúpɔ ƀéla kélee ma.” Nya ƀe dí daa-ŋai tɔ̂ɔ dí ƀûu ƀó.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Gâloŋ Asa ŋɔkɔkûluƀa-ŋai wála ŋuŋ saaƀa (300,000) è kùla Zuda. Kpála ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ kpaya-kpaya-ŋa da kpála-ŋa dí kɛ̀ díyêei. Gɔkuluƀa wála ŋuŋ feerɛ pôlu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (280,000) è kùla Bɛŋsima ŋɔsuui su. Kpála ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ pɛlɛ-pɛlɛ-ŋa da kerâŋ é pɛ́lɛ tɔ̃a ma è kɛ̀ díyêei. Zuda da Bɛŋsima kɔkuluƀa-ŋai díkɛ a líi kpeleɛɛ.

9Naa kɛ́ɛ tí, Itiopia naloŋ tɔnɔ nyíi da kɛ̂ ma Zera è pà a kɔkuluƀa kpulu kɛ́tɛ é kɔ́ pɛ́lɛ Asa da ŋɔnûai dîa. È pà a kɔ́ kɔ́-keleŋ ŋuŋ saaƀa (300) da kɔkuluƀa meeyɔŋ tɔnɔ (1,000,000) nyii-ŋai kɛ̀ siai díkɔɔ-ŋai. Dí pà kpɔ́ é lɛ́ɛ la zu dí seri Marisa taa-lêei su.

10Nya ƀe Asa è lì a gɛ́ɛ dí gɔ́i kɔ́. Dí kɔ̀yɛŋ Zefata tiŋ-tiŋ su Marisa kɔlɛ ma.

11Gɛ́ɛ tí, Asa è Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ tòli ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ, núu da fé naa gɛ́ tùa yɛ̂ɛ yá, gɛ́ kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ diai pɔ́ pɔ̂ri mâa fé díyêei a gɛ́ɛ é kɔ́ ŋ̀wála-wala-ƀelai pɔ. Kpɔŋ kûa, Óo Yâwɛɛ Kúɣâlai, kpɛ́ni fêi yá nɔ́ ƀé kúkili káa yâ, ǹyaŋ kú pà a gɛ́ɛ kúkɔ Gɔkuluƀa kpulu kɛ́tɛi ŋí pɔ́ ílaai su. Óo Yâwɛɛ, yá nɔ́ ƀa Kúɣâlai, ífe nɛ̀ɛ naa núu-kpune láa é tɛ́ɛ yâ.”

12Nya ƀe Yâwɛɛ è Itiopia-ŋai yée mɛi ɣâle Zuda da Asa díŋɛi-tuɛ. Itiopia-ŋai dí pù.

13Kɛ́lɛ Asa da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí lɛ̀ɛ kpɔ́ dípôlu é lɛ́ɛ la zu dí seri Gera. Dí Itiopia-ŋai díkɔ-kûluƀa-ŋai dámaa pàa pere fé kɛ́ ní díyêei a gɛ́ɛ da ŋɔ́nɔ pɔri kɔ̂i. Yâwɛɛ da ŋɔnûai dí Itiopia-ŋai yée mɛi ɣâle dí díkɔ̃liŋ kélee síɣe.

14Zuda kɔkɔ́-ƀelai dí Gera taa-lêei kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai kélee kpɔ́ su kàra. Kpɛni fêi Yâwɛɛ è gɛ Gera ƀelai díyao kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Dí naa sãa kélee kpúŋ síɣe, kpɛ́ni fêi, sãa támaa è kɛ̀ naa.

15Dí ŋɔ́nɔ lì dí pɛlɛ m̀ála-mɛi káa-ƀelai díƀûui ma dí ƀála-ŋa, ƀoli-ŋa, da soo-fáleŋ-ŋa támaa sóŋ naa dí lí la. Nya ƀe dí lène pôlu dí lí Zerusâlɛŋ.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 15

Asa ŋɔmɛni maa fáleŋɔɔi

1Naa kɛ́ɛ tíi, Ɣâla ŋɔmɔ̂leŋ è pà Odɛ ǹóŋ Azaria pɔ́naa.

2Nya ƀe Azaria è lì é mó Asa da Zuda-ƀelai é pɛ́lɛ Bɛŋsima ŋɔsuui su-ƀelai kélee dîa ǹyɛɛi, “Ka ŋ́oo mɛ́ni. Yâwɛɛ káa kápôlu à kɛ̀ kà kɛ̀ bôlu. À kɛ̀ ka vɛli, ka pâi gâai. Kɛ́lɛ à kɛ̀ ka káyee kùla mu, a pâi ǹyée kulâi ká mu.

3Tãi su kôyaa yée mu, dɔ̃yâ Ɣalai fé kɛ́ ní ŋɔ́nɔ Eezuɛ. Zâla láa-soŋ-ƀelai dífe kɛ́ ní naa a gɛ́ɛ dí sɛŋ lɛ́. Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ fé kɛ́ ní naa máŋ.

4Kɛ́lɛ tãi mɛni kpɔ̂lu a pà lai, da tînaŋ Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ pɔ́-naa-pere dí vɛli, gɛ̀ ní da pâi gâai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Tãi tí yée mu, vé ké ní a ǹélɛɛ a géɛ núu tɔnɔ é sía gbɔ́ɔi yee ma, kpɛ́ni fêi ǹɔii su-ƀelai díkɛ̀ mɛni kpɔ̂lu su.

6Maa tãi tí ma, lɔii-ŋuŋ tɔnɔ a kâa mu sìɣe nɔ́ é marâŋ lɔii-ŋuŋ su kara. Daa-leei nyíŋi a mu siɣe é m̀marâŋ taa-lêei su kara, kpɛ́ni fêi Ɣâla è kɛ̀ mɛni kpɔ̂lu é lâai dîa a lii too pôlu sii támaa.

7Kɛ́lɛ mɛni a kpèra kâa, katɔɔ a gbanaŋɔɔ. Káfii fé kpɛ̀ɛ, kpɛ́ni fêi díi kélee kákaa gɛ̂i, ka pâi ŋɔfela-fêi sɔlɔ ƀôi."

8Asa kɛ́ɛ a Azaria ǹóŋ Odɛ nyíi kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui wóo mɛnii, ǹíi è kula. Naa pôlu ma, è ŋâla-pɔkɔɔŋ-ŋai kélee wòlo é díkula Zuda lɔii da Bɛŋsima lɔii gwaa kélee ma. È díkùla daa-ŋai kélee su nyíi è gùla yêei kɛ̀ gɔ́i su Ifiraŋ ǹyée lɔii su. Nya ƀe è ŋ̀âla-teƀelei nyíi kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi ŋɛ́i-tuɛi pɛ́ŋ-pɛlɛ.

9Géɛ tí, è Zuda da Bɛŋsima-ƀelai é pɛ́lɛ ǹûai dîa nyii-ŋai kùla Ifiraŋ, Manasɛ da Simiɔŋ lɔii kpiniŋ sui ŋáa tɛ̀ díkîe ma. Ǹûai dí kùla Eezuɛ gwaa kélee ma dí pá bɔ́naa kpɛ́ni fêi dí gàa a géɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ è kɛ̀ bôlu.

10Asa kɛ́ɛ a kâloŋ ŋɔkóraŋ buu káo lɔ́ɔlui ŋɔɣáloŋ zaaƀai su ƀé dí gɔyɛ̂ŋ ŋí tòo la Zerusâlɛŋ.

11Maa tãi tí ma, dí sâla kùla Yâwɛɛ ma a niŋa ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ (700) da ƀoli da ƀála wála lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ (7,000) nyíi dí zɔlɔ ƀô a tãi dí wɔ́lɔ lì la gɔ́ kɔ̂i.

12Dí kpanaŋ-woo kɛ̀ a géɛ da pâi kɛ̂i Yâwɛɛ pôlu nyíi gáa a dínâŋ-ni Díɣâlai a dílii kélee da dímɔ̃leŋ kélee.

13Kɛ́lɛ diai nyíi kélee dífe pâi kɛ̂i Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai pôlui, da pâi baâi é máŋ kɛ́ a lôloŋ, núu kɛ́tɛ, nɛnî, kpaa máŋ surɔ̂ŋ.

14Dí díwoo tɛ̀ kpɔ́ ɣelêi dí dífoo Yâwɛɛ ŋɛ́i a ɣelêi pere túru da sua-mĩla fɛ́ɛ woo su.

15Zuda-ŋai kélee kpɔ́ líi è kɛ̀ a ǹáa kpɛ́ni fêi dí kélee dí gùla dílii su dí dífoo Yâwɛɛ ŋɛ́i. Dí Ɣâla kɔ̀ri kpɔ́ a kili-kula-pere, ǹyaŋ dí gàa. Nya ƀe Yâwɛɛ è fii-tɔɔ tɛ̀ɛ dípɔ ƀéla kélee ma.

16Nya ƀe Gâloŋ Asa è ǹâŋ-nee kùla dɔ̂i a gâloŋ ǹee kpɛ́ni fêi è kɛ̀ a Asira ɣala-ŋɛi-kɛ maa wuruii fɛli nuu. Gâloŋ è Asira ɣâla-ŋɛi-kɛ-maa wuruii su tèe-tee a gbua-kpua é gélee kpɔ́ kéreŋ Kidɔŋ Tiŋ-tiŋ su.

17Berei máŋ Asa fé pɔri ní ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai dí kwaa maa-waa-ŋai kélee su karai la Eezuɛ gwaa kélee mai, kɛ́lɛ gíli-kelee è kɛ̀ a dɔ́ɔ Yâwɛɛ ma ŋɔkɛ-ɣeniɛi su.

18È pà a gôo da gáne-sãai nyíi da ǹâŋ dí wɔ́lɔ dɛ̀ɛ Ɣâla pɔi, Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

19Lii-see è kɛ̀ Eezuɛ é siɣe tãi Asa è kɛ̀ la a kâloŋ é lɛ́ɛ la zu ŋɔkâloŋ-laai ŋɔkóraŋ buu-saaƀa káo lɔ́ɔlui é seri, dílɛɛ pâi kɔ́ pɛlɛi Eezuɛ m̀a.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 16

Mɛni kpɔ̂lu è pà Eezuɛ

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 15:17-22)

1Asa kɛ́ɛ gâloŋ-laai su ŋɔkóraŋ buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi dai su, Eezuɛ kaloŋ nyíi da kâa dòli a Baasai è pà é kɔ́ pɛ́lɛ Zuda lɔii ma. È pà é pɛ́lɛ Lama maa kôlii a gɛ́ɛ núu da fé kùla naa kpaa máŋ é pá Zuda lɔii kpiniŋ su.

2Nya ƀe Asa è gôo da káne kùla Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi ŋɔsɛŋ-káo lâai kɛ́ kwaai ma da gbɔ́ɔi goo da káne é dɛɛ Bɛŋ-aada nyíi kɛ̀ a Siria kaloŋ pɔ́-naa nyíi zeɛɛ è kɛ̀ Dɛmɛikai.

3È mò ma ǹyɛɛi, "Tɔɔ laoi-laa é kɛ́ kúloai kwa yá yɛ̂ɛ berei laoi-laa è wɔ́lɔ kɛ̀ la ǹâŋ da ínâŋ díloai. Mɛni ma, ŋa gôoi ŋí da gánei ŋí tɛɛ̂i ípɔ a gɛ́ɛ ǹaoi-laai gáa ka Eezuɛ kaloŋ Baasa káloai é dée a gɛ́ɛ é ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kúla ŋálɔii su."

4Bɛŋ-aada ǹyaŋ è fàa mɛnii ma Gâloŋ Asa è mò mai. Nya ƀe è ŋɔkɔ-kuluƀa da dímɛi-ƀela tɛ̀ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Eezuɛ taa-ŋai dîa. Daa-ŋai díkɔ pɛ̀lɛ dîai dia ƀé kɛ̀ a: Izɔŋ, Daŋ, Ebɛɛ-bɛ-maka da zãâ-laai kɛ́ taa-lêe-ŋai kɛ̀ Nɛfɛtɛli kpiniŋ sui.

5Tãi Baasa è gɔ́i duŋ mɛni lai, è nâa kpèra ziɣãŋ tínanîi Lama ma.

6Gɛ́ɛ tí, Gâloŋ Asa è nâa pà a Zuda sinaai dí gɔni-ƀela-ŋai da ŋ̀uru-ƀela-ŋai Baasa è kɛ̀ dii kɛ̂i lai kélee kúla Lama dí lí la a gɛ́ɛ dí Giƀa da Mizipa tɔɔ la.

Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Anani ŋɔɣâla-wooi

7Nyíŋi pôlu ma, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Anani è pà Zuda kaloŋ Asa pɔ́naa ǹyɛɛ mai, "Kpɛ́ni fêi í íkili tɔɔ Siria kaloŋ mâ ítee Yâwɛɛ íɣâlai mai, Siria kaloŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai da nâa kula íyêei.

8Itiopia-ŋai da Lebia-ŋai díkɔ-kuluƀa-ŋai dífe kɛ́-ni a díwala-walaa díkpulu kɛ́tɛɛ, kɔ́ kɔ́-keleŋ-ŋa da soo kɔkɔ́-ƀela támaa dífe kɔ́ pɛlɛ ní yâ tãi í íkili tɔɔ la Yâwɛɛ mai é íŋuŋ ma ƀó, é íkula díyêei?

9Diai kélee da díkili tɔ̀ɔ Yâwɛɛ mai, a ŋɛ́i sìa kpɔ́ ǹɔii gwaa kélee ma gɛ́ dí mɛi kâa gɛ́ dítɔ̂i kpanaŋ. Í tùa a ƀoo-pere, mɛni ma kɔ́ fé pâi kpɛɛ̂i ípôlu."

10Asa kɛ́ɛ a mɛnii ŋí mɛ́nii, è ǹíi ŋwàna kpɔ́ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui ma a ŋ̀ánaa é bili kpini-pɛrɛ mu. Maa tãi tɔnɔi tí yée mu, Asa è ŋwana-lɔɔ tua kɛ̀ a ǹûai dámaa.

Asa ŋɔkâloŋ-laai gbɛɛ-ŋai

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 15:23, 24)

11Mɛni-ŋai kélee Asa è wɔ́lɔ gɛ̀ ŋɔkâloŋ-laai su é síɣe gɔ́ɔ pîlanii é seri gbɛɛ-ŋai mai, bɔ̃yɛɛ̂i Zuda da Eezuɛ kaloŋ-ŋai dímɛni pôlɔ kɔlɔi su.

12Asa kɛ́ɛ gâloŋ-laai su ŋɔkóraŋ buu saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi naaŋ su, kɔ́ɔ kɔlɔ-fela è pɛ̀lɛ ma. Kɛ́lɛ berei máŋ gɔlɔ-felai è kpala la ǹái, vé gíli tɔɔ-ni Yâwɛɛ ma a gɛ́ɛ é kpɔŋ mâa tɛɛ bɔ. È wɔ́lɔ gíli kélee tɔ̀ɔ nɔ́ sále tii kɛ́-ƀela dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Asa kɛ́ɛ a gɛ́ gâloŋ-laai su a kóraŋ buu-naaŋ káo tɔnɔi, è nâa lì ŋɔnûa pɔlɔ-ŋai pɔ́naa pere.

14Nya ƀe dí nòo molôŋ su nyíi ǹyaa kpîŋ è wɔ́lɔ dèe Deeƀé ŋɔtaa-lêei sui. Dí nàa zaa-laa sɛŋ ma dí wulɔ kúŋ-nɛ̃ɛ da wúru-ya kúŋ-nɛ̃ɛ pú boma ma. Nya ƀe dí ŋɔ̂ŋ kɛ́tɛ tòo dí zaa mãa-seê kɛ́ naa.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 17

Zeosafa è kɛ̀ a Kâloŋ

1Asa kɛ́ɛ a saai, ǹóŋ Zeosafa è lèɛ bɔ́ɔ-ŋa a kâloŋ. È ŋɔkâloŋ-laai su kpanaŋ Eezuɛ mɛni ma.

2Nya ƀe è kɔkuluƀa kpulu-ŋa ŋáa kɔ̀lɛ Zuda taa-lêe-ŋai siɣãŋ è kɛ̀ a dínaŋɔɔ dîai su. È Gɔkuluƀa-ŋai díkpanâŋ tɔ̀ɔ Zuda da daa-ŋai kɛ̀ Ifiraŋ lɔii su nyíi ǹâŋ Asa è wɔ́lɔ gùla yêei kɛ̀i su.

3Ǹyaŋ Yâwɛɛ è wɔ́lɔ kɛ̀ Zeosafa pôlu kpɛ́ni fêi tãi è wɔ́lɔ ŋɔtíi kɔ́ɔ pìlaŋ lai, è wɔ́lɔ tùa yɛ̂ɛ berei ǹâŋ Deeƀé è wɔ́lɔ tùa lai. Vé wɔ́lɔ Bêe Ɣala-pɔkɔɔŋ fɛli ní.

4Kɛ́lɛ è wɔ́lɔ ǹâŋ Ŋɔɣâlai fɛ̀li é Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ ŋàa sèe kɛ́. Vé wɔ́lɔ lɛɛ ní Eezuɛ-ŋai dítûa-perei pôlu.

5Gɛ́ɛ tí, Yâwɛɛ è gɛ̀ ŋɔkâloŋ-laai tɔ̂i é kpanaŋ. Nya ƀe Zuda-ƀela dí pà a sama-sãa Zeosafa pɔ́ nyíi gɛ̀ é tɔ́ɔ kpɔ́ a zu kɛ́tɛ ƀaa kɛ́-maa támaa kɛ́ ƀò ma.

6È gíli tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma a gbanaŋɔɔ é ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai kélee díɣâla fɛli kwaa-ŋai kélee ma kara da Asira ɣâlai fɛli nyii-ŋai kɛ̀ Zuda lɔii kpiniŋ sui.

7Tãi Zeosafa è gɛ̀ la gâloŋ-laai su a kóraŋ saaƀai, è ŋɔtíi kɛ́-ƀelai da-ŋa kùla zu a gɛ́ɛ dí lí dísɛŋ lɛ́ Zuda taa-ŋai su. Ǹûai lì zɛŋ lɛ́ siai ma dia ƀé kɛ̀ a: Bɛŋ-ali, Obadaya, Zɛkɛraya, Nɛtaniɛ, da Mikâya.

8È Liiva-ƀela mɛi-naaŋ da sâla láa-soŋ-ƀela feerɛ tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ da dîa-ni dí lí. Liiva-ŋai ƀé kɛ̀ a: Simaiya, Nɛtaniɛ, Zebadaya, Asaɛ, Simiramɔ, Zionetaŋ, Adoniza, Toƀiya da To-Adoniza. Zâla láa-soŋ-ƀelai ƀɛ́ kɛ̀ a Ilasama da Zɛoraŋ.

9Dí Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-kɔlɔi sîɣe díli la Zuda lɔii-kpiniŋ gwaa kélee ma díkɛ nɛ̀ ǹûai dîa daa-ŋai kélee su.

Zeosafa ŋɔkɛ́tɛ-laai

10Nya ƀe Yâwɛɛ maa mɛni duŋ è kɛ̀ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kɛ̀ a dínaŋɔɔ Zuda lɔii ma díkelee dí yào a gɛ́ɛ dí kɔ pɛ́lɛ Zeosafa ma.

11Felesia-ŋai da-ni dí pà a sama-sãa Zeosafa pɔ́-naa. Dí pà a káne a díŋuŋ-fela fêi. Arabi-ŋai máŋ dí pà a taa-tulɛ-ŋa bɔ́naa. Dí pà a ƀála-sirɛ wála lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ (7,700) da ƀoli-sirɛ wála lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ (7,700).

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Zeosafa tɔ̂i è kpànaŋ kpɔ́ a ŋ̀ánaa é kɔkuluƀa-ŋa díkpanâŋ-ŋa da sãa-laai kɛ́ taa-lêe-ŋa tɔ̀ɔ Zuda gwaa kélee

13Ƀɛ́i dí mii-sãa támaa lâai kɛ̀ naai. È ŋɔ́nɔ kɔkuluƀa wála-walaa nyii-ŋai kɛ̀ a kɔ́kɔ-ƀela tɔ̂i kpanaŋɔɔ tɛ̀ɛ Zerusâlɛŋ.

14Dí dílaa sìɣe dísuu ma. Zuda ŋɔsuui láa túɛ kɔkuluƀa kɛ́tɛi láa ƀé kɛ̀ a Adina. Kɔ-kûluƀa wála ŋuŋ saaƀa (300,000) ƀé kɛ̀ ǹyée mu.

15Gɔlɛ ma nuui ƀé kɛ̀ a Zioanaŋ nyíi kɛ̀ kɔkuluƀa wála ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (280,000) mɛi,

16Naa pôlu ma nuui ƀé kɛ̀ a Amasia ǹóŋ nyíi gbîŋ tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ é tíi kɛ́ Yâwɛɛ mii. Kɔkuluƀa wála ŋuŋ feerɛ (200,000) ƀé kɛ̀ ǹyée mu.

17Bɛŋsima ŋɔsuui su kɔluluƀa kɛ́tɛi ƀé kɛ̀ a Ilaida. È kɛ̀ a kɔluluƀa tɔ̂i kpanaŋɔɔ. È kɛ̀ kɔkuluƀa wála ŋuŋ feerɛ (200,000) mɛi nyii-ŋai da kâa kɔ̀ a kerâŋ da kpála ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ-ŋa.

18Bôlu ma nuui ƀé kɛ̀ a Ziozaba nyíi kɛ̀ kɔkuluƀa wála ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (180,000) mɛi. Ǹûai ŋí díkɛ̀ a díkpîŋ kpɛtɛɛ kɔ́ kɔ́ mɛni ma.

19Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ tíi kɛ̂i gâloŋ mì Zerusâlɛŋ é tée nyii-ŋai pôlu kɛ̀ a díseɛɛ ziɣãŋ taa-lêe-ŋai su Zuda m̀éla kélee mai.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 18

Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Mikâya è lòno é pîlaŋ Eɣa ma

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 22:1-28)

1Zeosafa è kɛ̀ a dɔ̀ɔ, ƀaa kɛ́-maa támaa kɛ́ ƀò ma. Nya ƀe da Eɣa dí díyee pù gîei nɛnî káa ŋɔpere su.

2Tãi tɔnɔ da, Zeosafa è lì Eɣa naa kâai Sameria taa-lêei su. Nya ƀe Eɣa è ƀála da taa-tulɛ támaa pàa Zeosafa da ŋɔnûai nyii-ŋai lì naa kâai dîa. Gɛ́ɛ tí, Eɣa è Zeosafa da ŋɔnûai marê kɛ̀ a gɛ́ɛ da dîa-ni dí lí dí kɔ pɛ́lɛ Lemɔ Gilia ma.

3Eezuɛ-ŋai díkâloŋ Eɣa è Zuda kaloŋ Zeosafa marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Kwa yá kwa pâi liî kú kɔ pɛ́lɛ Lemɔ Gilia ma?” Nya ƀe Zeosafa è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ mai, “Kwa yá kúkaa tɔnɔ. Ŋánûai díkaa nɔ́ a ínûai. M̀ɛni ma kwa kâa-ni kwa pâi liî.”

4Nàa kɛ́ɛ tíi, Zeosafa è mò Eezuɛ-ŋai díkâloŋ ma ǹyɛɛi, “Kɛ́lɛ ye Yâwɛɛ marê kɛ́ a maa-ŋuŋ.”

5Nya ƀe Eezuɛ-ŋai díkâloŋ è Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai kélee tòli. Díkelee díkɛ̀ a núu ŋuŋ náaŋ (400), é dímarê kɛ́ ǹyɛɛ dîai, “Kwa pɔ̂ri liî kú kɔ pɛ́lɛ Lemɔ Gilia m̀a, kpaa kúfe lì?” Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dí ŋ̀óo su tòo dîyɛɛi, “Lí í kɔ pɛ́lɛ dîa, kpɛ́ni fêi Ɣâla a pâi dítɛêi ípɔ.”

6Kɛ́lɛ Zeosafa è ŋɔ́nɔ Eɣa marê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ ŋɔlóno kɛ́-nuu da kpɛ́ni fé ƀɛ́ a gɛ́ɛ kú marê kɛ́?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Eɣa è ŋóo su tòo ǹyɛɛ mai, “Nalôŋ tɔnɔ káa ƀɛ́ nyíi kwa pɔ̂ri lônoi bɔ́ é Yâwɛɛ marê kɛ́ kûɛ. Kɛ́lɛ, m̀ɛlɛ fé ŋ́goi, kpɛ́ni fêi va mɛni lɛ́lɛɛ ƀò m̀â é kula Ɣâla lá. M̀ɛnii a mòi gélee káa nɔ́ a mɛni nyɔ́mɔɔ. Ǹalôŋ kpîŋ láa ƀa Mikâya. Ǹâŋ ƀa Imila.” Gɛ́ɛ tí, Zeosafa è ŋóo su tòo ǹyɛɛi, “Gâloŋ, ífe mò tí.”

8Nya ƀe Eɣa è ŋɔtíi kɛ́-nuu kɛ́tɛi dɔnɔ tòli ǹyɛɛ mai, “Lí Iŋla ǹóŋ Mikâya tóli é pá a maa felaa.”

9Eɣa nyíi kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛi da Zeosafa nyíi kɛ̀ a kâloŋ Zudai dífeerɛ díkɛ̀ a dímaa-yiriɛɛ a díkâloŋ seɣe-ŋai díkɛ ƀò seêni díkâloŋ-see-sãai ŋá mii-sãa taɣîŋ kwaai ma nyíi kɛ̀ Sameria ziɣãŋ-laƀelei kɔlɛ ma Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai díkɛ Ɣâla-woo ƀò díŋɛi túɛ.

10Maa tãi tí ma, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui dɔnɔ è kɛ̀ naa ǹáa ƀɛ́ kɛ̀ a Zɛdikaya. Ǹâŋ láa ƀɛ́ kɛ̀ a Kenaana. Zɛdikaya è kɔli sua-mĩla kpɛ̀tɛ é mó Eɣa ma ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, ‘Zɛŋ ŋí ƀɛ́ ya pâi Siria-ŋai kpêi la é lɛ́ɛ la zu í díyee mɛi ɣále!’ ”

11Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai gbéli-ŋai díkelee díkɛ̀ lônoi a wóo tɔnɔ díkɛ mò dîyɛɛi, “Lí í kɔ pɛ́lɛ Lemɔ Gilia ma í ǹyée mɛi ɣále, kpɛ́ni fêi Yâwɛɛ a pâi naa tɛɛ̂i gâloŋ pɔ́.”

12Ǹúui lì Mikâya tôlii è mò m̀a ǹyɛɛi, “Íƀarâai kélee da mɛni lɛ́lɛɛ ƀôi é pîlaŋ gâloŋ maa mɛni ma, ífe kùla díwoo pôlu ímɛni da kpɛ́ni ƀɔ́.”

13Kɛ́lɛ Mikâya è ŋoo su tòo ǹyɛɛ mai, “Tɔ̃yâ kpîŋ ma, ŋa m̀vôoi Yâwɛɛ ŋɛ́i, mɛnii nɔ́ Ɣâla a pâi môi, nya nɔ́ ƀɛ́ ŋa pâi môi mà.”

14Tãi Mikâya è pà lai, Eɣa è marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Mikâya, kwa Gâloŋ Zeosafa kwa pɔri liî a gɛ́ɛ kú kɔ́ pɛ́lɛ Lemɔ Gilia ma, kpaa kúfe lì naa?” Mikâya è ŋoo su tòo ǹyɛɛ mai, “Kɔ́ pɛ́lɛ dîa. Ya pâi díyee mɛi ɣâlei, kpɛ́ni fêi Yâwɛɛ a pâi dítɛɛ̂i ípɔ a gɛ́ɛ í díyee mɛi ɣále.”

15Eɣa è mò Mikâya ma ǹyɛɛi, “À kɛ̀ ya kɛ̀ lônoi m̀bɔ Yâwɛɛ láai su, ye mó a tɔ̃yâ.”

16Nya ƀe Mikâya è ŋóo su tòo ǹyɛɛ mai, “Ŋa Eezuɛ-ŋai káa dítaa-taa ǹyéei ma yɛ̂ɛ ƀála-ŋa ƀe dí mɛi káa-nuu fé ma. Nya ƀe Yâwɛɛ è mò mâ ǹyɛɛi, ‘Ǹûai ŋí mɛi-nuu fé ma, tɔɔ dí li dípɔ-naa tɛi-tɛi.’ ”

17Gɛ́ɛ tí, Eɣa è mò Zeosafa ma ǹyɛɛi, “Ḿve mó ní yâ a gɛ́ɛ nalôŋ ŋí fa mɛni lɛ́lɛɛ da ƀò mâ fɛ̂ɛ nɔ́ mɛni nyɔ́mɔɔ?”

18Mikâya è ŋɔ́nɔ mò mà ǹyɛɛi, “Ye íwoli tɔ́ɔ ímɛnii mɛ́ni nyíi Yâwɛɛ a môi. Ŋa Yâwɛɛ káa gɛ́ ƀò seêni ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋá ŋâla-taa-ƀelai kélee tínaŋɔɔ ma.

19Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, ‘Gbɛ̂ɛ ƀɛ́ pâi liî a gɛ́ɛ é Eɣa ƀoo a gɛ́ɛ é lí dí bàa Lemɔ Gilia?’ Gɛ́ɛ tí, ŋâla-taa-kela-ŋai díkɛ̀ mɛni da kpɛ́ni-ŋa ƀôi.

20Tãi è kɛ̀ tí lai, m̀ɔleŋ dɔnɔ è pà tuɛ-pere ǹyɛɛ Yâwɛɛ mai, ‘Ŋa pâi m̀ôoi.’ Yâwɛɛ è marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, ‘Ya pâi gɛ́-pere kɛ̂i léŋ?’

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Ǹɔlêŋ è mò mà ǹyɛɛi, ‘Ŋa pâi liî ŋá gɛ́ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela dí lɛ́ɛ kɛ́.’ Yâwɛɛ è mò ma ǹyɛɛi, ‘Lí í m̀oo. Pɔ̂ri ma a pâi kɛ̂i íyêei.’ ”

22Mikâya è ŋ̀oo ŋuŋ-laa ǹyɛɛ Eɣa mai, “Mɛni ma Yâwɛɛ aâ lɛ́ɛ kɛ́-mɔleŋ tɛ̀ɛ íɣâla ŋɔlóno kɛ-ƀelai ŋí pɔ́ a gɛ́ɛ dí lɛɛ kɛ́ yâ. Ɣâla aâ su-kara kpɛtɛ ímɛni ma.”

23Gɛ́ɛ tí, Kenaana ǹóŋ Zɛdikaya è lì é Mikâya lókwa ŋ̀ɛi ǹyɛɛ mai, “Lé tãi ƀé Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ è kùla la m̀bôlu gɛ́ pà gɛ́ lòno ípɔi?”

24Mikâya è Zɛdikaya wóo su tòo ǹyɛɛ mai, “Tãi ya pâi pûi la í íloo lôŋpoi su-pere loŋpoi sui maa tãi ƀé ya pâi ŋ̀elei kpîŋ kɔ́lɔŋ-nii la.”

25Nya ƀe Eɣa è tɔ̂ŋ tɛ̀ɛ ǹyɛɛi, “Ka Mikâya soŋ ká lí la pôlu Amɔŋ nyíi gáa a daa-lêei mɛi kaloŋ pɔ́ da Zoasi nyíi gáa a gâloŋ ǹóŋ-surɔŋ.

26Ka mó dîa kâai, ‘Gâloŋ ǹyɛɛi, ka ǹyáŋkpai ŋí píli kpini-pɔrɔŋ. Káfe sɛŋ da tɛ̀ɛ bɔ́ fɛ̂ɛ nɔ́ kpólo da yá é lɛ́ɛ la zu ŋá pá pôlu a ŋ̀gɔlɔi ponoɔɔ.’ ”

27Mikâya è Eɣa wóo su tòo ǹyɛɛ mai, “À kɛ̀ yà pà pôlu kɔlɔi pôno su, gɛ̀ ní Yâwɛɛ fé lóno ní ńzarâi.” È ŋɔ́nɔ mò dîa ǹyɛɛi, “Káai kélee ká káa ƀɛ́i, ŋ̀ooi ŋí kíli é lɛ́ɛ káŋa!”

Eɣa è lɛ̀ɛ kɔ́ su Lemɔ Gilia

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 22:29-35)

28Nya ƀe Eezuɛ kaloŋ Eɣa da Zuda kaloŋ Zeosafa dí lì Lemɔ Gilia.

29Gɛ́ɛ tí, Eɣa è mò Zeosafa ma ǹyɛɛi, “Ŋa pâi ḿaa-kpôlonii ŋá tɛ́ gɔ́ ɣenei ŋá, kɛ́lɛ ye lɛɛ a ímaa ɣiliɛɛ a íkâloŋ sãai ítɛ gɔ́ ɣenei ŋá.” Nya ƀe Eɣa è maa kpôloŋ é tɛ́ gɔ́ ɣenei ŋá.

30Nyíŋi é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i, Siria kaloŋ è sòmu é mó ŋɔkɔ-kɔ́-keleŋ sia-ƀelai mɛi nuui ma a gɛ́ɛ vé kɔ̀ gɔ-kuluƀa pɛlɛ-pɛlɛɛ-ŋai da gbaya-kpayai da pɔ́ fɛ̂ɛ nɔ́ Eezuɛ-ŋai díkâloŋ.

31Tãi naa gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi nuui è Zeosafa kàa lai, dí mò ǹyɛɛi, “Eezuɛ-ŋai díkâloŋ ká ŋí.” Gɛ́ɛ tí, dí nâa tìnaŋ bɔ́naa pere díkɛ gbɛ̀. Kɛ́lɛ Zeosafa è làɣi kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Gɛ́ɛ tí, Yâwɛɛ è nâa kpɔŋ mà. Ɣâla è díkpɛ̀ é díkula bôlu.

32Kpɛ́ni fêi, tãi gɔ́kɔ-keleŋ sia-ƀelai mɛi-ƀelai dí gàa la a gɛ́ɛ vé kɛ́ ní a Eezuɛ-ŋai díkâloŋ, dísìɣe bôlu.

33Díkɛɛ gɔ́i kɔ̂i, Eezuɛ ŋɔkpɔara-ƀelai dɔnɔ è kɛ̀ nɔ́ ŋɔtɔ̃ai pilîi tàka-taka, nya ƀe ŋɔtɔ̃ai dɔnɔ è pìlaŋ Eɣa ŋɔkɔli yɛkɛi seêi gîe-ŋa é zɔɔ kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Gɛ́ɛ tí, gâloŋ è mò ŋɔkéleŋ sia-nuui ma ǹyɛɛi, “Géleŋ tínaŋ í gúla gɔ́ ɣenei ŋá kpɛ́ni fêi daâ ŋ̀wana.”

34Dí lɛ̀ɛ gɔ́i kɔ̂i é lɛ́ɛ la zu ɣele wûlii é kɛ́. Tãi ŋí yée mu Gâloŋ Eɣa é kɛ̀ see-ni ŋɔkéleŋ su ŋ̀ɛ́i liɛɛ Siria-ŋai pɔ́naa pere é lɛ́ɛ la zu ɣele wûlii é kɛ́. Tãi vólo-káo è tòo lai, è nâa sàa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 19

Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu è lòno Zeosafa pɔ

1Zeosafa nyíi kɛ̀ a Zuda kaloŋ, è lène pôlu Zerusâlɛŋ a gɔlɔi ponoɔɔ.

2Nya ƀe Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui nyíi da kâa dòli a Zewui nyíi kɛ̀ a Anani ǹóŋ-surɔŋ è lì bɔ́naa é mó mà ǹyɛɛi, “Gáa a mɛni lɛ́lɛɛ a gɛ́ɛ í kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ ŋ̀wana-lɔɔ-ƀelai pɔ́ í ŋɔ́nɔ tɔ́ɔ diai dífe Yâwɛɛ wɛ̂linii díƀelai ma pere? M̀ɛnii ŋí yaâ gɛ́i aâ gɛ́ Yâwɛɛ a ǹíi ŋwána yâ.

3Kɛ́lɛ é máŋ kɛ́ tí, ya mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́. Kpɛ́ni fêi ya Asira ɣâla-ŋɛi-kɛ maa wuruii kélee kúla ǹɔii ŋí su, íkili tɔɔ ŋɔ́nɔ Ɣâla ma.”

Zeosafa è mɛni-saa ƀó-ƀela lɛ̀

4Berei máŋ Zeosafa seɛɛ è kɛ̀ la Zerusâlɛŋ, a kâa lì ǹûai pɔ́-naa Bɛɛsiba da ǹyée lɔii su Ifiraŋ ŋɔlɔii su a gɛ́ɛ é lóno dípɔ dí tínaŋ Yâwɛɛ nyíi kɛ̀ a dínâŋ-ni Díɣâlai pɔ́-naa pere.

5Nya ƀe è mɛni-saa ƀó-ƀela sèe ziɣãŋ-taa-lêe-ŋai kɛ́ Zudai kélee su.

6È mò dîa ǹyɛɛi, “Ka ká mɛi káa kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ m̀ɛni-ŋai su nyíi ka gèi, kpɛ́ni fêi káfe mɛni-saa ƀôi núu-kpune mɛni ma kɛ́lɛ kákaa mɛni-saa ƀôi Yâwɛɛ mì nyíi gáa kákɔlɛ ma a tãi ka kɛ̂ mɛnii ŋá-teei lai.

7Mɛni ma tɔɔ Yâwɛɛ ŋɔyao maa é kɛ́ kâa. Ka m̀ɛni-saai ƀó kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ, kpɛ́ni fêi Yâwɛɛ nyíi gáa a Kúɣâlai va fili mɛni ƀò kpaa máŋ é núu su ɣɛ́ɛ, kpaa máŋ é yèe pɛlɛ ǹá sɛŋ soŋ.”

8Zeosafa è ŋɔ́nɔ Liiva-ŋai, zâla láa-soŋ-ƀela da Eezuɛ nuu-suu-ŋai láa túɛ-ƀela lɛ̀ a gɛ́ɛ díkɛ Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ mɛi kâa díkɛ ŋɔ́nɔ ǹûai loai kpɛ̂tɛ Zerusâlɛŋ. Ǹûai ŋí ni kélee seɛɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ kpîŋ.

9È dɔ̂ŋ-ŋai ŋí tɛ́ɛ dípɔ, “Ka tíi kɛ́ kpɔ́ a teniŋ-ƀo pere a kálii kélee Yâwɛɛ ŋɔyao-maai su.

10Mɛni-saai nyíi kélee kpɔ́ káƀarâai da pà là kápɔi, a nɛ̃ɛ ma díkula daa-lêei su, é máŋ kɛ́ a núu ŋwána mɛni, kpaa máŋ mɛni sîi da kpɛ́ni nyíi bîlaŋɔɔi dɔ̂ŋ mai, kpaa máŋ lia-woo ƀô, ka dília-woo ƀó a gɛ́ɛ dífe sɔnyɔ̂ŋ kɛ a Yâwɛɛ. À wàla kɛ́ tí, a pâi ǹíi ŋwânai kâa kánûai. Nyíŋi a kɛ̀, gɛ̀ ní káfe pâi sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i.

11Amaria nyíi gáa a zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi a pâi kɛ̂i kátuɛ m̀ɛni-ŋai kélee su nyii-ŋai bîlaŋɔɔi Yâwɛɛ mai. Isimai ǹóŋ Zebadaya nyíi gáa Zuda nuu-suui mɛi a pâi kɛ̂i kátuɛ m̀ɛni-ŋai kélee bîlaŋɔɔi gâloŋ mai su. Ǹyaŋ Liiva-ŋai da pâi kɛ̂i a tíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai káŋɛi túɛ. Ka tûa kpɔ́ a lii-kpele pere. Yâwɛɛ é lûwa láa diai dîa da mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i.”

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 20

Zeosafa è Môa da Amɔŋ yée mɛi ɣâle

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Naa kɛ́ɛ tíi, Môa da Amɔŋ é pɛ́lɛ Mɛu-ƀelai da-ni dîa dí pà a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Zeosafa ma.

2Nya ƀe núu da-ni dí pà dí mó Zeosafa ma dîyɛɛi, “Kɔkuluƀa-kpulu kɛ́tɛ a kulâi Ǹyuo-saai pôlu pere Idɔŋ díkɛ pà a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ yâ. Díkaa nâa Azazoŋ Tama (nyíi da dòli a Ɛŋgidi).”

3Zeosafa kɛ́ɛ a m̀ɛnii ŋí mɛ́nii, è yào kpɔ́ a ŋánaa. Nya ƀe è nâa gbɛ̀tɛ gíli-ŋa a gɛ́ɛ é Yâwɛɛ marê kɛ́. È nâa mò a gɛ́ɛ Zuda-ƀelai kélee dí sûŋ siɣe.

4Zuda-ƀelai kélee dí kùla Zuda taa-lêe-ŋai su dí díŋaa tɛ́ gîe ma a gɛ́ɛ dí Yâwɛɛ marê kɛ́ é kpɔŋ-ma tɛɛ dípɔ.

5Gɛ́ɛ tí, Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai dí díŋa tɛ̀ gîe ma Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. Zeosafa è lì é tɔ́ɔ díŋɛi túɛ

6gɛ́ nâa Ɣâla fɛ̀li ǹyɛɛi, “Óo Yâwɛɛ, Ǹâlai nyíi gáa a kúnâŋ-ni Díɣâlai, ífe a Ǹâlai nyíi gáa Ɣâla-taai? Yá ƀé íkaa gâloŋ-laa-ŋai kélee mɛi ŋ̀ɛ́niɛi su. Íwala-walaai, ítɔ̂i kpanaŋɔɔ núu da kélee fa pɔ̂ri tɔ̂i íŋɛi.

7Óo Kúɣâlai, yá fé wɔ́lɔ ǹɔii ŋí su-ƀelai kpɛ́-ni ínûai Eezuɛ-ŋai ŋɛ́i-tuɛ, í ǹɔii ŋí tɛ́ɛ ílawoi Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́?

8Ǹyaŋ da lɛɛ ƀɛ́ da Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ́ɔ nyíi da ílaa sée ma díkɛ mò dîyɛɛi,

9‘À kɛ̀ mɛni kpɔ̂lu a làa kûa, é máŋ kɛ́ a ƀóa sɔkpɔ ŋɔmɛni ŋáteɛɛ, kpaa máŋ laa-kpala-maa mɛni, kpaa máŋ puru, kwa pâi tɔ̂i íŋɛi-tuɛ íɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋí mu kú wɔlɔ yâ kúlii too pôlui mɛni ma a gɛ́ɛ í íwoli tɔ́ɔ kûa í kuƀálo?’

10“Nya ká ŋí nûa daâ kula Amɔŋ, Môa da Siɣɛɛ yeei ma díkɛ pà a kɔ́. Tãi Eezuɛ-ŋai dí wɔ́lɔ kùla la Ize lɔii sui, ífe fáa ní ma a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ ǹûai ŋí dîa, m̀ɛni ma Eezuɛ-ŋai dífe wɔ́lɔ lɛɣɛ ní dîa.

11Kɛ́lɛ ye gáa berei daâ gbɛ̀tɛ la díku fela-fe a kúkpɛɛ ǹɔii su nyíi í wɔlɔ dɛ̀ɛ kúpɔ a kúpɔɔi.

12Óo, ífe pâi dímɛnii ŋá têei? Pɔri mâa fé kúyêei a gɛ́ɛ kúkɔ dípɔ kpɛ́ni fêi, dítamaâi é tɛ́ɛ kûa. Kúfe m̀ɛnii kɔ́lɔŋ kwa pɔ̂ri gêi. Yá nɔ́ ƀé kúkili káa yâ, Kúɣâlai.”

13Zuda-ƀelai kélee da dínɛyâai é pɛ́lɛ dínîa-pɛlɛɛi dîa, díkelee dí pá dítɔɔ Yâwɛɛ ŋɛ́i Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá.

14Gɛ́ɛ tí, Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ è pà Liiva nuu tɔnɔ mɛi nyíi kɛ̀ gbɔŋ sui. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Zaaziɛ. Ǹâŋ ƀé kɛ̀ a Zɛkɛraya. Zɛkɛraya ǹyaŋ ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Bɛnaya nyíi kɛ̀ a Zeiɛ ǹóŋ. Zeiɛ è kɛ̀ a Matania ǹóŋ. Matania è kɛ̀ a Liiva-nuu nyíi kùla Asafa ŋɔsuui sui.

15Zaaziɛ è mò ǹyɛɛi, “Gâloŋ Zeosafa da ǹûai kélee kùla Zuda da Zerusâlɛŋ! M̀ɛnii Yâwɛɛ a môi nya ƀa, ‘Káfe yào, kpaa máŋ kálii é tóo pôlu kpɛ́ni fêi gɔ-kuluƀa-ŋai tâmaai, kpɛ́ni fêi, gɔ́i ŋí káa a ŋá kɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Ka tínaa lí ká pɛ́lɛ dîa da kɛ̀ pâi Ziizi perei ma. Ka pâi díkâai diŋ-tiŋ kɔyɛŋ ma vɛ̃ɛ-kpalaŋ su Zeruɛ-pere.

17Káfe pâi kɔ̂i gɔ́i ŋí su. Katɔɔ kátɔ̂i a gbanaŋɔɔ ká gáa berei Yâwɛɛ a pâi káŋuŋ ma ƀôi la káai a Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai. Káfe yào, kálii fé tòo pôlu. Ka tínaa lí ká tɔɔ díperei. Yâwɛɛ a pâi kɛ̂i ká pôlu.' "

18Nya ƀe Zeosafa è pìlaŋ gbelêŋ ŋá é dôŋ lá pîlaŋ ǹɔii ma da Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀela kélee díkɛ Yâwɛɛ fɛ̀li.

19Gɛ́ɛ tí, Liiva-ŋai nyíi kùla Koa da Kora nuu-suui sui dí tɔ̀ɔ ɣelei díkɛ Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ɣalai láa maa tɛ̀ a ɣelêi pere.

20Dí dímu-siɣe a ɣele-wala pɛpɛ dí berei síɣe a lî vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su Tikoa. Díkɛɛ liî, Zeosafa è tɔ̀ɔ ǹyɛɛ dîai, "Káai a Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai, ka káwoli tɔ́ɔ mâ! Ka láa a Yâwɛɛ Káɣâlai a pâi ká mɛi kâai. Ka láa a ŋɔlóno kɛ́-ƀelai a pâi gɛ̂i ká mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀó"

21Zeosafa kɛ́ɛ a ǹûai líi-ŋa pɔpɔɔi, è nûa lɛ̀ a gɛ́ɛ díkɛ wule tòo Yâwɛɛ ma díkɛ ǹáa maa tɛ̂ ŋɔkɛ́tɛ da ŋɔmaa waa-laai mɛni ma. Dí tɛ́ɛ gɔ-kuluƀa-ŋai túɛ-perei, díkɛ̀ ŋulei too dîyɛɛi, "Ka sɛɣɛ-fei tɛɛ Yâwɛɛ pɔ, kpɛ́ni fêi ŋɔwɛli-kɛ-maai káa naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ."

22Tãi díkɛ̀ ŋulei toôi la díkɛ laa-maa tɛ̂ tɛ̀ɛi, Yâwɛɛ è gbã tèe Amɔŋ, Môa da Siɣɛɛ-yeei ma-ƀelai túɛ nyii-ŋai kɛ̀ pâi Zuda da Zerusâlɛŋ. Nya ƀe è díyee mɛi ɣâle.

23Gɔ-kuluƀa-ŋai kùla Amɔŋ da Môai, díkpɔŋ díkîe ma dí Siɣɛɛ-yeei ma-ƀelai kélee páa. Díkpɛɛi, dí nâa tìnaŋ díkɛ díkîe-ni pàa.

24Zuda-ƀelai kɛ́ɛ da tɛ́ ǹyɛ́ei tôŋ sui, dí vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su kàa dí gɔ-kuluƀa-ŋai kélee káa a dí poma gwaai kélee ma. Dítɔnɔ kpîŋ fé kula ni.

25Gɛ́ɛ tí, Zeosafa da ŋɔnûai dí nâa lì díkɛ ǹûai díkɔkɔ-sãai da díkɔliŋ-ŋai siɣe. Zãai díkɛ̀ kpɔ́ a dítamaa dífe pɔ̂ri ní gélee siɣêi a fólo tɔnɔ. Dífolo saaƀa sìɣe dí lɛɛ pâi zãâi tiɣêi. Sãâ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ gɔ́kɔ-sãai, seɣe, da sãa-sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ da kpɛ́ni ŋa ƀé kɛ̀ ǹaa.

26Ǹele-kûui náaŋ ɣele seriɛɛi, díkelee dí díŋa tɛ̀ gîe ma Beraka tiŋ-tiŋ su dí Yâwɛɛ láa ma tɛ́ naa. Zɛŋ ƀé díkɛ la gwaai ŋí ma láa ma Beraka Tiŋ-tiŋ su é lɛ́ɛ la zu dí gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛɛ.

27Gɛ́ɛ tí, Zeosafa è nâa tɔ̀ɔ Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai túa da dîa ni díkɛ lii-nɛ̃ɛ kùla, díkɛɛ lenêi pôlu Zerusâlɛŋ. Díkɛ̀ lii-nɛ̃ɛ kulâi kpɛ́ni fêi Yâwɛɛ è gɛ̀ a gɛ́ɛ dílii é nɛ̃ɛ díkpɔara-ƀelai su kara mɛni ma.

28Dí tɛ̀ Zerusâlɛŋ dí lí Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá díkɛ kɔnîŋ ɣâle. Díkɛ ɣale-sãa da kpɛ́ni ŋa nyíi moloŋɔ̂i kɔniŋ mai ɣale. Díkɛ túru fɛ̀ɛ Yâwɛɛ ma.

29Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai nyíi kélee duŋ mɛni berei Yâwɛɛ è Eezuɛ-ŋai kpɔara-ƀelai su kàra lai dí yào kpɔ́ a ŋa ŋánaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Naa pôlu ma, Zeosafa è ŋɔkâloŋ-laai kɛ̂ kpɔ́ a lii-see kpɛ́ni fêi Ɣâla è fii tɔ̂ɔ tɛ̀ɛ bɔ́ ƀéla kélee ma.

Zeosafa ŋɔkâloŋ-laai kpɛɛ-ŋa

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 22:41-50)

31Zeosafa è kɛ̀ Zuda mɛi a kâloŋ. È kɛ̀ a kóraŋ buu saaƀa káo lɔ́ɔlu é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i a kâloŋ Zuda. Ǹyaŋ è kɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ buu-feerɛ káo lɔ́ɔlu. Zeɛɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Azuƀa. Ǹee ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Siliî.

32È tùa nɔ́ yɛ̂ɛ berei ǹâŋ Asa è wɔ́lɔ tùa lai. Vé wɔ́lɔ dûa-pere maa fáleŋ ni. Yâwɛɛ è wɔ́lɔ ǹyée sèe dûa-pere kélee mu.

33Gɛɛ a kâloŋ, vé wɔ́lɔ ŋâla-pɔkɔɔŋ-ŋai fɛliî kara ni, m̀ɛni ma ǹûai dífe díkili tɔɔ ní dínâŋ-ni Díɣâlai ma.

34M̀ɛni-ŋai kélee Zeosafa è wɔ́lɔ gèi é síɣe ŋɔkâloŋ-laai kɔ́ɔ pîlanii é tóo gbɛɛ-ŋai ma káa Anani ǹóŋ Zewu ŋɔmɛni pɔlɔ kɔlɔi su nyíi gáa Eezuɛ kaloŋ-ŋai dí mɛni-pɔlɔ kɔlɔi sui.

35Zeosafa kɛ́ɛ a kâloŋ, da Aɣazia nyíi kɛ̀ a Eezuɛ kaloŋ dí díwoo pù gîei. Aɣazia ǹyaŋ è kɛ̀ a ŋwana-lɔ̂ɔ nuu.

36Nya ƀe dí gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí yá-ŋa keleŋ-ŋa kpɛtɛ. Dí kpɛɛ a géleŋ-ŋai ŋí kpɛtɛɛ Iziɔŋ-giƀai,

37Iliezɛ nyíi kɛ̀ a Dudavau ǹóŋ nyíi kùla Marisai è Ɣâla lá-woo ƀò Zeosafa ma ǹyɛɛi, “Kpɛ́ni fêi ka Aɣazia ka káwoo sêei, Yâwɛɛ a pâi zãai kélee su karâi nyíi kaâ gbɛtɛi.” Nya ƀe ǹyá-ŋa-keleŋ-ŋai kélee kpɔ́ dí kàra. Dífe pɔ̂ri ní dísîai dí li a dia pɔni-tɔɔ mɛni ma.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 21

1Zeosafa è nâa sàa dí ǹóo ǹâŋ-ni dí saa-loo kwaai ma Deeƀé ŋɔtaa-lêei su. Nya ƀe ǹóŋ Zɛoraŋ è lɛ̀ɛ bɔ́ɔ-ŋa a gâloŋ.

Zuda kaloŋ Zɛoraŋ

(Kâloŋ Veerɛi 8:17-24)

2Zɛoraŋ ǹɛ̂ɣe-sinaai nyii-ŋai dínâŋ Zeosafa è wɔ́lɔ dímaa sɔlɔ ƀôi dia ƀé kɛ̀ a: Azaria, Zeiɛ, Zɛkɛraya, Azaria, Makɔɔ da Sifatia. È wɔ́lɔ ǹîa-pɛlɛɛ ŋí maa sɔlɔ ƀô a tãi è wɔ́lɔ kɛ̀ la a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi.

3Dínâŋ è wɔ́lɔ káne da gôo támaa tɛ̀ɛ dípɔ é pɛ́lɛ tɔɔ-sãa sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa dîa. È ŋɔ́nɔ dí sèe taa tɛi-tɛi mɛi nyii-ŋai siɣã̰ŋ è kɛ̀ a dínaŋɔɔ dîa Zuda lɔii sui. Kɛ́lɛ è gâloŋ-laai tɛ̀ɛ Zɛoraŋ pɔ, kpɛ́ni fêi Zɛoraŋ ƀé kɛ̀ a ǹóŋ-surɔŋ maa-ŋuŋ.

4Zɛoraŋ kɛ́ɛ naa a dɔ̂i káa gâloŋ-laai sui, è ǹɛ̂ɣe-ni kélee kpɔ́ pàa a ƀóa-sɔ̂kpɔ é pɛ́lɛ Eezuɛ kaloŋ lonii-sinaai da-ŋa dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Zɛoraŋ è wɔ́lɔ kɛ̀ a kóraŋ buu saaƀa káo feerɛ é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i a kâloŋ. È gɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi-saaƀa Zerusâlɛŋ.

6È wɔ́lɔ tùa nɔ́ yɛ̂ɛ Eezuɛ kaloŋ-ŋai. Dûa-pere è wɔ́lɔ kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ Eɣa ŋɔnîa-pɛlɛɛ-ŋai da, kpɛ́ni fêi è wɔ́lɔ Eɣa ǹɔ́ŋ-nɛnii dɔnɔ kùla a ŋɔnɛnî. È wɔ́lɔ mɛni nyɔ́mɔɔ támaa kɛ̀ Yâwɛɛ ŋ́ɛi tuɛ.

7Berei máŋ dûa-pere è kɛ̀ la a nyɔ́mɔɔi, Yâwɛɛ fé kɛ́ ní ŋ̀wɛ̂lii é bàa, kpɛ́ni fêi è wɔ́lɔ kpanaŋ-woo kɛ̀ Deeƀé yêei a gɛ́ɛ vé pâi Deeƀé ŋɔpɛ́rɛi su karâi. Yâwɛɛ è wɔ́lɔ góno tèe a gɛ́ɛ Deeƀé ŋɔsuui a pâi kɛ̂i Eezuɛ mɛi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

8Tãi Zɛoraŋ è kɛ̀ la a kâloŋ, Idɔŋ-ƀela dítɔ̀ɔ Zuda ma dínaa tɔɔ díkpɔɔi yee ma dí díkpîŋ kaloŋ see.

9Nya ƀe Zɛoraŋ da ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai é pɛ́lɛ ŋɔkɔ kɔ́-keleŋ-ŋai dîa dí lì a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Idɔŋ-ŋai dîa. Kɛ́lɛ dí lɛɛi, Idɔŋ-ŋai dí tìnaŋ dîa. Kɛ́lɛ dí dímu sìɣe a gbínii dí pú dí kula dísama.

10É síɣe tãi tí ma, Idɔŋ-ŋai dí nâa kɛ̀ díkpɔɔi yee ma. Tãi tɔnɔi ŋí nɔ́ ƀé Lebina taa-lêei máŋ è tɔ̀ɔ la Zuda ma, kpɛ́ni fêi, Zɛoraŋ è bôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma nyíi kɛ̀ a ǹâŋ-ni Díɣâlai.

11Zɛoraŋ è ŋɔ́nɔ ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli kwaa-ŋa ma kpɛ̀tɛ ǹyɛ́ei su Zuda lɔii su. Nyíŋi è wɔ́lɔ gɛ̀ Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀela dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a Yâwɛɛ.

12Naa kɛ́ɛ tíi, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Ilaiza è kɔlɔ tɛ̂ɛ Zɛoraŋ mì. Gɔlɔi ŋí wóo ƀé kɛ̀ a: “Yâwɛɛ nyíi gáa a ínâŋ Deeƀé Ŋɔɣâlai ǹyɛɛi, ‘Ífe tûa-ni yɛ̂ɛ ínâŋ Zeosafa, kpaa máŋ Asa nyíi kɛ̀ a Zuda kaloŋ.

13Kɛ́lɛ ya tûa nɔ́ yɛ̂ɛ Eezuɛ kaloŋ-ŋai ǹyaŋ yâ gɛ́ Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai da tûa yɛ̂ɛ Eɣa ŋɔnûai. Yâ ílɛ̂ɣe-ni paa da ínâŋ ŋɔkáayɔɔ-ŋai. Ǹûai ŋí tûa-pere è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ é tɛ́ɛ yâ.

14Mɛni ma, Yâwɛɛ a pâi nâa ínûai kula-maa kɛ̂i, ínîa-pɛlɛɛi, da ínɛyâai. A pâi íkɔ̃liŋ kélee su karâi.

15Koi kɔlɔ-fela a pâi ísonîi. Gɔlɔ-felai ŋi su a pâi kɛ̂i kɛ́tɛi kpɔ́ a ɣele kélee. Íkoi kɛ́ sòli kpɔ́ a ŋ̀ánaa. A pâi penei yâ a pulu-kula-kpàŋ.’ ”

16Naa kɛ́ɛ tíi, Yâwɛɛ è gɛ̀ Felesia, Arebia, da Itiopia-ƀela dí tɔ́ɔ Zɛoraŋ ma. Ǹûai ŋí ní dílɔii-ŋai díkɛ̀ Itiopia-ŋai dílɔii kɔlɛ ma.

17Nya ƀe dí pà dí kɔ́ pɛ́lɛ Zuda ma. Dí li kpɔ́ a gâloŋ kɔ̃liŋ lɛ́lɛ-lɛlɛɛ-ŋai kélee nyíi kɛ̀ gâloŋ-pɛrɛi mui é pɛ́lɛ ŋɔnîa-pɛlɛɛ-ŋai da ŋɔnɛyâai kélee dîa. Aɣazia nyíi kɛ̀ a ŋɔlôloŋ gbɛɛ-ŋai nɔ́ ƀé lɛ̀ɛ.

18Nyíŋi pôlu ma, Yâwɛɛ è koi-kɔlɔ-fela nyíi zále fé mai pìli Zɛoraŋ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19È lɛ̀ɛ kpɔ́ gɔlɔ-felai ŋí su é lɛ́ɛ la zu góraŋ veerɛi kpɛɛ-ŋai su é nâa saa. Gɔlɔ-felai ŋí a kâa sòli kpɔ́ ma a ŋ̀ánaa. Ǹyée mu-ƀelai dífe m̀aa-kɛ-maai da kâa dɛ̀ɛ Ǹâŋ-ni pɔ́i da tɛɛ ní bɔ́.

20Zɛoraŋ è wɔ́lɔ kɛ̀ a kóraŋ buu saaƀa káo feerɛ é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i a kâloŋ. È gɛ̀ gâloŋ laai su a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa Zerusâlɛŋ. Kɛ́lɛ tãi è sàa lai, núu da fé malôŋ see-ƀo ní. Dí ǹoo kwa da kpɛ́ni ma Deeƀé ŋɔtaai su. Dífe ǹoo ní gâloŋ-ŋai loôi.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 22

Zuda kaloŋ Aɣazia

(Kâloŋ Maa-ŋuŋ 8:25-29; 9:21-28)

1Zɛoraŋ saa pôlu mai, Zerusâlɛŋ-ƀelai dí ŋɔlôloŋ gbɛɛ-ŋai Aɣazia kɛ̀ a kâloŋ bɔ́ɔ-ŋa, kpɛ́ni fêi doo-ma-kɛ-ƀelai Arabi-ŋai dí Zɛoraŋ ǹóŋ-sinaai gbaya-kpaya kélee pàa a tãi díwɔlɔ tòo la mûui sui. Mɛni ma Aɣazia è nâa kɛ̀ a kâloŋ Zuda lɔii mɛi.

2Aɣazia è wɔ́lɔ kɛ̀ a kóraŋ buu-feerɛ káo feerɛ díkɛ gɛ̀ a kâloŋ. È kɛ̀ a kâloŋ Zerusâlɛŋ a kóraŋ tɔnɔ. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Atalia. Atalia è wɔ́lɔ kɛ̀ a Oŋri ǹóŋ ŋɔlòŋ.

3Aɣazia tûa-pere è wɔ́lɔ kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ Eea ŋɔnûai da, kpɛ́ni fêi ǹee è wɔ́lɔ dénin̨ tɔ̀ɔ a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ.

4È mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ Yâwɛɛ ŋ́ɛi-tuɛ yɛ̂ɛ berei Eɣa ŋɔsuui tûa-pere è kɛ̀ lai. Kpɛ́ni fei, tãi ǹáŋ è sàa lai, dia ƀé kɛ̀ a ǹia-woo ƀó-ƀela.

5È ŋɔ́nɔ ǹyée see dília-wooi mu da Eezuɛ-ŋai díkâloŋ Zoraŋ nyíi kɛ̀ a Eɣa ǹóŋ dí lí dí kɔ́ pɛ́lɛ Siria Kaloŋ Aziɛ ma Lemɔ Gilia. Asiria-ŋai dí Zoraŋ ŋwàna gɔ́i ŋí su.

6Nya ƀe è lène pôlu é lí Zariɛɛ taa-lêei su sále-lɔɔi ŋ̀wánai dí mò Lemɔ Giliai Siria kɔi su nyíi kɛ̀ da Siria Kaloŋ Azae díloai. Naa kɛ́ɛ tíi, Aɣazia nyíi kɛ̀ a Zuda kaloŋ è lì Zoraŋ naa kâai Zariɛɛ taa leei su.

7Naa kaai ŋí mɛni ƀé Ɣâla è wɔ́lɔ ǹyée kùla la Aɣazia mu. Aɣazia kɛ́ɛ a serii, da Zoraŋ dí lì a gɛ́ɛ dí Niŋsi ŋɔlôloŋ Zewu naa kaa. Zewu ŋí ƀe Yâwɛɛ è wɔ́lɔ zìɣe zu a gɛ́ɛ é Eɣa ŋɔsuui su kara.

8Tãi Zewu è kɛ̀ la Ɣâla ŋɔmɛni-ŋa-teɛɛi láa serii la Eɣa ŋɔsuui mai, è Zuda kaloŋ-lonii-ŋai kàa naa da Aɣazia ŋɔnûai dí nîa-pɛlɛɛi nyii-ŋai da Aɣazia ni dí pâi. Nya ƀe è díkelee kpɔ́ dípàa.

9Naa kɛ́ɛ tíi, Zewu è lì a gɛ́ɛ é Aɣazia kɔ́ri. Nya ƀe ǹûai kɛ̀ Zewu pôlui, dí lì dí Aɣazia soŋ. Aɣazia è kɛ̀ ǹoôi Sameria. Dí pà la dí dɛɛ Zewu pɔ́. Nya ƀe Zewu è Aɣazia pàa dí ǹoo. Kpɛ́ni fêi, “Aɣazia è wɔ́lɔ kɛ̀ a Zeosafa nyíi wɔ́lɔ Yâwɛɛ wóo mɛ̀nii ǹóŋ.” Núu da fé lɛɛ ní Aɣazia ŋɔsuui su nyíi pɔri mâa è kɛ̀ mì a gɛ́ɛ é lɛ́ɛ gâloŋ-laai mɛi.

Atalia da Zoasi

(Kâloŋ Veerɛi 11:1-3)

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Tãi Aɣazia ǹee Atalia è gɔ̀lɔŋ la a gɛ́ɛ da ǹóŋ Aɣazia paai, è nâa pɛ̀lɛ gâloŋ-lonii paa ma Zuda ŋɔsuui su.

11Kɛ́lɛ Zɛosiba nyíi kɛ̀ a Gâloŋ Zɛoraŋ ǹóŋ nɛnii è Aɣazia ǹóŋ-surɔŋ Zoasi kùla gâloŋ-lonii sama díkɛ̀ pâi dí paâi é ǹoo da ǹúui kɛ̀ mɛi kâai. È díloo ŋɔloŋpoi su. Zɛosiba nyíi kɛ̀ a Gâloŋ Zɛoraŋ ǹóŋ nɛnii ƀé kɛ̀ a zâla láa-soŋ-nuui Zioada ŋɔnɛnî̀i gɛ́ ƀò ŋɔ́nɔ a Aɣazia ŋɔsaaƀɔlɔ, zɛŋ ƀé gɛ̀ gɛ́ ǹôloŋ ŋí lòo.

12Zoasi è kɛ̀ loo-pere su Ɣâla ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi mu a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi-da. Tãi ŋí yée mu, Atalia ƀé kɛ̀ ǹɔii mɛi.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 23

Ǹûai dí tɔ̀ɔ Atalia ma

(Kâloŋ Veerɛi 11:4-16)

1Atalia kɛ́ɛ a kâloŋ ŋɔkóraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi su, Zioada è gbîŋ kpɛ̀tɛ da gɔ-kûluƀa láa túɛ-ƀelai kɛ̀ núu ŋuŋ tɛi-tɛi (100) mɛi dí kpanaŋ-woo kɛ́ díloai. Ǹûai kpîŋ ƀé kɛ̀ a Azaria nyíi kɛ̀ a Zɛroaŋ ǹóŋ-surɔŋ, Isimai nyíi kɛ̀ a Zioanaŋ ǹóŋ-surɔŋ, Azaria nyíi kɛ̀ a Obɛɛ ǹóŋ-surɔŋ, da Maaseia nyíi kɛ̀ a Adaia ǹóŋ-surɔŋ é pɛ́lɛ Ɛlisafa ma nyíi kɛ̀ a Zikari ǹóŋ-surɔŋ.

2Nya ƀe díkelee dí lì kpɔ́ Zuda lɔii gwaa kélee ma dí Liiva-ŋai da Eezuɛ nuu-suu-ŋai kélee mɛi-ƀelai kɛ́ daa-ŋai sui ŋáa tɛ́ díkîe ma. Dí pá a dîa Zerusâlɛŋ.

3Díkelee dí kpanaŋ-woo kɛ̀ da gâloŋ-ni Ɣâla ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi lá. Zioada è mò dîa ǹyɛɛi, “Gâloŋ ǹóŋ-surɔŋ a pâi kɛ̂i ǹɔii mɛi yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è wɔ́lɔ góno tèe la é pîlaŋ Deeƀé ŋɔsuui mai.

4Gɛ̀ ní m̀ɛnii ka pâi gɛ̂i nya ká ŋí: Zâla láa soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai díkpulu zaaƀai nyíi pâi liî tíi kɛ̂i a Vii-tɔɔ-ɣelei a pâi kɛ̂i gbôŋ láƀelei mɛi kâai.

5Gbului zaaƀai kɛ́ ƀò gâloŋ-pɛrɛi lá, zaaƀai kɛ́ ǹyái-la siɣãŋ la-ƀerei mɛi kâa, naa pôlu ma, gbakolo-ŋai gbéli-ŋai da pâi kɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi maa kpɛ̂i.

6Núu da kélee fé lɔ̀ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi mu, fɛ̂ɛ nɔ́ zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai nyii-ŋai díkaa tíi kɛ̂i naai, kpɛ́ni fêi dia ƀé dí maa waâi. Kɛ́lɛ ǹûai gbéli-ŋai da pâi kɛ̂i gwaa-ŋai mɛi kâai ƀɛ́i Yâwɛɛ è naa tɛ̀ɛ dípɔi.

7Liiva-ŋai da pâi kɛ̂i a dítinaŋɔɔ gâloŋ ma dí kɔ́kɔ-sãai kɛ́ ƀò díyêei tɛi-tɛi. Núu nyíi kélee pâi lɔ̂i Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui ka bàa. Ƀɛ́i kélee gâloŋ a lì naai, ka kɛ́ nɔ́ bôlu.”

8Nya ƀe Liiva-ŋai da Zuda sinaai kélee kpɔ́ dí mɛnii kɛ̀ nyíi Zâla láa-soŋ-nuui Zioada è mò diai. Diai kélee kɛ̀ liî tíi kɛ̂i da diai dífe kɛ́-ni liî tíi kɛ̂i díkelee dí lì kpɛ́ni fêi Zioada nyíi kɛ̀ a zâla láa-soŋ-nuui fé ŋ̀óo tée-ni kɛ̀ dîa.

9Gɛ́ɛ tí, è gbála-ŋai da gɔ-kuluƀa-ŋai díkpala ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ-ŋai tɛ̀ɛ gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai pɔ́-naa. Gɔ́-kɔ-sãai ŋí dí wɔ́lɔ kɛ a Gâloŋ Deeƀé pɔɔ. Dí wɔ́lɔ kɛ̀ laai-kɛ pere su Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10È ɲ̀ûai ŋí-ni tɔ̀ɔ gâloŋ kɔlɛ ŋ̀âla-teƀelei kɔlɛ díkɔ kɔ́-sãai kɛ́ ƀò díyêei. Dí tɔ̀ɔ é
síɣe séɣai-pere é lí yá-ŋua-pere Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

11Zioada da ɲ̀ônii-sinaai dí kùla a gâloŋ ɲ̀óŋ-surɔŋ dí gâloŋ-ƀɔrɔi sée ŋ̀ûa. Nya ƀe
dí gbanaŋ-woo kɛ́ɛ maa kɔlɔi dɔnɔ tɛ̀ɛ bɔ́ dí nâa ɲ̀ɛ́ a gâloŋ. Dí nâa wúlɔ pù ŋ̀ûa
dí laɣi dîyɛɛi, “Gâloŋ é lɛ́ɛ kú mɛi wɔ́lɔ-wɔlɔ!”

12Atalia kɛ́ɛ a ɲ̀ûai kîrɛ-siɣe da díyee-ŋa lókwa tiŋ mɛnii, gâloŋ mɛni mai, è nâa
lì dí pɔ́naa Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛi la.

13È nàa kàa é gâloŋ káa tɔ̂ni ŋɔpɛ́rɛ yée-mu-wuruii kɔlɛ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɛ́i-tuɛ.
Ŋɔtíi kɛ́-ƀelai da dúru fɛ́ɛ-ƀelai kélee dí kɛ́ ƀò tɔ̂ni gɔlɛ ma, ɲ̀yaŋ ɲ̀ɔii su-ƀelai
kélee dí kɛ̀ tɔ̂ni naa díkɛ lii-nɛ̃ɛ kùla díkɛ túru fɛ̀ɛ, díkɛ laa-maa tɛ̂ wule tòo a
wule-too sãa. Atalia kɛ́ɛ a m̀ɛnii ŋí naa káai, è làɣi ɲ̀yɛɛi, “Kâloŋ yée mɛi-ɣale tua
ká ŋí!”

14Nya ƀe Zioada è gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai nyii-ŋai kɛ̀ gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi tɛ̂ɛ ɲ̀yɛɛ
dîai, “Ka pá la gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai loai. Ɲ̀úui nyíi pâi lɛɛ̂i bôlui, ka bàa.” Kpɛ́ni
fêi zâla láa-soŋ-nuui è mò ɲ̀yɛɛi, “Káfe bàa Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi lá.”

15Dí nâa zòŋ tãi è kɛ̀ pâi serîi la zoo-siɣãŋ láƀelei dí bàa a m̀óa-sɔ̂kpɔi gâloŋ-pɛrɛi
kɔlɛ ma.

Mɛni maa fáleŋɔɔ Zioada è gɛ̀i

(Kâloŋ Veerɛi 11:17-20)

16Zioada è nâa kpanaŋ-woo kɛ̀ a gɛ́ɛ da gâloŋ é pɛ́lɛ ɲ̀ûai kélee dîa da pâi kɛ̂i a
Yâwɛɛ ŋɔnûa.

17Ɲ̀ûai kélee dí lì Bêe ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi lá dí ŋ̀wolo. Dí ŋɔɣâla-teƀelei wòlo-wolo da
bɔkɔɔŋ dí tela ŋɔsâla láa-soŋ-nuui Mataŋ pàa ŋɔɣâla-teƀele-ŋai ŋɛ́i-tuɛ.

18Naa pôlu ma, Zioada è Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi mɛi káa mɛni lɛ̀ɛ zâla láa-soŋ-ƀelai
nyii-ŋai kɛ̀ a Liiva-ŋai yêei, nyii-ŋai Deeƀé è wɔ́lɔ dí lɛ̀ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu a gɛ́ɛ
díkɛ kéreŋ sala kula Yâwɛɛ mɛni ma yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛi la Mose ŋɔtɔ̂ŋ kɔlɔi sui a
gɛ́ɛ da kɛ̀ sâla kulâi díkɛ lii-nɛ̃ɛ kùla díkɛ wule tòo yɛ̂ɛ berei Deeƀé è wɔ́lɔ mò lai.

19È ŋɔ́nɔ nûa tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi ŋɔsiɣãŋ láƀelei a gɛ́ɛ dífe fàa ma ɲ̀úui nyíi
maa fé waa nii é lɔ́ naa.

20Zioada è gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai, ɲ̀ûa-kpaya-kpayai da ɲ̀ûai láa túɛ-ƀelai kélee
kɛ̀ ɲ̀ɔii sui sìɣe da dîa-ni dí gâloŋ síɣe dí kúla la Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi lá dí tɛ́ɛ a
ziɣãŋ láƀelei nyíi kɛ̀ ziɣãŋ m̀elâi kɛ̀ ŋelei su perei lá dí lí gâloŋ-pɛrɛi lá dí zée
gâloŋ-see-sɛŋ ŋá.

21Nya ƀe ɲ̀ûai kélee dí lii-nɛ̃ɛ kùla a zu kɛ́tɛ. Kɛ́lɛ núu da fé láa-saa tée-ni daai su,
kpɛ́ni fêi, dí Atalia pàa a ƀóa-sɔ̂kpɔ.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 24

Zoasi è Ŋ̀ala-pɛrɛ kɛ́tɛi pɛ́ŋ-pɛlɛ

© 2014 Bible Society in Liberia.

(Kâloŋ Veerɛi 12:1-16)

1Zoasi è wɔ́lɔ kɛ̀ a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ díkɛ gɛ̀ a kâloŋ. È wɔ́lɔ kɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ buu-naaŋ. Zeɛɛ è wɔ́lɔ kɛ̀ Zerusâlɛŋ. Ǹee láa ƀé wɔ́lɔ kɛ̀ a Zibia. Ǹee è wɔ́lɔ kùla Bɛɛsiba taai su.

2Zoasi è wɔ́lɔ tùa a zãa Yâwɛɛ ŋɛ́i tãi zâla láa-soŋ-nuui Zioada è wɔ́lɔ kɛ̀ la ɣele mai.

3Zioada è wɔ́lɔ nɛnî feerɛ kɔ̀ri Zoasi mɛni ma. Nya ƀe da dîa-ni dí lônii-nɛyaa da zinaa maa sɔlɔ ƀô.

4Naa loŋ kɛ́ɛ tíi, Zoasi è gbɛ̀tɛ gíli-ŋa a gɛ́ɛ é Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi kpɛtɛ pôlu.

5Nya ƀe è zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai tòli é mó dîa ǹyɛɛi, “Ka lí Zuda taa-ŋai kélee su ká góraŋ kélee ŋuŋ-fela fêi kúla ǹûai kélee dîa a gɛ́ɛ kú Káɣâlai ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi pɛ́ŋ-pɛlɛ la. Ka gɛ́ tí a maa félaa.” Kɛ́lɛ Liiva-ŋai dífe m̀ɛnii ŋí ŋaa-see kɛ́-ni ŋ̀á ma.

6Gɛɛ tíi, gâloŋ è zâla láa-soŋ nuu-kɛtɛi Zioada tòli ǹyɛɛ mai, “Lé mɛni ƀé tí ífe niî gɛ́ ní Liiva-ŋai dí pá a ŋuŋ-fela fêi gáa ǹûai dîa Zuda da Zerusâlɛŋ nyíi Yâwɛɛ ŋɔyée mu-nuui Mose è wɔ́lɔ mò a gɛ́ɛ dí gɔlɛ Zua-kɔlɔ-seɣe ɣala-pɛrɛi tɔɔ mɛni mai?”

7Ǹɛnî sɔŋ nyɔ́mɔɔi tí da kâa dòli a Atalia ǹônii-sinaai dí lɔ̀ Ɣâla ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi mu dí zãa maa-waa-ŋai síɣe a gɛ̀ɛ díkɛ tíi kɛ̀ a dîa Bêe mɛni ma.

8Gâloŋ kɛ́ɛ a dɔ̂ŋ tɛ́ɛi, dí sɛŋ-kao kùla gãla kpɛ̀tɛ dí zee banaŋ ma Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi ŋɔsiɣãŋ láƀelei.

9Nya ƀe dítɔ̂ŋ tɛ̀ɛ Zuda da Zerusâlɛŋ gwaa kélee ma a gɛ́ɛ ǹûai kélee dí pá a ŋuŋ-fela fei Yâwɛɛ mɛni ma yɛ̂ɛ berei Ɣâla ŋɔtíi kɛ́-nuui Mose è wɔ́lɔ mò la vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui.

10Ǹúu láa túɛ-ƀelai da ǹûai kélee dí pà a díŋuŋ fela-fei a koi-nɛ̃ɛ pere díkɛ dòo zɛŋ-káo kula Gãlai su. Dílɛ̀ɛ gɛ̂i ti é lɛ́ɛ la zu ǹáa é fɛ́ɛ.

11Tãi zɛŋ-káo kula Gãlai láa a kâa fɛ̀ɛ lai, Liiva-ŋai da kâa pà la gâloŋ ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai pɔ́-naa. Tãi ǹúu kpaya-kpayai da kâa sɛŋ-kao támaa kàa la Gãlai sui, gâloŋ kɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai da díi kɛ́-ƀelai kɛ̀ zâla láa-soŋ-nuui yée mui, da kâa pà dí Gãlai su ƀó dí ŋɔ́nɔ lí la dí zee pôlu zeêi. Da kâa nyíŋi kɛ̀ a tãi kélee é lɛ́ɛ la zu dí sɛŋ-kao támaa sɔlɔ ƀó.

12Gâloŋ da Zioada dí naa zɛŋ-káoi ŋí sìɣe dí dɛ́ɛ ǹûai pɔ́ a gɛ́ɛ dí díi kɛ́ la nyíi maa nɛɛ̂i dí gɛ́ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi mai. Dí pɛ́rɛ-kâŋ tɔɔ-ƀela da pɛ́rɛ pili ɣelêi-ƀela sìɣe a gɛ́ɛ dí Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi kpɛtɛ. Dí ŋɔ́nɔ nûa sìɣe nyii-ŋai da kâa tíi kɛ̀ a kɔli da ƀara a gɛ́ɛ dí Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi pɛ́ŋ-pɛlɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ǹûai kɛ̀ bɛ́rɛ tɔɔ mɛnii láa túɛi, díkɛ̀ a tíi kɛ́-ƀela kpanaŋɔɔ-ŋa. Bɛ́rɛ pɛ́ŋ-pɛlɛ mɛnii è lì tuɛ-pere a ǹɛ́lɛɛ díyee mu. Dí ɣâla ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi pɛ́ŋ-pɛlɛ nɔ́ yɛ̂ɛ berei duɛ-tuɛi è wɔ́lɔ kɛ̀ lai. Dí ǹyée mu wuru-ŋa tɔ̀ɔ nyíi zoŋ kpɔ́ a gbanaŋɔɔi.

14Tãi dí kpɛ̀ɛ la a díi kélee kɛ́ɛi, dí ŋɔ́nɔ pà pôlu a zɛŋ-káoi nyíi lɛ̀ɛi dí dɛɛ gâloŋ da Zioada dí pɔ́naa. Dí zɛŋ-káoi sìɣe dí Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi mu-sãa da-ni kpɛtɛ la. Dí tíi kɛ́-sãa kpɛ̀tɛ, dí kéreŋ sala-kula sãa kpɛtɛ, dí pâne-ŋa kpɛtɛ, dí gôo da káne sãa kpɛtɛ la.

Dí Zioada ŋɔmɛni kpɛtɛɛ-ŋai maa fâleŋ

Tãi Zioada è kɛ̀ la ɣele mai, da kâa kéreŋ-sala kùla Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi lá a tãi kélee.

15Nya ƀe Zioada è nâa pɔlɔ kpɔ́ a ŋánaa. È kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu saaƀa (130).

16È sàa dí nòo gâloŋ-ŋai loôi Deeƀé ŋɔtaa-lêei su. Dí ǹoo gwaai ŋí ma kpɛ́ni fêi è wɔ́lɔ mɛni lɛ́lɛɛ támaa kɛ̀ Eezuɛ lɔii su Ɣâla da Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛni ma.

17Tãi Zioada è sàa lai, Zuda nua kpaya-kpayai dí pà dí dílaa tí gâloŋ ma. Nya ƀe è ǹɔ́li tɔ̀ɔ díwoo ma.

18Gɛ́ɛ tí, dí nâa dípôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi ma da Ɣâla nyíi gáa a dínâŋ-ni Díɣâlai díkɛ nâa pɛ̀lɛ Asira fɛlîi Asira fɛli wurui mu da ɣâla da kpɛ́ni-ŋa. Tãi dí mɛnii ŋí kɛ̀ lai, Ɣâla è ǹíi ŋwàna dîa Zuda da Zerusâlɛŋ.

19Berei máŋ Yâwɛɛ è ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dí ǹûai dísɔnyɔ̂ŋ lɛ̀ la diai, dífe wɔ́lɔ díwoli tɔɔ ní a dɔnɔ kpîŋ.

20Nya ƀe Ɣâla ŋɔmɔ̂leŋ è pà zâla láa-soŋ-nuui Zioada ǹóŋ Zɛkɛraya mɛi é tɔ́ɔ ǹûai ŋɛ́i ǹyɛɛ dîai, “Ɣâla ǹyɛɛi, ‘Lé mɛni ƀé ka Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ karâi lai.’ Káfé pâi ƀûu-ƀoi. Kpɛ́ni fêi ka kápôlu tɔɔ Yâwɛɛ ma, ǹyaŋ aâ bôlu tɔɔ kâa.”

21Gɛ́ɛ a kpɛɛ a lónoɔ̂i, dí gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí bàa. Nya ƀe gâloŋ è tɔ̂ŋ tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí bàa. Dí zɔ̀ɔ a kɔni dí bàa Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi kɔlɛ.

22Mɛni lɛ́lɛɛi nyíi kélee Zɛkɛraya ǹâŋ Zioada è wɔ́lɔ gɛ̀ a gâloŋ Zoasi, gíli fé wɔ́lɔ lɛɛ ní ŋá. Kɛ́lɛ m̀ɛnii é wɔ́lɔ gɛ̀i nya ƀé kɛ̀ é ǹóŋ páa. Tãi Zɛkɛraya è kɛ̀ sàai lai, è mò ǹyɛɛi, “Tɔɔ Yâwɛɛ é m̀ɛnii ŋí káa nyíi ya gɛi, tɔɔ é ítoli í pá í ǹaa lɛ́ m̀a.”

23Tãi góraŋ è kpɛ̀ɛ lai, kɔkuluƀa-ŋa dí kùla Siria lɔii su dí pá dí kɔ pɛ́lɛ Zoasi ma dí Zuda da Zerusâlɛŋ nua kpaya-kpayai kélee páa. Nya ƀe dí díkɔ̃liŋ kélee sìɣe dí dɛɛ díkâloŋ pɔ́naa Dɛmɛika.

24Berei máŋ Siria-ŋai dífe pá ní la a kɔkuluƀa támaai, kɛ́lɛ Yâwɛɛ è gɛ̀ dí kɔkuluƀa kpulu kɛ́tɛi yée mɛi ɣále. Kpɛ́ni fêi Zuda-ƀelai dí díyee kùla Yâwɛɛ mu nyíi gáa a dínâŋ-ni Díɣâlai. Mɛni-ŋa-teɛɛ è nâa kɛ̀ Zoasi ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Tãi Siria kɔkuluƀa-ŋai díkɛ̀ lenêi la pôlui, dí Zoasi ŋwàna kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Nya ƀe ŋɔtíi kɛ́-ƀelai dítɔ̀ɔ ma zâla láa-soŋ nuui Zioada ǹóŋ paa mɛni ma dí bàa ŋɔgbìŋ ŋá. Gɛ̀ ní è sàa dí ǹoo Deeƀé ŋɔtaa-lêei su. Kɛ́lɛ dífe ǹoo ní gâloŋ-ŋai loôi.

26Diai ŋí ƀé tɔ̀ɔ Zoasi ma: Zaba nyíi kɛ̀ a Simɛa ǹóŋ-surɔŋ. Simiaa è kɛ̀ a Amɔŋ-nɛnii ǹóŋ-surɔŋ, Ziozaba nyíi kɛ̀ a Simiri ǹóŋ-surɔŋ. Simiri è kɛ̀ a Môa-nɛnî ǹóŋ-surɔŋ.

27Ǹônii-sinaai maa mɛni-pɔlɔi da ǹônoi ɣ̂ala è wɔ́lɔ gɛ̀ é pîlaŋ Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ mɛni mai, é pɛlɛ m̀ɛni-ŋai mâ ɣ̂ala è mò é pîlaŋ m̀ai gélee pɔ̃yɛɛi gâloŋ-ŋai dímɛni-pɔlɔ kɔlɔi su. Ǹóŋ Amazia ƀé wɔ́lɔ lɛ̀ɛ bɔ́ɔ-ŋa a kâloŋ.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 25

Amazia è kɛ̀ a kâloŋ Zuda lɔii su

(Kâloŋ Veerɛi 14:2-6)

1Amazia è wɔ́lɔ kɛ̀ a kâloŋ Zuda lɔii su a tãi è wɔ́lɔ kɛ̀ a kóraŋ buu feerɛ káo-lɔ́ɔlui. Zeɛ̀ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ gâloŋ-laai su a kóraŋ buu-feerɛ káo-lɔ́ɔlu mɛi-naaŋ. Ǹee láa ƀé wɔ́lɔ kɛ̀ a Zɛoadiŋ. È wɔ́lɔ kɛ̀ a Zerusâlɛŋ-nuu.

2Berei máŋ ǹíi fé kɛ́ ní a gúlaa lá Yâwɛɛ ŋɔtíi kɛ́ mɛni mai, è wɔ́lɔ tùa a ǹɛ́lɛɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i.

3Tãi è nâa sèe la gâloŋ-laa mɛi a ǹɛ́lɛɛi, è díi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai pâa nyii-ŋai wɔ́lɔ ǹâŋ pàai.

4Vé wɔ́lɔ dílônii paa ní yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò la Mose ŋɔtôŋ su ǹyɛɛi, “Káfe ǹâŋ-nuu pàa a ŋɔlôloŋ sɔŋ, kpaa máŋ ká ǹîa-pɛlɛɛ-ŋai páa a dínâŋ-ni sɔŋ. Kɛ́lɛ núu kélee é sáa gbîŋ sɔnyɔ̂ŋ mɛni mai,” ŋàa see é kɛ́

Dí kɔ́ pɛ̀lɛ ldɔŋ ma

(Kâloŋ Veerɛi 14:7)

5Nya ƀe Amazia è Zuda-ƀelai kélee ŋáa tɛ̀ díkîe ma yɛ̂ɛ berei dísuui è kɛ̀ lai. É díta-ni see núu wála tɔnɔ (1,000) tɛi-tɛi mɛi. É da-ŋa see núu ŋuŋ (100) tɛi-tɛi mɛi Zuda da Bɛŋsima dílɔii kpiniŋ su. Gɛ́ɛ tí, è ǹûai kélee lòno é síɣe kóraŋ buu-feerɛ ma é tɛ́. Diai kélee è díkaa nyii-ŋai kɛ̀ a kɔ́kɔ-ƀelai díkɛ̀ a núu wála ŋuŋ saaƀa (300,000). Ǹûai ŋí da kâa pɔri kôi a kpála da kɔkuluƀa ŋɔkpála ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ.

6È ŋɔ́nɔ kɔ́kɔ-ƀela wála ŋuŋ tônɔ (100,000) nyii-ŋai kùla Eezuɛi fela-fe a káne pãŋ wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (7,480).

7Naa kɛ́ɛ tíi, ɣ̂ala ŋɔlóno kɛ́-nuu tɔnɔ è pà é mó mà ǹyɛɛi, “Tɔɔ-nuu, gɔ-kuluƀa-ŋai ŋí kùla Eezuɛi dífe lɛɛ ká pôlu ká lí gɔ́i ma. Kpɛ́ni fêi Yâwɛɛ fé Eezuɛ da Ifiraŋ-ƀelai pôlu.

8Ka dîa-ni kà lì, ímaŋ kpîŋ kɔ́ a lii-kpele-pere, ɣ̂ala a pâi káyee mɛi ɣ̂alei kákpɔara-ƀelai ŋɛ́i, kpɛ́ni fêi, pɔri káa ɣ̂ala mì a gɛ́ɛ é kpɔŋ ǹûai dîa kpaa máŋ é ǹûai yée mɛi ɣ́ale.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Nya ƀe Amazia è Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui marê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Gɛ̀ ní gánei ŋá dɛ̀ɛ dípɔi
dɔ̂i ƀa mí?” Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ a pɔri dámaa tɛɛ̂i
ípɔ.”

10Gɛɛ tíi, Amazia è gɛ̀ gɔ-kuluƀa-ŋai kùla Ifiraŋ lɔii-kpiniŋ sui dí lene pôlu dí li
dípɔ-taai. Kɛ́lɛ dí dílii ŋwàna kpɔ́ a ŋ̀ánaa Zuda-ŋai dîa dí lene pôlu dípɔ-taai.

11Nyíŋi pôlu ma, Amazia è mù-siɣe a wála-wala-laa é ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai síɣe da
dîa-ni dí lí gbòlo-tiŋ-tiŋ su, dí núu wála puu (10,000) nyíi kùla Siɛi paa naa.

12Zuda-ƀelai dí ŋɔ́nɔ Siɛ-ƀelai ŋɔwála puu (10,000) sòŋ a dífulu. Kɛ́lɛ dí tɛ̀ a dia
ǹyɛ́ei tôŋ su dí dí tóo ǹyɛ́ei kwára. Dí tòo kpɔ́ dísu é tée-tee a gbua-kpua.

13Kɛ́lɛ gɔ-kuluƀa-ŋai tí Amazia è dítɛ̀ɛ pôlui, dí tòo Zuda taa-ŋai da-ni su díkɛɛ
lenêi pôlu dípɔ-naai. Daa-ŋai ŋí díkɛ̀ é síɣe Bɛorɔŋ é tóo Sameria. Dí Zuda-ƀela
ŋɔwála saaƀa (3,000) pàa dí lí a díkɔ̃liŋ kélee.

14Tãi Amazia è Idɔŋ-ŋai pàa lai, gɛɛ lenêi pôlui, è Siɛ-ŋai díɣâla-ŋai sìɣe. È lì a dia
é dí síɣe a gbîŋ ɣala-ŋa é pɛ́lɛ dífɛliɛɛ ma. A kâa kɛ̀ kéreŋ-sala kulâi dîa.

15Nya ƀe Yâwɛɛ è ǹíi ŋwàna kpɔ́ Amazia ma a ŋ̀ánaa. Yâwɛɛ è ŋɔlóno ké-nuu tɔnɔ
tɛ̀ɛ nyíi mò Amazia ma ǹyɛɛi, “Lé mɛni ƀé ya ǹûai ŋí díɣâla-ŋai fɛliî mɛni mai, à
kɛ̀ vé pɔri ní gbɔ́ɔi-ƀelai kulâi íyêei?”

16Kɛ́lɛ tãi Yâwɛɛ ŋɔlóno ké-nuui è kɛ̀ lônoi lai, Amazia è mò mà ǹyɛɛi, “Kú ílɛ̀ a
gâloŋ lia-woo ƀó-nuui da? Í mɛi sáa! Lé mɛni ƀe ŋí ya pâi zaa kêi?” Yâwɛɛ ŋɔlóno
ké-nuui é mɛi sâa kɛ́lɛ è mò ǹyɛɛi, “Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Ɣâla aâ gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ é íŋuŋ-la
píli, kpɛ́ni fêi ya dûa sii ŋí kɛ́ ǹyaŋ ífe íwoli tɔɔ-ni ŋ̀ália-wooi ma.”

Dí kɔ́ pɛ̀lɛ Eezuɛ ma

(Kâloŋ Veerɛi 14:8-20)

17Nyíŋi pôlu ma, Zuda kaloŋ Amazia è ŋuŋ pîlaŋ a ŋɔlia-woo ƀó-ƀelai. Nya ƀe è
maa-foo kɔlɔi ŋí tɛ̀ɛ Zɛoasi nyíi kɛ̀ a Zɛoazi ǹóŋ pɔ́-naa. Zɛoazi ǹyaŋ è wɔ́lɔ kɛ̀ a
Zewu ǹóŋ. Zɛoasi è wɔ́lɔ kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi a tãi tí. Amazia è mò ǹyɛɛi, “Pá
kwa yá kú kúsĩi lá sée gîe ma.”

18Kɛ́lɛ Eezuɛ kaloŋ Zɛoasi è Amazia wóo su tòo ǹyɛɛi, “Lɛƀanɔŋ ɣaleŋ-wuru loŋ
è wɔ́lɔ worê tɛ̀ɛ Lɛƀanɔŋ sîda wuruii pɔ́ ǹyɛɛi, ‘Íloŋ-nɛnii fé ḿî da ńoŋ-surɔŋ dí
tûa.’ Nya ƀe Lɛƀanɔŋ lɔii su fɛnɛ-sɛŋ è pà é ƀɔ́rɔŋ ŋalêŋ-wuruii ma é dáŋ.

19Ya môi a gɛ́ɛ yaâ Idɔŋ yée mɛi ɣále mɛni ma íkaa maa yôŋka têei a ƀoo-pere.
Ye see ípɛrɛi lá. Lé mɛni ƀé ƀa mɛni kpɔlu kɔ̂ri la ka ílɔii Zuda kámɛni mai?”

20Kɛ́lɛ Amazia fé ŋ̀óli tɔɔ-ni a dɔnɔ kpîŋ. Kpɛ́ni fêi, Ɣâla è gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ é dɛɛ Zɛoasi
pɔ́ Idɔŋ-ŋai díɣâla-ŋai è kɛ̀ dífɛlîi mɛ̂ni ma.

21Nya ƀe Zɛoasi nyíi kɛ̀ a Eezuɛ kaloŋ è pà é pɛ́lɛ mà. Da Zuda kaloŋ Amazia dí
dísĩi sèe gîe ma Bɛɛsimɛɛ Zuda lɔii su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Eezuɛ è Zuda ƀùleŋ. Nya Zuda ƀelai kélee kpɔ́ dí pú díli dítaa-ŋai su.

23Gɛɛ tíi, Eezuɛ kaloŋ Zɛoasi è Zuda kaloŋ Amazia nyíi kɛ̀ a Zoasi ǹóŋ sòŋ gɔ́i su Bɛɛsimɛɛ. Amazia ǹâŋ ŋɔnàŋ ƀé kɛ̀ a Aɣazia. Nya ƀe Zɛoasi è pà a Amazia Zerusâlɛŋ é ziɣãŋ wóloɔɔ síɣe Ifiraŋ siɣãŋ láƀelei é seri la zôŋo su siɣãŋ láƀelei. Gwaai ŋí ma ŋɔkôya è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi-da (600).

24Zɛoasi è gôo da gáne é pɛ́lɛ zãai kɛ̀ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui kélee sìɣe nyii-ŋai Obɛɛ Idɔŋ è kɛ̀ mɛi kâai, da nyii-ŋai kɛ̀ gâloŋ pɛrɛi ŋɔsɛŋ-káo lâai kɛ́ kwaai ma, é ǹûai síɣe é lí a dia Sameria.

25Zɛoasi Eezuɛ kaloŋ nyíi kɛ̀ a Zɛoazi ǹóŋ-surɔŋ è sàa kóraŋ puu káo-lɔ́ɔlu é tɛ́ɛ Zuda kaloŋ Zoasi ǹóŋ Amazia é lɛ́ɛ pâi saâi.

26Mɛni-ŋai nyíi Amazia è gɛ̀ ŋɔkâloŋ-laai sui, gélee káa Zuda da Eezuɛ kaloŋ-ŋai dímɛni pɔlɔ-kɔlɔi su.

27Amazia kɛ́ɛ a bôlu tɔɔ Yâwɛɛ mai, ǹûai dí tɔ̀ɔ ma é pú é kúla Zerusâlɛŋ é lí Lakee. Kɛ́lɛ dí lɛ̀ɛ bôlu dí lí Lakee dí bàa naa.

28Nya ƀe dí dɛ̀ soo-mɛi dí pá la pôlu dí nòo ǹâŋ-ni kɔlɛ Zuda taa-lêei su.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 26

Uzia è kɛ̀ a kâloŋ Zuda

(Kâloŋ Veerɛi 14:21, 22; 15:1-7)

1Zuda-ƀelai dí Uzia kɛ̀ a káloŋ ǹâŋ Amazia pɔ́ɔ ŋá. Uzia è kɛ̀ a kóraŋ puu-káo-lɔ́ɔlu mɛi da díkɛ gɛ̀ a kâloŋ Zuda lɔii mɛi.

2Amazia kɛ́ɛ a sàai, Uzia è Ila tɔ̀ɔ é gɛ́ a Zuda lɔii da.

3Uzia è wɔ́lɔ kɛ̀ a kóraŋ puu-káo lɔ́ɔlu mɛi da díkɛ gɛ̀ a kâloŋ Zuda mɛni ma. È gɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ buu lɔ́ɔlu káo-feerɛ. Zeɛɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Zikolia. È kɛ̀ a Zerusâlɛŋ nuu.

4Dûa-pere è wɔ́lɔ kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i yɛ̂ɛ ǹâŋ Amazia.

5Tãi Zɛkɛraya è wɔ́lɔ kɛ̀ la ɣele mai, Uzia è wɔ́lɔ kɛ̀ Ɣâla pôlu. Zɛkɛraya ƀa kâa kili-ŋa pôno tɛ̀ɛ bɔ́ é pîlaŋ Ɣâla ma. Tãi kpɔ́ nɔ́ è wɔ́lɔ kɛ̀ la Yâwɛɛ pôlui, Ɣâla a kâa kɛ̀ nɔ́ bôlu mɛni lɛ́lɛɛ su.

6È wɔ́lɔ lì é kɔ́ pɛ́lɛ Felesia-ŋai dîa é ziɣãŋ wólo Gâa, Zaŋnia, da Asɔdɔ dîa. Naa pôlu ma é taa-ŋa tɔ̀ɔ Asɔdɔ kɔlɛ ma da kwaa da kpɛ́ni ma Felesia-ŋai sáma.

7Tãi laa-saa è kɛ̀ la Uzia da Felesia-ŋai, Arebia-ŋai kɛ̀ Guɔ-bêe, da Mɛu-ŋai díloai, Ɣâla è tɔ̀ɔ bôlu.

8Amɔŋ-ŋai dí pà bɔ́ a ŋuŋ-fela. Nya ƀe maa mɛni duŋ è tàa-taa kpɔ́ é seri Ize ŋɔkɔyɛŋ perei ma, kpɛ́ni fêi è kɛ̀ a ŋ̀wála-walaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Uzia è yeŋkêŋ-ŋa tɔ̀ɔ Zerusâlɛŋ. È dɔnɔ tɔ̀ɔ ziɣãŋ ŋɔsonôŋ su siɣãŋ lá-ƀerei, é dɔnɔ tɔɔ Gbotoloi su siɣãŋ lá-ƀerei, é ŋɔ́nɔ dɔnɔ tɔɔ ziɣãŋ ɣâlei ŋ̀á. È díkelee kpɔ́ dí maa kônaŋ.

10È yeŋkêŋ-ŋa tɔ̀ɔ máŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su é lóa-ŋa tée yá soŋ mɛni ma, kpɛ́ni fêi, taa-tulɛ támaa è kɛ̀ ǹyêei ǹyéei kwára da diŋ-tiŋ su. Ǹûai díkɛ̀ ǹyéei-ŋa díkɛ tíi kɛ̀ mì gbâlaŋ-ŋa da gbɔmɔ-ƀa kpalaŋ ŋá nyii-ŋai kɛ̀ ǹyéei mai da ǹɔii lɛ́lɛɛi mai. È kɛ̀ a núu nyíi kɛ̀ a ǹɔii wɛ́liɛɛi.

11Kɔkuluƀa-ŋa díkɛ̀ Uzia yêei nyii-ŋai kɛ̀ a dí kpɛtɛɛ kɔ́ kɔ́ mɛni mai. Díkɛ̀ a díŋa kɔlɛɛ a díkpulu-ŋa yɛ̂ɛ berei Zeiɛ nyíi kɛ̀ a gɔlɔ pɔ̃yɛ-nuui da Maaseia nyíi kɛ̀ a ǹúu kɛ́tɛi Ananaya yée mui dí wɔ́lɔ gɛ̀ lai. Ananaya è wɔ́lɔ kɛ̀ a gâloŋ yée mu nuu kɛ́tɛi dɔnɔ.

12Núu-suu-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ gɔ́kɔ-ƀelai mɛi díkɛ̀ a núu wála ŋuŋ feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da (2,600).

13Kɔkuluƀa wála ŋuŋ saaƀa káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (307,500) ƀé kɛ̀ ǹûai ŋí yée mu. Díkɛ̀ a kɔ́ kɔ́-ƀela lɛ́lɛɛ-ŋa nyii-ŋai kɛ̀ a díkpîŋ kpɛtɛɛ kɔ́kɔ mɛni ma a tãi kélee. Díkɛ̀ a díkpîŋ kpɛtɛɛ a gɛ́ɛ dí kɔ́ gâloŋ kpɔara-ƀelai pɔ́ a tãi kélee.

14Uzia è kɔ́ kɔ́-sãa kɛ́ɛ yɛ̂ɛ kpála ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ-ŋa, kpála-ŋa, kɔ́ kɔ́ gba-ƀɛlɛ-ŋa, kɔli-yɛkɛ-ŋa, kerâŋ-ŋa da vûma da kɔni-ŋa tɛ̀ɛ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kélee pɔ́.

15Táre-ƀela da-ni dí wɔ́lɔ sɛŋ da kpɛ̀tɛ mì Zerusâlɛŋ dí zee ǹyeŋkêŋ ŋá da ziɣãŋ ɣâlei ŋ̀á a gɛ́ɛ díkɛ tõa pîli da kɔni kpaya-kpaya ŋa. Maa mɛni duŋ è tàa-taa kpɔ́ a zu kɛ́tɛ. È kɛ̀ a ŋ̀wála-walaa, kpɛ́ni fêi, kpɔŋ-mâa tá è pà mì.

Ɣâla è Uzia kula-maa kɛ̀ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛni ma

16Kɛ́lɛ tãi Uzia è nâa wàla-wala la a ŋ̀ánaai, è nâa kɛ̀tɛ gbîŋ ŋɛ́i gɛ̀ yoŋka tèe zɛŋ ƀé gɛ̀ gɛ́ tòo mu. È nâa bôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma, va kâa ƀaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ nyíi kɛ̀ a Ŋɔɣâlai. A kâa lɔ̀ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi kɛ́tɛi mu gɛ́ kéreŋ sala kùla naa géreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛi maa Ɣâla-teƀelei ŋá.

17Nya ƀe zâla láa-soŋ-nuui Azaria da Yâwɛɛ ŋɔsâla láa soŋ-ƀela buu lɔ́ɔlu-mɛi saaƀa líi kpeliɛɛ-ŋa dí làaŋ ma Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

18Dí mò ma dîyɛɛi, “Uzia, vé a mɛni sãa a gɛ́ɛ íkereŋ sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ kéreŋ Yâwɛɛ ma. Zâla láa-soŋ-ƀelai díkaa a Eelɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai ƀé gáa a díkɛ tii. Kula Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu, kpɛ́ni fêi, ya ípôlu tɔɔ Yâwɛɛ Ɣâla ma. Ífa ƀaa kɛ́-maa tɛ̂ɛ bɔ́.”

19Uzia è kɛ̀ tɔ̂ni géreŋ sɛŋ-kuŋ-nɛ̃ɛ kéreŋ sɛŋ-foloi kɛ́ ƀò ǹyêei, kpɛ́ni fêi è nâa kɛ̀ a gbɛtɛɛ a gɛ́ɛ é géreŋ sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛi kéreŋ. Nya ƀe è ǹíi ŋwàna. Tãi è kɛ̀ lônoi la zâla láa-soŋ-ƀelai dîa gɛ́ ƀò tɔ̂-ni géreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ kéreŋ ɣala-teƀelei kɔlɛ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui, kɔlɔ-kara-maa kɔlɔ-fela nyɔmɔɔ è zòŋ dôŋ-la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Tãi zâla láa-soŋ nuu kɛ́tɛi Azaria da marâa sala láa soŋ-ƀela dí gàa la a gɛ́ɛ gɔlɔ-kala-maa kɔlɔ-felai nyɔmɔ̂i è kɛ̀ mai, dí zòŋ dí kúla la a maa félaa. Nya kpîŋ è kɛ̀ ŋwɛ̂lii a gɛ́ɛ é kúla a maa félaa, kpɛ́ni fêi è gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ è mɛni kpɔ̂lu làa ma.

21Gɔlɔ-kala-maa kɔlɔ-fela nyɔmɔɔ è lɛ̀ɛ kpɔ́ Uzia ma é lɛ́ɛ la zu zaa-tãi é seri. Tãi gɔlɔ-felai ŋí è kɛ̀ la m̀ai, dí bili zɛnɛ mu. Dífa kâa faa m̀a a gɛ́ɛ é lí Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu. Nya ƀe ǹóŋ Zotaŋ è nâa lɛ̀ɛ gâloŋ-pɛrɛi mɛi gɛ́ ǹûai mɛi kâa ǹɔii su.

22Ɣâla ŋɔlóno-kɛ nuui Azaya nyíi kɛ̀ a Emɔzi ǹóŋ è m̀ɛni da kpɛ́ni-ŋai kélee pɔ̃yɛ nyíi Uzia è wɔ́lɔ gɛ̀ é síɣe ŋɔkâloŋ-laai kɔ́ɔ pîlanii é seri gbɛɛ-ŋai mai.

23Uzia è sàa dí ǹoo zuai su nyíi kɛ̀ a gâloŋ-ŋai pɔ́ɔi. Kpɛ́ni fêi ǹûai dí mò, “A gɛɛ kɔlɔ-kala-maa kɔlɔ-fela nyɔmɔɔ è kɛ̀ ma.” Nya ƀe ǹóŋ Zotaŋ è wɔ́lɔ lɛ̀ɛ bɔ́ɔ-ŋa a kâloŋ.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 27

Zotaŋ è kɛ̀ a kâloŋ Zuda

(Kâloŋ Veerɛi 15:32-38)

1Zotaŋ è wɔ́lɔ kɛ̀ a kóraŋ buu-feerɛ káo lɔ́ɔlu díkɛ gɛ̀ a kâloŋ. È gɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi da. Zeɛ̀ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Zerusa. Zerusa è kɛ̀ a Zadɔ ǹóŋ nɛni.

2Zotaŋ sɔŋ è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i yɛ̂ɛ berei ǹâŋ Uzia è wɔ́lɔ kɛ̀ lai. Kɛ́lɛ Zotaŋ fé wɔ́lɔ lɔ́-ni Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu a gɛ́ɛ é kéreŋ sɛŋ kúŋ-nɛɛ kéreŋ naa ŋâla-teƀelei ma yɛ̂ɛ ƀerei ǹâŋ è wɔ́lɔ gɛ̀ lai. Tãi ŋí yée mu, ǹûai díkɛ̀ nɔ́ nîi dítûa-pere nyɔ̂ŋ-ŋai kɛ̂i.

3Zotaŋ è ziɣãŋ láƀelei nyíi kɛ̀ yá ŋûa-perei Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ma kpɛ̀tɛ. È ŋɔ́nɔ ziɣãŋ láƀelei da kùla Ofɛɛ Yeei ma-pere.

4È taa-ŋa tɔ̀ɔ ǹyéei ma Zuda lɔii su. È siɣãŋ-ŋa da yeŋkêŋ tɔ̀ɔ ŋúru-ŋai sáma pere.

5Zotaŋ da Amɔŋ-ŋai díkɔ kɔ́ é díyee mɛi ɣále. Maa koraŋ tí, Amɔŋ-ŋai dí káne pãŋ wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (7,480), wiî kpɔlɔ-kuu wála buu lɔ́ɔlu (50,000), da bale kpɔlɔ-kuu wála buu lɔ́ɔlu (50,000) tɛ̀ɛ bɔ́. Amɔŋ-ŋai dí ŋɔ́nɔ pà bɔ́ a zãai ŋí góraŋ veerɛi da zaaƀai su.

6Wála-wala-laa támaa è kɛ̀ Zotaŋ yêei, kpɛ́ni fêi, vé wɔ́lɔ bôlu tɔ̀ɔ ní Yâwɛɛ ma nyíi kɛ̀ a Ŋɔɣâlai.

7Mɛnii nyii-ŋai Zotaŋ è wɔ́lɔ gɛ̀ ŋɔkâloŋ-laai sui da gɔ́-ŋai è wɔ́lɔ gɔ̀i, gélee káa Eezuɛ da Zuda kaloŋ-ŋai dí mɛni pɔlɔ kɔlɔi su.

8È wɔ́lɔ kɛ̀ a kóraŋ buu-feerɛ káo lɔ́ɔlu díkɛ gɛ̀ a kâloŋ. È gɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi da. Zeɛɛ è wɔ́lɔ kɛ̀ Zerusâlɛŋ.

9Zotaŋ è làa ǹyée nyɔ́mɔɔ mɛi pere, nya ƀe dí ǹoo Deeƀé ŋɔtaa-lêei su. Ǹóŋ-surɔŋ Eea ƀé wɔ́lɔ lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 28

Eea è kɛ a Kaloŋ Zuda

(Kâloŋ Veerɛi 16:1-4)

1Eea è kɛ a koraŋ buu-feerɛ tãi è kɛ la a kâloŋ. È gɛ̀ galoŋ-laai su a koraŋ puu-káo lɔ́ɔlu mɛi da. Zeɛɛ è kɛ Zerusâlɛŋ. Dua-pere è kɛ a nyɔmɔɔ Yâwɛɛ ŋɛ́i.

2Dua-pere e wɔ́lɔ kɛ nɔ́ yɛ̂ɛ Eezuɛ kaloŋ-ŋai. È wɔ́lɔ ŋâla-pɔkɔɔŋ Bêe pɔkɔɔŋ kpɛtɛ a kɔli a gɛ́ɛ gɛ vɛli.

3È wɔ́lɔ kɛ́ kereŋ sala kulai Bɛŋ Inɔŋ Tiŋ-tiŋ su. E wɔ́lɔ kɛ́ ǹônii-sinaai kulai a kereŋ-sâla. A kâa tua nɔ́ yɛ̂ɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ti Yâwɛɛ è wɔ́lɔ díkpɛ Eezuɛ ŋɛ́i-tuɛi su Ɓela.

4A kâa sala kula gɛ́ kéreŋ sɛŋ kuŋ-nɛ̃ɛ kereŋ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛli kwaa-ŋa ma ǹyée-ŋai tôŋ-su da gbɔlɔ ŋai mu.

Siria-ŋai da Eezuɛ-ŋai dí kɔ́ kɔ̀

(Kâloŋ Veerɛi 16:5)

5Eeɣa kɛ́ɛ a sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i, Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ è gɛ Siria-ŋai díkâloŋ é ǹyée mɛi ɣale. Siria-ŋai dí Eezuɛ ɓelai da-ni sòŋ a kɔ-sôŋ dí li a dîa Dɛmɛika. Eezuɛ kaloŋ è wɔ́lɔ pɛlɛ Siria kaloŋ mâ é ŋɔnûai dámaa paa.

6È kɛ̀ a tãi tɔnɔ da, Pika nyíi kɛ a Limalia ǹóŋ surɔ̂ŋ, e wɔ́lɔ Zuda kɔkuluɓa-ŋai ŋɔwála ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu feerɛ (120,000) pàa a ɣele tɔnɔ. Kpɛni fêi Zuda è wɔ́lɔ bôlu tɔɔ Yâwɛɛ nyíi kɛ a dínâŋ-ni Díɣâlai ma.

7È kɛ a tãi tɔnɔ da, Ifiraŋ kɔkuluɓai Zikari e wɔ́lɔ galoŋ ǹóŋ-surɔŋ Maaseia paa, é bɛlɛ galoŋ-pɛrɛi mɛi nuu kɛ́tɛi Azirikaŋ ma da Ɛɛkena nyíi kɛ a galoŋ kɔlɛ mâ nuui.

8Eezuɛ-ŋai dîa máŋ díwɔlɔ lí dí díkaayɔɔ-ŋai dínɛyâai, dílônii-sinaai, da dílônii-ǹɛyâai ŋɔwála ŋuŋ feerɛ (200,000) sóŋ é pɛlɛ díkɔ̃liŋ támaa ma. Kɛ́lɛ dílene pôlu a dîa Sameria.

Ɣâla ŋɔlóno-kɛ nuui Odɛ

9Yâwɛɛ ŋɔlóno-kɛ-nuu tɔnɔ nyíi da kâa doli a Odɛi è kɛ naa. È díkaa tãi dílene la pôlu Sameria. È mò dîa ǹyɛɛi, “Kpɛni fêi Yâwɛɛ nyíi gáa a Kánâŋ-ni Díɣâlai è kɛ a ǹíi ŋwánaa Zuda mai zɛŋ ɓé gɛ gɛ́ dítɛɛ ká pɔ. Kɛ́lɛ ká dípaa a ŋwana-lɔ̂ɔ nyíi duŋ a seri Ɣâla-taa.

10Ǹaa pôlu ma, ká ŋ̀wɛli a gɛ́ɛ ká Zuda da Zerusâlɛŋ ɓelai kɛ́ a káluɛ-ŋa. Káa máŋ káfe niî gɔ́lɔŋ ni a gɛ́ɛ ka sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a Yâwɛɛ nyíi gáa a Kánâŋ-ni Díɣâlai?

11Ǹɛni m̀a, ka káwoli tɔɔ mâ! Kákaayɔɔ-ŋai ká dísôŋ a kɔ-sôŋ-ŋai ká dítɛɛ pôlu. Kpɛ́ni fêi Yâwɛɛ líi ŋwânai kpɔ́ kâa a ŋ̀ánaa.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Nya ƀe Zioanaŋ ǹóŋ-surɔŋ Azaria, Mɛsilemɔ ǹóŋ-surɔŋ Berekaya, Saluŋ ǹóŋ-surɔŋ Ziezikia da Aadilai ǹóŋ Amasa, nyii-ŋai kɛ a Ifiraŋ-ŋai laa-tuɛ ƀelai dílôno diai kɛ kulai gɔi mai pɔ diɛi,

13“Káfe pà a gɔ-sôŋ-ŋai tí ƀɛ. A kɛ́ tí, kwa kɛ́ mɛni nyɔmɔɔ kɛ̂i a Yâwɛɛ. Ká ŋ̀wɛ́li ŋɔ́nɔ kúsɔnyɔ̂ŋ da é pú m̀a? Kpɛni fêi kúmɛni nyɔmɔ̂i kɛ́tɛi. Ǹyaŋ Yâwɛɛ ŋɔlii-ŋwanai kɛ́tɛi káa nâa Eezuɛ ma.”

14Gɛ́ɛ tí, gɔ-kuluƀa-ŋai dí nâa gɔ-soŋ-ŋai da díkɔ̃liŋ kélee tɛɛ pôlu nuu laa-tuɛ-ƀelai da ǹûai kélee ŋɛ́i.

15Nya ƀe dí Azaria, Berekaya, Ziezikia, da Amasa toli a gɛ́ɛ dípa dí seɣe kula zãai dízoŋ gɔ-sôŋ ŋai yêei su dí dɛ̀ɛ diai seɣe fé kɛ́ ni diai pɔ. Dí seɣe da kpaŋ-kpali, mii-sãa da kpele-sãa é pɛlɛ sale ma tɛɛ dípɔ. Diai kélee dífii e kɛ kpɛɛ̂i, dí dísee wɛlɛ-sôo mɛi. Nya ƀe dílene a díkaayɔɔ-ŋai pôlu Zɛleko. Daai nyíi da doli a Dóu-taa-lêei. Dîa máŋ dílene pôlu dí li Sameria.

Eea è Asiria marê kɛ̀ kpɔŋ-mâa mɛni ma

(Kâloŋ Veerɛi 16:7-9)

16Maa tãi ti ma, Galoŋ Eea è worɛ tɛɛ Asiria kaloŋ pɔ́ a gɛ́ɛ é kpɔŋ m̀a naa.

17Idɔŋ-ƀelai dí pa dí pɛlɛ Zuda ma díli kpɔ́ a kɔ-sôŋ támaa.

18Tãi tɔnɔi ŋí yée mu ƀe Felesia-ŋai dí pa la dítoo daa-ŋai su ǹyée kwára da diŋ-tiŋ su Zuda. Dí Bɛɛsimɛɛ, Aizalɔŋ, Gidɛrɔ, Soko, Tiŋna, da Ziŋzo da naa kɔlɛ mâ kpanaŋ-ŋai kula yeêi kɛ̀ dísee naa.

19Yâwɛɛ è Zuda maa-yeŋ, kpɛ́ni fêi Zuda kaloŋ Eea è wɔ́lɔ ŋwana-lɔɔ sêei kula Zuda lɔii su, é ŋɔ́nɔ tɔɔ Yâwɛɛ ma a zu kɛtɛ.

20Asiria kaloŋ Tigila-Pilaza è pa bɔ, kɛ́lɛ vé kpɔŋ-mâa tɛɛ ní bɔ́. Kɛ́lɛ è tɔɔ ma.

21Nya ƀe Galoŋ Eea è Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu sãai da-ŋa siɣe é bɛlɛ galoŋ-pɛrɛi mu sãai da-ŋa dîa é pɛ́lɛ ǹûa kpaya-kpayai dípɛrɛ ŋai mu sãai da-ŋa dîa é dɛ̀ɛ Asiria kaloŋ pɔ. Kɛ́lɛ vé kpɔŋ-mâa tɛɛ ní bɔ́ a dɔnɔ kpîŋ.

Zɔnyɔ̂ŋ-ŋai Eea è wɔ́lɔ gɛi

22Tãi Eea è kɛ̀ la mɛni-kpɔlu ŋí sui, maa tãi ƀe e tela bôlu kpîŋ tɔɔ la Yâwɛɛ ma.

23A kâa kɛ sala-ŋa kulâi ŋ̂ala-ŋai kɛ Dɛmɛikai dîa. Kpɛni fêi Dɛmɛika ƀelai dí ǹyée mɛi ɣale, gɛ mo ǹyɛɛi, “Tãi Siria-ŋai díkâloŋ-ŋai dí ńyee mɛi ɣalei, ŋa pâi díɣâlai fɛlii a gɛ́ɛ é kpɔŋ mâ.” Kɛ́lɛ dí gɛ Eea da Eezuɛ dítoo.

24Nya ƀe Eea è Ɣâla ŋɔpɛ́rɛ-kɛtɛi mu sãai kélee kula naa é gélee wolo-wolo. È gbôŋ-ŋai kélee láa-tɛ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi ma. È li é Ɣâla-teƀele-ŋa tɔɔ Zerusâlɛŋ daâi gwaa kélee ma.

25È kwaa-ŋa ma kpɛtɛ Zuda taa-ŋai kélee su a gɛ́ɛ gɛ sala kula ɣâla da kpɛ́ni ŋa dîa gɛ́ Yâwɛɛ nyíi kɛ a ǹâŋ-ni Díɣâlai líi-ŋwana mɛni kɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Mɛni-ŋai nyíi kélee è wɔ́lɔ gɛ̀ ŋɔkaloŋ-laai sui da dua-pere kélee díkaa Zuda da Eezuɛ kaloŋ-ŋai dímɛni-pɔlɔ kɔlɔi su.

27Eeɣa è laa ǹyée nyɔmɔ mɛi pere dí ǹoo Zerusâlɛŋ taa-lêei su. Kɛ́lɛ dífe wɔ́lɔ ǹoo ni ƀɛɛi da kâa Eezuɛ kaloŋ-ŋai loo naai. Nya ƀe ǹóŋ surɔ̂ŋ Ɛsekaya è wɔ́lɔ lɛɛ bɔɔ-ŋa a kaloŋ.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 29

Ɛsekaya è kɛ̀ a kaloŋ Zuda lɔii mɛi

(Kâloŋ Veerɛi 18:1-3)

1Ɛsekaya è wɔ́lɔ kɛ a koraŋ buu-feerɛ káo-lɔ́ɔlu díkɛ gɛ a kâloŋ. E gɛ galoŋ-laai su a koraŋ buu-feerɛ káo-lɔ́ɔlu mɛi náaŋ. Ǹee láa ƀe a Aƀiza nyíi kɛ̀ a Zɛkɛraya ǹóŋ nɛnii.

2Dua-pere è kɛ a ǹɛ́lɛɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i yɛ̂ɛ Gâloŋ Deeƀé.

Ŋ̀ala-pɛrɛ kɛ́tɛi mu kpɛtɛ mɛni

3Ɛsekaya kɛ́ɛ a kâloŋ, ŋaloŋ duɛ-tuɛi nyíi kɛ ŋɔkóraŋ maa-ŋuŋ sui, e Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi láa ƀo é pɛlɛ bɛŋ-pɛlɛɛ ma.

4E pa a zala-laa soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai é dí ŋa-tɛ gîe ma Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔfolo kulâi-pere ƀelai ma.

5E mò dîa ǹyɛɛi, Liiva-ŋa, ka káwoli tɔɔ ḿâ! Ka kákpîŋ maa-waa lonii ma, ká Yâwɛɛ nyíi gáa a kánâŋ ni Díɣâlai ŋɔpɛ́rɛi maa waa. Ka zãa maa liƀiɛɛ-ŋai kélee kula Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

6Kúnâŋ-ni dí dípôlu tɔɔ ma. Dí mɛni nyɔmɔɔ támaa kɛ a Kúɣâlai Yâwɛɛ dí dípôlu kula ǹyêei.

7Dí gbôŋ-ŋai láa tɛ dí laŋpo-ŋai liîŋ. Dífe kéreŋ sɛŋ kuŋ-nɛ̀ɛ kéreŋ-ni, kpaa máŋ dí kereŋ sala kula Eezuɛ Ɣâlai ŋɔkwaa mâ waai ma.

8Mɛni ma, Yâwɛɛ a ǹíi ŋwana Zuda da Zerusâlɛŋ dîa. A díkɛ da pili laa-kpala maa mɛ̂ni su. A gɛ̀ nûa díkɛ dísî̂a mii a dîa yɛ̂ɛ berei yâ gaai gɛ̀ kɛ̀ a diai.

9Ǹmɛnii ŋí ƀé a gɛ́ díkɛ kúnâŋ-ni pàa a ƀóa-sɔ̂kpɔ, díkɛ kúnɛyâai da kúlônii sòŋ a kɔ-sôŋ-ŋa.

10“À kɛ̀ tí, ŋá gbɛtɛ a gɛ́ɛ ŋá kpanaŋ-woo kɛ Yâwɛɛ da Eezuɛ Ŋɔɣâlai yêei a gɛ́ɛ é ŋɔlii-ŋwana kɛ́tɛi ŋí kula kûa.

11Ńônii, káfe m̀ɛnii ŋí siɣe a vii-kpɛɛ. Kpɛni fêi Yâwɛɛ a ká siɣe a gɛ́ɛ kátɔɔ ŋ̀ɛ́i tuɛ, kátii kɛ mi, ka kɛ́ ǹûai téniŋ tɔ̂ɔ a tãi da kɛ́ ḿvɛlîi lai. Kákɛ kéreŋ sɛŋ kuŋ-nɛ̃ɛ ŋa kèreŋ mi.”

12Liiva-ŋai dípɛlɛ tíi kɛ́ɛ ma: Diai kula Koa ŋɔsuui sui, Maâi nyíi kɛ̀ a Amasai ǹóŋ-surɔŋ da Zooɛ nyíi kɛ̀ a Azaria ǹóŋ-surɔŋ. Diai kùla Melali-ŋai sámai, Kesi nyíi kɛ̀

© 2014 Bible Society in Liberia.

a Abidi ǹóŋ-surɔŋ da Azaria nyíi kɛ̀ a Zealɛlɛ ǹóŋ-surɔŋ. Diai kula Gɛsɔŋ-ŋai samai, Zoa nyíi kɛ a Zima ǹóŋ-surɔŋ da Idɛŋ nyíi kɛ a Zoa ǹóŋ-surɔŋ.

13Diai kula Ilazafaŋ ŋɔsuui sui, Simiri da Zeuɛ. Diai kula Asafa ŋɔsuui sui, Zɛkɛraya da Matania.

14Diai kula Emaŋ ŋɔsuui sui, Zeiɛ da Simei. Diai kula Zedutuŋ ŋɔsuui sui, Simaya da Uziɛ.

15Dí díƀaraai ŋa-tɛ gîe ma dí díkpîŋ maa waa. Nya ƀe dílɔ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu dí m̀aa waa yɛ̂ɛ berei galoŋ è mò lai. Dí m̀ɛni ŋí kɛ nɔ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ è mò lai.

16Zala-laa-soŋ ƀelai dí lɔ Gwaa Mâa Waai mâ dí ǹaa maa waa. Nya ƀe dí kúla a zãa maa liƀiɛɛ-ŋai kɛ̀ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mui banaŋ-ma. Liiva-ŋai dí gélee siɣe dí li a dîa Kidɔŋ-tiŋ-tiŋ su.

17Dí pɛlɛ dii ŋí kɛ́ɛ ma a ŋaloŋ ŋɔfóloi maa-ŋuŋ. Voloi ǹɔɔlu mɛi saaƀa ɣelei ƀe díseri la Yâwɛɛ ŋɔpia-saâi su. Dí ŋɔ́nɔ fólo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa siɣe a gɛ́ɛ dí Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛi kpiŋ-kpîŋ mu kpɛtɛ. Dí kpɛɛ dii ŋí kélee ma a ŋaloŋ ŋɔfólo puu-káo lɔ́ɔlu mɛi da ɣele.

Dí Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi maa waa ŋɔ́nɔ

18Nya ƀe dí li Galoŋ Ɛsekaya pɔ́naa dí mò m̀a diɛi, “Kwâa Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛi mu-kpɛtɛ. Kú gereŋ-sala kéreŋ Ɣâla-teƀelei da m̀aa-sɛŋ-folo-ŋai, gbólo maa-waai láa-teƀelei da maa-sɛŋ-folo-ŋai kélee maa waa.

19Tãi Galoŋ Eea è bôlu tɔɔ la Yâwɛɛ mai, zãai kélee è gula Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu, kwâa gélee kpɔ́ maa waa kwa bu Yâwɛɛ ŋɔɣâla-teƀelei ŋɛ́i tuɛ.”

20Ǹaa pôlu ma ɣèle-wala pɛ-pɛi, Galoŋ Ɛsekaya è daa-ƀela kpaya-kpayai siɣe da dîa ni dí li Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá.

21Dí pá a niŋa-sirɛ lɔ́ɔlu-mɛi feerɛ, ƀála-sirɛ lɔ́ɔlu-mɛi feerɛ, ƀála-lonii-sirɛ lɔ́ɔlu-mɛi feerɛ da ƀoli sirɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Dí gélee kula a sɔnyɔ̂ŋ-sala galoŋ-laai mɛ̂ni ma, Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi, é pɛlɛ Zuda ma. Galoŋ è mò zâla láa-soŋ-ƀelai nyíi ŋai kɛ a Eelɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai dîa a gɛ́ɛ dí zãai ŋí kula a sâla Yâwɛɛ ŋɔ-ɣâla-teƀelei ŋa.

22Nya ƀe zâla láa-soŋ-ƀelai dí niŋa-sirɛ ŋai paa dí díŋãa kpɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teƀelei ma. Dí m̀ala-sirɛ ŋai paa dí díŋãa kpɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teƀelei ma. Dí ŋɔ́nɔ m̀ala-lonii-sirɛ ŋai paa dí díŋãa kpɛ́mɛŋ ŋâla-teƀelei ma.

23Dí pà a m̀oli-ŋai zɔnyɔ̂ŋ-salai kula mɛni ma. Nya ƀe gâloŋ da ǹûai kélee dí díŋa tɛ gîe ma dí díyee pɛlɛ m̀oli-ŋai dîa.

24Zâla láa-soŋ-ƀelai dí m̀oli-ŋai paa dí pa a díŋãa ŋ̀âla-teƀelei ma a sɔnyɔ̂ŋ-sala Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ su mɛ̂ni lɛ̀ɛ mɛni ma. Kpɛni fêi, galoŋ è mò dîa a gɛ́ɛ dí kéreŋ-sala da sɔnyɔ̂ŋ sala kula Eezuɛ-ŋai kélee mɛ̂ni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25È Liiva-ŋai see Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu é ńyɛ̃ŋ-nyɛŋ, kɔniŋ da ɣale-sãa tɛɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei Deeƀé da galoŋ ŋɔmɛni maa-kpɛɛ-nuui Gâa da Ɣâla ŋɔlóno kɛ nuui Netaŋ ni díwɔlɔ mò lai. Yâwɛɛ ƀé wɔ́lɔ m̀ɛnii ŋí ƀo ŋɔlóno-kɛ-ƀelai sarâi.

26Liiva-ŋai díkɛ tɔ̂ni díkpîŋ kpɛtɛɛ Deeƀé ŋɔɣale-sãai kɛ ƀo díyêei. Duru-ŋai díkɛ zâla láa-soŋ-ƀelai yêei dîa máŋ.

27Ɛsekaya è mò a gɛ́ɛ dí nâa gɛ́reŋ-salai kúla ŋ̀ála-teƀelei ma. Dípɛ̀lɛ nɔ́ a zâlai kuláa da wule toɔ́ɔ Yâwɛɛ ma a tãi tɔnɔ. Díkɛ̀ dúruii fɛ̂ɛi díkɛ Deeƀé ŋɔɣale-sãai ɣâle.

28Ǹûai kélee dí díŋuŋ mâ pìlaŋ díkɛ Ɣâla fɛ̀li. Ǹule-too ƀelai da dúru fɛ́ɛ-ƀelai díkɛ̀ wule toôi. Dílɛ̀ɛ kpɔ́ nyíŋi kɛ̂i é lɛ́ɛ la zu díkpɛɛ a zâlai kuláa

29Díkɛɛ da kpɛɛ a zalai kulaai, galoŋ da diai kélee kɛ naai dí pîlaŋ díkpeleŋ-ŋa díkɛ Ɣâla fɛli.

30Gâloŋ Ɛsekaya da ŋɔtíi kɛ ƀela kpaya-kpayai dí mò Liiva-ŋai dîa a gɛ́ɛ dí laa-ma-tɛ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ a Deeƀé da Asafa nyíi kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ̀ nuui díwoo-ŋai. Nya ƀe dí laa-maa-tɛ wule too díkɛ lii-nɛɛ kula díŋuŋ-mâ pîlaŋɔɔ díkɛ Ɣâla fɛli.

31Ɛsekaya è mò ǹûai dîa ǹyɛɛi, “Kâa naa kákpîŋ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́. Ka pá kásâla kula, ká pá a sɛɣɛ-fei sama-sɛŋ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu.” Nya ƀe ǹûai kélee dí pá dí sala kula dí pá a sɛɣɛ-fei sama-sɛŋ. Diai kélee díkili kulâi, dí pá dí kéreŋ sala kula.

32Gereŋ-sala sãai ǹûai dí pá lai gélee è kɛ a niŋa-sirɛ buu-lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, ƀála-sirɛ ŋuŋ-tɔnɔ, da ƀála-lonii-sirɛ ŋuŋ-feerɛ. Dí pa a zãai ŋí kélee dí kéreŋ sala kula a dîa Yâwɛɛ ma.

33Daa-tulɛi nyíi kélee dí pa la zalai kula mɛ̂ni mai, è kɛ a niŋa-sîrɛ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi-da (600), ƀoli da ƀála wála saaƀa (3,000).

34Zala-laa soŋ-ƀelai dífe kɛ ni a dí támaa a gɛ́ɛ dí gereŋ-salai kula taa-tulɛi kélee kɔlɔ kula. Nya ƀe dí díkaayɔɔ-ŋai kɛ a Liiva-ŋai marê kɛ a gɛ́ɛ dí kpɔ̂ŋ mâ tɛɛ dípɔ. Liiva-ŋai dí kpɔŋ dîa é lɛɛ la zu dí kpɛɛ dîi kélee ma. Gbɔŋ-mai ŋí ƀé gɛ̀ zâla láa-soŋ-ƀelai da-ni díkɛ pere kâa a gɛ́ɛ dí dímaa waa. Liiva-ŋai díkɛ a díkpaaŋɔɔ dí dímaa-waa é tɛɛ la zâla láa-soŋ-ƀelai dîa.

35Gereŋ-sala sãai è kɛ̀ kpɔ́ a dámaa a ŋ̀ánaa é pɛlɛ zua-wulɔi ma nyíi kɛ̀ ǹii-sêe sama-sɛŋ mɛni mai da gbele-sɛŋ sama-sɛŋ nyíi lɛɛ gereŋ-salai pôlu ma. Tãi ŋí ƀe dí nâa pɛlɛ la Ɣâla fɛlii Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu ŋɔ́nɔ.

36Ɛsekaya da ŋɔnûai kélee dí lii-nɛ̃ɛ kula m̀ɛnii Ɣâla è gɛ dísamai mɛ̂ni ma. Kpɛni fêi, dím̀ɛni-ŋai ŋí kɛ kpɔ́ a maa félaa.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 30

Ɛsekaya è Dɛɛ-mɛi kuui kɛ́

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Naa kɛ́ɛ tîi, Ɛsekaya è worɛ tɛɛ Eezuɛ da Zuda è ŋɔ́nɔ kɔlɔ tɛɛ Ifiraŋ da Manasɛ
díɔii-kpinîŋ su a gɛ́ɛ dí pá Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi la Zerusâlɛŋ dí Dɛɛ-mɛi kuui kɛ́ Eezuɛ-
Ɣâlai Yâwɛɛ ma.

2Nya ɓe gâloŋ da ŋɔtíi-kɛ-ɓela kpaya-kpayai é pɛlɛ ǹûai kélee kɛ Zerusâlɛŋ dîa,
dí gbɛtɛ a gɛ́ɛ dí Dɛɛ-mɛi kuui kɛ́ ŋaloŋ-veerɛi su.

3Dífe pɔri ni kɛ gúui kɛ̂i a gɛ̀ tãi pɔlɔi. Kpɛni fêi zâla láa-soŋ-ɓelai dámaa ɣele dífe
kɛ́ ní a dímaa-waa. Kpaa máŋ ǹûai kélee dífe niî díŋa tɛ ni ma Zerusâlɛŋ.

4Mɛni kpɛtɛɛ ŋí è laa galoŋ da ǹûai kélee líi ma.

5Díkelee dí gbɛtɛ a gɛ́ɛ díworɛ tɛɛ Eezuɛ gwaa kélee ma é siɣe Bɛɛsiba é too Daŋ
ŋɔlɔii-kpîniŋ su díkɛ ǹûai kélee toli a gɛ́ɛ díli Zerusâlɛŋ dí Dɛɛ-mɛi kuui kɛ́ naa
Eezuɛ-Ɣâlai Yâwɛɛ ma. Núu támaa fé niî kɛ gúui ŋí kɛ ni yɛ̂ɛ berei è kɛ a bɔ̃yɛɛ la
Mose ŋɔtɔ̂ŋ sui.

6Nya ɓe kéla-ŋa dí li a gɔlɔ-ŋai Eezuɛ da Zuda lɔii gwaa kélee ma yɛ̂ɛ berei gâloŋ
è mò lai. Gɔlɔi ŋí è kùla gâloŋ da ǹaa tii kɛ́ lɔii-ɓelai yêei. Ǹono woo ɓé kɛ̀: “Eezuɛ-
ɓela, ka lene pôlu ká Yâwɛɛ fɛli nyíi gáa a Eberaɣɛ̃ɛ, Aise da Zeeka Díɣâlai, a gɛ́ɛ
ǹyaa máŋ é lene pôlu kaai ka lɛɛi ká pɔ́naa. Kaai káfe lɛ̀ɛ ni Asiria kaloŋ-ŋai yêei
mui.

7Káfe kɛ̀ yɛ̂ɛ kánûa pɔlɔ-ŋai nyii-ŋai wɔ́lɔ dí pôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma nyíi gáa a dínâŋ
ni Díɣâlai nyíi gɛ̀ gɛ́ mɛni maa-pɔlɔ-pɔlɔ laa dîa yɛ̂ɛ berei ká wɔ́lɔ díkàa lai.

8Káfe ŋuŋ-su kpânaŋ kula yɛ̂ɛ berei kánâŋ ni dí wɔ́lɔ gɛ̀ lai. Ka Yâwɛɛ wóo mɛni.
Ka pá Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá nyíi aâ m̀aa wáa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi. Ka tíi kɛ́
Káɣâlai mî a gɛ́ɛ é ŋɔlii-ŋwanâi ŋá ŋánai kúla kâa.

9À kɛ̀ ka tìnaŋ Yâwɛɛ pɔ́ pere, gɛ̀ ní diai kánîa-pɛlɛɛi da kákaayɔɔ-ŋai sôŋ da pâi
dí malôŋ kâai dí pá a dia pôlu ǹɔii ŋí ma. Kpɛ́ni fêi Yâwɛɛ nyíi gáa a Káɣâlai gáa
a maloŋ kâa Ɣala, ǹyaŋ a pâi káŋɛi malôŋ kâai. Vé pâi bôlu tɔ̂i kâa à kɛ̀ kà tìnaŋ
bɔ́-naa pere.”

10Gelâ-ŋai dí lì a gɔlɔ-ŋai daa-lêe-ŋai kélee su tɛi-tɛi, Ifiraŋ da Manasɛ gwaa kélee
ma. Dí lí kpɔ́ é lɛ́ɛ la zu dí seri Zɛbulɔŋ. Kélɛ ǹûai kélee dí pɛ̀lɛ ɣɛ́lɛ-maa kulâi
díkponôi díkɛ dílaa nyɔ́mɔɔ ɓò.

11Berei máŋ dí gɛ̀ tí lai, ǹûai da ni díkula Asɛ, Manasɛ da Zɛbulɔŋ lɔii-kpiniŋ su
dí pá dí dímaa-yêŋ dí li Zerusâlɛŋ.

12Ɣâla yée è kɛ Zuda-ɓelai pôlu é dí lii kɛ tɔnɔ dí pá galoŋ da ǹaa tii kɛ́ lɔii-ɓelai
pɔ́ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò lai.

13Nya ɓe kpɔŋ kɛtɛ è ŋa tɛ ma Zerusâlɛŋ dí Dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi maa kuui kɛ a
ŋaloŋ veerɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Dí ŋ̀âla-teƀelei-ŋai kélee kpɔ́ kula Zerusâlɛŋ dí bɛlɛ gereŋ-sɛŋ kuŋ-nɛɛi kereŋ
Ɣâla-teƀelei-ŋai dîa dí dípili Kidɔŋ tiŋ-tiŋ su.

15Dí Dɛɛ-mɛi kuui mãa ƀála-loŋ pâa a ŋaloŋ veerɛi ŋɔfólo puu-káo náaŋ ɣele.
Ŋumɛ è zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai sôŋ dí lí dí díkpîŋ maa-waa dí pá dí gereŋ-
salai kula Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛi mu.

16Nya ƀe náa dí pɛlɛ dítii-ŋai kɛ́ɛ ma yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛi la ŋâla-nalôŋ Mose ŋɔtɔ̂ŋ
sui. Liiva-ŋai dí pa a zua ŋãai dí dɛɛ zâla-laa-soŋ ƀelai pɔ́. Nya ƀe Zâla-laa-soŋ
ƀelai dí ŋãai taa-taa ŋ̀âla-teƀelei ma.

17Núu támaa díkɛ gbɔŋ su nyii-ŋai dífe kɛ́ ni a dímaa waa. Diai ni ƀe Liiva-ŋai ƀe
daa-tulɛ-ŋai dí díwɔ taa-tulɛ-ŋai paa. Dí Dɛɛ-mɛi kuu ƀalai ŋí paa ǹûai diɛ kpɛ́ni
fêi berei ŋí nɔ ƀe dípɔ̂i gɛi la a gɛ́ɛ dí m̀ala-loŋ ŋai maa-waa Yâwɛɛ mɛni ma.

18Ǹûai kɛ gbɔŋ sui dámaa è kula Ifiraŋ, Manasɛ Isaka, da Zɛbulɔŋ. Dífe kɛ ni a
dímaa-waa a gɛ́ɛ dí Dɛɛ-mɛi kuu mii-sɛŋ da mii, yɛ̂ɛ berei è kɛ a bɔ̃yɛɛ lai. Kɛ́lɛ
Ɛsekaya è Ɣâla fɛli dímaa mɛ̂ni ma ǹyɛɛi, “Tɔɔ Yâwɛɛ nyíi zɔŋ-lɛ̂lɛɛi é ǹûai kélee
malôŋ kaa

19nyíi ŋai da díkili tɔɔ Ɣâla, Yâwɛɛ ma nyíi gáa a dínâŋ-ni Díɣâlai, a ǹɛɛ ma dífe
kɛ a dímaa waa yɛ̂ɛ berei Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai díkaa lai.”

20Yâwɛɛ è Ɛsekaya wóo mɛni é ǹûai ƀalo.

21Eezuɛ-ƀelai nyii-ŋai kɛ Zerusâlɛŋ dí Dɛ́-sɛŋ fé zu kploloi maa kuui kɛ a fólo lɔ́ɔlu
mɛi feerɛ díkɛ lii-nɛɛ kula. Tãi ŋí ma, zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai díkɛ naa díkɛ
wule tòo Yâwɛɛ ma a ɣele kélee díkɛ Yâwɛɛ ŋɔlaa-ma-tɛ ɣale-sãai ɣale.

22Nya ƀe Ɛsekaya è lono kpɔ́ Liiva-ŋai pɔ a kili-kula pere, kpɛ́ni fêi dítua pere è
ǹɛ a gɛ́ɛ díkɛ a dítareɛɛ berei su da pɔ̂ri Yâwɛɛ fɛlîi lai. Kpɛ́ni fêi vólo lɔ́ɔlu mɛi
feerɛi tí yée mu, dí m̀ii-sãai mîi nyíi nɔ́ kɛ̀ a dímii-sɛ̂ŋ.

Dí lii-nɛɛ kula a tãi veerɛ-ɣelei

Dí ŋɔ́nɔ laoi-laa sama-sɛŋ da laa-ma-tɛ tɛɛ Yâwɛɛ nyíi gáa a dínâŋ-ni Díɣâlai pɔ.

23Gɛ́ɛ tí, ǹûai kélee dífaa m̀a a gɛ́ɛ dí gúui ŋí kɛ́ ŋɔ́nɔ fólo-kuu lɔ́ɔlu-mɛi feerɛ yée
mu. Nya ƀe dí ŋɔ́nɔ gúui kɛ a fólo-kuu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ a lii-nɛɛ pere.

24Zuda kaloŋ Ɛsekaya è gúui kɛ a niŋa-sîrɛ wála tɔ̂nɔ (1,000), é pɛlɛ ƀála wála
lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (7,000) ma. Dii-kɛ-ƀela kpaya-kpayai dîa máŋ dí gúui kɛ a niŋa-
sîrɛ wála tɔ̂nɔ (1,000), é pɛlɛ ƀála wála puu (10,000) ma. Zala-laa-soŋ ƀelai dámaa
dí díkpîŋ maa waa.

25Zuda-ƀelai kɛ nâai díkelee da zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai dí lii-nɛ̃ɛ kula kpɔ́
a zukɛtɛ é pɛlɛ diai kula Eezuɛi dîa. Ŋɔ̃ya-ŋai kɛ Eezuɛi da Zudai díkelee kpɔ́ dí
lii-nɛɛ kula máŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Ǹii-nɛ̃ɛi kɛ Zerusâlɛŋ a tãi tí è kɛ kpɔ́ a zukɛtɛ. É siɣe Eezuɛ kaloŋ Deeƀé ǹóŋ Saloma ŋɔtãi ma, dífe ta wɔ́lɔ lii-nɛɛ sĩi kɛ́ɛ ŋí kula ni Zerusâlɛŋ.

27Zâla-laa-soŋ ƀelai da Liiva-ŋai dí tɔɔ dí lûwa too ǹûai dîa. Ɣâla è dífɛli-wooi mɛ̂ni, kpɛ́ni fêi, è seri kpɔ́ Ɣâla-taa ŋɔmaa waa kwaai ma ƀɛ́i gáa naai.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 31

Ɛsekaya è Ŋâla-tua kɛ perei kɛ́ a nina

1Nyiŋi kélee pôlu ma, Eezuɛ-ƀelai nyii-ŋai kɛ nâai dí lí kpɔ́ Zuda taa-lee-ŋai kélee su dí ŋ̀âla da kpɛ́ni ŋai fɛlii wolo. Dí ŋâla-nɛnî Asira ɣâla-ŋɛi-kɛ maa wuruii têe. Dí ŋâla-pɔkɔɔŋ-ŋai fɛlii kara. Dí díɣâla teƀele-ŋai wólo nyíi kɛ Zuda, Bɛŋsima, Ifiraŋ da Manasɛ lɔii gwaa kélee sui. Eezuɛ-ŋai kɛ́ɛ da kpɛɛ a zãai ŋí woloɔ̂ɔi, dí lene pôlu dípɔ̂ taai díkɔ̃liŋ-ŋai mɛi.

2Ɛsekaya è zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai ŋáa kɔlɛ a gbulu-ŋa yɛ̂ɛ berei dítii-kɛɛi è kɛ lai. Zala-laa-soŋ ƀelai da Liiva-ŋai díkɛ naa díkɛ kereŋ-sâla da laoi-laa sala kula. Díkɛ naa díkɛ tii kɛ. Díkɛ sɛɣɛ-fei tɛɛ. Díkɛ laa-ma-tɛ wule too Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi ŋɔsiɣãŋ-la

3Galoŋ è sãa kula gɔ̃lĩŋ su a ɣele-wala da ɣele-wulii kéreŋ sala mɛni ma, da kɛ́ ƀó kéreŋ sala kula mɛ̂ni ma vii-tɔɔ ɣelei mɛni ma, ŋ̀áloŋ ninai da gúu-ŋai mɛni ma yɛ̂ɛ berei è kɛ a bɔ̃yɛɛ la Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ sui.

4E mò Zerusâlɛŋ-ƀelai dîa a gɛ́ɛ dí zãai m̀aa nɛ̃ɛi dí dɛɛ zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai pɔi tɛ́ɛ a gɛ́ɛ dí Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ mɛi káa yɛ̂ɛ berei gaa lai.

5Dɔ̂ŋ ŋí kɛ́ɛ a serii, Eezuɛ-ŋai dí dísi-sɛŋ m̀aa-ŋuŋ ŋai tɛɛ kpɔ́ a kili-kula pere. Zãai ŋí díkɛ a mii-sɛŋ da ŋwɑ̃̂ai nina, ɔle wúlɔ da kwɛ̃ŋ-wulɔ, é pɛlɛ zãai kélee ma kɛ̀ díkpâlaŋ-ŋai. Dí pa sãai kélee buu ɣelei.

6Eezuɛ da Zuda sinaai nyii-ŋai kɛ daa-ŋai su Zudai dîa máŋ dí pá a dísɛŋ-puui nyíi dí gula díniŋa-ŋai da díƀala-ŋai samai. Dí ŋɔ́nɔ pa a zɛŋ-puui nyíi dí gula zãai ŋai kɛ̀ naa Yâwɛɛ Díɣâlai mɛni mai sama. Dí zãai ŋí ŋáa tɛ gîe ma a gbulu kɛtɛ-ŋa.

7Dí pɛlɛ zãai ŋí tɛɛ ma ŋaloŋ zaaƀai su díkpɛɛ ŋaloŋ mɛi feerɛi su.

8Tãi Ɛsekaya da naa tii kɛ́ lɔii ƀelai dí pá la dí zãai ŋí kaai, dí Yâwɛɛ láa maa tɛ dí lûwa too ŋɔnûai Eezuɛ-ƀelai dîa.

9Ɛsekaya è zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai marê kɛ é pîlaŋ zãa ŋá tɛ̂ɛ gîe mai mɛ̂ni ma.

10Nya ƀe Azaria nyíi kɛ a zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi, nyíi kula Zadɔ ŋɔsuui sui è ŋ̀óo su too ǹyɛɛi, “E siɣe kpɔ́ tãi ma ǹûai dí pɛlɛ la pâa ma a zãai Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lai, mii-sãa támaa káa ƀɛ kú m̀ii, kú da lâai kɛ. Kpɛni fêi Yâwɛɛ a lûwa too ǹûai dîa, m̀ɛni ma m̀ii-sãai dámaa a lɛɛ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Nya ƀe Ɛsekaya è mò a gɛ́ɛ dí mii-sãai lâai kɛ kwaa ma kpɛtɛ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu. Dí fâa ŋ̀oo ma dí gɛ tí.

12Dí pa kpɔ́ a zãai ŋí a ténîŋ ƀo pere. Dí pa a zɛŋ-puui da zama-sãai nyíi kɛ a gbɛtɛɛ Ɣâla mɛni mai. Dí Kɔnania nyíi kɛ a Liiva ǹúui kɛ́ zãai ŋí mɛi. Ǹeɣe Simei ƀé kɛ̀ a gɔlɛ ma ǹúui.

13Galoŋ Ɛsekaya da Azaria nyíi kɛ Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mɛi dí ǹûai ŋí: Zeiɛ, Azazia, Nata, Asaɛ, Zeremɔ, Zozaƀa, Iliɛ, Maa da Bɛnaya lɛ a gɛ́ɛ díkɛ tíi kɛ Kɔnania da ǹeɣe Simei díyee mu.

14Kore nyíi kɛ a Liiva ǹúui Iŋna ǹóŋ, nyíi kɛ vóloi kulai pere siɣãŋ laƀelei mɛi kâai, ƀe dí gɛ̀ gula-gili-ŋa sama-sɛŋ nyíi da kâa dɛ̀ɛ Ɣâla pɔi, mɛi gɛ zãai ŋáa kɔlɛ nyii-ŋai dakâa dɛɛ Yâwɛɛ pɔi da zama-sãa maa waai.

15Idɛŋ, Meniamiŋ, Zesua, Simaiya, Amaria da Sikania da kâa kpɔŋ-mâa tɛɛ bɔ a ténîŋ ƀo pere díkɛ zãai ŋí ŋáa kɔlɛ díƀarâa sala-laa-soŋ ƀelai dîa daa-ŋai su yɛ̂ɛ berei díkɛ a díŋa kɔlɛɛ lai, núu-pɔlɔ-ŋa kpaa máŋ ǹyaŋkpa-ŋa.

16Naa pôlu ma, da kâa ŋ̀aa kɔlɛ zinaai dîa nyii-ŋai díkoraŋ è kɛ saaƀa é tɛ ǹaa mɛi perei ma nyii-ŋai dílaa è kɛ ǹuu-suu kɔlɔi mai. Diai ŋí ƀe dakâa li Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu díkɛ díɣele kélee tii kɛ naa yɛ̂ɛ berei dítii è kɛ la díkpulu mai.

17Da kâa ŋɔ́nɔ zãai ŋí ŋáa kɔlɛ zâla láa-soŋ-ƀelai dîa dílaa è kɛ dínûai dínuu-suu kɔlɔi mai da Liiva-ŋai nyii-ŋai díkoraŋ è kɛ buu-feerɛ é tɛ m̀ɛi-perei. Diai ŋí ƀe da kâa tíi kɛ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu yɛ̂ɛ berei díkɛ la díkpulu mai.

18Dí zãai ŋí da tɛ̂ɛ máŋ dínîa-pɛlɛɛi, dínɛyaai, dílônii-sinaai da dílônii-nɛyaai kélee pɔ́ díkoli su nyii-ŋai dílaa è kɛ dínuu-suu kɔlɔi sui. Kpɛni fêi, ǹûai ŋí dí faa m̀a a gɛ́ɛ dí díkpîŋ kpɛtɛ diî kɛ mɛni ma.

19Zâla-laa-soŋ ƀelai nyíi ŋai kɛ a Eelɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai nyii-ŋai kɛ gbanâŋ-ŋai lá daa-lee-ŋai kɔlɛi dí ǹûai lɛ a gɛ́ɛ dí zãai ŋáa kɔlɛ zinâai kélee dîa nyíi kɛ̀ dísamai, é pɛlɛ diai kélee ma dílaa è kɛ a bɔ̃yɛɛ Liiva-ŋai dínuu-suu kɔlɔi mai.

20Mɛni ŋai ŋí ƀe Ɛsekaya è wɔ́lɔ gɛ̀ Zuda gwaa kélee ma. E m̀ɛnii kɛ nyíi kɛ́ a ǹɛ́lɛɛ, zãa, denîŋ ƀoɔɔ Yâwɛɛ, Ŋɔɣâlai ŋɛ́i.

21M̀ɛnii nyíi kélee kpɔ́ è gɛ a tíi kɛ́ɛ Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mu da dɔ̂ŋ é pɛlɛ Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ mai è gɛ̀ a woo mêni pere. È Ɣâla nîa mɛni kɛ ŋɔtíi kɛ̂ɛi su a ǹíi kélee, m̀ɛni ma, è ƀûu-ƀo ŋɔtíi kélee su.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 32

Asiria ƀelai dí Zerusâlɛŋ-ƀelai maa-yao

(Kâloŋ Veerɛi 18:13-37; 19:14-19, 35-37; Azaya 36:1-22; 37:8-38)

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Gâloŋ Ɛsekaya kɛ́ɛ galoŋ-laai su Zuda lɔii mɛi ŋɔkóraŋ puu-káo náaŋ su, Asiria
kaloŋ Sinasɛri è pà é kɔ́ pɛ́lɛ Zuda taa-lêe-ŋai siɣãŋ-ŋa díkɛ̀ a dítinaŋɔɔ diai m̀â é
díkelee sóŋ.

2Tãi Ɛsekaya è gaa la a gɛ́ɛ Sinasɛri è pa a gɛ́ɛ é kɔ́ pɛlɛ Zerusâlɛŋ mai,

3È ŋɔtíi-kɛ ɓelai da gɔ-kuluɓa-ŋai láa-tuɛ-ɓelai marê kɛ̀ a kɛ̀ da pɔ̂ri ǹyái ɣilii
banaŋ mâ pere daa-lêei su. Nya ɓe dí faa ma.

4Kpakolo kpulu kɛ́tɛ è pa dí ǹyá-ŋai kɛ ǹɔii-su gwaa kélee ɣíri. Dí mò dîyɛɛi, “Lé
mɛni ɓe Asiria kaloŋ-ŋai da pâi ɓɛ́ díkɛ yá támaa kàa lai?”

5Nya ɓe è tíi kɛ̀ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ é ziɣãŋ pɛ́ŋ-pɛlɛ, é yeŋkêŋ ŋ̀aa tɔɔ m̀a. È ŋɔ́nɔ
siɣãŋ nina tɔ̀ɔ bɔlɔi pôlu pere. É bɛ́rɛ-kaŋ mɛi kpuaa-ŋai kɛ̀ Deeɓé ŋɔtaai sui, su
kpànaŋ. È ŋɔ́nɔ kɔ́kɔ-sãa da kpála-ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ-ŋa kpɛtɛ.

6È kɔkuluɓa mɛi-ɓela sèe ǹûai mɛi. É díŋa tɛ̀ ma daa-lêei ŋɔsiɣãŋ láɓelei. É gili-
kula wooi ŋí ɓo dîa:

7“Kákɛ a kátɔ̂i kpanaŋɔɔ, kálii kpeliɛɛ. Káfe yao, kpaa máŋ kálii é tóo pôlu. Kpɛ́ni
fêi, Asiria-ŋai díkâloŋ aâ pá a kɔkuluɓa kpulu kɛ́tɛ kɛ́ɛ ŋí. Kpɛ́ni fêi, wála-wala-
laa kɛ́tɛ káa kápôlu é tɛɛ dîa.

8Diai díkaa bôlui díkaa nɔ́ a núu-kpune. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ Kúɣâlai káa kúpôlu a gɛ́ɛ é
kpɔ́ŋ kûa kú gɔi ŋí kɔ́.” M̀ɛnii ŋí Zuda kaloŋ Ɛsekaya è mò ǹûai diai, è díkili kula.

9Zãâi tí sɔlɔ ɓɔ́ɔɔ mì pôlu mai, Asiria kaloŋ è ŋɔkɔ́-kɔ-ɓelai gbulu kɛ́tɛ kùla Lakee
taa-lêei su é dítɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Ɛsekaya ma Zerusâlɛŋ taa-lêei su. È ŋɔkɔ́-kɔ-
ɓela túɛ-ɓela kpaya-kpaya saaɓai tɔ̀ɔ dí mɛi. Tãi dí sèri la naai, gɔ́-kɔ-ɓela mɛi-
ɓelai dí tɔ̀ɔ berei su ɓɛ́i zeɣe kpɛtɛ-ɓelai dítii kɛ́ kwaai ma è kɛ̀ naai. Ǹaa è kɛ̀
berei ma ɓɛ́i ǹûai da seɣe wâa naa, ǹya-ɣɛ̂lii kwára nyíi a kûla bóai su ǹyéei ŋ̀ûa-
perei.

10Asiria-ŋai dí kɔ́-kɔ-ɓela mɛi-ɓelai dɔnɔ è mò dîa, “Worê-woo káa ńa Ɛsekaya
mɛni ma é kúla Asiria kaloŋ kɛ́tɛi yêei. Ka lí ká marê kɛ́ lé kpîŋ ɓé gíli tɔ̂ɔi kpɔ́ tí
m̀a ǹâai kpɔ́ tí a gbîŋ a gɛ́ɛ tîi?”

11Asiria kɔ-kɔ-ɓela mɛi-nuui è lì tuɛ a ŋ̀óo, “Kpaa Ɛsekaya kíli tɔ̂i nâa Yâwɛɛ,
Káɣâlai ma?

12Ɛsekaya fé Yâwɛɛ fɛli kwaa-ŋai ma su kara ní, é ŋɔɣâla-teɓele-ŋai wólo, fɛ̂ɛ nɔ́
Yâwɛɛ fɛli kwaa-ŋai dɔnɔ ma da ǹaa Ɣâla-teɓelei? Vé mó ní Zerusâlɛŋ da Zuda-
ɓelai dîa a gɛ́ɛ gwaai tí ma nɔ́ ɓé fɛ̂ɛ dí Ɣâla fɛli naa Zerusâlɛŋ?

13Káfe ǹɛɛ naa Ɛsekaya é káɓoo. A m̀o kâa a gɛ́ɛ Yâwɛɛ a pâi káŋ̀uŋ ma ɓôi, káfe
làa-la. Ɣâla da a pɔ̂ri ǹɔii-ŋ̀ûŋ-ŋai kula-yêei kɛ̂i Asiria kaloŋ yêei?

14Ǹɔii-ŋai ǹâŋ è wɔ́lɔ dísu karai nênɛ ɓe Ŋɔɣâlai a ta ŋɔnûai kula yêei kɛ? Vé tí!
Káɣâlai a pɔri ká kulâi leŋ ǹyée-ŋa? Vá pɔ̂ri gɛ̂i!”

© 2014 Bible Society in Liberia.

15È kɛ̀ tí, gɔ́-kɔ-ƀelai mɛi-nuu kɛ́tɛi è mù sìɣe é tɔ́ɔ, é láɣi a ɣêlei-pere Ibulu-wooi
su ɲɛɛi, “Kákelee ka káwoli tɔ́ɔ mɛnii ma Asiria kaloŋ kɛ́tɛi a môi kâai. Káfe nɛ̀ɛ
naa Ɛsekaya é ká pɛ̀lɛ. Ɛsekaya fa pɔ̂ri kámaa-kɔ̃ɔ̃i a dɔnɔ kpîŋ.”

16Sinasɛri, ɲaa tii kɛ́ lɔii ƀela kpaya-kpayai dia máŋ dílòno a ɲɔ́mɔɔ é pîlaŋ
Yâwɛɛ Ɣâlai da ɲyée-mu ɲúui Ɛsekaya dîa.

17Sinasɛri è ŋɔ́nɔ kɔlɔ pɔ̃yɛ é Eezuɛ Ɲɔɣâlai wòo-nyɔ̂ŋ fé. È mò ɲyɛɛi, “Berei nɔ́ tí
ɲɔii-ŋûŋ-ŋai tí su ɣâla-ŋai dífe pɔri ni dínûai kulâi la ɲyêei, bere nɔ́ ƀe Ɛsekaya
Ɲɔɣâlai fé pâi pɔri da ŋɔnûai kulâi la ɲyêei.”

18Nya ƀe dílono ɲûai kɛ ziɣãŋ mɛi Zerusâlɛŋ pɔ a Ibulu-woo a gɛ́ɛ dí dímaa-yao
dí daai soŋ.

19Dílòno é pîlaŋ Zerusâlɛŋ Ɣalai ma yɛ̂ɛ berei nɔ́ dílòno la ɲûa da kpɛ́ni-ŋai
díɣâlai-ŋai ma ŋ̀ɛ́niɛi su nyíi da gbɛ̀tɛ a núu yeei.

20Gâloŋ Ɛsekaya da Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Azaya nyíi kɛ̀ a Emɔzi ɲóŋ díwɔ̀lɔ Ɣâla
ma nyíi gáa Ɣâla-taai a m̀ɛnii ŋí.

21Maa kpîni tí, Yâwɛɛ è ŋɔkélai dɔnɔ tɛ̀ɛ Asiria-ŋai díƀûui su. È díkɔ-kuluƀai-ŋai
wála-wala-ŋai da dílaa-tuɛ ƀelai da díi-kɛ́ ƀela kpaya-kpayai páa. Nya ƀe Asiria
kaloŋ è lì pôlu ŋɔlɔii sú a ŋumɛ-pere. Tãi è li lai, è lì Ɲɔɣâlai ŋɔpɛ́rɛi kɛ́tɛi mui, a
gɛ́ɛ é vèli. Ɲônii sinaai veerɛ dí lí naa dí bàa a díƀoa-sɔkpɔ-ŋai.

22Bere ƀe Yâwɛɛ è Ɛsekaya da Zerusâlɛŋ ƀela kula la Asiria kaloŋ Sinasɛri yêei
da ɲúui gbeli-ŋai. È dímɛi kâa kpɔ́ a pere-sii kélee lii-see su.

23Nya ƀe núu támaa dí pà a sama-sãa Yâwɛɛ pɔ́. Dí pà a sãâ maa mɛ̂ni kpanaŋɔɔ
Ɛsekaya pɔ Zerusâlɛŋ. É síɣe tãi tí ma, ƀaa kɛ́-maa kɛ́tɛ è kɛ̀ m̀a ɲɔii ŋuŋ-ŋai su.

Ɛsekaya ŋɔkɔlɔ-felai da ŋɔsu-mɛni kɛ̂tɛi

(Kâloŋ Veerɛi 20:1-3, 12-19; Azaya 38:1-3; 39:1-8)

24Tãi tɔnɔ da Gâloŋ Ɛsekaya è kɔ̀lɛ kpɔ́ ɲaa é lɛ́ɛ a guro-té gɛ́ pà saâi. È Yâwɛɛ fɛ̀li.
Nya ƀe Emɔ ɲóŋ Azaya è lì bɔ́ naa a gɛ́ɛ é gáa. Yâwɛɛ è ŋ̀óo mɛ̂ni é nâa ŋ̀ɛi-kɛ-
maa da lɛ́ m̀a a gɛ́ɛ a pâi ƀâloi.

25Kɛ́lɛ Ɛsekaya è nâa yoŋka tèe ɲíi su vé ɲyée see ní m̀ɛni lɛ́lɛɛi tí mu. Ɣâla è ɲíi
ŋwàna ma da Zuda, é pɛ́lɛ Zerusâlɛŋ-ƀelai dîa.

26Nya ƀe Ɛsekaya è nâa bôlu tɔ̀ɔ ŋɔ-yoŋka téɛɛi ma yɛ̂ɛ berei nɔ́ Zerusâlɛŋ-ƀelai
dí gɛ̀ la dîa máŋ. Gɛ́ɛ tíi, Yâwɛɛ è ɲíi ŋáa yèŋ dîa Ɛsekaya ŋɔkɛ ɣéniɛi su.

Ɛsekaya ŋɔtɔɔ-laai da ŋɔƀaa kɛ́-maai

27Tɔɔ-sãa támaa da ƀaa kɛ́-maa è kɛ Ɛsekaya yêei. È sɛŋ-lâai kɛ́ kwaa ma kpɛtɛ
ŋɔkánei, ŋɔgôoi, kɔni sɔ̃ɔ-kpanaŋɔɔi, ŋɔsãa kuŋ-nɛ̃ɛ̂i, ŋɔkpala-ŋa ɣale-sãai da zãa
mɛni kpanaŋɔɔi mɛ̂ni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28È ŋɔ́nɔ pɛrɛ-ŋa tɔɔ mii-sãa, ŋwɑ̂ai-nina da wúlɔ pui kɛ mɛni ma. È pɛrɛ tɔɔ m̀ala
kpulu-ŋai mɛ̂ni ma.

29È kpânaŋ-ŋa pu é ɓála da niŋa kpulu támaa sɔlɔ ɓo. Kpɛni fêi Ɣâla è tɔɔ-sãa
támaa tɛɛ bɔ.

30Ɛsekaya ɓé wɔ́lɔ Giɔŋ Yai ɣîri ŋ̀ûa pere é gɛ ǹyái ké tɛ̀ɛ ǹóai-su pere Zerusâlɛŋ
vóloi-liî-pere. È mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ɓô m̀ɛni-ŋai è gɛ̀i gélee su.

31Kɛ́lɛ tãi ǹaa-kaa ké ɓelai dí kula la Babelɔŋ dí pà bɔ-naa dímarê ké é pîlaŋ ŋ̀ɛi-
kɛ-maa kɛ́tɛi mɛni ma ǹɔii sui, Ɣâla è ǹɛɛ zukɔ̂ɔŋ ŋí su a gɛ́ɛ é m̀ɛnii kélee kɔ́lɔŋ
nyíi kɛ̀ ǹíi sui.

Ɛsekaya ŋɔkâloŋ-laai gbɛɛ-ŋai

(Kâloŋ Veerɛi 20:20, 21)

32Mɛni-ŋai kélee Ɛsekaya è wɔ́lɔ gɛ ŋɔkaloŋ-laai sui da berei è wɔ́lɔ gbîŋ tɛɛ lai
gélee káa Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ǹúui Azaya nyíi kɛ̀ a Emɔzi ǹóŋ ŋɔzî̂ai su nyíi gáa Zuda
da Eezuɛ-ŋai díkâloŋ-ŋai dímɛni pɔlɔ kɔlɔi su.

33Ɛsekaya è làa ǹyée nyɔ́mɔɔi mɛi dí ǹoo ǹyéei ma ɓɛɛ̂i díwɔlɔ Deeɓé ŋɔsuui-su-
ɓelai ɓolôŋ ŋuŋ-tuɛ pere. Zuda da Zerusâlɛŋ ɓelai kélee dí pá díɓaa ké-maa tɛɛ
bɔ a tãi è sàa lai. Nya ɓe ǹóŋ Manasɛ è lɛ̀ɛ bɔɔ-ŋa a kâloŋ.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 33

Manasɛ è kɛ a Kâloŋ Zuda mɛi

(Kâloŋ Veerɛi 21:1-9)

1Manasɛ è wɔ́lɔ kɛ a koraŋ puu-káo-feerɛ tãi dí wɔlɔ gɛ̀ la a kâloŋ. È gɛ galoŋ-laai
su a koraŋ buu-lɔ́ɔlu káo-lɔ́ɔlu. Zeɛɛ è kɛ Zerusâlɛŋ.

2È tùa-nyɔ̂ŋ támaa kɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i. A kâa tùa nɔ́ yɛ̂ɛ ǹɔii-ŋai kɛ̀ gɔlɛ mai su-ɓelai
nyíi-ŋai Yâwɛɛ è wɔ́lɔ díkpɛ Eezuɛ-ŋai ŋɛ́i-tuɛi.

3È wɔ́lɔ ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai fɛli kwaa-ŋai ma tɔ̀ɔ nyíi ǹâŋ Ɛsekaya è wɔ́lɔ ǹaa woloi.
E ŋɔ́nɔ ɣâla-teɓele kpɛtɛ Bêe-ŋai mɛ̂ni ma. É Asira ɣala-ŋɛi-kɛ maa wuruii tɔ́ɔ
ŋɔ́nɔ pôlu. A kâa máŋ kɛ̀ ŋelei-su sãai fɛlii.

4È ɣâla-teɓele-ŋa tɔ̀ɔ ɣâla-da kpɛ́ni-ŋa mɛni ma Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu. Ǹyaŋ gwaa
ŋí mâ ɓé Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò ǹyɛɛ, “Ǹáa a pâi kɛ̂i Zerusâlɛŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-
wɔlɔ.”

5E ɣâla-teɓele-ŋa tɔɔ ŋelei-su sãai maa mɛ̂ni ma Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi m̀éla-feerɛ ma.

6E ǹóŋ-surɔŋ kula a sala ŋɔŋ-su Bɛŋ-Inɔŋ Tiŋ-tiŋ su. A kâa tɛli-kpɛ. Gɛ ponîŋ kɛ̀.
Gɛ tuɛ mɛni ɓo. Gɛ̀ lono mɔleŋ-ŋa pɔ. È mɛni nyɔmɔɔ támaa kɛ a Yâwɛɛ nyíi gɛ̀
Yâwɛɛ é ǹíi ŋwanai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7È wuru saa é dɔɔ Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mu. Bɛ́rɛi ŋí ƀe Ɣâla è wɔ́lɔ mò Deeƀé da ǹóŋ
Saloma dîa ǹyɛɛi, “Bɛ́rɛi ŋí da Zerusâlɛŋ nyíi ŋa zìɣe Eezuɛ-sii-ŋai samai ƀe ŋa
pâi ǹáa seêi m̀a wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

8Ḿve ŋɔ́nɔ pâi ǹɛɛ̂i naa Eezuɛ kɔ́ɔ e kula ǹɔii ŋí ma nyíi ŋa dɛ̀ɛ dínûa-pɔlɔ-pɔlɔ
ŋai pɔi, a kɛ da dímɛi káa dí m̀ɛnii kélee ŋa-see kɛ nyíi gáa ŋátɔ̂ŋ su nyíi ǹyée mu
ǹúui Mose è bɔ̃yɛɛ̂i.”

9Kɛ́lɛ Manasɛ è gɛ̀ Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai díkula berei ma dí mɛni nyɔmɔ támaa
kɛ́ é tɛɛ ǹɔii-ŋai su-ƀelai dîa nyii-ŋai Yâwɛɛ è wɔ́lɔ díkpɛ Eezuɛ-ŋai tuɛi.

10Yâwɛɛ è lono Manasɛ da ŋɔnûai pɔ́, kɛ́lɛ dífe díwoli tɔɔ ní a dɔnɔ kpîŋ.

11Nya ƀe Yâwɛɛ è gɛ Asiria kaloŋ ŋɔkɔ-kuluƀa ŋai dí pa dí Manasɛ sòŋ a kɔ-sôŋ
dí kpawɔ pili zũai, Dí bili ƀara-kpɔnɔ ŋá díli la Babelɔŋ.

12Tãi è kɛ la mɛni kpɔlui ŋí sui, è Yâwɛɛ nyíi kɛ̀ a Ɲɔɣâlai fɛli a mãa-yêŋ pere é
m̀aa yêŋ ǹâŋ-ni Díɣâlai ŋɛ́i.

13Nya ƀe è Ɣâla fɛli, Ɣâla é m̀aloŋ kàa é ŋ̀oli tɔɔ ŋɔkpera-fêi ma. Gɛ́ɛ tí, è pa la pôlu
Zerusâlɛŋ é zèe ŋɔkaloŋ-laai su. Manasɛ è nâa gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Yâwɛɛ ƀe gáa a Ɣâla.

14Nyiŋi pôlu ma, è nâa ziɣãŋ pôlu pere ŋɔi tɔ̂ɔ Deeƀé ŋɔtaai ma, é siɣe voloi liî
pere Giɔŋ ya-loŋ kɔlɛ nyíi kɛ̀ Kidɔŋ diŋ-tiŋ su. E li la é lɛɛ la zu é seri la Ǹyɛ̃ɛ siɣãŋ
laƀelei. È ziɣãŋ ŋí tɔ̂ɔ é dínaŋ Ofɛɛ yêei ma. È dɔ̀ɔ a mɛi koyaa. È kɔkuluƀa mɛi-
ƀela-ŋa sèe Zuda taa-ŋai su nyíi maa è kɛ a dínaŋɔɔ a siɣãŋ.

15È ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai da ŋ̀úru sâa-ŋai kùla Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu, é ŋ̀âla-teƀele-ŋai
nyii-ŋai e dɔ̀ɔ Zerusâlɛŋ Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kɔlɛ ǹyêei mai kula naa. È ŋ̀âla-teƀelei
nyii-ŋai kɛ́ Zerusâlɛŋ kélee kula naa é dípili.

16Nya ƀe è Yâwɛɛ ŋɔɣâla-teƀelei kpɛtɛ pôlu é laoi-laa da sɛɣɛi-fei sama-sɛŋ kula
ŋ̀á a sala. E mò Zuda ƀelai dîa a gɛ́ɛ dítii kɛ Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ɲɔɣâlai mi.

17Ǹûai díkɛ nɔ́ niî sâla kulâi ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai fɛli kwaai ma. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ nyíi gáa
a Díɣâlai nɔ́ ƀé díkɛ̀ zâla-ŋai ŋí kulâi ma.

Manasɛ ŋɔkâloŋ-laai è kpɛɛ

(Kâloŋ Veerɛi 21:17, 18)

18M̀ɛni-ŋai nyíi kélee Manasɛ è gɛ̀ ŋɔkaloŋ-laai sui, ŋɔɣâla fɛli wooi ma da ŋ̀óo
ŋai Ɣâla ŋɔlóno kɛ-ƀelai dí wɔlɔ mò ma Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ɣâlai láai sui gélee
káa Eezuɛ kaloŋ-ŋai díkoraŋ kɔlɔi su.

19Ɲɔɣâla fɛli wooi da berei Ɣâla è wɔ́lɔ zu too la da ŋɔsɔnyɔ̂ŋ, berei è wɔ́lɔ kula
la Ɣâla polui, gwaa-ŋai è wɔ́lɔ gbɛtɛ gɛ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛli nâai da ŋ̀âla-nɛniî
Asira ŋ̀ɛi-kɛ-maa wuruii da ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai è wɔ́lɔ dɔ̀ɔ é lɛɛ pâi gbîŋ maa yenîi,
gélee káa Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai dímɛni pɔlɔ kɔlɔi su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Manasɛ è nâa làa ɲyée nyɔ́mɔ mɛi dí nòo ŋɔkâloŋ-pɛrɛi lá. Nya ƀe ɲoŋ-surɔŋ Amɔŋ è lɛ̀ɛ bɔɔ ŋa a kâloŋ.

Amɔŋ è kɛ a kâloŋ Zuda mɛi

(Kâloŋ Veerɛi 21:19-26)

21Díwɔlɔ Amɔŋ kɛ̀ a kâloŋ a tãi è kɛ̀ la a kóraŋ buu-feerɛ káo-feerɛi. È kɛ gâloŋ-laai su a koraŋ feerɛ. Zeɛ́ɛ è wɔ̀lɔ kɛ́ Zerusâlɛŋ.

22È wɔ́lɔ mɛni nyɔ́mɔ támaa kɛ̀ a Yâwɛɛ yɛ̂ɛ berei ɲâŋ Manasɛ è wɔ́lɔ gɛ lai. Amɔŋ è wɔ́lɔ kɛ̀ sala kulâi ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai kélee dîa Manasɛ è wɔ́lɔ gbɛ̀tɛi.

23Kɛ́lɛ Amɔŋ fé wɔ́lɔ gbîŋ maa-yeŋ ni Yâwɛɛ ŋɛ́i yɛ̂ɛ berei ɲâŋ Manasɛ è wɔ́lɔ gɛ̀ lai. Mɛni ma, ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su e kɛ́ kpɔ́ a gɛtɛ a ŋ̀ánaa.

24Nya ƀe Amɔŋ ŋɔtíi-kɛ-ƀela kpaya-kpaya-ŋai dí tɔɔ m̀a dí bàa ŋɔkâloŋ-pɛrɛi mu.

25Gɛ́ɛ tí, Zuda-ƀelai dí dímu sìɣe dí ɲ̀ûai gâloŋ Amɔŋ paai páa. Dí ɲ̀óŋ-surɔŋ Zosaya see bɔɔ-ŋa a kâloŋ.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 34

Zosaya è kɛ̀ a kâloŋ Zuda mɛi

(Kâloŋ Veerɛi 22:1, 2)

1Tãi Zosaya è wɔ́lɔ kɛ la a koraŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀai, dí gɛ a kâloŋ. E gɛ̀ galoŋ-laai su a koraŋ buu-saaƀa káo-tɔnɔ. Zeɛ́ɛ è kɛ Zerusâlɛŋ.

2È wɔ́lɔ mɛni lɛ́lɛɛ kɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i. E wɔ́lɔ tûa yɛ̂ɛ ɲ̀âŋ pɔlɔi Deeƀé. Vé wɔ́lɔ kula ní berei mâ é tínaŋ ɲ̀áa-mii-yêe, kpaa máŋ gɔ́ɔ-yêe mɛi pere.

Zosaya è wɔ́lɔ kɔ́ pɛ̀lɛ ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai dîa

3Gɛ́ɛ gâloŋ-laai su ŋɔkóraŋ ɲ̀ɔ́ɔlu-mɛi saaƀai, tãi ŋí su è kɛ̀ niî a ɲ̀yaŋkpa. È nâa pɛ̀lɛ ɲ̀âŋ pɔlɔi Deeƀé Ŋɔɣâlai fɛlíɛɛ ma. Góraŋ buu-káo feerɛi su, è nâa pɛ̀lɛ ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai fɛli kwâa-ŋai mâ su karâi. È ŋ̀âla-nɛnii Asira ŋ̀ɛi-kɛ-maa wuruii, ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ nyii-ŋai dí gbɛ̀tɛ a wuruii da nyii-ŋai dí dɔ̂i kélee kulâi Zuda da Zerusâlɛŋ.

4Ŋɔtɔ̂ŋ lá wòo ma, dí Bêe ŋɔɣâla-teƀelei-ŋai wólo. È gereŋ-sɛŋ kûŋ-nɛ̃ɛ kereŋ ɣâla-teƀelei su tee-têe a gbua-kpûa. È ŋ̀âla-nɛnî Asira ŋɛi-kɛ-maa wurui fũa-fũa, é pɛlɛ ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai dîa. È zãai ŋí fũa-fũa é dítaa-taa diai dakâa sala kula diɛi díƀolôŋ mɛi.

5È dísâla laa-soŋ-ƀelai káo kereŋ díɣâla-teƀele ŋai ŋá. Berei ŋí ƀe è Zuda da Zerusâlɛŋ maa waa la.

6È m̀ɛni tɔnɔi ŋí kɛ̀ Manasɛ, Ifiraŋ da Simiɔŋ dílɔii kpiniŋ su taa-ŋai su é lɛɛ la zu é seri Nɛfɛtɛli da daa-pileŋ ŋai kɛ̀ ɲ̀aa kɔlɛ mai su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7È ŋâla-teƀele-ŋai da ŋâla-nɛnii Asira ŋɛi-kɛ-maa wuruii kélee kpɔ́ wólo, é ŋâla-pɔkɔɔŋ-ŋai kélee kpɔ́ fũa-fũa. È gereŋ-sɛŋ kûŋ-nɛɛi kereŋ-ɣâla-teƀelei su tée-têe a gbua-kpûa Eezuɛ gwaa kélee ma. É lene pôlu é lí Zerusâlɛŋ.

Dí Dɔ̂ŋ-kɔlɔi kâa

(Kâloŋ Veerɛi 22:3-20)

8Géɛ gâloŋ-laai su ŋɔkóraŋ buu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀai su, gɛɛ a kpɛɛ a ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai fɛli mɛ̂ni kula ǹɔii sui, è Safaŋ nyíi kɛ̀ a Azalia ǹóŋ-surɔŋ da Maaseia nyíi kɛ̀ daai mɛi, da Zoa nyíi kɛ̀ a Zoazi ǹóŋ-surɔŋ nyíi kɛ̀ a m̀ɛni-pɔ̂lɔ pɔ̃yɛɛ ǹúui ni tɛ̀ɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi kpɛtɛ mɛ̂ni ma.

9Dí lí zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛ̂i Ɛɛkea pɔ́ a zɛŋ-káoi ǹûai dí pa la Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi lai nyíi Liiva-ŋai kɛ bɛ́rɛi laƀelei mɛi kâai dí zɔlɔ ƀo ǹûai kula Manasɛ, Ifiraŋ da ǹûai gbeli-ŋai kɛ̀ Eezuɛi, é pɛlɛ Zuda da Bɛŋsima da Zerusâlɛŋ ƀelai yêei.

10Nya ƀe dí dɛ̀ɛ ǹûai pɔ nyíi kɛ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi tɔɔ mɛnii m̀ɛ́i. Ǹûai ŋí dí dii-kɛ-ƀelai fela fé bɛ́rɛi pɛ́ŋ-pɛlɛ mɛni da m̀u kpɛtɛ mɛ̂ni ma.

11Dí ŋɔ́nɔ sɛŋ-kao tɛ̀ɛ diai kɛ̀ tíi kɛ̂i a ŋ̀úru-ŋai da diai kɛ̀ bɛ́rɛi tɔ̂i a gɛ́ɛ dí kɔni da wuru-ƀela maa-kî̃iŋɔɔ-ŋa yá dí bɛ́rɛi kpɛtɛ la nyíi Zuda kaloŋ-ŋai dí ǹɛɛ naa gɛ̀ woloi.

12Zinaai kɛ bɛ́rɛi ŋí tɔ̂i dí dɔ̀ɔ kpɔ́ a tenî̃ŋ ƀo pere. Ǹûai kɛ̀ dílaa tuɛ diî ŋí kɛ mɛni mai ƀe kɛ́ a: Zoa da Obadaya nyíi ŋai kula Liiva ǹúui Melali ŋɔsuui sui, é pɛlɛ Zɛkɛraya da Mɛsulaŋ dîa nyíi ŋai kula Koa ŋɔnuu-suui sui. Liiva-ŋai ŋí kélee dakâa pɔri ɣale-sãa ɣalêi a ǹɛ́lɛɛ.

13Ǹûai ŋí ni ƀé kɛ̀ dii-kɛ-ƀelai mɛi diî kɛ mɛni ma. Liiva-ŋai da-ni díkɛ a kɔlɔ-mɛi-káa ƀela. Da-ni díkɛ ƀo a kɔlɔ-pɔ̃yɛ ƀela. Gbeli-ŋai díkɛ ƀo a zãai mɛi káa-ƀela.

14Díkɛɛ pâi a zɛŋ-káoi díwɔlɔ li la Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi mui, Ɛɛkea nyíi kɛ a zâla láa-soŋ-nuui è Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-kɔlɔi kâa nyíi Mose è wɔ́lɔ bɔ̃yɛɛi.

15Nya ƀe Ɛɛkea è mò gɔlɔ-pɔ̃yɛ-nuui Safaŋ ma ǹyɛɛi, “Ŋâa Dɔ̂ŋ-kɔlɔi káa Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu.” È nâa dɛ̀ɛ Safaŋ pɔ.

16Safaŋ è gɔlɔi siɣe é li la galoŋ pɔ é goraŋ-ƀo m̀í ǹyɛɛ mai, “Ítii-kɛ-ƀela kpaya-kpayai da diî kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ berei dí m̀o la diai.

17Dâa zɛŋ-káoi kɛ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mui tɛ́ɛ dii-mɛi ƀelai pɔ, diaŋ da dɛ̀ɛ dii-kɛ́ ƀelai pɔ.”

18Géɛ tí, gɔlɔ-pɔ̃yɛɛ-ǹúui Safaŋ è mò galoŋ ma ǹyɛɛi, “Ɛɛkea nyíi gáa a zâla láa-soŋ-nuui è kɔlɔ da tɛ́ɛ ḿbɔ.” Nya ƀe Safaŋ è gɔlɔi kpî̃ŋ lono galoŋ ŋɛ́i.

19Tãi gâloŋ è Dɔ̂ŋ lóno woo mɛni lai, è ŋɔseɣei fála.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20È mò ǹûai ŋí: Ɛɛkea, Aikaŋ nyíi kɛ a Safaŋ ǹoŋ-surɔŋ, Aƀidɔŋ nyíi kɛ a Mikâya ǹoŋ-surɔŋ, Safaŋ nyíi kɛ a gɔlɔ-pɔ̃yɛ-nuui da Asaya nyíi kɛ galoŋ mɛi kâai, ǹyɛɛ dîa,

21"Ka lí ká Yâwɛɛ marê ké kwa Eezuɛ-ŋai da Zuda-ƀelai gbulu-loŋ da lɛɛ̂i kúmɛni ma é pîlaŋ gɔlɔi ŋí kâa gaai ǹoo ma. Yâwɛɛ a ǹíi ŋwána kûa a ņ̀ánaa, kpɛ́ni fêi, kúnûa-pɔlɔ-ŋai dífe ņ̀óo mɛi káa ni. Dífe tûa ní yɛ̂ɛ ņ̀óoi gáa gɔlɔi ŋí sui."

22Nya ƀe Ɛɛkea da diai galoŋ è dí lɛi dí li Ɣâla ŋɔlóno-kɛ ǹúui Uda pɔ́naa. Uda è wɔ́lɔ kɛ a ɣâla-ŋɔlóno-kɛ nɛnî. È kɛ̀ a Tôa ǹoŋ-surɔŋ Saluŋ ŋɔnɛnii. Arasi è kɛ a Saluŋ ǹâŋ-ŋɔnàŋ. Saluŋ ƀé kɛ̀ a Ņ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu seɣe-ŋai mɛi káa nuu. Uda seɛ́ɛ è kɛ Zerusâlɛŋ m̀éla ninai m̀â pere.

23Uda è mò dîa ǹyɛɛi, "M̀ɛnii Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ a môi ǹya ƀa ká m̀ó ǹalôŋ ká tɛɛ ƀɛ́i m̀a kâa,

24Yâwɛɛ ǹyɛɛ a pâi pâi a mɛni-kpɔ̂lu gwaai ŋí ma da ǹaa ƀela dîa yɛ̂ɛ mɛnii dí ǹono gɔlɔi ŋí su Zuda kaloŋ ŋɛ́i.

25Kpɛ́ni fêi da dípôlu tɔɔ m̀â díkɛ kéreŋ-sɛŋ kuŋ-nɛɛ kèreŋ ɣâla da kpɛ́ni ŋa dîa. Da ǹii-ŋwana a díkpɛtɛ-sãai kélee. Ǹíi a pâi kɛ̂i a ŋwánaa dîa ņ̀aa fá yɛ̂ŋ.

26Ka mò Zuda kâloŋ nyíi ká tɛɛ a gɛ́ɛ ká Yâwɛɛ marê kɛ̂i, 'Mɛnii Eezuɛ Ɣâlai Yâwɛɛ è mò é pîlaŋ mɛnii ma ímɛnii ká tí.

27Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ kpɛ́ni fêi ílii mu è siɣe í ímaa-yeŋ Ɣâla ŋ̧ɛi tuɛ tãi í mɛnii ŋí mɛ̂ni la é pîlaŋ gwaai ŋí da naa-ƀela diai ǹyaŋ í ímaa-yeŋ ņ̀ɛi-tuɛ í íseɣei fála íwɔlɔi, ŋaâ nâa íwoo mɛni.

28Mɛni ma, ŋa pâi liî a yâ ínâŋ ni pɔ́naa. Da pâi íloôi lii-see su. Ífe pâi lɛɛ̂i ɣele ma é lɛɛ la zu mɛni-ŋai ŋí ŋa-see é kɛ.' " Nya ƀe dí lene pôlu dí li Zosaya pɔ́-naa dí m̀ɛnii ŋí ŋá lɛ́ m̀a.

Zosaya è kpanaŋ-woo kɛ Yâwɛɛ yêei

(Kâloŋ Veerɛi 23:1-20)

29Nya ƀe gâloŋ è Zuda da Zerusâlɛŋ nuu-pɔlɔ-ŋai tòli.

30Da Zuda é pɛlɛ Zerusâlɛŋ-ƀelai, zâla láa-soŋ-ƀelai, Liiva-ŋai da Eezuɛ- ƀelai kélee, é siɣe nîa-pɛlɛ-pɛlɛɛ ŋai, é too nuu-kpaya-kpayai dîa, díkelee dí li Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi la. Gɛ́ɛ tí, galoŋ è Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa kɔlɔi nyíi dí gàa Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mui lôno díkelee díɛ.

31Nya ƀe galoŋ è li é tɔɔ galoŋ tɔ̂i kwaa ma Ņ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu, é gbanaŋ-wooi kɛ naa a nina Yâwɛɛ yêei a gɛ́ɛ a pâi Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi kâai a ǹíi kélee da ŋɔmɔlêŋ kélee, é tela ǹyée see gbanaŋ-wooi mu yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛi la gɔlɔi sui.

32Nya ƀe è gɛ̀ ǹûai kula Bɛŋsima da diai kɛ Zerusâlɛŋ dí díkono-tee a gɛ́ɛ da pâi gbanaŋ-wooi ŋí mɛi kâai yɛ̂ɛ berei dínaŋ pɔlɔ Díɣâlai è mò lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

33Zosaya è ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai kélee kpɔ́ kùla Eezuɛ lɔii su. È gɛ̀ diai kɛ́ Eezuɛi díkelee díkɛ Yâwɛɛ fɛ̀li. Tãi Zosaya è kɛ̀ la ɣele mai, ǹûai díkɛ nɔ́ dínâŋ-ni Díɣâlai Yâwɛɛ fɛlî̃i. Difii fé wɔ́lɔ kpɛɛ ní.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 35

Zosaya è Dɛɛ-mɛi kûui kɛ

(Kâloŋ Veerɛi 23:21-23)

1Gɛ́ɛ tí, galoŋ Zosaya è Dɛɛ-mɛi kûui kɛ̀ Yâwɛɛ mɛni ma Zerusâlɛŋ. Dí Dɛɛ-mɛi kûui maa ƀála-loŋ páa a ŋaloŋ maa-ŋuŋ ŋɔfólo púu-káo náaŋ ɣele.

2È zâla láa-soŋ-ƀelai lɛ́ dítii ŋai kɛ́ mɛ̂ni ma Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu.

3È mò Liiva-ŋai nyíi-ŋai kɛ sɛŋ lɛ̂i Eezuɛ-ŋai dîa nyii-ŋai dí díkpîŋ maa waa Yâwɛɛ maa mɛni mai ǹyɛɛi, “Ka Gbanaŋ-woo-kɛɛ maa gãla maa waai lɔ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu nyíi Deeƀé ǹóŋ Saloma è wɔ́lɔ dɔ̀ɔi. Káfa ŋɔ́nɔ pɔ̂ri ǹaai kákaraŋ-ŋa ká lí la. A kɛ́ tí, ká tíi kɛ́ Káɣâlai Yâwɛɛ da ŋɔnûai Eezuɛ díɛ.

4Ka kákpîŋ kpɛtɛ yɛ̂ɛ berei kákaa la ǹuu-suui mai, yɛ̂ɛ berei ká ŋákɔlɛ̂i la kákpulu ma, yɛ̂ɛ berei Eezuɛ kaloŋ Deeƀé da Saloma díwɔlɔ bɔ̃yɛɛ la gɔlɔi sui.

5Ka tɔɔ a gbanaŋɔɔ gwaa-ma-waai mâ kâai a Liiva-ŋai a gɛ́ɛ kákɛ a kákpîŋ kpɛtɛɛ ká kpɔŋ ǹuu-suu ŋai dîa Eezuɛ.

6Ka Dɛɛ-mɛi kûui maa ƀála-loŋ páa ká kákpîŋ maa waa ká m̀ála kpɛtɛ kánûai maa mɛ̂ni ma, kákɛ m̀ɛnii-ŋai kɛ̀ nyíi Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò kâa Mose sarâi.”

7Zosaya è ƀála da ƀoli wála buu saaƀa (30,000) tɛ̀ɛ diai kɛ̀ naai díkelee dí mɛni ma a Dɛɛ-mɛi kûu-sama-sɛŋ. È niŋa-sîrɛ wála saaƀa (3,000) tɛ̀ɛ zalai kula mɛ̂ni ma. Zãai ŋí kélee è kula ǹyaa tɔnɔ ǹyɛ̂ei.

8Ŋɔtii-kɛ ƀela kpaya-kpayai dîa máŋ dí gula-ǹii-su sama-sɛŋ tɛ̀ɛ ǹûai da zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai dímaa mɛ̂ni ma. Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mɛi-káa ƀelai Ɛɛkea, Zɛkɛraya da Zeiɛ dí Dɛɛ-mɛi kûui maa sama-sɛŋ da ƀála da ƀoli-lônii wála feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi-da (2,600) tɛ̀ɛ zâla láa-soŋ ƀelai pɔ́. Dí niŋa-sîrɛ ŋuŋ saaƀa (300) tɛ̀ɛ máŋ.

9Naa pôlu ma, Kɔnania, é pɛlɛ Simaiya da ǹeɣe Nɛtaniɛ, da Asaƀia, Zeiɛ da Zozaƀa nyii-ŋai kɛ̀ a Liiva-ŋai láa tuɛ ƀelai dí pa a Dɛɛ-mɛi kûu sama-sɛŋ, nyíi kɛ a ƀála-lonii da ƀoli lônii wála lɔ́ɔlu (5,000) é pɛ́lɛ niŋa-sîrɛ ŋuŋ náaŋ (500) ma dí dɛɛ Liiva-ŋai maa mɛni ma.

10Dí gúui mɛ̂ni kpɛ̀tɛ zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai dí lɛ́ɛ dítɔ̂ɔi a díkpulu yɛ̂ɛ berei galoŋ è wɔ́lɔ mò lai.

11Liiva-ŋai dí nâa Dɛɛ-mɛi-kûu ƀála-loŋ páa dí gɔlɔ kula. Dí ŋãa tɛ́ɛ zâla láa-soŋ-ƀelai pɔ́ díkɛ gbɛmɛŋ ŋ̀âla-teƀelei ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Dí géreŋ-sala sama-sɛŋ kùla ma dí zée a da kpɛ́ni a gɛ́ɛ dí dɛ̀ɛ ǹûai pɔ́ díkpulu ma dí sala kula lá Yâwɛɛ ma yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛi la Mose ŋɔtɔ̂ŋ sui. Dí ŋɔ́nɔ m̀ɛni tɔnɔi ŋí kɛ nɔ́ a niŋa-sirɛ-ŋai.

13Nya ƀe dí Dɛɛ-mɛi kûui maa fɛnɛ-sɛŋ ŋɔŋ yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛi lai. Kɛ́lɛ dí zama-sãa maa waai ɣili leɣe, tii-kélei da pane-ŋa su dí ŋa-kɔlɛ ǹûai dîa a maa félaa.

14Nyiŋi pôlu ma, Liiva-ŋai dí mii-sɛŋ kpɛ̂tɛ díkpîŋ mɛni ma da zâla láa-soŋ-ƀelai. Kpɛ́ni fêi, Zâla-laa-soŋ ƀelai díkɛ gereŋ sama-sɛŋ kérenîi dí kɛ́ zua-wulɔi kereŋ é lɛɛ la zu gbini é pɛlɛ.

15Ŋule-too-ƀelai nyíi-ŋai kɛ̀ a Asafa ŋɔnuu-suui su-ƀelai, díkɛ dítɔ̂i ƀɛ́i Deeƀé, Asafa, Emaŋ da Zedutuŋ nyíi kɛ a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ nuui gâloŋ mɛ̂ni mai dí wɔlɔ naa tɛ̀ɛ dípɔi. Ziɣãŋ laƀelei mɛi káa-ƀelai dífe kula ní dítɔ̂i, kpɛ́ni fêi, Liiva-ŋai díkɛ Dɛɛ-mɛi kûu mii-sɛŋ kpɛtɛi dímɛ̂ni ma.

16Gɛ́ɛ tí, dí m̀ɛni-ŋai kélee kɛ yɛ̂ɛ berei galoŋ Zosaya è gbɛtɛ lai. Dí Yâwɛɛ fɛli. Dí Dɛɛ-mɛi kuui kɛ, dí gereŋ-salai kula Yâwɛɛ ŋɔɣâla-teƀelei ŋá.

17Eezuɛ-ŋai kɛ ǹaai dí Dɛɛ-mɛi kûui kɛ a maa tãi ti. Dí ŋɔ́nɔ lɛɛ naa dí Dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi maa kûui kɛ fólo kûu Lɔɔlu mɛi feerɛ yée mu.

18É siɣe Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Samia ŋɔtãi mâ, dífe ta wɔ́lɔ Dɛɛ-mɛi kuui kɛ́ ni a bere-sĩi ŋí. Galoŋ pɔlɔ-ŋai kɛ́ ǹaai da fé gúui ŋí kɛ̀ ni a bere-sĩi ŋi. Zosaya ŋɔtãi ŋí mâ, zâla láa-soŋ-ƀelai, Liiva-ŋai, Zuda-ƀelai, Eezuɛ-ƀelai da Zerusâlɛŋ-ƀelai díkelee díkɛ naa.

19Dí Dɛɛ-mɛi kuui ŋí kɛ Zosaya ŋɔkaloŋ-laai ŋɔkóraŋ buu-káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀai su.

Zosaya ŋɔkaloŋ-laai gbɛɛ-ŋai

(Kâloŋ Veerɛi 23:28-30)

20Zosaya kɛ́ɛ a kpɛɛ a m̀ɛni-ŋai ŋí kélee kɛ̂ɛi, a Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kɛ́ a gɛ̀ perei, Ize kaloŋ Niko da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí pa a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛlɛ Kasimisi ma Yufeletii Ya-leei kɔlɛ. Nya ƀe Zosaya è li a gɛ́ɛ é kɔ́ dípɔ.

21Kɛ́lɛ, Niko è kera-ŋa tɛ̀ɛ bɔ naa é mò m̀a ǹyɛɛi, “Zuda kaloŋ, lé láa-saa ƀé kwa yá kúloai? Ḿve pá ní ípɔ a laa-sâa. Kɛ́lɛ, ǹúui kwa ǹyaa kúkaa kɔ̂i ƀé ŋá pá bɔ́. Ɣâla aâ mó ḿâ a gɛ́ɛ ŋá lí a maa félaa. M̀ɛni ma, yè kpera tɔ̂i Ɣâla ma nyíi gáa ḿbôlui. À wála kɛ́ tí, a pâi ípaâi.”

22Kɛ́lɛ Zosaya fé ŋ̀̀óli tɔɔ ní a dɔnɔ kpîŋ. È li é ŋɔkâloŋ-seɣei kúla m̀a è seɣe da kpɛ́ni tòo m̀a a gɛ́ɛ núu da fa lâa gɔ́lɔŋ la a kâloŋ é kɔ́ bɔ́. Vé ŋ̀̀óli tɔ̀ɔ ní m̀ɛnii ma Niko è m̀o m̀a é pîlaŋ Ɣâla wóo mai. Kɛ́lɛ è pɛ̀lɛ Niko ma Mɛgido tiŋ-tiŋ su.

23Tãi dí pɛlɛ la gɔ̂i mai, kerâŋ-pili-núu tɔnɔ è galoŋ Zosaya ƀòŋ a ŋɔkerâŋ. Nya ƀe Zosaya è m̀o ǹyée-nuu kɛ́tɛi m̀a ǹyɛɛi, “Lí a ńyãa a maa félaa, kpɛni fêi, daâ ŋ́wana a ŋ̀̀ánaa.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Nya ƀe dí gula gɔ́kɔ-kereŋ su dí bili da kpɛ́ni su dílene la pôlu Zerusâlɛŋ ƀɛ́i è saa naai. Dí ǹoo ǹâŋ ní díƀolôŋ la. Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀela kélee dízàa wɔ́lɔ kɛ.

25Gɛ́ɛ tí, Ɣâla ŋɔlóno-kɛ nuui Zɛlemaya è malôŋ-wule pɔ̃yɛɛ é pîlaŋ m̀a. É siɣe tãi ti ma é too gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ tãi ma, ǹɛyâai da zinaai dakâa ŋule ŋí tòo a kili-too-ŋa é pîlaŋ Zosaya ma. Mɛnii ŋí è nâa kɛ a ǹûai tûa-pere Eezuɛ-lɔii su. Nya ƀe dí bɔ̃yɛ m̀aloŋ-tôo-maa ŋule-woo kɔlɔi su.

26M̀ɛnii nyíi-ŋai Zosaya è wɔ́lɔ gɛ̀ ŋɔkaloŋ-laai sui, yɛ̂ɛ berei è wɔ́lɔ ǹyée see la Yâwɛɛ mui, yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛi la Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ sui,

27é siɣe gɔ́ɔ pîlanii é seri gbɛɛ-ŋai mai gélee káa Zuda da Eezuɛ-ŋai díkâloŋ-ŋai dímɛni-pɔlɔ kɔlɔi su.

Kɔlɔnikɔ Veerɛi 36

Dí Zoazi kɛ̀ a kâloŋ ǹâŋ pɔɔ ŋa Zerusâlɛŋ

(Kâloŋ Veerɛi 23:30-35)

1Nya ƀe ǹûai dí Zosaya ǹóŋ Zoazi kɛ̀ a kâloŋ ǹâŋ pɔ́ɔ ŋa Zerusâlɛŋ.

2Zoazi è kɛ̀ a koraŋ buu-feerɛ káo-saaƀa díkɛ gɛ̀ a kâloŋ. È gɛ̀ galoŋ-laai su a ɣaloŋ saaƀa. Zɛɛ́ɛ è wɔ́lɔ kɛ Zerusâlɛŋ.

3Nya ƀe Ize kaloŋ Niko è pa é gula galoŋ-laai su Zerusâlɛŋ, é ŋuŋ-fela-fêi pú Zuda ma. Ŋuŋ-fela-fêi ŋí è kɛ̀ a káne pãŋ wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (7,500) da gôo pãŋ buu lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ káo lɔ́ɔlu.

4Ize kaloŋ Niko è Zoazi ǹeɣe Iliakiŋ sèe bɔ̀ɔ ŋá a kâloŋ Zerusâlɛŋ, Zuda-lɔii su. È Iliakiŋ láa maa faleŋ a Zɛoakiŋ. Niko è pa é Iliakiŋ ǹîa, Zoazi siɣe é li la Ize.

Dí Zɛoakiŋ kɛ̀ a kâloŋ Zuda

(Kâloŋ Veerɛi 23:36--24:7)

5Zɛoakiŋ è wɔ́lɔ kɛ a koraŋ buu feerɛ-káo lɔ́ɔlu díkɛ gɛ̀ a kâloŋ. È gɛ̀ galoŋ-laai su a koraŋ puu-káo tɔnɔ. Zeɛɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ. È mɛni nyɔ́mɔɔ támaa kɛ a Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ.

6Nya ƀe Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è pa é kɔ́ pɛ́lɛ mà é ǹyée tóo ƀara-kpɔnɔ ŋá é lí la Babelɔŋ.

7Nɛbukinaza è ŋɔ́nɔ li a Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu sãa támaa Babelɔŋ é dí pu ŋɔkâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mu.

8Mɛni-ŋai nyíi kélee Zɛoakiŋ è wɔ́lɔ gɛ̀ ŋɔkaloŋ-laai sui, é pɛlɛ m̀aa-kula maa tûa-ŋai é gèi bɔ̃yɛɛ̂i Eezuɛ da Zuda-ƀelai díkâloŋ-ŋai dí mɛni pôlɔ-kɔlɔi su. Gɛ́ɛ tí, ǹóŋ Zɛoasiŋ è lèɛ bɔ́ɔ-ŋa a kâloŋ.

Dí Zɛoasiŋ kɛ̀ a kâloŋ Zuda

(Kâloŋ Veerɛi 24:8-17)

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Zɛoasiŋ è kɛ̀ a kóraŋ puu-káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa díkɛ gɛ̀ a kâloŋ Zuda-lɔii mɛi. È gɛ̀ gâloŋ-laai su a ɣáloŋ saaƀa, fólo-puu. Zéɛɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ. È wɔ́lɔ ké a sɔnyɔ̂ŋ ǹuu Yâwɛɛ ŋɛ́i.

10Vólo-laa ƀɔ́ɔɔi kpɛɛ-ŋa tãi, gâloŋ Nɛbukinaza è dòli é pá Babelɔŋ a Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu-sãa sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋai. Nya ƀe è Zɛoasiŋ gerâ Zɛdikaya kɛ̀ a kâloŋ Zuda da Zerusâlɛŋ mɛi.

Zɛdikaya è kɛ̀ a kâloŋ Zuda

(Kâloŋ Veerɛi 24:18-20; Zɛlemaya 52:1-3a)

11Zɛdikaya è kɛ a koraŋ buu-feerɛ káo-tɔnɔ díkɛ gɛ̀ a kaloŋ. È kɛ galoŋ-lai su a koraŋ puu-káo tɔnɔ. Zeɛɛ è kɛ Zerusâlɛŋ.

12È wɔ́lɔ sɔnyɔ̂ŋ támaa kɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ ŋɛ́i. Vé ŋumɛ-maa tua kɛ ni a Zɛlemaya nyíi kɛ a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui, nyíi a kâa Yâwɛɛ ŋɔwooi ƀoi.

Gâloŋ Nɛbukinaza è Zerusâlɛŋ yée mɛi ɣâle

(Kâloŋ Veerɛi 25:1-21; Zɛlemaya 52:3b-11)

13È ŋɔ́nɔ tɔɔ gâloŋ Nɛbukinaza ma nyíi gɛ̀ é vóo a Ɣâla laai. È kɛ kpɔ́ a ŋ̀olii-kpɔlɔɔ. È ǹíi su kpanaŋ kpɔ́ ve tínaŋ ní Eezuɛ Ɣalai Yâwɛɛ pɔ́ pere.

14Maa tãi tí ma, zâla-laa-soŋ ƀelai láa túɛ-ƀela kpaya-kpayai kélee dí dípôlu tɔɔ Ɣâla ma díkɛ mɛni nyɔ́mɔɔ támaa ŋa kɛ ǹɔii su, díkɛ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi maa-tĩa kara nyíi Yâwɛɛ è maa waa Zerusâlɛŋ.

15Yâwɛɛ nyíi gáa a dínâŋ ni Díɣâlai è wɔ́lɔ lono dípɔ ŋɔlóno-kɛ-ƀelai sarâi a tãi támaa. Kpɛni fêi, ŋɔnûai maloŋ è kɛ ma da ŋɔpɛ́rɛi.

16Kɛ́lɛ, dí ɣɛlɛ-maa kula Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai kponoi. Dífe díyee see ní ŋ́oo mu. Díkɛ ɣɛlɛ-maa kulâi ŋɔlóno-kɛ ƀelai kponôi é lɛɛ la zu Yâwɛɛ é ǹíi ŋwana dîa nyíi gula-maa fé kɛ ni ma.

17Nya ƀe Yâwɛɛ è pà a Babelɔŋ kaloŋ-ŋai díkɔ pɛlɛ dîa. Dí ǹyaŋkpá-ŋai pâa a ƀóa-sɔ̂kpɔ-ŋa dílɛɛ gbeli-ŋai pôlu é lɛ́ɛ la zu dí seri Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. Dífe nyáŋkpa, kpaa máŋ nɛnî-kpela tɔnɔ kpîŋ lɛɛ ní, kpaa máŋ siɛ pɔ̂lɔ, kpaa máŋ núu-pɔ̂lɔ da. Ɣâla è díkelee kpɔ́ dítɛ̀ɛ Nɛbukinaza pɔ́.

18È lì a Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mu sãai kélee kpɔ́ é máŋ ké a bɛlɛɛ-pɛlɛɛ, kpaa máŋ gbaya-kpayai Babelɔŋ. È lì a gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu sɛŋ-kaoi kélee da ǹyée-ŋa sɛŋ mɛni kpanaŋɔɔ-ŋai é pɛ́lɛ ŋɔtíi-kɛ-ƀela kpaya-kpayai dîa.

19Dí ŋɔŋ tôo Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi ma dí ziɣãŋ nyíi kɛ̀ a dínaŋɔɔ Zerusâlɛŋ mai wólo. Dí gâloŋ-pɛrɛi kêreŋ dí ǹaa sãai kélee su kara.

20Nɛbukinaza è li a diai nyíi kélee dífe dípaa ni Babelɔŋ díkɛ tii kɛ mi da ǹônii-sinaai. Dí lɛ̀ɛ tîi kɛ̂i diɛ é lɛɛ la zu Pɛsia-ŋai dí Babelɔŋ yée mɛi ɣále.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Tãi ŋi yée mu, ǹɔii è vii-tɔɔ ŋɔfii-tɔɔ-ɣelei ma. Núu da fé kɛ ni naa é tíi ké ǹɔii ma kóraŋ buu-lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu. Mɛnii ŋí è kɛ a Yâwɛɛ wóo ŋaa-see kɛ́ɛ nyíi è m̀o Zɛlemaya sarâi.

Sarɔ è gɛ Zuda-ŋai dílene pôlu

(Ɛzura 1:1-4)

22Tãi Sarɔ è wɔ́lɔ kɛ̀ la a kâloŋ Pɛsia lɔii mɛi ŋɔkóraŋ m̀aa-ŋuŋ su, Yâwɛɛ è wɔ́lɔ Sarɔ lii mu-siɣe a gɛ́ɛ m̀ɛnii Yâwɛɛ è m̀o Zɛlemaya sarâi ŋ̀aa-see é kɛ. Sarɔ lii mu è siɣe é tôŋ tɛɛ ŋɔlɔii gwaa kélee ma é ŋɔ́nɔ bɔ̃yɛɛ kɔlɔ ma ǹyɛɛi:

23Pɛsia kaloŋ Sarɔ ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ Ɣâla nyíi gáa ɣâla-taai a ŋ̀ɛ́niɛi su kaloŋ-laai kélee tɛɛ m̀́bɔ a ǹɛ́ a gɛ́ɛ ŋá ɣâla-pɛrɛ kɛtɛ tɔɔ mi Zerusâlɛŋ Zuda-lɔii su. M̀ɛni m̀a, kaai kélee kákaa a Ɣâla ŋɔnûai, ka li naa. Ɣâla é kɛ́ ká kɔlɛ ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ɛzura

Ɛzura 1

Sarɔ è Zuda-ŋai ŋuŋ ma ƀò

1Yâwɛɛ è wɔ́lɔ ŋɔmɔ̂leŋ pù Pɛsia kaloŋ Sarɔ kponôi. M̀ɔlêŋ ŋɔwála-walai è gɛ̀ Sarɔ é kɔlɔ pɔ̃yɛ, é dɛɛ ŋɔkâloŋ-laa lɔii gwaa kélee Zuda-ŋai ŋuŋ ma ƀó mɛni ma. È m̀ɛnii ŋí kɛ̀ ŋɔkâloŋ-laa koraŋ maa-ŋuŋ su. M̀ɛnii ŋí è kɛ̀ a ŋ̀óoi Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò ŋɔlóno kɛ́-nuui Zɛlemaya sârai ŋàa-see kɛ́ɛ. Ŋ̀óo-ŋai è bù gɔlɔi ŋí sui dîa káa ŋí:

2"Ń̀yãa Sarɔ, Pɛsia-ŋai díkâloŋ, Ɣâla Yâwɛɛ nyii gáa Ɣâla-taai, a ŋ̌gɛ a kâloŋ ǹɔii ŋuŋ-ŋai kélee mɛi ŋ̀éniɛi su. A wála-wala-laa tɛɛ m̀bɔ a gɛɛ ŋá ŋɔpɛ́rɛi tɔ́ɔ Zerusâlɛŋ taa-leei su Zuda lɔii su.

3Káai kélee a Ɣâla ŋɔnûai, Ɣâla é tɔ́ɔ kátuɛ ká lí pôlu Zerusâlɛŋ ká ŋɔpɛ́rɛi tɔ́ɔ pôlu. Ǹyaa ƀa káai a Eezuɛ-ŋai Káɣâlai nyii maa nɛ̃ɛi ká vɛli nɔ́ Zerusâlɛŋ.

4Káai ǹûai gɔ́i è dí sòŋ díkaa kásamai, da kɛ̀ liî pôlu, kà kpɔŋ mâa tɛ́ɛ dípɔ a sãa. M̀aa sãai ŋí díkɛ a kâpa, gôo, sãâ-kpulu-kpulu da taa-tulɛ ŋa. Kà sãâ tɛɛ máŋ dípɔ a gɛɛ da lì díkɛ dɛ̀ɛ a sama sãa Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu Zerusâlɛŋ."

5Nya ƀe Zuda da Bɛŋsima dísuui su-ƀelai láa túɛ-ƀelai, zâla láa-soŋ-ƀelai, da Liiva-ŋai dí dímu sìɣe a gɛɛ dí lí dí Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi tɔ́ɔ pôlu Zerusâlɛŋ. Dí gɛ̀ tí, kpɛ́ni fêi, Ɣâla ŋɔmɔ̂leŋ è dílii mu sìɣe.

6Díkɔlɛ maa-ƀelai kélee dí kpɔŋ-mâa tɛ̀ɛ dípɔ a sãâ. Zãâi ŋí ƀé kɛ̀ a kâpa sɛŋ-folo-ŋa, gôo, sãâ kpulu-kpulu-ŋa, taa-tulɛ ŋa da sãâ da kpɛ́ni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa. Dí sama sãa tɛ̀ɛ dípɔ máŋ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛni ma.

7Zãâi kélee Gâloŋ Nɛbukinaza è wɔ́lɔ gùla Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu Zerusâlɛŋ ŋɔkpɛtɛ-ɣala-ŋai mɛni mai, Gâloŋ Sarɔ è dítɛ̀ɛ pôlu.

8È zãâi ŋí kélee tɛ̀ɛ Miturɛda pɔ́. Miturɛda ƀé kɛ̀ a gâloŋ yêei-sãai kélee mɛi-ƀelai láa-tuɛ núu. Miturɛda è zãâi kélee lòno é dílaa pú kɔlɔ ma Sibazɛ mì, nyíi kɛ̀ a Zuda lɔii láa-tuɛ nuui a maa tãi tí.

9Zãâi è dí lònoi, dia káa ŋí: Gôo kawulu buu saaƀa, káne kawulu wála tɔnɔ (1,000), ƀóa buu feerɛ káo-lɔ́ɔlu mɛi náaŋ da gôo kawulu da kpɛ́ni ŋa.

10Gôo kawulu buu saaƀa, káne kawulu ŋuŋ-náaŋ pôlu puu (410) da sɛŋ-folo da kpɛ́ni-ŋa ŋɔwála tɔnɔ (1,000).

11Zãâi kélee Sibazɛ è kùla la Babelɔŋ lɔii su é lí la Zerusâlɛŋ è kɛ̀ a gôo, káne da sãâ da kpɛ́ni-ŋa ŋɔwála lɔ́ɔlu pôlu ŋuŋ náaŋ (5,400). Da kɔ-soŋ-ƀela da kpɛ́ni-ŋa ƀé kùla Babelɔŋ dí lí Zerusâlɛŋ.

Ɛzura 2

Diai kùla gɔ-soŋ-laai sui dílaa ká ŋí

(Niɛmaya 7:4-73)

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Gɔ-soŋ-ƀelai dámaa ɣele dí kùla Babelɔŋ lɔii kpiniŋ su, dí lene pôlu dítaa-leeŋai su. Da-ŋa díkɛ̀ a Zerusâlɛŋ-taa-leei su-ƀela, da-ŋa dí ƀò a Zuda lɔii su-ƀela. Gâloŋ Nɛbukinaza è wɔ́lɔ ǹûai ŋí díkaa-ƀelai sòŋ kɔ́ su é lí a dia Babelɔŋ díkɛ ƀò naa ǹyêei a luɛ-ŋa. Dí kɛ̀ ǹaa ǹyêei kóraŋ támaa yée mu.

2Dílaa túɛ-ƀelai láa ƀe kɛ̀ a Zɛrubabɛɛ, Zasua, Niɛmaya, Seraya, Lelaya, Mɔdikai, Beesãŋ, Misipa, Bivai, Leuŋ da Baanaa. Eezuɛ pɛrɛ-ŋai láa túɛ-ƀelai láa ká ŋí da diai kɛ̀ naai dí kɔni:

3Parosi ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu wála feerɛ pôlu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao feerɛ (2,172).

4Sifatia ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao feerɛ (372).

5Araa ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao lɔ́ɔlu (775).

6Paa-moa ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu wála feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu puu kao feerɛ (2,812). Ǹûai ŋí díkùla Zesua da Zoa nuu-suui su.

7Elaŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu kao náaŋ (1,254).

8Zatu ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ pôlu buu náaŋ kao lɔ́ɔlu (945).

9Zakai ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da (760).

10Bani ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu náaŋ kao feerɛ (642).

11Bebai ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu feerɛ kao saaƀa (623).

12Aga ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ feerɛ pôlu buu feerɛ kao feerɛ (1,222).

13Adonikaŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da kao lɔ́ɔlu mɛi da (666).

14Bivai ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu wála feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu kao lɔ́ɔlu mɛi da (2,056).

15Adiŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ náaŋ pôlu buu lɔɔlui kao náaŋ (454).

16Atɛ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ kao lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (da dòli máŋ a Ɛsekaya).

17Bizai ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ saaƀa pôlu buu feerɛ kao saaƀa (323).

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Zora ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ pôlu puu kao feerɛ (112).

19Asuŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ feerɛ pôlu buu feerɛ kao saaƀa (223).

20Giba ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ kao lɔ́ɔlu.

21Ǹûai ŋí dínuu pɔlɔ-ŋai dí wɔ́lɔ kɛ̀ daa-ŋai ŋí sui, dia máŋ dí lène pôlu. Bɛpeleɣɛ̃ɛ taai su-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ kao saaƀa (123).

22Nɛtofa taai su-ƀelai dí kɛ̀ a núu buu lɔ́ɔlu kao lɔ́ɔlu mɛi da.

23Anatɔ taai su-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ kao lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (128).

24Azimavɛ taai su-ƀelai dí kɛ̀ a núu buu náaŋ kao feerɛ.

25Kiria-zeriŋ, Sifira da Bɛɛrɔ taa-ŋai su-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu náaŋ kao saaƀa (743).

26Lama da Giƀa taa-ŋai su-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu feerɛ kao tɔnɔ (621).

27Misima ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ kao feerɛ (122).

28Bɛtɛ da Eea taa-ŋai su-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ feerɛ pôlu buu feerɛ kao saaƀa (223).

29Nibo taai su-ƀelai dí kɛ̀ a núu buu lɔ́ɔlu kao feerɛ.

30Maabi ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu kao lɔ́ɔlu mɛi da (156).

31Elaŋ taai su-ƀelai dí kɛ̀ a núu wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu kao náaŋ (1,254).

32Ariŋ taai su-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ saaƀa pôlu buu feerɛ (320).

33Lo, Aadi da Ono taa-ŋai su-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu feerɛ kao lɔ́ɔlu (725).

34Zɛleko taai su-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ saaƀa pôlu buu náaŋ kao lɔ́ɔlu (345).

35Senaa taai su-ƀelai dí kɛ̀ a núu wála saaƀa pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu saaƀa (3,630).

36Zâla lá-soŋ nuu-kpului su-ƀelai kùla gɔ́-soŋ laai su dí lène pôlu dílɔii kpînin-ŋai sui, dílaa ká ŋí da dípɛrɛi mu-ƀelai. Zidaya ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao saaƀa (973). Ǹûai ŋí dí kɛ̀ a Zasua ŋɔsuui su-ƀela.

37Imɛ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu wála tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu kao feerɛ (1,052).

© 2014 Bible Society in Liberia.

38Pasiɔ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ feerɛ pôlu buu náaŋ kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (1,247).

39Ariŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu wála tɔnɔ pôlu puu kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (1,017).

40Liivai ŋɔsuui su-sinaai kúla gɔ-soŋ laai su dílene pôlui: Zasua da Kamiɛɛ dípɛrɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao náaŋ. Dí kùla Odavia ŋɔsuui su.

41Ǹâla-pɛrɛ-kɛ́tɛi mu wule too-ƀelai dípɛrɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ kao lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (128). Dí kùla Asafa ŋɔsuui su.

42Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-ƀelai dípɛrɛi mu-ƀelai dí kɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu saaƀa kao lɔ́ɔlu mɛi náaŋ (139). Dí kúla Saluŋ, Atɛ, Taamɔŋ, Aku, Atita da Sobai-ni dísuui-su.

43Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu tii kɛ́-ƀelai kúla gɔ́-soŋ laai su dí lène pôlui, dí mɛi-ƀelai láa ká ŋí: Ziɣa, Asufa, Tabao,

44Kɛrɔ, Sia, Padɔŋ

45Lebana, Akɔ, Aku,

46Aga, Saŋlai, Anaŋ

47Gidɛɛ, Gaɣa, Liaya,

48Leziŋ, Nikoda, Gazaŋ,

49Uza, Pasia, Besai,

50Asina, Meuniŋ, Nɛfisiŋ

51Baƀu, Akufa, Aaɔ,

52Bazulu, Meida, Aasa,

53Bakɔ, Sisela, Tema,

54Nɛzia, da Atifa.

55Gâloŋ Saloma ŋɔtíi kɛ́-ƀelai kúla gɔ́-soŋ laai su dí lène pôlui, dí láa túɛ-ƀelai láa ká ŋí: Sotai, Asofɛrɛ, Pɛruda,

56Zaala, Dakɔ̃ŋ, Gidɛɛ,

57Sifatia, Ati, Pokɛrɛ-azɛbiŋ, da Amii.

58Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu tii kɛ́-ƀelai da Gâloŋ Saloma ŋɔtíi kɛ́-ƀelai dísuui su-ƀelai díkelee dí kùla gɔ́-soŋ laai su dí lène pôlu. Dí kɛ̀ a núu ŋuŋ saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ kao feerɛ (392).

59-60Núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu kao feerɛ (652) díkula gɔ́-soŋ laai su dí lène pôlu Eezuɛ. Kɛ́lɛ dífe pɔ̂ri-ni ǹɛ̂i a gɛɛ dínûai díkɛ̀ a Eezuɛ-ƀela. Dí kùla

© 2014 Bible Society in Liberia.

Dilala, Tobaya, da Nikoda nuu-suui su. Dí kɛ̀ Tɛɛ-mela, Tɛɛ-asa, Siru, Adaŋ, da Imɛ taa lee-ŋai su kɔ-soŋ-ŋai laa su.

61-62Kili-ŋa pôno da fé kɛ-ni naa é pîlaŋ ǹúu-suui ma zâla láa soŋ-nuu kpului ŋí è kùla zui. Ǹúu suui ŋí ƀa: Abaya, Akozi, da Bazilai. Kɛ́lɛ Bazilai sala láa-soŋ nuu-kpului è kùla Bazilai ŋɔsuui su. Bazilai è nɛnî kùla Bazilai kpiniŋ su Gilia lɔii su. È ŋɔnɛnîi ǹâŋ ŋɔnúu suui láa sèe ǹyaa kpîŋ ma. Tãi nɔ́ kili-ŋa pôno da fé kɛ́ ní naa é pîlaŋ la ǹúu-suui ŋí mai, dí gùla zu. Dífe díyee see ní dímu a gɛɛ dí kɛ́ a sâla láa soŋ-ƀela.

63Zuda-ŋai dílɔii láa túɛ-nuui fé fáa ní ma a gɛɛ m̀ii-sãai da gùla Ɣâla ma a sâlai, ǹûai ŋí dí da mii. É lɛ́ɛ pâi kɛ̂i tí, fɛ̂ɛ sâla láa sóŋ-nuu kpîŋ é Uliŋ da Tumiŋ tóo é gáa à kɛ̀ maa nɛ̃ɛi é kɛ́ tí.

64Diai kélee kùla gɔ́-soŋ laai su dí lène pôlui, dí kɛ̀ a núu wála buu náaŋ kao feerɛ pôlu ŋuŋ saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da (42,360).

65Dítii kɛ́-nɛyãai da zinâai dí kɛ̀ a núu wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ saaƀa pôlu buu saaƀa kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (7,337). Díwule too sinaai da ǹɛyâai díkɛ̀ a núu ŋuŋ feerɛ (200).

66Daa tûlɛ-ŋai dí pà a dia pôlui, dia ká ŋí: Soo ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu saaƀa kao lɔ́ɔlu mɛi da (736), soo ƀóloŋ-maa ŋuŋ feerɛ pôlu buu náaŋ kao lɔ́ɔlu (245),

67soo-fáleŋ ŋuŋ náaŋ pôlu buu saaƀa kao lɔ́ɔlu (435), da wɛlɛ-sôo wála lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu feerɛ (6,720).

68Tãi gɔ́ soŋ-ƀelai dí lène la pôlui, dí pà Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi lá Zerusâlɛŋ. Dílaa túɛ-ƀelai da-ŋa dí lii kûla sáma sãa tɛ̀ɛ a gɛɛ dí bɛ́rɛ kɛ́tɛi ŋí tɔ́ɔ là pôlu maa kala-kpoloŋ-pɔlɔi ŋá.

69Zɛŋ kélee díyee è pɔ̀ri ma bɛ́rɛ kɛ́tɛi ŋí tɔɔ mɛ̂ni mai, dí dɛ̀ɛ. Zãâi dí dɛ̀ɛi ƀé kɛ̀ a gôo pãŋ wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ tɔnɔ (1,100), káne pãŋ wála lɔ́ɔlu mɛi da pôlu ŋuŋ feerɛ (6,200), da zâla láa soŋ-ƀelai maa yôkpo ŋuŋ tɔnɔ (100).

70Eezuɛ-ƀelai kélee kɛ̀ gɔ́-soŋ laai sui dílônii dí lène pôlu Eezuɛ. Dí lì dí see dítaa-ŋai su tɛi-tɛi. Diai kɛ̀ gɔ́-soŋ laai sui, da-ŋa ƀa: Zâla láa-soŋ-ƀelai, Liiva-ŋai, Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔwule-too-ƀelai, Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-ƀelai, da Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu tii kɛ́-ƀelai.

Ɛzura 3

Ǹûai dí ŋɔ́nɔ pɛ̀lɛ Ɣâla fɛlîi Zerusâlɛŋ

1Eezuɛ-ŋai kuláa gɔ́-soŋ laai su Babelɔŋ dí ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ sìɣe dí dítaa-ŋai su kpɛ̀tɛ. Ǹaa pôlu ma, dí díŋaa-tɛ gîe ma Zerusâlɛŋ taa-leei su.

2Nya ƀe Ziozada ǹóŋ-surɔ̂ŋ Zasua da m̀arâa sala láa-soŋ-ƀelai, Siatiɛ ǹóŋ Zɛrubabɛɛ da ŋɔnûai dí díŋa tɛ̀ díkîe ma. Dí Eezuɛ-ƀelai Díɣâlai ŋɔsâla-ŋai kúla

© 2014 Bible Society in Liberia.

kwaai ma tɔ̀ɔ pôlu dí kɛ kéreŋ sala kula naa yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i la Ŋ̀âla-nuui Mose ŋɔtɔ̂ŋ kɔlɔi sui.

3Dí gwaai ŋí ma tɔ̀ɔ pôlu berei máŋ yao è kɛ̀ la díkɔlɔ̂i é pîlaŋ diai dîa dí páa pôlui, dí dí kàa ǹɔii mai. Nya ƀe dí pɛ̀lɛ ŋɔ́nɔ kéreŋ sala-ŋa kulâi naa Yâwɛɛ ma yɛ̂ɛ berei da kâa gɛ̀ la a bɔlɔ a kpíni da fóloi.

4Zuda-ŋai dí Díƀûu Kuui maa mɛ̂ni kɔ́ɔ pîlaŋ ŋɔ́nɔ nàa yɛ̂ɛ berei gáa la Mose ŋɔtɔ̂ŋ wóo mai. Dí pɛ̀lɛ géreŋ sâla-ŋai kélee ŋ̀aa-see kɛ̂i ŋ̀ele kûu tɛi-tɛi-ŋai mɛni ma.

5Dí pɛlɛ ŋɔ́nɔ géreŋ sama-sãai kéleŋɔɔ ma yɛ̂ɛ berei díkɛ̀ gɛ̂i la a bɔlɔɔi, díkɛ ŋáloŋ ninai maa kûui maa salai kûla da Ɣâla ŋɔkúu-ŋai gbéli-ŋai maa salai, díkɛ dí lii kûla sama-sãai kélee gáa Yâwɛɛ mɛni mai tɛ̀ɛ bɔ́.

6Berei máŋ ǹûai ŋí dífe ké ní nîi Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔi lai, dípɛ̀lɛ kéreŋ sala-ŋa kulâi Yâwɛɛ ma a ŋáloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋɔɣele kûui maa-ŋuŋ ɣelei.

Dí Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̀ɔ pôlu

7Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ-ƀelai dífe dɔ̀ɔ-ni kpɛ́ni-kpɛni. Dí gɔni saa-ƀelai da ŋ̀úru-ƀela tii ké-ƀelai féla fè a sɛŋ-kao. Dí mii-sãa, kpele-sãa da ɔle-wulɔ tɛ̀ɛ Taya da Sidɔŋ taa-lee-ŋai su-ƀelai pɔ́. Dí zãâi ŋí tɛ̀ɛ dí pɔ́ sîda wuru-ŋai dí gùla dílɔii su Lɛƀanɔŋ, mɛni ma. Dí pà a ŋ̀úru-ŋai ŋí yá ŋá keleŋ su Zâpa taa-leei su. Pɛsia kaloŋ Sarɔ è fàa ma dílɛɛ pâi ŋ̀úru-ŋai ŋí kulâi Lɛƀanɔŋ.

8Dí lenéɛɛ pôlu Zerusâlɛŋ, maa kôraŋ veerɛi ŋɔɣáloŋ veerɛi su ƀé dí pɛ̀lɛ la Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̂ɔ ma. Ǹûai ŋí kélee dí díyee pù Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ mɛni su: Zɛrubabɛɛ, Zasua da Ziozada ŋɔkáayɔɔ-ŋai, zâla láa-soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai é pɛ́lɛ diai kélee kùla gɔ́-soŋ laai su dí lene pôlu Zerusâlɛŋ dîa. Liiva-ŋai kélee kɛ̀ a kóraŋ buu feerɛ é tɛ́ naa túɛ-perei, dí dí pù Ŋ̀âla-pɛrɛi ŋí tɔɔ pôlu maa mɛni láa túɛ.

9Liiva-nuui Zasua, ǹônii sinaai da ŋɔnûai, Kamiɛɛ da ǹônii-sinaai ní díkɛ̀ a bɛ́rɛi ŋí tɔɔ-ƀelai láa-túɛ-nuu kpului su-ƀelai da. Kamɛɛ ŋí da ǹônii dí kùla Odavia nuu-suui su. Díkpɔŋ mâa-ƀelai dí kùla Liiva-ŋai kɛ̀ Inadai, dísuui su.

10Tãi ǹûai dí Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̂ɔ kɔ́ɔ pîlaŋ lai, zâla láa-soŋ-ƀelai dí dímaa ɣîri dí túru-ŋa sìye Liiva-ŋai kùla Asafa suui sui, dí ɣale sãa siɣe. Dí laa-maa tɛ̂ tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ a wule-ŋa yɛ̂ɛ berei Gâloŋ Deeƀé è wɔ́lɔ gɛ́-pere lɛ̀ la dîai.

11Dí wule-ŋa tòo Yâwɛɛ ma, ǹúui da-ŋa díkɛ m̀u-see, dîyɛɛi, “Yâwɛɛ lɛ̂lɛɛi. Ŋ̀wɛ̂li ké maai ǹyɛ̂ei Eezuɛ mɛni mai, gɔyaŋ fé ma.” Ǹúui kélee dí làɣi ɣelɛ̂i-pere a tɛ̀ɛ-ŋa. Díkɛ̀ Yâwɛɛ láa maa tɛ̂i, kpɛ́ni fɛ̂i, a gɛ́ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi tɔ̂ɔ kɔ́ɔ a pîlaŋ.

12Zâla láa-soŋ-ƀela pɔlɔ-ŋai, Liiva-ŋai, da ǹúu sûu-ŋai láa túɛ-ƀelai nyii-ŋai wɔ́lɔ Ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛ pɔlɔi kaai, díkɛ̀ naa tãi dí bɛ́rɛi ŋí tɔ̂ɔ kɔ́ɔ pìlaŋ lai. Tãi dí nàa kàa lài, ǹûa pɔlɔ-ŋai dí wɔ̀lɔ a maloŋ-pere, ǹúu gbéli-ŋai díkɛ lii-nɛ̃̂ɛ kùla.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Núu da fé pɔ̂ri ní kɛ̀ díwɔlɔ-wooi ŋá kâai ma, kpɛ́ni fêi ǹíi-nɛ̃ɛ kula-ƀelai wóo è kɛ̀ a dɛ́ɛ díwɔ̂i mɛi-pere. Díwoo è lì kpɔ́ kwaa kôyaa ma póŋ-poŋ.

Ɛzura 4

Nûa dí tɔ̀ɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ-ƀelai dîa

1Zuda da Bɛŋsima dísuui su-ƀelai díkpɔara-ƀela díkɛ̀ naa. Ǹûai ŋí dí mèni a gɛɛ ǹúu suui ŋí su-ƀelai da kula gɔ-sôŋ laai su da kɛ́ Eezuɛ Ɣalai Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi tɔ̂i pôlu.

2Dí lì Zɛrubabɛɛ da ǹúu sûu-ŋai láa túɛ-ƀelai pɔ́ naa dîyɛɛ dîai, “Kwa kâa-ni kwa pâi Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi tɔ̂i. Kúa máŋ kwa ǹâla-tɔnɔi ŋí fɛ̀li. É síɣe tãi ma Asiria kaloŋ Isɛaadɔŋ è pà la a kúa ǹɔii ŋí sui, Ǹâlai ŋí nɔ́ ƀé kwa sâla kùla ma a kóraŋ kélee.”

3Nya ƀe Zɛrubabɛɛ, Zasua da ǹúu sûu-ŋai láa túɛ-ƀelai dí m̀o dîa dîyɛɛi, “Kúfe kpɔŋ-mâa da kélee wɛ̂lii káyêei Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ mɛni ma. Kúa kpîŋ ƀé pâi dɔ̂i yɛ̂ɛ berei Pɛsia kaloŋ Sarɔ è m̀o la kûai.”

4Nya ƀe diai gɔ́-soŋ-ƀelai lenɛ́ɛɛ pôlu dí dí-kàa ǹɔii mai, díkɛ̀ yao pûi ǹûai ŋí kponôi Ǹâla-pɛrɛi ŋí tɔɔ mɛni ma.

5Dí yee pɛ̀lɛ ǹá-sɛŋ-kao tɛ̀ɛ máŋ Pɛsia lɔii kpiniŋ láa túɛ-ƀelai pɔ́ a gɛɛ dí tɔ́ɔ ǹûai ŋí dîa. Dí lɛ̀ɛ m̀ɛnii ŋí kɛ̂i é lɛ́ɛ la zu Sarɔ ŋɔtãi é kpɛ́ɛ Darɔ é bɔ́ɔ ŋá síɣe.

Nûa dí tɔ̀ɔ Zerusâlɛŋ taa-leei tɔɔ-ƀelai dîa

6Tãi dí Atasɛra kɛ̀ la a kâloŋ Pɛsia lɔii mɛi, Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai díkpɔara-ƀelai dí tɔɔ-maa kɔlɔ pɔ̃yɛ gâloŋ pɔ́ naa é pîlaŋ dîa.

7Nyíŋi pôlu ma, tãi dí Atasɛra kɛ̀ la a kâloŋ Pɛsia lɔii mɛi, Bisilaŋ, Miturɛda, Tabee da m̀arâai dí ŋɔ́nɔ tɔɔ-maa kɔlɔ pɔ̃yɛ gâloŋ pɔ́naa. Dí gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ Aramee-wooi su. Kɛ́lɛ dí bène Pɛsia-ŋai dísîi-wooi su.

8Yufeletii Ya-leei ŋɔfólo liî-pere lɔii kpiniŋ mɛi nuui Leuŋ da Sisai nyii kɛ̀ a gɔlɔ pɔ̃yɛ-nuui, dí tɔɔ-ma kɔlɔ pɔ̃yɛ máŋ Gâloŋ Atasɛra pɔ́naa é pîlaŋ Zerusâlɛŋ ma. Gɔlɔi dí bɔ̃yɛɛi, ǹóo ká ŋí.

9“Gɔlɔi ŋí a kulai ńyãa Leuŋ ńyêei kwa m̀arâai, Sisai nyii gáa a gɔlɔ pɔ̃yɛ-nuui, m̀ɛni sâa ƀó-ƀelai, ǹɔii-ƀela gbéli-ŋai nyii-ŋai díkaa a Irɛ, Babelɔŋ da Susa lɔii-ƀelai. Susa taai ŋí káa Elaŋ lɔii kpiniŋ su.

10Gɔlɔi ŋí a kulâi máŋ ǹûai yêei nyíi Gâloŋ wála-wala kɛ́tɛi Asubanipa è wɔ́lɔ dí kùla dílɔii su é lí a dia Sameria da kwaa da kpɛ́ni-ŋa ma, Yufeletii Ya-leei ŋɔfólo liî-pere-lɔii su.”

11M̀ɛnii dí bɔ̃̀yɛ gɔlɔi sui ǹyaa ká ŋí: “Gɔlɔi ŋí a liî Gâloŋ Atasɛra pɔ́naa, gɛ́ kùla ŋɔlɔii kpînin̨ láa túɛ-ƀelai yêei nyii-ŋai dí káa Yufeletii Ya-leei ŋɔfólo liî-pere lɔii kpiniŋ su.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

12“Gâloŋ, kwa ŋ̀wɛ̂lii í gɔ́lɔŋ a gɛɛ Zuda-ŋai kùla ílɔii kpînin̨ da-ŋa su, dí pá Zerusâlɛŋ taa-leei sui, da ké daa-leei ŋí tɔ̂i pôlu nyíi zu-ƀela tûa-pere nyɔ́mɔ̂i, dí ƀò a tɔɔ-mâ-ƀelai. Da pɛlɛ ziɣãŋ-ŋai tɔ̂ɔ ma ǹaa vé pâi tûai díkɛ kpɛɛ dîa.

13Gâloŋ, yà ǹɛɛ naa ǹûai da daa-leei ŋí tɔ̀ɔ pôlu dí siɣãŋ-ŋa tínaŋ ma, ŋuŋ-fela fei-ŋa kpɛɛ-mɛni da lɔii ŋɔzuti kpɛɛ mɛni da pâi kperâi. À kɛ̀ tí, sɛŋ-kao da fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i íkâloŋ laai su.

14Kúkaa a ítii ké-ƀela. M̀ɛni ma, kúfe ŋ̀wɛ̂lii dí daa leei ŋí tɔ́ɔ pôlu. M̀ɛnii kwa ŋ̀wɛ̂lii í gɛ́i ǹya ka ŋí.

15Gɛ́ dí gâloŋ-pɔlɔ-ŋai dímɛni-pɔlɔ kɔlɔ-ŋai su káa ŋɔ́nɔ. Da gɛ̀ tí, da pâi gâai a gɛɛ daa-leei ŋí su-ƀelai dí wɔ́lɔ kɛ̀ a tɔɔ-mâ-ƀela. Dí wɔ́lɔ mɛni kpânaŋ ŋánaa tɛ̀ɛ ǹuu láa túɛ-ƀelai pɔ́ ǹɔii kpînin̨-ŋai su. Dífa kâa ƀaa kɛ-maa tɛ̀ɛ dípɔ. M̀ɛnii ŋí ƀé gɛ̀ daa-leei ŋí ké wòlo.

16Kú gɔ́lɔŋ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ a gɛɛ da daa-leei ŋí tɔ̀ɔ pôlu, dí siɣãŋ-ŋa tínaŋ mà, wála-wala-laa fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i íyêei Yufeletii Ya-leei ŋɔfólo liî-pere-ƀelai mɛi.”

17Nya ƀe gâloŋ è díkɔlɔi ŋá pène tɛ̀ɛ ǹyɛɛi, “Leuŋ, yái íkaa a Yufeletii Ya-leei ŋɔfólo liî-pere lɔii kpinin̨ mɛi nûui, ka Sisai nyii gáa a gɔlɔ pɔ̃yɛ-nuui é pɛ́lɛ káƀarâai dîa nyii-ŋai díkaa Sameria da diai dí káa Yufeletii Ya-leei ŋɔfólo liî-pere lɔii kpinin̨ sui, ŋá fáa kâa.”

18“Gɔlɔi ká dɛ̀ɛ m̀îi, daâ ǹóno mî, ŋaâ ŋ̀á káa.

19M̀ɛnii ká bɔ̃yɛ gɔlɔi sui, ŋá ŋ̀aa-see kɛ̀. M̀ɛnii kélee ká bù zui, dí káa a tɔ̃yâ. Daa-leei ŋí su-ƀela díkaa a tɔɔ-mâ-ƀela. Dífa kâa ƀaa ké-maa tɛ̂ɛ kâloŋ da kélee pɔ́.

20Diai kâloŋ-laa kɛ̀ daa-leei ŋí sui da Yufeletii Ya-leei ŋɔfólo liî-perei, ǹûai díkɛ̀ ŋuŋ-fela-fei kpɛɛ̂i díyêei da ǹɔii ŋɔzuti.

21M̀ɛni ma, ka m̀ɔ́ dîa dí kpéra díi ma é lɛ́ɛ la zu dí wóo mɛni é kúla ńa.

22Ka gɛ́ tí a maa félaa a gɛɛ ŋákâloŋ-laai fa lâa túmo la.”

23Tãi kpɔ́ nɔ́ Leuŋ, Sisai da díƀarâi dí díkɔlɔi ŋ̀aa-pene sɔlɔ ƀô lai, dí dímu-siɣe a maa félaa dí lí Zerusâlɛŋ dí Zuda-ŋai kpéra díi ma a wála-wala-laa.

Ǹûai dí pɛ̀lɛ ŋɔ́nɔ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ tîi ma

24Ǹûai dí kpèra Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ-mɛni ma a tãi su kôyaa. Kɛ́lɛ dí ŋɔ́nɔ díi kɔ́ɔ pîlaŋ Pɛsia kaloŋ Darɔ ŋɔkâloŋ-laa kòraŋ veerɛi su.

Ɛzura 5

1Zuda-ŋai kɛ́ɛ da lène pôlu Zuda lɔii da Zerusâlɛŋ taa-leei sui, Ɣâla è ŋɔlóno kɛ́-ƀelai Egaa da Zɛkɛraya tɛ̀ɛ ǹaa. È dí tɛ̀ɛ a gɛɛ dí Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ-ƀelai líi kúla, ǹyaa Eezuɛ Ɣalai ǹáai su. Zɛkɛraya ǹâŋ-láa ƀé kɛ̀ a Ido.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Tãi Siatiɛ ǹóŋ Zɛrubabɛɛ da Zasua ǹóŋ Ziozada dí ŋorê-woo-ŋai ŋí mɛni lai, dí pèlɛ ŋɔ́nɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̂ ma Zerusâlɛŋ taa-leei su. Ɣâla ŋɔlóno ké-ɓela feerɛi ŋí dí kpɔŋ-mâa tɛ̀ɛ dípɔ.

3Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Tatɛnai nyíi kɛ̀ Yufeletii Ya-leei ŋɔfólo liî-pere lɔii kpiniŋ mɛi, Sita-bozenai da díɓarâi nua kpaya-kpayai dí pà Zerusâlɛŋ dí dímarê ké dîyɛɛ dîai, “Gbɛ́ɛ ɓé fàa ma a gɛɛ ká Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí tɔ́ɔ ɓé pôlui?”

4Dí dímarê kɛ̀ dîyɛ dîai, “Gbɛ́ɛ-ni ɓé Ǹâla-pɛrɛi ŋí tɔɔ-mɛni láa tuɛi?”

5Kɛ́lɛ Ɣâla è tɔ̀ɔ Zuda-ŋai ŋí láa túɛ-ɓelai pôlu. Pɛsia nuu kpaya-kpayai dí gbɛ̀tɛ a gɛɛ dífe mɛni da kɛ̀ a Zuda-ŋai é lɛ́ɛ la zu dí kɔlɔ pɔ̃yɛ Gâloŋ Darɔ pɔ́naa dí ǹá woo mɛni.

6Ǹɛnii dí bù gɔlɔi ŋí sui, nya ká ŋí.

7“Gâloŋ Darɔ, lii-see é ké íyêei íkâloŋ-laai su.

8“Gâloŋ, kwa m̀ôi yâ a gɛɛ kú lì Zuda lɔii kpiniŋ su. Kú liɛɛ̂i, kú gàa a gɛɛ dí káa Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̂i pôlu Zerusâlɛŋ taa-leei su. Díkaa Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí tɔ̂i a kɔni kpaya-kpaya saa-ŋa dí ké wúru-saa lɛ́lɛɛ-ŋa tɔ̀ɔ gɔ́ɔ mu, díkɛ siɣãŋ tînaŋ ma. Díi ŋí a liî kpɔ́ tuɛ-pere a ǹɛ́lɛɛ.

9“Nya ɓe kú Zuda-ŋai láa túɛ-ɓelai marê kɛ̀ a gɛɛ dí ǹúui láa lɛ́ kûa nyii ŋ̀wála-wala laai tɛ̀ɛ dípɔ a gɛɛ dí Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ́ɔ pôlui.

10Kú ŋɔ́nɔ dí marê kɛ̀ a gɛɛ dí dílaa túɛ-ɓelai láa lɛ́ kûa a gɛɛ kú bɔ̃yɛ kɔlɔ ma kú dɛɛ yê.

11“Nya ɓe dí kúwoo su tòo dîyɛɛi, ‘Kúkaa a ŋ̀elei da ǹɔii kpɛtɛ Ɣâlai yée mu-ɓela. Kúkaa Ǹala-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋí tɔ̂i pôlu nyíi Eezuɛ kaloŋ wála-walai è wɔ́lɔ dɔ̀ɔi. È dɔ̀ɔ é siɣãŋ-ŋa tínaŋ ma é mu-sãa kélee pú mù. M̀ɛni-ŋai ŋí kɛ́ɛ mii a tɛɛ a kóraŋ támaa.

12Kɛ́lɛ kúnuu-pɔlɔ-ŋai dí wɔ́lɔ ŋ̀elei kpɛtɛ Ɣâlai líi ŋwàna. Nya ɓe Ɣâla è ǹɛɛ naa Nɛbukinaza nyíi kɛ̀ a kâloŋ Babelɔŋ lɔii mɛi é díyee mɛi ɣále. È díyee mɛi ɣâle é Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi su kara, é lí a dia luɛ-laa su Babelɔŋ.

13Kɛ́lɛ Sarɔ kɛ́ɛ da gɛ́ a kâloŋ Babelɔŋ lɔii mɛi, ŋɔkâloŋ-laa koraŋ maa-ŋuŋ su, è wála-wala-laa tɛ̀ɛ Zuda-ŋai pɔ́ a gɛɛ dí Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ́ɔ pôlu.

14Gâloŋ Nɛbukinaza è gôo, da káne kawulu-ŋa kùla Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mù é lí a dia Babelɔŋ é dípu ŋɔɣâla-pɛrɛi mu. Kɛ́lɛ Gâloŋ Sarɔ è zãâi ŋí kùla naa é dítɛɛ pôlu Zerusâlɛŋ. È ǹyée kpàmo Sibazɛ ma a gɛɛ é ké a Zuda lɔii mɛi nûu. È zãâi ŋí kélee tɛ̀ɛ bɔ́.

15È m̀o ma a gɛɛ é lí a zãâi ŋí a gɛɛ da kpɛ̀ɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̂ɔ ma pôlu ɓɛ́i è wɔ́lɔ kɛ̀ naa a bɔlɔi, é dípu mù.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Nya ƀe Sibazɛ è pà é Ŋ̀âla-pɛrɛi kɔ́ɔ pîlaŋ. É kúla tãi tí ma é tóo sâa ma, díkaa nîi dɔ̂i dífe niî kpɛɛ ní ma.’ ”

17“M̀ɛni ma, gâloŋ, ya fàa mà, gɛ́ dí Babelɔŋ kaloŋ pɔlɔ-ŋai, dímɛni pôlɔ kɔlɔ-ŋai su kɔ́ri. Kwa ŋ̀wɛ̂lii kú gáa à kɛ̀ Gâloŋ Sarɔ è wála-wala-laa tɛ̀ɛ Zuda-ŋai pɔ́ Ŋ̀ala-pɛrɛ kɛ́tɛi tɔɔ mɛni ma pôlu Zerusâlɛŋ. À kɛ̀ vé tí, gɛ́ ní m̀ɛnii ílii su é pîlaŋ kûai í m̀ó kûa.”

Ɛzura 6

Dí Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ-mɛni maa mɛni-pɔlɔ kɔlɔi kâa

1Nya ƀe Darɔ è m̀o a gɛɛ dí Babelɔŋ lɔii ŋɔmɛni pôlɔ kɔlɔ-ŋai su káa.

2Dí m̀ɛni pôlɔ kɔlɔi ŋí kàa Ɛbatana taa-leei ŋɔmɛni pôlɔ kɔlɔi sáma Midia lɔii kpiniŋ su. M̀ɛnii kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ gɔlɔi ŋí sui, ǹyaa ká ŋí:

3“Gâloŋ Sarɔ ŋɔkâloŋ laa-koraŋ maa ŋúŋ su, è wála-wala laa tɛ̀ɛ Zuda-ŋai pɔ́ a gɛɛ dí Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ́ɔ pôlu Zerusâlɛŋ taa-leei su. Ǹaa ƀé da pâi kɛ̂i sâla-ŋa kulâi naa díkɛ kéreŋ-sala sãa kèreŋ naa. Ŋ̀âla-pɛrɛi ŋɔmɛi kôyaa é kɛ́ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ, ŋɔmu-kɛtɛ kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ.

4Da kɛ̀ ziɣãŋ-ŋai tɔ̂i, da kɔni-ƀela saaƀa làa, dí wúru-ƀela tɔnɔ láa mɛi. Díi da pâi gɛ̂i, maa sɛŋ kaoi é kúla ǹɔii ŋɔsɛŋ-kao lâai kɛ́ kwaai ma.

5Gôoi da gáne sɛŋ-folo-ŋai gâloŋ Nɛbukinaza è dí kûla Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mù é lí a dia Babelɔŋ, dí lí a díkelee pôlu Zerusâlɛŋ dí dísee Ŋ̀âla-pɛrɛi mu ƀɛ́i-ŋai dí wɔ́lɔ kɛ̀ naai.”

Darɔ è fàa Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ-mɛni ma

6Diai kɛ̀ a dítɔɔ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ-ƀelai dîai, díkɔlɔi su-too wooi ká ŋí Gâloŋ Darɔ è dɛ̀ɛ dîɛi. È mò dîa ǹyɛɛi, “Ŋá fáa yâ Tatɛnai yái íkaa a Yufeletii Ya-leei ŋɔfólo liî pere lɔii kpiniŋ mɛi nuui, Sita-bozenai kà ká- ƀaraâi.” “Kà kúla Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí tɔɔ-ƀelai kɔlɛ mâ.

7Káfe ká lá pìli dɔ̀ɔ mɛni su. Ka tãi tɛɛ Zuda lɔii kpiniŋ mɛi nuui pɔ́ da Zuda-ŋai láa túɛ-ƀelai a gɛɛ dí Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi ŋí tɔ́ɔ pôlu ƀɛ́i bɔlɔi è kɛ̀ a dɔ́ɔ naai.

8Ŋa m̀ôi kâa a gɛɛ ká kpɔ́ŋ dîa díi ŋí kɛ́ mɛni ma. Dɔ̀ɔ sɛŋ kaoi kélee a pâi kulâi ǹɔii ŋɔŋuŋ fela-fei su nyíi ǹûai da gbɛ̀ɛ Yufeletii Ya-leei ŋɔfólo liî pere lɔii su, a gɛɛ maa tîi mɛni fé tòo pôlu kpaa núu da é gɛ́ díkpera.

9Zãâi Zerusâlɛŋ sala láa soŋ-ƀelai da ŋ̀wɛlii, ǹɛ̂lɛɛi ká dɛɛ dípɔi, dia ƀa, niŋa nâɣa-ŋa, ƀála nâɣa-ŋa, ƀála-sirɛ-ŋa, wîi, kpolo-liyeŋ, ŋwãa kpaa máŋ ɔle-wulɔ. Zãai ŋí káa a kéreŋ sala sãa Ɣâla mɛni ma nyii gáa Ɣâla-taai. Ka zãâi ŋí tɛ́ɛ dípɔ a ɣele kélee.

10Ǹɛ̂lɛɛi zãâi ŋí díkɛ ƀò naa sâla-ŋa kùla mɛni ma nyíi a Ɣâla, nyii gáa Ɣâla-taai líi laai. Ka nyíŋi-ŋai kɛ́ a gɛɛ ǹûai dí Ɣâla fɛli é lûwa láa gâloŋ ma da ǹônii.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Ŋá m̀o máŋ a gɛɛ núu da a tɔ̀ɔ ŋ́ooi ŋí ma kpaa máŋ é maa fáleŋ, ŋa pâi ŋɔpɛ́rɛi tôŋ su-wuru kulâi dɔ̂i, ŋá ŋ̀á séni ŋá m̀ɔ́ la, ŋá ŋɔpɛ́rɛi wólo.

12Kâloŋ kpaa máŋ lɔii-ŋuŋ da a tɔ̀ɔ ŋ́ooi ŋí ma kpaa máŋ é gula dɔ̂i a gɛɛ é Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔɔ mêni su kara Zerusâlɛŋ, Ɣâla nyíi Zerusâlɛŋ taa-leei sîɣe a ɓɛ́i nûa díkɛ vɛ̀li naai, é maa kâloŋ kpaa maa lɔii-ŋuŋ kúla dɔ̂i. Ń̀yãa Gâloŋ Darɔ, ŋ́oo ká ŋí. Ŋ̀yaŋ fɛ̂ɛ núu kélee é ŋ̀yée sée mu."

Dí Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi láa ɓò

13Nya ɓe ŋ̀ɔii nuui Tatɛnai, Sita-bozenai da díɓarâai dí díyee sèe gâloŋ wóo mu.

14Zuda-ŋai láa túɛ-ɓelai dí lì tuɛ-pere a Ŋ̀âla-pɛrɛi tɔɔ tî̂i. Ɣâla ŋɔlóno ké-ɓelai Egaa da Zɛkɛraya díkɛ̀ díkɔlɛ ma, díkɛ dílii kùla. Dí Ŋ̀âla-pɛrɛi tɔ̀ɔ dí kpɛ́ɛ ma yɛ̂ɛ berei Eezuɛ Ɣalai è maa wâla-wala-laa tɛ̀ɛ la dípɔi. Dí díi ŋí kɛ̀ Pɛsia kaloŋ-ŋai Sarɔ, Darɔ da Atasɛra-ni dí wála-wala laai sârai.

15Dí kpɛ̀ɛ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí tɔ̂ɔ ma a ŋ̀áloŋ da dòli a Adai ŋɔfóloi zaaɓa ɣele, Gâloŋ Darɔ ŋɔkâloŋ laa koraŋ ŋ̀ɔ́ɔlu mɛi dai su.

16Diai kélee kùla gɔ́-soŋ laai su dí lène pôlu Eezuɛi, dí lii-nɛ̃ɛ kɛ́tɛ kùla a Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi láa ɓó ɣele. Ŋ̀ûai ŋí díkɛ̀ a sâla láa soŋ-ɓela, Liivai-nuu suui su-ɓela da nuu-suu da kpɛ́ni-ŋa su-ɓela.

17Dí pà a taa tûlɛ-ŋa Ŋ̀âla-pɛrɛi láa ɓó mɛni ma. Dí pà a niŋa-sirɛ lonii ŋuŋ tɔ̂nɔ (100), ɓála-sirɛ ŋuŋ feerɛ (200), da ɓála lônii ŋuŋ náaŋ (400). Dí pà a dia sâla kula mɛni ma. Dí pà a ɓoli-sirɛ puu káo feerɛ a sɔnyɔ̂ŋ sama-sɛŋ. M̀olii ŋí dɔnɔ è kɛ̀ Eezuɛ nuu-suu puu káo feerɛi dɔnɔ mɛni ma.

18Dí zâla láa soŋ-ɓelai da Liiva-ŋai dítii kɛ́ kwaa-ŋai ma lɛ̀ dîa Zerusâlɛŋ taa-leei su yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i la Mose ŋɔtɔ̂ŋ kɔlɔi sui.

Zuda-ŋai dí Dɛɛ-mɛi-kûui kɛ

19Zuda-ŋai kélee kùla gɔ-soŋ-laai su dí pá pôlui, dí Dɛɛ-mɛi-kûui kuláa kɔ́ɔ pìlaŋ pôlu ŋɔ́nɔ. Dí gúui ŋí kùla a tãi dí kpɛ̀ɛ la Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̂ɔ ma ŋɔkóraŋ veerɛi ŋɔɣáloŋ maa-ŋuŋ ŋɔfólo puu káo náaŋ ɣele.

20Zâla láa soŋ-ɓelai da Liiva-ŋai dí ŋ̀anii wàa dîa. Liiva-ŋai díɓala-ŋa kùla a sâla Dɛɛ-mɛi-kûui ŋí su. Dí zâlai ŋí kùla dísuui su-ɓelai kúla gɔ́-soŋ-laai sui dímɛni ma, zâla láa soŋ-ɓelai, é pɛ́lɛ dia kpîŋ dîa.

21Eezuɛ-ŋai kélee kùla gɔ́-soŋ laai sui, dí zâla sãai ŋí da mìi da diai kùla lɔii da kpɛ́ni-ŋa su dí dípôlu tɔɔ dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai dîa, dí díyee sèe Eezuɛ Ɣalai Yâwɛɛ mu díkɛ vɛ̀lii.

22Dí Dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi maa kûui kɛ̀ ŋɔnɔ. Dí ŋ̀íi-nɛ̃ɛi ŋí kùla a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Dí lii-nɛ̃ɛ kùla kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è Pɛsia kaloŋ líi mù sìɣe é kpɔŋ mâa tɛɛ dípɔ Eezuɛ Ɣalai ŋɔpɛ́rɛi tɔ̂ɔ pôlu mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ɛzura 7

Ɛzura è pà Zerusâlɛŋ

1Kóraŋ támaa tɛɛ́ pôlu ma, dí Atasɛra kɛ̀ a kâloŋ Pɛsia lɔii mɛi. M̀aa tãi tí nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa ǹáa ƀé kɛ̀ a Ɛzura. È dínuu-suui kɔ́ɔ pîlaŋ mɛni pɔlɔi kɔ̂ri é gáa. È gɔ̀lɔŋ a gɛɛ gáa a Eezuɛ ŋɔsâla láa-soŋ nuu kɛ́tɛi Eelɔŋ ŋɔsuui su-nuui da. M̀ɛni-ŋai ŋí ƀé è gàa nyíi ǹɛ ma a gɛɛ gáa a ǹúu suui ŋí su nuu da. Dísuui kɔ́ɔ pîlaŋ-pere káa ŋí: Ɛzura ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Seraya. Seraya ǹâŋ ƀé kɛ̀ a Azaria, Azaria kɛ́ ƀò a Ɛɛkea ǹóŋ.

2Ɛɛkea ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Saluŋ, Saluŋ kɛ́ ƀò a Zadɔ ǹóŋ, Zadɔ kɛ́ ƀò a Aitu ǹóŋ.

3Aitu è kɛ̀ a Amaria ǹóŋ, Amaria kɛ́ ƀò a Azaria ǹóŋ. Azaria ǹáŋ láa ƀé kɛ̀ a Mɛraiɔ.

4Merayo è kɛ̀ a Zeraya ǹóŋ, Zeraya ǹâŋ kɛ́ ƀò a Uzii. Uzii ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Bukii.

5Buki è kɛ̀ a Aƀisua ǹóŋ, Aƀisua kɛ́ ƀò a Fineɣa ǹóŋ. Fineɣa è kɛ̀ a Ilieza ǹóŋ, nyíi kɛ̀ a Eelɔŋ ǹóŋ-surɔŋ.

6-7Ɛzura è kɛ̀ a dáreɛɛ a ŋ̀ánaa. E kɛ̀ a gili-ŋa ponoɔɔ Eezuɛ Ɣalai Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ kɔlɔi mɛni su, nyíi è dɛ̀ɛ Mose pɔi. Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ è lûwa làa ma. Zãâi kélee è Pɛsia kaloŋ marê kɛ̀ mɛni mai, è dɛ̀ɛ bɔ́. Ɛzura è kùla Babelɔŋ é lí Zerusâlɛŋ. È lì naa a Gâloŋ Atasɛra ŋɔkâloŋ-laa koraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi su. È lì a Eezuɛ nuu-kpulu-ŋa naa. Ǹúu kpulu-ŋai ŋí ƀé kɛ̀ a zâla láa soŋ-ƀelai, Liiva-ŋai, Ŋ̀âla-pɛrɛi mu wule too-ƀelai, Ŋ̀âla-pɛrɛi mɛi káa-ƀelai da tíi kɛ́ kpakolo-ŋa.

8-9Dí kùla Babelɔŋ a Atasɛra ŋɔkâloŋ laa koraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ŋɔɣáloŋ maa-ŋuŋ ŋɔfólo maa ŋúŋ ɣele. Dí sèri naa a ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlui ŋɔfólo maa ŋuŋ. Ɣâla è kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ dípɔ é lɛ́ɛ la zu dí seri Zerusâlɛŋ.

10Ɛzura è tãi támaa sìye Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ kɔlɔi maa kɔ́ri mɛni mà. È maa kɔ̂ri kpɔ́ é pɛ́lɛ ǹɛ́i Eezuɛ-ƀelai dîa. È ǹɛ dîa, é berei lɛ́ dîa da pɔ̂ri zu-tɔŋ-ŋai mɛi kâai lai.

Gâloŋ Atasɛra è wála-wala laa kɔlɔ tɛ̀ɛ Ɛzura pɔ́

11Gɔlɔi ká ŋí Atasɛra è dɛ̀ɛ Ɛzura pɔ́i. Ɛzura è kɛ̀ a sâla láa soŋ-nuu, gɛ́ ƀò a dɔ̂ŋ lɛ́-nuui da. È kɛ̀ a dáreɛɛ Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai su nyii è dɛ̀ɛ Mose pɔ́ Eezuɛ-ŋai mɛni mai. Gɔlɔi è dɛ̀ɛ Ɛzura pɔ́i, ŋ̀oo ká ŋí:

12“Gɔlɔi ŋí a kulâi ńyãa Gâloŋ Atasɛra yêei. Ŋa dɛɛ̂i yá Ɛzura ípɔ naa, yái íkaa a zâla láa soŋ-nuui, íkɛ ƀò a Ɣâla nyii gáa Ɣâla-taai ŋɔtɔ̂ŋ lɛ́-nuui dai.”

13“Ŋa m̀ôi yâ a gɛɛ Eezuɛ-ŋai kélee díkaa ŋá-lɔii kpînin̨ sui, dísâla láa soŋ-ƀelai kpaa máŋ Liiva-ŋai, dífâai ma a gɛɛ ka dîa-ni ká lí Zerusâlɛŋ, ka dîa-ni ka lí.

14Ńyãa Gâloŋ Atasɛra kwa ńia-woo-ƀo-ƀela lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ƀé ítɛɛ̂i. Kwa ítɛɛ̂i a gɛɛ í lí Zerusâlɛŋ taa-leei su da Zuda lɔii kpinin̨ su í ǹaa maa kpɛ́ɛ, í gáa a kɛ̀ ǹaa-ƀelai da siai a Íɣâlai ŋɔtɔ̂ŋ nyii gáa íyêei, ŋ̀óo.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Gôo da káne káa kúyêei kwa ńia-woo ƀó-ƀelai a sama sãâ Eezuɛ Ɣalai mɛni ma nyíi ŋɔpɛ́rɛi káa Zerusâlɛŋ. Ŋa pâi dɛɛ̂i ípɔ í lí la naa.

16Gánei da gôoi í dí kùla Babelɔŋ lɔii kpiniŋ kélee su a ǹɔii ŋɔzutii, lí a dia naa. Zama-sãai Eezuɛ-ŋai da dísâla láa soŋ-ƀelai dí dɛ̀ɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛni mai, lí a dia máŋ."

17"Zɛŋ kâoi kɔ́lɛ a táre-pere. Niŋa-nâɣa-ŋa, ƀála-sirɛ-ŋa da ƀála-saa-ŋa, gbai da ŋwãai yá í díkúla a sâla ŋ̀âla teƀelei ma Zerusâlɛŋ. Díkaa a sama sãa.

18Gánei da gôoi nyíi pâi lɛɛ̂i, ká ínûai ka pɔ̂ri tíi da kpɛ́ni-ŋa kɛ̂i a dia nyii ká gɔ́lɔŋ ǹɛ̂lɛɛi gɛ́ ƀò a Káɣâlai líi láa mɛnii.

19Díi kɛ́-sãai kélee í zɔlɔ ƀô Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔtíi-ŋai kɛ́-mɛni mai, lí a gélee Ɣâla pɔ́ Zerusâlɛŋ.

20Zɛŋ da kpɛ́ni-ŋai nyii ya ŋ̀wɛ̂lii í tíi kɛ́ a dia Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛni mai, ya pɔ̂ri díkulâi ǹɔii ŋɔsɛŋ kâo lâai kɛ́ kwaai ma."

21"Ŋa wála-wala laa tɛɛ̂i ǹɔii ŋɔsɛŋ-kao lâai kɛ́-kwaai ma mɛi káa-ƀela láa túɛ-ƀelai pɔ́ Yufeletii Ya-leei ŋɔfólo liî-pere lɔii su a gɛɛ zɛŋ kélee Ɛzura a ŋ̀wɛ̂lii tíi kɛ́ mɛni mai, dí dɛ̀ɛ bɔ́ a maa félaa. Dífe maa tînaŋ. Ɛzura káa a sâla láa soŋ-nuu, gɛ́ ƀò a Ɣâla nyii gáa Ɣâla-taai, ŋɔtɔ̂ŋ lɛ́-nuui da.

22A nɛ̃ɛ ma kpîŋ é kɛ́ yɛ̂ɛ káne pãŋ wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (7,500), wîi pãŋ wála buu feerɛ kao feerɛ (22,000), ŋwãai sane wála feerɛ (2,000), ɔle-wulɔ sane wála feerɛ (2,000) kpaa máŋ kpolo-liyeŋ nyíi kélee a ŋ̀wɛ̂lii.

23Ka kákpîŋ mɛi káa. Zãâi nyíi kélee ǹɛ̂lɛɛi Ɣâla nyii gáa Ɣâla-taai ŋɔpɛ́rɛi tɔɔ mɛni mai, Ɛzura a ká marê kɛ̀ dímɛni ma, ka dítɛɛ bɔ́. Káfe maa tînaŋ. Káfe gɛ̀ Ɣâla é ǹíi ŋwána ḿâ kpaa máŋ gâloŋ nyii pâi ḿbɔɔ ŋá siɣêi.

24Káfe ŋuŋ-fela-fei kùla zâla láa soŋ-ƀelai dîa, Liiva-ŋai, Ǹâla-pɛrɛi mu-wule-too-ƀelai, Ǹâla-pɛrɛi mɛi káa-ƀelai da ǹaa tii-kɛ́ kpakolo-ŋai kélee da ma kpaa máŋ Ǹâla-pɛrɛi mu-tii da kpɛ́ni kɛ́-ƀelai."

25"Yá, Ɛzura, tíi kɛ́ kpɔ́ a dárei nyíi Íɣâlai a dɛ̀ɛ ípɔi. Íyee lɛ́ nûa dîa díkɛ a mɛni sâa ƀó-ƀela, da-ŋa díkɛ ƀò a Yufeletii Ya-leei ŋɔfólo liî-pere lɔii kpiniŋ-ŋai láa túɛ-ƀela. Díkɛ a diai da Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ mɛi kâai. Diai dífe Íɣâlai ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai kɔ́lɔŋ, ǹɛ́ dîa.

26Núu da a wàla Íɣâlai ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa, kpaa máŋ ǹɔii kpînin ŋɔtɔ̂ŋ, maa nuui kula-maa kɛ́ a maa félaa. Maa nuui kula maa kɛ́ a bere sîi ŋí. Bàa kpaa máŋ í gùla ǹɔii ma, kpaa máŋ ígɔ̃liŋ kula ǹyêei kpaa máŋ í ǹɔ́ kpini-pɛrɛ mu wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ."

Ɛzura è Ɣâla láa maa tɛ̀

27Ɛzura è m̀o ǹyɛɛi, "Ŋa laa-maa tɛ̂ tɛɛ̂i kúnuu-pɔlɔ-ŋai Díɣâlai Yâwɛɛ pɔ́. A gɛ́ Pɛsia kaloŋ a ƀaa kɛ́ maa tɛ́ɛ ǹyaa Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛi kɛ́tɛi pɔ́ a tela gɛ́ gâloŋ a wála-

© 2014 Bible Society in Liberia.

wala laa tɛɛ Zuda-ŋai pɔ́ a gɛɛ dí ǹyaa Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi tɔ́ɔ pôlu a ǹɛ́lɛɛ Zerusâlɛŋ taa-leei su.

28Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-seei sârai, Pɛsia kaloŋ, ŋɔlia-woo ƀó-ƀelai da ŋɔtíi láa túɛ-ƀelai kélee da díyee sée ḿu. Ŋáɣâlai Yâwɛɛ a ńii kúla a gɛɛ ŋa Eezuɛ-ŋai ké gɔ́-soŋ laai sui, dílaa túɛ-ƀelai dámaa líi kúla kwa dîa-ni kwa lene pôlu Zerusâlɛŋ.”

Ɛzura 8

Ǹûai da Ɛzura-ni dí kùla gɔ-soŋ-laai sui

1Tãi Gâloŋ Atasɛra è kɛ̀ la a kâloŋ Pɛsia lɔii mɛi, Ɛzura da ǹûai kùla gɔ-soŋ-laai su Babelɔŋ dí pá pôlu Zerusâlɛŋ, dísuui láa túɛ-ƀelai láa ká ŋí:

2-3Gɛsɔŋ è kɛ̀ a Fineɣa ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-nuu, Danîa ké ƀò a Itamai ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-nuu. Atusi nyii kɛ̀ a Sikania ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Deeƀé ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-nuu. Zɛkɛraya ǹyaŋ ké ƀò a Parosi sii ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-nuu. Dí kɛ̀ a kpakolo ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu lɔ́ɔlu (150) dí kúla ǹúu suui ŋí su. Dínûa pɔlɔ-ŋai maa mɛ̂ni pɔlɔ-kɔlɔi káa naa.

4Ilieonai nyii kɛ̀ a Zeraya ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Paa-moa ŋɔsuui láa túɛ-nuu. Kpakolo ŋuŋ-feerɛ (200) ƀé kɛ̀ ǹyée mu.

5Zaaziɛ ǹóŋ Sikania ƀé kɛ̀ a Zatu ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-nuu. Kpakolo ŋuŋ saaƀa (300) ƀé kɛ̀ ǹyée mu.

6Zonetaŋ ǹóŋ Ibɛɛ ƀé kɛ̀ a Adiŋ ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ nuu. Kpakolo buu lɔ́ɔlu ƀé kɛ̀ ǹyée mu.

7Atalia ǹóŋ Zesaya ƀé kɛ̀ a Elaŋ ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-nuu. Kpakolo buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ƀé kɛ̀ ǹyée mu.

8Sifatia ǹóŋ Zebadaya nyii kɛ̀ a Makɔɔ ǹóŋ ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-nuu. Kpakolo buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa ƀé kɛ̀ ǹyée mu.

9Zeuɛ ǹóŋ Obadaya ƀé kɛ̀ a Zoa ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-nuu. Kpakolo ŋuŋ feerɛ pôlu puu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (218) ƀé kɛ̀ ǹyée mu.

10Zosifaya ǹóŋ Silomi ƀé kɛ̀ a Bani ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-nuu. Kpakolo ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da (160) ƀé kɛ̀ ǹyée mu.

11Bebai ǹóŋ Zɛkɛraya ƀé kɛ̀ a Bebai ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-nuu. Kpakolo buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa ƀé kɛ̀ ǹyée mu.

12Akata ǹóŋ Zoanaŋ ƀé kɛ̀ a Azika ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-nuu. Kpakolo ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu puu (110) ƀé kɛ̀ ǹyée mu.

13Adonikaŋ ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-ƀelai ƀé kɛ̀ a Ilifelɛ, Zeuɛ da Simaya. Kpakolo buu lɔ́ɔlu mɛi da ƀé kɛ̀ díyee mu. Ǹúu-kpului ŋí su-ƀelai dí lɛ̀ɛ pôlu a gùro dí lɛ́ɛ pâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Utai da Zakɔ ƀé kɛ̀ a Bivai ŋɔsuui su-ƀelai láa túɛ-ƀela. Kpakolo buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ƀé kɛ̀ díyee mu.

Ɛzura è Liiva-ŋa sìɣe Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu tii kɛ́ mɛni ma

15Nya ƀe ŋá gɛ̀ ǹûai dí díŋaa té gîe mà ǹya-leei kɔlɛ nyii a lî Aava taai ma perei. Kú gɛ̀ naa a ɣele kûu saaƀa. Ŋá gàa a gɛɛ zâla láa soŋ-ƀelai nɔ́ ƀé kɛ̀ naa. Kɛ́lɛ Liiva-ŋai da fé kɛ́ ní naa.

16Nya ƀe ŋá ǹúu láa túɛ-ƀelai ǹɔ́ɔlu mɛi náaŋ worê tɛ̀ɛ da dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai veerɛ. Dia ƀé kɛ̀ a Ilieze, Ariɛ, Simaya Ɛnatâŋ, Zari, Ɛnatâŋ, Neetaŋ, Zɛkɛraya da Mɛsulaŋ. Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai láa ƀé kɛ̀ a Zioyaribi da Ɛnatâŋ.

17Tãi ǹûai ŋí dí pà lai, ŋá dí tɛ̀ɛ Ido pɔ́ naa. Ido è kɛ̀ a Kasifia kolii láa túɛ-nuu. Ŋá dí tɛ̀ɛ bɔ́ naa a gɛɛ dí marê kɛ́ da m̀arâai é pɛ́lɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu tii kɛ́-kpakolo-ŋai dîa a gɛɛ dí nûa tɛɛ díkɛ tíi kɛ̀ Kúɣâlai ŋɔpɛ́rɛi mu.

18Nya ƀe Ɣâla ŋɔmaloŋ kâai sarâi, dí Seribaya tɛ̀ɛ. Seribaya è kɛ̀ a gbonôi kpanaŋɔɔ. È kùla Maali ŋɔsuui su. È kɛ̀ a Liiva nuu. È lì a kpakolo puu káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa nyii-ŋai kɛ̀ a ǹônii da ŋɔkáayɔɔ-ŋai.

19Dí Asabia da Zesaya tɛ̀ɛ máŋ. Ǹûai ŋí díkɛ̀ a Melali ŋɔsuui su-ƀela. Dí dítɛ̀ɛ da díkaayɔɔ-ŋai buu feerɛ.

20É kúla ǹûai ŋí pôlu, Ǹâla-pɛrɛi mu tii kɛ́-kpakolo da kpɛ́ni-ŋa díkɛ̀ naa. Díkɛ̀ a núu ŋuŋ-feerɛ pôlu buu feerɛ (220). Gâloŋ Deeƀé da ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai ƀé wɔ́lɔ ǹûai ŋí dínâŋ-ni sìɣe a gɛɛ díkɛ kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. È díkelee dílaa pɔ̃yɛ.

Ɛzura è ǹûai téniŋ tɔ̀ɔ sûŋ síɣeɛɛ da Ɣâla fɛli pere su

21Kú kɛ́ɛ ǹyá-leei kɔlɛ nyii a lî Aava taa-leei ma perei, ŋá m̀o ǹûai dîa a gɛɛ kú sûŋ siɣe, kú ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ Ɣâla pɔ́, kú marê kɛ́ a gɛɛ è kútenin tɔ́ɔ kúsia-perei su, é kú maa kɔ̃ɔ kwa kúnîa pɛlɛɛi da kúkɔ̃liŋ kélee.

22Ŋá kɛ̀ ŋumêi a gɛɛ ŋá gâloŋ marê kɛ́ a gɛɛ é kɔ́ kɔ́-ƀela tɛ̀ɛ kúpɔ a gɛɛ dí kú mɛi káa kúsiai su. Ŋá gɛ̀ tí kpɛ́ni fêi, ŋá mò ma a gɛɛ diai kélee dílâai a Kúɣâlai, a dímaa kɔ̃̂ɔ. Diai da dípôlu tɔ̀ɔ mai, a díkula maa kɛ̂.

23Nya ƀe kú sûŋ sìɣe, kú Ɣâla fɛli a gɛɛ é kúmɛi kaa. Ɣâla è kúfɛli wôoi su tòo a ǹɛ́lɛɛ.

Zama sãâi Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛni mai

24Zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai sáma, ŋá Seribaya da Asabia sìɣe é pɛ́lɛ díƀarâi buu ma.

25Nya ƀe ŋá gánei, gôoi da zɛŋ fôlo-ŋai gâloŋ, ŋɔlia-woo ƀó-ƀelai, ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai da zama-sãai Eezuɛ-ŋai dí pà lai, ŋá gélee kɔ̀ɔŋ ŋá dí tɛ́ɛ zâla láa soŋ-ƀelai ŋí pɔ́ a gɛɛ dí tíi kɛ́ la Kúɣâlai ŋɔpɛ́rɛi mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Zãâi ŋá dɛ̀ɛ dípɔi, dia ká ŋí: Káne pãŋ wála buu náaŋ kao lɔ́ɔlu mɛi náaŋ (49,000), káne sɛŋ-folo ŋuŋ tɔnɔ (100) nyii ŋɔ wuyɛ è kɛ̀ a pãŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu (150) da gôo pãŋ wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (7,500), gôo kawulu buu feerɛ nyii ŋɔwuyɛ è kɛ a pãŋ puu káo lɔ́ɔlu mɛi naaŋ é pɛ́lɛ ƀara kawulu lɛ́lɛɛ feerɛ ma nyii zɔ̃ɔ è kɛ̀ yɛ̂ɛ gôo kawulu feerɛi.

27Gôo kpuma kawulu buu feerɛ nyíi ŋɔwuyɛ è kɛ̀ a dɛ́ɛ pãŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa mai. Ƀara kawulu lɛ́lɛɛ feerɛ nyíi ŋɔwuyɛ è a dɛɛ́ gôo kawulu tɔnɔ ma.

28Nya ƀe ŋá m̀o dîa ńyɛ̂ɛi, “Yâwɛɛ nyii gáa a kánûa pɔlɔ-ŋai Díɣâlai, aâ ǹyée lɛ́ kâa a ká kúla ká ƀaraâi sáma a ká kɛ́ a ŋɔtíi kɛ́-ƀela. Berei ƀé máŋ gánei da gôo sɛŋ-folo-ŋai ká pà là bɔ́ a sama sãai, a díkɛ la a ŋɔtíi kɛ́-sãa.

29Kà zãâi ŋí mɛi káa kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ é lɛ́ɛ la zu ká seri a dia Kúɣâlai Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛi kɛ́tɛi lá Zerusâlɛŋ. Kà sèri a dia, ka díwuyɛ kɔ̂ɔŋ Ŋ̀âla-pɛrɛi mu zâla láa soŋ-ƀelai, Liiva-ŋai, da Eezuɛ-ŋai láa túɛ-ƀelai kélee ŋɛ́i.”

30Nya ƀe zâla láa soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai dí gánei da gôoi sìɣe é pɛ́lɛ zɛŋ fôlo-ŋai dîa, a gɛɛ dí lí a dia Kúɣâla ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi lá Zerusâlɛŋ.

Ǹûai dí lène pôlu Zerusâlɛŋ

31Kú kùla ǹyá lêei kɔlɛ nyii a lî Aava taai ma perei, kú lí pôlu Zerusâlɛŋ a ŋ̀áloŋ maa ŋuŋ ŋɔfólo puu káo feerɛ ɣele. Kúɣâlai è kú maa kɔ̃ɔ kúkpɔara-ƀelai yêei da sɛŋ nyɔ́mɔɔ da kpɛ́ni-ŋa kúsia perei su.

32Tãi kú seri la Zerusâlɛŋ, kú kúfii tɔ̀ɔ a fólo saaƀa.

33Ŋ̀ele kûui ǹáaŋ ɣelei, kú lì Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá. Kú gánei, gôoi da zɛŋ fôlo-ŋai wuyɛ kɔ̂ɔŋ kú dí tɛ́ɛ zâla láa soŋ-nuui Mɛrimɔ pɔ́, nyíi kɛ̀ a Yuraya ǹóŋ. Fineɣa ǹóŋ Ilieza, Liiva nuu feerɛ, Zasua ǹóŋ Zozaba da Binui ǹóŋ Noadia-ni díkɛ ƀò naa díkɔlɛ.

34Kú zãâi kélee kɔ̀ɔŋ kú dílono kú dílaa síɣe a tãi tɔnɔi tí.

35Diai kélee kùla gɔ-soŋ-laai su dí lène pôlui, dí pà a kéreŋ sama-sãa Eezuɛ Ŋɔɣâlai mɛni ma. Zãâi ŋí ƀé kɛ̀ a niŋa nâɣa puu káo feerɛ Eezuɛ sii puu káo feerɛ mɛni ma, ƀála sirɛ buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ kao lɔ́ɔlu mɛi da, da ƀála lônii buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Dí pà máŋ a ƀoli sîrɛ puu káo feerɛ a sɔnyɔ̂ŋ sama-sãa. Dí pà a daa tûlɛ-ŋai ŋí kélee dí díkereŋ a sama-sàa Yâwɛɛ mɛni ma.

36Gɔlɔi Pɛsia kaloŋ è dɛ̀ɛ dípɔi, dí pà la máŋ dí dɛɛ Yufeletii Ya-leei ŋɔfólo liî pere lɔii mɛi nuui pɔ́ da ŋɔlɔii-ƀela kpaya-kpayai. Gɔlɔi ŋí ƀé gɛ̀ ǹûai ŋí díkɛ díyee sèe dímu díkɛ kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ dípɔ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu tii kɛ́ mɛnii ma.

Ɛzura 9

Dí Ɛzura kíli ŋá pòno a gɛɛ Zuda-ŋai díkaa sîi da kpɛ́ni-ŋa kulâi a nɛnî

1Ǹmɛni-ŋai ŋí kélee kɛ́ɛ pôlu ma, Eezuɛ láa túɛ-ƀelai da-ŋa dí pà m̀bɔ naa. Dí m̀o m̀â a gɛɛ zâla láa soŋ-ƀelai, Liiva-ŋai da Eezuɛ-ƀelai da díyee píli sîi da kpɛ́ni-ŋa

© 2014 Bible Society in Liberia.

dílônii-nɛyãai kùla mɛni su a dínɛyâa. Ǹɛyâai ŋí díkaa a Amɔŋ, Môa da Ize-ƀelai dílônii-nɛyaa kpaa máŋ dí kùla Keena-ŋai, Ita-ŋai, Pɛriza-ŋai, Zɛbusi-ŋai da Amɔra-ŋai dísuui su. Da ké tûai a ƀaa kûla maa pere yɛ̂ɛ berei ǹɔii ŋí su-ƀelai kpaa máŋ ǹúu suu-ŋai ŋí su-ƀelai da tûa lai.

2Zûu kpakolo-ŋai díkɛ̀ sîi da kpɛ́ni-ŋa dílônii-nɛyaai kulâi a dínɛyâa. Dí da-ŋa kùla a nɛyâa dílônii-sinaai mɛni ma. M̀ɛnii ŋí a gɛ́ nani a ké Ɣâla ŋɔnûai dîa. Ǹúu láa túɛ-ƀelai ƀé díkaa m̀ɛnii ŋí ké-mɛni láa túɛ.

3Tãi ŋá m̀ɛnii ŋí mèni lai, ńii è tòo pôlu a ŋ̀ánaa. Nya ƀe ŋá ŋáseɣe fàla-fala ḿâ ŋá ŋ́uŋ lêɣa wêyeŋ, ŋá ńa-leɣa pú, ŋá sée ǹɔii ma a malôŋ-pere.

4Diai Eezuɛ Ɣalai wóo mèni é pîlaŋ zɔnyɔ̂ŋ ŋí ma nyii gɔ́-soŋ-ƀelai lène pôlu a maa ŋúŋ díkɛ̀ gɛ̂i, dí yào dí kpɛ̃lîŋ. Dí pà dí tínaŋ ḿâ. Ŋá lɛ̀ɛ seê-ni-naa malôŋ-pere su é lɛ́ɛ la zu ŋ̀ele-wulii sala kúla sáma-sɛŋ tɛɛ tãi é seri.

5Tãi ŋ̀ele-wuli sala kùla tãi è sèri lai, ŋá m̀u sìɣe ŋá kúla ƀɛ́i ŋá kɛ̀ seêni naa m̀alôŋ-perei sui. Ŋá seɣe fála-falaâi è kɛ̀ ḿâ, ŋá ŋ́gbêleŋ pîlaŋ ǹɔii ma ŋá ńyee sã̂a ŋá Ŋáɣâlai Yâwɛɛ fɛli.

6Ŋá m̀o ńyɛ̂ɛi, “Óo Ŋáɣâlai, ŋumɛ káa ḿâ a gɛɛ ŋá ŋ́uŋ mu siɣe íŋɛi túɛ. Kúsɔnyɔ̂ŋ su a kɛ́tɛ a tɛɛ kúkpono ma, a té ŋ̀ele-kɔlɔŋ su.

7É kúla kúnuu-pɔlɔ-ŋai díwɔ̂ ɣele-ŋai dîa, é tóo sâa ma, kúai a ínûai, kwa sɔnyɔ̂ŋ ké a yá a zu kɛ́tɛ. Kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai da gɛ́ kúkâloŋ-ŋai da kúsâla láa soŋ-ƀelai é pɛ́lɛ kúa kpîŋ kûa kwa too lɔii ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa mɛi kâloŋ-ŋa yêei. Da kú ta-ŋa paa, da sã̂â kula kú ta-ŋa yêei, da lí a kúta-ŋa luɛ-laa su. Da ƀâa kula kûa a ŋ̀ánaa, ǹyaŋ díkaa nɔ́ niî sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i.

8Tãi kpuai ŋí yée mu, Kúɣâlai Yâwɛɛ, ya kúmalôŋ káa ya ǹɛɛ naa kwa kula luɛ-laa su, kwa pá gwaa ma waai ŋí ma ŋuma-ƀo ké ƀò kúyêei. Ya kúkula luɛ-laa su ya gɛ́ kúkɛ ƀò fúlu lâa nina su.

9Kú ké a luɛ-ŋa, kɛ́lɛ ífe íyee kula ní kúmù. Í gɛ̀ Pɛsia kaloŋ-ŋai dí wála-wala làa tɛ̀ɛ kúpɔ a gɛɛ kú Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ́ɔ pôlu nyíi nûa dí wɔ́lɔ ŋ̀oloi. Ya gɛ́ kwa ké Zerusâlɛŋ taa-leei da Zuda lɔii gwaa kélee su ŋuŋ-ma ƀô su.

10“Kɛ́lɛ loníi ma, óo Kúɣâlai, lé ƀé kwa pɔ̂ri m̀ôi m̀ɛni-ŋai ŋí kélee da kɛ̂i, ǹaa pôlu ma? Kwa ítɔ̂ŋ-ŋai kara.

11Ítɔ̂ŋ-ŋai í dɛ̀ɛ ítii ké-ƀelai pɔ́ nyii-ŋai díkaa a ílono ké-ƀelai, kúfe kúyee see ní mu. Dí m̀o kûa a gɛɛ ǹɔii kwa liî zui, gáa a nani lɔii. Diai kɛ̀ naai dí ǹaa maa tĩa kàra a ƀaa kûla maa tua-ŋa kɛ́ɛ. Dí mɛni nyɔ́mɔɔ sii támaa kɛ̀ naa.

12Dí m̀o kûa a gɛɛ kúfe ǹaa-ƀelai dílônii-nɛyãai da kùla a nɛnî kúmɛni ma kpaa máŋ kú kúlônii-nɛyãai da tɛɛ dípɔ a gɛɛ dí díkula a nɛnî. Kúfe tela kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ da pɔ́ a gɛɛ é tɔ́ɔ kpaa máŋ kú laoi-laa kɔ́ri díyêei, à kɛ̀ kwa ŋ̀wɛ̂lii kú ǹɔii kpîŋ ŋ̀aa nɛ̃ɛ kula, kwa sìɣe naa, ǹaa é tínaa lɛ́ɛ kúlônii yêei wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Berei máŋ ya kúkula maa kɛ́ la kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai da kútûa-pere nyɔ̂ŋ-ŋai mɛni mai, kú gɔ́lɔŋ a gɛɛ yá Ɣâla, íkaa a Kúɣâla. M̀ɛni kula maai í gɛ̀ a kúai, vé seri ní máŋ kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai da dua-pere nyɔ̂ŋ-ŋai su nyíi kú gɛ̀ a yai. Ya téla fáa ma kúkaa ɣele ma.

14Kwa pɔ̂ri ŋɔ́nɔ kúyee kulâi ítɔ̂ŋ-ŋai mu kwa ǹúu nyɔ́mɔɔ-ŋai ŋí kú nɛnî kula kúkîe-ni loai? Kwa gɛ̀ tí, ya pâi ílii ŋwânai kpɔ́ kûa í kúsu kara kútɔnɔ kpîŋ fa lɛ̂ɛ ɣele ma.

15Óo Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai, íkaa a teniŋ ɓô Ɣala. Ya fáa ma a gɛɛ kúkɛ ɓò ɣéniɛ. Kwa kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai ɓôi yâ. Kúmaa fé nɛ̃ɛ ní a gɛɛ kú pá íŋɛi túɛ."

Ɛzura 10

Zuda-ŋai dí kpèra sîi da kpɛ́ni kuláa ma

1Ɛzura kɛ́ɛ a ŋuŋ ma pîlaŋɔɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɛ́i-tuɛ, gɛ́ Ɣâla fɛli, gɛ́ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ɓò wɔ́lɔ wôo sui, Eezuɛ-ɓelai gbulu kɛ́tɛ dí pà gɔlɛ ma dia máŋ dí wɔ́lɔ a zu kɛ́tɛ. Ǹûai ŋí díkɛ̀ a kpakolo-ŋa, nɛyâa da nîa-pɛlɛɛ.

2Nya ɓe Elaŋ ŋɔsuui su-ɓelai láa túɛ-nuui Sikania, nyíi kɛ̀ a Zeiɛ ǹóŋ-surɔŋ, è m̀o Ɛzura ma ǹyɛɛi, "Kwa Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ kara. Kwa sîi nɛyaa kula nyíi vé a Ɣâla líi laa mɛnii. Kɛ́lɛ kwa kpera m̀ɛnii ŋí ma. Kili kɛ-zu káa ńyêei a gɛɛ Ɣâla a pâi ŋɔ́nɔ ǹyée seêi kúmù.

3Kɛ́lɛ nyíŋi é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i fɛ̂ɛ kú kono-tee kpanaŋɔɔ kɛ́ Kúɣâlai yêei a gɛɛ kwa kúlônii-sinaai kwa pâi kúyee kulâi ǹɛyâai maa mɛni su da ǹîa-pɛlɛi kú dímaa sɔlɔ ɓô dîai, kú dítɛɛ pôlu dípɔ taai. M̀ɛnii kélee yái íkaa a ŋá nuu-namui, ka diai da ɓaa kɛ́-maa tɛ̂ɛ Ɣâla pɔ́i ká kú lia wôo ɓò m̀ɛnii mai, kwa pâi kúyee seêi mù. Kwa pâi siâi yɛ̂ɛ berei Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ káa lai.

4Zîi nɛni kula mɛnii kpéra. Ímaa mɛni ká tí. Gbera, kúkaa ípôlu."

5Nya ɓe Ɛzura è gɛ̀ zâla láa soŋ-ɓelai láa túɛ-ɓelai, Liiva-ŋai da ǹúui gbéli-ŋai dí díkono tée a gɛɛ m̀ɛnii Sikania a m̀ôi díkaa ŋ̀óo pôlu.

6Nya ɓe Ɛzura è kùla Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá é lí Iliasi ǹóŋ Zioanaŋ ŋɔkólii su é nyíi naa. È kɛ̀ naa gɛ́ wɔ̀lɔ diai kùla gɔ-soŋ-laai su dí pá pôlui, dítua-pere nyɔ̂ŋ mɛni ma. È kɛ̀ naa va ǹáa mìi kpaa máŋ é gbele.

7-8Nya ɓe ǹúu láa túɛ-ɓelai dí worɛ̂ tɛ̀ɛ Zerusâlɛŋ taa-leei su da Zuda lɔii m̀éla kpéli ma a gɛɛ diai kélee kùla gɔ-soŋ-laai sui dí koyâŋ too Zerusâlɛŋ. Ǹúui a wàla pá, fólo saaɓa a tɛ̀ɛ, da pâi maa ǹúui kɔ̃liŋ kulâi ǹyêei, va ŋɔ́nɔ kɛ̀ a ǹɔii ǹóŋ da.

9Gbakolo-ŋai kélee kɛ̀ Zuda da Bɛŋsima lɔii kpiniŋ sui, dí díŋaa tɛ̀ gîe ma Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá vólo saaɓai ŋí yée mu. Vólo saaɓai ŋí maa ɣelei gbɛ̀ɛ-ŋai è kɛ̀ a ŋ̀áloŋ ǹɔ́lu mɛi náaŋ ŋɔfólo buu feerɛ ɣele. Tuna è kɛ̀ pûi a ŋ̀ánaa. Kɛ́lɛ ǹûai dífe gɔyâŋ ŋí siɣe ní ma kpɛ́ni fêi è kɛ̀ a kɔyâŋ kpanaŋ. Díkɛ̀ naa díkɛ kpɛ̃liŋ kpɛ́ni fêi gɔ́lɛi è kɛ̀ pâi. Díkɛ téla yào m̀ɛnii ma díkɛ̀ naa m̀ɛni mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Zâla láa soŋ-nuui Ɛzura è mù-siɣe é tɔ́ɔ é mó ǹûai dîa ǹyɛɛi, “Ka Eezuɛ lɔii maa tĩa kara. Ka ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su kɛ́tɛ. Kpɛ́ni fêi ka káyee píli sîi da kpɛ́ni nɛyaa kula mɛni su.

11Mɛni ma, ka m̀ó kánâŋ-ni Díɣâlai Yâwɛɛ ma a gɛɛ ka mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ la. Ka kásɔnyɔ̂ŋ ƀó ká kálii pene, ká ǹîa mɛni kɛ́. Ka káyee kúla zîi da kpɛ́ni nɛyãai kula mɛni su, ká dítɛɛ pôlu dípɔ taai.”

12Ǹûai dí ŋ̀óo su-too a ɣelêi-pere dîyɛ mai, “M̀ɛnii kélee ya m̀o kûai kwa pâi gêi.”

13Dí m̀o ma máŋ dîyɛɛi, “Gbɔŋ su kɛ̂tɛi, dunai kɛ́ pù a ŋ̀ánaa. Kúfa pɔ̂ri kɛ̂i nɔ́ tɔ̂ni duna yâi mu a zu kôyaa. Kúfa pɔ̂ri m̀ɛnii ŋí kɛ̂i a ɣele kûu tɔnɔ kpaa máŋ ɣele kûu feerɛ yée mu. Kúfa pɔ̂ri gɛ̂i tí kpɛ́ni fêi, kúai kúyee káa m̀ɛnii ŋí sui, kútâmaai.

14Tɔɔ kúlaa túɛ-ƀelai dí lɛ́ɛ Zerusâlɛŋ da diai sîi da kpɛ́ni su nɛyaa káa díyêei, dí mɛni kpɛtɛɛ kɛ́ é pîlaŋ m̀ɛnii ŋí ma. Gɛ̀ ní diai sîi da kpɛ́ni nɛyaa káa díyêei da pâi tãi kpɛ̂tɛi díkɛ kɔyaŋ tɛi-tɛi da dítaa-leei láa túɛ-ƀelai é pɛ́lɛ ǹaa mɛni saa-ƀó-ƀelai dîa. A kɛ̀ tí, gɛ̀ ní Ɣâla líi a pâi lâai é ǹíi maa fáleŋ.”

15Ǹúui kélee dí díyee sèe m̀ɛnii ŋí mu. Kɛ́lɛ Asaɛ ǹóŋ Zonetaŋ da Tiva ǹóŋ Zaziɛ dífe díyee see ní m̀ɛnii ŋí mu. Mɛsulaŋ da Sabɛtai nyíi-ŋai kɛ̀ a Liiva-ŋai díkɛ̀ ǹûai ŋí pôlu.

16Gɔ-soŋ-laai su-ƀelai dí díyee sèe m̀ɛni kpɛtɛi ŋí mu. Nya ƀe zâla láa soŋ-nuui Ɛzura è ǹyée lɛ̀ dílaa túɛ-ƀelai da-ŋa dîa dínuu suu-ŋai sáma é dílaa síɣe. Ǹ̀áloŋ buui ŋɔfólo maa-ŋuŋ ɣele, ǹûai ŋí dí pɛ̀lɛ m̀ɛnii ŋí su kâai.

17Diai kélee sîi nɛyaa díkɛ̀ díyêei, dí dímaa mɛ̂ni su kàa ɣáloŋ saaƀa yée mu.

Diai sîi nɛyaa díkɛ̀ díyêei dímaa mɛni

18Zinâai sîi nɛyaa díkɛ̀ díyêei, dí dílaa pɔ̃yɛ yɛ̂ɛ berei dísuui káa lai. Zâla láa soŋ-ƀelai dílônii sinaai nyíi-ŋai sîi nɛyaa kùlai dílaa ƀa: Maaseia, Iliezɛ, Zari da Gidalia. Ǹûai ŋí dí kùla Ziozada ǹóŋ Zasua da ǹɛ̂ɣe sinaai dísuui su.

19Dí díkono tèe a gɛɛ dí dínɛyâai tɛ́ɛ pôlu dínûa pɔ́. Dí ƀála sîrɛ sama-sɛŋ tèɛ a sâla kula sɛŋ dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma.

20Imɛ ŋɔsuui su-sinaai ƀé kɛ̀ a Anani da Zebadaya.

21Ariŋ ŋɔsuui su-sinaai ƀé kɛ̀ a Maaseia, Ilaiza, Simaya, Zeiɛ da Uzia.

22Pasiɔ ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Ɛlioenai, Maaseia, Isimai, Nɛtaniɛ, Zozaba da Ilasa.

23Liiva-ŋai dísuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Zozaba, Simei, Kilaiya, da dòli máŋ a Kilita, Pitaiya, Zuda da Iliezɛ.

24Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu wule too-ƀelai dísuui su-nuui ƀé kɛ̀ a Iliasi. Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-ƀelai dísuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Saluŋ, Tɛlɛŋ da Uri.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Ǹúu sûu da-kpɛ́ni-ŋai nyii-ŋai sîi-nɛyaa kulai, dia ƀé kɛ̀ a: Parosi ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Lamiya, Isia, Maakiza, Mizamiŋ, Ilieza, Asabia, Maakiza da Bɛnaya

26Elaŋ ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Matania, Zɛkɛraya, Zeiɛ, Abidi, Zeremɔ da Ilaiza.

27Zatu ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Ɛlioenai, Iliasi, Matania, Zeremɔ, Zaba da Aziza.

28Bebai ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Zioanaŋ, Ananaya, Zaƀai da Atilai.

29Bani ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Mɛsulaŋ, Malusi, Adaia, Zasu, Siaa da Zeremɔ.

30Paa-moa ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Adina, Sila, Bɛnaya, Maaseia, Matania, Bɛzale, Binui da Manasɛ.

31Ariŋ ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Iliezɛ, Isiza, Maakiza, Simaya, Simeɔŋ,

32Bɛŋsima, Simaria da Malusi.

33Asuŋ ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Matenai, Matata, Zaba, Ilifelɛ, Zɛremai, Manasɛ da Simei.

34Bani ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Madai, Amaraŋ, Uɛɛ,

35Bɛnaya, Bideya, Selue,

36Vania, Mɛrimɔ, Iliasi,

37Matania, Matenai da Zaazu.

38Binui ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Simei,

39Silɛmaya, Neetaŋ, Adaia

40Manadebai, Sasai, Sârai,

41Azarɛ, Silɛmaya, Simaria

42Saluŋ, Amaria da Zosɛ.

43Nibo ŋɔsuui su-ƀelai ƀé kɛ̀ a Zeiɛ, Matitia, Zaba, Zebina, Zadai, Zooɛ da Bɛnaya.

44Eezuɛ kpakolo-ŋai sîi nɛyaa díkɛ̀ díyêei dílaa ká ŋí. Gbakolo-ŋai ŋí dí dínɛyâai tɛ̀ɛ pôlu dínûai pɔ́ bɛ́lɛɛ dílônii dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Niɛmaya

Niɛmaya 1

1Ǹmɛni-ŋai ká ŋí Ɛkelia ǹóŋ Niɛmaya è dí kɛi.

Niɛmaya kpáaŋɔ̂i Zerusâlɛŋ mɛni ma

Ńyãa Niɛmaya ŋá kɛ̀ Susa nyii gáa a Pɛsia lɔii ŋɔtaa-lee kɛ́tɛi a ŋ̀áloŋ da dòli a Kisilɛ Ibulu wooi sui. Maa tãi tí è kɛ̀ a Pɛsia kaloŋ Atasɛra ŋɔkâloŋ laa koraŋ buu feerɛi su.

2Ńêɣe sinaai dɔnɔ, Anani da sinâa kpulu tɔnɔ dí kùla Zuda dí pá kúpɔ naa. Ŋá ǹúu kpului ŋí su-ƀelai marê kɛ̀ é pîlaŋ kúƀarâa Zuda-ŋai díkpului maa-ŋuŋ ma nyii-ŋai kúla Babelɔŋ gɔ-soŋ laai su dí lene pôlu Zudai. Ŋá dímarê kɛ̀ máŋ é pîlaŋ Zerusâlɛŋ taa-leei mɛni ma.

3Dí mò ḿâ dîyɛɛi, “Diai lène pôlu dí kúla gɔ-soŋ laai su dí pá pôlu Zudai, dí káa mɛni kpɔ̂lu támaa sɔlɔ ƀôi. Ƀaa kula maa támaa sɛ̂lɛŋɔɔi dîa. Zerusâlɛŋ taa-leei ŋɔsiɣãŋ kélee wóloɔ̂ɔi, ŋɔsiɣãŋ lá sãai kélee kéreŋɔɔ.”

4Tãi dí mɛ̀nii ŋí ƀò la ḿâi, ŋá sèe ŋá wɔ́lɔ. Ŋá sèe a malôŋ pere yɛ̂ɛ nya ƀé saa a too ḿâ. Malôŋ è too ḿâ kpɔ́ a ŋ̀ánaa fé mii-sɛŋ da mii ní a ɣele kûu kpɛ́-kpɛɛ. Ŋá Ɣâla nyii gáa Ɣâla-taai fɛ̂li é pîlaŋ m̀ɛnii ŋí ma.

5Ŋá mò ńyɛɛi, “Óo Yâwɛɛ Ɣâla, yái íkaa Ɣâla-taai, yá ƀa ŋ̀wála-wala kélee Ɣalai. Ǹyaŋ fɛ̂ɛ núu kélee dí ƀaa kɛ́ maa tɛ́ɛ ípɔ. Ƀa íkono têei ŋàa sèe kɛ̀ ǹúui kélee yêei í ŋwɛ́li ní gɛ́ íwoo mɛni, gɛ́ í tôŋ-ŋai mɛi kâai.

6Ǹmɛni ma, íwoli tɔ́ɔ ḿâ. Ŋa í fɛlîi ítii kɛ́-ƀelai Eezuɛ-ŋai mɛni ma a fólo da kpíni. Ŋa m̀ôi yâ a gɛɛ kúai a Eezuɛ-ŋai kwa mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ a yá. Ńyãa kpîŋ kwa ŋásuui su-ƀelai kélee kwa ímaa tĩa kara.

7Kwa sɔnyôŋ kɛ́ a yá kpɛ́ni fêi, dôŋ í dɛ̀ɛ kúpɔ ítii kɛ́ ǹúui Mose sârai, kú fé kúyee see ní mu.

8Gono têei í gɛ̀ Mose yêei, gíli é lɛ́ɛ í ŋá. Í mò mà yɛ̂ɛi, ‘À kɛ̀ káai a Eezuɛ-ŋai, laa la a wàla kɛ́ káyêei ḿɛni ma, gɛ̀ ní ŋa pâi ká táa-tâai lɔii ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su.

9Kɛ́lɛ kà tìnaŋ ŋɔ́nɔ ḿbɔ naa pêre, ká kɛ́ ŋá tôŋ mɛi kâa, ŋa pâi pâi a káa pôlu ƀɛ́i ŋá ǹaa sìɣe a gɛɛ ká kɛ́ ḿvɛ̀li naai. À nɛ̃ɛ ma kpîŋ ká kɛ́ a kátaa tâa lɔii ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su.’

10“Kúnuu-namui, íkpɔɔi nuai Eezuɛ-ŋai ká ŋí. Í díkùla luɛ laa su díkpɔara-ƀelai yêei a íwala-wala laa kɛ́tɛi.

11Kpera yɛ̂, ḿvɛli wooi ŋí su too mî kwa ítii kɛ́-ƀelai kpéli-ŋai nyii-ŋai da ƀâa kɛ̀ ílaai ma a lii nɛ̃ɛ perei. Ŋà sâa gâloŋ ŋɔkpele sɛŋ tɛ̀ɛ bɔ́, gɛ́ ǹíi é láa ḿɛni ma, í gɛ́ é m̀ɛnii kɛ́ mî ŋa pâi m̀arê kɛ̂i m̀ɛni mai.” Ńyãa ƀa kâa gâloŋ ŋɔŋwãai tɛ̀ɛ bɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Niɛmaya 2

Niɛmaya è lì Zerusâlɛŋ

1Ɣáloŋ náaŋ tɛɛ pôlu ma, Gâloŋ Atasɛra è kɛ̀ ǹáa miî a ɣele tɔ̂nɔ da. Ŋá lì a ŋɔŋwãai bɔ́ ŋ́ɛi yeŋɔɔ zu. Vé tá wɔ́lɔ ŋ́gaa ní ŋ́ɛi yeŋɔɔ zu a bere sîi ŋí.

2Nya ɓe gâloŋ è ḿarê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Lé ɓé íŋɛi yeŋɔ̂i la zui, ǹyaŋ ífe kɔlɛi? Gáa yɛ̂ɛ nya ɓe mɛni da káa ílii toôi pôlu.” Nya ɓe ŋá yào.

3Ŋá ŋ̀óo su tòo ńyɛɛi, “Ŋánuu-namui Gâloŋ, ífulu laai su é kôyaa! Malôŋ támaa toɔ̂i ḿâ kpɛ́ni fêi, daa-lêei dí ŋánûa pɔlɔ-ŋai lòo zui, ǹaa su karâai, ŋɔsiɣãŋ lá-sãai kélee kéreŋɔɔ.”

4Gâloŋ è ḿarê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Lé ɓé ɓa ŋ̀wɛ̂lii ŋá gɛ́i?” Ŋá Ɣâla nyii gáa Ɣâla-taai fɛ̀li ńii su pere a maa félaa.

5Nya ɓe ŋá mò gâloŋ ma, “Óo Gâloŋ, à kɛ̀ gáa a ílii láa mɛni, kpera yɛ̂, ńdɛɛ mî pôlu Zuda a gɛɛ ŋá daa-lêei tí tɔ́ɔ pôlu ɓɛ́i dí ŋánûa pɔlɔ-ŋai lòo naai.”

6Gâloŋ ŋɔnɛnîi è kɛ̀ seêni gɔlɛ ma nyii ǹyée sèe ŋámare kɛ̂ɛ-wooi mui. Galoŋ è ḿarê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Ya pâi pôlu a lé tãi?” Ŋá maa tãi lɛ̂ ma. Nya ɓe è fàa mà a gɛɛ ŋá lí.

7È kɛ̀ tí, ŋá m̀arê kɛ̀ à kɛ̀ vâai ma, gɛ̀ ní é ǹyée ŋá kɔlɔ tɛ̀ɛ ḿbɔ a gɛɛ ŋa kɛ̀ tɛɛ̂i Yufeletii Ya-leei kɔlɛ ma vóloi liî pere lɔii kpiniŋ-ŋai su ŋ́gɛ lì Zuda, ŋuŋ ma ɓô kɛ́ ɓò ńyêei.

8Ŋá gâloŋ marê kɛ̀ máŋ a gɛɛ é kɔlɔ tɛ́ɛ ḿbɔ ŋà lì ŋá dɛɛ Asafa pɔ́ wúru-ɓela mɛni ma. Asafa ɓé kɛ̀ a ǹɔii ŋɔwolâ kɛ́tɛi láa túɛ nuui. Ǹúru ɓela-ŋai ŋí da-ŋa da pâi kɛ̂i Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi maa kóli konaŋ-ŋai kpɛtɛ mɛni ma, da-ŋa kɛ́ ɓò Zerusâlɛŋ taa-leei maa kóli gala-ŋai kpɛtɛ mɛni ma da bɛ́rɛi ŋa pâi kɛ̂i mui gbɛ̀tɛ mɛni. Gâloŋ è m̀ɛnii kélee kɛ̀ mî ŋá marê kɛ̀ dímɛni mai, kpɛ́ni fêi, Ɣâla è kɛ̀ ŋ́gɔlɛ.

9Gâloŋ è kɔ kuluɓa-ŋa da soo sia-ɓela pìlaŋ ḿâ a gɛɛ kwa dîa-ni kú lí. Ǹyaŋ kú lì kú seri Yufiletii Ya-leei ŋɔfólo liî pere lɔii kpiniŋ-ŋai su. Ŋá gɔlɔ-ŋai tɛ̂ɛ ǹɔii kpîniŋ-ŋai mɛi kâloŋ-ŋai pɔ́ nyii gâloŋ è dɛ̀ɛ ḿbɔi.

10Kɛ́lɛ tãi Orɔŋ-taai su-nuui Saŋbala da Amɔŋ lɔii su-nuui Tobaya nyii-ŋai kɛ̀ a gɔmɛnɛ-ɓelai kpaya-kpayai dí m̀ɛnii ŋí mɛ̀ni lai, dílii è ŋwàna kpɔ́ a ŋánaa, kpɛ́ni fêi, dífe kɛ́ ní ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ núu da kélee é mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ Eezuɛ lonii mɛ̂ni ma.

11Tãi ŋá sèri la Zerusâlɛŋ taa-leei sui, ŋá gɛ̀ naa a fólo saaɓa.

12Ḿve m̀ɛnii ŋí ɓó ní núu da kélee ma nyii Ɣâla è nɛ̀ ḿâ a gɛɛ ŋá gɛ́ Zerusâlɛŋ taa-leei mɛni mai. Vólo saaɓai ŋí kpɛɛ ŋa kpinii sáma, ŋá mu sìɣe kwa ḿaraâi da-ni kú lí. Ǹwɛlɛ sôoi nyii ŋá kɛ̀ seêni bôlui, nya nɔ́ ɓé kú lì la.

13È kɛ̀ niî a kpíni tãi ŋá kùla la daa-leei su ŋá tɛ́ɛ a ziɣãŋ lá pere nyii da kɛ̂ ma Diŋ-tiŋ sui kwára pere vóloi liî pere. Ŋá lì a ǹɔii kwára pere, ŋá tɛ́ɛ ǹyá tôŋ ma

© 2014 Bible Society in Liberia.

nyii da kɛ̂ ma Ǹyao Maa Kalii, ŋá lí ziɣãŋ lá nyii da kɛ̂ ma Dúluŋ ŋá. Tãi ŋá kɛ̀ liî lai, ŋá kɛ̀ daa-lɛ̂ei ŋɔsiɣãŋ wóloɔɔ-ŋai maa kpɛɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ da ziɣãŋ lá sãa kéreŋɔɔ-ŋai.

14Tãi ŋá sèri la daa-lɛ̂ei ŋɔfólo kulâi perei, ŋá lì a ǹɔii ŋûa pere siɣãŋ lá nyii da kɛ̂ ma Ǹya Tôŋ Mai da Gâloŋ Ŋɔpóai, kɛ́lɛ berei su è kɛ̀ a guro te. Wɛlɛ-soo fa pɔ̂ri tɛɛ̂i naa.

15È kɛ̀ tí ŋá lì a Kidɔŋ Tiŋ-tiŋ su pere, ŋá daa-lɛ̂ei ŋɔsiɣãŋ maa kpɛ́ɛ a ǹɛ́lɛɛ ǹaa pere. Naa pôlu ma, ŋá lène pôlu daa-lɛ̂ei su a gbíni tɔnɔi tí a ziɣãŋ lá pere nyii da kɛ̂ ma Diŋ-tiŋ su siɣãŋ lai.

16Daa-lɛ̂ei láa túɛ-ƀelai dɔnɔ kpîŋ fé kɛ́ ní a ƀɛ́i kɔ́lɔŋɔɔ ŋá lì naa kpaa máŋ m̀ɛnii ŋá kɛ̀ gɛ̂i. Ḿve tela mɛni da ƀó ní ḿarâa Zuda-ŋai da ma kpaa máŋ zâla láa-soŋ-ƀelai, ǹûai láa túɛ-ƀelai kpaa máŋ diai kɛ̀ pâi díi kɛ̂i.

17Tãi kwa dîa ni kú kɔ̀yaŋ lai, ŋá mò dîa ńyɛ̂ɛi, “Tɔ̃yâ ma Zerusâlɛŋ taa-leei su karâai! Ziɣãŋ lá sãai kélee wôloɔɔi, dí kéreŋɔɔ, zãâi kélee su kara kâraai. Fɛ̂ɛ nɔ́ kú daa-leei ŋɔsiɣãŋ tɔ́ɔ pôlu a gɛɛ ƀaa kula maa fé ŋɔ́nɔ sɛ̀lɛŋ kûa.”

18È kɛ̀ tí, ŋá mò dîa berei Ɣâla è kpɔŋ la ḿâ da m̀ɛnii gâloŋ è mòi. Dí ŋ́oo su tòo dîyɛɛi, “Kwaa pɛ́lɛ daai tɔ̂i pôlu lonii ma!” Dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ díi kɛ́ mɛni ma.

19Tãi Orɔŋ-nuui Saŋbala, Amɔŋ-nuui Tobaya da Arabi nuui Gɛsɛŋ ni dí kú mɛni kpɛtɛɛ-ŋai ŋí maa mɛ̂ni mɛ̀ni lai, dí pɛ̀lɛ ɣɛ́lɛ maa kulâi kúkponôi, díkɛ kúwoo nyɔ̂ŋ fè dîyɛɛi, “Lé ƀé ká lâai la ka pɔ̂ri gɛ̂i? Ká káa mɛni kpɛtɛɛ kɛ̂i a gɛɛ ká Zerusâlɛŋ taa-leei ŋɔsiɣãŋ-ŋai tɔ́ɔ pôlu ká tɔ́ɔ ǹɔii kâloŋ ma?”

20Ŋá díwoo su tòo ńyɛ̂ɛi, “Ǹwála-wâla kélee Ɣalai nyii gáa Ɣâla-taai, ŋɔtíi kɛ́-ƀela ƀa kúa. Mɛni ma, kwa pâi Zerusâlɛŋ taa-leei tɔ̂i pôlu. Ǹyaŋ a pâi gɛ̂i kú kútii kɛ́ kú ŋuŋ lá kúla a ǹɛ́lɛɛ. Kɛ́lɛ káfe a ǹɔii ŋí ǹônii da. Ká mɛni da fé lɔii maa mɛ̂ni su kúkwaa maa waa-ŋai mɛni su Zerusâlɛŋ.”

Niɛmaya 3

Dí Zerusâlɛŋ taa-leei ŋɔsiɣãŋ tɔ̀ɔ ŋɔ́nɔ pôlu

1Berei ŋí ƀé dí Zerusâlɛŋ taa-leei ŋɔsiɣãŋ-ŋai tɔ̀ɔ la pôlu. Zâla láa soŋ nuu kɛ́tɛi Iliasi da m̀arâa sala láa soŋ-ƀelai dí ziɣãŋ nyii da doli a M̀ála Siɣãŋ lái kpɛ̀tɛ. Dí gbɛ̀tɛ dí gbôŋ too dí ǹaa tɛɛ Ɣâla pɔ́ ŋɔtíi kɛ́ mɛni ma. Ǹaa pôlu ma, ziɣãŋ nyii kùla ǹyeŋkɛ̂ŋ ma da dòli a Ǹyeŋkɛ̂ŋ ŋuŋ Tɔnɔi (100), é lí ǹyeŋkɛ̂ŋ ma da dòli a Ananiɛi dí ǹaa kélee tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́.

2Zɛleko sinâai dí ziɣãŋ m̀éla tɔ̂nɔ tɔ̀ɔ ǹaa pôlu pere. M̀elâi nyii kɛ̀ ǹaa pôlu perei, Iŋri ǹóŋ Zakɔ è dɔ̀ɔ pôlu.

3Asanaa ŋɔkáayɔɔ-ŋai dí ziɣãŋ da dòli a Nyɛ̃ɛ Siɣãŋ lá kpɛ̀tɛ ŋɔ́nɔ pôlu. Dí gbôŋ sɛ̂lɛŋ wuru kpono-ŋai tɔ̂ɔ. È kɛ̀ tí, dí ziɣãŋ-ŋai lá kpôŋ-ŋai sɛ̂lɛŋ dí zɔ̂ŋ too sãai kpɛtɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Yuraya ǹóŋ-surɔŋ Mɛrimɔ nyii kɛ̀ a Akozi ǹóŋ-surɔŋ ŋɔlóŋ-surɔŋ è ziɣãŋ m̀éla nyii kɛ̀ ǹaa pôlu perei tɔ̂ɔ. Berekaya ǹóŋ-surɔŋ Mɛsulaŋ nyii kɛ̀ a Misizabɛ ǹóŋ-surɔŋ ŋɔlóŋ-surɔŋ è ziɣãŋ m̀elâi kpéli tɔ̀ɔ pôlu nyii kɛ̀ ǹaa pôlu perei. Baana ǹóŋ-surɔŋ Zadɔ è ǹaa pôlu pere ƀelai tɔ̂ɔ pôlu.

5Tikoa taai su sinaai dí ziɣãŋ pôlu pere ŋɔi tɔ̂ɔ. Kɛ́lɛ daai láa túɛ-ƀelai dífe fáa ní ma a gɛɛ dí díi bɛlɛ-pɛlɛɛi da kɛ́ nyii dí dɛ̀ɛ dípɔi.

6Pasia ǹóŋ Zoiada da Bisodiya ǹóŋ Mɛsulaŋ dí Zesana siɣãŋ lá sɛŋ kpɛ̂tɛ pôlu. Dí gbôŋ sɛ̂lɛŋ wuru kpono-ŋai tɔ̂ɔ. È kɛ̀ tí, dí ziɣãŋ-ŋai lá kpôŋ-ŋai sɛ̂lɛŋ dí zɔ̂ɔ̂ŋ too sãai kpɛ̀tɛ.

7Milataya da Zadɔŋ ƀé ziɣãŋ ǹaa pôlu-pere ŋɔi tɔ̂ɔ. Milataya è kùla Gibiɔŋ-taai su, Zadɔŋ é kúla Mɛronai-taai su. Gibiɔŋ da Mizipa sinâai ƀé kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ dípɔ díi ŋí kɛ́ mɛni ma. Zinâai ŋí dí kɛ̀ Yufeletii Ya-leei ŋɔfólo liî pere lɔii kpiniŋ mɛi nuu kɛ́tɛi ŋɔpɛ́rɛi lá.

8Uziɛ è ziɣãŋ m̀éla da tɔ̀ɔ pôlu. Uziɛ kpîŋ è kɛ̀ a gôo ɣale nuu. Ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Araya. Ananaya ǹyaa máŋ è ziɣãŋ m̀éla da tɔ̀ɔ é seri la ƀɛ́i da ǹaa tòli a Ziɣãŋ M̀éla Kɛ́tɛi. Ananaya è kɛ̀ a wúru-ya kúŋ nɛ̃ɛ kpɛtɛ nuu.

9Lefaiya è ziɣãŋ m̀éla tɔ̂nɔ tɔ̀ɔ. Ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Ɔ̂ɔ. Lefaiya è kɛ̀ a Zerusâlɛŋ lɔii m̀éla tɔ̂nɔ mɛi nûu.

10Zidaya è ziɣãŋ m̀elâi dɔnɔ tɔ̀ɔ. Ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Aruma. Ŋɔpɛ́rɛi è kɛ̀ ziɣãŋ m̀elâi ŋí ma pere. Atusi è ziɣãŋ m̀éla tɔnɔ tɔ̀ɔ ǹaa pôlu ma. Atusi ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Asania.

11Maakiza da Aasɔɔ dí ziɣãŋ m̀éla tɔ̂nɔ tɔ̀ɔ da ǹyeŋkɛ̂ŋ da dòli a Gbólo-kpɛtɛ Yeŋkeŋ. Maakiza ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Ariŋ. Aasɔɔ ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Paa-moa.

12Saluŋ è ziɣãŋ m̀éla tɔ̂nɔ tɔ̀ɔ. Ǹônii-nɛyãai dí kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ bɔ́ díi ŋí kɛ́ mɛni ma. Saluŋ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ lɔii kpiniŋ m̀éla tɔ̂nɔ mɛi. Saluŋ ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Aloɛ.

13Nalôŋ da kɛ̂ ma Anuŋ é pɛ́lɛ Zanoa taa-leei su ƀelai dîa dí ziɣãŋ m̀éla tɔnɔ tɔ̀ɔ pôlu da dòli a Diŋ-tiŋ su Siɣãŋ. Dí gbôŋ sɛ̂lɛŋ wuru kpono-ŋai tɔ̂ɔ. È kɛ̀ tí, dí ziɣãŋ-ŋai lá kpôŋ-ŋai sɛ̂lɛŋ dí zɔ̂ɔ̂ŋ too sãai kpɛ̀tɛ. Dí lɛ̀ɛ ziɣãŋ tɔ̂i é lɛ́ɛ la zu dí seri ziɣãŋ m̀ɛ́i ma da ǹaa tòli a Duluŋ-ŋa Siɣãŋ lái. Ŋɔkôya è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (1,500).

14Maakiza ƀé ziɣãŋ lá kpɛtɛ nyíi da dòli a Duluŋ-ŋa Siɣãŋ. Dí gbôŋ sɛ̂lɛŋ wuru kpono-ŋai tɔ̂ɔ. È kɛ̀ tí, dí ziɣãŋ-ŋai lá kpôŋ-ŋai sɛ̂lɛŋ dí zɔ̂ɔ̂ŋ too sãai kpɛ̀tɛ. Maakiza ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Lika. Nya ƀe kɛ̀ Bɛɛ-akɛrɛŋ lɔii kpiniŋ mɛi.

15Saluŋ ƀé ziɣãŋ kpɛ̀tɛ da dòli a Ǹya Tôŋ ma Siɣãŋ, é vaâŋ kula ma. Dí gbôŋ sɛ̂lɛŋ wuru kpono-ŋai tɔ̂ɔ. È kɛ̀ tí, dí ziɣãŋ-ŋai lá kpôŋ-ŋai sɛ̂lɛŋ dí zɔ̂ɔ̂ŋ too sãai kpɛ̀tɛ. Gwaa da ma káa naa da ǹaa tòli a Sila Poai. È ziɣãŋ ŋí tɔ̂ɔ kɔ́ɔ pìlaŋ naa é seri la gâloŋ pɛrɛi pôlu. È tɛ̀ɛ la naa é lí é seri berei ma nyii a tɛ̂ Gâloŋ Deeƀé ŋɔtaa-lêei sui. Saluŋ è kɛ̀ a Mizipa lɔii kpiniŋ mɛi nûu. Saluŋ ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Kowozɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Abu ǹóŋ-surɔŋ Niɛmaya ƀé ziɣãŋ tɔ̂ɔ kɔ́ɔ pìlaŋ Saluŋ ŋɔi ma é lí la é seri Deeƀé ƀolôŋ ma, é seri bóai lá nyii ǹûai dí ǹáai, é tɛ́ɛ naa é seri gɔ-kuluƀa-ŋai díkolii su. Niɛmaya ŋí ƀé kɛ̀ a Bɛzua lɔii kpiniŋ mɛi nûu.

Liiva-ŋai ziɣãŋ da tɔɔi

17Ǹaa pôlu ma, Liiva-ŋai ŋí dí ziɣãŋ gwaa da-ŋa ma tɔ̀ɔ: Bani ǹóŋ-surɔŋ Leuŋ è da tɔ̀ɔ. Asabiya è da tɔɔ. Asabiya è kɛ̀ Keila lɔii kpiniŋ gbua tɔ̂nɔ mɛi. È díi ŋí kɛ̀ ŋɔlɔii kpîniŋ láai su.

18Bavai è ziɣãŋ da tɔ̀ɔ. Ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Inada. Bavai è kɛ̀ Keila lɔii kpiniŋ gbua kpéli mɛi.

19Izɛ ǹyaa máŋ è ziɣãŋ da tɔ̀ɔ. Ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Zasua. Izɛ è kɛ̀ Mizipa lɔii kpiniŋ mɛi. È ziɣãŋ m̀elâi dɔnɔ tɔ̂ɔ kɔ́ɔ pìlaŋ díkɔ kɔ-sãai pûi ké-pɛrɛi ŋɛ́i-tuɛ, é lɛ́ɛ la zu é seri ƀɛ́i ma ziɣãŋ è kɛ̀ a ŋ̀áleɛɛ naa ŋ̀ái.

20Baru è ziɣãŋ da tɔ̀ɔ. Ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Zaƀai. Baru è ziɣãŋ tɔ̀ɔ é seri la Zâla láa soŋ nuu kɛ́tɛi Iliasi ŋɔpɛ́rɛi lá.

21Mɛrimɔ è ziɣãŋ da tɔ̀ɔ. È ziɣãŋ tɔ̂ɔ kɔ́ɔ pìlaŋ Zâla láa soŋ nuu kɛ́tɛi Iliasi ŋɔpɛ́rɛi lá é lí la ǹaa pôlu pere. Mɛrimɔ ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Yuraya. Mɛrimɔ ǹâŋ ŋɔnàŋ láa ƀé kɛ̀ a Akozi.

Zâla láa soŋ-ƀelai nyii ziɣãŋ da tɔ̀ɔi

22Ǹaa pôlu ma, zâla láa soŋ-ƀelai kɛ̀ Zerusâlɛŋ da ǹaa kɔlɛ ma kpiniŋ-ŋai sui, dí ziɣãŋ m̀éla kpéli tɔ̀ɔ pôlu. Maa sâla láa soŋ-ƀelai láa ká ŋí:

23Bɛŋsima da Aasɔɔ dí ziɣãŋ m̀elâi tɔ̀ɔ pôlu kɛ̀ dípɛrɛ-ŋai ŋɛ́i-tuɛi. Azaria è ziɣãŋ m̀elâi tɔ̀ɔ pôlu kɛ̀ ŋɔpɛ́rɛi ŋɛ́i-tuɛi. Azaria ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Maaseia. Ǹâŋ ŋɔnàŋ láa ƀé kɛ̀ a Ananaya.

24Binui è ziɣãŋ tɔ̂ɔ kɔ́ɔ pìlaŋ ƀɛ́i Azaria è kòyaŋ naai é lí la ƀɛ́i ziɣãŋ è kɛ̀ a ŋ̀áleɛɛ ŋá naai. Binui ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Inada.

25Pala è ziɣãŋ tɔ̂ɔ kɔ́ɔ pîlaŋ ƀɛ́i è kɛ̀ a ŋ̀áleɛɛ naa ŋ̀ái, é lí la ǹaa mɛi pere gâloŋ pɛrɛi ŋɛ́i-tuɛ, ƀɛ́i bɛ́rɛi mɛi káa-ƀelai da kâa sèe naai. Pala ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Uzai. Naa pôlu ma, Parosi ǹóŋ-surɔŋ Pidaya

26da Ǹ̂ala-pɛrɛi mu tii ké-ƀelai nyii-ŋai dí séɛɛ è kɛ̀ Ofɛɛ-Yeei mai, dí ziɣãŋ da tɔ̀ɔ. Dí dɔ́ɔ kɔ́ɔ pîlaŋ ƀɛ́i Pala è kòyaŋ naai. Dí lì la vóloi ƀêlai pere é lɛ́ɛ la zu dí seri Ǹya Siɣãŋ ma ƀɛ́i Ǹ̂ala-pɛrɛi mɛi káa ƀelai díyeŋkêŋ è kɛ̀ naai.

Ziɣãŋ tɔɔ ƀelai da-ŋa

27Gbakolo-ŋai kùla Tikoai, dí ziɣãŋ naa pôlu ŋɔi tɔ̂ɔ. Ziɣãŋ m̀éla veerɛ ɣelei dí dɔ̀ɔi ǹya ká ŋí: Dí gɔ́ɔ pîlaŋ ǹyeŋkêŋ kɛ́tɛi kɔlɛ ma nyii kɛ̀ Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa mɛni mai, dí lì la dí seri ziɣãŋ m̀éi kɛ̀ Ofɛɛ-yeei kɔlɛ ma Zerusâlɛŋ taa-leei sui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Zâla láa soŋ-ƀelai da kpɛ́ni-ŋa dí ziɣãŋ da tɔ̀ɔ pôlu. Dí gɔ́ɔ pîlaŋ ƀɛ́i da naa tòli
a Zòo Siɣãŋ lá, dí lí la ǹɔii ŋûa pere. Dí ziɣãŋ-ŋai tɔ̀ɔ nyíi-ŋai kɛ dípɛrɛ-ŋai ŋɛ́i-tuɛ
a tɛɛ ŋai.

29Imɛ ǹóŋ Zadɔ è ziɣãŋ da tɔ̀ɔ máŋ. Ziɣãŋ è dɔ̀ɔ pôlui ǹya ƀa nyii kɛ̀ ŋɔpɛ́rɛi ŋɛ́i-
tuɛi. Simaya ǹyaa máŋ è ziɣãŋ da tɔ̀ɔ. Nya ƀe kɛ̀ ziɣãŋ lá mɛi kâai da dòli a Vóloi
kulâi-pere siɣãŋ lai. Simaya ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Sikania.

30Ananaya da Anuŋ dí ziɣãŋ da tɔ̀ɔ. Dí tãi veerɛ ɣelei ká ŋí kɛ̀ ziɣãŋ da tɔ̂ɔ mɛni
ma pôlu. Ananaya ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Silɛmaya. Anuŋ è kɛ̀ a Zâla ǹóŋ ǹɔ́ɔlu mɛi da
ɣelei. Nyíŋi pôlu ma, Mɛsulaŋ è ziɣãŋ tɔ̂ɔ pôlu nyii kɛ̀ ŋɔpɛ́rɛi ŋɛ́i-tuɛi. Mɛsulaŋ
ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Berekaya.

31Gôo ɣale nûui, Maakiza è ziɣãŋ da tɔ̀ɔ. È gɔ́ɔ pîlaŋ ƀɛ́i Mɛsulaŋ è kòyaŋ naa é lɛ́ɛ
la zu é seri Ŋ̀âla-pɛrɛi ŋɔtíi kɛ́ ƀelai da bɔni tɔɔ ƀelai díkolii su. Gwaa ŋí ma è kɛ̀
ziɣãŋ m̀ɛ́i ma da naa tòli a Ŋ̀ãa-tɛ̀ gîe-ma siɣãŋ lá. È ziɣãŋ tɔ̂ɔ é seri la loŋpoi kɔlɛ
nyii kɛ̀ ziɣãŋ mɛi pere ǹɔii ŋûa pere vóloi kulâi pere soŋoi su.

32Gôo ɣale-ƀelai da bɔni tɔɔ-ƀelai ƀé ziɣãŋ kpéli kpɛɛ̂i ƀelai tɔ̂ɔ pôlu. Dí gɔ́ɔ pîlaŋ
loŋpoi kɔlɛ nyii kɛ̀ ziɣãŋ mɛi pere ǹɔii ŋûa-pere, vóloi kulâi-pere sonôŋ su, é lɛ́ɛ
la zu dí seri ziɣãŋ m̀ɛ́i ma da ǹaa tòli a M̀ála siɣãŋ lai.

Niɛmaya 4

Niɛmaya è gbɔara-ƀelai yée mɛi ɣâle

1Saŋbala è kɛ̀ a kâloŋ Sameria lɔii mɛi. È m̀ɛni a gɛɛ kúai a Zuda-ŋai kwa kɛ́
Zerusâlɛŋ siɣãŋ tɔ̂i. M̀ɛnii ŋí è ŋwàna ma kpɔ́ a ŋ̀ánaa. È pɛ̀lɛ ɣɛ́lɛ maa kulâi
kúkponôi.

2È m̀arâai da Sameria kɔ kɔ́-ƀelai tòli ǹyɛɛ dîai, “Lé ƀé ǹúu kpulu loŋ su ƀela fíi
kpɛɛ-ŋai ŋí da ŋ̀wêlii dí gɛi? Da gâai da pâi pɔ̂rii daa lêei tɔ̂i pôlu? Dí lâai la sâla-
ŋa kúlaa a pɔ̂ri gêi dí daa lêei ŋí tɔ́ɔ pôlu tãi kpua yée mu? Daa pîleŋ ŋa kélee a
kɛ́ a túluŋ ŋá. Lé pɔ̂ri ƀé dîɛ a gɛɛ dí gɔni-ŋai ŋí kúla, dí daa lêei tɔ́ɔ la pôlui?”

3Tobaya è kɛ̀ tɔ̂ni Saŋbala kɔlɛ ma. Ǹyaa máŋ è mò ǹyɛɛi, “Ziɣãŋ sîi ŋí káa da
dɔ̂i! Kɛlɛ̂ŋ kpîŋ à tɛ̀ mɛi a pâi wôloi la.”

4Kɛ́lɛ ŋá Ɣâla fɛ̀li ńyɛ̂ɛi, “Óo Kúɣâlai, ŋ̀ɛ́lɛ maai káa ǹûai ŋí da gulâi kúkponôi. Gɛ́
m̀ɛni nyɔ́mɔɔi da ŋ̀wêlii é kɛ́ a kúai, é kɛ́ a dia. Gɛ́ díkpɔara-ƀela dí díkɔ̃liŋ kélee
kúla díyêei dí lí a dia luɛ-laa su lɔii da kpɛ́ni-ŋa su.

5Ífe dísu mɛ̂ni lɛ̀ɛ. Ífe téla nìa dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai dîa da gêi da ŋ̀óo nyɔ̂ŋ-ŋai da bilîi
kûai. Kwa kɔ̂i a gɛɛ kú Zerusâlɛŋ taa-leei tɔ́ɔ ŋɔ́nɔ pôlu.”

6Ǹûai dí tíi kɛ̀ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ. Kú Zerusâlɛŋ siɣãŋ-ŋai tɔ̂ɔ kú seri la zâmai.

7Saŋbala, Tobaya, Arebia-ƀelai, Amɔŋ-ƀelai da Asɔdɔ taa-leei su ƀelai dí kú kàa
ziɣãŋ tɔ̂i a maa félaa, ƀɛ́i-ŋai kɛ̀ a búɔɔ zui kúkɛ naa yée pù gîei. M̀ɛnii ŋí a ŋwàna
kpɔ́ dîa a ŋ̀ánaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Nya ƀe dí gbɛ̀tɛ a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ kûa Zerusâlɛŋ, dí yoo-yoo tóo díi kɛ́ɛi su.

9Kɛ́lɛ kúkɛ̀ nɔ́ Kúɣâlai fɛlîi. Kú nûa sìɣe a gɛɛ díkɛ kúmɛi kâa a kpíni da fólo.

10Nya ƀe Zuda-ƀelai díkɛ̀ malôŋ wule toôi díi kɛ́ɛi su dîyɛɛi, “Kɔlɔ a kpɛɛ kûa a kôlo kpànaŋ kɛ́ɛ da kpîri wuyɛ́ɛ-ŋa síɣeɛɛ! Kwa pâi pɔrîi kpɛɛ̂i ziɣãŋ ŋí tɔ̂ɔ ma nɔ́ ƀè ŋí?”

11Kú kpɔara-ƀelai dí kɛ̀ m̀ôi dîyɛɛi, “Kwa pâi tɛ̂i nɔ́ a Zuda-ŋai kú dípaa, dítii é kpéra.”

12Kú ƀarâa Zuda-ŋai da-ŋa da kú kpɔara-ƀelai díkɛ̀ kwaa tɔ̂nɔ ma. Dí pà kúpɔ naa a tãi támaa díkɛ mò kûa a gɛɛ kú kúmɛi káa kpɛ́ni fêi, kú kpɔara-ƀelai da ŋ̀wɛ̂lii dí kɔ́ pɛ́lɛ kûa kútɛ̂i pere.

13Nya ƀe ŋá nûa kùla Zuda-nuu suu tɛi-tɛ́i su. Ŋá ƀóa sɔkpɔ-ŋa, kerâŋ-ŋa, kpála-ŋa da tɔ̃a-ŋa tɛɛ dípɔ a gɛɛ dí ziɣãŋ m̀ɛ́i-ŋai kɛ̀ a naa wóloɔɔi, díkɛ ǹaa mɛi kâa. Ŋá díŋaa kɔ̀lɛ gwaa-ŋai ŋí ma yɛ̂ɛ berei dísîi káa lai.

14Ŋá ŋánûai kàa ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ dílii è kɛ̀ sɛ̂lɛnii. Nya ƀe ŋá ǹûai da dílaa túɛ-ƀelai tòli kwaa tɔ̂nɔ ma ńyɛɛ dîai, “Káfe yào ǹûai ŋí dîa. É lɛ́ɛ kákili ŋá a gɛɛ wála wâla káa Kánuu-namui yêei. A mɛni nyɔ́mɔ kɛ́ nuu kula maa kɛ̂. M̀ɛni ma, kà tɔɔ a gbanaŋɔɔ. Ká kɔ́ kákaayɔɔ-ŋai mɛni ma, kánɛyâai da kápɛrɛ-ŋai!”

15Kú kpɔara-ƀelai dí m̀ɛni a gɛɛ kwa dí mɛni kpɛtɛɛ nyɔ́mɔɔi kɔ́lɔŋ. Dí gɔ̀lɔŋ máŋ a gɛɛ m̀ɛni kpɛtɛɛ nyɔ́mɔɔi dí gɛ̀ é pîlaŋ kûai, Ɣâla a zu kàra. È kɛ̀ tí, kúkelee kú lì pôlu ziɣãŋ tɔɔ tî̂i ma.

16É síɣe vóloi tí ma, ŋá gbakolo-ŋai ŋáa kɔ̀lɛ a díkpulu feerɛ. Kwa gbulu tɔ̂nɔ su-ƀelai kwa kɛ̀ tíi kɛ̂i, gbulu tɔ̂nɔ su-ƀelai díkɛ kúmɛi kâa. Dí kɔli seɣe-ŋa tòo dîa, kpála-ŋa kɛ́ ƀò díyêei, kpála ŋá ɣále kɔli kalaŋ-ŋa kɛ́ ƀò díyêei, é pɛ́lɛ kerâŋ-ŋa da tɔ̃a-ŋa dîa. Kúlaa túɛ-ƀelai díkɛ̀ kpɔŋ mâa tɛɛ̂i díi kɛ́-ƀelai pɔ́.

17Diai kpîŋ kɛ̀ ziɣãŋ tɔɔ sãai tɛɛ̂i díi kɛ́-ƀelai pɔ́i, kɔ́ kɔ sãa díkɛ̀ díkelee díyee ŋá a tɛ̀ɛ-ŋa.

18Diai kɛ̀ ziɣãŋ tɔ̂i dí ƀóa sɔ̂kpɔ-ŋai díkɛ̀ sɛ́lɛnîi dí pɛ̂rɛi a tɛ̀ɛ ŋa. Ŋá túru fɛ́ɛ nuu tɔnɔ sìɣe a gɛɛ mɛni kpɔ̂lu a kɛ̀ pâi, é dúruii fɛ́ɛ. Maa núui è kɛ̀ ŋ̀gɔlɛ ma.

19Ŋá ǹɔii lônii da dí láa túɛ-ƀelai lia wôo ƀò ńyɛɛ dîai, “Kúai ziɣãŋ tɔ̂i kúfe lɛɣɛ ní a kúkîe ni.

20Ka dúru wooi mɛ̂ni, ka lɛɣɛ a ńyãa a maa félaa. Kúɣâlai a pâi kɔ̂i kú mɛni ma.”

21Kwa ǹúu kpului su-ƀelai dɔ̀nɔ kwa kâa kɛ̀ tíi kɛ̂i, dɔ̀nɔ su-ƀelai díkpala-ŋai kɛ́ ƀò díyêei díkɛ kúmɛi kâa. Bere ƀé kwa kâa tíi kɛ̀ la a ɣele kélee é kúla ɣele wâla ma é too ɣele wûlii ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Tãi ŋí su, ŋá díi ké kpakolo-ŋai da díkpɔŋ maa ƀelai marê kɛ̀ a gɛɛ kúkɛ ǹyii Zerusâlɛŋ taa-leei su. È kɛ̀ tí, kwa kâa tíi kɛ̀ a fólo ŋá, kú ké daa-lêei mɛi kâa a kpíni.

23Kú ta fa kâa ŋɔtíi ké seɣe-ŋai da kùla ma a kpíni. Ńyãa, ḿaraâi, díi ké-ƀelai kpéli-ŋai, da ǹûai kɛ̀ kú ḿɛi kâai. Ǹyaŋ kú kélee kú kɔ́ kɔ sãai dí kɛ̀ nɔ́ kúyee ŋá a tãi kélee.

Niɛmaya 5

Niɛmaya è kpɔ̀ŋ gôlo-ƀelai dîa

1Tãi da tɛé pôlu ma, zinâai da-ni da dínɛyâa dí kɛ̀ mɛni saâi é pîlaŋ díƀarâa Zuda-ŋai dîa.

2Da-ni dí mò dîyɛɛi, “Kú lonii da kúkaayɔɔ-ŋai támaai, ǹyaŋ fɛ̂ɛ mii sãa támaa é ké kúyêei kúkɛ̀-ɣeniɛi mɛni mâ.”

3Da-ni dí mò dîyɛɛi, “Burui a gɛ́ kwa kú kpâlaŋ-ŋai, kúkpɔmɔ-ƀâ kpâlaŋ-ŋai da kúpɛrɛ-ŋai sée nûa yêei a séɣɛ a gɛɛ kú mii sãa yá.”

4Ǹûai da-ni dí mò máŋ dîyɛɛi, “Fɛ̂ɛ kú kpa sòŋ a gɛɛ kú ǹɔii zûtii kpɛ́ɛ kúkpâlaŋ-ŋai da kúkpɔmɔ-ƀâ kpâlaŋ-ŋai mɛni ma.

5Kwa dîa-ni kú fé kula ní koo ƀɔ̂lɔŋ tɔnɔ su? Dínîa pɛlɛi mɛni kpanaŋɔ̂ɔi é tɛ́ɛ kúwɔ̂-ŋai dîa? Gáa, kwa kúnîa pɛlɛɛi da-ŋa tɛɛ̂i luɛ lâa su, kúkɛ kúlônii-nɛyãai kɔ̂lɛ. Pɔ̂ri mâa tɔnɔ kpîŋ fé ŋɔ́nɔ kûɛ, kpɛ́ni fêi, da kú kpâlaŋ-ŋai da kú kpɔmɔ-ƀa kpâlaŋ-ŋai kélee kúla kúyêei.”

6Tãi ŋá ǹûai dí mɛni saa wôoi mɛ̂ni lai, ńii è ŋwàna kpɔ́ a zu kɛ́tɛ.

7Gɛ́ɛ tíi, ŋá gbɛ̀tɛ a gɛɛ ŋá mɛni da ké é pîlaŋ m̀ɛnii ŋí ma. Ŋá ǹûai láa túɛ-ƀelai da diai kɛ̀ naa a gâloŋ ŋɛ́i gaoi tòli díkîe ma ńyɛɛ dîai, “Ka ǹûai ŋí ká kùla koo ƀɔ̂lɔŋ tɔnɔ su da kpa sòŋ káyêei ká ké gêni laa ma lé mɛni mà?” È kɛ̀ tí, ŋá kɔyaŋ kɛ́tɛ tòo ŋá m̀ɛnii ŋáa lé ǹûai láa túɛ-ƀelai dîa.

8Ŋá m̀o dîa ńyɛɛ, “Kánûai ká díkɔ̀lɛ lɔii ŋûŋ da kpɛ́ni-ŋa su-ƀela dîai, kú díŋuŋ maa ƀó kú pá a dia pôlu. Kɛ́lɛ ká káa niî gɛ̂i kánûai da-ŋa díkɛ díkpîŋ kɔlɛ kúai a káƀarâa Zuda-ŋai kûa!” Tãi ǹûai láa túɛ-ƀelai da diai kɛ̀ naa a gâloŋ ŋɛ́i gaoi dí ŋ́ooi ŋí m̀ɛni lai, dífe pɔ̂ri ní ŋ́oo su toôi, kpɛ́ni fêi, díkɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ m̀ɛnii ŋá m̀o dîai è kɛ̀ a tɔ̃yâ.

9Ŋá m̀o ŋɔ́nɔ dîa ńyɛɛi, “M̀ɛnii ka gɛ̂i, nyɔmɔ̂i! Fɛ̂ɛ nɔ́ kú Ɣâla wóo mɛni, kú m̀ɛnii ké ǹɛ̂lɛɛi. A kɛ̀ tí, gɛ́ ní kúkpɔara-ƀelai nyíi-ŋai dífe a Zuda-ŋai dífe pâi ɣélɛ maa kulâi kúkponôi.

10Ńyãa máŋ, kwa ḿarâai da ŋátii ké-ƀelai kwa sɛŋ káo da mii sãa kpa pìli. Kɛ́lɛ ŋa m̀ôi kâa a gɛɛ kú tée gêni mɛnii pôlu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Ǹmɛni ma, diai kélee kásɛŋ káo, wîi, ŋwɑ̂̂ai da ɔle-wulɔ kpa káa dîai, ka dísu mɛni lɛɛ. Ka díkpâlaŋ-ŋai, díkpɔmɔ-ɓâ kpâlaŋ-ŋai, díɔle-wuru kpɔlɔ-ŋai da dípɛrɛ-ŋai tɛ́ɛ dípɔ loníi ma."

12Ǹûai láa túɛ-ɓelai dí ŋ́oo su tòo dîyɛɛ ḿâi, "Ǹmɛnii nyii kélee í mòi, kwa pâi gɛ̂i. Kwa pâi díkɔ̃liŋ tɛɛ̂i dípɔ pôlu. Kúfe pâi dí marê kɛ̂i sɛŋ da kélee mɛni ma." È kɛ̀ tí, ŋá gɛ̀ dí díkono tée zâla láa soŋ ɓelai ŋɛ́i-tuɛ a gɛɛ da pâi ǹûai kɔ̂liŋ tɛɛ̂i dípɔ pôlu.

13È kɛ̀ tí, zeɣe kpûai kɛ̀ a ŋ̀iriɛ́ɛ ńeŋei, ŋá vùloŋ ŋá gula, ŋá gbɛ́mɛŋ díŋɛi-tuɛ, ńyɛɛ dîai, "À kɛ̀ ka wàla kákono teɛ̂i ŋàa sèe kɛ́, Ɣâla a pâi ká kpɛ́mɛnîi yɛ̂ɛ berei ŋa zeɣe kpûai ŋí kpɛ̂mɛŋ lai. A pâi ká kɔ̂liŋ kélee kulâi káyɛ̂ei é pɛ́lɛ máŋ kápɛrɛ-ŋai dîa." Ǹûai kélee kɛ̀ naai, dí zu tòo dîyɛɛi, "Kwa pâi kúkono tɛ̂ei ŋàa sèe kɛ̂i." Nya ɓe, dí Yâwɛɛ láa maa tɛ̀. Ǹyaŋ dí díkono teɛ̂i ŋàa sèe kɛ̀ yɛ̂ɛ berei dí mò lai.

Niɛmaya ŋɔsɔnyɔ̂ŋ lɛlɛ tuai

14Ńyãa Niɛmaya, ŋá kɛ̀ a Gâloŋ Atasɛra ŋɛ́i gào Zuda lɔii kpiniŋ mɛi a kóraŋ puu káo feerɛ. Gâloŋ Atasɛra è gɛ̀ gâloŋ laai su a kóraŋ buu feerɛ é lɛ́ɛ pâi ńdɛɛ̂i Zuda. È kɛ̀ Zuda-ɓelai dîa a kpa a gɛɛ díkɛ ŋ́gɔnɔŋ kùla kwa ŋá ǹûai. Kɛ́lɛ góraŋ puu kao feerɛi ŋá kɛ̀ la díi ŋí sui, fé Zuda nuu da marê kɛ́ ní mii-sɛŋ mɛni ma.

15Diai kɛ̀ ǹɔii kpînin ŋí mɛi ńduɛi, dímaa mɛni kélee è kɛ̀ ǹûai ŋí ŋûa a kpîri wuyɛ́ɛ-ŋa. Dí m̀o dîa a gɛɛ díkɛ káne buu náaŋ tɛ̀ɛ dípɔ a ɣele kélee díŋwɑ̂̂ai da dímii sãai mɛni ma. Ǹɔii mɛi-ɓelai ŋí díyee mu-ɓelai máŋ dí fũa-fũa támaa tɔ̀ɔ Zuda-ɓelai dîa. Kɛ́lɛ fé gɛ́ ní tí, kpɛ́ni fɛ̂i ɓaa kɛ́ maa káa ńyɛ̂ei Ɣâla mɛni ma.

16Ŋá ziɣãŋ tɔɔ mɛ̂ni kélee kɛ̀ a ŋ̂ûa kpiri. Fé sɛŋ da kélee lâai kɛ́ ní ŋ́gbîŋ mɛni ma a gɛɛ é kɛ́ a ŋ́gɔ̃liŋ. Ŋá ńyee mu-ɓelai kélee pù dɔ̀ɔ mɛ̂ni su.

17Ŋa kâa núu ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu lɔ́ɔlu (150) kɔ́nɔŋ kùla a ɣele kélee. Ǹûai ŋí da-ŋa dí kɛ̀ a Zuda-ŋa da dílaa túɛ-ɓelai é pɛ́lɛ ŋ̃ɔya-ŋai dîa kɛ̀ kulâi kúkɔlɛ ma lɔii ŋuŋ-ŋai sui.

18Zãâi ŋa kâa dɛ̀ɛ mii-sɛŋ mɛni ma a ɣele tɔ̂nɔi, dia ɓa, niŋa tɔ̂nɔ, ɓála kɔlɔ lɛ́lɛɛ lɔ́ɔlu mɛi-da da tɛ́ɛ támaa. Ŋa kâa pà a ŋwãai nina ŋɔgonoŋ támaa fólo puu kélee tɛ́ɛ pôlu ma. Berei máŋ ŋá kɛ̀ sãâ támaa kɔlɛ̂i la mii sãa mɛni mai, fé wɔ́lɔ ǹûai marê kɛ́ ní sɛŋ da mɛni ma kpɛ́ni fɛ̂i, nyíŋi kélee è kɛ̀ a kpîri wuyɛ́ɛ ǹûai mɛni ma. Nya ɓe gɛ̀ ḿve ǹûai marê kɛ́ ní ŋ́gɔnɔŋ mɛni ma.

19Ŋá Ɣâla fɛ̀li a gɛɛ é lûwa láa ḿâ m̀ɛni-ŋai kélee mɛni ma nyii ŋá kɛ̀ gɛ̂i ǹûai mɛni mai.

Niɛmaya 6

Nûa dí gbɛ̀tɛ a gɛɛ dí mɛni ŋánaa kɛ́ a Niɛmaya

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Saŋbala, Tobaya, Arabi nuui Gɛsɛŋ da kúkpɔara-ƀelai kpéli-ŋai dí mɛ̀ni a gɛɛ kwa kpɛɛ ziɣãŋ tɔ̂ɔ ma pôlu, ǹaa da fé lɛɛ ní. M̀ɛnii nɔ́ lɛ̀ɛ a gɛɛ kú gɛ́i ƀé kɛ̀ a gbôŋ-ŋai sɛ̂lɛŋ mɛni ziɣãŋ lá a tɛ̀ɛ-ŋa.

2Nya ƀe Saŋbala da Gɛsɛŋ dí worê tɛ̀ɛ mî a gɛɛ kwa dîa ni kú kɔyɛ̂ŋ gbanâŋ-ŋai da lá Ono tiŋ-tiŋ su. Dí gbɛ̀tɛ a gɛɛ dí mɛni ŋánaa kɛ́ a ńyãa pere sîi da su.

3Ŋá díworê wooi ŋá pène ńyɛɛ dîai, “Ŋá tíi maa mɛ̂ni kpanaŋɔ̂ɔi kpɔ́ ḿâ. Fa pɔ̂ri gɛ́ mɛni kperâi a gɛɛ nɔ́ ŋá ká káa.”

4Dí ŋ̀orê woo tɔnɔi ŋí tɛ̀ɛ ḿbɔ naa gîei náaŋ a gɛɛ ŋá lí kwa dîa ni kú kɔyɛ̂ŋ. Berei nɔ́ ŋá díworê wooi ŋá pène la a maa ŋuŋ, bere nɔ́ ƀé ŋá gbéli-ŋai ŋá pène la. Fé wɔ́lɔ lì ní dítoli wooi dɔnɔ kpîŋ ma.

5Ǹaa pôlu ma, Saŋbala è ǹyée mu nuu tɔnɔ tɛ̀ɛ ḿbɔ naa a kɔlɔ. Kɛ́lɛ vé gɔlɔi ŋí too-ni kɔlɔ tâai. Díworê wooi ǹɔ́ɔlu ɣelei ká kɛ̀ ŋí.

6Gɔlɔi kpîŋ wóo ká ŋí: “Gɛsɛŋ a m̀ó ḿâ a gɛɛ kú kɔlɛ maa lɔii ŋuŋ-ŋai su ƀela da mɛni saâi é pîlaŋ kâa. Da m̀ôi a gɛɛ káai a Zuda-ŋai kà ŋ̀wɛ̂lii ká tɔ́ɔ ǹɔii kâloŋ kɛ́tɛi ma. M̀ɛnii ŋí ƀé ka ziɣãŋ tɔ̂i la pôlu. Ǹyaŋ ƀa ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ íkɛ a díkâloŋ.

7Dîɛ ya íyee lɛ́ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela da-ŋa dîa a gɛ́ɛ dí mò Zerusâlɛŋ taa-leei su a gɛɛ yá ƀa Zuda lɔii gâloŋ. Gɔ́lɔŋ a gɛɛ gâloŋ a pâi m̀ɛnii ŋí mɛni tí-ti ƀôi. M̀ɛni ma ŋa ŋ̀wɛ̂lii kwa yá kú kɔyɛ̂ŋ kú lóno é pîlaŋ m̀ɛnii ŋí ma.”

8Ŋá worê tɛ̀ɛ pôlu Saŋbala pɔ́ naa ńyɛɛ mai, “M̀ɛnii ŋí da fé a tɔ̃yâ a dɔnɔ kpîŋ! Íkpîŋ kili ŋa sìa nɔ́ ká ŋí.”

9Kúkpɔara-ƀelai díkɛ̀ kɔ̂i a gɛɛ dí kú ḿaa yáo. Dí kɛ̀ gɛ̂i tí a gɛɛ dí kú kpéra kú tíi ma. Kɛ́lɛ ŋá Ɣâla marê kɛ̀ a gɛɛ é gɛ́ kú kponôi é kpanaŋ.

10Ɣele tɔ̂nɔ da ŋá lì Simaya naa kâai. Simaya ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Dilaiya. Dilaiya ǹyaŋ ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Miitabɛ. Simaya è kɛ̀ ŋɔpɛ́rɛi mu zɔ̂ŋ tóɔɔ mà. È mò ḿâ ǹyɛɛi, “Kú lí Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu kú kúloo ŋɔkwaa maa waai ma kú gbôŋ-ŋai sɔ́ɔŋ tóo kûa kpɛ́ni fêi, íkpɔara-ƀelai da pâi sâa kpinii ŋí su a gɛɛ dí ípaa.”

11Ŋá ŋ̀óo su tòo ńyɛɛ mai, “Fé a ǹúui nyii a pû gɛ́ ǹooi. Ya gâai ŋà ńôo Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu núu da fá pɔ̂ri ḿbaâi? Fé liî naa.”

12Tãi ŋá ŋ̃gili ŋá sìa la m̀ɛnii ŋí ma a ǹɛ́lɛɛi, ŋá gàa ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ Ɣâla fé worê woo tɛ̀ɛ ní a Simaya. Kɛ́lɛ Tobaya da Saŋbala dí véla fè a gɛɛ é ŋ̃giri.

13Dí véla fè a gɛɛ é gɛ́ ŋá yao, ŋá mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ, ńaa lɛ́lɛɛi é kara.

14È kɛ̀ tí, ŋá Ɣâla fèli ńyɛɛi, “Óo Ŋáɣâlai, Saŋbala da Tobaya kula maa kɛ́ m̀ɛnii dí gèi m̀ɛni ma. Í lóno kɛ́-nɛnii Naodia da m̀arâai nyii-ŋai díkaa ḿaa yaôi, dí kula maa kɛ́.”

Dí kpɛ̀ɛ ziɣãŋ tɔ̂ɔ ma

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Dí ziɣãŋ tɔ̀ɔ fólo buu lɔ́ɔlu káo feerɛ yée mu. Kú kpɛ̀ɛ ma a ŋ̀áloŋ da kɛ̂ ma Ilu Ibulu-wooi sui, ŋɔfólo buu feerɛ káo lɔ́ɔlu ɣele.

16Tãi kú kpɔara-ƀelai kɛ̀ kúkɔlɛ ma lɔii ŋuŋ-ŋai su dí m̀ɛni la a gɛɛ kwa kpɛɛ ziɣãŋ tɔ̂ɔ mai, dí kɔ̃ɔŋ è sàa dîa, kpɛ́ni fêi, dí gɔ̀lɔŋ a gɛɛ Kúɣâlai è kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ kúpɔ díi ŋí ké mɛni ma.

17Tãi kú kɛ̀ ziɣãŋ tɔ̂i la m̀ɛni-ŋai ŋí díkɛ kɛ̀ kúloai kwa Tobaya ni, Zuda-ŋai láa túɛ ƀelai da-ŋa da Tobaya ni díkɛ̀ nɔ́ kili ŋa pôno-ŋa tɛɛ̂i díkî̀e ni pɔ́.

18Zuda-ƀelai dámaa ɣele díkɛ̀ Tobaya pôlu kpɛ́ni fêi, ŋɔnɛnî̀i ǹâŋ è kɛ̀ a Zûu nuu. Ǹɛnî̀i ŋí ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Sikania. Sikania ǹyaŋ ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Araa. Tobaya ǹóŋ-surɔŋ láa ƀé kɛ̀ a Zioanaŋ. É Zûu naloŋ Mɛsulaŋ ǹóŋ-nɛnii kùla a ŋɔnɛnî. Mɛsulaŋ ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Berekaya.

19M̀ɛni lɛ́lɛɛi Tobaya è kɛ̀ gɛ̂i ǹûai dî̀ɛi, da kâa mò m̀â a tãi kélee. Ńyaŋ m̀ɛnii kélee ŋa kâa mò dîai, da kâa m̀o m̀a. Nyíŋi mɛni ma Tobaya a kâa kɔlɔ tɛ̂ɛ m̀bɔ naa a ɣele kélee a gɛɛ é m̀aa yao.

Niɛmaya 7

1Kú ziɣãŋ tɔ̂ɔ Zerusâlɛŋ taa-leei ma pôlu kú gbôŋ-ŋai tóo ziɣãŋ-ŋai gbôŋ láƀelei. È kɛ̀ tí, ŋá Ǹ̂ála-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-ƀelai, Ǹ̂ála-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu wule-too-ƀelai da Liiva-ŋai pù dí tíi-ŋai mɛi.

2Ŋá ńɛ̂ɣe-surɔŋ Anani kɛ̀ a Zerusâlɛŋ taa-leei láa túɛ-nuu. Ŋá Ananaya kɛ̀ a gɔlɛ mâ ǹuu. Nya ƀe kɛ̀ a ziɣãŋ nyii kɛ̀ a dínaŋɔɔ Zerusâlɛŋ mai láƀelei mɛi káa-ƀelai mɛi nûu. Ŋá gɛ̀ tí, kpɛ́ni fêi, Ananaya è kɛ̀ a teniŋ ƀô nuu, yao maa da ƀaa kɛ́ maa kɛ́ ƀò ǹyɛ̂ei Ɣâla mɛni ma é tɛ́ɛ ǹúui dámaa dîa.

3Ŋá dí lia wôo ƀò a gbanaŋɔɔ a gɛɛ dífe Zerusâlɛŋ taa-leei ŋɔsiɣãŋ-ŋai da lá ƀò é lɛ́ɛ la zu vólo nɛ̂nɛŋ é kpanáŋ. Ŋá mò dîa a gɛɛ dí gɛ́ a dí ma kpa díkɛ ziɣãŋ-ŋai lá tɛ́, díkɛ wúru-ŋa tɔ̀ɔ dípôlu vólo kâoi é lɛ́ɛ pâi yenî̀i, nàa mɛi káa ƀelai dí lɛ́ɛ pâi kulâi naa. Kwaa ŋa mɛni kpanaŋɔɔ-ŋa da koli ŋa díkɛ̀ Zerusâlɛŋ taa-leei su. Ŋá mò dîa a gɛɛ dí kpakolo-ŋa siɣe dí dípu kwaa-ŋai ŋí ma ǹaa mɛi káa mɛni ma. Da-ŋa díkɛ ziɣãŋ m̀ɛ́i mɛi kâa nyii ǹaa káa dípɛ́rɛ-ŋai téniŋ mai.

Diai lène pôlu dí kúla gɔ́ sóŋ laai sui

(Ɛzura 2:1-70)

4Zerusâlɛŋ è kɛ̀ a taa-lêe kɛ́tɛ, kɛ́lɛ núu támaa fé kɛ́ ní naa. Bɛrɛ-ŋai kɛ̀ naai, dífe kɛ́ ní a dítamaa.

5Ɣâla è ńii mù sìɣe a gɛɛ ŋá ǹûai, dílaa túɛ-ƀelai, da diai kɛ̀ naa a gâloŋ ŋɛ́i gaoi, kélee tóli kwaa tɔnɔ ma, a gɛɛ ŋá dílaa síɣe dísuu mâ a tɛ̀ɛ-ŋa. Ŋá Zûu nuu suu-ŋai dímɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi kâa. Diai kùla gɔ-soŋ-laai su dí pá a maa ŋuŋ, ŋá dílaa kàa gɔlɔi ŋí su dísuu mâ yɛ̂ɛ berei díkɛ̀ pâi lai. Berei ŋí ƀé dílaa è kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ la gɔlɔi ŋí su:

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Ǹûai kɛ̀ gɔ-soŋ-laai su Babelɔŋ lɔii kpiniŋ sui, dí támaa ɣele dí lène pôlu Zerusâlɛŋ da Zuda. Dí lì dítaa-ŋai su a tɛ̀ɛ-ŋa. Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è wɔ́lɔ Zerusâlɛŋ taa-leei yée mɛi ɣâle é lí a dínûai Babelɔŋ kɔ soŋ laa su.

7Dí páa pôlui, dílaa túɛ-ƀelai ƀé kɛ̀ a: Zɛrubabɛɛ, Zasua, Niɛmaya, Azaria, Laamia, Naɣamani, Mɔdikai, Beesãŋ, Mezipirɛ, Bivai, Neuŋ da Baanaa. Eezuɛ ǹuu suui su kpakolo-ŋai kùla gɔ-soŋ-laai su dí lène pôlui, dílaa ká ŋí da díkɔnii:

8Parosi ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a wála feerɛ pôlu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao feerɛ (2,172).

9Sifatia ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a ŋuŋ saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao feerɛ (372).

10Araa ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu kao feerɛ (652).

11Paa-moa ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a wála feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu puu kao lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (2,818). Paa-moa ŋí ŋɔsuui è Zasua da Zoa dísuui su.

12Elaŋ ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu kao náaŋ (1,254).

13Zatu ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu buu náaŋ buu kao lɔ́ɔlu (845).

14Zakai ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da (760).

15Binui ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu náaŋ kao lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (648).

16Bebai ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu feerɛ kao lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (628).

17Aga ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a wála feerɛ pôlu ŋuŋ saaƀa pôlu buu feerɛ kao feerɛ (2,322).

18Adonikaŋ ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (667).

19Bivai ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a wála feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (2,067).

20Adiŋ ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu kao lɔ́ɔlu (655).

21Atɛ nyii da dòli máŋ a Ɛsekayai, ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ kao lɔ́ɔlu mɛi saaƀa.

22Asuŋ ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a ŋuŋ saaƀa pôlu buu feerɛ kao lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (328).

23Bizai ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a ŋuŋ saaƀa pôlu buu feerɛ kao náaŋ (324).

24Arii ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a ŋuŋ tɔnɔ pôlu puu kao feerɛ (112).

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Gibiɔŋ ŋɔsuui su sinaai díkɛ̀ a buu-lɔ́ɔlu mɛi náaŋ kao lɔ́ɔlu.

26Diai díkaa-ƀelai séɛɛ è wɔ́lɔ kɛ̀ daa-ŋai ŋí su gɔ́i é lɛ́ɛ pâi toôi, dia máŋ dí lène pôlu a tɛ̀ɛ ŋa. Daa-ŋai kpîŋ láa ká ŋí da zinâai lène pôlui: Bɛpeleɣɛ̃ɛ da Nɛtofa taai su sinaai díkɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa kao lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (188).

27Anatɔ taai su sinaai díkɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ kao lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (128).

28Bɛ-azimavɛ taai su sinaai díkɛ̀ a núu buu náaŋ kao feerɛ.

29Kiria-zeriŋ, Sifira da Bɛɛrɔ taa-ŋai su sinaai díkɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu náaŋ kao saaƀa (743).

30Lama da Giƀa taa-ŋai su sinaai díkɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu feerɛ kao tɔnɔ (621).

31Misima taai su sinaai díkɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ kao feerɛ (122).

32Bɛtɛ da Eea taa-ŋai su sinaai díkɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ kao saaƀa (123).

33Nibo taai su sinaai díkɛ̀ a núu buu lɔ́ɔlu kao feerɛ.

34Elaŋ taai su sinaai díkɛ̀ a núu wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu kao náaŋ (1,254).

35Ariŋ taai su sinaai díkɛ̀ a núu ŋuŋ saaƀa pôlu buu feerɛ (320).

36Zɛleko taai su sinaai díkɛ̀ a núu ŋuŋ saaƀa pôlu buu náaŋ kao lɔ́ɔlu (345).

37Lɔɔ, Aadi da Ono taa-ŋai su sinaai díkɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu feerɛ kao tɔnɔ (721).

38Senaa taai su sinaai díkɛ̀ a núu wála saaƀa pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ pôlu buu saaƀa (3,930).

39Zâla láa soŋ-ƀelai dísuui su ƀelai kùla gɔ-soŋ-laai su dí lene pôlui, dílaa ká ŋí da dílônii-sinaai díkɔnii: Zidaya nyii kula Zasua ŋɔsuui sui díkɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao saaƀa (973).

40Imɛ ŋɔsuui su-sinaai díkɛ̀ a núu wála tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu kao feerɛ (1,052).

41Pasiɔ ŋɔsuui su-sinaai díkɛ̀ a núu wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ feerɛ pôlu buu náaŋ kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (1,247).

42Ariŋ ŋɔsuui su-sinaai díkɛ̀ a núu wála tɔnɔ pôlu puu kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (1,017).

43Liiva-ŋai dísuui su ƀelai kùla gɔ-soŋ-laai su dí lène pôlu dílaa ká ŋí da dílônii-sinaai díkɔnii: Zasua da Kamiɛɛ díkula Odavia ŋɔsuui su. Dísuui su-sinaa díkɛ̀ a núu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao náaŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

44Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔwule too-ƀelai dí kùla Asafa ŋɔsuui su. Dísuui su-sinaai díkɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu náaŋ kao lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (148).

45Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-ƀelai dí kùla Saluŋ, Atɛ, Taamɔŋ, Aku, Atita, da Sobai ni dísuui su. Dísuui su-sinaai díkɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu saaƀa kao lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (138).

46-56Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu tii kɛ́-ƀelai kùla gɔ-soŋ-laai su dí lène pôlui, dínâŋ-ni láa ƀa Ziɣa, Asufa, Tabao, Kɛrɔ, Sia, Padɔŋ, Lebana, Akɔ, Aku, Aga, Saŋlai, Anaŋ, Gidɛɛ, Gaɣa, Liaya, Leziŋ, Nikoda, Gazaŋ, Uza, Pasia, Besai, Asina, Meuniŋ, Nɛfisiŋ, Baƀu, Akufa, Aaɔ, Bazulu, Meida, Asafa, Bakɔ, Sisela, Tema, Bali, Meida, Aasa, Bakɔ, Sisela, Tema, Nɛzia da Atifa.

57Saloma ŋɔtíi kɛ́-ƀelai dílônii nyii-ŋai kùla gɔ-soŋ-laai su dí lène pôlui, dínâŋ-ni láa ƀa Sotai, Soferɛ, Pɛrida,

58Zaala, Dakɔ̃ŋ, Gidɛɛ,

59Sifatia, Ati, Pokɛrɛ-azɛƀaiŋ, da Amɔŋ.

60Diai kɛ́ tíi kɛ̂i Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui da Saloma ŋɔtíi kɛ́-ƀelai dísuui su ƀelai da-ŋa dí kùla gɔ-soŋ-laai su dí lène pôlu. Díkɛ̀ a núu ŋuŋ saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ kao feerɛ (392).

61-62Kɛ́lɛ diai lène pôlui, dí ta-ŋa dífa kâa pɔ̀ri ǹɛ̂i núu da ma a gɛɛ dínuu pɔlɔ-ŋai díkɛ̀ a Eezuɛ lonii. Ǹûai ŋí díkɛ̀ a Dilaiya, Tobaya da Nikoda ni dísuui su-ƀela. Dí kɛ́ɛ Babelɔŋ lɔii sui, dí sɛ́ɛɛ è kɛ̀ daa-ŋai ŋí su: Tɛɛ Mela, Tɛɛ Asafa, Siru, Adɔŋ da Imɛ. Dí kɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu náaŋ kao feerɛ (642).

63-64Zâla láa soŋ-ƀelai ŋí tãi dílônii dí lène la pôlu Zerusâlɛŋ, dífe pɔ̂ri ní ǹɛ̂i a gɛɛ dínuu pɔ̂lɔ-ŋai díkɛ̀ a Eezuɛ ŋɔsâla láa soŋ-ƀela kpɛ́ni fêi dínuu suui láa fé kɛ́ ní Eezuɛ ŋɔmɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su. Dia ƀà Obaiya nyíi kùla Akozi, da Bazilai. Bazilai è wɔ́lɔ Gilia nuui Bazilai ǹônii-nɛnî dɔ̀nɔ kùla a ŋɔnɛnî̀i. Nya ƀe è ŋɔnɛnî̀i ǹâŋ ŋɔnúu suui láa sèe ǹya kpîŋ m̀a. Tãi nɔ́ zâla láa soŋ-ƀela saaƀai ŋí dísuui láa fé kɛ́ ní la Eezuɛ-ŋai dímɛni pɔ̂lɔ kɔlɔi su a sâla láa soŋ-ƀelai, Eezuɛ-ŋai dífe fáa ní ma a gɛɛ díkɛ a zâla láa soŋ ƀelai da. Dí m̀o a gɛɛ díkaa a nani-ƀela, dímaa fé waa ní.

65Zuda-ŋai dílɔii kpînin̨ mɛi nuui è mò ǹûai ŋí dîa a gɛɛ dífe m̀ii sɛŋ maa waai da mìi. Dí lɛ́ɛ pâi da miî, fɛ̂ɛ zâla láa soŋ-ƀelai da nyii a Uliŋ da Tumiŋ tòoi é ǹɛ́ a gɛɛ da pɔ̂ri da miî.

66Diai kélee kùla gɔ-soŋ-laai su dí lène pôlu dípɔ taai díkɛ a núu wála buu náaŋ kao feerɛ pôlu ŋuŋ saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da (42,360).

67Dítii kɛ́ ƀelai, zinâai da ǹɛyâai dîkɛ̀ a núu wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ saaƀa pôlu buu saaƀa kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (7,337). Dí wule too-ƀelai díkɛ̀ a sinâa da nɛyâa ŋuŋ feerɛ pôlu buu náaŋ kao lɔ́ɔlu (245).

© 2014 Bible Society in Liberia.

68Dí soo-ŋai díkɛ̀ a ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu saaƀa kao lɔ́ɔlu mɛi da (736). Dísoo ƀóloŋ-maa-ŋai díkɛ̀ a ŋuŋ feerɛ pôlu buu náaŋ kao lɔ́ɔlu (245).

69Dí soo fáleŋ-ŋai díkɛ̀ a ŋuŋ náaŋ pôlu buu saaƀa kao lɔ́ɔlu (435). Dí wɛlɛ sôo-ŋai díkɛ̀ a wála lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu feerɛ (6,720).

70Ǹûai dámaa ɣele dí sama sãa tɛ̀ɛ a kpɔŋ maa a gɛɛ dí Ņ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu kpɛtɛ la. Zuda lɔii mɛi nuu kɛ́tɛi ǹyaa kpîŋ è gôo pãŋ ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (270) da gbora tɛ̀ɛ a kpɔŋ maa. È sâla kula kâwulu buu lɔ́ɔlu tɛ́ɛ Ņ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu tii kɛ́ mɛni ma da yokpo ŋuŋ lɔ́ɔlu pôlu buu saaƀa (530) zâla láa soŋ-ƀelai mɛni ma.

71Eezuɛ nuu suui su-ƀelai láa túɛ-ƀelai dí sãâ tɛ̀ɛ Ņ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu tii kɛ́ mɛni ma. Zãâi ŋí ƀé kɛ̀ a gôo pãŋ buu saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao lɔ́ɔlu (375) da káne pãŋ wála feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (2,670).

72Ǹûai kpéli-ŋai kélee dí gôo pãŋ ŋuŋ saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao lɔ́ɔlu (375) tɛ̀ɛ da káne pãŋ wála feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu (2,500). Dí ŋɔ́nɔ yokpo buu lɔ́ɔlu mɛi da kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tɛ̀ɛ zâla láa soŋ-ƀelai mɛni ma.

73Ǹûai ŋí dí see Zuda lɔii kpiniŋ su taa-ŋai su a tɛ̀ɛ-ŋa. Zâla láa soŋ-ƀelai, Liiva-ŋai, Ņ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-ƀelai, Ņ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu wule too-ƀelai, Ņ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu tii kɛ́ kpakolo-ŋai, da Eezuɛ-ƀelai da-ŋa.

Niɛmaya 8

Ɛzura è dɔ̂ŋ lôno ǹûai dîɛ

1Ņ̀áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi su, Eezuɛ-lonii kélee kùla gɔ-soŋ-laai sui, dí nâa kɛ̀ a dí séɛɛ dí taa-ŋai su. Ņ̀áloŋ tí ŋɔfóloi maa-ŋuŋ, dí kélee dí díŋaa tɛ̀ díkîe ma ziɣãŋ lá da ǹaa tòli a Ǹya Siɣãŋ lá Zerusâlɛŋ taa-leei sui. Dí mò zâla láa soŋ-nuui Ɛzura ma nyii kɛ̀ a dɔ̂ŋ lɛ́-nuui dîyɛɛ mai, “Pá a dɔ̂ŋ kɔlɔi nyii Yâwɛɛ è wɔ́lɔ dɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́ Mose sârai, í ǹóno kûɛ.”

2Nya ƀe Ɛzura è pà a gɔlɔi. Diai kélee da mɛni ŋá kâa mai dí kɛ̀ naa. Ǹûai ŋí dí kɛ̀ a sinâa, nɛyâa da nîa-pɛlɛɛ.

3Ɛzura è Mose ŋɔtɔ̂ŋ kɔlɔi ŋí lòno naa dîɛ é kúla ɣele-wala pɛ-pɛ ma, é lɛ́ɛ la zu vóloi é tɛ́ ŋuŋ ma. È kɛ̀ tɔ̂ni Ǹyá Siɣãŋ lá. È kɛ̀ Dɔ̂ŋ-ŋai ŋí lônoi ǹûai kélee wóli tɔ̂ɔ ma kpɔ́ tɔ̀ŋ-tɔŋ.

4Ɛzura è tɛ̀ é tɔ́ɔ ǹyeŋkêŋ ŋá nyii dí dɔ̀ɔ gɔyêŋ ŋí mɛni mai. Zinâai ŋí ƀé kɛ̀ ǹáa mii-yee mɛi pere: Matitia, Sima, Anaya, Yuraya, Ɛɛkea da Maaseia. Zinâai ŋí dia máŋ dí kɛ̀ tɔ̂ni gɔɔ-yee mɛi-pere: Pidaya, Misãŋ, Maakiza, Asuŋ, Asibadana, Zɛkɛraya da Mɛsulaŋ.

5Ɛzura è kɛ̀ tɔ̂ni ǹyeŋkêŋ ŋá ǹûai kélee ŋɛ́i pîlaŋɔɔ ma. Tãi è gɔlɔ láa ƀò lai, dí kélee dí dímu sìɣe dí tɔ́ɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Ɛzura è mò ǹyɛɛ, “Laa maa tɛ̂ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́ nyii gáa a Ŋ̀âla kɛ́tɛi!” Ǹûai kélee dí díyee tɛ̀ ɣelêi dí láɣi, dîyɛɛi, “É kɛ́ tí-oo, é kɛ́ tí.” Dí pìlaŋ dí kpelêŋ ŋá, dí díŋuŋ ma pîlaŋ ǹɔii ma dí Yâwɛɛ fɛli.

7Dɔ̂ŋ-kɔlɔi lónoɔɔ pôlu ma Ɛzura mii, Eezuɛ-ŋai kélee dí lɛ̀ɛ tɔ̂ni Liiva-ŋai ŋí dí kɛ́ dɔ̂ŋ-ŋai ŋáa lɛ̀ dîa: Zasua, Bani, Seribaya, Zamiŋ, Aku, Sabɛtai, Odaya, Maaseia, Kelita, Azaria, Zozaba, Anaŋ da Pilaiya.

8Mose ŋɔtɔ̂ŋ kɔlɔi Ɛzura è ǹono ǹûai dîɛi, Liiva-ŋai ŋí dí ŋ̀á lɛ́ kpɔ́ dîa a zu ponoɔɔ a gɛɛ dí táre zu.

9Tãi ǹûai dí Mose ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai ŋí lóno woo mɛ̀ni lai, díkelee dí wɔ̀lɔ a zu kɛ́tɛ. Nya ƀe Zuda lɔii kpiniŋ mɛi nuui Niɛmaya, zâla láa soŋ nuui Ɛzura, nyii kɛ̀ a dɔ̂ŋ-ŋai lɛ́ nuui dɔnɔi da Liiva-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ dɔ̂ŋ-ŋai ŋá lɛ̂i ǹûai dîai, dí mò dîa dîyɛɛi, “Ŋ̀elei ŋí maa waai Káɣâlai Yâwɛɛ mɛni ma. M̀ɛni ma, káfe sèe a malôŋ pere, kpaa máŋ ká wɔ́lɔ.”

10Niɛmaya è mò ǹûai dîa ǹyɛɛi, “Ka lí nâa kápɛrɛ-ŋai lá. Ka lí ká kátaa tûlɛ-ŋai da paa, ká kúu kɛ́, ká ŋwɑ̃̂ai kpele, ká lii nɛ̃ɛ kùla. Kà zãâi ŋí da tɛ̀ɛ diai pɔ́ da kɔ́ri pɔ̂ri maa fé dîɛi. Káfe sèe a malôŋ pere. Ŋ̀elei ŋí káa a ɣele maa waa Kánuu-namui Yâwɛɛ mɛni ma. A pâi lii sêe tɛɛ̂i kápɔ é kákponôi kpanaŋ.”

11Liiva-ŋai dí kɛ̀ ǹûai ŋáa nɛnɛ̂i dîyɛɛi, “Ɣele maa waa ká ŋí. Káfe kɛ̀ a ká malôŋɔɔ.”

12È kɛ̀ tí, ǹûai kélee dí lì dípɛrɛ-ŋai lá, dí kúu kɛ́tɛ kɛ́, dí dílaa míi, dí ŋwɑ̃̂ai kpele. Dí zãâi ŋí da-ŋa tɛ̀ɛ diai pɔ́ da kɔ́ri pɔ̂ri fé kɛ́ ní dîɛi, kpɛ́ni fêi, dɔ̂ŋ-ŋai Ɛzura è ǹono dîɛi, dí ŋ̀á kàa.

M̀ûu mû Kuui kula mɛni

13 Ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi-feerɛi ŋɔfólo feerɛ ɣele, ǹûai dísuui su-ƀelai láa túɛ-ƀelai, zâla láa soŋ-ƀelai da Liivai-ŋai dí pà Ɛzura pɔ́. Dí pà bɔ́ naa a gɛɛ Dɔ̂ŋ Ɣâla è dɛ̀ɛ Mose pɔ́i é ŋ̀á lɛ́ dîa dí táre zu a ǹɛ́lɛɛ.

14Ɛzura kɛ́ɛ Dɔ̂ŋ lɛ̂i dîai, dí gàa bɔ̃yɛɛ Dɔ̂ŋ su a gɛɛ Eezuɛ-ŋai da kɛ̀ M̀ûu mû Kuui kulâi a góraŋ ŋɔɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi, fɛ̂ɛ dí kɛ́ nyiî ƀûu-ŋa mu.

15Tãi ǹûai dí m̀ɛnii ŋí ŋá kàa la mai, dí worɛ̂-ŋa tɛ̀ɛ Zerusâlɛŋ taa-leei su da Zuda lɔii kpiniŋ su taa lee-ŋai su, dîyɛɛ naa ƀelai dîai, “Ka lí ǹɔɔi su ká ŋ̀úru-ŋai ŋí láa tée. Dia ƀé kwa pâi m̀ûu-ŋai kwa pâi nyiî dímui tɔ̂i a dia. Maa wûru-ŋai ŋí ƀa, ɔle, fĩi, tóu da wúru da kpɛ́ni-ŋa láa. Nyíŋi ƀé bɔ̃yɛɛi Mose ŋɔtɔ̂ŋ su.”

16Nya ƀe ǹûai dí lì dí pá a wúru laa-ŋa. Dí ƀûu-ŋa tɔ̀ɔ dípɛrɛ-ŋai mɛi-pere a tɛ̀ɛ-ŋa. Da-ŋa dí díwɔ̂-ŋai tɔ̀ɔ dípɛrɛ-ŋai kɔlɛ ma, da-ŋa dí díwɔ̂-ŋai tɔ́ɔ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kɔlɛ ma. Da-ŋa dí díwɔ̂-ŋai tɔ̂ɔ Ǹyá Siɣãŋ lá kɔlɛ ma, da-ŋa dí díwɔ̂-ŋai tɔ́ɔ Ifiraŋ Siɣãŋ lá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Ǹûai kélee kùla ǹuɛ laai su Babelɔŋ, dí ƀûu-ŋa tɔ̀ɔ díkɛ ƀò mu. É síɣe Nuŋ ǹóŋ Zasua ŋɔtãi ma é tóo tãi ŋí ma, Eezuɛ-ŋai dítãi maa ŋuŋ ká ŋí kɛ̀ gúui ŋí kulâi. Dí líi è nɛ̃ɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

18Dí gúui ŋí kɛ̀ fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu. Ɛzura è Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ kɔlɔi lɛ̀ ǹûai dîa a ɣele kélee ŋ̀ele kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋí yée mu. Ǹele kûui ǹɔ́ɔlu mɛi saaƀa ɣelei, ǹûai kélee dí díŋaa tɛ̀ gîe ma kwaa tɔ̂nɔ ma dí gúui láa té yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛi là Mose ŋɔtɔ̂ŋ sui.

Niɛmaya 9

Ǹûai dí dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai ƀò

1-2Ǹ́áloŋ tɔnɔi ŋí ŋɔfólo buu feerɛ káo náaŋ ɣele, Eezuɛ-ŋai dí díŋaa tɛ̀ gîe ma kwaa tɔ̂nɔ ma dí kùla zîi da kpɛ́ni-ŋai sáma. Dí sûŋ siɣe, dí maloŋ tôo-maa seɣe too dîa, dí pɔ̂rɔ sia díŋûa a gɛɛ dí ǹɛ́ a gɛɛ malôŋ tooɔ̂i dîa dísɔnyɔ̂ŋ mɛni ma. Eezuɛ lonii kélee dí dímu sìɣe dí tɔ́ɔ dí dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai ƀó da zɔnyɔ̂ŋ-ŋai dínâŋ pɔ̂lɔ-ŋai dí wɔ́lɔ gɛ̀i.

3Ǹûai da kâa lɛ̀ɛ tɔ̂ni dítɔ̂ɔi tɔnɔ ma a aƀa saaƀa díkɛ díwoli tɔ̀ɔ Díɣâlai ŋɔtɔ̂ŋ lóno woo ma. Dí aƀa saaƀa sìɣe a gɛɛ dí dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai ƀó, dí Díɣâlai Yâwɛɛ fɛli.

4Yeŋkêŋ è kɛ̀ naa a gɛɛ Liiva-ŋai ŋí da kɛ̀ Ɣâla fɛlîi dí ké tɔ̀ɔ ŋ̀á. Dia ƀa, Zasua, Bani, Kamiɛɛ, Sibania, Buni, Seribaya, Bani da Kenani. Da kâa kɛ̀ Díɣâlai Yâwɛɛ fɛlîi, díwoo a kê ɣelêi-pere.

5È kɛ̀ tí, Liiva-ŋai ŋí, Zasua, Kamiɛɛ, Bani, Asania, Seribaya, Odaya, Sibania da Pitaiya ni dí mò ǹûai dîa dîyɛɛi, “Ka kámu siɣe ká tɔ́ɔ, ká laa maa tê tɛɛ Káɣâlai Yâwɛɛ pɔ́ nyii gáa naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi. Tɔɔ núu kélee é laa maa tê tɛɛ bɔ́ ŋɔláa maa waai mɛni ma. Núu-kpune fa pɔ̂ri gɛ́ mɛni kélee ƀôi.”

Sɔnyɔ̂ŋ ƀóɔɔ maa ɣâla fɛliɛɛ

6Ƀía tɔnɔ kpɛ́ŋ nɔ́ ƀé íkaa a Yâwɛɛ. Í ŋ̀elei kpɛ̂tɛ da zu sãa kélee. Í ǹɔii kpɛ̂tɛ da vúlu sãai kélee dí káa mai. Í yúo kpɛ̀tɛ da zu sãa kélee. Í fúlu-laa tɛ̀ɛ dí kélee dípɔ. Ǹelei su wala-wala laai kélee da tôo íkɔɔ mu dí ífɛli.

7Ƀía ƀé íkaa a Kúɣâlai. Í Eƀeraŋ sìɣe, í gula Ɔ̂ɔ taa-leei su, Babelɔŋ lɔii kpiniŋ su. Í ǹáa maa fâleŋ a Eberaɣɛ̃ɛ.

8Í gàa ǹíi su a gɛɛ laa-la è kɛ̀ kpɔ́ ǹyêei ímɛni ma a ŋ̀ánaa. Í íkono tèe ǹyêei. Í íkono tèe ǹyêei a gɛɛ ƀa pâi Keena-ŋai, Ita-ŋai, Amɔra-ŋai, Pɛriza-ŋai, Zɛbusi-ŋai da Gɛgasi-ŋai dílɔii-ŋai tɛ̂i bɔ́. Ǹaa a pâi kɛ̂i a bɔ́ɔ da ŋɔsuui su-ƀelai wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ífe niî íkono têei maa fáleŋ ní kpɛ́ni fêi, í káa a teniŋ ƀô Ɣala.

9Í gàa berei Ize lɔii su-ƀelai dí wɔ́lɔ kúnûa pɔlɔ-ŋai mɔ̃lɛ lai. Tãi dí pà la Ǹyúo Kpɔ̂lui lái, í díwɔlɔ wooi mɛ̂ni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Í zûgbɛlɛ-gbɛlɛ mɛni da ŋɛi ké-maa-ŋa kɛ̀ a Ize kaloŋ, ǹyée mu-ƀelai da ŋɔlɔii su-ƀelai kélee, kpɛ́ni fêi, í gàa berei dí ŋ̀wana lɔ̂ɔ tua-ŋa kɛ̀ la a kúnûa pɔ̂lɔ-ŋai. Í ílaa lɛ́lɛɛ lɛ̀ɛ Eezuɛ-lonii lá a maa tãi ti, ǹyaŋ sâa ƀa sâa gáa naa.

11Í pere lâa Ǹyúo kpɔlui sámai dí tɛ́ɛ naa lɔii kpâla ma. Kɛ́lɛ í díkpɔara-ƀelai kɛ̀ dí lɛ́ɛ ǹyái su yɛ̂ɛ kɔni wuyɛɛ a tòo pari kɛ́tɛ su a yɛ̂ŋ gáo ma.

12Í tɔ̀ɔ ǹûai túɛ ɣele kɔ̂lɔŋ kole kɛ́tɛ su a ɣele ƀɔ́ɔ, í tɔ́ɔ dítuɛ ŋɔŋ lɛ̂ŋ kɛ́tɛ su a kpíni.

13Í kùla ŋ̀elei su póŋ-poŋ, í yɛ́ŋ Sana Yeei ma. Í núu-kpune tûa-pere mɛni lɛ́lɛɛ-ŋa lɛ̀ kúnûa pɔ̂lɔ-ŋai dîa, í tɔ̂ŋ lɛ́lɛɛ-ŋa tɛɛ dípɔ.

14Í sɛŋ lɛ̀ dîa é pîlaŋ berei mâ da pɔ̂ri Í Fii-tɔɔ-ɣele maa waai mɛi kâai lai. Í ítɔ̂ŋ-ŋai tɛ̀ɛ dípɔ íyee mu nuui Mose sârai.

15“Tãi puru è kɛ̀ dí kɛ̂i lai, í mii-sãâ kùla ŋ̀elei su í dɛ̀ɛ dípɔ. Tãi kpele wɛ̂li è kɛ̀ dí kɛ̂i lai, í yá kùla kɔni su í dɛ̀ɛ dípɔ. Í mò dîa a gɛɛ dí lí dí ǹɔii síɣe nyii í wɔ́lɔ íkono tèe la dínuu pɔ̂lɔ-ŋai yêei, dí a gɛɛ sée naa.

16Kɛ́lɛ kúnûa pɔ̂lɔ-ŋai dí kɛ̀ a díwôlii kpɔ̂lɔɔ, dí fé díyee seení ítɔ̂ŋ-ŋai mu.

17Ǹɛni-ŋai kélee í mò dîai, dí díyee kùla mù. Zûgbɛlɛ-gbɛlɛ mɛni-ŋai da ŋ̀ɛi ké-maa-ŋai í gɛ̀ díŋɛi Ize lɔii sui, dí nìa gélee ma. Dí kɛ̀ a díwôlii kpɔ́lɔɔ. Dí dílaa túɛ-nuu lɛ̀ a gɛɛ é lí a dia pôlu luɛ-laai su Ize lɔii su. Kɛ́lɛ íkaa a su-mɛni lɛ̂ɛ Ɣala. Maloŋ kâa támaa káa íyêei. Ífa ílii ŋwàna a maa félaa. Í wɛli-kɛ-maai su kɛ̂tɛi. Ǹɛnii ŋí ƀé gɛ̀, ífe íyee kula ní dímu.

18Dí gôo kpɛ̀tɛ a niŋa-loŋ pɔkɔɔŋ, dí mó dîyɛɛi, ‘Ǹ̂âlai ŋí ƀé kúŋuŋ ma ƀò é kú kúla ǹuɛ laai su Ize lɔii su.’ Nyíŋi è kɛ̀ a ŋɛi ǹaɣiŋ mɛi kpɛ́ɛ pôlu.

19Kɛ́lɛ ífe íyee kula ní dímu vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, kpɛ́ni fêi, í maloŋ-kaai su kɛ̂tɛi. Ífe ŋ̀ele kɔ̂lɔŋ kolei kula ní dímɛi a ɣele-ƀɔɔ, kpaa máŋ í ŋ̀ɔŋ lɛ̂ŋ líiŋ dîa a gɛɛ dí pɔara berei ma.

20Í Ímɔ̂leŋ lɛ́lɛɛi pù díkponôi, é Dɔ̂ŋ mɛi káa kili ŋa pono tɛɛ dípɔ. Í mana tɛ̀ɛ dípɔ dí mii, í yá tɛ́ɛ dípɔ díkpele mɛni ma.

21Góraŋ buu náaŋ dí gɛ̀ vɛ̃ɛ kpâlaŋ sui, í dímɛi kâa. Sɛŋ da ƀalâŋ fé too ní dîa. Seɣe fé saa ní dîa, díkɔɔ fé tela soli-ni.

22“É kúla nyíti pôlu, í gɛ̀ dí kâloŋ-ŋa yée mɛi ɣále, dí dílɔii ŋuŋ-ŋai síɣe. Dí Ɛsibɔŋ lɔii mɛi Kâloŋ Siɔŋ yée mɛi ɣâle da Basãŋ lɔii mɛi Kaloŋ Oŋ. Í gâloŋ-ŋai ŋí dílɔii kélee tɛ̀ɛ dípɔ.

23Í gɛ̀ dísuui su-ƀelai dí táma yɛ̂ɛ bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai. Í pà a dia ǹɔii ma í íkono tèe la dínâŋ pɔ̂lɔ-ŋai yêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Dísuui su-ƀelai dí lì ǹɔii kpîŋ ma dí ǹaa siɣe a dípɔɔ. Í ƀaa kùla Keena lɔii kpiniŋ mɛi kâloŋ ma Eezuɛ-ŋai ŋɛ́i-tuɛ. Í da ŋɔnûai dítɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́ a gɛɛ dí tûa a dia yɛ̂ɛ berei Eezuɛ-ŋai díkɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii lai.

25Daa-lêe-ŋai kɔ-kuluƀa wála-wala-ŋa dí kɛ̀ zui dí kɛ́ naa maa kɔ̃ɔi, ínûai dí naa kélee sòŋ é pɛ́lɛ zi-sãa kpɛtɛ lɔii-ŋai dîa. Dí pɛ́rɛ-ŋa sòŋ dílaa fɛ́ɛ a sãâ lɛ́lɛɛ-ŋa, dí ya-loa-ŋa soŋ, kpɔmɔ kpâlaŋ-ŋa, ɔle-wuru kpalaŋ-ŋa da ƀá-wuru támaa. Dí kɛ̀ dílaa miî dí kɛ́ pìla a ɣele kélee, díkɔlɔ lɛ́lɛɛ dîa a tɛ̀ɛ-ŋa. Dí kélee dí dínîa kɛ̀ ímaloŋ kâai sarâi.

26“Berei máŋ í kɛ̀ m̀ɛni lɛ́lɛɛ-ŋai ŋí kélee kɛ̂i la dîɛi, dí íwoo pìli, dí díyee kúla ítɔ̂ŋ-ŋai mu, dí tɔ́ɔ yâ. Dí ílono kɛ́-ƀelai pàa nyii-ŋai kɛ̀ dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai maa mɛ̂ni ƀôi dîai. Dí díŋɛi nàɣiŋ ímɛi a gbɛ́ɛ pôlu.

27Dítûa pere-ŋai dí gɛ̀ í íyee kúla dímu, díkpɔara-ƀelai dí díyee mɛi ɣále dí mɛni kpɔ̂lu láa dîa. Kɛ́lɛ tãi díkɛ̀ mɔ̃lɛi lai, dí wɔ̀lɔ yâ. Í lɛ̀ɛ ŋelei su í dí wɔ́lɔ-woo mɛ́ni. Í dímalôŋ kàa í núu tɛ́ɛ è díŋuŋ ma ƀó díkpɔara-ƀelai yêei.

28Kɛ́lɛ tãi dí kɛ́ la lii-see sui, dí ŋɔ́nɔ díyee kùla ítɔ̂ŋ-ŋai mu dí pɛ́lɛ mɛni nyɔ́mɔɔ ŋa kɛ̂i. È kɛ̀ tí, í nɛ̀ɛ naa díkpɔara-ƀelai yée é tɛ́ɛ dîa, díkɛ ƀò dí mɛi. Ǹyaŋ tãi dí ŋɔ́nɔ wɔ̀lɔ la yâi, í lɛ̀ɛ ŋelei su í díwɔlɔ wooi mɛ́ni. Í maloŋ kâai è gɛ̀ í kɛ̀ nɔ́ díŋuŋ-ma ƀò a tãi kélee.

29Í ínûai lia-woo ƀò a gɛɛ dí díyee sée pôlu ítɔ̂ŋ-ŋai mu. Kɛ́lɛ díwolii kpɔ̂lɔ kɛ̀. Dífe díyee see ní dímu. Ǹúu-kpune mɛi káa tɔŋ-ŋai í dɛ̀ɛ dípɔ a gɛɛ dí kɛ́ sia a dia díkɛ̀ ɣɛ́niɛi sui, dí díyee kùla dímu. Dí kɛ̀ nɔ́ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i.

30Í kɛ̀ nɔ́ a ílii kpɛ́leɛɛ díyêei a kóraŋ kélee. Í mɔlêŋ è dítenin tɔ̀ɔ í lono kɛ́-ƀelai sârai. Kɛ́lɛ, dífe díwoli tɔɔ ní yâ a dɔnɔ kpîŋ. Nya ƀe gɛ̀ í dí tɛ́ɛ lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su-ƀela pɔ́ dí lí a dia luɛ-laa su.

31Kɛ́lɛ ífe ǹɛɛ ní naa dísuui su é kara, kpaa máŋ í íyee kúla dí mu, kpɛ́ni fêi, íkaa a lii kpêle Ɣala ímaloŋ kâai kóyɛŋ fé ma.

32“Óo Kúɣâlai, yá ƀa Ǹwála-wâla kélee Ɣalai. Ya zûgbɛlɛ-gbɛlɛ da ŋɛi-kɛ́ maa mɛni kpaya-kpaya ŋa kɛ̀. Ya kono têe kɛ̀, ífaa íwoo maa fâleŋ. Íwɛli kɛ́-maai kóyɛŋ fé ma. M̀ɛni kpɔ̂lui kélee kwa tɛ̀ɛ zu é síɣe Asiria kaloŋ ŋɔtãi ma, é tóo sâa mai, ífe íŋɛi nàɣiŋ dímɛi. Kwa mɔ̃lɛ kwa kúnûai, kúlɔii kâloŋ-ŋai, kúlaa túɛ-ƀelai, zâla láa soŋ-ƀelai da ílono kɛ́-ƀelai, é pɛ́lɛ kúnûa pɔ̂lɔ-ŋai dîa.

33M̀ɛni kpɔ̂lu-ŋai kélee kwa tɛɛ zui, ya Ɣâla ísãâi. Kɛ́lɛ a kɛ̀ a kúa, kútûa-pere fé sãa ní.

34Kúlɔii kâloŋ pɔlɔ-ŋai, kúlaa túɛ-ƀelai, kúsâla láa soŋ-ƀelai da kúnâŋ-ni dífe ítɔ̂ŋ mɛi káa ní. Í dília-woo ƀò kɛ́lɛ, dífe díwoli tɔ̀ɔ ní yâ.

35Berei máŋ í gɛ̀ la díkpîŋ kaloŋ kɛ́ ƀò dílɔii mɛi, í gɛ́ dí sée sí-sãa kpɛtɛ lɔii ma, í lûwa kélee láa dîai, dífe wɔ́lɔ díwoli tɔɔ ní yâ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

36Kɛ́lɛ ƀɛ́ káa, kwa sâa kɛ́ a luɛ-ŋa kúkpɔɔ lɔii ŋí su. Í ǹɔii lɛ́lɛɛi ŋí tɛ̀ɛ kúnâŋ-ni pɔ́ a gɛɛ dí ŋ̀aa-nɛ̃ɛ kùla. Nya ká ŋí kú káa sâa naa a luɛ-ŋa.

37Zãâ lɛ́lɛɛ-ŋai kélee kulâi ǹɔii ŋí sui, gélee a liî gâloŋ-ŋai pɔ́ ya dí sée kúmɛi. Í nyiŋi kɛ̀ a kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai gùla maa. Wála-wala-laa káa díyêei máŋ kúmɛi kwa kútaa tûlɛ-ŋai. M̀ɛnii kélee da ŋ̀wɛli dí gɛ́ a kúai, da gɛ̀ yɛ̂ɛ berei da ŋ̀wɛ̂lii lai. Kú káa lii-too pôlu kɛ́tɛ su.”

Ǹûai dí díkono tèe

38Nyíŋi kélee su, kúkaa kúkono teêi. Kwa bɔ̃yɛɛ̂i kɔlɔ ma a gɛɛ kúlaa túɛ-ƀelai, Liiva-ŋai da zâla láa soŋ-ƀelai da pâi díyee pɔɔ kɛ̂i maa kɔlɔi su.

Niɛmaya 10

1Ǹûai díyee pɔ̀ɔ kɛ̀ gono têe kɔlɔi sui, dia ƀa, Ɛkelia ǹóŋ Niɛmaya nyii kɛ̀ a ǹɔii kpîniŋ tí mɛi-nuu kɛ́tɛi da Zɛdikaya.

2Zâla láa soŋ-ƀelai ŋí máŋ díyee pɔ̀ɔ kɛ̀ gɔlɔi ŋí su: Seraya, Azaria, Zɛlemaya,

3Pasiɔ, Amaria, Maakiza,

4Atusi, Sibania, Malusi,

5Ariŋ, Mɛrimɔ, Obadaya,

6Danîa, Zinɛtɔŋ, Baru,

7Mɛsulaŋ, Aƀiza, Mizamiŋ,

8Maazia, Begai da Simaya.

9Liiva-ŋai ŋí dí díyee pɔɔ kɛ̀ gɔlɔi su: Azaniya ǹóŋ-surɔŋ Zasua, Inada ŋɔsuui su-nuui Binui da Kamɛɛ.

10Dí ƀaraâi láa ká ŋí: Sibania, Odaya, Kelita, Pilaiya, Anaŋ,

11Maka, Libɔ, Asabiya,

12Zakɔ, Seribaya, Sibania,

13Odaya, Bani da Bininu.

14Ǹûai láa túɛ-ƀelai láa ká ŋí: Parosi, Paa-moa, Elaŋ, Zatu, Bani,

15Buni, Aga, Bebai,

16Adoniza, Bivai, Adiŋ,

17Atɛ, Ɛsekaya, Azɔ,

18Odaya, Asuŋ, Bizai,

19Arii, Anatɔ, Nibai,

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Mapiasi, Mɛsulaŋ, Ɛziɛ,

21Misizabɛ, Zadɔ, Zadua,

22Pelatia, Anaŋ, Anaya,

23Osia, Ananaya, Aasɔɔ,

24Aloɛsi, Pila, Sobɛ,

25Leuŋ, Ɛsana, Maaseia,

26Aiya, Ɛnaŋ, Anaŋ,

27Malusi, Ariŋ da Baanaa.

Ǹûai díkono-tee wooi

28Kúai a Eezuɛ-ŋai, nya ɓa zâla láa soŋ-ɓelai, Liiva-ŋai, Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-ɓelai, Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu wule too-ɓelai, Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu tii kɛ́-ɓelai da ǹûai láa túɛ-ɓelai kélee da ŋ̃ɔya-ŋai nyii-ŋai da díyee sée Kúɣâlai ŋɔtɔ̂ŋ mui, dí kɛ́ Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ mɛi kâai, é pɛ́lɛ kú lônii dîa nyii-ŋai da mɛni ŋá kàai.

29Ǹ̩mɛni ma kwa kúkono tée sâa kwa kúlaa túɛ-ɓelai a gɛɛ, kwa pâi kúyee seêi Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ mu, nyíi è wɔ́lɔ dɛ̀ɛ kúpɔ ŋɔtíi kɛ́-nuui Mose sârai, kú sía a m̀ɛni-ŋai kélee Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mòi. Kwa pâi dɔ̂ŋ-ŋai, zɛŋ lɛ́ɛ-ŋai da m̀ɛni-ŋai kélee kùla Kúnuu-namui yêei, ŋ̀aa see kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ.

30Kúfe pâi ŋɔ́nɔ kúlônii-nɛyãai tɛɛ̂i sirɛ-taai sîi da kpɛ́ni-ŋa su. Kúfe pâi tela dílônii-nɛyãai da kulâi a nɛnî kúmɛni ma kpaa máŋ kúlônii sinaai.

31Kúfe pâi pɔni tɔ̂i núu da kélee yêei a Vii-tɔɔ-ɣelei da Ɣâla ŋɔɣele maa wáa da kpɛ́ni-ŋai. Dɔ̂ŋ nyii m̀o a gɛɛ ǹɔii é víi tɔ́ɔ a góraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi, kwa pâi maa tɔ̂ŋ mɛi kâai. Kúfe pâi kpâlaŋ ŋá tii kɛ̂i a maa kôraŋ tí. Diai kélee kúkpa káa dîai, kwa pâi kúyee kulâi maa kpa-ŋai tí su a góraŋ tí.

32Kwa kú kóno tée ŋɔ́nɔ a gɛɛ kú kélee kwa pâi kane kpua tɛi-tɛi tɛɛ̂i a kóraŋ kélee kú Ɣâlai ŋɔpɛ́rɛi ŋɔtíi kɛ́ mɛni ma yɛ̂ɛ berei gáa la dɔ̂ŋ lá-woo mai.

33Kwa pâi kɛ̂i zãâi ŋí tɛɛ̂i Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔtíi-ŋai kɛ́ mɛni ma, zâla kula kpôlo maa-waai, mii-sãai díkaa ŋ̀ele kélee salai kula mɛni mai, daa tulɛ-ŋai díkaa géreŋ sala-ŋai kula mɛni ma a ɣele kéleei, da Vii-tɔɔ ɣele-ŋai ma sâla sãai. Kwa pâi kɛ̂i zãâi ŋí tɛɛ̂i máŋ, Ǹ̩áloŋ ninai maa kûu kula sãai da gúu da kpɛ́ni-ŋa kula sãai, Eezuɛ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ-ŋai su-mɛni-lɛɛ sâla sãai é pɛ́lɛ zãâ kpéle-ŋai kélee díkaa Ɣâla fɛli mɛni ma Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu tii-ŋai kɛ́ mɛni mai dîa.

34Kúai a zâla láa soŋ-ɓelai, Liiva-ŋai da ǹûai kélee, kwa gbɛ̀tɛ a gɛɛ kwa pâi pâi a Ǹ̩âla-pɛrɛi ŋɔkɔi sama sãai kúnâŋ ni dísuui ma a kóraŋ kélee. Kwa pâi kɛ̂i gɔi-ŋai ŋí kérenîi Kúɣâlai Yâwɛɛ ŋɔteƀelei ma Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu yɛ̂ɛ berei Mose ŋɔtɔ̂ŋ è ǹɛ la kûai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

35Kwa fáa ma máŋ a gɛɛ kwa pâi kɛ̂i pâi a kúsi-sãai m̀á maa ŋuŋ-ŋai a kóraŋ kélee Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

36Kwa pâi pâi a kúlônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai da kútaa tûlɛ-ŋai dílônii maa-ŋuŋ-ŋai zâla láa soŋ-ƀelai pɔ́ tíi kɛ̂i Kúɣâlai ŋɔpɛ́rɛi mu, yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i ŋɔ́nɔ la Mose ŋɔtɔ̂ŋ sui.

37Kwa pâi pâi a kúsama-sãai ŋí zâla láa soŋ-ƀelai pɔ́ tíi kɛ̂i Kúɣâlai ŋɔpɛ́rɛi mui. Dia ƀa kúfilaƀa-fũa lɛ́lɛɛ-ŋai maa-ŋuŋ-ŋai, kúsi-sãai m̀á maa-ŋuŋ-ŋai, kúŋwɑ̃̂ai da kúɔle-wulɔ ninai. Daa-ŋai kwa kpalaŋ ŋá tii kɛ̂i zu a tɛ̀ɛ-ŋai, kwa pâi kúsi-sãai buu ɣelei kulâi ǹaa kú dɛ̀ɛ Liiva-ŋai pɔ́. Zãâi ŋí kula mɛ̂ni káa a Liiva-ŋai maa mɛni.

38Kwa kɛ̀ zãâi ŋí tɛɛ̂i Liiva-ŋai pɔ́, fɛ̂ɛ Eelɔŋ ŋɔsuui su sâla láa soŋ-nuui da è kɛ́ naa. Tãi da pâi zãâi ŋí kélee sɔlɔ ƀôi lai, Liiva-ŋai dí gélee pú gî̂ei, dí ŋ́aa kɔlɛ puu. Dí buui dɔnɔ siɣe dí lí la zãâi pûi kɛ́ kwaai ma Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

39Kúai a Eezuɛ-ŋai da Liiva-ŋai, kwa pâi liî a wîi, ŋwɑ̃̂ai da ɔle-wulɔi Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔsãâ pûi kɛ́ kwaai ma ƀɛ́i da Ǹ̂ala-pɛrɛi mu tii kɛ́-sãai pûi kɛ̀ naai. Gwaai tɔnɔi ŋí ma ƀɛ́ zâla láa soŋ-ƀelai, Ǹ̂ala-pɛrɛi mɛi káa-ƀelai da ŋ̀ule too-ƀelai dí kɛ̂i káa naa. Kúfe pâi kúyee kulâi Kúɣâlai ŋɔpɛ́rɛi maa mɛ̂ni mu.

Niɛmaya 11

Ǹûai díseɛɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ

1Ǹûai láa túɛ-ƀelai da dínûai dí nâa sèe Zerusâlɛŋ nyii gáa a daa-lee maa waai. Kɛ́lɛ pɛ́rɛ támaa fé kɛ́ ní naa ǹɔii lônii kpéli-ŋai mɛni ma. Núu suu puu sáma, dɔnɔ nɔ́ ƀé zu-ƀela kɛ̂i è kɛ̀ ma daa lɛ̂ei su. Dí kpɛɛŋ tôo a gɛɛ dí ǹúu suui káa zu-ƀela da pɔ̂ri seɛ̂i ǹaa. Kɛ́lɛ ǹûai kpéli-ŋai dí sèe Zuda lɔii ŋɔtaa-lee kpéli-ŋai su.

2Ǹûai kélee dí Ɣâla marê kɛ̀ a gɛɛ é lûwa láa gbakolo-ŋai dîa dílii é kùla a gɛɛ dí sée Zerusâlɛŋ.

3Eezuɛ-ƀelai da-ni, zâla láa soŋ-ƀelai, Liiva-ŋai, diai kɛ̀ tíi kɛ̂i Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui, da Gâloŋ Saloma ŋɔtíi kɛ́-ƀelai dísuui su sinaai dí lì dí sée Zuda lɔii ŋɔtaa-leei gbéli-ŋai su dí kɔ̃liŋ-ŋai mɛi. Kɛ́lɛ ǹɔii kpîniŋ-ŋai mɛi-ƀelai dí sèe Zerusâlɛŋ da dínûai.

4-5Zuda da Bɛŋsima dí suui su-ƀelai da-ni dí sèe Zerusâlɛŋ. Zuda ŋɔsuui su-ƀelai veerɛ ƀé sèe Zerusâlɛŋ da dínûai. Ǹûa feerɛi ŋí láa ƀé kɛ̀ a Adaia da Maaseia. Adaia ŋɔnúu pɔ̂lɔ-ŋai láa ká ŋí. Maâlalɛ nyii kùla Pɛrɛzi ŋɔsuui sui ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Sifatia. Sifatia ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Amaria. Amaria ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Zɛkɛraya. Zɛkɛraya ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Uzia. Uzia ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Ataya. Maaseya ǹyaŋ ŋɔnúu pɔ̂lɔ-ŋai láa ká ŋí. Zɛkɛraya nyii kùla Sila ŋɔsuui sui, ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Zoyaribi. Zoyaribi ǹyaŋ ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Adaia. Adaia ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Azaya. Azaya ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Kowozɛ. Kowozɛ ǹyaŋ ǹóŋ-surɔŋ ƀé kɛ̀ a Maaseya.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Pɛrɛzi ŋɔsuui su-ɓelai sèe Zerusâlɛŋ, díkɛ̀ a kpakolo wála-walaa ŋuŋ náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da kao lɔ́ɔlu mɛi saaɓa (468).

7Bɛŋsima ŋɔsuui su-ɓelai láa túɛ-ɓelai nyii-ŋai sèe Zerusâlɛŋ ɓé kɛ̀ a Salu nyii kɛ̀ a Mɛsulaŋ ǹóŋ. Mɛsulaŋ nyaŋ è kɛ̀ a Zoɛ ǹóŋ ŋɔloŋ. Dínûa-pɔ̂lɔ ŋai da-ni ɓe kɛ̀ a Pidaya, Kolaya, Maaseia, Itiɛ da Zesaya.

8Gabai da Salai díkɛ̀ a Salu ŋɔkáayɔɔ ŋa. Bɛŋsima ŋɔsuui su ɓelai nyii kélee sèe Zerusâlɛŋ, díkɛ̀ a kpakolo ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ pôlu buu feerɛ kao lɔ́ɔlu mɛi saaɓa (928).

9Zikari ǹóŋ-surɔŋ Zooɛ ɓé kɛ̀ a dílaa túɛ-nuu daa-leei su. Asɛnua ǹóŋ-surɔŋ Zuda ǹyaŋ gɛ́ ɓò a gɔlɛ ma-nuu.

10Zâla láa soŋ-ɓelai dínuu suui láa túɛ-ɓelai nyii-ŋai sèe Zerusâlɛŋ dia ɓa, Zidaya nyii kɛ̀ a Zoyaribi ǹóŋ-surɔŋ, Zakiŋ.

11Seraya ǹâŋ láa ɓe kɛ̀ a Ɛɛkea, nyii kɛ̀ a Mɛsulaŋ ǹóŋ ŋɔloŋ. Dínâŋ pɔ̂lɔ-ŋai ɓe kɛ̀ a Zadɔ, Mɛraiɔ, da Aitu, nyii kɛ̀ a zâla-laa-soŋ nuu kɛ́tɛi.

12Seraya ŋí ŋɔsuui su-sinaai kɛ̀ tíi kɛ̂i Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui, díkɛ̀ a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaɓa pôlu buu feerɛ kao feerɛ (822). Zâla láa soŋ-nuui Adaia máŋ è sèe Zerusâlɛŋ. Ǹâŋ láa ɓé kɛ̀ a Zɛroaŋ. Ǹâŋ pɔlɔ kpéli-ŋai láa ɓé kɛ̀ a Pilaliya, Aŋzi, Zɛkɛraya, Pasiɔ, da Maakiza.

13Adaia ŋí ŋɔsuui su-ɓelai kélee dí kɛ̀ a sinâa ŋuŋ feerɛ pôlu buu náaŋ kao feerɛ (242). Zâla láa soŋ-nuui Amasai ǹyaa máŋ è sèe Zerusâlɛŋ. Ǹâŋ láa ɓé kɛ̀ a Azarɛ. Ǹâŋ pɔlɔ kpéli-ŋai ɓé kɛ̀ a Azai, Mɛsilemɔ, da Imɛ.

14Gɔ-kuluɓa-ŋai kɛ̀ ǹúu-suui ŋí sui, díkɛ̀ a kpakolo ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ kao lɔ́ɔlu mɛi saaɓa (128). Dí láa túɛ-nuu kɛ́tɛi ɓé kɛ̀ a Agidoliŋ ǹóŋ-surɔŋ Zadiyɛ.

15Liiva-ŋai dámaa dísèe Zerusâlɛŋ. Maa-ŋuŋ ɓé kɛ̀ a Simaya nyii kɛ̀ a Aasɔɔ ǹóŋ-surɔŋ. Ŋɔnûa pɔlɔ-ŋai ɓé kɛ̀ a Azirikaŋ, Asabiya da Buni.

16Liiva nuu feerɛi ŋí, Sabɛtai da Zozaba dia máŋ dí séɛɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ. Ǹûai ŋí ɓé kɛ̀ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ǹíne ŋá tii kɛ́ mɛni-ŋai mɛi.

17Matania è kɛ̀ a Liiva-nuui dɔnɔ nyii zeɛ́ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ. Ǹâŋ láa ɓé kɛ̀ a Maka. Matania ǹâŋ pɔlɔ-ŋai ɓé kɛ̀ a Zadí da Asafa. Matania ŋí ɓé kɛ̀ a Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔwule too-ɓelai láa túɛ-nuu. È kɛ̀ a ǹule too-ɓelai ténin tɔ̀ɔ nûu zɛɣɛi fé wule-ŋai tòo pere su. Bakukiya ɓé kɛ̀ a Matania kɔlɛ ma nuu. Aɓida nyaa máŋ è kɛ̀ a Liiva-nuui dɔnɔ nyii zeɛ́ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ. Ǹâŋ láa ɓé kɛ̀ a Samua. Ǹâŋ pɔlɔ-ŋai láa ɓé kɛ̀ a Gala da Zedutuŋ.

18Liiva-ŋai sèe Zerusâlɛŋ daa-lee maa-waai sui, díkelee díkɛ̀ a núu ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaɓa kao náaŋ (284).

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-ɓelai da díkaayɔɔ-ŋai sèe Zerusâlɛŋ díkɛ̀ a kpakolo ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao feerɛ (172). Dí láa túɛ-ɓelai ɓé kɛ̀ a Aku da Taamɔŋ.

20Eezuɛ-ŋai, zâla láa soŋ-ɓelai da Liiva-ŋai kélee dífe kwaa ma sɔlɔ ɓó ní Zerusâlɛŋ taa-leei su. Diai dífe kwaa ma sɔlɔ ɓó nii, dí lì Zuda lɔii su taa-ŋai su dí sée dí ǹûai kɔ̃liŋ-ŋai mɛi tɛi-tɛi.

21Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu tii kɛ́-ɓelai dí sèe Zerusâlɛŋ taa-leei m̀ɛ́i da dòli a Ofɛɛ Yeei ma. Ziɣa da Zipa ɓé kɛ̀ a dílaa túɛ-ɓela.

22Liiva-ŋai kɛ̀ seê ni Zerusâlɛŋ dí láa túɛ-nuui ɓé kɛ̀ a Uzii. Uzii ǹâŋ láa ɓé kɛ̀ a Bani. Ǹâŋ pɔlɔ-ŋai ɓé kɛ̀ a Asabiya, Matania da Asafa. Asafa ŋɔsuui su-ɓelai ɓé Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu-wule too mɛ̂nii è kɛ̀ dîa.

23Gâloŋ è tɔ̂ŋ kpɛ̀tɛ ŋ̀ule too-ɓelai mɛni ma. Dɔ̂ŋ ŋí è diai lɛ̂ dímaa nɛ̃ɛ̂i dí wule tóo a ŋ̀ele-kuu tɛi-tɛi da ŋ̀ule-ŋai maa nɛ̃ɛ̂i dí doo Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu a dí tãi.

24Pitaiya ɓé kɛ̀ a Eezuɛ-ŋai ŋɛ́i gáo Pɛsia kaloŋ ŋɔkâloŋ laai su. Pitaiya ǹâŋ láa ɓé kɛ̀ a Misizabɛ. Misizabɛ è kùla Zera ŋɔsuui su. Zera nuu suui ŋí séɛɛ è kɛ̀ Zuda lɔii kpiniŋ su.

Daa lêe-ŋai da daa da kpɛ́ni-ŋa su-ɓelai

25Zuda-ɓelai da-ŋa dí sèe daa-ŋai ŋí su da ǹaa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai: Kiria Aba, Dibɔŋ, da Zɛkazɛɛ.

26Da-ŋa dí sèe Zasua, Molada da Bɛpelɛ.

27Da-ŋa dí sèe Azasua, Bɛɛsiba da ǹaa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai lá.

28Da-ŋa dí sée Zikila, Mikona da ǹaa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai lá.

29Da-ŋa dí sèe máŋ Ɛrimɔŋ, Zora, Zamu,

30Zanoa, Adulaŋ da dí kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai. Da-ŋa dí sèe Lakee da ǹaa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai lá, Azika da ǹaa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai lá. Da-ŋa dí sée Bɛɛsiba da Inɔŋ Tiŋ-tiŋ su loai.

31Bɛŋsima ŋɔsuui su-ɓelai dí sèe daa-ŋai ŋí su: Giɓa, Misimasi, Aiza, Bɛtɛ, da naa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai lá.

32Da-ŋa dí sèe Anatɔ, Nobi, Ananaya,

33Azɔ, Lama, Gitaiŋ,

34Aadi, Zeboiŋ, Nɛbala,

35Lɔɔ, Ono da Ǹyɛrɛ kpakolo-ŋai dí Tiŋ-tiŋ su.

36Liiva-ŋai dí núu-kpulu-ŋai da-ni nyii-ŋai dí séɛɛ è kɛ̀ Zudai, dí dítɛ̀ɛ dí sée Bɛŋsima ŋɔsuui su-ɓelai sáma da dîa-ni díkɛ tíi kɛ̀ gîe ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Niɛmaya 12

Zâla láa soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai

1Zâla láa soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai láa ká ŋí nyii-ŋai da Siatiɛ ǹóŋ Zɛrubabɛɛ ni díkùla gɔ́ soŋ-laai su é pɛ́lɛ Zasua ma nyii kɛ̀ a zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi, dí pá pôlu Zerusâlɛŋ. Zâla láa soŋ-ƀelai ƀé kɛ̀ a Seraya, Zɛlemaya, Ɛzura,

2Amaria, Malusi, Atusi,

3Sikania, Leuŋ, Mɛrimɔ,

4Ido, Ginetɔ, Aƀiza,

5Mizamiŋ, Maadiya, Beega,

6Simaya, Zoyaribi, Zidaya,

7Salu, Amɔ, Ɛɛkea da Zidaya. Zinaai ŋí ƀé kɛ̀ a díƀarâa sala láa soŋ-ƀelai láa túɛ-ƀela Zasua ŋɔtãi ma.

8Liiva-ŋai ŋí ƀé kɛ̀ ŋ̀ule-too mɛnii láa túɛ da sɛɣɛ-fêi tɛɛ́ Ɣâla pɔ́ mɛni. Zasua, Binui, Kamiɛɛ, Seribaya, Zuda, da Matania.

9Babukiya da Uŋno é pɛ́lɛ dí ƀaraâi dîa díkɛ̀ dí kɔlɛ ma a ŋ̀ule-ŋai vaa mú-ƀela.

Zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi Zasua ŋɔsuui

10Zasua è kɛ̀ a Zoiakiŋ ǹâŋ. Zoiakiŋ kɛ́ ƀò a Iliasi ǹâŋ. Iliasi ǹyaŋ kɛ́ ƀò a Zoiada ǹâŋ.

11Zoiada è kɛ̀ a Zonetaŋ ǹâŋ. Zonetaŋ ǹyaŋ è kɛ̀ a Zadua ǹâŋ.

Zâla láa soŋ-ƀelai dísuui láa túɛ-ƀelai

12Tãi Zoiakiŋ è kɛ̀ la a sâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi, zâla láa soŋ-ƀelai ŋí díkɛ̀ a dísuu-ŋai láa túɛ-ƀelai. Miraya è kɛ̀ a Seraya nuu-suui láa túɛ-nuu, Ananaya kɛ́ ƀò a Zɛlemaya nuu-suui láa túɛ-nuu.

13Mɛsulaŋ è kɛ̀ Ɛzura nuu-suui láa túɛ, Zioanaŋ kɛ́ ƀò Amaria nuu-suui láa tuɛ.

14Zonetaŋ è kɛ̀ Malusi nuu-suui láa túɛ, Zosɛ kɛ́ ƀò Sibania ǹuu-suui láa túɛ.

15Adina è kɛ̀ Ariŋ nuu-suui láa túɛ, Ɛkai kɛ́ ƀò Mɛraiɔ nuu-suui láa tuɛ.

16Zɛkɛraya è kɛ̀ Ido nuu-suui láa túɛ, Mɛsulaŋ kɛ́ ƀò Zinɛtɔŋ nuu-suui láa tuɛ.

17Zikari è kɛ̀ Aƀiza nuu-suui láa túɛ, Pitai kɛ́ ƀò Meniamiŋ da Môadiya dínuu-suu-ŋai laa tuɛ.

18Samua è kɛ̀ Beega nuu-suui láa túɛ, Zionetaŋ kɛ́ ƀò Simaya nuu-suui láa tuɛ.

19Matenai è kɛ̀ Zoyaribi nuu-suui láa túɛ, Uzii kɛ́ ƀò Zidaya nuu-suui láa tuɛ.

20Kalai è kɛ̀ Salai nuu-suui láa túɛ, Ibɛ kɛ́ ƀò Amɔ nuu-suui láa tuɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Asabiya è kɛ̀ Ɛɛkea nuu-suui láa túɛ, Nɛtaniɛ ǹyaŋ kɛ́ ƀò Zidaya nuu-suui láa tuɛ.

Zâla láa soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai maa mɛni pɔlɔi

22Zâla láa soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai dí dínuu-suu-ŋai da dílaa túɛ-ƀelai láa pɔ̃yɛ kɔlɔ ma. Dí bɔ̃yɛ a tãi Iliasi, Zoiada, Zoanaŋ da Zadua ni díkɛ̀ la a zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai. Dí kpɛ̀ɛ gɔlɔi ŋí ma a tãi Gâloŋ Darɔ è kɛ̀ la a kâloŋ Pɛsia lɔii mɛi.

23Iliasi ǹóŋ ŋɔlóŋ Zoanaŋ sàa pôlu ma, Liiva-ŋai da díkaayɔɔ-ŋai maa mɛ̂ni pɔ̂lɔ kɔlɔ fé kɛ́ ní Zuda lɔii su.

Dí ǹûai sèe dítii-ŋai mɛi Ǹâla-pɛrɛi Kɛ́tɛi mu

24Tãi Asabiya, Seribaya, Zasua, Bɛnui da Kamiɛɛ ni díkɛ̀ la a Liiva-ŋai láa túɛ-ƀelai, dí Liiva-ŋai pù díkpulu ma a tɛ̀ɛ-ŋa. Da kâa ǹúu-kpulu-ŋai veerɛ kùla a tãi tɔnɔ a gɛɛ dí kɛ́ laa maa tɛ̂ tɛ̀ɛ ɣâla pɔ́ díkɛ zɛɣɛ̂i fè, yɛ̂ɛ berei Gâloŋ Deeƀé è wɔ́lɔ bɔ̃yɛ a gɛɛ díkɛ gè lai.

25Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa-ƀelai ŋí díkɛ̀ ǹaa díkɛ zãa lâai kɛ́ loŋpo-ŋai mɛi kâai nyii-ŋai kɛ̀ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔsiɣãŋ-ŋai lá kɔlɛ mai. Dia ƀa Matania, Babukiya, Obadaya, Mɛsulaŋ, Taamɔŋ da Aku.

26Ǹûai ŋí dí wɔ́lɔ kɛ̀ ɣele ma a Zasua ǹóŋ-surɔŋ Zoiakiŋ nyii kɛ̀ a Ziozada ǹóŋ ŋɔlóŋ ŋɔtãi. È kɛ̀ máŋ a tãi Niɛmaya è kɛ̀ la a ǹɔii mɛi kâloŋ, da tãi Ɛzura è kɛ̀ la a sâla láa soŋ-nuu gɛ́ ƀò ŋɔ́nɔ a Dɔ̂ŋ lɛ́ nuui.

Niɛmaya è Daa-leei ŋɔsiɣãŋ tɛ̂ɛ ɣâla pɔ́

27Dí kɛ́ɛ pâi Zerusâlɛŋ siɣãŋ tɛɛ̂i ɣâla pɔ́i, dí Liiva-ŋai kélee kùla ƀɛ́ɛ-ŋai díkɛ̀ a séɛɛ naai dí pá a dia Zerusâlɛŋ. Dí pà a dia a gɛɛ da kɛ̀ ziɣãŋ tɛɛ̂i ɣâla pɔ́, díkɛ ǹii-nɛ̃ɛ kuláai su, díkɛ sɛɣɛ-fɛ̂i tɛ̀ɛ ɣâla pɔ́ a wule-ŋa tɔ́ɔɔ, díkɛ nyɛ̃ŋ-nyɛ̃ŋ-ŋa da kɔnî̃ŋ-ŋa ɣàle.

28Liiva-ŋai díkaayɔɔ-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ a wule too-ƀelai díkelee dí kùla Zerusâlɛŋ kɔlɛ ma taa-ŋai su da Nɛtofa taai kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai lá.

29Da-ŋa dí kùla máŋ Bɛɛgiga, Giƀa da Azimavɛ.

30Zâla láa soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai dí sâla kùla díkpî̃ŋ maa-waa mɛni ma, ǹûai, ziɣãŋ-ŋai lá, da daa-lɛ̂ei ŋɔsiɣãŋ.

31Nya ƀe ŋá Zuda láa túɛ-ƀelai ŋáa tɛ́ díkî̃e ma ziɣãŋ mɛi-pere, ŋá dí pú núu-kpulu kpaya-kpaya feerɛ láa túɛ a gɛɛ dí tínaŋ daa lɛ̂ei ma díkɛ sɛɣɛ-fɛ̂i tɛ̀ɛ ɣâla pɔ́. Ǹúu-kpului maa-ŋuŋ è lì laa-mii-yee mɛi siɣãŋ mɛi-pere Dúluŋ-ŋa Siɣãŋ naa-pere.

32Osaya è kɛ̀ siâi ŋ̀ule too-ƀelai pôlu-pere. Dí Zuda lɔii láa túɛ-ƀelai ŋáa kɔ̀lɛ gî̃ei feerɛ, gbulu tɔ̂nɔ kɛ́ sìa bôlu-pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

33Diai lɛ̀ɛ ǹûai láa túɛ-ƀelai pôlui, ƀé kɛ̀ a zâla láa soŋ-ƀelai Azaria, Ɛzura, Mɛsulaŋ,

34Zuda, Bɛŋsima, Simaya da Zɛlemaya.

35Zâla láa soŋ-ƀelai ŋí kú dílaa lɛ̀i, dia ƀé kɛ̀ dúrui fɛ̂ɛi. Ǹúui lɛ̀ɛ dípôlui ƀé kɛ̀ a Simaya ǹóŋ Zonetaŋ ǹóŋ Zɛkɛraya. Zɛkɛraya ǹyaŋ ŋɔsuui su-ƀelai da-ni ƀé kɛ̀ a Matania, Mikâya da Zakɔ nyii-ŋai kùla Asafa ŋɔsuui sui.

36Zɛkɛraya ŋɔnúu suui su-ƀelai lɛ̂ɛ bôlui ƀa Simaya, Azarɛ, Milalai, Gilalai, Maai, Natɛnia, Zuda da Anani. Ɣale sãâ è kɛ̀ díkelee díyêei díkɛ ŋ̀ale yɛ̂ɛ nyii Ɣâla ŋɔnúui Gâloŋ Deeƀé a kâa kɛ̀ ŋàlei. Dɔ̂ŋ lɛ́-nuui Ɛzura ƀé kɛ̀ gbɔ̀ŋ nyíŋi láa túɛ díkɛ lì.

37Tãi dí sèri la Ǹya-tôŋ-mâ Siɣãŋ lái, dí lì ƀɛ́i núu a tɛ̂ naa gɛ́ tɛ̀ Deeƀé ŋɔtaa lêei sui. Dí tɛ̀ɛ Deeƀé ŋɔkâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi ma, dí lɛ́ɛ liî dí tɛ́ɛ Ǹyá Siɣãŋ lá nyii kɛ̀ daa lêei ŋɔfólo kulâi-perei.

38 Ǹule too-ƀela kpului veerɛ-ɣelei dí lì ziɣãŋ m̀éla kpéli ma-pere. Ŋá kɛ̀ dípôlu, Zuda lɔii láa túɛ-ƀelai gbului kpéli kɛ́ ƀò m̀bôlu. Kú lì kú tɛ́ɛ Gbólo-kpɛtɛ Yeŋkêŋ ma, kú lí ziɣãŋ M̀éla Kɛ́tɛi ma pere.

39Kú ŋɔ́nɔ kùla naa kú pá Ifiraŋ Siɣãŋ lá. Kúkula naa kú lí Zesana Siɣãŋ lá, kú tɛ́ɛ naa kú pá Ǹyɛ̃ɛ Siɣãŋ lá. Kú kuláa Ǹyɛ̃ɛ Siɣãŋ lái, kú pà Ananiɛ Yeŋkeŋ m̀â. Kú tɛ̀ɛ naa kú pá Ŋuŋ Tɔ̂nɔ (100) Yeŋkêŋ ma. Kú tɛ̀ɛ naa kú pá M̀ála Siɣãŋ lá. Kú nâa sèri Ǹ̂ala-pɛrɛi lá ƀɛ́i kú kpèra naai.

40Nya ƀe ŋ̀ule too nuu-kpului feerɛi su-ƀelai dí lɔ̀ Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. Ǹûai láa túɛ-ƀelai gbulu tɔ̂nɔ su-ƀelai dí kɛ̀ ŋ́gɔlɛ.

41Zâla láa soŋ-ƀelai ŋí dí kɛ̀ ŋ́gɔlɛ máŋ. Dia ƀa Iliakiŋ, Maaseia, Meniamiŋ, Mikâya, Ɛlioenai, Zɛkɛraya da Ananaya ni, túru-ŋa kɛ́ ƀò díyêei.

42Gbéli-ŋai ƀa, Maaseia, Simaya, Ilieza, Uzii, Zioanaŋ, Maakiza, Elaŋ da Izɛ. Zeraya ƀe kɛ̀ ǹûai ŋí láa túɛ díkɛ wule tôo.

43Maa ɣêlei tí, ǹûai dí sâla támaa kùla dí lii-nɛ̃ɛ támaa kúla kpɛ́ni fêi Ɣâla a pá dípɔ a lii-nɛ̃ɛ. Ǹɛyâai da ǹîa-pɛlɛɛi kélee díkɛ̀ lii-nɛ̃ɛ kulâi. Dí lii-nɛ̃ɛ kula-wooi è sèri Zerusâlɛŋ kɔlɛ ma taa-ŋai kélee su.

Ǹ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛi mu tii maa mɛ̂ni

44Maa ɣelei tí, ǹûai láa túɛ-ƀelai dí díyee lɛ̀ nûa dîa a gɛɛ díkɛ Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔsãâi lâai kɛ́ kwaai ma mɛni mɛi. Zãâi maa nɛ̃ɛ̂i ǹûai dí pá lai ƀa, dísama-sãai, dísi-sãai m̀á maa ŋuŋ-ŋai, da ǹûai kɔ́ri-sãai buu ɣêle-ŋai. Dîai dí díyee lɛ̀ diai dítii ƀa díkɛ lì gbâlaŋ-ŋai ŋá, a gɛɛ gbâlaŋ ǹâmela díkɛ díkɔri-sãai buu ɣêlei tɛ̀ɛ dípɔ. Zãai ŋí díkɛ zâla lá soŋ ƀelai da Liiva-ŋai mɛni ma yɛ̂ɛ berei Mose ŋɔtɔ̂ŋ è m̀o lai. Zuda-ƀelai díkɛ̀ a dílii láa a berei zâla láa soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai díkɛ̀ dítii kɛ̂i lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

45Díkɛ Ɣâla ŋɔtíi kɛ̂i, díkɛ ǹanii wâa ǹûai dîa. Dí wule too-ƀelai da Ǹâla-pɛrɛi
Kɛ́tɛi ŋɔsiɣãŋ lá mɛi káa-ƀelai díkɛ̀ tíi kɛ̂i yɛ̂ɛ berei Gâloŋ Deeƀé da ǹóŋ Saloma
dí m̀o la ǹûai dîai.

46DeeƀÉ da Asafa dítãi ma Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu wule too-ƀela láa túɛ nuu kɛ́tɛ è
kɛ̀ ma. Da kâa laa maa tɛ̂ da sɛɣɛ-fɛ̂i wule ŋa tòo Ɣâla ma.

47Zɛrubabɛɛ da Niɛmaya dítãi ma, Eezuɛ-ƀelai kélee da kâa ŋ̀ule too-ƀelai, Ǹâla-
pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔsiɣãŋ mɛi káa ƀelai da Liiva-ŋai díɣele kélee mii sãai tɛ̀ɛ dípɔ a fólo
kélee. A gɛ̀ tí, Liiva-ŋai da díwɔ̂ mii sãai ŋáa kɔ̀lɛ dí da tɛɛ zâla láa soŋ-ƀelai pɔ́.

Niɛmaya 13

Eezuɛ-ŋai dí kùla ŋ̃ɔ̃ya-ŋai sáma

1Maa ɣelei tí, dí Mose ŋɔtɔ̃ŋ kɔlɔi lôno ǹûai dîɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. Dí gɔlɔi ŋí
gwaa da ma lòno nyíi m̀o a gɛɛ Ɣâla ŋɔnûai da Amɔŋ da Môa ni dísuui su-ƀelai
dífe wɔ́lɔ Ɣâla fɛli gîe ma.

2Mose è m̀ɛnii ŋí kɛ̀ a tɔ̃ŋ kpɛ́ni fɛ̂i, tãi è Eezuɛ-ŋai kùla la Ize lɔii su gɛ́ lì a diai,
ǹúu suu feerɛi ŋí dífe mii sãa da kpele ya tɛ́ɛ ní dípɔ. Dí Bâlaŋ féla fè a sɛŋ káo a
gɛɛ é Eezuɛ-ŋai náɣaŋ. Kɛ́lɛ Ɣâla è dínaɣaŋ lâai pène a lûwa Eezuɛ-ŋai mɛni ma.

3Tãi Eezuɛ-ŋai dí dɔ̃ŋ ŋí lóno woo mɛni lai, dí ŋ̃ɔ̃ya-ŋai kélee kpɛ̀ Díɣâla fɛli kwaa-
ŋai ma.

Niɛmaya è maa fâleŋ-ŋa kɛ̀

4Zâla láa soŋ nuui Iliasi ƀé kɛ̀ a Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔsãâi lâai kɛ́ kwaai ma mɛni láa
túɛ. Da Tobaya díkɛ̀ a dínɛ̃ɛ a tãi su kôyaa.

5Loŋpo kɛ́tɛ tɔnɔ è kɛ̀ naa Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔsama sãai ŋí lâai kɛ́ mɛni ma. Dia ƀa
wîi, kéreŋ sãa kúŋ nɛ̃ɛ, Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu sɛŋ-folo-ŋai, da zâla láa soŋ-ƀelai
dísama sãai. Wîi, ŋwɑ̃̂ai da ɔle-wulɔ sama sãa buu ɣelei díkɛ̀ naa máŋ Liiva-ŋai,
Ǹâla-pɛrɛ mu wule too-ƀelai da Ǹâla-pɛrɛi mɛi káa ƀelai mɛni ma. Kɛ́lɛ Iliasi è
lôŋpoi ŋí tɛ̀ɛ Tobaya pɔ́.

6Ńyãa Niɛmaya fé kɛ́ ní Zerusâlɛŋ tãi Iliasi è m̀ɛnii ŋí kɛ̀ lai. Ŋá lì pôlu Babelɔŋ
kaloŋ Atasɛra pɔ́ naa a gɛɛ ŋá koraŋ ƀô tɛɛ bɔ́ m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̂i m̀ɛni ma. Ŋá lí bɔ́
naa ŋɔkâloŋ laa koraŋ buu saaƀa káo feerɛi su. Tãi kpɛ́-kpɛɛ tɛɛ́ pôlu ma, ŋá
gâloŋ marê kɛ̀ a gɛɛ é ǹɛɛ naa ŋá lene pôlu.

7Nya ƀe è fàa ma ŋá lene pôlu Zerusâlɛŋ. Ńiɛɛ̂i, è kɛ̀ a gùlaa a ńyãa a gɛɛ Iliasi a
Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔloŋpoi dɔnɔ tɛɛ Tobaya pɔ́.

8M̀ɛnii ŋí è ńii tòo pôlu kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Nya ƀe ŋá Tobaya kɔ̃liŋ kélee kùla lôŋpoi
kpîŋ su ŋá bili.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Ŋá m̀o zâla láa soŋ-ƀelai dîa a gɛɛ dí ǹanii wáa loŋpo-ŋai ŋí dîa, dí zãâi ŋí pú naa pôlu. Dia ƀa, Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu sɛŋ-folo-ŋai, m̀ii-sɛŋ sama sãai, da géreŋ sãa kúŋ nɛ̃ɛ sama sãai.

10Ŋá gàa máŋ a gɛɛ ǹ̂ule too-ƀelai da Liivai-ŋai da-ŋa da lí kpâlaŋ ŋá tii kɛ̂i, kpɛ́ni fêi dí kɔ́nɔŋ kula nûu fé ŋɔ́nɔ kɛ́ ni ma.

11Ŋá ńii ŋwàna ǹúu láa túɛ-ƀelai dîa kpɛ́ni fêi, dí ǹɛɛ naa Ǹ̂ala-pɛrɛi ŋɔtíi mɛni é tóo pôlu Ǹ̂ala-pɛrɛi mu. Nya ƀe ŋá pà a ǹ̂ule too-ƀelai da Liiva-ŋai dí pɛ́lɛ ŋɔ́nɔ dítii ma.

12Gɛ́ɛ tíi, Eezuɛ-ŋai kélee dí ŋɔ́nɔ pɛ̀lɛ pâi a dí wîi sama sãai buu ɣelei, ŋwɑ̃̂ai da ɔle-wulɔi.

13Ŋá zinâai ŋí tɔ̀ɔ zama sãai ŋí púi kɛ́ loŋpo-ŋai mɛi káa mɛni láa túɛ. Dia ƀa zâla láa soŋ-nuui Silɛmaya, Dɔ̂ŋ lɛ́-nuui Zadɔ, da Liivai-nuui Pidaya. Ŋá ŋɔ́nɔ ńyee lɛ̀ Anaŋ ma nyii kɛ̀ a Zakɔ ǹóŋ-surɔŋ nyii kɛ̀ máŋ a Matania ǹóŋ ŋɔlóŋ-surɔŋ a gɛɛ é kɛ́ a díkpɔŋ maa nuu. Ń̂âai la ǹ̂ûai ŋí díkaa a teniŋ ƀô ƀela. Da pâi kɛ̂i díi kɛ́-ƀelai dí mii sãai ŋáa kɔlɛ̂i dîa a bɔrɪɛɛ.

14Óo Ŋáɣâlai, díi-ŋai kélee ŋa gɛ̂i ípɛrɛi mɛni ma da berei ŋa ífɛli perei púi la pere mai, gélee kíli é lɛ́ɛ íŋa.

15Tãi ŋá pà la pôlu Zudai, ŋá nûa kàa díkɛ Vii-tɔɔ-ɣelei maa tĩa kàra. Da-ŋa díkɛ̀ kpɔmɔ-ƀa lúanî̀i, da-ŋa díkɛ ŋwɑ̃̂ai, fî̀i, wî̀i, kpɔmɔ-ƀa kpiri-ŋa da kpî̀ri da kpɛ́ni-ŋa pûi wɛlɛ-sôo-ŋa mɛi díkɛ pà a dia Zerusâlɛŋ a Vii-tɔɔ-ɣelei. Nya ƀe ŋá dílî̀a woo ƀò a gɛɛ dífe pɔni tɔ̂ɔ a Vii-tɔɔ-ɣelei.

16Taya taa-leei su-sinaai da-ŋa nyii-ŋai dí séɛɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ, díkɛ̀ pâi máŋ a nyɛ̃ɛ da sɛŋ fôlo-ŋa díkɛ díkɔ̀lɛ Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai dîa a Vii-tɔɔ-ɣelei.

17Nya ƀe ŋá ńii ŋwàna Zuda-ŋai láa túɛ-ƀelai dîa ńyɛɛ dîai, “Ká káa Vii-tɔɔ-ɣelei maa tĩa karâi. Mɛni nyɔ́mɔɔ ká tí ka gɛ̂i.

18M̀ɛni tɔ̂nɔi ŋí nɔ́ ƀé ká nâŋ-ni dí wɔ́lɔ gɛ̀ Ɣâla kɛ́ díkula maa kɛ̂. È dísu kàra da daa lêei ŋí. Ká káa nɔ́ Vii-tɔɔ-ɣelei maa tĩa karâi a tãi kélee. Nyíŋi a gɛ̂i Ɣâla ŋɔlii ŋwânai su kɛ́ kɛ̀tɛ Eezuɛ ma.”

19Ŋá mò a gɛɛ dí daa lêei ŋɔsiɣãŋ-ŋai láa tɛ́ a Vii-tɔɔ-ɣelei maa tûa ɣele wulii. Dífe dílaa ƀò é lɛ́ɛ la zu Vii-tɔɔ-ɣelei é tɛ́ɛ. Ŋá ŋátii kɛ́-ƀelai da-ŋa pù ziɣãŋ-ŋai kélee lá a gɛɛ núu da fé tɛ̀ daa lêei su a kpî̀ri a Vii-tɔɔ-ɣelei.

20Pɔni sî̀i támaa tɔɔ-ƀela dí pà ziɣãŋ-ŋai ŋí lá Zerusâlɛŋ gî̀ei tɔnɔ kpaa feerɛ a Vii-tɔɔ-ɣelei maa tûa ɣele wulii dí nyíi naa kpɛ́ni fêi, pere fé kɛ́ ní naa a gɛɛ dí lɔ́.

21Kɛ́lɛ ŋá dília wôo ƀò ńyɛɛ diai, “Ka lí pôlu. A nɛ̃ɛ ma kpî̀ŋ ká lɛ́ɛ ƀɛ́ ɣele é ƀɔ́ ká fé pâi lôi. Ka ŋɔ́nɔ pà ƀɛ́ pôlu, ŋa pâi gɛ̂i dí ká kpɛ́.” É kúla tãi tí ma, dífe wɔ́lɔ pá ní pôlu a Vii-tɔɔ-ɣelei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Naa pôlu ma, ŋá m̀o Liiva-ŋai dîa a gɛɛ dí ǹanii wáa dîa, díkɛ pà ziɣãŋ-ŋai lá díkɛ ǹaa mɛi kâa a Vii-tɔɔ-ɣelei kélee núu da fé maa tĩa kàra. Óo ŋá Ɣâlai, ŋ́gili é lɛ́ɛ í ŋá m̀ɛnii ŋí mɛni ma. Íwɛli ké maai kɛ̂tɛi. Ŋá fúlu-laai maa kɔ̃ɔ.

23Ŋá ŋ̀á kàa máŋ a tãi tí a gɛɛ Zuda-sinaai dámaa ɣele dí sîi nɛyaa kùla. Zîi nɛyâai ŋí dí kùla Asɔdɔ, Amɔŋ da Môa nuu-suu-ŋai sáma.

24Dílônii gbulu tɔ̂nɔ da kâa Asɔdɔ sii wooi ƀò da sîi woo da kpɛ́ni ŋa. Da fa kâa pɔ̀ri Ibulu-wooi ƀôi nyíi gáa a kúkpɔɔi sii wooi.

25Ŋá ńii ŋwàna dîa ŋá dí náɣaŋ. Ŋá da-ŋa lòkwa, ŋá díŋuŋ nîa wêyeŋ. Ŋá gɛ̀ dí dífoo a Ɣâla láa a gɛɛ dífe pâi wɔ́lɔ ŋɔ́nɔ sîi da kpɛ́ni ŋa dílônii-nɛyâai da kulâi a dínɛyâa kpaa máŋ dílônii-nɛyãai da é sîi da kpɛ́ni kúla a surɔ̂ŋ.

26Ŋá m̀o dîa ńyɛɛi, “Sîi da kpɛ́ni nɛni kúlaa ƀé gɛ̀ Gâloŋ Saloma ké Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ kâra. Lɔii ŋuŋ da mɛi kâloŋ fé ké ní a zeriɛɛ bɔ́. Ɣâla è ŋ̀wɛli a ŋ̀ánaa é gɛ́ a Eezuɛ lɔii gwaa kélee mɛi kâloŋ. Berei máŋ è kɛ̀ tí lai, sîi nɛyaa kula mɛni è gɛ̀ sɔnyɔ̂ŋ è ǹyée mɛi ɣále.

27A kɛ̀ tí kwa pɔ̂ri siai ká kɔ́ɔ pɔ̂ɔi, kú Ɣâla ŋɔwóoi píli a sîi nɛyaa da kpɛ́ni-ŋa kuláa?”

28Iliasi è kɛ̀ a sâla láa soŋ nûu kɛ́tɛ. Ǹóŋ-surɔŋ láa ƀé kɛ̀ a Zioada. Zioada ǹônii-sinaai dɔnɔ è Saŋbala ǹóŋ-nɛnii kùla a ŋɔnɛnî. Saŋbala pɔ́ taai ƀé kɛ̀ a Bɛ-orɔŋ. Nya ƀe ŋá gɛ́ dí Zioada kpɛ́ Zerusâlɛŋ.

29Óo Ŋáɣâlai, gono têei í gɛ̀ zâla láa soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai yêei, da díyee kúla mù. M̀ɛni ma dí kula maa ké.

30Ǹanii kélee dí zìɣe ǹɔii da kpɛ́ni su-ƀelai dîai, ŋá gélee wàa dîa. Ŋá zâla láa soŋ-ƀelai da Liiva-ŋai dítii-ŋai ké pere su sãa, a gɛɛ díkelee díkɛ a dítii kɔ́lɔŋɔɔ a tɛ̀ɛ-ŋa.

31Ŋá m̀ɛni-ŋai ŋí kélee ké pere su sãa. Tãi maa nɛ̃ɛi dí pá la a géreŋ sãa kéreŋ kɔi, tãi maa nɛ̃ɛi dí pa la a wîi maa ŋuŋ da tãi maa nɛ̃ɛi dí dísi-sãai m̀á buu ɣele-ŋai ŋáa té la gîe mai. Óo Ŋáɣâlai, m̀ɛnii ŋí kélee é lɛ́ɛ íkili ŋá, í lûwa láa ḿâ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ɛtɛ

Ɛtɛ 1

Gâloŋ Atasɛra ŋɔnɛnî kɛ́tɛi Vasiti è ŋ̀óo pìli

1Atasɛra è kɛ̀ a kâloŋ Pɛsia lɔii mɛi. M̀ɛnii kɛ̀ ŋɔtãi mai, ǹyaa ká ŋí. Atasɛra è kɛ̀ a kâloŋ lɔii-kpiniŋ ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ mɛi (127). Ǹɔii kpîniŋ-ŋai ŋí kɔ́ɔ è pìlaŋ Iŋdia lɔii ma é tóo Itiopia lɔii ma.

2Pɛsia taa-lee kɛ́tɛi Susa su ƀé è kɛ̀ a zeɛ̀ɛ naa gɛ́ gâloŋ-laai kɛ̀.

3Ŋɔkâloŋ-laa kóraŋ zaaƀai su è kúu kɛ́tɛ kɛ̀ ǹyée mu tii kɛ́-ƀela kpaya-kpayai dîa. Diai pà gúui ŋí sui dia ƀa Pɛsia da Midia lɔii kɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ-ƀelai, ǹɔii-ƀela kpaya-kpayai da ǹɔii kâloŋ-ŋai kélee kɛ̀ ǹɔii kpîniŋ-ŋai mɛi.

4É gúui ŋí kɛ̀ ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi da yée mu. M̀aa ɣêle-ŋai yée mu, è kɛ̀ ŋɔtɔɔ-laai da ŋɔkâloŋ laai lɛ́lɛ-pere lɛ̂i ǹûai dîa.

5Ǹaa pôlu ma è kúu nina kɛ̀ fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu. È gúui ŋí kɛ̀ gâloŋ-pɛrɛi ŋɛ́i-tuɛ. È gúui ŋí kɛ̀ dɔɔ-ƀelai da gôlo-ƀelai kélee mɛni ma ǹɔii ŋɔtaa-lêei su nyii da dòli a Susai.

6Gwaai ŋí ma è kɛ̀ a gbɛ̀tɛɛ, seɣe lɛ́lɛɛ-ŋa sɛ̂lɛŋɔɔ naa nyii-ŋai kɛ̀ a díkpɛtɛɛ a yee kôle da yee buluŋ-kɛɛ. Dísɛ̂lɛŋ ɣɛli-ŋai dí kɛ̀ a díkpɛtɛɛ a seɣe kôle nɛnɛ-fɛfɛ da seɣe kpɔ̂lu mu tɛiɣɛɛ, dípiliɛɛ káne karaŋ-ŋa su. Gáne karaŋ-ŋai ŋí díkɛ̀ a díkanaŋɔɔ gɔni kóleŋ-ŋai dîa nyii-ŋai kɛ̀ a dítinaŋɔɔ naa ma. Zee-sãai kɛ̀ naai dí kɛ̀ a díkpɛtɛɛ a gôo da káne, dí séɛɛ kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ pɔ̃yɛ támaa mɛi.

7Dí kɛ̀ ŋwɑ̂̃ai ŋáa kɔlɛ̂i gôo kpele-kwɛɛ-ŋa su. Gwɛɛ-ŋai ŋí dí kɛ̀ a díkulaa díkîe-ni yá-mu. Gâloŋ yée láa è kɛ̀ a m̀óɔɔ diai kélee kɛ̀ gúui ŋí sui díperei. È fàa ma a gɛɛ ǹûai kélee dí ŋwɑ̂̃ai da kpele yɛ̂ɛ berei dí kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii lai.

8Dífe kɛ́-ni ŋwɑ̂̃ai kɔ̂ɔnii núu da mɛni ma kpɛ́ni fêi gâloŋ è mò ǹyée mu-ƀelai dîa a gɛɛ nyii kélee núu a ŋ̀wɛ̂lii é gbèlei, nya ƀé é gbele.

9Maa tãi tí, Gâloŋ ŋɔnɛnî kɛ́tɛi Vasiti ǹyaa máŋ è kúu kɛ́tɛ kɛ̀ nɛyâai dîa Gâloŋ-pɛrɛi mu.

10Gúui ŋí ŋɔɣele kûu mɛi feerɛ ɣelei, ǹɔɔi è nâa kɛ̀ Gâloŋ Atasɛra kponôi ǹíi nɛ̃ɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa. È ŋɔtíi kɛ́-ƀela ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ tòli. Dia ƀé kɛ̀ a Miumaŋ, Bizita, Aabona, Bita, Abata, Zɛtɛ da Kakai. Zinâai ŋí ƀé da kâa ŋɔnɛyâai mɛi kâa. È mò dîa a gɛɛ

11dí lí dí mó ŋɔnɛnîi Vasiti ma a gɛɛ é m̀aa ɣíri é ŋɔkâloŋ-nɛnî ƀɔrɔi sée ŋ̀ûa é pá a gɛɛ é ŋɔlɛ́lɛ-laai lɛ́ ǹɔii lônii dîa da ǹɔii kpîniŋ mɛi-ƀelai.

12Kɛ́lɛ tãi ǹûai ŋí dí lì la dí m̀ó Vasiti mai, vé gɛ́ ní é pá. Nya ƀe gâloŋ è ǹíi ŋwàna a ŋ̀ánaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13-14Kɛ́lɛ Atasɛra ŋɔkâloŋ laai su tua-perei va kâa mɛni da kélee kɛ̀ dɔ̂ŋ kɔ́lɔŋ-ƀelai da dáre-ƀelai ŋɛ́i pôlu. Nya ƀe gâloŋ è ǹɔii-ƀela kpaya-kpaya lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋí tòli é ŋuŋ pîlaŋ a dia. Kasina, Sita, Amaŋta, Tasi, Mɛrɛsi, Masina da Mɛmukãŋ. Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ a gâloŋ ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai nyii-ŋai kɛ̀ gɔlɛ ma Pɛsia da Midia lɔii su.

15È dímarê kɛ̀ ǹyɛɛ dîai, “Ŋá ńyee mu-ƀelai tɛ̂ɛ ŋánɛnî kɛ́tɛi Vasiti tôlii kɛ́lɛ è ŋ́oo pìli. Lé mɛni ƀé gáa dɔ̂ŋ su é pîlaŋ m̀ɛni sîi ŋí mai?”

16Mɛmukãŋ è m̀o gâloŋ ma da ŋɔtíi kɛ́-ƀelai kɛ̀ nàai ǹyɛɛi, “Ǹɛnîi fé m̀ɛnii ŋí kɛ́ ní nɔ́ a gâloŋ, kɛ́lɛ aâ gɛ́ a zinâai kélee Gâloŋ ŋɔlɔii gwaa kélee ma.

17Nɛnî da kélee a m̀ɛnii ŋí m̀ɛni Vasiti è gɛ̀ a gâloŋ, vé pâi ŋumɛ maa tɛ́ɛi ŋɔsurɔ̂ŋ pɔ́. Da pâi môi dîyɛɛi, ‘Gâloŋ è ŋɔnɛnî kɛ́tɛi tòli vé lí ní ŋ̀óo ma.’

18Sâa foloi ŋí yée mu, Pɛsia da Midia lɔii láa túɛ-ƀelai dínɛyâai da m̀ɛnii ŋí mɛ̀ni, vólo káoi fé pâi toôi dí pɛ́lɛ m̀ôi dísinâai dîa. Dífe pâi wɔ́lɔ kɛ̂i ŋumɛ maa tɛɛ̂i dísinâai pɔ́, woo-lâa maa fé tela pâi kɛ̂i díloai da dîa-ni.

19Mɛni ma, yà fàa kúwoo ma, tɔ̂ŋ kpɛtɛ kú bú Pɛsia da Midia tɔŋ-ŋai dîa a gɛɛ Vasiti fé wɔ́lɔ pa íŋɛi-tuɛ, ǹyaŋ é kɛ́ a tɔ̂ŋ nyii maa fé pâi wɔ́lɔ fálenîi. Ŋɔkâloŋ-nɛni laai tɛ́ɛ nɛnî da kpɛ́ni pɔ́.

20Da dɔ̂ŋ ŋí lòno ílɔii kpînin̨-ŋai kélee su, ǹɛyâai kélee da pâi kɛ̂i ŋumɛ mâa tɛɛ̂i dísinâai pɔ́ a nɛ̃ɛ ma díkɛ a díkôlɔɔ kpaa máŋ dí tɔ̂ɔ.”

21Gâloŋ da ǹɔii láa túɛ-ƀelai dí díyee sèe Mɛmukãŋ ŋɔlia-wooi mu.

22Nya ƀe Gâloŋ è dɔ̂ŋ ŋí kpɛ̀tɛ é dɛ̀ɛ ŋɔlɔii kpînin̨-ŋai kélee su. Dí dɔ̂ŋ ŋí pɔ̃yɛ zîi-woo-ŋai kélee su. Dí bɔ̃yɛ tí a gɛɛ ǹûai dí ǹóno dí kɛ́ ƀò a gɔ́lɔŋɔɔ kpakolo ƀé é kɛ́ ŋɔpɛ́rɛi láa túɛ ǹaa woo gbɛ̀ɛ ŋa kɛ́ ƀò ǹá.

Ɛtɛ 2

Dí Ɛtɛ kɛ̀ a gâloŋ ŋɔnɛnî kɛ́tɛi

1Tãi gâloŋ líi ŋá a yèŋ lai, è gíli ŋá sìa é pîlaŋ m̀ɛnii ma Vasiti è gɛ̀ lai da m̀ɛni kula maai è gbɛ̀tɛ m̀ɛni mai.

2Nya ƀe gbono ma-ƀelai da-ŋa dí mò ma dîyɛɛi, “M̀ó a gɛɛ dí nɛnî-kpela lɛ́lɛɛ-ŋa kɔ́ri yɛ̂.

3Íyee kpamo ǹɔii láa túɛ-ƀelai da-ŋa dîa ǹɔii kpinin̨-ŋai su a tɛɛ-ŋa a gɛɛ dí kɛ́ m̀ɛnii ŋí láa túɛ dí ǹɛnî-kpela-ŋai ŋí kɔ́ri dí pá a dia Susa taa-leei su. Da pà a dia, dítɛɛ Egai pɔ́ nyii gáa ínɛyâai mɛi káa mɛnii láa-tuɛi. A pâi kɛ̂i dímɛi kâai gɛ́ mii-sãa lɛ́lɛɛ-ŋa tɛ̀ɛ dípɔ da sãâ nyii a gɛ̀ nɛnî è lɛ́lɛi.

4À kɛ̀ tí, da pâi pâi a dia íŋɛi-tuɛ. Nyíi maa mɛ̂ni a pâi ílii sonîi, í gùla a nɛnî Vasiti pɔ́ɔ ŋá.” Gâloŋ è fàa ma é gɛ́ yɛ̂ɛ berei gbono ma-ƀelai dí mò la mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Ǹyaŋ Susa taa-leei tí su, Zuda-nuu tɔnɔ è kɛ̀ naa. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Mɔdikai. È kùla
Bɛŋsima ŋɔsîi su. Ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Zaɛ. È kula Kesi da Simei ni dísuui su.

6Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è Zuda kaloŋ Zɛoasiŋ sòŋ da ŋɔnûai Zerusâlɛŋ, é lí a
dia Babelɔŋ. Mɔdikai è kɛ̀ dísama.

7Mɔdikai m̀alêŋ nɛni tɔnɔ è kɛ̀ ǹyêei ŋaa kɔ̂ɔŋ pere su, kpɛ́ni fêi è kɛ̀ a tee-loŋ. E
kɛ̀ a nɛnî kpela lɛ́lɛɛ. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Ɛtɛ nyii da kâa dòli a Adasɛ Ibulu-wooi su.
Mɔdikai è zìɣe da ǹyaa dí lí. Núu kélee a kâa gàa ŋ̀wɛ́li a zòŋ. Mɔdikai è zìɣe yɛ̂ɛ
gbɔ́ɔi loŋ.

8Tãi Gâloŋ è mò la a gɛɛ dí nɛnî-kpela-ŋa kɔ́ri dí pá a diai, dí pà a nɛnî-kpela
támaa Susa taa-leei su gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi la, dí dítɛɛ Egai pɔ́. Ɛtɛ è kɛ̀ ǹɛnî-kpela-ŋai
ŋí sáma.

9Ɛtɛ maa mêni è Egai líi sòŋ a ŋ̀ánaa. È sia mâa-sãa kúŋ lɛ́lɛɛ-ŋa tɛ̀ɛ bɔ́ da ŋɔmii
sãai a maa félaa. È bù gâloŋ-pɛrɛi mu kwaai ǹɛ́lɛɛ dɔnɔ ma. È nɛnî kpela lɔ́ɔlu mɛi
feerɛ tɛ̀ɛ naa dí ké tíi kɛ̀ mì díkɛ mɛi kâa.

10Mɔdikai è Ɛtɛ lia-woo ƀò a gɛɛ vé wɔ́lɔ ŋɔsîi lɛ̀ núu da ma. Ǹyaŋ Ɛtɛ è gêra wóo
sìɣe.

11Mɔdikai a kâa lì gɛ́ sìa-sia gâloŋ-pɛrɛi ŋɛ́i-tuɛ a ɣele kélee a gɛɛ é gɔ́lɔŋ lé ƀé kɛ̂i
a Ɛtɛ.

12Da kâa núu kpono maa nɛ̃ɛ sãa tɛ̀ɛ ǹɛnî-kpela-ŋai ŋí pɔ́ a tɛɛ-ŋa. Dí wúlɔ kúŋ
nɛ̃ɛ-ŋa tɛ̀ɛ dípɔ a gɛɛ díkɛ zìa dîa ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi da yée mu. Naa pôlu ma, dí wée
kúŋ nɛ̃ɛ-ŋa tɛ́ɛ dípɔ a gɛɛ díkɛ zia dîa ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi da yée mu. Ǹ̃áloŋ puu káo
feerɛi ŋí a tɛ̀ɛ, maa nɛnîi a nâa lì gâloŋ pɔ́naa.

13Ǹúui dɔnɔ ŋɔtãi a kâa sèri a gɛɛ é lí gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ, m̀aa mâa ɣîri-sãai da zia-mâ-
sãai kélee a ŋ̀wɛli é ziɣe é lí lai, m̀ɛi káa-ƀelai da dɛ̀ɛ bɔ́.

14A lî a ɣele-wulii é pá pôlu a bôlu ma ɣele-ƀɔɔi. A pà pôlu, a lî Saasiga pɔ́ naa-
pere nyii kɛ̀ naa gâloŋ ŋɔnɛyâai bɛlɛ-pɛlɛi mɛi káa mɛni láa túɛi. Ǹɛnîi nyii nɔ́
maa mêni a gâloŋ líi làai, ǹyaa ƀé a dòli pôlu.

15Ɛtɛ nyíi kɛ̀ a Abiai ǹóŋ, Mɔdikai m̀alêŋ ŋɔtãi è sèri a gɛɛ é lí gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ. Vé
sɛŋ da mare kɛ̂ɛ kɛ́ ní fɛ́ɛ nɔ́ maa ɣîri-sãai da zia mâa-sãai m̀ɛi káa-nuui Egai è
dɛ̀ɛ bɔ́i. Ǹiɛɛ̂i, maa mêni è gâloŋ líi sòŋ.

16Atasɛra kɛ́ɛ a kâloŋ ŋɔkóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋɔɣáloŋ puui nyii da dòli a Tibɛi
zu ƀé dí lì la a Ɛtɛ gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu.

17Ɛtɛ maa mêni è gâloŋ líi sòŋ kpɔ́ a ŋ̀ánaa é tɛ́ɛ ǹɛnî-kpelai kpéli-ŋai dîa. Ǹya ƀé
Atasɛra è galoŋ-nɛnî ƀɔrɔi sèe ŋ̀ûa é gɛ́ a ŋɔpɛ́rɛ-leei Vasiti pɔ́ɔ ŋá.

18È kúu kɛ́tɛ kɛ̀ Ɛtɛ mɛni ma. Dí gúui ŋí láa sèe a “Ɛtɛ ŋɔkúui.” È ǹɔii kpînin̨ mɛi-
ƀelai da ǹɔii-ƀela kpaya-kpayai kélee tòli gúui ŋí su. È gbɛ̀tɛ a tôŋ a gɛɛ diai kélee

© 2014 Bible Society in Liberia.

ŋɔlɔii kpîniŋ-ŋai sui, dí ŋ̀elei ŋí síɣe a ɣele kɛ́tɛ dí kɛ́ mɛi kâa a ǹɛ́lɛɛ. È sãâ támaa ŋáa kɔ̀lɛ ǹûai kélee dîa gúui ŋí su.

Mɔdikai è gâloŋ ŋɔfúlu-laai maa kɔ̃ɔ

19Tãi ǹɛnî-kpela-ŋai dí díŋaa tɛ̀ la ma a tãi veerɛ ɣelei, Mɔdikai è kɛ̀ seêni gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi ŋɛ́i-tuɛ.

20Kɛ́lɛ Ɛtɛ fé wɔ́lɔ ŋɔsîi m̀aa mêni su kula ní núu da kélee ma. Ɛtɛ è Mɔdikai wóo mèni nɔ́ yêɛ berei a kâa ŋ̀óo mèni la a tãi è kɛ̀ la a lôloŋ.

21Mɔdikai kɛ́ɛ seêni gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi lái, è gâloŋ ŋɔnúu kpaya-kpayai veerɛ kàa. Ǹûai ŋí ɓé kɛ̀ a Bitanaŋ da Tɛrɛsi nyii-ŋai kɛ̀ gâloŋ ŋɔkpôŋ-lá mɛi káa mɛni mɛi. Dí dílii ŋwàna dí gbɛtɛ a gɛɛ dí gâloŋ páa.

22Mɔdikai kɛ́ɛ a m̀ɛnii ŋí mɛ́nii, è lì é mó Ɛtɛ ma. Ɛtɛ è lì é m̀ó gâloŋ ma a gɛɛ Mɔdikai ɓé m̀ɛnii mèni é mó mà.

23M̀ɛnii ŋí su káa gâloŋ mii, è kɛ̀ a tɔ̃yâ. È mò a gɛɛ dí ǹúu feerɛi ŋí sɛ̂lɛŋ wúru ma. Dí m̀ɛnii ŋí pɔ̃yɛ Gâloŋ-ŋai dímɛni-pɔlɔ kɔlɔi su.

Ɛtɛ 3

Emaŋ è gbɛ̀tɛ a gɛɛ é Zûu-ŋai dísuui su kara

1M̀ɛni-ŋai ŋí kɛ́ɛ pôlu ma, Gâloŋ Atasɛra è Emaŋ kɛ̀ a gɔlɛ ma nùu. E gɛ̀ a ŋɔlɔii kâloŋ-ŋai kélee láa túɛ-nuu. Emaŋ ǹâŋ láa ɓé kɛ̀ a Amedata. Amedata è kɛ̀ a Aga ŋɔsuui su ǹúui da.

2Gâloŋ Atasɛra è mò ŋɔtíi kɛ́-ɓelai kélee dîa kɛ̀ tíi kɛ̂i ŋɔpɛ́rɛi lái, a gɛɛ tãi kélee da Emaŋ kàa lai, dí dímaa pɛ́lɛ. Ǹûai kélee da kâa gɛ̀ tí. Kɛ́lɛ Mɔdikai è mò nyɛ̀ɛ vá pɔ̂ri gɛ̂i tí.

3Nya ɓe ǹɔii kpîniŋ mɛi-ɓelai da-ŋa dí m̀arê kɛ̀ dîyɛ mai, “Lé ɓé ífe ɓaa kɛ́-maa tɛɛ̂i la Emaŋ pɔ́ yêɛ berei gâloŋ è mò lai?”

4Dí ǹia-woo ɓò a tãi támaa kɛ́lɛ vé ŋ̀óli tɔɔ ní dîa. È mò dîa ǹyɛɛi, “Ḿva pɔ̂ri gɛ̂i, kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa a Zuda-nuu.” Dí lì dí mó Emaŋ ma a gɛɛ dí gáa à kɛ̀ Mɔdikai wóoi a pɔ̂ri lɛɛ̂i ma.

5Tãi Emaŋ è gàa la a gɛɛ m̀ɛnii gâloŋ è mòi Mɔdikai fé gɛ̂i, è ǹíi ŋwána a ŋ̀ánaa.

6Tãi è gɔ̀lɔŋ la a gɛɛ Mɔdikai è kɛ̀ a Zuda-nuui, è gbɛ̀tɛ a gɛɛ é Zuda-ŋai kélee páa Gâloŋ Atasɛra ŋɔlɔii kpîniŋ kélee su.

7Gâloŋ Atasɛra ŋɔkâloŋ laa kóraŋ buu káo feerɛi ŋɔɣáloŋ maa-ŋuŋ nyii da dòli a Nisãŋ Ibulu-wooi sui, Emaŋ è ŋɔnûai marê kɛ̀ a gɛɛ dí tãi lɛ́ mà a pɔ̂ri ǹûai ŋí su-karai lai. Nya ɓe dí kpɛɛŋ tôo nyii dòli a Puriŋ Ibulu-wooi su a gɛɛ dí ŋ̀ele kúui kɔ́lɔŋ. Gbɛɣɛŋ è ǹɛ a gɛɛ dí m̀ɛnii ŋí kɔ́ɔ pîlaŋ a ŋ̀áloŋ puu káo feerɛi ŋɔfólo puu káo saaɓa ɣele. Da ŋ̀áloŋ ŋí toli a Adai Ibulu-wooi su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Gɛ́ɛ tíi, Emaŋ è mò Gâloŋ Atasɛra ma ǹyɛɛi, “Núu sîi da-ŋa díkaa ílɔii kpîniŋ-ŋai su nyii-ŋai díwɔ̂ tua-perei káa a da kpɛ́ni ǹúu kpéli-ŋai díwɔ̂i ma. Dífe siâi a ǹɔii ŋɔtɔ̂ŋ wóo. M̀ɛni ma, ya íyee sèe dímu, vé pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ ímɛni ma.

9A kɛ̀ íyee seɛɛ̂i ŋ́ooi ŋí mu, m̀ó a gɛɛ dí ǹúu suui ŋí su kara ílɔii kpîniŋ-ŋai su. Ya gɛ̀ tí, ŋa pâi káne pãŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu (750) pûi ǹɔii ŋɔsɛŋ-kao lâai kɛ́ kwaai ma ǹɔii ŋɔtíi kɛ́ mɛni ma.”

10Nya ƀe gâloŋ è ŋɔgbònoi kùla ǹyée ma nyíi kɛ̀ a ŋɔwála-walai é dɛɛ Aga ŋɔsuui su ǹúui Amedata ǹóŋ, Emaŋ pɔ́ nyii kɛ̀ a Zuda-ŋai díkpɔara-nuui.

11È mò ma ǹyɛɛi, “Ísɛŋ kaoi é lɛ́ɛ naa. Kɛ́lɛ m̀ɛnii kélee ya ŋ̀wɛ̂lii í gɛ́ a diai, gɛ́.”

12Nya ƀe Emaŋ è gâloŋ ŋɔkɔlɔ pɔ̃yɛ-ƀelai kélee ŋáa tɛ̀ gîe ma a ŋ̀áloŋ maa-ŋuŋ ŋɔfólo puu káo saaƀa ɣele. È mò dîa a gɛɛ dí gâloŋ wóoi ŋí pɔ̃yɛ ǹɔii kpîniŋ-ŋai láa túɛ-ƀelai pɔ́ ǹûai dísîi-woo-ŋai su tɛi-tɛi. Gɛ́ɛ da gɔlɔ-ŋai ŋí pɔ̃yɛɛi, è gâloŋ ŋɔgbònoi pɔ́ɔ kɛ̀ gɔlɔ-ŋai ŋí su gâloŋ láai su.

13Dí gɔlɔ-ŋai ŋí tɛ̀ɛ ǹɔii kpîniŋ-ŋai lá túɛ-ƀelai kélee pɔ́ naa a tɛɛ-ŋa. Gɔlɔi ŋí wóo ƀé kɛ̀ a gɛɛ dí fólo tɔnɔ siɣe dí Zuda-ŋai kélee paa, ǹúu kpaya-kpayai da bɛlɛ-pɛlɛi, a ŋ̀áloŋ buu káo feerɛi nyii Ibulu-ŋai da dòli a Adai ŋɔfólo puu káo saaƀa ɣele ti-ti, dí díkɔ̃liŋ kélee síɣe.

14 Ŋ̀óoi kɛ̀ gɔlɔi ŋí sui è kɛ̀ a sɛŋ dí m̀ó ǹûai kélee dîa tɛi-tɛi díkwaa ŋai ma, a gɛɛ díkɛ a díkpîŋ kpɛtɛɛ ŋ̀ele kûui ŋí mɛni ma.

15Dí gɔlɔi ŋí su woo ƀò ǹûai kélee dîa yɛ̂ɛ berei gâloŋ è m̀o lai. Dí gɔ́ɔ pîlaŋ Susa taa-leei su dí gbéli kpɛ́ɛ ǹɔii kpîniŋ-ŋai su. Nya ƀe gâloŋ da Emaŋ dí lì dí kɛ́ kpele-sãa kpèle gîe ma, Susa taa-leei su kɛ́ ƀò wúlee.

Ɛtɛ 4

Mɔdikai è Ɛtɛ marê kɛ̀ kpɔŋ mâa mɛni ma

1Tãi Mɔdikai è m̀ɛni-ŋai kɛ̂i maa tûŋ mèni lai, ǹíi è too pôlu. È ŋɔseɣei fâla-fala ma é luu sía ma é maloŋ tôo-maa sɛ̂ɣe too mà é lí daa lêei sámai gɛ́ wɔ̀lɔ a ŋ̀ánaa.

2Kɛ́lɛ è lì nɔ́ é kóyaŋ gâloŋ-pɛrɛi lá, kpɛ́ni fêi, dífa kâa fàa ma ǹúui maloŋ tôo-maa seɣe káa mai é lɔ́ ziɣãŋ su.

3Ƀɛ́i kélee Zuda-ŋai paa mɛni duŋ è sèri naai, Zuda-ŋai kélee kɛ̀ naai dí sèe malôŋ-pere su. Díkɛ̀ sûŋ siɣêi díkɛ wɔ̀lɔ. Dámaa ɣele dí kɛ̀ nɔ́ luu siâi dîa dí kɛ́ maloŋ tôo-maa seɣe tòo dîa.

4Ɛtɛ yée mu-nɛɣãai da m̀ɛi káa sinaai dí lì dí m̀ɛnii ŋí ƀó ma. Ǹíi è tòo pôlu a ŋ̀ánaa. È seɣe sîɣe é dɛ̀ɛ Mɔdikai mì a gɛɛ é m̀aloŋ tôo maa seɣei kúla ma. Kɛ́lɛ Mɔdikai fé zoŋ ní.

5Nya ƀe Ɛtɛ è Atasi tòli nyii kɛ̀ a gâloŋ ŋɔnɛɣâai mɛi káa ǹúui dɔnɔi. Ǹalôŋ ŋí ƀé kɛ̀ Ɛtɛ mɛi kâai. È dɛ̀ɛ Mɔdikai pɔ́ naa a gɛɛ é gáa lé ƀé kɛ̂i lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Nya ƀe Atasi è lì gâloŋ-pɛrɛi lá Mɔdikai pɔ́ naa.

7Mɔdikai è m̀ɛnii kélee su kùla ma. È zɛŋ kâoi láa lɛ̀ ma Emaŋ è góno tèe a gɛɛ a pâi bûi ǹɔii ŋɔsɛŋ kâo lâai kɛ́ kwaai ma a gɛɛ dí Zuda-ŋai paai.

8Gɔlɔi gâloŋ è dɛ̀ɛ Susa taa-leei su Zuda-ŋai paa mɛ̂ni mai, Mɔdikai è dɔnɔ tɛ̀ɛ Atasi pɔ́ a gɛɛ é lí la Ɛtɛ pɔ́ é ŋ̀áa lɛ́ ma. È mò ma a gɛɛ é mó Ɛtɛ ma é lí gâloŋ pɔ́ naa é dímaa kpera fe kɛ́ a gɛɛ gâloŋ é dísu mɛni lɛɛ.

9Atasi è lì pôlu Ɛtɛ pɔ́ é m̀ɛnii su kula ma nyii Mɔdikai è mò mai.

10È mò Ata ma a gɛɛ é mò Mɔdikai ma ǹyɛɛi,

11“Mó Mɔdikai ma a gɛɛ núu da fa lî gâloŋ ŋɛ́i-tuɛ kpɛ́ni à kɛ̀ vé maa nuui tóli ní. A wàla kɛ́ tí, fɛ̂ɛ dí maa nûui paa. Ŋɔtíi kɛ́-ƀelai kélee dí m̀ɛnii ŋí kɔ́lɔŋ da ǹɔii kpînin̨-ŋai su-ƀelai. Ǹúui nɔ́ gâloŋ a fâa ma é pá ŋ̀ɛ́i-tuɛi ǹyaa ƀa ǹúui nyii gâloŋ a ŋɔkâloŋ wurui lɛ̀ mai. É kúla nyíŋi pôlu, ŋ̀gulaa gâloŋ pɔ́ naa a tɛɛ fólo buu saaƀa ma.”

12Ata è lì pôlu é m̀ɛnii ŋí ƀó Mɔdikai ma.

13Mɔdikai è mò Ata a gɛɛ é mó Ɛtɛ ma, “Vé kɛ̀ íkili ŋá a gɛɛ ya pâi ŋuŋ ma ƀô sɔlɔ ƀôi kpɛ́ni fêi íkaa gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu.

14Ya lɛ̀ɛ a ímɛi sáa ífe mɛni da kɛ́ ní é pîlaŋ m̀ɛnii ŋí ma, kpɔŋ mâa a pâi kulâi núu da kpɛ́ni yêei Zuda-ŋai mɛni ma ǹyaŋ kɛ́ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ yá, ka ísuui su-ƀelai kélee káŋuŋ lá a pâi pilîi. Gbɛ̂ɛ ƀé gɔ́lɔŋ a kɛ̀ í pà gâloŋ-pɛrɛi mu a tãi ŋí kúŋuŋ ma ƀó mɛni ma?”

15Nya ƀe Ɛtɛ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ mai,

16“Lí í Zuda-ŋai kélee ŋáa tɛ́ díkîe ma Susa taa-leei su ka dîa-ni ká sûŋ siɣe m̀ɛni ma. Ka sûŋ siɣe a fólo saaƀa. Kwa ńyee mu-ƀelai kwa pâi gɛ̂i tí máŋ. Zûŋ ŋá ɣále tãi ŋa pâi liî gâloŋ pɔ́ naa berei máŋ vé tí la dɔ̂ŋ lá-woo mai. À kɛ̀ ŋa pâi saâi m̀ɛnii ŋí su, gɛ̀ ní é kɛ́ tí.”

17Mɔdikai è lì pôlu é m̀ɛnii kélee kɛ́ yɛ̂ɛ berei Ɛtɛ è mò la mai.

Ɛtɛ 5

Ɛtɛ è ƀɛlɛ tôli ƀò a gâloŋ da Emaŋ

1Vólo saaƀa suŋ Ɛtɛ è m̀o Mɔdikai ma a gɛɛ díziɣe gbɛ̀ɛ ŋa ɣelei, Ɛtɛ è ŋɔkâloŋ-nɛni seɣei ɣîri ma é lí é tɔ́ɔ gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi ŋɛ́i-tuɛ. Gâloŋ see-sɛŋ è kɛ̀ ƀɛ́i núu a kâa kɛ̀ seei-ni naa gɛ́ ŋ̀énii ŋá pere kàai. Maa tãi tí, gâloŋ è kɛ̀ seêni gâloŋ see sɛŋ ŋá.

2Ɛtɛ káa mii, maa mɛ̂ni è ǹíi làa. È ŋɔgôo kaloŋ-wuruii sãa ma. Ɛtɛ è lɛ̀ɣɛ la é ǹyée lɛ́ɣɛ ŋ̀úrii ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Gâloŋ è marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Ɛtɛ, lé ɓé kɛ̀? Lé ɓé ya ŋ̀wɛ̂lii ŋá gɛ́ yɛ̂i? Ya kɛ̀ kpîŋ
ŋ̀wɛ̂lii ŋá ŋákâloŋ lɔii ŋáa kɔ́lɛ zâmai ŋá gbua tɔ̂nɔ tɛɛ ípɔ, ŋa pâi dɛɛ̂i ípɔ.”

4Nya ɓe Ɛtɛ è mo ma ǹyɛɛi, “À kɛ̀ gáa a ílii laa mɛni, ŋa ɓɛlɛ tôli ɓôi a yá ka Emaŋ
sâa gbínii su. Ŋa pâi kúu kɛ́tɛ kɛ̂i kâa.”

5Gâloŋ è Emaŋ tòli ǹyɛɛ mai, “Pá a maa félaa. Ɛtɛ a kútôlii a gɛɛ é kúu kɛ́ kûa.”
Emaŋ è pà da gâloŋ dí lí Ɛtɛ pɔ́ naa.

6Díkɛɛ ŋwãai kpèlei, gâloŋ è ŋɔ́nɔ Ɛtɛ marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Lé ɓé ya ŋ̀wɛ̂lii ŋá gɛ́
yɛ̂i? M̀ɛnii kélee ya ŋ̀wɛ̂lii ŋá gɛ́ yɛ̂, ŋa pâi gɛ̂i a nɛ̃ɛ ma kpîŋ ŋá ŋákâloŋ lɔii ŋáa
kɔ́lɛ zâmai ŋá gbua tɔ̂nɔ tɛɛ ípɔ, ŋa pâi dɛɛ̂i ípɔ.”

7Ɛtɛ è mò ma ǹyɛɛi,

8“À kɛ̀ ḿaa mɛ̂ni a ílaa láa, ífaa ma a gɛɛ í m̀ɛnii kɛ́ ŋa pâi môi yâi, gɛ̀ ní, ŋa ítolîi
ŋɔ́nɔ ka Emaŋ a ɓɛlɛ-pere. Ka pá tínaa, ŋa pâi ŋɔ́nɔ kúu kɛ́tɛ kɛ̂i kâa. Zɛŋ ŋa ŋ̀wɛ̂lii
lai, nàa ɓé ŋa pâi maa m̀ɛnii kpîŋ ɓôi naa yâ.”

Emaŋ è gbɛ̀tɛ a gɛɛ é Mɔdikai paa

9Emaŋ è kùla gúui su a lii-nɛ̃ɛ gɛ́ yoŋka tèe. Tãi è kùla la ŋ̀énii ŋái, è Mɔdikai kàa.
Emaŋ è ŋ̀á kàa a gɛɛ Mɔdikai fé ŋumɛ maa tɛɛ-ni bɔ́ yɛ̂ɛ berei ǹúui gbéli-ŋai díkɛ̀
gɛ̂i lai. M̀ɛnii ŋí è gɛ̀ gbɔara lîi kɛ̀ Emaŋ líi su é pîlaŋ Mɔdikai mai, zu é kɛ́tɛ.

10Gɛ́ɛ tíi, Emaŋ è ǹíi maa sòŋ é tɛ́ɛ mà é lí ŋɔpɛ́rɛi lá. È ŋɔwɛli kɛ́-maa-ɓelai kélee
tòli ɓɛlɛ-pere su. È ŋɔnɛnîi Zɛrɛ tòli máŋ gbɔŋ ŋí su.

11Dí páai, è yoŋka tèe díŋɛi ǹônii-sinaai da gɔ̃liŋ mɛni ma. È ŋɔ́nɔ yoŋka tèe
ŋ̀wála-wala laai mɛni ma gâloŋ è dɛ̀ɛ bɔ́ a gɛɛ gɛ́ ɓò ǹûai da ǹɔii mɛi-ɓelai kélee
láa túɛi.

12Vé kóyaŋ nɔ́ tí, è mò máŋ dîa ǹyɛɛi, “Ɛtɛ aâ gâloŋ tóli a gɛɛ é kúu kɛ́tɛ kɛ́ mà.
Ń̀yãa tɔnɔ nɔ́ ɓé è mò a gɛɛ kwa gâloŋ kwa pɔ̂ri liî m̀ɛlɛ-tolii tí ma tínaa.

13Kɛ́lɛ nyíŋi kélee fé ḿâ a lii-laa mɛni a kɛ̀ nɔ́ ŋà kɛ̀ Zuda-naloŋ Mɔdikai kâai gâloŋ
ŋɔpɛ́rɛi lá a vúlu.”

14Nya ɓe ŋɔnɛnîi da m̀arâai dí mò ma dîyɛɛi, “Yeŋkɛ̂ŋ tɔɔ mɛi kɛ́ ɓò a kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni
buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu. À kɛ̀ tí, m̀ó gâloŋ ma é Mɔdikai sɛ̂lɛŋ ma a tínaa
ɣele-wala. Gɛ̀ ní ya pâi liî gúui su a lii-nɛ̃ɛ.” Ǹia-wooi ŋí è ǹíi làa. È gɛ̀ dí ǹyeŋkɛ̂ŋ
tɔ́ɔ.

Ɛtɛ 6

Gâloŋ Atasɛra è ɓaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ Mɔdikai pɔ́

1Gâloŋ Atasɛra fé nyìi ní a gbínii tí. È mò a gɛɛ dí pá a ǹɔii ŋɔmɛni-pɔlɔ kɔlɔi dí
ǹóno mì.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Gɔlɔi m̀éi dí ǹaa lònoi, è kɛ̀ a bîlaŋɔɔ m̀ɛnii ma Mɔdikai è gɛ̀ gâloŋ mii. Nya ƀa tãi Bitanaŋ da Tɛrɛsi dí gbɛ̀tɛ la a gɛɛ dí gâloŋ paai. Mɔdikai è wɔ́lɔ lì é m̀ó gâloŋ ma. Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ a gâloŋ ŋɔkpôŋ-lá mɛi káa-ƀelai láa túɛ-ƀela.

3Nya ƀe gâloŋ è dímarê kɛ̀ ǹyɛɛ dîai, “Tãi Mɔdikai è m̀ɛnii lɛ́lɛɛ ŋí kɛ̀ lai, lɛ́ ƀaa kɛ́-maa ƀé kú dɛ̀ɛ bɔi? Lɛ́ mɛni lɛ́lɛɛ ƀé è zɔlɔ ƀó zui?” Dí mò mà dîyɛɛi, “Kúfe niî mɛni da kélee kɛ́ ní mì.”

4Nya ƀe gâloŋ è dímarê kɛ̀ ǹyɛɛ dîai, “Ŋátii kɛ́-nuui nênɛ ƀé bɛ́rɛi lai?” Maa tãi tí Emaŋ a lɔ́ nɔ́ bɛ́rɛi mu. È lɔ̀ bɛ́rɛi mu a gɛɛ é m̀ó gâloŋ ma é wála-wala-laa tɛɛ bɔ́ Mɔdikai sɛ̂lɛŋ mɛni ma ǹyeŋkêŋ ma nyíi è gbɛ̀tɛi.

5Nya ƀe ǹyée mu-ƀelai dí mò ma dîyɛɛi, “Emaŋ ƀè.” È mò dîa ǹyɛɛi, “Ka m̀ó mà é lɔ́.”

6Tãi Emaŋ è lɔ̀ lai, gâloŋ è m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Ílâai la lé ƀaa kɛ́-maa sii ƀé ŋa pɔ̂ri dɛɛ̂i ǹúui pɔ́ nyii maa méni a ńii laai?” Emaŋ è m̀o ǹíi su pere ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀé gâloŋ a pɔ̂ri ƀaa kɛ́-maa tɛɛ̂i bɔ́ é kúla m̀bôlui?”

7È gâloŋ wóo su tòo ǹyɛɛ mai, “Gâloŋ a kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ núu da pɔ́ nyii maa mɛ̂ni a ǹíi láai,

8a m̀o a gɛɛ dí pá a kâloŋ maa-ɣili sɛ̂ɣe da, da kâloŋ ƀɔrɔ tɔnɔ, é pɛ́lɛ Gâloŋ ŋɔsooi nyii a sɛ̂e m̀éi ma.

9À kɛ̀ tí, a mò ŋɔlɔii láa túɛ-nuu kɛ́tɛi dɔnɔ ma a gɛɛ é gâloŋ seɣei ŋí tóo maa-nuui ma, é gâloŋ ƀɔrɔi sée ŋ̀ûa, é zee gâloŋ ŋɔsooi mɛi. Naa pôlu ma a tɔ̂ɔ dúɛ gɛ́ lolo laa ma gɛ́ tìnaŋ la daa-leei ma gɛ́ mò ǹyɛɛi, ‘Ka gáa, berei ŋí ƀé gâloŋ a ƀaa kɛ́-maa tɛ̂ɛ la ǹúui pɔ́ nyii ǹíi lâai mɛni ma.’ ”

10Nya ƀe gâloŋ è mò mà ǹyɛɛi, “Lí a maa félaa í pá a ŋá sɛ̂ɣei da, da kaloŋ-ƀɔrɔ é pɛ́lɛ ŋásooi ma. Gɛ́ nɔ́ Zuda-nuui Mɔdikai mì yɛ̂ɛ berei yá kpîŋ í mò lai. Ya pâi gâai seêni gâloŋ pɛrɛi láƀelei. M̀ɛni-ŋai kélee í mòi, gɛ́ mì. Ífe da lɛ̀ɛ pôlu.”

11Nya ƀe Emaŋ è lì é zeɣei síɣe da zòoi. E zeɣei tôo Mɔdikai ma, Mɔdikai é tɛ́ zooi mɛi. Emaŋ è tɔ̀ɔ Mɔdikai túɛ gɛ́ tìnaŋ la daa-leei ma gɛ́ lolo lâa mà ǹyɛɛi, “Ka gáa, berei ŋí ƀé gâloŋ a ƀaa kɛ́-maa tɛ̂ɛ la ǹúui pɔ́ nyii ǹíi lâai mɛni ma.”

12Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Mɔdikai è lì pôlu gâloŋ pɛrɛi lá. Kɛ́lɛ Emaŋ è lì pôlu ŋɔpɛ́rɛi lá a maa félaa ǹyée láa ŋ̀ûa a ŋumɛ-pere.

13Zèriɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lai, è mèni-ŋai kélee su kùla ŋɔnɛnîi ma da m̀arâai. Nya ƀe ŋɔlia-woo ƀó-ƀelai da ŋɔnɛnîi dí mò ma dîyɛɛi, “Íƀaa kúla maai kɔ́ɔ a pîlaŋ Mɔdikai mɛi. Ǹyaŋ Mɔdikai káa a Zuda-nuu. Ífe pâi pɔrîi ǹyée mɛi ɣâlei. Ya kànaŋ ma, ya pâi saa tí-ti sɔlɔ ƀôi.”

Dí Emaŋ sɛ̀lɛŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Díkɛɛ m̀ɛnii ŋí ƀôi mài, gâloŋ ŋɔnɛyâai mɛi káa-ƀelai da-ŋa dí pà Emaŋ perêi a gɛɛ dí lí gúui su a ma félaa nyii Ɛtɛ è maa ƀɛlɛ tòli ƀò a diai.

Ɛtɛ 7

1Nya ƀe gâloŋ da Emaŋ dí lì Ɛtɛ pɔ́ naa a gɛɛ dí dílaa míi.

2Díkɛɛ dílaa miî, gâloŋ è Ɛtɛ marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Ɛtɛ, lé ƀé ya ŋ̀wêlii ŋá gɛ́ yêi? Ya kɛ̀ kpîŋ ŋá ŋákâloŋ lɔii ŋáa kɔ́lɛ zâmai ŋá gbua tɔ̂nɔ tɛɛ ípɔ, ŋa pâi dɛɛ̂i ípɔ.”

3Ɛtɛ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ mai, “Óo Gâloŋ, à kɛ̀ gáa a ílii láa mɛni, íyee sée m̀ɛnii ŋí mu ŋa pâi m̀ôi yâi. Í pêɛi ífe ǹɛɛ naa dí ŋáfulu-laai su-kara kwa ŋánûai kélee.

4Da kúsuui tɛ́ɛ nûa pɔ́ a gɛɛ dí zu-kara. Eêi kɛ̀ da ŋ̀wêlii nɔ́ dí kúkɔlɛ, ŋ̂ái lɛ̀ɛ a m̀ɛi saa, fêi fũa-fũa tɔɔ yâ. Kélɛ da gbɛ̀tɛ a gɛɛ dí kúsuu kpɛ́ɛ ɣele ma.”

5Gâloŋ Atasɛra è Ɛtɛ marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Ǹúui nênɛ ƀé ŋɔkili ŋa siai a pɔ̂ri m̀ôi ma a gɛɛ é píli m̀ɛni kɛ́ɛ tí sui. Maa surɔ̂ŋ kɔ̂ɔ?”

6Ɛtɛ è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ mai, “Emaŋ nalôŋ ŋí ƀe. Gáa a kúmaa wûlu-nuu, kúkpɔara-nuu da kúmaa nɔ̃́ɔ-nuu.” Emaŋ è gâloŋ da Ɛtɛ dí ŋɛ́i kàa kpɔ́ sɩ̃́i é yao kpɔ́ a ŋánaa.

7Nya ƀe gâloŋ è ǹíi ŋwâna kpɔ́ a ŋ̀ánaa é mu-siɣe loŋpoi su é kúla bɛ́rɛi ŋɛ́i-tuɛ-pere. Emaŋ è gɔ̀lɔŋ a gɛɛ gâloŋ a pá gula ma kɛ̂i. Nya ƀe è lɛ̀ɛ pôlu a gɛɛ é pɛ́lɛ a Ɛtɛ kɔ́ɔ a gɛɛ vé ǹɛɛ ǹaa dí ŋɔfulu-laai su-kara.

8Gâloŋ páa pôlui, è Emaŋ kàa pɛlêi Ɛtɛ kɔ́ɔ mu. Tãi gâloŋ è nàa kàa lai, è làɣi ǹyɛɛi, “Nalôŋ ŋí a ŋ̀wêlii é ŋánɛnîi tée perêi a ŋ̂ɛi-tuɛ, ŋápɛrɛi mu?” Ǹûai dí gâloŋ wóo mɛni ɣelêi-pere. Nya ƀe dípà naa ŋáa ma dí Emaŋ soŋ dí seɣe kpíniŋ a ŋuŋ.

9Aabona nyii kɛ̀ a gâloŋ ŋɔnɛyâai mɛi káa-nuui dɔnɔi, è mò ǹyɛɛi, “Emaŋ a yeŋkêŋ tɔɔ ŋɔpɛ́rɛi pôlu. Ǹyeŋkêŋ ŋí ŋɔtɔɔ-mɛi káa a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ káo lɔ́ɔlu. È dɔ̀ɔ a gɛɛ é Mɔdikai, nyíi wɔ́lɔ ífulu-laai ŋuŋ ma ƀoi, sɛ̂lɛŋ ma.” Gâloŋ è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka Emaŋ kpîŋ sɛ̂lɛŋ ma!”

10Nya ƀe dí Emaŋ sɛ̀lɛŋ ǹyeŋkêŋ mâ nyii è dɔ̀ɔ Mɔdikai mɛni mai m̀â. Nyíŋi pôlu ma, gâloŋ líi ŋáa è yèŋ.

Ɛtɛ 8

Ɛtɛ è Zuda-ŋai ŋuŋ ma ƀò

1Zuda-ŋai díkpɔara-nuui Emaŋ pâa pôlu mai, Gâloŋ Atasɛra è Emaŋ kɔ̃liŋ kélee tɛ̀ɛ Ɛtɛ pɔ́. Ɛtɛ è m̀o gâloŋ ma a gɛɛ Mɔdikai káa a ŋɔkáayɔɔ. M̀ɛni ma gâloŋ è ŋuŋ ma ƀô tɛ̀ɛ Mɔdikai pɔ a gɛɛ a pɔ̂ri ǹyaa gâloŋ naa kâai a tãi kélee a ŋ̀wêlii é gáa lai.

2Gâloŋ Atasɛra è wɔ́lɔ ŋɔkâloŋ gbònoi tɔnɔ tɛ̀ɛ Emaŋ pɔ́ a ŋɔwála-wala laai. Emaŋ kɛ́ɛ da zɛ̂lɛŋ pôlu ma, gâloŋ è gbònoi sîɣe è dɛ́ɛ Mɔdikai pɔ́. Ɛtɛ è Mɔdikai pù Emaŋ kɔ̃liŋ kélee mɛi nyii gâloŋ è dɛ̀ɛ bɔi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ɛtɛ è ŋɔ́nɔ pɛ̀lɛ a gâloŋ kɔ́ɔ gɛ́ wɔ̀lɔ. È gbera fé a gɛɛ Zuda-ŋai dísuui su-kara mɛnii Emaŋ nyii kɛ̀ a Aga ŋɔsuui su-nuui è gbɛ̀tɛ gâloŋ é faa mai, vé ǹɛɛ naa é kɛ́ tí.

4Nya ƀe gâloŋ è ŋɔgôo kaloŋ wuruii lɛ̀ Ɛtɛ ma, Ɛtɛ é mù siɣe é tɔ́ɔ.

5Ɛtɛ è mò gâloŋ ma ǹyɛɛi, “À kɛ̀ a ílii láa mɛni, ǹyaŋ a kɛ̀ ḿaa mɛ̂ni lâai ílii ma, kɔlɔ láaŋ gɔlɔi mâ Emaŋ è dɛ̀ɛ ílɔii kpînin̨-ŋai su Zuda-ŋai paa mɛ̂ni ma a gɛɛ núu da fé sìa a gɔlɔi kpîŋ wóo.

6Ŋà sèe ŋ́gɛ nûa kàa díkɛ ŋásuui da ŋá káayɔɔ-ŋai su-kara, lé lii see ƀé pâi kɛ̂i ńyêei?”

7Gâloŋ Atasɛra è mò Ɛtɛ ma da Zuda-nuui Mɔdikai ǹyɛɛi, “M̀ɛni nyɔ́mɔɔi Emaŋ è gbɛ̀tɛ Zuda-ŋai láa mai, ŋá gùla maa kɛ̂ la. Ŋá zɛ̀lɛŋ gbɔ́ɔi yeŋkeŋ ma è gbɛ̀tɛi, ŋá gɔ̃liŋ tɛɛ Ɛtɛ pɔ́.

8Ka kɔlɔ pɔ̃yɛ ǹɔii láa túɛ-ƀelai kélee pɔ́ naa ǹɔii kpînin̨-ŋai su ńaai su Zuda-ŋai mɛni ma. Gâloŋ gbonoi Mɔdikai yêei, kà bɔ́ɔ kɛ́ gɔlɔi kpîŋ su. Gɔlɔi nyii kélee gâloŋ gbonoi ŋí pɔ́ɔ káa zui, núu da fa ǹyée kùla mù.”

9Nya ƀe Mɔdikai è gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai tòli kpɔ́ ŋ̀á ma a góraŋ ŋɔɣáloŋ zaaƀai nyii da kɛ̂ ma Sivaŋ Ibulu-wooi sui ŋɔfólo buu feerɛ káo saaƀa ɣele. M̀ɛnii kélee Mɔdikai è mò dîa é pîlaŋ Zuda-ŋai dîai, dí bɔ̃yɛ. Dí da tɛ̀ɛ Zuda-ŋai pɔ́naa, ǹɔii-ƀelai, da ǹɔii láa túɛ-ƀelai nyíi ŋai kɛ̀ ǹɔii kpînin̨ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi (127) mɛi, é siɣe Iŋdia lɔii ma é lí Itiopia lɔii ma. Dí gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ ǹûai dísîi-woo-ŋai su tɛi-tɛi.

10Mɔdikai è gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ Gâloŋ Atasɛra láai su, é gâloŋ ŋɔgbonoi pɔ́ɔ kɛ́ zu. Dí gɔlɔ-ŋai ŋí tɛ̀ɛ gâloŋ ŋɔsoo sia-ƀelai pɔ́ dí lí a dia ǹɔii kpînin̨-ŋai kélee su a maa félaa.

11Gɔlɔi ŋí wóo ƀé kɛ̀ a gɛɛ Zuda-ŋai da pɔ̂ri kpɔnîi díkîe ma dí díkpîŋ maa kɔ̃ɔ díkpɔara-ƀelai yêei. Gɔlɔi ŋí è wála-wala tɛ̀ɛ dípɔ a gɛɛ núu da a kɛ̀ pâi a gɛɛ é dísu-kara, da dílônii, dínɛyâai é pɛ́lɛ díkɔ̃liŋ ma, dí tɔ́ɔ a gbanaŋɔɔ dífe yào maa-ƀelai dîa. Da pɔ̂ri díkpɔara-ƀelai kpîŋ paâi dí díkɔ̃liŋ siɣe.

12Ŋ̀ele kûui dí gbɛ̀tɛ a gɛɛ dí Zuda-ŋai su kara lai, nya ƀe kɛ̀ a góraŋ ŋɔɣáloŋ puu káo feerɛi nyii da dòli a Adai ŋɔfólo puu káo saaƀa ɣele. Dí gbɛ̀tɛ a gɛɛ dí m̀ɛnii ŋí kɛ́ Gâloŋ Atasɛra ŋɔlɔii kpînin̨ kélee su.

13Gɔlɔi ŋí Ɛtɛ da Mɔdikai dí dɛ̀ɛi ŋ̀óo ƀé kɛ̀ a gɛɛ dí mó Zuda-ŋai dîa dí díkpîŋ kpɛtɛ dí kɔ́ diai kélee pɔ́ pâi pɛlɛ̂i dîa a ŋ̀elei tí a gɛɛ dí dípaai.

14Gɔlɔ láa lɛ́-ƀelai kɛ̀ gâloŋ ŋɔsoo-ŋai mɛi dí lì a ŋ̀orɛ̂-wooi yɛ̂ɛ berei gâloŋ è mò la dîai. Dí ŋ̀orɛ̂-wooi ŋí ŋáa lɛ̀ máŋ Susa taa-leei su-ƀelai dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Mɔdikai è kɛ̀ a maa ɣiriɛɛ a kâloŋ seɣe. Zeɣei ŋí pɔ̃yɛ è kɛ̀ a doɔɔ a buluŋ da gole. Gôo kaloŋ ɓɔrɔ kɛ́tɛ tɔnɔ è kɛ̀ a zeɛɛ ŋ̀ûa. Ŋɔseɣei mɛi-pere ŋɔi è kɛ́ a seɣe kpɔ̂lu mu tɛi-yɛɛ nɛnɛ fɛfɛ. Susa taa-leei su-ɓelai kélee dí maa koi-nɛ̃ɛ kùla.

16Ǹmɛnii ŋí è kɛ̀ a lii-nɛ̃ɛ kɛ́tɛ, ɓaa kɛ́ maa da ŋuŋ ma ɓô Zuda-ŋai mɛni ma.

17Daa-lee-ŋai kélee dí lì zu ǹɔii kpîniŋ-ŋai su dí gɔlɔi ŋí lóno naa dí ŋ̀áa lɛ́ ǹûai dîai, Zuda-ŋai kɛ̀ naai, dí lii-nɛ̃ɛ ŋánaa kùla. Dí kúu kɛ̀ dí lii-nɛ̃ɛ kula. Zîi da kpɛ́ni-ŋai kɛ̀ naai da-ŋa dí díkpîŋ kɛ̀ a Zuda-ŋai da kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ yaôi Zuda-ŋai dîa.

Ɛtɛ 9

Zuda-ŋai dí díkpɔara-ɓelai yée mɛi ɣâle

1Ǹ̀áloŋ buu káo feerɛi nyii da dòli a Adai ŋɔfólo puu káo saaɓai è sèri. Ǹ̀ele kûui ŋí ɓé kɛ̀ a ŋ̀elei gɔlɔi Pɛsia kaloŋ Atasɛra è dɛ̀ɛ Zuda-ŋai kélee páa mɛni ma ǹɔii kpîniŋ-ŋai sui, dí ŋàa see kɛ́ la. Ǹ̀ele kûu tɔnɔi ŋí ɓé kɛ̀ máŋ a ŋ̀elei Zuda-ŋai díkpɔara-ɓelai díkɛ̀ a díkpɛtɛɛ la a gɛɛ dí díwala-walai kúla díyêei díkɛ ɓò dímɛi. Kɛ́lɛ m̀ɛnii ŋí è pène ŋ̀á a dia, Zuda-ŋai dí díyee mɛi ɣále.

2Zúu-ŋai díkoli-ŋa dí kɛ̀ Gâloŋ Atasɛra ŋɔlɔii kpîniŋ-ŋai su taa-lee-ŋai su. Dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ a gɛɛ núu da a kɔ́ pɛ̀lɛ dîa, da dîa-ni dí gɔ́. Ǹɔii kpîniŋ-ŋai su-ɓelai kélee dí yào Zuda-ŋai dia. Núu da fé kɛ̀ pɔ̂ri ní kɛ̀ tɔ̂i da ŋɛ́i é kɔ́ bɔ́.

3Ǹɔii láa túɛ-ɓelai, ǹɔii-ɓelai da diai kɛ̀ a gâloŋ ŋɛ́i gao-ŋa ǹɔii kpîniŋ-ŋai sui, dí kpɔ̀ŋ Zuda-ŋai dîa, kpɛ́ni fêi díkɛ̀ yaôi Mɔdikai ma.

4Mɔdikai tɔ̂i è kɛ̀ a gɛ́tɛ ŋɔwála-wala-laai su kɛ́ kɛ̀tɛ gâloŋ-pɛrɛi mu. Ǹáa è tàa-taa ǹɔii kpîniŋ-ŋai su gwaa kélee mâ.

5Ǹmɛni ma Zuda-ŋai dí díkpɔara-ɓelai kélee pàa a ɓóa-sɔkpɔ-ŋa. Dí dísu-kara yɛ̂ɛ berei díkɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii dí gɛ̀ lá a díkpɔara-ɓelai.

6Maa ɣelei tí, Zuda-ŋai dí núu ŋuŋ lɔ́ɔlu (500) pâa Susa taa-leei su nyii gáa a ǹɔii ŋɔtaa-lêe kɛ́tɛi.

7-10Amedata ǹóŋ-surɔŋ Emaŋ nyii kɛ̀ a Zuda-ŋai díkpɔara-nuui, ǹônii-sinaa puui díkɛ̀ ǹûai ŋí sáma máŋ. Dia ɓé kɛ̀ a Pasaŋdata, Daafoŋ, Asipata, Porata, Adalia, Aridata, Pamasita, Arisai, Aridai da Vaizata. Kɛ́lɛ dífe lɛɣɛ ní díkɔ̃liŋ da ma.

11Diai kélee dí dípàa Susa taa-leei sui, dí díkɔni sîɣe dí dɛ̀ɛ gâloŋ pɔ́ a ŋ̀ele tɔ̂nɔi tí.

12Gâloŋ è mò Ɛtɛ ma ǹyɛɛi, “Zuda-ŋai daâ kpakolo ŋuŋ lɔ́ɔlu (500) da Emaŋ ǹônii-sinaa puui páa Susa taa-leei su. À kɛ̀ dí núu kɛ́ɛ ŋí pàa daa-leei su, dí dámaa pàa ǹɔii kpîniŋ-ŋai su. Lé ɓé ya ŋ̀wɛ̂lii ŋɔ́nɔ ŋá gɛ́ yɛ̂ɛi? Ǹmɛnii ya ŋ̀wɛ̂lii ŋɔ́nɔi, mó mâ. Ŋa pâi gɛ̂i.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ɛtɛ è ŋóo su tòo ɲyɛɛ mai, “Ŋánuu-namui, à kɛ̀ gáa a ílii láa mɛni, ɲɛɛ naa Zuda-
ŋai Susa taa-lêei sui dí sía tínaa a gɔlɔi ŋí wóo nyii í gbɛ̀tɛ ŋelei ŋí mɛni mai.
Veerɛi, fáa ma a gɛɛ dí Emaŋ ɲônii sinaa puui poma sɛ̂lɛŋ ɲyeŋkɛ̂ŋ-ŋai dîa tínaa.”

14Gâloŋ è fàa Ɛtɛ wóo ma. È wála-wala-laa tɛ̀ɛ Zuda-ŋai pɔ́ a gɛɛ dí Emaŋ ɲônii-
sinaa puui poma sɛ̂lɛŋ ŋúru yeŋkeŋ-ŋai ma Susa taa-leei su.

15Zuda-ŋai dí díŋaa tɛ̀ gîe ma Susa taa-leei su a Adai ɣaloŋ ŋɔfólo puu káo náaŋ
ɣele dí kpakolo ŋuŋ saaƀa (300) páa. Kɛ́lɛ dífe díkɔ̃liŋ da siɣe ní.

16Zuda-ŋai kɛ̀ ɲɔii kpîniŋ kpéli-ŋai sui, dia máŋ dí díŋaa tɛ̀ ma a gɛɛ dí díkpîŋ maa
kɔ̃ɔ díkpɔara-ƀelai yêei. Dí núu wála buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káo lɔ́ɔlu (75,000) pàa.
Kɛ́lɛ dífe díkɔ̃liŋ da siɣe ní.

17Dí m̀ɛnii ŋí kɛ̀ a Adai ɣaloŋ ŋɔfólo puu káo saaƀa ɣele, dí dífii tɔ́ɔ a ŋɔfólo puu
káo náaŋ ɣele. Dí kúu kɛ̀ dí lii-nɛ̃ɛ kula.

18Zuda-ŋai kɛ̀ Susa taa-leei sui, dí ŋ̀ele kûui buu káo lɔ́ɔlui sìɣe a kúu kɛ́tɛ kɛ́ ɣele
da lii-nɛ̃ɛ kula ɣêle. Kpɛ́ni fêi dí díkpɔara-ƀelai pâa a ŋ̀ele kûui buu káo saaƀai da
buu káo náaŋ, dí dífii tɔ́ɔ a ŋ̀ele kûui buu káo lɔ́ɔlui.

19M̀ɛnii ŋí ƀé a gɛ́ diai a Zuda-ŋai díkaa daa pɛlɛɛ-pɛlɛɛi sui da Adai ŋɔfólo puu
káo náaŋ ŋí sìɣe la a ɣele kûu kɛ́tɛ. Da kúu kɛ̀ a ŋ̀ele kûui ŋí, dí lii-nɛ̃ɛ kula dí
sama-sãa tɛ̀ɛ díkîe-ni pɔ́.

Dí Puriŋ ɣelei sîɣe a ɣele kɛ́tɛ

20Mɔdikai è m̀ɛni-ŋai ŋí kélee pɔ̃yɛ kɔlɔ ma é ɲâai kɛ́. È gɔlɔi ŋí da-ŋa tɛ̀ɛ Zuda-
ŋai pɔ́ naa gâloŋ Atasɛra ŋɔlɔii kpîniŋ-ŋai kélee su,

21a gɛɛ dí Adai ɣaloŋ ŋɔfólo puu káo náaŋ da gáo lɔ́ɔlui síɣe a ɣele kûu kɛ́tɛ difulu-
laai su a kóraŋ kélee.

22È mò dîa a gɛɛ dí ŋ̀ele-ŋai ŋí síɣe a ɣele kɛ́tɛ-ŋa, kpɛ́ni fêi, ŋ̀ele-ŋai ŋí ƀe dí ŋuŋ
ma ƀô sɔlɔ ƀô la, dílii too pôlui é pene a lii-nɛ̃ɛ, díwɔlɔi é pene a ɣɛ́lɛ. È mò dîa
máŋ a gɛɛ dí ŋ̀ele kûu-ŋai ŋí mɛi káa a ɲɛ́lɛɛ, díkɛ kúu kɛ̀ a maa ɣele-ŋai, díkɛ lii-
nɛ̃ɛ kula, díkɛ dímii-sãa sama-sãa tɛɛ díkîe-ni pɔ́, díkɛ sama-sãa tɛ̀ɛ gôlo-ƀelai pɔ́.

23Nya ƀe Zuda-ŋai dí díyee sèe Mɔdikai ŋɔkɔlɔi mû díkɛ sìa a ŋ̀óo.

24Zuda-ŋai dí m̀ɛni-ŋai kélee kɛ̀ kpɛ́ni fêi, Emaŋ è díkpɔ̀ara a ŋ̀ánaa. Emaŋ ɲâŋ
láa ƀé kɛ̀ a Amedata nyii kùla Aga ŋɔsuui sui. Aga ŋɔsuui su-ƀelai sáma, Emaŋ ƀé
kɛ̀ a Zuda-ŋai kpɔara-nuu. Emaŋ è gbɛ̀tɛ a gɛɛ é Zuda-ŋai su kara. M̀ɛni ma è
kpɛɛŋ tôo nyii a dòli a Puriŋ Ibulu-wooi sui a gɛɛ é ŋ̀ele kûui kɔ́lɔŋ a pɔ̂ri m̀ɛnii
ŋí kɛ̂i lai.

25Ɛtɛ è lì gâloŋ pɔ́ naa é m̀ɛnii ŋí su kula ma. Nya ƀe gâloŋ è kɔlɔ tɛ̂ɛ ɲɔii kpîniŋ-
ŋai su a gɛɛ m̀ɛni nyɔ́mɔɔi Emaŋ è gbɛ̀tɛ Zuda-ŋai mɛni mai, dí gɛ́ a ɲyaa Emaŋ.
Dí zɛ̀lɛŋ ɲyeŋkɛ̂ŋ-ŋai dîa da ɲônii-sinaai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Ǹɛni ƀé Zuda-ŋai dí ŋ̀ele kûu-ŋai ŋí kélee láa sèe la a Puriŋ dísîi-wooi su. Ǹɛni-ŋai kélee kɛ̀ a dia da nyii-ŋai dí gàai dí gélee pɔ̃yɛɛ kɔlɔ ma.

27Mɔdikai è ŋ̀ele feerɛi ŋí mɛi káa mɛni pɔ̃yɛ kɔlɔ ma é gɛ́ a tɔ̂ŋ a gɛɛ Zuda lonii kélee díkɛ́ sìa a ŋ̀óo a kóraŋ kélee da pâi díyee seêi Zuda-ŋai dítûa-perei mui.

28Zuda-ŋai kélee dí díyee sèe dɔ̂ŋ ŋí mu. Dí fàa ma a gɛɛ Puriŋ ɣele feerɛi ŋí mɛi káa mɛni é kɛ́ a kpà Zuda-ŋai kélee dîa, díkɛ maa pêle kɛ̀ díkɛ maa lii-nɛ̃ɛ kùla a kóraŋ kélee ǹɔii kpîniŋ-ŋai su. Dífe wɔ́lɔ ǹia dímaa mɛni ma difulu laai su.

29Nya ƀe Abiai ǹóŋ-nɛnii ƐtɛNyii kɛ̀ a gâloŋ ŋɔnɛnîi kɛ́tɛi da Mɔdikai dí ŋɔ́nɔ kɔlɔ kpânaŋ pɔ̃yɛ dí náɣâŋ gɔlɔi ma nyii dí bɔ̃yɛ é pîlaŋ Puriŋ mɛnii ma a gɛɛ ǹûai dí ŋ̀ele kûu-ŋai ŋí maa mɛ̂ni siɣe a gbanaŋɔɔ.

30Dí gɔlɔi ŋí tàa-taa ǹɔii kpîniŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛi (127) su tɛi-tɛi Zuda-ŋai pɔ́naa. Dí ǹûai líi kula wôo-ŋa pù gɔlɔi ŋí su a tɛɛ-ŋa.

31Dí mò dîa a gɛɛ dífe yào ŋ̀ele kûu-ŋai ŋí maa lii-nɛ̃ɛ kula mɛ̂ni ma ƀɛ́i-ŋai kélee díkaa naai. Dí mò dîa máŋ a gɛɛ dísuui su-ƀelai díkɛ sûŋ siɣêi díkɛ maloŋ see ƀò kóraŋ kélee su wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ yɛ̂ɛ berei da sûŋ sìɣe la dí kɛ́ gúu da kpɛ́ni-ŋai mɛi kâa lai. Dí kɛ́ gɛ̂i yɛ̂ɛ berei gâloŋ ŋɔnɛnî kɛ́tɛi Ɛtɛ da Mɔdikai dí kɔlɔi è mò la dîai.

32Gâloŋ Atasɛra ŋɔnɛnî kɛ́tɛi Ɛtɛ ƀé Puriŋ mɛi káa pere maa tɔ̂ŋ pɔ̃yɛ mɛni maa wala-walai tɛ̂ɛ. Dí dɔ̂ŋ ŋí pɔ̃yɛ kɔlɔ ma dí ǹâai kɛ́.

Ɛtɛ 10

Gâloŋ Atasɛra da Mɔdikai díwala-wala-laai

1Gâloŋ Atasɛra è gɛ̀ ǹûai kélee kɛ̀ ŋɔlɔii kpîniŋ-ŋai sui, da diai kɛ̀ yúo kpono mai, dí kɛ́ ŋuŋ-fela-fe kɔ̀lɛ.

2Ǹɛni-ŋai kélee è gɛ̀i, da berei è Mɔdikai kɛ̀ la a núu kɛ́tɛ ŋɔkâloŋ-laai sui, gélee pɔ̃yɛɛ̂i Pɛsia da Midia kaloŋ-ŋai dímɛni pɔ̂lɔ-kɔlɔi su.

3Gâloŋ Atasɛra è Mɔdikai kɛ̀ a gɔlɛ-ma-nuu gâloŋ-laai su. Mɔdikai ŋɔnûai dí díyee sèe mù, wála-wala-laa kɛ́ ƀò ǹyêei Zuda-ŋai kélee sáma. Mɔdikai è kɔ̀ ŋɔnûai mɛni ma gɛ́ lòno dípɔ lii-see pere su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zôo

Zôo 1

Sêtɔŋ è Zôo su kɔ̀ɔŋ

1Nalôŋ tɔnɔ è wɔ́lɔ kɛ̀ naa, ǹáa ƀé kɛ̀ a Zôo. È wɔ́lɔ kɛ̀ a Uzi lɔii su nuu. Nalôŋ ŋí a kâa yao ɣâla ma, kili-tɔɔ maa kɛ́ ƀò ǹyêei.

2Zôo ǹônii díwɔlɔ kɛ̀ puu. Sinâa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da nɛyâa saaƀa.

3Núu da fé kɛ́ ní a dɔ̂ɔ é seri Zôo pɔ́ nyii kɛ̀ Eezuɛ-lɔii ŋɔfólo kulâi pere. Ƀála wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (7,000) da soo-fáleŋ wála saaƀa (3,000) da tíi-kɛ-niŋa sirɛ wála tɔnɔ (1,000) é pɛ́lɛ wɛlɛ-sôo ŋuŋ lɔ́ɔlu (500) ma. Nalôŋ ŋí yée-mu-ƀelai díwɔlɔ kɛ̀ kpɔ́ a dítamaa pólo-polo.

4Zôo ǹônii sinaai da kâa kɛ̀ kúu kɛ̂i dí pɛ́rɛ-ŋai lá tɛi-tɛi. Tãi da kâa kɛ̀ gúu-ŋai ŋí kɛ̂i lai, da kâa dísaaƀɔlɔ saaƀai tòli naa a gɛɛ dí dílaa míi, díkpele-sãa kpele gîe ma.

5Gúui ŋí kélee a kpɛ̀ɛ, bôlu ma ɣele walai, Zôo a kâa mu sìɣe é sâla kula díkelee dí mɛni ma tɛi-tɛi a gɛɛ é dímaa-waa ɣâla ŋɛ́i-tuɛ. A kâa m̀ɛnii ŋí kɛ̀ kpɛ́ni fêi a kâa kɛ̀ gíli-ŋa-siai gɛ́ mò ǹyɛɛi, “Tãi da ǹîa-pɛlɛɛi ŋí dɔnɔ è pɔara mâ kɛ̀ é tua-nyɔŋ kɛ́, é ɣâla larâŋ ǹíi su-pere.”

6È kɛ̀ a tãi tɔnɔ da ŋ̀âla-taa kela-ŋai kélee dí pà a gɛɛ dí díkoraŋ ƀó Yâwɛɛ mì. Sêtɔŋ ǹyaa máŋ è pà naa.

7Nya ƀe Yâwɛɛ è Sêtɔŋ marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Mí ƀé ya kulâi naai?” Sêtɔŋ è Yâwɛɛ wóo su tòo ǹyɛɛ mai, “Ǹgaa nɔ́ sia-siai, ŋ̀gɛ tɛ̀, ŋ̀gɛ yèŋ ǹɔii gwaa kélee ma.”

8Yâwɛɛ è Sêtɔŋ marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Yâa ŋátii kɛ́-nuui Zôo káa a gɛɛ gáa a núu sã́a, deniŋ ƀôɔɔ é tɛ́ɛ ǹûai kélee dîa ǹɔii ŋí mai? A bôlu tɔɔ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ ma gɛ́ yào m̀â.”

9Sêtɔŋ è Yâwɛɛ wóo su tòo ǹyɛɛ mai, “Zôo kɛ̂ɛi mɔ̃ɔi a tíi kɛ̂i yɛ̂ɛ kpɛ́ni-kpɛni? Vé tí a dɔnɔ kpîŋ.

10Ya Zôo da ŋɔnûai dí gɔ̃liŋ kélee mɛi kâai. Ya lûwa láa m̀ɛnii kélee ma nyii a gɛ̂i. Ya gɛ́ ŋɔtaa-tulɛ-ŋai da poo da ǹɔii láa fɛ́ɛ.

11Kɛ́lɛ à kɛ̀ yà íyee pɛ̀lɛ ma íg̃liŋ kélee su kara, a pâi ílarânii íŋɛi.”

12Nya ƀe Yâwɛɛ è Sêtɔŋ wóo su tòo ǹyɛɛ mai, “Aà, gɛ̀ ní zãai kélee gáa ǹyêei gáa íwala-wala-laai mu, kɛ́lɛ ífe mɛni da kɛ̀ a ŋɔfúlu-laai.” Gɛɛ tíi, Sêtɔŋ è nâa kùla naa é lí.

Zôo ǹônii da gɔ̃lîŋ kélee su è kàra

13Naa pôlu ma, Zôo ǹônii kélee díkɛ̀ dílîa kɛ́tɛi ŋɔpɛ́rɛi mu díkɛ dílaa mìi, díkɛ kpele-sãa kpèle.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Nya ƀe kéla tɔnɔ è kɛ̀ kîrɛ siɣêi é pá Zôo pɔ́naa bɛ́rɛi mu ǹyɛɛ mai, “Kúkɛ̀ ǹɔii wɔ̂rɔi a díi kɛ́-niŋa-sirɛ-ŋai, ŋ̀wɛlɛ-sôo saa-ŋai díkɛ dílaa mìi kúkɔlɛ ma galai ŋá.

15Nya ƀe ŋúma-ƀela dí kùla Siƀa-ŋai sáma dí pá dítoo kúsama dí ítii-kɛ-ƀelai kélee kpúŋ páa, dí díi kɛ́-niŋa-sirɛ-ŋai da ŋ̀wɛlɛ-sôo-ŋai kélee kpúŋ síɣe. Ńyãa tɔnɔ nɔ́ ƀé pù ŋá pá a gɛɛ ŋá mó yâ!”

16È lɛ̀ɛ nɔ́ pâi ŋ̀óo-ŋuŋ lâai gélai dɔnɔ kɛ́ ŋɔ́nɔ pà ǹyɛɛ mai, “Ǹele-gbana è tòo kpɔ́ kûa é m̀ála-ŋai da dímɛi káa-ƀelai kélee kpúŋ páa, ńyãa tɔnɔ nɔ́ ƀé lɛ̀ɛ a gɛɛ ŋá pá ŋá mó yâ!”

17Gélai veerɛi è kɛ̀ nɔ́ pâi ŋ̀óo-ŋuŋ lâai, dɔnɔ kɛ́ ŋɔ́nɔ pà ǹyɛɛ mai, “Too-maa kɛ́-ƀela dí kùla Babelɔŋ dí díŋa kɔ̀lɛ a díkpulu saaƀa dí pá dítoo kûa dí ítii kɛ́-ƀelai kélee kpúŋ páa dí zoo-faleŋ-ŋai kélee kpúŋ síɣe, ńyãa tɔnɔ nɔ́ ƀé lɛ̀ɛ a gɛɛ ŋá pá ŋá mó yâ.”

18Gélai zaaƀai é lɛ́ɛ pâi ŋ̀óo-ŋuŋ lâai, dɔnɔ kɛ́ ŋɔ́nɔ pà ǹyɛɛ mai, “Ínîa-pɛlɛɛi kélee díkɛ̀ kúu kɛ̂i dílîa kɛ́tɛi ŋɔpɛ́rɛi mu. Díkɛ̀ mii-sãa miî díkɛ kpele-sãa kpèle.

19Nya ƀe fãa kɛ́tɛ è kùla vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su-pere é bɛ́rɛi wólo é pú dímɛi é díkelee kpúŋ páa. Ńyãa tɔnɔ nɔ́ ƀé kùla. Ŋá pà a gɛɛ ŋá mó yâ!”

20Nya ƀe malôŋ è tòo Zôo ma è mù sìɣe é tɔ́ɔ é ŋɔseɣei fála ma, é ŋuŋ kálaŋ ma é pîlaŋ ŋ̀úme ŋá, é dôŋ-la pîlaŋ ǹɔii ma gɛ́ Ɣâla fèli.

21È mò ǹyɛɛ, “Ḿve pá ní ƀé a sɛŋ da, ǹyaŋ fé pâi liî a sɛŋ da. Yâwɛɛ ƀé dɛ̀ɛ ǹyaŋ, Yâwɛɛ aâ ŋɔ́nɔ zìɣe pôlu. Laa ma-tɛ é tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́.”

22Berei máŋ m̀ɛni-ŋai ŋí kélee è kɛ̀ la a Zôoi, vé sɔnyɔ̂ŋ dɔnɔ kɛ́ ní a Ɣâla kpaa máŋ é Ɣâla sɔŋ síɣe.

Zôo 2

Sêtɔŋ è ŋɔ́nɔ Zôo su kɔ̀ɔŋ

1È kɛ̀ a tãi tɔnɔ da, ŋ̀âla-taa kela-ŋai kélee dí ŋɔ́nɔ pà a gɛɛ dí díkoraŋ ƀó Yâwɛɛ mì. Sêtɔŋ ǹyaa máŋ è ŋɔ́nɔ pà naa.

2Nya ƀe Yâwɛɛ è m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, “Mí ƀé ya kulâi naai?” Sêtɔŋ è Yâwɛɛ wóo su tòo ǹyɛɛ mai, “Ńgaa nɔ́ sia-siai, ŋ́gɛ tɛ̀ ŋ́gɛ yèŋ ǹɔii gwaa kélee ma.”

3Nya ƀe Yâwɛɛ è Sêtɔŋ marê kɛ̀ ŋɔ́nɔ ǹyɛɛ mai, “Í ŋátii kɛ́-nuui Zôo kàa a gɛɛ gáa a núu sã́a, deniŋ ƀôɔɔ é tɛ́ɛ ǹûai kélee dîa ǹɔii ŋí mai? A bôlu tɔɔ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ ma gɛ́ yào ḿâ. Í ŋ́gɛ a gɛɛ ŋá ǹɛɛ naa í vũa-fũa yɛ̂ɛ muluŋ nyii ŋuŋ fé kɛ́ ní ma, kɛ́lɛ vé mɛni nyɔ́mɔɔ kélee da kɛ́ ni.”

4Sêtɔŋ è Ɣâla wóo su tòo ǹyɛɛ mai, “Zôo fé niî sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ ní, kpɛ́ni fêi, ífe niî lɛɣɛ-ni gbono ma. Kɛ́ a gɔ́lɔŋɔɔ núu a pɔ̂ri gɔ̃liŋ kélee kɔlɛ̂i a gɛɛ ŋɔfúlu-laai é lɛ́ɛ ǹyêei.

5Kɛ́lɛ à kɛ̀ yà íyee pɛ̀lɛ mà ísɛŋ sóli mà, a pâi ílarânii íŋɛi-tuɛ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Nya ƀe Yâwɛɛ è Sêtɔŋ wóo su tòo ǹyɛɛ mai, “Áa, mɛnii kélee káa íwala-wala-laai mu. Kɛ́lɛ ye ŋɔfúlu-laai mɛi káa.”

7Naa kɛ́ɛ tíi, Sêtɔŋ è kùla Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ é lí é pala tée Zôo kpono gwaa kélee kpúŋ ma.

8Zôo è lì é sée ǹuui su é leɣi-kalaŋ siɣe gɛ́ balai ŋá wɔ̀rɔ la.

9Nya ƀe ŋɔnɛnîi è mò ma ǹyɛɛi, “Íkaa nɔ́ niî Ɣâla pôlu a teniŋ ƀô-pere m̀ɛni sãŋ ŋí kɛ́ kɛ̀ a yá? Lé ƀé ífa ípôlu tɔ̀ɔ Ɣâla mà í sáai?”

10Zôo è ŋɔnɛnîi wóo su tòo ǹyɛɛi, “Ya lôno nɔ́ yɛ̂ɛ ǹɛnî-ŋai nyii-ŋai dífe Ɣâla kɔ́lɔŋ. À kɛ̀ Ɣâla a mɛni lɛ́lɛɛ tɛ̀ɛ kú pɔ́ kúku yée sée mu, lé mɛni ƀé a mɛni kpɔ̂lu làa la kûa kúfa kúyee sèe mui?” Berei máŋ Zôo è mɛni sôli kàa lai, vé lóno-ni a nyɔ́mɔɔ é pîlaŋ Ɣâla ma.

Zôo ǹâoi-ni dí lì nàa kâai

11Tãi Zôo ǹâoi-ni dí ŋɔmɛni kpɔ̂lui duŋ mèni lai, ǹâoi-ni zaaƀa dí lì nàa kâai a gɛɛ dí ŋanɛnɛ. Dia saaƀai lì naa kâai dílaa ƀé kɛ̀ a Ɛlifa nyii kùla Temaŋ taa-leei sui, da Beeda nyii kùla Sûa lɔii kpiniŋ sui, é pɛ́lɛ Zofa ma nyii kùla Naama lɔii kpiniŋ sui.

12Dí kɛ́ɛ liî, dílɛ̀ɛ kwaa-koyaa ma dí Zôo káa kɛ́lɛ dífe gɔ́lɔŋ-ni kɛ̀ a dɔnɔ kpîŋ. Kɛ́lɛ tãi nâa dí lɛ̀ɣɛ lai dí gɔ́lɔŋ, dí nâa pɛ̀lɛ wɔ́lɔɔ ma a ɣelêi-pere. Dí díseɣe-ŋai fàla-fala. Díkɛ̀ muluŋ pilîi ŋelei su díkɛ bù díŋua. Dí mɛni-ŋai ŋí kɛ̀ a gɛɛ dí berei lɛ́ Zôo malôŋ è kɛ̀ dísônii lai.

13Tãi dí gàa la a gɛɛ Zôo a mɔ̃lɛi a ŋánaai, dílì dí sée gɔlɛ ǹɔii ma a fólo kûu lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ da kpíni kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ dífa lôno.

Zôo 3

Zôo è wɔ̀lɔ Ɣâla ma

1Naa kɛ́ɛ tíi, Zôo è nâa pɛ̀lɛ lónoɔɔ ma, gɛ́ m̀aa sɔlɔ-ƀo foloi náɣaŋ-laa.

2È mò ǹyɛɛi,

3“Óo Ɣâla, ye gbínii díwɔlɔ maa kôo sìɣe lai náɣaŋ láa. Ívoloi náɣaŋ láa nyii díwɔlɔ maa sɔlɔ-ƀo lai.

4Óo Ɣâla, vóloi tí díwɔlɔ maa sɔlɔ ƀô lai é pene a kpíni. Ífe ŋɔ́nɔ kpàaŋ m̀ɛni ma a dɔnɔ kpîŋ. Ífe ŋɔ́nɔ nɛ̀ɛ naa kwaa ponoɔɔ é pîlaŋ mà.

5Tɔɔ kpíni maa-pɔlɔɔ-pɔlɔɔ é tóo màa ɣêlei tí ma. M̀ɛi pɛ́lɛ a ŋ̀ele-kɔlɔŋ-kolei, vólo-kaoi kúla ŋ̀elei kpîŋ mà.

6Ye gbínii ŋí láa kúla góraŋ su núu da fé ŋɔ́nɔ lòno é pîlaŋ ma.

7Ífe ŋɔ́nɔ nɛ̀ɛ naa nɛnî da é koo síɣe a gbínii tí díwɔlɔ ḿaa kôo sìɣe lai. Núu da fé ŋɔ́nɔ lii-nɛ̃ɛ kùla a gbínii kpîŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Tɔɔ dia-ŋai da fólo náɣaŋ làai dí vóloi kpîŋ náɣaŋ láa. Tɔɔ diai da lôno yúo-zele-kali pɔ́i dílono bɔ́ é vóloi kpîŋ kpele.

9Tɔɔ ɣele-ɓɔi pɛmɛlɛŋ-kao fé fòlo a gbínii dí ḿaa kôo sìɣe lai ŋɔɣele ɓɔ̂i tãi. Tɔɔ gbínii é ké nɔ́ a doɔ́ɔ ɣele fé ŋɔ́nɔ ɓɔ̀.

10É ké tí kpɛ́ni fêi gbínii tí ɓé dí maa kôo sìɣe la, é nɛ̀ɛ naa ŋ́gɛ mɛni kpɔ̂lu kɛ́ɛ ŋí kàa.

11“Eêi kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ mɛni nyɔ́mɔɔ é ńee ké, kpaa máŋ ŋá ńɛ̂wo gbɛɛ-ŋai tóo a tãi ńee maa è fùloŋ lai.

12Lé ɓé kɛ̀ ńee ké ŋ́gbèɣaŋ gɔ́ɔ mɛi? Lé mɛni ɓé è ŋíni tòo la ńai?

13Eêi kɛ̀ ŋ́âi sàa, gɛ̀ ní ŋ́gaa laâ-ni mî fii tɔ̂ɔ su saa táa,

14kwa gâloŋ-ŋai da dítii ké-ɓelai kɛ̀ ǹɔii mai, nyii-ŋai wɔ́lɔ dítaa pîleŋ-ŋai tɔ̂ɔ díkpîŋ mɛni mai,

15kpaa máŋ kwa gâloŋ pɛlɛ-pɛlɛ-ŋai, nyii-ŋai dípɛrɛ-ŋai láa fɛ̂ɛi a tɔɔ-sãai.

16Èei pɔ̂ri kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ èei kɛ̀ dí ńoo yɛ̂ɛ lôloŋ nyii sàa dí lɛ́ɛ pâi dɛ̂i taai, yɛ̂ɛ lôloŋ nyii vé wɔ́lɔ kwaa ponoɔɔ káa nii.

17Ɓolôŋ su ɓe ŋwana-lɔ̂ɔ-ɓela da kpera naa díŋwana-lɔɔi ma, nàa ɓé diai tíi-kɛɛ a dífii kpɛ̀ɛi da dífii tɔ̀ɔ naa,

18Ɓɛ́i diai dí dísòŋ kɔ́ sui díkɛ dí mɔ̃lɛi da pâi lii-see sɔlɔ ɓôi naa, dímɛi-ɓelai dífa ŋɔ́nɔ lâɣi dîa.

19Ǹûa kpaya-kpayai da ǹîa-pɛlɛ-ŋai díkelee dí pɔ̂riɛɛi, ǹuɛ-ŋai da ŋuŋ-ma ɓô sɔlɔ ɓó. Dífe ŋɔ́nɔ dí mɛi-ɓelai yée mu.

20“Lé mɛni ɓé Ɣâla a nɛ̀ɛ la naa nûa díkɛ mɔ̃lɛ, gɛ́ kwaa ponoɔɔ tɛ̀ɛ diai pɔ́ díkaa nɔ́ ɣele ma díkɛ mɔ̃lɛi?

21Díkaa a ǹûai nyii ŋ̀wɛ̂lii dí sáa kɛ́lɛ saa fa pâ dípɔ. M̀ɛni ɓé díkaa saa kɔ̂ri là yɛ̂ɛ núu ɓé tɔɔ-sãa kɔ̂rii.

22Dífa lii-nɛ̃ɛ kùla é lɛ́ɛ la zu dí sáa dí díloo.

23Lé mɛni ɓé Ɣâla a ŋ́gɛ la ŋ̀ɛ́niɛi su ḿaa tínaŋɔɔ a siɣãŋ fa berei kâai?

24Ŋa ńaa miî maloŋ-too maa su, ŋ́gɛ nyíɣɛ nɔ́ gɔ́yaŋ fé ma.

25M̀ɛni-ŋai ŋa yao dîai, dia nɔ́ ɓé da ŋ́gɛ̂, ŋuŋ kpɔ́-kpɔɔi ɓa nyii-ŋai ŋa yào dîa a ŋa-ŋanaai.

26Lii-see kélee kpaa máŋ fii-tɔɔ tɔnɔ kpîŋ fé ḿâ, kɛ́lɛ ŋá mɛni-kpɔlui su káa nɔ́ kɛ̂tɛi.”

Zôo 4

© 2014 Bible Society in Liberia.

Dí zɛpɛ-wooi maa-ŋuŋ
(4:1--14:22)
ɛlifa è lòno Zôo pɔ

1Naa kɛ́ɛ tí, Ɛlifa nyii kùla Tema taa-leei sui, è nâa pɛ̀lɛ lónoɔɔ ma ǹyɛɛ mai,

2“Ya pâi íwoli tɔ̂i ḿâ à kɛ̀ ŋa lòno ípɔ? Kpɛ́ni fêi ḿva pɔ̂ri kɛ̂i nɔ́ a ḿɛi sâa íkɔlɛ.

3Kɛ́ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ yâ núu támaa ténin tɔ́ɔ íkɛ diai difii kpɛɛ̂i dí kponôi kpànaŋ.

4Deniŋ-ƀo woo-ŋai ya mò diai dîa díkaa mɛni kpɔ̂lu-ŋa sui, a dí ŋá nɛ̀nɛ é gɛ́ dítɔ̂i é kpanaŋ.

5Kɛ́lɛ tãi íwɔ̂ mɛni-kpɔlui ŋɔtãi aâ seri lai, ílii aâ too pôlu a zu kɛ́tɛ.

6Í yao ɣâla mai a gɛ́ kili-tɔɔ ma kɛ́ ƀò íyêei. Mɛni ma fɛ̂ɛ í íkili tɔ́ɔ ɣâla ma kili-kɛ-zu kɛ́ ƀò íyêei.

7Lé tãi ƀé ya tá sɔŋ lɛ̂lɛ-nuu káa ɣâla é baai? Kpaa máŋ lé tãi ƀé ya tá gáa ɣâla kɛ́ mɛni kpɔ̂lu làa núu ma nyii zɔŋ fé zui?

8Ŋá kɛ̀ ɣéniɛi su, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ diai da sɔnyɔ̂ŋ sîi, díkɛ ŋwana-lɔ̂ɔ kao sí yɛ̂ɛ berei tíi-kɛ-nuu a sí-sɛŋ kao sì la ŋɔkpâlaŋ ŋái, bere nɔ́ ƀé a pâi ŋwana-lɔ̂ɔ da mɛni kpɔ̂lu ƀá kulâi la.

9ɣâla è nɛ̂wo pù dîa dísaa. È dífɛ̀ɛ díkelee dílaŋ.

10Ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da kɛ̂ kpɛ̂ɣei díwoo su kpíniɛɛ yɛɛ yala-sulu-ŋa, kɛ́lɛ ɣâla a dínyiŋ ɣàle é dímɛi sáa.

11Ǹyala-sulu-ŋai nyii-ŋai dífe niî sɛŋ da paa-ni dí mii, da sâa dílônii dí táa-taa díkɛ díkɔnɔŋ kɔ̀ri.

12“Zĩa è tɛ̀ɛ a ńyãa a kpíni tɔnɔ da. Zĩâi ŋí su, núu da è lòno ḿbɔ ŋ̀óo lòŋ su. Ǹ̀óo è kɛ̀ kpɔ́ a guro-te ḿve pɔrî mɛnî a ǹɛ́lɛɛ.

13Ḿve pɔ̂ri ní nyî, kpɛ́ni fêi zĩâi è kɛ̀ yɛ̂ɛ ƀili-sîi a kɛ̀ seêni ŋ́uŋ mɛi.

14Ŋá yào kpɔ́, ǹyaoi é tɛ́ɛ ńii pôlu. È gɛ̀ ŋ́gbonôi gwaa kélee kɛ́ kpɛ̃liŋ.

15Gɛ́ɛ tíi, fãa-layi è pù ŋ́ɛi, mĩli-mĩli é pú ḿâ.

16Ŋá sɛŋ-da kàa tɔ̂ni, kɛ́lɛ gɛ́-pere kíli fé lɛɛ ní ŋ́gili ŋa. Naa è kɛ̀ tɔŋ. Gɛ́ɛ tíi, ŋá wóo mèni é kúla nàa pere. Ǹ̀ooi ŋí ƀé ŋá mèni,

17‘Núu sîi kélee da fé teniŋ ƀô-ni é tɛ́ɛ ɣâla ma. Wála-wala-nuu kpîŋ maa fé waa ní é tɛ́ɛ gbɛ̀tɛ-nuu ma.

18À kɛ̀ ɣâla fé láa ní a ǹyée mu-ƀelai nyii-ŋai díkaa bɔ́-taai, à kɛ̀ a ŋɔkéla-ŋai sɔŋ kâa dîa,

19gɛ̀ ní a pɔ̂ri lâai a núu-kpune nyii è gbɛ̀tɛ a pɔ̂rɔi, nyii è gbɛ̀tɛ a muluŋ, nyii ƀa gìiŋ a sâa a maa félaa yɛ̂ɛ núu a gôi-gono kîiŋ?

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Núu-kpune a pɔ̂ri kɛ̂i ɣele ma a vúlu a ɣele-wala, kɛlɛ a pɔ̂ri saâi ɣele-wulii é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i nyii maa mɛni fa lɛ̂ɛ núu da kíli-ŋa.

21Da gɔ̃liŋ kélee kùla ǹyêei. Va kɛ̂ a Ɣâla ŋɔtûa-perei kɔ́lɔŋɔɔ é lɛ́ɛ la zu é sáa.’

Zôo 5

1“Zôo, ye tóli ƀó í gáa à kɛ̀ núu da a pâi fâai íwoo mu. Ǹ̩âla-taa kelai da káa naa nyii ya pɔ̂ri marê kɛ̂i a gɛɛ é kpɔŋ mâa tɛɛ ípɔ?

2Líi ŋwâna da tólo a ƀoo-nuu su kàra.

3Ǹ̩á m̀oo-ƀela kâa dítɔ̂i kpanaŋɔ̂ɔi kpɔ́ a ŋánaa, kɛ́lɛ ŋa dípɛrɛ-ŋai náɣaŋ-laa kpɔ́ a màa félaa.

4Dínîa-pɛlɛɛ-ŋai díkaa nɔ́ wɔ́lɔ mɛni kpɔ̂lu su. Mɛni a wɔ́lɔ lɛɛ dîa mɛni-saa ƀó-kere-ŋai mu. Núu da fé naa é tɔ́ɔ díƀela ma-pere.

5Diai puru káa dîai da pâi m̀oo-ƀelai dímii-sãai kélee miî, é máŋ kɛ́ a nyii-ŋai ŋ̀alêŋ-kpɔlɔi sui. Mii-sɛŋ wɛli-ƀela da pâi tɔ̂i dîa dígɔ̃liŋ mɛni ma.

6Mɛni nyɔ́mɔɔ fé a sɛŋ nyii a sôo ǹɔii ma yɛ̂ɛ sí-sɛŋ, kpaa máŋ mɛni kpɔ̂lu é sóo ǹɔii ma.

7Kɛ́lɛ mɛni kpɔ̂lu a pâi wɔ̂lɔ kɛ̂i nɔ́ núu pôlu é síɣe maa sɔlɔ-ƀo tãi ma, yɛ̂ɛ berei ŋɔŋ-kpɑ̃̂le a tâa la ɣelêi.

8“Eêi kɛ̀ ńyãa ƀa yá, gɛ̀ ní Ǹ̩âa lí Ɣâla pɔ́naa ŋá ḿaa mɛni pú ǹ̩ɛi.

9Kúfa târe gili-ŋa tɛ̂i mɛni kpaya-kpaya-ŋai su Ɣâla a gɛ̀i, ǹyaŋ ŋɔzugbɛrɛ-gbɛrɛ mɛni-ŋai kóyaŋ fé ma.

10Ɣâla a gɛ̀ tuna é pú ǹɔii ma, gɛ̀ yá pù gbâlaŋ-ŋai ŋá.

11Diai dífii kpɛɛ̂i, Ɣâla a dímu sìɣe é dítɔɔ. Diai malôŋ toɔ̂i diai, Ɣâla a díŋa-nɛnɛ.

12Ɣâla a ǹ̩ôya-ƀelai dí mɛni kpɛtɛɛ-ŋai kélee su kàra. Dí mɛni kpɛtɛɛ-ŋai ŋá fa kûla ma a ǹ̩ɛ́lɛɛ.

13A ǹ̩ôya-ƀelai sòŋ a díkpɔɔi woya-tarei. Ɣâla a núu-pɛlɛ-ƀela díwôya mɛni kpɛtɛɛ-ŋai su kàra a maa félaa.

14Tãi kwaa a kɛ̂ la a bonoɔɔi, da kɛ̂ nɔ́ kpînii, díkɛ díkɔɔ tùa a vóloi-ŋa yɛ̂ɛ ǹ̩ɛ́i pû-nuu-ƀela ƀé siâi kpînii.

15Kɛ́lɛ Ɣâla a gôlo-ƀelai kùla saa yêei. A ǹúu doo-mu-ŋai kùla dímɔ̃lɛ-laai su.

16Ɣâla a kili-kɛ-zu kɛ́ gôlo-ƀelai yêei, a ǹ̩wana-lɔ̂ɔ-ƀelai kpéra díwana-lɔ̂ɔ tùa-ŋai dîa.

17“Lûwa káa diai dîa Ɣâla a dítenin tɔɔi. M̀ɛni ma, ífe íyee kùla Ǹ̩wála-wâla kélee ɣalai ŋɔmɛni kula maa kɛ́ɛi mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Ɣâla a núu ŋwàna, é maa palai tí sále. A mɛni ŋánaa kɛ̀ a núu é maa nuui tí ƃálo.

19Tãi nyii kélee nɔ́ ya pîli la mɛni kpɔ̂lu sui, a pâi kpɔnîi yâ é ímaa kɔ̃ɔ.

20Tãi puru a tôo lai, Ɣâla a pâi íkɔnɔŋ kulâi, tãi máŋ kɔ́ a pâi toôi lai, vé pâi nɛɛ̂i naa dí ípaa.

21Ɣâla a pâi íkulâi diai da mɛni nyɔ́mɔɔ ƃò é pîlaŋ yâi díyêei. Ífe pâi yaôi tãi mɛni kpɔ̂lu sii kélee da a pâ la ípɔi.

22Ya pâi íŋɛi nayîŋ-nii mɛni kpɔ̂lu da puru dímɛi. Ífe pâi yaôi lɔɔ fɛnɛ-sãa dîa.

23Kɔni fé pâi kêi íkpâlaŋ ŋa. Ǹɔɔ fɛnɛ-sãai dífe pâi pɛlêi yâ.

24Ípɛrɛi mu-sãai kélee kpɔ́ a pâi ƃûu ƃôi. Í máŋ íƃala konaŋ su káa, gélee a pâi kêi a ŋaa pɔriɛɛ.

25Ínîa-pɛlɛɛi da pâi kêi kpɔ́ a dítamaa, yɛ̂ɛ berei tí kala káa la ǹɔii gwaa kélee mai.

26Ya pâi lɛɛ̂i ɣele ma ípɔlɔ, yɛ̂ɛ berei tí mɔlɔŋ a mɔ̂ŋ la dílɛɛ pâi dêei.

27Zôo, kwa mèni-ŋai maa kpɛ́ɛ a ǹɛ́lɛɛ. Díkaa a tɔ̃yâ. M̀ɛni ma, íyee sée mù íkpîŋ mɛni ma.”

Zôo 6

Zôo è Ɛlifa wóo su tòo

1Zôo è Ɛlifa wóo su tòo ǹyɛɛi,

2“Eêi kɛ̀ núu da kɛ́ ƃò a gɔ́lɔŋɔɔ berei ńii ŋwânai lai, gɛ́ ƃò a m̀ɛni kpɔ̂lui kɔ́lɔŋɔɔ ŋ́gaa zui,

3eêi gɔ̀lɔŋ a gɛɛ ŋá mɛni kpɔ̂lui tɛɛ̂i ǹyá-ŋai kélee su ŋãyai púɔɔ gîe ma mà. Zɛŋ ƃé gɛ̀ ŋ́gɛ lòno yɛ̂ɛ ƃoo-nuu.

4Ǹwála-wâla kélee Ɣalai a gɛ́ ŋ́gɛ mɔ̃lɛ yɛ̂ɛ, da núu ƃòŋ a sɔla-ŋa nyii ŋɔsóli a siâi kpɔ́ gbono gwaa kélee ma. Ɣâla a gbîŋ kpɛtɛ a gɛɛ é pɛ́lɛ m̀â a namu, ǹyaŋ m̀ɛnii ŋí a ńyaôi kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

5“Lɔɔ fɛnɛ-sɛŋ kɔ́nɔŋ à kɛ̀ ma, va wɔ̂lɔ. Kpaa máŋ, taa-tulɛ fa wɔ̂lɔ à kɛ̀ ǹâmu a gɔ́nɔŋ kùla.

6Mii-sɛŋ nyii mìi-kpolo fé mai, zu láɣi-laɣiɛɛi. Tɛ́ɛ-ɣaloŋ gòlei tí zui, ǹáɣiɛɛi a ŋ̀á ŋánaa.

7Mii-sɛŋ sii kɛ́ɛ tí ƃɛlɛ fé ŋ́goi. A gɛ̀ ŋ́gɛ pà ŋ́gɔŋ pilîi.

8“Ŋa Ɣâla fɛlîi a gɛɛ é m̀ɛnii kɛ́ mî nyii ŋa marê kêi m̀ɛni mai, a gɛɛ é m̀ɛnii kɛ́ m̀î nyii ŋa ŋ̀wɛ̂lii.

9Eêi pɔ̂ri kêi a ǹɛ́lɛɛ Ɣâla é ŋá fúlu-laai maa tée, é ǹyée fúloŋ ŋ̀áfulu-laai ma yɛ̂ɛ da seɣe fâla.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10 Ŋâi kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ, gɛ̀ ní ŋa pâi pilîi ɣelêi a lii-nɛ̃ɛ, ḿva ŋ́gili ŋá sìa é pîlaŋ zɛŋ
sôli-maa kɛ́tɛi ŋí mɛni ma. M̀ɛnii kélee Ŋ̀âla Maa-Waai a wɔ́lɔ mò ḿâi ŋa wɔ́lɔ
ńyee sèe mu.

11 Wála-wala-laa fé ŋɔ́nɔ ńyêei a gɛɛ ŋá ké ɣele ma. Mɛni ma, lé mɛni ƀé ŋa pâi ńii
maa sonîi la tãi kili-kɛ-zu fé ŋɔ́nɔ ńyêei tínaa tuɛ-pere mɛni mai.

12 Ŋ́wala-walaai yɛ̂ɛ kɔni? Kpaa máŋ dí ŋ́gbɛ̀tɛ a ƀara? Kpao! Ve tí a dɔnɔ kpîŋ.

13 Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ fa pɔ̂ri kpɔnîi ŋ́gbîŋ mà. Núu da kélee fé naa é ŋuŋ ma ƀó.

14 "Ǹúui nyii-ŋai dífe díƀarâai wɛ́li-nii, dífa yâo Ŋ̀wála-wâla kélee Ɣalai ma.

15 Káai ŋí a ńaoi-ni, ka ḿbɛlêi yɛ̂ɛ fólo-ɣele ya-ɣɛli-ŋa, nyii a kpâla tuna a wàla ké
pûi.

16 Ka fɛ̂ɛ a sama-ɣele.

17 Tãi fólo láa a ƀô lai, ka kpâla.

18 Zoo-faleŋ-ŋai da dísia-ƀela da kula berei ma, díkɛ ǹyá-ɣɛli-pɛlɛ-ŋai ŋí kɔ̀ri a gɛɛ
dí díkpele. Da lɛɛ sia-siai é lɛ́ɛ la zu dílaŋ dísaa.

19 Zoo-faleŋ-ŋai da dísia-ƀelai da-ni, díkùla Tema díkɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su kɔ̀ri yá mɛni
ma. Kili kɛ-zu ké ƀò nyii-ŋai kùla Siƀai yêei a gɛɛ da pâi yá kâai.

20 Zoo-faleŋ-ŋai da dísia-ƀelai díkili è kɛ̀ zu a gɛɛ da pâi yá kâai. Kɛ́lɛ tãi dísèri la
naai, díkɛ̀ wúlee dílii é tóo pôlu.

21 Ká tûa-pere káa nɔ́ yɛ̂ɛ ǹyá-ɣɛli-pɛlɛ-ŋai nyii núu fa gíli tɔ̀ɔ mai. Ka ŋá mɔ̃lɛ-laai
káa ká ké yào m̀a.

22 Ḿve ká marê ké ní a gɛɛ ká sɛŋ da tɛ́ɛ ḿbɔ, kpaa máŋ ká yee pɛlɛ ǹá sɛŋ tɛɛ
ḿaa mɛ̂ni ma.

23 Ḿve ká marê ké ní a gɛɛ ká sɛŋ-kao tɛɛ diai mɔ̃lɛi dí pɔ́ a gɛɛ ká káŋuŋ ma ƀó
díyêei.

24 "Ŋa pâi mɛi saâi ŋá ŋ̀wóli tɔ́ɔ yâ í sɛŋ lɛ́ ḿâ. Í m̀ɛni nyɔ́mɔɔi lɛ́ ḿâ nyii ŋá gɛ̀i.

25 Núu fa pɔ̂ri ǹyée kulâi teniŋ-ƀo sia mu, gɛ̀ ní lé mɛni ƀé ya ƀoo sîa toôi lai?

26 Ílaâi la a gɛɛ ya pɔ̂ri ńdeniŋ tɔ̂i à kɛ̀ ya ŋ́gàa a ǹúui nyii kili kɛ-zu fé ǹyêei, gɛ́
lòno nɔ́ a ƀoo-perei?

27 Ya pɔ̂ri kpɛyɛŋ toôi a gɛɛ í tee-lonii ké a luɛ-ŋa. Ǹyaŋ ya pɔ̂ri íƀarâŋ nuu kɔlɛ̂i
a sɛŋ sɔlɔ ƀóɔɔ?

28 "Ka ŋ́ɛi lèɣe-lèɣe ma káa. Ḿve pâi lɛɛ kɛ̂i kâa.

29 Kpera ínîa lono kɛ̂i ḿɛi. Kpera dûa sii ŋí ma, ké a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ fé mɛni nyɔ́mɔɔ
da ké ní.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Ǹgaa a tɛi kɔ́mɔ-nuu? Vé tí a dɔnɔ kpîŋ! Ya gâai yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé fé mɛni kpɔ̂lu kɔ́lɔŋ?”

Zôo 7

1“Ǹɛ́niɛi ŋí su, núu-kpune ŋɔkɛ ɣɛ́niɛi káa nɔ́ yɛ̂ɛ núu ƀé kɔ-kuluƀa tii kɛ̂i. Díkɛ̀ ɣɛ́niɛi su, dímɔ̃lɛ-laai káa nɔ́ yɛ̂ɛ diai da tíi kɛ̀ dí dífela fé a ɣele-wulii.

2Núu-kpune ŋɔkɛ ɣɛ́niɛi káa nɔ́ yɛ̂ɛ luɛ ƀé ninîŋ maa kpɛnîi a gɛɛ é víi tɔɔ, yɛ̂ɛ tíi ké-nuu ƀé ŋɔfela fêi maa kpɛnîi.

3Ŋá kɛ̀ ɣɛ́niɛi káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni, ɣele láa ƀoɔɔ da kpíni pɛlɛɛ yée mu a berei ŋa ḿɔ̃lɛ̂i lai.

4Tãi ŋà kɛ̀ lâai lai, ŋa kɛ̂ ŋ́gili-ŋa siâi, ŋ́gɛ mò ńyɛɛ, ‘Lé tãi ƀé ɣele a pâi ƀɔ̂i lai?’ Gbínii su kôyaai, láa fé ḿâ, ŋa lɛ̂ɛ kpɔ́ penêi ńaa gbìŋ ŋá é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́.

5Kpɛ̂le da pala-kareŋ da ŋ́gbono gwaa kélee ma siɣe. Pala a tée ŋ́gbono gwaa kélee ma vɔ̃́iŋ ké pù.

6Ŋá kɛ̀ ɣɛ́niɛi a tɛɛ̂i a maa félaa yɛ̂ɛ berei seɣe pala-nuu a ŋɔkenai tɛ̀ɛ la a maa félaai. Ŋá ɣele kûui káa tɛɛ̂i a maa félaa. Kɛ ɣɛ́niɛ maa kili kɛ-zu fé ŋɔ́nɔ ńyɛ̂ei.

7“Óo Ɣâla, é lɛ́ɛ íkili-ŋa a gɛɛ ŋáfulu-laai káa nɔ́ yɛ̂ɛ fãa. Ḿve ŋɔ́nɔ pâi koi-nɛ̃ɛ kulâi a dɔnɔ kpîŋ.

8Íkaa nɔ́ ŋ́gâai lonii ma. Kɛ́lɛ nàa-loŋ a kɛ̀ tí, ífe pâi ŋɔ́nɔ ŋ́gâai kpɛ́ni fêi, ŋa pâi saâi ŋá kúla íŋɛi.

9-10Núu é máŋ sáa, va ŋɔ́nɔ pà pôlu ɣele ma. A kɛ̂ nɔ́ yɛ̂ɛ berei tí lúu a pɛ̂lɛ la gɛ́ taai. M̀aa mɛ̂ni kíli a kpɛ̂ɛ ǹûai da dîa-ni díkɛ̀ naai díkili-ŋa.

11Mɛni ma, ḿve pâi mɛi-saai. Ŋa pâi lônoi ŋá lii-too pôlui su. Ńii ŋwânai kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

12“Ḿve a yúo kpaa máŋ yúoi-zele kali a gɛɛ ípa ńdoo kpɔnɔ-ŋa.

13Ŋá máŋ lí lâai a gɛɛ ŋá ńyii,

14ya ŋ́gɛ̀ ŋá see nyɔ́mɔɔ ƀó ŋ́gɛ yào.

15Eêi pɔ̂ri kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ à kɛ̀ núu da a ŋ́zòŋ a ŋ́gwana. A pɔ̂ri kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ a gɛɛ ŋá sáa é tɛ́ɛ la ŋá lɛ́ɛ a ŋ́gao ma.

16Ŋá kɛ̀ ɣɛ́niɛi ƀɛlɛ a kpɛɛ ŋ́goi. Ḿve ŋɔ́nɔ ŋ̀wɛ̂lii ŋá ké ɣele ma. Ye tée ḿâ kpɛ́ni fêi ŋá kɛ̀ ɣɛ́niɛi su fé ŋɔ́nɔ kôyaa-ni.

17“Núu-kpune káa a lé ǹyaa m̀aa mɛ̂ni kpanaŋɔ̂i yâ a gɛɛ tii? Eêi pɔ̂ri kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ eê kɛ̀ ífe núu-kpune maa mɛ̂ni siɣe ní a gbanaŋɔɔ.

18Ya nàa kàa a ɣele wâla kélee, íkɛ m̀aa kpɛɛ a ŋ̀ánaai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Ífa íŋɛi sìɣe ḿâ a da-loŋ, í nɛ̀ɛ naa ŋá ǹá-ya kpîŋ kpele?

20À kɛ̀ ŋa sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀, lé ƀé a pâi gɛ̂i a yá? Yái ya núu maa kpɛ̂ɛ a ŋánaai, lé mɛni ƀé ya ḿonîi nɔ́ la gîe mɛi a tãi kéleei? Lé mɛni ƀé ŋaâ kɛ́ la yɛ̂ɛ kpîri wuyɛɛ à kɛ̀ íŋûai?

21Lé ƀé ífa íyee sèe ŋá pɔara mɛni mai mu, í nia ŋá mɛni nyɔ́mɔɔi mai? Ŋuŋ-la a pá pilîi tãi kpua yée mu. Ya pâi ŋ́gɔ̂rii a ŋ̀ánaa kɛ́lɛ fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i naa.”

Zôo 8

Beeda è lòno Zôo pɔ́

1Zôo kɛ́ɛ a kpɛɛ a lónoɔ̂i, Sûa lɔii su nuui Beeda è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛ mai,

2“Yâa lóno, ǹyaŋ mɛni-ŋai ya môi, gáa nɔ́ yɛ̂ fãa kɛ́tɛ ƀé va kpêra.

3Ɣâla fa mɛni ŋá tèe a wôya. Ǹwála-wâla kélee Ɣalai a mɛni ŋá tèe a zãa.

4Tãi da ínîa-pɛlɛɛi dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a Ɣâla, ǹyaŋ a díkula maa kɛ́ díkpɔ̂i sɔnyɔ̂ŋ m̀ɛni mà yɛ̂ɛ berei gáa lai.

5Ye Ǹwála-wâla kélee Ɣalai fɛ́li a gɛɛ é íŋɛi malôŋ káa.

6À kɛ̀ íkaa a teniŋ ƀô nuu maa waa, gɛ̀ ní a pâi ímɛi kâai, é ísãâi da pɔɔ tôo tɛɛ.

7Zãâi pâi kɛ̂i íyêei a gbɛ̀ɛ-ŋai, a pâi kɛ̂i a dámaa é tɛ́ɛ duɛ-tuɛi ma nyii Ɣâla è dɛ̀ɛ ípɔi ma.

8“Kúnûa pɔlɔ-ŋai dítûa-perei maa kpɛ́ɛ, Í dítarei maa kɔ́ri nyii-ŋai díwɔlɔ ǹɛi.

9Kúkɛ ɣéniɛi káa nɔ́ a tãi kpua, ǹyaŋ kúfe mɛni da kɔ́lɔŋ. Nàa a kɛ̀ tí, kúfulu-laai é tɛ́ɛ nɔ́ yɛ̂ɛ ninîŋ ƀé siâi ǹɔii ma.

10Kúnûa pɔlɔ-ŋai da pâi dítarei lɛ̂i yâ. Da nɛ̀ yâ fɛ̂ɛ í íyee sée mù.

11“Yá-wuru da fa lɛ̂lɛ yá ŋɛ́i pôlu. Yá kɔlɛ nɔ́ ƀé da lɛ̂lɛ naa.

12À kɛ̀ ǹyái a kpàla, dia ƀa kɛ̂ a maa-ŋuŋ dí sáa. Da lɛ̂ɛ a dítɔɔ nyii núu fa pɔ̂ri dêei dí sáa.

13Diai da Ɣâla wóo pìlii, da kɛ̂ nɔ́ yɛ̂ɛ ŋ̀úru-ŋai ŋí. Diai Ɣâla ŋɔyao-maai fé díyêei kili-kɛ-zu fé pâi kɛ̂i díyêei a dísaa tãi.

14Da díkili tɔ̀ɔ nɔ́ zɛŋ ma nyii vé kpanaŋ nii. Dí mɛi-kaa-sɛŋ ŋɔkpanaŋɔɔ káa nɔ́ yɛ̂ɛ sĩi-nãanɔ̂ɔ.

15Da díkili tɔ̀ɔ nɔ́ dítɔɔ-laai ma a gɛɛ dí dímɛi káa, kɛ́lɛ pere fa kɛ̂ naa. Da díkili tɔ̀ɔ díkɔ̃liŋ ma kɛ́lɛ va nâmu díyêei.

16“Díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ wúru-ŋa nyii-ŋai sí-sɛŋ sí-nuu a yá pù mà a ɣele wâla pɛpɛi. Ǹyaŋ à kɛ̀ tí, dí pɔmûŋ a kûla zûai gwaa kélee ma.

17Dísame a kpîniŋ a gɔni-ŋai, díkɛ díkɛ̂i kɔ̀ri gɔni-ŋai sáma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18À kɛ̀ núu da a dí ƀùleŋ é díkula dí tɔ̂i, gɛ̀ ní ǹûai da pâi môi dîyɛɛ sɛŋ da fé tá tɔɔ-ni ƀɛ́.

19 Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai dí lii-nɛ̃ɛi su fa kɛ̂ a gôyaa. À kɛ̀ tí, ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai da kpɛ́ni-ŋa da pâ dítɔɔ dí pɔ́ɔ ŋá.

20“Ɣâla a ǹyée sèe diai dísɔŋ fé dîai mu, kɛ́lɛ va kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai pɔ́.

21A pâi gɛ̂i íɣɛlɛ, íkɛ làɣi a koi-nɛ̃ɛ-pere.

22Diai dítɔ̂ɔ yâi, Ɣâla a pâi dí ŋumɛi. Ɣâla a pâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dípɛrɛ-ŋai wôloi.”

Zôo 9

Zôo è Beeda wóo su tòo

1-2Tɔ̃yâ ma ŋá m̀ɛnii kɔ́lɔŋ ya lônoi é pîlaŋ mai. Kɛ́lɛ núu da fa pɔ̂ri kɛ̂i Ɣâla ma ńdûa-pere fé nyɔ́ŋ-ni.

3Núu da Ɣâla dífa pɔ̂ri mɛni-sâa ƀôi. Ɣâla é máŋ m̀arê kɛ́, va pɔ̂ri zu kulâi a dɔnɔ kpîŋ.

4Ɣâla táreɛɛ̂i, ŋ́wala-wala. Núu da a pɔ̂ri tɔ̂i Ɣâla ma é Ɣâla yée mɛi ɣále? É folôŋ mà.

5Ɣâla a ǹyée kpaya-kpayai tûmo-tumo é díwolo. Va mò núu da ma. A díwolo-wolo kpɛ́ni-fei a ǹíi ŋwàna dîa.

6Ɣâla a ǹɔii tûmo é síɣe gɔ́ɔ pîlanii, é gɛ́ gɔni-ŋai díkɛ kpɛ̃liŋ.

7Ɣâla a lôno vóloi pɔ́ a gɛɛ vé ƀèla, é mó bɛmɛlɛŋ-kaoi ma a gɛɛ vé fôlo.

8Ɣâla ǹya tɔ̂nɔ ƀé ŋ̀ele-kɔlɔŋ kpɛ̂tɛ é ǹáa ǹâai, é ƀɔ́rɔŋ ǹyúo-zele kalii ma a gɔ́ɔ.

9Ɣâla è Bɛmɛlɛŋ-kaoi kpɛ̂tɛ nyii da kɛ̂ dîa ǹiyeŋ-kpului, é dípu yá-ŋua-pere ŋ̀elei su, é nyii-ŋai da kɛ̂ dîa géleŋ-ma-wûui pú ŋ̀ele-kɔlɔŋ su máŋ. È yá kwára-pere pɛmɛlɛŋ-kao-ŋai kpɛ̂tɛ é dí pú ŋ̀elei su.

10A zûgbɛlɛ-gbɛrɛ mɛni-ŋa kɛ̀ nyii núu fa târe zu. Ŋɔzugbɛrɛ-gbɛrɛ mɛni-ŋai tâmaai, núu da fa pɔ̂ri ǹônoi.

11Ɣâla è tɛ̀ɛ ḿâ ńdɛ̂i-pere. Ḿve kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ è kɛ̀ naa.

12A sɛŋ da sìɣe núu da fa pɔ̂ri gulâi ǹyêei, núu da fa pɔ̂ri kɛ̂i mà, “Lé mɛni ƀé í gɛ̀ tí lai?”

13Ɣâla ŋɔlii ŋwânai fa sîɣe dɔ̂i. È yúo-zele-kalii ŋɔkpɔŋ maa-ƀelai yée mɛi ɣâle.

14Ŋa pɔ̂ri ŋ́gbîŋ maa kɔ̃ɔ-woo kâai mí ŋá maa kɔ̃ɔ la Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ?

15Berei máŋ ḿve mɛni da kɛ́ ní lai, ḿva pɔ̂ri ŋ́gbîŋ maa kɔ̃ɔi ǹyêei. Ŋa pâi m̀arê kɛ̂i a gɛɛ é malôŋ kaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16À kɛ̀ ŋa Ɣâla sɔŋ lâa gâloŋ ŋɛ́i a gɛɛ kú mɛni-saa ƀó, ḿve pâi lâai la a gɛɛ Ɣâla a pâi ŋ̀oli tɔ̂i ḿâ.

17È gɛ̀ vãai é ǹókwa, ŋ́gbono gwaa kélee ma gbimiliŋ é tɛ́, berei máŋ ńzɔŋ fé kɛ́ ní la zui.

18Vé ǹɛ̂ɛi naa ŋá ḿvîŋ lá kúla, a ŋá kɛ̀ ɣéniɛi kpona ńyêei.

19À kɛ̀ a wála-wala mɛni, Ɣâla wála-walai é tɛ́ɛ ḿâ. À kɛ̀ a mɛni sâa ƀó-mɛni, gbɛ̂ɛ ƀé pâi dôlii m̀ɛni sâa ƀóɔɔ sui?

20Berei máŋ ńzɔŋ fé la m̀ɛnii ŋí sui, Ɣâla a pɔ̂ri gɛ̂i ŋ́gbɔɔi-wooi é m̀ɛnii lɛ́ɛ ḿâ.

21Ńzɔŋ fé m̀ɛnii su. Ḿve nâa kpáaŋ-ni mɛni-sii kélee da mɛni ma. Ŋá kɛ̀ ɣéniɛi mɛni ƀɛlɛ fé ŋɔ́nɔ ŋ́goi.

22Mɛni da maa kpâaŋ fé ŋɔ́nɔ ḿâ. Ɣâla a zɔŋ-lɛlɛɛ-ƀelai da ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai kélee dífulu-laai kûla díyêei.

23À kɛ̀ ya fɛ̂ɛ kɛ́tɛ da fãa kɛ́tɛ da núu támaa pàa, Ɣâla a ɣɛ́lɛ maa kùla diai dísɔŋ fé dîai díkponôi.

24Ɣâla a ǹɔii tɛ́ɛ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai pɔ́. A ǹyée pɛ́lɛ m̀ɛni-sâa ƀó-ƀelai ŋɛ́i a gɛɛ dífe mɛni-sâa ƀò a teniŋ ƀô-pere. À kɛ̀ Ɣâla fé mɛni-ŋai ŋí kɛ́ ní, gɛ̀ ní gbɛ̂ɛ ƀé dí kɛ̀i?

25Ŋáfulu-laai aâ gbâa kpɛ́ɛ, fé mɛni lɛ́lɛɛ da kula ní zu.

26Ŋáfulu-laai a tɛɛ̂i a maa félaa yɛ̂ɛ yá-ŋa keleŋ. Yɛ̂ɛ kuɛ ƀé yenîi gɔ́nɔŋ ma.

27Ɣâla, à kɛ̀ ŋa kpèra mɛni saâi yâ, ŋa pâi ŋ́ɛi ponôi íperêi a lii-nɛ̃ɛ.

28Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ mɛni kpɔ̂lu da kpɛ́ni a pâi lâai ḿâ. Ŋá gɔ́lɔŋ máŋ a gɛɛ ífe pâi môi a gɛɛ ńzɔŋ fé m̀ɛnii ŋí su.

29Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ m̀ɛnii ŋí káa a ńzɔ̀ŋ. Lé mɛni ƀé ŋa pâi kɛ̂i ńa ŋá ŋánai lai?

30À kɛ̀ ŋa ŋ́wàa a yá séɣeŋɔɔ, kpaa máŋ ŋá ńyee ŋá wáa a dîleŋ-kpolo ŋwana,

31ya pâi nɔ́ ńdôoi lóa su liƀiɛɛ su, ǹyaŋ ḿɛ̀lɛ a pâi kpɛɛ̂i ŋ́gbîŋ seɣei koi.

32Eɛ̂i kɛ̀ Ɣâla káa a núu-kpune yɛ̂ɛ ńyãa, ŋ̂ái pɔ̀ri ŋ̀óo su toôi a gɛɛ kwa ǹyaa kú lí m̀ɛni-sâa ƀó-kerei mu kú mɛni-sâa ƀó.

33Kɛ́lɛ núu da fé naa é lɔ́ kú kúloai. Núu da fé naa a gɛɛ é kú m̀ɛnii ŋá tée kwa Ɣâla.

34Núu da fé naa é Ɣâla kpera mɛni ŋánaa kɛ̂i a ńyãa, é gbera ḿaa yaôi a ŋɔmɛni kula maa kɛɛi.

35Ŋa pɔ̂ri lônoi a lii kpêle-pere kpɛ́ni fêi, ŋá ŋ́gbɔɔi líi su kɔ́lɔŋ.

Zôo 10

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Ɣâla, Tãi nɔ́ ŋá kɛ-ɣeniɛi fé lɛ́lɛ-nii, ŋa pâi ísɔŋ lâai núu kélee ŋɛ́i. Ŋa pâi ŋá mɛni
sôlii kélee ƃôi yâ.

2Ŋa pâi môi yâ a gɛɛ ífe mɛni lɛ̂ɛ ḿâ. Ŋa í marê kɛ̂i a gɛɛ í m̀ɛnii nyɔ́mɔɔi lɛ́ ḿâ
nyii ŋá gɛ̀ a yai.

3À kɛ̀ ya mɛni kpɔ̂lu làa ḿâ, lé ƃé ya pâi gulâi zu? Lé mɛni ƃé ya í pôlu tɔ̂i la zɛŋ
í gbɛ̀tɛ a íkpîŋ yeei mai? Ya íyee seê̂i ǹwana-lɔ̂ɔ-ƃelai dímɛni kpɛtɛɛi mu lé mɛni
ma?

4Ya mɛni ŋá kàa yɛ̂ɛ berei núu-kpune a mɛni ŋá kàa lai?

5Í kɛ̀ ɣeniɛi su kpuai yɛ̂ɛ núu-kpune ŋɔi?

6Lé mɛni ƃé ya ḿaa kpɛɛ̂i la a gɛɛ í ńzɔŋ kɔ́ri ḿâ í ŋá mɛnii ŋá téei?

7Í gɔ́lɔŋ kpɔ́ ḿve niî mɛni nyɔ́mɔɔ da ké ní, kɛ́lɛ núu da fé naa é ŋ́gula íyê̂ei.

8Í ŋ́gbɛ̀tɛ a íkpɔɔi yee, ǹyaŋ íkpɔɔ yeei a ŋɔnɔ ké ńzu karâi.

9Ɣâla, ké a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ í ŋ́gbɛ̀tɛ a pɔ̂rɔ. Ya pâi ŋɔ́nɔ ḿvũa-fũai yɛ̂ɛ pɔ̂rɔ?

10Ífe gɛ́-ni ńee é ḿaa kôo siɣe, é ƃɔlɔ é lɛ́ɛ la zu ḿaa sɔlɔ ƃó tãi é seri?

11Í ŋ́gao pù gîe ma í gbulɔ̂ŋ a ńana. Í ŋ́gbono mɛi pɛ̂lɛ a ńuu da ŋ́gɔlɔ.

12Ya ŋ́wɛli a ŋánaa. Ya gɛ́ ŋa ké ɣele ma. Ya ḿɛi káa kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ.

13Ífe ǹɛɛ ní naa núu da é m̀ɛni nyɔ́mɔɔi kɔ́lɔŋ íkɛ ŋ̀wɛ̂lii í gɛ́ a ńyãai. Ŋaâ nâa gɔ́lɔŋ
a gɛɛ íkɛ m̀ɛni-ŋai ŋí kpɛ̀tɛi ḿɛni ma.

14Íkɛ̀ kpɔ́ nɔ́ ḿaa kpɛɛ̂i íkɛ gàa yɛ̂ɛ sɛŋ ƃé ŋá pâi sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i, a gɛɛ í ńzoŋ ŋá sɔnyɔ̂ŋ
mɛni ma.

15À kɛ̀ ŋa sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀, mɛni kpɔ̂lu a pâi lâai ḿâ. Kɛ́lɛ à kɛ̀ ŋa teniŋ ƃô tua kɛ̀, fé pâi
m̀aa laa maa tɛ̀ sɔlɔ ƃôi. Ƃaa kula-maa a ŋ́gɛ nɔ́ ŋɔ̃ɔ ŋ́gɛ mɔ̃lɛ mîi.

16À kɛ̀ ŋa yoŋka tèe ŋ́gɛ mɛni da ma, ya ké yê yala-sulu íkɛ ŋ́gbɛ̀ a gɛɛ í ńzoŋ í
ḿbaa. Ya mɛni maa pɔlɔ-pɔlɔɔ kɛ̀ a gɛɛ í mɛni ŋánaa ké a ńyãa.

17Yaâ ŋɔ́nɔ sêre-ŋa sìɣe a gɛɛ dí tɔ́ɔ ḿâ. Ǹyaŋ ya í lii-ŋwana kpɔ́ ḿâ a ŋa ŋánaa.
Ya mɛni kpɔ̂lu láa nɔ́ ḿâ yɛ̂ɛ berei kɔluluƃa a kula vii tɔ̂i a kɔ̂ la gbɔara-nuu pɔi.

18Lé ƃé kɛ̀ íkɛ nɛ̀ɛ naa díkɛ maa sɔlɔ ƃôi? Eê̂i kɛ̀ a mɛni lɛ́lɛɛ ɛ̀e kɛ̀ dífe ḿaa sɔlɔ
ƃó ni.

19Eê̂i kɛ̀ a mɛni lɛ́lɛɛ eê̂i kɛ̀ ŋá sáa dínòo kpɔ́ nɔ́ a maa félaa. Nyíŋi eê̂i kɛ̀ a mɛni
lɛ́lɛɛ.

20Ŋá kɛ-ɣeniɛi su fé ŋɔ́nɔ kôyaa-ni. Tée ma a da-loŋ a gɛɛ ŋá fii-tɔɔ loŋ sɔlɔ ƃó,

21ŋá lɛ́ɛ pâi liî ǹɔii su kpiniɛɛ maa pɔlɔ-pɔlɔɔi tí su ḿva ŋɔ́nɔ pà pôlu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Ŋa pâi liî ƀɛ́i naa sãa kélee táa-taai, naa kɛ́ ƀò nɔ́ wúleei, ƀɛ́i naa kwaa ponoɔɔ
káa nɔ́ a kpínii.

Zôo 11

Zofa è lòno Zôo pɔ́

1Zôo kɛ́ɛ a m̀ɛi sáai, Naama naloŋ Zofa è nâa pɛ̀lɛ lónoɔɔ ma:

2Zôo, núu nyii a lôno tí a ŋánaai, fɛ̂ɛ nɔ́ é ŋ̀óli tɔ́ɔ núu da ma. Í kpɔ́ɔi lonoi ŋí fa
pɔ̂ri ǹɛ̂i a gɛɛ ífe niî mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ ní.

3Ǹóno-ŋai ya gɛ̀i, fa pɔ̂ri gɛ̂i ǹúui gbéli-ŋai dí dímɛi sáa. Ya ɣɛ́lɛ-maa kùla núu da
kponôi, dífa í ténin̨ tɔɔ? Tɔ̃yâ ma da pâi gɛ̂i tí.

4Ya môi a gɛɛ m̀ɛnii ya môi nɔ́ ƀa dɔ̃yâi. Íkɛ mò yɛ̂ɛ ífe niî mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ ní
Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ.

5Eêi kɛ̀ pere kɛ́ ƀò naa a gɛɛ Ɣâla nya kpîŋ é lóno ípɔ,

6a gɛɛ é ŋɔkɛ́-perei maa loo mɛni-ŋai lɛ́ yâ, iî pâi gɔ̂lɔnii a gɛɛ Ɣâla ŋɔtárei fé nɔ́
m̀éla tɔnɔ ma. Maa nɛ̃ɛ̂i a gɛɛ í mɔ̃lɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa, kɛ́lɛ Ɣâla a ímaa nɛ̃ɛ a mɛni
kpɔ̂lu loŋ nɔ́ láa yâ.

7Ya pɔ̂ri târei Ɣâla kɛ́-mɛni maa pɔlɔ-pɔlɔɔ-ŋai su? Ya pɔ̂ri kpîŋ târei Ɣâla maa
tɔ̃yâ da ŋɔtárei su?

8Ɣâla ŋɔtárei kɛ̂tɛi é tɛ́ɛ ŋ̀elei su ŋɔkɛ́tɛi ma, ɣelêi-pere da saa-taa nyii gáa ǹɔii
mu-perei. Ǹyaŋ ífe mɛni da kɔ́lɔŋ é pîlaŋ ma.

9Ɣâla ŋɔtârei kɛ̂tɛi é tɛ́ɛ ǹɔii ŋɔkɛ́tɛi ma. Gɛ̂tɛi máŋ é tɛ́ɛ yúo ŋɔŋa kɛ̂tɛi ma.

10À kɛ̀ Ɣâla a pà é núu da sòŋ é lí la m̀ɛni-sâa ƀó-nuui pɔ́, maa ǹúui kpîŋ fa pɔ̂ri
mɛni da kɛ̂i a gɛɛ é Ɣâla kpera.

11Ɣâla è ǹûai kɔ́lɔŋ da núu pɛlɛi. Ɣâla a núu kâa sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i, va nîa maa-nuui tí
ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ma.

12Ƀoo-nuu tarêi kpanaŋɔ̂ɔi é tɛ́ɛ la lɔɔ-fɛnɛ-sɛŋ ŋáa kɔŋɔɔ ma.

13Kɛ́lɛ Zôo, à kɛ̀ ya ípôlu tɔ̀ɔ ísɔnyɔ̂ŋ ma, í íyee tɛ́ ɣelêi í Ɣâla fɛli,

14à kɛ̀ ya íyee kùla ísɔnyɔ̂ŋ su, í ǹɛɛ naa teniŋ-ƀo làa é kɛ́ ípɛrɛi mu,

15tɔ̃yâ ma gɛ̀ ní ŋumɛ fé pâi kɛ̂i yâ íkɛ ɣéniɛi su. Ya pâi kɛ̂i a ítɔ̂i kpanaŋɔɔ. Sɛŋ-
da fé pâi ímaa yaôi.

16Ya pâi nîai í mɛni kpɔ̂lui ma yɛ̂ɛ berei yá a fɛ̀ɛ, à yèŋ, nûa da nîa la m̀ɛni mai.

17Vólo-leŋ a pâi pîlanii íkɛ̀-ɣeniɛi ma yɛ̂ɛ fólo tɛ́ɛ ŋuŋ ma fòlo. Ǹyaŋ m̀ɛni-
kpɔ̂luɔɔi nyii gáa íkɛ̀ ɣéniɛi sui, maa a pâi fáleni yɛ̂ɛ kpíni a pène a ɣele-ƀɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Yao da kélee fé pâi kɛ̂i ŋɔ́nɔ íkɛ̀-ɣeniɛi su, kili-kɛ-zu a pâi kɛ̂i íyɛ̂ei. Ɣâla a pâi ímaa kɔ̃ɔ̂i ífe pâi yaôi. Ya pâi ífii tɔɔ̂i.

19Sɛŋ-da fé pâi ímaa yaôi. Núu támaa a pâi é ǹyée sée íŋɛi.

20 Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai dífe pâi tarêi m̀ɛnii su gáa kɛ̂i a diai. Dífa berei kâa a gɛɛ dí pú. Ǹyaŋ kili-kɛ-zu da kpɛ́ni fé ǹúu sîi-ŋai ŋí yɛ̂ei é tée saa pôlu.

Zôo 12

Zôo è Zofa wóo su tòo

1Nya ƀe Zôo è Zofa wóo su tòo ǹyɛɛi,

2“Tɔ̃yâ kpîŋ ma, káa ƀa ǹûai lá gbɔ. Óoei, káa nɔ́ ƀa dáre-ƀelai ɣéniɛ. Kà sàa, táre nuu da fé pâi kɛ̂i ɣele ma

3Kɛ́lɛ berei ka mɛni ŋá kàa lai, vé tɛɛ ní m̀â. Kátarei fé tɛɛ ní ŋ̂ôi ma. Mɛni-ŋai ŋí ka môi vé a núu da tɛ̂i mɛni.

4Ǹúui nyii kélee a Ɣâla fɛ̀li gíli tɔ̂ɔ ma a gɛɛ é ŋ̀óo su tooi, m̀arâai da gɛ̀ nɔ́ a díɣɛlɛ maa sɛŋ, berei máŋ deniŋ ƀôɔɔi la, a Ɣâla fɛli gɛ́ ŋ̀óo mɛnii.

5Diai mɛni da fé dípôlui da wɔ́lɔ kɛ́ nɔ́ ɣɛ́lɛ maa kulâi diai mɛni kpɔ̂lu sui díkponôi. Mɛni kpɔ̂lu a wɔ́lɔ láa nɔ́ diai mɔ̃lɛi dîa.

6Ŋúma-ƀela da diai yao maa fé díyɛ̂ei Ɣâla mɛni mai, díkaa lii-see su. Dí kíli tɔɔ̂i díkpîŋ wala-wala-laai ma a díɣâla.

7“Ye daa-tulɛ-ŋai marê kɛ́ a gɛɛ dí íteniŋ tɔɔ. Ye ŋɔni-ŋai marê kɛ́ dí ítare Ɣâla maa mɛni su.

8À wàla kɛ́ tí, dɔara-sãai maa kpɛ́ɛ í dítûa-perei káa é pɛ́lɛ ǹyɛ̃ɛ-ŋai nyii-ŋai díkaa ǹyá-ŋai sui dîa.

9Núu da káa nîi naa nyii vé gɔ́lɔŋ a gɛɛ Yâwɛɛ yée pɔ̂ɔ káa m̀ɛnii ŋí su? Vé tí a dɔnɔ kpîŋ.

10Sɛŋ nyii kélee gáa ɣele mai ŋɔfúlu-laai káa Ɣâla yɛ̂ei, vúlu-laai nyii a gɛ̀ núu kɛ́ ƀò ɣele mai.

11À kɛ̀ núu a mɛni mɛ̂ni, va maa kpɛ̂ɛ é gáa à kɛ̀ gáa a tɔ̃yâ? Tɔ̃yâ ma bere ƀé a gɛ̀ la. Bere sii tɔnɔi ŋí nɔ́ ƀé a mii-sɛŋ kɔɔŋ la é gáa à kɛ̀ ǹɛ́lɛɛi kpaa máŋ ǹyɔ́mɔɔi.

12“Ǹúu-pɔlɔ-ŋai dí tɔ̃yâ da lɛ́ɛ loai kɔ́lɔŋ. Tãi da pɔ̂lɔ lai, da târe m̀ɛni-ŋai su.

13Táre da wála-wala-laa káa Ɣâla yɛ̂ei. Mɛni kpɛtɛɛ da mɛni ŋákaa káa ǹyɛ̂ei.

14À kɛ̀ Ɣâla a sɛŋ da kàra, núu da fa ŋɔ́nɔ gbɛ̀tɛ naa pôlu ma. À kɛ̀ Ɣâla a núu sòŋ a luɛ, gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri maa-nuui tí maa tɛ̂ei? Maa nûu fé ma.

15À kɛ̀ Ɣâla a wàla ǹɛɛ naa tuna é pú, ǹɔii a kpâla. À kɛ̀ a ǹɛɛ naa ǹyái é fɛ́ɛ, a zãai kélee su kàra.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16“Pɔ̂ri káa Ɣâla mì a gɛɛ é ŋɔkpɔara-ƀelai su kara. Wála-wala-laa káa Ɣâla yêei diai mɛi dílaŋɔɔi da diai da gɛ̀ núu é láŋ.

17A dáre-ƀelai su ké ǹyõɔ, é gâloŋ-ŋai kíli-ŋa pú.

18A gâloŋ-ŋai díkâloŋ seɣei kûla dîa, é dímaa ɣíri a luɛ-mâ sêɣe.

19A zâla láa-soŋ-ƀelai díwala-wala-laai kùla díyêei, é núu mɛi-ƀelai díwala-wala-laai kpera.

20A gɛ́ diai ǹûai da díwoli tɔ̀ɔ dîai dí dímɛi sáa. É ǹúu-pɔlɔ-ŋai dí mɛni ŋá káa tarei kúla díyêei.

21A Ɣélɛ maa kûla ǹúu mɛi-ƀelai kponôi, é ŋ̀wála-wala-ƀelai díwala-walai kúla díyêei.

22A gɛ̀ gbínii é kúla saa-taa, é kwaa ponoɔɔ pîlaŋ gbíni maa pɔlɔ-pɔlɔɔi su.

23Ɣâla a gɛ̀ núu-suu-ŋa tɔ̂i é kpanaŋ, é ŋɔ́nɔ gɛ́ dí kɛ́ a fii kpɛ̂ɛ-ƀela. À gɛ̀ díƀûu ƀó, é ŋɔ́nɔ gɛ́ díkôlo.

24Ɣâla a ǹúu láa-tuɛ-ƀelai kíli kúla díyêei, é gɛ́ díkɛ tɛ̀ nɔ́ díkɛ yèŋ dífe ƀɛ́i kɔ́lɔŋ da liî naai.

25À gɛ́ ǹúu láa-tuɛ-ƀelai díkɛ sìa tàka-taka, díkɛ díyee pɛ̀lɛ-pɛlɛ gbínii su yɛ̂ɛ lɔɔ-kpele-ƀela.”

Zôo 13

1M̀ɛni-ŋai nyii kélee ŋa môi, ŋa gélee káa a ŋ́gbîŋ ŋɛi-gao, ŋá mɛ̀ni a ŋ́gbîŋ woli, ǹyaŋ ŋá tàre zu.

2M̀ɛnii nyii kélee í gɔ́lɔŋ, ńyãa máŋ kpîŋ ŋá gɔ́lɔŋ. Berei ƀa mɛni ŋá kàa lai, vé tɛɛ ní ḿâ.

3Kɛ́lɛ ḿve lônoi ípɔ, ŋa ŋ̀wêlii ŋá mó Ǹwála-wâla kélee Ɣalai mà a gɛɛ ńzɔŋ fé m̀ɛnii ŋí su a dɔnɔ kpîŋ.

4M̀ɛnii nyii káfe gɔ́lɔŋ ka m̀ɛi pɛ̂lɛ a lɛ́ɛ, ká sále kɛ̀ nyii va núu da ƀàlo.

5Eêi kɛ̀ kâi lɛ̀ɛ a ká mɛi sâa, eêi nɛ̀ a gɛɛ kátareɛ̂ɛi.

6“Íwoli tɔ́ɔ ŋá mɛni su kula wooi ma. Ímɛi sáa í íwoli tɔ́ɔ ŋá mɛni-saa woo-ŋai dîa.

7Káfe gàa yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé ka kpɔnîi Ɣâla ma a lɛ́ɛ kɛ́ɛ da núu pɛlɛɛ.

8Ka pâi mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i Ɣâla mì a maa kõɔ m̀ɛni sâa ƀó kerei mu?

9Ɣâla a ká maa kpɛ̂ɛ, mɛni da fé pâi lɛ̂ɛi kâa? Kpaa ka pâi bɛlɛɛ̂i yɛ̂ɛ berei núu a nûa pɛ̀lɛ lai?

10À kɛ̀ kákili-ŋa a gɛɛ ká mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i Ɣâla mì loôi pere, a pâi kákula maa kɛ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11A pâi ká maa yaôi kpɛ́ni fêi maa pɔlɔ-pɔlɔɔi ŋ̀wála-wala tela. Ka pâi yaôi kpɔ́ ká tíniŋ.

12Kásãŋ-woo-ŋai káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni yɛ̂ɛ lúu. Ká maa-kɔ̃ɔ woo-ŋai káa nɔ́ yɛ̂ɛ ɓóo pɔrɔ.

13“Í mɛi sáa í ǹɛɛ naa ŋá lóno. Ḿve nâa kpáaŋ-ni, lé ɓé pâi ŋ́gɛ̂ii.

14 Ŋ̂âa ŋ́gbîŋ kpɛtɛ mɛni sii kélee mɛni ma.

15A nɛ̃ɛ ma ɣâla é ḿbaa, lé ɓé gbáaŋ káa nâa ḿâi? É máŋ kpîŋ kɛ́ tí, ŋa pâi ŋá mɛnii ɓôi kpɔ́ mà ŋ̀ɛ́i ténin ma.

16Ŋá máŋ tɔ́ɔ ɣâla ŋɛ́i-tuɛ a pâi ǹɛ́i a gɛɛ ŋá mɛnii lɛ̂lɛɛi kpɛ́ni fêi, sɔnyɔ̂ŋ nuu fa pɔ̂ri tɔ̂i ɣâla ŋɛ́i-tuɛ.

17Íwoli tɔ́ɔ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ í ŋámɛni su kula-wooi mɛ́ni a ǹɛ́lɛɛ.

18Íwoli tɔ́ɔ kpɔ́ ḿâ a ǹɛ́lɛɛ kpɛ́ni fêi ŋâa nâa ŋámɛni-saai maa woo-su kula-wooi kpɛtɛ a gɛɛ ŋá mó yâ. Ŋá gɔ́lɔŋ ɣâla a m̀ɛnii ŋá tèe vé pâi ńzɔŋ kâai zu.

19“Ée ɣâla, kwa yá ɓé pâi m̀ɛnii su kulâi? À kɛ̀ ŋámɛnii nyɔ́mɔɔ̂i, gɛ̀ ní ŋa pâi mɛi saâi ŋá sáa mî.

20ɣâla, ŋa pâi pâi íŋɛi-tuɛ à kɛ̀ ya mɛni feerɛ kɛ̀ ḿî.

21Ye kpera mɛni kpɔ̂lu lâai ḿâ, íkpera maa yaôi.

22ɣâla, kɛ́ a maa-ŋuŋ ílono, gɛ̀ ní ŋa pâi íwoo su toôi. Kpaa máŋ nɛ̀ɛ naa ŋálono a maa-ŋuŋ a gɛɛ í ŋ́oo su too.

23Ye ǹɛ́ ḿâ tãi ɣɛɛlu ɓé ŋa mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ la a yai? Tãi ɣɛɛlu ɓé ŋá kùla la íperei mai? Ye bere sii lɛ́ ḿâ ŋá íwoo pìli la ŋ́gɛ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛi.

24“Lé mɛni ɓé m̀ɛlɛ kpɛɛ̂i la íkoi a gɛɛ ŋii, íkɛ ńzìɣe a íkpɔara-nuui?

25Lé mɛni ɓé ya ḿaa yaôi la íkɛ ŋ́gɛ̀ yɛ̂ɛ láa-kpala ɓé a kùla wúru ma, íkɛ ŋ́gɛ̀ yɛ̂ɛ mɔlɔŋ kâla ɓé fãa a vɛ̂ɛi?

26M̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai ŋá gɛ̀i, ya maa mɛnii pɔ̃yɛ m̀ɛni-saa ɓó-ɓelai díkɔlɔi su. M̀ɛni ma ya gɛ́ ŋa mɔ̃lɛ ńôloŋ tãi sɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma.

27Ya ŋ́gɔɔ lá ɣíri a gɛɛ ḿve ŋɔ́nɔ sìa. Íŋɛi káa nɔ́ ḿâ a ɣele kélee. Íkaa nɔ́ ḿɔrɔnî̂i maa kpɛɛ̂i muluŋ su.

28M̀ɛni ma, ŋá toôi a bɛlɛ-pɛlɛɛ yɛ̂ɛ wúru ɓé fili a mìi, yɛ̂ɛ seɣe ɓé ŋíliŋ a m̀ii.”

Zôo 14

1“Ǹúui nyii kélee nɛnî è maa sɔlɔ ɓôi, víi kpɛɛ̂i, pɔ̂ri maa fé mì. Ŋɔfúlu-laai láa fɛ̂ɛi a mɛni kpɔ̂lu, m̀ɛni ma, a sâa a maa félaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Ɲɔkɛ̀ ɣéniɛi kɔ́ɔ a pîlaŋ nɔ́ yɛ̂ɛ wúru pôa, nàa à kɛ̀ tí é kpála. A lâŋ nɔ́ yɛ̂ɛ núu ninîŋ.

3Ɣâla, íkpaaŋɔ̂ɔi, í gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋ́gaa ƀɛ́? Ya pâi liî a ńyãa m̀ɛni-sâa ƀɔ́-kerei mu í ŋá mɛnii ŋá tée?

4Sɛŋ maa waa fa pɔ̂ri kulâi sɛŋ da kponôi nyii maa fé waa nii yɛ̂ɛ nuu-kpunei.

5Yaâ gbɛtɛ íkili-ŋa a gɛɛ í núu-kpune ŋɔkɛ-ɣeniɛi su kpua. Ya núu-kpune ŋɔkɛ-ɣeniɛi kóyɛŋ láa a gɛɛ vé tɛ̀ɛ naa ma.

6Mɛni ma, ye tée bôlu é víi tɔ́ɔ, é ŋɔtíi kpânaŋ ŋaa-nɛ̃ɛ kula.

7"À kɛ̀ núu da a wúru tèe, kili kɛ-zu káa maa-nuui tí yêei a gɛɛ ŋ̀úru-ŋumei tí a pâi sôoi ŋɔ́nɔ pôlu. Kili kɛ-zu a ké ǹyéei a gɛɛ ŋ̀úru-ŋumei tí a pɔ̂ri ƀɔ̂ɔŋ-nii é ŋɔ́nɔ ké ɣele ma.

8É máŋ ké tí, ŋ̀úru-samei a pâi nâmui ǹɔii mu é lɛ́ɛ la zu é lûla.

9A pɔ̂ri ƀɔ̂ɔŋ-nii a nina à kɛ̀ nɔ́ a yá-loŋ sɔlɔ ƀô.

10Núu-kpune a sàa ŋɔtãi a kpɛ̂ɛ. Ǹyaŋ à kɛ̀ kwa sàa, mí ƀé kwa kɛ̂ naai?

11Núu-kpune ŋɔkɛ-ɣeniɛi káa nɔ́ yɛ̂ɛ póa a kpàla, kpaa máŋ yɛ̂ɛ ya-lee à kpèra ɣilîŋ-nii.

12Bere sii ŋí nɔ́ ƀé núu-kpune a sàa la, pere fa ŋɔ́nɔ kɛ̀ naa é pá pôlu. Tãi nɔ́ ŋ̀ele-kɔlɔŋ káa la naai, zaa-nuui fa pɔ̂ri mu siɣêi kpaa máŋ é mu-siɣe saa yêei.

13"À kɛ̀ nɔ́ ya pɔ̂ri ńoôi saa-táa í mɛi káa, é lɛ́ɛ la zu ílii-ŋwanai ŋá é yéŋ ítãi láa mà, ɣele ɣɛɛlu ƀé ŋa pâi gɛ̂i saa-taai ífe nîa mà.

14À kɛ̀ núu da a sàa a ŋɔ́nɔ pà pôlu? Ŋa pâi lɛɛ̂i tɔ̂ni ƀɛ́ é lɛ́ɛ la zu núu da é pá é ḿaa tée.

15À kɛ̀ ya ŋ̀wɛ̂lii ńyãai a íkpɛtɛ-sɛŋ í ńdoli, gɛ̀ ní ŋa pâi fâai.

16À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ya pâi ḿɛi kâai. Ífe ŋɔ́nɔ pâi ḿaa kpɛɛ̂i ŋá sɔnyɔ̂ŋ mɛni ma.

17Ya pâi ŋá sɔnyɔ̂ŋ pûi ƀɔrɔ su í ǹáa ɣíri, ífa ŋɔ́nɔ zìɣe a ńzɔŋ.

18"Ǹyaŋ ǹyée kɛ́tɛi a pâi pûi zu, gɔni-ŋai kélee dí kúla dílâai.

19Ǹyái a pâi gɔni-ŋai kélee fũai, ǹyá-kpoloŋ a pâi ǹɔii mâ kɔ̂i. Gɛ̀ ní ya pâi núu-kpune ŋɔkili-kɛ-zui su-karai.

20Í tɔ̂i núu-kpune ma a tãi kélee, mɛni ma a pâi saâi. A kɛ̀ saâi, ŋ̀ɛ́i maa a fâleŋ.

21Ǹyaŋ à kɛ̀ da ƀaa ké-maa tɛ́ɛ ǹônii-sinaai pɔ́ va kɛ a gɔ́lɔŋɔɔ, kpaa máŋ à kɛ̀ da ƀâa kùla dîa va kɛ̂ a gɔ́lɔŋɔɔ.

22Gbɔ́ɔi sɛŋ-soli maai nɔ́ ƀé a kɛ̂ a gɔ́lɔŋɔɔ. À kɛ̀ tí gbîŋ nɔ́ ƀé a malôŋ sèe."

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zôo 15

Dí zɛpɛ-wooi veerɛi
(15:1--21:34)
ɛlifa è lòno Zôo pɔ́

1Tema-nuui Ɛlifa è Zôo wóo su tòo ǹyɛɛ mai,

2“Zôo, táre-nuu kɛ́ɛ yɛ̂ɛ yá fé kɛ̀ lônoi nyii ŋuŋ fé ma.

3Zôo, ífe lòno nɔ́ kpɛ́ni, kpɛ́ni fêi, ífe pâi sɛŋ da kulâi ílono-woo su.

4Ya Ɣâla ŋɔyao-maai mɛni foɣânii yâ. Ya Ɣâla fɛli mɛni kɛ́ a gbanaŋɔɔ ǹûai ŋɛ́i.

5Ya lônoi a bere-sii tí kpɛ́ni fêi, í ŋwana-lɔ̂ɔi. Ínɛŋ káa íla feerɛ.

6Ḿve ímɛnii ŋá tée-ni. Íkpɔɔi wooi ɓé m̀ɛnii lɛ̂ɛ yâ.

7“Zôo, yá ɓa núu-kpune maa-ŋuŋ nyii díwɔlɔ maa sɔlɔ ɓôi? Díwɔlɔ ímaa sɔlɔ ɓô Ɣâla é lɛ́ɛ pâi ǹyée-ŋai kpɛtɛ̂i?

8Tãi Ɣâla è ŋɔkɔyɛŋ tòo la Ɣâla-taai íkɛ̀ naa? Í íwoli tɔ̀ɔ m̀ɛnii ma è kɛ̀ môi? Ya tɔnɔ nɔ́ ɓa ǹúui nyii dáreɛɛ̂i?

9M̀ɛnii í gɔ́lɔŋ da fé naa nyii kúfe gɔ́lɔŋ. Ǹyaŋ m̀ɛnii nyii kélee í gɔ́lɔŋ, kúa máŋ kú gɔ́lɔŋ.

10Táre-ɓela pɔlɔ-pɔlɔ-ŋa nyii-ŋai díkɛ̀ a dítɛɛ ínâŋ mai ɓé wɔ́lɔ dárei ŋí lɛ̀ kûa.

11“Íkaa niî ŋánɛnɛ da kpɛ́ni wɛ̂lii é tée Ɣâla ŋɔi mâ? Kúlòno ípɔ a maa-yeŋ pere.

12Lé mɛni ɓé ílii a kɔ̂i la ípɔi? Lé mɛni ɓé ya íŋɛi-gao kulâi la kûai?

13Lé mɛni ɓé ílii ŋwânai la Ɣâla ma íkɛ wóo-ŋa kɛ́ɛ tí ɓò mai?

14“Núu da fé naa nyii maa waai. Núu da fa pɔ̂ri kɛ̂i a deniŋ ɓôɔɔ Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ.

15Gáa a tɔ̃yâ a gɛɛ Ɣâla fé láa ní a gbîŋ kela-ŋai. Dí maa fé waa ní ŋ̀ɛi-tuɛ.

16Núu-kpune láa fɛ̂ɛi a sɔnyɔ̂ŋ. A sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a zu kɛ́tɛ yɛ̂ɛ núu ɓé yá kpelêi.

17“Íwoli tɔ́ɔ. Ŋa pâi mɛni da ŋáa lɛ̂i yâ nyii ŋaâ gaai.

18M̀ɛnii dáre-ɓelai dí mò ḿâi ŋá gɔ́lɔŋ. Zɛŋ-lɛɛi nyii dáre-ɓelai dí gèi è kùla dínâŋ-ni yêei.

19Ɣâla è ǹɔii ŋí tɛ̀ɛ nɔ́ dáre-ɓelai pɔ́ dítee-tee. Ǹyaŋ lɔii da kpɛ́ni su nuu da fé tá gɛ́ ní dí kúla Ɣâla pôlu.

20“Ɣâla a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai kula maa kɛ̂. Da pâi lɛɛ̂i mɔ̃lɛ̂i é lɛ́ɛ la zu dí saa.

21A núu maa yao-woo sii támaa mɛni. Tãi nɔ́ a gàa la yɛ̂ɛ sɛŋ ɓé ŋuŋ ma ɓôɔɔi lai, maa tãi tí ɓé ŋúma-ɓela da pɛ̂lɛ la mà.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Pere sii kélee da fé naa ǹúu nyɔ́mɔɔi tí é pú saa yêei. Núu da a kɛ̂ nɔ́ maa kpɛnîi a gɛɛ é bàa a ƀóa-sɔ̂kpɔ.

23À kɛ̂ ɣilînii gɛ́ gɔ́nɔŋ kɔ̀ri. È gɔ́lɔŋ a gɛɛ núu da a pâi baâi.

24Mɛni kpɔ̂lu a pâi lâai mà gbínii su. Ǹíi a pâi toôi pôlu, malôŋ é tóo mà yɛ̂ɛ kâloŋ kpɔara-ƀela da kɔ́ pɛ̀lɛ mà.

25È Ɣâla maa fôo a gɛɛ va pɔ̂ri tɔ̂i ŋ̀ɛ́i namu su. È nɛ̀ a gɛɛ a pɔ̂ri tɔ̂i Ǹwála-wâla kélee Ɣalai ma.

26 Ǹwana-lɔ̂ɔ-nuui a gbîŋ maa kɔ̃̀ɔ é kirɛ̂ siɣe gɛ́ lì pɛlɛ̂i Ɣâla ma.

27Gbono kɛ̂tɛi, dɔ́ɔ, gɛ́tɛɛ gbîŋ ŋɛ́i.

28“Gáa taa pîleŋ ŋá nyii zu-ƀelai da wɔ́lɔ pui. Gɛ́ nyìi pɛ́rɛ-ŋa mu nyii maa fé nɛ̃ɛ ní núu é nyíi mui.

29Vé pâi lɛɛ̂i a dɔɔ a tãi su kôyaa. Ŋɔtɔɔ-sãai su a pâi karâi.

30Vé pâi pûi gbínii yêei. A pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ wúru, ǹyaŋ ŋɔŋ a pâi ŋ̀owo kérenîi. Ɣâla a pâi vɛ̂ɛi a ǹɛ̂wo.

31Vé gíli tɔ̀ɔ ŋɔtɔɔ-sãai dîa. A gɛ̀ tí, da pâi bɛlɛ̂i.

32Gáa yɛ̂ɛ wúru-woŋo a kpàla ŋɔtãi é lɛ́ɛ pâi serîi nyii vé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a ŋúnu.

33A pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ ƀá-kpɔmɔ nyii m̀á a pû mù é lɛ́ɛ pâi kpɔlûi, boa kɛ́ pù yɛ̂ɛ ɔle-wuru.

34Núu-kpulu nyii vé láa-ni a Ɣâlai a pâi kpɛɛ̂i. Ŋɔŋ a pâi dípɛrɛ-ŋai kérenîi nyii dí dɔ̀ɔ a yee-pɛlɛ ǹá sɛŋ-kaoi.

35Ǹûai ŋí ƀé da mɛni kpɔ̂lu kpɛ̀tɛ díkɛ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀. Ǹyaŋ dílaa fɛ̂ɛi a núu pɛlɛ mɛni-ŋa.”

Zôo 16

Zôo è Ɛlifa wóo su tòo

1Nya ƀe Zôo è ŋ̀oo su tòo,

2“Káfe ŋá mɛni kpɔ̂lui su saa ní. Ka gɛ́ ńii é tóo pôlu a ŋánaa káfe kpɔnîi m̀â. Ka gɛ̂i nɔ́ ŋ̀gɛ mɔ̃lɛ a ŋánaa.

3Ka pâi kɛ̂i nɔ́ lônoi kpɛ́ni-kpɛni káfa káfii tɔ̂ɔ? Lé ƀé lɛ̀ɣɛ yâ a gɛɛ í ŋ̀oo su tooi?

4Eêi kɛ̀ íkɛ ƀò tɔ̂ɔi ńdɔɔi, ńyãa máŋ ŋâi pɔ̂ri ŋ̀óo sîi tɔnɔi ŋí ƀôi yâ. Ŋ̀gɛ ŋuŋ kpɛ̂mɛŋ a ɣɛlɛ-maa pere a yá.

5Ŋ̀âi pɔ̂ri ká lia-woo ƀôi a ńɛŋ-ŋa woo a gɛɛ ŋá kákponôi kpanaŋ. Ǹyaŋ ŋ̀óo-ŋai ŋâi kɛ̀ môi diî ká ŋá nɛnɛ dí kákula ká mɔ̃lɛ-laai su.

6“É máŋ kɛ́ tí ńono-woo fa pɔ̂ri ŋá mɔ̃lɛ-laai su saâi. Ŋá máŋ kpîŋ m̀ɛi sáa, ŋá mɔ̃lɛ-laai su fé pâi saâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Tɔ̃yâ ma, Ɣâla a ŋáwala-wala-laai kúla ńyêei. Ɣâla a ńzuu kélee su kara.

8Ɣâla a ńzoŋ kpɔ́ a ŋ̀ánaa. A ŋ́gbono milîŋ pú ma nyii-ŋai dísêre-wooi tɔ̂i mai. A ŋ́gɛ ŋa lɛɛ a ŋ́gao nyii ŋɔsêre wooi tɔ̂i ḿâi.

9“A ḿvala-fala yɛ̂ɛ fɛnɛ-sɛŋ líi ŋwánaa gɛ́ ǹyíŋ pìlaŋ gîe ma yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé a kɛ̀ a ŋ́gbɔara-nuu, gɛ́ ŋ́gàa a lii-ŋwana pere.

10Da díla tàɣa ḿâ yɛ̂ɛ lɔɔ-fɛnɛ sãa díkɛ ḿaa yâo. Dí ńokwa ŋ́goma ma díkɛ ɣɛ́lɛ-maa kùla ŋ́gbonôi. Dí díŋa tɛ̀ gîe ma a gɛɛ dípɛlɛ ḿâ.

11Ɣâla a ńdɛɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀela pɔ́, a ńdoo díyee ŋá.

12Tãi ńii è kɛ̀ a ǹáa lai, Ɣâla è pà é ńzoŋ kpɔ́ a ŋ̀ánaa é ŋ́gula naa. È ńzôŋ a ŋ́gɔna é ńdoo é ŋ́gao ɣále-ɣale. A gɛ́ díkɛ ŋ́gɔ̀ a kpoloŋ.

13Gboloŋ kɔ́-ƀelai da tínaŋ ḿâ díkɛ ḿòŋ a dítɔ̃a-ŋai m̀éla kélee ma. È ḿòŋ a dɔ̃a-ŋai ŋ́goi kɔni-kao ma. Vé kpîŋ ŋ́ɛi malôŋ káa ní, ŋ́goi-sãa kɛ́ pù ǹɔii ma.

14È pìli ḿâ yɛ̂ɛ kɔ-kuluƀa, gɛ́ ŋwàna gîe mɛi.

15Ŋá maloŋ-too maa-seɣe tòo ḿâ. Ɣâla a ńdoo muluŋ su.

16“Ŋa lɛɛ wɔ̂lɔi ŋ́ɛi a fɛ́ɛ-fɛ̂ɛ. Ŋ́ɛi-gao a kpɔlu ḿva ŋɔ́nɔ kwaa kâa.

17É máŋ kɛ́ tí, ḿve niî mɛni nyɔ́mɔɔ kélee da kɛ́ ní, ńyee maa waâi. Ŋa ƀaa kɛ́-maa tɛ̂ɛ Ɣâla pɔ́ ŋá Ɣâla fɛliɛɛi su.

18“Ŋ́gaa yɛ̂ɛ núu nyii dí baai. M̀ɛni ma, núu da fé ḿbaa mɛnii lôo. Núu da fé ŋ́gbèra wɔ̂lɔi ŋá mɛnii su too mɛni ma a teniŋ ƀô-pere.

19Ŋáserei káa Ɣâla-taa nyii pâi tɔ̂i ḿɛni ma. Tɔ̃yâ ma núu da káa naa nyii pâi ḿaa sêre-faa kɛ̂i a gɛɛ ŋá mɛnii é lɛ́lɛ.

20Ḿbarâai nyii-ŋai lônoi ḿaa mɛni mai da ɣɛ́lɛ-maa kulâi ŋ́gbonôi. Ŋa wɔ̂lɔi a gɛɛ Ɣâla é kpɔ́ŋ ḿâ.

21Ŋa ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ŋásêrei é lóno Ɣâla pɔ́ ḿaa mɛ̂ni ma. Ŋa ŋ̀wɛ̂lii núu da é lóno kúloai kwa Ɣâla yɛ̂ɛ à kɛ̀ lônoi ḿbarâŋ-nuu mɛni ma.

22Ŋá kɛ̀-ɣeniɛi su fé ŋɔ́nɔ kôyaa ni. Ǹyaŋ ŋá máŋ lí, ḿve ŋɔ́nɔ pâi siâi ƀɛ́-pere.”

Zôo 17

1“Ńɛ̂wo aâ kɛ́ kpɛɛ̂i. Ŋ́âa nâa kɛ́ pâi saâi. Daâ nâa ḿolôŋ tée.

2Ǹûai kélee díkaa ɣɛ̂lɛi ḿa, ǹyaŋ ŋa gâai berei da ɣɛlɛ̂i la ḿâ a ŋwana-lɔ̂ɔ perei.

3Ɣâla, ye ḿaa tée mî. Núu da fé naa nyii a pɔ̂ri gɛ̂i tí mî.

4Ya ḿbarâai kɛ́ dífa ŋɔ́nɔ pɔ̀ri díkili-ŋa siâi, díkpera, díyee fé tɛ̀ɛ ḿâ.

5Yɛ̂ɛ berei dí wɔlɔ mò lai, í mii-sɛŋ ŋáa kɔ̀lɛ í ǹɛɛ naa ínîa-pɛlɛɛi dí saa a puru.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6A gɛ́ ǹûai díkɛ ɣɛ́lɛ-maa wule tòo ḿâ, díkɛ díla-ya pù ḿâ a ŋume-pere.

7Ŋá maloŋ too-maai a ŋ́ɛi pú. Ń̀zua-ŋai da kpála ḿâ da kɛ́ yɛ̂ɛ ninî̃ŋ.

8Gúlaai a diai dî̃yɛɛ díkaa a ƀaa kɛ́-maa-ƀelai. Dí dílii ŋ̀wana díkɛ mò dî̃yɛɛ ḿve láa ní a Ɣâla.

9É máŋ kɛ́ tí, ǹúui nyii ǹâai a Ɣâlai a pâi kɛ̂i nɔ́ Ɣâla pôlu. Ǹyaŋ ǹúui nyii ǹyée ma waâi dɔ̂i a pâi kɛ̂i nɔ́ a gbanaŋɔɔ a ɣele kélee.

10Ka pá ŋɔ́nɔ ká m̀ɛni-ŋai ƀó nyii-ŋai ká kɛ̀ môi a maa-ŋuŋ. Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ ḿve pâi táre-nuu tɔnɔ kpî̃ŋ kâai kásama.

11“Ŋá kɛ̀-ɣeniɛi aâ kpɛɛ, ŋá kili-ŋa-siai máŋ aâ kpɛɛ ǹyaŋ kili kɛ-zu fé ŋɔ́nɔ ńyêei.

12Ḿarâai dífe kpíni da ɣele-ƀɔɔ loai kɔ́lɔŋ. Tãi gbínii a kɛ̂ pɛlɛ̂i lai, da mò dî̃yɛɛ kwaa ponoɔɔ aâ kɛ́ pâi.

13Zɛŋ nɔ́ ŋ́ɛi káa berei nya ƀa saa. Ǹyaŋ ŋa pâi nɔ́ nâa kɛ̂i nɔ́ gbínii su.

14Ŋa pâi môi m̀olôŋ ma ńyɛɛi, ‘Ƀolôŋ, íkaa nɔ́ yɛ̂ɛ ńâŋ.’ Ŋá mó gbeli-ŋai dîa ńyɛɛ, ‘Kpeli-ŋa, kákaa nɔ́ yɛ̂ɛ ńee da ńzaaƀɔlɔ-nɛyaa.’

15Lé ƀa ŋá kili-kɛ-zui? Núu da a pɔ̂ri ŋá kɛ-ɣeniɛi ŋɔtínaa tuɛ-pere kâai?

16Kwa kili kɛ-zu ƀé pâi liî molôŋ su a tãi tɔnɔi? Ǹyaŋ gili kɛ-zui gáa ńyêei kwa ǹyaa ƀé pâi saâi?”

Zôo 18

Beeda è lòno Zôo pɔ́ ŋɔ́nɔ

1Gɛ́ɛ tíi, Sûa lɔii su nuui Beeda è zôo wóo su tòo ǹyɛɛi,

2“Lé tãi ƀé ya pâi í mɛi saâi lai? Í mɛi sáa a daloŋ, gɛ̀ ní kwa pâi lônoi ípɔ.

3Lé mɛni ƀe ya kú kâai la yɛ̂ɛ fɛnɛ-sãai? Lé mɛni ƀé ya kú kâai la yɛ̂ɛ ƀoo-ƀelai?

4Zôo, íkpɔɔi lii-ŋwanai ká ŋí ípaai. Ya ǹɛ̂i a gɛɛ ǹûai kélee dí dípôlu tɔ̀ɔ ǹɔii kélee ma kpɛ́ni fɛ̂i íkaa a teniŋ ƀô nuu? Ya ǹɛ̂i a gɛɛ Ɣâla è ǹyée kpaya-kpayai kélee tàa-taa a gɛɛ é ílii láa?

5“Vúlu-laai nyii gáa ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai yêei a pâi niî̃ŋ-nii nɔ́ yɛ̂ɛ ŋɔŋ-leŋ. Ǹyaŋ a pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ ŋɔŋ a lìiŋ.

6Ŋɔŋ a líiŋ ŋɔpɛ́rɛi mu. Ŋɔlâŋpoi kɛ̀ lénî̃i ŋuŋ mɛi a líiŋ.

7Va ŋɔ́nɔ sìa a wála-wâla a gɛɛ va lâa too la. Ǹyaŋ ǹia-wooi ƀoi a dɛ̀ɛ núu da kpɛ́ni-ŋa pɔ́i, a zòŋ ǹyaa kpî̃ŋ.

8Gbɔ́ɔ-kpɔɔ kɔɔi a bìli ƀáre ŋá. A pîli puŋ su a tóo.

9A pili ƀáre ŋá a zoŋ a gɔ́ɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Da ƀáre tɛ̀ zia-perei su.

11“Maa yâo-sãa da tînaŋ m̀a díkɛ gbɛ̀ a gɛɛ dí zoŋ.

12Puru a gɛ̀ víi é kpɛ́ɛ. A gɔ́ɔ tùa kwaa ma nyɔ́mɔɔ-ŋa ma.

13Núu-paa kɔlɔ-fela a gbono sóŋ nyii a gɛ́ ǹyée da gɔ́ɔ díkɛ́ lùla mai.

14Da ŋ̀ála da gula ŋɔpɛ́rɛi mu ƀɛ́i è kɛ̀ naa ŋuŋ ma ƀô sui. Dí ŋ̀ala dí lí la mɛni kpɔ̂lu ŋɔkâloŋ ŋɛ́i-tuɛ.

15Núu da kélee a pɔ̂ri kɛ̂i ŋɔpɛ́rɛi mu nyii è ǹɛɛ bôlui. Dí sɛŋ da kpɛ̂mɛŋ ŋɔpɛ́rɛi mu a gɛɛ nàa-ƀela dífe kɔ̀lɛ.

16Gáa yɛ̂ɛ wúru ƀé zame a lûlai ǹɔii mu gɛ́ tòo ŋ̀owôi ŋ̀elêi pere.

17Ǹûai kélee kpɔ́ ŋ̀éniɛi su da nia maa mɛni ma. Maa mɛni kíli fé ŋɔ́nɔ núu da ŋá.

18Ɣâla a pâi duãnii é gula ǹúu fulu-ŋai dílɔii su é doo zaa-ƀelai dílɔii su kpíniɛɛi su pere.

19Ǹônii dɔnɔ kpîŋ fé pâi kɛ̂i naa é lɛ́ɛ bɔ́ɔ-ŋa ŋɔpɛ́rɛi mu.

20Zaa pere a pâi kɛ̂i a laa kpala-maa mɛni vóloi kulai-pere da vóloi liî pere ƀelai dîa.

21Tɔ̃yâ kpîŋ ma, ƀáre ƀé pâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai su karâi da diai nyii-ŋai dífe láa ní a Ɣâlai.”

Zôo 19

Zôo è Beeda wóo su tòo

1Nya ƀe Zôo è Beeda wóo su tòo ǹyɛɛi,

2“Lé mɛni ƀé kákaa ńii toôi la pôlu a kálono támaai ŋí, ká kɛ́ gɛ̀ ńii kɛ́ tòo pôlu a gɛɛ ŋíi?

3Kákaa nɔ́ ńarânii a ɣele kélee, ŋumɛ fé ká ŋɛ́i a gɛɛ m̀ɛni-ŋai kákaa môi káa gɛ̂i ŋ̌gɛ mɔ̃lɛ?

4À kɛ̀ ŋa mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́, ká mɛni da fé zu.

5Ka gâai yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé ká kɛ̂tɛi é tɛ́ɛ m̀â. Ka gâai yɛ̂ɛ ŋa mɔ̃lɛi kpɛ́ni fêi ŋá mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀.

6Ka kɛ́ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ Ɣâla ƀé gɛ̂i ŋ̌gɛ mɔ̃lɛ. A ŋɔdeɣaŋ kpíniŋ a ńyãa.

7Ŋa tóli ƀôi a gɛɛ ká kpɔŋ m̀â nuu da fa ŋ̀oli tɔ̀ɔ m̀â. Ŋa tóli ƀôi kpɔŋ mâa mɛni ma, kɛ́lɛ núu da fé naa é kpɔŋ m̀â a teniŋ ƀô-pere.

8Ɣâla a siɣãŋ tínaŋ mâ a gɛɛ fé pɔ̂ri tɛɛ̂i. A ńɛɛ kpînii a gɛɛ m̀ve ńdɛ̀ɛ-pere kàa.

9A ŋátɔɔ-laai da ŋáƀaa kɛ́-maa kélee kúla ńyêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10A ŋolo-wolo yɛ̂ɛ núu a pɛ́rɛ-kâŋ wòlo. A ŋákili tɔɔ-maai ƀúleŋ yɛ̂ɛ núu a wúru ƀùleŋ.

11Ɲɔlii ŋwânai a ŋ́gerenîi. A kɔ̂i ḿbɔ yɛ̂ɛ núu ƀé kɔ̂i ŋɔkpɔara-nuu pɔ́.

12Ɣâla a ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai tɛ́ɛ a gɛɛ dí pɛ́lɛ ḿâ. Da gbã tée ŋápɛrɛi ma díkɛ díkpîŋ kpɛ̀tɛ a gɛɛ dí pɛlɛ ḿâ.

13“Ɣâla a gɛ́ ŋánûai da dípôlu tɔ̀ɔ ḿâ. Diai kɛ̀ a ŋ́gɔlɔŋɔɔi da nia ḿâ.

14Ɲánûai da ḿarâai da dípôlu tɔ̀ɔ mâ.

15Diai kélee ŋá ńyee sèe dímui da nia ḿâ. Ǹɛyâai da tíi kɛ̀ ŋápɛrɛi mui dífa ŋɔ́nɔ díwoli tɔ̀ɔ ḿâ. Ŋ́gaa nɔ́ nâa díŋɛi yɛ̂ɛ ŋɔ̃́ya.

16Nalôŋ tíi kɛ̂i ŋápɛrɛi mui ŋá máŋ dóli, va ŋ́oo su tòo a nɛ̃ɛ ma ŋá pɛ́lɛ a gɔ́ɔ.

17Ńa-kuŋ a nâa nyɔ́ŋ ŋánɛnîi sũai. Ńîa kpaa máŋ ńɛ̂ɣe sinaai da dímaa kôyaa ḿâ.

18 Ŋ́gaa nâa a ɣɛ́lɛ-maa sɛŋ ǹîa-pɛlɛɛ-ŋai yɛ̂ei. Ɲá máŋ mu-siɣe a gɛɛ ŋá sía, da kɛ̂ ɣɛ̂lɛi ḿâ.

19Ḿarâai kwa dîa-ni kwa kâa kúlaa mìi gîe mai da dípôlu tɔɔ ḿâ. Diai kélee ŋá kɛ̀ a díwɛ̂liɛɛi, da dípôlu tɔɔ ḿâ.

20Ɲa kpála ŋ́gɔlɔ sɛ̂lɛŋɔɔ nɔ́ ḿâ. Naa è lɛ̀ɛ nɔ́ té a gɛɛ ŋá sáa.

21“Óo káai a ḿarâai, kákpera kâa ká malôŋ káa, kpɛ́ni fɛ̂i Ɣâla a ńzoŋ a ńdoo ǹɔii ma.

22Lé mɛni ƀé ka ƀâa kulâi la ḿâ, yɛ̂ɛ berei Ɣâla a gɛ́ la a ńyãai? Lé mɛni ƀé ka mɔ̃lɛi ŋí la a ŋ̀ánaai?

23“Eɛ̂i pɔ̂ri kɛ̂i a sɛŋ núu da é ŋ́oo pɔ̃yɛ kɔlɔ ma nyii zu fa pɔ̂ri karâi.

24Tɔɔ núu da é bɔ̃yɛ kɔni ma a kɔlɔ-pɔ̃yɛɛ kɔli a gɛɛ zu fa lâa kara la.

25Kɛ́lɛ é máŋ kɛ́ tí, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ núu da káa naa nyii pâi ḿaa kɔ̃ɔ̂i. Nya ƀe pâi ŋá lónoi gbɛɛ-ŋai kɛ̂i.

26Kɛ́lɛ berei máŋ kɔlɔ-fela a ŋ́gbono kélee su kara lai, ŋa pâi Ɣâla kâai.

27Ńyãa kpîŋ ŋa pâi gâai a ŋ́gbîŋ ŋɛi-gao. Ǹyaŋ ŋa pâi gâai a ŋ́gɔlɔŋ nuu. “Ńii a pâi tôoi pôlu, kpɛ́ni fɛ̂i ká mo kâai,

28‘Kwa pɔ̂ri gɛ̂i léŋ é mɔ̃lɛ a ŋánaa? Ǹyaa kpîŋ ƀé pà a mɔ̃lɛ-laai gbîŋ pɔ.’

29Ka yao Ɣâla ŋɔmɛni ŋáteɛi ma. Kpɛ́ni-fɛ̂i Ɣâla ŋɔlii ŋwânai a pâ a mɛni ŋáteɛɛ. Ǹmɛni ma kɛ́ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ Ɣâla a mɛni ŋátèe sɔnyɔ̂ŋ-ƀela sáma.”

Zôo 20

Zofa è lòno a tãi veerɛ ɣelei

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Nya Ɓe Naama-nuui Zofa è Zôo wóo su tòo ǹyɛɛi,

2“M̀ɛnii ya môi, aâ ńii tóo pôlu. M̀ɛni ma tɔɔ ŋá íwoo su too.

3Tãi íkɛ̀ lônoi lai, ínàraŋ. Mɛni ma ŋa pâi íwoo su toôi.

4“Ífe nîi gɔ́lɔni é síɣe tãi ma Ɣâla è núu-kpune kpɛ̀tɛ la é bú ǹɔii ma Ɓɛ́i,

5zɔnyɔ̂ŋ-Ɓelai dílii-nɛ̃ɛi káa nɔ́ a tãi kpua? Tɔ̃yâ ma, diai Ɣâla kíli fa lɛ̂ɛ dí ŋái dílii-nɛ̃ɛi káa nɔ́ tãi kpua yée mu.

6É máŋ ké a mù siɣɛ́ɛ dôŋ ké sèri Ɣâla-taa, kpaa máŋ dɔɔ-mɛi ké Ɓò yɛ̂ɛ ŋ̀ele-kɔlɔŋ,

7vãai a pâi tɛɛ̂i la yɛ̂ɛ muluŋ. Diai kɛ̀ a gɔlɔŋɔɔi da pâi kɛ̂i díkili ŋá siâi mí Ɓé a lí naai.

8Ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui a pâi tɛɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ núu a sèe Ɓô nyii gíli fé lɛɛ ní ŋái. A pâi tɛɛ̂i nɔ̂ yɛ̂ɛ zî̂a a tɛ̀ɛ a núu.

9Diai kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔi da dîa-ni díkɛ Ɓò kwaa tɔnɔ mai, dí fé pâi ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ gâai.

10 Ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui ǹônii da pâi zãai kélee dínâŋ è gùla gôlo-Ɓelai yêei bɔɔ-ŋa tôo tɛɛ̂i dípɔ.

11Berei máŋ gáa la a nyáŋkpa gbonôi kpanaŋɔɔi, a pâi sâai dí nòo.

12“Ŋwana-lɔ̂ɔ nɛ̃ɛ̂i ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui lá. M̀ɛni ma a ŋwana-lɔ̂ɔ líyeŋ lɔ́ ǹɛ́ŋ mu,

13gɛ́ Ɓò naa a tãi su kôyaa ŋ̀aa-nɛɛ kula mɛni ma.

14Ǹyaŋ é máŋ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ líyeŋ kpéle é yéŋ goi, a kɛ̂ yɛ̂ɛ núu a kali ŋwâna kpèle.

15Gáa a wôya-nuu, a ǹûai kɔ̃liŋ kùla díyêei, kɛ́lɛ va pɔ̂ri m̀ɛi kâai. Ɣâla a ǹûai kɔ̃liŋ kùla ǹyêei.

16Zɛŋ nyii è kɛ̀ gbelêi gáa a ŋ̀ale-maa. Ǹyaŋ a pâi baâi yɛ̂ɛ kali ŋwâna.

17Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu fé pâi lɛɛ̂i ɣele ma a gɛɛ é kɔ̃́iŋ-wulɔ da niŋa ŋini-ya káa gɛ́ ɣíliŋ yɛ̂ ya-lee a gɛɛ é ŋ̀aa-nɛ̃ɛ kula.

18Fɛ̂ɛ é zãai kélee è zɔlɔ Ɓôi pɔɔ-ŋa tôo tɛɛ. A pâi zɔlɔ-Ɓo sãai kélee è gòrii tɛɛ̂i pôlu. Vé pâi ŋɔsãai kélee da ŋaa-nɛ̃ɛ kulâi.

19Zu kulâi Ɓa vé niî mɛni da kɛ́ ní a gɛɛ é kpɔŋ mâ tɛɛ gôlo-Ɓelai pɔ. A ǹûai dípɛrɛ-ŋai kùla díyêei.

20M̀ii-sɛŋ wɛliɛɛi, ǹíi fa lâa.

21A ǹáa mìi, da fa lɛ̂ɛ. M̀ɛni ma, ŋɔtɔɔ-laai su fé pâi kôyaai.

22A nɛ̃ɛ ma é dɔɔ-sãai kélee sɔlɔ Ɓó, lii-see fé pâi kɛ̂i ǹyêei. Ŋɔmɔ̃lɛ-laai su a pâi nɔ́ kɛ̂tɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Tɔɔ é ǹáa míi é píla! Ɣâla a pâi ǹíi ŋwânai kpɔ́ mà a ŋánaa é mɔ̃lɛ. Ɣâla ŋɔlii-ŋwanai a pâi kɛ̂i a ŋɔmii-sɛŋ.

24É máŋ pú a gɛɛ kɔkuluƀa fé bàa a kpála nyii dí gbɛ̀tɛ a kɔlii, da pâi baâi a ƀara sɔ̂la.

25Da pâi m̀óŋ-nii a sɔla é tɛ́ɛ ńii su é kúla bôlu-pere. Mɛni kpɔ̂lu a pâi lâai mà.

26Da pâi gɔ̃liŋ kélee kulâi ǹyêei dí dísu kara. Ŋɔŋ nyii núu-kpune fé doo nii, a pâi gérenîi, gɔ̃liŋ dɔnɔ kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i ǹyêei.

27Ǹele-kɔlɔŋ a pâi ŋɔmɛni nyɔ́mɔɔi maa-sere-faa kɛ̂i. Ǹyaŋ ǹɔii a pâi ŋɔmɛnii ŋá têei yɛ̂ɛ mɛni-saa ƀó-nuu.

28Ya-fɛɛ a pâi tɛɛ̂i a ŋɔpɛ́rɛi a tãi Ɣâla a pâi zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai dímɛnii ŋá têei la a lii-ŋwânai.

29Bere sîi ŋí ƀé Ɣâla a pâi zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai dímɛnii ŋá têei la. M̀ɛni ŋá téɛɛ sii ŋí ƀé gáa Ɣâla yêei zɔnyɔ̂ŋ-nuui mɛni ma.”

Zôo 21

Zôo è Zofa wóo su tòo ŋɔ́nɔ

1Nya ƀe Zôo è Zofa wóo su tòo ǹyɛɛi,

2“Ǹaa-nɛnɛi nɔ́ ya pɔ̂ri gɛ̂i ḿîi ƀa í íwoli tɔ́ɔ ḿâ a ǹɛ́lɛɛ.

3Ka kálii kpéle ká káwoli tɔ́ɔ ḿâ a ǹɛ́lɛɛ. Ŋà kpɛ̀ɛ a lónoɔɔ, gɛ̀ ní ka pɔ̂ri ɣɛ́lɛ maa kulâi ŋ́gbonôi.

4“M̀ɛnii ŋa zaâi, vé pîlaŋ-ní núu-kpune ma. M̀ɛni ƀé fé pâi ńii maa sonîi la.

5Ka ŋ́gaa. M̀ɛnii kɛ̂i a ńyãai gáa a laa kpâla maa mɛ̂ni nyii a pɔ̂ri gɛ̂i ká fa pɔ̂ri lônoi.

6Ŋá máŋ ŋ́gili-ŋa sía é pîlaŋ ŋá mɛni kpɔ̂lui mâ, ŋa yào kpɔ́ a ŋánaa. Ǹgbonôi gwaa kélee a kɛ̂ kpɛ̃linii ḿâ a ŋánaa.

7“Lé mɛni ƀé Ɣâla a ǹɛɛ̂i la naa a gɛɛ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai díkɛ nâmu ɣele mâ é lɛ́ɛ la zu dípɔlɔ díkɔ̃liŋ támaa ké ƀò mai?

8Dínîa-pɛlɛɛi da kɛ̂ díkɔlɛ mâ é lɛ́ɛ la zu dílônii díwɔ̂-lonii díkula zu.

9Da kɛ̂ dípɛrɛ-ŋai mû lii-see su, dífa yào a gɛɛ núu da a pâi dípɛrɛi wôloi. Ɣâla fa dímɛnii ŋá tèe a ŋɔsia-tuaŋ.

10Tãi nɔ́ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui ŋɔniŋa-sirɛi a tɛ̂ la záa-ŋai dîai da díkaa a ǹɛ́lɛɛ. Ǹwana-lɔ̂ɔ-nuui ŋɔniŋa sâa-ŋai da díkaa kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ.

11Dínîa-pɛlɛɛi da kɛ̂ pêle kɛ̂i díkɛ kîrɛ sìɣe yɛ̂ɛ ƀála-lonii-ŋa díkɛ mãla.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Dínîa-pɛlɛi da kɛ̂ wule tôoi nûa díkɛ nyɛ́ŋ-nyɛŋ ɣàle da kɔnîŋ. Dínîa-pɛlɛɛi díkɛ mãla ƀɔɔ fɛ́ɛ woo ma.

13 Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da nâmu ɣele mâ díkɛ ƀò a dítɔɔ. Ǹyaŋ dífa mɔ̃lɛ díkɛ sàa.

14“Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da kɛ̂ Ɣâla mà ‘Tée kúpôlu. Kúfe ŋ̀wɛlii a gɛɛ kú mɛni da kɔ́lɔŋ é pîlaŋ yâ.

15Gbɛ̂ɛ ƀa Ǹwála-wâla kélee Ɣalai nyii ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ kú ǹîa mɛni kɛi? Kwa vɛ̀li, lé ƀé kwa zɔlɔ ƀô zui?’

16Gáa díkili-ŋa a gɛɛ díkpîŋ wala-wala-laai ƀé da tíi kɛ̂i la. Fa ŋ́gili ŋá sìa yɛ̂ɛ dia a dɔnɔ kpîŋ.

17“Lé tãi ƀé ka tá gáa ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai díŋɔŋ é líiŋ? Lé tãi ƀé ka tá gáa la kpalo é ƀéla dîai? Ɣâla fé tá ǹíi ŋwána-ní dîa a gɛɛ dí mɔ̃lɛ.

18Dífe yɛ̂ɛ kala a gɛɛ vãai é tɛ́ɛ a dia. Vãai a pɔ̂ri koôŋ-nii a dia?

19“Í mò yɛ̂ɛ Ɣâla a pâi dísɔnyɔ̂ŋ maa tɔ̂ŋ kpɛ̂i dínîa-pɛlɛi dîa. Tɔɔ Ɣâla é ǹâŋ-ƀelai kula maa kɛ́ a gɛɛ dí dísɔnyɔ̂ŋ kɔ́lɔŋ.

20Tɔɔ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai ŋí dia kpîŋ dí díkpîŋ sɔnyɔ̂ŋ maa mɔ̃lɛ-laai sɔlɔ ƀó. Tɔɔ dí Ǹwála-wâla kélee Ɣalai ŋɔlii ŋwânai kɔ̂ɔŋ.

21Dífa kɛ̂ a díkpaaŋɔɔ a gɛɛ dí sɛŋ da lɛɛ dínîa-pɛlɛɛi mɛni ma dí lɛ́ɛ pâi saâi.

22Núu da fa pɔ̂ri sɛŋ lɛ̂i Ɣâla ma kpɛ́ni fɛ̂i, wála-wala káa ǹyɛ̂ei ŋ̀ála-taa kela-ŋai mɛi.

23“Núu da-ŋa dí kɛ̀-ɣeniɛi a lɛ̂ɛ a ǹɛ́lɛɛ é lɛ́ɛ la zu dísaa.

24A mii-sɛŋ lɛ́lɛɛ támaa mìi. Gɔlɔ kɛ́ ƀò mà nɛ̃ɛ-nɛ̃ɛ.

25Ǹúui da-ŋa lii-see fa kɛ̂ díyɛ̂ei dí kɛ̀-ɣeniɛi su. Da lɛ̂ɛ mɛni kpɔ̂lu su é lɛ́ɛ la zu dí sáa.

26Kɛ́lɛ núu kélee a pâi saâi dí díloo, gbéli-ŋai dí dímii.

27“Ŋá kákili-ŋa sîai kɔ́lɔŋ é pîlaŋ ḿâ. Ka gbɛ̀tɛ a gɛɛ ká mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ a ńyãa.

28Ká mare kɛ̂ɛ kɛ̀ kâai, ‘Ǹwana-lɔ̂ɔ kaloŋ tí ŋɔpɛ́rɛi kɔɔ?’

29Ka diai marê kɛ́ da sîa bere-ŋai mai, a gɛɛ dí ká kíli-ŋa pono.

30Ɣâla a ǹíi ŋwàna à kɛ̀ pâi nûa kula maa kɛ̂i, zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai ƀé a dí malôŋ kàa.

31Núu da fé naa a gɛɛ é zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai dí sɔnyɔ̂ŋ ƀó dîa kpaa máŋ é dí kula maa kɛ́.

32Ǹyaŋ tãi da kɛ̂ liî la molôŋ lai, ǹûa da kɛ̂ naa díkɛ m̀olôŋ mɛi kâa.

33Núu-kpulu kɛ́tɛ a kɛ̂ zàa mâ. Ǹɔii a kɛ̂ líi nɛ̃ɛ̂i kulâi a gɛɛ é ǹyée sée mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34“Ka ŋáa nɛnɛ̂i a ƀoo-woo-ŋa. Mɛni-ŋai nyii kélee kaâ ŋ́oo su tòo lai, gáa a lɛ́ɛ tèe-tee.”

Zôo 22

Dí zɛpɛ-wooi zaaƀai
(22:1--27:23)
ɛlifa è lòno Zôo pɔ́ naa pôlu ŋɔ́nɔ

1Nàa kɛ́ɛ tíi, Tema naloŋ Ɛlifa è Zôo wóo su tòo ǹyɛɛi,

2“Zôo, ílâai la a gɛɛ táre-nuu ŋɔtárei káa Ɣâla ŋɛ́i a sɛŋ da?

3À kɛ̀ íkaa a teniŋ ƀô-nuu, lé ƀé Ǹwála-wâla kélee Ɣalai a pâi gulâi zui? À kɛ̀ ísɔŋ fé yâ, lé ƀé Ɣâla a pâi gulâi zu?

4Ílaai la yɛ̂ɛ Ɣâla a ímɛnii ŋá têei gɛ́ í kula maa kɛ̂ kpɛ́ni fêi ƀa yâo ma íkɛ tíi kɛ̀ mì?

5Kpao! Ɣâla a íkula maa kɛ̂i kpɛ́ni fêi, yaâ sɔnyɔ̂ŋ támaa kɛ́, ǹyaŋ ísɔnyɔ̂ŋ kɔyaŋ fé ma.

6Í mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ a sɛŋ-kao piliɛɛ ínûai dîa a kpa íkɛ dísãâi kùla díyêei kpɛ́ni fêi dífa pɔ̂ri gbai têei. Íkɛ díseɣe-ŋai kùla dîa díkɛ lɛɛ a díkaŋ.

7Ífe yá tɛɛ-ní ǹûai pɔ́ kpele wɛ̂li è kɛ̀ díkɛ̂i. Kpaa máŋ í mii-sɛŋ-loŋ tɛɛ diai pɔ́ puru è kɛ̀ díkɛ̂i a dɔnɔ kpîŋ.

8Ya ǹûai dílɔii kúla díyêei a íwala-wala-laai.

9Tãi bɔɔ-nɛyãai da ímarê kɛ̀ la sɛŋ da mɛni mai, ífa kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ dípɔ. Yâ ípôlu tɔɔ dee-loŋ-ŋai dîa. Ífa kpɔŋ mâa da tɛ̀ɛ dípɔ.

10Maa mɛni ma, mɛni-kpɔlu a tínaŋ yâ. Ǹyaŋ íkaa nâa yaôi a ŋánaa.

11Kpíni a too yâ ífa ŋɔ́nɔ kwaa kâa. Ǹyaŋ ya lɛɛ ǹyá fɛ̂ɛi su.

12“Ɣâla káa Ɣâla-taa ŋ̀elei su. Ye ŋ̀elei su káa í gáa berei bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai díkaa la kwaa kôyaa mai.

13Ǹmɛni ma, ya môi yɛ̂ɛ, ‘Ɣâla fa pɔ̂ri m̀ɛnii kɔ́lɔnîi gáa kɛ̂i. A pɔ̂ri núu-kpune ŋɔmɛnii ŋá têei lɛ́ŋ à kɛ̀ ŋ̀ele-kɔlɔŋ su kpíniɛɛi a ǹoo?’

14Gáa íkili-ŋai a gɛɛ ŋ̀ele-kɔlɔŋ su kpiniɛi a ǹoo va pɔ̂ri sɛŋ da kélee kâai, gɛ́ sìa ŋ̀ele-kɔlɔŋ da ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei loai.

15“Ya gbɛ̀tɛ íkili-ŋa a gɛɛ í íkɛ-ɣeniɛi kɛ́ yɛ̂ɛ berei ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai da gɛ̀ lai?

16Ya fɛ̂ɛ kɛ́tɛ è tɛ̂ɛ a dia dí saa tãi é lɛ́ɛ pâi serîi.

17Ǹûai tí dí mò Ɣâla ma dîyɛɛi, ‘Ye tée kûa kúkɛ kúkpîŋ yèe ma.’ Dílâai la Ǹwála-wâla kélee Ɣalai fa pɔ̂ri mɛni ŋánaa kɛ̂i a dia.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18É máŋ ké tí, Ɣâla a gɛ́ da sãâ támaa sɔlɔ ƀó. Kɛ́lɛ ḿva târe ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai tûa-pere su.

19Tãi Ɣâla a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai kula maa kɛ̂ lai, deniŋ ƀô-ƀelai da kɛ̂ ɣɛ́lɛ-maa kulâi díkponôi.

20Tɔ̃yâ ma Ɣâla a díkɔ̃liŋ kélee síɣe, ǹyaŋ díkɔ̃liŋ nyii a lɛɛ pôlui, ŋɔŋ a gélee kèreŋ.

21“Ka Ɣâla ka káloai kpɛtɛ laoi laa é ké káloai. À kɛ̀ tí, Ɣâla a pâi gɛ̂i ílii é nɛ̃ɛ.

22Íwoli tɔ́ɔ Ɣâla ŋɔsɛŋ-lɛɛi ma. Í ŋ̀óo lâai ké ílii su.

23À kɛ̀ ya pâi lâai a Ǹwála-wâla kélee Ɣalai, a pâi ítɔ̂i ítɔ̂i pɔlɔi ma. À kɛ̀ ya sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i, ípôlu tɔɔ ma í mɛni sãa ké. Gɛ̀ ní mɛni sãa a pâi kɛ̂i ípɛrɛi mu.

24Ye ígôo-ŋai kélee píli, í ígôo lɛ́lɛɛ-ŋai píli gɔni-ŋai sáma ǹya kpâlai su.

25Tɔɔ Ǹwála-wâla kélee Ɣalai é ké a ígôoi. Tɔɔ é ké yɛ̂ɛ káne ƀé da ŋaa té gîe ma.

26À kɛ̀ tí, Ǹwála-wâla kélee Ɣalai a pâi kɛ̂i a íkili tɔɔ-maai. A pâi ílii-nɛ̃ɛi su kɛ̂tɛi.

27Ya Ɣâla fèli, a pâi íwoo mɛnîi, ǹyaŋ ya pâi íkono têei ŋa-see kɛ̂i nyii í gɛ̀ mìi.

28Ǹmɛnii nyii kélee ya pâi gbɛtɛ̂i a gɛɛ í gɛ́i ŋ̀á a pâi kulâi ma. Ƀɛ́i kélee kpɔ́ ya pâi siâi naai, nàa a pâi kɛ̂i a bonoɔɔ.

29Ɣâla a pâi zu-mɛni kɛ̂tɛ-ƀelai maa yenîi, é diai maa té da dí maa yɛ̂ŋ ŋ̀ɛi-tuɛi.

30A pâi íŋuŋ maa ƀôi à kɛ̀ ísɔŋ fé yâ íkɛ teniŋ ƀô mɛni kɛ̀.”

Zôo 23

Zôo è Ɛlifa wóo su tòo naa pôlu ma ŋɔ́nɔ

1Zôo è mò ǹyɛɛi,

2“Ŋa môi ŋɔ́nɔ yâ a gɛɛ ŋá sɔŋ-pu-maai káa nîi tɔ̂i dɔ̂i. Kpɛ́ni fêi Ɣâla káa nɔ́ nîi mɛni kpôlu lâai ḿâ, berei máŋ ŋa mɔ̃lɛi lai.

3Eêi kɛ̀ ŋâi kɛ̀ a ƀɛ́i kɔ́lɔŋɔɔ Ɣâla a mɛni-sâa ƀò naai, ŋâi lì naa a gɛɛ é ŋ̀óli tɔ́ɔ ŋámɛni sâai ma.

4 Ŋ̌âi pâi gíli-ŋa ponôi a gɛɛ ḿve niî mɛni nyɔ́mɔɔ da ké ní. Ŋ̌âi pâi ŋ̌goi mɛni kélee kpɔ́ ŋá lɛ̂i mà.

5À kɛ̀ tí ŋ̌âi pâi m̀ɛnii mɛnîi eêi pà môi ḿâi, ŋá ŋ̀á káa.

6A pɔ̂ri ńyee mɛi ɣâlei a ŋɔwála-wala-laa kɛ́tɛi? Kpao! A pâi ŋ̀oli tɔ̂i ŋ̌oo ma.

7Maa tãi tí a sèri, ŋa pâi ŋá mɛnii ŋá lɛ̂i mà kpɛ́ni fêi ŋ̌gaa a teniŋ ƀô-nuu. Ǹyaŋ Ɣâla nyii gáa a ŋá mɛni-sâa ƀó-nuui, a pâi môi ḿâ a gɛɛ ŋá mɛnii lɛ̂lɛɛi. Ńzɔŋ fé m̀ɛnii su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8-9“Ŋá Ɣâla kɔ̀ri vóloi kulâi pere da ǹiî-pere, fé gaa-ni. Ŋá gɔ́ri yá-ŋua-pere da yá kwára-pere, fé gáa-ni. Ŋá gɔ̀ri ƀéla kélee ma kɛ́lɛ fé gáa-ni.

10É máŋ kɛ́ tí, Ɣâla è ƀɛ́i kɔ́lɔŋ a pɔ̂ri ŋ́gâai naai. À kɛ̀ a ńdûa-pere maa kpɛ̂ɛ, a pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ŋa fôlo kpɔ́ yɛ̂ɛ kɔni wôlo su ya-ɣɛli-loŋ.

11Ŋá sìa ḿɔrɔŋ-pɔɔ su, berei nyii Ɣâla ǹya kpîŋ è nàai. Ŋa pâi siâi zu a teniŋ ƀô-pere.

12M̀ɛnii nyii kélee è mò ḿâ a gɛɛ ŋá gɛ́i, ŋá gélee kɛ̀ a teniŋ ƀô-pere.

13“M̀ɛnii nyii Ɣâla a gbɛ̀tɛ gíli-ŋa a gɛɛ é gɛ́i, nya ƀe a gɛ̀. Sɛŋ da kélee fa pɔ̂ri ǹíi maa fálenîi.

14M̀ɛnii nyii kélee Ɣâla a gbɛ̀tɛ ḿaa mɛni mai a pâi ŋ̀aa-see kɛ̂i. Ǹyaŋ mɛni kpɛtɛɛ támaa káa ǹyêei ḿaa mɛ̂ni ma.

15Nyíŋi ƀé a gɛ̀ ŋ́gɛ yào mà. Ǹyaŋ ŋa ŋ́gili-ŋa sìa é pîlaŋ mà, yao a ńaa fɛ̀ɛ.

16-17Ŋ̀wála-wâla kélee Ɣalai a gɛ́ ńii a kpɛ̃lîŋ ŋ́goi. Ḿve yaôi gbínii ma, kɛ́lɛ ŋ́gaa yaôi Ɣâla ma. Berei máŋ gbínii a too la ḿa fé pɔ̂rii kwaa kâai, ḿve nîi kpera ní wɔ̂lɔi.

Zôo 24

1Ŋ̀wála-wâla kélee Ɣalai fé nîi tãi kpɛtɛ ní a gɛɛ é ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dí mɛnii ŋá tée. Lé mɛni ƀé bôlu-ƀelai dífe nîi gáa ní gɛ́ zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai dí mɛnii ŋá tèei?

2“Ǹûai da díkpâlaŋ-ŋa tii kɛ̂ díƀarâai dílɔii ma dífa mò dîa. Ǹûa tɔnɔi ŋí da díƀarâai dítaa-tulɛ-ŋai ŋûma dí dípu díwɔ̂-ŋai sáma díkɛ díŋaa kɔ̀ŋ yɛ̂ɛ à kɛ̀ a dípɔɔ.

3Da dee-loŋ-ŋai díwɛlɛ-sôo-ŋai ŋùma. Da kpa pìli bɔɔ-nɛyãai dîa, da dítii-kɛ niŋa-sirɛ-ŋai sîɣe a sɛ́ɣɛ é lɛ́ɛ la zu dí gbai tée.

4Dífa ǹɛɛ naa gôlo-ƀelai dí m̀ɛni-ŋai kɛ́ nyii da pɔ̂ri gɛ̂i. M̀ɛni ma da kɛ̀ pâi mɛni da kɛ̂i fɛ̂ɛ dí díloo ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dîa.

5“Gôlo-ƀelai díkaa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui, gáa dîa a kpà a gɛɛ dí díkɔnɔŋ kɔ́ri yɛ̂ɛ wɛlɛ-sôo nyii mɛi-káa-nuu fé mai a gɛ̀ lai. Bere sîi ŋí nɔ́ ƀé da pɔ̂ri dínîa-pɛlɛɛi kɔ́nɔŋ kɔ̂rii la.

6Da díkɔnɔŋ kùla núu da kpɛ́ni-ŋa díkpâlaŋ ŋá. Ǹyaŋ da kɛ̂ nɔ́ díkɔnɔŋ kɔ̂rii ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai díkpâlaŋ-ŋai ŋá.

7Da nyîi a díkaŋ gbínii su kɔ́lɛ kɛ́ tɛ̀ dîa kpɛ́ni fɛ̂i, seɣe fé díyêei dí bɛlɛ dí mɛi.

8Ǹyéei su tunai a dí yɔ̂ɔ, díkɛ kpùlɔŋ gɔni-ŋai dîa a gɛɛ díkponôi é fãa, kpɛ́ni fɛ̂i pɛ́rɛ fé díyêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Ǹwana-lɔ̂ɔ-ɓelai da kpa pìli gôlo-ɓelai dîa. Tãi gbai tée sɛŋ fa kɛ̂ la díyêei, da
dínîa-pɛlɛɛi sôŋ a sɛ́ɣɛ. Da ŋíni kpele nia-pɛlɛɛ nyii-ŋai dínâŋ-ni da saai, da
díkùla dílee-ni ŋíni mu.

10Gôlo-ɓelai da kɛ̂ tɛ̂i díkɛ yèŋ a díkaŋ, kpɛ́ni fêi seɣe fé díyêei. Díkɛ ǹûai dímii-
sãai tĩyɛ a díkoi fôlo.

11Gôlo-ɓelai da kɛ̂ tíi kɛ̂i ǹwana-lɔ̂ɔ-ɓelai dí ɔle kpalaŋ-ŋai ŋá, kɛ́lɛ dífa fâa ma a
gɛɛ dí da mìi. Da kɛ̂ díkpɔmɔ ɓai tânii kɛ́lɛ dífa ǹyá da kpèle.

12Diai dí díŋwâna da diai kɛ̀ saa-wolo lai, díkɛ wɔ̂lɔi Ɣâla ma a gɛɛ é kpɔŋ mâa
tɛɛ dípɔ. Díkɛ̀ wɔ̂lɔi dîyɛ Ɣâla ma kpɔŋ kûa. Kɛ́lɛ Ɣâla fé ǹóli tɔɔ-ní m̀ɛni nyɔ́mɔɔi
ma dɔɔ-ɓelai díkɛ̀ gɛ̂i a gôlo-ɓelai.

13“Ǹwana-lɔ̂ɔ-ɓelai dífa ǹwɛli a gɛɛ ɣele é ɓɔ́. Dífa sîa pere su ponoɔɔ su. Dífa lɛ̂ɛ
pere su ponoɔɔ ma.

14Ǹúu paa-nuui a mù sìɣe a ɣele ɓɔ̂i kpini a gɛɛ é lí é gôlo-nuui páa. Tãi kpíni a
pɛ̂lɛ lai, ǹúu paa-nuui ŋí a kɛ̂ a ŋúma-nuu.

15Mɛni pili zu-kpakolo a maa kpɛ̂ŋ kɛ̀ a gɛɛ gbínii é pɛ́lɛ. A mò gbîŋ ma ǹyɛɛi,
‘Núu da fé pâi ŋ́gâai.’ A ǹɛ́i lòo.

16 Ǹuma-ɓelai da pɛ́rɛ wôlo, dí lɔ́ m̀u. Da dílòo a ɣele ɓɔ́ɔ. Dífe wɛ́li-ni a ɣele-ɓɔɔ.

17Dí ŋwɛ́li-ni a kpíni é tɛ́ɛ ɣele ɓɔ́ɔ ma kpɛ́ni fêi, kpíni su ɓé da dímɛni nyɔ́mɔɔ-
ŋai kɛ̀ la.

18“Í mò yɛ̂ɛ, ‘Dí káa yenîi a ǹyai yɛ̂ɛ yá-file. Ɣâla a ŋɔlɔii náɣaŋ-laa. Núu da fé naa
é tíi kɛ́ ŋɔkpɔmɔ-ɓa kpalaŋ ŋá.

19Berei nɔ́ sãɔ a sɛ̂ɣeŋ la fólo ŋái, bere sîi tɔnɔi ŋí ɓé zɔnyɔ̂ŋ-ɓelai da sɛ̂ɣeŋ la dí
yéŋ saa-taa.

20M̀aa mɛni kíli fé lɛɛ ní ǹee ŋá. Kpeli-ŋa dí boma mîi, dí zu kara yɛ̂ɛ da wúru pɔ̀ŋ.

21A kɛ̂ tí kpɛ́ni fêi, da bɔɔ nɛ̂ni-ŋai mɔ̃lɛ díkɛ tua-nyɔŋ támaa kɛ́ a gbóma nɛ̂ni-
ŋai.

22Kɛ́lɛ Ɣâla a ǹwála-wala-ɓelai su kâra. Ɣâla é máŋ mɛnii ŋá tée, ǹwana-lɔ̂ɔ-nuui
ŋɔkɛ-ɣeniɛi aâ kpɛɛ.

23Ɣâla a gɛ̀ dí gáa yɛ̂ɛ sɛŋ ɓe a dí mɛi kâai, kɛ́lɛ a kɛ̂ dítûa-pere kélee maa kpɛɛ̂i.

24 Ǹwana-lɔ̂ɔ-ɓelai da kɛ̂ nɔ́ a dítɔ̂ɔi kɛ́tɛ a tãi kpua, nàa a kɛ̀ tí dífa ŋɔ́nɔ kɛ̀ sɛŋ
da su. Da díŋuŋ pîlaŋ yɛ̂ɛ wúru-poa a kɛ̀ kpâlai. Da dítêe yɛ̂ɛ sí-sɛŋ sí-nuu a ŋɔsí-
sɛŋ tèe.

25À kɛ̀ ŋâa mɛni nyɔ́mɔɔ ɓó, núu da é mó ŋaŋ ḿâ a gɛɛ ŋa lɛ́ɛ kɛ̂i. É nɛ́ ŋaŋ a gɛɛ
ḿve tɔ̃yâ ɓôi.’ ”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zôo 25

Beeda è Zôo wóo su tòo naa pôlu ma ŋɔ́nɔ

1Nya ƀe Sûa lɔii su nuui Beeda è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi,

2“Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su kêtɛi, m̀ɛni ma ka ƀaa-kɛ-maa tɛ́ɛ bɔ́. A pá a lii seê ŋɔkâloŋ-laai su bɔ́-taai.

3Ŋɔkɔkuluƀa-ŋai tâmaai kpɔ́ núu da fa pɔ̂ri dílônoi. Kwaa da mâ káa naa ƀɛ́ Ɣâla ŋɔkwaa ponoɔɔi fé naai?

4Núu-kpune a pɔ̂ri ǹɛ́i léŋ a gɛɛ deniŋ ƀôɔɔi? Núu da káa naa nyii maa waâi Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ?

5Ǹ́áloŋ da bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai kpîŋ dímaa fé waa ní Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ.

6Núu-kpune káa nɔ́ Ɣâla ŋɛ́i yɛ̂ɛ kpêle kpaa máŋ kpeli.”

Zôo 26

Zôo fé ŋ̀oli tɔɔni Beeda ŋɔlia-wooi ma

1Nya ƀe Zôo è ŋ̀óo su tòo a ɣɛ́lɛ maa kuláa kponôi père, ǹyɛɛi,

2“Yâa kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ núu fíi kpɛɛ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ ńyãa m̀bɔ nyii pɔ̂ri fé m̀îi.

3Berei káa yâa kili-ŋa pôno tɛ̀ɛ la ƀoo-nuu kɛ́ɛ yɛ̂ɛ ńyãa m̀bɔi. Yaâ táre támaa lɛ́ m̀â.

4Gbɛ̂ɛ ƀé dáre-ŋai ŋí tɛ̀ɛ ípɔi? Gbɛ̂ɛ ƀé gili-ŋa sîa sii ŋí lɛ̀ yâ íkɛ lòno a gɛɛ ŋii?

5“Zaa mɔ̂leŋ-ŋai díkaa ǹɔii da ǹyái mu perei, da kpɛ̃lînii.

6Ɣâla káa saa-taa gwaa kélee kâai. Ǹaa mɛni da fa lôo ma.

7Ɣâla è yá-ŋua ɣele-kɔlɔŋ da ŋ̀éniɛi sɛ̀lɛŋ.

8È ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei láa fɛ̀ɛ a tuna ǹyaŋ duna-yai fé niî ŋ̀ele-kɔlɔŋ ƀɔ́ ní.

9È ŋ̀aloŋ mɛi pɛ̂lɛ a ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei.

10È kpíni da kwaa ponoɔɔ loai lâa yúo mɛi.

11À kɛ̀ Ɣâla a ŋ̀ele-kɔlɔŋ sòŋ-sãai maa yào, da kɛ̂ kpɛ̃lînii a yao.

12Ɣâla è yúo su-sɛŋ maa pɔlɔ-pɔlɔi nyii da kɛ̂ ma Leɣai pâa a ŋɔwála-walai é gɛ́ yúo é see tɔ̀ŋ.

13Ɣâla è ŋ̀ele-kɔlɔŋ ma fɛ̂ɛ a nɛwo nàa é pono é yúo su kali kɛ́tɛi páa a ǹyée.

14M̀ɛnii nyii-ŋai ŋ́gaa sâa môi díkaa nɔ́ a dûa-pere-ŋai sũa loŋ, ǹyaŋ m̀ɛnii nyii kélee kwa m̀ɛnii é pîlaŋ mɛni-ŋai dîa a gɛ̀i, díkaa nɔ́ a nɛɣɛ-nɛɣɛ. Gbɛɛ ƀa pɔ̂ri Ɣâla ŋɔkɛ́tɛ-laai ŋá kâai.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zôo 27

Zôo è gbîŋ maa sere-faa kɛ̀

1Nya ƀe Zôo è ŋɔ́nɔ pɛ̀lɛ lônoi ǹyɛɛi,

2“Ɣâla fé tûa-ní a ńyãa a ǹɛ́lɛɛ. Ǹwála-wâla kélee Ɣalai a ǹíi ŋwána.

3Tãi nɔ́ Ɣâla aâ ńɛ̂wo loŋ lɛɛ ńyêei, fúlu-laa loŋ kɛ́ ƀò niî ńyêei,

4Ɣâla fé ḿvɛli-woo mɛni, ḿve pâi lɛ́ɛ kɛ̂i, kpaa máŋ ŋá núu da pɛlɛ.

5È folôŋ kpɔ́ ḿâ, ḿve pâi fâai ma a gɛɛ ka tɔ̃yâ mɛni ƀô. Ḿve pâi wɔ́lɔ fâai ma a gɛɛ ŋá mɛni nyɔ́mɔ da kɛ̀.

6Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋa teniŋ ƀô tua kɛ̂i. Ḿve pâi teêi mà. Ńii fé nîi mó ní ḿâ a gɛɛ ŋâa mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ ŋákɛ-ɣeniɛi su.

7“Tɔɔ Ɣâla é ŋ́gbɔara-ƀelai kula maa kɛ́ yɛ̂ɛ berei a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai kula maa kɛ̂ lai. Tɔɔ diai kélee dítɔ̂i ḿâi Ɣâla é díkula maa kɛ́ yɛ̂ɛ diai dífe a teniŋ-ƀo-ƀelai.

8Kili-kɛ-zu kɛ́ɛ léŋ ƀé gáa ǹúui nyii ve Ɣâla mɛni kɔ́lɔŋ yêei à kɛ̀ Ɣâla a ŋɔfúlu-laai sîɣe?

9À kɛ̀ mɛni kpɔ̂lu su gɛ̀ Ɣâla fɛ̀li kpɔŋ-maa mɛni ma, Ɣâla a pâi ŋ̀óo mɛnîi?

10Dîi pɔ̀ri Ǹwála-wâla kélee Ɣalai ŋɔlii sêei kɔ̂rii. Dîi pɔ̀ri kɛ̂i Ɣâla fɛlîi a ɣele kélee.

11“Ŋa pâi Ɣâla ŋɔwála-wala-laai lɛ̂i kâa. Ŋa pâi Ɣâla ŋɔmɛni kpɛtɛɛ-ŋai lɛ̂i kâa.

12Kákelee kpɔ́ ka m̀ɛni-ŋai ŋí ŋá káa a ǹɛ́lɛɛ. Lé mɛni ƀé ka lônoi la a ƀoo-perei?

13“Bere sîi ŋí ƀé Ǹwála-wâla kélee Ɣalai a pâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai da diai da núu mɔ̃lɛi díkula maa kɛ̂i la.

14À kɛ̀ ǹônii da kɛ̀ a dí támaa, da pâi lɛɛ̂i kɔ́ su, kpaa má puru é dípaa.

15Dínîa-pɛlɛɛ nyii-ŋai dífe pâi sâai kɔ́ sui, kɔlɔ-fela a pâi dípâai. Ǹyaŋ dípɔɔ-nɛyãai dífe pâi dísaa wɔ̂lɔ kɛ̂i.

16A nɛ̃ɛ ma ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui é káne ŋáa tɛ́ gîe mà yɛ̂ɛ ŋãya, é seɣe ŋáa tɛ́ ma gîe mà yɛ̂ɛ sĩi,

17vé pâi lɛɛ̂i ɣele ma a gɛɛ é zeɣei tóo gɔŋ ma, gánei é lɛ́ɛ ǹyêei kɛ́lɛ sɔŋ lɛ̂lɛ-nuu ƀé pâi gánei siɣêi é zeɣei tóo gɔŋ ma.

18Ŋɔpɛ́rɛi nyii a dɔ̀ɔi a kɛ̂ nɔ́ yɛ̂ɛ ŋɔni-taa, va tûa. À kɛ̂ nɔ́ yɛ̂ɛ kpanâŋ sàa nyii ŋɔni-kpɛ nia-pɛlɛɛ-ŋa da kɛ̂ mù díkɛ vóloi maa kpɛ̂ŋ.

19À kɛ̂ a tɔɔ-nuu gɛ́ lì lâai. Kɛ́lɛ tãi a ŋ̀ɛ́i láa ƀò lai, va ŋɔ́nɔ ŋɔtɔɔ-sãai da kàa.

20Yao a ǹyée mɛi ɣâle yɛ̂ɛ ya fɛ̂ɛ kɛ́tɛ, fãa kɛ́tɛ é tɛ́ɛ la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Vãai nyii a kûla vóloi-ɓelai perei, a pâi gulâi ŋɔpɛ́rɛi mu é tɛ́ɛ la.

22Vãai ŋí a pâi vɛ̂ɛi kpɔ́ a ŋa ŋánaa. A kɔ kpɔ́ a ŋánaa a gɛɛ é kúla vãai ŋɔwála-wala-laai perei.

23A pâi kîrɛ siɣêi vãai kɛ́ gbɛ̀ zu-kara mɛ̃ni ma.

Zôo 28

Táre maa laa maa tɛ

1"Kwaa mâ káa naa ɓɛ́i núu a pɔ̂ri káne kulâi naai. Kwaa mâ káa naa ɓɛ́i núu a pɔ̂ri gôo seɣenii naai.

2Kɔli-kula ɓela da ǹɔii síŋ dí kɔli kúla naa. Dí kɔni séɣeŋ dí ɓara kúla zu.

3Da lɔ́ kpɔ́ ǹɔii mu ɓɛ́i naa kpíniɛɛi, díkɛ ǹɔii kpóŋ ma kɔ̀ri, díkɛ ǹɔii sîŋ gbíni su kɔni mɛ̃ni ma.

4Da lí kpɔ́ kwaa koyâa ma ɓɛ́i núu fa kɛ̂ naai, dí ǹyêei su síŋ. Da kɛ́ naa díkɛ tíi kɛ̀ dítee-tee kwaa ma. Dí kɛ́ ɓò sɛlɛni ɣɛli ma díkɛ lì díkɛ pa ǹóai su.

5Mii-sɛŋ a lɛ̂lɛ ǹɔii ma. Kɛ́lɛ ǹɔii mu pere karâi yɛ̂ɛ sɛŋ ɓé ŋɔŋ a ǹaa kèreŋ.

6Sãâ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa díkaa gɔni-ŋai ŋí su. Gôo fũa káa máŋ dísama.

7Ŋɔni sôŋ ŋɔni da fa berei kâa nyii a lî gɔni kuláai ŋí sui. Kpãaŋ kpîŋ fé tá naa káa-ní.

8Lɔ̀ɔ-fɛnɛ-sãa dífa sia a berei kpîŋ. Yala-sulu fé tá sia ní a berei ŋí.

9"Gɔni siŋ-ɓelai da gɔni kpanaŋɔɔi ŋai sîŋ, dí ǹyée-ŋai pene dí bɛlɛ.

10Da lóa tèe gɔni-ŋai su, dí gɔni-ŋai maa kpɛ́ɛ a ǹɛ́lɛɛ kɔni-sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa mɛni ma.

11Da ǹyái ɣìri a gɛɛ ve ɣîliŋ. Da gɛ̀ tí dí zɛŋ káa nyii da gɔ̂rii.

12Kɛ́lɛ, mí ɓé núu a táre kàa naai? Kɛ́lɛ, mí ɓé kwa mɛni-ŋa káa maa kɔ̂ri naai?

13"Núu fa táre kàa núu-kpune-ŋa sama. Núu da fé zɔ̃ɔ kpîŋ-kpîŋ kɔ́lɔŋ.

14Ǹyá lêei da m̀u-pere kélee dí m̀o dîyɛ táre fé díyêei.

15Núu fa táre yà a gôo, kpaa máŋ a káne.

16Núu fa ǹya a gôo kpaa máŋ kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ.

17Zɔ̃ɔ kpanaŋɔɔi é tɛ̂ɛ gôo da mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛ lɛ́lɛɛ dîa. Núu fa pɔ̂ri maa fáleni a gôo-sɛŋ folo sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ.

18Táre sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔi é tɛ́ɛ kɔni lɛ́lɛɛ sɔ̃ɔ kpanŋɔɔ ma.

19Núu fa pɔ̂ri târe kɔ̂ɔni kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ tópazi da gôo lɛ́lɛɛ dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20“Gɛ̀ ní mí ƀé táre è kùla naai? Mí ƀé kwa mɛni-ŋa káa maa kɔ̂ri naai?

21Fûlu-sɛŋ da kélee da fa gàa. Ǹɔni-ŋai da kwaa kâa a ŋánaai, dífa gàa.

22Saa da su-kara dí m̀o a gɛɛ duŋ nɔ́ ƀé da mɛ̀ni.

23“Ɣâla ǹya tɔ̂nɔ nɔ́ ƀé berei kɔlɔŋ. Ǹya nɔ́ ƀé ƀɛ́i kɔlɔŋ táre káa naai.

24Ǹyaa nɔ́ ƀa ǹɔii kɔ̃yɛ̂ŋ ma kàa. Ɣâla ǹya tɔ̂nɔ nɔ́ ƀa sɛŋ kélee kâa ǹɔii ma.

25Tãi Ɣâla è wála-wala laa tɛ̀ɛ la vãai pɔ́i, è yúo ŋɔ ŋa kɛ̂tɛi kɔ̃yɛ̂ŋ lɛ̀.

26Tãi Ɣâla è ƀɛ́i lɛ̀ la a gɛɛ tuna é pú naai, è berei lɛ̂ ƀɛ́i ŋ̀ele-gbana-kao a tɛ̂ɛ naai.

27M̀aa tãi tí ƀé è táre kâa la, é ŋɔwála-wala-laai su kɔ̂ɔŋ, é ǹyée sée m̀aa mɛ̂ni m̀u.

28“Ɣâla è m̀o núu-kpune ma a gɛɛ à kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é táre sɔlɔ ƀó, fɛ̂ɛ é yao ǹyaa Ɣâla ma. À kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ é táre, fɛ́ɛ é bôlu tɔɔ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ ma.”

Zôo 29

Zôo ŋɔmɛni saai gbɛɛ-ŋai

1Naa kɛ́ɛ tíi, Zôo è ŋɔ́nɔ pɛ̀lɛ lónoɔɔ ma ǹyɛɛi,

2“Ŋákɛ-ɣeniɛi èei máŋ kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la tãi Ɣâla è wɔ́lɔ kɛ̀ mɛi kâai lai.

3Ɣâla ŋɔkwaa ponoɔɔi è kɛ̀ ŋ́gɔ̀lɛ a ɣele kélee gɛ́ ḿɛi kâa ńzia-pere su a kpíni.

4Ŋá wɔ́lɔ kɛ̀ a ŋ́gbonôi kpanaŋɔɔ, Ɣâla kɛ́ ŋápɛrɛi mɛi kâa.

5Ǹwála-wâla kélee Ɣalai è kɛ̀ ŋ́gɔ̀lɛ, ŋá ńîa-pɛlɛɛi tínaŋɔɔ ḿâ.

6Ŋá niŋa-ŋai díkɛ̀ ŋíni-ya támaa tɛɛ̂i, ŋáɔle wuru-ŋai wúlɔ kɛ́ yèŋ yɛ̂ɛ ya lêe.

7Tãi ŋá kâa lì la daa nuu-pɔlɔ-ŋai díkɔ̃yɛŋ sui, ŋá sée daa mɛi káa-ƀelai díkɔ̃yɛŋ too kwaai mai,

8ǹyaŋkpa-ŋai ŋ́gâai da kûla pôlu. Ǹúu-pɔlɔ-ŋai da ŋ́gàa, dí dímu siɣe dítɔɔ ɣelêi a ƀaa kɛ́-maa pere.

9Ǹúu láa túɛ-ƀelai da ŋ́gàa, da kpêra lônoi, dí díyee pɛ́lɛ díla.

10Daa nua kpaya-kpaya-ŋai máŋ da dímɛi sâa.

11“Diai kélee kpɔ́ ḿaa mɛ̂ni mɛnii, dí wɔlɔ sɛɣɛ-fei tɛ̀ɛ ḿbɔ. Diai kélee ŋ́gâai dímɛni lɛ́lɛɛ ƀó é pîlaŋ ḿâ.

12Gôlo-ƀelai da dee lôŋ-ŋai kélee da kâa ḿarê kɛ̀ kpɔŋ mâa mɛni mai, ŋa kâa dɛ̀ɛ dípɔ.

13Diai nyii-ŋai kɛ̀ saa-wolo lai, dí lûwa tòo ḿâ. M̀ɛnii ŋá gɛ̀ bɔɔ-nɛyãai dîɛi è gɛ̀ dílii-nɛ̃ɛ kula.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Ǹmɛni lɛ́lɛɛi ŋá gèi, è kɛ̀ yɛ̂ɛ ŋáseɣe tôo ŋ́gɔŋ ḿâ. Ŋá mɛni ŋá tèe a ǹɛ́lɛɛ, ǹyaŋ è
kɛ̀ yɛ̂ɛ ŋà kɛ̀ ḿaa ɣirîi.

15Ŋá kɛ̀ a ŋ̀ɛ́i-pu-ƀelai ŋɛ́i-gao, ŋ́gɛ ƀò a gɔɔ-pu-ƀelai kɔ́ɔ.

16Ŋá gôlo-ƀelai maa kɔ̃ɔ, ŋ́gɛ ŋɔ̃ya-ŋai maa kɔ̃ɔ m̀ɛni sâa ƀó-kerei mu.

17Ŋá ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai díwala-wala-laai kûla díyêei. Ŋá díkpɔara-ƀelai kùla
díyêei.

18“Kili kɛ-zu káa ńyêei a gɛɛ ŋa pâi tûai ɣele ma ŋá sáa ŋápɛrɛi mu lii-see su.

19Ŋá kɛ̀ yɛ̂ɛ wúru nyii gáa tɔ̂ni yá kɔ̀lɛ nyii lúu a pû ǹáa mà a kpínii.

20Ǹûai díkɛ̀ kpɔ́ nɔ́ ƀaa kɛ́-maa tɛɛ̂i ḿbɔ. Ŋáwala-wala-laai su fé niî wɔ́lɔ saa ní.

21Ǹûai da kâa ḿaa kpɛ̂ŋ, dí díwoli tɔ́ɔ ǹia-wooi mâ ŋa kâa dɛ̀ɛ dípɔi.

22Ǹmɛnii ŋa kâa mò dîai, núu da fa kâa zîa tòo. Ŋ́oo a kâa làa kpɔ́ dílii ma yɛ̂ɛ tuna-
kao a pìlaŋ lɔii kpâla ma.

23Da kâa kɛ̀ ḿaa kpɛ́nii yɛ̂ɛ nûa ƀé tuna maa kpɛ́nîi, díŋɛi kɛ́ ƀò ḿberêi yɛ̂ɛ
kpâlaŋ ŋá tii-kɛ-nuu à kɛ̀ dunai maa-ŋuŋ maa kpɛ̂nii.

24À kɛ̀ ŋà ɣɛ̀lɛ ńa kɔlɛ, kili kɛ-zu a kɛ̂ díyêei. Ŋ́ɛlɛ-ŋɛi a dílii mu sîɣe.

25Ńyãa ƀé kɛ̀ a dílaa túɛ-nuu ŋ́gɛ dítenin̨ tɔ̀ɔ. Ŋá kɛ̀ dísama yɛ̂ɛ kâloŋ ƀé ŋɔkɔ-
kuluƀa-ŋai sáma, ŋ́gɛ díŋa-nɛnɛ yɛ̂ɛ núu à kɛ̀ saa wɔ̂lɔ kɛ́-ƀela ŋánɛnɛ̂i.”

Zôo 30

1Ǹîa-pɛlɛɛi nyii-ŋai dífe tɛ́-ni ḿbɔi díkaa nâa ɣɛ́lɛ-maa kulâi ŋ́gbonôi. Dínâŋ-ni
kpɛ́ni-kpɛniɛi kpɔ́ a sɛŋ nyii ḿva pɔ̂ri dí marê kɛ̂i a gɛɛ dí kpɔŋ mâa tɛɛ ŋáɣila-
ŋai pɔ́ a gɛɛ dí ŋáƀála-ŋai mɛi kaa.

2Lé mɛni lɛ́lɛɛ ƀé ŋa pɔ̂ri gulâi núu kɛ́ɛ-ŋai tí kponôi, díkpono su a gbâa sàa.

3Ǹûai ŋí díkɛ̀ kpɔ́ a díkôloɔɔ díkɛ sàa a puru, díkɛ wúru-same kulâi ǹɔii kpalai
ma vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a kpíni díkɛ mìi.

4Díkɛ̀ wúru-ŋa wêyenii vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su díkɛ zame mîi. É máŋ kɛ́ yɛ̂ɛ wawa-wuru-
same nyii nɛ̃ɛ pɔ̂ɔ fé mai.

5Ǹûa díkɛ̀ lâɣii dîa díkɛ dí kpɛ̀ yɛ̂ɛ da kɛ̀ ŋúma-ƀela kpɛ̂i.

6Díkɛ̂i nɔ́ ƀé kɛ̀ a nóa-ŋai su da kɔni wôlo-ŋa.

7Díkɛ̀ wɔ̂lɔi yɛ̂ɛ fɛnɛ-sãa ƀé wɔ̂lɔi kwaa kôyaa ma. Da díŋa tɛ̀ gîe ma kpɔlɔ mu.

8Díkaa a ǹûa kpɛ́ni-kpɛni ŋá kpɛ̂ɛ dîa. Nyii-ŋai dí díkpɛ dílɔii ma.

9Ǹyaŋ dínîa-pɛlɛɛi da pá díkɛ ɣɛ́lɛ-maa kûla ŋ́gbonôi. Ŋ́gaa nɔ́ nâa a díɣɛlɛ maa-
sɛŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Da tûa a ńyãa a nyɔ́mɔɔ da dípôlu tɔɔ ḿâ. Ḿɛlɛ è kɛ̀ a gbɛ́ɛ díkoi da ŋ́gàa díkɛ dílâya pù.

11Ɣâla a ŋákerâŋ ɣɛli tée. M̀ɛni ma pɔ̂ri fé ŋɔ́nɔ mî. Tãi dí ŋ́gàa lai, dí dínîa kɛ̀ a ńyãa.

12Díkɛ a díkpulu dípɛlɛ ḿâ. Dí ŋ́gɛ̀ ŋá pú. Dí pɛ̀lɛ ḿâ díkɛ ŋ̀wɛli dí ḿbaa.

13Dí ḿberêi pù a gɛ́ɛ ḿva lâa pú la. Dí gɛ̀ ƀâa é kúla ḿâ. Núu da fé naa é kpɔ́ŋ mâa tɛɛ ḿbɔ.

14Ziɣãŋ nyii kɛ̀ ḿaa kɔ̃ɔ̂i, dí ŋ̀olo. Dí kɛ̀ pâi ḿâ yɛ̂ɛ ya ɣîliŋ.

15Ŋá yào kpɔ́ a ŋánaa é tɛ́ɛ ńii pôlu. Ḿaa kɛ́-maai nûa da kâa dɛ̀ɛ ḿbɔi a tɛɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ fãa a tɛ̀ɛ. Gili kɛ́-zui nyii gáa ńyêei é pîlaŋ ŋáwala-wala-laai mai a tɛɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei.

16Ŋákɛ̀-ɣeniɛi a nâa pá kpɛɛ̂i. Ŋámɔ̃lɛ-laai kɔ́yɛŋ fé mà.

17Kpíni a pɛ̀lɛ, ŋ́gao kélee a kɛ̂ sôlii ŋ́gbonôi. Zɛŋ sôli-maai a mɔ̃lɛi kpɔ́ gɔ́yaŋ fé ma.

18Ɣâla è ńzòŋ kpɔ́ a ŋáseɣei a wála-wala-laa é kánaŋ kpɔ́ ŋ́gɔŋ ma yɛ̂ɛ yɛkɛ-kɔŋ lá koro-te a kànaŋ nâmu kɔŋ mâ.

19Ɣâla a ńdoo ǹɔii ma bɔ̂rɔi su ŋa kɛ́ yɛ̂ɛ muluŋ da luu.

20Óo Ɣâla, ŋá ítòlii, kɛ́lɛ, ífe íwoli tɔɔ̂i ḿâ.

21Ya tûa kpɔ́ a ńyãa a ŋwana-lɔ̂ɔ-pere. Ya ḿɔ̃lɛ a íwala-wala-laai kélee.

22Ya gɛ́ vãai a ńziɣe a koôŋ a ńyãa, gɛ́ ńdòo-too.

23Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ íkaa nâa liî a ńyãa dɔ̃yâ kanai ƀɛ́i núu kélee à sàa a lî naai.

24Lé mɛni ƀe ƀa pɛ̀lɛ la ǹúui mà nyii gáa mɔ̃lɛi, ǹúui nyii va pɔ̂ri mɛni da kɛ̂i fɛ̂ɛ nɔ́ é fɛli kɛ́ kpɔŋ mâa mɛni mai?

25Diai mɔ̃lɛi ŋá dímaa wɔ̂lɔ kɛ̀ a tãi támaa. Diai sɛŋ-da fé díyêei, ŋá dímalôŋ sèe.

26Tãi kili kɛ-zu è kɛ̀ la ńyêei a gɛɛ ŋá mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀôi, lii-too pôlu ƀé ŋá zɔlɔ ƀô.

27Ńii káa nɔ́ kpɛ̃linii ŋ́goi. Ŋá mɔ̃lɛ-laai su kɛ́ kɛ̀tɛ nɔ́ a ɣele kélee.

28Ńii tɔɔ̂i kpɔ́ pôlu, vóloi fa pɔ̂ri toôi é ŋánɛnɛ. Ŋá tɔ̀ɔ daa-ƀelai díkɔ̃yɛŋ su ŋ́gɛ ǹûai marê kɛ̀ a gɛɛ díkpɔŋ mâa tɛ̀ɛ ḿbɔ.

29 Ŋ́gaa nɔ́ yɛ̂ɛ fɛnɛ-sɛŋ, ŋá maloŋ-too-maai su, kpaa máŋ yɛ̂ɛ mûu.

30 Ŋ́gɔlɔ a tɛ̂i ḿâ ŋ́olo-woloŋ kɛ́ ƀò. Ŋ́gɔlɔ a fãa kpɔ́ ḿâ a ŋánaa ŋ́gbonoi kɛ́ kèreŋ.

31Ŋá ɣale-sãai wóo a kɛ́ a wɔ́lɔ-woo, ŋáturu-wooi kɛ́ ƀò yɛ̂ɛ saa wɔ̂lɔ kɛ́-ƀela wóo.

Zôo 31

© 2014 Bible Society in Liberia.

1 Ŋ̂âa ḿvoo a gɛɛ ḿve pâi ŋ́gili-ŋa siâi é pîlaŋ nɛnî-kpela kélee da mà lɔ-pɔ̂rɔŋ mɛni ma.

2Lé ƀé ɣâla a pɔ̂ri gɛ́i a ńyãa? Ŋ̀wála-wâla kélee ɣalai nyii gáa ɣâla-taai fé pâi fela-fei lɛ́lɛɛ da tɛɛ̂i ḿbɔ.

3Tɔ̃yâ ma, ɣâla a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai kɛ̀ dímɔ̃lɛ, é mɛni kpɔ̂lu láa dîa.

4ɣâla è berei kɔ́lɔŋ ŋákɛ̀-ɣeniɛi káa lai. ɣâla a m̀ɛni-ŋai kélee kàa ŋa gɛ̂i.

5Ḿve ta lɛ́ɛ kɛ́-ní núu da ma kpaa máŋ ŋá núu da pɛlɛ.

6Tɔɔ ɣâla é ŋámɛnii ŋá tée a teniŋ ƀô-pere, é gɔ́lɔŋ a gɛɛ ńzɔŋ fé m̀ɛnii ŋí su.

7À kɛ̀ ŋaâ pɔara berei mâ è nɛ̀ ḿâi, ŋ́ɛi a zɛŋ káa nyii ḿve ŋ̀wɛ̂lii ŋá gáai, à kɛ̀ mɛni nyɔ́mɔ kɛ́ɛ a bɔ́ɔ lɛ́ɛ ḿâ,

8ɣâla é ŋá mii-sãai tɛ́ɛ núu da kpɛ́ni-ŋa pɔ́ a gɛɛ dí mii, é ŋási-sãai kélee kpɔ́ su kara.

9À kɛ̀ ŋ́gili káa ḿarâŋ-nuu da ŋɔnɛnî ma, ŋ́gɛ m̀aa nûui maa kpɛ̂ŋ a gɛɛ é kúla ŋɔpɛ́rɛi mu a gɛɛ ŋá lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ́ a ŋɔnɛnîi,

10gɛ̀ ní ŋá nɛnîi é kɛ́ a ḿarâŋ surɔŋ pɔ́ɔ.

11Tɔɔ zɔnyɔ̂ŋ sii ŋí gula maa é kɛ́ a saa.

12À kɛ̀ ŋa lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a m̀arâŋ surɔŋ ŋɔnɛnî, gáa nɔ́ yɛ̂ɛ ŋɔŋ a kɛ̀ ŋ́gerenîi nyii a ŋ́gɔ̃liŋ kélee su karai.

13À kɛ̀ ǹɛyâai kpaa máŋ zinaai da tíi kɛ̀ mîi, da a kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é lóno é pîlaŋ ŋá mɛni nyɔ́mɔɔi ma, ḿva gbèra mà.

14À kɛ̀ ḿve tûa-ni a dia a ǹɛ́lɛɛ, gɛ̀ ní ɣâla a pà ŋá mɛnii ŋáteɛ̂i, ŋa pâi kɛ̂i ma lé?

15Bere sii nɔ́ ńee è maa sɔlɔ ƀô lai, bere nɔ́ ƀé ŋátii kɛ́-ƀelai dílee-ni dí dímaa sɔlɔ ƀô la. Ŋ̂âla tɔnɔi nɔ́ ŋ́gbɛ̀tɛi, ǹyaa ƀé díkpɛ̀tɛ máŋ.

16Zɛŋ kélee gôlo-ƀelai da ŋ̀wɛlii, ŋa dɛ̀ɛ dípɔ, ŋ́gɛ kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ bɔɔ-nɛyãai pɔ.

17Kpaa máŋ ḿve tá ǹɛɛ ní naa puru é dee-loŋ-ŋai da pàa tãi nɔ́ mii-sɛŋ káa la ńyêei.

18Ŋá kâa dí kùla zu yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé ŋákɛ̀ a dí nâŋ. Ŋá bɔɔ-nɛyãai maa kɔ̃ɔ kpɔ́ a tãi kélee.

19Tãi kélee ŋá kôlo-nuu kàa gɛ́ sàa kpɛ́ni fêi seɣe fé kɛ́ ní ǹyêei,

20ǹyaŋ dí lûwa tòo ḿâ kpɛ́ni fêi, ŋa kâa ƀála-leɣa-seɣe tɛ̀ɛ dípɔ díkponôi fãa mɛni ma.

21Ḿve tá máŋ ní ŋáwala-wala-laai ma, ŋá tee-loŋ da fili.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22À kɛ̀ ŋá gɛ̀ tí, gɛ̀ ní tɔɔ ŋ́garaŋ é ɣále é kúla gbulɔ̂ŋ ŋa.

23Ŋá kɛ̀ yaôi Ɣâla ma nya ƀe gɛ̀ m̀ve m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai ŋí da kɛ́ ní.

24Ḿve tá ŋ́gili tɔɔ ní ŋátɔɔ-sãai ma, m̀ve tá gɛ́ ní tí a dɔnɔ kpîŋ,

25kpaa máŋ ŋá yoŋka tée ŋá tɔɔ-sãai mɛni ma kpɛ́ni fêi ŋa sɛŋ támaa sɔlɔ ƀó.

26Ḿve tá wɔ́lɔ vóloi fɛli-ni berei máŋ a fôloi lai, kpaa máŋ ŋá ŋ̀áloŋ fɛ́li ǹɛ́lɛ mɛni ma.

27Ḿve ta wɔ́lɔ ńyee see-ni dímu, kpaa máŋ ŋá ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ dí pɔ́ pere sîi kélee da su.

28À kɛ̀ ŋa gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ńdɔ̂i Ɣâla ma. Tɔɔ Ɣâla é ŋ́gula maa kɛ́ zɔnyɔ̂ŋ sii ŋí mɛni ma a saa.

29Ńii fé tá nɛ̃ɛ ní tãi ŋá ŋ́gbɔara-ƀelai kâa la mɛni kpɔ̂lu sui. Ḿve tá lii-nɛ̃ɛ kula ní a tãi laa-kpala maa mɛ̂ni a kûla la dîai.

30Ḿve tá Ɣâla fɛli ní dí su-kara mɛni ma.

31 Ŋ́gaayɔɔ-ŋai kélee dí gɔ́lɔŋ a gɛɛ diai kélee kùla ḿâ a ŋɔ̃yai, ŋá díseêi kùla kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ.

32Ḿve tá nɛ̀ɛ ní naa ŋ̀ɔ̃ya-ŋai dí nyíi banaŋ mâ. Ŋá kpôŋ lá a kɛ̂ nɔ́ a mɔ́ɔɔ a tãi kélee dɛ̀ɛ-a-pere-ŋai perêi.

33Ḿve tá ŋásɔnyɔ̂ŋ loo-ni, yɛ̂ɛ berei núu da-ni da sɛŋ lôo la díseɣei mui.

34Ḿve kɛ́ ní seêi ŋápɛrɛi lá mɛi-saa, kpɛ́ni fêi ŋá kɛ̀ yaôi ǹûai dîa a gɛɛ dífa lâa ńaa ƀó la, kpaa máŋ dí mɛni nyɔ́mɔɔ ƀó a ńaa.

35Eé ŋá ŋ̀wɛ̂lii núu da é ŋ̀óli tɔ́ɔ ḿâ! Ŋa ḿvooi a gɛɛ m̀ɛni-ŋai kélee ŋa môi gáa a tɔ̃yâ. Tɔɔ Ŋ̀wála-wâla kélee Ɣala é ŋ́oo su too. Ŋ́âi pɔ̂ri ŋápɔara-mɛni maai kâai eêi kɛ̀ ǹúui ńzɔŋ lâai eêi bɔ̃yɛ kɔlɔ ma.

36Gɛ̀ ní ŋâi pà ǹâai ŋ́garaŋ ŋá, ŋá lí la a gɛɛ núu kélee é gáa. Ŋâi pà ǹɔ̂i ŋ́ûa yɛ̂ɛ kâloŋ-ƀɔrɔ.

37Ŋâi pà m̀ɛni-ŋai ŋá gɛ̀i, gélee ŋá lɛ̂i mà. Ŋâi pà lônoi bɔ́ yɛ̂ɛ kâloŋ nyii zɔŋ fé m̀ɛnii su.

38À kɛ̀ ǹɔii ŋa tíi kɛ̂i mai ŋá ŋùma ǹâmu yêei, kpaa máŋ ŋá ǹɔii sóŋ a nyɔ́mɔɔ,

39à kɛ̀ ŋá ǹɔii ma si-sãai m̀á mìi diai tíi kɛ̂i naai dí kɛ́ sàa a puru,

40gɛ̀ ní ŋalɛ̂ŋ é sóo ŋá wîi pɔ́ɔ ŋá, kpaa máŋ ŋumɛ-bàa é sóo ŋábalei pɔ́ɔ ŋá. Ƀɛ́i ŋí Ƀé Zôo è ŋ́oo ŋuŋ lâa naa.

Zôo 32

Ɛliu lóno-ŋai

© 2014 Bible Society in Liberia.

(32:1--37:24)

1zôo m̀araa saaƁai kɛ́ɛ da gáa a gɛɛ è kɛ̀ a maa waa gbîŋ ŋɛ́i, dí nâa dí mɛi sâa dífe
ŋɔ́nɔ ŋ̀óo su too ní a dɔnɔ kpîŋ.

2Nya Ɓe Ɛliu nyii kɛ̀ tɔ̂ni naai è nâa ǹíi ŋ̀wana Zôo ma kpɛ́ni fêi, Zôo è kɛ̀ môi a
gɛɛ vé niî mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ ní. Kɛ́lɛ Ɣâla Ɓé mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀. Ɛliu è kɛ̀ a Barasiɛ
ǹóŋ. Barasiɛ kɛ́ Ɓò a Buzi-nuu. È kɛ̀ a Laŋ ŋɔsuui su nuui da.

3Ɛliu è ǹíi ŋwàna Zôo ǹâoi-ni dîa, kpɛ́ni fêi dífe pɔ̂ri ní môi a gɛɛ Zôo è kɛ̀ mɛni
nyɔ́mɔɔ kɛ̂i. Dí gɛ̀ yɛ̂ɛ sɛŋ Ɓé Ɣâla Ɓé kɛ̀ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̂i.

4Ɛliu è mɛi sâa é lɛ́ɛ la zu díkelee díkpɛɛ a lónoɔɔ kpɛ́ni fêi, nya Ɓé kɛ̀ a ǹôloŋ
ɣelei dí sáma.

5Ɛliu kɛ́ɛ a gáa a gɛɛ Zôo ǹâoi-ni dífe kɛ́ ní ŋ̀oo su toôi, è ǹíi ŋwàna dîa.

6È nâa pɛ̀lɛ lônoi. Ŋ́gaa a lôloŋ. Ǹyaŋ kákaa a núu pɔ̂lɔ-ŋa. M̀ɛni ma ŋá kɛ̀ yaôi a
gɛɛ ŋá ŋákili-ŋa sîai lɛ́ kâa.

7Ŋákɛ̀ môi ŋ́goi-pere ńyɛ̂ɛi Tɔɔ ǹúu-pɔlɔ-ŋai dí lono a gɛɛ dí dítarei lɛ́.

8Gáa a tɔ̃yâ a gɛɛ núu kélee táreɛɛ̂i. Kɛ́lɛ a dárei ŋí sɔlɔ Ɓô Ǹ̀wála-wâla kélee Ɣalai
yêei.

9Pɔlɔ-pɔlɔ-laa fa pâ a táre kpáa máŋ é kpɔŋ kûa kú mɛni sãa ŋá káa.

10Mɛni ma, ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ ŋá m̀ɛnii lɛ́ kâa nyii ŋá gɔ́lɔŋ.

11Ŋá ŋ́oli tɔ̀ɔ kâa a gɛɛ ŋá berei káa ká mɛni ŋákaai káa lai. Ká kɛ̀ kákili-ŋa siâi
m̀ɛnii ma ka pâi môi.

12Ŋá ŋ́oli tɔ̀ɔ kpɔ́ kâa a ǹɛ́lɛɛ. Kɛ́lɛ ḿve gáa ní ká ta é nɛ́ Zôo ma a gɛɛ m̀ɛnii è kɛ̀
môi vé a tɔ̃yâ.

13Káfe mò a gɛɛ kátareɛ̂ɛi. Ɣâla nɔ́ Ɓa pɔ̂ri Zôo wóo su toôi núu-kpune fêi.

14Zôo fé ŋɔmɛni ŋá lɛ́ɛi ténin̨ tɔɔ ní ḿâ. Berei máŋ vé gɛ́ ní tí lai, fé pâi ŋ̀óo su toôi
yɛ̂ɛ berei ká gɛ̀ lai.

15Zôo, ílaôi-ni wóo a láŋ díla, m̀ɛni ma dífe berei kɔ́lɔŋ dí íwoo su too lai.

16M̀ɛni ma ŋá lɛ́ɛ a ḿɛi saá fé lòno ípɔ kpɛ́ni fêi dí mɛi saâi? Dítɔ̂ɔi naa dífe mɛni
da Ɓôi yâ.

17Ńyãa máŋ ŋa pâi íwoo su toôi. Ŋa pâi ŋákili-ŋa siâi lêi yâ.

18Wóo támaa káa ńa mó mɛ̂ni ma. Ḿva pɔ̂ri ńii ma sonîi mó mɛ̂ni ma.

19Ńa fɛ̂ɛi kpɔ́ yɛ̂ɛ núu a lɔɔ pû sua-kɔlɔ gonoŋ su a ǹá tɛ̀. À kɛ̀ ŋa wàla lóno, ŋa pâi
Ɓêlai.

20Tɔ̃yâ ma, fɛ̂ɛ nɔ́ ŋá lóno. Ḿva pɔ̂ri lɛɛ̂i a mɛi sâa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Ḿve pâi tɔ̂i núu da pôlu. Ḿve pâi núu da mu tɛ̂i a ńa-woo folo.

22Kpɛ́ni fɛ̂i, ḿve berei kɔ́lɔŋ ŋa pɔ̂ri núu da mu tɛ̂i la a ńa-woo foloi. Ŋà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní Ŋ̌gbɛ̀tɛ nuui a pâi ḿbaâi.

Zôo 33

1“Ǹɛni ma Zôo, íwoli tɔ́ɔ ŋ̌oo ma. Íwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma ŋa môi yâi.

2Ŋâa nâa ŋ̌gbîŋ kpɛtɛ a gɛɛ ŋá lóno ípɔ é kúla ńii su.

3Ŋa pâi ŋ́ámɛnii ƀôi teniŋ ƀô-pere su é kúla ńii su.

4Ǹwála-wâla kélee ɣalai è ŋ̌gbɛ̀tɛ, é fúlu-laa pú ŋ̌gbonôi.

5“Zôo, íkpîŋ maa kɔ̃ɔ ŋaŋ à kɛ̀ ya pɔ̂ri. Ye tɔɔ ŋ̌ɛi-tuɛ í ímɛni-ŋai kélee ƀó.

6Ye gáa, kwaa yá kúkaa nɔ́ tɔnɔɔ. Ɣâla è kúfeerɛ kúkpɛ̀tɛ a pɔ̂rɔ.

7Ǹɛni ma, ífe yào ḿâ, kpaa máŋ í gáa yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé ŋa pâi ímɔ̃lɛi.

8“Íwoo káa nîi ŋ̌ôlii kpɛ́ni fɛ̂i, mɛ̀ni tɔnɔ nɔ́ ƀé í mò yɛ̂ɛi,

9‘Ḿaa waâi ḿve niî mɛni nyɔ́mɔɔ da ké ní. Ḿve niî mɛni nyɔ́mɔɔ sii kélee da ké ní ŋákɛ̀-ɣeniɛi su.

10Ɣâla káa nɔ́ ḿaa mɛ̂ni kɔ̂rii a gɛɛ é ḿɔ̃lɛ. A ŋ̌gâai nɔ́ yɛɛ gbɔara-nuu.

11A ŋ̌gɔɔ tóo kpɔnɔ ŋá gɛ́ ŋ̌gɛ mɛni kélee kpɔ́ maa kpɛ̂ɛ.’

12“Zôo, ŋa môi yâ a gɛɛ m̀ɛni-ŋai ya môi íwɔ̂i fé lɛ́lɛ ní. Ɣâla maa pɔlɔ-pɔlɔɔi a gɛɛ da núu-kpune dí mɛni su kula.

13Lé mɛni ƀé ya Ɣâla sɔŋ siɣêi la íkɛ mò yɛ̂ɛ, ‘Ŋá Ɣâla sɔŋ sîɣe kpɛ́ni fɛ̂i vé maa kɔ̃ɔ̂i m̀ɛnii ŋí sui?’

14Ɣâla a mɛni da ƀó, é ŋɔ́nɔ m̀ó pôlu, ǹyaŋ núu da fa zìɣe a mɛni kpanaŋɔɔ.

15Tãi núu a kɛ̂ nyiî la a kpíni gɛ́ see ƀôi, Ɣâla a gɛ̀ é zî̂a káa.

16A gɛ̀ ǹûai dí díwoli tɔ́ɔ mà. A dí maa yâo a ŋɔlia-wooi.

17A nyíŋi kɛ̀ a gɛɛ díkpera dísɔnyɔ̂ŋ mâ, dífe kɛ̀ ŋɛi-tɛ kɛ̂i.

18Da kɛ̀ pâi saâi, a díƀalo, va ǹɛɛ naa dí su é kara.

19Ɣâla a kɔlɔ-fela tɛ̀ɛ a núu kula maa ké sɛŋ, é gbono láa fɛ́ɛ a sɛŋ sôli maa.

20Mii-sɛŋ fa ŋɔ́nɔ kɛ̀ a nɛ̃ɛ ǹá. M̀ii-sɛŋ nyii ǹɛ́lɛɛi a nîai, m̀ɛlɛ fa ŋɔ́nɔ kɛ̀ goi.

21Ǹyaŋ a kpâla kpɔ́ é lɛ́ɛ a gáo. Gɔlɔ da gáo nɔ́ ƀé núu a kɛ̂ gâai.

22Saa a nâa lɛ̀ɣɛ la, gɛ́ nâa lɛ̀ɣɛ a m̀olôŋ.

23“Kɛ́lɛ Ɣâla ŋɔkéla wála támaai dɔnɔ a pâ a gɛɛ é kpɔŋ mâa tɛɛ bɔ́ é déniŋ tɔ́ɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Gɔlɔ-fela nuui malôŋ è ŋ̀âla-taa kelai sôŋ. Nya ƀe è mò Ɣâla ma ǹyɛɛ, ‘Ífe nɛ̀ɛ naa é lí dɔ̃yâ kana-pere. Kpɛ́ni fêi ŋâa ŋuŋ ma ƀó-pere sɔlɔ ƀó.

25Tɔɔ gɔlɔ é ŋɔ́nɔ ké ma nɛ̃ɛ-nɛ̃ɛ yɛ̂ɛ surɔŋ-loo, yɛ̂ɛ berei è wɔ́lɔ kɛ̀ la a ǹaɣa tãi.’

26À kɛ̀ gɔlɔ-fela-nuui a Ɣâla fɛ̀li, Ɣâla a pâi ŋ̀óli tɔ̂i ma. Gɛ̀ ní a pâi Ɣâla fɛlîi a liî-nɛ̃ɛ-pere. Kpɛ́ni fêi Ɣâla a gula saa yêei.

27Nyíŋi à kɛ̀, a pâi kɛ̂i môi gîe mɛi núu-kpune kélee ŋɛ́i-tuɛ ǹyɛɛi, ‘Ḿve mɛni lɛ́lɛɛ ké ní. Ŋá dɔ̃yâ-perei lɛ̂ɛ. Kɛ́lɛ Ɣâla fé ŋ́gula maa ké ní yɛ̂ɛ berei maa-nɛ̃ɛi é gɛ́ la a ńyãai.

28Vé fáa ní ma a gɛɛ ŋá lí dɔ̃yâ kanai. Ŋ́gaa nîi ɣele ma.’

29“Ɣâla a m̀ɛnii ŋí ké gîe mɛi a dámaa,

30a gɛɛ é gula saa yêei é pá la kwaa ponoɔɔ su, a gɛɛ é fúlu-laa tɛɛ bɔ́.

31“Zôo, íwoli tɔ́ɔ ḿâ. Ímɛi sáa kpɛ́ni fêi ŋâa pá lônoi.

32À kɛ̀ mɛni da káa íla, ye mó ŋaŋ ŋá mɛni. Ŋ́oli tɔ̂i a gɛɛ ŋá ímɛnii ŋá tée a ǹɛ́lɛɛ.

33À kɛ̀ mɛni da fé íla, gɛ̀ ní ímɛi sáa í íwoli tɔ́ɔ ḿâ ŋa pâi sɛŋ lêi yâ é ítare tɔɔ.”

Zôo 34

1Ɛliu è ŋɔ́nɔ mò ǹyɛɛi,

2“Káai ká táreɛ̂i é tɛ́ɛ núu kélee mai, ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ. Káai dîɛ ká sɛŋ kélee kɔ́lɔŋ, ka ká wóli tɔ́ɔ ḿâ.

3Berei wóli a mɛni mêni la é gɔ́lɔŋ a kɛ̀ gáa a tɔ̃yâi, bere nɔ́ ƀé lá a mii-sɛŋ kɔ̀ɔŋ lá é gɔ́lɔŋ à kɛ̀ ǹɛ̃ɛ̂i.

4Kwâa m̀ɛnii maa kpɛ́ɛ nyii ya môi é pîlaŋ Ɣâla mai. Tɔɔ kú gáa a kúkpɔɔi kili-ŋa-sia à kɛ̀ ǹɛ̂lɛɛi.

5Zôo, í mò yɛ̂ɛi, ‘Ḿve niî mɛni nyɔ́mɔɔ da ké ní. Ǹyaŋ Ɣâla a ŋátɔ̃yâi kúla ńyêei.

6Mɛnii Ɣâla è mò é pîlaŋ ŋá mɛnii mâi vé ké ní a zãa. Berei máŋ ḿve niî mɛni nyɔ́mɔɔ da ké ní lai, Ɣâla a mɛni ŋánaa láa ḿâ. Mɛni ma ŋ́gaa naa saâi.’

7“Ka tá wɔ́lɔ núu da káa m̀óloŋɔɔ Zôo ŋí ma nyii va ŋumɛ mâa tɛ̀ɛ Ɣâla pɔi?

8A núu nyɔ́mɔɔ-ŋa ké a ǹáoi-ni gɛ́ sìa nɔ́ yɛ̂ɛ dia.

9È mò ǹyɛɛi, ‘Lé ƀé núu a pɔ̂ri zɔlɔ ƀôi a kɛ̀ da Ɣâla da kɛ̀ a dínɛ̃ɛ.’

10“M̀ɛni ma káai a dáre-ƀelai, ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ. Ǹwála-wâla kélee Ɣalai a pɔ̂ri mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̂i? Vé tí a dɔnɔ kpîŋ!

11Ɣâla a núu féla fè gɛ́ tîi mɛni ma. A véla fè dûa-pere ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Gáa a tɔ̃yâ a gɛɛ Ǹwála-wâla kélee Ɣalai fa mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀. A pâi m̀ɛni-ŋai ŋá têei a teniŋ ɓô-pere.

13Ɣâla fa núu da kélee marê kɛ̀ a gɛɛ é wála-wala-laa tɛɛ bɔ́ naa a gɛɛ é tíi ké la ŋ̀ɛ́niɛi su.

14À kɛ̀ Ɣâla a ŋɔmɔ̂leŋ kùla núu-kpune yêei, é ŋɔfúlu-laa lɛwoi sóŋ ǹyêei,

15gɛ̀ ní fúlu-sɛŋ kélee a pâi saâi a ɣele tɔ̂nɔ, núu-kpune máŋ é sáa é ké pôlu a pɔ̂rɔ.

16“À kɛ̀ m̀ɛnii ŋa môi ya ŋá kâai ma, gɛ̀ ní íwoli tɔ́ɔ m̀â.

17À kɛ̀ Ɣâla fa mɛni-sâa ŋá tèe a tɔ̃yâ-pere, gɛ̀ ní a pɔ̂ri ǹɔii mɛi kâai leŋ? Ǹâlai nyii gɛ̂tɛi, deniŋ ɓôɔɔi, ya pɔ̂ri ŋɔmɛnii ŋá têei?

18Núu fa pɔ̂ri kɛ̂i kâloŋ ma, ‘Í̀ŋa kpɛɛ̂i yâ!’ Kpaa máŋ ǹyɛɛ ǹúu-pɔlɔ-ŋai dîa, ‘Kákaa a ŋwana-lɔ̂ɔ-ɓela!’

19Ɣâla fa tɔ̂ɔ ǹúu láa-tuɛ-ɓelai pôlu. A dɔɔ-ɓelai da gôlo-ɓelai dímɛnii ŋá tèe a bɔriɛɛ, kpɛ́ni fêi ǹya ɓé díkelee díkpɛ̀tɛ.

20Saa a pá gbínii sâmai a m̀aa félaa. Ɣâla a núu-kpune lòkwa é dóo é zu kara. A ǹúu mɛi-ɓelai su kàra nɔ́ a naa fii kpɛ̂ɛ.

21Kɛ́lɛ Ɣâla a núu-kpune sia-pere maa kpɛ̂ɛ, gɛ́ ɓɛ́i kélee kàa a kɛ̀ liî naai.

22Kɛ́lɛ kpíni sîi da fé naa nyii a pɔ̂ri gɛ̂i Ɣâla fa pɔ̂ri núu kâai a kɛ̀ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̂i.

23Vé Ɣâla ma a kpà a gɛɛ é núu kɔ́lɔŋ, a gɛɛ é lí la ŋɔmɛni-sâa ɓó-kerei mu é ŋɔmɛnii ŋá tée.

24Ɣâla a ǹúu láa-tuɛ-ɓela wála-walaa-ŋai díwala-wala-laai kûla díyêei, é núu da kpɛ́ni pú dípɔɔ ŋá.

25Kɛ́lɛ tãi Ɣâla è dítûa-perei kɔ̂lɔŋ lai, a díyee mɛi ɣâle gbínii su é díwala-wala-laai su kàra.

26A zɔnyɔ̂ŋ-ɓelai kùla maa kɛ̂ gbɔŋ ŋɛ́i-tuɛ dímɛni nyɔ́mɔ-ŋai dí gɛ̀i mɛni ma.

27A gɛ̀ tí kpɛ́ni fêi, dí dípôlu tɔ̀ɔ mà, dífa díwoli tɔ̀ɔ m̀ɛnii mâ è mò dîa a gɛɛ dí gɛ́i.

28Da tua nyɔ̂ŋ kɛ̀ a gôlo-ɓelai. Da díkɛ̀ díkɛ wɔ̀lɔ Ɣâla ma a gɛɛ é kpɔ́ŋ dîa. Ǹyaŋ a díwɔlɔ-woo mɛni é kpɔ́ŋ dîa.

29“À kɛ̀ Ɣâla káa víi tɔ̂ɔi, gbɛ̂ɛ ɓa pɔ̂ri gɛ̂i é ǹíi maa fáleŋ? Maa-nuu fé mà. À kɛ̀ a ŋ̀ɛ́i lòo, màa-nuu fé mà é gáa.

30Ɣâla fa ǹúu-pɛlɛ-ɓelai da sìɣe dísama é gɛ́ a núu láa-tuɛ-nuu dílɔii mɛi va lâa pɛlɛ la dímɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

31“Núu da a tá wɔ́lɔ mó Ɣâla ma ǹyɛɛ, ‘Ŋ̌gaa a sɔnyɔ̂ŋ nuu kɛ́lɛ ŋa pâi kperâi sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i?

32Berei lɛ́ ḿâ nyii ŋá sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ la ńdɛ̂i-perei. À kɛ̀ ŋá sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀, ḿve ŋɔ́nɔ pâi da kɛ̂i.’

33Tãi ífe fáa ní la m̀ɛnii mâ nyii Ɣâla è gɛ̀i, ya ŋ̀wɛ̂lii Ɣâla é mɛnii kɛ́ ya ŋ̀wɛ̂lii? Yá ƀé ya pɔ̂ri m̀ɛnii ŋí su tôoi, ńyãa fêi. M̀ɛni ma ye mɛnii ƀó ḿâ nyii í gɔ́lɔŋ.

34“Ǹûai nyii-ŋai dítareɛɛi, nyii-ŋai da tûa a zãa díkɛ díwoli tɔ̀ɔ ḿâi, da mò dîyɛɛi,

35‘Zôo fé táre lôno tɔnɔ kpîŋ kɛ̂i.’

36Fɛ̂ɛ dí pá a Zôo m̀ɛni-sâa ƀó-kerei mu dí ŋɔmɛnii su káa a ǹɛ́lɛɛ é lɛ́ɛ la zu é seri gɔ̃yɛŋ ma, kpɛ́ni fêi, a lônoi yɛ̂ɛ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-nuu.

37È sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀, é tela bôlu tɔ̀ɔ Ɣâla mà, gɛ́ ɣɛ́lɛ-maa kùla Ɣâla kponôi.”

Zôo 35

1Nya ƀe Ɛliu è ŋɔ́nɔ mò Zôo ma ǹyɛɛi,

2“Zôo, ílâai la gáa a teniŋ ƀô mɛni í mó Ɣâla ŋɛ́i a gɛɛ íkaa a tɔ̃yâ-nuu?

3Kpaa máŋ í Ɣâla marê kɛ́, ‘Lé ƀé ŋásɔnyɔ̂ŋ a pɔ̂ri gɛ̂i a yá? Lé ƀé ŋa pɔ̂ri gulâi nyíŋi su?’

4Ŋa pâi íwoo su tôoi ka ílaôi ni.

5“Ye ŋ̀elei su káa í gáa berei ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei káa la ímɛi-pere póŋ-poŋ.

6À kɛ̀ ya sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀, lé ƀé a pɔ̂ri gɛ̂i a Ɣâla? À kɛ̀ ya sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ la gîe mɛi, lé ƀé a pɔ̂ri gɛ̂i lai?

7À kɛ̀ ítenin ƀôɔɔi, gɛ̀ ní lé mɛni lɛ́lɛɛ ƀé a pɔ̂ri gɛ̂i Ɣâla mii? Lé ƀé Ɣâla a pɔ̂ri zɔlɔ ƀôi zui?

8Í ƀarâŋ-ŋai ƀé da mɔ̃lɛ ísɔnyɔ̂ŋ-ŋai su. Ǹyaŋ m̀ɛni lɛ́lɛɛi ya gɛ̀i ƀé a kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ íƀarâŋ nuu-kpune-ŋai pɔ́.

9“Tãi ǹûai da mɔ̃lɛ la a ŋ̀á ŋánaai, da wɔ̂lɔ kpɔ́ a ɣelêi-pere, ǹyaŋ da kɛ̂ wɔ̂lɔi a gɛɛ núu da é pá é díkula ŋ̀wála-wala-ƀelai yɛ̂ei.

10Kɛ́lɛ dífa tìnaŋ Ɣâla pɔ́naa pêre nyii gáa a díkpɛtɛ nuui nyii a pâ dípɔ a ŋuŋ ma ƀô tãi da kɛ̂ mɔ̃lɛ̂i lai.

11Ɣâla a kútenin tɔ̀ɔ é tɛ́ɛ ǹɔɔ fɛnɛ-sãai da ŋ̀ɔni-ŋai dîa.

12Da wɔ̂lɔ Ɣâla ma, kɛ́lɛ va díwoo su tòo, kpɛ́ni fêi, díkɛ̂tɛi díkpîŋ ŋɛ́i, díkɛ ƀò a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela.

13Da kɛ̂ lɛ́ɛ wɔ̂lɔ kɛ̂i, m̀ɛni ma Ɣâla fa ŋ̀óli tɔ̀ɔ dîa. Ŋ̀wála-wâla kélee Ɣalai fa dípɔ naa pêre kàa a dɔnɔ kpîŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14“Zôo, Ɣâla a pâi ŋóli tɔɔ-pere kɛ̂i léŋ yâ à kɛ̀ ífa pɔ̂ri bɔ́naa pere kâai? Ǹyaŋ fɛ̂ɛ nɔ́ í maa kpɛ̂ŋ kɛ́ tãi ímɛni-saai káa la ǹyɛ̂ei.

15Ílâai la a gɛɛ Ɣâla fa sɔnyɔ̂ŋ kula maa kɛ̂. Vé kpáa ní sɔnyɔ̂ŋ mɛni ma.

16M̀ɛnii Zôo a môi, ŋuŋ fé ma. À lônoi é pîlaŋ m̀ɛnii ma nyii vé gɔ́lɔŋ.”

Zôo 36

1Ɛliu è lì a ŋ̀óo tuɛ-pere.

2Ílii kpéle í maa kpɛ̂ŋ kɛ́ a da-loŋ. Mɛni káa ńa a gɛɛ ŋá mó yâ Ɣâla láai su.

3Ŋa pâi nɛ̂i yâ a gɛɛ ŋá mɛni ŋá káai su kɛ̂tɛi. Ǹyaŋ ŋa pâi nɛ̂i yâ a gɛɛ Ǹgbɛtɛ-nuui Ɣâla a tûa a teniŋ ƀô-pere.

4Ŋa môi yâ a gɛɛ m̀ɛnii kélee ŋa môi vé a lɛ́ɛ. Ǹúui nyii dáreɛɛ̂i é tɛ́ɛ yâi, gáa tɔ̂ni íkɔlɛ ƀɛ́.

5Ɣâla wála-walai. Va bôlu tɔ̀ɔ núu da ma. Mɛni da fé naa nyii vá ŋá kàa.

6Ɣâla fa nɛ̀ɛ naa ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai díkɛ ɣeniɛi su é kôyaa. Kɛ́lɛ gáa naa gɛ́ gôlo-ƀelai mɛi kâa a teniŋ ƀô-pere.

7Diai da Ɣâla wóo mèni díkɛ ŋ̀aa see kɛ̀i, a dímaa kɔ̃̂ɔ. A ƀaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ dípɔ é dí sée kâloŋ see-sɛŋ-ŋa ŋá wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

8Ǹyaŋ à kɛ̀ da dípìli kpini-pɛrɛ mu, díkɛ mɔ̃lɛ dísɔnyɔ̂ŋ mɛni ma,

9gɛ̀ ní Ɣâla a ǹɛ̂i dîa a gɛɛ da sɔnyɔ̂ŋ kɛ́, da kɛ́tɛ díkpîŋ ŋɛ́i.

10Ɣâla a gɛ̀ dí díwoli tɔ́ɔ kpɔ́ mà a ǹɛ́lɛɛ, é mó dîa a gɛɛ dí dípôlu tɔɔ dítûa-pere nyɔ̂ŋ-ŋai dîa.

11À kɛ̀ da díwoli tɔ̀ɔ mà díkɛ̀ ƀò bôlu, a pâi gɛ̂i dí díkɛ ɣeniɛi kɛ́ a lii-nɛ̃ɛ da lii-see.

12Kɛ́lɛ à kɛ̀ da wàla díwoli tɔ́ɔ, da pâi saâi díƀooi su.

13Diai dífe láa-ni a Ɣâlai, dílii ŋwânai nɔ́ a tãi kélee. Ǹyaŋ é máŋ díkula maa kɛ́, dífa kpîŋ tìnaŋ dí m̀arê kɛ́ a gɛɛ é kpɔ́ŋ dîa.

14Da lɛ̂ɛ a díŋunu dísaa. Díkɛ̀ ɣéniɛi kpéli a kpɛ̂ɛ a ƀaa kûla-maa.

15Diai díkaa mɔ̃lɛi Ɣâla a mɔ̃lɛ-laai sìɣe a gɛɛ é díŋuŋ ma ƀó la. A nɛ̀ɛ naa dímɔ̃lɛ a gɛɛ dí díwoli tɔ́ɔ mà.

16Ɣâla a í kùla mɛni kpɔ̂lu su, é zãâi nyii ya ŋ̀wɛ̂lii tɛ́ɛ ípɔ. Ǹyaŋ a mii-sãa lɛ́lɛɛ-lɛlɛɛ-ŋa sèe íŋɛi-tuɛ.

17Ɣâla a íkula maa kɛ̂ a mɔ̃lɛ-laa nyii maa nɛ̃ɛ̂i í zɔlɔ ƀoi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Ímɛi káa. Ífe nɛ̀ɛ naa sɛŋ-kao é í ƀòo. Ífe nɛ̀ɛ naa ǹûai dí gɛ́ íkɛ a wôya-nuu sɛŋ-kao mɛni ma.

19Íwɔlɔ-wooi fa pɔ̂ri mɛni lɛ́lɛɛ sii kélee da kɛ̂i yɛ̂. Íwala-wala-laai fa pɔ̂ri íkulâi lii-too pôlu su.

20Ífe kpíni maa fɛ̂li a gɛɛ é pá. M̀aa tãi ƀé ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee su a pâi karâi la a maa félaa.

21Ípôlu tɔɔ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ ma. Mɔ̃lɛ-laa è pà ípɔ a gɛɛ é gɛ́ í ípôlu tɔɔ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ ma.

22Ye gáa berei Ɣâla ŋɔwála-wala-laai kɛ̂tɛi lai. Nya ƀe gáa a zɛŋ-lɛ nuu kɛ́tɛi.

23Núu da fa pɔ̂ri m̀ɛnii lɛ̂i Ɣâla ma maa nɛ̃ɛ̂i é gɛi. Núu da fa pɔ̂ri môi Ɣâla ma a gɛɛ a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́.

24Ǹûai da laa maa-tɛ tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́ a tãi kélee. Ya máŋ ye ǹáa maa tɛ́ m̀ɛni-ŋai a gɛ̀ yɛ̂ɛi m̀ɛni ma.

25Núu kélee a Ɣâla kɛ́-mɛni káa, kɛ́lɛ a gàa nɔ́ kwaa kôyaa ma.

26Ɣâla kɛ̂tɛi kpɔ́ a maa pɔlɔ-pɔlɔɔ. Kúfa pɔ̂ri târei m̀aa mɛ̂ni su. Kúfa pɔ̂ri Ɣâla ŋɔpɔlɔ-pɔlɔ-laa lɛ̂i.

27Ɣâla è ǹyá-ŋai sîɣe é dítɛ ɣelêi, é díkɛ a tuna.

28Ǹyaŋ a gɛ̀ dunai ŋí é kúla ŋ̀ele-kɔlɔŋ su gɛ́ pù ǹûai dîa kwaa kélee ma.

29Núu da fé berei kɔ́lɔŋ Ɣâla a gɛ̀ la ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei kɛ́ sìa ŋ̀ele-kɔlɔŋ mai. Kpaa máŋ berei ŋ̀ele-gbana a kɛ̂ lâɣii la ŋ̀elei su Ɣâla-taai.

30A gɛ̀ ŋ̀ele-gbana ŋɔkwaa ponoɔɔi kɛ́ tɛ̀ɛ ŋ̀elei su. A yúo mɛi pɛ̂lɛ mù-pere é kpíni.

31Berei sîi ŋí ƀé Ɣâla a núu-kpune ŋáa kɔ̀ŋ naa gɛ́ mii-sãa támaa tɛ̀ɛ dípɔ mìi mɛ̂ni ma.

32A ŋ̀ele-gbanai sòŋ a ǹyée, é dóo ƀɛ́i a dɛ̀ɛ naai.

33Ǹelei su a kɛ̀ duâi, gɛ̀ ní fãa kɛ́tɛ a kɛ́ pâi. Daa tûlɛ-ŋai máŋ da gɔ̀lɔŋ a gɛɛ fãa káa pâi.

Zôo 37

1“Vãai è gɛ̀ ŋá yao kpɔ́ ńii kɛ́ kpɛ̃liŋ ŋ́goi. Ŋá yào kpɔ́ ńii é tée ŋ́goi.

2Kà káwoli tɔ́ɔ Ɣâla wóo ma. Ǹóo káa yɛ̂ɛ ŋ̀ele-gbana à kɛ̀ toôi.

3A gɛ̀ ŋ̀ele-gbanai ŋɔmãla-mãlai kɛ́ tɛ̀ɛ ŋ̀elei su. Ǹelei ŋɔmãla-mãlai ŋí a kɛ̂ tɛɛ̂i ŋ̀elei m̀éla kélee ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4A kɛ̀ tí, Ɣâla wóo a kɛ̂ tɛ̂i a wála-wala-pere. Ǹyaŋ bere sîi tɔnɔi tí nɔ́ ƀé a kɛ̂ ŋ̀elei
ŋɔmãla-mãlai tɛɛ̂i la.

5Ɣâla a lòno, ŋ̀óo a kɛ̂ yɛ̂ɛ ŋ̀ele-gbana tíŋ, ǹyaŋ ya ŋ̀óo mɛ̀ni, a kɛ̂ a mɛni maa pɔlɔ-
pɔlɔɔ. A mɛni kpaya-kpaya kɛ̀ nyii núu fa tarê zui.

6Ɣâla a sãɔ tɛ̀ɛ ǹɔii ma, é gɛ́ tuna kɛ́tɛ é pú ǹɔii ma.

7Ɣâla a gɛ̀ ǹûai dítee dítii-ŋai kɛ́ɛ ma a gɛɛ dí ŋɔwála-wala-laai kɔ́lɔŋ.

8Ǹɔɔ fɛnɛ-sãai da dílòo ǹóa-ŋai su.

9Duna-fãai a kûla yá-kwara-pere, gɔ́lɛi kɛ́ kùla yá-ŋua-pere.

10Ɣâla a ǹɛ̂wo pù ǹyá-ŋai dîa dí kpanaŋ kpɔ́ yɛ̂ɛ kɔ́lɛ kane.

11Ɣâla a ŋ̀ele-kɔlɔŋ láa fɛ̀ɛ a tuna, é gɛ́ ŋ̀ele-gbanai kɛ́ kɛ̀ mãla-mãla ŋ̀ele-kɔlɔŋ su.

12Ɣâla a gɛ̀ ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei kɛ́ tìnaŋ, a gɛɛ é Ɣâla wóo ŋ̀aa see kɛ́ ŋ̀éniɛi gwaa
kélee.

13Ɣâla a tuna tɛ̂ɛ a gɛɛ é ǹɔii yɔ́ɔ. Tãi da a dɛ̀ɛ a gɛɛ é núu kúla maa kɛ́, kpaa máŋ
é ŋɔwɛli kɛ́-maai lɛ́.

14“Zôo, ye tɔɔ í m̀ɛni maa pɔlɔ-pɔlɔɔ-ŋai káa Ɣâla a gɛ́i.

15Í bere kɔ́lɔŋ Ɣâla a gɛ̀ la ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei kɛ́ ŋ̀óo mɛnii? Kpaa máŋ é gɛ́ ŋ̀elei
ŋɔmãla-mãlai kɛ́ tɛ̀ɛ ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei sui?

16Í berei kɔ́lɔŋ ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei kɛ́-pere káa la ŋ̀elei sui, nyii gáa a díi kpaya-
kpayai Ɣâla a gɛ́i?

17Tãi séɣai-pere fãai a kɛ̂ pâi lai, a gɛ̀ íkponôi é wúleŋ.

18Ya pɔ̂ri kpɔnîi Ɣâla ma ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei kpɛtɛ mɛni ma gɛ́ fôlo yɛ̂ɛ mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛ?

19M̀ɛnii lɛ́ kûa nyii kwa pɔ̂ri môi mài. Kúkili-ŋa tɛiɣiɛ̂ɛi kúfa pɔ̂ri mɛni da ƀôi.

20Ḿva pɔ̂ri mare kɛ̂ɛ kɛ̂i a gɛɛ ŋá lóno Ɣâla pɔ́. Núu da fa pɔ̂ri kɛ̂i a mɔɔɔ a gɛɛ é
gɛ́ Ɣâla é bàa.

21“Núu da fa pɔ̂ri vólo-kaoi kâai ŋ̀elei su, tãi vãai a ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei kûla la berei.
A kɛ̂ fóloi kpɔ́ a ŋánaa.

22Ɣâla ŋɔfólo-laai è kùla yá-ŋua pere. Ǹwála-wâla kélee Ɣalai ŋɔmaa waa-laa
kɛ́tɛi a gɛ̀ kú yao m̀a.

23Núu da fa Ǹwála-wâla kélee Ɣâlai kâa. Ŋɔwála-wala-laai kɛ̂tɛi. Zɔŋ lɛ̂lɛɛi, deniŋ
ƀôɔɔ, va núu fìli.

24M̀ɛni ma nûa da yâo m̀a. Ǹúui kélee a gbîŋ sìɣe a táre-nuui, Ɣâla fa ǹyée sèe
mu.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zôo 38

Ɣâla è Zôo wóo su tòo

1Naa kɛ́ɛ tíi, Yâwɛɛ è lòno Zôo pɔ́ vãa kɛ́tɛi su ɲyɛɛ mai,

2“Lé wala-wala-laa ƀé íyêei a gɛɛ í ŋámɛni kpɛtɛɛi kpéra a í ƀoo lôno-ŋai?

3Í mu-siɣe í ísama ɣíri yêɛ kpakolo. Ŋa pâi í marê kêi ízu-kula mî.

4À kɛ̀ ya mɛni ŋá kàa kpɔ́ a ɲɛ́lɛɛ kɛ́ɛ ŋí, mí ƀé íkɛ̀ naa tãi ŋá kɛ̀ ŋ̀ɛ́niɛi ŋí kɔ́ɔ pîlanii lai?

5Gbêɛ ƀé gɔ̀ɔŋ-maa lêi? Tɔ̃yâ ma í gɔ́lɔŋ. Gbêɛ ƀé gɔ̀ɔŋ é gáa a gɛɛ zãâi?

6Lé sɛŋ ƀé ŋ̀ɛ́niɛi yée mu-wuru-ŋai tɔ̂i mɛi? Kpaa máŋ gbêɛ ƀé zônoŋ-su kɔni-ŋai lâa ɲâai,

7 Ŋ̀ele-wala pɛmɛlɛŋ-kao-ŋai díkɛ̀ wule tôo mà ŋ̀âla-taa kela-ŋai dí kɛ́ lii-nɛ̃ɛ kùlai?

8“Gbêɛ ƀa yúo kpèra a gɛɛ vé ɣíliŋ ɲɔii ma gwaa kélee, tãi ɲya-lee-ŋai da fɛ̂ɛ la dí táa-taa ɲɔii mai?

9Ńyãa ƀé yúo maa kpîniŋ a ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei, ŋá gɛ́ a zu-kpiniɛɛ.

10Ńyãa ƀé yúo ŋɔgɔyɛŋ-perei lâa, a gɛɛ vé fɛ̀ɛ é tɛ́ zîŋ ŋá.

11Ŋá mò ma ńyêɛi, ‘Yúo, ya pɔ̂ri nɔ́ kperâi ƀé. Ífa naa maa tîyeŋ. Ƀé ŋí nɔ́ ƀé í kpéra naa a ízikɛ-zikɛi.’

12Íkɛ-ɣeniɛi su, ya tá wɔ́lɔ mó ɣele-ƀɔi tãi ma a gɛɛ é pá, kpaa máŋ í gɛ́ ɣele é ƀɔ́?

13Ya tá gɛ́ ŋ̀ele-ƀɔi kwaa ponoɔɔi é táa-taa ɲɔii ƀéla kélee ma, nyii a gɛ́ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dí púi?

14Ɣele a ƀɔ̀, núu a ɲyée-ŋai da diŋ-tiŋ-ŋai kélee kàa, yêɛ berei núu a seɣe pɔ̃yɛ kaa lai, kpaa máŋ yêɛ berei núu a pɔ́ɔ-ŋa kàa la ƀóo pɔ̂rɔ mai.

15Ŋ̀ele ƀɔ́ɔi su ponoɔ̂i a ŋánaa ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai mɛni ma. A gɛ̀ dífa pɔ̂ri mɛni nyɔ́mɔɔ kêi a núu da.

16“Ya tá wɔ́lɔ lí yúo ŋɔya ɣîliŋ su, kpaa máŋ í sía gáo ma?

17Núu da a tá wɔ́lɔ saa-taa perei su kpòŋ lá lɛ́ yâ, nyii gáa a zaa-ƀelai dítaai su kpíniɛɛi lá kpoŋ?

18Í ŋ̀ɛ́niɛi ŋɔsu-kɛtɛ kɔ́lɔŋ? Ye ńoo su too à kɛ̀ í gɔ́lɔŋ.

19“Í ƀɛ́i kɔ́lɔŋ kwaa ponoɔɔ a kûla naai, kpaa máŋ ƀɛ́i kpíni a lî naai?

20À kɛ̀ í naa kɔ́lɔŋ, gɛ̀ ní ya pɔ̂ri ƀɛ́i lêi dîa da lî naai da ƀɛ́i da pɔ̂ri lenêi naa pôlui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Ya gêi yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé í pɔlɔ-pɔlɔi í ké ƀò naa a tãi ŋá kɛ̀ ǹɔii kpɛ̂tɛi lai.

22“Ya tá lí ƀéi ŋá kɔ́lɛ da sãɔ lâai kɛ̀ naai?

23Ŋa dílâai kɛ̀ mɛni kpɔ̂lu, làa-sâa da kɔ́kɔ mɛni ma.

24Í ƀéi kɔ́lɔŋ kwaa ponóɔɔ a kûla naai, kpaa máŋ ƀéi vãai nyii a kûla vóloi ƀélai perei a lî naai?

25“Gbɛ̂ɛ ƀé berei láa ƀò ŋ̀ele-gbanai perêi, da duna kɛ́tɛi nyii a kɛ̂ pûi ǹɔii mai?

26Gbɛ̂ɛ ƀa gɛ̀ tuna kɛ́ pù gwaa-ŋai ma, kpaa máŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su ƀéi núu da fé naai?

27Gbɛ̂ɛ ƀa gɛ̀ tuna é pú ǹɔii kpâlai ma a gɛɛ gala-ŋai dí sóoi?

28Tuna kpaa máŋ lúu ǹâŋ káa mà yɛ̂ɛ núu-kpune?

29Kɔ́lɛ ǹee káa mà nyii maa sɔlɔ ƀôi? Kɔ́lɛ kâne ǹee káa mà yɛ̂ɛ núu-kpune,

30nyii a gɛ̀ ǹyái é kpanaŋ yɛ̂ɛ kɔni, yúo é kpanaŋ?

31“Ya pɔ̂ri bɛmɛlɛŋ-kao kpului nyii da dòli a géleŋ ma-wûui kpulɔ̂ni gîe ma? Kpaa máŋ ya pɔ̂ri bɛmɛlɛŋ-kao kpului nyii da dòli a ǹiyeŋ-kpului ŋ̀ɛli teêi ma?

32Ya pɔ̂ri gêi bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai dítɔɔ ŋ̀elei su a tãi maa nɛ̃ɛ̂i dítɔɔ lai? Ya pɔ̂ri gêi bɛmɛlɛŋ-kao kpulu-loŋ da gbulu kɛ́tɛi dí tóɔ dítɔ̂ɔi ŋ̀elei su?

33Í ŋ̀elei su mɛi káa tɔŋ-ŋai kɔ́lɔŋ? Ya pɔ̂ri dɔ̂ŋ-ŋai ŋí kɛ̂i ŋ̀aa-see é kɛ́ ǹɔii ma ƀé?

34“Ya pɔ̂ri lâɣii ŋ̀elei su ma a gɛɛ tuna é pú ǹɔii ma?

35Ya pɔ̂ri gêi ŋ̀ele-gbana é tóo, é pá é gólaŋ ƀó yɛ̂?

36Gbɛ̂ɛ ƀé táre tɛ̀ɛ ŋ̀ele-kɔlɔŋ pɔ́ a gɛɛ é tuna pú ǹɔii mai? Gbɛ̂ɛ ƀé táre tɛ̀ɛ ǹuui pɔ́ a gɛɛ é pɛ́lɛ gɛ́ pui?

37Gbɛ̂ɛ ƀé táre káa ǹyêei a gɛɛ é ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei lóno, kpaa máŋ é gɛ́ tuna é pu,

38é gɛ́ bɔ̂rɔi é kane a gbanaŋɔɔ, é gɛ́ bɔ̂rɔ-kane-ŋai díkanaŋ díkîe-ni dîai?

39“Ya pɔ̂ri yala-sulu-ŋa ŋáa kɔŋ-nii? Ya pɔ̂ri yala-sulu lonii-ŋa kɛ̂i dípila dílii é láa,

40a tãi da kɛ̂ la díkɔni wôlo-ŋai sui, kpaa máŋ í díkɔnɔŋ lɔ́ dîa dí kɔni wôloi su?

41Gbɛ̂ɛ ƀa gɔ̃ɔ-ŋai kɔ́nɔŋ kùla a tãi puru a dílônii kɛ̂i lai, díkɛ ɣíliŋ díkɛ wɔ̀lɔ Ɣâla ma a gɛɛ é kpɔ́ŋ dîa é dí kɔ́nɔŋ kulai?”

Zôo 39

1“Í góraŋ m̀ɛ́ tãi kɔ́lɔŋ ǹyéei su ƀoli-ŋai da dí kàa lai? Ya tá sôlo-sua káa gɛ́ gàa?

2Í ŋ̀áloŋ kɔ́lɔŋ vɛnɛ-sãai ŋí koo a gɛ̀ dîai da tãi da díkàa lai?

3Í tãi kɔ́lɔŋ da dímaa pɛ̂lɛ la díkɛ díkàa a gɛɛ dílônii dífa lâa too lâa ǹɔii ma a díkaa tãi?

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Dílônii da ƀôlɔ ǹɔii su da kɛ̀tɛ dí dílee-ni lɛɛ naa dí li díkpɔɔi yee ma dífa ŋɔ́nɔ lène pôlu dílee-ni pɔ́naa.

5“Ǹwɛlɛ-sôo-ŋai nyii-ŋai dínuu-namu fé mai, gbɛ̂ɛ ƀé díŋuŋ ma ƀò, é dífùloŋ é dílɛɛ naa díkɛ sìa díkpɔɔi yee mai?

6Ŋa dítɛ̀ɛ ǹɔii m̀ɛ́i núu da fa sɛ̂e naa, kpaa máŋ dí kpâlaŋ-ŋa tii kɛ́ naa. Ŋa dítɛ̀ɛ ǹɔii m̀ɛ́i ma kala fa lɛ̂lɛ naa a dɔnɔ kpîŋ.

7Da díwoli kùla kpɔ́ daai su woo-ŋai su. Dífa nûa wóo mɛni díkɛ làɣi dîa a gɛɛ dí tíi kɛ́.

8Da kɛ̂ ǹyɛ́ei su gwaa kélee ma kɔ̂rii díkɔnɔŋ mɛni ma, ǹyaŋ da duma-lâa ŋunu-pɛlɛɛi kélee kpôloŋ ma dí kɛ́ mìi.

9“Ya pɔ̂ri gɛ̂ tou-sirɛ é tíi kɛ́ yɛ̂? A pɔ̂ri pâi a gɛɛ é nyíi ƀɛ́i ya ítaa-tulɛ-ŋai kɔ́nɔŋ kùla naai?

10Ya pɔ̂ri ɣɛli toôi ma í gɛ́ é kpîri wuyɛɛ siɣêi yɛ̂, kpaa máŋ í lɔii siŋ-kɔli kpulɔŋ ma a gɛɛ é lɔii síŋ yɛ̂ɛ sí-sɛŋ sí mɛni ma?

11Ya pɔ̂ri íkili tɔ̂i ŋɔwála-wala-laa kɛ́tɛi ma í ítii tɛ́ɛ bɔ́ gɛ́ mɛni ma? Kpaa máŋ í íkili láa ma ítii kpanaŋ-ŋai kɛ́ mɛni ma?

12Ya pɔ̂ri lâai la a gɛɛ é pá pôlu a ímii-sɛŋ, m̀ii-sɛŋ táŋ kwaai ma?

13“Dua-too ŋɔ̂ni a kɛ̂ goôŋ kpɛ̃lînii. Nyíti fa nɛ̀ a gɛɛ a pɔ̂ri koônii.

14Dua-too ŋɔni a ŋ̀áloŋ tòo nɔ́ ǹɔii ma é ǹɛɛ naa é lí ǹîa kwaa ma. Ǹyaŋ a ŋ̀áloŋ lɛ̀ɛ naa a gɛɛ ŋ̀ayai é vãa.

15Va kɛ̂ a gbáaŋɔɔ a gɛɛ sɛŋ da a pɔ̂ri dí wôloi, kpaa máŋ fɛnɛ-sɛŋ da é ƀɔ́rɔŋ dîa é dí wólo.

16Vé kpaaŋ-ni ǹônii mɛni ma. A tûa nɔ́ a dia yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé dífe a ǹônii. Ǹyaŋ vé kpaaŋ-ni m̀ɛni-solii è gàa dí maa mɛni mai ma.

17Ńyãa ƀé gɛ̀ vé táre ní. Ńyãa ƀé ŋɔmɛni ŋá káa kpèra.

18Kɛ́lɛ tãi a mù sìɣe lai, a pɛ̂lɛ kîrɛ síɣeɛɛ ma. À kɛ̂ ɣɛ́lɛ-maa kulâi zooi da zia-nuu kponôi.

19“Yá ƀé ya zoo-ŋai díwala-wala-laai tɛ̂ɛ dí pɔ́i? Yá ƀé gɛ̀ díkɔlɔ ma-leɣa é kúla a gôyaa, ǹɛ́lɛɛi?

20Yá ƀé gɛ̀ díkɛ pìli yɛ̂ɛ gotó-ŋa, díkɛ núu maa yâo a dí lɛ̂woi?

21Da kɛ̂ ǹɔii sinîi a dísôlo a gɛɛ dí díwala-wala-laai lɛ́. Da tɛ̂ gɔ́-kɔ ŋenei ŋá, berei máŋ dí kpɔara-ƀelai díkɔ-kɔ-sãai a kɛ̂ la díyêei.

22Yao maa kili-ŋa sia fa kɛ̂ dîa a dɔnɔ kpîŋ. Ƀɛ́i gɔ́i a kɛ̂ a gbɔ́lɔɔ naai, naa ƀé da lî naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Zoo-sia-ƀelai dítɔ̃a-ŋai tíŋ a kɛ̂ tɛ̂i daâi da kɛ̀ liî vóloi kɛ́ lèŋ díkpala kpaya-kpayai da bɛlɛ-pɛlɛɛi dîa.

24Dífa tɔ̂ɔ tɔ̀ŋ tãi da dúrui wóo mɛ̀ni la a gɛɛ dí lí kɔ́ mai. Da kɛ̂ kpɛ̃lînii a kili kûla pere díkɛ kîrɛ sìɣe a díwala-walai kélee.

25Da gɔ́i kúŋ mɛ̀ni vãai su tãi da kɛ̂ la kwaa kôyaa mai. Da gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuui wóo mɛ̀ni gɛ́ gɔkuluƀa-ŋai tɛ̀ɛ dítii-ŋai dîa. Ǹyaŋ tãi da gɔ́kɔ-turuii wóo mɛ̀ni lai, da dílɛ̂wo tòo.

26“Í mɛni-ŋa kâai ƀé a gɛ̀ kpɑ̃̂aŋ kɛ́ kòoŋ ŋ̀elei su póŋ-poŋ? Kpaa máŋ gɛ́ goôŋ fùloŋ gɛ́ kôoŋ gɛ́ lì séɣai-perei?

27Ya ƀé ya mò guɛi ma a gɛɛ é daa tɔ́ɔ kpɔ́ ŋ̀elei su póŋ-poŋ?

28A daa tɔ̂ɔ ǹyɛ́ei tôŋ su gɔni-ŋai sáma.

29A lɛ̂ɛ naa gɛ́ kwaa kôyaa ma kàa gɔ́nɔŋ kɔ̀ri mɛni ma.

30Ǹônii da díŋa tɛ̀ mà ƀɛ́i zua poma-ŋai da kɛ̂ naai díkɛ díŋãa kpêle.”

Zôo 40

1Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ mò Zôo ma ǹyɛɛi,

2“Zôo, ya pâi naa kperâi ŋ́oo-mu sɔ̂i, ńyãai a Ǹwála-wala kélee Ɣalai? À kɛ̀ ya pâi kɛ̂i nɔ́ ŋ́oo-mu sɔ̂i, gɛ̀ ní mare kɛ̂ɛ-ŋai ŋí su kula.”

3Nya ƀe Zôo è Yâwɛɛ wóo su tòo ǹyɛɛi,

4“Ɣâla, ŋa pɔ̂ri íwoo su too-pere kɛ̂i leŋ? Ŋa ńyee pɛ́lɛ ńa a gɛɛ ŋ́oo fa lâ tɛ́ la.

5Ŋâa nâa lóno a dámaa m̀ɛni ma, ḿve nâa pâi lônoi ŋɔ́nɔ.”

6Nàa kɛ́ɛ tíi, Yâwɛɛ è lòno Zôo pɔ́ vãa kɛ́tɛi su ǹyɛɛ mai,

7Í mu-siɣe í ísama ɣíri yɛ̂ɛ kpakolo. Ŋa pâi ímarê kɛ̂i í zu-kula mî.

8Tɔ̃yâ ma ya ŋ̀wɛ̂lii í ńɛ a lɛ́ɛ nûu. Ya pâi ŋ́áɛnii ŋá têei í ǹɛ́ a gɛɛ íwɔ̂i mɛnii lɛ̂lɛɛi?

9Íwala-wala-laai seriɛɛ̂i ŋ́ɔ̂i pɔ́? Íwoo a pɔ̂ri tɛ̂i ɣelêi yɛ̂ɛ ŋ́ɔ̂i?

10À kɛ̀ gáa tí, gɛ̀ ní íkɛtɛ-laai, ífolo-laai, da í maa-waa laai lɛ́ ḿâ.

11Ǹɛɛ ŋaŋ naa dí ílii ŋwânai kaa, í diai díŋɛi tɛ̂ɛi ŋá yéŋ.

12 Ǹɛi-tɛ-ƀelai ŋá yéŋ ŋaŋ, í ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai kula maa kɛ́ lonii ma ƀɛ́i díkaa naai.

13Dí lóo ŋaŋ ǹɔii mû pere, díŋɛi ɣíli ŋaŋ ƀɛ́i nàa káa a saa-taai.

14Gɛ̀ ní ńyãa kpîŋ ƀé pâi kɛ̂i a m̀aa-ŋuŋ ŋá ílaa maa tɛ́, ŋá tela fáa mà a gɛɛ íkpîŋ wala-wala-laai ƀé gɛ̀ í kɛ́ íŋuŋ ma ƀò.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Íkili-ŋa sía é pîlaŋ ǹyɔ̃ɔmai ma nyii ŋá gbɛ̀tɛ yɛ̂ɛ yái, kɛ́lɛ gɛ́ kala mîi yɛ̂ɛ tíi kɛ́ niŋa-sirɛi.

16Ye gáa, ŋɔwála-wala-laai káa dɔ̃ɔi ŋɔkponoi kpânaŋ kɛ́ ƀò ǹana su.

17A ŋ̀óŋ tɔ̀ɔ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ yɛ̂ɛ sîda wuru, ǹyaŋ ǹana-ŋai díkaa gɔ́ɔ sui díkpanaŋɔɔi kpɔ́ a ŋ̀á ŋánaa.

18Gáo kpanaŋɔɔi yɛ̂ɛ ƀara, dɔ̂i kpanaŋɔɔ yɛ̂ɛ kɔli.

19Gáa a fɛnɛ-sɛŋ nyii gɛ́tɛ̂i é tɛ́ɛ ŋ̀ele-ma-sãai kélee dîa. Ǹyaŋ ǹúui gbɛ̀tɛi nɔ́ ƀa pɔ̂ri baâi.

20Ǹáa mii kâla a kpɛ̂tɛ ǹyée-ŋai ma ƀɛ́i fɛnɛ-sãa da kpɛ́ni-ŋa da pêle kɛ̀ naai.

21A lî é láa ŋ̀alêŋ-kpɔlɔi mu gala-ŋai sáma bâra-yai su.

22Víi tɔ̂i ƀa ŋ̀úru-ŋai ninîŋ mu, ŋ̀alêŋ-kpɔlɔ-ŋai mu da ǹya-ɣɛli-ŋai kɔlɛ.

23A kɛ̀ ǹyái a fɛ̀ɛ va ǹíi kùla ma. Zɔdiŋ Ya-leei é máŋ kpîŋ seri zũa lá a kɛ̂ nɔ́ a mɛi-saa.

24Núu da fa pɔ̂ri zonîi kpaa máŋ é kpawɔ píli zũai é gula la.

Zôo 41

1“Ya pɔ̂ri yúo zele-kali kulâi a kpawɔ? Ya pɔ̂ri ǹɛ́ŋ ɣirîi a ɣɛli?

2Ya pɔ̂ri ɣɛli toôi zũai, Ya pɔ̂ri kpawɔ-kao pilîi nɛɣɛ̂ŋ-kpau su í zóŋ lá?

3A pɔ̂ri í marê kɛ̂i a gɛɛ ízu mɛ̂ni lɛɛ? A pɔ̂ri lônoi ípɔ a la-nɛ̃ɛ-maa wôo a gɛɛ é ílii kúla?

4Ka ǹyaa ka pâi káwoo sêei? A pâi gono-teei íyêei a gɛɛ a pâi kɛ̂i a íyee-ŋa nuu wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ?

5Ya pâi ɣɛli toôi mà í pêle kɛ́ la yɛ̂ɛ berei núu a ɣɛli tôo la ŋɔni kɔ́ɔ mà gɛ́ pêle kɛ̀ lai? Kpaa máŋ ya pâi ɣɛli toôi mà í kɛ́ sìa la íyee-mu nɛyaai ŋɛ́i-tuɛ díkɛ gàa?

6Ǹyá kpɛ́-ƀelai da pâi kɛ̂i sîa toôi zɔ̃ɔi da pâi gɔlɛ̂i lai mɛ̂ni ma? Pɔni tɔɔ-ƀela da pâi zu-têei a gbua-kpûa díkɛ gɔ̀lɛ?

7Ya pɔ̂ri baâi a kpála kpaa máŋ íŋuŋ ƀó a yá kpɛ́-kpála?

8À kɛ̀ ya íyee lɛ̀ɣɛ ma, ǹamui pâi teêi ká loai gíli fé pâi kpɛɛ̂i íŋa. Ífa ŋɔ́nɔ pɔ̂ri íyee lɛɣɛ̂i ma a tãi veerɛ ɣelei.

9“M̀ɛni ma, núu-kpune gɔkili kɛ́-zui su a kara é tóo ǹɔii ma tãi a yúo zele-kali kàa laâ-ni lai.

10Núu da fé naa é yúo zele-kali maa fóo é tɔ́ɔ ŋ̀ɛ́i. M̀ɛni ma gbɛ̂ɛ ƀé naa a pɔ̂ri ḿaa fôoi é tɔ́ɔ ŋ̀ɛi-tuɛi?

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Gbɛ̂ɛ ƀa tá sɛŋ da tɛɛ ḿbɔ a gɛɛ ŋá vela fé m̀ɛni mai? Zɛŋ kélee gáa ɣele mai, gáa a ḿbɔɔ.

12“Ŋa pâi lônoi ípɔ é pîlaŋ yúo zele-kali kɔ́ɔ ma, da mɛni kɛ́tɛi ma a gɛ̀i da ŋɔwála-wala-laai.

13Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri ŋɔseɣei mɛi-pere ŋɔi kulâi mai, kpaa máŋ é gɔli-yɛkɛi nyii a gbono maa kɔ̃ɔ̂i, falai?

14Núu da fa pɔ̂ri gɛ́i é ǹá táa. Ǹyíŋ kâo káa a yao mâa-sɛŋ.

15Bôlu-pere mɛi pɛlɛ̂i a gala kpanaŋɔɔ-ŋa nyii-ŋai dí puɔ̂i ŋ̀ɛli ma. Gala-ŋai ŋí káa nɔ́ a zîi tɔnɔ bɔ̃yɛɛ púɔɔ gîei gbanaŋɔɔ yɛ̂ɛ kɔni.

16Gala-ŋai seɣɛ̂ɛi kpɔ́ gîe ŋá, fãa lâɣi fa pɔ̂ri tɛɛ̂i díloai.

17Gala pɛlɛɛ̂i kpɔ́ gîe pôlu nyii sɛŋ da fa pɔ̂ri gulai gîe ma.

18Tãi a tîso lai, gbãlê a tâa-taa, ŋ̀ɛ́i-gao kɛ́ kpɔ̂lu yɛ̂ɛ fólo-nɛnɛŋ ma folo-kao.

19Ŋɔŋ a kɛ̂ kulâi ǹá, gbãlê kɛ́ tàa-taa.

20Luru a kɛ̂ kulâi zũâi yɛ̂ɛ leɣi ƀé nɛ́nîi ŋ̀wilêŋ kɛ́ tɛ̀ɛ.

21Ǹɛ̂wo a ŋɔŋ têe tiɣi ma, ŋɔŋ kɛ́ kùla ǹá.

22Wála-wala làa támaa káa gɔŋ su. Sɛŋ nyii kélee a tɔ̂ɔ ŋ̀ɛ́i, a sâa a yao.

23Gbono m̀ɛ́i víi kpɛɛi, ǹaa kpanaŋɔɔ yɛ̂ɛ kɔli.

24Ǹíi kpanaŋɔ̂ɔi kpɔ́ yɛ̂ɛ kɔni, gbanaŋɔɔ kpɔ́ yɛ̂ɛ mii-sɛŋ kîiŋ kɔni.

25Tãi a m̀u sìɣe lai, ŋ̀wála-wala sãai kélee da yâo. Da yâo kpɔ́ díkɛ pù.

26Dí máŋ kpîŋ zɔɔ a kpála, kpaa máŋ sɔla, kpaa máŋ ƀóa-sɔ̂kpɔ, da fa pɔ̂ri sɛŋ da kɛ̂i la.

27Kɔli-sɛŋ káa nɔ́ gbono ma yɛ̂ɛ mɔlɔŋ-kpaŋ, ƀara kɛ́ ƀò ma yɛ̂ɛ wúru lula.

28Sɔla fa sɛŋ da kɛ̀ la. Vûma kɔni káa nɔ́ mà yɛ̂ɛ mɔlɔŋ-kala.

29Gbɔ̂ŋ-kpua káa nɔ́ mà yɛ̂ɛ mɔlɔŋ-kpaŋ. Dí máŋ zɔɔ a kpála va gíli kɔ̀lɔŋ.

30Goo-ƀɔlɔŋ ma kalai káa yɛ̂ɛ pɔ̂rɔ-leɣi-kalaŋ ŋá liɛɛ-ŋa. Tãi a sîa la bârai ŋái, bɔ́ɔ a lɛ̂ɛ naa yɛ̂ɛ da ŋalêŋ-wuru ɣàla naa.

31Tãi a lɔ̂ la yúo sui, ǹyái a kɛ̂ kpɔ́ tínanîi yɛ̂ɛ leɣi ƀé nɛ́nîi. À kɛ̂ kpɔ́ nɛ́nîi yɛ̂ɛ sále-leɣi ƀé ŋ̀úleŋ a tɛɛ̂i.

32Tãi a lɔ̂ la ǹyái sui, gbárɔ a lɛ̂ɛ kpɔ́ ǹyái ŋá a yá-fule kole gɛ́ fòlo.

33Ḿolôŋ-maa da fé ɣénie. Gáa a fɛnɛ-sɛŋ nyii va yâo.

34Va fúlu-sɛŋ sii kélee da kàa ŋ̀ɛ́i a sɛŋ da. Nya ƀe gáa a vɛnɛ-sãai kélee díkâloŋ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zôo 42

1Nya ƀe Zôo è Yâwɛɛ wóo su tòo ǹyɛɛ mai,

2“Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ ya pɔ̂ri mɛni sîi kélee kpɔ́ kɛ̂i. M̀ɛnii nyii kélee kpɔ́ gbɛtɛ̂i íkili-ŋai, ya pɔ̂ri gɛ̂i núu da fa pɔ̂ri íkperâi mà.

3Í marê kɛ̀ yɛ̂ɛ wála-wala-laa lé kɛ́ɛ ƀé ńyêei a gɛɛ ŋá ítɔ̃yâ tua-pere-ŋai maa marê kɛ̀ɛ kɛi. Ŋá lòno é pîlaŋ m̀ɛnii ma ḿve ké ní a gɔ́lɔŋɔɔi. Ŋá lòno é pîlaŋ mɛni maa pɔlɔ-pɔlɔɔ-ŋa dîa nyii ḿva târe zui.

4Í mò ḿâ yɛ̂ɛ, ‘Íwoli tɔ́ɔ ŋá lóno ípɔ, ŋa pâi ímarê kɛ́i a gɛɛ í ńdare tɔ́ɔ.’

5Ŋá kɛ̀ nɔ́ a íkɔlɔŋɔɔ kpɛ́ni fêi ŋá ímaa mɛ̂ni mɛ̀ni nûa lá. Kɛ́lɛ ŋâa nâa íkaa kpɔ́ a ŋ́gbîŋ ŋɛi-gao.

6Maa mɛ̂ni ma, ŋâa nâa ŋ́oo síɣe pôlu. Ŋa ḿbôlu tɔɔ ńdûa-pere ma ŋa muluŋ da luu pú ŋûa a malôŋ-pere.”

M̀ɛnii gbɛɛ-ŋai

7Nyíŋi pôlu ma, Yâwɛɛ kɛ́ɛ a kpɛɛ a lónoɔɔ Zôo pɔi, Yâwɛɛ è mò Tema-nuui Ɛlifa ma ǹyɛɛi, “Ńii ŋwânai yâ é pɛ́lɛ Beeda da Zofa dîa, kpɛ́ni fêi, káfe tɔ̃yâ ƀó ní é pîlaŋ ḿâ. Ńyee mu-nuui Zôo nɔ́ ƀé tɔ̃yâ ƀò é pîlaŋ ḿâ.

8M̀ɛni ma, ka niŋa-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ da ƀála-sirɛ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ síɣe ká lí a dia ńyee mu-nuui Zôo pɔ́naa ká kéreŋ sala kula ká mɛni ma. À kɛ̀ tí, ńyee mu-nuui Zôo a pâi Ɣâla fɛlîi ká mɛni ma. Gɛ̀ ní ŋa pâi ńyee seêi ŋɔɣâla fɛli-wooi mu, ḿve pà ƀâa kulâi kâa yɛ̂ɛ berei ká tûa-pere káa lai. Káfe lóno ní a tɔ̃yâ-pere é pîlaŋ ḿâ yɛ̂ɛ berei Zôo è gɛ̀ lai.”

9Nya ƀe Ɛlifa, Beeda da Zofa nyii-ŋai kɛ̀ a Tema, Sûa, da Naama-ƀelai dí m̀ɛnii kɛ̂ nyii Yâwɛɛ è mò dîa a gɛɛ dí gɛ́i. Ǹyaŋ Yâwɛɛ è ǹyée sèe Zôo ŋɔɣâla fɛli-wooi mu tãi è Ɣâla fɛ̀li lai.

10Zôo kɛ́ɛ a kpɛɛ a Ɣâla fɛliɛɛ m̀arâai mɛ̂ni mai, Yâwɛɛ è nâa gɛ̀ a tɔɔ-nuu é ŋɔsãai kélee pɔɔ-ŋa tôo tɛɛ bɔ́ feerɛ-feerɛ.

11M̀ɛni-ŋai ŋí kélee pôlu ma, Zôo ŋɔkáayɔɔ-ŋai kélee da diai kélee kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔi, dí pà bɔ́naa a gɛɛ dí dílaa tí mà mɛni-ŋai Yâwɛɛ è gɛ̀ lai mɛni ma. Dí kúu kɛ̀ mà, díkelee dí sɛŋ-kao tɛ̀ɛ bɔ́ da gôo gbono-ŋa.

12Nya ƀe Yâwɛɛ è lûwa làa Zôo ŋɔɣéniɛi gbɛɛ-ŋai ma é tɛ́ɛ duɛ-tuɛi ma. Zôo ŋɔtaa-tulɛ-ŋai dí nâa kɛ̀ a ƀála wála puu kao náaŋ (14,000), soo-fáleŋ wála lɔ́ɔlu mɛi da (6,000), da tíi kɛ́-niŋa sirɛ wála feerɛ (2,000), é pɛ́lɛ wɛlɛ-sôo wála tɔnɔ (1,000) ma.

13Ǹônii-sinaai díkɛ̀ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da nɛyâa saaƀa.

14Zôo è ǹônii-nɛyaa saaƀai ŋí láa sèe a Sinimɔŋ, Kɛzia da Kɛrɛ-apu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Nɛnî da fé kɛ́ ní ŋ̀ɛ́niɛi gwaa da ma ŋɔlɛ́lɛ é seri Zôo ǹônii-nɛyaa saaƀai ŋí pɔ́. Zôo è pɔɔ-sɛŋ tɛ̀ɛ dípɔ tɛi-tɛi yɛ̂ɛ berei è dɛ̀ɛ la ǹônii-sinaai pɔi.

16Mɛni-ŋai ŋí kɛ́ɛ da kpɛɛi, Zôo è ŋɔ́nɔ kɛ̀ ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu náaŋ (140). M̀ɛni ma, è namu kpɔ́ ɣele ma é lɛ́ɛ la zu é ǹônii díwô lonii díwô lonii ŋɔlonii-ŋai káa.

17Nyíŋi kélee pôlu ma, Zôo è pɔ̀lɔ kpɔ́ a ŋ̀á ŋánaa é lɛ́ɛ pâi saâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Wule-woo-ŋa

Wule-woo-ŋa 1

Gɔlɔ-kpûui maa-ŋuŋ
(1:1--41:13)
Tɔ̃yâ lii-nɛ̃ɛ

1Lûwa káa diai dîa dífa díwoli tɔ̀ɔ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dília-woo mai, kpaa máŋ dí dítûa-pere maa kɔ́ri, kpaa máŋ dí pîlaŋ diai pôlu dífe kpáaŋ ní Ɣâla mɛni mai.

2Kɛ́lɛ dí Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ wɛ́lini, díkɛ m̀aa kɔ̂ri a kpíni da fólo.

3Díkaa yɛ̂ɛ sí-sãa nyii-ŋai dísiɣɛ̂i yá kɔlɛi. Da kpɛ̂tɛ díkɛ ƀà tãi ma. Dílaa fa wɔ́lɔ kpàla dîa. Díkɛ mɛni kélee ŋ̀aa-see a kɛ̂ a ǹɛ́lɛɛ díyɛ̂ei.

4Kɛ́lɛ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dífe yɛ̂ɛ dia a dɔnɔ kpîŋ. Díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ kala kpâla nyii fãa a ǹokwa nɔ́ é tɛ́ɛ lai.

5Ɣâla a pâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai kula maa kɛ̂i. Vé pâi fâai ma díta é lɛ́ɛ ŋɔnûai sáma.

6Yâwɛɛ ƀa dɔ̃yâ-ƀelai ténin̨ tɔ̀ɔ gɛ́ dímaa kɔ̃ɔ. Kɛ́lɛ a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai su-kara.

Wule-woo-ŋa 2

Gâloŋ Ɣâla è zìɣe zui

1Lɔii-ŋuŋ-ŋa da tɔ̂ɔ Ɣâla ma lé mɛni ma? Nûa da tɔ̂ɔ Ɣâla ma kpɛ́ni-kpɛni lé mɛni ma?

2Ǹɔii kâloŋ-ŋai da tɔ̂ɔ Ɣâla ma. Ǹúu láa túɛ-ƀelai da mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ Yâwɛɛ mɛni ma da gâloŋ è zìɣe zui.

3Da m̀o dîyɛɛi, “Kwaa kúkpîŋ ŋuŋ ma ƀó díyɛ̂ei. Kúfe ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i díwala-walai mu.”

4Yâwɛɛ a seêni ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋá ɣâla-taa gɛ́ ɣɛlɛ dîa. A ɣɛlɛ̂i dîa kpɛ́ni fêi, m̀ɛnii da gbɛtɛ̂i, gáa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

5A pâi dí lia-woo ƀôi a lii-ŋwana-woo, é dímaa yao a ŋɔlii ŋwânai ǹyɛɛ dîai,

6“Ŋâa ŋákâloŋ sée Zãiyɔŋ Yeei ma nyii gáa a ŋáyee maa waai.”

7Gâloŋ è m̀o ǹyɛɛi, “Ŋa pâi Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ maa mɛ̂ni toôi a lolo.” Yâwɛɛ è m̀o m̂á ǹyɛɛi, “Ń̀yãa ƀe ímaa sɔlɔ ƀô. Yâa sâa kɛ́ a nóŋ.

8M̂arê kɛ́, ǹyaŋ ŋa pâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee tɛɛ̂i ípɔ. Ŋa pâi ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee tɛɛ̂i ípɔ gɛ́ ƀò a íkɔ̃liŋ.

9Ya pâi díyee mɛi ɣâlei a kɔli sɔ̂kpɔ. Ya pâi dísu-karâi yɛ̂ɛ núu a pɔrɔ leɣi wòlo-wolo.”

10Óo kâloŋ-ŋa, ka káwoli tɔ́ɔ ǹîa-wooi ŋí ma. Káai a ǹɔii láa túɛ-ƀelai, ka m̀ɛnii ŋí maa kɔ́ri.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Ka tíi kɛ́ Yâwɛɛ mì, ká ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ bɔ́, ka kɛ́ kpɛ̃lini a yao

12ká tóo gɔ́ɔ mu ká gɔ́ɔ sɔ́ŋ. A wàla kɛ́ tí, a pâi ǹíi ŋwânai kâa é káŋuŋ lá píli, kpɛ́ni fêi, mɛni lôŋ nɔ́ ƀa ŋɔlii ŋwânai su kɛ̀tɛ. Lûwa káa diai kélee dîa díkili tɔ̂i mà dí mɛi káa mɛni mai.

Wule-woo-ŋa 3

Ɣala fɛliɛɛ a ɣele-wala kpɔŋ mâa mɛni ma

Ɗulei Deeƀé è dòo a tãi è pù la ǹóŋ Asalɔŋ yêei

1Óo ńâŋ Yâwɛɛ, ŋ́gbɔara-ƀelai tâmaai! Diai dí tɔ̂i ḿâi dítâmaai!

2Da kɛ̂ lônoi é pîlaŋ ḿâ dîyɛɛi, “Ɣâla fé pâi kpɔnî̀i mà.”

3Kɛ́lɛ yá, óo Yâwɛɛ mɛni kpɔ̂lu da a kɛ̀ pâi lâai ḿâ, yá ƀa tɔ̀ɔ berei. Yá ƀa gɛ̀ ńyee kɛ́ tɛ̀ɛ ŋ́gbɔara-ƀelai dîa, íkɛ ńii kùla.

4Ŋá wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma. È lɛ̀ɛ ŋɔyée maa waai ma é ŋ́oo su tòo.

5Ŋà làa ŋá nyìi, ɣele a ƀɔ̀, ŋa ŋ́ɛi lá ƀò ŋa ḿû sîɣe ŋɔ́nɔ, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a ḿɛi kâai.

6Núu wála puu (10,000) tɔ̂i mâ. Kɛ́lɛ berei máŋ dítinaŋɔ̂i la ḿâi, yao tɔnɔ kpîŋ fé ŋ́gɔlɔi.

7Óo Ŋáɣâlai Yâwɛɛ, pá, pá í ŋ́uŋ ma ƀó, kpɛ́ni fêi, yâa ŋákpɔara-ƀelai kélee kula maa kɛ́, wála-wala fé ŋɔ́nɔ da yêei.

8Yâwɛɛ ƀé núu ŋuŋ ma ƀó wala-wala káa ǹyêei. Tɔɔ Ɣâla é lûwa láa ŋɔnûai dîa.

Wule-woo-ŋa 4

Ɣâla fɛliɛɛ a ɣele-wûlii kpɔŋ mâa mɛni ma

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni ma a gɛɛ díkɛ dòo a ɣale-sãai

1Ŋa ítôli, ŋ́oo su too, óo ḿaa kɔ̃ɔ Ɣalai! Tãi ŋá kɛ̀ la mɛni kpɔ̂lu sui, í ŋ́uŋ ma ƀò. Ḿalôŋ káa, í ŋáfɛli-wooi mɛ́ni.

2Núu-kpune-ŋa, tãi ɣɛɛlu ƀé ka pâi kɛ̂i ƀâa kulâi la ḿâi? Tãi ɣɛɛlu ƀé ka pâi kɛ̂i káwoli tɔ̂i la mɛni fôlo da lɛ́ɛ mɛni-ŋa dîai?

3Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ Yâwɛɛ a dɔ̃yâ-nuui síɣe zu. Ŋà dòli, a ŋ́oo mɛni.

4Káfe nɛ̀ɛ naa kálii-ŋwânai é gɛ́ ká píli sɔnyɔ̂ŋ su. Ka kákili ŋá sía kpɔ́ a gbanaŋɔɔ é pîlaŋ m̀ɛnii ŋí ma tãi ka kɛ̀ lâani la kágbìŋ-ŋai ŋá kámɛi saai.

5Ka sâla-ŋa kula Yâwɛɛ ma a tɔ̃yâ-pere, ká láa la.

6Núu da-ŋa da kɛ̂ Ɣâla fɛlî̀i dîyɛɛi, “Óo Yâwɛɛ, ǹɛɛ naa kú mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀó. Í kúmalôŋ káa.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Ǹii-nɛ̃ɛi yâa dɛɛ ḿbɔi, dɛɛ̂i kpîŋ kúkpɔara-ƀelai díwɔ̂i ma tãi mii-sãa támaa è kɛ̀ la díyêei da ŋwɑ̃̂ai.

8Ŋa pâi lâai ŋá nyíi lii-see su. Óo Yâwɛɛ, yá tɔnɔ nɔ́ ƀa gɛ̀ ŋ́gɛ ƀò ŋuŋ ma ƀô su.

Wule-woo-ŋa 5

Ɣâla fɛliɛɛ maa kɔ̃ɔ mɛni ma

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni ma a gɛɛ díkɛ dòo a ƀɔ̀ɔ fɛ́ɛ-wooi

1Yâwɛɛ, íwoli tɔ́ɔ ŋáfɛli-wooi ma í zu too. Íwoli tɔ́ɔ ńyiɣɛ-wooi ma.

2Íwoli tɔ́ɔ ŋáfɛli-wooi ma, Ŋákâloŋ da Ŋáɣâlai. Ŋa ífɛlîi, óo Yâwɛɛ.

3Ya ŋ́oo mèni a ɣele-wala. Ŋa sâla kùla a ɣele-wala, ŋá ímaa kpɛ́ŋ zu-too-mɛni ma.

4Íkaa a Ɣâla nyíi vé ŋwana-lɔ̂ɔ-tua wɛ́linii. Ŋwana-lɔ̂ɔ nuu da ƀɛlɛ fé íkoi.

5Yoŋka-nuu da fé pâi pɔrîi tɔ̂i íŋɛi. Ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀela da ƀɛlɛ fé íkoi.

6Yâ ǹɛ́ɛ-ƀelai su-kara. Ífe wɛ́lini a núu paa-ƀela da núu pɛlɛ-ƀela.

7Kɛ́lɛ íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ-maai sarâi, ŋa pâi kɛ̂i a ípɛrɛi mu nuui da. Ŋa pâi kɛ̂i ífɛlîi ípɛrɛ maa waai ŋɛ́i-tuɛ. Ŋa pâi pîlanii ŋ́ume ŋá, ŋá ƀaa kɛ́-maa tɛɛ ípɔ.

8Yâwɛɛ, ńdeniŋ tɔ́ɔ a ítɔ̃yâ tua-perei, kpɛ́ni fêi, ŋ́gbɔara-ƀelai tâmaai. Ítûa-perei su sɑ̃́a ḿberêi a gɛɛ ŋá sía zu.

9Tɔ̃yâ da kélee fé ŋ́gbɔara-ƀelai da kponôi. Mɛni su-kara mɛni nɔ́ ƀé gáa dílii su. Díkɔŋ su-wolo káa yɛ̂ɛ ƀolôŋ lá-ƀoɔɔ. Díwoo nɛ̃ɛ̂i núu wôlii, kɛ́lɛ gáa a núu pɛ́lɛ-woo da núu su-kara woo-ŋa.

10Óo Ɣâla, dímɛnii ŋá tée, í dísu-kara. Ǹɛɛ naa dí kɔ́ a díkpɔɔi ƀare-ŋai. Díkpɛ íŋɛi-tuɛ, kpɛ́ni fêi, díkaa a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela. Dítɔ̂i yâ.

11Kɛ́lɛ tɔɔ diai da pâ ípɔ ŋuŋ ma ƀo mɛni mai dí lii-nɛ̃ɛ kula. Ǹɛɛ naa dí lii-nɛ̃ɛ wule-ŋa too yâ. Diai íwɛlinii, dí maa kɔ̃ɔ. Da pâi lii-nɛ̃ɛ kulâi ísarâi.

12Yâwɛɛ, yá ƀa lûwa làa dɔ̃yâ-ƀelai dîa. Ya ƀa dímalôŋ kàa í dímaa kɔ̃ɔ.

Wule-woo-ŋa 6

Núu kɛ́ɛ mɛni kpɔ̂lu su maa Ɣâla fɛliɛɛ

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni ma a gɛɛ díkɛ dòo a ɣale-sãai

1Yâwɛɛ, ífe ílii ŋwàna ḿâ. Ífe ŋ́gula-maa kɛ̀ a lii-ŋwâna-pere.

2Óo Yâwɛɛ, ḿalôŋ káa, kɔlɔ aâ gbâa kpɛɛ ḿâ. Pɔri mâa da fé ŋɔ́nɔ mî, wála-wala-laa tɛɛ ḿbɔ.

3Ŋa mɛni-soli kâai a ŋanaa. Óo Yâwɛɛ, yâ pâi ŋ́uŋ ma ƀôi a lé ɣele?

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Óo Yâwɛɛ, tínaŋ í ŋ́uŋ ma ƀó. Ŋ́uŋ ma ƀó íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ-maai sârai.

5Núu a sàa, ímaa mɛni kíli fa ŋɔ́nɔ lèɛ maa nuui kíli ŋá. Maa nûui fa pɔ̂ri ŋɔ́nɔ ílaa maa tɛ̂i.

6Ŋa nyîɛi ŋ́gɛ wɔ̀lɔ a kpíni kélee ǹyaŋ kɔlɔ a kpɛɛ m̀â. Ŋágbìŋ seɣei kélee yɔ̂i a ŋ́ɛi-ya.

7Maloŋ too maa wɔ̂lɔ a ŋ́ɛi kélee ké puu-lɛ̂ɛ. Ŋ́gbɔara-ƀelai da gɛ́ ŋa lɛɛ wɔ̂lɔi ŋ́ɛi fé ŋɔ́nɔ kwaa kâai a ǹɛ́lɛɛ.

8Ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀela, ka kúla ŋ́gɔlɛ, kpɛ́ni fêi, Ɣâla a ŋ́wɔlɔ-woo mɛ́ni.

9Yâwɛɛ aâ ŋ́vɛli-wooi mɛ́ni a ǹyée sée m̀u.

10 Ŋ́gbɔara-ƀelai kélee da pâi ŋumɛ̂i dí maa ké kpɛ̃liŋ. Da pâi ŋumɛ̂i a ŋánaa dí pú.

Wule-woo-ŋa 7

Tɔ̃yâ mɛni ké mɛni maa Ɣâla fɛliɛɛ

Deeƀé ŋɔwulei è dòo Yâwɛɛ ma Kusi mɛni ma nyii kɛ̀ a Bɛŋsima ŋɔsuui su nuui

1Óo Ŋáɣâlai Yâwɛɛ, yá ƀé ŋa pá ípɔ ḿaa kɔ̃ɔ mɛni ma. Ŋ́gula ŋ́gbɔara-ƀelai yêei, í ŋ́uŋ ma ƀó.

2À wàla ké tí, da pâi ńzonîi díkɛ ŋ́vala-fala yɛ̂ɛ yala-sulu a sua sôŋ gɛ́ vàla-fala. Da pâi kɛ̂i ŋ́ala-ɣalai díkɛ lì a ńyãa ǹyaŋ núu fé naa é ŋ́gula yêei kɛ.

3-4Óo Ŋáɣâlai Yâwɛɛ, fé tá m̀ɛni-ŋai ŋí da ké ní a núu da. Fé tá mɛni nyɔ́mɔɔ da kélee ké ní a ḿarâŋ-nuu da kpaa máŋ ŋá ŋ́gbɔara-nuu da kɔ̃liŋ kula ǹyêei a wála-wala-laa nyii zɔŋ fé zui. À kɛ̀ ŋa m̀ɛni-ŋai ŋí da ké ní a núu da,

5ǹɛɛ naa ŋ́gbɔara-ƀelai dí ŋ́gbɛ dí ńzoŋ, dí ƀɔ́rɔŋ-ƀɔrɔŋ ḿâ, dí ńzu-kara.

6Óo Yâwɛɛ, ímu-siɣe, í ŋ́gbɔara-ƀelai kula maa ké a lii ŋwâna pere. Óo Ŋáɣâlai, ímu-siɣe í kpɔ́ŋ ḿâ. Gɛ́ tɔ̃yâ mɛni é ké.

7Ǹûai kélee ŋá lɛ́ɣɛ gîe ma íkâloŋ see-sɛŋ kɔlɛ, íkɛ ƀò dímɛi a kâloŋ.

8Óo Yâwɛɛ, yá ƀa núu kélee ŋɔmɛni ŋá-tee nuui. Í gɔ́lɔŋ fé niî mɛni nyɔ́mɔɔ da kélee ké ní. Ŋámɛnii ŋá-tee ńdûa pere ma.

9Íkaa a teniŋ ƀô Ɣala. Yá ƀé núu-kpune líi su kɔ́lɔŋ da ŋɔkili ŋa sîai. M̀ɛni m̀a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai su-kara, í diai ŋɛ́i malôŋ káa da íwoo mɛnii.

10Yá Ɣâla, yá nɔ́ ƀa ḿaa kɔ̃ɔ nuui. Diai da íwoo mɛnii, ya díŋuŋ ma ƀò.

11Ɣâla káa a mɛni ŋá tée nuu sãa. A ŋwâna-lɔ̂ɔ-ǹuu kula maa kɛ̀ a ɣele kélee.

12Dà wàla dílii maa fáleŋ, a pâi dísu-karâi. Ɣâla a pâi ŋɔƀóa-sɔkpɔi ŋá-liî gɛ́ ŋɔkerâŋ ŋá tɛ̀ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai su-kara mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Aâ ŋɔkɔ́-kɔ sãa nyɔ́mɔɔ-ŋai síɣe, a dɔ̃a-ŋai lɔ́ ŋɔkerâŋ-ŋai ŋá, a ŋɔŋ sée díŋa.

14Ka gáa, ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai díkili ŋa-siai fa wɔ́lɔ pìlaŋ mɛni lɛ́lɛɛ da kɛ́ mɛni ma. Mɛni kpaya-kpaya nyɔ́mɔɔ-ŋa nɔ́ ƀé gɛ́ mɛni káa díkili ŋá.

15Kɛ́lɛ m̀are-ŋai da dɛ̀ nûa perei, maa ƀare-ŋai nɔ́ ƀé da kɔ̀ a dia.

16Ǹmɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai kélee da gbɛ̀tɛ nûa da kpɛ́ni-ŋa mɛni mai, dia nɔ́ ƀé a kɛ̂ a dia, díkɛ mɔ̃lɛ maa mɛ̂ni solii su.

17Ŋa pâi sɛɣɛ-fei tɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́, kpɛ́ni fɛ̂i, a mɛni ŋá tèe a tɔ̃yâ-pere. Ŋa pâi laa ma tɛ wule toôi Ǹŋála Kɛ́tɛi Yâwɛɛ ma.

Wule-woo-ŋa 8

Ɣâla ŋɔfólo-laai da núu-kpune ŋɔmu wuyɛ-laai

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̀yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni ma a gɛɛ díkɛ dòo a kɔnîŋ

1Óo Yâwɛɛ, Kúnuu-namui, íkɛtɛ-laai maa tûŋ káa ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee. Vúlu-sãai kélee ŋ̀elei sui, da ílaa maa tɛ̂.

2Nîa-pɛlɛɛ da kwâtara-ŋa kélee da ílaa maa tɛ̀ wule-woo-ŋa su. Ya íkpɔara-ƀelai kélee su kàra. Díta fa pɔ̂ri mɛni da kɛ̂i a yá.

3Ŋa ŋ̀elei su kàa, ŋa zãai kàa í díkpɛ̀tɛ í dípu naai. Í Bɛmɛlɛŋ-kao kɛ́tɛi kpɛ̀tɛ da bɛlɛ-pɛlɛɛi í dísee ŋ̀ele-kɔlɔŋ su.

4Lé ƀa núu-kpune ǹyaa íkpaaŋɔ̂ɔi m̀ɛni mai? Núu-kpune nyii víi kpɛɛ̂i, íkpaaŋɔ̂ɔi m̀ɛni ma lé mɛni ma?

5Yá ƀé gbɛ̀tɛ, ǹyaŋ yá tɔnɔ kpɛ́ŋ ƀé íwala-walai tɛɛ̂i m̀a. Í gbɛ̀tɛ í wála-wala tɛɛ bɔ́, ƀaa kɛ́-maa kɛ́ ƀò m̀a.

6Í wála-wala tɛ̀ɛ bɔ́ íkpɛtɛ-sãai kélee mɛi. Sɛŋ kélee káa ŋɔwála-walai mu,

7ƀála-ŋa, niŋa, fɛnɛ-sãa sii kélee,

8 ŋ̀ɔni-ŋai ŋ̀elei sui, yúo su nyɛ̃ɛ-ŋai, da zãâi da kpɛ́ni-ŋai kélee yúo sui.

9Óo Yâwɛɛ, Kúnuu-namui, íkɛtɛ-laai maa tûŋ káa ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee m̀â.

Wule-woo-ŋa 9

Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ-laai maa sɛɣɛ-fei

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Ŋa pâi sɛɣɛ-fei tɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́ a ńii kélee. Ŋa pâi gɛ́-mɛni kpaya-kpayai maa tuŋ toôi.

2Ŋa pâi wule toôi ya a lii-nɛ̃ɛ pere. Ǹŋâla Kɛ́tɛi, ŋa pâi ílaa ma tɛ̂i wule-woo su.

3Ƀa íkpîŋ lɛ̀ ŋ̀gbɔara-ƀelai dîa, da pâi tínanîi dí tóo dí sáa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Íkaa a tɔ̃yâ-nuu, ísãa mɛni ŋá tée pere su. Ya ŋámɛnii su káa, ya gáa a gɛ́ɛ ńzɔŋ fé zu.

5Ya ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dímɛnii ŋá tée ya dísu-kàra ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su, ya gɛ́ da láa fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

6Díta fé ŋɔ́nɔ ɣele ma. Í dísu kàra da dítaa-lee-ŋai. Da maa mɛ̂ni kíli fé ŋɔ́nɔ núu da kíli ŋá.

7Kɛ́lɛ Yâwɛɛ, íkaa a kâloŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Íkaa naa mɛni ŋá tée mɛni ma.

8Ya ǹɔii mɛi kâa a tɔ̃yâ-pere, í kɛ́ zu-ƀela dímɛnii ŋá tèe a bɔriɛɛ.

9Diai da díluaŋ, Yâwɛɛ ƀé gáa a díŋuŋ ma ƀó-nuu. Ǹyaa ƀa diai mɛni kpɔ̂lu sui, dí kili tɔɔ maai.

10Diai dí ílaa kɔ́lɔŋ dia ƀa dílaa-lai pù íkponôi. Núu da a pà ípɔ óo Yâwɛɛ, ífa íyee kùla maa nûui mu.

11Ka laa ma tɛ̂ wule-ŋa too Yâwɛɛ ma. Zeêi ƀa Zãiyɔŋ Yeei ma. Ka gɛ́-mɛni kpaya-kpayai maa mɛ̂ni ƀó ǹûai dîa.

12Diai da mɔ̃lɛi, dímaa mɛ̂ni káa Ɣâla kíli ŋá. Va nîa dí wɔ́lɔ-woo ma. Diai da ǹûai ŋí mɔ̃lɛi, a dí kula maa kɛ̂.

13Óo Yâwɛɛ, ḿalôŋ káa. Gáa berei ŋa mɔ̃lɛ̂i la ŋ́gbɔara-ƀelai yêei. Óo Yâwɛɛ, ŋ́gula mî saa yêei.

14Yà gɛ̀ tí, ŋa pâi ílaa ma tɛ̂i Zerusâlɛŋ, ŋa m̀ɛni-ŋai ƀó nûa dîa ŋa ílaa ma tɛ̂i m̀ɛni mai. Ŋa pâi ílaa ma tɛ̂i, kpɛ́ni fêi, yâ ŋ́uŋ ma ƀó.

15Diai Ɣâla mɛni fé díkponôi, dí lóa tèe dí tóo díkpɔɔi loai su. Dí kɔ̀ a díkpɔɔi ƀare-ŋai.

16Yâwɛɛ a gbîŋ lɛ́ dîa, a ŋɔmɛni ŋá téɛɛ sãai. Zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai dí kɔ̀ a díkpɔɔi ƀare-ŋai.

17 Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da pâi saâi. Diai kélee da nîa Ɣâla mai dia máŋ dítenin tɔ̂i saa mâ.

18Ɣâla fa nîa diai dîa pɔ̂ri mâa fé dîɛi. Vé pâi nɛɛ̂i naa díŋuŋ lá é píli wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

19Óo Yâwɛɛ, ímu-siɣe, ífe ǹɛɛ naa núu-kpune é gbîŋ mɛni ŋá tée. Dímɛnii ŋá tée yá kpîŋ.

20Óo Yâwɛɛ, yao pú díkponôi. Tɔɔ dí gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ díkaa nɔ́ a núu-kpune.

Wule-woo-ŋa 10

Tɔ̃yâ-pere mɛni ŋá-teɛɛ maa Ɣâla fɛliɛɛ

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Óo Yâwɛɛ, yâ ímaa kôyaa kûa lé mɛni ma? Lé mɛni ƀé yâ íloo la kûa a tãi kúkaa la mɛni-kpɔ̂lu sui?

2Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da yôŋka tèe díkɛ ǹûai pɔ̂ri mâa fé dîɛi sôŋ a nyɔ́mɔɔ. Tɔɔ dí kɔ́ a díkpɔɔi ƀare-ŋai.

3Da mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ̀tɛ díkɛ maa yôŋka tèe. Dísɛŋ wɛ̂lii a gɛ́ díkɛ mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa ƀò Yâwɛɛ ma, dífe díyee seêi m̀u.

4Dísu-mɛni kɛ̂tɛi. Dífe kpáaŋ ní Yâwɛɛ mɛni ma. Da kɛ̀ m̀ôi dîyɛɛi, “Ɣâla fé ɣele ma.”

5Díkɛ mɛni kélee ǹaa-see a kɛ̂ díyêei a ǹɛ́lɛɛ. Dífa târe Ɣâla ŋɔmɛni ŋá-tee-pere su. Da ɣɛ́lɛ maa kûla díkpɔara-ƀelai kponôi.

6Da kɛ́ môi díkpîŋ ma dîyɛɛi, “Kúfe pâi fɛɣêi. Kúfe pâi wɔ́lɔ kɛ̂i mɛni kpɔ̂lu su.”

7Ǹóo-ŋai da kûla dílai, dílaa fɛ̂ɛi a naɣaŋ-laa, lɛ́ɛ-woo, da maa-yao woo-ŋa. Dímaa félaai a gɛ́ɛ díƀɛlɛ-kpɛɛ goi wôo-ŋa da ŋwana-lɔ̂ɔ woo-ŋa ƀó.

8Da dílôo gbanâŋ-ŋai lá, díkɛ maa kpɛ̂ŋ kɛ̀ a gɛɛ diai dísɔŋ fé diai dí dípaa. Da kɛ̂ díŋuŋ mâ lâai diai dîa pɔ̂ri mâa fé dîɛi.

9Da kɛ̂ maa kpɛ̂ŋ kɛ̂i díloo-pere-ŋai su yɛ̂ɛ yala-sulu-ŋa. Da dílòo gôlo-ƀelai perêi. Da dísòŋ a díƀare-ŋai díkɛ dí ɣâla.

10Diai pɔ̂ri mâa fé dîɛi, da dí tôo dí ƀɔ́rɔŋ dîa. Da díyee mɛi ɣâle a díwala-wala-laai kélee.

11Ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da m̀o dîyɛɛi, “Ɣâla fé kpáaŋ ni! A ŋɛ́i lá tɛ́, ǹyaŋ vé pâi ŋ́gaai!”

12Óo Ɣâla Yâwɛɛ, ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai tí kula maa kɛ́! Diai mɔ̃lɛi dí malôŋ káa!

13Ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da pɔ̂ri dípôlu tɔɔ pere kɛ̂i léŋ Ɣâla ma díkɛ m̀o díkpîŋ ma dîyɛɛi, “Vé pâi ŋ́gula ma kɛ̂i”?

14Kɛ́lɛ, ya mɔ̃lɛ-laa da mɛni kpɔ̂lu kàa, íkpîŋ kpɛtɛ a gɛɛ íkpɔŋ maa tɛɛ. Ǹyaŋ diai pɔ̂ri maa fé dîɛi, da díkpîŋ tɛ̀ɛ ípɔ. Ya kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ dee-lôŋ-ŋai pɔ́.

15 Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da m̀ɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ƀelai díwala-wala-laai su kara. Díkula maa kɛ́ dímɛni nyɔ́mɔɔi mɛni ma é lɛ́ɛ la zu dífe ŋɔ́nɔ da kɛ̀.

16Yâwɛɛ káa a kâloŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Diai da ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛlii, da pâi lániî ǹɔii su.

17Óo Yâwɛɛ, ya pâi íwoli tɔ̂i diai sɛŋ da fé díyêei díɣâla fɛli wooi ma. Ya pâi kili kɛ-zu tɛɛ̂i dípɔ.

18Ya pâi íwoli tɔ̂i diai mɔ̃lɛi da dee-lôŋ-ŋai díwɔlɔ-wooi ma. Ya pâi dímaa kɔ̃̂i a ǹɛ́lɛɛ, a gɛɛ núu-kpune fé ŋɔ́nɔ dímaa yâo.

Wule-woo-ŋa 11

© 2014 Bible Society in Liberia.

Láa a Yâwɛɛ

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Ŋálaa-laai káa Yâwɛɛ kponôi ŋ́uŋ ma ƀô mɛni ma. Ífe kè ḿâa, "Koôŋ í lí ǹyéei ma yêɛ ŋɔni.

2Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da díkerâŋ-ŋai kpɛtɛ da dɔ̃a lɔ́ ŋ̀á a tɛɛ-ŋa. Da gerâŋ-ŋai ŋí ŋá tɛ́ da díkpîŋ kpɛtɛ a gɛɛ dí dɔ̃yâ-ƀelai ƀóŋ la a kpíni.

3À kè m̀ɛni-ŋai kélee su a kàra, lé ƀé dɔ̃yâ-nuui a pɔ̂ri gêi?"

4Yâwɛɛ káa ŋɔpɛ́rɛ maa waai mu. Ŋɔkâloŋ see-sɛŋ káa ɣâla-taa. Ǹɛ́i káa kwaa kélee gɛ́ núu-kpune maa kpɛ̂ɛ ǹɔii ma.

5A su-kɔ̂ŋ tɛ̀ɛ dɔ̃yâ-ƀelai pɔ́ da ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai. Vé ŋ̀wɛ́lini a ǹúui a mɛni-su karai.

6A pâi ŋɔŋ lêŋ da súluŋ su ŋɔŋ pûi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai ŋûa. A pâi gêi fãa-su kpanaŋɔɔ é tɛ́ɛ a dia.

7Yâwɛɛ káa a tɔ̃yâ ɣala. È tɔ̃yâ mɛni wɛ́li-ni. Dɔ̃yâ-ƀelai nɔ́ ƀé pâi ŋ̀ɛ́i kâai.

Wule-woo-ŋa 12

ɣâla fɛliɛɛ kpɔŋ mâa mɛni ma

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Yâwɛɛ, kpɔŋ kûa, kpɛ́ni fêi, ɣâla mɛni kɛ́ nuu da fé ŋɔ́nɔ naa. Núu fa ŋɔ́nɔ pɔ̂ri maa nûu tɔnɔ kpîŋ kâai núu-kpune sáma.

2Ǹúui kélee da kɛ́ nɔ́ lɛ́ɛ kɛ̂i díkîe-ni dîa. Da kɛ́ nɔ́ díkîe-ni pɛlɛ̂i, dílii su pere mɛni-ŋai kɛ́ ƀò a da kpɛ́ni-ŋa.

3Yâwɛɛ, gɛ́ dí kpéra lɛ́ɛ kɛ̂i, dífe ŋɔ́nɔ yoŋka tèe.

4Da m̀o díyɛ̂ɛi, "Kúwoo a pâi gêi kú zɛŋ sɔlɔ ƀó kwa ŋ̀wɛ̂lii lai. M̀ɛnii kwa ŋ̀wɛ̂lii kú môi, kwa pâi môi. Núu da fa pɔ̂ri kúkperâi."

5Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Ŋánûai da mɔ̃lɛ̂i, zɛŋ da ŋ̀wɛ̂lii dí zɔlɔ ƀôi, dífa zɔlɔ ƀô. M̀ɛni ma, ŋa pá nâa ḿu siɣêi, ŋá díŋuŋ ma ƀó yɛ̂ɛ berei da ŋ̀wɛ́lii lai."

6Yâwɛɛ ŋɔkono-tee-ŋai maa waâi. Dímaa waâi yɛ̂ɛ káne a kùla gbɛtɛ kwaa ma a nina, da m̀aa kîiŋ gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

7Óo Yâwɛɛ, kúmaa kɔ̃ɔ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai yêei. Kúmaa kpɛ́ zɔnyɔ̂ŋ ɣeniɛi ŋí su.

8Kúkaa ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀela tee-tee sáma. Ŋwana-lɔ̂ɔ mɛni-ŋa nɔ́ ƀé da díyee sèe m̀u.

Wule-woo-ŋa 13

ɣâla fɛliɛɛ kpɔŋ mâa mɛni ma

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Óo Yâwɛɛ, lé tãi ƀé ḿaa mɛ̂ni kili a pâi toôi la íkili ŋái? Lé tãi ƀé ya pâi íŋɛi tínanîi la ḿbɔ naa perei?

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Ŋa pâi ńii kpelêi mɛni-soli su tãi ɣɛɛlu yée mu? Tãi ɣɛɛlu ƀé ŋa pâi kɛ̂i la lii-too pôlu su a kpíni da foloi? Tãi ɣɛɛlu ƀé ya pâi ǹɛɛ̂i naa ŋ́gbɔara-ƀelai yée é tɛ́ɛ m̀âi?

3Óo Ŋáɣâlai Yâwɛɛ, ŋ́gaa, í ŋ́oo su-too. Ŋ̌gbonôi kpanaŋ, ífe ǹɛɛ naa ŋá sáa.

4Ífe ǹɛɛ naa ŋ́gbɔara-ƀelai dí m̀ó dîyɛɛi, “Kúyee aâ tɛɛ m̀a.” Ífe ǹɛɛ naa ŋ́gbɔara-ƀelai dí lii-nɛ̃ɛ kula ńyee mɛi ɣále mɛ̂ni ma.

5Kɛ́lɛ ńâai a íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ-maai mɛ̂ni. Ŋa pâi lii-nɛ̃ɛ kulâi, kpɛ́ni fɛ̂i, yâ pâi ŋ́uŋ ma ƀôi.

6Ŋa pâi wule toôi yâ, óo Yâwɛɛ, kpɛ́ni fɛ̂i, ya mɛni lɛ́lɛɛ támaa kɛ́ mî.

Wule-woo-ŋa 14

Núu-kpune ŋɔtua-pere nyɔ̂ŋ

(Wule-woo-ŋa 53)

Dɛɛƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Diai dífa mɛni ŋá kaai, da mò dílii su dîyɛɛi, “Ɣâla fé ɣele ma.” Díkelee kpɔ́ díwôyai. Da mɛni nyɔ́mɔɔ maa pɔlɔ-pɔlɔɔ sii támaa kɛ̀. Ɣâla nîa mɛni kɛ́ nuu tɔnɔ kpîŋ fé dísama.

2Yâwɛɛ káa ɣâla-taa gɛ́ núu-kpune kàa ǹɔii ma ƀɛ́. A díkâai à kɛ̀ dí táreɛɛ̂i, kpaa máŋ díta a vɛ̀li tɔ̃yâ-pere su.

3Díkelee da kula Ɣâla ŋɔpere sãai ma, da wôya mɛni tee-tee pú díŋuŋ su. Ɣâla nîa mɛni kɛ́ nuu tɔnɔ kpîŋ fé dísama. Vé tí a dɔnɔ kpîŋ.

4Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Táre da fé ǹûa ŋwana-lɔ̂ɔ-ŋai ŋí ŋuŋ su? Díƀoo ƀé m̀oɔ̂i? Da ŋánûai miî yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ kpólo miî. Dífa wɔ́lɔ m̀vɛ̀li ńyãa, Yâwɛɛ a dɔnɔ kpîŋ.”

5Da pâi yaôi a zu kɛ́tɛ dímaa kɛ́ kpɛ̀liŋ, kpɛ́ni fɛ̂i, Ɣâla káa dɔ̃yâ-ƀelai kɔlɛ gɛ́ dímaa kɔ̃ɔ.

6Káai a zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai ka gɛ̀ ǹii-maa yeŋ-ƀelai dí mɛni kpɛtɛɛ-ŋai kɛ́ too pôlu a zu kɛ́tɛ. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ ƀà díŋuŋ ma ƀó-nuui.

7Ŋa Ɣâla fɛlîi a gɛ́ɛ Eezuɛ ŋɔƀálo-laai é kúla Zãiyɔŋ. Tãi Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i la Eezuɛ-ƀelai dí kɛ́ ŋɔ́nɔ ƀûu ƀoi, dílii a pâi nɛ̃ɛ̂i.

Wule-woo-ŋa 15

Berei Ɣâla a ŋ̀wɛ̂lii kúkɛ vɛ̀li lai

Dɛɛƀé ŋɔwulei

1Yâwɛɛ, gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri lɔ̂i ípɛrɛi mui? Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri kɛ̂i íyee maa waai mai?

2Dia ƀa diai da tɔ̃yâ mɛni kɛ̀, sɔnyɔ̂ŋ fé diai. Dia ƀa diai da tɔ̃yâ ƀò é kúla dílii sui.

3Dia ƀa diai dífa lɛ́ɛ mɛni da ƀò a núu da láai. Dia ƀa diai dífa mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ̀ a díƀarâŋ-nuu dai, kpaa máŋ dí lɛ́ɛ tuŋ táa é pîlaŋ díƀarâŋ-nuu mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Dia ƀa diai dífa díyee see ǹúui mu Ɣâla mɛni fé gbonôi. Kɛ́lɛ ǹúui a ŋûmɛ Yâwɛɛ ma gɛ́ ƀaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ bɔ́i. Dia ƀa diai da tɔ̂ɔ díwoo pôlui, a nɛ̃ɛ ma kpîŋ é gɛ́ dí mɔ̃lɛi

5Dia ƀa diai da kpa pìli núu ma dífa gêeni làa mai. Dia ƀa diai dífa yee-pɛlɛ ǹá-sɛŋ sòŋ núu da yêei a gɛɛ dí núu da fìli ńyii zɔŋ fé maa mɛnii sui. Diai da m̀ɛni-ŋai ŋí kɛi, Ɣâla a dímaa kɔ̃ɔ.

Wule-woo-ŋa 16

Kili-kɛ-zu Ɣala-fɛliɛɛ

Deeƀé ŋɔwulei

1Ḿaa kpɛ́ óo Ɣâla, kpɛ́ni fêi, yá ƀé ńâai a yá ŋ́uŋ ma ƀó mɛni ma.

2Ŋá m̀o Yâwɛɛ ma ǹyɛɛi, “Yá ƀa Ŋánuu-namui. Zɛŋ lɛ́lɛɛi kélee ŋa zɔlɔ ƀôi, yá ƀé a kûla íyêei.”

3Ínuu maa waa-ŋai maa mɛ̂ni kpanaŋɔ̂i. Ńii lâai a dímaa mɛ̂ni.

4Diai da díkili tɔ̀ɔ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîai, dímɛni kpôlui su a pâi kɛ̂i nɔ́ kɛ̂tɛi. Fé pâi ńyee pîlii dísâla kula mɛni-ŋai da su. Fé pâi díɣâla-ŋai da fɛlî̂i.

5Yâwɛɛ, yá ƀé ŋ́gili tɔ̂i yâ. Zɛŋ kélee ŋa wɛ̂li lai yá ƀa dɛ̀ɛ ḿbɔ. Yá ƀé ŋ́gili káa yâ ŋáfulu-laai mɛni ma.

6Ísama-sãai mɛni kpanaŋɔ̂i. Díkaa a kɔ̃liŋ mɛni kpanaŋɔɔ ńyêei.

7Ŋa Yâwɛɛ láa ma tɛ̀, kpɛ́ni fêi, ǹyaa ƀa ńdeniŋ tɔ̀ɔ. Ńii a ńdeniŋ tɔ̀ɔ a kpíni.

8Yâwɛɛ maa mɛni kíli fa wɔ́lɔ kpɛ̀ɛ ŋ́gili ŋá, kpɛ́ni fêi, gáa ŋ́gɔlɛ a tãi kélee, ǹyaŋ mɛni da fa pɔ̂ri kɛ̂i a ńyãa.

9M̀ɛni ma, ńii nɛ̃ɛ̂i, ŋ́gɛ koi-nɛ̃ɛ kùla, ŋ́gɛ sɛɣɛ-fei tɛ̀ɛ kpɛ́ni fêi, ŋ́uŋ ma ƀôɔɔi.

10Ya ŋ́gula saa ŋɔwála-walai yée mu. Ŋa tíi kɛ́ yɛ̂ a teniŋ ƀô-pere, ǹyaŋ ífe pâi wɔ́lɔ ǹɛɛ̂i naa ŋá lɛ́ɛ saa ŋɔwála-walai mu.

11Ya vúlu-laa perei lɛ́ ḿâ. Ŋà kɛ̀ íŋɛi-tuɛ, lii-nɛ̃ɛ káa ḿâ. Ŋà kɛ̀ ílaa mii-yee mɛi-pere, ńii a kɛ́ a ǹáa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

Wule-woo-ŋa 17

Ǹúui nyii zɔŋ fé mɛni da sui ŋɔɣâla fɛli-wooi

Deeƀé ŋɔɣâla fɛli-wooi

1Óo Yâwɛɛ, íwoli tɔ́ɔ ŋátɔ̃yâ làa wɔlɔ-wooi ma. Íwoli tɔ́ɔ ŋá Ɣâla fɛli-wooi ma nyii ve kulâi núu pɛlɛ-nuu lái.

2Ŋámɛnii ŋá tée í nɛ́ a gɛɛ ńzɔŋ fé zu, kpɛ́ni fêi, í dɔ̃yâi kɔ́lɔŋ.

3Í m̀ɛnii kélee kɔ́lɔŋ gáa ńii sui. Yà pà ḿbɔ a kpíni, yà ḿaa kpɛ̂ɛ, ífe pâi mɛni nyɔ́mɔɔ kélee da kâai ŋ́gbonôi. Wóo nyɔ́mɔɔ kélee da fa kûla ńa,

© 2014 Bible Society in Liberia.

4yêɛ ǹúu kpéli-ŋai. Ŋ́gaa kpɔ́ nɔ́ ítɔ̂ŋ-ŋai pôlu. Fa kânaŋ ŋɛi-maa-nɛ̃ɛ nuu da ma.

5Yá nɔ́ ƀé ŋ́gaa wɔ́lɔ ípôlu, ǹyaŋ fé pâi wɔ́lɔ tálanî.

6Óo ɣâla, ŋa ítòli ya ŋ́oo su-too. M̀ɛni ma, tínaŋ m̀bɔ naa pere í ŋ́oo mɛ́ni.

7 Ŋ́uŋ ma ƀó a íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maai. Yá ƀé ya diai ŋuŋ ma ƀò da pâ ípɔ naa a gɛɛ í díŋuŋ ma ƀó, í díkula díkpɔara-ƀelai yêei.

8M̀ɛi káa yɛ̂ɛ berei ya í ŋɛ́i-gao mɛi kâa lai. Gɛ́ ŋá kɛ́ íkoôŋ mu, íkɛ m̀aa kɔ̃ɔ,

9a gɛɛ ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai díwala-walai fé tɛ̀ɛ m̀â. Díkaa a m̀aa kpɔara-ƀela nyɔ́mɔɔ-ŋa dítinaŋɔ̂ɔi m̀â.

10Maloŋ-kaa fé díyêei núu da kélee mɛni ma. Da lôno a yoŋka-pere.

11Dí tínaŋɔ̂ɔi m̀â ƀɛ́i kélee ŋa lî naai. Dí káa m̀aa kpɛɛ̂i a tãi kélee a gɛɛ dí ń̀zoŋ í ń̀doo.

12Díkaa yɛ̂ɛ yala-sulu kpéɣɛɛ-ŋa ƀé díŋa tɛɛ̂i a gɛɛ dí sua-ŋa soŋ.

13Óo Yâwɛɛ, ímu-siɣe í pɛ́lɛ dîa í díyee mɛi ɣále. Ŋ́gula ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai yêei a í ƀóa sɔkpɔi.

14Óo Yâwɛɛ, ŋ́gula ǹɛ́niɛi su-ƀela nyɔ́mɔɔ-ŋai yêei. Dínîa mɛni nɔ́ ƀa ǹɛ́niɛi su sãai maa mɛni. Mɛni kula maai yâ gbɛ̀tɛ dímɛni mai, gɛ́ a dia. Gɛ́ a dínîa-pɛlɛɛi, da díwɔ-ǹîa-pɛlɛɛi.

15À kɛ̀ a ń̀yãa, ŋa pâi kɛ̂i íŋɛi-tuɛ a teniŋ-ƀo pere. Ŋa ŋ́ɛi lá ƀò, lii-nɛ̃ɛ a pâi kɛ̂i m̀â, kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa íkɔlɛ ma.

Wule-woo-ŋa 18

Deeƀé ŋɔŋuŋ ma ƀô wulei

(Samia Veerɛi 22:1-51)

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ǹule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai. Tãi Yâwɛɛ è Deeƀé ŋuŋ mâ ƀò la é gula Gâloŋ Sɔɔ yêei da ŋɔkpɔara-ƀela kpéli-ŋai kéleei, Deeƀé è Yâwɛɛ láa maa tɛ̀ wule-wôo su.

1Óo Yâwɛɛ, yá ƀa kponoi kpânaŋ tɛ̀ɛ m̀bɔ, ŋá íwɛlini.

2Yâwɛɛ ƀé gáa a m̀aa kɔ̃ɔ-nuu yɛ̂ɛ kɔni. Ǹyaa ƀé gáa a ŋ́uŋ maa ƀó-nuu. Ŋáɣâlai ƀé gáa a m̀aa kɔ̃ɔ-nuu yɛ̂ɛ kɔni. Ŋà kɛ̀ gɔ̀lɛ ŋa kɛ̂ a ŋ́uŋ ma ƀóɔɔ. A m̀aa kɔ̃ɔ yɛ̂ɛ kɔkuluƀa maa kɔ̃ɔ kɔli-kalaŋ. A m̀aa kɔ̃ɔ é ŋ́uŋ maa ƀó.

3Ŋá Yâwɛɛ tòli é ŋ́uŋ ma ƀó ŋ́gbɔara-ƀelai yêei. Laa-maa tê é tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́.

4Saa ɣɛli è kɛ̀ a dínaŋɔɔ mâ, su-kara ɣilîŋ é m̀ɛi pɛ́lɛ yɛ̂ɛ ya-fɛ̂ɛ.

5Saa ɣɛli è kɛ̀ dínaŋɔɔ m̀â, ƀolôŋ è ƀáre tɛ̀ m̀berêi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Tãi ŋá kɛ̀ la mɛni-kpɔ̂lu sui, ŋá Yâwɛɛ tòli. Ŋá Ŋáɣâlai tôli a gɛɛ é kpɔ́ŋ mâ. È ŋ̀óli tɔ̀ɔ ŋ́wɔlɔ-woo mà é kpɔ́ŋ ḿâ. A lɛ̂ɛ ŋɔpɛ́rɛi mu é ŋ́oo mɛ́ni. A ŋ̀óli tɔ̀ɔ ḿvɛli-wooi ma é kpɔ́ŋ ḿâ.

7Ǹɔii è kpɛ̃liŋ é túmo-tumo. Ǹyée-ŋai dia máŋ da kpɛ̃liŋ dí wólo-wolo dí pú zu, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è kɛ̀ a ǹíi ŋwánaa.

8Luru è kùla zũai, ŋɔŋ-leŋ da ŋɔŋ teɣã dí kúla ǹá.

9È ŋ̀ele-kɔlɔŋ ɓêla, é yéŋ ɣele-kɔlɔŋ su kpíniɛɛ kɛ́ ɓò gɔ́ɔ mu.

10È kɛ̀ seêni ŋ̀âla-taa kooŋ sɛŋ mɛi, ŋ̀âla-taa kooŋ sɛŋ é kòoŋ la vãai su a maa félaa.

11È gbîŋ mɛi pɛ̂lɛ tuna yâ kpini kpɛ́ɛ pôlu ma su, ɣele-kɔlɔŋ su kpíniɛɛ su ǹáa fɛ́ɛ a yá, dínaŋɔɔ m̀a.

12Ǹelei su a kɛ̀ lôkwai, sãɔ kɛ́ kùla ŋ̀elei su gɛ́ tòo, ŋ̀elei su kɛ́ kɛ̀ mãla-mãla, ŋ̀ele-gbâna kɛ́ fàa ŋ̀ɛ́i-tuɛ, ŋ̀ele-kɔlɔŋ su kpíniɛɛi su.

13Yâwɛɛ a gɛ̀ ŋ̀elei su kɛ́ lòkwa, ǹyaŋ Ǹâla Kɛ́tɛi wóo è tɛ̀ ŋ̀elei su. Sãɔ è kɛ́ toôi, ŋ̀elei su kɛ́ nɛ́ŋ pìli.

14È ŋɔsɔla-ŋai pîli ŋɔkpɔara-ɓelai dí táa-tàa, é ŋ̀ele-gbâna tòo dí sáma dí yao díŋ ma dí pú.

15Yâwɛɛ lɛ̂wo è kùla zũâi é yúo káo ma lɛ́, ǹɔii é lɛ́ɛ lâani a vólo, tãi è làɣi la ŋɔkpɔara-ɓelai dîa a lii-ŋwana perei.

16Yâwɛɛ è ǹyée sãa é ŋ́zoŋ. È ǹyée sãa é ŋ́gula ǹyá siŋɔɔi su.

17È ŋ́gùla ŋ́gbɔara-ɓela wála-walai yêei, da diai dí tɔ̂i ḿâi. Díwala-walai tɛɛ̂i ŋ́ɔi ma.

18 Ǹa kɛ̀ mɛni kpɔ̂lu, su maa tãi ɓé da pɛ̀lɛ la ḿâ, kɛ́lɛ Yâwɛɛ a ŋ́uŋ ma ɓò dí yêei.

19A kpɔ̂ŋ ḿâ é ŋ́gula mɛni kpɔ̂lu su. A ŋ́uŋ ma ɓò, kpɛ́ni fêi, ǹíi lâai ńyêei.

20Yâwɛɛ è ḿvela fè ŋ́ateniŋ ɓo-laai mɛni ma, gɛ́ lûwa làa ḿâ, kpɛ́ni fêi, mɛni-ŋai nûa da m̀o a ńaai ńzɔŋ fé da su.

21Ŋa Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa. Fé tá ḿbôlu tɔ̀ɔ ní Ŋáɣâlai ma.

22Ŋa ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi kâa. Fé tá ḿbôlu tɔ̀ɔ ní da ma.

23Sɔnyɔ̂ŋ fé ḿâ ŋ̀ɛ́i-tuɛ. Ńyee fé mɛni nyɔ́mɔɔ-sii kélee da kɛ́ mɛni su.

24M̀ɛni ma, a ḿvela fè ŋ́atɔ̃yâ-laai da ŋ́amaa-waa-laai mɛni ma, kpɛ́ni fêi, è gɔ́lɔŋ a gɛɛ m̀ɛni-ŋai nûa da m̀ôi a ńaai, ńzɔŋ fé da su.

25Óo Yâwɛɛ, ya ítenin ɓô laai lɛ́ diai dítenin ɓoɔ̂i dísârai. Ya ísɔŋ lɛ̂lɛ laai lɛ diai dísɔŋ lɛ̂lɛɛi dísârai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Diai dílii su waâi sârai ƀé ya ílii su waâi lɛ́ naa. Kɛ́lɛ ítɔ̂i diai dîa dífe teniŋ ƀô nii.

27Ya diai ŋuŋ ma ƀò da tûa a maa yêŋ perei, í kɛ́ zu-mɛni kɛ́tɛ-ƀelai maa yêŋ.

28Óo Yâwɛɛ, Ŋáɣâlai, yá ƀa kwaa ponoɔɔ tɛ̀ɛ ḿbɔ. Íkwaa ponoɔɔi a ḿaa pôno.

29Ya wála-wala-laa tɛ̀ɛ ḿbɔ a gɛɛ ŋá ŋ́gbɔara-ƀelai yée mɛi ɣále, ŋá dítaa-lee-ŋai sóŋ.

30Ɣâla ŋí tûa pere kélee sãai! Ǹóo káa a tɔ̃yâ. Diai kélee da pâ bɔ́ kpɔŋ mâa mɛni mai, a dímaa kɔ̃ɔ yɛ̂ɛ kɔ-kuluƀa maa kɔ̃ɔ kɔli-kalaŋ.

31Yâwɛɛ ǹyaa tɔ̂nɔ nɔ́ ƀa Ɣâla. Ǹyaa tɔ̂nɔ nɔ́ ƀa kúmaa kɔ̃ɔ yɛ̂ɛ kɔni.

32Ɣâla a ŋ́gbonôi kpanáŋ. A ńzia pêrei maa kpɛ̂.

33A gɛ̀ ŋ́gɔɔ su a kpanáŋ yɛ̂ɛ pîlaŋ sua, ŋ́uŋ ma ƀóɔɔ yée tôŋ su.

34A ŋ́aa kɔ̀ŋ a gɛɛ ŋ́gɛ ƀò a kɔ́kɔ-nuu. A gɛ́ ńyee a pɔ̂ri ƀara keraŋ pilîi.

35Yaâ ŋuŋ ma ƀô kɔli-kalaŋ tɛ́ɛ ḿbɔ. Ya ŋ́gɛ a núu kɛ́tɛ a íwala-wala laai. Ŋa ŋuŋ ma ƀo sɔlɔ ƀó íwala-walai sârai.

36Ya ńzia perei su pono, fé pâi wɔ́lɔ toôi.

37Ŋa ŋ́gbɔara-ƀelai kpɛ́, ŋa dísoŋ, ŋa dísu-kara. Ŋa lɛɛ díkpɛ̂i ŋá dísoŋ, ŋa dísu-kara.

38Da too ŋ́gɔɔ mu ŋá dísu-kara, dífa ŋɔ́nɔ pɔ̀ri dímu siɣêi.

39Ya ŋ́gbonôi kpanáŋ kɔ́kɔ mɛni ma, ŋá ŋ́gbɔara-ƀelai yée mɛi ɣále.

40Ya gɛ̀ ŋ́gbɔara-ƀelai da pú ńyêei, diai da ŋ́gbɔarai, ŋá díyee mɛi ɣále.

41Dí wɔ̀lɔ kpɔŋ mâa mɛni ma, kɛ́lɛ núu da fé kɛ́ ní naa é díŋuŋ ma ƀó. Dí Yâwɛɛ tòli, kɛ́lɛ vé díwoo su tòo ní.

42Ŋá dífũa díkɛ yɛ̂ɛ muluŋ nyii gáa ǹɔii mai, fãa a nòkwa nɔ́ é tɛ́ɛ lai, ŋá dítaŋ yɛ̂ɛ pere-lêe ma para.

43Í ḿaa kɔ̃ɔ diai yêei dítɔ̂i ḿâi. Ya ŋ́gɛ a lɔii-ŋuŋ-ŋa su-ƀela láa tûɛ-nuu. Diai fé kɛ́ ní a díkɔlɔŋɔɔi ya ŋ́gɛ a dílaa túɛ-nuu.

44Lɔii da kpɛ́ni-ŋa su-ƀela dí kɛ̀ tɔarâi dí kɛ́ pà a tãi dí ḿaa tûŋ m̀ɛni lai. Dí pà dí pîlaŋ díŋume ŋá dí ƀaa-kɛ́-maa tɛ́ɛ ḿbɔ.

45Díkili ŋá è pù, dí maa kɛ́ kpɛ̃liŋ dí kɛ̀ kùla dítaa-lee wála-wala-ŋai su dí pá ḿbɔ.

46Yá ƀa gɛ̀ ɣele ma Yâwɛɛi, ǹyaŋ ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i. Yái íkaa a ḿaa kɔ̃ɔ Ɣâlai, ŋá ŋuŋ ma ƀô kɔnii, ŋa pâi lûwa toôi ya.

47Ɣâla, yá ƀé ya ŋákpai kûla. Í kɛ́ ŋ́gbɔara-ƀelai pù ŋ́gɔɔ mù.

© 2014 Bible Society in Liberia.

48Ya ŋ́gula ŋ́gbɔara-ƀelai yêei. Yá ƀa gɛ̀ ŋ́gɛ ŋ́gbɔara-ƀelai yée mɛi ɣàle, í ḿaa kɔ̃ɔ ŋ̀wana lɔ̂ɔ-ƀela yêei.

49M̀ɛni ma, Yâwɛɛ, ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i ǹɔii ŋuŋ-ŋai su. Ŋa pâi laa maa tɛ̂ wule-ŋa toôi a ílaa.

50A gɛ́ ŋɔkâloŋ a ŋɔkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ maai káa naa gâloŋ mɛni ma nyii è zìɣe zui, gɛ́ ƀò naa máŋ Deeƀé da ŋɔsuui mɛni ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

Wule-woo-ŋa 19

Ɣâla kpɛtɛ-sãai a ŋɔfólo-laai lɛ̀

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Ŋ̀ele-kɔlɔŋ-ŋai da Ɣâla ŋɔfólo-laai lɛ̂i a zu ponoɔɔ, ŋ̀elei kɛ́ ŋɔtíi-ŋai lɛ̂.

2Ɣele lá-ƀoɔɔ kélee a ŋɔfólo-laai lɛ̂, kpíni kélee kɛ́ ŋɔfólo-laai lɛ̂.

3Dífa lôno yɛ̂ɛ núu-kpune a kɛ̀ laa ma-tɛ tɛɛ̂i. Núu fa díwoo mɛ̀ni.

4É máŋ kɛ́ tí, díworɛ̂-wooi a seri ǹɔii gwaa kélee. Nûa da ŋ̀orɛ̂-wooi ŋí mɛ̀ni ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee. Ɣâla è ŋ̀elei kpɛ̂tɛ é naa kɛ́ a vóloi kɛ̂i.

5Vóloi a ƀêla a ɣele-wala a lii-nɛ̃ɛ yɛ̂ɛ surɔ̂ŋ a kùla ŋɔnɛnî̂i maa sɛŋ kɔlɛ̂i, gɛ́ pà la bɔ́-taai a lii-nɛ̃ɛ, yɛ̂ɛ kɔ-kuluƀa a kùla gbɔara-ƀela yée mɛi ɣâlei.

6Vóloi a kûla ǹɔii m̀éla dɔnɔ ma é lí gbéli ma, é tínaŋ é lí gbélii ma pere. Ǹyaŋ núu da fa pɔ̂ri ǹoôi ŋɔzi-zii yêei.

Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ

7Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ káa a tɔ̃yâ tɔŋ. A kponoi-kpanaŋ tɛ̀ɛ núu pɔ́. Núu a pɔ̂ri gíli tɔ̂i Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ mà. A kíli-ŋa pôno tɛ̀ɛ diai pɔ́ díkili ŋá tɛiɣɛɛi.

8Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ sãai. Diai da lâa lai da lii nɛ̃ɛ kùla. Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ káa a tɔ̂ŋ maa waa. A núu ŋɛ́i-la ƀò.

9Núu yaoɔɔ Yâwɛɛ ma káa a mɛni maa waa. Gáa a wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ mɛni. Yâwɛɛ ŋɔmɛni ŋá-teɛɛi káa a tɔ̃yâ mɛni ŋá-teɛɛ. Ŋɔɣele kélee mɛni ŋá-teɛɛi káa a teniŋ ƀo-pere.

10Ŋɔmɛni ŋá-teɛɛi lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ gôo lɛ́lɛɛ ma. Ǹɛ̃ɛ̂i máŋ é tɛ́ɛ gɔ̃́iŋ wûlɔi ma nyii a kùla kɔ̃́iŋ-kpaŋ sui.

11Ŋɔtɔ̂ŋ ƀa táre tɛ̀ɛ ḿbɔ ńyãai a yée mu-nuui. Ŋa dímɛi kâa, ŋa pâi mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀôi zu.

12Núu da fa gbîŋ ŋɔpɔara maai kâa. Yâwɛɛ, ŋ́uŋ ma ƀó í ŋ́gula loo mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa kɛ́ɛ su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ífe ǹɛɛ naa mɛnii nyii-ŋai ŋá díkɔlɔŋ dínyɔmɔ̂ɔi ŋ́gɛ díkɛ. Ífe ǹɛɛ naa ŋá ké a dí luɛ. Fé pâi ŋɔ́nɔ mɛni nyɔ́mɔɔ da kélee kɛ̂i, a gɛɛ ŋá ké ŋa ŋ́uŋ ma ƀɔ́ɔɔ sɔnyɔ̂ŋ yêei.

14Tɔɔ m̀ɛni-ŋai kélee ŋa m̀ôi da nyii-ŋai kélee ńii sui, díkɛ a ílii láa mɛni-ŋa, óo Yâwɛɛ, yái íkaa a ŋá kili tɔɔ-maa kɔnii da ŋ́uŋ ma ƀó-nuui.

Wule-woo-ŋa 20

Ɣâla fɛ̀liɛɛ a gɛɛ núu é ŋɔkpɔara-ƀela yée mɛi ɣále

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Tɔɔ Yâwɛɛ é íwoo su too tãi ya kɛ̂ la mɛni kpɔ̂lu sui. Tɔɔ Zeeka Ŋɔɣâlai é ímaa kɔ̃ɔ.

2Tɔɔ é kpɔŋ mâa tɛɛ ípɔ nyii kulâi Ŋɔkwaa Maa-waai ma, Zãiyɔŋ Yeei ma.

3Tɔɔ é ǹyée sée ísama-sãai mu, da ísâla-sãai.

4Tɔɔ é zãai kélee tɛ́ɛ ípɔ ya ŋ̀wɛ̂lii, é ímɛni kpɛtɛɛ-ŋai kélee ŋàa sèe ké.

5Tɔɔ kú lii-nɛ̃ɛ kula, kpɛ́ni fêi, íyee a tɛɛ kúkpɔara-ƀelai dîa. Ǹyaŋ kwa pâi kúƀenâ-ŋai tɛ̂i ɣelêi Kúɣâlai láai su. Tɔɔ Yâwɛɛ é gɛ́ ífɛli-wooi kélee ŋ̀aa-see é ké.

6Ŋâa gɔ́lɔŋ nâa a gɛɛ Yâwɛɛ a wála-wala-laa tèɛ gâloŋ pɔ́ nyii a zìɣe zui díkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále mɛni ma. Ǹyaŋ a pâi kɛ̂i ŋɔkwaa maa waai ma ŋ̀elei su gɛ́ díwoo su tòo a ŋɔwála-walai.

7Da-ŋa da kɛ̂ yoŋka teêi a díkɔ kɔ́-keleŋ-ŋai da díkɔ kɔ́-soo-ŋai, kɛ́lɛ kwa yoŋka tèe a Kúɣâlai Yâwɛɛ láa.

8Da pâi karênii dí tóo, kɛ́lɛ kwa pâi kúmu siɣêi kú tɔ́ɔ ɣelêi.

9Óo Yâwɛɛ, kwa ífɛlîi a gɛɛ í wála-wala tɛɛ gâloŋ pɔ́ é ŋɔkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále. Kwa ítòli, kúwoo su too.

Wule-woo-ŋa 21

Ɣâla láa maa tɛ́ɛ núu ŋɔkpɔara-ƀela yée mɛi ɣále mɛni ma

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Óo Yâwɛɛ, gâloŋ líi-nɛ̃ɛi kpɛ́ni fêi, ya wála-wala tɛɛ bɔ́, ǹyée a tɛɛ ŋɔkpɔara-ƀelai dîa.

2Zãai kélee a ŋ̀wɛ̂lii lai yâa dɛɛ bɔ́, a ŋɔfɛli-wooi su-tooɔ.

3Yâa íyee sée gâloŋ mu ya sãa lɛ́lɛɛ támaa tɛ́ɛ bɔ́, ya gôo kaloŋ-ƀɔrɔ see ŋ̀ûa.

4È ímarê kɛ̀ fúlu-laa mɛni ma, í dɛɛ bɔ́, ǹyaŋ maa fûlu-laai káa ǹyêei wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

5Gâloŋ ŋɔfólo-laai kɛ́tɛi ŋɔkpɔŋ-maai sârai. Yâ gɛ́ m̀u a wuyɛ ƀaa kɛ́-maa támaa kɛ́ ƀò nûa yêei m̀ɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Ya lûwa láa ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ mɛni ma. Íkɛ-naai a ǹáa fɛ́ɛ a lii-nɛ̃ɛ.

7Gâloŋ kíli tɔ̂i Yâwɛɛ ŋɔwála-wala-laai ma nyii gáa a Ŋ̀ála Kɛ́tɛi. Ǹyaŋ ŋ̀uŋ ma a pâi kɛ̂i a m̀ɔɔɔ, Yâwɛɛ ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maai sârai.

8Gâloŋ a pâi ŋɔkpɔara-ƀelai kélee sonîi. Diai kélee m̀ɛlɛ fé díkoi, a pâi dísônii.

9Tãi a pâ lai, a pâi ŋɔkpɔara-ƀelai su karâi a ŋɔŋ. Yâwɛɛ a pâi ǹíi ŋwânai dîa, é dísu-kara a ŋɔŋ sôŋ.

10Gâloŋ a pâi dísu karâi da dísuui kélee. Dítɔnɔ kpîŋ da fé pâi lɛɛ̂i ɣele ma a vúlu.

11Da pâi mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛtɛ̂i é pîlaŋ ma dí gbã tée berêi, kɛ́lɛ dímɛni kpɛtɛɛi ŋ̀aa-see fé pâi kɛ̂i.

12A pâi ŋɔkerâŋ ŋáa tɛ̂i dîa, é gɛ́ dí pú.

13Yâwɛɛ, kwa ílaa maa tɛ̂i íkɛ-mɛni kpaya-kpayai mɛ̂ni ma. Kwa pâi laa maa-tɛ wule-ŋa toôi, kú ílaa maa tɛ́ íwala-wala-laai mɛ̂ni ma.

Wule-woo-ŋa 22

Lii-too pôlu da laa-maa tɛ̂ wule

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Ŋáɣâlai, Ŋáɣâlai, ya íyee kulâi ḿû lé mɛni ma? Ímaa kôyaai ḿâ lé mɛni ma? Ífe ŋ́wɔlɔ-wooi mɛnîi lé mɛni ma?

2Óo Ŋáɣâlai, ŋa wɔ̂lɔi yâ a ɣele kélee, kɛ́lɛ ífe ŋ́oo su-toôi. Ŋa ítôlii a kpíni kélee, kɛ́lɛ fii tɔ̂ɔ fé ńyêei.

3Yá ƀa Ǹúu Maa Waai. Íkɛ ƀò seêni íkâloŋ see-sɛŋ ŋá. Yá ƀe Eezuɛ-ƀelai da laa-ma-tɛ̂ tɛ̀ɛ ípɔ.

4Yá ƀé kúnâŋ-ni dí dílàa a yá. Dí làa a yá, ǹyaŋ í díŋuŋ mâ ƀò.

5Dí wɔ̀lɔ yâ, ǹyaŋ í díŋuŋ ma ƀò. Dí dílàa a yá, ǹyaŋ ífe íyee kula ní dímu.

6Fé ŋɔ́nɔ núu kɔ̀lɔi. Ŋ́gaa nɔ́ yɛ̂ɛ kpeli. Ǹûai da díyee kúla ḿû, díkɛ ɣɛ́lɛ-maa kùla ŋ́gonôi.

7Nûa da ŋ́gàa nɔ́ díkɛ ɣɛ́lɛ-maa kùla ŋ́gbonôi. Da kɛ̂ ɣɛ̂lɛi ḿâ, díkɛ díŋuŋ kpɛ̂mɛŋ a ńyãa.

8Da kɛ̂ m̀ôi dîyɛɛi, “Gíli tɔ̂i Yâwɛɛ ma, tɔɔ ŋaŋ é ŋ̀uŋ ma ƀó. Tɔɔ Yâwɛɛ é ŋ̀uŋ ma ƀó, kpɛ́ni fêi, ǹíi lâai ǹyêei.”

9Yá ƀé gɛ̀ ńee kɛ́ ḿaa sɔlɔ ƀô. Yá ƀé ḿɛi kâa tãi ŋá kɛ̀ la a kwâtarai.

10É síɣe ḿaa sɔlɔ ƀó tãi ma, ŋ́gili tɔ̂i yá. Yá nɔ́ ƀa Ŋáɣâlai é síɣe ḿaa sɔlɔ ƀó tãi ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Ífe ímaa kôyaa ḿâ, kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa mɛni kpɔ̂lu su, ǹyaŋ núu da fé naa é kpɔŋ mâa tɛɛ ḿbɔ.

12 Ŋ́gbɔara-ƀelai tínaŋɔ̂i ḿâ yɛ̂ɛ niŋa sîrɛ sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa. Dí tínaŋɔ̂i kpɔ́ ḿâ ńyee gwaa kélee mɛi. Dísɔŋ nyɔ́mɔ̂i yɛ̂ɛ Basãŋ niŋa sirɛ-ŋai.

13Da kɛ̀ pâi ḿâ, da díla tàa yɛ̂ɛ yala-sulu.

14Ŋáwala-walai kélee a kùla ńyêei yɛ̂ɛ yá a ƀɔ̀ a sɛŋ-folo. Ŋ́gao kélee a kula gbulɔ̂ŋ ŋá. Ńii a kérenîi ŋ́goi yɛ̂ɛ ŋɔŋ.

15 Ŋ́gɔŋ lá kpâlai yɛ̂ɛ ŋɔŋ ŋá leɣi folo. Ńɛŋ kánaŋɔɔ ŋ́gâno mu. Ya gɛ́ saa a lɛɣɛ a ńyãa.

16Núu nyɔ́mɔɔ-ŋa tínaŋɔ̂i ḿâ, díkɛ ḿvàla-fala ŋ́gɔɔ da ńyee ma yɛ̂ɛ gbólo ɣîla-ŋa.

17 Ŋ́gao kélee tɔɔ̂i banaŋ ma nyíi nûa da pɔ̂ri ǹônoi. Ŋ́gbɔara-ƀelai da ŋ́gàa nɔ́ díkɛ dísÎa mìi a ńyãa.

18Dí kpɛɛŋ tôo ŋáseɣei mɛi, a gɛɛ dí gɔ́lɔŋ gbɛ̂ɛ ƀé a pâi lɛɛ̂i ǹyêei.

19Kɛ́lɛ yá, óo Yâwɛɛ, ífe ímaa kôyaa ḿâ. Óo ŋákpɔŋ mâa-nuui, pá a maa félaa í ŋ́gula yêei kɛ́.

20 Ŋ́gula yêei kɛ́ m̀óa-sɔkpɔ kɔ kɔ́-ƀelai yêei. Ŋáfulu-laai maa kɔ̃ɔ ŋ̀îla-ŋai ŋí yêei.

21 Ŋ́gula ǹyala-sulu-ŋai lá. Ŋ́gula ǹiŋa-sirɛ sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai mĩla ŋá.

22M̀ɛnii yâ gɛ́i, ŋa pâi maa mɛni ƀôi ŋánûai dîa. Ŋa pâi ílaa ma tɛ̂i díkpɔŋ gîe ma kwaai ma.

23“Káai a Yâwɛɛ ŋɔtíi kɛ́-ƀelai ka ǹáa ma tɛ́. Káai a Zeeka ŋɔsuui su-ƀelai ka ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ bɔ́. Eezuɛ-ƀela, ka Yâwɛɛ fɛli.

24Va ǹyée kùla gôlo-ƀelai mu da diai da mɔ̃lɛ̂i. Va bôlu fé dîɛ. Dà dòli kpɔŋ mâa mɛni ma, a díwoo su tòo.”

25Ŋa pâi ílaa ma tɛ̂i kpɔŋ kɛ́tɛ su mɛni-ŋai yâ gɛ́ ḿîi m̀ɛni ma. Ŋa pâi ŋákono teei ŋ̀aa-see kɛ̂i yɛ̂ɛ diai da ƀaa kɛ́-maa tɛɛ ípɔi díŋɛi-tuɛ.

26Diai pɔ̂ri mâa fé dîɛi, da pâi dílaa miî dí píla. Diai da Yâwɛɛ fɛlii, da pâi sɛɣɛ fêi tɛɛ̂i bɔ́. Tɔɔ dí mɛni kpɛtɛɛ-ŋai ŋ̀aa-see é kɛ́ díyêei wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

27Yâwɛɛ maa mɛ̂ni kíli a pâi lɛɛ̂i ŋ̀éniɛi su-ƀelai kélee kíli ŋá. Díkelee da pâi tínanîi bɔ́ naa pêre. Sîi kélee a pâi kɛ̂i vɛlîi,

28kpɛ́ni fêi, gáa a kâloŋ ǹɔii ŋuŋ-ŋai kélee mɛi.

29Dɔɔ-ƀelai kélee da pâi pîlanii díŋume ŋá gɔ́ɔ mu. Diai kpîŋ saa wolo lai, da pâi pâi dí pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Núu-kpune kélee a pâi Nuu-namui fɛlîi. Da pâi m̀aa mɛni ƀôi dílônii dîa.

31Diai kpîŋ dífe niî dímaa sɔlɔ ƀó níi, da pâi m̀aa tûŋ mɛnîi a gɛɛ Yâwɛɛ a ŋɔnûai ŋuŋ ma ƀó.

Wule-woo-ŋa 23

Yâwɛɛ ƀa ḿɛi káa-nuu

Deeƀé ŋɔwulei

1Yâwɛɛ a ḿɛi kâa yɛ̂ɛ berei ƀála mɛi káa-nuu a ŋɔƀála mɛi kâa lai. Sɛŋ da kélee maa kpâaŋ fé pâi toôi ḿâ.

2A gɛ́ ŋa láa kala ŋûnu ŋá. A lí a ńyãa yá séɛɛ tɔ̀ŋ kɔlɛ.

3A ŋ́gbonôi kpanáŋ ŋɔ́nɔ a nina. A ńdeniŋ tɔ̀ɔ kwaa lɛ́lɛɛ ma pere yɛ̂ɛ berei è góno tèe lai.

4Berei máŋ ŋa tɛ̂ɛ la kpíni su pîlaŋɔɔ su kɛ́ɛ yɛ̂ɛ saa táai, fé pâi ŋɔ́nɔ yaôi, Yâwɛɛ, kpɛ́ni fêi, íkaa ŋ́gɔlɛ. Ísia-tuãŋ da íƀala mɛi káa wûrii da ḿaa kɔ̃ɔ.

5Í kúu kɛ́tɛ kɛ̀ ḿâ ŋ́gbɔara-ƀelai ŋɛ́i, í íyee sée ḿû a ƀaa kɛ́ maa-pere yɛ̂ɛ ƀaa kɛ́-maa ŋɔ̃ya, í gɛ́ ŋákpele kɔ̂ɛɛi lá é fɛ́ɛ é yéŋ la.

6Ŋá gɔ́lɔŋ ya pâi kɛ̂i nɔ́ mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i mî, íkɛ ƀò a ŋ́wɛliɛɛ ŋáfulu-laai su, ǹyaŋ ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ yá Yâwɛɛ ípɛrɛi mu tãi nɔ́ ŋ́gaa la ɣele mai.

Wule-woo-ŋa 24

Yâwɛɛ ƀa gâloŋ kɛ́tɛi

Deeƀé ŋɔwulei

1Ǹ́ɛniɛi káa a Yâwɛɛ pɔ́ɔ da zu sãa kélee é pɛ́lɛ núu-kpune ma.

2È gbɛ́tɛɛ kɔ́ɔ pìlaŋ ǹya-lee-ŋai dîa, é seri la yúo kpóŋ ma.

3Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri tɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔyéei mai? Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri tɔ̂i ŋɔkwaa maa waai mai?

4Dia ƀa diai dílii su waâi, diai dífa díkpîŋ ɣala kpɛtɛi, diai da kono têe kɛ̀ dí ŋ̀aa see kɛ́i.

5Yâwɛɛ a pâi ǹyée seêi dímu é lûwa láa dîa. Díŋuŋ ma ƀó-nuui Ɣâla a pâi môi a gɛɛ dísɔŋ fé dîa,

6kpɛ́ni fêi, da pâ Zeeka Ŋɔɣâlai pɔ́, dí vɛli, dí kɛ́ tíi kɛ̀ mì.

7Ka ziɣãŋ-ŋai lá ƀó. Ka ŋ̀wɔ́lɔ-wɔlɔ kpoŋ-ŋai lá ƀó vólo-laa kaloŋ kɛ́tɛi perêi a gɛɛ é lɔ́.

8Gbɛ̂ɛ ƀa Gâloŋ Kɛ́tɛi ŋí? Ǹyaa ƀa Yâwɛɛ. Gbonôi kpanaŋɔ̂ɔi wála-wâla-laa kɛ́ ƀò ǹyêei. Kɔ-kûluƀa da fa pɔ̂ri ǹyée mɛi ɣâlei.

9Ka ziɣãŋ-ŋai lá ƀó. Ka ŋ̀wɔ́lɔ-wɔlɔ kpoŋ-ŋai lá ƀó vólo-laa Kaloŋ Kɛ́tɛi perêi a gɛɛ é lɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Gbɛ̂ɛ ƀa Gâloŋ Kɛ́tɛi ŋí? Ǹyaa ƀa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ. Ǹyaa ƀa vólo-laa Kaloŋ Kɛ́tɛi!

Wule-woo-ŋa 25

Ɣâla fɛ̀liɛɛ mɛi kâa-laa da maa kɔ̃ɔ mɛni ma

Deeƀé ŋɔwulei

1Ŋa ífɛlîi, óo Yâwɛɛ.

2Ŋáɣâlai, ńâai a yá. Ńuŋ ma ƀó í ŋ́gula ŋ́gbɔara-ƀelai yêei. Ífe nɛ̀ɛ naa díyee é tɛ́ɛ ḿâ.

3Diai dí lâai a yái, da pâi díkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣâlei. Kɛ́lɛ diai dí tɔ̂i yâi díyee fé pâi tɛɛ̂i díkpɔara-ƀelai dîa.

4Yâwɛɛ, ítûa-perei lɛ́ ḿâ. Ye berei lɛ́ ḿâ ŋa pɔ̂ri siâi lai.

5Gɛ́ ŋá ŋákɛ ɣéniɛi kɛ́ tɔ̃yâ-laa pere su yɛ̂ɛ berei ya ǹwɛ̂lii lai, kpɛ́ni fêi, yá ƀa Ŋáɣâlai nyii a ŋ́uŋ ma ƀôi. Ńâai a yá a ɣele kélee.

6Yâwɛɛ, ífe ǹia ímaloŋ kâai da íwɛli kɛ́ maa kpanaŋ mɛ̂ni ma nyii ya wɔ̂lɔ ǹɛ́ kûai.

7Ńzu mɛ̂ni lɛɛ zɔnyɔ̂ŋ-ŋai da bɔara mɛni ma-ŋai ŋá gɛ̀ tãi ŋá kɛ̀ la a nyáŋkpai. Íwɛli kɛ́ maai da ítûa sɔŋ lɛ̂lɛɛi sarâi, ḿaa mɛ̂ni é lɛ́ɛ íkili ŋá Yâwɛɛ.

8Yâwɛɛ sɔŋ lɛ̂lɛɛi, deniŋ ƀóɔɔ. Ǹmɛni ƀé a pere lɛ̀ la sɔnyɔ̂ŋ nuu ma a gɛɛ é sía la.

9Diai da dímaa yèŋ, a dítení̃ŋ tɔ̀ɔ a tɔ̃yâ-pere, é ŋɔtûa-perei lɛ́ dîa.

10Yâwɛɛ tûa-pere kélee káa a wɛli kɛ́ maa kpanaŋɔɔ da teniŋ ƀô-laa diai mɛni ma da ŋɔkpanaŋ-wooi mɛi kâa dí kɛ́ sìa a ŋɔtɔ̂ŋ-wooi.

11Ńzu mɛ̂ni lɛɛ ílaai mɛni ma zɔnyɔ̂ŋ-ŋai ŋa gɛ̂i mɛ̂ni ma, óo Yâwɛɛ, kpɛ́ni fêi, dítâmaai.

12Diai da ƀaa kɛ́ maa tɛ̂ɛ Yâwɛɛ pɔ́i, a dítení̃ŋ tɔ̀ɔ pere sîi lɛ́lɛɛ su.

13Da pâi ƀûu ƀôi, dínîa-pɛlɛɛi dí ǹɔii láa fɛ́ɛ.

14Diai da Yâwɛɛ wóo mɛnii, dia ƀa ŋɔwɛli kɛ́-maa-ƀelai. A tɔ̂ɔ ŋɔkpanaŋ-wooi pôlu díyêei.

15 Ŋ́ɛi káa Yâwɛɛ perêi a tãi kélee kpɔŋ mâa mɛni ma. A ŋ́uŋ ma ƀò, gɛ́ ŋ́gùla ƀáre ŋá.

16Yâwɛɛ, tínaŋ ḿbɔ naa pere í ḿalôŋ káa, kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa ńdɔnɔ kwaa ma, kɔlɔ a kpɛɛ ḿâ.

17 Ŋ́gula mɛni kpɔ̂lu su í lii-see tɛɛ ḿbɔ.

18Ŋá mɛni kpɔ̂lui da ŋá lii too pôlu káa, í ńzu mɛni lɛɛ zɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛ̂ni ma ŋa gɛ̀i.

19Gáa berei ŋ́gbɔara-ƀelai tâmaai la dítɔ̂i ḿâ a ŋɛi-maa nɛ̃ɛ pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20 Ŋuŋ ma ɓó í ḿaa kɔ̃ɔ. Ífe ǹɛɛ naa ŋ́gbɔara-nuu da yée é tɛ́ɛ ḿâ. Ŋa pá ípɔ ŋuŋ ma ɓô mɛni ma.

21Ŋámɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ɛi da ŋátenin ɓô-laai maa mɛ̂ni dí gɛ́ ŋáfulu-laai su é kôyaa, kpɛ́ni fêi, ŋ́gili tɔ̂i nɔ́ yâ.

22Óo Ɣála, Eezuɛ ŋuŋ ma ɓó ŋɔmɛni kpɔ̂lu-ŋai kélee su.

Wule-woo-ŋa 26

Sɔŋ lɛ̂lɛ nuu ŋɔɣâla fɛli-wooi

Deeɓé ŋɔwulei

1Óo Yâwɛɛ, ńziɣe a núui nyii zɔŋ fé mai, kpɛ́ni fêi, ŋa m̀ɛnii kɛ̂ nyii ǹɛ̂lɛɛi, ǹyaŋ ŋa ŋálaa-laai kélee pú yâ.

2Ḿaa kpɛ́ɛ í ńzu kɔ̂ɔŋ, í ŋámɛnii ŋá tée yɛ̂ɛ berei ńdûa-pere da ŋákili ŋa siai díkaa lai.

3Íwɛli kɛ́ maa kpanaŋ ɓa ḿɛi kâa, ítenin ɓô-laai kɛ́ ńdenin tɔ̀ɔ.

4Fa kânaŋ ŋa-kpɛɛ-maa-ɓela dîa, kpaa máŋ ŋá kánaŋ kíri-ɓela dîa.

5Fé wɛ́li ní a núu sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa da ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai.

6Yâwɛɛ, ŋâa ńyee ŋá wáa a gɛɛ ŋá ǹɛ́ yâ a gɛɛ ńzɔŋ fé ḿâ. Ŋa lɛɣɛ a íɣâla-teɓelei a gɛɛ ŋá í fɛ́li.

7Ŋa sɛɣɛ-fêi wule toôi yâ, ŋ́gɛ íkɛ mɛni kpaya-kpayai maa mɛ̂ni ɓò.

8Óo Yâwɛɛ, ŋá ípɛrɛi wɛ́lini, da ɓɛ́i ífolo-laai káa naai.

9Ífe ńzu kàra kwa zɔnyɔ̂ŋ-ɓelai, da diai ŋãa káa díyee mai,

10diai dífa kpèra mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ mai, da diai dí wɛ́lini a yee-pɛlɛ ǹá-sɛŋ kao soŋɔɔ nûa yêei.

11Kɛ́lɛ à kɛ̀ a ńyãa, ŋa tûa a teniŋ ɓô pere. Mɛni ma, ŋ́uŋ ma ɓó í ḿalôŋ káa.

12Ńdɔ̂ɔi kpanaŋɔɔi. Ŋa pâi Yâwɛɛ láa ma tɛ̂i ŋɔnûai sáma.

Wule-woo-ŋa 27

Laa maa tɛ̂ Ɣala fɛliɛɛ

Deeɓé ŋɔwulei

1Yâwɛɛ ɓa ŋá kwaa ponoɔɔi da ŋ́uŋ ma ɓó nuu. Fé pâi yaôi núu da kélee ma. Yâwɛɛ ɓa ḿaa kɔ̃ɔ mɛni nyɔ́mɔɔ sii kélee su. Gbɛ̂ɛ ɓé ŋa pôri ŋɔ́nɔ yaôi mai?

2Ŋwana-lɔ̂ɔ-ɓela da pɛ̀lɛ ḿâ díkɛ ŋ̀wɛli a gɛɛ dí ḿbaa, da fóloŋ ḿâ dí tóo.

3A nɛ̃ɛ ma kpîŋ kɔ-kuluɓa támaa dí tínaŋ ḿâ a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ ḿâ, fé pâi yaôi a dɔnɔ kpîŋ. A nɛ̃ɛ ma kpîŋ ŋ́gbɔara-ɓela dí gbã tée ḿberêi, ŋa pâi ŋ́gili tɔ̂i kpɔ́ nɔ́ Ɣâla ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Ŋa Yâwɛɛ marê kɛ̂i mɛni tɔ̂nɔ mɛni ma. M̀ɛni tɔ̂nɔi kpɔ́ nɔ́ ŋa ŋ̀wɛ̂lii lai ǹyaa ɓa, ŋá kɛ́ nɔ́ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu a tãi nɔ́ ŋ́gaa la ɣele mai, ŋ́gɛ ɓò naa ŋ́gɛ ŋɔsɔŋ lɛ̂lɛi kâa, ŋ́gɛ vɛ̀li.

5A pâi ḿaa kɔ̃ɔ̂i mɛni kpɔ̂lu su, é gɛ́ ŋ́gɛ ɓò ŋɔpɛ́rɛi mu ŋuŋ ma ɓô su, é ńdɛ ɣelêi é ńzee kɔni kɛ́tɛ ŋá sɛŋ da kélee yée fa pɔ̂ri ḿâ.

6Ŋa pâi ŋ́gbɔara-ɓelai yée mɛi ɣâlei. Ŋa pâi lâɣii a lii-nɛ̃ɛ-pere ŋá sâla kula m̀a ŋɔpɛ́rɛi mu. Ŋa pâi laa-maa tɛ̂ wule toôi Yâwɛɛ ma.

7Óo Yâwɛɛ, ŋa ítòli, ŋ́oo mɛ́ni. Ḿalôŋ káa í ŋóo su too!

8Tãi í m̀o la ńyɛ̂ɛi, “Pá í ḿvɛlîi,” ŋá íwoo su tòo ńyɛ̂ɛi, “Yâwɛɛ ŋa pâi pâi.

9Ífe ílòo ḿâ!” Ífe ílii ŋ̀wana ḿâ. Ífe ípôlu tɔ̀ɔ íyee mu-nuui ma. Yá nɔ́ ɓé íkaa a ŋákpɔŋ-maa-nuui, ífe tèe ḿbôlu, ífe íyee kùla ḿû, óo Ɣâla yái íkaa a ḿalo-nuui.

10Ńee da ńâŋ da pɔ̂ri díyee kulâi ḿû, kɛ́lɛ Yâwɛɛ a pâi ḿɛi kâai.

11Óo Yâwɛɛ, ítûa-perei lɛ́ ḿâ. Ye ńdeniŋ tɔ́ɔ bere lɛ́lɛɛi ma pere, kpɛ́ni fêi, ŋ́gbɔara-ɓelai tâmaai.

12Ífe ńdɛ̀ɛ ŋ́gbɔara-ɓelai pɔ́. Dí tɔ̂ɔi ḿâ dí kɛ́ maa yâo woo-ŋa ɓò ḿâ, dí kɛ́ lɛ́ɛ kɛ̀ a ńaa.

13Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋa pâi lɛɛ̂i ɣele ma, ŋá Yâwɛɛ kɛ́ mɛni lɛ́lɛɛ-ŋai káa ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su.

14Láa a Yâwɛɛ maa mɛ̂ni. Kili kɛ-zu é kɛ́ íyɛ̂ei, ílii fé tòo pôlu. Ye ílii kpéle í m̀aa kpɛ́ŋ.

Wule-woo-ŋa 28

Ɣâla fɛliɛɛ kpɔŋ mâa mɛni ma

Deeɓé ŋɔwulei

1Óo Yâwɛɛ, yá ɓa ḿaa kɔ̃ɔ nuui. Ŋa ítôlii, íwoli tɔ́ɔ ŋ́wɔlɔ-wooi ma. Ɓà wàla ŋ́oo su too, ŋa pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ diai da saa, díkɛ ɓò m̀olôŋ sui díta.

2Íwoli tɔ́ɔ ŋ́vɛli-wooi ma kpɔŋ-maa mɛni ma, ŋa ńyee tɛ̀ ɣelêi ípɛrɛ maa waai naa pere.

3Ífe ŋámɛnii ŋá tèe yɛ̂ɛ berei ɓa ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai dímɛnii ŋá tèe lai, m̀ɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ɓelai, diai dílono-woo lɛ̂lɛɛi díla, kɛ́lɛ dílii su pere nyɔ́mɔɔ nûa da kpɛ́ni-ŋa mɛni mai.

4Díkula maa kɛ́ m̀ɛni-ŋai da gɛ́i m̀ɛni ma. Díkula maa kɛ́ m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai da gɛ́i m̀ɛni ma. Díkula maa kɛ́ dítua-pere nyɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛni ma. M̀ɛni-ŋai kélee da gɛ̂i, dífela fé m̀ɛni ma.

5Yâwɛɛ, gɛ́ tí, kpɛ́ni fêi, dífe íkɛ mɛni-ŋai kɔ́lɔŋ, kpaa máŋ íkpɛtɛ sãai. M̀ɛni ma, ya pâi díkula maa kɛ̂i, í dísu kara wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Laa maa tɛ̂ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́, kpɛ́ni fêi, ŋ̀ɔ́lɔi ŋa gɛ̂i m̀a kpɔŋ mâa mɛni mai, a maa wôoi mɛni.

7Yâwɛɛ ƃa ŋákponoi kpânaŋ da ŋáƃoa-sɔkpɔ ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ. Ǹyaa ƃɛ́ ńâai là. A kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ ḿbɔ gɛ́ gɛ̀ ŋ́gɛ lii-nɛ̃ɛ kùla. M̀ɛni ma, ŋa pâi laa ma tɛ̂ wule lɛ́lɛɛ-ŋa toôi a ǹáa.

8Yâwɛɛ a ŋɔnûai maa kɔ̃ɔ gɛ́ kɔ̀ dímɛni ma. Ǹúui è zìɣe zu a kâloŋ, a kɔ̀ m̀ɛni ma gɛ́ ŋ̀uŋ ma ƃò.

9Ínûai ŋuŋ ma ƃó, Ɣâla Yâwɛɛ. Lûwa láa diai dîa díkaa a ínûai. Kɛ́ yɛ̂ɛ ƃála mɛi káa nûu, íkɛ dímɛi kâa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

Wule-woo-ŋa 29

Yâwɛɛ wóo a tɛ̂i vãa kɛ́tɛi su

Deeƃé ŋɔwulei

1Káai kélee ŋ̀elei su perei, ka Yâwɛɛ láa ma tɛ́. Ka ǹáa ma tɛ́ ŋɔkɛ́tɛ-laai da ŋɔwála-wala-laai mɛni ma.

2Ka Yâwɛɛ láa ma tɛ́ ŋɔfólo-laai maa mɛni ma. Ka pɛlɛ Ɣâla kóɔ mu nyii gáa a Ǹ̂ala Kɛ́tɛi a tãi a pâ lai.

3Yâwɛɛ wóo a kɛ̀ tɛɛ̂i yúo mɛi, vólo-laa Ɣalai wóo kɛ́ tɛ̀ɛ-tɛɛ ǹyá-ŋai mɛi yɛ̂ɛ ŋ̀ele gbâna ŋɔŋ.

4Wála-wala káa Yâwɛɛ wóo su, ǹáa fɛ́ɛ a mɛni kpaya-kpaya-ŋa.

5Yâwɛɛ wóo a sîda wuru-ŋa ƃûleŋ, gɛ́ kpîŋ Lɛƃanɔŋ sîda wuru-ŋai ɣâle.

6A gɛ̀ Lɛƃanɔŋ yee-ŋai díkɛ pìli-pili ɣelêi yɛ̂ɛ niŋa lônii, gɛ́ gɛ̀ Amɔŋ yeei kɛ́ pìli yɛ̂ɛ niŋa nâɣa-ŋa.

7Yâwɛɛ wóo a gɛ̀ ŋ̀elei su é kɛ́ mãla-mãla.

8Ǹ̂óo a gɛ̀ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ é túmo-tumo, é gɛ́ Kedɛ fɛ̃ɛ-kpalaŋ é kpɛ̃lîŋ.

9Yâwɛɛ wóo a gɛ̀ ôo wuru-ŋai dí túmo-tumo. A wúru-ŋa láa wèyeŋ dîa, diai Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui, dí láɣi ɣelêi pere dîyɛɛi, “Láa maa tɛ̂ tɛ́ɛ Ɣâla pɔ́!”

10Yâwɛɛ ŋɔwála-wala-laai káa ǹyá-ŋai kélee mɛi. Gáa a kâloŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ mɛni ma.

11Yâwɛɛ a gɛ̀ ŋɔnûai kponôi é kpanaŋ. A lûwa làa dîa lii-see kɛ́ ƃò díyêei.

Wule-woo-ŋa 30

Sɛɣɛ̂-fei Ɣala fɛliɛɛ

Deeƃé ŋɔwulei Ǹ̂ala-*pɛrɛi tɛɛ mɛ̂ni ma Ɣâla pɔ́*

1Ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i, óo Yâwɛɛ, kpɛ́ni fêi ya ŋuŋ maa ƃô, ǹyaŋ ífe pâi ǹsɛ̂i naa ŋ́gbɔara-ƃelai dí ńyee mɛi ɣále.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Óo Yâwɛɛ, Ŋáɣâlai, ŋa wɔ̀lɔ yâ kpɔŋ mâa mɛni ma, ya ḿbàlo.

3Ya ŋ́gula saa wôlo lá. Ŋá kɛ̀ yenîi ǹɔii kpóŋ ma saa táa, kɛ́lɛ í ŋ́gùla saa yêei.

4Ka laa maa tɛ̂ wule too Yâwɛɛ ma, káai kélee a ŋɔteniŋ ƀô-ƀelai! M̀ɛni-ŋai Ǹuu maa waai a gɛ́ kâai dímaa mɛ̂ni kíli fé kpɛ̀ɛ kákili ŋá. Ka sɛɣɛ-fei támaa tɛ́ɛ bɔ́ m̀ɛni ma.

5Ŋɔlii ŋwânai su fa kôyaa. Ŋɔmaloŋ kâai káa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔ́lɔ mɛni ma. Kwa pɔ̂ri lɛɛ̂i wɔ̂lɔi a kpíni é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́. Kɛ́lɛ ɣele a ƀɔ̀, lii-see a pà kúpɔ, kú pɛ́lɛ lii-nɛ̃ɛ kulâi.

6Ŋá kɛ̀ a ŋ́uŋ ma ƀɔ́ɔɔ ńaa kpɔ́ a ŋ́gbîŋ ńyɛɛ dîai, “Ŋ́gbɔara-nuu da kélee yée fa ŋɔ́nɔ pɔ̂ri ḿâ.”

7Yâwɛɛ, ímaloŋ kâai sarâi, íwala-wala-laai è kɛ̀ a dínaŋɔɔ ḿâ yɛ̂ɛ yée kɛ́tɛ. Kɛ́lɛ í íloo ḿâ, ǹyaŋ è kɛ̀ tí, ŋá kɛ̀ yaôi.

8Ŋá wɔ̀lɔ yâ, óo Yâwɛɛ, ŋá íkpera fè kpɔŋ mâa mɛni ma.

9Ŋá ímarê kɛ̀ ńyɛɛ yâi, “Ŋà sàa, lé lɛ́lɛɛ ƀé ya pâi zɔlɔ ƀôi zui? Lé lɛ́lɛɛ ƀé ŋ́gɛɛ m̀olôŋ sui a pâi gɛ̂i yɛ̂i? Zaa-ƀelai da pɔ̂ri laa maa tɛ̂ tɛɛ̂i ípɔ? Da pɔ̂ri íwɔlɔ-wɔlɔ sɔŋ lɛlɛ-laai maa mɛ̂ni ƀôi nûa dîa?

10Yâwɛɛ, ŋ́oo mɛ́ni í ḿalôŋ káa! Yâwɛɛ, kpɔŋ ḿâ!”

11Ya ŋámaloŋ too maai pene a koi-nɛ̃ɛ mãla. Ya gɛ́ ŋámaloŋ too maai kélee a pene a lii-nɛ̃ɛ. Ŋa kɛ̀ nɔ́ koi-nɛ̃ɛ kulâi a zu kɛ́tɛ.

12M̀ɛni ma, fé pâi wɔ́lɔ ḿɛi saâi. Ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ laa maa tɛ̂ wule toôi yâ. Yâwɛɛ, Ŋáɣâlai nɔ́ ƀa yá. Ŋa pâi kɛ̂i sɛɣɛ-fei tɛɛ̂i ípɔ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

Wule-woo-ŋa 31

Núu láa a Ɣâla maa Ɣâla fɛliɛɛ

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Yâwɛɛ, ŋa pá ípɔ a gɛɛ í ḿaa kɔ̃ɔ. Ífe ǹɛɛ naa ŋ́gbɔara-ƀelai da yée é tɛ́ɛ ḿâ. Íkaa a teniŋ ƀô Ɣala. Ŋa ífɛlîi a gɛɛ í ŋ́uŋ ma ƀó.

2Íwoli tɔ́ɔ ŋáfɛli-wooi ma, í ŋ́uŋ ma ƀó lonii ma! Kɛ́ a ḿaa kɔ̃ɔ nûu yɛ̂ɛ kɔni. Bɛ́i kélee ŋa kɛ̀ naai, kɛ́ naa a mɛi káa nuu!

3Yá ƀa ŋ́uŋ ma ƀó nuu da ḿaa kɔ̃ɔ nûu yɛ̂ɛ kɔni. Ḿɛi káa í ńdeniŋ tɔ́ɔ yɛ̂ɛ berei í íkono tèe lai.

4M̀are-ŋai ŋ́gbɔara-ƀelai da dɛ́ ḿberêi dípɔara. Ḿɛi káa mɛni nyɔ́mɔɔ kélee su.

5Ŋa ŋ́gbîŋ pú íwala-wala-laai mu. Ya pâi ŋ́uŋ ma ƀôi, Yâwɛɛ. Íkaa a teniŋ ƀô Ɣala.

6Diai da díkpîŋ ma ɣala-ŋa kpɛtɛ, díkɛ dífɛ̂lii díƀɛlɛ fé íkoi. Kɛ́lɛ ńâai a yá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Ńii a pâi nɛ̃ɛ̂i ŋá koi-nɛ̃ɛ kula íwɛli kɛ́ maa kpanaŋ mɛ̂ni ma. Í ŋámɔ̃lɛ-laai da
ŋámɛni kpɔ̂lui kɔ́lɔŋ.

8Ífe tá ǹɛɛ ní naa ŋ́gbɔara-ƀelai da yée é tɛ́ɛ m̀â. Ya ŋuŋ ma ƀô tɛ̀ɛ m̀bɔ. Ƀɛ́i kélee
ŋa ŋ̀wɛ̂li ŋá lí naai, ŋa lî naa.

9Yâwɛɛ, m̀alôŋ káa, kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa mɛni kpɔ̂lu su. Wɔ́lɔ a ŋ́ɛi-gao kpɔlu, kɔlɔ a
kpɛ́ɛ m̀â a ŋ̀ánaa.

10Ŋa ŋákɛ-ɣeniɛi kɛ̂i mɛni kpɔ̂lu támaa su. Wɔ́lɔ a gɛ̂i ŋáfulu-laai su kɛ́ kpua. Mɛni
kpɔ̂lu ŋánaa a kɔlɔ kpɛɛ̂i m̀â, ŋ́gao kɛ́ sòli ŋ́gbonôi.

11 Ŋ́gbɔara-ƀelai da kɛ̂ ńarânii, ŋ́gɔlɛ ma-ƀelai kpîŋ ƀa ŋ̀uŋ. Ḿbɛlɛ kpɛɛ̂i díkoi. Da
yâo m̀â. Ƀɛ́i kélee da ŋ́gàa naai, da pû.

12Gáa nɔ́ yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé ŋa sàa. Ḿaa mɛ̂ni kíli fé ŋɔ́nɔ núu da kíli ŋá. Ŋa kɛ́ nɔ́ yɛ̂ɛ
sɛŋ-folo nyii kɛ̂i fé ŋɔ́nɔ m̀ai.

13 Ŋ́gbɔara-ƀelai da kɛ̂ ninîŋ-woo ƀôi é pîlaŋ m̀â. Mɛni kpɔ̂lu a tínaŋ m̀â gwaa
kélee. Nûa da mɛni kpɛtɛɛ nyɔ́mɔɔ támaa kɛ̂i é pîlaŋ m̀â. Da gbɛtɛ̂i a gɛɛ dí m̀baa.

14Kɛ́lɛ ńâai a yá, óo Yâwɛɛ. Yá ƀa Ŋáɣâlai.

15Yá ƀé ŋ́gaa íninîŋ mu. Ŋ́gula ŋ́gbɔara-ƀelai yêei, da diai ŋ̀wɛ̂lii dí m̀baai.

16Íŋɛi pîlaŋ m̀â ńyãai a íyee mu-nuui, í ŋ́uŋ ma ƀó íwɛli kɛ́-maa kpanaŋ sârai.

17Yâwɛɛ, ŋa ítôlii. Ífe ǹɛɛ naa ƀâa kula maa é sɛ̂lɛŋ m̀â. Ǹɛɛ naa ƀaa é kula ŋ̀wana-
lɔ̂ɔ-ƀelai dîa, í dítɛɛ saa táa.

18Ǹɛɛ naa ǹɛ́ɛ-ƀelai lá é tɛ́, zu-mɛni kɛ̂tɛ-ƀelai, da diai deniŋ ƀô-ƀelai woo-nyɔŋ
fei.

19Íkɛ mɛni-ŋai káa a mɛni mĩli-mĩliɛɛ lɛ́lɛɛ-ŋa. Diai da yâo yâi, ya m̀ɛni lɛ́lɛɛ-ŋai
ŋí tɛ̀ɛ dípɔ! Núu kélee è gɔ́lɔŋ berei ísɔŋ lɛ̂lɛɛi lai, da berei diai dílâai a yái, ya
dímaa kɔ̃ɔ lai.

20Ya dílòo íkoôŋ mu, dí kúla díkpɔara-ƀelai dímɛni kpɛtɛɛ nyɔ́mɔɔ-ŋai perêi. Da
kɛ̀ íninîŋ mu, díkpɔara-ƀelai da fa ŋɔ́nɔ dílàraŋ.

21Yâwɛɛ, ŋa ílaa ma tɛ̂i, kpɛ́ni fêi, í íwɛli kɛ́ maa kpanaŋ lɛ̀ m̀â a mĩli-mĩli pere tãi
ŋ́gbɔara-ƀelai dí tìnaŋ la m̀â, yɛ̂ɛ taa lêe ƀé zu-ƀela díkpɔara-ƀela da tínaŋ dîa,
díkula yêei kɛ́ nuu fé mai.

22Ŋá kɛ̀ yaôi, ŋ́gɛ ŋ́gili ŋá sìa ńyɛɛi, “Tãi da Yâwɛɛ fé ŋɔ́nɔ gíli ŋá siâi é pîlaŋ m̀â.”
Kɛ́lɛ ímarê kɛ́ɛ mî kpɔŋ mâa mɛni mai, í ŋáfɛli-wooi mɛ̂ni.

23Káai kélee kákili tɔɔ maai káa Yâwɛɛ mai, ká ŋ̀wɛ́li-ni. Yâwɛɛ a diai maa kɔ̃ɔ
díkili tɔ̂i mai. Kɛ́lɛ diai dísu mɛ̂ni kɛ̂tɛi, a díkula maa kɛ̂.

24Káai kélee kákili tɔ̂i Yâwɛɛ mai, ka ká líi kpéle, ka tɔ́ɔ a gbanaŋɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Wule-woo-ŋa 32

Sɔnyɔ̂ŋ ƀóɔɔ da su-mɛni lɛ̂ɛ

Deeƀé ŋɔwulei

1Lûwa káa diai dîa ɣâla a dí su mɛ̂ni lɛ̀ɛ zɔnyɔ̂ŋ-ŋai da gɛ̀i m̀ɛni ma, é ǹyée kúla gélee sui.

2Lûwa káa ǹúui ma nyii Yâwɛɛ a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su mɛ̂ni lɛ̀ɛi, vé wɛ́lini a wôya mɛni da kéleei.

3Ŋá lɛ́ɛ pâi ŋásɔnyɔ̂ŋ ƀôi, ŋ́gao è kɛ̀ kpĩnanii ŋ́gbonôi, ŋ́gɛ nyíɣɛ a ɣele kélee.

4Yâwɛɛ, í ŋ́gùla maa kɛ̀ a kpíni da fólo. Kɔlɔ è kpɛ̀ɛ m̀â, yɛ̂ɛ fólo a lɔii ma kpàla a fólo lá ƀóɔɔ.

5M̀ɛni ma, ŋá ŋásɔnyɔ̂ŋ kélee ƀò yâ. M̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai ŋa gɛ̀i, fé da lòo ní yâ. Ŋá gbɛ̀tɛ a gɛɛ ŋá gélee ƀó yâ, ǹyaŋ í ń́zu-mɛni lɛ̀ɛ.

6M̀ɛni ma, fɛ̂ɛ diai kélee a ɣâla-ƀelai, fɛ̂ɛ dí ífɛli tãi da gɔ̀lɔŋ la a gɛɛ da too sɔnyɔ̂ŋ sui. À kɛ̀ tí, mɛni kpɔ̂lu su kɛ́tɛ da à kɛ̀ pâi dîa yɛ̂ɛ ya-fɛ̂ɛ su kɛ́tɛ, va pɔ̂ri serîi dîa.

7Yá ƀé ŋa ǹoo íninîŋ mu. Ya pâi ŋ́uŋ ma ƀôi ŋámɛni kpɔ̂lui su. Ŋa pâi wule toôi yâ a ŋ́oo su kɛ́tɛ, kpɛ́ni fêi, ya ŋ́uŋ ma ƀó.

8Yâwɛɛ, Í m̀o ḿâ yɛ̂ɛi, “Ŋa pâi ísia pere lêi yâ. Ŋa pâi ítenin̨ tɔ̂i, ŋá ília-woo ƀó.

9Ífe kɛ̀ a íƀoɔɔ yɛ̂ɛ soo kpaa máŋ soo ƀóloŋ-maa, nyii fɛ̂ɛ dí denin̨ tɔ́ɔ a dénin̨ tɔɔ-sɛŋ.”

10 Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da pâi mɔ̃lɛ̂i. Kɛ́lɛ diai díkili tɔɔ maai káa Yâwɛɛ mai, a dímaa kɔ̃ɔ ŋɔwɛli kɛ́ maa kpanaŋ sârai.

11M̀ɛni ma, káai a denin̨ ƀô-ƀelai, ka lii-nɛ̃ɛ kula ɣelêi pere m̀ɛni lɛ́lɛɛ-ŋai mɛ̂ni ma Yâwɛɛ a gɛ́ kâai. Káai ka Yâwɛɛ wóo mɛnii, ka láɣi ɣelêi pere a lii-nɛ̃ɛ kɛ́tɛ!

Wule-woo-ŋa 33

Laa maa tɛ̂ wule

1Káai kélee a Yâwɛɛ ŋɔnûai, ka koi-nɛ̃ɛ kula ɣelêi pere gɛ́ mɛ̂ni lɛ́lɛɛ-ŋai mɛni ma. Káai kélee ka Yâwɛɛ wóo mɛnii, ka ǹáa maa tɛ́.

2Ka sɛɣɛ-fei tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pó a kɔnîŋ-woo. Ka kɔnîŋ ɣale mà a lii-nɛ̃ɛ-pere.

3Ka wule nina too mà. Ka kɔnîŋ ɣale mà a ǹɛ́lɛɛ ká wule tóo a ɣelêi-pere.

4Yâwɛɛ wóo-ŋai kélee káa a tɔ̃yâ woo-ŋa. Núu a pɔ̂ri gíli tɔ̂i gɛ́ mɛ̂ni-ŋai dîa.

5È wɛ́lini a tenin̨ ƀô da tɔ̃yâ mɛni-ŋa. Ŋɔwɛli kɛ́ maa kpanaŋɔɔi a ǹɔii láa fɛ́ɛ.

6Yâwɛɛ è ŋ̀ele-kɔlɔŋ-ŋai kpɛ̂tɛ a ŋ̀óo, da dísu sãa kélee, vóloi, ŋ̀áloŋ da bɛmɛlɛŋ kao-ŋai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7È ǹyúo-ŋai kélee ŋáa tɛ̀ gîe ma kwaa tɔ̂nɔ ma, é gao ma kɛ́ a sãa pûi kɛ̂i.

8Káai kélee ǹɔii ma ƀɛ́i, ka Yâwɛɛ fɛli, ka ŋumɛ mâa tɛɛ bɔ́.

9È ŋ̀ɛ́niɛi kpɛ̀tɛ a ŋ̀óo. È lòno, ǹyaŋ m̀ɛni-ŋai kélee è m̀oi, ŋ̀aa-see è kɛ̀.

10Yâwɛɛ a ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ƀelai kíli ŋá pù. M̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai kélee da gbɛtɛi, ŋaa see fa kɛ̂ a dɔnɔ kpîŋ.

11Yâwɛɛ kpɛtɛ mɛ̂ni da fa fɛ̂ɣɛ. Ŋɔmɛni kpɛtɛɛ-ŋai káa nɔ́ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

12Lûwa káa diai dîa Díɣâlai ƀa Yâwɛɛi. Lûwa káa diai dîa Yâwɛɛ a ǹyée sée dímu a ŋɔnûai.

13Yâwɛɛ káa Ɣâla-taa gɛ́ núu-kpune kàa. A núu-kpune kélee maa kpɛɛ̂i.

14Ƀɛ́i kélee ŋɔwála-walai káa naa mɛi, a naa mɛi kâai, gɛ́ núu kélee maa kpɛ̂ɛ ǹɔii ma.

15È díkili ŋa sîai kélee kɔ́lɔŋ, gɛ́ ƀò a díkɛ mɛni-ŋai kélee kɔ́lɔŋɔɔ.

16Kâloŋ maa kpɛ́-ƀela dia tɔ̂nɔ dífa pɔ̂ri ŋ̀uŋ ma ƀôi. Kɔkuluƀa ŋɔkponoi kpânaŋ ŋánaa ǹyaa tɔ̂nɔ fa pɔ̂ri gulâi gbɔara-ƀelai yêei.

17Kɔ́ kɔ́-soo-ŋa dífe a sɛŋ núu é gíli tɔ́ɔ dîa kɔ́ su. Dia tɔ̂nɔ díwala-walai fa pɔ̂ri gɛ̂i núu é m̀arâai yée mɛi ɣále kɔ́ su.

18Yâwɛɛ a diai mɛi kâa da ŋ̀óo mɛnii. A diai mɛi kâa dílâai a ŋɔwɛli kɛ́-maa kpanaŋɔɔi maa mɛ̂nii.

19A díkùla saa wôlo lá, é gɛ́ puru fa dípâa.

20Kwa kúkili kɛ́ Yâwɛɛ ma. Ǹyaa ƀa kúmaa kɔ̃ɔ, gɛ́ kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ kúpɔ yɛ̂ɛ kɔ-kuluƀa maa kɔ̃ɔ kɔli-kalaŋ.

21Kúlii nɛ̃ɛ̂i m̀ɛni ma, kpɛ́ni fêi, kú lâai a ŋɔláa maa waai maa mɛ̂ni.

22Yâwɛɛ, lûwa láa kûa íwɛli kɛ́ maa kpanaŋɔɔi sârai, yɛ̂ɛ berei kwa kúkili tɔ̀ɔ la yâi.

Wule-woo-ŋa 34

Ɣâla ŋɔmɛni lɛ́lɛɛi maa laa maa tɛi

Ŋule*i ŋí ƀɛ́ Deeƀɛ́ è dòo tãi è gbîŋ kɛ̀ la a ƀoo-nuu Abimelɛ ŋɛ́i-tuɛ, Abimelɛ kɛ́ gbɛ̀i*

1Ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ sɛɣɛ-fei tɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́ a ɣele kélee. Fé pâi wɔ́lɔ kperâi laa maa tɛ̂ tɛɛ̂i bɔ́.

2Ŋa pâi ǹáa maa tɛ̂i m̀ɛni-ŋai mɛni ma a gɛ̂i. Diai nûa da díluâni da m̀ɛni, dí lii-nɛ̃ɛ kula.

3Kwaa kú Yâwɛɛ ŋɔkɛ́tɛ-laai maa mɛ̂ni ƀó. Kwaa ǹáa maa tɛ́ gîe ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Ŋá Yâwɛɛ fɛ̀li, ǹyaŋ è ŋ́oo su tòo. È gɛ̀ ǹyaoi kélee é kúla ŋ́gbonôi.

5Diai nûa da díluanîi, da díkili tɔ̀ɔ ma, lii-see a pâi kɛ̂i díyêei. Dílii fé pâi ŋɔ́nɔ toôi pôlu.

6Diai pɔ̂ri mâa fé dîɛi, da vɛ̀li, a pâi díwoo mɛ̂nii. A díkùla dímɛni kpɔ̂lu-ŋai su.

7Diai da ƀaa kɛ́ maa tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́i, ŋɔkélai a dímaa kɔ̃ɔ, é díkula mɛni kpɔ̂lu su.

8Yá kpîŋ ye gáa berei Yâwɛɛ sɔŋ lɛ̂lɛɛi lai. Lii-nɛ̃ɛ káa diai dîa da lâa lai.

9Káai kélee a Yâwɛɛ ŋɔnûai, ka ƀaa kɛ́ maa tɛ́ɛ bɔ́. Diai kélee da ƀaa kɛ́ maa tɛ̂ɛ bɔ́i, sɛŋ da maa ƀalâŋ fa tôo dîa.

10Puru a pɔ̂ri kpîŋ yala-sulu paâi, kɛ́lɛ diai da Yâwɛɛ wóo mɛnii, mɛni lɛ́lɛɛ da maa ƀalâŋ fé pâi wɔ́lɔ toôi dîa.

11Ŋánûa, ka pá ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ. Ŋa pâi berei lɛ̂i kâa ka pɔ̂ri ƀaa kɛ́ maa tɛɛ̂i la Yâwɛɛ pɔ́i.

12Ka ŋ̀wɛ̂lii ka ká ŋɛ́niɛi ŋ̀aa-nɛ̃ɛ kula? Ka ŋ̀wɛ̂lii ka nâmu ɣele ma lii-see kɛ́ ƀò káyêei?

13Gɛ̀ ní, ka ká lá kúla mɛni nyɔ́mɔɔ ƀóɔɔ su, ká kpéra nûa kîrii.

14Ka kpera mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ ma ká mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́-pere maa kɔ́ri. Ka lii-see kɔ́ri a Kákili kélee.

15Yâwɛɛ káa deniŋ ƀô-ƀelai mɛi kâai, ŋ̀óli tɔ̂ɔ díwɔlɔ-wooi mâ.

16Kɛ́lɛ dɔ̂i m̀ɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ƀelai dîa. Da a sàa, m̀aa mɛ̂ni kíli fé pâi lɛɛ̂i núu da kíli ŋá.

17Deniŋ ƀô-ƀelai da a wɔ̀lɔ, Yâwɛɛ a ŋ̀óo mɛni, é gúla ŋɔmɛni kpɔ̂lui su.

18Diai dílii toɔ̂i pôlui, Yâwɛɛ káa díkɔlɛ. A diai ŋuŋ ma ƀò kili kɛ-zu fé ŋɔ́nɔ díyêei.

19Deniŋ ƀô-ƀelai dámaa da pɔ̂ri m̀ɔ̃lɛi, kɛ́lɛ Yâwɛɛ a díkùla maa mɔ̃lɛ-laai su.

20A dímɛi kâa kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ. Díkao dɔnɔ kpîŋ fé pâi ɣâlei.

21 Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da pâi saâi díkpîŋ tua-perei su. Diai dí tɔ̂i deniŋ ƀô-ƀelai dîai díŋuŋ lá a pâi pilîi.

22Yâwɛɛ a pâi ŋɔnûai ŋuŋ ma ƀôi. Diai da lî bɔ́ naai, a pâi dísu mɛ̂ni lɛɛ̂i.

Wule-woo-ŋa 35

Ɣâla fɛliɛɛ kpɔŋ mâa mɛni ma

Deeƀé ŋɔwulei

1Óo Yâwɛɛ, tɔɔ diai dîa da tɔ̂ɔ ḿâi, íkɔ diai pɔ́ da kɔ̂ ḿbɔi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Íkpala ŋá ɣále-sɛŋ síɣe da íkɔli-seɣei, í pá í ŋ́uŋ ma ƃó.

3Íkpalai da íkɔ kɔ́ kɔ́-yuɔ̂i síɣe diai dítɔɔ̂i m̀âi í díkpɛ la. Íkono tée a gɛɛ ya pâi ŋ́uŋ ma ƃôi.

4Diai kɔ̂i a gɛɛ dí m̀baai, gɛ́ ƃâa é kúla dîa dí ŋumɛ. Diai mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛtɛ̂i é pîlaŋ m̀âi, tɔɔ díkili ŋá é pú dí lene pôlu.

5Dí foɣâŋ yɛ̂ɛ láa kpâla ƃé fãa su gɛ́ tèɛ la, Yâwɛɛ ŋɔkélai kɛ́ díkpɛ̀.

6Gɛ́ díperêi é kɛ́ a gbíniɛɛ nàa laa-lâa, íkelai kɛ́ ƃò dípôlu gɛ́ díkpɛ̀.

7Da ƃáre tɛ̂i m̀berêi ŋ̀uŋ kélee da fé ma, díkɛ lóa tèe m̀berêi a gɛɛ ŋá tóo zu dí ń́zoŋ.

8Kɛ́lɛ mɛni kpɔ̂lu a pâi kulâi dîa dítɛ̂i-pere. Da pâi kɔ̂i a díkpɔɔi ƃarei dísu é kara.

9Gɛ̀ ní ŋa pâi lii-nɛ̃ɛ kulâi Yâwɛɛ sârai. Ŋa pâi lii-nɛ̃ɛ kulâi, kpɛ́ni fêi a ŋ́uŋ ma ƃó.

10Ŋa pâi m̀ôi kpɔ́ ń́ii su pere ń́yɛɛ Yâwɛɛ mai, “Núu da fé naa zeríɛɛ ípɔ. Diai pɔ̂ri mâa fé dîɛi ya dímaa kɔ̃ɔ í díkula diai yêei díwála-walai tɛɛ̂i díwɔ̂i mai, í kɛ́ diai kula yêei kɛ̀ nûa da díkɔ̃liŋ kùla díyêei a wála-wala-laai.”

11Núu sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa da lɛ́ɛ kɛ̀ a ń́aa, díkɛ mɛni kpâla pɛ̀lɛ m̀â nyii fa kɛ̂ a mɛni da kɔ́lɔŋɔɔ é pîlaŋ mai.

12Ŋà mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀ dîɛ, da gba kùla mî a mɛni nyɔ́mɔɔ. À kɛ̀ tí, ń́ii a tòo pôlu a ŋ̀ánaa.

13Da à kɛ̀ kɔ̂lɛi, ŋa sêe a maloŋ-pere, fa ŋɔ́nɔ ń́aa mìi. Ŋa ŋ́uŋ pîlaŋ, ŋ́gɛ Ɣâla fɛ̀li.

14Ŋa gɛ̀ tí dímɛni ma yɛ̂ɛ ŋáwɛli kɛ́ maa-nuu da, kpaa máŋ yɛ̂ɛ ǹûui kwa ǹyaa kúkâai. Ŋa pɛ̂lɛ maloŋ see ƃôi yɛ̂ɛ ń́ee a sàa.

15Kɛ́lɛ ŋà kɛ̀ mɛni kpɔ̂lu su, gáa dîa a lii-nɛ̃ɛ mɛni. Da díŋaa tɛ̀ gîe ma díkɛ ɣɛ́lɛ maa kûla ŋ́gbonôi. Diai kpîŋ fé díkɔlɔŋ, díkelee da kɛ̀ ń́aa ƃôi, gɔ̃yɛŋ fé ma.

16Da kɛ̂ ɣɛ́lɛ maa kulâi ŋ́gbonôi yɛ̂ɛ ǹyaa ƃé ŋ́gɔ̃liŋɔ̂i. Da kɛ̂ dísÎa miî a ń́yãa.

17Óo Yâwɛɛ, lé tãi ƃé ya pâi mɛni da kɛ̂i lai? Ŋ́gula ŋ́gbɔara-ƃelai yêei. Ŋ́gula ǹyala-sulu-ŋai ŋí lá.

18Yà gɛ̀ tí, ŋa pâi ísɛɣɛ̂i fêi kpɔŋ su, ŋá ílaa maa tɛ̂i gbɔŋ su ǹûai kélee ŋɛ́i-tuɛ.

19Ífe ǹɛɛ naa ŋ́gbɔara-ƃelai da ǹɛ́ɛ-ƃelai dí yola kúla ŋ́gbonôi. Diai dítɔɔ̂i m̀â nyii ŋuŋ da fé mai, ífe ǹɛɛ naa dí díŋɛi níiŋ a ń́yãa.

20Dífa lôno núu da kélee pɔ́ a wɛli kɛ́ maa pere, kɛ́lɛ da lɛ́ɛ pɛ̀lɛ diai lii-see mɛni wɛ́linii dîa.

21 Ŋ́gbɔara-ƃelai da mɛni ƃô a ń́aa, dîyɛɛi, “Kú m̀ɛnii kɔ́lɔŋ í gɛ̀i. Kú íkàa gɛ̂i!”

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Kɛ́lɛ yá, óo Yâwɛɛ, yá kpîŋ yâ m̀ɛnii ŋí naa káa. M̀ɛni ma, Ǹuu-namui, ífe lɛ̀ɛ a ímɛi sâa, kpaa máŋ í ímaa kôyaa ḿâ.

23Óo Ǹuu-namui, ímu siɣe í ḿaa kɔ̃ɔ. Ŋáɣâlai, ímu siɣe í tɔ́ɔ ḿaa mɛ̂ni su.

24Óo Yâwɛɛ, ítenin ƃɔɔ̂i. Ǹɛ́ a gɛɛ m̀ɛnii da ǹɛɛ̂i ḿâi, ńzɔŋ fé zu. Ífe ǹɛɛ naa ŋ́gbɔara-ƃelai dí ɣɛ́lɛ maa kúla ŋ́gbonôi.

25Ífe ǹɛɛ naa dí m̀ó dîyɛɛi, “Kúyee aâ pɔ̂ri m̀a. M̀ɛnii nɔ́ kú kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii lai, ǹyaa ká ŋí.”

26Gɛ́ diai dílii nɛ̃ɛ̂i ŋámɛni kpɔ̂lui mɛ̂ni mai, dí ŋumɛ díkili ŋá é pú. Diai da díkpîŋ sìɣe a maa nɛ̃ɛ é tɛ́ɛ ḿâi, ƃâa é kula dîa dí ŋumɛ.

27Gɛ́ diai kélee ŋ̀wɛ̂lii ńyee é tɛ́ɛ ŋ́gbɔara-ƃelai dîai, lii-see é kɛ́ díyêei díkɛ koi-nɛ̃ɛ kùla ɣelêi pere dîyɛɛi, “Yâwɛɛ kɛ̂tɛi. Ǹyée mu-nuui kɛ́ mɛni ŋa-see a kɛ́ kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ, ǹíi a láa m̀aa m̀ɛni su.”

28Gɛ̀ ní, ŋa pâi kɛ̂i ítenin ƃô-laai mɛni ƃôi nûa dîa, ŋ́gɛ laa maa tɛ̂ tɛ̀ɛ ípɔ tãi nɔ́ ŋ́gaa la ɣele mai.

Wule-woo-ŋa 36

Núu-kpune ŋɔŋwana-lɔ̂ɔ-tuai

Deeƃé nyii gáa a Yâwɛɛ yée mu-nuui ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƃelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Sɔnyɔ̂ŋ a lôno ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƃelai líi su. À kɛ̀ tí, dífa ŋɔ́nɔ kɛ̀ a díkpaaŋɔɔ Ɣâla mɛni ma.

2Da kɛ̂ a díkɛtɛɛ díkpîŋ ŋɛ́i. Da kɛ̂ gâai m̀ɛni nyɔ́mɔɔi da gɛ̂i, Ɣâla fé pâi gɔ̂lɔnii é díkula maa kɛ́ m̀ɛni ma.

3Dílono-woo nyɔ́mɔɔ̂i díla. Díla-woo kélee káa nɔ́ a nûa kíri-woo-ŋa tee-tee. Dífa táre mɛni lɛ́lɛɛ kélee da kɛ̀.

4Da kɛ̀ lâani, mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa nɔ́ ƃé da kɛ̂ gbɛtɛ̂i dílii su. Dí kɛ́-mɛni da kélee fé lɛ́lɛ ní. Dífa díyee kùla mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ mɛni mu.

Ɣâla ŋɔsɔŋ lɛ̂lɛ-laai

5Yâwɛɛ, íwɛli kɛ́ maa kpanaŋɔɔi káa ŋ̀ele-kɔlɔŋ ma, ítenin ƃô-laai seriɛɛ ŋ̀ele-kɔlɔŋ ma.

6Ítenin ƃô-laai tɔ̂i yɛ̂ɛ yée kpaya-kpaya-ŋa, ítɔ̃yâ-laai mɛni seriɛɛ yúo kpóŋ ma. Í kpáaŋɔ̂i núu-kpune da fɛnɛ-sãa mɛni ma.

7Íwɛli kɛ́ maa kpanaŋ mɛni kpanaŋɔ̂i, óo Ɣâla. Nûa da kɛ̀ íkoôŋ mu, ŋuŋ ma ƃô káa díyêei.

8Ya kúu kɛ̀ ímaa ŋɔ̃ya-ŋai dîa, mii-sɛŋ támaa a kɛ̂ naa. Gbele-sãai ya dɛ̀ɛ dípɔi, a kɛ́ a nɛ̃ɛ, zu kɛ́tɛ yɛ̂ɛ ya-lee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Yá ɓa fúlu-laa kélee kɔ́ɔ pîlani. Yá ɓé kwa kwaa ponoɔɔ kàa ísarâi.

10Íwɛli ké maai é ké nɔ́ liî tuɛ-pere diai mêni ma dí íkɔlɔŋ. Deniŋ ɓô-ɓelai ŋuŋ ma ɓó.

11Ífe ǹɛɛ naa su mɛni kêtɛ nuu da é léɣɛ ŋ́gɔlɛ, kpaa máŋ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu é gé ŋá pú.

12Gáa berei ǹúu sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai toɔ̂i la kpɔ́ ǹɔii ma kpala-ɣalai. Dítoɔ̂i, dífa pɔ̂ri dímu siɣêi ŋɔ́nɔ.

Wule-woo-ŋa 37

Ǹwana-lɔ̂ɔ-ɓelai da zɔŋ-lɛ́lɛ-ɓelai dí mɛnii kɔ̃yɛ̂ŋ mâ

Deeɓé ŋɔwulei

1Ílii fé tòo pôlu ǹwana-lɔ̂ɔ-ɓelai tûa pere nyɔ́mɔɔi mɛni ma. Ífe tólo kùla m̀ɛni nyɔ́mɔɔ ké-ɓelai dîa.

2Nàa fé pâi tûai díkɛ làŋ. Dímaa mêni káa nɔ́ yêɛ wúru-poa nyii fólo fa tûa gbalâi fãa é téɛ lai. Da pâi saâi nɔ́ yêɛ wúru a fãya.

3Ye láa a Yâwɛɛ í mɛni lɛ́lɛɛ ké, a gɛɛ í ké ɓò ǹɔii ma íŋuŋ ma ɓóɔɔ.

4Yâwɛɛ wɛ́li. Zãai ǹɛ̂lɛɛi ímɛni mai, a pâi dɛɛ̂i ípɔ.

5Íkpîŋ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́. Láa la, ǹyaŋ a pâi kpɔŋ mâa tɛɛ̂i ípɔ.

6A pâi gêi ítenin ɓô-laai ké fòlo yêɛ vóloi.

7Ílii kpéle í Yâwɛɛ maa kpɛ́ŋ. Ílii fé sɛ̀lɛŋ diai mêni ma díkɛ mêni a ɓûu ɓoi, kpaa máŋ diai mêni ma dímɛni kpɛtɛɛ nyɔ́mɔɔ-ŋai ŋ̀aa-see a kêi.

8Ílii fé sɛ̀lɛŋ kpaa máŋ í ílii ŋwána. Lii-sɛlɛŋ da lii-ŋwana da gɛ̀ núu ké ɓò mɛni kpɔ̂lu su.

9Diai dílâai a Yâwɛɛi, dia ɓé ǹɔii a pâi lɛɛ̂i a dípɔɔ. Kélɛ Yâwɛɛ a pâi ǹwana-lɔ̂ɔ-ɓelai kpɛ̂i ǹɔii ma.

10 Ǹwana-lɔ̂ɔ-ɓelai da pâi lânii. Ya pâi díkɔ̂rii, kélɛ ífe pâi díkâai ŋɔ́nɔ a dɔnɔ kpîŋ.

11Diai da díkpîŋ maa yêŋ, ǹɔii a pâi lɛɛ̂i a dípɔɔ. Da pâi ǹɔii wúlɔ kpelêi dí ké ɓò lii-see su.

12Ǹwana-lɔ̂ɔ-ɓelai da gbã tèe ǹúu lɛ́lɛɛ-ŋai perêi, díkɛ dísî̂a mìi a dia.

13Kélɛ Yâwɛɛ a kɛ̀ nɔ́ ɣɛ̂lɛi dîa, kpɛ́ni fêi, dísu kara ɣelei maa fé ŋɔ́nɔ kôyaa ní.

14 Ǹwana-lɔ̂ɔ-ɓelai da díɓoa sɔkpɔ-ŋai kúla daai dí díkerâŋ-ŋai ŋá té, a gɛɛ dí gôlo-ɓelai da diai pɔ̂ri mâa fé dîɛi páa la, dí dɔ̃yâ mɛni ké-ɓelai su tée-tee a gbua-kpua.

15Kélɛ nûa da pâi dípaâi a díkpɔɔi kɔli-sãai ŋí, dí díkerâŋ-ŋai su tée-tee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Sɛŋ lôŋ lɛ́lɛɛ kɛ́ɛ teniŋ ƀô-nuu yêei lɛ̂lɛɛi ɛ́ tɛ́ɛ la ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai kɔ̃liŋ su kɛ́tɛ ma,

17kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a pâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai díwala-walai-laai kulâi díyêei, kɛ́lɛ a pâi ǹúu sɔŋ lɛ́lɛɛ-ŋai maa kɔ̃ɔ̂i.

18Diai da Yâwɛɛ wóo mɛnii, a pâi kɛ̂i a gbáaŋɔɔ dímɛni ma. Ǹyaŋ ǹɔii a pâi kɛ̂i a dípɔɔ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

19Da fé pâi wɔ́lɔ mɔ̃lɛi a nɛ̃ɛ ma kpîŋ ɣele ma ɛ́ kpanaŋ. A nɛ̃ɛ ma puru su kɛ́tɛ ɛ́ tóo díkɔnɔŋ fé pâi wɔ́lɔ kpɛɛ̂i.

20Kɛ́lɛ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai da pâi saâi. Yâwɛɛ kpɔara-ƀelai da pâi lânii yɛ̂ɛ wúru pôa-ŋa. Da pâi lânii nɔ́ yɛ̂ɛ luru a tàa.

21 Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da kpa sòŋ dífa dèe, kɛ́lɛ deniŋ ƀô-ƀelai yée lá ƀɔ́ɔɔi sɛŋ tɛɛ mɛ̂ni ma.

22Diai Yâwɛɛ a lûwa làa dîai, dia ƀé ǹɔii a pâi lɛɛ̂i a dípɔɔ. Kɛ́lɛ diai a pâi dínaɣaŋ laai, a pâi díkpɛ̂i ǹɔii ma.

23Yâwɛɛ a nûa teniŋ tɔ̀ɔ yɛ̂ɛ berei a ŋ̀wɛ̂lii dí sía lai. Diai da ǹîa mɛni kɛi, gɛ́ dímaa kɔ̃ɔ.

24Da tòo, a dímu sîɣe, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a pâi kpɔŋ mâa tɛɛ̂i dípɔ.

25Ŋá kɛ̀ a nyáŋkpa, kɛ́lɛ ŋa nâa pɔlɔ. Fé tá wɔ́lɔ gàa ní Yâwɛɛ ɛ́ ǹyée kúla ǹúu sɔŋ lɛ́lɛɛ-ŋai da mu, kpaa máŋ díta ǹóŋ ɛ́ tɔ́ɔ núu da mãa lá mii-sɛŋ mɛni ma.

26Díyee lá ƀɔɔ̂i nɔ́ nûa perêi a ɣele kélee. Da sãa tɛ̀ɛ dípɔ kpɛ́ni-kpɛni, díkɛ kpa pìli nûa da kpɛ́ni-ŋa dîa. Lûwa káa nɔ́ dílônii dîa.

27Kpera mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ ma ímɛni lɛ́lɛɛ kɛ́, a gɛɛ ǹɔii ɛ́ kɛ́ a ípɔɔ ka ílônii.

28Yâwɛɛ è tɔ̃yâ mɛni wɛ́lini. Va ǹyée kùla diai mu dí teniŋ ƀɔɔ̂i díkili tɔ̂ɔ mai. A dímaa kɔ̃ɔ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Kɛ́lɛ a pâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dílônii kpɛ̂i ǹɔii ma.

29Dɔ̃yâ-ƀelai nɔ́ ƀé pâi lɛ̂ɛi ǹɔii ma, díkɛ ƀò naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

30Dɔ̃yâ-ƀelai da lôno a táre pere. Fili fé díkɛ mɛni da su.

31Da ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ lâa díkili ŋá. Dífa wɔ́lɔ ǹia ma.

32 Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da kɛ́ dɔ̃yâ-ƀelai maa kpɛɛ̂i. Da kɛ́ ŋ̀wɛ̂lii dí dípaa.

33Kɛ́lɛ Yâwɛɛ fé pâi wɔ́lɔ fâai ma a gɛɛ díkpɔara-ƀelai yée ɛ́ tɛ́ɛ dîa, kpaa máŋ ɛ́ ǹɛɛ naa mɛni ɛ́ lɛ́ɛ dîa tãi da kɛ́ la mɛni ŋá tɛ́ɛɛ sui.

34Láa a Yâwɛɛ maa mɛ́ni í ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa. A pâi ƀâa kɛ̂i yâ a ǹɔii tɛ̂ɛ ípɔ. Ya pâi gâai gɛ́ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai su kàra ǹɔii ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

35Ŋá ŋ̀wana-lɔ̂ɔ ŋánaa-nuu da káa, dɔ́ɔ kpɔ́ ǹûai kélee mɛi yɛ̂ɛ sîda wuru nyii gáa Lɛƀanɔŋ.

36Naa kɛ́ɛ tí, ŋá lène ŋɔ́nɔ pôlu ŋá tɛ́ɛ gwaa tɔnɔi tí ma è kɛ̀ naai, kɛ́lɛ fé ŋɔ́nɔ gáa ní.

37Deniŋ ƀô-ƀelai da diai díkaa lii-see su, dímaa kpɛ́ɛ. Ƀa pâi gâai a gɛɛ dísuui su kɛ̂tɛi.

38Kɛ́lɛ zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai su a pâi karâi kpɔ́ kpúŋ, dílônii da fa lɛ̂ɛ ɣele ma.

39Yâwɛɛ a dɔ̃yâ-ƀelai ŋuŋ ma ƀò, gɛ́ dímaa kɔ̃ɔ mɛni kpɔ̂lu su.

40A kpɔŋ dîa é díŋuŋ ma ƀó. A díŋuŋ ma ƀò ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai yêei, kpɛ́ni fêi, da lí bɔ́naa a gɛɛ é dímaa kɔ̃ɔ.

Wule-woo-ŋa 38

Ǹúui mɔ̃lɛi ŋɔɣâla fɛli-wooi

Deeƀé ŋɔwɔ́lɔ maa wulei è dòoi

1Óo Yâwɛɛ, ífe ílii ŋwana ḿâ í ŋ́gula maa kɛ́.

2Ya ḿoŋ a ítɔ̃a-ŋai ya ńdoo ǹɔii ma.

3Ŋa mɛni soli ŋánaa kâai, kpɛ́ni fêi, ílii ŋwânai ḿâ. Ŋa mɔ̃lɛi ŋásɔnyɔ̂ŋ su.

4Ŋásɔnyɔ̂ŋ su a kɛ́tɛ, ŋ̀uyɛ a tɛɛ ŋ́gbono ma.

5Ŋá ƀooi a gɛ́ ḿaa pala su a kɛ́tɛ a lûla gúŋ kɛ́ tɛ̀.

6Sɛŋ sôli maa a ŋ́gbono kpĩlaŋ, ḿaa pɛlɛɛ. Ŋ́gaa nɔ́ maloŋ too-maa su a ɣele kélee.

7 Ŋ́gɔlɔ fãâi ḿâ kpɔ́ a ŋ̀ánaa, naa a lɛ̀ɛ a guro ŋá sáa.

8Sɛŋ sôli maa a lɛɛ ŋ́gîiŋ ni kɔlɔ a kpɛ̂ɛ ḿâ. Zɛŋ sôli maai a gɛ́ ńii kɛ́ kɔ-kɔ ŋ́gɛ nyíɣɛ.

9Óo Ǹuu-namui, í ńîa mɛni kɔ́lɔŋ, íkɛ ńyiɣɛ-woo mɛ̀ni.

10Ńii a ńokwâi, kɔlɔ kpɛɛ ḿâ, ŋ́ɛi fa ŋɔ́nɔ kwaa kâa a ǹɛ́lɛɛ.

11Ŋáwɛli kɛ́ maa-ƀelai da ŋ́gɔlɛ ma-ƀelai da fé ŋɔ́nɔ lɛɣɛ̂i a ńyãa, kpɛ́ni fêi, pala támaa káa ḿâ. Ŋálee kaa-ƀelai kpîŋ da dímaa kôyaa ḿâ.

12 Ŋ́gbɔara-ƀelai da ƀáre-ŋa têi ḿberêi, diai ŋ̀wêlii dí mɛni ŋánaa kɛ́ a ńyãai, díkɛ ḿaa yao woo-ŋa ƀò. Nûa tɔ̂i ḿâ díkɛ kpɔ́ nɔ́ gbã tèe ḿberêi.

13Ŋa kɛ́ nɔ́ yɛ̂ɛ woli tínîŋ nuu. Ŋ́oli fa ŋɔ́nɔ mɛni da kélee mɛ̀ni. Ŋ́gaa nɔ́ yɛ̂ɛ mugbɛ nuu. Fa ŋɔ́nɔ pɔ̀ri lônoi.

14Ŋa kɛ́ nɔ́ yɛ̂ɛ ǹúui va m̀arâa wóo su tooi, kpɛ́ni fêi, ḿva kɛ́ m̀ɛnii mɛ̂nii da kɛ́ m̀ôi ḿâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Kɛ́lɛ, óo Yâwɛɛ, yá nɔ́ ƀé ńâai a yá ŋ̌gɛ ímaa kpɛ̂ŋ. Óo Yâwɛɛ Ɲáɣâlai, yá nɔ́ ƀé pâi ŋ̌oo su toôi.

16Ɲa ímarê kɛ̂i a gɛɛ ífe ǹɛɛ naa ŋ̌gbɔara-ƀelai dí koi-nɛ̃ɛ kula ŋámɛni sôlii mɛ̂ni ma. Ífe ǹɛɛ naa dí kɛ́ yoŋka tèe ḿɛi, kpɛ́ni fɛ̂i, ŋa too mù.

17Ɲâa pá toôi. Zɛŋ sôli maai ḿâi ŋ̀á fa yɛ̂ŋ.

18Ɲa ŋásɔnyɔ̂ŋ ƀó, malôŋ a too ḿâ m̀ɛni ma.

19 Ŋ̌gbɔara-ƀelai kɔlɔi ponoɔ̂i, díwala-walaa. Núu támaa da ŋ̌gbɔ̀ara sâpo da kélee fé díyêei.

20Diai da mɛni lɛ́lɛɛ su tòo a mɛni nyɔ́mɔɔi, dí tɔ̂i ḿâ ŋásɔŋ lɛ̂lɛ-laai mɛ̂ni ma.

21Óo Yâwɛɛ, ífe íyee kùla ḿû. Ífe ímaa kôyaa ḿâ, Ɲáɣâlai.

22Óo Ǹuu-namui, ŋ̌uŋ ma ƀó-nuui, pá a maa félaa í kpɔ́ŋ ḿâ.

Wule-woo-ŋa 39

Kɔlɔ-fela nuu ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ƀó-wooi

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui Zedutuŋ pɔ́ naai

1Ɲa m̀o ńyɛ̂ɛi, “Ɲa pâi ḿɛi kâai. Fé pâi ǹɛɛ̂i naa ńɛŋ é gɛ́ ŋá píli sɔnyɔ̂ŋ su. Ɲa pâi ḿɛi saâi ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu da a kɛ̀ ŋ̌gɔlɛ.”

2Ɲá ŋ̌gbîŋ kɛ́ a mûgbɛ nuu. Ɲa ńii kpéle ŋa fɛ́ɣɛ. Ɲámɔ̃lɛ-laai su a kɛ̂tɛi kpɔ́ nɔ́ gɔ́yaŋ fé ma.

3Ńii a sɛ̂lɛnii a ŋánaa. Berei nɔ́ ŋà kɛ́ ŋ̌gili ŋá siâi la a ŋ̀ánaai, bere nɔ́ ƀé ŋálii sɛ̂lɛŋ su a kɛ́ kɛ̂tɛi la. Nya ƀe ŋá mare kɛ̂ɛ kɛ̀ ńyɛ̂ɛi,

4“Yâwɛɛ, ɣele ɣɛɛlu ƀé a lɛɛ ńyêei ǹɔii ma ƀɛ́i? Lé tãi ƀé ŋa pâi saâi lai? Ńzaa tãi lɛ́ ḿâ.”

5Gáa berei yâ ŋáfulu-laai su kpua lai! Ɲáfulu-laai maa mɛ̂ni fé íŋɛi a sɛŋ da. Núu-kpune ŋɔfúlu-laai káa nɔ́ yɛ̂ɛ fãa lâɣi.

6Núu-kpune káa nɔ́ yɛ̂ɛ ninîŋ. Gɛ́ mɛni kélee káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. A tɔɔ-sãa sɔlɔ ƀô kɛ́lɛ vé gɔ́lɔŋ gbɛ̂ɛ ƀé a lɛ̂ɛ ǹyêei.

7Ǹuu-namui, gbɛ̂ɛ ŋaŋ ƀé ŋa pɔ̂ri ŋ̌gili tɔ̂i mai? Yá nɔ́ ƀé ŋ̌gili tɔ̂i yâ.

8 Ŋ̌gula ŋásɔnyɔ̂ŋ-ŋai kélee su. Ífe ǹɛɛ naa ƀoo-nuu da é ɣɛ́lɛ maa kúla ŋ̌gbonôi.

9Ɲa pâi ńa tɛ̂i, fé pâi mɛni da kélee ƀôi. Yá ƀé gɛ̂i ŋ̌gɛ m̀ɛni sôlii ŋí sɔlɔ ƀô a dáre kɛ́ɛ ŋí.

10Ífe ŋɔ́nɔ ŋ̌gula maa kɛ̀. Ya ńdûa kpɔ́ a ŋ̀ánaa ŋa kɛ́ saâi.

11Ya kúkula maa kɛ́ zɔnyɔ̂ŋ-ŋai kwa gɛ̂i m̀ɛni ma. Ya kúnîa mɛni-ŋai su kara yɛ̂ɛ fili a wúru mìi. É máŋ kɛ́ tí, fãa kpîŋ maa nɛ̃ɛ̂i é tɛ́ɛ kûa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Yâwɛɛ, ŋáfɛli-wooi mɛni, í íwoli tɔ́ɔ ŋ́ɔlɔ-wooi ma. Ŋa kɛ̀ wɔ̂lɔi, pá í kpɔ́ŋ ḿâ. Ń̩gaa nɔ́ yɛ̂ɛ ŋánûa pɔlɔ-ŋai. Ń̩gaa nɔ́ a ímaa ŋõya tãi kpua yée mu.

13Ye tée ḿâ a gɛɛ ŋá lii-nɛ̃ɛ kula a da loŋ, ŋá lɛ́ɛ pâi saâi.

Wule-woo-ŋa 40

Laa maa tɛ̂ wule

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Ŋa Yâwɛɛ maa kpɛ́ŋ a lii kpɛ̂le pere. A ŋ̀óli tɔ́ɔ ḿâ a kpɔŋ ḿâ.

2È ŋ́gùla lóa kpɔ́ŋ kôyaa su nyɔ́mɔɔ da su. Ǹóai ŋí láa è kɛ̀ a vɛ́ɛ a sãâ nyɔ́mɔɔ tee-têe. È ŋ́gùla naa ŋá tɔ́ɔ kɔni ŋá. Sɛŋ da yée fa ŋ́ɔnɔ pɔ̂ri ḿâ.

3È wule nina too pêre lɛ̀ ḿâ. È Kúɣâlai láa ma tɛ́ wule too pêre lɛ̀ ḿâ. Diai kélee pâi ŋ̀ulei ŋí mɛnî̃i da pâi yaôi, dí láa a Yâwɛɛ.

4Lûwa káa diai dîa da lâa a Yâwɛɛ. Lûwa káa diai dîa dífa lâa a ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa maa mɛ̂ni, kpaa máŋ dí pîlaŋ diai pôlu da ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa fɛlii.

5Óo Yâwɛɛ Ŋáɣâlai, ya mɛni lɛ́lɛɛ támaa kɛ́ kûɛ. Núu da fé naa zeriɛɛ ípɔ. Ya mɛni mĩ̃li-mĩ̃liɛɛ támaa kpɛ̀tɛ kúmɛni ma. Ǹ̩mɛni-ŋai ya gɛ̀ kûɛi fa pɔ̂ri gélee ƀôi, kpɛ́ni fêi, dítâmaai, dí mĩ̃li-mĩ̃liɛɛ.

6Kúsâla sãai da kúsama-sãai da fa ílii làa. Ífa kúmarê kɛ̀ kéreŋ-sala da sɔnyɔ̂ŋ sala-sãa mɛni ma. Kɛ́lɛ ya gɛ́ ńii a kula, ŋ́gɛ ŋ́oli tɔ̀ɔ yâ, ŋ́gɛ íwoo mɛni.

7Nya ƀe ŋá íwoo su tòo ńyɛɛ, “Ŋa pá, ńyãa ká ŋí. Ǹ̩mɛni-ŋai kélee í mò ḿâ a gɛɛ ŋá gɛ́i, gélee pɔ̃yɛɛ̂i Dɔ̂ŋ Kɔlɔi su.

8Óo Ŋáɣâlai, ŋá ŋ̀wɛ̂lii ŋá ínîa mɛni kɛ́. Ǹ̩mɛnii ya ǹɛ ḿâi fa nîa da ma. Ŋa gélee lâai kɛ̀ ŋ́gili ŋá.”

9Yâwɛɛ, ƀɛ́i kélee ínûai da díŋaa tɛ̀ naa gîe mai, ŋa m̀o dîa a gɛɛ yá nɔ́ ƀa kúŋuŋ ma ƀó nuui. Í gɔ́lɔŋ a gɛɛ fé pâi wɔ́lɔ kperâi duŋ lɛ́lɛɛi ŋí ƀôi nûa dîa.

10Fé tá ŋ̀uŋ ma ƀô tuŋ lɛ́lɛɛi ŋí loo ní ǹûai dîa. Ń̩gaa kpɔ́ wɔ́lɔ ítenin̩ ƀô-laai da íkpɔŋ mâai maa mɛni ƀôi nûa dîa. Ƀɛ́i kélee ínûai da díŋa tɛ̀ naa mai, ŋa duŋ lɛ́lɛɛi ŋí ƀò dîa, fa ḿɛi sâa.

11Yâwɛɛ, ŋá gɔ́lɔŋ ya pâi wɔ́lɔ kɛ̂i nɔ́ ḿaloŋ kâai. Ya ḿaa kɔ̃ɔ íwɛli kɛ́-maai da íŋuŋ maa ƀô-laai sârai.

Ɣâla fɛliɛɛ kpɔŋ mâa mɛni ma

(Wule-woo-ŋa 70)

12Mɛni kpɔ̂lu a tínaŋ ḿâ. Ǹ̩mɛni kpɔ̂lu-ŋai ŋí tâmaai zu kɛ́tɛ! Ŋásɔnyɔ̂ŋ su a kɛ́tɛ fé gélee kɔ́lɔŋ. Fa pɔ̂ri ŋ́ɔnɔ kwaa kâai. Ŋásɔnyɔ̂ŋ a táma a tɛɛ ŋ́uŋ lɛ̂ɣa ma. Ńii tooɔ̂i kpɔ́ pôlu a ŋ̀ánaa.

13 Ń̩uŋ ma ƀó, óo Yâwɛɛ. Óo Yâwɛɛ, kpɔŋ ḿâ a maa félaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Tɔɔ diai kɔ̂i a gɛɛ dí ŋáfulu-laai su láŋ, díkili ŋá é pú, ŋumɛ é dí sóŋ. Tɔɔ diai dílii nɛ̃ɛ̂i ŋámɛni kpɔ̂lui mɛni mai, ƀaa kûla-maa é sɛ̂lɛŋ dîa dí pú.

15Tɔɔ diai da ɣélɛ maa kûla ŋ́gbonôi, dí ƀélɛ é tóo.

16Tɔɔ diai da pâ ípɔi, í lii-see tɛɛ dípɔ díkɛ koi-nɛ̃ɛ kùla. Tɔɔ diai kélee yâ díƀalo, díkɛ sɛɣɛ̂ fêi tɛɛ̂i ípɔ m̀ɛni ma, díkɛ m̀ôi dîyɛɛi, “Yâwɛɛ kɛ̂tɛi!”

17Óo Ǹuu-namui, ŋ́goloɔ̂i, pɔ̂ri mâa fé mî. Kɛ́lɛ ífe tá nia ní ḿâ. Yá ƀa ŋ́uŋ ma ƀó-nuui da ḿaa kɔ̃ɔ-nuu. Óo Ŋáɣâlai, pá íkpɔŋ ḿâ a maa félaa.

Wule-woo-ŋa 41

Kɔlɔ-fela nuu ŋɔɣâla fɛli wooi

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Lûwa káa diai dîa díkpaaŋɔ̂i gôlo-ƀelai mɛni mai. Da kɛ̀ mɛni kpɔ̂lu su, Yâwɛɛ a pâi dí kulâi zu.

2A pâi dímaa kɔ̃ɔ̂i gɛ́ dímɛi kâa, lii-see kɛ́ ƀò díyêei ǹɔii ma. Vé pâi ǹɛɛ̂i naa díkpɔara-ƀelai da é díyee mɛi ɣále.

3Da kɛ̀ kɔlɛ̂i a pâi díƀalôi, é gɛ́ dítoo díkɔlɔi, díkponoi é kpanaŋ.

4Ŋá m̀o ńyɛɛ, “Óo Yâwɛɛ, ŋa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a yá, ḿaloŋ káa í ḿbalo!”

5 Ŋ́gbɔara-ƀelai díkili ŋa siâi nyɔ́mɔɔ̂i é pîlaŋ ḿâ. Da ŋ̀wɛ̂lii nɔ́ ŋá sáa nûa dí nia ńaa ma.

6Da a pà ńaa kâai, ŋ̀óoi a m̀o ḿâi, gáa a dee ǹíi su pere ŋ̀ɔi ma. A lì pôlu gɛ ńaa ƀò a ǹyɔ́mɔɔ, gɛ́ lì a ńaa nyɔ́mɔɔ ƀɛ́i kélee a lî naai.

7 Ŋ́gbɔara-ƀelai da kɛ́ lônoi díkîe ni pɔ́ ninîŋ woo su é pîlaŋ ḿâ, díkɛ mɛni kpɛtɛɛ nyɔ́mɔɔ-ŋa kɛ̀ a gɛɛ dí gɛ́ ŋámɔ̃lɛ-laai su é kôyaa.

8Da kɛ́ m̀ôi dîyɛɛi, “Gɔlɔ-felai tí mai gáa a kɔlɔ-fela kpanaŋ. Vé pâi kulâi zu.”

9Ŋáwɛli kɛ́-maa-ƀelai kpîŋ ńâai a diai, kwa dîa ni kwa kâa kúlaa mii gîe mai, díkelee da tɔɔ ḿâ.

10Óo Yâwɛɛ, ḿaloŋ káa í gɛ́ ŋá ŋɔ́nɔ tóo ŋ́gɔlɔi, ŋ́gbonoi é kpanaŋ, m̀ɛnii ŋ́gbɔara-ƀelai da gɛ́ a ńyãai, ŋá gba kula dîa.

11A kɛ̀ tí, ŋa pâi gɔ̂lɔnii a gɛɛ ílii lâai ḿɛni ma, ŋ́gbɔara-ƀelai yée fa pɔ̂ri tɛɛ̂i ḿâ.

12Ya pâi kɛ̂i ŋ́gɔlɛ a ɣele kélee íkɛ kpɔŋ ḿâ, kpɛ́ni fêi, ńdûa pere kélee sãâi.

13Ka laa maa tɛ̂ tɛɛ Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ pɔ́! Ka laa maa tɛ̂ tɛɛ bɔ́ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

É kɛ́ tí! É kɛ́ tí!

Wule-woo-ŋa 42

© 2014 Bible Society in Liberia.

Gɔlɔi-kpûu veerɛi
(42:1--72:20)
Kɔ **sôŋ-laa su-nuu ŋɔɣâla fɛli-wooi**

Koa ǹônii-sinaai díwulei nyii dí bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Berei kpele-wɛli a pîlaŋ sua sòŋ la gɛ́ yá kɛ̂i kɔ̀ri a gɛɛ é gbele lai, bere nɔ́ ƀé Ŋáɣâlai maa mɛ̂ni kpáaŋ káa la ḿâ.

2Gɛ̀-ɣele ma Ɣalai, ímaa mɛ̂ni gbáaŋ káa ḿâ. Lé ɣele ƀé ŋa pâi ŋ́ɛi lâai la yâi?

3Ŋa wɔ̂lɔi yâ a fólo da kpíni. Ŋ́ɛi-ya a kɛ́ nɔ́ a ŋ́gɔnɔŋ. Ŋ́gbɔara-ƀelai da kɛ́ nɔ́ ḿarê kɛ̂i dîɛ ḿâi, “Mí kpîŋ ƀé Íɣâlai káa naai?”

4Ŋa ŋ́gili ŋá sìa é pîlaŋ ŋ̀ele-ŋai dîa ŋá kâa kɛ̀ ḿarâai ténin tɔ̂i la kúkɛ lɔ̀ Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mui, ńii a tòo pôlu a ŋ̀ánaa. Berei da kâa kɛ̀ Ɣâla láa ma tɛ̂i la ɣelêi perei, maa koi-nɛ̃ɛ wooi tíŋ káa niî ŋ́ôlii.

5Ŋa malôŋ see ƀôi lé mɛ̂ni ma? Ńii a kɔ́ kɔ̂i lé mɛ̂ni ma? Ŋa pâi ŋ́gili tɔ̂i Ɣâla ma, ŋá ǹáa ma tɛ́ ŋ́ɔnɔ. Ǹyaa ƀa ŋ́uŋ ma ƀó-nuui da Ŋáɣâlai.

6-7Tãi ŋá kɛ̀ la gɔ-soŋ-laai sui, ŋá ŋ́gili ŋá sìa é pîlaŋ m̀a. A gɛ́ maloŋ too maa a pá ḿbɔ yɛ̂ɛ yá ŋɔzikɛ-zikɛ, ŋa kɛ́ wúlee yɛ̂ɛ ya-fɛ̂ɛ tíŋ. Gáa yɛ̂ɛ súluŋ ƀé kulâi Zɔdiŋ Ya-leei tôŋ ma Ɛmɔŋ Yeei da Miza yeei loai.

8Yâwɛɛ è ŋ́wɛlini a kpíni da fólo. M̀ɛni ma, ŋa ǹáa ma tɛ́ wule tòo a kpíni da fólo ŋ́gɛ Ŋáɣâlai fɛ̂li nyii fúlu-laa tɛ̀ɛ ḿbɔi.

9Ŋá wɔ̀lɔ Ŋáɣâlai ma nyii gáa a ḿaa kɔ̃ɔ-nuu da ŋákɔnii ńyɛɛ, “Ya nia ḿâ lé mɛni ma? Ya ǹɛɛ̂i naa ŋ́gbɔara-ƀelai díkɛ tùa ŋí a ńyãa a dáre kɛ́ɛ ŋí ŋ́gɛ mɔ̃lɛ lé mɛni ma?”

10Ŋa mɔ̃lɛ̂i a ŋ̀ánaa. Kɛ́lɛ ŋ́gbɔara-ƀelai díkaa nɔ́ ɣɛ́lɛ maa kulâi ŋ́gbonôi díkɛ m̀o ḿâ dîyɛɛi, “Mí kpîŋ ƀé Íɣâlai káa naai?”

11Ŋa malôŋ see ƀôi lé mɛni ma? Ńii a kɔ kɔ̂i lé mɛni ma? Ŋa pâi ŋ́gili tɔ̂i Ɣâla ma ŋá ǹáa ma tɛ́ ŋ́ɔnɔ. Ǹyaa ƀa ŋ́uŋ ma ƀó-nuui da Ŋáɣâlai.

Wule-woo-ŋa 43

Kɔ soŋ-laa su-nuu ŋɔɣâla fɛli-wooi
(Wule-woo-ŋa 42 kpéli)

1Óo Ɣâla, ǹɛ́ a gɛɛ ḿaa waâi. Ḿaa kɔ̃ɔ diai yêei dífe láa ní a ímaa mɛ̂nii. Ŋ́gula kíri-ƀela da wôya-ƀela yêei.

2Yá ƀa Ŋáɣâlai. Yá ƀa ŋ́uŋ ma ƀó-nuui. Ya nia ḿâ lé mɛni ma? Ya ǹɛɛ̂i naa ŋ́gbɔara-ƀelai díkɛ tùa ŋí a ńyãa a dáre kɛ́ɛ ŋí ŋ́gɛ mɔ̃lɛ lé mɛni ma?

3Ǹɛɛ naa íkwaa ponoɔɔi da ítɔ̃yâ-laai, díkɛ a ńdeniŋ tɔɔ sãa, dí pá a ńyãa íyee maa waai Zãiyɔŋ ma, ŋ́gɛ ƀò naa Íperɛ Kɛ́tɛi mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Óo Ɲáɣâlai, gɛ̀ ní, ŋa pâi liî íteƀelei ma ŋá ífɛli naa, kpɛ́ni fêi, yá ƀa gɛ̀ ŋ́gɛ koi-nɛ̃ɛ kùla. Ɲa pâi kɔnîŋ ɣâlei ŋá laa ma tɛ̂ wule too yâ, óo Ɣâla, yá nɔ́ ƀa Ɲáɣâlai.

5Ɲa malôŋ see ƀôi a ŋ̀ánaa lé mɛni ma? Ńii a kɔ kɔ̂i lé mɛni ma? Ɲa pâi ŋ́gili tɔ̂i Ɣâla ma ŋá ǹáa ma tɛ́ ŋɔ́nɔ. Ǹyaa ƀa ŋ́uŋ ma ƀó-nuui da Ɲáɣâlai.

Wule-woo-ŋa 44

Ɣâla fɛliɛɛ maa kɔ̃ɔ mɛni ma

Koa ǹônii-sinaai díwulei nyii dí bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Óo Ɣâla, m̀ɛni-ŋai ya gɛ̂i, kúa kpîŋ kwa dùŋ mɛni a kúkpîŋ woli. Kúnâŋ pɔlɔ-ni dí m̀ɛni kpaya-kpayai mɛni ƀò kûa í gɛ̀, tãi su kôyaa tɛɛ pôlu mai.

2Dí m̀o kûa berei diai dífe láa ní a ímaa mɛ̂nii, í díkpɛ̀ la ǹɔii ma, í dɛ́ɛ ínûai pɔ́i. Kú m̀ɛni berei í lɔii-ŋuŋ-ŋa su-ƀela kula maa kɛ̀ la, da berei í lûwa làa la ínûai dîa a gɛɛ dí ƀûu ƀói.

3Ínûai dífe ǹɔii su-ƀelai yée mɛi ɣále ní a díƀoa-sɔkpɔ-ŋai, kpaa máŋ díkpîŋ wala-wala-laai. Kɛ́lɛ yá ƀé gɛ̀ a íwala-wala-laai da íkɛ naa-laai. Íkɛ naai maa laa laai è ǹɛ a gɛɛ í díwɛlini.

4Yá ƀa ŋ́kâloŋ da Ɲáɣâlai. Yá ƀa gɛ̀ ínûai dí kɛ́ díkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣâle.

5Íwala-wala-laai ƀa gɛ̀ kúkɛ kúkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣâle.

6Fé láa ní a ŋátɔ̃ai, kpaa máŋ ŋáƀoa-sɔkpɔi ŋ́uŋ ma ƀó mɛ̂ni ma.

7Kɛ́lɛ ya kúŋuŋ ma ƀó kúkpɔara-ƀelai yɛ̂ei, diai dítɔ̂i kûai í díyee mɛi ɣále.

8Kwa yoŋka tèe a ímaa mɛ̂ni a ɣele kélee, kúyee séɛɛ m̀ɛni lɛ́lɛɛi mu ya gɛ́ kûɛ a ɣele kéleei.

9Kɛ́lɛ gáa, ya íyee kúla kúmù, ya gɛ́ kúkpɔara-ƀelai da kúyee mɛi ɣále. Ífe ŋɔ́nɔ kɔ̂i kúmɛni ma.

10Ya gɛ́ kwa pú kúkpɔara-ƀelai yɛ̂ei, da kúkɔ̃liŋ kélee síɣe da lí a dia.

11Ya gɛ́ nûa díkɛ kúpàa yɛ̂ɛ ƀála-ŋa. Kwa táa-tàa lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su.

12Ya íkpɔɔi nûai kɔlɛ̂i a dísɔ̃ɔ kuro-te yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé dímɛni fé kpanaŋ ní, ǹyaŋ ífe gɛ̂ni da sɔlɔ ƀôi zu.

13Kúkɔlɛ ma-ƀelai da m̀ɛnii kâai ya gɛ̂i a kúai, díkɛ ɣɛ́lɛ maa kùla kúkponôi.

14Ya gɛ́ kwa kɛ́ nɔ́ a ɣɛ́lɛ maa sɛŋ ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su-ƀelai yɛ̂ei. Da kɛ́ tɛɛ̂i, díkɛ díŋuŋ kpɛ̂mɛŋ a kúa.

15Ƀaa kûla maa sɛ̂lɛŋɔɔi ḿâ, ŋumɛ kpɛ́ɛ pôlu a ḿbaa.

16Nûa da kpɛ́ni-ŋa da kɛ́ ɣɛ̂lɛi ḿâ díkɛ dísĩ̂a mìi a ńyãa, da kɛ̀ ŋ́gbɔara-ƀelai kâai díyee kɛ́ tɛɛ ḿâ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Ǹmɛni-ŋai ŋí kélee da kɛ̂i a kûa, berei máŋ kúfe niâi la yâ, kpaa máŋ kú gbanaŋ-wooi ɣále nyii gáa kwa kâa ni kúloai.

18Kúfe niî kúpôlu fé ní yɛ̂, kpaa máŋ kú kúyee kúla ítɔ̂ŋ-ŋai mu.

19Ǹyaa ká ŋí yâa gɛ́ kɔlɔ a kpɛɛ kûa kwa lɛɛ fɛnɛ-sãa sáma, ya kú lɛ́ɛ kpíni su pîlaŋɔɔ su.

20À kɛ̀ kwa kpera Kúɣâlai fɛlîi, kúkɛ lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su-ɓela díkpɛtɛ ɣâla-ŋa fɛ̂li,

21gɛ̀ nî ya gɔ́lɔŋ, kpɛ́ni fêi, í kúlii su mɛni kélee kɔ́lɔŋ.

22Kɛ́lɛ ímaa mɛ̂ni ɓé nûa da kútama ɣele kúpaâi la a kpíni da fólo, díkɛ kúta-ŋa sòŋ a ǹyɔ́mɔɔ yɛ̂ɛ ɓála-ŋa ɓé da pá dípaâi.

23Ǹuu-namui, ímu-siɣe, ífe ǹyii. Ya nyiî lé mɛni ma? Ímu-siɣe. Ífe íyee kùla kúmù wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

24Ya íŋɛi loôi kûa lé mɛni ma? Ífe nìa kúmɔ̃lɛ-laai da kúmɛni kpôlui ma.

25Kwa too kpɔ́ ǹɔii ma kpala-ɣala, kúkɛ ɓò lâani m̀uluŋ su.

26Pá í kpɔ́ŋ kûa, í kúŋuŋ ma ɓó íwɛli kɛ́-maai sârai.

Wule-woo-ŋa 45

Kâloŋ ǹɛnî kula wule

Ŋwɛ*li kɛ́-maa wulei Koa ǹônii-sinaai dí bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ɓelai láa túɛ-nuui mɛni mai*

1Wóo lɛ́lɛɛ-ŋa da ńii láa fɛ̂ɛ, ŋa kɛ̀ wule toôi gâloŋ ma. Berei kpɔ́ nɔ́ kɔlɔ pɔ̃yɛ-nuu a kɔlɔ-kpáu sìɣe la gbɛtɛɛ kɔlɔ pɔ̃yɛ mɛni mai, bere nɔ́ ɓé ŋ̀gbîŋ kpɛtɛ̂ɛi la ŋ̀ulei ŋí too mɛ̂ni ma.

2Yá ɓa zurɔ̂ŋ lɛ́lɛɛi ŋ̀ɛ́niɛi su sinaai kélee sáma. Ya lôno a zu ponoɔɔ. Ǹmɛni ma, Ɣâla a lûwa láa yâ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

3Íɓoa-sɔkpɔi tóo íleŋei, gâloŋ wála-walaai. Ímu wuyɛ̂ɛi, ɓaa kɛ́-maa kɛ́ ɓò yâ.

4Ímu-siɣe ímu wûyɛ-laai su í kɔ́ yée mɛi ɣále tɔ̃yâ-laa da teniŋ ɓô-laa maa kɔ̃ɔ mɛni ma. Ya pâi lɔii ŋuŋ láa túɛ-ɓela wála-wala-ŋa dámaa yée mɛi ɣâlei a íwala-walai.

5Ítɔ̃a-ŋai ŋá sɛ́niɛɛ̂i. Ya pâi íkpɔara-ɓelai ɓónîi la é seri dílii gbɛ̃ ma é ɓɔ́ zu. Lɔii-ŋuŋ támaa da pâi toôi íkɔɔ mu.

6Gâloŋ-laai Ɣâla a dɛɛ ípɔi, gɔyaŋ fé ma. Ya ínûai mɛi kâai a teniŋ ɓô-pere.

7Í tɔ̃yâ mɛni wɛ́lini. Ífe wɛ́lini a mɛni nyɔ́mɔɔ kélee da. Sâpoi ŋí ɓé Ɣâla nyii gáa a Íɣâlai a ísiɣe la, a íkɛ a kâloŋ, a ísee. Kâloŋ da fé seri ní ípɔ.

8Wúru-ya kúŋ nɛ̃ɛ puɔ̂i íseɣei ma gwaa kélee. Ípɛrɛi mu kpɛtɛɛ̂i a séle nyîŋ-ŋa, wule too-ɓela díkɛ kɔnîŋ ɣàle yâ, ílii láa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Kâloŋ-lonii nɛyaa díkaa ǹɛyâai sáma nyii-ŋai ƀaa kɛ́-maa kɛ́tɛ káa dîa íkâloŋ-laai sui. Ípɛrɛ-leei káa tɔɔni ílaa mii yee mɛi pere, m̀aa ɣiriɛɛ a gôo maa ɣiri-sãa.

10Yái gâloŋ a gbɛ̀tɛ a gɛɛ é íkula a nɛnî, íwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma ŋa pá m̀ôi yâi. Nia ínûai dîa da íkaa-laai su-ƀelai kpéle-ŋai.

11Ílɛlɛ pere a pâi gɛ̂i gâloŋ é íwɛli. Ǹyaa ƀa ínuu-namui, fɛ̂ɛ í ŋ̀óo mɛni.

12Taya taa-leei su-ƀelai da pâi pâi a sama sãa ípɔ. Dɔɔ-ƀela kpaya-kpayai da pâi pâi a dítɔɔ-sãa sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋai zîi támaa ípɔ a gɛɛ dí ílii kúla.

13Gâloŋ ǹóŋ-nɛnii káa gâloŋ-pɛrɛi mu maa ɣiriɛɛi kpɔ́ a ǹɛ̂lɛɛ. Zeɣei gáa m̀ai, balâai a gôo yee-kâro.

14Ŋɔyokpoi pɔ̃yɛ lɛ̂lɛɛi. M̀arâŋ nɛni-kpela-ŋai da tɔɔni bôlu pere, díkɛ pà gâloŋ pɔ́ naa pere.

15Dílii nɛ̃ɛ̂i díkɛ koi-nɛ̃ɛ kùla, díkɛ lɔ̀ gâloŋ pɛrɛi mu.

16Yá ƀa ŋákâloŋ. Ya pâi lônii-sinaa támaa maa sɔlɔ ƀôi. Da pâi kâloŋ-laa kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ dínûa pɔlɔ-ŋai. Ya pâi díkɛ̂i a nûa láa túɛ-ƀela ŋ̀ɛniɛi gwaa kélee ma.

17Ŋa pâi gɛ̂i ŋ̀ɛniɛi su-ƀelai kélee díkɛ ƀaa kɛ́-maa tɛɛ ípɔ. Da pâi kɛ̂i ílaa ma tɛ̂i wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

Wule-woo-ŋa 46

Ɣâla káa kúkɔlɛ

Koa ǹônii-sinaai díwulei nyii dí bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Ɣâla ƀa kúmaa kɔ̃ɔ-nuui. Ǹyaa ƀa gɛ̀ kúkponôi é kpanaŋ. Gbîŋ kpɛtɛɛi a tãi kélee a gɛɛ é kpɔ́ŋ mâa tɛɛ kúpɔ kwa kɛ̀ mɛni kpɔ̂lu su.

2M̀ɛni ma, kúfe pâi yaôi a nɛ̃ɛ ma kpîŋ ǹɔii kɛ́ kpɛ̃liŋ, ǹyée kpaya-kpayai díkɛ tòo yúo su díkɛ yèŋ gbôŋ ma,

3kpaa máŋ ǹyúo-ŋai díkɛ tòo díkɛ fule-fule, ǹyée pɛlɛ-pɛlɛɛi díkɛ ƀùleŋ díkɛ tòo a wála-wala laa.

4Ya-lee da káa naa nyii a pâ a lii-nɛ̃ɛ ǹûai pɔ́ Ǹ̀âla Kɛ́tɛi ŋɔtaa-lee kɛ́tɛi su ƀɛ̂i ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi káa naai.

5Ɣâla káa daa-lee kɛ́tɛi tí su. Núu da fé pâi wɔ́lɔ naa su-karai. A pâi pâi a ɣele ƀɔ̂i kpini é kpɔŋ mâa tɛɛ bɔ́.

6Lɔii-ŋuŋ-ŋa díkaa túmo-tumoi, kâloŋ-laa-ŋa díkɛ kpɛ̃liŋ. Ɣâla è lòno, ŋ̀óo kɛ́ ƀò yɛ̂ɛ ŋ̀ele-gbana, ǹɔii ŋûŋ-ŋai díkɛ sèɣeŋ.

7Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi káa kúkɔlɛ ma. Zeeka Ŋɔɣâlai ƀa kúŋuŋ ma ƀó-nuui.

8Ka pá ka m̀ɛni-ŋai káa Yâwɛɛ a gɛ́i. Ka m̀ɛni mĩli-mili-ŋai káa a gɛ́ ǹɔii mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9A kɔ́ mɛni-ŋa kpera ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee. A gerâŋ-ŋai su ɣále-ɣale, a gbála-ŋai su-kara, a gbála ŋá ɣále kɔli-ŋai kéreŋ.

10Ɣâla a m̀ôi ǹyɛɛi, “Ka kpera kôi kákîe-ni pɔ́. Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ ńyãa ɓa Ɣâla. Ŋáwala-wala-laai káa ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee mɛi ŋ̀ɛ́niɛi su.”

11Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi káa kúkɔlɛ ma. Zeeka Ŋɔɣâlai ɓa kúŋuŋ ma ɓó-nuui.

Wule-woo-ŋa 47

Ɣâla ɓa Gâloŋ Kɛ́tɛi ŋ̀ɛ́niɛi su

Koa ǹônii-sinaai díwulei nyii dí bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ɓelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Kákelee ka káyee ŋá lókwa a koi-nɛ̃ɛ pere. Ka Ɣâla láa ma tɛ́ a wule-ŋa.

2Fɛ̂ɛ kwa yào Ǹâla Kɛ́tɛi Yâwɛɛ ma. Ǹyaa ɓa gâloŋ kɛ́tɛi, gɛ́ ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee mɛi kâa.

3A gɛ̀ kú kúkpɔara-ɓelai yée mɛi ɣále. A wála-wala tɛ̀ɛ kúpɔ a gɛɛ kúkɛ ǹɔii ŋûŋ-ŋai mɛi.

4Ǹɔii kwa mai, ǹyaa ɓé kúpù naa. Gáa a Zeeka ŋɔsuui su-ɓelai pɔ́ɔ nyii-ŋai è díwɛ̂linii.

5Ɣâla a tɛ́ a see ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋá. Ka túru fɛ́ɛ ká láɣi a ɣelêi pere a koi-nɛ̃ɛ, tãi Yâwɛɛ a kɛ̂ tɛ̂i la ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋái.

6Ka laa maa tɛ̂ wule-ŋa too Ɣâla ma. Ka laa maa tɛ̂ wule too kúkâloŋ ma.

7Ɣâla káa a kâloŋ ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee mɛni ma. Ka laa maa tɛ̂ wule-ŋa too mà.

8A sêe ŋɔkâloŋ see-sɛŋ maa waai ŋá, gɛ́ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai mɛi kâa.

9Dínûai láa túɛ-ɓelai da pà díkîe ma, da kɛ́ a Eberaɣɛ̃ɛ Ŋɔɣâlai ŋɔnûa. Díkelee da díkɔ kɔ́-sãai tɛ́ɛ Ɣâla pɔ́ díkɛ ǹáa maa tɛ̀.

Wule-woo-ŋa 48

Zãiyɔŋ ɓa Ɣâla ŋɔtaa-leei

Koa ǹônii-sinaai díwulei nyii dí bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ɓelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Yâwɛɛ kɛ̂tɛi. Gɛ̂tɛi, fɛ̂ɛ nûa dí ǹáa ma tɛ́ kpɔ́ a ŋ̀ánaa Ɣâla ŋɔtaa-lee kɛ́tɛi su ǹyée maa waai ma.

2Ɣâla ŋɔyéei Zãiyɔŋ tɔ̂i a ŋ̀ánaa, maa waa. Gâloŋ kɛ́tɛi ŋɔtaa-leei a pâ a lii-see ŋ̀ɛ́niɛi su-ɓelai pɔ́, díkɛ koi-nɛ̃ɛ kula.

3Ɣâla a ǹɛ́ kûa a gɛɛ a pɔ̂ri kúŋuŋ ma ɓôi daa-lee maa kónaŋɔ̂ɔi su.

4Gâloŋ-ŋai dí díwoo pù gîe ma, dí pá a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Zãiyɔŋ ma.

5Kɛ́lɛ díkɛɛ da gáai, dí yào dí pú pôlu.

6Dí kɛ̀ yaôi, díkɛ kpɛ̃liŋ yɛ̂ɛ nɛnî ɓé koi-tee su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Dí kɛ̀ kpɛ̃lini yɛ̂ɛ yá ŋá-keleŋ-ŋa ƀé fãa kpɛ́ɛ pôlu a kɛ̀ lókwa-lôkwai dîa.

8Kú m̀ɛnii mɛ̂ni ɣâla a gɛ̀i, ǹyaŋ kwaâ naa káa Yâwɛɛ, Ǹwála-wâla kélee ɣalai ŋɔtaa-leei su. A pâi naa maa kɔ̃ɔ̂i wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

9Ípɛrɛ Kɛ́tɛi mu ƀé, óo ɣâla, kwa kúkili ŋá sia naa é pîlaŋ íwɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai ma.

10Nûa da ílaa maa tɛ̀ kwaa kélee ma. Íkɛtɛ-laai maa mɛ̂ni duŋ káa ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee ma. Ya nûa mɛi kâa a tɔ̃yâ-pere.

11Gɛ́ Zãiyɔŋ-ƀelai líi é nɛ̃ɛ. Ya nûa dímɛni ŋá tèe a tɔ̃yâ-pere. Gɛ́ Zuda-ƀelai dí koi-nɛ̃ɛ kula daa-lee-ŋai su Zuda kpiniŋ su.

12Ɣâla ŋɔnûai, ka tínaŋ Zãiyɔŋ ma, ká ǹyeŋkɛ̂ŋ-ŋai lóno.

13Ka ziɣãŋ-ŋai káa dí tínaŋɔ̂ɔi daa lɛ̂ei mai, ká ziɣãŋ-ŋai maa kpɛ́ɛ dínaŋɔɔ̂i bɛ́rɛ-ŋai dîai, a gɛɛ ká m̀ó diai dîa pâi lɛ̂ɛi naa dí tínaa tuɛ perei kâai,

14“Ɣâla ŋí káa a Kuɣâla wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. A pâi kɛ̂i kútenin̨ tɔ̂i tãi nɔ́ kúkaa la ɣele mai.”

Wule-woo-ŋa 49

Núu kíli tɔ̂ɔ ŋɔtɔɔ-sãai dîa káa nɔ́ a ƀoo mɛni

Koa ǹônii-sinaai díwulei nyii dí bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Ŋánûa, ka káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ŋí ma. Káai ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kéleei, ka káwoli tɔ́ɔ.

2Ka káwoli tɔ́ɔ núu kpaya-kpaya da bɛlɛ-pɛlɛɛ, tɔɔ-ƀela da kôlo-ƀela.

3Ŋa pâi lônoi kápɔ a zu ponoɔɔ a táre pere.

4Ŋa pâi lônoi kápɔ sãŋ-woo-ŋa su, ŋá ŋ̀á lɛ́ kâa kɔnîŋ-woo-ŋa su a gɛɛ ká zu kula.

5Fé yaôi mɛni kpɔ̂lu da kélee ma, berei máŋ ŋ̀gbɔara-ƀelai tínaŋɔ̂ɔi la m̀âi.

6Díkaa a núu sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa. Díkili tɔ̂i nɔ́ díkɔ̃liŋ-ŋai dîa, díkɛ yoŋka tèe a dîa.

7Tɔ̃yâ ma núu da fa pɔ̂ri gbîŋ ŋuŋ ma ƀôi. Núu da fa pɔ̂ri ŋɔfúlu-laai vela-fei kɛ̂i Ɣâla yɛ̂ei,

8kpɛ́ni fɛ̂i, núu-kpune ŋɔfúlu-laai sɔ̃ɔ kɛ̂tɛi. Tɔɔ sɛŋ da sɔ̃ɔ fé gula kɛ̂ɛ ƀó ní ǹyá mɛni ma.

9Tɔɔ sɛŋ da fa pɔ̂ri núu kɛ̂i va sâa, gɛ́ ƀò nɔ́ ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

10Táre nuu a sâa, ƀoo nuu ǹyaa máŋ gɛ́ sàa. Díkelee díkɔ̃liŋ a lɛ̂ɛ nûa da kpɛ́ni-ŋa yɛ̂ei.

11Dípɔ-taai ƀa m̀olôŋ su. Nàa ƀé da pâi kɛ̂i naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ, berei máŋ díkɛ la ɣele ma díkpɔɔi yee mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Núu da ŋɔtɔɔ-sãa fa pɔ̂ri gulâi saa yêei. Núu kélee a pâi saâi nɔ́ yɛ̂ɛ berei sua-ŋa da sâa lai.

13Ǹɛnii ŋí ƀa kɛ̂ a diai díkili tɔ̂i díkɔ̃liŋ mai, da dípôlu-ƀelai.

14Díkaa yɛ̂ɛ ƀála-ŋa. Saa ƀa dímɛi káa-nuu, gɛ́ dítenin tɔ̀ɔ m̀olôŋ su. Deniŋ ƀô-ƀelai da pâi kɛ̂i siâi díƀolôŋ mɛi a ɣele-wala díkpono kɛ́ ƀò ǹɔii mu pere póŋ-poŋ gɛ́ lùla m̀olôŋ su saa táa.

15Kɛ́lɛ Ɣâla a pâi ŋ́uŋ maa ƀôi, é ŋ́gula saa ŋɔwála-wala-laai yêei.

16Núu da a tɔ̀ɔ, m̀aa mɛ̂ni fé ílii sɛ̀lɛŋ, a nɛ̃ɛ ma kpîŋ maa nuui ŋɔtɔɔ-laai su é kɛ́tɛ.

17A sàa vé pâi liî a dia. Dífe pâi ǹoôi a gɔ̃liŋ.

18Tãi gáa la ɣele mai, ǹíi lâai. Nûa da pâi ǹáa maa tɛ̂i nɔ́ a kɛ̀ dûa pere lɛ̂lɛɛi.

19A sàa a lî ŋɔnúu pɔ̂lɔ-ŋai pɔ́ naa, ƀɛ́i ǹaa kpíniɛɛi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

20Núu ŋɔkɛ́tɛ-laai fa ŋ̀uŋ ma ƀò saa yêei. Núu-kpune a sâa nɔ́ yɛ̂ɛ bere sua-ŋa da sâa lai.

Wule-woo-ŋa 50

Berei núu a pɔ̂ri Ɣâla fɛlîi la a tɔ̃yâ-perei

Asafa ŋɔwulei

1Ǹwála-wâla kélee Ɣâlai, Yâwɛɛ è lono. È ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀelai kélee tòli é síɣe vóloi kulâi pere é tóo vóloi liî-pere.

2Ɣâla ŋɔfólo-laa kɛ́tɛi è kùla Zãiyɔŋ, nyii gáa a daa-lee kɛ́tɛi nyii maa-waai ŋɔlɛ́lɛ laai sui.

3Kúɣâlai fé m̀ɛi saa ní gɛ́ pà. Ŋɔŋ sôŋ kɛ́tɛ káa dúɛ gɛ́ pà. Fãa kɛ́tɛ tínaŋɔ̂ɔi m̀a.

4È ŋ̀elei da ǹɔii tôli a gɛɛ díkɛ a ŋɔsêre-ŋa, díkɛ gàa gɛ́ ŋɔnûai dímɛnii ŋá tèe.

5Ɣâla è m̀o ǹyɛɛ, “Tɔɔ ŋ́ateniŋ ƀô-ƀelai dípa ŋ́ɛi-tuɛ, diai nyii-ŋai kpanaŋ-woo kɛ̀ ǹyêei a sâla kuláa ḿîi.”

6Ǹele-kɔlɔŋ è m̀o a gɛɛ Ɣâla ténin ƀôɔɔi, kpɛ́ni-fei, ǹyaa kpîŋ gáa a mɛni sâa ƀó-nuu.

7Ɣâla è mò ǹyɛɛi, “Ŋánûa, ka káwoli tɔ́ɔ. Ŋa pâi lônoi, ŋá ká mɛni nyɔ́mɔɔi lɛ́ kâa, káai a Eezuɛ-ƀelai. Ńyãa ƀa Ɣâla, nyii gáa a Káɣâlai.

8Ḿve kákùla maa kɛ́ ní kásâla-ŋai mɛ̂ni ma, da géreŋ-sala-ŋai ká pá la ḿbɔ a tãi kélee ḿɛ̂ni ma.

9Ḿve niŋa sîrɛ da wɛ̂lii nyii-ŋai díkaa kákpâlaŋ ŋ́ái, kpaa máŋ m̀oli sîrɛ ŋai díkaa kákpâlaŋ ŋ́ái.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Vɛnɛ-sãai díkaa ǹɔii sui, díkelee díkaa a ḿbɔɔ. Ǹiŋa-ŋai díkaa ǹyée wála tɔnɔi (1,000) mai, díkaa a ḿbɔɔ.

11 Ǹɔni-ŋai kélee káa a ḿbɔɔ, da vúlu-sãai kélee díkaa ǹɔɔi sui.

12“Eêi kɛ̀ puru kɛ́ ŋ́gɛ̀, ḿvêe kámarê kɛ̀ díta maa mɛ̂ni mà, kpɛ́ni-fei, ǹ́ɛniɛi da zu-sãa kélee káa a ḿbɔɔ.

13Ḿva niŋa sîrɛ-ŋa sua mîi, kpaa máŋ ŋá ƀoli-ŋa ŋãa kpéle?

14Ka sɛɣɛ-fei tɛ̀ɛ ḿbɔ a kásâla sama-sãai ḿɛ̂ni ma. Ká zãai nyii kélee ká kákono-tee lai, tɛ́ɛ ḿbɔ ńyãai a Ǹ̂ala Kɛ́tɛi.

15Tãi kélee ka kɛ̂ la mɛni kpɔ̂lu sui, ka ńdoli. Ŋa pâi ká ŋuŋ maa ƀôi. À kɛ̀ tí, ka pâi ńaa maa tɛ̂i.”

16Kɛ́lɛ Ɣâla è m̀o ǹ̩wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dîa ńyɛɛ, “Lé mɛni ƀé ka ŋátɔ̂ŋ-ŋai ƀôi la kákili ŋái? Lé mɛni ƀé ká lônoi la gɛ́ pìlaŋ ŋá kpanaŋ-wooi mai?

17Káfe fáa ní mà a gɛɛ ŋá kátenin tɔɔ. Ká káyee kúla ŋ́oo mù.

18Ŋúma-nuu nyii kélee ká gàai, ká gɛ̀ a kálâoi, ká kákpîŋ kɛ́ a wulu-wulu kɛ́-ƀela díƀarâa.

19“Kákpîŋ kpɛtɛ̂ɛi nɔ́ a gɛɛ ká lóno nyɔ́mɔɔ-ŋa kɛ́. Kafa tãi sìɣe a gɛɛ kálɛɛ kɛ́.

20Ká kpîŋ kpɛtɛ̂ɛi a gɛɛ ká mɛni lɛ́ɛ kákaayɔɔ-ŋai dîa, kákɛ dísɔŋ kɔ̂ri dîa.

21Ka m̀ɛni-ŋai ŋí kélee kɛ̀, kɛ́lɛ ḿve nîi mɛni da kɛ́ ní zu. M̀ɛni ma ká kɛ̀ gâai yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé ŋ́gaa yɛ̂ɛ káa. Kɛ́lɛ ŋa pâi nâa kákula maa kɛ̂i, ŋá m̀ɛnii-ŋa lɛ́ kpɔ́ kâa a zu-ponoɔɔ.

22“Kâai káfa káwoli tɔ̀ɔ ḿâi, ka nyíŋi mɛ́ni. À wàla kɛ́ tí, ŋa pâi ká su karâi, ǹyaŋ núu da fé pâi kɛ̂i naa é ká kula yɛ̂ei kɛ́.

23Sɛɣɛ-fei tɛ̂ɛ ƀé gáa a zãâi nyii a ƀaa-kɛ ma tɛ̂ɛ ḿbɔ. Tɔ̃yâ ma ŋa pâi diai kélee da díwoli tɔ̂ɔ ḿâi ŋuŋ-ma ƀoi.”

Wule-woo-ŋa 51

Sɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ maa Ɣâla fɛliɛɛ

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ǹ̩ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni ma tãi Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Neetaŋ è lòno la bɔ́ tãi è nyìi la a Bɛsiƀai

1Óo Ɣâla, ŋ́ɛi malôŋ káa yɛ̂ɛ berei íwɛli kɛ́-maai su kɛ̂tɛi lai. Ŋá sɔnyɔ̂ŋ wáa mî ḿâ yɛ̂ɛ berei ímaloŋ kâai su kɛ̂tɛi lai.

2Ŋá ŋwana-lɔ̂ɔ-tuai wáa mî ḿâ, ímaa wáa í ŋ́gula mî ŋásɔnyɔ̂ŋ su.

3Ŋá ŋásɔnyɔ̂ŋ kɔ́lɔŋ. Ŋásɔnyɔ̂ŋ kíli káa ŋá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Ŋá sɔnyɔ̂ŋ ké a yá, yá tɔnɔ nɔ́ ɓé ŋá sɔnyɔ̂ŋ ké a yá. Ŋá m̀ɛnii kɛ̂ nyii ya dòli a
ŋwana-lɔ̂ɔ-tuai. M̀ɛni ma íŋa mɛnii ŋá tèe a zɑ̃́a. Ísɔŋ fé yá ŋá mɛnii ŋá téɛɛi mɛni
ma.

5É síɣe ḿaa-sɔlɔ ɓó tãi ma, ŋ́gaa nɔ́ a ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu. É síɣe tãi mâ ńee è ḿaa kôo
sìɣe lai, ŋ́gaa nɔ́ a sɔnyɔ̂ŋ nuu.

6Teniŋ ɓô da tɔ̃yâ laa nɔ́ ɓé í ŋ̀wɛli ní. Ńii láa fɛ̂ɛ a ítarei.

7Ŋásɔnyɔ̂ŋ wáa ḿâ, gɛ̀ ní ŋa pâi kɛ̂i a ḿaa waa. Ŋ́waa ḿî, gɛ̀ ní ŋa pâi kɛ̂i fôloi yɛ̂ɛ
yee-fũa.

8Ǹɛ́ɛ naa ŋá lii-nɛ̃ɛ tuŋ mɛni, gɛ̀ ní ńii a pâi nɛ̃ɛ̂i. Ǹyaŋ berei máŋ ya ŋ́gîiŋ la ya
ḿvũa-fũai, ŋa pâi lii-nɛ̃ɛ kulâi ŋɔ́nɔ a ɣele da.

9Ŋásɔnyɔ̂ŋ-ŋai su mɛ̂ni lɛɛ, í ŋá ŋwana-lɔ̂ɔ-tuai wáa ḿâ.

10Óo Ɣâla, ŋá kili-ŋa-siai ké a m̀aa waa, íteniŋ ɓô da mɔ̂leŋ nina tɛɛ ḿbɔ.

11Ífe ŋ́gbɛ̀ íŋɛi-tuɛ. Ífe Ímɔ̂leŋ Maa Waai kùla ǹyêei.

12Ǹíi nɛ̃ɛ̂i nyii a kûla íɓalo-laai sui téɛ mî ḿbɔ. Ŋ́gili kúla a gɛɛ ŋá íwoo ŋàa sèe
ké.

13À kɛ̀ tí, ŋa pâi ítɔ̂ŋ lɛ̂i zɔnyɔ̂ŋ-ɓelai dîa,. A kɛ̀ tí da pâi tínanîi ípɔ naa pere.

14Óo Ɣâla, ŋ́gula mî núu paa mɛni su íŋuŋ ma ɓó. Gɛ̀ ní ŋa pâi ítɔ̃yâ laa maa-tuŋ
tôoi a lii-nɛ̃ɛ-pere.

15Ǹuu-namui, kpɔŋ-maa tɛɛ ḿbɔ ŋá lóno. Gɛ̀ ní ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i.

16Ífe sâla kúlaa wɛ̂li-ni, gɛ̀ ní ŋ́âi pɔrîi sâla kulâi yâ. Kéreŋ-sala fa ílii làa.

17Óo Ɣâla, zâlai nyii a ílii laai ɓa núu tûaa a maa yɛ̂ŋ-pere. Ífa íyee kùla ǹúui mù
nyii a ǹíi pène, m̀aa yeŋɔ̂i.

18Óo Ɣâla, tûa a Zãiyɔŋ a ǹɛ́lɛɛ íkpɔŋ m̀a. Ziɣãŋ tɔ́ɔ ŋɔ́nɔ pôlu í dínaŋ Zerusâlɛŋ
ma.

19Gɛ̀ ní ŋa pâi kúkereŋ sala da sâla da kpɛ́ni-ŋa kulâi yâ nyii a ílii laai. Ŋa pâi niŋa
sîrɛ-ŋa kulâi a sala íɣâla teɓelei ŋá.

Wule-woo-ŋa 52

Ɣâla ŋɔmɛni ŋá téɛɛi da ŋɔmaloŋ kâai

*Deeɓé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ɓelai láa túɛ-nuui mɛni ma a tãi ldɔŋ-nuui Doɛɛ è
mò la Sɔɔ ma a gɛɛ Deeɓé a lí Aimelɛ pɔ́naai*

1Lé mɛni ɓé ya íkpîŋ kɛ̂tɛi la, yá ŋwana-lɔ̂ɔ-nuui ŋí? Ɣâla ŋɔteniŋ ɓô laai kaa wɔ́lɔ
naa.

2Ya mɛni kpɛ̂tɛ a gɛɛ í íɓarâai su-kara. Ínɛŋ ŋáliɛɛi yɛ̂ɛ ŋuŋ-ɓo kɔli. Íkaa nɔ́ lɛ́ɛ
mɛni kpɛtɛ̂i a tãi kélee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Í mɛni nyɔ́mɔɔ wɛ̂li-ni é tɛ́ɛ mɛni lɛ́lɛɛ ma. Í lɛ́ɛ wɛ̂li-ni é tɛ́ɛ tɔ̃yâ ma.

4Yá ŋ̀wɛli nɔ́ a gɛɛ í ívarâai su-kara a íwoo, yá lɛ̀ɛ-nuui tí.

5M̀ɛni ma Ɣâla a pâi wɔ́lɔ kɛ̂i nɔ́ ímaa yenîi. A pâi ísonîi é íkula ípɛrɛi mu. A pâi ívulenîi é íkula vúlu-ɓelai dílɔii su.

6Deniŋ ɓô-ɓelai da pâi ǹaa kâai dí yao. Gɛ̀ ní da pâi ɣɛ̂lɛi yâ dí m̀o dîyɛɛi,

7"Ka ɓɛ́ káa, núu da ká ŋí nyii vé gíli tɔɔ ní Ɣâla ma a gɛɛ é m̀álo. Kɛ́lɛ, è gíli tɔ̀ɔ nɔ́ ŋɔtɔɔ-sãai dîa, gɛ́ ŋɔŋuŋ-ma ɓôi kɔ̂ri ŋɔŋwana-lɔ̂ɔ-tuai su."

8Kɛ́lɛ, ŋ́gaa nɔ́ yɛ̂ɛ ɔle-wuru nyii gáa ɓɔlɔ̂i Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mui. Ń̂âai a ŋɔwɛli-kɛ-maa kpanaŋɔɔi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

9Ɣâla, ŋa pâi wɔ́lɔ kɛ̂i nɔ́ ísɛɣɛ̂i fêi m̀ɛnii ya gɛ̂i ḿɛ̂ni ma ínûai ŋɛ́i-tuɛ. Ŋa pâi môi a gɛɛ ítûa-pere lɛ̂lɛɛi.

Wule-woo-ŋa 53

Núu-kpune ŋɔtua-pere nyɔ̂ŋ

(Wule-woo-ŋa 14)

Deeɓé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ɓelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Diai dífa mɛni ŋá kaai, da mò dílii su dîyɛɛi, "Ɣâla fé ɣele ma." Díkelee kpɔ́ díwôyai. Da mɛni nyɔ́mɔɔ maa pɔlɔ-pɔlɔɔ sii támaa kɛ̀. Ɣâla nîa mɛni kɛ́ nuu tɔnɔ kpîŋ fé dísama.

2Ɣâla káa ɣâla-taa gɛ́ núu-kpune kàa ǹɔii ma ɓɛ́. A díkâai à kɛ̀ dí táreɛɛ̂i, kpaa máŋ díta a vɛ̀li tɔ̃yâ-pere su.

3Díkelee da kula Ɣâla ŋɔpere sãai ma, da wôya mɛni tee-tee pú díŋuŋ su. Ɣâla nîa mɛni kɛ́ nuu tɔnɔ kpîŋ fé dísama. Vé tí a dɔnɔ kpîŋ.

4Ɣâla è m̀o ǹyɛɛi, "Táre da fé ǹûa ŋwana-lɔ̂ɔ-ŋai ŋí ŋuŋ su? Díɓoo ɓé m̀ɔɔ̂i? Da ŋánûai miî yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ kpólo miî. Dífa wɔ́lɔ ḿvɛ̀li ńyãa, Ɣâla a dɔnɔ kpîŋ."

5Kɛ́lɛ, da pâi yaôi, yɛ̂ɛ berei kpɔ́ dífe ta yao ní lai, kpɛ́ni fêi, Ɣâla a pâi ŋɔnûai kpɔara-ɓelai káo-ŋai taa-taai. Ɣâla a ǹyée kúla dí mu. M̀ɛni ma Eezuɛ a pâi díyee mɛi ɣâlei a ŋánaa.

6Ŋa Ɣâla fɛlîi a gɛɛ Eezuɛ a pâi kulâi Zãiyɔŋ é díyee mɛi ɣále. Eezuɛ-ɓelai líi a pâi nɛ̃ɛ̂i a tãi Ɣâla a pâi ŋɔ́nɔ gɛ̂i la díɓûu ɓó pôlui.

Wule-woo-ŋa 54

Ɣâla ɓa ŋákpɔŋ maa-nuui

Deeɓé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ɓelai láa túɛ-nuui mɛni ma a gɛɛ díkɛ dòo a ɣale-sãa tãi Zifi taai su-sinaai dí mò la Sɔɔ ma a gɛɛ Deeɓé káa loo-perei dílɔii kpînin̨ sui

1Óo Ɣâla, ḿalo mî a íwala-wala laai, íŋuŋ-ma ɓó a íwala-wala laai.

2Óo Ɣâla, íyee see ŋá Ɣâla-fɛli wooi mu, í íwoli tɔ́ɔ ŋ̀óo ma!

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Su-mɛni kɛ̂tɛ-ƀela da pâi a gɛɛ dí pɛ́lɛ ḿâ. Ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀela da pâi a gɛɛ dí ḿbaa. Díkaa a ǹûai nyii-ŋai dífe kpáani ɣâla mɛni mai.

4Kɛ́lɛ ɣâla káa a ŋákpɔŋ ma nuu. Ǹuu-namui káa a ḿaa kɔ̃ɔ nuu.

5Tɔ́ɔ ɣâla é gɛ́ ŋ́gbɔara-ƀelai díŋwana-lɔɔi é tínaŋ pôlu dîa. A pâi dí su-karai, kpɛ́ni fêi ǹyá ƀé deniŋ ƀôɔɔi.

6Óo Yâwɛɛ, ŋa pâi sâla kulâi yâ nyii kulâi ńii sui. Ŋa pâi sɛɣɛ fêi tɛêi ípɔ kpɛ́ni fêi, ísɔnyɔ̂ŋ lɛ̂lɛɛi.

7Ya ŋ́gula ŋámɛni kpɔ̂lui kélee su, ǹyaŋ ŋa ŋ́gbɔara-ƀelai yée mɛi ɣâlei káa.

Wule-woo-ŋa 55

Núu kɛ́ɛ da díyee kúla mu maa ɣâla fɛliɛɛ

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni ma a gɛɛ díkɛ dòo a ɣale-sãai

1Óo ɣâla, ŋá ɣâla fɛli-wooi mɛni. Ífe ípôlu tɔ̀ɔ ŋá kpera-fei wooi ma.

2Íwoli tɔ́ɔ ḿâ í ŋ́oo su too. Ŋákili-ŋa sîai a ńii toôi pôlu a ŋánaa.

3 Ŋ́gbɔara-ƀelai dímaa yao-wooi a gɛ́ ŋa yao kpɔ́ a ŋánaa. Ŋ́gbɔara-ƀelai da ḿɔ̃lɛ̂i. Da kɛ́ nɔ́ mɛni kpɔ̂lu lâai ḿâ. Ḿɛlɛ kpɛɛ̂i díkoi, dílii ŋwánaa ḿâ.

4Ńii a kpɛ̃linii ŋ́goi, saa ŋɔyao-maai a mɛi pɛ́lɛ.

5Ŋa yaôi kpɔ́ ŋ́gɛ kpɛ̃liŋ. Yao a pɛlɛ ḿɛi.

6Eî kɛ̀ ŋ́goôŋ kɛ́ ƀò ḿâ yɛ̂ɛ tòloŋ, ŋ́âi pù kpɔ́ ŋá lí kwaa kôyaa ma ŋá ḿvii tɔ́ɔ.

7 Ŋ́âi kòoŋ kpɔ́ ŋá lí kwaa kôyaa ma, ŋá ŋátaai tɔ́ɔ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

8 Ŋ́âi ńâai kɛ̀ kpɔ́ m̀a a maa félaa, ŋá kúla vãai da vãa su kɛ́tɛi perei.

9Óo Ǹuu-namui, ŋ́gbɔara ƀelai díkili-ŋa sîai su kara. Ŋa laa sâa da namu kâai daa-leei su.

10Díkaa tínanîi naa a kpíni da fólo. Mɛni kpôlu da ŋwana-lɔɔ díkaa daa lêei su.

11Kwaa ma káraa káa nɔ́ kwaa kélee ma. Tɔɔ mâa da wôya mɛni kɛ́ɛ a bere-ŋai ma láa fɛ́ɛ.

12Eî kɛ̀ a ŋ́gbɔara nuu ƀêi kɛ̀ ɣɛ̂lɛi ḿâi, ŋ́âi pɔ̀ri ńyee seêi mu. Eî kɛ̀ a ǹúui nyíi dɔ̂i ḿâi ƀêi kɛ̀ ŋ̀óo siɣêi ḿâi, ŋ́âi pɔ̀ri ǹoôi mà.

13Kɛ́lɛ, íkaa a ńâoi lɛ́lɛɛ, kwa yá kúkaa kwa tɔ̂nɔ ma.

14Kwa yá kwa laoi-laa zɛ̀pɛ pù gîe ma, kúkɛ ɣâla fɛ̀li gîe ma Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

15Tɔ́ɔ ŋ́gbɔara-ƀelai dísaa, dísàa tãi é lɛ́ɛ pâi serîi. Tɔ́ɔ dílɛɛ a difulu dí lí saa-taa. Ŋwana-lɔɔ káa dípɛrɛi mu da dílii su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Kɛ́lɛ ŋá Yâwɛɛ Ɣâla marê kɛ́ a gɛɛ é kpɔŋ mâa tɛɛ ḿbɔ, ǹyaŋ a pâi ŋ́uŋ mâ ƀôi.

17Ŋa wɔ̂lɔ m̀a a ɣele-wala, fólo-peneɛɛ da kpíni, ŋ́gɛ mɛni lâa ŋ̀ɛ́i, ǹyaŋ a pâi ŋ́oo su toôi.

18A pâi lenêi pôlu a ńyãa nɛ́ŋ-kpɛrɛɛ, é ŋ́gula gɔ́i su nyii kwa ŋ́gbɔara-ƀelai kwa gɔ̂ii.

19Ɣâla nyii gáa a kâloŋ wɔ́lɔ-wɔlɔi, a pâi ŋ́oo mɛnîi é díyee mɛi ɣále, kpɛ́ni fêi, dífe fáa ní ma a gɛɛ dí dímaa fáleŋ, dífa téla yào mà.

20Ńâoi nyii kwa ǹyaa kúkɛ̀ kúkî̀e pôlui, a pɛlɛ ǹâoi-ni dîa. A ŋɔkono tée-ŋai síɣe dɔ̂i.

21 Ǹ̀óo kɔlɔ saâi ma yɛ̂ɛ núu ƀé wúlɔ kpelêi, kɛ́lɛ gáa a ƀɛlɛ-kpɛɛ goi-nuu ǹíi su. Ǹ̀óo è kɛ̀ a gɔlɔ saa mà yɛ̂ɛ núu ƀé wúlɔ kpelêi, kɛ́lɛ gɛ́ sɛŋ su tèe yɛ̂ɛ ƀóa-sɔ̂kpɔ ŋá-liɛɛ-ŋa.

22Í mɛni kpɔ̂lu-ŋai tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́, gɛ̀ ní a pâi ímaa kɔ̃ɔ̂i. Vá ǹɛɛ naa dí diai dí deniŋ ƀoɔ̂i yée mɛi ɣále.

23Kɛ́lɛ, óo Ɣâla, ya pâi ǹúu-paa-ƀelai da ǹɛ́ɛ-kɛ-ƀelai paâi, dí saa tãi é lɛ́ɛ pâi serîi. Mɛni a kpèra ḿâ, ŋa pâi ŋ́gili tɔ̂i yâ.

Wule-woo-ŋa 56

Laa-laa a yao kpɛ

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni ma tãi Felesia-ŋai dí zòŋ la Gâa taa-leei sui

1Ḿalôŋ káa mî, óo Ɣâla, kpɛ́ni-fei nûa da pɛlɛ ḿâ. Ŋ́gbɔara-ƀelai da mɛni ŋánaa kɛ́ a ńyãa a tãi kélee.

2Diai dítɔ̂ɔi ḿâi, da mɛni ŋánaa kɛ̀ a ńyãa a ɣele kélee. Diai kɔ̂i ḿbɔi dítâmaai

3Tãi ŋa kɛ̂ yaôi lai, ŋa ŋ́gili tɔ̀ɔ yâ.

4 Ŋ́gili tɔ̂i Ɣâla ma nyii ńâai lai, ǹyaŋ fé pâi yaôi. Ŋa ǹáa ma tɛ̀ gono-teei è gɛ̀i mɛ̂ni ma. Lé ƀé núu-kpune kpɛ́ni-kpɛni a pɔ̂ri gɛ̂i a ńyãa?

5 Ŋ́gbɔara-ƀelai da mɛni kpɔ̂lu làa ḿâ a ɣele kélee. Da kɛ̀ nɔ́ mɛni kpɛtɛ̂i a gɛɛ dímɛni ŋánaa kɛ́ a ńyãa a ɣele kélee.

6Da dílòo kwaa-ŋa mà díkɛ m̀ɛnii ŋa gɛ̂i, m̀aa kpɛ̂ɛ, díkɛ ŋ̀wɛli dí ḿbaa.

7Óo Ɣâla, díkula ma kɛ́ díŋwana lɔ̂ɔi mɛ̂ni ma. Díkula maa kɛ́ a ílii ŋwânai.

8Í berei kɔ́lɔŋ ŋámɛni kpɔ̂lui káa lai. Í gɔ́lɔŋ berei ŋɛ́i ya a pûi lai. Ífe nîi m̀aa mɛ̂ni pɔ̃yɛ ní íkɔlɔi su?

9Ǹ̀elei ŋa ítòli lai, ŋ́gbɔara-ƀelai da pâi lenêi pôlu. Nyíŋi a pâi ǹɛ́i ḿâ a gɛɛ Ɣâla káa ḿɛ̂ni ma,

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Yâwɛɛ nyii ŋá ǹáa maa tɛ̂ ŋɔkono têe-ŋai mɛ̂ni mai.

11 Ŋ́gili tɔ̂i Ɣâla ma nyii ńâai lai, ǹyaŋ fé pâi yaôi. Lé ƀé núu-kpune kpɛ́ni-kpɛni a pɔ̂ri gɛ̂i a ńyãa?

12Óo Ɣâla, zɛŋ nyii ŋá ŋ́gono tèe lai, ŋa pâi dɛɛ̂i ípɔ. Ŋa pâi ŋásɛɣɛ-fei sama-sɛŋ tɛɛ̂i ípɔ.

13Kpɛ́ni fêi, yá ƀé yà ŋ́gula saa yêei, ya gɛ́ núu da fa pɔ̂ri ńyee mɛi ɣâlei. M̀ɛni ma ŋa nâa pɔ̀ri siâi Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ gwaa ponoɔɔi nyii a fôlo diai díkaa ɣele mai dísama.

Wule-woo-ŋa 57

Ɣâla fɛliɛɛ kpɔŋ mâa mɛni ma

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni ma tãi è pù la Gâloŋ Sɔ̂ɔ yêei gɔni wôloi sui

1Ḿalôŋ káa mí óo Ɣâla, ḿalôŋ káa, kpɛ́ni fêi, ŋà pá ípɔ a gɛɛ ŋá ƀálo-laa sɔlɔ ƀó. Íkoôŋ mu ƀé ŋá ŋuŋ-ma ƀô sɔlɔ ƀô naa, a lɛɛ la zu vãa kɛ́tɛi a tɛɛ ḿɛi.

2Ŋá Ɣâla tôlii, Ŋ̀âlai nyii gáa a Ŋ̀âla Kɛ́tɛi, Ŋ̀âlai nyii a ŋámɛni-ŋai su tòo ḿîi.

3A pâi lɛɛ̂i ɣâla-taa é ŋ́oo su too é ḿalo. A pâi ŋ́gbɔara-ƀelai yée mɛi ɣâlei. Ɣâla a pâi ŋɔwɛli-kɛ maai da ŋɔteniŋ ƀô-laai lɛ̂i ḿâ wɔ́lɔ-wɔlɔ.

4 Ŋ́gbɔara-ƀelai da tínaŋ ḿâ. Díkaa yɛ̂ɛ yala-sulu-ŋa nyii-ŋai ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ dí núu-sua míi. Dínyiŋ káa yɛ̂ɛ kpála-ŋa da sɔla-ŋa. Dínɛŋ káa yɛ̂ɛ ƀóa-sɔ̂kpɔ ŋáliɛɛ-ŋa.

5Óo Ɣâla, íkɛtɛ-laai lɛ́ ŋ̀elei su, da ífolo-laai ŋ̀éniɛi gwaa kélee ma.

6 Ŋ́gbɔara-ƀelai dí deɣaŋ-ŋa pìli a gɛɛ dí ńzoŋ la. Ńii a too kpɔ́ pôlu a ŋánaa. Dí lóa tèe ḿberêi, kɛ́lɛ, dia kpîŋ dí tòo zu.

7Óo Ɣâla, yá nɔ́ ƀé ŋ́gili tɔ̂i yâ. Ŋa pâi wule toôi yâ ŋá ílaa maa tɛ́.

8Ŋámɔ̂leŋ, íŋɛi lá ƀó. Ŋakɔnîŋ da ŋá ƀɔɔi, ka káŋɛi lá ƀó. Ŋa pâi vóloi ŋɛ́i lá ƀôi.

9Óo Ǹuu-namui, ŋa pâi ísɛɣɛ̂i-fei ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sáma. Ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i ǹûai sáma.

10Íwɛli kɛ́-maai kɛ̂tɛi, gɛ́ sèri ŋ̀ele-kɔlɔŋ ma. Íteniŋ ƀô-laai a tɛ́ ŋ̀eleŋ-kɔlɔŋ ma.

11Óo Ɣâla, íkɛtɛ-laai lɛ́ ŋ̀elei su, da ífolo-laai ŋ̀éniɛi gwaa kélee ma.

Wule-woo-ŋa 58

Ɣâla fɛliɛɛ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai su kara mɛ̂ni ma

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Káai a ǹúu láa túɛ-ƀelai, ka mɛni sâa ƀò a ǹɛ́lɛɛ? Ka mɛni sâa ƀò a teniŋ ƀô pere?

2Kpao, ka mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ kálii su. Kákɛ tùa a ŋwana-lɔ̂ɔ pere ǹɔii ma.

3Ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai da kúla berei ma a dílôloŋ tãi. É síɣe díkwâtara tãi ma, da kɛ́ a pilaŋ gɔ́ɔ ma-ƀela díkɛ lɛ́ɛ kɛ̀.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Díwoo a tâa-taa yɛ̂ɛ kali ŋwâna, da díwoli lá tɛ̀ yɛ̂ɛ wurûŋ nyii ŋ̀óli tíniŋɔ̂i,

5nyii va kali sâle kɛ́-nuu wóo mɛ̀ni, berei máŋ a gɛ̀ la a táre-perei.

6Óo Ɣâla, ye ǹyala-sulu líi ŋwánaa-ŋai ŋí nyíŋ ɣále dí lá.

7Tɔ́ɔ dí ƀɔ́ yɛ̂ɛ yá. Tãi da díkerâŋ pîli lai, ǹɛɛ naa dɔ̃ai ŋá é kpíri.

8Tɔ́ɔ díkɛ yɛ̂ɛ koleŋ nyii ǹaa-lâa a kpâla mai. Díkɛ yɛ̂ɛ lôloŋ nyii lɛ̀ɛ pɛ́rɛ pôlu vé vóloi káa níi.

9Dílɛɛ pâi gɔ́lɔnîi, dí dífàla yɛ̂ɛ kala. Ɣâla a pâi dífɛ̂ɛi a ŋɔlii ŋwâna kɛ́tɛi.

10Dɔ̃yâ-ƀelai líi a pâi nɛ̃ɛ̂i a tãi da pâi zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai kula maa kɛ̂i kâai lai. Da pâi díkɔɔ ma waâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai ŋãa su.

11Ǹûai da pâi m̀ôi dîyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, deniŋ ƀô-ƀelai da dí fela fêi sɔlɔ ƀó. Tɔ̃yâ ma, Ɣâla káa naa nyii a ǹɔii ŋɔmɛnii ŋá tèei.”

Wule-woo-ŋa 59

Ɣâla fɛliɛɛ maa kɔ̃ɔ-laa mɛni ma

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni ma tãi Gâloŋ Sɔ̂ɔ è kpakolo-ŋa tɛ̀ɛ la ŋɔpɛ́rɛi la a gɛɛ dí baai

1Óo Ŋáɣâlai, ŋ́uŋ ma ƀó ŋ́gbɔara-ƀelai yêei. Ŋ́uŋ ma ƀó diai yêei da gbã tèe ḿberêi.

2 Ŋ́uŋ ma ƀó ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai yêei, í ŋ́gula yêei kɛ́ ǹúu paa-ƀelai yêei.

3Gáa, da gbã tée ḿberêi a gɛɛ dí ḿbaa. Ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀela tɔ̂i ḿâ. Fé tá sɛŋ da kɛ́ ní a dia, kpaa máŋ mɛni nyɔ́mɔɔ da kpɛ́ni.

4Da ŋ̀wɛ̂lii dí ŋáfulu-laai su láŋ nɔ́ kpɛ́ni. Óo Yâwɛɛ, pá í ŋ́uŋ ma ƀó díyêei.

5Ǹwála-wâla kélee Ɣalai Yâwɛɛ, ímu siɣe í kpɔŋ ḿâ. Eezuɛ Ŋɔɣâlai, ímu-siɣe í diai kula maa kɛ́ dífe kpáaŋ ní a ímaa mɛ̂nii. Ífe dɔnɔ kpîŋ ŋɛ́i malôŋ kàa. Ífe gíri-ƀela nyɔ́mɔɔ-ŋai da ŋɛ́i malôŋ kàa.

6Da pâ pôlu daa-leei su a ɣele-wulii ŋɔŋ ma, dísũa pilíɛɛ ɣelêi yɛ̂ɛ ɣîla-ŋa díkɛ nàa maa tînaŋ.

7Da núu nàɣaŋ díkɛ núu maa yâo woo-ŋa ƀò. Díwoo a ƀɔ̀ núu kponôi yɛ̂ɛ ƀóa-sɔ̂kpɔ. Ǹyaŋ da kɛ̂ gâai yɛ̂ɛ núu da fa díwoo mɛ̀ni.

8Kɛ́lɛ yá Yâwɛɛ, ya kɛ̂ ɣɛ̂lɛi dîa. Diai kélee dífe kpáani a ímaa mɛ̂nii, ya kɛ́ nɔ́ ɣɛ̂lɛi dîa.

9Ń̂âai kpɔ́ a íwala-wala-laai maa mɛ̂ni. Yá ƀa ŋ́uŋ ma ƀó nuu, óo Ɣâla.

10Ŋáɣâlai è ŋ́wɛlini, ǹyaŋ a pâi pâi ŋ́wɔlɔ-woo ma. A pâi gɛ̂i ŋá ŋ́gbɔara-ƀelai yée mɛi ɣâlei káa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Ífe dípaa, óo Ɣâla, ŋánûai dífa lâa nia la. Gɛ́ nɔ́ dítaa-taa a íwala-wala-laai díkpɔara-ƀela dí díyee mɛi ɣále. Óo Yâwɛɛ, yá ƀa kú maa kɔ̃ɔ-nuui.

12 Ŋ̌gbɔara-ƀelai díkaa a lɛ́ɛ-ƀela tee-tee. M̀ɛni ma, ǹɛɛ naa díyoŋka lɛɛ-ŋai dí dílɛɛ mɛ̂nii, kpɛ́ni fêi, da nûa ǹaɣaŋ, díkɛ lɛ́ɛ kɛ̀.

13Dísu kara a lii ŋwâna pere. Ífe da malôŋ kàa. À kɛ̀ tí, ǹûai da pâi gɔ̂lɔnii a gɛɛ Ɣâla ƀa Eezuɛ-ƀelai láa túɛ-nuu, ŋɔwála-wala-laai kɛ́ ƀò ǹɔii gwaa kélee mɛi.

14Da pâ pôlu daa-leei su a ɣele-wulii ŋɔŋ ma, dísũa pilíɛɛ ɣelêi yɛ̂ɛ ɣîla-ŋa díkɛ nàa maa tînaŋ.

15Da kɛ́ tínanîi ǹaa ma yɛ̂ɛ ɣîla-ŋa ƀé díkɔnɔ̃ŋ kɔ̂rii, da wàla pela dí kɛ́ kpeɣe.

16Kɛ́lɛ ŋa pâi wule toôi é pîlaŋ íwala-wala-laai ma. Ŋa pâi kɛ̂i wule toôi a ɣele-wala kélee é pîlaŋ íwɛli kɛ́-maa kpanaŋ ma. Yá nɔ́ ƀa ŋ́uŋ ma ƀó nuu. Ŋa kɛ̀ mɛni kpɔ̂lu su, yá ƀa ŋ́gûla zu.

17Yá ƀa m̀́aa kɔ̃ɔ-nuui. Ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i. Yá ƀa ŋ́uŋ ma ƀó nuu, óo Ɣâla. Yá ƀa Ɣâla nyii ŋ́wɛlinii.

Wule-woo-ŋa 60

Núu kula yêei kɛ́ɛ maa Ɣâla fɛliɛɛ

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni ma tãi è kɔ̀ la Arameaŋ-ŋai pɔ́ nyii-ŋai kɛ̀ Naɣaraɣiŋ lɔii da Zoba lɔii sui, da tãi Zoa è lène la pôlu gɛ́ kùla Idɔŋ-ƀela wála puu kao feerɛi (12,000) paai Gbolo Tiŋ-tiŋ sui

1Óo Ɣâla, ya íyee kúla kúmu ya kúkula maa kɛ́. Ya ílii ŋwána kûa a zu kɛ́tɛ. Kúmalôŋ káa í íyee sée kúmu.

2Ya ǹɔii túmo, ǹá a ƀó. Gɛ́ ŋɔ́nɔ é pá gîe ma, kpɛ́ni fêi, a kula-kulâi gîe ma, gɛ́ tàa-taa.

3Ya gɛ́ ínûai díkɛ mɔ̃lɛ̂i a ŋ̀ánaa. Ya gɛ́ kúkɛ kɛ̀ tàka-taka yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé kwa ŋwɑ̃̂ai támaa kpéle.

4Ŋɛi kɛ́-maa lɛ́ diai dîa da ífɛlii, a gɛɛ mɛni kpɔ̂lu da a kɛ̀ pâi, dí berei kɔ́lɔŋ da pɔ̂ri pûi lai.

5Kúŋuŋ maa ƀó a íwala-wala-laai, í kúfɛli-wooi mɛ́ni. Yà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní diai í díwɛ̂linii, da pâi ŋuŋ maa ƀô sɔlɔ ƀôi.

6Kúɣâlai, í íkono tèe íkwaa maa waai ma yɛ̂i, “Ŋa pâi Sɛkɛŋ taa-leei ŋáa kɔlɛ̂i a wála-wala, ŋá Sukɔ tiŋ-tiŋ ŋáa kɔ́lɛ.

7Gilia da Manasɛ díkaa a m̀́bɔɔ. Ifiraŋ ƀa ŋ́ágba-ƀɛlɛi, Zuda kɛ́ ƀò a ŋ́álɔii kâloŋ wuruii.

8Ŋa pâi Môa kɛ̂i a ŋ́áseɣe waa kwaa ma, ŋá ŋ́ákpaŋ-kpalii pú Idɔŋ mɛi a ŋɛi kɛ́-maa a gɛɛ gáa a m̀́bɔɔ. Ŋa pâi lâɣii a gɛɛ ŋa Felesia-ŋai yée mɛi ɣále.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Óo Ɣâla, gbɛ̂ɛ ƀé pâi tɔ̂i ńduɛ é tɛ́ a ńyãa daa-lee su nyii maa tínaŋɔ̂i a siɣãŋ? Gbɛ̂ɛ ƀé pâi tɔ̂i ńduɛ kwa ǹyaa kú lí Idɔŋ?

10Óo Ɣâla, ya íyee kúla nɔ́ ƀe ŋí kúmu kwa kúlɔii ma kpɛ́-ƀelai?

11Kpɔŋ kûa kú kúkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále. Núu-kpune ŋɔwála-wala-laai fa pɔ̂ri kúŋuŋ maa ƀôi.

12Ɣâla a kɛ̀ kúkɔlɛ ma, kúyee a tɛ̂ɛ kúkpɔara-ƀelai dîa.

Wule-woo-ŋa 61

Ɣâla fɛliɛɛ maa kɔ̃ɔ mɛni ma

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni ma a gɛɛ díkɛ dòo a ɣale-sãai

1Óo Ɣâla, ŋ́wɔlɔ-wooi mɛ́ni, í íwoli tɔ́ɔ ŋáfɛli-wooi ma.

2Pɔ̂ri mâa fé ŋɔ́nɔ mî. Ŋ́gaa kwaa kôyaa ma ŋ́gɛ ítòli kpɔŋ mâa mɛni ma. Ńziɣe í ŋ́uŋ ma ƀó,

3kpɛ́ni fêi, ya ƀa ŋ́uŋ ma ƀó nuui. Ya ƀa ḿaa kɔ̃ɔ ŋ́gbɔara-ƀelai yêei.

4Ǹɛɛ naa ŋ́gɛ ƀò ípɛrɛ maa waai mu ŋáɣeniɛi su. Tɔɔ ŋá kɛ́ íkoôŋ mu.

5Í ŋákono tee-woo-ŋai kɔ́lɔŋ, óo Ɣâla. Diai da ífɛ̀lii, ya díkɔ̃liŋ tɛɛ ḿbɔ.

6Gâloŋ ŋɔkóraŋ da pú ma. Tɔɔ é kɛ́ ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

7Ǹɛɛ naa é ŋɔnûai téniŋ tɔ́ɔ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ, óo Ɣâla. M̀aa kɔ̃ɔ a íwɛli kɛ́ maa kpanaŋ da teniŋ ƀô-laai.

8M̀ɛni ma, ŋa pâi kɛ̂i laa maa tɛ̂ wule-ŋa toôi ya, ŋ́gɛ ŋákono tee-ŋai ŋ̀aa-see kɛ̀ íyêei a ɣele kélee.

Wule-woo-ŋa 62

Ɣâla ŋɔmɛi kâa-laai maa kîli tɔɔ-maai

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Ŋa Ɣâla maa kpɛ́ŋ a lii-kpele pere a gɛɛ é ŋ́uŋ ma ƀó. Ǹyaa tɔ̂nɔ kpɛ́ŋ nɔ́ ƀé ŋ́gili káa ma ŋ́uŋ ma ƀó mɛni ma.

2Ǹyaa nɔ́ ƀa ŋ́uŋ ma ƀó nuui, gɛ́ ḿaa kɔ̃ɔ yɛ̂ɛ kɔni. A ḿaa kpɛ̀, ŋ́gbɔara-ƀelai da fé pâi wɔ́lɔ pɔrî ńyee mɛi ɣâlei.

3Tãi ɣɛɛlu ƀé ka pâi kɛ̂i núu tɔnɔ maa kîli tɛ̂ei la, nyii ƀáre-koli pɔlɔ ŋɔwála-walai tɛɛ̂i mai, a gɛɛ ká zoŋ ka mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ lai?

4Ka ŋ̀wɛ̂lii nɔ́ ka ǹúui kpîŋ soŋ ká ƀaa kûla maa sɛ́lɛŋ ma. Ká wɛ́lini a lɛ́ɛ mɛni-ŋa. Ka lûwa làa ǹúui kpîŋ ma, kákɛ ǹaɣaŋ kálii su.

5Ɣâla ǹyaa tɔ̂nɔ nɔ́ ƀé ŋ́gili tɔ̂i ma. Kili kɛ-zu káa ńyêei m̀ɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Ǹyaa nɔ́ ƀa ŋ́uŋ ma ƀó nuui, gɛ́ ḿaa kɔ̃ɔ yɛ̂ɛ kɔni. A ḿaa kpɛ̀, ŋ́gbɔara-ƀelai da
fé pâi wɔ́lɔ pɔrîi ńyee mɛi ɣâlei.

7Ɣâla ƀé ŋ́gili káa ma ŋ́uŋ maa ƀó mɛni da ƀaa kɛ́-maa mɛni ma. Ǹyaa ƀa ḿaa
kɔ̃ɔ-nuu kpanaŋ yɛ̂ɛ kɔni. Ǹyaa ƀa ŋ́uŋ maa ƀó-nuui.

8Ŋánûa, ka láa a Ɣâla a ɣele kélee. Ka kámɛni kpɔ̂lui kélee maa mɛ̂ni ƀó ma, kpɛ́ni
fêi, ǹyaa ƀa kúŋuŋ maa ƀó-nuui.

9Núu-kpune káa nɔ́ a fãa lâɣi. Sɛŋ da kélee fé da kponôi, gɛ́tɛ, kpaa máŋ guro-te.
Ya díkɔ̀ɔŋ, díwuyɛ fé a sɛŋ da. Dífoɣâŋɔɔi nɔ́ yɛ̂ɛ fãa-laɣi.

10Káfe làa a ŋuŋ su kpânaŋ-ƀela nyɔ́mɔɔ-ŋa. Káfe kákili tɔ̀ɔ too-ma ƀela dîa, kpaa
máŋ diai dîa díkili tɔ̂i dítɔɔ-sãai dîai.

11Ŋa Ɣâla wóo mèni a tãi kpɛ́-kpɛɛ ǹyɛɛ wála-wala-laa káa a bɔ́ɔ,

12ǹyaŋ ŋɔwɛli kɛ́-maai káa a wɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maa. Yá, óo Ǹuu-namui, ya nûa
féla fè yɛ̂ɛ berei dítûa-pere káa lai.

Wule-woo-ŋa 63

Núu kɛ́ɛ Ɣâla kɔ̂rii

Ŋule*i Deeƀé è dòo tãi è kɛ̀ la Zuda fɛ̃ɛ-kpalaŋ sui*

1Óo Ɣâla, Ŋáɣâlai nɔ́ ƀa yá. Yá nɔ́ ƀé ŋà í fɛ̀lîi. Ímaa mɛni kpanaŋɔ̂i ḿâ, yɛ̂ɛ lɔii
kpâla mà ƀɛ́i yá fé naai.

2 Ŋ́ɛi káa yâ íkwaa maa waai ma, ǹyaŋ íwala-wala-laai da íkɛtɛ-laai káa naa.

3Íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ-maai tɛɛ̂i fúlu-laa ma. Ǹyaŋ ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ ílaa maa tɛ̂i.

4Ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ ílaa maa tɛ̂i tãi nɔ́ ŋ́gaa la ɣele mai. Ŋa pâi ńyee tɛ̂i ɣelêi ŋ́gɛ í fɛ̀li.

5Ŋa pâi kúu kɛ́tɛ kɛ̂i ŋá ílaa maa tɛ́ a lii-nɛ̃ɛ pere. Ŋa pâi lii-nɛ̃ɛ wule-ŋa toôi a
ílaa.

6Ŋà kɛ̀ laâni ŋágbìŋ ŋá, ŋà lɛ̂ɛ ŋ́gili ŋá siâi ímɛni ma é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́,

7kpɛ́ni fêi, yá ƀa ŋákpɔŋ-maa nuui. Íninîŋ mu ƀé ŋ́gaa naa ŋ́gɛ wule tôo a lii-nɛ̃ɛ
pere.

8 Ŋ́ganaŋɔ̂i yâ, ǹyaŋ yá ƀé ya ḿaa kɔ̃ɔ.

9Diai kɔ̂i a gɛɛ dí ŋáfulu-laai su karai, da pâi saâi.

10Da pâi dípâai kɔ́ su a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa. Dípoma a pâi kɛ̂i a fɛnɛ-sãa kɔ́nɔŋ.

11Kɛ́lɛ gâloŋ a pâi lii-nɛ̃ɛ kulâi, kpɛ́ni fêi, Ɣâla a gɛ́ a ŋɔkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále.
Diai da díkono tèe Ɣâla yêei, da pâi laa ma tɛ̂ tɛɛ̂i Ɣâla pɔ́. Kɛ́lɛ Ɣâla a pâi ǹɛ́ɛ-
ƀelai lá tɛ̂i.

Wule-woo-ŋa 64

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ɣâla fɛliɛɛ maa kɔ̃ɔ mɛni ma

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Óo Ɣâla, íwoli tɔ́ɔ ŋásɔŋ-pu-maa wooi ma. Ŋ́gaa mɛni kpɔ̂lu su. Ŋáfulu-laai maa kɔ̃ɔ ŋ́gbɔara-ƀela nyɔ́mɔɔ-ŋai yêei.

2Gɛ́ ńaa fé tòo zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai kíli ŋá díloo mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛtɛ́ɛi su.

3Dínɛŋ ŋá liɛɛ̂i yɛ̂ɛ ƀóa sɔkpɔ. Díwoo kɛ́ ƀɔ̀ núu kponôi yɛ̂ɛ sɔla.

4Da mɛni kpâla pɛ̀lɛ nûa dîa nyii-ŋai dísɔŋ fé zui. Da núu lɛ́lɛɛ-ŋa su kàra a díwoo.

5Da díkîe-ni líi kùla mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ mɛ̂ni ma. Da kɛ̂ mɛni kpɛtɛɛ kɛ̂i é pîlaŋ ƀɛ́i ma da pâi dí loo-ƀarei tɛ̂i naai, gɛ́ ƀò díkili ŋá a gɛɛ núu da fé pâi dí kâai.

6Da mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ mɛ̂ni kpɛ̀tɛ dîyɛɛi, “Kwaa kú sée díperei, núu da fé pâi kú kâai.” Kpɛ́ni fêi, núu-kpune líi da ŋɔkili-ŋa sîai su siŋɔ̂i.

7Kɛ́lɛ Ɣâla a pâi díƀoni a ŋɔsɔlai, é dí ŋwána a maa félaa.

8Díkpɔɔi wooi a pâi dí su karâi. Diai kélee pâi díkâai, da pâi díŋuŋ kpɛ́mɛnîi a dia,

9yao é pá díkɔlɔi. M̀ɛnii Ɣâla a gɛ̂i, da pâi kɛ̂i díkili-ŋa siâi ma, dí kɛ́ gɛ́ mɛ̂ni-ŋai ŋáa lɛ̀.

10Dɔ̃yâ-ƀelai da pâi koi-nɛ̃ɛ kulâi Yâwɛɛ kɛ́ mɛni-ŋai mɛ̂ni ma. A pâi díŋuŋ maa ƀôi. Dɔ̃yâ-ƀelai kélee da pâi ǹáa maa tɛ̂i.

Wule-woo-ŋa 65

Laa maa-tɛ da sɛɣɛ-fei

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Laa maa-tɛ káa a ípɔɔ, óo Ɣâla, yái íkaa Zãiyɔŋ Yeei mai, ǹyaŋ kwa pâi kúkono tee-ŋai ŋ̀aa sèe kɛ̂i íyêei.

2Núu kélee a pâi pâi ípɔ, kpɛ́ni fêi, ya nûa díɣâla-fɛli-wooi su tòo.

3Zɔnyɔ̂ŋ-ŋai kwa gɛ̀i, tãi kwa lɛ̂ɛ gɛ̂i la zu é kɛ́tɛ é tɛ́ɛ kúkponoi mai, maa tãi ƀé ya kúsu-mɛ̂ni lɛ̀ɛ la.

4Lûwa káa ǹúui ma í zìɣe zu í nɛɣɛ a yâi, a gɛɛ é kɛ́ ípɛrɛi mui. Kúlii a pâi lâai zãai mɛni ma ya dɛ̀ɛ kúpɔ ípɛrɛi mui, nyíi gáa a Ípɛrɛ Maa Waai.

5Ya kúŋuŋ maa ƀó kúmɛni kpɔ̂lu-ŋai su. Í mɛni kpaya-kpaya támaa kɛ̀ a gɛɛ í kú ƀálo. Ǹûai kélee da pâi lâai a yá ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee ma.

6Ya ƀe ǹyée-ŋai kpɛ̀tɛ a íwala-walai. Íwala-wala-laai káa dímɛi.

7Ya gɛ̀ ǹyuo-ŋai dí kpéra toôi, da tíŋ fa ŋɔ́nɔ tɛ̀. Ya gɛ̀ núu-kpune ŋáa é yéŋ,

8a gɛɛ diai díkaa ɣele ma ǹɔii-ŋuŋ su kôyaa-ŋai sui, da íŋɛi kɛ́-maa-ŋai kâa, dí yao. Ítûa-perei a pâi gɛ̂i ǹûai dí láɣi a lii-nɛ̃ɛ kɛ́tɛ, é kúla ŋ̀ɛ́niɛi m̀éla dɔnɔ ma é tóo gbéli ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Ya gɛ̀ tuna é pú ǹɔii ma é ma yɔɔ, í gɛ́ sí-sãa dí kpɛtɛ. Ya gɛ̀ ǹya-lee-ŋai dí fɛ́ɛ, sí-sãa dí kpɛtɛ ǹɔii mâ. Ǹyaŋ bere ƀé ítûa-perei káa la.

10Ya gɛ̀ tuna é pú gbâlaŋ-ŋai ŋá, é ǹɔii yɔ́ɔ é gɛ́ pùtɛ-putɛ, zí-sãai mɛni ma. Ǹyaŋ nyíŋi ƀa gɛ̀ zí-sãai dí sóo a ǹélɛɛ.

11Ísɔŋ lɛ̂lɛɛi a ŋ̀ánaa. Ya gɛ̀ sí-sãa dí kpɛtɛ ǹɔii ma a ǹélɛɛ. Ƀɛ́i kélee íkaa naai, mii-sãa támaa káa naa.

12Ya gɛ̀ kala-ŋa dí kpɛtɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ-ŋai su, ǹyée-ŋai díkɛ lii-nɛ̃ɛ kùla.

13Ǹmála-ŋai da ƀûu ƀôi gbâlaŋ-ŋai ŋá, zí-sãai díkɛ kpɛ̀tɛ ǹyée-ŋai loai. Zãâi ŋí kélee da wule tôo, díkɛ lii-nɛ̃ɛ kùla, díkɛ sɛɣɛ-fei tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́ yɛ̂ɛ núu-kpune.

Wule-woo-ŋa 66

Laa ma tɛ̂ da sɛɣɛ̂ fêi wule

Ŋule*i gáa ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai*

1Káai kélee ŋ̀éniɛi sui, ka Ɣâla láa maa tɛ́ ɣelêi pere a lii-nɛ̃ɛ.

2Ka ŋɔkɛ́tɛ-laai maa mɛ̂ni too a wule, ká ŋɔfólo-laai maa tɛ́.

3Ka m̀ó Ɣâla ma kâai, “Íkɛ mɛni-ŋai mĩli-mĩliɛɛi. Wála-wala kpanaŋ káa íyêei. Íkpɔara-ƀelai dí tòo íkɔɔ mu a yao maa-pere.

4Núu kélee a ífèli. Da laa maa tɛ̂ wule tòo yâ díkɛ laa maa tɛ̂ wule-ŋa tòo a ílaa.”

5Pá í m̀ɛni-ŋai káa Ɣâla a gɛ́i. Gɛ́ mɛni mĩli-mĩliɛɛi núu-kpune sáma.

6È gɛ̀ yúo é kpála, ǹaa kɛ́ ƀò a lɔii tânaŋ ma. Kúnûai dí sìa ǹya-leei su dí díyeŋ. Ǹaa ƀé kú lii-nɛ̃ɛ kùla naa m̀ɛnii é gɛ̀ kûɛi m̀ɛni ma.

7Ŋɔkâloŋ-laai kɔ́yɛŋ fé ma. M̀ɛni-ŋai ǹɔii-ŋ̂uŋ-ŋai da gɛ̀i, da fa lôo m̀a. Tɔɔ-mâ-nuu kélee da fa pɔ̂ri ǹyée mɛi ɣâlei.

8Lɔii-ŋuŋ-ŋa, ka Kúɣâlai láa maa tɛ́. Tɔɔ nûa dí ká laa maa-tɛ̂-wooi mɛ́ni ɣelêi pere.

9A gɛ́ kúkaa niî ɣele ma. Vé tá ǹɛɛ ní naa kú tóo.

10Yá, óo Ɣâla, ya kú-sukɔɔŋ, ya kúmaa kpɛ̀ɛ, ya kúmaa wáa yɛ̂ɛ da káne liƀi wâa ma.

11Í gɛ̀ kú tóo ƀáre ŋá, í kpî̀ri wuyɛ́ɛ-ŋa láa kúŋ̂ua.

12Í gɛ̀ kúkpɔara-ƀelai dí ƀɔ́rɔŋ kûa. Kú tɛ̀ɛ ŋɔŋ da ya-fɛ̂ɛ su. Kɛ́lɛ ya pá a kûa ŋuŋ ma ƀô kwaa ma.

13Ŋa pâi pâi a kéreŋ sala sãa ípɛrɛi mu. Gono tɛ̂ɛ-ŋai ŋá gɛ̀ íyêei,

14tãi ŋá kɛ̀ la mɛni kpɔ̂lu sui, ŋa pâi gélee ŋ̀aa-see kɛ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Ŋa pâi ŋáƀala kɔlɔ lɛ́lɛɛ ma-ŋai da kulâi yâ a kéreŋ sala íɣâla-teƀelei ŋá, da niŋa sîrɛ-ŋa é pɛ́lɛ ƀoli-ŋa dîa. Géreŋ sala sãai ŋí kéreŋ luru a pâi tɛ̂i ŋ̀elei su.

16Káai ka ƀaa kɛ́-maa tɛ̂ɛ Ɣâla pɔ́i, ka lɛɣɛ a ńyãa ká káwoli tɔ́ɔ ḿâ. Ŋa pâi m̀ɛnii ƀôi kâa a gɛ́ ḿîi.

17Ŋá wɔ̀lɔ ma kpɔŋ maa mɛni ma, ŋá ǹáa maa tɛ̂ wule-ŋa su.

18Eêi kɛ̀ fé ŋásɔnyɔ̂ŋ ƀó ní Ǹuu-namui ma, vêi ŋ̀óli tɔ̀ɔ ḿâ.

19Kɛ́lɛ tɔ̃yâ ma, Ɣâla è ŋ̀óli tɔ̀ɔ ḿâ, é ŋáfɛli-wooi su tòo.

20Ŋa Ɣâla láa maa tɛ̂i, kpɛ́ni fêi, vé niî ǹyée kùla ní ŋáfɛli-wooi mu. Ŋɔwɛli kɛ́-maai káa nɔ́ naa ḿɛni ma.

Wule-woo-ŋa 67

Sɛɣɛ̂ fêi wule

Ŋule*i gáa ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai a gɛɛ dí kɛ́ dòo a ɣale-sãa*

1Óo Ɣâla, lûwa láa kûa, í íŋɛi pono kútuɛ, í kúƀɛlɛ sée,

2a gɛɛ ŋ̀éniɛi su-ƀelai kélee dí ítûa-pere lɛ́lɛɛi kɔ́lɔŋ, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ƀelai kélee dí íƀalo-laa wala-wala-laai kɔ́lɔŋ.

3Óo Ɣâla, tɔɔ ǹûai dí ílaa maa tɛ́. Tɔɔ núu kélee é ílaa ma tɛ́.

4Tɔɔ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ƀela dí lii-nɛ̃ɛ kula dí wule tóo, kpɛ́ni fêi, ya mɛni ŋá tèe a tɔ̃yâ-pere, íkɛ ǹûai mɛi kâa ŋ̀éniɛi gwaa kélee ma.

5Óo Ɣâla, tɔɔ ǹûai dí ílaa maa tɛ́. Tɔɔ núu kélee é ílaa ma tɛ́.

6Kúsi-sãai da ƀûu ƀó da ƀá a tɛ̀ɛ bɔlɔi ma. Ɣâla nyii gáa a Kúɣâlai, a lûwa láa kûa.

7Ɣâla a lûwa láa kûa. Tɔɔ núu kélee é ƀaa kɛ́-maa tɛɛ bɔ́.

Wule-woo-ŋa 68

Eezuɛ ŋɔyee tɛ̂ɛ maa wulei

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Ɣâla a m̀u-siɣe a gɛ́ ŋɔkpɔara-ƀelai da táa-taa. Diai dí tɔ̂i mai da pú.

2A dítaa-taa yɛ̂ɛ berei fãa a luru tàa-taa lai, é díseɣeŋ yɛ̂ɛ ŋɔŋ a ƀɔ́ɔ sêɣeŋ. Bere ƀé Ɣâla a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai su kàra la.

3Kɛ́lɛ a gɛ̀ deniŋ ƀô-ƀelai díkɛ ƀò lii-see su, dílii nɛ̃ɛ, díkɛ koi-nɛ̃ɛ kùla ŋ̀éi-túɛ díkɛ làɣi a koi-nɛ̃ɛ pere.

4Ka wule tóo Ɣâla ma. Ka lii-nɛ̃ɛ wule-ŋa too a ǹáa. Ka wule tóo ǹúui m̀a nyii ŋ̀ele-kɔlɔŋ káa siâi lai. Ǹáa ƀa Yâwɛɛ. Ka lii-nɛ̃ɛ kula ŋ̀éi-túɛ.

5Ɣâla káa Ŋɔkwaa maa waai ma. Gbáaŋɔ̂i dee-loŋ-ŋai mɛni ma, gɛ́ bɔɔ-nɛyãai maa kɔ̃ɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Diai díkɛ̂i fé mai, a kwaa ma tɛ̀ɛ dípɔ. A diai ŋuŋ maa ƀò díkaa kpini-pɛrɛ-ŋa mui. Kɛ́lɛ a pâi gɛ̂i diai dí tɔ̂i ḿâi, díkɛ ƀò lɔii nyɔ́mɔɔ su.

7Óo ɣâla, ya tɔɔ ínûai túɛ, íkɛ tɛ̀ɛ a dîa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su,

8ǹɔii a kpɛ̃liŋ, ŋ̀ele-kɔlɔŋ lá é ƀó tuna é pú, ǹɔii a wôlo zu a yá, Eezuɛ ɣalai í sia tîŋ Sana Yeei ma.

9Ya gɛ̀ tuna kpɛ́ɛ pôlu é pú ǹɔii ma, ǹɔii nyɔ́mɔɔi é lɛ́lɛ sí-sãa kpɛtɛ mɛ̂ni ma,

10naa kɛ́ ƀò a ǹɛ́lɛɛ ínûai mɛni ma. Óo ɣâla, ísɔŋ lɛ̂lɛ-laai su, ya diai kɔ́nɔŋ kùla pɔ̂ri mâa fé dîɛi.

11Ǹuu-namui è ŋ̀óo tɛ́ɛ. M̀ɛnii è gɛ̀i, nɛyâa támaa dí lì a maa tûŋ.

12Dí mò dîyɛɛi, “Gâloŋ-ŋai da díkɔ-kuluƀa-ŋai da pûi.” Zãâi kélee dí ǹɛɛ dípôlui, ǹɛyâai dí ŋ̀áa kɔ̀lɛ díkîe-ni loai.

13Zãâi ŋí da-ŋa ƀa tòloŋ pɔkɔɔŋ-ŋa mɛi pɛlɛ́ɛ a káne da gôo, goôŋ kɛ́ kɛ̀ yɛrɛŋ-yɛrɛŋ yɛ̂ɛ gôo lɛ́lɛɛ-ŋa. Lé mɛni ƀé ɣâla ŋɔnûai da-ŋa dí lɛ̀ɛ la m̀ala koraŋ lá a gɔ́i kɔ́ ɣelei?

14Tãi Ǹwála-wâla kélee ɣâlai è gɛ̀ gâloŋ-ŋai dí taa-taa Zamɔŋ Yeei mai, è gɛ̀ kɔ́lɛ é naa mɛi pɛ́lɛ.

15Basãŋ Yeei maa pɔlɔ-pɔlɔɔi. Dôŋ tâmaai ma.

16Káai ka ɣâla fɛ̀li Basãŋ Yeei mai, ka tólo kulâi diai dîa da ɣâla fɛ̀li ǹyɛ́ei ma ƀɛ́i ɣâla è naa lɛ̀ a gɛ̂i lé mɛni ma? Naa ƀé pâi kɛ̂i a Yâwɛɛ kɛ̂i wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

17Tãi Ǹuu-namui è kùla la Sana Yeei ma gɛ́ lì ŋɔkwaa maa waai mai, ŋɔkɔ́ kɔ́ keleŋ sia-sãai dí kɛ̀ a wála támaa.

18È tɛ̀ ŋ̀elei su póŋ-poŋ a kɔ-soŋ támaa. Nûa dí sama-sãa támaa tɛ̀ɛ bɔ́. Ŋɔkpɔara-ƀelai dí sama-sãa tɛ̀ɛ bɔ́ máŋ. ɣâla Yâwɛɛ a pâi seɛ̂i naa.

19Lûwa é kɛ́ Ǹuu-namui ma. Ǹyaa ƀa kúkpîri-ŋai sîɣe a ɣele kélee. Ǹyaa ƀa kúŋuŋ maa ƀó ɣalai.

20Kúɣâlai káa a ŋuŋ maa ƀô ɣala. Ǹyaa ƀa Kúnuu-namui Yâwɛɛ. Ǹyaa ƀa kúkùla saa yêei.

21ɣâla a pâi ŋɔkpɔara-ƀelai ŋuŋ wólo tí-ti ƀôi, da diai díyee káa nɔ́ wɔ́lɔ sɔnyɔ̂ŋ sui.

22Ǹuu-namui è m̀o ǹyɛɛi, “Ŋa pâi kákpɔara-ƀelai kulâi Basãŋ ŋá pá a dia pôlu. Ŋa pâi díkulâi yúo káo ma ŋá pá a dia pôlu.

23Ŋa pâi pâi a dia pôlu a gɛɛ ká ƀɔ́rɔŋ díŋ̀ãa su, káɣîla-ŋai dí da kpele.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Óo Ɣâla, ŋákâloŋ, ǹûai da mɛni a gɛɛ íyee a tɛɛ íkpɔara-ƀelai dîa. Da siâi dí ké pà íkwaa maa waai ma.

25 Ǹule too-ƀelai díkè tuɛ pere, ŋ̀ale-sãa ɣale-ƀelai dí ké ƀò pôlu-pere, nɛnî-kpela-ŋai díkɛ ƀò sâmai díkɛ díɣale-sãai ɣâle.

26Dí kè môi dîyɛɛi, “Ka laa maa tê tɛɛ Ɣâla pɔ́ ǹûai sáma. Káai a Eezuɛ ŋɔsuui su-ƀelai ka Yâwɛɛ láa maa té.”

27Bɛŋsima nyii gáa a Eezuɛ nuu-suui guro-tei, é ké a maa-ŋuŋ. Zuda-ƀelai da dínûa laa túɛ-ƀelai díkè dípôlu pere. Zɛbulɔŋ da Nɛfɛtɛli dísuui su-ƀelai láa túɛ-ƀelai ƀé lèɛ ǹaa pôlu.

28Óo Ɣâla, íwala-wala-laai lé ŋɔ́nɔ kûa, yêɛ berei í gè la kú maa mêni ma a bɔlɔi.

29Gé tí kpéni fêi, kâloŋ-ŋa da pâi pâi a sama-sãa Ípɛrɛi kétɛi mu Zerusâlɛŋ.

30Zua-ŋai bârai sui díkula maa ké. Ǹɔii-ŋuŋ kula maa ké nyii zu-ƀelai díkaa yêɛ niŋa sîrɛ-ŋai. Gé díkɛ tɔ̀ara díkɛ pà a díkane sama-sãa. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai zu-ƀela dí wélini a kɔ́kɔ mɛnii, gé dí táa-taa.

31Gé Ize-ƀelai dí pá a díƀara sama-sãai a wála-wala-laa. Gé Itiopia-ƀelai dí pá a sama-sãa a maa félaa.

32Káai a ŋ̀éniɛi su kaloŋ-laai kélee ka Ɣâla láa maa tè. Ka laa maa tê tɛɛ Ǹuu-namui pɔ́.

33Ka laa maa tê tɛɛ ǹúui pɔ́ nyii a ké siâi ŋ̀ele-kɔlɔŋ pɔlɔ-pɔlɔɔi sui. Ka káwoli tɔ́ɔ ŋ̀óo ma ká láɣi a zu-kɛtɛ.

34Ka Ɣâla ŋɔwála-wala-laai maa-tuŋ too. Ŋɔwála-wala-laa kétɛi káa Eezuɛ mɛi. Ŋɔwála-wala-laai káa ŋ̀elei su.

35Ɣâla maa pɔlɔ-pɔlɔi à kè kulâi ŋɔpérɛi maa waai mu. Ǹyaa ƀa Eezuɛ Ŋɔɣâlai. A wála-wala-laa da kponoi kpânaŋ tèɛ ŋɔnûai pɔ́. Ka laa maa tê tɛɛ Ɣâla pɔ́.

Wule-woo-ŋa 69

Ɣâla fɛliɛɛ kpɔŋ mâa mɛni maa

Deeƀé ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Óo Ɣâla, ŋ́uŋ ma ƀó. Ǹyái a fɛ́ɛ a té ŋ́gɔŋ lá.

2Ŋa ƀɔ̂i pâra siŋɔɔ su, ŋ́gɔɔ tɔɔ pere fé ŋɔ́nɔ ma. Ŋ́gaa ya fêɛ kétɛ su. Ǹaa a lɛɛ a gùro ŋá lɛ́ɛ ǹyái su.

3Ŋa lɛɛ wɔ̂lɔi ŋ́gɔŋ lá kélee a kpála, kɔlɔ a kpɛɛ ḿâ. Ŋa kɔ̂i a gɛɛ ŋá ŋɛ́i lá ƀó, ŋá kpɔŋ mâa kɔ́ri íyêei.

4Diai da ŋ́gbɔara mɛni-ŋa ké mɛni su nyii ńzɔŋ fé zui, dítâmaai yêɛ ŋ́uŋ lêɣa. Da lɛ́ɛ támaa ké a ńaa. Díwala-walai. Da ŋ̀wêlii dí ḿbaa. Da ŋ́gɛ ŋa sãa bɔɔ tôoi tèɛ nyii fé ŋ̀úma níi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Óo Ɣâla, í ŋáƀoo tûa perei kɔ́lɔŋ. Sɔnyɔ̂ŋ da fé ŋ́gbonôi nyii ífe gɔ́lɔŋ.

6Óo Ǹuu-namui, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ífe nɛ̀ɛ naa diai díkili káa yâi dí ŋumɛ ḿaa mɛ̂ni ma. Óo Eezuɛ Ŋɔɣâlai, ífe nɛ̀ɛ naa diai da ífɛlii, ƀaa kula maa é sɛ́lɛŋ dîa ḿaa mɛni ma.

7Ímaa mɛ̂ni ká ŋí nûa da ńarânii la, ŋumɛ ké ḿbàai.

8 Ŋ́gaa yɛ̂ɛ ŋõya ŋánûai sáma, ŋ́gɛ ƀò yɛ̂ɛ lɔii da kpɛ́ni su nuu ŋálee kàa kaayɔɔ-ŋai ŋɛ́i.

9Ípɛrɛi Kɛ́tɛi mɛni maa liî a ŋ́gereŋ yɛ̂ɛ ŋɔŋ. Nûa da ílàraŋ, gɛ̀ ní da ńarâŋ.

10Ŋà sûŋ sìɣe ŋà ŋ́gîŋ maa yéŋ, nûa da tɔ̀ɔ ḿâ dí ńarâŋ m̀ɛni m̀a.

11Ŋà malôŋ tôo maa sɛ̂ɣe tòo ḿâ, nûa da kɛ̂ ɣɛ́lɛ maa kulâi ŋ́gbonôi.

12Nûa da kɛ̂ ńaa ƀôi bere lɛ̂e-ŋai mâ, ǹɔɔ kpɛ̂le-ƀelai díkɛ ɣɛ́lɛ maa kûla ŋ́gbonôi a wule-wôo-ŋa.

13Kɛ́lɛ à kɛ̀ a ńyãa, óo Yâwɛɛ, ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ ífɛlîi. Ɣâla, ŋ́oo su too a ínîa tãi. Ŋ́oo su too íwɛli kɛ́-maa kpanaŋɔɔi sârai, kpɛ́ni fɛ̂i, í íkono tèe a gɛɛ ya pâi ŋ́uŋ ma ƀôi.

14 Ŋ́gula bâra siŋɔɔi su, í ŋ́uŋ ma ƀó ŋ́gbɔara-ƀelai yɛ̂ei. Ŋ́gula ǹya siŋɔɔi su.

15Ífe ǹɛɛ naa ǹya-fɛɛi é ḿɛi pɛ́lɛ, ŋá yéŋ ǹyái kpôŋ ma, kpaa máŋ ŋá tóo m̀olôŋ su.

16Óo Yâwɛɛ, ŋ́oo su too íwɛli kɛ́-maa kpanaŋɔɔ lɛ́lɛɛi sârai. Ímaloŋ kâai su kɛ̂tɛi. Tínaŋ ḿbɔ naa pɛ̂re í ḿalôŋ káa.

17Ífe íŋɛi lòo ḿâ ńyãai a íyee mu-nuui. Ńii toɔ̂i pôlu a ŋ̀ánaa. Ŋ́oo su too a maa félaa.

18Lɛɣɛ ŋ́gɔlɛ ma í ŋ́uŋ ma ƀó, í ŋ́gula ŋ́gbɔara-ƀelai yɛ̂ei.

19Gáa berei nûa da ńarânii la, díkɛ ƀâa kula ḿâ, ŋumɛ kɛ́ ḿbaai. Í ŋ́gbɔara-ƀelai kélee kɔ́lɔŋ.

20Larâŋ a ńii kara-kara ŋ́goi. Ńii a too pôlu. Ŋa maloŋ kâa kɔ̂rii, kɛ́lɛ fa gàa, ŋ́gɛ nûa kɔ̀ri a gɛɛ dí kɛ́ a ŋáa nɛnɛ-ƀela, kɛ́lɛ fa dɔnɔ kpîŋ sɔlɔ ƀô.

21Puru à kɛ̀ ḿbaâi, da ḿbaa sɛŋ tɛ̀ɛ ḿbɔ. Kpele-wɛ̂li à kɛ̀ ḿâ, dí ŋwɑ̃̂ai kpona tɛɛ ḿbɔ.

22Gɛ́ díkuu kpaya-kpayai, da dísâla kula kûu-ŋai dí kɛ́ a ƀáre-ŋa dímɛni ma.

23Gɛ́ díŋɛi é pú, dísama kɛ́ sàa a ɣele kélee.

24Ílii ŋwânai lɛ́ dîa, í díkula maa kɛ́ a ŋ̀ánaa.

25Díkɛ̂i kara, naa fé ŋɔ́nɔ kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ nûa mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Dí mɛni ŋánaa kɛ̀ a diai í díkula maa kɛ̂i. Dí lòno é pîlaŋ dímɔ̃lɛ-laai ma.

27Dímɛni kpɔ̂lui su kɛ́tɛ. Ífe da ŋuŋ ma ɓò.

28Dílaa kúla vúlu-laa kɔlɔi su. Da láa fé kɛ̀ deniŋ ɓô-ɓelai láa sáma.

29Kɛ́lɛ ŋ́gaa mɛni kpɔ̂lu su, ńii toɔ́ɔ pôlu. Ŋ́uŋ ma ɓó, í ḿu siɣe í ńdɛ ɣelêi, óo Ŋáɣâlai.

30Ŋa pâi Ɣâla láa maa tɛ̂i a wule, ŋá ŋɔkɛ́tɛ-laai maa mɛ̂ni ɓó, ŋá zɛɣɛ̂i fé.

31Nyíŋi a pâi Yâwɛɛ líi lâai é tɛ́ɛ la taa-tulɛ kpaa máŋ niŋa sîrɛ kɛ́tɛ kuláa la mà a sâla.

32Tɔɔ diai mɔ̃lɛi, da naa kàa dílii é nɛ̃ɛ, diai tíi kɛ̂i Ɣâla mii dílii é kúla.

33Yâwɛɛ a ŋ̀oli tɔ̀ɔ diai dîa kpɔ̂ŋ mâa wɛ̂lii. Va ǹîa diai dîa kpini-pɛrɛ mui.

34Tɔɔ ŋ̀elei da ǹɔii dí Ɣâla láa ma tɛ́, ǹyá-ŋai, yúo, da fûlu-sãa kélee dí ǹáa ma tɛ́ ŋ̀elei su da ǹɔii ma.

35Ɣâla a pâi Zãiyɔŋ ŋuŋ ma ɓôi, é Zuda taa-lee-ŋai tɔ́ɔ pôlu. Ŋɔnûai da pâi ǹaa siɣêi dí sée naa.

36Ǹɔii a pâi lɛɛ̂i a dílônii pɔ́ɔ, da diai dí ŋ̀wɛ̂li níi da dia-ni dí ɓò naa.

Wule-woo-ŋa 70

Ɣâla fɛliɛɛ kpɔŋ mâa mɛni ma

(Wule-woo-ŋa 40:13-17)

Deeɓé ŋɔwɔ́lɔ maa wulei è dòoi

1Óo Ɣâla, ŋ́uŋ ma ɓó. Óo Yâwɛɛ, kpɔŋ ḿâ a maa félaa.

2Tɔɔ diai kɔ̂i a gɛɛ dí ŋáfulu-laai kúla ǹyêei, díkili ŋá é pú ŋumɛ é dí sóŋ. Tɔɔ diai dílii nɛ̃ɛ̂i ŋámɛni kpɔ̂lui mɛni mai, ɓaa kûla-maa é sɛ́lɛŋ dîa dí pú.

3Tɔɔ diai da ɣɛ́lɛ maa kûla ŋ́gbonôi, dí ɓɛ́lɛ é tóo.

4Tɔɔ diai da pâ ípɔi, í lii-see tɛɛ dípɔ díkɛ koi-nɛ̃ɛ kùla. Tɔɔ diai kélee yâ díɓalôi, díkɛ sɛɣɛ fêi tɛɛ̂i ípɔ m̀ɛni ma, díkɛ m̀o dîyɛɛi, “Yâwɛɛ kɛ̂tɛi.”

5Óo Ɣâla, ŋ́goloôi, pɔ̂ri mâa fé mî. Kɛ́lɛ ífe tá nia ní ḿâ. Yá ɓa ŋ́uŋ ma ɓó-nuui da ḿaa kɔ̃ɔ-nuu. Óo Ǹuu-namui, pá íkpɔŋ ḿâ a maa félaa.

Wule-woo-ŋa 71

Núu-pɔlɔ ŋɔɣâla fɛli-wooi

1Óo Yâwɛɛ, ŋa pá ípɔ a gɛɛ í ḿaa kɔ̃ɔ. Ífe nɛ̀ɛ naa ŋ́gbɔara-ɓelai dí ńyee mɛi ɣále.

2Ḿaa kɔ̃ɔ, íŋuŋ mâa ɓó, íteniŋ ɓô-laai su. Íwoli tɔ́ɔ ḿâ, í ŋ́uŋ maa ɓó.

3Íkaa a ḿɛi káa-nuu kpanaŋɔɔ yɛ̂ɛ kɔni nyii ŋ́gili tɔ̂i mai. Yá ɓa ḿɛi káa-nuu nyii ŋa ŋuŋ maa ɓô sɔlɔ ɓô ǹyêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4 Ŋ́uŋ ma ƀó ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai yêei, óo Ŋáɣâlai. Ŋ́uŋ ma ƀó ŋ̀ôya-ƀelai da zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai yêei.

5Óo Ǹuu-namui Yâwɛɛ, yá ƀé ŋ́gili tɔ̂i yâ. Ŋà láa a yá é síɣe tãi ma ŋá kɛ̀ la a nyáŋkpai.

6Yá ƀé ŋ́gili tɔ̂i yâ é síɣe ḿaa sɔlɔ ƀó tãi ma. Yá ƀé gɛ̀ ńee é ḿaa sɔlɔ ƀó. Ŋà ílaa ma tɛ̂ a ɣele kélee.

7Ŋáfulu-laai káa a mɛni kɔɔŋ maa núu támaa mɛni ma, kpɛ́ni fêi, yá ƀa ḿɛi káa-nuu kpanaŋɔɔi.

8Ŋà ílaa ma tɛ̂ a ɣele kélee. Ŋà íkɛtɛ-laai mɛ̂ni ƀò a tãi kélee.

9Ŋâa nâa pɔlɔ. Ífe íyee kùla ḿu. Wála-wala da kélee fé ŋɔ́nɔ ńyêei. Ífe ǹia ḿâ.

10 Ŋ́gbɔara-ƀelai da lôno a ǹyɔ́mɔɔ é pîlaŋ ḿâ. Diai dí tɔ̂i ḿâi, da kɛ̂ ńzia-pere maa kpɛɛ̂i a gɛɛ dí ḿbaa.

11Da m̀o dîyɛɛi, “Ɣâla a kula bôlu. Kwaa gbɛ́ kú zoŋ. Núu da fé naa é gula kúyêei.”

12Óo Ŋáɣâlai, ífe ímaa kôyaa ḿâ. Pá a maa félaa í kpɔ́ŋ ḿâ.

13 Ŋ́gbɔara-ƀelai yée mɛi ɣále, í dísu-kara. Diai kɔ̂i ḿbɔi, ƀâa kula dîa, í dí ŋumɛ.

14Ŋákili tɔɔ maai káa nɔ́ yá tɔnɔ yâ a tãi kélee. Ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i a zu kɛ́tɛ.

15Ŋa pâi ítenin ƀô-laai mɛni ƀôi, da íŋuŋ maa ƀô-laai a ɣele kélee, berei máŋ fa târe la zui.

16Ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ Ɣâla Yâwɛɛ ŋɔwála-wala-laai mu. Ŋa pâi ǹáa ma tɛ̂i ŋɔteniŋ ƀô-laai mɛ̂ni ma.

17Óo Ɣâla, ya wɔ́lɔ ŋ́gili ŋá pono tãi ŋá kɛ̀ la a nyáŋkpai. Ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ íkɛ-mɛni kpaya-kpayai maa mɛ̂ni ƀôi.

18A nɛ̃ɛ maa kpîŋ ŋá pɔlɔ, ŋ́uŋ é kole, Ɣâla, ífe íyee kùla mu, é lɛ́ɛ la zu ŋá íkɛ-mɛni kpaya-kpayai da íwala-wala-laai maa mɛni ƀó diai dîa díkaa ɣele mai, da kúwɔ̂ lonii kélee pâi pâi.

19Óo Ɣala, ítenin ƀô-laai maa mɛ̂ni seriɛɛ̂i ŋ̀ele-kɔlɔŋ su. Ya mɛni kpaya-kpaya támaa kɛ́. Óo Ɣâla, gbɛ̂ɛ ƀé zeriɛɛ̂i ípɔi?

20Ya ŋ́gɛ ŋa mɛni kpɔ̂lu támaa ŋɛ́i káa. Kɛ́lɛ ya pâi ŋ́uŋ ma ƀôi, í ŋ́gula saa yêei.

21Ya pâi ŋá ƀaa kɛ́-maai su kɛ̂tɛi, í ŋɔ́nɔ ŋá-nɛnɛ.

22Ŋa pâi kɛ̂i kɔnîŋ ɣâlei, ŋ́gɛ ílaa maa tɛ̀, ítenin ƀô-laai mɛ̂ni ma, óo Ŋáɣâlai. Ŋa pâi kɛ̂i kɔnîŋ ɣalêi yâ, ŋ́gɛ laa maa tɛ̂ wule-ŋa too, óo Eezuɛ Ŋɔmaa Wâa Nuu Tɔnɔi.

23Ŋa pâi lâɣii ɣelêi-pere a lii-nɛ̃ɛ, tãi ŋa kɛ̀ ílaa ma tɛ̂i lai, kpɛ́ni fêi, ya ŋ́uŋ ma ƀó.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Ŋa pâi kɛ̂i lônoi é pîlaŋ ítenіŋ ƀô-laai mɛ̃ni ma tãi nɔ́ ŋ́gaa la ɣele mai, kpɛ́ni fêi, ya ƀâa kula diai dîa kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii dí ŋáfulu-laai su karai, ya dí su-kara.

Wule-woo-ŋa 72

Ɣâla fɛliɛɛ gâloŋ mɛ̃ni ma

Saloma ŋɔwulei

1Tɔ̃yâ mɛni ƀó táre tɛ̀ɛ gâloŋ pɔ́ a gɛɛ gɛ́ mɛni ŋá tée a tɔ̃yâ-pere óo Ɣâla. Ítɔ̃yâ-laai lɛ́ m̀a.

2Tɔɔ é ínûai mɛi káa tɔ̃yâ-pere su. Vé nɛ̀ɛ naa núu da é gôlo-ƀelai lúaŋ.

3Tɔɔ ǹɔii é sí-sãa kpɛtɛ. É zí-sãai kpɛtɛ ǹûai dítenіŋ ƀo-laai sârai.

4Tɔɔ gâloŋ é gôlo-ƀelai dímɛni-saai ƀó a tɔ̃yâ-pere, é kpɔŋ mâa tɛɛ diai pɔ́ pɔ̂ri fé dîɛi. Tɔɔ é diai yée mɛi ɣále da nûa kɔ̃liŋ kùla díyêei a wála-wala-laai.

5Tɔɔ ǹûai dí ífɛli tãi nɔ́ díkaa la ɣele ma a kpíni da fóloi, tãi nɔ́ vóloi da ŋ̀áloŋ da fôlo la wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi.

6Tɔɔ gâloŋ maa mɛ̃ni é kɛ́ yɛ̂ɛ fólo lá-ƀoɔɔ tuna nyii à pù, sí-sãa líi a lâai. É kɛ́ yɛ̂ɛ lúu nyii a ǹɔii yɔ̂ɔ, sí-sãa díkɛ kpɛ̀tɛ ma a ǹɛ́lɛɛi.

7Tɔɔ teniŋ ƀô-laa mɛni da lii-see mɛni dí kɛ́ ŋɔfúlu-laai su. Tɔɔ m̀ɛnii kélee a ǹyée pìli zui, é ƀûu ƀó tãi nɔ́ ŋ̀áloŋ káa niî fôloi lai.

8Tɔɔ ŋɔwála-wala-laai é kúla yúo ma é tóo yúo ma, é kúla Yufeletii ma é tóo ǹɔii kɔ́yaŋ ma.

9Tɔɔ ŋɔkpɔara-ƀelai dí tóo gɔ́ɔ mu ǹɔii ma, dí bɔ̂rɔi kɔ́mɔ.

10Tasi da yúo kpono ma lɔii-kpiniŋ-ŋai mɛi kâloŋ-ŋai da pâi ŋuŋ-fela-fei kpɛɛ̂i ǹyêei. Tɔɔ Siƀa da Siƀa lɔii-kpiniŋ-ŋai mɛi kâloŋ-ŋai dí sama-sãa tɛɛ bɔ́.

11Tɔɔ ǹɔii-kpiniŋ-ŋai mɛi kâloŋ-ŋai kélee dí tóo gɔ́ɔ mu, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ƀelai kélee dí kɛ́ a ŋɔtíi kɛ́-ƀela.

12Diai pɔ̂ri mâa fé dîɛi, da dòli kpɔŋ mâa mɛni ma, a pâi díŋuŋ maa ƀôi, é kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ gôlo-ƀelai pɔ́ díkpɔŋ mâa nuu fé mai.

13A pâi diai malôŋ kâai dífii kpɛɛ̂i, da gôlo-ƀelai. A pâi diai ŋuŋ ma ƀôi pɔ̂ri mâa fé dîɛi.

14A díŋuŋ maa ƀò é díkula diai yêei díluâni, da m̀ɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ƀelai. A gɛ̀ tí, kpɛ́ni fêi, dímaa mɛ̃ni kpanaŋɔ̂i m̀a.

15Tɔɔ gâloŋ é kɛ́ ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Tɔɔ Siƀa gooi da é kɛ́ a bɔ́ɔ. Tɔɔ nûa díkɛ Ɣâla-fɛli m̀ɛni ma a ɣele kélee. Tɔɔ Ɣâla ŋɔlûwai kɛ́ ƀò m̀a ƀɛ́i kélee a lî naai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Tɔɔ mii-sãa támaa ké ɓò ǹɔii ma. Tɔɔ sí-sãa dí kpɛtɛ ǹyée-ŋai su, yêɛ Lɛɓanɔŋ lɔii su si-sãai. Tɔɔ daa-lee-ŋai láa é fɛ́ɛ a núu-kpune, yêɛ kala a lɔii láa fɛ̀ɛ.

17Tɔɔ núu da fé wɔ́lɔ ǹia gâloŋ láa ma. Tɔɔ ŋɔkɛ́tɛ-laai maa tûŋ é ké ɣele ma tãi nɔ́ vóloi káa la ɣele mai. Tɔɔ ǹɔii-ŋuŋ-ŋai su-ɓelai kélee dí Ɣâla marê ké a gɛɛ é lûwa láa dîa, yêɛ berei a lûwa láa la gâloŋ mai.

18Laa maa tê é tɛ́ɛ Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ pɔ́. A mɛni kpaya-kpaya-ŋa kɛ̀.

19Lûwa é ké ŋɔláa kɛ́tɛi ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Tɔɔ ŋɔfólo-laai é ǹɔii láa fɛ́ɛ.

É ké tí. É ké tí.

20Zɛse ǹóŋ Deeɓé Ŋɔɣâla-fɛli woo-ŋai kpɛɛ ŋa ká ŋí.

Wule-woo-ŋa 73

Gɔlɔ-kpûui zaaɓai
(73:1--89:52)
Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ-laai

Asafa ŋɔwulei

1Tɔ̃yâ kpîŋ ma Ɣâla sɔŋ lɛ̂lɛɛi Eezuɛ-ŋai mɛ̂ni ma. A mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀ diai dîɛ dílii su waai.

2Kɛ́lɛ ŋálaa-lai bîlaŋɔɔi Ɣâla mai, su è gbâa sàa. Kili kɛ-zu fé ŋɔ́nɔ ké ní ńyêei,

3kpɛ́ni fêi, fa ŋ̀wɛli ŋá ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai da zu-mɛni kɛ̂tɛ-ɓelai káa ɓûu ɓôi. À kɛ̀ tí, ŋa tólo kùla dîa.

4Dífa kɛ̂ mɔ̃lɛ̂i sɛŋ-soli maa da yêei. Díkɔlɔi a kɛ̂ a bonoɔɔ díkponôi kpanaŋɔɔ.

5Dífa m̀ɔ̃lɛ yêɛ díɓarâai. Mɛni kpɔ̂lu da fé dîa yêɛ berei gáa la nûa da kpɛ́ni-ŋa diai.

6Da su-mɛni kɛ̂tɛ tòo díkɔŋ ma yêɛ yɔlɛ. Dímɛni su-kara tuai a kɛ̂ dîa yêɛ núu kɔŋ ma seɣe.

7Díkili ŋa siâi nyɔ́mɔɔ̂i. Dímɛni kpɛtɛɛ-ŋai kélee nyɔ́mɔɔ.

8Da ɣɛ́lɛ maa kûla nûa kponôi. Dísu mɛ̂ni kɛ̂tɛi. Da mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ̀tɛ é pîlaŋ nûa dîa.

9Da lóno nyɔ́mɔɔ-ŋa kɛ̀ é pîlaŋ Ɣâla ma Ɣâla-taa. Da ǹɛ a gɛɛ wála-wala-laa káa díyêei ǹɔii ma ɓɛ́.

10M̀ɛnii ŋí a gɛ̀ nûa dí tínaŋ dípɔ naa pere díkɛ dílaa maa tɛ̀. Maa-ɓelai da lâa a m̀ɛni-ŋai da m̀o dîai.

11Da kɛ̂ m̀ôi dîyɛɛi, “Ɣâla fé pâi m̀ɛnii kɔ̂lɔnii. Ŋ̀âla Kɛ́tɛi fé pâi mɛni da kɔ̂lɔnii é pîlaŋ ma.”

12Ǹyaŋ bere ɓé ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai díkaa la. Dí tɔ̂i, díkɔ̃̂liŋ su ké kɛ̀tɛ nɔ́ a ɣele kélee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ŋa ŋ́gbîŋ màa waa, ŋá ńyee kúla mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ su káa kpɛ́ni-kpɛni?

14Óo Ɣâla, ya m̃ɔ̃lɛ ƃɔɔlɔ. Í ŋ́gula maa kɛ̂ a ɣele-wala kélee.

15Ŋà m̀ɛni sîi-ŋai ŋí ƃò, gɛ̀ ní fé kɛ́ ní tûai yɛ̂ɛ ínûai da.

16Ŋá ŋ́gili ŋá sìa é pîlaŋ m̀ɛni-ŋai ŋí dîa, kɛ́lɛ è kɛ̀ a gbanaŋɔɔ a gɛɛ ŋá ŋ̀á káa,

17fɛ̂ɛ tãi ŋá lì la Ípɛrɛ Kɛ́tɛi mui, maa tãi ƃé ŋá gɔ̀lɔŋ la m̀ɛnii pâi kɛ̂i a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƃelai.

18Tɔ̃yâ ma ya pâi dípûi kwaa ma laa-lâa ma, í dísu-kara.

19Ya pâi dísu karâi tãi kpua yée mu. Díɣeniɛi kpɛɛ-ŋai a pâi kɛ̂i a nyɔ́mɔɔ.

20Díkɛ ɣéniɛi káa nɔ́ yɛ̂ɛ see-woo nyii núu a ŋ̀ɛ́i lá ƃò nɔ́ a ɣele-wala é nia ma.

21Tãi ŋá kɛ̀ la maloŋ tôo maa támaa su, ńii kɛ́ tòo pôlui,

22ŋá kɛ̀ a m̀ɔɔɔ, ŋ̀ôlii kpɔ́lɔɔ yɛ̂ɛ fɛnɛ-sɛŋ. Fé kɛ́ ní târei íwoo su.

23É máŋ kɛ́ tí, fa wɔ́lɔ m̀aa kôyaa yâ. Ń̀yee káa nɔ́ íyêei a ɣele kélee.

24Ƃa m̀ɛi kâa, íkɛ ńia-woo ƃò. Gbɛɛ ŋái, ya pâi íyee seêi m̀û a ƃaa kɛ́-maa pere.

25Gbɛ̂ɛ ƃé ŋ́gili káa ma ŋ̀elei su perei, yá fêi? Sɛŋ da fé naa nyii ŋ̀wɛli káa m̀â ǹɔii mâ ƃɛ́ é tɛ́ɛ yâ.

26 Ŋ́gili ŋá à pù, Ɣâla a táre tɛ̀ɛ m̀bɔ. Ŋ́gbonoi fíi a kpɛ̀ɛ, ǹyaa ƃa ŋ́gbonôi kpanaŋ. Ǹyaa tɔ̂nɔ nɔ́ ƃé ŋ́gili káa m̀a.

27Diai dífe kpáaŋ ní ímaa mɛ̂ni mai, da pâi saa tí-ti ƃôi. Diai dífe teniŋ ƃô níi, ya pâi dísu karâi.

28Kɛ́lɛ à kɛ̀ à ńyãa, ǹɛ̂lɛɛi núu kɛ́ ƃò a ǹɛɣɛɛ a Ɣâla. Ŋa Ŋwala kélee Yâwɛɛ siɣe a m̀aa kɔ̃ɔ-nuu. Ŋa pâi kɛ̂i gɛ́ mɛni kpaya-kpayai maa mɛ̂ni ƃôi.

Wule-woo-ŋa 74

Ɣâla fɛliɛɛ ǹɔii ŋ̂ûŋ ŋ̀uŋ maa ƃó mɛni ma

Asafa ŋɔwulei

1Óo Ɣâla, ya íyee kulâi kúmu a gɛɛ ŋí lé mɛni ma? Ya pâi kɛ̂i nɔ́ a ílii ŋwánaa íkpɔɔi-ƃelai dîa?

2Ínûai í dísìɣe zu tãi su kôyaa tɛɛ pôlu mai, dímaa mɛ̂ni kíli é lɛ́ɛ íkili ŋá. Í díkùla luɛ-laa su í dí kɛ́ a íkpɔɔi nua. Zãiyɔŋ Yeei íseêi è wɔ́lɔ kɛ̀ naai, maa mɛ̂ni kíli é lɛ́ɛ íkili ŋá.

3Pá í ƃɛ́i káa da nàa su kàrai. Kúkpɔara-ƃelai da zãâi kélee su-kara kɛ̀ Ípɛrɛ Kɛ́tɛi mui.

4Íkpɔara-ƃelai daâ Ípɛrɛ Maa waai naa sìɣe. Da ƃenâ-ŋa tɔɔ naa a yee mɛi ɣâle maa ŋɛi-kɛ-maa sãa. Díkaa naa dí kɛ́ làɣi ɣelêi pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Díkaa yɛ̂ɛ wolâ pɔŋ kpakolo-ŋa ƀé wúru pɔnîi a díyuɔ̂-ŋai.

6Da Ípɛrɛ maa-waai mu wuru saa-ŋai su tée-tee a díyuɔ̂-ŋai da díkpɔkpɔ-ŋai.

7Dâa Ípɛrɛ Kɛ́tɛi maa tĩa kara, da ƀɛ́i kwa kâa ílaa maa tɛ̂ naai kéreŋ.

8Dí kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii dí kúkelee kúsu kara kpúŋ. Dí ŋ̀âla fɛli kwaa-ŋai kélee ma kéreŋ kúlɔii su.

9Kúfe ŋɔ́nɔ zãâ maa waa-ŋai da maa ŋɛi kɛ́ maai da kâai. Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai da fé ŋɔ́nɔ naa. Núu da fé gɔ́lɔŋ lé tãi ƀé m̀ɛnii ŋí ŋáa a pâi yenîi lai.

10Óo Ɣâla, tãi ɣɛɛlu ƀé kúkpɔara-ƀelai da pâi kɛ̂i ɣɛ́lɛ-maa kulâi la kúkponoi? Da pâi wɔ́lɔ kɛ̂i nɔ́ woo nyɔ̂ŋ pilîi yâ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ?

11Ífe ŋ̀wɛ̂lii í kpɔ́ŋ kûa lé mɛni ma? Lé ƀé ya m̀aa kpɛ́nîi í lɛ́ɛ pâi dí kula maa kɛ̂i?

12Óo Ɣâla, yá nɔ́ ƀa kúkâloŋ é kúla gɔ́ɔ pîlaŋ tãi ma. Ya kúŋuŋ maa ƀó tãi támaa yée mu.

13Í yúo ŋáa kɔ̀lɛ a íwala-wala-laai. Í ǹyúo zere-kalii kɔŋ ɣâle,

14í ŋ̀uŋ wólo, í dɛ́ɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su fɛnɛ-sãai pɔ́ a díkɔnɔ̃ŋ.

15Í ǹyá-ɣɛli pɛlɛ-pɛlɛɛi kɛ̀ dí fɛ́ɛ, í gɛ́ ǹyá-lee-ŋai dí kpála.

16Yá ƀé ŋ̀ele-ƀɔɔi da gbínii kpɛ̀tɛ, í vóloi da ŋáloŋ tɔ́ɔ dítɔ̂i.

17Í ǹɔii kɔ́yɛŋ làa, í vólo lá-ƀoɔɔi da zama yâi loai láa.

18Óo Yâwɛɛ, gáa berei íkpɔara-ƀelai da ɣɛ́lɛ maa kulâi la íkponôi. Dífe a Ɣâla-ƀela. Dífe íkɔlɔŋ. Da díyee kulâi ímu.

19Ínûa fíi kpɛɛ-ŋai kúla díkpɔara-ƀelai yɛ̂ei. Ífe íyee kùla ínûai mu.

20Gbanaŋ-wooi í gɛ̀ díyɛ̂ei, ífe ǹia m̀ɛni ma. Núu nyɔ́mɔɔ-ŋa díkaa ǹɔii m̀éla kélee ma.

21Ífe nɛ̀ɛ naa ínûai díkpɔara-ƀelai dí ƀâa kula dîa. Gɛ́ gôlo-ƀelai da diai pɔ̂ri mâa fé dîɛi, dí ílaa ma tɛ́.

22Óo Ɣâla, ímu-siɣe í lóno é pîlaŋ íkpîŋ ma. Gɔ́lɔŋ a gɛɛ diai ímaa mɛ̂ni gbáaŋ fé dîai, da ɣɛ́lɛ maa kulâi íkponôi.

23Íkpɔara-ƀelai da lâɣii ɣelêi pere a lii ŋwâna pere. Dílaɣi-woo káa nɔ́ tɛ̂i ɣelêi va kpêra.

Wule-woo-ŋa 75

Ɣâla ƀa m̀ɛni ŋá tée-nuui

Asafa ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Óo Ɣâla, kwa ísɛɣɛ̂i fêi. Kwa ísɛɣɛ̂i fêi, kú kɛ́ íkɛtɛ-laai, da íkɛ tîi kpaya-kpayai maa mɛ̂ni ƀò.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Ɣâla a m̀ó ǹyɛɛi, “Ŋâa tãi kpɛtɛ mɛni-saa ŋá tée mɛni ma. Ŋa pâi ǹûai dímɛnii ŋá têei a bɔriɛɛ.

3Ǹɔii a kɛ̀ kpɛ̃lini da zu-ƀela kélee, ńyãa ƀa gɛ̀ é sée tɔ̀ŋ zu-ƀela dí kpéra kpɛ̃linîi.

4Ŋá mò ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dîa a gɛɛ dí kpéra su-mɛni kɛ̂tɛ kɛ̂i.

5Ŋá m̀ó yòŋka tée-ƀelai dîa a gɛɛ dí kpéra yoŋka têei.”

6M̀ɛni ŋá téɛɛi fé pâi kulâi fólo kulâi-pere, kpaa máŋ fólo liî-pere, yá-ŋûa pere, kpaa máŋ séɣai pere.

7Ɣâla nɔ́ ƀa m̀ɛni ŋá tée-nuui. A m̀ɛni lélɛɛ ké-ƀelai tɛ̀ ɣelêi, é m̀ɛni nyɔ́mɔɔ ké-ƀelai pú gɔ́ɔ mu.

8Kɔ̂pu káa Yâwɛɛ yêei. Ŋɔlii ŋwânai káa ǹá fɛ́ɛ gɛ́ fule yɛ̂ɛ ŋwɑ̂̃ai kpanaŋ. A pâi ǹyênii ǹɔii ma. Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai kélee da pâi gbelêi é lɛ́ɛ la zu gélee é kpɛ́ɛ.

9Fé pâi wɔ́lɔ kperâi Zeeka Ŋɔɣâlai láa maa tɛ̂i. Ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ koi-nɛ̃ɛ laa maa tɛ wule-ŋa toôi ma.

10A pâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai pûi gɔ́ɔ mu, é zɔŋ lɛ̂lɛ-ƀelai maa tɛ́.

Wule-woo-ŋa 76

Ɣâla ƀa ǹyee mɛi ɣâle nuui

Asafa ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni ma a gɛɛ dí kɛ́ dòo a kɔnîŋ

1Zuda-ƀelai dí Ɣâla kɔ́lɔŋ. Eezuɛ-ƀelai da ƀaa kɛ́-maa tɛ̂ɛ Ɣâla pɔ́.

2Ɣâla pɔ́-taai ƀa Zerusâlɛŋ. Zeɛ́ɛ káa Zãiyɔŋ Yeei ma.

3Naa ƀé è ŋɔkpɔara-ƀelai dítõa-ŋai su-kara naa, díkpala ŋá ɣále kɔli-ŋai, díƀoa-sɔkpɔ-ŋai da díkɔ kɔ́-sãa gbéli-ŋai.

4Óo Ɣâla, ífolo-laai kpanaŋɔ̂i é tɛ́ɛ ǹyée-ŋai dîa nyii-ŋai díkaa naa wɔ́lɔ-wɔlɔi.

5Zãâi díkɔ-kuluƀa líi kpeleɛɛ-ŋai dí zìɣei, í gélee kùla dí yêei. Ǹyaŋ díkaa nâa lâani a dípoma, dífa ŋɔ́nɔ pɔ̀ri mɛni da kɛ̂i.

6Óo Zeeka Ŋɔɣâlai, tãi í dímaa yâo lai, dísoo-ŋai da zia-ƀela dí tòo, dí sáa.

7Kɛ́lɛ yá Yâwɛɛ, núu-kpune kélee da yâo yâ. Ya ílii ŋwàna, núu da fa pɔ̂ri tɔ̂i íŋɛi-tuɛ.

8Í lɛ̀ɛ Ɣâla-taa í mɛni ŋá tée ǹɔii ma. Diai kélee ǹɔii mai dí yâo dí dímɛi sáa,

9tãi í ímu-siɣe la a gɛɛ í ǹûai dí mɛnii ŋá têei í diai ŋuŋ ma ƀó pɔ̂ri mâa fé dîɛi.

10Ya gɛ̀ núu à kɛ̀ a ǹíi ŋwánaa, é ílaa maa tɛ́. Diai dífa sâa ílii ŋwânai sui, da íɣele kûu maa waa-ŋai mɛi kâa.

11Zãâi í íkono tèe la Íɣâlai Yâwɛɛ yêei, dɛɛ bɔ́. Káai kélee a ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ƀelai, ka ká sama-sãai tɛ́ɛ bɔ́. Gáa a Ɣâla ǹyaŋ fɛ̂ɛ kú yao ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Ɣâla a ǹúu láa-tuɛ-ƀela su-mɛni kɛ́tɛɛ-ŋai ŋáa yèŋ, é gɛ́ ǹɔii ŋuŋ-ŋai mɛi kâloŋ-ŋai dí yao m̀a.

Wule-woo-ŋa 77

Ɣâla a kɛ̂ ŋɔnûai kɔlɛ mɛni kpɔ̂lu su

Asafa ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui Zedutuŋ pɔ́ naai

1Ŋa wɔ̀lɔ Ɣâla ma a ŋ́oo su kɛ́tɛ. Ŋa wɔ̀lɔ ma a ŋ́oo su kɛ́tɛ, ǹyaŋ a ŋ́oo mɛni.

2Ŋà kɛ̀ mɛni kpɔ̂lu su, ŋa Ǹuu-namui fɛli. Ŋa ńyee tɛ̀ ɣelêi a kpíni kélee ŋ́gɛ vɛ̀li kɛ́lɛ fa ŋa-nɛnɛ da sɔlɔ ƀô ǹyêei.

3Ŋà ŋ́gili ŋá sìa é pîlaŋ Ɣâla ma, ŋa wɔ̂lɔ. Ŋà lòno é pîlaŋ ma, ńii a tôo pôlu.

4Ƀa gɛ̀ fa nyîi a kpíni. À kɛ̀ tí, ńii a kɛ̂ sɛ̂lɛnii fa pɔ̂ri lônoi.

5Ŋà ŋ́gili ŋá sìa é pîlaŋ wɔ́lɔ-wɔlɔi tí ma, góraŋ-ŋai da tɛɛi dímaa mɛ̂ni kíli a tôo ŋ́gili ŋá.

6Ŋà kɛ̀ ŋ́gili ŋá siâi a kpíni mɛni támaa da tôo ŋ́gili ŋá. Ŋa ŋ́gili ŋá sìa, m̀arê kɛ̂ɛ-ŋai da pâ ŋ́gili ŋái dia ƀa:

7“Ǹuu-namui fé pâi ŋɔ́nɔ ǹyée seêi ḿu ƀei? Ǹíi a pâi lâai ŋɔ́nɔ ńyêei ƀei?

8Ŋɔwɛli kɛ́-maa kpanaŋ kɔ̃́yɛŋ nɔ́ ƀé ŋí kúmɛni ma? A ŋɔkono-teei maa fáleŋ ƀe ŋí kúmɛni ma?

9Ɣâla a nia ƀe ŋí kúmalôŋ káa mɛni ma? Ŋɔlii ŋwânai a dɔ̂i káa ƀe ŋí ŋɔmaloŋ kâai pɔ́ɔ ŋá?”

10Nya ƀe ŋá m̀o ńyɛ̂ɛi, “M̀ɛnii kpɔ́ sôlii ḿâi ǹyaa ƀa, Ǹwála-wâla kélee Ɣalai a ǹíi maa fáleŋ kú mɛni ma.”

11Yâwɛɛ, íkɛ mɛni kpaya-kpayai maa mɛni kíli fé pâi kpɛɛ̂i ŋ́gili ŋá. Ŋa pâi íkɛ mɛni mĩ̃li-mili-ŋai kélee í gèi, m̀aa mɛ̂ni lâai ŋ́gili ŋá.

12Íkɛ mɛni-ŋai maa mɛ̂ni a pâi lɛɛ̂i ŋ́gili ŋá. Ŋa pâi ŋ́gili ŋá siâi é pîlaŋ íkɛ mɛni kpaya-kpayai dîa.

13Óo Ɣâla, m̀ɛni-ŋai ya gèi, gélee maa waâi. Ɣâla da fé naa gɛ́tɛ yɛ̂ɛ yá.

14Íkaa a Ɣâla nyii a ŋɛi kɛ́-maa mɛni kpaya-kpaya-ŋa kɛi. Ya íwala-wala-laai lɛ̀ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ƀelai dîa.

15Ya ínûai Zeeka da Zosɛ dísuui su-ƀelai ŋuŋ ma ƀò a íwala-wala-laai.

16Óo Ɣâla, ǹyá-ŋai kɛ́ɛ da íkâai, dí yào, yúo kpóŋ ma é túmo-tùmo.

17Tuna kpɛ́ɛ pôlu è pú, ŋ̀ele-gbâna é too, ŋ̀elei su kɛ́ kɛ̀ mãla-mãla m̀éla kélee ma.

18Ǹelei su è kɛ̀ lâɣii, ŋ̀ele-gbâna ŋɔŋ léŋ é ŋ̀éniɛi gwaa kélee ma pòno. Ǹɔii è kpɛ̀liŋ é túmo.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Í sìa ǹyá ɣîliŋ su, í ǹyúo siŋɔɔi tíyeŋ, kɛ́lɛ núu da fé íkɔɔ pɔɔ káa ní.

20Í ínûai téniŋ tɔ̀ɔ yɛ̂ɛ ƀála mɛi káa nuu, Í gɛ̀ tí Mose da Eelɔŋ dí sârai.

Wule-woo-ŋa 78

Berei Ɣâla è ŋɔnûai mɛi kâa lai

Asafa ŋɔwulei

1Ŋánûa, ka káwoli tɔ́ɔ ŋásɛŋ lɛ́ɛi ma. Ka káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma ŋa pâi môi kâai.

2M̀ɛni-ŋai da wɔ́lɔ kɛ́i, ŋa pâi môi kâa a táre woo-ŋa, ŋá m̀ɛni mĩli-mĩli-ŋai ŋáa lɛ́ kâa kɛ̀ tãi su kôyaa tɛɛ pôlu mai.

3M̀ɛni-ŋai kú m̀ɛni kú gɔ́lɔŋ, kúnuu pɔlɔ-ŋai ƀé m̀o kûa.

4Kúfe pâi ǹoôi kúnîa-pɛlɛɛi dîa. Kwa pâi môi dîa, diaŋ dí m̀ó díwɔ̂ lonii dîa. Kwa pâi Yâwɛɛ ŋɔwála-wala-laai da gɛ́-mɛni kpaya-kpayai maa mɛni ƀôi dîa, da mɛni maa pɔlɔ-pɔlɔ-ŋai a gɛ́i.

5È tɔ̂ŋ-ŋa tɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́, nyii-ŋai díkaa a Zeeka ŋɔsuui su-ƀelai. È m̀o dîa a gɛɛ dí dɔ̂ŋ-ŋai ŋí lɛ́ dílônii dîa

6a gɛɛ dia máŋ dí maa kɔ́ri dí gɔ́lɔŋ, a gɛɛ dia máŋ da pɔ̂ri ǹɛ̂i díwɔ̂ lonii dîa.

7A kɛ̀ tí, da pâi lâai a Ɣâla, gɛ́ mɛni-ŋai maa kíli kɛ́ ƀò díkili ŋá, díkɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa,

8a gɛɛ dífe kɛ̀ yɛ̂ɛ dínâŋ pɔlɔ-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ a dítɔɔ Ɣâla mai. Dílaa-laai su fé kɛ́ ní a gbanaŋɔɔ Ɣâla mɛni ma. Kili-kɛ-zu fé kɛ́ ní díyêei m̀ɛni ma.

9Ifiraŋ kɔ kɔ́-ƀelai kélee díkerâŋ-ŋai díkɛ díyêei da dítɔ̃a-ŋai. Kɛ́lɛ gɔ́i káa dîɛi, dí pù dí lène pôlu.

10Gbanaŋ-wooi Ɣâla è gɛ̀ díyêei, dífe m̀ɛi káa ní. Dífe díwoli tɔ̀ɔ ní ŋɔtɔ̂ŋ ma.

11Dí nîa m̀ɛni-ŋai dîa è gɛ̀i, da ŋ̀ɛi kɛ́-maa-ŋai dí naa kàai.

12Dínâŋ pɔlɔ-ŋai dí ŋ̀ɛi kɛ́-maa-ŋai naa kàa Ɣâla è gɛ̀ Zoaŋ tiŋ-tiŋ su Ize lɔii sui.

13È yúo ƀèla díperêi dí tɛ́ɛ zâmai. È ǹyái ƀèla é dɔ̀ɔ yɛ̂ɛ ya-galaŋ-ŋa.

14È gɛ̀ ɣele-kɔlɔŋ kole kɛ́ ƀò dítuɛ gɛ́ dítenin tɔ̀ɔ, ǹyaŋ ŋɔŋ lêŋ è kɛ̀ nɔ́ dítuɛ-pere a kpíni kélee.

15È kɔni-ŋa su ƀèla vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su yá é kúla naa yɛ̂ɛ a kùla ya lêe su.

16È gɛ̀ yá é kúla kɔni su gɛ́ ɣîliŋ yɛ̂ɛ ya lêe.

17Kɛ́lɛ m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ́ɛ su Eezuɛ-ŋai dí kɛ̀ nɔ́ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i a Ɣâla. Dí tɔ̀ɔ Ŋ̀âla Kɛ́tɛi ma vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

18Dí gìri kpɔ́ dí Ɣâla su kɔ̂ɔŋ. Dí Ɣâla marê kɛ̀ m̀ii-sɛŋ mêni ma dí kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a wála-wala-laa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Dí lòno a ǹyɔ́mɔɔ é pîlaŋ Ɣâla ma dîyɛɛi, “A pɔ̂ri mii-sɛŋ tɛɛ̂i kúpɔ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ
ŋí su?

20Gáa a tɔ̃yâ è gɛ̀ yá é kúla gɔnii su é gɛ́ ya-lêe é láa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Kɛ́lɛ a pɔ̂ri
kpólo tɛɛ̂i da fɛnɛ-sɛŋ ŋɔnûai mɛni ma?”

21Yâwɛɛ kɛ́ɛ a díwoo-ŋai ŋí mɛ́nii, è ǹíi ŋwàna kpɔ́ a ŋánaa Zeeka ǹônii nyii gáa
a Eezuɛ-ŋai dîa, é ŋɔŋ píli dîa é díkereŋ. È ǹíi ŋwàna dîa a zu kɛ̂tɛ,

22kpɛ́ni fêi, kili kɛ-zu da laa-laa fé kɛ́ ní díyêei a gɛɛ a pɔ̂ri díŋuŋ maa ƀôi.

23Kɛ́lɛ berei máŋ è kɛ̀ tí lai, è lòno ŋ̀elei pɔ́, ŋ̀ele-kɔlɔŋ lá é ƀó.

24È mana kùla ŋ̀ele su é dɛ́ɛ dípɔ a gɛɛ dí mìi. È gbóloi ŋí kùla ŋ̀ele kɔ̂lɔŋ su é dɛɛ
dípɔ.

25Ǹɛni ma Eezuɛ-ŋai dí ŋ̀âla-taa kela-ŋai láa mii-sɛŋ da mìi. Ǹyaŋ m̀ii-sãai kélee
díkɛ wɛ̂lii lai, Ɣâla è dɛ̀ɛ dípɔ.

26Nya ƀe Ɣâla è gɛ̀ fãa su kpanaŋɔɔ é kúla vóloi kulâi pere. Ŋɔwála-wala-laai su,
è gɛ̀ fãa é kúla máŋ séɣai perei.

27Vãai ŋí è pà a ŋɔni támaa. Dí kɛ̀ kpɔ́ a dítamaa yɛ̂ɛ yúo su ŋãya.

28 Ǹɔni-ŋai ŋí dí pù m̀ûui sâmai dí naa láa fɛ́ɛ.

29Nya ƀe ǹûai dí dímii kpɔ́ dílii é láa. M̀ii-sɛŋ ŋí ƀé díkɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii Ɣâla è dɛɛ dípɔ.

30Dí kɛ̀ kpɔ́ nɔ́ m̀ii-sãai ŋí miî vé kpɛ̀ɛ ní díla.

31Ɣâla é ǹíi ŋwàna dîa a zu kɛ́tɛ é zinâa wála-walai páa, da Eezuɛ nyaŋkpa sɔŋ
lɛ́lɛɛ-ŋai dámaa.

32Nyíŋi-ŋai kélee kɛ́ɛ su, dí kɛ̀ nɔ́ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i. Dífe láa ní kɛ̀ a Ɣâla berei máŋ è ŋɛi
kɛ́-maa támaa kɛ̀ la díŋɛi-tuɛi.

33Nya ƀe è gɛ̀ mɛni kpɔ̂lu ŋánaa é láa dîa difulu-laai su, é gɛ́ difulu-laai su é kpua.

34Kɛ́lɛ tãi nɔ́ a kâa da-ŋa pàa lai, gbéli-ŋai da lɛ̂ɣɛ la. Da dílii pène dí Ɣâla fɛli kpɔ́
a gbanaŋɔɔ.

35Ɣâla maa mɛ̂ni kíli a tôo díkili ŋá dí gɔ́lɔŋ ǹyaa ƀa dímaa kɔ̃ɔ-nuui. È wɔ́lɔ pà
díwɔlɔ-wooi ma.

36Díwoo kélee è kɛ̀ nɔ́ a lɛ́ɛ tee-tee. Teniŋ ƀô-laa fé kɛ́ ní díkɛ mɛni da su.

37Dífe kɛ́ ní a dítenin ƀɔ́ɔɔ ǹyêei. Dífe díkono têe-ŋai ŋ̀aa-see kɛ́ ní.

38Kɛ́lɛ Ɣâla káa a maloŋ kâa Ɣala. È dísu mɛni lɛ̀ɛ zɔnyɔ̂ŋ-ŋai dí gèi m̀ɛni ma. Vé
dísu kara ní. È ǹíi ŋwàna dîa a tãi támaa, kɛ́lɛ ǹíi ŋwânai fé tɛ̀ɛ ní ǹíi pôlu.

39È gɔ̀lɔŋ a gɛɛ díkaa nɔ́ a núu-kpune-ŋa. Díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ fãa nyii a tɛ̀ɛ va ŋɔ́nɔ lène
pôlui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

40Díkɛɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui, dí tɔ̀ɔ Ɣâla ma a tãi támaa. Dí gɛ̀ ǹíi é tóo pôlu a tãi támaa!

41Dí zu kɔ̀ɔŋ a tãi támaa. Dí gɛ̀ Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai líi su é kara-kara dímɛni ma.

42Dí nìa ŋɔwála-wala-laai ma. Dí nìa ŋ̀elei ma è díkùla la díkpɔara-ƀelai yêei.

43È mɛni kpaya-kpaya-ŋa kɛ̀ da ŋɛi kɛ́-maa sii támaa Zoaŋ tiŋ-tiŋ su Ize lɔii su.

44È Ize yá-lee-ŋai pêne a ŋãa. Yá lɛ́lɛɛ fé ŋɔ́nɔ kɛ́ ní naa gbele mɛ̃ni ma dîɛ.

45È lilî-ŋa tɛ̀ɛ dí pú dîa dí mɛni ŋánaa kɛ́ a dia. È lofo-ŋa tɛ̀ɛ dílɔii su dí naa kara.

46È gotó-ŋa tɛ̀ɛ a gɛɛ dí dísi-sãai míi, dí díkpâlaŋ-ŋai ŋá kara.

47È dísi-sãai da ŋ̀úru-ŋai kélee su kara a sãɔ da ya-fɛ̂ɛ.

48È díniŋa-ŋai su-kara a sãɔ é díƀala-ŋai da díƀoli-ŋai su kara a ŋ̀ele-gbâna ŋɔŋ.

49È mɛni kpôlu támaa làa dîa. È ǹíi ŋwàna kpɔ́ dîa é núu paa ɣâla-taa kela-ŋa too dísama.

50Vé ǹíi ma soŋ ní, é dímalôŋ káa, kɛ́lɛ é kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ pìli dîa dí sáa.

51È Ize sii-ŋai dílônii sinaai maa-ŋuŋ-ŋai kélee pàa, nyii-ŋai kɛ̀ a díkili tɔ̂ɔ maai.

52Nya ƀe è tɔ̀ɔ ŋɔnûai túɛ yɛ̂ɛ ƀála mɛi káa nuu, é tɛ́ɛ a dia vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

53È tɛ̀ɛ a dia nɛ́ŋkpɛlɛɛ, yao da fé kɛ́ ní díkɔlɔi. Kɛ́lɛ dítɛ̀ɛi, yúo è tèe é sía díkpɔara-ƀelai mɛi.

54È pà a dia ŋɔlɔii maa waai ma ǹyée-ŋai dîa nyii ǹyaa kpîŋ è naa sòŋ.

55È kɛ̀ dítuɛ pere gɛ́ lɔii ŋuŋ-ŋa kpɛ̀ díperêi díkɛ lì. È lɔii-ŋuŋ-ŋa su-ƀela dílɔii kûla díyêei, é ŋáa kɔ́lɛ Eezuɛ sii-ŋai dîa.

56Kɛ́lɛ dí tɔ̀ɔ Ŋ̀âla Kɛ́tɛi ma dí zu kɔ̂ɔŋ. Dífe díyee see ní ŋɔtɔ̂ŋ mu.

57Kɛ́lɛ teniŋ ƀô fé kɛ́ ní díyêei. Dí tùa nɔ́ yɛ̂ɛ dínâŋ pɔlɔ-ŋai. Wôya ŋánaa è díkpinîŋ yɛ̂ɛ kerâŋ wuru.

58Dí díkpîŋ ɣala-ŋa fɛli kwaa-ŋa ma kpɛ̀tɛ, díkɛ díkpîŋ kpɛtɛ ɣâla-ŋai fɛli naa.

59Ǹmɛnii ŋí è ŋwàna Ɣâla ma tãi è ǹaa kàa lai. Nya ƀe è ǹyée kùla kpɔ́ dímɛni su kpúŋ-kpuŋ.

60È kùla ŋɔƀûui mu Silo taa-leei su ƀɛ́i zeɛ́ɛ è kɛ̀ naa díkɛ vɛlii.

61È gɛ̀ díkpɔara-ƀelai dí díyee mɛi ɣále, dí Gbanaŋ-woo kɛ́ɛ maa gãlai sóŋ nyii gáa a ŋɔwála-wala-laai da ŋɔfólo-laai.

62È ǹíi ŋwàna ŋɔnûai dîa, é gɛ́ díkpɔara-ƀelai dí dípaa a ƀóa sɔkpɔ-ŋa.

63Dí ǹyaŋkpa-ŋai pàa, dínɛyâai dílɛɛ a pɔɔ-nɛyaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

64Dí dísâla láa soŋ-ƀelai pàa a ŋwana-lɔ̂ɔ pere. Pɔ̂ri mâa fé ké ní dínɛyâai dîɛ a gɛɛ dí maloŋ see ƀó dímɛni ma.

65Gbɛɛ ŋái, Ǹuu-namui è mù sìɣe yɛ̂ɛ núu ƀé a kùla nyiî. È kɛ̀ yɛ̂ɛ kpakolo wála-walaa ƀé a ŋwɑ̃̂ai támaa kpéle.

66Ɣâla è gbɔara-ƀelai tàa-taa é ƀaa kúla maa kpɛ́ɛ pôlu sɛ̂lɛŋ dîa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

67Kɛ́lɛ è ǹyée kùla Zosɛ ŋɔsuui su-ƀelai mu Ifiraŋ lɔii-kpiniŋ su.

68È Zuda ŋɔsîi sìɣe zu da Zãiyɔŋ Yeei ma ƀɛ́i è naa wɛ́lini a ŋ̀ánaai.

69Naa ƀé è Ɲɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi tɔ̀ɔ naa naa ké ƀò yɛ̂ɛ bɔ́-taai ɣâla-taa da ǹɔii ma nyii è naa kpɛ̀tɛ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ mɛni mai. Núu a kɛ̀ naa ŋuŋ ma ƀô káa ǹyêei.

70È Deeƀé sìɣe zu é gula m̀ála-ŋai mɛi káa kwaai ma

71ƀɛ́i è kɛ̀ m̀ála-ŋai mɛi kâai naai, é gɛ́ a kâloŋ Eezuɛ-ŋai mɛi a gɛɛ gɛ́ dímɛi kâa.

72Deeƀé è ǹûai ŋí mɛi kâa a teniŋ ƀô da táre pere.

Wule-woo-ŋa 79

Ɣâla fɛliɛɛ lɔii ŋûŋ ŋ̀uŋ ma ƀó mɛni ma

Asafa ŋɔwulei

1Óo Ɣâla, ǹɔii í dɛ̀ɛ kúpɔi, lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni su-ƀela da pá da gula kúyêei. Da Ípɛrɛ Kɛ́tɛi maa tĩa kara, da Zerusâlɛŋ su-kara, ǹaa a lɛɛ a pilêŋ ŋá.

2Da ínûai páa dípoma táa-taai, díkɛ ƀò a ŋɔni-ŋa da lɔɔ-fɛnɛ-sãa kɔ́nɔŋ.

3Da ínûai ŋãa pú yɛ̂ɛ yá. Díŋãa kpôloŋ lâai Zerusâlɛŋ taa-leei su yɛ̂ɛ ya-lêe. Núu da fé naa é díloo.

4Kúkɔlɛ ma lɔii-ŋuŋ-ŋai su-ƀelai da kúlarânii, díkɛ ɣɛ́lɛ maa kûla kúkponôi.

5Óo Yâwɛɛ, ya pâi kêi a ílii ŋwánaa kûa tãi ɣɛɛlu yée mu? Ya pâi kêi nɔ́ a ílii ŋwánaa kûa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ? Ílii ŋwânai a pâi kêi kúkerenî yɛ̂ɛ ŋɔŋ a tãi ɣɛɛlu?

6Ílii ŋwána ǹɔii-ŋûŋ-ŋai zu-ƀela dîa dífe íkɔlɔŋ, da diai dífa ífɛ̀lii.

7Ílii ŋwána dîa, kpɛ́ni fêi, dí ínûai pàa, ǹɔii a lɛɛ a pilêŋ ŋá.

8Ífe kúkula maa kɛ̀ zɔnyɔ̂ŋ kúnâŋ pɔlɔ-ŋai dí gɛ̀i m̀ɛni ma. Kúmalôŋ káa, kili-kɛ-zu fé ŋɔ́nɔ kúyêei.

9Óo Ɣâla, kpɔŋ kûa í kúmalôŋ káa. Kúŋuŋ ma ƀó í kúsu mêni lɛɛ ílaai sârai.

10Lé mɛni ƀé ǹɔii-ŋûŋ-ŋai da kúmarê kêi la dîyɛɛ “Káɣâlai kɔɔ?” Tɔɔ kú íkaa í ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kula maa ké nyii-ŋai ínûai ŋãa pûi.

11Íwoli tɔ́ɔ diai dîa da mɔ̃lêi kpini-pɛrɛ-ŋa mui, da diai gbɛtɛɛ̂i a gɛɛ dí dípaai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Óo Ǹuu-namui, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai da íwoo nyɔ̂ŋ fei, díkula maa kɛ́ gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ zɔnyɔ̂ŋ mɛni ma da gɛ́ a yai.

13Yà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní kúai a íƁala-ŋai kwa pâi ísɛɣêi fêi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Kúlônii da díwɔ̂ lònii da pâi kɛ̂i ílaa maa tɛ̂i wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

Wule-woo-ŋa 80

Ɣâla fɛliɛɛ a gɛɛ ǹɔii-ŋuŋ é kɛ́ ŋɔ́nɔ pôlu a gɛ́-pere pɔlɔi

Asafa ŋɔsêre-faa wulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƁelaI láa túɛ-nuui pɔ́naa nyii da dòo yɛ̂ɛ berei da lêle-wulei tôo lai

1Íwoli tɔ́ɔ kûa, óo yái ya Eezuɛ mɛi kâa yɛ̂ɛ Ɓála mɛi káa-nuui, í Zosɛ ŋɔsuui ténin̨ tɔ́ɔ yɛ̂ɛ Ɓála mɛi káa-nuu. Íkaa seêni íkâloŋ see-sɛŋ ŋá ŋ̀ála-taa kooŋ-sãai kélee mɛi-pere.

2Íkpîŋ lɛ́, Ifiraŋ, Bɛŋsima da Manasɛ ni dísuui su-Ɓelai dîa. Kúŋuŋ ma Ɓó a íwala-wala-laai.

3Óo Ɣâla, pá a kûa pôlu! ÍƁɛlɛ sêei lɛ́ kûa, gɛ̀ ní kwa pâi Ɓâloi!

4Ǹwála-wâla kélee Ɣâlai Yâwɛɛ, tãi ɣɛɛlu Ɓé ya pâi kɛ̂i a ílii ŋwánaa la ínûai dîa ífa dífɛli-wooi su tooi?

5Ya gɛ́ mɛni kpɔ̂lu a láa kûa gɛ́ Ɓò yɛ̂ɛ mii-sɛŋ kúkɛ mii, kúŋɛi ya kɛ́ Ɓò yɛ̂ɛ kpele ya, gɛ́ Ɓò kɔɛɛ su kúkɛ gbèle.

6Ya gɛ́ kúkɔlɛ ma lɔii-ŋuŋ-ŋai díkɛ kɔ̀ kúpɔ kúlɔii mɛni ma, kúkpɔara-Ɓelai díkɛ kúwoo nyɔ̂ŋ fè.

7Óo Ǹwála-wâla kélee Ɣalai, pá a kûa pôlu. ÍƁɛlɛ sêei lɛ́ kûa, gɛ̀ ní kwa pâi Ɓâloi!

8Kúkaa yɛ̂ɛ kpɔmɔ Ɓa kaoi, í gùla Ize lɔii su, í pá la í lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su-Ɓela kpɛ́ dílɔii ma í zí naa.

9Í ǹɔii ma kpɛ̀tɛ zí mɛni ma. Zame è lɔ̀ é Ɓûu Ɓó é ǹɔii láa fɛ́ɛ.

10Ǹinîŋ è ǹyée-ŋai mɛi pɛ̂lɛ, ŋ̀oŋo-ŋai dí sîda wuru kpaya-kpayai mɛi pɛ́lɛ.

11 Ǹoŋo-ŋai dí kôyaa-koya dí seri Mɛditɛrenia Yuoi ma, dí lí dí seri Yufeletii Ya-leei ma.

12Kɛ́lɛ í m̀aa kóli sãai kùla naa lé mɛni ma? Ya gɛ̀ tɛɛ-a-pere Ɓela líi a kpele mà. Da kɛ̀ tɛɛ̂i da kɛ̂ m̀á da-ŋa ŋúmai ŋ̀á.

13Lɔɔ Ɓoi-ŋa da kɛ́ dáŋ tânii, gɛ́ Ɓò a fɛnɛ-sãa kɔ́nɔŋ.

14Óo Ǹwála-wâla kélee Ɣalai, tínaŋ kúpɔ naa pere. Lɛɛ ŋ̀elei su í íŋuŋ ma pîlaŋ í kúkaa. Ínûai ŋuŋ ma Ɓó.

15Gbɔmɔ-kpâlaŋ ŋí í ǹá Ɓòi, a Ɓûu Ɓôi a zu kɛ́tɛi, ye maa kpɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Kúkpɔara-ƀelai da gbɔmɔ-ŋai su tée-tèe da dípu ŋɔŋ ŋá. Dísu kara a lii ŋwâna pere.

17Ǹûai ya dísiɣe zu a ínûai, ya wála-wala-laa tɛɛ dípɔi, dímaa kɔ̃ɔ.

18Kúfe pâi ŋɔ́nɔ kúpôlu tɔ̂i yâ. Ǹɛɛ naa kúkɛ ƀò ɣele ma. Kwa pâi kɛ̂i nɔ́ ílaa maa tɛ̂i.

19Óo Ǹwála-wâla kélee Ɣalai, pá a kûa pôlu. Íƀɛlɛ sɛ̂ei lɛ́ kûa, gɛ̀ ní kwa pâi ƀâloi.

Wule-woo-ŋa 81

Kúu kɛ́tɛ kɛ́ wule

Asafa ŋɔwulei nyii è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni ma a gɛɛ díkɛ́ dòo a ɣale-sãai

1Ka wule tóo Ɣâla ma ɣelêi pere. Ǹyaa ƀa kúmaa kɔ̃ɔ nuui. Ka laa maa tɛ̂ wule too a lii-nɛ̃ɛ Zeeka Ŋɔɣâlai ma.

2Ka wule tóo ká ɣale-sãa ɣale. Ka kɔníŋ da nyɛ̃ŋ nyɛŋ ɣále ká wule nɛ̃ɛ-ŋa too.

3Ka túru fɛ́ɛ gúu kɛ́tɛi su ŋáloŋ a tɔ̀ɔ a nina da tãi ǹá a fɛ̂ɛ lai.

4Dɔ̂ŋ ŋí káa Eezuɛ. Zeeka Ŋɔɣâlai ƀé dɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́.

5È m̀o dîa a gɛɛ dí dɔ̂ŋ ŋí mɛi káa tãi è díkùla la Ize lɔii sui. Ŋá wóo sîi da m̀ɛni nyii fé táre ni zu ǹyɛɛ m̀âi,

6“Ŋa pâi gbîri wuyɛɛ-ŋai kulâi káŋûa. Ŋa pâi káŋuŋ ma ƀôi tíi kpânaŋ kɛ́ mɛni su.

7Ká kɛ́ɛ mɛni kpɔ̂lu sui, ká ńdòli. Ŋá pà ŋá káŋuŋ maa ƀó. Ŋá kɛ̀ ŋ̀ele-gbâna ŋɔŋ su loo perei ŋá káwoo su too. Ŋá su-kɔɔŋ tɛ̀ɛ kápɔ Mɛriba ya-ɣɛli-pɛlɛɛ̂i kɔlɛ.

8Ŋánûa, ká káwoli tɔ́ɔ ǹîa-wooi ma ŋa dɛɛ̂i kápɔi. Eezuɛ-ŋa, ŋa ŋ̀wɛ̂lii ká káwoli tɔ́ɔ m̀â.

9Káfe wɔ́lɔ ɣâla da kpɛ́ni fɛ̀li. Káfe pɛ̀lɛ ɣâla da kpɛ́ni kɔ́ɔ mu.

10Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Káɣâlai. Ńyãa ƀé kákùla Ize lɔii su. Ka ká lá táa, ǹyaŋ ŋa pâi ǹáa fɛ̂ɛ a mii-sɛŋ.

11“Kɛ́lɛ káai a Eezuɛ-ŋai, káfe káwoli tɔɔ-ni m̀â. Eezuɛ kpîŋ fé ŋ́oo mɛni ní.

12Nya ƀe ŋa ǹɛɛ la naa ŋ̀oli kpɔ̂lɔi ká kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii ká gɛ́i, ká kɛ́ gɛ̀. Ká kɛ̂ ká kpɔ́ɔ-kpɔɔi mɛni kɛ̂i.

13Ŋa ŋ̀wɛ̂lii ká káwoli tɔ́ɔ m̀â. Ŋa ŋ̀wɛ̂lii ká sia ŋ́gɔɔ pɔ̂ɔi.

14Ŋa pâi kákpɔara-ƀelai yée mɛi ɣâlei a ŋáwala-wala-laai. Ŋa pâi ńyee kulâi kákpɔara-ƀelai mu.

15Diai kélee dí tɔ̂i Yâwɛɛ mai, da pâi pîlanii díŋume ŋá ŋ́gɔɔ mu a ŋumɛ-pere da yao. Díkula maa kɛ́ɛ kɔ́yɛŋ fé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Ǹii-sãai kélee ŋa pâi dɛɛ̂i kápɔi a pâi kɛ̂i a m̀ii-sãai ǹɛ́lɛɛi. Ŋa pâi kɔ̋iŋ-wulɔ lɛ́lɛɛ tɛɛ̂i kápɔ nyii pâi kálii lâai.”

Wule-woo-ŋa 82

Ɣâla ɓa kâloŋ kélee mɛi Kâloŋ.

Asafa ŋɔwulei

1Ɣâla káa bɔ́-taai ŋ̀ele-kɔlɔŋ su ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai sáma gɛ́ dí mɛnii ŋá tèe. A môi dîa ǹyɛɛi,

2“Ká kpera ǹûai dímɛnii ŋá têei a wôya-pere. Káfe tɔ̀ɔ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai pôlu a wôya-pere.

3Ka gôlo-ɓelai maa kɔ̃ɔ da dee-noŋ-ŋai. Diai pɔ̂ri mâa fé dîɛi, ka dímɛni sâai ɓó a teniŋ ɓô-pere.

4Ka díkula ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai díwala-wala-laai mu.

5“Táre da kélee fé ká ŋuŋ su. Ká ɓoɔ̂i kpɔ́, káwôyaa a ŋ̀ánaa. Kákaa kpíni kpɛ́ɛ pôlu su. Ǹmɛnii ŋí ɓé a gɛ́ ǹɔii kɛ́ tûmo é síɣe gbôŋ seêi.

6Ŋa m̀ôi kâa ńyɛɛi, ‘Kákaa a ɣâla-ŋa.’ Kákelee kákaa a Ǹ̀âla Kɛ́tɛi ǹônii.

7Kɛ́lɛ ka pâi saâi nɔ́ yɛ̂ɛ núu-kpune-ŋa. Kaɣeniɛi a pâi kpɛɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ berei a kɛ̂ la a ǹúu láa túɛ-ɓelai.”

8Óo Ɣâla, pá íkɛ a kâloŋ ǹɔii ma. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee káa a ípɔɔ.

Wule-woo-ŋa 83

Eezuɛ-ŋai dí Ɣâla fɛ̀li díkpɔara-ɓelai yée mɛi ɣále mɛni ma

Asafa ŋɔwulei

1Óo Ɣâla, ífe lɛ̀ɛ a ímɛi sâa. Ífe lɛ̀ɛ a ímɛi sâa kpaa máŋ í ílii ma soŋ.

2Gáa, íkpɔara-ɓelai da díkpîŋ kpɛ̂tɛi ímɛni ma. Diai dítɔ̂i yâi, da ímaa fôoi.

3Da mɛni kpɛtɛɛ nyɔ́mɔɔ kɛ̂i loo pêrei ínûai mɛni ma. Da gbã tée diai perêi í díwɛ̂linii.

4Da môi dîyɛɛi, “Kwaa Eezuɛ-ŋai kélee páa dísuu da fé lɛ̀ɛ ɣele ma.”

5Da mɛni kpɛtɛɛ kɛ́ da díwoo pú gîei, da díkpɔŋ mâa-ɓela kɔ́rii a gɛɛ dí kɔ́ ípɔ.

6Gbɔŋ mâa-ɓelai ŋí ɓa Idɔŋ-ŋai da Isimai suui su-ɓelai, Môa-ŋai da Agiri suui su-ɓelai,

7Giɓa-ŋai, Amɔŋ-ŋai, Amɛlɛka-ŋai Felesia-ŋai da Taya-ŋai.

8Asiria-ŋai dia máŋ da too dîa. Díwala-walai yɛ̂ɛ La ǹônii Amɔŋ da Môa dísuui su-ɓelai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Díkula maa ké yêɛ berei í Midiaŋ-ŋai kula maa kê lai í dísu-kara yêɛ berei í Sisela da Zaƀiŋ-ƀelai kula maa kê la Kisɔŋ Ya-leei mai.

10Í díyee mɛi ɣâle Ɛŋdɔŋ, dípoma é léɛ a dáa tâa ǹɔii ma dí lûla.

11Dílaa túɛ-ƀela wála-wala-ŋai kula maa ké yêɛ berei í gè la a Orɛɛ da Zɛɛ. Díkâloŋ-ŋai kula maa ké yêɛ berei í gè la a Zeƀa da Zamunai,

12kpéni fêi, dí m̀o dîyɛɛi, “Kwa pâi Ɣâla ŋɔlɔii kúwɔ̂i teêi ma.”

13Óo Ɣâla, dítaa tâa yêɛ fãa a muluŋ fêɛ, í dífɛɛ yêɛ fãa a kòoŋ a kala.

14Berei kpɔ́ ŋɔŋ a têe la wolâ su gé gèreŋ, ǹéŋ ké pìli ǹyée-ŋai sui,

15bere ƀé í díkpɛ la a ífãa su kpanaŋɔɔi, í dímaa yáo a zu kétɛ a lii-ŋwana pere.

16Óo Yâwɛɛ, gé díŋumɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa a gɛɛ dí ké íwala-wala-laai mu.

17Gé díkpɔara-ƀelai dí díyee mɛi ɣále, yao ké ƀò díkɔlɔi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Gé ƀaa kûla maa é sêlɛŋ dîa dísaa.

18Gé dí gɔ́lɔŋ a gɛɛ yá nɔ́ ƀa Yâwɛɛ, ǹyaŋ íwala-wala-laai káa ŋ̀éniɛi gwaa kélee mɛi.

Wule-woo-ŋa 84

Ŋ̀ule too-nuui è kè ŋ̀wêlii é ké Ŋ̀âla-pɛrɛ Kétɛi mu

Koa ǹônii díwulei nyii dí bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni ma a gɛɛ dí ké dòo a kɔnîŋ

1Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ, ŋa Ípɛrɛ kétɛi wélini.

2Ŋa ŋ̀wêlii nɔ́ ŋ̀gɛ ƀò m̀u. Yâwɛɛ Ŋɔpérɛ Kétɛi maa mêni káa ńii su a ŋ̀ánaa. Ŋà kè naa, ŋa kê wule toôi ŋ̀gɛ koi-nɛ̃ɛ kùla, gɛ-ɣele ma Ɣalai mɛni ma.

3Ŋ̀wála-wâla kélee Ɣalai Yâwɛɛ, yái íkaa a Ŋáɣâlai da Ŋákâloŋ, zoyoŋ-ŋai kpîŋ da ípɛrɛi mu ké a díkêi. Da dítaa tɔ́ɔ naa, dílônii díkɛ ƀò naa íɣâla teƀele-ŋai kɔlɛ.

4Ya lûwa làa diai dîa díkaa Ípɛrɛ Kétɛi mui. Díkaa naa díkɛ laa maa tê wule-ŋa tòo yâ a ɣele kélee.

5Ya lûwa làa diai kélee dîa díkili tɔ̂i yâ, da diai da ífɛlii.

6Da tèɛ Baka lɔii kpálaâi ma ǹyée loai, tuna kétɛ a pû, yá é láa naa.

7Ínûai da kè liî díkponôi a kê a gbanaŋɔɔ. Yá ƀa ŋ̀âla-ŋai kélee mɛi Ɣâlai ǹyaŋ da pâi íkâai Zãiyɔŋ.

8Ŋ̀wála-wâla kélee Ɣâlai Yâwɛɛ, ŋáfɛli-wooi su-too. Íwoli tɔ́ɔ ḿâ, óo Zeeka Ŋɔɣâlai.

9Óo Ɣâla, yá ƀa kúmaa kɔ̃ɔ nuui. Gâloŋ í zìɣe zui, lûwa láa ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Núu a kɛ̀ Ípɛrɛ Kɛ́tɛi mu a fólo tɔnɔ, ǹɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ la núu kɛ́ɛ kwaa da kpɛ́ni ma a kóraŋ wála tɔnɔ (1,000). Ǹɛ̂lɛɛi ŋ́gɛ tíi kɛ̀ Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mu é tɛ́ɛ la ŋ́gɛɛ lii-nɛ̃ɛ kulâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀela dípɛrɛi mu mà.

11Ɣâla Yâwɛɛ káa a kwaa ponoɔɔ. Ǹyaa ƀa kú maa kɔ̃ɔ-nuui. A kúmɛi kâa a ǹɛ́lɛɛ a ƀaa kɛ́ maa pere. Diai da tûa sãa kɛ̀i, a dífela fè.

12Óo Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ya lûwa làa diai dîa dí lâai a yái!

Wule-woo-ŋa 85

Ɣâla fɛliɛɛ lii-see mɛni ma

Kora ǹônii díwulei nyii dí bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Yâwɛɛ, ya lûwa láa ǹɔii ma. Ya gɛ̀ ǹaa mɛni-ŋai kélee ŋaa-see kɛ́ kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ Eezuɛ-ŋai yêei yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la a bɔlɔɔi.

2Í ínûai su mɛni lɛ̀ɛ zɔnyɔ̂ŋ-ŋai dí gɛ̀i m̀ɛni ma. Mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai kélee dí gɛ̀i, í íyee kùla zu.

3Í ílii ŋáa yɛ̀ŋ, í ílii ŋwâna su kɛ́tɛi maa sòŋ.

4Óo Ɣâla, pá a kûa pôlu. Yá ƀa kúŋuŋ ma ƀó-nuui. Ílii fé tòo pôlu kúmɛni ma!

5Ya pâi kɛ̂i nɔ́ a ílii ŋwánaa kûa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ? Ífe pâi wɔ́lɔ ílii ŋá yenîi?

6Gɛ́ kúkponôi é kpanaŋ. Yà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní kúai a ínûai kwa pâi kɛ̂i nɔ́ laa maa tɛ̂ tɛɛ̂i ípɔ.

7Óo Yâwɛɛ, íwɛli kɛ́ maa kpanaŋ lɛ́ kûa, í kúŋuŋ ma ƀó.

8 Ǹɔli tɔ̂i Ɣâla Yâwɛɛ ma. A lii-see maa kono tee kɛ̂i kúyêei, à kɛ̀ kwa kúlii pène, kwa pâi zɔlɔ ƀôi.

9Gbîŋ kpɛtɛɛi kpɔ́ a tɔ̃yâ a gɛɛ é diai ŋuŋ ma ƀó da vɛlii, gɛ́ ƀò díkɔlɛ ma a ɣele kélee.

10Wɛli kɛ́ maa da teniŋ ƀô-laa da pâi pûi díkîe ma yɛ̂ɛ núu-kpune, tɔ̃yâ-laa da lii-see dí kpulɔ̂ŋ díkîe ni dîa yɛ̂ɛ laoi-laa ƀela.

11Tɔ̃yâ-laa mɛni a pâi kɛ̂i ǹɔii ma ƀɛ́, teniŋ ƀô-laa mɛni é kúla ŋ̀elei su.

12É máŋ kɛ́ tí, zãâi kélee ǹɛ̂lɛɛi kúmɛni mai, Yâwɛɛ a pâi dɛɛ̂i kúpɔ. A pâi gɛ̂i kúsi-sãai díkɛ kpɛtɛ ǹɔii ma.

13Teniŋ ƀô-laa ƀɛ́ pâi kɛ̂i Kúɣâlai Yâwɛɛ túɛ pere, gɛ́ ŋɔsia perei su sãa.

Wule-woo-ŋa 86

Ǹule-too nuui è Ɣâla fɛ̀li a gɛɛ Ɣâla é kpɔŋ mâa tɛɛ bɔ́

Deeƀé ŋɔɣâla fɛli wooi

1Óo Yâwɛɛ, íwoli tɔ́ɔ m̀â í ŋ́oo su too, kpɛ́ni fêi, pɔ̂ri mâa fé mî.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2 Ŋ́gula mî saa yêei, kpɛ́ni fêi ŋa ƀaa-kɛ maa tɛ̂ɛ í pɔ́. Ḿalo mî kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa a íyee-mu nuu, ńaa a yá.

3Óo Ǹuu-namui, Ŋáɣâlai, ŋ́ɛi-maloŋ káa mî, kpɛ́ni fêi, ŋa ífɛ̀li a ɣele kélee.

4Óo Ǹuu-namui, ye íyee-mu nuui líi-laa, kpɛ́ni fêi, ŋáɣâla-fɛli wooi a seri yâ.

5Í sɔŋ lɛ̂lɛɛi, íkɛ kúsɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛ̀ɛ. Íwɛ̂li-kɛ-maai káa naa diai da ífɛ̀lii, dí mɛni ma.

6Óo Yâwɛɛ, íwoli tɔ́ɔ ŋáɣâla fɛli-wooi ma. Íwoli tɔ́ɔ ŋákpera-fêi wɔlɔ-wooi ma.

7Tãi ŋá kɛ̀ la mɛni kpɔ̂lu sui, ŋá ítòli, kpɛ́ni fêi, yá ƀé yà ŋ́oo su tòo.

8Óo Ǹuu-namui, ɣâla da fé náa nyii m̀oloŋɔ̂i yâ, díta fé naa nyii a pɔ̂ri ípɔɔ kɔ̂ɔnii.

9Óo Ǹuu-namui, yá ƀé ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee kpɛ̀tɛ. Da pâi díŋuŋ maa pîlanii dí ífɛli. Da pâi íwala-wala-laa kɛ́tɛi maa tɛ̂i.

10Íwala-walaai, íkɛ mɛni kpaya-kpaya ŋa kɛ̀. Ya tɔnɔ kpɛ́ŋ ƀa Ɣâla.

11Óo Yâwɛɛ, zɛŋ lɛ́ ḿâ nyii ya ŋ̀wɛ̂lii ŋá gɛi, gɛ̀ ní ŋa pâi íwoo mɛnî̀i a teniŋ ƀô pere. Ǹɛɛ naa ŋá ƀâa kɛ́ yâ, ŋá tíi kɛ́ yɛ̂ɛ a ńii kélee.

12Óo Ǹuu-namui Ɣâla, ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ ílaa maa tɛ̂i a ńii kélee, ŋa pâi íkɛtɛ laai maa tûŋ toôi wɔ́lɔ-wɔlɔ.

13Kpɛ́ni fêi, íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ-maai káa naa ḿaa mɛ̂ni ma. Ya ŋ́gula m̀olôŋ su.

14Óo Ɣâla, ŋɛi-tɛ̂-ƀela da tɔɔ ḿâ. Ŋwana lɔ̂ɔ-nuu kpulu a ŋ̀wɛ̂lii é ḿbaa, ǹûai nyii-ŋai dífe díwoli tɔ̂ɔi yâi.

15Óo Ǹuu-namui, íkaa a ŋɛi-maloŋ kâa da wɛli-kɛ-maa Ɣâla. Ílii kpelɛ̂ɛi, íkɛ ƀò a wɛli-kɛ-maa nuu teniŋ ƀôɔɔ.

16Tínaŋ ḿbɔ naa pere í malôŋ káa, í ŋ́gbonôi kpanaŋ, íŋuŋ ḿâ ƀò, kpɛ́ni fêi, ŋa tíi kɛ́ yɛ̂ɛ, yɛ̂ɛ berei ńee è wɔ́lɔ gɛ̀ lai.

17Óo Yâwɛɛ, ímɛni lɛ́lɛɛi maa ŋɛi-kɛ-maai lɛ́ ḿâ, a gɛɛ diai ḿɛlɛ kpɛɛ̂i díkoi díŋumɛ, tãi da gàa la a gɛɛ ya ŋánɛnɛ, yɛ̂ kpɔŋ mâa tɛɛ ḿbɔi.

Wule-woo-ŋa 87

Zerusâlɛŋ ŋɔfólo-laai

Koa ǹônii díwulei

1Yâwɛɛ è ŋɔtaa-leei tɔ̀ɔ ǹyée maa waai ma.

2È Zerusâlɛŋ taa-leei tí wɛ́lini é tɛ́ɛ Eezuɛ taa-lee-ŋai kélee dîa.

3Ɣâla ŋɔtaa-leei, nûa támaa da mɛni kpaya-kpaya lɛ́lɛɛ ƀôi a ílaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4“Ǹɔii ŋuŋ-ŋai ŋí da-ŋa ƀa Ize, Babelɔŋ, Felesia, Taya da Itiopia. Ǹɔii ŋuŋ-ŋai ŋí
su-ƀela da nâa ké a Zerusâlɛŋ see-ƀela. Naa-ƀela da mò dîyɛɛi, ‘Zerusâlɛŋ ƀé dí
kúmaa sɔlɔ ƀô naa.’ ”

5Da pâi lônoi é pîlaŋ Zãiyɔŋ ma dîyɛɛi, “Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee dí kùla gbonôi.” Ǹ̂ala
Kɛ́tɛi ǹyaa kpîŋ a pâi dí kɛ̂i a lɔii-ŋuŋ wála-walaa.

6Diai dí dímaa sɔlɔ ƀò Zerusâlɛŋ, Yâwɛɛ a pâi dílaa pɔ̃yɛ̂i Zerusâlɛŋ lɔii lonii láa
pɔ̃yɛ kɔlɔi su.

7Ǹûai da pâi kɛ̂i wule toôi díkɛ mãla dîyɛɛi, “Kú kélee kúkaa a Zãiyɔŋ-ƀela.”

Wule-woo-ŋa 88

Kpɔŋ mâa mɛni maa wɔ̂lɔ

Ŋule*i Emaŋ nyii gáa a Ɛzura ŋɔsuui su-nuui è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-nuu kɛ́tɛi mɛni ma nyii Koa ǹônii dí dòo a ƀɔɔ fɛ́ɛ wooi*

1Óo Ŋáɣâlai Yâwɛɛ, ŋa wɔ̂lɔi yâ kpɔŋ mâa mɛni ma a ɣele kélee da kpíni kélee yái
íkaa a ḿalo-nuui.

2Íwoli tɔ́ɔ ḿvɛli-wooi ma. Ǹ̩ɔlɔ-wooi mɛ́ni í zu too.

3Mɛni kpɔ̂lu támaa a láa ḿâ. Ŋa ké saa wôlo lá.

4Ŋa ƀóloŋ diai dîa díkaa saa wôlo lái. Pɔ̂ri mâa fé ŋɔ́nɔ mî.

5Ya íyee kúla ḿu zaa-ƀelai sáma. Ŋa ké nɔ́ yɛ̂ɛ boma-ŋai lâani ƀolôŋ sui, ŋ̀gɛ ƀò
yɛ̂ɛ ǹúui maa mɛ̂ni fé ŋɔ́nɔ íkili ŋai, ǹyaŋ kpɔŋ mâa da fé ŋɔ́nɔ íyêei dímɛni ma.

6Yá ḿbili lóa kpóŋ kôyaa su kpíniɛɛ su.

7Ílii ŋwânai a ḿɛi pɛ́lɛ, gɛ́ tɛ̀ɛ yɛ̂ɛ ya-ɣiliŋ.

8Ya gɛ́ ŋáwɛli ké maa-ƀelai da díyee kúla ḿù. Ḿbɛlɛ kpɛɛ̂i díkoi. Ŋa ké nɔ́ yɛ̂ɛ núu
ƀé kpini-pɛrɛ mu bú pere fé ma.

9Ŋa mɔ̃lɛ̂i, ŋ̀ɛi fé ŋɔ́nɔ pɔrî̂i kwaa kâai. Yâwɛɛ, ŋa wɔ̂lɔi yâ a ɣele kélee. Ŋa ńyee
tɛ̀ ɣelêi ŋ̀gɛ ífɛ̀li.

10Ya ŋɛi ké-maa mɛni-ŋa kɛ̀ zaa-ƀelai mɛni ma? Da pɔ̂ri dímu siɣêi dí ílaa ma té?

11Núu da káa saa-taa nyii a pɔ̂ri íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maai, kpaa máŋ ítenin ƀô-laai
maa tûŋ ƀôi? Kpao, maa nûu fé naa.

12Zaa-ƀelai da pɔ̂ri íŋɛi ké-maa-ŋai naa kâai gwaa kpíniɛɛi tí ma? Da pɔ̂ri m̀ɛni
lɛ́lɛɛ-ŋai ya gɛ̀i naa kâai ƀɛ́i núu a nia naa mai? Kpao, ve tí.

13Yâwɛɛ, ŋa wɔ̂lɔi yâ kpɔŋ mâa mɛni ma. Ŋa í fɛ̀li a ɣele-wala kélee.

14Óo Yâwɛɛ, ya íyee kulâi ḿu lé mɛni ma? Ya ípôlu fêi mî lé mɛni ma?

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Ŋa mɔ̃lɛ é síɣe ńôloŋ tãi ma, naa a lɛ̀ɛ a gùro ŋá sáa. Ŋa mɔ̃lɛ ímɛni kula maa
ŋánaai yêei. Pɔ̂ri mâa da fé ŋɔ́nɔ mî.

16Ílii ŋwânai kɛ́tɛi a ńzu kara. Ya pɛlɛ ḿâ a lii ŋwâna ya ńzu kara.

17Dí tínaŋɔ̂i ḿâ yɛ̂ɛ ya-fɛ̂ɛ é síɣe ɣele wâla ma é tóo ɣele wûlii ma. Dí kélee da
tínaŋ ḿâ ḿƁela kélee ma.

18Ya gɛ́ ŋáwɛli kɛ́-maa-Ɓelai kpîŋ da dípôlu tɔɔ ḿâ. Kpíni nɔ́ Ɓa lɛɛ a ŋáwɛli kɛ́-
maa nuui.

Wule-woo-ŋa 89

Lɔii-ŋuŋ kɛ́ɛ mɛni kpɔ̂lu su maa wulei

Ŋule*i Ɛtaŋ nyii gáa a Ɛzura ŋɔsuui su-nuui è bɔ̃yɛɛi*

1Óo Yâwɛɛ, ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ wule toôi é pîlaŋ íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maai ma a ɣele
kélee. Ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ ítenin Ɓô-laai maa tûŋ toôi kúlônii da díwɔ̂ lonii-ŋai dîa.

2Ŋá gɔ́lɔŋ íwɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma. Ítenin Ɓô-laai maa mɛ̂ni káa nɔ́ yɛ̂ɛ ŋele-
kɔlɔŋ. Gáa nɔ́ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

3Í mò yɛ̂i, “Ŋá kpanaŋ-woo kɛ̀ ǹúui yêei ŋá zìɣe zui. Ŋá ŋ́gono tèe ŋátii kɛ́-nuui
DeeƁé yêei,

4ńyɛɛ mai, ‘Ísuui su nuui da nɔ́ Ɓe pâi wɔ́lɔ kɛ̂i a kâloŋ. Ŋɔkâloŋ-laai a pâi kɛ̂i naa
wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.’ ”

5Ǹele-kɔlɔŋ-ŋai kpîŋ da laa maa tɛ̂ wule too yâ íkɛ mɛni mĩli-mĩliɛɛ-ŋai mɛni ma.
Ǹâla-taa kela-ŋai da wule tôo yâ ítenin Ɓô-laai mɛni ma, óo Yâwɛɛ.

6Óo Yâwɛɛ, sɛŋ da fé ǹelei su nyii zeriɛɛ̂i ípɔ. Vúlu-sãai kélee Ɣâla-taai, da fé seri
ní ípɔ.

7Ǹâla-taa kela-ŋai ǹelei sui, díkelee da yao yâ. Díkelee da kɛ̂ íkɛ mɛni kpaya-
kpayai maa mɛ̂ni Ɓôi díkpɔŋ gîe mai su.

8Ǹwála-wâla kélee Ɣalai Yâwɛɛ, sɛŋ da ŋɔwála-wala-laai fé seri ní ípɔ. Óo Yâwɛɛ,
ítenin Ɓôɔɔi íkɛ mɛni kélee su.

9Íwala-wala-laai káa yúo mɛi. Ya gɛ̀ yúo é kpéra toôi.

10Í Ǹyúo zere kalii Leɣa maa pɔlɔ-pɔlɔɔi pâa. Í íkpɔara-Ɓelai tàa-taa a íwala-walai.

11Ǹelei da ǹɔii díkaa a ípɔɔ. Yá Ɓé ǹéniɛi kpɛ̀tɛ da zu sãa kélee.

12Yá Ɓé yá ŋûa-pere da yá kwára-pere kpɛ̀tɛ. Tabɔ da Ɛmɔŋ Yee-ŋai da ílaa maa
tɛ̀.

13Íwala-walai. Íwala-wala-laai su kɛ̂tɛi, gɔ̃yɛŋ fé ma!

14Íwala-wala-laai kpóŋ seêi Ɓa tɔ̃yâ-laa da tɔ̃yâ mɛni ŋá téɛɛ. Ítûa pere kélee káa
a wɛli kɛ́-maa da tenin Ɓô-laa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Lûwa káa diai dîa da laa maa tɛ̂ wule-ŋa too yâ díkɛ ífɛ̀lii.

16Da koi-nɛ̃ɛ kùla ísarâi a ɣele kélee. Da ílaa maa tɛ̀ ísɔŋ lɛ̂lɛ-laai mɛni ma.

17Ya wála-wala-laa tɛɛ kúpɔ. Kwa kúkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣâle íwɛli kɛ́-maai sârai.

18Óo Yâwɛɛ, yá ƀa kúmaa kɔ̃ɔ-nuui. Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai, yá ƀe kúkâloŋ tèɛ kúpɔ.

Ɣâla è góno tèe Deeƀé yêei

19Tãi su kôyaa tɛɛ pôlu ma, í m̀o íteniŋ ƀo tii kɛ́-ƀelai dîa zĩa su, yɛ̂ɛi, “Ŋá kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ kɔkuluƀa pɔlɔ tɔnɔ pɔ́. Ŋá zìɣe zu ŋánûai sáma ŋá gɛ́ a kâloŋ.

20Ŋá wúlɔ maa waa pù ŋátii kɛ́-nuui Deeƀé ŋûa, ŋá gɛ́ a kâloŋ.

21Ŋa pâi mɛi kâai a ɣele kélee, ŋá gɛ́ gbonôi é kpanaŋ.

22Gbɔara-ƀelai da fé pâi wɔ́lɔ pɔrîi ǹyée mɛi ɣâlei. Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu da yée fé pâi pɔrîi tɛɛ̂i ma.

23Ŋa pâi gbɔara-ƀelai su karâi. Ǹúui kélee pâi tɔ̂i mai, ŋa pâi maa nuui paâi.

24Ŋa pâi ŋ̀wɛ̂lii, ŋ́gɛ ƀò bôlu. Ŋa pâi gɛ̂i é gbɔara-ƀelai yée mɛi ɣále a ɣele kélee.

25Ŋa pâi gɛ̂i ŋɔkâloŋ lɔii é síɣe Mɛditɛrenia Yuoi ma é seri Yufeletii Ya-leei ma.

26Gɛ̀ ní a pâi m̀ôi ḿâ ǹyɛɛi, ‘Ńâŋ da Ŋáɣâlai ƀa yá. Yá ƀa ḿaa kɔ̃ɔ nuui da ŋ́uŋ ma ƀó nuui.’

27Ŋa pâi gɛ̂i a ńoŋ-surɔŋ maa-ŋuŋ. Ǹyaa ƀé pâi kɛ̂i a gâloŋ gɛ́tɛi kâloŋ-ŋa kélee sáma.

28Fé pâi wɔ́lɔ ŋákono tee ɣâlei kwa ǹyaa kúloai. Gbanaŋ-wooi kúloai kwa ǹyaai, a pâi wɔ́lɔ kɛ̂i nɔ́ tɔ̂ni dɔ̂i.

29Ŋɔkâloŋ-laai a pâi wɔ́lɔ kɛ̂i nɔ́ naa yɛ̂ɛ ŋ̀ele-kɔlɔŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ŋɔsuui su nɔ́ ƀé gâloŋ a pâi kɛ̂i kulâi naa.

30“Kɛ́lɛ à kɛ̀ ŋɔsuui su-ƀelai da dípôlu tɔ̀ɔ ŋátɔ̂ŋ-ŋai dîa, da wàla ŋámɛni kpɛtɛɛ-ŋai ŋ̀aa sèe kɛ́,

31à kɛ̀ da díŋɛi nàɣîŋ ŋá sɛŋ lɛ́ɛi mɛi, dífe ŋátɔ̂ŋ-ŋai ŋ̀aa sèe kɛ́ ní,

32gɛ̀ ní, ŋa pâi díkula maa kɛ̂i zɔnyɔ̂ŋ-ŋai da gɛ̂i mɛni ma. Da pâi mɔ̃lɛ̂i dítua pere nyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma.

33Kɛ́lɛ ŋ̀wɛli kɛ́-maai ńyêei Deeƀé mɛni mai, va wɔ́lɔ kpèra, kpaa máŋ gono-teei ŋá gɛ̀ ǹyêei, ŋá ńyee kúla m̀ɛni su.

34Gbanaŋ-wooi kwa ǹyaa kúloai fé pâi wɔ́lɔ ŋ̀âlei. Kpaa máŋ gono-teei ŋá gɛ̀ ǹyêei ŋá ŋ́oo síɣe pôlu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

35“Tãi nɔ́ ŋá ŋ́gono tèe la ǹyêei, ŋ́oo tɔ̂i nɔ́ ƀa dɔ̂i. Fé pâi wɔ́lɔ lɛ́ɛ kɛ̂i Deeƀé ma.

36Ŋɔsuui su nɔ́ ƀe gâloŋ a pâi kɛ̂i kulâi naa. Ŋa pâi kɛ̂i ŋɔkâloŋ-laai mɛi kâai. Ŋɔkâloŋ-laai a pâi kɛ̂i nɔ́ naa tãi nɔ́ vóloi a toôi lai.

37A pâi kɛ̂i naa yɛ̂ɛ berei ŋ̀áloŋ káa la naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔi. A pâi wɔ́lɔ kɛ̂i nɔ́ naa gɔ́yaŋ fé ma.”

Gâloŋ yée mɛi ɣále mɛnii maa wɔ̂lɔi

38Kɛ́lɛ gáa, ya ílii ŋwána gâloŋ ma nyii í zìɣe zui. Ya íyee kúla mù, ya ípôlu tɔɔ ma.

39Ya gbanaŋ-wooi ɣále ka ǹyaa káloai, ya gâloŋ-ƀɔrɔi kúla ŋ̀ûa ya bili muluŋ su.

40Ya ziɣãŋ-ŋai wólo daa-leei ma, naa a lɛɛ fóŋ-kpoŋ.

41Nûa da kɛ́ nɔ́ tɛɛ̂i naa díkɛ ǹaa sãa ŋùma, naa kɔlɛ ma-ƀelai díkɛ ɣèlɛ daa-leei ma.

42Ya gɛ́ gbɔara-ƀelai yée a tèɛ mà díkɛ lii-nɛ̃ɛ kùla.

43Ya gɛ́ ŋɔkɔ́kɔ sãai da kɛ́ nɔ́ ǹyêei kpɛ́ni-kpɛni. Ya gɛ́ gbɔara-ƀelai yée a tɛɛ ma kɔ́ su.

44Ya ŋɔkâloŋ-wuruii kúla ǹyêei, gâloŋ see-sɛŋ a kula ǹyêei a too ǹɔii ma.

45Ya gɛ́ a pɔlɔ a maa félaa. Ya ƀaa kula maa sɛ̂lɛŋ ma.

Ɣâla fɛliɛɛ ŋuŋ maa ƀô mɛni ma

46Óo Yâwɛɛ, ya pâi kɛ̂i íloôi a tãi ɣɛɛlu? Tãi ɣɛɛlu ƀé ílii ŋwânai a pâi kɛ̂i ŋ́gerenîi la yɛ̂ɛ ŋɔŋ?

47Gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋáfulu-laai su fé ŋɔ́nɔ kôyaa ní. Í kú kpɛ̀tɛ, kɛ́lɛ kú kɛ̀ ɣeniɛi káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

48Núu a pɔ̂ri kɛ̂i ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ? Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri núu da ŋuŋ ma ƀôi saa yêei?

49Ǹuu-namui, íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai í wɔ́lɔ maa kôno tèe kɛ̀i, ǹyaa kɔɔ? Gono têei í wɔ́lɔ gɛ̀ Deeƀé yêei, dɔ̂i ƀa mí?

50Gɔ́lɔŋ diai dífe kpáaŋ ní ímɛni mai, da yola kulâi ńyãai a íyee mu-nuui, ŋ́gbonôi. Da woo nyɔ̂ŋ támaa pilîi ḿâ, ŋ́gɛ mɔ̃lɛ nɔ́ díyêei.

51Óo Yâwɛɛ, íkpɔara-ƀelai da ɣɛ́lɛ maa kulâi ŋ́gbonôi. Da yola kulâi ŋ́gbonôi ńyãai a gâloŋ nyii í zìɣe zui.

52Ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ!

É kɛ́ tí! É kɛ́ tí!

Wule-woo-ŋa 90

© 2014 Bible Society in Liberia.

Gɔlɔ-kpûu ǹáaŋ
(90:1--106:48)

ɣâla fɛliɛɛ a gɛɛ é núu-kpune malôŋ káa kpɛ́ni-fei núu-kpune fíi kpɛɛ̂i

Ɣâla ŋɔtíi kɛ́-nuui Mose ŋɔɣâla fɛli-wooi

1Óo Ǹuu-namui, yá nɔ́ ƀé kúkili tɔ̂i yâ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

2Í lɛ́ɛ pâi ǹyée kpaya-kpayai kpɛtɛ̂i, kpaa máŋ ǹɔii da ŋ̀ɛ́niɛi, íkaa nɔ́ a Ɣâla wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Yá nɔ́ ƀa Ǹ̀ɔlɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ Ɣalai.

3Ya gɛ̀ núu-kpune é lí pôlu bɔ̂rɔi pɔ́, yɛ̂ mai, “Óo núu-kpune, lí pôlu bɔ̂rɔi pɔ́!”

4Kóraŋ wála támaa káa nɔ́ íŋɛi kpɛ́ni-kpɛni. Díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ wɛ́ɛ ɣele kuui nyii a gbâa tɛɛi, kpaa máŋ yɛ̂ɛ kpíni kûu tɔnɔ nyii zu fé kôyaa níi.

5Yá núu ŋɔfúlu-laai kùla ǹyêei yɛ̂ɛ nya ƀé vé kɛ́ ní ɣele ma. Kúfulu-laai su kpuâai nɔ́ yɛ̂ɛ see-woo. Kúkaa nɔ́ yɛ̂ɛ kala nyii a pɔ̂muŋ a ɣele-wala,

6é ƀɔlɔ, é poai, kɛ́lɛ ɣele wûlii à kɛ̀, boa é pú é sáa.

7Ílii ŋwânai a kú su kàra, a yao támaa pú kúkponôi.

8Í kú lòo sɔnyɔ̂ŋ-ŋai kélee kɔ́lɔŋ. Da fa lôo yâ.

9Ílii ŋwânai a kúfulu-laai su kpua. Kúkɛ̀ ɣéniɛi ŋɔkôya káa nɔ́ yɛ̂ɛ núu a ǹɛ̂wo tòo.

10Núu-kpune ŋɔkɛ-ɣeniɛi káa nɔ́ a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Ǹúui gbonôi kpanaŋɔ̂i a pɔ̂ri kɛ̂i ɣele ma a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa. Kɛ́lɛ maa kɛ́ naai káa nɔ́ a mɛni kpɔ̂lu támaa da mɛni sôli ŋánaa m̀aa-nuui ma. Ǹaa à kɛ̀ tí, kwaa lí saa táa a maa félaa.

11Gbɛ̂ɛ ƀé ílii ŋwânai ŋɔwála-wala-laai kɔ́lɔŋ? Ílii ŋwâna su kɛ́tɛi a pâ a yao ŋánaa nuu kponôi.

12Ǹɛ́ kûa berei kú kɛ̀ ɣéniɛi kpuâi lai, a gɛɛ kú berei kɔ́lɔŋ kwa pɔ̂ri kú ɣéniɛi kɛ̂i la a táre perei.

13Óo Yâwɛɛ, kúmalôŋ káa kúai a ítii kɛ́-ƀelai. Ya pâi kɛ̂i a ílii ŋwánaa kûa a tãi ɣɛɛlu?

14Gɛ́ kúlii láa é fɛ́ɛ a íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai a ɣele wâla kélee, kúlii é nɛ̃ɛ, kúkɛ wule tôo, kúkɛ koi-nɛ̃ɛ kùla é lɛ́ɛ la zu kúkɛ̀ ɣéniɛi é kpɛ́ɛ.

15Lii-see tɛ̀ɛ kúpɔ yɛ̂ɛ berei kú mɔ̃lɛ lai. Lii-nɛ̃ɛ koraŋ támaa tɛ́ɛ kúpɔ yɛ̂ɛ berei kú mɛni sôli kàa lai.

16Ǹɛɛ naa kúai a ítii kɛ́-ƀelai kú ítii kpaya-kpayai káa, kúnîa-pɛlɛɛi dí ífolo-laa kɛ́tɛi káa.

17Ǹuu-namui Ɣâla, lûwa láa kûa. Gɛ́ m̀ɛni-ŋai kwa kúyee pìli zui, ŋ̀aa-see é kɛ́ a ǹɛ́lɛɛ.

Wule-woo-ŋa 91

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ɣâla ƀa kúmaa kɔ̃̂ɔ

1Ǹúui pâi kɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔwála-wala-laai mui, a pâi víi tɔ̂i Ǹwála-wâla kélee Ɣalai ninîŋ mu.

2A pâi môi Yâwɛɛ ma ǹyɛɛi, “Yá ƀa ḿaa kɔ̃̂ɔ íkɛ ḿɛi kâa. Ya ƀa Ǹáɣâlai nyii ŋ́gili tɔ̂i mai.”

3A pâi ímaa kɔ̃̂i ífa tôo ƀáre ŋá, kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ kélee da fa ísòŋ.

4A pâi ímɛi pɛlɛ̂i a goôŋ yɛ̂ɛ ŋɔni a goôŋ pɛ̀lɛ ǹônii mɛi. Ƀa pâi maa kɔ̃ɔ-laa sɔlɔ ƀôi goôŋ mu. Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ-laai a pâi kú maa kɔ̃̂i yɛ̂ɛ kɔ-kuluƀa ŋɔkpála ŋáɣale kɔli-kalaŋ.

5Ífe pâi yaôi m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai dîa da kɛ̂ a núu a kpínii, kpaa máŋ íkpɔara-nuu da é kɔ́ pɛ́lɛ yâ a ɣele ƀɔ́ɔ.

6Ífe pâi yaôi gɔlɔ-fela-ŋai dîa da núu sòŋ a kpínii, kpaa máŋ m̀ɛni kpɔ̂lu-ŋai da lâa nûa dîa fólo kpɔ̂lu ŋái.

7Da pâi núu wála tɔnɔ (1,000) paâi íkɔlɛ ma, dí núu wála puu (10,000) páa ílaa mii yee mɛi pere, kɛ́lɛ sɛŋ da fé pâi kɛ̂i a yá.

8Ya pâi íŋɛi lâai, í gáa berei ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai gula maa sɔlɔ ƀôi lai.

9A pâi kɛ̂i tí, kpɛ́ni fêi, ya Yâwɛɛ siɣe a ímaa kɔ̃ɔ Ɣala, ya íyee sée Ǹâla Kɛ́tɛi mu a ímaa kɔ̃ɔ Ɣâla.

10Mɛni nyɔ́mɔɔ kélee dafé pâi lâai yâ, núu nyɔ́mɔɔ kélee da fa lɛ̂ɣɛ ípɛrɛi kɔlɛ.

11A pâi ŋɔkéla-ŋai tɛɛ̂i dí ímaa kpɛ́ pere sîi kélee su.

12Da pâi ítɛ̂i ɣelêi ífa íkɔɔ tùa kɔni da ma.

13Ya pâi ƀɔ́rɔni yala-sulu da kali nyɔ́mɔɔ-ŋa dîa. Ya pâi ƀɔ́rɔni yala-sulu lonii da wurûŋ-ŋa dîa, dífe pâi mɛni da kɛ̂i a yá.

14Ɣâla è mò ǹyɛɛi, “Diai ŋ́wɛlinii, ŋa pâi díŋuŋ maa ƀôi. Diai ŋ́gɔlɔŋ, ŋa pâi dí maa kɔ̃̂i.

15Da ńdòli, ŋa pâi díwoo su toôi. Ŋa pâi kɛ̂i díkɔlɛ dímɛni kpɔ̂lui kélee su. Ŋa pâi díŋuŋ ma ƀôi ŋá ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ dípɔ.

16Ŋa pâi gɛ̂i difulu-laai su é kôyaa. Ŋa pâi díŋuŋ maa ƀôi.”

Wule-woo-ŋa 92

Ǹule too-nuui è Ɣâla láa maa tɛ̀

Vii-tɔɔ-ɣelei maa wulei

1Ǹɛ̂lɛɛi a gɛɛ kú sɛɣɛ-fei tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́. Ǹɛ̂lɛɛi kú ƀaa kɛ́ maa wule too Ǹâla Kɛ́tɛi ma,

© 2014 Bible Society in Liberia.

2kú ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli ké-maai maa mɛ̃ni too a wule a ɣele wâla kélee, kú ŋɔtɔ̃yâ-laai maa mɛ̃ni too a wule a kpíni kélee.

3Kwa kɛ̀ ŋ̀ule-ŋai ŋí toôi m̀a, kú ké ɓɔɔ fɛ̃ɛi, kúkɛ kɔnîŋ ɣàle.

4Óo Yâwɛɛ, íkɛ mɛni kpaya-kpayai maa mɛ̃ni a ńii láa. M̀ɛni ma, ŋa pâi wule toôi a lii-nɛ̃ɛ pere m̀ɛnii ɓa gɛ́i m̀ɛni ma.

5Óo Yâwɛɛ, íkɛ mɛni-ŋai kpaya-kpayai. Íkili-ŋa sîai su siŋɔɔ, núu fa târe zu.

6Ǹúui va mɛni ŋá kàa mai, vá gɔ̀lɔŋ é táre zu.

7Berei máŋ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai ɓɔɔlɔ̂i la yɛ̂ɛ kala, m̀ɛni nyɔ́mɔɔ ké-ɓelai ké mɛni-ŋai ŋ̀aa see ké kɛ̀ díyɛ̂ei a ǹélɛɛi, dísu a pâi karâi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ,

8kpɛ́ni fɛ̂i, yá óo Yâwɛɛ, íwala-walai tɛɛ̂i sɛŋ kélee ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

9Kú gɔ́lɔŋ íkpɔara-ɓelai da pâi saâi, ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai kélee dí táa-taa.

10Ya ŋ́gɛ ŋ́gbonôi a kpanaŋ yɛ̂ɛ nina sirɛ, ya lii sɛ̂e tɛɛ ḿbɔ.

11 Ŋ́ɛi a ŋ́gbɔara-ɓelai su karâi káa, ŋ́gɛ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai wɔ́lɔ-woo mɛ̀ni.

12Dɔ̃yâ-ɓelai da ɓûu ɓò yɛ̂ɛ tóu wuru, díkɛ ɓɔ̀lɔ a ǹélɛɛ yɛ̂ɛ sîda wuru-ŋai díkaa Lɛɓanɔŋ.

13Dísiɛ̂ei Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu. Dísame a pâi lɔ̂i Ɣâla Ŋɔpɛ́rɛi Kɛ́tɛi mu díɓûu ɓó.

14A nɛ̃ɛ ma dípɔlɔ, da pâi kɛ̂i nɔ́ ɓâi, dílaa ké ɓò a ŋúnu, díkponôi kpanaŋɔɔ a ɣele kélee.

15Nyíŋi a pâi ǹɛ̂i a gɛɛ Yâwɛɛ káa a tɔ̃yâ Ɣala, ǹyaa ɓa ḿɛi káa kɔnii nyii mɛni nyɔ́mɔɔ da fé gbonôi.

Wule-woo-ŋa 93

Ɣâla ɓa Gâloŋ

1Yâwɛɛ káa a kâloŋ. Maa ɣiriɛ̂ei yɛ̂ɛ kâloŋ, ŋ̀wála-walaa. Ǹɔii seɣɛ̂ei kpɔ́ kpíŋ-kpiŋ, ǹyaŋ vé pâi kulâi dɔ̂i.

2Yâwɛɛ, íkâloŋ-laai tɔ̂i kpanaŋɔ̂i é kúla gɔ́ɔ pîlaŋ ɣele ma, ǹyaŋ íkaa ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

3Óo Yâwɛɛ, yúo a toôi, gɛ́ pène, gɛ́ tòo, díŋ ké tɛ̀ a ŋ̀ánaa.

4Yâwɛɛ ŋɔwála-wala-laai káa ŋ̀elei su sãai kélee mɛi. Ŋɔwála-wala-laai tíŋ kpanaŋɔ̂i é tɛ́ɛ yúo too tîŋ ma, da ǹya-lee-ŋai ɣilîŋ tiŋ.

5Yâwɛɛ, ítɔ̂ŋ-ŋai káa nɔ́ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ, ǹyaŋ Ípɛrɛi Kɛ́tɛi maa waâi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

Wule-woo-ŋa 94

Ɣâla ɓa m̀ɛni ŋá tée-nuui

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Óo Yâwɛɛ, íkaa a Ɣâla nyii a mɛni kpa kulai. Gba kula Ɣâlai, íkpîŋ lɛ́ kûa.

2Óo ǹɔii ŋɔmɛni ŋá tée Ɣalai, ímu-siɣe, í ǹyoŋka-ƀelai féla fé dítûa-perei ma.

3Óo Yâwɛɛ, tãi ɣɛɛlu ƀé ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai da pâi kɛ̂i lii-nɛ̃ɛ kulâi lai? Tãi ɣɛɛlu ƀé da pâi kɛ̂i nɔ́ ŋwana-lɔ̂ɔ-tua kɛ̂i lai?

4Lɛ́ mɛni ƀé da pâi kɛ̂i nɔ́ yoŋka têei la zɔnyɔ̂ŋ-ŋai da gɛ̂i m̀ɛni mai?

5Yâwɛɛ, da ínûai Eezuɛ-ŋai lúanîi díkɛ mɛni ŋánaa kɛ̀ a dia.

6Da bɔ̀ɔ-nɛyãai paâi, díkɛ dee-loŋ-ŋai pâa, da ŋõya-ŋai díkaa kúlɔii sui,

7díkɛ m̀o dîyɛɛi, “Yâwɛɛ fé kúkâai. Eezuɛ Ɣɔɣâlai fé m̀ɛnii kɔ́lɔŋ kwa gɛ̂i.”

8Ɣánûa, káfa mɛni ŋá kàa lé mɛni ma? Ka pâi târei a lé tãi?

9Ɣâla nyii wóli kpɛtɛi, va mɛni mɛ̂ni? Ǹyaa ƀé ŋɛ́i kpɛ̀tɛ, va kwaa kâa?

10A ǹɔii ŋuŋ-ŋai kula maa kɛ̂, káfe láa ní la a gɛɛ a pâi kú ŋwana lɔ̂ɔ-kaloŋ-ŋai kula maa kɛ̂i? Gáa a sɛŋ lɛ́-nuu kɛ́tɛ, káfe láa ní la a gɛɛ a pɔ̂ri sɛŋ lɛ̂i kûa?

11Yâwɛɛ è núu-kpune líi su mɛni-ŋai kélee kɔ́lɔŋ. È gɔ́lɔŋ berei táre fé la kúkili ŋa sîai sui.

12Yâwɛɛ, ya lûwa làa diai kélee dîa ya dí kula maa kɛ̂i, íkɛ ítɔ̂ŋ lɛ̀ dîai.

13Da tòo mɛni kpɔ̂lu su, ya díkùla naa é lɛ́ɛ la zu díkpɔara-ƀelai dí tóo lóa kpóŋ kôyaa su nyii dí dèe dímɛni mai.

14Yâwɛɛ fé pâi ǹyée kulâi ŋɔnûai mu. Vé pâi ǹyée kulâi diai mu díkaa a bɔ́ɔi.

15Gâloŋ-ŋai da pâi kɛ̂i mɛni-saa ƀôi a teniŋ ƀô-pere. Deniŋ ƀô-ƀelai da pâi tɔ̂ɔi díwoo pôlu.

16Gbɛ̂ɛ ƀé pâi tɔ̂ɔi ḿɛni ma ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai ŋɛ́i-tuɛi? Gbɛ̂ɛ ƀé pâi tɔ̂ɔi ḿɛni ma m̀ɛni nyɔmɔɔ-kɛ́-ƀelai ŋɛ́i-tuɛi?

17Yâwɛɛ eî wàla kpɔŋ ḿâ, gɛ̀ ní ŋa saa.

18Nya ƀe ŋá m̀o ńyɛ̂ɛi, “Ɣá kɛ́ saâi.” Kɛ́lɛ óo Yâwɛɛ, ŋá ŋɔ́nɔ ḿu sìɣe ŋá tɔ́ɔ íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maai sârai.

19 Ɣ̂gili ŋá a pù, ńii kɛ́ sɛ̀lɛŋ, ya gɛ̀ kili kɛ zu é kɛ́ ńyɛ̂ei.

20Ífe wɛ́li ní a wôya mɛni saa ƀó-ƀela, nyii-ŋai da mɛni sâa ƀò a fili perei.

21Da tɔ̂ɔ dɔ̃yâ-ƀelai dîa, dí díŋuŋ lá píli.

22Kɛ́lɛ Yâwɛɛ a tɔ̂ɔ ḿbôlu. Ɣáɣâlai ƀa ḿaa kɔ̃̂ɔ.

23A pâi ǹúu ŋwana-lɔ̂ɔ-ŋai kula maa kɛ̂i, é dísu kara zɔnyɔ̂ŋ-ŋai da gɛ̂i m̀ɛni ma. Kúɣâlai Yâwɛɛ a pâi dísu karâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Wule-woo-ŋa 95

Ŋule too-nuui è ǹûai tòli a gɛɛ dí Yâwɛɛ fɛli

1Óo ka pá kú wule tóo Yâwɛɛ ma. Kwaa kú wule tóo Ɣâla ma a lii-nɛ̃ɛ pere. Ǹyaa ƀa kúmaa kɔ̃̂ɔ.

2Ka pá kwaa sɛɣê-fei tɛɛ bɔ́. Kwaa seɣe-fei tɛɛ bɔ́ a lii-nɛ̃ɛ wule-ŋa

3Yâwɛɛ káa a Ɣâla kɛ́tɛ, gɛ́ ƀò a Kâloŋ kɛ́tɛ ŋ̀âla-ŋai kélee mɛi.

4Ŋɔwála-wala-laai káa ǹɔii gwaa kélee mɛi é kúla ǹyée-ŋai tôŋ su é yéŋ m̀u pere.

5Ǹyaa ƀé yúo kpɛ̀tɛ, da ǹɔii, ǹyaŋ díkaa a bɔ́ɔ.

6Ká pá kú pîlaŋ kúŋugbe ŋá kúkpɛtɛ Ɣâlai Yâwɛɛ kɔ́ɔ mu kú vɛli,

7kpɛ́ni fêi, ǹyaa ƀa Kúɣâlai, kú kɛ́ ƀò a ŋɔnûa, gbáaŋɔɔ kúmɛni ma. Ka káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma Ɣâla a m̀ôi:

8“Káfe kɛ̀ a wolii kpɔ̂lɔ-ƀela yɛ̂ɛ kánâŋ pɔlɔ-ŋai kɛ̀ Mɛriba a tãi dí kɛ̀ la vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su Masa.

9Dí ńzu kɔ̀ɔŋ naa, berei máŋ m̀ɛni-ŋai ŋá gɛ̀ dîɛ dí ǹaa kàa lai.

10Dí tɔ̀ɔ m̀â a kóraŋ buu náaŋ. Nya ƀe ŋá m̀o ńyɛɛ, ‘Díkaa a ŋánûa, kɛ́lɛ dífe m̀bôlu. Dífe siâi a ŋátɔ̂ŋ-ŋai wóo.’

11M̀ɛni ma, ŋá ńii ŋwàna dîa ŋá ŋ̀gono tée ńyɛɛ dîai, ‘Káta fé pâi gɔ́ɔ pîlanii ǹɔii ma ŋá ŋ̀gono tèe la kánaŋ pɔlɔ-ŋai yêei.’ ”

Wule-woo-ŋa 96

Ɣâla ƀa Gâloŋ kɛ́tɛi

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 16:23-33)

1Káai kélee kákaa ŋ̀ɛ́niɛi su ka wule tóo Yâwɛɛ ma. Ka ŋɔƀalo-laai maa tûŋ tòo a ɣele kélee.

2Ka ŋɔmaa-waa-laai maa mɛni ƀó ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee su.

3Ka ŋɔwála-wala-laai maa mɛni ƀó ǹûai kélee dîa.

4Yâwɛɛ kɛ̂tɛi, ǹyaŋ maa-nɛ̃ɛi kú laa maa tɛ̂ tɛɛ bɔ́. Fɛ̂ɛ núu kélee é ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ bɔ́ é tɛ́ɛ ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai dîa.

5Ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni su ɣala-ŋai díkaa nɔ́ a núu kpɛtɛ ɣâla-ŋa, kɛ́lɛ Yâwɛɛ ƀé ŋ̀elei kpɛ̂tɛ.

6Ŋɔfólo-laai da ŋɔkɛ́tɛ-laai tínaŋɔ̂ɔi m̀a. Zãâi Ŋɔpɛ́rɛi Kɛ́tɛi mui a ǹɛ́ a gɛɛ ǹɛ̂lɛɛi, ŋ̀wála-wala.

7Káai ŋ̀ɛ́niɛi sui, ka Yâwɛɛ láa ma tɛ́. Ka ǹáa ma tɛ́ ŋɔfólo-laai da ŋɔwála-wala-laai mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́ ŋɔfólo-laai mɛni ma. Ka pá a sama sãa Ŋɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi mu.

9Ka pîlaŋ káŋuŋɓe ŋá Ǹúu maa waai kɔ́ɔ mu. Káai a ŋ̀ɛ́niɛi su-ɓelai kélee ka kpɛ̃lîŋ ŋ̀ɛ́i-tuɛ.

10Ka m̀ó ǹɔii ŋuŋ-ŋai dîa kâai, “Yâwɛɛ káa a kâloŋ. Ǹɔii seɛɛ̂i zeɛ̂i. Va kûla naa. A pâi núu kélee ŋɔmɛnii ŋá têei a bɔriɛ́ɛ.”

11Ǹelei da ǹɔii, ka koi-nɛ̃ɛ kula yɛ̂ɛ núu-kpune. Yúo, ye too a lii-nɛ̃ɛ pere. Káai a fúlu-sãa kélee yúo sui, ka lii-nɛ̃ɛ kula.

12Lɔii, ye lii-nɛ̃ɛ kula. Káai kélee a fúlu-sãa ǹɔii mai, ka lii-nɛ̃ɛ kula. Ǹúru-ŋai da pâi lii-nɛ̃ɛ wule toôi ɣelêi pere

13Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ kpɛ́ni fêi gáa pâi. Gáa pâi a gɛɛ é ǹɔii ŋɔmɛnii ŋá tée. A pâi ǹɔii ŋɔmɛnii ŋá têei a teniŋ ɓô-pere, é ǹûai dímɛnii ŋá tée a tɔ̃yâ-laa.

Wule-woo-ŋa 97

Ɣâla ɓa Ǹúu mɛi-nuu Kɛ́tɛi

1Yâwɛɛ káa a kâloŋ. Ǹɛ́niɛi su-ɓelai kélee, ka koi-nɛ̃ɛ kula. Káai máŋ dîŋ-ŋai sui, ka lii-nɛ̃ɛ kula.

2Ɣele-kɔlɔŋ-ŋa da kpíni su pîlaŋɔɔ tinaŋɔ̂i m̀a. Tɔ̃yâ da teniŋ ɓô laa ɓa ŋɔkâloŋ-laai kpóŋ seɛ̂i.

3Ŋɔŋ káa dúɛ pere, gbɔara-ɓelai dí tínaŋɔ̂i mai, gɛ́ díkèreŋ.

4Ŋɔɣele-gbânai ŋɔmãla-mãlai a ǹɔii gwaa kélee mâ pono. Ǹɛ́niɛi su-ɓelai da naa kàa da kpɛ̃liŋ.

5Ǹyée-ŋai da sɛ̂ɣeŋ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ yɛ̂ɛ ɓɔ́ɔ. Da sɛ̂ɣeŋ Ǹuu-namui ŋɛ́i-tuɛ nyii ŋ̀ɛ́niɛi kpɛ̀tɛi.

6Ǹele-kɔlɔŋ-ŋai da berei lɛ̀ gáa la a tɔ̃yâ Ɣalai. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee da ŋɔfólo-laai kâa.

7Diai kélee da sãâ pɔkɔɔŋ-ŋa fèlii, da pâi ŋumɛ̂i. Ǹâla da kpɛ́ni-ŋai da pâi pûi Yâwɛɛ kɔ́ɔ mu.

8Zãiyɔŋ-ɓelai líi nɛ̃ɛ̂i, Zuda taa-lee-ŋai su-ɓelai díkɛ koi-nɛ̃ɛ kùla. Da lii-nɛ̃ɛ da koi-nɛ̃ɛ kulâi ítɔ̃yâ mɛni ŋá téɛɛi mɛni ma, óo Yâwɛɛ.

9Yâwɛɛ, yá ɓa Ǹâla Kɛ́tɛi ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee. Í kɛ̂tɛi é tɛ́ɛ ŋ̀ɛ́niɛi su ɣala-ŋai dîa.

10Yâwɛɛ è diai wɛ́lini dífa díyee pù mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ sui. A ŋɔnûai maa kɔ̃̂ɔ, gɛ́ díkùla ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai yɛ̂ei.

11Yà sìa a dɔ̂ŋ wóo, íkɛ tɔ̃yâ mɛni kɛ̀, ya pâi kɛ̂i kwaa ponóɔɔ su, lii-see kɛ́ ɓò íyɛ̂ei.

12Káai a dɔ̃yâ-ɓelai, ka koi-nɛ̃ɛ kula m̀ɛnii ma Yâwɛɛ a gɛ́ kâai, ká zɛɣɛ̂i fé ŋɔláa maa waai mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Wule-woo-ŋa 98

Ɣâla ɓa ŋ̀ɛ́niɛi mɛi Ɣâlai

Wule-woo

1Ka wule nina too Yâwɛɛ ma, kpɛ́ni fêi, gɛ́ mɛni kpaya-kpayai. A ŋɔkpɔara-ɓelai yée mɛi ɣále a ŋɔwála-wala-laa maa-waai da ŋɔkponoi kpânaŋ.

2Yâwɛɛ a gbɔara-ɓelai yée mɛi ɣále mɛni tuŋ too. A ŋɔŋuŋ maa ɓô-laai lɛ́ ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee.

3Ŋɔwɛli kɛ́-maa kpanaŋɔɔi maa kono-teei, maa mɛni kíli è lɛ̀ɛ gili-ŋá ŋɔnûai Eezuɛ-ŋai mɛni ma. Ɣâla a ǹɛ́ núu kélee ma berei a ŋɔnûai ŋuŋ ma ɓò lai.

4Káai ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kéleei, ka koi-nɛ̃ɛ wule too Yâwɛɛ ma. Ka ǹáa ma tɛ́ wule-woo nɛ̃ɛ-ŋa su.

5Ka Yâwɛɛ láa ma tɛ́ wule-ŋa su. Ka kɔnîŋ ɣale, ka wule tóo, ká ǹáa ma tɛ́.

6Ka túru fɛ́ɛ, ka láɣi ɣelêi pere a lii-nɛ̃ɛ kúkâloŋ Yâwɛɛ ma.

7Yúo da zu sãa kélee, ka Ɣâla láa maa tɛ́. Ǹɔii da zu sãa kélee ka ǹáa maa tɛ́.

8Ya-lee-ŋa, ka káyee ŋá lókwa. Yée-ŋa, ka koi-nɛ̃ɛ wule too gîe ma Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

9Ka gɛ́ tí, kpɛ́ni fêi, a pâi a gɛɛ gɛ́ ɓò ǹɔii mɛi. A pâi ǹûai mɛi kâai a tɔ̃yâ da teniŋ ɓô pere.

Wule-woo-ŋa 99

Ɣâla ɓa Gâloŋ Kɛ́tɛi

1Yâwɛɛ káa a kâloŋ. M̀ɛni ma, nûa, ka kpɛ̃lîŋ. Gáa ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋá ŋ̀âla-taa kooŋ-sãai loai, gɛ́ ŋɔnûai mɛi kâa. Tɔɔ ǹɔii é kpɛ̃lîŋ.

2Yâwɛɛ kɛ̂tɛi Zãiyɔŋ. Gáa ǹûai kélee mɛi.

3Tɔɔ ǹûai kélee dí ǹáa kɛ́tɛ mĩli-mĩliɛɛi maa tɛ́. Ǹáa maa waâi.

4Gâloŋ Kɛ́tɛi, íwɛlini a tɔ̃yâ da teniŋ ɓô mɛni. Yá ɓé tɔ̃yâ mɛni kɛ́ɛ kɔ́ɔ pìlaŋ Eezuɛ lɔii su. Yá ɓa gɛ́ tɔ̃yâ da teniŋ ɓô mɛni kɛ́ ɓò naa.

5Ka Kúɣâlai Yâwɛɛ láa maa tɛ́ ká vɛli, kpɛ́ni fêi, m̀aa waâi.

6Mose da Eelɔŋ dí kɛ̀ a ŋɔsâla láa soŋ-ɓelai da. Samia ǹyaa máŋ è vɛ̀li. Dí Yâwɛɛ fɛ̀li, ǹyaŋ è dífɛli-wooi su tòo.

7È lòno dípɔ, ŋ̀óo kɛ́ kùla ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei su. M̀ɛnii kélee è m̀o dîai, dí m̀ɛni dí gɛ́.

8Óo Yâwɛɛ, Kúɣâlai, ya ínûai dífɛli-wooi su too. Í ǹɛ́ dîa a gɛɛ íkaa a Ɣâla nyii a sɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛ̀ɛi, berei máŋ í díkula maa kɛ la dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛni mai.

9Ka Kúɣâlai Yâwɛɛ láa maa tɛ́. Ka vɛli ŋɔyée maa waai ma. Kúɣâlai Yâwɛɛ káa a Ɣâla maa waa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Wule-woo-ŋa 100

Laa maa tɛ̂ wule

Sɛɣɛi-fei sama-sɛŋ maa wûle

1Káai kélee ŋ̀éniɛi sui, ka laa maa tɛ̂ wule too Yâwɛɛ ma a ɣelêi pere.

2Ka Yâwɛɛ fɛli a lii-nɛ̃ɛ pere. Ka pá ŋ̀éi-tuɛ, ká lii-nɛ̃̂ɛ wule-ŋa too m̀a.

3Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ ǹyaa ɓa Ɣâla Yâwɛɛ. Ǹyaa ɓé kúkpɛ̀tɛ, ǹyaŋ kúkaa a bɔ́ɔ. Kúa ɓa ŋɔnûai, kúkɛ ɓò yɛ̂ɛ ŋɔɓála-ŋa.

4Ka lɔ́ ŋɔpɛ́rɛi mu ká sɛɣɛ-fei tɛɛ bɔ́, ka lí ŋɔpɛ́rɛi ŋ̀éi-tuɛ ká ǹáa maa té. Ka sɛɣɛi-fei tɛɛ bɔ́, ká ǹáa maa té.

5Yâwɛɛ sɔŋ lɛ̂lɛɛi, ŋɔwɛli ké-maai kóyaŋ fé ma, ŋɔteniŋ ɓô-laai káa naa é síɣe núu-suu tɔnɔ ma é tóo gbéli ma.

Wule-woo-ŋa 101

Gâloŋ ŋɔkono-teei

Deeɓé ŋɔwulei

1Óo Yâwɛɛ, ŋa pâi wule toôi yâ. Ŋa pâi wule toôi yâ é pîlaŋ tɔɔ pôlu da tɔ̃yâ-laa mɛni ma.

2Yâwɛɛ, kpɔŋ m̀â ŋá tɔ̃yâ mɛni ké-pere kɔ́lɔŋ. Lé tãi ɓé ya pâi pâi la m̀bɔ naai? À kɛ̀ tí, ŋa pâi kɛ̂i tɔ̃yâ da teniŋ ɓô mɛni-ŋa kɛ̂i ŋ̀apɛrɛi mu.

3Fé pâi ŋɔ́nɔ ńyee pilî̀i mɛni nyɔ́mɔɔ da ké mɛni su, kpaa máŋ wôya mɛni da. Diai dí tɔ̂i Ɣâla mai, da ɓɛlɛ fé pâi kɛ̂i ŋ̀goi. Fé pâi wɔ́lɔ lɛɛ̂i da pôlu.

4Ŋa pâi kɛ̂i tûai a teniŋ ɓô-pere. Ŋa pâi ńyee kulâi mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa ké mɛni su.

5Ǹúui kélee a gɔlɛ maa-nuu láa kàrai, ŋa pâi maa-nuui su karâi. Fé pâi ńyee seêi yoŋka-nuu da su-mɛni kɛ̂tɛ-nuu da kélee mu.

6Diai dí teniŋ ɓôɔɔi Ɣâla mɛni mai, ŋa pâi ńyee seêi dímu kwa dîa ni kú ɓò kwaa tɔ̂nɔ ma. Diai dífe fili níi, ŋa pâi ńyee seêi dímu a ŋátii ké-ɓela.

7Kíri nuu da fé pâi kɛ̂i a ŋ̀akâloŋ-pɛrɛi mu-ɓelai da. Lɛ́ɛ-nuu da fé pâi wɔ́lɔ pâi ŋ̀ɛi-tuɛ.

8Ŋa pâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai ŋ̀áa yenî̀i a kpíni da ɣele kélee ǹɔii ma. Ŋa pâi díkulâi Ɣâla Yâwɛɛ ŋɔtaa-leei su kpóŋ-kpoŋ.

Wule-woo-ŋa 102

Ǹúui gáa mɔ̃lɛ-laa sui ŋɔɣâla fɛli-wooi

Ǹúui gáa mɔ̃lɛi, kɔlɔ kpɛɛ mai, ŋɔmɛnii è bù Yâwɛɛ ŋ̀éi

1Óo Yâwɛɛ, ŋáfɛli-wooi mɛni. Ŋ́ɔlɔ-wooi mɛ́ni, í kpɔ́ŋ m̀â.

2Ŋà kɛ̀ mɛni kpɔ̂lu su, ífe ípôlu fè m̀â. Ŋà ítòli, ŋ̀oo mɛ́ni, í zu too a maa félaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ŋáfulu-laai a tɛɛ̂i yɛ̂ɛ luru, ŋ́gbono ké kèreŋ yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé ŋɔŋ a kɛ̀ ḿâ.

4Ŋa kpâlai yɛ̂ɛ kala ƀé fólo a tòo ma. Mii-sɛŋ mii pɔ̂ri da fé ŋɔ́nɔ mî.

5Ŋa nyîɣɛi ɣelêi pere a lɛɛ zu ŋa kpála ŋa lɛɛ a ŋ́gao tée-tee.

6Ŋa ké nɔ́ yɛ̂ɛ kuɛ ƀe vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su kpaa máŋ yɛ̂ɛ m̀ûu ƀe lɔii kpâla ma va gɔ́nɔŋ lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀô.

7Nyii fé ŋɔ́nɔ pâi ŋ́ɛi. Ŋa ké nɔ́ yɛ̂ɛ ŋɔni ƀé ǹyaa tɔ̂nɔ kwaa ma pɛ́rɛ tôŋ su.

8 Ŋ̌gbɔara-ƀelai da ké nɔ́ ńarânii a ɣele kélee. Nûa da ké nɔ́ ɣɛ́lɛ maa kulâi ŋ́gbonôi díkɛ nûa náɣaŋ làa a ńaa.

9Luu nɔ́ ƀa ké a ŋ́gɔnɔŋ, ŋ́ɛi-ya ké yèŋ gɛ́ sùmo a ŋ́gbele ya.

10Nyíŋi kélee a kɛ̂i a ńyãa, kpɛ́ni fêi, ílii ŋwânai ḿâ, yâ ńziɣe ya ḿbili.

11Ŋáfulu-laai a ké nɔ́ yɛ̂ɛ fólo a kɛ̀ liî maa ninîŋ. Ŋa ké nɔ́ yɛ̂ɛ kala kpâla.

12Óo Yâwɛɛ, kɛ́lɛ íkaa a kâloŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ímaa mɛni kíli fé pâi wɔ́lɔ kpɛɛ̂i núu-kpune kíli ŋá.

13Ya pâi ímu siɣêi í Zãiyɔŋ malôŋ káa. Tãi a seri a gɛɛ í m̀alôŋ káa. Maa tãi ká ŋí a seri.

14Ínûai dí ŋ̀wɛ́lini, berei máŋ a too lai. Maloŋ kâa káa díyêei m̀ɛni ma, berei máŋ zu karâai lai.

15Ǹɔii ŋuŋ-ŋai kélee da pâi kpɛ̃lînii Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ, ǹɔii ma kaloŋ-ŋai kélee dí yao gɛ́ mɛni kpaya-kpayai a gɛ̂i mɛ̂ni ma,

16tãi a pâi Zãiyɔŋ tɔ̂i la pôlui, é gbîŋ ŋɔwála-wala-laai lɛ́i.

17A pâi ŋ̀ôli tɔ̂i ŋɔnûai dîa m̀ɔ̃lɛ-laa sui, é dífɛli-wooi su too.

18Ka Yâwɛɛ ké-mɛni-ŋai ŋí mɛni pɔ̃yɛ tínaa tuɛ-pere mɛni ma, a gɛɛ diai pâi kɛ̂i naai, da pɔ̂ri ǹáa maa tɛ̂i.

19Yâwɛɛ káa ŋ̀elei su, ŋ̀óli tɔ̂ɔ ǹɔii ma pere.

20Diai kpini-pɛrɛ mu nyii nûa da fáa ma a gɛɛ dí dípaai, da mɔ̃lɛi, díkɛ wɔ̀lɔi, Yâwɛɛ a díwɔlɔ-woo mɛ́ni, ǹyaŋ a pâi díŋuŋ maa ƀôi.

21-22M̀ɛni ma, nûa da pâi kulâi lɔii ŋuŋ-ŋa su dí pá Zãiyɔŋ Yâwɛɛ fɛlîi. Da pâi ŋɔkɛ́tɛ-laai maa mɛni ƀôi, dí ǹáa ma té Zerusâlɛŋ.

23Yâwɛɛ a gɛ́ kɔlɔ a kpɛɛ ḿâ, ŋ́gɛ ƀò niî a núu ŋûnu. A gɛ́ ŋáfulu-laai su a kpua.

24Óo Ŋáɣâlai, ífe niî ńzîɣe, é lɛ́ɛ la zu ŋá pɔlɔ. Óo Yâwɛɛ íkaa ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

25Yá ƀé ǹɔii kpɛ̂tɛ tãi su kôyaa tɛɛ pôlu ma, í ŋ̀elei kpɛtɛ a yá kpîŋ íyee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Da pâi tɛɛ̂i kɛ́lɛ íkaa nɔ́ naa. Dílɛlɛ-ŋɛi a pâi kpɛɛ̂i dîa yɛ̂ɛ seɣe í dífala-fala, dí láŋ núu-kpune ŋɛ́i.

27Kɛ́lɛ ímaa fa wɔ́lɔ fàleŋ, ífa têla sàa.

28Kúnîa-pɛlɛɛi da pâi kɛ̂i ɣele ma ŋuŋ ma ƀô-pere su, ímaa kɔ̃ɔ-laai sarâi. Bere nɔ́ ƀé a pâi kɛ̂i la a díwɔ̂ nia-pɛlɛɛi ísarâi.

Wule-woo-ŋa 103

Ɣâla ŋɔwɛli kɛ́-maai

Deeƀé ŋɔwulei

1Ŋa pâi Yâwɛɛ láa maa tɛ̂i a ńii kélee. Ŋa pâi ǹáa maa waai maa tɛ̂i a ŋ́gbono kélee.

2Ŋa pâi Yâwɛɛ láa maa tɛ̂i a ńii kélee. Fé pâi niâi ŋɔsɔŋ lɛ̂lɛ-laai mɛni ma.

3A ńzu mɛni lɛɛ zɔnyɔ̂ŋ-ŋai ŋa gɛ̂i mɛni ma. Ǹyaa ƀa ḿaa kɔlɔ-fela kélee ƀàlo.

4A ŋ́gùla saa wôlo lá. A lûwa làa ḿâ ŋɔwɛli kɛ́-maai sârai é ḿaloŋ káa.

5Zãâi ǹɛ̂lɛɛi ḿɛni mai, a dɛ̀ɛ ḿbɔ tãi nɔ́ ŋ́gaa la ɣele mai. Ǹyaŋ nyíŋi a gɛ̀ ŋ́gɛ ƀò yɛ̂ɛ nyáŋkpa, ŋ́gbonôi kpanaŋɔɔ yɛ̂ɛ kuɛ.

6Yâwɛɛ a tɔ̂ɔ diai mɛni ma nûa da díluâni, é dímɛnii ŋá tée a zãa.

7È ŋɔmɛni kpɛtɛɛ-ŋai lɛ̀ Mose ma, é gɛ́ Eezuɛ-ŋai dí gɛ́-mɛni mĩli-mĩliɛɛ-ŋai naa káa.

8Yâwɛɛ káa a maloŋ kâa da wɛli kɛ́-maa Ɣala. Va ǹíi ŋwàna a maa félaa. Ŋɔwɛli kɛ́-maai káa a wɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maa.

9Va wɔ́lɔ kɛ̀ nɔ́ a ǹíi ŋwánaa kûa gɛ́ kúsɔŋ lɛ̀ kûa. Ŋɔlii ŋwânai fa tûa zu.

10Va kúkula maa kɛ̂ yɛ̂ɛ berei kúsɔŋ káa lai, kpaa máŋ é kúfela fé kútûa pere ma.

11Berei kpɔ́ nɔ́ ŋ̀ele-kɔlɔŋ káa la ǹɔii mɛi póŋ-poŋ, bere nɔ́ ƀé ŋɔwɛli kɛ́-maa kpânaŋ káa la diai mɛni ma da ƀaa kɛ́-maa tɛ̂ɛ bɔ́i.

12Berei nɔ́ vóloi kulâi-pere kôyaai la vóloi liî-pere mai, bere nɔ́ ƀé a pâi kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai waâi la kûa, kúmaa é kôyaa dîa.

13Berei nɔ́ ǹaŋ-nuu a ǹônii malôŋ kàa lai, bere nɔ́ ƀé Yâwɛɛ a diai malôŋ kàa la da ƀaa kɛ́-maa tɛ̂ɛ bɔ́i.

14È kúkpɛtɛ-pere kɔ́lɔŋ. È gɔ́lɔŋ a gɛɛ kúkaa nɔ́ a pɔ̂rɔ.

15Kúfulu-laai káa nɔ́ yɛ̂ɛ kala. Kwa ƀɔ̂lɔ, kú kpɛtɛ nɔ́ yɛ̂ɛ wúru-poa.

16Tãi vãa kpânaŋ a pâ lai, a vɛ̀ɛ, é tɛ́ɛ la, núu da fa ŋɔ́nɔ gàa.

17Diai da ƀaa kɛ́-maa tɛ̂ɛ Yâwɛɛ pɔ́i, a pâi dí wɛ̂lii, gɛ́ mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ dîɛ, dílônii da díwɔ̂ lònii, wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ,

© 2014 Bible Society in Liberia.

18gɛ́ ƀò diai kélee mɛni ma da ŋɔkpanaŋ-wooi mɛi kâa, díkɛ sìa a ŋɔtɔ̂ŋ wóo a teniŋ ƀô-perei.

19Yâwɛɛ ŋɔkâloŋ see-sɛŋ pîlaŋɔɔi ɣâla-taa. Ŋɔkâloŋ-laai káa sɛŋ kélee mɛi.

20Káai kélee a ŋ̀âla-taa kela wála-walaa-ŋai, nyii-ŋai da Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ mɛi kâa díkɛ ŋ̀óo mɛnii, ka pá ká laa-maa tɛ̂ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́.

21Káai kélee a ŋ̀wála-wala-ƀelai ŋ̀elei su perei, ka ǹáa maa tɛ́. Káai kélee a ŋɔtíi kɛ́-ƀelai ka ǹîa mɛni kɛ̀i, ka ǹáa maa tɛ́.

22Ŋɔkpɛtɛ-sãai kélee, ka ǹáa maa tɛ́, káai kélee ŋɔwála-wala-laai mui. Ŋa pâi Yâwɛɛ láa maa tɛ̂i a ńii kélee.

Wule-woo-ŋa 104

Ŋa pâi ŋ̀éniɛi kpɛtɛ Ɣâlai láa maa tɛ̂i

1Ŋa pâi Yâwɛɛ láa maa tɛ̂i a ńii kélee. Óo Yâwɛɛ Ŋáɣâlai, íkɛtɛ-laai mĩli-mĩliɛi. Ƀaa kɛ́-maa káa yâ, wála-wala-laa kɛ́ ƀò íyêei.

2Ya ímaa tínaŋ a kwaa ponoɔɔ yɛ̂ɛ yokpo kole. Ya ŋ̀ele-kɔlɔŋ tɛ́ ɣelêi yɛ̂ɛ núu a kêre pìli ɣelêi.

3Ya ípɛrɛi tɔ́ɔ ŋ̀ele-kɔlɔŋ mɛi pere ǹyái ŋá. Ŋ̀ele-kɔlɔŋ ƀé gáa a ísoo sia-keleŋ, íkɛ ƀò vãai su gɛ́ lì a yá.

4Vãai ƀa lî a íworɛ̂-wooi, ŋ̀ele-gbânai ŋɔmãla-mãlai kɛ́ tíi kɛ̀ yɛ̂.

5Í ǹɔii kpóŋ sèe a gbanaɔɔ, ǹyaŋ zeêi nɔ́ ƀa zeêi.

6Yúo è kɛ̀ a bɛlɛ́ɛ ǹɔii mɛi yɛ̂ɛ seɣe, ǹyái pɛlɛ́ɛ ǹyée-ŋai mɛi.

7Í làɣi ǹyá-ŋai dîa dí kolôŋ. Gɛ́ɛ da ílaɣi wooi mɛnii,

8dí lì ǹyée-ŋai su da ǹyée-ŋai loai ƀɛ́i í naa kpɛ̀tɛ dímɛni mai.

9Í díkoyɛŋ lɛ̀, ǹyaŋ da fa naɣîŋ naa mɛi é ǹɔii mɛi pɛ́lɛ.

10Í gɛ̀ ya-ɣɛ̂li-ŋa dí láa dìŋ-tiŋ-ŋai su, ǹyá-lee-ŋai dí láa ǹyée kpaya-kpayai loai.

11Ŋ̀yá-ŋai ŋí díkaa naa vɛnɛ-sãai kpele mɛ̂ni ma. Naa ƀé ŋ̀wɛlɛ sôo-ŋai ǹɔɔi sui da díkpèle naa dílii é láa.

12Ŋ̀úru-ŋai ǹaa kɔlɛ mai, ŋ̀ɔni-ŋai da dítaa tɔ̂ɔ zu, díkɛ díɣaloŋ pù naa, díkɛ ƀò naa díkɛ wule-ŋa tòo.

13Í gɛ̀ tuna é pú ǹyée-ŋai dîa, ǹɔii láa é fɛ́ɛ a mii-sãa ísarâi.

14Ya gɛ̀ kala-ŋa dí kpɛtɛ daa-tulɛ-ŋai mɛni ma, da sí-sãa kúai a núu-kpunei, kúmɛni ma, nyii kwa pɔ̂ri dísîi, díkɛ ƀûu ƀò díkɛ ƀò a kúkɔnɔŋ ǹɔii ma ƀɛ́.

15Í ŋwɑ̂̃ai kpɛ̀tɛ, kwa gbèle kúlii é nɛ̃ɛ, í ɔle-wulɔ kpɛtɛ, kwa zìa kûa, kúkɔlɔ ŋɛ́i é kúla, í mii-sɛŋ kpɛtɛ, kwa mìi, kúkponôi é kpanaŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Yá támaa káa naa Lɛƀanɔŋ sîda wuru-ŋai mɛ̃ni ma. Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ ƀé ŋ̀uru-ŋai ŋí sì.

17Ǹaa ƀé ŋ̀ɔni-ŋai da dítaa tɔ̂ɔ naa, niŋa pôlu lɛŋkpɛŋ-ŋa díkɛ dítaa tɔ̂ɔ naa fĩi wuru-ŋai su.

18Lɔɔ-ƀoli-ŋa díkaa ǹyée kpaya-kpayai su, déli-ŋai díkɛ ƀò naa gɔni wôlo-ŋai su.

19Í ŋ̀áloŋ kpɛ̀tɛ a gɛɛ é ŋ̀áloŋ ninai kɔ́ɔ pîlanii lɛ́ kúa, vóloi é ǹí-tãi da bá-tãi kɔ́lɔŋ.

20Yá ƀé kpíni kpɛ̀tɛ. Ǹyaŋ kpíni a pɛ̀lɛ, vɛnɛ-sãai kélee da kûla.

21Ǹyala-sulu-ŋai da kɛ̀ díkɔnɔŋ kɔ̂rii, da kɛ̂ kpɛ̂ɣei, díkɔnɔŋ nyii Ɣâla è dɛ̀ɛ dímɛni mai.

22Vóloi a kùla, da lî pôlu vùu-wolo-ŋai su dí pɛ́lɛ.

23Ɣele a ƀɔ̀, nûa da lî dítii kɛ́ kwaa-ŋai ma tíi kɛ̂i, dí lɛ́ɛ naa ɣele wûlii é kɛ́.

24Óo Yâwɛɛ, í sãa támaa kpɛ̀tɛ. Í gélee kpɛ̀tɛ a táre-pere. Ǹɔii láa fɛ̂ɛi a íkpɛtɛ-sãai.

25Í yúo kpɛ̀tɛ, gôyaa, ŋ̀á kɛ́tɛɛ. Í fúlu-sãa támaa kpɛ̀tɛ í dípu zu nyii núu fa pɔ̂ri dílônoi, da-ŋa pɛlɛ-pɛlɛɛi, da-ŋa kpaya-kpayaa,

26yá-ŋa-keleŋ-ŋa díkɛ sìa ŋ̀á. Í yúoi zere kali kɛ́tɛi kpɛ̀tɛ a gɛɛ gɛ́ pêle kɛ̀ ǹyái su.

27Díkelee díkili káa yâ a gɛɛ í díkɔnɔŋ tɛ́ɛ dípɔ a dɛɛ tãi.

28Ya díkɔnɔŋ tɛ̀ɛ dípɔ dí mìi, dí péla, dílii é láa.

29Yà íŋɛi lòo dîa, dílii a tôo pôlu dí yao. Ya dílɛ̂wo kùla díkponôi, da sâa, dí lene pôlu bɔ̂rɔi pɔ́.

30Í díkpɛ̀tɛ, í ílɛ̂wo pù díkponôi, ǹyaŋ í pà fúlu-laa nina ǹɔii su.

31Tɔɔ Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai é kɛ́ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Tɔɔ lii-nɛ̃ɛ é kɛ́ m̀a ŋɔkpɛtɛ sãai mɛni ma.

32À ǹɔii kâa, ǹɔii a kpɛ̃liŋ. À ǹyée lɛ̀ɣɛ ǹyée-ŋai dîa, ŋɔŋ a têe naa.

33Ŋa pâi wule toôi Yâwɛɛ ma ŋ́afulu-laai su. Tãi nɔ́ ŋ́gaa la ɣele mai, ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ laa maa tɛ̂ wule-ŋa toôi Ŋ́áɣâlai ma.

34Tɔɔ ŋ́awule-wooi é kɛ́ a ǹíi-nɛ̃ɛ wule-ŋa, kpɛ́ni fêi, ǹyaa ƀe a gɛ̀ lii-nɛ̃ɛ kɛ́ ƀò m̀â.

35Tɔɔ zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai su é kara, ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai ŋuŋ lá é píli, dílaa é láŋ. Ŋa pâi Yâwɛɛ láa maa têi a ńii kélee. Ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́.

Wule-woo-ŋa 105

Ɣâla da ŋɔnûai

(Kɔlɔnikɔ Maa-ŋuŋ 16:8-22)

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Sɛɣɛ-fei tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́. Ŋɔkɛ́tɛ-laai tuŋ too. M̀ɛni-ŋai nyii-ŋai a gɛ̀i, mó ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dîa.

2Laa-maa tê wule too Yâwɛɛ ma. M̀ɛni maa-pɔlɔ-pɔlɔɔ-ŋai a gɛ̀i, duŋ too.

3Ka lii-nɛ̃ɛ kula kpɛ́ni fêi kúkaa a bɔɔ. Tɔɔ diai kélee da vɛlii, dílii-nɛ̃ɛ kula.

4Ka lí Yâwɛɛ pɔ naa ŋɔwála-wala-laai mêni ma, ká vɛli a tãi kélee.

5-6Káai a Eberaɣɛ̃ɛ nyii kɛ̀ a Ɣâla ŋɔtíi kɛ̀-nuui ŋɔsuui su-ƀelai, káai a Zeeka ŋɔsuui su-ƀelai nyii-ŋai Ɣâla a dísiɣe zui, ŋ̀ɛi-kɛ-maa-ŋai Ɣâla è gɛ̀i, maa mêni kíli é lɛ́ɛ kákili ŋa, da mɛni ŋá téɛɛi nyii è gɛ̀i.

7Yâwɛɛ ƀa Kúɣâlai. Ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai káa ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee ma.

8Káfe wɔ́lɔ nìa Ɣâla ŋɔkpanaŋ-wooi ma, nyii è gɛ̀ a gɛɛ é kɛ́ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi.

9Gbanaŋ-wooi ŋí ƀé è gɛ̀ Eberaɣɛ̃ɛ yêei, Gono-teei nyii è gɛ̀ Aise yêei.

10Yâwɛɛ è kpanaŋ-woo kɛ̀ Zeeka yêei, nyii pâi kɛ̂i naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi.

11È mò ǹyɛɛi, “Ŋa pâi Keena lɔii tɛɛ̂i kápɔ. A pâi kɛ̂i a kákpɔɔi pɔɔ.”

12Tãi è m̀ɛnii ŋí ƀò lai, dífe kɛ́-ni a dítamaa. Díkɛ̀ nɔ́ a ŋɔ̃ya-ŋa ǹɔii kpîŋ su.

13Díkɛ̀ nɔ́ pɔnîi lɔii-ŋuŋ-ŋa loai. Díkɛ nɔ́ kulâi kâloŋ tɔnɔ yée mu díkɛ lì da kpɛ́ni yée mu.

14Kɛ́lɛ Ɣâla fé fáa ní ma a gɛɛ núu da é dí mɔ̃lɛ. È gâloŋ-ŋa lia-woo ƀò a gɛɛ dífe lɛ̀ɣɛ dîa.

15“Káfe lɛ̀ɣɛ ŋánûai dîa, nyii ŋai ŋá dísiɣei. Kpaa máŋ ká mɛni ŋánaa kɛ́ a ŋálono kɛ́-ƀelai.”

16Yâwɛɛ è gɛ̀ dísi-sãai su é kara díkɔnɔ̃ŋ é kpɛ́ɛ, puru kɛ́tɛ é tóo dílɔii su.

17È nyáŋkpa tɔnɔ tɛ̀ɛ dítuɛ pere. Ǹyáŋkpai ŋí ƀé kɛ̀ a Zosɛ. Dí gɔ̀lɛ nûa dîa dí lí la luɛ-laa su.

18Dí dòo yɔlɛ ŋá, dí kɔli tóo gɔŋ ma,

19é lɛ́ɛ la zu m̀ɛnii è m̀oi, ŋ̀aa-see é kɛ́. Yâwɛɛ ŋɔwóoi è ǹɛ a gɛɛ m̀ɛnii è m̀oi, gáa a tɔ̃yâ.

20Ize kaloŋ è nûa tɛ̀ɛ dí gula gbini-pɛrɛi mu, é ŋ̀uŋ ma ƀó.

21È bù gɔ̃liŋ kélee mɛi, é gɛ́ a ǹɔii láa túɛ nuu,

22wála-wala kɛ́ ƀò ǹyêei gâloŋ ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai mɛi. Wála-wala è kɛ̀ ǹyêei a gɛɛ é táre-ŋa lɛ́ ǹúu pɔlɔ-ŋai da ǹúu láa túɛ-ƀelai dîa, berei da pɔ̂ri díkpîŋ kpɛtɛ̂i la tínaa tuɛ pere mɛni mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Nya ƀe Zeeka è lì Ize é sée naa.

24Yâwɛɛ è gɛ̀ é ƀûu ƀó naa, ǹônii kponôi kpanaŋɔɔ é tɛ́ɛ díkpɔara-ƀelai dîa.

25È gɛ̀ Ize-ŋai dí tɔ́ɔ ŋɔnûai dîa, dí dísoŋ a ǹyɔ́mɔɔ.

26Nya ƀe è ŋɔtíi kɛ́-nuui Mose tɛ̀ɛ da Eelɔŋ nyii è zìɣe zui.

27Dí Ɣâla kɛ́ mɛni kpaya-kpayaa-ŋa kɛ̀ da ŋɛi kɛ́-maa-ŋa ǹûai ŋɛ́i Ize.

28Ɣâla è gɛ̀ kpíni é Ize lɔii mɛi pɛ́lɛ, kɛ́lɛ Ize-ŋai dífe díwoli tɔɔ ní ŋ̀óo ma a gɛɛ dí ǹɛɛ naa Eezuɛ-ŋai dí lí.

29È ǹyá lêe-ŋai pène a ŋãa, ǹyɛ̃ɛ-ŋai dí sáa zu.

30È gɛ̀ lofo-ŋa dí ǹɔii lá fɛ́ɛ, da-ŋa dí lɔ́ gâloŋ-pɛrɛi mu.

31Ɣâla è lòno lilî-ŋa da misi-ŋa dí ǹɔii lá fɛ́ɛ.

32È gɛ̀ sãɔ é pú ǹɔii ma, ŋ̀ele-gbâna kɛ́ làɣi, tuna fa pû.

33È díƀa-wuru-ŋai kélee su kàra da fĩi wuru-ŋai, é pɛ́lɛ ǹɔɔ wuru-ŋai dîa.

34È lòno gotó-ŋa dí kúla a díkpulu su kɛ́tɛ, nyii núu da fa pɔ̂ri kɛ̀ dílônoi.

35Dí díwuru-ŋai kélee mìi, da dísi-sãai.

36È Ize lɔii su-ƀelai kélee dílônii-sinaai maa-ŋuŋ-ŋai kélee pàa.

37Nya ƀe è gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dí kúla Ize lɔii su. Dí kùla naa a káne-ŋa, da gôo-ŋa. Díkelee dí lɛ̀ɛ a díkɔlɔi ponoɔɔ, díkponôi kpanaŋɔɔ díkɛ kùla naa.

38Díkɛɛ kulâi naai, Ize-ŋai dí kɛ̀ a dílii nɛ̃ɛ, kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ yaôi dîa.

39È gɛ̀ ɣele-kɔlɔŋ kole kɛ́ ƀò ŋɔnûai mɛi, ŋɔŋ kɛ́ ƀò dítuɛ pere a kpíni a gɛɛ é kwaa ponoɔɔ tɛ́ɛ dípɔ.

40Dí m̀arê kɛ̀ mii-sɛŋ mɛni ma. È kpuyíri-ŋa tɛ̀ɛ, é mii-sãa kula ŋ̀elei su é dɛ̀ɛ dípɔ. Dí m̀ii dílii é láa.

41È gɛ̀ yá é kúla gɔnii su gɛ́ ɣíliŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su yɛ̃ɛ ya lêe.

42È gɛ̀ tí, kpɛ́ni fêi, gono teei è gɛ̀i, maa mɛni è kɛ̀ ǹûai kíli ŋá. È gono-teei ŋí kɛ̀ ŋɔtíi kɛ́-nuui Eberaɣɛ̃ɛ yêei.

43M̀ɛni ma è ŋɔnûai kùla Ize lɔii su. Dílii è nɛ̃ɛ díkɛ koi-nɛ̃ɛ wule tòo ɣelêi pere.

44È nûa da kpɛ́ni-ŋa dílɔii-ŋa kùla díyêei é dɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ, gɛ́ ƀo a díkɔ̃liŋ.

45È gɛ̀ tí a gɛɛ díkɛ ŋ̀óo mɛni díkɛ ŋɔtɔ̃ŋ-ŋai mɛi kâa. Ka laa maa tɛ̂ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́!

Wule-woo-ŋa 106

Ɣâla sɔŋ lɛ̂lɛɛi ŋɔnûai mɛni ma

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Ka laa maa tɛ̂ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́. Ka sɛɣɛ fɛ̂i tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́, kpɛ́ni fɛ̂i, zɔŋ lɛ̂lɛɛi. Ŋɔwɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fɛ́ ma.

2Gbɛ̂ɛ ɓa pɔ̂ri gɛ́ mɛni kpaya-kpayai mɛni ɓôi? Gbɛ̂ɛ ɓa pɔ̂ri ǹáa maa tɛ̂i a zu kɛ́tɛi?

3Lûwa káa diai dîa da ŋ̀óo mɛni, díkɛ tûa sãa kɛ̀ a ɣele kéleei.

4Yâwɛɛ, yà kɛ̀ kpɔnîi ínûai dîa, ḿaa mɛni kíli é lɛ́ɛ íkili ŋá. Yà kɛ̀ díŋuŋ ma ɓôi, ŋ̀gɛ a díta,

5a gɛɛ ŋá díkaa díkɛ ŋɔ́nɔ ɓûu ɓò. Ǹyaŋ à kɛ̀ tí, kwa dîa-ni kwa pâi kɛ̂i lii-nɛ̃ɛ kulâi gîe ma, kwa dîai díkaa a ípɔɔ kúkɛ ílaa maa tɛ̀ gîe ma.

6Kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a yá yɛ̂ɛ berei kúnâŋ pɔlɔ-ŋai dí wɔ́lɔ gɛ̀ lai. Kúkaa a sɔnyɔ̂ŋ kɛ́-ɓela.

7Kúnâŋ pɔlɔ-ŋai dífe wɔ́lɔ Ɣâla kɛ́ mɛni mĩli-mĩliɛ-ŋai mɛni ŋá káa ní Ize. Dífe díyee see ní ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maai mu, kɛ́lɛ dí tɔ̀ɔ Ǹâla Kɛ́tɛi m̀a Ǹyúo Kpɔ̂lui ma.

8Kɛ́lɛ è díŋuŋ maa ɓò yɛ̂ɛ berei è góno tèe lai, a gɛɛ é ŋɔwála-walai lɛ́ dîa.

9È gɛ̀ Ǹyúo Kpɔ̂lui ŋáa é kɔ́lɛ zâmai díperêi, dí tɛ́ɛ naa lɔii kpâla ma yɛ̂ɛ fɛ̃ɛ kpâlaŋ su.

10È dí kùla díkpɔara-ɓelai yêei é díŋuŋ ma ɓó.

11Kɛ́lɛ ǹyái è sìa díkpɔara-ɓelai kélee mɛi dí sáa. Dítɔnɔ da fɛ́ lɛɛ ní.

12Nya ɓe ǹûai dí làa a ŋɔkono-teei è gɛ̀ díyêei. Dí laa maa tɛ̂ wule tòo ma.

13Kɛ́lɛ dí nìa a maa félaa. Dífe dílii kpele ní dí m̀aa kpɛ́ŋ.

14Dí díŋuŋ su-woo sàa é pîlaŋ m̀ii-sãa lɛ́lɛɛ-ŋai dí kɛ̀ miî Ize lɔii su mâ, vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui. Dí Ɣâla su kɔ̀ɔŋ.

15Nya ɓe è m̀ii-sãai tɛ̀ɛ dípɔ díkɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii lai. Kɛ́lɛ è kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ pìli dísama.

16Dí tólo kùla Mose ma da Yâwɛɛ ŋɔnúu maa waai Eelɔŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

17Nya ɓe Ɣâla è gɛ̀ ǹɔii é pú zu é Dataŋ, Abiraŋ da díyee mu-ɓelai kélee mɛi pɛ́lɛ.

18Ɣâla è gɛ̀ ŋɔŋ é tóo dípôlu-ɓelai sáma é ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai kéreŋ.

19Dí niŋa sîrɛ pɔkɔɔŋ kpɛ̀tɛ Sana Yeei ma a gôo dí gɛ́ a díɣâla, díkɛ vɛ̀li.

20Fɛnɛ-sɛŋ nyii gɔ́nɔŋ ɓa kalai, dí zìɣe dí dɔ̀ɔ Ɣâla ŋɔwála-wala-laai pɔ́ɔ ŋá.

21Dí nìa díŋuŋ ma ɓó nuui Ɣâla ma nyii díŋuŋ ma ɓò a ŋɔwála-wala-laai, é díkula Ize lɔii sui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22È mɛni kpaya-kpaya támaa kɛ̀ naa. È m̀ɛni mĩli-mĩliɛɛ-ŋai ŋí kɛ̀ Ǹyúo Kpɔ̂lui kɔlɛ ma.

23Ɣâla kɛ́ɛ a ǹíi ŋwána dîa a gbɛtɛ a gɛɛ é dísu karai, ŋɔtíi kɛ́ nuui Mose è lɔ̀ díloai da Ɣâla ni é dímaa kpera-fei kɛ́ a gɛɛ vé gɛ̀ tí.

24Kɛ́lɛ dí díyee kùla ǹɔii lɛ́lɛɛi mu Ɣâla è dɛ̀ɛ dípɔi. Dífe láa-ni a Ɣâla ŋɔkono têei mɛni.

25Dí kɛ̀ díƁûu-ŋai mu díkɛ díŋuŋ su-woo sàa. Dífe díwoli tɔ̀ɔ ní Yâwɛɛ ma.

26Nya Ɓe Ɣâla è ǹíi ŋwàna dîa, é dília-woo Ɓó kpɔ́ a gbanaŋɔɔ ǹyɛɛ dîai, “Kà wàla kálii maa fáleŋ, ŋa pâi gêi kákelee ká sáa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ ŋí su,

27ŋá gɛ́ kálônii dí lɛ́ɛ a lɔii ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su-Ɓela pɔ́ɔ dí lɛ́ɛ naa dí sáa.”

28Kɛ́lɛ ǹia-wooi ŋí fé lɛ̀ɛ ní díkili ŋá. Dí pɛ̀lɛ ŋɔ́nɔ ŋ̀âlai fɛlîi nyii da kɛ̂ m̀a Bêe nyii vúlu fé zui Piɔ Yeei ma, dí kɛ́ zâla sãai mîi nyii da dɛ̀ɛ zaa-Ɓelai pɔi.

29Dí Yâwɛɛ líi tòo pôlu a dítûa pere sii ŋí. Nya Ɓe è ǹíi ŋwàna é kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ píli dísama.

30Kɛ́lɛ Fineɣa è zɔnyɔ̂ŋ-Ɓelai kula maa kɛ̂. Nya Ɓe gɔlɔ-felai è kpèra.

31Fineɣa maa mɛni kíli è lɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai kíli ŋá, da dílônii díwɔ̂ lonii mɛni lɛ́lɛɛi ŋí è gɛ̀i maa mɛni ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

32Eezuɛ-ŋai dí ŋɔ́nɔ Yâwɛɛ líi ŋwàna Mɛriba Ya-loŋ ma. Kɛ́lɛ m̀ɛnii ŋí fé láa ní Mose líi ma.

33È ǹíi ŋwàna kpɔ́ dîa a ŋánaa, é wóo kpanaŋ nyɔ́mɔɔ támaa Ɓó dîa.

34Dífe zîi da kpɛ́ni-ŋai paa ní kɛ̀ ǹɔii tí sui yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è m̀o la dîai,

35kɛ́lɛ da dîa-ni dí díkîe-ni kùla a sinâa da nɛyâa, dí pɛ́lɛ díkpɛtɛ ɣâla-ŋai fɛlîi.

36Dí kɛ̀ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛlîi nyii kɛ̀ a Ɓáre-ŋa dímɛni mai.

37Dí dílônii-sinaai da ǹɛyâai da-ŋa kùla a sâla Keena-ŋai díkpɛtɛ ɣâla-ŋai dîa a sâla.

38Dí nîa-pɛlɛɛ pàa kpɛ́ni-kpɛni. Dí ǹɔii maa lîƁi a núu kuláa a sâla.

39Dífe kɛ́ ní a dítenin Ɓôɔɔ Ɣâla mɛni ma. Dí díkpîŋ maa lîƁi a tua pere nyɔ̂ŋ.

40Yâwɛɛ è ǹíi ŋwàna dîa. Ǹíi è tòo pôlu dímɛni ma.

41È ǹyée kùla dímu é dítɛɛ lɔii ŋuŋ da kpɛ́ni su-Ɓelai pɔ́ díkɛ Ɓò díwala-wala-laai mu.

42Dí kɛ̀ díkpɔara-Ɓelai yêei luɛ-laa su díkɛ mɔ̃lɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

43Yâwɛɛ è díŋuŋ ma ƀò a tãi támaa. Kɛ́lɛ dífe wɔ́lɔ dísɔŋ maa fáleŋ ní a dɔnɔ kpîŋ, Kɛ́lɛ díkɛ̀ nɔ́ a dítɔɔ m̀a.

44Kɛ́lɛ nyíŋi kélee su, Yâwɛɛ fé wɔ́lɔ ǹyée kùla ní dímu. È ŋ̀óli tɔ̀ɔ díwɔlɔ woo ma, é díkula mɛni kpɔ̂lu-ŋa su.

45Vé wɔ́lɔ nia ní gono têei ma è gɛ̀i, kpɛ́ni fêi, ŋɔwɛli kɛ́-maai su kɛ̂tɛi dímɛni ma.

46È gɛ̀ díkpɔara-ƀelai dí díŋɛi malôŋ káa.

47Óo Yâwɛɛ Kúɣâlai, kúŋuŋ ma ƀó í kúkula kúkpɔara-ƀelai yêei ǹɔii ŋuŋ-ŋai su. Yà gɛ̀ tí, kwa pâi ísɛɣɛ̂i fêi, kú ílaa maa waai maa tɛ́.

48Ka Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai láa maa tɛ́. Ka ǹáa maa tɛ́ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Kákelee ka m̀ó kâai, “É kɛ́ tí.”

Kwaa Yâwɛɛ láa maa tɛ́.

Wule-woo-ŋa 107

Gɔlɔ-kpûu ǹɔ́ɔlui

(107:1--150:6)

Ka **Ɣâla láa maa tɛ́ ŋɔsɔŋ lɛ̂lɛ-laai mɛni ma**

1Óo kwaa sɛɣɛi fêi tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́, kpɛ́ni fêi, zɔŋ lɛ̂lɛɛi. Wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maa káa ǹyêei.

2Káai kélee Yâwɛɛ a káŋuŋ ma ƀói, ka ǹáa maa tɛ́. Ka ǹáa maa tɛ́, kpɛ́ni fêi, a káŋuŋ ma ƀó kákpɔara-ƀelai yêei.

3Ka ǹáa maa tɛ́, kpɛ́ni fêi, a káŋuŋ ma ƀó a kákula kákpɔara-ƀelai yêei lɔii ŋuŋ-ŋa su, vóloi kulâi-pere da vóloi liî-pere, yá-ŋûa-pere da yá kwára-pere.

4Díta ni dí kɛ̀ nɔ́ sia siâi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ-ŋai su, dífa díseêi kàa taa-lee da su.

5Kpele wɛ̂li da puru è kɛ̀ dípaâi. Dí gɔ̀lɔŋ a gɛɛ dí kpɔŋ mâa nuu da fé kɛ́ ní ŋɔ́nɔ naa.

6Nya ƀe dí wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma dí mɛni kpɔ̂lui su, é díwoo mɛ́ni, é díŋuŋ ma ƀó dílii too pôlui su.

7È tɔ̀ɔ dítuɛ é sía a dia pere sã́a su, é lí a dia taa lêe su ƀɛ́i da pɔ̂ri seêi naai.

8Fêɛ da Yâwɛɛ sɛɣɛ̂i fè ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai da m̀ɛni kpaya-kpayai è gɛ̀ dîɛi, mɛni ma.

9A yá tɛ̀ɛ diai pɔ́ kpele wɛ̂li a díkɛ̂i, é mii-sãa tɛɛ diai pɔ́ puru a dípaâi.

10Da-ŋa díkɛ̀ dítee-tee kwaa ma kpînii, yɔlɔ toɔ́ɔ da-ŋa kɔ̂ŋ ma dífa pɔ̂ri liî kwaa da ma díkɛ mɔ̃lɛ,

11kpɛ́ni fêi, dífe díwoli tɔɔ ní Ŋ̀âla Kɛ́tɛi ma, dí tela dípôlu tɔ̀ɔ ŋɔsɛŋ lɛ́ɛi ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Tíi kpânaŋ kɛ́ɛ è kɔlɔ kpɛ̂ɛ dîa, ǹyaŋ da tòo, núu da fé kɛ́ ní naa é kpɔŋ mâa tɛɛ dípɔ.

13Nya ƀe dí wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma dí mɛni kpɔ̂lu su, é díwoo mɛ́ni, é díŋuŋ ma ƀó dílii too pôlui su.

14È díkùla gbíni maa pɔlɔ-pɔlɔɔi su ƀɛ́i díkɛ̀ naa díkɛ mɔ̃lɛi, é ǹyɔlɔ-ŋai tée díkɔŋ ma.

15Fɛ̂ɛ da sɛɣɛi fêi tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́ m̀ɛni lɛ́lɛɛi ŋí mɛni ma da, ŋ̀wɛli kɛ́-maa kpanaŋ gáa ǹyêei dímɛni mai.

16È m̀ara kpôŋ-ŋai kɛ̀ gbini-pɛrɛ-ŋai lái, wòlo, é gbôŋ soŋ wûru-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ a gbɛtɛ́ɛ a kɔlii, fṹa-fũa.

17Da-ŋa dí kɛ̀ tûai a ƀoo-pere, díkɛ mɔ̃lɛ dítua pere nyɔ̂ŋ-ŋai da dísɔnyɔ̂ŋ mɛni ma.

18Mii-sɛŋ mii wɛ̂li dɔnɔ kpîŋ fé kɛ́ ní dîa, dí kɛ̀ pâi saâi.

19Nya ƀe dí wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma dí mɛni kpɔ̂lui su, é díwoo mɛ́ni, é díŋuŋ ma ƀó dílii too pôlui su.

20È díƀàlo a ŋ̀óo, é díkula molôŋ-ŋai su.

21Fɛ̂ɛ dí Ɣâla Yâwɛɛ sɛɣɛ̂i fé m̀ɛni lɛ́lɛɛi ŋí mɛni ma da ŋ̀wɛli kɛ́-maa kpânaŋ ǹyêei dímɛni mai. A mɛni kpaya-kpaya támaa kɛ́ dímɛni ma.

22Fɛ̂ɛ dí sɛɣɛi fêi sala-ŋa kula, dí lii-nɛ̃ɛ wule-ŋa too, dí gɛ́-mɛni kpaya-kpayai maa mɛ̂ni ƀó.

23Da-ŋa díkɛ̀ yá-ŋa-keleŋ-ŋa su yúo ŋá díkɛ pɔni tɔ̂ɔ.

24Dí m̀ɛni-ŋai kâa Yâwɛɛ a pɔ̂ri gɛ̂i. È mɛni mĩli-mĩliɛɛ-ŋa kɛ̀ yúo ŋá.

25È gɛ̀ fãa kɛ́tɛ é pɛ́lɛ tɛɛ̂i, nyii gɛ̀ yúo é pɛ́lɛ tɛ̂i gɛ́ tòo.

26È ǹyá ŋá keleŋ tɛ̀ ɣelêi é yéŋ pôlu ǹya kaoi ma. M̀ɛnii ŋí è gɛ̀ diai kɛ̀ gɛ́leŋ sui, kɔlɔ é kpɛ́ɛ dîa.

27Díkɛ̀ kpɛ̃lînii, díkɛ kɛ̀ tàka-taka yɛ̂ɛ da lɔɔ kpêle. Díŋuŋ su è kɛ̀ wúlee dífa pɔ̂ri mɛni da kɛ̂i a táre-pere.

28Nya ƀe dí wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma dí mɛni kpɔ̂lui su, é díwoo mɛ́ni, é díŋuŋ ma ƀó dílii too pôlui su.

29È gɛ̀ vãai é kpéra, ǹyai é sée tɔ̀ŋ.

30Dílii è nɛ̃ɛ kpɛ́ni fêi vãai è kpèra. È pà a dia nɛ́ŋ-kpɛlɛɛ ǹya-ƀelai ma díkɛ pâi naai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Fɛ̂ɛ dí sɛɣɛi fêi tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́ ŋ̀ɔwɛli ké maa kpanaŋ ǹyêei dí mɛni mai màa mɛ̃ni mà, da m̀ɛni lɛ́lɛɛi a gɛ́ dîɛi.

32Fɛ̂ɛ dí ǹáa maa tɛ́ ɣelêi pere ŋɔnûai díkpɔŋ gîe mai su, dí ǹáa maa tɛ́ ǹɔii-namelai sáma.

33Yâwɛɛ è gɛ̀ ǹya lêe-ŋai dí kpála kpɔ́ kpúŋ ǹaa kɛ́ ƀò yɛ̂ɛ fɛ̃ɛ kpâlaŋ su, é gɛ́ ǹyá-ɣɛ̂li-ŋai dí kpéra ɣilînii.

34È gɛ̀ ǹɔii é kpála, sí-sɛŋ da fa ŋɔ́nɔ kpɛ̀tɛ ma, kpɛ́ni fêi, ǹaa-ƀelai dísɔnyɔ̂ŋ su è kɛ̀ a gɛ́tɛ.

35È gɛ̀ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su é pene a yá yá-ɣɛli-ŋa díkɛ ɣiliŋ ǹɔii kpâlai ḿâ.

36Diai puru è kɛ̀ dípaâi, dí pà naa dí taa-lêe tɔɔ naa díkɛ ƀò naa.

37Dí sí-sãa sì naa díkɛ ƀûu ƀò díyêei díkɛ m̀á mìi.

38A gɛ̀ nûa dí nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀó a dámaa, é lûwa láa dítaa tulɛ-ŋai dîa.

39Tãi Ɣâla ŋɔnûai díkpɔara-ƀelai dí díyee mɛi ɣâle la, dí dísoŋ a ǹyɔ́mɔɔi,

40dímaa mɛni kíli è too Ɣâla kíli ŋá. È gɛ̀ díkpɔara-ƀelai dí pú dí lí vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

41Kɛ́lɛ diai mɔ̃lɛi díkɛ ŋ̀wɛli a kpɔŋ mâai, a díkùla dímɔ̃lɛ-laai su, é lûwa láa dîa dí ƀûu ƀó yɛ̂ɛ taa tulɛ-ŋa.

42Dɔ̃yâ-ƀelai da m̀ɛnii ŋí ǹaa kàa da lii-nɛ̃ɛ kula, kɛ́lɛ a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai lá tɛ̀.

43Diai dítareɛɛi, tɔɔ dí m̀ɛni-ŋai ŋí naa káa, dí Yâwɛɛ ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maai maa mɛni ŋá káa.

Wule-woo-ŋa 108

Ɣâla fɛliɛɛ kpɔŋ mâa mɛni ma

(Wule-woo-ŋa 57:7-11; 60:5-12)

Deeƀé ŋɔwulei

1Óo Ɣâla, yá nɔ́ ƀé ŋ́gili tɔ̂i yâ. Ŋa pâi wule toôi yâ ŋá ílaa maa tɛ́.

2Ŋakɔnîŋ da ŋá ƀɔɔi, ka káŋɛi lá ƀó. Ŋa pâi vóloi ŋɛ́i lá ƀôi.

3Óo Yâwɛɛ, ŋa pâi ísɛɣêi-fei ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sáma. Ŋa pâi ílaa maa têi ǹûai sáma.

4Íwɛli kɛ́-maai kɛ̂tɛi, gɛ́ sèri ŋ̀ele-kɔlɔŋ ma. Íteniŋ ƀô-laai a tɛ́ ŋ̀eleŋ-kɔlɔŋ ma.

5Óo Ɣâla, íkɛtɛ-laai lɛ́ ŋ̀elei su, da ífolo-laai ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee ma.

6Kúŋuŋ ma ƀó a íwala-wala-laai í kúfɛli-wooi su too, a gɛɛ diai í díwɛ̂linii da pɔ̂ri kɛ̂i a díŋuŋ ma ƀóɔɔ.

7Ɣâla a lɛ̀ɛ ŋɔkwaa maa waa ma ǹyɛɛi, “Ŋa pâi Sɛkɛŋ ŋá kɔ̂lɛi, ŋá Sukɔ Yeei ŋá kɔ́lɛ ŋánûai dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Gilia da Manasɛ díkaa a ḿbɔɔ. Ifiraŋ ƀa ŋágba-ƀɛlɛi, Zuda ké ƀò a ŋákâloŋ-wurui.

9Kɛ́lɛ ŋa pâi Môa kɛ̂i a ŋáseɣe waa kwaai ma, ŋá Idɔŋ ké a ŋákpaŋ-kpalii pûi kɛ̂i é ké a ŋɛi ké-maa a gɛɛ gáa a ḿbɔɔ, ŋa láɣi Felesia-ŋai dîa a yee tɛɛ-maa-pere."

10Óo Ɣâla, gbɛ̂ɛ ƀé pâi tɛ̂i a ńyãa daa-lee maa kónaŋɔɔ ŋɔsiɣãŋ sui? Gbɛ̂ɛ ƀé pâi liî a ńyãa Idɔŋ?

11Ya íyee kúla nɔ́ ƀé ŋí kúmu? Ífe pâi tɔ̂i kúkɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ kûɛ?

12Kpɔŋ kûa kú kɔ́ kúkpɔara-ƀelai pɔ́. Núu-kpune ŋɔkpɔŋ mâai káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

13Ɣâla à kɛ̀ kúƀela ma pere, kwa pɔ̂ri kúkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣâlei. Ǹyaa ƀé pâi kúkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣâlei kûɛ.

Wule-woo-ŋa 109

Mɛni kpɔ̂lu su nuu ŋɔsɔŋ pú maai

Deeƀé ŋɔwulei è bɔ̃yɛ ŋ̀ule too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Ɣâla, ŋa ílaa maa tɛ̂i. Ífe lɛ̀ɛ a ímɛi saá.

2Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da ǹɛ́ɛ-ƀelai da tɔɔ ḿâ. Da lɛ́ɛ tee-tee kɛ̂i a ńaa.

3Da mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa ƀôi a ńaa. Dítɔ̂i ḿâ ŋuŋ da kélee fé ma.

4Berei máŋ ŋá díwɛlini lai, kɛ́lɛ dítɔ̂i ḿâ, a nɛ̃ɛ ma kpîŋ ŋ́gɛ Ɣâla fɛ̀li dímɛni ma.

5Ŋà mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀ dîɛ, da zu tòo mî a mɛni nyɔ́mɔɔ, díkɛ ŋáwɛli ké-maa su tòo a kpɔara.

6Wôya mɛni saa ƀó-nuu tɛɛ é ŋ́gbɔara-nuui ŋɔmɛnii ŋá tée. Tɔɔ gbɔara-ƀelai dɔnɔ é mɛni lɛ́ɛ m̀a

7Da ŋɔmɛnii su kàa, vé kɛ̀ a maa waa. Tɔɔ ŋɔɣâla fɛli-wooi é ké a dɔ̂ɔ gbîŋ ma.

8Gɛ́ ŋɔkɛ-ɣeniɛi su é kpua, núu da kpɛ́ni é lɛ́ɛ bɔ́ɔ ŋá ŋɔtíi kɛ́ɛi su.

9Tɔɔ ǹônii dí lɛ́ɛ a tee-loŋ-ŋa, ŋɔnɛnîi é lɛ́ɛ a pɔɔ-nɛni.

10Tɔɔ nûa dí ǹônii kula dípɛrɛ sâa-ŋai mu, díkɛ nɔ́ a fɛli ké-ƀela, kwaa ma fé kɛ̀ naa dímɛni ma.

11Tɔɔ kpa soŋ-ƀela dí gɔ̃liŋ kula ǹyêei. Zãâi kélee a kôloi m̀ɛni mai, é ké a ŋɔ̃́ya-ŋa pɔ́ɔ,

12núu da fé mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀ mì, kpaa máŋ núu da é kpáaŋ ŋɔnîa-pɛlɛɛi mɛni ma.

13Tɔɔ ǹônii kélee dí sáa, ǹáa é láŋ ɣénie sú ǹúu-suui pâi pâi bôlu mai, sáma.

14Tɔɔ zɔnyɔ̂ŋ-ŋai ŋɔnûai dí gèi, maa mɛ̂ni kíli é lɛ́ɛ Yâwɛɛ kíli ŋá, vé ǹee su mɛni lɛ̀ɛ zɔnyɔ̂ŋ-ŋai è gèi m̀ɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa mɛni kíli fé wɔ́lɔ kpɛ̀ɛ Yâwɛɛ kíli ŋá. M̀aa mɛni kíli fé lɛ̀ɛ núu-kpune kíli ŋá.

16M̀ɛni-ŋai ŋí dí ké la kpɛ́ni fêi, vé núu da kélee ŋɛ́i malôŋ káa ní ɣéniɛ. È nûa sòŋ a ǹyɔ́mɔɔ é dípaa, é gôlo-ƀelai lúaŋ da diai pɔ̂ri mâa fé dîɛi.

17È wɛ́lini a nûa náɣaŋɔɔ, tɔɔ náɣaŋ é ké m̀a ǹyaa máŋ. Vé wɛ́lini a lûwa, tɔɔ lûwa fé kɛ̀ m̀a ǹyaa máŋ.

18A naɣaŋ lâa tòo gɔŋ ma yɛ̂ɛ yokpo, tɔɔ gbɔ́ɔi naɣaŋ é maa sɛ̂ɣe yɔɔ yɛ̂ɛ yá, é yéŋ gâoi yɛ̂ɛ wúlɔ.

19Tɔɔ dí kpíniŋ la yɛ̂ɛ seɣe, dí ké ǹeŋei yɛ̂ɛ bɛ̀rɛ ŋuŋ su-ɣɛli.

20Tɔɔ Yâwɛɛ é ŋ́gbɔara-ƀelai kula maa ké bere sîi ŋí su, da diai da mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa ƀò a ńaai.

21Kɛ́lɛ, óo Yâwɛɛ, Ŋáɣâlai, kpɔŋ ḿâ yɛ̂ɛ berei í íkono tèe lai. Ń̩uŋ ma ƀó, kpɛ́ni fêi, íwɛli ké-maa kpanaŋ lɛ̂lɛɛi.

22 Ń̩goloɔ̂i, kɔlɔ kpɛɛ ḿâ. Ń̩gaa mɛni kpɔ̂lu su, ńii toɔ́ɔ pôlu.

23 Ń̩gaa nɔ́ yɛ̂ɛ ɣele-wulii niniŋ, ŋáfulu-laai su kpuaa, ŋ́gɛ ƀò yɛ̂ɛ koôŋ-kolo nyii kpâlaŋ ŋá tii ké nuu a ǹokwa nɔ́ ŋɔsí-sãai ǹáa ma é tóo ǹɔii mai.

24 Ń̩gbɛ̂leŋ su a saa, kpɛ́ni fêi, mii-sɛŋ fé ńyêei, ŋa lɛɛ nɔ́ a ŋ́gao tee-tee.

25 Ń̩gbɔara-ƀelai da ŋ́gàa, da kɛ̂ ɣɛ̂lɛi ḿâ, díkɛ díŋuŋ kpɛ̂mɛŋ.

26Kpɔŋ ḿâ, óo Ŋáɣâlai Yâwɛɛ. Ń̩uŋ ma ƀó íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli ké-maa sârai.

27Gɛ́ ŋ́gbɔara-ƀelai dí gɔ́lɔŋ a gɛɛ yá ƀa ŋ́uŋ ma ƀô-nuui.

28Da ńaɣaŋ làa, kɛ́lɛ yá lûwa làa ḿâ. Tɔɔ diai da ŋwana-lɔ̂ɔ kɛ̀ a ńyãai, díkpɔara-ƀelai dí díyee mɛi ɣále, ńyãai a ítii ké-nuui ŋá maa lii-nɛ̃ɛ kula.

29Tɔɔ ŋumɛ su kɛ́tɛ é ŋ́gbɔara-ƀelai páa, é kpíniŋ a dia yɛ̂ɛ yokpo.

30Ŋa pâi sɛɣɛi fêi tɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́ a ɣelêi-pere. Ŋa pâi ǹáa ma tɛ̂i kpɔŋ su.

31Ŋa pâi gɛ̂i tí, kpɛ́ni fêi, a gôlo-ƀelai maa kɔ̃̂ɔ, gɛ́ díkùla diai yêei da kɛ̂ ŋ̀wɛ̂lii dí díŋuŋ lá pílii.

Wule-woo-ŋa 110

Yâwɛɛ da gâloŋ nyii è zìɣe zui

Deeƀé ŋɔwulei

1Yâwɛɛ è m̀o ŋánuu-namui ma ǹyɛɛi, “See ǹúu-pɔlɔ-ŋai see kwaai ma ńaa mii yee mɛi-pere. Ŋa pâi íkpɔara-ƀelai pûi íkɔɔ mu.”

2Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i íwala-wala-laai é seri Zãiyɔŋ, ǹyɛɛi, “Ya pâi nâa kɛ̂i íkpɔara-ƀelai mɛi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ya pɛ̀lɛ íkpɔara-ƀelai dîa, ínûai da pâi kpɔŋ maa tɛɛ̂i ípɔ. Da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ ɣele ƀɔ̂i luu. Ǹyaŋkpa-ŋai da pâi pâi ípɔ naa ǹyée maa waa-ŋai dîa.

4Yâwɛɛ a góno tée, ǹyaŋ vé pâi ŋ̀óo siɣêi pôlu. “Ya pâi kɛ̂i a sâla láa-soŋ-nuu yɛ̂ɛ zâla láa soŋ nuu kɛ́tɛi Mɛkisɛdɛ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.”

5Ǹuu-namui káa ílaa mii yee mɛi pere. A ǹíi ŋwàna, a pâi kâloŋ-ŋa yée mɛi ɣâlei.

6A pâi ǹɔii ŋuŋ-ŋai kula maa kɛ̂i, é dílaa fɛ́ɛ a poma-ŋa. A pâi ŋ̀éniɛi su kaloŋ-ŋai kélee yée mɛi ɣâlei.

7Gâloŋ a pâi gbelêi berei kɔlɛ ya-ɣɛlii-loŋ su, gbonôi é kpanaŋ. A pâi ŋɔkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣâlei.

Wule-woo-ŋa 111

Kwaa Yâwɛɛ láa maa tɛ́

1Ŋa pâi Yâwɛɛ láa maa tɛ̂i. Ŋa pâi ǹáa maa tɛ̂i ŋá zɛɣêi fé a ńii kélee, ƀɛ́i kélee deniŋ ƀô-ƀelai da díŋaa tɛ̀ naa mai.

2Yâwɛɛ kɛ́ mɛni kpaya-kpayai. Diai kélee dí m̀aa mɛni-ŋai wɛ́linii, da maa kɔ̂ri dí táre zu.

3Gɛ́-mɛni-ŋai kpaya-kpayai, ƀaa kɛ́ maa kɛ́ ƀò dîa. Ŋɔtɔ̃yâ-laa kɔ́yɛŋ fé ma.

4Yâwɛɛ fa ŋ̀wɛli kú nia gɛ́-mɛni kpaya-kpayai dîa. Zɔŋ lɛ̂lɛɛi, maloŋ kâa kɛ́ ƀò ǹyêei.

5A diai kɔ́nɔŋ kùla da ƀaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ bɔ́i. Va wɔ́lɔ nìa ŋɔkpanaŋ-wooi mɛni ma.

6È ŋɔwála-wala-laai lɛ̀ ŋɔnûai dîa, a lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su-ƀela dílɔii-ŋai tɛ̂ɛ dípɔ.

7M̀ɛnii kélee a gɛ̀i, zãai, deniŋ ƀôɔɔ. Núu a pɔ̂ri gíli tɔ̂i ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai dîa.

8Díkaa a tɔ̃yâ da teniŋ ƀô mɛni-ŋa. Dímaa fa wɔ́lɔ fàleŋ.

9A ŋɔnûai ŋuŋ ma ƀò é kpanaŋ woo kɛ́ díyêei wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ mɛni ma. Ǹáa kɛ̂tɛi, m̀aa waa.

10Ǹúui ŋ̀wɛ̂lii é tárei, fɛ̂ɛ é ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́ a maa-ŋuŋ. Táre da mɛni ŋá káa kɔ́ɔ pîlani ƀa ŋumɛ mâa da woo mɛni. Ka laa maa tɛ̂ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́ a ɣele kélee.

Wule-woo-ŋa 112

Ǹûwai tɔ̃yâ nuu a zɔlɔ ƀôi

1Ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́. Lûwa káa ǹúui ma a ƀaa kɛ́-maa tɛ̂ɛ Yâwɛɛ pɔ́i, gɛ́ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai.

2Wála-wala a pâi kɛ̂i ǹônii yêei ǹɔii ma, lûwa kɛ́ ƀò dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Da pâi kɛ̂i a tɔɔ-ƀela, díkɔ̃liŋ su kɛ́tɛ. M̀ɛni kélee da díyee pìli zui, a pâi ƀûu ƀôi díyêei wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

4Diai dísɔŋ lɛ̂lɛɛi, díkaa kwaa ponóɔɔ su. Diai da nûa malôŋ kàa, dɔ̃yâ-ƀelai da ǹúu sɑ̃́a-ŋai, a nɛ̃ɛ ma kpíni é tóo, dímaa a pâi kɛ̂i a bonóɔɔ.

5Lûwa káa diai dîa díyee lá ƀôɔi kpa pili mɛ̂ni mai, díkɛ dípɔnii tɔ̂ɔ a teniŋ ƀô perei.

6Núu sɔŋ lɛ́lɛɛ fé pâi wɔ́lɔ fɛɣɛ̂i gɛ́ mɛni ma. M̀aa mɛni kíli fa wɔ́lɔ kpɛ̀ɛ núu-kpune kíli ŋá.

7Va yâo tuŋ nyɔ́mɔɔ da ma. Ŋɔkili kɛ-zui su kpanaŋɔ̂ɔi, gíli tɔɔ Yâwɛɛ ma kpɔ́ a gbanaŋɔɔ.

8Ǹíi fa sɛ̂lɛŋ, kpaa máŋ é yao. A pâi ŋɔkpɔara-ƀelai su karâi kâai.

9Ǹyée lá ƀôɔi sɛŋ tɛɛ mɛni ma ǹúui pɔ́ pɔ̂ri mâa fé mìi. Ŋɔmɛni lɛ́lɛɛi káa nɔ́ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. A pâi kɛ̂i a ŋ̀wála-walaa, nûa díkɛ ŋumɛ mâa tɛ̀ɛ bɔ́.

10 Ǹwana-lɔ̂ɔ-nuui a nàa kàa, ǹíi é ŋwâna, é zî̃a mii é tɛ́ɛ. Kili kɛ-zu fa ŋɔ́nɔ kɛ̀ ǹyêei.

Wule-woo-ŋa 113

Yâwɛɛ láa maa tɛ́ɛ ŋɔsɔŋ lɛ̂lɛ-laai mɛni ma

1Ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́. Káai a Yâwɛɛ yée mu-ƀelai, ka ǹáa maa tɛ́. Ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́.

2Laa maa tɛ̂ é tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

3Káai kélee vóloi kulâi-pere da vóloi liî-perei, ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́.

4Yâwɛɛ káa ǹɔii ŋuŋ-ŋai kélee mɛi kâai, ŋɔfólo-laai kɛ́ ƀò ŋ̀elei su pere póŋ-poŋ.

5Núu da fé seri ní Kúɣâlai Yâwɛɛ pɔ́. Gáa seêni Ɣâla-taa, gɛ́ ƀò sɛŋ kélee mɛi.

6Gáa kwaa kélee maa kpɛɛ̂i, ŋ̀elei su da ǹɔii ma.

7A gôlo-ƀelai kùla túluŋ su, é dítɛ ɣelêi. Diai pɔ̂ri mâa fé dîɛi, é díkula luu su é kwaa ma tɛ̀ɛ dípɔ.

8A díkɛ̀ yɛ̂ɛ kâloŋ lonii, ƀaa kɛ́-maa kɛ́ ƀò dîa.

9A kpóma nɛni kɛ̂i kɛ̀ ma, é nîa-pɛlɛɛ tɛɛ bɔ́, ǹíi é nɛ̃ɛ dímɛni ma. Ka laa maa tɛ̂ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́.

Wule-woo-ŋa 114

Dɛɛ-mɛi-kûui maa wulei

1Eezuɛ-ŋai kuláa Ize lɔii sui, Zeeka ǹônii kɛ́ɛ da kula ŋɔ̃ya lɔii tí sui,

2Ɣâla è Zuda-ƀelai kɛ̀ a ŋɔnûa maa waa, Eezuɛ kɛ́ ƀò a bɔ́ɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ǹyúo Kpɔ̂lui è Eezuɛ-ŋai kàa pâi é kpála, Zɔdiŋ Ya-leei é kpéra ɣilînii.

4Ǹyée kpaya-kpayai dí pìli yɛ̂ɛ ƀoli-ŋa, ǹyée pɛlɛ-pɛlɛɛi dí píli yɛ̂ɛ ƀála lônii.

5Yúo Kpɔ̂lu, lé ƀé kɛ̀ ya pûi? Óo yáŋ Zɔdiŋ Ya-leei, í kpèra ɣilînii lé mɛni ma?

6Káaŋ yée kpaya-kpaya, ka pìli yɛ̂ɛ ƀoli-ŋa lé mɛni ma? Ká pìli ɣelêi yɛ̂ɛ ƀála lônii, lé mɛni ma, káai a ǹyée pɛlɛ-pɛlɛɛi?

7Ǹuu-namui a pâi, lɔii, ye kpɛ̃lîŋ. Ye kpɛ̃lîŋ Zeeka Ŋɔɣâlai ŋɛ́i-tuɛ.

8A kɔni-ŋa pène a póa, é gɔni kpanaŋɔɔ-ŋai kɛ́ a ya-ɣɛ̂li-ŋa.

Wule-woo-ŋa 115

Dɔ̃yâ Ɣala tɔnɔi

1Yâwɛɛ, laa maa tɛ̂ fé kúmɛni ma, fɛ̂ɛ nɔ́ yá tɔnɔ kpéŋ. Ǹmɛni ma, fɛ̂ɛ kú ífolo-laai mɛni ƀó, íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maai, da ítenin ƀô-laai.

2Ǹɔii ŋuŋ-ŋai da kúmarê kɛ̂i “Káɣâlai kɔɔ,” lé mɛni ma?

3Kúɣâlai káa ɣâla-taa. Ǹmɛnii kélee a ŋ̀wɛ̂lii, ǹyaa ƀé a gɛ̀.

4Díɣâla-ŋai kpɛtɛɛ̂i a káne-ŋa da gôo-ŋa. Núu-kpune-ŋa ƀé díkpɛ̀tɛ a díyee.

5Díla káa dîa kɛ́lɛ dífa lôno. Díŋɛi káa dîa, kɛ́lɛ dífa kwaa kâa.

6Díwoli káa díŋuŋ ma, kɛ́lɛ dífa mɛni mɛ̂ni, dísũa káa dîa, kɛ́lɛ dífa sɛŋ kúŋ mɛni.

7Díyee káa dîa, kɛ́lɛ dífa sɛŋ kíli kɔ̀lɔŋ, díkɔɔ kɛ́ ƀò dîa, kɛ́lɛ dífa pɔ̂ri siâi. Díkɔŋ lá wolo káa dîa, kɛ́lɛ díwoo fa kûla.

8Diai díkpɛ̀tɛi, díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ dia, ǹyaŋ bere nɔ́ ƀé gáa la a diai da lâa a diai.

9Eezuɛ-ƀela, ka láa maa tɛ̂ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́. A kpɔ̂ŋ kâa, gɛ́ kámaa kɔ̃̂ɔ.

10Káai a Ɣâla ŋɔsâla láa soŋ-ƀelai, ka láa a Yâwɛɛ. A kpɔŋ kâa, gɛ́ kámaa kɔ̃̂ɔ.

11Káai ka Yâwɛɛ fɛ̀lii, ka láa la. A kpɔ̂ŋ kâa gɛ́ kámaa kɔ̃̂ɔ.

12Kúmaa mɛni káa Yâwɛɛ kíli ŋá. A pâi lûwa lâai kûa. A pâi lûwa lâai Eezuɛ-ƀelai da zâla láa soŋ-ƀelai kélee dîa.

13Yâwɛɛ a pâi lûwa lâai diai kélee dîa da ƀaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ bɔ́i, gbaya-kpaya da bɛlɛ-pɛlɛɛ.

14Tɔɔ Yâwɛɛ é nîa-pɛlɛɛ tɛɛ kápɔ, é lûwa láa kâa ka dîa-ni.

15Tɔɔ Yâwɛɛ é lûwa láa kâa. Ǹyaa ƀé ŋ̀elei kpɛ̂tɛ da ǹɔii.

16Ǹelei káa a Yâwɛɛ ǹyaa tɔ̂nɔ pɔ́ɔ. Kɛ́lɛ è ǹɔii tɛ̂ɛ núu-kpune pɔ́.

17Zaa-ƀelai dífa Yâwɛɛ láa maa tɛ̀. Diai kélee da saai, da fa pɔ̂ri ǹáa maa tɛ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Kɛ́lɛ kúai ɣele mai, kwa pɔ̂ri sɛɣɛi fêi tɛɛ̂i bɔ́ é síɣe sâa ma é lí tuɛ-pere wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́.

Wule-woo-ŋa 116

Ǹúui saa è fòloŋ mai Ɗɔɣâla láa maa tɛ́-wooi

1Ŋá Yâwɛɛ wɛ́lini, kpɛ́ni fêi, a ŋ̀óli tɔ̀ɔ ŋ́oo ma, gɛ́ ŋáfɛli-wooi mèni.

2A ŋ̀óli tɔ̀ɔ ḿâ, a tãi kélee ŋa dòli lai.

3Saa ŋɔƀárei è kɛ̀ a ŋ̀á tɛ́ɛ ḿberêi, ƀolôŋ tínaŋɔɔ ḿâ. Yao támaa è kɛ̀ ŋ́gɔlɔ̂i, ńii toɔ́ɔ pôlu.

4Nya ƀe ŋá Yâwɛɛ tòli ńyɛɛ mai, “Ŋa íkperâ fêi, ye ŋ́uŋ ma ƀó.”

5Yâwɛɛ sɔŋ lɛ̂lɛɛi, gɛ́ núu-kpune malôŋ kàa. Kúɣâlai káa a maloŋ kâa Ɣala.

6Yâwɛɛ a diai maa kɔ̃̂ɔ dífa pɔ̂ri kɔ̂i díkpîŋ mɛni mai. Ŋ́gɛɛ mɛni kpɔ̂lu sui, è ŋ́uŋ mâa ƀò.

7Ńii seɛɛ̂i, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ sɔŋ lɛ̂lɛɛi ḿɛni ma.

8Yâwɛɛ è ŋ́gùla saa wôlo lá, é gɛ́ ŋ́ɛi-ya fa ŋɔ́nɔ pù, é gɛ́ fa ŋɔ́nɔ ŋ́gɔɔ tùa.

9M̀ɛni ma, ŋa sîai Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ, vúlu-ƀelai sáma.

10Kili-kɛ-zu káa nɔ́ ńyêei ímɛni ma, berei máŋ ŋa mɔ̃lɛ̂i la a ŋ̀ánaa ŋa mò ńyɛ̂ɛi, “Ŋa mɛni sôli kâai ƀɔɔlɔ,”

11berei máŋ kpîŋ ŋá yào la ŋá mó ńyɛ̂ɛi, “Núu da fé ŋɔkili kɛ-zui pù núu-kpune ma.”

12Lé ƀé ŋa pɔ̂ri dɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́, m̀ɛni lɛ́lɛɛ-ŋai a gɛ̂i ḿîi m̀ɛni mai?

13Ŋa pâi ŋwɔ̃̂ai sama-sɛŋ tɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́ a sɛɣɛ-fêi ŋ́uŋ ma ƀó mɛni ma.

14Zãâi ŋa ŋ́gono tèe la ǹyêei, ŋa pâi dɛɛ̂i bɔ́ ŋɔnûai ŋɛ́i-tuɛ.

15Yâwɛɛ ŋɔnûai da sàa, a sòli m̀a.

16Óo Yâwɛɛ, ítii kɛ́-nuu ƀa ńyãa. Ŋá tíi kɛ̀ yɛ̂ yɛ̂ɛ berei ńee è gɛ̀ lai. Ya ŋ́gula saa yêei.

17Ŋa pâi sɛɣɛi-fêi sala kulâi Yâwɛɛ ma ŋá vɛ̀li.

18-19Ŋa pâi ŋákono têe-ŋai ŋ̀aa-see kɛ̂i Yâwɛɛ yêei Ŋɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi mu, ŋɔnûai ŋɛ́i-tuɛ Zerusâlɛŋ. Ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́.

Wule-woo-ŋa 117

Yâwɛɛ láa maa tɛ́ wule

1Lɔii-ŋuŋ-ŋa kélee, ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́. Káai ŋ̀éniɛi sui, ka ǹáa maa tɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Ka ǹáa maa tɛ́, kpɛ́ni fêi, ŋɔwɛli kɛ́-maai kpanaŋɔ̂i kúmɛni ma. Ŋɔteniŋ ƀô-laai káa nɔ́ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́.

Wule-woo-ŋa 118

Deeƀé è ɣâla sɛɣɛi-fe kpɛ́ni fêi è kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ bɔ́ é ŋɔkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále

1Óo ka sɛɣɛi-fei tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́, kpɛ́ni fêi, zɔŋ lɛ̂lɛɛi. Ŋɔwɛli kɛ́-maai káa a wɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maa.

2Eezuɛ-ƀela, ka m̀ɔ́ kâai, “Ŋɔwɛli kɛ́-maai káa a wɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maa.”

3Tɔɔ zâla láa soŋ-ƀelai dí m̀ɔ́ dîyɛɛi, “Ŋɔwɛli kɛ́-maai káa a wɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maa.”

4Tɔɔ diai da yâo Yâwɛɛ mai, dí m̀ɔ́ dîyɛɛi, “Ŋɔwɛli kɛ́-maai káa a wɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maa.”

5Ŋá kɛ̂ mɛni kpôlu su, ŋá Yâwɛɛ tóli. È ŋ́oo mɛ̀ni, é ŋ́uŋ ma ƀó.

6Yâwɛɛ káa ŋ́gɔlɛ, fé pâi yaôi. Núu-kpune fa pɔ̂ri mɛni da kɛ̂i a ńyãa.

7Yâwɛɛ káa ŋ́gɔlɛ, gɛ́ kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ ḿbɔ. Ŋa pâi ŋ́gbɔara-ƀelai yée mɛi ɣâlei kâai.

8Ǹɛ̂lɛɛi núu é gíli tɔ́ɔ Yâwɛɛ ma, é tɛ́ɛ la núu-kpune ma.

9Ǹɛ̂lɛɛi núu é gíli tɔ́ɔ Yâwɛɛ ma, é tɛ́ɛ la núu láa túɛ-ƀela dîa.

10 Ŋ́gbɔara-ƀela támaa dí tìnaŋ ḿâ. Kɛ́lɛ ŋá díyee mɛi ɣâle Yâwɛɛ ŋɔwála-walai sârai.

11Dí tìnaŋ ḿâ ńyee kélee mɛi. Kɛ́lɛ ŋá díyee mɛi ɣâle Yâwɛɛ ŋɔwála-wala-laai sârai.

12Dí tìnaŋ ḿâ yɛ̂ɛ kɔ̃iŋ-ŋa, kɛ́lɛ Yâwɛɛ ŋɔwála-wala-laai è dí kèreŋ nɔ́ yɛ̂ɛ ŋɔŋ a gbɔrɔ kpala kèreŋ.

13Dí pɛ̀lɛ ḿâ a ŋwana-lɔ̂ɔ-pere díkɛ pà ḿbaâi, kɛ́lɛ Yâwɛɛ è kpɔ̀ŋ ḿâ.

14Yâwɛɛ è ŋ́uŋ ma ƀò, é ŋ́gbonôi kpanaŋ.

15Ka káwoli tɔ́ɔ ɣâla ŋɔnûai dílii-nɛ̃ɛ kula-woo-ŋai dîa dípɛrɛ-ŋai mu. Da môi dîyɛɛi, “Yâwɛɛ è gɛ̀ tí a ŋɔwála-wala-laai.

16Ŋɔwála-wala-laai sârai ƀé kwa kúkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále la. Yâwɛɛ wála-walai kɔ́ su.”

17Fé pâi saâi, kɛ́lɛ ŋa pâi lɛɛ̂i ɣele ma m̀ɛni lɛ́lɛɛ-ŋai Yâwɛɛ a gɛ́ ḿîi ŋá maa tuŋ ƀó nûa dîa.

18A ŋ́gula maa kɛ́ kpɔ́ a ŋ̀ánaa, kɛ́lɛ vé niî fáa ní ma ŋá sáa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔkpôŋ-ŋai lá ƀó ḿberêi a gɛɛ ŋá lɔ́ naa, ŋá sɛɣɛi-fei tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́.

20Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lá kpoŋ ká ŋí. Dɔ̃yâ-ƀelai nɔ́ ƀa tɛ̂ɛ naa dí lɔ́.

21Ŋá ílaa maa tɛ̀, kpɛ́ni fêi, ya ŋ́oo mɛni, íkɛ ŋ́uŋ ma ƀò ŋ́gbɔara-ƀelai yɛ̂ei.

22Gɔnii nyii bɛ́rɛ tɔɔ-ƀelai dí díŋɛi nàɣiŋ mɛi, a nâa kɛ́ a bɛ́rɛi sonoŋ su-kɔnii gbîŋ-kpiŋ.

23Yâwɛɛ ƀé m̀ɛnii ŋí kɛ̀. Gáa kúŋɛi a mɛni mĩli-mĩliɛɛ.

24Vóloi ŋí ƀé Yâwɛɛ è kúkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣâle la. Kwaa m̀aa lii-nɛ̃ɛ kula.

25Kúŋuŋ ma ƀó Yâwɛɛ, kúŋuŋ ma ƀó. Yâwɛɛ, gɛ́ m̀ɛnii kélee kwa kúyee pìli zui, é ƀûu ƀó kúyêei.

26Tɔɔ Ɣâla é lûwa láa ǹúui ma nyii pà Yâwɛɛ láai sui. Kwa lûwa toôi yâ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu.

27Yâwɛɛ káa a Ɣâla. Zɔŋ lɛ̂lɛɛi kúmɛni ma. Ka gúui kɔ́ɔ pîlaŋ, ká tóu laa soŋ káyee ŋá ka kɛ̀ sìa, ka kɛ́ lì ŋ̀âla-teƀelei ma pere.

28Yá ƀa Ŋáɣâlai, ŋa pâi sɛɣɛi-fei tɛɛ̂i ípɔ. Ŋa pâi kɛ̂i ílaa kɛ́tɛi maa tûŋ toôi, kpɛ́ni fêi, Ŋáɣâlai ƀa yá.

29Óo ka sɛɣɛi-fei tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́, kpɛ́ni-fei, zɔŋ lɛ̂lɛɛi. Ŋɔwɛli kɛ́-maai káa a wɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maa.

Wule-woo-ŋa 119

Yâwɛɛ Ɔ̃ɔtɔ̂ŋ

1Lûwa káa diai dîa dísɔŋ fé dîa, díkɛ díɣeniɛi kɛ̀ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ wóo káa lai.

2Lûwa káa diai dîa da sîa a Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai wóo, díkɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa a dílii kéleei.

3Lûwa káa diai dîa dífa mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛi, kɛ́lɛ da sîa Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ lá-woo mai.

4Yâwɛɛ, í tɔ̂ŋ-ŋa tɛ̀ɛ kúpɔ, í mó kûa a gɛɛ kú sía a díwoo a teniŋ ƀô pere.

5Gɛ́ kili kɛ-zu kɛ́ ƀò ńyêei a gɛɛ ŋá sía a ítɔ̂ŋ-ŋai a teniŋ ƀô-pere, dímɛi káa pere su.

6Ŋà sìa a ítɔ̂ŋ-ŋai wóo, gɛ̀ ní fé pâi ŋumɛ̂i.

7Ŋà ítɔ̃yâ mɛni ŋá tée perei maa kɔ̂ri, ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i a ńii kélee.

8Ŋa pâi ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai. Óo Yâwɛɛ, ífe íyee kùla ḿû.

Berei núu a pɔ̂ri Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ mɛi kâai lai

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Nyáŋkpa a pɔ̂ri ŋɔɣéniɛi mɛi káa pere kɛ̂i léŋ a m̀aa waa? Ǹyaa nɔ́ ɓa é sía a ítɔ̂ŋ-ŋai wóo.

10Ŋa íkɔ̂rii a ŋ́gili kélee. Ífe nɛ̀ɛ naa ŋá ítɔ̂ŋ-ŋai kara.

11Ŋà ítɔ̂ŋ láa ŋ́gili ŋá a gɛɛ fé sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a yá.

12Ŋà ílaa maa té, óo Yâwɛɛ, ítɔ̂ŋ-ŋai lɛ́ m̀â.

13Dɔ̂ŋ-ŋai ya dɛ̀ɛ kúpɔi, ŋa pâi m̀ɛni ɓôi nûa dîa.

14Ítɔ̂ŋ-ŋai maa mɛni lɛ̂lɛɛi a ńîa é tɛ́ɛ la tɔɔ-laa ma.

15M̀ɛni-ŋai yà mò m̀âi, ŋá gélee maa kɔ̀ri, díkɛ ɓò ŋ́gili ŋá.

16Dímaa mɛni lɛ̂lɛɛi a ńîa. Fé pâi niâi da ma.

Ǹûwai nûa da zɔlɔ ɓô Yâwɛɛi Ɔtɔ̂ŋ mɛi káa sui

17Ńzoŋ a ǹɛ́lɛɛ, ńyãai a íyee mu-nuui a gɛɛ ŋ́gɛ ɓò ɣele ma ŋ́gɛ ísɛŋ lɛ́ɛi mɛi kâa.

18 Ŋ́ɛi lá ɓó a gɛɛ ŋá kwaa káa, ŋá dɔ̃yâ mɛni mĩli-mĩliɛɛ-ŋai naa káa ítɔ̂ŋ a ǹɛ̂i.

19Ŋá kɛ̀ ɣéniɛi su kpuai ǹɔii ŋí ma ɓɛ́. Ífe ítɔ̂ŋ-ŋai lôo m̀â.

20Ítɔ̂ŋ-ŋai maa mɛ̂ni a ńii sóŋ kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Ŋa ŋ̀wɛ̂li ŋá ítɔ̂ŋ-ŋai kɔ́lɔŋ a tãi kélee.

21Ya zu-mɛni kɛ̂tɛ-ɓelai kula maa kɛ, diai dífa ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai, í dínaɣaŋ láa.

22 Ŋ́uŋ ma ɓó diai yɛ̂ei ńarânii díkɛ ɣɛ́lɛ maa kûla ŋ́gbonôi, kpɛ́ni fɛ̂i, ŋa ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa.

23Ǹûa láa túɛ-ɓelai da kɔ̀yaŋ dí gbã tée m̀berɛ̂i, kɛ́lɛ ŋ́gaa nɔ́ ítɔ̂ŋ-ŋai maa kɔ̂rii.

24Ísɛŋ lɛ́ɛ-ŋai da ńii làa, díkɛ ńdeniŋ tɔ̀ɔ.

Gbɛtɛɛ núu kíli ŋá a gɛɛ é Yâwɛɛ Ɔtɔ̂ŋ mɛi káa

25Kɔlɔ a kpɛɛ m̀â, ŋ́gɛ ɓò lâani muluŋ su. Gɛ́ ŋá m̀u-siɣe yɛ̂ɛ berei í íkono tèe lai.

26M̀ɛni kélee ŋa gɛ́i, ŋá gélee ɓò yâ, ǹyaŋ í ŋ́oo su tòo. Ítɔ̂ŋ-ŋai lɛ́ m̀â.

27Gɛ́ ŋá ítɔ̂ŋ-ŋai ŋá káa. Ŋa pâi ŋ́gili ŋá siâi é pîlaŋ íkɛ mɛni kpaya-kpayaai dîa.

28Ńii a toôi pôlu a ŋ̀ánaa. Gɛ́ ŋ́gbonôi é kpanaŋ yɛ̂ɛ berei í íkono tèe lai.

29Ífe nɛ̀ɛ naa ŋá pîlaŋ pere nyɔ́mɔɔ ma, í ítɔ̂ŋ lɛ́ m̀â ísɔŋ lɛ̂lɛ-laai sârai.

30Ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋ́gɛ ɓò a teniŋ ɓô-nuu. Ŋa ítɔ̂ŋ-ŋai kélee maa mɛni láa ŋ́gili ŋá.

31 Ŋ́gaa ísɛŋ lɛ́ɛi pôlu, Yâwɛɛ. Ífe ǹɛɛ naa ŋá ŋ̀umɛ.

32Ŋa pâi ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai, kpɛ́ni fɛ̂i, ya pâi táre támaa tɛɛ̂i m̀bɔ.

Mɛni ŋá káa maa Ɣâla fɛliɛɛ

33Óo Yâwɛɛ, ítɔ̂ŋ-ŋai lɛ́ m̀â, ǹyaŋ ŋa pâi siâi a díwoo a ɣele kélee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Ítɔ̂ŋ ŋáa lɛ́ ḿâ, ŋa pâi m̀ɛi kâai. Ŋa pâi m̀ɛi kâai a ńii kélee.

35Gɛ́ ŋá sía a ítɔ̂ŋ-ŋai wóo, kpɛ́ni fêi zu ƀé ŋa lii-nɛ̃ɛ sɔlɔ ƀô naa.

36Gɛ́ ítɔ̂ŋ-ŋai maa mɛni kɛ́ ƀò ńii su é tɛ́ɛ la tɔɔ-laa ma.

37Ífe ǹɛɛ naa ŋ̌ɛi kɛ́ ƀò sãâ kpɛ́ni-kpɛni-ŋa dîa, kɛ́lɛ, fúlu-laa tɛɛ ḿbɔ yêɛ berei í íkono tee lai.

38Íkono teei ǹaa-see kɛ́ ńyêei, ńyãai a íyee mu nuui. Gono teei ŋí ƀé ya gɛ̀ diai yêei da íwoo mɛnii.

39 Ŋ̌gula diai yêei da kɛ̂ woo nyɔ̂ŋ pilîi ḿâi, kpɛ́ni fêi, ya mɛni ŋá tèe a tɔ̃yâ-pere.

40Ŋa ǹwɛ̂lii ŋ̌gɛ ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa. Fúlu-laa nina tɛɛ ḿbɔ, kpɛ́ni fêi, íkaa a tɔ̃yâ Ɣala.

Ǹaa-laai gáa ǹule too-nuui yêei é pîlaŋ Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ mai

41Óo Yâwɛɛ, íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli kɛ-maai lɛ́ ḿâ. Ǹɛ́ ḿâ í ŋ̌uŋ ma ƀó yêɛ berei í íkono tèe lai.

42Gɛ̀ ní ŋa pâi pɔrîi diai wóo su toôi da kɛ̂ ńarânii, kpɛ́ni fêi, ńâai a íwoo.

43 Ŋ̌gɛ a tɔ̃yâ ƀó nuu a ɣele kélee, kpɛ́ni fêi, ŋ̌gili tɔ̂i ítɔ̂ŋ-ŋai dîa.

44Ŋa pâi ńyee sêei ítɔ̂ŋ mu, wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

45Ŋa pâi kɛ̂i a ŋuŋ-ma ƀóɔɔ, kpɛ́ni fêi, ŋa kɔ̂i a gɛɛ ŋá ísɛŋ lɛ́ɛi mɛi káa.

46Ŋa pâi ítɔ̂ŋ-ŋai maa mɛ̂ni ƀôi kâloŋ-ŋai dîa, ǹyaŋ ŋumɛ fé pâi ŋ̌gɛ̂i.

47Ŋa lii-nɛ̃ɛ sɔlɔ ƀô ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa sârai, kpɛ́ni fêi díwɛli káa ḿâ.

48Ítɔ̂ŋ lɛ̂lɛɛi a ńîa, ŋa ńyee see m̀u, ŋa pâi ŋ̌gili-ŋa siâi é pîlaŋ ísɛŋ lɛ́ɛi ma.

Ŋ̌ule too-nuui è ǹyée sèe Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ mu a gbanaŋɔɔ

49Gono-teêi í gɛ̀ ńyãai ŋ̌gaa a íyee-mu nuui ńyêei, a kili-kɛ-zu kɛ́ ńyêei.

50Tãi ŋá kɛ̀ mɔ̃lɛ̂i, lai í ŋáa nɛ̀nɛ, kpɛ́ni fêi, íkono-teei è fúlu-laa tɛ̀ɛ ḿbɔ.

51Ŋɛi-tɛ-ƀela díkaa nɔ́ ɣɛ́lɛ-maa kulâi ŋ̌gbonôi, kɛ́lɛ, ḿve niî ńyee kula ní ítɔ̂ŋ mu.

52Óo Yâwɛɛ, ítɔ̂ŋ-ŋai í wɔ́lɔ dɛ̀ɛ a tãi su kôyaai, m̀aa mɛ̂ni kíli káa ŋ̌gili ŋá, ǹyaŋ da ŋá nɛ̀nɛ.

53Tãi ŋa ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai kâa la díkɛ ítɔ̂ŋ kàrai, ńii a ŋwâna a ǹánaa.

54Gɛ̀ ɣéniɛ kpuai ŋa gɛ́ ɣele mai, ŋa wule támaa pɔ̃yɛɛ a pîlaŋ ítɔ̂ŋ-ŋai dîa.

55Yâwɛɛ, íkili a kɛ̂ nɔ́ ŋá gbínii su, ŋ̌gɛ ŋ̌gili-ŋa sìa é pîlaŋ ítɔ̂ŋ-ŋai dîa.

56Ńii a nɛ̃̂ɛ ŋà kɛ̀ ítɔ̂ŋ-ŋai ŋaa-see kɛ̂i.

Ŋ̌ule too-nuui è ńyee sèe Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ mu

© 2014 Bible Society in Liberia.

57Óo Yâwɛɛ, yá nɔ́ ƀé ŋa íwɛ̂lii, ŋa ŋ́gono tée a gɛɛ ŋa pâi ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai.

58Ŋa ímarê kɛ̂i kpɔ́ a ńii kélee a gɛɛ í malôŋ káa yɛ̂ɛ berei í íkono tèe lai.

59Ŋá nâa ńzɔŋ kɔ́lɔŋ, ǹyaŋ, ŋa nâa ŋ́gono tée a gɛɛ ŋá kɛ́ ísɛŋ lɛ́ɛi pôlu.

60Ḿve pâi ḿvii tɔ̂i ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa mɛ̂ni ma.

61 Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da ƀáre tɛ́ ḿberɛ̂i, kɛ́lɛ, ḿve nîi nia ní ítɔ̂ŋ mâ.

62Ŋa ŋ́ɛi láa ƀò a gbíni sâmai, ŋ́gɛ ílaa maa tɛ̀ ítenɪŋ ƀô mɛni ŋá téɛɛi mɛ̂ni ma.

63Diai kélee da tíi kɛ́ yɛ̂ɛi díkaa a nâoi-ni, da diai da ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai.

64Óo Yâwɛɛ, ǹɔii láa fɛ̂ɛi a íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ-maai. Ítɔ̂ŋ-ŋai lɛ́ ḿâ.

Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ ŋɔkɛ́tɛ laai

65Óo Yâwɛɛ, ya íkono-tee-ŋai ŋàa sèe kɛ́, ǹyaŋ, ísɔŋ lɛ̂lɛɛi ńyãai a íyee-mu nuui ḿɛ̂ni ma.

66Táre da mɛni ŋá káa tɛ́ɛ ḿbɔ, kpɛ́ni fɛ̂i, ńâai a ítɔ̂ŋ-ŋai.

67Ŋa kâa mɛni nyɔ́mɔ kɛ̀ ílɛɛ pâi ŋ́gula maa kɛ̂i, kɛ́lɛ ŋa íwooi mɛi kâai sâai ŋí su.

68Ítûa-pere lɛ̂lɛɛi, ísɔŋ lɛ́lɛɛ. Ítɔ̂ŋ-ŋai lɛ́ ḿâ.

69 Ǹɛi-tɛ-ƀelai da lɛ́ɛ kɛ̀ a ńaa, kɛ́lɛ, ŋa pâi ísɛŋ lɛ́ɛi mɛi kâai a ńii kélee.

70Mɛni ŋá káa fé díyêei, kɛ́lɛ, ńii a nɛ̃ɛ̂i ítɔ̂ŋ mɛ̂ni ma.

71È kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ í ŋ́gula-maa kɛ́ kɛ̀, kpɛ́ni fɛ̂i è gɛ̀ ŋá ítɔ̂ŋ mɛi káa.

72Ítɔ̂ŋ lɛ̂lɛɛi ḿɛ̂ni ma, é tɛ́ɛ zɛŋ-kaoi nyii kélee gáa ǹɔii sui ma.

Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ ŋɔtenɪŋ ƀô laai

73Yá ƀé ŋ́gbɛ̀tɛ, íkɛ ḿɛi kâa. Mɛni ŋá káa tɛ́ɛ ḿbɔ, a gɛɛ ŋá ítɔ̂ŋ-ŋai kɔ́lɔŋ.

74Diai da ƀâa kɛ̀ yâi, tãi da ŋ́gàa lai, dílii a nɛ̃̂ɛ, kpɛ́ni fɛ̂i ńâai a íkono-teei.

75Yâwɛɛ, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ ya mɛni ŋá tèe a tenɪŋ ƀô-pere, ǹyaŋ í ŋ́gula-maa kɛ̂ kpɛ́ni fɛ̂i, ítenɪŋ ƀôɔɔi.

76Tɔ́ɔ íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ-maai é ŋáa nɛnɛ, yɛ̂ɛ berei í íkono tèe la ńyãai a íyee-mu-nuui ńyêei.

77Ŋɛ́i malôŋ káa gɛ̀ ní ŋa pâi lɛɛ̂i ɣele ma, kpɛ́ni fɛ̂i, ńii lâai ítɔ̂ŋ mɛ̂ni ma.

78Ǹɛɛ naa ŋ̀ɛi-tɛ́-ƀelai dí ŋumɛ kpɛ́ni fɛ̂i dílɛɛ pɛ̀lɛ ḿâ, mɛni a kpèra ḿâ, ŋa pâi ŋ́gili ŋá siâi ɛ́ pîlaŋ ísɛŋ lɛ́ɛ-ŋai dîa.

79Tɔɔ diai da ƀaa-kɛ-maa tɛ̂ɛ ípɔi, dí pá ḿbɔ, diai kélee dí ítɔ̂ŋ-ŋai kɔ́lɔŋ.

80Tɔɔ ŋá ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa a tenɪŋ ƀô làa, à kɛ̀ tí, ŋumɛ fé pâi ḿbaâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ɣâla fɛliɛɛ ŋuŋ-ma ƀô mɛni ma

81Óo Yâwɛɛ, ŋa lɛɛ ímaa kpɛ́nîi a gɛɛ í ḿbalo kɔlɔ a kpɛɛ ḿâ. Ńâai a íwooi.

82Ŋa lɛ́ɛ íkono-teei maa kpɛ́nîi ŋ́ɛi láa fa ŋɔ́nɔ pɔ̂ri ƀôi, ŋ́gɛ ímarê kɛ̀, “Lé tãi ƀé yà pâi kpɔnîi la ḿâi?”

83Kɛ̂i fé ŋɔnɔ ḿâ yɛ̂ɛ sua-kɔlɔ-gonoŋ nyíi m̀ɔ̂ɔi, é máŋ kɛ́ tí, ḿve nîi nia-ní ítɔ̂ŋ-ŋai dîa.

84Tãi ɣɛɛlu ƀé ŋa pâi kɛ̂i ímaa kpɛ́nîi lai? Lé tãi ƀé ya pâi diai mɛni ŋánaa kɛ̂i a ńyãai kula-maa kɛ̂i lai?

85 Ǹɛi-tɛ-ƀelai nyii-ŋai dífa ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai, da lóa-ŋa tée ḿberêi a gɛɛ dí ńzoŋ.

86Ítɔ̂ŋ-ŋai kélee káa a tɔ̂ŋ-ŋa nyii núu a pɔ̂ri gíli tɔ̂i dîai. Nûa da lɛ́ɛ kɛ̂i a ńaa, díkɛ mɛni ŋánaa kɛ̀ a ńyãa. Ye kpɔŋ ḿâ.

87Díyee ǹyɛɛ é nâa pɔ̂ri ḿâ ḿbaa mɛ̂ni ma, kɛ́lɛ, ḿve nîi ḿbôlu tɔ̀ɔ ní ítɔ̂ŋ-ŋai dîa.

88Íyee sée ḿù íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ-maai mɛ̂ni ma, a gɛ́ɛ ŋá ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa.

Núu láa a Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ

89Óo Yâwɛɛ, íwooi a pâi kɛ̂i nɔ́ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ. Gáa nɔ́ Ɣâla-taa wɔ́lɔ-wɔlɔ.

90Ítenin ƀô-laai káa nɔ́ naa a tãi kélee diai kélee pâi pâi dímɛni ma. É síɣe tãi í ǹɔii lâa la ǹâai, gáa nɔ́ nîi naa.

91É síɣe tãi ḿa í zãai kélee kpɛ̀tɛ lai, díkaa nɔ́ niî a díkɛ pêre yɛ̂ɛ berei í mò lai, kpɛ́ni fêi díkelee díkaa a íyee mu-ƀela.

92Eî kɛ̀ ítɔ̂ŋ fé a ŋálii-nɛ̃ɛ kɔ́ɔ pîlanii, ŋ́âi pà lɛɛ̂i mɔ̃lɛi ŋá sáa.

93Ḿve pâi wɔ́lɔ ńyee kulâi ísɛŋ lɛ́ɛi mu, kpɛ́ni fêi zârai ƀé ŋ́gaa la a ḿvulu.

94 Ŋ́gaa a ípɔɔ, ye ḿalo mî. Ŋa kɔ̂i a gbanaŋɔɔ a gɛɛ ŋá ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa.

95 Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai da ḿaa kpɛ́nîi a gɛɛ dí ḿbaa, kɛ́lɛ, ŋa pâi ŋ́gili-ŋa siâi é pîlaŋ ítɔ̂ŋ-ŋai dîa.

96Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ sɛŋ kélee kɔ́yɛŋ káa m̀a, kɛ́lɛ, ítɔ̂ŋ-ŋai kɔ́yɛŋ fé m̀a.

Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ wɛ́li káa ḿâ

97Ítɔ̂ŋ wɛ́li káa ḿâ. Ŋa ŋ́gili ŋá sìa a é pîlaŋ m̀a é síɣe ɣele-wala ma é tóo ɣele-wulii ma.

98Ítɔ̂ŋ káa ńyêei a tãi kélee, a gɛ́ ŋà táre a tɛɛ ŋ́gbɔara-ƀelai kélee dîa.

99Ŋà mɛni ŋá kàa é tɛ́ɛ ŋásɛŋ lɛ́-ƀelai kélee dîa, kpɛ́ni fêi ŋà ŋ́gili ŋá sìa é pîlaŋ ísɛŋ lɛ́ɛ-ŋai dîa.

100Ŋá mɛni ŋá káai kɛ̂tɛi é tɛ́ɛ ǹúu-pɔlɔ-ŋai dîa, kpɛ́ni fêi ŋa ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

101Ŋà ńyee kúla kpɔ́ ŋwana-lɔ̂ɔ-tùa kélee su, kpɛ́ni fêi, ŋa ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ŋá íwooi ŋ̀aa sèe kɛ́.

102Ḿve tá ḿbôlu tɔɔ ní ísɛŋ lɛ́ɛi da ma, kpɛ́ni fêi, yá kpíŋ ɓa ŋásɛŋ lɛ́-nuui.

103Ísɛŋ lɛ́ɛi lɛ̂lɛɛi, ǹɛ̃ɛ̂i kpɔ́ é tɛ́ɛ kɔ̃́iŋ-wulɔ ma!

104Ŋà táre sɔlɔ ɓô ítɔ̂ŋ-ŋai su, m̀ɛni ma, tua-pere nyɔ̂ŋ kélee ɓɛlɛ-kpɛɛi ŋ́goi.

Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ a kwaa ponoɔɔ tɛ̀ɛ kúpɔ

105Íwooi káa a kpáleŋ-soŋ ŋ́gɔɔ mu pono mɛ̂ni ma, gɛ́ ɓò a kwaa ponoɔɔ a gɛɛ é ḿberêi pono.

106Ŋà ḿvoo kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛɛ ŋá ńyee see ítɔ̂ŋ mu nyii gáa a íteniŋ ɓô sɛŋ-lɛɛi.

107Óo Yâwɛɛ, ŋá mɔ̃́lɛ-laai su kɛ̂tɛi a ŋánaa. M̀ɛni ma, ḿbalo mî yɛ̂ɛ berei í íkono tèe lai.

108Óo Yâwɛɛ, íyee see mî ŋá sɛɣɛi-fêi Ɣala fɛli-wooi mu, í ítɔ̂ŋ lɛ́ ḿâ.

109Ŋà ŋá fúlu-laai sêe a sɛ́ɣɛ ítɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma a ɣele kélee, kɛ́lɛ, ḿva nîa ítɔ̂ŋ ma.

110Ǹwana-lɔ̂ɔ-nuui a ɓáre tɛ́ ḿberêi, kɛ́lɛ ḿve niî ítɔ̂ŋ-ŋai kara ní.

111Ítɔ̂ŋ-ŋai díkaa a ŋ́gɔ̃liŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Da ńii làa.

112Ŋa gbɛtɛ ŋ́gili-ŋa a gɛɛ ŋá ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa, é lɛ́ɛ la zu ŋá sáa.

Ɲuŋ ma ɓô káa Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ su

113Diai dífa ɓaa-kɛ-maa tɛ̂ɛ ípɔi, díɓɛlɛ fé ŋ́goi a dɔnɔ kpîŋ, kɛ́lɛ, ítɔ̂ŋ lɛ̂lɛɛi a ńîa.

114Ya ɓé yà ḿɛi kâa íkɛ ḿaa kɔ̃̂ɔ. Ŋ́gili tɔ̂i íkono-teei ma.

115Káai kákaa a sɔnyɔ̂ŋ kɛ́-ɓelai, ka kula ŋ́gɔlɛ. Ŋa pâi ńyee seêi Ŋáɣâlai ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mu.

116Wála-wala-laa tɛɛ ḿbɔ yɛ̂ɛ berei í íkono tèe lai, gɛ̀ ní ŋa pâi kɛ̂i ɣele ma. Ífe ǹɛɛ naa ńii é tóo pôlu ŋákili-kɛ-zui su.

117Ye ńzoŋ, gɛ̀ ní ŋa pâi ŋuŋ-maa ɓô sɔlɔ ɓôi, gɛ̀ ní ŋa pâi ŋ́oli tɔ̂i ítɔ̂ŋ-ŋai dîa a tãi kélee.

118Diai dífa díyee sèe ítɔ̂ŋ-ŋai mui, ya íyee kùla dímu. Díwôya mɛni kpɛtɛɛ-ŋai káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

119Ya ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai sôŋ nɔ́ yɛ̂ɛ kala nyii ya gɔ̀ɔ í bilii, m̀ɛni ma, ítɔ̂ŋ-ŋai lɛ̂lɛɛi a nîa.

120Yá nɔ́ ɓé ŋa yaôi yâ. Ŋa yaôi kpɔ́ í mɛni ŋá téɛɛi ma.

Íwoli tɔ́ɔ Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ ḿâ

© 2014 Bible Society in Liberia.

121Ŋà tûa a téniŋ ƀô-pere lɛ́lɛɛ. Ífe ńdũaŋ ŋ́gbɔara-ƀelai dîa.

122Íkono tée a gɛɛ ya pâi kpɔnî̂i íyee-mu nuui ma. Ífe ǹɛɛ naa ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dí ḿɔ̃lɛ.

123Ŋa lɛɛ íƀalo-laa kpɔŋ-mai perêi kâai, ŋ́ɛi fa ŋɔ́nɔ kwaa kâa. Ŋɛ́i káa nɔ́ niî íŋuŋ-ma ƀôi perêi kâai yɛ̂ɛ berei í íkono tèe lai.

124Tûa a ńyãa yɛ̂ɛ berei íwɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ maai káa lai, í ítɔ̂ŋ-ŋai lɛ́ ḿâ.

125Ŋ́gaa a íyee-mu nuu. Ŋ́gɛ ŋá mɛni ŋákaa, a gɛɛ ŋá ísɛŋ-lɛɛi kɔ́lɔŋ.

126Yâwɛɛ, tãi aâ seri a gɛɛ í mɛni su too, kpɛ́ni fêi ínûai da ítɔ̂ŋ-ŋai kàra.

127Íwooi wɛ́li káa ḿâ yɛ̂ɛ gôo. Íwooi wɛ́li káa ḿâ é tɛ́ɛ gôo lɛ́lɛɛ ma.

128Ǹɛni ma, ŋà ńyee sée ísɛŋ-lɛɛi mu, tùa-pere nyɔ̂ŋ ƀɛlɛ fé ŋ́goi.

Ŋ̀ule too-nuui a ŋ̀wêlii é Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ mɛi káa

129Ísɛŋ-lɛɛi lɛ̂lɛɛi. Ǹɛni ma ŋa ńyee see mù a ńii kélee.

130Í íwoo-ŋai ŋá lè, ǹyaŋ dípà a kwaa ponóɔɔ, dí tare lɛ́ diai dîa dífe táre nii.

131Ítɔ̂ŋ-ŋai wɛ́li káa kpɔ́ ḿâ a ŋánaa, m̀ɛni ma ŋa dí maa kpɛ́nî̂i kpɔ́ a ŋ́oli láa ƀóɔɔ.

132Tínaŋ ḿbɔ naa pere í malôŋ káa, yɛ̂ɛ berei ya gè la a diai í díwɛli nii.

133Ye mɛi káa yɛ̂ɛ berei í íkono tèe lai a gɛɛ fa lâa too la. Ífe ǹɛɛ naa sɔnyɔ̂ŋ yée é tɛ́ɛ ḿâ.

134Ŋ́gula mî diai ḿɔ̃lɛ̂i yêei, a gɛɛ ŋá ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa.

135Ǹɛɛ naa íkɛ-naa-laai é lûwa láa ḿâ. Ítɔ̂ŋ-ŋai lɛ́ mí ḿâ.

136Ŋa wɔ̂lɔi kpɔ́ a ŋánaa, kpɛ́ni fêi ǹûai dífa díwoli tɔ̀ɔ ítɔ̂ŋ-ŋai dîa.

Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ ŋɔteniŋ ƀô laai

137Yâwɛɛ, íkaa a teniŋ ƀô-nuu, ǹyaŋ ítɔ̂ŋ-ŋai sɑ̃̂ai.

138Dɔ̂ŋ-ŋai ya dí tɛɛi, dílɛlɛ̂i, dí kɛ́ ƀò a tɔ̃yâ.

139Ŋa ńii ŋwána kpɔ́ yɛ̂ɛ ŋɔŋ, kpɛ́ni fêi ŋ́gbɔara-ƀelai da díyee kúla ítɔ̂ŋ-ŋai mu.

140Íkono têei káa a tɔ̃yâ. Ǹɛni ƀé ŋá ŋ̀wêli-ni la a ŋ̀ánaa.

141Ŋ́guro-tei, ḿɛlɛ kpɛ̂ɛ díkoi. Kɛ́lɛ, ḿva ńyee kùla ísɛŋ lɛ́ɛi mu.

142Íteniŋ ƀô-laai a pâi kɛ̂i nɔ́ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ, ǹyaŋ ítɔ̂ŋ káa a tɔ̃yâ.

143Mɛni kpɔ̂lu da lii-too pôlu káa ḿâ, kɛ́lɛ ítɔ̂ŋ-ŋai da lii sêe tèɛ ḿbɔ.

144Ísɛŋ lɛ́ɛ-ŋai teniŋ ƀôɔɔi. Mɛni ŋá káa lɛ́ ḿâ, gè ní ŋa pâi lɛɛ̂i ɣele ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ŋuŋ maa ɓô mɛni maa Ɣâla fɛliɛɛ

145Óo Yâwɛɛ, ŋa ítôlii kpɔ́ a ńii kélee. Ŋ́oo su tòo, gɛ̀ ní ŋa pâi ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai.

146Ŋa ítôli, Ŋ́uŋ ma ɓó mî, gɛ̀ ní ŋa pâi ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai.

147Ɣele é lɛ́ɛ pâi ɓɔ̂i, ŋa wɔ̂lɔ yâ kpɔŋ mâa mɛni ma. Ŋ́gili tɔ̂i íkono têei ma.

148Kpíni a pɛ̀lɛ, ḿva nyîi. Ŋà kɛ̂ ŋ́gili ŋá siâi gɛ́ pìlaŋ ísɛŋ lɛ́ɛ-ŋai dîa.

149Óo Yâwɛɛ, íwoli tɔ́ɔ ḿâ, kpɛ́ni fêi íwɛli kɛ́-maai káa naa wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ŋ́ɛi malôŋ káa mî, ífe ǹɛɛ naa ŋá sáa.

150Ŋ́gbɔara-ɓela ŋwana lɔ̂ɔ-ŋai da lɛɣɛ̂i a ńyãa, ǹûai ńyii ŋai dífa ítɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai.

151Óo Yâwɛɛ, kɛ́lɛ ílɛɣɛ̂i a ńyãa, ǹyaŋ ítɔ̂ŋ-ŋai kélee káa dɔ̂i.

152Ŋa wɔ́lɔ ítɔ̂ŋ-ŋai maa kɔ́ri, í gɛ́ díkɛ ɓò naa wɔ́lɔ.

Kpɔŋ mâ maa kpera fei

153Ŋá mɔ̋lɛ-laai káa, í ḿalo mî, kpɛ́ni fêi, ḿve niî ńyee kula ní ítɔ̂ŋ-ŋai mu.

154Ḿaa kɔ̃ɔ í ḿalo mî. Ŋ́uŋ maa ɓó yɛ̂ɛ berei í íkono tèe lai.

155Ŋwana-lɔ̂ɔ-ɓelai dífe pâi ɓálo-laa sɔlɔ ɓôi, kpɛ́ni fêi, dífa díyee sèe ítɔ̂ŋ-ŋai mu.

156Kɛ́lɛ, Yâwɛɛ, íŋɛi-maloŋ kâai su kɛ̂tɛi. Í maloŋ-kaai lɛ́ í ḿalo mî.

157Ŋ́gbɔara-ɓelai da diai ḿɔ̃lɛ̂i dí tâmaai, kɛ́lɛ ḿva fɛ̂ɣɛ a gɛɛ ŋá ńyee sée ítɔ̂ŋ mu.

158Tãi ŋa ǹúu-pɛlɛ-ɓelai tí kàa lai, díɓɛlɛ a kpɛ̂ɛ ŋ́goi, kpɛ́ni fêi, dífa díyee sèe ítɔ̂ŋ-ŋai mu.

159Óo Yâwɛɛ, ye gáa berei ŋá ítɔ̂ŋ-ŋai wɛ́li ní lai. Ḿalo mî, kpɛni fêi íwɛli-kɛ-maai maa fa fâleŋ.

160Ítɔ̂ŋ ŋuŋ ɓa tɔ̃yâ Ítɔ̂ŋ-ŋai sɑ̃̂ai, gɛ́ ɓò naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ mɛi káa a gbanaŋɔɔ

161Ŋ́uu wála-walaa-ŋa dí pɛ̀lɛ ḿâ a wôya-pere, kɛ́lɛ, ŋá ɓaa-kɛ-maa tɛ̂ɛ ítɔ̂ŋ pɔ́.

162Ńii nɛ̃ɛ̂i íkono-tee-ŋai mɛ̂ni ma, ńii nɛ̃ɛ kpɔ́ yɛ̂ɛ núu a tɔɔ-sãa kɛ́tɛ sìɣe toôi.

163Lɛ́ɛ mɛni sii kélee kpɔ́ wɛ́li kpɛɛ̂i ḿâ a ŋ̀ánaa, kɛ́lɛ, ítɔ̂ŋ wɛ́li káa ḿâ.

164Fólo kélee ŋa ísɛɣɛ̂i fè gîei lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ, ítenin ɓô-mɛni ŋá téɛɛi mɛ̂ni ma.

165Diai kélee ítɔ̂ŋ wɛ́li káa diai, lii-see káa dîa, dítɔ̂i kpanaŋɔɔ, ǹyaŋ sɛŋ da fé naa ńyii a pɔ̂ri gɛ̂i dí tóo.

166Óo Yâwɛɛ, ŋa ímaa kpɛ́nîi a gɛɛ ímalo mî, ǹyaŋ m̀ɛnii ya ŋ̀wɛ̂lii ǹya ɓé ŋa gɛ̀.

167Ŋá ńyee sée ísɛŋ lɛ́ɛ-ŋai mu, ŋá díwɛli ni kpɔ́ a ńii kélee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

168Ŋa ítɔ̂ŋ-ŋai da ísɛŋ lɛ́ɛ-ŋai mɛi kâa. M̀ɛni-ŋai ŋà gèi, ya dí kâa.

Ɣâla fɛliɛɛ kpɔŋ-mâa mɛni ma

169Óo Yâwɛɛ, tɔ́ɔ ŋá kpɔŋ-mâ Ɣala fɛli-wooi é seri yâ. Mɛni ŋákaa tɛ́ɛ m̀bɔ yɛ̂ɛ berei í íkono tèe lai.

170Íwoli tɔ́ɔ m̀vɛli-wooi ma, íŋuŋ-mâa ɓó yɛ̂ɛ berei í íkono tèe lai.

171Ŋá pâi kɛ̂i nɔ́ ílaa-maa tɛ̂i, kpɛ́ni fɛ̂i ya ítɔ̂ŋ-ŋai lɛ̀ m̀â.

172Ŋa pâi wule toôi é pîlaŋ ítɔ̂ŋ ma, kpɛ́ni fɛ̂i ítɔ̂ŋ-ŋai díkaa a tɔ̃yâ.

173Kɛ́ nɔ́ a íkpîŋ kpɛtɛɛ a tãi kélee a gɛɛ í kpɔŋ-maa tɛɛ m̀bɔ, kpɛ́ni fɛ̂i ŋ̀gaa nɔ́ ítɔ̂ŋ-ŋai pôlu,

174Óo Yâwɛɛ, ŋ̀ɛi káa nɔ́ wɔ́lɔ íperêi ŋ̀uŋ maa ɓó mɛni ma. Ŋá koi-nɛ̃ɛi káa ítɔ̂ŋ su.

175Fúlu-laa tèɛ m̀bɔ a gɛɛ ŋá ílaa maa tɛ́. Tɔɔ ísɛŋ-lɛɛi é kpɔŋ-mâa tèɛ m̀bɔ.

176Ŋa kɛ̀ nɔ́ sia-siai yɛ̂ɛ ɓála a làŋ. M̀ɛni ma, í ńyãai ŋ̀gaa a íyee-mu nuui ŋ̀gɔ̂ri, kpɛ́ni fɛ̂i m̀ve tá ńyee kula ní ítɔ̂ŋ-ŋai mu.

Wule-woo-ŋa 120

Ɲule-too nuui è Yâwɛɛ fɛli a gɛɛ é kpɔŋ mâ tɛɛ bɔ́

Ɣâla fɛli wule

1Tãi ŋa kɛ̀ la mɛni kpɔ̂lu sui, ŋá Yâwɛɛ fɛ̀li, ǹyaŋ è ŋ̀oo su tòo.

2Óo Yâwɛɛ, ŋuŋ ma ɓó, í ŋ̀gula lɛ́ɛ-ɓela da núu-pɛlɛ ɓela yêei.

3Káai a lɛ́ɛ-ɓelai, lé ɓé Ɣâla a pâi gɛ̂i a káa? A pâi ká kula maa kɛ́ pere kɛ̂i lɛ́ŋ?

4A pâi ká kula maa kɛ̂i a kɔkuluɓa-ŋa dísɔla ŋáseniɛɛ, a ŋɔŋ-teɣã kpɔlu.

5Núu kɛ́ɛ ká sama nyɔ̂mɔi nɔ́ yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ Misɛ, kpaa máŋ yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ Kedɛ.

6Ŋà tãi su kôyaa kɛ́ diai dífe lii-see wɛ́li níi dísama.

7Tãi ŋà kɛ̀ lônoi la é pîlaŋ lii-see mai, da kɛ̂ nɔ́ lônoi é pîlaŋ kɔ́ ma.

Wule-woo-ŋa 121

Yâwɛɛ ɓa kú maa kɔ̃ɔ nûu

Ɣâla fɛli wule

1Ŋa pâi ŋɛ́i pîlanii ǹyée kɛ́tɛi ma. Mí ɓe ŋá kpɔŋ mâi a pâi kulai naai?

2Ŋá kpɔŋ mâi a pâi kulâi Yâwɛɛ yêei, nyii ŋ̀elei kpɛ̂tɛ da ǹɔii.

3Vé pâi ǹɛɛ̂i naa ítoo, íkpɔŋ mâ nuui káa a ŋ̀ɛi a tãi kélee.

4Eezuɛ maa kɔ̃ɔ nuui fá nyîi a ŋuŋ, kpaa máŋ é láa é nyíi.

5Yâwɛɛ ɓa ímɛi káa-nuui. Gáa íkɔlɛ ma, gɛ́ ímaa kɔ̃̂ɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Vóloi fé pâi íkerenîi a ɣele ƀɔ́ɔ, kpaa máŋ ŋ̀áloŋ é íkereŋ a kpíni.

7Yâwɛɛ a pâi ímaa kɔ̃ɔ̂i é íkula mɛni kpɔ̀lu sii kélee su. A pâi íŋuŋ maa ƀôi.

8A pâi ímaa kɔ̃ɔ̂i, ya kɛ̀ pâi kpaa ya kɛ̀ liî, é síɣe sâa ma é lí tuɛ-pere.

Wule-woo-ŋa 122

Ɲule-too nuui è m̀o ǹyɛɛ Zerusâlɛŋ kɛ̂tɛi

Deeƀé ŋɔwulei

1Ńii è kɛ̀ nɛ̃ɛ̂i a tãi dí kɛ̀ la ḿâ, "Kú lí Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mui."

2Ńyaŋ kúkaa nâa tɔ̂i ƀɛ́, Zerusâlɛŋ ŋɔsiɣãŋ su.

3Zerusâlɛŋ káa a taa-lee nyii dí dɔ̀ɔ, a gbanaŋɔɔ, zu-ƀela wóo kɛ́ ƀò gîe ma.

4ƀɛ́ ƀé ǹúu-suu-ŋai da pâ naa, Eezuɛ nuu-suu ŋai, a gɛɛ dísɛɣɛi-fêi tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́, yɛ̂ɛ berei è m̀o lai.

5ƀɛ́ ŋí ƀé Eezuɛ kaloŋ-ŋai, da sêe naa díkɛ dínûai dímɛnii ŋá tèe.

6Ɣâla fɛli a gɛɛ Ɣâla é lii-see kɛ́ Zerusâlɛŋ ƀelai dîa. "Tɔɔ diai íwɛli-nii dí ƀûu ƀò.

7Tɔɔ lii-see é kɛ́ ísiɣãŋ su, íkâloŋ-pɛrɛi mu kɛ́ ƀò a núu maa kɔ̃ɔ kwaa ma."

8 Ŋ́gaayɔɔ-ŋai da ǹâoi-ni mɛni ma, ŋa m̀ôi Zerusâlɛŋ ma, "Lii-see é kɛ́ yâ."

9Ŋa Ɣâla fɛlîi a gɛ̂ɛ Zerusâlɛŋ é ƀûu ƀó Kúɣâlai Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi sârai.

Wule-woo-ŋa 123

Ɣâla, kúmalôŋ káa

Ɣâla fɛlíɛɛ wule-woo su a gɛɛ é kúmalôŋ káa

1Óo Yâwɛɛ, yá nɔ́ ƀé ŋ́ɛi káa yâ, yái íkaa íkâloŋ see-sɛŋ ŋá ŋ̀elei sui.

2Yɛ̂ɛ berei nɔ́ núu-yee mu-nuu kíli tɔ̂i la ŋɔnuu-namui mai, yɛ̂ɛ berei nɔ́ núu-yee mu-nɛni kíli tɔ̂i la m̀ɛi nûui mai, Óo Yâwɛɛ, Kúɣâlai, bere nɔ́ ƀé ŋɛ́i káa la yâ, é lɛ́ɛ la zu íku malôŋ káa.

3Óo Yâwɛɛ, kú malôŋ káa, kú malôŋ kaa, kpɛ́ni fêi, da ƀâa támaa kúla kûa.

4Dɔ̀ɔ-ƀelai da ɣɛ̂lɛi kûa a ŋánaa, zu mɛni kɛ̂tɛ-ƀelai díkɛ kúlaa nyɔ́mɔɔ ƀò.

Wule-woo-ŋa 124

Ɣâla ƀa Eezuɛ maa kɔ̃ɔ nuui

Deeƀé ŋɔwulei

1Eêi kɛ̀ Yâwɛɛ fé kú pôlu a tãi kúkpɔara ƀelai dí pɛ̀lɛ la kûai, óo Eezuɛ ye mó yɛ̂ɛ,

2"Eêi kɛ̀ Yâwɛɛ fé kɛ́ ní kú pôlu gɛ́ kpɔŋ mâ tɛ̀ɛ kú pɔ, tãi kúkpɔara ƀelai dí pɛ̀lɛ la kûai,

3gɛ̀ ní díkɛ̀ pâi kúkelee kú paâi, a tãi dí dílii ŋwàna la kûa a ŋánaai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Gɛ̀ ní ǹyá fɛ̂ɛi è kɛ̀ pâi yenîi a kûa a wála-wala-laa,

5kú lɛ́ɛ ǹyá fɛ̂ɛ líi ŋwanâai su.”

6Kwaa Yâwɛɛ láa maa tɛ́, ǹyaa ƃé vé niî fáa ní ma a gɛɛ kúkpɔara-ƃelai dí kúyee mɛi ɣále.

7Kwa pú yɛ̂ɛ ŋɔni a kùla ƃáre ŋá, m̀are-woŋ a ɣále, ǹyaŋ kwa ŋuŋ ma ƃô sɔlɔ ƃó.

8Kúkpɔŋ mâi a kûla Yâwɛɛ yêei, nyii ŋ̀elei kpɛ̂tɛ da ǹɔii.

Wule-woo-ŋa 125

Ɣâla ŋɔnûai ŋuŋ ma ƃôɔɔi

Ɣâla fɛli wule

1Diai dí kíli tɔ̂i Yâwɛɛ mai, díkaa yɛ̂ɛ Zãiyɔŋ yêei, nyii va pɔ̂ri wɔ́lɔ tûmoi, kpaa máŋ é kúla dɔ̂i.

2Berei nɔ́ ǹyée kpaya-kpayai tínaŋɔ̂i la Zerusâlɛŋ mai, bere nɔ́ ƃé Yâwɛɛ kpíniŋɔ̂i la ŋɔnûai dîa, é síɣe sâa ḿa é lí tuɛ-pere.

3Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƃelai dífe pâi kɛ̂i nɔ́ deniŋ ƃô-ƃelai dí lɔii mɛi. À kɛ̀ da gɛ̀ tí, deniŋ ƃô-ƃelai dia máŋ da pâi ŋwana-lɔ̂ɔ-tua kɛ̂i.

4Óo Yâwɛɛ, ye mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ zɔŋ lɛ̂lɛ-ƃelai dîɛ. Gɛ́ a diai da íwoo mɛnii.

5Kɛ́lɛ, yà ŋwana-lɔ̂ɔ-ƃelai kula maa kɛ̂, diai da díyee kúla ítûa-pere mui, dí kula maa kɛ́ máŋ. Lii-see é kɛ́ Eezuɛ ma.

Wule-woo-ŋa 126

Ɗule-too nuui è Ɣâla marê kɛ̀ a gɛɛ é kpɔ́ŋ Eezuɛ ma

Ɣâla fɛli wule

1Tãi Yâwɛɛ è lène la a kûa pôlu Zerusâlɛŋ, è kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ nyiî pere.

2Kúkɛ̀ ɣɛlɛ̂i, kúkɛ wule tóo a koi-nɛ̃ɛ pere. Nya ƃe ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai dí mò dîyɛɛi, “Yâwɛɛ aâ mɛni kpaya-kpaya lɛ́lɛɛ kɛ́ dîɛ.”

3Tɔ̃yâ kpîŋ ma, è mɛni kpaya-kpaya lɛ́lɛɛ kɛ̀ kûɛ. Ǹyaŋ kúlii lâai dí mɛni ma.

4Yâwɛɛ, gɛ́ kú ƃûu ƃó ŋɔ́nɔ, yɛ̂ɛ berei tuna a gɛ̀ la ya lêe é láa ǹâai.

5Tɔ́ɔ diai da kɛ̂ dísi-sãai sîi díŋɛi-ya sui, dí m̀á kúla a koi-nɛ̃ɛ.

6Diai kɛ̀ wɔ̂lɔi díkɛ lì a zí-sɛŋ kaoi zí mɛni mai, da pâi kɛ̂i pâi pôlu a koi-nɛ̃ɛ, a tãi da pâi kɛ̂i pâi la a dísi-sãai m̀ái.

Wule-woo-ŋa 127

Ɣâla láa maa tɛ́ɛ ŋɔmɛni lɛ́lɛɛi mɛni ma

Saloma Ɗɔɣâla fɛli wulei

© 2014 Bible Society in Liberia.

1À kɛ̀ Yâwɛɛ fé pɛ́rɛ tɔɔ ní, bɛ́rɛ tɔɔ-nuui ŋɔtíi káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. À kɛ̀ Yâwɛɛ fé daa lêei mɛi káa ní, daai mɛi-kaa-ƀelai dítii káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

2Núu kɛ́ɛ mu siɣêi a ɣele ƀôi, é lɛ́ɛ tíi kɛ̂i kpíni é pɛ́lɛ ŋɔkɛ ɣɛ́niɛi kɛ́ mɛni ma, káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni, kpɛ́ni fêi, diai Yâwɛɛ è díwɛli-nii, zãâi ǹɛ̂lɛɛi dímɛni mai, a dɛ̀ɛ dípɔ a tãi da kɛ̂ nyîi lai.

3Nîa-pɛlɛɛ káa a Yâwɛɛ ŋɔsama-sɛŋ. Díkaa a lûwa ŋuŋ.

4Ǹóŋ-sinaai núu a m̀aa sɔlɔ ƀô a tãi gáa la a núu tɔɔi, gáa yɛ̂ɛ sɔla nyii gáa kɔkuluƀa yêei.

5Lûwa káa ǹúui ma nyii zɔla sîi kɛ́ɛ tí dámaa káa ǹyêei. Núu da fé naa a gɛɛ é ǹyée mɛi ɣále, a tãi a m̀aa kpɔara-nuu kàa la m̀ɛni sâa ƀó kwaai mai.

Wule-woo-ŋa 128

Diai kélee pâi Yâwɛɛ wóo mɛnii a pâi lûwai toôi dîa

Ɣâla fɛli wule

1Lûwa káa diai dîa da Yâwɛɛ wóo mɛnii, da diai da ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai.

2Zãâi ǹɛ̂lɛɛi ímɛni mai, ya pâi zɔlɔ ƀôi ítii kɛ́ɛi sârai. Lûwa a pâi kɛ̂i yâ í ƀûu ƀó.

3Í nɛnîi a pâi kɛ̂i ípɛrɛi mu yɛ̂ɛ kpɔmɔ-ƀa kpɔlɔ nyíi a ƀâ a dámaai, ǹyaŋ ínîa-pɛlɛɛi da pâi kɛ̂i íteƀelei ma yɛ̂ɛ ɔle-wuru pɔ̀muŋ lɛ́lɛɛ kpanaŋɔɔ-ŋa.

4Bere ƀé ǹúui nyii a Yâwɛɛ wóo mɛnii, a pâi lûwa sɔlɔ ƀôi la.

5Tɔɔ Yâwɛɛ nyii gáa Ɲɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi mu Zãiyɔŋ, é lûwa láa kâa. Tɔ́ɔ ká Zerusâlɛŋ káa gɛ́ ƀûu ƀò a tãi kákaa la ɣele mai.

6Tɔ́ɔ ká lɛ́ɛ ɣele ma ká kálônii díwɔ-lonii sòŋ. Lii-see é kɛ́ Eezuɛ ma.

Wule-woo-ŋa 129

Eezuɛ-ŋai dílòno é pîlaŋ dímɔ̃lɛ-laai ma

Ɣâla fɛli wule

1Eezuɛ, berei lɛ́ kûa íkpɔara-ƀelai da tûai la a yá é síɣe tãi mâ íkɛ̀ la a núu tɔɔ é tóo sâa ma.

2“É síɣe ńôloŋ tãi ma, ŋ́gbɔara-ƀelai da tûa nyɔ́mɔɔ támaa kɛ́ a ńyãa, kɛ́lɛ, díyee fé niî tɛ̀ɛ ní ḿâ.

3Dí ḿbôlu ƀèla-ƀela a ŋánaa yɛ̂ɛ berei kwaa-si nuu a kwaa-sí lai.

4Kɛ́lɛ, Yâwɛɛ nyíi deniŋ ƀôɔɔi, è ŋ́gùla luɛ-laa su.”

5Tɔ́ɔ diai dítɔ̂i Zãiyɔŋ mai, dí díyee mɛi ɣále, dílene pôlu a ŋumɛ-pere.

6Tɔ́ɔ díkɛ yɛ̂ɛ kala nyíi a sôo pɛ́rɛ tôŋ sui, nyíi a kpâla a maa félaa é lɛ́ɛ pâi kɛ̂tɛi,

7nyíi va zí-sɛŋ ŋáa tɛ́ gîe ma nuui yée láa fɛɛi, kpaa máŋ va pɔ̂ri kɛ̂i a gɔŋ tɔ̂nɔi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Diai pâi tɛɛ̂i naai, dífe pâi m̀ôi dîyɛɛi, “Yâwɛɛ é lûwa láa yâ. Kú lûwa too yá Yâwɛɛ láai su.”

Wule-woo-ŋa 130

Ǹule-too nuui è Ɣâla marê kɛ̀ kpɔŋ mâ mɛni ma

Ɣâla fɛli wule

1Óo Yâwɛɛ, ŋ́gaa mɛni kpôlu su, ŋ́gɛ ítòli.

2Óo Ǹuu-namui, íwoli tɔ̂ɔ ŋ́oo ma. Íwoli tɔ́ɔ ŋákpera fêi wooi ma.

3Óo Yâwɛɛ, à kɛ̀ ya kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai pɔ̃yɛ, gbɛ̂ɛ ɓé pâi kɛ̂i a ŋuŋ ma ɓoɔɔi?

4Kɛ́lɛ, íku sɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛ̀ɛ, a gɛɛ kú ŋumɛ-maa tɛɛ ípɔ.

5Ŋá kɛ̀ Yâwɛɛ maa kpɛ́nii a ŋ́gili kélee a gɛɛ é pá é kpɔŋ mâ tɛɛ m̀́bɔ, ŋ́gili tɔ̂ɔ ǹóo ma.

6Ŋá Ǹuu-namui maa kpɛ̂ŋ a ŋánaa, é tɛ́ɛ ziɣãŋ mɛi káa nuui ma nyii a kɛ̂ ɣele ɓɔ́ɔ maa kpɛ́nii, é tɛ́ɛ bere ziɣãŋ mɛi káa nuui a kɛ̂ ɣele-ɓɔ́ɔ maa kpɛ́nii lai.

7Óo Eezuɛ, íkili tɔ́ɔ Yâwɛɛ ma, kpɛ́ni fêi, ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ-maai káa nɔ́ naa, ǹyaŋ, gbîŋ kpɛtɛ̂ɛi a gɛɛ é núu ŋuŋ maa ɓó.

8A pâi ŋɔnûai Eezuɛ ŋuŋ-ma ɓôi, é díkula dísɔnyɔ̂ŋ su.

Wule-woo-ŋa 131

Ǹule too nuui è làa a Ɣâla yɛ̂ɛ lôloŋ

Deeɓé ŋɔwulei

1Óo Yâwɛɛ, ŋa ńyee kúla ŋá ŋɛi-tê-tuai su, ŋá m̀́bôlu tɔɔ ŋá wôya tua-ŋai ma. Ǹ́gili fé tɔɔ ní mɛni kpaya-kpaya-ŋa dîa, kpaa máŋ mɛni mĩli-mĩliɛɛ ŋaa ma.

2Kɛ́lɛ, ńii lâai, ńii séɛɛ. Berei lôloŋ à kɛ̂ lâa-ni la gbèle-ŋini mu a kɛ̂ a mɛi saá lai, bere ɓé ńii lâai la ŋ́goi.

3Óo Eezuɛ, íkili ké Yâwɛɛ ma, é síɣe sâa ma é lí tuɛ-pere.

Wule-woo-ŋa 132

Yâwɛɛ káa nɔ́ ŋɔnûai kɔlɛ a tãi kélee

Ɣâla fɛli wule

1Yâwɛɛ, ífe nìa Deeɓé ma da berei sîi è m̀̃ɔlɛ lai.

2Yâwɛɛ, ífe nìa ŋɔkono-teei ma, gono-teei nyii è gɛ̀ yái íkaa a Zeeka Ŋɔɣâlai íyêei ǹyɛɛi,

3“Ḿve pâi liî ŋápɛrɛi lá, kpaa máŋ ŋá nyíi.

4Ḿve pâi m̀́vii tɔ̂i, kpaa máŋ ŋá nyíi,

5é lɛ́ɛ la zu ŋá pɛ́rɛ tɔ́ɔ Zeeka Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ mì.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Ɛfata ƀé kú Gbanaŋ-woo kɛ́ɛ Gãlai maa mɛ̃ni mɛ̀ni naa, ǹaa ƀé kú gàa naa Zeriŋ
ŋɔsûai su.

7Kú m̀o kûɛi, “Tɔɔ kú lí Yâwɛɛ Ɲɔpɛ́rɛi mu. Tɔɔ kú lí ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋɛ́i-tuɛ kú
vɛli.”

8Yâwɛɛ, pá a Íkpanaŋ-woo kɛ́ɛ maa Gãlai Ípɛrɛi mu, ńyii gáa a íwala-wala laai
maa ŋɛ́i kɛ̀ maai, íkɛ ƀɛ́ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

9Gɛ́ zâla láa soŋ-ƀelai díkɛ a teniŋ ƀô-ƀela a tãi kélee. Tɔɔ ínûai díkɛ koi-nɛ̃ɛ wule
tòo a tãi kélee.

10Óo Yâwɛɛ, ífe nìa gono-teei ma í gɛ̀ íyee mu nuui Deeƀé yêei, kpaa máŋ í íyee
kúla íkâloŋ mu nyii í zìɣe zui.

11Í íkono tèe Deeƀé yêei a gbanaŋɔɔ, gono-teei nyii ífe pâi íyee kulâi mui: “Ɲa pâi
íloŋ-surɔŋ dɔnɔ kɛ̂i a kâloŋ, nyii pâi lɛɛ̂i ípɔɔ ŋá a kâloŋ.

12A kɛ̀ ílônii-sinaai da ŋákpanaŋ-wooi ŋ̀aa sèe kɛ̀ da ŋátɔ̂ŋ nyii ŋá dɛ̀ɛ dí pɔ́i,
dílônii dia máŋ da pâi lɛɛ̂i í pɔ́ɔ ŋá wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.”

13Yâwɛɛ a Zãiyɔŋ siɣe zu. A ŋ̀wɛ̂lii é ǹaa kɛ́ a bɔ́-taai.

14“Ƀɛ́ ƀé ŋa pâi kɛ̂i naa wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ƀɛ́ ƀé ŋa ŋ̀wɛ̀lii a gɛɛ ŋá ǹaa mɛi káa.

15Ɲa pâi kpɔŋ mâa tɛɛ̂i Zãiyɔŋ pɔ́ a zãâi kélee a ŋ̀wɛ̂lii. Ɲa pâi mii-sɛŋ tɛɛ̂i ŋɔkôlo-
ƀelai pɔ́, dílii é láa.

16Ɲa pâi lûwa lâai m̀ɛnii ŋɔsâla láa soŋ-ƀelai da gɛi, gélee ma, à kɛ̀ tí, ŋɔnûai kélee
da pâi wule tôoi a lii-nɛ̃ɛ pere.

17Ɲa pâi Deeƀé ŋɔsuui su nuu tɔnɔ kɛ̂i a kâloŋ kɛ́tɛ, gɛ̀ ní ŋa pâi ŋákâloŋ ŋɔkâloŋ-
laai maa kɔ̃ɔ̃i.

18Ɲa pâi ŋɔkpɔara-ƀelai paâi a ŋumɛ, kɛ́lɛ ŋɔkâloŋ-laai a pâi ƀûu ƀôi é fólo.”

Wule-woo-ŋa 133

Gáa a mɛni lɛ́lɛɛ a gɛɛ Ɣâla ŋɔnûai wóo é kɛ́ zu tɔnɔ

Deeƀé ŋɔwulei

1Maa-nɛ̃ɛi, gɛ́ ƀò a mɛni lɛ́lɛɛ a gɛɛ Ɣâla ŋɔnûai díkɛ díkîe ma woo lâa-maa su.

2Gáa nɔ́ yɛ̂ɛ wúlɔ lɛ́lɛɛ nyii da bù núu ŋûa, nyii gáa yenîi a Eelɔŋ ŋuŋ, gɛ́ pù ǹá-
leɣa su, gɛ́ yèŋ gɛ́ pú ŋɔyɛkɛi kâraŋ ma.

3Gáa yɛ̂ɛ lúu nyii gáa pûi Ɛmɔŋ yêei ma, gɛ́ pù Zãiyɔŋ yee-ŋai dîa. Ƀɛ́ ŋí ƀé Yâwɛɛ
è góno tèe naa a gɛɛ é ŋɔlûwai tɛ́ɛ naa, nyii gáa a fúlu-laa nyii gɔ̃yɛŋ fé mai.

Wule-woo-ŋa 134

Ɲ̀ule too-nuui è nûa tòli a gɛɛ dí Ɣâla láa maa tɛ́

Ɣâla fɛli wule

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Káai kélee a Yâwɛɛ ŋɔtíi ké-ƀelai, da káai ka tíi kɛ̀ Ɲɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi mu a kpínii, ka pá ká ǹáa maa tɛ́.

2Ka káyee tɛ́ ɣelêi gwaa maa waai ma ká Ɣâla fɛli, ká Yâwɛɛ láa maa tɛ́.

3Tɔɔ Yâwɛɛ nyii ŋ̀elei da ǹɔii kpɛ̂tɛi, é lɛ́ɛ Zãiyɔŋ é lûwa láa kâa!

Wule-woo-ŋa 135

Laa maa tɛ̂ wule

1Ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́. Káai kélee a Yâwɛɛ ŋɔtíi ké-ƀelai, ka ǹáa maa tɛ́.

2Káai kélee ka tíi kɛ̀ Yâwɛɛ mì Ɣâla Ɲɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi mui,

3ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́. Ka ǹáa maa tɛ́, kpɛ́ni fêi, zɔŋ lɛ̂lɛɛi. Ka laa maa tɛ̂ wule-ŋa too m̀a, kpɛ́ni fêi, gáa a mɛni lɛ́lɛɛ a gɛɛ ká gɛ́ tí.

4È Zeeka da Eezuɛ-ŋai sîɣe zu a ǹyaa kpîŋ ŋɔnûa.

5Ɲá gɔ́lɔŋ Yâwɛɛ kɛ̂tɛi. Gɛ̂tɛi é tɛ́ɛ ŋ̀âla-ŋai kélee dîa.

6M̀ɛni-ŋai kélee a ŋ̀wɛ̂li é gɛ́ ŋ̀elei su, ǹɔii ma, yúo su, da yúo káo ma kéleei, a gɛ̀.

7Ǹele-kɔlɔŋ-ŋai kélee ǹɔii mɛi, ǹyaa ƀé díkpɛ̀tɛ. È ŋ̀ele gbâna kpɛ̀tɛ, tuna a kɛ̀ pûi, gɛ́ làɣi. Ǹyaa ƀa gɛ̀ fãa kɛ́ tɛ̀ɛ.

8È Ize-ƀelai dílônii sinaai maa-ŋuŋ-ŋai da dítaa tûlɛ-ŋai dílônii maa-ŋuŋ-ŋai kélee pàa.

9È gâloŋ da ǹɔii láa túɛ-ƀela kpaya-kpayai kula maa kɛ̂, a ŋɛ́i kɛ́-maa sîi támaa da mɛni mĩli-mĩliɛɛ sii-ŋa.

10È lɔii-ŋuŋ-ŋa su kàra, é kâloŋ wála-walaa-ŋa támaa páa.

11È Amɔra-ŋai díkâloŋ Siɔŋ pàa, é pɛ́lɛ Basãŋ kaloŋ Oŋ, da Keena kaloŋ-ŋai kélee.

12È dílɔii tɛ̂ɛ ŋɔnûai Eezuɛ-ŋai pɔ́ a díkɔ̃̂liŋ.

13Yâwɛɛ, ílaa a pâi kɛ̂i ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ílaai maa mɛ̂ni a pâi lɛɛ̂i núu kélee kíli ŋá.

14Yâwɛɛ a pâi ŋɔnûai Eezuɛ-ŋai malôŋ kâai, é dímaa kɔ̃ɔ.

15Núu-kpune ƀé ǹɔii ŋuŋ-ŋai díɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai kpɛ̂tɛ. Dí díkpɛ̀tɛ nɔ́ a káne da gôo tee-tee.

16Díla káa dîa, kɛ́lɛ dífa lôno. Díŋɛi káa dîa, kɛ́lɛ dífa kwaa kâa.

17Díwoli káa dîa, kɛ́lɛ dífa mɛni mɛ̂ni. Dífa pɔ̂ri kpîŋ lɛ̂woi.

18Díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ díkpɛtɛ-ƀela. Ǹúui a gíli tɔ̀ɔ dîai, maa nuui a pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ dia.

19Eezuɛ-ƀela, ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́. Káai a Eelɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai, ka ǹáa maa tɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Káai a Liiva suui su-ƀelai, ka ǹáa maa té. Káai ka vèlii, ka ǹáa maa té.

21Ka Yâwɛɛ láa maa té Zãiyɔŋ. Káai Zerusâlɛŋ, ka ǹáa maa té. Ka Yâwɛɛ láa maa té.

Wule-woo-ŋa 136

Sɛɣɛ-fei wule

1Ka sɛɣɛi-fei tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́, kpɛ́ni fêi, zɔŋ lɛ̂lɛɛi. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

2Ka sɛɣɛi-fei tɛɛ ŋ̀âla-ŋai kélee mɛi Ɣâlai pɔ́. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

3Ka sɛɣɛi-fei tɛɛ ǹuu-namu-ŋai mɛi Nuu-namu kɛ́tɛi pɔ́. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

4Ka sɛɣɛi-fei tɛɛ ǹúui pɔ́ a mɛni kpaya-kpaya-ŋa kèi. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

5Ka sɛɣɛi-fei tɛɛ ǹúui pɔ́ ŋ̀elei kpɛ̂tɛ a ŋɔtárei. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

6Ka sɛɣɛi-fei tɛɛ ǹúui pɔ́ lɔii kpɛ̂tɛ ǹyá-ŋai mɛi. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

7Ka sɛɣɛi-fei tɛɛ ǹúui pɔ́ vóloi kpɛ̀tɛ da ŋ̀áloŋ. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

8È gɛ̀ vóloi kɛ́ tíi kɛ̀ a ɣele ƀɔ́ɔ. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

9È gɛ̀ ŋ̀áloŋ da bɛmɛlɛŋ kao-ŋai díkɛ tíi kɛ̀ a kpíni. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

10Ka sɛɣɛi-fei tɛɛ ǹúui pɔ́ Ize-ƀelai dílônii sinaai maa-ŋuŋ-ŋai pâai. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

11È Eezuɛ-ŋai kùla Ize lɔii su. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

12È díkùla naa a ŋɔwála-wala-laai. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

13Ka sɛɣɛi-fei tɛɛ ǹúui pɔ́ gɛ̀ Ǹyúo Kpɔ̂lui su kɛ́ teei. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

14È gɛ̀ Eezuɛ-ŋai dí tɛ́ɛ Ǹyúo Kpɔ̂lui sâmai. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

15È gɛ̀ Ize kaloŋ da ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai dílɛɛ Ǹyúo Kpɔ̂lui su. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

16Ka sɛɣɛi-fei tɛɛ ǹúui pɔ́ tɔ̀ɔ ŋɔnûai túɛ dí tɛ́ɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Ka sɛɣɛi-fei tɛɛ ǹúui pɔ́ kâloŋ wála-walaa-ŋa pàai. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

18È kâloŋ wála-walaa-ŋa pàa. Ŋɔwɔlɔ-wɔlɔ wɛ̂li kɛ́-maai kɔyɛ̂ŋ fé ma.

19È Amɔra kaloŋ Siɔŋ pàa. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

20È Basãŋ kaloŋ Oŋ pàa. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

21È gâloŋ-ŋai tí dílɔii-ŋai tɛ̂ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

22È ǹɔii-ŋai ŋí tɛ̀ɛ ŋɔnûai Eezuɛ-ŋai pɔ́ a díkɔ̃̂liŋ. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

23Kúkpɔara-ƀelai kɛ́ɛ da kúyee mɛi ɣálei, vé nia ní kûa. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

24A kúŋuŋ maa ƀò kúkpɔara-ƀelai yêei. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

25A fúlu-sãa kélee kɔ́nɔŋ kùla. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

26Ka sɛɣɛ-fei tɛɛ ŋ̀elei su Ɣalai pɔ́. Ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai kɔ́yɛŋ fé ma.

Wule-woo-ŋa 137

Eezuɛ ƀelai dí malôŋ see kɛ̀ Babelɔŋ lɔii su

1Kú kɛ́ɛ seêni ǹyá-lee ŋai kɔlɛ Babelɔŋ lɔii sui, kú wɔ̀lɔ tãi Zãiyɔŋ mɛni kíli è tòo la kúkili-ŋái.

2Kú kúkɔnîŋ-ŋai sɛ̂lɛŋ wêloo-wuru-ŋai dîa kɛ̀ kú kɔlɛi.

3Diai lì a kúa gɔ-soŋ laa sui, dí kɛ̀ dîɛ fɛ́ɛ kú wule tóo. Dí mò a gɛɛ kú pêle kɛ́ dîa: “Ka wule tóo kûa é pîlaŋ Zãiyɔŋ ma.”

4Kwa pɔ̂ri wule too pêre kɛ̂i léŋ Yâwɛɛ ma lɔii da kpɛ́ni su?

5Óo Zerusâlɛŋ, à kɛ̀ ŋà nìa yâ, gɛ̀ ní m̀ve ŋɔ́nɔ kɔnîŋ ɣàle.

6À kɛ̀ ŋa nìa yâ, ŋà wàla ŋ̀gili ŋá sía é pîlaŋ yâ a gɛɛ yá ƀé í káa a ŋálii-nɛ̃ɛ kɛ́tɛi, gɛ̀ ní m̀ve ŋɔnɔ pɔ̀ri wule toôi.

7Yâwɛɛ, m̀ɛnii Idɔŋ-ƀelai dí gɛ̀i, gíli é lɛ́ɛ íkili-ŋa, a tãi dí Zerusâlɛŋ kula yêei kɛ̀ lai. Gíli é lɛ́ɛ íkili-ŋa a gɛɛ díkɛ m̀ôi dîyɛɛi, “Ka ŋ̀ólo ká ǹaa lɛɛ a yɛ́ɛ ŋá.”

8Babelɔŋ, nûa da pâi a gɛɛ dí í su kara. Lûwa káa diai dîa pâi mɛni kpâ kulâi yâi, m̀ɛnii í gɛ̀ a kúai, m̀ɛni mai.

9Diai pâi kánîa-pɛlɛɛi sonîi, dí dítoo kɔni mâi, lûwa a pâi kɛ̂i dîa.

Wule-woo-ŋa 138

Sɛɣɛi-fei tɛɛ maa Ɣâla fɛliɛɛ

Deeƀé ŋɔwulei

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Óo Yâwɛɛ, ŋa ísɛɣêi fêi a ŋáwala-wala laai kélee. Ŋa wule toôi yâ ŋ̀âla-ŋai kélee ŋɛ́i-tuɛ.

2Ŋá ŋ́ɛi pìlaŋ í Ɣâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ma, ŋá ŋ́uŋ maa pîlaŋ, ŋá sɛɣɛi-fei tɛɛ ípɔ. Ŋa pâi ílaa maa têi, íwɛli-kɛ maa kpanaŋɔɔi da ítenin ƀô-laai mêni ma, kpɛ́ni fêi íkêtɛi ítôŋ kpanaŋɔɔ é tɛ́ɛ sɛŋ kélee ma.

3Tãi ŋá ítòli lai, íŋoo mɛ̀ni, íwala-wala tɛ̀ɛ m̀bɔ, nyii ŋgbonoi kpanaŋ.

4Yâwɛɛ, gâloŋ-ŋai díkaa ŋ̀ɛ́niɛi sui, díkelee da pâi ílaa maa têi, kpɛ́ni fêi da íkono-tee woo-ŋai mɛ́ni.

5Da pâi wule toôi é pîlaŋ m̀ɛnii ma ya gɛ́i, é pîlaŋ ífolo-laa kɛ́tɛi ma.

6Berei máŋ íkaa la sɛŋ kélee mɛi, íkaa diai dí maa-yeŋɔ̂i dí mêni ma, ǹyaŋ diai díŋɛi tɛ̂ɛi, í díkɔlɔŋ.

7Tãi mɛni kpôlu a tînaŋ la m̀âi, ya m̀ɛi kâa. Ya tɔ̂ɔ ŋ́gbɔara-ƀelai dîa, í ŋuŋ maa ƀó díyêei a íwala-wala-laai.

8M̀ɛnii í mòi, ya pâi gélee ŋ̀aa see kêi. Óo Yâwɛɛ, íwɛli-kɛ-maai káa naa wɔ́lɔ-wɔlɔ. Díi yá gɔ́ɔ pîlaŋ, gbéli kpɛ́ɛ.

Wule-woo-ŋa 139

Ɣâla è núu kélee kɔ́lɔŋ, gbáaŋɔɔ dí mɛni ma

Deeƀé ŋɔwulei è bɔ̃yɛ ŋ̀ule-too núu kɛ́tɛi pɔ́ naai

1Óo Yâwɛɛ, ya ńii su káa, í m̀aa mêni kélee kɔ́lɔŋ.

2Í tãi kɔ́lɔŋ ŋa kɛ m̀vii tɔ̂i la, kpáa máŋ ŋà kɛ̀ tíi kêi. Ya lɛ̂ɛ kwaa kôyaa ma í ŋá kili-ŋa sîai kélee kɔ́lɔŋ.

3Ya ŋ́gâa à kɛ̀ ŋ́gaa m̀vii tɔ̂i, kpaa máŋ ŋà kɛ̀ tíi kêi. Í ńdûa-pere kélee kɔ́lɔŋ.

4Ŋá lɛ́ɛ pâi lônoi, yà kê a m̀ɛnii kɔ́lɔŋɔɔ ŋa pâi môi.

5Íkaa kpɔ́ m̀ela kélee ma. Ya m̀ɛi kâa a íwala-wala-laai.

6Ítareêɛi m̀aa mêni kélee su, m̀va táre zui.

7Mí ƀé ŋa pû íyêei ŋá lí naai? Mí ƀé ŋa kûla íŋɛi ŋá lí naai?

8Ŋà tɛ̀ ŋ̀ele-kɔlɔŋ su, íkaa naa. Ŋá máŋ lí saa táa, íkaa naa.

9Ŋá máŋ koôŋ ŋá lí vóloi kulâi pere, kpaa máŋ ŋá lí kpɔ́ kwaa kôyaa ma vóloi liî pere,

10ya kê naa íkɛ ńdeniŋ tɔ̀ɔ. Ya kê naa íkɛ kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ m̀bɔ.

11Ŋa pɔ̂ri gbínii marê kêi a gɛɛ é ńoo, kpaa máŋ gwaa ponoɔɔi dínaŋɔ̂i m̀âi é kɛ́ a kpíni,

© 2014 Bible Society in Liberia.

12kɛ́lɛ, kpíni fé a kpíni í mɛni ma. Gbínii su ponoɔ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ ɣele lá ƀɔ́ɔɔ í maa mɛ̂ni ma. Kpíni da fólo díkaa nɔ́ a sɛŋ tɔ̂nɔ í maa mɛ̂ni ma.

13Yá ƀé ŋ́gbono kwaa kélee ma kpɛ̀tɛ. Tãi ńee è ḿaa kôo sìɣe lai, yá ƀé ḿbù gîe ma goo-ƀɔlɔŋ su.

14Ŋà ílaa maa tɛ̂i kpɛ́ni fêi í ŋ́gbɛ̀tɛ a mĩli-mĩli pere. M̀ɛnii ya gɛ̀i, gáa a núu tɛ̂i mɛni mĩli-mĩliɛɛ. Ŋá m̀ɛnii ŋí kélee kpɔ́ kɔ́lɔŋ a ǹɛ́lɛɛ.

15Tãi íkɛ̀ ŋ́gao kpɛtɛ̂i la ƀɛ́i núu da fa pɔ̂ri ǹaa kâai, Í íkpɔɔ tãi sìɣe íkɛ ḿbù gîe ma ńee kɔɔ-ƀɔlɔŋ su, tãi ŋá kɛ́ ƀɔlɔ̂i la naa nyii núu da fé gɔ́lɔŋ, íkɛ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ ŋ́gaa naa.

16Í ŋ́gàa, dí lɛ́ɛ pâi ḿaa sɔlɔ ƀôi. Ŋá kɛ̀ ɣéniɛi kélee káa íyêei íkɔlɔi su dí tá kɔ́ɔ é lɛ́ɛ pâi pîlani.

17Óo Ɣâla, íkili-ŋa sîai tâmaai a sɛŋ fa pɔ̂ri ŋ̀á kâai.

18À kɛ̀ ŋà dílôno, da pâi kɛ̂i a dítamaa é tɛ́ɛ ŋaya ma. Ŋá máŋ ŋɛ́i lá ƀó, íkaa nɔ́ ŋ́gɔlɛ mâ.

19Óo Ɣâla, ŋa ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ í ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai páa. Ŋa ŋ̀wɛ̂li ǹúu paa-ƀelai dítee ḿbôlu.

20Da kɛ̂ mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛtɛ̂i é pîlaŋ ḿâ, dí kɛ́ mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa ƀò é pîlaŋ yâ.

21Óo Yâwɛɛ, diai íƀɛlɛ kpɛɛ̂i dí koi, díƀɛlɛ kpɛɛ̂i ŋ́goi. Diai dítɔ̂i yái, díƀɛlɛ fé ŋ́goi.

22Díƀɛlɛ kpɛɛ̂i ŋ́goi é tɛ́ɛ gɛ̂i ma. Díkaa a ŋ́gbɔara-ƀela.

23Óo Ɣâla, ḿaa kpɛ́ɛ í ŋákili-ŋa sîai kɔ́lɔŋ, ńzu kɔ̂ɔŋ í ŋákili-ŋa sîai kɔ́lɔŋ.

24Ḿaa kpɛ́ɛ í gáa à kɛ̀ ŋwana-lɔ̂ɔ káa ŋ́gbonôi, í ḿɛi káa wɔ́lɔ-wɔlɔ pere su.

Wule-woo-ŋa 140

Ɣâla fɛliɛɛ kpɔŋ mâ mɛni ma

Deeƀé ŋɔwulei è bɔ̃yɛ ŋ̀ule-too-ƀelai láa túɛ-nuui mɛni mai

1Óo Yâwɛɛ, ŋ́uŋ ma ƀó í ŋ́gula ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai yêei. Ŋ́uŋ ma ƀó í ŋ́gula ŋɛi-maa-nɛ̃ɛ-ƀelai yêei.

2Díkaa nɔ́ mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛtɛ̂i dílii su é pîlaŋ ḿâ, díkaa nɔ́ wɔ́lɔ sóoŋ teêi a ɣele kélee.

3Dí nɛ́ŋ ŋá liɛ̂ɛi yɛ̂ɛ kali nyɔ́mɔɔ ńɛŋ, díwoo káa nɔ́ yɛ̂ɛ wurûŋ ŋwána.

4Óo Yâwɛɛ, ye ŋ́gula mî ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai yêei, Ŋ́uŋ ma ƀó í ŋ́gula ŋɛi-maa-nɛ̃ɛ-ƀelai yêei, nyii-ŋai da gbɛtɛ a gɛɛ dí gɛ́ ŋá tóoi.

5Su-mɛni kɛ̂tɛ-ƀela da ƀáre ŋá tɛ́ ḿberêi. Da díƀare-ŋai ŋá tɛ́ da daa-tâa ḿberêi. Da ƀáre ŋá tɛ́ bere-ŋai su a gɛɛ ŋá kɔ́ a dìa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Ŋá m̀o Yâwɛɛ ma ǹyɛɛi, “Yá ƀé íkaa a Ŋáɣâlai.” Óo Yâwɛɛ, ŋá kpɔŋ mâa Ɣala fɛli wooi méni.

7Óo Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, yá ƀa ḿaa kɔ̃ɔ nûu wála-walaai. Ya ḿaa kɔ̃ɔ kɔ́ su.

8Óo Yâwɛɛ, ífe ǹɛɛ naa ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai dí dínîa sɛŋ sɔlɔ ƀó. Ífe nɛ̀ɛ naa díŋwana-lɔ̂ɔ mɛni-ŋai ŋàa sèe é ké.

9Ífe nɛ̀ɛ naa ŋ́gbɔara-ƀelai yée é téɛ ḿâ. Ǹɛɛ naa díŋwana-lɔ̂ɔ mɛni kpɛtɛɛ-ŋai dí pú díŋua.

10Tɔ́ɔ ŋɔŋ-teɣã gɛɛ-yɔɔ é pú díŋua. Tɔ́ɔ dí dípili ŋɔŋ su. Tɔ́ɔ dí dípili lóa kpóŋ kôyaa su, dífa pɔ̂ri kulâi.

11Tɔ́ɔ diai da léɛ mɛni pɛ̀lɛ núu da mai, dí mɛni kpɛ́tɛɛi ŋàa sèe fé kɛ̀. Tɔ́ɔ mɛni kpɔ̂lu é láa ŋɛi-maa-nɛ̃ɛ-ƀelai dîa í dísu kara.

12Yâwɛɛ, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ ya tɔ̂ɔ gôlo-ƀelai pôlu, íkɛ ǹúu doo-mu-ŋai maa kɔ̃̂ɔ.

13Deniŋ ƀô-ƀelai da pâi ílaa maa têi a ŋánaa. Da pâi díkɛ ɣéniɛi kɛ̂i íŋɛi-tuɛ.

Wule-woo-ŋa 141

Ɔule-too nuui è Ɣâla fɛli a ɣele-wulii

Deeƀé ŋɔwulei

1Óo Yâwɛɛ, ŋa ítôli. Kpɔŋ ḿâ a maa félaa. Tãi ŋà ítòli lai, íwoli tɔ́ɔ ḿâ.

2Íyee sée ŋá ɣâla fɛli wooi mu yɛ̂ɛ kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ nyii da dɛ̀ɛ ípɔ. Tɔɔ ŋà ńyee tɛ̀ ɣelêi, é ké yɛ̂ɛ zâlai da gùla yâ a ɣele wûlii.

3Óo Yâwɛɛ, ye ńa-gbɔ mɛi káa. Ké a ńa mɛi káa nuu.

4Gé a géɛ ḿve ŋ́gili ŋá sìa a pere nyɔ́mɔɔ. Ífe nɛ̀ɛ naa kwa ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀela kú tûa-pere é ké tɔnɔ. Ífe nɛ̀ɛ naa ŋá ké a díkuu-ŋai su-ƀelai da.

5Tɔɔ ǹúu sa̋a-ŋai dí ŋ́gula maa ké, dí ńdeniŋ tɔ́ɔ a wɛli ké maa, kɛ́lɛ, ḿve pâi ńyee seêi ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai díƀaa-kɛ maai mu, kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa nɔ́ wɔ́lɔ Ɣâla fɛlî̂i é pîlaŋ díŋwana-lɔ̂ɔ-tuai ma.

6Tãi dílaa túɛ-ƀelai da kula la gɔni yêei tôŋ su dítooi, da pâi ŋ́oo siɣêi a tɔ̃yâ.

7Yɛ̂ɛ berei tí núu a kɔi têe la é ḿela-ƀelai, bere ƀé díkao táa-taai la m̀olôŋ láƀelei.

8Kɛ́lɛ, yái í káa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, yá nɔ́ ƀé ŋ́gili tɔ̂i yâ. Ŋ́gili tɔ̂i ímaa kɔ̃ɔ laai ma. Ífe nɛ̀ɛ naa ŋá sáa.

9Ífe nɛ̀ɛ naa ŋá tóo m̀are-ŋai ŋá ŋ́gbɔara-ƀelai da dɛ́ ḿberêi.

10Tɔ́ɔ ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai dí kɔ́ a díkpɔɔi ƀare-ŋai, ŋ́gɛ tɛ̂ɛ ŋuŋ mâ ƀɔ́ɔɔ.

Wule-woo-ŋa 142

Kili-tɔɔ maa da kpɛ́ni fé naa é tée Yâwɛɛ pôlu

© 2014 Bible Society in Liberia.

Deeƀé ŋɔwulei è bɔ̃yɛ a tãi è kɛ̀ ɣâla fɛlii la gɔni-woloi sui.
1Ŋá Yâwɛɛ tòli a gɛɛ é kpɔŋ ḿâ. Ŋá pɛ̀lɛ a gɔ́ɔ.

2Ŋá ŋámɛni-ŋai kélee kpɔ́ pù ŋ̀ɛ́i. Ŋá ŋámɛni kpɔ̂lu-ŋai kélee ƀò m̀a.

3Tãi ŋámɔlêŋ fíi a kɛ̂ kpɛɛ̂i lai, ǹyaa ƀé m̀ɛnii kɔ́lɔŋ a pɔ̂ri gɛ̂i. Berei nyii ŋa tɛ̂ɛ lai, ŋ́gbɔara-ƀelai da ƀáre tɛ̀ naa lòo-pere su ḿɛni ma.

4Tãi ŋà ŋ́gɔlɛ mâ kàa lai, ḿva núu da kàa a gɛɛ é kpɔ́ŋ ḿâ. Núu da fé naa a gɛɛ é ḿaa kɔ̃ɔ. Núu da fé kpáaŋ ní a ḿaa mɛ̂ni.

5Yâwɛɛ, ŋa wɔ̂lɔi yâ kpɔŋ mâ mɛni ma. Yâwɛɛ, yá nɔ́ ƀé íkaa a ḿaa kɔ̃ɔ-nuu. Yá nɔ́ ƀé ŋa íwɛ̂lii ŋáfulu-laai su.

6Íwoli tɔ́ɔ ŋ́wɔlɔ-woo ma, ńii a too pôlu a ŋánaa. Ŋ́uŋ mâ ƀó í ŋ́gula ŋ́gbɔara-ƀelai yêei, díwala-walaai é tɛ́ɛ ḿâ.

7 Ŋ́uŋ mâ ƀó í ŋ́gula ŋá lii-too pôlui su. À kɛ̀ tí, ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i ínûai sáma gbɔŋ kɛ́tɛi su, ítûa-pere lɛ́lɛɛi mɛni ma.

Wule-woo-ŋa 143

Kpera-fei Ɣâla fɛli-woo

Deeƀé ŋɔwulei
1Óo Yâwɛɛ, ŋá Ɣâla-fɛli wooi mɛ́ni. Íwoli tɔ́ɔ ŋá pɛ̀lɛ a gɔ́ɔ wooi mâ kpɛ́ni fêi íkaa a tɔ̃yâ da teniŋ ƀô Ɣâla.

2Ífe lì a íyee-mu-nuui mɛni sâa ƀóɔɔ su, kpɛ́ni-fei núu da maa fé waa ní íŋɛi.

3 Ŋ́gbɔara-ƀelai da ŋ́gbɛ̂i, daâ gbâa ńyee mɛi ɣále. Da ńzɛ̂ei kula kpíni maa pɔlɔ-pɔlɔɔ su, ŋ́gɛ ƀò nɔ́ yɛ̂ɛ núu ƀa saa a tãi su kôyaa.

4Kili-kɛ-zu da fé ŋɔ́nɔ ńyɛ̂ei. Ńii toɔ̂i kpɔ́ pôlu a ŋánaa.

5Ǹele-ŋai da tɛ̀ɛi díkili a too ŋá. Ŋa ŋ́gili-ŋa sìa é pîlaŋ m̀ɛni-ŋai dîa ya gɛ̂i, ítûa-pere-ŋai kíli a tôo ŋá.

6Ŋà ńyee tɛ̀ ɣelêi ŋá Ɣâla fɛli. Íwɛli a ŋ́gɛ̂i yɛ̂ɛ lɔii kpâla a kɛ̀ yá wɛ̂lii.

7Óo Yâwɛɛ, ye ŋ́oo su too a maa félaa. Kili-kɛ-zu fé ŋɔ́nɔ ńyɛ̂ei. Ífe íŋɛi lòo ḿâ, à wàla kɛ́ tí, ŋa pâi liî saa táa.

8Íwɔlɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ-maai kíli tóo ŋá a ɣele-wala kélee, kpɛ́ni fêi, ŋ́gili tɔ̂i yâ. Ŋa ífɛlii, ye ítûa-perei lɛ́ ḿâ a gɛɛ ŋá sía la.

9Óo Yâwɛɛ, ŋá pà a gɛɛ ímaa kɔ̃ɔ. Ŋ́gula ŋ́gbɔara-ƀelai yêei.

10Yá ƀé íkaa a Ŋáɣâlai, ítûa-pere lɛ́ ḿâ a gɛɛ ŋá sía la. Ye ḿɛi káa a ǹɛ́lɛɛ í ḿbîlaŋ pere lɛ́lɛɛ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Óo Yâwɛɛ, ye ŋ́uŋ ma ƃó mî yɛ̂ɛ berei í íkono tèe lai, ye ŋ́gula ŋámɛni kpɔ̂lui su
a ítûa-pere lɛ́lɛɛi.

12 Ŋ́gbɔara-ƃelai páa kpɛ́ni fêi ŋ́wɛli káa yâ. Diai da mɛni kpɔ̂lu làa m̀âi, dísu kara,
kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa a íyee-mu nuu.

Wule-woo-ŋa 144

Kâloŋ da è ɣâla sɛɣɛi-fe ŋɔkpɔara-ƃelai yée mɛi ɣále mɛ̂ni ma

Deeƃé ŋɔwulei

1Laa maa tɛ̂ é tɛ́ɛ Yâwɛɛ pɔ́ nyii gáa a m̀aa kɔ̃ɔ kɔnîi. È kɔ́ kɔ́-pere lɛ̀ m̀â, é ńdɔɔ a
kɔ́ kɔ́ɔ.

2Gáa a m̀aa kɔ̃ɔ-nuu gɛ́ m̀ɛi kâa, gáa a m̀aa kɔ̃ɔ-nuu da m̀alo-nuu, zarâi ƃé ŋa ŋuŋ
ma ƃô sɔlɔ ƃô naa. È ǹɔii ŋûŋ-ŋai yée mɛi ɣâle é ŋ́gɛ dí mɛi.

3Óo Yâwɛɛ, lé ƃa núu-kpune íkpaaŋɔ̂i kpɔ́ tí a m̀aa mɛ̂nii? Lé mɛni ƃé íkpaaŋɔ̂i
kpɔ́ ŋí la m̀ɛni mai?

4Núu-kpune káa nɔ́ yɛ̂ɛ fãa lâɣi, ŋɔkɛ̀ ɣéniɛi káa nɔ́ yɛ̂ɛ ninîŋ ƃé tɛɛ̂i.

5Óo Yâwɛɛ, ŋ̀ele-kɔlɔŋ lá ƃó íyeŋ ǹɔii m̀a. Lɛɣɛ ńyee kpaya-kpayai dîa díluru é
kúla.

6Ŋ̀elei su kɛ́ mãla-mãla, íkpɔara-ƃelai dí pú. Ísɔla-ŋai píli a gɛ́ɛ dí pú.

7Íyee sa̋a é kúla ŋ̀elei su, í ŋ́gula ǹyá-siŋɔɔi ŋí su, íŋuŋ ma ƃó. Ŋ́uŋ ma ƃó í ŋ́gula
ŋɔ̃ya-ŋai yêei,

8nyii-ŋai dífa tɔ̃yâ ƃò, díkɛ dífòo a lɛ́ɛ perei.

9Óo Ɣâla, ŋa pâi wule nina toôi yâ. Ŋa pâi kɔnîŋ ɣalêi, ŋá wule tóo yâ.

10Yà gɛ̀ kâloŋ-ŋa dí díkpɔara-ƃelai yée mɛi ɣále, íkɛ íyee-mu-nuui Deeƃé ŋuŋ ma
ƃò.

11 Ŋ́uŋ ma ƃó í ŋ́gula ŋ́gbɔara-ƃelai yêei. Ŋ́gula ŋɔ̃ya-ŋai díwala-wala-laai mu
nyii-ŋai dífa tɔ̃yâ ƃò, fɛ̂ɛ lɛ́ɛ-sere fàa kɛɛi.

12Tɔ́ɔ kúlônii-sinaai da kɛ̀ a nyáŋkpa, díƃɔlɔ yɛ̂ɛ wuru kpanaŋɔɔ. Tɔ́ɔ kúlônii-
nɛyaai díkɛ yɛ̂ɛ pɛ́rɛ-yee mu wuru nyii dízàa a ǹɛ́lɛɛi, dí dɔɔ gâloŋ pɛrɛi yée mui.

13Tɔɔ kúkere-ŋai dí kɛ́ a dílaa fɛ́ɛ a mii-sɛŋ sii kélee. Tɔ́ɔ kúƃala-ŋai díkaa
kúkpâlaŋ-ŋai ŋái, dí díkaa a wála púu (10,000).

14Tɔ́ɔ kúniŋa-ŋai dí díkaa a dámaa, mɛni nyɔ́mɔɔ fé da kɛ̀, kpaa máŋ da é sáa. Tɔ́ɔ
lii-too pôlu wɔ̀lɔ-woo da fé tɛ̀ kú taa lêe-ŋai da su.

15Lûwa káa ǹɔii-ŋuŋ ma nyii m̀ɛnii ŋí kàa a tɔ̃yâi. Lûwa káa diai dîa Díɣâlai ƃa
Yâwɛɛi.

Wule-woo-ŋa 145

© 2014 Bible Society in Liberia.

Laa maa tɛ́ wule

Deeƀé ŋɔlaa maa tɛ́ wulei

1Ŋáɣâlai da Ŋákâloŋ, ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i. Ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

2Ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i a ɣele kélee. Ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

3Yâwɛɛ kɛ̂tɛi, ǹyaŋ gáa a sɛŋ kú laa maa tɛ́ kɛ́tɛ tɛ́ɛ ƀɔ́. Ŋɔkɛ́tɛ-laai tɛɛ̂i kú mɛni ŋá káai ma.

4Núu sûu tɔnɔ a pâi ílaa maa tɛ̂i m̀ɛnii kpaya-kpayai ya gɛ̂i, m̀ɛni ma díƀarâai dîa. Dia máŋ dí m̀ó díƀarâai dîa. Da pâi ítii kpaya-kpayai maa mɛ̂ni ƀôi.

5Da pâi ímaa-waa laai da íkɛtɛ-laai maa tûŋ toôi, ǹyaŋ ŋa pâi ŋ́gili-ŋa siâi é pîlaŋ m̀ɛni kpaya-kpayai ya gɛ́i dîa.

6Núu kélee a pâi ítii kpaya-kpayai maa mɛ̂ni ƀôi, ǹyaŋ ŋa pâi íkɛtɛ-laai maa mɛ̂ni ƀôi.

7Da pâi lônoi é pîlaŋ ítûa-pere lɛ́lɛɛi ma, dí wule tóo é pîlaŋ ítenin ƀô-laai ma.

8Ɣâla Yâwɛɛ káa a maloŋ kâa da wɛli kɛ́-maa Ɣala. Vá ǹíi ŋwàna a maa félaa, kɛ́lɛ ŋɔwɛli-kɛ-maai káa naa wɔ́lɔ-wɔlɔ.

9Yâwɛɛ sɔŋ lɛ̂lɛɛi núu kélee mɛni ma, zãâi kélee è gbɛ̀tɛi, gélee malôŋ káa mà.

10Óo Yâwɛɛ, íkpɛtɛ sãai kélee da pâi ílaa maa tɛ̂i. À kɛ̀ tí ínûai kélee da pâi ísɛɣɛ̂i fɛ̂i.

11Da pâi íkâloŋ-laai ŋɔfólo-laai maa tɛ̂i. Da pâi íwala-wala-laai maa mɛ̂ni ƀôi,

12a gɛɛ núu kélee é íwala-wala laai kɔ́lɔŋ, da íkâloŋ-laa kɛ́tɛi ŋɔwála-wala laai.

13Íkâloŋ-laai káa naa wɔ́lɔ-wɔlɔ, ǹyaŋ íkaa a kâloŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ. Yâwɛɛ teniŋ ƀôɔɔi ŋɔkono-tee-ŋai kélee su. Ŋɔmaloŋ kâai káa gɛ́-mɛni kélee su.

14A kpɔŋ mâ tɛ̀ɛ diai pɔ́ díkaa mɛni kpɔ̂lu sui, diai da tôoi, é dí mu siɣe.

15Fúlu-sɛŋ kélee kíli tɔ̂i yâ, ǹyaŋ ya mii-sɛŋ tɛ̀ɛ dí pɔ́ a tãi da ŋ̀wɛ̂lii lai.

16Ya sɛŋ tɛ̂ɛ dí pɔ́ a íyee láa ƀóɔɔ, díkelee dípila, dílii é láa.

17Yâwɛɛ teniŋ ƀôɔɔi, gɛ́-pere kélee su, dûa-pere kélee kɛ́ ƀò a maloŋ kâa-pere.

18Yâwɛɛ káa diai kélee da dòlii díkɔlɛ ma, diai da dòli a teniŋ ƀô-perei.

19Diai da dòlii a lii sêe tɛ̀ɛ dí pɔ́. A díwɔlɔ-wóo m̀ɛni é díŋuŋ ma ƀó.

20Diai kélee Yâwɛɛ wɛ́linii, a dímɛi kâa, kɛ́lɛ, a pâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai su karâi.

21Ŋa pâi Yâwɛɛ láa maa tɛ̂i a ɣele kélee. Tɔɔ zãâi Ɣâla è gbɛ̀tɛi, gélee é ǹáa maa tɛ́ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Wule-woo-ŋa 146

Laa maa tɛ́ é tɛ́ɛ Kúƀalo-nuui Ɣâla pɔ́

[1]Ka laa maa tɛ̂ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ. Ŋa pâi Yâwɛɛ láa maa tɛ̂i a ńii kélee.

[2]Ŋa pâi ǹáa maa tɛ̂i ŋákɛ ɣéniɛi su. Ŋa pâi wule toôi Ŋáɣâlai ma ŋákɛ ɣéniɛi su.

[3]Ífe íkili tɔ̀ɔ ǹúu láa túɛ-ƀelai dîa, núu-kpune da fa pɔ̂ri íƀâloi.

[4]Tãi da sâa lai, da pâi kɛ̂i pôlu a pɔ̂rɔ. Ǹele tɔ̂nɔi tí nɔ́ ƀé dí mɛni kpɛtɛɛ-ŋai kélee a pâi kperâi la.

[5]Lûwa káa diai dîa Zeeka Ŋɔɣâlai a kpɔŋ mâ tɛ̀ɛ dí pɔi, da diai da díkili tɔ̀ɔ Díɣâlai Yâwɛɛ mai,

[6]nyii ŋelei, ǹɔii, da yúo kpɛ̀tɛi, da zãai nyii-ŋai gáa dí sui. A ŋɔkono-teei kélee ŋ̀aa sèe kɛ̀.

[7]A mɛni ŋá tèe a ǹɛ́lɛɛ diai nûa da dí mɔ̃lɛ̂i dímɛni ma, gɛ́ mii-sɛŋ tɛ̀ɛ diai pɔ́ puru a díkɛ̂i. Yâwɛɛ a diai ŋuŋ mâ ƀò nyii-ŋai díkaa kpini-pɛrɛ mui,

[8]gɛ́ ŋ̀ɛi-pu-ƀelai ŋɛ́i-la ƀò. A ǹúu doo-mu-ƀelai, mù sìɣe, deniŋ ƀô-ƀelai wɛ́li kɛ́ ƀò m̀a.

[9]A ŋõya-ŋai díkaa kúlɔii sui maa kɔ̃̂ɔ. Gɛ́ kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ dee-loŋ-ŋai da bɔɔ-nɛɣãai pɔ, kɛ́lɛ, a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dímɛni kpɛtɛɛi su kàra.

[10]Yâwɛɛ káa nɔ́ a kâloŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Óo Zãiyɔŋ, Íɣâlai a pâi kɛ̂i wala-wala-laa su a tãi kélee. Ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́.

Wule-woo-ŋa 147

Ka Ɣâla láa maa tɛ́

[1]Ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́. Ǹɛ̂lɛɛi a gɛɛ kú laa maa tɛ̂ wule too Kúɣâlai ma. Gáa a tɔ̃yâ mɛni lɛ́lɛɛ a gɛɛ kú ǹáa maa tɛ́.

[2]Yâwɛɛ a Zerusâlɛŋ tɔ̂i ŋɔ́nɔ pôlu. A pâi pâi pôlu a gɔ-soŋ-ŋai.

[3]A pâi dípala-ŋai ŋá ɣirîi. Diai dílii toɔ̂i pôlui, a pâi dí díŋa nɛnɛ̂i.

[4]Bɛmɛlɛŋ kao-ŋai ŋelei sui è díkɔni kɔ́lɔŋ. È díkelee dílaa kɔ́lɔŋ.

[5]Kúɣâlai Yâwɛɛ kɛ̂tɛi, ŋ̀wála-walaa. Núu da fa ŋɔtárei kɔ̀ɔŋ sɛŋ da ma.

[6]A kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ diai pɔ́ dímaa yeŋɔ̂i, é gɛ́ dí dímu siɣe dí tɔ́ɔ. Kɛ́lɛ a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai tôo ǹɔii ma.

[7]Ka sɛɣɛi-fei wule too Yâwɛɛ ma, ká ɣale-sãa ɣale, ká wule nɛ̃ɛ-ŋa too Kúɣâlai ma.

[8]È ŋ̀ele-kɔlɔŋ-ŋai pɛ̂lɛ ŋelei su. A gɛ̀ tuna kɛ́ pù, ǹɔii kɛ́ yɔ̀ɔ, é gɛ́ gala-ŋai díkɛ lɛ̀lɛ ǹyée-ŋai ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9A zua-ŋai kɔ́nɔŋ kùla, da gɔ̃ɔ lonii nyii-ŋai da wɔ̂lɔ m̀ai.

10Soo-ŋa díwala-wala mɛni da fa ǹíi kùla ma, kpaa máŋ kɔ-kuluƀa wála-wala-ŋa lii kpeleɛɛ-ŋa mɛni.

11Kɛ́lɛ è diai wɛ́lini da ƀaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ bɔ́, dí láa a ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai mɛ̂ni.

12Óo Zerusâlɛŋ, ye laa maa tɛ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́. Óo Zãiyɔŋ, Íɣâlai láa maa tɛ̂i.

13Ǹyaa ƀa ísiɣãŋ-ŋai mɛi kâa, gɛ́ lûwa làa ínûai dîa.

14A kálɔii ŋɔgɔyɛŋ pere-ŋai maa kɔ̃̂ɔ, gɛ́ mii-sãa lɛ́lɛɛ-ŋa tɛ̀ɛ kápɔ.

15M̀ɛnii a mò a gɛɛ é kɛ́i, ǹyaa ƀa kɛ̂. M̀ɛnii kélee a mò a gɛɛ é kɛ́i, a kɛ̂ a maa félaa.

16A gɛ̀ kɔ́lɛ é pɛ́lɛ ǹɔii mɛi yɛ̂ɛ bilaŋkîti, ǹúui é táa-taa yɛ̂ɛ muluŋ kpôlo.

17A gɛ̀ sãɔ é táa-taa yɛ̂ɛ kɔni-kayaŋ. Gɔ́lɛi a kûla ǹyêei, núu da fa pɔ̂ri tɔ̂i berêi.

18 Ǹóo a kɔ́lɛ kane sèɣeŋ. A gɛ̀ fãa é tɛ́ɛ, gɔlɛ-kanêi é séɣeŋ, gɛ́ ɣíliŋ yɛ̂ yá.

19È ŋɔworɛ̂-wooi ƀô Zeeka ŋɔsuui su-ƀelai dîa, é ŋɔtɔ̂ŋ da zu mɛni-ŋai ŋá lɛ́ Eezuɛ-ƀelai kpéli-ŋai dîa.

20Vé tá gɛ́ ní tí a lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni su-ƀela nyii-ŋai dífe ŋɔtɔ̂ŋ kɔ́lɔŋ. Ka laa maa tɛ̂ tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́.

Wule-woo-ŋa 148

Ɣâla láa maa tɛ́-mɛni ŋɔkpɛtɛ-sãai dîɛ

1Ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́. Káai ŋ̀elei su-perei, ka ǹáa maa tɛ́. Káai ŋ̀elei su-mɛi-perei, ka ǹáa maa tɛ́.

2Ɣâla-taa kêla-ŋa kélee, ka ǹáa maa tɛ́. Káai kélee a gɔ́ kɔ́-ƀelai ŋ̀elei su-perei, ka ǹáa maa tɛ́.

3Fólo, ka ɣáloŋ, ka ǹáa maa tɛ́. Pɛmɛlɛ̂ŋ-kao-ŋa, ká kélee ka ǹáa maa tɛ́.

4Káai kélee ŋ̀elei su-pere póŋ-poŋ, ka ǹáa maa tɛ́. Káai a ǹyá-ŋai ŋ̀elei su-mɛi perei, ka ǹáa maa tɛ́.

5Tɔɔ díkelee dí Yâwɛɛ láa maa tɛ́, kpɛ́ni fêi, è sɛŋ kélee kpɛ̀tɛ a ŋ̀óo.

6È dípù ƀɛ́i maa nɛ̃ɛ̂i díkɛ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔi. Dífa pɔ̂ri díkpîŋ maa fálenîi. È tɔ̂ŋ kpɛ̀tɛ nyíi m̀aa fa wɔ́lɔ fàleŋ.

7Káai kélee ŋ̀éniɛi sui, ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́. Yúoi zele-kali-ŋa, da yúo kpóŋ ma sãa kélee, ka ǹáa maa tɛ́.

8Ɣele gbâna, sãɔ, kɔ́lɛ da ɣele-kɔlɔŋ-ŋa, ka ǹáa maa tɛ́. Káai a vãa su-kpanaŋɔɔ-ŋai ka ŋ̀óo mɛnii, ka ǹáa maa tɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Yée pɛlɛ-pɛlɛɛ da gbaya-kpayaa-ŋa, ka ǹáa maa té. Káai a m̀á wuru-ŋai ka ŋ̀olâ wuru-ŋai, ka ǹáa maa té.

10Fɛnɛ-sãa, taa-tulɛ-ŋa, ka ǹáa maa té. Tɔara sãa ka ŋ̀ɔni-ŋai da kôoŋ, ka ǹáa maa té.

11Kâloŋ-ŋa, ka ǹáa maa té. Núu-kpune-ŋa kélee, ka ǹáa maa té. Nûa láa túɛ-ƀela ka m̀ɛni sâa ƀô-ƀelai, ka ǹáa maa té.

12Nɛnî-kpela-ŋa da nyáŋkpa-ŋa, ka ǹáa maa té. Núu pɔlɔ-ŋa da nîa-pɛlɛɛ, ka ǹáa maa té.

13Tɔɔ dí kélee dí Yâwɛɛ láa maa té. Ǹáa tɛɛ̂i láa sîi kélee ma ǹɔii ma ƀé. Ŋɔfólo-laai tɛɛ̂ ŋ̀elei su, da ǹɔii ma sãai kélee dîa.

14A gɛ̀ ŋ̀ɔlɔii-ŋuŋ su é kpanáŋ a gɛɛ ŋɔnûai dí ǹáa maa té. Eezuɛ-ŋai maa mɛni kpanaŋɔ̂i mà. Ka Yâwɛɛ láa maa té.

Wule-woo-ŋa 149

Laa maa tɛ̂ wule

1Ka Yâwɛɛ láa maa té. Ka wule nina too Yâwɛɛ ma. Káai a ǹaa-laa-ƀelai, kà gɔyâŋ kákîe ma, ka ǹáa maa té.

2Tɔɔ Eezuɛ é lii-nɛ̃ɛ kula ŋɔkpɛtɛ-nuui mɛ̂ni ma. Tɔɔ Zãiyɔŋ ǹônii dí lii-nɛ̃ɛ kula Díkâloŋ mɛni ma.

3Ka ǹáa maa té kámãla-pere su. Ka ǹáa maa té a gbuŋ-gbuŋ da kɔnîŋ woo-ŋa.

4Yâwɛɛ ŋɔnûai maa mɛ̂ni kpanaŋɔ̂i ma. A gɛ̀ diai dí maa yeŋ̂ɔi, dí díkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále.

5Káai a ǹaa-laa-ƀelai, ka ǹáa maa té ŋɔfólo-laai mɛ̂ni ma. Ka wule tóo ma a koi-nɛ̃ɛ pere é síɣe ɣele-wûlii ma é tóo ɣele-wâla ma.

6Ka laa maa tɛ̂ wule-ŋa too ma ɣelêi pere. Ka káƀoa sɔkpɔ-ŋai síɣe

7ká ǹɔii ŋuŋ-ŋai yée mɛi ɣále ká díkula maa ké,

8ká díkâloŋ-ŋai da dínûa láa túɛ-ƀelai tóo yɔlɛ-ŋa ŋá.

9Ká ǹɔii ŋuŋ-ŋai kula maa ké yɛ̂ɛ berei Ɣâla è m̀o lai. Káai a ǹaa-laa-ƀelai, ŋ̀uŋ ma ƀôi ŋí káa kámɛni ma. Ka Yâwɛɛ láa maa té!

Wule-woo-ŋa 150

Ka Yâwɛɛ láa maa té.

1Ka Yâwɛɛ láa maa té. Ka Ɣâla láa maa té Ŋɔpɛ́rɛi Kɛ́tɛi mu. Ka ǹáa maa té ŋ̀elei su ŋɔwála-wala-laai mɛni ma.

2Ka ǹáa maa té m̀ɛni kpaya-kpayai a gɛ̂i m̀ɛni ma. Ka ǹáa maa té ŋɔkɛ́tɛ-laa kpɛɛ́ pôlui mɛ̂ni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

[3]Ka ǹáa maa tɛ́ a túru-woo, kɔnîŋ, da ƀɔɔ-woo.

[4]Ka ǹáa maa tɛ́ a gbuŋ-gbuŋ woo, ká mǻla. Ka ǹáa maa tɛ́ a kɔnîŋ da ƀɔɔ-woo-ŋa.

[5]Ka ǹáa maa tɛ́ a nyɛ̃ŋ nyɛŋ-woo. Ka ǹáa maa tɛ́ a nyɛ̃ŋ yɛŋ-woo tɛɛ́ ɣelêi.

[6]Fúlu-sãa kélee, ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́! Ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Táre-woo-ŋa

Táre-woo-ŋa 1

Berei Táre-woo-ŋa lɛ̂lɛɛi lai

1Deeƀé ǹóŋ Saloma nyii kɛ̀ a Eezuɛ kaloŋ, dáre-woo-ŋai ká ŋí è mòi.

2M̀ɛni-ŋûŋ-ŋai dáre-woo-ŋai ŋí sui ƀa dí kpɔŋ-maa tɛɛ núu pɔ́ a gɛɛ é táre kɔ́lɔŋ, teniŋ-tɔɔ da ŋ̀óo su-siŋɔɔ-ŋai dísu-kulai.

3Dáre-woo-ŋai ŋí da pâi táre lɛ̂i yâ, teniŋ ƀô-laa, tɔ̃yâ-tua kɛ́ɛ da núu kélee mɛni siɣeɛ a bɔriɛɛ.

4Da pâi táre lɛ̂i ǹûai dîa dítarei láa fɛ́ɛ nii, dí gɛ́ ǹyáŋkpa-ŋai dí mɛni ŋá-kaa, dí kɛ́ pɔ̀ri mɛni kpɛtɛɛ kɛ̂i díkpîŋ mɛni ma.

5Tɔɔ dáre-nuui máŋ é ŋ̀óli tɔɔ dîa a gɛɛ ŋɔtárei su é kɛ́tɛ. Tɔɔ zɛŋ-kɔlɔŋ-nuui é dília-wooi síɣe,

6a gɛɛ dí dáre-woo-ŋai ŋá káa da m̀ɛni-kɔɔŋ maa-ŋai, é pɛ́lɛ dáre-ƀelai woo-ŋai dîa da dí-kuleŋ-kêe-woo-ŋai.

Ǹia-wooi gáa ǹyáŋkpa-ŋai mɛni ma

7Ǹúui ŋ̀wɛ̂lii é tárei, fɛ̂ɛ é yao Ɣâla Yâwɛɛ ma a maa-ŋuŋ, kɛ́lɛ ǹûai dífa mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi da táre da lia-woo maa mɛ̂ni sìɣe nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

8Ńoŋ, íwoli tɔ́ɔ ínâŋ ŋɔsɛŋ-lɛɛi ma. Ífe ílee ŋɔlia-wooi pîli

9kpɛ́ni fêi, dísɛŋ-lɛɛi a pâi ítûa-perei kɛ̂i é lɛ́lɛ yɛ̂ɛ berei núu ŋûa ƀɔrɔ da kɔŋ-ma-kɔyɛŋ da maa ɣîri la a ǹɛ́lɛɛi.

10Ńoŋ, à kɛ̀ sɔnyɔ̂ŋ-ƀela da díyee làa yâ, ífe fàa ma.

11À kɛ̀ da mò dîyɛɛ, “Pá kwáa lí kú núu kɔ́ri kú bàa. Kwaa kúloo kwaa núu sóŋ nyii vé mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ níi.

12Berei máŋ díkaa la ɣele ma díkɔlɔi ponoɔɔi, kwaa dí páa kú nia dímɛni ma.

13Kwa pâi tɔɔ-sãa sii támaa sɔlɔ ƀôi, kú kúpɛrɛ-ŋai láa fɛ̀ɛ a dia.

14Pá kú kɛ́ zu tɔnɔɔ, sɛŋ kélee kwa ŋùmai, kwa pâi íwɔ̂i tɛɛ̂i.”

15Ńoŋ, ífe lɛ̂ɛ núu kɛ́ɛ-ŋai tí pôlu. Ímaa kula dîa.

16Díkpɛtɛɛ̂i mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-mɛni ma. Díkɔɔ maa félaai a gɛɛ dí núu páa.

17Ve lɛ́lɛɛ-ni í ƀáre tɛ́ ŋɔni ŋɛ́i ƀa ŋ̀wɛ̂lii í gulai.

18Kpɛ́ni fei núu kɛ́ɛ-ŋai tí da ƀáre tɛ̀ díkpîŋ mɛni ma, ǹyaŋ m̀aa ƀârei tí ƀé pâi dífulu-laai su karâi.

19Ǹúui a sɛŋ kɔ̂ri ŋwana-lɔ̂ɔ-pere sui, a ŋɔfúlu-laai su kàra.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Táre káa yɛ̂ɛ núu nyii a nûa tòlii

20Ka káwoli tɔɔ. Táre káa yɛ̂ɛ núu nyii tóli ƀôi berei ma da ǹɔ́ɔ-kpalaŋ-ŋai ŋái.

21A tóli ƀôi a ŋ̀óo su kɛ́tɛ daa-leei ŋɔsiɣãŋ-ŋai lá da ƀɛ́i kélee nûa da díŋa tɛ̀ naa gîe ma ǹyɛɛi,

22"Káai káfa mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi, ka pâi lɛ̂ɛi m̀ɛnii ŋí su a tãi ɣɛɛlu? Káai a ŋ̀ɛ́lɛ-maa-ƀelai, lé-tãi ƀé ka pâi kperâi la kánîa-kɛɛ ma ɣɛlɛ-maa kɛ́ɛ sui? Káai táre fé káŋuŋ sui, káfe pâi wɔ́lɔ mɛni maa kɔ̂rii?

23À kɛ̀ kà káwolii tɔ̀ɔ ŋália-wooi ma, gɛ̀ ní ŋa pâi ŋámɔ̂leŋ ŋɔtárei kélee tɛɛ̂i kápɔ, ŋa ŋɔ́nɔ ŋ́oo-ŋai su-kulâi lɛ́ kâa.

24Tãi ŋá wɔ́lɔ ƀɛlɛ tôli ƀò la a káa a gɛɛ ká pái, káfe káwoli tɔɔ ni. Tãi ŋá wɔ́lɔ ńyee sà̰a lai, káfe ǹaa káa ni.

25Ka wɔ́lɔ ŋália-woo-ŋai kélee pìli, ka ŋásɛŋ-lɛɛ-ŋai síɣe nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

26M̀ɛni ma, tãi mɛni kpɔ̂lu a kûla la kâai, ńyãa máŋ ŋa pâi ɣɛ́lɛ-maa kulâi kákponôi. Tãi mɛni maa pɔlɔ-pɔlɔ a kûla la kâai, ŋa pâi ɣɛ̂lɛi kâa.

27Tãi màa yâo mɛni-ŋa da pâi pâi la kápɔ yɛ̂ɛ tuna kpînii, da mɛni kpânaŋ-ŋa yɛ̂ɛ fãa kɛ́tɛi, tãi ka pâi mɔ̃lɛ̂i la mɛni-sôli sui,

28m̀aa tãi tí ƀé ka pâi táre maa mare-kɛɛ kɛ̂i la, kɛ́lɛ fé pâi káwoo su toôi. Ka pâi ŋ̀gɔ̂rii kwaa kélee mà, kɛ́lɛ káfe pâi ŋ̀gâai.

29Ká táre kpɔ̀ara káfe gbɛtɛ ní kákili ŋá a gɛɛ ká yáo Ɣâla Yâwɛɛ ma.

30Káfe ŋália-wooi siɣe ní, ká káŋɛi nàɣiŋ ŋáteniŋ-tɔɔ-woo-ŋai mɛi.

31M̀ɛni ma zɛŋ ka zii, ka pâi m̀á kulâi, ǹyaŋ kákpɔɔi kɛ́-mɛni-ŋai tí ƀé pâi kákɛ̂i ká kɔ́lɛ.

32Diai dífa mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi, da pâi saâi kpɛ́ni fêi, da dípôlu tɔ̀ɔ táre ma. Diai dífa mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi, dítûa-perei ƀé pâi dísu karâi.

33Kɛ́lɛ núui a ŋ̀óli tɔ̀ɔ m̀́âi, lii-see a pâi kɛ̂i ǹyêei. Lii-sɛlɛŋ fé pâi kɛ̂i ma da yao."

Táre-woo-ŋa 2

Zɛŋ núu a zɔlɔ ƀô táre sui

1Ńoŋ, zɛŋ ŋa nɛ̀ yâi, gɛ́. Ífe wɔ́lɔ nìa m̀ɛni-ŋai dîa ŋá mò yâ a gɛɛ í gɛi.

2Íwoli tɔ́ɔ dáre-woo-ŋai dîa. Kɔ́ í díŋa káa.

3Ɣâla kpera fé a gɛɛ é kili-ŋa pônо tɛɛ ípɔ da mɛni-ŋa káa.

4Góri a gbanaŋɔɔ yɛ̂ɛ berei nûa da káne kɔ̀ri lai, kpaa máŋ yɛ̂ɛ diai da tɔɔ-sãa sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ kɔ̀ri la nyii gáa loo-perei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5À kɛ̀ ƀà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ƀa pâi Ɣâla Yâwɛɛ ŋɔyao-maai ŋá kâai, í ŋɔ́nɔ táre m̀aa mɛ̂ni su.

6Ɣâla Yâwɛɛ ƀa táre tɛ̀ɛ. Ǹyaa ƀé sɛŋ kɔ́lɔŋɔɔ da mɛni ŋá-kaa a kûla ǹyêei.

7A kpɔŋ diai dîa dítûa-pere sãai, gɛ́ dɔ̃yâ-ƀelai maa kɔ̃ɔ.

8A diai mɛi kâa da tûa sãa kɛ̀ a nûa da kpɛ́nii, gɛ́ diai mɛi kâa da díkpîŋ tɛ̀ɛ bɔ́i.

9Ƀà íwoli tɔ̀ɔ ḿâ, gɛ̀ ní ƀa pâi táre kɔ́lɔnîi, teniŋ ƀô-laa, tɔ̃yâ-tua kɛ́ɛ da núu kélee mɛni siɣeɛ a bɔriɛɛ.

10Táre a pâi kɛ̂i íŋuŋ su, mɛni ŋá-kaa é lii-nɛ̃ɛ tɛɛ ípɔ.

11Í mɛni kpɛtɛɛi lɛ́lɛɛi a pâi ímɛi kâai, mɛni ŋá-kaa é ímaa kɔ̃ɔ.

12Táre a pâi íkulâi mɛni nyɔ́mɔɔ maa pere su da ǹúu pɛlɛ-ƀelai dínuu pɛlɛ-woo-ŋai.

13Ǹûai ŋí dí gwaa-ponoɔi ŋɔpere-sãai lɛ̀ɛ, dí gbínii ŋɔperei síɣe sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ mɛni ma.

14Ǹûai ŋí da lii-nɛ̃ɛ kùla mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ su da wôya-tua kɛ́ɛ.

15Dítûa-pere fé sa̋a ní. Da tûa a wôya-pere.

16Táre a pâi íkulâi núu da kpɛ́ni ŋɔnɛnî yêei, nyii a kɔ̂ a gɛɛ é ǹyée láa yâ a la-nɛ̃ɛ-maa wooi,

17nyii a bôlu tɔ̀ɔ ŋɔsurɔ̂ŋ ma, é nia ŋɔkono-tee-wooi ma è gɛ̀ Ɣâla ŋɛ́i-tuɛi.

18À kɛ̀ ƀà lɔ̀ ŋɔpɛ́rɛi mu, gɛ̀ ní íkaa saa kɔ̂rii. À kɛ̀ ƀà lì naa, gɛ̀ ní ƀa saa táa pere siɣe.

19Diai kélee da ǹaa kaai, dífa pà pôlu. Dífe pâi wɔ́lɔ pâi pôlu fúlu-laa ŋɔperei ma.

20Ya pìlaŋ táre pôlu, a pâi gêi ílɛɛ dɔ̃yâ-ƀelai díperei ma, í sía a pere sa̋a.

21Kpɛ́ni fêi, ǹɔii a pâi kɛ̂i a ǹúu sãa-ŋai pɔ́ɔ, dɔ̃yâ-ƀelai dí sée naa.

22Kɛ́lɛ Ɣâla a pâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai kpɛ̂i ǹɔii ma, é zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai kúla yɛ̂ɛ kala.

Táre-woo-ŋa 3

Ǹia-wooi gáa ǹyáŋkpa-ŋai mɛni mai

1Ńoŋ, ífe nìa ŋásɛŋ-lɛɛi ma. Ŋátɔ̂ŋ-ŋai dí lɛ́ɛ íkili ŋá í dímɛi káa.

2Da pâi fúlu-laa su kôyaa tɛɛ̂i ípɔ da lii-see.

3Ífe nɛ̀ɛ naa wɛli-kɛ-maa da sa̋a-laa dí kúla íyêei. Dí tóo íkɔŋ ma, í dípɔ̃yɛ ílii su.

4Ƀà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ƀa pâi ƀaa-kɛ-maa da láa-maa-tɛ sɔlɔ ƀôi Ɣâla yêei da núu-kpune.

5Láa a Ɣâla Yâwɛɛ a ílii kélee. Ífe làa a íkpîŋ tare.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Tɔɔ Ɣâla Yâwɛɛ é íteniŋ tɔ́ɔ íkɛ-mɛni kélee su. A pâi pere sa̋a lêi yâ.

7Ífe íkpîŋ sìɣe a táre-nuu. Yao Ɣâla Yâwɛɛ ma, í ípôlu tɔɔ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ ma.

8À kɛ̀ ƀà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ sále lɛ́lɛɛ é ípala-ŋai ƀálo da íkao-soli-ŋai.

9Ƀaa-kɛ-maa tɛ́ɛ Ɣâla Yâwɛɛ pɔ́ a sama-sɛŋ é kúla íkɔ̃liŋ da ísi-sɛŋ-ƀai maa-ŋuŋ kélee su.

10Gɛ̀ ní íkêre-ŋai láa a pâi fɛ̂ɛi a mii-sãa, íŋwa̋ai-pui kɛ́-sãai kélee láa é fɛ́ɛ gɛ́ yèŋ la.

11Ńoŋ, ífe íŋɛi nàɣiŋ Ɣâla Yâwɛɛ ŋɔtɔŋ-kpɛ-maai mɛi, kpaa máŋ ífii é kpɛ̀ɛ à kɛ̀ à tɔ̂ŋ kpɛ̀ yâ.

12Kpɛ́ni fêi ǹúui Ɣâla Yâwɛɛ è ŋ̀wɛli nii, ǹyaa ƀé a tɔ̂ŋ kpɛ̀ ma, yɛ̂ɛ berei nàŋ-nuu a tɔ̂ŋ kpɛ̀ la ǹóŋ ma nyii è ŋ̀wɛli-nii.

13Líi-nɛ̃ɛ káa ǹúui ma a táre sɔlɔ ƀô, da ǹúui a mɛni ŋá kàai.

14Kpɛ́ni fêi, vela-fei núu a zɔlɔ ƀô táre sui, ǹɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ vela-fei ma núu a gùla káne sui. M̀ɛni kpanaŋɔ̂i yâ é tɛ́ɛ gôo ma.

15Zɔ̃ɔ kpanaŋɔ̂i é tɛ́ɛ kɔni-ŋaa sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ ma. Ǹyaŋ ífa pɔ̂ri gɔ̂nii sɛŋ da kélee ma nyii ŋ̀wɛ́li káa yâi.

16Táre a fúlu-laa su kôyaa tɛ̀ɛ núu pɔ́ a ǹáa mii-yee. Gɛ́ tɔɔ-laa da ƀaa-kɛ-maa tɛ̀ɛ núu pɔ́ a gɔɔ-yee.

17Mɛni lɛ́lɛɛ káa dûa-pere kélee su, ŋɔpere-ŋai kélee kɛ́ ƀò a lii-see pere.

18Táre a fúlu-laa tɛ̀ɛ diai pɔ́ da kânaŋ mai. Diai da zòŋ a gbanaŋɔɔi, dílii a pâi nɛ̃ɛ̂i.

19Ɣâla Yâwɛɛ è ǹɔii kpɛ̂tɛ a táre. È ŋelei kpɛ̂tɛ a ŋɔmɛni ŋá-kaai.

20Ŋɔtárei ƀé gɛ̀ ǹɔii lá é ƀó a gɛɛ yá é kúla naa, ŋ̀ele-kɔlɔŋ é tuna pú ǹɔii ma.

21Ńoŋ, táre da mɛni ŋá-kaa sóŋ a gbanaŋɔɔ. Ífe nɛ̀ɛ naa dí kúla íŋɛi-tuɛ.

22Da pâi kɛ̂i a fúlu-laa ímɔ̂leŋ mɛni ma, dí íkɛ-ɣeniɛi kɛ́ a ǹɛ́lɛɛ.

23Gɛ̀ ní ŋuŋ maa ƀô a pâi kɛ̂i íyêei ísia-perei su, ífe pâi íkɔɔ tuâi sɛŋ da ma.

24Ƀà lì lâai, ífe pâi yaôi, ƀa pâi nyiî a ǹɛ́lɛɛ.

25Ífe yào a gɛɛ mɛni kpɔ̂lu a pâi kulâi yâ ítêi-pere, kpaa máŋ í yao m̀ɛni kpɔ̂lui mâ a lâa ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dîai.

26Ɣâla Yâwɛɛ a pâi ímaa kɔ̃ɔ̂i. Vé pâi ǹɛɛ̂i naa í píli mɛni kpɔ̂lu su.

27Ífe kpèra kpɔŋ-mâ tɛɛ̂i diai pɔ́ maa nɛ̃ɛ̂i í dɛɛ dípɔi.

28À kɛ̀ íkɔlɛ ma-nuui à pà ípɔ kpɔŋ-mâ mɛni ma, maa-sɛŋ à kɛ̀ íyêei, ífe kɛ̀ ma lí í pá tínaa zɛŋ ƀa ŋ̀wɛ̂lii ŋa pâi dɛɛ̂i ípɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Ífe mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ íkili ŋá íkɔlɛ-ma-nuui mɛ̂ni ma, kpɛ́ni-fei díkaa a íkɔlɛ ma-ƁɛIa, dí láa a yá.

30Ífe laa-saa pɛ̀lɛ íkɔlɛ ma-nuui ma kpɛ́ni-kpɛni nyii vé mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ ní a yai.

31Ífe tólo kùla wôya-nuu ma ŋɔtɔɔ-sãai mɛ̂ni ma kpaa máŋ í pîlaŋ dûa-perei pôlu,

32kpɛ́ni fêi, mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ƁɛIa ƁɛIɛ kpɛɛ̂i Ɣâla Yâwɛɛ koi, kɛ́lɛ gáa a teniŋ ƁôƁɛIa da tõyâ-ƁɛIa dí wɛli kɛ́-maa-nuu.

33Ɣâla Yâwɛɛ ŋɔnáɣaŋ káa ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui ŋɔpɛ́rɛi ma, kɛ́lɛ ŋɔlûwai káa tõyâ-nuu ŋɔpɛ́rɛi ma.

34DɔɔÎi ǹyoŋka-ƁɛIai dîa, gɛ́ lûwa tòo m̀aa-yeŋ-ƁɛIai dîa.

35Dáre-nuui a pâi ƁaaIa-kɛ-maa sɔlɔ ƁôÎi, kɛ́lɛ ǹúui va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi a pâi ŋumɛ̂i.

Táre-woo-ŋa 4

M̀ɛni lɛ́lɛɛi a kûla táre sui

1Óo, ńônii, ka kánâŋ ŋɔsɛŋ-lɛ-wooi mɛ́ni, ka káwoli tɔ́ɔ mà a gɛɛ ká táre sɔlɔ ƁóÎi.

2Zɛŋ ŋa ǹɛ̂i kâai, gáa a sɛŋ-lɛɛ lɛ́lɛɛ. Káfe káyee kùla mù.

3Tãi ŋá kɛ̀ nɔ́ la a surɔ̂ŋ-loo tɔnɔ ńâŋ da ńee yêei,

4ńâŋ è sɛŋ lɛ̀ ḿâ ǹyɛɛi, “Ǹóo-ŋai ŋí lâai kɛ́ a gbanaŋɔɔ ílii su. Ŋátɔ̂ŋ-ŋai dí lɛ́ɛ íkili ŋá a gɛɛ í lɛ́ɛ a ífulu.

5Táre kɔ́ri da mɛni ŋá-kaa. Ífe nìa dîa da ŋásɛŋ-lɛɛi.

6Ífe kùla táre pôlu. A pâi ímɛi kâai. Ǹwɛ́li, a pâi ímaa kɔ̃ɔ̂i.

7Táre káa a sɛŋ maa mɛ̂ni kpanaŋɔɔ ŋánaa. M̀ɛni ma, mɛni tɔ̂nɔi maa-nɛ̃ɛi í gɛ́i, ǹyaa ƁaIa mɛni ŋá káa é kɛ́ íyêei.

8ƁaIa táre ƁâaIa sìɣe, a pâi ílaa maa tɛ̂i. Ɓà kpùlɔŋ mà, gɛ̀ ní a pâi ƁaaIa-kɛ-maa tɛɛ̂i ípɔ.

9A pâi íŋuŋ maa ɣirîi a káraŋ lɛ́lɛɛ, é kâloŋ-ƁɔrɔIa lɛ́lɛɛ see íŋûa.”

10Ńoŋ, íwoli tɔ́ɔ ḿâ, í ŋ́oo-ŋai ŋí síɣe. ƁaIa gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ífulu-laai su a pâi kôyaai.

11Ŋa táre maa-pere lɛ́ yâ. Ŋa íteniŋ tɔ́ɔ bere sãai ma.

12ƁaIa mɛni kpɛtɛɛ da kélee kɛ̀, ŋ̀aa sèe a pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ. ƁaIa kɛ̀ siâi, íperêi a pâi kɛ̂i a bonoɔɔ.

13Ŋásɛŋ-lɛɛi sóŋ a gbanaŋɔɔ. Ífe tèe ma. Ǹâai kɛ́, kpɛ́ni fêi, gáa a ífulu-laai.

14Ífé sìa ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƁɛIai dí-perei ma. Ífe pìlaŋ zɔnyɔ̂ŋ-ƁɛIai tûa-perei pôlu.

15Siɣe nàa-pere, ífe lì naa. Ǹaa maa láa í lí,

© 2014 Bible Society in Liberia.

16kpɛ́ni fêi, ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dífa nyîi, fɛ̂ɛ dí mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́. Nyii fa pâ díŋɛi fɛ̂ɛ
dí ŋwana-lɔ̂ɔ kɛ́ a núu.

17Gbóloi da mìi, da zɔlɔ ƀô ŋwana-lɔ̂ɔ kɛ́ɛ su. Ŋwãai da gbèlei, da zɔlɔ ƀó wôya-
pere su.

18Kɛ́lɛ dɔ̃yâ-ƀelai díperei káa yɛ̂ɛ fólo-nɛnɛŋ. A lɛ̂ɛ fôloi é lɛ́ɛ la zu vólo su é kɛ́tɛ.

19 Ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai díperei káa yɛ̂ɛ kpíni kɛ́tɛ. Dífa zɛŋ kâa da kâreŋ lai.

20Ńoŋ, íwoli tɔ́ɔ ŋ́oo ma, í ŋ̀á káa a ǹɛ́lɛɛ.

21Dífe kula íwôlii. Dílâai kɛ́ ílii su,

22kpɛ́ni fêi, gáa a fúlu-laa ǹúui mɛni ma a ŋ̀á kaai, gɛ́ gɔlɔ̂i pòno.

23Íkili-ŋa sîai mɛi káa a ǹɛ́lɛɛ mɛni sîi kélee su, kpɛ́ni fêi, nàa ƀé ífulu-laai a kûla
naa.

24Ímaa kúla wôya lono ma, ífe nɛ̀ɛ naa kíri-lono é kúla íla.

25Íŋɛi é kɛ́ ítuɛ-pere a gɛɛ í ƀɛ́i káa ya ƀɔ́rɔni naai. Ífe ípɛrɛ ma kàa.

26Íkɔɔ pîlanii káa a ǹɛ́lɛɛ a gɛɛ ísia-pere é kɛ́ a zã̂a.

27Ífe tìnaŋ ílaa-mii yee mɛi-pere kpaa íkɔɔ-yee mɛi pere. Íyee kúla mɛni nyɔ́mɔɔ
kɛ́ɛ su.

Táre-woo-ŋa 5

Ǹia-wooi bîlaŋɔɔi wulu-wulu-kɛɛ mai

1Ńoŋ, ŋátare wooi mɛ́ni, í íwoli tɔ́ɔ ŋásɛŋ-lɛɛi ma,

2a gɛɛ íkili ŋá sîai é kɛ́ a zãa, ílono-wooi é ítarei lɛ́.

3Núu da kpɛ́ni ŋɔnɛnî lá-gbɔ nɛ̃ɛ̂i yɛ̂ɛ kɔ̃́iŋ-wulɔ, ǹóno-woo kɔlɔ saa ma yɛ̂ɛ núu
ƀé wúlɔ kpelêi.

4Kɛ́lɛ gbɛɛ-ŋai a kɛ̂ a ŋ̀wánaa yɛ̂ɛ ŋ̀ale-maa, ŋ̀á liɛɛ yɛ̂ɛ ƀóa-sɔ̂kpɔ nyii ŋ̀á káa
gwaa veerɛ mai.

5Gɔ́ɔ a lî a yâ saa wôlo la, zia-perei é lí a yá saa táa.

6Va kânaŋ fúlu-laa ŋɔpere ma, a lâŋ, ǹyaŋ va kɛ̂ a m̀ɛnii kɔ́lɔŋɔɔ a kɛ̂i.

7Óo ńoŋ, íwoli tɔ́ɔ m̀â, ífe nìa ŋ́oo-ŋai dîa.

8Ímaa kula nɛnîi tí ma a zu kôyaa, ífe lɛ̀ɣɛ ŋɔpɛ́rɛi gbôŋ ma.

9Ƀà wàla gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ƀaa-kɛ-maa fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i yâ, ǹyaŋ gɛ̀ ní ƀa ífulu-laai tɛ́ɛ diai
pɔ́ malôŋ-kaa fé díyêei.

10Ŋɔ̃ya-ŋa da pâi dínîa kɛ̂i a íkɔ̃liŋ, ǹyaŋ zɛŋ kélee ƀa tíi kɛ́ mɛni mai a pâi kɛ̂i a
núu da kpɛ́ni-ŋa pɔ́ɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Gbɛɛ-ŋai, tãi íkpono da ífulu-laai da pâi kɛ̂i karâi lai, ya pâi kɛ̂i nyîɣɛi.

12Ɓa pâi kɛ̂i môi yɛ̂ɛi, “Ŋ́gula maa kɛ́ɛ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ mɛni ma ɓɛlɛ fé ŋ́goi. Lé mɛni ɓé fé núu da kpɛ́ni ŋɔteniŋ tɔɔ-wooi siɣe ní lai?

13Fé ŋ́oli tɔɔ ní ŋásɛŋ-lɛ-ɓelai wóo ma. Fé dília-woo-ŋai siɣe ní.

14Ŋâa nâa ŋ́fulu-laai su kara. Ŋâa nâa kɛ́ a ɓaa kula maa-nuu núu kélee ŋɛ́i.”

15Íkpɔɔi nɛnî̀i maa mɛ̂ni é ílii láa. Íwɛli kɛ́-maai é kɛ́ nɔ́ ǹyaa tɔ̂nɔ mɛni ma.

16Ífe kɛ̀ yɛ̂ɛ ya lêe nyii nɛnî sii kélee a pɔ̂ri da kpelei.

17Maa nɛ̃ɛ̂i é kɛ́ naa ínɛnî̀i yá tɔ̂nɔ m̀ɛni, ífe kɛ̀ naa ŋ̃ɔ̃ya-ŋai mɛni ma.

18Tɔɔ ínɛnî̀i é kɛ́ a lûwa ímɛni ma. Lii-nɛ̃ɛ kula ínɛnî̀i mɛni ma nyii í gùla a ínaɣa tãi.

19Ínɛnî̀i lɛ̂lɛɛi yɛ̂ɛ pîlaŋ sua, zia-pere lɛ́lɛɛ yɛ̂ɛ lóma a kɛ̀ siâi. Ǹɛɛ naa ŋɔwɛli-kɛ-maai é ílii láa a tãi kélee, é íkɛ í kánaŋ nɔ́ ŋɔwɛli-kɛ-maai ma.

20Ń́oŋ, lé-mɛni ɓé núu da kpɛ́ni ŋɔnɛnî maa mɛ̂ni a ílii sóŋ lai, íkɛ ílii-laa mɛni kɔ̀ri la ǹyɛ̂ei?

21Ɣâla Yâwɛɛ a ítûa-pere kélee maa kpɛɛ̂i, gɛ́ ísia-pere kélee maa kpɛ̂ɛ.

22Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔsɔnyɔ̂ŋ káa yɛ̂ɛ ɓáre. A kɔ̂ a gbîŋ ɓare.

23A pâi saâi, kpɛ́ni fêi, va gbîŋ mɛi kâa. Ŋɔɓoo tûa-perei ɓé pâi ŋuŋ la pilî̀i.

Táre-woo-ŋa 6

Ífe íkono tèe núu da kpɛ́ni ŋɔkpa kpɛɛ mɛ̂ni ma

1Ń́oŋ, ya tá íkono tée a gɛɛ í tɔ́ɔ núu da ŋɔkpa mɛni láa túɛ?

2Íwooi tí è tòo yâ?

3À kɛ̀ è kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ya kɛ́ gba-namui tí ŋɔwála-wala-laai mu. Gɛ̀ ní m̀ɛnii nɔ́ ya pɔ̂ri gɛ̂i nya ɓa, í kî̀rɛ siɣe kpɔ́ a ŋánaa í lí í tóo gɔ́ɔ mu a malôŋ-pere í gbera fé.

4Gɛ́ tí a maa félaa ílɛɛ pâi liî lâai, kpaa máŋ íŋɛi-gɔlɔŋ é wuyɛ.

5Íkpîŋ kula m̀ɛnii ŋí su yɛ̂ɛ pîlaŋ sua a kùla ǹɔɔ kɛ̂lɛ-nuui ŋɔɓárei ŋá, kpaa máŋ yɛ̂ɛ ŋɔni a kùla zoŋ-nuu yɛ̂ei.

6Óo nyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuu, lí í tíi kɛ́-pere maa kɔ́ri yɛ̂ɛ berei pumu-ŋa da tíi kɛ̀ lai a gɛɛ í táre.

7Berei máŋ kâloŋ kpaa dí láa túɛ-nuu fé la ma nyii a gɛ̀ dí tíi kɛ́i,

8kɛ́lɛ da dí mii-sãai kélee ŋáa tɛ̀ ma a fólo-laa-ɓo-tãi díkɛ sama-ya maa kpɛ̂ŋ.

9Óo nyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuu, ɓa pâi wɔ́lɔ kɛ̂i nɔ́ lâani íkɛ nyii? Lé tãi ɓé ya pâi íŋɛi lá ɓôi la í ímu siɣei?

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Ǹyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuui a mò ǹyɛɛi, “Ŋa pâi nyîi a guro, ŋá ḿvii tɔ́ɔ a guro ŋá ńyee kpulɔ̂ŋ ḿâ ŋá láa.”

11Gɔ́lɔŋ a gɛɛ tãi íkaa nyîi lai, kôlo-laa a pâi pâi ípɔ yêɛ ŋúma-nuu, zãâi ǹɛ̂lɛɛi íkɛ-ɣeniɛi ké mɛni mai a pâi kulâi íyêei yêɛ sɛŋ kula yêei ké-nuu a gùla íyêei.

12Gáa a núu kpɛ́ni-kpɛni da ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu nyii gáa a wôya la-nɛ̃ɛ-maa lôno-kɛ-nuui.

13Ŋɔwôya mɛni kɛ́ɛ su, a ŋ̀ɛ́i-gbana tòo, gɛ́ worê-woo tɛ̀ɛ a gɔɔ-pîlaŋ-tiŋ, gɛ́ ŋɛi-kɛ-maa kɛ̀ a ǹyée gbua.

14Gáa a koi nyɔ̂ŋ-nuu. A wôya-mɛni kpɛ̀tɛ gíli ŋá, gɛ́ laa-saa tèe a tãi kélee.

15Ǹmɛni ma, mɛni kpɔ̂lu a pâi kulâi ma a maa félaa, zu é kara, kɛ̂i fa kɛ̂ ma.

Ǹmɛni lɔ́ɔlu mɛi-feerɛi nyii Ɣâla Yâwɛɛ fé ŋ̀wɛ̂li-nii

16Mɛni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káa naa Ɣâla Yâwɛɛ a díkpɔara, vé wɛli ní a dia:

17Su mɛni kɛ̂tɛ, lɛ́ɛ kɛ́ɛ, núui zɔŋ fé mai paá,

18kíri-mɛni kpɛtɛɛ, núu kɔ́ɔ maa félaa a gɛɛ é mɛni nyɔ́mɔɔ ké,

19wôya-sere-faa kɛ́ɛ a núu láa, da káa-laa ŋɔŋ sɔ̂ɔ gîe-ma mɛni.

Ǹia-wooi bîlaŋɔɔi wulu-wulu-kɛɛ mai

20Ńoŋ, ínâŋ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa, ífe nìa ílee ŋɔsɛŋ-lɛɛi ma.

21Dípɔ̃yɛ íkili ŋá, í doo íkɔŋ ma.

22Da pâi ítenіŋ tɔ̂i ƀɛ́i kélee ƀa lî naai. Ɓà kɛ̀ láa-ni da pâi ímɛi kâai. Ɓà ímu sìɣe da pâi kɛ̂i ília-woo ƀôi.

23Kpɛ́ni fêi, dɔ̂ŋ ŋí káa yêɛ laŋpo, ŋɔsɛŋ-lɛɛi ké ƀò a kwaa ponoɔɔ, ǹyaŋ dí tɔŋ kpɛ́-maai da dítenіŋ tɔ̂i a vúlu-laa perei lɛ̀ yâ.

24Íkaa-ƀelai dí lia-wooi a pâi ímaa kɔ̃ɔ̂i wulu-wulu ké-nɛni yêei, da núu da kpɛ́ni ŋɔnɛnî ŋɔyee-laa maa-wooi.

25Ífe nɛ̀ɛ naa ǹɛ́lɛ-pere é ípili yee-laa-maa su, kpaa máŋ ŋɔŋɛ́i-gbana too-pere é ísoŋ.

26Kpɛ́ni fêi wulu-wulu ké-nɛni ŋɔfela-fei káa nɔ́ a kpólo kpua sɔ̃ɔ. Kɛ́lɛ ya lɔ̀ pɔ̂rɔŋ a núu da kpɛ́ni ŋɔnɛnî, gáa a íkpîŋ ŋuŋ lá-piliɛɛ.

27Núu à ŋɔŋ siɣe geŋe lá, vé pâi ŋɔseɣei kêrenii?

28Kpaa máŋ núu a pɔ̂ri siâi ŋɔŋ teŋã mɛi, vá gèreŋ gɔ́ɔ ŋá?

29Bere nɔ́ ƀé gáa la a ǹúui a pêle kɛ̀ a ŋɔkɔlɛ-ma-nuui ŋɔnɛnîi. Ǹúui kélee a lɛ̂ɣɛ mai, a pâi tɔŋ-kpɛ-maa sɔlɔ ƀôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Ífe ɓâa kùla ŋúma-nuu ma, à kɛ̀ puru a gɛ̀ é ŋúma kɛ́.

31Kɛ́lɛ à kɛ̀ da zòŋ ŋúma kɛ̂i, a pâi vela-fei kɛ̂i lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. À kɛ̀ kpîŋ gáa a sɛŋ dí ŋɔpɛ́rɛi mu-sãai kélee kɔ́lɛ a gɛɛ zɛŋ è ŋumai dí vela fɛ̂i kɛ́, da pâi gɛ̂i tí.

32Núui a wulu-wulu kɛ̀ a núu da kpɛ́ni ŋɔnɛnî̀i, gáa a ɓoo nûu. Ǹúui a gɛ̀ tíi, a gbîŋ ŋuŋ-la pìli.

33À pâi lókwa sɔlɔ ɓôi da ɓaa-kula-maa. Ǹyaŋ maa ŋumɛi fé pâi wɔ́lɔ kpɛɛ̂i ma.

34Tólo a pâ a lii-ŋwana surɔ̂ŋ pɔ́. Tãi a kɛ̂ gba kulâi lai, malôŋ kâa fa ŋɔ́nɔ kɛ̀ ǹyɛ̂ei.

35Vé pâi kpera-fei-sɛŋ kélee da sonî̀i. Ǹíi fé pâi lâai à nɛ̃ɛ ma kpîŋ dí pɛ́lɛ a gɔ́ɔ a sɛŋ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ.

Táre-woo-ŋa 7

Wulu-wulu kɛ́-nɛni maa lia-woo da-ŋa

1Ńoŋ, ŋ́oo-ŋai mɛi káa. Ŋátɔ̂ŋ-ŋai dí lɛ́ɛ íkili ŋá í dímɛi káa.

2Ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa a gɛɛ í íkɛ-ɣeniɛi kɛ́. Ŋásɛŋ-lɛɛ-ŋai mɛi káa yɛ̂ɛ berei ɓa íŋɛi-gao mɛi kâa lai.

3Ŋásɛŋ-lɛɛi lɔ́ ílii su yɛ̂ɛ yée ma gbono, í dípɔ̃yɛ ílii su.

4Táre sóŋ yɛ̂ɛ ísaaɓɔlɔ-nɛnî, í mɛni-ŋa-kaa síɣe yɛ̂ɛ íkaa-yɔɔ nyii í lâai la.

5Táre da mɛni-ŋa-kaa da pâi ímaa kɔ̃ɔ̂i núu da kpɛ́ni ŋɔnɛnî̀i mɛni ma, da ŋ̀ulu-wulu kɛ́-nɛnî̀i nyii a lôno ípɔ a la-nɛ̃ɛ maa-wooi.

Ǹyáŋkpa ɓoɔɔi

6Ɣele tɔ̂nɔ da, ŋá kɛ̀ tɔ̂-ni ŋáwônai lá ŋ́gɛ banaŋ ma kàa.

7Ŋá nyáŋkpa tɔnɔ kàa m̀arâai sáma nyii táre fé kɛ́ ní ŋuŋ sui.

8Gɛ́ɛ tɛɛ̂i berei ma ɓɛ́i nɛnî tɔ̀nɔ ŋɔpɛ́rɛi è kɛ̀ naai, è berei sî̀ɣe gɛ́ lì ǹɛnî̀i ŋɔpɛ́rɛi lá.

9È kɛ̀ a ɣele-wulii tãi, tãi gbíni è kɛ̀ pɛlɛ̂i lai.

10Nya ɓe da ǹɛnî̀i dí kòyaŋ. Nɛnî̀i è kɛ̀ a maa ɣiriɛɛ yɛ̂ɛ berei wulu-wulu kɛ́-nɛnî a maa ɣî̀ri lai, gbîŋ kpɛtɛɛ, ŋɔɓárei ŋá tɛ́ɛ.

11Ǹɛnî̀i ŋí è kɛ̀ a ŋɛi kpânaŋ nɛni, ŋumɛ fa gɛ̀, va tela sèe ŋɔpɛ́rɛi lá.

12Tãi da a kâa kɛ̀ tɔ̂-ni berei ma, kpaa máŋ ǹɔ́ɔ-kpalaŋ ŋá, gɛ́ maa kpɛ̂ŋ kɛ̀ kwaa-ŋa ma bere-tãaŋ-ŋai lá.

13È ǹyée làa Ǹyaŋkpâi kɔŋ ma é ǹá-gbɔ see ma, gɛ́ lòno bɔ́ a ŋɛi-kpanaŋ-pere ǹyɛɛi,

14“Lii-see sâla kula mɛ̂ni è kɛ̀ ḿâ. Ŋa sâa ŋákono-tee-wooi ŋaa-see kɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Ǹɛni ma ŋá lì íkɔ̂rii, ŋâa nâa íkaa.

16Ŋa seɣe pɛ̂lɛ ŋágbìŋ ŋá, seɣe pɔ̃ɣɛ lɛ́lɛɛ-ŋa nyii kula Ize-lɔii sui.

17Ŋa wúru-ya da wée-paa kúŋ nɛ̃ɛ pú ŋágbìŋ ŋá.

18Pá kú lí kú láa kú kú-kî̂e-ni wɛ́li kúla é lɛ́ɛ la zu ɣele é ɓɔ́.

19Kpɛ́ni fêi, ŋásurɔ̂ŋ fé ɓɛ́. A lí sia kôyaa ma.

20È lì a sɛŋ-kao ɓɔrɔ. Vé pâi pâi pôlu é lɛ́ɛ la zu ŋ̀áloŋ é sée yée ma.”

21Ǹɛnî̂i è zurɔ̂ŋ líi pène a ŋɔla-nɛ̃ɛ-maa woo támaai.

22È lɛ̀ɛ ǹɛnî̂i pôlu a maa félaa dí kɛ́ lì vé m̀ɛnii kɔ́lɔŋ kɛ̀ pâi kɛ̂i la yɛ̂ɛ niŋa sî̂rɛ ɓé da liî la bàa mɛ̂ni ma, kpaa máŋ yɛ̂ɛ pî̂laŋ-sua a pìli ɓáre ŋá

23ɓɛ́i da pâi m̀onî̂i naa a sɔlai, gɛ́ɛ yɛ̂ɛ ŋɔni a pìli ɓáre ŋá, vé gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋuŋ lá a pâi pilî̂i.

24Ǹɛni ma, ńoŋ, íwoli tɔ́ɔ ŋ̀oo ma, í mɛnii mɛ́ni ŋa môi yâi.

25Í́fe nɛ̀ɛ naa ǹɛnî sii kɛ́ɛ tí é ílii pene. Í́fe lɛ̀ɛ ŋɔperei ma.

26Diai a dímaa mɛ̂ni pili zui, dí tâmaai. Diai da saa síɣe bôlui, núu fa pɔ̂ri dílônoi.

27Ɓà lì ŋɔpɛ́rɛi lá, gɛ̀ ní ɓa saa-taa-perei síɣe. Saa-taa-perei gbuai ká ŋí.

Táre-woo-ŋa 8

Táre ŋɔlaa maa tɛ̂i

1Kákelee ka káwoli tɔ́ɔ. Táre a tóli ɓôi. Mɛni ŋá-kaa káa tɔɔ̂-ni gɛ́ kú tòli a ɣelêi-pere.

2Gáa tɔɔ̂-ni pono ŋá ǹyée-ŋai tôŋ su, bere-ŋai kɔlɛ, bere tãɣaŋ-ŋai lá.

3Gáa tɔɔ̂-ni daa-leei ŋɔsiɣãŋ lá ɓɛ́i ǹûai da tɛ̂ɛ naa díkɛ tɛ̀ daai sui. Naa ɓé gáa naa gɛ́ tóli ɓò a ɣelêi pere ǹyɛɛi,

4“Káa ɓé ŋa kátôlii, óo nûa, ŋ̀oo káa ǹúui kélee mɛni ma.

5Káai káfa mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi, ka mɛni-ŋa-kaa maa kɔ́ri. Káai táre fé káŋuŋ sui, ka dáre wooi mɛ́ni.

6Ká káwoli tɔ́ɔ, ŋa pâi mɛni kpânaŋ ɓôi kâa. M̀ɛnii kélee ŋa pâi môi káai, zãâi.

7Tɔ̃yâ ɓé ŋa mò. Fé lɛ́ɛ-mɛni wɛ́li ní.

8M̀ɛnii kélee ŋa mòi, zãâi. Wôya-mɛni fé zu kpaa máŋ núu pɛlɛ mɛ̂ni.

9Diai da mɛni ŋá kaai, ŋ̀oo kélee su ponoɔ̂i díŋɛi. Diai dítareɛɛ, ǹɛ̂lɛɛi dímɛni ma.

10Ŋásɛŋ-lɛɛi síɣe káne pɔɔ ŋá, táre síɣe gôo lɛ́lɛɛ pɔɔ ŋá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11“Táre lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa dîa. Sɛŋ lɛ́lɛɛ kélee da fé naa ya pɔ̂ri gɔ̂ni ma.

12Ńyãa ƃa Táre. Ŋa pere sɑ̃́a kɔ́lɔŋ. Ŋá ƃɛ́i kɔ́lɔŋ mɛni kɔ́lɔŋɔɔ káa naa da mɛni ŋá-kaa a ǹɛ́lɛɛi.

13Ǹúui a yâo ɣâla Yâwɛɛ mai, a mɛni nyɔ́mɔɔ kpɔ̀ara. Ŋa yoŋka kpɔ̀ara, ŋɛi-tɛ, ŋwana-lɔ̂ɔ, da lɛ́ɛ.

14Lia-woo káa ńa da mɛni ŋá-teɛɛ a zɑ̃́a, mɛni ŋá-kaa bɛlɛ́ɛ wála-wala-laa ma.

15Ńzârai ƃé gâloŋ-ŋai da tíi kɛ̀ la. Ńzârai ƃé ǹúu láa túɛ-ƃelai da mɛni ŋá tèe la a zɑ̃́a.

16Ńyãa ƃa wála-wala-laa tɛ̀ɛ gâloŋ-ŋai pɔ́, da diai kélee díkaa a gɔmɛnɛi ŋuŋ-tuɛ-ƃelai.

17Diai ŋ́wɛlinii, ŋá díwɛli-ni, diai da ŋ́gɔ̂rii, da ŋ́gâa.

18Tɔɔ-sãa da ƃaa-kɛ-maa káa ńyêei a gɛɛ ŋá dɛɛ núu pɔ́, tɔ̃yâ-tua kɛ́ɛ, é pɛ́lɛ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ tɔɔ-sãa ma.

19Zɛŋ ƃa zɔlɔ ƃò ńyêei ǹɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ gôo lɛ́lɛɛ ma, ǹɛ́lɛɛ ŋɔ́nɔ é tɛ́ɛ káne lɛ́lɛɛ ma.

20Ŋa sîa tɔ̃yâ-laa ŋɔperei ma, ŋ́gɛ lɛ̀ɛ mɛni sãa kɛ́ɛ ŋɔperei ma.

21Ŋa tɔɔ-laa tɛ̀ɛ diai pɔ́ dí ŋ́wɛlini, ŋa dípɛrɛi láa fɛ́ɛ a tɔɔ-sãa.

22“Ɣâla Yâwɛɛ è ŋ́gbɛ̀tɛ a maa-ŋuŋ, tãi è ŋɔtíi kɔ́ɔ pìlaŋ lai.

23È ŋ́gbɛ̀tɛ a maa-ŋuŋ é lɛ́ɛ pâi ŋ̀ɛ́niɛi kpɛtɛ̂i. È ŋ́gbɛ̀tɛ é lɛ́ɛ pâi ǹɔii kpɛtɛ̂i.

24È ŋ́gbɛ̀tɛ yúo-ŋa dí lɛ́ɛ pâi kɛ̂i naa, da ǹya-tôŋ-ŋai ƃɛ́i yá a kû̀la naai.

25È ŋ́gbɛ̀tɛ é lɛ́ɛ pâi ǹyée kpaya-kpayai da ǹyée pɛlɛ-pɛlɛi kpɛtɛ̂i.

26Ɣâla è íkpɛ̀tɛ a maa-ŋuŋ é lɛ́ɛ pâi ǹɔii da ƃɛ́i ǹû̀ai da tíi kɛ naa kpɛtɛ̂i, kpaa máŋ é lɛ́ɛ pâi ǹɔii kpɛtɛ pɔ̂rɔi maa-ŋuŋ kpɛtɛ̂i.

27Tãi Ɣâla Yâwɛɛ è ŋ̀elei kpɛ̀tɛ la yúo mɛi, ŋá kɛ̀ naa.

28Tãi Ɣâla Yâwɛɛ è ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei kɛ̀ la ŋ̀elei sui, tãi è yúo ŋɔya-tôŋ-ŋai ma lá ƃò lai,

29tãi è yúo ŋɔkôya lɛ̀ la a gɛɛ vé tɛ̀ɛ naai, tãi è ǹɔii ŋɔsonôŋ-su-kɔni-ŋai pìlaŋ lai, ŋá kɛ̀ naa.

30Ŋá kɛ̀ gɔlɛ ma a ŋɔkpɔŋ maa-nuu ḿaa mɛ̂ni kɛ́ ńii làa a ɣele kélee. Ŋá kɛ̀ naa ŋ́gɛ lii nɛ̃ɛ kû̀la.

31Ŋá lii-nɛ̃ɛ kû̀la ŋ̀ɛ́niɛi mɛni ma, ńii láa núu-kpune mɛni ma.

32“Ǹmɛni ma, ńônii, ka ŋ́oo mɛni. Lûwa káa diai dîa da sîa ŋáperei mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

33Ka ŋásɛŋ-lɛɛi síɣe, ká táre zu, káfe tèe bôlu.

34Lûwa káa diai dîa da ŋ́oo mɛni, dí ké ɓò tɔ̂ni ŋákpôŋ lá a ɣele kélee, dí ké m̀aa kpɛ̂ŋ ŋápɛrɛi lai.

35Diai da ŋ́gɔ̂ri dí ŋ́gaai, da fúlu-laa sɔlɔ ɓô, Ɣâla Yâwɛɛ líi láa dímɛni ma.

36Kɛ́lɛ diai dífe pâi ŋ́gâai, da díkpîŋ ŋwàna, diai kélee da ŋ́gbɔarâi, díkɛ saa wɛ̂li.”

Táre-woo-ŋa 9

Táre-nuu da ɓoo-nuu tûa-pere

1Táre è ŋɔpɛ́rɛi tɔ̀ɔ, é mù-kɔɔ làa ké gîei lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ.

2È taa-tulɛ pàa, é ŋwɑ̃̂ai kpɛtɛ é zee tɛ̂ɓelei ŋá da m̀ii-sãai kpéli-ŋai kélee.

3È ǹyée-mu-nɛyãai tɛ̂ɛ daai su dí tɔ́ɔ ǹyéei ŋá díkɛ lolo tôo dîyɛɛi,

4“Diai díkili fé díyêei, tɔɔ dí pá.” Diai táre fé díyêei, táre a môi dîa ǹyɛɛi,

5“Ka pá ká ŋámii-sɛŋ míi ká ŋwɑ̃̂ai kpéle ŋá gbɛ̀tɛi.

6Ka tée ɓoo-mɛni ma ká ké ɣele ma, ka sía a táre ŋɔperei.”

7Ǹúui a yola kûla núu kponoi, ɓa ŋɔsɔnyɔ̂ŋ lɛ̀ ma, a pâi ɣɛ́lɛ maa kulâi íkponôi. Ǹúui a ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔsɔnyɔ̂ŋ lɛ̂ mai, a pâi ŋwana-lɔɔ kɛ̂i la.

8Ífe yola kula-nûu ŋɔsɔnyɔ̂ŋ lɛ̀ mà. Ɓà gɛ̀ tí a pâi íkpɔarâi. Kɛ́lɛ ɓà táre-nuu ŋɔpɔara-maai lɛ̀ mà, a pâi íwɛ̂lii.

9M̀ɛnii kélee ɓa nɛ̀ táre-nuu mai, a pâi ŋɔtárei da pûi ma. M̀ɛnii kélee ɓa mò tɔ̃yâ-nuu mai, a pâi ŋɔtárei láa fɛ̂ɛi.

10Ǹúui ŋ̀wɛ̂lii é tárei, fɛ̂ɛ é yao Ɣâla Yâwɛɛ ma a maa-ŋuŋ. Ǹúui nyii Ŋ̀âla Maa Waai kɔ́lɔŋ, a mɛni ŋá kàa.

11Táre a íɣele-kuu-ŋai tâma, gɛ́ íkoraŋ da pú mà.

12À kɛ̀ ítareɛ̂ɛi, ítareɛ̂ɛi íkpîŋ mɛni ma. Ɓà kɛ̀ a yola kuláa núu-kponoi nuu, ɓa mɛni-soli kàa.

13Ǹúui táre fé ŋuŋ sui, gáa yɛ̂ɛ nɛnî nyii a lôno a ɣelêi-pere vé mɛni da kɔ́lɔŋ, ŋumɛ fé ŋ̀ɛ́i.

14Gáa see-ni ŋɔpɛ́rɛi lá see-sɛŋ ŋá banaŋ ma kpaa máŋ ǹyée tôŋ su daai su.

15Diai da tɛ̂ɛ naa-perei, a dítôlii, diai tɛɛ̂i ǹaa-pere díkɛ lì dítii-ŋa kɛ̂i,

16nyii-ŋai dífe mɛni kɔ́lɔŋ a mò dîa ǹyɛɛi “Ka pa ká lɔ́ ɓɛ́.” Ǹúui táre fé ǹyêei, a mò mà ǹyɛɛi,

17“Ŋúma ya nɛ̃ɛ̂i, da gbóloi núu a ŋùma é mii loo-pere sui.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Maa ǹúui fé gɔ́lɔŋ a gɛɛ saa-ƀela díkaa naa, a gɛɛ diai da nâa lí naai díkaa saa-ƀela kɛ̂i.

Táre-woo-ŋa 10

Saloma ŋɔtáre-woo-ŋai

1Saloma ŋɔtáre-woo-ŋai ká ŋí. Táre lôloŋ a ǹâŋ líi nɛ̃ɛ, kɛ́lɛ lôloŋ nyii táre fé ŋuŋ sui, a ǹee líi sòli.

2Tɔɔ-laa sɔlɔ ƀɔ́ɔɔ wôya-pere su fa kpɔŋ-maa tɛ̀ɛ ípɔ, kɛ́lɛ tɔ̃yâ tua-kɛɛ a íkùla saa yêei.

3Ɣâla Yâwɛɛ fa nɛ̀ɛ naa puru é tɔ̃yâ-nuu kɛ́, kɛ́lɛ va wôya-sɛŋ wɛli-nuu líi làa.

4Nyɛ̃ŋ-nyɛŋ a pâ a kôlo-laa, kɛ́lɛ tíi-kpanaŋ kɛ́ɛ a pâ a tɔɔ-laa.

5Táre nuu a ŋɔsí-sãai ƀá ŋá tɛ̀ ma a sí-sãa ƀá kula tãi, kɛ́lɛ núui nyii a nyîi a sí-sãa ƀá kula tãi a pâ a ŋumɛ gbîŋ pɔ́.

6Lûwa a pâ tɔ̃yâ-nuu pɔ́, kɛ́lɛ sɔnyɔ̂ŋ-nuu a ŋɔkili-ŋa sîa nyɔ́mɔɔi mɛi pɛ̂lɛ a ǹóno-woo.

7Tɔ̃yâ-nuu kɛ́-mɛni a lɛ̂ɛ núu kíli ŋá yɛ̂ɛ lûwa, kɛ́lɛ da nîa wôya-nuu láa ma.

8Táre-nuu a dɔ̂ŋ wóo sìɣe, kɛ́lɛ ǹúui nyii a ƀoo lôno kɛ̂i, a gbîŋ kàra.

9Ǹúui a sîa a tɔ̃yâ-perei ŋuŋ ma ƀɔ̂ɔi, kɛ́lɛ ŋ̀ɔ̂ya-nuui pôlu a pâi kulâi.

10Ǹúui a m̀arâŋ-nuu ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛi pɛ̂lɛi, a pâ a mɛni kpɔ̂lu, kɛ́lɛ ǹúui a m̀arâŋ-nuu ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ƀò mai, a pâ a lii-see.

11Tɔ̃yâ-nuu lóno-woo a pâ a fúlu-laa, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu lóno-woo a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛi pɛ̂lɛ.

12Kpɔara a pâ a laa-saa, kɛ́lɛ wɛli-kɛ-maa a pâ a su-mɛni lɛ̂ɛ.

13Ƀa táre-nuu kɔ̀lɔŋ ǹóno-woo ma, kɛ́lɛ tɔŋ kpɛ́-maa káa ƀoo-nuu mɛni ma.

14Táre-nuu a ŋɔtárei da pù ma, kɛ́lɛ ƀoo-lono kɛ́-nuu wóo a pâ a su-kara a maa félaa.

15Tɔɔ-nuu ŋɔtɔɔ-sãa káa yɛ̂ɛ taa-lee nyii siɣãŋ tínaŋɔɔ mai, kɛ́lɛ kôlo-laa a pâ a su-kara kôlo-nuu pɔ́.

16Mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ɛ a pâ a fúlu-laa, kɛ́lɛ sɔnyɔ̂ŋ tua kɛ́ɛ a sɔnyɔ̂ŋ su kɛ̂tɛ.

17Ǹúui a ŋ̀óli tɔ̀ɔ m̀arâŋ-nuui ŋɔlia-woo mai, a sîa fúlu-laa pere su, kɛ́lɛ ǹúui vá ǹyée sèe ŋɔpɔara mɛni-maai mui, a pɔ̂ara berei ma.

18Ǹúui a kpɔara mɛi pɛ̂lɛi, gáa a lɛ́ɛ-nuu, ǹyaŋ ǹúui nyii a m̀arâai láa kàrai, gáa a ƀoo-nuu.

19Lóno támaa a pâ a sɔnyɔ̂ŋ, kɛ́lɛ táre-nuu fa lóno támaa kɛ̀.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Tɔ̃yâ-nuu lóno-woo káa yɛ̂ɛ káne, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔkili-ŋa sîai káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

21Tɔ̃yâ-nuu lóno-woo a kpɔŋ-maa tɛ̀ɛ núu támaa pɔ́, kɛ́lɛ ƀoo-nuu lóno-woo a gbîŋ pàa.

22Ɣâla Yâwɛɛ ŋɔlûwai ƀa pâ a tɔɔ-laa, kɛ́lɛ tíi kpanaŋ kɛ́ɛ fêi da mɔ̃lɛ-laa.

23Ƀoo-nuu a lii-nɛ̃ɛ kùla a ŋɔƀoo tûai, kɛ́lɛ táre-nuu a lii-nɛ̃ɛ kùla a tɔ̃yâ kɛ́ɛ.

24Zɛŋ tɔ̃yâ-nuu a ŋ̀wɛ̂lii, a zɔlɔ ƀò, kɛ́lɛ zɛŋ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a yâo mai, ǹyaa nɔ́ ƀé a zɔlɔ ƀô.

25Fãa kɛ́tɛ à tɛ̀ɛ, a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui tôo, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu a tɔɔ nɔ́ dɔ̂i.

26Yɛ̂ɛ berei ŋwɑ̃̂ai kpona a ínyiŋ ŋá kpòna la kpaa máŋ luru a íŋɛi-ya pù lai, bere nɔ́ ƀé nyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuu a pâi gɛ̂i la a yá à kɛ̀ ƀà m̀arê kɛ̀ a gɛɛ é mɛni da kɛ́ yɛ̂.

27Ƀa yào Ɣâla ma, ífulu-laai su a kôyaa, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a pâi saâi ŋɔtãi túɛ.

28Tɔ̃yâ-nuu ŋɔkili-kɛ-zui a pâ a lii-nɛ̃ɛ, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔkíli-kɛ-zui káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

29Yâwɛɛ a tɔ̃yâ-nuu maa kɔ̃ɔ, kɛ́lɛ a ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu su kàra.

30Tɔ̃yâ-nuu a pâi lɛɛ̂i nɔ́ dɔ̂i, kɛ́lɛ da pâi ŋwana-lɔ̂ɔ-nuui kulâi ǹɔii ma.

31Tɔ̃yâ-nuu lóno-woo a pâ a táre, kɛ́lɛ da pâi ŋwana-lɔɔ-nuu nɛ́ŋ têei.

32Tɔ̃yâ-nuu è ǹóno-pere kɔ́lɔŋ, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu wóo káa nɔ́ a lɛ́ɛ.

Táre-woo-ŋa 11

1Ɣâla Yâwɛɛ a ǹûai kpɔ̀ara diai da dí-sɛŋ kɔ̂ɔŋ-kɔli-ŋai ɣîrii, kɛ́lɛ ǹíi lâai dɔ̃yâ sɛŋ-kɔɔŋ-kɔli namelai yêei.

2Zu-mɛni kɛ̂tɛ-nuui a pâi ŋumêi, kɛ́lɛ táre a pâ ǹúui pɔ́ ǹíi maa yeŋɔ̂i.

3Tɔ̃yâ-laa ƀa núu sãa téniŋ tɔ̀ɔ, kɛ́lɛ ŋ̀ôya-nuui ŋɔwôyai a gbîŋ pàa.

4Tɔɔ-laa fa núu kùla Ɣâla ŋɔtɔŋ kpɛ́-maai yêei, kɛ́lɛ teniŋ ƀô-laa a núu ŋuŋ ma ƀò Ɣâla ŋɔtɔŋ kpɛ́-maai yêei.

5Tɔ̃yâ-nuu ŋɔsãa-laai a ŋɔfúlu-laai kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔwôyai a gɛ̀ é tóo.

6Tɔ̃yâ-nuu ŋɔtɔ̃yâ-laai a m̀alo, kɛ́lɛ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui a tôo gbîŋ ƀarei ŋá.

7Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu à sàa, ŋɔkíli-kɛ-zui máŋ a sâa, vá pɔ̂ri ŋɔ́nɔ gíli pûi ŋɔtɔɔ-sãai ma.

8Tɔ̃yâ-nuu a kûla mɛni kpɔ̂lu su, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a lɛ̀ɛ zu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu lóno-woo a gɔlɛ-maa-nuui su kàra, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu a ƀâlo ŋɔtárei sârai.

10À kɛ̀ dɔ̃yâ-nuui a mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀô, daa-ƀelai líi a lâa, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu à sàa, daa-ƀelai líi a nɛ̃ɛ.

11Dɔ̃yâ-nuui ŋɔlûwai a daai tɔ̂ɔ, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuui lóno-woo a daai wôlo.

12Ǹúui a ɣɛ́lɛ-maa kùla m̀arâŋ-nuu kponôi, maa nuui fé táre ní, kɛ́lɛ mɛni-ŋa-kaa-nuu a m̀ɛi sâa.

13Ǹúui mɛni fa tɔ̂ɔ ǹái, dífa loo-mɛni ƀò ma, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu a núu ŋɔloo-mɛ̂nii mɛi pɛ̂lɛ.

14Ƀɛ́i núu téniŋ-tɔɔ-ƀela dífe naai, ǹûai láŋɔ̂i naa, kɛ́lɛ à kɛ̀ núu téniŋ-tɔɔ-ƀela támaa da kɛ̀ kwaa ma nyii-ŋai da ǹûai lia-woo ƀòi, ǹûai da kpɔŋ-maa sɔlɔ ƀô.

15À kɛ̀ ƀà tɔ̀ɔ ŋɔ̃ya láa túɛ kpa-soŋ mɛni ma, ƀa mɛni-soli kàa. Vé lɛ́lɛ ní í íyee píli ŋɔkpa mɛnii su.

16Nɛnî sɔŋ lɛ́lɛɛ a ƀaa-kɛ-maa sɔlɔ ƀô, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a tɔɔ-laa sɔlɔ ƀô ŋɔŋwana-lɔ̂ɔ-tua kɛ́ɛi su.

17Ǹúui a núu malôŋ kàai, a kpɔ̂ŋ gbîŋ ma, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a mɛni kpɔ̂lu tòli gbîŋ ma.

18Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔfela-fei káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu ŋɔfela-fêi a lɛ̂ɛ ǹyêei.

19Tɔ̃yâ-tua kɛ́ɛ a pâ a fúlu-laa, kɛ́lɛ ǹúui a kânaŋ sɔnyɔ̂ŋ mai, a sâa.

20Wôya-nuu a Ɣâla Yâwɛɛ líi sòli, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu tûa-pere a ǹíi làa.

21Sɔnyɔ̂ŋ-nuu a pâi tɔ̂ŋ-kpɛ-maa sɔlɔ ƀôi, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu a pâi ƀâloi.

22Nɛnî lɛ́lɛɛ nyii táre fé ŋuŋ sui, gáa yɛ̂ɛ ƀoi nyii gôo gbono káa zũâi.

23M̀ɛnii tɔ̃yâ-nuu kíli káa mai, a mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀô zu, kɛ́lɛ m̀ɛnii ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu kíli káa mai, mɛni kpɔ̂lu nɔ́ ƀé a zɔlɔ ƀô zu.

24Núu-nyii ǹyée foɣâŋɔɔi ma sɛŋ kɔlɛ mɛ̂ni mai, gɔ̃liŋ da a pû ma, núui nyii gala kpanaŋɔ̂i mai, ŋɔkôlo-laai a kɛ̂ nɔ́ ma.

25Ƀɛlɛ-see kɛ́-nuu a ƀɛlɛ-see támaa sɔlɔ ƀô. Ǹúui a kpɔ̂ŋ núu mai, a kpɔŋ-maa sɔlɔ ƀô.

26Ǹúui va fâa ma a gɛɛ é ŋɔmii-sãai da kɔlɛ nûa dîa kpɛ́ni fêi zɔ̃ɔ tooɔ̂i mui, da vòo, kɛ́lɛ núui a ŋɔmii-sãai kɔ̂lɛ nûa dîa a tãi kélee, da lûwa làa ma.

27Ǹúui a mɛni lɛ́lɛɛ kɔrii, a mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀô, kɛ́lɛ mɛni-nyɔ́mɔɔ kɔ́ri-nuu a mɛni nyɔ́mɔɔ sɔlɔ ƀô.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Ǹúui a gíli kɛ̀ ŋɔtɔɔ-sãai mai, a tôo yɛ̂ɛ láa kpâla, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu a pâi ƃɔlɔ̂i yɛ̂ɛ wúru nyii gáa tɔ̂ni yá kɔlɛi.

29Ǹúui a pâ a mɛni kpɔ̂lu ŋɔpɛ́rɛi mui, va mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƃô. Ƃoo-nuu káa a táre-nuu ŋɔluɛ.

30Tɔ̃yâ-laa a pâ a fúlu-laa, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ a fúlu-laa làŋ.

31À kɛ̀ Ɣâla a tɔ̃yâ-nuu ŋɔfela-fei tɛ̀ɛ ƃɔ́ ŋ̀ɛniɛi ŋí su, vé pâi ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu da sɔnyɔ̂ŋ-nuu díwɔ̂i tɛɛ̂i dípɔ?

Táre-woo-ŋa 12

1Ǹúui nyii ŋ̀wɛ̂lii é kɛ́ a dáreɛɛ̂i, ƃa ŋɔpɔara mɛni maai lɛ̀ ma, ǹíi a nɛ̃ɛ, kɛ́lɛ ƃoo-nuu fa ŋ̀wɛli dí ŋɔpɔara mɛni maai lɛ́ ma.

2Ɣâla Yâwɛɛ líi lâai tɔ̃yâ-nuu mɛni ma, kɛ́lɛ a ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu kula maa kɛ̂.

3Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu tɔ̂i fé kpanaŋ ní, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu tɔ̂i kpanaŋɔ̂i.

4Nɛnî sɔŋ lɛ́lɛɛ a pâ a ƃaa-kɛ-maa ŋɔsurɔ̂ŋ pɔ́, kɛ́lɛ nɛnî nyii a ŋɔsurɔ̂ŋ ŋumɛi, gáa yɛ̂ɛ núu-kao-su kɔlɔ-fela.

5Tɔ̃yâ-nuu ŋɔkili-ŋa sîai sãâi, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔlia-wooi káa nɔ́ a wôya-pere.

6Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔlia-wooi káa yɛ̂ɛ nuu a gbã tèe núu perei, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu wóo a núu kùla mɛnîi.

7Da ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu yée mɛi ɣâle, zuu fa ŋɔ́nɔ kɛ̀ ma, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu suu káa nɔ́ naa.

8Da ƃaa-kɛ-maa tɛ̂ɛ táre-nuu pɔ, kɛ́lɛ da dí ŋɛ́i naɣiŋ ƃoo-nuu mɛi.

9Ǹúui a tíi kɛ̀ gbîŋ mɛni mai, m̀ɛni lɛ̂lɛi é tɛ́ɛ ǹúui ma a gbîŋ kɛ̀tɛ, ǹyaŋ gɔ́nɔŋ fé mai.

10Tɔ̃yâ-nuu a ŋɔtaa-tulɛi sòŋ a ǹɛ́lɛɛ, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a ŋ̀ɔɔ-ŋai sôŋ a nyɔ́mɔɔ.

11Tíi-kpanaŋ kɛ́-nuu a mii-sɛŋ támaa sɔlɔ ƃô, kɛ́lɛ ƃoo-nuu a ǹyée pìli tíi kpɛ́ni-kpɛni kɛ́ɛ su.

12Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔkili-ŋa-siai káa nɔ́ ŋɔŋwana-lɔ̂ɔi ma, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu tɔ̂i kpanaŋɔ̂i.

13Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu wóo a bìli mɛnîi, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu wóo a gùla mɛnîi.

14Ǹúui da-ni da dífela-fei sɔlɔ ƃô yɛ̂ɛ berei dílono-woo káa lai, ǹúui da-ni díkɛ díwɔ̂i sɔlɔ ƃò dítii kɛ́-perei su.

15Ƃoo-nuu a gíli ŋá sìa a gɛɛ ŋɔmɛnii lɛ̂lɛi, kɛ́lɛ táre-nuu a lia-woo mɛni.

16Ƃoo-nuu a ŋɔlii ŋwânai lɛ̀ a maa félaa. Kɛ́lɛ ƃa wóo nyɔ́mɔɔ ƃò táre-nuu ma, a mɛi sâa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Tɔ̃yâ-nuu a tɔ̃yâ sere-faa kɛ̀, kɛ́lɛ wôya-nuu a lɛ́ɛ sere-faa kɛ̀.

18Ɓoo-woo a sôli yɛ̂ɛ ɓóa-sɔ̂kpɔ, kɛ́lɛ táre-woo a núu ɓàlo.

19Tɔ̃yâ-woo káa nɔ́ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ, kɛ́lɛ lɛ́ɛ-woo fa tûa.

20Wôya-mɛni kɛ́ɛ káa ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu kponôi, kɛ́lɛ diai da lii-see kɔrii, da pâi lii-nɛ̃ɛ sɔlɔ ɓôi.

21Mɛni kpɔ̂lu fa kûla tɔ̃yâ-nuu ma, kɛ́lɛ wôya-nuu káa mɛni kpɔ̂lu su a tãi kélee.

22Lɛ́ɛ-nuu ɓɛlɛ fé Ɣâla Yâwɛɛ koi, kɛ́lɛ diai da tûa sãa kèi, ǹíi lâai dí mɛni ma.

23Táre-nuu fa gbîŋ lɛ̀ a gɛɛ dáreɛɛ̂i, kɛ́lɛ ɓoo-nuu a yoŋka tèe a ŋɔɓoo-woo-ŋai.

24Da tíi kpanaŋ kɛ́-nuu kɛ̀ a núu-mɛi-nuu, kɛ́lɛ nyɛ̃ŋ-nyɛŋ a núu kɛ̀ a luɛ.

25Lii-sɛlɛŋ a núu ŋɔlii-nɛ̃ɛi su kàra, kɛ́lɛ wóo lɛ́lɛɛ a núu líi nɛ̃ɛ.

26Tɔ̃yâ-nuu ŋɔlia-wooi a gɔlɛ-maa-nuui téniŋ-tɔɔ, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔlia-wooi a gɔlɛ maa-nuui kùla bere lɛ́lɛɛi ma.

27Nyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuu fa sɛŋ sɔlɔ ɓô nyii a ŋ̀wɛ̂lii, kɛ́lɛ tíi-kpanaŋ kɛ́-nuu a tɔ̂ɔ.

28Tɔ̃yâ-laa a pâ a fúlu-laa, ŋwana-lɔ̂ɔ kɛ́ pà a saa.

Táre-woo-ŋa 13

1Táre-loloŋ a ǹâŋ wóo mèni, kɛ́lɛ su-mɛni kɛ̂tɛ lòloŋ fa ŋ̀óli tɔ̀ɔ lia-woo ma.

2Tɔ̃yâ-nuu a mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ɓô ǹóno-woo su, kɛ́lɛ wôya-nuu ŋɔtíi nɔ́ ɓa ŋɔŋwana-lɔ̂ɔi.

3Ǹúui a tãi sìɣe ǹóno-woo mai, a ŋɔfúlu-laai maa kɔ̃ɔ, kɛ́lɛ ǹúui a lôno a dámaai, a gbîŋ kàra.

4Zɛŋ ŋ̀wɛli káa nyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuu mai, va zɔlɔ ɓô, kɛ́lɛ zɛŋ tíi-kpanaŋ kɛ́-nuu a ŋ̀wɛ̂lii, a zɔlɔ ɓô.

5Tɔ̃yâ-nuu fé lɛ́ɛ-mɛni wɛ́li ní, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu tûa-pere a pâ a wôya-mɛni da ŋumɛ.

6Tɔ̃yâ-nuu ŋɔtɔ̃yâ-laai a mɛi kâa, kɛ́lɛ sɔnyɔ̂ŋ-nuu a gbîŋ su kâra a ŋɔŋwana-lɔ̂ɔi.

7Núu da-ŋa da díkpîŋ sìɣe a tɔɔ-ɓela ǹyaŋ sɛŋ da fé díyêei. Ǹúui da-ŋa díkɛ díkpîŋ siɣe a kôlo-ɓela, ǹyaŋ sɛŋ támaa é ɓò díyêei.

8Tɔɔ-nuu a sɛŋ kao kɔ̀lɛ a gɛɛ é gbîŋ kula ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu yêei, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu fa kôlo-nuu maa yâo a gɛɛ é sɛŋ kúla ǹyêei.

9Tɔ̃yâ-nuu ŋɔfúlu-laai káa yɛ̂ɛ laŋpo-leŋ nyii a lêŋ é núu maa pono, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔfúlu-laai káa yɛ̂ɛ laŋpo nyii a kɛ́ pâi líiŋ nîi.

10Yoŋka-nuu a pâ a laa-saa, kɛ́lɛ táre a pâ a ǹúui nyii a lia-woo mɛ̀nii.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Ǹúui a gbîŋ tɔ̀ɔ a maa félaai, a kôlo, kɛ́lɛ ǹúui a tɔɔ-sãa kɔ̀ri a bɛlɛ-pɛlɛɛi, zu a kɛ̂tɛ.

12À kɛ̀ íkili káa sɛŋ da ma, ƀà wàla zɔlɔ ƀó, ílii a tôo pôlu, kɛ́lɛ à kɛ̀ ƀà zɛŋ zɔlɔ ƀô íkili káa mai, ílii a lâa.

13Ƀà wàla lia-woo mɛni, ƀa pîli mɛni kpɔ̂lu su. Ƀà dɔ̂ŋ mɛi kâa, ƀa ƀâlo.

14Táre-nuu ŋɔsɛŋ-lɛɛi káa yɛ̂ɛ fúlu-laa-ya, a núu kùla saa ŋɔƀáre ŋá.

15Ǹúui a mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi, a ƀaa-kɛ-maa sɔlɔ ƀô, kɛ́lɛ ǹúui ve teniŋ ƀô-nii, a ǹáa kàra.

16Táre-nuu a gíli ŋá sìa m̀ɛnii ma a pâi gɛ̂i, kɛ́lɛ ƀoo-nuu fa gíli ŋá sìa a m̀ɛnii a pâi gɛ̂i kɛ́lɛ a yòŋka tèe a ŋɔƀoo tûai.

17Worɛ̂-woo ƀó-nuu nyii vé ŋɔtíi kɔ́lɔŋ a núu pìli mɛnîi, kɛ́lɛ ŋ̀orɛ̂-woo ƀó-nuui nyii ŋɔtíi kɔ́lɔŋ, a pâ a lii-see.

18Ǹúui va lia-woo siɣei, kôlo-laa da ŋumɛ a pâ bɔ́, kɛ́lɛ ǹúui a ŋ̀óli tɔ̀ɔ lia-woo mai, a ƀaa-kɛ-maa sɔlɔ ƀô.

19Ƀa zɛŋ zɔlɔ ƀô ƀa ŋ̀wɛ̂lii, a ílii laa, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu fa bôlu tɔ̀ɔ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ma.

20Ka táre-nuu kà sìa, ƀa târe. Ka wôya-nuu ka sìa, ƀa mɛni-soli kàa.

21Mɛni kpɔ̂lu káa sɔnyɔ̂ŋ-nuu pôlu a tãi kélee, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu a mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀô.

22Tɔ̃yâ-nuu kɔ̃liŋ káa a ǹônii díwɔ̂-lônii pɔ́ɔ, kɛ́lɛ sɔnyɔ̂ŋ-nuu ŋɔtɔɔ-sãai a lî tɔ̃yâ-nuu pɔ́.

23Kôlo-nuu ŋɔlɔii lɛ̂lɛɛi a mii-sɛŋ támaa tɛ̀ɛ bɔ́, kɛ́lɛ wôya-ƀela da gélee kùla ǹyɛ̂ei.

24À kɛ̀ ífe íloŋ kula-maa kɛ́ ní, gɛ̀ ní ífe ŋ̀wɛli ni, kɛ́lɛ à kɛ̀ í ŋ̀wɛlini, gɛ̀ ní ƀa gula-maa kɛ̀.

25Mii-sɛŋ támaa káa tɔ̃yâ-nuu yɛ̂ei, kɛ́lɛ puru káa nɔ́ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ma.

Táre-woo-ŋa 14

1Táre nɛni a ŋɔpɛ́rɛi mu kpɛ̀tɛ a ǹɛ́lɛɛ, kɛ́lɛ ƀoo-tua a pɛ́rɛ mu kàra.

2Tɔ̃yâ-tua kɛ́ɛ a ǹɛ́ a gɛɛ ƀaa-kɛ-maa káa íyɛ̂ei Ɣâla Yâwɛɛ mɛni ma, kɛ́lɛ núui dûa-pere fé sa̋a-nii a ǹɛ a gɛɛ ƀaa kɛ́-maa fé ǹyɛ̂ei m̀ɛni ma.

3Ƀoo-lono a pâ a tɔ̂ŋ-kpɛ-maa yoŋka-nuu pɔ́, kɛ́lɛ táre-nuu-woo a gbîŋ maa kɔ̃ɔ.

4À kɛ̀ tíi kɛ́ kɔli-sãa lɛ́lɛɛ fé íyɛ̂ei, ímii-sãai pûi kɛ́-kerei a lɛ̂ɛ a vólo, kɛ́lɛ à kɛ̀ tíi kɛ́ kɔli-sãa lɛ́lɛɛ káa íyɛ̂ei a gɛɛ ítii kɛ́ la, gɛ̀ ní ƀa pɔ̂ri mii-sãa támaa sɔlɔ ƀôi.

5Núu sãa a tɔ̃yâ-sere-faa kɛ̀, kɛ́lɛ wôya-nuu a wôya-sere faa kɛ̀.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Yola kula-nuu kponôi-nuu a táre kɔ̀ri, va gàa, kɛ́lɛ mɛni-ŋa-kaa-nuu a târe mɛni su a maa félaa.

7Ífe kànaŋ ƀoo-nuu ma, kpɛ́ni fêi, ífe pâi sɛŋ lɛ́lɛɛ maa kɔ̂rii ǹyêei.

8Táre-nuu a dûa-pere maa kpɛ̂ɛ, ƀoo-nuu kɛ́ gàa nɔ́ yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé dáreɛɛ̂i kɛ́lɛ vé táre-ni.

9Ƀoo-nuu fé kpáaŋ ní ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛni ma, kɛ́lɛ táre-nuu a fâa ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ma gɛ́ kɔ̀ a gɛɛ Ɣâla é zu-mɛni lɛɛ.

10Núu da kpɛ́ni fé m̀arâŋ-nuu ŋɔlii-soli mɛni da ŋɔlii-nɛ̃ɛ mɛnii kɔ́lɔŋ yɛ̂ɛ ǹyaa kpîŋ.

11Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔpɛ́rɛi a pâi wôloi, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu ŋɔpɛ́rɛi a pâi lɛɛ̂i dɔɔi.

12Berei nyii ílâai la ǹɛ̂lɛɛi íkili ŋái, a lî a yá su-kara-pere su.

13Ɣɛ́lɛ a lii-solii mɛi pɛ̂lɛ. Ǹíi-nɛ̃ɛi kpɛɛ ŋá a pâ a lii-too pôlu.

14Zɛŋ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a zìi, a m̀á kùla, kɛ́lɛ núu lɛ́lɛɛ a ŋɔfela-fei sɔlɔ ƀô dûa-pere su.

15Diai dífa mɛni ŋá kaai, da mɛni kélee sìɣe a tɔ̃yâ, kɛ́lɛ táre-nuu a zia-pere maa kpɛ̂ɛ.

16Táre-nuu a yâo sɔnyɔ̂ŋ ma é bôlu fé mì, kɛ́lɛ ƀoo-nuu fa mɛni maa kpɛ̂ɛ gɛ́ pili zu.

17Ǹúui ǹíi ŋwana-la nɛ̃ɛ̂i a ƀoo-tua kɛ̀, kɛ́lɛ wôya-nuu ƀɛlɛ kpɛɛ̂i núu koi.

18Ƀoo-nuu ŋɔfela-fei ƀa ŋɔƀoo-wooi, kɛ́lɛ táre-nuu a mɛni ŋá kàa.

19Sɔnyɔ̂ŋ-ƀela da pâi pɛlɛ̂i díŋume ŋá ǹúu sa̋a-ŋai kɔ́ɔ mu dí díkpera fé. Ǹwana-lɔɔ-ƀelai da pâi tɔɔ̂i dɔ̃yâ-ƀelai díkpôŋ-ŋai lá.

20Kôlo-nuu ŋɔwɛli-kɛ-maa-nuu fé ma, kɛ́lɛ tɔɔ-nuu ŋɔwɛli-kɛ-maa ƀela tâmaai.

21Ƀa íŋɛi nàɣiŋ íkɔlɛ-maa-nuui mɛi, gɛ̀ ní ƀa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́. Lûwa káa ǹúui ma a kôlo-nuu malôŋ kâai.

22Ǹúui a mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ ǹíi sui, ŋɔfúlu-laai su a kâra, kɛ́lɛ ǹúui a mɛni lɛ́lɛɛ kpɛ̀tɛ ǹíi sui, ƀaa kɛ́-maa da teniŋ ƀô-laa da pâ bɔ́.

23Tíi-kpanaŋ kɛɛ a pâ a fela-fei, kɛ́lɛ lóno kpɛ́ni-kpɛni kɛɛ a pâ a kôlo-laa.

24Táre-nuu ŋɔfela-fei ƀa tɔɔ-laa, kɛ́lɛ ƀoo-nuu ŋɔfela-fei ƀa ŋɔƀoo-tuai.

25Tɔ̃yâ-sere-faa-kɛ-nuu a núu ƀàlo, kɛ́lɛ wôya-sere-faa-kɛ-nuu a núu kìri.

26Ǹúui a yâo Ɣâla Yâwɛɛ mai, kili kɛ-zu káa ǹyêei, dɔɔ̂i kpanaŋɔɔ ǹyaŋ ŋuŋ maa ƀô a pâi kɛ̂i ŋɔnîa-pɛlɛɛi yêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Ɣâla Yâwɛɛ ŋɔyao-maai káa yɛ̂ɛ fúlu-laa ya-tôŋ, a núu kùla saa ŋɔƀáre ŋá.

28Kâloŋ ŋɔtɔɔ-polu ƀa ŋɔlɔii-ƀelai, kɛ́lɛ à kɛ̀ núu fé bôlu, gɛ̀ ní gáa nɔ́ naa kpɛ́ni-kpɛni.

29Ǹúui ǹíi saâi goi, maa nûui káa a táre-nuu, kɛ́lɛ líi-fãa goi-nuu a ŋɔƀoo-tuai lɛ̀.

30Lii lɛlɛɛ goi-nuu kɔlɔi ponoɔ̂i, kɛ́lɛ tólo a kao sôli kɔlɔ-fela pìli núu ma.

31Ǹúui a kôlo-nuu lùaŋ, a Ɲɔkpɛtɛ-nuui Ɣâla ƀɛlɛ tôo, kɛ́lɛ ǹúui a kôlo-nuu malôŋ kàai, a ƀaa-kɛ-maa tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́.

32 Ǹwana-lɔ̂ɔ-nuui ŋɔŋwana-lɔ̂ɔ-tuai a ǹyée mɛi ɣâle, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu ŋɔtɔ̃yâ-tuai a maa kɔ̃ɔ.

33Táre káa mɛni-ŋa-kaa-nuu kponôi, kɛ́lɛ ƀoo-nuu fé mɛni da kɔ́lɔŋ é pîlaŋ táre ma.

34Tɔ̃yâ-laa a lɔii tɔ̂ɔ, kɛ́lɛ sɔnyɔ̂ŋ a pâ a ƀaa-kula-maa ǹɔii-ƀelai pɔ́.

35Yée-mu-nuu táreɛ a kâloŋ líi làa, kɛ́lɛ ƀoo yee-mu-nuu a ŋɔnuu-namui líi ŋwàna.

Táre-woo-ŋa 15

1Lóno lɛ́lɛɛ a lii-ŋwana kpèra, kɛ́lɛ lóno nyɔ́mɔɔ a núu ŋɛ́i tɛ̀.

2Táre-nuu wóo a núu kíli kùla a gɛɛ é ŋ̀óli tɔ́ɔ a gɛɛ é ŋ̀óo dámaa mɛ́ni, kɛ́lɛ ƀoo-nuu woo káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

3Ɣâla Yâwɛɛ a kúmɛni-ŋai kélee kàa, kúmɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai da kúmɛni lɛ́lɛɛ-ŋai.

4Ɲánɛnɛ-woo a pâ a ƀalo-laa, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-woo a núu líi su kàra.

5Ƀoo-loloŋ a ŋ̀ɛ́i nàɣiŋ ǹâŋ ŋɔsɛŋ-lɛɛi mɛi, kɛ́lɛ táre-nuu a lia-woo mɛ̀ni.

6Tɔ̃yâ-nuu ŋɔpɛ́rɛi mu-sɛŋ tâmaai, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu kɔ̃liŋ su a pâi karâi.

7Táre-nuu a lia-woo lɛ́lɛɛ kɛ̀, kɛ́lɛ lia-woo lɛ́lɛɛ fé ƀoo-nuu lá.

8Ɲwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔsâla-sãai ƀɛlɛ kpɛɛ̂i Ɣâla Yâwɛɛ koi, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu ŋɔɣâla-fɛli-wooi a ǹíi làa.

9Ɣâla Yâwɛɛ a ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu tûa-pere kpɔ̀ara, kɛ́lɛ è tɔ̃yâ-nuu tûa-pere wɛ́li ni.

10Ǹúui a kûla dɔ̃yâ-perei mai, a tɔŋ-kpɛ-maa kɛ́tɛ sɔlɔ ƀô. Ǹúui va ŋwɛ̀li dí ŋɔpɔara-mai lɛ́ mai, a pâi saâi.

11À kɛ̀ Ɣâla Yâwɛɛ è saa-taa da m̀olôŋ su-mɛni-ŋai kɔ́lɔŋ, va pɔ̂ri núu-kpune líi su-mɛnii kɔ́lɔnîi?

12Núui a ɣɛ́lɛ maa kùla núu kponôi, va ŋ̀wɛli dí ŋɔpɔara-maai lɛ́ ma. Va lî táre-nuu pɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Lii-nɛ̃ɛ a kûla núu ŋɛ́i ma, kɛ́lɛ lii-soli a núu su kàra.

14Mɛni-ŋá-kaa-nuu a táre kɔ̀ri, kɛ́lɛ ƀoo-nuu a lɛ̂ɛ nɔ́ ŋɔƀoo-tuai pôlu.

15Kôlo-nuu ŋɔmɛni-soli káa nɔ́ a ɣele kélee, kɛ́lɛ koi lɛ̂lɛ-maa-nuu káa yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ liî kúu su a ɣele kélee.

16Núu yaoɔɔ Ɣâla Yâwɛɛ ma ŋɔkôlo-laai su lɛ̂lɛi é tɛ́ɛ tɔɔ-laa ma nyii mɛni kpôlu káa zui.

17Tuma-laa-lao su fólo miɛɛ ka íwɛli-kɛ-maa-nuu lɛ̂lɛi é tɛ́ɛ la niŋa-sua-lao miɛɛ ma ka íkpɔara-nuu.

18Líi-fãa-goi-nuu a pâ a laa-saa, kɛ́lɛ ǹúui ǹíi fa ŋwàna a maa félaai, a laa-saa kpèra.

19Nyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuu ŋɔfúlu-laai káa yɛ̂ɛ ŋalɛ̂ŋ-kpɔlɔ, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu ŋɔfúlu-laai káa yɛ̂ɛ pere-lee.

20Táre lôloŋ a ǹâŋ líi làa, kɛ́lɛ ƀoo-lôloŋ a ŋ̀ɛ́i nàɣiŋ ǹee mɛi.

21Ƀoo-nuu tûa-pere a m̀arâŋ ƀoo-nuu lii-nɛ̃ɛ, kɛ́lɛ táre-nuu a sîa a pere sa̋a.

22Ƀɛ́i núu lia-woo-ƀo-nuu fé naai, mɛni a kâra naa, kɛ́lɛ ƀɛ́i núu lia-woo ƀó-nuu tâmaai naai, mɛni fa kâra naa.

23Mare-kɛɛ su-kula-nuu lɛ́lɛɛ a mare-kɛɛ su kùla a zu-kula tãi, a pâ a lii-nɛ̃ɛ.

24Táre-nuu a sîa fúlu-laa pere su. Va sîa berei ma nyii a lî saa-taai.

25Ɣâla Yâwɛɛ a su-mɛni kɛ̂tɛ-nuu ŋɔpɛ́rɛi wòlo, gɛ́ pɔɔ-nɛni kɔ̃liŋ maa kɔ̃ɔ.

26Ɣâla Yâwɛɛ a ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔkíli-ŋa-siai kpɔ̀ara, gɛ́ ǹyée sèe wóo lɛ́lɛɛ ƀóɔɔ mù.

27Ǹúui a sɛŋ kɔ̂ri a wôya-perei, a ŋɔpɛ́rɛi wòlo, kɛ́lɛ ǹúui a yee-pɛlɛ ǹá-sɛŋ-kao kpɔ̀arai, a ƀâlo.

28Tɔ̃yâ-nuu a gíli ŋá sìa mɛni ma é lɛ́ɛ pâi zu toôi, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a wóo nyɔ́mɔɔ ƀò nɔ́ a maa félaa ǹyaŋ nyíŋi a pâ nɔ́ a mɛni kpôlu.

29Ɣâla Yâwɛɛ a ŋ̀óli tɔ̀ɔ tɔ̃yâ-nuu ŋɔɣâla-fɛli-wooi ma, kɛ́lɛ va ŋ̀óli tɔ̀ɔ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu wóo ma.

30Núu ɣɛ́lɛɛ-nuu ŋɛ́i a núu líi làa, tuŋ lɛ́lɛɛ kɛ́ pà a lii-laa.

31Ǹúui a ŋ̀óli tɔ̀ɔ tɔ̃yâ lia-woo mai, gáa a dáre-ƀelai da.

32Ǹúui va ŋ̀óli tɔ̀ɔ lia-woo mai, a sɛŋ sôli gbîŋ ma, kɛ́lɛ ǹúui a ǹyée sèe lia-woo mui, a táre sɔlɔ ƀô.

33Ǹúui à yào Ɣâla Yâwɛɛ mai, a táre sɔlɔ ƀô. Ílɛɛ pâi ƀaa kɛ́-maa sɔlɔ ƀôi, fɛ̂ɛ í ímaa yéŋ Ɣâla Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Táre-woo-ŋa 16

1Núu-kpune ŋɔmɛni-kpɛtɛɛ a kûla ǹíi su, kɛ́lɛ Ɣâla Yâwɛɛ ƃa ŋɔmɛni gbɛɛ-ŋai kpɛtɛ-nuu.

2Núu-kpune tûa-pere kélee lɛ̂lɛɛi gbîŋ ŋ̀ɛ́i, kɛ́lɛ Ɣâla Yâwɛɛ è mɛnii kpîŋ kɔ́lɔŋ ǹíi sui.

3Ítii-ŋai kélee tɛ́ɛ Ɣâla Yâwɛɛ pɔ́, gɛ̀ ní ǹáa a pâi kulâi.

4Ɣâla Yâwɛɛ ŋɔmɛni-kpɛtɛɛi kélee ŋuŋ káa ma. Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu káa naa mɛni ŋá-tee mɛni ma.

5Ɣâla Yâwɛɛ ŋɛ́i seɛ̂i tɛ-ŋɛi kɛ́-nuu ma, vé pâi pûi ŋɔtɔ̂ŋ-kpɛ-maai yêei.

6Ɣâla Yâwɛɛ a laa-la-nuu da tɔ̃yâ-nuu dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛ̀ɛ. Núu a yào Ɣâla Yâwɛɛ ma, a ǹyée kùla sɔnyɔ̂ŋ su.

7Ɣâla Yâwɛɛ líi à làa ítûa-pere su, a gɛ̀ ka íkpɔara-ƃelai ká kɛ́ kákîe ma lii-see su.

8Sɛŋ-loŋ sɔlɔ ƃɔ́ɔɔ tɔ̃yâ-pere su lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ gɛ́tɛ sɔlɔ ƃɔ́ɔɔ ma wôya-pere su.

9Núu ŋɔmɛni-kpɛtɛɛ a kûla ǹíi su, kɛ́lɛ Ɣâla Yâwɛɛ ƃa dénin̨ tɔ̀ɔ a berei é sía lai.

10Kâloŋ-ŋa da lôno a wála-wala-laa. Da mɛni ŋá tèe a zɑ̃́a.

11Ɣâla Yâwɛɛ a ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ kúsɛŋ kɔ̂ɔŋɔɔi kélee é kɛ́ a zɑ̃́a kú tela gɔ̀lɛ a tenin̨ ƃô-pere.

12Kâloŋ fé wôya wɛli ní, kpɛ́ni fêi, tɔ̃yâ-laa ƃa kâloŋ-laa kpànaŋ.

13Tɔ̃yâ ƃɔ́ɔɔ a kâloŋ líi làa, gɛ́ ƃò a tɔ̃yâ-nuu wɛliɛ.

14Kâloŋ ŋɔlii-ŋwanai a pâ a saa, táre-nuu a gɛ̀ kâloŋ líi ŋá é yèŋ.

15Kâloŋ ŋɛ́i ponoɔ a pâ a fúlu-laa. Ŋɔkpɔŋ-maai káa yɛ̂ɛ ɣele-kɔlɔŋ nyii a pâ a tuna a fólo láa ƃɔ́ɔɔi.

16Táre sɔlɔ ƃɔ́ɔɔ lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ gôo ma. Mɛni-ŋa-kaa lɛ́lɛɛ é tɛ́ɛ káne sɔlɔ ƃɔ́ɔɔ ma.

17Tɔ̃yâ-nuu a bôlu tɔ̀ɔ sɔnyɔ̂ŋ m̀a. Ǹúui a zia pere maa kpɛ̂ɛi, a ŋɔfúlu-laai lâai kɛ̀.

18Su-mɛni kɛ̂tɛ a núu su-kara. Ŋɛ́i-naɣiŋ-mɛi a gɛ̀ núu é tóo.

19Ǹɛ̂lɛɛi a gɛɛ núu é kɛ́ a maa-yeŋɔɔ, gôloɔɔ é tɛ́ɛ la núu kɛ́ɛ é tɔɔ-laa sɔlɔ ƃó wôya-pere su.

20Ǹúui a ŋ̀óli tɔ̀ɔ táre sɛŋ-lɛɛ-mai, a mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƃô. Lûwa káa ǹúui ma ǹâai a Ɣâla Yâwɛɛ.

21Da táre-nuu tòli a mɛni-ŋa-kaa-nuu, wòo-lɛ́lɛ ǹá-woo a núu líi mù sìɣe.

22Táre káa yɛ̂ɛ fúlu-laa ya-tôŋ táre-nuu mɛni ma, kɛ́lɛ da ƃoo-nuu kula maa kɛ́ ŋɔƃoo-tuai mɛ̂ni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Táre-nuu a gíli-ŋa sìa é lɛ́ɛ pâi lônoi, maa wôoi a núu líi mu sìɣe.

24Wóo lɛ́lɛɛ káa yɛ̂ɛ kɔ̃iŋ-wulɔ, a lâa núu líi ma gɛ́ núu ƀàlo.

25Berei nyii ílâai la ǹɛ̂lɛɛi íkili ŋái, a lî a yá su-kara-pere su.

26Puru a gɛ̀ núu é tíi kɛ́ a gbanaŋɔɔ kpɛ́ni fêi a ŋ̀wɛ̂lii é mii-sɛŋ mii.

27Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ ǹíi su, ǹyaŋ ǹóno-woo káa yɛ̂ɛ ŋɔŋ.

28Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a laa-saa tèe, láa-ƀo kɛ́-nuu kɛ́ laoi-laa su kàra.

29Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a gɔlɛ-ma-nuui pɛ̂lɛ é pá a su-kara bɔ́.

30Ŋɛ́i-gbana-too-nuu a mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ ǹíi su. Ǹúui a ǹá-gbɔ ma nyîŋ a m̀arâŋ-nuui, a núu láa ƀò bôlu.

31Ŋuŋ-poa káa a ƀaa-kɛ-maa ƀɔrɔ, núu a zɔlɔ ƀô teniŋ ƀô-laa sârai.

32Lii-kpele lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ wála-wala-laa ma. Ǹúui a ǹíi maa sòŋ ǹɛ́lɛɛi é tɛ́ɛ ǹúui ma a taa yée mɛi ɣâlei.

33Núu-kpune a kpɛɛŋ tôo a gɛɛ é táre mɛni da su, kɛ́lɛ a nɛ̃ɛ yɛ̂ɛ berei Ɣâla a ŋ̀wɛ̂lii lai.

Táre-woo-ŋa 17

1Kpólo kpala miɛɛ lii-see su lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ kúu kɛ́ɛ ma pɛ́rɛ mu ƀɛ́i laa-saa káa naai.

2Táre-luɛ a pâi kɛ̂i bɛ́rɛ namui ǹóŋ mɛi nyii táre fé ŋuŋ sui. A pâi kɛ̂i a bɔɔ-sɛŋ ǹâmu da.

3Da káne da gôo kɔ̀ɔŋ ŋɔŋ su, kɛ́lɛ Ɣâla Yâwɛɛ ƀa núu líi su kɔ̀ɔŋ.

4Ŋwana lɔ̂ɔ-nuu a ŋ̀óli tɔ̀ɔ ŋwana lɔ̂ɔ-woo ma, lɛ́ɛ-nuu kɛ́ ŋ̀óli tɔ̀ɔ lɛ́ɛ-woo ma.

5Ǹúui a ɣɛ́lɛ-maa kùla kôlo-nuu kponôi, a Ŋɔkpɛtɛ-nuui ƀɛlɛ tôo. Ǹúui ǹíi a nɛ̃ɛ m̀arâŋ-nuu ŋɔmɛni sôli káa sui, a tɔŋ-kpɛ-maa sɔlɔ ƀô.

6Ǹúu pɔ̂lɔ-ŋai dílii-nɛ̃ɛi ƀa dílônii díwɔ̂ lônii. Dílônii dia máŋ dílii-nɛ̃ɛi ƀa díkaa-ƀela.

7Gáa a mɛni kuláa a núu a gɛɛ ƀoo-nuu é táre-woo ƀó, gúlaa a núu a gɛ́ɛ kâloŋ é lɛ́ɛ kɛ́.

8Yee-pɛlɛ ǹá sɛŋ-kao káa yɛ̂ɛ sále dɛɛ-nuu ŋɛ́i, a gàa yɛ̂ɛ ƀɛ́i kélee a lî naai, a pɔ̂ri sɛŋ sɔlɔ ƀôi naa.

9Ǹúui a m̀arâŋ-nuu ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛ̀ɛi, a nɛ̃ɛ-laa su kpànaŋ, kɛ́lɛ ǹúui a m̀arâŋ-nuu ŋɔmɛni nyɔ́mɔɔi tàa-taai, a nɛ̃ɛ-laa su kàra.

10Lia-woo tɔnɔ a kpɔŋ-maa tɛ̀ɛ táre-nuu pɔ́ é tɛ́ɛ la ƀoo-nuu lókwaa ma a ŋuŋ tɔ̂nɔ (100).

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔtíi ƀa tɔɔ-maa kɛ́ɛ, kɛ́lɛ da pâi kéla ŋwana-lɔ̂ɔ tɛɛ̂i a gɛɛ é gula maa kɛ́.

12Núu da yala-sulu kɔ̃ɔ-lee nyii da ǹônii kùla yêei, díkɔ̃yaŋɔɔ lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ la ƀoo-nuu da núu díkɔ̃yaŋɔɔ ma gɛ́ ƀoo-tua kɛ̀.

13Ƀa mɛni lɛ́lɛɛ su tòo a mɛni nyɔ́mɔɔ, mɛni nyɔ́mɔɔ fa kpɛ̀ɛ ípɛrɛi mu.

14Laa-saa kɔ́ɔ pîlanii káa yɛ̂ɛ yá a ya-galaŋ ƀɔ̀ a guro, gbera, à wàla kɛ̀ tí, zu a kɛ̂tɛ.

15Ɣâla Yâwɛɛ fa ǹyée sèe mɛni ŋá-tee-nuui mu nyii a tɔ̃yâ-nuu ŋɔmɛni lɛ́lɛɛ pène a mɛni nyɔ́mɔɔi, kpaa máŋ é wôya-nuu ŋɔmɛni nyɔ́mɔɔi pene a mɛni lɛ́lɛɛ.

16Gáa a ƀoo mêni a gɛɛ í sɛŋ kɔ́lɛ ƀoo-nuu ŋɔsɛŋ kɔ́lɔŋ mɛni ma kpɛ́ni fêi táre fé ŋuŋ su.

17Núu ŋɔnɛ̃ɛ-nuu ŋɔtíi ƀa a gɛɛ é ŋɔwɛli-kɛ-maai lɛ́ a tãi kélee. Káa-laa su-ƀela dítii ƀa a gɛɛ dí díkîe-ni kula mɛnîi.

18Ǹúui táre fé ŋuŋ sui, a gbîŋ sèe a sɛ́ɣɛ núu da kpɛ́ni ŋɔkpâi mêni ma.

19Sɔnyɔ̂ŋ-nuu è laa-saa wɛli-ni. Yoŋka-nuu wóo a pâ a mɛni kpɔ̂lu bɔ́.

20Wôya-nuu ŋɔmɛni fa lɛ̂lɛ. Lɛ́ɛ-nuu a pîli mɛni kpɔ̂lu su.

21Ƀoo lôloŋ a gáa-ƀela líi sòli, ǹâŋ líi fa nɛ̃ɛ.

22Lii-nɛ̃ɛ a pâ a kɔlɔi-pono, kɛ́lɛ lii-too pôlu a núu kpàla.

23Wôya mɛni-saa ƀó nuu a ǹyée sèe yee-pɛlɛ-ǹá-sɛŋ-kao mu a gɛɛ é dɔ̃yâi perêi kpáaŋ.

24Mɛni-ŋa-kaa-nuu a gíli pù táre ma, kɛ́lɛ ƀoo-nuu ŋɛ́i tâmaai ma.

25Ƀoo lôloŋ a ǹâŋ líi su kàra, gɛ́ ǹee líi tòo pôlu.

26Vé lɛ́lɛ ní a gɛɛ tɔ̃yâ-nuu é tɔŋ-kpɛ-maa sɛŋ-kao kɔlɛ, kpaa máŋ dí ǹókwa m̀ɛnii ma nyii zɔŋ fê zui.

27Táre-nuu fa lôno a dámaa. Mɛni-ŋa-kaa nuu líi fa ŋwâna a maa félaa.

28À kɛ̀ ƀoo-nuu à mɛi sâa, da zìɣe a táre-nuu da mɛni-ŋa-kaa-nuu.

Táre-woo-ŋa 18

1Ƀɛlɛ kpɛɛ-goi-nuu kpáaŋɔ̂i nɔ́ gbîŋ mɛni ma, va fâa núu da kpɛ́ni ŋɔmɛni kpɛtɛɛ lɛ́lɛɛ ma.

2Ƀoo-nuu fé kpáani mɛni-ŋa-kaa mɛni ma, a ŋ̀wɛlii nɔ́ é ǹɛ́ a gɛɛ dáreɛɛ̂i.

3Ŋwana-lɔ̂ɔ a pâ a ŋumɛ mɛni. À kɛ̀ ya ƀaa kula-maa mɛni kɛ̀, da pâi í ŋumɛ̂i.

4Táre-nuu wóo káa yɛ̂ɛ pari siŋɔɔ, è ƀò ŋɔ́nɔ yɛ̂ɛ ya-tôŋ-ma ƀɛ́i yá fa kpɛ̂ɛ naai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Vé lɛ́lɛ ní a gɛɛ dí tɔ́ɔ wôya-nuu pôlu, kpaa máŋ dí díŋɛi naɣiŋ tɔ̃yâ-nuu ŋɔ-tɔ̃yâi mɛi.

6Ɓoo-nuu lóno-woo a pâ a laa-saa, gɛ́ ŋɔ́nɔ pà bɔ́ a tɔ̂ŋ-kpɛ-maa.

7Ɓoo-nuu lóno-woo a bìli mɛnîi. Da zòŋ ǹóno-woo ma.

8Laa-ɓo-kɛ-nuu wóo káa yɛ̂ɛ sɛŋ nɛ̃ɛ nyii núu a mìi a maa félaa é yéŋ goi a ǹɛ́lɛɛi.

9Nyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuu káa a núu-su-kara-nuu ǹɛ̂ye.

10Ɣâla Yâwɛɛ wóo káa yɛ̂ɛ yeŋkɛ̂ŋ kpanaŋɔɔ. Núu sɑ̃́a a lî naa a gɛɛ é ŋuŋ ma ɓô sɔlɔ ɓó.

11Gáa tɔɔ-nuu kíli ŋá a gɛɛ ŋɔtɔɔ-sãai da pɔ̂ri maa kɔ̃ɔ̂i yɛ̂ɛ berei siɣãŋ kpanaŋɔɔ a taa ma kɔ̃̂ɔ lai.

12Su-mɛni kɛ̂tɛ a pâ a su-kara núu pɔ́, ma-yeŋ-tua kɛ́ pà a ɓaa-kɛ-maa.

13Mɛni mɛ́ni í lɛ́ɛ pâi zu-toôi, à wàla kɛ́ tí, da pâi íkâai a ɓoo-nuu dí íŋumɛ.

14Kɔlɔ-fela fa lii-kpele-nuu líi tòo pôlu, kɛ́lɛ gbɛ̂ɛ ɓa pɔ̂ri lii-too pôlu-nuu líi mu siɣêi?

15Táre-nuu a mɛni ŋá-kaa kɔ̀ri, gɛ́ ŋ̀óli tɔ̀ɔ táre ma.

16Sama-sɛŋ tɛɛ́ a pere láa ɓò núu mì, gɛ́ gɛ̀ núu kɛ́ pà núu kɛ́tɛ ŋɛ́i-tuɛ.

17Ǹúui a lôno a maa-ŋuŋ, ŋɔmɛnii a kɛ̂ a ǹɛ́lɛɛ ǹûai ŋɛ́i í lɛ́ɛ la zu m̀arâŋ-nuui é pɛ́lɛ m̀arɛ̂ kɛ̂i.

18Kpɛɛŋ toɔɔ a laa-saa kpèra, gɛ́ wála-wala-ɓela loai mɛni ŋá tèe.

19Kpɔŋ íbarâŋ-nuui ma, gɛ̀ ní a pâi ímaa kɔ̃ɔ̂i yɛ̂ɛ taa-lee nyii siɣãŋ tínaŋɔɔ̂i mai. Kɛ́lɛ à kɛ̀ ka dîa-ni ka laa-saa kɛ̀, da pâi díkpôŋ láa tɛ̂i íperei.

20M̀ɛnii núu a mòi gáa a ǹíi láa mɛni, kɛ́lɛ m̀ɛnii a kûla zui, gáa a m̀aa mɛ̂ni.

21Saa da fúlu-laa díwala-wala-laai káa núu lágbɔ̀ ma. M̀ɛnii lágbɔ̀ a môi, ǹâmu maa mɛ̂ni ɓè.

22Ɓà nɛnî kùla, ɓa mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ɓó, ɓa lûwa sɔlɔ ɓó Ɣâla Yâwɛɛ yêei.

23Kôlo-nuu a lôno a fɛli-kɛ-woo, kɛ́lɛ tɔɔ-nuu a ŋ̀óo su tòo a nyɔ́mɔɔ.

24Nɛ̃ɛ-laa da káa naa zu kpanaŋɔɔi é tɛ́ɛ íkaayɔɔ ŋɔi ma.

Táre-woo-ŋa 19

1Ǹɛ̂lɛɛi núu é kɛ́ a gôloɔɔ deniŋ ɓôɔɔ é tɛ́ɛ la núu kɛ́ɛ m̀oɔɔ ŋ̀ôyaa ma.

2Ǹúu a mɛni kɛ̀ va gíli-ŋa siai vé lɛ́lɛ ní, ǹyaŋ ǹúui gɔ́ɔ-maa félaai, a pɔ̂ara pere ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Núu-kpune ŋɔƀoo-tua ƀa ŋɔmɛni kâra, ǹyaŋ a ŋ̀wɛ̂lii é mɛnii lɛ́ɛ ɣ̂ala Yâwɛɛ ma.

4Tɔɔ-nûu ŋɔwɛli-kɛ-maa-ƀela tâmaai, kɛ́lɛ kôlo-nuu ŋɔwɛli-kɛ-maa-nuu a kûla bôlu.

5Wôya-sere-faa kɛ́-nuu a ŋɔtɔŋ-kpɛ-maa sɔlɔ ƀô. Lɛ́ɛ-nuu fa kûla dɔ̂ŋ yêei.

6Núu támaa da ŋ̀wɛ̂lii dí kɛ́ ƀò ǹúui pôlu ǹyée foɣâŋɔɔi m̀ai. Mɛni lɛ́lɛɛ-kɛ-nuu ŋɔwɛli-kɛ-maa-ƀela tâmaai.

7Kôlo-nuu ŋɔkáayɔɔ-ŋa dífe ŋ́wɛlini. M̀arâai da dípôlu fè mì. Dífa díwoli tɔ̀ɔ ŋɔfɛli-kɛ-wooi ma.

8Ǹúui a táre kɔ̀rii, è gbîŋ wɛ́lini. Mɛni-ŋa-kaa-nuu a mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀô.

9Wôya-sere-faa kɛ́-nuu a tɔŋ-kpɛ-maa sɔlɔ ƀô. Lɛ́ɛ-nuu ŋ̀uŋ-la a pâi pilîi.

10Maa fé nɛ̃ɛ ní ƀoo-nuu é kɛ́ a tɔɔ-nuu, ǹyaŋ maa fé nɛ̃ɛ ní a gɛɛ luɛ é kɛ́ kâloŋ-lonii mɛi.

11Táre-nuu líi kpeleɛ̂i. À núu ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛ̀ɛ, a ƀaa-kɛ-maa sɔlɔ ƀô.

12Kâloŋ ŋɔlii-ŋwana káa yɛ̂ɛ yala-sulu kpɛ́ɣe-woo, kɛ́lɛ à kɛ̀ ǹíi lâai íyêei, gáa yɛ̂ɛ lúu a pù sí-sɛŋ ma.

13Ƀoo lôloŋ a ǹâŋ su kàra. Laa-saa-nɛni káa yɛ̂ɛ pɛ́rɛ nyii a ƀô a tãi kéleei.

14Pɛ́rɛ da tɔɔ-sãa ƀa ínâŋ ŋɔpɔɔ-sãai nyii a ǹɛɛ ǹônii mɛni ma, kɛ́lɛ táre-nɛni ƀa ɣ̂ala Yâwɛɛ ŋɔƀɛlɛ-seei.

15Nyɛ̃-nyɛŋ a núu pìli nyii su kôyaa su. Puru a nyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuu pàa.

16Ǹúui a ɣ̂ala ŋɔtɔ̂ŋ mɛi kâai, ŋɔfúlu-laai su a kôyaa. Ǹúui a ŋ̀ɛ́i nàɣiŋ ɣ̂ala wóo mɛi, a sâa.

17Ƀà kôlo-nuu malôŋ kàa, ƀa kpa pili ɣ̂ala Yâwɛɛ ma, ǹyaŋ ɣ̂ala Yâwɛɛ a pâi íkpai kulâi.

18Ílôloŋ kula-maa kɛ́ tãi kili kɛ-zu káa la íyêei a gɛɛ m̀aa a pâi fáleni. Kɛ́lɛ ƀa wàla gɛ́ tí, íkaa kpɔnîi ma a gɛɛ zu é kara.

19Fɛɛ lii-ŋwâna-nuu é ŋɔlii ŋwânai vela-fei sɔlɔ ƀó, kpɛ́ni fêi, ƀà gùla mɛnîi, da pâi ŋɔ́nɔ ítôlii a gɛɛ í ŋuŋ ma ƀó.

20Íwoli tɔ́ɔ lia-woo ma, í sɛŋ-lɛɛ síɣe a gɛɛ gbɛɛ ŋái í kɛ́ a ítareɛɛ.

21Núu-kpune líi-su-mɛni tâmai, kɛ́lɛ ɣ̂ala Yâwɛɛ nîa-mɛnii a pâi kɛ̂i.

22Sɛŋ wɛ̂li ŋánaa a pâ a ƀaa kûla-maa núu pɔ́. Kôlo-nuu lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ lɛ́ɛ-nuu ma.

23Ɣ̂ala Yâwɛɛ ŋɔyao-maai a pâ a fúlu-laa su kôyaa. Ǹúui a gíli pù mai, a líi-laa sɔlɔ ƀô. Mɛni nyɔ́mɔɔ fé pâi pâi bɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Nyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuu a ǹyée lɔ̀ pâne su, kɛ́lɛ va pɔ̂ri ǹyée tɛ̂i ǹá.

25Ɓà tɔ̂ŋ pù ǹúui ma a ɣɛ́lɛ-maa kûla núu kponôi, diai táre fé díŋuŋ sui, da pâi târei. Ɓà táre-nuu ŋɔpɔara-maai lɛ̀ ma, a pâi mɛni ŋá kâai.

26Lóŋ-surɔŋ nyii a ǹâŋ lòkwa é ǹee kpɛ́i, a Ɓâa kùla gbîŋ ma.

27Ńoŋ, Ɓà kpèra sɛŋ-maa kɔ́riɛɛ ma, Ɓa pâi niâi m̀ɛnii ma í maa kɔ̂rii.

28Wôya sere-faa-kɛ-nuu a ɣɛ́lɛ maa kùla nûa kponôi dítɔ̃yâi mɛni ma. Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu è sɔnyɔ̂ŋ wɛ́lini.

29Ɣɛ́lɛ-maa kula-nuu a tɔŋ-kpɛ-maa sɔlɔ Ɓô. Ɓoo-nuu ŋɔtɔŋ-kpɛ-maa Ɓa ká lókwa.

Táre-woo-ŋa 20

1Ŋwãai da lɔɔ kpânaŋ kpeleɛɛ a núu kɛ̀ a yóo-yoo-nuu da laa-saa tée-nuu. Ǹúui a kânaŋ mai, vé táre ní.

2Kâloŋ ŋɔlii-ŋwana káa yɛ̂ɛ yala-sulu kpɛ́ɣe-woo. Ɓà ǹíi ŋwàna, Ɓa íkpîŋ ŋuŋ lá píli.

3Ɓaa-kɛ-maa káa ǹúui ma va ǹyée pìli laa-saa mɛni sui. Ɓoo-nuu nɔ́ Ɓa laa-saa kɔ̀ri.

4Kpâlaŋ ŋá tíi-kɛ-nuu nyɛ̃ŋ-nyɛŋɔɔ fa tíi kɛ̀ a tíi-kɛ-tãi. Sí-sɛŋ Ɓá kula tãi a sèri, vé pâi sɛŋ da kâai.

5Núu ŋɔkili-ŋa-siai káa yɛ̂ɛ ya-loa kpóŋ kôyaa, kɛ́lɛ mɛni-ŋa káa nuu a pɔ̂ri gulâi.

6Núu támaa da díkpîŋ sìɣe a teniŋ Ɓô Ɓela ímɛni ma, kɛ́lɛ ǹûai ŋí nenɛ Ɓé deniŋ Ɓôɔi ímɛni mai?

7Núu sãa nyii a ŋɔkɛ-ɣeniɛi kɛ̀ a tɔ̃yâ-perei, lûwa káa ŋɔnîa-pɛlɛɛi dîa.

8Kâloŋ a sêe ŋɔmɛni-saa-Ɓo see-sɛŋ ŋá, gɛ́ wôya da tɔ̃yâ loai kâa.

9Gbɛ̂ɛ Ɓa mò ǹyɛɛ, “Ńii maa waâi. Ńzɔ̂ŋ fé mai?”

10Sɛŋ-wuyɛ-kɔɔŋ-sɛŋ sii feerɛ kpaa máŋ sɛŋ-kɔɔŋ-kɔpu sii feerɛ Ɓɛlɛ fé Ɣâla Yâwɛɛ koi.

11Da lôloŋ kɔ̀lɔŋ dûa-pere ma à kɛ̀ dûa-pere lɛ̂lɛɛi, zã̂a.

12Ɣâla Yâwɛɛ Ɓé kúwoli kpɛ̀tɛ a gɛɛ kú mɛni mɛ́ni la é kúŋɛi kpɛtɛ a gɛɛ kú kwaa káa la.

13Ɓà nyii wɛ̂li a dámaa, Ɓa pâi kɛ̂i a íkôloɔ. Kɛ́lɛ, Ɓà íŋɛi lá Ɓó ítii kɛ́, Ɓa pâi mii-sãa támaa sɔlɔ Ɓôi.

14Sɛŋ-ya-nuu a ǹá-wɔlɔ Ɓò gɛ̀ m̀o a gɛɛ zɛŋ a ǹyai vé lɛ́lɛ ní a gɛ́ɛ é zɔ̃ɔ maa yèŋ. Kɛ́lɛ, tãi a ǹya lai, a kɛ́ yoŋka tɛ̂ei a gɛ́ɛ è ǹya a zɔ̃ɔ-loŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Gôo káa naa da kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ támaa, kɛ́lɛ táre tɛɛi dîa.

16Ǹúui a tɔ̂ɔ ŋɔ̃́ya ŋɔkpa soŋ mɛ̂ni mai, da gɔ̃lîŋ sòŋ a sɛ́ɣɛ é lɛ́ɛ la zu é gbai kpɛ́ɛ.

17Mii-sɛŋ ya zɔlɔ ɓô a wôya-perei nɛ̃ɛ̂i íla a maa-ŋuŋ, kɛ́lɛ gbɛɛ ŋái a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ kɔni-kayaŋ íla.

18Ímɛni-kpɛtɛɛi é kúla ŋuŋ-pilaŋ su. Íwoli tɔ́ɔ lia-woo lɛ́lɛɛ ma ílɛɛ pâi kɔ̂ teei.

19Ǹúui mɛni fa tɔ̂ɔ ǹái, a loo-mɛni ɓò. Ka ǹyaa káfe nɛ̃ɛ.

20Ǹúui a ǹâŋ kpaa máŋ ǹee nàɣaŋ, maa nuui ŋɔfúlu-laai a nîiŋ yɛ̂ɛ laŋpo a nìiŋ a kpíni.

21Tɔɔ-laa nyii núu a zɔlɔ ɓô a maa féla, lûwa fé pâi kɛ̂i ma a gbɛɛ-ŋa.

22Ífe mɛni nyɔ́mɔɔ su tòo a mɛni nyɔ́mɔɔ. Láa a Ɣâla Yâwɛɛ, a pâi zu-tooi yɛ̂ɛ.

23Sɛŋ-kɔɔŋ-sɛŋ sii feerɛ ɓɛlɛ fé Ɣâla Yâwɛɛ koi. Wôya sɛŋ-kɔɔŋ-kɔli fé lɛ́lɛ-ni.

24Ɣâla Yâwɛɛ ɓa kúsia-pere lɛ̀ kûa. M̀ɛnii pâi kɛ̂i a kúai kwa pâi gɔ́lɔnîi léŋ?

25Íkili ŋá sía í lɛ́ɛ pâi íkono tɛ̂ei Ɣâla yɛ̂ei. Ɓà wàla gɛ̀ tí, malôŋ a pâi toôi yâ.

26Táre-kaloŋ a wôya-ɓela kùla ŋɔnûai sáma, é tɔ̂ŋ pú dîa.

27Ɣâla Yâwɛɛ a ŋɔkwaa ponoɔɔi lɔ́ núu-kpune líi su é seri gbóŋ ma, gɛ́ ǹaa mɛni kélee kàa.

28Teniŋ ɓô-laa da tɔ̃yâ-laa ɓa kâloŋ maa kɔ̃ɔ, wɛli-kɛ-maa kɛ́ ŋɔkâloŋ-laai su kòyaa.

29Ǹyáŋkpa-ŋai kɔ́lɔŋ-sɛŋ ɓa díwala-walai. Núu pɔ̂lɔ ŋɔɓaa-kɛ-maai ɓa ŋuŋ poa.

30Sɔnyɔ̂ŋ-nuu ŋɔsále ɓa lókwa ŋánaa. A gɛ̀ é ǹíi maa fáleŋ.

Táre-woo-ŋa 21

1Kâloŋ ŋɔmɛni-kpɛtɛɛ káa yɛ̂ɛ ya ɓoloŋ-ɓoloŋ Ɣâla Yâwɛɛ yɛ̂ei, gɛ́ déniŋ tɔ̀ɔ ɓɛ́i a ŋ̀wɛ̂lii é lí naai.

2Núu-kpune tûa-pere kélee lɛ̂lɛɛi ǹyaa kpîŋ ŋɛ́i, kɛ́lɛ Ɣâla Yâwɛɛ ɓé kúlii-su mɛni-ŋai ŋɔsâpoi kɔ́lɔŋ.

3Ɣâla Yâwɛɛ è tɔ̃yâ-laa da sɔ̃́a-laa wɛlini é tɛ́ɛ sâla-kuláa ma.

4Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔfúlu-laai mɛi káa-sɛŋ ɓa ŋɛi-naɣiŋ-mɛi da yoŋka tɛ́ɛɛ. Nyíŋi ǹyaŋ káa a sɔnyɔ̂ŋ.

5Tíi-kpanaŋ kɛ́-nuu ŋɔmɛni-kpɛtɛɛi a pâ a sɛŋ támaa, kɛ́lɛ ǹúui a tɔɔ-laa kɔ̀ri a maa kpɛ̃liŋ, maa tɔɔ-laai fa tûa zu.

6Tɔɔ-laa sɔlɔ ɓóɔɔ a wôya-pere fa tûa. Gáa nɔ́ yɛ̂ɛ lúu nyii va tûa tâai. A ípìli saa ŋɔɓáre ŋá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Ŋwana-lɔ̂ɔ-ɓela tûa-pere a dísu kàra kpɛ́ni fêi, dífa fàa ma dí mɛni sãa kɛ́.

8Sɔnyɔ̂ŋ-nuu sia-pere kpĩnaŋɔ̂i, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu sia-pere sãâi.

9Ínyiɛɛ banaŋ ma lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ la ka ínɛnî̀i ká kɛ́ ɓò pɛ́rɛ tɔnɔ mu nyii ǹaa-saai.

10Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu láa fɛ̂ɛi a ŋwana-lɔ̂ɔ, va gɔlɛ-ma-nuu malôŋ kàa.

11Ɓa tɔ̂ŋ pù ǹúui ma a ɣɛ́lɛ-maa kûla núu kponôi, gɛ̀ ní diai táre fé díŋuŋ sui, da pâi târei. Ɓà táre-nuu ŋɔpɔara-maai lɛ̀ mà, a pâi ŋɔtárei da pûi ma.

12Ɣâla nyii zãâi, è ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔpɛ́rɛi mu mɛni-ŋai kɔ́lɔŋ. Ǹyaŋ a pâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui su karâi.

13Ɓa íwoli láa tɛ̀ kôlo-nuu wɔlɔ-woo ma, yáŋ ɓà wɔ̀lɔ, núu da fé pâi íwɔlɔ-woo mɛnî̀i.

14Núu líi à ŋwàna yâ, ɓà sama-sɛŋ tɛ̀ɛ bɔ́ loo-pere su, a ŋɔlíi-ŋwanai ŋá yèŋ. Kɛ́lɛ yee-pɛlɛ ǹá sɛŋ-kao a lii-ŋwana su sàa.

15Tɔ̃yâ mɛni ŋá-teɛɛ a tɔ̃yâ-nuu líi làa, kɛ́lɛ a sôli wôya-nuu ma.

16Núu a kùla táre ŋɔperei ma, a lî zaa-ɓelai kɛ̂i.

17 Ǹ̩ɛ́niɛi su-sɛŋ wɛ́liɛɛ a pâ a kôlo-laa. Ǹúui lii-nɛ̃ɛ-mɛni wɛ́lini, lɔɔ-kpeleɛɛ da mii-sɛŋ lɛ́lɛɛ támaa miɛɛi, va tɔ̂ɔ.

18Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a tɔŋ-kpɛ-maa sɔlɔ ɓò nyii è gbɛ̀tɛ tɔ̃yâ-nuu mɛni mai.

19Íkɛ-ɣeniɛi kɛ́ɛ fɛ̃ɛ-kpalaŋ su lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ la núu kɛ́ɛ pɛ́rɛ mu da ŋɔnɛnî̀i nyii ǹaa-saai gɛ́ ísɔŋ kɔ̂ri yâ a ɣele kɛ́leei.

20Táre-nuu a gɔ̂liŋ mɛi kâa, ɓoo-nuu kɛ́ ŋ̀ɔ́i su kàra.

21Ǹúui a tɔ̃yâ-laa da maloŋ-kaa kɔrii, a fúlu-laa da ɓaa-kɛ-maa sɔlɔ ɓô.

22Táre-nuu a wála-wala-ɓela dítaa-lee sîɣe, gɛ́ daai ŋɔsiɣãŋ wôlo nyii dí lâai lai.

23Ǹúui a ǹágbɔ mɛi kàa da ǹɛ́ŋ, va pîli mɛni kpɔ̂lu su.

24Ǹúui a ɣɛ́lɛ-maa kùla núu kponôi, a tɛ-ŋɛi kɛ̀, ǹyoŋkaa, ǹíi kɛ́tɛɛ.

25Nyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuu a gbîŋ pàa, kpɛ́ni fêi, vé ŋ̀wɛ̂lii é tíi kɛ́,

26gɛ́ ɓò a sɛŋ wɛ̂li-nuu a tãi kɛ́lee, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu a sɛŋ tɛ̂ɛ a lii-nɛ̃ɛ.

27Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔsâla-sɛŋ ɓɛlɛ fé Ɣâla Yâwɛɛ koi, ŋuŋ kpîŋ-kpiŋ ɓa à kɛ a zâlai kpîŋ kùla a kíri-pere.

28Wôya-sere-faa kɛ́-nuu wóo a kâra kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu wóo fa kâra.

29Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a gbîŋ lɛ̀, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu a dûa-pere maa kpɛ̂ɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Núu-kpune ŋɔtárei, ŋɔmɛni ŋá-kaai da ŋɔlia-wooi fa pɔ̂ri Ɣâla Yâwɛɛ yée mɛi ɣâlei.

31Da kɔ́-kɔ-soo maa ɣîri kɔ́ mɛni ma, kɛ́lɛ Ɣâla Yâwɛɛ ƀa pâ a yee-tɛɛ-maa.

Táre-woo-ŋa 22

1Nûa da íkɔlɔŋ a núu lɛ́lɛɛ, dí ƀaa-kɛ-maa tɛ́ɛ ípɔ, ǹɛ̂lɛi é tɛ́ɛ tɔɔ-laa ma, ƀaa-kɛ-maa lɛ́lɛɛ é tɛ́ɛ káne ma da gôo.

2Tɔɔ-nuu da kôlo-nuu díkpɛtɛ-pere pɔ̂riɛɛi, kpɛ́ni fêi, Ɣâla Yâwɛɛ ƀé díkpɛ̀tɛ.

3Táre-nuu a mɛni kpɔ̂lu maa lâa, kɛ́lɛ ǹúui táre fé ŋ̀uŋ sui, a pîli nɔ́ zu gɛ́ mɛni-soli kàa.

4Ǹúui ǹíi ma yeŋɔ̂i gɛ́ ŋɔ́nɔ yào Ɣâla Yâwɛɛ mai, a tɔɔ-laa sɔlɔ ƀô, ƀaa-kɛ-maa da fúlu-laa.

5Ŋalêŋ da ƀáre díkaa wôya-nuu sia-pere su. Ǹúui à ŋ̀wɛ̀li é ŋɔfúlu-laai maa kɔ̃ɔi, tɔɔ é zu kula naa ma.

6Sɛŋ lɛ́ lôloŋ ma berei a pɔ̂ri siâi la a zãai. À kɛ̀tɛ, gɛ̀ ní vé pâi kulâi bere sɑ̃́ai ma.

7Wála-wala-laa káa tɔɔ-nuu yêei kôlo-nuu mɛi. Kpa-soŋ-nuu káa a kpa-pili-nûu ŋɔluɛ.

8Ƀà wôya-mɛni maa kɔ̂ri, ƀa mɛni kpɔ̂lu kàa. Í ŋwana-lɔɔi kóyaŋ káa ma.

9Ǹúui nyii ǹyée foɣâŋɔɔi ma sɛŋ kɔlɛ mɛni mai, a pâi lûwa sɔlɔ ƀôi kpɛ́ni fêi a mii-sɛŋ tɛ̀ɛ kôlo-nuu pɔ́.

10Ǹúui a ɣɛ́lɛ-maa kûla-nuu kponôi ƀa gbɛ̀, gɛ̀ ní laa-saa, sîa da ŋumɛ a kpɛɛ.

11Ǹúui ǹíi lɛ̂lɛɛi, ǹóno-woo lɛ́lɛɛ ǹái, gáa a gâloŋ nîa-nuu.

12Ɣâla Yâwɛɛ a tɔ̃yâ-nuu maa kɔ̃ɔ, gɛ́ wôya-nuu wóo su kàra.

13Nyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuu a mò ǹyɛɛ, “Yala-sulu káa ŋ̀enei ŋá! Ŋà kùla bɛ́rɛi mu, a pâi ńzonîi!”

14Wulu-wulu kɛ́-nɛni lóno-woo káa yɛ̂ɛ ƀáre, ǹúui Ɣâla Yâwɛɛ líi a ŋwâna mai, a pîli ŋá.

15Ƀoo-mɛni káa lôloŋ líi su, kɛ́lɛ ƀa gula-maa kɛ̂ a ǹɛ́lɛɛ, a pâi teêi ŋɔƀoo-tuai ma.

16Ƀà sɛŋ tɛ̂ɛ tɔɔ-nuu pɔ́ kpaa máŋ ƀà kôlo-nuu lùaŋ a gɛɛ í tɔ́ɔ, ífa mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀô zu a gbɛɛ ŋá.

Dáre mɛni buu saaƀai

17Íwoli tɔ́ɔ. Ŋa pâi m̀ɛnii lɛ̂i yâ dáre-ƀelai dí m̀oi. Dísɛŋ-lɛɛi maa kɔ́ri.

18A pâi kɛ̂i a mɛni lɛ́lɛɛ ímɛni ma í ǹâai kɛ́ ílii su. Gélee é lɛ́ɛ íkili ŋá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Ŋa ŋwɛ̂lii í íkili kɛ́ Ɣâla Yâwɛɛ ma. M̀ɛni ma, ŋa pâi ǹɛ̂i yâ sâa.

20Ŋá táre mɛni buu saaƀa pɔ̃yɛ ímɛni ma, táre-woo-ŋa da lia-woo lɛ́lɛɛ-ŋa.

21Ǹyaŋ da pâi dɔ̃yâi kpîŋ-kpiŋ lɛ̂i yâ. Ya lì a gɛɛ í maa kpɛ́ɛ, ya pâi gâai a tɔ̃yâ kpîŋ.

M̀ɛnii -1-

22Ífe kôlo-nuu fìli ŋɔkôlo-laai mɛni ma, kpaa máŋ í núu doo-mu lúaŋ mɛni-saa ƀó-kere mu.

23Ɣâla Yâwɛɛ káa a dímɛi-woo-ƀo-nuu. Diai da dímɔ̃lɛi, a pâi dí kula maa kɛ̂i.

M̀ɛnii -2-

24Ífe kɛ̀ a lii-ŋwana-nuu m̀arâŋ kpaa máŋ ka lii-fãa-goi-nuu ká kɛ́ kákîe pôlu.

25Ƀà gɛ̀ tí, ƀa pâi ŋɔtûa-perei maa kɔ̂rii, í íkpîŋ pili saa ŋɔƀárei ŋá.

M̀ɛnii -3-

26Ífe íkpîŋ sèe a sɛ́ɣɛ, ífe tɔ̀ɔ kpa-soŋ-ƀela mɛni ma.

27Ƀà gɛ̀ tí, a wàla gbai kpɛ́ɛ, da pâi ígbìŋ siɣêi.

M̀ɛnii -4-

28Ífe ǹɔii kóyaŋ ma kɔni-ŋai kûla dítɔ̂ɔi nyii ínuu-pɔlɔ-ŋai dí bìlaŋ naai.

M̀ɛnii -5-

29Ƀa yɛrɛ-tii kɛ́-nuu kâai, a tíi kɛ̀ nɔ́ kâloŋ-ŋa dîɛ. Va tíi kɛ̀ nûa dîɛ nyii-ŋai dítɔ̂i fé kɛ́tɛ-nii.

Táre-woo-ŋa 23

M̀ɛnii -6-

1Ka núu kɛ́tɛ ka kɛ̀ kálaa miî, gɔ́lɔŋ ǹúui gáa lai, í ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ bɔ́.

2Ƀà kɛ̀ a ǹúui mii-sɛŋ wɛli káa mai, tãi siɣe berei ƀa mii-sɛŋ miî lai.

3Ífe ŋɔmii-sɛŋ lɛ́lɛɛ dámaa mìi, tãi da a pɔ̂ri kɛ̂i a ƀáre ímɛni ma.

M̀ɛnii -7-

4Ífe ímàŋ tɔɔ-laa mɛni ma í tíi kɛ́ a gbanaŋɔɔ é tɛ́ɛ gɛ̂i ma. Tíi kɛ́ a táre-pere í ƀɛ́i kɔ́lɔŋ ya pɔ̂ri kperâi naai.

5Ísɛŋ-kaoi a kûla íyêei a maa félaa yɛ̂ɛ berei kuɛ a kɔ̂ɔŋ la a maa félaa ŋelei sui.

M̀ɛnii -8-

6Ífe ŋɛi-kpala-nuu ŋɔkpóloi mìi, ífe ŋɔmii-sɛŋ lɛ́lɛɛi da wɛli ǹyêei.

7A kɛ̂ kɛ̂i yâ, “Ílaa mii í íkpele.” Kɛ́lɛ va kɛ̂ kulâi ǹíi-su kpɛ́ni fêi, a kɛ̂ gíli ŋá siâi zɛŋ-kaoi ma è gɔ̀lɛ m̀ii-sɛŋ mêni mai.

8M̀ii-sɛŋ ƀa mìi, ƀa pâi íkɔŋ pilîi la. Ǹóo lɛ́lɛɛ-ŋai ƀa mòi, gáa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ǹɛnii -9-

9Ífe ítãi kàra ƀoo-nuu ma. Vé pâi gâai ŋɛ́i a mɛni da.

Ǹɛnii -10-

10Ífe ǹɔii kóyaŋ ma kɔni-ŋai kûla dítɔ̂ɔi nyii ínuu-pɔlɔ-ŋai dí bìlaŋ naai, kpaa máŋ í tee-loŋ ŋɔlɔii kúla ǹyêei.

11Ɣâla Yâwɛɛ wála-walai. A pâi dímɛi-woo ƀôi é ímɛni ŋá tée.

Ǹɛnii -11-

12Ísɛŋ-lɛ-nuui ŋɔlia-woo-ŋai síɣe, í íwoli tɔ́ɔ dáre-woo-ŋai dîa í ŋ̀aa sèe kɛ́.

Ǹɛnii -12-

13Ífe kpèra ílôloŋ kula-maa kɛ́ɛ ma. Ƀà nòkwa a fáa, vé pâi baâi.

14Ƀa nòkwa a fáa, ƀa ŋɔfúlu-laai maa tée saa yêei.

Ǹɛnii -13-

15Ńoŋ, ƀà kɛ̀ a ítareɛɛ, ńii a pâi nɛ̃ɛ̂i.

16Ƀà tɔ̃yâ ƀò, ńii a pâi lâai.

Ǹɛnii -14-

17Ífe sɔnyɔ̂ŋ-ƀela maa líi tèe, kɛ́lɛ yao Ɣâla Yâwɛɛ ma a ɣele kélee.

18Núu fa pɔ̂ri íkili kɛ́-zui kulâi íyêei kpɛ́ni fêi, tínaa-tuɛ-pere káa ma.

Ǹɛnii -15-

19Ńoŋ, íwoli tɔɔ, í kɛ́ a ítareɛɛ, í íkili sée dɔ̃yâ-perei ma.

20Ífe kɛ̀ a ǹɔɔ-kpele-ƀelai, kpaa máŋ m̀ii-sɛŋ wɛli-ƀelai díta.

21Lɔɔ-kpeleɛ ŋánaa da mii-sɛŋ-wɛli a pâ a kôlo-laa núu pɔ́. Seɣe a pâi sâai yâ à kɛ̀ ya kɛ̀ nɔ́ mii-sɛŋ miî íkɛ nyìi a ŋánaa.

Ǹɛnii -16-

22Ínâŋ wóo mɛ́ni, kpɛ́ni fêi, ǹyaa ƀé í maa sɔlɔ ƀô. Ílee à pɔ̀lɔ, ífe íyee kùla mu.

23Kɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛɛ í tɔ̃yâ-laa maa kɔ́ri, táre, sɛŋ maa kɔ́riɛɛ da mɛni-ŋa-kaa. Ífe tèe dîa.

24Tɔ̃yâ-nuu ǹâŋ a lii-nɛ̃ɛ kùla. Lôloŋ táreɛɛ ŋɔkáa-ƀelai líi a nɛ̃ɛ.

25Tɔɔ ínâŋ da ílee dí lii-nɛ̃ɛ kúla. Tɔɔ ílee líi é nɛ̃ɛ kpɛ́ni fêi, ǹyaa ƀé ímaa sɔlɔ ƀô.

Ǹɛnii -17-

26Ńoŋ, íwoli tɔ́ɔ ŋ́oo ma, í ńdûa-pere maa kpɛ́ɛ í sía ŋ́gɔɔ-pɔɔi.

27Wulu-wulu kɛ́-nɛni da nɛnî nyii surɔŋ káa ǹyêei kɛ́lɛ va sêe ŋɔpɛ́rɛi lai, díkaa a ƀáre.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Da kɛ̂ núu maa kpɛ̂nii yɛ̂ɛ ŋúma-nuu dí kɛ́ gɛ̀ zinâai dámaa dífa ŋɔ́nɔ kɛ̀ a dísãa dínɛyâai yɛ̂ei.

M̀ɛnii -18-

29Gbɛ̂ɛ ɓé mɛni kpɔ̂lu sui? Gbɛ̂ɛ ɓé mɛni-soli kâai? Gbɛ̂ɛ ɓé pà a ǹaa-saai? Gbɛ̂ɛ ɓé pà a m̀ɛni-saai? Gbɛ̂ɛ ɓé lókwa-pala káa gbono ma ǹyaŋ vé m̀ɛni kɔ́lɔŋ? Gbɛ̂ɛ ɓé ŋãa káa ŋɛi-gao mai?

30Dia ɓa ǹûai da sɛ̂e ŋwɑ̃̂ai kɔlɛ a zu kɔ̂yaa díkɛ ŋwɑ̃̂ai sumoɔɔ kpèle.

31Ífe nɛ̀ɛ naa lɔɔ é ítumo, berei máŋ ǹɛ̂lɛi la gɛ́ kpɔlu, gɛ́ fíle kɔ̂pui su, gɛ́ tɛ̀ɛ núu kwana nɔ̃mɔlɔŋ.

32Kɛ́lɛ nàa pôlu ma, a pâi íkɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ kali nyɔ́mɔɔ a núu nyìŋ.

33Íŋɛi a kɛ̂ kɛ̂i zɪ̃̂a-zɪ̃̂a, sãâ díkɛ tɛ̀ɛ-tɛɛ íŋɛi, ífa pɔ̂ri íkili ŋá siâi a ǹɛ́lɛɛ, kpaa máŋ í lóno a zɑ̃́a.

34Ɓa pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ núu ɓé yá-ŋa-keleŋ su nyii vãai a kɛ̂ dúmo-tumoi fɛ̂ɛ é sɛŋ da soŋ.

35Gɛ̀ ní ya pâi môi yɛ̂ɛi, “Dí ǹokwa, kɛ́lɛ dífe ŋwána ní, dí ńzàa, kɛ́lɛ fé gíli kɔlɔŋ ní. Lé tãi ɓé ŋa pâi ŋ́ɛi lá ɓôi lai? Ŋa pâi ŋɔ́nɔ da kpelêi.”

Táre-woo-ŋa 24

M̀ɛnii -19-

1Ífe tólo kùla sɔnyɔ̂ŋ-ɓela dîa díkɔ̃liŋ mɛni ma kpɛ́ni fêi da fé íyêei. Ífe tela kɔ̀ a gɛɛ í kɛ́ a díɓarâŋ-nuu.

2Kpɛ́ni-fei díkili-ŋa-siai pîlaŋɔɔi ŋwana-lɔ̂ɔ ma, m̀ɛnii nɔ́ da lôno é pîlaŋ mai ɓa ŋwana-lɔ̂ɔ.

M̀ɛnii -20-

3Núu a pɛ́rɛ pìlaŋ a táre é dɔɔ a mɛni-ŋa-kaa.

4Núu a sãâ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ lɛ́lɛɛ-ŋa pù loŋpo su táre sârai.

M̀ɛnii -21-

5Táre lɛ̂lɛi é tɛ́ɛ wála-wala ma. Táre-nuu a wála-wala-nuu ŋɔwála-walai yée mɛi ɣâle.

6Mɛni kpɛtɛɛ lɛ́lɛɛ kɛ́ í lɛ́ɛ pâi kɔ́ têei. Ya íwoli tɔ̀ɔ lia-woo támaa a pâ a yee-tɛɛ-maa.

M̀ɛnii -22-

7Ɓoo-nuu fa táre-woo ŋá kàa. Da kɛ̀ mɛni kpânaŋ ɓôi koyâŋ su da ɓó târe fé ǹyêei.

M̀ɛnii -23-

8Ǹúui a mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ gíli ŋái, da dòli a wôya-nuu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Ɓoo-tua a pâ a sɔnyɔ̂ŋ. Ǹúui a ɣɛ́lɛ-maa kùla núu kponôi, da gbɔ̀ara.

M̀ɛnii -24-

10Ya pìli mɛni kpɔ̂lu su, ílii a tòo pôlu, gɛ̀ ní íkaa a fii kpɛ̂ɛ-nuu.

M̀ɛnii -25-

11Diai nûa da pá dí paâi m̀ɛnii ma nyii dísɔŋ fé zui, dí ŋuŋ ma ɓó.

12Ɓà mò yɛ̂ɛ, "Ífe kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ," Ɣâla é núu-kpune ŋɔkíli-ŋa-siai kɔ́lɔŋ da ǹii-su-mɛni-ŋai. Nyaa ɓé ímaa kpɛɛ̂i. È í kɔ́lɔŋ. A pâi ífela-fei ítii kɛ-perei ma.

M̀ɛnii -26-

13Ńoŋ, kɔ̋iŋ-wulɔ kpeleɛ lɛ̂lɛɛi. Kɔ̃iŋ-wulɔ nyii gbaŋ mai, nɛ̃ɛ̂i.

14Bere nɔ́ táre lɛ̂lɛɛi la máŋ ímɔ̂leŋ mɛni ma. Ɓà gàa, ímɛnii a pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ tínaa tuɛ-pere ǹyaŋ núu fa pɔ̂ri íkili-kɛ-zui kulâi íyɛ̂ei.

M̀ɛnii -27-

15Ífe kɛ̀ yɛ̂ɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu nyii a ŋ̀wɛ̂lii é teniŋ ɓô-nuu kɔ̃liŋ kpaa máŋ é ŋɔpɛ́rɛi kúla ǹyɛ̂ei.

16Tɔ̃yâ-nuu a tòo pôlu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, a mu sìɣe ŋɔ́nɔ. Kɛ́lɛ mɛni kpɔ̂lu a wôya-nuu yée mɛi ɣâle.

M̀ɛnii -28-

17Íkpɔara-nuui a tòo pôlu, ílii fé nɛ̃ɛ. Dà ǹyée mɛi ɣâle, ífe ǹii-nɛ̃ɛ kùla.

18Ɓà gɛ̀ tí, Ɣâla Yâwɛɛ à gàa, ǹíi fa lâa íyɛ̂ei. Tãi da a ŋɔlii-ŋwanai sìɣe pôlu.

M̀ɛnii -29-

19Ílii fè ŋwàna núu nyɔ́mɔɔ-ŋa mɛni ma. Ífe ŋwana lɔ̂ɔ-ɓela maa lii tèe,

20kpɛ́ni fêi, ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔmɛni gbɛɛ ŋá fé lɛ́lɛ ní. Wôya-nuu ŋɔlaŋpoi a pâi líinîi.

M̀ɛnii -30-

21Ńoŋ, yao Ɣâla Yâwɛɛ ma da gâloŋ. Ífe pìli diai sáma da ŋ̀wɛ̂lii dí tɔ́ɔ dîai.

22Kpɛ́ni fêi, mɛni kpɔ̂lu da su-kara da pâi pâi dípɔ a maa félaa. Gbɛ̂ɛ ɓé m̀ɛni kpɔ̂lui kɔ́lɔŋ Ɣâla Yâwɛɛ da gâloŋ da pâi ǹâai dîai?

Dáre-wooi da-ŋa ká ŋí

23Dáre-ɓelai dí ŋɔ́nɔ m̀ɛni-ŋai ŋí ɓò: Mɛni ŋá téɛɛ a wôya-pere fé lɛ́lɛ-ni.

24Ǹúui a mò ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui ma, "Ímɛnii lɛ̂lɛɛi," ǹúui kélee a maa nûui tí kpɔ̀ara, díkɛ vòo.

25Kɛ́lɛ diai da ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu ŋɔpɔara maai lɛ̀ mai, dílaa lɛ́lɛɛ a taa-taa, lûwa kɛ́ ɓò dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Tɔ̃yâ-nuu a núu wóo su tòo a zɑ̃̂a. Ǹyaŋ nyíŋi a ǹɛ a gɛɛ gáa a m̀arâŋ-nuu lɛ́lɛɛ.

27Ílɔii maa mɛ̂ni su sɑ̃́a a maa-ŋuŋ da íkpâlaŋ ŋá tíi. Ǹaa pôlu ma, ɓa pɔ̂ri ípɛrɛi tɔ̂i.

28Ífe wôya-sere-faa kɛ̀ a íkɔlɛ-ma-nuui. Ífe mɛni nyɔ́mɔɔ ɓò a ǹáa.

29Ífe mò yɛ̂ɛi, "M̀ɛnii è gɛ̀ a ńyãai, ŋa pâi bɔɔ-too kulâi. Ŋa pâi gba kulâi mà."

30Ŋá tɛ̀ɛ nyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuu ŋɔkpâlaŋ ŋá, ǹúui va mɛni ŋá kâai, ŋá ŋɔkpɔmɔ-kpalaŋ kâa.

31Gáa, ŋalɛ̂ŋ-kpɔlɔ a nàa mɛi pɛ́lɛ, ǹɔii gwaa kélee káa a kala tee-tee. Gbâlaŋ ŋɔsiɣãŋ nyii dí dɔ̀ɔ a kɔnii, gélee a wólo.

32Tãi ŋá m̀ɛnii ŋí naa kàa lai, ŋá kɛ̀ ŋ́gili ŋá siâi. Nya ɓe ŋá sɛŋ maa kɔ̂ri zu.

33Ǹyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuui a mò ǹyɛɛi, "Ŋa pâi nyîi a guro, ŋá ḿvii tɔ́ɔ a guro ŋá ńyee kpulɔ̂ŋ ḿâ ŋá láa."

34Gɔ́lɔŋ a gɛɛ tãi íkaa nyiî lai, kôlo-laa a pâi pâi ípɔ yɛ̂ɛ ŋúma-nuu, zãâi ǹɛ̂lɛɛi íkɛ-ɣeniɛi kɛ́ mɛni mai a pâi kulâi íyɛ̂ei yɛ̂ɛ sɛŋ kula yɛ̂ei kɛ́-nuu a gùla íyɛ̂ei.

Táre-woo-ŋa 25

Saloma ŋɔtáre-wooi da kpɛ́ni-ŋa

1Saloma ŋɔtáre-wooi da kpɛ́ni-ŋa ká ŋí nyii-ŋai Zuda kaloŋ Ɛsekaya ŋɔkɔlɔ-pɔ̃yɛ-ɓelai dí bɔ̃yɛ ŋɔ́nɔ a ninai.

2Kwa ɓaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́ kpɛ́ni fêi a gɛ́ mɛ̂ni-ŋai lòo kûa, kú kɛ́ ɓaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ kâloŋ-ŋa pɔ́ kpɛ́ni fêi da mɛni ŋáa lɛ́ kûa.

3Berei kúfe ŋ̀elei ŋɔkôya da ǹɔii ŋɔsiŋɔɔ kɔ́lɔŋ lai, bere nɔ́ ɓé kúfe kâloŋ ŋɔkili-ŋa sîai kóyɛŋ kɔ́lɔŋ la.

4Ɓà káne liɓi kûla ma, gáne-ɣale-nuui a pɔ̂ri sɛŋ-folo lɛ́lɛɛ kpɛtɛ̂i la.

5Ɓà ŋ̀ôya-ɓelai kùla gâloŋ kɔlɛ ma, mɛni sɑ̃́a kɛ́ɛ a ŋɔkâloŋ-laai su kpànaŋ.

6Ífe íkpîŋ kɛ̀tɛ gâloŋ ŋɛ́i. Ífe sèe ɓɛ́i ǹúu kpaya-kpayai da sɛ̂e naai.

7Ǹɛ̂lɛi dí mó yâ, "Pá í sée teɓelei ŋuŋ ma," é tɛ́ɛ la íŋumɛɛ ma gâloŋ ŋɛ́i a ísee-sɛŋ kuláa íyɛ̂ei dí dɛɛ núu kɛ́tɛ pɔ́.

8À kɛ̀ ya m̀ɛni da kàa, ífe lì m̀ɛni-saa ɓó-kerei mu a maa félaa. M̀aa kpɛ́ɛ í gáa a gɛɛ íwɔ̂i lɛ̂lɛi. À wàla kɛ́ tí, sɛ̂re da kpɛ́ni a ǹɛ a gɛɛ ímɛnii fé lɛ́lɛ-ni, ɓɛlɛ tôo a pâi sɛ̂lɛnii yâ.

9Laa-saa à tèe ka íkɔlɛ-ma-nuui ká loai, ka gbɛtɛ káloai, ífe íɓarâŋ-nuui ŋɔloo mɛ̂nii ɓò núu da kpɛ́ni-ŋa dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Ɓà gɛ̀ tí, nûa da kpɛ́ni-ŋa da gɔ̀lɔŋ, da pâi môi a gɛɛ íla faa sêe, ǹyaŋ ɓâa a pâi kulâi yâ.

11Ɓà mɛni lɛ́lɛɛ ɓò a m̀ó-pere, gáa yɛ̂ɛ gôo sɛŋ-folo káne nyii pɔ̃yɛɛ ma.

12Táre-nuu ŋɔlia-wooi káa ǹia-wooi ŋí siɣe-nuu wôlii yɛ̂ɛ maa ɣîri-sɛŋ nyii dí gbɛ̀tɛ a gôoi.

13Tɔ̃yâ-worɛ-woo ɓó-nuu a ŋ̀orɛ̂-woo tɛɛ-nuui líi làa, yɛ̂ɛ berei ya lâɣi a tíi-kpanaŋ kɛ́-nuu líi làa lai.

14Ǹúui a sama-sɛŋ maa kono-tee kɛ̀ ǹyaŋ va dɛ̀ɛi, gáa yɛ̂ɛ tuna nyii a dɛ̀ kɛ́lɛ va pûi.

15Lii-kpele a kâloŋ kɛ̀ ǹíi ma é fáleŋ. Wóo lɛ́lɛɛ a núu káo ɣale.

16Ɓà kɔ̋iŋ-wulɔ sɔlɔ ɓô, ífe dámaa kpèle. Ɓà dámaa kpèle, ɓa íkɔŋ pîli la.

17Íkɔɔ fé kɛ̀ íkɔlɛ-ma-nuui ŋɔpɛ́rɛi lá a ɣele kélee. Ɓà gɛ̀ tí, víi a pâi kpɛɛ̂i ímɛni ma é íkpɔara.

18Wôya-sere-faa kɛ́-nuu wóo a núu su kàra yɛ̂ɛ kɔ́-kɔ-wuru kpua, ɓóa-sɔ̂kpɔ kpaa máŋ sɔla ŋá sénɛɛ.

19Ɓà íkili kɛ̀ wôya-nuu ma, mɛni kpɔ̂lu à kùla, gáa yɛ̂ɛ núu nyíŋ ɣáleɛɛ gɛ́ mii-sɛŋ mìi la, kpaa máŋ núu kɔ́ɔ kuláa gbulɔ̂ŋ ŋá gɛ́ sìa.

20Núu a wule tôo lii-soli-nuu ma, gáa yɛ̂ɛ ǹúui a seɣe kûla núu ma a kɔlɛ ɣele, kpaa máŋ núu a kpolo lîyeŋ sìa pala ŋá.

21Puru à kɛ̀ íkpɔara-nuu kɛ̂i, mii-sɛŋ tɛ́ɛ bɔ́. Kpele-wɛli à kɛ̀ gɛ̂i, yá tɛ́ɛ bɔ́ é gbele.

22Kpɛ́ni fêi, ɓà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní íkaa ŋɔŋ téɣã pûi ŋ̀ûa, ǹyaŋ Ɣâla Yâwɛɛ a pâi ífela-fei.

23Yá-ŋua-pere tuna-fãa a pâ a tuna. Laa-ɓo kɛ́-nuu a pâ a lii-ŋwana.

24Ínyiɛɛ banaŋ ma lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ la ka ínɛnîi ká kɛ́ ɓò pɛ́rɛ tɔnɔ mu nyii ǹaa-saai.

25Tuŋ lɛ́lɛɛ nyii a kûla lɔii kôyaa sui, gáa yɛ̂ɛ yá lâɣi nyii a kpele-wɛli kùla núu mai.

26Tɔ̃yâ-nuu nyii a fâa ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu wóo mai, káa yɛ̂ɛ ya-tôŋ ma ya nyii ǹunûɔɔi kpaa máŋ ya-loa su liɓiɛɛ.

27Kɔ̃iŋ-wulɔ miɛɛ a dámaa fé lɛ́lɛ ní. M̀ɛni ma, vé lɛ́lɛ-ni í ɓaa kɛ́-maa kɔ́ri nûa yêei íkpîŋ mɛni ma.

28Ǹúui va ǹíi maa sòŋ, gáa yɛ̂ɛ taa-lee nyii ŋɔsiɣãŋ wóloɔ̂ɔi mai.

Táre-woo-ŋa 26

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Berei kúkili fé la ma a gɛɛ kɔ́lɛ a pâ a fólo-laa-ƀoɔ tãi, kpaa máŋ tuna é pú a sí-sɛŋ ƀá kula tãi, bere nɔ́ ƀé kú-kili fé la ma a gɛɛ kú ƀaa-kɛ-maa tɛ́ɛ ǹúui pɔ́ va mɛni ŋá kàa ma a ǹɛ́lɛɛi.

2Berei kpâlaŋ-ŋɔni da soyoŋ da kôoŋ lai, bere nɔ́ ƀé foo-woo fa núu sòŋ la nyii zoŋ fé zui.

3Berei fáa káa la soo téniŋ tɔɔ mɛ̃ni ma, kpaa máŋ wɛlɛ-sôo téniŋ tɔɔ ɣɛli káa la wɛlɛ-sôo téniŋ tɔɔ mɛ̃ni mai, bere nɔ́ ƀé fáa káa la ǹúui mɛni ma va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi.

4Ífe ǹúui va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi wóo su tòo yɛ̃ɛ berei ǹóno-woo káa lai. Ƀà gɛ́ tí, ƀa pâi ƀólonîi mà.

5Ǹúui va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi wóo su too nɔ́ yɛ̃ɛ berei ǹóno-woo káa lai. À kɛ̀ ífe gɛ́ ní tí, a pâi gbîŋ siɣêi a táre-nuu.

6Ǹúui a worɛ̂ tɛ̀ɛ a ǹúui va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi, gáa yɛ̃ɛ ǹúui a gbîŋ kɔ́ɔ tèe gɛ́ mɛni-soli kàa.

7Berei kɔɔ-saa maa-nuu fa pɔ̂ri mãlâi lai, bere nɔ́ ƀé ǹúui va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi va pɔ̂ri táre-woo ƀôi la.

8Ǹúui a ǹúui nyii va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi láa ma tɛ̂i, gáa yɛ̃ɛ ǹúui a kɔni ɣîri vûma mai.

9Berei lɔɔ-kpele-nuu fa pɔ̂ri ŋalɛ̂ŋ kulâi la ǹyée ŋái, bere nɔ́ ƀé táre woo fa kûla la ǹúui lá va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi.

10Berei kerâŋ-pili-nuu nyii a núu kélee ƀòŋ nɔ́ a ŋɔkerâŋ nyii a gàai, bere ƀé gɛ̂ɛi la a ǹúui nyii va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi, kpaa máŋ a sia-sia-nuu sìɣe la a ŋɔtíi-kɛ-nuu.

11Berei ɣîla a gɔŋ pîli la é lí pôlu é gɔ́mɔi, bere nɔ́ ƀé ǹúui va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi a ŋɔƀoo tûai kɛ̀ la ŋɔ́nɔ.

12Ǹúui va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi maa mɛni lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ ǹúui ma nyii a gbîŋ sìɣe a táre-nuu ǹyaŋ vé táre-nii.

13Nyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuu a mò ǹyɛɛi, “Yala-sulu káa bere-lêei mâ gɛ́ tɛ̀, gɛ́ yèŋ” a gɛɛ vé tíi kɛ̀.

14Berei kpôŋ a tînaŋ la gbôŋ-soŋ-kɔli mai, bere nɔ́ ƀé nyɛ̀ŋ-nyɛŋ-nuu a pènepene la gbìŋ ŋá.

15Nyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuu a ǹyée lɔ̀ pâne su, kɛ́lɛ va pɔ̂ri ǹyée tɛ̂i ǹá.

16Nyɛ̃ŋ-nyɛŋ-nuu a gbîŋ sìɣe a táre-nuu é tɛ́ɛ núu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ma nyii-ŋai da pɔ̂ri dímɛni-ŋai su kulâi a ǹɛ́lɛɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Ǹúui a ǹá pìli m̀arâŋ-nuu ŋɔlaa-saa sui nyii ŋɔmɛni fé zui, gáa yɛ̂ɛ ǹúui a ɣîla sòŋ a ŋ̀óli à kɛ̀ tɛɛ̂i.

18-19Ǹúui a m̀arâŋ-nuui pɛ̀lɛ gɛ́ m̀ó mà, “Ŋa ítumôi nɔ́,” Gáa yɛ̂ɛ ƀoo-nuu nyii a tɔ̃a pîli nyii ŋɔŋ káa ma a gɛɛ é núu páa lai.

20Kɔi à wàla kɛ́ naa, ŋɔŋ a nîiŋ. Ƀɛ́i láa-ƀo-kɛ-nuu fé naai, laa-saa fé naa.

21Berei tiɣi da kɔi da ŋɔŋ kɛ̀ la va nìiŋ, bere nɔ́ ƀɛ́ laa-saa-nuu ŋɔlaa-saai fa kpɛ̂ɛ la.

22Laa-ƀo-kɛ-nuu wóo káa yɛ̂ɛ sɛŋ nɛ̃ɛ nyii núu a mìi a maa félaa é yéŋ goi a ǹɛ́lɛɛi.

23La-nɛ̃ɛ-maa lôno kɛ́ɛ a gɛɛ í íkili-ŋa sîa nyɔ́mɔɔi mɛi pɛ́lɛ káa yɛ̂ɛ káne Siaa pɔ̂rɔ-leɣi ma.

24Núu kpɔara-núu a núu pɛ̀lɛ a ǹóno-woo gɛ́ mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ gíli ŋá.

25À wóo lɛ́lɛɛ ƀò, ífe làa la, kpɛ́ni fɛ̂i, kpɔara támaa káa goi.

26Berei máŋ a ŋɔkpɔarai lòo lai, ŋɔŋwana-lɔɔi a kûla ǹûai ŋɛ́i.

27Ǹúui a lóa tèe núu da kpɛ́ni mɛni mai, a pâi tôoi gbɔ́ɔi loai su. Ǹúui a kɔni kiliŋ, gbɔ́ɔi kɔnii a lêne ma pôlu.

28Ǹúui ƀa gbɔarai, ǹyaa ƀɛ́ ƀa lɛ́ɛ kɛ̀ a ǹáa. La-nɛ̃ɛ-maa-woo a pâ a mɛni su-karaa.

Táre-woo-ŋa 27

1Ífe yoŋka tèe tínaa mɛni ma, kpɛ́ni fɛ̂i, ífe m̀ɛnii kɔ̀lɔŋ pâi kɛ̂i tínaai.

2Ǹɛ̂lɛɛi núu da kpɛ́ni é ílaa maa té. Ífe íkpîŋ láa maa tɛ̀. Tɔɔ ŋɔ̃ya é gɛ́, yá kpîŋ fɛ̂i.

3Kɔni wiɛ̂i, ŋãya ǹyaa máŋ wiɛ̂i, kɛ́lɛ ǹúui va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi, m̀ɛni kpɔ̂lui a pâ lai, ŋ̀uyɛɛ̂i é tɛ́ɛ veerɛŋɔɔ ma.

4Ǹúui ŋ̀wɛ̂lii é mɛni kpa kulai, ǹáa fɛ̂ɛi a lii-ŋwana, maloŋ kâa fé ǹyɛ̂ei. Kɛ́lɛ tólo-nuu sɔŋ nyɔ̂mɔi a ŋ̀ánaa é tɛ́ɛ ŋ̀ɔi ma.

5Núu kula-maa-kɛɛ panaŋ ma lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ wɛli-kɛ-maa lɔɔɔ ma.

6Íwɛli-kɛ-maa nuu à ípɔara-maai lɛ̀ yâ, a sôli. Kɛ́lɛ íkpɔara-nuui a kpùlɔŋ yâ, gáa ípɛlɛ̂i.

7Ǹúui belâai va kɔ̃iŋ-kpaŋ mìi, kɛ́lɛ ǹúui puru káa gɛ̂i, mii-sɛŋ ŋwánaa kélee nɛ̃ɛ̂i ǹá.

8Núu a kùla bɔ́-taai, gáa yɛ̂ɛ ŋɔni a kùla daa ŋá.

9Wúlɔ kúŋ nɛ̃ɛ da wúru-ya kúŋ nɛ̃ɛ da núu líi làa, kɛ́lɛ mɛni kpɔ̂lu a núu ŋɔmɔ̂leŋ kâra.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Ífe kùla ínɛ̃ɛ-nuu kpaa máŋ ínâŋ ŋɔnɛ̃ɛ-nuui pôlu. Mɛni kpɔ̂lu à kùla yâ, ífe lì íkaayɔɔ pɔ́-bɔrɔŋ. Ínɛ̃ɛ-nuui gáa íkɔlɛ mai ǹɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ íkaayɔɔ ma nyii gɛ̂i kôyaai yâi.

11Ńoŋ, kɛ́ a ítareɛɛ, gɛ̀ ní ńii a pâi lâai. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ŋá pâi diai wóo su toôi dítɔ̂i ḿâi.

12Táre-nuu a mɛni kpɔ̂lu kàa pâi, a ǹoo mà, kɛ́lɛ ǹúui táre fé ŋuŋ sui, a pîli nɔ́ zu gɛ́ mɛni-soli kàa.

13Ǹúui a tɔ̂ɔ ŋɔ̃́ya ŋɔkpa soŋ mɛ̂ni mai, da gɔ̃lîŋ sòŋ a sɛ́ɣɛ é lɛ́ɛ la zu é gbai kpɛ́ɛ.

14Ya í láa tì íƀarâŋ-nuu ma a ɣele-wala pɛ-pɛ a íwoo tɛ́ɛ ɣelêi-pere, gáa yɛ̂ɛ foo-woo.

15Laa-saa-nɛni káa yɛ̂ɛ pɛ́rɛ nyii a ƀô a tãi kélee.

16Ǹúui a kɔ̀ é ǹɛnî sii tí kperâi, gáa yɛ̂ɛ núui a kɔ̂ é fãa kpera kpaa máŋ é wúlɔ kɔ́ɔ a ǹyée tɔnɔi.

17Berei da kɔli ŋá lì la a kɔlii, bere nɔ́ ƀé núu a m̀arâŋ-nuu tɔ̀ɔ la.

18Ǹúui a fîi wuru mɛi kâai, a m̀á mìi. Ǹúui a ŋɔmɛi-nuu mɛi kâai, a ƀaa-kɛ-maa sɔlɔ ƀô.

19Berei núu a ŋ̀ɛ́i kàa la yá sui, bere nɔ́ ƀé a gbîŋ kàa la ŋɔkili-ŋa sîai su.

20Berei saa da ƀolôŋ dílii fa wɔ́lɔ làa lai, bere nɔ́ ƀé núu-kpune líi fa wɔ́lɔ làa la ŋ̀ɛ́niɛi su.

21Berei da káne da gôo kɔ̀ɔŋ la ŋɔŋ ŋái, bere nɔ́ ƀé da núu kɔ̀lɔŋ la berei ma a ǹyée sèe la nûa díƀaa kɛ́-maa mui.

22Ǹúui va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi à nɛ̃ɛ mà í ǹókwa a ŋánaa, ŋɔƀoo-tuai fa kûla ŋuŋ su.

23Íƀala-ŋai da ítaa-tulɛ-ŋai kɔ́lɔŋ tɛi-tɛi í dímɛi káa a ǹɛ́lɛɛ,

24kpɛ́ni fêi, tɔɔ-laa fa tûa zu. Lɔii-ŋuŋ-ŋa dífe pâi lɛɛ̂i naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

25À kɛ̀ da kpɛ̀ɛ a galai tɛ́ɛɛ, gala ninai kɛ́ tɛ̀, tãi da ǹyée ma kala-ŋai ŋ̀á tɛ̀ la gîe mai,

26maa tãi tí ƀé íƀala-ŋai leɣa a pâi seɣe tɛɛ̂i la ípɔ, í lɔii yá a íƀoli-ŋai sɔ̃ɔ.

27Ƀoli-ŋini-ya támaa a pâi kɛ̂i naa ímɛni ma da ípɛrɛi-mu-ƀelai é pɛ́lɛ íyee-mu-nɛyãai dîa.

Táre-woo-ŋa 28

1Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a pû à nɛ̃ɛ mà núu fé kɛ̀ gbɛ̂i, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu lii-kpeleɛ̂i yɛ̂ɛ yala-sulu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Ǹɔii-ƀelai da sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀, kâloŋ támaa a kɛ̂ dímɛi, kɛ́lɛ à kɛ̀ tɔ̃yâ kâloŋ sɑ̃́a lɛ́lɛɛ à kɛ̀ lɔii mɛi, maa lɔii a kɛ̂ a ŋ̀wála-walaa gɛ́ ƀûu ƀò.

3Ŋwana-lɔ̂ɔ kâloŋ nyii a gôlo-ƀelai lûaŋ, gáa yɛ̂ɛ tuna nyii a sí-sãa su kàrai.

4Diai dífa dɔ̂ŋ mɛi kâai, gáa yɛ̂ɛ da kɛ̀ ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀelai láa maa tɛ̂i, kɛ́lɛ dɔ̂ŋ-mɛi-kaa-ƀelai da tɔ̂ɔ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dîa.

5Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu fé tɔ̃yâ kɔ́lɔŋ, kɛ́lɛ diai da Ɣâla Yâwɛɛ kɔ̀rii, dí dɔ̃yâi kɛ́lee kɔ́lɔŋ.

6Kôlo-nuu sɑ̃́a lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ tɔɔ-nuu ma nyii dûa-pere fé sɑ̃́a nii.

7Lôloŋ nyii a dɔ̂ŋ mɛi kâai, gáa a táre-loloŋ, kɛ́lɛ ǹúui gáa m̀ii-sɛŋ-wɛlii-ƀelai pôlui, a ǹâŋ ŋùmɛ.

8Ǹúui a ŋɔtɔɔ-sãai da pù ma a gêeni láa ŋɔkpa-sɛŋ-kaoi mai, a ŋɔtɔɔ-sãai ŋá tɛ̀ ma ǹúui mɛni ma a kôlo-ƀela malôŋ kaai.

9Ǹúui va ŋ̀óli tɔ̀ɔ dɔ̂ŋ mai, ŋɔɣâla fɛli-wooi ƀɛlɛ kpɛɛ̂i Ɣâla koi.

10Ǹúui a tɔ̃yâ-nuu kɛ̀ é sɔnyɔ̂ŋ kɛ́i, a pîli gbɔ́ɔi ƀare ŋá. Tɔ̃yâ-nuu a fela-fei lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀô.

11Tɔɔ-nuu târeɛi gbîŋ ŋɛ́i, kɛ́lɛ kôlo-nuu nyii a mɛni ŋá kâai, é gɔ́lɔŋ a gɛɛ dɔɔ-nuui kpîŋ fé táre-ni.

12Tɔ̃yâ-nuu à kâloŋ-laa sɔlɔ ƀô, núu kɛ́lee líi a nɛ̃ɛ. Kɛ́lɛ wôya-nuu a wála-wala sɔlɔ ƀô, ǹûai da kɛ̂ dí loôi.

13Ǹúui a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛi pɛ̂lɛi, va mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀô, kɛ́lɛ ǹúui a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ƀò, gɛ́ bôlu tɔ̀ɔ mài, Ɣâla a m̀alôŋ kàa.

14Lûwa káa ǹûui ma a yâo Ɣâla Yâwɛɛ ma a ɣele kɛ́leei, kɛ́lɛ ǹúui ŋuŋ su kpanaŋɔ̂i, a pîli mɛni kpɔ̂lu su.

15Ŋwana-lɔɔ kaloŋ nyii gáa gôlo-ƀelai mɛi, gáa yɛ̂ɛ yala-sulu kpeɣeɛɛ kpaa máŋ ditala nyii puru káa mai.

16Kâloŋ nyii táre fé ŋuŋ sui, gáa a núu-mɔ̃lɛ-nuu, kɛ́lɛ ǹúui vé wôya-mɛni wɛlii nii, a tûa ɣele ma.

17Núui a núu pàai, tɔɔ é pú é lɛ́ɛ naa é sáa. Núu da fé kpɔ̀ŋ mà.

18Ǹúui a tûa a zɑ̃́ai a pâi ƀâloi, kɛ́lɛ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui a pâi toôi lôai.

19Tíi-kpanaŋ kɛ́-nuu a mii-sɛŋ támaa sɔlɔ ƀô, kɛ́lɛ ǹúui a pîlaŋ mɛni kpɛ́ni-kpɛni pôlui, a pâi kôloi.

20Tɔ̃yâ-nuu a pâi lûwa támaa sɔlɔ ƀôi, kɛ́lɛ ǹúui tɔɔ-laa lii-sɛlɛŋ káa mai, a pâi tɔŋ-kpɛ-maa sɔlɔ ƀôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Ǹaa fé nɛ̃ɛ ní núu é ŋaa-kɔlɛ mɛni kɛ́. Kɛ́lɛ nûa da mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ a gɛɛ dí mii-sɛŋ kpua sɔlɔ ƀó.

22Ŋɛi-kpala-nuu a tɔɔ-laa kɔ̀ri a maa-felaa, vé gɔ́lɔŋ a gɛɛ kôlo-laa a pâi pâi bɔ́.

23Ƀa íƀarâŋ-nuu ŋɔpɔara-maai lɛ̀ mà, a pâi ísɛɣɛ̂i fêi é tɛ́ɛ la laa-maa-tɛ kpɛ́ni-kpɛni ma.

24Ǹúui a ǹâŋ kpaa máŋ ǹee kɔ̃liŋ ŋùma, é m̀ó ǹyɛɛ, “Mɛni nyɔ́mɔɔ fêi,” maa núui tí káa a ŋúma-nuu.

25Sɛŋ maa-lii tée-nuu a laa-saa tèe, kɛ́lɛ ǹúui a làa a Ɣâla Yâwɛɛi, a kpɔŋ-maa sɔlɔ ƀô.

26Ǹúui a làa nɔ́ a gbîŋ tarei, gáa a núui táre lɛ́lɛɛ fé ŋuŋ su, kɛ́lɛ ǹúui a sîa a táre-perei a pâi ƀâloi.

27Ǹúui a kpɔŋ-maa tɛ̀ɛ kôlo-nuu pɔ́i, sɛŋ da kôlo fé pâi toôi ma, kɛ́lɛ ǹúui a kôlo-nuu ŋɛ́i kpàlai, náɣaŋ a pâi kɛ̂i ma.

28Tãi ŋwana-lɔɔ-ƀela da kɛ̂ la lɔii mɛi, kôlo-ƀela da dílôo. Kɛ́lɛ tãi da díwala-wala-laai kùla la díyêei, tɔ̃yâ-ƀela da kɛ̀ a dítamaa.

Táre-woo-ŋa 29

1Ǹúui va lia-woo sìɣei é lɛ́ɛ nɔ́ ŋuŋ-su-kpanaŋ kɛ̂i, zu a pâi karâi a maa félaa, kpɛtɛ̂i fé pâi kɛ̂i mà.

2Tɔ̃yâ-nuu à kâloŋ-laa sɔlɔ ƀô, ǹûai da líi-nɛ̃ɛ kùla, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu à kɛ̀ a kâloŋ, ǹûai da kɛ̂ nyîɣɛi.

3Ǹúui táre wɛlinii a ǹâŋ líi làa, kɛ́lɛ ǹúui à kɛ̂ wulu-wulu-kɛ-nɛyaa pôlui, a gɔ̂liŋ su kàra.

4Gâloŋ nyii tɔ̃yâ-laa wɛlinii, ŋɔlɔii a sêe, kɛ́lɛ ŋɔkili-ŋa-siai à kɛ̀ nɔ́ sɛŋ-kao ma, a ŋɔlɔii wôlo.

5Ǹúui a laa-nɛ̃ɛ-maa-woo ƀò m̀arâŋ-nuu mai, a ƀáre tɛ̀ m̀ɛni ma.

6Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a ƀáre tɛ̀ ǹyaa kpîŋ perei a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-nuu a sîa a lii-nɛ̃ɛ.

7Tɔ̃yâ-nuu è kôlo-ƀela dítɔ̃yâi kɔ́lɔŋ, kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu fé kpáaŋ ní dí-mɛni ma.

8Ɣɛ́lɛ-maa-kulaa nuu kponôi-ƀela da taa pîli wúleŋ su, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-ƀela da lii-ŋwana ŋá yèŋ.

9Táre-nuu à ǹúui va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi kɔlɔ sîɣe, ǹúui tí va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi à kɛ̂ nɔ́ ɣɛ̂lɛi, gɛ́ làɣi, gɛ́ woo-nyɔ̂ŋ pìli, ǹyaŋ lii-see fa kɛ̂ naa.

10Núu paa-ƀela dífe núu sɑ̃́a wɛ́li ni, kɛ́lɛ tɔ̃yâ-ƀela da díyee sèe núu sɑ̃́a mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Ǹúui va mɛni ŋá kàa a ǹɛ́lɛɛi a goi-mɛni kɛ́lee ɓò lii-ŋwana kɛ́ɛ su, kɛ́lɛ táre-nuu a ŋɔlii ŋwânai maa sôŋ.

12À kɛ̀ kâloŋ a ŋ̀óli tɔ̀ɔ lɛ́ɛ ma, gɛ̀ ní ŋɔtíi kɛ́-ɓelai kɛ́lee da kɛ̂ a ŋwana-lɔ̂ɔ-ɓela.

13Kôlo-nuu da ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu díkpɛtɛ-pere káa tɔnɔ, kpɛ́ni fêi, Ɣâla Yâwɛɛ ɓé dífeerɛŋɔɔ díŋɛi-gao kpɛ̀tɛ.

14À kɛ̀ kâloŋ a kôlo-nuu ŋɔmɛnii ŋá tèe a zǎa, ŋɔkâloŋ-laai a pâi kɛ̂i nɔ́ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

15Fáa da tɔ̂ŋ-kpɛ-maa a pâ a táre, kɛ́lɛ lôloŋ nyii a gbîŋ nîa-mɛni kɛi, a ǹee ŋûmɛ.

16Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu a kâloŋ-laa sɔlɔ ɓô, ŋ̀ôyai su a kɛ̂tɛ, kɛ́lɛ dɔ̃yâ-ɓelai da pâi lɛɛ̂i a difulu a gɛɛ dí ŋɔwála-wala-laai kpɛɛ-ŋa káa.

17Ɓa íloŋ kula-maa kɛ̂, a pâi lii-see tɛɛ̂i ípɔ da lii-nɛ̃ɛ.

18Lɔii nyii kɛ́lee Ɣâla ŋɔwóoi fé zui, ǹaa-ɓela da dínîa mɛni kɛ̀, kɛ́lɛ lûwa káa ǹúui ma a Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ mɛi kâai.

19Núu-woo ǹyaa tɔ̂nɔ fa núu-yee mu-nuu kula-maa kɛ̀, à nɛ̃ɛ ma máŋ é íwoo ŋá káa, vé pâi ziɣêi.

20Ǹúui va mɛni ŋá kaai ǹɛ́lɛɛi, maa mɛ̂ni lɛ́lɛɛ é tɛ́ɛ la ǹúui ma va ǹɛ́ŋ tɔ̀ɔ ǹóno-woo perei.

21À kɛ̀ zɛŋ kɛ́lee íyee mu-nuui a ŋ̀wɛ̂lii ɓa dɛ̀ɛ bɔ́ a ǹoloŋ tãi, ɣele tɔ̂nɔ da a pâi íkɔ̃liŋ kɛ́lee siɣêi.

22Lii-ŋwana-nuu a pâ a laa-saa, lii-fãa-goi-nuu kɛ́ pà a sɔnyɔ̂ŋ támaa.

23Su-mɛni kɛ̂tɛ a núu su kàra, kɛ́lɛ ǹúui ǹíi-maa yeŋɔ̂i a ɓaa-kɛ-maa sɔlɔ ɓô.

24Ŋúma-nuu kɔlɛ-ma-nuu a gbîŋ fulu laai kpɔ̂ara, kpɛ́ni fêi vé pâi pɔ̂ri tɔ̃yâ ɓôi à kɛ̀ da lì la mɛni sâa ɓó-kere mu.

25Núu-kpune ŋɔyao-maai káa yɛ̂ɛ ɓáre, kɛ́lɛ ǹúui ǹâai a Ɣâla Yâwɛɛi, ŋuŋ maa ɓôɔi.

26Núu támaa da mɛni lɛ́lɛɛ kɔ̀ri kâloŋ ŋɛ́i, kɛ́lɛ Ɣâla Yâwɛɛ ɓa núu kɛ́lee ŋɔmɛnii ŋá tèe a zǎa.

27Wôya-nuu ɓɛlɛ fé núu-sǎa koi. Núu-sǎa ǹyaŋ ɓɛlɛ fé wôya-nuu koi.

Táre-woo-ŋa 30

Agɔ ŋɔtáre-woo-ŋai ká ŋí

1Zakɛ ǹóŋ Agɔ nyii kùla Masai, ŋɔwóo-ŋai ká ŋí: Nalôŋ tɔnɔ da è mò Itiɛ da Uka dîa ǹyɛɛi,

2Ŋáɓooi a ŋ́gɛ fé ɓóloŋ ní núu-kpune ma. Fa mɛni ŋá kàa yɛ̂ɛ núu-kpune.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Fé táre maa kɔ́ri ní, fé Ɣâla maa mɛni kɔ́lɔŋ.

4Gbɛ̂ɛ ƀé tɛ̀ Ɣâla-taa é pá pôlui? Gbɛ̂ɛ ƀa vãai sôŋ a ɲyée? Gbɛ̂ɛ ƀa Yúo maa kpînin̨ a seɣe? Gbɛ̂ɛ ƀa ɲɔii kóyaŋ lɛ́? Ɲáa ƀa gbɛ̂ɛ? Ɲóŋ láa ƀa gbɛ̂ɛ? Tɔ̃yâ ma í gɔ́lɔŋ.

5"Ɣâla ŋɔwóoi kélee káa a tɔ̃yâ. Gáa yɛ̂ɛ kɔ́-kɔ-nuu maa-kɔ̃ɔ kɔli-kalaŋ diai mɛni ma da pâ bɔ́i.

6Ífe wóo da kpɛ́ni pɛ̀lɛ ŋ̀óo ma. Ƀà gɛ̀ tí, Ɣâla a pâi íkula-maa kɛ̂i."

Táre-woo da kpɛ́ni-ŋa

7Óo Ɣâla, ŋa sɛŋ feerɛ wɛli kɛ̂i íyɛ̂ei a gɛɛ í gɛ́ mî ŋá lɛ́ɛ pâi saâi.

8Wôya-mɛni kúla ŋ́gbonôi da lɛ́ɛ-mɛni. Ífe kôlo-laa tɛ̀ɛ m̀bɔ kpaa máŋ tɔɔ-laa. M̀ii-sɛŋ tɛ́ɛ m̀bɔ nyii í gɔ́lɔŋ ɲ̀ɛ̂lɛɛi m̀ɛni mai.

9À wàla kɛ́ tí, ŋà sɛŋ támaa sɔlɔ ƀô à tɛ̀ɛ gɛ̂i ma, gɛ̀ ní ŋa pâi ímaa sîa toôi ńyɛ̂ɛi, "Gbɛ̂ɛ ƀa Ɣâla Yâwɛɛ?" Kpaa máŋ ŋà wàla sɛŋ támaa sɔlɔ ƀó, ŋà kòlo, ŋa ŋúma kɛ́, gɛ̀ ní ŋa ƀâa kula Ɲáɣâlai ma.

10Ífe wóo nyɔ́mɔɔ ƀò a núu da kpɛ́ni ŋɔtíi-kɛ-nuu láa ŋɔmɛi-nuui ma. Ƀà gɛ̀ tí, à ífòo, mɛni a lɛɛ yâ.

11Núu da-ni káa naa da dínâŋ náɣaŋ-laa, dífa máŋ ƀaa-kɛ-maa tɛ̀ɛ dílee pɔ́.

12Núu sîi da-ni-ŋa da díkpîŋ sìɣe a núu maa waa-ŋa, kɛ́lɛ dímaa fé waa ní dílii su.

13Núu sîi da-ni káa naa da díŋɛi pìli ɣelêi a díƀarâa, díkɛ díŋɛi nìiŋ a dia.

14Ɲ̀úu sîi da-ni káa naa dínyiŋ káa yɛ̂ɛ ƀóa-sɔ̂kpɔ, díla kɛ́ ƀò yɛ̂ɛ ƀóa-ŋa. Da gôlo-ƀelai su tèe-tee da diai sɛŋ da fé díyɛ̂ei, dí díkula ɲ̀ɔii ma.

15Loŋ-nɛni feerɛ káa tolɛ̂ yɛ̂ei. Dífeerɛ dílaa ƀa "Ŋ́gɔ" Sɛŋ náaŋ káa naa dílii fa wɔ́lɔ làa:

16zaa-ƀelai táa, kpóma nɛ̂ni, lɔii kpálaa nyii yá wɛ̂lii, da ŋɔŋ nyii núu fa pɔ̂ri ɲ̀íinii.

17Ɲ̀úu a ɣɛ́lɛ-maa kùla ɲ̀âŋ kponôi gɛ́ ɲ̀ee wóo pilii, kuɛ-ŋa da pâi ŋ̀ɛ́i-gao kulâi, gɔ̃ɔ-ŋa dí ɲ̀uu kpéle.

18Laa-kpala maa mɛni náaŋ káa naa nyii fa târe zui:

19Berei kuɛ a kôoŋ la ɣelêi, berei kali a sîa la kɔni mɛi, berei yá-ŋa-keleŋ a sîa la yúo ŋá, da berei surɔ̂ŋ da nɛnîi dí wɛli kɛ́-maai kɔ́ɔ a pîlaŋ lai.

20Wulu-wulu kɛ́-nɛni tûa-pere ká ŋí: a ɲ̀áa mìi é ɲ̀ágbɔ maa kɔ̀ɔ gɛ́ mò ɲ̀yɛɛi, "Fé mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ ní."

21Mɛni náaŋ káa naa ŋ̀uyɛɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi ma, va pɔ̂ri mu, dia ƀa:

22À kɛ̀ luɛ à kɛ̀ a kâloŋ, à kɛ̀ ɲ̀úui va mɛni ŋá kàa a ɲ̀ɛ́lɛɛi a tɔɔ-laa sɔlɔ ƀô,

© 2014 Bible Society in Liberia.

23à kɛ̀ nɛnîi nyii ǹûai dífe ŋ̀wɛli ní a surɔ̂ŋ kùla, kpaa máŋ à kɛ̀ yée-mu-nɛnî a bɛ́rɛ-leei pɔ́ɔ ŋá siɣe.

24Sɛŋ pɛlɛ-pɛlɛ sii náaŋ káa ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su, dítareɛ̂i a ŋánaa:

25Pumu-ŋa dífe wála-wala ní, kɛ́lɛ da dímii-sãai kélee ŋá tɛ̀ ma a fólo-la-ƀo-tãi.

26Téli-ŋa dífe wála-wala ní, kɛ́lɛ da díkɛ̂i kpɛ̀tɛ kɔni-wolo su.

27Gotó-ŋa kâloŋ fé díyɛ̂ei, kɛ́lɛ díkelee-da sîa díɣɛli ma.

28Fɛlɛŋ-ŋa, núu a dísòŋ a ǹyée, kɛ́lɛ kwa díkàa kâloŋ-pɛrɛ-ŋa mu.

29Sɛŋ náaŋ káa naa, dísia pere lɛ̂lɛɛi:

30yala-sulu, ŋ̀wála-walaâi é tɛ́ɛ sua kélee ma, va yâo sɛŋ da kélee ma.

31Tɛ́ɛ-sirɛ à kɛ̀ kɔ̃lɛɛi, ƀoli-sirɛ, bɛlɛ́ɛ kâloŋ ma nyii-ŋai da kɛ̂ dínûai ŋɛ́i-tuɛ díkɛ sîai.

32À kɛ̀ ƀà íkpîŋ kɛ̀tɛ a ƀoo-pere kpaa máŋ íkɛ mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ ílii su, ǹɛ̂lɛi a gɛɛ íkpera tí ma.

33Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ ƀà niŋa ŋini-ya su pène, a kɛ̂ kìŋ-kpɛŋ. À kɛ̀ ƀà núu lòkwa zũa ma, ŋ̃ãa a pû. À kɛ̀ ƀà lii-ŋwana-nuu líi sóli mɛni kɛ̀, laa-saa a pâ.

Táre-woo-ŋa 31

Ǹia-woo-ŋai kâloŋ mɛni mai

1Gâloŋ Lɛmuɛ nyii kùla Masai ǹee wóo-ŋai ká ŋí nyii è nɛ̀ mài.

2“Óo ńoŋ, óo ŋ́goi lôŋ! Ŋákono-tee-loŋ, lé ƀé ŋá m̀ó yâi?

3Ífe íwala-walai kélee pù lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ́ɛ su. Nyíŋi kɛ́ɛ a kâloŋ ŋuŋ lá pìli.

4Óo Lɛmuɛ, vé lɛ́lɛ ni a gɛɛ kâloŋ-ŋa dí kɛ́ nɔ́ ŋwɑ̃̂ai kpaa máŋ kpele-sɛŋ kpanaŋ támaa kpèle.

5Dà gɛ̀ tí, da pâi niâi dɔ̂ŋ-ŋai dîa dí gôlo-ƀelai dímɛni-ŋai ŋá tée a nyɔ́mɔɔ.

6Kpele-sɛŋ kpanaŋ tɛɛ diai pɔ́ da saa yêe tɛ̂i, ŋwɑ̃̂ai tɛɛ diai pɔ́ mɛni kpɔ̂lu a pâ dípɔi.

7Tɔɔ dí díkpele dí nia díkôlo-laai ma da dímɛni sôli kaai.

8“Lóno diai mɛni ma dífa pɔ̂ri lônoi díkpîŋ mɛni ma, í ƀò a dímɛni lɛ́lɛɛ-ŋai maa-kɔ̃ɔ-nuu.

9Lóno dímɛni ma í ƀò a dítɔ̃yâ mɛni saa-ƀo-nuu. Gôlo-ƀelai dímɛni lɛ́lɛɛ-ŋai maa kɔ̃ɔ da diai pɔ̂ri maa fé dîɛi.”

Nɛnî sɔŋ lɛ́lɛɛ

10Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri nɛnî sɔŋ lɛ́lɛɛi kâai? Ǹɛnîi tí sɔ̃ɔ kɛ̂tɛi é tɛ́ɛ kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Ŋɔsurɔ̂ŋ a gíli tɔ̀ɔ ma, ǹyaŋ va kôlo.

12Ǹɛnîi ŋí a kɛ̂ nɔ́ mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i ŋɔfúlu-laai su ŋɔsurɔ̂ŋ mɛni ma. Va mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ la.

13A ƀála-leɣa kɔ̀ri da yee, gɛ́ tíi kɛ̀ a ǹyée a lii-nɛ̃ɛ pere.

14Gáa yɛ̂ɛ pɔni-tɔɔ-ƀela díya-ŋa-keleŋ a pà a mii-sɛŋ nyii a kûla kwaa kôyaa mai.

15A mu sìɣe gbínii su gɛ́ mii-sɛŋ kpɛ̀tɛ ŋɔnûai mɛni ma, gɛ́ ǹyée mu-nɛɣãai dítii-ŋai lɛ̀ dîa.

16À lɔii maa kpɛ̂ɛ é ǹyá. A kpɔmɔ-ƀa kpalaŋ kɛ̀ a zɛŋ-kaoi è zɔlɔ ƀô ŋɔpɔni-tɔɔi sui.

17Gáa a tíi kpanaŋ kɛ́-nuu.

18A gàa berei ŋɔpɔni-tɔɔ-tii a pâ la a gênii. A tíi kɛ̀ a gbanaŋɔɔ é lɛ́ɛ la zu gbínii é lí zâmai.

19A gbɔ́ɔi yee pɔ̃lɔ, gɛ́ bàla.

20Ǹyée foɣâŋɔɔi ma gôlo-ƀelai mɛni ma gɛ́ diai sáma sɛŋ fé díyêei.

21Va yâo kɔ́lɛ ma ŋɔpɛ́rɛi-mu-ƀelai mɛni ma. Kpɛ́ni fêi, kɔ́lɛ-sêɣe káa ǹyêei ŋɔnûai kélee mɛni ma.

22A gbìŋ ŋá-seɣe pàla gbîŋ mɛni ma. Ŋɔseɣei káa a seɣe kpɔ̂lu mu tɛiɣɛɛ nenɛ-fɛfɛ.

23Da ŋɔsurɔ̂ŋ kɔ̂lɔŋ goyâŋ su, ƀɛ́i da ǹɔii-ƀelai túɛ-ƀelai da sêe naai.

24A seɣe pâla da bɛ̂ti gɛ́ gɔ̀lɛ bɔni-tɔɔ-ƀelai dîa.

25Dɔɔ̂i lɛ̂lɛɛi ƀaa-kɛ-maa kɛ́ ƀò mà, va yâo tínaa tuɛ-pere mɛni ma.

26A lôno a táre-pere gɛ́ nûa lia-woo ƀò a ƀaa kɛ́-maa-pere.

27A ŋɔpɛ́rɛi mu mɛni-ŋai ŋ̀aa-see kɛ̀. Vé nyɛ̃ŋ-nyɛŋ ní.

28Ŋɔnîa-pɛlɛɛi da ǹáa-maa tɛ̀, ŋɔsurɔ̂ŋ kɛ́ ƀaa-kɛ-maa tɛ̀ɛ bɔ́ ǹyɛɛi,

29“Nɛnî sɔŋ lɛ́lɛɛ támaa káa naa, kɛ́lɛ ítɛɛ̂i díkelee dîa.”

30Nɛnî lóno-woo lɛ́lɛɛ ǹá a núu pɛ̀lɛ. Núu ŋɔlɛ́lɛ-laa kɛ́ pù, kɛ́lɛ nɛnî nyii a yâo Ɣâla Yâwɛɛ mai, nûa da ǹáa-maa tɛ̀.

31Ǹɛ̂lɛɛi í ƀaa-kɛ-maa tɛ́ɛ bɔ́ ŋɔtíi lɛ́lɛɛi mɛni ma. Ǹɛ̂lɛɛi ǹúui kélee dí ǹáa maa tɛ́ panaŋ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ikilisiati

Ikilisiati 1

Ɣéniɛ mɛni kélee káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni

1Ǹóo-ŋai ká ŋí nyíi dáre lɛ́-nuui DeeƁé ǹóŋ Saloma, nyii kɛ̀ a Zerusâlɛŋ Kaloŋ è m̀oi:

2Ɣéniɛ mɛni kélee káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Mɛni lɛ́lɛɛ da kélee fé zu.

3Lé Ɓé núu-kpune a pɔ̂ri zɔlɔ Ɓôi ŋɔmɔ̃lɛ-laai su ŋ̀éniɛi ŋí sui?

4Da núu-kpune-ŋa maa sɔlɔ Ɓôi a ɣele kélee, núu-kpune kɛ́ sàa a ɣele kélee. Kɛ́lɛ ŋ̀éniɛ maa fa fâleŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

5Ɣele a Ɓɔ̀, vóloi a kûla é lí pôlu a ɣele-wulii Ɓɛ́i è kùla naai.

6Vãai a lì séɣai-pere é kúla naa é lí yá-ŋua-pere. Gáa nɔ́ wɔ́lɔ tínaŋ-tinânii va kpêra.

7Ya-lee kélee da lî Yúo su kɛ́lɛ yúo fa wɔ́lɔ fɛ̀ɛ. Ɓɛ́i da kûla naai, nàa nɔ́ Ɓé da lî naa pôlu.

8Núu-kpune ŋɔlii-sɛlɛŋ su kɛ̂tɛi. Zu kɛ̂tɛi kpɔ́ núu da fa pɔ̂ri lônoi é pîlaŋ mà. Núu ŋɛ́i fíi fa kpɛ̂ɛ kwaa kâai, kpaa máŋ núu wóli fíi é kpɛ́ɛ mɛni mɛnîi.

9Mɛni pɔlɔi wɔ́lɔ kɛ̂i a pâi kɛ̂i. M̀ɛni da fa kɛ nyii ve ta wɔ́lɔ kɛ ni. Mɛni nina da fé ŋ̀éniɛi ŋí su.

10Sɛŋ da káa naa núu da a gàa a mò ǹyɛɛ gáa a nina. Kɛ́lɛ vé tí. Gáa wɔ́lɔ ɣele ma a bɔlɔ dílɛɛ pâi kúmaa sɔlɔ Ɓôi.

11Mɛni ŋai kɛ̀ ŋ̀éniɛ su dí lɛ́ɛ pâi kú maa sɔlɔ Ɓôi, dí fé kúkili-ŋa. Ǹyaŋ nyii-ŋai kɛ̂i, dímaa mɛni fé pâi lɛɛ̂i kúkili-ŋa, ǹyaŋ kúmaa mɛni kíli fé pâi lɛɛ̂i diai kíli-ŋa pâi lɛɛ̂i kúpôlui.

Táre káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni

12Ńyãai a dáre lôno kɛ́-nuui ŋí, ŋá kɛ̀ a kâloŋ Zerusâlɛŋ.

13Ŋá tãi su kôyaa sìɣe ŋ́gɛ táre támaa maa kɔ̀ri. Ŋá gàa a gɛɛ Ɣâla è kpîri wuyɛ́ɛ tɛ̀ɛ núu-kpune pɔ́ ŋ̀éniɛi ŋí su.

14Ŋá m̀ɛni-ŋai kélee kàa da kɛ̂i. Gélee káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Gélee káa nɔ́ yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ fãa kpɛ̂i.

15Sɛŋ kélee gbinãŋɔ̂i va wɔ́lɔ sãa, ǹyaŋ sɛŋ nyii vé naai núu da fa pɔ̂ri ǹônoi.

16Ŋá mò ńii su ńyɛ̂ɛi, “Ŋa Ɓɔlɔ, ŋátarei su a kɛ́tɛ é tɛɛ diai kélee dîa da wɔ́lɔ kɛ́ a kâloŋ-ŋa Zerusâlɛŋ. Ŋa mɛni támaa maa kɔ̀ri, ŋátarei su a kɛ́tɛ a tɛɛ dîa ɣele ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Ŋa táre da ƀoo loai kɔ́lɔŋ, táre da ƀoo su kɛ́tɛ. Kɛ́lɛ nyíŋi kélee káa nɔ́ yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ vãai kpɛ̂i.

18Táre ŋánaa a gɛ̀ núu kɛ́ ƀò lii-sɛlɛŋ su. Berei núu kíli ŋá ponoɔ̂i la mɛni-ŋa sui, bere nɔ́ ƀé maa-nuui ŋɔlii too pôlui káa la.

Ikilisiati 2

Nia kɛ̂ mɛni káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni

1Ŋá gbɛ̀tɛ ńii su a tãi da a gɛɛ ŋ́gɛ tɛ̀ɛ-tɛɛ nɔ́ ŋ́gɛ ńîa kɛ̀. Kɛ́lɛ ŋá gàa a gɛɛ nyíŋi máŋ káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

2Ŋá ɣɛ̀lɛ ŋ́gbîŋ mà ńyɛ̂ɛi, “Ƀoo ká ŋí. Lé ƀé núu a pɔ̂ri gulâi nia kɛ̂ sui?”

3Ŋátarei è nɛ̀ m̀â a gɛɛ lɔɔ kpele mɛ̂ni lɛ̂lɛɛi. Ŋá pɛ̀lɛ lɔɔ kpelɛ̂i ŋ́gɛ ńîa kɛ̀. Ŋá kɛ̀ nɔ́ gâai lɔɔ kpele mɛ̂ni káa a mɛni lɛ́lɛɛ nyii núu a pɔ̂ri kɛ̂i gɛ̂i ŋɔkɛ-ɣeniɛ kpuai su.

4Ŋá ńyee pù tíi kpaya-kpaya támaa kɛ́ mɛ̂ni su. Ŋá pɛ́rɛ-ŋa tɔ̀ɔ, ŋá ƀá-kpɔmɔ kpalaŋ kɛ́tɛ kɛ́ naa.

5Ŋá kónaŋ tɔ̀ɔ, ŋá ƀá sí-sãa sii támaa sí zu.

6Ŋá yá seɛ̂i kɛ̂i kpɛ̀tɛ zí-sãai kpîŋ mɛni ma.

7Ŋá luɛ támaa yà, sinâa da nɛyâa díkɛ ƀò ŋápɛrɛi mu da nyii-ŋai dí dímaa sɔlɔ ƀô naai. Taa-tulɛ támaa è kɛ̀ ńyɛ̂ei Zerusâlɛŋ é tɛ́ɛ diai kélee dîa kɛ̀ naai.

8Gánei da gôoi ŋá gùla ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni su-ƀelai yɛ̂ei, ŋá gélee ŋáa tɛ̀ gîe mà. Nɛyâa da sinâa dí kɛ̀ ńyɛ̂ei dí kɛ́ wule lɛ́lɛ-lɛlɛɛ-ŋa tòo m̀â. Ŋá nɛnî támaa kùla a gɛɛ ŋ́gɛ ńîa kɛ̀.

9Ŋá kɛ̀ kpɔ́ a ńdɔɔ é tɛ́ɛ Zerusâlɛŋ taai su-ƀelai kélee dîa kɛ̀ ńduɛi, táre támaa kɛ́ ƀò ńyɛ̂ei.

10Sɛ́ŋ kélee ŋ́ɛi a kâa gàai, ŋ̀wɛ́li à ńzôŋ, ŋa zìɣe. Fa kâa lii-nɛɛ mɛ̀ni da naa lɛ̀ɛ. Lii-nɛ̃ɛ mɛni kélee wɛ́li è kɛ̀ m̀â. Zɛŋ kélee ŋa kâa zɔlɔ ƀô ŋ́gɛ mɛni sui, m̀ɛni a ńii làa, kpɛ́ni fêi, ŋátii vela-fêi káa kɛ̀ tí.

11Ŋámɔ̃lɛ-laai kélee maa kpɛɛ mîi, da zãai ŋá zɔlɔ ƀô zui, ŋá gàa a gɛɛ gélee káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Gáa nɔ́ yɛ̂ɛ núu à kɛ̀ vãai kpɛ̂i. Fé sɛŋ da sɔlɔ ƀó ní zu.

12Ŋá m̀arâŋ kaloŋ pɔlɔ-ŋai kɛ́-mɛni ŋai maa kpɛ̂ɛ. Ŋá gàa a gɛɛ kâloŋ nina a ŋɔtíi kɔ́ɔ pìlaŋ díi-ŋai dîa gâloŋ pɔlɔi è kɛ̀ gɛ̂i. M̀ɛni ma ŋá pɛ̀lɛ ŋ́gili ŋá-sîai é pîlaŋ núu kɛ́ɛ ŋɔkɛ̀-ɣéniɛi kɛ̂i a táre pere kpaa máŋ ŋa-ƀâlaŋ ma kpaa máŋ ƀoo pere.

13Ŋá gɔ̀lɔŋ a gɛɛ táre lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ ƀoo ma yɛ̂ɛ berei kwaa ponɔ́ɔɔ lɛ̂lɛi la é tɛ́ɛ kpíni mai.

14Táre nuu kíli ŋá ponoɔ̂i, kɛ́lɛ ƀoo nûu káa kpînii. É máŋ kɛ́ tí mɛni kpanaŋ a kùla nɔ́ dífeerɛ dîa kpaa máŋ dí sáa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Nya ƀe ŋá ŋ́gili ŋá sìa ńii su-pere ńyɛ̂ɛi, “Berei nɔ́ mɛni kpânaŋ a kûla la ǹúu feerɛi ŋí dîa kpaa máŋ dí sáai, a pɔ̂ri kɛ̂i tí a ńyãa. Gɛ̀ ní, lé ƀé ŋa zɔlɔ ƀô táre támaa kɔ́lɔŋɔɔ sui? Nyíŋi-ŋai kélee káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.”

16Táre-nuu kíli fé pâi wɔ́lɔ lɛɛ̂i núu-kpune kíli ŋá é tɛ́ɛ ƀoo-nuu ma. Ƀoo-nuu a pâi saâi nɔ́ yɛ̂ɛ berei táre-nuu a sâa lai.

Tíi kpanaŋ kɛ́ɛ káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni

17Ŋá ɣɛ́niɛ kpɔ̀ara, kpɛ́ni fêi, núu-kpune ŋɔmɔ̃lɛ-laai káa a maloŋ-too-maa tee-tee ŋ́ɛi. Gélee káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Gáa nɔ́ yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ vãai kpɛ̂i.

18Ǹgɛ mɛni-ŋai kélee ƀɛlɛ a kpɛ̀ɛ ŋ́goi, kpɛ́ni fêi, ŋa pâi gélee lɛɛ̂i núu da kpɛ́ni-ŋa yɛ̂ei.

19Gbɛ̂ɛ ƀé gɔ́lɔŋ à kɛ̀ maa-nuui a pâi kɛ̂i a dáreɛɛ kpaa máŋ m̀ɔ́ɔɔ? Nyíŋi kélee su, é máŋ kɛ́ a dáreɛɛ kpáa máŋ m̀ɔ́ɔɔ, ŋ́gɔ̃liŋ kélee nyii ŋá mɔ̃lɛ ma a ŋá zɔlɔ ƀó ŋá tárei sui, gélee a pâi lɛɛ̂i ǹyɛ̂ei. Nyíŋi kélee káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

20Ŋa ŋ́gili ŋá sìa é pîlaŋ ŋámɔ̃lɛ-laai ma ǹɔii ma ƀɛ́ ńii a tôo pôlu.

21Núu a ŋɔtíi-ŋai kélee kɛ̀ ǹɔii ma ƀɛ́ a ŋɔtárei kili-ŋa pôno pere su da yɛrɛ. Gbɛɛ ŋái, a pâi gɔ̃liŋ kélee lɛɛ̂i bôlu núu da kpɛ́ni yɛ̂ei nyii vé mɔ̃lɛ-ni m̀ɛni mai. Nyíŋi kélee káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Mɛni lɛ́lɛɛ da fé zu.

22Lé ƀé núu a zɔlɔ ƀô ŋɔmɔ̃lɛ-laai su da lii sɛ̂lɛŋ ŋ̀ɛ́niɛi ŋí sui?

23Ǹɛ́niɛi káa nɔ́ a mɛni-soli da lii-too pôlu. Kpíni a pɛ̀lɛ, núu fa nyîi. Nyíŋi máŋ káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

24Ŋá ŋ̀á kàa a gɛɛ m̀ɛni lɛ́lɛɛi nɔ́ núu a pɔ̂ri zɔlɔ ƀôi ŋɔmɔ̃lɛ-laai sui ǹyaa ƀa é ǹáa míi é ŋwɑ̃̂ai kpele é lii-nɛ̃ɛ kula. Nyíŋi máŋ yɛ̂ɛ berei ŋa gâai lai, a kûla ɣâla yɛ̂ei.

25Kpɛ́ni fêi, a wàla kɛ́ a ǹyaa, gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri ǹáa miî é ŋ̀aa-nɛ̃ɛ kulai?

26Ǹúui a ɣâla líi làai, ɣâla a táre tɛ̀ɛ maa nûui pɔ́, kili-ŋa pôno da lii-nɛ̃ɛ. Kɛ́lɛ ǹúui va ǹîa mɛni kɛ̂i, a maa nûui ŋɔtíi kùla ǹyɛ̂ei da gɔ̃liŋ kélee é dɛɛ ǹúui pɔ́ a ǹîa mɛni kɛi. Nyíŋi máŋ káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Gɛ́ɛ nɔ́ yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ vãai kpɛ̂i.

Ikilisiati 3

Mɛni kélee ŋɔtãi káa ma

1Mɛni kélee kɛ́ tãi káa ma ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su.

2Núu maa sɔlɔ ƀó tãi káa ma, zàa tãi kɛ́ ƀò ma. Sí-sɛŋ sí tãi káa ma, m̀á kula tãi kɛ́ ƀò ma.

3Núu paa tãi káa ma, núu ƀálo tãi kɛ́ ƀò ma. Sɛŋ kara tãi káa ma, sɛŋ kpɛtɛ tãi kɛ́ ƀò ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Núu wɔ́lɔ tãi káa ma, núu ɣɛ́lɛ tãi kɛ́ ƀò ma. Maloŋ-too-maa tãi káa ma, núu mãla tãi kɛ́ ƀò ma.

5Núu da bɔ̂ŋ dílɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ́ tãi káa ma, tãi da kɛ́ ƀò naa dífa gɛ̀ tí. Yee-see mu tãi káa ma, ƀɛlɛ kpɛɛ goi tãi kɛ́ ƀò ma.

6Sɛŋ kɔ́ri tãi káa ma, sɛŋ láŋ tãi kɛ́ ƀò ma. Sɛŋ laai-kɛ tãi káa ma, sɛŋ pili tãi kɛ́ ƀò ma.

7Sɛŋ fála tãi káa ma, sɛŋ sɔ́lɔ tãi kɛ́ ƀò ma. Núu mɛi saa tãi káa ma, núu lóno tãi kɛ́ ƀò ma.

8Wɛli-kɛ-maa kɛ́ tãi káa ma, núu kpɔara tãi kɛ́ ƀò ma. Kɔ́kɔ tãi káa ma, li-see tãi kɛ́ ƀò ma.

9Lé ƀé núu a pɔ̂ri zɔlɔ ƀôi ŋɔmɔ̃lɛ-laai sui?

10Ŋa gbîrii wiɛɛi kàa Ɣâla a ǹáa núu-kpune ŋûa a gɛɛ fii tɔ̂ɔ fé kɛ̀ ma.

11A m̀ɛni-ŋai kélee kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ díkɛ tãi ma. A tínaa tuɛ-pere mɛni kɔ́lɔŋɔɔ maa târe lɛ́ kûa. Kɛ́lɛ núu-kpune fa pɔ̂ri kili-ŋa pôno lɛ́lɛɛ tɛɛ̂i ɛ́ pîlaŋ m̀ɛnii ma ǹyaa Ɣâla a gɛ̂i ɛ́ kúla gɔ́ɔ pîlanii ɛ́ tóo sâa ma.

12Ŋá ŋ̀á kaa ma a gɛɛ m̀ɛnii nɔ́ ǹɛ̂lɛɛi kúai a núu-kpune kú mɛni ma ŋ̀ɛ́niɛi ŋí sui, ǹyaa ƀa kú lii-nɛ̃ɛ kula kú mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ nûa dîɛ tãi kú káa niî la ɣele mai.

13Ǹɛ̂lɛɛi núu ɛ́ ǹîa kɛ́ zãâi su a zɔlɔ ƀô ŋɔmɔ̃lɛ laai su ŋ̀ɛ́niɛi ŋí sui. Ǹɛ̂lɛɛ ɛ́ ǹáa míi, ɛ́ kpele-sɛŋ kpele, kpɛ́ni fêi zãâi ŋí kélee káa a sama-sãa nyíi da kûla Ɣâla yêei.

14Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ Ɣâla kɛ́ mɛni da maa fa wɔ́lɔ faleŋ. Núu da fa pɔ̂ri da pûi ma kpaa máŋ ɛ́ da kula ma. È gɛ̀ tí a gɛɛ maa mɛ̂ni kíli ɛ́ lɛ́ɛ núu-kpune kíli ŋá.

15M̀ɛnii kélee kɛ̂i, a kɛ́ a bɔlɔ, ǹyaŋ nyii pâi kɛ̂i a wɔ́lɔ kɛ́. Ɣâla ƀé gɛ̀ ɛ́ kɛ́, a gɛ̂i gɛ́ kɛ̀, ǹyaŋ a pâi gɛ̂i dí kɛ́ kɛ̀ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

Tɔ̃yâ mɛni fé ŋ̀ɛ́niɛi su

16Ŋá ŋɔ́nɔ mɛni da kpɛ́ni-ŋa kàa kɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi su. Ŋá gàa a gɛɛ ƀɛ́i maa nɛ̃ɛ̂i tɔ̃yâ mɛni kɛ́ɛ ɛ́ kɛ́ naai, naa ƀé wôya mɛni kɛ́ɛ káa naa.

17Nya ƀe ŋá mò ńyɛ̂ɛi, “Ɣâla a pâi dɔ̃yâ-ƀelai da zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai dímɛnii ŋá teɛ̂i a bɔriɛɛ, kpɛ́ni fêi, mɛni kélee kɛ́ tãi káa ma, mɛni kélee kpɛtɛ tãi kɛ́ ƀò ma.”

18Ŋá ŋɔ́nɔ ŋ̀gili ŋá sìa berei ma Ɣâla a kú su-kɔ̂nii la a gɛɛ ɛ́ nɛ́ kûa a gɛɛ kú káa nɔ́ yɛ̂ɛ fɛnɛ-sãa.

19M̀ɛni feerɛi ŋí da kɛ̂ a núu-kpune da fɛnɛ-sãa. Núu-kpune a lɛ̂wo gɛ́ saa, fɛnɛ-sãa díkɛ lɛ̀wo díkɛ sàa. Núu-kpune maa mɛ̂ni fé kpanaŋ ní ɛ́ tɛ́ɛ fɛnɛ-sãa dîa. Kɛ-ɣeniɛ káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Núu-kpune da fɛnɛ-sãa díkaa tɔnɔɔ. Dí kùla kwaa tɔ̂nɔ ma ǹyaŋ da pâi liî kwaa tɔ̂nɔ ma nya ƀa bɔ̂rɔi pɔ.

21Gbɛ̂ɛ ƀe gɔ́lɔŋ à kɛ̀ núu-kpune ŋɔmɔ̂leŋ a tɛ̂ ŋ̀lei su fɛnɛ-sãa díwɔ̂i é yéŋ ǹɔii mu pere?

22Ŋá gàa a gɛɛ mɛni lɛ́lɛɛ da fé naa núu-kpune mɛni ma. M̀ɛnii nɔ́ a pɔ̂ri gɛ̂i ǹya ƀa é kɔ́ é zɛŋ zɔlɔ ƀó a tíi kɛ̂i m̀ɛni mai é ŋaa nɛ̃ɛ kula. Gbɛ̂ɛ ƀé m̀ɛnii kɔ́lɔŋ pâi kɛ̂i la ŋ̀ɛ́niɛi kpɛ̂ɛ pôlu mai?

Ikilisiati 4

Núu lúaŋɔɔ, mɔ̃lɛ da wɛli kpɛɛ-maa-laa

1Ŋá ŋ́gili ŋá sìa ŋá gáa a gɛɛ wôya mɛni támaa káa ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su. Ŋá ǹúui da-ŋa kàa wɔ̂lɔi núu fé naa é díŋaa nɛnɛ. Núu da fé naa é kpɔ́ŋ dîa kpɛ́ni fêi, ǹûai dí lúanîi, díwala-walai a ŋánaa.

2Nya ƀe ŋá mò ŋ́yɛɛ lii-nɛ̃ɛ támaa káa diai dîa da sàai é tɛ́ɛ diai dîa ɣele mai.

3Ǹúui nɔ́ ŋɔlii-nɛ̃ɛi tɛ̂i zaa-ƀelai da vúlu-ƀelai dîai ƀa nyii dífe nîi maa sɔlɔ ƀó nii. Kpɛ́ni fêi, vé nîi zɔnyɔ̂ŋ mɛni-ŋai ŋí da kɛ̂i káa ní.

4Ŋá gàa a gɛɛ núu-kpune ŋɔmɔ̃lɛ-laai da sɛŋ kélee a zɔlɔ ƀô zui, a kûla tólo su. Nyíŋi máŋ káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Gâa nɔ́ yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ vãai kpɛ̂i.

5M̀oo-nuui a sêe a ǹyée kpíniŋ a ǹyaa burui kɛ́ bàa.

6Ǹɛ̂lɛɛi sɛŋ-loŋ kɛ́ ƀò íyêei lii-see kɛ́ ƀò yâ é tɛ́ɛ la sɛŋ támaa kɛ́ ƀò íyêei íkɛ ƀò lii-sɛlɛŋ su. Nyíŋi káa nɔ́ yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ vãai kpɛ̂i.

7Ŋá ŋɔ́nɔ mɛni da kàa ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su nyii gáa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛnii.

8Nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa ǹóŋ fé ma, ǹɛ̂ɣe-surɔŋ kpaa máŋ ǹîa-surɔŋ. È lɛ̀ɛ kôloi a ŋánaa é tɔ́ɔ. Kɛ́lɛ lii lâa fé kɛ́ ní ǹyêei ŋɔtɔɔ-laai su. Vé gbîŋ marê kɛ́ ní ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀé ŋa mɔ̃lɛi ŋí mɛni mai? Fé ŋ́gɔ̃liŋ ŋ̀á-nɛ̃ɛ kulâi lé mɛni ma?” Nyíŋi máŋ káa kpɛ́ni-kpɛni. Gélee káa nɔ́ a lii-too pôlu mɛni.

9Núu feerɛ kɛ́ɛ kwaa ma lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ la núu tɔ̂nɔ ma, kpɛ́ni fêi, da dímɔ̃lɛ-laai ŋ̀aa-nɛ̃ɛ kula gîe ma a ǹɛ́lɛɛ.

10À kɛ̀ ǹúui dɔnɔ a tòo, m̀arâŋ a kpɔŋ mà é mu siɣe. Kɛ́lɛ gáa a mɛni kpânaŋ ǹúui ma nyii gáa ǹyaa tɔ̂nɔ kwaa mai. À tòo núu da fé naa é kpɔ́ŋ mà é mù siɣe.

11Ǹyaŋ à kɛ̀ núu feerɛ da làa kwaa tɔ̂nɔ ma, da díkîe-ni kponoi fãa. Kɛ́lɛ núu tɔ̂nɔ a làa ǹyaa tɔ̂nɔ, gbonôi a pɔ̂ri fãa-pere kɛ̂i léŋ?

12Ya pɔ̂ri núu tɔ̂nɔ yée mɛi ɣâlei a maa félaa, kɛ́lɛ núu feerɛ yée mɛi ɣâlei kpanaŋɔɔi. Ɣɛli saaƀa kpíniŋɔɔ a gîe su têei kpanaŋɔ̂ɔi.

13Kâloŋ kɛ́ɛ a gôloɔɔ, dáreɛɛ, lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ la kâloŋ kɛ́ɛ a dɔɔ́, m̀oɔ́ɔ, va ŋ̀óli tɔ̀ɔ lia-woo ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Táre nûu a pɔ̂ri kulâi kpini-pɛrɛ mu é kâloŋ-laa kɛ́ kpaa máŋ dí núu maa sɔlɔ ɓó gôloɔɔ dí gɛ́ a kâloŋ dílɔii mɛi.

15Ŋá wɔ́lɔ nûa kàa ŋ̀ɛ́niɛi su díkelee dí kɛ́ ɓò nyáŋkpa tɔnɔ pôlu nyii kɛ̀ a kâloŋ. È kɛ̀ a kâloŋ tãi gâloŋ è sàa lai.

16A nɛ̃ɛ ma kpîŋ núu támaa kɛ́ ɓò kâloŋ da yée mu da dîa-ni dí kɛ̀ tíi kɛ́, maa kâloŋ tí a kùla naa, núu da fé pâi wɔ́lɔ mɛni lɛ́lɛɛ ɓôi é pîlaŋ ma. Nyíŋi kpîŋ káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Gáa nɔ́ yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ vãai kpɛ̂i.

Ikilisiati 5

Káfe kono-tee kɛ̀ a maa félaa

1Kà lì Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mu, ka kámɛi káa. Kà lì ka káwoli tɔ́ɔ a ǹɛ́lɛɛ. Káfe kákili tɔ̀ɔ kásâla kula sãai dîa, yɛ̂ɛ berei m̀oo-ɓelai da gɛ̀ lai. Dífe gɔ́lɔŋ a gɛɛ da mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̂i.

2Káfe lòno a maa félaa. Káfe kono-tee kpala kɛ̀ Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mu. Ɣâla káa ŋ̀elei su, ká kɛ́ ɓò ǹɔii ma. Mɛni ma, kà kɛ̀ lônoi Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mu, ka mó a gbua.

3Berei nɔ́ núu a gíli ŋá sìa la é see-woo támaa ɓói, bere nɔ ɓé núu a lòno la a dámaa a mɛni-ŋa ɓò nyii núu fa târe gélee sui.

4Ka kono-tee kɛ̀, ka ŋ̀aa-see kɛ́ a maa félaa. Ɣâla fé wɛ́li ní a ǹúui a kono-tee kpala kɛi. Ka kákono tèe, ka ŋ̀aa-see kɛ́.

5À kɛ̀ kono-tee ŋ̀aa-see kɛ́-sɛŋ fé káyêei, káfe kono-tee kɛ̀. Kɛ́lɛ ka kákono tèe, ka ŋ̀aa see kɛ́.

6Káfe ǹɛɛ naa kánɛŋ é ká píli sɔnyɔ̂ŋ su. À kɛ̀ tí, ka mó zâla láa-soŋ-nuui ma kâai, “Kúfe gíri ní.” Káfe ǹɛɛ naa Ɣâla é ǹíi ŋwána kâa é ká kɛ́-mɛni su kara.

7See-woo da lóno támaa káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Ka ɓaa kɛ́-maa tɛ́ɛ Ɣâla pɔ́.

Fúlu-laa káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni

8Ya gàa ǹúu mɛi-ɓelai díkɛ gôlo-ɓelai lùaŋ núu da fé naa é lóno dímɛni ma, vé kɛ̀ a gúlaa a yá. Kpɛ́ni fêi, kâloŋ-ŋa kélee díkaa díkîe-ni wóo pôlu, ǹyaŋ ǹúui ŋɔwála-walai tɛɛ̂i díwɔ̂i mai gɛ́ ɓò dípôlu.

9Zɛŋ nyii ǹɛ̂lɛɛi ǹɔii-ŋuŋ mɛni mai ǹyaa ɓa ǹaa kaloŋ nyii a ŋɔlɔii maa kpɛ̀tɛ a ǹɛ́lɛɛ sí-sãa sí mɛni mai.

10Ǹúui kélee sɛŋ-kao wɛ́lini a ŋ́ánaai, zɛŋ-kaoi nyii ǹyêei ǹíi fa wɔ́lɔ làa m̀ɛni ma. Ǹúui tɔɔ-laa wɛ́linii, zɔlɔ ɓó sɛŋ-kao fa ǹíi làa. Nyíŋi máŋ káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

11Núu kɔ́ri-sɛŋ a tâma nɔ́, m̀ii-ɓelai dí táma. À kɛ̀ tí, lé ɓé zɛŋ kpîŋ ǹâmu a zɔlɔ ɓô zui, fɛ̂ɛ gɛ́ dí kâa?

12Kôlo kpanaŋ kɛ́-nuu a nyîi a ǹɛ́lɛɛ a nɛ̃ɛ ma é kɛ́ a beláa kpaa puru kɛ́ ɓò ma. Kɛ́lɛ tɔɔ-nuu ŋɔtɔɔ-sãai maa lii-sɛlɛŋ a gɛ̀ va nyîi a ǹɛ́lɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ŋá lii-too pôlu mɛni tɔnɔ kàa ŋ̀ɛniɛi ŋí su. Nya ƀa, dɔɔ-ƀela da dísɛŋ kâoi lâai kɛ̀, kɛ́lɛ va mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀ dîɛ.

14Gula-dia mɛni kpanaŋ nyɔ́mɔɔ a gɛ̀ dí m̀aa sɛŋ kɔ́lɛ zu. Sɛŋ da fa lɛ̂ɛ naa dínîa-pɛlɛɛi mɛni ma.

15Berei nɔ́ núu-kpune a pà la a ǹyée fôlo ŋ̀ɛniɛi ŋí sui, berei nɔ́ ƀé a lì la pôlu. Zɛŋ kélee a zɔlɔ ƀô ŋɔfúlu-laai sui, va lî a da.

16M̀ɛnii ŋí káa a lii-too pôlu ŋánaa. Berei nɔ́ da núu-kpune maa sɔlɔ ƀô lai, bere ƀé a lî la pôlu. Ŋɔmɔ̃lɛ-laai kélee káa nɔ́ a fãa.

17Gáa nɔ́ kpînii ŋɔɣéniɛi su, lii-too pôlu kɛ́tɛ da lii-ŋwana, ŋɔkili-ŋa-siai fa lî mɛni lɛ́lɛɛ ma.

18Nya ƀe ŋá gàa a gɛɛ m̀ɛni lɛ́lɛɛi nɔ́ núu-kpune a pɔ̂ri gɛ̂i ŋ̀ɛniɛi ŋí sui ǹyaa ƀa é mii-sãa mii, é kpele-sãa kpele, é ǹîa kɛ́ a zãai nyii a zɔlɔ ƀô ŋɔmɔ̃lɛ-laai su tãi kpuai ŋí su Ɣâla a dɛ̀ɛ bɔ́i. Ǹyaŋ núu-kpune ŋɔkɛ-ɣeniɛi kɛ́-pere ká ŋí.

19È kúla nyíŋi pôlu, à kɛ̀ Ɣâla à lûwa làa núu da ma à tɔ̀ɔ ŋɔɣéniɛi su gɛ́ gɔ̃liŋ ŋ̀aa nɛ̃ɛ kùla, é láa maa-tɛ tɛɛ bɔ́. É lii-nɛ̃ɛ kula, kpɛ́ni fêi, Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-seei ká tí.

20A gíli ŋá-sia é pîlaŋ zama-sɛŋ ma Ɣâla a dɛ̀ɛ bɔ́i, lii-nɛ̃ɛ támaa a pâi kɛ̂i mà. Vé pâi gɔ̂lɔnii a gɛɛ ŋɔɣéniɛi su kpuâi.

Ikilisiati 6

1Ŋa ŋɔ́nɔ mɛni nyɔ́mɔɔ tɔnɔ káa ŋ̀ɛniɛi su nyii gáa a kpîri wuyɛ́ɛ núu-kpune mai.

2Ɣâla a tɔɔ-laa tɛ̀ɛ núu da pɔ́, mu-wuyɛ-laa da maa núui nîa-sɛŋ kélee. Kɛ́lɛ va ǹɛɛ naa maa ǹúui é zãâi ŋí ŋ̀aa-nɛ̃ɛ kula fɛ̂ɛ ŋɔ̃ya-ŋa. Nyíŋi káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni, gɛ́ ƀò a lii-too pôlu ŋánaa.

3Núu a pɔ̂ri kɛ̂i ɣele ma a kóraŋ támaa é nîa-pɛlɛɛ ŋuŋ tɔ̂nɔ (10) maa sɔlɔ ƀó. Kɛ́lɛ a nɛ̃ɛ ma ǹúui tí é namu ɣele ma, à wàla gɔ̃liŋ ŋ̀aa nɛ̃ɛ kula a sàa dí ǹoo a ǹɛ́lɛɛ, ŋa m̀ôi a gɛɛ ǹôloŋ dí màa sɔlɔ ƀôi vé tɛ́ ní taâi, m̀aa nɛ̃ɛ̂i é tɛ́ɛ ǹúui kpîŋ ma.

4È pà kpînii é lí pôlu kpînii. Núu da fé ǹáa kɔ́lɔŋ.

5Berei máŋ vé vóloi káa ní la kpaa máŋ é kili-ŋa-pono sɔlɔ ƀó é pîlaŋ mɛni da kélee mai, gáa lii-see su é tɛ́ɛ dɔɔ nûui ma,

6nyii gɔ̂liŋ è kɛ̀ a zu kɛ́tɛ kɛ́lɛ vé ŋ̀aa nɛ̃ɛ kula ní berei máŋ è kɛ̀ la ɣele ma a kóraŋ támaai. A nɛ̃ɛ ma é kɛ́ tí, díkelee da liî kwaa tɔnɔ ma.

7Núu-kpune ŋɔmɔ̃lɛ-laai kélee káa nɔ́ goi mɛ̂ni ma. Kɛ́lɛ ǹíi fa lâa.

8Táre-nuu tɔ̂i fé kɛ́tɛ ní é tɛ́ɛ ƀoo-nuu ma. Lé ƀé gôlo-nuui a zɔlɔ ƀô ŋ̀ɛniɛi su mɛni-ŋai kélee kɔ́lɔŋɔɔ sui?

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Maa nɛ̃ɛ̂i ílii é kɛ́ a ǹáa zãâi mɛni ma íyɛ̂ei é tɛ́ɛ la zãâi ma íŋɛi a gàai. Nyíŋi kélee
káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Gáa nɔ́ yɛ̂ɛ núu à kɛ̀ vãai kpɛ̂i.

10̀mɛnii kélee a kɛ̂i, gáa a mɛni kpɛtɛɛ a bɔlɔ. Núu da fa pɔ̂ri kɔ̂i ǹúui pɔ́ ǹyée tɛɛ̂i
mai.

11Núu à kɛ̀ lônoi a dámaa a kɛ̂ ƀoo wôo-ŋa ƀôi. Lé ƀé núu a pɔ̂ri gulâi lóno támaa
sui?

12Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri núu-kpune nîa-sãa kɔ́lɔnî ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su nyii a tɛ̂ɛ nɔ́ mãla yɛ̂ɛ ninîŋ?
Gbɛ̂ɛ ƀé m̀ɛni-ŋai kɔ́lɔŋ pâi kɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi su zaɛ pôlu mai?

Ikilisiati 7

Fúlu-laa maa lia-woo-ŋa

1Láa lɛ́lɛɛ lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ wúru-ya kúŋ nɛ̃ɛ ma. Núu saa ɣɛ̂le lɛ́lɛɛ é tɛ́ɛ maa sɔlɔ ƀó
ɣele ma.

2Ǹɛ̂lɛɛi núu é lí ƀɛ́i nûa da maloŋ-see ƀôi naai é tɛ́ɛ núu liɛ́ɛ ma ƀɛ́i da kúu kɛ́tɛ
kɛ̂i naai, kpɛ́ni fɛ̂i fɛ̂ɛ núu kélee é kɛ́ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ a pâi saâi.

3Lii-too pôlu lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ ɣɛ́lɛ ma. A núu ŋɛ́i malôŋ kɛ́lɛ a gíli ŋá pòno.

4Táre-nuu kélee a gíli-ŋa sìa é pîlaŋ saa ma. Kɛ́lɛ m̀oo-ƀelai nîa mɛni nɔ́ ƀa lii-nɛ̃ɛ
mɛni.

5Ǹɛ̂lɛɛi táre-nuu é lóno yâ é tɛ́ɛ la ƀoo-nuu kɛ́ɛ ƀaa kɛ́-maa wule toôi yâ.

6Ƀoo-nuu ɣɛ́lɛ-woo káa nɔ́ yɛ̂ɛ ɣalêŋ ƀé porɛ̂i ŋɔŋ ŋá. Ǹyaŋ nyíŋi máŋ káa nɔ́
kpɛ́ni-kpɛni.

7Táre-nuu à ǹyée sèe yee-pɛlɛ ǹá-sɛŋ mu, a gɛ̀ a ƀoo-nuu. Yee-pɛlɛ ǹá-sɛŋ a núu
su kàra.

8Mɛni kpɛɛ-ŋa lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ gɔ́ɔ pîlanii ma. Lii-kpele lɛ́lɛɛi é tɛ́ɛ su-mɛni kɛ̂tɛ ma.

9Ífe kɛ̀ a ǹúui a ǹíi ŋ̀wana a maa félaai. Lii-ŋwana káa a ƀoo mɛni.

10Ífe wɔ́lɔ mò yɛ̂ɛi, “Lé ƀé kɛ̀ wɔ́lɔ-wɔlɔi tí è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ é tɛ́ɛ sâa mai?” Táre fé
m̀are kɛ̂ɛ sii ŋí su. Ífe wɔ́lɔ gɛ̀.

11Táre káa a sɛŋ lɛ́lɛɛ. Diai da zɔlɔ ƀôi gáa díyɛ̂ei yɛ̂ɛ pɔɔ-sɛŋ.

12Táre a núu maa kɔ̃ɔ nɔ́ yɛ̂ɛ berei sɛŋ-kao a núu maa kɔ̃ɔ lai. Mɛni kɔ́lɔŋɔɔ ŋ̀ɔi
ƀa é ǹɛ́ núu ma a gɛɛ táre a pɔ̂ri m̀ɛi kâai.

13Zãâi káa Ɣâla a díkpɛ̀tɛi. Nyii-ŋai è díkpɛ̀tɛ é dísu kpĩlaŋ, gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri dísu sãai?

14Ǹɛ́niɛi a ŋ̀ɛ́i lɛ́lɛɛ tìnaŋ ípɔ naa pere, lii-nɛ̃ɛ kula. A tela ŋ̀ɛ́i pôlu fè yɛ̂, yɛ́ei sée
mu kpɛ́ni fɛ̂i, Ɣâla ƀé mɛni feerɛi ŋí kpɛ̀tɛ. Mɛni ma, núu da fé m̀ɛnii kɔ́lɔŋ pâi kɛ̂i
tínaai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Ŋá ké-ŋeniɛ kɛ̀ a ŋa-ɓâlaŋ maa pere. Kɛ́lɛ ŋá m̀ɛni feerɛi ŋí maa kpɛ̂ɛ gɛ̀-ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su. Mɛni lɛ́lɛɛ ké-nuui a sâa a sumoɔɔ, zɔnyɔ̂ŋ nuui ké namu ɣele ma.

16Ífe kɛ̀ a ísɔŋ lɛ́lɛɛ a ŋánaa. Ífe tela kɛ̀ a ítareɛɛ a ŋánaa. Ya gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ya pɔ̂ri íkpîŋ su karâi.

17Ífe kɛ a ísɔŋ nyɔ́mɔɔ a ŋánaa. Ífe tela kɛ̀ a íɓoɔɔ a ŋ̀ánaa. Ya gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ya pâi saâi ítãi é lɛ́ɛ pâi serîi.

18Ífe ké a m̀ɛni feerɛi ŋí da ké nuu. Yao Ɣâla ma. Ya gɛ́ tí, Ɣâla a pâi íkɛ-mɛni kélee ɓûu ɓôi ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su.

19Táre a gɛ̀ núu tɔ̂nɔ ŋɔwála-walai é tɛ́ɛ taa-lee puu láa túɛ kaloŋ-ŋa dîa.

20Núu da fé ɣɛ́niɛ nyii deniŋ ɓôɔi nyii va pɔara mâa kɛ̀.

21Ífe íwoli tɔ̀ɔ m̀ɛnii kélee ma nûa da mòi. Tãi da íyee mu-nuui a pâi ílarânii.

22Kɛ́lɛ gɔ́lɔŋ a gɛɛ tãi da yá máŋ ya wɔ́lɔ núu da larâŋ tãi támaa tɛɛ pôlu ma.

23Ŋá m̀ɛni-ŋai su kɔ̀ɔŋ a ŋátarei ŋá mó ńyɛɛi, “Ŋa wɛ̂lii ŋá ké a táre-nuu.” Kɛ́lɛ fé wɔ́lɔ táre ní ŋ̀ɛ́niɛi su mɛni-ŋai su.

24Núu da fa pɔ̂ri târei ɣɛ́niɛ mɛni kélee su. Ɣɛ́niɛ mɛni su siŋɔ̂i, ŋ̀á kâai kpanaŋɔɔ.

25Ŋá m̀ɛnii kélee maa kpɛɛ a gɛɛ ŋá táre sɔlɔ ɓó zu. Ŋá ŋ̀á kàa ma a gɛɛ ŋwana-lɔ̂ɔ da ɓoo tûa díkaa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

26Ŋá mɛni tɔ̂nɔ kàa ŋwanâai é tɛ́ɛ saa ma. Nya ɓa surɔ̂ŋ wɛli-nɛni. Surɔ̂ŋ wɛli-nɛnii ŋɔwɛli ké-maai káa yɛ̂ɛ ɓáre. Núu a tòo ŋ̀á a kpîniŋ la yɛ̂ɛ deɣaŋ. Kɛ́lɛ diai da Ɣâla wóo mɛnii, dífe pâi kɔ́i a ŋɔɓárei. Zɔnyɔ̂ŋ-ɓelai nɔ́ ɓé pâi kɔ̂i la.

27Ńyãai a zɛŋ lɛ́-nuui ŋá môi a gɛɛ ŋaâ ŋɔ́nɔ mɛni da maa kɔ́ri a too nyii-ŋai dîa ŋá gɔ́lɔŋ a bɔlɔi.

28Ŋá kɛ̀ gɔ̂rii kɛ́lɛ fé niî kɛ̀ gáa ní. Sinâa wála tɔnɔ (1,000) sáma ŋá tɔ̃yâ-nuu kàa naa, kɛ́lɛ fé pɔri ní tɔ̃yâ-nuu tɔnɔ kpîŋ kâai nɛyâa wála tɔnɔ (1,000) sáma.

29M̀ɛnii ŋí ŋâa gɔ́lɔŋ kpɔ́ a gbîŋ. Ɣâla è núu-kpune kpɛ̀tɛ a naa fii-kpɛɛ, kɛ́lɛ núu-kpune a gbîŋ ké-pere kpânaŋ.

Ikilisiati 8

1Ǹɛ̂lɛɛi núu é ké a dáreɛɛ. Táre a gɛ̀ núu é mɛni maa kpɛ́ɛ é pɔri maa mɛ̂ni ŋá lɛ̂i. Táre a gɛ̀ núu é ɣɛ́lɛ ǹá kɔlɛ, ŋ̀ɛ́i maa é fáleŋ a ǹɛ́lɛɛ.

Ka gâloŋ wóo mɛ́ni

2Ka gâloŋ wóo mɛ́ni, kpɛ́ni fêi, ka káfòo Ɣâla ŋɛ́i a gɛɛ ka pâi gɛ̂i tí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Káfe kùla gâloŋ ŋɛ́i túɛ a wála-wala-laa. Káfe gbɛ̀tɛ ká kíli-ŋa a gɛɛ Ka pâi mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̂i la, kpɛ́ni fêi, m̀ɛnii kélee a wɛ̂li é gɛ́ a kaai, a pâi gɛ̂i.

4Wála-wala-laa káa kâloŋ yêei. Gbɛ̂ɛ ɓa pɔ̂ri kulâi ŋ̀óo mu kpaa máŋ é m̀arê kɛ̂i?

5Ǹúui a ŋ̀óo mɛnii va mɛni-soli sɔlɔ ɓô ǹyêei. Táre nuu è berei kɔ́lɔŋ a tûa la kâloŋ yée mui.

6Mɛni kélee kɛ́ tãi da gɛ́-pere káa ma. Núu ŋɔlii too pôlui a wûyɛ mà yɛ̂ɛ kpî̂ri.

7Núu da fé tínaa tuɛ-pere mɛni kɔ́lɔŋ. Núu da fa pɔ̂ri m̀ɛnii ɓôi pâi kɛ̂i tínaa.

8Berei nɔ́ núu fa pɔ̂ri vãai kperâi la a gɛɛ vé tɛɛi, bere nɔ́ ɓé núu da fa pɔ̂ri zaa ɣele kuui tuãnii la tuɛ-pere. Núu da fa pɔ̂ri ŋ̀ele kûui ŋí maa fálenî̂i kpaa máŋ é pú ǹyêei. Gɔ́i ŋí ɓé núu da fa pɔ̂ri kulâi ǹyêei é pú.

Zɔnyɔ̂ŋ-nuui da dɔ̃yâ-nuui

9Ŋá ŋ́gili ŋá sìa é pîlaŋ m̀ɛni-ŋai ŋí kélee dîa ŋá ŋ̀á káa. Diai wála-wala káa díyêei, da ǹúu doo-mu-ŋai lùaŋ.

10Ŋa nûa káa díkɛ kula núu da loôi nyíi dûa-pere è kɛ̀ a nyɔ́mɔɔi. Daa-lee ŋí su-ɓelai díkɛɛ kulâi ǹúui ŋí loôi, díkɛ ǹáa maa tɛ̂i. Nyíŋi máŋ káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

11Da wàla mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-nuu kula maa kɛ́ a maa félaa, sɔnyɔ̂ŋ a ɓûu ɓò.

12Gáa a tɔ̃yâ a gɛɛ ŋ̀wana lɔ̂ɔ nuu a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ é tɛ́ɛ ŋuŋ tɔ̂nɔ (100) ma é tûa ɣele ma. Kɛ́lɛ ǹúui a yâo Ɣâla mai, maa mɛ̂ni kélee ŋ̀aa-see a kɛ̂ a ǹɛ́lɛɛ.

13Tãi nɔ́ zɔnyɔ̂ŋ-ɓelai dífa yâo la Ɣâla mai, lii-nɛ̃ɛ fé díyêei díkɛ-ɣeniɛi su, ǹyaŋ da sâa nɔ́ yɛ̂ɛ kɔyɛ̂ŋ a tèe.

14Ŋá ŋɔ́nɔ mɛni tɔ̂nɔ kàa ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su nyii gáa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛnii. Sɔŋ lɛ̂lɛ-nuu a sɔnyɔ̂ŋ-nuu ŋɔsɔnyɔ̂ŋ kula maa da sɔlɔ ɓô, sɔnyɔ̂ŋ-nuu kɛ́ sɔŋ lɛ̂lɛ-nuu ŋɔmɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ɛi su tòo sɛ̂ŋ da sɔlɔ ɓô.

15M̀ɛnii nɔ́ a m̀ɛni lɛ́lɛɛi ŋá gàa ŋ̀ɛ́niɛi ŋí sui ɓa, núu é ŋɔɣɛ́niɛi ŋ̀aa-nɛ̃ɛ kula. Mɛni lɛ́lɛɛ da fé naa é kúla núu kɛ́ɛ é ǹáa míi ma, é kpele-sɛŋ kpele, é lii-nɛ̃ɛ kula. M̀ɛni lɛ́lɛɛ-ŋai nɔ́ núu a zɔlɔ ɓô ŋɔtíi kpânaŋ kɛ́ɛi sui nyii Ɣâla è dɛ̀ɛ bɔ́i dia ká ŋí.

16Ŋá tãi támaa sìɣe ŋá táre maa kɔ́ri ŋá núu-kpune ŋɔmɔ̃lɛ-laai maa kpɛ́ɛ ɣele ma. Ŋɔkili-ŋa sî̂ai a gɛ̀ va nyî̂i a kpíni da fólo.

17Núu da fa pɔ̂ri m̀ɛni-ŋai kélee ŋá kâai ma nyii-ŋai Ɣâla a gɛ̀ a ɣele lá ɓɔ́ɔɔ kéleei, berei máŋ a sɛŋ maa kɔ̂rii la a kpíni da fóloi. A nɛ̃ɛ ma kpî̂ŋ núu da é mó ǹyɛɛ dáreɛɛ̂i, va pɔ̂ri m̀ɛnii kɔ́lɔnî̂i.

Ikilisiati 9

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Ŋá ŋ́gili ŋá sìa a zu kôyaa ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ Ɣâla nɔ́ ƀa pɔ̂ri tɔ̃yâ nuu da táre nuu téniŋ tɔ̂i. Díta fé berei kɔ́lɔŋ wɛli ké-maa da kpɔara kpɛtɛ-pere káa lai. Díta fé tela tínaa tuɛ-pere mɛni kɔ́lɔŋ.

2Ǹmɛni tɔ̂nɔ nɔ́ ƀé a kɛ̂ a núu kélee, sɔŋ lɛ̂lɛ-nuu kpaa sɔnyɔ̂ŋ nuu, tɔ̃yâ nuu kpaa ŋwana-lɔɔ nuu, diai dímaa waai kpaa diai dímaa fé wàa-nii, diai da sâla kulai da diai dífa sâla kulai, diai da dífòoi kpaa diai dífa dífôoi.

3É kúla nyíŋi pôlu, núu-kpune líi láa fɛ̂ɛi a sɔnyɔ̂ŋ da ƀoo-mɛni. Ǹmɛni-ŋai ŋí kélee su núu kélee lì-pere káa nɔ́ tɔnɔ. Ǹyaŋ m̀ɛnii kélee kpɛɛ ŋá nɔ́ ƀa saa nyii gáa a m̀ɛni nyɔ́mɔɔi nyii a kɛ̂ a núu kéleei.

4Kili kɛ-zu káa diai yɛ̂ei díkaa ɣele mai. Ɣîla fulu maa nɛ̃ɛ̂i é tɛ́ɛ yala-sulu poma ma kpɛ́ni fɛ̂i, ŋ̀îlai káa nîi a vúlu.

5Diai ɣele mai, dí gɔ́lɔŋ da pâi saâi. Kɛ́lɛ zaa-ƀelai dífe mɛni da kɔ́lɔŋ é pîlaŋ díkpîŋ ma. Fela-fei da fé naa dímɛni ma. Núu da fa ŋɔ́nɔ gili-ŋá sia é pîlaŋ dîa.

6Wɛli kɛ́-maa, kpɔara da tólo maa kili-ŋa sia da fé ŋɔ́nɔ dîa. Dífe pâi wɔ́lɔ kɛ̂i m̀ɛni-ŋai kélee da su nyii-ŋai da kɛ̂ ɣéniɛi.

7Kɛ́ ílaa miî a lii-nɛ̃ɛ pere, íkɛ íŋwɑ̃̂ai kpɛ̂le a koi-nɛ̃ɛ, kpɛ́ni fɛ̂i, m̀ɛnii ŋí ƀé a Ɣâla líi làa.

8Seɣe lɛ́lɛɛ tóo yâ a ɣele kélee íkɛ wúru-ya kúŋ-nɛ̃ɛ pu yâ a tãi kélee.

9Ka ínɛnîi ka káɣeniɛi ŋãa-nɛ̃ɛ kula gîe ma tãi nɔ́ kákaa la ɣele ma tãi kpuai ŋí su Ɣâla a dɛ̀ɛ kápɔi. Ǹ́ɲéniɛi ŋí su mɛni-ŋai kélee díkaa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Nyíŋi nɔ́ ƀé ǹɛ̂lɛɛi ká gɛ́ kámɔ̃̀lɛi pôlu ma.

10Ǹmɛnii kélee ya pɔ̂ri gɛ̂i, gɛ́ a íwala-walai kélee, kpɛ́ni fɛ̂i, núu a sàa, pɔri mâa da fa ŋɔ́nɔ kɛ̀ ǹyɛ̂ei a gɛɛ é mɛni da kɛ́. Va ŋɔ́nɔ pɔri tíi da kɛ̂i, é mɛni kpɛtɛɛ da kɛ́, é kili ŋa-pono sɔlɔ ƀó mɛni da su kpaa máŋ é táre da maa kɔ́ri.

11Ŋa ŋɔ́nɔ mɛni da kpɛ́ni maa kɔ̂ri ŋá táre zu. Ŋá gàa a gɛɛ ǹúui a kî̀rɛ sìɣe a ŋ̀ánaai va nûa yée mɛi ɣâle gba-gba fúlɔi su a tãi kélee. Ǹúui ŋ̀wála-walai, fa pɔ̂ri nûa yée mɛi ɣâlei kɔ̂i a tãi kélee. Mii-sɛŋ fa kɛ̂ nɔ́ dáre-ƀelai yɛ̂ei a ɣele kélee. Zɛŋ kɔ́lɔŋ-ƀelai diai tɔ̂nɔ nɔ́ fa ɣéniɛ lɛ́lɛɛ kɛ̀. Ǹyɛrɛ-ƀelai dia tɔ̂nɔ nɔ́ fa tɔɔ-laa sɔlɔ ƀô. Kɛ́lɛ mɛni kpânaŋ à lâa núu kélee mà ɣéniɛ.

12Yɛ̂ɛ berei nyɛ̃ɛ a tôo la tumâi é kpíniŋ lai, kpaa máŋ ŋɔni a kɔ̂ la a ƀárei, bere nɔ́ ƀé m̀ɛni-ŋai ŋí a kûla la a núu-kpune dɛ̂i-pere. Núu da fé tãi kɔ́lɔŋ ŋ̀ɔi a pâ la bɔ́i.

Táre da ƀoo maa kili-ŋa sia

13Ŋá ŋɔ́nɔ táre kɔɔŋ maa da kpɛ́ni kàa ŋ̀ɛ́niɛi su nyii kɛ̀ a gúlaa a ńyãai.

14Taa-loŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa núu kpɛ́-kpɛɛ nɔ́ ƀé kɛ̀ zu. Wála-wala kaloŋ tɔnɔ è pà é ǹaa-ƀelai maa tínaŋ é kɔ́ pɛ́lɛ dîa, é díyee mɛi ɣále.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ daa-loŋ tí su. È kɛ̀ a gôloɔɔ kɛ́lɛ dáreɛɛ. È daa-loŋ ŋí ŋuŋ ma ƀò a ŋɔtárei. Kɛ́lɛ gôlo naloŋ ŋí maa mɛ̃ni kíli fé lɛɛ ní núu da kíli ŋá ǹaa pôlu ma.

16Nya ƀe ńyãai a dáre-nuui ŋá mò a gɛɛ táre lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ wála-wala ma. Kɛ́lɛ kôlo-nuu ŋɔtárei mɛni fa lɛ̂ɛ núu da kíli ŋá, nûa dífa tela díwoli tɔ̀ɔ ŋ̀óo ma.

17Ǹɛ̂lɛɛi núu é ŋ̀óli tɔ́ɔ táre-nuu wóo maa yeŋɔɔ ma é tɛ́ɛ la núu kɛ́ɛ é ŋ̀óli tɔ́ɔ ƀoo kâloŋ láɣi-woo ma.

18Táre lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ kɔ́ kɔ́-sãa dîa. Kɛ́lɛ pɔara mâa kpua lòŋ a mɛni lɛ́lɛɛ támaa su-kara.

Ikilisiati 10

1Lilî lûla a wúru-ya kúŋ-nɛ̃ɛ kúŋ nyɔŋ. Bere sîi ŋí nɔ́ ƀé ƀoo mɛ̃ni loŋ a táre-kɛ́tɛ su kàra la.

2Gáa a ɣéniɛ mɛni. Táre-nuu a táre mɛni kɛ̀, ƀòo-nuu kɛ́ ƀòo mɛni kɛ̀.

3Da ƀoo-nuu kɔ̀lɔŋ zìa pêre da gɛ́ pere ma.

4Ímɛi-nuu à ǹíi ŋwàna yâ, ífe kùla ŋ̀óo mu. Ímaa yeŋ-pere a pâi gɛ̂i ǹíi ŋáa é yéŋ

5Ŋá ŋɔ́nɔ mɛni da kpɛ́ni gàa ŋ̀éniɛi ŋí su. Ǹyaa ƀa ǹúu láa túɛ-ƀelai da wôya mɛni támaa kɛ̀.

6Da tíi kpaya-kpaya tɛ̀ɛ m̀oo-ƀelai pɔ́, dí zɛŋ kɔ́lɔŋ-ƀelai lɛ́ɛ.

7Ŋa luɛ-ŋa kàa soo-ŋa pôlu, kâloŋ-lonii dí kɛ́ sìa díkɔɔ ŋá yɛ̂ɛ luɛ-ŋa.

8Núu da a lóa tèe a tôo maa loai su. Núu da a pɛ́rɛ kâŋ wòlo, kali a pɔ̂ri kulâi zu é m̀aa nûui nyíŋ.

9Ǹúui a kɛ̂ kɔni-wolo kûu sui, gɔni-ƀelai da a pɔ̂ri ŋ̀wânai. Núu a kɛ̀ wúru-ƀelai, ŋ̀úru-ƀelai da a pɔ̂ri ŋ̀wânai.

10A kɛ̀ íyuɔ̂i ŋá fé li ní, fɛ̂ɛ í ŋ̀á lí. A wàla kɛ́ tí, fɛ̂ɛ í bili a wála-wala-laa. Táre a pɔ̂ri gɛ̂i í tíi kɛ́ a fii kpɛ̂ɛ-pere.

11À kɛ̀ kali sâle zoo a mò a gɛɛ kali a nyíŋ, gɛ́ ní ŋɔkali zóo-laai tɔ̂i ƀa mí?

12Táre-nuu a lôno a ƀaa kɛ́-maa pere, kɛ́lɛ ƀaa kɛ́-maa fé ƀoo-nuu lóno-woo su.

13Ƀoo-nuu a pɛ̂lɛ lónoɔɔ ma a ƀoo-pere é gbéli kpɛ́ɛ a ƀoo-pere.

14Ƀoo-nuu a lôno a dámaa. Núu da fé m̀ɛnii kɔ́lɔŋ pâi kɛ̂i. Gbɛ̂ɛ ƀé m̀ɛnii kɔ́lɔŋ pâi kɛ̂i la zaa pôlu mai.

15Ƀoo-nuu fé tíi kɛ́-pere kɔ́lɔŋ. M̀ɛni ma tíi loŋ a kpâla ǹá.

16Kpalo ƀêlai kâa, káai kálɔii mɛi núui káa a lôloŋ. Ǹɔii-ƀelai nîa mɛni a kɛ̂i nɔ́ a lii-nɛ̃ɛ kuláa a kpíni da fóloi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Lûwa káa kâa, káai kálɔii mɛi nûui da ǹɔii-ƀelai da díkuu-ŋai mɛni kpɛ̀tɛ, díkɛ ŋaa-see kɛ̀ tãi mai, díkɛ díkpîŋ mɛi kâa, dífa tela kpele-sãa kpanaŋ kpelei.

18Nyɛ̃ŋ-nyɛŋ nuu va pɔ̂ri gbîŋ pɛrɛi pilîi ɣelêi é maa tɛ́ a ǹɛ́lɛɛ. Ŋɔnyɛ̃ŋ-nyɛŋ a gɛ̀ bɛ́rɛi é wólo.

19Kúu kɛ́ɛ káa a lii-nɛ̃ɛ kuláa. Lɔɔ a gɛ̀ núu kɛ́ koi-nɛ̃ɛ kùla. Kɛ́lɛ à kɛ̀ sɛŋ-kao fé núu yêei, va pɔ̂ri m̀ɛni-ŋai ŋí da kɛ̂i.

20Káfe kâloŋ kpaa máŋ tɔɔ-nuu da láa ƀò ŋ̀ɛ́i pôlu. Káfe kpîŋ kɛ̀ kâa ka pâi gɛ̂i kátɔnɔ kwaa ma. Kà gɛ̀ tí, ǹúui pâi liî a duŋ káfe pâi gɔ̂lɔnii. Ŋɔni loŋ da a pɔ̂ri liî a káwoo.

Ikilisiati 11

Táre-nuu tûa-pere

1Ka kásɛŋ-kaoi tɛ́ɛ sɛŋ-kao lâai kɛ́ kwaa ma laai kɛ̂-pere su. Ǹaa a nâmu, ka pâi zɔlɔ ƀôi da gêni.

2Ka kákɔ̃liŋ-ŋa tɛɛ lɔii da kpɛ́ni-ŋa su kpɛ́ni fêi, káfe tãi kɔ́lɔŋ kɔ́ a pâi toôi la kálɔii sui.

3À kɛ̀ tuna a dɛ̀, ǹɔii ma nɔ́ ƀɛ́ a pû naa. Ƀɛ́i kélee wúru a tôo naai, nàa nɔ́ ƀɛ́ a lɛ̂ɛ naa. A nɛ̃ɛ ma é kɛ̀ a yá-ŋua pere kpaa máŋ séɣai pere.

4Kpâlaŋ-ŋa tii kɛ́-nuu ŋɛ́i à kɛ̀ nɔ́ ŋelei su fãai ma, vé pâi wɔ́lɔ ŋɔsí-sãai sîi. Ŋ̀ɛ́i a kɛ̀ nɔ́ ŋelei su a ɣele kélee va ŋɔsí-sãai m̀á kùla.

5Núu da fé vãai tɛɛ-pere kɔ́lɔŋ kpaa máŋ berei núu-kpune maa mɛ̂ni a pîlaŋ la nɛnî mai. Bere sîi ŋí nɔ́ ƀɛ́ núu da fa târe la Ɣâla ŋɔtíi kɛ́-pere su nyii gáa a zɛŋ kélee kpɛtɛ-nuui.

6Ka kási-sãa kao-ŋai sí a ɣele-wala da vólo ma láai, kpɛ́ni fêi, káfe gɔ́lɔŋ zí-sãa kaoi nênɛ ƀɛ́ pâi kpɛtɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ.

7Ɣénɪɛ ŋ̀aa nɛ̃ɛ kuláa lɛ̂lɛɛi.

8Tãi ká káa la ɣele mai, ka kɛ́ ɣénɪɛ ŋ̀aa nɛ̃ɛ kulâi. Kɛ́lɛ ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ núu fa tûa fɛ̂ɛ m̀olôŋ. Nyíŋi kélee káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

Ǹuu-tɔ̂ɔ-ŋai lia-woo ƀo mɛni

9Núu tɔɔ-ŋa, ka lii-nɛ̃ɛ kula tãi kákaa niî la kánuu-tɔɔ kɔlɔi. M̀ɛnii kélee ka wɛ̂lii ka gɛ̂i ka gɛ́. Zãâi ka wɛ̂lii ká gáai, ka gáa. Kɛ́lɛ é kɛ́ kákili ŋá a gɛɛ Ɣâla a pâi núu kélee ŋɔmɛnii ŋá têei tɛi-tɛi.

10Ka tée lii ŋwâna mɛni pôlu. Káfe ǹɛɛ naa mɛni da kɛ́ ƀò nɔ́ kálii su gɛ́ sòli kâa. Káfe pâi lɛɛ̂i a núu tɔ̂ɔ a zu kôyaa.

Ikilisiati 12

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Núu-tɔɔ-ŋa, káfe ǹɛɛ naa ɣéniɛ su-sãai maa lii-nɛ̃ɛi é gɛ́ ká nia kákpɛtɛ-nuui ma. Ka gɛ́ tí, tãi ka pâi lii la kápɔlɔ yêe lai, ka pâi môi kâai, “Kúfe kúɣeniɛi ŋãa-nɛ̃ɛ kula ní.”

2Mɛni ma gili é lɛ́ɛ kákili ŋá a gɛɛ maa tãi tí vóloi, ŋ̀áloŋ da bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai díleŋ su a pâi kpînii káŋɛi. Duna kpînii fé pâi wɔ́lɔ tâai ŋelei su é pono.

3Màa tãi tí, káyee nyii ká káa ká maa kɔ̃ɔi lai, da kákɔɔ nyii-ŋai kɛ̀ a zu kpanaŋɔɔ, gélee su a sâa. Ká nyíŋ é pú káfa ŋɔ́nɔ pɔ̀ri mii-sɛŋ miî. Káŋɛi a pâi pûi káfa ŋɔ́nɔ pɔ̀ri kwaa kâai a ǹɛ́lɛɛ.

4Káwoli lá a pâi tɛ̂i káfa ŋɔ́nɔ pɔ̀ri sɛŋ da kélee tíŋ mɛnî̀i. Káfe pâi ŋɔ́nɔ pɔrî̀i tíi kɛ́ kɔli-sãa tíŋ mɛnî̀i kpaa máŋ wule wôo da kɛ́lɛ ŋ̀ɔni-ŋai wóo ƀɛ́ pâi kɛ̂i káŋɛi lá ƀôi.

5Ka pâi kɛ̂i yaôi a gɛɛ ká tɛ́ kwaa da ma ƀɛ́i ǹaa tɛɛ̂i ɣelêi. Ká siâi a pâi kpananî̀i. Káŋuŋ-leɣa a pâi poâi, káfa ŋɔ́nɔ pɔ̀ri sia-sî̀a kɛ̂i. Sɛŋ wɛ̂li fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i kâa. Kwa pâi liî ƀɛ́i kwa pâi kɛ̂i naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi. Ǹyaŋ wɔ́lɔ da maloŋ tôo maa a pâi kɛ̂i bere lêe-ŋai dî̀a.

6Kákpɛtɛ núui kili é lɛ́ɛ ká ŋá tãi kákaa níi la a núu-tɔɔ, vulu-laa bare yɔlɛi é lɛ́ɛ pâi tɛ̂ei kpaa máŋ gôo kawului é wólo. Ǹya kɔɔ sɛŋ-foloi a pâi toôi, ǹya leɣii é wólo. Ǹya kula-ɣɛlii a pâi tɛ̂ei.

7Bɔ̂rɔi a pâi liî bɔ̂rɔi pɔ́, m̀ɔlɛ̂ŋ é lí Ɣâla pɔ́ nyii dɛ̀ɛi.

8Ǹyãai a dáre-nuui ŋá gàa gɛɛ mɛni kélee káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni, kpɛ́ni-kpɛni, kpɛ́ni-kpɛni!

Ǹî̀a-wooi gbɛɛ-ŋai

9M̀ɛnii ŋí é lɛ́ɛ kákili ŋá. Ńyãai a zɛŋ lɛ́-nuui, dí ńzìɣe a táre-nuu. M̀ɛnii kélee ŋá maa kɔ̂rii, ŋá nɛ̀ nûa dî̀a. Ŋá ŋ́oli tɔ̀ɔ táre-woo támaa ma ŋá maa kpɛ́ɛ.

10Ŋá ŋ́gili ŋá sìa é pîlaŋ táre-woo-ŋa dî̀a nyíi nûa da mɛni da díyee sée mui. Ǹyaŋ ŋá maa woo-ŋai kélee pɔ̃yɛ.

11Táre-nuu wóo káa yɛ̂ɛ ƀála mɛi káa-nuu yêei wuru nyii a ŋɔƀála-ŋai ténin̨ tɔ̀ɔ la gɛ́ dímɛi kâa lai. Ŋɔtáre-woo-ŋai su-kpanaŋɔɔi yɛ̂ɛ kɔli nêre. Dáre-woo-ŋai ŋí è kùla Ɣâla yêei nyii gáa a kúkelee kú mɛi káa nuui.

12Ńoŋ, mɛni da kpɛ́ni káa naa nyii m̀aa nɛ̃ɛ̂i núu é mèi káa lai. Kɔlɔ támaa pɔ̃yɛɛ kóyɛŋ fé ma. Táre támaa maa kɔ́riɛɛ a gbɛ̃lɛ kpɛ̀ɛ núu kponôi.

13Ǹ̩óoi gbɛɛ ŋái ká ŋí. Ka ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ Ɣâla pɔ́ ká ŋɔtɔŋ-ŋai kélee mɛi káa. Ǹ̩óoi ŋí káa núu-kpune kélee mɛni ma.

14Ɣâla a pâi núu kélee ŋɔmɛnii ŋá teɛ̂i nyii-ŋai ǹɔɔ̂i da nyii-ŋai díkaa fíyeŋ ŋai, ǹɛ́lɛɛ kpaa máŋ ǹyɔ́mɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Wule-ŋa Kélee Mɛi Wûle

Wule-ŋa Kélee Mɛi Wûle 1

1Ǹule-ŋai mɛi wûle lɛ́lɛɛ-ŋai ŋí, Gâloŋ Saloma ƀé wɔ́lɔ dòo.

Ǹulei maa-ŋuŋ

Ǹɛnîi

2Íla-gbɔ see ŋ̂i mâ a wɛli-kɛ́-maa pêre, kpɛ́ni fêi, íwɛli-kɛ-maai nɛ̃ɛ̂i é tɛ́ɛ ŋwã̂ai ma.

3Íkɔlɔ-kûŋ nɛ̃ɛ̂i yɛ̂ɛ wúru ya kúŋ nɛ̃ɛ. Ílaa nɛ̃ɛ̂i nûa wôlii yɛ̂ɛ da wúru-ya kpoo lá ƀò. Ǹmɛnii ŋí ƀé ǹɛnî-kpela-ŋai dí íwɛlini la.

4Óo Gâloŋ, ńziɣe í lí a ńyãa a maa félaa. Lí a ńyãa ŋá kɛ́ ípɛrɛi mu. Kwa pâi kɛ̂i naa kú kɛ́ lii-nɛ̃̂ɛ kùla. Kwa pâi íwɛli kɛ́-maai ŋ̀aa nɛ̃̂ɛ kulâi é tɛ́ɛ ŋwã̂ai ma. Gáa a tɔ̃yâ mɛni a gɛɛ ǹɛnî-kpela-ŋai dí íwɛli.

5Óo Zerusâlɛŋ-nɛyaa, ńgɔlɔ tɛiɣîɛi, kɛ́lɛ ńɛ̂lɛi. Berei máŋ ńgɔlɔ tɛiɣîɛi la yɛ̂ɛ Kedɛ ŋɔƀûui lá-seɣe-ŋai, kɛ́lɛ ńɛ̂lɛi yɛ̂ɛ Saloma ŋɔpɛ́rɛi lá-seɣei.

6Káfe káŋɛi nàɣiŋ ḿɛi, ŋ̂gɔlɔ tɛi mɛ̂ni ma. Vóloi ƀé ŋ̂gɔlɔ tɛ̂i. Ńzaaƀɔlɔ-ni dí dílii ŋwàna ḿâ, dí gɛ́, ŋ̂gɛ gbɔmɔ kpâlaŋ-ŋai mɛi kâa. Fé ŋ̂ɔ́nɔ pɔrîi ŋ̂gbîŋ kpɔmɔ-kpalaŋ mɛ̂i kâai.

7Ŋáwɛli kɛ́-maa nuui, mí ƀé ya ítaa-tûlɛ-ŋai ŋáa kɔ̀ŋ naai, da ƀɛ́i da dífii tɔ̀ɔ naa a vólo tɛ́ɛ ŋuŋ mai? Fé ŋ̀wɛ̂lii ŋá ŋ̂ɛi mɛi pɛ́lɛ, ŋ̂gɛ íkɔ̀ri, ŋ̂gɛ tɛ̀, ŋ̂gɛ yɛ̀ŋ, íƀarâa ƀála-mɛi káa-ƀelai sama.

Zurɔ̂ŋ

8Yá nɛ̂ni lɛ́lɛɛ ŋ̀ánaai ŋí nɛyâa sámai, à kɛ̀ ífe ǹaa kɔ́lɔŋ, lɛɛ nɔ́ m̀ála-ŋai kpárɔ ma m̀ála mɛi-kaa-nuui ŋɔƀûui kɔlɛ ma. Ǹoli-ŋai kɔ̃́nɔŋ kɛ̂i kɔ́ri, m̀ála-mɛi káa-ƀelai díƀûu-ŋai kɔlɛ ma.

9Ŋá wɛli kɛ́-maa nuui, ŋá íwɛli-ni a ŋ̀ánaa. Íkaa nɔ́ ŋ̂ɛi yɛ̂ɛ gâloŋ ŋɔkɔ́-kɔ-keleŋ túɛ sôoi dɔnɔ.

10Ǹôlii-sãa lɛ́lɛɛ-ŋai da íŋɛi lâai lɛ́lɛ, gwɛyɛ̂ŋ-ŋai lɛ́lɛɛ íkɔŋ ma.

11Kwa pâi gôo wolii-kɔli kpɛtɛ̂i ímɛni ma, kú bɔ̃yɛ tóo a káne.

Ǹɛnîi

12Ŋáwuru-yai kúŋ è tɛ̀ gâloŋ ma tãi è kɛ̀ laâni la ŋɔsee-sɛ̂ŋ ƀɔ̀ɔ-fuui ŋái.

13Ŋáwɛli kɛ́-maa nuui kɔlɔ-kûŋ káa nɔ́ ńzũai yɛ̂ɛ wúru-ya kúŋ nɛ̃ɛ a kɛ̀ lâani ŋíni loai.

14Ŋáwɛli kɛ́-maa nuui káa nɔ́ ŋ̂ɛi yɛ̂ɛ Eŋ-gidi suai sû wuru-poa ŋai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zurɔ̂ŋ

15Ŋá wɛli-ké-maa nuui, ílɛ̂lɛɛi kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Óo, ílɛlɛ pere kɛ̂ɛi léŋ ŋíi! Íŋɛi-gao káa yɛ̂ɛ tòloŋ.

Ǹɛnîi

16Ŋáwɛlii, ílɛ̂lɛɛi a ŋ̀ánaa. Ímaa mɛ̂ni a ńii láa. Gala ŋûnu-ŋai ƀé pâi kɛ̂i a kúgbìŋ.

17Kúpɛrɛi yée mu-wuru-ŋai káa a sîda wuru-ŋa, bili-ɣelêi wuru-ŋai ké ƀò a sapɔrɔ wuru-ŋa.

Wule-ŋa Kélee Mɛi Wûle 2

1Ńyãa ƀa Salɔŋ yeei ma wuru-poai, ŋ́gɛ ƀò a dìŋ-tiŋ su wuru-poai

Zurɔ̂ŋ

2Ŋáwɛli ké-maa nuui káa nɔ́ m̀arâa nɛni-kpela-ŋa sáma yɛ̂ɛ ɣalêŋ-kpɔlɔ-ŋa su wuru-poa.

Ǹɛnîi

3Ŋáwɛli ké-maa nuui káa nɔ́ m̀arâa nyàŋkpa-ŋai sáma yɛ̂ɛ âpɔ-wuru ƀé wolâ wuru-ŋa sáma. Ŋa ŋ̀wɛli ŋá sée nìnîŋ mu. M̀á ké-pere lɛ̂lɛɛi a ńîa.

4È pà a ńyãa kúu kɛ́tɛ su, ŋɔwɛli ké-maai káa ḿɛi yɛ̂ɛ ƀenâ.

5È kpɔmɔ-ƀa kpala nɛ̃ɛ tɛ̀ɛ ḿbɔ é ŋ́gbonôi kpanaŋ, é âpɔ tɛ̀ɛ ḿbɔ ŋá tóo ŋ́gbonôi. Í wɛ̀li ké-maa lîi a tɛɛ ńii pôlu. À kɛ̀ yà wàla íwɛli ké-maai lɛ́ ḿâ, ŋà pâi kɔ̂lɛi.

6Gɔ́ɔ-yee káa ŋ́uŋ mu, ǹáa mii-yêe kpíniŋɔɔ a ńyãa.

7Zerusâlɛŋ nɛyaa, ka káfoo ńyêei. Kà káfoo a lóma da tôa láa a gɛɛ káfe pâi kúwôlii karâi tãi kwa kɛ̂ lâa-ni lai, é lɛ́ɛ la zu kú kúmu siɣe.

Ŋ̀ulei veerɛi

Ǹɛnîi

8Ŋá ŋáwɛli ké-maa nuui wóo mɛ̀ni. Gáa kîrɛ siɣêi gɛ́ kùla ǹyée kɛ́tɛi tôŋ su, gɛ́ tɛ̂ɛ guro-téi tôŋ su, gɛ́ pà ḿbɔ yɛ̂ɛ lóma kpaa máŋ tôa.

9Gáa yɛ̂ɛ tôa, kpaa máŋ yɛ̂ɛ lóma sîrɛ. Ka gáa, gáa tɔ̂ni bɛ́rɛ-kaŋ kɔlɛ. A tɔ̂ni wênai lá, gɛ́ bɛ́rɛi mu kàa. Ŋ̀éi káa ƀôi wênai la-sãai su gɛ́ bɛ́rɛi mu kàa.

10Ŋá wɛli ké-maa nuui è lòno ḿbɔ ǹyɛɛ,

Zurɔ̂ŋ

ímu siɣe í pá ḿbɔ naa kú lí ŋáwɛli ké-maa nuu lɛ́lɛɛi.

11Zama yâi ŋɔtãi a kpɛɛ. Tuna fa ŋɔ́nɔ pù.

12Wúru-poa káa niî ɣele ma. Wule too tãi a seri. Tòloŋ-ŋa wóo a ké tɛ̂i ŋɔlɔii ma.

13Fîi wuru-ŋai da ƀâi yɛ̂ɛ berei da kâa gɛ̀ lai, gbɔmɔ-ŋai poa-ŋai kúŋ ké tɛ̀ yɛ̂ɛ wúru-ya kúŋ nɛ̃ɛ. Ímu siɣe ŋáwɛli ké maa-nuu lɛ́lɛɛi í pá kú lí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Ŋá wɛli kɛ́-maa nuui, íkaa yɛ̂ɛ tòloŋ nyii a ǹoo gɔni wôloi su ǹyéei pɛ̂rɛ mai. Tɔɔ ŋá íŋɛi káa. Wule tóo, ŋá íwoo mɛ́ni, kpɛ́ni fêi, íwoo nɛ̃ɛ̂i, íŋɛi lâai lɛ́lɛɛ.

15Gɛlɛ̂ŋ-ŋai sôŋ, da bɛ̀lɛɛ-pɛlɛɛi dífa la kúkpɔmɔ kpâlaŋ-ŋai ŋá kara la kpɛ́ni fêi bòa tãi a seri.

Ǹɛnîi

16Ŋá wɛli kɛ́-maa nuui káa a ḿbɔɔ, ńyaŋ ŋ́gɛ ƀò a bɔ́ɔ. A ŋɔtaa tûlɛ-ŋai ŋáa kɔ̀ŋ ŋ̀úru-pôa-ŋai sáma.

17Ŋáwɛli kɛ́-maa nuui, ɣele é lɛ́ɛ pâi ƀɔ̂i, kwaa é pono, íkpîŋ kɛ́ yɛ̂ɛ tôa kpaa máŋ lóma-sîrɛ ƀé mãla-mɑ̂̃lai yée pɛ̂rɛ ma.

Wule-ŋa Kélee Mɛi Wûle 3

1Ŋà kɛ̀ lâani ŋágbìŋ ŋá a kpíni, ŋa kɛ̂ ŋ́gili ŋá siâi é pîlaŋ ŋáwɛli kɛ́-maa nûui mâ, ŋ́gɛ ŋ̀wɛli a gɛɛ ŋá gáa, kɛ́lɛ fa gàa. Ŋà tela gɔ̀ri, fa gàa.

2Ŋá ḿù sìɣe a maa félaa ŋá lí daa-lêei su, bere-lêe-ŋai ma da bere tãɣaŋ-ŋai lá ŋ́gɛ ŋá wɛli kɛ́-maa nûui kɔ̂ri. Ŋa gɔ̀ri, kɛ́lɛ fa gàa.

3Daa-lêei maa kpɛ́-ƀelai dí ŋ́gàa, ŋá dí marê kɛ́, “Ká ŋáwɛli kɛ́-maa nûui kâa?”

4Ŋá tɛ̀ɛ kpɔ́ nɔ́ dîa ŋá gáa. Ŋá kpùlɔŋ ma, ḿve fáa ní mà é lí, ŋá pá la ńee ŋɔpɛ́rɛi mu ƀɛ́i, dí wɔ́lɔ ḿaa sɔlɔ ƀô naai.

5Zerusâlɛŋ nɛyaa, ka káfoo ńyêei. Kà káfoo a lóma da tôa láa a gɛɛ káfe pâi kúwôlii karâi tãi kwa kɛ̂ lâa-ni lai, é lɛ́ɛ la zu kú kúmu siɣe.

Ŋ̀ulei zaaƀai

Ǹɛnîi

6Gbɛ̂ɛ ƀé kulâi ŋí vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su yɛ̂ɛ lûruii? Wúru mɑ̂̃laŋ kúŋ nɛ̃ɛ kúŋ kulâai ma. Gúŋ káa yɛ̂ɛ bɔni-tɔɔ-ƀelai dí wée pâai kúŋ

7Saloma káa lâani ŋɔkpôŋ su, díkɛ pà la. Ŋɔkɔ́kɔ-ƀelai buu lɔ́ɔlu mɛi da káa gbono ma. Díkelee díkaa a Eezuɛ lɔii ŋɔkɔ-kûluƀa wála-wâlaa-ŋa.

8Díkelee díkaa a ƀóa-sɔ̂kpɔ kɔ kɔ́-ƀela lɛ́lɛɛ-ŋa. Díkaa a kɔ́kɔ-ƀela pɔlɔ-ŋa. Ƀóa sɔkpɔ káa díkelee díyêei, díkɛ gâloŋ maa kpɛ̂ a kpíni a gɛɛ núu da fa lâa kɔ́ pɛlɛ lâ m̀a.

9Gâloŋ Saloma è kâloŋ see-sɛŋ kpɛ̀tɛ gbîŋ mɛni ma. È gbɛ̀tɛ a wúru lɛ́lɛɛ nyii è gùla Lɛƀanɔŋ.

10Dôŋ soŋ-wûru-ŋai dí kɛ̀ a dí kpɛtɛɛ a káne, bôlu-pere kpɛtɛɛ a gôo. Seɣe kpɔ̂lu mu-tɛiɣɛɛ lɛ́lɛɛ pɛlɛɛ ŋ̀á. Zerusâlɛŋ nɛyãai ƀé díkpɔɔi tãi sìɣe dí zee-sɛŋ ŋí su kpɛtɛ a ǹɛ́lɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Zerusâlɛŋ nɛyaa, ka pá ká Gâloŋ Saloma káa. Ǹíi nɛ̃ɛ̃i sâa. Aâ gâloŋ-ɓɔrɔi sée ŋûa nyii ǹee è gbɛ̀tɛ m̀i ŋɔnɛnî kula kûui mɛ̃ni mai. Ǹelei tí è kɛ̀ a ǹíi-nɛ̃ɛ ɣêle kɛ́tɛ.

Wule-ŋa Kélee Mɛi Wûle 4

Zurɔ̂ŋ

1Ŋáwɛli kɛ́-maa nuui, ílɛlɛ pêre kɛ̂ɛi lɛ́ŋ ŋí? Óo, ílɛ̂lɛɛi ɓɔɔlɔ! Íŋɛi káa yɛ̂ɛ tòloŋ. Íŋuŋ lɛ̂ya a kɛ̂i yɛrɛŋ-yɛrɛŋ yɛ̂ɛ ɓoli kpûlu-ŋa ɓé kulâi Gilia yeei su dí kɛ́ yèŋ díleɣa kɛ́ kpɛ̃liŋ.

2Ínyiŋ kolɛɛ̂i yɛ̂ɛ ɓála kole-ŋa ɓé da díleɣa tée nɔ́ a nina, da díwaa. Ínyiŋ ŋáa pɔ̂rɛɛi íla. Da fé kula ní zu.

3Íla-gbɔ kpɔlɔ̂i a ǹɛ̂lɛɛi. Ílono-woo kélee káa a wɛli kɛ́-maa wôo-ŋa. Berei pɔmegurane kpoma kpɔlɔ̂i lai, bere ɓé íkoma kpɔlɔ̂i la íŋɛi mɛi pɛlɛ-sɛ̂ɣei mu.

4Íkɔŋ kôyaai yɛ̂ɛ Deeɓé ŋɔpɛ́rɛi tôŋ, kɔyɛ̂ŋ toɔ́ɔ m̀a. Gwɛyɛ̂ŋ-ŋai da fôlo yɛ̂ɛ kɔ-kûluɓa ŋɔkpála ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ wála tɔnɔ (1,000).

5Íŋini káa yɛ̂ɛ tôa feerɛ. Gáa yɛ̂ɛ tôa feerɛ nyii-ŋai díkaa a nyũa-ŋai nyii-ŋai da dílaa mìi wúru-pôa-ŋa samai.

6Ŋa pâi liî ŋ̀úru-mɑ̃̂laŋ kúŋ nɛ̃ɛ yèe kɛ́tɛi ma, géreŋ sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ yèe-loŋ ma, é lɛ́ɛ la zu ŋ̀ele ɓɔ̂i fãai é tɛ́ɛ, ɣele é ɓɔ́.

7Ŋáwɛli kɛ́-maa nuui, ílɛ̂lɛɛi kpɔ́. Ímaa kulâi da kélee fé yâ.

8Ŋáwɛli kɛ́-maa nuui, kúkula Lɛɓanɔŋ Yeei ma. Pá kúkula Lɛɓanɔŋ lɔii su. Kula Amana yeei tôŋ su í pîlaŋ. Pîlaŋ í kúla Sinɛɛ da Ɛmɔŋ Yeei su ɓɛ́i ǹyala-sulu-ŋai da gɔ́li-ŋai díkaa naai.

9Ŋá wɛli kɛ́-maa nûui, ímaa mɛ̃ni a tɛɛ ńii pôlu. Ŋà íŋɛi kàa, íwɛli liî a tɛ̂ɛ ńii pôlu. Ǹyɔlɔi íkɔŋ mai, m̀aa mɛ̃ni a ńii sóŋ a ŋ̀ánaa.

10Ŋáwɛli kɛ́ maa nûui da ŋáwɛli, íwɛli kɛ́ maai nɛ̃ɛ̃i. Ǹɛ̃ɛ̃i é tɛ́ɛ ŋwɑ̃̂ai ma. Íwulɔ-kûŋ nɛ̃ɛi, kúŋ nɛ̃ɛ̃i é tɛ́ɛ wúlɔ kúŋ nɛ̃ɛ sii kélee ma.

11Ŋáwɛli kɛ́-maa nuui, íla-gbɔ káa yɛ̂ɛ kɔ̃́iŋ-kpaŋ. Niŋa ŋ̂ini-ya da kɔ̃́iŋ-kpaŋ káa ínɛŋ mu. Ímaa ɣîri-sãai kúŋ nɛ̃ɛ̃i yɛ̂ɛ Lɛɓanɔŋ wuru.

12Ŋáwɛli kɛ́-maa nuui, ŋáwɛlii, íkaa nɔ́ ńyãa tɔnɔ m̀ɛni ma. Íkaa yɛ̂ɛ sûa nyii gáa ya-tôŋ mai, nyii maa kónaŋɔ̂i, ya-ɣɛ̂li-ŋa kɛ́ ɓò zui.

13Sí-sãa sii támaa da kpɛ̂tɛ naa. Da kpɛ̂tɛ yɛ̂ɛ pɔmegurane wuru-ŋa. Díɓa kélee a kɛ̂ a ǹɛ́lɛɛ. Sí-sɑ̃̂a kúŋ nɛ̃ɛ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ ína, nâa, da kpɛ̂tɛ naa

14safurɔŋ, kalamɔ da sinimɔŋ. Zãâi ŋí da mɛni fé wála ní naa. Wúru kúŋ nɛ̃ɛ sii támaa da kpɛ̂tɛ naa. Wúru mɑ̃̂laŋ kúŋ nɛ̃ɛ wuru-ŋa, alo, da wúru-ya kúŋ nɛ̃ɛ ŋa díkaa naa máŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Ǹyá tôŋ ma yai a zûai ŋí su yɔɔ, ǹya-ɣêli-ŋa da bóa-ŋai nyii-ŋai da kûla Lɛƀanɔŋ.

Ǹɛnîi

16Yá-ŋûa da séɣai fãa, ká pá ká ŋásûai su fɛ́ɛ. Ka ǹaa fɛ́ɛ a gɛɛ zãâ kúŋ nɛ̃ɛ-ŋai kélee naai, díkuŋ é táa ǹaa gwaa kélee. Tɔɔ ŋáwɛli kɛ́-maa nuui é pá ŋɔsûai su é ŋɔsí-sãai m̀á ŋa-nɛ̃̂ɛ kula.

Wule-ŋa Kélee Mɛi Wûle 5

Zurɔ̂ŋ

1Ŋáwɛli kɛ́-maa nûui, ŋaâ pá ŋásûai su. Ŋaâ ŋáwuru mɛ̃̂laŋ kúŋ nɛ̃ɛ̂i da ŋákuŋ maa sɛŋ síɣe. Ŋaâ ŋákɔ̃̂iŋ-kpaŋ lúaŋ, ŋa ŋ̀úlɔ kpéle. Ŋaâ ŋáwɛ̃̂ai da ŋániŋa ŋini-yai kpéle.

Ǹɛnîi

óo ńɛlɛi, ílaa míi, ílii é láa, í íkpele é lɛ́ɛ la zu ŋáwɛli kɛ́-maai é tɛ́ɛ ílii pôlu.

Ŋ̀ulei Ǹáaŋ

Ǹɛnîi

2Ŋá kɛ̀ nyiî, kɛ́lɛ ŋ́gili è kɛ̀ banaŋ ma. Tɔɔ tí, ŋáwɛli tíŋ ká tí.

Zurɔ̂ŋ

ƀɛ́rɛi lá ƀó mî ŋáwɛlii, ŋátoloŋ, ŋáwɛli kɛ́-maa nuu sɔŋ kpɛ̂ɛ mai. Ǹɛŋ aâ ńyɔɔ, kpíni a pɛlɛ mâ.

Ǹɛnîi

3Ŋaâ m̀aa kpôloŋ, ŋa pɔ̂ri seɣe pûi mâ pôlu ŋɔ́nɔ? Ŋaâ ŋ́gɔɔ ma wáa. Ŋa pɔ̂ri ŋɔ́nɔ m̀aa liƀîi?

4Ŋáwɛli kɛ́-maa nuui è ǹyée lɔ̀ é bili gbôŋ sɔɔŋ su. Gɛ́ɛ tíi, ŋɔwɛli kɛ́-maai é ńii mù sìɣe.

5Ŋá mù sìɣe a gɛɛ ŋá bɛ́rɛi lá ƀó. Wúru mɛ̃̂laŋ kúŋ nɛ̃ɛ è kɛ̀ a zíaa ńyee ma, wúru mɛ̃̂laŋ ya kúŋ nɛ̃ɛ kɛ́ ƀò ńyee gbua ma, ŋá bɛ́lɛ gbôŋ lá ƀó sɛŋ mâ.

6Ŋá bɛ́rɛi láa ƀò mì, kɛ́lɛ fé gáa ní, a lí. Ńii è ŋɔ́nɔ tòo pôlu kpɔ́ a ŋánaa. Ŋá gɔ̀ri, kɛ́lɛ fé gáa ní. Ŋá dòli, kɛ́lɛ vé fáa ní.

7Daa-lêe maa kpɛ́-ƀelai kɛ́ɛ sia-sîai daai sui, dí ŋ́gâa. Dí ńzòŋ, dí ńokwa, dí ŋ́wana-ŋwâna. Diai kɛ̀ ziɣãŋ lái, dí ŋáseɣei kùla m̀aa nyii kɛ̀ a bilíɛɛ ŋ́goôŋ pôlui.

8Óo Zerusâlɛŋ nɛyaa, ka ŋáwɛli kɛ́-maa nûui kâa, ka pâi kɛ̂i ma lé? Ka mó mî m̀a a gɛɛ ŋ̀wɛ́li a ŋ́gɛ̂i.

Ǹɛyâai

9Yái a ǹɛnî lɛ́lɛɛi nɛyâa sámai, lé ƀé gáa íwɛli kɛ́ maa nûui mâ ǹɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ m̀arâi díwɔ̂i mai? Ǹɛ̂lɛɛi ƀa m̀í nyaa ya worɛ̂ saŋ kɛ́ɛ ŋí tɛɛ̂i a kúa a gɛ́ɛ kú mó m̀ai?

Ǹɛnîi

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Ŋáwɛli ké-maa nûui lɛ̂lɛɛi, gɔlɔi ponóɔɔ. Ǹɛ̂lɛɛi é téɛ kpakolo wála puu (10,000) ma.

11Ǹɛ́i lâai lɛ̂lɛɛi yɛ̂ɛ gôo lɛ́lɛɛ. Ǹuŋ-lɛ̂ɣa tâmaai ŋ̀ûa, gɛ́ tɛ̂i yɛ̂ɛ gɔ̃̀ɔ leɣa.

12Ǹɛ́i káa yɛ̂ɛ tòloŋ ƀé da ŋ̀wáa a niŋa ŋ̀ini-ya, gɛ́ ƀò tɔ̂ni ya-ɣɛ̂li-loŋ kɔlɛ, gɛ́ fòlo yɛ̂ɛ kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ.

13Góma veerɛ lɛ̂lɛɛi yɛ̂ɛ sûa nyii ǹáa fɛɛ̂i a sále da kúŋ sɑ̃̂a. Ǹá-gbɔ káa yɛ̂ɛ wúru pôa lɛ́lɛɛ-ŋa ǹyɔ́ɔ a wúru-ya kúŋ nɛ̃ɛ.

14Ǹyée kpɛtɛ-pêre lɛ̂lɛɛi, gbono lɛ́lɛɛ ǹyée ma. Gɔlɔ káa ma nɛ̃̀ɛ-nɛɛ yɛ̂ɛ sɛ̂le-nyîŋ sâa ƀé kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ seɛɛ̂i zu.

15Ǹwɛ́rɛ kɔ̂ŋ káa yɛ̂ɛ kɔni-kéleŋ ƀé da nɔ́ gôo su. Gbono kɛ̂tɛi, ǹɛ́lɛɛ yɛ̂ɛ Lɛƀanɔŋ lɔii su sîda wurui da.

16Ǹóno pêre lɛ̂lɛɛi. Gɛ́-pere kélee lɛ́lɛɛ a ńîa. Zerusâlɛŋ nɛyaa, ŋáwɛli ké-maa nûui ká ŋí.

Wule-ŋa Kélee Mɛi Wûle 6

Ǹɛyâai

1Ƀíai a nɛnî lɛ́lɛɛ ŋánaai nɛyâa sámai, íwɛlii a lí mí? Ǹiî-pere lɛ́ kûa, a gɛɛ kú kpɔ́ŋ yâ kwa kâa-ni kú gɔ́ri.

Ǹɛnîi

2Ŋáwɛli aâ lí ǹyéei kwára ŋɔkúŋ sɛŋ nɛ̃ɛ suai su. Aâ lí a gɛɛ é kala ŋûnu kɔ́ri ŋɔtaa-tûlɛ-ŋai mɛ̂ni ma, é ŋɔ́nɔ wúru-pôa ŋáa tɛ́ gîe ma.

3Ǹgaa a ŋáwɛlii pɔ́ɔ, ǹyaŋ gɛ́ ƀò a ḿbɔɔ. A ŋɔtaa-tûlɛ-ŋai ŋáa kɔ̀ŋ a kala ŋûnu.

Ǹulei ǹɔ́ɔlui

Zurɔ̂ŋ

4Ŋáwɛlii, ílɛ̂lɛɛi a ŋánaa yɛ̂ɛ Taza taa-leei. Ílɛ̂lɛɛi a ŋ̀ánaa yɛ̂ɛ Zerusâlɛŋ. Í wála-wâlai yɛ̂ɛ kɔ-kuluƀa-ŋa ƀa kula kɔ́ ma ƀenâ kɛ́ ƀò díyêei.

5Íŋɛi tínaŋ ƀé tí-pere. Íkaa ŋɛ́i-gbàna pilîi ḿâ gɛ́ gɛ̀ ńii mu kɛ́ sìɣe. Íŋuŋ-leɣa a kɛ̂i yɛrɛŋ-yɛrɛŋ yɛ̂ɛ ƀoli kpûlu-ŋa ƀé da kula Gilia yeei su díkɛ yèŋ díleɣa kɛ́ kpɛ̃̀liŋ.

6Ínyiŋ kolɛɛ̂i yɛ̂ɛ ƀála kôle-ŋa ƀé da díwaa. Ínyiŋ ŋáa pɔ̂rɛɛi íla. Da fé kula ní zu.

7Berei pɔmegurane kpoma kpɔlɔ̂i lai, bere ƀé íkoma kpɔlɔ̂i la íŋɛi mɛi pɛlɛ-sɛ̂ɣei mu

8A nɛ̃ɛ ma kpîŋ nɛnî buu lɔ́ɔlu mɛi-da díkɛ gâloŋ yɛ̂ei, yée mu-nɛyaa buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa da nɛnî-kpela támaa-ŋa,

9ŋ̂ɔɔ tɔnɔ kpéŋ ŋí nɔ́ ƀé ŋá ŋ̀wɛli ní. Ǹɛ̂lɛɛi yɛ̂ɛ tòloŋ. Ǹyaa ƀa ǹee líi ma loŋ. Ǹee è ŋ̀wɛ́li-ni a ŋ̀ánaa. Nɛnî-kpela-ŋa da gàa, da lûwa làa m̀a. Gâloŋ-nɛyãai da díyee mu-ƀelai da laa maa tɛ̂ tɛ̀ɛ bɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Gbêɛ ƀé ŋí, gɛ́-pêre káa nɔ́ yêɛ ɣele-wâla folo-nɛnɛŋ? Ǹêlɛɛi yêɛ ŋ̀áloŋ, gɛ́ fòlo yêɛ fólo-kao, ŋ̀wála-wâlai yêɛ kɔ-kûluƀa.

11Ŋá yèŋ ǹyéei kwára m̀á-wuru suai su a gɛɛ ŋá gáa berei da kpɛtêi la diŋ-tiŋ sui, díwoŋo kɛ́ kùla dîai, da berei pɔmegurane wuru-ŋai da poâi lai.

12Kɛ́lɛ ŋá lɛ́ɛ pâi gɔ́lɔnîi, ńii è kɛ̀ nɛ̃ɛ̃i yêɛ núu à kɛ̀ seêni kâloŋ ǹóŋ kɔlɛ ŋɔsoo sia-kêleŋ su gɛ́ kirê sìɣe.

Ǹɛyâai

13Sulaŋ nɛni lɛ́lɛɛi, mãla. Kɛ́ mãlâi kú kɛ́ íkàa.

Ǹɛnîi

ʟɛ́ ƀé ka ŋ̀wêlii la ká kɛ́ ŋ̌gàa, ŋ̌gɛ mã̀la, mãla-ƀela kpulu feerɛ loai?

Wule-ŋa Kélee Mɛi Wûle 7

Zurɔ̂ŋ

1Óo gâloŋ ǹóŋ-nɛnii, íkɔɔ lêlɛɛi kɔlɔ su. Íwɛrɛ-kɔŋ lêlɛɛi yêɛ kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ ƀé yɛrɛ-nûu a zàa.

2Íwoliŋ káa yêɛ kawulu pane kíni-kiniɛɛ nyii ŋw̃âai sumoɔɔ fa wɔ́lɔ kpɛ̀ɛ zui. Íkoo-ƀɔ̂lɔŋ káa yêɛ sí-sãa maa kóliɛɛ a wúru-ŋa nyii-ŋai dípoa lêlɛɛi.

3Íŋini káa yêɛ tôa feerɛ. Gáa yêɛ tôa feerɛ nyii-ŋai díkaa a nyũa-ŋai.

4Íkɔŋ kôyaai yêɛ séle nyîŋ yèŋ-keŋ. Íŋɛi káa yêɛ Ɛsibɔŋ Poai nyii gáa Bɛ-Lebiŋ siɣãŋ-la kɔlɛi. Ísũa lêlɛɛi yêɛ Lɛƀanɔŋ yeŋ-keŋ nyii gáa Dɛmɛika taa-leei mɛi.

5Íŋuŋ kpɛtɛ-pêre lêlɛɛi yêɛ Kamɛɛ yeei. Íŋuŋ-lêɣa lêlɛɛi a ŋ̀ánaa. Gbɛtɛ-pêre a kâloŋ líi sòŋ.

6Ílêlɛɛi a ŋ̀ánaa. Ímaa mêni a ńii sóŋ a ŋ̀ánaa.

7Ísãâi yêɛ tóu-wuru, íŋini kɛ́ ƀò yêɛ tóu-ŋuŋ.

8Ŋá mò ńyɛɛ ŋa pâi têi dóui ŋí su ŋá ńyee pɛ́lɛ ŋuŋ ma. Íŋini káa yêɛ kpɔmɔ-ƀa tìyɔŋ-ŋa. Ílêwo kúŋ nɛ̃ɛ̃i yêɛ âpɔ kpɔlu.

9Íla-gbɔ seɛ́ɛ m̀â lêlɛɛi.

Ǹɛnîi

Ŋ̀áa nɛ̃ɛ̃i yêɛ núu à kɛ̀ ŋw̃âai lɛ́lɛɛ kpelêi, gɛ́ têɛ ǹá-gbɔ ma, gɛ́ yèŋ ǹyíŋ loai gɛ́ yèŋ.

10Ŋ̌gaa a ŋáwɛli kɛ́-maa nûui pɔ́ɔ. M̀aa mêni a tɛɛ ǹíi pôlu a ŋ̀ánaa.

11Ŋáwɛli kɛ́-maa nûui, pá kú lí gbâlaŋ-ŋai ŋá, kú nyíi gbanâŋ-ŋai lá.

12Kwa pâi liî gbɔmɔ-ƀa kpalaŋ ŋá a sumoɔɔ kú gáa à kɛ̀ da kɛ́ poâi, da-ŋa díkɛ ƀà, pɔmegurane-ŋai dí kɛ́ pòa. Ǹaa ƀé ŋa pâi ŋáwɛli kɛ́-maai lêi naa yâ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Madirɛ wuru-same kpaa máŋ m̀á nyii a gɛ̀ nɛnî é núu-kpune maa sɔlɔ ƀô. Óo ŋá wɛli ké-maa nûui, mɛni lélɛɛ nina támaa da bɔlɔ tínaŋɔ̂ɔi kúpɛrɛi gbôŋ ma, ǹyaŋ ŋ́gaa nɔ́ wɔ́lɔ ƀé, ŋ́gɛ dílâai kɛ̀ ímɛni.

Wule-ŋa Kélee Mɛi Wûle 8

1Îi kɛ̀ yɛ̂ɛ ŋálee-kaa saaƀɔlɔ kpîŋ, ƀɛ́i kélee kwa yá kûi kòyaŋ naai, ŋâi kpùlɔŋ yâ, ŋá ńa-gbɔ sèe yâ, ǹyaŋ núu da fêi mò ḿâ a gɛɛ ŋa mɛni nyɔ́mɔɔ ké.

2Ŋ́âi pà liî a yá ńee ŋɔpɛ́rɛi lá, í wɛli ké-maa lɛ́ ḿâ, ŋá ŋwɑ̂ai sumoɔɔ tɛ́ɛ ípɔ da pɔmegurane-ya líyeŋɔɔ í gbèle.

3Íkɔɔ-yee lɔ́ ŋuŋ ḿû, í ílaa-mii yêe kpíniŋ a ńyãa.

4Zerusâlɛŋ nɛyaa, ka káfoo ńyêei a gɛɛ káfe pâi kúwôlii karâi tãi kwa kê lâa-ni lai, é lɛ́ɛ la zu kú kúmu siɣe.

Ŋ̀ulei ǹɔ́ɔlu mɛi-dai

Ǹɛyâai

5Gbɛ̂ɛ ƀé ŋí kulâi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, gɛ́ pà díɣîŋɔɔ ŋɔwɛ́lii mai?

Ǹɛnîi

Ŋá íŋɛi lá ƀò âpɔ wurui mu, ƀɛ́i ílee è ímaa sɔlɔ ƀô naai.

6Tɔɔ ŋá wɛli ké-maa lîi é ké ílii su, gɛ́ ƀò íyee ma a ŋɛi ké-maa sɛ̂ŋ ḿaa mɛ̂ni ma. Wɛli ké-maa wála-wâlai yɛ̂ɛ saa, dóloɔɔ yɛ̂ɛ ƀolôŋ. A sôŋ, gɛ́ núu kèreŋ yɛ̂ɛ ŋɔŋ.

7Yá fa pɔ̂ri wɛli ké-maa ŋɔŋ líinîi. Ɣilîŋ yà fa téla pɔ̀ri ŋ̀waâi núu ma. Núu da fa pɔ̂ri wɛli ké-maa yâi a sɛŋ-kao. À gɛ̀ tí, m̀ɛlɛ a kpɛ̂ɛ goi, é ǹyée kúla mù.

Ǹɛnîi zaaƀɔlɔ-ni

8Kúlêɣe nɛ̀nii káa naa nyíi ŋ̀íni fé niî kula ní. Surɔ̂ŋ da à kɛ̀ wɛ̂lii é gula a nɛnî, lé ƀé kwa pɔ̂ri gɛ̂i?

9À kɛ̀ a pɛ́rɛ-kâŋ, kwa pâi káne pɛrɛ tôŋ kôyaa tɔɔ̂i mì. À kɛ̀ a kpôŋ, kwa pâi m̀aa tínanîi a sîda wuru.

Ǹɛnîi

10Ŋ́gaa a pɛ́rɛ-kâŋ, ŋ́ini ké ƀò a pɛ́rɛ tôŋ kôyaa-ŋa. Ŋá wɛli ké-maa nûui a ŋ́gàa, ǹíi a lâa.

Zurɔ̂ŋ

11Kpɔmɔ kpâlaŋ káa Saloma yêei Bêe-amɔŋ. A ǹaa tɛ̀ɛ nûa pɔ́ a gɛɛ dí tíi ké naa. Kpâlaŋ ŋá tìi ké nuu tɔnɔ a sɛŋ kao kole kpua-kpua wála tɔnɔ (1,000) kpɛ̀ɛ a gbâlaŋ ŋí zûti.

12Ƀía óo Saloma, zɛŋ kao kole kpua-kpua wála tɔnɔi (1,000) é lɛ́ɛ íyêei, ŋuŋ feerɛi (200) é lɛ́ɛ kpâlaŋ mɛi káa-ƀelai yêei. Kɛ́lɛ ŋá kpɔmɔ-kpâlaŋ káa nɔ́ a ńyãa tɔnɔ ḿbɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ŋáwɛli kɛ́-maa nûui, yái tí zûai sui, lóno ŋa íwoo mɛ́ni. Ḿarâai da ŋ̀wɛ̂lii dí íwoo mɛ́ni máŋ.

Ǹɛnîi

14Pá ḿbɔ naa ŋáwɛli kɛ́-maa nûui, yái íkaa yɛ̂ɛ tôai, íkɛ ƀò yɛ̂ɛ lóma nâɣa nyii gáa yée ma ƀɛ́i sãâ kúŋ-nɛ̃ɛ támaa káa naai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Azaya

Azaya 1

1Ǹorɛ̂-woo-ŋai gáa gɔlɔi ŋí sui, Ɣâla è dɛ̀ɛ Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai pɔ́. È ŋ̀áa lɛ̀ Emɔzi ǹóŋ Azaya ma zî̃a su. Ɣâla è ŋorɛ̂-woo-ŋai ŋí tɛ̀ɛ ǹûai ŋí pɔ́naa a Gâloŋ Uzia, Zotaŋ, Eeɣa da Ɛsekaya-ni díkâloŋ-laai kɛ́ tãi ma a tɛɛ-ŋa.

Ɣâla è ŋɔnûai dí mɛni nyɔ́mɔɔi lɛ̀ dîa

2È mò ǹûai dîa a gɛɛ Ɣâla Yâwɛɛ ǹyɛɛi, "Ǹelei da ǹɔii su-ƀelai kélee, ka káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma ŋa pâi m̀ôi. Ǹîa-pɛlɛɛi ŋá díkùla zui, da tɔ́ɔ ḿâ.

3Niŋa-ŋa dí dínuu-namu kɔ́lɔŋ. Wɛlɛ-sôo-ŋa dí ƀɛ́i kɔ́lɔŋ dínuu-nâmu a díkɔnɔ̃ŋ pù naai. Kɛ́lɛ dáre sii ŋí fé ŋ̀ánûai Eezuɛ-ŋai ŋuŋ su. Dífa mɛni ŋá kàa a dɔnɔ kpîŋ."

4Káai a Eezuɛ-ƀelai, kpalo ƀelaâi kâa. Kákaa a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela. Kákaa a wôya-ƀela da ŋwana lɔ̂ɔ-ƀela lônii. Kásɔnyɔ̂ŋ a ká ɣíri. Ka káyee kúla Eezuɛ Ǹɔɣâla Maa Waai Yâwɛɛ mu, ka kápôlu tɔɔ m̀a.

5Óo ŋ̀ánûa, zɔnyɔ̂ŋ kula maa kɛ́ɛ ka zɔlɔ ƀôi, vé gula kɛ̂ɛ ƀó ní kámɛni ma? Lé mɛni ƀé ka tɔ̂i la m̀ai? Ka ŋ̀wɛ̂lii é ká kula maa kɛ́ a ŋ̀ánaa é tɛ́ɛ nyíti ma? Kɔlɔ a kpɛɛ kâa ka fôa.

6Kákɔlɔi fé pono ní. Kákpono gwaa kélee ma ɣala-ɣalâŋ ƀôɔɔi. Dífe nîi kápalai ŋá waa-ni dísale pú ŋá, dí ŋ̀á pɛ́lɛ.

7Ǹɔ̃ya-ŋa da kálɔii su-kara, da kátaa lêe-ŋai kélee kéreŋ. Dí m̀ɛni-ŋai ŋí kélee kɛ̀ káŋɛi, kálɔii é lɛ́ɛ a bûŋ.

8Zerusâlɛŋ taa-leei nɔ́ ƀé lɛ̀ɛ. Kɛ́lɛ maa mɛ̂ni káa yɛ̂ɛ boo-kpânaŋ da sûa su yeŋkeŋ. Gáa nɔ́ yɛ̂ɛ taa-lêe nyii kɔ-kuluƀa-ŋa da ǹaa pere-lee-ŋai kélee sóŋ.

9Ǹwála-wâla kélee Ɣalai Yâwɛɛ è ǹúui da-ŋa ŋuŋ ma ƀò naa. Eêi wàla kɛ́ tí, dîi Zerusâlɛŋ taa-leei su kàra nɔ́ yɛ̂ɛ berei dí gɛ̀ la a Sodɔŋ da Gomora taa-lee-ŋai su-ƀelai.

10Káai a Zerusâlɛŋ taa-leei su-ƀelai, ka kálaa túɛ-ƀelai kákaa nɔ́ yɛ̂ɛ Sodɔŋ da Gomora-ƀelai. M̀ɛni ma, ka káwoli tɔ́ɔ Yâwɛɛ wóoi ŋí ma. Ka káwoli tɔɔ Kúɣâlai ŋɔsɛŋ lɛ́ɛi ma.

11A m̀ôi ǹyɛɛi, "Zâla támaai ka gulâi ḿâi, vé a sɛŋ dɔnɔ kpîŋ ŋ́ɛi. Káƀala-sîrɛ da niŋa sîrɛ sala támaai mɛni ƀɛlɛ fé ŋ́goi. Fé wɛ́li ní a niŋa sîrɛ, ƀála sîrɛ da ƀoli sîrɛ ŋãa mɛni.

12Gbɛ̂ɛ ƀé m̀o kâa a gɛɛ kà kɛ̀ pâi ḿvɛlîi ká pá a zama-sãai ŋíi? Gbɛ̂ɛ ƀé mò kâa a gɛɛ ká kɔ́ɔ mu tìŋ é kúla a gɛɛ ŋí Ǹápɛrɛ Kɛ́tɛi mu a gɛɛ ŋii?

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ɓâa fé kásama-sãai dîa. Kákereŋ sãa kú nɛ̃ɛi kúŋ Ɓɛlɛ fé ŋ́goi. Ka ŋ̀áloŋ nina kuui kûla, ká ké Vii-tɔɔ ɣelei mɛi kâa, ká ké káɣâla mɛni ké kpɔŋ-ŋai tôo. Kɛ́lɛ kásɔnyɔ̂ŋ a gɛ̀ Ɓâa fé ŋɔ́nɔ gúu-ŋai ŋí kélee dîa.

14Ka kɛ̀ ŋ̀áloŋ nina kuui kulâi, ká ké ŋ̀ele maa waa-ŋai mɛi kâa, ńii a kɛ̂ sôlii ŋ́goi. Díkaa a kpîri wuyɛɛ m̀aa mɛ̂ni ma. Ḿvii a nâa kpɛɛ ziɣe mɛ̂ni ma.

15“A nɛ̃ɛ ma kpîŋ ká ké m̀vɛ̀li, kákɛ káyee tɛ̀ ɣelêi, ŋa pâi ŋɛ́i loôi kâa, kpɛ́ni fêi, ŋãa támaa káa káyee ma.

16Ka kpera mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ ma, ká ǹanii wáa kâa. Tɔ̃yâ ma ka kpera mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ ma.

17Ka mɛni lɛ́lɛɛ-ŋa ké-pere maa kɔ́ri. Ka gáa a gɛɛ núu kélee ŋɔtɔ̃yâ-laai é lí bɔ́. Káfe fàa ma dí núu da kula maa ké mɛni da ma nyii zɔŋ fé zui. Ka dee-noŋ-ŋai maa kɔ̃ɔ, ká lóno bɔɔ-nɛyãai mɛni ma.”

18Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, “Ka pá kwaa kúloai kpɛtɛ kwa káa ni. Berei máŋ kásɔnyɔ̂ŋ a kpɔ̂lui la yɛ̂ɛ dôloi, ŋa pâi káwaâi ká ké kóle yɛ̂ɛ yee fũa. Berei máŋ kásɔnyɔ̂ŋ a kpɔ̂lu la yɛ̂ɛ lólo-mɑ̃̂laŋ, ŋa pâi káwaâi ká ké yɛ̂ɛ Ɓála leɣa kole.

19À kɛ̀ kà fàa mà, woo mɛni ké Ɓò káyêei, ka pâi ǹɔii ŋí ŋ̀úlɔ kpelêi.

20Kɛ́lɛ kà wàla fáa ma, kà tɔɔ m̀â, ka pâi saa tí-ti Ɓôi. Ńyãa Yâwɛɛ Ɓé mò tí.”

Zɔnyɔ̂ŋ taa-leei

21Zerusâlɛŋ taa-leei, tãi tɔnɔ da, í kɛ̀ yɛ̂ɛ ǹɛnîi ńyii a bɔ̂ŋ wóo mɛnii. Tãi tɔnɔ da ínûai kélee dí kɛ̀ a teniŋ Ɓô-Ɓela. Kɛ́lɛ yâ nâa ké yɛ̂ɛ wulu-wulu ké-nɛni. Ínûai kélee da ké a núu paa-Ɓela.

22Zerusâlɛŋ, ímaa mɛni è kɛ̀ a gbanaŋɔɔ yɛ̂ɛ káne, kɛ́lɛ Ɓâa fé ŋɔ́nɔ yâ. Íkɛ̀ yɛ̂ɛ ŋwɑ̃̂ai nɛ̃ɛ, kɛ́lɛ yâ ké nɔ́ zɔ̀ti-zɔti.

23Í lɔii mɛi-Ɓelai da tɔɔ Yâwɛɛ ma. Díwɛli ké-maa Ɓelai díkaa a ŋúma-Ɓela tee-tee. Yee pɛlɛ ǹá-sɛŋ mɛni wɛ́li káa dîa a ŋ̀ánaa. Dífe kpáaŋ ní bɔɔ-nɛyãai da dee-noŋ-ŋai mɛ̂ni ma. Dífa bɔɔ-nɛyâai dímɛni-saai Ɓô a tɔ̃yâ-pere.

24M̀ɛni ma, Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi, Eezuɛ Ŋɔɣâla wála-walaai a m̀ôi ǹyɛɛi, “Káai a ŋ́gbɔara-Ɓelai, ŋa pâi kákula maa kɛ̂i. À kɛ̀ tí, káfe ŋɔ́nɔ pâi tɔ̂ɔi m̀â.

25Ŋa pâi kákula maa kɛ̂i. Ŋá káseɣenîi yɛ̂ɛ da kɔli sɛ̂ɣeŋ a gɛ́ɛ dí gbó kúla ma.

26À kɛ̀ tí, ŋa pâi gɛ̂i ímɛni-saa Ɓó-Ɓelai díkɛ a nûa sãa-ŋa yɛ̂ɛ berei dí kɛ̀ la a bɔlɔɔi, ŋá dílîa-woo Ɓô ké-Ɓelai ké yɛ̂ɛ berei díkɛ̀ la a gɔ́ɔ pîlanii. Nyíŋi pôlu ma, nûa da pâi ítôlii a daa-lêei nyíi zu-Ɓela díkaa a teniŋ Ɓô da tɔ̃yâ-Ɓelai.”

27Yâwɛɛ teniŋ Ɓôɔɔi, m̀ɛni ma a pâi Zerusâlɛŋ Ɓâloi é pɛ́lɛ diai pâi dílii penêi dîa.

28Kɛ́lɛ a pâi zɔnyɔ̂ŋ-Ɓelai su-karâi da diai da tɔ̂ɔ m̀ai. Diai kélee da díyee kùla m̀ui, a pâi dípaâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Ŋumɛ a pâi ká paâi, kpɛ́ni fêi, ka ôo wuru-ŋa sì ká díkɛ a káɣâla-ŋa kákɛ difɛli. Kákɛ̀ gâai yɛ̂ɛ ka kwaa ma kpɛ̀tɛ ká nàa tɛɛ zí-sɛŋ lɛ́lɛ ɣâlai pɔ́, gɛ̀ ní a pâi lûwa lâai kási-sãai dîa, kɛ́lɛ ŋumɛ a pâi kákɛ̂i gwaa-ŋai ŋí ma mɛni ma.

30Ka pâi fãyâi yɛ̂ɛ ôo wuru a kɛ̀ pâi saâi, kpaa máŋ yɛ̂ɛ sí-sãa nyíi núu da fa yá pú dîai.

31Ǹwála-wâla nuui da ŋɔtûa-pere nyɔ̂ŋ dísu a pâi karâi yɛ̂ɛ ŋɔŋ a kala-kpâla kèleŋ. Núu da fé pâi pɔrîi díkula yêei kɛ̂i.

Azaya 2

Wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ lii-see

(Maka 4:1-3)

1Ǹorɛ̂-wooi ká ŋí Ɣâla è dɛ̀ɛ a Emɔzi ǹóŋ Azaya a gɛɛ é mó Zerusâlɛŋ da Zuda-ƀelai dîai.

2Ɣele-ŋa da pâi, maa tãi tí, ǹyéei Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi káa tɔɔ-ni mai, a pâi kɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi su yee kpaya-kpayai kélee mɛi. A pâi kɛ̂i a dɔɔ́ dɛɛ́ ǹyée-ŋai kélee dîa. Lɔii-ŋuŋ-ŋa su-ƀela da pâi kɛ̂i kɔ̂i a gɛ́ɛ dí tɛ́ naa.

3Núu támaa da pâi pâi dîyɛɛi, “Ka pá kwáa lí Yâwɛɛ ŋɔyéei tôŋ su. Ka pá kwáa lí Zeeka Ŋɔɣâlai Ŋɔpɛ́rɛi mu. Ǹaa ƀé a pâi m̀ɛni-ŋai lêi naa kûa a gɛ́ɛ kú sía a dia. Nyíŋi ƀé pâi gɛ̂i kú kúɣeniɛi kɛ́ yɛ̂ɛ berei a ŋ̀wɛ̂lii lai. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ ŋɔsɛŋ lɛ́ɛi a kûla Zerusâlɛŋ. Zãiyɔŋ Yeei ma ƀé a lôno naa ŋɔnûai pɔ́.”

4Ǹuu-namui a pâi mɛni su kpɛtɛ̂i núu támaa loai. A pâi mɛni su kpɛtɛ̂i ǹɔii-ŋuŋ wála-wala-ŋai sáma. Da pâi díkɔ-kɔ ƀoa-sɔkpɔ-ŋai ɣalêi a kwaa sí kali. Da pâi díkpala-ŋai ɣalêi a mɔlɔŋ tée ƀoa-ŋa. Lɔii-ŋuŋ da fé ŋɔ́nɔ pâi kɔ́ pɛlɛ̂i m̀arâŋ lɔii-ŋuŋ ma. Dífe pâi ŋɔ́nɔ kɔ́-kɔ pere ma kɔ̂rii.

5M̀ɛni ma, káai a Zeeka ŋɔsuui su-ƀelai, kwaa sia gwaa ponoɔɔi su nyii Yâwɛɛ a dɛ̀ɛ kúpɔi.

Ɣâla a pâi ǹyoŋka-ƀelai su-karâi

6Óo Ɣâla, yaâ íyee kúla ínûai mu nyii-ŋai díkaa a Zeeka ŋɔsuui su-ƀelai. Da ǹɔii láa fɛ́ɛ a póniŋ kɛ́ pêre sii támaa nyii-ŋai kùla vóloi kulâi-pere da nyii-ŋai kùla Felesia-ŋai dílɔii sui. Da díyee sée lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su-ƀela tûa-pere mu.

7Eezuɛ lɔii tɔ̂i a káne da gôo. Dífe pâi kpɛɛ̂i naa. Kɔ́ kɔ́-soo da kɔ́-keleŋ tâmaai naa. Dífe pâi kpɛɛ̂i naa.

8Dílɔii láa fɛ̂ɛi a ɣâla-pɔkɔɔŋ támaa. Da zãai fɛ̂li nyii-ŋai dia kpîŋ dí díkpɛ̀tɛ a díyeei.

9Ƀâa a pâi kulâi núu-kpune ma é ŋumɛ. Yâwɛɛ, ífe dísu-mɛni lɛ̀ɛ!

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Ka pú ká tɛ́ ǹyée-ŋai tôŋ su ká káloo gɔni wôlo-ŋai su. Ka lóa tée ǹɔii ma ká pú kálɔ zu ká kúla Yâwɛɛ ŋɔlii-ŋwânai da ŋɔfólo-laa kɛ́tɛi perêi.

11Ɣele a pâi tãi Yâwɛɛ a pâi núu-kpune ŋɔsu-mɛni kêtɛi da ŋɔyoŋka mɛni-ŋai kélee kperâi. Yâwɛɛ ǹyaa tɔ̂nɔ kpéŋ nɔ́ ƀé núu-kpune a pâi kêi ǹáa maa têi, gɛ́ ƀaa kɛ́ maa têɛ bɔ́.

12Ǹelei tí ƀé Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi a pâi ǹwála-wala-ƀelai kélee yée mɛi ɣâlei la, é ǹyoŋka-ƀelai da ǹɛi-tɛ-ƀelai ŋáa yéŋ.

13Ǹelei tí ƀé, a pâi ŋɔ́nɔ Lɛƀanɔŋ sîda wuru kpaya-kpaya kôyaa-koyaai su karâi la. A pâi mɛni tɔ̂nɔi tí kêi a ôo wuru-ŋai díkaa Basãŋ lɔii sui.

14A pâi ǹyée pɛlɛ-pɛlɛɛi da gbaya-kpayai wôloi, ǹaa é kɛ́ a nɛ̃́ɣɛ ŋá.

15Ǹyeŋ-keŋ-ŋai da ziɣãŋ-ŋai díkaa a núu maa kɔ̃ɔ kwaa mai, a pâi gélee wôloi.

16A pâi yá-ŋa-keleŋ kpaya-kpaya lɛ́lɛɛ-ŋai da kûla Sipîiŋ lɔii sui, kélee su kara-kârai.

17A pâi núu-kpune ŋɔsu-mɛni kêtɛi da ŋɔyoŋka mɛni-ŋai kélee kperâi. Yâwɛɛ ǹyaa tɔ̂nɔ kpéŋ nɔ́ ƀé núu-kpune a pâi kêi ǹáa maa têi, gɛ́ ƀaa kɛ́ maa têɛ bɔ́.

18Da pâi ŋ̀ála-pɔkɔɔŋ-ŋai kélee su karâi ǹɔii su a maa tãi tí.

19Yâwɛɛ à pà a gɛɛ é ǹɔii su-ƀela maa yao, núu-kpune a pâi kêi ǹoôi kɔni-wôlo-ŋa su ǹyée-ŋai tôŋ su da ǹóa-ŋai ǹɔii mai a gɛɛ dí díloo Yâwɛɛ ŋɔlii-ŋwânai da ŋɔfólo-laa kɛ́tɛi perêi.

20Maa ɣêlei tí a sèri, ǹûai kélee da pâi pûi. Gáne-ŋai da gôo-ŋai dí díkpɛ̀tɛ a díɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai dí gélee lɛ́ɛ a ŋina-ŋai da ǹɔfu-ŋai pɔ́ɔ.

21Yâwɛɛ a pà a gɛɛ é ǹɔii su-ƀelai maa-yao, ǹûai da pâi pûi dí díloo kɔni wôlo-ŋa su ǹyée-ŋai tôŋ su. Da pâi gêi tí a gɛɛ dí díloo Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai da ŋɔwála-wala-laai perei.

22Lé ƀa núu-kpune a gɛɛ í íkili tɔ́ɔ ma? Gáa nɔ́ a pɔ̂rɔ.

Azaya 3

Zerusâlɛŋ da Zuda mɛni-kpɔ̂lui

1Ǹwála-wâla kélee Ɣalai Yâwɛɛ a pâi Zerusâlɛŋ da Zuda-ƀelai díkili tɔɔ maa sãai kélee kulâi díyêei. A pâi dímii-sãai da díkpele yai kélee kulâi díyêei.

2A pâi dínuu láa túɛ-ƀelai su karâi da díkɔ kɔ́-ƀelai, dímɛni-sâa ƀó-ƀelai, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai, dítɛli kpɛ́-ƀelai da dínuu pɔ̂lɔ-ŋai,

3díkɔ kɔ́-ƀela láa túɛ-ƀelai nyii-ŋai díkaa kɔkuluƀa buu lɔ́ɔlu mɛi, núu láa-tuɛ ƀelai, ǹia-woo-ƀô kɛ́-ƀelai, é pɛ́lɛ bóniŋ kɛ́-ƀelai dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Yâwɛɛ a pâi sinâa-nɛyaa kɛ̂i a dínuu kpaya-kpaya, kwâtara-ŋa dí kɛ́ ƀò a dílaa túɛ-ƀela.

5Nûa da pâi kɛ̂i díkîe-ni lúanîi. Kpakolo-ŋa da pâi tɔ̂i díkîe-ni dîa. Ǹyaŋkpa-ŋai dífe ŋɔ́nɔ pâi ƀaa-kɛ maa tɛɛ̂i ǹúu-pɔlɔ-ŋai pɔ́. Bilaŋ-gɔ́ɔ ma-ƀelai dífe ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i ƀaa-kɛ maa tɛɛ̂i dítɛɛ-maa-ŋai pɔ́.

6Maa ɣêlei tí, lee-kaa tɔnɔ su surɔ̂ŋ da a pâi m̀ôi ǹɛ̂ɣe kpaa ǹîa surɔ̂ŋ ma ǹyɛɛi, “Ímaa sɛ̂ɣe káa ma. Kɛ́ kúmɛi a kâloŋ, í kúkula m̀ɛni-kpɔ̂lui ŋí su.”

7Kɛ́lɛ a pâi m̀ôi m̀a, ǹyɛɛi, “M̀ɛnii ŋí maa pɔ̂ri fé ḿî. Ḿaa seɣe fé m̀a, mii-sɛŋ da fé ńyêei. Káfe ŋ́gɛ̀ a kálaa túɛ-nuu.”

8Kpalo a ƀéla Zerusâlɛŋ ma. Zuda kɛ́ wòlo. Ǹaa-ƀela kélee tɔ̂i Yâwɛɛ ma a díwoo da dítûa-pere. Da wóo nyɔ́mɔɔ-ŋa ƀò é pîlaŋ Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ m̀a.

9Dí su-ɣɛ̂ɛ mɛni kɛ́ɛi a pâi dílêi. Da dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai lɛ́ banaŋ ma yɛ̂ɛ berei Sodɔŋ-ƀelai dí gɛ̀ lai. Kpalo ƀelaâi dîa. Kɛ́lɛ, dia ƀé pà la díkpîŋ pɔ́.

10M̀ó dɔ̃yâ-ƀelai dîa a gɛɛ díkɛ mɛni kélee ŋ̀aa-see a pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ. Da pâi dísi-sãai kélee m̀á ŋ̀aa-nɛ̃ɛ kulâi.

11Kɛ́lɛ kpalo ƀelaâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ ƀelai dîa. Mó dîa a gɛɛ m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai kélee dí gɛ̀ a díƀarâai, da a pâi kɛ̂i a dia.

12Nîa-pɛlɛɛ da ŋ́ánûai lúanîi. Nɛyâa ƀa dílaa túɛ-ƀelai. Óo ŋ́ánûa, kálaa túɛ-ƀelai dífe kátenin tɔ̂i a pere sîi sãa. Da gɛ̂i tí a gɛɛ káfe kɛ̀ a bere sãai kɔ́lɔŋɔɔ.

Yâwɛɛ a pá ŋɔnûai dímɛnii ŋá têei

13Yâwɛɛ a tɛ́ ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋá. A pá dímɛnii ŋá têei.

14Yâwɛɛ aâ pá mɛnii ŋá têei. A pâi ǹúu-pɔlɔ-ŋai da ǹúu láa túɛ-ƀelai dímɛnii ŋá têei. A dísɔnyɔ̂ŋ ƀôi dîa ǹyɛɛi, “Káa ƀé ŋ́ákpɔmɔ-kpalaŋ su kàra, ká gôlo-ƀelai kɔ̃liŋ kélee síɣe a kápɔɔ.

15Vé lɛ́lɛ ní kɛ̀ a gɛɛ ká ŋ́ánûai páa, ká gôlo-ƀelai kɔ̃liŋ siɣe. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, ńyãa ƀé mò tí.”

Yâwɛɛ è Zerusâlɛŋ nɛyãai lia-wôo ƀò

16Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Zerusâlɛŋ nɛyãai yoŋkai. Da kɛ̀ siâi, da dí díkoôŋ tɔ̀ɔ dîa, díŋɛi piliɛɛ ɣelêi. Da kɛ̀ siâi, dígôo yɔlɛ-ŋai da kɛ̂ díkɔɔ kɔŋna, díyee kaƀaa dípôlu pere, dí kɛ́ ŋɛ́i gbana pìli.

17Kɛ́lɛ ŋa pâi díkula maa kɛ̂i. Ŋa pâi téɣeŋ kɔlɔ-fela pilîi dîa. Ŋa pâi díŋuŋ kálanîi ma é lɛ́ɛ a gayoŋ.”

18Ɣele da a pâi pâi, Yâwɛɛ a pâi Zerusâlɛŋ nɛyãai díkpee-lâa kula-sãai kélee kulâi díyêei. Dia ƀa zãa fóloɔɔ-ŋai da dòo díyee kɔŋnai, gɔyaŋ-ŋai da gbiniŋ díŋuŋ-leɣa mai, zãâi da gbìniŋ díkɔŋ mai,

© 2014 Bible Society in Liberia.

19díwôlii-sãai, díyee kɔŋna koli-ŋai, díŋɛi mɛi pɛlɛ sãai,

20díkpasa-ŋai, díyee ma kɔli-ŋai, díleŋei bɛ̂ti-ŋai, díwulɔ kúŋ nɛ̃ɛ kpoo-ŋai, dísale ɣɛli-ŋai da dòo dîai,

21dígbono-ŋai da dísũai kɔli-ŋai,

22díyokpo lɛ́lɛɛ-ŋai, díyɛkɛ-ŋai, dímaa ɣîri-seɣe-ŋai da sɛŋ-kao lâai kɛ́ kolaa-ŋai,

23díseɣe su ponoɔɔ-ŋai, díseɣe-kôle nɛnɛ-fɛfɛ-ŋai da zòŋ díyee-ŋái, zeɣe-ƀela-ŋai da gbìniŋ díkɔŋ-mai, da díŋuŋ-mɛi pɛlɛ seɣe-ŋai.

24Díwulɔ kúŋ nɛ̃ɛ kpoo-ŋai da pâi penêi a sãa lula tee-tee. Dí bɛ̂ti lɛ́lɛɛ-ŋai da pâi penêi a ɣɛli-ŋa. Díŋuŋ lɛ̂ɣa lɛ́lɛɛ-ŋai naa a pâi penêi a kpólaŋ. Dímaa ɣiri seɣe lɛ́lɛɛ-ŋai da pâi penêi a maloŋ-too maa seɣe-ŋa. Dílɛlɛ-laai a pâi pûi.

25Da pâi Zerusâlɛŋ sinaai paâi a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa dí díkɔ kuluƀa-ŋai páa kɔ́ su.

26Wɔ́lɔ-woo da maloŋ-too maa da pâi kɛ̂i ŋɔsiɣãŋ-ŋai lá. Daa-lêei ǹyaa kpîŋ a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ da nɛyaa maa kpôloŋ dí dí sée muluŋ su.

Azaya 4

1Maa ɣêlei tí, nɛnî lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da pâi kpakolo tɔnɔ sonîi dîyɛɛ m̀ai, “Kúkula a ínɛyâa. Kwa pâi kɛ̂i kúkpîŋ maa ɣirîi, kúkɛ kúkpîŋ kɔ́nɔŋ kùla. Kwa wɛ̂lii nɔ́ ílaa kɛ́ ƀò kûa. Ǹumɛi ŋí tée kúŋɛi kúfe kɛ̀ a gɔyaŋ-ŋa.”

Zerusâlɛŋ a pâi kɛ̂i a gɛ́-pere pɔlɔi

2Maa ɣêlei tí, Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i zí-sãai da ŋ̀úru-ŋai pâi kɛ̂i ǹɔii sui, da pâi kɛ̂i a díkpaya-kpaya, dílɛlɛɛ. Ǹyaŋ diai kélee pâi lɛɛ̂i Eezuɛi, da pâi zí-sãai ŋí m̀á ŋ̀aa-nɛ̃ɛ kulâi.

3Diai pâi lɛɛ̂i Zerusâlɛŋ nyii Ɣâla a dísiɣe zui, da pâi dítôlii a nûa maa waa-ŋa.

4É lɛ́ɛ pâi kɛ̂i tí, Ǹuu-namui a pâi ǹɔii-ŋuŋ ŋɔmɛnii ŋá têei é m̀aa waa. A pâi Zerusâlɛŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ waâi ma, é ŋãai dí bù naai kélee wáa.

5À kɛ̀ tí, Yâwɛɛ a pâi Zãiyɔŋ Yeei da ǹûai kélee díkaa naai dí mɛi pɛlɛ̂i a ɣele-kɔ̂lɔŋ kole a fólo ŋá. É gɛ́ ŋɔŋ leŋ da luru kɛ́ ƀò naa dí mɛi a gbínii. Ɣâla ŋɔfólo-laai a pâi kɛ̂i ḿɛi gɛ́ daa-lêei gwaa kélee maa kɔ̃ɔ.

6Ŋɔfólo-laai a pâi kɛ̂i daa-lêei mɛi a ninîŋ, vóloi fé pâi dí kérenîi. A pâi ǹaa kɛ̂i a núu mɛi káa kwaa ma. A pâi kɛ̂i a kêre, tuna da fãa kɛ́tɛ mɛni ma.

Azaya 5

Ǹulei bîlaŋɔɔi gbɔmɔ kpâlaŋ mai

1Tɔɔ ŋá wule tóo ŋáwɛli kɛ́-maa nuui ma. Ŋáwɛli kɛ́-maa wulei pîlaŋɔɔi ŋɔkpɔmɔ kpâlaŋ ma. Ŋáwɛli kɛ́-maa nuui ŋɔkpɔmɔ kpâlaŋ è kɛ̀ lɔii lɛ́lɛɛ ma yée pɛ́rɛ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Ŋáwɛli kɛ́-maa nuui è gwaai ma síŋ, é gɔni-ŋai kélee kúla naa. È kpɔmɔ kpâa lɛ́lɛɛ-ŋa sì naa. È yeŋkêŋ tɔ̀ɔ gbâlaŋ sâmai. È lóa tèe ƀɛ́i a pâi kɛ̂i gbɔmɔ-ƀai táŋ-nîi naai. È maa kpɛ̂ŋ kɛ̀ a gɛɛ gbɔmɔ-ƀai kpɔlu tãi é seri, kɛ́lɛ gbɔmɔ-ƀai kélee è kɛ̀ a gbona-kpônaa.

3Nya ƀe m̀barâŋ-nuui è mò ǹyɛɛi, “Káai a Zerusâlɛŋ da Zuda-ƀelai, ka káwoli tɔ́ɔ m̀â. Ka kɛ́ a kúloai mɛni ŋá-tee ƀela kwa ŋákpɔmɔ kpalaŋ kúloai.

4Lé tii kpîŋ ƀé gbɔmɔ kpâlaŋ ŋí ŋá m̀ve niî gɛ́ níi? Kɛ́lɛ tãi ŋa lì la naai, m̀ve m̀á lɛ́lɛɛ káa ní. Nyii ŋá gàa naai, è kɛ̀ a kpona-kpônaa ńyii ŋíli fé kɛ ni m̀ai.

5“Ŋa pá nɛɛ̂i naa ká m̀ɛnii kɔ́lɔŋ ŋa pâi gɛ̂i a ŋá kpɔmɔ kpâlaŋ. Ziɣãŋ dínaŋɔ̂i m̀ai, ŋa pâi ŋ̀ôlo-wôloi. Fɛnɛ-sãa da pâi kɛ̂i dílaa miî naa díkɛ ǹaa tàŋ-taŋ.

6Ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa galai yée é tɛ́ɛ m̀a. Ḿve pâi ǹaa kpɛtɛ̂i, kpaa máŋ ŋá galai fála naa. Ǹaa a pâi kɛ̂i nɔ́ a m̀ɛi-pɛlɛɛ a tânaŋ da ŋalêŋ kpɔlɔ. Ŋa pâi m̀ôi ŋ̀elei su ma a gɛɛ vé ŋɔ́nɔ nɛ̀ɛ naa tuna é pú naa.”

7Gbɔmɔ kpâlaŋ ŋí káa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ pɔ́ɔ. Eezuɛ-ƀelai ƀa gbɔmɔ kpâlaŋ è zìi. Zuda-ƀelai ƀa ǹaa si-sãa lɛ́lɛɛ-ŋai. A ŋ̀wɛ̂li nûa díkɛ teniŋ-ƀô mɛni-ŋa kɛ̀, kɛ́lɛ díkaa nɔ́ núu paâi. A ŋ̀wɛ̂lii díkɛ tɔ̃yâ mɛni kɛ̀, kɛ́lɛ maloŋ too-maa wɔlɔ-woo nɔ́ ƀé a mɛni lá da díluâni.

Azaya è lòno é pîlaŋ wôya mɛni kɛ́ɛ ma

8Kpalo-ƀelaâi diai dîa da kɛ̂ pɛrɛ-ŋa tɔ̂ɔi gîe kɔlɛ, díkɛ lɔii kpîniŋ támaa maa sôŋ kwaa-ŋa ma díkɛ ǹya díkɛ bù dípɛrɛ-ŋai da dílɔii-ŋai dîa, dífa ǹɛɛ naa núu da kpɛ́ni-ŋa dí da sɔlɔ ƀôi. Da ŋ̀wɛli nɔ́ dí tèe-tee díkɛ ƀò seêni ǹɔɔ pûŋ sâmai dí tèe-tee.

9Kɛ́lɛ, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, a môi ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, bɛ́rɛ kpaya-kpaya lɛ́lɛɛ-ŋai ŋí kélee da pâi lɛɛ̂i a dípûŋ.

10Dí máŋ kpɔmɔ ƀâ kpaa lɛ́lɛɛ sí éekà lɔ́ɔlu ma, ŋwɑ̂̂ai tìŋ tɔnɔ nɔ́ ƀé da pâi zɔlɔ ƀôi naa. Da kulûŋ puu kpalaŋ ŋá-tii kɛ̀, mɔlɔŋ-kulûŋ tɔnɔ nɔ́ ƀé da pâi dêei naa.”

11Kpalo-ƀelaâi diai dîa da dí mù sìɣe a ɣele wâla pɛ̀pɛ dí lɛ́ɛ lɔɔ kpelêi é lɛ́ɛ la zu ɣele wûlii é kɛ́, ǹɔɔi é dí kɛ́.

12Da kɛ̂ kɔnîŋ ɣalêi, díkɛ gbuŋ-gbuŋ tùa, díkɛ ƀɔɔ fɛ̂ɛ, díkɛ lɔɔ kpêle díkuu-ŋai su. Kɛ́lɛ dífa târe m̀ɛni-ŋai su Yâwɛɛ a kɛ̂i.

13M̀ɛni ma, da pâi liî a dia luɛ-lâa su. Dílaa túɛ-ƀelai da pâi saâi a puru, dínûai dísaa a kpele wɛ̂li.

14Puru ŋánaa káa saa-táa kɛ̂i. A ǹá táa kpɔ́ a zu kɛ́tɛ a gɛɛ é Zerusâlɛŋ nua kpaya-kpayai kpéle da ǹyóo-yoo-ƀelai da kɛ̂ lii-nɛ̃ɛ kulâi naai.

15Ƀaa kûla-maa a pâi sɛ̂lɛnii núu-kpune ma. Ŋume a pâi yoŋka-ƀelai paâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Kɛ́lɛ Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi maa fa wɔ́lɔ yèŋ. Gáa a Ɣâla Maa Waa. A ŋɔteniŋ
ƀô-laai lɛ̂ ŋɔmɛni ŋá-teɛɛ sɑ̃ai su nyii a gɛ̀ ŋɔnûai samai.

17Ƀála lônii-ŋa da pâi kɛ̂i dílaa miî daa pîleŋ-ŋai ŋá, ƀoli lônii-ŋa dia máŋ díkɛ
díkɔnɔ̃ŋ sɔlɔ ƀô naa.

18Kpalo-ƀelaâi diai dîa da sɔnyɔ̂ŋ ɣàla a lɛ́ɛ pere, díkɛ sɔnyɔ̂ŋ ɣàla a kéleŋ ɣála
ɣɛlii.

19Da kɛ̂ môi dîyɛɛ, "Tɔɔ Eezuɛ Ŋɔɣâlai é m̀ɛnii kɛ́ wɛ̂ a maa félaa. Tɔɔ é ŋɔkono-
teei ŋàa-see kɛ́ wɛ̂ a maa félaa a gɛɛ kú nàa káa kúa kpîŋ. Tɔɔ Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa
Waai é ŋɔmɛni kpɛtɛɛi ŋàa sèe kɛ́. Tɔɔ kú m̀ɛni káa gáa gíli-ŋai."

20Kpalo-ƀelaâi dîa. Da mɛni lɛ́lɛɛ sìɣe a mɛni nyɔ́mɔɔ, dí kɛ́ mɛni nyɔ́mɔɔ sìɣe a
mɛni lɛ́lɛɛ. Kpíni káa díyêei a kwaa ponoɔɔ. Kwaa ponoɔɔ kɛ́ ƀò díyêei a kpíni.
Sɛŋ nɛ̃ɛ ŋwânai dí lá. Sɛŋ ŋwánaa nɛ̃ɛ dí lá.

21Kpalo ƀelaâi diai dîa da díkpîŋ tarei sîɣe nɔ́ a táre lɛ́lɛɛ é tɛ́ɛ núu kélee ŋ̀ɔi ma.

22Kpalo ƀelaâi diai dîa da díkpîŋ sìɣe a wála-wala-ƀela lɔɔ kpele mɛni mai, dílii
kpɛ́leɛɛ lɔɔ sumoɔɔ kpelêi.

23Kpalo-ƀelaâi diai dîa da yèe pɛlɛ ǹá sɛŋ-kao sòŋ, díkɛ nûa dímɛni-sâa ŋá tèe a
wôya-perei.

24M̀ɛni ma, berei kpɔ́ ŋɔŋ a ŋuŋƀe kpâla da kala kpâla kèreŋ lai, bere ƀé Ɣâla a
pâi gɛ̂i la a dia. Díkɔɔ a pâi lûlai dímu, díyee é kpála-kpàla dîa. A pâi kɛ̂i tí, kpɛ́ni
fɛ̂i, da díyee kúla Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi nyii gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai
ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mu.

25M̀ɛnii ŋí ƀa gɛ́ Yâwɛɛ a ǹíi ŋwána ŋɔnûai dîa. A dísu-kara a lii ŋwâna-pere. A gɛ́
ǹyée kpaya-kpayai da kpɛ̃lîŋ. Ǹûai poma a táa-tâa bere lêe-ŋai dîa. Berei máŋ
gáa tí lai, Yâwɛɛ ŋɔlii ŋwânai ŋáa fé niî yeŋ ní ǹyaŋ a pâi dí kula maa kɛ̂i.

26A pâi ŋɛi-kɛ-maa maa-ŋa lɛ̂i ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dîa nyíi-ŋai dínaa kôyaa-koyaai a gɛɛ
dí pá. Diai ǹɔii kóyɛŋ mai, a pâi dítôlii a koro-wôo. Da pâi pâi Zerusâlɛŋ a kîrɛ.

27Díta fíi fé pâi kpɛɛ̂i kpaa máŋ é karêŋ. Díta fé pâi nyiî a ŋuŋ, kpaa máŋ nyii é tɛ́ɛ
la. Díta ŋɔbɛ̂tii fé pâi têei, kpaa máŋ ŋɔkpáŋ-kpalii ɣɛli é tée.

28Dísɔla-ŋai ŋá sénɛɛ̂i, díkerâŋ-ŋai ŋá tɛ́ɛ. Díkɔ kɔ́-soo-ŋai sôlo kpanaŋɔ̂ɔi yɛ̂ɛ
kɔni-ƀela-ŋa. Díkɔ kɔ́-keleŋ-ŋai da kîrɛ sìɣe yɛ̂ɛ tínaŋ fãa su-kpanaŋɔɔ.

29Díkɔ kuluƀa-ŋai da kɛ̂ lâɣii yɛ̂ɛ yala-sulu-ŋa da sua sôŋ díkɛ lì la díkɛ kpɛ́ɣe mɛi
nyíi núu da fa pɔ̂ri gulâi díyêei.

30Maa ɣêlei tí, díkpeɣe wôo a pâi kɛ̂i Eezuɛ mɛi yɛ̂ɛ yúo too tîŋ. Malôŋ mɛni tee-
tee a pâi kɛ̂i naa. Ǹelei su a pâi kɛ̂i a gbíniɛɛ.

Azaya 6

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ɣâla è Azaya tòli a gɛɛ é kɛ́ a ŋɔlóno kɛ́-nuu

1Góraŋ Gâloŋ Uzia è sàa lai, ŋá Ǹuu-namui kâa seê-ni ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋá ɣelêi-pere póŋ-poŋ. Ŋɔkâloŋ seɣei è Ŋɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi lá fɛ̀ɛ.

2Ɣâla-taa kooŋ-sãa díkɛ̀ ŋuŋ mɛi-pere. Dɔnɔ koôŋ è kɛ̀ ma lɔ́ɔlu mɛi da. Díkoôŋ lɔ́ɔlu mɛi dai ŋí, dí díŋɛi mɛi pɛ̂lɛ a veerɛ-feerɛ. Dí díkpono mɛi pɛ̂lɛ a veerɛ-feerɛ, díkɛ kòoŋ a veerɛ-feerɛ gbeli-ŋai a tɛɛ-ŋa.

3Ŋá kɛ̀ díwoo mɛnîi díkɛ mò díkîe-ni dîa dîyɛɛi, "Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi maa waâi, maa waai, maa waai! Ŋɔfólo-laai a ǹɔii gwaa kélee lá fɛ́ɛ."

4Díwoo è gɛ̀ Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛi kɛ́ tùmo-tumo é síɣe bɛ́rɛ-kâŋ kɔ́ɔ pîlanii. Bɛ́rɛi mu gwaa kélee è kpìni a luru.

5Nya ƀe ŋá mò ńyɛɛi, "Kili-kɛ zu fé ŋɔ́nɔ ńyêei! Ńaŋɔ̂i. Ḿaa fé waa ní. Diai ŋ́gaa dísamai dia máŋ dímaa fé waa ní. Kɛ́lɛ ŋaâ Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi káa nyíi gáa a zɛŋ kélee mɛi Kâloŋ."

6Nya ƀe goôŋ-sãai dɔnɔ è kòoŋ é pá ḿâ ŋɔŋ-têɣa kɛ́ ƀò ǹyêei gbãya ŋá nyii è gùla ŋ̀âla-teƀelei ma, gɛ́ kòoŋ, gɛ́ pà la ḿâ.

7È zèe ńa-gbɔ ma ǹyɛɛ ḿâi, "Gáa, ŋa lɛɣɛ íla-gbɔ ma. Ísɔŋ a waa yâ, ísu-mɛni a lɛɛ ísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma."

8Nya ƀe ŋá Ǹuu-namui wóo mèni ǹyɛɛi, "Gbɛɛ ƀé ŋa pâi dɛêi? Gbêɛ ƀé pâi kêi a kúworê-wooi ƀó-nuui?" Nya ƀe ŋá mò m̀a ńyɛɛi, "Ńyãa ká ŋí. Ńdɛɛ!"

9È m̀o ḿâ ǹyɛɛi, "Ye lí í ŋ̀orê-wooi ŋí ƀó ǹûai dîa yɛ̂ɛ dîai, 'Ka káwoli tɔ̀ɔ a zu-kôyaa, kɛ́lɛ káfa mɛni da kélee ŋá kàa. Ka kwaa ma kàa a ŋ̀ánaa, kɛ́lɛ káfa sɛŋ da maa kpɛ̂ɛ a ǹɛ́lɛɛ.' "

10È m̀o ḿâ ǹyɛɛi, "Gɛ́ ǹûai ŋí kíli ŋá é pú. Gɛ́ díwoli é tíniŋ, díŋɛi é pú a gɛɛ dífe kwaa kâa, dífe mɛni da mèni, dífe mɛni ŋá kàa ma. À kɛ̀ tí, da pâi tínanîi ḿbɔ a gɛɛ ŋá díƀalo."

11Ŋá m̀are kɛ̀ ńyɛɛ m̀ai, "Nùu-namui, ŋá gɛ́ tí a tãi ɣɛɛlu?" Ǹyɛɛ ḿâi, "É lɛ́ɛ la zu daa-lêei é wólo, núu da fé ŋɔ́nɔ kɛ̀ naa, bɛ́rɛ-ŋai dí lɛ́ɛ a vólo, ǹɔii é lɛ́ɛ a bûŋ.

12Ŋa pâi naa-ƀela kélee kulâi naa, ŋá dítɛɛ lɔii su kôyaa su, naa é lɛ́ɛ a lɔii pûŋ.

13À kɛ̀ kpîŋ núu tɔ̂nɔ a lɛ̀ɛ naa, ŋa pâi maa nûui su-karâi. Maa nûui a pâi kêi nɔ́ yɛ̂ɛ ôo wuru ƀé da mɛi tée maa ŋumei a lɛɛ tɔ̂ni." (Ǹumei káa yɛ̂ɛ ɣénɛ nina kɔ́ɔ pîlani Ɣâla ŋɔnûai mɛni ma.)

Azaya 7

Ǹorê-wooi Gâloŋ Eeɣa mɛni mai

1Gâloŋ Eeɣa è wɔ́lɔ kɛ̀ a Gâloŋ Uzia ǹóŋ-surɔ̂ŋ Zotaŋ ǹóŋ. È wɔ́lɔ kɛ̀ a kâloŋ Zuda lɔii mɛi. Tãi è wɔ́lɔ kɛ̀ la a kâloŋ, kâloŋ feerɛ dí kɔ́ pɛ̀lɛ Zerusâlɛŋ taa-leei ma, kɛ́lɛ

© 2014 Bible Society in Liberia.

díyee fé pɔri ní m̀a. Gâloŋ-ŋai ŋí ɓé kɛ̀ a Siria Kaloŋ Lesiŋ, da Limalia ǹóŋ Pika nyíi kɛ̀ a kâloŋ Eezuɛ lɔii mɛi a maa tãi tí.

2Tãi Zuda kaloŋ è m̀ɛni la a gɛɛ Siria kɔ kɔ́-ɓelai da Eezuɛ kɔkɔ́-ɓelai da díyee pú gîei a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ mai, ǹyaa da ŋɔnûai dílii è tùmo-tumo yɛ̂ɛ fãa su-kpanaŋɔɔ a sɔ̀ɔ wolâ wuru-ŋa dîa.

3Nya ɓe Yâwɛɛ è m̀o Azaya ma ǹyɛɛi, “Ka íloŋ-surɔŋ Sɛɛ Zasu ka lí Gâloŋ Eeɣa pɔ́ naa ka dîa-ni ká koyâŋ. Ka pâi gâai berei ma ɓɛ́i ǹûai da seɣe wâa naai. Ǹaa káa ǹya-ɣɛ̂lii kwára nyíi a kûla bóai su ǹyɛ́ei ŋûa-perei.

4Ka m̀ɔ́ m̀a a gɛɛ é ǹíi kpɛ́le, é m̀ɛi káa. Vé yào a ŋ̀ánaa Gâloŋ Lesiŋ da Gâloŋ Pika-ni díkɔi ma kpɛ́ni fêi díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ ŋume-kpua feerɛ ɓé kérenîi.

5Siria da Eezuɛ da mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛtɛ dílii su é pîlaŋ ḿâ.

6Díkaa kɛ̂i dîyɛɛ, ‘Kwaa lí kú kɔ́ pɛ́lɛ Zuda ma kú ŋɔnûai maa yao kú naa soŋ é lɛ́ɛ a kúpɔɔ, kú Tabee ǹóŋ sée naa a kâloŋ.’

7“Kɛ́lɛ ńyãa Ǹuu-namui Yâwɛɛ ŋa môi a gɛɛ vé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i tí.

8Vé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i tí, kpɛ́ni fêi, Siria taa-leei ɓa Dɛmɛika. Siria ŋɔwála-walai fé tɛɛ ní Dɛmɛika ma. Dɛmɛika ǹyaŋ ŋɔwála-walai fé tɛɛ ní Gâloŋ Lesiŋ ma. Kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi da káo lɔ́ɔlu yée mu, Eezuɛ a pâi wôloi. Vé pâi ŋɔ́nɔ pɔrîi tɔ̂i gbîŋ yee ma yɛ̂ɛ lɔii-ŋuŋ.

9Eezuɛ ŋɔtaa-lêei ɓa Sameria. Eezuɛ fé wála-wala ní é tɛ́ɛ Sameria ma. Sameria ǹyaŋ fé wála-wala ní é tɛ́ɛ Gâloŋ Pika ma. “Tɔ̃yâ ma núu da à kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii ŋá m̀aa kɔ̃ɔ, fɛ̂ɛ laa-laa kpanaŋɔɔ à kɛ̀ m̀aa nuui yɛ̂ei ḿɛni ma.”

Imayuwɛ pá mɛnii maa ŋɛi kɛ́-maai

10Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ worɛ̂-woo da kpɛ́ni tɛ̀ɛ a Azaya a gɛɛ é mɔ́ Eeɣa ma ǹyɛɛi,

11“Ŋɛi-kɛ-maa sîi da mare kɛ̂ɛ kɛ́ Íɣâlai Yâwɛɛ ma. É kɛ́ yɛ̂ɛ saa-taa ŋɛi-kɛ-maa, kpaa máŋ ŋɛi-kɛ-maa nyíi pâi kulâi ŋ̀elei su pɔ́ŋ-poŋ.”

12Kɛ́lɛ Eeɣa è m̀o m̀a ǹyɛɛi, “Fé pâi gɛ̂i tí. Fé pâi su-kɔ̂ɔŋ tɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́.”

13Azaya è mò m̀a ǹyɛɛi, “Deeɓé ǹônii, ka káwoli tɔ́ɔ. Vé lɛ́lɛ ní núu da líi à kɛ̀ a gbeleɛɛ, ká gɛ́ m̀aa nuui fíi é kpɛ́ɛ ŋɔlii-kpêlei su. Kà gɛ̀ tí, káfe gɔ́lɔŋ ka pɔ̂ri gɛ̂i Ɣâla ǹyaa máŋ fíi é kpɛ́ɛ ŋɔlii-kpêlei su?

14M̀ɛni ma, Ǹuu-namui ǹyaa kpîŋ a pâi ŋɛi-kɛ-maa sîi da kɛ̂i káŋɛi. Nɛnî-kpela tɔnɔ da a pâi koo siɣêi é lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ɓó. Da pâi ǹáa seêi a Imayuwɛ.

15Ǹôloŋ ŋí a ɓɔ̀lɔ, a pâi mɛni lɛ́lɛɛ da mɛni nyɔ́mɔɔ loai kɔ́lɔnîi. Nûa da pâi kɛ̂i niŋa-ŋini ya kpelêi da kɔ̃́iŋ-wulɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16É lɛ́ɛ pâi kɛ̂i a núu gbîŋ mɛni ma, Eezuɛ da Asiria kaloŋ feerɛi ŋí ka yaôi dîai,
da fé pâi kɛ̂i ɣele ma. Núu tɔnɔ kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i ǹɔii-ŋai da mà da dímɛi a kâloŋ-
ŋai.

17"Yâwɛɛ a pâi mɛni kpɔ̂lu su kɛ́tɛ lâai yâ, ínûai da ínâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai. M̀ɛni
kpɔ̂lui ŋí a pâi kɛ̂i a dɛɛ́ m̀ɛni kpɔ̂lu-ŋai dîa kɛ̀ a ŋ̀ele-ŋai Eezuɛ kaloŋ lɔii-kpiniŋ
da Zuda dí díŋa kɔ̀lɛ lai. M̀ɛni kpɔ̂lu kɛ́tɛi ŋí a pâi kulâi Asiria kaloŋ yêei.

18"Maa ɣêlei tí a sèri, Yâwɛɛ a pâi koro fɛ̂ɛi a ŋɛi kɛ́-maa a gɛɛ Ize-ƀelai dí kúla
Ǹâai Ya-leei ma-pere yɛ̂ɛ lilî-ŋa dí pá. Asiria-ŋai da pâi kulâi dílɔii su yɛ̂ɛ kɔ̋iŋ dí
pá dí pú dîa.

19Da pâi pâi dí kpɔ́ŋ ǹyée-ŋai loai, da-ŋa dí lɔ́ gɔni-wôlo-ŋai su, da-ŋa díkɛ ƀò
ǹɔɔ-ŋai su, da-ŋa dí kɛ́ ƀò ŋ̀alêŋ kpɔlɔ-ŋai su da daa-tûlɛ-ŋai láa-mii kâla-ŋai su.

20"Maa ɣêlei tí a sèri, Ǹuu-namui a pâi ŋuŋ-ƀô kɛ́-nuu siɣêi Yufeletii Ya-leei pôlu
nyii pâi kɛ̂i a Asiria kaloŋ a gɛɛ é ká ŋuŋ kpɛ́ɛ gayoŋ ma, é kákɔlɔ-lêɣa kálaŋ
kákpono ma, é ká lá-leɣa pú.

21"Maa ɣêlei tí a sèri, à kɛ̀ kpîŋ niŋa lôŋ tɔnɔ da ƀoli feerɛ káa taa-tûlɛ tɔɔ nûu da
yêei,

22niŋa ŋini-ya támaa a pâi kɛ̂i maa nuui yêei. Niŋa ŋini-ya da kɔ̋iŋ-wulɔ támaa da
pâi kɛi naa diai kélee mɛni ma kùla gɔ́i sui.

23"Maa ɣêlei tí a sèri, ƀɛ́i-ŋai kélee kpɔmɔ-ƀa kpalaŋ lɛ́lɛɛ nyii kpɔmɔ-ƀa wuru
wála tɔnɔ (1,000) è kɛ̀ naa nyii dɔnɔ sɔ̃ɔ a pɔ̂ri kɛ̂i a káne wála tɔnɔi (1,000), ǹaa
kélee a pâi kɛ̂i a kala da ɣalêŋ kpɔlɔ tee-tee.

24Ǹaa a pâi lɛɛ̂i a lɔɔ kɛ̂lɛi. Kerâŋ pili-ƀela nɔ́ ƀé pâi kɛ̂i liî naa lɔɔ kɛ̂lɛi. Ǹaa a pâi
lɛɛ̂i nɔ́ a kala da ɣalêŋ kpɔlɔ tee-tee.

25Ǹyée-ŋai kélee ma ƀɛ́i nûa da kâa sí-sãa sì naai, naa a pâi lɛɛ̂i a kala da ɣalêŋ
kpɔlɔ tee-tee. Ǹaa a pâi lɛɛ̂i nɔ́ a taa-tûlɛ-ŋa láa miî."

Azaya 8

Azaya ǹóŋ maa sɔlɔ ƀó mɛni káa a ŋɛi kɛ́-maa ǹûai mɛ̂ni ma

1Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, "Kɔlɔ-pɔ̃yɛ kpôŋ tɔnɔ siɣe í ǹáai ŋí pɔ̃yɛ ma kpɔ́ a
gbaya-gbaya: Makɔɔ-sala-siba."

2Nya ƀe ŋá táre-ƀela feerɛ marê kɛ̀ a gɛɛ díkɛ a ŋásêre-ŋa. Dáre-ƀela feerɛi ŋí ƀé
kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui zâla láa soŋ-nûui Yuraya da Zɛberekaai ǹóŋ Zɛkɛraya.

3Nyíŋi pôlu ma, ŋánɛnîi è koo sîɣe é lóŋ-surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀó. Nya ƀe Yâwɛɛ è mò
ḿâ ǹyɛɛi, "Ǹáa sée a Makɔɔ-sala-siba.

4Ǹôloŋ ŋí é lɛ́ɛ pâi pɔrîi ǹee láa tôlii a 'Yaai,' kpaa máŋ é ǹâŋ láa tóli a 'Datá,' zãâi
Asiria kaloŋ è gùla yêei kɛ̀ Dɛmɛika da Sameria kɔi sui, da pâi gélee kulâi ǹyêei."

© 2014 Bible Society in Liberia.

Asiria kaloŋ a pâi

5Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

6“Zuda-ƀelai ŋí da díyee kúla ḿû ńyãai ŋ̃gaa yɛ̂ɛ Siloa ya-ɣɛli-ŋai nyii-ŋai da ɣîliŋ a gɔlɔ saa mai. Da gbɛtɛ̂i a gɛɛ dí pá Gâloŋ Lesiŋ da Gâloŋ Pika pɔ́ naa kpɔŋ mâa mɛni ma.

7M̀ɛni ma, ńyãai a Ǹuu-namui, ŋa pâi dílɔ̂i Asiria kaloŋ yêei. A pâi pâi a ŋɔkɔ́ kuluƀa-ŋai. Da pâi tínanîi dîa yɛ̂ɛ Yufeletii Ya-leei a nûa maa tînaŋ.

8Ǹya fɛ̂ɛi a pâi tɛ̂i é kóyɛŋ núu kâraŋ ma, é tɛ́ɛ Zuda é ǹaa sãai kélee mɛi pɛ́lɛ.” Ɣâla káa kúkɔlɛ. A ǹɔii maa kɔ̃̂ɔ yɛ̂ɛ ƀerei tɛ́ɛ kɔ̃ɔ-lee a ǹônii maa kɔ̃̂ɔ la a ŋɔwála-wâlai.

9Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai su-ƀela, ka pú kákîe ma ká tɔ́ɔ a gbanaŋɔɔ. Ka káwoli tɔ́ɔ káai ǹɔii-ŋuŋ su kôyaa-koyaa-ŋai sui. Ka kákpîŋ kpɛtɛ kɔ́ kɔ mɛni ma. Kɛ́lɛ yao é kɛ́ kákponôi. Tɔ̃yâ ma yao é kɛ́ kákponôi.

10Ka mɛni kpɛtɛɛ-ŋa kɛ́ kɛ́lɛ díŋaa-see fé pâi kɛ̂i. Ka m̀ɛni-ŋai ƀó díkaa kálii sui, kɛ́lɛ gélee a pâi kɛ̂i nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni, kpɛ́ni fɛ̂i, Ɣâla káa kúkɔlɛ.

Yâwɛɛ è Ɣâla ŋɔlóno-kɛ nuui Azaya lia-wôo ƀò

11Yâwɛɛ è ńia-wôo ƀò a gbanaŋɔɔ a gɛɛ fé ńyee pìli ǹûai tûa-perei da su. È mò ḿâ ǹyɛɛi,

12“Ífe íyee pìli ǹûai dí kíri mɛni kpɛtɛɛi da su. Ífe fúlɔi máŋ yào m̀ɛni-ŋai dîa da yâo dîai.

13Kɛ́lɛ ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ḿaa waâi, ńyãa ƀé í yao ḿâ, ḿaa mɛ̂ni ǹyao kɛ́ ƀò íkɔlɔ̂i.

14Ŋámaa wâa-laai su kɛ̂tɛi. Ǹgaa yɛ̂ɛ kɔni nyíi nûa da kâreŋ la díkɛ tooi. Ǹgaa yɛ̂ɛ ƀáre Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai mɛ̂ni ma.

15Ǹyaŋ núu támaa da pâi karênii a gɔnii ŋí dísu é kara. Núu támaa da pâi kɔ̂i a m̀arêi ŋí.”

Núu lónoɔ zaa-ƀelai pɔ́ maa lia-woo

16Káai a ḿbôlu-ƀelai, fɛ̂ɛ ká ŋ̀orɛ̂-woo-ŋai lâai kɛ́ ká m̀ɛi káa nyii-ŋai Ɣâla è dɛ̀ɛ ḿbɔi.

17Yâwɛɛ a gbîŋ loo ŋɔnûai dîa, kɛ́lɛ ŋá kili tɔɔ-maai a pâi kɛ̂i nɔ́ m̀a.

18Kwa ǹîa pɛlɛɛi nyii-ŋai Yâwɛɛ a dítɛɛ ḿbɔi, kúkaa a ŋɛi kɛ́-maa Eezuɛ-ƀelai sáma Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi mɛ̂ni ma nyii ŋɔkɛ-naai káa Zãiyɔŋ Yeei mai.

19Nûa da pâi m̀ôi yâ a gɛɛ í lí tɛli kpɛ́-ƀela da m̀ɔlɛ̂ŋ tɛli kpɛ́-ƀelai pɔ́ nyii-ŋai da lôno ninîŋ-woo su da ɣelêi-perei. Da pâi môi dîyɛɛi, “Berei máŋ gáa tí lai, nûa da

© 2014 Bible Society in Liberia.

pɔ̂ri mɔ̂leŋ-ŋa marê kɛ̂i worê-woo mɛni ma, dí zaa-ƀelai marê kɛ́ vúlu-ƀela mɛni ma.”

20Kɛ́lɛ díwoo su-too yɛ̂ɛi, “Ka káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma Yâwɛɛ a ǹɛ̂i kâai. M̀ɛni-ŋai m̀ɔlɛ̂ŋ-ŋai da zaa-ƀelai da mò kâai, dífa kákùla mɛnî̀i.”

Mɛni kpɔ̂lu tãi

21Da pâi sia-siai ǹɔii gwaa kélee. Da pâi kɛ̂i siâi puru kɛ́ dípaa, dílii tooɔ pôlu. Puru a kɛ̀ dípaâi, da pâi dílii ŋwânai díkɛ wóo nyɔ́mɔɔ-ŋa ƀò díkâloŋ da Díɣâlai ma. Díŋɛi a pâi kɛ̂i ŋ̀elei su pere.

22Da pâi díŋɛi pîlanii ǹɔii ma. Dífe pâi sɛŋ da kpɛ́ni kâai naa fɛ̂ɛ nɔ́ mɛni kpɔ̂lu, lii too pôlu, da kpíni su pîlaŋɔɔ nyii díkaa liî zu a diai.

Azaya 9

1É máŋ kɛ́ tí, diai kɛ̀ kpînii da lii-too pôlu su kɛ́tɛ sui, dífe pâi kulâi m̀ɛni kpɔ̂lui ŋí su.

Gâloŋ gáa pâi pâi

Ɣâla è wɔ́lɔ ǹíi ŋwàna Zɛbulɔŋ da Nɛfɛtɛli dísuui su-ƀelai dîa é díkula-maa kɛ́. Kɛ́lɛ tãi kpɛ́-kpɛɛ tɛɛ pôlu ma, ǹɔii-ŋai ŋí su-ƀela da pâi lii-sêe sɔlɔ ƀôi. Da pâi ƀaa kɛ́-maa sɔlɔ ƀôi da diai Mɛditɛrenia Yuoi koo ma, Zɔdiŋ pôlu pere-ƀelai da Galalii ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ƀelai.

2Diai kɛ̀ siâi kpînii, daâ kwaa ponóɔɔ su-kɛ́tɛ káa. Diai kɛ̀ lɔii kpíniɛɛ maa pɔlɔ-pɔlɔɔ sui, díkaa nâa kwaa ponóɔɔ kɛ́tɛ su.

3Yâwɛɛ, yaâ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ƀelai kɛ́ díkɛ ƀûu ƀò, díkɛ lii-nɛ̃ɛ kùla. Dílii lâai, díkɛ lii-nɛ̃ɛ kùla m̀ɛni-ŋai mɛni ma ƀa gɛi, yɛ̂ɛ nûa ƀé lii-nɛ̃ɛ kulâi sí-sãa ƀá kula kûu ma, kpaa máŋ yɛ̂ɛ nûa ƀé zãai dí gula yêei kɛ̀ kɔ́ sui ŋákɔlɛ̂i díkî̀e-ni loai.

4Ya dímɛni kpɔ̂lu kpiri-ŋai kúla díŋûa, ya gɔli kpîri-ŋai kúla díkâraŋ ŋá. Ya diai yée mɛi ɣále kɛ̀ ínûai lúanî̀i, díkɛ sãâ kùla díyêei a wôya perei. Í díkùla maa kɛ̂ yɛ̂ɛ berei í gɛ̀ la a Midiɛŋ kɔ kuluƀa-ŋai.

5Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kɛ̀ ǹûai lúanî̀i díkɔ kuluƀa-ŋai kɔ́ɔ ŋá-kɔlɔ-ŋai, da díŋãa sɛ̂ɣe-ŋai da fé pâi lɛɛ̂i. Gélee a pâi kérenî̀i ŋɔŋ su.

6Daâ lóŋ maa sɔlɔ ƀó kûɛ! Daâ lóŋ-surɔ̂ŋ tɛ̀ɛ kúpɔ! Ǹyaa ƀé pâi kɛ̂i a kúkâloŋ. Kwa pâi kɛ̂i ma, “Ǹia-woo ƀó-nuu Kɛ́tɛi, Ǹwála-wâla kélee Ɣalai, Ǹwɔ́lɔ-wɔlɔ da Wɔ́lɔ-wɔlɔ Naŋ. Ǹii-sêe Tɛɛ Kâloŋ.”

7Ŋɔwála-walai kóyaŋ fé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i ma. Lii-sêe a pâi wɔ́lɔ kɛ̂i nɔ́ ŋɔkâloŋ-laai su. Ǹyaa ƀé pâi kɛ̂i Gâloŋ Deeƀé pɔ́ɔ ŋá a kâloŋ. Wôya mɛni da kélee fé pâi kɛ̂i ŋɔkâloŋ-laai su wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ǹyaŋ Ǹwála-wâla Kélee Yâwɛɛ ƀé pâi m̀ɛni-ŋai ŋí kélee kɛ̂i dí kɛ́.

Yâwɛɛ a pâi Eezuɛ kula maa kɛ̂i

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Ǹuu-namui a m̀ó a gɛɛ a pâi Zeeka ŋɔsuui su-ƀelai dímɛnii ŋá têei Eezuɛ lɔii su.

9Ǹyaŋ à kɛ̀ tí, Sameria taa-leei Eezuɛ-lɔii sui, zu-ƀelai kélee da pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ǹyaa ƀe gɛ̀ tí. Ǹûai tí yoŋkai, dísu mɛni kɛ́tɛ. Da pâi môi dîyɛɛi,

10“Bɔ̂rɔ kane pɛrɛ-ŋai aâ wólo. Kɛ́lɛ kwa pâi dítɔ̂i a kɔni maa kîiŋɔɔ-ŋa. Sakɛmo wuru-ŋai daâ ƀúleŋ, kɛ́lɛ kwa pâi sîda wuru lɛ́lɛɛ-ŋa sîi dípɔ ŋá.”

11Yâwɛɛ a pâi ŋɔ́nɔ gêi díkpɔara-ƀelai dí díkpîŋ kpɛtɛ kámɛni ma a gɛɛ dí kɔ́ tóo dîa.

12Siria kɔ kɔ́-ƀelai da pâi kulâi vóloi kulâi-pere Felesia kɔ kɔ́-ƀelai dí kúla vólo liî-pere. Da pâi kêi a díkpîŋ kpɛtɛɛ a gɛɛ dí Eezuɛ su-kara. É máŋ kɛ́ tí, Yâwɛɛ a pâi kêi nɔ́ a ǹíi ŋ̀wánaa é lɛ́ɛ la zu é Eezuɛ kula maa kɛ́.

13Eezuɛ-ƀelai dífe dílii pene ní berei máŋ Yâwɛɛ è dí kula-maa kê lai. Dífe niî tínaŋ ní bɔ́-naa pere.

14Yâwɛɛ a pâi Eezuɛ-ƀelai láa túɛ-ƀelai ŋuŋ têei dîa da díwoŋ a ɣele tɔ̂nɔ da, é dóu-kɔ̃ɔŋ-ŋai da gbólo-ŋai kélee tée.

15Díŋuŋ ƀa ǹúu pɔ̂lɔ-ŋai da diai nûa da ƀaa kɛ́-maa têɛ dípɔ dílɔii sui, díwoŋ ƀa ǹɛ́ɛ ɣâla-woo ƀó-ƀelai,

16kpɛ́ni fêi, dísɛŋ lɛ́ɛi a ǹûai líi su kêi wúlee, gɛ́ díkùla bere sãai ma.

17M̀ɛni ma, Ǹuu-namui fé pâi ǹɛɛ̂i naa dí nyáŋkpa-ŋai da é pú é kúla ǹyêei. Vé pâi máŋ dípɔɔ-nɛyãai da dílônii da ŋɛ́i malôŋ kâai pâi lɛɛ̂i dípôlui. Díkelee díkaa a núu nyɔ́mɔɔ-ŋa. Díkɛ-mɛni kélee da dílono-woo kélee káa a ŋwana lɔ̂ɔ tua tee-tee. É máŋ kɛ́ tí, Yâwɛɛ a pâi kêi nɔ́ a ǹíi ŋ̀wánaa é lɛ́ɛ la zu é Eezuɛ kula maa kɛ́.

18Ŋwana lɔ̂ɔ káa yɛ̂ɛ ɣalêŋ-kpɔlɔ kéreŋ ŋɔŋ. Gáa yɛ̂ɛ ŋɔŋ à kɛ̀ wolâ kérenîi, luru kɛ́ tɛ̀.

19Ǹ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ ŋɔlii ŋwânai a Eezuɛ-ƀelai kêreŋ yɛ̂ɛ ŋɔŋ. Ǹûai da kê a ŋɔlii ŋwâna ŋɔŋ ŋá-tɛ sãa. Nyíŋi a gɛ́ núu da fé ŋɔ́nɔ kpáaŋ ní m̀arâŋ-nuu mɛni ma.

20Nûa díkaa díkɔɔ ŋá a kpíni da fólo díkɛ díkɔnɔ̃ŋ kɔ̀ri, kɛ́lɛ maa mii-sãai fa dílii làa. Da kê kpîŋ díkpɔɔi lonii miî.

21Manasɛ da Ifiraŋ dísuui su-ƀelai dítɔ̂i díkîe-ni dîa. Díkelee díkaa a Zuda kpɔara-ƀela. É máŋ kɛ́ tí, Yâwɛɛ a pâi kêi nɔ́ a ǹíi ŋ̀wánaa é lɛ́ɛ la zu é Eezuɛ kula maa kɛ́.

Azaya 10

1Kpalo-ƀelaâi kâa! Ka lɛ́ɛ tɔŋ-ŋa kpɛ̀tɛ a gɛɛ ká kɛ́ ŋánûai lùaŋ.

2Ka dee lônii, bɔɔ-nɛyãai, da gôlo-ƀelai dímɛni sâai ŋá tèe a wôya-pere. Ka gɛ̀ tí a gɛɛ ká díkɔ̃liŋ kula díyêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Lé ƀé ka pâi gɛ̂i tãi Ɣâla a pâ la a gɛɛ é ká kula-maa kɛi? Lé ƀé ka pâi gɛ̂i à kɛ̀ Ɣâla a kɛ̀ pâi a mɛni kpɔ̂lu gɛ́ kùla lɔii su kôyaa sui? Mí ƀé ka pâi liî naa kpɔŋ mâa mɛni mai? Ka kɛ̀ pûi, mí ƀé ka pâi kátɔɔ-sãai lɛɛ̂i naai?

4Da pâi kápaâi kɔ́ su, kpaa máŋ dí kásoŋ a kɔsôŋ-ŋa. É máŋ kɛ́ tí, Yâwɛɛ a pâi kɛ̂i nɔ́ a ǹíi ŋ̀wánaa é lɛ́ɛ la zu é Eezuɛ kula maa kɛ́.

Ɣâla a pâi Asiria kaloŋ kɛ̂i a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela kula maa kɛ́-nuu

5Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Asiria káa ńyêei a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela kula maa kɛ́ lɔii. Ŋá dɛ̀ɛ ǹɔii ŋuŋ-ŋai su a gɛɛ é diai kula maa kɛ́ da ńii ŋwána mɛni kɛ̂i.

6Ŋá dɛ̀ɛ a gɛɛ é kɔ́ pɛ́lɛ diai dîa ɣâla mɛni fé díŋuŋ sui a gɛɛ é díkɔ̃liŋ kula díyêei é dítaŋ-tâŋ yɛɛ pere lêe ma muluŋ.”

7Kɛ́lɛ m̀ɛnii ǹíi sui ǹyaa fa nyíti. Ŋɔmɛni-kpɛtɛɛ gíli ŋái, gáa a dee. Mɛni su-kara mɛni ƀe gíli ŋá. A ŋ̀wɛ̂lii é lɔii támaa su-ƀela su-kara. Lɔii-ŋuŋ kpɛ́-kpɛɛ su-ƀela tɔnɔ nɔ́ fêi.

8Kɛ́lɛ a yoŋka têei gɛ́ mò ǹyɛɛi, “Ŋákuluƀa-ŋai láa túɛ-ƀelai kélee díkaa a kâloŋ-ŋa!

9Ŋaâ Kaano taa-leei su kara yɛ̂ɛ berei ŋá gɛ̀ la a Kasimisi, Ama, Apa, Sameria da Dɛmɛika.

10Ŋa ǹɔii ŋuŋ-ŋai kula maa kɛ̂ nyii zu-ƀela da ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa fɛlîi. Ɣâla pɔkɔɔŋ támaa káa ǹɔii ŋuŋ-ŋai ŋí su é tɛ́ɛ Zerusâlɛŋ da Sameria dîa.

11Ŋá Sameria su kàra da ǹaa ɣala pɔkɔɔŋ-ŋai kélee. Ǹyaŋ bere nɔ́ ƀé ŋa pâi Zerusâlɛŋ su karâi la da ǹaa ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai kélee.”

12Ǹuu-namui è m̀o ǹyɛɛi, “Ŋà kpɛ̀ɛ ǹûai kula-maa kɛ̂i Zãiyɔŋ Yeei ma da Zerusâlɛŋ, ŋa pâi Asiria kaloŋ kula maa kɛ̂i ŋɔyoŋka tuai da ŋɔsu-mɛni kɛ̂tɛi mɛ̂ni ma.”

13Kpɛ́ni fêi, a yoŋka têei ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀe gɛ̀ a ŋáwala-walai. Ŋ́gbonôi kpanaŋɔ̂i, ńdareɛɛ, ŋ́gili ŋá ponoɔɔ. Ŋá gɔyaŋ-pere-ŋai kûla ǹâai ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su ŋa ǹaa-ƀela kɔ̃lîŋ kula díyêei. Diai seêni kâloŋ-see sãa ŋái ŋa ƀɔ̀rɔŋ dîa yɛ̂ɛ berei niŋa a sɛŋ tâŋ-taŋ lai.

14Ŋá ǹûai sòŋ nɔ́ mɔ̀lɛ̃ɛ, ŋá díkɔ̃liŋ kula díyêei yɛ̂ɛ berei núu a ǹyée lɔ̀ la ŋɔni taa su é ŋɔni-ɣaloŋ kúla naa nyíi ǹee a nɛ̀ɛ naa a púi. Núu da fé kɛ́ ní naa é tɔ́ɔ ḿberêi, kpaa máŋ é ḿaa yáo.”

15Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Yuɔ̂ tɛɛ̂i bili-nuu ma? Kpaa máŋ wúru tée-sɛŋ mɛni kpanaŋɔ̂i é tɛ́ɛ bili nuu ma? Bàri-kpua fa pɔ̂ri núu tɛ̂i ɣelêi, núu ƀa bari-kpua tɛ̀ ɣelêi.”

16M̀ɛni ma Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ a pâi kpono ma kɔlɔ-fela pilîi Asiria ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dîa. A pâi kɛ́i díkerenii díkponôi-pere yɛ̂ɛ ŋɔŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Ɣâla nyii gáa a Eezuɛ ŋɔkwaa ponoɔɔi, a pâi kɛ̂i a ŋɔŋ, Ŋɔɣâla Maa Waai kɛ́ ƀò a ŋɔŋ lɛ̂ŋ. A pâi sɛŋ kélee kérenîi fólo tɔnɔ yée mu, tânaŋ da ɣalɛ̂ŋ-kpɔlɔ kélee.

18A pâi Asiria wola-ŋai da díi kɛ́-lɔɔ-ŋai kélee su-karâi yɛ̂ɛ berei kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ a núu pàa lai.

19Wolâ wuru tɛi-tɛi nɔ́ ƀé pâi lɛɛ̂i nyíi nîa-pɛlɛɛ kpîŋ da pɔ̂ri ǹônoi.

Núu kpɛ́-kpɛɛ da pâi pâi pôlu

20Tãi a pâi, Eezuɛ-lonii nyii-ŋai lɛ̀ɛ ɣele mai, da fé pâi dí kíli tɔ̂i Asiria-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ pâi dísu-karâi dîa. Kɛ́lɛ díkili a pâi kɛ̂i nɔ́ Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔnúu Maa Waai ma a tɔ̃yâ-pere.

21Zeeka ŋɔnûai gbulu-lôŋ nɔ́ ƀé pâi tínanîi Ǹwála-wâla kélee Ɣalai pɔ́ naa pere.

22Berei máŋ Eezuɛ-ŋai tâmaai la yɛ̂ɛ yúo su ŋãai, gbulu-lôŋ nɔ́ ƀé pâi tínanîi Yâwɛɛ pɔ́ naa pere. Ɣâla a gbâa gbɛtɛ a gɛɛ é ǹaa-ƀela su-kara yɛ̂ɛ berei dítûa-pere káa lai.

23Ǹuu-namui, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a pâi Eezuɛ lɔii gwaa kélee su karâi yɛ̂ɛ berei è gbɛ̀tɛ lai.

Yâwɛɛ a Asiria lɔii kula maa kɛ̂i

24Ǹwála-wâla kélee Ɣalai Yâwɛɛ è mò ǹûai dîa Zãiyɔŋ Yeei ma, ǹyɛɛi, “Káfe yào Asiria-ŋai dîa berei máŋ da ká lúanîi la yɛ́ɛ berei Ize-ŋai da kâa gɛ̀ la a kánuu pôlɔ-ŋai.

25Ká kula maa kɛ́ɛi a nâa lɛɛ a tãi kpua. À kɛ̀ tí, ŋa pâi tínanîi dípɔ naa pere ŋá dísu-kara.

26Ńyãa, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ŋa pâi dílôkwai yɛ̂ɛ berei ŋá gɛ̀ la a Midiɛŋ-ŋai Orɛɛ kɔnii mai. Ŋa pâi Asiria kula maa kɛ̂i yɛ̂ɛ berei ŋá Ize kula maa kɛ̂ lai.

27Tãi tí a sèri, ŋa pâi káŋuŋ maa ƀôi Asiria yêei. Vé pâi ŋɔ́nɔ pɔrîi mɛni da kɛ̂i a káa. Ŋɔkáraŋ-ŋai kákɔŋ mai, ŋa pâi díkulâi naa ŋá dísu kara.”

Ǹyee-mɛi ɣâle-ƀelai

28Asiria kɔ kɔ́-ƀelai dí tɛ̀ Eea dí ǹaa siɣe. Dí tɛ̀ɛ Migurɔŋ dí tɛ́ɛ Misimasi dí díkɔ kɔ́-sãai lɛ́ɛ naa.

29Dí tɛ̀ɛ a ǹyée su-perei dí tɛ́ Giƀia. Ǹaa ƀé dí nyìi naa. Lama-ƀelai díkpɛ̀liŋ a yao, Gâloŋ Sɔ̂ɔ ŋɔnûai kɛ̀ Giƀai, dí pú.

30Káai a Galimi-ƀelai, ka wɔ́lɔ a zu-kɛ́tɛ. Ka káwoli tɔ́ɔ, káai a Lakee-ƀelai. Káai a Anatɔ-ƀela, ka Galimi-ƀelai wɔ́lɔ-woo su-too.

31Mamena da Gebiŋ-ƀelai da pûi a gɛɛ dí difulu-laai maa kɔ̃ɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

32Sâa foloi ŋí mu, gɔ-kûluƀa-ŋai díkaa Nobi taa-leei su. Da díkpîŋ kpɛtɛ̂i a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Zãiyɔŋ Yeei ma nyíi gáa a Zerusâlɛŋ Yeei.

33Ka gáa, Ǹuu-namui Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a pâi Asiria kɔ-kuluƀa-ŋai su tée-têei yɛ̂ɛ da wúru woŋo tèe ma. Diai díwala-walai, a pâi dímaa yenîi. Diai dítɛɛ̂i-ɣelei, a pâi díyenîi.

34Yâwɛɛ a pâi dípɔnîi é dísu tée-têe yɛ̂ɛ wolâ sâmai wuru ƀé da zu-tée-têe a yuɔ̂ yɛ̂ɛ berei nɔ́ da Lɛƀanɔŋ wuru lɛ́lɛɛ-ŋai têe lai.

Azaya 11

Gâloŋ-laai nyíi lii-sêe káa zui

1Deeƀé ŋɔsuui káa yɛ̂ɛ wúru nyíi da dèe zame fa sâai. Da dèe ŋume a tɛ̂niŋ ŋɔ́nɔ pôlu. Kâloŋ nina a pâi kulâi ŋɔ́nɔ ŋɔsuui su.

2Yâwɛɛ ŋɔmɔlêŋ a pâi kɛ̂i m̀ɛi, dáreɛɛ, gíli ŋá ponoɔɔ nûa mɛi káa pere su. A pâi Yâwɛɛ kɔlɔnîi gɛ́ ƀaa kɛ́-maa tèɛ bɔ́.

3A pâi kɛ̂i a ǹíi-laa, ƀaa kɛ́-maa tɛɛ mɛ̂ni ma Yâwɛɛ pɔ́. Vé pâi núu da ŋɔmɛni ŋá-têei lɛ́ɛ sere-faa-woo ma kpaa máŋ núu kɛ́ pere ma.

4Kɛ́lɛ, ŋɔmɛni-teɛɛi a pâi kɛ̂i a tɔ̃yâ mɛni ŋá-teɛɛ ǹuu doo mu-ŋai mɛni ma. A pâi diai maa kɔ̃ɔi pɔ̂ri mâa fé dîɛi. A pâi mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ƀela kula maa kɛ̂i, díkelee dísaa.

5A pâi ŋɔnûai mɛi kâai tɔ̃yâ-laa da teniŋ ƀô-pere su.

6Ƀála da lɔɔ-ɣîla-ŋa da pâi kɛ̂i kwaa tɔ̂nɔ ma lii-sêe su. Kɔ́li da ƀoli-lônii da pâi kɛ̂i nyiî kwaa tɔ̂nɔ ma. Niŋa-lônii da yala-sulu lònii da pâi kɛ̂i dí láa miî gîe ma, nîa-pɛlɛɛ dí kɛ́ dímɛi kâa.

7Niŋa-ŋa da ditala-ŋa da pâi kɛ̂i dílaa miî gîe ma. Dílônii da pâi kɛ̂i kwaa tɔ̂nɔ ma lii-sêe su. Ǹyala-sulu-ŋai da pâi kɛ̂i kala ŋunu miî nɔ́ yɛ̂ɛ berei daa-tûlɛ-ŋai da gɛ̀ lai.

8Kwâtara kpîŋ a pêle kɛ̀ a kali nyɔ́mɔɔ, maa kâlii tí fa sɛŋ da kɛ̀ la.

9Sɛŋ nyɔ́mɔɔ da kélee fé pâi lɛɛ̂i ɣâla Ŋɔyée maa waai Zãiyɔŋ ma. Yâwɛɛ maa kili ŋa-ponoi kélee a pâi kɛ̂i naa, yɛ̂ɛ berei nɔ́ yúo fa wɔ́lɔ kpàla lai.

Gɔ-sôŋ-ŋai da pâi ŋɔ́nɔ pâi pôlu

10Da pâi kâloŋ da maa sɔlɔ ƀôi Gâloŋ Deeƀé ŋɔsuui su a ɣele tɔ̂nɔ da. A pâi kɛ̂i a ŋɛi-kɛ-maa kɛ́tɛ ǹɔii ŋuŋ-ŋai kélee mɛni ma. Ǹɔii ŋuŋ-ŋai kélee su-ƀela da pâi díŋa tɛ̂i m̀a Deeƀé ŋɔtaa-leei su dí ƀaa-kɛ-maa tɛɛ bɔ́.

11Maa ɣêlei tí a sèri, Ǹuu-namui ŋɔnûai kélee lɛ̀ɛ Asiria, Ize, Patulo, Itiopia, Elaŋ, Babelɔŋ, Ama da yúo kɔlɛ ma lɔii-kpiniŋ-ŋai sui a pâi díkulâi naa a ŋɔwála-walai é pá a dia pôlu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12A pâi ƀenâ tɛ̂i ɣelêi é ǹɛ́ ǹɔii ŋuŋ-ŋai kélee su-ƀelai dîa a gɛɛ Eezuɛ da Zuda lonii kélee kɛ̀ a dítaa-tâa lɔii ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su ŋ̀ɛ́niɛi m̀éla kélee mai, a díkulâi naa é pá a dia pôlu dílɔii su.

13À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní, Eezuɛ fé ŋɔ́nɔ pâi tólo kulâi Zuda ma, Zuda ǹyaŋ fa kɛ̂ a Eezuɛ kpɔara lɔii.

14Dífeerɛ da pâi kɛ̂i a dínɛ̃ɛ. Da pâi kɔ̂i Felesia-ŋai pɔ́ vóloi liî-pere dí ǹûai díkaa vóloi kulâi-perei kɔ̃̂liŋ kula díyêei. Da pâi kɔ̂i Idɔŋ-ŋai da Môa-ŋai pɔ́ dí díyee mɛi ɣále. À kɛ̀ tí, wòo mɛni a pâi kɛ̂i Amɔŋ-ŋai yêei dímɛni ma.

15Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i Ǹyúo-kpɔ̂lu é kpála Ize. A pâi gɛ̂i fãa su kpanaŋɔɔ é Yufeletii Ya-leei su-tée-têe a ya-ɣɛli pɛlɛɛ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ nyii núu a pɔ̂ri díyenîi gɔ́ɔ ŋai.

16A pâi pere lá-ƀôi Eezuɛ-ŋai mɛ̂ni ma nyii-ŋai kɛ̀ kɔ-sɔ̂ŋ laa su Asiriai yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la Eezuɛ-ŋai mɛ̂ni ma kɛ̀ Ize lɔii sui.

Azaya 12

Sɛɣɛ-fei wule

1Ya pâi wule toôi Yâwɛɛ ma a ɣele da yɛ̂ɛ m̀ai, “Yâwɛɛ, ŋa sɛɣɛ-fêi tɛɛ̂i ípɔ, kpɛ́ni fêi ílii fé ŋɔ́nɔ ŋwána ní ḿâ, ya ŋ́aa nɛnɛ.

2Ɣâla, yá nɔ́ ƀé ŋ́gili káa yâ ŋ́uŋ ma ƀó mɛni ma. Ŋa pâi lâai a yá, ǹyaŋ yao da kélee fé pâi kɛ̂i ŋ́gbonôi sɛŋ da mɛni ma. Yá, Ɣâla Yâwɛɛ, yá nɔ́ ƀa ŋ́gbonôi kpanaŋ íkɛ wála-wala tɛ̀ɛ ḿbɔ. Yá nɔ́ ƀa ŋ́uŋ ma ƀó-nuu.

3Ɣâla a ŋɔnûai ŋuŋ ma ƀò, lii-nɛ̃ɛ támaa a kɛ̀ dîa, yɛ̂ɛ berei ya-lâɣi a kpele wɛ̂li ŋánaa namu líi sèe lai.”

4Ka pâi wule toôi a maa ɣêlei tí ka m̀ó kaai, “Kwaa kú sɛɣɛ-fêe tɛɛ Yâwɛɛ pɔ́! Kwaa dóli a gɛɛ é kpɔŋ kûa! Kwaa gɛ́ tî̂i kpaya-kpayai maa mɛ̂ni ƀó ǹɔii ŋuŋ-ŋai su-ƀelai dîa. Kwaa ŋɔkɛ́tɛ-laai maa mɛ̂ni ƀó dîa!

5Kwaa laa-maa tɛ̂ wule-ŋa too Yâwɛɛ ma, kpɛ́ni fêi, gɛ́ mɛni-ŋai kpaya-kpayai. Kwaa gɛ́ tí a gɛɛ ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀelai kélee dí duŋ mɛni.

6Tɔɔ diai kélee Zãiyɔŋ Yeei mai dí láɣi ɣelêi pere a wule-wôo. Eezuɛ Ŋɔɣâla tɔnɔ maa waai kɛ̂tɛi. Gɛ̂i nɔ́ ƀa ŋɔnûai sáma.”

Azaya 13

Ɣâla a pâi Babelɔŋ kula-maa kɛ̂i

1Ǹŋorɛ̂-wooi ká ŋí Ɣâla è dɛ̀ɛ a Emɔzi ǹóŋ Azaya Babelɔŋ mɛni mai.

2Ƀenâ té ɣelêi ǹyéei tôŋ su nyii kala fa kpɛ̂tɛ mai a ŋɛi-kɛ-maa gɔ́ kɔ́-ƀelai mɛ̂ni ma! M̀ó dîa ɣelêi pere a gɛɛ dí ǹyoŋka taa-leei ŋɔsiɣãŋ-ŋai lá sóŋ.

3Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ è ŋɔnúu maa waa-ŋai tɛ̀ɛ a gɛɛ dí kɔ́ diai pɔ́ ǹíi-ŋwânai dîa díyoŋka tua-ŋai mɛ̂ni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Íwoli tɔ́ɔ ɲyée-ŋai su tiŋ ma. Lɔii ŋuŋ támaa da kâloŋ-laa lɔii-kpiniŋ támaa díkaa dí ŋáa têi gîe ma. Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a dípûi díkîe ma kɔ́-kɔ mɛni ma.

5Da kulâi lɔii ŋuŋ su kôyaa-ŋa su. Yâwɛɛ líi ŋwânai ŋ̀ɛ́niɛi su-ɓelai kélee dîa. A pâi naa gwaa kélee su-karâi.

6Malôŋ é tóo kâa, kpɛ́ni fêi, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ŋɔmɛni kula-maai ŋ̀ele a kɛ́ lɛɣêi.

7M̀ɛni ma, núu-kpune kélee kɔlɔ a pâi kpɛɛ̂i dîa, dílii é tóo pôlu a ŋ̀ánaa.

8Yao ŋánaa a pâi pâi díkɔlɔi. Dímɛni sôlii a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ nɛnî a kɛ̀ koi-têe su maa mɛni solii. Da pâi kɛ̂i díkîe-ni ŋɛ́i kâai a yao pere, díŋɛi kɛ́ kɛ̀ mãla-mãla yɛ̂ɛ ŋɔŋ-sôŋ.

9Yâwɛɛ ŋɔmɛni ŋá-tee ɣelei a pâi. Gáa a mɛni kpɔ̂lu su-kɛ́tɛ ɣele. A pâi m̀ɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ɓelai su-karâi ɲ̀ɔii ma. A pâi gɛ̂i ɲ̀ɔii ma é lɛ́ɛ a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ.

10Bɛmɛlɛŋ-kao kpaya-kpayaai da bɛlɛɛ-pɛlɛɛi da fé pâi fôloi ɲ̀ɔii ma. Vóloi da ŋ̀áloŋ dífe pâi ŋɔ́nɔ kwaa ponoɔɔ tɛɛ̂i ɲ̀ɔii pɔ́.

11Yâwɛɛ è m̀o ɲ̀yɛɛi, “Ŋa pâi mɛni kpɔ̂lu lâai ɲ̀ɔii ma ŋá zu-ɓela kélee kula-maa kɛ́ díŋwana-lɔ̂ɔ tua-ŋai mɛni ma. Diai díŋɛi tɛɛ̂i, ŋa pâi dí maa yenîi. Diai díŋwana-lɔ̂ɔi, díŋɛi tɛ́ɛi, ŋa pâi dí kula maa kɛ̂i.

12Diai pâi lɛɛ̂i ɣele mai díkaa la a pâi kɛ̂i a ŋ̀wálaa é tɛ́ɛ gôo m̀a. Ŋa pâi gɛ̂i díkaa la é kɛ́ a ŋ̀wálaa é tɛ́ɛ Ɔfiɛ gooi ma.

13Ŋa pâi gɛ̂i ŋ̀ele-kɔlɔŋ é kpɛ̃lîŋ, ɲ̀ɔii é túmo-tûmo yɛ̂ɛ ɲ̀yaa ɓe à kɛ̀ pâi wôloi zu a ŋ̀elei nyíi ńyãa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa pâi ńii ŋwânai la a zu kɛ́tɛi.

14“Ǹɔ̃ya-ŋai kélee díkaa Babelɔŋ, ŋa pâi gɛ̂i dí kúla naa dí lí dípɔ-taai. Da pâi kɛ̂i kulâi naa yɛ̂ɛ sua-ŋa ɓé pûi gbâna pili-nuu m̀a, kpaa máŋ yɛ̂ɛ ɓála-ŋa ɓé dímɛi káa-nuu fé ma kɔ́li a too dísama.

15Ǹúui kélee da pâi zônii, da pâi baâi a ɓóa-sɔ̂kpɔ.

16Da pâi dílônii paâi, dí dísu tée-têe a gbua-kpûa díŋɛi. Da pâi dípɛrɛ-ŋai mu sãa kulâi naa, dí nyíi a dínɛyâai a kpala ɲ̀á-pere.”

17Yâwɛɛ è mò ɲ̀yɛɛi, “Ŋa pâi gɛ̂i Midia-ŋai dí kɔ́ pɛ́lɛ Babelɔŋ-ɓelai dîa. Midia-ŋai dífe kpáaŋ ní gôo mɛni ma, káne mɛni ɓɛlɛ fé tela díkoi.

18Da pâi ɲ̀yáŋkpa-ŋai paâi a tɔ̃a-ŋa. Dífe pâi lôloŋ da ŋɛ́i malôŋ kâai. Da pâi díkelee dípaâi.

19Babelɔŋ ɓé gáa a daa-lêe su lɛ́lɛɛi gâloŋ-laa taa-lee-ŋai sáma nyii ɲ̀aa-ɓela da maa yôŋka tèei. Kɛ́lɛ ŋa pâi ɲ̀aa su karâi yɛ̂ɛ berei ŋá gɛ̀ la a Sodɔŋ da Gomora taa-lee-ŋai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Ǹaa fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i a núu da kɛ̂i. Ǹaa fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ sia-ƀela tɛɛ̂i mɛni ma. Taa-tûlɛ tɔɔ-ƀela da fa ŋɔ́nɔ lì naa a ŋɔtaa-tûlɛ-ŋai dílaa mii mɛ̃ni ma.

21Kɛ́lɛ ǹaa a pâi kɛ̂i a fɛnɛ-sãa kɛ̂i. Dua-too ŋɔ̂ni-ŋa da múu-ŋa da pâi kɛ̂i naa. Fúlu-sãa sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa da pâi kɛ̂i naa máŋ.

22Kɔ́li-ŋa da lɔɔ-ɣîla-ŋa da pâi kɛ̂i naa. Da pâi kɛ̂i lâɣii ǹyeŋ-kɛ̂ŋ-ŋai ŋá da gâloŋ-pɛrɛ-ŋai mu. Babelɔŋ ŋɔmɛni kpɔ̂lu ɣelei a seri. Gáa nâa ƀɛ́.”

Azaya 14

Gɔ-pu-ƀelai da pâi lenêi pôlu dípɔ-taai

1Yâwɛɛ a pâi ŋɔnûai Eezuɛ-ŋai ŋɛ́i-malôŋ kâai ŋɔ́nɔ é pá a dia pôlu díkpɔɔi lɔii su. Ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su-ƀelai da pâi pâi da dîa-ni dí ƀò naa.

2Lɔii-ŋuŋ támaa su-ƀela da pâi kpɔŋ mâa tɛɛ̂i Eezuɛ-ŋai pɔ́ a gɛɛ dí pá pôlu díkaa lɔii su nyii Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ dípɔi. Diai wɔ́lɔ Eezuɛ-ŋai sôŋ a luɛ-ŋai, Eezuɛ-ŋai dia máŋ da pâi dílônii sonîi a luɛ-ŋa.

Babelɔŋ kaloŋ káa sáa táa

3Yâwɛɛ a pâi ŋɔnûai kulâi m̀ɛni-kpɔ̂lui su díkɛ̀ zui, é gbîri wuyɛɛ-ŋai kúla díŋûa, é díkula díi kpânaŋ-ŋa kɛ́ɛi su nyii nûa dí gɛ̀ díkɛ gɛ̀i.

4À gɛ̀ tí, gɛ̀ ní, da pâi ɣɛ́lɛ-maa kulâi Babelɔŋ kaloŋ kponôi dîɛ m̀ai: “Gâloŋ sɔŋ nyɔ́mɔɔi a too! Vé pâi ŋɔ́nɔ mɛni nyɔ́mɔɔ da kélee kɛ̂i a núu da.

5Yâwɛɛ a zɔnyɔ̂ŋ kaloŋ-ŋai díwála-walai kúla díyêei, a díkâloŋ wuru-ŋai su ɣále.

6Zɔnyɔ̂ŋ kaloŋ ŋí è ǹûai sòŋ a ŋwana lɔ̂ɔ-pere, gɛ́ mɛni nyɔ́mɔɔ sii támaa kɛ̀ a ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ƀela nyii-ŋai è díyee mɛi ɣâlei.

7Ǹûai díkaa nâa lii-see su. Díkelee da lii-nɛ̃ɛ wule-ŋa toôi díkɛ m̀ãla.

8Sapɔrɔ wuru-ŋai da sîda wuru-ŋai Lɛƀanɔŋ dia máŋ da lii-nɛ̃ɛ kulâi. Da m̀ôi a gɛɛ Babelɔŋ gâloŋ sɔŋ nyɔ́mɔɔi a lí, vé ŋɔ́nɔ naa. Va ŋɔ́nɔ Díta pɔ̀ŋ!

9“Zaa-ƀela pɔlɔ-ŋai ŋɛ́i káa berêi a gɛɛ dí yee-see mu kɛ́ la. Ǹwála-wâla kaloŋ-ŋai da wɔ́lɔ saai, dímɔ̃leŋ-ŋai da dímu-siɣe díkâloŋ see-sãai ŋá díkɛ lii-nɛ̃ɛ kùla m̀ɛni ma.

10Da m̀ôi m̀a dîyɛɛi, ‘Íkaa nɔ́ yɛ̂ɛ kúa! Íwala-walai su fé ŋɔ́nɔ kpanaŋ ní!

11Nûa da kâa ƀaa-kɛ-maa támaa tɛ̀ɛ ípɔ. Da kâa kɛ̀ kɔnîŋ ɣalêi yâ, díkɛ wule tôo. Gáa nâa ya kɛ́ ƀɛ́i ma kwa naai. Kpêle-ŋa da kɛ́ a ígbìŋ kala da ímɛi-pɛlɛ sɛ̂ɣe-ŋa.’

12“Óo Babelɔŋ kaloŋ. Yá ƀɛ́ wɔ́lɔ kɛ̀ a bɛmɛlɛŋ-kao fóloɔɔ tɔnɔ kpɛ́ŋ Babelɔŋ lɔii mɛi. Í lɔii ŋuŋ-ŋa támaa pù íkɔɔ mu. Berei káa yaâ too lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Í m̀o íliii su yɛ̂ɛi, ‘Ŋa pâi tɛ̂i ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ su Ɣâla ŋɔpɛmɛlɛŋ-kao-ŋai mɛi pere ŋá
ŋákâloŋ-laa see-sɛŋ pîlaŋ naa. Ńyãa ƀé pâi kɛ̂i ŋ̀âla-ŋai kélee díkpɔŋ gîe mai láa
túɛ.

14Ŋa pâi tɛ̂i ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ-ŋai kélee mɛi pere póŋ-poŋ. Ŋa pâi ŋ́gbîŋ kɛ̂i yɛ̂ɛ Ǹâlai
Gɛ́tɛi.’

15Kɛ́lɛ, gáa ya nâa kɛ́ saa-taa ǹɔii mu pere póŋ-poŋ.

16“Zaa-ƀela da pâi íkâai sɩ́i, díkɛ díkili ŋá sìa é pîlaŋ yâ dîyɛɛi, ‘Ǹalôŋ wɔ́lɔ ǹɔii
kpɛ̃liŋ é kâloŋ-laa-ŋa pene é bɛlɛi, ǹyaa ƀei?

17Ǹalôŋ wɔ́lɔ daa-lêe-ŋai su-kara é ǹaa kɛ́ a fɛ̃ɛ kpâlaŋ ŋái ƀéi? Ǹalôŋ ƀéi ŋí nyii
va kâa ŋɔkpini-pɛrɛ mu-ƀelai da ŋuŋ ma ƀò, kpaa máŋ é ǹɛɛ naa dí líi?’

18“Gâloŋ-ŋai da wɔ́lɔ saai, da lâani díƀolôŋ lɛ́lɛɛ-lɛlɛɛ-ŋai su.

19Kɛ́lɛ íƀolôŋ fé ma. Ípoma lâai banaŋ ma gɛ́ lula. Gáa kɔ́ kɔ́-ƀela poma-ŋa sáma
nyíi-ŋai dí dípàa kɔ́ su nûa díkɛ ƀɔ̀rɔŋ dîai. Da pâi dípilîi kɔni-wôlo kpóŋ kôyaa-
ŋa su.

20Núu da fé pâi íloôi, kpɛ́ni fêi, í ínûai pàa í ílɔii su-kara. Íkaa-laai su-ƀela sɔŋ
nyɔ́mɔɔ-ŋai da fé pâi lɛɛ̂i ɣéniɛ.

21Núu paa-ƀela da díkpîŋ kpɛtɛ ísuui su-ƀelai paa mɛ̂ni ma. Da pâi ílônii paâi
ísɔnyɔ̂ŋ da zɔnyɔ̂ŋ ínûa pɔlɔ-ŋai dí gɛ̀i mɛ̂ni. Díta fé pâi lɛɛ̂i ɣele ma a gɛɛ é tínaa
kɛ́ lɔii-ŋuŋ da mɛi kpaa máŋ é taa-lêe da tɔɔ.”

Ɣâla a pâi Babelɔŋ su-karâi

22Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, “Ŋa pâi ŋɔ́nɔ Babelɔŋ su-karâi. Fé pâi sɛŋ
da kélee lɛɛ̂i naa a dɔnɔ kpîŋ, nîa-pɛlɛɛ, kpaa máŋ fúlu-sɛŋ da kélee. Fé pâi da ŋɛ́i
malôŋ kâai.

23Ŋa pâi naa kɛ̂i a téli-ŋa kɛ̂i. Ŋa pâi naa kɛ̂i tɛ́-tɛ yɛ̂ɛ núu a kwaa ma kɔ̀ɔ a tɛ̃lɛŋ,
ŋá póa-ŋa tée naa. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Ɣâla a pâi Asiria-ŋai su-karâi

24Ǹwála-wâla kélee Ɣalai Yâwɛɛ a vóo ǹyɛɛi, “M̀ɛni-ŋai kélee ŋá gbɛ̀tɛ a gɛɛ ŋá
díkɛi, ŋa pâi díkɛ̂i. Da fé pâi lɛɛ̂i pôlu, kpɛ́ni fêi, ŋa díkɛ̂i sâpo ma, ǹyaŋ ŋa pâi gɛ́
tí-ti ƀôi.

25Ŋa pâi Asiria-ŋai su-karâi ŋálɔii Eezuɛ m̀ɛni ma. Ŋa pâi dítaŋ-tâni a ŋ́gɔɔ ŋáyee-
ŋai su. Ŋa pâi ŋánûai ŋuŋ ma ƀôi díyêei, ŋá díkula m̀ɛni kpɔ̂lu-ŋai su da wɔ́lɔ tɛɛ̂i
zu díyee mui.

26Ŋámɛni kpɛtɛɛi ká ŋí ŋ̀éniɛi mɛni ma. Ŋa pâi ǹɔii ŋuŋ-ŋai kélee su-ƀelai kula
maa kɛ̂i.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Ǹmɛni kpɛtɛɛi ŋí ƀé Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi a gɛ́. Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri m̀aa fálenîi. A núu-kpune kula maa kɛ̂. Sɛŋ da fa pɔ̂ri gɛ̂i é ǹíi maa fáleŋ.

Ɣâla a pâi Felesia-ŋai su karâi

28Gâloŋ Eeɣa saa kôraŋ su ƀé ŋá ŋ̀orɛ̂-wooi ŋí mɛni la.

29Felesia-ŋa, káfe lii-nɛ̃ɛ kùla niî a gɛɛ kákpɔara-ƀelai ŋuŋ lá a pili. Kali nyɔ́mɔɔ à sàa, zu-kulâi fa kali kélee a kpɛɛ ɣele ma. Ǹ́áloŋ da a pɔ̂ri lɛɛ̂i naa. Ǹ́áloŋ ŋí a pɔ̂ri porɛ̂i. A pòrɛ, a kɛ̀tɛ, a pɔ̂ri kɛ̂i yɛ̂ɛ yúoi zere kali.

30Yâwɛɛ a pâi kɛ̂i ŋɔnûai nyii-ŋai díkaa a kôlo-ƀelai mɛi kâai díŋuŋ ma ƀóɔɔ, díkɛ díkɛ ɣéniɛi kɛ̀ lii-sɛ̂e su. Kɛ́lɛ a pâi gɛ̂i puru ŋánaa é káai a Felesia-ŋai ká páa. Kátà fé pâi lɛɛ̂i ɣele ma.

31Felesia taa-lee-ŋai kélee su-ƀela, ka yao, ká gbɛ̂ɣei too, kpɛ́ni fɛ̂i, Yâwɛɛ a pá mɛni kpɔ̂lu lâai kâa. M̀mɛni kpɔ̂lui ŋí a pâi kulâi ǹɔii ŋûa-pere. Gɔ-kûluƀa-ŋai pâi, díkaa a kɔ́ kɔ́-ƀela pɔlɔ-ŋa.

32Gela-ŋai da kûla Felesiai, kwa pɔ̂ri díwoo su too pere kɛ̂i lɛ́ŋ? Kwa pâi m̀ôi dîa a gɛɛ Yâwɛɛ aâ Zãiyɔŋ siɣe zu a ǹaa kpɛtɛ ŋɔnûai mɛni ma nyii-ŋai da mɔ̃lɛi. Ǹaa ƀé da pâi kɛ̂i naa lii-sɛ̂e su.

Azaya 15

Ɣâla a pâi Môa-ŋai su-karâi

1Ǹ̀orɛ̂-wooi ŋí pîlaŋɔɔi Môa ma. Âa taa-leei da Kîɛ taa-leei su-karaa a kpíni tɔnɔ Môa lɔii su mɛni a gɛ́ Môa lɔii a see tɔŋ.

2Dibɔŋ-ƀelai da tɛ́ ǹyéei tôŋ su a gɛɛ dí gbɛ̂ɣei tóo. Môa-ƀelai da díŋuŋ kálaŋ ma da díla-leɣa pú, díkɛ gbɛ̂ɣei tòo Nibo da Mɛdeba mɛni ma.

3Ǹ̀ûai bere lɛ̂e-ŋai mai, da dímaa ɣíri a maloŋ too-maa seɣe-ŋa. Ǹ̀ûai daai sâmai da nyii-ŋai bɛ́rɛ-ŋai tôŋ sui díkaa maloŋ too-maa see ƀôi dí kɛ́ wɔ̀lɔ.

4Ɛsibɔŋ da Ilealɛ-ƀelai da wɔ̂lɔi ɣelêi pere. Da wɔ̂lɔi Zaɣa lɔii su kôyaai su-ƀelai díkɛ díwoo mɛni. Gɔ́ kɔ́-ƀelai dia máŋ da wɔ̂lɔi a díwoo su kɛ́tɛ. Pɔri maa da kélee fé ŋɔ́nɔ díyêei.

5Ŋa wɔ̂lɔi a zu-kɛ́tɛ Môa mɛni ma! Ŋɔnûai dí pù dí lí Zoa. Dí pù dí táa-tâa. Da-ŋa dí lì Igila Silisiya pere, da-ŋa dí lí Luɣii díkɛ wɔ̀lɔ díkɛ lì. Da-ŋa dí pù dí lí Oronaiŋ perei ma díkɛ maloŋ wɔ̀lɔ kɛ̀ a zu-kɛ́tɛ dísu-kara mɛni ma.

6Niŋriŋ ya ɣɛli-pɛlɛ-pɛlɛɛi dí kpàla, gala-ŋai kélee dí fãya. Kala ŋûnu da fé lɛ̀ɛ ní naa.

7Zãâi ǹ̀ûai dí gɔ̀ri ǹɔii ŋí mai dí gélee sìɣe dí pù a dîa dí lí dí tɛ́ɛ Wêloo Yeei loai.

8Ǹ̀ûai díkɛ̀ wɔ̂lɔi Môa lɔii gwaa kélee Igilaiŋ da Bɛɛriliŋ taa-lee-ŋai su-ƀelai díkɛ̀ ŋ̀ɔlɔ-woo-ŋai ŋí mɛnîi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Dibɔŋ taa-leei ma ya ɣeli-pɛlɛ-pɛlɛɛi kélee dí pène a ŋãa tee-tee. É kúla nyíŋi pôlu, Ɣâla è mɛni kula maa kpânaŋ da kpɛ́ni támaa-ŋa kpɛ̀tɛ Môa-ƀelai ŋí mɛni ma. Tɔ̃yâ ma, è gbɛ̀tɛ a gɛɛ diai kélee pù dí kúla Môa lɔii sui, é dí páa.

Azaya 16

Môa-ƀelai dílii too-pôlu kɛ-naai

1Môa-ŋai dí ƀála-lônii tɛ̀ɛ a laoi-laa sãa Zerusâlɛŋ taa-leei láa túɛ-nuui pɔ́. Dí lì a zãai ŋí Sila taa-leei su vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su Zãiyɔŋ Yeei ma.

2Môa-ŋai da pâi kɛ̂i tɛ̂i díkɛ yèŋ Ano Ya-leei ma kɔlɔ kpɛɛ dîa yɛ̂ɛ ŋɔni-ŋa ƀé nûa da dítaa kúla díseêi fé ŋɔ́nɔ mà.

3Diai lì a ǹaoi-laa sãai ŋí, da pâi m̀ôi Zerusâlɛŋ ma dîyɛɛi, “Ye dɔ̃yâi ƀó kûa í kúlia-woo ƀó. Ye íninîŋ pɛlɛ kúmɛi yɛ̂ɛ wolâ wuru a fólo ŋɔzìzi sòŋ nyii va pɔ̂ri tɛɛ̂i ǹáa su. Kúkaa a kɔpû-ƀela. Ye kúloo ƀɛ́i nûa dífe ǹaa kɔ́lɔŋ.

4Ǹɛɛ naa kúnûai dílɛɛ ílɔii ŋí ma. Dímaa kɔ̃ɔ ǹúu nyɔ́mɔɔ-ŋai yêei é lɛ́ɛ la zu díkelee díkpɛɛ ɣele ma.” Môa-ƀelai lúaŋɔɔ da mɛni su kara mɛni-ŋa a pâi kpɛɛ̂i. Ǹyaŋ diai kélee ǹɔii su karâi, dífe ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i ɣele ma.

5À kɛ̀ tí, núu tɔnɔ a pâi kulâi Gâloŋ Deeƀé ŋɔsuui su é kɛ́ a kâloŋ Môa-ŋai mɛi. Ŋɔkâloŋ-laai kɔ́ɔ a pâi pîlanii a wɛli-kɛ́-maa kpanaŋɔɔ. A pâi ŋɔnûai mɛi kâai a tɔ̃yâ da teniŋ-ƀô pere. A pâi gɛ̂i tɔ̃yâ-laa mɛni kɛ́ ƀò naa núu kélee mɛni ma.

6Zuda ƀelai dí m̀o dîyɛɛi, “Môa-ŋai yòŋkaai, dísu-mɛni kɛ́tɛ. Kɛ́lɛ díyoŋka tua-ŋai da dísu-mɛni kɛ̂tɛi káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.”

7Ǹmɛni ma, tɔɔ Môa-ŋai dí gbɛ̂ɣei tóo. Tɔɔ núu kélee é gbɛ̂ɣei tóo Môa-ŋai mɛni ma. M̀ii-sãa lɛ́lɛɛ-ŋai díkɛ̀ miî Kîɛ-ɛrɛ taa-leei sui, maa mɛni kíli a tòo díŋa, da pâi wɔ̂lɔi a zu-kɛ́tɛ. Da pâi kɛ̂i lii-too pôlu su-kɛ́tɛ su,

8kpɛ́ni fêi, Ɛsibɔŋ da Sima taa-lee-ŋai su a kara. Ŋwɑ̃̂ai da kâa gùla gbɔmɔ ƀâ-ŋai su daa-lêe-ŋai ŋí sui, da kâa ǹúu láa túɛ-ƀelai ŋuŋ su kɛ̀ wúlee. Gbɔmɔ kpâlaŋ-ŋai ŋí díƀûu ƀò, díkpɔlɔ é seri kwaa ma kôyaa ma kɛ́ɛ yɛ̂ɛ Zazɛ taa-leei ma. Díƀûu ƀò díkpɔlɔ da-ŋa dí lí vóloi kulâi-pere fɛ̃ɛ-kpâlaŋ su-pere. Da-ŋa dí lí Ǹyúo-saai ḿa voloi liî pere.

9Ŋa wɔ̂lɔi Sima kpɔmɔ-kpâlaŋ mɛ̂ni ma yɛ̂ɛ berei ŋá wɔ̀lɔ la Zazɛ mɛni mai. Ŋa wɔ̂lɔi Ɛsibɔŋ da Ilealɛ mɛ̂ni ma, kpɛ́ni fêi, sí-sãa da fé ŋɔ́nɔ kpɛtɛ̂i naa. Lii-nɛ̃ɛ kula-wôo fé ŋɔ́nɔ tɛ̂i naa.

10Núu da fé ŋɔ́nɔ lii-nɛ̃ɛ kulâi gbâlaŋ-ŋai ŋí da ŋá. Núu da fa mii-sãa da kélee sɔlɔ ƀô naa. Lii-nɛ̃ɛ mɛni da kélee fé ŋɔ́nɔ naa gbɔmɔ kpâlaŋ-ŋai da ŋá. Núu da fa ŋɔ́nɔ lii-nɛ̃ɛ wule da tòo naa. Sí-sãa ƀá-kula mɛni da fé ŋɔ́nɔ naa. Yâwɛɛ a gélee kpéra.

11Ŋa nyîɣɛi Môa mɛni ma, ŋ́gɛ maloŋ too maa wɔ̂lɔ kɛ̀ Kîɛ-ɛrɛ mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Môa-ŋai da pâi kɛ̂i mɔ̃lɛ̂i díkɛ pà díyee maa waa-ŋai ma da díɣâla fɛli kwaa-ŋai ma a gɛɛ dí díɣâlai fɛ́li. Kɛ́lɛ dífe pâi mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀôi naa.

13Ǹmɛnii ká ŋí Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò é pîlaŋ Môa-ŋai dîai.

14È m̀o ǹyɛɛi, “Ŋa pâi Môa-ŋai dítɔɔ-sãai kélee su-karâi díyêei kóraŋ saaƀa yée mu. Naa-ƀelai gbulu-lôŋ nɔ́ ƀé ŋa pâi fâai ma dílɛɛ ɣele ma. Kɛ́lɛ wála-wala laa da kélee fé pâi kɛ̂i díyêei.”

Azaya 17

Ɣâla a pâi Asiria da Eezuɛ-ƀelai kula maa kɛ̂i

1Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Fé pâi fâai ma a gɛɛ Dɛmɛika é kɛ́ a taa-lee. Ŋa pâi naa su-karâi.

2Fé pâi ǹɛɛ̂i naa Aroɛ taa-lee-ŋai da é lɛ́ɛ zu. Ŋa pâi naa kélee su-karâi. Naa a pâi lɛɛ̂i nɔ́ a taa-tulɛ-ŋa kɛ̂i. Núu da fé pâi wɔ́lɔ pɔrî̂i dímaa yaôi dí kúla naa.

3Ŋa pâi Eezuɛ maa kɔ̃ɔ-sãai kélee wôloi berêi. Dɛmɛika a pâi lɛɛ̂i luɛ-laai. Diai pù dí kúla Siria kɔi sui ŋa pâi ƀâa kulâi dîa yɛ̂ɛ berei ŋá gɛ̀ la a Eezuɛ-ŋai. Ńyãa, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ƀé m̀o tí.”

4Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Tãi a pâi, ŋa pâi Eezuɛ ŋɔtɔɔ-sãai kélee kúlâi ǹyêei. Ŋa pâi naa-ƀelai dítɔɔ-laai penêi a kôlo-laa.

5Naa a pâi lɛɛ̂i yɛ̂ɛ kpâlaŋ ƀé da kpɛ̀ɛ a ŋ̀á mɔlɔŋ téɛɛ dí gbaŋ su kɔ́ri. Naa a pâi lɛɛ̂i fóŋ-kpoŋ yɛ̂ɛ da kpɛ̀ɛ a Lefaiŋ Yee loai si-sãa ƀa kulâi da gbaŋ su kɔ́ri.

6Núu kpulu-loŋ nɔ́ ƀé pâi lɛɛ̂i Eezuɛ. Naa a pâi lɛɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ da ɔle kùla ɔle-wuru-ŋa m̀á tɛi-tɛi a lɛ̀ɛ nɔ́ dôŋ su. Ńyãa Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai ƀé m̀o tí.”

7Maa ɣelei tí, núu kélee da pâi Díkpɛtɛ-nuui kɔlɔnî̂i, díŋɛi kɛ́ ƀò nɔ́ Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waa Tɔnɔi ma.

8Gili-kɛ-zui díyêei díɣâla teƀele-ŋai mɛni mai da fé ŋɔ́nɔ pâi lɛɛ̂i díyêei. Laa-la fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i díyêei díkpî̂ŋ kpɛtɛ ɣâla-ŋai mɛni ma. Ƀɛ́i-ŋai da díɣâlai Asira pɔkɔɔŋ kpaa máŋ ƀɛ́i-ŋai da díkereŋ sãa kuŋ nɛ̃ɛ ŋai kèreŋ naai da ƀɛlɛ fé ŋɔ́nɔ pâi lɛɛ̂i díkoi.

9Maa ɣelei tí, núu da fé pâi lɛɛ̂i Eezuɛ taa-lee-ŋai su nyíi-ŋai dímaa kóliɛɛi a siɣãŋ kpanaŋ-ŋai. Naa a pâi lɛɛ̂i a pîleŋ ŋa yɛ̂ɛ Iva-ŋai da Amɔra-ŋai dítaa-lee-ŋai da su. Iva-ŋai da Amɔra-ŋai dí pù Eezuɛ-ŋai dîa dí kúla daa-lee-ŋai ŋí su.

10Eezuɛ-ƀela, kâa ŋɔ́nɔ nia Káɣâlai ma nyíi káŋuŋ-mâ ƀò é kámaa kɔ̃ɔi yɛ̂ɛ kɔnii. Kákaa nâa si-sãa síi ká kɛ́ kákpî̂ŋ kpɛ̀tɛ ɣâla-ŋai fɛli naa.

11À kɛ̀ zí-sãai ŋí da sòo dí poa nɔ́ a tãi ká dísi lai, ká fé pâi dí ƀá kulâi. Ka pâi kɛ̂i nɔ́ naa mɛni kpɔ̂lu tee-tee su, lii-too pôlu ŋánaa kɛ́ ƀò kâa.

Ɣâla a dɔ̀ɔ-mâ lɔii-ŋuŋ-ŋai yée-mɛi ɣále

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Áao, kɔ́ kɔ́-ƀela da pâi Ɣâla ŋɔnûai tíŋ kuláa yɛ̂ɛ yúo too tiŋ! Ǹɔii ŋuŋ-ŋai su kɔ-kuluƀa-ŋai da pâi. Dílaɣi-woo a tɛ̂i yɛ̂ɛ ya-ɣîliŋ kɛ́tɛ too tîŋ.

13Dílaɣi-woo a tɛ̂i yɛ̂ɛ ya-ɣîliŋ támaa súluŋ tîŋ. Kɛ́lɛ Ɣâla a pâi díŋa-yenîi. Ǹyaŋ naa a pâi kɛ̂i tɔ̀ŋ. Da pâi kɛ̂i pûi yɛ̂ɛ muluŋ ƀé fãa a kɛ̀ ǹókwâi gɛ́ yèŋ a yée kpaa máŋ yɛ̂ɛ láa kpala ƀé fãa a tɛɛ̂i la.

14Ɣele-wulii a kɛ̀ yao ŋánaa a pà díkɔlɔi, ɣele a ƀɔ̀ dísu é kara dítaa yɛ̂ɛ lúu. Diai da Ɣâla ŋɔnûai yée-ŋa sãa kùla díyêei bere ƀé a kɛ̀ la a dia.

Azaya 18

Ɣâla a pâi Itiopia kula maa kɛ̂i

1Itiopia ya-lee-ŋai pôlu pere, lɔii kpûa da káa naa koôŋ-sãa támaa koôŋ tìŋ a kɛ́ tɛ̂i naa.

2Ǹɔii-kpûai ŋí su-ƀela dí nûa tɛ̀ɛ a díŋɛi-gao-ŋa díkɛ ƀò ya ŋá-keleŋ su nyíi kɛ̀ a gbɛtɛ́ɛ a sɛŋ da kɛ́ɛ yɛ̂ɛ bɔɔ-saŋ-ŋa díkɛ ƀò Ǹâai Ya-leei ŋá díkɛ yèŋ. Ka lí pôlu kálɔii su, kéla kɔ́ɔ ma félaa-ŋa! Ka lí pôlu a ŋ̀orɛ̂-wooi ŋí kálɔii-ŋuŋ wála-walai su-ƀelai pɔ́ naa nyíi ŋ̀á-kɔlɛ̂i a ya-lêe-ŋai. Ǹaa-ƀela yée-laa mu-seɛɛ, díkɔlɔ kɛ́ ƀò dîa nɛ̃ɛ-nɛ̃ɛ, ŋ̀éniɛi gwaa kélee ma-ƀelai da yâo dîa.

3Káai a ŋ̀éniɛi su-ƀelai kélee ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ a gɛɛ ká ŋáƀenâi káa ǹyéei tôŋ su, ká tɔ́ɔ tɔ̀ŋ! Ka ŋáturui wóo mɛ́ni ká káwoli tɔ́ɔ ma a ǹɛ́lɛɛ.

4Yâwɛɛ è m̀o ḿâ ǹyɛɛi, “Ŋa pâi lɛɛ̂i ḿbɔ-taa ŋá ŋ́ɛi pîlaŋ ǹɔii mâ ḿɛi saa yɛ̂ɛ fólo ŋɔzizi ƀé tɛ̂i a fólo-ŋa, ŋ́gɛ ƀò yɛ̂ɛ lúu a kɛ̀ pûi a sí-sãa ƀá kula tãi.

5Ǹûai ŋí díkaa yɛ̂ɛ kpɔmɔ ƀâ nyii a pɔlɔ gɛ́ kpɔ̂lui. Kɛ́lɛ dí lɛ́ɛ pâi kpɔlûi, ŋa pâi dí su tée-tɛ̂ei.

6Díkɔ-kuluƀa wála-wala-ŋai kélee da pâi saâi dípoma táa-tâa banaŋ ma. Dípoma a pâi kɛ̂i a ŋɔni-ŋa da fɛnɛ-sãa kɔ́nɔŋ.”

7Tãi a pâi pâi, ǹɔii-ŋuŋ wála-walai ŋí ŋ̀a-kɔlɛɛi a ya-lêe-ŋai, zu-ƀela yée-laa mu-seɛɛ, díkɔlɔ kɛ́ ƀò dîa nɛ̃ɛ-nɛ̃ɛ, nûa díkɛ yào dîa ŋ̀éniɛi gwaa kéleei, da pâi pâi a sama-sâa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ pɔ́. Da pâi pâi a dísama-sãai bɔ́ Zãiyɔŋ Yeei ma ƀɛ́i nûa da vɛ̀li naai.

Azaya 19

Ɣâla a pâi Ize kula maa kɛ̂i

1Ǹ̀orɛ̂-wooi ká ŋí bîlaŋɔɔi Ize lɔii mai. Yâwɛɛ a pâi Ize lɔii su. Gáa ŋ̀ele-kɔlɔŋ su vãai su gɛ́ pà a maa félaa. Ize-ƀelai díkpɛtɛ ɣála-ŋai kélee da pâi toôi gɔ́ɔ mu díkɛ kpɛ̃liŋ. Ǹyaŋ Ize-ƀelai líi a pâi toôi pôlu a ŋ̀ánaa.

2Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, “Ŋa pâi gɛ̂i Ize-ƀelai dí tɔ́ɔ díkîe-ni dîa. Káa-laa tɔnɔ su-ƀela da pâi kɛ̂i kɔ̂i díkîe-ni pɔ́. Kóli tɔnɔ su-ƀela da pâi kɛ̂i kɔ̂i díkîe-ni pɔ́. Taa-lêe-ŋa su-ƀela díkɛ kɔ̀ díkîe-ni pɔ́. Kâloŋ lɔii-ŋuŋ-ŋa láa túɛ-ƀela dí tɔ́ɔ díkîe-ni dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ŋa pâi gɛ̂i Ize-ƀelai líi é tóo pôlu. Ŋa pâi gɛ̂i a gɛɛ díkpɛtɛ mɛ̂ni-ŋai da ŋ̀aa sèe fé kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ. Ŋ̀âla-ŋai dí díkpɛtɛi da marê kɛ̀ kili-ŋa pôno mɛni ma, maa târe fa kɛ̂ ǹyêei. Da saa mɔ̂leŋ da marê kɛ̀, maa mɔ̂leŋ fa pɔ̂ri kpɔŋ mâa da tɛɛ̂i dípɔ. Da tela lì tɛli kpɛ́-nuu da pɔ́ naa dífa táre lɛ́lɛɛ da sɔlɔ ƀô ǹyêei.

4Ŋa pâi dítɛɛ̂i kâloŋ sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa pɔ́ dí dímɔ̃lɛ. Ńyãai a Ǹuu-namui, Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi, ŋ́oo ká tí.”

5Ǹya-lêe-ŋai da pâi kpâlai, Ǹâai Ya-leei fa ŋɔ́nɔ yá sɔlɔ ƀô ǹya-ɣɛ̂li-ŋai yêei.

6Ǹya-ɣɛ̂li pɛlɛɛ-ŋai da pâi kpâlai, gala-ŋai kélee ǹyái sui, dí lûla, ǹaa kúŋ é nyɔ́ŋ.

7Zí-sãai dí dísi Ǹâai Ya-leei mai, gélee su a pâi karâi.

8Diai kpîŋ díkɛ-ɣéniɛi kɛ̂i Ǹâai Ya-leei mai, díkelee dílii a pâi toôi pôlu a ŋ̀ánaa. Dítuma-ŋai da díkpawɔ-ŋai da pâi kɛ̂i nɔ́ díyêei kpɛ́ni-kpɛni. Kwaa da ma fé naa dí lí a dia naa yá-kpɛ mɛni ma.

9Zeɣe kôle nɛnɛ-fɛfɛɛ kpɛtɛ-ƀelai da zeɣe pala-ƀelai líi a pâi toôi pôlu.

10Zeɣe pala-ƀelai kélee líi a pâi toôi pôlu. Kwíi-tii mɛni fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i naa diai kɛ̀ kwíi-tii kɛ́i naa dímɛni ma. A pâi kɛ̂i a lii-too pôlu su-kɛtɛ dímɛni ma.

11Zoaŋ taa-leei láa túɛ-ƀelai dífe ŋɔ́nɔ lia-woo ƀô lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀôi Ize kaloŋ ŋɔlia-woo ƀô kɛ́-ƀelai yêei. Díkelee dítarei ŋá fé ŋɔ́nɔ pɔri ní! Da pɔ̂ri môi léŋ gâloŋ ma a gɛɛ díkaa a sɛŋ kɔ́lɔŋ-ƀela da gâloŋ pɔlɔ-ŋai lônii?

12Ize kaloŋ, íwôya tare-ƀelai kɔɔ? Tãi ta da pâi môi yâ m̀ɛni kpɛtɛɛi Ŋ̀wála-wâla kélee Ɣalai, Yâwɛɛ a gɛ́ Ize mɛni mai.

13Zoaŋ da Mɛŋfee láa túɛ-ƀelai dítarei ŋáa fé ŋɔ́nɔ pɔri ní. Dia ƀa ǹɔii ǹônii, kɛ́lɛ da ǹûai kíli ŋá pú.

14Yâwɛɛ a díkili ŋá pú. M̀ɛnii ŋí a gɛ́ dífe ŋɔ́nɔ m̀ɛnii kɔ́lɔŋ dí gɛ́i. Da kɛ́ nɔ́ yɛ̂ɛ lɔɔ ŋ̀ánaa kpele-nûu ƀé tálanîi gɛ́ tòo gbɔ́ɔi kɔŋ-pilii su.

15Núu da fé pâi kɛ̂i Ize nyíi da pɔ̂ri kpɔŋ mâa da sɔlɔ ƀôi ǹyêei. É máŋ kɛ́ yɛ̂ɛ tɔɔ-nûu kpaa máŋ kôlo-nuu, núu nyíi nûa dí gɔ́lɔŋ kpaa máŋ ǹúui nyíi nûa dífe gɔ́lɔŋ.

Ize-ƀelai da pâi Yâwɛɛ fɛlîi

16Yâwɛɛ a pâi Ize-ƀelai kula maa kɛ̂i. Maa tãi tí a sèri, a pâi gɛ̂i ǹɔii gwaa kélee é kpɛ̃lîŋ. À kɛ̀ tí, Ize-ƀelai da pâi yaôi a ŋ̀ánaa díkɛ kpɛ̃liŋ yɛ̂ɛ nɛyâa.

17M̀ɛni kpɛtɛ́ɛi Yâwɛɛ a gɛ́ Zuda mɛni mai, maa mɛ̂ni kíli a tòo Ize-ƀelai kíli ŋá, yao ŋ̀ánaa a pâi pâi díkɔlɔi.

18Maa ɣêlei tí, Ize taa-leei ǹɔ́ɔlu su-ƀela da pâi díkono-têei Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ yêei foo-wôo-ŋa su Ibulu-wooi su. Da pâi daa-lêei ŋí dɔnɔ láa seêi a, “Vólo taa-leei.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Maa ɣêlei tí, da pâi Ɣâla-teƀele tɔ̂i Yâwɛɛ mɛni ma Ize lɔii su, dí kɔni yeŋkeŋ tɔɔ Ize lɔii goyaŋ-perei ma dí dɛɛ Yâwɛɛ pɔ́.

20Ǹâla-teƀelei da yeŋkêŋ da pâi kɛ̂i a ŋɛi-kɛ-maa da sêre da Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ni díloai a gɛɛ tãi kélee díkpɔara-nuu da a pɛ̀lɛ dîa, da wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma, a pâi díŋuŋ ma ƀó-nuu tɛɛ̂i dípɔ é dímaa kɔ̃ɔ.

21Yâwɛɛ a pâi gbîŋ lɛ̂i Ize-ƀelai dîa. Ǹyaŋ Ize-ƀelai da pâi gɔ̂lɔnii. Da pâi kɛ̂i vɛlî̂i díkɛ kéreŋ sâla kula ma, díkɛ sama-sãa tɛ̀ɛ bɔ́. Da kono-tee kɛ̀ ǹyêei, da pâi ŋ̀aa-see kɛ̂i.

22Ɣâla Yâwɛɛ a Ize-ƀelai kula maa kɛ̂i kɛ́lɛ a pâi dí ƀâloi. Da pâi tínanî̂i bɔ́-naa pere ǹyaŋ a pâi dí fɛli-wooi mɛnî̂i é díƀalo.

23Tãi tí a sèri, laoi-laa pere lá a pâi ƀôi Ize-ƀelai da Asiria-ŋai loai. Asiria-ƀelai da pâi kɛ̂i pɔrî̂i liî Ize, Ize-ƀelai dia máŋ díkɛ pɔri liî Asiria lɔii su. Ǹɔii ŋuŋ feerɛi ŋí su-ƀela da pâi kɛ̂i Yâwɛɛ fɛlî̂i gîe ma.

24Maa ɣêlei tí a sèri, Eezuɛ, Ize da Asiria da pâi kɛ̂i a dípɔriɛɛ ǹyaŋ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ŋ̀éniɛi sui da pâi lûwa sɔlɔ ƀôi dísârai.

25Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a pâi lûwa lâai dîa ǹyɛɛi, “Káai a ǹɔii-ŋuŋ saaƀai ŋí, lûwa káa kâa. Káai a Ize-ƀelai, káa ƀa ŋánûai. Káai a Asiria-ŋai, ńyãa ƀé gɛ̀ kákaa ɣele ma. Eezuɛ-ƀela, káa ƀé ŋá kásiɣe zu ŋ̀éniɛi su-ƀelai sáma.”

Azaya 20

Itiopia da Ize maa mɛ̂ni

1Asiria kaloŋ Sagɔŋ è wála-wala tɛ̀ɛ gɔ́ kɔ́-ƀelai láa túɛ-nuui pɔ́ a gɛɛ é pɛ́lɛ Felesia taa-leei Asɔdɔ ma é ǹaa siɣe.

2Maa kôraŋ ƀé Ɣâla Yâwɛɛ è m̀o la Emɔzi ǹóŋ Azaya ma ǹyɛɛi, “Ye íkpaŋ-kpalii kúla íkɔɔ ŋá í m̀aloŋ-seɣei kúla yâ.” È fàa ma é m̀aa kpôloŋ é lɛ́ɛ a gáa kâŋ, gɛ́ sìa a gɔ́ɔ ŋá fòlo.

3Tãi dí Asɔdɔ taa-leei láa túɛ-ƀelai yée mɛi ɣàle la dí ǹaa siɣei, Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Ńyee-mu-nuui a kɛ́ a gáa kâŋ gɛ́ ƀò a gɔ́ɔ ŋá fòlo kóraŋ saaƀa yée mu. M̀ɛnii pâi kɛ̂i a Ize da Itiopiai lɔii-ŋai, maa ŋɛi kɛ-maa ká ŋí.

4Asiria kaloŋ Sagɔŋ a pâi Ize da Itiopia lɔii-ŋai láa túɛ-ƀelai yée mɛi ɣâlei é ǹaa siɣe. A pâi ǹaa-ƀelai kélee sonî̂i a kɔ-sôŋ-ŋa. A pâi díkelee dímaa kpôlonii dílɛɛ a díkaa kaŋ, díkɛ ƀò a díkɔɔ ŋá fòlo, ǹuu pɔlɔ-ŋai da ǹyaŋkpa-ŋai. A pâi kɛ̂i a ŋumɛ su-kɛ́tɛ dîa.

5Diai dí kíli tɔ̀ɔ Itiopia ma, díkɛ yoŋka tèe a Ize láai, da pâi ŋumɛ̂i a zu-kɛ́tɛ dí yào.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Maa tãi tí a sèri, Felesia-ŋai yúo kpono ma perei da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘Áao, ka gáa, berei diai kúkili káa dîa kúmaa kõɔ mɛni ma Asiria kaloŋ yêei, dímaa mɛni a ké lai! Kúaŋ kúmaa mɛni a pâi kêi léŋ. Kwa pâi lɛêi nɔ́ ƀé ŋí ɣele ma?’ ”

Azaya 21

Babelɔŋ wólo mɛni maa zî̃ai

1M̀ɛni-ŋai kêi Babelɔŋ maa worɛ-wooi ká ŋí. Lɔii-ŋuŋ wála-walaa da a pâi pâi a mɛni kpɔ̂lu Babelɔŋ é gɛ́ ǹɔii é lɛ́ɛ a bûŋ yɛ̂ɛ fãa kpânaŋ a tɛ̀ɛ kwaa ma a ǹaa kɔ̀ɔ.

2M̀ɛni kpɔ̂lu-ŋai pâi lâai ǹɔii ŋí mai, ŋá ǹaa kàa zî̃a su. Ŋá kíri-ƀela da mɛni su-kara-ƀela kàa zî̃a su. Elaŋ da Midia kɔ-kɔ́-ƀelai, ka pá ká daa-lêei sóŋ! Ɣâla a pâi m̀õlɛ-laai kperâi Babelɔŋ lɔii a gɛ́ nûa díkɛ ƀò zui.

3M̀ɛnii ŋá m̀ɛni, ŋá ǹaa káa zî̃ai sui, a gɛ́ yao támaa a pá ŋ́gɔlɔ̂i. Ǹyaoi ŋí káa a sɛŋ sôli-maa yɛ́ɛ nɛnî a kɛ̀ koi-têe su.

4Ŋá kɛ̀ yaôi, ŋuŋ su kɛ́ tìnaŋ, ŋ́gɛ kpɛ̀liŋ. Ŋá kɛ̀ kpîŋ ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ɣele-wûlii é kɛ́, kɛ́lɛ tãi ɣele-wûlii è kɛ̀ lai, yao tee-tee nɔ́ ƀé kɛ̀ ŋ́gbonôi.

5Ŋá kúu kɛ́tɛ ǹaa kàa zî̃ai su. Dí teƀele pìlaŋ, dí gára-ŋa pɛ̀lɛ diai dí m̀ɛlɛ-tôlii ƀò a diai dí sèe mɛni ma. Dí kɛ́ dílaa miî díkɛ kpele-sãa kpèle. Nya ƀe ŋá wóo da mèni ǹyɛɛi, “Kɔ́kɔ-ƀela, ka kákpala ŋá ɣále kɔli-kalaŋ-ŋai síɣe!”

6Ǹuu-namui è m̀o ḿâ ǹyɛɛi, “Kwaa mâ maa kpɛɛ-nuu tɔnɔ kɔ́ri. M̀ó mà a gɛɛ é kɛ́ kwaa mâ maa kpɛɛ̂i a tɛɛ-ŋa. M̀ɛnii a pâi gâai, é mó.

7À kɛ̀ a nûa kàa soo-ŋa mɛi díkɛ sìa a díkîe-ni kóo feerɛ-feerɛ, da-ŋa díkɛ ƀò wɛlɛ-sôo-ŋa da soo-fáleŋ-ŋa mɛi, é dímaa kpɛ́ɛ a ǹɛ́lɛɛ.”

8Ǹaa kɛ́ɛ tíi, gwaa mâ maa kpɛɛ-nuui è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, ƀɛ́i í ḿbù naai, naa nɔ́ ƀé ŋá kɛ̀ tɔ̂ni naa a kpíni da fólo kélee.”

9È kɛ̀ nɔ́ tí, ŋá kpakolo-ŋa kàa díkɛ ƀò soo-ŋa mɛi feerɛ-feerɛ! Nya ƀe gwaa mâ maa kpɛɛ-nuui è mò ǹyɛɛi, “Da Babelɔŋ soŋ, da Babelɔŋ soŋ! Da ŋɔɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai kélee wólo-wôlo da dáa-tâa ǹɔii ma!”

10Ŋánûai Eezuɛ-ŋai, nûa dí kátâŋ yɛ̂ɛ mɔlɔŋ. Kɛ́lɛ duŋ lɛ́lɛɛi Ǹ̩wála-wâla kélee Yâwɛɛ Eezuɛ Ŋɔɣâlai è mò ḿâi, ŋá mò kâa.

Ǹ̩orɛ̂-wooi bîlaŋɔɔi Idɔŋ mai

11 Ǹ̩orɛ̂-wooi káa ŋí é pîlaŋ Idɔŋ ma. Idɔŋ nuu da è ńdôli ǹyɛɛ ḿâi, “Kwaa mâ maa kpɛɛ-nuu, ɣele-ƀɔɔ su-kôyaai niî? Gbínii fé niî kɛ́ ní tâɣai?”

12Ŋá m̀o m̀a ńyɛɛi, “Ɣele a pâi ƀɔ̂i, kpíni é ŋɔ́nɔ pɛ́lɛ. À kɛ̀ ya ŋ̀wɛ̂lii í gɔ́lɔŋ ŋɔ́nɔ à kɛ̀ kpíni a pâi pɛlɛ̂i, pá ŋɔ́nɔ pôlu í m̀aa mare-kɛ̂ɛ kɛ́.”

Ǹ̩orɛ̂-wooi Arebia mɛni mai

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ǹmɛnii pâi kɛ̂i a Arebiai maa worɛ-wooi ká ŋí. Káai a Dedaŋ-ɓelai nyii-ŋai da sîa
a soo-fáleŋ-ŋa kpîri ké ɓò dípôlui, ká ké káɓûui pù Arebia fɛ̃ɛ-kpalaŋ sui,

14ka yá téɛ diai pɔ́ kpele wɛ̂li káa díkɛi. Káai a Tema lɔii su-ɓelai, ka mii-sɛŋ tɛɛ
gɔpû-ɓelai pɔ́

15Da pûi kɔ́ ma a gɛɛ dí difulu-laai maa kɔ̃ɔ. Da pûi a gɛɛ dí kúla ɓóa-sɔkpɔ-ŋa da
kerâŋ-ŋa perêi. Da pûi díkɛ kùla gɔ́-kɔ́-ɓelai perêi.

16Nya ɓe Ǹuu-namui è m̀o ḿâ ǹyɛɛi, “Kóraŋ tɔnɔ kpéŋ-kpeŋ a tɛ̀ɛ, wála-wala-laa
dɔnɔ kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i Kedɛ-ɓelai dɔnɔ kpîŋ yêei.

17Gerâŋ kɔ-kɔ́-ɓela líi kpeleɛɛ-ŋai díkaa Kedɛi, dɛi-téi nɔ́ ɓé pâi lɛɛ̂i naa. Ńyãa
Yâwɛɛ Eezuɛ Ŋɔɣâlai ɓé m̀o tí.”

Azaya 22

Ǹorɛ̂-wooi Zerusâlɛŋ mɛni mai

1Ǹmɛnii ŋí ɓé ŋá ǹaa kàa ǹyeei loai zî̂a su. Lé ɓé kɛ̂i? Ka liî mí? Gáa léŋ kákelee ká
kaa tɛ̂i kápɛrɛ-ŋai tôŋ su ká ké lii-nɛ̃ɛ kulai?

2Daa-lɛ̂ei gwaa kélee káa nɔ́ wúlee. Ǹaa kélee káa nɔ́ yóo-yoo, ǹûai kélee kponôi
ké kpɛ̀liŋ dîa. Lé kpîŋ ɓé kɛ́i ǹíi-nɛ̃ɛ taa-leei ŋí su nyíi naa-ɓela da tɛ̂i díkɛ yèŋ a
ɣele kéleei? Núu támaa poma a lâani naa nyii-ŋai dífe dípaa ní a ɓóa-sɔkpɔi. Ǹûai
ŋí dí sàa gɔ́i su kélɛ dífe ké ní gɔ́i da kɔ̂i.

3Kálaa túɛ-ɓelai kélee dí pù. Kélɛ dí dísòŋ nɔ́ mɔ̃ɔ-lɛɛ. Pɔri mâa fé ké ní da mì a
gɛɛ é sɔla tɔnɔ kpîŋ pili.

4Ǹmɛni ma ŋá m̀ôi ńyɛɛi, “Ŋa pâi wɔ̂lɔi a zu kétɛ ŋ́ɛi-ya é pú ŋánûai su-kara mɛni
ma. Núu da fé pà ŋ́ɛi a gɛɛ é ŋá-nɛnɛ.”

5Mɛni-kpɔ̂lu ká ŋí Ǹuu-namui Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a ǹáa kûai. Yao támaa
káa kúkponôi, kúyee fa ŋɔ́nɔ pɔri núu da ma, kúlii tooɔ pôlu a ǹ̀ánaa zî̂a tiŋ-tiŋ
su. Kútaa-lɛ̂ei ma siɣãŋ kélee su a kara. Kúwɔlɔ-woo a ké nɔ́ yɛ̂ɛ ŋɔni-ŋa fáa woo
wolâ sáma. Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ɓé m̀ɛnii ŋí kɛ̀ a kúa.

6Elaŋ kɔ kuluɓa-ŋai díkaa díkɔ-kɔ́-soo-ŋai mɛi díkɛ pà. Díkpîŋ kpɛtɛ̂ɛi kɔ́-kɔ mɛni
ma. Kerâŋ-ŋa káa díyêei da sɔla-ŋa. Gɔ-kûluɓa-ŋai kulâi Kîɛi, kpála ŋá-ɣale kɔli-
kalaŋ-ŋa káa díyêei.

7Ǹûai ŋí da pâi kátiŋ-tiŋ su lɔii lɛ́lɛɛ-ŋai láa fɛ̂ɛi a dí díkɔkɔ-keleŋ-ŋai dí dísoo-
ŋai tɔ́ɔ Zerusâlɛŋ ŋɔsiɣãŋ lá.

8Káai a Zuda-ɓelai, Ɣâla a ǹyée kúla kámɛi. Maa ɣêlei tí ka pâi kîrɛ siɣêi ká ké lì
ɓɛ́i ka kákɔ kɔ́-sãai lâai kɛ̀ naa bɛ́rɛi mu ɓɛ́i da kɛ̂ ma ŋ̀olâi su-pɛrɛi.

9Ká Zerusâlɛŋ taa-leei ŋɔsiɣãŋ maa kpɛ̀ɛ ka gáa lé tii ɓe maa nɛ̃ɛ̂i ká gɛ́ mai. Ká
gàa a gɛ́ɛ lóa támaa káa m̀a. Ǹaa kwára pere poai ɓé ká kɛ̀ yá seêi kɛ̂i naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Ká bɛ́rɛ-ŋai kélee lòno Zerusâlɛŋ. Ka kpɛɛ dílônoi, ká da-ŋa wòlo ka dítɔɔ-sãa sìɣe a gɛɛ ka ziɣãŋ tɔ́ɔ la a gbanaŋɔɔ.

11Ká yá-seei ké kwaa ma kpɛ̀tɛ daa-lêei su a gɛɛ yá à kɛ̀ kulâi ǹyá-seei ké kwaai mâ pɔlɔi mâ gɛ́ yèŋ zu daa-lêei su. Kɛ́lɛ Ɣâla maa mɛni kíli fé tòo ní íkili ŋá nyíi a wɔ́lɔ m̀ɛni-ŋai ŋí kpɛtɛ tãi su kôyaa tɛɛ pôlu mai.

12Maa ɣêlei tí Ǹuu-namui Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è kátòli a gɛɛ ká káŋuŋ kálaŋ ma, ká maloŋ too-maa-seɣe too kâa, ká maloŋ-see ƀó, ká gbêɣei tóo kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma.

13Kɛ́lɛ káfe káwoli tɔ̀ɔ ní m̀a. Ká kɛ̀ kániŋa naɣa-ŋai paâi da káƀala-ŋai kákɛ mìi, kákɛ kpele-sãa kpele kákɛ lii-nɛ̃ɛ kùla. Ká kɛ m̀o kákîe-ni dîa kâai, “Kwaa kúlaa míi kú kpele-sãa kpele a kúnîa pere. Saa mɛni káa kûa tínaa.”

14Ǹwála-wâla kélee Ɣâlai Yâwɛɛ è m̀o mâ ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, zɔnyɔ̂ŋ ŋí su-mɛ̂ni fé pâi wɔ́lɔ lɛɛ̂i. Gula-maa nɔ́ ƀa saa. Ńyãa Ǹuu-namui Ǹwala-wala kélee Yâwɛɛ ƀé m̀o tí.”

Yâwɛɛ è Sibina lîa-woo ƀò

15Ǹuu-namui Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è m̀o m̂á ǹyɛɛi, “Pá ŋá ítɛɛ Sibina pɔ́naa. Ǹyaa ƀa gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu mɛni-ŋai kélee láa túɛ-nuu. M̀ó m̀a yɛ̂ɛi,

16‘Ya íkpîŋ kâai yɛ̂ɛ gbɛ̂ɛ? ƀa íkpîŋ ƀolôŋ têei kɔni su lé mɛni ma?

17ƀa íkpîŋ mu-tɛ̂i. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ a pâi íkulâi ǹwála-wala-laai tí su é ípili kpɔ́ póŋ.

18A pâi ípilîi ítoo lɔii da kpɛ́ni su yɛɛ da kɔni pîli wolâ pùŋ su. Ya pâi saâi naa íkɔ kɔ́-keleŋ-ŋai kɔlɛ nyíi-ŋai ya yoŋka têei a diai, kpɛ́ni fêi ya ƀâa kula ínuu-namui ŋɔpɛ́rɛi ma.

19Yâwɛɛ a pâi íkulâi íwala-wala-laai su é ípîlaŋ.’ ”

20Yâwɛɛ è mò Sibina mà ǹyɛɛi, “Nyíŋi a kɛ̀, ŋa pâi ńyee-mu-nuui Ɛɛkea ǹóŋ Iliakiŋ worê tɛɛ̂i.

21A pà, ŋa pâi m̀aa ɣirîi a ímaa ɣiri-sãai, ŋá záma ɣíri a ísama ɣiri-ɣɛlii, ǹwála-walai kɛ̀ íyêei, ŋá dɛɛ bɔ́. A pâi kɛ̂i a Zerusâlɛŋ da Zuda-ƀelai dínâŋ.

22Ǹyaa ƀé Deeƀé ŋɔpɛ́rɛi maa mɛ̂ni kélee a pâi pûi ǹûa. M̀ɛnii kélee a pâi m̀ôi, ǹyaa nɔ́ ƀé pâi kɛ̂i. Núu da kélee fa da kùla ma kpaa máŋ é da pɛlɛ ma.

23Wála-wala kpanaŋ a pâi kɛ̂i ǹyêei, ǹâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai díkɛ ƀaa kɛ́-maa sɔlɔ ƀô zârai.

24“Ŋɔkáa-laai su-ƀelai kélee maa mɛ̂ni a pâi kɛ̂i ǹûa a kpîri. Diai kélee pâi kɛ̂i ŋɔpɛ́rɛi mui, díkelee dímaa mɛ̂ni a pâi kɛ̂i m̀a. Da pâi kɛ̂i a dísɛ̂lɛŋɔɔ m̀a yɛ̂ɛ da pɛ́rɛ mu-sɛŋ-folo-ŋa sɛ̀lɛŋ wúru ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Nyíŋi à kɛ̀, m̀aa wûrui a pâi ɣâlei é tóo. Ǹyaŋ nyíŋi ƀé pâi kɛ̂i a mɛni kélee kpɛɛ ŋá. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Azaya 23

Ǹorɛ̂-wooi bîlaŋɔɔi Fonisia lɔii mai

1Ɣâla ŋɔworɛ̂-wooi ká ŋí Taya lɔii mɛ̂ni ma. Káai a yá-ŋa-keleŋ su sia-kɛ́-ƀelai, ka wɔ́lɔ a ŋ̀ánaa! Ƀɛ́i kálɔii Taya su ya-ŋa-keleŋ-ŋai da kpɛ̂ra naai, ǹaa kélee su a kara. Pɛ́rɛ dɔnɔ kpîŋ fé ŋɔ́nɔ naa. Ka m̀aa tuŋ mɛ̀ni tãi ká kùla la Sapɔrɔ lɔii sui.

2Kpalo-ƀelaâi kâa, káai a bɔni tɔɔ-ƀelai Sidɔŋ Yúo kpono ma perei. Ká nûa tɛ̀ɛ

3Ize a gɛɛ dí mii-sãa yá kâa a gɛɛ ká gɔlɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee su-ƀelai dîa.

4Ƀâa a kùla yâ, Sidɔŋ taa-leei, yáai íkaa a yúo ma taa-lee kɛ́tɛi. Yúo ǹyaa kpîŋ a ǹyée kúla ímu. A m̀ôi yâ ǹyɛɛi, “Fé tá wɔ́lɔ lóŋ da kélee maa sɔlɔ ƀo ní kpaa máŋ ŋá lóŋ da kula zu.”

5Ize-ƀelai da mɛ̀ni a gɛɛ Taya lɔii su a kara, dílii a pâi kpɛ̃linîi é tóo pôlu a ŋ̀ánaa.

6Káai a Fonisia-ƀelai, ka gbɛ̂ɣei tóo. Ka pú ká lí yúo ƀela-ma-pere Sipîŋ lɔii su.

7Taya taa-leei nɔ́ ƀé ŋí nyíi dí wɔ́lɔ dɔ̀ɔ kóraŋ su-kôyaa tɛɛ pôlu ma nyii nûa da kâa kɛ̀ lii-nɛ̃ɛ kulâi zui? Daa-lêei ƀé ŋí zu-ƀelai dí wɔ́lɔ lì yúo m̀éla-ŋa ma a gɛɛ dí taa-lêe da kpɛ́ni-ŋa tɔɔ naai?

8Gbɛ̂ɛ ƀa m̀ɛni kpɔ̂lui ŋí láa daa-lêei ŋí mai, daa-lêei nyíi zu-ƀela támaa dí kɛ̀ a kâloŋ-ŋa, dí ƀò a pɔni tɔɔ-ƀela, ƀaa kɛ́-maa támaa kɛ́ ƀò dîa ŋ̀éniɛi gwaa kéleei?

9Yâwɛɛ, Ǹwála-wâla kélee Ɣalai ƀé mɛni kpɛtɛ́ɛi ŋí kɛ̀. È gɛ̀ tí a gɛɛ é ǹyoka-ƀelai díyoŋka tuai kpéra, é ƀâa kula dîa.

10Sipîŋ lɔii ma-ƀela, ká lí kálɔii ma ká sí-sãa sí. Yá-ŋa-keleŋ da pîlani fé ŋɔ́nɔ naa.

11Yâwɛɛ a ǹyée sã̂a yúo mɛi a gâloŋ-laa-ŋai kélee túmo-tûmo. È m̀o a gɛɛ dí Fonisia ŋɔkili tɔɔ-maa kwaa-ŋai ma su kara.

12Sidɔŋ-ƀela, kálii-nɛ̃̂ɛ mɛni-ŋai kélee kɔ́yaŋ ká ŋí. Da kánûai lúanîi. Ka pù kpîŋ kà lì Sapɔrɔ káfe pâi ŋuŋ ma ƀô da sɔlɔ ƀôi.

13Babelɔŋ-ƀelai ƀe Taya su-kara dí gɛ́ ǹaa é kɛ́ a fɛnɛ-sãa kɛ̂i. Asiria-ŋai fêi. Dí yeŋkɛ̂ŋ-ŋa tɔ̀ɔ dí té ŋ̀á dí Taya taa-leei wólo, ǹaa é lɛ́ɛ a pilɛ̂ŋ ŋá.

14Káai a yá-ŋa-keleŋ su sia kɛ́-ƀelai ka gbɛ̂ɣei tóo, kpɛ́ni fêi, kátaa-lêe wála-walai su a kara.

15Tãi da a pâi pâi nûa da pâi niâi Taya taa-leei mɛ̂ni ma a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ góraŋ nyii kâloŋ a gɛ̀ ɣele mai. Góraŋ-ŋai ŋí da kpɛ̀ɛ, Taya a pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ wulu-wulu kɛ́-nuu ƀé da ǹáa toôi a wule.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Wulu-wulu kɛ́-nɛni, gɔnîŋ síɣe, íkɛ ŋ̀ale, íkɛ tìnaŋ daa-lêei ma. Íwɛli kɛ́-maa-ƀelai da wɔ́lɔ nia ímaa mɛni ma. Gɔnîŋ síɣe, íkɛ ŋ̀ale, íkɛ wule tôo, íkɛ tìnaŋ daa-leei ma, a gɛɛ ímaa mɛni kíli é tóo díŋa.

17Góraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi a kpɛ̀ɛ, Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i nûa dí Taya taa-leei tɔ́ɔ pôlu. Ǹaa-pɔni tɔɔ-ƀelai da pâi kɛ̂i dípɔni-ŋai tɔ̂i ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee. Nûa da pâi ŋɔ́nɔ m̀aa mɛ̂ni kɔ́lɔnîi.

18 Ǹuŋ fela-fei kélee bɔni tɔɔ-ƀelai da pâi kɛ̂i gbɛɛ̂i ǹɔii ŋí sui, da pâi ǹâai kɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔtíi mɛni ma. Zu ƀé diai da Yâwɛɛ fɛlii, díkɔnɔ̃ŋ da dímaa ɣiri-sãai da pâi kɛ̂i kulâi naa.

Azaya 24

Yâwɛɛ a pâi ŋ̀ɛ́niɛi kula maa kɛ̂i

1Yâwɛɛ a pâi ǹɔii su karâi é ǹaa lɛɛ a bûŋ. A pâi gɛ̂i ǹaa-ƀela kélee dítaa-tâa.

2Núu kélee a pâi mɔ̃lɛi m̀ɛnii ŋí su, sâla láa soŋ-ƀela, luɛ-ŋa, luɛ-namela, pɔni tɔɔ-ƀela, kpa pili-ƀela da kpa soŋ-ƀela, tɔɔ-ƀela da kôlo-ƀela.

3Ǹɛ́niɛi su a pâi lɛɛ̂i a pilêŋ ŋá tee-tee. Yâwɛɛ ƀé m̀o tí.

4Tuna fé ŋɔ́nɔ pûi. Ǹɔii a kpála, zu-sãa kélee da saa.

5Ǹûai díŋwana-lɔ̂ɔ tuai a ǹɔii lá-fɛɛ. Dɔ̂ŋ Yâwɛɛ è gbɛ̀tɛ dímɛni ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi, da gàra.

6M̀ɛni ma Ɣâla a ǹɔii náɣaŋ. Zu-ƀela da pâi dísɔnyɔ̂ŋ fela-fêi kɛ̂i. Dɛi-tɛ́i nɔ́ ƀé pâi lɛɛ̂i ǹɔii su.

7Gbɔmɔ-ŋai da kpála gbɔmɔ kpâlaŋ ŋá. Ŋwɑ̂̃ai fé ŋɔ́nɔ naa gbele mɛ̂ni ma. Lii-nɛ̃ɛ mɛni da fé ŋɔ́nɔ naa.

8Kɔnîŋ ɣale tîŋ da gbuŋ-gbuŋ tua tîŋ da fé pâi ŋɔ́nɔ tɛ̂i.

9Ŋwɑ̂̃ai da fé ŋɔ́nɔ naa a gɛɛ ǹûai dí gbele díkɛ wule-tôo. Lɔɔ a pâi ŋwânai núu-kpune lá.

10Daa-lêe-ŋai su a pâi kɛ̂i wúlee. Ǹûai da pâi lɔ̂i dípɛrɛ-ŋai mu dí ǹá tɛ́ día.

11Nûa da pâi kɛ̂i tɛ̂i díkɛ yèŋ daa-lêei su ŋwɑ̂̃ai mɛni ma kɛ́lɛ dífa zɔlɔ ƀô. Lii-nɛ̃ɛ fé pâi kɛ̂i núu da kélee ma ǹɔii su.

12Daa-lêe-ŋai ŋɔsiɣãŋ-ŋai kélee lá wólo, daa-lêe-ŋai su a kara, ǹaa a lɛɛ a pilêŋ ŋá.

13Ǹyaŋ bere nɔ́ ƀé a kɛ̂i la a ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee. Ǹaa a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ da kpɛ̀ɛ a sí-sãa ƀá kuláa ŋá da gbaŋ su kɔ̀ri.

14Diai pâi lɛɛ̂i ɣele mai, da pâi wule toôi dí lii-nɛ̃ɛ kula. Da pâi kulâi vóloi-liî-pere díkɛ Yâwɛɛ láa maa tɛ̀.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Diai vóloi kulâi perei, da pâi ǹáa maa tɛ̂i. Diai ǹyái koo-mai, da pâi Eezuɛ Ɣalai Yâwɛɛ láa maa tɛ̂i.

16Kwa pâi díwule-woo-ŋai mɛnîi gɛ́ kùla ŋ̀ɛ́niɛi m̀éla kélee ma gɛ́ laa maa tɛ̂ tɛ̀ɛ Yâwɛɛ pɔ́ nyii deniŋ ƀôɔɔi. Kɛ́lɛ kíli kɛ zu fé ńyêei. Ńzu a karâi. Wôya-ƀela díkaa nɔ́ m̀ƀɛlɛ̂i, díwôya tuai su kɛ́ kɛ̀tɛ nɔ́ a tãi kélee.

17Ka káwoli tɔ́ɔ m̀â. Mɛni kpɔ̂lu-ŋa, lóa-ŋa, da ƀáre-ŋa díkaa káperêi.

18Ǹúui pâi kɔ̂i a gɛɛ é kúla m̀ɛni kpɔ̂lui perêi, a pâi toôi ǹóai su. Ǹúui pâi kɔ̂i a gɛɛ é tɛ́ ɣelêi a gɛɛ vé tòo ǹóai sui, a pâi kɔ̂i a m̀arêi. A pâi kɛ̂i tí, kpɛ́ni fêi, tuna kpɛɛ́-pôlu a pâi pûi, ǹɔii é kpɛ̃lîŋ.

19Ǹɔii a pâi kpɛ̃linîi é wólo zu, é táa-tâa.

20Ǹɔii a pâi kɛ̂i díkɛ̂i tàka-taka yɛ̂ɛ lɔɔ kpele-nûu, gɛ́ làa-laa bɛ̂rɛ ma yɛ̂ɛ fãa a sèe pɛ́rɛ ma. Ǹɔii ŋɔsɔnyɔ̂ŋ a wuyɛ ma a ŋánaa. A pâi toôi ǹyaŋ vé ŋɔ́nɔ pâi mu siɣêi.

21Maa ɣêlei tí, Yâwɛɛ a pâi ŋ̀ele-kɔlɔŋ su wala-wala-ƀelai da ǹɔii ma-ƀela láa túɛ-ƀelai kula maa kɛ̂i.

22A pâi díŋaa tɛ̂i díkîe ma, é dípu lôai yɛ̂ɛ mɛni kɔ́ri-ƀela é ǹáa tɛ́ dîa. Ǹaa su a kòyaa, a pâi díkulâi naa é díkula maa kɛ́.

23 Ǹáloŋ fé pâi ŋɔ́nɔ fôloi, fólo fa tôo. Ǹwála-wâla kélee Ɣalai Yâwɛɛ a pâi kɛ̂i a Kâloŋ Zerusâlɛŋ Zãiyɔŋ Yeei ma. Ǹúu láa túɛ-ƀelai kélee da pâi ŋɔkɛ́tɛ-laai kɔ́lɔnîi.

Azaya 25

Laa-maa-tɛ̂ wule

1Yâwɛɛ, yá ƀa Ŋáɣâlai. Ŋa pâi ƀaa kɛ́-maa tɛɛ̂i ípɔ, ŋá ílaa maa tɛ́. Ya mɛni kpaya-kpayaa mĩli-mĩliɛɛ támaa kɛ́. M̀ɛni kpaya-kpayaa mĩli-mĩliɛ-ŋai ŋí káa a m̀ɛnii í gbɛ̀tɛ tãi su-kôyaa tɛɛ pôlu ma.

2Yaâ taa-lêe-ŋa maa kɔ̃ɔ-sãa su-kara, ya maa taa-lee-ŋai ŋí wólo. Gâloŋ-pɛrɛ-ŋai kúkpɔara-ƀelai dí dɔ̀ɔi, dífe ŋɔ́nɔ ɣele ma. Dífe pâi ŋɔ́nɔ pɔrîi ǹaa tɔ̂i pôlu.

3M̀ɛni ma, lɔii-ŋuŋ wála-wala-ŋa su-ƀela da pâi ƀaa kɛ́-maa tɛɛ̂i ípɔ. Ǹúu nyɔ́mɔɔ-ŋai dílɔii-ŋuŋ-ŋai su taa-lee-ŋai su-ƀelai da pâi yaôi yâ.

4Yá nɔ́ ƀé diai pɔ̂ri mâa fé dîɛi da pâ ípɔ díŋuŋ ma ƀô mɛni ma. Ǹyaŋ ya díkùla dímɛni kpɔ̂lu-ŋai su. Ya dímaa kɔ̃̂ɔ fãa kɛ́tɛ yêei, í ninîŋ tɛɛ dípɔ vóloi ŋɔzizi fa dí kerêŋ. Díkpɔara-ƀela da pɛ̂lɛ dîa yɛ̂ɛ fãa kɛ́tɛ,

5yɛ̂ɛ fólo láa-ƀoɔɔ fòlo a lɔii kpâla. Yâwɛɛ, ya kúkpɔara-ƀelai ŋáa yéŋ. Ya ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai ŋáa yéŋ, yɛ̂ɛ lúu a fólo ŋɔzizi ŋáa yèŋ.

Ɣâla a kúu kɛ́tɛ mɛni kpɛ̀tɛ

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a pâi kúu kɛ́tɛ kɛ̂i Zãiyɔŋ Yeei ma. A pâi gúui ŋí kɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀelai kélee mɛni ma. Mii-sãa lɛ́lɛɛ-ŋa da ŋwɑ̃̂ai kpanaŋ lɛ́lɛɛ-ŋa támaa da pâi kɛ́i gúui ŋí su.

7Ǹmɛni-sôlii núu-kpune a tɛɛ̂i zu ŋ̀ɛ́niɛi sui, a pâi gɛ̂i gélee mɛni é kperâ gúui ŋí su.

8Ǹuu-namui Yâwɛɛ a pâi saa su-karâi. A pâi gɛ̂i núu da fa ŋɔ́nɔ wɔ̀lɔ. A pâi mɛni-sôli mɛni kélee kperâi ŋ̀ɛ́niɛi su. Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ ƀé m̀ɛnii ŋí ƀò a gɛɛ a pâi kɛ̂i.

9Ǹmaa ɣêlei tí, núu-kpune kélee a pâi m̀ôi ǹyɛɛi, “Kúɣâlai ká ŋí. Ǹyaa ƀe kwa wɔ́lɔ m̀aa kpɛ̂nii a gɛɛ é kúŋuŋ ma ƀó. Ǹyaa ƀa Yâwɛɛ nyii kúkili tɔ̂i mai. Kwaa lii-nɛ̃ɛ kula, kpɛ́ni fɛ̂i, a kúŋuŋ ma ƀó.”

Ɣâla a pâi Môa kula maa kɛ̂i

10Yâwɛɛ a pâi Zãiyɔŋ Yeei maa kɔ̃ɔ̂i, kɛ́lɛ a pâi Môa lɔii su-ƀelai su-karâi, nûa díkɛ sia dímɛi yɛ̂ɛ túluŋ ŋá.

11Da pâi kɛ̂i díyee tɛ̂i ɣelêi yɛ̂ɛ nûa da kɛ̀ waa-yâi kɛ̂i. Kɛ́lɛ dífe pâi kpɔŋ mâa da sɔlɔ ƀôi Yâwɛɛ yɛ̂ei. A pâi gɛ̂i díyee su é sáa.

12Yâwɛɛ pâi Môa taa-lee-ŋai dísiɣãŋ-ŋai kélee wôloi, é dífũa-fũa.

Azaya 26

Ɣâla a pâi ŋɔnûai kɛ̂i díyee é tɛ́ɛ dípɔara-ƀelai dîa

1Ɣele da a pâi pâi nûa da pâi kɛ̂i ŋ̀ulei ŋí toôi Zuda lɔii su: Kútaa-lêei wála-wâlai! Ɣâla ǹyaa kpîŋ ƀa ŋɔsiɣãŋ maa kɔ̃̂ɔ.

2Ka ziɣãŋ-ŋai díkpôŋ-ŋai lá-ƀo, ǹɔii-ŋuŋ ŋí zu-ƀela teniŋ-ƀoɔ̂i dí lɔ́ naa.

3Yâwɛɛ, yâ lii-see tɛ̀ɛ diai pɔ́ dí lâai a yá, díkili tɔɔ yâi.

4Ka láa a Yâwɛɛ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ǹyaa ƀa kúmaa kɔ̃ɔ-nuu wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

5Diai díyoŋkai a díŋa-yèŋ, daa-lêei da zui é maa taa-leei su-kara, ǹaa é lɛ́ɛ a muluŋ su.

6À kɛ̀ tí, diai kɛ̀ mɔ̃lɛ̂i daa-leei ŋí su-ƀela yée mui, da pâi kɛ̂i sia-siai naa díkɛ naa taŋ-taŋ a díkɔɔ.

7Yâwɛɛ, ya lûwa làa ǹaa-laa-ƀelai kɛ́-mɛni kélee ma. Ya dítenin tɔ̀ɔ dísia-pêre kélee su.

8Yá ƀe kúkaa ípôlu ítenin ƀô-laa mɛni ma. Yá nɔ́ ƀé kwa ŋ̀wɛ̂lii kúkɛ ƀaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ ípɔ.

9Kpíni a pɛ̀lɛ ímaa mɛni kíli káa nɔ́ ńii su. Yà kɛ̀ núu-kpune kula maa kɛ̂i ǹɔii ma, da pâi tɔ̃yâ-laa mɛni maa kɔ̂rii.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Berei máŋ ísɔŋ lɛ̂lɛɛi káa la ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai kélee mɛni mai, dífa wɔ́lɔ dítûa pere maa fâleŋ. Díkaa kpɔ́ nɔ́ ŋwana-lɔ̂ɔ tua-ŋa kɛ̂i. Dífii fa kpɛ̀ɛ. Dífe kpáaŋ ní máŋ íkɛtɛ-laai mɛni ma.

11Óo Yâwɛɛ, ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dífe gɔ́lɔŋ a gɛɛ ya pâi díkula maa kɛ̂i. Díkula maa ké dí mɔ̃lɛ. M̀ɛnii í gbɛ̀tɛ díkula maa ké mɛni mai gé. Ǹé dîa berei í ínûai wɛ́li ní lai.

12Óo Yâwɛɛ, lûwa láa kúkɛ mɛni kélee dîa díƀûu ƀó. M̀ɛni lɛ́lɛɛ-ŋai kélee kwa zɔlɔ ƀôi da kûla ísɔŋ lɛ̂lɛ tuai su.

13Óo Yâwɛɛ Kúɣâlai, wála-wala-laa da kpɛ́ni-ŋa da wɔ́lɔ ké kú mɛi. Kɛ́lɛ yá nɔ́ ƀé kú íkɔlɔŋ a Yâwɛɛ.

14Maa wala-wala-laa-ŋai da saa, dífe pâi wɔ́lɔ dímu-siɣêi. Da ké a mɔ̃leŋ-ŋa, dífe pâi wɔ́lɔ dímu-siɣêi, kpɛ́ni fêi, í díkula maa kɛ̀. Dímaa mɛni da kíli fé pâi wɔ́lɔ lɛɛ̂i núu da kíli ŋá.

15Óo Yâwɛɛ, ya ǹɔii-ŋuŋ su-kɛtɛ. Ya gɛ́ zu a kɛ̂tɛ m̀éla kélee ma. M̀ɛnii ŋí a gɛ́ ƀaa ké-maa támaa a ké yâ.

16Yâwɛɛ, ya ínûai kula maa kɛ̀. Da kɛ̀ kpîŋ maa mɛ̂ni kpɔ̂lui su, yá nɔ́ ƀé da kɛ̂ ífɛlîi.

17Yâwɛɛ, ya gɛ́ kwa wɔ́lɔ, yɛ̂ɛ berei nɛnî a kɛ̀ koi-tɛ̂e su a kɛ̂ wɔ̂lɔi lai.

18Kú kɛ̀ mɔ̃lɛ̂i a ŋ̀ánaa. Kɛ́lɛ kúfe sɛŋ da sɔlɔ ƀó ní kúmɔ̃lɛ-laai su. Kúŋuŋ ma fé niî ƀó ní kúkpɔɔi lɔii ma. Kúlônii da fé pâi lɛɛ̂i ǹɔii ma é kúpɔɔ ŋá síɣe.

19Kúnûai nyii-ŋai da saai, da pâi dímu-siɣei saa yɛ̂ei. Da pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i pôlu yɛ̂ɛ berei díkɛ̀ la a bɔlɔɔi. Da pâi dímu-siɣêi dí kúla m̀olôŋ su. Da kùla molôŋ su, da pâi kɛ̂i lii-nɛ̃ɛ wule-ŋa toôi. Yâwɛɛ ŋɔkwaa ponoɔɔi a pâi dímaa ponôi yɛ̂ɛ ǹɛŋ a pù kala ŋûnu ŋá a ɣele-wala pɛpɛ.

M̀ɛni ŋá-teɛɛi da sɛŋ kɛ́ɛ a gɛ́-pere pɔlɔi

20Ŋánûa, ka lɔ́ kápɛrɛ-ŋai mu ká ǹá-tɛ. Ka káloo a da-loŋ é lɛ́ɛ la zu Ɣâla líi ŋá é yéŋ.

21Yâwɛɛ a pâi a gɛɛ é ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai kula maa ké díŋwana-lɔ̂ɔ tua-ŋai mɛ̂ni ma. Diai kélee nûa pàa a ŋwana-lɔ̂ɔ pere loo-pêre-ŋa sui, díkelee dímaa mɛ̂ni a pâi toôi banaŋ ma. Ǹyaŋ diai kélee nûa dí dípàa bere sîi-ŋai ŋí sui, da maa mɛ̂ni fé pâi lɛɛ̂i loo-pêrei.

Azaya 27

1Maa ɣêlei tí, Yâwɛɛ a pâi yúo zere kalii nyii da kɛ̂ ma yúo zele-kali paâi a ŋɔƀóa-sɔkpɔ kɛ́tɛ su-kpanaŋɔ̂i. Galii ŋí a kɛ̂ láa-lâai bɛ̂rɛ-ma gɛ́ kpìniŋ-kpiniŋ yúo su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Maa ɣêlei tí, Yâwɛɛ a pâi m̀ɛni-ŋai ŋí ƀôi é pîlaŋ ŋɔkpɔmɔ-kpâlaŋ lɛ́lɛɛi ŋí ma nyíi gáa a Eezuɛ lɔii, ǹyɛɛi,

3"Gbɔmɔ-kpâlaŋ ŋí káa a m̀bɔɔ. Ŋa yá pù mà a ɣele kélee, ŋ̀gɛ m̀ɛi kâa a kpíni da fólo a gɛɛ núu da fa lâ zu kara la.

4Mɛni nyɔ́mɔɔ da fé ŋɔ́nɔ ńii su é pîlaŋ ǹaa mɛni ma. Kala a kùla naa ɣalêŋ kpɔlɔ é kpɛtɛ naa ŋa kɔ́ pɛ̀lɛ dîa. Ŋa difala ŋá díkereŋ.

5À kɛ̀ gbɔara-ƀelai da kɛ̀ ŋ̀wêlii ŋá dímaa kɔ̃ɔ dí pá m̀bɔ lii-see pere su. Díkɛ a díkpîŋ kpɛtɛɛ lii-see mɛni ma. Dí pá m̀bɔ lii-see pere su."

6Ǹele-ŋai da pâi pâi Eezuɛ-ƀelai da pâi ŋɔ́nɔ dísame nina-ŋa siɣêi yɛ̂ɛ wúru-ŋa. Zeeka ŋɔsuui su-ƀelai ŋí da pâi ŋɔ́nɔ ƀûu ƀôi dí ǹɔii láa-fɛɛ. Mii-sãa támaa da pâi kɛ̂i naa dímɛni ma.

7Yâwɛɛ fé tá Eezuɛ kùla maa ké ní a ŋ̀ánaa yɛ̂ɛ berei a gɛ́ la a díkpɔara-ƀelai. Vé tá dámaa su-kara ní yɛ̂ɛ berei a gɛ́ la a ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su-ƀelai nyii-ŋai kɛ̀ Eezuɛ-ŋai paâi.

8Yâwɛɛ a ŋɔnûai kula maa kɛ̀ a dítɛɛ lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su. A díkula naa a vãa su-kpanaŋɔɔi a kûla vóloi kulâi-perei.

9Eezuɛ-ŋai da díyee kùla ɣâla-ŋai dí díkpɛtɛi mɛni su, dí m̀aa teƀele-ŋai wólo dí vũa-fũa, dí díyee kúla gérеŋ sãa kúŋ nɛ̃ɛ-ŋai kéreŋ mɛni su, ŋ̀úrui da lì mu díkpɛtɛ ŋ̀âlai Asira fɛli mɛni mai, dí bɔ̀ŋ, dí gérеŋ, Yâwɛɛ a pâi dísu-mɛni lɛɛ̂i zɔnyɔ̂ŋ-ŋai da gɛ́i mɛ̂ni ma.

10Daa-lêe-ŋai siɣãŋ tínaŋɔɔ dîai su a kara. Ǹaa a lɛɛ a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Ǹaa a lɛ̀ɛ nɔ́ a taa-tûlɛ-ŋa láa miî da difii-tɔ̂i.

11Ǹaa wuru-ŋai kélee da kpála, díkɛ ɣàle-ɣale. Nɛyâai da lî naa dí kɔi síɣe. Ɣâla nyíi ǹûai ŋí kpɛ̀tɛi, dífe kpáaŋ ní m̀ɛni m̀a. M̀ɛni ma, Ɣâla fé pâi wɔ́lɔ dímalôŋ kâai.

12Maa ɣêlei tí a pâi, Yâwɛɛ a pâi ŋɔnûai díkaa Yufeletii Ya-leei da Ize gɔyaŋ perei loai ŋá tɛ̂i gîe ma tɛi-tɛi é dítaŋ yɛ̂ɛ berei da wîi tàŋ lai.

13Maa ɣêlei tí a sèri, da pâi Eezuɛ-ŋai tôlii pôlu a túru woo. À kɛ̀ tí, Eezuɛ-ŋai kélee kɛ̀ Ize da Asiria lɔii-ŋuŋ-ŋai sui díkelee da pâi kulâi naa dí pá pôlu. Da pâi pâi pôlu Zerusâlɛŋ díkɛ Yâwɛɛ fɛ̀li naa ŋɔyée maa waai ma.

Azaya 28

Yâwɛɛ a pâi Eezuɛ kula maa kɛ̂i

1Kpalo ƀelaâi Eezuɛ láa túɛ-ƀelai dîa. Díkaa a lɔɔ ŋánaa kpele-ƀela. Díyoŋkaai, dísu mɛni kétɛɛ. Kélɛ díkɛtɛ-laai maa mɛ̂ni a kpɛɛ̂i nûa kíli ŋá. Lɔɔ ŋánaa kpeleɛɛ a dímaa fálenîi yɛ̂ɛ da wúru poa kùla ŋ̀á fólo ké tòo ma. Díkpeleɛ̂i díkɛ ƀò lâani yɛ̂ɛ nûa da sàa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Ǹuu-namui a pâi Asiria kɔ kɔ́-ƀela wála-wala-ŋai tɛɛ̂i a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ dîa. Gɔ́ kɔ́-ƀelai ŋí díkaa yɛ̂ɛ fãa su-kpanaŋɔɔ nyíi a tuna tùaŋ da ya-ɣîliŋ su kpanaŋ é dítɛɛ ƀéla da kpɛ́ni-ŋa ma perei. Da pâi dílɔii penêi dí bɛlɛ.

3Nûa da pâi ƀɔ́rɔni Eezuɛ láa túɛ-ƀelai ŋí da lɔɔ kpêle a ŋ̀ánaai, díyòŋkaa, dísu-mêni kɛ́tɛi dîa dí dítaŋ-tâŋ.

4Díta maa mêni kíli fé pâi wɔ́lɔ lɛɛ̂i núu da kíli ŋá. Dímaa mêni a pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ sí-sɛŋ ƀà maa-ŋuŋ. Ǹyaa ƀe nûa da gùla nɔ́ tãi támaa dí m̀ii ŋ̀á ma dí nia mɛni ma.

5Ɣele da a pâi pâi Ǹwála-wala kélee Yâwɛɛ ŋɔnûai kélee pâi lɛɛ̂i ɣele mai, a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ kâloŋ ƀɔrɔ lɛ́lɛɛ dímɛni ma.

6A pâi táre tɛɛ̂i m̀ɛni-saa ƀɔ́-ƀelai pɔ́. A pâi wála-wala tɛɛ̂i diai pɔ́ da daa-lêe-ŋai maa kpɛ̂i.

Azaya da Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai nyii-ŋai da kâa lɔɔ ŋánaa kpele Zuda lɔii sui

7Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai da zâla láa soŋ-ƀelai dia máŋ da díkpelêi nɔ́. Da lɔɔ kpânaŋ ŋánaa-ŋa kpelêi díkɛ kɛ̀ tàka-taka. Ǹɔɔi a díŋuŋ su kɛ́ wúlee yɛ̂ɛ ƀoo-ƀela. Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dífe m̀ɛni-ŋai ŋá kâai nyii Ɣâla a ŋ̀á lɛ̀ dîa zî̃a sui. Dífa ŋɔ́nɔ pɔri da maa mêni ŋá lêi núu da kélee ma. Lɔɔ kpéleɛɛ a gɛ́ zâla láa soŋ-ƀelai dífe ŋɔ́nɔ pɔrî̃i mɛni-sâa da kélee ƀôi dí ŋ̀á tée a ǹɛ́lɛɛ.

8Ǹɔɔi a gɛ̀ díkɛ díkɔŋ pîli teƀele-ŋai dîa da see mai. Díkɔŋ pîlii a gwaa-ŋai ma yiki da kɛ naai é ǹaa kúŋ nyɔ́ŋ.

9Da kɛ̂ díŋuŋ su-woo saâi é pîlaŋ m̀â. Da kɛ̂ m̀ôi dîyɛɛi, “Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui tí a gbîŋ kâai yɛ̂ɛ gbɛ̂ɛ? Gbɛ̂ɛ ƀé gbáaŋɔ̂i ŋɔworɛ̂-wooi mêni mai? Ŋɔworɛ̂-wooi káa nɔ́ zia-lonii mɛni ma nyii-ŋai díkaa-ƀela da dítɛ nɔ́ gbìŋ ŋá a ninai.

10Gáa nɔ́ m̀ɛni tɔnɔi ƀôi kûa gîe mɛi. Gáa nɔ́ môi kûa ɣɛli ma a tɛ̀ɛ-ŋa wóo fii-kpɛɛ-ŋa su.”

11Kɛ́lɛ káfe káwoli tɔ̂i m̀â. Ɣâla a pâi lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su-ƀela tɛɛ̂i nyii-ŋai dísî̃i-wooi káa a da kpɛ́nii, dí sɛŋ lɛ́ kâa dísî̃i-wooi su.

12A kákɛ̂i kɛ́ ma, a gɛ́ lii-sêe kɛ́ ƀò káyêei, kɛ́lɛ káfe káwoli tɔ̂i m̀a.

13Yâwɛɛ a gbɔɔi-kpɔɔi tãi siɣêi gɛ́ sɛŋ lɛ̂ kâa tɛi-tɛi. Kà wàla káwoli tɔ́ɔ, ka pâi karênii a kákpɔɔi kɔɔi. Ǹyaŋ kà kàreŋ, ka pâi toôi ƀáre ŋá, ká káŋwana, dí kásoŋ, díka pili kpini-pêrɛ mu.

Zãiyɔŋ taa-leei ŋɔsonôŋ su kɔnii

14M̀ɛni ma, káai a Zerusâlɛŋ-ƀelai láa túɛ-ƀela yoŋkaa-ŋai, ka m̀ɛnii mɛ́ni Yâwɛɛ a m̀ôi kâai. A m̀ôi ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Ka yoŋka-têei ká ké m̀o a yoŋka-pere kâa ka zaa-ɓelai ka mɛni kpɛtɛɛ ké gîe ma saa-táa, ka káwoo míi ka dîa ni. Ka lâai la mɛni nyɔ́mɔɔ da fa pɔ̂ri ŋɔ́nɔ kákɛ̂i. Léɛ ɓé ka gáa a kámaa kɔ̃ɔ sɛŋ.

16M̀ɛni ma, ńyãa Ǹwala-wala kélee Yâwɛɛ ŋa m̀ôi ńyɛɛi, “Ka gáa, ŋa pâi Zãiyɔŋ tɔ̂i kpɔ́ núu da fa pɔ̂ri ziɣêi dɔ̂i. Ŋa pâi zônoŋ su kɔnii kɛ̂i a kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ. Ŋa pâi ŋ̀óo ŋuŋ ŋí pɔ̃yɛ̂i maa kɔnii ma, ‘Laa-laa kpanaŋɔɔ ɓa lii-kpêle.’

17Tɔ̃yâ-laa da teniŋ-ɓô-laa ɓé ŋa pâi gɛ̂i a zônoŋ su kɔnii ŋí kɔ̂ɔŋ sãa.” Sãɔ a pâi kálɛɛ mɛni-ŋai kákili tɔ̂i dîai su-karâi, ya-fɛ̂ɛ é lí a káyêei sãa kélee.

18M̀ɛni kpɛtɛɛi ka saa-ni ká gɛ̀ saa-táa, ká káwoo míi, m̀aa mɛ̂nii ŋàa-see fé pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ berei ká gbɛ̀tɛ lai. Mɛni-kpɔ̂lu a pà, a pâi káyee mɛi ɣâlei.

19A pâi kɛ̂i pâi a ɣele kélee da kpíni kélee. A pâi kámɔ̃lɛ̂i a fólo da kpíni. Ɣâla ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi maa worɛ-wooi maa tûŋ a pâi kɛ̂i káwôlii yɛ̂ɛ ŋɔŋ.

20A pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ núu yée-láa mu-siɣɛɛ ɓé lâani gbìŋ kpua ŋá, pɛlɛ-mɛi sɛ̂ɣe su kuro-téɛɛ ké ɓò ǹyêei. Va pɔ̂ri gbìniŋ ní la.

21Yâwɛɛ a pâi pâi lii-ŋwâna su a gɛɛ é ká kula maa ké yɛ̂ɛ berei è wɔ́lɔ gɛ̀ la a Perazin Yêei ḿa da Gibiɔŋ tiŋ-tiŋ sui. M̀ɛni kula maai ŋí a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ mɛni kula maa nina. A pâi gɛ́ mɛni mĩli-mĩliɛ-ŋai kélee láa-kulâi.

22Káfe ǹia-woo ɓôi ŋí mɛni sìɣe a lɛ́ŋ. Ka zìɣe a lɛ́ŋ, m̀ɛni-kpɔ̂lui ŋí a pâi kɛ̂i a gbanaŋɔɔ a sɛŋ núu da fé pâi pɔrîi pûi é kúla ǹyée mu. Ǹwála-wâla kélee Ɣalai a m̀ó ḿâ a gɛɛ a pâi Zuda lɔii gwaa kélee su-karâi.

Ɣâla ŋɔtárei

23Ka káwoli tɔ́ɔ. Ka káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma ŋa m̀ôi kâai.

24Sí-sãa sí-nuu fa kɛ̂ nɔ́ zí-sãai sîi kpɛtɛ̂i a ɣele kélee.

25A zí-sãai kélee sîi kpɛ̀tɛ é kpɛ́ɛ ma. À gɛ̀ tí, a zí-sãai sî yɛ̂ɛ berei dí sîi káa lai. A zîi tɔnɔ sì é dínaŋ gélee ma.

26È ŋɔsí-sãai sí pere kɔ́lɔŋ a tɛɛ-ŋa. È gɛ́-pere kɔ́lɔŋ, kpɛ́ni fêi, Ɣâla ɓa dénin tɔ̀ɔ.

27Ŋɔsí-sãai ɓá kula pêre maa târe káa ǹyêei tɛi-tɛi. A da-ŋa ɓá kùla ŋ̀á a ɓóa-ŋa. Gɛ́ da-ŋa ɓá kùla ŋ̀á a gbɛ̂ɣa-ŋa, da-ŋa a wúru-ŋa da sãâ da kpɛ́ni-ŋa.

28Da sí-sɛŋ ɓa kpɛ̀tɛ mìi mɛ̂ni ma. Núu fa kɛ̂ nɔ́ sí-sɛŋ tɔnɔ kpɛtɛ̂i wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ m̀ii mɛ̂ni ma. Zí-sãa sí-nuui è ŋɔsí-sãai ɓá kala kula pere kɔ́lɔŋ dîa.

29Dárei ŋí kélee a kûla Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ yêei. Da fa wɔ́lɔ fɛ̀ɣɛ.

Azaya 29

Zerusâlɛŋ su-kara mɛni

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Kpalo-ƀêlai Ɣâla ŋɔteƀelei, Deeƀé ŋɔtaa-lêei Zerusâlɛŋ ma. Daa-lêei ŋí Deeƀé è wɔ́lɔ kɛ̀ seêni zu gɛ́ sama-sãa támaa tɛ̀ɛ, gɛ́ kúu kpaya-kpaya-ŋa kɛ̀ a kóraŋ kéleei, ǹaa su a pá karâi.

2Yâwɛɛ a pâi mɛni kpɔ̂lu ŋánaa lâai ǹaa-ƀelai dîa. Díla-sɛŋ nɔ́ ƀé pâi kɛ̂i a wɔ́lɔ su-kɛ́tɛ. Ǹaa a pâi kɛ̂i a Ɣâla-teƀele nyíi ŋ̀á kélee káa a ŋãa tee-teei.

3Yâwɛɛ a pâi naa maa tinânii é naa soŋ ƀéla kélee ma.

4Zerusâlɛŋ taa-leei, ya pâi kɛ̂i wɔ̂lɔi yɛ̂ɛ mɔ̂leŋ ƀé wɔ̂lɔi ŋ̀óo kɛ́ kùla ǹɔii mu-pere nyíi núu da fa târe zui.

5Zerusâlɛŋ, íkpɔara-ƀelai kélee su a pâi karâi. Da pâi lániî kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ fãa a tɛ̀ɛ a muluŋ-kpôlo. Ǹyaŋ a pâi kɛ̂i tí a màa félaa, gúlaa a núu. À kɛ̀ tí,

6Ǹwála-wala kélee Yâwɛɛi a pâi íŋuŋ ma ƀôi a ŋ̀ele-gbâna ŋɔŋ, lɔii wóloɔɔ zu, tínaŋ-fãa su kpanaŋɔɔ da ŋɔŋ lêŋ su kɛ́tɛ.

7À kɛ̀ tí, gɔ-kuluƀa-ŋai kélee kɔ̂i daa-lêei pɔ́i, Ɣâla a pâi dísu-karâi da díkɔ kɔ́-sãai kélee. Dímaa mɛ̂ni a pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ see-woo nyii kûla núu kíli ŋá a màa félaai.

8Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai da gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Zerusâlɛŋ mai, díƀoloŋɔ̂i ǹúui ma puru a zoŋ a ŋ̀ánaa nyii a tɛɛ la a pela nyiî-pere, a ŋ̀ɛ́i lá-ƀo burui kɛ́ ƀò m̀ai, kpaa máŋ díƀoloŋɔ̂i ǹúui ma kpele-wɛ̂li ŋánaa káa m̀a, nyii a tɛɛ la, a gbele seêi-pere, a ŋ̀ɛ́i lá-ƀo, gbele-wɛ̂lii kɛ́ ƀò niî m̀ai.

Núu kɛ́ɛ va ǹyée sèe lia-wôo mu

9Ka kɛ́ tûai yɛ̂ɛ ƀoo-ƀela ǹyaŋ káfe ƀoo ní! Ka kɛ́ nɔ́ tûai yɛ̂ɛ ŋɛi-pu-ƀela ǹyaŋ káŋɛi fé pú ní! Ka kɛ́ nɔ́ kɛ̂i tàka-taka ǹyaŋ lɔɔ fé káŋuŋ su!

10Káai a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai, Yâwɛɛ a kákɛ tìi-nyɔɔ. A pá kápûi nyii su-kôyaa su. Káa ƀé ǹɛ̂lɛɛi ká kɛ́ a ŋ̀ɛ́i-gao, kɛ́lɛ kátûa-pere a gɛ́ a káŋɛi pú.

11Káfe ŋɔ́nɔ târei ŋ̀orɛ̂ woo-ŋai su Ɣâla a dɛ̀ɛ a káa zɩ̂a sui. Dímaa mɛ̂ni a kɛ́ nɔ́ yɛ̂ɛ kɔlɔ ƀé yɔlɛ kpíniŋɔ̂i la kpoo toɔ́ɔ ǹá zɔɔŋ toɔ́ɔ. Ya m̀aa kɔ̂lɔi tɛ̂ɛ kɔlɔ lóno-nuu da pɔ́ yɛ̂ ma kpera yɛ̂ gɔlɔi ŋí lóno ḿî, a pâi m̀ôi yâ a gɛɛ va pɔ̂ri gɔlɔi ŋí lônoi, kpɛ́ni fêi, ǹáa tɛ̂ɛi zɔɔŋ toɔ́ɔ.

12À kɛ̀ máŋ yà dɛ̀ɛ núu da pɔ́ nyíi vé kɔlɔ kɔ́lɔŋ yɛ̂ m̀a kpera yɛ̂ gɔlɔ ŋí lóno ḿî, a pâi m̀ôi yâ a gɛɛ vé kɔlɔ kɔ́lɔŋ.

13Ǹuu-namui è m̀o ǹyɛɛi, “Ǹûai ŋí da lɛɣɛ̂i nɔ́ a ńyãa a díla-woo folo. M̀aa kɛ́-maai da dɛɛ̂i ḿƀɔi, vé kulâi dílii su. Da ḿvɛlîi nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Díɣâla mɛni kɛ́ɛi káa nɔ́ a núu-kpune tûa-pere nyíi-ŋai da m̀aa kɔ́ri, gɛ́ ƀò díkili ŋai.

14M̀ɛni ma, ŋa pâi mɛni mɩ̃li-mɩ̃liɛɛ-ŋa da mɛni kpaya-kpaya-ŋa kɛ̂i díŋɛi. Ŋa pâi gɛ̂i dáre-ƀelai dísamai, díkili ŋá é tɛi, ŋá gɛ́ mɛni lɛ́lɛɛ da kélee fa kûla ŋ̀ôya tare-ƀelai kponôi.”

Gili kɛ zúi gáa tínaa tuɛ-pere mɛni mai

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Kpalo-ƀêlai diai dîa da dímɛni kpɛtɛɛ-ŋai lôo Yâwɛɛ mai. Dímɛni kpɛtɛɛ-ŋai
kélee káa loo-pêrei. Da kɛ̂ gâai yɛ̂ɛ núu da fé díkâai.

16Da m̀ɛnii kélee kpâmo a dôŋ. Pɔ̂rɔ leɣi da gbɛtɛ-nuu, gbɛ̂ɛ ƀé mɛni kpanaŋɔ̂i?
Ǹúui a sɛŋ da kpɛtɛi, m̀aa sɛ̂ŋ a pɔ̂ri m̀ôi maa nuui ma ǹyɛɛi, “Yá fé ŋ́gbɛtɛ ní,”
kpaa máŋ é mó ǹyɛɛ, “Ífe m̀ɛnii kɔ́lɔŋ ya gɛ̂i”?

17Ǹaa kuro à kɛ̀ tí, wolâ a pâi pênei a kpâlaŋ ŋá tii kɛ́ lɔɔ, kpâlaŋ ŋá tii kɛ́ lɔɔ kɛ́
pène a wolâ.

18M̀aa ɣêlei tí, diai díwoli tíniŋɔ̂i, da pâi mɛni mɛnîi. Núu à kɛ̀ kɔlɔ lônoi díkɔlɛ,
da pâi m̀aa nûui ŋɔkɔlɔ lóno-wooi mɛnîi. Ǹɛi-pu-ƀelai da pâi kwaa kâai.

19Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i lii-nɛ̃ɛ kɛ́ ƀò diai dîa nûa díkɛ díluâni. Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai
a pâi gɛ̂i gôlo-ƀelai dí kɛ́ lii-nɛ̃ɛ kùla.

20Diai da nûa maa yâo díkɛ sãa kùla díyêei, da pâi lânii. Diai da ɣɛ́lɛ maa kûla
Ɣâla kponôi, díŋuŋ lá a pâi pilîi. M̀ɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ƀelai kélee su a pâi karâai.

21Diai kélee da lɛ́ɛ pɛ̀lɛ nûa dîa a gɛ́ɛ dímɛnii é nyɔ́ŋ m̀ɛni-sâa ƀó kwaa mai, Ɣâla
a pâi m̀aa-ƀelai su-karâi. Diai da tɔ̀ɔ m̀ɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ƀela pôlu a wôya pere a gɛ́ɛ
ǹúui zɔŋ fé m̀aa mɛ̂nii su ŋɔmɛnii é nyɔ́ŋ, Ɣâla a pâi maa-ƀelai kula maa kɛ̂i.

22M̀ɛni ma, Eezuɛ Ŋɔɣâlai nyíi Eberaɣɛ̃ɛ ŋuŋ ma ƀò mɛni kpɔ̂lu su a m̀ôi ǹyɛɛi,
“Ŋánûa, fé pâi ń́yee kulâi kámu káƀɛlɛ é tóo. Fé pâi ǹɛɛ̂i naa núu da é ká ŋumɛ.

23Ka kákpɔɔi lonii kâa kásama, nyii ŋá dɛ̀ɛ kápɔi, ka pâi gɔ́lɔnîi a gɛ́ɛ ń́yãa ƀa
Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai. Gɛ̀ ní, ka pâi ŋ́gɔlɔnîi ká ń́aa síɣe a m̀aa waa, ka ƀaa kɛ́-
maa tɛ́ɛ m̀bɔ, ká ń́yãai a Eezuɛ Ŋɔɣâlai láa maa tɛ́.

24Diai dítarei lá fé fɛ́ɛ níi, da pâi târei m̀aa mɛ̂ni su, dí ŋásɛŋ-lɛɛi maa mɛ̂ni siɣe a
tɔ̃yâ.”

Azaya 30

Ka Ize-ni káfe mɛni kpɛtɛ́ɛ kɛ̀

1Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Kpalo-ƀêlai Zuda lɔii láa túɛ-ƀelai dîa, kpɛ́ni fêi, dí tɔ̂i m̀â.
Da mɛni kpɛtɛ́ɛ-ŋa kɛ̀ dífa díŋuŋ ma pìlaŋ a ń́yãa. Da lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa da mɛni
kpɛ̂tɛ díkîe-ni loai dífa mò m̀â. Díkaa nɔ́ niî dísɔnyɔ̂ŋ pûi gîe mɛi.

2Da lî Ize dímaa kɔ̃ɔ mɛ̂ni ma nyíi ŋ́gɔlɔŋ fé zui. Dífa m̀arê kɛ̀ dília-wôo ƀó mɛ̂ni
ma. Dílâai a Ize kaloŋ a gɛ́ɛ a pɔ̂ri díŋuŋ ma ƀôi.

3Kɛ́lɛ dífe pâi kpɔŋ mâa da sɔlɔ ƀôi ǹyêei. Ŋa pâi gɛ̂i ƀâa é kúla dîa díŋumɛ, kpɛ́ni
fêi, da díkili tɔ̂i Ize ma.

4Berei máŋ Zuda kaloŋ ŋɔtíi kɛ́-ƀelai da-ŋa díkaa la Zoaŋ taa-leei su Ize, da-ŋa dí
ƀò Anei taa-leei su Ize lɔii su a ŋ̀ɛ́i-gao-ŋai,

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Ize fa pɔ̂ri dímaa kɔ̃ɔ̂i. Dà díkili tɔ̀ɔ m̀a, da gɛ̂i nɔ́ tí kpɛ́ni-kpɛni. Va pɔ̂ri kpɔŋ mâa tɛɛ̂i dípɔ a dɔnɔ kpîŋ.”

6Ǹorɛ̂-wooi ká ŋí Ɣâla è dɛ̀ɛ é pîlaŋ Zuda lɔii kwára-pere fɛ̃ɛ-kpalaŋ su sua-ŋai dîai: “Diai díkaa a ǹɔii ŋɛ́i-gao-ŋai da tɛ̀ɛ lɔii-ŋuŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa su. Ǹɔii ŋuŋ-ŋai ŋí láa-fɛ̂ɛi a yala-sulu-ŋa, kali nyɔ́mɔɔ-ŋa da ŋ́gɔ-ŋgɔ kali-ŋa. Zuda láa túɛ-ƀela kpaya-kpayai dí díkɔ̃̂liŋ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa pù wɛlɛ-sôo-ŋa da soo-fáleŋ-ŋa pôlu dí lí a dia lɔii ŋuŋ da su-ƀela pɔ́ a sama-sɔ̂̃a nyíi-ŋai dífa pɔ̂ri kpɔŋ mâa da sɔlɔ ƀôi díyêei.

7Mɛni lɛ́lɛɛ da kélee fa kûla Ize lɔii ŋɔkpɔŋ mâai su. M̀ɛni ƀé ŋá yɛpɛ-làa sèe la m̀a. Maa lâai ŋí ƀa ‘Ǹgɔ-ŋgɔ Kali nyii ǹíi lɛ̂lɛi goi.’ ”

Ɣâla wóo pili-ƀela

8Ɣâla è m̀o ḿâ a gɛ́ɛ m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai ǹûai da gɛ̂i, ŋá m̀aa mɛni-ŋai pɔ̃yɛ kɔlɔ ma. Gɔlɔi ŋí a pâi kɛ̂i a sêre da dîa-ni díloai wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

9Ǹûai ŋí díkaa nɔ́ tɔ̂i Ɣâla ma. Díkaa a lɛ́ɛ-ƀela. Dífa díwoli tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ŋɔsɛŋ lɛ́ɛ-ŋai dîa.

10Da m̀o Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dîa dîyɛɛi, “Káfe ŋɔ́nɔ zî̃a su mɛni ƀò kûa nyii gáa a tɔ̃yâi. M̀ɛnii ƀó kûa nyii kwa ŋ̀wɛ̂lii kú mɛnii. M̀ɛnii ƀó kûa nyii pâi kúpɛlɛ̂i.

11Ka káŋɛi síɣe kúŋɛi. Kúfe ŋɔ́nɔ ŋ̀wɛ̂lii kú mɛni da mɛni é pîlaŋ Eezuɛ Ɲɔɣâla Maa Waai ma.”

12Eezuɛ Ɲɔɣâla Maa Waai è m̀o ǹyɛɛi, “Kaâ kámaa kôyaa ḿâ ka kánaŋ wôya mɛni-ŋa dîa. Káfe ŋ̀wɛ̂lii ka káyee kúla ŋ̀ôya mɛni-ŋai da mɛni nyɔ́mɔɔ da kpɛ́ni-ŋai su.

13Kákaa a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ƀela. Kákaa yɛ̂ɛ pɛ́rɛ kâŋ nyii wôloi zu perei. Ɲa pâi kásu-karâi a maa félaa.

14Ɲa pâi káwolo wôloi yɛ̂ɛ núu a pɔ̂rɔ leɣi tòo é wólo-wôlo nyíi kɛ̂i fa kɛ̂ galâŋ da mai. Núu da fa pɔ̂ri kpîŋ ŋɔŋ siɣêi galâŋ da su kpaa máŋ é ya-kpôloŋ tuâŋ la.”

15Ǹuu-namui Yâwɛɛ, Eezuɛ Ɲɔɣâla Maa Waai è m̀o ǹyɛɛi, “Kà láa a ńyãa. Kà gɛ̀ tí, káŋuŋ ma a pâi kɛ̂i a m̀ɔ́ɔɔ kákponôi kpanaŋɔɔ.” Kɛ́lɛ káfe gɛ̂i tí.

16Ka mò kâa kwa pâi tɛ̂i soo-ŋa mɛi kú pú kú kúla kúkpɔara-ƀelai perɛ̂i. Ka púɔɔ fé nyɔ́ŋ ní. Gáa kákili ŋá a gɛ́ɛ kásoo-ŋai kɔ́ɔ ma félaai é tɛ́ɛ kákpɔara-ƀelai díwɔ̂ɔ-ŋai dîa. Kɛ́lɛ vé tí!

17Káwala tɔnɔ (1,000) fa pɔ̂ri tɔ̂i kákpɔara-ƀelai díkɔ kuluƀai dɔnɔ perɛ̂i. Díkɔ-kuluƀai ǹɔ́ɔlu da pɔ̂ri gɛ̂i kákelee ká pú. Da gɛ̀ ka kákɔ-kuluƀa-ŋai kélee ká pú. Zɛŋ nɔ́ pâi lɛɛ̂i kápôlui ǹyaa ƀa káƀenâi ká dɔ̀ɔ ǹyéei tôŋ sui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Maloŋ-kâa káa Yâwɛɛ yêei kámɛni ma. A ŋ̀wɛ̂lii é kámalôŋ káa, kpɛ́ni fêi, pɔara-
mâa fé gɛ́-mɛni da kélee su. Lûwa káa diai dîa díkili tɔɔ-maai kélee káa Yâwɛɛ
mai.

Ɣâla a pâi lûwa lâai ŋɔnûai dîa

19Káai a Zerusâlɛŋ-ƀelai, káfe pâi wɔ́lɔ ŋɔ́nɔ wɔ̂lɔi. Yâwɛɛ káa a maloŋ-kâa Ɣâla.
Kà wɔ̀lɔ m̀a, a pâi káŋa nɛnɛ̂i.

20Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i ka tɛ́ɛ mɛni kpɔ̂lu támaa su. Vé pâi wɔ́lɔ gbîŋ loôi kâa.

21Kà kɛ̀ sia-siâi, ka kɛ́ tɛ̀ ká kɛ́ yèŋ, ka pâi kɛ̂i ŋ̀óo mɛnîi kápôlu-pere, gɛ́ kátenin
tɔ̀ɔ ǹyɛɛ kâai, “Berei ká ŋí, ka tɛɛ la.”

22À kɛ̀ tí, káɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai nyíi-ŋai ká díkpɛ̀tɛ a wúru ká káne sía dîai, da nyii-
ŋai ká díkpɛ̂tɛ ká gôo sia dîai, ka pâi dípilîi ká m̀ó dîa kâai, “Ka kúla kúŋɛi.”

23A pâi gɛ̂i tuna é pú kási-sãai dîa, dí kpɛtɛ, dí ƀá a zu-kɛ́tɛ. A pâi gɛ̂i kátaa-tûlɛ-
ŋai kɔ́nɔŋ kɛ́ ƀò ma dí ƀûu ƀó díkɛ̂i lɛ́lɛɛ kɛ́ ƀò ma a tɛɛ-ŋa.

24Mii-sa̋a lɛ́lɛɛ-ŋa da pâi kɛ̂i naa ǹiŋa-ŋai da ŋ̀wɛrɛ-soo-ŋai da kási-sãai sí kwaa-
ŋai ma lɔii wɔ̂rɔi, dímɛni ma.

25Ǹelei Ɣâla a pâi kákpɔara-ƀelai paâi la é díkili tɔɔ-maa kwaa-ŋai ma su karâi,
yá-ŋa da pâi kulâi ǹyée kpaya-kpayai da bɛlɛ-pɛlɛɛi su dí ǹɔii láa fɛ́ɛ.

26É kúla nyíŋi pôlu, ŋ̀áloŋ a pâi kɛ̂i fôloi yɛ̂ɛ vóloi, vóloi kɛ́ fòlo kpɔ́ a ŋ̀ánaa yɛ̂ɛ
fólo lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ folo a tòo a fólo tɔnɔ. Nyíŋi a pâi kɛ̂i a ŋ̀elei Yâwɛɛ a pâi kɛ̂i
ŋɔnûai ŋuŋ ma ƀôi la gɛ́ díkùla dímɔ̃lɛ-laai sui.

Ɣâla a pâi Asiria kula-maa kɛ̂i

27Yâwɛɛ ŋɔwála-walai da ŋɔkɛ́tɛ-laai maa tûŋ káa ŋ̀éniei gwaa kélee ma. A ǹíi
ŋwàna, ŋɔŋ a têe, maa lûruii é ǹɔii mɛi pɛ́lɛ. Ǹóo a núu kèreŋ yɛ̂ɛ ŋɔŋ.

28Dúɛ-pere fãai káa yɛ̂ɛ ya-ɣîliŋ su-kpanaŋɔɔ nyíi a dɛɛ̂i kɔ̀ɔ yɛ̂ɛ da kwaa ma kɔ̀ɔ
a tɛ̋lɛŋ. A ǹyoŋka lɔii-ŋuŋ-ŋai su kàra da dímɛni kpɛtɛ́ɛ nyɔ́mɔɔ-ŋai kélee.

29Kɛ́lɛ káai a Ɣâla ŋɔnûai, lii-nɛ̃ɛ su-kɛ́tɛ a pâi kɛ̂i kâa a ŋ̀elei ka pâi káɣele-kûu
maa waai maa kûui kɛ̂i lai. Kálii a pâi kɛ̂i nɛ̃ɛ̂i yɛ̂ɛ nûa ƀé mãlâi ƀɔɔ fɛ́ɛ-woo ma
díkɛ lì Yâwɛɛ nyii gáa a Eezuɛ ŋɔkɔnii, Ŋɔpɛ́rɛ maa waai lá.

30Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i núu kélee é ŋɔwála-wala wooi da ŋɔlii-ŋwânai kili kɔ́lɔŋ. Ŋɔŋ a
pâi têei a zu-kɛ́tɛ, tuna támaa kɛ́ pù, fãa kɛ́tɛ kɛ́ tɛ̀ɛ, sãɔ kɛ́ pù.

31Asiria-ŋai da Yâwɛɛ wóo mèni dí ŋɔmɛni kula-maai kíli kɔ́lɔŋ, yao támaa a pâi
pâi díkɔlɔ̂i.

32À kɛ̀ díkula-maa kɛ̂i, ŋɔnûai da pâi kɛ̂i gbuŋ-gbuŋ tuâi, díkɛ kɔnîŋ ɣàle, díkɛ lii-
nɛ̃ɛ kùla. A pâi kɔ̂i dímɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

33Asiria lɔii láa túɛ-nuui kéreŋ kwaa ma kpɛtɛ̂ɛi kóraŋ támaa tɛɛ pôlu ma. Gáa a lóa su-kɛ́tɛ kpóŋ kôyaa, kɔi kɛ́ ɓò ǹaa fɛ́ɛ. Yâwɛɛ a pâi ǹaa fɛ̂ɛi a ǹɛwo, ŋɔŋ su-kɛ́tɛ é tée naa yɛ̂ɛ súluŋ su ŋɔŋ.

Azaya 31

Ɣâla a pâi Zerusâlɛŋ maa kɔ̃ɔ̂i

1Kpalo-ɓelaâi diai dîa da lì Ize kpɔŋ mâa mɛni mai. Díkili tɔ̂i Ize ŋɔkɔ́ kɔ́-soo-ŋai dîa, gɔ́ kɔ́-keleŋ-ŋai da díkɔ kɔ́-ɓelai. Dífe láa ní a Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai. Dífa fúlɔi máŋ m̀arê kɛ̀ kpɔŋ mâa mɛni ma.

2M̀ɛnii a gɛ̂i è gɔ́lɔŋ. A gɛ̀ mɛni kpɔ̂lu é láa nûa dîa. A ǹúu sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai kula-maa kɛ̂ da diai da tɔ̂ɔ dípôlui.

3Ize-ɓelai dífe a Ɣâla. Díkaa a núu-kpune. Díkɔ kɔ́ soo-ŋai díkaa a fɛnɛ-sãa. Mɔ̂leŋ fé díkponôi. Yâwɛɛ a ǹíi ŋwàna, lɔii-ŋuŋ da ŋɔkpɔŋ mâa-nuu dífa tɔ̂ɔ berêi. M̀aa fãa a gɛ̀ dífeerɛŋɔɔ dí tóo.

4Yâwɛɛ è m̀o ḿâ ǹyɛɛi, “Yala-sulu a taa-tûlɛ sòŋ a nɛ̃ɛ ma kpîŋ maa taa-tulɛi mɛi káa-nuu é láɣi a ŋ̀óo su-kɛ́tɛ ŋ̀óo fa ǹyala-sului maa yâo é tée maa taa-tulɛi ma é pú. Bere nɔ́ ɓé gáa la a ńyãa Yâwɛɛ, ŋ̀wála-wala kélee Ɣâlai. Núu da fa pɔ̂ri gɛ̂i ŋá kpéra Zãiyɔŋ Yeei mɛi kâai.

5Yɛ̂ɛ berei ŋɔni a kɛ̀ a bɛlɛɛ la daa láɓelei, gɛ́ ǹônii maa kɔ̃ɔi, bere nɔ́ ɓé ńyãa, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa Zerusâlɛŋ maa kɔ̃ɔ la ŋá gula-yêei kɛ́.”

6Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Eezuɛ-ɓela, ka sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a ńyãa, ka tela tɔɔ ḿâ. Kɛ́lɛ ka tínaŋ ká pá ḿbɔ-naa pôlu!

7Ɣele da a pâi pâi, ka pâi káɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai ka díkpɛ̀tɛ a gôo da kánei, da fé pâi lɛɛ̂i káyêei. Ka pâi káyee kulâi gélee mu ká dípili.

8Asiria su a pâi karâi kɔ̂i. Kɛ́lɛ vé pâi kɛ̂i a núu-kpune ŋɔwála-wala. Asiria-ŋai da pâi pûi kɔ́ ma. Kɛlɛ da pâi dínyaŋkpa-ŋai sonî dí lí a dia luɛ-lâa su.

9Dílɔii láa túɛ-nuui a pâi yaôi a ŋ̀ánaa é pú. Dílaa túɛ-ɓelai da pâi yaôi a ŋ̀ánaa díkɛ kpɛ̀liŋ dí díɓenâ-ŋai lɛ́ɛ naa dí pû.” Yâwɛɛ ɓé m̀o tí. Ŋɔŋɔŋ káa Zerusâlɛŋ taa-leei su gwaa kélee. Ǹyaŋ ǹaa ɓé núu kélee da vɛ̀li naa.

Azaya 32

Teniŋ-ɓô kâloŋ

1Kâloŋ tɔnɔ da a pâi pâi a ɣele da. A pâi kâloŋ-laa kɛ̂i a ɓɛlɛ pêre. A pâi ŋɔnûai mɛi kâai a teniŋ-ɓô pere. Ŋɔtíi kɛ́-ɓela kpaya-kpayai da pâi tíi kɛ̂i a teniŋ-ɓô-pere

2Gâloŋ ŋí da ŋɔtíi kɛ́-ɓela kpaya-kpayai da pâi Eezuɛ maa kɔ̃ɔ̂i ŋɔkpɔara-ɓelai yêei. Da pâi kɛ̂i m̀ɛi yɛ̂ɛ ya-ɣɛ̂li ɓé ɣilînii lɔii kpâla ma. Da pâi kɛ̂i m̀ɛi yɛ̂ɛ kɔni kɛ́tɛ niniŋ fɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

3À kɛ̀ tí Eezuɛ-ɓelai da pâi díŋɛi lá-ɓôi dí díwoli tɔ́ɔ Ɣâla ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Diai da mɛni ŋá tèe a maa félaai, da pâi díkpîŋ tãi siɣêi mɛni ŋá tée mɛ̂ni ma. Diai dínɛŋ ɣiriɛɛi, dínɛŋ lá a pâi fúlonîi.

5Núu da fé pâi ŋumɛ mâa tɛɛ̂i diai dítarei fé seri ní zui da pɔ́, kpaa máŋ é ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ wôya-nuu da pɔ́.

6Ǹúui ŋɔtárei láa fé fɛ́ɛ níi, m̀aa lono nɔ́ ƀé a gɛ̀. M̀ɛni kélee a mò kpaa máŋ é gɛ́i, gélee tɔ̂i Yâwɛɛ ma. Mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa nɔ́ ƀé a gíli ŋá sìa é pîlaŋ dîa. Gɛ-mɛni kélee tɔ̂i Yâwɛɛ ma. A nɛ̃ɛ ma puru é núu da pàa, kpaa máŋ kpele-wɛ̂li, vé kpáani m̀aa-nûui mɛ̂ni ma.

7Ǹúui ŋɔtárei fé seri ní zui, káa a núu nyɔ́mɔɔ, gɛ́ mɛni nyɔ́mɔɔ sii támaa kɛ̀. A gôlo-ƀelai su kàra a ŋɔlɛ́ɛ mɛni-ŋai, va ǹɛɛ naa dí dítɔ̃yâi sɔlɔ ƀó.

8Kɛ́lɛ ǹúui dáreɛɛ̂i, a tûa a ƀaa kɛ́-maa-pere. È wɛ́lini a tɔ̃yâ mɛni.

M̀ɛni ŋá-teɛɛi da sɛŋ kɛ́ɛ a gɛ́-pere pɔlɔi

9Nɛyâa, ka kámu-siɣe ká tɔ́ɔ káai kánîa kɛ̂i, lii-sɛ̂lɛŋ da fé kâai, ka káwoli tɔ́ɔ m̀â.

10Kálii lâai lonii ma, kɛ́lɛ kálii a pâi toôi pôlu kóraŋ tɔnɔ tɛɛ pôlu ma. Kákɔnɔŋ kélee a pâi kpɛɛ̂i.

11Ka wɔ́lɔ tûa kánîa kɛ̂i. Lii-sɛ̂lɛŋ da fé kâa. Kɛlɛ yao a pâi pâi kákɔlɔ̂i lonii ma. Ka kámaa kpôloŋ ká malôŋ seɣe too kâa.

12Ka kákeŋe lá túa ká sée ká wɔ́lɔ a malôŋ-pere, kpɛ́ni fêi, kási-sãa sí kwaa-ŋai ma kélee su a kara.

13Kala nyɔ́mɔɔ-ŋa da kpɛtɛ naa, ǹaa kélee a kɛ́ a ɣalêŋ kpɔlɔ-ŋa. Ka wɔ́lɔ ká taa-lêei mɛ̂ni ma nyii ká kɛ̀ naa kákɛ lii-nɛ̃̂ɛ kulai.

14Núu da fé pâi lɛɛ̂i gâloŋ-pɛrɛi mu. Ǹaa a pâi lɛɛ̂i kpɛ́ni-kpɛni. Dímaa kɔ̃ɔ lɔii-ŋuŋ-ŋai da ziɣãŋ-ŋai dí tínaŋɔ̂i daa-lêei mai, gélee su a pâi karâi. Ǹaa a pâi kɛ̂i a fɛnɛ-sãa kɛ̂i da taa-tûlɛ-ŋa láa miî.

15Ǹaa à kɛ̀ tí, Ɣâla a pâi ŋɔmɔ̂leŋ tɛɛ̂i. Ǹɔii a pâi ŋɔ́nɔ penêi a lɔii lɛ́lɛɛ sí-sãa kpɛtɛ mɛ̂ni ma.

16Nûa da pâi kɛ̂i tɔ̃yâ da teniŋ-ƀô mɛni-ŋa kɛ̂i ǹɔii gwaa kélee.

17Mɛi-kâa laa lɛ́lɛɛ mɛni da lii-sêe da pâi kɛ̂i ǹɔii su. A pâi kɛ̂i tí, kpɛ́ni fêi, nûa da pâi kɛ̂i tɔ̃yâ da teniŋ-ƀô mɛni-ŋa kɛ̂i a díkîe-ni.

18Ɣâla ŋɔnûai dífe pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i lii-sɛ̂lɛŋ su. Díŋuŋ ma a pâi kɛ̂i a m̀ɔ́ɔɔ díkɛ ƀò lii-sêe su.

19Kɛ́lɛ sãɔ a pâi pûi ŋ̀olâi su, daa-lêei é wólo.

20Yá a pâi kɛ̂i naa zí-sãai mɛni ma, kala támaa kɛ́ ƀò naa ǹiŋa-ŋai da ŋ̀wɛlɛ-sôo-ŋai mɛni ma. Ǹyaŋ a pâi kɛ̂i a lii-nɛ̃̂ɛ núu kélee ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Azaya 33

Ɣâla fɛlíɛɛ kpɔŋ mâa mɛni ma

1Kpalo-ƀêlai kâa, káai kákaa a kúkpɔara-ƀelai. Kaâ kákɔlɛ ma-ƀelai kélee su-kara, kákɛ ƀò ɣele ma. Kɛ́lɛ káwala-walai kpɛɛ-ŋa ɣelei a pâi. Kákpɔara-ƀelai da pâi kákîrii, dí kápaa.

2Yâwɛɛ, kúmalôŋ káa. Yá nɔ́ ƀé kúkili káa yâ kúmɛni-sôli káai kélee su.

3Lɔii-ŋuŋ da fa pɔ̂ri tɔ̂i íwala-walai perêi.

4Yêɛ berei nɔ́ gotó a sí-sãa láa mìi la dîa kpâlaŋ ŋái, bere nɔ́ kwa pâi gɛ̂i la a kúkpɔara-ƀelai.

5Yâwɛɛ kɛ̂tɛi. Gáa sɛŋ kélee mɛi. A pâi Zerusâlɛŋ láa fɛ̂ɛi a teniŋ-ƀô da tɔ̃yâ laa.

6A pâi káŋuŋ ma ƀôi. A pâi ká maa kɔ̃ɔ̂i, é táre da kili-ŋa-pôno tɛɛ kápɔ. Yâwɛɛ ƀé ka vɛ̀li.

7Ǹwála wala-ƀelai da kpɔŋ mâa wɛ̂lii. Géla-ŋai dí dítɛ̀ɛ a gɛɛ dí ǹûai loai kpɛtɛ lii-sêe mɛni mai, da wɔ̂lɔi a ņ̀ánaa.

8Bere-ŋai su a nyɔ́ŋ. Núu da fa pɔ̂ri tɛɛ̂i naa. Gbanaŋ-wooi fé ŋɔ́nɔ dɔ̂i. Woo-mîi mɛni-ŋa su a kara. Nûa dífe ŋɔ́nɔ ŋumɛ-maa tɛɛ̂i díkîe-ni pɔ́.

9Ǹɔii a lɛɛ a lɔii kpâla. Va ŋɔ́nɔ sí-sɛŋ da kpɛ̀tɛ. Lɛƀanɔŋ wola-ŋai su wuru-ŋai da kpála. Salɔŋ tiŋ-tiŋ su lɔii lɛ́lɛɛ-ŋai da pene a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ. Basãŋ da Kamɛɛ Yeei ma wuru-ŋai da kpála, dílaa kɛ́ pù.

Yâwɛɛ a ŋɔkpɔara-ƀelai lia-woo ƀôi

10Yâwɛɛ a m̀ôi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dîa ǹyɛɛi, “Ka káwoli tɔ́ɔ. Ŋà pá ŋáwala-walai lɛ̂i kâa.

11Kákpɛtɛ mɛni-ŋai káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Mɛni lɛ́lɛɛ fa kûla da su. Ŋámɔ̂leŋ káa yɛ̂ɛ ŋɔŋ. A pâi kásu karâi.

12Ka pâi kérenîi ká fṹa-fṹa yɛ̂ɛ ŋɔŋ a kɔni kêreŋ à fũa-fũa. Ka pâi kérenîi yɛ̂ɛ ŋɔŋ a ɣalêŋ kèreŋ a pène a luu tée-tee.

13Káai ǹɔii-ŋuŋ su kôyaa-goya-ŋai sui, ka m̀ɛni-ŋai káa ŋa gɛ̂i. Káai ka lɛɣɛ̂i a ńyãai ká ŋáwala-walai maa mɛni kɔ́lɔŋ.”

14Mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ƀelai Zãiyɔŋ, da yaôi díkɛ kpɛ̃liŋ. Da kɛ̂ m̀ôi dîyɛɛi, “Ɣala ŋɔmɛni kula-maai káa yɛ̂ɛ ŋɔŋ. Kúta a pɔ̂ri kulâi ǹyée mu?”

15Diai pâi ŋuŋ ma ƀo sɔlɔ ƀôi dia ƀa diai da mɛni ƀô a tɔ̃yâ pere, díkɛ maa tûa kɛ̂i, diai dífe wɛ́lini a fili mɛni da yee-pɛlɛ ǹá-sɛŋ mɛnii. Dia ƀa diai dífe wɛ́lini dí díyee píli núu-kpune ŋãa pu mɛni sui, dífa ņ̀wɛli dí mɛni nyɔ́mɔɔ da kélee kɛ̂i káai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Ǹûai ŋí ƀé pâi kɛ̂i m̀ɛni-ŋai kélee mɛi, díŋuŋ ma ƀóɔɔ yɛ̂ɛ nûa da kɛ̀ taa-lêe su nyii m̀aa tínaŋɔ̂ɔi a siɣãŋ, díkɔnɔ̃ŋ da díkpele-ya fa wɔ́lɔ kpɛ̀ɛ.

Vólo-laai gáa tínaa tuɛ-pere mɛni mai

17Ka pâi ŋɔ́nɔ gâloŋ kâai ŋɔfólo-laai su. A pâi kɛ̂i a kâloŋ lɔii kɛ́tɛ mɛi.

18À kɛ̀ tí, ka pâi kákili-ŋa siâi é pîlaŋ ǹûai dîa dímaa mɛni ǹyao è wɔ́lɔ kɛ̀ kákɔlɔ̂i ká kɛ́ m̀o kâai, “Ǹuŋ fela-fei kula-ƀelai kɔɔ? M̀ɛni maa-kpɛɛ-ƀelai kɔɔ?”

19Ǹyaŋ káfe pâi wɔ́lɔ káŋɛi pɛlɛ̂i da ma. Dí kɛ̀ a núu nyɔ́mɔɔ-ŋa, dí yòŋkaa. Da kâa kɛ̀ lônoi kápɔ a sîi-woo da nyíi káfa kâa tàre zui.

20Ka Zãiyɔŋ taa-leei káa. Gáa a daa-lêei nyii kwa kúɣâla mɛni maa kuu kpaya-kpayai kɛ̀ zui. Ka Zerusâlɛŋ taa-leei su káa. Gáa a taa-lêe nyíi núu a kɛ̀ zu, ŋ̀uŋ ma ƀôɔɔi. Gáa yɛ̂ɛ ƀûu nyii va wɔ́lɔ kùla dɔ̂i.

21Ǹaa ƀé Yâwɛɛ ŋɔwála-wala laai a pâi kɛ̂i a dínaŋɔɔ naa kûa yɛ̂ɛ ya-lêe. Ǹyaŋ wála-wala-laa da fé pâi kɛ̂i ŋwana-lɔ̂ɔ nuu da yêei ǹyá-lêei ŋí tíyeŋ mɛ̂ni ma.

22Yâwɛɛ ƀa kúkâloŋ da kúmɛni ŋá-tee nuui. Ǹyaa ƀé a tɔ̂ŋ kpɛ̀tɛ kúmɛni ma. A pâi kúŋuŋ maa ƀôi.

23Kúkpɔara-ƀelai dímɛni kpɛtɛ́ɛi kélee a pâi lɛɛ̂i nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Kwa pâi dítɔɔ-sãai kélee kulâi díyêei. Dɔ̀ɔ-sãai ŋí a pâi kɛ̂i a zu-kɛ́tɛ nyíi kwa pâi kpîŋ da tɛɛ̂i diai pɔ́ díkɔɔ púɔɔi.

24Diai kélee pâi kɛ̂i Zãiyɔŋ, kɔlɔ-fela fé pâi wɔ́lɔ da sonîi. Yâwɛɛ a pâi dísu-mɛ̂ni lɛɛ̂i dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛ̂ni ma.

Azaya 34

Ɣâla a pâi ŋɔkpɔara-ƀelai kula-maa kɛ̂i

1Lɔii-ŋuŋ-ŋa, ka kámu-siɣe ká tɔ́ɔ. Ka lɛɣɛ a ńyãa ka káwoli tɔ́ɔ. Tɔɔ sɛŋ-fûlu kélee ŋ̀ɛ́niɛi sui e ŋ̀óli tɔ́ɔ m̀â.

2Yâwɛɛ líi ŋwânai ǹɔii-ŋai kélee dîa da ǹaa wala-wala-ƀelai. A pâi díkelee dísu-karâi.

3Núu da fé pâi kɛ̂i naa é dípoma lóo. Da pâi lûlai díkuŋ é ǹɔii láa fɛ́ɛ. Ǹyée-ŋai kélee su a pâi kɛ̂i a ŋãa tée-têe.

4Maa ɣêlei tí, vóloi, ŋ̀áloŋ da bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai kélee da pâi penêi a muluŋ. Ǹele-kɔ̂lɔŋ a pâi kpíninîi yɛ̂ɛ da kɔlɔ-lâa kpìniŋ. À kɛ̀ tí, bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ wúru láa a kpàla ma gɛ́ kùla ma gɛ́ pù.

5Yâwɛɛ ŋɔƀóa-sɔkpɔi ŋá kulâai ǹyêei ɣâla-taa. Diai a pâi dímɛnii ŋá-teei Idɔŋ, a pâi dísu-karâi la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Zâla laa-soŋ ƃalai da m̀olii ŋãai da díwulɔ kɔ́-kɔ̂i ɣâla Yâwɛɛ ŋɔƃóa-sɔkpɔi ma. A pâi ŋɔsâla kɛ́tɛi kulâi Bozira taa-leei su. A pâi zu-kâra mɛni kɛ́tɛi ŋí kɛ̂i Idɔŋ lɔii ma.

7Ǹûai su a pâi karâi yɛ̂ɛ da tou da niŋa sîrɛ-ŋa pàa. Ǹɔii láa a pâi fɛ̂ɛi a ŋãa da núu-wûlɔ tee-tee.

8Ǹelei ŋí ƃé Yâwɛɛ a pâi Zãiyɔŋ ŋuŋ ma ƃôi la é ŋɔkpɔara-ƃelai kula maa kɛ́.

9Idɔŋ ya-lee-ŋai da ǹɔii da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ kotâa nyii gáa kérenîi.

10Ŋɔŋ a pâi kɛ̂i naa a kpíni da fólo. Ǹɔŋ ŋí ǹuru a pâi kɛ̂i kpíninîi ǹaa mɛi a ɣele kélee. Ǹaa a pâi lɛɛ̂i a lɔii pûŋ. Núu da fé pâi wɔ́lɔ pɔrîi tɛɛ̂i naa.

11Kɛ́lɛ ǹaa a pâi kɛ̂i a mûu-ŋa da gɔ̃̀ɔ-ŋa kɛ̂i. Ɣâla a pâi ǹɔii ŋí kɛ̂i a ƃɛ́i mɛni lɛ́lɛɛ da kélee fa pɔ̂ri kɛ̂i naai.

12Ǹɔii ŋí mɛi káa nuu fé pâi kɛ̂i ma. Ǹaa kaloŋ da fé pâi lɛɛ̂i naa.

13Kala nyɔ́mɔɔ-ŋa da ɣalɛ̂ŋ kpɔlɔ da pâi kpɛtɛ̂i naa, dí daa-lêe maa tínaŋɔɔ-ŋai kélee mɛi pɛ́lɛ da gâloŋ-pɛrɛ-ŋai. Ǹaa a pâi kɛ̂i a lɔɔ-ɣîla-ŋa da mûu-ŋa kɛ̂i.

14Fɛnɛ-sãa da pâi kɛ̂i naa díkɛ tɛ̀ díkɛ yèŋ. Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa da pâi kɛ̂i naa. Da pâi kɛ̂i naa díkɛ lòno díkîe-ni pɔ́. Ǹgɔ-ŋgɔ kali a pâi kɛ̂i naa gɛ́ ǹɔi kɔ̀ri.

15Mûu-ŋa da pâi díɣaloŋ toôi naa dí dísaa naa díkɛ ƃûu ƃò naa. Kpa̋aŋ sîrɛ-ŋa da záa-ŋa da pâi pâi naa díkɛ ƃò naa.

16Yâwɛɛ ŋɔkɔlɔi nyii bîlaŋɔɔi fúlu-sãa dîai síɣe í ǹóno. Vúlu-sãai ŋí da fé pâi wɔ́lɔ lânii zu. Fúlu-sɛŋ kélee zirɛ da záa da pâi kɛ̂i ma. Da fé pâi kɛ̂i naa nyii zirɛ kpaa záa fé pâi kɛ̂i mai. Yâwɛɛ ƃé mò ǹyaŋ a pâi gɛ̂i a gɛɛ é kɛ́ tí.

17Yâwɛɛ ƃé ǹɔii ŋáa kɔ̀lɛ díloai. Ǹaa ƃa díkɛ̂i. Da pâi kɛ̂i naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

Azaya 35

Maa wâa-laa maa perei

1Vɛ̃ɛ-kpâlaŋ-ŋai da ǹɔii kpâlai da pâi lii-nɛ̃ɛ kulâi, kala-ŋa dí téniŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ-ŋai su.

2Vɛ̃ɛ-kpâlaŋ-ŋai da ǹɔii kpâlaŋ-ŋai da pâi kɛ́i wule-ŋa toôi díkɛ lii-nɛ̃ɛ kùla a zu-kɛ́tɛ. Gwaa-ŋai ŋí ma a pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ yɛ̂ɛ Lɛƃanɔŋ Yee-ŋai ma. Ǹɔii a pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ gwaa-ŋai ŋí ma Kamɛɛ Yeei da Salɔŋ tiŋ-tiŋ su. Ǹaa-ƃelai kélee da pâi Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai kâai, dí Ɣâla ŋɔkɛ́tɛ-laai kɔ́lɔŋ da ŋɔwála-walai.

3Gɛ́ diai díyee su-saai, díyee su é kpanaŋ. Diai díkɔɔ su-saai díkɔɔ su é kpanaŋ.

4Diai yao káa díkponôi, m̀ó dîa yɛ̂ɛi, “Ka tɔɔ a gbanaŋɔɔ, káfe yào! Káɣâlai a pâi kákulâi kákpɔara-ƃelai yêei, é díkula maa kɛ́.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

5À kɛ̀ tí, diai díŋɛi pûɔi da pâi kwaa kâai, diai díwoli tíniŋɔ̂i dí mɛni mɛ́ni.

6Diai díkɔɔ pûɔi da pâi dímu-siɣêi dí píli ɣelêi dí mɑ̃́la. Diai dífa pɔ̂ri lônoi, díla a pâi fúlonîi, dí lóno dí wule-ŋa too a lii-nɛ̃ɛ pere. Ya lêe-ŋa da pâi lâai vɛ̃ɛ-kpâlaŋ-ŋai su.

7Ɓɛ́i-ŋai ǹaa káa a ŋãya sui, póa-ŋa da pâi têei naa. Ɓɛ́i-ŋai ǹaa káa a lɔii kpâla-ŋa mai, ya-ɣêli pɛlɛ-pɛlɛɛ-ŋa da pâi lâai naa. Ɓɛ́i-ŋai lɔɔ-ɣîla-ŋa da kâa kɛ̀ naai, kala a pâi kulâi naa bârai su.

8Pere-lêe a pâi kɛ̂i ɓɛ́i nûa da kâa kɛ̀ yaôi a gɛ́ɛ dí tɛ́ɛ naai. Maa pere-leei ŋí láa ɓé pâi kɛ̂i a, “Bere-lêe Maa Waai.” Vé pâi kɛ̂i a sɔnyɔ̂ŋ-nuu tɛɛ pêre. Ɣâla ɓé pâi kɛ̂i nûa ténin tɔ̂i berei ŋí su. Ǹúui kpîŋ táre da fé ŋ̀uŋ sui, a pâi pɔ̂ri tɛɛ̂i a berei ŋí.

9Yala-sulu-ŋa da kélee fé pâi siâi a berei ŋí, kpaa máŋ maa yâo ŋwana-lɔ̂ɔ fɛnɛ-sɛŋ da. Díta fé pâi wɔ́lɔ tɛɛ̂i la. Diai nɔ́ Yâwɛɛ a díŋuŋ ma ɓôi, dia ɓé pâi kɛ̂i tɛɛ̂i la.

10Da pâi tɛ̂i Zerusâlɛŋ a lii-nɛ̃ɛ su-kɛ́tɛ. Da pâi kɛ̂i wule-ŋa toôi, díkɛ lâɣi a lii-nɛ̃ɛ pere. Da pâi kɛ̂i lii-nɛ̃ɛ kulâi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Maloŋ tôo-maa da lii-too pôlu fé ŋɔ́nɔ pâi wɔ́lɔ kɛ̂i dîa.

Azaya 36

Asiria-ŋai dí gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí Zerusâlɛŋ kara

(Kâloŋ Veerɛi 18:13-27; Kɔlɔnikɔ Veerɛi 32:1-19)

1Gâloŋ Ɛsekaya kɛ́ɛ gâloŋ-laai su Zuda lɔii mɛi ŋɔkóraŋ puu-kao náaŋ su, Asiria kaloŋ Sinasɛri è pà é kɔ́ pɛ́lɛ Zuda taa-lee-ŋai siɣãŋ-ŋa díkɛ̀ a dítinaŋɔɔ diai ma é díkelee sóŋ.

2Zãâi tí sɔlɔ ɓɔ́ɔɔ mì pôlu mai, Asiria kaloŋ è ŋɔkɔ́-kɔ-ɓelai gbulu kɛ́tɛ kùla Lakee taa-leei su, é dí tɛ́ɛ a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Ɛsekaya ma Zerusâlɛŋ taa-leei su. È ŋɔkɔ́-kɔ-ɓelai láa túɛ-nuu kɛ́tɛi tɔ̀ɔ dí mɛi. Tãi dí sèri la naai, gɔ́-kɔ-ɓela mɛi-nûui è tɔ̀ɔ berei su ɓɛ́i zeɣe kpɛtɛ-ɓelai dítii kɛ́ kwaai ma è kɛ̀ naai. Ka pâi gâai berei ma ɓɛ́i ǹûai da seɣe wâa naai. Ǹaa káa ǹya-ɣêlii kwára nyíi a kûla bóai su ǹyéei ŋûa-perei

3Nya ɓe Iliakiŋ nyii kɛ̀ a Ɛɛkea ǹóŋ, nyii kɛ̀ gâloŋ-pɛrɛi mu mɛni-ŋai kélee mɛi, da Sibina, nyii kɛ̀ a gɔlɔ-pɔ̃yɛ-nuu kɛ́tɛi, da Zoa nyii kɛ̀ a gɔlɔ-pɔ̃yɛ nûui guro-téi, dí lì a gɛ́ɛ dí Asiria kɔ-kuluɓa kɛ́tɛi lá koyâŋ. Zoa è kɛ̀ a Asafa ǹóŋ.

4Asiria-ŋai dí kɔ́-kɔ-ɓela mɛi-nûu kɛ́tɛi ŋí è mò dîa ǹyɛɛi, “Worɛ̂-woo káa ńa Ɛsekaya mɛni ma é kúla Asiria kaloŋ kɛ́tɛi yêei. Ka lí ká m̀arɛ̂ kɛ́ lé kpîŋ ɓé gíli tɔ̂i kpɔ́ tí m̀a ǹâai kpɔ́ tí a gbîŋ a gɛɛ tii.

5A gâai núu wóo kpɛ́ni-kpɛni nɔ́ ɓé gíli a kɛ̂ a dɔɔ́ mà kɔ́ kɔ́ mɛni mai? Gbɛ̂ɛ ɓé gíli tɔ̂i mà a gɛ́ɛ da ǹyaa dí kɔ́ m̀bɔi?

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Ize ƀé gíli káa ma. À kɛ̀ Ize ƀé gíli tɔ̂i ma, gáa nɔ́ yɛ̂ɛ núu kɛ́ɛ é kpalo-puruŋ sìɣe é gɛ́ a ŋɔsia-wûru. À kɛ̀ tí, maa nûui é kɛ́ nɔ́ a gbîŋ kpɛtɛɛ doo mɛ̃ni ma. A pɔ̂ri ɣâlei a maa nûui é tóo é ǹyée kpaa máŋ gɔ́ɔ pɔara. Bere nɔ́ ƀé Ize kaloŋ káa la. Diai kélee da díkili tɔ̀ɔ mai, bere ƀé a pâi kɛ̂i la a dia.”

7Asiria kɔ-kɔ-ƀela mɛi-nuui è lì tuɛ a ŋ̀óo ǹyɛɛi, “Kpaa Ɛsekaya kíli tɔ̂i nâa Yâwɛɛ, Káɣâlai ma? Ɛsekaya fé Yâwɛɛ fɛli kwaa-ŋai ma su kara ní, é ŋɔɣâla-teƀele-ŋai wólo, fɛ̂ɛ nɔ́ Yâwɛɛ fɛli kwaa-ŋai dɔnɔ ma da ǹaa Ɣala-teƀelei? Vé mó ní Zerusâlɛŋ da Zuda-ƀelai dîa a gɛɛ gwaai tí ma nɔ́ ƀé fɛ̂ɛ dí Ɣâla fɛli naa Zerusâlɛŋ?

8Ŋánuu-namui Asiria kaloŋ a Ɛsekaya maa fôoi. A pâi soo wála feerɛ (2,000) tɛɛ̂i bɔ́ à kɛ̀ kɔ́-kɔ-ƀela díkaa ǹyɛ̂ei dí dísia a tɛ̀ɛ-ŋa.

9A pɔ̂ri kɔ̂i Asiria-ŋai dí kɔ-kɔ-ƀela mɛi-ƀela yée-mu-ƀelai dɔnɔ kpîŋ pɔ́ é ǹyée mɛi ɣále, a nɛ̃ɛ ma gíli é kɛ́ Ize-ŋai dîa a gɛɛ dí kɔ́-kɔ keleŋ-ŋa da soo-sia-ƀela tɛ̀ɛ bɔ́?

10Ǹâai la Asiria kaloŋ a pɛlɛ̂i ŋɔlɔii ma é ǹaa su kàra nɔ́ gbɔ́ɔi yee ma, à kɛ̀ Yâwɛɛ fé kpɔŋ-maa tɛɛ ní bɔ́? Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ ƀé mò mà a gɛɛ é kɔ́ pɛ́lɛ Zuda lɔii ma, é ǹaa su kara.”

11È kɛ̀ tí, Iliakiŋ, Sibina da Zoa dí mò Asiria-ŋai dí kɔ́-kɔ-ƀela mɛi-nuu kɛ́tɛi ma dîyɛɛi, “Ńâŋ, lóno kú pɔ́ Aramee sii-wooi su. Kwa ŋ̀áa kàa ma. Ífe Ibulu-woo ƀò, kpɛ́ni fêi, ǹûai kélee lɛɣɛ̂i ziɣãŋ ma díwoli tɔ́.”

12È díwoo su tòo ǹyɛɛi, “Ká lâai la ka gâloŋ-ni nɔ́ ƀé Asiria kaloŋ è ńdɛ̀ɛ kápɔ naa a gɛɛ ŋá m̀ɛni-ŋai ŋí ƀó kâai? Kpao, ŋ̀gaa lônoi máŋ ǹûai kélee pɔ́ díkaa seê-ni ziɣãŋ kɔlɛ, nyii-ŋai díkaa pâi kɛ̂i dí li lɔ̂ɔi miî, díkɛ dí dɔɔ-gɔɔ mai kpèle nɔ́ yɛ̂ɛ berei ká saaƀaŋɔɔ ka pâi gɛ̂i lai.”

13È kɛ̀ tí, gɔ́-kɔ-ƀelai mɛi-nuu kɛ́tɛi è mù sìɣe é tɔ́ɔ, é láɣi a ɣêlei-pere Ibulu-wooi su ǹyɛɛi, “Kákelee ka káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma Asiria kaloŋ kɛ́tɛi a môi kâai.

14Káfe nɛ̀ɛ naa Ɛsekaya é ká pɛ́lɛ. Ɛsekaya fa pɔ̂ri kámaa-kɔ̃ɔi a dɔnɔ kpîŋ.

15Káfe tela nɛ̀ɛ naa vé ká pɛ̀lɛ, ǹyɛɛi, ‘Ka kákili kɛ́ Yâwɛɛ ma, a pâi ká maa-kɔ̃ɔi da kátaa-lêei é ká kúla Asiria kaloŋ yêei.’ Yâwɛɛ fé pâi ká ƀâloi.

16Káfe káwoli tɔ̀ɔ Ɛsekaya ma. Asiria kaloŋ a m̀ôi kâa a gɛ́ɛ ká kúla daa-lêei su ká pá ká kákpîŋ tɛɛ bɔ́. Ka gɛ̀ tí, a pâi kákpɔɔi kwaa ma-ŋa tɛɛ̂i kápɔ kákɛ sí-sãa sì naa, kákɛ ŋ̀aa-nɛ̃ɛ kùla, kpele-ya lɛ́lɛɛ-ŋa kɛ́ ƀò káyêei gbèle mɛ̃ni ma.

17Nàa à kɛ̀ tí, a pâi kákulâi naa é lí a káa lɔii lɛ́lɛɛ ma yɛ̂ɛ káwɔ̂i. Gáa a lɔii nyíi a sí-sãa kpɛtɛi.

18Káfe ǹɛɛ naa Ɛsekaya é káƀòo. A m̀o kâa a gɛ́ɛ Yâwɛɛ a pâi káŋuŋ ma ƀôi, káfe làa-la. Ɣâla da a pɔ̂ri ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kula-yêei kɛ̂i Asiria kaloŋ yêei?

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Ama da Apa ɣala-ŋai kɔɔ? Sɛfavaiŋ ɣala-ŋai kɔɔ? Ɣâla da a pɔ̂ri Sameria ŋuŋ ma ƀôi?

20Ǹɔii-ŋai kúkâloŋ è wɔ́lɔ dísu karai, nênɛ ƀe ŋɔɣâlai a tá ŋɔnûai kula yêei kɛi? Vé tí! Yâwɛɛ a pɔ̂ri Zerusâlɛŋ kulâi léŋ ǹyée ŋá? Vá pɔ̂ri gêi!”

21Kɛ́lɛ díta fé lóno ní yɛ̂ɛ berei Gâloŋ Ɛsekaya è m̀o la dîai. Dí lɛ̀ɛ a dímɛi saá.

22Nya ƀe Iliakiŋ nyíi kɛ̀ gâloŋ-pɛrɛi mu mɛni-ŋai láa túɛi, Sibina nyii kɛ̀ a gɔlɔ pɔ̃yɛ-nûu kɛ́tɛi da Zoa nyii kɛ̀ a gɔlɔ-pɔ̃yɛ nûui guro-téi, dí pà Gâloŋ Ɛsekaya pɔ́ naa. Dí díseɣei fâla-fàla a maloŋ too-maa dí lí gâloŋ pɔ́naa. Dí m̀ɛni-ŋai kélee ƀò m̀a nyii Asiria kɔ-kɔ́-ƀelai mɛi nûu kɛ́tɛi è m̀o dîai.

Azaya 37

Gâloŋ Ɛsekaya è Azaya marê kɛ̀ a gɛ́ɛ Azaya kɛ́ ǹîa-wôo ƀò

(Kâloŋ Veerɛi 19:1-7)

1Tãi Gâloŋ Ɛsekaya è m̀ɛnii ŋí mɛni lai, è ŋɔseɣei fâla-fàla, é maloŋ too maa seɣe too ma, é lí Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi lá.

2Nya ƀe è Iliakiŋ nyii kɛ̀ gâloŋ-pɛrɛ mu mɛni-ŋai kélee mɛi, da Sibina nyii kɛ̀ a gɔlɔ pɔ̃yɛ-nuu kɛ́tɛi, da zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai, nyii-ŋai kɛ̀ a dímaa ɣiriɛɛ a maloŋ tòo maa seɣe-ŋai ní tɛ̀ɛ Emɔzi ǹóŋ Azaya pɔ́ naa. Azaya ƀé kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui.

3Dí m̀o m̀a dîyɛɛ Ɛsekaya ǹyɛɛi, “Vóloi ŋí káa sâa a lii-too pôlu folo kúmaa mêni m̀a. Ƀâa a kula kûa, kúƀɛlɛ a tòo. Kúkaa nɔ́ yɛ̂ɛ nɛnî nyii gáa koi-têe su, kɛ́lɛ gbono fíi-kpɛɛ a gɛ́ɛ é gɛ́ ǹôloŋ é pá.

4Tãi ta, Káɣâlai Yâwɛɛ aâ Asiria kaloŋ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai láa-tuɛ nuui wóo mɛ́ni gɛ́ ɣɛ́lɛ-maa kûla gɛ̀-ɣele mâ Ɣalai kponôi. Tɔ́ɔ Yâwɛɛ Káɣâlai é m̀ɛni-ŋai ŋí mɛ́ni, é ǹuui nyii kélee m̀aa-kula ḿaa-woo-ŋai ŋí ƀoi kúla maa kɛ́. M̀ɛni m̀a, ka Ɣâla fɛli kúnûai nyii-ŋai lɛ̂ɛi, dímɛni ma.”

5Tãi Azaya è Gâloŋ Ɛsekaya ŋɔworê-wooi mêni lai,

6è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka m̀o ká nuu-namui mâ kâai, ‘Yâwɛɛ a môi a gɛ́ɛ, ǹíi fé sɛ̀lɛŋ a ŋ̀oo-nyɔ̂ŋ-ŋai Asiria kaloŋ ŋɔworê-woo ƀó-ƀelai díkaa môi é pîlaŋ m̀ai, mêni ma.

7Yâwɛɛ a pâi gêi Asiria kaloŋ é tuŋ da mɛni nyii pâi gêi é lene pôlu bɔ́-taai. Ǹaa ƀé da pâi baâi naa a ƀóa-sɔ̂kpɔ.’ ”

Asiria-ŋai dí ŋɔ́nɔ mɛni nyɔ́mɔɔ da kpɛ́ni kpɛ̀tɛ

(Kâloŋ Veerɛi 19:8-19)

8Asiria lɔii ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai láa túɛ nuui è m̀ɛni a gɛ́ɛ dílɔii mɛi kâloŋ a kula Lakee-taai su a kɔ́ pɛ́lɛ Lebina taa-leei ma. Nya ƀe è lì naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Tãi tɔnɔi tí yée-mu, Asiria kaloŋ è mɛ̀ni a gɛɛ Itiopia kaloŋ, Taâka è kɛ̀ pâi a gɛɛ é kɔ́ pɛ́lɛ m̀a. Tãi Asiria kaloŋ è m̀ɛnii ŋí mɛni lai, è kɔlɔ tɛ̂ɛ Zuda kaloŋ Ɛsekaya mì.

10È bɔ̃yɛ gɔlɔi su ǹyɛɛ Zuda kaloŋ Ɛsekaya mai, "Ífe íkili tɔ̀ɔ Íɣâlai ma. A íƀoôi, gɛ́ m̀o yâ a gɛ́ɛ ḿva pɔ̂ri Zerusâlɛŋ taa-leei sonîi.

11Ká mɛ̀ni berei Asiria kaloŋ-ŋai da wɔ́lɔ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai yée-mɛi ɣále la da dí su kàra kpɔ́ kpɔlɔwɔi. Ká lâai la a gɛɛ ka pɔ̂ri kulâi kúyêei?

12Asiria kaloŋ-ŋai nyíi-ŋai wɔ́lɔ kɛ́ ńduɛ-perei, dí Gozaŋ, Araŋ, da Lezefi taa-lee-ŋai sôŋ dí ǹaa su-kara. Dí diai kélee kɛ̀ Tɛlasa taai su Bɛtɛdaŋ lɔii sui pâa. Díɣâla-ŋai dípôi díkùla yêei kɛ̂i?

13Daa-lêe-ŋai ŋí, Ama, Apa, Sɛfavaiŋ, Ina da Iva díkâloŋ-ŋai kélee díkaa mí?"

14Nya ƀe Gâloŋ Ɛsekaya è gɔlɔi sôŋ ŋɔworɛ̂-woo ƀó-ƀelai yêei é ǹóno. È gɔlɔi sîɣe é lí la é ǹáa Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛ Ŋɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi mu.

15Ɛsekaya è Yâwɛɛ fɛ̀li ǹyɛɛ,

16"Óo Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai, yái íkâloŋ sèe-sɛŋ káa seêni ŋ̀âla-taa goôŋ sãai mɛi, yá tɔnɔ nɔ́ ƀé íkaa a Ɣâla, íkɛ ƀò ŋ̀ɛ́niɛi su kaloŋ-ŋai kélee mɛi. Yá ƀé ŋ̀elei da ǹɔii kpɛ̂tɛ.

17Yâwɛɛ, íwoli tɔ́ɔ kûa í m̀ɛnii káa gáa kɛ̂i a kúai. Íwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii Sinasɛri a m̀ôi é pîlaŋ yái íkaa a gɛ-ɣele ma Ɣalai yâi.

18Óo Yâwɛɛ, kúkelee kú gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Asiria kaloŋ-ŋai da wɔ́lɔ lɔii-ŋûŋ támaa su kara da ǹaa lɛɛ a bûŋ,

19da m̀aa lɔii-ŋuŋ ŋai díɣâla-ŋai kéreŋ, kpɛ́ni fêi, dífe kɛ́ ní a ɣâla-ŋa, kɛ́lɛ díkɛ a wuru da kɔni nyii nûa dí díkpɛ̀tɛ a díyeei.

20M̀ɛni ma, Yâwɛɛ Kúɣâlai, kúkula Asiria-ŋai yêei a gɛ́ɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai díkaa ŋ̀ɛ́niɛi sui, dí gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ yá tɔnɔ nɔ́ ƀé íkaa a Kúɣâlai, Óo Yâwɛɛ."

Azaya è worɛ̂ tɛ̀ɛ Gâloŋ Ɛsekaya pɔ́ naa

(Kâloŋ Veerɛi 19:20-37)

21È kɛ̀ tí, Emɔ ǹóŋ, Azaya è worɛ̂ tɛ̀ɛ Gâloŋ Ɛsekaya pɔ́ naa é mó m̀a ǹyɛɛi, "M̀ɛnii ká ŋí Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ a môi. Aâ ífɛli wôoi mɛ́ni é pîlaŋ Asiria kaloŋ Sinasɛri ma.

22Yâwɛɛ a môi Sinasɛri ma ǹyɛɛi, 'Zerusâlɛŋ taa-leei su-ƀelai dífe íwɛli-ni. Díkaa ɣɛ̂lɛi yâ. Zerusâlɛŋ taa-leei su-ƀelai da díŋuŋ kpɛ́mɛnîi a yá díkɛ ɣɛ́lɛ maa kûla íkponôi a tãi ya kɛ̂ pûi lai.

23Gbɛ̂ɛ ƀé ílâai la ya ɣɛ́lɛ maa kulâi gbonôi, íkɛ lóno nyɔ́mɔɔ kɛ̀ mai? Gbɛ̂ɛ ƀé íkɛ̀ lâɣii mai? Gbɛ̂ɛ ƀé íkɛ̀ íŋɛi pilîi la ɣelêi? Ya ƀâa kula ḿâ, Ńyãai a Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Í íyee mu-ƀelai tɛ̂ɛ díkɛ ŋɛi-tɛ woo ƀò ḿâ Ńyãai a Nuu-namui, dîɛ da Lɛƀanɔŋ
yee kpaya-kpayai yée mɛi ɣále a díkɔ-kɔkeleŋ-ŋai. Díkɛ̀ ŋɛi-tɛ woo ƀôi dîɛ da sîda
wuru kôyaa-ŋai da sapɔrɔ wuru-ŋai pɔ̂ŋ da seri kpɔ́ ŋ̀olâi kpóŋ ma póŋ-poŋ.

25Íkɛ ŋɛi-tɛ woo ƀôi a gɛ́ɛ í yá-lôa tèe lɔii da kpɛ́ni-ŋa su, í íkpele a zu ya. Íkɔ-
kuluƀa-ŋai da lɛ́ɛ siâi Ǹâai Ya-leei su a lɛɛ la zu a kpála.

26“ ‘Káfe tá wɔ́lɔ m̀ɛni ní a gɛ́ɛ ŋá m̀ɛnii ŋí kpɛ̀tɛ a tãi su kôyaa? Lonii ma nɔ́ ƀé ŋá
ŋ̀asee kɛ̂i la. Ŋá wála-wala-laa tɛ̀ɛ kápɔ a gɛ́ɛ ká daa-ŋai díkaa siɣãŋ sui wólo ká
ǹaa lɛ̀ɛ a pîleŋ ŋá.

27Diai kɛ̀ naai, wála-wala-laa fé kɛ́ ní díyêei. Díkɛ̀ kpɔ́ yaôi a ŋ̀ánaa tìŋ-táŋ é dísoŋ.
Díkɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ kala-ŋa ƀé díkaa ǹɔɔi su, kpaa máŋ yɛ̂ɛ kala-ŋa ƀé gáa pɛ́rɛ kɔŋ mâ a
fólo-laa ƀɔ́ɔɔ ɣêle, vóloi ŋɔzìzi a gbàla é lɛ́ɛ pâi ƀɔlɔ̂i.

28“ ‘Kɛ́lɛ, ŋá ƀɛ́i kɔ́lɔŋ íkaa naai. M̀ɛnii íkaa gɛ̂i da ƀɛ́i ya lî naai, ŋá ǹaa kɔ́lɔŋ. Ŋá
berei kɔ́lɔŋ í ílii ŋwâna la ḿâ a ŋ̀ánaai.

29Ŋà ílii ŋwâna-wooi da íŋɛi-tɛ̂ lono-wooi mɛ̂ni. M̀ɛni ma, ŋa pâi kpawɔ pilîi ísũai,
ŋá kpawɔ-kôlo too íla, ŋá lí a yá pôlu a berei íkùla la íkɛ pá ƀɛ́i.’ ”

30Nya ƀe Azaya è mò Gâloŋ Ɛsekaya ma ǹyɛɛi, “Ŋa pâi ŋɛi-kɛ-maa lɛ̂i yâ nyii pâi
ǹɛ̂i a gɛɛ m̀ɛni-ŋai ŋa m̀ôi, da pâi kɛ̂i. Góraŋ ŋí da góraŋ tí pâi, ya pâi sí-sãa miî
nyii-ŋai pâi sôoi díkpɔɔi yee mai. Kɛ́lɛ góraŋ zaaƀai su, ya pâi íkpîŋ si-sãa da ƀá-
kpɔmɔ-kpâlaŋ-ŋa sîi, í m̀á kúla í mii.

31Diai pâi lɛɛ̂i a difulu Zudai, dísame a pâi lɔ̂i ǹɔii mu yɛ̂ɛ wuru-ŋa, dí ƀá.

32Ǹûai gbulu-lôŋ a pâi lɛɛ̂i a vúlu Zerusâlɛŋ, gɔ́i pôlu m̀a. Ǹúu kpulu-loŋ nyii-ŋai
dífe pâi lɛɛ̂i gɔi sui, da pâi kɛ̂i Zãiyɔŋ Yeei ma da Zerusâlɛŋ gwaa kélee, kpɛ́ni fêi,
Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi a gbɛtɛ gíli ŋá a gɛɛ é gɛ́ tí.

33“M̀ɛnii ŋí ƀé Yâwɛɛ è m̀o é pîlaŋ Asiria kaloŋ ma ǹyɛɛi, ‘Vé pâi tɛ̂i daai ŋí su a
dɔnɔ kpîŋ, kpaa máŋ é tɔ̃a tɔ̂nɔ pili naa. Kɔkuluƀa tɔnɔ kpîŋ nyii kpála ŋá-ɣale
kɔli-kalaŋ káa ǹyɛ̂ei, vé pâi lɛɣɛ̂i daa-lɛ̂ei ŋí kɔlɛ ma. Dífe pâi siɣãŋ da tɔ̂i dí dîiŋ
ziɣãŋ ma a gɛ́ɛ dí tɛ́ m̀ɛi.

34Ńyãa, Yâwɛɛ, ŋa môi a gɛɛ a pâi lenêi pôlu a berei è kùla lai. Vé pâi serîi daa-
lɛ̂ei ŋí su.

35Ŋa pâi daa-lɛ̂ei ŋí maa-kɔ̃ɔ̂i, ŋá ŋuŋ-ma ƀó ŋ̀gbîŋ mɛni ma da góno tɛ̂ei ŋá gɛ̀
ńyee-mu-nuui Deeƀé yɛ̂ei.’ ”

36Maa kpînii tí, Yâwɛɛ è ŋɔkélai dɔnɔ tɛ̀ɛ Asiria-ŋai díƀûui su. È díkɔ-kɔkuluƀai
ŋɔwála ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa káo lɔ́ɔlu (185,000) pàa. Bôlu ma ɣele
ƀɔ́ɔi, díƀûui láa è kɛ̀ a vɛ́ɛ a poma-ŋa.

37Nyíŋi pôlu ma, Asiria kaloŋ Sinasɛri è lì pôlu Asiria, é sée Ninivɛ taa-leei su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

38Ɣele tɔ̂nɔ da tãi è kɛ̀ ŋɔɣâlai Nisirɔ ŋɔpɛ́rɛi mu gɛ́ vɛ̀lii, ǹóŋ sinaai veerɛ, Aduramelɛ da Sarizɛ dí pà dí báa a díƀoa-sɔkpɔ-ŋai. Tãi dí bàa lai, dí pù dí lí Alala lɔii su. Dí ǹóŋ Isɛaadɔŋ sèe bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ.

Azaya 38

Gâloŋ Ɛsekaya è kɔ̀lɛ, é ƀálo

(Kâloŋ Veerɛi 20:1-11; Kɔlɔnikɔ Veerɛi 32:24-26)

1Tãi tɔnɔ da Gâloŋ Ɛsekaya è kɔ̀lɛ kpɔ́ ǹaa é lɛ́ɛ a gùro-té gɛ́ pà saâi. Nya ƀe Emɔzi ǹóŋ Azaya è lì bɔ́ naa a gɛ́ɛ é gáa. Azaya è kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu. È m̀o Gâloŋ Ɛsekaya ma ǹyɛɛi, "Yâwɛɛ a m̀ôi yâ a gɛ́ɛ í íkɛ-mɛni-ŋai kélee pú ŋ̀ɛli ma, kpɛ́ni fêi, ífe pâi kulâi gɔlɔ-felai ŋí su. Ya pâi saa tí-ti ƀôi."

2Nya ƀe Gâloŋ Ɛsekaya è tìnaŋ bɛ́rɛ kâŋ ma pere é Ɣâla fɛli ǹyɛɛi,

3"Óo Ŋáɣâlai Yâwɛɛ, ḿaa mêni kíli é lɛ́ɛ íkili-ŋa. Gáa, ŋa tíi kɛ́ yê a ńii kélee a teniŋ ƀô-pere. Ŋa kɔ́ kpɔ́ a zu kôyaa a gɛ́ɛ ŋá m̀ɛni-ŋai kɛ́ nyii-ŋai yà m̀o ḿâi." Nya ƀe Ɛsekaya è wɔ̀lɔ kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

4Ǹaa pôlu ma, Yâwɛɛ è mò Azaya ma

5a gɛɛ é lí pôlu Ɛsekaya pɔ́naa a ŋorê-wooi ŋí. "Ɛsekaya, ńyãa ƀa Yâwɛɛ Ɣâla nyii ínâŋ pɔlɔi Deeƀé a kâa vɛ̀lii. Ŋaâ ífɛli-wooi mɛ́ni, ŋa íkaa íkɛ wɔ́lɔ ḿâ. Ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa íkɛ ɣele ma a kóraŋ puu káo lɔ́ɔlu.

6Ŋa pâi íŋuŋ-maa ƀôi ka Zerusâlɛŋ taa-leei ŋí Asiria kaloŋ yêei. Ŋa pâi daa-lêei ŋí maa-kɔ̃ɔ̂i.

7"Ńyãa Yâwɛɛ ŋa pâi ŋɛi-kɛ-maa sîi da lɛ̂i yâ nyii pâi ǹɛ̂i yâ a gɛ́ɛ m̀ɛnii ŋa m̀ôi, ŋa pâi ŋ̀aa-see kɛ̂i.

8Gâlai Gâloŋ Eeɣa è dɔ̀ɔi, ŋa a pâi gɛ̂i ǹinîŋ é lí pôlu-pere a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu." Nya ƀe vóloi è lène pôlu a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu.

9Tãi Gâloŋ Ɛsekaya è kùla la gɔlɔ-felai sui, è laa maa-tɛ̂ wule tɔnɔ pɔ̃̀yɛ ǹyɛɛi,

10"Ŋá kɛ̀ gâai ŋa pá saâi nɔ́ tãi kpua yée mu, ŋá lí zaa-ƀelai pɔ́ naa, ŋá ŋáɣeniɛi kpéli kpɛ́ɛ naa-pere.

11Ŋá kɛ̀ gâai fúlu-sãa kélee sáma ŋ̀éniɛi ŋí su, fé kɛ́ ní ŋɔ́nɔ pâi Yâwɛɛ kâai, kpaa máŋ núu-kpune da.

12Ŋáfulu-laai è kɛ̀ nɔ́ pâi kùla ńyêei yɛ̂ɛ da ƀûu tàa. È kùla nɔ́ ńyêei yɛ̂ɛ yee a kùla gena ma. Ŋá kɛ̀ gâai yɛ̂ɛ Ɣâla a pá ŋáfulu-laai kulâi ńyêei ƀe tí.

13Ŋá wɔ̀lɔ a kpíni da fólo yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé yala-sulu a kɛ̀ ŋ́gao ɣâlei ŋ́gbonôi. Ŋá kɛ̀ gâai yɛ̂ɛ Ɣâla a pá ŋáfulu-laai kulâi ńyêei ƀe tí.

14 Ŋ́gɔlɔ è kɛ̀ saâi ḿâ, ŋ́oo ŋá yeŋɔɔ. Ŋá kɛ̀ nyîɣɛi yɛ̂ɛ tòloŋ, ŋ́ɛi fa ŋɔ́nɔ kwaa kâa a ǹɛ́lɛɛ. Ǹuu-namui, ŋ́uŋ ma ƀó í ŋ́gula m̀ɛni-kpɔ̂lui ŋí su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Lé ɓé ŋa pɔ̂ri m̀ôi? Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ a m̀ɛnii ɓó ḿâ a pâi gɛ̂i, ǹyaŋ a gɛ̂i. Ńii
ŋwânai, nyii fé pâi ŋ́ɛi.

16Ǹuu-namui, ŋa pâi kɛ̂i ɣele ma yá tɔnɔ í mɛni ma. Ḿalo mî, í ǹɛɛ naa ŋá lɛ́ɛ ɣele
ma.

17Ya ŋá lii-ŋwânai pene a lii-nɛ̃ɛ. Ya ŋ́uŋ ma ɓó, ya ŋ́gula mɛni nyɔ́mɔɔ támaa
perei. Ya ńzu mɛ̂ni lɛɛ ŋásɔnyɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛ̂ni ma.

18Saa-nûu da fa pɔ̂ri ílaa maa tɛ̂i saa-táa. Kili kɛ-zu fé saa-nûu da yɛ̂ei ítenin ɓô-
laai mɛ̂ni ma.

19Vúlu-ɓelai nɔ́ ɓé da pɔ̂ri ílaa maa tɛ̂i yɛ̂ɛ berei ŋa gɛ̂i lai. Ǹóŋ káa-ɓelai nɔ́ ɓé da
ítenin ɓô-laai maa mɛni ɓò dínîa-pɛlɛɛi dîa.

20Yâwɛɛ, ya ŋ́uŋ ma ɓó. Kwa pâi wule toôi, kú ɣale-sãa ɣale, kú ílaa maa tɛ́ a fólo
da kpíni Ípɛrɛ Kɛ́tɛi mu."

21Gâloŋ Ɛsekaya é lɛ́ɛ pâi ɓâloi, Azaya é mò ma a gɛ́ɛ é fîi-wuruii m̀á da kùla é
gîiŋ é gbɔrɔ pɛ́lɛ m̀ũai-ŋá, gɛ̀ ní a pâi ɓâloi.

22Gâloŋ Ɛsekaya è Azaya marê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, "Ǹɛi kɛ́-maa ɓa lé pâi ǹɛ̂i ḿâ a gɛ́ɛ ŋa
pâi ɓalôi, pɔ̂ri kɛ́ ɓò ńyɛ̂ei ŋɔ́nɔ a gɛɛ ŋá lí pôlu Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui?"

Azaya 39

Gela-ŋai kùla Babelɔŋ

(Kâloŋ Veerɛi 20:12-19)

1Tãi tɔnɔi tí yée-mu, Baladaŋ ǹóŋ Mɛrodasi nyii kɛ̀ a Babelɔŋ kaloŋ, è mɛ̀ni a gɛɛ
Gâloŋ Ɛsekaya è kɛ̀ kɔ̂lɛi, kɛ́lɛ a nâa ɓálo. È kéla-ŋa tɛ̀ɛ bɔ́ naa a kɔlɔ da sama-sɛŋ.

2Dí liɛɛ a zama-sãai ŋí Gâloŋ Ɛsekaya pɔ́i, è ǹyée sèe dímu. È ŋɔtɔɔ-sãai kélee lɛ̀
dîa. È ŋɔkánei, gôoi, gúŋ sãai, ŋ̀ulɔ kúŋ nɛ̃ɛ-ŋai da ŋɔkɔ́ kɔ́-sãai kélee lɛ̀ dîa kɛ̀
ŋɔsãâ pûi kɛ́-pɛrɛ-ŋai mui. Zãâi kélee kɛ̀ ǹyɛ̂ei ŋɔkâloŋ-laai sui, è gélee lɛ̀ dîa. Vé
da lɛ̀ɛ ní pôlu.

3Nya ɓe Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Azaya è pà Gâloŋ Ɛsekaya pɔ́naa ǹyɛɛ mai, "Zinâai
ŋí dîyɛɛ lé? Ǹɔii nɛ̂nɛ ɓé dí kùla zui?" Gâloŋ Ɛsekaya ǹyɛɛi mai, "Dí kùla kwaa
kôyaa ma Babelɔŋ lɔii su."

4Azaya è marê kɛ̀, "Lé ɓé í nɛ̀ dîa gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mui?" Ɛsekaya è zu tòo, "Dí
ńyɛ̂ei sãai kélee kàa. Sɛŋ da kélee fé zãâ pûi kɛ́-pɛrɛ-ŋai mu nyii dífe gáa-nii. Ŋá
gélee lɛ̀ dîa."

5Nya ɓe Azaya è m̀o Gâloŋ Ɛsekaya ma ǹyɛɛi, "M̀ɛnii mɛ́ni Ǹwála-wâla kélee
Yâwɛɛ a m̀ôi.

6Gáa, ɣele-ŋa da pâi, zãâi kélee gáa gâloŋ pɛrɛi mui, da nyii-ŋai kélee ínuu pɔ̂lɔ-
ŋai dí ǹâai kɛ̀ gâloŋ-pɛrɛi ŋí mui, é tóo nyii-ŋai yaâ dísɔlɔ ɓôi, nûa da pâi gélee
kpɔ́ siɣêi dí lí a dia Babelɔŋ lɔii su. Dɔnɔ kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Da pâi ísuui su sinaai da-ŋa siɣêi dí lí a dia Babelɔŋ. Da pâi da-ni tɛɛ̂i Babelɔŋ kaloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu a gɛɛ díkɛ tíi kɛ̀ naa.”

8Gâloŋ Ɛsekaya è kɛ̀ gíli ŋá siâi ǹíi su-pere gɛ́ mò gbîŋ ma, “Kwa pâi nâa kɛ̂i lii-see su, kú kúfii tɔ́ɔ a tãi da, tãi nɔ́ ŋ̌gaa niî la ɣele mai.” Nya Ɓe è mò Azaya ma ǹyɛɛi, “Ǹorɛ̂-wooi í pà la m̀bɔ é kúla Yâwɛɛ yêei, ǹɛ̂lɛɛi.”

Azaya 40

Kili-kɛ-zu woo-ŋa

1Kúɣâlai a m̀ôi ǹyɛɛi, “Ka ŋánûai ŋánɛnɛ. Ka díŋa-nɛnɛ!

2Ka Zerusâlɛŋ-ɓelai kíli kúla. Ka m̀ó dîa a gɛ́ɛ da mɔ̋lɛ a zu kôyaa. Ŋa dísu-mɛni lɛɛ dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛ̂ni ma. Ŋá díkula maa kɛ̂ é seri gɔyaŋ ma zɔnyɔ̂ŋ-ŋai dí gɛ̀i mɛ̂ni ma.”

3Núu-wòo è kɛ̀ tɛ̂i vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su ǹyɛɛi, “Ka Yâwɛɛ ŋɔperei kpɛtɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su! Ka berei su-sa̋a Kúɣâlai mɛ̂ni ma.

4Ka boto-wolo-ŋai láa fɛ́ɛ. Ka ǹyée kpaya-kpayai wólo, ká bɛlɛ-pɛlɛɛi wólo, ǹaa é kɛ́ a nɛ̋ɣɛ ŋá. Ɓɛ́i-ŋai kélee kame-ŋa díkaa naai, ka m̀aa kâme-ŋai wólo ǹaa é kɛ́ a tiŋ-tiŋ-ŋa su.

5À kɛ̀ tí, Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai a pâi lɛ̂i, ǹyaŋ núu kélee a pâi gâai. Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ ɓé m̀o tí.”

6Ŋá wóo da mɛ̀ni ǹyɛɛ m̀âi, “Ye ŋ̌orɛ̂-wooi ŋí ɓó!” Ŋá m̀arê kɛ̀ ńyɛɛ mai, “Ŋorɛ̂-wooi ɓa lé?” Ǹyɛɛ m̀âi, “M̀ó a gɛ́ɛ núu-kpune kélee káa nɔ́ yɛ̂ɛ kala. Dílɛlɛɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ wúru-poa.

7Kala a kpâla, wúru-poa kɛ́ fãya a tãi Yâwɛɛ a pâi fãa tɛɛ̂i la é dí fɛ́ɛi. Nûa difulu-laai su kpuâi nɔ́ yɛ̂ɛ kala.

8Kala a kpâla, wúru-poa kɛ́ fãya, kɛ́lɛ Ɣâla ŋɔwóoi káa nɔ́ dɔ̂i wɔ́lɔ-wɔlɔ.”

9Zerusâlɛŋ, ímu-siɣe, ítɛ ǹyée tɔ̂ɔ kɛ́tɛi tôŋ su, í dùŋ lɛ́lɛɛi ɓó naa! Zãiyɔŋ, ye tóli ɓó naa a ɣelêi pere. Dùŋ lɛ́lɛɛi maa tûŋ too naa. Íwoo tɛ́ ɣelêi, ífe yào. M̀ó Zuda taa-ŋai dîa a gɛ́ɛ Díɣâlai káa pâi.

10 Ǹwala-wala kélee Yâwɛɛ a pâi pâi é ŋɔnûai mɛi káa a wála-wala laa. Diai è díŋuŋ mâ ɓòi, a pâi a dia.

11A pâi ŋɔɓála-ŋai ŋá kɔnîi yɛ̂ɛ ɓála mɛi káa-nuu. A pâi ŋɔɓála lônii ŋá tɛ́i gîe m̀a ǹyée-tɔ̃ɔi, é lí a dîa. A pâi tɔ̂ɔi dílee-ni túɛ é lí a dia a gɔlɔ-saá m̀a.

Eezuɛ Ɲɔɣâlai nyii gɔ̀ɔŋ-maa fé mai

12Gbɛ̂ɛ ɓa pɔ̂ri ǹyúoi kɔ̂ɔni ǹyée-ŋá, kpaa é ŋ̌ele-kɔ̂lɔŋ kɔ̂ɔŋ a ǹyée? Núu da a pɔ̂ri ǹɔii kpɛtɛ pɔ̂rɔi kɔ̂ɔnii kpele kɔɛɛ su, kpaa máŋ é ǹyée kpaya-kpayai da ǹyée pɛlɛɛ-pɛlɛɛi díwiɛ kɔ̂ɔŋ a sɛŋ-kɔ̂ɔŋ-sãa?

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Núu da a pɔ̂ri Yâwɛɛ táre tɔ̂i? Gbɛ̂ɛ ɓa pɔ̂ri sɛŋ lɛ̂i m̀a kpaa máŋ é ǹia-wôo ɓoi?

14Gbɛ̂ɛ ɓé Ɣâla a ŋuŋ mâ pîlaŋ la, é lɛ́ɛ pâi sɛŋ da kɔlɔnî̂i kpaa é mɛni-ŋa káa, a gɛ́ɛ é sɛŋ da kpɛtɛ-pere maa kɔ̂ri?

15Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai díkaa nɔ́ Yâwɛɛ ŋɛ́i kpɛ́ni-kpɛni, díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ yà kâo tɔnɔ a kùla ya-bɔki su. Dîŋ-ŋai díkaa kwaa kôyaa mai, díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ muluŋ.

16Vɛnɛ-sãai kélee díkaa Lɛɓanɔŋ wolâai sûi, dífe táma ní a gɛ́ɛ dísâla kula la Ɣâla ma. Ǹaa wuru-ŋai dífe táma ní a gɛ́ɛ dí ŋɔŋ tóo a dia ŋɔkéreŋ salai kéreŋ mɛ̂ni ma.

17Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai díkaa nɔ́ ŋ̀ɛ́i kpɛ́ni-kpɛni. Va díkàa ŋ̀ɛ́i a sɛŋ da.

18Gbɛ̂ɛ ɓé ya pâi Ɣâla kɔ̂ni m̀ai? Ya pɔ̂ri gɛ́-pere lɛ̂i léŋ?

19Vé yɛ̂ɛ ɣâla-pɔkɔɔŋ nyii ŋ̀úru-saa nuui a gbɛ̀tɛ, gôo kpɛtɛ-nuui é gôo pú m̀a, é dɔɔ káne mɛi.

20Ǹúui nyii va pɔ̂ri káne kpaa máŋ gôo sɔlɔ ɓôi, a kpanáŋ nyii va lûlai sî̂ye zu. A wúru-saa núu lɛ́lɛɛ kɔ̀ri a gɛ́ɛ é ɣâla-pɔkɔɔŋ kpɛtɛ la nyii va tôo ǹɔii mai.

21Ífe nî̂i gɔ́lɔŋ ní? Dífe nî̂i m̀o ní yâ a tãi su kôyaa? Dífe nî̂i m̀o ní yâ berei ŋ̀ɛ́niɛi kɔ́ɔ è pìlaŋ lai?

22Ǹyaa ɓa ǹúui gáa seêni ŋɔkâloŋ sèe sɛŋ ŋá ǹɔii mɛi pere gɛ̀ ɓò ŋ̀ele-kɔlɔŋ mɛi perei, diai díkaa ǹaa m̀u perei, díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ pumu pɛlɛɛ-pɛlɛɛ ŋa. A ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ fùlomo nɔ́ yɛ̂ɛ wêna-la seɣe, yɛ̂ɛ berei tí da sua-kɔ̂lɔ seɣe nyii da pɛ́rɛ tɔ̀ɔ lai, fûloŋ la núu kɛ́ nyìi m̀ui.

23A ǹúu láa túɛ-ɓelai díwala-wala laai kûla díyêei, é díkɛ kpɛ́ni-kpɛni.

24Díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ wúru-sôo ŋa, nyii-ŋai dífe nî̂i dísame pîlaŋ níi. Tãi Yâwɛɛ a pâi fãa tɛɛ̂i lai, da pâi kpâlai díkoôŋ yɛ̂ɛ kala kpâla.

25Gbɛ̂ɛ ɓé ya pɔ̂ri Ŋ̀âla Maa Waai kɔ̂ɔni m̀ai? Núu da káa naa nyii m̀oloŋɔɔ̂i m̀a?

26Íŋɛi té ŋ̀elei su í ǹaa káa. Gbɛ̂ɛ ɓé bɛmɛlɛŋ-koa-ŋai kpɛ̂tɛi? Ǹyaa ɓa ǹúui nyii a tɔ̂ɔ díŋɛi túɛ yɛ̂ɛ kɔ-kuluɓai. È berei kɔ́lɔŋ dítâmaai lai ǹyaŋ è díkelee dílaa kɔ́lɔŋ tɛi-tɛi. Ŋɔwála-wala laai sú kɛ̂tɛi. M̀ɛni ma dɔnɔ kpîŋ fé nî̂i láŋ ní.

27Eezuɛ, lé mɛni ɓé ya mɛni saâi la a gɛɛ Yâwɛɛ fé ímɛni kpɔ̂lu-ŋai kɔ́lɔŋ lai, kpaa máŋ vé kpáaŋ ní a kɛ̀ da ífilî̂i?

28Ífe nî̂i gɔ́lɔŋ ní? Ífe nî̂i m̀ɛni ní a gɛ́ɛ Yâwɛɛ ɓa ŋ̀wɔ́lɔ-wɔlɔ Ɣalai? Ǹyaa ɓé ŋ̀ɛ́niɛi kpɛ̀tɛ. Víi fa kpɛ̂ɛ kpaa máŋ é fôa. Núu da fa târe ŋɔkili-ŋa sî̂ai su.

29Diai dí káa fôai, a wála-wala laa tɛ̀ɛ dí pɔ́. Diai dífe wála-wala níi, a díkponôi kpànaŋ.

30Diai kpîŋ díkaa a ǹúu-tɔɔ-ŋai dífii a kpɛ̂ɛ, dífôa. Ǹyaŋkpa-ŋai dífii a kpɛ̂ɛ máŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Kɛ́lɛ, diai da díkili tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma kpɔŋ-mâa mɛni mai, díwala-wala laai su a pâi kpananîi. Da pâi tɛ̂i ŋ̀elei su yɛ̂ɛ da kɛ̀ kuɛ koôŋ pôlu. Dí máŋ kîrɛ siɣe, dífe pâi fôai. Dí máŋ sía, difii fé pâi kpɛɛ̂i.

Azaya 41

Ɣâla è gono tèe Eezuɛ-ŋai yêei

1Ɣâla a m̀ôi ǹyɛɛi, "Ka kámɛi sáa ká káwoli tɔ́ɔ ḿâ, káai kélee ká káa lɔii-ŋuŋ su kôyaa-ŋa sui! Ká kákpîŋ kpɛtɛ ká kámɛni-ŋai láa ŋ́ɛi. Pɔri a pâi kɛ̂i kâa a gɛɛ ká káwoo su kula. Kwaa pá kúkîe ma a gɛ́ɛ kú m̀ɛnii su káa kú gáa ǹúui nyii ŋɔi lɛ̂lɛɛi.

2"Gbɛ̂ɛ ɓé pà a Pɛsia kaloŋ Sarɔ wála-walai é kúla la vólo kulâi perei, é gɛ́ gɛ̀ nûa yée mɛi ɣâle ɓɛ́i kélee a lî naai? Gbɛ̂ɛ ɓé wála-wala tèɛ bɔ́ gɛ́ kâloŋ-ŋa da lɔii-ŋuŋ-ŋa yée mɛi ɣâlei? È díyee mɛi ɣâle a ŋɔɓóa-sɔkpɔi yɛ̂ɛ da kɛ̀ a muluŋ. Ŋɔtɔ̃ai è dí tàa yɛ̂ɛ kala-kpâla ɓé fãa su.

3È kɛ̀ díkpɛ̂i, sɛŋ da kélee fé gɛ́ ní. È kɛ̀ díkpɛ̂i, gɔ́ɔ fa pîlaŋ ǹɔii ma.

4Gbɛ̂ɛ ɓé gɛ̀ m̀ɛni-ŋai ŋí díkɛ kɛi? Gbɛ̂ɛ ɓé gɛ̀ m̀ɛni-ŋai ŋí dí kɛ́ kɛ̀ a gɔ́ɔ pîlani? Ńyãa Yâwɛɛ, ŋá kɛ̀ naa a gɔ́ɔ pîlanii. Ǹyaŋ ńyãa, Yâwɛɛ, ŋa pâi kɛ̂i naa a gbɛɛ ŋá ɣele.

5"Diai díkaa ǹɔii-ŋuŋ su kôyaa-ŋai sui, da m̀ɛnii káa ŋá gɛ̀i. Da yaôi, díkɛ kpɛ̃liŋ. M̀ɛni ma, da díŋaa tɛ́ ma da lɛɣɛ a ńyãa.

6Ǹyɛrɛ-ɓelai dí kpɔŋ mâa tèɛ díkîe-ni pɔ́, dí díkîe-ni kili kúla.

7Ǹúru saa nuui è gôo ɣale-nuui kíli kùla ǹyɛɛ mai, 'Ya tíi lɛ́lɛɛ kɛ̂i.' Ǹúui a ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ saa sãai kpɛ̂tɛi, a ǹúui kili kùla a dípu díkîe ma é gbamoi. Da kpɛ̀ɛ bɔkɔɔŋ kpɛtɛ-sãai saâi dí dípɔ̃yɛ, da m̀o dîyɛɛi, 'Kútii lɛ̂lɛɛi.' À kɛ̀ tí, da gélee pù gîe ma, dí gbamo ɓɛ́i ma a kɛ̂ tɔ̂ni naai.

8"Kɛ́lɛ Eezuɛ-ŋa, kákaa a ŋátii kɛ́-ɓela. Kákaa a ŋáwɛli kɛ́ maa nuui Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔsuui su-ɓela. Ŋá kásìɣe zu a gɛ́ɛ ká kɛ́ a ŋátii kɛ́-ɓela.

9Ŋá kákùla kwaa kôyaa-koyaa-ŋa ma ǹɔii m̀éla kélee ma ŋá pá a káa. Ŋá m̀o kâa ńyɛɛi, 'Kákaa a ŋátíi kɛ́-ɓela.' Fé ńyee kùla ní kámu.

10 Ŋ̀gaa kákɔlɛ, káfe yào! Ńyãa ɓa Káɣâlai, sɛŋ da fé pâi ká m̀aa yaôi! Ŋá pâi kákponôi kpananîi, ŋá kpɔŋ mâa tèɛ ká pɔ́. Ŋá pâi kámaa kɔ̃ɔi ŋá ká káŋuŋ ma ɓó.

11"Lɔii-ŋuŋ-ŋai ńyii-ŋai dísu-ɓela líi ŋwânai kâai, ka pâi díyee mɛi ɣâlei, dí ŋumɛ. Diai da kɔ́ pɛ̀lɛ kâai, ká dísu-kara,

12Ka pâi kákpɔara-ɓelai kɔ̂rii, kɛ́lɛ káfe pâi díkâai. Diai pâi kɔ́ pɛlɛ̂i kâai, da pâi lánîi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ńyãa ƀa Káɣâlai Yâwɛɛ. Ŋa wála-wala tɛ̀ɛ kápɔ, ŋá m̀ó kâa ńyɛɛi, ‘Káfe yào, ŋa pâi kpɔŋ mâa tɛɛ̂i kápɔ.’ ”

14Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, “Eezuɛ-ƀela, berei máŋ ka kuro-téɛɛ̂i lai káfe yào. Ŋa pâi kpɔŋ mâa tɛɛ̂i kápɔ. Ńyãa ƀa Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai. Ńyãa ƀé káŋuŋ mâ ƀò.

15Ŋa pâi kákɛ̂i yɛ̂ɛ sí-sãa ƀá táŋ-kɔli, ńyii ǹyíŋ káa a nina, ŋ̀á liɛɛi. Ka pâi ǹyée kpaya-kpayai táŋ nîi, ká dí fũa-fũa, ká bɛlɛ-pɛlɛɛi wólo-wôlo, ká dífũa-fũa dí pene a muluŋ.

16Ka pâi dífɛ̂ɛi, vãai é lí a dia, dítaa-taa. À kɛ̀ tí, ka pâi lii-nɛ̃ɛ kulâi, kpɛ́ni fêi, ńyãa ƀa Káɣâlai. Gɛ̀ ní, ńyãai a Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai ka pâi ńaa ma tɛ̂i.

17“Kpele-wɛ̂li a gôlo-ƀelai da ǹuu doo-mu-ƀelai sòŋ, yá fé naa a gɛ́ɛ dí díkpele la, gɛ̀ ní, ńyãa Eezuɛ Ɣalai, ŋa pâi dífɛli-wôoi mɛnîi, ŋá yá tɛ́ɛ dípɔ. Fé pâi wɔ́lɔ ńyee kulâi dímu.

18Ŋa pâi gɛ̂i ya-lêe-ŋa dí láa ǹyée pɛlɛ-pɛlɛɛi su, ya-ɣɛ̂li pɛlɛɛ-ŋa dí láa ǹyée-ŋai loai. Ŋa pâi yá lâai vɛ̃ɛ-kpâlaŋ-ŋai su, ŋá gɛ́ ya-ɣɛ̂li pɛlɛɛ-ŋa dí láa ǹɔii kpâla-ŋai dîa.

19Ŋa pâi gɛ̂i sîda wuru-ŋa, kpitili wuru-ŋa, matɔ wuru-ŋa, da ɔle wuru-ŋa dí kpɛtɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ-ŋai su. Wolâ-wuru-ŋa da pâi kpɛtɛ̂i ǹɔii-kpâlai ma. Pãi-wuru, zunipa da sapɔrɔ-wuru-ŋa da pâi kpɛtɛ̂i naa máŋ.

20Ŋa pâi gɛ̂i tí nûa da naa kàa, dí gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ńyãa Yâwɛɛ ƀé gɛ̀ tí. Da gàa dí gɔ̀lɔŋ da pâi târei zu a gɛ́ɛ ńyãai a Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai ƀé gɛ̀ é kɛ́.”

Yâwɛɛ a ŋ̀âla pɔkɔɔŋ-ŋa maa fôoi

21Eezuɛ Ŋɔkâloŋ Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, “Káai ǹɔii ŋuŋ-ŋai da kásiɣe a díɣâla-ŋai, ka káwoo ŋáa lɛ́. Ka pá a m̀aa sêre.

22Ka m̀ɛni-ŋai lɛ́ kûa pâi kɛ̂i tínaa tuɛ-pere, a gɛ́ɛ da kɛ̀, kú kɛ́ a gɔ́lɔŋɔɔ. M̀ɛni-ŋai da wɔ́lɔ kɛ́i, ka maa mɛ̂ni-ŋai ŋáa lɛ́ ŋaŋ kûa da sâpoi dí díkɛ̀ lai.

23Ka m̀ɛnii lɛ́ kûa pâi kɛ̂i tínaa tuɛ perei. Gɛ̀ ní kwa pâi gɔ̂lɔnii a gɛ́ɛ kákaa a ɣâla-ŋa kpîŋ. Ka mɛni lɛ́lɛɛ da kɛ́, kpaa máŋ kpalo mɛ̂ni da kú naa káa, nyíi pâi gɛ̂i kú yao kpɔ́ a ŋ̀ánaai.

24Ká káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni, mɛni lɛ́lɛɛ da kélee fa kûla kákɛ mɛni su. Núu nyɔ́mɔɔ-ŋa nɔ́ ƀé da káfɛ̀li.

25“Ŋà núu da sìɣe zu nyii zeɛ́ɛ káa vóloi kulâi pere. A pâi kulâi yá-ŋûa-pere é kɔ́ pɛ́lɛ ǹúu láa túɛ-ƀelai dîa. A pâi díyee mɛi ɣâlei é díkîiŋ, yɛ̂ɛ pɔ̂rɔ-leɣi kpɛtɛ-nuu ƀé pɔ̂rɔ kîinii, a gɛ́ɛ é pɔ̂rɔ leɣi kpɛtɛ la.

26Gbɛ̂ɛ ƀé m̀ɛnii ŋí ƀò a gɛɛ a pâi kɛ̂i é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i? Vé tá kɛ́ ní tí. Káta fé tá da kɛ́ ní, kpaa máŋ kpîŋ ká lóno é pîlaŋ m̀a.

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Ńyãa Yâwɛɛ ƀé kɛ̀ a maa-ŋuŋ ŋá kéla tɛ́ɛ Zerusâlɛŋ, a gɛ́ɛ é duŋ lɛ́lɛɛi ƀó ǹaa-ƀelai dîa ǹyɛɛ dîai, ‘Ka gáa, kánûai da kɛ́ pâi. Da kɛ́ pâi pôlu!’

28Ŋá ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai sáma kàa, da fé pɔ̂ri ní mɛni da ƀôi ḿâ. Ŋà marê kɛ̂ɛ kɛ̀, da fé naa é m̀aa mare kɛɛi su-kula.

29Wála-wala fé da yêei. Dífa pɔ̂ri mɛni da kélee kɛ̂i. Díkaa nɔ́ a ɣâla-pɔkɔɔŋ kpɛ́ni-kpɛni-ŋa.”

Azaya 42

Yâwɛɛ ŋɔtíi kɛ́-nuui

1Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, “Ŋátii kɛ́-nuui ká ŋí. Ǹyaa ƀé ŋá zìɣe zu. Ńii lâai ǹyêei. Ŋa pâi Ŋámɔlêŋ pûi gbonôi, ŋá wála-wala tɛɛ bɔ́. A pâi gɛ̂i nûa dí kɛ́ teniŋ ƀô mɛni-ŋa kɛ̀ ǹɔii ŋûŋ-ŋai su.

2Vé pâi kɛ̂i lâɣii, nûa dí kɛ́ ŋ̀óo mɛni ɣelêi-pere, kpaa máŋ bere lêe-ŋai ma.

3Diai dífii kpɛɛ̂i, vé pâi ǹɛɛ̂i naa dí tóo. Diai kili kɛ-zu fé díyêei, a pâi kili-kɛ-zu tɛɛ̂i dípɔ. A pâi pâi a teniŋ ƀô-laa núu kélee mɛni ma.

4A pâi gɛ̂i nûa dí kɛ́ teniŋ ƀô mɛni-ŋa kɛ̀ ǹɔii ma ƀɛ́. Vé pâi fɛɣɛ̂i é lɛ́ɛ la zu m̀ɛnii ŋí ŋ̀aa-see é kɛ́. Diai díkaa lɔii-ŋûŋ su kôyaa-ŋa sui, da pâi kɛ̂i ŋɔsɛŋ lɛ́ɛi maa kpɛ́nîi.”

5Ɣâla Yâwɛɛ ƀé ŋelei kpɛ̀tɛ da ǹɔii. È fúlu-sãa kélee kpɛ̀tɛ ǹɔii ma, é núu-kpune kpɛtɛ é ǹyaa Ɣâla ǹɛwo da ŋɔmɔ̂leŋ pú gbonôi. A m̀ôi ŋɔtíi kɛ́ nuui ma ǹyɛɛi,

6“Ńyãa ƀa Yâwɛɛ. Ŋaâ ísiɣe zu a gɛ́ɛ í pá a teniŋ ƀô-laa ŋ̀éniɛi su. Ŋa wála-wala tɛɛ ípɔ, ŋ̀gɛ ímɛi kâa. Ŋa pâi kpanaŋ-woo kɛ̂i ŋánûai yêei ísarâi, ŋá kwaa ponóɔɔ tɛ́ɛ ǹɔii-ŋai pɔ́ ísarâi.

7Ǹɛi pu-ƀelai da pâi kwaa kâai ísarâi, diai díkaa kpini-pɛrɛ mui, dí ŋuŋ ma ƀô sɔlɔ ƀó ísarâi.

8“Ńyãa tɔnɔ kpɛ́ŋ nɔ́ ƀa Káɣâlai Yâwɛɛ. Ńaa ká ŋí. Fa ŋáfolo-laai da tɛ̀ɛ ɣâla da kpɛ́ni pɔ́. Fa ŋálaa maa tɛ̂i tɛ̂ɛ ɣâla da kpɛ́ni pɔ́.

9M̀ɛnii kélee ŋá m̀o yâ ǹaa túɛ perei, ŋ̀aa-see a kɛ̂. M̀ɛni ma, ŋa pá mɛni nina ƀôi yâ ŋ̀aa-see é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i.”

Laa maa tɛ wule

10Ka wule nina too Yâwɛɛ ma. Káai ŋ̀éniɛi gwaa kéleei, ka laa maa tɛ̂ wule too Yâwɛɛ ma! Káai kélee yúo kpono mai, ka ǹáa maa tɛ́. Káai a vúlu-sãai yúo sui, ka ǹáa maa tɛ́. Káai kélee ǹɔii ŋuŋ-ŋai su kwaa kóyaa-kôyaa mai, ká ǹáa maa tɛ́.

11Káai vɛ̃ɛ-kpâlaŋ-ŋai su taa-lee-ŋai sui, ka Ɣâla láa ma tɛ́. Káai kélee Kedɛ lɔii sui ka ǹáa ma tɛ́! Káai kélee Sila taa-leei sui, ka tɛ́ ǹyée kpaya-kpayai su, ka lii-nɛ̃̂ɛ kula.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Káai kélee ǹɔii ŋuŋ su kôyaa-koyaa-ŋai sui, ka Yâwɛɛ ŋɔkɛ́tɛ-laai mɛni ƀó, ka ǹáa maa tɛ́!

13Yâwɛɛ káa yɛ̂ɛ kɔ-kuluƀa. Gbɛtɛɛ̂i a tãi kélee yɛ̂ɛ kɔ-kuluƀa kɔ́-kɔ mɛni ma. A ŋ̀óo pilî̃i ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dîa a gɛ́ɛ dí díkpîŋ kpɛtɛ. A ŋɔwála-wala-laai lɛ̀ ŋɔkpɔara-ƀelai dîa.

Ɣâla a gono tée a gɛ́ɛ a pâi kpɔnî̃i ŋɔnûai dîa

14Ɣâla a m̀ôi ǹyɛɛi, “Ŋa ḿɛi sáa ŋánûai yêei a zu kôyaa. Fé dífɛli-wooi su toôi. Kɛ́lɛ ŋa pá díwoo su toôi. Ŋa wɔ̂lɔi yɛ̂ɛ nɛnî a kɛ̀ koi-têe su.

15Ŋa pâi ǹyée pɛlɛ-pɛlɛɛi da gbaya-kpayai wôloi. Ŋa pâi gɛ̂i gala-ŋai da ŋ̀úru-ŋai kélee dí kpála. Ŋa pâi ǹyá-ŋai kélee kpâlai, ǹaa é kɛ́ a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ, ǹya-ɣɛ̂li pɛlɛɛi kélee dí kpála.

16“Ŋa pâi tɔ̂i ŋánûa ŋɛ́i púɔɔ-ŋai túɛ, ŋá tɛ́ɛ a dia a berei dífe tá tɛ̀ɛ ní lai. Ŋa pâi díkpinii kɛ̂i a kwaa ponoɔɔ. Ŋa pâi bere kilɛ-kilɛ-ŋai su sãâi. Ŋ̀ákono teei ká ŋí, ǹyaŋ fé pâi wɔ́lɔ m̀aa fálenî̃i.

17Diai kélee da ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa tɔ̀ɔ ḿbɔɔ ŋái, ŋa pâi ǹyée kulâi dímu, ŋá díŋumɛ. Ŋa pâi gɛ̂i tí a diai da ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa tòli a díɣâla-ŋai.”

Eezuɛ-ŋai dífe díwoli tɔ̀ɔ ní Ɣâla ma

18Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, “Káŋɛi puɔ̂i, káwoli tíniŋɔɔ. Kɛ́lɛ ka káŋɛi lá ƀó, ká kwaa káa, ká káwoli tɔ́ɔ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ!

19Núu da fé naa ŋ̀ɛi púɔɔ yɛ̂ɛ ŋátii kɛ́-nuui. Núu da fé naa ŋ̀óli tíniŋɔɔ yɛ̂ɛ ŋákelai ŋá dɛ̀ɛi. Gbɛ̂ɛ ƀé ŋ̀ɛ́i puɔ̂i yɛ̂ɛ ǹúui nyii ŋá zìɣe zui, kpaa máŋ ŋ̀ɛ́i púɔɔ yɛ̂ɛ ń̀yãa Yâwɛɛ ŋátii kɛ́-nuui?

20Eezuɛ-ŋa, ka mɛni támaa ŋɛ́i káa, kɛ́lɛ káfa kátûa-pere maa fáleŋ. Káwoli káa kâa, kɛ́lɛ káfa mɛ́ni mɛ̂ni.”

21Yâwɛɛ káa a teniŋ-ƀô Ɣala. M̀ɛni ƀé a ŋ̀wɛli la núu kélee dí ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa, dí ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai pɔ́.

22Kɛ́lɛ ŋ̀wana lɔ̂ɔ-ƀelai da ŋɔnûai yêei sãa kélee kúla díyêei. Da dípili kpini-pɛrɛ mu. Da da-ŋa pú lóa-ŋa su. Da mɔ̃lɛ̂i, núu da fé naa é díkula yêei kɛ́.

23Kátà a pâi ŋ̀óli tɔ̂i m̀ɛnii ŋí ma? É kúla sâa ma, ka pâi káwoli tɔ̂i m̀ɛnii ŋí ma a ǹɛ́lɛɛ?

24Kúai a Eezuɛ-ŋai, gbɛ̂ɛ ƀé kú tɛ̀ɛ zãâ kula yêei kɛ́-ƀelai ŋí pɔ́i? Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ ƀé gɛ̀ tí zɔnyɔ̂ŋ-ŋai kú gɛ̀i, mɛni ma. Kúfe kúkɛ̀ ɣéniɛi kɛ́ ní yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii lai, kpaa máŋ kú ŋ̀óo mɛni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25È ǹíi ŋwàna kûa yɛ̂ɛ ŋɔŋ a tèe láa kpâla ma, é gɛ́ kú mɔ̋lɛ kɔ́ su. Ŋɔlii-ŋwânai è kúai a Eezuɛ-ŋai kúkêreŋ yɛ̂ɛ ŋɔŋ. Kɛ́lɛ kúfe m̀ɛnii ŋá káa ní kɛ̀ kɛ̂i. Kúfe mɛni da maa kɔ́ri ní a dɔnɔ kpîŋ.

Azaya 43

Ɣâla è gono tèe a gɛ́ɛ a pâi ŋɔnûai ŋuŋ maa ƀôi

1Eezuɛ-ŋa, Yâwɛɛ nyii núu-kpune kpɛ̀tɛi, a m̀ôi kâa ǹyɛɛi, "Káfe yào. Ŋa pâi káŋuŋ maa ƀôi kákpɔara-ƀelai yêei. Ńyãa ƀé kásìɣe zu a gɛ́ɛ ká kɛ́ a ŋátii kɛ́-ƀela. Kákaa a m̀bɔɔ.

2Kà kɛ̀ tɛɛ̂i ya-ɣiliŋ kpanaŋ su, sɛŋ da fé pâi kɛ̂i a káa. Ŋa pâi kɛ̂i kákɔlɛ. Mɛni kpânaŋ da fé pâi wɔ́lɔ káyee mɛi ɣâlei. Ka sìa ŋɔŋ su vé pâi kákêreni. Su-kɔ̂ɔŋ kpanaŋ da fé pâi wɔ́lɔ káyee mɛi ɣalei.

3Ńyãa ƀa Káɣâlai Yâwɛɛ. Ńyãa ƀa Eezuɛ Ŋɔɣâlai Maa Waai. Ńyãa ƀa kákula yêei kɛ́ Ɣalai. Ŋa pâi Ize-ŋai tɛɛ̂i a fela-fêi kápɔɔ ŋá. Ŋa pâi kámaa fálenîi a Itiopia da Siƀa-ƀelai.

4Ŋa pâi lɔii ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su-ƀela tɛɛ̂i kákpɔara-ƀelai pɔ́ a gɛ́ɛ ká ŋuŋ ma ƀo sɔlɔ ƀó. Ŋa pâi gɛ̂i tí, kpɛ́ni fêi, ŋa káwɛli ni kámaa mɛni kpanaŋɔɔ m̀â.

5 Ŋ̀gaa kákɔlɛ a ɣele kélee káfe yào. "Ŋa pâi kánûai kulâi vóloi kulâi-pere da vóloi liî-pere kpóŋ ma. Ŋa pâi pâi pôlu a kánûai kákpɔɔi lɔii ma.

6Ŋa pâi m̀ôi yá-ŋûa lɔii-kpiniŋ ma a gɛ́ɛ é ŋánûai tɛ́ɛ, ŋá m̀ó séɣai-pere lɔii kpiniŋ ma a gɛ́ɛ vé kànaŋ dîa. Tɔɔ ŋánûai dí kúla ǹɔii ŋuŋ su kôyaa-ŋai su, da ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee.

7Díkaa a ŋánûa. Ŋá díkpɛ̀tɛ a gɛ́ɛ díkɛ laa maa tɛ̂ tèɛ m̀bɔ."

Eezuɛ ƀa Yâwɛɛ ŋɔsêrei

8Ɣâla ǹyɛɛi, "Ŋánûai ŋáa lɛ́ɣɛ ma kwaa tɔ̂nɔ ma. Díŋɛi káa dîa, kɛ́lɛ dífa kwaa kâa. Díwoli káa díŋuŋ ma, kɛ́lɛ dífa mɛni mɛ̂ni!

9M̀ó ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀelai kélee dîa a gɛ́ɛ dí díŋa lɛ́ɣɛ gîe ma. Díɣâla-ŋai nenɛ̂ ƀé a m̀ɛnii ƀò gáa kɛ̂i sâai? Dí pá a sêre-ŋa dí dímaa sêre faa kɛ́, a gɛ́ɛ é ǹɛ́ a gɛ́ɛ dímɛnii lɛ̂lɛɛi, é díwoo maa sêre faa kɛ́ a gɛ́ɛ gáa a tɔ̃yâ.

10"Eezuɛ-ƀela, káa ƀa ŋásêre-ŋa. Ŋá kásìɣe zu a gɛ́ɛ ká kɛ́ a ŋátii kɛ́-ƀela, a gɛ́ɛ ká gɔ́lɔŋ ńyãa nɔ́ ƀa Káɣâla tɔnɔi, ká láa a ńyãa. É kúla m̀bôlu, ɣâla da kpɛ́ni kélee fé naa. Da fé naa, ǹyaŋ da fé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i naa.

11"Ńyãa nɔ́ ƀa Yâwɛɛ. Ńyãa nɔ́ ƀa kákula yêei kɛ̀ kákpɔara-ƀelai yêei.

12M̀ɛni-ŋai kélee kɛ̂i, ńyãa ƀé dímaa mɛ̂ni ƀò ǹaa túɛ. Ŋá kpɔŋ mâa tèɛ kápɔ. Ɣâla da kpɛ́ni fé dímaa mɛ̂ni ƀó ní. Káa ƀa ŋásêre-ŋa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13 Ŋ́gaa a Ɣâla, ǹyaŋ ŋa pâi kɛ̂i a Ɣâla wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Núu da fa pɔ̂ri kulâi ŋáwala-walai mu. M̀ɛnii ŋa gbɛ̀tɛi, núu da fa pɔ̂ri m̀aa fálenîi."

Ɣâla è ŋɔnûai kùla Babelɔŋ

14Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai nyii gáa a káŋuŋ maa ƀó Ɣâlai ǹyɛɛi, "Ŋa pâi káŋuŋ maa ƀôi, ŋá kákula Babelɔŋ-ŋai yêei. Ŋa pâi kɔ-kuluƀa-ŋa tɛɛ̂i naa dí ǹaa siɣãŋ-ŋai lá wólo. Ǹaa-ƀelai dílii-nɛ̃ɛ kula-wôoi a pâi penêi a wɔ́lɔ-wôo.

15Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Káɣâla Maa Waai. Eezuɛ-ŋa, ńyãa ƀé kákpɛ̀tɛ. Ńyãa ƀa Kákâloŋ."

16Yâwɛɛ è wɔ́lɔ pere lâa Yúo Kpɔ̂lu sâmai kámɛni ma.

17È kɔ-kuluƀa kpulu su-kàra nyíi-ŋai kɛ̀ soo-ŋa mɛi, da soo sia-kɛ̂leŋ-ŋai sui. Díkelee dí tòo da fé pɔri ní m̀u-siɣêi. Díkelee dí nìiŋ yɛ̂ɛ da ŋɔŋ lìiŋ.

18Kɛ́lɛ Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, "Ka nia m̀ɛni-pɔlɔ-ŋai dîa. Káfe kànaŋ dîa.

19Ka m̀ɛni nina-ŋai káa ŋa gɛ̂i. Ŋa pâi pere lâai vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Ŋa pâi gɛ̂i ya-ɣɛ̂li-pɛlɛɛ dí láa naa.

20Ǹɔɔ fɛnɛ-sãai da pâi ƀaa kɛ́ maa tɛɛ̂i ḿbɔ. Ǹɔɔ ɣîla-ŋai da dua-too ŋɔni-ŋai da pâi laa maa tɛ tɛɛ̂i ḿbɔ. Ŋá gɛ́ yá é láa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a gɛ́ɛ ŋánûai ŋá dí sìɣe zui, díkɛ díkpele la.

21Ńyãa ƀé ŋánûai kpɛ̂tɛ. Dia máŋ da pâi laa maa tɛ̂ wule-ŋa toôi ḿâ."

Eezuɛ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ

22Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, "Eezuɛ, yâ ŋɔ́nɔ nia ḿâ. Ífe ŋɔ́nɔ ḿvɛlîi.

23Ífe ŋɔ́nɔ ƀála kulâi ḿâ a kéreŋ sala, kpaa máŋ í ƀaa kɛ́ maa tɛ́ɛ ḿbɔ a ísâla sãai. Fé fũa-fũa tɔ̂i yâ a gɛ́ɛ í sâla kula ḿâ a mii-sãa sala sãa, kpaa máŋ í sâla kula ḿâ a kéreŋ sãa kúŋ nɛ̃ɛ.

24Ífe niî sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ da yá ní a sɛŋ-kao ḿɛni ma, kpaa máŋ í ńii láa a ísâla suai ŋ̀úlɔ da. Kɛ́lɛ íkaa nɔ́ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i a ńyãa. Ya kɔlɔ kpɛ́ɛ ḿâ a ísɔnyɔ̂ŋ ŋánaai.

25 Ŋ́gaa a Ɣâla. Ńyãa ƀa núu su-mɛni lɛ̀ɛ. Ŋa gɛ̀ tí, kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa a ńyãa Ɣâla. Ŋa pâi ísu-mɛni lɛɛ̂i zɔnyɔ̂ŋ-ŋai ya gɛ́i m̀ɛni ma.

26"Pá kú mɛni kpɛtɛɛ kɛ́ gîe ma. Kú lí m̀ɛni sâa ƀó kerei mu í ímɛnii láa. Ímɛnii lɛ́, dí gáa à kɛ̀ gáa a tɔ̃yâ.

27Kánâŋ pɔlɔ-ŋai dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀. Kálaa túɛ-ƀelai dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a ńyãa,

28dí ŋákwaa ma waai maa tĩa kàra. M̀ɛnii ŋí ƀé gɛ̀ ŋá ǹɛɛ naa kákpɔara-ƀelai dí ƀâa kula kâa, dí ká su-kara."

Azaya 44

Yâwɛɛ nɔ́ ƀa Kúɣâlai

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Yâwɛɛ ǹyɛɛi, “Óo Zeeka, ŋátii ké-nuui, íwoli tɔ́ɔ ḿâ, Eezuɛ-ƀela, káai ŋá ká sìɣe zu a ŋánûai.

2Ńyãa ƀa kákpɛtɛ Ɣâlai Yâwɛɛ. É síɣe tãi ma ŋá kákpɛtɛ lai, fé tá ńyee kula ní kámu. Óo Zeeka, ŋátii ké-nuui, ífe yào, Zesuruŋ ƀiai ŋá zìɣe zui.

3“Ŋa pâi gɛ̂i tuna é pú, ǹɔii kpâlai é yɔɔ. Ŋa pâi gɛ̂i ya-ɣɛli pɛlɛɛ-ŋa dí láa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ-ŋai su. Ŋa pâi Ŋámɔ̂leŋ pûi kálônii kponôi, ŋá lûwa láa dîa.

4Da pâi ƀûu ƀôi yɛ̂ɛ ya-lêe kɔlɛ kala-ŋa, kpaa máŋ yɛ̂ɛ ya-ɣɛ̂li kɔlɛ wûru-ŋa.

5“Ǹúui da-ŋa da pâi kɛ̂i yoŋka têei dîyɛɛi, ‘Yâwɛɛ pɔ́ɔ ƀa ńyãa.’ Da-ŋa dí díkpîŋ tóli a Zeeka ŋɔsuui su nuui da. Da-ŋa da pâi Yâwɛɛ láa pɔ̃yɛ̂ɛi díyee ma a tɛɛ-ŋa. Da-ŋa da pâi díkpîŋ tôlii a Eezuɛ-ƀela.”

6Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, Eezuɛ kaloŋ, nyii gáa a ŋ̀uŋ ma ƀô Ɣalai, a m̀ôi ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀa mɛni kélee kɔ́ɔ-pilanii da gbɛɛ ŋá Ɣala. Ɣâla da kpɛ́ni fé naa é kúla ḿbôlu.

7Gbɛ̂ɛ ƀé gáa yɛ̂ɛ ńyãa? Maa nuui é gbîŋ lɛ́ wɔ̂ ḿâ. Gbɛ̂ɛ ƀé m̀ɛnii kɔ́lɔŋ pâi kɛ̂i é kúla gɔ́ɔ-pîlani é tóo gbɛɛ ŋá mai?

8Ŋánûa, káfe yào. M̀ɛni-ŋai pâi kɛ̂i, ŋá gélee ƀo kâa a gɔ́ɔ-pîlani. Káa kpîŋ ka gɔ́lɔŋ. Kákaa a ŋásêre-ŋa. Ɣâla da kpɛ́ni káa naa é kúla ḿbôlu? Kɔni da fé naa é kpanaŋ yɛ̂ɛ ńyãa. Fé dɔnɔ kpîŋ da kɔ́lɔŋ.”

Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛliɛɛ káa a ƀoo mɛ̂ni

9Ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa mɛni káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Diai da dí kpɛ̀tɛi, dífa mɛni lɛ́lɛɛ da sɔlɔ ƀô díyêei. Dífɛli-ƀela ŋɛ́i puɔ̂i. Dífe m̀ɛnii kɔ́lɔŋ da gɛ̂i. Ɣâla a pâi díkula maa kɛ̂i, dí ŋumɛ.

10Gbɛ̂ɛ ƀa ɣâla pɔkɔɔŋ sɛŋ da kpɛ̀tɛ nyii va sɛŋ da sɔlɔ ƀo ǹyêei?

11Diai da zãâi ŋí fɛ̀lii, Ɣâla a pâi díkula maa kɛ̂i, dí ŋumɛ. Nûa ƀa zãâi ŋí kpɛ̀tɛ. Da dífɛli-ƀelai da pâi tɔ̂i mɛni ŋá téɛɛ su, díkɛ yào. Ɣâla a pâi díkula maa kɛ̂i a ŋ̀ánaa, dí ŋumɛ.

12Gɔ̀li ɣale-nuui a kɔli kpua-ŋa sìɣe é ǹɔ́ ŋɔŋ ŋá. A kpɔ̀lu, é ǹókwa a kpuyɔ̂ŋ é gbɛtɛ a zãa. Díi kpanaŋ ŋí a gɛ̀ kpele-wɛli da puru é bàa, kɔlɔ é kpɛ́ɛ ma.

13Ǹúru saa-nuui a ŋ̀úru-kpônoi siɣe é gɔɔŋ é zu tée. À kɛ̀ tí, a zàa é gbɛtɛ yɛ̂ɛ núu-kpune, é gɔlɔ ma kîiŋ nɛ̃ɛ-nɛ̃ɛ. Zɛŋ ŋí nâmu a zìɣe é dɔɔ ŋɔpɛ́rɛi mu.

14A zɛŋ ŋí kpɛ̀tɛ a sîda, Sapɔrɔ kpaa máŋ ôo wuru nyii a gùla ŋ̀olâ-ŋai sui. A da-ŋa kpɛ̀tɛ máŋ a pâ̰a wuru-ŋa. Ǹyaa kpîŋ a pâ̰a wuru-ŋa sì máŋ m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ́ mɛni ma. A ŋ̀úrui ŋí sì, é m̀ɛi káa, à ƀɔlɔ, a sèri zu, é bɔ̀ŋ é gbɛtɛ a ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15A ŋ̀úrui gbua da-ŋa kpɛ̀tɛ a ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa, é da-ŋa kɛ́ a kɔi. Nyíi a gɛ̀ a kɔi, a
ŋɔŋ tôo ma gɛ́ gɔ́lɔ ɓo ma, gɛ́ kpólo kpɛ̀tɛ da-ŋa ŋá. Nyíi a gbɛ̀tɛ a ɣâla pɔkɔɔŋ,
ǹyaa ɓé a kɛ̂ vɛlîi.

16A ŋɔsuai ŋɔ̂ŋ gɔi ŋí da-ŋa dîa. À kɛ̀ miî, ǹíi láa gɛ́ gɔ́lɔ ɓò, gɛ́ yoŋka tèe ǹyɛɛi,
“Ŋaâ see ŋɔŋ kɔlɛ, ŋa ŋ́gɔlɔ ɓó, ŋ́gonôi a fãa.”

17Nyíi a gbɛ̀tɛ a ŋɔɣâla pɔkɔɔŋ, a tôo gɔ́ɔ mu é vɛli ǹyɛɛ mai, “Yá ɓa ŋáɣâlai. Ŋ́uŋ
ma ɓó!”

18Táre da kili ŋa-sîa da fé ǹúu kɛ́ɛ-ŋai ŋí dîa. Díŋɛi puɔ̂i, dífa mɛni ŋá kàa.

19Da fa gíli ŋá sìa ǹyɛɛi, “Zɛŋ ŋí ŋá gbɛ̀tɛ, ŋ́gɛ vɛ̀lii, gbua da-ŋa nɔ́ ɓé ŋa ŋɔŋ tôo
dîa, ŋ́gɛ ŋ́gɔlɔ ɓó m̀a, ŋ́gɛ kpólo kpɛ̀tɛ m̀a, ŋ́gɛ sua ŋɔ̂ŋ m̀aa ŋɔ́ŋ ŋá. Wúru gbua-
ŋa ɓé ŋa toôi díkɔɔ mu ŋ́gɛ dífɛlîi.”

20Díɓoo pere káa lɛ́ŋ tí. Da dílaa-laai pûi sɛŋ da kponôi nyii da gèreŋ a ŋɔŋ. Da
díkpîŋ pɛ̀lɛ a díɓoo-tûai nyii va pɔ̂ri díŋuŋ maa ɓôi. Dífe gɔ́lɔŋ zãâi ŋí dífe a ɣâla?

Yâwɛɛ ɓa kúkpɛtɛ-nuui, da kúŋuŋ maa ɓó-nuui

21Yâwɛɛ ǹyɛɛi, “Eezuɛ-ŋa, m̀ɛnii ŋí é lɛ́ɛ kákili ŋá. Ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ńyãa ɓé kákpɛ̀tɛ.
Ŋá ká kpɛ̀tɛ a gɛ́ɛ ká kɛ́ a ŋátii kɛ́-ɓela. Fé pâi wɔ́lɔ niâi kâa.

22Ŋá kásu mɛni lɛ̀ɛ kásɔnyɔ̂ŋ kélee mɛni ma yɛ̂ɛ lúu a tàa. Ka pá ḿbɔ. Ńyãa ɓa
káŋuŋ ma ɓó nuui.”

23Ɣele-kɔ̂lɔŋ-ŋa, ka láɣi ɣelêi pere a koi-nɛ̃̂ɛ! Káai kélee ǹɔii kpóŋ ma perei, ka
láɣi ɣelêi pere a koi-nɛ̃̂ɛ. Óo yée-ŋa, wolâ-ŋa, ka ǹɔɔ wuru-ŋai kélee ka láɣi ɣelêi
pere a koi-nɛ̃̂ɛ. Ka láɣi ɣelêi pere a koi-nɛ̃̂ɛ, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a ŋɔkɛ́tɛ-laai lɛ́ kûa
a Eezuɛ-ŋai ŋuŋ ma ɓóɔɔ.

24Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, “Ńyãa ɓa káŋuŋ ma ɓó nuui Yâwɛɛ. Ńyãa ɓé kákpɛ̀tɛ. Ńyãa
ɓa Yâwɛɛ. Ńyãa ɓé sɛŋ kélee kpɛ̀tɛ. Ŋá ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ fulomo ńyãa tɔnɔ. Ŋá ǹɔii kɛ̀ a
zu kɛ́tɛ. Gbɛ̂ɛ ɓé kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ ḿbɔi?

25Ŋá dɛli kpɛ́-ɓelai ɓòo, ŋá dílii su kɛ́ yùu-yuu. Ŋá táre-ɓela dítarei maa fâleŋ. Ŋá
ǹɛ́ dîa a gɛɛ dítarei káa a ɓoo tûa.

26Kɛ́lɛ ŋ̀orɛ̂-woo-ŋai ŋá dɛ̀ɛ a ŋákela-ŋai, díŋaa-see a kɛ́ tí-ti ɓo. M̀ɛni-ŋai kélee
ŋá gbɛtɛ a gɛ́ɛ ŋá gêi, gélee ŋaa-see è kɛ̀. Ŋá m̀o a gɛ́ɛ Zerusâlɛŋ taa-leei da Zuda
taa-leei-ŋai da pâi tɔ̂i ŋɔ́nɔ pôlu, ǹaa láa é fɛ́ɛ a núu-kpune. Ŋa pâi gêi daa-lêe-
ŋai ŋí dí kɛ́ yɛ̂ɛ berei dí kɛ̀ la a bɔlɔi.

27Ŋá gɛ̀ ǹya-lêe-ŋai da yúo dí kpála a ŋ́oo.

28Ŋá mò Sarɔ mà ńyɛɛi, ‘Yá ɓé ŋá ísiɣe zu a gɛ́ɛ í tɔ́ɔ ŋánûai túɛ é dítenіŋ tɔ́ɔ.
M̀ɛni-ŋai ŋá mò yâi, ya pâi díkɛ̂i. Ya pâi lɛɛ̂i dítuɛ dí Zerusâlɛŋ taa-leei tɔ́ɔ pôlu,
dí Ŋ̀ála-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ́ kɔ́ɔ pîlaŋ naa.’ ”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Azaya 45

Yâwɛɛ è Sarɔ kɛ̀ a kâloŋ

1Yâwɛɛ a Sarɔ siɣe zu a gɛ́ɛ é kɛ́ a ŋɔtii kɛ́-nuu. È zìɣe zu a gɛ́ɛ é lɔii ŋuŋ-ŋa mɛi kâloŋ-ŋa yée mɛi ɣále. A pâi daa-lêe-ŋai maa kóli siɣãŋ-ŋai wôloi berêi. Yâwɛɛ è m̀o ŋɔ́nɔ Sarɔ ma ǹyɛɛi,

2"Ńyãa kpîŋ ƀé pâi tɔ̂i ítuɛ. Ŋa pâi ǹyée pɛlɛ-pɛlɛɛi da gbaya-kpayai wôloi íperêi, ŋá m̀ara siɣãŋ-ŋai wólo, ŋá ǹá kɔli kôyaa-koyaai fũa-fũa.

3Ŋa pâi tɔɔ-sãa tɛɛ̂i ípɔ nyii núu-kpune da fé pâi kɛ̂i a ǹaa kɔ́lɔŋɔɔi. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ya pâi gɔ̂lɔnii a gɛ́ɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai nyii a ítòli a ílaai.

4Ŋá ísìɣe zu a gɛɛ í kpɔŋ mâa tɛɛ ŋátii-kɛ ƀelai Eezuɛ-ŋai pɔ́, ǹûai nyii ŋá dísìɣe zui. Ŋá gɛ́ ƀaa kɛ́ maa támaa kɛ́ ƀò yâ, berei máŋ ífe ŋ́gɔlɔŋ lai.

5"Ńyãa ƀa Yâwɛɛ. Ɣâla da kpɛ́ni fé naa é kúla m̀bôlu. Ŋa pâi íkponôi kpananîi, berei máŋ ífe ŋ́gɔlɔŋ lai.

6Ŋa pâi gɛ̂i tí a gɛ́ɛ ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee su-ƀela dí gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ, ǹyaŋ Ɣâla da kpɛ́ni fé naa é kúla m̀bôlu.

7Ńyãa ƀé kpíni da kwaa ponóɔɔ kpɛ̀tɛ. Ŋa lûwa làa nûa dîa, ŋ́gɛ mɛni kpɔ̂lu làa da-ŋa dîa. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ. Ńyãa ƀa m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̀.

8Ŋa pâi ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ láa ƀôi teniŋ-ƀo mɛni é kúla naa é yéŋ ǹɔii ma yɛ̂ɛ tuna a pù. Ŋa pâi ǹɔii ŋuŋ ma ƀôi, ŋá tõyâ mɛni-ŋa kɔ́ɔ pîlaŋ naa. Ńyãa Ǹuu-namui Yâwɛɛ ƀé pâi m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̂i."

Yâwɛɛ ƀé sɛŋ kélee kpɛ̀tɛ, gɛ́ gélee téniŋ tɔ̀ɔ

9Kpalo-ƀelaâi ǹúui ma a tɔ̂ɔ gbɛtɛ nûu lai. Íkaa nɔ́ yɛ̂ɛ pɔ̂rɔ-leɣi. Pɔ̂rɔ-leɣe fa mò gbɛtɛ nuu ma ǹyɛɛi, "Ya ŋ́gɛtɛ-pere kɛ̂i léŋ tí?" Pɔ̂rɔ-leɣi a pɔ̂ri m̀ôi ǹyɛɛ gbɛtɛ nuu fé yɛrɛ ní?

10Kpalo-ƀelaâi ǹúui ma a m̀o gáa-ƀela dîa ǹyɛɛ, "Ka ŋ́gbɛtɛ pere kɛ̀ léŋ ŋí kpaa máŋ ka m̀aa sɔlɔ ƀò lé mɛni mai?"

11Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai, nyii Eezuɛ-ƀelai kpɛtɛ̂i, a m̀ôi ǹyɛɛi, "Lé ŋuŋ ma ƀo ƀé káyêei ká m̀arê kɛ̀ ŋ́gbɔɔi nuai mɛni ma, kpaa máŋ ká m̀ɛnii ƀó m̀â ŋa pâi gbɛtɛ̂i a gɛ́ɛ ŋá gɛ́i.

12Ŋá ǹɔii kpɛ̂tɛ, ŋá núu-kpune kpɛ̀tɛ, ŋá bú naa mɛi. Ńyãa ƀé ŋ̀elei kpɛ̀tɛ da zu sãa kélee. Ńyãa ƀa vóloi, ŋ̀áloŋ da bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai kélee téniŋ tɔ̀ɔ.

13Ŋá ńyee kpàmo Sarɔ ma a gɛ́ɛ é kɛ́ a ŋátii kɛ́-nuu. Dõyâ mɛnii kélee ŋa pâi gɔ́ɔ pîlani ǹɔii ma ƀɛ́i, ŋa pâi gɛ̂i zârai. Ŋa pâi zia pere-ŋai kélee su sɑ̂ai. Ǹyaa ƀe pâi ŋátaa-lêei Zerusâlɛŋ tɔ̂i ŋɔ́nɔ pôlu, é ŋánûai kúla ǹuɛ-laai su. Vé gɛ̂i fela-fei mɛni ma kpaa máŋ yee pɛlɛ ǹá sɛŋ mɛni. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé m̀o tí."

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Yâwɛɛ è mò Eezuɛ mà ǹyɛɛi, “Ŋa pâi Ize da Itiopia-ƀelai dítɔɔ-sãai kulâi díyêei
ŋá dɛɛ kápɔ. Siba kɔ-kuluƀa-ŋa kôyaa-kôyaa wála-wala-ŋai da pâi kɛ̂i a kápɔɔ.
Da pâi kɛ̂i a luɛ-ŋa káyêei. Ka pâi dítôoi yɔlɛ ŋá, ƀɛ́i kélee ka lì naai dí ƀò kápôlu.
Da pâi pɛlɛ̂ɛi a kákɔɔ dí kɛ́ mò, dîyɛɛi, ‘Káɣâlai nɔ́ ƀa dɔ̃yâ Ɣalai. Ɣâla da kpɛ́ni fé
naa é kúla bôlu.

15Eezuɛ Ŋɔɣâlai nyii a ŋɔnûai ŋuŋ ma ƀòi, ǹyaa ƀa Ŋ̀âlai nyii a gbîŋ lòoi.

16Diai da ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛ̀tɛ, dí díkɛ a díɣâla-ŋai, díkelee da pâi toôi gɔ́ɔ mu. A
pâi díkɛ̂i wúlee é ƀâa kula dîa.

17Kɛ́lɛ Yâwɛɛ a Eezuɛ ŋuŋ ma ƀó. Lɔii-ŋuŋ da fé pâi wɔ́lɔ pɔrîi ǹyée mɛi ɣâlei. Ƀaa
kûla maa fé wɔ́lɔ ŋɔ́nɔ pâi sɛ̂lɛnii dîa.’ ”

18Yâwɛɛ ƀé ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ-ŋai kpɛ̀tɛ. Ǹyaa nɔ́ ƀa Ɣâla! Ǹyaa ƀé ǹɔii pù gîe ma, é gbɛ̀tɛ.
È gbɛ̀tɛ a gbanaŋɔɔ. Gáa naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Vé gbɛ̀tɛ ní kpɛ́ni-kpɛni. È
gbɛ̀tɛ a núu-kpune kɛ̂i. Ǹyaa ƀé m̀o ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀa Yâwɛɛ. Ɣâla da kpɛ́ni fé naa
é kúla m̀bôlu.

19Fé lóno ní loo-pêre su, kpaa máŋ ŋá lóno ƀɛ́i ǹaa kpíniɛɛi. Ḿve m̀ó ní Zeeka
ǹônii dîa a gɛ́ɛ dí ŋ̀gɔri kpɛ́ni-kpɛni. Ńyãai a Yâwɛɛi, ŋà tɔ̃yâ ƀò. M̀ɛnii gáa a tɔ̃yâi,
ǹyaa ƀé ŋa ǹɛ.”

Ŋ̀éniɛi Ɗɔɣâlai Yâwɛɛ da Babelɔŋ ŋɔɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai

20Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Káai kélee ŋuŋ ma ƀô sɔlɔ ƀò ǹɔii ŋuŋ kɛ́tɛi tɔ́ɔ pôlu mai,
ka lɛɣɛ a kákîe ni. Káai kélee pù ká kúla ǹɔii ŋuŋ-ŋai yêei, ka káŋa lɛ́ɣɛ gîe ma
m̀ɛni-sâa ŋá tée ɣenei ŋá! Diai da ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa fɛli nyíi-ŋai díkpɛtɛɛ̂i a wúru-
ŋai, táre fé díŋuŋ su. Da kɛ̂ nɔ́ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛlîi ǹyaŋ dífa ŋuŋ ma ƀô sɔlɔ ƀô
da yêei.

21Ka lɛɣɛ a kákîe, ka kámɛni-ŋai pú gîe ma, ká pá a dia mɛni sâa ƀó kwaai ma.
Diai pâi tɔ̂i kámɛni mai, dí díwoo ŋá lɛ́ díkîe ni dîa. Gbɛ̂ɛ ƀa m̀ɛnii ƀò kâa pâi kɛ̂i
tínaa tuɛ-perei? Gbɛ̂ɛ ƀé wɔ́lɔ m̀ɛnii ŋí ƀò kâa ɣele kûu kpɛ́-kpɛ̂ɛ tɛɛ pôlu mai?
Ńyãa Yâwɛɛ nyíi gáa a Ɣâla nyíi ŋɔnûai ŋuŋ ma ƀòi, fé m̀o ní kâa? Ŋ̀gaa a teniŋ
ƀô Ɣala. Ɣâla da kpɛ́ni fé naa é kúla m̀bôlu.

22“Ka tínaŋ m̀bɔ naa pere ka ƀálo-laa sɔlɔ ƀó, káai a ŋ̀éniɛi su-ƀelai! Ka tínaŋ m̀bɔ
naa pere, kpɛ́ni fêi, ńyãa nɔ́ ƀa Káɣâlai. Ɣâla da kpɛ́ni fé naa é kúla m̀bôlu.

23M̀ɛnii ŋa mòi, ǹyaa nɔ́ ƀa kɛ̂. M̀aa fa fâleŋ. Ŋ̀oo da fa tòo kpɛ́ni-kpɛni. Fúlu-sãa
kélee da pâi pîlanii díŋume ŋá ŋ̀ɛi túɛ, dí díkono tée a gɛɛ da pâi ƀaa kɛ́-maa tɛɛ̂i
m̀bɔ.

24“Da pâi môi a gɛɛ ńyãa tɔnɔ nɔ́ ƀa gɛ̀ núu kponoi é kpanaŋ, gɛ́ tɔ̃yâ mɛni-ŋa kɛ̀.
Diai da tɔ̀ɔ mai, da mɔ̃lɛ dí ŋumɛ.

25Ńyãa Yâwɛɛ, ŋa pâi gɛ̂i Eezuɛ é ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee pú gɔ́ɔ mu, a gɛ́ɛ Eezuɛ é ńaa
maa tɛ́.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Azaya 46

1"Babelɔŋ lɔii su-ƀelai díɣâla-ŋai da pɛ̂lɛ díkɔɔ mu dí ké dífɛ̂lii, díwala-walai kpɛɛ ŋá a seri. Ǹâla-ŋai ŋí ƀa Bɛɛ da Nibo. Da pâi díɣirîi taa-tulɛ-ŋa pôlu dí lí a dia lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su. Ǹâla-ŋai ŋí díkaa a kpîri wuyɛɛ-ŋa daa tûlɛ-ŋai ŋí mɛni ma. Da pâi kɔlɔ kpɛɛ̂i dîa.

2Dífa pɔ̂ri díkpîŋ ŋuŋ ma ƀôi. Dí dísòŋ, dí lí a dia luɛ-lâa su. Babelɔŋ ɣala-ŋai kpɛɛ ŋá ká ŋí.

3"Káai a Eezuɛ-ƀelai ka pú ká kúla gɔ-sôŋ-laai sui, ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ. Ńyãa ƀé kákpɛ̀tɛ. Ǹgbaaŋɔ̂i kámɛni ma é síɣe kámaa sɔlɔ ƀó tãi ma.

4Ŋa pâi lɛɛ̂i kámɛi kâai, é lɛɛ la zu káŋuŋ é poa. Ńyãa ƀa Káɣâlai. Ńyãa ƀé kákpɛ̀tɛ. Ŋa pâi kámɛi kâai, ŋá káŋuŋ ma ƀó."

5Yâwɛɛ ǹyɛɛi, "Gbɛ̂ɛ ƀé ka pɔ̂ri ŋ́gɔɔ̂ni mai? Núu da káa kásama zeriɛ́ɛ ḿbɔ?

6Nûa da díyee lɔ̀ díkolâ-ŋai su dí gôo da káne-ŋa kùla naa, dí díwuyɛ kɔ̂ɔŋ, dí kɔli ɣale-ƀela féla fé la a gɛ́ɛ dí ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa kpɛtɛ la dîɛ dí díkɛ a díɣâla-ŋa. À kɛ̀ tí, da pɛ̂lɛ m̀aa ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai ŋí kɔ́ɔ mu díkɛ dífɛli.

7Gɔli ɣâle-ƀelai da kpɛ̀ɛ zãâi ŋí kpɛ̂tɛi, da dɛ̀ɛ ǹamela pɔ́, dí ǹáa díkaraŋ ŋá, dí lí a dia dípɛrɛ-ŋai lá, dí dítɔɔ díloŋpo-ŋai su. Da kɛ̂ tɔɔ̂ni naa, dífa pɔ̂ri díkpono tûmoi. Da dífɛ̀li, dífa díwoo su tòo, kpaa máŋ dí díkula mɛni kpɔ̂lu da su.

8"Sɔnyɔ̂ŋ-ƀela, ka kákili ŋá sía é pîlaŋ m̀ɛni-ŋai dîa ŋa wɔ́lɔ gɛ́i. Káfe ǹia dîa.

9Ka kákili ŋá sía é pîlaŋ m̀ɛni-ŋai ma ŋá wɔ́lɔ dí kɛ̀ kásamai. Ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ńyãa tɔnɔ nɔ́ ƀa Káɣâlai. Ɣâla da kpɛ́ni fé naa é kúla ḿbôlu.

10M̀ɛni-ŋai pâi kɛ̂i é kúla gɔ́ɔ pîlani é tóo gbɛɛ ŋái mai, ŋá wɔ́lɔ dí maa mɛni ƀò kâa. M̀ɛni-ŋai kɛ̂i ŋá dímaa mɛni ƀò kâa tãi su-kôyaa tɛɛ pôlu ma. Ŋá m̀o kâa a gɛ́ɛ m̀ɛnii kélee ŋa m̀ôi, ŋaa see a kɛ̀. Ŋá m̀o kâa a gɛ́ɛ fa ŋ́oo síɣe pôlu.

11Ŋa pâi núu da kulâi vóloi kulâi-pere, ŋá pá la. A pâi kɛ̂i pâi, díŋ kɛ̀ tɛ̀ yɛ̂ɛ kuɛ koôŋ su tiŋ. M̀ɛnii kélee ŋá m̀oi ǹaa-see a pâi kɛ̂i. Ńyãa Yâwɛɛ ƀe gbɛ̀tɛ ǹyaŋ ŋa pâi gɛ̂i.

12"Wolii-kpɔ̂lɔ-ƀela, ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ. Káwolii kpɔ̂lɔi a gɛ́ kákɛ kákili-ŋa sìa a gɛɛ káfe pâi ŋuŋ ma ƀô sɔlɔ ƀôi a maa félaa.

13Ŋa pâi káŋuŋ ma ƀôi a maa félaa. Ǹaa su fé ŋɔ́nɔ kôyaa ní. Sɛŋ da fa pɔ̂ri káŋuŋ ma ƀó mɛnii kperâi. Ŋa pâi Zerusâlɛŋ ŋuŋ ma ƀôi, ŋá Eezuɛ mu-wuyɛ."

Azaya 47

Ɣâla a pâi Babelɔŋ ŋɔmɛnii ŋá têei

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Yâwɛɛ è m̀o Babelɔŋ ma ǹyɛɛi, “Kula gâloŋ-laai su í pîlaŋ ǹɔii ma í sée m̀uluŋ su. Í kɛ̀ a taa-lêe ŋuŋ ma ƀóɔɔ. Núu da fé tá kɔ́ pɛlɛ ní yâ. Kɛ́lɛ lɔii-ŋûŋ-ŋa líi a pá kpelêi yâ. Ya pá kɛ̂i a luɛ.

2M̀ii-sãai táŋ kɔlii síɣe. Ya pá mii-sãa táŋ-nîi. Íŋɛi mɛi pɛlɛ sɛŋ kúla íŋɛi, í ísama ɣiri-seɣe-ƀelai fúloŋ, í ímaa kpôloŋ, í ǹya-lêei tíyeŋ.

3Ya pâi kɛ̂i a íkaŋ, nûa díkɛ íkàa. Ƀâa a pâi kulâi yâ. Ŋa pâi íkula maa kɛ̂i. Núu da fé pâi pɔrîi íkula yêei kɛ̂i.”

4Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ƀa kúŋuŋ ma ƀó-nuui. Ǹyaa ƀa Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai.

5Yâwɛɛ è mò Babelɔŋ ma ǹyɛɛi, “See kpînii í ímɛi sáa. Dífe pâi ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ ítôlii a lɔii-ŋuŋ da ŋɔkâloŋ-nɛni!

6Ŋá ńii ŋwàna ŋánûai dîa, ŋá tûa a dia yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé dífe a ŋánûa, ŋá dítɛɛ ípɔ. Kɛ́lɛ ífe díŋɛi malôŋ káa ní. Ífe kpîŋ ǹúu pɔlɔ-ŋai ŋɛ́i malôŋ káa ní. Í kpîri wuyɛɛ-ŋa làa díŋûa.

7Íkɛ gâai ya pâi lɛɛ̂i ǹɛnî kâloŋ-laai su wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. M̀ɛni ƀé í ínûai sòŋ la a ǹyɔ́mɔɔ. Ífe íkili ŋá sia ní a gɛ́ɛ mɛni kélee kóyaŋ káa ma.

8“M̀ɛni ma, íwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ŋí ma. Sɛŋ wɛli kɛ̂tɛi yâ. Yá gâai nɔ́ íŋuŋ ma ƀôɔɔi. Ya gâai nɔ́ yɛ̂ɛ kwa yá kúpɔrîɛɛi, núu fé naa zeríɛɛ ípɔ. Íkɛ̀ gâai ífe pâi wɔ́lɔ kɛ̂i a pɔɔ-nɛni. Kpaa máŋ ílônii da mɛni fé pâi wɔ́lɔ pilîi zu.

9Kɛ́lɛ m̀ɛni feerɛi ŋí da pâi kɛ̂i a yá ŋ̀á ma fólo tɔnɔ yée mu. A nɛ̃ɛ ma íponiŋ kɛ́-ƀelai dí póniŋ sii kélee kɛ́, í wúlu kɛ́ í zɔu-zɔu tíyeŋ, ílônii da ípɔ̂ŋ da pâi saâi, ílɛɛ a pɔɔ-nɛni.

10“Í mɛni nyɔ́mɔɔ támaa kɛ̀. Íkɛ̀ gâai yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé íkɛ̀ a íŋuŋ ma ƀóɔɔ m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai ŋí kɛ́ɛi su. Íkɛ̀ gâai yɛ̂ɛ núu da kélee fé íkâai. Íkpîŋ tarei da ímɛni ŋá káai dí íkɛ̀ ípili mɛnîi. Í m̀o íkpîŋ ma yɛ̂ɛi, ‘Ŋ̌gaa a ɣâla, ɣâla da fé naa yɛ̂ɛ ńyãa.’

11Kɛ́lɛ mɛni kpôlu a pâi lâai ya ítɛ̂i-pere. Íponiŋ wala-wala-laai da fé pâi pɔrîi m̀ɛni kpôlui kperâi. Ísu a pâi karâi a maa félaa, nyíi íkili fé mai.

12Kɛ́ nɔ́ íponiŋ mɛni-ŋai da dɛli kpɛ́ mɛni-ŋai kɛ̂i. Ƀa lɛ̀ɛ díkɛ̂i é síɣe íloloŋ tãi ma. Tãi da da pâi kpɔŋ mâa tɛɛ̂i ípɔ. Kpaa máŋ dí kpɔ́ŋ mâa tɛɛ ípɔ í íkpɔara-ƀelai maa yáo.

13Wála-wala-laa da fé ŋɔ́nɔ íyêei berei máŋ ya lia-woo támaa sɔlɔ ƀó lai. Ya dáre-ƀelai marê kɛ́ a gɛ́ɛ dí kpɔŋ mâa tɛɛ ípɔ. Dia ƀa ŋ̀elei su mɛnii maa kɔ́ri. Bɛmɛlɛŋ-kao ninai a tɔ̀ɔ, m̀ɛni-ŋai pâi kɛ̂i, da m̀aa mɛ̂ni-ŋai ƀò naa túɛ.

14“Díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ kala kpâla nyii ŋɔŋ a gèreŋ. Núu da fa pɔ̂ri seêi maa ŋɔŋ kɔlɛ é gɔ́lɔ ƀó. Dífa pɔ̂ri díkpîŋ ŋuŋ ma ƀôi ŋ̀ɔŋ lêŋ yêei. Ŋ̀ɔŋ lêŋ ŋɔwála-walai su kpanaŋɔ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Dífe pâi m̀ɛni lɛ́lɛɛ da kɛ̂i yɛ̂. Ŋ̀elei su mɛni maa kɔ́ri-ɓelai ɓe íkili tɔ̂i wɔ́lɔ dîa íkɛ̀ ɣéniɛi su. Da pâi díyee kulâi kámu dí lí ɓɛ́i pere da naa wɛ̂lii. Dɔnɔ da kpîŋ fé pâi pɔrîi káŋuŋ ma ɓôi.”

Azaya 48

Ɣâla Yâwɛɛ ɓa tínaa tuɛ-pere mɛnii

1Káai a Eezuɛ-ŋai kùla Zuda ŋɔsuui sui, ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ. Ká káfòo a Yâwɛɛ láa a gɛ́ɛ Eezuɛ Ŋɔɣâlai ǹyaa tɔnɔ nɔ́ ɓé ka pâi kɛ̂i vɛlîi. Kɛ́lɛ ka lɛ́ɛ kɛ̂i.

2Ka m̀ôi a yoŋka pere a gɛ́ɛ Zerusâlɛŋ taa-lee maa waai su lonii ɓa káa. Kákili tɔ̂i Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ ma. Ǹáa ɓa Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ.

3Kɛ́lɛ Yâwɛɛ a m̀ôi kâa ǹyɛɛi, “M̀ɛnii ŋa gɛ̂i, ŋá wɔ́lɔ m̀ó a tãi su kôyaa. Ǹyaŋ gélee è kɛ̀ a m̀aa félaa.

4Ŋá kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ kákaa a wolii kpɔ̂lɔ-ɓela. Káŋuŋ su kpanaŋɔ̂i yɛ̂ɛ kɔli da ɓara.

5M̀ɛni-ŋai kélee kɛ̂i lônii mai, ŋa wɔ́lɔ dímaa mɛni ɓó kâa. Ŋá gɛ̀ tí a gɛ́ɛ káfa la m̀ó la a gɛ́ɛ ɣâla-ŋai ká díkpɛtɛi ɓé gɛ̂i díkɛ kɛ̀.

6“M̀ɛni-ŋai ŋá m̀o a gɛ́ɛ da pâi kɛ̂i, da kɛ̂. Káa kpîŋ kákaa a maa sêre-ŋa. M̀ɛni-ŋai pâi kɛ̂i ŋa pâi m̀ôi kâa. Fé niî fúlɔi da maa kili ŋa pono tɛ̀ɛ ní káta pɔ́.

7Da pâi kɛ̂i lônii ma. Díkaa a m̀ɛni-ŋai da fé tá kɛ́ ní a bɔlɔ. Dîi pà kɛ̂i, kâi m̀ôi a gɛ́ɛ ká mɛni da kɔ́lɔŋ é pîlaŋ dîa.

8Fé kákili ŋá pono ní da mɛni su naa túɛ, kpɛ́ni fêi, fé láa ní a káa. Kákaa a tɔɔ-ma-ɓela é síɣe kámaa sɔlɔ ɓó tãi ma. M̀ɛnii ŋí ɓé gɛ̀ fé maa kili-ŋa pono tɛɛ ní la kápɔ, a gɛɛ ká táre zu.

9“Ŋà pâi ńii maa sonîi ńaai maa mɛni ma. Fé pâi kásu karâi. Ŋa pâi gɛ̂i tí a gɛ́ɛ ká ńaa maa tɛ́.

10Ŋaâ kásu kɔ̀ɔŋ a mɛni kpɔ̂lu ŋánaa, ŋa kámaa kpɛ́ɛ yɛ̂ɛ núu a káne seɣeŋ a gbó kula ma, kɛ́lɛ fé mɛni lɛ́lɛɛ da kélee káa ní kákponôi

11M̀ɛni-ŋai ŋa gɛ̂i, ŋa gɛ̂i ńaai mɛni ma. Fé pâi ǹɛɛ̂i naa ɓâa é kúla ḿâ. Fé pâi ǹɛɛ̂i naa kwa núu da kú kpɔ́ŋ ŋáfolo-laai ma. Ŋáfolo-laai káa nɔ́ a ńyãa tɔnɔ ḿbɔɔ.”

Yâwɛɛ è Sarɔ sìɣe a ŋɔtíi kɛ́-nuu kɛ́tɛ

12Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Káai a Eezuɛ lonii, Zeeka ŋɔsuui su-ɓelai, ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ. Káa ɓé ŋa kásìɣe zu a ŋátii kɛ́-ɓela. Ŋa m̀ôi kâa a gɛ́ɛ ńyãa ɓa Ɣâla. Ńyãa ɓa m̀ɛnii kélee kɔ́ɔ-pîlanii da gbɛɛ ŋái.

13Ńyãa ɓé ǹɔii kpɔ́ŋ sèe. Ńyãa ɓé ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ kpɛ̀tɛ ŋá dɛ́ ǹɔii m̀ɛi pere. Ŋa lòno dípɔ, da ŋ́oo m̀ɛni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14“Kákelee ka lɛɣɛ a kákîe-ni ká káwoli tɔ́ɔ. Kákpɛtɛ ɣâla-ŋai nenê ƀé m̀ɛni-ŋai ŋí ƀo kâa naa túɛi a gɛ́ɛ ŋátii kɛ́-nuui Sarɔ a pɔ̂ri kɔ́ pɛlɛ̂i Babelɔŋ ma é naa-ƀelai yée mɛi ɣálei?

15Ńyãa ƀé Sarɔ tòli. Ŋa pâi deniŋ tɔ̂i gɛ́ mɛni kélee su. M̀ɛnii kélee a pâi gɛ̂i, a pâi ƀûu ƀôi ǹyêei.

16“M̀ɛni ma, ka lɛɣɛ a ńyãa ká káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma ŋa pâi m̀ôi kâai. Fé m̀ɛni-ŋai ŋí da ƀó ní kâa loo perei a gɔ́ɔ pîlanii. M̀ɛni-ŋai kélee ŋa m̀ôi gáa a tɔ̃yâ.”

Yâwɛɛ è mɛni kpɛtɛɛ kɛ̀ ŋɔnûai mɛni ma

Ǹuu-namui Yâwɛɛ a ŋɔmɔ̂leŋ pú ŋ́gbonôi a ńdɛɛ.

17Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai, Yâwɛɛ nyii gáa a Eezuɛ ŋuŋ ma ƀó Ɣâla Maa Waai a m̀ôi ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀa Káɣâlai Yâwɛɛ. Ŋa sɛŋ lɛ̀ kâa a gɛ́ɛ ká mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀó zu, ŋ́gɛ kátenin tɔ̀ɔ ƀɛ́i maa nɛ̃ɛ̂i ka lí naai.

18“Kâi ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa, lii-sêe eêi kɛ̂i káyêei yɛ̂ɛ ya-lêe, kátenin ƀô-laai kɛ́ ƀò káyêei yɛ̂ɛ yúo à kɛ̀ toôi.

19Kálônii dîi pâi kɛ̂i a dítamaa yɛ̂ɛ ŋãya, díwɔ̂ lonii támaa yɛ̂ɛ yúo ma ŋãya. Fêi pâi ǹɛɛ̂i naa dílaa é kpɛ́ɛ ǹɔii ma, kpaa máŋ lɔii-ŋuŋ su-ƀela dí dísu kara.”

20Ka lí ká kúla Babelɔŋ lɔii su. Ka pú ká kúla Babelɔŋ-ƀelai yêei. Ká lí ká ǹíi-nɛ̃ɛ tuŋ ƀó kwaa kélee ma ɣelêi-pere a gɛ́ɛ nûa kélee dí mɛni. Ka lí ká mó kâai, “Yâwɛɛ è ŋɔtíi kɛ́-ƀelai Eezuɛ-ŋai ŋuŋ ma ƀó.”

21È díkùla vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su fãai su. Kpele-wɛ̂li fé ŋɔ́nɔ dípaa ní. È gɔnii ƀêla, yá é kúla zu dí gbele.

22Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Lii-sêe fé ŋwana-lɔ̂ɔ nuu da mɛni ma.”

Azaya 49

Eezuɛ ƀa ǹɔii-ŋai díkwaa ponoɔɔi

1Káai a ǹɔii-ŋuŋ su kôyaa-koya-ŋai su-ƀelai ŋ̀eniɛi gwaa kéleei, ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ. Dílɛɛ pâi ḿaa sɔlɔ ƀôi, Yâwɛɛ è ńzìɣe zu é ŋ́gɛ a ŋɔtíi kɛ́ nuu.

2È ŋ́gbɛ̀tɛ, é ḿaa kɔ̃ɔ é gɛ́ ŋ́oo ŋá liɛɛ yɛ̂ɛ ƀóa-sɔ̂kpɔ. È ḿɛi pɛ̂lɛ a ǹyée é ḿaa kɔ̃ɔ. È ŋ́gɛ yɛ̂ɛ tɔ̃a ŋá-seniɛɛ, ŋ́gbɛtɛɛ tíi kɛ́ mɛni ma.

3È m̀o ḿâ ǹyɛɛi, “Eezuɛ, yá ƀa ŋátii kɛ́-nuui. Ísarâi ƀé nûa da pâi ŋákɛtɛ-laai kɔ́lɔnîi la.”

4Ŋá m̀o ńyɛɛi, “Ŋaâ tíi kɛ́ kpɔ́ a ŋ̀ánaa fé sɛŋ da sɔlɔ ƀó ní zu. Ŋaâ kôlo nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.” Kɛ́lɛ ńâai a Ŋáɣâlai Yâwɛɛ. A pâi ḿaa kɔ̃ɔ̂i, é ḿvela fé díi mɛni ma ŋa gɛ̂i.

5Yâwɛɛ è ńzìɣe zu a gɛ́ɛ ŋá kɛ́ a ŋɔtíi kɛ́-nuu dílɛɛ pâi ḿaa sɔlɔ ƀôi. È gɛ̀ tí a gɛ́ɛ ŋá pá a ŋɔnûai Eezuɛ-ŋai pôlu gono-têe lɔii ma. Yâwɛɛ a ƀaa kɛ́ maa tɛɛ ḿbɔ. Ǹyaa ƀa kponoi kpânaŋ tɛ̀ɛ ḿbɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Ŋátii ké-nuui, tíi kpânaŋ káa ńyêei ímɛni ma. Vé nɔ́ a gɛɛ ípa a ŋɔnûai Eezuɛ-ŋai pôlu nyii-ŋai kùla gɔ́i zui, kɛ́lɛ ŋa pâi íkɛ̂i a kwaa ponɔ́ɔɔ ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee mɛni ma. Ŋ̀ɛ́niɛi su-ɓelai kélee da pâi ŋuŋ ma ɓô sɔlɔ ɓôi ísarâi.”

7M̀ɛnii ŋí Yâwɛɛ, Eezuɛ ŋuŋ ma ɓó ɣala Maa Waai, è mò ŋɔtíi ké-nuui ma. Lɔii-ŋuŋ-ŋa su-ɓela dí díyee kùla ǹúui ŋí mu, dí tɔ́ɔ m̀a, gɛ́ ɓò a ǹúu láa túɛ-ɓelai yée mu nuu. È mò m̀a ǹyɛɛi, “Kâloŋ-ŋa da pâi íkâai íŋuŋ ma ɓɔ́ɔɔ, dí ŋumɛ mâa tɛɛ ípɔ. Ǹúu láa túɛ-ɓelai da pâi íkâai dí tóo íkɔɔ mu, dí ɓaa ké maa tɛ́ɛ ípɔ.” A pâi kɛ̂i tí, kpɛ́ni fêi, Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waa tɔnɔi, a ziɣe zu a gɛ́ɛ é ké a ŋɔtíi ké-nuu.

Yâwɛɛ a pâi liî a ŋɔnûai pôlu dípɔ-taai

8Yâwɛɛ è m̀o ŋɔnûai dîa ǹyɛɛi, “Káŋuŋ ma ɓó ɣelei a seri, ŋa pâi káŋuŋ ma ɓôi. Ŋa pâi káŋɛi malôŋ kâai, ŋá ŋ́oli tɔ́ɔ káwɔlɔ-wooi ma ŋá kpɔ́ŋ kâa. Ŋa pâi kámaa kɔ̃ɔ̃i, ŋá kámaa kpɛ́ pere sîi kélee su. Ŋa pâi gɛ̂i tí, kpɛ́ni fêi, ŋá ŋ́gono tèe káyêei. Ŋa pâi liî a káa pôlu kálɔii ma nyíi ǹaa è wɔ́lɔ lɛɛ a vóloi.

9Ŋa pâi m̀ôi diai dîa díkaa kpini-pɛ̂rɛ mu ńyɛɛ dîai, ‘Kaŋuŋ ma a ɓó.’ Diai díkaa kpínii ńyɛɛ dîai, ‘Ka kúla gbínii su ká lí kâa.’ Da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ ɓála-ŋa ɓé yée ma kala ŋûnu ŋá dí ké dílaa mìi.

10Puru da kpele wɛ̂li fé pâi wɔ́lɔ dípaâi. Dífe pâi wɔ́lɔ kɛ̂i vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su fólo ké dí kêreŋ. A pâi kɛ̂i tí, kpɛ́ni fêi, dílaa túɛ nuui a pâi kɛ̂i a díwɛ̂liɛɛ. A pâi liî a dia ya-ɣɛ̂li pɛlɛɛ-ŋa ma.

11“Ŋa pâi pere lá ɓôi ŋánûai dîɛ yée-ŋa su, ŋá ǹaa kpɛtɛ a gɛ́ɛ dí tɛ́ɛ naa.

12Ŋánûai da pâi kulâi kwaa kôyaa-ŋa ma. Da-ŋa da pâi kulâi yá-ŋûa pere, da-ŋa dí kúla vóloi liî-pere, da-ŋa dí kúla Asiwaŋ taa-leei su nyii gáa séɣai-pere.”

13Ɣele-kɔ̂lɔŋ-ŋa, ka wule tóo! Lɔii, ye láɣi ɣelêi pere a lii-nɛ̃ɛ pere. Yée-ŋa, káa máŋ ka lii-nɛ̃ɛ wule-ŋa too ɣelêi-pere. Yâwɛɛ a ŋɔnûai ŋá-nɛnɛ. Diai mɔ̃lɛ̂i a pâi díŋɛi malôŋ kâai.

14Kɛ́lɛ Zerusâlɛŋ-ɓelai dí m̀o dîyɛɛi, “Yâwɛɛ a ǹyée kúla kúmu, a nìa kûa.”

15Nya ɓe Yâwɛɛ è díwoo su tòo ǹyɛɛ dîai, “Lóŋ-lee da a ǹîa ǹóŋ ma nyii è ŋíni tòo ǹái? À kɛ̀ kpîŋ nɛnî da a pɔ̂ri gɛ̂i tí a ǹóŋ, fé pâi gɛ̂i tí a káa.

16Zerusâlɛŋ, fé pâi wɔ́lɔ ńyee kulâi ímu. Ŋa ílaa pɔ̃yɛ ńyee-lîi.

17“Da pâi ítɔ̂i pôlu a ɣele kûu kpɛ́-kpɛ̂ɛ tɛɛ pôlu ma ílɛlɛ é tɛ́ɛ berei ma íkɛ̀ la a bɔlɔi. Diai tɔ̀ɔ yâi, da pâi pûi.

18Íŋɛi láa í m̀ɛnii káa kɛ̂i íkɔlɛ mai! Ínûai da díŋaa tɛ́ ma da pâi a ípɔ-taai pere. Tãi nɔ́ ŋ́gaa la a gɛ̀ ɣele-ma Ɣalai, ŋa pâi gɛ̂i ínûai maa mɛni é íŋɛi kúla, yɛ̂ɛ berei ǹɛnîi da pá dɛɛ̂i surɔ̂ŋ pɔ́i, m̀aa ɣiri-sɑ̂̃a da ŋ̀ɛ́i kùla lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19“Kálɔii su a kara a lɛɛ a lɔii pûŋ. Kɛ́lɛ ǹaa a pâi kɛ̂i a guro-té ǹûai mɛ̂ni ma pâi kɛ̂i naai. Diai ǹaa su-karai, da pâi pûi.

20Ílônii nyii-ŋai í dímaa sɔlɔ ƀô gɔ-sôŋ laai sui, da pâi m̀ôi yâ a ɣele tɔ̂nɔ da dîyɛɛi, ‘Ǹɔii ŋí kuro-têi kúmaa mɛ̂ni ma. Kwa wɛ̂lii a lɔii ŋáa-waa!’

21Gɛ̀ ní ya pâi m̀ôi ílii su pere yɛ̂ɛi, ‘Gƀɛ̂ɛ ƀé ǹîa-pɛlɛɛi ŋí maa sɔlɔ ƀô mîi? Ŋánîa-pɛlɛɛi kélee ŋuŋ lá è pìli, da fé ŋɔ́nɔ kɛ́ ní naa. Ŋá kɛ̀ kɔ-sôŋ laai lɔii-ŋuŋ su kôyaa su. Gƀɛ̂ɛ ƀé pà a ǹîa-pɛlɛɛi ŋí? Ŋánîa-pɛlɛɛi kélee maa mɛ̂ni è pìli zu. Ńyãa tɔnɔ nɔ́ ŋa lɛɛ ɣéniɛ. Mí ƀé ǹîa-pɛlɛɛi ŋí dí kùla naai?’ ”

22Ǹuu-namui Yâwɛɛ ǹyɛɛi, “Ŋa pâi ŋɛi kɛ́-maa sîi-ŋa lɛ̂i ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dîa. À kɛ̀ tí, da pâi pâi a kánîa-pɛlɛɛi pôlu dípɔ-taai.

23Kâloŋ-ŋa da pâi káŋa kɔnîi yɛ̂ɛ kánâŋ-ni. Dínɛyâai dí kámɛi káa yɛ̂ɛ kálee-ni. Da pâi pîlanii díŋume ŋá kákɔɔ mu, dí ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ kápɔ. À kɛ̀ tí, ka pâi gɔ́lɔnîi a gɛ́ɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ. Ka kákili tɔ̀ɔ m̀â, ŋumɛ fé pâi kápaâi.”

24Ka pɔ̂ri kɔ-kuluƀa ŋɔtoo-maa sɛŋ kulâi ǹyêei? Kpaa máŋ ká pɔ̂ri kɔ-sôŋ kulâi kâloŋ wála-walaa yêei?

25Yâwɛɛ a m̀arê kɛ̂ɛ-ŋai ŋí su-kula a tɔ̃yâ woo-ŋa ǹyɛɛi, “M̀ɛni-ŋai ŋí ƀé pâi kɛ́ tí-ti ƀôi. Da pâi gɔ-kûluƀai ŋɔkɔ-sôŋ-ŋai kulâi ǹyêei, dí gâloŋ wála-walaai ŋɔtoo maa sãai kélee kúla ǹyêei. Ŋa pâi kɔ̂i diai kélee pɔ́ pâi kɔ̂i kápɔi, ŋá kálônii ŋuŋ ma ƀó.

26Ŋa pâi gɛ̂i kákpɔara-ƀelai dí díkîe ni paa. Da pâi kɛ̂i díkîe ni ŋãa kpelêi gɛ́ díkɛ̀ yɛ̂ɛ ŋwɑ̂̃ai. À kɛ̀ tí, ǹûai kélee da pâi gɔ́lɔnîi a gɛ́ɛ ńyãa Yâwɛɛ, ƀa káƀalo-nuui da káŋuŋ ma ƀó-nuui, Eezuɛ ŋɔwála-wala Ɣala tɔnɔi.”

Azaya 50

1Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Gáa kákili ŋá a gɛ́ɛ ŋá kákpɛ yɛ̂ɛ surɔ̂ŋ a ŋɔnɛnîi lɛ̂ɛ? À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní, dáa-lâa kɔlɔi ŋá dɛ̀ɛ kápɔi, ǹyaa kɔɔ? Kpaa máŋ gáa kákili ŋá a gɛ́ɛ ŋá kátɛ̀ɛ a sɛ́ɣɛ-sãa diai pɔ́ díkpa káa m̀âi? Kpao, kásɔnyɔ̂ŋ maa luɛ-laa ƀé kákaa zu. M̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai ká gɛ̀, da nyíi-ŋai ka gɛ̂i maa luɛ-laa ká ŋí ka zui.

2“Lé ƀé gɛ̀ ŋá pà fé núu da káa níi? Lé ƀé gɛ̀ núu da fé ŋ́oo su too níi? Ka ǹɛ̂i m̀â fa pɔ̂ri káŋuŋ ma ƀôi? Kpaa máŋ káŋuŋ maa ƀó wala-wala fé ńyêei? Ŋa gɛ̀ yúo é kpála, ŋá gɛ́ ya-lêe-ŋa dípene a vɛ̃ɛ-kpâlaŋ-ŋa su, ǹaa nyɛ̃ɛ-ŋai dí sáa.

3Ŋa gɛ̀ ŋ̀elei su é tɛi, yɛ̂ɛ zeɣe tɛ̂i núu à dòo ma à kɛ̀ saa mâloŋ sèe ƀôi.”

Yâwɛɛ ŋɔwoo mɛ̂ni yee mu-nuui

4Ǹuu-namui Yâwɛɛ a m̀ɛnii ƀó m̀â ŋa pâi m̀ôi. A m̀ó m̀â a gɛ́ɛ ŋá diai líi kúla nyii-ŋai dífii kpɛɛ̂i. A gɛ̀ ŋá ŋ́oli lá ƀó a ɣele ƀɔ̂i kélee, a gɛɛ ŋá m̀ɛnii mɛni a pâi ǹɛ̂i m̀âi.

5Yâwɛɛ Ɣâla a ŋ́oli lá ƀó. Fé pâi tɔ̂i m̀a, kpaa máŋ ŋá m̀ƀôlu fé m̀i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Fé kɔ́ ní diai pɔ́ kɛ̀ ńokwâi. Dí ńa-leɣa wèyeŋ dí ńarâŋ, dí dílâya pú ŋ́ɛi. Dí kɛ̀ dílâya pûi ŋ́ɛi, díkɛ ɣɛ́lɛ-maa kûla ŋ́gbonôi.

7Ḿbɛlɛ fé tòo ní, kpɛ́ni fêi, Ǹuu-namui Yâwɛɛ è kpɔ̀ŋ ḿâ. Ŋá ńii kpèle díyêei, kpɛ́ni fêi, ŋá gɔ́lɔŋ ƀâa fé pâi kulâi ḿâ,

8 ŋ́uŋ ma ƀó-nuui káa ŋ́gɔlɛ. Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri kɔ̂i ḿbɔi? M̀aa nuui é m̀u-siɣe wɛ̂ é tɔ́ɔ, kwa ǹyaa kú lí mɛni-saa ƀó-pɛrɛ lá, é ńzɔŋ ƀó.

9Ǹuu-namui Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ káa a ńdɔɔ-pôlu Ɣala. Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri ǹɛ̂i a gɛ́ɛ ŋ́ɔ̂ mɛni nyɔ́mɔ̂i? Ŋ́gbɔara-ƀelai kélee su a pâi karâai, yɛ̂ɛ seɣe pɔ̂lɔ-ŋa ƀe ŋ́iliŋ-ŋa da mii.

10Gbɛɛ-ni ƀé kásama da yâo Yâwɛɛ ma, díkɛ díwoli tɔ̀ɔ ŋɔtíi kɛ́-ƀelai dîai? Gbɛ̂ɛ-ni ƀé kásama díkaa kpînii dífa kwaa ponóɔɔ kàai? Tɔɔ dí láa a Yâwɛɛ, dí díkili tɔ́ɔ Ɣâla ma.

11Káai kélee ka gbã tèe nûa perêi, ka pâi kɔ̂i a kákpîŋ ƀarei. Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ ƀé pâi gɛ̂i é kɛ́ tí. Ka pâi mɔ̃lɛ̂i kákpîŋ sɔnyɔ̂ŋ su.

Azaya 51

Zerusâlɛŋ ŋa-nɛnɛ woo-ŋai

1Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ, káai wɛ̂lii a ŋuŋ ma ƀôi. Káai ŋ̀wɛ̂lii a kpɔŋ mâai, ka pá ḿbɔ. Ka ká kíli ŋá sía é pîlaŋ gɔnii ma nyii ká kùla zui, ká kákili ŋá sía ƀɛ́i ma dí gɔnii tí sàa naai.

2Ka kákili ŋá sía é pîlaŋ kákaa-ƀela pɔlɔ-ŋai Eberaɣɛ̃ɛ, da Seera ni dîa nyii-ŋai ká kùla díkponôi. Tãi ŋá Eberaɣɛ̃ɛ tòli lai, lóŋ fé kɛ́ ní ǹyêei, kɛ́lɛ ŋá lûwa tòo m̀a, zuu é kɛ́ ma. Ŋá gɛ̀ ŋɔsuui su é kɛ́tɛ.

3“Ŋa pâi Zerusâlɛŋ ŋɛ́i malôŋ kâai, da diai kélee lɛ̀ɛ naa bilêŋ ŋái. Berei máŋ ǹaa káa la a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui, ŋa pâi ǹaa kɛ̂i yɛ̂ɛ Idɛŋ Suai su. Ǹaa a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ Yâwɛɛ ŋɔsûai su. Ǹaa-ƀelai da pâi kɛ̂i lii-sêe su, díkɛ koi-nɛ̃ɛ kùla. Da pâi kɛ̂i wule toôi, díkɛ sɛɣɛ-fêe tɛ̀ɛ ḿbɔ.

4“Ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ, ŋánûa. Ka ŋ́oo mɛni, lɔii-ŋuŋ ŋàa. Ŋa pâi ŋátɔ̂ŋ tɛɛ̂i ǹɔii-ŋuŋ-ŋai pɔ́, ŋátɔ̃yâ mɛni ŋá-teɛɛi kɛ́ ƀò a kwaa ponoɔɔ dímɛni ma.

5Ŋá ŋuŋ ma ƀoi a lɛɣɛ̂i kpɔ́ a maa félaa. Ŋáŋuŋ ma ƀôi a lí kpɔ́ póŋ-poŋ. Ńyãa kpîŋ ƀé pâi kɛ̂i ŋánûai láa túɛ. Yúo kpono ma lɔii-ŋuŋ-ŋai da ḿaa kpɛ́nîi, kili kɛ̀ zú kɛ́ ƀò díyêei ḿaa mɛ̂ni ma a gɛɛ ŋá díŋuŋ ma ƀó.

6Ka káŋɛi tɛ́ ɣelêi, ká ŋ̀elei su káa, ka ǹɔii ma káa. Ŋ̀elei su sãai kélee da pâi lánîi yɛ̂ɛ luru. Ǹɔii a pâi pɔlɔ̂i yɛ̂ɛ seɣe, zu-ƀela kélee dí sáa yɛ̂ɛ koôŋ-sãa. Kɛ́lɛ ŋáŋuŋ ma ƀô-laai káa ǹaa núu kélee mɛni ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

7“Ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ, káai kélee ká tɔ̃yâ mɛni kɔ́lɔŋ, ŋátɔ̂ŋ maa mɛni kɛ́ ƀò kálii sui. Káfe yào diai dîa da ɣɛ́lɛ maa kûla kákponôi, díkɛ kálàraŋ, dí gɛ́ kámaa é kpɛ̃liŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Da pâi tɛɛ̂i yɛ̂ɛ fili-ŋa da seɣe mîi. Kolo-ŋa da pâi dímiî yɛ̂ɛ da yee fû̂a m̀ii. Kɛ́lɛ ŋáŋuŋ ma ƀô-laai káa naa ǹúu suu-ŋai kélee mɛni ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.”

9Yâwɛɛ, ímu-siɣe, í kpɔ́ŋ kûa! Kúŋuŋ ma ƀó a íwala-walai, yɛ̂ɛ berei í gɛ̀ la kóraŋ támaa tɛɛ pôlu mai. Ƀía fé yúoi zere kalii Leɣa su-tèe-tee a gbua-kpûa?

10Yá ƀé gɛ̀ yúo é kpála é tóo gáo ma, í pere láa zâmai, a gɛ́ɛ diai í díŋuŋ ma ƀoi, dí tɛ́ɛ naa.

11Diai Yâwɛɛ è díŋuŋ ma ƀoi, da pâi lenêi pôlu. Da pâi tɛ̂i Zerusâlɛŋ, díkɛ wule tôo, kâloŋ ƀɔrɔ-ŋa kɛ́ ƀò díŋûa, díkɛ koi-nɛ̃ɛ kula. Dílii fé pâi ŋɔ́nɔ toôi pôlu dí malôŋ see ƀó.

12Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀa íŋa-nɛnɛ. Ya yaôi núu-kpune ma lé mɛni ma? Núu-kpune ǹônii káa nɔ́ yɛ̂ɛ kala.

13Ya nia íkpɛtɛ nuui Yâwɛɛ ma íkɛ̀-ɣéniɛi su. Ǹyaa ƀé ŋ̀elei kpɛ̂tɛ, é ǹɔii zônoŋ su kɔni-ŋai lâa ǹâai. Lé ƀé yao káa nɔ́ la kákɔlɔi kákpɔara-ƀelai mɛ̂ni ma nyíi-ŋai díkpîŋ kpɛtɛɛi a gɛ́ɛ dí kásu-karai? Dílii ŋwânai fé pâi sɛŋ da kɛ̂i a káa.

14Diai kpini-pɛrɛ-ŋa mui, da pâi ŋuŋ ma ƀô sɔlɔ ƀôi ɣele kpɛ́-kpɛ̂ɛ tɛɛ́ pôlu ma. Dífulu-laai su a pâi kɛ̂i a gôyaa m̀ii-sãai maa nɛ̃ɛ̂i dímɛni mai, da kôlo fé pâi toôi dîa.

15“Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Káɣâlai Ńyãa ƀé yúo tùmo-tumo gɛ́ tòo a gɛ́ɛ díŋ é kúla. Ńaa ƀa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ!

16Ŋá ŋ́oo pù ká lá, ŋá káloo ńyee pôlu. Ńyãa ƀé ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ fulomo ŋá ǹɔii zonoŋ su kɔni-ŋai láa ǹâai. Ŋá m̀o Zãiyɔŋ-ƀelai dîa, ‘Káa ƀa ŋánûai.’ ”

Zerusâlɛŋ ŋɔmɔ̋lɛ-laai a kpɛɛ

17Zerusâlɛŋ-ƀela, ka káŋɛi láa ƀó ká kámu-siɣe ká tɔ́ɔ. Yâwɛɛ a ká kula maa kɛ́ a ŋ̀ánaa, kákɛ kɛ̀ tàka-taka, yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé ka lɔɔ kpéle, kɛ́lɛ ká kula maa kɛ́ɛ a nâa gula kɛ̂ɛ ƀó.

18Kálaa túɛ-nuu fé ma é kátenin tɔ́ɔ. Núu da fé kásama é sía a káa. Kálônii-sinaai ká dímaa sɔlɔ ƀoi, da fé dísama é káyee sóŋ, é sía a káa.

19Mɛni kpôlu seɛ́ɛ gîe mɛi feerɛ ŋánaa a láa kâa. Kɔ́ a kálɔii su kara, puru kɛ́ kápàa, Kámalôŋ káa nuu da fé ŋɔ́nɔ ma.

20Kálônii-sinaai da foâi, díkɛ ƀò lâani bere-lêe-ŋai ma. Da kɛ́ nɔ́ yɛ̂ɛ pîlaŋ sua a tòo loŋso ŋɔƀáre ŋá. Ɣâla líi ŋwânai dîa. Da too Ɣâla ŋɔƀárei ŋá.

21M̀ɛni ma, káai a Zerusâlɛŋ-ƀelai mɔ̋lɛ̂i, kákɛ kɛ̀ tàka-taka yɛ̂ɛ núu a lɔɔ kpele ǹyaŋ lɔɔ fé kâai,

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Káɣâlai Yâwɛɛ nyíi a ká maa kɔ̃ɔi ǹyɛɛi, “Ŋá ńii ŋwàna kâa, ŋá gɛ́ kákɛ kɛ̀ tàka-taka yɛ̂ɛ núu a lɔɔ kpêle. Kɛ́lɛ ŋa pâi ńii ŋá yenîi kâa. Káfe pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i tàka-taka yɛ̂ɛ núu a lɔɔ kpêle.

23Diai kɛ̀ mɛni ŋánaa kɛ̂i a káai, dia ƀé ŋa pâi gɛ̂i tí a dia. Dí kɛ̀ m̀ôi kâa dîyɛɛ, ‘Ka láa kú sía kápôlu.’ Dí kɛ̀ siâi naa yɛ̂ɛ nûa da kɛ̀ siâi pere-lêe-ŋa ma.”

Azaya 52

Ɣâla a pâi Zerusâlɛŋ ŋuŋ ma ƀôi

1Ka káŋɛi lá ƀó, ká kámu-siɣe, kákponôi é kpanáŋ, óo Zerusâlɛŋ-ƀela. Káai a Ɣâla ŋɔtaa-lêe maa waai su-ƀelai, ka kámaa ɣíri a káseɣe lɛ́lɛɛ-ŋai. Ǹɔ̃ya-ŋai ká taa-lêei su kàrai, da fé pâi ŋɔ́nɔ tɛ̂i kátaai su.

2Ka kámu-siɣe m̀uluŋ su, ká kákɔɔ ŋá kpɛ́mɛŋ. Zerusâlɛŋ-ƀela, ká tɛ́ gâloŋ see-sɛŋ ŋá. Óo Zãiyɔŋ kɔ-soŋ-ŋa, ka ǹyɔlɔ-ŋai kúla kákɔŋ ma.

3Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a m̀ôi ŋɔnûai dîa ǹyɛɛi, “Núu da fé sɛŋ da kɔ̀lɛ ní kápôlu dílɛɛ pâi liî a káa luɛ-laa su, ǹyaŋ núu da fé pâi sɛŋ da kɔlɛ̂i káŋuŋ ma ƀó mɛni ma.

4Ká lì Ize lɔii su kákɛ ƀò naa a ŋɔ̃́ya-ŋa. Asiria-ŋai dífe sɛŋ da kpɛ̀ɛ ní kámɛni ma. Ká kɛ̀ naa, díkɛ kálùaŋ.

5Kákɛ̀ kɔ-sôŋ-laai Babelɔŋ-ŋai yêei dílɔii su. Dífe sɛŋ da kpɛ̀ɛ ní kámɛni ma. Kámɛi-ƀelai da yoŋka têei, dífe ƀaa kɛ́-maa tɛɛ̂i ḿbɔ.

6Ɣele da a pâi, ŋa pâi ńaa lɛ̂i ŋɔ́nɔ, ǹyaŋ da pâi gɔ́lɔnîi a gɛ́ɛ ńyãa ƀa Ɣâla nyíi lòno dípɔi.”

7Ka gáa, gáa a mɛni lɛ́lɛɛ a gɛɛ í lii-sêe tuŋ ƀó-nuu káa gɛ́ kùla ǹyée-ŋai su. A pâi a lii-see maa tûŋ lɛ́lɛɛ. A m̀ôi Zãiyɔŋ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Káɣâlai ƀa gâloŋ.”

8Daa-lêei maa kpɛ́-ƀelai da lâɣii. Da wule toôi gîe ma a koi-nɛ̃ɛ pere. Dia kpîŋ da Yâwɛɛ kâai a díkpɔɔi ŋɛi-gao, gɛ́ lène pôlu Zãiyɔŋ.

9Ka koi-nɛ̃ɛ wule-ŋa too ɣelêi pere, káai Zerusâlɛŋ bilêŋ ŋái. Yâwɛɛ a pâi ŋɔtaa-lêei ŋuŋ ma ƀôi, é ŋɔnûai ŋaa-nɛnɛ.

10Yâwɛɛ a pâi tíi kɛ̂i a ŋɔwála-wala laa maa waai, é ŋɔnûai ŋuŋ ma ƀó, ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee su-ƀelai dí ǹaa káa.

11Káai kélee ka Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu-sãai mɛi kâai, ka ká kpîŋ maa wáa, ká kúla Babelɔŋ, Káfe lɛ̀ɣɛ sɛŋ da ma nyii m̀aa fé wàa níi.

12Káfe pâi kulâi naa a kîrɛ lônii ma, kpaa máŋ ká kɔ́ a gɛ́ɛ ká pú. Káɣâlai Yâwɛɛ a pâi tɔ̃i kátuɛ. Eezuɛ Ŋɔɣâlai ǹyaa kpîŋ a pâi kámɛi kâai.

M̀ɔ̃lɛ-laa yee mu-nuui

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Ŋá pâi gêi a gɛ́ɛ m̀ɛnii kélee ńyee mu nuui a ǹyée pìli zui, ŋ̀aa-see é kɛ́ ǹyêei a ǹɛ́lɛɛ, ƀaa kɛ́-maa kɛ́ ƀò m̀a.

14Diai kélee gàai, díla è kɛ̀ kpɔ́. Gɛ́ pere maa è fàleŋ, vé ƀóloŋ ní kɛ̀ núu-kpune ma.

15Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai su-ƀelai lá è kpàla dîa a m̀aa mɛ̂ni, kâloŋ-ŋa lá é kɛ́ nɔ́ kpɔ́ a kili ŋa pû-pere. Da pâi kwaa kâai dí m̀ɛni-ŋai ŋá káa nyíi-ŋai dífe kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔi.”

Azaya 53

1Ǹûai dí zu tòo dîyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri lâai a m̀ɛni-ŋai kwa môi, kpaa máŋ gbɛ̂ɛ ƀa tá wɔ́lɔ Yâwɛɛ ŋɔwála-wala-laa kɛ́tɛi kaai?

2Yâwɛɛ ƀé gɛ̀ ŋɔtíi kɛ́-nuui kɛ́ ƀûu ƀò yɛ̂ɛ sí-sɛŋ ƀé lɔii lɛ́lɛɛ ma. Gbɛtɛ-pêre fé kɛ́ ní sɛŋ nyii núu a gàa, ǹíi mu é síɣe m̀ɛni ma. Sɛŋ da fé kɛ́ ní m̀a nyíi a pɔ̂ri núu da líi kulâi.

3Kú kúyee kùla m̀u, kú tɔ́ɔ m̀a. È m̀ɔ̃lɛ sɛŋ sôli maa támaa yêei. Núu da fé kɛ́ ní fúlɔi máŋ ŋ̀wɛ̂lii é ŋ̀ɛ́i láa m̀a. Kú gàa nɔ́ a núu kpɛ́ni-kpɛni.

4“È m̀ɔ̃lɛ-laai sîɣe nyii maa-nɛ̃ɛ̂i kɛ̀ kú gɛ́i, é m̀ɛni sôlii káa nyii maa-nɛ̃ɛ̂i kɛ̀ kú tɛ́ɛ zui. Kú kɛ̀ gâai yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé Ɣâla è m̀ɛni kula maai tí kpɛ̀tɛ m̀ɛni ma.

5Dí ǹokwa, dí ŋwana-ŋwâna kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai kú gɛ̀i, m̀ɛni ma. Dí ǹokwa kútua-pere nyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma. Kwa kɔlɔi pôno sɔlɔ ƀô ŋɔmɛni sôli káai, da ŋɔlòkwa ŋ̀ólii su.

6Kúkelee kú kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ ƀála láŋɔɔ-ŋa. Kú kɛ̀ nɔ́ liî kúkpîŋ ŋuŋ ma. Kɛ́lɛ m̀ɛni kula maai kɛ̀ kúmɛni mai, Yâwɛɛ è gélee pù ŋ̀ûa. Kúa ƀé m̀aa nɛ̃ɛ̂i kɛ̀ kú m̀ɛni kula maai ŋí sɔlɔ ƀó.

7“Nûa dí mɛni nyɔmɔɔ kɛ̀ la, kɛ́lɛ vé woo nyɔ̂ŋ da pìli ní núu da ma. È kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ ƀála ƀé da liî la bàa mɛ̂ni ma, kpaa máŋ ƀála ƀé da ǹɛ́ɣa têei, dínɪŋɔɔ, ŋ̀óo fé tɛ̂i.

8Dí zòŋ, dí lí la a gɛɛ dí bàa, ǹyaŋ núu da fé kpáaŋ ní kɛ̀ m̀aa mɛ̂ni ma. Dí bàa kúnûai dísɔnyɔ̂ŋ mɛ̂ni ma.

9Berei máŋ vé wɔ́lɔ sɔnyɔ̂ŋ da kélee kɛ́ ní lai, kpaa máŋ é lɛ́ɛ kɛ́i, maa nɛ̃ɛ̂i kɛ̀ dí ǹoo ƀɛ́i da ŋ̀wana lɔ̂ɔ-ƀelai lôo naai, kɛ́lɛ dí ǹoo tɔɔ-núu ƀolôŋ su.”

10Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀé gɛ̀ gɛ́ m̀ɔ̃lɛ. Ŋɔsaai è kɛ̀ a sâla, ŋuŋ ma ƀô da su-mɛni lɛ̂ɛ mɛni ma. A pâi ǹônii kâai. À kɛ̀ tí ŋɔfúlu-laai su a pâi kôyaai. Yâwɛɛ ŋɔmɛni kpɛtɛɛi ŋ̀aa see a pâi kɛ̂ zarâi.

11Ŋɔm̋ɔ̃lɛ-laai pôlu ma, lii-nɛ̃̂ɛ a pâi kɛ̂i m̀a. Ŋɔm̋ɔ̃lɛ-laai fé pâi kɛ̂i kpɛ́ni-kpɛni. Ńii lâai ŋátíi kɛ́-nuui mɛ̂ni ma. A pâi núu támaa dímɛni kula maa kɛ́ɛi maa mɛni solii siɣêi. Ŋa pâi núu támaa dísɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛɛ̂i zarâi.

12Ŋa pâi gêi ƀâa kɛ́ ƀò m̀a núu-kpune sáma, m̀u-wuyɛɛ, wála-wala-laa su kɛ́tɛ kɛ́ ƀò ǹyêei, kpɛ́ni fêi, è ŋɔfúlu-laai tɛ̂ɛ gbîŋ yee ma, da zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai dí m̋ɔ̃lɛ a bɔrɪɛɛ. È sàa núu támaa dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma. È Ɣâla fɛ̀li a gɛ́ɛ é dísu mɛni lɛɛ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Azaya 54

Yâwɛɛ è Eezuɛ-ŋai wɛ́lini

1Zerusâlɛŋ, íkaa nɔ́ yɛ̂ɛ kpóma nɛ̂ni. Kɛ́lɛ wule tóo, í koi-nɛ̃ɛ kula. Ya pá nîa-pɛlɛɛ
támaa maa sɔlɔ ɓôi é tɛ́ɛ ǹɛnîi ma da bɔ̂ŋ díkaa niî tûai.

2Íɓûui íkaa mùi, zu kɛ́tɛ í mù-seɣe-ŋai fúloŋ a zu kɛ́tɛ. Bîlaŋ wuru-ŋai da dɔɔ
wuru-ŋai kɛ́ a gbanaŋɔɔ.

3Ya pâi ílɔii ŋɔkɔyɛŋ-perei kulâi pôlu m̀éla kélee ma. Ínûai da pâi seêi ǹɔii ma nyii
ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni su-ɓelai díkaa naai. Daa-lêe-ŋai lɛ̂ɛ a pilɛ̂ŋ ŋái, ǹaa láa a pâi
fɛ̂ɛi a núu-kpune.

4Ífe yào, núu da fé pâi ŋɔ́nɔ ɓâa kulâi yâ íɓɛlɛ é tóo. Ya pâi niâi ŋ̀umɛi ma íkɛ zu
ínuu-tɔɔ-laai sui. Ŋ̀umɛi íkɛ zu ípɔɔ-nɛ̂ni-laai sui, ya pâi niâi gélee ma.

5Íkpɛtɛ-nuui a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ ípɔ̂ŋ. Íkpɛtɛ-nuui kpîŋ láa ɓa Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ.
Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai ɓa íŋuŋ ma ɓó nuui. Ǹyaa ɓa ŋ̀éniɛi kélee kpɛtɛ Ɣâlai.

6Eezuɛ, íkaa yɛ̂ɛ nɛnî kpela, nyíi bɔ̂ŋ a ǹyée kúla m̀u, ǹíi toɔ́ɔ pôlu a ŋ̀ánaai. Kɛ́lɛ
Ɣâla a ítoli pôlu ǹyɛɛi,

7"Ŋá ńyee kùla ímu a tãi kpua loŋ. Kɛ́lɛ wɛli kɛ́-maa kpânaŋ sarâi, ŋa pâi ílɛɣêi
m̀â.

8Ŋá ńii ŋwàna yâ, ŋá ŋ̀ɛi lóo yâ tãi kpua yée mu, kɛ́lɛ ŋa pâi íŋɛi malôŋ kâai ŋáwɛli
kɛ́-maa kpanaŋ sarâi, wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ." Ńyãa Yâwɛɛ ká ɓálo-nuui ɓé mò
tí.

9"Ŋá wɔ́lɔ ńgono tèe Nôa yêei a gɛ́ɛ fé pâi ǹɔii su-karâi a yá. M̀ɛni ma, ŋà ŋ̀gono
tée a gɛ́ɛ fé pâi ŋɔ́nɔ ńii ŋwânai yâ a dɔnɔ kpîŋ. Fé pâi lônoi yâ, kpaa máŋ ŋá íkula
maa kɛ́.

10Ǹyée kpaya-kpayai da bɛlɛ-pɛlɛɛi da pâi wôlo zu, kɛ́lɛ ŋáwɔlɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-
maai kɔ́yaŋ fé m̀a. Ŋákpanaŋ-wooi tɔ̃ɔ̂i nɔ́ ɓa dɔ̃ɔ̂i." Ńyãa Yâwɛɛ ŋámaloŋ kâai
káa nɔ́ naa ímɛni ma.

Zerusâlɛŋ ninai

11Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, "Óo Zerusâlɛŋ taa-leei, yái pɔ̂ri mâa fé yɛ̂, íkɛ mɔ̃lɛi, nyii
núu da fé naa é íŋa-nɛnɛi, ŋa pâi íkpoŋ seêi sãai kɛ̂i a kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa.

12Ŋa pâi yeŋkɛ̂ŋ-ŋa tɔ̃ɔ̂i a kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa, ŋá ká siɣãŋ-ŋai lá-sãai kpɛtɛ a
kɔni fóloɔɔ yɛ̂ɛ ŋɔŋ lɛ̂ŋ ŋá kásiɣãŋ-ŋai tɔ́ɔ a kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa.

13"Ńyãa kpîŋ ŋa pâi sɛŋ-lɛ̂i kálônii sinaai dîa. Ŋa pâi gɛ̂i díɓûu ɓó, dílii seɛɛ.

14Teniŋ-ɓô da tɔ̃yâ-laa da pâi gɛ̂i ká tɔ̃ɔ̂i é kpanaŋ. Núu da fé pâi ká lúanîi, kpaa
máŋ é ká maa-yao. Mɛni mĩli-mĩliɛɛ da fé pâi kulâi káŋɛi é gɛ́ ká yao.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15À kɛ̀ núu da a kɔ́ pɛ̀lɛ kâa, gɛ̀ ní ńyee fé zu. Ǹúui nyii kélee pâi kɔ̂i kápɔi, káyee
a pâi tɛɛ̂i m̀a.

16“Ńyãa ƀé kɔli-ɣale-ƀela kpɛ̀tɛ. Da filɛ-ŋa kpɛ̀tɛ, díkɛ dífɛ̀ɛ vilɛ kêre-ŋai mu, díkɛ
kɔ́ kɔ́-sãa kpɛ̀tɛ naa. Ŋá kɔ́ kɔ́-ƀela kpɛ̀tɛ máŋ. Dia ƀa gɔli-sãai ŋí sìɣe, díkɛ nûa
pàa a dia.

17Kɛ́lɛ núu da fé pâi pɔrîi mɛni da kɛ̂i a káa a gɔ́ kɔ́-kɔli sãai ŋí da. Núu da a lɛ́ɛ
mɛni da ƀò a kálaa, ka pâi zu kula pêre kɔ́lɔnîi. Ŋa pâi ŋátii kɛ́-ƀelai maa kɔ̃ɔ̃i, ŋá
gɛ́ díkpɔara-ƀelai da yée fa pɔ̂ri dîa.” Ńyãa Yâwɛɛ ƀé m̀o tí.

Azaya 55

Ɣâla ŋɔmaloŋ kâai

1Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, “Ka pá, káai kélee kpele-wɛ̂li káa kâai. Yá káa ƀɛ́ kámɛni ma!
Ka pá káai kélee sɛŋ-kao fé káyêei, ka pá ká mii-sãa yá ká m̀ii. Ka pá ká ŋwɑ̃̂ai da
niŋa ŋíni-ya yá. Káfe pâi sɛŋ kâo kpɛɛ̂i dímɛni ma.

2Lé ƀe kà káyêei sɛŋ-kao kɔlɛ̂i la sãâ pôlu, m̀aa sãai dífa kálii laai? Lé ƀe kà mɔ̃lɛ̂i
la mii-sɑ̃̂a mɛni ma m̀aa mii-sãai dífa kápelai? Ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ, ká m̀ɛnii mɛ́ni
ŋa pâi m̀ôi kâai. Kà gɛ̀ tí, ka pâi kɛ̂i mii-sɑ̃̂a lɛ́lɛɛ-ŋa ŋ̀aa nɛ̃̂ɛ kulâi.

3“Ŋánûa, ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ, ká pá ḿbɔ. Kà pà ḿbɔ, ka pâi lɛɛ̂i ɣele ma. Ŋa pâi wɔ́lɔ-
wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ kpanaŋ-woo kɛ̂i káyêei. Ŋa pâi lûwa lâai kâa yɛ̂ɛ berei ŋá wɔ́lɔ
ŋ̃gono tèe la Deeƀé yêei, a ŋáwɔlɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli kɛ́-maai.

4Ŋá gɛ̀ a sêre ǹɔii-ŋûŋ-ŋai mɛni ma, ŋá gɛ́ a nûa láa túɛ-nuu gɛ́ dítenin tɔ̀ɔ.

5Ŋa pâi gɛ̂i ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai zu-ƀela dífe kɛ́ ní a íkɔlɔŋɔ̂i, dí pá ípɔ a kîrɛ.
Ńyãa Yâwɛɛ, Eezuɛ Ɣala Maa Waai, ŋa pâi gɛ̂i é kɛ́ tí. Ŋa pâi gɛ̂i ímu é wuyɛ, ƀaa
kɛ́-maa támaa kɛ́ ƀò yâ.”

6Ka tínaŋ a Yâwɛɛ pɔ́ naa pere ká kɛ́ vèli a ɣele kélee. Ka dóli tãi ǹɛɣɛ̂i la a káai.

7Ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀela, ka kátûa-pere maa fáleŋ. Káai káfe a teniŋ ƀô-ƀelai, ka kákili ŋá
sîai nyɔ́mɔɔ-ŋai maa fáleŋ. Ka tínaŋ Yâwɛɛ pɔ́naa pere. Kà gɛ̀ tí, a pâi kámalôŋ
kâai, é kásu-mɛ̂ni lɛɛ. Kwaa tínaŋ Yâwɛɛ Kúɣâlai pɔ́naa pêre.

8Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Ŋákili ŋa-sia-ŋai fé yɛ̂ɛ káwɔ̂-ŋai, kpaa máŋ ńdûa-pere-ŋai
kɛ́ ƀò yɛ̂ɛ káwɔ̂-ŋai.

9Berei nɔ́ ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ káa la ǹɔii mɛi-pere póŋ-poŋ, bere nɔ́ ƀé ŋákili ŋa-sîa-ŋai da
ŋámɛni ŋá káai káa la káwɔ̂-ŋai mɛi-pere.

10“Ŋ̃oo káa yɛ̂ɛ lúu da tuna. Lúu kpaa máŋ tuna a pù lɔii ma, a ǹɔii yɔ̀ɔ. À gɛ̀ sí-
sãa dí kpɛ̀tɛ, mii-sɑ̃̂a támaa kɛ̀ ƀò naa mìi mɛ̂ni ma.

11Bere ƀé a pâi kɛ̂i la a ŋ̀óoi ŋá mòi. M̀ɛnii kélee ŋá gbɛ̀tɛi, da fa fɛ̂ɣɛ. Ŋ̃oo fé pâi
pâi pôlu ḿbɔ kpɛ́ni kpɛ́ni, fɛ̂ɛ é m̀ɛnii kɛ́ ŋá dɛ̀ɛ a gɛɛ é gɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12“Ka pâi kulâi Babelɔŋ a lii-nɛ̃ɛ, ka lí lii-sêe su. Ǹyée kpaya-kpayai da bɛlɛ-pɛlɛɛi da pâi kɛ̂i wule-ŋa toôi. Ǹúru-ŋai dia máŋ da pâi kɛ̂i díyee ŋá lôkwai a lii-nɛ̃̂ɛ pere.

13Ɓɛ́i-ŋai ɣalêŋ kpɔlɔ-ŋa díkɛ̀ naai, Sapɔrɔ-wúru kpanaŋ lɛ́lɛɛ-ŋa da pâi kpɛtɛ̂i naa. Ɓɛ́i-ŋai kala nyɔ́mɔɔ-ŋa da kâa kpɛ̀tɛ naai, matɔ wuru-ŋa da pâi kpɛtɛ̂i naa. Da pâi kɛ̂i naa a wɔ́lɔ-wɔ́lɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ ŋɛi-kɛ-maa. Da pâi kɛ̂i naa a m̀ɛnii ńyãa Yâwɛɛ ŋá gɛi, ḿaa kili too-ŋa.”

Azaya 56

Ǹɔii ŋuŋ kélee su-ɓela da pâi kɛ̂i a Ɣâla ŋɔnûa

1Yâwɛɛ è m̀o ŋɔnûai dîa ǹyɛɛi, “Ka tɔ̃yâ da teniŋ ɓô mɛni-ŋa kɛ́. Ŋa pâi kápɔ a ɓálo-laa tãi kpua yée mu.

2Ŋa pâi lûwa lâai diai dîa da Vii-tɔɔ-ɣelei mɛi kâai, dífa m̀aa tɩ̃̂a karai. Ŋa pâi lûwa lâai diai dîa díyee fé ŋwana-lɔ̂ɔ mɛni da kélee sui.”

3Ŋɔ̃́ya nyíi a gbîŋ kɛ́ a Yâwɛɛ ŋɔnûai dai, vé m̀o ǹyɛɛ, “Tɔ̃yâ ma Yâwɛɛ fé pâi ǹɛɛ̂i naa kwa ŋɔnûai kú vɛli kwaa tɔnɔ ma.” Zurɔ̂ŋ nyíi dí m̀elâi, vé m̀o ǹyɛɛ, “Lóŋ káa pɔ̂ri da fé ḿî, m̀ɛni ma, fa pɔ̂ri wɔ́lɔ kɛ̂i a Ɣâla ŋɔnûai da.”

4Yâwɛɛ a m̀ôi maa surɔ̂ŋ kpîŋ ma ǹyɛɛi, “Yà Ŋáfii-tɔɔ-ɣelei mɛi kâa, í m̀ɛni-ŋai kɛ́ nyíi-ŋai da ńii làai, í ŋákono-têe wooi mɛi káa a teniŋ ɓô pere,

5gɛ̀ ní, ŋa pâi ŋɛi kɛ́-maa sɛŋ da tɔ̂i ŋápɛrɛi mu a gɛɛ nûa da gàa, ímaa mɛ̂ni kíli é lɛ́ɛ díkili ŋá é tɛ́ɛ la nîa-pɛlɛɛ támaa maa sɔlɔ ɓóɔɔ ma. Ímaa mɛ̂ni kíli fé pâi kpɛɛ̂i nûa kíli ŋá.”

6Ǹɔ̃ya-ŋai nyii-ŋai dí díkpîŋ kɛ̀ a Yâwɛɛ ŋɔnûai dai, dí kɛ́ ɓò a ŋwɛ́liɛɛ, dí kɛ́ tíi kɛ̀ m̀i, dí kɛ́ Ŋɔfii-tɔɔ-ɣelei mɛi kâa, dífa m̀aa tɩ̃̂a karai, dí kɛ́ ŋɔkono-tee wooi mɛi kâa a teniŋ ɓô perei, è m̀o dîa ǹyɛɛi,

7“Ŋa pâi pâi a káa ŋáyee maa waai Zãiyɔŋ ma, ŋá gɛ́ lii-sêe kɛ́ ɓò káyêei ḿvɛli pɛrɛi mu. Gérеŋ sâla-ŋai ka pâi gulâi ŋáteɓelei ma da zama-sãai ka pâi pâi la ŋápɛrɛi mui, ŋa pâi ńyee seêi dímu. Nûa da pâi Ŋápɛrɛi tôlii a ɣâla fɛli kwaa ma núu kélee mɛni ma.”

8Ǹwála-wâla kélee Ɣalai Yâwɛɛ nyíi ŋɔnûai Eezuɛ-ŋai kûla gɔ-sôŋ laai sui, a góno tée a gɛ́ɛ a pâi pâi a nûa da kpɛ́ni-ŋa é doo ŋɔnûai nyíi-ŋai kɛ̀ naai dîa.

Yâwɛɛ è tɔ̀ɔ Eezuɛ láa túɛ-ɓelai dîa

9Yâwɛɛ è mò vɛnɛ-sãai dîa nyii-ŋai díkaa gbâlaŋ-ŋai, da nyii-ŋai ǹɔɔi sui, a gɛɛ dí pá dí ŋɔnûai míi.

10È m̀o dîa ǹyɛɛi, “Ǹúu láa túɛ-ɓelai ŋ̀gili káa dîa ŋánûai mɛi káa mɛni mai, díŋɛi puɔ̂i! Táre da fé díŋuŋ su. Díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ pɛ́rɛ maa kpɛ́ ɣîla nyíi va kpɛ̂ɣei. A kɛ̂ nɔ́ lâani gɛ́ ǹyii, gɛ́ see ɓô. È wɛ́lini a nyii mɛ̂ni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Díkaa yɛ̂ɛ mii-sɛŋ wɛli ɣîla-ŋa nyíi-ŋai dílii fa wɔ́lɔ làai. Mɛni ŋá káa târe da
kélee fé díŋuŋ su. Dia kpîŋ dílii láa mɛni-ŋa nɔ́ ƀé da gɛ̀. M̀ála mɛi káa-ƀelai máŋ
dífa mɛni ŋá kàa. Da tínaŋ díkpîŋ tûa-pere-ŋai pɔ́ pere. Díkelee da ké nɔ́ a sɛŋ
wɛ̂li-ƀela díkɛ sɛŋ kɔ̂ri nɔ́ díkpîŋ mɛni ma.

12Díkaa nɔ́ a lɔɔ kpele-ƀela tee-tee. Da kɛ̂ m̀ôi dîyɛɛi, 'Kwaa ŋwɑ̃́ai kpanaŋ támaa
kɔ́ri, kú gbele, kúlii é láa. Tínaa a pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ é tɛ́ɛ sâa ma.' "

Azaya 57

Yâwɛɛ è tɔ̀ɔ Eezuɛ-ŋai dîa díɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai fɛli mɛnii ma

1Ǹúu sɔŋ lɛ́lɛɛ-ŋai da sâa, kɛ́lɛ núu da fa târe m̀aa mɛ̂ni-ŋai su, kpaa máŋ nûa
díkɛ a díkpaaŋɔɔ m̀ɛni ma. Da sàa, da kûla m̀ɛni kpɔ̂lu-ŋai su.

2Diai da sîa a teniŋ ƀô perei, da sàa da lî lii-sêe su. Da kɛ̂ fii tɔ̂ɔ su.

3Sɔnyɔ̂ŋ-ƀela, ka pá ká tɔ́ɔ m̀ɛni ŋá-teɛɛi sú! Kámaa fé nɛ̃ɛ ní é tɛ́ɛ dɛli kpɛ́-ƀelai,
ŋulu-wulu kɛ́-ƀelai da ǹɛyâai da díkpîŋ tɛ̀ɛ sinâa pɔ́ sɛŋ mɛni mai dîa.

4Gbɛ̂ɛ ƀé ka ɣɛ́lɛ maa kulâi gbonôi? Gbɛ̂ɛ ƀé ka ká lá tâɣai kpɔ́ tí a zu kɛ́tɛ, kákɛ
kánɛŋ kùla mai? Káfe a tɔɔ ma-ƀela da diai pɛlɛ káa díkponôi dílônii?

5Ká kɛ̀ nyiî a ǹɛyâai ôo wuru-ŋai mu ƀɛ́i ka káɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai fɛ̂li naai. Ka kɛ̂
kálônii kulâi naa a sâla gɔni-wôlo-ŋai su ǹyée-ŋai loai.

6Ka kɔni-ŋa sàa, ká díkɛ a káɣâla-ŋa, ká kɛ́ dífɛ̀li. Ka kɛ̂ ŋwɑ̃̂ai sama-sãa da mii-
sãa sama sãa tɛɛ̂i dípɔ. Ká lâai la kátûa-pere sãŋ-ŋai ŋí ƀɛlɛ káa ŋ́goi a gɛ́ɛ ńii é
kɛ́ a ǹáa káyêei?

7Ka lî ǹyée kpaya-kpayai tôŋ su ká sâla-ŋa kula naa, ká kɛ́ lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ naa a
ǹɛyâai.

8Ka ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai tɔ̂ɔ kákpôŋ-ŋai pôlu da kákpôŋ falaŋ-ŋai ŋá. Ka tɔ̂ɔ ḿâ, ka
kámaa sɛ̂ɣe-ŋai kúla kâa, ka nyíi a káwɛli-ŋai kágbìŋ-ŋai ŋá, ká kákpîŋ líi láa, ká
dífela fé. Ka kɛ̂ lâani kágbìŋ-ŋai ŋá, káŋɛi pîlaŋɔɔ díkaŋ ma kákɛ díkàa sɑ̃́i.

9Ka káwulɔ kúŋ nɛ̃ɛ-ŋai pû kâa, ká wúlɔ kpâne sia, ká lí a gɛ́ɛ ká Molɛ ɣalai fɛli.
Ká kɛ̀ ɣâla kɔ̂rii. Ka kéla-ŋa tɛ̀ɛ kwaa kôyaa-koyaa-ŋa maa ponoɔɔ ma a gɛ́ɛ dí lí
dí da-ŋa kɔ́ri kâa. Ká kpîŋ kéla-ŋa tɛ̀ɛ saa táa.

10Ká kɔlɔ kpɛ̂ɛ kâa ɣâla da kpɛ́ni-ŋa kɔ́ri mɛni su, kɛ́lɛ káfii fé kpɛ̀ɛ ní nyíŋi kélee
su. Ka lâai la káɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai da pɔ̂ri kponoi kpânaŋ tɛɛ̂i kápɔ kɔlɔ fa wɔ́lɔ kpɛ̀ɛ
kâa.

11Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, "Ǹâla-ŋai kɔɔ da kɛ̂ kámaa yaôi, a gɛ́ɛ ká kɛ́ a lɛ́ɛ-ƀela ka nia
ḿâ kpɔ́ kpúŋ? Káfe ŋɔ́nɔ yaôi ḿâ, kpɛ́ni fêi, ḿɛi saâi a zu-kôyaai?

12A nɛ̃ɛ ma kpîŋ ŋá kátenin ƀô-laai da kátua-pere lɛ̂lɛ-ŋai maa mɛni ƀó, dífe pâi
kpɔŋ mâa tɛɛ̂i kápɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Kà wɔ̀lɔ kpɔŋ mâa mɛni ma, tɔɔ ŋaŋ káɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai dí kpɔ́ŋ kâa, dí káŋuŋ ma ƀó. Vãai a pâi tɛɛ̂i a dia, ǹyaŋ ńɛwo a pâi dífɛ̂ɛi yɛ̂ɛ láa kpâla. Kɛ́lɛ diai pâi díkili tɔ̂i ḿâi, ǹɔii a pâi kɛ̂i a dípɔɔ, ǹyaŋ ŋáyee maa waai ma a pâi kɛ̂i a díkɛ̂i."

Ɣâla è góno tèe kpɔŋ mâa da ƀâlo-laa mɛni ma

14Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, "Ka berei su sa̋a, ká zu kpɛtɛ ŋánûai mɛni ma. Ka díperêi kpáaŋ sãai kélee kúla naa. Ka berei su sa̋a, ká zu kpɛtɛ ŋánûai tɛɛ mɛ̂ni ma!

15"Ŋ́gaa a Ǹ̂lai nyíi dɛ̂ɛi ɣelêi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔi, nyíi ǹáa maa waai. Ŋ́gaa ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ŋ́gɛ̂i káa ǹelêi su pɔ́ŋ-poŋ gwaa maa waai ma. Kɛ́lɛ ŋ́gaa diai sáma dímaa yeŋɔ̂i, díkɛ dílii maa fâleŋ a gɛ́ɛ ŋá dílaa-laai, da díkili-kɛ-zui su-kpanaŋ.

16Ŋa fúlu-laa tèɛ ŋánûai pɔ́. Fé pâi ŋɔ́nɔ da sɔŋ siɣêi kpaa máŋ ŋá ńii ŋwána dîa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ń̀yãa ƀé vúlu-laa lɛwoi tɛ̂ɛ dípɔ.

17Ŋá ńii ŋwàna dîa dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛ̂ni ma, da dísɛŋ wɛ̂li-tuai, ŋá díkula maa kɛ́, ŋá ńyee kúla dímu. Kɛ́lɛ dí kɛ̀ nɔ́ a díwôlii kpɔ̂lɔɔ, dífa dílii maa fàleŋ, díkɛ nɔ́ díkpɔɔi mɛni-ŋa kɛ̀.

18"Ŋá dítûa-pere-ŋai maa kpɛ̂ɛ, kɛ́lɛ ŋa pâi díƀalôi. Ŋa pâi dítenin tɔ̂i, ŋá kpɔ́ŋ dîa. Diai malôŋ see ƀôi díkɛ wɔ̂lɔi, ŋa pâi díŋa-nɛnɛ̂i.

19Ŋa lii-sêe tèɛ núu kélee pɔ́, diai díkaa kwaa kôyaa mai, da diai dílɛɣɛ̂ɛi a ńyãai. Ŋa pâi ŋánûai ƀâloi. Ń̀yãa Yâwɛɛ ƀé m̀o tí.

20Kɛ́lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀela díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ yúo nyíi va wɔ́lɔ kpèra toôi. Gáa nɔ́ tɛ̂i gɛ́ tòo gɛ́ pà a kala da pɔ̂rɔ.

21Ŋuŋ ma ƀô kwaa ma fé naa sɔnyɔ̂ŋ-ƀela mɛni ma. Ń̀yãa Yâwɛɛ ƀé m̀o tí."

Azaya 58

Tɔ̃yâ suŋ siɣe mɛ̂ni

1Yâwɛɛ a m̀ôi ǹyɛɛi, "Ká láɣi a zu-kɛ́tɛ yɛ̂ɛ túru woo! Ka Zeeka ŋɔnûai Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai maa mɛ̂ni ƀó dîa.

2Da ḿvɛ̀li a ɣele kélee, díkɛ m̀o a gɛ́ɛ da ǹwɛ̂lii kpɔ́ dí ŋásɛŋ lɛ́ɛi kɔ́lɔŋ, dí sía a ŋátɔ̂ŋ-ŋai wóo yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé díkaa a teniŋ ƀô lɔii-ŋuŋ-ŋa nyíi-ŋai dífe tá díyee kùla ní ŋátɔ̂ŋ-ŋai mui. Da m̀ôi a gɛ́ɛ da ǹwɛ̂lii ŋá tɔ̃yâ tɔŋ-ŋa tɛɛ dípɔ a gɛ́ɛ da kɛ̀ ḿvɛlî̃i, díkɛ gɛ̀ a lii-nɛ̃̂ɛ pere."

3Da kɛ̀ m̀ôi dîyɛɛi, "Kwa kɛ̀ sûŋ siɣêi, Yâwɛɛ fé zu kɔ́lɔŋ lé mɛni ma? Kwa puru siɣêi ǹyaŋ vé ǹóli tɔ̂i kûa lé mɛni ma?" Yâwɛɛ è m̀o dîa ǹyɛɛi, "Dɔ̃yâi ƀa kà kɛ̀ sûŋ siɣêi, ka kɛ̂ kánîa mɛni-ŋa kɛ̂i, ká kɛ́ diai lûaŋ da kɛ̂ tíi kɛ̂i kâai.

4Kà kɛ̀ sûŋ su, ka kɛ̂ laa-sâa kɛ̂i, kákɛ namu kɔ̀, kákɛ ká kî̃e-ni tùa a ƀɔtâai. Ka gâai ka kɛ̀ sûŋ siɣêi, kákɛ tùa a bere sîi ŋí, a pɔ̂ri gɛ̂i ńii é láa káyêei, ŋá káfɛli-woo-ŋai su too?

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Kà kɛ̀ sûŋ siɣêi, ka kákpîŋ m̀ɔ̃lɛ. Ka luu sîa kâa, ká malôŋ tôo-maa sêɣe tòo kâa,
ká káŋuŋ ma pîlaŋ yɛ̂ɛ wúru-lâa. Nyíŋi ƀé kà dòli a suŋ siɣeɛɛi? Ka gâai kà gɛ̀ tí,
ńii a pâi lâai káyêei?

6“Sûŋ siɣe pêre fe ŋí nyíi a ńii làai. Kɛ́lɛ, kà kɛ̀ sûŋ siɣêi, ka káyee kúla ká ŋwana
lɔ̂ɔ tua-ŋai su nyii-ŋai da nûa ɣiri, da ŋ̀ôyaa mɛni-ŋai nyii gáa yɛ̂ɛ káraŋ doɔ́ɔ nûa
kɔŋ mai. Diai ka díluâni, ká tée dîa dí lí.

7M̀ii-sãai káyêei, ka da-ŋa tɛɛ diai pɔ́ puru a dípaâi, ká kwaa ma-ŋa tɛɛ diai pɔ́
díkɛ̂i fé mai. Ka káseɣe-ŋai da-ŋa tɛɛ diai pɔ́ dímaa sêɣe fé m̀ai. Kákaayɔɔ-ŋai da
kɛ̀ kpáaŋ su, káfe kápôlu fè dîɛ.

8“Kà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní, ŋákwaa ponoɔɔi a pâi kámaa ponôi, kásɛŋ sôli-maa-ŋai ŋáa é
yéŋ. Ŋa pâi kɛ̂i kákɔlɛ a ɣele kélee a gɛ́ɛ ŋá káŋuŋ ma ƀó. Ŋà kɛ̀ kákɔlɛ, kpéŋ fé
pâi ɣâlei ká tà ma.

9Kà ḿvɛli, ŋa pâi káwoo su-toôi. Kà ńdòli, ŋa pâi fâai. “Ŋa pâi gɛ̂i tí, à kɛ̀ kà kpèra
kákîe-ni lúanîi mɛni pɛlɛ-pɛlɛɛ kélee su, ká kápôlu tɔɔ wóo nyɔ́mɔɔ sii kélee ƀóɔɔ
ma, ká kpéra káyee-gbua lɛ̂i nûa dîa.

10Ka mii-sãa tɛɛ diai pɔ́ puru a dípaâi, diai da mɔ̃́lɛ̂i ká díkula maa mɛni kpɔlui
su. Kà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní gbínii doɔ̂i kâai, a pâi penêi a kwaa ponoɔɔ yɛ̂ɛ pɛmɛlɛŋ-kao
ŋɔkwaa ponoɔɔ.

11Ŋa pâi kámɛi kâai, ŋá kánîa sãa kélee tɛ́ɛ kápɔ. Ŋa pâi gɛ̂i kákɔlɔi ponoɔɔ
kákponôi kpanaŋɔɔ. Ka pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ ya-lêe kɔlɛ sua su si-sãa, ká ƀò yɛ̂ɛ ya-ɣêli nyíi
va wɔ́lɔ kpalai.

12Ka pâi kátaa pîleŋ-ŋai tɔ̂i pôlu. Ka pâi dítɔ̂i yɛ̂ɛ berei dí wɔ́lɔ kɛ̀ la a bɔlɔi. À
kɛ̀ tí, nûa da pâi kákɔlɔnîi a ǹûai dísiɣãŋ-ŋai tɔ̂ɔ pôlu, díbɛrɛ-ŋai tɔ́ɔ zui.”

Vii-tɔ̂ɔ-ɣelei mɛi káa mɛni maa fela-fei

13Yâwɛɛ è m̀o ŋɔnûai dîa ǹyɛɛi, “Kà Vii-tɔ̂ɔ-ɣelei mɛi kâa a ɣele kûu maa waa, ká
kpéra kákpîŋ nîa mɛni-ŋa kɛ̂i a m̀aa ɣêlei tí, ká kátii-ŋai lɛ́ɛ, ká ziɣe a fólo kûu
lɛ́lɛɛ, ká ƀâa kɛ́ m̀a a ká téɛɛ sia-sîa kɛ́ɛ ma, tíi kɛ́ɛ, da kánîa wòo-ŋa ƀóɔɔ,

14gɛ̀ ní, ka pâi lii-nɛ̃̂ɛ kulâi ńyãa Yâwɛɛ ńzarâi. Ŋa pâi gɛ̂i ŋ̀éniɛi gwaa kélee su-
ƀelai díkɛ ƀaa kɛ́-maa tɛ̂ɛ kápɔ. Ǹɔii ŋá dɛ̀ɛ kánâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́i, ka pâi ŋ̀úlɔ kpelêi.
Ńyãa Zeeka Ŋɔɣâlai ƀé m̀o tí.”

Azaya 59

Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui è ǹûai dísɔnyɔ̂ŋ mɛni ƀò dîa

1Ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ sɛŋ da fé naa nyíi a Yâwɛɛ perêi kpàaŋ núu da ŋuŋ ma ƀó mɛni
ma, kpaa máŋ ŋ̀óli tíniŋɔɔ, va ká fɛli-wôoi mɛ̂ni.

2Kɛ́lɛ kásɔnyɔ̂ŋ ƀa gɛ́ ka Káɣâlai ni kámaa a kôyaa gîe ma. Kásɔnyɔ̂ŋ a gɛ́ a ŋ̀ɛ́i lóo
kâa, kà kɛ̀ vɛlîi, va káwoo su tòo.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Kákaa a lɛ́ɛ-ƀela, mɛni su-kara-ƀela, da núu paa-ƀela. Kákaa a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela, kákɛ ƀò a núu nyɔ́mɔɔ-ŋa.

4Káfa nûa dímɛni ŋá tèe a teniŋ ƀô-pere. Káfa dɔ̂ŋ ƀô a zã́a. Ka káwoli tɔ̀ɔ nɔ́ lɛ́ɛ mɛni-ŋa dîa. Ka mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ̀tɛ é pîlaŋ nûa dîa, ká gɛ́ a dîa.

5-6Káŋwana-lɔ̂ɔ mɛni kpɛtɛɛi káa nɔ́ yɛ̂ɛ kali ŋwâna. Núu a mìi, a sâa. Gáa yɛ̂ɛ kali ɣâloŋ. A pòrɛ, kali nɔ́ ƀa kûla zu. Kɛ́lɛ, káfe pâi mɛni lɛ́lɛɛ da sɔlɔ ƀoi kámɛni kpɛtɛɛi su. Díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ núu a seɣe pâla a sĩi-nanɔ̂ɔ. Kátii-ŋai káa nɔ́ a sɔnyɔ̂ŋ tee-tee. Kákɛ mɛ̂ni-ŋai káa nɔ́ a mɛni su kara mɛ̂ni tee-tee.

7Kákɔɔ maa félaai a gɛ́ɛ ká mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́. Káfa kálii maa sôŋ a gɛ́ɛ ka ǹúui páa nyii zɔŋ fé mai. Kákili-ŋa-sîai káa nɔ́ a mɛni nyɔ́mɔɔ maa kíli-ŋa-sia. Ƀɛ́i kélee ka tɛ̂ɛ naai, ka ǹaa su kàra, ǹaa é lɛ́ɛ a pilɛ̂ŋ.

8Káfe berei kɔ́lɔŋ ka pɔ̂ri kɛ̂i la lii-sɛ̂e sui. Káfa tûa a teniŋ ƀô-pere. Kátûa-pere kélee káa nɔ́ a pere kpḯnaŋɔɔ. Ǹúui nyii kélee a lɛ̂ɛ kátûa-pere mai, va lii-sɛ̂e sɔlɔ ƀô.

Eezuɛ-ƀelai dí dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai ƀô

9Ǹûai dí m̀o dîyɛɛi, “Kwaâ m̀ɛnii kɔ́lɔŋ Ɣâla fé kúŋuŋ-mâ ƀôi la kúkpɔara-ƀelai yɛ̂ei. Kwa kɛ̀ kwaa ponoɔɔ kɔ̂rii a gɛ́ɛ kú sia zu, kɛ́lɛ kpíni nɔ́ ƀé a kɛ̂ a doɔ́ɔ kûa,

10ǹyaŋ a gɛ̀ kúkɛ sìa nɔ́ yɛ̂ɛ ŋɛi-pû-ƀela. Kwa kúkɔɔ tuâi a vólo tɛ́ɛ ŋuŋ mai, kú tóo a vólo maa-laai yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé kwa kɛ̀ siâi a kpíni, kwa kɛ̀ ŋ̀wála-wala-ƀelai sáma, kúkɛ ƀò yɛ̂ɛ saa-ƀɛ̂la.

11Kwa kɛ́ nyîɣɛi yɛ̂ɛ ditala-ŋa, kúkɛ wɔ̀lɔ a malɔ̂ŋ-pere yɛ̂ɛ tòloŋ-ŋa. Kwa teniŋ ƀô-laa kɔ̂rii, kɛ́lɛ kúfa gàa. Kwa ƀálo-laa kɔ̀rii, kɛ́lɛ gɛ̂i kɔ̂yaa kûa.

12“Yâwɛɛ, kúsɔnyɔ̂ŋ su a kɛ́tɛ íŋɛi-tuɛ. Kúsɔnyɔ̂ŋ a kúmaa-sɛ̂re faa kɛ́ yɛ̂ɛ berei kúkaa lai. Kútɔ̂ŋ-karaai káa nɔ́ kúkponôi kú tɔ́ɔ yâ, ǹyaŋ kwa kúmɛni nyɔ́mɔɔi kɔ́lɔŋ.

13Kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai ƀa tɔ̂ŋ-karaa, yá Yâwɛɛ, ímaa-sîa toɔɔ. Kú tɔ̂i yá Yâwɛɛ yâ, kwa kúpôlu tɔɔ ísɛŋ lɛ́ɛi ma. Kwa nûa lùaŋ, kúkɛ nûa pɛlɛ wôo-ŋa ƀò, kúkɛ lɛ́ɛ kɛ̀.

14Kwa teniŋ ƀô-laa kpɛ́, tɔ̃yâ mɛni kɛ́ɛ a gɛ̂i kɔ̂yaa kûa. Kúfe ŋɔ́nɔ tɔ̃yâ mɛni-ŋa kɛ̂i m̀ɛni-sàa ƀó kwaa-ŋai ma. Mɛni sã́a kɛ́ɛ fé ŋɔnɔ kútûa-pere-ŋai su.

15Tɔ̃yâ-laa fé ŋɔ́nɔ naa. Diai da dípôlu tɔ̀ɔ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ mai, mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa ƀa pâ dípɔ.”

Yâwɛɛ è gbîŋ kpɛ̀tɛ a gɛ́ɛ é ŋɔnûai ŋuŋ ma ƀó

Yâwɛɛ è gàa a gɛ́ɛ teniŋ ƀô-laa fé kɛ́ ní ŋɔnûai tûa-pere su. M̀ɛnii ŋí è ǹíi tòo pôlu.

16Gulâai a ǹyaa a gɛ́ɛ núu da fé naa é kpɔŋ mâa tɛɛ ǹûai da dí lúanîi da pɔ́. M̀ɛni ma, a pâi díkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣâlei, é ŋɔnûai ŋuŋ-ma ƀó a gbîŋ wàla-wala-laa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17A pâi tɔ̃yâ-laa pɛlɛ̂i geŋe lá yɛ̂ɛ kɔ-kûluƀa keŋe lá kɔli-kalaŋ, é ƀálo-laa wàla-wala pɛlɛ ŋ̀ûa yɛ̂ɛ kɔkuluƀa ŋɔgba-ƀɛ́lɛ. A pâi mɛni kpa kuláa kɛ́ɛ toôi m̀a yɛ̂ɛ yòkpo, é m̀aa ɣirîi a lii-ŋwâna yɛ̂ɛ sɛŋ kpóŋ see-nuu, é gɛ́ mɛni-ŋa su é sɑ̃̂a, é diai kula maa kɛ́ da nûa mɔ̀̃lɛi.

18A pâi ŋɔnûai kula maa kɛ̂i m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai dí gèi, m̀aa mɛ̂ni ma. Diai díkaa lɔii-ŋûŋ su kôyaa sui, a pâi máŋ díkula-maa kɛ̂i.

19Ǹûai da pâi yaôi m̀a ŋɔwála-wala-laa kɛ́tɛi mɛ̂ni ma, é síɣe vóloi kulâi pere é tóo ǹîi pere. A pâi pâi yɛ̂ɛ ya-ɣɛ̂li da fãa kɛ́tɛ ƀé tɛɛ̂i.

20Yâwɛɛ è m̀o ŋɔnûai dîa ǹyɛɛi, “Ŋa pâi pâi Zerusâlɛŋ ŋá ká maa kɔ̃ɔ. Diai pâi dípôlu tɔ̂i dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai diai, ŋa díŋuŋ maa ƀó.

21Ŋa pâi kpanaŋ-woo kɛ̂i káyɛ̂ei. Ŋa pâi ŋámɔlɛ̂ŋ tɛɛ̂i kápɔ ŋá ŋásɛŋ-lɛɛi ŋai lɛ́ɛ káyɛ̂ei wɔ́lɔ-wɔlɔ. É síɣe sâa ma, ka pâi kɛ̂i a ŋ́oo mɛni-ƀela. Ka m̀ɛni-ŋai ŋí lɛ́ kálônii dîa, diaŋ dí ǹɛ́ a gɛ́ɛ dia máŋ da pɔ̂ri kɛ̂i a ŋ́oo mɛni-ƀela é síɣe sâa ma é lí tuɛ-pere.”

Azaya 60

Zerusâlɛŋ ŋɔtínaa-tuɛ pere folo-laai

1Zerusâlɛŋ, ímu-siɣe í fólo yɛ̂ɛ vóloi. Yâwɛɛ ŋɔkwaa ponoɔɔi a ímaa pono.

2Kpíni a pâi tôoi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dîa, kɛ́lɛ Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai a pâi gɛ̂i í fólo. Ŋɔkɛ-naa-laai maa kwaa ponoɔɔi a pâi kɛ̂i ímɛi.

3Lɔii-ŋuŋ-ŋa da pâi pâi íkwaa ponoɔɔi ma. Kâloŋ-ŋa da pâi pâi dí gwaa ponóɔɔ kɛ́tɛi káa bîlaŋɔɔi yâi.

4Íkɔlɛ ma káa, ímɛni-ŋai káa díkaa kɛ̂i. Ínûai díkaa díŋa tɛ̂i gîe ma, díkɛ pá dípɔ-taai. Ílônii-sinaai da pâi kulâi kwaa kôyaa ma dí pa. Da pâi liî a ílônii nɛyãai yɛ̂ɛ nîa-pɛlɛɛ.

5Ya pâi ǹaa kâai íkoi-nɛ̃̂ɛ kula. Ya pâi kpɛ̃̂lînii yɛ̂ɛ mɛni a kùla a núu. Da pâi pâi a ǹɔii-ŋuŋ ŋai su tɔɔ-sãai ípɔ. Da pâi kulâi a tɔɔ-sɑ̃̂a ǹyái pôlu pere dí pá a dia ípɔ.

6Soo-fáleŋ kpulu kɛ́tɛ a pâi kulâi Midiɛŋ da Ifa dí ílaa fɛ́ɛ. Da pâi kulâi Siƀa díkɛ pà a gôo da kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃̂ɛ. Mɛni lɛ́lɛɛi Yâwɛɛ a gɛ́ yɛ̂ɛi, nûa da pâi m̀aa-tûŋ tôoi.

7Da pâi pâi ípɔ a Kedɛ ƀála-ŋai kélee. Da pâi pâi máŋ a Nibayo ƀála sirɛ-ŋai ípɔ sâla kula mɛ̂ni ma. Da díkùla a sâla, Yâwɛɛ líi a pâi lâai m̀ɛni ma. Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i ƀaa kɛ́-maa kɛ́ ƀò Ŋɔpɛ́rɛ maa waai ma.

8Lé-ŋa ƀé tɛɛ̂i ŋí yɛ̂ɛ ɣele-kɔ̂lɔŋ kolei? Díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ tòloŋ-ŋa ƀé lenêi pôlu dítaa ŋá.

9Díkaa a yá-ŋa keleŋ-ŋa nyii-ŋai kulâi lɔii-ŋûŋ su kôyaa-ŋa su, díkɛ pà a Yâwɛɛ ŋɔnûai dípɔ-taai. Díkaa pâi pôlu a káne da gôo a gɛɛ díƀaa-kɛ-maa tɛ́ɛ la Yâwɛɛ

© 2014 Bible Society in Liberia.

pɔ́, nyii gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai, nyii a gɛ̀ lɔii-ŋuŋ-ŋa díkɛ ƀaa-kɛ́ maa tɛ̂ɛ ŋɔnûai pɔi.

10Yâwɛɛ è mò Zerusâlɛŋ ma ǹyɛɛi, “Ŋɔ̃ya-ŋa da pâi kásiɣãŋ-ŋai tɔ̂i pôlu. À kɛ̀ tí, díkâloŋ-ŋai da pâi tíi kɛ̂i kâa. Ŋá ńii ŋwàna kâa, ŋá kákula maa kɛ́, kɛ́lɛ, ŋa pâi ŋáwɛli-kɛ maai lɛ̂i kâa, ŋá ká malôŋ káa.

11Kásiɣãŋ lá a pâi kɛ̂i nɔ́ a m̀ɔ́ɔɔ a kpíni da fólo, a gɛɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su kaloŋ-ŋai díkɛ pà a dítɔɔ-sãai ípɔ.

12Kɛ́lɛ, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai nyii-ŋai dífe pâi tíi kɛ̂i kâai, ŋa pâi dísu karâi kpɔ́ kpúŋ. Sɛŋ da fé pâi lɛɛ̂i naa.

13“Lɛƀanɔŋ ŋɔfólo-laai a pâi pâi ípɔ, pãai, zunipa da Sapɔrɔ wuru-ŋai da pâi pâi díkîe ma, dí gɛ́ ŋákwaa maa waai ma é kɛ́ a ǹɛ́lɛɛ, gɛ́ ŋɔfólo-laai m̀aa tɛ̂. Gɛ̀ ní ŋa pâi gâloŋ-pɛrɛi nyii ŋ́gɔɔ pîlaŋɔɔi naai, kɛ̂i é fólo.

14Diai tí kɛ̀ íluanîi, dílônii da pâi pâi dí dímaa pɛ́lɛ, díƀaa-kɛ maa tɛ́ɛ ípɔ. Diai nyii kélee wɔ́lɔ dípôlu tɔ̀ɔ yâi, da pâi tínanîi, dí pɛlɛ íkɔɔ mu, dí ífɛli. Da pâi ítôlii a ‘Yâwɛɛ ŋɔtaa-lêei,’ ‘Zãiyɔŋ nyii gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai ŋɔtaa-lêei.’

15“Íƀɛlɛ fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a gbɛɛ díkoi dí íkpɔara yɛ̂ɛ berei dí wɔ́lɔ gɛ̀ lai. Ífe pâi kɛ̂i a taa-lêe nyíi núu da fé ŋɔ́nɔ zui, a lɛ̂ɛ a bûŋ. Ŋa pâi íkɛ̂tɛi, ŋá gɛ́ íkɛ ƀò a ílɛlɛɛ. Lii-nɛ̃ɛ a pâi kɛ̂i yâ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

16Lɔii-ŋuŋ-ŋa da kâloŋ-ŋa da pâi ímɛi kâai, yɛ̂ɛ berei tí kɔ̃ɔ-lee a ŋɔlôloŋ mɛi kâa lai. Ya pâi gɔ́lɔnîi a gɛ́ɛ ńyãa ƀé íŋuŋ-mâ ƀò, í gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ńyãa Ŋ̀wála-wâla kélee Ɣâlai ƀé íkula m̀ɛni kpɔ̂lui su. Ńyãa ƀa íŋuŋ ma ƀó-nuui, Zeeka Ŋɔɣâla kɛ́tɛi.

17“Ŋa pâi gôo tɛɛ̂i ípɔ ƀara pɔ́ɔ ŋá, ŋá káne da ƀara tɛ́ɛ ípɔ kɔli da wuru pɔ́ɔ ŋá. Ŋa pâi kɔli tɛɛ̂i ípɔ kɔni pɔ́ɔ ŋá. Kálaa túɛ-ƀelai dífe ŋɔ́nɔ pâi kákîini. Ŋa pâi gɛ̂i dí ká mɛi káa a tɔ̃yâ-laa da lii-sêe.

18Núu da fé ŋɔ́nɔ pâi mɛni su kara mɛ̂ni da kɛ̂i kálɔii su yɛ̂ɛ berei da kâa gɛ̀ lai. Núu da fé ŋɔ́nɔ pâi kálɔii su karâi. Ŋa pâi ká mɛi kâai, ŋá ká maa kɔ̃ɔ yɛ̂ɛ siɣãŋ. Ya pâi ńaa maa tɛ̂i kpɛ́ni fêi, ŋa íŋuŋ mâ ƀò.

19“Vóloi fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a íkwaa ponoɔɔi a ɣele-ƀɔ́ɔ, kpaa máŋ ŋáloŋ é kɛ́ a íkwaa ponoɔɔ a kpíni. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé pâi kɛ̂i a íwɔlɔ-wɔlɔ kwaa ponoɔɔi. Ŋáfolo-laai ŋɔkwaa ponoɔɔi a pâi kɛ̂i fôloi yá.

20Í maloŋ-too maa ɣêle-ŋai da pâi kpɛɛ̂i. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé pâi kɛ̂i a íwɔlɔ-wɔlɔ kwaa ponoɔɔi, nyii pâi tûai é tɛ́ɛ vóloi da ŋáloŋ diai.

21Ínûai kɛ́ mɛni kélee a pâi kɛ̂i a zɑ̃́a. Ǹɔii a pâi kɛ̂i a dí pɔ́ɔ wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ŋá díkpɛ̀tɛ, ŋá dísi, a gɛɛ dí ŋá kɛ́tɛ-laai lɛ́ núu kélee ma.

22Ínuu-sûui gbɛɛ-ŋai a pâi kɛ̂i a núu-sûu kɛ́tɛ, guro-téi kɛ́ ƀò a lɔii-ŋûŋ wála-wâlaa. M̀aa ɣêlei tí a sèri, ŋa pâi gɛ̂i é kɛ́ a m̀aa félaa. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Azaya 61

Ǹuŋ-ma ƀô tuŋ lɛ́lɛɛi

1Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi Ɲɔm̃̂leŋ káa ḿbôlu. A ńziɣe zu a ńdɛɛ, a gɛ́ɛ ŋá dùŋ lɛ́lɛɛi ƀô gôlo-ƀelai dîa, diai dílii tɔɔ̂i pôlui, ŋá díŋa nɛnɛ, diai díkaa kɔ-sôŋ laa sui, ŋá díŋuŋ-mâ ƀó túŋ tòo, diai díkaa kpini-pɛrɛ mui ŋá dí maa-tee.

2A ńdɛɛ a gɛ́ɛ ŋá Yâwɛɛ ŋɔkóraŋ lɛ́lɛɛi maa tûŋ too. Ǹelei a seri, Yâwɛɛ a pâi pâi ŋɔnûai ŋuŋ-ma ƀó mɛ̂ni ma, é díkpɔara ƀelai yée mɛi ɣalei. A ńdɛɛ a gɛ́ɛ diai wɔ́lɔi, ŋá díŋa nɛnɛ,

3Diai díkaa maloŋ tôo maa su Zãiyɔŋ, ŋá pâi díŋa-nɛnɛ̂i. Ɲa pâi kâloŋ ƀɔrɔ lɛ́lɛɛ seêi díŋûa luu pɔ́ɔ ŋá. Ɲa pâi wúlɔ pûi díŋûa lii-nɛ̃ɛ kɛ́ ƀò dîa dífa ŋɔ́nɔ malôŋ see ƀò. Ɲa pâi laa maa tɛ̂ yokpo tôo dîa. Ɲa pâi ǹii-too pôlu mɔleŋ kulâi díkponôi. Da pâi dítôlii a teniŋ ƀô wuru-ŋa nyii Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ è zì a gɛ́ɛ nûa díkɛ ǹáa màa tɛ̀.

4Da pâi daa-lêe-ŋai nyii dípuɔɔ su a kôyaai, tɔ̂i pôlu ŋɔ́nɔ.

5Ŋɔ̃́ya-ŋa da pâi kɛ̂i ká ƀála-ŋai ŋá kɔnîi. Da pâi kɛ̂i tíi kɛ̂i kákpâlaŋ-ŋai ŋá, díkɛ kákpɔmɔ-ƀa kpalaŋ-ŋai mɛi kâa.

6Da pâi ká tôlii a Yâwɛɛ ŋɔsâla láa-soŋ ƀela, Ɣâla ŋɔtíi kɛ́-ƀela. Ka pâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dítɔɔ-sãai ŋàa-nɛ̃̂ɛ kulâi, ká kɛ́ yoŋka tèe a gɛ́ɛ díkaa a ká pɔ́ɔ.

7Káŋumɛi da káƀaa-kûla-maai da pâi kpɛɛ̂i. Ka pâi seêi ká kpɔɔi lɔii su, kátɔɔ-laai su é kɛ́tɛ gîei feerɛ. Koi-nɛ̃̂ɛ a pâi kɛ̂i kâa wɔ́lɔ-wɔlɔ.

8Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ŋá teniŋ ƀô-laa wɛ́lini, ŋuma da wôya m̀ɛni ƀɛlɛ fé ŋ́goi. Ɲa pâi ŋánûai féla-fêi a tɔ̃yâ laa, ŋá wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ kpanaŋ-woo kɛ́ díyêei.

9Ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee da pâi díkɔlɔnîi. Diai nyii pâi ŋánûai kâai, da pâi ŋánûai kɔ́lɔnîi a gɛ́ɛ díkaa a ŋánûa nyii-ŋai ŋá lûwa tòo dîai.”

10M̀ɛnii Yâwɛɛ è gèi Zerusâlɛŋ a m̀aa koi-nɛ̃ɛ kula. Zerusâlɛŋ a m̀aa ɣíri yɛ̂ɛ nɛnî ƀé liî surɔ̃ŋ kulâi. Ɣâla a Zerusâlɛŋ m̀aa ɣíri a ƀálo-laa da yee-tɛɛ maa lâa.

11Berei kpɔ́ nɔ́ da sí-sɛŋ sì la, é sóo é ƀɔlɔi, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi a pâi ŋɔnûai ƀâloi. À kɛ̀ tí, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su ƀelai kélee da pâi ǹaa maa tɛ̂i.

Azaya 62

1Zerusâlɛŋ, ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ ímaa lôno kɛ̂i. Fé pâi mɛi-saâi é lɛ́ɛ la zu íŋuŋ mâ ƀô sɔlɔ ƀó, a gɛɛ íyee mɛi ɣâle-laai kɛ́ fòlo yɛ̂ɛ kpáleŋ ƀé lénîi kpînii.

2Zerusâlɛŋ, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee da pâi ítɔ̃yâ-laai kâai, ǹaa kaloŋ-ŋai dí íkɛtɛ-laai kɔ́lɔŋ. Da pâi láa nina seêi yâ, ǹyaŋ Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ ƀé pâi láa nina seêi yâ.

3Ya pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ kâloŋ-ƀɔrɔ lɛ́lɛɛ Yâwɛɛ mɛni ma, íkɛ ƀò yɛ̂ɛ kpasa lɛ́lɛɛ Ɣâla mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Núu da fé pâi ŋɔ́nɔ ítôlii a “Ǹúui ńyii Ɣâla a bôlu tɔ̀ɔ m̀ai,” kpaa máŋ dí ílɔii tóli a “Nɛnî nyii bɔŋ a bôlu tɔɔ mai” Ílaa ninai ƀé pâi kɛ̂i a, “Ɣâla líi laai ǹyêei.” Da pâi kálɔii tôli a, “Lii-nɛɛ tùa-laa,” kpɛ́ni fêi Yâwɛɛ líi lâai káyêei, ǹyaŋ a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ kálɔii ŋɔsurɔ̂ŋ.

5Berei nyáŋkpa a nɛnî-kpela kùla là a kɛ̂ a ǹíi láa la, gɛ́ m̀aa kɔ̃ɔ̂i, berei ƀé ílônii-sinaa da pâi ímaa kɔ̃ɔ̂i la. Ɣâla líi a pâi kɛ̂i a nɛ̃ɛ ímɛni ma, yɛ̂ɛ nyáŋkpa da nɛnî-kpela da díkîe-ni kùla a nina.

6Óo Zerusâlɛŋ, ŋa ísiɣãŋ gwaa kélee maa tínaŋ a kpakolo-ŋa wála-wâla-ŋa. Díkaa ǹaa m̀ɛi káai a kpíni da fólo. Díkaa naa, díkɛ wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma, díkɛ ŋɔkono-têe-ŋai maa mɛ̂ni tòo gíli ŋa, dífa ǹɛɛ naa a gɛɛ é nia dîa.

7Dí kɛ́ nɔ́ doôi gíli ŋá é lɛ́ɛ la zu é Zerusâlɛŋ ŋuŋ ma ƀó, é ǹaa kɛ́ a taa-lêe ńyii ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee su-ƀela da pâi kɛ̂i ńaa maa tɛ̂i.

8Yâwɛɛ a kono-têe kpanaŋ kɛ́ Zerusâlɛŋ mɛni ma. Ǹyaŋ vé pâi ŋ̀óo siɣêi pôlu ŋɔwála-wâla laai mɛ̂ni ma. È m̀o ǹyɛɛi, “Fé pâi ǹɛɛ̂i naa kási-sãai m̀á da é kɛ́ a kákpɔra-ƀelai kɔ́nɔŋ. Ŋɔ̃́ya-ŋa dífe ŋɔ́nɔ pâi kákpɔmɔ kpâlaŋ-ŋai m̀á ŋ̀aa-nɛ̃ɛ kulâi.

9Kɛ́lɛ ǹúui kélee pâi sí-sɛŋ sîi, a pâi m̀á ŋ̀aa-nɛ̃̂ɛ kulâi. Gɔ́nɔŋ a pâi kɛ̂i ma, gɛ́ m̀ii gɛ́ Yâwɛɛ láa ma tɛ̂. Diai kélee pâi kpɔmɔ-kpâlaŋ kɛ̂i, da pâi m̀á ŋ̀aa-nɛ̃̂ɛ kulâi Ŋápɛrɛi maa waai ŋɛ́i túɛ.”

10Zerusâlɛŋ-ƀela, ka kámu siɣe, ká kúla ziɣãŋ su, ká berei kpɛtɛ diai pâi pôlui dímɛni ma. Kà gɔni-ŋai kúla berei su ká ǹaa kpɛtɛ a ǹɛ́lɛɛ. Ka ƀenâ-ŋa tɔɔ naa a gɛɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ƀelai da díkàa dí gɔ́lɔŋ,

11a gɛɛ Yâwɛɛ a môi ŋ̀éniɛi m̀éla kélee ma-ƀela dîa ǹyɛɛi, “Ka m̀ó Zerusâlɛŋ-ƀelai dîa a gɛ́ɛ Yâwɛɛ a pâi a gɛɛ é káŋuŋ ma ƀó. A pâi a diai é díŋuŋ ma ƀoi.”

12Da pâi kátôlii a “Ɣâla Ŋɔnûa Maa Waa-ŋai.” “Ǹûai Yâwɛɛ A Díŋuŋ Ma Ƀói.” Da pâi Zerusâlɛŋ taa-leei ŋí láa seêi a “Ɣâla Ŋɔwɛli Kɛ́-maa Taa-leei.” “Daa-lêei Nyii Ɣâla Fé Ǹyée Kula Ní Mui.”

Azaya 63

Yâwɛɛ è ǹɔii ŋûŋ-ŋai yée mɛi ɣâle

1“Gbɛ̂ɛ ƀe ŋí m̀aa ɣiriɛ̂ɛi kpɔ́ ŋí a ǹɛ́lɛɛ ŋɔyokpo kpɔ̂lui su, gɛ́ kùla Bozira taa-leei su Idɔŋ lɔii-kpiniŋ su a wála-wâla-laa gɛ́ pâi?” Yâwɛɛ ká tí, ŋ̀wála-walaâi a gɛ́ɛ é ŋɔnûai ŋuŋ-ma ƀó. Gáa pâi a gɛ́ɛ é ŋɔkpɔara-ƀelai yée mɛi ɣále tuŋ too da ŋɔŋuŋ-maa ƀô wala-wala-laai.

2“Ŋɔseɣei kpɔ̂lu pêre kɛ̂ɛi léŋ ŋí yɛ̂ɛ núu ƀé kpɔmɔ-ƀa táŋ-nîi a gɛɛ é ŋwɑ̃̂ai kpɛtɛ a ǹyái?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Yâwɛɛ è zu-too ǹyɛɛi, “Ŋà ƀɔ́rɔŋ ǹɔii ŋûŋ-ŋai dîa yɛ̂ɛ núu a ƀɔ̀rɔŋ kpɔmɔ-ƀa ma. Núu da fé naa é kpɔ́ŋ ḿâ. Lii ŋwâna ƀé gɛ̀ ŋ́gɛ gɛ̀ tí. Díŋãa a táa-tâa ŋáseɣei ma a zòŋ.

4Ŋánûai ŋuŋ ma ƀó tãi a seri. Tãi a seri a gɛ́ɛ ŋá díkɔara-ƀelai kula maa kɛ́.

5È kɛ̀ a gúlaa a ńyãa a gɛ́ɛ tãi ŋá ǹaa kàa lai, núu da fé kɛ́ ní naa é kpɔ́ŋ ḿâ. Kɛ́lɛ, ŋálii-ŋwânai è ŋ́wàla-wala, é gɛ́ ŋá díyee mɛi ɣále ńyãa kpîŋ.

6Ŋá ńii ŋwàna, ŋá sía ǹɔii-ŋûŋ-ŋai mɛi, ŋá dítaa-tâa. Ŋá díŋãa pû ǹɔii ma.”

Yâwɛɛ ŋɔmɛni lɛ́lɛɛi gáa Eezuɛ mɛni mai

7Ŋa pâi Yâwɛɛ ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛ̂li-kɛ-maai maa mɛ̂ni ƀôi. Ŋa ǹáa maa tɛ̂i é pîlaŋ la m̀ɛnii a gɛ̀ kûɛi, mɛni ma. A lûwa láa kpɔ́ Eezuɛ ma a ŋ̀ánaa ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ-maai da ŋɔmaloŋ kâa laai mɛ̂ni ma.

8Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Díkaa a ŋánûa, dífe pâi ḿbɛlɛ̂i.” M̀ɛni ma, è díŋuŋ mâ ƀò,

9é díkula dímɔ̃lɛ-laai su. Ɣâla-taa kɛ̂la fé m̀ɛnii ŋí kɛ́ ní. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ ƀé díŋuŋ mâ ƀò. È díŋuŋ mâ ƀò ŋɔmaloŋ kâai da ŋɔwɛli kɛ́-maai sârai. A wɔ́lɔ dímɛi kâa nɔ́ a bɔlɔ.

10Kɛ́lɛ, da wɔ́lɔ dípôlu tɔ̀ɔ nɔ́ m̀a, díkɛ gɛ̀ Ŋɔmɔ̃̂leŋ Maa Waai líi kɛ́ tòo pôlu. Nya ƀe Yâwɛɛ è kɛ̀ a díkpɔara-nûu, é kɔ́ dípɔ.

11Nya ƀe tãi pɔlɔ-ŋai nyii kɛ́ a Yâwɛɛ ŋɔtii-kɛ-nuui Mose ŋɔtãi, kíli è tòo díŋa. Dí mare-kɛ̂ɛ kɛ̀ dîyɛɛi, “Mí ƀé Yâwɛɛ nyii wɔ́lɔ ŋɔnûai láa túɛ-ƀelai ŋuŋ mâ ƀò, é díkula yúo sui káa naai? Mí ƀé Yâwɛɛ nyii wɔ́lɔ Ŋɔmɔ̃̂leŋ Maa Waai tɛ̂ɛ ŋɔnûai sámai káa naai?

12-13Mí ƀé Yâwɛɛ nyii mɛni kpaya-kpaya kɛ̀ a ŋɔwála-wâla laai Mose sarâi, gɛ́ ǹyúoi ŋáa kɔ̀lɛ, gɛ́ tɔ̀ɔ ŋɔnûai túɛ díkɛ tɛ̀ɛ ǹyái loai a gɛ́ɛ ǹûa díkɛ ǹáa maa tɛ̂ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.” Yâwɛɛ kɛ́ɛ dítuɛi, díkɛ̀ siâi, dífa kâreŋ yɛ̂ɛ lɔɔ-sôo-ŋa ƀé kîrɛ siɣêi, dífa kâreŋ.

14Yâwɛɛ Ŋɔmɔlɛ̂ŋ è gɛ̀ dí dífii tɔ́ɔ yɛ̂ɛ niŋa-kpûlu ƀé da liî la lɔii lɛ́lɛɛ ma. È tɔ̀ɔ ŋɔnûai ŋɛ́i túɛ a gɛ́ɛ é gɛ́ ƀaa kɛ́ maa é kɛ́ ǹáa ma.

Ɣâla fɛliɛɛ ŋɛi-maloŋ kâa da kpɔŋ-mâ mɛni ma

15Yâwɛɛ, yái íkaa Ɣâla-taa íkwaa ma waai ma da ífolo-laai sui, lɛɛ naa í kú káa ǹɔii ma ƀɛ́. Kwa pɔ̂ri gɔ́lɔnî̂i lɛ́ŋ a gɛɛ íkpaaŋɔ̂ɔi kú mɛni ma? Íwala-wâla laai káa mí? Íwɛ̂li-kɛ-maai da íŋɛi-maloŋ kâai káa mí? Ífe nia kûa.

16Yá ƀé íkaa a kúnâŋ. Kúnâŋ-pɔlɔ-ŋai Eberaɣɛ̃ɛ da Zeeka dífe kú kɔ́lɔŋ, kɛ́lɛ yá, Yâwɛɛ ƀa kúnâŋ. Yá ƀa ǹúui nyii a wɔ́lɔ kúŋuŋ-ma ƀò a tãi kéleei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Lé mɛni ƀé í ǹɛɛ la naa kúkɛ pú, kúkɛ kula íyêei? Lé ƀé gɛ̀ í ké ǹɛɛ naa kúkɛ woli kpɔ̂lɔ kùla, kúkɛ kú pôlu tɔ̀ɔ yâi? Pá pôlu, diai tíi kêi yêɛi, da diai díkaa wɔ́lɔ ípôlui, dí mêni ma.

18Ípɛrɛi è kɛ̀ ínûa maa waai yêei a tãi lòŋ, kɛ́lɛ díkpɔara-ƀelai dí pá dí ǹaa sòŋ dí ǹaa su kara.

19Ya tûai nɔ́ a kûa yêɛ sɛŋ ƀé ífe tá ké ní a kú mɛi nûu, kúaŋ kúkɛ ƀò a ínûa.

Azaya 64

1Eêi kɛ̀ í ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ láa ƀò íyeŋ ǹɔii ma, ǹyée kpaya-kpayai dîi yào, díwolo, dí táa-tâa.

2Dîi kɛ̀ kpɛ̃lînii yêɛ yá ƀé nɛ́ŋ-nîi ŋɔŋ ŋá. Pá í íwala-wala laai lɛ́ íkpɔara-ƀelai dîa, í gɛ́ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai díkɛ kpɛ̃̀liŋ tãi da kɛ̂ la íŋɛi tuɛi.

3Tãi da íwɔlɔ ǹûai maa yâo nyii kɛ̀ a gúlaa a dîai. Ǹyée kpaya-kpayai dí íkàa, dí ké yào, díkɛ kpɛ̃liŋ.

4Núu da fé ta Ɣâla da káa ní yêɛ yá, kpaa máŋ é m̀aa tûŋ mɛni, nyii a m̀ɛni sîi ŋí kɛ̀ diai da díkili tɔ̀ɔ m̀ai mêni ma.

5Ya íyee sèe ǹûai da díyee see tɔ̃yâ-laa mu a lii-nɛ̃̂ɛ perei mû, berei ya ŋ̀wɛ̂lii dí díkɛ-ɣéniɛi ké lai, maa mêni káa díkili ŋai. Í ílii-ŋwàna kûa, kɛ́lɛ kúkɛ̀ nɔ́ sɔnyɔ̂ŋ kêi. Berei máŋ í ílii-ŋwàna la a ŋ̀ánaai, kúkaa nɔ́ wɔ́lɔ sɔnyɔ̂ŋ kêi é síɣe tãi su kôyaa mà. Sɔnyɔ̂ŋ-ƀela kɛ́ɛ yêɛ kúa, kwa pɔ̂ri ƀálo-laa sɔlɔ ƀôi.

6Sɔnyɔ̂ŋ káa kúkelee kûa. Kútûa-pere lɛ̂lɛɛi káa nɔ́ yêɛ seɣe-sâa maa liƀiɛɛ. Kúsɔnyɔ̂ŋ a kúkɛ nɔ́ yêɛ láa ƀé a kpála, fãa ké nâa pà doôi.

7Núu da fé naa a gɛɛ é tínaŋ ípɔ naa pêre, é ífɛli. Núu da fé naa é pá ípɔ naa a gɛɛ íkpɔŋ-mâ tɛɛ bɔ́. Ya íŋɛi lóo kûa, ya ípôlu tɔɔ kûa, kpɛ́ni fêi kwa sɔnyɔ̂ŋ ké a yá.

8Kɛ́lɛ, óo Yâwɛɛ, yá nɔ́ ƀa Kúnâŋ. Kúkaa yêɛ leɣi-pɔ̂rɔ, ǹyaŋ yá ƀa ǹeɣi-tɔɔ nûui. Yá ƀé kúkpɛ̀tɛ.

9M̀ɛni ma, ífe ílii ŋwana kûa a ŋ̀ánaa, kpaa máŋ kúsɔnyɔ̂ŋ maa mêni é lɛ́ɛ íkili ŋa wɔ́lɔ-wɔlɔ. Kúkaa a ínûa. Kúmalôŋ káa.

10Ítaa Maa Waa-ŋai a nâa ké yêɛ fɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Zerusâlɛŋ káa nâa yêɛ taa pîleŋ nyii núu da fé ŋɔ́nɔ zui.

11Kú Ɣâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi nyii kɛ̀ a Maa Waa, ǹɛ́lɛɛi, ƀɛ́i kúnâŋ-pɔlɔ-ŋai da kâa ílaa maa tɛ̂ naai da ǹaa kéreŋ. Ƀɛ́i kélee kpɔ́ kú kɛ̀ a ǹaa wɛliɛi, ǹaa a lɛɛ a pîleŋ ŋá.

12Yâwɛɛ, m̀ɛni-ŋai ŋí dífa pɔ̂ri ílii mu-siɣêi? Ífe pâi mɛni da kɛ̂i, ya pâi nɔ́ ǹɛɛ̂i naa kúkɛ m̀ɔ̃lɛ a ŋ̀ánaa kɛ́ɛ ŋí?

Azaya 65

Ɣâla a pâi dɔ̀ɔ-mâ ƀelai kula maa kɛ̂i

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ŋá ŋ́gbîŋ lɛ̀ ǹûai dîa nyii-ŋai dífe kɛ́ ní ŋ́gɔ̂rii. Diai dífe kɛ́ ní
ŋ́gɔ̂rii, ŋá ŋ́gbîŋ lɛ̀ dîa. Ǹɔii-ŋûŋ nyii vé kɛ́ ní ńdôlii, ŋá fâa ŋ̀óo mu ńyɛɛi, ‘Ńyãa ká
ŋí, ŋa pâi kpɔnîi kâa.’

2Ńyee láa ƀôɔɔi nɔ́ ŋánûai perêi nyii-ŋai díŋuŋ su kpanaŋ̂ɔi, díkɛ mɛni nyɔ́mɔɔ
kɛ̀, díkɛ tùa nɔ́ a dí kpîŋ perei, a gɛɛ dí pá ḿbɔ.

3Ŋumɛ fé dîa a dɔnɔ kpîŋ. Díkaa nɔ́ ńii ŋwânai. Díkaa nɔ́ sâla-ŋa kulâi díɣâla fɛli
kwaa-ŋai ma, díkɛ kéreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ kèreŋ ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai díɣâla teƀele-ŋai
ma.

4Gbínii à pɛ̀lɛ, da lî gɔni-wôlo-ŋai da m̀olôŋ-saŋ-ŋai su, díkɛ lòno zaa-mɔ̃leŋ-ŋai
pɔ́. Da ƀoi-sua mìi, díkɛ láo mìi nyii dí ŋ̀ili a sua nyii dí gùla a sâla ɣâla da kpɛ́ni-
ŋa dîai.

5Ǹûai ŋí da kɛ̂ m̀ôi dí ƀaraâi dîa dîyɛɛi, ‘Ka kula kú kɔlɛ, kúmaa waâi, káfa pɔ̂ri
lɛɣɛ̂i kûa.’ Ḿva pɔ̂ri ńyee seêi nûa-sii kɛ́ɛ tí mu. Ŋá lii-ŋwânai káa yɛ̂ɛ ŋɔŋ dímɛni
ma nyii va nîiŋ.

6“Ŋâa gbâa berei kpɛtɛ ŋa pâi díkula maa kɛ̂i lai. Dímɛni ŋá tée wooi káa nâa kɔlɔ
ma. Ḿve pâi ŋ́ɛi naɣîŋ nii m̀ɛnii da gɛ̂i, m̀ɛi. Kɛ́lɛ, ŋa pâi dífela fêi m̀ɛnii dí gɛ̀i
m̀ɛni ma.

7Ŋa pâi dífela fêi díkpîŋ sɔnyɔ̂ŋ da dínâŋ-pɔlɔ-ŋai díwɔ̂i mɛ̂ni ma. Da kéreŋ-sɛŋ
kúŋ-nɛ̃ɛ kèreŋ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîa díɣâla fɛli kwaa-ŋai ma ǹyée-ŋai ma, díkɛ
lóno nyɔ́mɔɔ kɛ̀ é pîlaŋ ḿâ. M̀ɛni ma ŋa pâi díkula-maa kɛ̂i yɛ̂ɛ berei dísɔnyɔ̂ŋ
pɔlɔ-ŋai kaa lai.”

8Yâwɛɛ è m̀o nyɛɛ, “Núu da fa pɔ̂ri kpɔmɔ-ƀa lɛ́lɛɛ karâi, kɛ́lɛ, da ŋwɔ̃̂ai kpɛ̀tɛ la.
M̀ɛni ma, ḿve pâi ŋánûai kélee su karâi. Diai da tíi kɛ̀ mîi, ŋa pâi díŋuŋ-mâ ƀôi.

9Ŋa pâi lûwa lâai Eezuɛ-ŋai nyii-ŋai kùla Zuda ŋɔsuui sui dîa. Gɛ̀ ní ǹɔii gáa ǹyée
kpaya-kpayai mai, a pâi lɛɛ̂i a dílônii pɔɔ. Ǹûai nyii-ŋai ŋá dísìɣe zu, da tíi kɛ̂i ḿîi,
da pâi seêi naa.

10Ŋánûai nyii-ŋai kɛ̀ ŋ́gɔ̂rii, díƀala-ŋai da pâi kɛ̂i dílaa miî Salɔŋ. Dí niŋa-kpûlu-
ŋai da pâi kɛ̂i dífii tɔ̂i Akɔ tiŋ-tiŋ su.

11“Kɛ́lɛ, a pâi kɛ̂i a da kpɛ́ni ká mɛni ma káai ka kápôlu tɔ̀ɔ ḿâ, ka nia Zãiyɔŋ ma
nyii gáa a ŋá yée maa waai, kákɛ Gâa-ɣalai da Mɛni-ɣalai fɛ̂li ńyii-ŋai dí káa a
ŋ̀âla-ŋai nyii-ŋai da lɔku tɛ̀ɛ núu pɔ́ díkɛ mɛni ŋá teei.

12Ká mɛni-ŋáteei ƀa ká sáa kɔ́ su, kpɛ́ni fêi tãi ŋá ká tòli lai, káfe fáa ní, kpaa máŋ
ká káwoli tɔ́ɔ a tãi ŋálono lai. Ka gbɛ̀tɛ kákili-ŋa a gɛɛ ká ŋ́oo píli a gɛɛ ká kɛ́ mɛni
nyɔ́mɔɔ kɛ̀ nɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ǹmɛni ma ŋa m̀ôi a gɛɛ diai ḿvɛli díkɛ ŋ́oo mɛnii, da pâi mii-sɛ̂ŋ támaa miî, dí díkpele. Kɛlɛ, puru da kpele wɛ̂li da pâi ká kɛ̂i. Diai da ŋ́oo mɛnii, lii-nɛ̃̂ɛ a pâi kɛ̂i dîa, kɛ́lɛ ɓâa a pâi kulâi kâa.

14Ŋá tíi kɛ́-ɓelai da pâi wule toôi a lii-nɛ̃̂ɛ pere, kɛ́lɛ ka pâi wɔ̂lɔi a lii-too pôlu pere kásɛŋ-sôli maai su.

15Diai ŋá dísìɣe zui, da pâi kálaa kɛ̂i a nayaŋ-sɛŋ. Ńyãai ŋ́gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa pâi ká paâi. Kɛ́lɛ, ŋa pâi láa nina seɛ̂i diai da ŋ́oo mɛnii dîa.

16Ǹúui nyii gáa ǹɔii su gɛ́ lûwa fɛlii, a pâi deniŋ ɓô Ɣalai marê kɛ̂i a gɛɛ é lûwa too m̀a. Ǹúui nyii pâi vôoi, a pâi vôoi a deniŋ ɓô Ɣalai láa. Da pâi niâi m̀ɛni kpɔ̂lu pɔlɔ-ŋai da tɛɛi dîa. Gɛ̀ ní ńyãa Yâwɛɛ ŋa pâi ŋ́ɛi loôi m̀ɛni kpɔ̂lu pɔlɔ-ŋai dîa máŋ."

Ǹ́ɛniɛ ninai

17Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, "Ŋ́gaa nâa lɔii nina da ɣele-kɔ̂lɔŋ nina-ŋa kpɛtɛ̂i. Ŋa pâi niâi kpɔ́ m̀ɛni-ŋai nyii-ŋai wɔ́lɔ kɛ̂i dîa.

18Ka kɛ́ a kálii-nɛ̃ɛ, ká kɛ́ koi-nɛ̃̂ɛ kùla ǹ́ɛniɛ ninai su wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Lii-nɛ̃̂ɛ a pâi Zerusâlɛŋ ninai ŋa pâi gbɛtɛ̂i láa fɛ̂ɛi. Ǹyaŋ diai pâi kɛ̂i naai, da pâi kɛ̂i koi-nɛ̃̂ɛ kulâi.

19Ńyãa kpîŋ ŋa pâi kɛ̂i a ńii-nɛ̃ɛ Zerusâlɛŋ mɛni ma da ŋánûai. Wɔ́lɔ-wóo fé ŋɔ́nɔ pâi tɛ̂i naa. Lii tòo pôlu da fé pâi kɛ̂i naa.

20Kwátara-ŋa dífe ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ pâi saâi a dí kwatara tãi. Ǹyaŋ núu-pɔ̂lɔ-ŋai da pâi lɛɛ̂i ɣele ma dí pɔlɔ kpɔ́ a ǹ́ánaa. Diai pâi kɛ̂i ɣele ma a kóraŋ ŋuŋ tɔ̂nɔi (100), da pâi dítôli a núu-tɔ̂ɔ-ŋa. À kɛ̀ núu da a sàa tãi tí é lɛ́ɛ pâi serîi, gɛ̀ ní gáa a ŋɛi-kɛ-maa a gɛ́ɛ ńyãa ɓé gùla maa kɛ̂.

21-22Nûa da pâi pɛ́rɛ-ŋa tɔ̂i dí kɛ́ ɓò dí mû. Núu da kpɛ́ni fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i dípɛrɛ-ŋai mû. Da pâi kpɔmɔ-ɓa kpalaŋ-ŋa sîi dí m̀á míi. Núu da kpɛ́ni fé ŋɔ́nɔ pâi díkpɔmɔ-ɓâ kpalaŋ m̀á miî. Ŋánûai da pâi nâmui ɣele ma yɛ̂ɛ wúru-ŋa. Zãâi ńyii kélee da pâi tíi kɛ̂i mài, da pâi ǹ́aa-nɛ̃̂ɛ kulâi.

23Díi-ŋai kélee kpɔ́ da pâi gɛ̂i, da pâi sɛŋ da sɔlɔ ɓôi zu. Mɛni kpɔ̂lu da fé pâi lâai dínîa-pɛlɛɛi da ma. Ŋa pâi lûwa lâai dínîa-pɛlɛɛi dîa é pɛlɛ díwɔ̂ nia-pɛlɛɛi dîa.

24Ŋa pâi fâai dílɛɛ pâi ńdôlii. Da pâi lɛɛ̂i ḿvɛlii ŋá díwoo su too.

25Lɔɔ-ɣîla-ŋa da ɓála-lônii-ŋa da pâi kɛ̂i dílaa miî gîe ma. Yala-sulu-ŋa da pâi kɛ̂i kala miî yɛ̂ɛ berei tí niŋa-ŋa da gɛ̀ lai. Kali-ŋa dífe ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a sɛŋ nyɔ́mɔɔ. Sɛŋ-nyɔ́mɔɔ sîi da fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i ŋáyee-maa waai Zãiyɔŋ ma kpaa máŋ mɛni nyɔ́mɔɔ da."

Azaya 66

Yâwɛɛ a ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dímɛnii ŋá tee

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Ǹelei-su ƀa Ɲákâloŋ see-sɛŋ seêi. Ǹɔii ma ƀé ŋa ŋ́gɔɔ tɔ̀ɔ naa. Pɛ́rɛ sîi lé kɛ́ɛ ƀé ka pɔ̂ri dɔ̂i ḿɛni mai? Mí ƀé ka pɔ̂ri gbɛtɛ̂i a gɛɛ ŋ́gɛ ḿvii tɔ̀ɔ naai?

2Ńyãa ƀé ŋ̀ɛ́niɛi ŋí kélee kpɛ̀tɛ. Gélee káa a ḿbɔɔ. Diai ŋa pâi dímɛi kâai, dia ƀa diai dímaa yeŋ̂ɔi, da dípôlu tɔ̀ɔ dísɔnyɔ̂ŋ mai, díkɛ yào ḿâi, da diai da ŋ́oo mɛnii.”

3“Ǹûai ŋí da m̀ɛni-ŋai ŋí kàa nɔ́ a mɛni fíi kpɛɛ: Ǹúui a sâla kùla a niŋai, m̀aa-nûui a núu kùla a sâla, ǹúui a ƀála-loŋ kùla a sâlai, m̀aa-nûui a ɣîla kɔŋ ɣále, ǹúui a mii-sã̂a sala kùlai, m̀aa-nûui a sâla kùla a ƀoi ŋãa, ǹúui a kéreŋ sãa kúŋ nɛ̃ɛ sala kùlai, a sãâ da kpɛ́ni-ŋa fɛ̀li. Dílii a nɛ̃̂ɛ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛlíɛɛ su nyii m̀ɛlɛ fé ŋ́goi.

4M̀ɛni ma, ŋá pâi mɛni-kpɔ̂lu lâai dîa. M̀ɛnii da yaôi mai, nya ƀé pâi kɛ̂i a dîa. Ɲá gɛ̀ tí, kpɛ́ni fêi, ŋa dítòli, díta fa fâa. Ɲà lòno, dífa ŋ́oo mɛni. M̀ɛnii kélee a lâa dílii mai, ǹya ƀé da gɛ̀. Da kɛ̂ mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa kɛ̂i nyii ŋ̀wɛli fé ḿâi.”

5Káai ka yâo Yâwɛɛ ma, kákɛ ŋ̀óo mɛnii, ka káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii mâ a m̀ôi. Ǹyɛɛi, “Kákpɔɔi-ƀelai da kákpɔara dîɛ ka dia ni káfa mɛni kpɛtɛɛ da kɛ̀ gîe ma, kpɛ́ni fêi, kákaa a teniŋ ƀô-ƀela. Ká ƀɛlɛ fé kákpɔɔi-kpɔɔi ƀelai da-ni koi. Da ɣélɛ maa kulâi kákponôi ńaai mɛni ma dîyɛɛi, ‘Tɔɔ Yâwɛɛ é ŋɔwála-wâla kɛ́tɛi lé é díŋuŋ ma ƀó kú ǹaa káa díkɛ koi-nɛ̃̂ɛ kùla.’ Kɛ́lɛ dia ƀé m̀baa kula-maai tí a pâi sɛ̂lɛnii dîa.

6Ka káwoli tɔ́ɔ. Láɣi-woo su kɛ́tɛ a tɛ̂i daa-lêei su. Yâwɛɛ ká tí Ɲɔpɛ́rɛ Maa Waai mu gɛ́ ŋɔkpɔara-ƀelai kula-maa kɛ̀ a ŋ̀óo. Gɛ̀ ŋɔkpɔara ƀelai féla fe m̀ɛnii dí gɛ̀i mɛ́ni ma.

7“Ɲá taa-lêei káa yɛ̂ɛ nɛnî ƀé m̀aa a fúloŋ a m̀aa félaa é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i koi-têe su.

8Núu da a tá wɔ́lɔ m̀ɛni-sîi ŋí da káa, kpaa máŋ dùŋ mɛni a bɔlɔɔ? Lɔii-ŋûŋ da a tá kɛ́ a lɔii-ŋûŋ fólo tɔ̂nɔ yée mu? Zãiyɔŋ fé pâi mɔ̃lɛ̂i a zu kôyaa é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i a lɔii-ŋûŋ.

9Káfe gàa yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé ŋa pâi pâi a ŋánûai a gɛ́ɛ dí dímaa fúloŋ, ŋá tée dípôlu, dífa dílôloŋ maa sɔlɔ ƀô.” Yâwɛɛ ƀé m̀o tí.

10Ka Zerusâlɛŋ ka lii-nɛ̃ɛ kula káai daa-lêei ŋí wɛ́linii, ka lii-nɛ̃ɛ kula m̀ɛni ma! Ka lii-nɛ̃ɛ kula ka dîa-ni loníi ma, káai kélee kɛ̀ m̀aa malôŋ see-ƀôi!

11Ka pâi ŋɔtɔɔ-lâai maa koi-nɛ̃ɛ kulâi, yɛ̂ɛ lôloŋ ƀé lâani ǹee ŋíni mu.

12Yâwɛɛ ǹyɛɛ, “Ŋa pâi gɛ̂i í ƀûu ƀó a zu kôyaa. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai su tɔɔ-sãai da pâi kɛ̂i pâi ípɔ yɛ̂ɛ yá nyii ɣilîŋ nii, va kpâlai. Ya pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ lôloŋ ƀé ǹee è ŋwɛ̂lini, gɛ́ ŋákɔ̂ŋ, gɛ́ ǹaa ńyee tɔ̃ɔ̂i gɛ́ lí la.

13Ŋa pâi ká ŋánɛnɛ̂i Zerusâlɛŋ yɛ̂ɛ berei tí lôloŋ ǹee a ŋanɛnɛ lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Tãi ka pâi nyíŋi naa kâai lai, kálii a pâi nɛ̃ɛ̂i. Ǹyaŋ a pâi kákponôi kpananîi é kákɔlɔi pono. Gɛ̀ ní ka pâi gɔ́lɔnîi a gɛ́ɛ ńyãa Yâwɛɛ ŋa kpɔŋ-mâa tɛ̀ɛ diai da ŋ́oo mɛnii dípɔ, kɛ́lɛ ŋ́gɛ ńii ŋwàna ŋ́gbɔara-ƀelai dîa.”

15Yâwɛɛ a pâi pâi a ŋɔŋ. A pâi kɛ̂i vãai su gɛ́ pà a gɛ́ɛ diai ńii-ŋwânai diai, é díkula maa kɛ́.

16Diai kélee kpɔ́ dísɔŋ káa dîa ŋ̀ɛ́niɛi su gwaa kélee mai, a pâi díkula maa kɛ̂i a ŋɔŋ da ƀóa-sɔ̂kpɔ. Ǹyaŋ a pâi núu támaa pâai.

17Yâwɛɛ è m̀o ǹyɛɛi, “Diai da dí kpîŋ maa wâa a gɛɛ díkɛ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛlii, díkɛ tɔ̀ɔ díɣɛli ma kwaa-ma maa waa mai, da diai da ƀoi-sua mìi da ŋína-ŋai, é pɛ́lɛ m̀ii-sãai nyii-ŋai díƀɛlɛ kpɛɛ̂i ŋ́goi, díkɛ-ɣéniɛi kpɛɛ-ŋá a lɛɣɛ.

18Ŋá díkili-ŋa-sîai da dítûa-pere-ŋai kɔ́lɔŋ. Ŋa pâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ƀelai kélee ŋá tɛ̂i díkîe ma. Tãi da pâi pâi la díkîe mai, da pâi m̀ɛnii kâai ŋáwala-wâla laai a gɛ̀i.

19Ǹyaŋ da pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa díkula maa kɛ̂. “Kɛ́lɛ, ŋa pâi díta-ni tɛɛ̂i lɔii-ŋuŋ su kôyaa ŋa su nyii-ŋai dífe tá ḿaa-tûŋ mɛni níi, kpaa máŋ dí ŋáwala-wâla laa kɛ́tɛi káai. Ǹɔii-ŋûŋ ŋai kpîŋ ƀa: Sipîŋ, Lebia, da Ladia ƀɛ́i tɔ̃a-pili-ƀela lɛ́lɛɛ-ŋa dí káa naai, ŋá díta-ni tɛɛ Tuba da Gurii. Ǹûai ŋa pâi dítɛɛ̂i, da pâi ŋákɛtɛ-laai maa tûŋ toôi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ŋí su.

20Da pâi kánûai kélee kulâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su dí ńzama a dîa. Da pâi pâi a dia ŋáyee maa waai ma Zerusâlɛŋ. Da pâi kɛ̂i soo-ŋa, mûu-ŋa, da soo-fáleŋ-ŋa mɛi. Da pâi kɛ̂i kɔ́kɔ keleŋ-ŋa su da gɛ́leŋ-ŋai núu a ŋ̀alai. Da pâi kɛi nɔ́ pâi a dîa yɛ̂ɛ berei Eezuɛ-ƀelai da pâ la a m̀ii-sɑ̃̂a sama-sãai sɛŋ-fôlo maa-waa-ŋa su Ŋápɛrɛ Kɛ́tɛi mui.

21Ŋa pâi díta-ni kɛ̂i a sâla láa-soŋ ƀela-ŋa da Liiva-ŋa.

22“Yɛ́ɛ berei ǹɔii ninai da ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ ninai da pâi kɛ̂i la naa ŋáwala-wâla laai sârai wɔ́lɔ-wɔlɔi, bere nɔ́ ƀé kánuu sûu-ŋai da kálaa da pâi kɛ̂i la naa wɔ́lɔ-wɔlɔ.

23 Ǹ̀áloŋ nina kuui da Vii-tɔɔ-ɣelei kélee ma, nûa da pâi kɛ̂i kulâi lɔii-ŋuŋ kélee su, díkɛ pá ƀɛ́ Zerusâlɛŋ díkɛ ḿvɛ̀li,” Yâwɛɛ ƀé m̀o tí.

24“Tãi da pâi kɛ̂i liî lai, da pâi kɛ̂i diai tɔ̀ɔ mai, dípoma-ŋai kâai. Gbêlei pâi dí miî, vé pâi sâai. Ŋɔŋ pâi díkerenii, vé pâi líiŋ-nîi. Ǹaa a pâi kɛ̂i a ƀɛ́i ǹaa ƀɛlɛ kpɛɛ̂i núu koi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zɛlemaya

Zɛlemaya 1

1È kɛ̀ a tãi tɔnɔ da, Yâwɛɛ è lòno nalôŋ tɔnɔ pɔ́ nyíi da kâa kɛ̀ m̀a Zɛlemaya. Zɛlemaya ŋí è kɛ̀ a zâla láa-soŋ nuui dɔnɔ ǹóŋ nyíi da kâa kɛ̀ mà Ɛɛkea. Ɛɛkea ǹyaŋ è kùla taa tɔ̂nɔ da su nyíi da kɛ̂ mà Anatɔi. Anatɔi è kɛ̀ a Bɛŋsima ŋɔlɔii kpîniŋ su taai dɔnɔ.

2Yâwɛɛ è wɔ́lɔ lòno bɔ́ a tãi Amɔŋ ǹóŋ Zosaya è wɔ́lɔ kɛ̀ la a kâloŋ Zuda lɔii mɛi ŋɔkóraŋ buu-kao saaƁai su.

3Zɛlemaya è ŋɔ́nɔ kɛ̀ Ɣâla-woo Ɓôi a tãi Zosaya ǹóŋ Zɛoakiŋ è wɔ́lɔ kɛ̀ la a kâloŋ Zuda lɔii kpiniŋ mɛi. È lɛ̀ɛ naa é lɛ́ɛ la zu góraŋ puu-kao tɔnɔi Zosaya ǹóŋ Zɛdikaya è wɔ́lɔ kɛ̀ la a kâloŋ é kpɛɛ. Zɛlemaya è lɛ̀ɛ Ɣâla-woo Ɓôi é lɛ́ɛ la zu dí Zerusâlɛŋ soŋ a kɔ́ m̀aa kôraŋ tí ŋɔɣáloŋ ǹɔ́ɔlui su.

Yâwɛɛ è Zɛlemaya tòli

4Yâwɛɛ è lòno m̀́bɔ ǹyɛɛi,

5“Ŋá lɛ́ɛ pâi íkpɛtêi ílee koo-Ɓɔ̂lɔŋ su, ŋá kɛ̀ a íkɔlɔŋɔɔ. Ílee é lɛ́ɛ pâi ímaa sɔlɔ Ɓôi, ŋá ísìɣe zu, ŋá ílɛ a ɣâla-woo Ɓó núu ǹɔii ŋuŋ-ŋai dîa.”

6Nya Ɓe ŋá ŋ̀óo su tòo ńyɛ̂ɛi, “Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, í gɔ́lɔŋ a gɛɛ m̀́va pɔ̂ri lônoi, kpɛ́ni fêi, ŋ̀guro têi a gɛɛ ŋá lóno ǹûai pɔ́.”

7Kɛ́lɛ, Yâwɛɛ è mò m̀́â ǹyɛɛi, “Ífe kɛ̀ yɛ̂ɛ íkuro têi. Lí kpɔ́ ǹûai kélee pɔ́ ŋa pâi ítɛɛ̂i naai, í m̀ɛnii Ɓó ŋa pâi m̀ôi yâ a gɛɛ í m̀ó dîai.

8Ífe yào dîa, kpɛ́ni fêi, ŋa pâi kɛ̂i ípôlu ŋ̀gɛ ímɛi kâa. Ńyãai ŋ̀gaa a Yâwɛɛ, ńyãa Ɓé mò tí.”

9Nya Ɓe Yâwɛɛ è ǹyée sìa ǹá-gbɔ ma ǹyɛɛ m̀́âi, “Ŋaâ ŋ̀oo pú íla a gɛɛ í lóno.

10Ye gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋa sâa í tɛɛ̂i a ŋáwala-walai lɔii-ŋuŋ-ŋa da kâloŋ-laa-ŋa pɔ́naa a gɛɛ í ŋáworɛ̂-wooi Ɓó dîa. Ǹorɛ̂-wooi ŋí Ɓa a gɛɛ da pâi da-ŋa Ɓúlenîi, dí da-ŋa kula, dí da-ŋa yee mɛi ɣále, dí da-ŋa su-kara, dí da-ŋa tɔɔ, dí da-ŋa sí.”

Zî̂a feerɛi

11Nya Ɓe Yâwɛɛ è lòno m̀́bɔ ǹyɛɛi, “Zɛlemaya, lé Ɓé í gàai?” Ŋá mò m̀a ńyɛ̂ɛi, “Amɔŋ-wuru woŋo.”

12Nya Ɓe Yâwɛɛ è mò m̀́â ǹyɛɛi, “Í kwaa kâa a ǹélɛɛ, kpɛ́ni fêi, ŋ̀gaa Ɓɛ́ a gɛɛ ŋá lɛ́ɛ Ɓɛ́ ŋ̀oo ŋ̀aa sèe é kɛ́.”

13Nya Ɓe Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lòno m̀́bɔ a tãi veerɛ ɣelêi ǹyɛɛi, “Lé Ɓé ya gâai?” Ŋá mò m̀a ńyɛ̂ɛi, “Ŋa leɣi kâai gɛ́ ǹɛŋ, ǹá liɛ́ɛ séɣai-pere ǹáa bɛ̂rɛ ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Mɛni kpɔ̂lu a pâi kulâi yá-ŋua pere é láa ǹɔii ŋí su-ƀela dîa,

15kpɛ́ni fêi, ŋa pâi yá-ŋua pere kaloŋ-ŋai kélee kpɔ́ tôli dí pá dí díkâloŋ sèe-sɛŋ-ŋai sée Zerusâlɛŋ ŋɔsiɣãŋ láƀelei, dítinaŋ m̀a, dí ŋɔ́nɔ tínaŋ Zuda ŋɔtaa lêe-ŋai dîa.

16Ŋa pâi ŋánûai kula-maa kɛ̂i díŋwana-lɔ̂ɔi mɛ̂ni ma. Kpɛ́ni fêi, da dípôlu tɔɔ ḿâ. Da sâla kula ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîa, dí kɛ̀ díkpîŋ kpɛtɛ-sãai fɛ̀li a díɣâla.

17M̀ɛni ma, ye ímu siɣe, í lî ím̀ɛnii ŋa pâi m̀ôi yâi í gélee ƀó dîa. Ífe yào a dɔnɔ kpîŋ, a wàla kɛ́ tí, ŋa pâi gɛ̂i íyao kpɔ́ a ŋánaa a tãi ya pâi kɛ̂i la dísamai.

18Ŋaâ sâa íkponôi kpanaŋ yɛ̂ɛ taa-lêe nyíi m̀aa tínaŋɔ̂ɔi a siɣãŋ. Íkaa sâa yɛ̂ɛ kɔli nyíi dɔ̂i. Íkaa yɛ̂ɛ ƀara pɛ̂rɛ-kaŋ nyíi dɔ̂i Zuda kaloŋ-ŋai díyee-mu-ƀelai, zâla láa-soŋ-ƀelai, da diai kélee díkaa ǹɔii sui dîa.

19Da pâi kɔ̂i ípɔ, kɛ́lɛ díyee fé pâi pɔrîi yâ. Kpɛ́ni fêi ńyãai ŋ̃gaa a Yâwɛɛ, ŋa pâi ímɛi kâai, ŋa íkula yêei kɛ́.” Ńyãai ŋ̃gaa a Yâwɛɛ, ńyãa ƀé mò tí.

Zɛlemaya 2

Ɣâla è Zuda kula-maa kɛ̂ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛ̂ni ma

1Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ

2a gɛɛ ŋá lí ŋá ŋ̀orɛ̂-wooi ŋí ƀó Zerusâlɛŋ-ƀelai kélee dîa. “Tãi kákɛ̀ la a nîa-pɛlɛɛi, kákili è lèɛ ŋá kálaa-laai maa mɛ̂ni ma, berei kákɛ̀ la a ŋ̃wɛliɛi a tãi ŋá ká kùla la a nɛniî. Kákɛ ḿbôlu vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, ǹɔii sú nyíi sí-sɛŋ fé kɛ́ ní a zíɛɛ naai.

3Eezuɛ è kɛ̀ a ńyãa tɔnɔ ḿbɔɔ. Kákɛ̀ a ŋá sí-sɛŋ m̀á maa-ŋuŋ. Diai kélee kpɔ́ m̀á da mìi, ŋá díkula-maa kɛ̂. Mɛni kpɔ̂lu è làa dîa. Ńyãai ŋ̃gaa a Yâwɛɛ, ńyãa ƀé mò tí.”

Eezuɛ ǹuu-pɔlɔ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ

4Káai kákaa a Zeeka ŋɔsuui su-ƀelai, ka káwoli tɔ́ɔ Yâwɛɛ wóo ma. Káai kákaa a Eezuɛ-ƀelai, ka káwoli tɔ́ɔ.

5Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Lé mɛni nyɔ́mɔɔ ƀé ŋá gɛ̀ a kánuu-pɔlɔ ŋai? Lé ƀé gɛ̀ dí kɛ̀ dí kɛ̀i kòyaa ḿâi? Díkɛ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛ̀li nyíi kɛ̂i fé kɛ́ ní dîai, nyíi gɛ̀ dia kpîŋ kɛ̂i fé kɛ́-ni dîai.

6Dífe kɛ́ ní dîɛ Yâwɛɛ kɔɔ, berei ŋá díkula yêei kɛ̀ la Izei, ŋá tɛ́ɛ a dia vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui, ǹɔii nyíi fɛ̃ɛ-kpâlaŋ da lóa-ŋa díkaa naai, ǹɔii nyíi yá fé zui, nyíi mɛni nyɔ́mɔ káa zui, ǹɔii nyíi núu da fa tɛ̂ɛ zui, ǹɔii nyíi núu da fa sêe zui.

7Ŋa pà a káa lɔii lélɛɛ su, a gɛɛ ká ǹaa sí-sɛŋ m̀á lélɛɛ míi. Kɛ́lɛ, tãi ká pá la naai, ká ŋálɔii maa-tĩa kara. Ká ŋ̃gɔ̃liŋ maa-tĩa kara.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Zâla láa-soŋ-ƀelai dífe ké ní dîyɛɛ, ‘Mí ƀé Yâwɛɛ káa naai?’ Ńgbɔɔi sala láa-soŋ-ƀelai dífe ké ní a ńgɔlɔŋɔɔ. Ǹúu láa túɛ-ƀelai dítɔ̀ɔ ḿâ. Ɣâla ŋɔlóno ké-ƀelai dí lôno Bêe láai su, dí kɛ̀ ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛ̀li nyíi dífa sɛŋ da kùla zui.”

Yâwɛɛ è ŋɔnûai sɔŋ sîɣe

9“Ǹɛni ma, ńyãa Yâwɛɛ, ŋa pâi ŋánûai sɔŋ lâai ŋɔ́nɔ. Ŋa pâi dínuu-suui-ŋai sɔŋ lâai.

10Lí ǹyái pôlu Sapɔrɔ í ǹaa káa, í núu da tɛɛ vóloi kulâi-pere Kedɛ lɔii su é ǹaa maa kpɛ́ɛ. Ǹaa káa à kɛ̀ m̀ɛni-sii ŋí da a tá ké naa a bɔlɔ.

11Ka táa lɔii-ŋuŋ da káa é ŋɔɣâlai maa fáleŋ, berei dífe la a tɔ̃yâ ɣalai? Kɛ́lɛ, ka ḿaa fáleŋ, ńyãai a Ǹâlai nyíi dí mù wùyɛi, a ŋ̀âlai nyíi va sɛŋ kɛ̀ dîɛi.

12Ǹɛni ma, ŋá ŋ̀ele-kɔlɔŋ kɛ̀ é túmo a ŋánaa ǹaa é lɛ́ɛ a bûŋ.

13Kpɛ́ni fêi ŋánûai da sɔnyɔ̂ŋ-sii feerɛ ké: da dípôlu tɔ̀ɔ ḿa, ńyãai ńgaa a vúlu-laa ya-loŋ, da díkpɔɔi-kpɔɔi ya loa tée, nyíi yá fa sêe zui.”

Eezuɛ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su toôi

14“Eezuɛ-ƀela, káfe a luɛ-ŋa. Dífe ká sɔlɔ ƀó ní luɛ-lâa su. Lé mɛni ƀé kákpɔara-ƀelai da kásonîi la yɛ̂ɛ kɔ-sôŋ-ŋai?

15Eezuɛ ŋɔkpɔara-ƀelai da kpêɣei m̀ɛi yɛ̂ɛ yala-sulu. Da kpêɣei kpɔ́ m̀ɛi a díwoo su kɛ́tɛ. Ŋɔlɔii a lɛɛ a vólo, da naa kélee kéreŋ, naa a lɛɛ a pîleŋ ŋá.

16Ǹyaŋ ǹûai kùla Mɛŋfee da Tapaɣii da ŋ̀uŋ wólo.

17Káa kpîŋ ƀé pà a m̀ɛnii ŋí kákpîŋ kâa, kpɛ́ni fêi, ká kápôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma nyíi gáa a Káɣâlai, tãi è kɛ̀ pâi la a káai.

18Lé ƀé ízɔlɔ ƀô a tãi ítìnaŋ la Ize pɔ́ perei, a gɛɛ nɔ́ í íkpele a Ǹâai Ya-leei da? À kɛ̀ ka lì Asiria, lé ƀé ka pâi zɔlɔ ƀôi? A gɛ́ɛ káka kpéle a Yufeletii Ya-leei da?

19Ka kpɔɔi tua-pere nyɔ̂ŋ a pâi ká kula maa kɛ̂i. Kpɛ́ni fêi káka pôlu tɔ̀ɔ ḿâi, ka pâi mɛni ŋá téɛɛ sɔlɔ ƀôi. Ka pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ mɛni nyɔ́mɔɔ da saa da pâi pâi ká pɔ́ à kɛ̀ ka kápôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ Káɣâlai ma, ǹyaŋ káfa ŋɔ́nɔ yào ḿâa tɛ̀ɛ ḿbɔ. Ńyãai ńgaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ńyãa ƀé mò tí.”

Eezuɛ káa yɛ̂ɛ nɛnî nyíi a wulu-wulu kɛ̀i

20Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Tãi su kôyaa yée mu, ká káyee kùla ŋá wála-wala laai mu, ká tɔ́ɔ kákpîŋ yee ma. Ká mò kâai, ‘Ḿve pâi vɛliî,’ kɛ́lɛ tãi ká kɛ̂ ká ɣâla da kpɛ́ni-ŋai fɛliî lai, ka kɛ̂ lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̂i ǹyée-ŋai ma da ŋ̀úru-ŋai mu, káɣâla mɛni kɛ́ɛ maa-pere su.

21Ŋá ká sì yɛ̂ɛ sí-sɛŋ lɛ́lɛɛ nyíi ŋá gao kula sí-sɛŋ lɛ́lɛɛ sui. Gɛ̀ pere kɛ̂ɛi léŋ ka pene ka ké a sí-sɛŋ nyɔ́mɔɔ nyíi kɛ̂i fé mai?

22A nɛ̀ɛ ma ká káwaa a saa-fulɛ kpanaŋɔɔ, ká sɔnyɔ̂ŋ pɔ́ɔ fa wɔ́lɔ kpɛ̀ɛ kâa ńɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Ka pɔ̂ri kɛ̂i lɛ́ŋ kâa káfe niî kámaa tĩa kara ní, káfe niî ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ Bêe fɛli nii? Ka berei káa kátûai la dìŋ-tiŋ su, ka m̀ɛni-ŋai káa kákaa gɛ̂i. Kákaa nɔ́ yɛ̂ɛ soo-fáleŋ Ɓé a kpɔyɛ, gɛ́ kîrɛ sìɣe, gɛ́ tɛ̀, gɛ́ yeŋ.

24Ká kaa nɔ́ yɛ̂ɛ wɛlɛ-sôo sàa nyíi gáa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui, ŋ̀wɛlɛ-sôoi nyíi gbɔɣɛɛ̂i, va pɔ̂ri tɔ̀i tɔ̀ŋ. Wɛlɛ-soo sirɛ nyíi kélee nɔ́ a gàai, da ǹyaa da tɛ̂. Tãi dɛ́-tãi a sɛ̂ri lai, ya gàa nɔ́ kwaa kélee ma.

25Ka ká mɛi káa káfe kɛ̀ tɛ̂i, kákɛ yeŋ, kákɔɔ fa lâa saa la, kákɔŋ-la fa lâa kpála la. Kpɛ́ni fêi, kákɛ̀ ɣâla da kpɛ́ni ŋa pôlu. Kɛ́lɛ, ká mò kâai, 'Ǹuŋ fé ma, ḿve pâi lenêi pôlu. Kpɛ́ni fêi ɣâla da kpɛ́ni-ŋa wɛ́li káa ḿâ. M̀ɛni ma, ŋa pâi lɛɛ̂i dípôlu.' "

Ɲumɛ a pâi Eezuɛ sonîi

26Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Káai kákaa a Eezuɛ-Ɓelai, kákâloŋ-ŋai, kánuu-laa-tuɛ Ɓelai, kásâla láa-soŋ-Ɓelai, da káɣâla ŋɔlóno-kɛ́-Ɓelai, Ɓaa-kula-maa a pâi pâi ká pɔ́ a ɣele da yɛ̂ɛ da ŋúma-núu sòŋ.

27Káai kélee mò a gɛɛ wúru káa a kánâŋ, kɔni kɛ́ Ɓò a káleei, Ɓâa a pâi kulâi kâa. M̀ɛnii ŋí a pâi kɛ̂i kpɛ́ni fêi, ká kápôlu tɔ̀ɔ ḿâ, káfe tínani ḿbɔ naa-pere. Kɛ́lɛ, tãi ka kɛ̂ la mɛni kpɔ̂lu sui, m̀aa tãi Ɓé ka tînaŋ la ḿbɔ naa-pere kákɛ m̀arê kɛ a gɛɛ ŋá káŋuŋ ḿâ Ɓó.

28"Ǹâla-ŋai ká dí kpɛ̀tɛ kákpîŋ mɛni mai, dia kɔ̂ɔ? Ka ǹɛɛ naa díka ŋuŋ ma Ɓó tãi kákaa la mɛni kpɔ̂lu sui. Káai a Zuda-Ɓelai, ɣâla támaa káa káyêei yɛ̂ɛ berei kátaa-lee-ŋai káa lai.

29Lé mɛni Ɓé ka lônoi la é pîlaŋ ḿâi? Lé mɛni Ɓé kátɔ̂i la ḿâi?

30Ɲa kákùla maa kɛ̀, kɛ́lɛ káfe mɛni da kula ní zu. Ɲálono kɛ́-Ɓelai nyíi-ŋai ŋá dítɛ̀ɛi, ká dí pâa a káƁoa-sɔkpɔ-ŋai yɛ̂ɛ yala-sulu líi ŋwánaa.

31Óo Eezuɛ-Ɓela, ka káwoli tɔ́ɔ ŋ́oo ma ńyãai ŋ́gaa a Yâwɛɛ. Ŋ́gaa yɛ̂ɛ fɛ̃ɛ-kpâlaŋ Eezuɛ maa mɛni ma? Vé tí a dɔnɔ kpîŋ. Kpaa ḿve yɛ̂ɛ tuna-ya kpini. Lé mɛni Ɓé ká môi la kâa kwa ŋuŋ ma Ɓô sɔlɔ Ɓó, mɛni ma kú fa ŋɔ́nɔ pa pôlu ípɔi?

32Nɛnî-kpela a pɔ̂ri niâi ŋɔkɔyɛ̂ŋ-ŋai dîa, kpaa ǹɛniî nyíi gáa liî surɔŋ kulâi é nia ŋɔmaa ɣîri-sãai ma? Kɛ́lɛ, ŋánûai da nîa ḿâ a tãi su kóyaa dífe ŋɔ́nɔ góraŋ kɔ́lɔŋ.

33Ká táreɛɛ kpɔ́ wɛ́li soŋ mɛni soŋ su a ŋ̀ánaa, ŋ̀ulu-wulu kɛ́-nɛyãai dí kɛ̀ sɛŋ maa kɔ̀ri káyêei.

34Gôlo-Ɓelai da diai dífe mɛni nyɔ́mɔ kɛ́ níi, díŋãa kɔ́-kɔ̂ɔi káseɣe-ŋai dîa, berei káfe dísoŋ ní la ŋúma kɛ̂i. "Kɛ́lɛ, nyíŋi kélee pôlu ma,

35ka mò kâai, 'Ḿve niî mɛni nyɔ́mɔ-sii da kɛ́ ni. Tɔ̃yâ ma, Yâwɛɛ líi fé ŋɔ́nɔ ŋwána ní kûa.' Kɛ́lɛ, ńyãai ŋ́gaa a Yâwɛɛ, ŋa pâi ká kula maa kɛ̂i kpɛ́ni fêi, ká mò a gɛɛ káfe niî mɛni nyɔ́mɔɔ-sii da kɛ́ ní.

© 2014 Bible Society in Liberia.

36Ka gáa berei ka kákpîŋ foɣâŋ la kákɛ tɛ̀ kákɛ yèŋ, kákɛ kátûa pere maa fâleŋ a maa félaai. Ize a pâi kálii tôoi pôlu yɛ̂ɛ ƀerei Asiria è kálii tòo la pôlui.

37Ka pâi tínanîi ká kula Ize pôlu, káyee láa káŋûa kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a ǹyée kúla Ize mu nyíi ká làa lai. Káfe pâi sɛŋ da kélee sɔlɔ ƀôi díyêei."

Zɛlemaya 3

Eezuɛ è bôlu tɔ̀ɔ ɣâla ma

1Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "À kɛ̀ núu da a ŋɔnɛnîi lɛ̀ɛ, m̀aa nênii tí é surɔ̂ŋ da kpɛ́ni kúla, va ŋɔ́nɔ pɔ̀ri kulâi ŋɔsurɔ̂ŋ ninai yêei da ŋɔsurɔ̂ŋ duɛ-tuɛi dí ŋɔ́nɔ tûa. Da gɛ̀ tí, m̀aa tûa-laai tí a ǹɔii maa tʃ̂a kara ŋ́ɛi. Kɛ́lɛ, Eezuɛ, yaâ wɛ́li támaa sóŋ, íkɛ ŋɔ́nɔ ŋ̀wɛli a gɛɛ í ŋɔ́nɔ pá pôlu m̀bɔ naa.

2Ye ǹyée-ŋai tôŋ su káa í ƀɛ́i káa ya kɛ̂ lâai naa berei kɔlɛ íkɛ íwɛli-ŋai maa kpɛ̂ŋ yɛ̂ɛ Arabi-nuu ƀé ǹoɔ̂i vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su gɛ́ tɛɛ-a-pere núu maa kpɛ̂ŋ a gɛɛ é gʃ̂liŋ kula ǹyêei. Ya ǹɔii maa tʃ̂a kara a wulu-wulu kɛ́ɛ ŋánaa.

3M̀ɛni ma, Ńyãa Yâwɛɛ ŋá dunai kpêra a gɛɛ vé pu. Kɛ́lɛ, ífe niî kpera ní wulu-wulu kɛ̂i. Ŋumɛ kpîŋ fa ísòŋ.

4"Íkaa ńdôlii a ínâŋ, íkɛ mò yɛ̂ɛ, 'Ya wɔ́lɔ ŋ́wɛli é síɣe ǹoloŋ tãi ma é tóo sâa ma.

5Ya pâi kɛ̂i nɔ́ a í líi ŋwánaa m̀â a tãi kélee? Ífe pâi kɛ̂i nɔ́ a í líi ŋwánaa m̀â a tãi kélee.' Eezuɛ, bere ƀé í mò la kɛ́lɛ í zɔnyɔ̂ŋ-ŋai kélee kɛ̀ íkɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii í gɛ́i."

Fɛ̂ɛ Eezuɛ da Zuda dí dípôlu tɔɔ dísɔnyɔ̂ŋ ma

6Tãi Zosaya è wɔ́lɔ kɛ́ la a kâloŋ, Yâwɛɛ è mò m̀â ǹyɛɛi, "Ya zɛŋ kâai Eezuɛ nyíi vé ténin̨ ƀô níi káa gɛ̂i? A kula m̀bôlu gɛ́ lì ǹyée tɔɔ-ŋai tôŋ-su ŋ̀úru-ŋai mu gɛ́ lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ naa ŋɔɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛliɛi su.

7Ŋá kɛ̀ gâai yɛ̂ɛ berei aâ m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ́ lai, a pâi tínanîi m̀bɔ naa pere. Kɛ́lɛ vé lene ní pôlu. Ǹyaŋ ŋɔkáayɔɔi Zuda nyíi vé tenin̨ ƀô-nii, è m̀ɛnii kâa è gɛ̀i.

8Tãi ŋá ǹaa kàa lai, ŋá ŋ̀ulu-wulu kɛ́ Eezuɛi lɛ̂ɛ ŋá táa-laa kɔlɔ tɛɛ bɔ́, ŋá dɛɛ pôlu, kpɛ́ni fêi, è wulu-wulu kɛ̀. Kɛ́lɛ ŋɔkáayɔɔi Zuda nyíi vé tenin̨ ƀô-nii, vé yao ní a gɛɛ ŋa pâi gula maa kɛ̂i. Ǹyaa máŋ è bôlu tɔ̀ɔ m̀â, gɛ́ wulu-wulu kɛ̀, é pɛ́lɛ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛlîi.

9Ŋɔwulu-wulu kɛ́ɛi fé kɛ́ ní ŋ̀ɛ́i a sɛŋ-da. M̀ɛni ma è ǹɔii maa tʃ̂a kàra a gɛɛ sɛŋ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ kɔni-ŋa da wúru-ŋa fɛli.

10M̀ɛni-ŋai ŋí pôlu ma, Eezuɛ ŋɔkáayɔɔi Zuda nyíi ve kɛ́ ní a denin̨ ƀôɔɔi, vé tínaŋ ní m̀bɔ naa a ǹíi kélee, vé tûa ní a ténin̨ ƀô pere. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí."

11Nya ƀe Yâwɛɛ è mò m̀â a gɛɛ berei Eezuɛ fé tenin̨ ƀô ní lai, è tùa a zã̂a é tɛ́ɛ ŋɔkáayɔɔi Zuda ma nyíi vé tenin̨ ƀô-nii.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12È mò ḿâ a gɛɛ ŋá m̀ó ŋorê-wooi ŋí ƀó Eezuɛ ma ńyɛɛi, “Eezuɛ, yái ífe teniŋ ƀô níi, ye tínaŋ pôlu ḿbɔ naa pere. Ḿve pâi ǹíi ŋwânai yâ. Ŋà núu malôŋ kàa. Ḿve pâi ŋ́ɛi ɣirîi íperêi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

13Kɛ́lɛ, m̀ɛnii nɔ́ ya pôri gêi ƀá fɛ̂ɛ í gɔ́lɔŋ a gɛɛ ya sɔnyôŋ kɛ́ a Íɣâlai Yâwɛɛ. Í mɔ́ a gɛɛ íkɛ̀ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛlîi ŋ̀úru-ŋai mu ífe íwoli tɔɔ ní ŋ̀óo ma. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

14Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ka tínaŋ ká pá ḿbɔ naa. Kákaa a ḿbɔɔ. Ŋ́gaa a kánuu-namu. Ŋa pâi ká kulâi daa-ŋai su tɛi-tɛi, ŋ́gɛ ká kùla ǹɔii-ŋai su feerɛ-feerɛ. Ŋa pâi pâi a káa Zãiyɔŋ Yeei ma.

15Ŋa pâi ká mɛi káa ǹuu tɛɛ̂i nyíi ŋɔkili-ŋa-sîai káa yɛ̂ɛ ŋ̂ɔi, nyíi pâi ká mɛi kâai a táre da mɛni ŋá káai.

16Tãi ka pâi ƀûu ƀôi la ǹɔii tí sui, núu da fé ŋɔ́nɔ pâi gbanaŋ-woo-kɛɛi maa gãlai mare kɛ̂ɛ kɛ̂i, kpaa m̀aa mɛ̂ni kíli fé pâi lɛɛ̂i núu da ŋá. Núu da fé ŋɔ́nɔ pâi da kpɛtɛ̂i.

17Tãi ŋí à sèri, da pâi Zerusâlɛŋ tôlii a ‘Yâwɛɛ ŋɔkâloŋ-see-sɛŋ.’ Ǹyaŋ ǹɔii-ŋai kélee da pâi díŋa tɛ̂i gîe ma naa dí kɛ́ ǹáa maa tɛ̀. À kɛ̀ tí, dífe ŋɔ́nɔ pâi lɛɛ̂i díkpɔɔi lii-su-kpanaŋ nyɔ́mɔɔi pôlu.

18Maa tãi tí ma, Eezuɛ da Zuda da pâi kulâi yá-ŋua pere dípa ǹɔii su ŋá dɛ̀ɛ dínâŋ ni pɔ́ a dípɔɔi.”

Ɣâla ŋɔnûai dí dípôlu tɔɔ m̀a

19Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ è mò ǹyɛɛi, “Ŋá kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ŋá ká síɣe a ǹônii sinaa, ŋá lɔii lɛ́lɛɛ tɛ́ɛ ká pɔ́, nyíi pâi kɛ̂i a ká pɔ́ɔ nyíi pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ é tɛ́ɛ ŋ̀ɛ́niɛi su lɔii kélee mai. Ŋá kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ká ńdoli a kánâŋ, a gɛɛ káfe ŋɔ́nɔ kùla ḿbôlu.

20Kɛ́lɛ, yɛ̂ɛ berei nɔ́ nɛnî nyíi vé teniŋ ƀô-nii a tûa lai, bere ƀé ka tûa la a ńyãa káai a Eezuɛ-ƀelai. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

21Yóo-yoo woo káa tɛ̂i ǹyéei tôŋ-su. Gáa a Eezuɛ-ƀelai wɔ́lɔ-woo da díkpera fɛ̂i wòo, kpɛ́ni fɛ̂i, da dítûa-pere maa fáleŋ, da nia Díɣâlai Yâwɛɛ ma.

22Ka tínaŋ ká pá Yâwɛɛ pɔ́ káai káfe teniŋ ƀô-nii, a pâi ká ƀâloi é kákɛ a teniŋ ƀô-ƀela. Ká mó kâai, “Oêi, Yâwɛɛ, kwa pâi ípɔ, kpɛ́ni fɛ̂i, yá ƀé íkaa a Kúɣâlai.

23Tɔ̃yâ ma kúfe sɛŋ da káa ní ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai fɛliɛi su. Yâwɛɛ Ɣala ǹyaa tɔ̂nɔ nɔ́ ƀé a Eezuɛ ŋuŋ ma ƀò.

24Kɛ́lɛ é síɣe kú lòloŋ tãi ma, kwa wɔ́lɔ tûa ŋ̀umɛ tûai ŋí kɛ̂i, kúkɛ Bêe ɣalai fɛ̂li nyíi gɛ̀ zɛŋ kélee kúnâŋ-ni dí m̀ɔ̃lɛ mai dí láŋ, díƀala-ŋai, dítaa-tulɛ-ŋai é pɛ́lɛ dílônii sinaai da dílônii-nɛyãai dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Tɔ́ɔ kúlaa kú-ŋumɛi su, kú ƀaa-kula maa tûai é kúmɛi pɛ́lɛ. Kpɛ́ni fêi, kwa kúnâŋ-ni kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a Kúɣâlai Yâwɛɛ é síɣe kúlôloŋ tãi ma. Ǹyaŋ kúfe tá kúwoli tɔɔ ní ŋ̀óo ma.”

Zɛlemaya 4

Ɣâla è Eezuɛ tòli a gɛɛ é ǹíi pene

1Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Eezuɛ-ƀela, à kɛ̀ ka pâi ŋ̀wɛ̂lii ká tínaŋ, gɛ̀ ní ka tínaŋ pôlu ḿbɔ naa pere. À kɛ̀ kà kɛ̀ a kátenin ƀôɔɔ, ká káɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai píli nyíi-ŋai díƀɛlɛ fé ŋ́goi,

2gɛ̀ ní à kɛ̀ ka káfòo a tɔ̃yâ da tenin ƀô pere a ǹáa, gɛ̀ ní ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee a pâi ḿarê kɛ̂i a gɛɛ ŋá lûwa too dîa. À kɛ̀ tí, da pâi ńaa maa tɛ̂i.”

3Yâwɛɛ è mò Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ka kátíi-ŋai sí nyíi-ŋai káfe niî zí ní a tãi su kôyaai. Káfe kási-sãai sî ŋalêŋ kpɔlɔ su.

4Ka kákili tɔ́ɔ ńyãai ŋ́gaa a Yâwɛɛ ḿâ. Káfe kálii su kpànaŋ ḿberêi. Káai a Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai, ka kákpîŋ tɛɛ ḿbɔ. À wàla kɛ́ tí, ŋá líi ŋwânai a pâi kákerenîi yɛ̂ɛ ŋɔŋ nyíi núu da fa pôri ǹiinî, zɔnyɔ̂ŋ ká kɛ̀ gɛ̂i, mɛ̂ni ma”

Zuda ŋɔkpɔara-ƀelai da pâi kulâi yá-ŋua pere dí kɔ́ pɛ̀lɛ pɛlɛ m̀a

5Lolo too-ƀela, ka lolo tóo Zuda da Zerusâlɛŋ gwaa kélee ma. Láɣi kpɔ́ a íwoo su ponoɔɔ. Mó Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai dîa dí pú dí lî daa-lêe-ŋai su nyíi-ŋai dí maa tínaŋɔ̂i a siɣãŋ.

6Ka ŋɛi-kɛ-maa sɛŋ tɔɔ a gɛɛ é Zãiyɔŋ perei lɛ́ kâa. Ka kîrɛ siɣe a gbanaŋɔɔ. Káfe tɔ̀ɔ berei su. Yâwɛɛ káa kulâi a mɛni kpɔ̂lu yá-ŋua pere a gɛɛ é ǹaa kàra. Gáa pâi a mɛni kpɔ̂lu su kɛ́tɛ.

7Berei yala-sulu a kûla la ǹoo pêrei é pɛ́lɛ gɔ́nɔŋ mai, bere ƀé ǹɔii-ŋuŋ-ŋai su kara nuui a pâi kulâi la bɔ́ naa é pá é pɛ́lɛ kâa. Gáa kulâi ƀɛ́i gáa naai a gɛɛ é Zuda su kara. Da pâi Zuda taa-lee-ŋai su karâi, ǹaa é lɛ́ɛ a pîleŋ ŋá. Núu da fé ŋɔ́nɔ pâi seêi díta su.

8Ka maloŋ tôo maa seɣe too kákɔŋ mâ, ká wɔ́lɔ a ɣelêi pere, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ lii ŋwânai niî Zuda ma a ŋánaa.

9Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Tãi tí a sèri, gâloŋ-ŋai da ŋɔtíi kɛ́-ƀelai da pâi kɛ̂i yaôi. Zâla láa-soŋ-ƀelai líi a pâi ƀêlai dîa. Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai lá é kpála dîa.”

10Nya ƀe è m̀o ńyɛɛi, “Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, í ínûai da Zerusâlɛŋ-ƀelai pɛ́lɛ. Í mò a gɛɛ lii-sêe a pâi kɛ̂i ǹɔii su kɛ́lɛ ǹyaa ká ŋí da nâa kɛ́ pâi kú paâi.”

11Tãi tí à sèri, da pâi môi Zerusâlɛŋ-ƀelai dîa a gɛɛ fãa kɛ́tɛ su kpanaŋɔɔ káa kulâi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su pere gɛ̀ pà dí pɔ́naa pere. Vãai ŋí fé pâi kɛ̂i a fãa loŋ. Vé pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ mɔlɔŋ kâla fɛ́ɛ fãa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Vãai nyíi kùla Yâwɛɛ yêei, a pâi kɛ̂i a ŋ̀wála-walaa é tɛ́ɛ nyíti ma. A pâi kɛ̂i a Yâwɛɛ ŋɔmɛni ŋá téɛɛ ŋɔnûai mɛni ma.

Zuda ŋɔkpɔara-ƀelai da tínaŋ m̀a

13Ka gáa, kákpɔara-ƀelai díkaa pâi yɛ̂ɛ ɣele-kɔlɔŋ kole. Díkɔ kɔ́-keleŋ káa yɛ̂ɛ tínaŋ fãa. Dísoo-ŋai maa félaai kpɔ́ yɛ̂ɛ kuɛ-ŋa. Kpalo ƀêlai kûa kpɛ́ni fêi, kú su a kara.

14Zerusâlɛŋ, ye ŋ̀wana lɔ̂ɔ tuai kúla í liî su a gɛɛ í ƀalo-laa sɔlɔ ƀó. Í ŋwana lɔ̂ɔ kili-ŋa-siâi a pâi gɛ̂i í liî su a tãi ɣɛɛlu?

15Kéla-ŋa díkùla Daŋ da Ifiraŋ ǹyée lɔii su dí kɛ̀ mò a gɛɛ mɛni kpɔ̂lu a pâi. Dí pà dí kɛ̀ m̀ɛnii ŋí duŋ tàa-taa.

16Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai lia-woo ƀó, í mó Zerusâlɛŋ ma a gɛɛ díkpɔara-ƀelai díkaa pâi. Díkpɔara-ƀelai díkaa kulâi lɔii-ŋuŋ su kôyaa su. Ǹɔii ŋuŋ-ŋai ŋí da pâi kɛ̂i lâɣii kpɔ́ a zu kɛ́tɛ Zuda taa-lêe-ŋai dîa.

17Da pâi Zerusâlɛŋ maa tínanîi dí kɛ̀ m̀ɛi káa, kpɛ́ni fêi, è tɔ̀ɔ ḿâ. Yâwɛɛ ƀé m̀ɛnii ŋí ƀò.

18Ítûa-perei da ísɔŋ ƀé pà a m̀ɛnii ŋí yâ. Ǹyaŋ ísɔnyɔ̂ŋ ƀé pà a m̀ɛnii ŋí. Nya ƀe a í sɔ́ɔ í liî ma yɛ̂ɛ ƀóa-sɔkpɔ.

Zɛlemaya è ŋɔnûai malôŋ kàa

19Óo ńii a too pôlu. Sɛŋ a sóli ḿâ, ḿva pɔ̂ri ńyee seêi ŋá sɛŋ sôli maai mu. Óo ńii. Ńii a toôi a ŋánaa. Ḿva pɔ̂ri ḿɛi saâi. Ŋà dúru-wooi mɛnîi, ŋ́gɛ ǹûai wóo mèni gɔ́kɔ ɣenei ŋá.

20Mɛni kpɔ̂lu káa nɔ́ mɛni kpɔ̂lu pôlu. Ǹɔii a lɛɛ a bûŋ. Ŋáƀûui a wólo a maa félaa. Dí seɣe-ŋai kɛ̀ a zɛlɛŋɔɔ berei sui, a fála a gbua-kpûa

21Ŋa pâi gɔi ŋí kâai a tãi ɣɛɛlu, ŋá dúrui wóo mɛ́ni a tãi ɣɛɛlu?

22Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “ŋánûai dífe mɛni ŋá kâai. Dífe ŋ́gɔlɔŋ. Díkaa a ǹîa-pɛlɛɛi nyíi-ŋai táre fé díyêei. Dífa mɛni ŋá kàa. Dítareɛɛi nɔ́ mɛni nyɔ́mɔ kɛ́ mɛni su. Kɛ́lɛ dífe mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ pere kɔ́lɔŋ.”

Zɛlemaya è zî̂a kàa é pîlaŋ m̀ɛni kpɔ̂lui kɛ́ pâi mɛ̂ni ma

23Ŋa ǹɔii ma kàa, sɛŋ da kélee fé kɛ́ ní m̀a. Ŋá ŋ̀ele-kɔlɔŋ su kàa, ḿve kwaa ponoɔɔ káa ní naa.

24Ŋá ǹyée kpaya-kpayai ma kàa, dí kɛ̀ tùmo-tumo. Ǹyée pɛlɛ-pɛlɛɛi diaŋ dí kɛ̀ túmo-tumoi, dí kɛ̀ lì dí kɛ̀ pà.

25Ŋá ǹaa kàa kɛ́lɛ ḿve núu da káa ní naa. Ŋá gàa a gɛɛ ŋɔni-ŋai kélee da koôŋ da lí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Ŋá gàa a gɛɛ ǹɔii lɛ́lɛɛ-ŋai kélee da ké a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ. Dítaa lêe-ŋai kélee dí kɛ̀ a bûŋ, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ è kɛ̀ a ǹíi ŋwánaa kpɔ́ a ŋánaa.

27Yâwɛɛ è mò a gɛɛ ǹɔii a pâi lɛɛ̂i a bûŋ kélɛ, ŋ̀ɛ́niɛi fé pâi kpɛɛ̂i.

28Ǹɔii a pâi wɔ̂lɔi. Ŋ̀ele-kɔlɔŋ ma a pâi kpînii. Yâwɛɛ ɓé mò tí. Ǹyaŋ vé pâi ŋ̀óo siɣêi pôlu. Yâwɛɛ a gbɛtɛ gili-ŋa, ǹyaŋ vé pâi ŋ̀óo siɣêi pôlu.

29Tãi zòo mɛi-ɓelai da gbála pili-ɓelai díwoo a pâi tɛ̂i lai, núu kélee a pâi pûi. Dítani da pâi pûi dí lí ǹɔɔi su. Díta-ni dítɛ gɔni-ŋai sáma. Daa-ŋai kélee da pâi lɛɛ̂i a dípûŋ, ǹyaŋ núu da fa ŋɔ́nɔ sèe naa.

30Zerusâlɛŋ, ya lɛɛ a ífolo! Ya ímaa ɣirî̂i a seɣe kpɔ̂lu lé mɛni m̀a? Ya kɔyɛ̂ŋ sɔ̃ɔ-kpanaŋɔɔ nyíi dí gbɛ̀tɛ a gôoi, tôoi íkɔŋ ma, íkɛ íŋɛi-gɔlɔŋ pôlu tɛi lé mɛni ma? Ya ímaa ɣirî̂i nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Í wɛli ké maa-ɓelai da díyee kúla ímu. Ǹyaŋ da ŋ̀wɛ̂lii dí ípaa.

31Ŋá wɔ́lɔ-woo mèni yɛ̂ɛ nɛnî ɓé gáa koi-tee lɔɔi. Yɛ̂ɛ nɛnî ɓé gáa koi-tee su a m̀aa-ŋuŋ. È kɛ̀ a Zerusâlɛŋ nyíi kɛ̀ wɔ̂lɔi, gɛ̀ ǹɛ̂wo gbɛɛ-ŋai tòo, gɛ́ ǹyée sa̋a, gɛ́ mò ǹyɛɛi, “Ŋ́gaa mɛni kpɔ̂lu su! Da pá m̀baâi.”

Zɛlemaya 5

Zɛlemaya è lòno é pîlaŋ Zerusâlɛŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ma

1Ka ké tɛ̂i, ka ké yeŋ Zerusâlɛŋ pere-ŋai dîa. Ka ká kɔlɛ ma káa, ká mɛni maa kpɛ́ɛ. Ka ǹɔ́ɔ tɔ̀ɔ kwaa-ŋai ma káa, à kɛ̀ ka pâi núu da kâai naa, nyíi a tûa a teniŋ ɓô perei, nyíi a dɔ̃yâi ŋ̀aa-see kɛ̀ Ɣâla ŋ̀ɛ́i. À kɛ̀ tí, Yâwɛɛ a pâi Zerusâlɛŋ ŋɛ́i malôŋ kâai.

2Berei ka ká fòo la kâa, “Tãi nɔ́ Yâwɛɛ káa la ɣelêi mai,” kélɛ ka ká fòo a lɛ́ɛ-pere.

3Tɔ̃yâ ma, Yâwɛɛ káa teniŋ ɓô laa kɔ̂rii. È ká lòkwa, kélɛ káfe káwoli tɔɔ ní m̀a. Káfe fáa ní ma a gɛɛ ká mɛni maa kɔ́ri. Káŋuŋ su a kpanaŋ kpɔ́ yɛ̂ɛ kɔni. Ǹyaŋ káfe niî kápôlu tɔ̀ɔ ní kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai dîa.

4Nya ɓe ŋá m̀o ńyɛɛi, “Gôlo-ɓelai da diai dífa mɛni ŋá kaai, dia nɔ́ ká ŋí. Kpɛ́ni fêi da tûa nɔ́ a ɓoo-pere. Dífe Yâwɛɛ ŋɔperei kɔ́lɔŋ, dífe tela Díɣâlai ŋɔtɔ̂ŋ kɔ́lɔŋ.

5Ŋa pâi nâa liî ǹúu láa túɛ-ɓelai pɔ́ ŋá lóno dípɔ. Tɔ̃yâ ma, dia ɓé Yâwɛɛ tûa-pere kɔ́lɔŋ nyíi gáa a m̀ɛnii Ɣâla a ŋ̀wɛ̂lii.” Kélɛ díkelee da fáa m̀a da díyee kúla Yâwɛɛ ŋɔwála-wala laai mu da ŋ̀óo píli.

6M̀ɛni ma, yala-sulu-ŋa da pâi kulâi ǹɔɔi sú dí dípaa. Bala-ŋa da pâi kulâi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su dí pá dí dípaa. Kɔ́li-ŋa da pâi díyee-ŋa ɓôi dítaa-ŋai su. À kɛ̀ núu da a tòo dísama, da pâi vála fálâi. Kpɛ́ni fêi dísɔnyɔ̂ŋ a táma, da dípôlu tɔ́ɔ Ɣâla mà a tãi kélee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Yâwɛɛ è dímarê kɛ̀, “Ŋa pâi ká sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ-pere kɛ̂i léŋ? Kánîa-pɛlɛɛi da dípôlu tɔɔ ḿâ, dí ké ɣâla-ŋa fèli nyíi-ŋai dífe a tɔ̃yâ ɣalai. Ŋá dí kɔ̋nɔŋ kùla dí píla, kɛ́lɛ dí kɛ̀ nɔ́ wulu-wulu kɛ̂i. Díkɛ kîrɛ sìɣe wulu-wulu ké-ƀela dípɛrɛ-ŋai lá.

8Dí káa yɛ̂ɛ soo-sirɛ kɛ́tɛ lɛ́lɛɛ-ŋa nyíi-ŋai kɛ̀ a dílaa-fɛɛ a wulu-wulu ké mɛni, dí kɛ̀ ƀò dílaoi-ni dínɛyâai pôlu.

9À kɛ̀ tí, ḿva pɔ̂ri díkula maa kɛ̂i m̀ɛni-ŋai ŋí mɛ̂ni ma? À kɛ̀ lɔii-ŋuŋ da à dûa sii ŋí kɛ̀, ḿva pɔ̂ri gula maa kɛ̂i?

10Ka lí díkpɔmɔ-ƀa kpalaŋ ŋá ká da-ni su kara. Kɛ́lɛ káfe gélee kpúŋ su kàra. Díwoŋo-ŋai nɔ́ ƀé ká dée dîa kpɛ́ni fêi, dífe a Yâwɛɛ pɔ́ɔ.

11Eezuɛ da Zuda-ƀelai da dípôlu tɔ́ɔ kpɔ́ ḿâ a zu kɛ́tɛ. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Yâwɛɛ è ǹyée kùla Eezuɛ mu

12Da lɛ́ɛ támaa ké a pîlaŋ Yâwɛɛ ma da m̀ó dîyɛɛi, “Vé pâi sɛŋ da kɛ̂i. Mɛni nyɔ́mɔɔ da fé pâi kú kɛ̂i. Púru fé pâi toôi kûa kpaa kɔ́ é pá kûa.

13Ɣâla ŋɔlóno ké-ƀelai díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ fãa. Ɣâla ŋɔwóoi fé ŋɔ́nɔ dí lá. M̀ɛni ma m̀ɛnii dí mòi, a pâi kɛ̂i a dia.”

14M̀ɛni ma m̀ɛnii Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è m̀oi nya ƀa: “Kpɛ́ni fêi da m̀ɛni-ŋai ŋí ƀó tíi, ŋa pâi ǹóo kɛ̂i íla a ŋɔŋ, ŋá ǹûai ŋí ké a kɔi. À kɛ̀ tí, ŋɔŋ a pâi díkerenii.”

15Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Káai a Eezuɛ-ƀelai, ŋa pâi ká kpɔara-ƀela kulâi lɔii su kôyaa su ŋá pá a dia dí kɔ́ pɛ́lɛ kâa. Da pâi kɛ̂i kpɔ́ a lɔii pɔlɔ-pɔlɔɔ. Ká fé pâi kɛ̂i díwoo mɛnîi, káfa târe díwoo su.

16Dí kɔ́kɔ-ƀelai da núu paa dífaa ǹɛ́i malôŋ kàa.

17Da pâi ká sí-sãa ƀai ká ǹáa tɛ̀ gîe mai miî é pɛ́lɛ kámii-sãai dîa. Da pâi ká lônii-sinaai da ká lônii nɛyãai paâi. Da pâi káƀala kpulu-ŋai da ká taa-tulɛ-ŋai miî. Da pâi ká kpɔmɔ-kpalaŋ-ŋai da ká fîi wuru-ŋai miî. Gɔ-kuluƀa-ŋai da pâi dítaa maa kánaŋɔɔ-ŋai nyíi ŋai díkili tɔ̂i m̀ai su karâi a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa.”

18Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ǹele-ŋai tí yée mu, ḿve pâi ŋánûai kélee kpɔ́ paâi.

19Ǹyaŋ à kɛ̀ da ímarê kɛ̀ lé mɛni ƀé ŋá m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̀ la a diai, m̀ó dîa yɛ̂ɛ, ‘Berei ká kápôlu tɔ̀ɔ la m̀ai kákɛ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛli la ká lɔii sui, m̀ɛni ma ka pâi kɛ̂i tíi kɛ̂i nûa da kpɛ́ni-ŋa dîɛ lɔii da kpɛ́ni su nyíi vé a káwɔ̂i.’ ”

Ɣâla è ŋɔnûai lia-woo ƀò

20Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Mó Zeeka ŋɔsuui su-ƀelai dîa, m̀ó dia:

21Ka káwoli tɔ́ɔ káai táre fé káŋuŋ su ka tûa nɔ́ a ƀoo-perei, káai káŋɛi-gao káa kâa, kɛ́lɛ káfa kwaa kâai, káwoli ké ƀò kâa, kɛ́lɛ káfa mɛni mɛ̂nii.

22Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, lé mɛni ƀé káfa ƀaa-kɛ-maa tɛ̂ɛ la ḿbɔi? Lé mɛni ƀé káfa kpɛ̃̂liŋ la ŋ́ɛi túɛi? Ŋá ŋãya kɛ̀ a yúo ŋɔgɔyɛŋ-pere, gáa a gɔyaŋ-pere kpanaŋɔɔ nyíi va

© 2014 Bible Society in Liberia.

pɔ̂ri maa tíyenîi. Ǹyúoi a pɔ̂ri túmo-tumoi, kɛ́lɛ, va pɔ̂ri nayînii m̀ɛi. Ǹyái ŋɔzikɛ-zikɛi a pɔ̂ri toôi, kɛ́lɛ, va pɔ̂ri tɛɛ̂i gɔyaŋ-perei mɛi.

23Kɛ́lɛ, kákaa a nûa ŋuŋ-su kpanaŋɔɔ nyíi-ŋai da dí pôlu tɔɔ m̀â. Ka tínaŋ ka kápôlu tɔɔ m̀â.

24Káfe kákili-ŋa sia ní a gɛɛ ká ɓaa-kɛ-maa tɛ́ɛ m̀bɔ, berei máŋ ŋá dunai maa-ŋuŋ da gbɛɛ-ŋai tɛ̀ɛ la ká pɔ́ é gɛ́ ká mii-sãa támaa sɔlɔ ɓó a kóraŋ kéleei.

25Kɛ́lɛ, kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai da ká kpéra m̀ɛni-lɛ́lɛɛ-ŋai ŋí sɔlɔ ɓôi.

26“Ǹwana lɔ̂ɔ-ɓela díkaa ŋánûai sáma. Da dílòo díperêi yɛ̂ɛ núu a deɣaŋ làa ŋɔni-ŋa perei a gɛɛ é dísoŋ lai.

27Berei tí loŋso a ŋɔsiɣâŋ láa fɛ̂ɛ la a ŋɔni-ŋai, bere nɔ́ ɓé da dípɛrɛ-ŋai láa fɛ́ɛ la a wôya sãa. Zɛŋ ɓé a gɛ́ wála-wala laa támaa káa díyêei dítɔɔ a ŋ̀ánaa,

28da dílaa mîi, díkpaya-kpaya. Díŋwana lɔ̂ɔ tua-ŋai kɔ̃́yɛŋ fé ma. Dífa tûa a dee-loŋ-ŋai a teniŋ ɓô pere, kpaa dítûa a zã́a a diai díkaa mɔ̃lɛi.

29“Kɛ́lɛ, Ńyãa Yâwɛɛ ŋa pâi díkula ma kɛ̂i m̀ɛni-ŋai ŋí mɛ̂ni ma. Ŋa pâi mɛni kpa kulâi ǹɔii-ŋuŋ ŋí dîa.

30Ǹmɛni maa-pɔlɔ-pɔlɔɔ da laa-kpala-maa mɛni-ŋa da kɛ́ ǹɔii ŋí mâ.

31Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ɓelai dífa ŋɔ́nɔ mɛni da kpɛ́ni ɓò, fɛ̂ɛ dílɛɛ kɛ́. Zâla láa-soŋ-ɓelai da tûa nɔ́ yɛ̂ɛ ɓerei Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ɓelai da kɛ́ dîa ka tûa lai, ǹyaŋ ŋánûai dífa díyee kùla díwoo mu. Kɛ́lɛ, lé ɓé da pâi gɛ̂i à kɛ̀ m̀ɛni-ŋai ŋí kélee a seri gɔ̃yɛŋ mai?”

Zɛlemaya 6

Zerusâlɛŋ ŋɔkpɔara-ɓelai dí tìnaŋ m̀a

1Káai kákaa a Bɛŋsima ŋɔnûai, ka pú ká kúla Zerusâlɛŋ ká ŋuŋ ma ɓô sɔlɔ ɓó. Ka dúrui fɛ́ɛ Tikoa, ká ŋɛi-kɛ-maa lɛ́ Bɛɛ-akɛrɛŋ kpɛ́ni fêi, mɛni kpɔ̂lu a kulâi yá-ŋua pere da su kâra-laa.

2Zãiyɔŋ taa-leei, ílɛ̂lɛɛi, íŋaa waai, kɛ́lɛ ŋa pâi ísu karâi.

3Íkpɔara-ɓelai da pâi pâi dí tínaŋ yâ yɛ̂ɛ berei ɓála mɛi káa-ɓela da díɓala-ŋai da tînaŋ la taa ma a díkpulu-ŋai. Da pâi díɓûu-ŋai pûi díkpîŋ kwaa ma.

4Da pâi môi dîyɛɛi, “Kwaa kúkpîŋ kpɛtɛ a gɛɛ kú kɔ́ pɛ́lɛ m̀a. Í mu-siɣe a gɛɛ kú pɛ́lɛ m̀a a vólo tɛ́ɛ ŋuŋ-mai!” Kɛ́lɛ da ŋɔ́nɔ môi dîyɛɛi, “Kpalo ɓelaâi kûa, kpɛ́ni fêi, vóloi a kɛ́ nâa liî. Ǹele-wûlii niniŋ a nâa kôyaa.

5Í mu siɣe kú pɛ́lɛ m̀a a gbínii, kú ŋɔkâloŋ-pɛrɛ-ŋai su kara.”

6Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Ka ŋ̀úru-ŋai tée a gɛɛ ká ziɣãŋ wólo la. Pɛlɛ Zerusâlɛŋ ma, í ǹaa su kara. Gáa a sɛŋ kú daa-lêei ŋí kùla maa kɛ́. Mɛni lɛ́lɛ da fé naa fɛ́ɛ nɔ́ ŋwana lɔ̂ɔ mɛni tée-tee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Ŋwana lɔ̂ɔ a kûla Zerusâlɛŋ taa leei su yɛ̂ɛ berei yá a kûla la ya-ɣɛ̂li sui. Núu a mɛni nyɔ́mɔɔ da mɛni su kara mɛni maa mɛ̂ni m̀ɛni naa. Pala da kɔlɔ-fela díkaa nɔ́ m̀a.

8Ka ká mɛi káa, óo Zerusâlɛŋ-ƀela. À wàla kɛ́ tí, ŋa pâi ḿbôlu tɔ̂i kâa, ŋa kálɔii lɛ́ɛ a bûŋ ƀɛ́i núu da fé pâi lɛɛ̂i naai.”

Eezuɛ-ƀelai dí tɔ̀ɔ Ɣâla ma

9Ǹwála-wâla-kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Berei kpɔmɔ-ƀa kpalaŋ nâmu a ŋɔkpɔmɔ-ƀai kélee kùla la dɛi-tɛi nɔ́ é lɛ́ɛ naai, bere ƀé Eezuɛ ŋɔkpɔara-ƀelai da pâi gɛ̂i la. Da pâi Eezuɛ-ƀelai kélee sonî̂i dɛi-tɛi nɔ́ é lɛ́ɛ naa.”

10Zɛlemaya è mò ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀé ŋa pâi ǹia-woo ƀôi é m̀ɛnii? Ka gáa, díwoli láa tɛɛ̂i, dífa díwoli tɔ̀ɔ. Yâwɛɛ wóo káa nɔ́ díwôlii a ɣɛ́lɛ-maa-sɛŋ. Dífa díyee sèe mù a lii-nɛ̃ɛ pere.

11Yâwɛɛ, ńii ŋwânai kpɔ́ dîa yɛ̂ɛ berei í liî ŋwânai la dîa ǹyaŋ fa pɔ̂ri ńii maa sonî̂i.” Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Ílii ŋwána ǹîa-pɛlɛɛi díkaa berei mai dîa é pɛ́lɛ ǹyaŋkpa-ŋai díkaa kɔyɛ̂ŋ sui, é pɛ́lɛ ǹɛyâai da dísinâai dîa da ǹúu-pɔlɔ-ŋai.

12Ŋa pâi dípɛrɛ-ŋai tɛɛ̂i díƀarâai pɔ, é pɛ́lɛ díkpâlaŋ-ŋa tíi da dínɛyãai dîa. Ŋa pâi ǹɔii ŋí su-ƀelai kélee su karâi.

13É síɣe ǹúui guro-tei ma é tóo gɛ́tɛi ma, díkelee díkaa wôya-sɛŋ wɛ̂lii. É síɣe Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dîa é tóo zâla láa soŋ-ƀelai dîa, díkelee díkaa nɔ́ tûai a wôya pere.

14Dífa sále pù ŋánûai dí palai ŋá a ǹɛ́lɛɛ, dí kɛ̀ mò dîa dîyɛɛi, ‘Lii-see é kɛ́ kâa’ nyíi va pɔ̂ri lii-see tɛɛ̂i dí pɔi.

15Tãi dí kɛ̀ m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai kɛ̂i lai, dífe kɛ́ ní a díkpaaŋɔɔ a dɔnɔ kpî̂ŋ. Ŋumɛ fé dísoŋ ní a dɔnɔ kpî̂ŋ. M̀ɛni ma, ŋá pâi ńii ŋwânai dîa a tãi ŋa pâi dí kula maa kɛ̂i lai. Ŋa pâi díyee mɛi ɣâlei. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Eezuɛ è ǹyée kùla Ɣâla tûa-pere mu

16Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ka tɔɔ bere tãɣaŋ lá ká wɔ́lɔ-wɔlɔi tí maa tûa-perei maa mare kɛ́ɛ kɛ́, ƀɛ́i tûa-pere lɛ́lɛɛ káa naai a gɛɛ kátûa tí, nyíi pâi gɛ̂i ká fii-tɔɔ sɔlɔ ƀó ká mɔ̂leŋ maa mɛ̂ni mai.” Kɛ́lɛ dí mò dîyɛɛi, “Kúfe pâi kúwoli tɔ̂i yâ.”

17Ŋá núu da tɔ̀ɔ a gɛɛ é dímɛi káa. Ŋá mò dîa ńyɛ̂ɛi, “Ka káwoli tɔ́ɔ dúru-wooi ma.” Kɛ́lɛ dí mò dîyɛɛi, “Kúfa pɔ̂ri kúwoli tɔ̂i.”

18Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ka káwoli tɔ́ɔ káai a ǹɔii-ŋuŋ ŋai, ka káwoli tɔ́ɔ káai a ǹúu-kpului, ká m̀ɛnii mɛ́ni ŋa pâi gɛ̂i a diai.

19Óo ǹɔii, ye íwoli tɔ́ɔ. Ŋa pâi mɛni kpɔ̂lu lâai ǹûai ŋí dîa m̀ɛni nyɔ́mɔɔi dí gɛ̀i maa mɛ̂ni ma. Kpɛ́ni fêi dífe díwoli tɔ̀ɔ ní ŋ́oo ma. Ǹyaŋ da díyee kúla ŋátɔ̂ŋ mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20 Ŋgbaaŋɔ̂i ká kéreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ-ŋai ká kùla a dîa Siƀai dímɛni ma da zɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ-ŋai ka bù kámii-sãai ma nyíi-ŋai ká kùla a dia lɔii su kôyaa-ŋa sui? Vé tí a dɔnɔ kpîŋ. Ńyee fé kákereŋ sama-sãai dɔnɔ kpîŋ mu. Ká sâla-ŋai dífa tela ńii làa.

21 Ǹmɛni ma, ŋa pâi ǹûai ŋí perêi kpáaŋ sɛŋ lâai díŋɛi túɛ nyíi da pâi karênii lai. Ǹaŋ-nuui da ǹóŋ-surɔŋ, díkɔlɛ mâ ƀelai da ǹâoi, díkelee da pâi saâi.”

Kɔ́kɔ-ƀela da pâi kulâi yá-ŋua pere

22 Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ka gáa, kɔkuluƀa-ŋa díkaa kulâi yá-ŋua pere. Lɔii ŋuŋ kɛ́tɛ da a gbîŋ kpɛtɛ̂i kpɔ́ kwaa kôyaa ma ŋ̀ɛniɛi su.

23 Da díkerâŋ-ŋai da díkpala-ŋai síɣe. Dí ŋwana lɔ̂ɔi, dífa núu ŋɛ́i malôŋ kàa. Dí sia-tîŋ káa yɛ̂ɛ yúo too tîŋ. Díkaa seêni dísoo-ŋai mɛi dí kɛ̀ pà a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛɛ yá Zerusâlɛŋ yâ.”

24 Zerusâlɛŋ-ƀelai dí mò dîyɛɛi, “Kwa dímaa-tuŋ mɛni, kúyee a yeŋ a kûa. Kwa yaôi kpɔ́ dîa a ŋánaa. Sɛŋ sôli maa a kúsoŋ yɛ̂ɛ nɛnî ƀé koi têe su.

25 Káfe lì gbâlaŋ ŋá, kpaa ká lɛ́ɛ berei ma, kpɛ́ni fêi, ƀóa-sɔ̂kpɔ káa kúkpɔara-ƀelai yêei, mɛni kpôlu kɛ́ ƀò ƀéla kélee ma kú mɛni ma.”

26 Yâwɛɛ è mò ǹûai dîa ǹyɛɛi, “ŋánûa, ka seɣe sâa too kâa ká tóo ǹuui sú kákɛ kɔ̀-kɔ. Ka malôŋ see ƀó yɛ̂ɛ núu ǹóŋ-surɔŋ tɔnɔ à sàa. Ká wɔ́lɔ a ŋánaa, kpɛ́ni fêi, diai pâi ká paâi, díkaa nâa kákɔlɛ ma.

27 Zɛlemaya, ŋánûai kɔ̂ɔŋ yɛ̂ɛ berei ya kɔli kɔ̂ɔŋ la a gɛ̀ɛ í dímaa kpɛ́ɛ, í dítûa-pere kɔ́lɔŋ.

28 Díkaa a tɔɔ mâ-ƀela wôlii kpɔ́lɔɔ. Díkɛ lóno nyɔ́mɔɔ kɛ̀ é pîlaŋ ḿâ. Díkaa yɛ̂ɛ ƀara da kɔli. Díkelee kpɔ́ da tûa a wôya-pere.

29 Da vulɛi fɛ̂ɛi kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Vooḿâi a séɣeŋ ŋɔŋ ŋá. Dífe sɛŋ da kula ní gɔlii su. Kpɛ́ni fêi, ŋ̀wana lɔ̂ɔ-ƀelai dífe niî kula ní naa.

30 Da kɛ dîa káne nyíi núu a ǹyée kula mui, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a ńyee kula dímu.”

Zɛlemaya 7

Zɛlemaya è ɣâla-woo ƀo Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu

1 Yâwɛɛ è mò Zɛlemaya ma ǹyɛɛi,

2 “Tɔɔ ziɣãŋ lá Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi láƀelei í ŋ̀orê-wooi ŋí ƀó ǹûai dîa, yɛ̂ɛ dîa káai a Zuda-ƀelai, káai pà ƀé ká kɛ́ Ɣâla fɛlii, ka Yâwɛɛ wóo mɛni.

3 Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi nyíi gáa a Eezuɛ-ŋai Díɣâlai ǹyɛɛ, ká kátûa-pere pɛ́ŋ-pɛlɛ. À kɛ̀ tí, ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa ká sée ǹɔii su.

4 Káfe kákili tɔ̀ɔ ǹúu pɛlɛ-woo-ŋai ŋí dîa a gɛɛ ka pâi ƀálo-laa sɔlɔ ƀôi zu nyíi nûa da mò dîyɛɛi, ‘Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi ká ŋí. Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi ká ŋí. Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi ká ŋí.’

5 “À kɛ̀ ka kátûa-pere pɛ́ŋ-pɛ̀lɛ a tɔ̃yâ, kátûa a kákîe-ni a teniŋ ƀô pere,

© 2014 Bible Society in Liberia.

6à kɛ̀ ka wàla tûa a ŋɔ̃ya-ŋai, da diai dínâŋ-ni dífe mai, kpaa a bɔɔ-nɛyãai a nyɔ́mɔɔ, kpaa ká núu páa ɓɛ́ nyíi ŋuŋ fé mai, à kɛ̀ ka wàla ɣâla-da-kpɛ́ni-ŋa fɛli, a kákpîŋ lii ŋwàna,

7gɛ̀ ní, ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa ká sée ɓɛ́ ǹɔii ŋí su nyíi ŋáwɔlɔ dɛ̀ɛ kánâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́ wɔ́lɔ-wɔ́lɔ da wɔ́lɔ-wɔ́lɔi.

8“Kɛ́lɛ, à kɛ̀ kákili tɔ̂i nɔ́ ǹúu pɛlɛ-woo-ŋai ŋí dîa a gɛɛ mɛni da fé pâi ká kɛ̂i kpɛ́ni fêi, Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi káa ɓɛ́, vé pâi kpɔŋ ḿâ tɛɛ̂i kápɔi.

9Ka pɔ̂ri ŋúma kɛ̂i, ká núu páa, kákɛ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛ̀li, kákɛ ká fòo a lɛ́ɛ pere, kákɛ kéreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ kèreŋ Bêe ma, kákɛ ɓò ɣâla-da-kpɛ́ni-ŋa pôlu nyíi-ŋai káfe dí kɔ́lɔŋ,

10ká pá kátɔɔ ŋ́ɛi túɛ bɛ́rɛi ŋí mu, nyíi ńaa seɛɛ̂i m̀ai kákɛ mò kâa, ‘Kúŋuŋ mâ ɓôɔɔi’ ká kɛ̀ lì ŋɔ́nɔ pôlu ká mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛi su?

11Ŋápɛrɛi ŋí káa nâa a ŋúma-ɓela kɛ̂i ká ŋɛ́i? Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ ńyãa kpîŋ ŋaâ ǹaa káa.

12Lí Silo ɓɛ́i kɛ̀ a ḿbɔ naa a m̀aa ŋuŋ í gáa berei ŋá ǹaa kɛ̀ lai kpɛ́ni fêi, Eezuɛ-ŋai dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ naa.

13Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, kpɛ́ni fêi, kâa m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ́i, berei ŋá lòno la kápɔ gîe mɛi a gɛɛ káfe gɛ̀ tíi, káfe ká wóli tɔɔ ní ḿâ. Tãi ŋá ká tòli lai, káfe ŋ́oo su too ni.

14M̀ɛni ma, ŋa pâi m̀ɛni tɔnɔi ŋá gɛ̀ a Siloi da kɛ̂i a ŋápɛrɛi nyíi kákili tɔ̂i mai da gwaai ma ɓɛ́i ŋáwɔlɔ ǹaa tɛ̀ɛ kánâŋ-pɔlɔ ŋai pɔ́ wɔ́lɔ-wɔ́lɔi.

15Ǹyaŋ ŋa pâi kákpɛ̂i ŋ́ɛi túɛ yɛ̂ɛ berei ŋá wɔ́lɔ gɛ̀ la a ká káayɔɔ-ŋai nyíi-ŋai díkaa a Ifiraŋ ŋɔsuui su-ɓelai. Ńyãa Yâwɛɛ ɓɛ́ mò tí.”

Ǹûai dí Yâwɛɛ woo pìli

16Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ífe pɛ̀lɛ a ŋ́gɔɔ ǹûai ŋí mɛ̂ni ma, kpaa máŋ í dímaa lôno kɛ́, kpɛ́ni fêi, ḿve pâi ŋ́oli tɔ̂i íwoo ma.

17Ífe m̀ɛnii kâai da gɛ̂i Zuda taa-lee-ŋai su da bere-ŋai ma Zerusâlɛŋ?

18Ǹîa-pɛlɛɛi da gɔ̀i ŋáa tɛ̂ ma, dínâŋ-ni díŋɔŋ tóo mà, ǹɛyâai dí kɛ́ felaɓai kîiŋ, dí kɛ̀ kpólo kpɛ̀tɛ ŋ̀ele-kɔlɔŋ-su kaloŋ nɛnii mî, dí kɛ̀ kéreŋ-sɛŋ sala kùla ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîa a gɛɛ dí gɛ́ ŋá ńii ŋwána.

19Gáa díkili ŋá ńyãa ɓɛ́ da ńii ŋwânai? Kpao. Dia kpîŋ ɓɛ́ díkaa díkpîŋ kɛ̂i wúlee.

20M̀ɛni ma, ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ŋa pâi ŋá lii ŋwânai kélee pûi dîa gwaai ŋí ma. Ŋa pâi ńii ŋwânai ǹûai da daa-tulɛ-ŋai dîa, ŋa níi ŋwána ŋ̀úru-ŋai, zí-sãai da ŋ̀úru-ɓa-ŋai díkaa ǹɔii mai dîa. Ŋálii ŋwânai a pâi díkerenii, m̀aa ŋɔŋ fa nîiŋ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

21“Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ-ŋai Díɣâlai, ŋa môi a gɛɛ ká kákereŋ sama-sɛŋ da kásâla-sãai kélee pú gîe ma ká mii.

22Kpɛ́ni fêi, vóloi ŋá ká kùla la Izei, fé m̀ó ní kánâŋ pɔlɔ-ŋai dîa a gɛɛ díkereŋ-sama-sɛŋ da sâla kula ḿâ.

23Kɛ́lɛ dɔ̂ŋ ŋá dɛ̀ɛ dípɔi ɓa, ‘Ka ŋ́oo mɛ́ni, gɛ̀ ní ŋa pâi kɛ̂i a Káɣâlai, káaŋ kákɛ ɓò a ŋánûa. Ka tûa yɛ̂ɛ berei ŋá ǹɛ la kâai, gɛ̀ ní ká kɛ̀ ɣéniɛi a pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ.’

24Kɛ́lɛ, dífe ŋ́oo mɛni ní, kpaa máŋ dí díwoli tɔ́ɔ ḿâ. Kɛ́lɛ dítùa a dínîa-pere. Dí liî su kpanaŋɔ̂ɔi a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ. Díkɛ lí pôlu pere dífa lî tuɛ-pere.

25É síɣe tãi ma kánâŋ pɔlɔ-ŋai díwɔ́lɔ kùla la Izei é tóo sâai ma, ŋa wɔ́lɔ kɛ́ nɔ́ ŋálono kɛ́-ɓelai tɛɛ̂i dípɔ naa a tãi kélee.

26Kɛ́lɛ, dífa díwoli tɔ̀ɔ ḿâ, kpaa dí ŋ́oo mɛni. Kɛ́lɛ da kɛ̂ nɔ́ ŋuŋ-su kpânaŋ kulâi. Da mɛni nyɔ́mɔɔ ŋánaa kɛ́ a tɛɛ dínâŋ pɔlɔ-ŋai dîa.”

27“M̀ɛni ma, ye ŋ̀óo-ŋai ŋí kélee ɓó dîa. Kɛ́lɛ, dífe pâi díwoli tɔ̀ɔ̂i yâ. Ya pâi dí tôlii, kɛ́lɛ, dífe pâi íwoo su toôi.

28M̀ó dîa yɛ̂ɛ ‘Ǹɔii ŋí ɓé vé ŋ̀óli tɔɔ ní Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ ma. Dífa díyee sèe sɛŋ lɛ́ɛ mu. Tɔ̃yâ a láŋ ǹá. Tɔ̃yâ a tée kpɔ́ ǹá-gbɔ ma.’ ”

M̀ɛni nyɔ́mɔɔi dí kɛ̀ gɛ̂i Inɔ Tiŋ-tiŋ sui

29“Ka káŋuŋ ɓó ká káŋuŋ-leɣa pili. Ka wɔ́lɔ kpɔ́ ǹyée kpaya-kpayai dîa, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a ǹyée kúla ká mu, a bôlu tɔɔ kâa, káai a ǹúu-suui nyíi ǹíi ŋwânai kâai.

30“Zuda-ɓelai da mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ ŋ́ɛi túɛ. Da dísãâ ɓɛlɛ kpɛɛ ŋ́goi sée ŋápɛrɛi mu da m̀aa tî̃a kara.

31Da Tofɛ ɣalai fɛli kwaa ma kpɛtɛ Bɛŋ-Inɔŋ Tiŋ-tiŋ su dí kɛ̀ dílônii-sinaai da dílônii nɛyãai kûla naa a kéreŋ sala. Ḿve m̀ɛnii ŋí ɓó ní a gɛɛ dí gɛ́, kpaa ŋá ŋ́gili-ŋa sía é pîlaŋ m̀a.

32M̀ɛni ma, Yâwɛɛ è mò a gɛɛ tãi káa pâi dífe ŋɔ́nɔ pâi ǹaa tôlii a Tofɛ, kpaa Bɛŋ-Inɔŋ Tiŋ-tiŋ. Da pâi ǹaa tôlii a Ǹúu-paa Tiŋ-tiŋ kpɛ́ni fêi, da pâi saa loôi ǹaa gwaa kélee kwaa da mà fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i naa saa loo mɛ̂ni ma.

33Ǹûai ŋí poma a pâi kɛ̂i a ŋɔni-ŋai da vɛnɛ-sãai kɔ̃́nɔŋ ǹyaŋ núu da fé pâi kɛ̂i naa é díkpɛ.

34Ŋa pâi lii-nɛ̃ɛ da pêle kɛ́ɛ kperâi Zuda taa-ŋai kélee su da Zerusâlɛŋ pere-ŋai kélee ma. Núu da fé pâi nɛnî kpaa surɔ̂ŋ kula pêre-woo mɛnîi naa, kpɛ́ni fêi, núu da fé pâi lɛɛ̂i ǹɔii su.”

Zɛlemaya 8

© 2014 Bible Society in Liberia.

1“Ǹaa tãi tí ma, Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ da pâi Zuda kaloŋ-ŋai, ǹɔii mɛi-ƀelai, zâla láa-soŋ-ƀelai, Ɣâla ŋɔlóno ké-ƀelai, da Zerusâlɛŋ-ƀelai kélee kpɔ́ kao kulâi díƀolôŋ su.

2Ǹûai ŋí da kâa vóloi fɛ̀li, ŋ̀áloŋ-foloi, ŋ̀elei su sãai kélee nyíi-ŋai dí díwɛli-ni, dí kɛ̀ tíi kɛ̀ dîɛ, dí kɛ̀ ƀò dípôlu, dí kɛ̀ dífɛ̀lii. Dí díkao kùla dí bú díŋɛi túɛ. Ǹyaŋ dífe pâi díkao ŋáa tɛ̂i gîe ma, kpaa dí díloo. Dí káo a pâi kɛ̂i a kala ǹɔii ma.

3Ǹúu kpului nyíi pâi lɛɛ̂i ŋ̀wana lɔ̂ɔ nuu-suui nyíi-ŋai ŋá díkùla ƀɛ́i pɔ́ɔ ŋái, a pâi kɛ̂i ŋ̀wɛ̂lii é sáa é tɛ́ɛ la gɛɛ ɣele ma m̀a. Ńyãai ŋ́gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ńyãa ƀé mò tí.”

Sɔnyɔ̂ŋ da gula maa

4Ǹmó dîa yɛ̂ɛ Yâwɛɛ ǹyɛɛi, “À kɛ̀ núu a tòo, a pɔ̂ri mù siɣêi pôlu. À kɛ̀ núu a làŋ, a pɔ̂ri lenêi pôlu.

5Lé ƀé ŋaŋ kɛ̀ ǹûai ŋí da dípôlu tɔɔ m̀â dífa lène pôlui? Da kánaŋ nɔ́ núu pɛlɛ́ɛ ma dífa kpêra ma.

6Ŋa ŋ́oli tɔ́ɔ dîa a zu kôyaa, kɛ́lɛ dífe niî tɔ̃yâ ƀó ní. Núu da fé niî bôlu tɔɔ ní ŋɔsɔnyɔ̂ŋ m̀â é mó ǹyɛɛi, ‘Lé ƀé ŋá gɛ́i?’ Díkelee kpɔ́ da tínaŋ a díkpɔ̂i pere yɛ̂ɛ soo a kɛ̀ piliî gɛ̀ lí kɔ́kɔ ɣene-ŋa.

7Ŋɔni kɛ́ɛ yɛ̂ɛ kpála-ŋɔni, ya-ŋɔni, niŋa pôlu lɛŋkpɛŋ da ŋɔni nyíi a pâ gɛ́ lì tãi kpua yée mui, dí díkula tãi kɔ́lɔŋ. Kɛ́lɛ ŋánûai dífe Yâwɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ kɔ́lɔŋ.

8Ka pɔ̂ri môi léŋ kâa kákaa a táre-ƀela, ŋátɔ̂ŋ káa káyêei? Ka gɛ́ gɔlɔ-pɔ̃yɛɛ-ƀelai díkaa nâa lɛ́ɛ kɔlɔ pɔ̃yɛ̂ɛi.

9Kátare-ƀelai ŋí díkaa pâi ŋumɛ̂i. A pâi kɛ̂i a gúlaa a dia a gɛ́ɛ da kɔ́ pɛ̀lɛ a ƀáre. Da dípôlu tɔɔ Yâwɛɛ wóo mà. Gɛ̀ ní, lé tàre ƀé dîai?

10Yâwɛɛ è mò a gɛɛ a pâi dípɛrɛ-ŋai tɛɛ̂i díƀarâai pɔ, é pɛ́lɛ díkpâlaŋ-ŋa tíi da dínɛyãai dîa. Ŋa pâi ǹɔii ŋí su-ƀelai kélee su karâi. É síɣe ǹúui guro-tei ma é tóo gɛ́tɛi ma, díkelee díkaa nɔ́ wôya sɛŋ kɔ̂rii. Ɣâla ŋɔlóno ké-ƀelai da zâla láa soŋ-ƀelai dífe a teniŋ ƀô-ƀela.

11Dífa sále pù ŋánûai dí palai ŋá a ǹɛ́lɛɛ, dí kɛ̀ mò dîa dîyɛɛ, ‘Lii-see é ké kâa’ nyíi va pɔ̂ri lii-see tɛɛ̂i dí pɔi.

12Tãi dí kɛ̀ m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai kɛ̂i lai, dífe ké ní a díkpaaŋɔɔ a dɔnɔ kpîŋ. Ŋumɛ fé dísoŋ ní a dɔnɔ kpîŋ. Ǹɛni ma, ŋá pâi dí kula maa kɛ̂i, ŋá dítoo ǹɔii ma. Da pâi saâi yɛ̂ɛ ǹúui gbéli-ŋai. Ńyãa Yâwɛɛ, ńyãa ƀé mò tí.”

13“Ŋá kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ŋá ŋánûai ŋáa tɛ́ díkîe ma yɛ̂ɛ berei kpâlaŋ-ŋa tíi kɛ́ nuu a ŋɔsí-sãai m̀á ŋáa tɛ̀ la gîe mai. Kɛ́lɛ díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ kpɔmɔ-ƀa kpalaŋ nyíi m̀á fé ŋai. Díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ fîi wuru nyíi m̀á fé ŋa, ǹáa a kpála m̀ai. Ǹɛni ma, ŋá gɛ̀ núu da kpɛ́ni-ŋa dí pá dí see dímɛi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Zuda-ƀelai da pâi môi dîyɛɛi, “Lé mɛni ƀé ká káa seêi la ƀéi? Ka pá kúkelee kú lí daa-lêei nyíi siɣãŋ tínaŋɔ̂ɔi mai su kú lɛ́ɛ naa kú sáa. Kpɛ́ni fêi Kúɣâlai Yâwɛɛ a fáa mà a gɛɛ kú sáa. A ŋ̀ale-maa pú yá sú a dɛ̀ɛ kúpɔ a gɛɛ kú gbele kpɛ́ni fêi, kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ la.

15Kú kɛ̀ lii-see kɔ̂rii, kɛ́lɛ, kúfe gáa ní. Kú kɛ̀ kɔlɔi pôno kɔ̂rii, kɛ́lɛ, mɛni kpɔ̂lu ƀé pà kúpɔ.

16Kwa kúkpɔara-ƀelai díkɔ kɔ́-soo-ŋai lêwo-woo mɛnîi Daŋ ŋɔlɔii su. Dísoo sîrɛ-ŋai kɔ́ɔ mu-tìŋ a gêi ɔ̀ii kɛ́ kpɛ̀liŋ. Da pâi a gɛɛ dí ɔ̀ii su kara da zu-sãa kélee, é máŋ kɛ́ yɛ̂ɛ daa-lee-ŋai da dísu sãai.”

17Yâwɛɛ è mò ḿâ, “Í mɛi káa, ŋa pâi kali nyɔ́mɔɔ-ŋa nyíi-ŋai dínyiŋ fa sâlei tɛɛ̂i kásama, ɔ̀yaŋ da pâi ká nyíniî.”

Zɛlemaya líi è tòo pôlu ɔ̀ûai maa mɛ̂ni ma

18Ńii toɔ̂ɔi pôlu é tɛ́ɛ gɛ̂i ma. Ńii su a kara ŋ́gbonôi.

19Ka káwoli tɔ́ɔ! Ŋa ŋánûai wɔ́lɔ-woo mɛnîi ɔ̀ii gwaa kélee. Ɔ̀ûai da mare kɛ̂ɛ kɛ̂i dîyɛɛi, “Yâwɛɛ fé ŋɔ́nɔ Zãiyɔŋ? Zãiyɔŋ ŋɔkâloŋ fé ŋɔ́nɔ naa?” Yâwɛɛ è mò ɔ̀yɛɛi, “Lé mɛni ƀé da ńii ŋwânai la a díɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai é pɛ́lɛ díɣâla da kpɛ́ni-ŋai diai?”

20Ɔ̀ûai dí mò dîyɛɛi, “Mii-sɛŋ ŋáa tɛ́ gîe ma tãi a tɛ̂ɛ, vólo-laa ƀɔ́ɔɔi a tɛ̂ɛ, kɛ́lɛ kúfe niî ŋuŋ ḿâ ƀô sɔlɔ ƀó ní.”

21Ńii toɔ̂ɔi pôlu é tɛ́ɛ gɛ̂i ma kpɛ́ni fêi, ŋánûai su a kara. Ŋa malôŋ-see ƀôi, ńii tɔ́ɔ pôlu a ŋ̀ánaa.

22Sále fé ŋɔ́nɔ Gilia? Sále-tíi kɛ́-muu fé naa? Lé ƀé kɛ́ ŋánûai dífe ƀâloi?

Zɛlemaya 9

1Eêi kɛ̀ ŋ́uŋ kɛ́ ƀò a ya-ɣɛli-loŋ, ŋ́ɛi-ya kɛ́ pù yɛ̂ɛ yá ƀé ɣilînii, ŋâi pɔ̀ri wɔ̂lɔi a kpíni da fólo ŋánûai dí dípâai maa mɛ̂ni ma.

2Eêi kɛ́ pɛ́rɛ kɛ́ ƀò ńyêei vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su ŋɔ̃ya lâai mɛni ma, ŋâi kùla ŋánûai sáma ŋá lí naa, kpɛ́ni fêi, díkaa a ɣâla-da-kpɛ́ni fɛli-ƀela, dí kɛ̀ ƀò a ɔ̀úu-kpului nyíi vé teniŋ ƀô nii.

3Da dínɛŋ ŋáa tɛ̀ yɛ̂ɛ kerâŋ. Lɛ́ɛ mɛni nɔ́ ƀé a ƀɔ̂lɔ díla ɔ̀ii su, tɔ̃yâ fêi. Yâwɛɛ è mò ɔ̀yɛɛi, “Kpɛ́ni fêi da kûla nɔ́ mɛni nyɔ́mɔɔ tɔnɔ su dí píli gbéli su. Ɔ̀yaŋ dífe ŋ́gɔlɔŋ a dí Díɣâla.”

4Ka ká mɛi káa a kálâoi-ni. Káfe kákili tɔ̀ɔ kákaayɔɔ-ŋai dîa. Kpɛ́ni fêi, kákaayɔɔ-ŋai díkaa a núu pɛlɛ-ƀela yɛ̂ɛ Zeeka. Ɔ̀yaŋ núu kélee káa a núu láa kara-ƀela.

5Ɔ̀ûai kélee kpɔ́ da dílâoi-ni pɛ̀lɛ. Núu da fé naa é tɔ̃yâ ƀó. Da dínɛŋ tɔ́ɔ a lɛ́ɛ kɛ́ɛ. Da sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i nɔ́. Kɛ́lɛ dífii kɛ́ kpɛ̀ɛ a gɛɛ dí dípôlu tɔɔ dísɔnyɔ̂ŋ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Díkaa nɔ́ ŋwana lɔ̂ɔ ŋáa tɛ̂i gîe mɛi, dí kɛ̀ núu pɛ̀lɛ a tãi kélee. Da nia ḿâ. Yâwɛɛ ƀé mò tí.

7Ǹmɛni ma Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ŋa pâi dímaa-waai, ŋá su kɔ̂ɔŋ tɛɛ dípɔ. Ḿva pɔ̂ri mɛni da kpɛ́ni kɛ̂i. Kpɛ́ni fêi díkaa a ŋánûa.

8Dínɛŋ káa a tɔ̃a nyíi a núu pàa. Gɛ́ lòno a núu-pɛlɛ pere tèe-tee. Da lôno a lii-see pere dílâoi-ni pɔ. Kɛ́lɛ dí kɛ̀ gbã tèe díperêi dí líi su.

9À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ḿva pɔ̂ri díkula maa kɛ̂i m̀ɛni-ŋai ŋí mɛ̂ni ma? Ŋá pɔ̂ri ŋ̀áa tɛ̂ei. À kɛ̀ tí, ḿva pɔ̂ri tɔ̂i ǹɔii-ŋuŋ kɛ́ɛ ŋí ma?”

10Ŋá mò ńyɛɛi, “Ŋa pâi wɔ̂lɔi ǹyée kɛ́tɛi mɛ̂ni ma. Ŋa láɣi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su taa-tulɛi láa mii mɛni ma. Ǹaa a lɛɛ a bûŋ, núu da fa tɛ̂ɛ naa. Núu fa ŋɔ́nɔ ǹiŋa-ŋai wɔ́lɔ-woo mɛni naa. Ǹɔni-ŋai díkaa ŋ̀elei su díkelee da pú. Vɛnɛ-sãai da lí.”

11Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ŋa pâi Zerusâlɛŋ wôloi, ŋá ǹaa kɛ́ a taa-pîleŋ ŋá. Ǹaa a pâi kɛ̂i a fɛnɛ-sãa pɔ́-taai. Ŋa pâi Zuda taa-lee-ŋai kélee lɛɛ̂i a bûŋ. Núu da kélee fé pâi seɛ̂i naa.”

12Ŋá Yâwɛɛ marê kɛ̀ ńyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀé dáreɛɛ̂i a gɛɛ é m̀ɛni-ŋai ŋí ŋá káa? Maa nûu fé ma. Gbɛ̂ɛ ƀé Yâwɛɛ è mò m̀a a gɛɛ é m̀ɛnii ŋí dùŋ tooi? Maa nûu fé ma. Lé ƀé kɛ̀ ǹɔii a lɛ̀ɛ a bûŋ yɛ̂ɛ fɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, núu da líi fé kpele ní a gɛɛ é tɛ́ɛ naai? Núu da fé gɔ́lɔŋ.”

13Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Kpɛ́ni fêi da dípôlu tɔ̀ɔ ŋátɔ̂ŋ ma nyíi ŋá dɛ̀ɛ dípɔi, dífe díwoli tɔ̀ɔ ní ŋ́oo ma, kpaa dísia a m̀ɛnii ŋá m̀o dîai.

14Kɛ́lɛ, dí lɛ̀ɛ díkpîŋ kili-ŋa-siâi pôlu a wolii kpɔ̂lɔ-pere, ǹyaŋ díkaa nɔ́ Bêe ɣalai pôlu yɛ̂ɛ berei dínâŋ pɔlɔ-ŋai díwɔ́lɔ ǹɛ la diai.

15Ǹmɛni ma, ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ-ŋai Díɣâlai, ŋa môi a gɛɛ ŋa pâi sɛŋ ŋwánaa tɛɛ̂i dípɔ a dí kɔ̃́nɔŋ. Ŋá ŋ̀ale-maa tɛ́ɛ dípɔ a díkpele-sɛŋ.

16Ŋa pâi dítaa taâi ǹɔii-ŋuŋ-ŋai su nyíi dínâŋ pɔlɔ-ŋai, kpaa máŋ dia kpîŋ dífe zu kɔ́lɔŋ. Ŋa pâi kɛ̂i dípôlu a ƀóa-sɔ̂kpɔ é lɛ́ɛ la zu ŋá díkelee kpɔ́ dípaa.”

Zerusâlɛŋ-ƀelai díwɔlɔ kpɔŋ ḿâa mɛni ma

17Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ka kákili-ŋa sía ká m̀ɛnii nyíi káa gáa kɛ̂i. Ka zaa wɔ̂lɔ kɛ́ nɛyãai tóli dí pá. Ka ǹɛyâai nyíi-ŋai da wɔ̂lɔ a ŋánaai tóli.”

18Ǹûai dí mò dîyɛɛi, “Gɛ́ dí pá a m̀aa félaa dípɛlɛ wɔ̂lɔi kú mɛi. A gɛ́ɛ kúŋɛi-ya é pɛ́lɛ pûi. A gɛ́ɛ kúŋɛi-ya é pɛ́lɛ kulâi kúŋɛi gɔ̀lɔŋ su.”

19Zerusâlɛŋ-ƀelai da wɔ̂lɔi dîyɛɛi, “Da kú su kara. Ŋumɛ kɛ́tɛ a kú kɛ́. Kpɛ́ni fêi, kwa kula ǹɔii su. Kpɛ́ni fêi, da kúkɛ̂i wólo.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Óo lee-ƀela, ka káwoli tɔ́ɔ Yâwɛɛ wóo ma. M̀ɛnii a m̀ôi é lɛ́ɛ kákili-ŋa. Ka kálônii-nɛyãai ténin̨ tɔ́ɔ a wɔ́lɔ kɛ́ pere. Ká ká kɔlɛ ma-ƀelai ténin̨ tɔ́ɔ a malôn̨ too-maa wɔ́lɔ kɛ́ pere.

21Ka gáa, saa a tɛ́ kúwôna-ŋai lá. A lɔ́ kúkâlon̨ pɛrɛ-ŋai mu. A kúnîa-pɛlɛɛ-ŋai paâi daai su, gɛ́ kúsia-a-nina ŋai pàa ǹɔ́ɔ-kpalan̨-ŋai ŋá.

22Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Kɛ́ yɛ̂ɛi, 'Núu poma a pâi kɛ̂i a daa-tâa ǹɔii su yɛ̂ɛ nin̨a kpô. A pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ mɔlɔn̨ a tàa-taa mɔlɔn̨-kpân̨ su mɔlɔn̨ tée núu pôlu. Núu da fé naa é díloo.' "

23Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Ǹúui nyíi dáreɛɛ̂i, vé gíli tɔ̀ɔ ŋɔtárei ma. Ǹúui ŋ̀wála-walaai, vé gíli tɔ̀ɔ ŋɔwála-laai ma. Ǹúui nyíi dɔ̂i, vé gíli tɔ̀ɔ ŋɔtɔɔ-sãai ma.

24Kɛ́lɛ zɛn̨ é gíli tɔ́ɔ mai, ǹyaa ƀa Ńyãa Yâwɛɛ, é tela ŋ́gɔlɔn̨ a Ɣâla, dáreɛɛ ḿaa mɛ̂ni su. É kɛ́ tela a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyíi ŋáwɛli kɛ́-maai kpanaŋ̂ɔi, ńdenin̨ ƀôɔɔ, ŋ́gɛ mɛni ŋá tèe a tɔ̃yâ-pere ǹɔii ŋí su. É kɛ́ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ mɛni-ŋai ŋí ƀé ǹɛ̂lɛɛi a ńîa. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí."

25-26Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Vóloi káa pâi tãi ŋa pâi Ize-ŋai, Zuda-ŋai, Idɔn̨-ŋai, Amɔn̨-ŋai, Môa-ŋai kula maa kɛ̂i la, da diai kélee díseɛɛ káa vɛ̃ɛ-kpâlan̨ su kwaa kôyaa ma nyíi-ŋai da díŋun̨ ƀôi. Dí ǹûai ŋí kélee sèe kpono-mɛi kɛ́lɛ dífa tûa yɛ̂ɛ diai dí seɛɛ̂i kpono mɛi. Ǹûai ŋí da Eezuɛ-ŋai kélee dífa ŋátôn̨ mɛi kâa."

Zɛlemaya 10

Tɔ̃yâ Ɣala fɛliɛɛ da ɣâla-pɔkɔɔn̨ fɛli mɛ̂ni

1Eezuɛ-ƀela, ka káwoli tɔ́ɔ Yâwɛɛ wóo ma.

2Yâwɛɛ ǹyɛɛi, "Káfe ǹɔii-ŋun̨ da kpɛ́ni-ŋai dítûa-perei maa kɔ̂ri. Kpaa mán̨ ká yao ŋ̀ɛi-kɛ-maa ŋai díkaa ŋ̀elei sui dîa, berei mán̨ lɔii-ŋun̨ da kpɛ́ni-ŋai da yâo la dîai.

3Kpɛ́ni fêi, ǹûai tûa-pere fé a tɔ̃yâ. Da wúru tèe ǹɔɔi su, ŋ̀úru-saa-ƀelai dítii kɛ́ m̀a a yuô a díyee.

4Dí m̀aa ɣíri a káne da gôo. Dí gbamo gîe ma a kpɔ́-kpɔ da nêre-ŋa a gɛɛ vé kula dɔ̂i.

5Díɣâla-pɔkɔɔn̨ ŋai díkaa yɛ̂ɛ maa-yao sɛn̨ nyíi da dɔ̀ɔ zûai sui. Dífa lôno. Fɛ̂ɛ núu é lí a dia, kpɛ́ni fêi, dífa pɔ̂ri siâi. Káfe yao dîa, kpɛ́ni fêi, dífa pɔ̂ri mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̂i a káa, kpaa mán̨ dí mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ kâa."

6Óo Yâwɛɛ, sɛn̨ da fé naa é kɛ́ yɛ̂ɛ yá. Ímaa pɔlɔ-pɔlɔɔi, ǹyan̨ ílaa maa tûn̨ wála-walaai.

7Yái íkaa a ǹɔii-ŋun̨-ŋai díkâlon̨, gbɛ̂ɛ ƀé va yâo yâi? Ǹɛ̂lɛɛi kú ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ ípɔ. Dáre-ƀelai kélee ǹɔii-ŋun̨-ŋai su, daa-ŋai kélee sámai, núu da fé naa é kɛ́ yɛ̂ɛ yá.

8Da tûa a ƀoo-pere, dífa mɛni ŋá kàa. Dísɛn̨ lɛ́-nuui ƀa ŋ̀âlai nyíi dí gbɛ̀tɛ a wúru nyíi kɛ̂i fé mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Dí pâ a káne-fũa nyíi dí kùla la Sipîŋ da gôo-fũa nyíi dí kùla la Ufai. Yɛrɛ ké-ƀela da gôo-ɣale-ƀela ƀé díkpɛ̀tɛ. Díseɣe-ŋai káa a kâloŋ kɔŋ mâ-seɣe, nyíi gáa a seɣe kpɔ̂lu-mu-tɛiɣɛɛ. Seɣe-sɔlɔ-ƀela lɛ́lɛɛ ƀé zeɣe-ŋai ŋí kpɛ̀tɛ.

10Kɛ́lɛ, Yâwɛɛ ƀa dɔ̃yâ Ɣâlai. Ǹyaa ƀé gáa a gɛ̀-ɣele-ma Ɣalai da ŋ̀ɔlɔ-wɔ́lɔ Kaloŋ. A ńii ŋwàna, ǹɔii a pû zu. Lɔii-ŋuŋ da fa pɔ̂ri tɔ̂i ŋɔlii ŋwânai ŋɛ́i túɛ.

11Ǹmó dîa yɛ̂ɛi, “Ŋ̀âla pɔkɔɔŋ-ŋai nyíi-ŋai dífe ŋ̀elei da ǹɔii kpɛtɛ níi, Ɣâla a pâi dí su karâi díkula ŋ̀ɛ́niɛi su.”

Dí laa-maa tɛ̂ wule too Ɣâla ma

12Kɛ́lɛ, Ɣâla ƀé ǹɔii kpɛ̂tɛ a ŋɔwála-wala laai. É ŋ̀ɛ́niɛi kpɛ̀tɛ a ŋɔtárei. È ŋ̀ele-kɔlɔŋ fùlomo a ŋɔmɛni ŋá káai.

13Tãi a lôno lai, ŋ̀elei su a dùa, ǹyái nyíi gáa ŋ̀elei sui, a kpɛ̂ɣe. A gɛ̀ ŋ̀ele-kɔlɔŋ-kolei é síɣe ŋ̀ɛ́niɛi kpɛɛ-ŋa. A ŋ̀ele-gbana ŋɔmãla-mãlai kɛ̀ da tuna dípa, é fãa kula ǹâai kɛ̂i.

14Núu da fé táre ní. Mɛni-ŋa-kaa fé dí yɛ̂ei. A ŋumɛ láa gôo kpɛtɛ-ƀelai ŋɛ́i. Kpɛ́ni fêi, dí pɔkɔɔŋ-ŋai díkaa a lɛ́ɛ ɣâla-ŋa. Dífe a dífulu.

15Kɛ̂i fé dîa. Díkaa nɔ́ a ɣɛ́lɛ-maa sãa. Tãi mɛni-ŋa-teɛɛ a pâi pâi la dímɛni mai, da pâi dí su karâi.

16Kɛ́lɛ Zeeka Ɲɔɣâlai fé yɛ̂ɛ ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai ŋí. Kpɛ́ni fêi, ǹya ƀé sɛŋ kélee kpɛ̀tɛ, é pɛlɛ Eezuɛ-ŋai dîa nyíi-ŋai díkaa a bɔɔi. Ǹáa ƀa Ŋ̀wála-wala kélee Yâwɛɛ.

Gɔ-soŋ mɛnii nyíi gáa pâi

17Káai dí ká sòŋ, ka kákɔ̃liŋ-ŋai kélee síɣe a gɛɛ ká kúla ǹɔii ŋí su.

18Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Tãi ŋí yée mu, diai díkaa ǹɔii ŋí sui, ŋa pâi díɣâlai ŋá díkula naa. Ǹyaŋ ŋa pâi pâi a lii-too pôlu dípɔ nyíi da pâi gíli kɔ́lɔnîi.”

19Ǹûai dí mò dîyɛɛi, “Kpalo ƀelaâi kûa kúsɛŋ sôli-maai mɛ̂ni ma. Kúpalai fa kpɛ̂ɛ. Kɛ́lɛ kú mò kúkpîŋ ma a gɛɛ kú maa kɔlɔ-fela ká ŋí. Fɛ̂ɛ kú kúyee sée mu.

20Kúpɛrɛ-ŋai da wólo. Kúɣɛli-ŋai da tée. Kúnîa-pɛlɛɛi da kula kú kɔlɛ mâ. Kúfa ŋɔ́nɔ díkâa. Núu da fé naa é kúpɛrɛ-ŋai tɔ́ɔ ŋɔ́nɔ. Núu da fé naa é kúkɛ̂i kpɛtɛ.”

21Ŋá mò dîa ńyɛɛi, “Ǹala-mɛi káa-ƀelai dífe táre ní, ǹyaŋ dífa Yâwɛɛ marê kɛ̀ é dítenin tɔɔ. Ǹmɛni ma, dífa ƀûu ƀò. Díƀala-kpului a táa-taa.

22Ka káwoli tɔ́ɔ dùŋ-ŋai dîa. Tùŋ káa kulâi yá-ŋua-pere lɔii su. Ǹyaŋ Zuda taa-ŋai kélee da pâi lɛɛ̂i a bûŋ. Da pâi kɛ̂i nɔ́ a fɛnɛ-sãa kɛ̂i.”

23Óo Yâwɛɛ, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ núu kpune ŋɔkɛ ɣéniɛi fé gbîŋ wála-wala laai su. Núu-kpune fa pɔ̂ri gbîŋ mɛni kpɛtɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ a gɛɛ é mɛi káa.

24Ńdeniŋ tɔ́ɔ a pere lɛ́lɛɛ Óo Yâwɛɛ, a teniŋ ƀô laa. Ífe gɛ̀ a í lii ŋwânai. Ífa lâa ńɛɛ lâ kpɛ́ni-kpɛni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Ílii ŋwána ǹɔii-ŋuŋ-ŋai dîa nyii-ŋai dífe íkɔlɔŋ, da ǹûai nyíi-ŋai dífa ílaa tolii. Kpɛ́ni fêi, dia ƀɛ́ da Eezuɛ su kara. Da zu kara kpɔ́ kpɔ́ŋ-kpoŋ. Da ǹɔii kɛ́ a lɛ́ɛ a bûŋ.

Zɛlemaya 11

Zuda è gbanaŋ-wooi kâra

1Nya ƀe Yâwɛɛ è lòno Zɛlemaya pɔ́ ǹyɛɛi,

2“Ye gbanaŋ-woo kɛ́ɛ maa wooi ŋí mɛ́ni a gɛɛ í mó Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai dîa.

3Ǹmó dîa yɛ̂ɛ Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ-ŋai Díɣâlai ǹyɛɛ kpalo ƀelaâi diai dîa dífe pâi díwoli tɔ̂i gbanaŋ-woo kɛ́ɛ maa wooi ŋí ma,

4nyíi ŋá wɔ́lɔ mò kánâŋ pɔlɔ-ŋai dîa a tãi ŋáwɔlɔ díkùla la Ize-lɔii sui. Ŋá wɔ́lɔ díkùla vulɛ-ŋɔŋ su. Ŋá mò dîa a gɛɛ dí ŋ́oo mɛ́ni, dí m̀ɛni-ŋai kɛ́ nyíi-ŋai ŋá mò dîai. Ǹmɛni ma, m̀mó ŋánûai dîa ŋa pâi kɛ̂i a dí Ɣâla

5a gɛɛ ŋá gbèe-lɔi nyíi ŋá wɔ́lɔ ḿvòo la dínâŋ pɔlɔ-ŋai yêei ŋàa sèe é kɛ́. A gɛ́ɛ ŋa pâi lɔii lɛ́lɛɛ tɛɛ̂i nyíi sí-sɛŋ a kpɛ̂tɛ naa a tãi kéleei.” Nya ƀe ŋa zu tòo ńyɛ̂ɛi, “Yâwɛɛ tɔɔ é kɛ́ tí.”

6Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ǹóo-ŋai ŋí ƀó Zuda taa-lee-ŋai kélee su, é pɛ́lɛ Zerusâlɛŋ taa-leei gwaa kélee ma. Ka gbanaŋ-woo-kɛ́ɛ ŋí maa wooi mɛ́ni, ká ŋàa sèe kɛ́.

7Kpɛ́ni fêi, tãi ŋá kánâŋ pɔlɔ-ŋai kùla la Izei, ŋá dí lia-woo ƀò gîe mɛi, é tóo sâa ma, ńyɛɛ dîa ka káwoli tɔ́ɔ ŋ́oo ma.

8Kɛ́lɛ, dífe ŋ́oo mɛni ní, kpaa máŋ dí díwoli tɔ́ɔ ḿâ. Díkelee dí tùa nɔ́ yɛ̂ɛ berei díwôlii kpɔ̂lɔ maa kili-ŋa sia nyɔ́mɔɔi káa lai. Ǹmɛni ma ŋá pá dípɔ a dɔ̂ŋ kpɛ́-maai kélee gáa gbanaŋ-wooi su nyii ŋá mò dîa a gɛɛ dí gɛ́ kɛ́lɛ dífe gɛ́ nii.”

9Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ mò ḿâ ǹyɛɛi, “Wôya mɛni kpɛtɛɛ káa Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai sáma.

10Da ŋɔ́nɔ tínaŋ dínâŋ pɔlɔ-ŋai dímɛni nyɔ́mɔɔ tɔnɔi pɔ́, nyíi-ŋai dífe wɔ́lɔ díwoli tɔɔ ní ḿâi. Da tínaŋ, dí kɛ́ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛli. Eezuɛ-ŋai da Zuda-ƀelai daâ ŋákpanaŋ-wooi kara nyíi ŋáwɔlɔ gɛ̀ dínâŋ pɔlɔ-ŋai yêei.

11Ǹmɛni ma, ŋa pâi pâi a mɛni nyɔ́mɔɔ dîa nyíi dífe pâi pɔrîi kulâi zu. A nɛ̃ɛ ma díwɔlɔ ḿâ, ḿve pâi ŋ́oli tɔ̂i dîa.

12À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní Zuda taa-leei su-ƀelai da Zerusâlɛŋ-ƀelai da pâi liî dí wɔ́lɔ ŋ̀âla-ŋai dí kɛ̀ kéreŋ-sãa kúŋ nɛ̃ɛ kérenîi dîai pɔ́. Kɛ́lɛ, ŋ̀âla-ŋai dífe pâi díƀalôi dí díkula dímɛni kpɔ̂lui su.

13Kpɛ́ni fêi, káai kákaa Zudai, káɣâla-ŋai tâmaai yɛ̂ɛ berei kátaa lêe-ŋai díkaa lai. Ká ŋumɛ ɣâla-teƀele-ŋai ká dɔ̀ɔ Bêe ɣalai mɛni mai, dámaâi yɛ̂ɛ bere-ŋai díkaa Zerusâlɛŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Ǹmɛni ma, ífe ɣâla-fɛli ǹûai ŋí mɛ̂ni ma. Kpaa íwɔlɔ, í dímaa pɛlɛ a gɔ́ɔ ké. Kpɛ́ni fêi, ḿve pâi ŋ́oli tɔ̂i dîa a tãi da pâi kɛ̂i la mɛni kpɔ̂lu sui."

15Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Lé ƀé ŋáwɛli ké-maa nuui káa gɔ̂rii ŋápɛrɛi mu ǹyaŋ gɛ́ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛi? Va pɔ̂ri kɛ̂i tí. Sâla kuláa da kono-tee kpanaŋɔɔ kɛ́ɛ da pɔ̂ri íkulâi m̀ɛni kpɔ̂lui su nyíi gáa pâi? Da pɔ̂ri fúlu-laa tɛɛ̂i kápɔ ká maa koi-nɛ̃ɛ kula? Vé tí a dɔnɔ kpîŋ.

16Tãi tɔnɔ ŋá wɔ́lɔ kátòli a ɔle-wuru nyíi ǹáa è kɛ̀ a ŋúnu, ḿa lɛ́lɛɛ kɛ́ ƀó ŋá. Kɛ́lɛ ŋa nâa ŋálii ŋwânai tɛ́ɛ nyíi pâi ŋ̀úrii ŋí kérenîi da ŋ̀oŋo-ŋai kéleei.

17"Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi Eezuɛ da Zuda síi, ŋaâ gbɛtɛ a gɛɛ ŋá mɛni kpɔ̂lu láa kâa. Kpɛ́ni fêi, káai a Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai ka mɛni nyɔ́mɔɔ ké, ká ké ńii ŋwàna. Kpɛ́ni fêi ká kɛ̀ kéreŋ-sãa kúŋ-nɛ̃ɛ kérenîi Bêe ɣalai ma."

Dí mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ é pîlaŋ Zɛlemaya ma

18Nya ƀe Yâwɛɛ è dímɛni kpɛtɛɛ nyɔ́mɔɔi lɛ̀ ḿâ ŋá m̀ɛnii kɔ́lɔŋ dí kɛ̀ gɛ̂i.

19Kɛ́lɛ, ŋá kɛ̀ yɛ̂ɛ ƀála-loŋ ŋumɛɛ nyíi dí kɛ̀ liî la bàa mɛ̂ni mai. Ḿve kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ m̀ɛnii ŋí tɔ̂i ḿâ. Díwôya mɛni kpɛ̀tɛ dí kɛ́ mò dîyɛɛi, "Kwaa ŋ̀úrii da ḿa dísu kara, kwaa bàa kú gula ǹúu-fulu-ŋai sáma, a gɛɛ ǹáa fa lâa kɛ́ la ɣele ma."

20Kɛ́lɛ, óo Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, yái ya mɛni-ŋa tèe a teniŋ ƀô perei, íkɛ núu líi da gíli su kɔ̀ɔŋ, tɔɔ ŋá í mɛni kpa kuláai pɔ́ɔ káa dîa, kpɛ́ni fêi, ŋ́ɛi káa í mɛni ŋá téɛɛi perêi.

21Nya ƀe Yâwɛɛ è ŋ́oo su tòo é pîlaŋ ǹûai díkaa Anatɔi nyíi-ŋai kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii dí ḿbaa dîa ǹyɛɛi, "Ífe ɣâla-woo ƀò dîa Yâwɛɛ láai su, ya gɛ̀ tí, da pâi í paâi."

22Ǹmɛni ma, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Tɔ̃yâ ma, ŋa pâi díkula maa kɛ̂i. Dí nyáŋkpa-ŋai da pâi lɛɛ̂i kɔ́ su, puru é dílônii-sinaai da dílônii-nɛyãai páa.

23Dí tɔnɔ kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i, kpɛ́ni fêi, ŋa pâi pâi a mɛni nyɔ́mɔɔ Anatɔ-ƀelai dîa, nyíi pâi kɛ̂i a dímɛni-ŋa-teɛɛi maa kôraŋ."

Zɛlemaya 12

Zɛlemaya ŋɔmɛni láa wooi

1Zɛlemaya è m̀o Yâwɛɛ ma ǹyɛɛi, "Yâwɛɛ, tãi ŋa mɛni da pú la íŋɛi, yá zu tòo nɔ́ a teniŋ ƀô-pere. Kɛ́lɛ, ŋa mɛni da pûi íŋɛi. Lé mɛni ƀé ŋ̀wana lɔ̂ɔ-ƀelai da ƀûu ƀò lai? Lé mɛni ƀé diai laa-laa fé díyêei dí kɛ̀ ɣéniɛi a kɛ̂ la a gɔlɔ saá mai?

2Ya dísi, dísame a ǹɔii sóŋ, da ƀɔlɔ dí kɛ̀ ƀà. Da ílaa maa tɛ̀ nɔ́ a díla-gbɔ. Kɛ́lɛ í maa mɛ̂ni fé dí líi su.

3Óo Yâwɛɛ, í ŋ́gɔlɔŋ. Ya ŋ́gâa íkɛ ŋákili-ŋa-siâi bîlaŋɔɔi yâi su kɔ̀ɔŋ. Ye díɣala yɛ̂ɛ ƀála ƀé da liî la bàa mɛ̂ni ma. Dí pûi kɛ́ díkpîŋ yee ma dípaa mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Tãi ɣɛɛlu ƀé ǹɔii a pâi kɛ̂i la maloŋ tôo maa su, galai ké kpàla nɔ́ ǹɔii su? Kpɛ́ni fêi, ǹûai díkaa ǹɔii sui, dísɔŋ nyɔ́mɔɔ̂i. Vɛnɛ-sãai da ŋ̀ɔni-ŋai da saa. Ǹaa pôlu ma, ǹûai da môi dîyɛɛi, 'Vé pâi m̀ɛnii kâai kwa gɛ̂i.' "

5Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "À kɛ̀ í ǹûai kpɛ́ dí kɛ̀ ƀò dí kɔ́ɔ ŋá ífe dísoŋ ní, ya pɔ̂ri soo kpɛ̂i í zòŋ? À kɛ̀ íkaa siâi kwaa ponoɔɔ ma, íkɛ tòo, lé ƀé yà pâi gɛ̂i ŋ̀olâai su Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛi?

6Ílîa-ni kpaa máŋ íkpɔɔi kaayɔɔ-ŋai, da ípɛlɛ̂i. Da ǹûai tóli a gɛɛ dí tɔ́ɔ yâ. Ífe íkili tɔ̀ɔ dîa a nɛ̃ɛ ma kpîŋ dí wóo lɛ́lɛɛ ƀó yâ."

Yâwɛɛ ŋɔnûai malôŋ è zòŋ

7Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Ŋa ḿbôlu tɔɔ ŋápɛrɛi ma. Ŋa ńyee kúla ŋ̃gɔ̃̂liŋ mu, Ŋa pâi ŋáwɛli ké-maa-nuui tɛɛ̂i gbɔara-ƀelai pɔ́.

8 Ŋ̃gɔ̃liŋ a ké ŋ̃ɛi yɛ̂ɛ yala-sulu ƀé wolâai. A kpɛ̂ɣei ḿâ. M̀ɛni ma, m̀ɛlɛ fé ŋ̃goi.

9 Ŋ̃gɔ̃̂liŋ fé yɛ̂ɛ ŋɔni nyíi a marâŋ ŋɔni mii. Ŋɔni mii ŋɔ̂ni da kpɛ́ni-ŋa da pá da tínaŋ ma. Lí í vɛnɛ-sãai kélee pú gîe ma, í pá a dia a gɛɛ dí ŋ̃gɔ̂liŋ kélee míi.

10Ƀála-mɛi káa-ƀela támaa da ŋá kpɔmɔ ƀá-kpalaŋ su kara. Da ƀɔ́rɔŋ ŋákpâlaŋ ŋá sãai dîa. Da pâi ŋákpâlaŋ ŋá lɛ́lɛɛi kɛ̂i é lɛ́ɛ a bûŋ, kɛ̂i fé ma.

11A pâi kɛ̂i a lɔii nyíi núu fé pâi kɛ̂i zu, gɛ́ wɔ̀lɔ ḿâ a gɛɛ da ǹɛɛ a lɔii nyɔ́mɔɔ. Ǹɔii a lɛɛ a bûŋ, núu da fé naa, é kpáaŋ maa mɛ̂ni ma.

12Núu paa-ƀela da kulâi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su dípa ǹɔii su. Da pâi kɛ̂i a Yâwɛɛ ŋɔƀóa-sɔkpɔi dí ǹûai kélee páa, é síɣe ǹɔii ƀéla dɔnɔ ma é tóo gbéli ma. Núu da fé pâi kɛ̂i ɣele ma lii-see su.

13Dí wîi sì, kɛ́lɛ ŋalɛ̂ŋ ƀé da pâi dêei. Da pâi tíi kɛ̂i a ŋánaa, kɛ́lɛ dífe pâi sɛŋ da sɔlɔ ƀôi zu. Tãi da pâi dísi-sãai tɛ̂ei lai, ŋumɛ a pâi dí kɛ̀i, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a ǹíi ŋwána dîa a ŋ̀ánaa."

Yâwɛɛ è gono-tee Eezuɛ kɔlɛ ma-ƀelai yêei

14M̀ɛnii Yâwɛɛ è mò é pîlaŋ kúkɔlɛ ma-ƀela sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai dîa nyíi Eezuɛ lɔii su karai nyíi ŋá dɛ̀ɛ dípɔi ƀa, "Ŋa pâi dí wɛ̂yenii yɛ̂ɛ kala ŋá díkula díkpɔɔi lɔii su. Ǹyaŋ ŋa pâi Zuda-ƀelai kulâi dísama.

15Kɛ́lɛ, tãi ŋa pâi kpɛɛ̂i la a díkulaa naai, ŋa pâi ŋɔ́nɔ dímalôŋ kâai, ŋá pá a dia pôlu díkpɔɔi lɔii su tɛi-tɛi.

16Tãi tɔnɔ da dí wɔ́lɔ Bêe ɣâlai fɛli-pere lɛ̀ ŋánûai dîa díkɛ dífòo a ǹáa. Kɛ́lɛ à kɛ̀ da ŋánûai díɣâla fɛli-perei maa kɔ̂ri a ǹɛ́lɛɛ, díkɛ dífòo a ńaa dîyɛɛi, 'À kɛ̀ nɔ́ Yâwɛɛ káa ɣele ma a tɔ̃yâ,' gɛ̀ ní, ŋa pâi díkɛ̂i kɛ̂i m̀a ŋánûai sáma.

17Kɛ́lɛ, à kɛ̀ lɔii-ŋuŋ da fé pâi ŋ̀óli tɔɔ̂i ḿâ, gɛ̀ ní ŋa pâi dí wɛ̂yenii yɛ̂ɛ kala ŋá dí su kara kpɔ́ kpúŋ. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí."

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zɛlemaya 13

Seɣe kôle nɛnɛ-fɛfɛ kpasa bɛ̂rɛ

1Yâwɛɛ è mò ḿâ a gɛɛ ŋá lí ŋá seɣe-kole nɛnɛ-fɛfɛ yá ŋá bú ḿâ a kpasa bɛ̂rɛ. È mò ḿâ a gɛɛ ḿve zeɣei ŋí wàa.

2Nya ƀe ŋá lì ŋá zeɣei ŋí yá yɛ̂ɛ berei è mò la ḿâi, ŋá bú ḿâ.

3Ǹaa kɛ́ɛ tíi, è ŋɔ́nɔ lòno ḿbɔ a tãi veerɛi ǹyɛɛi,

4"Lí Yufeletii Ya-leei kɔlɛ í gbasa bɛ́rɛi ŋí lóo naa gɔni wôloi su."

5Nya ƀe ŋá lì ŋá gbasa bɛrɛi lóo Yufeletii Ya-leei kɔlɛ.

6Tãi kpulu da, Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ mò ḿâ a gɛɛ ŋá lí pôlu ǹyái kɔlɛ ŋá gbasa bɛrɛi kúla gɔni wôloi su.

7Ŋá lì ǹaa ŋá gwaai ḿâ káa ƀɛ́i ŋá gbasa bɛrɛi lôo naai. Ŋá ǹaa kàa ŋá gáa naa. Kɛ́lɛ, è kɛ̀ kpɔ́ a garáa nyii núu fa ŋɔ́nɔ pɔ̀ri bûi m̀a.

8Nya ƀe Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

9"Bere ƀé ŋa pâi Zuda da Zerusâlɛŋ ŋáa yenîi la dí su mɛni kɛ̂tɛi mɛni ma.

10 Ǹwana lɔ̂ɔ-ƀelai ŋí ƀé da díyee kúla ḿù. Ǹûai ŋí wôlii kpɔ̂lɔɔi, dí ŋwana lɔ̂ɔ kpɔ́ nɔ́ dí kɛ́ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛ̀li, dí kɛ̀ tíi kɛ̀ dîɛ. M̀ɛni ma da pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ gbasa bɛ̂rɛ-kpuai ŋí nyíi kɛ̂i fé ŋɔ́nɔ m̀a a dɔnɔ kpîŋ.

11Berei kpasa bɛ̂rɛ a kânaŋ la núu leŋei, bere ƀé ŋá kɛ̀ ŋ̀wɛ̂li a gɛɛ Eezuɛ da Zuda-ƀelai díkanaŋ la ḿâ kpáŋ-kpaŋ. Ŋá gɛ̀ tí a gɛɛ dí kɛ́ a ŋánûa, dí gɛ́ nûa dí ńaa maa tɛ́, díƀâa kɛ́ ḿâ. Kɛ́lɛ, dífe díwoli tɔɔ ní ḿâ."

Ǹûai díkaa yɛ̂ɛ ŋwɑ̃̂ai sua-kɔlɔ gonoŋ

12Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lòno ḿbɔ ǹyɛɛi, "Zɛlemaya, mó Eezuɛ-ƀelai kélee dîa a gɛɛ dí díŋwɑ̃̂ai sua-kɔlɔ gonoŋ-ŋai kélee kpɔ́ láa fɛ́ɛ a ŋwɑ̃̂ai. Da pâi m̀ôi yâ a gɛɛ dí gɔ́lɔŋ a gɛɛ maa-nɛ̃ɛ̂i ŋwɑ̃̂ai sua-kɔlɔ gonoŋ-ŋai kélee láa é kɛ́ a vɛ́ɛ a ŋwɑ̃̂ai.

13Gɛ̀ ní, mó dîa a gɛɛ Ńyãa Yâwɛɛ ŋa pâi ǹɔii ŋí su-ƀela kélee kpɔ́ kɛ̂i dí kɛ́ a ŋwɑ̃̂ai kpele-ƀela ŋánaa é lɛ́ɛ la zu ŋwɑ̃̂ai é gâloŋ-ŋai díkaa a Deeƀé ŋɔsuui su-ƀelai, zâla láa soŋ-ƀelai, ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai da Zerusâlɛŋ-ƀelai kélee kpɔ́ kɛ́.

14À kɛ̀ tí, ŋa pâi dítôoi ŋá díwolo yɛ̂ɛ gònoŋ-ŋa da sɔ̀ɔ díkîe-ni dîa. Ŋa m̀ɛni ŋí kɛ̂i a ǹúu pɔ̂lɔ-ŋai da ǹyáŋkpa-ŋai kélee. Ḿve pâi díŋɛi malôŋ kâai a dɔnɔ kpîŋ. Ŋa pâi dípaâi."

Zɛlemaya è ǹûai lia-woo ƀò é pîlaŋ su-mɛni kɛ̂tɛ ma

15Yâwɛɛ a lônoi kápɔ ǹyɛɛ, ká káwoli tɔ́ɔ. Káfe kɛ̀ a su-mɛni kɛ̂tɛ-ƀela.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Ka ɓaa kɛ́-maa tɛ́ɛ Káɣâlai Yâwɛɛ pɔ́, va lâ kpíni kɛ́tɛ too lâ kâa, kákɛ kàreŋ ǹyée kpaya-kpayai dîa nyíi-ŋai pâi kɛ̂i a dímaa kpiniɛi. Va lâ gwaa ponoɔɔi nyíi kákili káa mai kɛ́ lá yɛ̂ɛ tuna-ya kpini maa pɔlɔ-pɔlɔɔ.

17Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ká fé pâi ká wóli tɔ̂i, gɛ̀ ní ŋa pâi wɔ̂lɔi loo-pere su ká su-mɛni kɛ̂tɛi mɛ̂ni ma. Ŋá pâi wɔ̂lɔi kpɔ́ a ŋ̀ánaa, ŋ́ɛi-ya kɛ́ pù, kpɛ́ni fɛ̂i, Yâwɛɛ ŋɔnûai da pâi liî kɔ-sôŋ pere su.

18Yâwɛɛ è mò m̀â ǹyɛɛi, “Mó gáloŋ da ǹee dîa a gɛɛ díkula díkâloŋ see-sãai ŋá dí pîlaŋ. Kpɛ́ni fɛ̂i díkâloŋ ɓɔrɔ lɛ́lɛɛ-ŋai da kula díŋûa da too.

19Daa-lee-ŋai dí káa Zuda kwára-perei, kɔkuluɓa-ŋa da tínaŋ dîa. Ǹyaŋ pere fé naa a gɛɛ núu da é lí naa. Diai kélee díkaa Zudai, da dísoŋ a kɔ soŋ-ŋa da lí a dia lɔii da kpɛ́ni-ŋa su.”

20Íŋɛi tɛ́ yá-ŋua-pere í íkpɔara-ɓelai káa pâi. Ǹûai ŋá dítɛ̀ɛ ípɔi dia kɔɔ, ínûai nyíi-ŋai íkɛ yoŋka tɛ̂ei a dímaa mɛnii?

21Ya pâi kɛ̂i lé à kɛ̀ diai íkɛ̀ yɛ̂ɛ díkaa a íɓarâai da pà dí ísoŋ a kɔ-sôŋ dí kɛ́ ɓò ímɛi a kâloŋ? Ya pâi kɛ̂i mɛni sôli su yɛ̂ɛ nɛnî a kɛ koi-tɛ̂e su.

22Ǹyaŋ à kɛ̀ ya marê-kɛ̂ɛ kɛ̀ a gɛɛ lé mɛni ɓé m̀ɛnii ŋí è kɛ̀ la a yái, lé mɛni ɓé da íseɣei fála la da gùla yâ, da í tée perêi, zu kulâi ɓa, kpɛ́ni fɛ̂i, ya sɔnyɔ̂ŋ támaa kɛ́.

23Núu-kpune a pɔ̂ri gɔlɔ maa fálenîi, kpaa máŋ kɔ́li é bɔ̃yɛɛ maa fáleŋ? À kɛ̀ da pɔ̂ri gɛ̂i tí, gɛ̀ ní yái íkaa a sɔnyɔ̂ŋ kɛ́tɛ kɛ́ nuui, ya pɔ̂ri ísɔŋ maa fálenîi.

24“Ŋa pâi kátaa-taai yɛ̂ɛ bere tí fɛ̃ɛ kpalaŋ-su fãa a kala tàa-taa lai.

25Bere ɓé ŋa pâi ímɛnii-ŋa tɛ̂ei la, ńyãai ŋ́gaa a Yâwɛɛ ńyãa ɓé mò tí, kpɛ́ni fɛ̂i, ya nîa m̀â ya láa a ɣâla-da kpɛ́ni-ŋa.

26Ŋa pâi íseɣei tɛ̂i a íŋuŋ ŋá íɓɛlɛ tóo.

27Ŋá íkàa íkɛ ŋumɛ tûa támaa kɛ̀ nyíi m̀ɛlɛ kpɛɛ̂i ŋ́goi. Ŋá íkàa íkɛ ɣâla-da-kpɛni-ŋa fɛ̀li ǹyée-ŋai dîa ǹɔɔi-su, yɛ̂ɛ berei sinaa da kɛ̂ la díɓarâai dínɛyâai pôlui. Kpaa máŋ yɛ̂ɛ berei soo-sîrɛ a kɛ̂ la soo sâa-ŋa pôlui. Káai a Zerusâlɛŋ-ɓelai, kpalo ɓelaâi kâa. Lé tãi ɓé ka pâi kɛ̂i la a ká maa-waai?”

Zɛlemaya 14

Ǹɔii a pâi kpâlai a ŋ̀ánaa

1Yâwɛɛ è lòno Zɛlemaya pɔ́ é pîlaŋ la vóloi mà pâi toôi ǹyɛɛi,

2“Zuda káa wɔ̂lɔi. Ŋɔtaa lêe-ŋai díkaa wôloi. Ŋɔnûai díkaa laâni ǹɔii ma a malôŋ pere, Zerusâlɛŋ kɛ́ wɔ̀lɔ kpɔŋ mâ mɛni ma.

3Dɔɔ-ɓelai dí díyee mu-ɓelai tɛ̂ɛ yá kɔ̂i. Nya ɓe dí lì ǹyá-loai lá dífe yá káa ní naa. Dí lène pôlu a díya-kɔɔ sɛŋ-folo-ŋai a vólo. Dí líi è tòo pôlu díkili ŋá é pú, dí díyee pɛ́lɛ díŋɛi a ŋumɛ pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Kpɛ́ni fêi tuna fé niî pú ní, ǹyaŋ ǹɔii a kpála a ŋ̀ánaa. Gbâlaŋ-ŋa-tíi kɛ́-ƀelai líi a too pôlu a ŋ̀ánaa da díyee pɛ́lɛ díŋɛi a ŋumɛ pere.

5Ǹoma-saai nyíi a gáa ǹɔɔi sui a ǹóŋ-kwâtarai lɛ́ɛ naa a lí, kpɛ́ni fêi, kala da fé naa a gɛɛ é mii.

6Ǹwɛlɛ-sôo-ŋai ǹɔɔi sui, díŋɛi a pú kpɛ́ni fêi díkɔnɔ̃ŋ fé ma. Dí káa tɔ̂ni ǹyée ma ƀɛ́i kala fé naai, díkɛ dísũa tɛ̀ díkɛ kala kɔ̂ri yɛ̂ɛ berei lɔɔ fɛnɛ-saa da gɛ̀ lai.

7Ŋ̀ánûai díwɔ̀lɔ dîyɛɛi, 'Berei kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai da kú lɛ́ lai, Yâwɛɛ, ye kpɔŋ kûa a gɛɛ ǹûai dí íkɛtɛ-laai káa. Tãi támaa yée-mu, kwa kú pôlu tɔɔ yâ, kú sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a yá.

8Yá nɔ́ ƀé íkaa a Eezuɛ ŋɔkili-tɔɔ maai. Yá ƀa ǹúui nyíi a kúkùla mɛni kpɔ̂lu su. Lé mɛni ƀé íkaa la yɛ̂ɛ ŋɔ̃ya ƀé gáa ǹɔii sui, yɛ̂ɛ tɛɛ-a-pere nɔ́ ƀé a nyii nɔ́ ǹɔii su a kpíni tɔnɔi?

9Lé mɛni ƀé íkaa la yɛ̂ɛ núu ƀé mɛni a kulâi lai, yɛ̂ɛ kɔ-kuluƀa ƀé pɔri fé mì a gɛɛ é kpɔŋ núu mai? Tɔ̃yâ ma, Yâwɛɛ, íkaa kú kɔlɛ ma. Kúkaa a ínûa. Ífe ípôlu tɔ̀ɔ kûa.' "

10Zɛlemaya è ŋɔ́nɔ mò nyɛɛ Yâwɛɛ è lòno é pîlaŋ ǹûai dîa ǹyɛɛi, "Díkaa nɔ́ a pìlaŋ gɔ́ɔ-ma-ƀela. Dífa kpîŋ dísia pere maa kpɛ̂ɛ. Ǹmɛni ma, ǹíi fé láa ní díyêei. Dí mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai kíli a pâi lɛɛ̂i ŋ̀á. Ǹyaŋ a pâi díkula-maa kɛ̂i dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛ̂ni ma."

11Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, "Ífe ḿvèli dímaa mɛni ma a gɛɛ ŋá kpɔŋ mâa tɛɛ dípɔ.

12A nɛ̃ɛ ma kpîŋ dísûŋ siɣe, ḿve pâi ŋ́oli tɔ̂i díwɔlɔ-woo ma. A nɛ̃ɛ ma kpîŋ díkereŋ-sala da mii-sɛŋ sala kula, ḿve pâi ńyee seêi dímu. Kɛ́lɛ, ŋa pâi dípaâi a kɔ́, puru, da kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ."

13Nya ƀe ŋá mò ńyɛ̃ɛi, "Áa, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai da m̀ôi ǹûai dîa dîyɛɛi, 'Kɔ́ fé ŋɔ́nɔ pâi toôi kâa, kpaa máŋ puru é tóo kâa, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a góno tée a gɛɛ lii-see nɔ́ ƀé pâi kɛ̂i kâa.' "

14Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, "Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai tí da lɛ́ɛ kɛ̂i a ńaa. Ḿve dítɛɛ ní, kpaa máŋ ŋá mɛni da ƀó dîa a gɛɛ dí m̀ó ńaai su. Zî̂a-ŋai díkaa lônoi é pîlaŋ mai, ńyãa fé dɛ̀ɛ ní. Ǹmɛnii da m̀ôi, tɔ̃yâ fé zu. Díkpɔɔi kili-ŋa-sia ká tí da m̀ôi.

15Ɣâla ŋɔlóno kɛ́ ƀelai nyíi-ŋai mò dîɛ puru da kɔ́ dífe pâi toôi ǹɔii sui, ǹyaŋ ḿve mó ní tíi, Ńyãa Yâwɛɛ ŋa pâi dí paâi a kɔ́ da puru.

16Ǹûai nyíi-ŋai da kɛ̂i dîa puru da kɔ́ dífe pâi ŋɔ́nɔ toôi dîai, dia máŋ ŋa pâi dípaâi a puru da kɔ́. Da pâi dípoma piliî bere-ŋai dîa Zerusâlɛŋ taa-leei su. Ǹyaŋ núu da fé pâi kɛ̂i naa é díloo da dínɛyâai, é pɛ́lɛ dílônii-sinaai da dílônii-nɛyãai dîa. Ŋa pâi dífela-fei dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛ̂ni ma."

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ mò ḿâ a gɛɛ ŋá lóno ǹûai pɔ́ ńyɛɛi, “Tɔ́ɔ ŋ̌ɛi-ya é pú a kpíni da fólo, nyíi gɔ̃yɛŋ fé kɛ̀ ma. Kpɛ́ni fêi da ŋánûai ŋwána kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Pala kɛ́tɛ kɛ́ ƀò dîa.

18Ŋà lì gbâlaŋ ŋá, ŋà ǹûai nyíi-ŋai lɛ̀ɛ gɔ́i sui poma kâa naa. Ŋà lì daai su, ǹûai nyíi-ŋai saâi a purui, ŋa dípoma kâa naa. Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai da zâla láa-soŋ-ƀelai da dítii-ŋai kɛ̂i, kɛ́lɛ dífe m̀ɛnii kɔ́lɔŋ da gɛ̂i.”

Ǹûai díwɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma kpɔŋ mâa mɛni ma

19Yâwɛɛ, íyee kuláa Zuda m̀u kélee nɔ́ ƀé tí? Zãiyɔŋ ƀɛlɛ fé íkoi? Lé mɛni ƀé ya mɛni kpɔ̂lu lâai la kûa a gɛɛ ŋí kúfa pɔ̂ri kulâi zui? Kwa lii-see kɔ̂rii, kɛ́lɛ, kúfa mɛni lɛ́lɛɛ sii kélee da sɔlɔ ƀô. Kwa ƀálo-laa kɔ̂rii, kɛ́lɛ mɛni kpɔ̂lu nɔ́ ƀé lâai kûa.

20Yâwɛɛ, kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai da kúnâŋ pɔlɔ-ŋai díwɔ̂i kíli a too kú kili-ŋá. M̀ɛni ma, kwa nâa m̀ôi a gɛɛ kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a yá.

21Íkili-ŋa sía íkono têe-ŋai mɛ̂ni ma. Ífe ípôlu tɔ̀ɔ kûa. Ífe ƀâa kula íkâloŋ see-sɛŋ maa-waai ma. Íkpanaŋ-wooi í gɛ̀ kúyêei, gíli é lɛ́ɛ íkili-ŋa, ífe gàra.

22Ǹ̀ŋ̀ala-pɔkɔɔŋ-ŋai díkaa ǹɔii-ŋuŋ-ŋai sui, da fa pɔ̂ri gɛ̂i tuna é pú. Ǹ̀ŋ̀ele-kɔlɔŋ fa pɔ̂ri gɛ̂i tuna é pú gbîŋ-yee ma. M̀ɛni ma, yá nɔ́ ƀé kúkili káa yâ, óo Yâwɛɛ, yái íkaa a Kúɣâlai. Kpɛ́ni fêi yá tɔnɔ nɔ́ ƀé ya pɔ̂ri m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̂i.

Zɛlemaya 15

Zuda-ƀelai dímɛni kpɔ̂lui maa tûŋ

1Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Eêi kɛ̀ Mose da Samia dîi kɛ̀ tɔ̂ɔ̂ni ŋ̌ɛi túɛ, dí kɛ́ ǹûai ŋí maa kpêra-fei kɛ̀, ḿvêi ŋ̌gili-ŋa sìa é pîlaŋ ǹûai ŋí dîa. Dí kúla ŋ̌ɛi. Ǹ̀ɛɛ náa dí lí.

2À kɛ̀ da ímarê kɛ̀, ‘Mí ƀé kwa liî naa?’ M̀ɔ́ dîa, m̀ɛnii Yâwɛɛ è mòi ƀa: ‘Diai gbɛtɛɛ̂i dímɛni ma a gɛɛ dí sáai, dísaa. Diai pâi lɛɛ̂i kɔ́-sui, dílɛɛ kɔ́ su. Diai gáa a sɛŋ puru é dípâai, é dípaa. Diai da pâi liî a dia kɔ-sôŋ laa sui, dí lí kɔ-sôŋ laa su.’

3Ŋa pâi mɛni kpɔ̂lu sii náaŋ lâai dîa. Ń̀yãa Yâwɛɛ ƀé mò tí. Da pâi saâi kɔ́ su, ɣ̂ila-ŋa dí dípoma ɣála-ɣala, ŋ̀ɔni-ŋai da vɛnɛ-sãa-ŋai dí nyíi-ŋai pâi lɛɛ̂i su-kara kâra.

4Ŋa pâi gɛ̂i gâloŋ-laa-ŋai díkaa ŋ̀ɛ́niɛi sui, díɣɛlɛ-maa kúla díkponôi, m̀ɛnii Zuda kaloŋ Ɛsekaya nyíi kɛ̀ a Manasɛ ǹóŋ è wɔ́lɔ gɛ̀ Zerusâlɛŋ mɛ̂ni ma.”

5Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Zerusâlɛŋ-ƀela, gbɛ̂ɛ ƀé pâi ká ŋɛ́i-malôŋ kâai? Gbɛ̂ɛ ƀé pâi ká maa wɔ̂lɔ kɛ̂i? Gbɛ̂ɛ ƀé pâi kperâi é tɔ́ɔ é kámarê kɛ́ ǹyɛɛ lé ƀé kâai?

6Ka káyee kúla ḿù, ká kápôlu tɔɔ ḿâ. M̀ɛni ma, ŋa pâi ńyee pɛlɛ̂i kâa, ŋá ká kúla maa kɛ́. Ḿvii a nâa kpɛɛ a gɛɛ ŋá káŋɛi malôŋ káa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Ŋa pâi ká fɛ̂ɛi ká táa-taa yɛ̂ɛ fãa a kala tàa-taa, daa-lee-ŋai su ǹɔii su. Ŋánûa, ŋa pâi ká paâi, ŋá kánîa-pɛlɛɛi páa, kpɛ́ni fêi, káfe niî kpera ní kátua-pere nyɔ̂ŋ-ŋai dîa.

8Ŋa gɛ́ kápɔɔ-nɛyãai da táma, da tɛɛ ŋãyai ma gáa ǹyúoi koo mai. Ŋá kánîa-pɛlɛɛ-ŋai pâa a díŋunu tãi, a vólo-tɛɛ-ŋuŋ mâ tãi, dílee-ni dí kɛ́ mɔ̃́lɛ-laa sɔlɔ ɓô. Ǹá gɛ̀ lii-too pôlu da mɛni kpɔ̂lu dílaa kâa a m̀aa félaa.

9Ǹee-nuui nyíi ŋɔnîa-pɛlɛɛ lɔ́ɔlu-mɛi feerɛi dí sàai, a pâi fôai, gɛ́ ǹá tâa ǹɛ̂wo mɛni ma. Ŋɔkwaa ponoɔɔi a pâi penêi a kpíni. A pâi ŋumêi a ɓaa-kula-maa pere. Diai pâi lɛɛ̂i a difului, ŋa pâi gêi díkpɔara-ɓela dí dípaa kɔ́ su. Ńyãa Yâwɛɛ ɓé mò tí."

Zɛlemaya è mɛni lâa Yâwɛɛ ŋɛ́i

10Lé mɛni ɓé lii-nɛ̃ɛ fé la ǹyêei? Lé mɛni ɓé ńee è ḿaa-sɔlɔ ɓô la ŋ̀ɛ́niɛi ŋí sui? Laa sâa da sîa káa nɔ́ kúloai kwa nûa. Ḿve niî kpà pili ní núu da ma, kpaa máŋ ŋá kpa soŋ núu da ma. Kɛ́lɛ, ǹûai kélee da ńaɣaŋ lâai.

11Nya ɓe Yâwɛɛ è zu tòo ǹyɛɛi, "Ŋa ŋ́gono tée a gɛɛ ŋa pâi ímaa kɔ̃ɔ̂i. Tãi mɛni kpɔ̂lu a pâ lai, íkpɔara-ɓelai kpî̃ŋ da pâi íkpera-fei kpɔŋ mâa mɛni ma.

12Zuda-ɓela, yɛ̂ɛ berei nɔ́ káfa pɔ̂ri kɔli su ɣâlei la nyii zumoɔ̂i a ɓarai, berei ɓé káfe pâi pɔ̂ri kákpɔara-ɓelai yée mɛi ɣâlei la nyii-ŋai pâi kulâi yá ŋûa-perei.

13"Ŋa pâi ŋánûai kpɔara-ɓela tɛɛ̂i dípa dí díkɔ̃liŋ da dí laai kɛ̂ sãai kélee síɣe kpɛ́ni-kpɛni, kpɛ́ni fêi, da sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ ǹɔii gwaa kélee ma.

14Ŋa pâi kátɛɛ̂i kɔ-sɔ̂ŋ-laa su kákpɔara-ɓelai pɔ́ ǹɔii su ɓɛ́i káfe ǹaa kɔ́lɔŋ. Ŋálii ŋwânai kɔ́ɔ a pâi pîlani yɛ̂ɛ da ŋɔŋ tôo, nyíi pâi kákerenîi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi."

15Nya ɓe ŋá mò, "Yâwɛɛ, ya m̀ɛnii ŋá káa. Ŋ́gili é lɛ́ɛ íŋa í kpɔ́ŋ ḿâ. Tɔ́ɔ diai da mɛni kpɔ̂lu làa ḿâi, ŋá ŋ́ɔ̂i gbà kùla. Ífe í líi kpèle é lɛ́ɛ la zu díyee é tɛ́ɛ ḿâ. Gíli é lɛ́ɛ íŋa a gɛɛ ímaa mɛ̂ni ɓé da ɓâa kulâi la ḿâ.

16Tãi ŋá íwoo mɛ̀ni lai, ŋá ńyee sèe mù. Nya ɓe íwooi è gɛ̀ níi é nɛ̃ɛ, kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa a ípɔɔ óo Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ.

17Kwa nûa kúfe sèe ní kúkîe ma kúkɛ ɣɛ̀lɛ, kúkɛ kúnîa mɛni kɛ̀. Ŋá íwoo mɛ̀ni, ŋá lɛ́ɛ seêni ńyãa tɔnɔ kwaa maa, ńii ŋwánaa.

18Lé mɛni ɓé ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ mɔ̃lɛ̂i lai? Lé mɛni ɓé ḿa pala fa kpɛ̂ɛ lai? Ya pâi gɛ̂i ńii é tóo pôlu yɛ̂ɛ ya-ɣɛli nyíi a kpâla a fólo-ɣɛ̂lei?"

19Nya ɓe Yâwɛɛ è ŋ́oo su tòo ǹyɛɛi, "À kɛ̀ yà tìnaŋ ḿbɔ naa-pere, ŋa pâi ńyee seêi ímu a gɛɛ í ŋɔ́nɔ tíi kɛ́ ḿî. À kɛ̀ ífe lɛ́ɛ lôno kɛ́ ní ńaai su, kɛ́lɛ í tɔ̃yâ lono kɛ́, ya pâi kɛ̂i a ŋálono kɛ́-nuu. Ǹûai ŋí da pâi pâi ípɔ-pere, kɛ́lɛ, ífe pâi pâi dípɔ pere.

20Ŋá pâi íkɛ̂i a ɓara-siɣã̃ŋ kpanaŋɔɔ ǹûai ŋí mɛni ma. Da pâi kɔ́ pɛlɛ̂i yá, kɛ́lɛ díyee fé pâi pɔrîi yâ, kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa ípôlu. Yâwɛɛ ɓé mò tí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Ŋa pâi íŋuŋ maa ƀôi ŋ̀wana lɔ̂-ƀelai yêei, ŋá í kúla kwaa ma kara-ƀela yêei. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Zɛlemaya 16

Yâwɛɛ ŋɔmɛni kpɛtɛɛi é pîlaŋ Zɛlemaya ŋɔfúlu-laai mai

1Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Ífe nɛnî kùla kpaa máŋ ínîa-pɛlɛ-ŋa maa-sɔlɔ ƀó kwaa kɛ́ɛ ŋí ma.

3Ŋa pâi m̀ɛnii ƀôi yâ nyíi pâi kɛ̂i a ǹîa-pɛlɛɛi dí dímaa sɔlɔ ƀô ƀɛ́i da dí káa-ƀelai.

4Kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ a pâi dípaâi, núu da fé pâi dímaa ḿalôŋ sèe ƀôi, kpaa máŋ dí díloo. Da pâi dípoma ŋáa tɛ̂i gîe ma yɛ̂ɛ sua-kpô nyíi da bù sí-sɛŋ kɔ́ɔ mùi. Da pâi dípaâi kɔ́ su, kpaa puru é dípaa. À kɛ̀ tí, ŋ̀ɔni-ŋai da vɛnɛ-sãai da pâi dípoma miî.

5“Ífe lɔ̀ bɛ́rɛi mù nyíi da saa mɛ̂ni kɛ̂i naai. Ífe malôŋ sèe ƀò núu kélee da maa mɛ̂ni mà. Ḿve pâi ŋɔ́nɔ lûwa lâai ŋánûai dîa a gɛɛ ŋá líi-seei, kpaa máŋ ŋá ŋáwɛli kɛ́-maai da ŋá ŋɛi-maloŋ kâai lɛ́ dîa.

6Dɔɔ-ƀelai da gôlo-ƀelai díkelee da pâi saâi ǹɔii tɔnɔi su. Kɛ́lɛ, núu da fé pâi dípoma loôi, kpaa máŋ é dímaa mâloŋ sèe ƀó. Núu da fé pâi ŋɔmaloŋ tôo maai lɛ̂i a pɔ́ɔ kɛ́ɛ mà, kpaa máŋ a ŋ̀uŋ ƀɔ́ɔɔ.

7Núu da fé pâi mii-sɛŋ da tɛɛ̂i zaa-wɔ̂lɔ kɛ́-ƀelai pɔ́ é dí ŋáa-nɛnɛ zaa-mɛnii ḿâ, kpaa máŋ é yá tɛ́ɛ dípɔ dínâŋ da dílee saa mɛni ma.

8“Ífe lɔ̀ bɛ́rɛi mù ƀɛ́i da kúu kɛ̂i naai. Ka dîa-ni káfe sèe kákîe ma ká mii-sãa mii, kpaa máŋ ká kpele-sãa kpele gîe ma.

9Ka káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ńyãa, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai ŋ̀gaa môi kâai. Ŋa pâi kálii-nɛ̃ɛ kula mɛ̂ni-ŋai kélee kperâi. Káfe ŋɔ́nɔ pâi nɛnî kula-woo kélee da mɛnîi gwaai ŋí ma. Ka pâi lɛɛ̂i ɣele ma ŋá m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ́ káŋɛi.

10“Tãi ya pâi m̀ɛnii ŋí ƀôi la dîai, da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘Lɛ́ mɛni ƀé kú gɛ̀ ǹyaa Yâwɛɛ a m̀ɛni kpɔ̂lu sãŋ kɛ́ɛ ŋí lâai la kûai? Lɛ́ mɛni nyɔ́mɔɔ ƀé kwa gɛ́i? Sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ɛ léŋ ƀé kwa gɛ́ a Kúɣâlai Yâwɛɛ?’

11À kɛ̀ tí, mó dîa, Yâwɛɛ ǹyɛɛi, ‘Kánâŋ-pɔlɔ-ŋai dí dípôlu tɔ̀ɔ ḿâ, dí kɛ̀ ɣâla-da-kpɛni-ŋa fɛ̀li díkɛ tíi kɛ̀ dîɛ. Dí dípôlu tɔ̀ɔ ḿâ dífe díyee see ní ŋ́oo mu da ŋásɛŋ-lɛɛi.

12Kɛ́lɛ, ká tûa a nyɔ́mɔɔ a ńyãa é tɛ́ɛ kánâŋ pɔlɔ-ŋai dîa. Kákelee kpɔ́ káwôlii kpɔ̂lɔi, kásɔŋ nyɔ́mɔɔ, káfa káwoli tɔ̀ɔ ḿâ.

13M̀ɛni ma, ŋá pâi kápilîi ŋá kákula ǹɔii ŋí su ŋá lí a káa ǹɔii su nyíi ka kánâŋ pɔlɔ-ŋai káfe zu-kɔlɔŋ. Ǹaa ƀé ka pâi kɛ̂i naa kákɛ ɣâla-da-kpɛ́ni-ŋa fɛ̀li a kpíni da fólo. Ǹyaŋ ḿve pâi kámalôŋ kâai.’ ”

Eezuɛ-ƀelai da pâi kulâi gɔ-soŋ-laai su

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Tãi káa pâi ǹûai dífe ŋɔ́nɔ pâi dífôoi a ńyãa Ɣâla ńaa nyíi gáa a gɛ̀ ɣele mâ Ɣalai, a gɛɛ ńyãa ƀa Eezuɛ Ɲɔɣâlai nyíi dí kula Ize lɔii sui.

15Kɛ́lɛ, da pâi kɛ̂i m̀ôi dîɛ gɛ̀-ɣele-ma Ɣalai ƀé Eezuɛ-ƀelai kùla ya-ŋua pere lɔii-ŋai da ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai su ƀɛ́i dí kɛ̀ a dítaa-taa naai, é pá a dia díkpɔɔi lɔii su, nyíi ŋá dɛ̀ɛ dínâŋ pɔlɔ-ŋai pɔi. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

M̀ɛni ŋá-téɛɛi nyíi pâi pâi

16Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ɲa pâi yá-kpɛ-ƀela tɛɛ̂i dí pá dí ǹûai ŋí sóŋ. Ɲá loŋso-ŋa tɛ̀ɛ dí lí dí dísoŋ ǹyée kpaya-kpayai da ǹyée pɛlɛɛ-pɛlɛɛi tôŋ su, gɔni wôlo-ŋai su.

17 Ŋ̌gaa m̀ɛnii kélee kâai da gɛ̂i. Dɔnɔ kpîŋ fé kɛ̂i ŋ̌ɛi pôlu. Ŋ̌gaa dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai kélee kâai.

18Ɲa pâi díkula-maa kɛ̂i a ǹ̩á-ŋanaa dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai da díŋwana lɔ̂ɔ-ŋai mɛ̂ni ma. Kpɛ́ni fêi da ŋ̩álɔii maa-tɪ̂a kara, da nani pɛ́lɛ ma a díɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛliɛɛi. Da ŋ̌gɔ̃liŋ maa-tɪ̂a kara a ǹ̩âla-da-kpɛ́ni-ŋai nyíi-ŋai díkaa yɛ̂ɛ saa, díƀɛlɛ fé ŋ̌goi.”

Zɛlemaya è Yâwɛɛ fɛ̀li a kili kɛ-zu-pere

19Yâwɛɛ, yá ƀé ya maa-kɔ̃ɔ, íkɛ wála-wala-laa tɛ̀ɛ m̀bɔ, tãi ŋa kɛ̂ la mɛni kpɔ̂lu sui. Lɔii-ŋuŋ-ŋa da pâi pâi ípɔ-naa díkula ǹ̩éniɛi gwaa kélee ma dí mó yâ dîyɛɛi, “Ǹ̩âla-ŋai kɛ̀ kúnâŋ pɔlɔ-ŋai yêei, dífe kɛ́ ní a tɔ̃yâ ɣâla-ŋa. Díkɛ̀ nɔ́ a ɣâla-pɔkɔɔŋ nyíi-ŋai kɛ̂i fé kɛ́ ní dîai.

20Núu da a pɔ̂ri gbîŋ ɣala kpɛtɛ̂i? Vé tí a dɔnɔ kpîŋ. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ da gɛ̀ tí, gɛ̀ ní dífe a tɔ̃yâ ɣala.”

21Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “M̀ɛni ma, ŋa pâi gɛ̂i ǹɔii-ŋuŋ-ŋai díŋa wála-wala-laai kɔ́lɔŋ a ǹ̩ɛ́lɛɛ a gɛɛ Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.”

Zɛlemaya 17

Zuda ŋɔsɔnyɔ̂ŋ da gula-maa

1Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Zuda-ƀela, da ká sɔnyɔ̂ŋ pɔ̃yɛ kákili ŋá a kɔlɔ-pɔ̃yɛɛ-sɛŋ nyíi gáa a kɔli, ǹyíŋ kɛ́ ƀò a damaŋ. Dí kásɔnyɔ̂ŋ pɔ̃̀yɛ káɣâla-teƀele-ŋai sônoŋ-su.

2Kánûai díkaa Ǹ̩âla-nɛnii Asira fɛlîi ǹyée-ŋai tôŋ su, ǹ̩uru kpaya-kpayai mu ƀɛ́i ŋɔɣâla teƀele-ŋai káa naa da ŋɔŋɛi kɛ́-maa-ŋai.

3Ka Ǹ̩âla-nɛnii Asira ŋí fɛ̀li kwaa kélee ma kálɔii su. Ɲa pâi gɛ̂i kákpɔara-ƀelai dí ká kɔ̃liŋ da kátɔɔ-sãai kúla káyêei zɔnyɔ̂ŋ-ŋai ká gɛ̀ kálɔii gwaa kélee mai, mɛni ma.

4Ǹɔii nyíi ŋáwɔlɔ dɛ̀ɛ kápɔ a kákɔ̃liŋ, vé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i a kápɔɔ. À kɛ̀ tí, ŋa pâi gɛ̂i ká tíi kɛ́ kákpɔara-ƀelai dîɛ ǹɔii su ƀɛ́i káfe ǹaa kɔ́lɔŋ. Ɲa pâi gɛ̂i tí kpɛ́ni fêi, ŋá lii ŋwânai káa yɛ̂ɛ ŋɔŋ. Ǹyaŋ a pâi kákerenîi, va liîŋ.”

Yâwɛɛ a lûwa làa ǹúui da-ŋa dîa, gɛ́ da-ŋa náɣaŋ làa

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Náɣaŋ káa diai kélee dîa da dípôlu tɔ̀ɔ ḿâi, dí díkili tɔ́ɔ núu-kpune ma, dí díkili tɔ́ɔ núu-kpune ŋɔwála-walaai mai.

6Ǹúu sîi tí káa yɛ̂ɛ kpɔlɔ nyíi gáa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, nyíi a Ɓɔ̂lɔ lɔii kpâla mai, gɛ́ ƁÒ tɔ̂i kpolo-lɔii ma Ɓɛ́i sɛŋ da fa Ɓɔ̂lɔ naai. Mɛni lɛ́lɛɛ da fé pâi kulâi gbonôi.

7“Kɛ́lɛ, ŋa pâi lûwa lâai ǹúui ma nyíi pâi gíli tɔ̂i ḿâi.

8Maa nûui tí káa yɛ̂ɛ ŋ̀úrui nyíi gáa tɔ̂i ya-ɣɛli-loŋ kɔlɛi, gɛ́ zame-ŋai lô ǹyái mu. Va yâo a fólo-ɣele, kpɛ́ni fêi, ǹáa a kɛ̂ nɔ́ a ŋunu. Vé kpáani à kɛ̀ tuna a wàla pú. À kɛ̂ kpɔ́ nɔ́ Ɓâi.

9“Gbɛ̂ɛ Ɓa târe núu-kpune ŋɔkili-ŋa-siâi su? Sɛŋ tá fé naa gɛ̀ núu pɛ̀lɛ yɛ̂ɛ ǹyaa. A kɔ̂lɛi kpɔ́ zale fé ma.

10Ńyãa Yâwɛɛ Ɓa núu líi su kàa, ŋ́gɛ núu líi su kɔ̀ɔŋ. Ŋà núu ŋɔmɛnii ŋá tèe yɛ̂ɛ berei ŋɔkɛ-ɣeniɛi káa lai, yɛ̂ɛ berei a tûa lai.”

11Ǹúui nyíi a sɛŋ-kao sɔlɔ Ɓô a fili perei, gáa yɛ̂ɛ ŋɔni nyíi a m̀araa da kpɛ́ni ɣáloŋ saai. Ǹúu ŋí a pâi ŋɔtɔɔ-sãai su pûi a ǹoloŋ tãi, ǹyaŋ a lɛ̂ɛ a ǹyée fôlo yɛ̂ɛ Ɓoo-nuu a ŋɔkɛ-ɣeniɛi kpɛɛ-ŋa tãi.

12Kú Ɣâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi káa yɛ̂ɛ kâloŋ-see-sɛŋ kɛ́tɛ, nyíi gáa tɔ̂ni yée kɛ́tɛ tôŋ su é síɣe gɔ́ɔ pîlanii.

13Yâwɛɛ, yá Ɓa Eezuɛ ŋɔkili-kɛ-maai. Ǹúui nyíi a bôlu tɔ̀ɔ yâi, a pâi ŋumɛi. Da pâi lániî yɛ̂ɛ da núu láa pɔ̃yɛ muluŋ su, kpɛ́ni fêi, da dípôlu tɔɔ Yâwɛɛ ma, nyíi gáa yɛ̂ɛ ya-ɣɛli-loŋ nyii a fúlu-laa tɛ̀ɛ núu pɔi.

Zɛlemaya è Yâwɛɛ marê kɛ̀ kpɔŋ-mâa mɛni ma

14Yâwɛɛ, ye ḿalo ḿî, gɛ̀ ní ŋa pâi kɛ̂i a ŋ́gɔlɔi ponoɔɔ. Ŋ́gula mɛnîi, gɛ̀ ní ŋa pâi kɛ̂i a ŋ́uŋ ḿâ Ɓóɔɔ. Yá nɔ́ Ɓa ǹúui nyíi ŋa ǹáa maa tɛ̂i.

15Ǹûai dí mò ḿâ dîyɛɛi, “M̀aa-yao woo-ŋai Yâwɛɛ è kɛ̀ m̀ôi kûai, dítɔ̂i kɔ̀ɔ? Tɔɔ é maa-mɛni-ŋai kpîŋ kɛ́ nâa!”

16Kɛ́lɛ Yâwɛɛ, ḿve kɛ́ ní ímɛni kpɔ̂lu láa dîa. Ḿve ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ mɛni kpɔ̂lu é láa dîa. Yâwɛɛ í gɔ́lɔŋ, í m̀ɛnii kɔ́lɔŋ ŋa m̀ôi yâi.

17Ífe kɛ́ a mɛni kpɔ̂lu ḿɛ̂ni ma. Mɛni kpɔ̂lu a làa ḿâ, yá Ɓa ḿaa kɔ̃̂ɔ.

18Ɓâa kula diai dîa dítɔ̂i ḿâi. Kɛ́lɛ, Yâwɛɛ, ŋ́gula yɛ̂ei kɛ́. Yao ŋánaa pú díkɔlɔ̂i, kɛ́lɛ, ífe da pù ŋ́gɔlɔi. Mɛni kpɔ̂lu láa dîa í dísu ɣále a gbua-kpua.

Vii-tɔɔ-ɣelei mɛi káa mɛni

19Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Lí í ŋáworɛ̂-wooi Ɓó Ǹûai Dísiɣãŋ-la, Ɓɛ́i Zuda kaloŋ-ŋai da tɛ̂ɛ naa dí kɛ́ lɔ̀ kpaa dí kɛ̀ kùla daa lɛ̂ei sui. À kɛ̀ tí, í lí ziɣãŋ kpéli-ŋai láƁelei Zerusâlɛŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Ǹmó gâloŋ-ŋai da ǹûai díkaa Zudai dîa, é pɛ́lɛ diai dîa díkaa Zerusâlɛŋ da diai da lɔ̂ ziɣãŋ-ŋai láƀelei a gɛɛ dí díwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii mâ ŋa pâi môi.

21Ǹmó dîa à kɛ̀ dí díkpîŋ wɛ́li-ni, gɛ̀ ní dífe kpîri sii kélee da sìɣe a Vii-tɔɔ-ɣelei. Dífe sɛŋ da sìɣe dítɛɛ la Zerusâlɛŋ siɣãŋ-ŋai da lá.

22Kpaa dítiyɛ̃ da kula dípɛrɛ-ŋai mû a Vii-tɔɔ-ɣelêi. Dífe tíi kɛ̀ a Vii-tɔɔ ɣelêi. Tɔ́ɔ dí m̀ɛi káa a fólo maa-waa, yɛ̂ɛ berei ŋá wɔ́lɔ mò la dínâŋ pɔlɔ-ŋai dîai.

23Dínâŋ pɔlɔ-ŋai dífe wɔ́lɔ díwoli tɔ̀ɔ ní ḿâ, kpaa máŋ dí díyee sée ŋ́oo mu, kɛ́lɛ, dí kɛ̀ a díwôlii kpɔ́lɔɔ. Dífe díyee see-ni ŋ́oo mu, kpaa máŋ dí ńdûa-pere maa kɔ́ri.

24“Ǹmó ǹûai ŋí dîa a gɛɛ dí ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa. Dífe kpîri da sìɣe dítɛɛ la ziɣãŋ-ŋai láƀelei a Vii-tɔɔ-ɣelei. Tɔ́ɔ dí Vii-tɔɔ-ɣelei ŋí mɛi káa a fólo maa-waa. M̀ɛni ma dífe tíi da kélee kɛ̀ a ɣelei ŋí.

25À kɛ̀ tí, díkâloŋ-ŋai da dítii kɛ́-ƀela kpaya-kpayai da pâi tɛɛ̂i ziɣãŋ-ŋai ŋí láƀelei kâloŋ-wala-wala laa kɛ́ ƀò díyêei yɛ̂ɛ berei Deeƀé è wɔ́lɔ kɛ̀ lai. Gɛ̀ ní da Zuda-ƀela é pɛ́lɛ Zerusâlɛŋ-ƀela dîa, da pâi kɛ̂i seêi soo sia-keleŋ-ŋa su, dí kɛ̀ sèe soo-ŋa mɛi, gɛ̀ ní nûa da pâi kɛ̂i nɔ́ Zerusâlɛŋ a tãi kélee.

26Nûa da pâi kulâi daa-ŋai su Zuda, da-ni dí kúla Zerusâlɛŋ kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai lá dípa. Da-ŋa da pâi kulâi Bɛŋsima ŋɔkpîniŋ su, da-ŋa díkula ǹyée pɛlɛ-pɛlɛi ma, da-ŋa díkula ǹyée-kpaya-kpayai ma, gbéli-ŋai díkula séɣai-pere Zuda lɔii su. Da pâi pâi a kéreŋ-sala, mii-sɛŋ-sala, kéreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ, da sɛɣɛ-fei sama-sɛŋ Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

27Kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ nɔ́ dí ŋ́oo mɛ́ni, dí Vii-tɔɔ-ɣelei mɛi káa a fólo maa-waa. Dífe kpîri sìɣe dílɔ la, kpaa dí kúla la Zerusâlɛŋ a Vii-tɔɔ-ɣelei. À kɛ̀ da gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ŋa pâi ŋɔŋ toôi Zerusâlɛŋ siɣãŋ láƀelei. Ǹ̂ɔŋ a pâi gâloŋ-pɛrɛi kérenîi Zerusâlɛŋ, ǹyaŋ núu da fé pâi kɛ̂i naa é ŋɔŋ kpîŋ líiŋ.”

Zɛlemaya 18

Zɛlemaya è lì ǹɛɣi-tɔɔ-nuui ŋɔpɛ́rɛi lá.

1Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi,

2“Lí ǹɛɣi-tɔɔ-nuui ŋɔpɛ́rɛi la. Ǹaa ƀé ŋa pâi lônoi naa ípɔ.”

3Nya ƀe ŋá lì naa ŋá ǹɛɣi-tɔɔ-nuui káa gɛ́ tíi kɛ̀ ŋɔleɣi-tɔɔ kwaai ma.

4Tãi a kâa kɛ̀ ǹɛɣii kpɛtɛɛ̂i lai, à kɛ̀ ǹɛɣi-pɔrɔi fé gîe-ni sòŋ ní a ǹɛ́lɛɛ, a ŋ̀olo é ŋɔ́nɔ dɔ̀ɔ pôlu a berei a kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii lai.

5Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi,

6“Pɔri ḿâ fé ḿî a gɛɛ ŋátûa a Eezuɛ-ƀela yɛ̂ɛ berei ǹɛɣi-tɔɔ-nuui a tûai la a ǹɛɣi pɔ̂rɔi? Kákaa nɔ́ ńyee-ŋa yɛ̂ɛ berei tí ǹɛɣi pɔ̂rɔi káa la ǹɛɣi-tɔɔ-nuui yêei.

7À kɛ̀ ŋà mò ńyɛɛ ŋa pâi lɔii-ŋuŋ da ƀúlenîi, ŋá kâloŋ-laa da su kara,

© 2014 Bible Society in Liberia.

8à kɛ̀ m̀aa lɔii-ŋuŋ tí a bôlu tɔ̀ɔ ŋɔmɛni nyɔ́mɔɔi ma, gɛ̀ ní ḿve pâi m̀ɛnii kɛ̂i la ŋá gbɛ̀tɛ é pîlaŋ mai.

9Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ŋà mò a gɛɛ ŋa pâi lɔii-ŋuŋ da ŋɔkâloŋ-laai su kpananîi, ŋá dɔ́ɔ,

10kɛ́lɛ m̀aa lɔii-ŋuŋ tí fé ŋ̀óli tɔɔ ní ŋ̀oo ma, gɛ́ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ nɔ́, gɛ̀ ní ḿve m̀ɛni lɛ́lɛɛi kɛ̂i nyii ŋá gbɛ̀tɛ a gɛɛ gɛ́ m̀ii.

11Mó Zuda da Zerusâlɛŋ-ɓelai dîa a gɛɛ ŋ̀gaa mɛni kpɛtɛ̂i a gɛɛ ŋá dí kula maa kɛ́, ŋá mɛni kpɔ̂lu láa dîa. M̀ó dîa a gɛɛ dí kpéra zɔnyɔ̂ŋ tùa-ŋai kɛ̂i dí dítua-pere-ŋai pɛ́ŋ-pɛlɛ.

12Kɛ́lɛ, da pâi íwoo su toôi dîyɛɛi, ‘Kpao, lé mɛni ɓé kwa pâi gɛ̂i tí lai? Kwa pâi tûai kpɔ́ nɔ́ a woli kpɔ̂lɔ-pere, kú sɔŋ nyɔ́mɔɔ kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei kwa ŋ̀wɛ̂lii kú tûa lai.’ ”

Ǹûai dí dípôlu tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ma

13Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee marê kɛ́. M̀ɛnii sîi ŋí da a tá kɛ́ a bɔlɔ? Eezuɛ-ɓelai da mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́tɛ kɛ́!

14Ka tá gáa kɔlɛ-kâne é kpɛ́ɛ Lɛɓanɔŋ kɔni yee kpaya-kpaya-ŋai tôŋ su? Ka tá gáa ǹyá-ɣɛli-ŋai da kûla ǹyée ŋí tôŋ sui díkpala?

15Kɛ́lɛ, ŋánûai da nia ḿâ. Da kéreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ kéreŋ ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa dîa. Da kɛ̂ karênii dísia perei su. Dífe ŋɔ́nɔ siâi a berei dínâŋ pɔlɔ-ŋai da kâa sìa lai. Da kula berei lɛ́lɛɛi ma, da lɛɛ berei ma nyii dífe gɔ́lɔŋ.

16Da ǹɔii ŋí kɛ́ a kwaa ma mĩli-mĩliɛɛ, naa ɓɛlɛ-kpɛɛ núu koi. Diai pâi tɛɛ̂i naai, mĩli-mĩli a pâi pûi dîa a berei ǹaa káa lai. Da pâi díŋuŋ kpɛ́mɛnîi a ǹaa kɛ́-pere.

17Ŋa pâi ŋánûai táa-taai díkpɔara-ɓelai ŋɛ́i túɛ, yɛ̂ɛ muluŋ ɓé fólo kulâi-pere fãa a vɛ́ɛ. Ŋa pâi ḿbôlu tɔ̂i dîa. Ḿve pâi kpɔŋ mâa tɛɛ̂i dípɔ tãi mɛni kpɔ̂lu a pâ la dípɔi.”

Ǹûai dí mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ é pîlaŋ Zɛlemaya ma.

18Nya ɓe ǹûai dí mò dîyɛɛi, “Kwaa mɛni kpɛtɛɛ kɛ́ é pîlaŋ Zɛlemaya ma. Sâla láa-soŋ-ɓela da pâi wɔ́lɔ kɛ̂i nɔ́ naa dí kɛ̀ kútenin̨ tɔ̀ɔ. Táre-ɓela da pâi wɔ́lɔ kɛ̂i nɔ́ naa dí kɛ̀ kúlia-woo ɓò. Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ɓelai da pâi wɔ́lɔ kɛ̂i nɔ́ naa dí kɛ̀ Ɣâla ŋɔwóo ɓò kûa. Ka pá kú kɔ́ bɔ́ a kúwoo, kú kpéra kúwoli tɔ̂i ŋ̀óo ma.”

19Nya ɓe ŋá Yâwɛɛ fɛ̀li, “Yâwɛɛ, íwoli tɔ́ɔ ŋ̀óoi ma í m̀ɛnii méni nyíi-ŋai ŋ̀gbɔara-ɓelai da m̀ôi é pîlaŋ ḿâi.

20Mɛni lɛ́lɛɛ fela-fei káa a mɛni nyɔ́mɔɔ? Kɛ́lɛ, da lóa tée ḿberêi a gɛɛ ŋá tóo zu. Gáa, ŋa pâ íŋɛi túɛ ŋá dímaa lôno kɛ́ a gɛɛ ífe díkula-maa kɛ̂ a lii ŋwâna-pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Ǹmɛni ma, Yâwɛɛ, ǹɛɛ naa dílônii dí fôa a puru dísaa. Tɔ́ɔ dí lɛ́ɛ kɔ́ su. Tɔ́ɔ nɛyâai, dísinâai da dínîa-pɛlɛɛi dísaa. Tɔ́ɔ kɔlɔ-fela é dísinâai páa, dí nyáŋkpa-ŋai dí lɛ́ɛ kɔ́ su.

22Yóo-yoo kpɔŋ tɛɛ é dípɛrɛi mu-sãai síɣe dí lɛ́ɛ pâi díkpîŋ kpɛtêi. Ǹɛɛ naa díwɔlɔ mɛni kpɔ̂lu su. Da lóa tée ḿberêi a gɛɛ ŋá tóo zu. Da ƀáre té ḿberêi a gɛɛ ŋá kɔ́ la.

23Kɛ́lɛ, Yâwɛɛ, dímɛni kpɛtɛɛi dí gɛ̀ a gɛɛ dí ḿbaai, í gélee kɔ́lɔŋ. Ífe dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai su mɛ̂ni lɛ̀ɛ, kpaa máŋ í díŋɛi malôŋ káa dísɔnyɔ̂ŋ mɛ̂ni ma. Dí tóo kpɔ́ a yee-tɛɛ-maa pêre, í ílii ŋwána, í díkula maa kɛ́.”

Zɛlemaya 19

Zɑ̃ŋ bîlaŋɔɔi bɔ̂rɔ-leɣi wóloɔɔi mai

1Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi, “Lí í pɔ̂rɔ-leɣi yá ǹeɣi-tɔɔ nuui yêei, í Eezuɛ nuu-pɔlɔ-ŋai da-ni é pɛlɛ zâla láa-soŋ-ƀelai láa-tuɛ-ƀelai da-ni dîa,

2ka dîa-ni ká lí ká tɛ́ɛ Pɔsɔɔ siɣãŋ lá ká lí Bɛŋ Inɔŋ tiŋ-tiŋ su í ŋ̀óo-ŋai ƀó dîa nyíi-ŋai ŋa pâi môi yâi.”

3Mó dîa yɛ̂ɛi, “Káai a Zuda kaloŋ-ŋai da Zerusâlɛŋ-ƀelai, ka Yâwɛɛ wóo mɛ́ni. Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai ǹyɛɛ ká gáa, ŋ̀gaa pâi pâi a mɛni nyɔ́mɔɔ kâa nyíi núu da a dùŋ mɛ̀ni, a pâi kpɛ̃lînii.

4Kpɛ́ni fêi, ǹûai da dípôlu tɔ̀ɔ ḿâ, da gwaai ŋí ma maa-tĩ̂a kara a kéreŋ-sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ kéreŋɔɔ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîa, nyíi dínâŋ pɔlɔ-ŋai, Zuda kaloŋ-ŋai é pɛ́lɛ dîa dífe gɔ́lɔŋ. Da núu támaa páa gwaai ŋí ma nyíi-ŋai dísɔŋ fé dîai.

5Da kwaa ma kpɛtɛ Bêe ɣâlai mɛni ma dí kɛ̀ dílônii-sinaai kùla naa a kéreŋ-sala m̀a. Ńyãa fé m̀ɛnii ŋí ƀó ní dîa a gɛɛ dí gɛ́, kpaa ŋá ŋ̀gili ŋá sía é pîlaŋ m̀a.

6Ǹmɛni ma, Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ tãi káa pâi dífe ŋɔ́nɔ pâi gwaai ŋí ma tôlii a Tofɛ, kpaa máŋ Bɛŋ Inɔŋ tiŋ-tiŋ, kɛ́lɛ da pâi ǹaa tôlii a núu-paa tiŋ-tiŋ su.

7Ŋa pâi gwaai ŋí ma kɛ̂i a pîleŋ ŋá. Ŋá Zuda da Zerusâlɛŋ dímɛni kpɛtɛɛ-ŋai kélee su kara. Ŋa pâi gɛ̂i dínûai dí lɛ́ɛ kɔ́ su díkpɔara-ƀelai yée mu. Ŋa pâi dípoma tɛɛ̂i ŋ̀ɔni-ŋai pɔ́ díkaa ŋ̀elei sui da vɛnɛ-sãai díkaa ǹɔii mai a dí kɔ́nɔŋ.

8Ŋa pâi daa-lêei ŋí kɛ̂i a kwaa ma nyɔ́mɔɔ. Nûa da pâi dísĩ̂a miî la, kpɛ́ni fêi, ǹaa a pâi kɛ̂i a ǹyɔ́mɔɔ.

9Ŋa pâi gɛ̂i díkpɔara-ƀelai dí dímaa tínaŋ. Da pâi lɛɛ̂i naa dí kɔ̃́nɔŋ é kpɛ́ɛ. À kɛ̀ tí, da pâi kɛ̂i dínîa-pɛlɛɛi miî é pɛ́lɛ dílaoi-ni dîa.”

10Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ḿâ a gɛɛ ŋá bɔ̂rɔ-leɣii wólo diai kwa dîa-ni kú kɛ̀ naai, díŋɛi.

11À kɛ̀ tí, ŋá mó dîa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ǹyɛɛ, “Bere ƀé ŋa pâi ǹûai da daa-lêei su-ƀelai wôloi la yɛ̂ɛ ǹeɣi-tɔɔ-nuui ŋɔpɔ̂rɔ-leɣii a gɛɛ pere fé ŋɔ́nɔ kɛ̀ naa

© 2014 Bible Society in Liberia.

gbɛtɛ́ɛ pôlu mɛni ma. Da pâi ǹûai loôi Tofɛ, kpɛ́ni-fei díloôi da kpɛ́ni fé pâi kɛ̂i ma.

12Bere ƀé ŋa pâi tûai la a gwaai ŋí ma da ǹaa-ƀela a gɛɛ ǹaa é ƀóloŋ Tofɛ ma.

13Bɛ́rɛ-ŋai díkaa Zerusâlɛŋ da nyíi-ŋai díkaa a Zuda kaloŋ-ŋai dípɛrɛi, é pɛlɛ bɛ́rɛ-ŋai dîa nyíi-ŋai díkereŋ sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kèreŋ dítôŋ su ŋ̀âla-ŋai díkaa ŋ̀ele-kɔlɔŋ sui dîai, dí kɛ́ kpele-sɛŋ sama-sɛŋ pù ŋ̀âla-ŋai da-ni dîɛi, da pâi kɛ̂i a dímaa-tî̃a karáa yɛ̂ɛ Tofɛ."

14Nya ƀe Zɛlemaya è lène pôlu é kúla Tofɛ ƀɛ́i Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ naa a gɛɛ é ɣâla-woo ƀó naai. È tɔ̀ɔ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi láƀelei, é mó ǹûai dîa ǹyɛɛi,

15"Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai ǹyɛɛ, ŋa pâi pâi a m̀ɛni ŋá téɛɛi nyíi kélee ŋá gbɛ̀tɛ é pîlaŋ daa-lêei ŋí ma da zu-ƀela kélee. Kpɛ́ni fêi, díwôlii kpɔ̂lɔɔi. Dífa ŋ̀wɛli dí díwoli tɔ́ɔ m̀â."

Zɛlemaya 20

Laa sâa è tòo Zɛlemaya da Zâla láa-soŋ-nuui Pasiɔ díloai

1Tãi Imɛ ǹóŋ Pasiɔ nyíi kɛ̀ a sâla láa-soŋ nuu, gɛ̀ ƀò ŋɔ́nɔ a Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛi káa nuu kɛ́tɛi è m̀ɛni-ŋai mèni la nyíi ŋá kɛ̀ môi,

2è gɛ̀ dí ńokwa, dí ńdoo yɔlɛ ŋá Bɛŋsima ŋɔsiɣã̀ŋ láƀelei mɛi-pere ŋɔi-la, Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kɔlɛ ma.

3Bôlu ma ɣelei, Pasiɔ kɛ́ɛ a ŋ̀gula ǹyɔlɛi-ŋai, ŋá mò mà ńyɛɛi, "Yâwɛɛ fé ílaa sèe ní a Pasiɔ. Ǹáai a zèe yâi ƀa, 'Yao Kɛ́tɛ Káa Kwaa Kélee Ma.'

4Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ a mó ǹyɛɛ, 'Ŋa pâi íkɛ̂i a yao kɛ́tɛ íkpîŋ mɛni ma da íƀarâai. Ya pâi kɛ̂i naa díkpɔara-ƀelai dí kɛ̀ dípaa a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa. Ŋa pâi Zuda-ƀela kélee kɛ̂i Babelɔŋ yée-mu. A pâi dísonîi a kɔ-sôŋ-ŋa é lí a dia ŋɔlɔii su, é da-ni paa.

5Ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa díkpɔara-ƀelai dí daa-lêei ŋí su tɔɔ-sãai kélee kpɔ́ síɣe. Da pâi zu-sãa kélee kpɔ́ siɣêi é pɛ́lɛ ǹûai kɔ̃lî̃ŋ kélee da Zuda kaloŋ-ŋai dílaai-kɛ̂i-sãai dîa dí lí a dia Babelɔŋ.

6Mɛni a kpèra yâ Pasiɔ, da pâi liî a yá é pɛ́lɛ íkaayɔɔ-ŋai kélee dîa Babelɔŋ. Ǹaa ƀe ya pâi saâi naa dí íloo naa ka íƀarâai nyíi-ŋai íkɛ̀ lɛ́ɛ támaa kɛ̂i dîai.' "

Zɛlemaya è wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma

7Yâwɛɛ, í m̀bèlɛ, ŋ̀gili-ŋa é tɛi. Íwala-walaai é tɛ́ɛ m̀â. Íyee a tɛ̀ɛ m̀â. Ǹûai kélee da ɣɛ́lɛ-maa kulâi ŋ̀gbonôi. Da lɛ̂ɛ ɣɛ̂lɛi m̀â é lɛ́ɛ la zu ɣele wûlii é kɛ́.

8Tãi kélee ŋa lôno lai, fɛ̂ɛ ŋá wɔ́lɔ, ŋá láɣi, ńyɛɛi, "Laa-sâa! Su-kara!" Yâwɛɛ, da ńaa nyɔ́mɔ ƀôi, dí kɛ̀ ɣɛ́lɛ-maa kula ŋ̀gbonôi a tãi kélee, kpɛ́ni fêi, ŋa íwooi ƀôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ŋà mò, “Ŋa pâi niâi Yâwɛɛ ma, ḿve ŋɔ́nɔ lòno é pîlaŋ ǹáa ma.” Gɛ̀ ní íwooi a kɛ̂ yɛ̂ɛ ŋɔŋ ƀé ŋ́gerenîi ŋ́gbonôi. Ŋa kɔ̂ a gɛɛ ŋá ńii maa sóŋ, kɛ́lɛ pere kélee da fa kɛ̂ naa.

10Ǹûai kélee da kɛ̂ m̀ôi ninîŋ-woo su dîyɛɛi, “Yao kɛ́tɛ káa kwaa kélee ma! M̀ɛni ma, kwaa zɔŋ láa ǹúu-mɛi-ƀelai ŋɛ́i!” Ń̂âoi-ni kpîŋ da tɔɔ ḿâ. Da m̀ó dîyɛɛi, “Tãi da kwa pɔ̂ri bɛlɛ̂i, gɛ̀ ní kwa pâi zonîi kúmɛni kpa kula m̀a.”

11Kɛ́lɛ, Yâwɛɛ, íwala-walaai, ítɔ̂i kpanaŋɔɔ, íkɛ ƀò ḿbôlu. M̀ɛni ma diai ŋ̀wɛ̂lii dí mɛni ŋánaa kɛ́ a ńyãai, da pâi fɛɣɛ̂i. Ŋumɛ a pâi dísonîi wɔ́lɔ-wɔ́lɔ da wɔlɔ-wɔlɔ, kpɛ́ni fêi, dífe pâi mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀôi, ŋ̀umɛi pâi dípaâi, núu da fé pâi niâi m̀a.

12Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ya núu su kɔ̀ɔŋ a tɔ̃yâ pere. Í m̀ɛnii kɔ́lɔŋ gáa dí líi su, da díkili ŋái. M̀ɛni ma, tɔɔ ŋá íkaa í mɛni kpa kula ŋ́gbɔara-ƀelai dîa, kpɛ́ni fêi, ŋa ŋámɛnii láa íŋɛi.

13Ka wule tóo Yâwɛɛ ma! Ka Yâwɛɛ láa maa tɛ́! A ǹúu dòo-mu-ŋai kùla ŋ̀wana lɔ̂ɔ-ƀelai díwala-walai mu.

14Kpalo ƀelaâi ŋ̀elei mâ díwɔlɔ ḿaa-sɔlɔ ƀô lai! Nia vóloi ma ńee è wɔ́lɔ ḿaa-sɔlɔ ƀô lai!

15Kpalo ƀelaâi ǹúui ma nyíi pà a ḿaa sɔlɔ ƀó tùŋ ńâŋ pɔ́ ǹyɛɛ mai, “Surɔŋ-loo ƀè. Yaâ lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀó!”

16Tɔɔ ǹúui tí é kɛ́ yɛ̂ɛ daa-lee-ŋai Yâwɛɛ a zu kàra va gíli-ŋa siai. Tɔɔ é sɛŋ-soli maa wɔlɔ-woo mɛni a ɣele ƀôi tãi, da fólo-maa-laa kɔ̀ tùŋ,

17kpɛ́ni fêi, è ǹɛɛ naa ŋá tɛ́ tâai. Gɛ̀ ní ńee-koo-ƀɔlɔŋ eê kɛ̀ nɔ́ a ḿolôŋ.

18Lé mɛni ƀé dí ḿaa sɔlɔ ƀô lai? A gɛ́ nɔ́ ŋ́gɛ ƀò mɛni kpɔ̂lu da lii-too pôlu su, ŋ́gɛ ŋákɛ-ɣeniɛi kɛ̀ nɔ́ ŋumɛ-pere su.

Zɛlemaya 21

Ɣâla a pâi Zuda da Zerusâlɛŋ dímɛnii ŋá têei é dí kula maa kɛ́

1Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Zɛdikaya nyíi kɛ̀ a Zuda kaloŋ è Maakia ǹóŋ Pasiɔ da Maaseia ǹóŋ Zɛfɛnâya nyíi kɛ̀ a zâla láa-soŋ-nuui tɛ̂ɛ ḿbɔ naa a gɛɛ dí mó ḿâ a gɛɛ ŋá Yâwɛɛ marê kɛ́ dímaa mɛ̂ni ma.

2Dí pà ḿbɔ dîyɛɛ ḿâi, “Yâwɛɛ marê kɛ́ é kpɔ́ŋ kûa, kpɛ́ni fêi, Gâloŋ Nɛbukinaza nyíi gáa Babelɔŋ a kɔ́ pɛ́lɛ kûa. Tãi da Yâwɛɛ a pâi ŋɔŋɛi-kɛ-maai da kɛ̂i yɛ̂ɛ berei a kâa gɛ̀ lai a gɛɛ Nɛbukinaza é lene pôlu.”

3Zɛlemaya è díwoo su tòo ǹyɛɛ dîa ka mó Zɛdikaya ma kâa,

4Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ-ŋai Díɣâlai ǹyɛɛ, “Ŋa pâi kákɔ-kɔ-sãai nyíi kákaa kɔ̂i la Babelɔŋ kaloŋ da ŋɔnûai pɔ́i, nyíi-ŋai da tínaŋ kátaai mai, ŋá seêi kâa. Ŋa pâi pâi a dia daai su kásama.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Ńyãa kpîŋ ŋa pâi kɔ̂i kápɔ a ŋáwala-wala-laai kélee kpɛ́ni fêi, ńii ŋwânai kâa a ŋánaa.

6Fúlu-sãa kélee gáa daai ŋí sui, ŋa pâi gélee paâi, a nɛ̃ɛ ma é kɛ́ a núu kpaa taa-tulɛ. Kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ a pâi dípaâi.

7Ǹaa pôlu ma, ŋa pâi Zuda kaloŋ Zɛdikaya, ǹyée mu-ƀelai da daa lêei su-ƀelai nyíi-ŋai dífe pâi lɛɛ̂i gɔlɔ-felai, ƀóa-sɔ̂kpɔ da puru díyee mui, tɛɛ̂i Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza pɔ́ da díkpɔara-ƀelai nyíi-ŋai dítɔɔ̂i diai. Nɛbukinaza a pâi dípaâi a ƀóa-sɔ̂kpɔ. Vé pâi dímalôŋ kâai. Vé pâi dítɔnɔ kpîŋ lɛɛ̂i.

8“Ǹ́mó dîa Yâwɛɛ ǹyɛɛi, ‘Ńgaa sâa fúlu-laa da saa sêei ká ŋɛ́i a gɛɛ ká kánîa siɣe zu.

9Ǹúui nyíi pâi lɛɛ̂i daa lêei ŋí sui, a pâi lɛɛ̂i ƀóa-sɔ̂kpɔ, puru, kpaa máŋ kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ yée mu. Kɛ́lɛ, ǹúui nyíi pâi kulâi banaŋ mâ é gbîŋ tɛɛ Babelɔŋ-ŋai pɔ́i, a pâi lɛɛ̂i ɣele ma. Ŋɔfúlu-laai a pâi kɛ̂i a ŋɔfela-fei.

10Kpɛ́ni fei, ŋaâ ŋ́ɛi sée daai ŋí ma a mɛni kpɔ̂lu. Ḿve pâi mɛni lɛ́lɛɛ da kɛ̂i naa. Ŋa pâi dɛɛ̂i Babelɔŋ kaloŋ pɔ́. A pâi naa kérenîi. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.’ ”

Yâwɛɛ a pâi Zuda kaloŋ-ŋai dímɛnii ŋá têei

11Zɛlemaya è lì a ŋ̀óo tuɛ-pere ǹyɛɛ, “Ǹ̀mɛni ma, m̀mó Zuda kaloŋ-pɛrɛi mâ yɛ̂ɛ ma íwoli tɔ́ɔ Yâwɛɛ wóo ma,

12‘Káai a Deeƀé ŋɔsuui su-ƀelai, Yâwɛɛ ǹyɛɛ ká tɔ̃yâ mɛni kɛ́ a ɣele kélee. Diai ǹûai da dífilii, ka dí kúla yêei kɛ́. A wàla kɛ́ tí, ŋa pâi ńii ŋwânai kpɔ́ yɛ̂ɛ ŋɔŋ nyíi va nîiŋ, ká ŋwãna-lɔ̂ɔi mɛni ma.

13Zerusâlɛŋ, yá ƀé íkaa seêni ǹyéei tôŋ su, diŋ-tiŋ mɛi yɛ̂ɛ kɔnii, íkɛ mò yɛ̂ɛ, núu da fa pɔ̂ri íyee mɛi ɣâlei, kpaa máŋ núu da fa pɔ̂ri pâi ƀɛ́i íkaa naai? Kɛ́lɛ ŋa pâi a gɛɛ ŋá kɔ́ ípɔ.

14Ŋa pâi í kula maa kɛ̂i yɛ̂ɛ berei ítûa-pere káa lai. Ŋa pâi ŋɔŋ toôi íkâloŋ-pɛrɛ-ŋai dîa nyíi pâi gélee kérenîi da ǹaa kɔlɛ ma sãai kéleei. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.’ ”

Zɛlemaya 22

Ņ̀orɛ̂-wooi Zɛlemaya è lì la Zuda kaloŋ-pɛrɛi mu-ƀelai pɔi

1-2Yâwɛɛ è mò m̀mâ a gɛɛ ŋá lí Zuda gâloŋ-pɛrɛi lá. Gâloŋ ŋí è kɛ̀ a Deeƀé ŋɔsuui su nuu. Yâwɛɛ è ńdɛ̀ɛ naa a gɛɛ ŋá lóno gâloŋ pɔ́ da ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai, é pɛ́lɛ Zerusâlɛŋ-ƀelai dîa a gɛɛ dí díwoli tɔ́ɔ m̀mɛnii mâ Yâwɛɛ è mó m̀mâi.

3“Ńyãa Yâwɛɛ ŋa môi kâa a gɛɛ ká tɔ̃yâ mɛni da mɛni-sãa kɛ́. Diai ǹûai da dífilii, ka dí kúla yêei kɛ́. Káfe tua-nyɔ̂ŋ kɛ̀ a ŋ̋ya, tee-loŋ, kpaa máŋ pɔɔ-nɛyaa. Káfe núu da pàa gwaa-ma-waai ma nyíi vé mɛni nyɔ́mɔ da kɛ́ nii.

4À kɛ̀ m̀mɛnii ŋí ŋa môi kâai, kà gɛ̀, gɛ̀ ní Deeƀé ŋɔsuui su-ƀela da pâi wɔ́lɔ kɛ̂i nɔ́ a kâloŋ-ŋa. Da dítii kɛ́-ƀela kpaya-kpayai da pâi kɛ̂i seêi soo-ŋa mɛi dí kɛ̀ sèe soo-sia kêleŋ-ŋa su dí kɛ́ lɔ̀ dí kɛ́ kùla gâloŋ-pɛrɛi ŋí mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ka wàla káwoli tɔ́ɔ m̀ɛni-ŋai ŋí ŋá môi kâai dîa, gɛ̀ ní ŋa ḿvôoi a ń́yãa kpîŋ ń́aa a gɛɛ Zerusâlɛŋ a pâi wôloi, ǹaa é lɛ́ɛ a pîleŋ ŋá. Ń́yãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.

6"Zuda kaloŋ-pɛrɛi lɛ̂lɛɛi kpɔ́ ŋ́ɛi yɛ̂ɛ berei Gilia lɔii káa lai, kpaa yɛ̂ɛ berei Lɛƀanɔŋ yee kpaya-kpayai káa lai. Kɛ́lɛ, ŋa pâi ǹaa kɛ̂i a lɔii pûŋ ƀɛ́i núu da kélee fé pâi seêi naai.

7 Ŋ̌gaa nûa tɛɛ̂i naa dí ǹaa su-kara. Da pâi pâi a díyuɔ̂-ŋai dí dípɛrɛ yée-mu-wuru lɛ́lɛɛ mɛni kpanaŋɔɔ-ŋai tée nyíi-ŋai díkaa a sîda wuru kpono-ŋai dí díkereŋ.

8"Ǹaa à kɛ̀ tí, ŋ̃ɔ̃ya-ŋa nyii-ŋai kulâi lɔii da kpɛ́ni-ŋa sui, da pâi kɛ̂i tɛɛ̂i naa dí kɛ̀ díkîe-ni marê kɛ̀ lé mɛni ƀé Ń́yãa Yâwɛɛ ŋá m̀ɛni-sãŋ ŋí kɛ̀ la a taa-lêe kɛ́tɛ kɛ́ɛ ŋii.

9À kɛ̀ tí, da pâi zu toôi dîyɛ kpɛ́ni fêi, dí dípôlu tɔ̀ɔ gbanaŋ-wooi ma nyíi dí gɛ̀ ń́yãai ŋ̌gaa a Díɣâlai ń́yêei, dí kɛ́ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛ̀li, dí kɛ́ tíi kɛ̀ dîɛ."

Zɛlemaya ŋɔworê-wooi é pîlaŋ Zoazi ma

10Zuda-ƀela, káfe wɔ̀lɔ gâloŋ Zosaya mɛni ma nyíi a saai. Káfe malôŋ-see ƀò zaa mɛ̂ni ma. Kɛ́lɛ, ka wɔ́lɔ kpɔ́ a ŋánaa ǹóŋ Zoazi mɛni ma. Da liî la kwaa kôyaa ma, ǹyaŋ vé ŋɔ́nɔ pâi pâi pôlu. Vé ŋɔ́nɔ pâi ŋɔlɔii kâai nyíi dí maa-sɔlɔ ƀô zui.

11Yâwɛɛ è lòno é pîlaŋ Zosaya ǹóŋ Zoazi ma nyíi lɛ̀ɛ ǹâŋ pɔ́ɔ-ŋa a kâloŋ Zuda mɛi ǹyɛɛi, "A kula ƀɛ́ a lí ǹyaŋ vé ŋɔ́nɔ pâi pâi pôlu ƀɛ́.

12A pâi saâi ǹɔii su ƀɛ́i da liî la naai. Ǹyaŋ vé ŋɔ́nɔ pâi ǹɔii ŋí kâai."

Zɛlemaya ŋɔworê-wooi é pîlaŋ Zɛoakiŋ ma

13Kpalo ƀelaâi ǹúui ma nyíi a ŋɔpɛ́rɛi tɔ̂ɔ a wôya mɛni, nyíi a da pù ma a fili-pere, nyíi a gɛ̀ m̀arâi dí tíi kɛ̀ mì kpɛ́ni-kpɛnii, ǹyaŋ va dífela-fei.

14Kpalo ƀelaâi ǹúui ma nyíi a mò ǹyɛɛ, "Ŋa pâi kâloŋ-pɛrɛ tɔ̂ɔi ŋ̌gbîŋ mɛni ma, ŋá ŋ̀elei su-pere loŋpo-ŋai kɛ́ a gɛ́tɛ." M̀ɛni ma, a wêna-ŋa kula mà, é bɛ́rɛi mu-pere kpɛtɛ a sîda wuru ƀela-ŋa, é bɔ̃yɛɛ tóo a gbɔluɔɔ.

15À kɛ̀ ya pɛ́rɛ tɔ̀ɔ a sîda wuru, gɛ̀ ní a pâi íkɛ̂i a kâloŋ lɛ́lɛɛ, kpɛ́ni fêi, ípɛrɛi lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ ǹûai díwɔ̂i ma? Ínâŋ è ŋɔkɛ-ɣeniɛi kɛ̀ a lii-nɛ̃ɛ é seri gɔ̃yɛŋ ma. È kɛ̀ a téniŋ ƀô-nuu, zã́a. M̀ɛni ma gɛ́ mɛ̂ni kélee è ƀûu ƀò.

16È gôlo-ƀelai dímɛnii ŋá tèe a téniŋ ƀô-pere, ǹyaŋ ŋɔkɛ-ɣeniɛi è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ. Nyíŋi ƀé a nɛ̀ a gɛɛ núu è ŋ̌gɔlɔŋ.

17Kɛ́lɛ sɛŋ kɔ́riɛɛ a fili-pere nɔ́ ƀé íŋɛi káa ma, íkɛ nûa pàa nyii-ŋai dísɔŋ fé dîai, íkɛ ǹûai sôŋ a ŋwana lɔ̂ɔ-pere.

18M̀ɛni-ŋai ŋí ƀé Yâwɛɛ è mò é pîlaŋ Zosaya ǹóŋ Zɛoakiŋ ma, nyíi kɛ̀ a kâloŋ Zuda lɔii sui. "Núu da fé pâi malôŋ-see ƀôi zaa mɛ̂ni ma, kpaa é m̀ó, 'Lé mɛni kpɔlu ƀè

© 2014 Bible Society in Liberia.

ŋí, ǹaoi, lé mɛni kpɔlu ƀè ŋí!' Núu da fé pâi wɔ̂lɔi ŋuŋ-su, kpaa é wɔ́lɔ a ɣelêi-pere ǹyɛɛ, 'Óo ŋákâloŋ! Óo ŋánuu-namui!'

19Yɛ̂ɛ berei da wɛlɛ-sôo lòo lâi, bere nɔ́ ƀé da pâi ǹoôi la. Da pâi ŋ̀âlai, dí bili dí doo Zerusâlɛŋ siɣãŋ pôlu-pere."

Zɛlemaya ŋɔworê-wooi é pîlaŋ Zerusâlɛŋ ŋɔmɛnii ŋá tee mɛni ma

20Zerusâlɛŋ-ƀela, ka lí Lɛƀanɔŋ ká láɣi. Ka lí Basãŋ lɔii su ká wɔ́lɔ. Ka tɔɔ Môa yêei mâ ká tóli ƀó, kpɛ́ni fêi, da kákpɔŋ mâa-ƀelai yée mɛi ɣále.

21Tãi ká kɛ̀ a kátɔɔ lai, Yâwɛɛ è lòno kápɔ, kɛ́lɛ, káfe káwoli tɔɔ ní a dɔnɔ kpîŋ. M̀ɛni sîi ŋí ƀé ká kɛ̀ gêi kákɛ-ɣeniɛi su. Káfe pɔri ní káwoli tɔ̂i Yâwɛɛ wóo ma.

22Vãai a pâi koônii a kálaa túɛ-ƀelai, dí kákpɔŋ mâa-ƀelai sóŋ a kɔ-sôŋ-ŋa, dí ƀâa kula kátaa lêei ma a ŋumɛ-pere, m̀ɛni nyɔ́mɔ-ŋai ká gèi mêni ma.

23Ká kɛ̀ a ká ŋuŋ-ma ƀóɔɔ sîda-ŋai sáma ká gùla Lɛƀanɔŋ, ka pâi kêi a ká malôŋɔɔ, zɛŋ-soli maai ŋí a pâi kêi yɛ̂ɛ nɛnî a kɛ̀ koi-tee su.

Ɣâla è Zɛoasiŋ ŋɔmɛnii ŋá tèe

24Nya ƀe Yâwɛɛ è lòno Zɛoakiŋ ǹóŋ Zɛoasiŋ pɔ́ nyíi kɛ̀ a Zuda kaloŋ ǹyɛɛi, "Tãi nɔ́ ńyãa ƀa gɛ̀ ɣele-ma Ɣalai, eêi kɛ̀ íkɛ ƀò kpîŋ a gâloŋ gbonoi íkɛ ƀò ńaa-mii-yee ma, ŋâi í kùla ńyee ma,

25ŋá ítɛɛ ǹûai pɔ́ ya yaôi dîai, diai ŋ̀wɛ̂lii dí ípaai. Ŋa pâi ítɛɛ̂i Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai pɔ́.

26Ŋa pâi ka ílee kátɛɛ̂i kɔ-sôŋ-laa su. Ka pâi liî ǹɔii su ƀɛ́i dífe káta maa sɔlɔ ƀó ní naai. Ǹyaŋ káfeerɛ ka pâi saâi naa.

27Ka pâi kêi ŋ̀wɛ̂lii ká pá pôlu ǹɔii ŋí su, kɛ́lɛ, pere dɔnɔ kpîŋ fé pâi kêi naa ká lene pôlu."

28Ŋá mò ńyɛɛ, "Ká káa tûai a Gâloŋ Zɛoasiŋ yɛ̂ɛ pɔ̂rɔ-leɣi sàa nyíi núu da fé ŋ̀wɛ̂lii lé mɛni ma? M̀ɛnii ŋí ƀé da ŋɔnîa-pɛlɛɛi da liî la a dia kɔ-sôŋ laa su ǹɔii su nyíi dífe ǹaa kɔ́lɔŋ?"

29Óo lɔii, lɔii, lɔii! Íwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii mâ Yâwɛɛ a m̀ôi:

30"Ǹalôŋ ŋí ŋɔmɛnii ŋáteɛ̂ɛi a gɛɛ ŋɔnîa-pɛlɛɛi dísaa, é kɛ́ a ǹúui nyíi gɛ́ mɛni da kélee ŋ̀aa sèe fé kɛ̂. Zuu da fé pâi kêi ma é kɛ́ Zuda mɛi a Deeƀé pɔɔ-ŋa nuu. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí."

Zɛlemaya 23

Gili-kɛ-zui gáa tínaa tuɛ-pere mɛni mai

1Kpalo ƀelaâi ǹúu-mɛi-ƀelai dîa nyíi-ŋai Yâwɛɛ ŋɔnûai kɛ̀ dítaa-taa dí kɛ̀ làŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Ǹmɛnii ŋí ƀé Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai è mò é pîlaŋ ǹúu-mɛi-ƀelai dîa nyíi gáa a sɛŋ dí ŋɔnûai mɛi káai ǹyɛɛi, “Káfe ŋánûai mɛi kâai. Ka díkpɛ, ka dítaa-taa. Ǹmɛni ma, ŋa pâi kákula ma kɛ̂i m̀ɛni nyɔ́mɔɔ sii ŋí mɛ̂ni ma.

3Ŋa pâi ŋánûai ŋáa lɛɣɛ̂i díkîe ma nyii-ŋai dítaa-taai ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai sui, ŋá pá a dia dípɔ-taai. Da pâi nîa-pɛlɛɛ-ŋa sɔlɔ ƀôi, dítama.

4Ŋa pâi dímɛi-ƀela seêi a gɛɛ dí dímɛi káa. Ŋánûai dífe ŋɔ́nɔ pâi yaôi, kpaa máŋ núu-da é dímaa yáo. Dí tɔnɔ kpîŋ da vé pâi lánîi. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

5Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Tãi a pâi, maa tãi tí, ŋa pâi ténin ƀô kaloŋ siɣêi nyíi pâi kulâi Deeƀé ŋɔsuui sui. A pâi kɛ̂i a gâloŋ nyíi pâi ŋánûai mɛi kâai a táre-pere, gɛ́ tùa a táre-pere. A pâi pâi a tɔ̃yâ làa ǹɔii gwaa kélee ma.

6Tãi a pâi kɛ̂i la a kâloŋ, Zuda-ƀela da pâi ŋuŋ-maa ƀô sɔlɔ ƀôi. Lii-see kɛ́ ƀò Eezuɛ-ƀela yêei. Da pâi dòli a, ‘Yâwɛɛ ƀa kúƀalo-laai.’ ”

7Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Tãi káa pâi, m̀aa tãi tí, núu-da fé ŋɔ́nɔ pâi vôoi a ńaa a gɛɛ gɛ̀-ɣele mâ Ɣalai ƀé Eezuɛ-ƀelai kùla Ize lɔii su.

8Kɛ́lɛ, da pâi dífôoi a ńaa dí mó a gɛɛ gɛ̀-ɣele mâ Ɣalai ƀé Eezuɛ-ƀelai kùla yá-ŋua-pere-ƀelai yêei, é pɛ́lɛ ǹɔii-ŋuŋ-ŋai dí kɛ̀ a dítaa-tâa zui, su. Gɛ̀ ní da pâi seêi díkpɔɔi lɔii su.”

Ǹmɛnii Zɛlemaya è mò é pîlaŋ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dîai

9Ńii toɔ̂i pôlu, ŋ́gɛ kpɛ̀liŋ Yâwɛɛ mɛni ma, ŋɔwóo maa waai mɛni ma. Ŋ́gaa nɔ́ yɛ̂ɛ núu ƀa lɔɔ kpéle, núu nyíi a ŋwa̋ai támaa kpéle, ǹyée a tɛɛ mai.

10Ǹɔii láa fɛ̂ɛi a ǹûai nyíi-ŋai ténin ƀô fé díyêei é pîlaŋ Yâwɛɛ mai. Da tûa nɔ́ a ŋwana lɔ̂ɔ-pere, dí kɛ́ tíi nyɔ́mɔɔ kɛ̀ a díwala-wala laai. Kpɛ́ni fêi Yâwɛɛ a ǹɔii fôoi, ǹɔii a kpála, ǹûai dí kɛ́ malôŋ-see ƀò.

11Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai da zâla láa-soŋ-ƀelai dífe ŋɔ́nɔ a ɣâla-ƀela. Ŋá dísòŋ dí kɛ̀ ŋwana lɔ̂ɔ tùa-ŋa kɛ̀ Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kpîŋ-kpiŋ mu.

12Bere-ŋai da pâi tɛɛ̂i lai, zu a pâi kɛ̂i a ǹaa-lâa, zu kpíniɛɛ. Ŋa pâi gɛ̂i díkarêŋ dí tóo. Ŋa pâi mɛni kpɔ̂lu lâai dîa. Tãi ŋa pâi díkula maa kɛ̂i lai, ká pâi ǹaa kâai. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.

13Ŋa zɔnyɔ̂ŋ káa nyíi Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai da gɛ̂i Sameriai. Díkaa lônoi Bêe ɣalai láai su, ǹyaŋ da gɛ́ ŋánûai dámaa da kula berei ma.

14Kɛ́lɛ, ŋa gáa a gɛɛ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai díkaa Zerusâlɛŋ díwɔ̂i tɛɛ̂i. Da wulu-wulu kɛ̀, dí kɛ́ lɛ́ɛ kɛ̀. Da kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ nûa pɔ́ a gɛɛ dímɛni nyɔ́mɔ kɛ́, a gɛɛ núu da fé kpèra ŋwana lɔ̂ɔ-tua kɛ̂i. Díkelee dísɔŋ nyɔ́mɔɔ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ Sodɔŋ da Gomora-ƀela.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15“Ǹɛni ma, m̀ɛnii ńyãa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋá mó é pîlaŋ Ɣâla ŋɔlóno ké-ƀelai dîa Zerusâlɛŋ ƀa: Ŋa pâi wúru ŋwánaa tɛɛ̂i dípɔ dí mii, ŋá ŋ̀ale-maa tɛ́ɛ dípɔ dí gbele. Kpɛ́ni fêi dûai nyíi-ŋai m̀ɛlɛ fé ŋ́goi, da dáa-taa ǹɔii gwaa kélee ma.”

16Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò Zerusâlɛŋ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Káfe káwoli tɔ̀ɔ Ɣâla ŋɔlóno ké-ƀelai dîa. Díkaa kili-kɛ-zu fòlo tɛɛ̂i kápɔ. Díkaa nɔ́ lônoi é pîlaŋ m̀ɛnii ma da díkili ŋá siâi lai. Kɛ́lɛ, m̀ɛnii da môi kâa, vé a ŋ́oo.

17Diai kélee ŋ́oo pìlii, da m̀ôi dîa a gɛɛ mɛni da fé pâi kɛ̂i. Díkɛ mò ŋ̀ólii kpɔ̂lɔ-ƀelai dîa a gɛɛ mɛni kpɔ̂lu da fé pâi lâai dîa.”

18Ŋá mò, “Ɣâla ŋɔlóno ké-ƀelai ŋí dɔnɔ kpîŋ fé niî táre ní Yâwɛɛ ŋɔlîa-wooi su. Dí ta dɔnɔ kpîŋ fé niî ŋɔworê-wooi mɛni ní kpaa é táre zu. Dífe niî ŋ̀óo mɛni ní kpaa dí díwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma a m̀ôi.

19Ŋɔlii ŋwânai káa yɛ̂ɛ fãa. Gáa yɛ̂ɛ fãa kɛ́tɛ nyíi a tɛ̂ɛ ŋ̀wana lɔ̂ɔ-nuui ŋuŋ-mɛi a lii ŋwâna-pere

20ǹyaŋ va kpêra é lɛ́ɛ la zu m̀ɛnii a ŋ̀wɛ̂lii é gɛ́i, é kɛ́. Tãi tí a sèri, ŋɔnûai da pâi târei zu a ǹɛ́lɛɛ.”

21Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ḿve ɣâla ŋɔlóno ké-ƀelai ŋí tɛ̀ɛ ní, kɛ́lɛ dí lì. Ḿve worê-woo tɛ̀ɛ ní a dia, kɛ́lɛ dí lòno ńaai su.

22Eê kɛ̀ dí kɛ́ ƀò a ńii-su mɛni kɔ́lɔŋɔɔ, gɛ̀ ní dîi pâi ŋáworê-wooi ƀôi ŋánûai dîa, dí gɛ́ ŋánûai dí díyee kúla ŋwana lɔ̂ɔ-mɛni su, díkpera ŋ̀wana lɔ̂ɔ-tuai kɛ̂i, da gɛ̂i.

23“Ŋ́gaa a Ɣâla nyíi gáa kwaa kélee ma. Ḿve nɔ́ kwaa tɔ̂nɔ ma.

24Núu da fa ǹoo ƀɛ́i ḿve naa kɔ́lɔŋ. Káfe gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋ́gaa kwaa kélee ma, é kpîŋ kɛ́ a ŋ̀elei su, kpaa máŋ ǹɔii ma?

25Ǹɛnii ǹɛ́ɛ ɣâla lòno kɛ́-ƀelai tí dí mò a ńaai, ŋá gélee kɔ́lɔŋ. Dí mò a gɛɛ ŋá worê tɛ̀ɛ a dia nyiî-pere.

26Tãi ɣɛɛlu yée mu ƀé ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai tí da pâi kɛ̂i lɛ́ɛ kɛ̂i la ŋánûai dîa a ǹɛ́ɛ-ŋai da gbɛ̀tɛ díkili ŋái?

27Da gâai nɔ́ yɛ̂ɛ dísee-wôo-ŋai da pâi gɛ̂i ŋánûai dí nia ḿâ yɛ̂ɛ berei dínûa pɔlɔ-ŋai díwɔ́lɔ gɛ̀ la dí kɛ́ tìnaŋ Bêe ɣalai pɔ́ naa perei.

28Tɔɔ ɣâla-ŋɔlóno kɛ́-nuui nyíi see ƀôi, é m̀ó a gɛɛ è see ƀô, kɛ́lɛ ɣâla-ŋɔlóno nuui nyíi ŋáworê-wooi mɛ̂nii, tɔɔ é m̀ó a teniŋ ƀô pere. Ya pɔ̂ri kala kɔ̂ni léŋ wîi ma?

29Ŋáworê-wooi káa yɛ̂ɛ ŋɔŋ da kpɔ́-kpɔ nyíi a kɔni-ŋa wòlo a gbua-kpûai.

30Ńdɔ̂i ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dîa nyíi-ŋai da díkîe-ni wóo sìɣe dí kɛ́ mò dîyɛ ŋ́oo ƀei.

31Ńdɔ̂i ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dîa nyíi-ŋai da díkpɔɔi woo ƀò, dí kɛ́ mò a gɛɛ ŋ́oo ƀei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

32Ńyãa Yâwɛɛ ńdɔ̂i ɣâla ŋɔlóno ké ƀelai dîa nyíi-ŋai da díkpîŋ sèe-woo-ŋa ƀò nyíi ǹáa fɛ̂ɛi a lɛ́ɛi. Da zee-woo-ŋai ŋí ƀò a gɛɛ dí gɛ́ ŋánûai díkula berei ma a dílɛɛ-ŋai da dí tɛ̀ ŋɛ́i-woo ŋai. Ḿve mó ní a gɛɛ dí lí. Ḿve dítɛɛ ní a gɛɛ dí lí. Dífa pɔri kpɔŋ mâa sii kélee da tɛɛ̂i ŋánûai pɔ́. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí."

Yâwɛɛ Ŋɔkpîri

33Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, "Zɛlemaya, à kɛ̀ ǹûai ŋí dɔnɔ, kpaa ɣâla ŋɔlóno ké-nuui dɔnɔ, kpaa sâla láa-soŋ-nuu a ímarê kɛ̀ ǹyɛɛ, 'Worê-woo kpanaŋɔɔ lé kɛ́ɛ ƀé Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ a yai?' M̀ó mà yɛ̂ɛ, 'Yá ƀa Yâwɛɛ ŋɔkpîri, ǹyaŋ a pâi ípilîi.'

34À kɛ̀ ŋánûai dɔnɔ, sâla láa soŋ-nuu, kpaa ɣâla ŋɔlóno ké-nuu a ŋ̀óoi ŋí ƀò, 'Yâwɛɛ ŋɔkpîrii,' ŋa pâi maa nûui kula maa kɛ̂i da ŋánûai.

35Kɛ́lɛ núu kélee é ǹáoi da ŋɔkáaycɔ-ŋai marê ké ǹyɛɛ, 'Yâwɛɛ è kɛ̀ ǹyɛɛ lé? Yâwɛɛ ŋɔmɛni su too-wooi ƀa lé?'

36M̀ɛni ma dífe ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ mò dîyɛɛ, 'Yâwɛɛ ŋɔkpîrii,' kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ núu da a mò tí, gɛ̀ ní ŋa pâi ŋáworê-wooi kɛ̂i a kpîri m̀ɛni ma. Ǹûai da Díɣâlai wóo ŋá ƀɔ́, nyíi gáa a gɛ̀-ɣele ma Ɣalai, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi.

37Zɛlemaya, ye ɣâla ŋɔlóno ké-ƀelai marê kɛ, 'Yâwɛɛ è m̀ɛnii su-too léŋ káyêei? Yâwɛɛ è kɛ̀ ǹyɛɛ lé?'

38Ǹyaŋ à kɛ̀ da wàla ŋ́oo mɛ́ni dí mó dîyɛɛ, 'Yâwɛɛ ŋɔkpîrii,' gɛ̀ ní m̀ó dîa a gɛɛ,

39ŋa pâi dísiɣêi ŋá dípili kpɔ́ kwaa kôyaa ma. Ŋa pâi gɛ́i tí a dia é pɛ́lɛ daa lêei ma ŋá dɛ̀ɛ dípɔ da dínâŋ-pɔlɔ-ŋai.

40Ŋa pâi díŋumɛi, ŋá ƀâa kula dîa nyíi dífe wɔ́lɔ pâi niâi mai."

Zɛlemaya 24

Fîi-wuru-ƀa kpɔlɔ feerɛi

1Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è wɔ́lɔ Zɛoakiŋ ǹóŋ Zɛoasiŋ nyíi kɛ̀ a kâloŋ Zudai sôŋ a kɔ-sôŋ, é pɛ́lɛ ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai, dáre-ƀelai, da ǹyɛlɛ-ƀelai kɛ̀ Zudai dîa, é lí a dia Babelɔŋ. Ǹaa pôlu ma, ŋá zî̃a kàa. Zî̃ai ŋí su, ŋá kpɔ̂lɔ feerɛ kàa nyii kɛ̀ a ǹáa fɛ́ɛ a fîi wuru-ƀai Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi ŋɛ́i túɛ.

2Gbɔ̂lɔi ŋí dɔnɔ è kɛ̀ a ǹáa fɛ́ɛ a fîi wuru-ƀa nyíi kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛi. Fîi-wuru-ƀai ŋí è kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ fîi wuru-ƀai nyíi kpɔ̀lu a maa-ŋuŋ. Kɛ́lɛ, gbɛ́li è kɛ̀ kpɔ́ a ǹuu-laa. È kɛ̀ kpɔ́ a garáa a sɛŋ núu da fa pɔ̂ri da miî.

3Nya ƀe Yâwɛɛ è ḿarê kɛ̀ ǹyɛɛ ḿâ, "Zɛlemaya, lé ƀé ya gâai?" Ŋá mò m̀a ńyɛ̂ɛi, "Fîi-wuru-ƀa. Da lɛ̂lɛɛi kpɔ́, da nyɔ́mɔɔ. Nyii nyɔmɔ̂i, ǹulâi kpɔ́ núu da fa pɔ̂ri da miî."

4Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

5“Ǹɛnii ńyãai a Eezuɛ Ɣalai Yâwɛɛ ŋa môi ƀa, Zuda-ƀelai nyíi-ŋai ŋa pâi dítɛɛ̂i kɔ-sôŋ pere su Babelɔŋ, díkaa yɛ̂ɛ fɩ̀i wuru-ƀa lɛ́lɛɛi.

6Ŋa pâi dímɛi kâai a ǹɛ́lɛɛ é lɛ́ɛ la zu ŋá pá a dia pôlu ǹɔii ŋí su. Ŋa pâi gɛ̂i dí tɔ́ɔ. Ḿve pâi mɛni ŋánaa da kɛ̂i a dia. Ŋa pâi dísame pîlanii. Ḿve pâi díƀulenîi.

7Ŋa pâi gɛ̂i ḿaa mɛ̂ni é lɛ́ɛ díkili ŋá dí gɔ́lɔŋ a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ. À kɛ̀ tí, da pâi kɛ̂i a ŋánûa, ńyaŋ ŋ̀gɛ ƀò a Díɣâla, kpɛ́ni fɛ̂i, da pâi tínanîi ḿbɔ naa pere a dí líi kɛ́lee.

8“Berei fɩ̀i wuru-ƀa nyɔ́mɔɔi káa la miî fé mài, bere ƀé ŋa pâi tûai la a Zɛdikaya nyíi gáa a Zuda kaloŋ da ŋɔtíi kɛ́-ƀelai, é pɛ́lɛ ǹúu-kpului ma nyíi pâi lɛɛ̂i Zerusâlɛŋ taa-leei ŋí sui, da ǹûai nyíi-ŋai díkaa Ize lɔii sui.

9Ŋa pâi mɛni kpɔ̂lu lâai dîa a gɛɛ ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀelai da dí kâa, dí yao kpɔ́ a ŋánaa. Nûa da pâi ɣɛ́lɛ-maa kulâi díkponôi, dí kɛ́ wóo nyɔ́mɔɔ-ŋa ƀò dîa, dí kɛ́ dílaa kɛ̀ a kpalo-sɛŋ ƀɛ́i kɛ́lee ŋa pâi dítaa-tâai naai.

10Ŋa pâi kɔ́ toôi dísama, ŋá puru tóo dîa, ŋá tela kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ píli dîa é lɛ́ɛ la zu ŋá díkelee kpɔ́ dípaa díkula ǹɔii ŋí su nyíi ŋá wɔ́lɔ dɛ̀ɛ dínâŋ pɔlɔ-ŋai pɔi.”

Zɛlemaya 25

Ǹûai kpɔara-ƀelai nyíi-ŋai kùla yá-ŋua-perei

1Ǹorɛ̂-wooi ŋí ƀé Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ a Zɛlemaya é pîlaŋ Zuda-ƀelai dîa. Yâwɛɛ è ŋ̀orɛ̂i ŋí tɛ̀ɛ a tãi Zɛoakiŋ nyíi kɛ̀ a Zosaya ǹóŋ, è wɔ́lɔ kɛ̀ la a kâloŋ Zuda lɔii mɛi ŋɔkóraŋ ǹáaŋ su. Ǹyaŋ góraŋ ŋí ƀé kɛ̀ a Nɛbukinaza ŋɔkóraŋ maa-ŋuŋ a tãi díwɔlɔ gɛ̀ la a kâloŋ Babelɔŋ mɛi.

2Ǹɛnii ŋí ƀé Zɛlemaya è mò Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai kɛ́lee dîa:

3“Yâwɛɛ a m̀ɛni tɔ̂nɔi ŋí ƀó ḿâ gîei kpɛ́-kpɛɛ kóraŋ buu-feerɛ kao-saaƀa yée mu. É síɣe tãi ma Amɔŋ ǹóŋ Zosaya è kɛ̀ la a kâloŋ é tóo tãi ŋí ma ŋa lônoi lai. Ǹyaŋ Zosaya ŋɔkâloŋ-laa koraŋ buu káo saaƀai su ƀé ŋá pɛ̀lɛ la ŋ̀orɛ̂-wooi ŋí ƀôi la kâa. Ŋ̀gaa nɔ́ niî m̀ɛni tɔ̂nɔi ŋí ƀôi kâa. Kɛ́lɛ káfe niî káwoli tɔɔ ní ḿâ.

4Yâwɛɛ a ǹyée-mu-ƀelai nyíi-ŋai díkaa a ŋɔlóno kɛ́-ƀelai tɛ́ɛ kápɔ naa gîe mɛi dí kɛ́ lòno kápɔ. Kɛ́lɛ, káfe niî káyee sèe ní ŋ̀óo mu a dɔnɔ kpîŋ, kpaa máŋ ká káwoli tɔ́ɔ dîa.

5Ǹyaŋ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai tí dí mò kâa a gɛɛ ká kpera kátûa-pere nyɔ̂ŋ-ŋai dîa. Ka kpera mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̂i a gɛɛ ká lɛ́ɛ ǹɔii su nyíi Yâwɛɛ è wɔ́lɔ dɛ̀ɛ kánûa-pɔlɔ-ŋai pɔ́ a gɛɛ é kɛ́ a dípɔɔ wɔ́lɔ-wɔlɔi.

6Káfe lɛ̀ɛ ɣâla da-kpɛ́ni-ŋa pôlu. Kpaa máŋ kákɛ dífɛ̀li. Ńyãai ŋ̀gaa a Yâwɛɛi, káfe ńii ŋwána mɛni kɛ̀ a ɣâla da-kpɛ́ni-ŋa fɛliɛɛ nyíi-ŋai ká díkpɛ̀tɛ a káyeei. Kà wàla dí fɛ́li, ḿve pâi kákula maa kɛ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Kɛ́lɛ, káfe káwoli tɔ̀ɔ ní dîa a dɔnɔ kpîŋ. Kɛ́lɛ, ká ńii ŋwána mɛni kɛ̀ a ɣâla da-
kpɛ́ni-ŋa fɛliɛɛ nyíi-ŋai ká díkpɛ̀tɛ a káyeei. M̀ɛni ma ŋa pâi ká kula maa kɛ̂i.

8"Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi,

9'Tãi nɔ́ káfe káwoli tɔ̀ɔ ní ḿâi, ŋa pâi yá-ŋua-pere kɔkɔ́-ɓelai kélee da ńyee mu-
nuui Nɛbukinaza nyíi gáa a Babelɔŋ kaloŋ tôlii ŋa pá a dia dí kɔ́ pɛ́lɛ Zuda ma da
ŋɔnûai. Da pâi kɔ́ pɛlɛ̂i ǹɔii-ŋuŋ-ŋai díkaa kákɔlɛ mai dia. Ǹyaŋ a kɛ̀ tí, ŋa pâi Zuda
da gɔlɛ ma lɔii-ŋuŋ-ŋai su-ɓela kélee kpɔ́ kpúŋ paâi ŋá ǹaa lɛɛ a bûŋ wɔ́lɔ-wɔ́lɔ.
Tãi ǹûai da pâi ǹaa kâai lai, dí lá a pâi kpâlai dîa. Ǹaa a pâi kɛ̂i a yao-maa kwaa
ma, ǹûai díkɛ díŋuŋ mɛi tée lono kɛ̀.

10Ŋa pâi gɛ̂i núu da fa ŋɔ́nɔ lii-nɛ̃ɛ pele-woo mɛni naa. Núu da fé ŋɔ́nɔ pâi nɛnî,
kpaa surɔ̂ŋ kula pêle kɛ́-woo mɛnîi naa, kpaa máŋ núu da é mii-sɛŋ sia tîŋ mɛni
naa. Ǹyaŋ núu da fé ŋɔ́nɔ pâi laŋpo tɔɔ̂i naa.

11Da pâi Zuda su karâi, naa é lɛ́ɛ a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Ǹɔii-ŋai ŋí su-ɓela kélee kpɔ́ da
pâi kɛ̂i luɛ-laa su Babelɔŋ kaloŋ yée-mu a kóraŋ buu lɔ́ɔlu-mɛi feerɛ.

12Kɛ́lɛ góraŋ buu lɔ́ɔlu-mɛi feerɛi tí a kpɛ̀ɛ, ŋa pâi Babelɔŋ kaloŋ da ŋɔlɔii su-ɓelai
kélee kpɔ́ kula-maa kɛ̂i dítua-pere nyɔ̂ŋ mɛ̂ni ma. Ŋa pâi dílɔii lɛɛ̂i a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ
su wɔ́lɔ-wɔlɔ.

13M̀ɛni kpɔ̂lui nyíi kélee ŋá m̀aa mɛ̂ni ɓò Zɛlemaya ma gɔlɔi ŋí sui, ŋa pâi gélee
kpɔ́ lâai Babelɔŋ ma.

14Ŋa pâi gɛ̂i Babelɔŋ-ɓelai dí luɛ-tii kɛ́ kâloŋ wála-walaa támaa yée-mu lɔii-ŋuŋ
da kpɛ́ni-ŋa su. Ŋa pâi díkula-maa kɛ̂i yɛ̂ɛ berei nɔ́ dí tùa la a káai.' "

Ɣâla a pâi ǹɔii-ŋuŋ-ŋai dímɛnii ŋá têei

15Eezuɛ Ɣalai Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, "Ŋá lii ŋwânai káa yɛ̂ɛ ŋwɑ̂̃ai ŋí gáa gbele-kɔɛɛi
ŋí sui. Zoŋ í lí la í dɛɛ ǹɔii-ŋuŋ-ŋai pɔ́ nyíi-ŋai ńii ŋwânai dîai a gɛɛ dí gbele.

16Tãi da pâi ŋá lii ŋwânai ŋí kpelɛ̂i lai, a pâi dí kɛ̂i. Ǹyaŋ da pâi kɛ̂i siâi tàka-taka
dí kɛ́ kàreŋ yɛ̂ɛ ɓoo-ɓela, kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa pâi kɔ́ toôi dísama."

17Nya ɓe ŋá gbele-kɔɛɛi sôŋ Yâwɛɛ yêei ŋá lí la ŋá ŋwɑ̂̃ai tɛ́ɛ ǹɔii-ŋuŋ-ŋai pɔ́, ŋá
dí kɛ́ dí gbele.

18Ŋá ŋwɑ̂̃ai ŋí ŋáa kɔ̀lɛ Zerusâlɛŋ da Zuda taa-lee-ŋai su-ɓelai kélee dîa é pɛ́lɛ
Zuda kaloŋ-ŋai da dítii kɛ́-ɓelai dîa dí gbele a gɛɛ dítaa-ŋai dílɛɛ a pîleŋ ŋá. Ŋá gɛ̀
tí a gɛɛ ǹûai da ǹaa kàa dílaa é kpála dîa dí dísî̂a mii a dîa, dílaa kɛ́ ɓò a nãɣaŋ lâa
kɛ́-sɛŋ é lɛ́ɛ la zu é seri sâai ŋí ma.

19Ŋa ŋɔ́nɔ gɛ̀ Ize lɔii su kaloŋ-ŋai da dítii kɛ́-ɓelai dí Yâwɛɛ ŋɔlii ŋwânai da kpele
é pɛ́lɛ dílɔii su-ɓelai kélee dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Ŋá gɛ̀ ŋ̃ɔya-ŋai kɛ̀ Izei dí da kpéle, é pɛ́lɛ Uzi kaloŋ ma. Ǹaa pôlu ma, Felesia kaloŋ-ŋai da-ŋa nyíi-ŋai kùla daa lêe-ŋai ŋí sui: Asikɛlɔŋ, Geza, Ɛkulɔŋ da ǹûai nyíi-ŋai lɛ̂ɛ Asɔdɔi dí da kpèle.

21Ŋá ŋɔ́nɔ gɛ̀ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ŋí su-ɓelai, Idɔŋ, Môa é pɛ́lɛ Amɔŋ ǹônii dia dí da kpele máŋ.

22Ǹaa kɛ́ɛ tí, ŋá da tɛ̀ɛ Taya da Sidɔŋ kaloŋ-ŋai pɔ́, é pɛ́lɛ gâloŋ-ŋai kɛ̀ ǹyái koo mâ lɔii-ŋai su.

23Ŋá ŋɔ́nɔ da tɛ̀ɛ ǹûai pɔ́ kɛ̀ Dedaŋ, Tema, da Buzi taa-ŋai sui. Ŋá da tɛ̀ɛ diai kélee pɔ́ da díŋuŋ ɓôi.

24Gâloŋ-ŋai kùla Arebia, dí da kpèle. Gâloŋ-ŋai kùla vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui, dí da kpèle.

25Ŋá ŋɔ́nɔ da tɛ̀ɛ Ziŋri, Elaŋ, da Midia kaloŋ-ŋai pɔ́.

26Ŋá da tɛ̀ɛ gâloŋ-ŋai kɛ́ yá-ŋua-pere nyíi-ŋai dí kɛ̂i è kɛ̀ a gbuaa da nyíi-ŋai dí kɛ̂i è kɛ̀ a gôyaai díkelee dípɔ tɛi-tɛi. Ŋá gɛ̀ kpɔ́ gâloŋ lɔii-ŋai nyíi kélee díkaa ɣele mai dí Yâwɛɛ ŋɔlii ŋwânai da kpele. Kɛ́lɛ, Babelɔŋ kaloŋ ɓé pâi kɛ̂i a ǹúui gbɛɛ-ŋai é Yâwɛɛ ŋɔlii ŋwânai da kpele.

27Nya ɓe Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyii gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai è mò ḿâ a gɛɛ ŋá m̀ó ǹûai dîa ńyɛɛ Yâwɛɛ ǹyɛɛ, “Ka kákpele a ŋwɑ̃̂ai nyíi gáa gbele-kɔɛɛi ŋí sui é kákɛ ká kákɔŋ píli, ka tóo káfa ká mu sìɣe. Kpɛ́ni fêi ŋa pâi kɔ́ toôi kásama.

28À kɛ̀ da wàla gbele-kɔɛɛi sóŋ íyêei dí díkpele, m̀ó dîa a gɛɛ Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛ fɛ̂ɛ ká kákpele gbele-kɔɛɛi ŋí su.

29Ye gáa, ŋa pâi mɛni kpôlu lâai Zerusâlɛŋ ma nyíi ŋá ńaa sèe mai. Gáa íkili ŋá a gɛɛ ḿve pâi íkula maa kɛ̂i? Kpao! Ŋa pâi gɛ̂i tí! Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛ a pâi kɔ́ toôi kpɔ́ núu kélee ma ŋ̀ɛ́niɛi su gwaa kélee.

30“M̀ɛni ma, Zɛlemaya, ye ŋ̀óo-ŋai ŋí ɓó dîa. Kɛ́ dîa: ‘Yâwɛɛ a pâi lâɣii kpɔ́ ŋ̀ele-kɔlɔŋ su é ŋɔ́nɔ láɣi kpɔ́ ŋɔpɛ́rɛi-maa-waai mu. A pâi kpɔ́ lâɣii ǹɔii-ŋuŋ-ŋai dîa a ŋ̀ánaa. A pâi lâɣii kpɔ́ yɛ̂ɛ nûa ɓé kpɔmɔ-ɓa siâi a gɛɛ dí gɛ́ a ŋwɑ̃̂ai. A pâi lâɣii kpɔ́ ǹûai kélee díkaa ɣele mai dí ŋ̀óo mɛ́ni.

31Ǹáɣi-woo a pâi siâi kpɔ́ ǹɔii gwaa kélee ma. Yâwɛɛ a ǹɔii-ŋai kélee sɔŋ láa. A pâi díkelee kpɔ́ dímɛnii ŋá têei. À kɛ̀ tí, a pâi ŋ̀wana lɔ̂ɔ-ɓelai paâi kɔ́ su. Yâwɛɛ ɓé mò tí.’ ”

32Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò a gɛɛ mɛni kpôlu a nâa pâi táa-tâai ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee su. M̀ɛni kpôlui ŋí a pâi pâi yɛ̂ɛ fãa kɛ́tɛ a kɛ̀ kulâi lɔii su kôyaa su.

33Maa tãi tí ma, diai Yâwɛɛ a pâi dípâai, dípoma a pâi kɛ̂i a dáa-taa ǹɔii gwaa kélee ma. Núu da fé pâi kɛ̂i naa é dísaa wɔ̂lɔ kɛ́ kpaa é dísaa lóo. Kɛ́lɛ dípoma a pâi kɛ̂i a dáa-tâa ǹɔii ma yɛ̂ɛ kpɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Káai a ǹúu láa-tuɛ-ƀelai, ka wɔ́lɔ. Ka too ǹɔii mâ ká wɔ́lɔ kákɛ kìliŋ, kákɛ làɣi a ŋ̀ánaa. Tãi aâ nâa seri a gɛɛ díka páa. Ka pâi kɛ̂i a kátaa-tâa ǹɔii ma yɛ̂ɛ pɔ̂rɔ-leɣi kàlaŋ.

35Kwaa ma fé pâi kɛ̂i naa a gɛɛ ǹúu láa-tuɛ-ƀelai dí díloo naa. Dífe pâi pɔrî̂i pûi.

36Ŋá kɛ̀ ǹúu láa-tuɛ-ƀelai láɣi-woo mɛnî̂i. Ŋá kɛ̀ ǹûai láa-tuɛ-ƀelai wɔ́lɔ-woo mɛnî̂i ɣelêi-pere, kpɛ́ni fêi Yâwɛɛ è kɛ̀ dílɔii su karâi.

37Ǹyaŋ ǹɔii nyíi-ŋai kɛ̀ a dí líi seɛɛ̂i, Yâwɛɛ a pâi ǹíi ŋwânai, é ǹaa lɛɛ a pîleŋ ŋá.

38Yâwɛɛ a pâi kulâi daa-ŋai su yɛ̂ɛ yala-sulu a kula ǹoôi. À kɛ̀ tí, a pâi dílɔii su karâi. A pâi kɔ́ maa-pɔlɔ-pɔlɔɔ toôi dísama. Kpɛ́ni fêi ǹíi ŋwânai a maa pɔlɔ-pɔlɔɔ.

Zɛlemaya 26

Zɛlemaya è Ɣâla-woo ƀò Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu

1Zosaya ǹóŋ Zɛoakiŋ kɛ́ɛ a ŋɔkâloŋ-laai kɔ́ɔ pîlaŋ Zuda lɔii mɛi, Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ.

2È lòno ḿbɔ ǹyɛɛi, “Zɛlemaya, ye tɔɔ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔkóraŋ su, í ŋ̀orê-wooi ŋí ƀó ǹûai dîa nyíi-ŋai kulâi daa-ŋai su Zuda-lɔii su dí ké pà Ɣâla fɛliî Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi mui. M̀ɛni nyíi kélee ŋa m̀ôi yâi, ífe da lɛ̀ɛ pôlu.

3Tãi da, da pâi díwoli tɔ̂i, díkpera dítûa-pere nyɔ̂ŋ ma. Da gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ŋa pâi ńii maa fálenî̂i é pîlaŋ m̀ɛni kpɔ̂lui ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá ǹáa dîai dímɛni nyɔ́mɔɔi mɛni ma.”

4M̀ó dîa yɛ̂ɛi, “M̀ɛnii Yâwɛɛ è mòi ƀa: Ka káwoli tɔ́ɔ ŋ̀oo ma, ká káyee sée ŋ̀ásɛŋ-lɛɛi mu nyíi gáa ká mɛ̂ni mai.

5Ka káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ŋ̀alono kɛ́-ƀelai da môi kâai ma. Ŋá dítɛ̀ɛ kápɔ a tãi támaa, kɛ́lɛ káfa káwoli tɔ̀ɔ díwoo ma.

6À kɛ̀ káwala káwoli tɔ́ɔ ḿâ, gɛ̀ ní ŋa pâi Ŋ̀ápɛrɛ Kɛ́tɛi nyíi gáa Zerusâlɛŋ wôloi yɛ̂ɛ berei ŋá ŋ̀ásua kɔ̂lɔ-pɛrɛi m̀aa-ŋuŋ wòlo la Siloi. Ǹyaŋ, tãi ŋa pâi gɛ̂i tí lai, núu kélee a pâi Zerusâlɛŋ láa kɛ̂i a ǹaɣaŋ-lâa-sɛŋ.”

7Nya ƀe zâla láa-soŋ-ƀelai da ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai, é pɛlɛ ǹûai kélee dîa dí Zɛlemaya wóo mɛ̀ni gɛ́ ŋ̀orê-wooi ŋí ƀò Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi mu.

8Zɛlemaya kɛ́ɛ a kpɛɛ a m̀ɛnii ƀóɔɔ nyíi Yâwɛɛ è mò m̀a a gɛɛ é mói, zâla láa-soŋ-ƀelai da Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai, é pɛlɛ ǹûai gbéli-ŋai dîa, díkelee dí Zɛlemaya sòŋ dîyɛɛ mai, “Fɛ̂ɛ nɔ́ ya saa!

9Lé ƀa yá a gɛɛ í ɣâla-woo ƀó a gɛɛ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí a pâi wôloi yɛ̂ɛ nyíi kɛ̀ Siloi? Lé ƀa yá a gɛɛ í mò yɛ̂ɛ Zerusâlɛŋ a pâi lɛɛ̂i a taa pîleŋ, núu da fa ŋ̀ɔ́nɔ sèe naai?” Nya ƀe ǹûai kélee dí tìnaŋ Zɛlemaya ma Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

10Tãi Zuda kaloŋ-ŋai dí m̀ɛnii ŋí mɛ̂ni lai, dí kùla díkâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi lá a kîrɛ dí pá Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá dísee dímɛni ŋá tée-kwaai mâ Ziɣãŋ Ninai láƀelei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Nya ƀe zâla láa-soŋ-ƀelai da ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dí mò gâloŋ-ŋai da ǹûai kɛ̀ naai dîa dîyɛɛi, “Fɛ̂ɛ Zɛlemaya a sàa, kpɛ́ni fêi è ɣâla-woo ƀò a gɛɛ da pâi Zerusâlɛŋ su karâi nyíi kákaa a maa sêre-ŋai.”

12Zɛlemaya è mò zâla láa-soŋ-ƀelai da ǹûai kélee dîa ǹyɛɛi, “Yâwɛɛ è ńdɛ̀ɛ a gɛɛ ŋá m̀ɛnii ŋí ƀó é pîlaŋ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi da Zerusâlɛŋ ma, a gɛɛ a pâi m̀ɛni kpɔ̂lui laai dîa yɛ̂ɛ berei ká mɛ̀ni lai.

13M̀ɛni ma, ka kátûa-pere maa fáleŋ a ǹɛ́lɛɛ, ká Káɣâlai Yâwɛɛ wóo mɛ́ni. Kà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní a pâi ǹíi maa fálenîi. Vé pâi kákula-maa kɛ̂i a m̀ɛni kpɔ̂lui nyíi-ŋai è mò a gɛɛ a pâi ǹâai kâai.

14Kɛ́lɛ, mɛni a kpera ḿâ, ŋáfulu-laai káa káyêei. M̀ɛnii nyíi kélee ǹɛ̂lɛɛi, gɛ́ ƀò a tɔ̃yâ a gɛɛ ká gɛ́ a ńyãai, ka gɛ́.

15É lɛ́ɛ kákili ŋá a kɛ̀ kà ḿbàa, gɛ̀ ní mɛni-ŋa téɛɛ a pâi kɛ̂i naa ká mɛ̂ni ma. Kpɛ́ni fêi m̀ɛnii ka pâi ḿbaâi m̀ɛni mai, vé a ńzɔŋ. Kà ḿbàa, gɛ̀ ní ka pâi mɛni lɛɛ̂i daa lêei ŋí su-ƀela kélee dîa. Tɔ̃yâ ma, Yâwɛɛ ƀé ńdɛ̀ɛ a gɛɛ ŋá ŋ̀orɛ̂-wooi ŋí ƀó kâa.”

16Nya ƀe ǹúu láa túɛ-ƀelai da ǹûai kélee dí mò zâla láa-soŋ-ƀelai da ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dîa, dîyɛɛi, “Káfe pâi Zɛlemaya paâi, kpɛ́ni fêi, m̀ɛnii a môi kûai, a kulâi Kúɣâlai Yâwɛɛ yêei.”

17Zuda nuu-pɔlɔ-ŋai dí dímu sìɣe dítɔɔ dîyɛɛi,

18“Tãi Maka nyíi kùla Mɔrɛsɛ taa-leei sui è wɔ́lɔ kɛ̀ la a ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui, maa tãi tí Ɛsekaya ƀé wɔ́lɔ kɛ̀ a gâloŋ Zuda lɔii mɛi. Nya ƀe Maka è mò ǹûai dîa ǹyɛɛ, ‘M̀ɛnii Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mòi ká ŋí: Da pâi Zerusâlɛŋ sinîi yɛ̂ɛ núu ƀé kwaa sîi. Ǹaa a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ da kɔni ŋáa tɛ̀ gîe ma. À kɛ̀ tí, ǹyéei nyíi Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̂i mai, a pâi kɛ̂i a lɔɔ pûŋ.’

19Tãi m̀ɛnii ŋí è kɛ̀ lai, Ɛsekaya da ǹûai dífe Maka paa ni. Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ Ɛsekaya a kâa yào Yâwɛɛ ma, gɛ́ kɔ̀ a gɛɛ é Yâwɛɛ nîa mɛni kɛ́. M̀ɛni ma, Yâwɛɛ è ǹíi maa sôŋ vé mɛni kpɔ̂lu láa ní Zuda ma yɛ̂ɛ berei è mò la a maa-ŋuŋ. À kɛ̀ kwa kpɛ́ŋ ɣàle Zɛlemaya ma, gɛ̀ ní kwa pâi mɛni kpɔ̂lu lâai kúa kpîŋ kûa!”

20Ǹaa pôlu ma, nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa, ǹáa ƀé kɛ́ a Yuraya. Ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Simaya. Ǹalôŋ ŋí è wɔ́lɔ kɛ̀ a Kiria-zeriŋ nuu. Ǹyaa máŋ è wɔ́lɔ ŋ̀âla-woo sii tɔnɔi nyíi Zɛlemaya è mòi, da ƀò é pîlaŋ Zuda da Zerusâlɛŋ dîa.

21Tãi gâloŋ Zɛoakiŋ da ŋɔtíi kɛ́-ƀelai, é pɛ́lɛ ǹûai dîa dí Yuraya ŋɔɣâla-wooi mɛ̂ni lai, dí kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ dí Yuraya pàa. Kɛ́lɛ, tãi Yuraya è m̀ɛnii ŋí kɔ̀lɔŋ lai, è yào kpɔ́ a ŋ̀ánaa. M̀ɛni ma, è pù é lí Ize.

22Nya ƀe Gâloŋ Zɛoakiŋ è ǹalôŋ nyíi da kâa kɛ̀ ma Ɛnatâŋ nyíi kɛ̀ a Abɔ ǹóŋ, da núu da-ni tɛ̀ɛ Ize a gɛɛ dí Yuraya soŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Dí Yuraya sòŋ dípa la Gâloŋ Zɛoakiŋ pɔ́. Zɛoakiŋ è Yuraya pàa a ƀóa-sɔ̂kpɔ. Dí boma sîɣe dí bili ƀɛ́i da gôlo-ƀelai poma lôo-naai.

24Kɛ́lɛ, tãi Safaŋ ǹóŋ Aikaŋ è kɛ̀ la Zɛlemaya pôlui, vé Zɛlemaya tɛ̀ɛ ní ǹûai pɔ́ a gɛɛ dí bàa.

Zɛlemaya 27

Zɛlemaya è niŋa kɔŋ-ma kàraŋ tòo gɔŋ ma

1Tãi dí Zosaya ǹóŋ Zɛdikaya kɛ̀ la a kâloŋ Zuda lɔii mɛi, Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ.

2È mò ḿâ ǹyɛɛi, “Ye niŋa kɔŋ-ma kàraŋ kpɛtɛ a wúru í doo íkɔŋ pôlu, í gbulɔ̂ŋ íkɔŋ lá-pere a sua-kɔlɔ-ɣɛli.

3Yà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní worê tɛɛ Idɔŋ, Môa, Amɔŋ, Taya da Sidɔŋ kaloŋ-ŋai pɔ́ naa. Ǹorê-wooi ŋí tɛ́ɛ a géla-ŋai kùla ǹɔii-ŋai ŋí su nyíi-ŋai pà Zerusâlɛŋ, Zuda kaloŋ Zɛdikaya pɔi.

4Mó dîa a gɛɛ dí mó dímɛi-ƀelai dîa a gɛɛ Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai ǹyɛɛ ká mó kámɛi-ƀelai dîa kâa Yâwɛɛ ǹyɛɛi,

5Ŋá ŋ̀ɛ́niɛi kpɛ̀tɛ da zu-ƀela kélee é pɛ́lɛ vɛnɛ-sãai kélee dîa a ŋáwala-wala laa kɛ́tɛi. Ŋa pɔ̂ri dɛɛ̂i núu sîi kélee da pɔ́ nyíi ŋa ŋ̀wɛ̂lii.

6Ǹmɛni ma, ŋâa nâa ǹɔii ŋí kélee tɛ́ɛ ńyee mu-nuui Nɛbukinaza pɔ́ nyíi gáa a Babelɔŋ kaloŋ. Ŋa pâi gɛ̂i vɛnɛ-sãai kélee dí díwoli tɔ́ɔ m̀a.

7Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee da pâi tíi kɛ̂i Nɛbukinaza da ǹônii díwɔ̂ lònii dîɛ. À kɛ̀ tí, tãi a pâi pâi a gɛɛ núu da é Babelɔŋ yée mɛi ɣále. À kɛ̀ tí, lɔii-ŋuŋ támaa da kâloŋ kpaya-kpaya támaa da pâi Babelɔŋ kɛ̂i a díyee ŋá-ƀela.

8“Kɛ́lɛ lɔii-ŋuŋ da, kpaa kâloŋ-laa nyíi vé pâi fâai a gɛɛ é tíi kɛ́ Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza mii, ŋa pâi maa lɔii-ŋuŋ tí kula maa kɛ̂i a kɔ́, puru, da kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ. Ŋa pâi Nɛbukinaza kɛ̂i é m̀aa lɔii tí su kara kpɔ́ kpúŋ.

9Ǹmɛni ma, káfe káwoli tɔ̀ɔ kálɛɛ ɣala lá-woo ƀó-ƀelai dîa. Ǹûai ŋí da póniŋ kɛ̀ a gɛɛ dí tuɛ-mɛni ƀó. Ǹûai ŋí da see-woo su kùla, dí kɛ́ lòno zaa-ƀelai pɔ́, dí kɛ́ ƀò a póniŋ kɛ́-ƀela. Da mò kâa dîyɛɛi, ‘Káfe pâi kɛ̂i a Babelɔŋ ŋɔluɛ-ŋa.’

10Díkaa lɛ́ɛ kɛ̂i kâa. Dílɛɛ̂i a pâi gɛ̂i ká lí lɔii-ŋuŋ su kôyaa su, ká kúla ká pɔ-taai. Ŋa pâi ká kulâi ká kpɔɔi lɔii su ŋá lí a káa lɔii da kpɛ́ni su ƀɛ́i ka pâi lɛɛ̂i naa ká sáai.

11Kɛ́lɛ, Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, ǹɔii-ŋuŋ nyíi pâi fâai ma a gɛɛ é kɛ́ Nɛbukinaza yée mù gɛ́ tíi kɛ̀ mii, ŋa pâi gɛ̂i m̀aa lɔii tí su-ƀela dí lɛ́ɛ díkpɔɔi lɔii su. Da pâi lɛɛ̂i díkpɔɔi lɔii su, dí kɛ́ tíi kɛ̀ naa. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

12Ŋá m̀ɛni tɔ̂nɔi ŋí ƀò Zuda kaloŋ Zɛdikaya ma ńyɛɛ mai, “Íkpîŋ kɛ́ a Babelɔŋ kaloŋ yée-mu nuu, íkɛ tíi kɛ̀ mì, gɛ̀ ní ya pâi lɛɛ̂i ɣele ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Lé mɛni ƀé ka ínûai ká pâi saâi la kɔ́ su, puru, kpaa máŋ a kɔlɔ-fela nyɔ́mɔ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la a m̀ɛnii pâi kɛ̂i a lɔii-ŋuŋ da nyíi ve pâi ǹyée seɛ̂i Babelɔŋ kaloŋ mûi?

14Kɛ́lɛ, ǹɛ́ɛ ɣala-woo ƀó-ƀelai da m̀ôi kâa a gɛɛ káfe pâi kɛ̂i a Babelɔŋ kaloŋ ŋɔluɛ-ŋa a dɔnɔ kpîŋ! Káfe káwoli tɔ̀ɔ dîa, kpɛ́ni fêi, díkaa lɛ́ɛ ɣala-woo ƀôi kâa!

15Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, ‘Ḿve dí tɛɛ ní. Díkaa lɛ́ɛ ɣala-woo ƀôi dí kɛ̀ mò dîyɛɛ, ńyãa ƀé dítɛ̀ɛ. M̀ɛni ma, ŋa pâi Zuda kulâi zeɛ̂i. À kɛ̀ tí, ka diai ǹɛ́ɛ ɣala-wooi ƀôi, ka pâi saâi.’ ”

16Nya ƀe ńyãa, Zɛlemaya ŋa mò zâla láa-soŋ-ƀelai da ǹûai gbéli-ŋai dîa a gɛɛ m̀ɛnii Yâwɛɛ è môi ƀa: “Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai tí da môi dîyɛɛ, ‘Babelɔŋ-ƀelai da pâi pâi a zãâi dí gùla Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui a maa félaa! Káfe káwoli tɔ̀ɔ dîa! Díkaa lɛ́ɛ ɣala-woo ƀôi kâa.

17Káfe káwoli tɔ̀ɔ ǹɛ́ɛ ɣala-woo ƀó-ƀelai tí dîa. Kɛ́lɛ, ká tíi kɛ́ Babelɔŋ kaloŋ mî a gɛɛ ká lɛ́ɛ ɣele ma. Mɛni da káa naa nyii ka pɔ̂ri gɛ̂i a gɛɛ daa-lêe ŋí fé lɛ̀ɛ a bûŋ? Kpao, m̀aa mɛni da fé naa.

18Kɛ́lɛ, à kɛ̀ díkaa a tɔ̃yâ ɣâla fɛli-ƀela, tɔɔ dí lóno Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi pɔ́ a gɛɛ é ǹɛɛ naa zɛŋ fôlo-ŋai díkaa Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui, é pɛ́lɛ nyíi-ŋai díkaa gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mu Zerusâlɛŋ dílɛɛ naa, dífe lì a dia Babelɔŋ.’ ”

19-20Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛ, “Tãi Nɛbukinaza nyíi wɔ́lɔ kɛ̀ a Babelɔŋ kaloŋ è wɔ́lɔ Zuda kaloŋ Zɛoasiŋ nyíi kɛ̀ a Zɛoakiŋ ǹóŋ da ŋɔtíi kɛ́-ƀelai sôŋ la a kɔ-sôŋ-ŋai, vé lì ní a Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu-sãai kélee nyíi-ŋai kɛ̀ Zerusâlɛŋ. Kɛ́lɛ, è Ǹâla-pɛrɛi yée-mu wurui, ǹyá-soŋ sɛŋ-folo kɛ́tɛi nyíi da kâa kɛ̀ ma ǹyúoi, da teƀelei nyíi da kâa ziai, é pɛ́lɛ zãâi gbéli-ŋai dîa lɛ̀ɛ naa gâloŋ ŋɔkâloŋ-pɛrɛi mu.

21“Zãâi tí da zãâi nyíi lɛ̀ɛ gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu Zerusâlɛŋ ƀé Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai ŋa lônoi é pîlaŋ dîa a zãâi nyíi-ŋai lɛ̂ɛ pôlui.

22Da pâi liî a zãâi ŋí kélee Babelɔŋ dílɛɛ naa é lɛ́ɛ la zu ŋá lí dí kânai. À kɛ̀ tí, ŋa pâi pâi a dia pôlu, ŋá lí a dia pôlu ƀɛ́i díwɔlɔ kɛ̀ naai. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Zɛlemaya 28

Ananaya è lɛ́ɛ ɣala-woo ƀò

1Zɛdikaya kɛ́ɛ a kâloŋ Zuda lɔii mɛi ŋɔkóraŋ ǹáaŋ, ŋɔŋáloŋ ǹɔ́ɔlui su, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu tɔnɔ è kɛ̀ naa ǹáa ƀé kɛ̀ a Ananaya. Ananaya ŋí è wɔ́lɔ kɛ̀ a Azɔ ǹóŋ. Ananaya ŋí seɛ́ɛ è kɛ̀ Giƀiyɔŋ taai su. Nalôŋ ŋí è wɔ́lɔ lòno ḿbɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu zâla láa-soŋ-ƀelai da ǹûai kélee kɛ̀ naai díŋɛi túɛ ǹyɛɛi,

2“Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi nyíi gáa a Eezuɛ-ŋai Díɣâlai ǹyɛɛ, ‘Ŋa niŋa gɔŋ-ma karaŋ kúla Zuda kɔŋ mâ nyíi Babelɔŋ kaloŋ è dòo gɔŋ mâi.

3Kóraŋ feerɛ à tɛ̀ɛ, ŋa pâi pâi pôlu a zãâi kélee Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è wɔ́lɔ gùla Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu é lí la Babelɔŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Ŋa pâi pâi a Zuda kaloŋ Zɛoasiŋ pôlu nyíi gáa a Zɛoakiŋ ǹóŋ é pɛ́lɛ Zuda-ƀelai kpéli-ŋai kélee dîa nyii-ŋai Babelɔŋ kaloŋ è wɔ́lɔ lì a dia Babelɔŋ, ŋá ǹiŋa kɔŋ-ma karaŋ kúla díkɔŋ mâ nyíi Babelɔŋ kaloŋ è dòo díkɔŋ mai.' "

5Nya ƀe Zɛlemaya è lòno ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Ananaya pɔ́, zâla láa-soŋ-ƀelai da ǹûai kɛ̀ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui díkelee díŋɛi ǹyɛɛ,

6"Tɔɔ é kɛ́ tí. Tɔ́ɔ Yâwɛɛ é gɛ́ yɛ̂ɛ berei ya môi lai. Tɔɔ m̀ɛnii ya môi, Yâwɛɛ é gɛ́ tí a tɔ̃yâ. Tɔɔ Yâwɛɛ é pá pôlu a zãâi kélee díwɔlɔ gùla Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛi mui é pɛ́lɛ ǹûai díwɔlɔ dí kùla Zuda dí lí a dia Babelɔŋ díkelee dîa.

7Kɛ́lɛ ka ǹûai kélee ka káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii mâ ŋa pâi môi kâai.

8Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela díwɔlɔ kɛ̀ naa kúlɛɛ pâi kɛ̂i a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela. Ǹûai ŋí díwɔlɔ ɣâla-woo ƀò a gɛɛ kɔ́, puru, é pɛ́lɛ kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ-ŋa dîa, da pâi toôi lɔii-ŋuŋ támaa su da kâloŋ-laa támaa dîa.

9Kɛ́lɛ à kɛ̀ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu da a sâa mò a gɛɛ kwa pâi kɛ̂i lii-see su, à kɛ̀ ŋ̀óo a kɛ̀ a tɔ̃yâ, gɛ̀ ní da pâi maa ɣâla-woo ƀó ǹúui tí siɣêi a Yâwɛɛ ŋɔlóno kɛ́ núu kpîŋ."

10Nya ƀe Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Ananaya è ǹiŋa kɔŋ-ma karaŋ kûla Zɛlemaya kɔŋ mâ é ŋ̀ále-ɣale.

11Ananaya è mò ǹûai kélee ŋɛ́i ǹyɛɛ, "M̀ɛnii ŋí ƀé Yâwɛɛ è mò. Bere sîi ŋí ƀé ŋa pâi Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza ɣále-ɣâlei la. Nɛbukinaza è gáraŋ ŋí tòo lɔii-ŋuŋ támaa kɔŋ ma ŋ̀éniɛi su. Kɛ́lɛ ŋa pâi gélee kpɔ́ ɣále-ɣalei kóraŋ feerɛ yée mu." Ananaya kɛ́ɛ a kpɛɛ a lónoɔ̂i, Zɛlemaya è kùla Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

12Ananaya kɛ́ɛ a ǹiŋa kɔŋ-ma karaŋ kúla Zɛlemaya kɔŋ-mai, Yâwɛɛ è lòno Zɛlemaya pɔ́.

13Yâwɛɛ è mò Zɛlemaya ma ǹyɛɛ, "Lí í m̀ó Ananaya ma a gɛɛ Yâwɛɛ ǹyɛɛ ǹiŋa kɔŋ-ma sɛŋ nyíi í ŋ̀ale-ɣalei, dí gbɛ̀tɛ a wúru, kɛ́lɛ ŋa pâi niŋa kɔŋ-ma karaŋ kpɛtɛ̂i a kɔli ŋá doo nyíti pɔ́ɔ ŋá.

14Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai è mò ǹyɛɛ: Ŋa pâi ǹiŋa kɔŋ-ma karaŋ nyíi gáa a kɔlii, toôi ǹɔii-ŋuŋ-ŋai tí kɔŋ-ma a gɛɛ dí kɛ́ tíi kɛ̀ Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza mì. Da pâi kɛ̂i a ŋɔluɛ-ŋa. Ŋa pâi máŋ wála-wala laa tɛɛ̂i Nɛbukinaza pɔ́ vɛnɛ-sãai kélee mɛi."

15Nya ƀe ŋá mò ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Ananaya ma ńyɛɛi, "Ananaya, íwoli tɔ́ɔ! Yâwɛɛ fé í tɛ̀ɛ ní a gɛɛ í Ɣâla-woo ƀó. Kɛ́lɛ ya gɛ́ Zuda-ƀelai dí kɛ́ díwoli tɔ̀ɔ ílɛɛ ɣala-wooi ma.

16M̀ɛni ma, Yâwɛɛ ǹyɛɛ, 'Ǹaa fé pâi tûai ŋ̀gɛ íkùla ǹɔii ŋí ma. Ya pâi saâi góraŋ ŋí su. Kpɛ́ni fêi ya sɛŋ lɛ́ ǹûai dîa nyíi a gɛ́ da tɔɔ Yâwɛɛ ma.' "

17Nya ƀe Ananaya è sàa a maa kôraŋ tɔnɔi tí. È sàa a góraŋ tí ŋɔɣáloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi-feerɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zɛlemaya 29

Zɛlemaya è kɔlɔ tɛ̂ɛ gɔ-sôŋ-ɓelai pɔ́naa Babelɔŋ

1Zɛlemaya è kɔlɔ tɛ̂ɛ zâla láa-soŋ-ɓelai, ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ɓelai, ǹúu láa túɛ-ɓelai da ǹûai kélee pɔ́naa nyíi-ŋai Nɛbukinaza è dí sòŋ a kɔ-sôŋ-ŋa Zerusâlɛŋ é lí a dia Babelɔŋ.

2Zɛlemaya è gɔlɔi ŋí tɛ̀ɛ a tãi díwɔlɔ lì la a ǹûai ŋí Babelɔŋ ǹaa pôlu ma. Dia ɓe kɛ̀ a: Gâloŋ Zɛoasiŋ, Zɛoasiŋ ǹee, ǹúu láa túɛ-ɓelai, da díi kɛ́-ɓelai nyíi-ŋai wɔ́lɔ kɛ̀ Zuda da Zerusâlɛŋ. Dí wɔ́lɔ lì a ǹyɛrɛ tî̃i kɛ́-ɓelai nyíi-ŋai wɔ́lɔ kɛ̀ Zuda da Zerusâlɛŋ. Dí lì a ǹyɛrɛ kɛ́-ɓelai da gɔli tî̃i kɛ́-ɓelai nyíi-ŋai kɛ̀ Zerusâlɛŋ.

3Zɛlemaya è wɔ́lɔ gɔlɔi ŋí tɛ̀ɛ Ilaisa nyíi kɛ̀ a Safaŋ ǹóŋ da Gameliɛ nyíi kɛ̀ a Ɛɛkea ǹóŋ dí pɔ́, a gɛɛ dí lí la Babelɔŋ. Gâloŋ Zɛdikaya nyíi wɔ́lɔ kɛ̀ Zuda mɛi ɓé ǹûai ŋí tɛ̀ɛ Gâloŋ Nɛbukinaza pɔ́naa Babelɔŋ. Zɛŋ ɓé gɛ̀ Zɛlemaya kɛ́ gɔlɔi ŋí tɛ̀ɛ a gɛɛ dí lí la Babelɔŋ.

4“Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai a môi gɔ-sôŋ-ŋai nyíi-ŋai Nɛbukinaza è wɔ́lɔ dí sòŋ a kɔ-sôŋ-ŋai dîa ǹyɛɛi,

5‘Ka pɛ́rɛ-ŋa tɔɔ ká sée ǹɔii su, ká sí-sãa sí, ká díɓa míi.

6Ka nɛyâa da sinâa kula, kálônii-sinaa da lonii-nɛyaa maa sɔlɔ ɓó. Ka ǹɛɛ naa kálônii-nɛyãai dí sirɛ káa, ká lônii sinaai dí nɛyâa káa, dia máŋ dí nîa-pɛlɛɛ-ŋa maa sɔlɔ ɓó. Ka nîa-pɛlɛɛ támaa maa sɔlɔ ɓó Babelɔŋ lɔii su. Káfe kɛ̀ nɔ́ a ká kpulu-loŋ.

7Ka mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ daa-lêei su nyíi ŋá ká tɛ̀ɛ zu a kɔ-sôŋ-ŋai. Ka Yâwɛɛ fɛli daa lêei kpîŋ mêni ma. Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ mɛni lɛ́lɛɛ a kɛ̀ daa lêei tí su, káa máŋ ka pâi da sɔlɔ ɓôi.’ ”

8Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai è mò ǹyɛɛi, “Káfe káwoli tɔ̀ɔ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ɓelai nyíi-ŋai díkaa kásamai dîa. Dífa lâa ká pɛ́lɛ la, kpaa máŋ núu da kpɛ́ni kélee ma nyíi môi a gɛɛ a tínaa-tuɛ mɛni ɓôi. Káfe káwoli tɔ̀ɔ dísee-woo-ŋai dîa.

9Díkaa lɛ́ɛ kêi a ńaa. Ḿve dí tɛɛ ní. Ńyãa Yâwɛɛ, ńyãa ɓé mò tí.”

10Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “À kɛ̀ Babelɔŋ a gɛ̀ ká mɛi a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, gɛ̀ ní ká malôŋ a pâi ńzonîi ŋákono-teei kíli a pâi toôi ŋ̀gili-ŋá, ŋá pá a káa pôlu ká pɔ́-taai.

11Ńyãa tɔnɔ nɔ́ ɓé m̀ɛni kpɛtɛɛ kɔ́lɔŋ nyíi gáa ká maa mêni mai. Ŋa gbɛtɛ ŋ̀gili ŋá a gɛɛ ŋá pá a mɛni lɛ́lɛɛ ká mɛni ma, kɛ́lɛ mɛni kpɔ̂lu fêi. Ŋa pâi gêi kili-kɛ zu kɛ́ ɓò káyêei ká ɣéniɛi tuɛ-pere mɛni ma.

12À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ka pâi ńdôlii. Ka pâi pâi m̀bɔ ká m̀vɛli, ǹyaŋ ŋa pâi káwoo mɛnîi.

13À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ka pâi ŋ̀gɔ̂rii a kálii kélee ǹyaŋ ka pâi ŋ̀gâai.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ka pâi ŋ́gâai. À kɛ̀ tí, ŋa pâi lenêi pôlu a káa, ŋá ká sée kákpɔɔi lɔii su. Ŋa pâi ká kulâi ǹɔii-ŋai su ŋá ká tɛ̀ɛ naa kɔ-sôŋ-laa sui, ŋá pá a káa pôlu. Ń̀yãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

15Ka pâi môi kâa, “Yâwɛɛ a ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela tɛ̀ɛ kú pɔ́ Babelɔŋ.

16Kɛ́lɛ m̀ɛnii ká ŋí Yâwɛɛ a môi gâloŋ ma seêni Deeƀé ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋai, da diai lɛ̀ɛ daa lêei su Zerusâlɛŋ, da nyíi-ŋai dífe li ní a dia kɔ-sôŋ-laa sui ǹyɛɛ dîai,

17‘Ŋa pâi kɔ́ toôi dîa, puru é dí páa, ŋá kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ píli dí sáma dí kɛ́ yêɛ fĩi wuru-ƀa lûlaa nyíi núu fa pôri m̀iî.

18Ŋa pâi díkpêi a ƀóa-sɔ̂kpɔ, puru, da kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ. Ŋa pâi gêi ŋ̀ɛ́niɛi su lɔii-ŋuŋ-ŋai da dí kâa, díla é kpála dîa. Nûa da pâi dísĩ̂a miî a dia, díkɛ ƀò a yao maa-sɛŋ, dí dílaa kɛ́ ƀô a ǹaɣaŋ-laa-sɛŋ.

19M̀ɛnii ŋí a pâi kêi a dia kpɛ́ni fêi, dífe díwoli tɔɔ ní ŋ̀orê-wooi ma nyíi ŋá dɛ̀ɛ a ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai nyíi-ŋai díkaa a ŋátii kɛ́-ƀelai. Ŋá ŋálono kɛ́-ƀelai tɛ̂ɛ a tãi támaa, kɛ́lɛ, dífe díwoli tɔ̀ɔ ní dîa a dɔnɔ kpîŋ. Ń̀yãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.’ ”

20M̀ɛni ma ka káwoli tɔ́ɔ Yâwɛɛ wóo ma káai kélee ŋá ká kùla Zerusâlɛŋ ŋá ká tɛ́ɛ kɔ-sôŋ-laa su Babelɔŋ.

21“Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai è m̀ɛnii ŋí ƀó é pîlaŋ Kolaya ǹóŋ Eɣa da Maaseia ǹóŋ Zɛdikaya dîa ǹyɛɛ ǹúu feerɛi ŋí da kɛ̂ lɛ́ɛ ɣala-woo ƀôi ńaai su, dí kɛ́ mò dîyɛɛ ńa-woo ká tí. Kɛ́lɛ, ŋa pâi ǹɛ́ɛ ɣâla-woo ƀó-ƀela feerɛi tí tɛɛ̂i Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza pɔ́. Ǹyaŋ a pâi dí paâi ka kélee ká ŋɛ́i túɛ.

22Ǹúu feerɛi ŋí mɛni a pâi gêi gɔ-sôŋ-ŋai kùla Zudai dí kɛ́ dífòo dîyɛɛi, ‘Tɔɔ Yâwɛɛ é tûa a yá yɛ̂ɛ berei è tùa la a Zɛdikaya da Eɣa, nyíi-ŋai Babelɔŋ kaloŋ è wɔ́lɔ díkèreŋ a ŋɔŋ.

23Ǹûai ŋí dí mɛni nyɔ́mɔ kɛ̀ Eezuɛ-ŋai sáma. Ǹûai ŋí díwulu-wulu kpɛ̀ a díƀarâai dínɛyâai. Díkɛ̀ lɛ́ɛ ɣala-woo ƀôi dîyɛɛ ńyãa ƀé dí tɛ̀ɛ. Ḿve mó ní a gɛɛ dí gɛ́ tí. M̀ɛnii dí gɛ̀i ŋ̀gaa a maa sêre.’ Ń̀yãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Simaya è kɔlɔ tɛ̂ɛ Zɛfɛnâya mì

24Mó Neelaŋ-nuui Simaya ma yɛ̂ɛ

25Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai ǹyɛɛ, Simaya, í kɔlɔ tɛ̂ɛ Zerusâlɛŋ-ƀelai díkaa a kɔ-sôŋ-ŋai da Maaseia ǹóŋ Zɛfɛnâya nyíi gáa a zâla láa-soŋ nuui da m̀arâa sala láa-soŋ-ƀelai dîɛ. Í mò dîa gɔlɔi sú yɛ̂ɛi,

26“Zɛfɛnâya, Yâwɛɛ a íkɛ a sâla láa-soŋ-nuu Zioada pɔ́ɔ ŋá. Yá ƀé íkaa Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛi mɛi. Ye ƀoo-nuu nyíi kélee a tûa yɛ̂ɛ ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui sóŋ. Ǹyée-kwana ɣíri, í doo kpɔnɔ ŋá, í kɔli-yɔlɛ kɛ́tɛ tóo gɔŋ ma.

27Ye gáa, Zɛlemaya nyíi kùla Anatɔ-taa-leei sui a tûai yɛ̂ɛ ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu. Lé mɛni ƀé ífe niî zòŋ ní lai?

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Zɛlemaya è worê tèɛ kú pɔ́naa Babelɔŋ ǹyɛɛ ka pâi nâmui naa. M̀ɛni ma ka pɛ́rɛ-ŋa tɔɔ kákɛ mu. Ka sí-sɛŋ sí a gɛɛ ká m̀á míi.”

29Nya ƀe zâla láa-soŋ-nuui Zɛfɛnâya è gɔlɔi ŋí lòno ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Zɛlemaya mì.

30Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ

31-32a gɛɛ ŋá ŋ̀orê-wooi ŋí tɛ́ɛ gɔ-sôŋ-ŋai díkaa Babelɔŋ pɔ́ ǹyɛɛi, “Mɛnii Yâwɛɛ a môi é pîlaŋ Neelaŋ nuui Simaya mai ƀa: Simaya è ɣâla-woo ƀò kâa. Kɛ́lɛ, Yâwɛɛ ǹyɛɛ, ‘Ŋa pâi Neelaŋ nuui Simaya kula ma kɛ̂i tãi kpua yée mu da ŋɔnûai. Ḿve dɛɛ ní a gɛɛ é ɣâla-woo ƀó kâa. Kɛ́lɛ, è lòno yɛ̂ɛ ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu, gɛ́ ɣâla-woo ƀò a lɛ́ɛ-pere. È gɛ̀ ǹûai dí kɛ́ lɛ̀ɛ ŋɔlɛ́ɛ ɣâla-wooi pôlu. Zuu fé pâi kɛ̂i ma a dɔnɔ kpîŋ. Ǹyaa da ŋɔsuui su-ƀelai dí fé pâi lɛɛ̂i a difulu ǹûai sáma dí m̀ɛni lɛ́lɛɛi ŋa pâi gɛ̂i ǹûai dîɛi da sɔlɔ ƀó. Kpɛ́ni fɛ̂i è ǹûai kɛ̀ a gɛɛ dí tɔ́ɔ ḿâ. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.’ ”

Zɛlemaya 30

Yâwɛɛ è góno tèe ŋɔnûai yɛ̂ɛi

1Yâwɛɛ è lòno ŋɔ́nɔ Zɛlemaya pɔ.

2Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Zɛlemaya, ye ŋ̀óo-ŋai ŋa môi yâi pɔ̃yɛ kɔlɔ ma.

3Ɣele da a pâi pâi tãi ŋa pâi Eezuɛ da Zuda-ƀelai kɛ̂i la dí lene pôlu ǹɔii su ŋá wɔ́lɔ dɛ̀ɛ dínûa pɔlɔ-ŋai pɔ́i. Ǹyaŋ a pâi kɛ̂i a dípɔɔ. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

4Ǹorê-wooi ŋí ƀé Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ é pîlaŋ Eezuɛ da Zuda-ƀelai dîa ǹyɛɛi,

5“Ŋà wɔ́lɔ-woo ŋánaa mɛnîi. Gáa a yao-wɔlɔ-woo. Vé a lii-see woo.

6Í mɛi sáa, í íkili-ŋa sía! Kpakolo a lôloŋ maa sɔlɔ ƀô yɛ̂ɛ nɛnî? Kpao! Lé mɛni ƀé ŋaŋ ŋa ǹúui kélee kâai la díyee pɛlɛ́ɛ díkoi yɛ̂ɛ nɛnî a kɛ̀ koi têe sui? Lé mɛni ƀé ǹûai kélee ŋ̀ɛ́i kolôŋɔɔi lai?

7Mɛni kpɔ̂lu ɣele maa pɔlɔ-pɔlɔɔ káa pâi. Ǹelei ŋí gɔɔŋ maa fé ma. A pâi kɛ̂i a lii-too pôlu tãi ǹûai mɛ̂ni ma. Kɛ́lɛ dífe pâi lɛɛ̂i zu.”

8Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Tãi ŋ̀elei tí a pâi serîi lai, ŋa pâi m̀ɔ̃lɛ-laa karaŋ ɣâlei ŋá gula dí kɔŋ ma. À kɛ̀ tí, ŋa pâi gɔli-yɔlɛ kɛ́tɛi têei, ŋá gula dí kɔŋ ma ǹyaŋ dífe ŋɔ́nɔ pâi tíi kɛ̂i ŋɔ̃ya-sii kélee da yée mu.

9À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní da pâi kɛ̂i tíi kɛ̂i ḿî, ńyãai ŋ̀gaa a Yâwɛɛ nyíi gáa a Díɣâlai. Da pâi kɛ̂i tíi kɛ̂i Deeƀé ŋɔsuui mî nyíi ŋa pâi gɛ̂i a díkâloŋ.

10M̀ɛni ma, ŋánûa, káfe yào. Káai a Eezuɛ-ƀelai kálii fé kpɛ̀liŋ kákoi. Ŋa pâi káŋuŋ-maa ƀôi ká kúla ǹɔii kôyaai tí su, ǹɔii nyíi kákaa zu a kɔ-sôŋ-ŋai. Ka pâi lenêi pôlu kálɔii su kásee naa lii-see su. Ka pâi kɛ̂i a káŋuŋ maa ƀóɔɔ, núu da fé pâi ká maa yaôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Ŋa pâi pâi ŋá ka ŋuŋ-maa ƀó. Ŋa pâi ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee kpɔ́ su karaâi ƀɛ́i ŋá
kátaa-taa naai, kɛ́lɛ, ḿve pâi kákelee ká su karâi. Ḿve pâi ǹɛɛ̂i naa ká lí kpɛ́ni-
kpɛni. Kɛ́lɛ ŋa pâi kákula ma kɛ̂i a pere sîi sɑ̃́a. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí."

12Yâwɛɛ è mò ŋɔnûai dîa ǹyɛɛ, "Kpɛɛ fé ká palai ma, kasɛŋ-soli maai fa pɔ̂ri kpɛɛ̂i.

13Núu da fé naa a gɛɛ é ká mɛi káa, ká palai zále fé mà, kili-kɛ-zu fé naa ká ƀálo
mɛni ma.

14Káwɛli kɛ-maa-ƀelai kélee da nia kâa. Dífe ŋɔ́nɔ kpáani a ká maa mɛ̂ni. Ŋa
kákula maa kɛ́ a ŋ̀ɡ́naa, kpɛ́ni fêi, ká sɔnyɔ̂ŋ támaa kɛ̀. Ǹyaŋ, ká ŋwana-lɔ̂ɔi su a
kɛ́tɛ.

15Lé mɛni ƀé ka wɔ̂lɔi la kasɛŋ-soli maai yêei? Kásɛŋ-soli maai sále fé ma. Ŋá
m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̀ a káa, kpɛ́ni fêi, ká sɔnyɔ̂ŋ támaa kɛ̀. Ǹyaŋ ká ŋwana-lɔ̂ɔi su a kɛ́tɛ.

16Kɛ́lɛ ǹɔii-ŋuŋ-ŋai nyíi-ŋai ká paâi, ŋa pâi dípaâi. Kákpɔara-ƀelai dia máŋ da pâi
kɛ̂i a kɔ-sɔ̂ŋ-ŋa lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su. Diai nyíi kélee ŋúma kɛ̀ kâai, dia máŋ núu
da a pâi dísãâi ŋúmai. Diai nyíi kélee sãâ kùla káyêei kɔ́-sui, nûa da pâi díwɔ̂i
kulâi díyêei máŋ.

17Kákpɔara-ƀelai dí mò dîyɛɛ, 'Káfe sɛŋ su, núu da fé kpáaŋ ní ká maa mɛ̂ni ma.'
Kɛ́lɛ ńyãa Yâwɛɛ ŋa môi a gɛɛ. Ŋa pâi kákɔlɔ̂i ponôi, ŋá kápalai sále. Ńyãa Yâwɛɛ
ƀó tí."

18Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Ŋa pâi ŋánûai seêi kulâi díkpɔɔi lɔii su, ŋá ǹúu-suui kélee
malôŋ káa. Da pâi Zerusâlɛŋ tɔ̂i pôlu dí ǹúu maa kɔ̃ɔ kwaa ma kpanaŋɔɔ-ŋai tɔ́ɔ
pôlu dítɔ̂i.

19Ǹûai pâi kɛ̂i naai, da pâi kɛ̂i laa-maa-tɛ wule-ŋa toôi. Ɣɛ́lɛ-woo a pâi kɛ̂i tɛ̂i naa.
Ŋa pâi nîa-pɛlɛɛ támaa tɛɛ̂i dípɔ a gɛɛ dí kɛ́ a dítamaa. Ŋa pâi ƀaa-kɛ-ma kɛ̂i dîa,
a gɛɛ núu da fé ŋ̀ɡ́i nàɣiŋ dí mɛi.

20Ŋa pâi dínîa-pɛlɛɛi kɛ̂i yɛ̂ɛ dínâŋ pɔlɔ-ŋai dí tãi. Ŋa pâi dí kɛ̂i a wála-wala-ƀela
ŋ̀ɡ́i-tuɛ. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai nyíi-ŋai mɛni ŋánaa làa dîai, ŋa pâi díkula maa kɛ̂i.

21-22Díkpɔɔi nuu a pâi kɛ̂i dílaa túɛ. Dílaa túɛ-nuui a pâi kulâi dísama. Tãi ŋa pâi
dôlii lai, da pâi pâi ŋ̀ɡɔlɛ. Ǹúui nênɛ ƀé pâi pâi ŋ̀ɡɔlɛ mâ à kɛ̀ ḿve dòli nii? M̀ɛni
ma, ka pâi kɛ̂i a ŋánûa, ńyaŋ ŋ̀ɡɛ ƀò a Káɣâla. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí."

23Ka gáa, Yâwɛɛ ŋɔlii-ŋwânai káa yɛ̂ɛ fãa kɛ́tɛ. A ǹíi ŋwàna, m̀ɛni ma, a ŋɔnûai
kula ma kɛ̂. Mɛni kula ma kɛ́ɛ a pâi yɛ̂ɛ fãa kɛ́tɛ. Gɛ́ sɔ̂ɔ zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai dîa.

24Yâwɛɛ a pâi lɛɛ̂i a ǹíi ŋwána é lɛ́ɛ la zu é ŋɔnûai kula maa kɛ́. Tãi ŋ̀ɡelei ŋí a pâi
pâi lai, a pâi lɛɛ̂i a ǹíi ŋwánaa é lɛ́ɛ la zu m̀ɛnii kélee a gbɛtɛ a gɛɛ é gɛ́i, é gɛ́. Tãi
ŋ̀ɡelei ŋí a pâi pâi lai, ka pâi târei m̀ɛnii ŋí su.

Zɛlemaya 31

Eezuɛ-ƀelai da pâi lenêi pôlu dípɔ-taai

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Tãi káa pâi, maa tãi tí ƀé ŋa pâi kɛ̂i la a Eezuɛ-ƀelai kélee kpɔ́ Díɣâla. Dia máŋ da pâi kɛ̂i a ŋánûa.

2Diai kélee dífe saa-nii, ŋá díŋɛi malôŋ kàa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Tãi Eezuɛ-ƀelai dí kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii la dí difii tɔɔi,

3ŋá kula díŋɛi kwaa kôyaa ma. Káai a Eezuɛ-ƀelai, ká wɛ́li káa kpɔ́ ḿâ a ŋ̀ánaa. M̀ɛni ma, ḿve niî ŋáwɛli kɛ́-maai su-saa-ni ká mɛni ma.

4Ŋa pâi gɛ̂i ká kɛ́ a ká kɛ́-pere pɔlɔi. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ka pâi ká nyɛ́ŋ-nyɛŋ-ŋai siɣêi ká kɛ́ mɑ̃̀la a koi-nɛɛ-pere.

5Ka pâi ŋɔ́nɔ kpɔmɔ-ƀa kpalaŋ kɛ̂i ǹyée-ŋai dîa Sameria. Diai pâi gbɔmɔ-ƀa kpalaŋ kɛ̂i, da pâi m̀á miî.

6Tãi káa pâi, maa tãi tí, ziɣãŋ-mɛi káa nuui a pâi tóli ƀôi a ɣelêi pere Ifiraŋ yee-ŋai ma ǹyɛɛi, ‘Ka pá kwáa lí Zãiyɔŋ Kúɣâlai Yâwɛɛ pɔ.’ ”

7Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ka lii-nɛɛ wule too Eezuɛ ma, nyíi gáa a ǹɔii-ŋuŋ-ŋai gɛ́tɛi. Ka laa-maa-tɛ wule too, ‘Yâwɛɛ a ŋɔnûai ƀálo. Diai kélee lɛ̀ɛi, a díŋuŋ-ma ƀó.’

8Ŋa pâi díkulâi yá-ŋua-pere ŋa pá a dia, ŋa díŋa tɛ́ díkî̀e ma ŋá dí kúla ŋ̀éniɛi kɔ̃́yɛŋ ma. Ŋ̀ɛi-pu ƀelai, é pɛ́lɛ diai dí kɔ́liŋɔ̂i da pâi pâi díkî̀e ma, goo-nia-ŋai da diai díkaa koi-tee sui da pâi pâi. Da pâi kɛ̂i a lɔii-ŋuŋ kɛ́tɛ dí kɛ́ pà.

9Da pâi kɛ̂i wɔ̂lɔi dí kɛ́ pa, kɛ́lɛ ŋa pâi dí ŋáa nɛnɛ̂i kwa dîa-ni kúkɛ pà pôlu. Ŋa pâi liî dí láa lɛ̂i ǹyá-ɣɛli-ŋai lá, dí sía pere sɑ̃́a su dífa kâreŋ. Ŋ́gaa a Eezuɛ ǹâŋ, Ifiraŋ kɛ́ ƀò a ńoŋ-surɔŋ m̀aa-ŋuŋ.”

10Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Lɔii-ŋuŋ ŋa, ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ, ká ŋ́oo ƀó ǹyái-koo-ma ƀɛ́i ǹaa kôyaai. Ŋá ŋánûai tàa-taa, kɛ́lɛ ŋa pâi pâi pôlu a dia, ŋá dímɛi káa yɛ̂ɛ berei ƀála-mɛi-kaa nuu a ŋɔƀála-ŋai mɛi kâa lai.

11Ŋá Eezuɛ-ƀelai ŋuŋ-maa ƀò, ŋá díkula lɔii-ŋuŋ wála-walaa yêi.

12Da pâi pâi dí lii nɛ̃ɛ-wule too Zãiyɔŋ yeei ma, ŋá ƀɛlɛ-see-sãai mɛni ma. Ŋa pâi mii-sãa, ŋwɑ̃̂ai, ɔle-wulɔ, ƀála da niŋa-ŋa tɛɛ̂i dípɔ. Da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ zí-sɛŋ nyíi da yá pú ma a ǹɛ́lɛɛi. Zɛŋ nyíi kélee da ŋ̀wɛ̂lii, da pâi zɔlɔ ƀôi.

13Gɛ̀ ní nɛyâa-nɛyãai líi a pâi nɛ̃ɛ̂i dí kɛ́ mɑ̃̀la. Ǹúu-pɔlɔ-ŋai da nyánkpa-ŋai dí kɛ́ lii-nɛ̃ɛ kùla. Ŋa pâi díŋa-nɛnɛi, ŋa dímalôŋ too maai kɛ́ a lii-nɛ̃ɛ.

14Ŋa pâi gɛ̂i zâla láa-soŋ-ƀelai dí píla a mii-sɛŋ lɛ́lɛɛ, ŋá ǹûai kélee líi láa a zɛŋ da ŋ̀wɛ̂lii. Ń̀yãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Yâwɛɛ è Eezuɛ malôŋ kàa

15Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ŋà wóo da mɛnîi gɛ́ kùla Lama. Gáa a maloŋ too maa wɔlɔ-woo. Leesɛ káa wɔ̂lɔi ŋɔnîa-pɛlɛɛi mɛni ma. Vé fáa ní ma a gɛɛ díŋa kpɛ́, kpɛ́ni fêi, ŋɔnîa-pɛlɛɛi dífe ŋɔ́nɔ naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Kpera wɔ̂lɔi, í íŋɛi kɔ́ɔ. M̀ɛni-ŋai nyíi kélee í gɛ̀ ínîa-pɛlɛi dîɛi, ya pâi vela-fei sɔlɔ
ƀôi. Da pâi lenêi pôlu díkula díkpɔara-ƀelai dílɔii su.

17Kili-kɛ-zu káa naa tínaa-tuɛ mɛ̂ni ma. Ínîa-pɛlɛɛi da pâi lenêi pôlu dípɔ-taai.
Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.

18"Ŋá Eezuɛ-ƀela wóo mɛ̀ni a lii-too pôlu pere, 'Yâwɛɛ, kúkaa yɛ̂ɛ lɔɔ-fɛnɛ sãa.
Kɛ́lɛ í kú tɔ̀ɔ a gɛɛ kú íwoo mɛni. Pá a kûa pôlu. Kwa kúkpîŋ kpɛtɛ a gɛɛ kú pá
pôlu ípɔ naa. Yá ƀa Yâwɛɛ nyíi gáa a Kúɣâlai.

19Kú kúpôlu tɔ̀ɔ yâ, kɛ́lɛ, kwa ŋ̀wɛ̂lii kúlene pôlu a maa félaa. Tãi í kú kula-maa
kɛ̂ lai, kú kúŋuŋ ma pìlaŋ lii-too pôlu su. Ƀâa è kùla kûa, kú ŋumɛ, kpɛ́ni fêi, kú
sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a kúlôloŋ tãi.'

20"Eezuɛ, íkaa a ŋáwɛli-kɛ-ma loŋ, ǹôloŋ nyíi ŋá ŋ̀wɛ̂li-ni kpɔ́ a ŋ̀ánaai. Tãi kélee
ílaa kíli a tôo la ŋ́ai, ŋà ŋ́gili-ŋa sìa a wɛli-kɛ maa é pîlaŋ yâ. Í maa mɛ̂ni káa nɔ́ niî
ńii su. Ŋa pâi íŋɛi malôŋ kâai.

21Ŋɛi kɛ́-maa sɛŋ-ŋa kpɛtɛ berei su. Berei í tɛ̀ɛ lai gíli é lɛ́ɛ íkili-ŋa. Ífe nìa bere-
leei ma é tɛ̀ɛ lai. Eezuɛ-ƀela, ka lene pôlu, ká pá pôlu kátaa-ŋai su ká sée naa.

22Tãi ɣɛɛlu ƀé ka pâi kɛ̂i kákɔŋ toôi lai, káai ŋí laa-laa fé káyêei? Ŋa sɛŋ da kpɛ̀tɛ
nyíi gáa a nina, gɛ́ ƀò a da kpɛ́ni yɛ̂ɛ nɛnî a kɛ̀ surɔ̂ŋ mɛi kâai."

Ɣâla ŋɔnûai da pâi ƀûu ƀôi

23Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi nyíi gáa a Eezuɛ-ƀelai Díɣâlai è mò ǹyɛɛ, "Tãi ŋa pâi
ǹûai dílɔii tɛɛ̂i la dípɔ pôlui, ǹûai da pâi môi Zuda lɔii da naa taa-ŋai su dîyɛɛi,
'Yâwɛɛ é lûwa láa Zerusâlɛŋ yee maa waai ma, gwaa ma waai ƀɛ́i gáa naai.'

24Nûa da pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i Zuda taa-ŋai kélee su. Kpâlaŋ-ŋa tíi kɛ́-ƀela da pâi kɛ̂i naa,
ƀála mɛi káa-ƀela díkɛ ƀò naa díkɛ díƀala-ŋai mɛi kâa.

25Diai difii kpɛɛ̂i, ŋa pâi díkponôi kpananîi. Diai puru a dí kɛ̂i, ŋa pâi mii-sɛŋ tɛɛ̂i
dípɔ dí píla.

26À kɛ̀ tí, nûa da pâi kɛ̂i dîyɛɛi, 'Ŋá ǹyii ŋá ŋɛ́i lá ƀó ŋ́gbonôi kpanaŋɔɔ.'

27"Ńyãa Yâwɛɛ ŋá mò a gɛɛ tãi káa pâi, maa tãi tí, ŋa pâi Eezuɛ da Zuda laa fɛ̂ɛi a
núu-kpune da taa-tulɛ.

28Berei nɔ́ ŋátãi sìɣe la ŋ́gɛ díƀuleŋ, ŋ́gɛ dítòo, ŋ́gɛ díwoloi, bere nɔ́ ƀé ŋa pâi tãi
siɣêi la ŋá dísi, ŋá dítɔɔ ŋɔ́nɔ pôlu.

29Tãi maa tãi tí a pâi serîi lai, núu da fé pâi môi ǹyɛɛ, 'Kúnuu-pɔlɔ-ŋai dí gbɔmɔ-
ƀa kponai mîi, kɛ́lɛ, ǹîa-pɛlɛɛi nyíŋ-ŋa è kpòna.'

30Kɛ́lɛ, ǹúui nyíi pâi kpɔmɔ-ƀa kponai miî, ǹyá ƀé ǹyíŋ-ŋa a pâi kponâi. M̀ɛni ma,
núu kélee a pâi sâai gbîŋ sɔnyɔ̂ŋ mɛ̂ni ma."

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Tãi káa pâi, maa tãi tí ƀé ŋa pâi kpanaŋ-woo nina kɛ̂i la Eezuɛ da Zuda-ƀelai yêei.

32Vé pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ gbanaŋ-wooi nyíi ŋá gɛ̀ dínâŋ pɔlɔ-ŋai yêei a tãi ŋá dísòŋ la a díyee ŋá díkula Ize lɔii sui. Berei máŋ ŋá kɛ̀ la yɛ̂ɛ dísurɔ̂ŋ, dífe ŋákpanaŋ-wooi mɛi káa ní.

33Bere ƀé gbanaŋ-woo ninai a pâi kɛ̂i la: Ŋa pâi ŋá tɔ̂ŋ pûi díkili ŋá, ŋá bɔ̃yɛ dí líi su. Ŋa pâi kɛ̂i a Díɣâlai, dí ké ƀò a ŋánûa.

34Núu da fé pâi kɛ̂i naa é Yâwɛɛ maa mɛ̂ni lé m̀arâŋ nuu ma, kpɛ́ni fêi, díkelee da pâi kɛ̂i a ŋ́gɔlɔŋɔɔ, é síɣe ǹîa-pɛlɛɛi dîa é tóo ǹúu kpaya-kpayaii dîa. Ŋa pâi dísɔnyɔ̂ŋ su mɛ̂ni lɛɛ̂i. Ǹyaŋ, dímɛni nyɔ́mɔ-ŋai kíli fé pâi lɛɛ̂i ŋ́gili-ŋa. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

35Yâwɛɛ a gɛ̀ vóloi é kwaa ponóɔɔ tɛ́ɛ a ɣele-laa ƀoɔɔ, ŋ̀áloŋ da bɛmɛlɛŋ-kaoi dí ké fòlo a gbínii. A ǹyúoi tùmo-tumo gɛ́ tôo. Ǹáa ƀa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi.

36Yâwɛɛ è mò a gɛɛ à kɛ̀ nɔ́ ŋ̀éniɛi ŋí su-sãai kélee maa a fàleŋ, gɛ̀ ní Eezuɛ fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a lɔii-ŋuŋ.

37À kɛ̀ nɔ́ da pɔ̂ri ŋ̀ele-kɔlɔŋ kɔ̂nii, dí ké pɔ̀ri ǹɔii kpɛtɛ-sãai kélee maa kpɛɛ̂i, gɛ̀ ní maa tãi tí ƀé a pâi ǹyée kulâi la Eezuɛ-ƀelai mu, mɛnii dí gɛ̀i mɛ̂ni ma. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.

38Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Tãi káa pâi, maa tãi tí ŋa pâi Zerusâlɛŋ tɔ̂i ŋɔ́nɔ la a ŋátaa-lêe ninai. Ŋa pâi dɔ̂i é síɣe Ananiɛ Yeŋkeŋ ma vóloi liî-pere é tóo ziɣãŋ-laƀelei nyíi gáa Zônoŋ-su perei ma.

39Ŋɔgɔyɛŋ-perei a pâi kɛ̂i é síɣe vóloi lîi-pere é seri Galɛ yeei ma é tínaŋ é seri Goa.

40É lí dìŋ-tiŋ su ƀɛ́i da zaai lôo naa dí ké galai pîli naai, é seri ǹɔii su nyíi gáa Kidɔŋ Yai kɔlɛi, é pîlaŋ Zoo-ŋai tɛɛ siɣãŋ laƀelei, é lí vóloi kulâi pere. Gwaai ŋí ma a pâi kɛ̂i a kwaa maa waa ḿaa mɛ̂ni ma. Daa-leei ŋí fé pâi wɔ́lɔ ŋɔ́nɔ pâi pûi a dɔnɔ kpîŋ.”

Zɛlemaya 32

Zɛlemaya è lɔii kpûa yà

1Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ a tãi Zɛdikaya è kɛ̀ la galoŋ-laai su Zuda lɔii mɛi maa kóraŋ buui su. Góraŋ tɔnɔi ŋí ƀé wɔ́lɔ kɛ̀ a Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza ŋɔkóraŋ puu-kao lɔ́lu-mɛi saaƀai gɛ́ɛ a kâloŋ Babelɔŋ lɔii-mɛi.

2Góraŋ tɔnɔi ŋí ƀé Babelɔŋ kɔkuluƀa-ŋai dí kɛ̀ kɔ́ pɛlɛ̂ɛi la Zerusâlɛŋ ma. Maa tãi tí ƀé ŋá kɛ̀ la kpini-pɛrɛ mu gɔ-kuluƀa-ŋai dípɛrɛi lá Zuda kaloŋ pɛrɛi lá.

3Gâloŋ Zɛdikaya ƀé ḿbìli gbini-pɛrɛi mu, kpɛ́ni fêi, è mò ǹyɛɛ, “Lé ƀé gɛ̀ í mò ǹyɛɛ, ‘Yâwɛɛ a pâi daa-lêei ŋí tɛɛ̂i Babelɔŋ kaloŋ pɔi?

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Ǹyaŋ Gâloŋ Zɛdikaya fé pâi pûi. Da pâi zonîi dí dɛ̀ɛ Babelɔŋ kaloŋ pɔ́. Dífeerɛ da pâi díkîe ni kâai dí lono díkîe-ni pɔ́.

5Da pâi liî a Zɛdikaya Babelɔŋ. Ǹaa ƀé a pâi lɛêi naa é lɛ́ɛ la zu ŋá gula maa kɛ́. A nɛ̃ɛ ma kpîŋ é kɔ́, da pâi ǹyée mɛi ɣalêi. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.' "

6Yâwɛɛ è mò ḿâ

7a gɛɛ ŋ́gerâ Saluŋ ǹóŋ Anamɛ a pâi pâi é marê kɛ́ a gɛɛ ŋá ŋɔlɔii yá nyíi gáa Anatɔ-kpiniŋ sui. Anatɔ è kɛ Bɛŋsima kpiniŋ su. È kɛ̀ ǹɔii ŋí kɔlêi ma, kpɛ́ni fêi, ŋá kɛ̀ a ŋɔkáayɔɔ nyíi m̀aa nɛ̃ɛ̂i ŋá gɔ̃liŋ yá.

8Yɛ̂ɛ berei nɔ́ Yâwɛɛ è kɛ̀ lônoi la ḿbɔi, Anamɛ è pà ḿbɔ naa gɔ-kûluƀa-ŋai dípɛrɛi lá é ḿarê kɛ́ a gɛɛ ŋá ŋɔlɔii yá. M̀ɛni ma, ŋá gɔ̀lɔŋ a gɛɛ Yâwɛɛ è lóno ḿbɔ a tɔ̃yâ.

9Ŋá ǹɔii zɛŋ-kao kɔ̀ɔŋ, zɔ̃ɔ ŋɔwuyɛ kɛ́ ƀò a káne kpua-kpua puu kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ŋá dɛɛ Anamɛ pɔ́ ǹɔii kɛ̂ Anatɔi mɛ̂ni ma.

10Ŋá ńyee pɔ̂ɔ kɛ̀ ǹɔii kɔlɔi su, ŋá ŋɛi-kɛ-maa pɔɔ kɛ́ zu sêre-ŋa ŋɛ́i. Nya ƀe ŋá zɛŋ-kaoi kɔ̂ŋ zɛŋ-kɔ̂ɔŋ sɛŋ su.

11Kú ǹɔii ŋí gɔlɔ kpɛ̂tɛ feerɛ nyíi ƀɛ́i lɛ̀ ǹɔii è kɛ̀ naai, da berei ǹɔii è kɛ̀ lai. Kú dɔnɔ láa tɛ̀, kú ŋɛi kɛ́-maa kɛ́ ma, kú gbɛ́lii lɛ́ɛ a ǹáa ƀɔ́ɔɔ. Kú dɔnɔ lɔ̀ kɔlɔ-tâa su. Gbɛ́lii fé kɛ́ ní kɔlɔ-tâa su.

12Ŋá gɔlɔ-ŋai ŋí tɛ̀ɛ Baru pɔ́. Baru è kɛ̀ a Neria ǹóŋ. Neria ǹyaŋ ǹâŋ ƀé kɛ̀ a Masea. Ŋá gɔlɔi-ŋai ŋí tɛ̀ɛ Baru pɔ́ Anamɛ da serê-ŋa ŋɛ́i. Zêre-ŋai ŋí ƀé díyee pɔ̂ɔ kɛ̀ gɔlɔi su a tãi ŋá ǹya lai nyíi ǹɛ a gɛɛ ŋá ǹɔii ŋí yai. Ńûai kɛ̀ gɔkuluƀa-ŋai dípɛrɛi lái, dia máŋ dí kɛ̀ naa.

13Ŋá mò Baru ma díŋɛi ńyɛ̂ɛi,

14"Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai è mò a gɛɛ í ǹɔii-kɔlɔ feerɛi ŋí, nyíi dɔnɔ láa tɛ̂ɛi, dɔnɔ lá ƀɔ́ɔɔi síɣe í dílâai kɛ́ pɔ̂rɔ leɣi su, díƀò naa a gɛɛ dífe kàra kóraŋ támaa yée mu.

15Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai è mò a gɛɛ da pâi pɛ́rɛ-ŋa, lɔii-ŋa, da kpɔmɔ-ƀa kpalaŋ-ŋa yâi ŋɔ́nɔ pôlu ǹɔii ŋí su."

Zɛlemaya è Ɣâla fɛ̀li

16Gɛ́ɛ ŋa ǹɔii-kɔlɔi tɛ́ɛ Baru pɔ́i, ŋá Ɣâla fɛ̀li, ńyɛ̃ɛi,

17"Yá, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, yá ƀé ǹɔii da ŋ̀elei kpɛ̂tɛ a íwala-wala-laa kɛ́tɛi! Mɛni da fé naa nyíi gbanaŋɔ̂i ímaa mɛni ma.

18Ya íwɛli kɛ́-maai lɛ̂ núu wála támaa ma, íkɛ nûa kula ma kɛ̂ zɔnyɔ̂ŋ-ŋai dínuu pɔ̂lɔ-ŋai dí gɛ̀i mɛ̂ni ma. Íkaa a Ɣâla nyíi gɛ̂tɛi, ŋ̀wála-walaa. Yá ƀa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Ya mɛni kpɛ̂tɛ a táre pere, íkɛ mɛni kpaya-kpaya-ŋa kɛ̀. Ya núu kélee kpɔ́ ké-mɛni kàa, íkɛ núu kélee féla fè dítûa-pere ma.

20Í wɔ́lɔ ŋɛi ké-maa-ŋa da mɛni maa pɔlɔ-pɔlɔɔ-ŋa kɛ̀ Ize lɔii su. Ǹyaŋ, íkaa nɔ́ niî m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̂i tãi ŋí su, Eezuɛ da ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai su. M̀ɛni ma, dí íkɔlɔŋ kwaa kélee ma.

21Í ŋɛi-kɛ-maa da mɛni maa pɔlɔ-pɔlɔɔ-ŋa kɛ̀ Ize, nyíi dílaa kpàla dîa é yao kɛ́tɛ pú díkponôi a tãi í kɛ̀ ínûai Eezuɛ-ŋai kulâi la naai. Í dí kùla naa a íwala-walaai.

22Í ǹɔii lɛ́lɛɛi ŋí tɛ̀ɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei í íkono tèe la dínâŋ pɔlɔ-ŋai yêei.

23Kɛ́lɛ, tãi dí pá la ǹɔii ŋí sui, dífe díyee see ní íwooi mu, kpaa máŋ dí tûa yɛ̂ɛ berei ísɛŋ-lɛɛi káa lai. M̀ɛni-ŋai í mò a gɛɛ dí gɛ́i, dífe dɔnɔ kpîŋ kɛ́ ní. Zɛŋ ɓé gɛ̀ íkɛ m̀ɛni kpɔ̂lui ŋí làa dîa.

24“Babelɔŋ kɔ-kuluɓa-ŋai da dí sãai kpɛtɛ da dínaŋ daa-lêei ma a gɛɛ dí daai sóŋ. Da nâa pɛlɛ daai ma a kɔ́. Kɔ́, puru, da kɔlɔ-fela da pâi gɛ̂i dí daa-lêei sóŋ. Ye gáa a gɛɛ m̀ɛnii í mòi, gélee kpɔ́ a kɛ̂i.

25Kɛ́lɛ yá, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, í mò ḿâ a gɛɛ ŋá ǹɔii kpuai ŋí yá sêre-ŋa kɛ́ ɓò ma, berei máŋ Babelɔŋ-ŋai da pâi ǹɔii ŋí sonîi lai.”

26Nya ɓe Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi,

27“Ńyãa ɓa Yâwɛɛ. Ńgaa a núu-kpune kélee Díɣâla. Mɛni da fé naa nyíi fa pɔ̂ri gɛ̂i.

28Ŋa pâi daa-lêei ŋí tɛɛ̂i Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza pɔ́ da ŋɔkɔ-kuluɓa-ŋai. Da pâi zonîi,

29dí ŋɔŋ tóo m̀a. Da pâi ǹaa kérenîi da bɛ́rɛ-ŋai ɓɛ́i ǹûai dí ńii sòli naa ńgoi a dí kɛ́ɛ kéreŋ sãa kúŋ-nɛ̃ɛ-ŋa kérenîi Bêe ɣalai ma, dí kɛ́ kpele-sɛŋ sama-sãa tɛ̀ɛ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa pɔ́i.

30É síɣe kpɔ́ Zuda da Eezuɛ-ɓelai dí kɛ̀ ɣéniɛi kɔ́ɔ pîlanii ma, díkaa nɔ́ wɔ́lɔ ńii ŋwána mɛni-ŋa kɛ̂i. Dí tua-pere nyɔ̂ŋ sii-ŋai ŋí da gɛ́ ŋa ńii ŋwána kpɔ́ dîa a ŋ̀ánaa.

31É síɣe kpɔ́ tãi ma da wɔ́lɔ daa-lêei ŋí tɔ́ɔ lai, ǹûai díkaa nɔ́ wɔ́lɔ ńii ŋwána mɛni kɛ̂i. Da gɛ́ ŋa ńii ŋwána dîa a ŋ̀ánaa dítua-pere nyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma. M̀ɛni ma, ŋa nâa gbɛtɛ a gɛɛ ŋá naa su-kara.

32Ŋa pâi gɛ̂i tí Zuda da Zerusâlɛŋ-ɓela dísɔŋ ma, díkâloŋ-ŋai, dílaa túɛ-ɓelai, dísâla-laa soŋ-ɓelai da díɣâla ŋɔlóno kɛ́-ɓelai dîa.

33Dí díyee kùla ḿû, dí dípôlu tɔɔ ḿâ, dí díyee kúla ŋásɛŋ lɛ́ɛi mu, berei máŋ ŋá kɛ̀ nɔ́ sɛŋ lɛ̂i la dîai, dífe m̀aa kɔ́ri ní.

34Dí díɣâla-pɔkɔɔŋ ɓɛlɛ-kpɛɛ ńgoi tɔ̀ɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu ɓɛ́i nûa da ḿvèli naai, dí ńaa sée m̀a. M̀ɛni ma da Ńápɛrɛi maa-tĩa kara.

© 2014 Bible Society in Liberia.

35Da ɣâla-teƀele kpɛtɛ Bêe ɣalai mɛni ma Inɔŋ Tiŋ-tiŋ su a gɛɛ dí ké dílônii-sinaai da ǹɛyâai kula naa a sâla ŋ̀âlai Molɛ ma. Ḿve mò ní dîa a gɛɛ dí gɛ́ tí. Vé kpîŋ ké ní ŋ́gili ŋá a gɛɛ da pɔ̂ri m̀ɛni sîi tí kɛ̂i a gɛɛ dí gɛ́ Zuda-ƀelai dí sɔnyɔ̂ŋ tare nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ ŋí ké.”

Kili-kɛ zu maa kono-tee

36Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai è mò ḿâ ǹyɛɛ, “Zɛlemaya, ǹûai da m̀ôi a gɛɛ puru, kɔ́, da kɔlɔ-fela da pâi gɛ̂i Babelɔŋ kaloŋ é daa-lêei ŋí kula yêei kɛ. Íwoli tɔ́ɔ í m̀ɛnii méni ŋa m̀ôi yâi.

37Ŋa pâi ǹûai ŋáa tɛ̂i gîe ma, ŋá díkula ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee ŋá dítaa-taa zui su a tãi ŋá kɛ̀ a ńii ŋwánaa lai, ŋá pá a dia pôlu gwaai ŋí ma a gɛɛ dí ké ƀò ŋuŋ-ma ƀô su.

38À kɛ̀ tí, ŋa pâi kɛ̂i a Díɣâla, dia máŋ dí ké ƀò a ŋánûa.

39M̀ɛni-ŋûŋ tɔnɔi ŋa pâi gɛ̂i dí gɛ́ ḿîi ƀa, dí ƀaa ké maa tɛ́ɛ ḿbɔ a tãi kélee dí kɛ̀ ɣéniɛi su. Dà gɛ̀ tí, da pâi mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀôi da dísuui.

40Ŋa pâi kpanaŋ-woo kɛ̂i díyêei wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ḿve pâi kperâi mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i dîɛ. Ŋa pâi gɛ̂i dí ŋumɛ maa tɛɛ ḿbɔ a dí líi kélee, dífa lâ ŋɔ́nɔ dípôlu tɔɔ la ḿâ.

41A pâi ńii nɛ̃ɛ̂i ŋá mɛni lɛ́lɛɛ ké dîɛ. Ŋa pâi gɛ̂i dí sée ǹɔii ŋí su teniŋ ƀô pere su wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

42“Berei nɔ́ ŋá m̀ɛni kpɔ̂lui ŋí làa la ǹûai ŋí dîai, bere nɔ́ ƀé ŋa pâi gɛ̂i la dí mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀó, yɛ̂ɛ berei ŋá ŋ́gono tèe la díyêei.

43Ǹûai da m̀ôi dîyɛ ǹɔii ŋí a pâi kɛ̂i a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ. Núu-kpune kpaa máŋ fɛnɛ-sãa da fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i naa. À kɛ̀ tí, ǹaa a pâi kɛ̂i a Babelɔŋ pɔ́ɔ. Kɛ́lɛ, ǹûai da pâi ŋɔ́nɔ lɔii yâi ƀé.

44Nûa da pâi lɔii yâi ƀé dí maa kɔlɔi kélee kpɛtɛ dí díyee pɔ̂ɔ ké zu, dí ŋɛi-kɛ-maa pɔ̂ɔ ké zu serê-ŋa ŋɛ́i. Da pâi m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̂i Bɛŋsima ŋɔlɔii-kpiniŋ su da gbanâŋ-ŋai dítinaŋɔ̂ɔi Zerusâlɛŋ mai su. Da pâi m̀ɛni tɔ̂nɔi ŋí kɛ̂i Zuda taa-ŋai su da daa-ŋai díkaa ǹyée lɔii sui. Da pâi m̀ɛni tɔ̂nɔi ŋí kɛ̂i ǹyée pɛlɛ-pɛlɛɛi ma Zuda ŋɔlɔii kwára-pere séɣai pere. Ŋa pâi lenêi pôlu a ǹûai dí kpɔ́ɔi lɔii su, Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Zɛlemaya 33

Kili-kɛ-zu maa kono-tee

1Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lòno Zɛlemaya pɔ́ a tãi veerɛ ɣelei a tãi è kɛ̀ la gbini-pɛrɛi mu gɔ-kuluƀa-ŋai dípɛrɛi lái.

2Yâwɛɛ nyíi ŋ̀éniɛi kpɛ̀tɛ é zee a zee-perei, Yâwɛɛ nyíi ǹáa ƀa Yâwɛɛi, è mò ḿâ ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

3“Ńdoli a tãi kélee, ǹyaŋ à kɛ̀ tí, ŋa pâi íwoo su toôi. Ŋa pâi loo mɛni kpaya-kpaya-
ŋa ƀôi yâ nyíi-ŋai ífe mɛni da kɔ́lɔŋ é pîlaŋ dîai.

4Ńyãa Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai, m̀ɛnii ká ŋí ŋa môi é pîlaŋ Zerusâlɛŋ pɛrɛ-
ŋai da gâloŋ pɛrɛ-ŋai dîa nyii-ŋai ká dí wòlo a gɛɛ ká daa-lêei maa kɔ̃ɔ a tãi dí
pɛ̀lɛ la daa-lêei mai.

5Babelɔŋ kɔ-kuluƀa-ŋai da pâi kɔ̂i dí bɛ́rɛ-ŋai ŋí láa fɛ́ɛ a ǹûai poma da pâi dí paâi
a ŋá lii ŋwânai, kpɛ́ni fêi, ŋa ḿbôlu tɔɔ daa-lêei ŋí ma ŋɔsɔnyɔ̂ŋ da ŋɔŋwana lɔ̂ɔi
mɛni ma.

6Kɛ́lɛ, ŋa pâi daa-lêei ŋí da zu-ƀela kélee ƀâloi, ŋá dí kɔlɔi pono. Ŋa pâi dí líi seêi
a zu-kɛ́tɛ, ŋá dímɛi káa.

7Ŋa pâi gêi Zuda da Eezuɛ dí ƀûu ƀó, ŋá dí kɛ́ yɛ̂ɛ berei dí wɔ́lɔ kɛ̀ la a bɔlɔi.

8Ŋa pâi zɔnyɔ̂ŋ-ŋai dí gɛ̀ a ńyãai kulâi dia, ŋá dísu-mɛni lɛɛ dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai da dítɔɔ
mâ tuai kélee mɛni ma.

9Zerusâlɛŋ-ƀelai da pâi lii-nɛ̃ɛ kulâi, dí ƀâa kɛ́ ḿâ, dí ŋáfolo-laai maa tɛ́. À kɛ̀ tí,
ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀelai kélee da pâi yaôi dí kɛ́ kpɛ̃liŋ tãi da pâi m̀ɛni lɛ́lɛɛ-ŋai ŋá gɛ̀
Zerusâlɛŋ, maa tûŋ mɛnîi lai, da berei Zerusâlɛŋ a pâi ƀûu ƀôi lai.”

10Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Nûa da kɛ̂i dîɛ gwaai ŋí ma káa a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Núu da fé
ƀɛ́, kpaa máŋ taa-tulɛ. Ǹyaŋ nyíŋi káa a tɔ̃yâ. Zuda taa-ŋai da Zerusâlɛŋ pere lee-
ŋai díkaa a bûŋ. Ífa núu da kpaa máŋ taa-tulɛ da kàa naa. Kɛ́lɛ, ka pâi ŋɔ́nɔ gwaai
ŋá ma woo mɛnîi.

11Ka pâi lii-nɛ̃ɛ woo-ŋa mɛnîi naa ɣelêi-pere. Ka pâi kɛ̂i nɛnî kula kûu su wule-
ŋa mɛnîi a ɣelêi-pere, dí kɛ́ lii-nɛ̃ɛ wule too a tãi da pâi kɛ̂i pâi la a sɛɣɛ-fei sama-
sãa Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui. Da pâi m̀ôi dîyɛɛi, ‘Ka sɛɣɛ-fei tɛɛ Ŋ̀wála-wâla kélee
Yâwɛɛ pɔ́, kpɛ́ni fêi, zɔŋ lɛ̂lɛɛi, ŋɔwɛli kɛ́-maa kɔ́yɛŋ fé ma.’ Ŋa pâi gɛ̂i ǹɔii ŋí é
ƀûu ƀó yɛ̂ɛ berei è wɔ́lɔ kɛ̀ lai. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

12Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ǹɔii ŋí nyíi gáa yɛ̂ɛ fɛ̃ɛ-kpâlaŋ su ƀɛ́i núu
da kpaa máŋ fɛnɛ-sãa da fé naai, ǹaa a pâi kɛ̂i nâa a kwaa ma ƀɛ́i kala a pâi kɛ̂i
naa a gɛɛ m̀ála mɛi-kaa-ƀelai dí kɛ́ díƀala-ŋai ŋáa kɔ̀ŋ la.

13M̀ala mɛi-kaa-ƀelai da pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i díƀala-ŋai lônoi daa-ŋai su ǹyée lɔii su, ǹyée
kwára-pere kpiniŋ-ŋai su, Bɛŋsima ŋɔlɔii kpîniŋ su da nyíi-ŋai Zuda lɔii kwára-
pere kpiniŋ su nyíi-ŋai dítinaŋɔ̂ɔi Zerusâlɛŋ ma da Zuda taa-ŋai kélee. Ńyãa
Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

14Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Vóloi káa pâi, tãi ŋa pâi ŋákono-teei nyíi ŋá gɛ̀ Eezuɛ da
Zuda-ƀelai yêei ŋaa-see kɛ̂i lai.

15Maa tãi tí ma, ŋa pâi kâloŋ lɛ̂i é kula Deeƀé ŋɔsuui su nyíi pâi kɛ̂i a teniŋ ƀô
nuui. Gâloŋ kpîŋ a pâi tûai a teniŋ ƀô da tɔ̃yâ-laa pere ǹɔii gwaa kélee ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Ǹûai díkaa Zuda da Zerusâlɛŋ da pâi ŋuŋ ma ƀô sɔlɔ ƀôi. Núu da fé ŋɔ́nɔ pâi dímaa yaôi. À kɛ̀ tí, da pâi daa lêei tôlii a 'Yâwɛɛ ƀa tɔ̃yâ-laa tɛ̀ɛ kú pɔ́.'

17Ńyãa Yâwɛɛ, ŋá ŋ́gono tèe a gɛɛ Deeƀé ŋɔsuui su nuu nɔ́ ƀé wɔ́lɔ pâi kɛ̂i a kâloŋ Eezuɛ.

18Sâla láa-soŋ-ƀela da pâi kulâi nɔ́ wɔ́lɔ Liiva ŋɔsuui su nyíi-ŋai pâi kɛ̂i tíi kɛ̂i ḿî, dí kɛ́ kéreŋ sala, mii-sɛŋ sala, da sala-ŋa kula ḿâ."

19Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛ,

20"Ŋá kpanaŋ-woo kɛ̀ gbínii da ɣele ƀɔ́ɔi dîɛ a gɛɛ dí kɛ́ nɔ́ a dítãi. Ǹyaŋ berei gbanaŋ-wooi tí káa niî la dɔ̂i,

21bere sîi tɔnɔi tí nɔ́ ƀé ŋá kpanaŋ-woo kɛ̀ la Deeƀé yêei a gɛɛ ŋɔsuui su nuu nɔ́ ƀé wɔ́lɔ pâi kɛ̂i a kâloŋ. Bere sîi ŋí nɔ́ ƀé ŋá kpanaŋ-woo kɛ̀ la ŋɔ́nɔ a gɛɛ sâla láa-soŋ-ƀela da pâi nɔ́ wɔ́lɔ kɛ̂i kulâi Liiva ŋɔsuui su. Ǹyaŋ da pâi kɛ̂i nɔ́ wɔ́lɔ tíi kɛ̂i ḿî. Gbanaŋ-woo-ŋai ŋí dífa wɔ́lɔ sìɣe dítɔ̂i.

22Ŋa pâi gɛ̂i ńyee mu-nuui Deeƀé ŋɔsuui su é kɛ́tɛ da zâla láa-soŋ-nuui kùla Liiva suui sui. Dísuui su a pâi kɛ̂tɛi kpɔ́ yɛ̂ɛ yúo ma ŋãya da bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai nyii núu da fa pɔ̂ri dí lônoi."

23Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛ,

24"Yaâ gɔ́lɔŋ a gɛɛ nûa da môi dîɛ ŋà ńyee kúla Eezuɛ nuu suu feerɛi mu nyii ŋá dí sìɣe zui? M̀ɛni ma da dípôlu tɔɔ ŋánûai dîa, dífa ŋɔ́nɔ díkàa a lɔii-ŋuŋ.

25Kɛ́lɛ ńyãa Yâwɛɛ, ŋá kpanaŋ-woo kɛ̀ kpíni da ɣele-ƀɔɔ yêei, ŋá tɔ̂ŋ kpɛ̀tɛ nyíi a ǹɔii da ŋ̀elei su mɛi kâai.

26Ǹyaŋ berei nɔ́ ŋá m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̀ la a tɔ̃yâi, bere nɔ́ ƀé ŋa pâi ŋákpanaŋ-wooi nyíi ŋá gɛ̀ Zeeka ŋɔsuui da ńyee-mu ǹúui Deeƀé ŋɔsuui yêei kɛ̂i la. Ŋa pâi Deeƀé ŋɔsuui su nuu tɔnɔ siɣêi a gɛɛ é kɛ́ Eberaɣɛ̃ɛ, Aise da Zeeka suui su-ƀelai mɛi. Ŋa pâi ŋá ǹûai ŋɛ́i malôŋ kâai, ŋá ŋɔ́nɔ gɛ́ díƀûu ƀó."

Zɛlemaya 34

Ǹworê-wooi dí mò Zɛdikaya mai

1Tãi Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai, ǹɔii ŋuŋ-ŋai kɛ̀ ǹyée mui da núu da kpɛ́ni-ŋa dí kɔ́ pɛ̀lɛ la Zerusâlɛŋ da ǹaa kɔlɛ ma taa-lee-ŋai diai, Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ.

2Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai è mò ḿâ a gɛɛ ŋá mó Zuda kaloŋ Zɛdikaya ma ńyɛɛi, "Ńyãa Yâwɛɛ ŋa pâi daa-lêei ŋí tɛ̂i Babelɔŋ kaloŋ pɔ́. A pâi gérenîi kpɔ́ kpái.

3Ífe pâi púi, kɛ́lɛ, da pâi ísonîi dí ítɛɛ bɔ́. Ka ǹyaa ka pâi kákîe-ni kâai, ka lóno kákîe-ni pɔ́. À kɛ̀ tí, da pâi liî a yá Babelɔŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Zɛdikaya, íwoli tɔ́ɔ ŋá m̀ɛnii ƀó yá nyíi pâi kɛ̂i a yái. Ífe pâi lɛɛ̂i gɔ́i su.

5Ya pâi saâi íkpɔɔi yee ma. Da pâi nɔ́ íloôi yɛ̂ɛ berei da kâa ínûa pɔlɔ-ŋai nyíi-ŋai kɛ̀ a kâloŋ ǹaa tuɛ-ŋai lôo lai. Da pâi kéreŋ sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kérenî̂i ímaa mɛ̂ni ma, yɛ̂ɛ berei nɔ́ da kâa gɛ̀ la ínâŋ pɔlɔ-ŋai mɛ̂ni mai. Da pâi malôŋ see ƀôi dí kɛ́ mò dî̂yɛɛi, 'Kúkâloŋ aâ saa.' Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí."

6Nya ƀe ŋá ŋ̀orɛ̂-wooi ŋí ƀò Gâloŋ Zɛdikaya ma Zerusâlɛŋ

7a tãi Babelɔŋ kaloŋ è kɔ́ pɛ̀lɛ la daa-lɛ̂ei mai. Tãi tɔnɔi ŋí ƀé gɔ-kuluƀa-ŋai dí kɛ̀ máŋ kɔ̂i la Lakee taa-leei, da Azika taa-leei pɔ́. Daa-lɛ̂e feerɛi ŋí dí kɛ̀ a daa-lɛ̂ei nyíi-ŋai kɛ̀ a dímaa dínaŋɔɔ a siɣãŋ nyii-ŋai lɛ̀ɛ tɔ̂ni Zuda lɔii-kpiniŋ sui.

Eezuɛ-ŋai dí díluɛ-ŋai pɛ̀lɛ

8Gâloŋ Zɛdikaya da ǹûai kɛ̀ Zerusâlɛŋ dí díwoo sèe a gɛɛ dí

9Ibulu-ŋai kɛ̀ a luɛ-ŋai, ŋuŋ maa ƀó, é máŋ kɛ́ yɛ̂ɛ sinâa kpaa máŋ nɛyâa a gɛɛ Eezuɛ nuu da fé kɛ̀ m̀arâŋ Eezuɛ nuu yɛ̂ei a luɛ.

10Nya ƀe ǹúu láa túɛ-ƀelai da ǹûai kélee dí fàa a gɛɛ dí díluɛ-ŋai ŋuŋ-ma ƀó, dífe ŋɔ́nɔ dí kɛ̀ a díluɛ-ŋa. Ǹya ƀé dí díŋuŋ-ma ƀò.

11Kɛ́lɛ, ǹaa loŋ è kɛ̀ nɔ́ tí, dí dí líi maa fáleŋ, dí ŋɔ́nɔ dísoŋ pôlu a luɛ-ŋa.

12Nya ƀe Yâwɛɛ è m̀o m̀â ǹyɛɛi,

13"Ńyãa Yâwɛɛ nyii gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai, ŋá kpanaŋ-woo kɛ̀ kánâŋ pɔlɔ-ŋai yɛ̂ei a tãi ŋá díŋuŋ-ma ƀò la ŋá díkula Ize lɔii su ƀɛ́i dí kɛ̀ naa luɛ-laa sui. Ŋá mò dî̂a a gɛɛ,

14kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ kélee su, dí díƀarâa Ibulu-nuui nyíi gáa díyɛ̂ei a luɛ nyíi a tíi kɛ́ dî̂ɛ a kóraŋ lɔ́ɔlu-mɛi-dai ŋuŋ ma ƀó. Kɛ́lɛ, kánâŋ pɔlɔ-ŋai dífe díwoli tɔ̀ɔ ní m̀â, kpaa máŋ dí m̀ɛnii kɛ́ ŋá mò dî̂ai.

15Kɛ́lɛ, gúu feerɛi ŋí yée mu, ká kálii màa fàleŋ ká ńii láa mɛni kɛ́. Ká kélee ká fàa a gɛɛ ká káƀarâai nyíi-ŋai kɛ̀ káyɛ̂ei a luɛ-ŋai ŋuŋ ma ƀó. Ká m̀ɛnii ŋí maa kpanaŋ-woo kɛ̀ ŋ̀ɛi túɛ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu ƀɛ́i ka m̀vèli naai.

16Kɛ́lɛ, ká kálii màa fàleŋ ká ƀâa kula m̀â. Ká kélee ká ŋɔ́nɔ ǹûai sôŋ pôlu a luɛ-ŋa yɛ̂ɛ berei dí kɛ̀ lai.

17M̀ɛni ma, ńyãa Yâwɛɛ ŋá mò a gɛɛ ká ŋ̀oo pìli. Káfe káƀarâa Eezuɛ-ŋai ŋuŋ-ma ƀó ní. Mɛni lɛ́lɛɛ ká tí. Gɛ̀ ní ŋa pâi ŋuŋ-ma ƀo tɛɛ̂i kápɔ. A pâi kɛ̂i a ŋuŋ-ma ƀô nyíi pâi gɛ̂i kálɛɛ kɔ́ su, kɔlɔ-fela é káta-ŋa paa kpaa puru. Ŋa pâi gɛ̂i ǹɔii ŋuŋ-ŋai díkaa ŋ̀éniɛi sui díla é kpála dî̂a m̀ɛni-ŋai ŋa pâi gɛ̂i a káai mɛni ma.

18-19Zuda da Zerusâlɛŋ tii kɛ́-ƀela kpaya-kpayai, gâloŋ-pɛrɛi lá tii kɛ́-ƀelai, zâla láa soŋ-nuui da ǹúu láa túɛ-ƀelai kélee kpɔ́ dí kpanaŋ-woo kɛ̀ ǹyɛ̂ei a tãi dí tɛ̀ɛ la

© 2014 Bible Society in Liberia.

niŋa-sîrɛ su téɛɛ kpûa feerɛi loai. Kɛ́lɛ, dí ŋákpanaŋ-wooi sîɣe dɔ̂i. Dífe m̀ɛi káa ní. M̀ɛni ma, ŋa pâi tûai a ǹûai ŋí yɛ̂ɛ berei dí tùa la a ǹiŋa-sirɛi ŋí.

20Ŋa pâi dítɛɛ̂i díkpɔara-ƀelai pɔ́ nyii-ŋai ŋ̀wɛ̂lii dí dípaai a gɛɛ dí dípaa. À kɛ̀ tí, da pâi kɛ̂i a ŋɔni-ŋa da fɛnɛ-sãa kɔ́nɔŋ.

21Ŋa pâi Zuda kaloŋ Zɛdikaya da ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai kélee kpɔ́ tɛɛ̂i diai pɔ́ ŋ̀wɛ́lii dí dípaai. Ŋa pâi dítɛɛ̂i Babelɔŋ kɔ-kuluƀa-ŋai pɔ́ nyíi-ŋai da kpera kɔ̂i dípɔi.

22Ŋa pâi ŋ́oo tɛɛ̂i dípɔ naa, ǹyaŋ da pâi lenêi pôlu daa-lêei ŋí su. Da pâi kɔ́ pɛlɛ̂i mà, dí zoŋ, dí géreŋ kpɔ́ kpái. Ŋa pâi Zuda taa-ŋai kɛ̂i dílɛɛ a dí pûŋ yɛ̂ɛ fɛ̃ɛ-kpâlaŋ-su ƀɛ́i núu da fé naai. Ń̀yãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Zɛlemaya 35

Zɛlemaya da Lika ŋɔsuui su-ƀelai

1Tãi Zosaya ǹóŋ Zɛoakiŋ è kɛ̀ la a kâloŋ Zuda lɔii mɛi, Yâwɛɛ è lòno m̀bɔ ǹyɛɛi,

2“Lí Lika ŋɔsuui su-ƀelai pɔ́ naa í lóno dípɔ, í pá a dia Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔloŋpo-ŋai dɔnɔ su, í ŋwãai tɛɛ dípɔ.”

3Nya ƀe ŋá Lika ŋɔsuui su-ƀelai kélee kpɔ́ tòli. Diai ŋá dítôlii ƀé kɛ̀ a: Zezania nyíi kɛ̀ a Zɛlemaya ǹóŋ. Zɛlemaya tí ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Abazinia, é pɛ́lɛ ǹɛ̂ɣe da ǹônii-sinaai dia.

4Ŋá pà a dia Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. Nya ƀe ŋá lì a dia Idalia ǹóŋ Anaŋ nyíi kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui ŋɔpôlu-ƀelai díloŋpoi su. Loŋpoi ŋí è kɛ̀ Saluŋ ǹóŋ Maaseia ŋɔloŋpoi mɛi-pere. Maaseia ŋí è kɛ̀ kpɔ́ a tíi kɛ́-nuu kɛ́tɛ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. Loŋpoi ŋí è kɛ̀ díi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai da-ni díwɔ̂i kɔlɛ ma.

5Nya ƀe ŋá ŋwɑ̃̂ai gonoŋ-ŋai sêe díŋɛi túɛ da kɔɛɛ-ŋa, ń̀yɛɛ dîa, “Ka da kpele.”

6Kɛ́lɛ, dí ŋ́oo su tòo dîyɛɛi, “Kúfa ŋwɑ̃̂ai kpèle. Kúnâŋ pɔlɔi Zonada nyíi kɛ̀ a Lika ǹóŋ è mò kûa a gɛɛ kwa kúsuui su-ƀelai da kúfe wɔ́lɔ ŋwɑ̃̂ai kpèle.

7È ŋɔ́nɔ mò kûa a gɛɛ kúfe pɛ́rɛ-ŋa tɔ̀ɔ, kpaa máŋ kú kpâlaŋ ŋá tii-ŋa kɛ́, kpɔmɔ-ƀa kpalaŋ, kpaa máŋ kú ǹyá. È mò kûa a gɛɛ kúkɛ nɔ́ sua-kɔlɔ pɛrɛ-ŋa mu a gɛɛ kú kɛ́ ǹɔii su nyíi kúkaa naa yɛ̂ɛ ŋɔ̃ya-ŋai.

8M̀ɛni-ŋai Zonada è mò kûai, kwa kúyee sée kpɔ́ gélee mu. Kúa kpîŋ kúfe niî ŋwɑ̃̂ai kpele ní. Kúnɛyâai, kúlônii-sinaai da kúlônii-nɛyãai dia máŋ dífe niî ŋwɑ̃̂ai kpele ní.

9-10Kúfa pɛ́rɛ-ŋa tɔ̀ɔ a gɛɛ kúkɛ mù. Kwa nyîi nɔ́ sua-kɔlɔ-pɛrɛ-ŋa mu. Kpɔmɔ-ƀa kpalaŋ fé kúyêei. Kpâlaŋ, kpaa máŋ kú sí-sɛŋ da sí kúkɔnɔŋ mɛni ma. M̀ɛni-ŋai kúnâŋ pɔlɔi Zonada è wɔ́lɔ mò kûai, kúfe niî da sìɣe ní dɔ̂i.

11Kɛ́lɛ, tãi Gâloŋ Nɛbukinaza è tòo la ǹɔii sui, kú gbɛ̀tɛ a gɛɛ kú pá Zerusâlɛŋ a gɛɛ kú kúla Babelɔŋ da Siria kɔ-kuluƀa-ŋai yêei. Zɛŋ ƀé gɛ̀ kúkaa la Zerusâlɛŋ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

12-13Nya ɓe Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai è mò a gɛɛ ŋá lí ŋá mó Zuda da Zerusâlɛŋ-ɓelai dîa ńyɛɛi, “Ńyãa Yâwɛɛ ŋá kámarê kɛ̀ ńyɛɛ kâa lé mɛni ɓé káfe káwoli tɔɔ ní la ḿâ, da m̀ɛnii ŋá m̀o kâai.

14Zonada ŋɔsuui su-ɓelai da ŋ̀óo ŋ̀aa-see ké. É síɣe tãi tí ma é seri tãi ŋí ma ŋa lòno la kápɔi dífe niî ŋwã̂ai kpele ní yɛ̂ɛ berei è wɔ́lɔ mò la dîai. Kɛ́lɛ, ŋ̀gaa nɔ́ wɔ́lɔ lônoi kápɔ káfa ŋ̀oo m̀ɛni.

15 Ŋ̀gaa nɔ́ wɔ́lɔ ŋátii ké-ɓelai tɛɛ̂i ká pɔ́ naa da ŋálono ké-ɓelai dí kɛ̀ mò kâa a gɛɛ kákpera káŋwana lɔ̂ɔ tuai ma ká mɛni lɛ́lɛɛ ké. Dí ká lia-woo ɓò a gɛɛ káfe ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fèli kpaa máŋ kátii ké dîɛ, a gɛɛ kákɛ ǹɔii su nyíi ŋá dɛ̀ɛ kápɔ da kánâŋ pɔlɔ-ŋai. Kɛ́lɛ, káfe káwoli tɔ̀ɔ ní ḿâ a dɔnɔ kpîŋ.

16Zonada ŋɔsuui su-ɓelai da díwoli tɔ̀ɔ m̀ɛnii ma dínâŋ pɔlɔi è mò dîai. Kɛ́lɛ, káfe káwoli tɔ̀ɔ ní ḿâ.

17M̀ɛni ma, Ńyãai a Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ, nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai, ŋa pâi pâi a m̀ɛni kpɔ̂lui ŋá ŋ̀gono tèe a gɛɛ ŋa pâi pâi la Zuda da Zerusâlɛŋ-ɓelai dîai. Ŋa pâi nyíŋi kɛ̂i, kpɛ́ni fêi, káfe káwoli tɔɔ ní m̀ɛnii ma ŋá mò kâai. Káfe káyee see ní ŋ̀oo mu a tãi ŋá kátòli lai.”

18Nya ɓe ŋá mò Lika ŋɔsuui su-ɓelai dîa a gɛɛ Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ, nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai a môi ǹyɛɛ, “Ká káwoli tɔ̀ɔ m̀ɛnii ma kánâŋ pɔlɔi Zonada è mò kâai, ká tûa yɛ̂ɛ berei è mò lai, ká m̀ɛni-ŋai kélee ŋ̀aa sèe kɛ̀ yɛ̂ɛ berei è mò lai.

19M̀ɛni ma, ńyãai a Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ, nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai, ŋá ŋ̀gono tèe Lika ǹóŋ Zonada yêei a gɛɛ tíi ké-sinaa fé pâi wɔ́lɔ kpɛɛ̂i ŋɔsuui su ńyãa Yâwɛɛ ŋátii-ŋai ké mɛni ma.”

Zɛlemaya 36

Baru è Zɛlemaya ŋɔkɔlɔi lôno Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu

1Zosaya ǹóŋ Zɛoakiŋ kɛ́ɛ Zuda mɛi a kâloŋ ŋɔkóraŋ ǹáaŋ su, Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Kɔlɔ-lâa siɣe í m̀ɛnii kélee pɔ̃yɛ ŋa pâi môi yâ nyíi-ŋai ŋá mò é pîlaŋ Eezuɛ, Zuda da ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee dîai. M̀ɛni-ŋai ŋá mò yâi gélee kpɔ́ pɔ̃yɛ. Góɔ pîlaŋ tãi ma Zosaya è kɛ̀ la a kâloŋ é tóo tãi ŋí ma.

3Ɣele da Zuda-ɓelai da m̀ɛnii mɛ̂ni é pîlaŋ berei ma ŋa ŋ̀wɛ̂li la ŋá m̀ɛni kpɔ̂lu láa la dîai, da pâi dípôlu tɔ̂i díŋwana lɔ̂ɔ tua-ŋai dîa. À kɛ̀ tí, ŋa pâi dísu-mɛni lɛɛ̂i díŋwana lɔ̂ɔ-ŋai da dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛ̂ni ma.”

4Nya ɓe ŋá Neria ǹóŋ Baru tòli ŋá m̀ɛni-ŋai kélee ɓó mà Yâwɛɛ è mò ḿâi é dípɔ̃yɛ nɔ́ yɛ̂ɛ berei ŋá kɛ̀ môi la m̀ai.

5Ǹaa kɛ́ɛ tíi, ŋá mò mà ǹyɛɛi, “Dífe ŋ̀ɔ́nɔ fâai ma a gɛɛ ŋá lí Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Kɛ́lɛ, ŋa ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ í lí naa a tãi ǹûai da kɛ̂ ŋɔ́nɔ suŋ siɣêi lai. Tãi ya lî la naai, gɔlɔi ŋí lóno dîɛ ɣelêi pere, a gɛɛ dí m̀ɛni-ŋai mɛ́ni nyíi-ŋai Yâwɛɛ è mò m̀âi. Ǹóno dîɛ yɛ̂ɛ berei ŋá mò la yâ a gɛɛ í bɔ̃yɛ lai. Ye gɔlɔi ŋí lóno ɓɛ́i ǹûai kélee da nyíi-ŋai kùla dítaa-ŋai su da pɔ̂ri kɛ̂i naa dí kɛ́ íwoo mèni.

7Ɣele da, da pâi Yâwɛɛ fɛlîi, dí dípôlu tɔɔ dímɛni nyɔ́mɔ-ŋai dîa. Kpɛ́ni fêi Yâwɛɛ a bíli ɓôi a gɛɛ é ǹíi ŋwána ǹûai ŋí dîa a ŋ̀ánaa."

8Nya ɓe Baru è Yâwɛɛ wóo lòno Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu yɛ̂ɛ berei nɔ́ ŋá mò la mà a gɛɛ é gɛ̂i.

9Zɛoakiŋ kɛ́ɛ a kâloŋ ŋɔkóraŋ ǹɔ́ɔlui ŋɔɣáloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi náaŋ su, ǹûai dí sûŋ sìɣe a gɛɛ Yâwɛɛ é dí malôŋ káa. Ǹûai kɛ̀ Zerusâlɛŋ da diai kùla daa-ŋai su Zudai, díkelee ɓé zûŋ ŋí sìɣe.

10Ǹûai kɛ́ɛ díkelee da díwoli tɔ́ɔi, Baru è gɔlɔi lôno é m̀ɛnii kélee lóno nyíi ŋá mò mài. È gɔlɔi ŋí lòno Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu Safaŋ ǹóŋ Gɛmɛria ŋɔloŋpoi su. Gɛmɛria ɓé kɛ̀ a gɔlɔ pɔ̃yɛ nuui gâloŋ mɛ̂ni ma. Ŋɔloŋpoi è kɛ̀ ŋ̀elei su pere, gɛ́ ɓò Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔsiɣãŋ-ninai laɓelei kɔlɛ ma.

Dí gɔlɔi lôno Díi-kɛ ɓela kpaya-kpayai dîɛ

11Mikâya nyíi kɛ̀ a Gɛmɛria ǹóŋ, gɛ́ ɓò ŋɔ́nɔ a Safaŋ ǹóŋ ŋɔlóŋ è gɔlɔi lôno-woo mèni Baru mì, é mɛni-ŋai mɛ́ni Yâwɛɛ è mòi.

12Nya ɓe è lì gâloŋ-pɛrɛi lá, é lɔ́ gâloŋ ŋɔkɔlɔ-pɔ̃yɛ-nuui ŋɔloŋpoi su, ɓɛ́i díi kɛ́-ɓela dí kɛ̀ naa ŋuŋ-pîlaŋ sui. Diai ŋí ɓé kɛ̀ naa: Ilasama nyíi kɛ̀ a gâloŋ ŋɔkɔlɔ-pɔ̃yɛ nuui, Simaya ǹóŋ Dilaiya, Abɔ ǹóŋ Ɛnatâŋ, Safaŋ ǹóŋ Gɛmɛria, Ananaya ǹóŋ Zɛdikaya da díi kɛ́-ɓela gbéli-ŋai.

13Mikâya è m̀ɛni-ŋai kélee è ɓò ǹûai dîa nyii è mèni Baru kɛ́ ǹono ǹûai dîɛi.

14Nya ɓe díi kɛ́-ɓela kpaya-kpaya ŋai dí Nɛtaniɛ ǹóŋ Zeudi nyíi kɛ̀ a Silɛmaya ǹóŋ ŋɔlóŋ, gɛ́ ɓò a Kusi ǹóŋ ŋɔlòŋ ŋɔlòŋ, tôli a gɛɛ é mó Baru ma é pá a gɔlɔi è ǹono ǹûai dîɛi. Baru è pà a gɔlɔi dípɔ.

15Dí mò mà dîyɛɛi, "See í gɔlɔi lóno kûɛ." Nya ɓe Baru è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei dí mò la mài.

16Tãi è kpɛ̀ɛ la a gɔlɔi lónoɔɔ dîɛi, díkelee dí díkî̂e-ni ŋɛ́i kàa a yao-pere dîyɛɛi, "Fɛ̂ɛ kú m̀ɛnii ŋí ɓó gâloŋ ma."

17Nya ɓe dí m̀arê kɛ̀ dîyɛɛi, "M̀ó kûa berei í gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ lai. Zɛlemaya ɓé ŋ̀óo-ŋai ŋí ɓò í kɛ́ bɔ̃yɛɛi?"

18Baru è díwoo su tòo ǹyɛɛi, "Zɛlemaya ɓé ŋ̀óo-ŋai ŋí ɓò m̀â ŋá dípɔ̃yɛ yɛ̂ɛ berei nɔ́ è kɛ̀ môi lai."

19Nya ɓe dí mò dîyɛɛi, "Ka Zɛlemaya ka lí ká káloo. Káfe ǹɛɛ naa núu da é kɛ́ a ɓɛ́i kɔ́lɔŋɔɔ ka liî naai."

© 2014 Bible Society in Liberia.

Gâloŋ è gɔlɔi kêreŋ

20Díi ké-ɓela kpaya-kpayai dí gɔlɔi lâai kɛ̀ Ilasama nyíi kɛ̀ a gâloŋ ŋɔkɔlɔ-pɔ̃yɛ nuui ŋɔloŋpoi su dí lí dí m̀ɛnii kélee su kula gâloŋ ma.

21Nya ɓe gâloŋ è Zeudi tɛ̀ɛ gɔlɔi kânai. Zeudi è lì é gɔlɔi kúla Ilasama ŋɔloŋpoi su é pá la é ǹóno gâloŋ mî da ŋɔtíi ké-ɓela kpaya-kpayai kê gɔ̀lɛi.

22Tãi dí gɔlɔi lôno lai, è kɛ̀ a kɔ́lɛ-ɣele. Gâloŋ è kɛ̀ seêni ŋɔkɔ́lɛ-ɣele kâloŋ-pɛrɛi mu gɛ́ gɔ́lɛ ɓò ŋɔŋ kɔlɛ.

23Zeudi a kâa gɔlɔi gbua da lòno nɔ́, gâloŋ é ǹaa tée mà a ŋɔɓóa-loŋ é bili ŋɔŋ ŋá. È lɛ̀ɛ kpɔ́ gêi tí é lɛ́ɛ la zu é gɔlɔi kélee kpɔ́ kéreŋ kpái.

24Kɛ́lɛ, gâloŋ, kpaa máŋ ŋɔtíi ké-ɓelai dɔnɔ kpîŋ fé yao ní kpaa máŋ é ŋɔseɣei fála a gɛɛ é ǹɛ́ a gɛɛ malôŋ toɔ̂ɔi ma gɔlɔi ŋí lóno-woo mèni ma.

25Berei máŋ Ɛnatâŋ, Dilaiya da Gɛmɛria dí gâloŋ kperâi-fe la a gɛɛ vé gɔlɔi ŋí kereŋ lai, vé ŋ̀óli tɔɔ ní dîa a dɔnɔ kpîŋ.

26Nya ɓe gâloŋ è mò ǹóŋ Zɛramiɛ ma da Aziriɛ ǹóŋ Silɛmaya da Abidîɛ ǹóŋ Seraya da Abidîɛ ǹóŋ-ni dîa a gɛɛ dí kwa ŋɔkɔlɔ-pɔ̃yɛ nuui Baru kú sóŋ. Kɛ́lɛ, maa tãi tí yée mu, Yâwɛɛ è nâa kúlòo.

Zɛlemaya è ŋɔ́nɔ gɔlɔi ńina pɔ̃yɛ

27Gâloŋ Zɛoakiŋ kɛ́ɛ a gɔlɔi kéreŋ nyíi ŋá mò Baru ma a gɛɛ é bɔ̃yɛɛi, Yâwɛɛ è mò ḿâ

28a gɛɛ ŋá ŋɔ́nɔ gɔlɔi ǹiina pɔ̃yɛ a ŋ̀óo-ŋai tí ké bɔlɔi su nyii Zuda kaloŋ Zɛoakiŋ è gèreŋ.

29Yâwɛɛ è mò ḿâ a gɛɛ ŋá mó gâloŋ ma ńyɛɛi, “Yaâ gɔlɔi kéreŋ, ǹyaŋ í mò Zɛlemaya ma lé mɛni ɓé í gɔlɔi pɔ̃yɛ la yɛ̂ɛ Babelɔŋ kaloŋ a pâi la é ǹɔii ŋí su-kara, é zu-ɓela da daa-tulɛ-ŋai kélee páa.

30M̀ɛni ma, ńyãa Yâwɛɛ ŋa môi yâ gâloŋ Zɛoakiŋ a gɛɛ ísuui su-nuu da fé pâi kɛ̂i a kâloŋ Deeɓé ŋɔkâloŋ-laai su. Da pâi ípoma pilîi ɓɛ́i a pâi kɛ̂i naa banaŋ ma vóloi kɛ́ tòo m̀a a ɣele-ɓɔɔ, kɔ́lɛ kɛ́ pù ma a gbínii.

31Ŋa pâi íkula ma kɛ̂i é pɛ́lɛ ísuui su-ɓelai dîa da ítii ké-ɓela kpaya-kpayai, zɔnyɔ̂ŋ-ŋai ká gèi maa mɛ̂ni ma. Yá, kpaa máŋ Zuda ka Zerusâlɛŋ-ɓela káfe káwoli tɔɔ ní ŋália-wooi ma. M̀ɛni ma, ŋa pâi m̀ɛni kpɔ̂lui laai kâa ŋa wɔ́lɔ tûa m̀aa mɛ̂ni ɓôi.”

32Nya ɓe ŋá kɔlɔ nîina sìɣe ŋá dɛɛ ŋákɔlɔ pɔ̃yɛ-nuui Baru pɔ́ é m̀ɛni kélee kpɔ́ pɔ̃yɛ ŋá mò mai yɛ̂ɛ berei ŋá mò la mai. È m̀ɛnii nyíi kɛ̀ gɔlɔi maa-ŋuŋ sui kélee kpɔ́ pɔ̃yɛ yɛ̂ɛ berei ŋá mò la mai nyii Zuda kaloŋ Zɛoakiŋ è gèreŋ. È worɛ̂-wooi sii ŋí nina támaa pɔ̃yɛ é bɛlɛ m̀a.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zɛlemaya 37

Zɛdikaya è Zɛlemaya marê kɛ̀

1Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è wɔ́lɔ Zosaya ǹɔ́ŋ Zɛdikaya kɛ̀ a kâloŋ Zuda lɔii mɛi Zɛoakiŋ ǹɔ́ŋ Zɛoasiŋ pɔ́ɔ ŋá.

2Kɛ́lɛ Zɛdikaya, kpaa máŋ ŋɔtíi kɛ́-ɓelai da ǹûai kélee dífe díwoli tɔ̀ɔ ní ŋ̀orê-wooi ma Yâwɛɛ è dɛ̀ɛi.

3Nya ɓe Gâloŋ Zɛdikaya è Silɛmaya ǹɔ́ŋ Zeuka da Maaseia ǹɔ́ŋ Zɛfɛnâya nyíi kɛ̀ a zâla láa-soŋ-nuui tɛ̀ɛ a gɛɛ dí ḿarê kɛ́ a gɛɛ ŋá Kúɣâlai Yâwɛɛ fɛli kúlɔii mêni ma.

4Tãi ŋí dífe niî kɛ̀ ḿbili ní gbini-pɛrɛi mu. Ŋá kɛ̀ a ŋ́uŋ-ma ɓɔ́ɔɔ ŋ́gɛ nîi sìa-sia ǹûai sáma.

5Tãi ŋí ɓé Babelɔŋ kɔ-kuluɓa-ŋai dí kɛ̀ la a dítinaŋɔɔ Zerusâlɛŋ ma. Kɛ́lɛ tãi Babelɔŋ kɔ-kuluɓa-ŋai dí m̀ɛni la a gɛɛ Ize kɔ-kuluɓa-ŋai daâ Ize gɔyaŋ-perei naɣîŋ da kɛ́ pâi, Babelɔŋ kɔ-kuluɓa-ŋai dí lène pôlu.

6Nya ɓe Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai è mò ḿâ

7a gɛɛ ŋá mó Zɛdikaya ma ńyɛɛi, “Ize kɔ-kuluɓa-ŋai díkaa pâi a gɛɛ dí kpɔ́ŋ kâa. Kɛ́lɛ, da pâi lenêi pôlu.

8Gɛ̀ ní Babelɔŋ kɔ-kûluɓa-ŋai da pâi pâi ŋɔ́nɔ pôlu dí pɛ́lɛ daa-lêei ŋí ma dí zoŋ, dí géreŋ kpɔ́ kpái.

9Ńyãa Yâwɛɛ, ŋa kália-woo ɓôi a gɛɛ káfe kákpîŋ pɛ̀lɛ kákɛ kákili ŋá sìa a gɛɛ Babelɔŋ kɔ-kuluɓa-ŋai dífe ŋɔ́nɔ pâi pâi pôlu. Tɔ̃yâ ma, díkaa pâi pôlu.

10A nɛ̃ɛ ma kpîŋ ká Babelɔŋ kɔkuluɓa-ŋai yée mɛi ɣále, diai pâi lɛɛi dia ɓa ǹûai nyíi-ŋai ká pâi díŋwanai dí kɛ́ ɓò lâani dísua-kɔlɔ pɛrɛi-ŋai mui, kɛ́lɛ da pâi dímu siɣêi dí daa-lêei ŋí kéreŋ kpɔ́ kpái.”

Dí Zɛlemaya sòŋ dí bili kpini-pɛrɛ mu

11Babelɔŋ kɔ-kuluɓa-ŋai dí lène pôlu dí kúla Zerusâlɛŋ, kpɛ́ni fêi, Ize kɔ-kuluɓa-ŋai dí nâa kɛ̀ lɛɣêi a dia.

12Nya ɓe ŋá nâa kɛ̀ kulâi Zerusâlɛŋ ŋ́gɛ lì Bɛŋsima lɔii kpiniŋ su a gɛɛ ŋá ŋɔsãâi nyíi-ŋai kɛ̀ kúkaa-laa kɔ̃lîŋ sui, síɣe.

13Kɛ́lɛ, tãi ŋá sèri la Bɛŋsima ŋɔsiɣãŋ láɓelei, gɔ-kuluɓai nyíi kɛ̀ ǹaa mɛi kâai ǹáa ɓé kɛ̀ a Irizai, è kɛ̀ naa. Iriza ǹâŋ ɓé kɛ̀ a Silɛmaya. Ǹâŋ ŋɔnàŋ láa ɓé kɛ̀ a Ananaya. Iriza è ŋ́gbèra a gɛɛ ḿve tɛ̀ɛ. È mò ḿâ ǹyɛɛi, “Íkaa pûi a gɛɛ í lí Babelɔŋ-ŋai pɔ́ naa.”

14Ŋá ŋ̀óo-su tòo ńyɛɛi, “Vé tí! Ḿve liî dípɔ naa.” Kɛ́lɛ, vé ŋ̀óli tɔɔ ní ḿâ. Nya ɓe è ńzòŋ é lí a ńyãa dímɛi-ɓelai pɔ́ naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Nya ƀe dí dílii ŋwàna kpɔ́ a ŋ̀ánaa dí ńokwa dí ḿbili gɔlɔ pɔ̃yɛ-nuui Zonetaŋ ŋɔpɛ́rɛi mu, nyíi kɛ̀ a gbini-pɛrɛi a maa tãi tíi.

16Dí ńɔ̀ kpɔ́ ǹɔii mu-pere loŋpoi su, ƀɛ́i ŋá kɛ̀ naa a tãi su kôyaai.

17Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Gâloŋ Zɛdikaya è ŋ́orɛ̂ tɛ̀ɛ ǹyɛɛ ŋá lí gâloŋ-pɛrɛi lá é ḿarɛ̂ kɛ́ loo-pere su ǹyɛɛ, “Yâwɛɛ è worɛ̂ da tɛ̂ɛ?” Ŋá mò ma ńyɛɛi, “Óoei. Da pâi ítɛɛ̂i Babelɔŋ kaloŋ pɔ́.”

18Nya ƀe ŋá m̀arɛ̂ kɛ̀ ńyɛɛ mai, “Lé tɔŋ ƀé ŋá gàra é pîlaŋ yâ, ítii kɛ́-ƀelai kpaya-kpayai, kpaa máŋ ǹɔii-lonii nyii a gɛ́ da ḿbili la kpini-pɛrɛ mu m̀ɛni mai?

19Mí ƀé íɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai díkaa naai nyíi-ŋai mò yâ Babelɔŋ kaloŋ fé pâi kɔ́ pɛlɛ̂i yá kpaa máŋ ǹɔii ŋí mai?

20Gâloŋ, ye íwoli tɔ́ɔ ŋ́oo ma, í m̀ɛnii kɛ́ ŋa pâi ímarɛ̂ kɛ̂i m̀ɛni mai. Kperâ yɛ̂ ífe ŋɔ́nɔ ḿbili kpini-pɛrɛ mu Zonetaŋ ŋɔpɛ́rɛi mu. Ya gɛ̀ tí, gɛ̀ ní ŋa pâi saâi naa.”

21Nya ƀe Gâloŋ Zɛdikaya è gɛ̀ dí ḿbili kpini-pɛrɛ mu ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dípɛrɛi mu. Ǹaa ƀé ŋá kɛ̀ naa. Ɣele kélee da kâa ŋ́gɔ̀ a gbóloi nyíi da kâa gbɛ̀tɛ gbólo kpɛtɛ-pɛrɛi mui. Dí lɛ̀ɛ gɛ̂i tí é lɛ́ɛ la zu kpólo é kpɛ́ɛ daa lɛ̂ei su.

Zɛlemaya 38

Dí Zɛlemaya pìli ya-loa folo su

1Mataŋ ǹóŋ Sifatia, Pasiɔ ǹóŋ Gidalia, Maakia ǹóŋ da Silɛmaya ǹóŋ Zeuka ni dí m̀ɛni a gɛɛ ŋá kɛ̀ môi ǹûai dia a gɛɛ,

2Yâwɛɛ aâ mó ǹyɛɛ, “Ǹúui nyíi pâi lɛɛ̂i Zerusâlɛŋ, a pâi lɛɛ̂i kɔ́ su, puru, kpaa máŋ kɔlɔ-fela é bàa. Kɛ́lɛ, ǹúui nyíi pâi liî é gbîŋ tɛɛ Babelɔŋ-ŋai pɔ́i, dífe pâi baâi, kɛ́lɛ a pâi lɛɛ̂i ɣele ma.”

3Ŋá ŋɔ́nɔ kɛ̀ môi dîa a gɛɛ Yâwɛɛ ǹyɛɛ, “Ŋa pâi daa-lɛ̂ei ŋí tɛɛ̂i Babelɔŋ kɔ-kuluƀa-ŋai pɔ́. Da pâi ǹaa sonîi.”

4Nya ƀe díi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai dí lì gâloŋ pɔ́ dîyɛɛ mai, “Fɛ́ɛ nɔ́ kú ǹaloŋ ŋí páa. Ǹóno sîi a gɛ̂i, a gɛ̂i gɔ-kuluƀa-ŋai díkaa daa-lɛ̂ei sui díkili fa pɔ̂ri kulâi dí kɔ́ kúmɛni ma. Gáa ǹóno tɔnɔi ŋí kɛ̂i ǹûai kélee pɔ́ nyíi-ŋai díkaa daai sui. Ǹóno-woo fé kpɔŋ mâa tɛɛ̂i ǹûai pɔ́. Kɛ́lɛ, gáa nɔ́ dí líi toôi pôlu.”

5Gâloŋ Zɛdikaya è mò ǹyɛɛ, “Mɛni lɛ́lɛɛ ká tí. Ka tûa la yɛ̂ɛ berei ka ŋ̀wɛ̂lii lai. Ḿva pɔ̂ri ká kperâi.”

6Dí ńzòŋ dí ɣɛli kpulɔ̂ŋ ḿâ dí ḿbîlaŋ díi kɛ́-nuui Maakia ŋɔya-loai su nyíi kɛ̀ bɛ́rɛi láƀelei. Yá fé kɛ́ ní ǹyá-loai su. Kɛ́lɛ pâra nɔ́ ƀé kɛ̀ zu. Nya ƀe ŋá ƀɔ̀ bârai su.

7Ǹaa kɛ́ɛ tí, nalôŋ tɔnɔ nyíi da kɛ̂ mà Ibemelɛi è lì gâloŋ pɔ́ naa tãi è m̀ɛnii ŋí m̀ɛni lai, é mó m̀a a gɛɛ daâ ḿbîlaŋ ǹyá-loai su. Tãi ŋí yée mu, gâloŋ è kɛ̀ ŋuŋ-pîlaŋ su Bɛŋsima ŋɔsiɣãŋ láƀelei. Ibemelɛ è kɛ̀ a gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mɛi káa-nuui nyíi kùla Itiopia lɔii sui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Ibemelɛ è lì Bɛŋsima ŋɔsiɣãŋ láƀelei ǹyɛɛ gâloŋ ma,

9“Tɔɔ mûu, m̀ɛnii zinâai daâ gêi vé lɛ́lɛ ní. Daâ Zɛlemaya pîlaŋ ǹyá-loai su ƀɛ́i a pâi lɛɛ̂i naa é sáa a purui, kpɛ́ni fêi, mii-sɛŋ da fé daai su.”

10Nya ƀe è mò Ibemelɛ ma a gɛɛ é kpakolo saaƀa síɣe dí pá dí ŋ́gula ǹyá-loai su fa lâa saa la naa.

11Ibemelɛ da ǹûai dí lì zãâ lâai kɛ́-loŋpoi su dí seɣe sâa-ŋa siɣe naa dí gbulɔ̂ŋ ɣɛli ma dí ǹyeŋ m̀â ǹyá-loai su.

12Dí mò m̀â a gɛɛ ŋá zeɣei láa ŋ́gbûmuŋ a gɛɛ ǹɛlii fa lâa ŋ́wana la. Ŋá gɛ̀ yɛ̂ɛ berei dí mò la m̀âi.

13Nya ƀe dí ŋ́àla, dí ŋ́gula ǹyá-loai su. Nyíŋi pôlu ma, dí nâa m̀bìli gbini-pɛrɛi mu gɔ-kuluƀa-ŋai dípɛrɛi lá.

Zɛdikaya è Zɛlemaya marê kɛ̀

14Ǹaa kɛ́ɛ tí, Gâloŋ Zɛdikaya é mò a gɛɛ dí lí a ŋ́yãa Ǹ̂ála-pɛrɛ Kɛ́tɛi láƀelei zaaƀa-ɣelêi lá. È mò m̀â ǹyɛɛ, “Ŋa pâi ímarê kɛ̂i í zu-kula m̀î a tɔ̃yâ-pere.”

15Ŋá ŋ̀óo su tòo ŋ́yɛɛ m̀ai, “À kɛ̀ ŋà dɔ̃yâi ƀò yâ, ya pâi m̀baâi. Ǹyaŋ, ŋá máŋ íliawoo ƀó, ífe pâi íwoli tɔ̂ii m̀â.”

16Nya ƀe Gâloŋ Zɛdikaya è góno tèe ŋ́yêei loo-pere su, ǹyɛɛ m̀âi, “Ŋa m̀voo a gɛ̀ ɣele-ma Ɣalai, Ǹ̂lai nyíi a fúlu-laa tɛ̀ɛ kúpɔi, a gɛɛ m̀ve pâi ípaâi, kpaa máŋ ŋá ítɛɛ ǹûai pɔ́ nyii-ŋai ŋ̀wɛ̂lii dí ípaai.”

17Gɛ́ɛ tíi, ŋá mò Zɛdikaya ma a gɛɛ Ǹ̂wála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai ǹyɛɛ, “À kɛ̀ yà íkpîŋ tɛ̀ɛ Babelɔŋ kaloŋ ŋɔtíi kɛ́-ƀelai pɔ́, dífe pâi ípaâi. Dífe tela pâi daai ŋí kérenîi. Gɛ̀ ní, ka ínûai ka pâi lɛɛ̂i ɣele ma.

18Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ífe íkpîŋ tɛɛ ní Babelɔŋ-ŋai pɔ́, da pâi daai kérenîi. Ífe pâi pûi díyêei.”

19Kɛ́lɛ, gâloŋ è ŋ́oo su tòo ǹyɛɛi, “Kúlɔii ŋí su-ƀelai nyíi-ŋai da díkpîŋ tɛɛ Babelɔŋ-ƀelai pɔ́i, ŋa yaôi dîa. Da pâi ńzonîi dí ńdɛɛ dípɔ dí m̀ɔ̃lɛ.”

20Ŋá mò mà, “Dífe pâi ítɛɛ̂i dípɔ. Ŋa pɛlɛ̂i a íkɔɔ a gɛɛ í íwoli tɔ́ɔ Yâwɛɛ ŋɔworê-wooi ma. Gɛ̀ ní, m̀ɛnii kélee a pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ ímɛni ma, ílɛɛ a ífulu.

21Kɛ́lɛ, m̀ɛnii nyíi pâi kɛ̂i, Yâwɛɛ a ǹɛ́ m̀â zî̂a su à kɛ̀ yà wàla íkpîŋ tɛ̀ɛ.

22Zî̂ai tí su, Zuda nɛyãai nyíi-ŋai lɛ̀ɛ gâloŋ-pɛrɛi lái, ŋá nûa kàa dí kɛ́ lì a dia Babelɔŋ kaloŋ ŋɔtíi kɛ́-ƀelai pɔ́ naa. Íwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma dí kɛ̀ môi dí kɛ́ɛ liî a diai: ‘Gâloŋ ŋɔwɛli kɛ́-ma ƀelai dí bɛ̀lɛ, díyee è tɛ̀ɛ mà. Ǹyaŋ gɔ́ɔ aâ nâa kánaŋ bârai su Ŋɔwɛli kɛ́-maa-ƀelai da tée mà.’ ”

23Ŋá ŋɔ́nɔ m̀ɛnii ŋí da pɛ̀lɛ ma ǹyɛ̂ɛi, “Da pâi ínɛyâai da ínîa-pɛlɛɛi sonîi dí lí a dia Babelɔŋ-ŋai pɔ́. Ǹyaŋ ífe pâi pɔrîi pûi díyêei. Babelɔŋ kaloŋ a pâi ísonîi a luɛ. À kɛ̀ tí, da pâi daa lêei ŋí kérenîi kpɔ́ kpái.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Zɛdikaya è ŋoo su tòo ǹyɛɛ, “Ífe mò núu da ma a gɛɛ kwa yá kúkɛ̀ zɛpɛ sii ŋí pûi. Mɛni da fé pâi íkɛ̂i.

25À kɛ̀ díi ké-ɓelai da m̀ɛni a gɛɛ kúkɛ̀ zɛpɛ pûi, gɛ̀ ní da pâi pâi dí ímarê ké lé mɛni ɓé kwa yá kú kɛ̀ môi. Da pâi díwoo miî íyêei a gɛɛ dífe pâi ípaâi à kɛ̀ yà m̀ɛnii kélee ɓò dîa.

26M̀ó nɔ́ dîa a gɛɛ í kɛ̀ ŋ́gbera fêi a gɛɛ ḿve ŋɔ́nɔ ípìli kpini-pɛrɛ mu a gɛɛ ílɛɛ naa ísaa.”

27Nya ɓe díi ké-ɓelai dí pà dí ḿarê ké. Kélɛ ŋá díwoo su tòo nɔ́ yɛ̂ɛ berei gâloŋ è mò la ḿâi. Dífe pɔri ní mɛni da kɛ̂i a ńyãa, kpɛ́ni fêi, núu da fé m̀ɛnii mɛni ní kú kɛ̀ môi.

28Kélɛ, ŋá lɛ̀ɛ gɔ-kuluɓa-ŋai dípɛrɛi lá gbini-pɛrɛi mu é lɛ́ɛ la zu dí Zerusâlɛŋ soŋ.

Zɛlemaya 39

Dí Zerusâlɛŋ sòŋ

1Zɛdikaya kɛ́ɛ a kâloŋ Zuda lɔii mɛi ŋɔkóraŋ ǹɔ́ɔlu mɛi náaŋ ŋɔɣáloŋ buui su ɓé Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza da ŋɔkɔ kuluɓa-ŋai kélee dí pà la dí kɔ́ pélɛ Zerusâlɛŋ ma.

2Tãi Zɛdikaya è kɛ̀ la gâloŋ-laai su ŋɔkóraŋ puu-kao tɔnɔi ŋɔɣáloŋ ǹáaŋ ŋɔfólo lɔ́ɔlu-mɛi-náaŋ ɣele ɓé dí ziɣãŋ wôlo la Zerusâlɛŋ ma.

3Díkɛɛ da Zerusâlɛŋ soŋ, Babelɔŋ kaloŋ ŋɔtíi ké-ɓela kpaya-kpayai dí tɛ̀ Zerusâlɛŋ dí sée ziɣãŋ sâmai ŋɔi lá. Diai kɛ̀ naai dia ɓa: Nɛga Sarizɛ, Saŋga Nibo, Sasisiŋ Nɛga Sarizɛ é pɛ́lɛ Sarizɛ gbélii ma.

4Tãi Gâloŋ Zɛdikaya da ŋɔkɔ-kuluɓa-ŋai dí m̀ɛnii ŋí naa kàa lai, dí kɛ̀ kɔ̂i a gɛɛ dí pú a gbínii dí kúla daai su. Nya ɓe dí tɛ̀ɛ a gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi kɔlɛ pere dí tɛ́ɛ a ziɣãŋ láɓelei pere nyíi kɛ̀ ziɣãŋ feerɛi loai dí pú dí lí diŋ-tiŋ su Zɔdiŋ Ya-leei ma pere.

5Kélɛ Babelɔŋ kɔ-kuluɓa-ŋai dí pɛ̀lɛ dí kpɛ̂i é lɛ́ɛ la zu dí Zɛdikaya soŋ diŋ-tiŋ su Zɛleko kɔlɛ ma. Nya ɓe dí lì la Gâloŋ Nɛbukinaza pɔ́naa Lebila taa-leei su nyíi kɛ̀ Ama lɔii kpiniŋ sui. Ǹaa ɓé Nɛbukinaza è ŋɔmɛnii ŋá tèe naa.

6Lebila ɓé Nɛbukinaza è Zɛdikaya ǹônii-sinaai kélee kpɔ́ pàa naa Zɛdikaya ŋɛ́i-tuɛ. È ŋɔ́nɔ Zuda tii kɛ-ɓela kpaya-kpayai kélee kpɔ́ pàa kpɔlɔwɔ.

7Ǹaa pôlu ma, è Zɛdikaya ŋɛ́i gao veerɛ wòlo é yɔlɛ tòo ǹeŋei é dɛ̀ɛ Babelɔŋ.

8Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Babelɔŋ kɔ-kuluɓa-ŋai dí gâloŋ pɛrɛi kêreŋ da ǹûai díwɔ̂-ŋai. Dí ziɣãŋ wôlo máŋ nyii kɛ̀ a dínaŋɔɔ Zerusâlɛŋ mai.

9Nya ɓe Nɛbuzaradaŋ nyíi kɛ̀ a gɔ-kuluɓa-ŋai mɛi nuui è nâa ǹûai kpéli-ŋai kélee sòŋ a kɔ-sôŋ-ŋa da diai yâo ma dí díkpîŋ tɛɛ bɔ́i, é lí a díkelee Babelɔŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Ǹûai nyíi-ŋai Nɛbuzaradaŋ è dí lɛ̀ɛ Zudai ƀé kɛ̀ a gôlo-ƀelai nyíi-ŋai dí kɔ̃liŋ da fé ké ní mai. Nya ƀe è lɔii-ŋa da kpɔmɔ-ƀa kpalaŋ-ŋa tɛ̀ɛ dípɔ.

Dí Zɛlemaya ŋuŋ-ma ƀò

11Gâloŋ Nɛbukinaza è ŋɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuui Nɛbuzaradaŋ tɛ̀ɛ ǹyɛɛ,

12“Lí í Zɛlemaya kɔ́ri, ímɛi káa. Ífe mɛni ŋánaa sii da kɛ̀ la. Kɛ́lɛ m̀ɛnii nyíi kélee a mò yâi, gɛ́ mì.”

13Nya ƀe Nɛbuzaradaŋ da díi ké-ƀela kpaya-kpayai, Nɛbusabaŋ da Nɛga Sarizɛ é pɛ́lɛ díi ké-ƀela kpaya-kpayai kpéli-ŋai dîa kɛ̀ Babelɔŋ.

14Dí pà dí ŋ́gula Gɔkuluƀa-ŋai dípɛrɛi lá kpini-pɛrɛi mu. Dí ńdɛ̀ɛ Aikaŋ ǹóŋ Gidalia pɔ́naa, nyíi kɛ̀ a Safaŋ ǹóŋ ŋɔlòŋ a gɛɛ é ḿɛi káa é lɛ́ɛ la zu ŋá seri ḿbɔ-taai ńɛŋ-kpɛlɛɛ. Nya ƀe kwa ǹûai kú lɛ̀ɛ naa.

Kili-kɛ-zu káa Ibemelɛ mɛni ma

15Tãi ŋá kɛ̀ niî la gbini-pɛrɛi mu gɔkuluƀa-ŋai díkpini-pɛrɛi mui, Yâwɛɛ è mò ḿâ,

16a gɛɛ ŋá m̀ó Itiopia ǹúui Ibemelɛ ma a gɛɛ Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai ǹyɛɛ, “Yɛ̂ɛ berei nɔ́ ŋá mò lai, ŋa pâi daai ŋí su karâi. Ǹaa fé pâi ƀûu ƀôi. Ǹyaŋ à kɛ̀ m̀ɛnii ŋí a kɛ̀, ya pâi kɛ̂i naa í ǹaa káa.

17Kɛ́lɛ, ńyãa Yâwɛɛ, ŋa pâi ímaa kɔ̃ɔ̃i. Dífe pâi ítɛɛ̂i diai pɔ́ ya yaôi dîai.

18Ŋa pâi ímɛi kâai. Dífe pâi ípaâi. Ífulu-laai a pâi lɛɛ̂i íyɛ̂ei a ífela-fei, kpɛ́ni fêi, í íkili tɔ̀ɔ ḿâ. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Zɛlemaya 40

Zɛlemaya da Gidalia dílɛ̀ɛ Zuda

1Babelɔŋ kɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-nuui Nɛbuzaradaŋ è ńdòo yɔlɛ ŋá kwa Zuda da Zerusâlɛŋ kɔsôŋ-ŋai a gɛɛ dí lí a kúa Babelɔŋ. Tãi kú sèri là Lamai, Nɛbuzaradaŋ è ŋ́uŋ ma ƀò naa. Ǹaa pôlu ma, Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ.

2Gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-nuui è ńzìɣe é lí a ńyãa kúfeerɛ kwaa ma ǹyɛɛ ḿâi, “Yâwɛɛ nyíi gáa a Káɣâlai a bíli ƀôi a gɛɛ a pâi ǹɔii ŋí su karâi,

3ǹyaŋ aâ m̀ɛnii kɛ́ nyíi è mò a gɛɛ a pâi gɛ̂i. M̀ɛni-ŋai ŋí kélee è kɛ̀, kpɛ́ni fêi, ká sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a Yâwɛɛ. Káfe káwoli tɔ̀ɔ ní ŋ̀óo ma.

4M̀ɛni ma, ŋ́gaa nâa ǹyɔlɛi kulâi íyee kwana, ŋá íŋuŋ ma ƀó. À kɛ̀ ya ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ kwa yá kú lí Babelɔŋ, ya pɔ̂ri gɛ̂i tí. Gɛ̀ ní, ŋa pâi ímɛi kâai. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ífe ŋ̀wɛ̂lii í lí, vé yâ a kpa. Ǹɔii kélee káa íŋɛi-tuɛ. Ƀɛ́i ya ŋ̀wɛ̂li í lí naai, ya pɔ̂ri liî naa.”

5Tãi ḿve ŋ̀óo su too ní lai, Nɛbuzaradaŋ è mò ḿâ ǹyɛɛ, “Lí pôlu Aikaŋ ǹóŋ Gidalia pɔ́ naa nyíi gáa a Safaŋ ǹóŋ ŋɔlòŋ. Babelɔŋ kaloŋ a gɛ́ a kâloŋ Zuda taa-ŋai mɛi. Ka ǹyaa ka pɔ̂ri kɛ̂i naa ǹûai sáma, kpaa máŋ í lí ƀɛ́i kélee ya ŋ̀wɛ̂lii í lí naai.” Nya ƀe è sama-sɛŋ tɛ̀ɛ ḿbɔ a gɛɛ ŋá lí la. È nâa tèe ḿbôlu ŋá lí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Ŋá lì kwa Gidalia kúkɛ ƀò ǹûai sáma nyíi-ŋai lɛ̀ɛ Mizipa.

Gidalia è kɛ̀ a Kâloŋ Zuda lɔii mɛi

(Kâloŋ Veerɛi 25:22-24)

7Zuda kɔ-kuluƀa-ŋai da-ni da dímɛi-ƀelai nyíi-ŋai dífe díkpîŋ tɛɛ ní Babelɔŋ kɔ-kuluƀa-ŋai pɔ́i, dí m̀ɛni a gɛɛ Babelɔŋ kaloŋ è Gidalia kɛ̀ a kâloŋ dia mɛi dífe li ní a dia Babelɔŋ. Ǹûai ŋí ƀé kɛ̀ a gôlo-ƀelai Zuda da Zerusâlɛŋ.

8Nya ƀe Nɛtaniɛ ǹóŋ Isimai, Karia ǹóŋ Zoanaŋ, Taŋumɛ ǹóŋ Seraya, é pɛ́lɛ Ifai ǹônii nyíi-ŋai kùla Nɛtofa da Zezania nyíi kùla Maakai da díyee mu-ƀelai dí lì Gidalia pɔ́naa Mizipa.

9Gidalia è mò dîa ǹyɛɛi, “Ŋa ŋ̌gono têei káyêei a gɛɛ káfe yào kpɔ́ a dɔnɔ kpîŋ a gɛɛ ká kákpîŋ tɛɛ Babelɔŋ-ŋai pɔ́. Ka lɛɛ ǹɔii ŋí su, ká kákpîŋ tɛɛ Babelɔŋ kaloŋ pɔ́, kátii kɛ́ m̀î. Mɛni da fé pâi kákɛ̂i.

10Ńyãa kpîŋ ŋa pâi kɛ̂i Mizipa a káŋɛi-gao tãi Babelɔŋ-ŋai da pâ lai. Kɛ́lɛ, ka pɔ̂ri ŋwɑ̃̂ai kpɛtɛ̂i, ká ǹúru ƀa-ŋai ŋá-tɛ gîe ma, ka ɔle-wulɔ kpɛtɛ, kákɛ ƀò gbanâŋ-ŋai lá ƀɛ́i káseɛɛ káa naai.”

11Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Eezuɛ-ƀelai nyíi-ŋai kɛ̀ Môa, Amɔŋ, Idɔŋ da ǹɔii da kpɛ́ni-ŋa sui, dí m̀ɛni a gɛɛ Babelɔŋ kaloŋ è ǹûai da-ni lɛ̀ɛ Zuda é Gidalia kɛ́ dímɛi a kâloŋ.

12Nya ƀe díkelee dí kùla ǹɔii-ŋai su dí kɛ̀ zui, dí lí Zuda. Dí lì Gidalia pɔ́ naa Mizipa dí ƀò naa dí kɛ́ ŋwɑ̃̂ai kpɛ̀tɛ a zu kɛ́tɛ, dí kɛ́ wúru-ƀa ŋáa tɛ̀ gîe ma a maa pɔlɔ-pɔlɔɔ.

Dí Gidalia pàa

(Kâloŋ Veerɛi 25:25, 26)

13Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Zoanaŋ da gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai nyíi-ŋai dífe díkpîŋ tɛɛ ní Babelɔŋ-ŋai pɔ́i, dí pà dí m̀ó Gidalia ma Mizipa

14dîyɛɛi, “Í gɔ́lɔŋ a gɛɛ Amɔŋ Kaloŋ Baali aâ Isimai tɛɛ a gɛɛ é ípaa?” Kɛ́lɛ, Gidalia fé láa ní a díwoo.

15Kɛ́lɛ, Zoanaŋ è mò Gidalia ma dífeerɛ kwaa ma ǹyɛɛ, “Tɔɔ a gɛɛ ŋá lí ŋá Isimai paa loo-perei. Núu da fé pâi gɔ́lɔnîi ǹúui baai. Lé mɛni ƀé da dɛɛ̂i la a gɛɛ é ípaai? À kɛ̀ a ípàa, a pâi gɛ̂i Zûu-ŋai díkaa ƀɛ́i, nyíi pâi pâi a mɛni kpɔ̂lu ǹûai kélee pɔ́ nyíi-ŋai lɛ̂ɛ Zudai díkelee da pâi táa-taâi.”

16Kɛ́lɛ, Gidalia è Zoanaŋ wóo-su tòo ǹyɛɛ mai, “Ífe gɛ̀ tí. M̀ɛnii íkaa m̀ôi é pîlaŋ Isimai mai, vé a tɔ̃yâ.”

Zɛlemaya 41

1Maa kôraŋ tí ŋɔɣáloŋ lɔ́ɔlu-mɛi feerɛi su, nalôŋ tɔnɔ nyíi da kâa kɛ̀ ma Isimɛi è pà. Isimai ŋí ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Nɛtaniɛ. Nɛtaniɛ ǹyaŋ è kɛ̀ a Ilasama ǹóŋ. Ilasama è

© 2014 Bible Society in Liberia.

kɛ̀ a gâloŋ ŋɔsuui su nuui da, gɛ́ ɓò ŋɔ́nɔ a díi kɛ́-nuu kɛ́tɛi dɔnɔ. Isimai da kpakolo puu dí lí Mizipa Gidalia pɔ́naa nyíi kɛ̀ a gâloŋ. Tãi da dîa-ni dí kɛ̀ dílaa miî lai,

2Isimai da gbakolo puui ni dí dípili-kpãai kùla dîa dí Gidalia pàa.

3Isimai è ŋɔ́nɔ Eezuɛ-ɓelai kélee kɛ̀ Gidalia pôlui pàa Mizipai da Babelɔŋ kɔ-kuluɓa-ŋai nyíi-ŋai kɛ́ naai.

4Gidalia paá pôlu ma-ɣelei núu da kélee é lɛ́ɛ pâi gɔ́lɔnîi,

5kpakolo buu lɔ́ɔlu mɛi-saaɓa dí kùla Sɛkɛŋ, Silo da Sameria. Ǹûai ŋí dí díla-leɣa pù dí díseɣe-ŋai fála-fàla dîa dí díkpîŋ ŋwána-ŋwàna. Dí kɛ̀ liî a mii-sɛŋ da kéreŋ sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ a gɛɛ dí dɛ̀ɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá.

6Nya ɓe Nɛtaniɛ ǹóŋ Isimai è kùla Mizipa a gɛɛ é dí perei tɔ̀ɔ. È kɛ̀ wɔ̂lɔi gɛ́ lì ǹyɛɛ dîai, “Ka pá ká Aikaŋ ǹóŋ Gidalia káa.”

7Kɛ́lɛ dí kɛ́ɛ da tɛ́ daai sui, Nɛtaniɛ ǹóŋ Isimai da ŋɔnûai dí dípàa dí dípoma píli ya-loa tɔnɔ su.

8Kɛ́lɛ kpakolo puu è kɛ̀ ǹúu-kpului ŋí sáma. Dí mò Isimai ma dîyɛɛi, “Kpera yɛ̂ ífe kúpàa! Wîi, bale, ɔle-wulɔ da kɔ̋iŋ-wulɔ káa kúyêei ǹoo-perei ǹɔɔi su.” Nya ɓe è tèe dípôlu.

9Nya-loai nyíi Isimai è ǹûai poma pîli zui ɓé kɛ̀ a ǹya-loai kɛ́tɛi nyíi gâloŋ Asa è wɔ́lɔ dèe a tãi Eezuɛ kaloŋ Baasa è wɔ́lɔ kɔ́ pɛ̀lɛ la m̀ai. Isimai è ǹya-loai ŋí láa fɛ̀ɛ kpɔ́ a poma.

10Nya ɓe è gâloŋ ǹônii-nɛyâai sôŋ a kɔ-sôŋ-ŋa da ǹûai kélee kɛ̀ Mizipai. Ǹûai ŋí ɓé Babelɔŋ kɔ-kuluɓa kɛ́tɛi è wɔ́lɔ da Gidalia ni lɛ̀ɛ ǹɔii mɛi. Isimai è dísòŋ a kɔ-sôŋ-ŋa é lí a dia Amɔŋ lɔii-kpiniŋ su-pere.

11Kɛ́lɛ Kɛria ǹóŋ Zoanaŋ da gɔ-kuluɓa-ŋai mɛi-ɓelai dí m̀ɛni nyɔ́mɔɔ sãŋ Isimai è gɛ̂i tuŋ mɛ̀ni.

12Nya ɓe da díkɔ-kuluɓa-ŋai dí lɛ̀ɛ Nɛtaniɛ ǹóŋ Isimai pôlu a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ m̀a. Dí lɛ̀ɛ bôlu dí zoŋ bóa kɛ́tɛi ma kɛ̀ Gibiɔŋ kɔlɛ mai.

13Tãi Isimai ŋɔkɔ sôŋ-ŋai dí Zoanaŋ da gɔ-kuluɓa-ŋai kàa la dí kɛ́ pâi, dí lène pôlu a lii-nɛ̃ɛ,

14dí kɛ̀ lì dípɔ naa pere.

15Kɛ́lɛ Isimai da ŋɔnûai ǹɔ́ɔlu-mɛi saaɓa dí pù Zoanaŋ yêei dí lí Amɔŋ-ŋai dílɔii su.

16Nya ɓe Zoanaŋ da gɔ-kuluɓa-ŋai mɛi-ɓelai kɛ̀ bôlui dí nâa ǹûai Isimai è dísòŋ Mizipa a kɔ-sôŋ-ŋai Gidalia saá pôlu mai sîɣe. Ǹûai ŋí dí kɛ̀ a kɔ-kuluɓa-ŋa, nɛyâa, nîa-pɛlɛɛ, da nɛyâa mɛi káa-ɓela.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17-18Kɛ́lɛ ǹûai ŋí dí kɛ̀ yaôi Babelɔŋ-ƀelai dîa, kpɛ́ni fêi, Isimai è Gidalia pàa nyíi Babelɔŋ kaloŋ è nɛ̀ a ǹɔii-mɛi káa-nuui. Nya ƀe dí nâa Ize perei sîɣe a gɛɛ dí pú Babelɔŋ-ƀelai yêei. Díkɛɛ liî Izei, dí kpèra Siŋɣaŋ ƀéi ǹaa káa Bɛpeleɣɛ̃ɛ kɔlɛ mai.

Zɛlemaya 42

Ǹûai dí Zɛlemaya marê kɛ̀ a gɛɛ é Ɣâla fɛli dímɛ̃ni ma

1Nya ƀe Karia ǹóŋ Zoanaŋ, Azaria ǹóŋ, gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai da ǹûai kélee

2dí mò ḿâ dîyɛɛi, “Kpera yɛ̂ɛ ye m̀ɛnii kɛ́ kûɛ nyíi kwa ŋ̀wɛ̂lii í gɛ̀ kûɛi! Íɣâlai Yâwɛɛ fɛli kûɛ. Vɛli kúa kpulu-loŋ ŋí kwâa lɛɛi kúmɛni ma. Kú wɔ́lɔ kɛ̀ a kútamaa, kɛ́lɛ, kwaâ lɛ̀ɛ nɔ́ a kúkpulu lôŋ yɛ̂ɛ berei ya kúkâai lai.

3Íɣâlai Yâwɛɛ fɛli a gɛɛ é berei lɛ́ kûa nyíi kwa pɔ̂ri siâi lai, da m̀ɛnii kwa pɔ̂ri gɛ̂i.”

4Nya ƀe ŋá díwoo su tòo ńyɛɛ dîai, “À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní mɛni lɛ́lɛɛ ká tí. Ŋa pâi Kúɣâlai Yâwɛɛ fɛlîi yɛ̂ɛ berei ká ḿarê kɛ̀ la a gɛɛ ŋá gɛi. Ǹyaŋ m̀ɛnii kélee a pâi môi, ka pâi mɛnîi. Ḿve pâi dɔnɔ kpîŋ lɛɛ̂i pôlu.”

5Dí mò ḿâ dîyɛɛi, “Tɔɔ Yâwɛɛ é kúmaa sêre faa kɛ́ a teniŋ ƀô da tɔ̃yâ-pere à kɛ̀ kwa wàla kúwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma Kúɣâlai Yâwɛɛ a mò kûai.

6A nɛ̃ɛ ma é kɛ́ a ǹɛ́lɛɛ, kpaa ǹyɔ́mɔɔ, kwa pâi kúwoli tɔ̂i Kúɣâlai Yâwɛɛ wóo ma nyíi kú ímarê kɛ̀ a gɛɛ í vɛli kúmɛni mai. M̀ɛnii kélee a pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ à kɛ̀ kwa kúwoli tɔ̂ɔ ŋ̀óo ma.”

Yâwɛɛ è Zɛlemaya ŋɔɣâla-fɛli wooi su tòo

7Ɣele kûu puu tɛɛ́ pôlu ma, Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ.

8Nya ƀe ŋá Zoanaŋ, gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai da ǹûai kélee tòli.

9Ŋá díkili ŋá pòno ńyɛɛ dîai, “Eezuɛ Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ nyíi ká ńdɛ̀ɛ bɔ́ naa a gɛɛ ŋá m̀arê kɛ́ kámɛni mai ǹyɛɛi,

10‘À kɛ̀ ka ŋ̀wɛ̂lii kálɛɛ ǹɔii ŋí ma kákaa naai, gɛ̀ ní ŋa pâi káseêi kulâi. Ḿve pâi ǹɛɛ̂i naa káa tóo. Ŋa pâi kásîi ƀɛ́, fa ká wèyeŋ. Berei sîi ŋá kákùla maa kɛ̀ lai, aâ gɛ́ malôŋ a too ḿâ a ŋ̀ánaa.

11Káfe nâa yào Babelɔŋ kaloŋ ma. Ŋ̌gaa kákɔlɛ. Ǹyaŋ ŋa pâi kákulâi ŋɔwála-wala laai mu,

12kpɛ́ni fêi, ŋa pâi gɛ̂i é káŋɛi malôŋ káa é ǹɛɛ naa ká lí pôlu kápɔ-taai. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.’

13-15“Kɛ́lɛ, káa kpulu loŋ ŋí ka lɛ̀ɛ Zuda lɔii sui, káfe Káɣâlai Yâwɛɛ wóo pìli ká kúla ǹɔii ŋí su. Káfe mò kâa, ‘Kpáo, kwa pâi liî kú sée Ize ƀéi kɔ́ fé naai, kpaa máŋ kú kɔ́ toli-ƀo turu-wóo mɛni, kpaa máŋ puru é kú páa naa.’ À kɛ̀ kà m̀ɛni-ŋai ŋí ƀó tí, gɛ̀ ní Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ, nyíi gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai è mò ǹyɛɛ, ‘À kɛ̀ kaâ gbɛtɛ a gɛɛ ká lí Ize,

© 2014 Bible Society in Liberia.

16gɛ̀ ní, gɔ́i tí a pâi kákâai naa. Puru a pâi toôi kâa naa, à kɛ̀ tí ka pâi saâi Ize.

17Diai kélee daâ gbɛtɛ díkili ŋá a gɛɛ dí lí Izei, da pâi saâi naa kɔ́ su, puru yêei, kpaa máŋ kɔlɔ-fela su. Díta tɔnɔ kpîŋ fé pâi ƀâloi, kpaa máŋ dítɔnɔ ta é kúla m̀ɛni kpɔ̂lui su nyíi ŋa pâi la naa dîai.'

18"Eezuɛ Ɲɔɣâlai Yâwɛɛ ǹyɛɛ, 'Berei nɔ́ ŋá ńii ŋwàna la Zerusâlɛŋ ma a ŋ̀ánaai, bere nɔ́ ƀé ŋa pâi ńii ŋwânai la diai dîa pâi liî Izei. Ka pâi mɛni mĩli mĩliɛɛ-ŋa kâai nyii pâi nûa láa kpâlai dîai. Nûa da pâi kákɛ̂i a ɣɛlɛ-maa sɛŋ, dí kálaa síɣe a kpalo-sɛŋ. Káfe ŋɔ́nɔ pâi gwaai ŋí ma kâai kpɔ́ a dɔnɔ kpîŋ.' "

19Nya ƀe ŋá mò ńyɛɛi, "Yâwɛɛ aâ mò káa kpulu loŋ ŋí kâa lɛ̀ɛ Zudai a gɛɛ káfe lì Ize. M̀ɛni ma, ŋa kália-woo ƀôi lônii ma

20a gɛɛ ká káa pɔara mâa kɛ́tɛ kɛ̂i. Ká ḿarê kɛ̀ a gɛɛ ŋá Kúɣâlai Yâwɛɛ fɛli kámɛni ma. Ká Kákono tèe a gɛɛ ká pâi m̀ɛnii kélee kɛ̂i a pâi môi.

21Kɛ́lɛ, ŋaâ m̀ó kâa, ǹyaŋ ka ŋ́oo pilîi. M̀ɛnii Kúɣâlai Yâwɛɛ è mò ḿâ ŋá m̀ó kâai, káfe gɛ̂i.

22Nyíŋi é lɛ́ɛ kákili ŋá a gɛɛ ka pâi lɛɛ̂i kɔ́ su, puru da kɔlɔ-fela dí kápaa ǹɔii su ƀɛ́i ka pâi liî ká sée naai."

Zɛlemaya 43

Dí lì a Zɛlemaya Ize lɔii su

1Ŋá nâa m̀ɛni-ŋai kélee ƀò ǹûai dîa nyíi-ŋai Díɣâlai Yâwɛɛ è ńdɛ̀ɛ a gɛɛ ŋá m̀ó dîai.

2Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Osaya ǹóŋ Azaria, Zoanaŋ nyíi kɛ̀ a Karia ǹóŋ da ŋ̀ɛi tê-sinaai dí mò ḿâ dîyɛɛi, "Íkaa lɛ́ɛ kɛ̂i. Kúɣâlai Yâwɛɛ fé ítɛɛ ní a gɛɛ í m̀ó kûa a gɛɛ kúfe lì Ize lɔii su.

3Kɛ́lɛ Neria ǹóŋ Baru ƀé ítɛ̀ɛ a gɛɛ í tɔ́ɔ kûa. A gɛ̂i tí a gɛɛ Babelɔŋ-ƀelai dí pá dí kúyee-mɛi ɣále dí kúpaa kpaa máŋ dí lí a kúa Babelɔŋ."

4M̀ɛni ma, é máŋ kɛ́ yɛ̂ɛ Zoanaŋ, gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai, kpaa máŋ ǹûai, dí tɔnɔ da fé ŋ̀óli tɔɔ ní Yâwɛɛ wóo ma a gɛɛ dí lɛ́ɛ Zuda a dɔnɔ kpîŋ.

5Nya ƀe Zoanaŋ da Gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai dí ǹûai kélee sìɣe lɛ̀ɛ Zudai dí lí a dia Ize lɔii su. Dí lì máŋ a ǹûai nyíi-ŋai lène pôlu Zuda dí kúla ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai su ƀɛ́i dí kɛ̀ a dítaa-taa naai.

6Dí lì a zinâai, ǹɛyâai, ǹîa-pɛlɛɛi da gâloŋ ǹônii-nɛyâai. Dí lì a ǹûai nyíi-ŋai Babelɔŋ kɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-nuui Nɛbuzaradaŋ è wɔ́lɔ dí lɛ̀ɛ Zerusâlɛŋ Gidalia yée mui, é pɛ́lɛ kwa Baru kûa.

7Dí Yâwɛɛ wóo pìli dí lí kpɔ́ Ize lɔii su taa-lêe tɔnɔ su nyíi da dòli a Tapaɣii.

8Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

9“Kɔni-kao kpaya-kpaya-ŋa siɣe í díloo bɔ̂rɔ-yoloi-mu Tapaɣii kaloŋ pɛrɛi ŋɛ́i-tuɛ daa-lêei su. Tãi ya kɛ̀ m̀ɛnii ŋí kɛ̂i lai, ǹɛɛ naa Eezuɛ-ƀelai da-ni dí íkaa gɛ̂i.

10À kɛ̀ tí, m̀ó dîa a gɛɛ Ńyãai ŋ́gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, Eezuɛ Ɲɔɣâlai, ŋa pâi pâi a ńyee mu-nuui Nɛbukinaza, Babelɔŋ kaloŋ gwaai ŋí ma. A pâi ŋɔkâloŋ ƀuui tɔ̂i ƀɛ́ gɔni-ŋai ŋí mɛi nyii ŋá mò yâ a gɛɛ í dí lóoi.

11A pâi pâi é Ize-ƀelai yée mɛi ɣále. Diai kélee gáa a sɛŋ kɔlɔ-fela é dípaai, da pâi lɛɛ̂i kɔlɔ-fela yée mu. Diai nyíi kélee gáa a sɛŋ dí dísoŋ a kɔ-sôŋ-ŋai, da pâi dísonîi a kɔ-sôŋ-ŋa. Diai nyíi kélee gáa a sɛŋ dílɛɛ kɔ́ sui, da pâi lɛɛ̂i kɔ́ su.

12Ŋa pâi ŋɔŋ toôi Ize ɣala-ŋai dípɛrɛ kpaya-kpayai dîa. Babelɔŋ kaloŋ a pâi díɣâla-ŋai kérenîi, kpaa máŋ é lí a dia. Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza a pâi Ize ma ɣɛ̂i kpɔ́ yɛ̂ɛ berei tí ƀála mɛi-kaa-nuu a nãya ɣɛ̂ɛ la ŋɔseɣei ma nyii m̀ála-ŋai da ǹɛɛ mai. A pâi Ize yée mɛi ɣâlei bere sîi ŋí su, é lí yɛ̂ɛ wála-wala nuu.

13A pâi Ɛliopole ŋɔpɔkɔɔŋ maa-waai wôloi nyii gáa Ize, é ŋɔ́nɔ Ize-ƀelai díkpɛtɛ ɣâla-ŋai díɣâla-pɛrɛ kpaya-kpayai kélee kéreŋ.”

Zɛlemaya 44

Yâwɛɛ è lòno Eezuɛ-ƀelai pɔ́ Ize lɔii su

1Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ é pîlaŋ Eezuɛ-ƀelai dîa nyíi-ŋai kɛ̀ Ize lɔii sui. Ǹûai ŋí dí kɛ̀ Midɔ, Tapaɣii da Mɛŋfee taa-lee-ŋai su. È máŋ ǹóno tɔnɔi ŋí kɛ̀ é pîlaŋ diai kɛ̀ séɣai-pere lɔii-kpiniŋ sui dípɔ-naa.

2Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ɲɔɣâlai è mò ǹyɛɛ, “Káa kpîŋ ká m̀ɛni kpɔ̂lui kâa ŋá ǹaa Zerusâlɛŋ ma da daa-lêe-ŋai díkaa Zudai. Lonii ma kpîŋ, díkaa niî a taa-pîleŋ ŋá ƀɛ́i núu da fé naai,

3kpɛ́ni fêi, dínûai dí mɛni nyɔ́mɔ kɛ̀, dí gɛ́ ŋá ńii ŋwána dîa. Dí sâla kùla ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîa, dí kɛ́ ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa fɛ̀li nyíi-ŋai dífe gɔ́lɔŋ, ífe gɔ́lɔŋ, kpaa máŋ dínuu-pɔlɔ-ŋai.

4Ŋá ŋálono kɛ́-nuui tɛ̂ɛ ká pɔ́naa nyíi-ŋai mò kâa a gɛɛ ká kpéra m̀ɛni nyɔ́mɔɔ ŋánaa-ŋai kɛ̂i nyii m̀ɛlɛ fé ŋ́goi.

5Kɛ́lɛ, káfe káwoli tɔɔ ní ḿâ, kpaa máŋ ká m̀ɛni-ŋai kɛ́ nyíi-ŋai maa-nɛ̃ɛi ká gɛ́i. Ká kɛ̀ nɔ́ ká ŋwana-lɔ̂ɔ tuai kɛ̂i ká kɛ́ sâla kùla ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîa.

6M̀ɛni ma, ŋá ńii ŋwàna kpɔ́ Zuda taa-ŋai dîa da bere-ŋai díkaa Zerusâlɛŋ. Ŋá ŋɔŋ tôo dîa naa é lɛ́ɛ a bûŋ. Ǹaa è lɛ̀ɛ a yao ma kwaa ma é lɛ́ɛ la zu é seri sâa ma.

7“M̀ɛni ma, Ńyãai ŋ́gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, Eezuɛ Ɲɔɣâlai, ŋa nâa kámarê kɛ̂i. Lé mɛni ƀɛ́ ká m̀ɛni nyɔ́mɔ sãŋ kɛ́ɛ tí kɛ́ la a kákpîŋ? Ka ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ŋá kásinâai, ǹɛyâai, ǹîa-pɛlɛɛi da gwâtara-ŋai su-kara a gɛɛ núu da fé lɛ̂ɛ ɣele ma?

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Lé mɛni ƀé ka ńii ŋwána mɛni kɛ̂i la a ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛliɛɛ da sâla kuláa ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîa Ize ƀɛ́i káseɛɛ káa naai? Kákaa nɔ́ gɛ̂i tí a gɛɛ ká kákpîŋ su-kara a gɛɛ ǹɔii-ŋuŋ-ŋai dí ɣɛ́lɛ-maa kúla kákponôi ŋ̀ɛniɛi su, díkɛ difôo a kálaa?

9Ka nîa m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai dîa kánâŋ pɔlɔ-ŋai dí gɛ̀ daa-ŋai su Zuda, bere-ŋai ma Zerusâlɛŋ da m̀ɛni-ŋai Zuda kaloŋ-ŋai da dínɛyâai, da m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai ka kánɛyâai ká gɛi?

10Kɛ́lɛ, káfe niî kákpîŋ maa yeŋ ni. Káfe niî ƀaa kɛ́-maa tɛɛ ní m̀bɔ, kpaa máŋ kátûa yɛ̂ɛ berei ŋá ŋátɔ̂ŋ lɛ̀ la kâa da kánâŋ pɔlɔ-ŋai.

11“M̀ɛni ma, Ńyãai ŋ̀gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai, ŋa pâi m̀bôlu tɔ̂i kâa, ŋá Zuda su-kara.

12É máŋ kɛ́ yɛ̂ɛ diai da lɛɛ dí kɛ́ ǹwɛli a gɛɛ dí lí dí sée Izei, ŋa pâi lɛɛ̂i dípôlu ŋá dísu kara. É máŋ kɛ́ a ǹûa kpaya-kpayai kpaa máŋ bɛlɛɛ-pɛlɛɛi, díkelee da pâi saâi Ize lɔii su a puru, kpaa máŋ dílɛɛ kɔ́ su. Da pâi kɛ̂i a ɣɛ́lɛ maa sɛŋ. Nûa lá a pâi kpâlai dîa, díkɛ ɣɛ́lɛ-maa kûla díkponôi, dí kɛ̀ difoo a dílaa.

13Diai díkaa Izei, ŋa pâi díkula maa kɛ̂i yɛ̂ɛ berei ŋá Zerusâlɛŋ kula maa kɛ̂ lai. Ŋa pâi díkula maa kɛ̂i a kɔ́, puru da kɔlɔ-fela.

14Diai kélee kpɔ́ kùla Zuda díkaa niî ɣele ma dí pú dí lí Izei, dɔnɔ kpîŋ fé pâi pûi, kpaa máŋ dílɛɛ ɣele ma. Dí tɔnɔ kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i ɣele ma dí lene pôlu Zuda ƀɛ́i dí kɛ̀ ǹaa wɛ̂lii a gɛɛ dí lene pôlu naai. Dí kpulu lôŋ nɔ́ ƀé pâi lenêi pôlu.”

15Ǹaa kɛ̀ɛ tíi, zinâai nyíi-ŋai gɔ́lɔŋ a gɛɛ dínɛyâai dí sâla kùla ɣâla da kpɛ́ni-ŋa diai, da ǹɛyâai nyíi-ŋai kɛ̀ tɔ̂ni naai, da Eezuɛ-ƀelai nyíi-ŋai kɛ̀ séɣai-pere Ize lɔii sui, dí kɛ̀ a díkpulu kɛ́tɛ. Díkelee dí mò dîyɛɛi,

16“M̀ɛnii kpɔ́ í mò kûa Yâwɛɛ láai sui, kúyee fé mu.

17M̀ɛnii nɔ́ kú mòi, ǹyaa nɔ́ ƀé kwa pâi gɛ̂i. Kwa pâi sâla kulâi kúɣâla-nɛnii ma, nyíi gáa a Ǹâla-taa Kâloŋ-nɛnii. Kwa pâi kpele-sɛŋ sala kulâi m̀a yɛ̂ɛ berei nɔ́ kwa kúnâŋ pɔlɔ-ŋai, kúkâloŋ-ŋai da kúlaa túɛ-ƀelai kwa kâa gɛ̀ la daa-ŋai su Zuda da Zerusâlɛŋ pere-ŋai mai. Tãi tí ma, mii-sɛŋ támaa è kɛ̀ kúyêei, kúkɔ̃liŋ támaa, mɛni kpɔ̂lu da fé kúpôlu.

18Kɛ́lɛ tãi kwa wɔ́lɔ kpera lâ Ǹâla-taa Kâloŋ-nɛnii fɛlîi la kúkɛ kpele-sɛŋ sala kula m̀ai, sɛŋ da fé ŋɔ́nɔ kúyêei. Kúnûai díkaa nɔ́ saâi kɔ́ su da puru.”

19Ǹɛyâai dí m̀ɛnii ŋí da pɛ̀lɛ m̀a dîyɛɛi, “Tãi kwa Ǹâla-taa Kâloŋ-nɛni pɔkɔɔŋ kpɛ̀tɛ la yɛ̂ɛ kpóloi, kúsâla kúla ma, kúkpele-sɛŋ sala sɛŋ pú mai, Kúsinâai dí fàa m̀ɛni ŋí ma.”

20Zinâai da ǹɛyâai nyíi-ŋai ŋ̀oo su tòo a bere sîi tíi, ŋá mò dîa ńyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

21“Ka gâai yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé zâlai-ŋai ka kánâŋ pɔlɔ-ŋai, kákâloŋ-ŋai, kálaa túɛ-ƀelai da ǹûai kélee ká gùla Zuda taa-ŋai su da bere-ŋai ma Zerusâlɛŋ, Yâwɛɛ fé mɛni da kɔ́lɔŋ é pîlaŋ dîa kpaa máŋ a nia dîa? Vé tí.

22Kálɔii kâa sâa a bûŋ, núu da fé naa lônii ma. Ǹaa káa sâa a yao ma kwaa ma, nûa dí ké difoo a ǹaa láa, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ fé ǹyée sèe ní kámɛni nyɔ́mɔɔi da káŋwana lɔ̂ɔ tua-ŋai mu.

23Kákaa sâa mɛni kpɔ̂lu su, kpɛ́ni fêi, ka sâla kùla ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîa ká ké sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a Yâwɛɛ. Káfe káwoli tɔ̀ɔ ní ŋ̀óo ma.”

24-25Nya ƀe ŋá m̀ɛnii Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, Eezuɛ Ɲɔɣâlai è mò ǹûai dîa, ŋuŋ kpɔ-kpɔɔi ƀa ǹɛyâai da ǹûai nyíi-ŋai kùla Zuda díseɛɛ ké ƀô Izei ńyɛɛi, “Ka kánɛyâai ká kákono tèe Ǹâla-kaloŋ nɛnii yêei. Ká kákono tèe a gɛɛ ka pâi sâla kulâi m̀a, ká kpele-sɛŋ sama-sɛŋ tɛɛ bɔ́, ǹyaŋ ká gono-teei ŋí ŋa-see kɛ̀. M̀ɛni lɛ́lɛɛ ká tí. Ka lí ká m̀ɛnii ké ká kákono tèe lai.

26Kɛ́lɛ, ka káwoli tɔ́ɔ voo-wooi ma nyíi Ńyãa Yâwɛɛ ŋaâ gɛ́ ńaai su é pîlaŋ kaai a Eezuɛ-ŋai káseɛɛ káa Ize lɔii sui. Ḿve ŋɔ́nɔ pâi ǹɛɛ̂i naa ká tɔnɔ kpîŋ é vóo a ńaa, gɛ́ mò ǹyɛɛ, ‘Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ fé ḿɛi kâa.’

27Ɲa pâi gɛ̂i káfa ƀûu ƀo, kɛ́lɛ ka pâi saâi. Kákélee kpɔ́ ka pâi saâi kɔ́ su kpaa máŋ a kɔlɔ-fela é lɛ́ɛ la zu káta dɔnɔ kpîŋ fa lɛ̂ɛ ɣele ma.

28Kɛ́lɛ kákpulu lôŋ nɔ́ ƀé pâi kulâi Ize é lene pôlu Zuda. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní, diai pâi lenêi pôlui, da pâi gɔ́lɔnîi ǹúui nyíi a tɔ̃yâ ƀôi, ŋ́oo, kpaa díwɔ̂i.

29Ńyãa Yâwɛɛ ŋa pâi sêre lêi kâa a gɛɛ ŋa pâi kákula maa kɛ̂i gwaai ŋí ma. À kɛ̀ tí, ka pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ gono-teei ŋá gɛ̀ ká su-kara mɛni mai, ŋá ŋaa-see kɛ̀ a tɔ̃yâ.

30Ɲa pâi Ize kaloŋ Ofa tɛɛ̂i ŋɔkpɔara nuui pɔ́ nyii ŋ̀wɛ̂lii é baai yɛ̂ɛ berei ŋá Zuda kaloŋ Zɛdikaya tèɛ la Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza pɔ́ nyíi kɛ̀ a ŋɔkpɔara-nuui nyíi kɛ̀ ŋ̀wɛ̂li é baai.”

Zɛlemaya 45

Ɣâla è góno tèe Baru yêei

1Zɛoakiŋ è kɛ̀ a kâloŋ Zuda lɔii mɛi. Ǹâŋ láa ƀé wɔ́lɔ kɛ̀ a Zosaya. Zɛoakiŋ kɛ́ɛ gâloŋ-laai su ŋɔkóraŋ ǹáaŋ sú, Baru è m̀ɛni-ŋai pɔ̃yɛ tɛi-tɛi yɛ̂ɛ berei ŋá mò la m̀ai. Ɲá mò m̀a

2a gɛɛ Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ɲɔɣâlai è mò ǹyɛɛi, “Baru,

3yâ m̀ôi yɛ̂, ‘Pere fé ŋɔ́nɔ ńyêei. Yâwɛɛ a ŋámɛni kpɔ̂lui da pú ma. Ɲa lɛ́ɛ nyîɛi ḿvii a kpɛɛ, ḿva pɔ̂ri máŋ ḿvii tɔ̂i.’

4“Kɛ́lɛ, ńyãa Yâwɛɛ, zãâi nyíi kélee ŋá dɔɔi, ŋa pâi gélee kpɔ́ wôloi, nyii-ŋai ŋá zìi, ŋá gélee kpɔ́ ƀúleŋ. Ɲa pâi nyíŋi kɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Yá íkpîŋ mɛni wɛ̂lii? Ífe gɛ̀ tí. Ŋa pâi pâi a mɛni kpɔ̂lu su kɛ́tɛ núu-kpune sáma. Kɛ́lɛ, ya pâi ŋuŋ-ma ƀô sɔlɔ ƀôi ƀɛ́i kélee kpɔ́ ya lî naai. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Zɛlemaya 46

Babelɔŋ-ƀelai dí Ize-ƀelai yée-mɛi ɣâle Kasimisi

1Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ é pîlaŋ ǹɔii-ŋuŋ-ŋai dîa.

2Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai ŋí maa-ŋuŋ ƀé kɛ̀ a Ize. M̀ɛnii ŋí ƀé è mò é pîlaŋ Ize kaloŋ Niko ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dîa. Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è Niko yée mɛi ɣâle Kasimisi Yufeletii Ya-leei kɔlɛ, Zɛoakiŋ kɛ́ɛ Zuda mɛi a kâloŋ ŋɔkóraŋ ǹáaŋ su.

3“Ize kɔ-kuluƀa mɛi-nuui è làɣi ǹyɛɛ, ‘Ka kákpala ŋá ɣále kɔli-kalaŋ-ŋai kpɛtɛ, ká lí gɔ́-kɔ́ ɣenei ŋá!

4Ka kásoo-ŋai lá kɔli tòo ká tɛ́ dímɛi! Ka tɔɔ ɣɛli-ma ká kákɔ kɔ́-gbaƀɛlɛ-ŋai sée káŋûa! Ka gɔ́ kɔ́-seɣe-ŋai tóo kâa, ká gbála-ŋai ŋá lí!’ ”

5Yâwɛɛ è ḿarê kɛ̀ ǹyɛɛ, “Kɛ́lɛ lé ƀé ya gâai?” “Da yaôi kpɔ́, díkɛ lène pôlu a kîrɛ. Da díkɔ-kuluƀa-ŋai lôkwai dí kɛ̀ lene pôlu. Da díkpêi kpɔ́ a ŋ̀ánaa dí kɛ́ kîrɛ sìɣe é tɛ́ɛ gɛ̂i ma, dífa dípôlu kàa.

6Diai kpîŋ kîrɛ siɣêi a ŋ̀ánaai dífe pɔ̂rii pûi. Gɔ-kûluƀa-ŋai dífa pɔ̂ri pûi dí lí Yufeletii Ya-leei kɔlɛ, yá ŋûa-pere, da karênii dí kɛ́ tòo.

7Gbɛ̂ɛ ƀè ŋí pâi yɛ̂ɛ Ǹâai Ya-leei, yɛ̂ɛ ya-lêe a fɛ̀ɛ é tɛ́ zîŋ ŋái?

8Ize ká tí fɛ̂ɛi yɛ̂ɛ Ǹâai Ya-leei, yɛ̂ɛ ya-lêe a fɛ̀ɛ a tɛ̀ zîŋ ŋái. Ize è mò ǹyɛɛ, ‘Ŋa pâi fɛ̂ɛi ŋá ŋ̀éniɛi mɛi-pɛlɛ. Ŋa pâi daa-lêe-ŋai wôloi ŋá zu-ƀelai kélee páa.

9M̀ó zoo-ŋai dîa dí lí, M̀ó gɔ́-keleŋ-ŋai dîa dí kilîŋ! Ye gɔ-kuluƀa-ŋai tɛ́ɛ. Ǹûai kùla Sudaŋ da Lebiai dí lí a díkpala ŋá ɣále-kɔli kalaŋ-ŋai, da gerâŋ pili-ƀela lɛ́lɛɛ-ŋai kùla Ladiai.’ ”

10Ǹwála-wâla kélee Ɣalai Yâwɛɛ ŋɔɣelei ká ŋí. Sâa ƀé a pâi mɛni kula maa kɛ̂i la. Sâa ƀé a pâi ŋɔkpɔara-ƀelai kula maa kɛ̂i la. Ŋɔƀóa-sɔ̂kpɔi a pâi dímiî é lɛ́ɛ lá zu é péla. A pâi díŋãa kpelêi é lɛ́ɛ la zu ǹíi é láa. Sâa ƀé Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a pâi sâla kulâi la a diai da tôo ǹyée mui yá ŋûa-pere, Yufeletii Ya-leei kɔlɛ mai.

11Ize-ƀela, ka lí Gilia, ká sále kɔ́ri naa! Wála-wala-laa fé ŋɔ́nɔ kásalei su. Sɛŋ-da fa pɔ̂ri káƀâloi.

12Lɔii-ŋuŋ-ŋa da káŋumɛi maa tûŋ mɛni. Núu kélee da káwɔlɔ-wooi mɛ́ni. Kɔ-kuluƀa tɔnɔ a karêŋ a sɔɔ m̀arâŋ-nuui ma, dífeerɛ da too ǹɔii ma.

Nɛbukinaza pá tãi

13Tãi Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è pà la a gɛɛ é kɔ́ pɛ́lɛ Ize mai, Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

14“Tuŋ too Ize taa-ŋai su, doo Midɔ, Mɛŋfee da Tapaɣii. ‘Ka kɛ́ a kákpîŋ kpɛtɛɛ. Zãâi káyêei da pâi dísu karâi kɔ́ su.

15Lé mɛni ƀé Káɣâlai Api nyíi ŋ̀wála-walaâi aâ too lai? Yâwɛɛ ƀé ǹókwa é dòo!’

16Kákɔ-kuluƀa-ŋai da karêŋ da too, díkɛ mò díkîe-ni dîa dîyɛɛi, ‘Gɛ́ a maa félaa kú lí kúpɔ-taai kúnûai pɔ́ naa, kú kúla kúkpɔara-ƀelai díƀoa-sɔkpɔ-ŋai ŋɛ́i-tuɛ!’

17“Ye láa nina see Ize kaloŋ mâ yɛ̂ɛ ma, ‘Yoŋka-tee lono kɛ́-nuu, nyíi a pɔara ŋɔtãi mai.’

18Ńyãai ŋ́gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, ŋ́gaa a kâloŋ. Ńyãa ƀa gɛ-ɣele-ma Ɣalai. Berei Tabɔ yee kɛ́tɛi tɔ̂i la ǹyée-ŋai mɛi, Kamɛɛ yeei tɔ́ ǹyúoi mɛi, bere ƀé diai pâi gɔ́i toôi kâai, díwala-wala-laai káa la.

19Káai a Ize-ƀelai, ka kákpîŋ kpɛ́tɛ a gɛɛ ká lí kɔ-sôŋ-laa su. Da pâi Mɛŋfee kɛ̂i a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ. Da pâi kɛ̂i a taa pîleŋ ŋá.

20Ize kâa yɛ̂ɛ niŋa saa loŋ lɛ́lɛɛ, nyíi ƀóŋ kooŋ sãa da kula yá-ŋûa da pɛ̀lɛ mai.

21Gɔ-kuluƀai nyíi-ŋai è díkùla lɔii da kpɛ́ni sui, dífii a kpɛɛ yɛ̂ɛ niŋa-lonii. Dífe pɔri ní tɔ̂i gɔ́i ŋɛ́i-tuɛ. Díkelee kpɔ́ dí tìnaŋ dí pú. Dí kpaloi vólo a ƀéla, dísu-kara tãi a seri.

22Ize a pú pôlu ŋ̀óo kɛ́ tɛ̀ yɛ̂ɛ kali, tãi gbɔara kɔ-kuluƀa-ŋai dí kɛ̀ pâi la m̀ai. Dí pɛ̀lɛ m̀a a yuɔ̂-ŋa, yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ wúru pɔnîi,

23gɛ̀ wolâ wuru su-kara. Dí kɔkuluƀa-ŋai tâmaai kpɔ́ núu fa pɔ̂ri dílônoi. Dí tâmaai kpɔ́ é tɛ́ɛ gotó kpulu ma.

24Da Ize-ƀelai ŋumɛ. Yá ŋûa-pere-ƀelai dí díyee mɛi ɣâle. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

25Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai è m̀o ǹyɛɛ, “Ŋa pâi Tɛbi ŋɔɣâlai Amɔŋ kula maa kɛ̂i, Ize ŋɔɣâla-ŋai da ŋɔkâloŋ-ŋai. Ŋa pâi Ize kaloŋ da diai kélee dí lâai lai kula maa kɛ̂i,

26ŋá dítɛɛ ǹûai ŋ̀wɛ̂lii dí dípâai pɔ́. Ŋa pâi dí tɛɛ̂i Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza pɔ́ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai. Kɛ́lɛ, ǹaa lòŋ a kɛ̀ tí, ǹûai da pâi ŋɔ́nɔ seêi pôlu Ize, yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la a bɔlɔɔi. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.

Yâwɛɛ a pâi ŋɔnûai ŋuŋ-ma ƀôi

27“Ŋánûa, káfe yào. Eezuɛ-ƀela, káfe yào. Ŋa pâi kákulâi ǹɔii-ŋuŋ su koyâai tí su, kákaa naa a luɛ-ŋai. Ka pâi pâi pôlu kálɔii su ká sée naa lii-see su. Ka pâi kɛ̂i a káŋuŋ ma ƀóɔɔ, núu da kélee fá ŋɔ́nɔ ká maa yâo.

28Ŋa pâi pâi kápɔ-naa ŋá káƀalo. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai ŋá kátaa-tàa zui, ŋa pâi gélee su karâi. Ḿve pâi ká su-karâi. Ḿve pâi ǹɛɛ̂i naa ká lí kpɛ́ni. Ŋa pâi ká kula-maa kɛ̂i, kɛ́lɛ ŋà pâi gɛ̂i a teniŋ ƀô-pere. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Zɛlemaya 47

© 2014 Bible Society in Liberia.

Yâwɛɛ ŋɔworê-wooi bîlaŋɔɔi Felesia mai

1Ize kaloŋ é lɛ́ɛ pâi kɔ́ pɛlɛ̂i Geza ma, Yâwɛɛ è lòno ŋɔlóno kɛ́-nuui Zɛlemaya pɔ́ é pîlaŋ Felesia lɔii ma.

2Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ka gáa, yá-ŋa da kulâi yá ŋûa-pere, ǹyaŋ da pâi pâi yɛ̂ɛ ya-lêe-ŋa da fɛ̀ɛ. Da pâi ǹɔii mɛi pɛlɛ̂i da zu sãa kélee daa-ŋai da zu-ƀela kélee. Ǹûai da pâi kɛ̂i wɔ̂lɔi kpɔŋ mâa mɛni ma. À kɛ̀ tí, ǹɔii su-ƀelai kélee da pâi wɔ̂lɔi a ŋ̀ánaa,

3tãi da pâi zoo-ŋai da gɔ́kɔ-keleŋ-ŋai tíŋ m̀ɛnii lai. Ǹôŋ-káa-ƀelai dífe pâi pɔrîi tínanîi dí dínîa-pɛlɛɛi pónaa pere káa a gɛɛ díkpɔŋ mâa tɛɛ dípɔ. Díyee a pâi kɛ̂i sɛ̂lɛnii dípɛ̂lɛi dífa pɔ̂ri tíi kɛ̂i a dia,

4kpɛ́ni fêi, vóloi a pá Felesia-ŋai su-kara mɛ̂ni ma. Ŋa pâi Taya da Sidɔŋ kulâi ǹɔii kpéli-ŋai dîa, ŋá gbɔŋ mâai kélee dímɛni mai kpéra, kpɛ́ni fêi, Ńyãai ŋ́gaa a Yâwɛɛi, ŋa pâi Felesia-ŋai su-karâi da diai kélee pâi kulâi ǹyái kóo mâ Kulîi.

5Geza-ƀelai líi a too pôlu a ŋ̀ánaa, Asikɛlɔŋ-ƀelai da dímɛi sáa. Tãi ɣɛɛlu ƀé Felesia-ƀelai da pâi malôŋ see ƀôi lai?

6Ka wɔ́lɔi kâai, ‘Óo Yâwɛɛ ŋɔƀoa-sɔpkɔi! Tãi ɣɛɛlu ƀé yâ pâi ziɣêi ílɛɛ pâi kperâi kúpaâi? Lɔ́ pôlu ítaâi, kɛ́ naa í ífii tɔ́ɔ!’

7Kɛ́lɛ, a pâi víi-tɔɔ pere kɛ̂i léŋ, ǹyaŋ ŋaâ tíi tɛ́ɛ bɔ́ a gɛɛ é gɛ́i? Ŋá mò ma a gɛɛ é pɛ́lɛ Asikɛlɔŋ ma da ǹûai nyíi-ŋai díseɛɛ káa ǹyái koo mai.”

Zɛlemaya 48

Môa lɔii su-kara mɛni

1M̀ɛnii ŋí ƀé Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò é pîlaŋ Môa ma ǹyɛɛi, “Kpalo ƀêlaai Nibo-ƀelai dîa, dítaai a wólo! Da Kiliataiŋ soŋ, da ŋɔtaa-lêe tɔɔi kpanaŋɔɔi wólo, da ŋɔnûai ŋumɛ.

2Ƀâa fé ŋɔ́nɔ Môa ma. Ɛsibɔŋ ŋɔkpɔara-ƀelai da naa siɣe da mɛni kpɛtɛɛ kɛ́ a gɛɛ dí Môa lɔii su-kara. Káai a ƀoo-ƀelai, ká-taai su a pâi kɛ̂i tɔ̀ŋ. Kɔkuluƀa-ŋai da pâi tɛ̂i naa.

3Oronaiŋ-ƀelai dí láɣi dîɛi, ‘Laa-saa! Mɛni-su-karaa kɛ́tɛ!’

4“Da Môa lɔii su-kara. Ka ǹîa-pɛlɛɛi wɔ́lɔ-woo mɛni.

5Ka díwɔlɔ-woo mɛni berei ma dí kɛ́ yèŋ Luɣii. Maloŋ too-maa wɔlɔ-woo kɛ́ tɛ̀ berei mâ a lî Oronaiŋ.

6‘Ka kirɛ siɣe a maa félaa káfulu-laai mɛni ma. Ka kirɛ siɣe yɛ̂ɛ wɛlɛ-sôo nyíi a tɛɛ̂ fɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui!’

7“Môa, í íkili tɔ̀ɔ íwala-wala laai da ítɔɔ-sãai dîa. Kɛ́lɛ, da pâi íyee mɛi-ɣâlei. Ǹyaŋ íɣâlai Kemɔsi a pâi liî kɔ-sôŋ-laai, ŋɔtíi kɛ́-ƀelai, da ŋɔsâla láa-soŋ-ƀelai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Taa da fé pâi lɛɛ̂i nyíi dífe pâi zu karâi. Da pâi ǹyée lɔii su taa-ŋai da diŋ-tiŋ su-taa-ŋai su karâi ǹaa é lɛ́ɛ a bûŋ. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.

9Lia-woo kpanaŋ ká ŋí Môa mɛni ma, kpɛ́ni fêi, naa a pá wôloi a maa félaa. Ŋɔtaa-ŋai da pá lɛɛ̂i a bûŋ, núu da fa ŋɔ́nɔ zeêi kàa naa."

10Kpalo ƀelaâi ǹúui ma nyíi pâi Yâwɛɛ ŋɔtíi kɛ̂i a fii kpɛ̂ɛ-perei. Kpalo ƀelaâi ǹúui ma nyíi vé pâi núu paâi a ŋɔƀóa-sɔkpɔi.

Da Môa taa-lee-ŋai su-kara

11Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, "Môa káa nɔ́ wɔ́lɔ lii-see su a tãi su kôyaa. Dífe tá lì ní kɔ-sôŋ perei. Gáa nɔ́ yɛ̂ɛ ŋwãai nyíi núu da fé niî lɛ̀ɣɛ ní ma é gúla zeêi kɛ́ gonoŋ su é bú da kpɛ́ni sui. Vé niî kpòna ní a dɔnɔ kpîŋ. Nɛ̃ɛ̂i kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ berei dí gbɛ̀tɛ lai.

12"Kɛ́lɛ, ɣele da a pâi, tãi ŋa pâi nûa tɛɛ̂i la a gɛɛ dí í pú yɛ̂ɛ berei da ŋwãai pù la sɛŋ-fôlo da kpɛ́ni sui. Tãi ya pâi kpɛɛ̂i la gònoŋ sui, da pâi gònoŋ wôloi kpɔ́ pɛyɛ-pɛyɛ.

13À kɛ̀ tí, Môa-ƀelai díɣâlai Kemɔsi maa mɛni a pâi ŋumɛ lâai díŋɛi yɛ̂ɛ berei ŋ̀âlai nyíi Eezuɛ-ŋai dí kɛ̀ vɛlîi Bɛtɛ, dílaa lài, m̀aa mɛni è ŋumɛ lâa la díŋɛi.

14Môa sinaa, lé mɛni ƀé ka m̀ôi la a gɛɛ kákaa a kɔkuluƀa wála-walaa-ŋa, kɔkuluƀa-ŋa nyíi-ŋai da dísu kɔ̀ɔŋ a kɔ́i?

15Da Môa ŋɔtaa-lêe-ŋai su-kara. Da ŋɔnyáŋkpa lɛ́lɛɛ-ŋai kélee páa. Ńyãa ƀa gâloŋ, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, Ńyãa ƀé mò tí.

16Môa ŋɔmɛni sôlii káa tãi a lɛɣɛ̂i. Zu-kara ɣelêi a pâi a maa félaa.

17"Káai kélee kákaa ǹɔii-ŋuŋ tí kɔlɛi, da káai kélee gɛ́-pere kɔ́lɔŋ a bɔlɔɔi, ka malôŋ see ƀó m̀ɛni ma. Ka mó kâa, 'Ŋɔwála-walaai mɛi a tée. Ŋɔfólo-laai su fé ŋɔ́nɔ kpànaŋ ní, ŋɔwala-walaai su a saa.'

18Káai kákaa Dibɔŋ, ka kula káƀaa kɛ́-maa kwaa-ŋai dîa ká pîlaŋ, ká sée ǹɔii ma muluŋ su. Môa su-kara-ƀelai díkaa ƀɛ́. Da ŋɔkili-tɔɔ-ma kwaai ma lɛɛ a gbolôŋ.

19Káai ká seɛ́ɛ káa Aroɛi, ka pá ká tɔ́ɔ berei kɔlɛ ká maa kpɛ̂ŋ kɛ́, ǹûai tí pûi, ka dímarê kɛ́. Ka dímarê kɛ, lé ƀé kɛ̂i.

20Da pâi kɛ̂i kâa dîyɛɛi, 'Môa a wólo.' Gáa a ŋumɛ mɛni, 'Ka wɔ́lɔ m̀ɛni ma. Ka maa tuŋ too Ano Ya-leei kɔlɛ a gɛɛ da Môa lɛ̀ɛ a lɔii pûŋ!'

21"Mɛni ŋá-teɛɛ a pá ǹɛ̃ɣɛ lɔii su taa-lee-ŋai ŋí mɛni ma: Olɔŋ, Zuda, Mɛfaa,

22Dibɔŋ, Nibo, Bɛɛ-dibilataiŋ,

23Kiliataiŋ, Bɛgamɔ, Bɛmeoŋ,

24Kɛriɔ da Bozira. Mɛni ŋá-teɛɛ a pá Môa lɔii su taa-lee-ŋai ŋí mɛni ma, nyíi-ŋai díkaa kwaa ma kpua-ŋa mai, da kwaa ma kôyaa-ŋa dîai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Da Môa ŋɔwála-walaai da ŋɔkponoi kpânaŋ-laai su-kara. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Ɣâla a pâi Môa maa yenîi

26Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ka gɛ́ Môa é ŋwãai kpele é gɛ́, kpɛ́ni fêi, a tɔɔ ḿâ. Môa a pâi gɔŋ pilîi é tóo zu gɛ́ kɔ̀ kɔ̀. À kɛ̀ tí, nûa da pâi ɣêlɛi m̀a.

27Môa, gíli é lɛ́ɛ íŋa berei í ɣɛ́lɛ-maa kùla la Eezuɛ kponôi. Ítûa a dia yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé ya dísoŋ ŋúma-ƀela sáma.

28“Káai kélee kpɔ́ káseɛɛ káa Môa taa-lee-ŋai sui, ka kula naa ká lí ká kɛ́ ǹyée wolo-ŋai su. Ka kɛ́ yɛ̂ɛ tòloŋ ƀé a daa tɔ́ɔ kɔni wôlo su.

29Kwa Môa ŋɔyoŋkai maa mɛ̂ni mɛni. Ǹɛ́i tɛɛ̂i, ǹíi kɛ̂tɛ, gɛ́tɛɛ gbîŋ ŋɛ́i. A ǹɛ́i ǹaɣiŋ ǹûai mɛi.

30Ńyãa Yâwɛɛ, ŋá díŋɛi tɛ̂i maa mɛni kɔ́lɔŋ. Mɛni lɛ́lɛɛ da fa kûla díkɛ mɛni da su. M̀ɛni ma, m̀ɛni-ŋai da gɛ̂i, zu a pâi karâi.

31M̀ɛni ma, ŋa pâi wɔ̂lɔi Môa da Kîɛ-ɛrɛ-ƀelai kélee mɛni ma.

32Ŋa pâi wɔ̂lɔi diai kùla Simai dímɛni ma, ŋá wɔ́lɔ a ǹjánaa Zazɛ-ƀelai mɛ̂ni ma. Sima taa-leei, íkaa yɛ̂ɛ kpɔmɔ nyíi ǹjowo a lí Ǹyúo Saai pôlu pere a seri kpɔ́ Zazɛ. Kɛ́lɛ, ífolo lá ƀɔ́ɔɔ ƀai da íkpɔmɔ ƀai kélee kpɔ́ su a kara.

33Lii-nɛ̃ɛ da koi-nɛ̃ɛ dífe ŋɔ́nɔ mii-sãa kpɛtɛ lɔii Môa su. Ŋa gɛ́ ŋwãai fé ŋɔ́nɔ kulâi ŋwãai kpɛtɛ kwaai ma. Núu da fé naa gɛ́ ŋwãai kpɛ̀tɛ a lii-nɛ̃ɛ pere.

34“Ɛsibɔŋ da Ilealɛ-ƀelai da wɔ̂lɔi kpɔ́ a ǹjánaa. Díwɔlɔ-wooi a seri kpɔ́ Zaɣa. Zoa-ƀelai da dílaɣi-wooi mɛnîi. Ǹûai díkaa Oronaiŋ da Igila Silisiya dí dílaɣi-wooi mɛ̂ni. M̀ɛnii ŋí kɛ́ɛi, Niŋriŋ ya-ɣɛli-ŋai da kpála.

35Ŋa pâi Môa-ƀelai kɛ̂i dí kpéra kéreŋ sala kulâi díɣâla-fɛli kwaa-ŋai ma, dí kpéra sâla kulâi díɣâlai-ŋai dîa. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.

36“Ńii tɔɔ̂i pôlu Môa da Kîɛ-ɛrɛ mɛni ma yɛ̂ɛ núu da a kɛ̀ saa wûle toôi ƀɔɔ su, kpɛ́ni fêi, díkɔ̃liŋ kélee kpɔ́ su a kara.

37Díkelee da díŋuŋ kpɛ́ɛ gayoŋ ma da díla-leɣa pú. Da díŋwana díyee ma a tɛɛ-ŋa, díkelee da malôŋ seɣe-ŋa too dîa.

38Maloŋ-too maa wɔlɔ-woo nɔ́ ƀé ya m̀ɛni Môa pɛrɛ-ŋai mɛi ƀɛ́i nûa da gɔyaŋ naai, da ƀɛ́i da díŋaa tɛ̀ naa mai. Ŋá Môa wòlo yɛ̂ɛ gònoŋ nyíi núu da fé wɛ̂lii lai.

39Môa a wólo kpɔ́ pɛyɛ-pɛyɛ! Dí lâɣi la! Da ƀâa kula Môa ma. Ǹaa a lɛɛ a gbolôŋ. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai da ɣɛ́lɛ maa kulâi gbonôi. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Môa nuu da fé pâi pûi

40Yâwɛɛ a góno tée a gɛɛ lɔii-ŋuŋ da a pâi yenîi Môa ma yɛ̂ɛ kuɛ é goôŋ pɛlɛ m̀ɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

41À kɛ̀ tí, a pâi ǹaa taa-lee-ŋai kélee siɣêi. M̀aa ɣêlei tí, Môa kɔ-kuluƀa-ŋai da pâi kɛ̂i kpɔ́ nɔ́ yɛ̂ɛ nɛnî a kɛ̀ koi-têe su.

42Da pâi Môa su-karâi kpɔ́ va nâa kɛ̀ a lɔii-ŋuŋ, kpɛ́ni fêi, è tɔ̀ɔ m̀â.

43Mɛni kpɔ̂lu, lóa kpóŋ kôyaa da ƀáre díkaa Môa-ƀelai maa kpɛ́nîi. Yâwɛɛ ƀé mò tí.

44Diai kélee pâi kulâi m̀ɛni kpɔ̂lui sui, da pâi toôi ǹóa kpóŋ kôyaai su. Diai kélee pâi kulâi ǹóa kpóŋ kôyaai sui, da pâi toôi m̀arêi ŋá, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ a ŋ̀elei lɛ́ a pâi Môa su karâi lai.

45Gɔ-pû-ƀelai nyíi-ŋai pɔri mâa fé kɛ́ ní dîɛi, dí lì dí tɔ́ɔ Ɛsibɔŋ koo mu. Ɛsibɔŋ ŋí ƀé kɛ̀ a daa-lêei Siɔŋ è wɔ́lɔ kɛ̀ naa mɛi. Dífe pɔri ní kɛ̀ tɛ̂i daai su, kpɛ́ni fêi, ŋɔŋ è kɛ̀ daai ma. Ŋɔŋ è ǹɔii ŋɔkɔyɛŋ-perei kêreŋ da ǹyée tôŋ su nyíi Môa-ŋai kɛ̀ a kɔ́ mɛni wɛ́liɛɛi dí kɛ̀ a díseɛɛ naai.

46Kpalo ƀelaâi Môa ma. Diai da Kemɔsi Ɣalai fɛlii díkelee kpɔ́ dísu a kara. Da dílônii sinaai da ǹɛyâai sóŋ a kɔ-sôŋ-ŋa da lí a dia.

47Kɛ́lɛ, ŋ̀elei káa pâi nyíi Yâwɛɛ a pâi gɛ̂i Môa é ŋɔ́nɔ ƀûu ƀó lai. M̀ɛni-ŋai ŋí ƀé Yâwɛɛ è wɔ́lɔ mò a gɛɛ a pâi kɛ̂i a Môa.

Zɛlemaya 49

Yâwɛɛ è Amɔŋ-ŋai dímɛnii ŋá tèe

1M̀are kɛ̂ɛi Yâwɛɛ è gɛ̀ é pîlaŋ Amɔŋ lɔii mai ƀa, “Eezuɛ sinaai kɔɔ? Núu da fé naa é dílɔii maa kɔ̃ɔ? Lé mɛni ƀé dí ǹɛɛ la naa diai da Maakɔŋ ɣalai fɛ̂lii dí kɛ̀ Daŋ ŋɔlɔii sôŋ dí kɛ́ sèe naai?

2Kɛ́lɛ, ŋ̀elei káa pâi tãi ŋa pâi gɛ̂i la kɔ́ é tɛ́ ǹûai dítaa-lêei Laba sui. Ǹyaŋ ǹaa a pâi lɛɛ̂i a pilêŋ ŋá, ŋá díkpanâŋ-ŋai kéreŋ kpɔ́ kpúŋ. Gɛ̀ ní Eezuɛ a pâi ŋɔlɔii dí gula ǹyéei siɣêi pôlu.

3Ɛsibɔŋ-ƀela, ka wɔ́lɔ. Da Eea su kàra! Laba nɛyaa, ka malôŋ see ƀó. Ka maloŋ tôo-maa sêɣe too kâa a malôŋ pere. Ka kɛ́ wúlee kákɛ kîrɛ sìɣe. Da pâi liî a káɣâlai Maakɔŋ, ŋɔsâla láa soŋ-ƀelai da ŋɔtíi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai kɔ-sôŋ-laa su.

4Lé mɛni ƀé ka kákili tɔ̂i la sãâ da kpɛ́ni-ŋai dîai? Káwala wala-laai ŋá a yenîi. Lé mɛni ƀé ká kákili tɔ̀ɔ la káwala wala-laai ma kákɛ mò a gɛɛ m̀aa-nuu fé ma é kɔ́ pɛ́lɛ kâai?

5Ŋa pâi mɛni kpɔ̂lu lâai kâa ƀéla kélee mɛi. Kákelee kpɔ́ ka pâi pûi. Núu da kélee fé pâi kɛ̂i naa é ká kɔ-kuluƀa-ŋai ŋáa tɛ́ gîe ma.

6“Kɛ́lɛ, ǹaa loŋ a kɛ́ tí, ŋa pâi gɛ̂i Amɔŋ é ƀûu ƀó ŋɔ́nɔ. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Yâwɛɛ è Idɔŋ-ŋai dímɛnii ŋá tèe

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Ǹɛnii ŋí ƀé Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò é pîlaŋ Idɔŋ lɔii ma: “Idɔŋ-ƀela da díkili ŋá siâi léŋ? Dí lia-woo ƀó nuu fé ŋɔ́nɔ naa é dí lia-woo ƀó? Dítare-ŋai kélee da láŋ?

8Káai kákaa Dedaŋ, ka pú ká káloo. Ŋa pá Isɔɔ ŋɔsuui su-ƀelai su karâi, kpɛ́ni fêi, tãi a seri a gɛɛ ŋá díkula-maa ké.

9Núu é máŋ lí kpɔmɔ ƀa kulâi, a da-loŋ lɛ̀ɛ naa. Ŋúma-ƀela da núu ŋɔpɛ́rɛ wòlo, zɛŋ da ǹwêlii, ǹyaa nɔ́ ƀé a zìɣe.

10Kɛ́lɛ, ŋá Isɔɔ ŋɔsuui su-ƀelai maa kpôloŋ kpɔ́ sɛŋ da fé lɛ̀ɛ ní dîa. Ŋa pâi díloo kwaa-ŋai kélee ma lêi banaŋ ma, a gɛɛ dífa ŋɔ́nɔ dílòo naa, ŋa Idɔŋ-ƀelai kélee kpɔ́ su kara. Ǹyaŋ, díta dɔnɔ kpîŋ fé lɛ̀ɛ.

11Ka kátee loŋ-ŋai lɛ́ɛ ńyêei, ŋa pâi dímɛi kâai. Ká pɔɔ-nɛyãai da pɔ̂ri díkili tɔ̂i ḿâ.

12“À kɛ̀ diai maa fé nɛ̃ɛ ní ŋá díkula maa kɛ́i, ŋa díkula maa kɛ̂, kálaai la a gɛɛ ḿve pâi kákula maa kɛ̂i? Kpao! Fɛ́ɛ nɔ́ ŋá kákula maa ké.

13Ńyãa kpîŋ-kpiŋ ŋá ḿvòo a gɛɛ ŋa pâi Bozira taa-leei su karâi, nûa da ǹaa kàa, dílaa é kpála dîa. Ǹaa a pâi kɛ̂i a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ. Nûa da pâi ɣɛ́lɛ-maa kulâi gbonôi. Ǹaa láa a pâi kɛ̂i a kpalo. Ǹaa kɔlɛ ma kpanaŋ-ŋai da pâi kɛ̂i a pilêŋ ŋá wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

14Nya ƀe ŋá m̀o ńyɛɛi, “Idɔŋ, ŋá worê-woo mèni é kúla Yâwɛɛ yêei. A m̀ó ǹɔii-ŋuŋ-ŋai dîa a gɛɛ dí kɔ-kuluƀa-ŋa ŋá tɛ́ gîe ma dí kɔ́ pɛ́lɛ yâ.

15Ńyãa Yâwɛɛ ŋa pâi gɛ̂i ífii é kpɛ́ɛ. Ǹyaŋ núu da fé pâi ƀâa kɛ̂i yâ.

16Ká yoŋkai a kápɛlɛ. Núu da fa yâo kâa yɛ̂ɛ berei ka kákili-ŋa siâi la é pîlaŋ dîai. Kákaa kpɔ́ seêni gɔni yee kɛ́tɛi tôŋ su gɔni wôloi su. Kɛ́lɛ, a nɛ̃ɛ ma kpîŋ kákɛ kpɔ́ ǹelei su póŋ-poŋ yɛ̂ɛ kuɛ, Yâwɛɛ a pâi pâi a káa ǹɔii ma. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

17Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Da pâi Idɔŋ su karâi kpɔ́ a ǹánaa. Nûa da tɛ̀ɛ ǹaa, dílaa a pâi kpâlai dîa, dí dísî̂a mii. Ǹaa a pâi kɛ̂i a maa yâo kwaa ma.

18M̀ɛni tɔnɔi tí kɛ̀ a Sodɔŋ da Gomorai, da ǹaa kɔlɛ ma taa-ŋai a tãi ŋá dísu kara lai, m̀ɛni tɔ̂nɔi tí ƀé pâi kɛ̂i a Idɔŋ. Núu da kélee fé ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ pâi seêi naa. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.

19Ŋa pâi pâi dîa yɛ̂ɛ yala-sulu a kùla ǹɔɔi su Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ a pɛ̀lɛ ƀála-ŋa dîa gala ŋûnui ŋá ƀɛ́i da dílaa-mii naai. Ŋa pâi pâi ŋá Idɔŋ-ƀelai kɛ́ dí pú a maa félaa dí kúla dílɔii su. Gɛ̀ ní, ŋa pâi dílaa túɛ-nuu lêi nyíi pâi dímɛi kâai. Gbɛ̂ɛ ƀé ka pɔ̂ri gɔ̂ni ḿâi? Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri tɔ̂i ŋ́ɛi túɛi?

20M̀ɛni ma, ka káwoli tɔ́ɔ m̀ɛni kpɛtɛɛi ma ŋa gɛ́ é pîlaŋ Idɔŋ-ƀelai dîa da m̀ɛnii ŋa ǹwêlii ŋá gɛ́ a Temaŋ taa-leei su-ƀelai. Ŋa pâi dínîa-pɛlɛi ɣâlai, ǹûai kélee kpɔ́ dí yao, dí lá é kpála dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Idɔŋ too tîŋ a pâi gɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee ma é kpɛ̃lîŋ, ǹyaŋ da pâi wɔ̂lɔi, díwɔ́lɔ-woo é seri Ǹyúo Kpɔ̂lui ma.

22Bozira kpɔara-ƀelai da pâi pɛlɛ̂i m̀a yɛ̂ɛ kuɛ a goôŋ fùlomo a bɛ̀lɛ gɔ́nɔŋ mɛi. Maa ɣelêi tí, Idɔŋ kɔ-kûluƀa-ŋai da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ nɛnî a kɛ̀ koi-têe su.”

Yâwɛɛ è Dɛmɛika ŋɔmɛnii ŋá tèe

23Ǹmɛnii ŋí ƀé Yâwɛɛ è mò é pîlaŋ Dɛmɛika ma: “Ǹûai díkaa Ama da Apa taa-leei sui, da yao da ké wúlee, kpɛ́ni fêi, da tuŋ nyɔ́mɔ méni a pîlaŋ Dɛmɛika ma. Mĩli-mĩli a yeŋ a dîa yɛ̂ɛ yúo, dífa pɔ̂ri dífii tɔ̂ɔi.

24Dɛmɛika-ƀela da yao, kɔlɔ a kpɛɛ dîa dí ké pù. Díkaa sɛŋ-soli maa su. Malôŋ a too dîa yɛ̂ɛ nɛnî a kɛ̀ koi-têe su.

25Daa-lêei nyíi nûa dí kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ ŋɔlii-nɛ̃ɛ kula mɛ̂ni mai, ǹaa káa nâa a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

26Ǹelei tí à sèri, da pâi ŋɔnyáŋkpa-ŋai paâi bere lêei-ŋai ma daa-lêei su, dí ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai páa.

27Ŋa pâi Dɛmɛika siɣãŋ kérenîi da Gâloŋ Bɛŋ-aada ŋɔkâloŋ-pɛrɛi. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Yâwɛɛ a pâi Kedɛ sii-ŋai da Azɔ taa-leei dímɛnii ŋá têei

28Ǹmɛnii ŋí ƀé Yâwɛɛ è mò é pîlaŋ Kedɛ sii-ŋai da Azɔ kpiniŋ ma, nyíi Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è wɔ́lɔ ǹaa sòŋ ma. “Kɔ́ pɛ́lɛ Kedɛ-ƀelai dîa í dísîi su-kara. Ǹûai ŋí seɛ́ɛ káa vóloi kulâi-pere.

29Ka dísua-kɔlɔ-pɛrɛi kúla díyêei, díƀala-ŋai dísua-kɔlɔ-pɛrɛi láƀelei seɣei da zãâi díkaa mui. Ka dísoo-fáleŋ-ŋai kúla díyêei, ká mò ǹûai dîa kâai, ‘Mɛni kpɔ̂lu a pá kâa.’

30“Azɔ-ƀela, Ńyãa Yâwɛɛ ŋá kália-woo ƀò a gɛɛ ká pú ká lí kwaa kôyaa ma ká káloo. Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza a mɛni kpɛtêi é pîlaŋ kâa. È mò ǹyɛɛ,

31‘Ŋá kɔkuluƀa-ŋai, ka pá. Kwaa lí kú kɔ́ pɛ́lɛ ǹûai dîa nyíi-ŋai da díkili ŋá siâi a gɛɛ díŋuŋ ma ƀôɔi! Siɣãŋ da fé tínani dítaa-lêei ma zɔ́ɔŋ-too kɔ̂li kɛ́ ƀò ma. Dímɛi káa sɛŋ da fé ma.’

32“Ka dísoo-fáleŋ-ŋai da díniŋa-ŋai kélee kpɔ́ kúla díyêei. Ǹûai ŋí díŋuŋ ƀôɔi, ŋa pâi dítaa-tâai kpɔ́ kwaa kélee ma. Ǹyaŋ ŋa pâi mɛni kpɔ̂lu lâai kpɔ́ dîa ƀéla kélee ma.

33Azɔ a pâi kɛ̂i a pilêŋ ŋá, ƀɛ́i ǹɔɔ-ɣîla-ŋai da pâi kɛ̂i naai. Núu da kélee fé ŋɔ́nɔ pâi seêi naa. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Yâwɛɛ a pâi Elaŋ ŋɔmɛnii ŋá têei

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Tãi Zɛdikaya è ŋɔkâloŋ-laai kɔ́ɔ pìlaŋ la Zudai, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ é pîlaŋ Elaŋ lɔii ma.

35È mò ḿâ ǹyɛɛi, “Ŋa pâi Elaŋ lɔii su keraŋ pili-ɓelai kélee kpɔ́ paâi. Dia ɓé da gɛ́ Elaŋ wála-wâlaa.

36Ŋa pâi gɛ̂i fãa é kúla kpɔ́ Elaŋ lɔii m̀éla gwaa kélee ma é gɛ́ ǹaa-ɓelai kélee kpɔ́ dítaa-tâa kwaa kélee ma. Lɔii da fé pâi kɛ̂i naa nyíi Elaŋ-nuu da fé pâi kɛ̂i zu a kɔ pû-nuui.

37Ŋa pâi gɛ̂i Elaŋ-ɓelai dí yao díkpɔara-ɓelai dîa nyii-ŋai ŋ̀wɛ̂lii dí dípaai. Ŋa pâi ńii ŋwânai kpɔ́ a ŋ̀ánaa ŋá Elaŋ-ɓelai páa. Ŋa pâi kɛ̂i kɔ kuluɓa-ŋa tɛɛ̂i naa é lɛ́ɛ la zu ǹaa-ɓelai kélee kpɔ́ díkpɛɛ kpúŋ.

38Ŋa pâi díkâloŋ-ŋai da dínuu láa-tuɛ-ɓelai kélee kpɔ́ paâi, ŋá ŋákâloŋ see-sɛŋ sée naa.

39Kɛ́lɛ, ǹaa-loŋ a gɛ̀ tí, ŋa pâi gɛ̂i Elaŋ é ɓûu ɓó ŋɔ́nɔ. Ńyãa Yâwɛɛ ɓé mò tí.”

Zɛlemaya 50

Da Babelɔŋ sòŋ

1Ǹorɛ̂-wooi ŋí ɓé Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ a ńyãa é pîlaŋ Babelɔŋ taa-leei ma da ǹaa-ɓelai.

2“Duŋ ŋí tóo ǹɔii-ŋuŋ-ŋai dîa! M̀ó! Ŋɛi kɛ́-maa lɛ́ dîa, í dùŋ too! Ífe gɛ̀ a loo mɛ́ni! Babelɔŋ aâ too! Ŋɔɣâlai Madɔ a too, a wólo, a táa-tâa! Ŋumɛ a Babelɔŋ ɣala pɔkɔɔŋ-ŋai sóŋ. Díɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai nyii m̀ɛlɛ fé ŋ́goi, da wólo-wôlo.

3“Lɔii-ŋuŋ da a kula yá ŋûa-pere a pá a kɔ́ pɛ́lɛ Babelɔŋ ma. Ǹyaŋ a pâi ǹaa lɛɛ̂i a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Ǹûai da daa tulɛ-ŋai da pâi pûi, ǹyaŋ núu da fé pâi lɛɛ̂i naa.”

Eezuɛ-ɓelai dí lène pôlu

4Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Tãi ŋ̀ele-ŋai tí ŋ̀aa sèe a pâi kɛ̂i lai, Eezuɛ-ɓelai da Zuda-ɓelai da pâi lenêi pôlu dílɔii su díkɛ wɔ̀lɔ díkɛ ńyãai a Díɣâlai ŋ́gɔ̂ri.

5Da pâi Zãiyɔŋ perei maa mare kɛ̂ɛ kɛ̂i dí lí ǹaa pere. Kwa dîa ni kwa pâi wɔ́lɔ-wɔlɔ kpanaŋ-woo kɛ̂i kúloai. Ǹyaŋ m̀aa kpanaŋ-wooi fé pâi wɔ́lɔ kulâi dɔ̂i.

6“Ŋánûai díkaa yɛ̂ɛ ɓála-ŋa ɓé dímɛi káa-ɓela da dí lɛ́ɛ naa da láŋ ǹyéei tôŋ su. Da kɛ́ nɔ́ siâi dí kɛ́ kùla ǹyée kɛ́tɛi dɔnɔ ma dí kɛ́ lì gbéli ma. Da nia dípɔ-taai perei ma.

7Núu nyíi nɔ́ a díkâai a pɛ̂lɛ dîa. Díkpɔara-ɓelai da mò dîyɛɛi, ‘Kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a Yâwɛɛ. M̀ɛni ma, m̀ɛnii kwa gɛ̂i a diai, zãâi. Dínâŋ pɔlɔ-ŋai diî kɛ̀ a dílaa a Yâwɛɛ, dia máŋ diî pɔ̀ri kɛ̂i a teniŋ ɓô-ɓela ḿɛni ma.’

8“Eezuɛ-ɓela, ka pú ká kúla Babelɔŋ! Ka kula ǹɔii ŋí su. Ká kɛ́ a ǹûai m̀aa ŋuŋ-ŋai ká lí!

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Ŋa pâi lɔii-ŋuŋ kpulu wála-wâlaa-ŋa líi mu siɣêi dí kúla yá ŋûa-pere dí pá dí kɔ́ pɛ́lɛ Babelɔŋ ma. Da pâi tɔ̂i díɣɛli ma gɔ́i su dí pɛ́lɛ Babelɔŋ ma dí ǹyée mɛi ɣále. Díkaa a loŋso lɛ́lɛɛ-ŋa. Dífa pɔ̀ara a díkerâŋ-ŋai

10Ǹûai da pâi too maa kɛ̂i, zãâi kélee da ŋ̀wɛ̂lii, da pâi ziɣêi. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí."

Babelɔŋ a too

11Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, "Babelɔŋ-ƀela, ká ŋálɔii-ŋuŋ wólo. Kálii nɛ̃ɛ̂i kákɛ koi-nɛɛ kula. Ká kɛ́ sìa-sia yɛ̂ɛ niŋa a pìli mii-sɛŋ kpɔlɔ su gɛ́ mìi gɛ́ daŋ-taŋ kpaa máŋ yɛ̂ɛ soo-sîrɛ ƀé záa tôlii.

12Kɛ́lɛ, ƀâa a pâi kulâi kátaa-leei ma, dí zoŋ a nyɔ́mɔɔ. Babelɔŋ a pâi kɛ̂i a doɔ́ɔ mu é tɛ́ɛ ǹɔii-ŋuŋ-ŋai dítoɔ̂i m̀ui dîa. A pâi kɛ̂i a ǹɔii nyíi zu kpalâai, yá fé naa, gɛ́ ƀò a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ,

13kpɛ́ni fêi, ńii-ŋwânai, ǹyaŋ ŋa pâi gɛ̂i núu da fé pâi seêi Babelɔŋ. Ǹaa a pâi lɛɛ̂i a pilêŋ ŋá. À kɛ̀ tí, diai nyíi kélee pâi tɛɛ̂i naai, da pâi díŋuŋ kpɛ́mɛnîi a làa kpâla maa-pere.

14"Káai kákaa a gerâŋ pili-ƀelai, ka tínaŋ Babelɔŋ ma. Kákelee kpɔ́ ká m̀óŋ a kátɔ̃a-ŋai kélee, kpɛ́ni fêi, a sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a Ńyãa Yâwɛɛ.

15Ka gɔ́i maa fɛ́ɛ ká tínaŋ daa-lêei ma. Babelɔŋ a gbîŋ tɛɛ gɔ-kuluƀa-ŋai pɔ́. Da ŋɔsiɣãŋ wólo da dòo ǹɔii ma. Ŋa mɛni kpâ kulâi Babelɔŋ-ƀelai dîa. M̀ɛni ma, ka ká mɛnii gba kula m̀a máŋ. Ka tûa a dîa yɛ̂ɛ berei dí tùa la a díƀarâai.

16Káfe ǹɛɛ naa dímii-sãa sí ǹɔii tí su, kpaa máŋ dí mii-sãa ŋáa tɛ́ gîe ma naa. Ǹɔ̃ya-ŋai kélee díkaa naai, da pâi yaôi gɔ-kuluƀa-ŋai dîa dí lene pôlu dípɔ-taai."

Eezuɛ-ƀelai dí lène pôlu

17Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, "Eezuɛ-ƀelai díkaa yɛ̂ɛ ƀála-ŋa nyíi-ŋai yala-sulu a díkpɛ̂i díkɛ tàa-taai. Tãi maa ŋuŋ, Asiria kaloŋ è kɔ́ pɛ̀lɛ dîa. Ǹaa pôlu ma, Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza é díkao wólo.

18M̀ɛni ma, ńyãa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, Eezuɛ Ŋɔɣâlai, ŋa pâi Gâloŋ Nɛbukinaza kula maa kɛ̂i da ŋɔlɔii, yɛ̂ɛ berei nɔ́ ŋá Asiria kaloŋ kula maa kɛ̂ lai.

19Ŋa pâi Eezuɛ-ƀelai tɛɛ̂i pôlu dílɔii su. Da pâi mii-sãa lɛ́lɛɛ-ŋa miî nyíi-ŋai da lɛ̂lɛ Kamɛɛ Yeei ma, Basãŋ kpiniŋ sui, da nyíi-ŋai da lɛ̂lɛ Ifiraŋ ŋɔlɔii kpiniŋ su da Giliai. Nyíi-ŋai kélee da pâi wɛ̂lii a diai, da pâi kɛ̂i miî.

20Ǹelei tí a pà, núu da fé pâi ŋɔ́nɔ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i Eezuɛ. À kɛ̀ tí, núu da fé ŋɔ́nɔ pâi ŋwana lɔ̂ɔ tua kɛ̂i Zuda, kpɛ́ni fêi, diai ŋá gɛ̀ dí lɛ́ɛ ɣele mai, ŋa pâi dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ̂i. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí."

Ɣâla a pâi Babelɔŋ ŋɔmɛnii ŋá têei

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Kɔ́ pɛ́lɛ Mɛratiaŋ da Pikɔ-ƀelai dîa. Ye dípaa í dísu-kara. M̀ɛnii kélee ŋá mò yâi, gélee ǹjaa-see kɛ́. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.

22Nûa da kɔ́ kɔ̂i ǹɔii su. Da ǹaa su-kara a ǹjánaa.

23Babelɔŋ è kɛ̀ a kpɔ́-kpɔ, gɛ̀ ǹɔii-ŋuŋ-ŋai wôlo-wolo ǹjéniɛi gwaa kélee ma. Kɛ́lɛ, da gbɔ́-kpɔi tí fṹa-fũa a bɛlɛ-pɛlɛɛ. Ǹyaŋ tãi ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee dí ǹaa kàa lai, díla è kpàla dîa dí yao m̀ɛnii kɛ̀ kɛ̂i lai ma.

24Babelɔŋ, ŋá ƀáre tɛ̀ íperêi. Ya kɔ́ là, kɛ́lɛ, ífe gɔ́lɔŋ.

25Ŋà ŋákɔ kɔ́ kɔli-sãai pûi kɛ́ kwaai ma lá ƀó, ŋá ńii ŋwána ŋa díkula naa, kpɛ́ni fêi, ńyãai a Ǹjwála-wâla kélee Yâwɛɛi, tíi káa ńyêei a gɛɛ ŋá gɛ́ la Babelɔŋ.

26Ka pɛlɛ dîa ƀéla kélee ma. Ka dímii-sãai lâai-kɛ̂i kélee wólo. Zãâi ka pâi ziɣêi naai, ka gélee ŋáa tɛ́ gîe ma mii-sãa ŋáa tɛ́ gîe ma kwaai ma. Ka ǹɔii su-kara! Káfe sɛŋ da lɛ̀ɛ naa.

27Ka dí kɔ-kuluƀa-ŋai kélee kpɔ́ páa. Ka dípaa! Kpalo ƀelaâi dîa, kpɛ́ni-fei vóloi a seri dí díkula maa kɛ́ mɛni ma.”

28Ǹûai pù dí kúla Babelɔŋ dí pá Zerusâlɛŋ, dí mò kûa berei Kúɣâlai Yâwɛɛ a mɛni kpa kulâi la Babelɔŋ ma Ŋɔɣâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi su-kara mɛni mai.

29“M̀ó gerâŋ pili-ƀelai dîa dí pɛ́lɛ Babelɔŋ ma. Diai kélee da pɔ̂ri kerâŋ pilî̃i dí dítɛɛ. Ka tínaŋ daa lêei ma. Káfe ǹɛɛ naa núu da é pú. Ka véla fé m̀ɛnii è gɛ̀i, m̀aa mɛ̂ni ma. Ka tûa la yɛ̂ɛ berei è tùa la a m̀arâai, kpɛ́ni fêi, è ŋɛi-tɛ kɛ̀ a ńyãai a Eezuɛi, Ŋɔmaa-waa ǹúui.

30M̀ɛni ma, da pâi ŋɔnyáŋkpa-ŋai paâi bere-ŋai ma daa-lêei su. Ǹyaŋ da pâi ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kélee kpɔ́ pâai a maa fóloi tí. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.

31“Babelɔŋ-ƀela, káŋɛi tɛ̂ɛi. M̀ɛni ma, ńyãa, Ǹjwála-wâla kélee Yâwɛɛ, ńdɔ̂i kâa! Tãi aâ seri a gɛɛ ŋá kákula maa kɛ́.

32Kálɔii-ŋuŋ ŋɛ́i tɛ̂ɛi, ǹyaŋ a pâi gɔ́ɔ tuâi é tóo. Ǹyaŋ núu da fé pâi kɛ̂i naa é mù siɣe. Ŋa pâi ŋɔŋ toôi kátaa lêei ma, ŋá kákɔ̃liŋ kélee kpɔ́ su-kara.”

33Ǹjwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Eezuɛ-ƀelai da Zuda-ƀelai díkaa mɔ̃́lɛ-laa su. Diai dísòŋ a kɔ-sôŋ-ŋai, da dímaa kpɛɛ̂i kpɔ́, ǹyaŋ díta fa pɔ̂ri pûi.

34Kɛ́lɛ, ǹúui nyíi pâi díkula yêei kɛ̂i, ǹjwála-walaai. Ǹáa ƀa Ǹjwála-wâla kélee Yâwɛɛ. Ǹyaa kpîŋ ƀé pâi dímɛnii su kâai. Gɛ̀ ní, a pâi pâi a lii-see ǹjéniɛi su. Kɛ́lɛ, a pâi mɛni kpɔ̂lu lâai Babelɔŋ ma.”

35Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Saa a too Babelɔŋ ma! Saa a too ŋɔnûai dîa, saa a too ŋɔnúu mɛi-ƀelai da ŋɔtáre-ƀelai dîa.

36Saa a too ŋɔlɛ́ɛ ɣala-lono kɛ-ƀelai dîa. Lé-ƀela ƀa dia nyíi táre fé díŋuŋ sui! Saa a too ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dîa, da yao a ǹjánaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

37Ka ŋɔsoo-ŋai da zoo sia-keleŋ-ŋai su-kara. Saa a too ŋɔ̃ya kɔkuluƀa-ŋai è dísiɣãŋ sòŋ, dîa, dífii a kpɛɛ a ŋ̀ánaa. Ka too dîa ká dílaai kɛi-sãai kúla díyêei ka dísu-kara.

38Fólo lá a ƀó dílɔii su, a ǹaa yà-ŋai kélee kpála. Babelɔŋ káa a lɔii nyíi ǹáa fɛ̂ɛi a ɣâla-pɔkɔɔŋ mĩli-mĩliɛɛ-ŋai, nyíi-ŋai da ƀoo kûla ǹûai kponôi.

39“M̀ɛni ma, nyînaŋ-ŋa da gɔfɛ-ŋa da pâi kɛ̂i Babelɔŋ. Ŋɔni nyíi maa fé waa níi a pâi kɛ̂i naa. Núu da fé ŋɔ́nɔ pâi seêi naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

40M̀ɛni tɔnɔi tí wɔ́lɔ kɛ̀ a Sodɔŋ da Gomorai, da ƀé pâi kɛ̂i a Babelɔŋ a tãi ŋa dísu-kara la da ǹaa kɔlɛ ma taa-ŋai. Núu da fé ŋɔ́nɔ pâi seêi naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.

41Nûa da-ni da kulâi lɔii-ŋuŋ da su nyíi gáa yá ŋûa perei, da-ŋa díkɛ kùla lɔii-ŋuŋ wála-walaa su nyíi gáa kwaa koyaa mai. Kâloŋ-ŋa támaa da díkpîŋ kpɛtɛ̂i kɔ́ kɔ́-mɛni ma.

42Da díkerâŋ-ŋai da díƀoa sɔkpɔ-ŋai síɣe, Dí líi nyɔ́mɔɔi, maloŋ kâa fé díyêei. Dísoo-ŋai kɔ́ɔ mu-tiŋ káa yɛ̂ɛ yúo too tîŋ kɔ́ kɔ́-mɛni ma Babelɔŋ.

43Babelɔŋ kaloŋ a duŋ mɛni, ǹyée da gɔ́ɔ fíi a kpɛɛ, malôŋ a too m̀a, sɛŋ a sôlii m̀a yɛ̂ɛ nɛnî ƀé koi-têe su.

44“Ńyãa Yâwɛɛ, ŋa pâi pâi yɛ̂ɛ yala-sulu ƀé kulâi wolâai Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ, ŋá pá gala ŋûnui ŋá, ŋá gɛ́ Babelɔŋ é pú a maa félaa é kúla daa lêei su. Gɛ̀ ní ǹúu mɛi-nuui ŋa pâi ziɣêi, ǹyaa ƀé pâi ǹɔii-ŋuŋ tí mɛi kâai. Gbɛ̂ɛ ƀé ka pɔ̂ri gɔ̂nii ḿâi? Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri tɔ̂i ḿâi? Kâloŋ nênɛ ƀa pɔ̂ri tɔ̂i ŋ́ɛi?

45M̀ɛni ma, ka káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii mâ ŋá gbɛ̀tɛ é pîlaŋ Babelɔŋ ŋɔtaa-lêei mai da nyíi-ŋai ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá gɛ́ a ŋɔnûai. Ŋa pâi dínîa-pɛlɛɛi ɣála-ɣalâi ŋá lí a dia lɔii da kpɛ́ni-ŋa su. À kɛ̀ tí, ǹûai kélee láa a pâi kpâlai dîa.

46Ŋ̀elei Babelɔŋ-ƀelai da pâi toôi lai, dítiŋ a pâi kɛ̂i kpɔ́ a gɛ́tɛ é gɛ́ ŋ̀éniɛi gwaa kélee ma é kpɛ̃lîŋ. Ǹyaŋ núu kélee a pâi díwɔlɔ-woo mɛnîi ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai su.”

Zɛlemaya 51

Yâwɛɛ è Babelɔŋ ŋɔmɛnii kpɔ̂luii da làa mà

1Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ŋa pâi fãa tɛɛ̂i nyíi pâi Babelɔŋ lɔii sú karâi da ǹaa-ƀela kéleei.

2Ŋa pâi ŋɔ̃ya-ŋa tɛɛ̂i dí Babelɔŋ su kara yɛ̂ɛ berei da mɔlɔŋ-kala fɛ̀ɛ la lâa sui. Tãi Babelɔŋ lɔii su kara tãi a pâi serîi lai, ŋɔkpɔara-ƀelai da pâi kɔ́ pɛlɛ̂i m̀a ǹyée kélee mɛi dí ǹaa lɛɛ a bûŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Káfe ǹɛɛ naa dí kɔ́-kuluƀa-ŋai dí dítɔ̃a-ŋai píli a dɔnɔ kpîŋ, kpaa máŋ dí dí kɔ́ kɔ́seɣe-ŋai tóo dîa. Káfe dínyaŋkpa-ŋai su-mɛni lɛ̀ɛ a dɔnɔ kpîŋ. Ka dí kɔ-kuluƀa-ŋai kélee kpɔ́ páa.

4Diai ka pâi dípaâi, dípoma a pâi lɛɛ̂i naa. Diai ka pâi díŋwanai, da pâi saâi bere-lêei-ŋai dîa daa lêe-ŋai su.

5Ǹyãai ŋ́gaa a Ǹwála-wâla-kélee Yâwɛɛi, m̀ve niî m̀bôlu tɔ̀ɔ ní Eezuɛ da Zuda-ƀelai dîa, berei máŋ dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ là a ńyãa dí lɔii gwaa kéleei. Ǹgaa a Eezuɛ Ŋɔɣâla Maa Waai.

6Ka pú kákula Babelɔŋ lɔii su. Ka pú ká káŋuŋ ma ƀó. Káfe lɛ̀ɛ naa káfa lâ saa lâ Babelɔŋ sɔŋ sú. Ŋa nâa ŋ́gbîŋ kpɛtɛ a gɛɛ ŋá ŋɔmɛni nyɔ́mɔɔi gbà kula. Ŋa gula-maa kɛ̂i yɛ̂ɛ berei ŋɔmɛni nyɔ́mɔɔi káa lai.

7Babelɔŋ è wɔ́lɔ kɛ̀ ńyee-ŋa yɛ̂ɛ gôo-kpele kɔpu. È gɛ̀ ǹûai kélee dí ŋɔŋwãai kpéle. Ǹyaŋ ŋwãai kpîŋ a ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee kɛ́ díŋuŋ-su a kɛ́ dùãa, dífe ŋɔ́nɔ díkili-pere pɔ́.

8Babelɔŋ a toôi a maa félaa. Zu a karâi. Ka wɔ́lɔ m̀aa mɛ̂ni ma. Ka sále kɔ́ri m̀aa mɛ̂ni ma. Tãi da a pâi ƀalôi.

9Ǹɔ̃ya-ŋai díkaa naai dîyɛɛi, ‘Kúkɔ̀ a gɛɛ kú kpɔŋ mâa tɛɛ Babelɔŋ pɔ́, kɛ́lɛ pere fé kɛ́ ní naa. Gɛ̀ ní kwaa pere kɔ̂rii a gɛɛ kwaa pú kúli kú-pɔ taai. Ɣâla a Babelɔŋ kùla ma kɛ́ a ŋɔwála-wala-laai kélee. Ǹyaŋ a Babelɔŋ su kara kpɔ́ kpúŋ’ ”

10Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ŋánûai dí làɣi dîyɛɛi, ‘Yâwɛɛ a kúmɛnii gbà kula. Kwaa lí kú m̀ó kúnûai dîa Zerusâlɛŋ m̀ɛnii nyíi Kúɣâlai Yâwɛɛ a gɛ̂i.’ ”

11Yâwɛɛ è Midia kaloŋ-ŋai líi mù sìɣe kpɛ́ni fêi, a ŋ̀wɛ̂li é Babelɔŋ lɔii su-kara. Berei ŋí ƀé a pâi kpa kulâi la dîa Ŋɔɣâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi wólo mɛ̂ni ma. Gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi ǹúui è mò ǹyɛɛ, “Ka kásɔla-ŋai síɣe a gɛɛ ká ŋ̀á lí. Ka kásɔla ŋáɣale kɔli-kalaŋ-ŋai kpɛtɛ.

12Ŋɛi-kɛ-maa kɛ́ a gɛɛ ǹûai dí kɔ́ pɛ́lɛ Babelɔŋ ma. Gɔ-kuluƀa-ŋai kíli kúla. Ziɣãŋ mɛi káa ƀelai tɛ́ɛ dítii-kɛɛi su. Nûa tɛ̀ɛ a gɛɛ dí gbã tée.” M̀ɛnii Yâwɛɛ è mò a gɛɛ a pâi gɛ̂i a Babelɔŋ-ƀelai, aâ gbâa nâa gɛ́.

13Ya-lee támaa káa ǹɔii ŋí su da tɔɔ-sãa támaa, kɛ́lɛ ŋɔkɛ ŋ̀ɛ́niɛi su aâ tée.

14Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ aâ vóo a gbîŋ a gɛɛ a pâi pâi a kɔ-kuluƀa támaa a gɛɛ dí kɔ́ pɛlɛ Babelɔŋ m̀a yɛ̂ɛ góto-kpulu kɛ́tɛ. Ǹyaŋ da pâi lâɣii a zu-kɛtɛ ǹyée-mɛi ɣále mɛ̂ni ma.

Laa-maa tɛ̂ wule toɔ́ɔ Ɣâla ma

15Yâwɛɛ è ǹɔii kpɛ̂tɛ a ŋɔwála-wala-laai, ŋɔtárei ƀé è ŋ̀ɛ́niɛi kpɛtɛ la, é ŋ̀ele-kɔlɔŋ fúlomo.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16A gɛ̀ ǹyái nyíi gáa ŋ̀ele-kɔlɔŋ mu-perei kɛ́ kɛ̀ zìkɛ-zikɛ gɛ́ tôo. A gɛ́ ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei a kûla ǹɔii kpera-ŋa. A gɛ̀ ŋ̀ele-gbâna kɛ́ kɛ̀ mãla-mãla duna-yai mu, é vãai kúla ǹâai kɛ̂i.

17À kɛ̀ ya núu-kpune kɔ̀ɔŋ ɣâla ma, núu káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Diai da ɣâla da kpɛ́ni-ŋa kpɛ̀tɛi, dí líi a tôo pôlu, kpɛ́ni fɛ̂i, ŋ̀âla-ŋai da díkpɛtɛ̂i, dífe a tɔ̃yâ ɣala-ŋa, fúlu-laa fé díyêei.

18Dífe sɛŋ-su, m̀ɛni ma, núu da fa ǹyée sèe dímu. Ǹûai da pâi dísu karâi a tãi Yâwɛɛ a pâ la a gɛɛ é dí mɛnii ŋá teei.

19Zeeka Ŋɔɣâlai fé ɓóloŋ ní dîa. Nya ɓe sɛŋ kélee kpɛ̀tɛ, ǹyaŋ è Eezuɛ sìɣe zu a gbîŋ ŋɔnûa. Ǹáa ɓa Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ.

Yâwɛɛ ŋɔkpɔ́-kpɔi

20Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Babelɔŋ, yá ɓa ŋákpɔ-kpɔi nyíi gáa a ŋá kɔ́ kɔ́ kɔli-sɛŋ. Ŋá ísìɣe ŋ́gɛ lɔii-ŋuŋ ŋa da kâloŋ-laa ŋa wòlo a yá,

21 ŋ́gɛ soo-ŋa da dí-sia-ɓela tàa-taa a yá, ŋ́gɛ kɔ́kɔ-keleŋ ŋa da dísia-ɓela tàa-taa a yá,

22ŋ́gɛ nɛyâa da sinâa pàa, ŋ́gɛ núu-pɔlɔ-ŋa da nyáŋkpa-ŋa pàa, ŋ́gɛ sinâa-nɛ̃yaa da nɛyâa-nɛ̃yaa pàa,

23ŋ́gɛ ɓála mɛi-kaa-ɓela da díɓala-ŋai pâa, ŋ́gɛ kpâlaŋ ŋá tii-kɛ-ɓela da díkpâlaŋ-ŋátíi kɛ́ sôo-ŋai pàa, ŋ́gɛ núu láa-tuɛ ɓela da tíi kɛ́-ɓela kpaya-kpaya ŋa pàa.”

Babelɔŋ kula maa kɛ́ mɛni

24Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ka pâi ŋ́gâai mɛni kpa kulâi Babelɔŋ ma m̀ɛnii kélee è gɛ̀ a Zerusâlɛŋ mɛ̂ni ma.

25Babelɔŋ, íkaa yɛ̂ɛ ǹyee kɛ́tɛi nyíi ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee su karai, kɛ́lɛ, íkaa nâa a Ńyãa Yâwɛɛ ŋ́gbɔara-nuu. Ŋa pâi ísonîi ŋá ítoo kpɔ́ ǹɔii mâ, ŋá ílɛɛ lâani luu su.

26Núu da kpîŋ fé pâi íkpôloŋ-ŋa kɔnii da siɣêi é pɛ́rɛ tɔ́ɔ la. Ya pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ fɛ̃ɛ kpâlaŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ńyãa Yâwɛɛ ɓé mò tí.

27“Ŋɛi-kɛ-maa kɛ́ a gɛɛ gɔ́i é tée. Gɔ́kɔ turuii fɛ́ɛ a gɛɛ ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee dí ŋ̀óo mɛ́ni. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kpɛtɛ a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ Babelɔŋ ma. M̀ó gâloŋ-ŋai kúla Alala, Minii, da Asikena dí gɔ́i tée. Gɔ-kûluɓa-ŋai mɛi-nuu lɛ́ a gɛɛ dítɔɔ gɔ́i láa-tuɛ. Pá a zoo-ŋai nyíi-ŋai dítamaai yɛɛ gotó-kpulu kɛ́tɛi.

28Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kpɛtɛ a gɛɛ díkɔ pɛ́lɛ Babelɔŋ ma. Midia kaloŋ-ŋai da ǹúu láa-tuɛ ɓelai da díi kɛ́-ɓela kpaya-kpayai tóli da gɔ-kuluɓa-ŋai díkaa díyee-mu ǹɔii-ŋuŋ-ŋai sui.

29Ǹɔii è kpɛ̃liŋ kpɛ́ni fɛ̂i, Yâwɛɛ a ŋɔmɛni kpɛtɛɛ ŋa-see kɛ̂i a gɛɛ é Babelɔŋ kɛ́ yɛ̂ɛ fɛ̃ɛ-kpâlaŋ su ɓɛ́i fúlu-sɛŋ da fa pɔ̂ri kɛ̂i naai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Babelɔŋ kɔ-kuluƀa-ŋai dâa kpera kɔ̂i. Da lɛɛ dí kɔ́ siɣãŋ su. Díwala-wala-laai su aâ saa da kɛ́ nɔ́ yɛ̂ɛ nɛyâa. Da ziɣãŋ wólo dítaa-leei ma da bɛ́rɛ-ŋai kéreŋ.

31Kéla-ŋa díkaa kîrɛ siɣêi díkîe-ni pôlu dí kɛ̀ lì dí kɛ́ mò Babelɔŋ kaloŋ ma a gɛɛ nûa dâa daa-lêei síɣe m̀éla kélee ma.

32Gɔ-kuluƀa-ŋai da ǹyái tíyenîi sòŋ da díkili tɔɔ-maa kwaai ma kéreŋ. Babelɔŋ kɔ-kuluƀa-ŋai da yao kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

33Ǹaa fé pâi tûai díkpɔara-ƀelai dí kɛ́ díyee mɛi ɣâle, dí kɛ́ ƀɔ̀rɔŋ dîa yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ ƀɔ́rɔni mii-sɛŋ-táŋ gàra ma. Ńyãai ŋ̀gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ nyíi gáa a Eezuɛ Ɲɔɣâlai, Ńyãa ƀé mò tí.”

34Babelɔŋ kaloŋ è Zerusâlɛŋ su-tee, é m̀ii, È daa lêei su ƀò yɛ̂ɛ zimi-zɔŋ, é gbele yɛ̂ sɛŋ sîrɛ. Zãâi nyíi è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii, è zìɣe, é gbéli píli kwaa kôyaa ma.

35Tɔɔ Zãiyɔŋ-ƀela dí mó dîyɛɛi, “Tɔɔ m̀ɛni nyɔ́mɔ-ŋai Babelɔŋ è wɔ́lɔ gɛ̀ a kúai, é kɛ́ a m̀aa mɛ̂ni.” Tɔɔ Zerusâlɛŋ-ƀela dí mó dîyɛɛi, “Tɔɔ mɔ̃lɛ-laa kú tɛ̀ɛ zui, gélee é kɛ́ a Babelɔŋ maa mɛ̂ni.”

Yâwɛɛ a pâi kpɔnîi Eezuɛ m̀a

36Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Zerusâlɛŋ ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ɲa pâi tɔɔ̂i kámaa mɛ̂ni ma, ŋá kákpɔara-ƀelai kɛ́, m̀ɛnii dí gɛ̀ a káai, dí vela-fei kɛ. Ɲa pâi Babelɔŋ ƀelai díya-leei ŋuŋ-kulâi kpâlai, ŋa díya-lêe-ŋai kpála.

37Dílɔii a pâi lɛɛ̂i a pilɛ̂ŋ ŋá ƀɛ́i fɛnɛ-sãa da pâi dí kɛ̀-ɣeniɛi kɛ̂i naai. Ǹaa a pâi kɛ̂i a kwaa mâ mĩli-mĩliɛɛ. Núu da fé pâi seêi naa. Ǹyaŋ, diai kélee pâi ǹaa kâai, da pâi yaôi.

38Babelɔŋ-ƀelai da pâi kpɛ̂ɣei yɛ̂ɛ yala-sulu, dí kɔ̃ɔŋ su-woo kɛ́ tɛ̀ yɛ̂ɛ yala-sulu lònii.

39Puru káa dí kɛ̂i? Gɛ̀ ní ŋa pâi kúu kɛ̂i dîa, ŋá gɛ́ dílɔɔ kpéle dí lii-nɛ̃ɛ kula. Tãi da pâi liî la a gɛɛ dí nyíi, dífe pâi díŋɛi láa ƀôi.

40Ɲa pâi liî a dia dípaa-ƀela pɔ́ yɛ̂ɛ ƀála lônii, ƀoli-ŋa da ƀála sîrɛ ŋa. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Babelɔŋ ŋɔmɛni ŋá téɛɛi

41M̀ɛnii Yâwɛɛ è mò é pîlaŋ Babelɔŋ mai ƀa, “Daa-lêei nyíi ŋ̀éniɛi kélee a kâa ǹáa maa tɛ̂i, da ǹaa soŋ. Babelɔŋ a nâa kɛ́ a yao mâ kwaa ma ǹɔii-ŋuŋ-ŋai sáma.

42Yúo a túmo-tûmo a Babelɔŋ mɛi pɛ́lɛ, a tôo a díŋ kɛ́tɛ.

43Daa-ŋai da nâa kɛ́ a yao mâ kwaa ma. Da nâa kɛ́ yɛ̂ɛ fɛ̃ɛ-kpâlaŋ nyíi yá fé zui, ƀɛ́i núu seêi fé naa, kpaa máŋ é sía naai.

44Ɲa pâi Babelɔŋ ɣalai Bêe kula-maa kɛ̂i. Ɲa pâi zãâi è zìɣei kélee kpɔ́ kulâi ǹyêei. Ǹyaŋ, lɔii-ŋuŋ da fé ŋɔ́nɔ pâi vɛlîi. “Babelɔŋ ŋɔsiɣãŋ a wólo.

© 2014 Bible Society in Liberia.

45Eezuɛ-ƀela, ka pú kákula naa. Ka pú kákula ŋá lii ŋwâna kɛ́tɛi perêi.

46Káfe yào, kálii é tóo pôlu duŋ-ŋai ka m̀ɛnii mêni ma. Kóraŋ kélee, ka tuŋ da kpɛ́ni ŋa tàa-taa, ka tuŋ da kpɛ́ni-ŋa mɛni é pîlaŋ la berei mâ lɔii-ŋuŋ ŋa su kâloŋ-ŋa díkaa kɔ̂i la díkîe-ni pɔi.

47M̀ɛni ma, tãi káa pâi tãi ŋa pâi kɔ̂i la Babelɔŋ ŋɔɣâla-ŋai pɔ. Ŋa pâi ǹɔii ŋumɛi, ŋá zu-ƀela kélee páa.

48Zãâi nyíi-ŋai díkaa ǹɔii mâ, kpaa máŋ ŋ̀elei-sui, da pâi lii-nɛ̃̂ɛ kulâi a zu-kɛ́tɛ tãi da pâi m̀ɛnîi la a gɛɛ Babelɔŋ a too, a gɛɛ ǹûai kúla yá-ŋûa perei da zu-karai.

49Babelɔŋ è gɛ̀ núu támaa é sáa ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee ma. M̀ɛni ma, Babelɔŋ a pâi toôi kpɛ́ni fêi, è gɛ̀ Eezuɛ-ƀela támaa dísaa. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí."

Ɣâla è worɛ̂ tɛɛ Eezuɛ-ƀelai pɔ́naa kɛ̀ Babelɔŋ

50Yâwɛɛ è lòno ŋɔnûai pɔ́ kɛ́ Babelɔŋ ǹyɛɛi, "Káai kélee kùla gɔ́i yêei ká lɛ́ɛ a káfului, kà lí loníi ma. Káfe maa kpɛ̂ŋ kɛ̀. Berei máŋ ká kɛ̂i kôyaai la kápɔ-taai mai, ka kákili-ŋa sía é pîlaŋ m̀â, Ńyãa Yâwɛɛ, Zerusâlɛŋ kíli é tóo ká ŋá.

51Ká mò kâa, 'Da ƀâa kula kûa, kwa ŋumɛ. Wála-wala-laa kélee kpɔ́ da fé kúyêei, kpɛ́ni fêi, ŋɔ̃ya-ŋa da kúkwaa maa waa-ŋai ma kula kúyêei Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.'

52M̀ɛni ma tãi káa pâi a gɛɛ ŋá Babelɔŋ ŋɔɣâla-ŋai kula maa kɛ́. Ǹyaŋ diai kélee ŋa pâi díŋwanai, da pâi kɛ̂i wɔ̂lɔi ǹɔii gwaa kélee ma.

53À nɛ̃ɛ ma Babelɔŋ é tɛ́ ŋ̀elei su é ŋɔkɔ́kɔ siɣãŋ tɔ́ɔ naa, ŋa pâi nûa tɛɛ̂i naa dí ǹaa wólo. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí."

Babelɔŋ su-kara mɛ̂ni da kpɛ́ni

54Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, "Ka káwoli tɔ́ɔ a Babelɔŋ wɔ́lɔ-woo, a malôŋ see ƀôi ǹɔii su-kara mɛ̂ni ma.

55Ŋa Babelɔŋ su karâi ŋá gɛ́ é m̀ɛi sáa. Gɔ-kuluƀa-ŋai dí pìli naa yɛ̂ɛ yá ŋɔzikɛ-zikɛ tíŋ, dí pɛ́lɛ ǹaa mà a dílaɣi-woo su-kɛtɛ.

56Dí pà a gɛɛ dí Babelɔŋ su-kara. Da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai sóŋ, da díkerâŋ-ŋai su ɣále. Ŋ̀gaa a Ɣâla nyii a mɛni nyɔ́mɔ kula maa kɛ̂, ǹyaŋ ŋa pâi Babelɔŋ kula-maa kɛ̂i yɛ̂ɛ berei è tùa lai.

57Ŋa pâi gɛ̂i ǹáa-tuɛ-ƀelai dílɔɔ kpéle, é dí kɛ́, da ŋɔtáre-ƀelai, ŋɔnúu-mɛi-ƀelai, é pɛlɛ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai da dí láa túɛ-ƀelai dîa. Da pâi lâai dí nyíi, kɛ́lɛ dífe pâi díŋɛi-la ƀôi. M̀ɛnii ŋí ƀé Ńyãai a Gâloŋ ŋá m̀o, Ńyãai a Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi.

58Babelɔŋ nyíi ŋ̀wála-walaai, ŋɔsiɣãŋ a pâi wôloi é tóo ǹɔii ma. Ŋɔsiɣãŋ láƀelei kpòŋ a pâi kérenîi kpɔ́ kpúŋ, Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai dítii kélee káa kpɛ́ni-kpɛni. Ŋɔŋ a dítii-ŋai kélee kpɔ́ su-kara. Ńyãa Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ ƀé mò tí."

Zɛlemaya è worɛ̂ tɛ̀ɛ Babelɔŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

59Seraya ƀé kɛ̀ a Gâloŋ Zɛdikaya ŋɔtíi-kɛ-nuui nyíi a kâa tíi kɛ̀ Zɛdikaya kpono mâi. Seraya è kɛ̀ a Neria ǹóŋ. Neria ǹyaŋ kɛ́ ƀò a Masea ǹóŋ. Zɛdikaya kɛ́ɛ gâloŋ-laai su Zuda mɛi ŋɔkóraŋ ǹáaŋ su, Seraya da Zɛdikaya dí kɛ̀ liî Babelɔŋ. Nya ƀe ŋá kili-ŋa pôno da-ni tɛ̀ɛ bɔ́.

60Ŋá kɔlɔ pɔ̃yɛɛ ŋá m̀ɛni-ŋai kélee ƀó é pîlaŋ m̀ɛni-ŋai pâi kɛ̂i a Babelɔŋ dîa, da m̀ɛni da kpɛ́ni-ŋai pâi kɛ̂i lai.

61Ŋá mò Seraya ma ńyɛɛ, “Tãi ya sèri la Babelɔŋ, é kɛ́ kpɔ́ a íma kpâ í gɔlɔi-ŋí lóno ǹûai dîɛ a zu ponoɔɔ. Ífe ŋ̀óo da lɛ̀ɛ pôlu.

62À kɛ̀ tí, Ɣâla fɛli yɛ̂ɛ, ‘Yâwɛɛ, í mò yɛ̂ɛ ya pâi gwaai ŋí ma su karâi a gɛɛ fúlu-sɛŋ da fé lɛ̀ɛ naa, é máŋ kɛ́ yɛ̂ɛ núu-kpune, kpaa máŋ fɛnɛ-sɛŋ. Í mò a gɛɛ ǹaa a pâi kɛ̂i a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ su wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.’

63Tãi ya kpɛ̂ɛ la a gɔlɔ-ŋí lónoɔɔ, ǹûai dîɛi, kɔni kpulɔ̂ŋ m̀a í doo Yufeletii Ya-leei su.

64Mó yɛ̂ɛ, ‘M̀ɛnii ŋí ƀé pâi kɛ̂i a Babelɔŋ. A pâi yenîi ǹyái káo ma. Ǹyaŋ vé ŋɔ́nɔ pâi tɛ̂i pôlu. Kpɛ́ni fɛ̂i Yâwɛɛ a pâi zu karâi.’ ” M̀ɛnii Zɛlemaya è mòi gbɛɛ-ŋái ká ŋí.

Zɛlemaya 52

Dí Zerusâlɛŋ sòŋ

(Kâloŋ Veerɛi 24:18--25:7)

1Zɛdikaya è wɔ́lɔ kɛ̀ a kóraŋ buu-feerɛ káo tɔnɔ dí kɛ́ gɛ̀ a kâloŋ Zuda lɔii-kpiniŋ mɛi. È gɛ̀ gâloŋ-laai su a kóraŋ puu-kao tɔnɔɔ. Zeɛ́ɛ è kɛ̀ Zerusâlɛŋ. Ǹee láa ƀé kɛ̀ a Amuta. Amuta ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Zɛlemaya. Zɛlemayai ŋí seɛ́ɛ è kɛ̀ Lebina taa-leei su.

2Gâloŋ Zɛdikaya è wɔ́lɔ kɛ̀ nɔ́ a zɔŋ nyɔ́mɔɔ Yâwɛɛ ma yɛ̂ɛ berei Zɛoakiŋ è kɛ̀ lai.

3M̀ɛni ma, Yâwɛɛ è wɔ́lɔ ǹíi ŋwàna kpɔ́ Zerusâlɛŋ da Zuda-ƀelai dîa é díkpɛ ŋ̀ɛ́i túɛ. Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Zɛdikaya è tɔ̀ɔ Nɛbukinaza ma nyíi kɛ̀ a Babelɔŋ kaloŋ.

4Nya ƀe Nɛbukinaza è ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kélee kpɔ́ sìɣe é pá a dia dí kɔ́ pɛ́lɛ Zerusâlɛŋ ma. Dí pɛ̀lɛ Zerusâlɛŋ ma a Zɛdikaya kɛ́ɛ a kâloŋ ŋɔkóraŋ ǹɔ́lu-mɛi náaŋ ŋɔɣáloŋ buui ŋɔfólo puu ɣêle. Dí pà dí díƀûu-ŋai pú dí dínaŋ Zerusâlɛŋ ma. Dí kwaa ma-ŋa kpɛ̀tɛ a gɛɛ dí tɛ́ ziɣãŋ mɛi.

5Dí lɛ̀ɛ naa é lɛ́ɛ la zu Zɛdikaya é gɛ́ gâloŋ-laai su a kóraŋ puu-kao-tɔnɔ.

6Góraŋ tɔnɔi tí ŋɔɣáloŋ ǹáaŋ ŋɔfólo lɔ́lu mɛi náaŋ ɣele, ǹûai kɛ́ɛ díkɔnɔ̃ŋ a kpɛɛi, puru è kɛ̀ dípaâi.

7Nya ƀe gɔ-kuluƀa-ŋai dí ziɣãŋ wôlo dí tɛ́ɛ naa, berei máŋ Babelɔŋ kɔ-kuluƀa-ŋai dí kɛ̀ la a dítinaŋɔɔ ziɣãŋ mai. Nya ƀe gɔ-kuluƀa-ŋai kélee kpɔ́ dí pù a gbínii. Dí

© 2014 Bible Society in Liberia.

pù dí tɛ́ɛ a ziɣãŋ láƀelei pere nyíi kɛ̀ ziɣãŋ feerɛi loai, dí tɛ́ɛ gâloŋ ŋɔsûai su-pere dí dítenin̨ tɔ́ɔ diŋ-tiŋ su pere nyíi kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei ma perei.

8Nya ƀe Babelɔŋ kɔ-kuluƀa-ŋai dí pɛ̀lɛ Gâloŋ Zɛdikaya kpɛ̂i é lɛ́ɛ la zu dí zɔ̀ŋ diŋ-tiŋ su Zɛleko kɔlɛ ma. Ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí pú ǹyêei.

9Gɔ-kuluƀa-ŋai dí Zɛdikaya sìɣe dí lí la Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza pɔ́naa Lebila Taa-leei su nyíi kɛ̀ Ama lɔii-kpiniŋ sui. Nɛbukinaza è Zɛdikaya ŋɔmɛnii ŋá tèe gwaa tɔ̂nɔi tí ma.

10Nɛbukinaza è Zɛdikaya ǹônii-sinaai kélee kpɔ́ pàa Lebila Taa-leei su Zɛdikaya ŋɛ́i túɛ. È ŋɔ́nɔ pène é tɔ́ɔ é Zuda tii kɛ́-ƀelai kélee páa gwaa tɔ̂nɔi tí ma.

11Nɛbukinaza kɛ́ɛ a m̀ɛni-ŋai ŋí kélee kɛ́i, è Zɛdikaya ŋɛ́i veerɛŋɔɔ wòlo é yɔlɛ too ǹeŋei é lí la Babelɔŋ é bili kpini-pɛrɛ mu é lɛ́ɛ la zu zaa tãi é seri.

Dí Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi wòlo

(Kâloŋ Veerɛi 25:8-17)

12Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza kɛ́ɛ gâloŋ-laai su ŋɔkóraŋ puu-kao lɔ́ɔlu mɛi-náaŋ, ŋɔɣáloŋ ǹɔ́ɔlui ŋɔfólo puu ɣele ƀé Nɛbuzaradaŋ nyíi kɛ̀ a gâloŋ lia-woo ƀó-nuui, gɛ́ ƀò ŋɔ́nɔ a gɔ-kuluƀa-ŋai láa túɛ-nuui è tɛ̀ la Zerusâlɛŋ.

13Nya ƀe è Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kèreŋ, gâloŋ-pɛrɛi da díi kɛ́-ƀelai kélee dípɛrɛ-ŋai.

14Babelɔŋ kɔ-kuluƀa-ŋai dí ziɣãŋ kélee kpɔ́ wòlo kɛ̀ a dínaŋɔɔ Zerusâlɛŋ mai.

15Nya ƀe Nɛbuzaradaŋ è lì a ǹûai kɛ̀ Zerusâlɛŋ, gôlo-ƀelai da-ni-ŋa, ǹyɛrɛ-ƀelai kpéli-ŋai da diai díkpîŋ tɛ̀ɛ Babelɔŋ-ŋai pɔi.

16Kɛ́lɛ, è gôlo-ƀelai da-ni lɛ̀ɛ Zuda a gɛɛ dí kɛ́ tíi kɛ̀ naa gbɔmɔ-ƀa-kpalaŋ-ŋai ŋá da gbâlaŋ-ŋai.

17Nya ƀe Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è mò ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dîa a gɛɛ dí lí dí Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi yée mu-wuru-ŋai nyii kɛ̀ a gbɛtɛ́ɛ a ƀarai kúla naa dí gélee wólo-wolo, dí ǹyá-see sɛŋ-folo see-sɛŋ, dí ǹyá soŋ m̀ara sɛŋ-folo kɛ́tɛɛ-ŋai kélee síɣe dí lí a dia Babelɔŋ. È mò dîa a gɛɛ dí lí máŋ a m̀ara sɛŋ-folo-ŋai ŋí kélee Babelɔŋ.

18È mò dîa a gɛɛ dí ǹuu kɔɔ sɔƀelei síɣe, ŋ̀âla-teƀelei ŋá kɔ̀ɔ sɛŋ-foloi, laŋpoi maa kpɛtɛ-sãai, zâla fɛnɛ-sãai ŋãa soŋ sɛŋ-foloi, géreŋ sãa kúŋ-nɛ̃ɛi kéreŋ sɛŋ-folo-ŋai da m̀ara sãai kélee kɛ̀ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui.

19Ka zãai kélee síɣe nyíi-ŋai dí díkpɛ̀tɛ a gôo kpaa máŋ kánei. Zãâi ŋí ƀa zɛŋ-folo pɛlɛ-pɛlɛɛi, ŋ̀ɔŋ siɣe koloŋ, vɛnɛ-sãai ŋãa soŋ sɛŋ-folo-ŋai, ǹuu kɔɔ koloŋ, laŋpo-ŋai see-wurui, géreŋ sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛi kéreŋ sãai da ŋwãai sala sãai pú sɛŋ-folo-ŋai.

20Kɛ́lɛ m̀ara sãai Saloma è díkpɛ̀tɛ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛni mai, dífe pɔri ní díkɔ̂ni, kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ kpɔ́ a díwuyɛɛ. Zãâi ŋí ƀé kɛ̀ a bɛ́rɛi yée-mu wuru feerɛi, gélen̨-ŋai zoo-ŋai da kâa díɣâlai, ǹyá-soŋ sɛŋ-folo kɛ́tɛi da ǹiŋa-sirɛ pɔkɔɔŋ puu-kao-feerɛi nyíi-ŋai ǹyá soŋ sɛŋ-foloi è kɛ̀ a zɛɛ́ɛ mɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21-22Bɛ́rɛ yée-mu wuru feerɛi dí kɛ̀ a díƀoloŋɔɔ gîe ma. Dɔnɔ ŋɔmɛi kôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu-feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Ŋɔkpono kɛ̂tɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu-kao lɔ́ɔlu mɛi-saaƀa. Lóa è kɛ̀ dísâmai. Ŋɔkpi-kpitili è kɛ̀ a yée-gbua saaƀa. Ƀara-kalaŋ è kɛ̀ a zeɛ́ɛ díŋûa tɛi-tɛi. Ŋɔmɛi kôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da gbûra. M̀aa è kɛ̀ baláa a pɔmegurane nyíi dí gbɛ̀tɛ a ƀarai.

23Pɔmegurane ŋuŋ-tɔnɔ (100) è kɛ̀ m̀ara-kalaŋ ŋí dɔnɔ ma. Kɛ́lɛ zãâi ŋí buu lɔ́ɔlu mɛi-náaŋ kao lɔ́ɔlu-mɛi da nɔ́ ƀé núu a kâa gàa é síɣe ǹɔii ma pere.

Dí lì a Zuda-ƀelai kɔ-sôŋ laa su

(Kâloŋ Veerɛi 25:18-21, 27-30)

24Ǹaa pôlu ma, Nɛbuzaradaŋ è ŋɔ́nɔ zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi Seraya sòŋ a kɔ-sôŋ, ǹyée mu-nuui Zɛfɛnâya da díi kɛ́-ƀela kpaya-kpayai saaƀai kɛ̀ tíi kɛ̂i Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui.

25È ŋɔ́nɔ gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-nuui sôŋ, gâloŋ lia-woo ƀó-ƀela lɔ́ɔlu-mɛi-feerɛi nyíi-ŋai lɛ̂ɛ Zerusâlɛŋ da gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi káa-nuui nyíi kɛ̀ a gɔlɔ pɔ̃yɛ-nuui gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi. È ŋɔ́nɔ tíi kɛ́-ƀela kpaya-kpaya buu lɔ́ɔlu mɛi-da sòŋ. Ǹûai ŋí kélee dí lɛ̀ɛ Zerusâlɛŋ a tãi dí ǹûai dúɛ-tuɛ-ŋai sòŋ la gɔ́i su a maa-ŋuŋ.

26Nɛbuzaradaŋ è ǹûai ŋí sòŋ é pá a dia Lebila Taa-leei su ƀɛ́i Babelɔŋ kaloŋ è kɛ̀ naai.

27Nya ƀe Gâloŋ Nɛbukinaza è ǹûai ŋí lókwa é dí dípaa. È dí dípaa Lebila Taa-leei su nyíi kɛ̀ Ama lɔii kpiniŋ sui.

28Berei ŋí ƀé Nɛbukinaza è wɔ́lɔ lì la a ǹûai kɔ-sôŋ pere su: Gɛ́ɛ gâloŋ-laai su ŋɔkóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ su, è lì a Zuda-ŋai ŋɔwála saaƀa pôlu buu feerɛ káo saaƀa (3,023).

29Góraŋ buu-kao lɔ́ɔlu-mɛi saaƀai su, è lì a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu buu saaƀa káo feerɛ (832). È ǹûai ŋí ní sòŋ Zerusâlɛŋ.

30È lì a núu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu buu náaŋ káo lɔ́ɔlu (745) góraŋ buu-feerɛ-kao saaƀai su. Gɔ-kuluƀa-ŋai mɛi-nuui Nɛbuzaradaŋ ƀé kɛ̀ nuu soŋ mɛnii ŋí láa túɛ. Ǹûai dí lì a dia kɔ-sôŋ pere sui dí kɛ̀ a núu wála náaŋ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi-da (4,600).

31Zuda kaloŋ Zɛoasiŋ kɛ́ɛ gɔ-soŋ laai a kóraŋ buu-saaƀa kao-lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ, koraŋ tí ŋɔɣáloŋ puu-kao-feerɛi ŋɔfólo buu-feerɛ káo lɔ́ɔlu ɣele, dí kâloŋ nina sèe Babelɔŋ lɔii mɛi. Gâloŋ ŋí è Zuda kaloŋ Zɛoasiŋ malôŋ kàa é gùla gbini-pɛrɛi mu. Babelɔŋ kaloŋ kpîŋ láa ƀé kɛ̀ a Ivɛmɛodasi

32Babelɔŋ kaloŋ Ivɛmɛodasi è wɔ́lɔ ƀaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ Zɛoasiŋ pɔ́. È ƀaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ Zɛoasiŋ pɔ́ é tɛ́ɛ gâloŋ-ŋai nyíi-ŋai dîa da dia-ni dítɔ̂i è kɛ̀ tɔnɔi.

33M̀ɛni ma, è gɛ̀ Zɛoasiŋ è ŋɔkpini-pɛrɛ mu-seɣei kúla m̀a da Babelɔŋ kaloŋ dí kɛ̀ dílaa m̀ii kwaa tɔnɔ ma é lɛ́ɛ la zu é seri ŋɔkɛ-ɣéniɛi kɔ̃́yɛŋ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Babelɔŋ kaloŋ a kâa sãa tɛ̀ɛ bɔ́ a ɣele kélee ŋɔkɛ-ɣéniɛi mɛni ma é lɛ́ɛ la zu
ŋɔɣéniɛi é kpɛ́ɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zerusâlɛŋ Karáa Maa Wɔ̂lɔ-wooi 1

Zerusâlɛŋ ŋɔmaloŋ too-maai

1Zerusâlɛŋ lâai léŋ ŋí a vóloi, nyii ǹáa è kɛ̀ a vɛ́ɛ a núui? A kɛ́ léŋ ŋí yɛ̂ɛ pɔɔ-nɛnii,
ǹyaai kɛ̀ a gɛ́tɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sámai? Ǹyaai kɛ̀ a kâloŋ-nɛni ǹɔii-ŋûŋ-ŋai mɛni mai,
aâ kɛ́ a luɛ.

2A gbɛ̂ɣei toôi kpɔ́ a ŋ̀ánaa a kpíni kélee ŋ̀ɛ́i-ya kɛ́ yèŋ a ǹɛɣɛ̂ŋ. Ŋɔwɛli kɛ́-maa-
ƀelai dɔnɔ kpîŋ fé naa é ŋ̀aa nɛnɛ. Díkelee da gíri, da kɛ́ a gbɔara-ƀela.

3Zuda-ƀelai dímɔ̃lɛ-laai da maa sɛŋ-soli maai pôlu ma, da kɛ́ a lɔii da kpɛ́ni-ŋa
su-ƀela. Da kɛ́ lɔii da kpɛ́ni-ŋa su-ƀela sáma, díkɛ̂i fé ma. Díkpɔara-ƀelai da dímaa
tínaŋ, ǹyaŋ pere fé ŋɔ́nɔ díyɛ̂ei dí pú.

4Zãiyɔŋ Ɣala-pɛrɛ Kɛ́tɛi lá perei a pú. Núu da fé ŋɔ́nɔ pâi naa gúu-ŋai ŋ̀aa-see kɛ́
mɛni ma. Ziɣãŋ-ŋai lá a lɛɛ a vólo. Zâla láa soŋ-ƀelai dí kɛ́ ǹyîɛ. Ǹɛnî-kpela-ŋai da
malôŋ-see ƀôi. Daa lɛ̂ei káa mɛni kpɔ̂lu su.

5Ŋɔkpɔara-ƀelai da kɛ́ a m̀ɛi-ƀela. Lii-sɛlɛŋ fé ŋɔ́nɔ dîa. Ɣâla Yâwɛɛ a lii-too pôlu
támaa tɛ́ɛ bɔ́ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ŋ̀ánaai mɛni ma. Ǹônii da kɛ́ a lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su-
ƀela díkpɔara-ƀelai yɛ̂ei.

6Zãiyɔŋ ŋɔkɛ́tɛ-laai a kùla ǹyɛ̂ei. Ŋɔnúu láa túɛ-ƀelai da kɛ́ yɛ̂ɛ pîlaŋ sua-ŋa ƀé
dílaa mii kwaa ma fé ma. Da lɛɛ pûi díkpɔara-ƀelai yɛ̂ei kɔlɔ a kpɛɛ dîa.

7Zerusâlɛŋ kɛ́-pere pɔlɔi kíli è tòo ŋ̀á tãi è kɛ̀ la mɛni kpɔ̂lu da mɔ̃lɛ-laa sui. Tãi è
tòo la ŋɔkpɔara-ƀelai yɛ̂ei, núu da fé kɛ́ ní naa é kpɔŋ mâa tɛɛ bɔ́. Ŋɔkpɔara-ƀelai
dí ɣèlɛ m̀a zu-kara perei ma.

8Zerusâlɛŋ a sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a zu kɛ́tɛ. M̀aa fé ŋɔ́nɔ waa ní. Diai kɛ̀ ƀaa kɛ́-maa tɛɛ̂i bɔ́i,
dífe ŋɔ́nɔ gɛ̂i tí, kpɛ́ni fɛ̂i, da gaŋ káa. A nyîɣɛi gɛ́ ŋ̀ɛi lòo ŋumɛ pere su.

9M̀aa lîƀi-pere a too pono ŋá. Vé kpîŋ kpáaŋ ní a m̀ɛnii pâi kɛ̂i lai. Berei è tòo la
pôlui, è kɛ̀ a zu kɛ́tɛ. Núu da fé kpáaŋ ní kɛ̀ m̀ɛni ma. Gbɔara-ƀelai da ǹyée mɛi
ɣále. Ǹyaŋ a wɔ̂lɔi Ɣâla Yâwɛɛ ma a gɛɛ é m̀alôŋ káa.

10Ŋɔkpɔara-ƀelai dí ŋɔsãa-laai kɛ́ kwaa-ŋai ma su kàra. È díkàa dí kɛ́ lɔ̀ ŋɔkwaa
ma waai ma, ƀɛ́i Ɣâla Yâwɛɛ fé fáa ní kɛ̀ ma zɛ̃tai-ŋai dí lɔ́ kɛ̀ naai.

11Ŋɔnûai da kɛ̀ díkɔnɔ̃ŋ kɔ̂rii, da kɛ̂ nyîɣɛi. Da díkɔ̃liŋ kpanaŋ-ŋai maa fáleŋ a mii-
sãa a gɛɛ difulu-laai é lɛ́ɛ díyɛ̂ei. Díkɛ môi dîyɛɛi, “Yâwɛɛ, íyee sée m̀û, ŋa mɔ̃lɛ̂i.

12“Káai kélee ka tɛɛ m̀âi, ka m̀aa kpɛ́ɛ m̀î. Mɛni kpɔ̂lu da káa naa dɛ́ɛ ŋ̀ɔ̂i ma?
Yâwɛɛ a mɛni kpɔ̂lu láa m̀â ŋɔlii ŋwânai su.

13“A ŋɔŋ kúla ŋ̀elei su a bú m̀â. Ǹɔŋ ŋí a ŋ̀gerenîi ŋ̀gbonôi-pere. A ƀáre tɛ́ m̀berêi,
a ǹzoŋ a m̀bîlaŋ. A gɛ́ ŋa lɛɛ ǹyãa tɔnɔ, ŋ̀gɛ fôa a ɣele kélee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14“A ŋásɔnyɔ̂ŋ kélee kpɛtɛ yɛ̂ɛ yɔlɛ a gbíniŋ a ŋ́gɔŋ. Ǹyɔlɛi ŋí ŋɔwuyɛ a kɔlɔ kpɛɛ̂i
ḿâ. Ǹuu-namui a ńdɛɛ diai pɔ́ díyee tɛɛ̂i ḿâi.

15“Ǹuu-namui a ǹyée kúla ŋá kɔ́kɔ-ƀelai mû. A gɛ́ kɔ́ kɔ́-ƀela da tɔɔ ŋányaŋkpa-
ŋai dîa a gɛɛ dí dísu kara. A ŋánûai Zuda-ƀelai lúaŋ yɛ̂ɛ da ŋwɑ̂̃ai lùŋ ŋwɑ̂̃ai lúaŋ
kwaa ma.

16“Ǹmɛnii ŋí ƀé ŋa wɔ̂lɔi la, ŋ́ɛi-ya kɛ́ yèŋ. Núu da fé naa é ŋ́aa nɛnɛ, é pá ḿbɔ a
kili-kɛ zu. Ŋ́gbɔara-ƀelai da ńyee mɛi ɣále, ǹyaŋ ŋánûai da mɔ̃lɛ̂i.

17“Ŋa ńyee sãa, núu da fa pâ é kpɔŋ ḿâ. Yâwɛɛ a gɛ́ nûa da tɔɔ ḿâ ƀéla kélee ma.
Da ńzoŋ yɛ̂ɛ sɛŋ maa liƀiɛɛ.

18“Yâwɛɛ teniŋ ƀɔ̂ɔɔi, kɛ́lɛ fa ŋɔtɔ̂ŋ mɛi kâa. Nûa, ka káwoli tɔ́ɔ ká berei káa ŋa
mɔ̃lɛ̂i lai. Ŋá nyáŋkpa-ŋai da kɛ́ a luɛ-ŋa lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su.

19“Ŋá ḿarâai tôli, kɛ́lɛ dí ŋ́ɛi lɛɛ perêi. Zâla láa soŋ-ƀelai da ǹúu-pɔlɔ-ŋai da saa
a puru daa-leei su. Dí kɛ̀ tɛ̂i dí kɛ́ yèŋ díkɔnɔ̃ŋ mɛni ma a gɛɛ dí lɛ́ɛ ɣele ma.

20“Óo Yâwɛɛ, gáa berei ŋa mɔ̃lɛ̂i lai. Ŋa mɛni sôli kâai. Maloŋ too-maa támaa káa
ńii su kpɛ́ni fêi, ŋa tɔɔ yâ. Da ŋánûai paâi daa lêei su da bɛ́rɛ-ŋai mu.

21“Nũ̂a da ńyiɣɛ woo mɛnî̂i kɛ́lɛ díta fé naa é ŋ́aa nɛnɛ. Ŋ́gbɔara-ƀelai da ŋámɛni-
solii maa mɛni mɛnî̂i. Da lii-nɛ̃ɛ kulâi m̀ɛnii ya gɛ́ a ńyãai, m̀ɛni ma. Yɛ̂ɛ berei í
íkono tèe la ńyêei, dia máŋ díkula maa kɛ́ díwɔ̂ sɔnyɔ̂ŋ mɛni ma yɛ̂ɛ berei í gɛ̀ la
a ńyãai.

22“Dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai gula maa kɛ́ a dia. Gɛ́ dí mɔ̃lɛ dísɔnyɔ̂ŋ mɛni ma yɛ̂ɛ berei ŋá
mɔ̃lɛ̂i la ŋ́ɔ̂i sui. Ŋa nyî̂ɣɛi a ŋ̀ánaa ŋ́gɛ fôa.”

Zerusâlɛŋ Karáa Maa Wɔ̂lɔ-wooi 2

Zerusâlɛŋ ŋɔtɔŋ kpɛ́-maai

1Ǹuu-namui è ǹíi ŋwàna Zãiyɔŋ ma é m̀ɛi pɛ́lɛ a kpíni. È ŋɔkɛ́tɛ-laai kùla ǹyêei é
nàa lɛɛ a pilêŋ ŋá. È ǹyée kùla Ŋɔɣâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu a lii ŋwâna.

2Ǹuu-namui è ǹíi ŋwàna Zeeka ŋɔnûai dîa é dí kɛ̂i kara. Vé dímalôŋ káa ní. Ziɣã̃ŋ-
ŋai kɛ̀ a dínaŋɔɔ ŋɔlɔii mai, è gélee wòlo. È ƀâa kùla ŋɔlɔii ma da m̀ɛi kâloŋ-ŋai.

3È ǹíi ŋwàna Eezuɛ ma é ŋɔwála-walai kúla ǹyêei. È ǹyée kùla berêi a gɛɛ
ŋɔkpɔara-ƀelai yée é pɔri mà. A Eezuɛ kêrenii gbonôi yɛ̂ɛ ŋɔŋ sôŋ ƀé gɔlɛ ma sãa
kêrenii.

4Kerâŋ káa ǹyêei gɛ́ nɛ̀ kûa yɛ̂ɛ kúkpɔara-ƀela. Diai kú dí wɛ́linii, a kélee páa. È
ǹíi ŋwàna Zãiyɔŋ ma é ŋɔnûai kéreŋ yɛ̂ɛ ŋɔŋ.

5Ǹuu-namui è Eezuɛ su-kara yɛ̂ɛ berei núu kpɔara-nuu a gɛ̀ la lai. È ŋɔkili tɔɔ
maa kwaa-ŋai ma kélee su kàra, é ŋɔkâloŋ pɛrɛ-ŋai kélee wólo. È Zuda ŋɔmaloŋ
toô-maai da ŋɔwɔ́lɔi su kɛ̀tɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6È Ɲɔɣâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi su kàra é ǹaa kɛ́ yɛ̂ɛ sûai. È ŋɔɣele kûu maa waa-ŋai kula mɛni kpèra da Vii-tɔɔ-ɣelei. È ǹíi ŋwàna a zu kɛ́tɛ gâloŋ da zâla láa-soŋ-nuui dîa.

7Ǹuu-namui è ǹyée kùla ŋɔsâla kula kwaai ma mɛni mu da Ɲɔɣâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi. È kùla ŋɔkâloŋ-pɛrɛ-ŋai dísiɣãŋ-ŋai perei é naa tɛɛ ŋɔkpɔara-ƀelai pɔ́. Ɲɔkpɔara-ƀelai dí làɣi a zu kɛ́tɛ a lii nɛ̃ɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu yɛ̂ɛ nya ƀe da kɛ̀ kúu kɛ́tɛ kɛ̂i yɛ̂ɛ berei kwa kâa gɛ̀ la a tãi kwa kâa kɛ̀ vɛlî̂i lai.

8Yâwɛɛ è gbɛ̀tɛ a gɛɛ é ziɣãŋ wólo Zãiyɔŋ ma. È ǹaa kɔ̀ɔŋ é naa su kara. Da ŋɔyeŋkɛ̂ŋ-ŋai da ŋɔsiɣãŋ-ŋai wólo.

9Ziɣãŋ lá kpɔŋ da zɔ́ɔŋ-too-sãai kélee wólo-woloi búɔɔ naa. Ɲɔkâloŋ da ŋɔtíi kɛ́-ƀelai da kɛ́ a luɛ-ŋa lɔii da kpɛ́ni-ŋa su. Dífe ŋɔ́nɔ dɔ̂ŋ lɛ̂i dímɛi káa mɛni ma. Zî̂a fa ŋɔ́nɔ tɛ̀ɛ a Yâwɛɛ ŋɔlóno kɛ́-ƀelai a gɛɛ dí ǹá-woo ƀó ǹûai dîa.

10Zãiyɔŋ nuu-pɔlɔ-ŋai dí maloŋ seɣe tòo dîa dí muluŋ pú díŋûa, dí sée ǹɔii ma dímɛi saá. Ǹɛnî-kpela-ŋai dí díŋuŋ pîlaŋ ǹɔii ma.

11 Ǹwɔ́lɔi a ŋ́ɛi ŋá ŋána. Ɲa sôlii ŋ́gɔlɔi-pere. Ɲánûai su-kara pere a gɛ́ kɔlɔ a kpɛɛ ḿâ. Ǹîa-pɛlɛɛi da gwâtara-ŋai da fôai bere lêe-ŋai ma daa lêei su a puru.

12Dí dílee-ni marê kɛ̀ dîyɛ dîai, “Mí ƀé kúkɔnɔŋ a naai?” Dí fòa dí tóo bere lêei ma yɛ̂ɛ nûa ƀé mɛni ŋánaa a díkɛ. Dí kɛ saâi dílee-ni yêei.

13Óo Zerusâlɛŋ, ŋáwɛli kɛ́-maa taa-leei, yɛ̂ ŋá kɛ́ lé yâ? Ɲa pɔ̂ri íŋanɛnɛ pere kɛ̂i lɛ́ŋ? Núu da fé tá mɛni-soli káa ní ŋí. Ímɛni kpɔ̂lui su kɛ̂tɛi yɛ̂ɛ yúo. Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri kpɔŋ mâa tɛɛ̂i ípɔi?

14Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai da lɛ́ɛ tée-tee kɛ̂i yâ. Dífe dɔ̃yâ mɛnii ƀôi yâ nyii da gàa zî̂a sui. Da íkîrii dí kɛ́ ísɔnyɔ̂ŋ mɛni lòo. Mɛni-ŋai dí mò yâi, gáa a lɛ́ɛ, gɛ́ ƀò a núu piliɛɛ mɛnî̂i woo-ŋa.

15Diai da tɛ̂ɛ yâi, da díyee ŋá lòkwa a laa kpâla maa-pere. Da ɣɛ́lɛ-maa kùla íkponôi, dí kɛ́ díŋuŋ kpɛ̂mɛŋ dî̂yɛɛi, “Daa lêei ŋí ƀé nûa da kâa kɛ̀ ma daa lêe lɛ́lɛɛi, dí kɛ́ m̀aa yôŋka teei?”

16Íkpɔara-ƀelai da díla tɔ̀ɔ yâ. Da ɣɛ́lɛ-maa kûla íkponôi dí dísî̂a mii a yá dî̂yɛɛ yâi, “Kwaâ zu kara. Ǹele kûui ŋí ƀé kú kɛ̀ maa kpɛ́nî̂i. Kwaâ lɛɛ ɣele ma kwa gáa.”

17Ǹmɛnii Yâwɛɛ è gbɛ̀tɛi, aâ gɛ́. Aâ ŋ̀óoi ŋ̀aa-see kɛ́ nyii è m̀aa kôno-tee kɛ̀ kóraŋ támaa tɛɛ pôlu mai. È ísu kàra, vé íŋɛi malôŋ káa ní. È gɛ̀ íkpɔara-ƀelai dí íyee mɛi ɣále, dí sée ímɛi.

18Óo Zãiyɔŋ, wɔ́lɔ a zu kɛ́tɛ Ǹuu-namui ma. Wɔ́lɔ ma a kpíni da fólo íŋɛi-ya é pú yɛ̂ɛ ya lêe. Ífe kpèra wɔ̂lɔi ma. Kɛ́ wɔ̂lɔi ma íŋɛi-ya kɛ́ pù.

19Ímu-siɣe a kpíni í wɔ́lɔ mà. Wɔ́lɔ mà a ɣele ƀɔ̂i kpini. Íkili kɛ́ mà í gbera fé. Íyee tɛ́ ɣelei í vɛli ínî̂a-pɛlɛɛi mɛni ma. Ǹîa-pɛlɛɛi díkaa saâi a puru bere lêe-ŋai ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Óo Yâwɛɛ, kúmalôŋ káa. Gbɛ̂ɛ ƀé ya tá tûa la a bere sîi kɛ́ɛ ŋíi? Gáa, ǹɛyâai da díkpɔɔi lonii miî. Da zâla láa soŋ-ƀelai da ɣâla ŋɔlóno-ƀelai paâi ŋ̀âla fɛli kwaa-ŋai ma.

21Ǹîa-pɛlɛɛi da ǹúu-pɔlɔ-ŋai da lâani bere-ŋai ma muluŋ su a dí poma. Da ǹyaŋkpa-ŋai da nɛnî-kpela-ŋai paâi a ƀóa-sɔ̂kpɔ. Ílii ŋwânai su, í gɛ̀ dí dípaa. Ífe dímalôŋ káa ní.

22Í gɛ̀ ŋ́gbɔara-ƀelai dí tínaŋ ḿâ, díkɛ ḿaa yâo. Pere fé kɛ́ ní núu da yêei é pú a tãi í ílii ŋwàna lai. Ŋ́gbɔara-ƀelai dí ŋánûai su kàra nyii-ŋai ŋá dí wɛ́linii.

Zerusâlɛŋ Karáa Maa Wɔ̂lɔ-wooi 3

Tɔŋ kpɛ́-maa da kili kɛ̀ zú

1Ńyãa ƀa ǹúui dɔ̀nɔ nyii berei kɔ́lɔŋ ɣâla ŋɔmɛni kula maai kɛ́-pere káa lai.

2A ŋ́gbɛ, a gɛ́ ŋ́gɛ sìa kpînii.

3A ŋ́gula maa kɛ́ a ŋ̀ánaa a kpíni da fólo.

4A ŋ́gao ɣále ŋ́gbonôi, a gɛ́ ŋ́gɔlɔ a fãya ḿâ, ńuu kɛ́ lula ŋ́gɔlɔ̂i.

5A ǹyée pɛ́lɛ ḿâ, a ḿaa tínaŋ a mɛni kpɔ̂lu da lii ŋwâna.

6A gɛ́ ŋ́gɛ ƀò kpînii yɛ̂ɛ nuu ƀé a saa a tãi su kôyaa.

7A siɣãŋ tínaŋ ḿâ, fa pɔ̂ri pûi. A ńdoo yɔlɛ ŋá, fa pɔ̂ri pûi.

8A nɛ̃ɛ ma ŋá wɔ́lɔ, va ŋ̀óli tɔ̀ɔ mâ.

9A ḿberêi kpáaŋ a kɔni. A ńzia-perei kpĩnaŋ.

10A ḿaa kpɛ́ŋ-nii yɛ̂ɛ ditala ƀé sua maa kpɛ́ŋ-nii, gɛ́ pìli, gɛ́ pà ḿâ yɛ̂ɛ yala-sulu.

11È ŋ̀âla, é ŋ́gula berei su é ńzu tée-tee é ńɛɛ naa é lí.

12È ŋɔkerâŋ ŋáa tɛ̀ a gɛɛ é ḿoŋ a ŋɔtɔ̃ai.

13È ḿòŋ a ŋɔtɔ̃ai ńii-gbɛ̃ ma.

14Nûa da kɛ̂ nɔ́ ɣɛ́lɛ maa kulâi ŋ́gbonôi a ɣele kélee. Ǹulei kélee da dòoi, da ɣɛ́lɛ maa kûla ŋ́gbonôi.

15À gɛ́ mɛni sôli a kɛ́ a ŋ́gɔnɔŋ da ŋ́gbele-sɛŋ.

16A ńa kîiŋ muluŋ su a ńyiŋ ɣále a gɔni-kayaŋ.

17Lii-see fé ŋɔ́nɔ ńyêei. Lii-nɛ̃ɛ mɛni fé ŋɔ́nɔ ŋ́gili ŋá.

18Ŋá kɛ-ɣeniɛi su fé ŋɔ́nɔ kôyaa-ni. Kili kɛ zu fé ŋɔ́nɔ ńyêei Yâwɛɛ mɛni ma.

19Ŋa mɔ̃lɛ̂i, ŋ́gɛi fé ma. M̀ɛnii ŋí kíli a tòo ŋá, ńii a tôo pôlu a ŋ̀ánaa.

20Ŋa ŋ́gili ŋá sìa é pîlaŋ m̀ɛni-ŋai ŋí dîa, ńii a tôo pôlu a ŋ̀ánaa ŋámɔlêŋ su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21É máŋ kɛ́ tí, ŋa ŋ́gili ŋá sìa é pîlaŋ yâ, kili kɛ-zu káa ńyêei.

22Yâwɛɛ ŋɔwɛli kɛ́-maa kɛ́tɛi kúmɛni mai, gɔ́yaŋ fé ma. Ŋɔmaloŋ kâai kóyɛŋ fé ma.

23Ŋɔwɛli kɛ́-maai da ŋɔmaloŋ kâai káa nɔ́ a nina a ɣele kélee. Ŋɔteniŋ ƃô-laai kɛ̂tɛi.

24Nya ƃe ŋá mò ńyêɛi, “Yâwɛɛ káa a ŋá mɛnii kélee. Ŋa pâi ŋ́gili kɛ̂i mà.”

25Yâwɛɛ ŋɔmɛni lɛ́lɛɛi káa naa diai mɛni ma díkili káa mài, da diai da gɔ̀rii.

26Ǹɛ̂lɛi kú Yâwɛɛ maa kpɛ́ŋ a lii kpêle a gɛɛ é kúŋuŋ maa ƃó.

27Ǹyaŋ ǹɛ̂lɛi kú ǹíi kpêlei ŋí maa kɔ́ri a tãi kú káa la kúnuu ŋûnu kɔlɔi.

28Kwa kɛ̀ mɛni-soli kâai, fɛ̂ɛ kú sée a lii kpêle pere kú maa kpɛ̂ŋ kɛ́.

29Fɛ̂ɛ kú pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu a ƃɛlɛ-pere. Tãi da kili kɛ-zu a pâi kɛ̂i naa kúmɛni ma.

30Núu da a kú lòkwa, é kúƃɛlɛ tóo, kwaa kúyee sée gélee mù.

31Kpɛ́ni fêi, Ǹuu-namui fa ǹyée kùla núu da mu wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

32Berei máŋ a pâ la a lii-too pôlui, maloŋ kâa káa ǹyêei. Ŋɔwɛli kɛ́ maa kɛ́tɛi kóyaŋ fé ma.

33Ǹíi-nɛ̃ɛ mɛni fa núu da kɛ́ m̀ɔ̃lɛ, kpaa maloŋ too-maa é kɛ́ núu da ma.

34Da ƃɔrɔŋ diai dîa díkaa kpini pɛ̂rɛ mui,

35dí núu da kpera a gɛɛ vé lì Ŋ̀âla Kɛ́tɛi, ŋɛ́i túɛ,

36dí wôya mɛni ŋa tée a núu da, Ǹuu-namui è gélee kɔ́lɔŋ.

37À kɛ̀ Ǹuu-namui a wàla fáa ma, kwa pɔ̂ri mɛni da ƃôi a gɛɛ é kɛ́, m̀aa mɛ̂nii é kɛ́?

38Ŋ̀âla Kɛ́tɛi lá ƃé mɛni nyɔ́mɔɔ da ǹɛ́lɛɛ a kûla naa.

39A núu da kùla maa kɛ̂ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛni ma, m̀aa nûui a ŋuŋ su-woo sàa lé mɛni ma?

40Kwa kúkpîŋ maa kpɛ́ɛ kú tínaŋ pôlu Yâwɛɛ pɔ́naa-pere.

41Kwa kúlii da kúyee lá ƃó Ɣâla mì kú vɛli, kûɛ mai,

42“Kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a yá, kwa tɔɔ yâ, ǹyaŋ ífe kúsu mɛni lɛɛ̂i.

43“Ya ílii ŋwána, íkɛ kú kpɛ́, íkɛ kú su kàra. Ífe kúmalôŋ káa ní.

44Ya ímɛi pɛ́lɛ a ɣele-kɔlɔŋ a gɛɛ ífe kúfɛli-wooi mɛ̂ni.

45Ya gɛ́ nûa dífa díyee sèe kúmu ŋ̀ɛ́niɛi su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

46“Kúkpɔara-ƀelai da díla tɔ̂i kûa.

47Mɛni kpaya-kpaya da kulâi nɔ́ kûa, kúsu kɛ́ kàra. Kwa yaôi, ŋuŋ ma ƀô fé kúyêei.

48Ŋánûai su-kara pere a gɛ̂i ŋ́gɛ wɔ̀lɔ ŋ́ɛi-ya kɛ́ yèŋ yɛ̂ɛ ya lêe.

49“Ŋ́ɛi ya a pâi kɛ̂i nɔ́ pûi, gɔyaŋ fé mà,

50é lɛ́ɛ la zu Yâwɛɛ é lɛ́ɛ Ɣâla-taa é m̀bɔ naa pêre káa.

51Lii too pôlu káa m̀â m̀ɛni-ŋai mɛni ma kɛ̂i a ǹɛyâai daa lêei sui.

52“Ŋ́gbɔara-ƀelai díkaa ŋ́gɔ̂rii yɛ̂ɛ ŋɔni, berei máŋ fé tá mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ ní la a diai.

53Dí m̀bili lôai a m̀vulu, dí kɔni-ŋa pú m̀ɛi.

54Ǹyái è m̀ɛi pɛ̂lɛ. Ŋá kɛ̀ gâai ŋa pá saâi.

55“Ŋá kɛ̀ ǹóai kpóŋ ma ŋá láɣi a ílaa, óo Yâwɛɛ.

56Ǹyaŋ tãi ŋá wɔ̀lɔ la yâ kpɔŋ mâa mɛni mai, í íwoli tɔ̀ɔ m̀â.

57Tãi ŋá ítòli lai, í lèɣɛ a ńyãa yɛ̂ɛ m̀âi, ‘Ífe yào.’

58“Óo Ǹuu-namui, í pà ŋ́ɔlɔ-wooi ma, í ŋ́uŋ ma ƀó.

59Óo Yâwɛɛ, ya m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai káa da gɛ̂i a ńyãai. Ŋá mɛnii ŋá tée a ǹɛ́lɛɛ.

60Í m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai kɔ́lɔŋ gbɛtɛ̂i dílii su é pîlaŋ m̀âi.

61“Óo Yâwɛɛ, í díwòo nyɔ̂ŋ-ŋai mèni dí bìli m̀âi. Mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai dí gbètɛ a gɛɛ dí gɛ́ a ǹyãai, í gɔ́lɔŋ.

62 Ŋ́gbɔara-ƀelai díkaa mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̂tɛi é pîlaŋ m̀â a ɣele kélee.

63Ǹmɛnii kélee da kɛ̂ gɛ̂i, da kɛ̂ nɔ́ ɣɛ́lɛ maa kulâi ŋ́gbonôi wule-woo su a ɣele kélee.

64“Dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai gula maa kɛ́ a dia, óo Yâwɛɛ.

65Gɛ́ díkili-ŋa é tɛi, í dínaɣaŋ láa.

66Óo Yâwɛɛ ílii ŋwânai su, dí kɔ́ri ƀɛ́i kélee da lɔ̂ naai, í dísu kara. Dítɔnɔ da kpîŋ fé lèɛ ŋ̀ɛ́niɛi su.”

Zerusâlɛŋ Karáa Maa Wɔ̂lɔ-wooi 4

Ǹûai dí mɔ̃lɛ Zerusâlɛŋ toɔ́ɔ pôlu ma

1Ka gáa berei gôoi fé ŋɔ́nɔ fôloi lai. Gôo kpîŋ-kpiŋ maa a fáleŋ. Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu kɔni maa-waa-ŋai táa-taai daa lêei su.

2Zãiyɔŋ ǹyaŋkpa-ŋai mɛni è kɛ̀ a gbanaŋɔɔ kûa yɛ̂ɛ gôo. Kɛ́lɛ dímaa mɛni a kɛ́ nɔ́ yɛ̂ɛ pɔ̂rɔ leɣi-ŋa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Lɔɔ-ɣîla-ŋa kpîŋ da ŋíni tɛ̀ɛ dílônii pɔ́. Kɛ́lɛ ŋánûai díkaa yɛ̂ɛ dua-too ŋɔ̂ni nyii gáa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui. Dífe kpáani dílônii mɛni ma.

4Kpele wɛ̂li a gɛ̀ dílônii nɛ́ŋ é kánaŋ, díkɛ́ sàa. Dílônii da mii-sãa fɛ̀li, kɛ́lɛ núu da fa kpɔŋ mâa tɛɛ dípɔ.

5Ǹûai ŋí kɛ̀ a mii-sãa lɛ́lɛɛ mii-ƀelai, da kɛ́ nɔ́ nâa tɔ̂ni pere lêe-ŋa dîa a puru. Ǹûai ŋí kɛ̀ a dílâai lɛ́lɛɛi, da kɛ́ nɔ́ toôi túluŋ ŋá.

6Ŋánûai díwɔ̂ mɛni kula maa kɛ́ɛi tɛɛ̂i Sodɔŋ-ƀelai díwɔ̂i ma, nyii Ɣâla è gɛ̀ a dia a m̀maa félaa, núu da fé kɛ́ ní naa é tɔ́ɔ berei.

7Ŋɔnyáŋkpa-ŋai dí kɛ̀ fôloi é tɛ́ɛ yee fũa ma, dí kɛ́ kòle é tɛ́ɛ niŋa ŋini-ya ma. Dí kɛ̀ a díkɔlɔi ponoɔɔ, díwala-walaa, díkpono kɛ́ fòlo yɛ̂ɛ kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ.

8Kɛ́lɛ daâ tɛi, dítɛi a tɛɛ luru tɛ̂i su-kpiniɛɛ ma. Núu da fé ŋɔ́nɔ díkɔlɔŋ bere lêe-ŋai ma. Díkɔlɔ a fãya dîa yɛ̂ɛ wúru.

9Diai dí dípàa a ƀóa-sɔkpɔ-ŋai, dímaa nɛ̃ɛ̂i é tɛ́ɛ diai dîa puru ŋánaa è dípàai. Dílɛ̂wo é kɛ̀ kpɛɛ̂i díkponôi, mii-sɛŋ da fé naa dí mii.

10M̀ɛni kpɔ̂lui pà ŋánûai pɔ́ daa lêei sui, è gɛ̀ wɛli kɛ́-maa lee-ƀela dí kɛ́ dílônii kɛ̀ a mii-sãa, dí kɛ́ dímîi.

11Yâwɛɛ è ǹíi ŋwàna a ŋ̀ánaa, é ŋɔŋ tóo Zãiyɔŋ ma, ǹaa é kéreŋ.

12 Ŋ̀éniɛi su kaloŋ-ŋai da ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni su-ƀelai da fé kɛ́ ní a ǹáa la, a gɛɛ kɔ-kuluƀa da a pɔ̂ri kɛ̀ tɛɛ̂i Zerusâlɛŋ galai lá é tɛ́ Zerusâlɛŋ.

13Kɛ́lɛ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai da zâla láa-soŋ-ƀelai dísɔnyɔ̂ŋ ƀɛ́ gɛ̀ nyíŋi é kɛ́. Dí gɛ̀ nûa sɔŋ lɛ́lɛɛ-ŋa dí sáa daa lêei su.

14Dí kɛ̀ nɔ́ siâi bere lêe-ŋai ma yɛ̂ɛ ŋɛi-pu-ƀela. Ŋãa è kɛ̀ díyee ma. Núu da fa pɔ̂ri kɛ̀ ǹyée lɛɣɛ̂i da ŋɔseɣei ma.

15Ǹûai dí kɛ̀ lâɣii dîa dîyɛɛ dîai, “Ka kula ƀɛ́ ká lí, ká maa fé waa ní. Ka lí, káfe lɛ̀ɣɛ kúta ma.” Díkɛɛ tɛɛ-tɛɛi, ǹɔii su-ƀelai da-ŋa dí mò dîyɛɛi, “Díta fé pâi wɔ́lɔ lɛɛ̂i ǹɔii ma ƀɛ́!”

16Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ è dítàa-tàa, vé ŋɔ́nɔ kɛ́ ní a gbaaŋɔɔ dí ta mɛni ma. Ŋumɛ mâa fé kɛ́ ní ŋɔ́nɔ naa zâla láa soŋ-ƀelai mɛni ma, kpaa máŋ dínuu pɔ̂lɔ-ŋai.

17Kú lɛ̀ɛ kpɔŋ mâa nuu perêi kâai kúfii é kpɛ́ɛ. Kú tɛ̀ yeŋkêŋ ŋá kú kɛ́ lɔii-ŋuŋ da maa kpɛ̂ŋ nyii va pɔ̂ri kɛ̀ kpɔnîi kûai.

18Kúkpɔara-ƀelai dí kɛ̀ tɔ̂ni dí kɛ́ kúmaa kpɛ̂ɛ. Pɔri mâa fé kɛ́ ní kûɛ a gɛɛ kú sía bere lêei-ŋai da ma daa lêei su. Kúfulu-laai kpɛɛ-ŋa tãi è nâa sèri.

19Kúkpɔara-ƀelai dí kɛ̀ kúkpɛ̂i a kîrɛ. Dí kîrɛ kɔɔ è kɛ̀ a dɛɛ́ kuɛ ma tãi a kɛ̂ kɔ̂nii lai. Dí kɛ̀ kúkpɛ̂i ǹyée-ŋai ma, dí gbã tée kúperêi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Dí kúkâloŋ sôŋ nyii Yâwɛɛ è nèi, nyii kúkili è kè ma a gɛɛ é kú maa kɔ̃ɔ kú kpɔara-ƀelai yêei.

21Káai a Idɔŋ da Uzi-lɔii su-ƀelai, ka ɣélɛ, ká lii-nɛ̃ɛ kula. Kélɛ káwɔ̂ mɛni kpɔlui maa tãi a pâi. Ka pâi kɛ̂i siâi taka-taka yɛ̂ɛ lɔɔ kpele-ƀela, ká ké kákaŋ lɛ̂.

22Óo Zãiyɔŋ-ƀela, kâa nâa kásɔnyɔ̂ŋ fela fɛ̂i ké. Káfe ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i luɛ lâa su a zu kôyaa. Kélɛ à kè a káa óo Idɔŋ-ƀela, Yâwɛɛ a pâi ká kula maa kɛ̂i. Ká mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai a too pono ŋá.

Zerusâlɛŋ Karáa Maa Wɔ̂lɔ-wooi 5

Maloŋ kâa maa Ɣâla fɛliɛ́ɛ

1Óo Yâwɛɛ, m̀ɛni kpɔ̂lui a láa kûai, maa mɛni kíli é lɛ́ɛ íkili-ŋa. Kúkaa, í m̀baa kula-maai káa sɛ̀lɛŋ kûai.

2Ŋɔ̃́ya-ŋa da kúkɔ̃liŋ kélee síɣe a dí pɔ́ɔ, lɔii da kpɛ́ni su-ƀela da see kúkɛ̂i.

3Kúnâŋ-ni dífe ŋɔ́nɔ ma. Kúlee-ni da lɛɛ a pɔɔ-nɛyaa.

4Ǹyái kwa gbèlei, da gɔi kwa gèreŋ, fɛ̂ɛ kú dí yá.

5Kúkpɔara-ƀelai dí káa kúkpɛ̂i a gbanaŋɔɔ. Kɔlɔ a kpɛɛ kûa kélɛ dífa ǹɛɛ naa kú kúfii tɔ́ɔ.

6Kú kúkpîŋ tɛ̀ɛ Ize-ŋai da Asiria-ŋai pɔ́ mii-sãa mɛni ma.

7Kúnâŋ-ni dí sɔnyɔ̂ŋ kè, kélɛ dífe ŋɔ́nɔ ɣele ma. Kúkaa mɔ̃lɛ̂i dísɔnyɔ̂ŋ mɛni ma.

8Kú káa nâa luɛ-ŋa yée mu, ǹyaŋ núu da fé naa a gɛɛ é kúŋuŋ ma ƀó.

9Kú kúlɛ̂wo sèe a sɛ́ɣɛ kúkɔnɔŋ mɛni ma, kpɛ́ni fɛ̂i, ƀóa-sɔkpɔ-ŋa dí kè nɔ́ gbâlaŋ-ŋai ŋá.

10Puru a gɛ́ kúkɔlɔ a fãa kûa, yɛ̂ɛ da ŋɔŋ pû kpólo kpɛtɛ-sɛŋ-folo mu.

11Dí kúnɛyâai tèe-perei a tɛɛ-ŋa Zãiyɔŋ yeei ma, dí kúlônii-nɛyaai tée perei Zuda taa-ŋai su.

12Dí kúlɔii kâloŋ-ŋai sɛ̂lɛŋ a ɣɛli dí sáa. Ƀaa kɛ́-maa fé ŋɔ́nɔ naa kúnuu pɔ̂lɔ-ŋai mɛni ma.

13Kúnyaŋkpa-ŋai dí kè mɔ̃lɛ̂i m̀ii-sãa táŋ kwaa-ŋai ma yɛ̂ɛ luɛ-ŋa, zinâa-nɛyãai dí kɛ́ m̀ɔ̃lɛ kɔi-ɣiri wuyɛɛ-ŋa mu.

14Ǹúu pɔ̂lɔ-ŋai dí fa ŋɔ́nɔ sèe ziɣãŋ ŋɔkóraŋ lá. Ǹyaŋkpa-ŋai dífa ŋɔ́nɔ pɔ̀ri ɣale-sɛŋ da ɣalêi.

15Kúlii-nɛ̃ɛi a pene a maloŋ tôo-maa, maloŋ tôo-maa a kúlii-nɛ̃ɛi mãlai pɔ́ɔ ŋá síɣe.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Gâloŋ ƃɔrɔi kɛ̀ kúŋûai, a kula naa a too. Mɔ́lɛ-laa a pá kúpɔ kpɛ́ni fêi, kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́.

17Líi kɔlɔ-fela a pɛlɛ kûa, kúŋɛi fé ŋɔ́nɔ kwaa kâai a ǹɛ́lɛɛ.

18Zãiyɔŋ yeei ma a lɛɛ fóŋ-kpoŋ. Ǹaa a lɛɛ nɔ́ a lɔɔ-ɣîla-ŋa kɛ̂i.

19Yá, óo Yâwɛɛ, íkaa a kâloŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ya pâi kɛ̂i nɔ́ la, í maa fa wɔ́lɔ fàleŋ.

20Í nìa kûa a tãi su kôyaa lé mɛni ma? Kúmaa mɛ̂ni kíli a pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i íkili-ŋa?

21Óo Yâwɛɛ, kúŋuŋ ma ƃó kú pá pôlu ŋɔ́nɔ ípɔ. Kúɣele kûu-ŋai kɛ́ yɛ̂ɛ berei dí kɛ̀ la a bɔlɔi.

22Ya íyee kúla nɔ́ ƃé ŋí kú mu wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ? Ílii ŋwânai kóyaŋ fé ma kúmɛni ma?

© 2014 Bible Society in Liberia.

Izikiɛ

Izikiɛ 1

Izikiɛ ŋɔzĩai m̀aa-ŋuŋ
(1:1--7:27)
ɣâla ŋɔkâloŋ see-sɛŋ

1-3Ńyãa Izikiɛ, ŋ́gaa a sâla láa-soŋ nûu. Ńâŋ láa ƀa Buzi. Tãi kwa ḿarâa kɔ-soŋ-ŋai kú wɔ́lɔ kɛ̀ la Siƀa Ya-leei kɔlɛi, Ɣâla è lòno ḿbɔ. È kɛ̀ a kúkɛɛ gɔ-soŋ perei sui ŋɔkóraŋ buu-saaƀai, ŋɔŋ̀aloŋ ǹáaŋ ŋɔfólo lɔ́ɔlu ɣele. Góraŋ ŋí ƀé Gâloŋ Zɛoasiŋ kɛ̀ la a kóraŋ lɔ́ɔlu gɔ-sôŋ laai su. Tãi ŋí ƀé ŋ̀ele-kɔlɔŋ láa è ƀò la ŋá zĩa-ŋa káa gɛ́ pìlaŋ Ɣâla ma. Tãi ŋí yée mu, kúkɛ Siƀa Ya-leei kɔlɛ Babelɔŋ lɔii su. Yâwɛɛ è kɛ̀ ḿbôlu a m̀aa tãi tí.

4Tãi ŋá kɛ̀ tɔ̂i lai, ŋá fãa kɛ́tɛ da ɣele kɔ̂lɔŋ kole kàa gɛ̀ kùla yá-ŋua pere. È kɛ̀ kpɔ́ a m̀aa pɔlɔ-pɔlɔɔ ŋɔŋ lêŋ kɛ́ kùla zu m̀aa ponoɔɔ dínaŋɔɔ ma. Ǹyaŋ sɛŋ da è kɛ̀ ŋɔŋ lêŋ su gɛɛ yɛ̂ɛ ƀara gɛ́ fòlo kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

5Nya ƀe ŋá ŋ̀ele kɔ̂lɔŋ kolei su kàa ŋá sãâ fulu náaŋ káa naa. Zãâi ŋí kɛ́ pere è kɛ̀ yɛ̂ɛ núu-kpune.

6Kɛ́lɛ zãâi ŋí dɔnɔ ŋɛ́i è kɛ̀ ŋuŋ m̀éla naaŋɔɔ ma. Díkoôŋ è kɛ̀ dîa náaŋ-nàaŋ.

7Zãâi ŋí kɔ́ɔ-ŋai dí kɛ̀ kpɔ́ a dísãa. Kɛ́lɛ díkɔɔ-ŋai dí kɛ̀ yɛ̂ɛ niŋa-lônii sôlo díkɛ fòlo kpɔ́ yɛ̂ɛ ƀara ƀé fôloi ŋɔŋ-ŋa.

8Díkoôŋ ǹaaŋɔɔ mu, díyee è kɛ̀ naa tɛi-tɛ́i gɛɛ yɛ̂ɛ núu yêe. Ǹyaŋ díkelee díŋɛi da díkoôŋ è kɛ̀ dîa náaŋ-nàaŋ.

9Díkoôŋ è kɛ̀ a bîlaŋɔɔ díkîe-ni dîa. Díkelee díkɛ̀ liî díŋɛi ténin ma pere dí ta fa tînaŋ m̀éla da kpɛ́ni ma pere.

10Díkelee díŋɛi è kɛ̀ yɛ̂ɛ núu, dítuɛ pere. Dílaa-mii yee mɛi pere ŋɛi è kɛ̀ yɛ̂ɛ yala-sulu. Dí kɔɔ-yee mɛi pere ŋɛi è kɛ̀ yɛ̂ɛ niŋa sîrɛ, díkpôlu-pere ŋ̀ɛi kɛ̀ ƀò yɛ̂ɛ kuɛ.

11Ǹyaŋ bere ƀé díkelee díŋɛi kɛ́ pere è kɛ̀ la a tɛɛ-ŋa. Zãâi ŋí dɔnɔ è goôŋ veerɛ fùloŋ é zee gîe ma díkɛ kooŋ la. Kɛ́lɛ dí díkpono mɛi pɛ̂lɛ a díkoôŋ veerɛi kpéli.

12Díkelee kpɔ́ díkòoŋ dítenin ma père díkɛ lì ƀɛ́i kélee mɔ̃lêŋ è kɛ̀ liî naai. Da kâa lì nɔ́ ƀɛ́i kélee da ŋ̀wɛli dí lí naai dífa tînaŋ.

13Ǹyaŋ sɛŋ-da è kɛ̀ lênii yɛ̂ɛ kpáleŋ-soŋ gɛ́ pà zãâi ŋí sâmai gɛ́ pere kɛ́ ƀò yɛ̂ɛ ŋɔŋ-téŋa-ŋa ƀé lénîi. Ǹɔŋ ŋí è kɛ̀ kpɔ́ fôloi a ŋ̀á ŋánaa. Ǹele gbâna ŋɔmãla-mãla kɛ́ kùla ŋɔŋ su.

14Gɛɛ tíi goôŋ-sãa náaŋ ŋí díkɛ̀ liî tuɛ-pere da pôlu-pere yɛ̂ɛ ŋ̀ele gbâna ŋɔmãla-mãla.

15Ǹaa kɛ́ɛ tíi, tãi ŋá kɛ̀ goôŋ-sãa náaŋ kâai lai, ŋá káraŋ-ŋa kàa goôŋ-sãai kɔlɛ tɛi-tɛi ǹɔii mâ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Gáraŋ-ŋai díkɛ̀ kpɔ́ fôloi díkpãle kɛ́ tàa yɛ̂ɛ ŋɔŋ-kpâle. Díkelee kpɔ́ díkpɛtɛ pêre è kɛ̀ nɔ́ a zîi tɔnɔ. Gáraŋ-ŋai ŋí zolaŋ-ŋa díkɛ̀ zu.

17Tãi díkelee da kâa kɛ̀ kilîŋ nii lai, díkelee da kâa lì nɔ́ ƀéla kélee ma pere díta fá tînaŋ.

18Gáraŋ náaŋ ŋí wóli lá è kɛ̀ m̀a. M̀ɛi è kɛ́ kpɔ́ a gôyaa a mĩli-mĩli pere. Ǹɛ́i-gao è kɛ̀ a dínaŋɔɔ bîlaŋɔɔ gîei.

19Ƀɛ́i kélee goôŋ-sãa náaŋ a kâa kɛ̀ liî naai, nàa nɔ́ ƀé gáraŋ náaŋ a kâa kɛ̀ liî naa. À kɛ̀ goôŋ-sãa náaŋ da kɛ̀ tɛ̂i ŋ̀elei su, gáraŋ náaŋ dia máŋ da kɛ̂ nɔ́ tɛ̂i ŋ̀elei su.

20Ƀɛ́i kélee mɔ̃leŋ a kɛ́ liî naai, nàa nɔ́ ƀé goôŋ-sãa náaŋ da gáraŋ náaŋ da kâa kɛ̀ liî naa, kpɛ́ni fêi goôŋ-sãa náaŋ ŋí ŋɔmɔlêŋ è kɛ̀ gáraŋ náaŋ sáma.

21À kɛ̀ goôŋ-sãa náaŋ da kɛ̀ liî, gáraŋ náaŋ-ŋai dia máŋ da kɛ̂ liî. Goôŋ-saa náaŋ da kpèra, gáraŋ náaŋ-ŋai dia máŋ da kpêra. Goôŋ-sãa náaŋ-ŋai da tɛ̀ ŋ̀elei-su, gáraŋ-ŋai dia máŋ da tɛ̂ ŋ̀elei-su. Kpɛ́ni fêi goôŋ-sãai dímɔ̃leŋ è kɛ̀ gáraŋ-ŋai su.

22Nya ƀe sɛŋ da è kɛ̀ goôŋ-sãai mɛi-pere gɛ́ ƀò yɛ̂ɛ ŋ̀ele kɔ̂lɔŋ. È kɛ̀ kpɔ́ fôloi gɛ́ kɛ̀ yɛrɛŋ-yɛrɛŋ yɛ̂ɛ núu a ŋɔŋ lêŋ pìlaŋ kɔ́lɛ-kane ma bɛ́lɛɛ díŋuŋ mɛi.

23Ǹyaŋ díkoôŋ è kɛ̀ a vúloŋɔɔ bîlaŋɔɔ gîe ni dîa ŋ̀ele kɔ̂lɔŋ-mu. Goôŋ-sãai kélee díkɛ̀ a díkpono mɛi pɛlɛɛ a díkoôŋ veerɛ-feerɛ.

24Tãi díkɛ̀ koôŋ ni lai, díkoôŋ su tìŋ è kɛ̀ tɛ̂i yɛ̂ɛ Yuo too tîŋ, kpaa máŋ yɛ̂ɛ Ǹwála-wâla-kelee Ɣalai wóo, kpaa máŋ yɛ̂ɛ kɔkuluƀa kpulu kɛ́tɛ kɔ́ɔ mu tìŋ. À kɛ̀ da tɔ̀ɔ tɔ̀ŋ, da díkoôŋ yèŋ a dia.

25Nya ƀe wóo è kùla ŋ̀ele kɔ̂lɔŋ mɛi-pere nyii kɛ̀ díŋuŋ mɛi perei. Tãi da kɛ̀ koôŋ nii lai, da díkoôŋ yèŋ a dia.

26Ǹyaŋ sɛŋ-da è kɛ̀ yɛ̂ɛ kâloŋ sèe-sɛŋ gɛ́ ƀò ŋ̀ele kɔ̂lɔŋ nyii kɛ́ díŋuŋ mɛi, m̀ɛi-pere. Zee-sɛŋ ŋí é kɛ̀ a gbɛtɛɛ a kɔni buluŋ kɛ́ɛ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ. Zɛŋ nyii kɛ̀ seêni zɛŋ-kɛɛ yɛ̂ɛ kâloŋ-see-sɛŋ ŋai, gɛ́-pere è kɛ́ yɛ̂ɛ núu-kpune.

27É síɣe záma é tɛ́ è kɛ̀ kpɔ́ fôloi yɛ̂ɛ ƀara nyii ŋɔŋ káa zui. É síɣe ǹaa mu-pere é yéŋ è kɛ̀ kpɔ́ yɛ̂ɛ ŋɔŋ gɛ́ fòlo kpɔ́ dínaŋɔɔ ma.

28Gɔlɛ mâ è kɛ̀ kpɔ́ a bonoɔɔ dínaŋɔɔ ma yɛ̂ɛ berei tí gbeimɛ̂lɛ a kɛ̂ fôloi la a tuna yâ ɣelei. Bere ƀé Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai ŋɔkɔɔŋ maa è kɛ̀ la.

Ɣâla è Izikiɛ tòli a é kɛ́ a ŋɔlóno kɛ́-nuu

Nya ƀe tãi ŋá gàa lai, ŋá ŋuŋ mâ pìlaŋ. Nàa kɛ̀ɛ tíi, ŋá núu da wóo mèni gɛ́ lòno m̀bɔ.

Izikiɛ 2

1Nya ƀe è mò m̀â ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, í mu siɣe í tɔ́ɔ, ŋa pâi lônoi ípɔ naa.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Tãi è lòno la ḿbɔi, m̀ɔlêŋ è nâa pà ŋ́gbonôi é ŋ́gɛ ŋá mu siɣe ŋá tɔ́ɔ. Ɲá nâa ŋ̀óo mɛ̀ni.

3È mò ḿâ ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, ŋa ítɛɛ̂i Eezuɛ-ŋai pɔ́ naa. Ǹûai ŋí díkaa a tɔɔ mâ-ƀela nyii-ŋai da tɔɔ ḿâi, nyii-ŋai dínâŋ ni da ŋátɔ̂ŋ kara ǹyaŋ dia máŋ díkaa nɔ́ nîi ŋátɔ̂ŋ-ŋai karâi tãi-ŋai ŋí yée mui.

4Ǹûai ŋí ni líi-su-kpanaŋɔɔi, díwôli kpɔ̂lɔɔ. Ɲa ítɛɛ̂i dípɔ naa í mó dîa yɛ̂ɛi, ‘Yâwɛɛ Ɣâla ǹyɛɛi.’

5A nɛ̃ɛ ma dí díwoli tɔ́ɔ kpaa máŋ dífe díwoli tɔɔ ní, kpɛ́ni fêi díkaa a woli kpɔ̂lɔ-ƀelai, da pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu a pá dísama.

6M̀ɛni ma, núu-kpune ǹóŋ, ífe yào dîa, kpaa máŋ í yao díwoo ma, berei máŋ díwoo a sôli la yɛ̂ɛ ŋalêŋ da kɔli-kalaŋ ŋá sénɛɛ̂i, kpaa máŋ berei máŋ yâ pâi seêi la díwoo ŋá yɛ̂ɛ zɛŋkpɛ ƀòŋ, ífe yao díwoo ma, kpaa máŋ ílii é tóo pôlu a berei da pâi í kâai lai. Kpɛ́ni fêi díkaa a tɔɔ mâ-ƀela.

7M̀ɛni ma, ŋá worê-wooi ƀó dîa a nɛ̃ɛ ma dí díwoli tɔ́ɔ kpaa máŋ dífe díwoli tɔɔ ni yâ, kpɛ́ni fêi díkaa a tɔɔ mâ ƀela.

8“Kɛ́lɛ núu-kpune ǹóŋ, íwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ŋa pâi m̀ôi yâi í mɛni. Ífe kɛ̀ yɛ̂ɛ dɔɔ mâ kɛ́-ƀelai tí. Íla táa, í zɛŋ míi ŋa dɛɛ̂i ípɔi.”

9Ǹyaŋ tãi ŋá nàa kàa lai, ŋá núu yée kàa zã̂a ḿbɔ naa pere, kɔlɔ-pɔ̃yɛɛ kɛ́ ƀò zu.

10Gɛ́ɛ tíi è ǹáa ƀò ŋ́ɛi túɛ kɔlɔ-pɔ̃yɛɛ kɛ́ ƀò mɛi-pere da bôlu-pere. Ǹyaŋ ŋ̀óoi kɛ́ mai è kɛ̀ a lia-woo kpanaŋ, maloŋ tôo maa da kpalo.

Izikiɛ 3

1Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, zɛŋ ŋí ŋa dɛɛ̂i ípɔi mii. Ye gɔlɔi ŋí míi íli ílono Eezuɛ-ŋai pɔ.”

2Nya ƀe ŋá ńa tàɣa é gɔlɔi lɔ́ ńa ŋá mii.

3È ŋɔ́nɔ mò ḿâ ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, gɔlɔi ŋí ŋá dɛ̀ɛ ípɔi mii ípela.” Nya ƀe ŋá mìi. È kɛ̀ kpɔ́ a nɛ̃ɛ yɛ̂ɛ kõiŋ wûlɔ.

4Naa pôlu ma, è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, ye lí Eezuɛ-ŋai pɔ́ naa í ŋa-worɛ wooi ƀó dîa.

5Ḿve ítɛɛ̂i ǹûai pɔ́ nyii-ŋai díkaa a sîi da kpɛ́ni díla sîi-woo kɛ́ ƀò a da kpɛ́ni-ŋa. Kɛ́lɛ ŋ́gaa ítɛɛ̂i Eezuɛ-ŋai pɔ́ naa.

6Ḿve ítɛɛ̂i núu-suu támaa sáma nyii-ŋai díla sii-woo káa a da kpɛ́ni-ŋa, gbanaŋɔɔ nyii ífa pɔ̂ri mɛnii, kpaa máŋ ífa pɔ̂ri târei zui. Ǹyaŋ eê kɛ̀ ŋá ítɛɛ sîi da kpɛ́ni-ŋa pɔ naa, dîi pɔri díwoli tɔ̂i yâ.

7Kɛ́lɛ, Eezuɛ-ŋai dífe pâi díwoli tɔ̂i yâ. Kpɛ́ni fêi dífe ŋ̀wɛ̂li dí díwoli tɔ́ɔ ḿâ. Eezuɛ-ŋai wôlii kpɔ̂lɔɔi dílii-su kpanaŋɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Ǹɛni ma ńyaŋ ŋâa íŋuŋ-su kpanaŋ, ŋa íwôlii kpɔ́lɔ a tɛɛ díwɔ-ŋai dîa.

9Ŋa pâi íŋuŋ-su kpananîi é tɛ́ɛ kɔni-ƀela ma. Ífe yào dîa, kpaa máŋ ílii é tóo pôlu a díkwaa káa ŋɛi-gaoi. Kpɛ́ni fêi díkaa a tɔɔ mâ-ƀela."

10Ǹaa kɛ́ɛ tíi, è ŋɔ́nɔ mò ḿâ ǹyɛɛi, "Núu-kpune ǹóŋ, ŋ̀óo-ŋai kélee ŋa pâi môi yâi, íwoli tɔ́ɔ mà a ǹɛ́lɛɛ é lɛ́ɛ íkili-ŋa.

11Ye lí ínûai nyii-ŋai díkaa gɔ̀-pu-perei sui pɔ́naa í mó dîa, a nɛ̃ɛ ma dí díwoli tɔ́ɔ kpaa máŋ dífe díwoli tɔ̀ɔ yâ, yɛɛ dîa, Yâwɛɛ Ɣâla ƀé mò tí."

12Nya ƀe mɔ̂leŋ è ńzîɣe é ńdɛ ŋ̀elei su. Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è nâa siɣe dɔ̂i. Ŋá tíŋ kɛ́tɛ da mɛ̀ni yɛɛ ǹɔii a kɛ̀ pûi zu.

13Ǹyaŋ zɛŋ tíŋ kɛ́tɛi è kɛ̀ a ŋ̀âla-taa kôoŋ-sãai koôŋ tìŋ a tãi díkɛ̀ koôŋ ni la díkoôŋ-ŋai díkɛ pîlaŋ díkîe ni dîai, gáraŋ-ŋai díkɛ ƀò dípɛ̂rɛ mai. Zãâi ŋí ƀé dítiŋ è kɛ̀ yɛ̂ɛ ǹɔii a kɛ̀ pûi zu.

14Mɔ̂leŋ è ńdɛ ɣêlei é lí a ńyãa. Ńii è kɛ̀ kpɔ́ a ŋ̀wánaa. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ yée è kɛ̀ kpɔ́ ḿâ a gbanaŋɔɔ.

15Nya ƀe ŋá sèri gɔ̀-pu-ƀelai dîa nyii-ŋai kɛ̀ Tɛɛ-a-bii nyii kɛ̀ Siƀa Ya-leei kɔlɛi. Ŋá gɛ̀ naa a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ńdɛ̂i-pere.

Yâwɛɛ è Izikiɛ kɛ̀ a sɛŋ mɛi káa-nuu

(Izikiɛ 33:1-9)

16Ŋele lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kɛ́ɛ a kpɛɛi, Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ.

17È mò ḿâ ǹyɛɛi, "Núu-kpune ǹóŋ, ŋa ísiɣe a gɛɛ íkɛ a sɛŋ mɛi káa-nuu Eezuɛ-ŋai mɛi. Tãi kélee yâ ńa-woo mɛ̀ni lai a gɛɛ í m̀aa lia-woo ƀó ḿî dîa a gbanaŋɔɔ.

18À kɛ̀ ŋa kɛ̀ ŋwana lɔ̂ɔ-nuu mà, 'Ya pâi saa tí-ti ƀôi,' ǹyaŋ à kɛ̀ ífe ǹia-wôoi ŋí ƀó ní m̀a a gbanaŋɔɔ, kpaa máŋ ífe mó ní mà a gɛɛ é kpéra ŋɔŋwana-lɔ̂ɔi ma, a gɛɛ é ŋɔfúlu-laai maa kɔ̃ɔ, m̀aa ŋwana-lɔɔ-nuui tí a pâi saâi ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su. Kɛ́lɛ m̀aa mɛ̂ni a pâi lɛɛ̂i íŋûa.

19Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ya ŋ̀wana lɔ̂ɔ-nuui lia-wôo ƀò ŋɔŋwana lɔ̂ɔ tuai mɛ̂ni ma ǹyaŋ vé ŋ̀wóli tɔɔ ní yâ é tée ŋɔŋwana lɔ̂ɔi pôlu, a pâi saâi ŋɔŋwana lɔ̂ɔ tuai su. Kɛ́lɛ, ya pâi kɛ̂i a íŋuŋ mâ ƀóɔɔ m̀aa mɛ̂ni ma.

20"Ǹaa pôlu ma, a kɛ̀ teniŋ ƀô nùu a bôlu tɔ̀ɔ ŋɔteniŋ ƀô tuai mâ é sɔnyɔ̂ŋ kɛ́, ŋá pâi baâi. Kpɛ́ni fêi ífe ǹia-woo ƀó ní. A pâi saâi ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su. Denîŋ-ƀo tuai nyii è gɛ̀ a bɔlɔɔi a pâi liî kpɛ́ni-kpɛni. Ǹyaŋ ŋa pâi ísonîi m̀ɛni ma.

21Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ya deniŋ ƀô nuui lia-woo ƀò a ɣɛɛ é kpéra ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mâ, a ŋ̀óli tɔ̀ɔ yâ vé sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ ní, a pâi lɛɛ̂i ɣele ma. Kpɛ́ni fêi è ŋ̀óli tɔ̀ɔ ília-wooi ma. À kɛ̀ tí yá máŋ ya pâi lɛɛ̂i ɣele ma."

Izikiɛ a pâi kɛ̂i a mu-gbɛ-nuu

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Yâwɛɛ ŋɔwála-wala-laai è kɛ̀ ḿɛi é mò ḿâ ǹyɛɛi, “Ímu-siɣe íli dìŋ-tiŋ su. Ŋa pâi mɛni da ƀôi yâ naa.”

23Nya ƀe ŋá ḿu sìɣe ŋá lí dìŋ-tiŋ su. Naa kɛ́ɛ tíi, ŋá Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai kàa tɔ̂ni naa gɛɛ nɔ́ yɛ̂ɛ nyii ŋá gàa tɔ̂ni Siƀa Ya-leei kɔlɛi. Ŋá tôo ǹɔii mâ ŋá ŋuŋ mâ pîlaŋ.

24Kɛ́lɛ mɔ̂leŋ è pà é lɔ́ ŋ̌gbonôi ŋá mu siɣe ŋá tɔ́ɔ. Nya ƀe è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi, “Ímu siɣe íli í íloo ípɛrɛi mu.

25Ǹyaŋ à kɛ̀ tí óo núu-kpune ǹóŋ, ŋa pâi íɣirîi a gɛɛ ífa lâ kula lá ípɛrɛi mu íli dísama.

26À kɛ̀ tí, ŋa pâi íla kánanîi yâ ŋá íkɛ a mu-gbɛ-nuu ífa lâ lóno là a gɛɛ í dísɔnyɔ̂ŋ maa mɛ̂ni ƀó dîa. Kpɛ́ni fêi díkaa a tɔ̀ɔ mâ kɛ́-ƀela.

27Kɛ́lɛ tãi ŋa pâi lônoi la ípɔi, íla a pâi fúlonîi. À kɛ̀ tí, yâ pâi lônoi dípɔ yɛ̂ɛ dîai, ‘Bere ƀé Ǹuu-namui Ɣâla è mò la. Ǹúui nyii mɛni mɛ̂ni wôli káa ŋuŋ-mai, tɔɔ é m̀ɛnii ŋí mɛ́ni. Ǹúui nyii va mɛni mɛ̂nii, vé ŋ̀óli tɔ̀ɔ ḿâ. Kpɛ́ni fêi díkaa a tɔ̀ɔ mâ kɛ́-ƀela.’ ”

Izikiɛ 4

Berei da pâi Zerusâlɛŋ sonii lai maa ŋɛi-kɛ-maai

1“À kɛ̀ tí, núu-kpune ǹóŋ, yé pɛ́rɛ tɔɔ pɔ̂rɔ-kane siɣe í ǹáa íŋɛi túɛ, í taa-lee pɔkɔɔŋ siɣe m̀a. É kɛ́ yɛ̂ɛ Zerusâlɛŋ.

2Bɔkɔɔŋ mâ kpɛtɛ yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé núu da tínaŋɔ̂i mà a gɛɛ dí gula yɛ̂ei kɛ. Bɔkɔɔŋ ŋí é kɛ́ yɛ̂ɛ pɔ̂rɔ-kane-ŋa ƀé dítinaŋɔ̂i daai mâ. Kɔ́kɔ-ƀela díƀûu pɔkɔɔŋ tínaŋ daai mâ. Ŋuru-kpono-ŋai da ziɣãŋ wólo lai pɔkɔɔŋ tínaŋ daai mâ.

3Kɔli ƀela siɣe í dɔɔ káloai yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé a kɛ̀ ká ŋáa kɔlɛi ka daai. Íŋɛi tínaŋ daai mâ père yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé kɔ́kɔ-ƀela da kɛ gula yɛ̂ei kɛ̂i. Ǹɛi kɛ́ maai ŋí káa Eezuɛ-ŋai mɛ̂ni ma.

4“À kɛ̀ tí, láa íkɔɔ yɛ̂e mɛi pere ŋa pâi Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ pûi íŋûa. Vólo kûui ya gɛ̂i lâai ƀé pâi kɛ̂i a dísɔnyɔ̂ŋ kula maa kɛ́ tãi ŋɔkóraŋ.

5Yâ pâi kɛ̂i lâai a fólo kûu ŋuŋ saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ (390). Ǹyaŋ a pâi ǹɛ́i a gɛɛ ŋa pâi Eezuɛ-ŋai kula maa kɛ̂i a kóraŋ ŋuŋ saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ (390). Mɛni ma ya pâi mɔ̃lɛi Eezuɛ-ŋai mɛ̂ni ma.

6Tãi yâ pâi kpɛɛ̂i la ŋ̀ele kûu-ŋai ŋí mai, gɛ̀ ní ya pâi lâai íyee gbeli mɛi pere a gɛɛ í Zuda-ƀelai dímɛni kula maai síɣe. Ya pâi kɛ̂i lâai a fólo buu náaŋ. Vólo kûu-ŋai ŋí dɔnɔ a pâi kɛ̂i kóraŋ tɔnɔ dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai kula maa kɛ́ mɛni ma.

7“Naa a kɛ̀ tí, tínaŋ Zerusâlɛŋ kula-yeei kɛ́ɛ maa pɔkɔɔŋ mâ pere yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé ya kɛ̀ gula yɛ̂ei kɛ̂i a íyee fôlo. À kɛ̀ tí, ɣâla-woo ƀó é pîlaŋ ma a nyɔ́mɔ.

8Ŋa pâi í ɣirîi a ɣɛli a gɛɛ ífa lâa tínaŋ la íƀela da kpɛ́ni ma pere é lɛ́ɛ la zu vólo kûui ŋá ǹɛ yâi ŋ̀aa-see é kɛ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9“Yé wîi, bale, tɔɔŋ, da lɛŋti é pɛlɛ milɛ da sipɛ dísiɣe í gélee pú gîe ma sɛŋ fôlo tɔnɔ su í gbɛtɛ a kpólo. Tãi ya pâi kɛ̂i lâai la fólo kûu ŋuŋ saaƀa pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ (390) yée mui, nya ƀé ya pâi kɛ̂i m̀iî.

10M̀ii-sɛŋ nyii ya pâi miî a fólo tɔnɔi ŋɔwuyɛ é ké yɛ̂ɛ kɔpu-feerɛ.

11À kɛ̀ tí, ǹyái yâ pâi gbelêi fólo tɔnɔ mai é ké yɛ̂ɛ ŋwãŋ-sane tɔnɔ sína feerɛ. Ye gélee kpéle nɔ́ a tãi tɔnɔ.

12Ye gbóloi kpɛtɛ yɛ̂ɛ berei da bale kpolo kpɛ̂tɛ lai í mii. Ya kɛ̀ gbɛtɛ̂i, gbɛtɛ núu ŋɔli-lɔɔi kpala ŋɔŋ ma ǹûai kélee ŋɛ́i túɛ díkɛ ǹaa kàa.”

13Kpɛ́ni fêi Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Bere ƀé Eezuɛ-ŋai da pâi kɛ̂i dímii-sɛŋ miî la nyii vé pâi kɛ̂i a maa-waa dímii mɛ̂ni ma ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai su ƀɛ́i ŋa pâi dítɛɛ̂i naai.”

14Nya ƀe ŋá mò ńyɛɛi, “Kpao, Yâwɛɛ Ɣâla! É síɣe ǹoloŋ tãi ma ḿve tá ŋ́gbîŋ maa tĩa kara ní a fɛnɛ-sɛŋ nyii sàa gbɔɔi-yee mai, kpaa máŋ nyii fɛnɛ-sɛŋ da kpɛ́ni è baai da miɛɛ. Naa pôlu ma, ḿve ta fɛnɛ-sɛŋ da mii ní nyii íkɛ yɛ̂ m̀aa fé waa nii.”

15Naa pôlu ma, è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Ŋa pâi niŋa ŋɔli-lɔɔi tɛɛ̂i ípɔ naa a gɛɛ í gbóloi kpɛtɛ mà núu ŋɔli-lɔɔi pɔ́ɔ ŋa.”

16Naa kɛ́ɛ tíi è ŋɔ́nɔ mò ḿâ ǹyɛɛ, “Núu-kpune ǹóŋ, ŋa pâi mii-sɛŋ mɛni wâlai Zerusâlɛŋ. Da pâi kɛ̂i mii-sɛŋ kɔ̂ni sɛŋ fôlo su dílɛɛ pâi miî. Da pâi kɛ̂i m̀iî díkɛ díkili-ŋa sìa. Da pâi máŋ kɛ̂i yá kɔ̂ni a maloŋ-pere dílɛɛ pâi díkpelei.

17Ŋa pâi a nyiŋi a gɛɛ mii-sɛŋ mɛni é wála dîa da kpele-ya. Da pâi kɛ̂i díkîe ni ŋɛ́i kâai a maloŋ-pere díkɛ mɔ̃lɛ dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛ̂ni ma.”

Izikiɛ 5

Ŋ̀ɛi ké maai nyii gáa Zerusâlɛŋ wólo mɛ̂ni mai

1Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, ye ƀóa-sɔ̂kpɔ ŋá-liɛɛ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ ŋuŋ ƀô-kɔli siɣe, í íŋuŋ ƀó la í ŋɔ́nɔ íla-leɣa pú la. À kɛ̀ tí, í sɛŋ kɔ̂ŋ-kɔli siɣe í íŋuŋ-leɣa da íla-leɣa ŋáa kɔ́lɛ gîei saaƀa.

2Gbua tɔ̂nɔ siɣe í géreŋ Zerusâlɛŋ taa-lee pɔkɔɔŋ sâmai a tãi dí Zerusâlɛŋ soŋ lai maa fôlo kuui kpɛɛ-ŋa tãi. À kɛ̀ tí, í gbulu tɔ̂nɔ siɣe í dáa tâa a m̀óa-sɔ̂kpɔi ítinaŋ la daa lêei ma. Gbua kpéli síɣe í dáa tâa vãai é vɛ́ɛ. Ŋa pâi ŋá ƀóai kulâi daâi ŋ́gɛ ƀò la dípôlu.

3Naa pôlu ma, íŋuŋ-leɣa gbului da-loŋ siɣe í gbulɔ̂ŋ í yɛkɛi wóŋ lá.

4À kɛ̀ tí, í ŋɔ́nɔ da-loŋ siɣe í bú ŋ̀ɔŋ ŋá í díkereŋ. Gɛ̀ ní ŋɔŋ a pâi toôi Eezuɛ-ŋai sáma.”

5Yâwɛɛ Ɣâla è mò ǹyɛɛi, “Zerusâlɛŋ ká ŋí nyii ŋá zèe ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sáma dítinaŋɔɔ m̀ai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6A mɛni nyɔ́mɔ támaa ké kpɛ́ni fêi a tɔɔ mâ, a ŋátɔ̂ŋ-ŋai kara a ŋ̀ánaa a tɛɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ŋí dîa. A tɔɔ ŋátɔ̂ŋ-ŋai dîa a tɛɛ ǹɔii-ŋai ŋí dîa nyii-ŋai dítinaŋɔ̂ɔi mai. Kpɛ́ni fêi a ǹyée kúla ŋátɔ̂ŋ-ŋai mu va sîa a ŋátɔ̂ŋ lá-woo.

7Ǹɛni ma, Ǹuu-namui Ɣâla è mò ǹyɛɛ íkaa a sɔnyɔ̂ŋ nuu é tɛɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dítinaŋɔ̂ɔi yâi dîa. Ǹyaŋ yaâ ípôlu tɔɔ dɔ̂ŋ mâ ŋá ǹɛ yâi. Ífe ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai, kɛ́lɛ ya tûa a ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dítinaŋɔ̂ɔi yâi dítɔ̂ŋ-ŋai.

8Ǹɛni ma Ǹuu-namui Ɣâla è mò ǹyɛɛ, ‘Ńyãa kpîŋ-kpîŋ ŋa pâi íkula maa kɛ̂i. Ŋa pâi íkula maa kɛ̂i a tɔ̃yâ-laa ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ŋí ŋɛ́i túɛ.

9Ǹyaŋ m̀ɛnii ŋa pâi gɛ̂i a yá í sɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛ̂ni mai, a pâi kɛ̂i a m̀ɛnii nyii ḿve ta da kɛ́ ní. Ǹyaŋ ḿve tela pâi ŋɔ́nɔ da kɛ̂i a núu da wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

10Ǹaŋ-ƀelai da pâi dílônii miî. Lônii díkɛ dínâŋ-ni mìi. Ŋa pâi ká kula maa tí-tí kɛ̂i. Ǹyaŋ diai pâi lɛɛ̂i ɣele mai, ŋa pâi dítaa-taai ǹɔii su gwaa kélee.

11“M̀ɛni ma, Ǹwála-wâla kélee Ɣalai è mò ǹyɛɛi, ‘Tɔ̃yâ ma, tãi nɔ́ ka ŋápɛrɛ-maa waai maa tĩa kara la a ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa da sâla nyɔ́mɔɔ-ŋa kulaai, ŋa pâi ǹyée kulâi ká mu. Ḿve pâi ká malôŋ kâai a dɔnɔ kpîŋ.

12Kákpulu sêei saaƀai dɔnɔ a pâi saâi a puru, kpaa máŋ a kɔlɔ-fela nyɔ́mɔ. Kákpɔara-ƀela da pâi ká paâi a ƀóa-sɔkpɔ. Ǹyaŋ ŋa pâi kákpulu dɔnɔ táa tâai a fãa, ŋá dí kpɛ́ a ƀóa-sɔkpɔ kuláa daâi.’

13“Gɛ̀ ní, ŋálii ŋwânai ŋáa a pâi yenîi. Ŋá ńii ŋwàna dîa a gɛɛ ńii é láa. Ǹyaŋ tãi ŋa pâi ńii ŋwânai la dîai, da pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ Ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii lòno dípɔ a wála-wala laai.

14Ŋa pâi ká kélee ká su karâi. Ŋá pâi ká kɛ̂i a ɣɛ́lɛ-maa-sɛŋ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dítinaŋɔ̂ɔi kâai sáma. Ŋá pâi m̀ɛnii ŋí kɛ̂i ǹûai kélee ŋɛ́i túɛ da diai kélee da kɛ́ tɛɛ̂i.

15“Tãi ŋa pâi ká mɛnii ŋá teêi la a lii ŋwânai, ka pâi kɛ̂i a ɣɛ́lɛ-maa sɛŋ ǹɔii kélee sáma. Ǹyaŋ ká kula-maa kɛ́ɛi a pâi kɛ̂i a mɛni kɔɔ̂ŋ maa ǹɔii-ŋûŋ-ŋai mɛ̂ni ma. Ŋa pâi m̀ɛnii ŋí kɛ̂i ǹûai kélee ŋɛ́i túɛ nyii-ŋai dítinaŋɔ̂ɔi kâai. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii mò tí.

16Ŋa pâi ká ƀónîi a puru yɛ̂ɛ núu a sɛŋ da ƀòŋ a tɔ̃a-ŋa. Ǹyaŋ ŋa pâi gɛ̂i puru kɛ́tɛ é tóo kâa káfa mii-sɛŋ da kàa ká mii.

17É tée burui ŋa pâi gɛ̂i é ká paai ma, ŋa pâi lɔɔ-fɛnɛ-sãa tɛɛ̂i a gɛɛ díka nîa-pɛlɛɛ-ŋai su kara. Kɔ́ da kɔlɔ-fela da pâi ká lɔii pênei dí bɛlɛ. À kɛ̀ tí, Ńyãa kpîŋ ŋa pâi ká su karâi a ƀóa-sɔ̂kpɔ. Ńyãa Yâwɛɛ ńyãa ƀé mò tí.”

Izikiɛ 6

Ŋ̀âla-wooi bîlaŋɔɔi ǹyée-ŋai díkaa Eezuɛi dîai

1Nya ƀe Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lòno ḿbɔ, ǹyɛɛi,

2“Núu-kpune ǹóŋ, íŋɛi tínaŋ Eezuɛ yèe-ŋai pɔ́ naa í ɣâla-woo ƀó é pîlaŋ dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ǹmó dîa yɛ̂ɛi, Eezuɛ yee-ŋai, ka káwoli tɔ́ɔ Yâwɛɛ Ɣâla wóo ma nyii a môi é pîlaŋ kâai. È mò ǹyɛɛ, ǹyée kpaya-kpayai, ǹyée-ŋai da diŋ-tiŋ-ŋai dîa ǹyɛɛ ŋa pâi pâi a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa a gɛɛ ŋá káɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai fɛli kwaa-ŋai kélee su kara.

4Ŋa pâi gɛ̂i káɣâla-teƀele-ŋai kélee dílɛɛ a díkpolôŋ. Kákereŋ-sɛŋ kuŋ-nɛ̃ɛ kéreŋ ɣala-teƀele-ŋai díwolo. Ǹyaŋ ŋa pâi diai da káfɛlii dí paâi káɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai ŋɛ́i túɛ.

5Ŋa pâi Eezuɛ-ŋai poma táa tâai díɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai ŋɛ́i túɛ. À kɛ̀ tí, ŋa pâi kákao-ŋai táa tâai ŋá dínaŋ káɣâla-teƀele-ŋai dîa.

6Ƀɛ́i kélee kpɔ́ ká káa naai, ŋa pâi kátaa-lee-ŋai kɛ̂i dílɛɛ a díkpolôŋ da káɣâla-fɛli kwaa-ŋai ma. Ǹyaŋ ŋa pâi ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai wólo-woloi, ŋa kákereŋ-sɛŋ-kuŋ nɛ̃ɛ kéreŋ ɣâla-teƀelei su kara kpɔ́ ŋá doo ǹɔii ma. Díi-ŋai kpɔ́ ká gɛ̂i ŋa pâi gɔ̂i kpɔ́ fati-fati.

7Ŋa pâi ká ǹûai kɛ̂i dísaa kásama. Gɛ́ ní ka pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

8"À kɛ̀ tí, ŋa pâi kákpulu-loŋ lɛɛ̂i ɣele ma. Tãi ka pâi kɛ̂i la ǹɔii-ŋuŋ ŋai tí samai, ká ta-ni da pâi pui mòa-sɔkpɔi yɛ̂ei a tãi ka pâi liî la lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni ŋa sui.

9Ǹyaŋ diai da pâi liî a dîa kɔ́-soŋ pere sui da pâi díkili-ŋa siai é pîlaŋ ḿâ ǹɔii-ti su ƀɛɛ̂i da pâi kɛ̂i naai. Da pâi gɔlɔni berei ŋá ǹíi ŋwana la dîa é pîlaŋ berei mâ dí dípôlu-tɔɔ la mai a dílii da díŋɛi nyii gɛ̀ ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli mɛ̂ni kɛ́ too díkoi. À kɛ̀ tí, díƀɛlɛ a pâi kpɛɛ̂i díkpîŋ koi ŋwana-lɔ̂ɔ dí gɛi mɛ̂ni ma.

10À kɛ̀ tí, da pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ. Ǹyaŋ ḿve kɛ́ ni dípɛlɛ̂i a gɛɛ ŋa pâi mɛni nyɔmɔ kɛ̂i a dîa."

11Yâwɛɛ Ɣâla è mò ǹyɛɛi, "Ka káyee-ŋa lokwa, ka kákɔɔ pîlaŋ ǹɔii ma ká mò kaai áao Eezuɛ-ŋai dímɛni nyɔmɔ-ŋai mɛ̂ni ma. Kpɛ́ni fɛ̂i da pâi lɛɛ̂i mòa-sɔkpɔi mu, puru é dípaa, kɔlɔ-fela é dísoŋ.

12Ǹúui nyii gáa kwaa koyaa mai, kɔlɔ-fela nyɔmɔ a pâi baai. Ǹyaŋ ǹúui nyii gáa kwaa kpûa mai, a pâi lɛɛ̂i mòa-sɔkpɔi mu. Naa pôlu ma, ǹúui nyii pâi lɛɛ̂i ɣele mai, a pâi sâai a puru. Bere ƀé ŋa pâi ŋ̀álii-ŋwanai lɛi la día.

13À kɛ̀ tí, ka pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ. Tãi ka pâi ká ǹûai poma kaai lâai ni la káɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai samai, dílaa ǹyee kpaya-kpaya ŋai tôŋ-sui, daa-tâa ŋ̀úru-ŋai mu gwaa kéleei, ƀɛɛi da kɛ́ kereŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kereni naa díɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai diai.

14Ǹmaa tãi tí ma, ŋa pâi ǹyée pɛlɛi dîa ŋá dílɔii lɛ́ɛ a bûŋ kɛ̂i fa ŋɔ́nɔ kɛ́ m̀a. Ǹmɛnii ŋí a pâi kɛ̂i dílɔii gwaa kélee mâ é siɣe vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su é tôo Lebila. À kɛ̀ tí, da pâi ŋ̀gɔlɔni a Yâwɛɛ kpîŋ-kpîŋ."

Izikiɛ 7

Mɛni-ŋa teɛɛ a pâi Eezuɛ-ŋai mɛ̂ni ma

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Naa pôlu ma, Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lono m̀bɔ ǹyɛɛi,

2“Nuu-kpune ǹóŋ, mò Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛi, Ǹwála-wâla kélee Ɣâlai ǹyɛɛi, m̀ɛnii
kélee kpɛɛ-ŋa aâ seri! Mɛni-kpɛɛ ŋa aâ pá ǹɔii m̀éla náaŋ mɛ̂ni ma.

3“M̀ɛnii gbɛɛ-ŋai aâ pá ká mɛ̂ni ma. Ǹyaŋ ŋa pâi ǹíi ŋwanai kâa. Ŋa pâi ká mɛni-
ŋai ŋá teei yɛ̂ɛ berei kátua-pere káa lai. Ŋa pâi kákula maa kɛ̂i ká tua pere nyɔ̂ŋ
ŋánaai mɛ̂ni ma.

4Ḿve pâi ká sɔnyɔ̂ŋ-ŋai su mɛni lɛɛ̂i, kpaa máŋ ŋá ká ŋ̀éi maloŋ káa. Ŋá pâi ká
kula maa kɛ̂i ká mɛni nyɔmɔ̂i maa mɛ̂ni ma. À kɛ̀ tí, ka pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãa ɓa
Yâwɛɛ.”

5Ǹwála-wâla kélee Ɣalai è mò ǹyɛɛi, “Mɛni-kpɔ̂lu a pâi lâai kâa gîe mɛi.

6Mɛni-kpɛɛ ŋá a pá! Mɛni-kpɛɛ ŋá a pá kâa. Ká m̀ɛnii gbɛɛ-ŋai a pá. Ká wɔ̂i a nâa
kpɛɛ.

7Káai ká káa ǹɔii sui, ká m̀ɛnii gbɛɛ-ŋai a pá. Voloi a nâa lɛɣɛ. Vé a lii-nɛ̃ɛ kula
fólo. Kɛ́lɛ gáa a mɛni kpɔ̂lu kula fólo nyii a ká kɛ̀ kákɛ ɓò tɔɔi ni ǹyéei ma ká fa
pɔ̂ri lâɣii a lii-nɛ̃ɛ perei.

8“Ŋa pâi ǹíi ŋwanai kâa a ŋ̀ánaa. Ŋá ká mɛnii-ŋa têe yɛ̂ɛ berei ká tûa-pere káa lai.
Ǹyaŋ ŋa pâi ká kula-maa kɛ̂i kátua pere nyɔ̂ŋ ŋánaai mɛ̂ni m̀a.

9Ḿve pâi kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai su mɛ̂ni lɛɛ̂i, kpaa máŋ ŋá káŋɛi maloŋ káa. Ŋa pâi ká kula
maa kɛ̂i yɛ̂ɛ berei ka sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ lai a gɛɛ ká gɔ́lɔŋ a gɛɛ ńyãa ɓa Yâwɛɛ nyii gáa ká
kula maa kɛ̂i.”

10Mɛni-kpɔ̂lu maa fólo káa pâi. A nâa seri ɓɛ. Ŋwana-lɔ̂ɔ mɛni a nâa ké ɓûu ɓoi.
Su mɛni kɛ̂tɛ a nâa seri gɔ̃yɛŋ ma.

11Woo-pili mɛni a nâa pá a ŋwana-lɔɔ mɛni támaa. Díta kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i. Dítɔɔ-
sãai dɔnɔ kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i. Dílàa ma tɛ̂i dɔnɔ kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i kpaa máŋ difolo lâai.

12Tãi a pâi. A nâa seri. Diai sãâ yâi, dífe lii-nɛ̃ɛ kùla, kpaa máŋ diai sãâ kɔlɛ̂i dífe
malôŋ see ɓò. Kpɛ́ni fêi lii-ŋwâna káa pâi ǹûai kélee dîa.

13Diai lɔii kɔlɛi dífe ŋɔ́nɔ pâi zɔlɔ ɓoi pôlu ŋɔ́nɔ a tãi díkaa la ɣele mai. Kpɛ́ni fêi
Ɣâla a pâi ǹíi ŋwanai dîa nyii vé pâi ŋɔ́nɔ zîe pôlu. Diai kélee díkaa a sɔnyɔ̂ŋ ɓelai
díta fé pâi lɛɛ̂i ɣele ma.

14Tãi da pâi gɔ-kɔ́ turuii fɛɛi lai, ǹûai da pâi díkpîŋ kpɛtɛi kɔ́kɔ mɛ̂ni ma, kɛ́lɛ núu
da fé pâi liî gɔ̀-ɣenei ŋa kpɛ́ni fêi Ɣâla a pâi ǹíi ŋwanai dîa.

Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai gula maa

15Ǹûai da pâi kɛ̂i kɔ́kɔi ǹɔii su. Puru da kɔlɔ-fela da pâi kɛ̂i ǹûai dîa daai su. Diai
pâi kɛ̂i ǹɔii sui, da pâi lɛɛi gɔi su. Diai díkaa daai sui, puru da kɔlɔ-fela da pâi dí
pâai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16À kɛ̀ tí, diai pâi pui dí liî, da pâi kɛ̂i ǹyée-ŋai mâ díkɛ wɔ́lɔ dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛ̂ni ma yɛ̂ɛ toloŋ-ŋa ƀe fâai ǹyée-ŋai tôŋ su.

17Ǹûai kélee yée a pâi kɛ̂i saai, díkpeleŋ fii-kpɛɛ yɛ̂ yá.

18Da pâi maloŋ-tôo maa seɣe tôoi dîa. Dí dímaa ɣiri a mɛni-kpɔlu seɣe. Ŋumɛ a pâi dísonîi. Kpólaŋ è tòo díŋûa a tɛɛ ŋa.

19Da pâi díkane-ŋai pilii berei-leei ma yɛ̂ɛ kala. Dígôo-ŋai da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ sɛŋ maa-liƀiɛɛ. Díkane-ŋai da dígôo-ŋai dífe pâi pɔri dímaa teei a tãi Yâwɛɛ a pâi ǹíi ŋwanai lai. Dífe pâi dilíi laai kpaa máŋ dímaa mɛni é dílii laa. Gôoi da gánei ƀe díperei kpaaŋ díkɛ tòo sɔnyɔ̂ŋ su.

20Dígôo-ŋai da díkane yɔlɛ-ŋai dí gɛ̀ dísu mɛ̂ni é kɛ́tɛ díkɛ díɣâla pɔkɔɔŋ ŋai kpɛtɛ la da pɔkɔɔŋ nyɔmɔɔ-ŋai. M̀aa mɛ̂ni ƀe ŋa pâi zãai ŋí kɛ̂i m̀ɛlɛ é kpɛɛ díkoi.

21“Ŋa pâi gɛi ŋõya ŋa dí gula ká yêei. Ǹɔii-ŋuŋ ŋwana-lɔ̂ɔ-ŋai da pâi ƀâa kulâi kâa.

22Ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa dí ŋa Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi maa-tî̃a kara. Ŋúma-ƀela da pâi lɔ̂i naa dínaa maa tĩa kara.

23“Ǹɔii gwaa kélee mâ a pâi kɛ̂i wúlee. Kpɛ́ni fêi, ǹɔii láa a fɛ́ɛ a núu pâa. Ǹyaŋ daa-leei-ŋai láa a fɛ́ɛ a làa-sâa.

24Ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa lɔii-ŋuŋ ŋwana-lɔ̂ɔ ŋa dí pá díka pɛ́rɛ-ŋai kula káyeêi. Ŋa pâi díwala-wala laai kpelâi, ŋa díkwaa mâ waa ŋai maa tĩa kara.

25Tãi mɛni-kpɔ̂lu a pâi pâi lai, da pâi kɛ̂i lii-see kɔ̂rii. Kɛ́lɛ da pâi gɔrî̃i dífe gàa.

26Mɛni-kpɔ̂lu a pâi kulâi dîa gîe mɛi, tùŋ nyɔmɔɔ támaa é pá dípɔ. Da pâi ŋ̀ala-woo ƀô ƀelai marê kɛ̂i a gɛɛ díɣâla-woo ƀô dîa, kɛ́lɛ ŋ̀ala-wooi a pâi lániî díla. Zâla láa-soŋ-ƀelai dífe pâi pɔrî̃i sɛŋ lɛ̂i ǹûai dîa. Ǹúu-pɔlɔ-ŋai dífe pâi kɛ̂i naa a gɛɛ dínûai lia-woo ƀó.

27Malôŋ a pâi toôi galoŋ mâ. Lii-too pôlu a pâi kɛ̂i galoŋ ŋɔtíi-kɛ-ƀelai dîa. Ǹûai da pâi yaôi ǹɔii su díyee kɛ́ kpɛ̃liŋ. Ŋa pâi díkula maa kɛ̂i yɛ̂ɛ berei dítua-pere káa lai. Ŋa pâi dímɛnii-ŋá teêi yɛ̂ɛ berei da díƀaraai dímɛnii ŋa tèe lai. Nyiŋi a pâi ǹɛi kâa a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.”

Izikiɛ 8

Izikiɛ ŋɔzî̃ai veerɛi

(8:1--10:22)

Izikiɛ è ǹûai dísɔnyɔ̂ŋ ŋai kàa Ǹ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛi mu Zerusâlɛŋ

1Kú kɛ́ɛ kɛ̀ gɔ-soŋ-laai su a koraŋ lɔ́ɔlu-mɛi da ŋ̀aloŋ lɔ́ɔlu mɛi-dai ŋɔfólo lɔ́ɔlu-ɣele, ŋá kɛ̀ sêei ŋápɛrɛi mu kwa Zuda nuu-pɔlɔ-ŋai. Nya ƀe Ǹ̂wála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋɔmɔlêŋ è pà ŋgbonoi.

2Gɛɛ tî̃i, ŋá sɛŋ tá kàa gɛ pere kɛ ƀo yɛ̂ɛ ǹúu. É síɣe ǹeŋei é yèŋ è kɛ̀ yɛ̂ɛ ŋɔŋ. Ǹaa mɛi pêre kɛ́ fòlo yɛ̂ɛ ƀara maa kî̃iŋɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3È sɛŋ da kɛ́ɛ yɛ̂ɛ ǹúu yèe sãa, é ńzôŋ a ŋuŋ-leɣa. Mɔ̃lêŋ è ńdɛ ǹelei su, é pá a ńyãa
zî̃a su Zerusâlɛŋ. È ńziɣe é lí a ńyãa bɛrɛ mu pere siɣãŋ ŋɔkpôŋ láƀelei nyii kɛ̀ yá-
ŋua pere Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mai. Ɣâla pɔkɔɔŋ kɛ́tɛ tɔnɔ è kɛ̀ gwaai ŋí mâ nyii gɛ̀
Yâwɛɛ é ǹíi ŋwana kpɔ́ a ǹanaai.

4Nya ƀe ŋá Eezuɛ Ɣâlai ŋɔfolo-laai kâa naa. Gɛ pere è kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ zî̃ai nyii ŋa gáa
dìŋ-tiŋ su a tãi ŋá kɛ́ la Siƀa ya-leei kɔlɛi.

5Naa kɛ́ɛ tii, è mò mâ ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ íŋuŋ mu siɣe í ǹâla-teƀelei m̀éla
nyii gáa yá-ŋua pere naa kaa.” Nya ƀe ŋá ŋuŋ mu siɣe ŋá ya-ŋua kpòŋ láƀelei pere
kaa. Ŋá ɣâla-pɔkɔɔŋ ta káa naa nyii m̀ɛlɛ fé kɛ̀ ní Ɣâla koi.

6È mò mâ ǹyɛɛi, “Núu-kpono ǹóŋ, nya mɛni nyɔ́mɔ sãŋ ŋí kâai nyii Eezuɛ-ŋai da
gɛi a gɛɛ dí ŋ́gbɛ ŋápɛrɛ-maa-waai ŋí mui? Kɛ́lɛ yâ pâi mɛni nyɔmɔɔ támaa kâai
é tɛɛ nyiŋi ma.”

7Nya ƀe è li a ńyãa banaŋ mâ kpòŋ láƀelei ƀɛɛi ŋá loa kâa naa bɛrɛ-kaŋ su.

8Gɛɛ tii, è mò mâ ǹyɛɛi, “Núu-kpono ǹóŋ, ye bɛrɛ-kaŋ wólo. Tãi ŋá bɛrɛ-kaŋ wólo
lai, ŋá kpôŋ kàa naa.”

9È mò mâ ǹyɛɛi, “Lɔ́ naa í mɛni nyɔ́mɔ ma-pɔlɔ-pɔlɔɔi káa da gɛi naai.”

10Nya ƀe ŋá lɔ́ naa ŋá tɔara-sãa pɔkɔɔŋ da fɛnɛ-sãa nyii-ŋai dí maa fé waa nii
pɔkɔɔŋ káa naa bɛrɛ-kaŋ mâ gwaa kélee ma. Ŋa ŋɔ́nɔ Eezuɛ-ŋai díɣâla pɔkɔɔŋ-
ŋai káa naa bɛrɛ-kaŋ ma nyii-ŋai da kâa kɛ̀ dífɛlî̃i.

11Ŋá Eezuɛ-ŋai dínuu-pɔlɔ ŋai buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kâa naa. Safaŋ ǹóŋ surɔŋ
Zezania kɛ̀ ƀo dí sama. Kéreŋ-sɛŋ kuŋ-nɛ̃ɛ kéreŋ sɛ̂ŋ è kɛ̀ díkelee díyêei. Naa láa
è kɛ̀ a vɛ̀ɛ a kereŋ-sɛŋ kuŋ-nɛ̃ɛ kéreŋ luru.

12Nya ƀe è mò mâ ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, yà mɛni nyɔ́mɔ sâŋ ŋí kâai Eezuɛ-ŋai
díkaa gɛi loo-pere sui? Díkaa ɣâla fɛlii loŋpo-ŋa su nyii-ŋai dílaa fɛɛ̂i a ɣâla-
pɔkɔɔŋ ŋa. Da mò diɛi, ‘Yâwɛɛ fé kú kâai. Yâwɛɛ a bôlu tɔɔ kûa.’ ”

13Yâwɛɛ è mò mâ ǹyɛɛi, “Ya pâi máŋ dítua pere nyɔ̂ŋ dámaa kâai é tɛ́ɛ nyiŋi ma.”

14È lì a ńyãa Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi láƀelei nyii kɛ̀ yá-ŋua perei. Nya ƀe ŋa nɛ̀yâa
kaa naa díkɛ wɔ́lɔ díɣâlai Tamuzi mɛni ma.

15Nya ƀe è marê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, yá mɛni-ŋai ŋí kâai nɛyâai ŋí da gɛi?
Ya pâi mɛni nyɔ́mɔɔ kpaya-kpaya támaa kâai é tɛ́ɛ nyiŋi ma.”

16È ŋɔ́nɔ lì a ńyãa Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi ŋɔsiɣãŋ su pere siɣãŋ su bɛ́rɛi láƀelei.
Kpakolo buu feerɛ káo lɔ́ɔlu díkɛ gbôŋ da ǹâla-teƀelei díloai dípôlu féɣɛɛ Yâwɛɛ
ŋɔpɛ́rɛi ma, díŋɛi liɛɛ voloi kulâi pere. Díkɛ naa díkɛ díŋuŋ mâ pîlaŋ díkɛ volo-
nɛnɛŋ ma foloi fɛli a díɣâlai.

17Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ mò m̀â ǹyɛɛi, “Núu kpune ǹóŋ, yâ m̀ɛnii nyiŋi kâai da gɛi? Zuda
ƀelai lii fé nî̃i laa ni a mɛni nyɔ́mɔ-ŋai da gɛi ƀɛi. Díkaa nâa pâi a ŋɛi-tɛ mɛni támaa

© 2014 Bible Society in Liberia.

ǹɔii m̀éla kélee ma a gɛɛ dí gɛ ǹíi é ŋwana dîa. Da ƀaa kula mâ. Díkɛ ǹaraŋ a pere-sii kélee.

18Ǹɛni ma ŋa pâi ńii ŋwânai ŋá díkula maa kɛ̀. Ḿve pâi dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai su mɛ̂ni lɛɛ̂i kpaa máŋ ŋá díŋɛi malôŋ kâa. A nɛ̀ɛ ma díwɔlɔ a ɣelêi pere, ḿve pâi ŋ́oli tɔ̂i díwɔlɔ-wôo ma."

Izikiɛ 9

Dí ŋâla-pɔkɔɔŋ fɛli ƀelai kula maa kɛ̀

1Nya ƀe Ɣâla è layi kpɔ́ ŋ́olii a ŋa ŋánaa ǹyɛɛi, "Kaai pâi daa-leei su karai ka pá ƀɛ. Díkelee dí pa díkɔ-kɔ́ kɔli-sãai kɛ ƀo díyeei."

2Naa kɛ́ɛ tii, núu lɔ́ɔlu mɛi da dí kula ziɣãŋ la nyii ǹá è kɛ̀ a gúlaa yá-ŋua pere Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi la perei dí pa. Díkelee díkɔ-kɔ-sãai kɛ ƀo díyeei. Núu tɔnɔ è kɛ̀ dísama nyii kɛ a maa ɣiriɛɛ a seɣe nɛnɛ-fɛfɛ sɛŋ ta è kɛ̀ ǹyéei nyii da kɔlɔ pɔ̃yɛɛ lai. Nya ƀe dí li dítɔɔ m̀ara-ɣâla teƀelei kɔlɛ.

3Nya ƀe Eezuɛ-Ɣalai ŋɔfólo laai nyii kɛ̀ Ǹ̩âla-taa koôŋ sãai diai è nâa kùla dîa é lí Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi láƀelei. Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Yâwɛɛ è ǹúui nyii kɛ̀ a maa ɣiriɛɛ a zeɣe nɛnɛ-fɛfɛɛi tôli nyii gɔlɔ pɔ̃yɛɛ sɛŋ è kɛ̀ ǹyéei.

4Yâwɛɛ è mò m̀a ǹyɛɛi, "Lí Zerusâlɛŋ taa-leei su gwaa kélee í pɔɔ kɛ́ ǹûai tôŋ-la nyii-ŋai dílii toɔ̂i pôlu díkɛ wɔ́lɔ kpɛ́ni fêi da m̀ɛni nyɔmɔɔ sãŋ ŋí kɛ́ daa-leei sui."

5Nya ƀe Ɣâla è mò ǹûai gbeli-ŋai dîa ǹyɛɛi, "Káa máŋ ka lɛɛ dípôlu ká tɛɛ daai samai ká dípaa. Káfe dítɔnɔ kpîŋ da lɛɛ kpaa máŋ ká dímalôŋ kaa.

6Ka ziɛ-pɔ̂lɔ-ŋai, naɣa-tɔ̂ɔ-ŋai da ǹɛnî-kpela-ŋai, nîa-pɛlɛɛ-ŋai da nɛɣãai kélee kpɔ́ páa. Kɛ́lɛ káfe diai tí bɔɔi káa dítôŋ-lai dɔnɔ kpîŋ pàa. Ka m̀ɛnii ŋí kɔ́ɔ pîlaŋ ŋápɛrɛi la." Nya ƀe dí nâa pɛ̀lɛ ǹúu-pɔ̂lɔ-ŋai kɛ̀ tɔ̂ni Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɛ́i túɛi paá ma.

7Ɣâla è mò dîa ǹyɛɛi, "Ka Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi maa t̂ia kara. Ka pá a dípoma ká bu Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɛ́i-tuɛ. Ka lí ká dípaa." Nya ƀe dí nâa lì daa-lêei su díkɛ ǹûai pâa naa.

8Díkɛɛ ǹûai ŋí paâi, ŋa lɛɛ tɔ̂ni ńyãa tɔnɔ, nya ƀe ŋá ŋuŋ-ma pîlaŋ ŋ́gɛ wɔ́lɔ ǹyɛɛi, "Óo Ǹ̩wála-wâla kélee Yâwɛɛi, ya pâi ílii ŋwanai í Eezuɛ ƀelai gbeli-ŋai lɛ̂ɛ Zerusâlɛŋ kélee paa?"

9Nya ƀe Ɣâla è ŋ́oo su tòo ǹyɛɛi, "Eezuɛ ƀelai da Zuda ƀelai dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai su kɛ̂tɛi kpɔ́ a m̀aa pɔlɔ-pɔlɔɔ. Da núu páa kpɔ́ ǹɔii gwaa kélee ma. Ǹyaŋ teniŋ ƀô laa fé ŋɔ́nɔ Zerusâlɛŋ. Kpɛ́ni fêi, da kɛ̂ m̀ôi dîyɛɛi, 'Yâwɛɛ a bôlu tɔɔ ǹɔii mâ. Yâwɛɛ fé kú kaai.'

10Ǹɛni ma ḿve pâi díŋɛi malôŋ kaai. Dí tɔnɔ kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i. Ŋa pâi tuai a dîa yɛ̂ɛ berei dítua la a díƀaraai."

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Nya Ɓe ǹúui nyii kɛ a maa ɣiriɛɛ a zeɣe nɛnɛ-fɛfɛɛ̂i gɔlɔ-pɔ̃yɛɛ sɛŋ ké Ɓo ǹyéei è lene pôlu é pá é goraŋ Ɓó Yâwɛɛ mi ǹyɛɛi, “Mɛnii nyii kélee í mò mai, ŋâa gélee kpɔ́ ŋa see kɛ.”

Izikiɛ 10

Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è kùla Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu

1Ǹaa kɛ́ɛ tíi, ŋá ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ su kàa nyii kɛ̀ ŋ̀âla-taa kôoŋ-sãai ŋuŋ mɛi. Sɛŋ da è kɛ̀ naa nyii kɛ̀ yɛ̂ɛ kâloŋ-see-sɛŋ nyii dí gbɛ̀tɛ a kɔni buluŋ-kɛɛ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔi.

2Nya Ɓe Ɣâla è mò ǹúui kɛ̀ a m̀aa ɣiriɛɛ a zeɣe nɛnɛ-fɛfɛɛi ma ǹyɛɛi, “Lí ílɔ gáraŋ-ŋai loai nyii-ŋai díkaa ŋ̀âla-taa kôoŋ-sãai mu perei. Íyee láa fɛ́ɛ a ŋɔŋ-téŋa nyii gáa ŋ̀âla-taa kôoŋ-sãai loai, í dáa-tâa daa-lêei mɛi.” Nya Ɓe ŋá lɛ̀ɛ gâai é lɔ́ naa.

3Ǹâla-taa kôoŋ-sãai díkɛ̀ tɔ̂ni Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kaŋ kɔlɛ yá-kwara pere. Tãi ǹalôŋ è lɔ́ la naai, ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ-kolei è ziɣãŋ su pere siɣãŋ láa fɛ̀ɛ.

4Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è nâa kùla ŋ̀âla-taa kôoŋ-sãai mɛi é lí bɛ́rɛi láƁelei. Ǹele-kɔ̂lɔŋ kolei è bɛ́rɛi láa fɛ̀ɛ. Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai é Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔsiɣãŋ láa fɛ̀ɛ.

5M̀ɛnii ŋí kɛ́ɛ a kɛ́i, ŋ̀âla-taa kôoŋ-sãai koôŋ tíŋ è tɛ̀ kpɔ́ núu ké mèni ziɣãŋ duɛ-tuɛi su pere. Díkoôŋ tiŋ è kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ Ǹwála-wâla kélee Ɣalai wóo.

6Yâwɛɛ è mò ǹúui kɛ̀ a m̀aa ɣiriɛɛ a zeɣe nɛnɛ-fɛfɛɛ̂i mâ ǹyɛɛi, “Ŋɔŋ-têŋai síɣe nyii gáa gáraŋ-ŋai da gôoŋ-sãai loai.” Ǹalôŋ è lì é tɔ́ɔ gáraŋ-ŋai kɔlɛ.

7Ǹâla-taa kôoŋ-sãai dɔnɔ è ńyee sa̋a m̀arâai sáma é ŋɔŋ-têŋai sîɣe é dɛ́ɛ ǹúui kɛ̀ a maa ɣiriɛɛ a zeɣe nɛnɛ-fɛfɛɛi pɔ́. È ŋɔŋ-têŋai sîɣe é lî la banaŋ mâ.

8Ŋá sɛŋ da kàa ŋ̀âla-taa kôoŋ sãai koôŋ mu moloŋɔɔ núu yée mà.

9Ŋá ŋɔ́nɔ nàa kàa ŋá káraŋ náaŋ káa gɛ́ Ɓò ŋ̀âla-taa kôoŋ-sãai kɔlɛ tɛi-téi. Gáraŋ-ŋai ŋí díkɛ̀ kpɔ́ fôloi yɛ̂ɛ kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ.

10Gáraŋ-ŋai ŋí kélee kpɔ́ kpɛtɛ pêre è kɛ̀ nɔ́ a zîi tɔnɔ dí pilíɛɛ díkîei. Ya kâa díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ káraŋ tɔnɔ.

11Díkelee da kâa kìliŋ nɔ́ Ɓéla kélee ma dífa tînaŋ. Kɛ́lɛ, da kɛ̀ kilínîi, Ɓɛ́i kélee duɛ pere ŋɔi a ŋ̀ɛi tìnaŋ naa perei, nàa pere nɔ́ Ɓe díkelee da lî naa pere dífa tînaŋ.

12Gáraŋ-ŋai ŋí kélee ŋɛ́i-gao è kɛ̀ kpɔ́ a dínaŋɔɔ ŋ̀wóli-la ǹyée pîlaŋɔɔ gîei. Ŋɛ́i-gao è kɛ̀ ŋɔ́nɔ zoŋ-kɔ̂li-ŋai kélee dîa.

13Ŋa m̀ɛni díkɛ gáraŋ-ŋai tôli a tínaŋ-karaŋ.

14Ǹâla-taa kôoŋ-sãai ŋí kélee ŋɛ́i è kɛ̀ ŋuŋ mâ gîei náaŋ. Ǹɛ́i duɛ-tuɛi è kɛ̀ yɛ̂ɛ ɣâla-taa kôoŋ-sãa. Veerɛi kɛ̀ Ɓò yɛ̂ɛ núu-kpune. ZaaƁai kɛ́ Ɓò yɛ̂ɛ yala-sulu. Ǹáaŋ kɛ́ Ɓò yɛ̂ɛ kuɛ.

15Goôŋ-sãai ŋí nɔ́ Ɓé ŋá díkàa SiƁa-ya-leei kɔlɛ. Tãi goôŋ-sãai ŋí dítɛ la ŋ̀elei sui, da gáraŋ-ŋai Ɓé tɛ̀.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Tãi dí díkoôŋ fùlomo la díkɛ kòoŋ ŋelei sui, gáraŋ-ŋai díkɛ̀ nɔ́ díkɔlɛ ma.

17À kɛ̀ goôŋ-sãai da kpèra da tɔ̀ɔ, gáraŋ-ŋai dia máŋ da kpêra dítɔɔ. À kɛ̀ da tɛ̀ ŋelei su, gáraŋ ŋai dia máŋ da tê ŋelei su. Kpɛ́ni fêi ŋâla-taa kôoŋ-sãai dímɔ̃leŋ è kɛ̀ gáraŋ-ŋai mɛi.

18Nya ƀe Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è nâa kùla Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi láƀelei é tɛ́ goôŋ-sãai mɛi pêre.

19 Ŋ́gɛɛ ǹaa kâai, ŋâla-taa kôoŋ-sãai dí nâa díkoôŋ fùloŋ díkoôŋ dítɛ ŋelei su da gáraŋ-ŋai díli vóloi kulâi pere siɣãŋ lá Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi ma. Ǹyaŋ Eezuɛ-ŋai Díɣâlai ŋɔfólo-laai è nâa kɛ̀ dí mɛi.

20Goôŋ-sãai ŋí ƀé ŋá díkàa Eezuɛ-ŋai Díɣâlai mu Siƀa-ya-leei kɔlɛ. Ǹyaŋ ŋɛ́i pɔ̀ɔ è lɛ̀ɛ dîa a gɛɛ díkɛ̀ a ɣâla-taa-kôoŋ sãa.

21Díkelee díŋɛi è kɛ̀ náaŋ-nàaŋ, díkoôŋ kɛ̀ ƀò náaŋ-nàaŋ. Sãâ díkɛ̀ díkoôŋ mu gɛ́ ƀò yɛ̂ɛ núu yée.

22Ǹyaŋ díŋɛi è kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ nyii-ŋai ŋá gàa Siƀa-ya-leei kɔlɛi. Díkelee kpɔ́ díkɛ̀ nɔ́ liî dítenin ma dítuɛ-pere.

Izikiɛ 11

Mɛni-ŋa téɛɛ káa Zerusâlɛŋ nua kpaya-kpayai mɛ̂ni ma

1Ɣâla ŋɔmɔ̃leŋ è ńzîɣe é pá a ńyãa vóloi kulâi pere siɣãŋ-la Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi-la. Tãi ŋá ziɣãŋ-laƀelei kàa lai, ŋá kpakolo buu-feerɛ kao-lɔ́ɔlu kâa naa. Azɔɔ ǹóŋ Zezania da Bɛnaya ǹóŋ Pelatia nyii-ŋai kɛ̀ a Eezuɛ-ŋai laa-tuɛ ƀelai díkɛ máŋ dísama.

2Yâwɛɛ è mò mâ ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, ǹûai ŋí ni ƀé da ŋ̀wana-lɔ̂ɔ mɛni kpɛtɛ díkɛ lia-woo ƀô nyɔ́mɔɔ kɛ̀ daa-leei ŋí su.

3Dí mò diɛi, ‘Kwa pá nâa pɛ́rɛ-ŋa tɔ̂i daai ŋí su. Daai ŋí káa nɔ́ yɛ̂ɛ leɣi ƀé ǹɛ́ŋ nîi, kú kɛ́ɛ yɛ̂ɛ sua ƀé da ŋíli.’

4Ǹmɛni ma núu-kpune ǹóŋ, Ɣâla-woo ƀó nyii dɔ̂i dîa.”

5Nya ƀe Yâwɛɛ ŋɔmɔ̃leŋ è pà ḿɛi é mó ḿâ ǹyɛɛi, “Kɛ́ dîa Yâwɛɛ ǹyɛɛ ŋá mò kâa káai a Eezuɛ-ƀelai bere ƀé ka kákili-ŋa siai la. Kpɛ́ni fêi ŋá m̀ɛnii kɔ́lɔŋ ka kákili-ŋa siâi é pîlaŋ mai.

6Ka núu támaa páa Zerusâlɛŋ daa-leei ŋí su nyii-ŋai dípoma a bere-leei mâ gwaa kélee ma siɣei.

7“À kɛ̀ tí, m̀ɛnii ńyãai a ŋ̀wála-wala kélee Yâwɛɛi ŋa mòi kâai nya ká ŋí: Daa-leei ŋí káa a leɣi-ɣíli leɣi a tɔ̃yâ, kɛlɛ lé ƀa zuai? Dia ƀa ǹûai ka dípaâi. Ŋa pâi ká kulâi daa-leei ŋí su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Ka yaôi ƀóa-sɔ̂kpɔ ma. Kɛ́lɛ ŋa pâi pâi kâa a ƀóa-sɔ̂kpɔ, ńyãai a Ŋ̌wala-wala kélee Yâwɛɛi ŋ̌oo ká tí.

9Ŋa pâi ká kulai daa-leei su ŋá ká tɛ́ɛ ŋɔ̃yâ-ŋa pɔ́ ŋa kákula maa kɛ́.

10Ka pâi ƀóa-sɔkpɔ sàa kɛ̂i kákpîŋ lɔii ŋɔ gɔyaŋ perei mâ. À kɛ̀ tí ká pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

11Daa-leei ŋí fé pâi kɛ̂i a leɣi ká maa mɛ̂ni ma, kpaa máŋ díkɛ ká ɣili zu a sua. Ŋa pâi ká kula maa kɛi kpɔ́ Eezuɛ-lɔii gwaa kélee ma ka pâi kɛ̂i naai.

12Gɛ̀ ní ka pâi gɔlɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ. Kpɛ́ni fêi káfe sia ní a ŋátɔ̂ŋ lá-woo, kɛ́lɛ ká kɛ̀ siâi a ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai ká kɔlɛ mai dítɔ̂ŋ lá-woo."

13Tãi ŋá kɛ̀ ŋ̀ʼâla-wooi ŋí ƀôi lai, Bɛnaya ǹóŋ Pelatia è tòo é sáa. Nya ƀe ŋáŋuŋ ma pìlaŋ ǹɔii mâ ŋá láɣi ńyɛ̂ɛi, "Óo Ŋ̌wala-wala kélee Ɣâlai, ya pâi ǹɛɛ̂i naa diai da lɛɛ ɣele mâ Eezuɛi díkelee dísaa?"

Ɣâla è gono-tee gɔ-pu-ƀelai yêei

14Yâwɛɛ è lono ḿbɔ ǹyɛɛi,

15"Núu-kpune ǹóŋ, íkaayɔɔ-ŋai nyii-ŋai díkaa Zerusâlɛŋ da môi diɛi, 'Íkaayɔɔ-ŋai díkaa kɔ-sôŋ laa sui díkɛi kôyaa dífa pɔri Yâwɛɛ fɛlii. M̀ɛni ma, a ǹɔii tɛɛ kú pɔ a kú pɔɔ.'

16"M̀ɛni ma yé m̀ó íƀarâa kɔ-sôŋ ŋai dîa a gɛɛ ńyãa ƀe dítɛɛ ǹɔii su koyaa su. Ńyãa ƀe dítaa-taa ǹɔii ŋuŋ-ŋai su, ŋa pâi kɛ̂i díkɔlɛ ǹɔii kélee su ƀɛi díkaa naai.

17"M̀ɛni ma mò gɔ-sôŋ-ŋai dîa yɛɛi, Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛi, 'Ŋa pâi ká kulai ǹûai sama, ŋá kákula ǹɔii-ŋai su ƀɛi kátaa-taai naai ŋá Eezuɛ-lɔii tɛ́ɛ ká pɔ.'

18Ǹyaŋ tãi da pâi pâi la naai, da pâi m̀aa-tĩa sãai kélee kulâi naa.

19À kɛ̀ tí, ŋa pâi kili-ŋa sia nina kɛ̂i dîa, ŋa mɔ̃leŋ-nina tɛɛ dípɔ. Ŋa pâi lìi-su kpanaŋ-ŋai kulâi díyêei, ŋa wòo mɛ̂ni-lii tɛɛ dípɔ.

20À kɛ̀ tí, da pâi ŋa tɔ̂ŋ-ŋai mɛi kaai a ténîŋ ƀó pere. Gɛ̀ ní, da pâi kɛ̂i a ŋánûa, ńyaŋ ŋ̌gɛ ƀo a Díɣâla.

21Kɛ́lɛ, ŋa pâi diai da zãa nyɔ́mɔ-ŋai da ŋ̀ʼâla-pɔkɔɔŋ-ŋai fɛlii, díkula maa kɛ̂i. Ŋa pâi díkula maa kɛi mɛni nyɔmɔɔ-ŋai mɛ̂ni ma nyii ŋai dí gɛi." Ńyãa Yâwɛɛ Ɣâla ƀe mò ti.

Ɣâla ŋɔfolo-laai è kula Zerusâlɛŋ

22Nya ƀe ŋ̀ʼâla-taa koôŋ-sãai dí dímu-siɣe gáraŋ-ŋai kɛ ƀo díkɔlɛ. Eezuɛ Ɣâlai ŋɔfolo-laai è kɛ́ dímɛi.

23Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è tɛ̀ ŋelei su é kúla daai mɛi é tɔ́ɔ ǹyée kɛtɛi mɛi nyii gáa vóloi kulâi perei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Nya ƀe ɣâla ŋɔmɔ̂leŋ è ńzìɣe zî̂ai su é pá a ńyãa gɔ-sôŋ-ŋai pɔ naa Babelɔŋ. Gɛɛ tii, zî̂ai ŋa gaai è nâa kula ŋ̀ɛi.

25Ǹyaŋ ŋa nâa m̀ɛni kélee ƀo dîa nyii Yâwɛɛ è ǹɛ mai.

Izikiɛ 12

Izikiɛ, tûa yɛ̂ kɔ-sôŋ ǹuu

1Yâwɛɛ è lono ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Núu-kpune ǹóŋ, íkaa tɔɔ-mâ ƀela sama. Díŋɛi káa dîa, kɛ́lɛ dífa kwaa kâa. Díwoli káa dîa, kɛ́lɛ dífa mɛni mɛ̂ni. Kpɛ́ni fêi díkaa a tɔɔ-mâ kɛ́ ƀela.

3“M̀ɛni ma, núu-kpune ǹóŋ, ye ítiyãi tolo yɛ̂ɛ kɔ-sôŋ ǹuu, í pɛlɛ liî sia mâ yɛ̂ɛ núu ƀe liî kɔ-sôŋ sia mâ gbínii é lɛɛ pâi toôi. Ǹɛɛ naa díkelee díkɛ íkaa íkɛ li. Kɛ́ liî kwaa ŋa m̀a íkɛ pá díkɛ íkaa. Tãi ta dɔɔ-mâ kɛ ƀelai tí da pâi tarêi m̀ɛnii su íkaa gɛi.

4Ítiãi tolo díŋɛi a kwaa ponoɔɔ a gɛɛ dí íkaa í ǹɛɛ naa díkɛ íkaa íkɛ lí yɛɛ núu ƀe liî kɔ-sôŋ sia m̀a. Lí a Ǹele-wâlai, ípa pôlu a ŋ̀ele-wulii tãi.

5Ye loa têe ípɛrɛ kaŋ su í ítiyãi siɣe í kula la naa íkɛ li. M̀ɛnii ŋí kɛ́ ǹûai kélee ŋ̀ɛi.

6Ye ítiyãi tɛ́ íkaraŋ-ŋa ǹûai ŋ̀ɛi íkɛ li gbínii su. Yâ kɛ liî, ye íŋɛi mɛi pɛlɛ ífa la ǹɔii káa la ya kulâi zui. M̀ɛnii ŋí yâ pâi kɛ̂i gɛi, káa a ŋɛi-kɛ-maa maa Eezuɛ-ŋai maa mɛ̂ni ma.”

7Nya ƀe ŋá gɛ nɔ yɛɛ berei Yâwɛɛ è mò la mai. Ǹá ŋa tiyɛ̂i tolo voloi-ŋa yɛ̂ɛ kɔ-sôŋ ǹuu ŋɔtiyɛ̃i. Ǹele-wulii tãi kɛ́ɛ a serii, ŋa loa têe bɛrɛ-kaŋ su a ǹyée, ŋá lí gbinii-su ŋátiyɛ̃i kɛ ƀo ŋ́garaŋ-ŋa díkɛ ŋ́gàa.

8Bôlu ma ɣele-wâlai, Yâwɛɛ è lono ḿbɔ, ǹyɛɛi,

9“Núu-kpune ǹóŋ, tãi Eezuɛ-ƀelai ŋí díkaa a tɔɔ-mâ kɛ ƀelai da í marê kɛ́i la lé mɛni ƀe yâ gɛi,

10m̀ó dîa yɛ̂ɛi, ‘M̀ɛnii ŋí ƀe Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi a mòi é pîlaŋ Eezuɛ-ŋai láa-tuɛ ƀelai da diai kélee díkaa Zerusâlɛŋ dîa.’

11M̀ó dîa yɛɛ m̀ɛnii ŋí káa a ŋ̀ɛi-kɛ maa ká maa mɛni ma. Bere ŋí ŋa tûai lai bere ƀe a pâi kɛ̂i la a dîa. Da pâi liî a dîa a kɔ-sôŋ-ŋa luɛ-laa su.

12Ǹuu-laa-tuɛ ƀelai nyii ŋai díkaa dílaa-tûɛi da pâi dítiyɛ̃-ŋai siɣei a kpini dí dɛ díkaraŋ-ŋa díkɛ lì. Da pâi loa teêi dípɛrɛ-kaŋ ŋai su dí tɛɛ naa díkɛ lí. Da pâi díŋɛi mɛi pɛlɛi a gɛɛ dífa la ǹɔii kâa ƀɛɛi dalîi naai.

13Kɛ́lɛ, ŋa pâi ŋá deɣaŋ pɛlɛɛ̂i dímɛi díkɔ la yɛ̂ɛ ƀare. À kɛ̀ tí, ŋa pâi pâi a dia Babelɔŋ lɔii su nyii gáa a Kadiɛŋ ŋai pɔɔi. Da pâi lɛɛ̂i naa dísaa, kɛ́lɛ dífe pâi ǹɔii tí su kaai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Ŋa pâi ŋɔtíi-kɛ ƀelai kélee da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kélee kpɔ́ taa-taai díkɔlɛ ma lɔii-ŋuŋ-ŋai su. Ŋa pâi díkpɛ̂i a ƀóa-sɔ̂kpɔ kuláa daâi.

15“Tãi ŋa pâi dítaa-taai la ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni ŋai kélee sui, m̀aa tãi ƀe da pâi gɔlɔni la a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

16Kɛ́lɛ, ŋa pâi díkpulu-loŋ lɛɛ̂i a difulu nyii-ŋai dífe pâi lɛɛ̂i ƀóa-sɔ̂kpɔ yée mu, ǹyaŋ puru da kɔlɔ-fela fé pâi dípâai. Dîa ƀe pâi lɛɛ̂i ŋ̀ele mâ a gɛɛ dí dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai ƀó ǹɔii-ŋuŋ ŋai sama ƀɛɛi da pâi liî naai. À kɛ̀ tí, da pâi ŋ́gɔlɔni a Yâwɛɛ.”

M̀ɛnii kú maa kɔri lzikiɛ maa kpɛ̃liŋɔɔ sui

17Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

18“Núu-kpune ǹóŋ, yà kɛ ílaa miî, kɛ kpɛ̃lini. Yà kɛ íkpelêi, kɛ yoai íkɛ tumo-tùmo.

19M̀o ǹûai dîa díkaa Zerusâlɛŋ Eezuɛ lɔii sui, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛi ka pâi kɛ̂i kálaa miî kákɛ yao kákɛ kpɛ̃liŋ. Ka kɛ̀ kákpelei kákɛ tumo-tumo. Kpɛ́ni fêi dílɔii a pâi lɛɛ̂i a vólo. Da pâi zu-sãa kélee kpɔ́ siɣei a wála-wala laa, kpɛ́ni fêi diai lɛ̀ɛ naai díŋwana-lɔ̂ɔi.

20Daa-leei ŋai nyii kélee kpɔ́ ǹáa fɛɛi a pâi lɛɛ̂i a volo. Ǹɔii a pâi lɛɛ̂i a bûŋ. À kɛ̀ tí, da pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.”

Dare-woo ƀɛ-sɛɛi da nyii vé ƀɛ-sɛ ní

21Yâwɛɛ è lono ḿbɔ ǹyɛɛi,

22“Núu-kpune ǹóŋ, lé mɛni ƀe ǹûai da zã̂ŋ tɔnɔi ŋí sɔ̂ɔi la a tãi kélee é pîlaŋ la Eezuɛ lɔii mai? ‘Tãi támaa yée mu, lé ƀe kɛ̀ m̀ɛni-ŋai da môi ŋ̀aa sèe fa kɛ̂i?’

23M̀o dîa m̀ɛnii ńyãai Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋ̀a mòi diai. Ŋa pâi zaŋ-wooi ŋí kperâi. Dífe ŋɔ́nɔ pâi da ƀoi Eezuɛ lɔii-ŋí su. M̀o dîa a gɛɛ tãi aâ seri a gɛɛ m̀ɛni-ŋai ŋí ŋa-see é kɛ.

24“Kpɛ́ni fêi núu da fa ŋɔ́nɔ lɛ́ɛ zî̃a kàa, kpaa máŋ núu da é nûa lii-laa ɣâla-woo ƀó Eezuɛ lɔii ŋí su.

25Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, ‘Kɛ́lɛ, ńyãa Yâwɛɛ, ŋa pâi m̀ɛnii ƀoi nyii ŋa-see a pâi kɛ̂i. Ǹyaŋ ḿve ŋɔ́nɔ pâi tãi su-koyaa siɣei ŋ́gɛ m̀ɛni-ŋai su tôo. Ŋa pâi mɛni-ŋai su tôoi a tãi kákaa nîi la ɣele mai. Káai a dɔ̀ɔ-mâ ƀelai, ŋa pâi m̀ɛnii kɛ̂i a káa ŋá mòi.’ ”

26Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lôno ḿbɔ ǹyɛɛi,

27“Núu-kpune ǹóŋ, Eezuɛ-ŋai da gaai yɛ̂ɛ sɛŋ ƀe zî̃ai í gaai da ŋ̀âla-wooi í mò diai gáa tãi su-koyaa mɛni ma.

28M̀ɛni ma ye mò dîa a gɛɛ ńyãa ƀa Ǹwála-wala kélee Yâwɛɛi ŋa m̀ôi dîa a gɛɛ m̀ɛni-ŋai ŋa m̀ôi diai ŋa-see a pâi kɛ̂i tãi kpua yée mu. M̀ɛnii nyii kélee ŋa m̀ôi diai ŋa-see a pâi kɛ̂i. Ńyãai a Ǹwála-wala kélee Yâwɛɛi, ńyãa ƀe mò ti.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Izikiɛ 13

Ŋ̀ála-wooi nyii bîlaŋɔɔi ǹɛ́ɛ-ɣâla-woo ƀó ƀelai dîa

1Yâwɛɛ è lono ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Núu-kpune ǹóŋ, ye ɣâla-woo ƀó é pîlaŋ Eezuɛ-ŋai díɣâla-ŋɔlôno-kɛ ƀelai dîa nyii ŋai da kɛ díkpîŋ ɣâla-woo ƀoi. Ǹo dîa a gɛɛ dí díwoli tɔ́ɔ Yâwɛɛ m̀a.”

3Ǹo dîa yɛ̂ɛ Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛi, “Kpalo ƀelaâi ǹɛ́ɛ-ɣala-woo ƀó-ƀelai ŋí dîa nyii-ŋai da díkpîŋ zî̃a-ŋa kpɛ̀tɛ a díkpîŋ mɛni kpɛtɛɛi ǹyaŋ dífe zî̃a káa nii.

4Káai a Eezuɛ-ŋai, káɣâla-woo ƀó-ƀelai kɛ̂i fé m̀a yɛ̂ɛ kɛlɛ̂ŋ-ŋa ƀé díkaa taa-lêe pileŋ ŋá.

5Dífa lí ƀɛi-ŋai ziɣãŋ a wólo naai, kpaa máŋ dí ziɣãŋ ŋai tɔ́ɔ dí dínaŋ Eezuɛ-ŋai dîa a dímaa kɔ̃ɔ sɛŋ a tãi kɔ́ a pa lai kpaa máŋ tãi Yâwɛɛ ŋɔɣelei a pá lai.

6Da lɛ́ɛ zî̃a-ŋa kàa. Díkɛ lɛ́ɛ-ɣâla-woo ƀo. Da kɛ m̀ôi diɛi díkaa ŋ̀óo su kulâi, kɛ́lɛ ḿva dítɛɛ. À kɛ̀ tí, díkɛ gâai yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé m̀ɛnii da môi a pâi kɛ̂i a tɔ̃yâ.

7Ǹo dîa yɛ̂ɛi, zî̃ai ká gàai vé a tɔ̃yâ. Ǹɛnii ŋai ká môi gáa a lɛ́ɛ. Ká mò kâa díkaa a ŋ̀oo, kɛ́lɛ ḿve nîi mɛni da ƀó ní kâa!”

8Ǹɛni ma Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò dîa ǹyɛɛi, “Kpɛ́ni fêi kákaa lɛ́ɛ-ɣâla-woo ƀôi, kákɛ lɛ́ɛ-zî̃a-ŋa kaai, ńdɔ̂i kâa. Ńyãai a Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋ̀oo ká tí.

9Ŋa pâi ǹɛ́ɛ-ɣala-woo ƀó-ƀelai da ǹɛ́ɛ-zî̃a káa-ƀelai kula maa kɛ̂i. Dífe pâi kɛ̂i ŋá mɛni-kpɛtɛ-ƀelai sáma, kpaa máŋ dílaa kɛ́ ƀò Eezuɛ-ŋai láa sáma, kpaa máŋ dí lí Eezuɛ lɔii su. À kɛ̀ tí, ká pâi gɔ́lɔnî̃i a gɛɛ ńyãa ƀa Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi.

10“Kpɛ́ni fêi da kɛ̂ ŋánûai pɛlɛ̂i díkɛ mò dîa dîyɛɛi, ‘Lii-sêe é kɛ́ kâa’ a tãi lii-sêe fé la naai. Kpɛ́ni fêi ŋánûa da siɣãŋ tɔ́ɔ nyii vé kpananii kɛ́lɛ ŋ̀âla-woo ƀó-ƀelai ŋí da pá da wée-kole sia m̀a da m̀ɛi pɛ́lɛ gɛ́ ƀò yɛ̂ɛ ǹya ƀé gbanaŋɔ̂i.

11Ǹo ŋ̀âla-woo ƀó ƀelai ŋí ziɣãŋ mɛi pɛlɛ a ŋ̀wée-kolei dîa a gɛɛ dí siɣãŋ tí a pâi tôoi ǹɔii ma. Tuna kɛ́tɛ a pâi pûi. Sãɔ kɛ́tɛ a pâi pûi. Fãa kɛ́tɛ é tɛ́ɛ.”

12Tãi ziɣãŋ a pâi tôoi lai, ǹûai dífe pâi kámarê kɛ̂i diɛi, “Ŋ̀wéei-kolei ká zìa ziɣãŋ mai káa mí?”

13Ǹɛni ma m̀ɛnii Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi è m̀ôi ká ŋí, “Ŋ̀a pâi ǹíi ŋwanai ŋá fãa-kɛtɛ tɛ́ɛ, ŋá tuna-kɛtɛ kɛ́ é pú, ŋá sãɔ-kɛtɛ kɛ é pú é ziɣãŋ wólo-wolo.

14Ziɣãŋ tí ká ŋ̀wée-kolei sia mai, ŋa pâi ŋ̀woloi kpɔ́ é seri ǹɔii mâ ká kɛ gɔɔ-pîlani kɔni-ŋai kâa. Tãi a pâi woloi lai, a pâi ká paâi. Ǹyaŋ a kɛ̀ tí, ká pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15“Ǹɛni ma, ŋa pâi ǹíi ŋwânai ziɣãŋ mâ da diai ŋ̀wée-kolei sîa m̀ai. Ŋa pâi môi
kâa a gɛɛ ziɣãŋ fé ŋɔ́nɔ naa da ǹûai ŋ̀wée-kôlei sîa m̀ai,

16Ɣâla ŋɔlóno ké-ƀelai nyii ŋai díkaa Eezuɛ nyii-ŋai kɛ̀ dîyɛɛ lii-sêe káa Zerusâlɛŋ
ma, ǹyaŋ lii-sêe fé ké ní naai.” Ǹ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ ƀe mò tí.

Ǹ̀âla-wooi nyii bîlaŋɔɔi ǹɛ́ɛ-ɣâla-woo ƀo ƀelai nyii-ŋai díkaa a nɛyãai diai

17Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, ye tinaŋ ílono nɛyaai pɔ́naa pere nyii-ŋai
da ké ɣâla-woo ƀoi díkpɔɔi yèe mai. Ɣâla-woo ƀó é pîlaŋ dia.

18M̀ó dîa yɛ̂ɛi, Ǹ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ ǹyɛɛ: “Kpalo ƀelaâi kâai a ǹɛyâai nyii-ŋai
da ponîŋ-yèe kɔna-kɔli kpɛtɛ ǹûai kélee mɛ̂ni ma, kákɛ ǹúu-ŋuŋ mɛi pɛlɛ seɣe
kpɛtɛ ǹúu-sĩi kélee mɛ̂ni ma a gɛɛ wála-wala laa é ké ká yêei dímɛi. Ka ŋ̀wɛlii a
gɛɛ wála-wala laa é ké káyeêi ŋánûai difulu-laai mɛi da dípaa mɛni mɛi a gɛɛ ká
kánîa ké la.

19Ka ƀâa kula m̀́â ŋánûai sama bale ŋɔ-yèe-laa fɛɛ mɛni ma, é pɛlɛ kpolo-kpua-
kpua ŋa dîa. Ka ǹûai paa nyii maa fé nɛ̃ɛ ni ka dí pâai. Kaké diai maa fé nɛ̃ɛ ní
dílɛɛ ɣele mai kɛ̀ díkɛ lɛɛ ɣele ma a ǹɛɛ̂i ka ké gɛi ŋánûai dîa díkɛ díwoli tɔɔ mai.”

20Ǹ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Ńdɔ̂i ká ponîŋ yèe-ma kɔli-ŋai dîa nyii-
ŋai ka kɛ ǹûai kɔli lai. Ŋa pâi díkulâi káyee ma. Ŋa pâi ŋá ǹûai ŋuŋ-ma ƀoi yɛɛ
ŋɔni-ŋa.

21Ŋa pâi ká ŋ̀ɛi-mɛi pɛlɛ-sãai fálâi, ŋá ŋánûai ŋuŋ-ma ƀo ŋa díkula káyeei. Dífe
ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a káyee-ŋa sãa. A kɛ tí, ka pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

22“Ka ŋánûai líi su kpanaŋ a ká lɛ́ɛi, berei máŋ m̀́ve dílii-su kpanaŋ ni lai. Ka
ŋwana-lɔ̂ɔ ƀelai líi kula a gɛɛ dífe kpera dí-ŋwana-lɔ̂ɔ tuai mâ dí díƀalo-laai sɔlɔ
ƀo.

23M̀ɛni ma, ká lɛ́ɛ zî̂ai da ká lɛ́ɛ ɣâla-woo ƀoɔɔi a nâa kpɛɛ. Ŋa pâi ŋánûai kulâi
káyeei. A kɛ tí, ka pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.”

Izikiɛ 14

Ɣâla è bôlu tɔɔ ɣâla da kpɛ́ni fɛli mɛ̂ni ma

1Eezuɛ láa tuɛ ƀelai da-ni dípa m̀́bɔ naa dísee ŋ̀ɛi-tuɛ díkɛ m̀arê kɛ é pîlaŋ Yâwɛɛ
tûa pere ma.

2Nya ƀe Yâwɛɛ è lono m̀́bɔ ǹyɛɛi,

3“Núu-kpune ǹóŋ, ǹûai ŋí da dí ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai siɣe dílii su a gɛɛ díkɛ sɔnyɔ̂ŋ kɛ.
Ǹyaŋ díɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai da díperei kpáaŋ dí ŋ̀ɛi fa ŋɔ́nɔ kwaa kaa. Da gaai yɛ̂ɛ sɛŋ
ƀé ŋa pâi díkili-ŋa ponoi?

© 2014 Bible Society in Liberia.

4“Ǹmɛni ma mò dîa nyii-ŋai ńyãa Yâwɛɛ ŋá mòi diai. Eezuɛ ǹúu nyii kélee a ŋɔɣâla-pɔkɔɔŋ siɣe ǹíi-sui nyii a berei kpaaŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ sui, é pá ɣála ŋɔlóno-kɛ-nuui pɔ naai ńyãa Yâwɛɛ, ńyãa kpîŋ ƀe pâi ǹɔ́o su tooi ŋɔɣâla pɔkɔɔŋ támaa-ŋai mɛ̂ni ma.

5Ŋa pâi gɛi tí a gɛɛ ŋá Eezuɛ-ŋai nyii-ŋai ǹâla-pɔkɔɔŋ ŋai da dílii penei ké dítinaŋ ḿbɔ naa pere.

6“Mɛni ma, m̀ó Eezuɛ-ŋai dîa, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛi, ‘Ka kálii pene ka kápôlu tɔɔ káɣâla-pɔkɔɔŋ ŋai dîa. Ka tinaŋ ka káŋɛi siɣe ká mɛni nyɔmɔɔ-ŋai dîa.’

7“Eezuɛ ǹúui nyii pâi bôlu tɔ̂ɔi ḿâ, kpaa máŋ ǹɔ̃yaai nyii zéɛɛ káa Eezuɛ-lɔii sui nyii a bôlu tɔɔ ḿâ gɛ ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛlii nyii a bere kpaaŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ sui, à pà ɣâla-ŋɔlóno-kɛ-nuui pɔ́ é m̀arê ké ḿaa mɛni ma, Ńyãa Yâwɛɛ ńyãa kpîŋ ƀé pâi ǹɔ́o su tôoi.

8Ŋa pâi ŋɛ́i seêi màa nuui tí ma. Ŋa pâi gɛi a sɛŋ kɔ̂ŋ ma sɛŋ ká mɛni ma. Ŋa pâi gulai ŋánûai sama, gɛ̀ ni, ka pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

9“A kɛ̀ ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ǹuu da a núu da pɛlɛ, gɛ̀ ní, Ńyãa Yâwɛɛ ƀé ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui tí pɛlɛ. A kɛ tí, ŋa pâi m̀aa ǹúui tí kulâi ŋánûai Eezuɛ-ŋai sama.

10Gɛ̀ ní, da pâi díkpɔɔi sɔnyɔ̂ŋ maa fela-fêi kɛ̂i. Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui da ǹúui nyii pâi pâi bɔ naai dífeerɛŋɔɔ dísɔnyɔ̂ŋ a pâi kɛ̂i a bɔriɛɛ.

11Ŋa pâi nyíŋi kɛ̂i a gɛɛ Eezuɛ-ŋai dífa ŋɔ́nɔ dípôlu tɔɔ la ḿâ dí dímaa-tĩa kara a dísɔnyɔ̂ŋ ŋai. Ŋa pâi gɛ̂i tí a gɛɛ díkɛ a ŋánûa ńyaŋ ŋ́gɛ ƀò a Díɣâla.” Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ƀé mò tí.

Núu da fé pâi pûi m̀ɛni-ŋa teɛɛi ŋí yêei

12Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

13“Núu-kpune ǹóŋ, a kɛ̀ lɔii-ŋuŋ da a sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a ńyãa ve tûa ní a ténin̨ ƀo pere, ŋa pâi ǹyée sãai ŋa ŋɔmii-sãai kulâi kara. Ŋa pâi puru tôo dîa ŋá ǹûai da vɛnɛ-sãai kélee paa.

14A kɛ̀ ǹúu saaƀai ŋí, Nôa, Danîa da Zôo da kɛ̀ m̀aa lɔii tí su, dítenin̨ ƀó laai nɔ́ ƀé kɛ̀ pâi dí ƀaloi. Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyaa kpîŋ ƀé mò tí.

15“Kpaa máŋ, ŋâa pà fɛnɛ-sãa tɛɛ̂i ǹɔii kpîŋ su dí naa sãa kélee kpɔ́ su kara é lɛɛ a bûŋ. À kɛ̀ tí, núu da kpîŋ fa pɔri tɛɛi naa, kpɛ́ni fêi vɛnɛ-sãai da pâi kɛ̀i naa.

16A ǹɛɛ ma kpîŋ Nôa, Danîa da Zôo díkɛ nâa, dífe pâi pɔrîi dínîa-pɛlɛɛi kula yêei kɛ̂i, tãi nɔ ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi nyii gáa a gɛ ɣele m̀a Ɣâlai ŋ́gaa ɣele mai. Dîi pɔri nɔ́ díkpîŋ ŋuŋ mâ ƀoi. Kɛ́lɛ ǹɔii a pâi lɛ̂ɛi a bûŋ.

17“Kpaa máŋ ŋa kɔ́ too ǹɔii tí su ŋa pa a kɔ́-kɔ-sãa kpaya-kpaya ŋá ǹaa ƀela da vɛnɛ-sãai kélee páa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò, a kɛ̀ Nôa, Danîa da Zôo da kɛ m̀aa lɔii tí su, dífe pâi pɔrîi dínîa-pɛlɛɛi kula yêei kɛ̂i. Kɛ́lɛ dîa kpîŋ nɔ́ ƀé pâi ŋuŋ ma ƀó sɔlɔ ƀoi.

19"À kɛ̀ ŋa ǹíi ŋwàna ŋá kɔlɔ-fêla nyɔ́mɔ tɛ́ɛ m̀aa lɔii tí su, é ǹûai da vɛnɛ-sãai páa,

20a kɛ Nôa, Danîa da Zôo díkaa naa, tãi nɔ ŋ́gaa la ǹele mai, dífe pâi pɔrîi dínîa-pɛlɛɛi kula yêei kɛ̂i. Dîa kpîŋ ŋɔ ƀe pâi ŋuŋ mâ ƀó sɔlɔ ƀoi dítenin ƀó laai sarâi."

21M̀ɛnii Ǹwála-wala kélee Yâwɛɛi è mòi ǹya ƀa, "Ŋa pâi ŋá mɛni kula maa kɛ́ pere náaŋ tɛɛi Zerusâlɛŋ. Dîa ƀa, kɔ́, puru, lɔɔ-fɛnɛ-sãa, da kɔlɔ-fela a gɛɛ dínûai da vɛnɛ-sãai su-kara.

22À kɛ̀ díta a ƀàlo da dínîa-pɛlɛɛ-ŋai dí kúla naa dípa ípɔ naa, ye díkaa. Yá pâi gâai berei díkaa la a ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀelai. Gɛ̀ ní, yà pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ḿve Zerusâlɛŋ kula maa kɛ̂i a fili-pere.

23Yà pâi kɛ̂i a ílii láa a berei ŋa díkula maa kɛ́ la dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛni mai. À kɛ̀ tí, ya pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ḿve díkula maa kɛ́ ní nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ƀé mò tí."

Izikiɛ 15

Zaŋ bîlaŋɔɔi gbɔmɔi mai

1Yâwɛɛ è lono ḿbɔ ǹyɛɛi,

2"Núu-kpune ǹóŋ, yâ pɔri kpɔmɔ kɔ̂ŋ ni léŋ wolâai wuru woŋo ma?

3Núu da a pɔ̂ri sɛŋ da kpɛtɛ̂i a kpɔmɔ yɛ̂ɛ wuru? Vé tí a dɔnɔ kpîŋ. Yâ pɔri kpɔmɔ kpɛtɛ̂i a sɛŋ da ísɛɣe sɛlɛŋ ma yɛ̂ɛ wuru? Vé tí a dɔnɔ kpîŋ.

4Da bili ŋɔ ŋɔŋ-ŋa a kɔi. Zũa-kâna pere feerɛ a kéreŋ, zamai a kpala. Lé ƀé da nâa pɔ̀ri gɛi? Dífa nâa pɔ̀ri sɛŋ da kɛ̂i la.

5Tãi è kɛ̀ la a ǹélɛɛi, tíi kɛ̂i fé kɛ́ ní ma. Gɛ̀ ní, tãi da nâa gereŋ lai, lé ƀé nâa da pɔ̂ri gɛi lai. Dífa nâa pɔ̀ri sɛŋ da kɛ̂i la."

6M̀ɛnii Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mòi ká ŋí: "Yɛ̂ɛ berei nɔ́ ŋa gbɔmɔi kɛ́ la a kɔi ǹɔɔ-wuru-ŋai samai nyii ŋá gereŋ, bere ƀé ŋa pâi Zerusâlɛŋ ƀelai kɛ̂i la.

7Ŋa pâi díkula maa kɛ̂i. Berei máŋ díkula la ŋɔŋ sui, ŋɔŋ a pâi dí kereni. Ǹyaŋ tãi ŋa pâi díkula maa kɛ̂i lai, ka pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

8Ŋa pâi dílɔii lɛɛ̂i a bûŋ, kpɛ́ni fêi dífe ténin ƀó tua kɛ́ ni a ńyãa." Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyãa ƀé mò ti.

Izikiɛ 16

Zerusâlɛŋ fé ténin ƀô ni

1Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lono ḿbɔ ǹyɛɛi,

2"Ǹúu kpune ǹóŋ, ye Zerusâlɛŋ ŋɔmɛni nyɔmɔɔ-ŋai lɛ́ m̀a.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ké m̀a, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛ, “Ífe a sɛŋ da. Dí ímaa sɔlɔ ƀô Keena-lɔii su. Ínâŋ ni díkɛ a Amɔra-nuu. Ílee ké ƀo a Itai-nuu.

4Tãi dí ímaa sɔlɔ ƀó lai, dífe íwoliŋ tée ní. Dífe íwaa-ní a gɛɛ íkɛ a ímaa waa. Dífe mîi-kpolo sia ní yâ, kpaa máŋ díseɣe ƀela kpiniŋ a yá.

5Núu da fé ímalôŋ káa ní a gɛɛ dí m̀ɛni-ŋai ŋí da ké a yá. Tãi dí ímaa sɔlɔ ƀó lai, dí í pili túluŋ ŋá. Kpɛ́ni fêi tãi dí ímaa sɔlɔ ƀo lai, í ƀɛlɛ fé ké ní núu da koi.

6“Ǹya ƀe ŋ́gɛɛ tɛɛ̂i ŋá íkaa íkɛ ƀo láai í ŋãa su íkɛ péne-pene. Ŋá gɛ̀ ílɛɛ ɣele mâ.

7Ŋá gɛ̀ í ƀɔlɔ yɛ̂ɛ wuru ƀɔ̂ŋ lélɛɛ. Kélɛ ya nâa ƀɔlɔ yâ ké yɛ̂ɛ nɛnî-kpera nina. Í ŋini a kula, íŋuŋ-leɣa a kula kélɛ íkɛ nîi a íkaŋ.

8“Tãi ŋa ŋɔ́nɔ tɛ̀ɛ la yâi, ŋa gàa a gɛɛ tãi a seri a gɛɛ í nâa ké a surɔŋ-pɛrɛ mu ǹuu. Nya ƀe ŋá í mɛi pɛlɛ a ŋá seɣei ŋá íkaŋ loo ŋá kpanaŋ-woo kɛ̀ í yêei a gɛɛ kwa yâ kúkɛ tua-laa ma. Íkɛ a m̀ƀɔɔ.” Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ƀé mò tí.

9“Nya ƀe ŋa yá siɣe ŋa í ŋãa waa yâ ŋá wulɔ sia yâ.

10Ŋa í maa ɣiri a seɣe lélɛɛ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ ŋa sua-kɔlɔ lélɛɛ kpɛtɛ a kɔ́ɔ-ŋa kɔlɔ. Ŋa seɣe nɛnɛ-fɛfɛ kpiniŋ a yâ ŋa í mɛi pɛlɛ a namalaŋ seɣe.

11Ŋá kɔyɛ̂ŋ tôo yâ. Ŋá yée-kwana-kɔli tòo íyee mâ. Ŋá yɔlɔ tòo íkɔŋ mâ.

12Ŋá gbono tòo ísũai. Ŋá woli-sɛŋ tòo íwoli. Ŋá kâloŋ-ƀɔrɔ lélɛɛ sée í ŋûa.

13Ŋá í maa-ɣiri a gôo da kane. Ǹyaŋ í maa-ɣiri seɣei è kɛ̀ a seɣe nɛnɛ-fɛfɛ, gɛ ƀo a namalaŋ seɣe sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ. Í felaƀa lélɛɛ da kɔ̃́iŋ wulɔ é pɛlɛ wulɔ mâ m̀ii. Íkɛ kpɔ́ a ílɛlɛɛ a maa pɔlɔ-pɔlɔɔ íkɛ fólo kpɔ́ yɛ̂ɛ kaloŋ-nɛnî.

14Í lélɛ tûŋ è taa-taa kpɔ́ ǹɔii-ŋuŋ ŋai sama, kpɛ́ni fêi ńyãa ƀe gɛ íkɛ lélɛ a gɛɛ tí.” Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyãa ƀé mò ti.

15“Kélɛ í ímàŋ ílɛlɛ-laai mâ íkɛ wulu-wulu kɛ, kpɛ́ni fêi ímaa-tûŋ è taa-taa kwaa kélee m̀â.

16Í íseɣe-ŋai da siɣe íkɛ íɣâla fɛli kwaa-ŋai mâ m̀aa-ɣiri la íkɛ íkpîŋ tɛɛ wulu-wulu kɛ́ɛ su nyii da fé taa kɛ ni, kpaa máŋ nyii da fé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i.

17Í ŋɔ́nɔ ŋá gôoi da ŋá kánei gbulu kɛtɛ siɣe kpɔ́ í díkɛ a sinaa pɔkɔɔŋ nyii ŋai ka dîa ni ká kɛ̀ wulu-wulu kɛ̂i.

18Í zeɣei ŋá dɛɛ í pɔi siɣe í dòo dîa. Í ŋá ɔle-wulɔi da ŋá kereŋ-sɛŋ kuŋ-nɛɛi tɛɛ dí pɔ.

19Ŋá mii-sɛŋ ŋá dɛɛ í pɔi, ŋá felaƀai, ŋá ɔle-wulɔi, da ŋá kɔ̃́iŋ-wulɔi í gula dîa a sala-sɛŋ kuŋ nɛ̃ɛ a gɛɛ dí líi é nɛ̃ɛ.” Ńyãa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ƀé mò tí.

20“Gɛɛ tíi, í nîa-pɛlɛɛi nyii-ŋai í dísɔlɔ ƀô ḿîi kula a sâla íɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai dîa. Nyíti fé kɛ ni a mɛni nyɔmɔɔ mɛ̂ni mâ?

© 2014 Bible Society in Liberia.

21A gɛɛ í ŋá nîa-pɛlɛɛ-ŋai siɣe í dí kula a kereŋ-sala ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa mɛ̂ni ma?

22Ǹyaŋ íkɛɛ ísɔnyɔ̂ŋ da íwulu kɛɛi sui, ífe íkili-ŋa sia ni é pîlaŋ í sɔlɔ ƀô tãi m̀a. Íkɛ laai naa pɔri fé ké ní yɛ̂. Íkɛ a íkaŋ íkɛ pene-pene íkɛ wɔ̀lɔ."

Zerusâlɛŋ ŋɔwulu-wulu kɛ́ɛ

23Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, "Kpalo ƀelaâi yâ a maa pɔlɔ-pɔlɔɔ, m̀ɛni-ŋai ní mɛ̂ni ma.

24Yâ ƀûu-ŋa tɔɔ bere-ŋai kɔlɛ í maa mɛni ma ƀɛɛi ya ké ɣâla-pɔkɔɔŋ ŋa fɛlii naai íkɛ wulu-wulu kɛ naai.

25Ya ílɛlɛ-laai su kara, íkɛ wulu-wulu kɛ̀ kwaa kélee m̀a a diai da kɛ tɛɛi berei ma gwaa kélee mâ a ɣele kéleei.

26Í ŋɔ́nɔ fâa m̀a a gɛɛ ka Ize sinaai nyii-ŋai nɛnî fa tɛ̀ɛ diai ka dîa ni ká wulu-wulu ké. Yá ŋulu-wului ŋí kɛ a gɛɛ ŋá ǹíi ŋwana.

27"M̀ɛni m̀â, ŋa nâa mu siɣe a gɛɛ ŋá í kula maa ké. Ŋa pâi ŋá lûwai kulâi íyeêi, ŋa ítɛɛ Felesia-ŋai pɔ́ nyii í ƀɛlɛ kpɛɛ̂i díkoi íwulu-wulu ké mɛnii mai.

28"Í tinâŋ í li ka Asiria-ŋai kákɛ wulu-wulu kɛ̀. Kɛ́lɛ ílii fé laa ní.

29Ka Babelɔŋ ƀelai nyii ŋai da pɔni-tɔɔi kákɛ wulu-wulu kɛ̂i ílii fé laa ní."

30Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, "Í m̀ɛnii ŋí kɛ nɔ́ yɛ̂ɛ wulu-wulu ké nuu nyii ŋumɛ fé mai.

31Í ƀûu tɔ̀ɔ bere-ŋai kélee mâ íkɛ Ɣâla fɛli naa, íkɛ wulu-wulu kɛ̀ naa. Ítɛɛ̂i wulu-wulu kɛ nuu ma, kpɛ́ni fei ífa í wɔ̂i ké sɛŋ-kao mɛni ma. Nyiŋi ƀe íkɛ a wulu-wulu kɛ nuu nyɔ́mɔɔ é tɛ́ɛ diai dîa da wulu-wulu kɛ sɛŋ-kaoi mɛni mai.

32Íkaa nɔ́ yɛ̂ɛ wulu-wulu kɛ nuu nyii a wulu-wulu kɛ̀ a ŋɔ̃yâ é tée ŋɔsurɔ̂ŋ pôlui.

33Sinaa ƀe da sama-sɛŋ tɛ̀ɛ nɛyâa pɔ, kɛ́lɛ yâ ƀe ya sama-sɛŋ tɛɛ ísinâai pɔ a gɛɛ díkula ƀela kélee ma díkɛ pa ípɔ.

34M̀ɛni ma ya tua a da kpɛ́ni í ƀaraâŋ wulu-wulu kɛ nɛyãai sama. Nuu da fé ísiɣe ni a gɛɛ íkɛ a wulu-wulu kɛ nuu gɛ̀ í fela-fe. Yâ ƀé ya dísiɣe íkɛ sɛŋ tɛ̂ɛ dípɔ. M̀ɛni ma, í kaa a núu da kpɛ́ni dísama."

Ɣâla ŋɔtɔŋ kpɛ́i maai gáa Zerusâlɛŋ mɛni mai

35Óo Zerusâlɛŋ, yái a wulu-wulu ké-nuui, m̀ɛnii mɛ̂ni nyii Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi a môi.

36Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛ, "Kpɛ́ni fêi ka ká maa kpôloŋ banaŋ-ma, ka kákpîŋ tɛɛ ká sinaai pɔ ka ká nîa-pɛlɛɛ-ŋai kula a sala ká ɣâla-pɔkɔɔŋ nyɔmɔɔ-ŋai dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

37Ǹmɛni ma, ŋa pâi ká wɛ̂li-ŋai kélee ŋá-tɛi gîe ma, é máŋ kɛ́ a ǹyii ká ŋwɛli nii da nyii káfe ŋwɛli nii. Ŋa pâi dítinaŋ ni yâ ŋá ímaa kpôloŋ díŋɛi a gɛɛ dí íkaŋ káa.

38Ŋa pâi ǹíi ŋwanai ŋa íkula maa kɛ yɛ̂ɛ nɛnî ɓe a ǹyée kula sirɛ-kaa mɛ̂ni su, kpaa máŋ yɛ̂ɛ núu-paa ǹûui. Ŋa pâi í kula maa kɛ̂i a ípâa.

39Ŋa pâi í tɛɛ̂i í wɛ̂li-ŋai pɔ́ dí íwulu-wulu kɛ́ kwaa ŋai m̀â da íɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli kwaa-ŋai m̀â wólo. Da pâi ímaa ɣiri sãa-sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔi kulâi yâ. Dí ímaa-ɣiri-kɔyɛŋ-ŋai siɣe dí í lɛɛ a íkaŋ.

40“Da pâi ǹûai líi mu-siɣei dítɔɔ yâ, dí í sɔ́ɔ a kɔni, dí í tée-tèe a gbùa-kpûa a díɓoa-sɔkpɔ-ŋai.

41Da pâi ípɛrɛ-ŋai kereni. Da pâi íkula maa kɛi nɛnî kpɔŋ ŋ̀ɛ́i. Ŋa pâi gɛi í kpera wulu-wulu kɛ̂i, ífa ŋɔ́nɔ sama-sɛŋ tɛɛ wulu-wulu kɛ mɛni m̀a.

42À kɛ̀ tí, ŋá lii-ŋwanai a pâi kperai, ḿva tolo kula yâ. Ŋa pâi m̀ɛi-saai. Ḿva ŋɔ́nɔ ǹíi ŋwana yâ.

43Kpɛ́ni fêi ya nîa m̀ɛnii m̀â ŋá gɛ a yâ a tãi íkɛ la a lôloŋ. Kɛ́lɛ í ǹíi ŋwana mɛ̂ni kɛ́ a ítûa-pere. Ǹmɛni ɓé ŋá gɛ la í ísɔnyɔ̂ŋ mãa fela-fêi kɛ. Lé mɛni ɓé í wulu-wulu kɛ́ mɛni tòo la í mɛni nyɔ́mɔ-ŋai diai?” Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ɓé mò tí.

Ǹóŋ-nɛnî a tûa yɛ̂ɛ ǹee

44Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Núui nyii kélee a sãŋ sɔɔi, a pâi zãŋ ŋí sɔ̂i, ‘Ǹóŋ-nɛnî a tûa yɛ̂ɛ ǹee.’

45Íkaa a ílee ǹóŋ nɛnî, nyii a ŋɔsurɔ̂ŋ da ǹônii kpɔarâi. Íkaa yɛ̂ɛ ílîa nɛyãai dílîa-nɛnî, nyii ŋai da dísinâai da dínîa-pɛlɛɛi kpɔarâi. Kálee ɓe kɛ a Ita, kánâŋ kɛ ɓo a Amɔra.

46“Kálîa-nɛnî kɛ́tɛi ɓa Sameria, nyii gáa ǹóŋ nɛnii pɔ́naa ká mɛi yá-ŋûa perei. Kálɛ̂ɣe-nɛnii ɓa Sodɔŋ nyii gáa ǹóŋ-nɛnii pɔ́naa yá-kwára perei.

47Kɛ́lɛ, vé kɛ́ ní a sɛŋ a gɛɛ ká dí pɔkɔɔŋ a dísɔnyɔ̂ŋ ŋai da kɛ́ɛ, kpaa máŋ ká mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ. Ká tãi kpûa lòŋ siɣe nɔ a gɛɛ kásɔnyɔ̂ŋ ŋánaa kɛ́ é tɛɛ díkelee dîa.

48“Ŋwála-kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛi, Tãi ŋ̀gaa ǹîi la ɣele mai, ílɛ̂ɣe Sodɔŋ da ǹóŋ nɛnîi dífe niî m̀ɛnii kɛ ni nyii ka íloŋ ka gɛi.

49Tɔ̃yâ m̀a, m̀ɛni-ŋai ŋí ɓé ka leɣe-ǹɛnîi Sodɔŋ è gɛ. Da ǹeɣe díkɛ a díyòŋ-kàa, kpɛ́ni fêi mii-sãa támaa è kɛ díyêei, kɛ́lɛ dífe da tɛɛ ní gôlo-ɓelai da diai sɛŋ da fé kɛ ní díyêei pɔ.

50Díkɛ a díyòŋ-kaa dímɛni nyɔ́mɔɔ támaa kɛ́ ŋ̀ɛi-tuɛ. Ǹmɛni ma, ŋa díkula ŋ̀ɛi a tãi ŋá díkàa lai.

51“Sameria fé niî sɔnyɔ̂ŋ kɛ ní é seri ká pɔ. Ka mɛni nyɔ́mɔ ŋánaa kɛ́ a tɛ́ɛ dîa. Ka kálɛ̂ɣe nɛyaai kɛ́ dí ɓoloŋɔɔ tenîŋ ɓô nùu ma, a ká mɛni nyɔ́mɔɔ ŋai ka gɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

52Ǹyaŋ fɛ̂ɛ nɔ ka káyee see ká ƀaa-kulai maai mu, kpɛ́ni fêi ka mɛni-ŋa tée ílêɣe-nɛyâai m̀i a kásɔnyɔ̂ŋ kɛɛi nyii dɛɛi díwɔ̂i mai. Dí mɛnii lɛ́lɛɛi é tɛɛ káwɔ̂i mâ. M̀ɛni ma ŋumɛ é kɛ́ kâa ka káyee see ká ƀaa kula maai mu. Ka gɛ ílêɣe nɛyaai da kɛ́ yɛ̂ sɛŋ ƀe dí maa waai."

Da pâi Sodɔŋ da Sameria tɔ̂i pôlu

53"Ŋa pâi ŋɔ́nɔ lûwa lâai Sodɔŋ da ǹônii dîa é pɛ́lɛ Sameria ma da ǹônii. Ŋa pâi máŋ Zerusâlɛŋ tɔ̂i pôlu dísama.

54Í kpîŋ ƀaa kula maai a pâi kɛ̂i yâ kpîŋ yâ. Ǹyaŋ ŋumɛ a pâi í kɛ̂i í kpîŋ tua perei mɛni ma í leɣe-nɛyãai sama. Yâ pâi gaai ƀɛɛi dítɔ̂i naai.

55Sodɔŋ da gɔlɛ mâ kpanaŋ-ŋai da pâi ŋɔ́nɔ ƀûu ƀoi. Sameria da gɔlɛ mâ kpanaŋ-ŋai da pâi ƀûu ƀoi. Yâi a Zerusâlɛŋ, yâ máŋ ka í kɔlɛ mâ kpanaŋ-ŋai ka pâi ƀûu ƀoi ka kɛ yɛ̂ɛ berei ká kɛ̀ la a bɔlɔɔi.

56Tãi í wɔ́lɔ kɛ̀ yoŋka têei lai, Sodɔŋ è wɔ́lɔ kɛ̀ a í ɣɛ́lɛ maa sɛ̂ŋ,

57tãi í mɛni nyɔ́mɔɔi fé nîi kɛ tôo ni la banaŋ mai. Kɛ́lɛ, íkaa nɔ nâa yɛ̂ɛ ǹyaa. Íkaa nâa a Idɔŋ da Felesia-ŋai é pɛlɛ diai íkɔlɛ mai díɣɛlɛ-maa sɛŋ.

58Ŋa pâi í kula maa kɛ̂i m̀ɛni nyɔ́mɔɔi mɛni ma nyii í gɛi." Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ƀe mò tí.

Gbanaŋ-wooi nyii pâi kɛ̂i naa wɔ́lɔ-wɔlɔi

59Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, "Ŋa pâi í kula-maa kɛ̂i yɛ̂ɛ berei ítûa pere káa lai. Kpɛ́ni fêi yâ í pôlu tɔɔ ŋá kono-teei mâ, ya ŋátɔ̂ŋ kara.

60Kɛ́lɛ ŋa pâi gbanaŋ-wooi ŋa wɔ́lɔ gɛ̀ íyêei a ílololoŋ tãi mɛi kaai. Ǹyaŋ ŋa pâi kpanaŋ-woo kɛ̂i íyêei wɔlɔ-wɔlɔ.

61À kɛ̀ tí, ítûa sɔŋ kili a pâi toôi íkili ŋa ŋumɛ é ísoŋ tãi ŋa pâi ílîa-nɛnii da ílêɣe-nɛnii tɛɛ̂i la ípɔi a ílonii nɛyâai. Kɛ́lɛ ḿve pâi gɛi tí kpɛ́ni fêi ŋá kpanaŋ-woo kɛ̀ íyêei.

62Ŋa pâi kpanaŋ-woo kɛ̂i íyêei a nina a gɛɛ í gɔ́lɔŋ a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

63Ŋa pâi ká ŋɛ́i maloŋ kâai m̀ɛni nyɔ́mɔɔi ka gɛi m̀ɛni ma. Kɛ́lɛ, m̀ɛni nyɔ́mɔɔi kpîŋ kíli a pâi lɛɛ̂i ká ŋá a gɛɛ kà lòno é pîlaŋ m̀a, ŋumɛ é kásoŋ." Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ƀé mò tí.

Izikiɛ 17

Zaŋ bîlaŋɔɔi guɛ-ŋai da gbɔmɔi mai

1Yâwɛɛ è lono ḿbɔ ǹyɛɛi,

2"Núu-kpune ǹóŋ, ye sãŋ sɔɔ Eezuɛ-ŋai dîa,

© 2014 Bible Society in Liberia.

3a gɛɛ m̀ɛnii nyii ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa mòi diai. Ŋa mòi dîa, kuɛ
kɛ́tɛ tɔnɔ è wɔ́lɔ kɛ naa goôŋ-leɣa lɛlɛɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Goôŋ è kɛ kpɔ́ a zu-kɛ́tɛɛ. È
kòoŋ é lí Lɛƀanɔŋ è see sîda wuruii tôŋ m̀a.

4Nya ƀe è gɔŋ-tɔɔi ɣale é lí la lɔii da su é zí bɔni-tɔɔ ƀelai dítaa-leei su.

5È wuru-sôo kula Eezuɛ lɔii su é lí la é zi lɔii lɛ́lɛɛ m̀a ǹyai kɔlɛ a gɛɛ é ƀɔlɔ a maa
félaa yɛ̂ɛ wêloo-wuru.

6Ǹúruii è pɔmɔŋ é kɛ́ a kpɔlɔ. Ǹowo è tinâŋ é tɛ́ guɛi pɔ́naa pere ŋ̀ele su. Zame é
lɛ́ɛ nɔ ƀɛɛi è kɛ naai. Gbɔmɔi ŋowo da ǹáa è kɛ m̀a.

7“Kɛ́lɛ guɛi gɛtɛ tɔnɔ è ŋɔ́nɔ kɛ naa gôoŋ su kɛ́tɛɛ, goôŋ leɣa pɔ̃yɛɛ támaa zu.
Gbɔmɔi same è tinâŋ bɔ naa pere, ŋowo é tinâŋ bɔ naa pere. Kili-kɛ zu è kɛ̀ ǹyêei
a gɛɛ a pâi yá tɛɛ bɔ naa é tɛ́ɛ ǹyai nyii kɛ zuai su ƀɛɛi è kɛ naai mâ.

8Kɛ́lɛ, gbɔmɔi ŋí è kɛ lɔii lɛ́lɛɛ mâ ƀɛɛi a pɔri lɛ́lɛɛi naa é kɛ a ƀâ-kpɔmɔ lɛlɛɛ gɛ
ƀai.

9“Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, gbɔmɔ sĩi ŋí a pɔri ƀɔlɔi? Kpao, fé pâi ǹɛɛi
naa é kɛ́ tí. Guɛi fa pɔri ŋurui yenîi é zama kélee da ŋowo tée a gɛɛ ǹaa kélee é
kpala? Oêi a pɔ̂ri gɛi tí. Vé pâi núu wala-walaa siɣei a tãi su kôyaa, kpaa máŋ é
núu támaa siɣe a tãi su kôyaa díkɛ wuyèŋ? Kpao, ŋwuyeni fé kpanaŋ ni.

10A kɛ̀ da zi pôlu, a pɔri ŋɔ́nɔ lɛ́lɛi? Kpao, va pɔ̂ri kɛ̂i tí. Kpao a kɛ vãai a kula voloi
kulâi pere a vɛ̀ɛ a pâi sâai. Vé pâi kpâlai ǹɔii mâ ƀɛ́i dí zì naai?” Oêi a pɔ̂ri kɛ̂i tí.

Yâwɛɛ è zã̌ŋ su-kula

11Nya ƀe Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

12“Woo-pîli ƀela, ká fé zã̌ŋ ŋí su-kulâi kɔ́lɔŋ? Babelɔŋ kaloŋ è wɔ́lɔ pà Zerusâlɛŋ
é ǹaa kaloŋ da ŋɔtíi kɛ́-ƀelai síɣe é lí a dia Babelɔŋ.

13È galoŋ ŋɔsuui su ǹúu dɔnɔ siɣe é kpanaŋ-woo kɛ́ ǹyêei. È gɛ ǹúui tí é voo ǹyêei
a gɛɛ a pâi kɛi ŋ̀óo mu. È ǹɔii mɛi ƀelai sôŋ a kɔ-sôŋ-ŋa.

14È gɛ tí a gɛɛ galoŋ-laa fé ŋɔ́nɔ kɛ naa, kɛ́lɛ, ŋɔkpanaŋ-wooi é lɛɛ dɔ̂i.

15Kɛ́lɛ, Zuda kaloŋ è tɔɔ m̀a é ǹyée-mu ǹuu tɛɛ Ize a gɛɛ dí kɔ́kɔ-soo támaa da
kɔkuluƀa támaa tɛɛ m̀i. Ǹyee a pâi pɔ̂rii Babelɔŋ kaloŋ ma? Ǹúu-sîi nyii a m̀ɛni
saŋ ŋí kɛi a pɔ̂ri pûi? A pɔri gbanaŋ-wooi pilii dífa gula maa kɛi?

16“Tɔ̃yâ m̀a tãi nɔ ŋ̀gaa la ɣele mai, gâloŋ tí a pâi lɛêi Babelɔŋ ƀɛ́i dí gɛ̀ naa a kâloŋ
é lɛ́ɛ la zu é sáa. Kpɛ́ni fêi è gbanaŋ-wôoi ŋɔtɔ̂ŋ kara.

17Ize kaloŋ da ŋɔkɔ-kuluƀa wála-walaa ŋai dífe pâi gula yêei kɛ̂i gɔi su. Da pâi
pɔrɔ kane ŋa tɔ̂i ziɣã̌ŋ ma a gɛɛ dí tɛ la dípili ziɣã̌ŋ su a gɛɛ dí nuu támaa paa.

18Ǹyaŋ vé pâi pûi kpɛ́ni fêi vé ŋɔfóo-wooi ŋa-see kɛ ni, kpaa máŋ, vé ŋɔkpanaŋ-
wooi mɛi káa ni. Kpɛ́ni fêi è ǹyée see m̀ɛni-ŋai ŋí mu kɛ́lɛ gɛ m̀ɛni-sîi ŋai ŋí kɛ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Ǹwála-wâla kélee Ɣâlai è mò ǹyɛɛi, “Tãi nɔ́ ŋ́gaa nîi la ɣele mai, tãi è voo la ńyêei vé ŋaa-see kɛ́ níi, da ŋákpanaŋ-wooi nyii è gàrai, ŋa pâi gula-maa kɛ̂i m̀aa mɛ̂ni ma.

20Ŋa pâi ŋá deɣaŋ pɛlɛ̂i m̀ɛi. Ǹyaŋ a pâi kɔi a ŋa ƀarei. Ŋa pá la Babelɔŋ ŋá gula-maa kɛ kpɛ́ni fêi vé tua ni a ńyãa a teniŋ ƀo pere.

21Ŋɔ kɔkuluƀai ǹɛ́lɛɛ-ŋai da pâi lɛɛ̂i kɔ́ su. Diai pâi pui da pâi taa-tâai dí-ŋuŋ-ma. A kɛ tí, ka pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãai ǹuu-namui ńyãa ƀe mò tí.”

Ɣâla è kili-kɛ-zu maa kono-tee kɛ

22Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ŋa pâi sîda wuruii tôŋ sonîi ŋa ɣâle, ŋa pâi zîi ǹyée kɛ́tɛi tôŋ su,

23Eezuɛ yèe kpaya-kpaya-ŋai tôŋ su. Ǹowo a pâi kulâi m̀a é ƀa a pâi kɛ̂i a sîda wuru sirɛ kɛ́tɛ. Ŋɔni-sĩi kélee a pâi kɛ̂i zu, dí dítaa tɔ́ɔ ǹinîŋ mu.

24Ǹúru-ŋai kélee da pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãa ƀa nuu-namui. Ŋa ŋuru koyaa-koyâai pɔŋ ŋá ŋuru pɛlɛɛ-pɛlɛɛi kɛ́ dí ƀɔlɔ dí koyaa. Ŋa ŋuru-ŋunu ŋai kɛ́ díkpala ŋá ŋuru-kpala ŋai kɛ díkɛ a dí ŋunu. Ńyãai a Yâwɛɛi, ńyãa ƀe mò tí. Ŋa pâi m̀ɛnii ŋá mòi ǹaa sèe kɛ̂i.”

Izikiɛ 18

Núu kélee a pâi gbîŋ sɔnyɔ̂ŋ fela fei kɛ̂i

1Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lono ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Zãŋ ŋí yà zɔɔ é pîlaŋ Eezuɛ mai zu kulâi ƀa lé? ‘Ǹáŋ-ƀelai dí gbɔmɔ-ƀa kponai mii, kɛ́lɛ ǹîa-pɛlɛɛi ƀe dínyiŋ-ŋa è kpona.’

3“Káfe pâi ŋɔ́nɔ zã̋ŋ ŋí sɔ̂i Eezuɛ, ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Ɣalai Yâwɛɛi ƀe mò tí.

4Ǹúui nyii kélee kpɔ́ gáa ɣele mai, gáa a ḿbɔɔ, é máŋ kɛ́ a ǹaŋ-nuu kpaa máŋ ǹoŋ-nuu, díkelee díkaa a ḿbɔɔ. Ǹúui nyii kélee pâi sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i, a pâi saa tí-ti ƀoi.

5“A kɛ̀ núu da káa naa nyii deniŋ ƀɔɔi, zãa, gɛ dɔ̂ŋ mɛi kâa,

6a kɛ vé sâla kula ní ǹyéei tôŋ su kpaa máŋ é Eezuɛ ŋɔɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai fɛli, vé lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ́ ní a m̀arâŋ-nuu ŋɔnɛnî, kpaa máŋ vé ǹɛnîi nyii gbaaŋɔ̂i marê kɛ ni lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ́ mɛ̂ni ma,

7vé núu da kélee fili ni, kɛ́lɛ é ǹûai nyii è kpa soŋ diai dí kpa-ŋai kélee tee, va ŋuma kɛ, gɛ mii-sɛŋ tɛɛ diai puru káa diai pɔ, gɛ seɣe tɛɛ diai seɣe fé diai pɔ,

8a kpa pili va geni pɛlɛ ma, ńyee fé mɛni nyɔmɔɔ sîi da su, gɛ nûa loai kpɛtɛ a teniŋ ƀo pere,

© 2014 Bible Society in Liberia.

9gɛ ŋá tɔ̂ŋ mɛi kâa, gɛ sia a ŋatɔ̂ŋ lá-woo. M̀aa ǹúui tí káa a teniŋ ƀo nuu vé pâi saâi.” Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ńyãa ƀe mò tí.

10“Kɛ́lɛ a kɛ a lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀo nyii gáa a ŋuma-nuu, gɛ ƀo a núu paa ǹúu,

11gɛ mɛni nyɔmɔɔ-ŋai kɛ̀ nyii ǹâŋ fé gɛ̀ ni, gɛ sala kula ǹyée-ŋai tɔ̂ŋ su, gɛ ƀo m̀araâŋ-nuui ŋɔnɛnî pôlu,

12gɛ ŋwana-lɔ̂ɔ tua kɛ a gôlo-ƀelai da diai sɛŋ da fé díyeei gɛ ƀo a ŋuma-nuu, da sɛŋ da sèe ǹyêei a kpɔ̀ma, da maa têe va dɛɛ pôlu. Gɛ́ ǹ̂ála-pɔkɔɔŋ ŋai fɛli, gɛ́ mɛni nyɔ́mɔɔ támaa kɛ,

13a kpa pili gɛ geni pɛlɛ m̀a, ǹúu-sĩi ŋí a pɔ̂ri kɛ̂i ɣele ma? Kpao! Va pɔ̂ri lɛɛ̂i ɣele ma. Kpɛ́ni fêi a m̀ɛni nyɔ́mɔɔ ŋai ŋí kɛ́. A pâi saa ti-ti ƀoi gbɔɔ sɔnyɔ̂ŋ su. Vé pâi sâai núu da ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su.

14“Kɛ́lɛ a kɛ ǹúui ŋí a lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀo nyii pâi ǹâŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ŋai ŋí kaai é yao vé da kɛ́ ní,

15a kɛ vé sala kula ní ǹyée-ŋai tɔ̂ŋ su, kpaa máŋ é Eezuɛ-ŋai díɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai da fɛli, a kɛ vé lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ́ ní a m̀araâŋ nuui ŋɔnɛnî,

16vé mɛni nyɔ́mɔ da kɛ́ ní a m̀araâŋ nuu da, da kpɔ̀ma see ńyêei da maa têe a dɛɛ pôlu namu pɔ́, vé a ŋuma-nuu, kɛ́lɛ gɛ́ mii-sɛŋ tɛɛ diai puru káa diai pɔ, gɛ́ seɣe tɛɛ diai seɣe fé diai pɔ,

17ǹyee kuláa mɛni nyɔmɔɔ-sî̃i kélee su, a kpa pili va geni pɛlɛ ma, gɛ́ ŋátɔ̂ŋ ŋai mɛi káa gɛ́ sia a díwoo, vé pâi sâai ǹâŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su. A pâi lɛɛ tí-ti ƀôi ɣele ma.

18Kɛ́lɛ mɛni a kpera ǹâŋ ma, nyii kɛ̀ a fili-nuui, gɛ̀ ŋuma kɛ̂i, gɛ́ mɛni nyɔ́mɔ kɛ̀ ŋɔnûai samai, ǹyaŋ a pâi saâi ŋɔsɔnyɔ̂ŋ è gɛi m̀ɛni ma.

19“Kɛ́lɛ ka pâi mòi kaai, ‘Lé ƀe kɛ ǹoŋ-nuui fé mɔ̃lɛ ni ǹâŋ ŋɔmɛni nyɔ́mɔɔi maa mɛ̂ni mai?’ A kɛ ǹoŋ-nuui è teniŋ ƀô tua kɛ́, ǹyaŋ gɛ ŋatɔ̂ŋ ŋai mɛi káa a ǹɛ́lɛɛ, a pâi lɛɛ tí-ti ƀôi ɣele ma.

20Kɛ́lɛ ǹuui nyii a sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i a pâi saa tí-ti ƀôi. Ǹoŋ-nuui fé pâi ǹâŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ maa saa kɛ̂i, kpaa máŋ ǹâŋ-nuui è saa ǹóŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su. M̀ɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ nuui ŋɔ mɛni lɛ́lɛɛi a pâi kɛ̂i ŋua. M̀ɛni nyɔmɔ kɛ́ nuui ŋɔ mɛni nyɔmɔ̂i kɛ ƀo ŋua máŋ.

21“A kɛ sɔnyɔ̂ŋ nuu a bôlu tɔɔ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mâ é ŋá tɔ̂ŋ ŋai mɛi káa é sia a teniŋ ƀo pere, a pâi lɛɛ tí-ti ƀôi ɣele ma. Vé pâi sâai.

22Ǹyaŋ ŋɔ mɛni nyɔmɔɔ-ŋai da kili fé pâi lɛ̂ɛi ŋ́gili-ŋá. A pâi lɛ̂ɛi ɣele ma ŋɔ mɛni lɛ́lɛɛi maa mɛ̂ni ma.

23Ká lâai la gaa a lii-nɛ̃ɛ mɛni a gɛɛ ŋá zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai káa díkɛ sáa. Kɛ́lɛ ńii a nɛ̃̂ɛ à kɛ̀ ŋa díkàa díkɛ dílii maa fâleŋ a gɛɛ dí lɛ́ɛ ɣele ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

24À kɛ̀ teniŋ ƀô-nuu a kpèra ŋɔteniŋ ƀô-tuai ma é pɛ́lɛ m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-sii tɔnɔi kɛ̂i nyii zɔnyɔ̂ŋ nuui è kɛ̀ gɛ̂i, a pɔ̂ri lɛɛ̂i ɣele mâ? Vé tí a dɔnɔ kpîŋ. Ŋɔmɛni lɛ́lɛɛ-ŋai dɔnɔ kpîŋ kili fé pâi lɛɛ̂i ŋ́gili-ŋá ŋɔmɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai è gɛ̀i mɛ̂ni ma. Ǹyaŋ a pâi saa tí-ti ƀôi.

25“Ká mò kâai, ‘M̀ɛnii ǹuu-namui è gɛ̀i vé lɛ́lɛ ní.’ Káai a Eezuɛ-ƀelai, ka káwoli tɔ́ɔ. Ńdûa-pere fé lɛ́lɛ ní? Káa fé kátua-pere nyɔmɔ̂i?

26A kɛ teniŋ ƀo nuu a bôlu tɔɔ ŋɔ teniŋ ƀó tuai mâ é mɛni nyɔmɔ kɛ́, a saa gɛ̀ ní è saa ŋɔtua-pere nyɔ̂ŋ mɛni ma.

27Kɛ́lɛ, a kɛ ŋwana-lɔ̂ɔ nuui a bôlu tɔɔ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mâ nyii è gɛi, é dɔ̂ŋ ŋa-see kɛ́ é tua a ǹɛ́lɛɛ vé pâi saai.

28Tãi nɔ a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ-ŋai kɔlɔŋ la é bôlu tɔɔ diai, a pâi lɛ̂ɛi ɣele ma. Vé pâi saai.

29Kɛ́lɛ Eezuɛ-ƀelai da mò dîɛi, ‘Nuu-namui tûa-pere fé lɛ́lɛ ni.’ Óo Eezuɛ-ƀela, ńdûa-pere fé lɛ́lɛ ní? Káa fé ká tûa-pere nyɔ́mɔ̂i?

30“M̀ɛni ma ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ŋa pâi ká mɛnii ŋá têei káai a Eezuɛ-ƀelai yɛ̂ɛ berei ká tûa-perei káa la tɛi-tɛ́i. Ka kálii pene ká kápôlu tɔɔ kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai dîa a gɛɛ kásɔnyɔ̂ŋ fa lâ ká lɛ́ la.

31Ka káyee kúla kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai su nyii-ŋai ka gɛ a ńyãai a gɛɛ líi-nina da mɔ̃leŋ nina díkɛ ká kponoi. Lé mɛni ƀe ka pâi saai la kaai a Eezuɛ ƀelai?

32Ńii fa nɛ̃̂ɛ núu da saa mɛ̂ni ma, m̀ɛni ma, ka kápôlu tɔɔ kásɔnyɔ̂ŋ ŋai dîa a gɛɛ ká lɛ́ɛ ɣele ma. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ƀé mò tí.”

Izikiɛ 19

Maloŋ too ma wule

1Yâwɛɛ è mò ḿâ a gɛɛ ŋá m̀aloŋ tôo maa wulei ŋí tóo Eezuɛ-ŋai laa-tuɛ ƀelai maa mɛ̂ni ma:

2Ílee è kɛ̀ a yala-sulu lèe kɛ́tɛ yala-sulu ŋa sáma. A ǹônii kùla zu ǹyala-sulu sirɛ wála-walaa sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai sáma.

3A ǹóŋ dɔnɔ ŋáa kɔ̀ŋ é berei lɛ́ m̀a a pɔ̂ri gɔ́nɔŋ kɔ̂rii lai. A núu mii pêre maa kɔ̂ri.

4Ǹɔii-ŋuŋ ŋai dí m̀aa tûŋ mɛni È too a díloa-ƀarei dí gula naa a kpawɔ dí li la Ize lɔii su.

5Ǹyala-sulu leei è maa-kpɛŋ kɛ é lɛ́ɛ la zu é gɔ́lɔŋ a gɛɛ kili-kɛ-zu da fé ŋɔ́nɔ kɛ ni naa. Nya ƀe è ŋɔ́nɔ ǹônii dɔnɔ siɣe, é ƀɔlɔ é kɛ́ a yala-sulu wala-walaa.

6Tãi è nâa kɛtɛ lai, da m̀araâi díkɛ siai. Ǹya máŋ è gɔnɔŋ kɔ̂ri pere maa kɔ̂ri, é núu soŋ pere maa kɔri é núu sôŋ gɛ m̀ii.

7È dítaa-ŋai wólo nyii ŋai kɛ́ a dímaa tinaŋɔɔi, é dílɛɛ a pileŋ ŋa. É ǹɔii su ƀelai maa yao a tãi a kâa kɛ kpéɣêi lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Nya ƀe ǹɔii-ŋai dítɔɔ m̀a ǹûai dí pɛlɛ m̀a ƀéla-kélee mâ. Dí dí deɣaŋ pɛlɛ m̀ɛi dízoŋ a díƀarêi

9Dí gula a kpawɔ dí nɔ koraŋ su, dí pa la Babelɔŋ kaloŋ pɔ. Dí dòo kpɔnɔ-ŋa, a gɛɛ dífa ŋ̀óo mɛni la ŋ́ɔnɔ Eezuɛ yèe-ŋai ma.

10Kálee è kɛ̀ yê kpɔmɔ nyii gáa kpɔmɔ-ƀa kpalaŋ ŋa nyii dízi ǹyái kɔlɛi. Tãi è kɛ̀ la nyái kɔlɛi, È lɛ̀lɛ a ŋ̀ánaa é ƀâ a dámaa.

11 Ǹ̀ówo è kɛ̀ a gbanaŋɔɔ È kɛtɛ é ké yê kâloŋ ŋɔkâloŋ wuru-ŋa. È ƀɔlɔ kpɔ́ é seri ŋ̀ele-kɔlɔŋ su Ǹûai kélee dí gàa berei ǹaa è kɛ la da berei è kɛ a gôyaa lai.

12Kɛ́lɛ núu da è ǹíi ŋwana é m̀uleŋ È dòo ǹɔii ma. Voloi kulâi pere fãai è gbàla m̀á è pú Ǹ̀ówo-ŋai díkpala. Ŋɔŋ é gereŋ.

13Nya ƀe dízi vɛ̃ɛ-kpalaŋ su, ǹɔii kpalai m̀a nyii yá fé kɛ tì naai

14Ŋɔŋ a tée m̀a, a ŋ̀ówo da m̀â kereŋ, m̀ɛni ma, ŋ̀owo fé ŋ́ɔnɔ pâi kêi a zu kpanaŋɔɔ, kâloŋ wuru fé ŋ́ɔnɔ pâi kêi naa. Maloŋ tòo maa wule ká ŋí. Ǹyaŋ a pâi kêi a maloŋ tòo maa wule woo.

Izikiɛ 20

Eezuɛ ŋɔtɔɔ mai

1Ǹûai kɛ́ɛ gɔ-soŋ perei su ŋɔkóraŋ ǹɔɔlu mɛi feerɛi ŋɔŋ̀áloŋ ǹɔɔlui ŋɔfóloi buu ɣelei, Eezuɛ ƀelai dí núu-pɔlɔ-ŋai da ni dí pa m̀bɔ naa dísee a gɛɛ ŋa Yâwɛɛ marê kɛ a kɛ̀ worê-woo káa ǹá dímɛni ma.

2Nya ƀe Yâwɛɛ è lono m̀bɔ ǹyɛɛi,

3“Nuu-kpune ǹóŋ, mò Eezuɛ ǹuu-pɔlɔ ŋai dîa yêɛi, Ǹ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛi, M̀arê kɛ́ mɛni ƀe ká bà kêi? Tãi nɔ ŋ̀gaa la ɣele mai, káfa pôri marê kêi.

4“Núu-kpune ǹóŋ, ya pâi dí mɛnii ŋá-teei? A kɛ̀ ya pâi gɛi tí, gɛ̀ ní ye dínâŋ-ni dí mɛni nyɔmɔ̂i lé dîa.

5Ye mò dîa yɛɛi Ǹ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛi, tãi ŋá Eezuɛ siɣe la zui, ŋá mò dîa a gɛɛ ŋa pâi ŋ̀gbîŋ lɛi dîa Ize-lɔii su. Ŋá ŋ̀gono-tee díyeei a gɛɛ ŋ́yãa ƀa Yâwɛɛ nyii gáa a Díɣâlai.

6Ŋa ŋ̀gono-tee a gɛɛ ŋa pâi dí kulai Ize-lɔii su ŋa li a dîa ǹɔii ma nyii ŋa ziɣe zu a gɛɛ ŋá dɛɛ dípɔi. Ǹɔii ŋí káa a sí-sɛŋ kpɛtɛ lɔii lɛ́lɛɛ. Ǹ̀ɛ́lɛɛ̂i kpɔ́ é tɛ́ɛ lɔii-sii kélee ma.

7Ŋa mò dîa a gɛɛ dí ŋ̀âla pɔkɔɔŋ nyɔ́mɔ-ŋai píli nyii ŋai da kúu kɛ̀ dîa a tãi kéleei dífe dí maa tĩ̂a kàra a Ize-ɣala pɔkɔɔŋ-ŋai, kpɛ́ni fêi ŋ́yãa ƀa Yâwɛɛ nyii gáa a Díɣâlai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Kɛ́lɛ dítɔ̂ɔ ḿâ, dífe díwoli tɔɔ ní ḿâ. Dífe dí ɣâla pɔkɔɔŋ nyɔmɔ ŋai pili ni, kpaa máŋ dí dípôlu tɔ̀ɔ Ize ɣâla pɔkɔɔŋ ŋai dîa. Ŋá nâa gbɛtɛ a gɛɛ ŋá ńii ŋwana kpɔ́ dîa a ŋ̀ánaa Ize.

9Kɛ́lɛ Ḿve gɛ́ ní tí. Kpɛ́ni fêi ḿve kɛ́ ni ŋ̀wɛ́li a gɛɛ ŋá ńaa kara ǹɔii ŋuŋ ŋai ŋɛ́i nyii ŋai díkɛ dísamai. Ǹûai ŋí ŋɛ́i ƀe ŋá ŋ́gono tee naa a gɛɛ ŋa pâi dí kulâi Ize lɔii su.

10“Ǹɛni ma, ŋá díkula Ize lɔii su ŋá pá a dîa ǹɔii pûŋ su ƀɛɛi ǹûai dífe kɛ̀ ní naai.

11Ŋá ŋátɔ̂ŋ da ŋásɛŋ-lɛ́ɛi lɛ́ dîa, a gɛɛ da m̀ɛi káa dí lɛ́ɛ ɣele ma.

12Ǹaa pôlu ma, ŋá ŋáfii-tɔɔ ɣelei tɛɛ dí pɔ a ŋ̀ɛi-kɛ maa é kɛ ku loai a gɛɛ dí gɔ́lɔŋ a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii dí maa waai.

13Kɛ́lɛ tãi ŋá pá la a dîa ǹɔii pûŋ sui, dítɔ̀ɔ ma. Dí ŋátɔ̂ŋ ŋai kara dí dípôlu tɔɔ ŋá sɛŋ-lɛɛi mâ nyii a pá a fulu-laa núu kélee pɔi. Nya ƀe dí ŋáfii-tɔɔ ɣelei maa tĩa kara kpɔ́ a zu kɛtɛ. Ŋá kɛ́ ŋ̀wɛli a gɛɛ ŋá ńii ŋwana kpɔ́ dîa a ŋ̀ánaa

14Kɛ́lɛ ḿve gɛ ni ti a gɛɛ ḿva la ƀâa kula lá ńaa ma ǹɔii-ŋuŋ ŋai ŋ́ɛi nyii-ŋai ŋ̀gâa ŋ̀gɛ dí kula Ize lɔii sui.

15Ǹɛni ma, ŋá ŋ́gono-tee díyêei vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a gɛɛ ḿve pâi ǹɛɛi naa a gɛɛ dí li ǹɔii mâ ŋá ŋ́gono-tee la díyêei a gɛɛ ŋa pâi liî a dîa zui. Ǹɔii ŋí káa a sí-sɛŋ lɛ́lɛ lɔii nyii ǹɛ́lɛ̂ɛi kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

16Ŋá mò a gɛɛ dífe pâi liî ǹɔii ŋí su kpɛ́ni fêi dífe díwoli tɔɔ ŋí ŋátɔ̂ŋ-ŋai dîa dí m̀ɛi káa. Dífe Ŋáfii-tɔ̂ɔ ɣelei ŋɔtɔ̂ŋ ŋai mɛi káa ni, kɛ́lɛ dí tinaŋ díkɛ ɣâla-pɔkɔɔŋ ŋa fɛli.

17“Kɛ́lɛ ŋá díŋɛi maloŋ kâa ḿve dípaa ni, kpaa máŋ ŋá díkelee dípaa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

18Ŋá mò dínîa-pɛlɛɛi día a gɛɛ dífe lɛɛ dínâŋ-ni tua-perei pôlu, kpaa máŋ dílɛɛ dínâŋ-ni dítɔ̂ŋ ŋai pôlu, kpaa máŋ dí díkpîŋ maa-tĩa kara a ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ ŋai.

19Ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii gáa a Káɣâlai. Ka ŋátɔ̂ŋ ŋai mɛi káa. Ká sia a díwoo.

20Ka Ŋáfii-tɔ̂ɔ ɣelei mɛi káa a m̀aa waa a gɛɛ é kɛ́ a ŋɛi-kɛ-maa kwa kâa ni kúloai a gɛɛ ká gɔ́lɔŋ a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii gáa a Káɣâlai.

21“Kɛ́lɛ ǹîa-pɛlɛɛ-ŋai dîa máŋ dítɔɔ ma. Dífe sia ni a ŋátɔ̂ŋ lá woo nyii a fulu-lâa tɛɛ diai pɔ́ da m̀ɛi káai. Dífe dí mɛi káa ni. Dí Ŋáfii-tɔɔ ɣelei maa-tĩa kara. Ŋá gbɛ̀tɛ a gɛɛ ŋá ńii ŋ́wana dîa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

22Kɛ́lɛ, ŋá ńii maa soŋ kpɛ́ni fêi è kɛ pâi kɛ̂i a ńaa kara mɛ̂ni ǹɔii-ŋuŋ ŋai sama nyii ŋai ŋ̀gâa ŋ̀gɛ díkula Izei.

23Ǹɛni ma, ŋá ŋ́gono-tee díyêei vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a gɛɛ ŋa pâi dítaa-taâi ŋ̀ɛ́niɛi su gwaa kélee ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Ŋá gɛ tí kpɛ́ni fêi dífe ŋátɔ̂ŋ ŋai mɛi káa ni. Dí Ŋáfii-tɔɔ ɣelei maa-tĩa kara. Díkili è kɛ a dɔɔ dínâŋ ni díɣâla-pɔkɔɔŋ ŋai dîa.

25“Ŋá tɔ̂ŋ tèɛ dípɔ nyii ve lɛ́lɛ nii, kpaa máŋ va fulu-laa tɛɛ núu pɔi.

26Ŋá ǹɛɛ naa dí díkpîŋ maa-tĩ̂a kara a dísâla kulaai. Ŋá ǹɛɛ naa a gɛɛ dí dínîa-pɛlɛɛi duɛ-tuɛi kula a sala. Ŋá gɛ ti a gɛɛ ŋá yao ŋánaa pú díkɔlɔi a gɛɛ dí gɔ́lɔŋ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

27“M̀ɛni ma, núu-kpune ǹóŋ, ye mò Eezuɛ ƀelai dîa, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛ, kánâŋ ni dí ńaa kara a bere-sii ŋí dí ŋ̀oo pili.

28Ŋá li a dîa ǹɔii su ŋa ŋ̃gono-tee a gɛɛ ŋa pâi dɛɛi dípɔi su. Kɛ́lɛ, tãi dí ǹyée-tɔɔ ŋai kâa la da ŋ̀uru-ŋai, dí pɛlɛ sala kulâi dîa. Dí kereŋ sala da ŋwã̂ai sala ŋa kula dîa. M̀ɛni ŋí è kè a ńii ŋ̃wana mɛni.

29Ŋá dímarê kè, a gɛɛ dí gwaai mâ lɛ́ m̃â ƀɛ́i da liî ɣâla fɛlîi naai. Dí ǹaa láa sèe a Bama.

30M̀o Eezuɛ ƀelai dîa yɛ̂ɛi, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛi, ka pâi lɛ̂ɛi ká ǹâŋ ni tua pere ŋai pôlu ka kákpîŋ maa tĩa kara ká lɛ́ɛ díɣâla-pɔkɔɔŋ ŋai tí pôlu?

31Tãi ka ká sama-sãai tɛɛ la ka kálônii kula a kereŋ-salai, ka kákpîŋ maa-tĩa kara a ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ ŋai ti. Eezuɛ ƀela, ka pɔ̂ri marê kɛ̂i a bere ŋa tua lai? Kpao. Tãi nɔ́ ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋ̃gaa la ɣele mai, m̃ve pâi worɛ̂-woo da ƀoi kâa a ǹɛɛ ma ká marê kɛ.

32Ka gbɛ̀tɛ kákili ŋa a gɛɛ ka ŋ̀wɛ̂li ká kɛ yɛ̂ɛ ǹɔii ŋuŋ ŋai díkaa ká kɔlɛ mai, ká kɛ yɛ̂ɛ ǹûai díkaa ká kɔlɛ ǹɔii ŋai sui a gɛɛ ká kɛ ŋ̀úru-ŋai da gɔni-ŋai fɛli. Kɛ́lɛ, vé pâi kɛ̂i a dɔnɔ kpîŋ.

Ɣâla a núu kula maa kɛ gɛ núu-su mɛni lɛɛ

33“Tãi nɔ ŋ̃gaa nîi la ɣele mai, Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Ɣalai Yâwɛɛ, ŋa pâi ká kula maa kɛ̂i kpɔ́ a lii-ŋwana ŋánaa. Ŋa pâi kɛ̂i a kâloŋ ká mɛi a wala-wala pere.

34Ŋa pâi ka kulâi ǹûai sama, ŋa kákula ǹɔii ŋai su ƀɛɛi ŋa ká taa-taa naai a lii-ŋwana su kɛtɛ ŋánaa.

35Ŋa pâi liî a káa ǹɔii ŋai dílɔii-pûŋ ŋai su, ŋa kámɛnii ŋá-tee naa ká ŋɛ́i ténin̨ ma.

36Berei ŋá kánâŋ ni dímɛnii ŋá-têe la díŋɛi ténin̨ mai, bere ƀé ŋa pâi kámɛnii ŋá-teei la Sana Fɛ̃ɛ-kpalaŋ su.” Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ńyãa ƀe mò tí.

37Ŋa pâi ká sonii a wala-wala laa ŋa gɛ ká ŋ̀ákpanaŋ-wooi mɛi káa.

38Ŋa pâi diai dítɔ̂i mai da zɔnyɔ̂ŋ kɛ ƀelai kulâi kásama. Ŋa pâi díkulâi ǹɔii ŋai su ƀɛɛi díkaa naai. Ḿve pâi ǹɛɛi naa dílene pôlu Eezuɛ lɔii su. A kɛ ti, da pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

39Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Káai a Eezuɛ ƀelai, ka li ka káɣâla-pɔkɔɔŋ ŋai fɛli. Kɛ́lɛ, ŋa kália-woo ƀoi, a kɛ̀ káfe pâi káwoli tɔɔi mâ, gɛ̀ ní ka pâi ńaa maa waai maa-tĩa karâi a kásama-sãai ka dɛɛ ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ ŋai pɔi.

40Eezuɛ lɔii su ƀéi ŋáyee maa-waa kɛ́tɛi káa naai, naa ƀé Eezuɛ-ƀelai kélee da pâi ḿvɛlîi naa ǹɔii su. Ǹyaŋ ǹaa ƀe ŋa pâi ńyee seêi naa dí mu ŋ́ɛi kɛ ƀo ká perei a gɛɛ ká pá a kásâla-sãai da kásama-sãa maa waa ŋai.

41Ŋa pâi ka kulâi ǹɔii-ŋuŋ ŋai su ŋá pá a káa pôlu kákîe ma. Ŋa pâi ńyee seêi kákereŋ sala-ŋai mu. À kɛ̀ tí, ǹɔii ŋuŋ-ŋai da pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ḿaa-waâi.

42Tãi ŋa pâi ká kulâi la ǹɔii ŋai su ŋá pá a káa Eezuɛ lɔii su nyii ŋa ŋ́gono-tee a gɛɛ ŋa pâi dɛɛi ká ǹâŋ pɔlɔ-ŋai pɔi, maa tãi ƀe ka pâi gɔ́lɔnîi la a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

43Ǹaa ƀe ka pâi lɛɛi naa kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai da m̀ɛni ŋai ka gɛi kili é too kákili- ŋa, da m̀ɛni ŋai ká gɛ nyii ŋai ka kákpîŋ maa-tĩa kara lai. Ka kpîŋ ƀɛlɛ a pâi kpɛɛ̂i ká koi.

44Tãi ŋa pâi ńaa maa-waai maa kɔ̃ɔ̂i lai, káai a Eezuɛ-ƀelai, ka pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ. Kpɛ́ni fêi, ḿve pâi tûai a káa yɛ̂ɛ berei kátua-pere nyɔ̂ŋ káa lai.” Ńyãai a Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi ƀé mò tí.

Ɔɔŋ káa seɣai pere

45Yâwɛɛ è mò mâ ǹyɛɛi,

46“Núu-kpune ǹóŋ, íŋɛi tínaŋ séɣai pere í ɣâla-woo ƀó é pîlaŋ dîa. Ɣâla-woo ƀó é pîlaŋ ŋ̀olâi ma séɣai perei.

47M̀ó séɣai-pere wolâai mâ yɛ̂ɛi, m̀ɛnii mɛ̂ni nyii Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi è mòi, ŋa pâi ŋɔŋ tooi yâ, ǹyaŋ a pâi ŋuru ŋunu-ŋai kélee da gbalâi kereni í sama. Ǹyaŋ ŋɔŋ-lêŋ fé pâi ńiinî. A kɛ ti, ŋɔŋ-wuleŋ a pâi núu kélee kereni, é siɣe seɣai pere é seri yá-ŋua pere.

48Núu kélee a pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii ŋɔŋ tooi, ǹyaŋ nuu da fa pɔ̂ri ǹiinî.”

49Nya ƀe ŋa mò ǹyɛɛi, “Áa Yâwɛɛ Ɣâla, da pâi kɛ̂i mòi diɛi yá ƀé yà lono a sáŋ-woo.”

Izikiɛ 21

Yâwɛɛ ŋɔmɛni ŋátee ƀoa-sɔkpɔi

1Yâwɛɛ è lono ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Nuu-kpune ǹóŋ, íŋɛi tinaŋ Zerusâlɛŋ pere í lóno é pîlaŋ m̀a. Lóno é pîlaŋ ƀɛi ŋai da ɣâla fɛli naai mâ. Lóno ŋɔ́nɔ é pîlaŋ Eezuɛ ƀelai dîa.

3M̀o Eezuɛ ƀelai dîa yɛ̂ɛi, Yâwɛɛ ǹyɛɛi ká káa a ŋ́gbɔara-ƀela. M̀ɛni ma ŋa pâi ŋa ƀóa-sɔkpɔi kulâi daâi, ŋá deniŋ-ƀo ƀelai da ŋ̀wana-lɔ̂ɔ ƀelai kélee paa la kásama.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Kpɛ́ni fêi ŋa pâi deniŋ-Ɓo Ɓelai da ŋ̀wana-lɔ̂ɔ Ɓelai kélee paâi ká samai, ŋa pâi
ŋá Ɓoai kulâi daai ŋá ǹûai kélee páa la è siɣe yá-ŋua pere é too séɣai pere.

5À kɛ̀ tí, núu kélee a pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãa Ɓa Yâwɛɛ nyii ŋɔ Ɓoai kula daai, ǹyaŋ
m̀ve pâi ŋɔ́nɔ ǹɔ̂i pôlu daai.

6“Nuu kpune ǹóŋ, ye nyíɛ yɛ̂ɛ sɛŋ Ɓé ílii a kɛ a doɔɔ pôlu. Ye nyíɛ yɛ̂ɛ sɛŋ Ɓé malôŋ
a kɛ tooi yá ǹûai kélee díkɛ í kaa.

7Ǹyaŋ a kɛ̀ da í marê kɛ dîɛi, ‘Lé mɛni Ɓé ya nyîɛi lai,’ mò dîa yɛ̂ɛi, ‘Ŋa nyîɛi duŋ
ŋá m̀ɛnii maa mɛ̂ni ma. A kɛ̀ kà m̀ɛni, núu kélee líi a pâi karâi goi. Díyee é sáa dîa.
Díkili-tɔɔ mai kélee su a pâi karâi. Díkpeleŋ a pâi kɛ̂i a vii-kpɛ̂ɛ yɛ̂ɛ yá. Ǹyaŋ a pâi
pâi a tɔ̃yâ.’ ” Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi Ɓé mò ti.

8Yâwɛɛ è ńdôli ŋɔ́nɔ ǹyɛɛi,

9“Núu kpune ǹóŋ, ɣâla-woo Ɓó ǹûai dîa. M̀ó dîa m̀ɛnii ńyãai a Ǹuu-namui ŋa môi:
ŊáƁoa-sɔkpɔi ŋá liɛɛi m̀aa waa.

10 Ǹ̀ŋa liɛɛ̂i núu paa mɛni ma, ŋ̀waa gɛ kɛ́ mãla-mãla yɛ̂ɛ ŋ̀ele-gbâna. Nuu da fé naa
é lii-nɛ̃ɛ kula, kpɛ́ni fêi ŋánûai dífe díyee see ni ŋá lia-wooi da ŋá mɛni kula maa
kɛɛi mu dí díyee sèe sɛŋ nyii gáa a wuruii mù.

11Ŋá Ɓoai maa-waai, a gɛɛ ŋá tii kɛ́ la. Ŋá ŋá-li kpɔ́ ŋá maa waa, a gɛɛ ŋá dɛɛ ǹuu
paa ǹúui pɔ́.

12Núu kpune ǹóŋ, ye wɔ́lɔ a ɣelei pere. Kpɛ́ni fei mòa-sɔkpɔi ŋí káa ŋánûai mɛ̂ni
ma. Gáa Eezuɛ-ŋai láa-tuɛ Ɓelai mɛ̂ni ma. Gáa pâi dí paai. É pɛlɛ ŋá ǹûai kélee dîa.
Íkeŋe-la lokwa a maloŋ-too maa pere.

13 Ǹ̀ŋgaa sukɔɔŋ tɛɛi ŋánûai pɔ, ǹyaŋ a kɛ̀ da wàla tínaŋ, M̀ɛni ŋai ŋí kélee a pâi kɛ̂i
a dîa.

14“M̀ɛni ma, núu kpune ǹóŋ, ye ɣâla-woo Ɓó ǹûai dîa. Íyee-ŋa lokwa í ǹɛɛ naa
mòa-sɔkpɔi é pá gîe mɛi feerɛ, saaƁa. M̀ôai ŋí a pâi ǹûai maa yaôi a ŋ̀ánaa. Gáa a
Ɓóa-sɔkpɔ nyii pâi núu támaa paai.

15A pâi gɛi dí yao dí támaa ɣele dítoo dí siɣãŋ láƁelei. Ŋa Ɓoa-sɔkpɔ tɛ̂ɛi gɛ̀ fólo.
Gɛ pere kɛ̂ɛi yɛ̂ɛ ŋ̀ele-gbâna ŋɔmãla-mãla, m̀aa waa núu paa mɛ̂ni ma.

16Ɓoa-sɔ̂kpɔ, núu páa Ɓéla kélee ma, ya pâi tínani naai.

17Ŋa pâi ńyee-ŋa lôkwai, ŋá ŋálii-ŋwânai ŋa-see kɛ ńyãa Yâwɛɛ Ɓé mò tí.”

Babelɔŋ kaloŋ ŋɔƁóa-sɔkpɔi

18Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

19“Núu kpune ǹóŋ, ye pere feerɛ kpɛtɛ nyii Babelɔŋ kaloŋ a pâi tɛɛ̂i la gɛ́ pà a
ŋɔƁóa-sɔkpɔi. Bere feerɛi ŋí da pâi kulâi nɔ́ ǹɔii tɔ̂nɔi su pere. Ye ŋɛi-kɛ-maa sɛŋ
tɔɔ bere-tãɣaŋ-la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Ye pere kpɛtɛ a gɛɛ gâloŋ é tɛ́ɛ la gɛ̀ lí a ŋɔƀóa-sɔkpɔ-ŋai Amɔŋ-ŋai dítaa-lêei su Laba. Ye pere kpɛtɛ nyii-ŋai pâi liî Zuda da Zerusâlɛŋ taa-lee maa kónaŋɔɔ-ŋai sui.

21Kpɛ́ni fêi Babelɔŋ kaloŋ káa tɔ̂i bere-taɣãŋ la ƀɛi bere feerɛi è pìlaŋ náa gîe mai, gɛ berei nyii kɔ̂ri a pɔ̂ri lɛɛ̂i m̀ai. È ŋɔ sɔlai tôo a gɛɛ é berei kɔlɔŋ a pɔri lɛ̂ɛi mai. È zala-sɔlai líî-pere maa kpɛ̂ɛ a gɛɛ é berei kɔlɔŋ a pɔ̂ri lɛ̂ɛi m̀ai.

22Nya ƀe zɔlâi è nɛ̃ɛ-ǹaa mii yée mɛi pere, nyii ǹɛ a gɛɛ é li é kɔ́ pɛlɛ Zerusâlɛŋ ma. È tinaŋ Zerusâlɛŋ ma é wuru-kpono kɛ́tɛ siɣe é zɔ̀ɔ̂ŋ ziɣãŋ láƀelei a gɛɛ é gbôŋ wólo é lɔ́ naa. È laɣi kpɔ́ a zukɛtɛ gɛ mò a gɛɛ a pâi daai sonii. A pâi pɔ̂rɔ tɔ̂ɔi gîe mɛi é lɛɛ la zu é tɛ́ ziɣãŋ mɛi. A pâi yeŋkeŋ tɔ̂ɔi daai soŋ mɛ̂ni ma.

23Kɛ́lɛ, tãi a pâi kɛi ǹoloi ŋí tooi lai, da pâi gaai yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé gáa lɛ́ɛ tɛli-kpɛi. Dí dífoo a gɛɛ da pâi kɛ̂i Babelɔŋ mu. Kɛ́lɛ, a pâi dísɔŋ kili tôoi díkili-ŋa a gɛɛ é dísoŋ.

24M̀ɛni ma Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa mòi a gɛɛ tãi nɔ ya gɛ í sɔnyɔ̂ŋ kili a lɛɛ íkili-ŋa, kpɛ́ni fêi ya ítɔ̂ŋ karaai-ŋai mɛi siɣei a gɛɛ ǹûai kélee dí í tua-pere nyɔ̂ŋ kaai, kpɛ́ni fêi í sɔnyɔ̂ŋ kili a lɛɛ íkili-ŋai, ŋa pâi ísonîi a íyee ŋa ítɛɛ luɛ-laa su í kpɔara ƀelai pɔ.

25“Kaai a Eezuɛ mɛi-ƀela ŋwana-lɔ̂ɔi, ká mɔ̃lɛ-laai gbɛɛ-ŋai ŋɔ tãi a seri.

26Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyãa ƀe mò. Ka kákâloŋ-ƀɔrɔi kula káŋûa. M̀ɛni-ŋai dífe ŋɔ́nɔ pâi lɛɛ̂i díkɛ-pere ma. Ka gôlo-ƀelai maa tɛ́. Ká nuu láa-tuɛ ƀelai maa-yeŋ.

27Ŋa pâi kátaa-leei lɛɛ̂i a gbolôŋ. Kɛ́lɛ ḿve pâi gɛi fɛ̂ɛ ŋa núu tɛɛ nyii pâi daa-leei ŋɔ m̀ɛnii ŋa-teei. Nya ƀe ŋa pâi dɛɛi bɔ.”

Worɛ̂-wooi nyii gáa Amɔŋ-ŋai mɛ̂ni mai

28Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Núu kpune ǹóŋ, ye ɣâla-woo ƀó é pîlaŋ Amɔŋ-ŋai dîa da berei da pâi ƀâa kulâi la Eezuɛ ƀelai diai. M̀ó dîa a gɛɛ, ‘Ƀóa-sɔ̂kpɔ ŋá tɛ̂ɛi a gɛɛ é ká su kara. Ŋá-liɣɛɛ̂i a gɛɛ é núu paa. Gɛ́ kɛ́ mãla-mãla yɛ̂ɛ ǹele-gbana ŋɔmãla-mãla.

29Zĩai da gaai gáa a lɛ́ɛ. Da pâi lɛ́ɛ worɛ-woo ŋa ƀoi kâa. Díkaa a ŋwana-lɔ̂ɔ da mɛni-nyɔmɔɔ kɛ́ ƀela, nyii-ŋai díkɛ-ǹɛ́niɛi a seri gbɛɛ-ŋai. Dímɛni ŋá-teɛɛ̂i gbɛɛ-ŋai ŋɔtãi a seri.

30“ ‘Ka káƀoa-sɔkpɔ-ŋai lɔ́ daai. Ŋa pâi kámɛnii ŋá-tɛ̂ɛi ƀɛ́i dí wɔ́lɔ kákpɛtɛ naai, ǹɔii su ƀɛ́i díwɔlɔ ká maa-sɔlɔ ƀó naai.

31Ŋa pâi ńii ŋwânai kâa. Ŋa pâi ńii ŋwânai kâa nyii pâi kɛ̂i yɛɛ ŋɔŋ-sôŋ. À kɛ̀ tí, ŋa pâi ká tɛɛ̂i ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀela pɔ́ nyii-ŋai dítii ƀa núu su karáa.

32Ŋɔŋ a pâi ká kérenîi. Ka pâi saâi ká kpɔ́ɔi lɔii su. Kákili fé pâi lɛɛ̂i núu da kili-ŋá.’ ” Ńyãai a Yâwɛɛ ńyãa ƀé mò tí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Izikiɛ 22

Zerusâlɛŋ-ƀelai dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai

1Nya ƀe Yâwɛɛ è lono ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Núu-kpune ǹóŋ, yâa í kpîŋ kpɛtɛ a gɛɛ í ǹuu paa ƀelai dítaa-leei ŋɔmɛnii ŋá tée? Gɛ̀ ní, ŋɔtua-pere nyɔ̂ŋ kélee lɛ́ m̀a.

3Kɛ́ m̀ói yɛ̂ɛi, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛi, ‘Ǹûai nyii da dínûai paa dítaa-leei su díkɛ díkpîŋ maa-tĩa kara a ɣâla da kpɛ́ni fɛliɛɛi, ŋɔ mɛnii ŋá tée tãi a seri.

4Ǹûai ká dí paai dímaa mɛ̂ni a mɛni lɛ́ɛ kâa. Ǹâla-pɔkɔɔŋ-ŋai ká dí kpɛtɛi da ká maa-tĩa kara. M̀ɛni ma ká mɛni ŋátee tãi a seri. Ká tãi a kpɛɛ. M̀ɛni ma, ŋa kákɛ a ǹɔii-ŋuŋ ŋai díɣɛlɛ maa sɛŋ, díkɛ ƀâa kula kâa.

5Ǹɔii-ŋuŋ ŋai dílɛɣɛ̂ɛi a kaai, da nyii-ŋai dí kɛ̂i koyâai kâai da pâi ɣɛlɛ-maa kulâi kákponoi. Kpɛ́ni fɛ̂i, nuui kélee dí kásɔnyɔ̂ŋ da ká ŋwana-lɔ̂ɔ tuai kɔ́lɔŋ.

6Kaai a Eezuɛ m̀ɛi ƀelai, ka kákpɔɔi wala-wala laa siɣe ká kɛ nua paa.

7Káfa ƀaa-kɛ maa tɛ̂ɛ kákaa-ƀela pɔ́. Ka ŋ̃ɔya-ŋai fĩli kátaa-ŋai su. M̀ɛni tɔ̂nɔi ŋí nɔ́ ƀé ká gɛ̀ a dee-lɔ̂ŋ-ŋai da bɔɔ-nɛyãai.

8Ka ká pôlu tɔɔ ŋa sãa maa waa ŋai dîa, ka Ǹáfii-tɔɔ ɣelei maa-tĩa kara.

9Nûa díkaa ká sama nyii ŋai da lɛ́ɛ kɛ a díƀaraai láa a gɛɛ dí dípaa. Ǹúui da-ni káa naa da kɛ sâla mii-sɛŋ miî ǹyée ŋai ma. Ǹúui da ni díkɛ díkpîŋ tua-pere ŋa-see kɛ a wulu-wulu kɛ́ɛ.

10Ǹúui da-ni da lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ a dínâŋ ni dínɛyãai kátaa-leei ŋai su. Da ni díkɛ nɛyâa tèe perei kátaa-lee ŋai su a tãi díyee a kɛ́ la ɣelei.

11Dí ta-ni da wulu-wulu kɛ a díƀaraai dí nɛyaai. Da-ni díkɛ pɛlɛ dílônii-sinaai dínɛyãai dîa, kpaa máŋ dínâŋ-ni dílônii nɛyâa nyii ŋai dílee káa a dakpɛ́nii.

12Núu da-ni da yèe-pɛlɛ-na sɛŋ kao sòŋ a gɛɛ dí núu paa. Dí ta ni díkɛ geni pɛlɛ dísɛŋ kaoi ŋai dîa tãi da kpa pili la diai. Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛ, “Ká-tua-pere-ŋai ŋí a gɛ́ ká nîa mâ Ńyãai ŋ́gaa a Ǹwála-wâla kélee Ɣâlai ƀé mò tí.”

13“ ‘Ŋa pâi ńyee tôoi kâa ka-wôya sãai da ká núu paa mɛni-ŋai mɛ̂ni ma.

14Ka lâai la a gɛɛ kákili a pâi kɛ̂i nɔ́ nîi a gúlaa, kpaa máŋ ka pâi kɛi nɔ́ a ká wala-walaa a voloi ŋa pâi kpɛɛ̂i la kaai? Ńyãa Yâwɛɛi ńyãa ƀe mò ti, ǹyaŋ ŋa pâi ŋa-see kɛ̂i.

15Ŋa pâi ká taa-taai ǹɔii-ŋuŋ ŋai kélee su ƀelai sama. A kɛ̀ ti, ŋa pâi pâi kátua-pere nyɔmɔɔ-ŋai kélee kpera.

16M̀ɛni ma, ǹɔii-ŋuŋ gbeli ŋai da pâi ƀâa kulai kâa ǹyaŋ ka pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.’ ”

Ɣâla ŋɔnúu maa waa fílɛ-ŋɔŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Yâwɛɛ è lono ḿbɔ ǹyɛɛi,

18“Núu kpune ǹóŋ, Eezuɛ ƀelai dífe ŋɔ́nɔ ŋ̀ɛi a sɛŋ ta. Díkaa nɔ ŋ́ɛi yɛ̂ɛ ƀara, tiŋ, kɔli, fomâ, da kane kpo nyii ŋai da lɛ́ɛ filɛ-ŋɔŋ sui.

19Ǹɛni ma Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, tãi nɔ káfe ŋɔ́nɔ ŋ́ɛi a sɛŋ tá, ŋa pâi ká ŋá tɛ̂i gîe ma Zerusâlɛŋ samai.

20Yɛ̂ɛ berei da kane, ƀara, kɔli, fomâ, da tiŋ, ni lɔ la fílɛ-ŋɔŋ mu díkɛ gbɔlu a gɛɛ é seɣeŋ, bere ƀe ŋa pâi ká ŋá tɛi la gîe m̀a a ŋá lii-ŋwanai. Ŋa pâi ǹíi-ŋwanai kâa ŋá ká seɣeŋ yɛ̂ɛ berei da kɔli seɣeŋ lai.

21Ŋa pâi ká ŋá tɛ̂i gîe m̀a ŋá ŋɔŋ pú kâa ŋá ká seɣeŋ a ŋá lii-ŋwãnai Zerusâlɛŋ daa samai.

22Berei da káne seɣeŋ la a filɛ-ŋɔŋ, bere ƀe ŋa pâi ká seɣeŋ ni la Zerusâlɛŋ-daa samai a kɛ ti, da pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãai a Yâwɛɛi ńii ŋwanâai kâa.”

Eezuɛ laa-tuɛ ƀelai dísɔnyɔ̂ŋ

23Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lono ḿbɔ ǹyɛɛi,

24“Núu kpune ǹóŋ, mò Eezuɛ ma yɛ̂ɛi mai, í maa fé waa ni, m̀ɛni ma ŋa pâi ńii ŋwanâi yâ, ŋá í kula maa kɛ.

25Eezuɛ laa-tuɛ ƀelai díkaa yɛ̂ɛ yala-sulu ƀe kpéɣêi gɛ gɔnɔŋ fala-fala. Da ǹûai difulu laai su kara. Da dísɛŋ-kaoi da dí kɔ̃lîŋ kélee siɣe. Da nɛnî támaa ké da lɛɛ a pɔɔ-nɛnî Zerusâlɛŋ.

26Zâla láa-soŋ-ƀelai da ŋátɔ̂ŋ ŋai kélee kara, da ŋá sãa maa waa ŋai maa tĩa kara. Dífa zãa maa waai da nyii m̀aa fé waa ni loai laa. Dífa téla zãa maa-waai da zãa kpɛtɛɛi loai laa. Da díŋɛi naɣîŋ Ŋáfii-tɔ̂ɔ ɣelei mɛi. Ǹɛni ma, da m̀aa tĩa kara dísama.

27Dílaa túɛ-ƀelai díkaa yɛ̂ɛ baníŋ nyii-ŋai da ké dí kɔ́nɔŋ fala-falai, díkɛ núu pàa, díkɛ ƀò a núu paa-ƀela a gɛɛ díkɛ fili-sãa sɔlɔ ƀô, dítɔɔ a wôya pere.

28Díɣâla-woo ƀó-ƀelai da zɔnyɔ̂ŋ-ŋai ŋí mɛi pɛ̂lɛ yɛ̂ɛ núu a pɛrɛ-kaŋ mɛi pɛ̂lɛ a wée-kole. Díkɛ lɛ́ɛ zĩ̂a-ŋa kàa. Díkɛ lɛ́ɛ worɛɛ-woo-ŋa ƀò dîa díkɛ kɛ̀ dîyɛɛi, ‘Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛi,’ kɛ́lɛ m̀ɛnii da kɛ̂ môi vé a ŋ̀óo.

29Dɔɔ-ƀelai díkaa ǹɔii sui da ǹûai fĩli díkɛ sãâ ŋuma. Da fili tûa kɛ̀ a gôlo-ƀelai díkɛ ŋɔ̃ya-ŋai fĩli.

30Ŋa kɛ̀ ńuu kɔ̂rii dísama nyii pâi tɔ̂i dímaa mɛ̂ni ma é ziɣãŋ tɔ́ɔ daai mɛi káa mɛni ma, é ǹɔii maa kɔ̃ɔ a tãi ŋá ńii ŋwana la a gɛɛ ŋá ká su-karai. Kɛ́lɛ ḿve núu da káa ni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Ǹmɛni m̀a, ŋa pâi ńii ŋwanai dîa. Ŋa pâi díkereni a ŋá lii-ŋwanai. Ǹyaŋ ŋa pâi díkereni a ŋálii-ŋwanai dímɛni nyɔ́mɔɔi mêni ma yɛ̂ɛ ŋɔŋ a sɛŋ kêreŋ. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyãa ƀé mò tí.”

Izikiɛ 23

Ǹɛnîi da ǹeɣe-nɛnii dísɔnyɔ̂ŋ kɛ̀

1Nya ƀe Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Núu kpune ǹóŋ, nɛyâa feerɛ ƀé wɔ́lɔ kɛ̀ naa, díkɛ̀ a nɛnî tɔnɔ ǹônii.

3Dí kɛ̀ wulu-wulu kɛ̂i Ize-lɔii su. Ǹaa ƀe dí seɣe ɣîri dîa naa. Sinâa díkɛ̀ pêle kɛ̂i a díŋini.

4Nɛyaai ŋí maa-ŋuŋ láa ƀé kɛ̀ a Óola, ǹêɣe láa ƀé kɛ̀ a Óoliba. Ŋá díkula a nɛnî. Dí nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀó ḿî yɛ̂ɛ berei dílaa káa lai, Óola ƀa Sameria, Óoliba ƀa Zerusâlɛŋ.

5Berei máŋ Óola è kɛ̀ la a ŋánɛnîi, da Asiria-ƀelai díkɛ̀ wulu-wulu kɛ̂i.

6Da-ŋa díkɛ̀ a kɔkuluƀa-ŋa nyii-ŋai kɛ̀ a dí maa ɣiriɛ́ɛ a seɣe kpɔ̂lu mu tɛiɣɛɛ. Díkelee díkɛ a ǹyaŋkpa lɛ́lɛɛ-ŋa díkɛ ƀò a soo-sia-ƀela.

7Óola da ǹúu láa túɛ-ƀelai díkɛ̀ wulu-wulu kɛ̂i. Ŋɔwulu-wulu kɛ́ɛi è gɛ̀ é gbîŋ maa-tĩa kara kpɛ́ni fêi è kɛ díɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai fɛlîi.

8Vé ǹyée kula ní ŋɔwulu-wulu kɛ́ɛi su nyii è kɛ̀ gɛ̂i Ize lɔii sui. Sinâa dí pêle kɛ̀ a ŋ̀íni é lɛ́ɛ la zu dí seɣe ɣíri ma. Dí díwɛli kɛ́ maai pù ǹíi su.

9Ǹmɛni ma, ŋá duãŋ ŋɔwɛ́li-ŋai dîa nyii-ŋai kɛ̀ a Asiria-ƀelai, nyii-ŋai díwɛli è kɛ mà a ŋanaai.

10Dí m̀aa kpôloŋ é lɛ́ɛ a gaŋ. Dí ǹônii-sinaai da ǹɛyâai sòŋ ǹyêei. Dí bàa a ƀóa-sɔ̂kpɔ. Ǹɛyâai kɛ̀ kwaa kélee mai díkɛ̀ lônoi é pîlaŋ m̀ɛnii kɛ́ lai mà.

11“Berei máŋ ǹêɣe Óoliba è m̀ɛni-ŋai ŋí naa kàa lai, è wulu-wulu kɛ é tɛ́ɛ ǹîa ŋɔi mâ.

12È Asiria mɛi-ƀelai, gɔkuluƀa-ŋai mɛi-ƀelai da gɔkuluƀa-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ a dímaa ɣiriɛɛ kɔ́kɔ mɛni ma, díkɛ ƀò a sinâa lɛ́lɛɛ-ŋai da-ŋa díkɛ soo-ŋa siai maa kili-tee.

13Ŋá gàa a gɛɛ Óoliba da ǹîa-nɛnii dísɔŋ è kɛ̀ nɔ́ tɔnɔɔ.

14“E ŋuŋ tôo kpɔ́ wulu-wulu kɛ́ɛ su a ŋ̀ánaa. Tãi è Babelɔŋ-ŋai pɔkɔɔŋ kàa la gbɛtɛɛ ziɣãŋ ma bɔ̃yɛɛ toɔ̂ɔi,

15Dí ƀoa-sɔ̂kpɔ ŋai kɛ́ ƀo díleŋei díkelee díkɛ ƀo yɛ̂ɛ Babelɔŋ kɔkuluƀa-ŋa láa tuɛ ƀelai.

16Tãi è díkàa lai, ǹíi è kùla dímɛni ma. Nya ƀe è worɛ̂ɛ tɛ̀ɛ dí pɔ́naa Babelɔŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Babelɔŋ-ŋai dí pà da dîa ni dílɔ-pɔ̂lɔŋ ké. Ǹyaŋ dí m̀aa tĩa kàra. Dí m̀aa tĩa kàra kpɔ́ kɛ̂i fé ké ní mà. Dí ɓɛlɛ è kpɛ̀ɛ kpɔ́ ŋ́goi.

18Tãi è nâa pili la wulu-wulu kɛ́ɛ su é tɛɛ gɛi mai núu kélee dí nâa gɔ́lɔŋ, m̀vii è nâa kpɛɛ m̀aa mɛ̂ni ma, ŋá tée bôlu yɛ̂ɛ berei ŋá têe la ǹîa pôlui.

19Kɛ́lɛ è kɛ̀ nɔ́ wulu-wulu kɛ̂i nɔ́ gɛ́ gíli-ŋa sìa é pîlaŋ gbela tãi ma, a tãi è wɔ́lɔ kɛ̀ wulu-wulu kɛ̂i la Ize-lɔii sui.

20Wulu-wulu kɛ́ɛ ŋánaa kɛ́ sinaa nyii-ŋai da kâa lɔ-pɔ̂rɔŋ kɛ̀ kpɔ́ yɛ̂ɛ ɓoli sîrɛ, kpaa máŋ yɛ̂ɛ ɣîla-sirɛi maa mɛni è kɛ kpɔ́ ńii su a ŋanaa.

21È kɛ̀ ŋ̀wɛ̂li a gɛɛ é dûa-pere pɔlɔi nyii è kɛ̀ gɛ̂i Ize a ŋɔkpela tãi é da kɛ́. Tãi ŋí ɓé sinaa da kâa kɛ̀ ŋ̀íni sonii la é lɛ́ɛ la zu díkɛ seɣe ɣîri mà.

Ɣâla è ǹeɣe-nuui ŋɔ mɛnii ŋá tèe

22“M̀ɛni ma, Óoliba, Ńyãa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ŋa pâi gɛ̂i a gɛɛ íwɛli kɛ́-maa-ɓelai nyii-ŋai í ípôlu tɔ̀ɔ dîai díkula ɓéla kélee ma íɓɛlɛ é kɛ́ɛ díkoi dítɔɔ yâ.

23Nyáŋkpa lɛ́lɛɛ-ŋai, ǹɔii mɛi-ɓelai, gɔkuluɓa láa túɛ-ɓelai, da gɔkuluɓa-ŋai da kɛ zoo-ŋai siâi da pâi kulâi Babelɔŋ da Kadia, Pikɔ da Soa da Koa, é pɛ́lɛ Asiria-ŋai kélee dîa.

24Da pâi kulâi yá-ŋua pere dí pá a kɔkuluɓa kpulu kɛ́tɛ da kɔ́ kɔ́-keleŋ támaa, é pɛlɛ kɔ́ kɔ́-sãa támaa ma. Dia kpîŋ da pâi tínaŋ nii yâ díkpala ŋá-ɣale kɔli-kalaŋ kɛ́ ɓò dí yêei, díkɔ kɔ́-gbaɓɛlɛi-ŋai kɛ́ ɓò díŋûa. À kɛ̀ tí, ŋa pâi ítɛɛ̂i dí pɔ́ a gɛɛ dí ímɛnii ŋá tée. Ǹyaŋ, da pâi ímɛnii ŋá têei díkpɔɔi tɔŋ lá-woo ma.

25Ńii ŋwanai yâ, m̀ɛni m̀a ŋá pâi gɛ̂i dí í kula maa kɛ́ a lii-ŋwana. Da pâi ísũa da íwoli têei yâ. Diai kélee pâi lɛɛ̂i ɣele mai, da pâi dí paâi a ɓóa-sɔkpɔ. Da pâi ílônii-sinaai da ílônii-nɛyãai sonîi. Diai pâi lɛɛ̂i ɣele mai da pâi díkerenii a ŋɔŋ.

26Da pâi íseɣe-ŋai kulâi yâ dí íkɔyɛ̂ŋ lɛ́lɛɛ-ŋai kélee sóŋ íyêei.

27M̀ɛni ma, ŋa pâi íkperâi íwulu-wulu tua-ŋai kélee ma íkula la Izei. Ŋa pâi gɛ̂i tí a gɛɛ ífa pɔ̂ri íŋuŋ mu siɣêi í Ize-ɓelai káa, kpaa máŋ díkili é lɛ́ɛ íkili-ŋá.”

28Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò Óoliba mà ǹyɛɛi, “Ŋa pâi ítɛɛ̂i í kpɔara-ɓelai pɔ́ nyii-ŋai díɓɛlɛ fé íkoi.

29À kɛ̀ tí, da pâi tûai a yá a ɓɛlɛ-kpɛɛ goi pere. Da pâi zãai í maa tîi kɛ̀i, kélee sonîi íyêei dí ímaa kpôloŋ ílɛɛ a íyee fôlo. À kɛ̀ tí, íwulu-wulu kɛ́ɛi maa-tuŋ a pâi toôi. Í sɛŋ wɛ̂lii da íwulu-wulu kɛ́ɛi,

30ɓé pà a m̀ɛnii ŋí yâ. Ka ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ŋí ká wulu-wulu kɛ ítela íkpîŋ maa-tĩa kara a díɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai.

31Ítûa nɔ́ yɛ̂ɛ ílîa-nɛnîi. M̀ɛni ma ŋa pâi íkula maa kɛ̂i yɛ̂ɛ berei ŋá gula maa kɛ̂ lai.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

32Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Ya pâi ílîa-nɛnii ŋɔmɛni kula maa kɛ́ɛi da sɔlɔ ƀôi, nyii gɛ̂tɛi é tɛ́ɛ íwɔ̂i mai. Núu támaa da pâi ɣɛ́lɛ-maa kulâi íkponôi, dí ƀâa kula yâ, kpɛ́ni fêi ímɛni kula maai su kɛ̂tɛi.

33A pâi kɛ̂i yɛ̂ lɔɔ ŋɔnúu kɛ́ɛ da maloŋ tôo maa mɛ̂ni. A pâi kɛ̂i a mɛni kula maa nyii pâi pâi a yao da su kâra, nyii gáa a ílîa-nɛnii Sameria ŋɔmɛni kula maai.

34Ya pâi m̀ɛni kula maai ŋí kélee kpɔ́ sɔlɔ ƀôi da fa lɛ̂ɛ pôlu. Ya pâi íŋuŋ-leɣa wɛ̂yenii, Í íŋini su tée-tèe. Ńyãa ƀa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ńyãa ƀé mò tí.”

35“Tãi yà nâa nia la ḿâ, ya ńdũaŋ ípôlu-perei, yà pâi ísurɔ̂ŋ wɛli lii ŋánaai da íwulu-wulu kɛ́ɛi maa mɔ̃lɛ-laa kɛ̂i.”

Ɣâla è dífeerɛŋɔɔ díkula maa kɛ

36Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ mò ḿâ ǹyɛɛi, “Núu kpune ǹóŋ, íkpîŋ kpɛtɛ̂ɛi a gɛɛ í Óola da Óoliba dímɛnii ŋá tée? Gɛ̀ ní dítûa-pere nyɔ̂ŋ lɛ́ ŋaŋ dîa.

37Da wulu-wulu támaa kɛ́. Da núu páa. Da ɣâla-pɔkɔɔŋ ŋa fɛli. Da kúlônii-sinaai kúla a sâla ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai dîa.

38Ǹaa pôlu ma tãi tɔnɔi tí nɔ́ ƀé da Ŋáfii tɔ̂ɔ ɣelei maa tĩa kara la da ŋápɛrɛi.

39Kpɛ́ni fêi, tãi tɔnɔi nɔ́ dí dínîa-pɛlɛɛi kùla la a sâlai, m̀aa tãi tɔnɔi tí nɔ́ ƀé dí pà la dí ŋápɛrɛi maa tĩa kara. Ǹyaŋ m̀ɛnii dí gɛ̀ a ŋápɛrɛi ká tí.

40“Díworɛ̂ tɛ̀ɛ kpɔ́ sinâa da kpɛ́ni-ŋa pɔ́naa díkula lɔii da kpɛ́ni su dí pá. Dífeerɛ dí díwaa dí díŋɛi gonoŋ pôlu tée dí kɔyɛ̂ŋ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ tóo dîa. Dí nyíŋi kɛ̀ zinâai ŋí mɛni ma.

41Dísèe see-sɛŋ lɛ́lɛɛ-ŋa ŋá. Teƀele kɛ́ ƀò dí ŋɛ́i túɛ ǹáa fɛ́ɛ a kéreŋ-sɛŋ kuŋ nɛ̃ɛ da ɔle-wulɔi ŋá dɛ̀ɛ dí pɔi.

42Núu kpulu nyii vé kpáaŋ níi tíŋ è tɛ̀ dí kɔlɛ, é pɛ́lɛ lɔɔ-kpele-ƀela dîa nyii-ŋai kùla vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui. Zinâai ŋí díyee ma kɔli tòo nɛyâai yée ma, díkâloŋ ƀɔrɔ sèe díŋûa a tɛ̀ɛ ŋa.

43Ŋá lòno ŋ́gbîŋ pɔ ńyɛ lé mɛni ƀé zinâai ŋí da ŋ̀wɛ̂lii dí wulu-wulu kɛ́ a ǹɛyâai nyii-ŋai wulu-wulu kɛ́ɛ a kɔlɔ kpɛ́ɛ dîai?.

44Kpɛ́ni fêi da lí bɔ́ naa yɛ̂ɛ berei surɔ̂ŋ a lɔ̂ la wulu-wulu kɛ́ nɛni ŋɔpɛ́rɛ mui. Dí lì Óola da Óoliba-ni pɔ́naa nyii-ŋai díkaa a wulu-wulu kɛ́ nɛyãai.

45Teniŋ ƀô nua da pâi dímɛnii ŋá têei a wulu-wulu kɛ́-ƀela da núu paa-ƀela. Kpɛ́ni fêi, díkaa a wulu-wulu kɛ́ nɛyaa da núu paa-ƀela.”

46Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Pá a núu-kpulu a gɛɛ é mɛni kpɔ̂lu láa dîa, é ŋúma kɛ́ dîa.

47À kɛ̀ tí, ǹúu-kpului a pâi dísɔ̂ɔi a kɔni é dí páa a ƀóa-sɔ̂kpɔ, é dínîa-pɛlɛɛ-ŋai paa, é dípɛrɛ-ŋai kéreŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

48Ŋa pâi wulu-wulu ké mêni kperâi ǹɔii su. A pâi kêi a lia-woo ǹɛnî-ŋai maa mêni ma a gɛɛ dífe ŋɔ́nɔ wulu-wulu kɛ̀ yɛ̂ɛ berei dí gɛ̀ lai.

49Ŋa pâi dífeerɛŋɔɔ díkula maa kêi dí wulu-wulu ké mɛnii da dí ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai fɛli mɛnii ma. À kɛ̀ tí, ka pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi.”

Izikiɛ 24

Gbɛ̃ɛ lêɣii

1Ǹûai kɛ́ɛ gɔ-soŋ perei sui, góraŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ ŋɔɣáloŋ buui ŋɔfólo puu ɣelei, Yâwɛɛ è lòno m̀bɔ ǹyɛɛi,

2“Núu kpune ǹóŋ, ye vólo kûui ŋí láa pɔ̃yɛɛ. Kpɛ́ni fêi vóloi ŋí ƀé Babelɔŋ kaloŋ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí tìnaŋ la Zerusâlɛŋ ma.

3Mó ŋátɔɔ mâ-ƀelai dîa yɛ̂ Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛ ŋá záŋ ŋí sɔ́ɔ kâa: ‘Ka ǹeɣii tɔ́ɔ ŋɔŋ-ŋa, ká yá pú zu.

4Ye sua kpûa-kpua lɛ́lɛɛ pú zu. Dí ké a zuai ǹyee da ŋ̀wɛ́rɛ é pɛ́lɛ gáo lɛ́lɛɛ-ŋai dîa.

5Zuai ŋí é ké a m̀ala-lɛ́lɛɛ-ŋai da sua. Kɔi pú mù. Ǹɛɛ naa é nɛ́ŋ. Zua-kaoi da ǹuu ɣíli.’ ”

6M̀ɛni ma, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Kpalo ƀêlaai ǹúu paa taa-leei ŋí ma. Gáa yɛ̂ɛ kpɛ̃ɛ lêɣi nyii maa fé waa nii. Da pâi zua kpua-kpua-ŋai kulâi zu tɛi-tɛi é lɛ́ɛ la zu é kpɛ́ɛ ǹeɣii su nyii va pɔ̀ri gberâi.

7Ǹúui è bàa daai sui ŋ̃ãa káa nîi naa gɔnii ma. Kpɛ́ni fêi vé bu ní ǹɔii mâ a gɛɛ é mɛi pɛ́lɛ a muluŋ.

8Ŋá ŋ̃ãai lɛɛ naa é ǹíi ŋwána, a gɛɛ ŋá gba kula. Ŋãai è bùi, ŋá ǹɛɛ gɔnii mâ a gɛɛ dífe m̀ɛi pɛ̂lɛ.”

9M̀ɛni ma Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Kpalo ƀêlaai ǹúu paa taa-leei ŋí ma. Ńyãa kpîŋ ŋa pâi ǹeɣi mu kɔi ŋá têi gîe ma a gɛ́tɛ.

10Ŋɔŋ ŋáa té a ŋánaa. Ŋɔŋ ŋáa fɛ́ɛ. Zuai ɣíli a ǹɛ́lɛɛ ízu pene ímaa pɔri. Ǹɛɛ naa zua-kaoi é kéreŋ.

11Gɛ̀ ní, mara-leɣi foloi sée ŋɔŋ têŋai ŋá, a gɛɛ é fãa é kpɔlu. À kɛ̀ tí, ǹeɣii lɛ́ɛ ŋɔŋ ŋá a gɛɛ m̀marai é kéreŋ mà.

12Kɛ́lɛ, ŋá ŋ̃gbîŋ mɔ̃lɛ nɔ́, kpɛ́ni fêi ǹeɣii maa kéreŋɔɔ fa pɔ̀ri gbɛ̃ɛi kulâi mà.

13Ŋɔkpɛ̃ɛi káa yɛ̂ɛ ŋɔwulu-wulu kɛ́ɛ maa liƀiɛɛ̂i. Kpɛ́ni fêi, ŋá ká maa waa, kɛ́lɛ ká maa fé waa ní. Ká maa fé ŋɔ́nɔ pâi waâi é lɛ́ɛ la zu ŋá ŋáiii-ŋwanai ŋ̃aa see ké a káa.

14Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí. Ǹyaŋ ŋàa see a pâi kêi. Ŋa pâi gɛ́i tí. Ḿve pâi kɔyɛ̃nii perêi. Ḿve pâi í malôŋ kâai. Ḿve pâi ǹíi penei. Ŋa pâi íkula maa kêi yɛ̂ɛ berei ítâa-pere káa lai. Ńyãa Yâwɛɛ ńyãa ƀé mò tí.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ɣâla ŋɔlóno kɛ-nuui ŋɔnɛnîi saa mêni

15Nya ƀe Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

16“Núu kpune ǹóŋ, ŋa pâi í wɛli-kɛ maa nuui siɣêi íyêei a ńyee sãai tɔnɔ. Kɛ́lɛ ífe pâi wɔ̂lɔi kpaa máŋ í malôŋ sèe ƀó, kpaa máŋ íŋɛi ya é pú.

17Wɔ́lɔ, kɛ́lɛ ífe ǹɛɛ naa núu da é íwɔlɔ woo mɛni zaa mɛnii mâ. Í ƀɔrɔ lɔ́ íŋûa é ǹɛ́ a gɛɛ ífe malôŋ sèe ƀôi. Ífe sìa a íkɔɔ-ŋa fòlo. Ífe íŋuŋ-mɛi pɛ̂lɛ, kpaa máŋ í m̀alôŋ-see ƀó ƀelai dímii-sãai da mii.”

18Nya ƀe ŋá lòno ǹûai pɔ́ a Ǹele-wâlai tí. Ǹele-wûlii tãi kɛ́ɛ a serii, ŋánɛnîi è sàa. Bôlu ma ɣele ƀɔ́ɔi, ŋá m̀ɛnii kɛ́ dí mò ḿâi.

19Ǹûai dímarê kɛ̀ dîyɛɛi, “Ífe pâi m̀ɛni sãŋ ŋí sukulâi kûɛ?”

20Nya ƀe ŋá mò dîa ńyɛɛi, “Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ḿâ ǹyɛɛi,

21‘Ǹá worɛ̂ɛ-wooi ŋí ƀó Eezuɛ-ƀelai dîa. Ǹa pâi Ǹáɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi nyii ka kɛ̀ ŋɔwála-walai laai maa yôŋka têei maa-tĩa karâi. Ka ŋ̀wɛ̂lii ká Ǹâla-pɛrɛi ŋí káa, ká lí mu. Ǹyaŋ ká lônii-sinaai da kálônii-nɛyãai nyii-ŋai pâi lɛɛ̂i ká pôlu ká taai sui da pâi lɛ̂ɛi ƀóa-sɔ̂kpɔ mù.

22À kɛ̀ tí, ká pâi m̀ɛnii kɛ̂i Izikiɛ è gèi. Káfe pâi ká lá mɛi pɛlɛ̂i, kpaa máŋ kámii-sɛŋ da mii yɛ̂ɛ malôŋ-see ƀó nûu.

23Káƀɔrɔi a pâi kɛ̂i káŋûa. Kákpaŋ-kpalii kɛ́ ƀò kákɔɔ ŋá. Káfe pâi malôŋ-see ƀôi kpaa máŋ káwɔlɔ. Kɛ́lɛ ka pâi kɛ̂i sia sîai kákɛ wɔ̀lɔ, kányiɛ kásɔnyɔ̂ŋ mu tɛi-tɛi.

24M̀ɛni-ŋai nyii kélee Izikiɛ è gèi káa a ŋɛi-kɛ-maa ká mɛ̂ni ma. Ka pâi m̀ɛni-ŋai è gèi kélee kpɔ́ da kɛ̂i. Tãi m̀ɛni-ŋai ŋí da pâi kɛ̂i lai, ka pâi gɔlɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi.’ ”

25Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Núu kpune ǹóŋ, ŋa pâi díkili-tɔɔ maa kwaa-ŋai ma sonîi díyêei, nyii-ŋai díkaa a díkili-tɔɔ maa kwaa-ŋai ma da ƀɛ́i da dílaa maa tɛ̂-ŋai sɔlɔ ƀô naai da ƀɛ́i-ŋai da kɛ ǹaa kâai, díkili kɛ́ ƀò ǹaai. Ǹa pâi ŋɔ́nɔ dílônii-nɛyãai da dílônii-sinaai sonii díyêei.

26M̀aa tãi tí ma, ǹúui nyii pâi pûi ƀé pâi pâi é m̀aa tûŋ too yɛ̂.

27Tãi tɔnɔi tí yée-mu, ya pâi lônoi bɔ́. Ífe ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a ítiniŋɔɔ yɛ̂ɛ berei í kɛ̀ la a bɔlɔɔi. À kɛ̀ tí, ya pâi kɛ̂i a ŋɛi-kɛ-maa dímaa mɛ̂ni ma. Ǹyaŋ da pâi gɔlɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.”

Izikiɛ 25

Amɔŋ ŋɔmɛni-ŋa-teɛɛi maa Ɣâla-wooi

1Nya ƀe Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Núu-kpune ǹóŋ, íŋɛi tínaŋ Amɔŋ-ŋai pɔ́naa pere í ɣâla-woo ƀó é pîlaŋ dîa. M̀ó dîa yɛ̂ɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

3‘Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛ ká káwoli tɔ́ɔ ḿâ. Kálii è nɛ̃ɛ a tãi ká gàa la da
Ŋápɛrɛ maa-waai maa tĩa kara lai, da tãi dí Eezuɛ-lɔii su kàra la, da tãi dí lì la a
Zuda-ƀelai a kɔ-soŋ-ŋai.

4Ǹmaa mɛ̂ni ma, ŋa pâi ká tɛɛ̂i ǹûai pɔ́ kùla vóloi kulâi perei a díyee mu-ƀela. Da
pâi díƀûu-ŋai tɔ̂i ká sama dísee naa. Da pâi kɛ̂i ká wúru-ƀa-ŋai miî díkɛ niŋa-
ŋini-yai kpêle m̀maa nɛ̃ɛ̂i ká gbelei.

5Ŋa pâi Laba taa-leei kɛ̂i a soo-fáleŋ-ŋa láa miî. Ŋa pâi ǹɔii m̀méla kpéli kɛ̂i a ƀála-
ŋa láa miî. À kɛ̀ tí, ka pâi gɔlɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

6“ ‘Ńyãa Yâwɛɛ ƀé m̀mɛnii ŋí ƀò. Ká káyee-ŋa lókwa, ká píli ɣelêi ká pîlaŋ ká kɛ́ lii-
nɛ̃ɛ kùla kpɛ́ni fêi, Eezuɛ ƀɛlɛ kpɛɛ̂i kákoi.

7Tãi nɔ́ ká gɛ̀ tí lai, ŋa pâi ká tɛ̂ɛi lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni ŋa pɔ́ a gɛɛ díka-sãai kula ká
yɛ̂ei. Ŋa pâi ká paâi ká kúla ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sáma. Ŋa pâi gɛ̂i ká sáa kálaa é láŋ ǹɔii-
ŋûŋ-ŋai sáma. À kɛ̀ tí ká pâi gɔlɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.’ ”

Môa ŋɔmɛni ŋa-teɛɛi maa Ɣâla-wooi

8Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Kpɛ́ni fêi Môa è mò ǹyɛɛ Zuda káa nɔ́ yɛ̂ɛ
ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dai,

9Ŋa pâi ŋɔgɔyɛŋ pere-ŋai mâ láa ƀôi díkpɔara-ƀelai dîɛ. Díkpɔara-ƀelai da pâi
dítaa-lêe lɛ́lɛɛ-ŋa kɛ́ɛ yɛ̂ɛ Bɛɛ-zɛsimɔ, Bêe-meoŋ da Kiliataiŋ sonîi díyêei.

10Ŋa pâi da Amɔŋ-ŋai tɛɛ̂i vóloi kulâi pere-ƀelai pɔ́ a díluɛ-ŋa. Ǹyaŋ dífe pâi ŋɔ́nɔ
kɛ̂i ɣele mâ a lɔii-ŋuŋ.

11Ŋa pâi Môa ŋɔmɛnii ŋá tɛ̂ei a bere sîi ŋí é gɔ́lɔŋ a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.”

Idɔŋ ŋɔmɛni ŋá-teɛɛi maa Ɣâla-wooi

12Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Idɔŋ-ƀelai dí mɛni kpa kùla Zuda-ƀelai
dîa a ŋwana-lɔ̂ɔ pere. Ǹmɛni ma, m̀mɛni-kpa kuláai tí a pá a sɔnyɔ̂ŋ Idɔŋ mà.

13Ǹmɛni ma ŋa duŋ too a gɛɛ ŋa pâi Idɔŋ kula maa kɛ̂i, ŋá ǹaa-ƀela kélee da daa-
tulɛ-ŋai kélee páa. Ŋa pâi ǹaa lɛɛ̂i a bûŋ é síɣe Temaŋ taa-leei mâ é seri Dedaŋ
taa-leei ma. Da pâi ǹaa-ƀela kélee paâi kɔ́ su.

14Ŋa ǹûai nyii-ŋai kùla Eezuɛi ƀe pâi mɛni kpa kulâi Idɔŋ-ŋai dîa ḿî. Da pâi gɛ̂i
Idɔŋ-ŋai díŋa lii-ŋwanai kíli kɔ́lɔŋ. Idɔŋ-ŋai da pâi ŋámɛni kpa kuláa kɔlɔnîi.
Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ƀé mò tí.”

Felesia ŋɔmɛni ŋá-teɛɛi maa Ɣâla-wooi

15Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Felesia-ŋai dí mɛni kpa kùla díkpɔara-
ƀela pɔlɔ-pɔlɔ-ŋai dîa a ŋwana-lɔ̂ɔ pere a gɛɛ dí dípaa.

16Ǹmɛni ma, ŋá doôi a lolo a gɛɛ ŋa pâi dí paâi a dísuu. Ŋa pâi Felesia-ŋai díkaa
Yúo koo-ma lɔii sui kélee su karâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Ŋa pâi díkula maa kɛ̂i kpɔ́ a ŋ̀ánaa a ŋá mɛni kpâ kulaai. Ǹyaŋ da pâi ŋáliiŋwanai kɔlɔnîi. À kɛ̀ tí, da pâi gɔlɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.”

Izikiɛ 26

Taya ŋɔmɛni ŋá-teɛɛi maa ɣâla-wooi

1Ǹûai kɛ́ɛ gɔ-soŋ perei su ŋɔkóraŋ buu-kao tɔnɔi, ŋ̀áloŋ ŋɔfólo m̀aa-ŋuŋ ɣele, Yâwɛɛ è lòno m̀bɔ ǹyɛɛi,

2“Núu-kpune ǹóŋ, Taya-ƀelai da lii-nɛ̃ɛ kulâi dîyɛɛi, ‘Zerusâlɛŋ a wólo. Ŋɔsɛŋkao tii kɛ́ mɛni-ŋai kélee su a kara. M̀ɛni ma, kú kɛ́-mɛni-ŋai mu a pá siɣêi.’

3“M̀ɛni ma, ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa mó a gɛɛ ńdɔ̂i nâa Taya ma. Ŋa pâi gɛ̂i lɔii ŋuŋ támaa dí tɔ́ɔ ma. Da pâi tɔ̂i ma yɛ̂ɛ berei Yúo ŋɔzikɛ-zikɛ a kɛ̂ pâi lai.

4Da pâi Taya ŋɔsiɣãŋ-ŋai kélee wôloi, dí ŋɔyeŋkɛ̂ŋ-ŋai kélee wólo. À kɛ̀ tí, ŋa pâi ŋɔlɔii mɛi kɔ̂i ŋá ǹaa lɛɛ a fɛ̃ɛ ŋá.

5A pâi kɛ̂i ǹyúoi sâmai ƀɛ́i yá-kpɛ-ƀela da pâi kɛ̂i dí deɣaŋ maa kpâlai naai. Ńyãai ƀa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyãa ƀé mò ti. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai da pâi ǹaa sãai siɣêi kɔ́ su.

6Da pâi díkelee dí paâi a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa dítaa-lee-ŋai su ziŋ-ŋa. Gɛ̀ ní, Taya a pâi gɔlɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.”

7Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Ŋa pâi liî yá-ŋua pere ŋá pá a Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza nyii gáa a kâloŋ kɛ́tɛi. A pâi pâi a kɔ́-kɔ keleŋ-ŋa da kɔ́-kɔ sôoŋa é pɛ́lɛ kɔkuluƀa-ŋa dîa nyii-ŋai pâi kɛ̂i siâi díkɔɔ ŋá a gɛɛ é kɔ́ pɛ́lɛ káai a Tayaƀelai kâa.

8Da pâi ká ǹûai nyii-ŋai díkaa ziŋ ŋái paâi a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa. Da pâi pɔ̂rɔ-siɣãŋ tɔ̂i dí dínaŋ ká taa-lee kɛ́tɛi ŋɔsiɣãŋ ma. À kɛ̀ tí, da pâi tínanîi kâa a kpála-ŋa ɣale kɔli kalaŋ-ŋa.

9Ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai da-ni da pâi kɛ̂i kásiɣãŋ lôkwai a wúru-gbua kpanaŋɔɔ da-ni díkɛ ká yeŋkɛ̂ŋ-ŋai wôlo a kɔli-kpua kpanaŋɔɔ-ŋa.

10Ŋɔsoo-ŋai da pâi kɛ̂i kpɔ́ a dítamaa díkɔɔ-ŋa muluŋ é ká mɛi pɛ́lɛ. Tãi a pâi tɛ̂i la ká siɣãŋ sui, ŋɔkɔ-kɔ́-soo-ŋai da ŋɔkɔ-kɔ́-keleŋ-ŋai dítiŋ a pâi gɛ̂i kásiɣãŋ kɛ́ tùmo-tumo. A pâi ká siɣãŋ wôloi é tɛ́ daai su.

11Ŋɔsoo-ŋai ƀɔ́rɔŋ-pɔɔ a pâi kɛ̂i ká taai gwaa kélee ma. A pâi ká paâi a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa. A pâi ká pɛ́rɛ-yee mu wuru kpanaŋɔɔ-ŋai kélee tɛ̂ei é dóo ǹɔii ma.

12Da pâi kátɔɔ-sãai da ká pɔni-sãai siɣêi a dípɔɔ, dí kásiɣãŋ-ŋai wólo, dí kápɛrɛ lɛ́lɛɛ-ŋai síɣe. À kɛ̀ tí, da pâi kákɔniŋ-ŋai, káwuru-ƀela-ŋai da kásãâi nyii-ŋai pâi lɛɛ̂i kélee pilîi ǹyúoi-su.

13Ŋa pâi ká kperâi wule toɔ́ɔ ma. Núu da fé ŋɔ́nɔ pâi ká ɣale-sãai da tíŋ mɛnîi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Ŋa pâi ká kɛ̂i a fɛ̃ɛ. Ka pâi kɛ̂i a yá-kpɛ-ɓela dí deɣaŋ kpâlai. Káfe ŋɔ́nɔ pâi pɔrîi ǹaa tɔ̂i pôlu. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyãa ɓé mò ti.”

15Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò Taya ma ǹyɛɛi, “Tãi da pâi íyee mɛi ɣâlei lai, diai díkaa ǹya-leei kɔlɛ mai, da pâi yaôi a kányiɛ-woo kà kɛ̀ saâi.

16À kɛ̀ tí, gâloŋ-ŋai díkaa ǹya-leei kɔlɛi da pâi kulâi díkâloŋ see-sɛŋ-ŋai ŋá dí pîlaŋ dí díkâloŋ-seɣe-ŋai kúla díkɔŋ ma da díseɣe lɛ́lɛɛ-ŋai. Da pâi dí maa ɣirîi a yao dísee ǹɔii ma díkɛ kpɛ̃lîŋ a tãi da pâi ká mɛi tûŋ mɛnîi lai.

17Da pâi wɔ̂lɔi ká mɛni ma díkɛ mò dîyɛɛi, ‘Daa-lee kɛ́tɛi su a kara! Ŋɔyá-ŋa keleŋ a láŋ ǹyái ŋá. Ǹûai díkaa daa-leei sui dí wála-wala-laai è kɛ̀ ǹyái mɛi. Da ǹyái kɔlɛ mâ-ɓelai maa yâo.

18Ǹyaŋ tãi è tòo lai, dîŋ-ŋai díkpɛ̃liŋ, Ǹûai da yao a dísu-kara tîŋ.’ ”

19Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è ŋɔ́nɔ mò Taya ma ǹyɛɛi, “Ŋa pâi ká lɛɛ̂i a bûŋ yɛ̂ɛ taa-pileŋ ŋá ɓɛ́i núu da fa nyîi naai. Ŋa pâi ká mɛi pɛ̂lɛi a yá nyii ŋa pâi gulâi ǹyúoi sui.

20À kɛ̀ tí, ŋa pâi ká tɛɛ̂i zaa-ɓelai dítaai su a gɛɛ ká kɛ́ naa ka nuu-pɔlɔ-ŋai. Ŋa pâi gɛi ká kɛ́ ǹɔii mu-pere ɣeniɛi su bilêŋ-ŋa wɔ́lɔ-wɔlɔ ka zaa-ɓelai ká kɛ́ lòno. Núu da fé ŋɔ́nɔ pâi seêi kátaa-leei su. À kɛ̀ tí, káfe ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i vúlu-ɓelai sáma.

21Ŋa pâi gɛi kákɛ a mɛni-kɔ̂ɔŋ maa nyii ǹûai da pâi yaôi mai. Ǹyaŋ káfe ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i naa. Nûa da pâi ká kɔ̂rii, kɛ́lɛ dífe pâi wɔ́lɔ ká kâai. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ńyãa ɓé mò tí.”

Izikiɛ 27

Taya saa maa wɔ̂lɔ-wooi

1Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Núu kpune ǹóŋ, ye Taya mãa wɔ̂lɔ kɛ́.

3Ǹḿó Taya ma nyii gáa a daa-leei nyii gáa tɔ̂ɔi ǹyúoi mai, nyii a pɔni tɔ̂ɔ ǹûai dîa da kûla ǹyá ɓêlai veerɛ ma perei, yɛ̂ɛ Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛi, ‘Óo Taya, ya siɛ-woo tée ílɛlɛ mêni ma.

4Íkɛ̂i ɓa ǹyúoi sâmai. Íkpɛtɛ-nuui è íkpɛ̀tɛ yɛ̂ɛ yá-ŋa kèleŋ lɛ́lɛɛ.

5Dí íkpɛtɛ-wuru-ɓelai kùla fiɣɛ wuruii su nyii gáa Ɛmɔŋ Yee kɛ́tɛi mai. Ǹúrii nyii íteniŋ-tɔɔ seɣe káa mai dí gbɛ̀tɛ a sîda nyii kùla Lɛɓanɔŋ-lɔii su.

6Dí íɓeyai kpɛ̂tɛ a Ôo-wuru nyii dí gùla Basãŋ-lɔii su, dí íŋa-pu wuru-ɓelai kúla pãa-wuru su nyii kùla Sapɔrɔ-lɔii sui. Dí bɔ̃yɛ tôo a séle-nyiŋ.

7Dí ísia seɣei kpɛ̂tɛ a seɣe nɛnɛ-fɛfɛ palaa, nyii dí gbɛ̀tɛ Ize-lɔii su a gɛɛ nûa da íkàa dí íkɔlɔŋ a maa félaa ya kɛ̀ kwaa kôyaa ma. Dí ímɛi pɛlɛ-sɛŋ kpɛ̀tɛ a seɣe

© 2014 Bible Society in Liberia.

lɛ́lɛɛ. Dí gbɛ̀tɛ a seɣe kpɔ̂lu-mu tɛiɣɛɛ da buluŋ kɛ́ɛ nyii kùla dîŋ su Sapɔrɔ-lɔii sui.

8Ka yá-ŋa-keleŋ kɛ́-ƀelai díkùla Sidɔŋ da Avada. Ka kpîŋ ya ŋá-keleŋ kɛ́-ƀelai díkɛ̀ a ǹyá ŋá-keleŋ sia-ƀelai ténin̨ tɔɔ ƀêla.

9Yá-ŋa keleŋ kpɛtɛ-ƀela lɛ́lɛɛ-ŋa nyii-ŋai kùla Babulo, Dí kɛ̀ naa díkɛ íƀɔi pɛŋ-pɛlɛ. Yá-ŋa keleŋ-sia ƀela nyii ŋai kula yá-ŋa keleŋ ŋa sui, dí pá díkɛ pɔni tɔ̂ɔ í pɔni-tɔɔ kwaa ŋai mâ.

10“ ‘Kɔkuluƀa-ŋa dí kùla Pɛsia, Ladia, da Lebia díkɛ tíi kɛ̀ a í kɔ-kuluƀa-ŋai. Dí díkpala ŋá ɣále kɔli-kalaŋ-ŋai da díkɔli gbaƀɛlɛ-ŋai sɛ̂lɛŋ ípɛrɛ-kaŋ ma. Ǹûai dítii è pà a laa maa tɛ̂ ípɔ.

11Kɔkuluƀa-ŋa díkùla Avada díkɛ í siɣãŋ mɛi kâa. Da-ni díkùla Gamaa díkɛ í yeŋkɛ̂ŋ-ŋai mɛi kâa. Dí díkpala ŋá ɣále kɔli-kalaŋ-ŋai sɛ̂lɛŋ í siɣãŋ ma dí ílɛlɛ-laai láa kúla.

12“ ‘Ka Sipîŋ ká pɔni tɔ̂ɔ é tɔɔ-sãa kɛ́ɛ yɛ̂ɛ káne, kɔli, pâne-kalaŋ da fomâ maa fâleŋ a dípɔni-sãai.

13Ka Gurii, Tuba, da Misɛ ká pɔni tɔɔ gîe ma. Dí luɛ-ŋa da ƀara-sãa maa fâleŋ a ká pɔni-sãai.

14Ka Bɛɛ Togama ká ká-pɔni-sãai maa fâleŋ a dítii-kɛ soo-ŋai, díkɔkɔ-soo-ŋai da dísoo-fáleŋ-ŋai.

15Ǹûai kùla Lôoi ka dîa ni ká pɔni tɔ̂ɔ. Ǹûai nyii-ŋai kùla ǹyá-leei koo mai, dí ká sãai yâ a séle-nyiŋ támaa da kpanâŋ.

16Ǹûai kùla Siriai, dí kápɔni-sãai da ká sãâi dámaa yà. Díka pɔni-sãai maa fâleŋ a kɔni-sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa, seɣe kpɔ̂lu mu tɛiɣiɛɛ, seɣe palaa, seɣe nɛnɛ-fɛfɛ, é pɛ́lɛ kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ nyii da kɛ̂ ma ɛmɛra mâ.

17Ka Zuda da Eezuɛ-ni ká pɔni tɔɔ. Dí ká pɔni-sãai maa fâleŋ a wîi, kɔ̃iŋ-wulɔ, ɔle-wulɔ da kúŋ-sãa.

18Ka Dɛmɛika-ƀelai ká pɔni tɔ̂ɔ. Dí ká pɔni-sãai maa fâleŋ a ŋwɑ̃̂ai nyii kùla Ɛɛbulɔŋ da ƀála-leɣa nyii kula Saâi.

19Dí pà a kɔli da kúŋ-sãa dí ká pɔni-sãai maa fáleŋ la.

20Diai kùla Dedaŋ ka dîa-ni ká soo-mɛi see-sãa mu seɣe-ŋa maa fâleŋ a ká pɔni sãai.

21Arebia da Kedɛi láa túɛ-ƀelai díkɛ̀ a ká pɔni-tɔɔ-ƀelai gɛ́tɛi. Dí pà a ƀála lônii, ƀála sîrɛ-ŋa da ƀoli-ŋa ka dîa-ni ká pɔni tɔ́ɔ la.

22Ka Siƀa da Laama-ƀelai ká pɔni tɔ̂ɔ. Díka pɔni-sãai maa fâleŋ a kúŋ-sãa lɛ́lɛɛ, kɔni-sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa, da gôo.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Ka Araŋ-taa-leei, Kanɛ-taa-leei, da Idɛŋ-taa-leei é pɛlɛ Siƀa pɔni-tɔɔ-ƀelai dîa ká pɔni tɔ̂ɔ. Asuɔ-taa-leei da Seema-taa-leei su-ƀelai dí pɔni tɔ̂ɔ ká yêei.

24Bɔni-tɔɔ-ƀelai ŋí dí seɣe lélɛɛ-ŋa, seɣe kpɔ̂lu mu tɛiɣiɛɛ, seɣe-palaa-ŋa, da pɛ́rɛ-mu seɣe pɔ̃yɛɛ-tɔɔɔ lélɛɛ da ɣɛli-pɔ̃lɔɔ nyii dí zɔlɔ la a ǹélɛɛi.

25Kpiri-siɣe ya ŋá-keleŋ kpulu kɛ́tɛ ƀé lì a ká pɔni-sãai. Ká kɛ̀ yɛ̂ɛ yá-ŋa keleŋ a kɛ̀ yá ŋá ǹáa fɛ́ɛ a kpîri támaa.

26Tãi gélеŋ kɛ́-ƀelai dí pà la a káa ǹyái sâmai, Vãai nyii kùla vóloi kulâi perei è gɛ̀ gélеŋ é pú.

27Ká tɔɔ pɔni-sãai kélee, ká kélеŋ kɛ́-ƀelai da díi kɛ-ƀelai, ká kélеŋ kpɛtɛ-ƀelai da ká pɔni tɔɔ-ƀelai, gɔkuluƀa-ŋai kɛ́ gélеŋ sui díkelee, kpɔ́ dí lɛ̀ɛ ǹyái su, a tãi gélеŋ è pù lai.

28Ǹyá ŋá keleŋ kɛ́-ƀelai wɔ́lɔ wôo È sèri zîŋ ŋá.

29“ ‘Ǹûai kélee dí nâa kùla gélеŋ-ŋai kélee su. Ǹyá ŋá keleŋ sia-ƀelai kpéli-ŋai kélee da nâa tɛ́ ziŋ ŋa.

30Díkelee díkaa nâa wɔ̂lɔi a zu kɛ́tɛ ká maa mɛ̂ni ma. Díkɛ muluŋ pû díŋûa díkɛ kìliŋ nuui su.

31Díkɛ̀ díŋuŋ ƀôi ká maa mɛ̂ni ma. Díkɛ maloŋ tôo-maa seɣe tòo dîa. Dílii è tòo pôlu díkɛ wɔ̀lɔ.

32Díkɛ zamaŋ wule tòo ká maa mɛ̂ni ma. “Gbɛ̂ɛ ƀé kwa pɔ̂ri gɔ̂nii Taya ma, Taya nyii mɛi saâi ǹyúoi sui?

33Tãi ka kâa pà la a ká-pɔni sãai, ka kâa ǹɔii-ŋuŋ ŋai kélee líi làa. Ka kâa gâloŋ-ŋai kɛ̀ dítɔɔ a ká pɔni-sãai tɔɔ sãai.

34Ǹyaŋ ka nâa lɛɛ ǹyái su. Ka yeŋ kpɔ́ ǹyá lêei kpóŋ ma. Ká pɔni-sãai da diai kélee da tíi kɛ̀ kâai da yeŋ ǹyá lêei kpóŋ ma.”

35“ ‘Diai kélee díkaa ǹyá lêei kɔlɛi da yao a m̀ɛnii lâa kâai. Dí kâloŋ-ŋai da yao kpɔ́ núu kɛ́ gàa díŋɛi ma.

36Ká kɛ ɣéniɛi a kpɛɛ kpɔ́ a malôŋ-pere wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ bɔni tɔ̂ɔ-ƀelai díkɛ yào a m̀aa tûŋ. Da yao kpɔ́ a gɛɛ dí m̀aa tûŋ táa tâa.’ ”

Izikiɛ 28

Ǹâla-wooi nyii bîlaŋɔɔi Taya Kaloŋ mai

1Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Núu kpune ǹóŋ, m̀ɛnii ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋá môi yâi, m̀ó Taya kaloŋ ma. ‘Kpɛ́ni fêi íŋɛi tɛɛ̂i, yaâ íkpîŋ kɛ́ a ɣâla. Yaâ mò ǹyɛɛi, “Ŋa sêe ŋ̀âla-ŋai sêei ǹyái samai. Ya íkili-ŋa siâi yɛ̂ɛ gáa yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé ítareɛ̂ɛi yɛ̂ɛ Ɣâla.” Kɛ́lɛ vé tí a dɔnɔ kpîŋ. Íkaa ŋɔ a núu-kpune.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ya gâai yɛ̂ɛ sɛŋ ƀé ítareɛ̂ɛi é tɛ́ɛ Danîa ma nyii mɛni da fa lôo yâ.

4Í mɛni-ŋa káai a gɛ́ ya tɔɔ-sãa kɛ́ɛ yɛ̂ɛ gôo da káne sɔlɔ ƀó.

5Í táre pɔni-tɔɔ perei a gɛ́ ítɔɔ-laai su a kɛ́tɛ. Ǹyaŋ ítɔɔ-laai a íŋɛi tɛ́.'

6"Ǹmɛni ma Ń̋yãai a Ǹ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa mó ńyɛɛi, 'Kpɛ́ni fêi ka mò a gɛɛ ká táreɛ̂i yɛ̂ɛ ɣâlai,

7ŋa pâi pâi a ŋõya-ŋa ŋwana lɔ̂ɔ dí pá díkɔ pɛ́lɛ kâa. Da pâi zãâ-lɛ́lɛɛ-ŋai ká dísɔlɔ ƀô ká táre pɔni-tɔɔi sui su karai.

8Da pâi ká paâi ǹyái samai. Ǹyái ƀé pâi kɛ̂i a ká ƀolôŋ.

9Tãi da pâi pâi la díkɛ ípàai, ya pâi môi nîi yɛ̂ɛ íkaa a ɣâla? Tãi ká paa-ƀelai da pâi pâi lai, ká pâi kɛ̂i nɔ́ a núu-kpune.

10 Ǹ̀õya-ŋai da pâi ká paâi yɛ̂ɛ ɣîla-ŋa kpɛ́ni fêi, ńyãai a ǹ̀wála-wala kélee Ɣalai, ńyãa ƀé mò tí.' "

Taya Kaloŋ è sàa

11Ǹaa pôlu ma, Yâwɛɛ è lòno m̀bɔ ǹyɛɛi,

12"Núu-kpune ǹóŋ, ye zamaŋ wule too m̀ɛni kpɔ̂lui pâi kɛ̂i a Taya Kaloŋ m̀aa mɛ̂ni ma. Mó mà ńyãai a Ǹ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa môi, Yá ƀé wɔ́lɔ kɛ̀ a teniŋ ƀô laa ŋɔkɔɔŋ maa. Íkɛ̀ a ítareɛɛ, ílɛlɛɛ.

13Ípɔ-taai ƀé kɛ̀ a Idɛŋ suai sû, nyii gáa a Ɣâla ŋɔsûai. Ya kâa yɔlɛ tòo íkɔŋ mâ nyii dí gbɛ̀tɛ a kɔni sõɔ kpanaŋɔɔ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ gɔnii da kɛ̂ ma luƀi, tópazi, bɛraɛ, kanelianŋ, zasipa, safari, ɛmɛra da gaanɛ. Dí gɔni-ŋai ŋí kpɛ̀tɛ a gôo yɔlɛ ímaa mɛ̂ni ma a tãi díwɔlɔ í kpɛ̀tɛ la ǹ̀ɛ́niɛi sui.

14Ŋa ɣâla-taa kôoŋ-sɛŋ tɛ̀ɛ a gɛɛ é ímɛi káa. Í kɛ̀ ŋáyee maa-waai ma. Í kɛ̀ naa íkɛ sìa kɔni fóloɔɔ-ŋa mɛi.

15Í sɔŋ fé kɛ́ ní yâ a tãi m̀aa-ŋuŋ íkɛ̀ la ɣele mai é lɛ́ɛ la zu ípɛlɛ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i.

16Tãi íkɛ̀ pɔni tɔ̂i lai, ípɛ̀lɛ ŋwana-lɔ̂ɔ tùa da sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ɛ ma. Ǹmɛni ma, ŋá gɛ̀ í kúla ŋá yée maa-waai ma. Nya ƀe ǹ̀ála-taa kôoŋ-sɛŋ nyii kɛ̀ ímɛi kâai è í kpɛ̀ é í kúla gɔni foloɔɔi mɛi íkɛ̀ tɔ̂ni m̀ɛi.

17Í ŋɛ́i è kɛ̀ a dɛ́ɛ, kpɛ́ni fêi íkɛ̀ a ílɛlɛɛ. Í tuŋ è tàa-taa íkɛ tùa a ƀoo-pere. Ǹmɛnii ŋí ƀé gɛ̀ ŋ̀gɛ í tòo ǹɔii ma a gɛɛ íkɛ a ŋɛi kɛ́-maa gâloŋ-ŋai mɛ̂ni ma.

18Í kɛ́ɛ bɔnii tɔ̂i, í mɛni nyɔ́mɔ támaa kɛ̀ nyii gɛ̀ í íɣâlai fɛli kwaa-ŋai kélee maa tĩa kara. Ǹmɛni ma, ŋá ŋɔŋ tôo yâ a gɛɛ ŋá ǹaa kéreŋ kpɔ́ kpái. Diai kélee da í kàai, da í kàa nɔ́ yɛ̂ɛ luu.

19Ífe ŋɔ́nɔ naa a dɔnɔ kpîŋ. Íkɛ̀ ɣéniɛi a nâa kpɛɛ. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kɛ̀ a í kɔ́lɔŋɔɔi da yaôi a gɛɛ m̀ɛnii lâa yâi, da fa lâa láa la dîa."

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ŋ̀âla-wooi bîlaŋɔɔi Sidɔŋ mai

20Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

21“Núu kpune ǹóŋ, ye tínaŋ Sidɔŋ taa-leei mâ pere í ɣâla-woo ƀó é pîlaŋ m̀a,

22Í mó dîa yɛ̂ɛ Ńyãai a Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyɛɛi, ‘Ńgaa a káai kákaa a Sidɔŋ-ƀelai ká kpɔara nûu. Ǹyaŋ ŋa pâi laa-maa tɛ̂ sɔlɔ ƀôi m̀ɛnii ŋa pâi gɛ̂i a káai mɛ̂ni ma. À kɛ̀ tí, da pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ ŋá ŋá maa-waa-laai lɛ́ɛ dîa a díkula maa kɛ́ɛ.

23Ŋa pâi kɔlɔ-fela pilîi kâa. Ŋa pâi gɛ̂i kákpɔara-ƀela dí kúla kwaa kélee ma dí ká páa a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa. À kɛ̀ tí, da pâi gɔ̂lɔnii a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.’ ”

Eezuɛ a pâi lûwa sɔlɔ ƀôi

24Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai dítinaŋɔ̂ɔi Eezuɛ mai, da fé ŋɔ́nɔ pâi ɣɛ́lɛ-maa kulâi gbonôi. Kpaa máŋ dítɔɔ m̀a yɛ̂ɛ ŋalêŋ. À kɛ̀ tí, da pâi gɔlɔnii a gɛɛ ńyãa ƀa Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi.”

25Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Tãi ŋa pâi Eezuɛ-ƀelai kulâi la ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su dítaa tâai naai, ŋá ŋámaa-waa laai maa tɛ́ dísamai, gɛ̀ ní da pâi seêi díkpɔɔi lɔii su nyii ŋá dɛ̀ɛ ńyee mu nuui Zeeka pɔi.

26Ǹyaŋ da pâi kɛ̂i naa ŋuŋ ma ƀô su. À kɛ̀ tí, da pâi pɛ́rɛ-ŋa tɔɔ̂i díkpɔmɔ-ƀa kpalaŋ-ŋa sí. Da pâi kɛ̂i a díŋuŋ mâ ƀóɔɔ a tãi ŋa pâi kɛ̂i díkɔlɛ mâ-ƀelai kula maa kɛ̂i la nyii-ŋai ɣɛ́lɛ maa kûla díkponôi. À kɛ̀ tí, da pâi gɔlɔnii a gɛɛ ńyãa ƀa Díɣâlai Yâwɛɛ.”

Izikiɛ 29

Ŋ̀âla-wooi dɔɔ̂i Ize mai

1Dí liɛɛ a kúa ǹuɛ-laai su ŋɔkóraŋ puui, ŋɔɣáloŋ puui ŋɔfólo puu-kao feerɛi su, Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Núu-kpune ǹóŋ, tínaŋ Ize pere ílono é pîlaŋ gâloŋ ma da ǹaa-ƀela kélee a nyɔ́mɔɔ.

3M̀ó m̀a yɛ̂ɛ, Ńyãai a Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyɛɛi, ‘Íkaa a ŋ́gbɔara nûu, yái íkaa a yúoi-zele-kali nyii gáa ǹyá lêei kpóŋ mai. Í mò yɛ̂ɛ yá ƀé Ǹâai Ya-leei kpɛ̂tɛ, gáa a ípɔɔ.

4Ŋa pâi kpawɔ pilîi ínɛ̂ɣɛŋ kpau su ŋá gɛ́ ǹyɛ̃ɛ-ŋai díkaa ǹyái sui díkanaŋ íkala mâ. À kɛ̀ tí, ŋa pâi íkulâi Ǹâai Ya-leei su ǹyɛ̃ɛ-ŋai kánaŋɔɔ íkpono mâ.

5Ŋa pâi ka ǹyɛ̃ɛ-ŋai ká pilîi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ samai. Ǹyaŋ ká poma a pâi lɛɛ̂i naa ká lòo-nuu fé m̀a. Ŋa pâi dɛɛ̂i ǹɔɔ-fɛnɛ sãai da ŋɔni-ŋai díkaa ŋ̀elei sui pɔ́- naa a díkɔnɔŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6À kɛ̀ tí, Ize-ƀelai da pâi gɔlɔnii a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.’ ” Yâwɛɛ è mò Ize-ƀelai dîa
ǹyɛɛi, “Eezuɛ-ŋai dí díkili tɔ̀ɔ kâa a gɛɛ ká dímɛi káa, kɛ́lɛ ká káa nɔ́ yɛ̂ɛ wúru
kpâla.

7Kɛ́lɛ, tãi da tiîŋ la kâai, ká ɣàle ká dísɔɔ díkpumûŋ, ká dísama kúla ǹá.

8Ǹɛni ma Ńyãai Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyɛɛ ŋa pâi pâi a kɔ-kuluƀa-ŋa dí pá
dípɛlɛ kâa díka pâa da kátaa tûlɛ-ŋai a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa.

9À kɛ̀ tí, Ize a pâi lɛ̂ɛi a lɔii pûŋ. Ǹyaŋ yá pâi gɔlɔnii a gɛɛ Ńyãa ƀa Yâwɛɛ. “Í mò
yɛ̂ɛ, yá ƀé Ǹâai Ya-leei kpɛ̂tɛ, gáa a ípɔɔ.

10Ǹɛni ma Ńgaa a ka Ǹâai Ya-leei ká kpɔara-nuu. Ŋa pâi Ize lɔii kélee kpɔ́ lɛɛ̂i a
bûŋ, é síɣe Midɔ nyii gáa yá-ŋua perei é seri Asiwaŋ nyii gáa séɣai perei, é lɛ́ɛ la
zu é seri Itiopia gɔyaŋ perei mâ.

11Núu da, kpaa máŋ fɛnɛ-sãa da kélee fé pâi siâi m̀a. A pâi kɛ̂i a lɔii pûŋ a kóraŋ
buu náaŋ.

12Ŋa pâi Ize kɛ̂i a lɔii pûŋ ǹɔii ŋûŋ-ŋai kélee sáma ǹɛ́niɛi su. Ize-taa lee-ŋai kélee
da pâi kɛ̂i a bûŋ kóraŋ buu náaŋ yée mu. Da pâi kɛ̂i a taa pûŋ é tɛ́ɛ taa pûŋ sii
kélee ma. Ŋa pâi dí kɛ̂i a kɔ-pu kɛ́-ƀela ŋá dítaa tâa ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sáma.”

13Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Kóraŋ buu náaŋ a tɛ̀ɛ, ŋa pâi Ize-ƀelai
kulâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su ŋá dítàa-taa naai ŋá pá a dia pôlu.

14Ŋa pâi pâi a dia Ize kwára pere ƀɛ́i díwɔlɔ kɛ̀ seɛ̂i naa a bɔlɔɔi. Tãi da pâi kɛ̂i la
naai, da pâi kɛ̂i a kâloŋ-lɔii fíi kpɛɛ.

15Da pâi kɛ̂i a dífii kpɛɛ é tɛɛ ǹɔii-ŋuŋ fíi-kpɛɛ ŋai kélee dîa. Ǹyaŋ dífe ŋɔ́nɔ pâi
kɛ̂i lɔii-ŋuŋ da kélee mɛi. Ŋa pâi gɛ̂i pɔ̂ri fé pâi kɛ̂i dîɛ a gɛɛ dí gɛ́ lɔii-ŋuŋ da é kɛ́
díwoo mu.

16Eezuɛ fé ŋɔ́nɔ pâi gili tɔ̂i dîa kpɔŋ mâa mɛni ma. Ize ŋɔmɛni kula maai a pâi
kɛ̂i a mɛni kili too-ŋa nyii pâi ǹɛ̂i Eezuɛ ma a gɛɛ gáa a mɛni nyɔ́mɔɔ a gɛɛ é gíli
tɔ́ɔ Ize ma kpɔŋ mâa mɛni ma. À kɛ̀ tí, Eezuɛ a pâi gɔ̂lɔnii a gɛɛ ńyãa ƀa Ǹwála-
wâla kélee Yâwɛɛi.”

Gâloŋ Nɛbukinaza a pâi Ize sonîi

17Eezuɛ-ƀelai kɛ́ɛ gɔ-sôŋ perei su a kóraŋ buu-feerɛ káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi, ǹáloŋ
maa-ŋuŋ ŋɔfóloi m̀aa-ŋuŋ, Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

18“Núu kpune ǹóŋ, Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è kɔ́ pɛ̀lɛ Taya, é gɛ́ ŋɔkɔ-kuluƀa-
ŋai díkpîri tĩyɛ é lɛ́ɛ la zu kpólaŋ é tóo díŋûa, díkâraŋ-ŋa wolo-woloŋ é ƀó. Kɛ́lɛ
gâloŋ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí kùla naa a díyee fôlo.

19Ǹɛni ma Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋá mò m̀ɛnii ŋí ƀé ŋa pâi gɛ̂i. Ŋa pâi
Ize lɔii tɛɛ̂i Gâloŋ Nɛbukinaza pɔ́. A pâi toôi naa é ǹaa tɔɔ-sãa kélee síɣe a ŋɔkɔ-
kuluƀa-ŋai dífela fêi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Ŋa pâi Ize tɛɛ̂i bɔ́ a ŋɔfela-fêi dii è gèi m̀aa mɛ̂ni ma. Kpɛ́ni fêi ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dítii kɛ̀ m̀î. Ǹyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyãa ƀé mò tí.

21"Tãi nyíŋi a pâi kɛ̂i lai, ŋa pâi gɛ̂i Eezuɛ-ƀelai tɔ̂i é kpanaŋ. Ŋa pâi gɛ̂i yá Izikiɛ ílono a gɛɛ ǹûai kélee dí í wóo mɛ́ni a gɛɛ dí gɔ́lɔŋ a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ."

Izikiɛ 30

Yâwɛɛ a pâi Ize kula maa kɛ̂i

1Nya ƀe Yâwɛɛ è lòno m̀bɔ ǹyɛɛi,

2"Núu kpune ǹóŋ, ɣâla-woo ƀó í m̀ɛnii tûŋ too nyii ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa pâi môi yâi. M̀ɛni-ŋai ŋí ƀó kpɔ́ a ɣêlei pere. M̀ó yɛ̂ɛ, 'Mɛni kpɔ̂lu ɣele káa pâi!

3Ǹelei nyii Yâwɛɛ a pâi tíi kɛ̂i lai a nâa lɛɣɛ. Gáa a mɛni ŋá téɛɛ da mɛni kpɔ̂lu ǹɔii-ŋûŋ-ŋai mɛ̂ni ma.

4Kɔ́ a pâi têei Ize. Mɔ̃lɛ-laa támaa é pá Itiopia. Ize-ƀela támaa da pâi saâi Da pâi ǹɔii su sãa kélee siɣêi Dí ǹɛɛ a bûŋ.

5" 'Gɔ́i tí a pâi gɔ-kuluƀa-ŋai dí dífɛli Itiopia, Lebia, Ladia, da Arebia é pɛ́lɛ Kuu da ǹûai nyii-ŋai kùla ŋánûai sámai kélee paâi.' "

6Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "É síɣe Midɔ é tóo Asiwaŋ lɔii mâ, diai kélee kpɔ́ dítɔ̂i Ize pôlui, da pâi saâi gɔ́i su. Ŋa pâi Ize kɔkuluƀa su-mɛni kɛ́tɛɛ-ŋai su karâai. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyãa ƀé mò tí.

7Ize lɔii a pâi kɛ̂i a lɔii pûŋ é tɛ́ɛ ǹɔii pûŋ-ŋai kélee dîa ŋ̀ɛ́niɛi su. Ǹaa taa-lee-ŋai kélee da pâi kɛ̂i a taa pûŋ é tɛ́ɛ daa lêe-ŋai kélee díkaa a dípûŋ dîa ŋ̀ɛ́niɛi su.

8Tãi ŋa pâi ŋɔŋ toôi la Ize, ŋá ŋɔkpɔŋ mâ-ƀelai kélee yée-mɛi ɣâlei, m̀aa tãi ƀé da pâi gɔlɔnii la a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

9"Tãi ŋa pâi Ize su karâai lai, ŋa pâi kéla kɔ́ɔ ma félaa-ŋa tɛɛ̂i yá ŋá keleŋ su a gɛɛ dí pá Itiopia-ƀelai pɔ́naa dí m̀ɛni kpɔ̂lu ɣelei ŋí mɛni ƀó dîa nyii dífe kɛ́ ní a maa mɛ̂ni kɔ́lɔŋɔɔi. À kɛ̀ tí, da pâi yaôi kpɔ́ a ŋ̀ánaa, kpɛ́ni fêi, ŋ̀elei tí a pâi pâi."

10Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, "Ŋa pâi Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza kɛ̂i é Ize ŋɔtɔɔ-laai kpéra.

11Da ŋɔkɔ-kuluƀa sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai da pâi dí Ize lɔii su kara. Da pâi kɔ́ pɛlɛ̂i Ize ma dí ǹaa-ƀela kélee kpɔ́ páa a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa, dípoma é ǹɔii láa fɛ́ɛ.

12Ŋa pâi Ǹâai Ya-leei kpâlai. Ŋa pâi ǹɔii kɔlɛ̂i ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀela dîa. Ǹɔ̃ya-ŋa da pâi ǹɔii su gwaa kélee su karaâi. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii mò tii."

13Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, "Ŋa pâi Ize-ƀelai díɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai da ǹɛ́ɛ-ɣala-ŋai kélee su karaâi nyii-ŋai díkaa Mɛŋfee. Núu da fé ŋɔ́nɔ pâi lɛɛ̂i naa é kɛ́ Ize lɔii su a kâloŋ. Ŋa pâi dí maa yaôi kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Ŋa pâi Ize lɔii ŋɔséɣai-pere lɛɛ̂i a bûŋ, ŋá ŋɔŋ tóo Zoaŋ taa-leei mâ nyii gáa yá-
ŋua perei. Ŋa pâi Tɛbi taa-lee kɛ́tɛi kula maa kɛ̂i a ŋ̀ánaa.

15Ŋa pâi ńii ŋwanai Pɛlusiɔŋ taa-leei mâ nyii gáa a Ize ŋɔkili tɔ̂ɔ mai. Ŋa pâi Tɛbi
ŋɔtɔɔ-sãai su karâi.

16Ŋa pâi Ize kérenîi a ŋɔŋ. Pɛlusiɔŋ a pâi kɛ̂i mɛni kpɔ̂lu su. Ŋa pâi Tɛbi ŋɔsiɣãŋ
wôloi ǹyá fɛ̂ɛi é tɛ́ naa.

17Da pâi Ɛliopole da Bubasi taa-lee-ŋai su ǹyaŋkpa-ŋai paâi kɔ́ su, dí ǹûai gbéli-
ŋai sóŋ a kɔ-sôŋ ŋa.

18Tãi ŋa pâi Ize yée mɛi ɣâlei la, ŋá ŋɔwála-wala laai nyii gíli tɔ̂i mai kpérai, kpíni
a pâi toôi Tapaɣii. Kpíni a pâi Ize mɛi pɛlɛ̂i. À kɛ̀ tí, da pâi ŋɔtaa-lee-ŋai su-ɓelai
kélee sonîi a kɔ-sôŋ ŋa.

19Bere ɓé ŋa pâi Ize kula maa kɛ̂i la. À kɛ̀ tí, da pâi gɔlɔnii a gɛɛ ńyãa ɓa Yâwɛɛ.”

Ize kaloŋ ŋɔwála-wala laai su a kara

20Kúkɛɛ gɔ-sôŋ perei su ŋɔkóraŋ buu-kao tɔnɔi, ŋɔŋ̀áloŋ maa-ŋuŋ ŋɔfólo lɔ́ɔlu
mɛi feerɛ ɣelei, Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

21“Núu kpune ǹóŋ, ŋaâ nâa Ize kaloŋ yée mɛi ɣále. Ǹyaŋ núu da fé naa a gɛɛ é dɔɔ
ŋ̀á a gɛɛ é kɛ́ a zu kpanaŋɔɔ nyii a pɔ̂ri ɓóa-sɔ̂kpɔ sonîi lai.

22Ǹmɛni ma, Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa mó ǹyɛɛ Ize kaloŋ káa a ŋ́gbɔara
nûu. Ŋa pâi ǹyée veerɛŋɔɔ ɣâlei. Ǹyée nyii kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛi da nyii ŋá ŋ̀ale a maa-ŋuŋ.
À kɛ̀ tí, ŋa pâi gɛ̂i m̀óa-sɔkpɔi é kúla ǹyêei é tóo.

23Ŋa pâi Ize-ɓelai kɛ̂i dítaa tâa ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sáma, ŋá dítaa tâa ǹɔii-ŋai su gwaa
kélee ma.

24Ŋa pâi ŋáɓoa-sɔkpɔi tɛɛ̂i Babelɔŋ kaloŋ pɔ́ a ŋɔwála-wala-laai. Kɛ́lɛ ŋa pâi Ize
kaloŋ yée ɣâlei. À kɛ̀ tí, a pâi nyîɣɛi ŋɔkpɔara-ɓelai ŋɛ́i túɛ yɛ̂ɛ núui saâi sɛŋ sôli
maa sûi.

25Ŋa pâi Ize kaloŋ yée su saâi. Kɛ́lɛ, ŋa pâi Babelɔŋ kaloŋ yée su kpananîi. Tãi ŋa
pâi ŋáɓoa-sɔkpɔi lɔ̂i la ǹyêei é ǹɛ́ Ize perei, ǹûai kélee da pâi gɔlɔnii a gɛɛ ńyãa
ɓa Yâwɛɛ.

26Ŋa pâi Ize-ɓelai kélee kpɔ́ táa tâai ǹɔii ŋuŋ-ŋai su. Ŋa pâi dítaa tâai ǹɔii-ŋai su
gwaa kélee. À kɛ̀ tí, da pâi gɔlɔni a gɛɛ ńyãa ɓa Yâwɛɛ.”

Izikiɛ 31

Yâwɛɛ è Ize kɔ̀ɔŋ Sîda wuru ma

1Kúkɛɛ gɔ-sôŋ perei su ŋɔkóraŋ buu-kao tɔnɔi, ŋɔŋ̀áloŋ zaaɓai ŋɔfóloi m̀aa-ŋuŋ
ɣelei, Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

2“Núu kpune ǹóŋ, mó Ize kaloŋ da ŋɔnûai kélee dîa, ká wála-wala laai kɛ̂tɛi. Lé ƀé ŋa pɔ̂ri ká kɔ̂ɔ̂ni mai?

3Kákaa yɛ̂ɛ sîda wuruii nyii gáa Lɛƀanɔŋ. Ǹŋoŋo lɛ̂lɛɛi, ǹinîŋ kɛ́tɛ. Gáa a wúru kôyaa é tɛɛ m̀arâŋ wuru-ŋai kélee dîa.

4Yá támaa káa naa a gɛɛ é gɛ́ é ƀɔlɔ. A gɔ́nɔŋ sɔlɔ ƀô ǹyá lêei nyii gáa ǹɔii mûi su Da yá tɛ̀ɛ ƀɛ́i ŋ̀úruii káa naa gɛ́ ƀɔlɔi. Díkɛ yá tɛ̀ɛ ƀɛ́i ŋ̀úru-ŋai díkaa naa ŋ̀wolâai sui.

5Kpɛ́ni fêi a yá támaa sɔlɔ ƀôi, A ƀɔ̂lɔ é tɛ́ɛ m̀arâŋ wuru-ŋai kélee dîa. Ǹwo-ŋwo a kɛ̂tɛ é táa tâa é tɛ́ɛ m̀arâŋ wuru-ŋai kélee dîa

6Ǹɔni-ŋai díkaa ŋ̀elei sûi da dítaa tɔ̂ɔ zu. Ǹɔɔ-fɛnɛ-sãai díkɛ díkâa ǹinîŋ mu. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai díkaa ŋ̀éniɛi gwaa kélee mai da dífii tɔ̀ɔ ǹinîŋ mu.

7È kɛ̀ kpɔ́ a wuru kɛ́tɛ lɛ́lɛɛ, gôyaa kpɔ́ a ŋánaa, ŋ̀wo-ŋwo kélee kpɔ́ kôyaa-koyaa. Zame-ŋai kôyaa-koyaa kpɔ́ gɛ́ yèŋ ǹɔii mu póŋ-poŋ gɛ́ yá ɣala naa.

8È kɛ̀ a gɛ́tɛ é tɛ́ɛ sîda wurui mâ nyii kɛ̀ Ɣâla ŋɔsûai sui. Fɛɣɛ-wuru-sĩi da fé kɛ́ ní naa ŋ̀wo-ŋwo ƀoloŋɔɔ mà. Pãai-wurui ŋ̀wo-wo fé kɛ́ ní mà a sɛŋ da. Wuru-sîi da fé kɛ́ ní Ɣâla ŋɔsûai su ǹɛ́lɛɛ é seri bɔ́.

9Ŋá gbɛ̀tɛ a ǹɛ́lɛɛ. Ŋá ŋ̀wo-ŋwo táa-tâa. Ǹúru-ŋai kɛ́ Idɛŋ suai sûi nyii gáa a Ɣâla ŋɔsûai díkelee kpɔ́ díkɛ̀ tólo kulâi mà.

10“ ‘M̀ɛni ma Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa mó ńyɛɛ, ŋa pâi m̀ɛnii ƀôi yâ nyii ŋa pâi gɛ̂i a ŋ̀úrii nyii dôŋ seriɛɛ̂i ŋ̀ele-kɔlɔŋ mai. È kɛ̀ a ŋ̀ɛ́i tɛ́ɛ kpɛ́ni fêi dôŋ è kɛ̀ a gôyaa é tɛ́ɛ m̀arâai dîa.

11Ŋa pâi ḿbôlu tɔ̂i ma ŋá dɛɛ lɔii-ŋuŋ wála-walaa pɔ́. Ǹyaŋ a pâi gula maa kɛ̂i yɛ̂ɛ berei ŋɔtua-pere nyɔ̂ŋ káa lai.

12Ŋɔ̃yaai nyii ŋwana-lɔ̂ɔi kpɔ́ a ŋ̀ánaa a pâi dêei é ǹɛɛ tôoi naa é lí. Ǹwo-ŋwo-ŋai da pâi ɣále-ɣalei dítaa-taa ǹyée-ŋai mâ dítaa tâa ǹyá bôto-ŋai su. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ dífii tɔ̂i ǹinîŋ mui díkelee da pâi pûi.

13Ŋɔni-ŋai díkaa ŋ̀elei sûi, da pâi pâi dísee gɔ̀ɔ mɛi. Ǹɔɔ-fɛnɛ-sãai dia máŋ da pâi pâi díkɛ sìa ŋ̀wo-ŋwo-ŋai mɛi.

14M̀ɛni ma, é síɣe tãi ŋí ma é lí tuɛ-pere, wúru sîi kélee da fé nâa pâi kɛ̂i naa nyii dôŋ a pâi tɛ̂i ŋ̀elei su a bere sîi tí. A nɛ̃ɛ ma kpîŋ m̀aa wûrui é kɛ́ yá kɔlɛ ma. Díkelee kpɔ́ da pâi saâi díli saa táa ƀɛ́i núu-kpune a sâa é lí naa ǹóa-kpóŋ kôyaai sûi.’ ”

15Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, “Tãi ŋ̀úruii a pâi yèŋ nîi la saa táai, ŋa pâi gɛ̂i ǹɔii mu-yai é m̀ɛi pɛ́lɛ a ŋɔsaai maa mâloŋ see ƀóɔɔ. Ŋa pâi ǹyá lêei kperâi a gɛɛ ǹyá pɛlɛɛ-pɛlɛɛ-ŋai dífa lâ ɣilîŋ la. Tãi ŋ̀úrui ŋí a pâi saâi lai, ŋa pâi gɛ̂i kpíni é tóo Lɛƀanɔŋ m̀aa mɛ̂ni ma. Ǹyaŋ ŋ̀úru-ŋai díkaa ŋ̀olâi sûi díkelee da pâi kpâlai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Ǹyaŋ tãi ŋa pâi doôi la saa-taai, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee kpɔ́ da pâi tûmoi a m̀aa tîŋ tí. Ǹúru-ŋai díkaa Idɛŋ suai sûi da ŋ̀úru lɛ́lɛɛ-ŋai da ŋ̀úru-ŋai nyii-ŋai díkaa Lɛƀanɔŋ da kâa yá támaa sɔlɔ ƀôi, nyii-ŋai da lí saa táai díkelee dílii a pâi nɛ̃ɛ̃i a doo tîŋ.

17Da dîa-ni díkelee da pâi liî saa táa é pɛ́lɛ diai mâ da saa ǹaa túɛ perei. Diai máŋ kɛ̀ ǹinîŋ mui da pâi táa tâai ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sáma.

18“Ǹúruii ŋí káa a Ize kaloŋ da ŋɔnûai kélee kɔɔŋ maa. Gbɛ̂ɛ ƀé ŋɔfólo laai kɛ̂tɛi yɛ̂ɛ ǹyaa ŋ̀úru-ŋai sáma Idɛŋ suai su? Ŋa pâi m̀aa yenîi saa táa da ŋ̀úru-ŋai díkaa Idɛŋ suai sûi. Ka pâi kɛ̂i diai sáma dífe ɣâla kɔ́lɔŋ nyii-ŋai dí dípàa gɔ́i sûi. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ƀé mò tí.”

Izikiɛ 32

Dí Ize kaloŋ kɔ̂ɔŋ Yúo-zele-kali ma

1Kúkɛɛ gɔ-sôŋ perei su ŋɔkóraŋ buu káo feerɛi ŋɔɣáloŋ buu káo feerɛi ŋɔfóloi m̀aa-ŋuŋ ɣelei, Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Núu-kpune ǹóŋ, ye malôŋ wɔ̀lɔ kɛ́ Ize kaloŋ mâ. Ye ŋ̀orɛ̂-wooi ŋí ƀó mà yɛ̂ɛi, ‘Í íkpîŋ kàa yɛ̂ɛ yala-sulu ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sáma. Kɛ́lɛ íkaa yɛ̂ɛ yúo-zele-kali nyii gáa ǹyá lêei sui. Í ǹyái ǹunu a íkɔɔ.

3Tãi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai da díŋa tɛ́ la díkîe mai, ŋa pâi dí kɛ̂i dí ísoŋ a ŋá deɣáŋ ŋá ítɛ zîŋ ŋá.

4Ŋa pâi ítoôi ǹɔii ma ŋá gɛ́ ŋ̀ɔni-ŋai da vɛnɛ-sãai dípa dí í míi.

5Ŋa pâi dìŋ-tiŋ-ŋai da ǹyée-ŋai mɛi pɛlɛ̂i a í poma lûulai.

6Ŋa pâi gɛ̂i í ŋãa é pú é ǹyée-ŋai mɛi pɛ́lɛ é ǹyá ɣîliŋ-ŋai láa fɛ́ɛ.

7Tãi ŋa pâi íkulâi la naai, ŋa pâi ŋ̀ele-kɔlɔŋ mɛi pɛlɛ̂i ŋa gɛ́ bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai dífa ŋɔ́nɔ fòlo. Ŋa pâi vóloi mɛi pɛlɛ̂i a ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei. À kɛ̀ tí, ŋáloŋ ǹyaŋ vé pâi fôloi.

8Ŋa pâi gɛ̂i gwaa ponoɔɔi nyii kélee gáa ŋ̀elei sûi dífe ŋɔ́nɔ pâi fôloi. Ŋa pâi gɛ̂i kpíni é tóo ílɔii su. Ǹyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ƀé mò tí.

9“ ‘Tãi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai nyii-ŋai dífe íkɔlɔŋ, da pâi ísu-karai lai, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai nyii pâi m̀aa mɛ̂ni mɛnîi, díkelee da pâi yaôi kpɔ́ a zu kɛ́tɛ.

10Tãi ŋa pâi ká su karâi lai, ǹûai kélee da pâi yaôi kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Kâloŋ-ŋa da pâi kpɛ̃lînii a tãi ŋa pâi kɛ̂i ŋáƀoa-sɔkpɔi pili la ɣelei ká maa mɛ̂ni mai. Da pâi kɛ̂i yaôi díkɛ kpɛ̃liŋ difulu-laai mɛ̂ni ma a tãi da pâi ká mɛni kpɔ̂lui maa mɛ̂ni mɛnîi lai.

11“ ‘Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Ɣalai ŋá mò a gɛɛ Babelɔŋ kaloŋ a pâi pâi a ŋɔƀóa-sɔkpɔi ká mɛi.

12Ŋa pâi gɛi ká ǹûai kélee dí lɛ́ɛ kɔ-kuluƀa wála-wala-ŋa yée mu ŋwana-lɔ̂ɔ lɔii-ŋuŋ-ŋai su. Da pâi zãai nyii kélee kpɔ́ a gɛ̀ ká ŋɛ́i a tɛ́i su kara.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ŋa pâi ká taa tûlɛ-ŋai kélee kpɔ́ su karâi ƀɛ́i da díkpele naa ǹyá lôa-ŋai lai. À kɛ̀ tí, núu da kpaa máŋ taa tûlɛ da fé pâi lɛɛ̂i naa a gɛɛ é ŋɔ́nɔ ǹyái kpɔrɔ.

14Ŋa pâi gɛ̂i dí yá-ŋai díseɣeŋ, dí ya lêe-ŋai díkɛ ɣíliŋ kpɔ́ ŋ̀gaa-ŋgaa. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ńyãa ƀé mò tí.

15À kɛ̀ tí, ŋa pâi Ize lɔii lɛɛ̂i a bûŋ. Tãi ŋa pâi ǹaa sãai kélee siɣêi lai, ŋá ǹaa-ƀelai kélee páai, gɛ̀ ní, da pâi ŋ̀gɔlɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

16Zamaŋ wulei ŋí ƀé da pâi doôi ka ínûai ká mɛni ma. Ǹɛnî-ŋai díkaa ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sûi, da pâi zamaŋ wulei ŋí toôi. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ńyãa ƀé mò tí.’ ”

Zaa-ƀelai kɛ̂i

17Kúkɛɛ ǹuɛ-laai su ŋɔkóraŋ puu-kao feerɛi, ŋɔŋ̀áloŋ m̀aa-ŋuŋ, ŋɔfólo puu-kao lɔ́ɔlu ɣele, Yâwɛɛ è lòno m̀bɔ ǹyɛɛi,

18“Núu-kpune ǹóŋ, ye wɔ́lɔ Ize-ƀela mɛ̂ni ma. Ye dítɛɛ saa táa da ǹɔii-ŋuŋ wala-wala-ŋai.

19Ǹmó dîa, ‘Gbɛ̂ɛ ƀé ká lɛ̂lɛɛi é tɛ́ɛ mai? Ka lí saa táa ká kɛ́ naa ka diai dífe Ɣâla kɔ́lɔŋ.’

20“Ize-ƀelai da pâi saâi da diai dí dípàa kɔ́ sui. Ǹmóa-sɔkpɔ-ŋai kpɛtɛɛ̂i a gɛɛ dí dípaa a dia.

21Gɔ-kuluƀa wála-wala-ŋai da diai nyii-ŋai kɛ̀ kpɔŋ-mâa tɛɛ̂i Ize-ŋai pɔ́i da pâi díyee seêi Ize-ŋai mû saa táa. Da pâi môi a ɣelêi pere dîyɛɛi, ‘Diai dífe ŋ̀gɔlɔŋ nyii-ŋai dí dípàa kɔ́ sui daâ pá saa táa. Dia ká ŋí ƀɛ́i.’

22“Asiria káa saa táa da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai. Diai ŋí ƀé dí dípàa kɔ́ su.

23Dí káa kpɔ́ saa táa kpóŋ ma. Tãi díkɛ̀ la ɣele mâi díkɛ̀ mɛni kpɔ̂lu lâai díƀarâi dîa.

24“Elaŋ káa naa da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai nyii-ŋai lɛ̀ɛ kɔ́ su díkɛ ƀò saa táa. Dia máŋ dí lì saa táa kpɛ́ni fêi dífe ŋ̀gɔlɔŋ. Tãi díkɛ̀ la ɣele mâi dí mɛni kpɔ̂lu támaa làa díƀarâi dîa. Kɛ́lɛ díkaa lâai díkpɔɔi ŋumɛi su da dîa ni saa táa.

25Elaŋ káa lâani diai sâa kɔ́ sui dísama. Díkaa a diai dífe ŋ̀gɔlɔŋ nyii-ŋai dí dípàa kɔ́ sui. Tãi díkɛ̀ la ɣele mâi, dí mɛni kpɔ̂lu ŋánaa làa díƀarâi dîa. Kɛ́lɛ díkaa lâai díkpɔɔi ŋumɛi su da dîa ni saa táa.

26“Misɛ da Tuba díkaa naa díkɔ-kuluƀa-ŋai kɛ́ ƀò saa táa. Díkaa a diai dífe ŋ̀gɔlɔŋ nyii-ŋai dí dípàa kɔ́ su. Tãi díkɛ̀ la ɣele mai, dí mɛni kpɔ̂lu ŋánaa làa díƀarâi dîa.

27Dífe dí lòo ní a ƀaa kɛ́ maa pere yɛ̂ɛ berei dí wɔ́lɔ gɔkuluƀa wála-wala-ŋai lòo la a ƀaa kɛ́ maa perei. Díwɔlɔ ǹûai ŋí lòo a díkɔ-kɔ-sãai. Ǹyaŋ ǹûai ŋí díkɔ-kɔ-sãai

© 2014 Bible Society in Liberia.

káa niî díkao-ŋai dîa. Ǹûai ŋí díwɔlɔ kɛ̀ a dí wála-wala tãi dí wɔ́lɔ kɛ̀ la ɣele mai díkɛ mɛni kpɔ̂lu-ŋa laa díƀarâi dîa.

28"Ize-ŋai da pâi pâi nɔ́ saa táa yɛ̂ɛ berei dífe ŋ́gɔlɔŋ dí lɛ̀ɛ la kɔ́ su.

29"Idɔŋ káa naa da ŋɔkâloŋ-ŋai é pɛlɛ ŋɔlɔii mɛi-ƀela-ŋai dîa. Díkelee díkɛ̀ a kɔkuluƀa wála-wala-ŋa kɛ́lɛ díkelee díkaa saa táa. Díkaa saa táa da diai dífe kɛ̀ ní a ŋ́gɔlɔŋɔɔi nyii-ŋai dí dípàa kɔ́ sui.

30"Ǹɔii mɛi-ƀelai nyii-ŋai kùla yá-ŋua perei díkelee díkaa naa. Sidɔŋ-ƀelai dìa máŋ díkaa naa. Díwɔlɔ mɛni kpɔ̂lu làa ǹɔii ma, kɛ́lɛ díkelee da lí saa táa a malôŋ pere da diai dífe ŋ́gɔlɔŋ nyii-ŋai dí dípàa kɔ́ sui.

31"Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋá mò ńyɛɛ tãi Ize kaloŋ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai da pâi ǹûai ŋí dí dípaa gɔi sui kâai lai, dílii a pâi nɛ̃ɛ̂i.

32"Ŋá gɛ̀ Ize kaloŋ é mɛni kpɔ̂lu láa ǹûai dîa díkɛ ŋ̀ɛ́niɛi-su, m̀ɛni ma, da pâi baâi da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai. Díkelee da pâi liî saa táa da diai dífe ŋ́gɔlɔŋ nyii-ŋai dí dípàa kɔ́ sui. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ƀé mò tí."

Izikiɛ 33

Ɣâla è Izikiɛ sèe a sɛŋ-mɛi-kaa nuu

(Izikiɛ 3:16-21)

1Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

2"Núu-kpune ǹóŋ, lóno ínûai pɔ́ yê dîa à kɛ̀ ŋa kɔ́ pɛ̀lɛ lɔii da mà, ǹaa-ƀela da núu da sìɣe dí gɛ́ a dí kwaa mâ mɛi káa nuu.

3À kɛ̀ a kɔ́ kàa pâi, a dúruii fɛ̀ɛ a gɛɛ é mó ǹûai dîa kɔ́ a pâi,

4À kɛ̀ núu da a dúruii wóo mɛ̀ni, vé ŋ̀óli tɔɔ ní ǹia-wooi ma, gɔ́i a pà a bàa, gɛ̀ ní ǹúui tí ŋɔsaai maa mɛ̂ni káa gbîŋ ma.

5Ŋɔsaai maa mɛ̂ni káa gbîŋ mà, kpɛ́ni fêi vé ŋ̀óli tɔɔ ní m̀ɛnii mâ dí mò mai. Kpɛ́ni fêi eê kɛ̀ é ŋ̀óli tɔ́ɔ dúru-wooi mâ veêi pɔri saâi.

6Kɛ́lɛ à kɛ̀ gwaa mâ mɛi káa nuui è kɔ́ kàa pâi vé dúrui fɛ́ɛ ní a gɛɛ é mó ǹûai dîa kɔ́ a pâi, gɔ́i a pâi dí ta-ni paâi dísɔnyɔ̂ŋ su. Kɛ́lɛ dí maa mɛ̂ni a pâi lɛɛ̂i gwaa mâ mɛi-kaa nuui mâ.

7"M̀ɛni m̀a, núu-kpune ǹóŋ, ŋa íkɛ a kwaa mâ mɛi-kaa nûu Eezuɛ-ŋai mɛ̂ni ma. Tãi kélee nɔ́ ya mɛni da mɛ̀ni la ńai mó mî dîa.

8À kɛ̀ ŋa mò ŋwana lɔ̂ɔ nuu mà, 'Óo ŋwana lɔ̂ɔ nuu, ya pâi saa tí-ti ƀôi' ǹyaŋ ífe mó ní mà a gɛɛ é bôlu tɔɔ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ma, zɔnyɔ̂ŋ-nuui tí a pâi saâi ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su. Kɛ́lɛ ŋɔsaa mɛ̂nii a pâi kɛ̂i íŋûa.

9Kɛ́lɛ à kɛ̀ yà ŋwana lɔ̂ɔ nuui lia-woo ƀò a gɛɛ é bôlu tɔɔ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ma vé ŋ̀óli tɔɔ ní yâ, a pâi saâi ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su. Kɛ́lɛ ífe pâi saâi."

Núu kpîŋ mɛni

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, mó Eezuɛ-ŋai dîa, ‘Kú pɔara mɛni mai da kúsɔnyɔ̂ŋ káa kúkpîŋ ŋûa. Kúsu káa karâi. Kwa pɔ̂ri ŋɔ́nɔ kúkɛ̀ ɣéniɛi kɛ́ pere kɛ̂i léŋ?’

11Mó Eezuɛ-ƀelai dîa Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyɛɛ m̀ɛnii ŋí ƀé ŋá mò kâa, ‘Tɔ̃yâ ma tãi nɔ́ ŋ́gaa la ɣele mai, ńii fa nɛ̃ɛ sɔnyɔ̂ŋ nuu ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛ̂ni ma. M̀ɛnii a níi nɛ̃ɛi ƀa sɔnyɔ̂ŋ-nuu é ǹíi maa fáleŋ é lɛ́ɛ ɣele ma. Eezuɛ-ƀela, ka kpera sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i. Lé mɛni ƀé ka pâi saâi lai?’

12“Núu-kpune ǹóŋ, mó ínûai dîa à kɛ̀ sɔŋ lɛ̂lɛ-nuu a sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀, ŋɔsɔŋ lɛ̂lɛi è gɛ̀ a maa-ŋuŋ fé pâi ŋuŋ-ma ƀôi. À kɛ̀ sɔnyɔ̂ŋ nuu a bôlu tɔ̀ɔ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ma, vé pâi saâi ŋɔsɔnyɔ̂ŋ pɔ̂lɔi mɛ̂ni ma.

13Berei máŋ ŋa mò la a gɛɛ zɔŋ lɛ̂lɛ-nuui fé pâi saâi, kɛ́lɛ a kɛ̀ a gíli tɔ̀ɔ ŋɔsɔŋ lɛlɛ̂i ma a sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀, ŋɔtua pere lɛlɛ̂i kíli fé pâi lɛɛ̂i ŋ́gili-ŋa. Kɛ́lɛ a pâi saâi zɔnyɔ̂ŋ è gɛ̀i mɛ̂ni ma.

14Berei máŋ ŋá mò la a gɛɛ zɔnyɔ̂ŋ nuui a pâi saâi ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛ̂ni mai, a kɛ̀ a bôlu tɔ̀ɔ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ma a sɔŋ lɛ̂lɛ kɛ̀,

15a kɛ̀ a ŋɔkpâi têe yɛ̂ɛ berei è góno-tèe lai, kpaa máŋ a kɛ̀ zɛŋ è ŋumai a bɔɔŋa-too tɛ̀ɛ pôlu, vé pâi saâi. À kɛ̀ a ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa, vé pâi saâi.

16Tãi nɔ́ a bôlu fé la ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mai, ŋɔsɔnyɔ̂ŋ kíli fé pâi lɛɛ̂i ŋá, ǹyaŋ gɛ̀ ní a pâi lɛɛ̂i ɣele ma.

17“Ǹyaŋ ká ǹûai da mò dîyɛɛi, Yâwɛɛ tûa-pere fé lɛ́lɛ ní. Kɛ́lɛ ńdûa pere lɛ̂lɛɛi. Día ƀé dítûa pere fé lɛ́lɛ ní.

18À kɛ̀ zɔŋ lɛ̂lɛ-nuui a kpera sɔŋ lɛ̂lɛ kɛ̂i é pɛ́lɛ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i, a pâi saâi ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛ̂ni ma.

19À kɛ̀ zɔnyɔ̂ŋ nuui a kpera sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i a sɔŋ lɛ̂lɛ kɛ̀, vé pâi saâi ŋɔsɔnyɔ̂ŋ pɔ̂lɔi mɛ̂ni ma. Kɛ́lɛ, a pâi lɛɛ̂i ɣele ma.

20Kɛ́lɛ Eezuɛ-ƀelai dí mò a gɛɛ ńdûa-pere fé lɛ́lɛ ní, m̀ɛni ma, ŋa pâi dí mɛnii ŋá têei yɛ̂ɛ berei dí tûa pere káa lai.”

Zerusâlɛŋ taai yée-mɛi ɣále mɛni maa tuŋ

21Kú kɛ́ɛ gɔ-sôŋ perei sui ŋɔkóraŋ puu-kao feerɛi ŋɔɣáloŋ buui ŋɔfóloi ǹɔ́ɔlu ɣelei, núu tɔ̂nɔ è pù é kúla Zerusâlɛŋ é pá é mó ḿâ ǹyɛɛi, “Daa lêei a too kúkpɔara-ƀelai yêei.”

22Nalôŋ ŋí é lɛ́ɛ pâi a m̀aa ɣêle-wulii tí, Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ è pa ḿɛi é ńa fúloŋ a gɛɛ ŋá pɔ̂ri lônoi ŋɔ́nɔ. Tãi ɣele è ƀɔ̀ lai, Yâwɛɛ è ńa fùloŋ a m̀aa ɣêle walai tí.

Ǹûai dísɔnyɔ̂ŋ:

23Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

24“Núu-kpune ǹóŋ, diai díkaa daa pîleŋ ŋá Eezuɛ lɔii sui, díkaa nɔ́ m̀ôi dîyɛɛ, ‘Berei máŋ Eberaɣɛ̃ɛ è kɛ̀ la a núu tɔnɔi, ǹyaa ƀé dí ǹɔii ŋí kélee tɛ̀ɛ bɔ́. Kɛ́lɛ kútâmaai. M̀ɛni ma, ǹɔii káa a kú pɔ́ɔ a tɔ̃yâ.’

25“M̀ɛni mà ye mó dîa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛi, ‘Ká sua mîi nyii ŋàa káa nîi zui. Ká káɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa fɛ̀li, kákɛ núu paa. Gɛ̀ ní ǹɔii a pɔ̂ri kɛ̂i a ká pɔ́ɔ?

26Kákili tɔ̂i ƀóa-sɔ̂kpɔ ma. Kátûa-pere ńyɔmɔ̂i. Kákɛ lɔ̀ pɔ̂rɔŋ kɛ̀ a ká ƀaraâi dínɛyâai. Ǹɔii a pɔ̂ri kɛ̂i a ká pɔ́ɔ?

27“Mó dîa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛi, ‘Tãi nɔ́ ŋ́gaa la ɣele mai, diai díkaa daa pîleŋ-ŋai ŋái da pâi lɛɛ̂i ƀóa-sɔkpɔ-ŋa mu. Diai pâi kɛ̂i ǹɔɔi sui, ŋa pâi dítɛɛ̂i ǹɔɔ-fɛnɛ-sãai pɔ dí dípaa. À kɛ̀ tí, diai pâi kɛ̂i gɔni wôlo-ŋai sui da diai pâi kɛ̂i daa-ŋai su ƀɛ́i kɔkuluƀa támaa káa naai, ŋa pâi dípaai a kɔlɔ-fela nyɔ́mɔ.

28Ŋa pâi ǹɔii kɛ̂i a lɔii pûŋ nyii núu da fé pâi kɛ̂i naa. À kɛ̀ ti, ŋ̀wála-wala laai díkili è kɛ̀ a dɔ̀ɔ mà díkɛ ŋɛi-tɛ kɛ̀i a pâi kperâi. Ǹyée-ŋai díkaa Eezuɛi díkelee da pâi lɛɛ̂i a dípûŋ núu da fa pɔ̂ri tɛɛ̂i zu.

29Nyíŋi a kɛ̀, gɛ̀ ní da pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ńyãa Yâwɛɛ ƀé ǹɔii lɛ̂ɛ a bûŋ, m̀ɛni nyɔ́mɔɔi dí gɛ̀i mɛ̂ni ma.’ ”

Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui ŋɔworɛ̂-wooi ŋa-see kɛɛi

30Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, ínûai da kɔ́yɛŋ daai kɔlɛ mâ ziɣãŋ mâ da dípɛrɛ-ŋai láƀelei da kɛ̂ lônoi é pîlaŋ yâ. Da kɛ̂ môi díkîe-ni dîa dîyɛɛi, ‘Pá í mɛnii Yâwɛɛ è mòi í mɛni.’

31À kɛ̀ tí, da pâ yɛ̂ɛ ŋá nûa dí sée díkɛ ŋ̀óoi mɛ̀ni nyii ya kɛ̂ môi dîai. Kɛ́lɛ dífe pâi m̀ɛnii kɛ̂i ya mò dîai. Kpɛ́ni fei, da ŋ́wɛ̂li nɔ́ a díla-gbɔ, kɛ́lɛ díkili tɔ̂i nɔ́ nîi dísɛŋ wɛ̂lii ma.

32Íkaa nɔ́ dí ŋɛ́i yɛ̂ɛ pêle-kɛ-nuu ƀé wɛli-kɛ-maa wule toôi gɛ́ ɣale-sɛŋ-woo nɛ̃ɛ ɣàle. Kpɛ́ni fêi da m̀ɛnii mɛ̂ni ya mò dîai, kɛ́lɛ dífa ŋàa sèe kɛ̀.

33Kɛ́lɛ, tãi íwoo ŋàa-see a pâi kɛ̂i lai, da pâi gɔlɔni a gɛɛ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu káa dísama.”

Izikiɛ 34

Eezuɛ ƀála-mɛi káa-ƀelai

1Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Núu-kpune ǹóŋ, lóno é pîlaŋ Eezuɛ ƀála-mɛi káa-ƀelai dîa. Lóno dípɔ í m̀ɛnii ƀó Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋá mò dîai yɛ̂ɛi, ‘Kpalo ƀelaâi kâa káai a Eezuɛ ƀála-mɛi káa-ƀelai. Ka kákpîŋ kɔ̃́nɔŋ kɔ̀ri kɛ́lɛ káfe kpáaŋ-ni m̀ala-ŋai mɛ̂ni ma.

3Ka kɛ̂ díwulɔ miî. Ká kɛ́ díkɔlɔ kpɛ̂tɛ a seɣe ká mɛni ma. Ká kɛ̂ m̀ala-loŋ lɛ́lɛɛ-ŋai paâi, kɛ́lɛ káfa díkɔnɔŋ kùla.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Diai difii kpɛɛ̂i, káfa kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ dípɔ. Nyii-ŋai kɔ̂lɛi káfa sále tɛ̀ɛ dí pɔ. Nyii-ŋai díkɔ̃liŋɔɔi káfa díkɔɔ ma ɣiri. Diai da pûi, káfa díkɔ̀ri ká pá a dîa pôlu. Diai da lâɣiŋ, káfa díkɔ̀ri é lɛ́ɛ lá zu ká díkaa. À kɛ̀ tí, kákɛ dísòŋ a nyɔ́mɔɔ.

5Ǹala-ŋai táa tâai kpɛ́ni fêi dímɛi-káa nuu fé mà. Ǹyaŋ díkaa nâa a lɔɔ-fɛnɛ-sãa kɔ̃́nɔŋ.

6Dítaa taâi ǹyée kpaya-kpaya-ŋai da ǹyée pɛlɛɛ-pɛlɛɛ-ŋai tôŋ su. Ŋá ƀála-ŋai táa taâi ŋ̀ɛ́niɛi su gwaa kélee ma núu da fé naa é díkula lɔ̂i kɛ́.

7“ ‘Ǹmɛni ma, káai a m̀ala-mɛi káa-ƀelai ka ŋ́oo mɛ́ni Ńyãai a Yâwɛɛi.

8Tãi nɔ́ ŋ́gaa la a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ka káwoli tɔɔ m̀â. Lɔɔ-fɛnɛ-sãa da ŋáƀala-ŋai sôŋ díkɛ gɛ̀ a dí kɔ̃́nɔŋ, ƀála mɛi-kaa-núu da fé naa é dímɛi káa. Ƀála mɛi-kaa-nuu da fé naa é díkɔri. Ǹala-mɛi káa-ƀelai da díkpîŋ kɔ̃́nɔŋ kɔ̀ri, kɛ́lɛ dífe kpáaŋ ní m̀ala-ŋai mɛ̂ni ma.

9Ǹmɛni ma káai a m̀ala-mɛi káa-ƀelai ka káwoli tɔ́ɔ m̀â.

10Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋá môi kâa a gɛɛ kákaa a ŋ́gbɔara-ƀela. Ŋa pâi ŋáƀala-ŋai kulâi káyêei. Káfe ŋɔ́nɔ pâi pɔrîi kákpîŋ mɛi kâai. Ŋa pâi ŋáƀala-ŋai kulâi káyêei a gɛɛ dífe ŋɔ́nɔ kɛ̀ a kákɔnɔŋ.’

Ǹala mɛi káa-nuu lɛ́lɛɛi

11“Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa mò a gɛɛ ńyãa kpîŋ ƀé pâi ŋáƀala-ŋai mɛi kâai. Ŋa pâi díkɔ̂ri ŋá dímɛi káa.

12Yɛ̂ɛ berei ƀála-mɛi káa nuu a ŋɔƀála-ŋai mɛi kâa lai, bere ƀé ŋa pâi ŋáƀala-ŋai mɛi kâai la. Ŋa pâi dí ŋáa tɛ̂i díkîe ma. Ŋa pâi díkɔ̂ri ŋá díkula gwaa-ŋai ma ƀɛ́i dí tàa-taa dí lí naa a kpíni a mɛni kpɔ̂lu ɣelei.

13Ŋa pâi díkulâi ǹɔii da kpɛ́ni-ŋai su ŋá pá a dia pôlu Eezuɛ, díkpîŋ lɔii su. Ŋa pâi díkɔnɔŋ kulâi Eezuɛ yèe-ŋai tôŋ su ǹyá-ɣɛli-ŋai kɔlɛ. Ŋa pâi liî a dia ƀɛ́i kala ŋ̂unu támaa káa naa Eezuɛ lɔii sûi.

14Ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa dí dílaa míi kala lɛ́lɛɛ ŋá ǹyée-ŋai ma Eezuɛ lɔii su. Da pâi kɛ̂i laa-ni naa díkɛ dílaa mìi kala lɛ́lɛɛ ŋá Eezuɛ yee-ŋai ma.

15Ńyãa kpîŋ ƀé pâi kɛ̂i a ŋ́gbîŋ ƀála-mɛi káa-nuui. Ŋa pâi gɛ̂i dí difii tɔ́ɔ. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi Ńyãa ƀé mò tí.

16“Ŋa pâi ŋáƀala láŋɔɔ-ŋai kɔ̂rii, ŋá pá a dia pôlu. Diai díkɔ̃liŋɔɔi, ŋa pâi díkɔɔ ma ɣirîi. Diai difii kpɛɛ̂i, ŋa pâi kpɔŋ mâa tɛɛ̂i dí pɔ́. Nyii-ŋai díkpaya-kpayai da nyii-ŋai díwala-walaai, ŋa pâi dímɛi kâai. Ŋa pâi dímɛi kâai teniŋ ƀô-laa su.

17“À kɛ̀ tí, káai a ŋáƀala-ŋai Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa môi kâa: Ŋa pâi mɛni-ŋa téɛɛ kɛ̂i m̀ála lɛ́lɛɛ-ŋai da m̀ála nyɔ́mɔɔ-ŋai loai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Kálaa miɛɛ gala lɛ́lɛɛi ŋí ŋá fé lɛ́lɛ ní, ǹyaa ka dáŋ-nîi a ká kɔ́ɔi? Ká kpeliɛɛ a yá-seɣeŋɔɔ fé lɛ́lɛ-ni ǹyaa ká ǹyái nunûi a kákɔɔi?

19Gɛ̀ ní, ŋáƀala-ŋai kpéli-ŋai da pâi galai miî nyii ká daŋ a kákɔɔi, dí díkpele a ǹyái ká ǹunu a kákɔɔi?

20“Mɛ̀ni ma Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa môi kâa a gɛɛ ŋa pâi mɛni-sâa ƀôi m̀ála wála-walaa-ŋai da m̀ála fíi-kpɛɛ-ŋai loai.

21Kpɛ́ni fêi ka m̀ála fii-kpɛɛ-ŋai lòkwa ká kɛ́ dítũaŋ a kámĩla é lɛ́ɛ la zu díkelee díkɛ tàa-taa.

22Ŋa pâi ŋáƀala-kpului mɛi kâai. Ḿve pâi ǹɛɛ̂i naa núu da é tûa a dia a nyɔ́mɔɔ. Ŋa pâi mɛni ŋáteêi m̀ála lɛ́lɛɛ-ŋai da m̀ála nyɔ́mɔɔ-ŋai loai.

23Ǹyaŋ ŋa pâi ƀála-mɛi káa-nuu tɔnɔ seêi dímɛi nyii pâi kɛ̂i a ńyee mu-nuui Deeƀé ŋɔsuui su nuui da nyii pâi dí ŋáa kɔnîi. A pâi dímɛi kâai.

24Ńyãai a Yâwɛɛi Ńyãa ƀé pâi kɛ̂i a Díɣâlai. Ńyee-mu-nuui Deeƀé ŋɔsuui su nuu da kɛ́ ƀò a díkâloŋ. Ńyãa Yâwɛɛ ńyãa ƀé mò tí.

25Ŋa pâi lii sêe kpanaŋ-woo kɛ̂i díyêei é dímɛi káa. Ŋa pâi díkulâi ǹɔɔ-fɛnɛ-sãa ŋwana-lɔ̂ɔ-ŋai yêei. Da pâi kɛ̂i ǹɔii su a lii-see. Da pâi kɛ̂i nyîi ǹɔɔi su sɛŋ da fa dí kɛ.

26“Ŋa pâi lûwa tôoi dîa dí kɛ́ ƀò ŋáyee maa-waai kɔlɛ. Tãi da pâi kɛ̂i la naai, ŋa pâi gɛ̂i tuna é pú nyíi pâi kɛ̂i a lûwa dímɛni mai.

27À kɛ̀ tí ŋ̀úru-ŋai díkaa ǹɔɔi sui da pâi ƀâi. Ǹɔii a pâi gɛ̂i mii-sɛŋ é lɛ́lɛ. Da pâi kɛ̂i dílɔii su a lii-see pere. Tãi ŋa pâi díkula yêei kɛ̂i la díkpɔara-ƀelai yêei nyii díkɛ̀ a luɛ-ŋai, maa tãi ƀé da pâi gɔlɔnii la a gɛɛ Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

28Lɔii-ŋuŋ da kélee fé ŋɔ́nɔ pâi pɛlɛ̂i día, kpaa máŋ fɛnɛ-sɛŋ da é ŋɔ́nɔ dí tá paa. Da pâi kɛ̂i a díŋuŋ ma ƀɔ́ɔɔ núu da fa ŋɔ́nɔ dí maa yâo.

29Ŋa pâi lɔii lɛ́lɛɛ tɛɛ̂i dí pɔ́. Ŋa pâi puru kperâi dí lɔii su. Ǹyaŋ lɔii-ŋuŋ da fé ŋɔ́nɔ pâi ɣɛ́lɛ-maa kulâi díkponôi.

30À kɛ̀ tí, da pâi gɔlɔnii a gɛɛ Ńyãa ƀa Díɣâlai. Ńyãa ƀé ŋ̀gaa Eezuɛ mɛi kâai. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi Ńyãa ƀé mò tí.

31Ká káa a ŋánûa, ńyaŋ ŋ̀gɛ ƀò a Káɣâla. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi Ńyãa ƀé mò tí.”

Izikiɛ 35

Ɣâla ŋɔmɛni-ŋa teɛɛi gáa Idɔŋ lɔii mɛni mai

1Yâwɛɛ è lono m̀bɔ ǹyɛɛi,

2“Núu-kpune ǹóŋ, ye ǹia-wooi ŋí ƀó Idɔŋ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Mó m̀a yɛ̂ɛi, Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋá môi, ‘Ńgaa a Idɔŋ yee-ŋai
kpɔara-nuu. Ŋa pâi íkɛ̂i a lɔii pûŋ nyii sɛŋ da fé zui.

4Ŋa pâi ká taa lêe-ŋai su karâi. Ǹyaŋ naa é lɛ́ɛ a pilɛ̂ŋ ŋá. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ká pâi
gɔlɔnii a gɛɛ Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

5“ ‘Ká kɛ̀ a Eezuɛ ŋɔkpɔara-ƀela a tãi su kôyaa. Ká Eezuɛ-ŋai pâa a ƀóa-sɔkpɔ a
tãi mɛni kpɔ̂lu è kɛ̀ la dîai. Tãi ŋi ƀe díkɛ̀ dísɔnyɔ̂ŋ maa mɔ̃lɛ kɛ̂i la.

6Ǹmɛni ma, tãi nɔ́ Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋ́gaa la ɣele mai, ŋa pâi gɛ̂i ká
sáa. Kpɛ́ni fêi, núu paa mɛ̂ni lɛ̂lɛi a ká nîa.

7Ŋa pâi Idɔŋ lɔii nyii gáa a yée lɔii, kɛ̂i é lɛ́ɛ a bûŋ. Diai kélee da pâ naai, ŋa pâi
dípaâi.

8Ŋa pâi núu-poma táa tâai ká lɔii su ǹyée kpaya-kpaya-ŋai kélee ma, ǹyée pɛlɛ-
pɛlɛɛ-ŋai kélee ma, da dìŋ-tiŋ-ŋai kélee su. Ǹûai ŋí da pâi kɛ̂i a ǹûai nyii-ŋai da
pâi dí paâi kɔ́ sui.

9Ŋa pâi ká lɔii kɛ̂i é lɛ́ɛ kpɔ́ a bûŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Núu da kélee fé pâi
ŋɔ́nɔ seêi kátaa lêe-ŋai da su. À kɛ̀ tí, ka pâi gɔlɔnii a gɛɛ Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

10“ ‘Í mò yɛ̂ɛ Eezuɛ da Zuda díkaa pâi kɛ̂i a ípɔɔ, ya pâi dísiɣêi é pɛ́lɛ dí lɔii kpînin̩-
ŋai kélee ma berei máŋ ŋ́gaa la a Díɣâlai Yâwɛɛi.

11Ǹmɛni ma, Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa pâi ŋ́gbîŋ lɛ̂i yâ. Ŋa pâi íkula maa
kɛ̂i kpɔ́ yɛ̂ɛ berei ítûa la a dia a tólo-pere, ŋwana lɔ̂ɔ da ƀɛlɛ-kpɛɛ goi perei.

12À kɛ̀ tí, ká pâi gɔlɔnii a gɛɛ Ńyãai a Yâwɛɛi ŋá káɣɛlɛ-maa wooi mɛ̂ni nyii-ŋai
kákɛ̀ môi ǹyée-ŋai ma Eezuɛi. Ká kɛ̀ môi kâai, “Dí káa da lɛ̀ɛ a lɔii pûŋ. Dí káa nâa
a kúkɔ̃liŋ.”

13Ŋa ká ŋɛi tɛ̂ woo-ŋai mɛ̂ni nyii-ŋai ká kɛ môi é pîlaŋ m̀ái.’ ”

14Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛ, “Ŋa pâi ká lɔii lɛɛ̂i a bûŋ a gɛɛ ǹ̩ɛ́niɛi kélee
é lii-nɛ̃ɛ kula ká su kara mɛ̂ni ma.

15Yɛ̂ɛ berei ká lii-nɛ̃ɛ kula la a tãi ká Eezuɛ lɔii nyii gáa a m̀bɔɔi su kara lai, bere
ƀé ŋa pâi gɛ̂i la a káa. Siɛ-yeei da Idɔŋ lɔii kélee da pâi lɛɛ̂i a dí pûŋ. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní
ǹɔii su-ƀelai kpéli-ŋai da pâi gɔlɔnii a gɛɛ Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.”

Izikiɛ 36

Ǹ̩âla-wooi dí mò é pîlaŋ ǹyée-ŋai dîa Eezuɛi

1Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Núu-kpono ǹóŋ, mó Eezuɛ yee-ŋai dîa yɛ̂ɛi ka ǹ̩óoi mɛ́ni ŋa
pâi môi kâai.

2Ǹwála-wâla kélee Ɣalai ǹyɛɛ, ‘Kpɛ́ni fêi ká kpɔara-ƀelai dí kɛ̀ ɣɛ́lɛ maa kulâi
kákponôi dîyɛɛ, “Ǹyée pɔlɔ-pɔlɔ-ŋai ŋí káa naa a kúpɔɔ.” ’

© 2014 Bible Society in Liberia.

3“Ǹmɛni ma m̀ó ǹyée-ŋai dîa yɛ̂ɛi, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛ, ‘Ká kpɔara-ɓelai
dí ká su kàra dí ká lɛ́ɛ a kápûŋ a gɛɛ kákɔlɛ ma lɔii-ŋai dí ká sóŋ dí ké ɣélɛ maa
kûla ká kponôi.

4Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa môi ńyɛɛ, ka ká wóli tɔ́ɔ káai a Eezuɛ yèe
kpaya-kpayai, ǹyée pɛlɛɛ-pɛlɛɛi, ǹyá-ɣɛli ŋai, diŋ-tiŋ-ŋai, ɓɛ́i-ŋai lɛ̂ɛ a bûŋ, daa-
lee-ŋai nyii-ŋai lɛ̂ɛ a bûŋ, da káai dí ká su kàra ká kɔlɛ ma lɔii-ŋuŋ-ŋai díka ké a
ɣélɛ-maa sɛŋ.’

5“Ńyãai ŋ́gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa ǹíi ŋwânai kpɔ́ ká kɔlɛ ma lɔii-ŋuŋ-
ŋai dîa é pɛ́lɛ Idɔŋ ma. Dí ŋá lɔii síɣe a dípɔɔ a ŋɛi-tɛ da lii-nɛ̃ɛ pere.

6“Ye lóno Eezuɛ lɔii pɔ́. M̀ó ǹyée kpaya-kpayai, ǹyée pɛlɛɛ-pɛlɛɛi, ǹyá-ɣɛli-ŋai,
diŋ-tiŋ-ŋai dîa a gɛɛ Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa môi ńyɛ̂ɛi, ‘M̀ɛnii ŋa
m̀ôi gáa a tólo lii-ŋwana kpɛ́ni fêi ká m̀õlɛ a dámaa, ka woo-nyɔ̂ŋ támaa sɔlɔ ɓô
ǹɔii-ŋûŋ-ŋai yêei.

7M̀ɛni ma Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa ḿvoo ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ká kɔlɛ mai
yêei a gɛɛ ŋa pâi díkula maa kɛ̂i m̀õlɛi ká gɛ̀ díyee mui mɛ̂ni ma.

8Kɛ́lɛ wúru-ŋa da pâi ɓɔ̂nii ǹyée kpaya-kpayai ma Eezuɛ lɔii su, dí ɓá ŋá ǹûai
nyii-ŋai díkaa a Eezuɛ-ɓelai mɛ̂ni ma. Kpɛ́ni fêi da pá lenêi pôlu dípɔi-taai.

9 Ńgaa ká pôlu. M̀ɛni ma, ŋa pâi gɛ̂i ká kási-sãa sí ǹɔii ma.

10Ŋa pâi gɛ̂i káai a Eezuɛ-ŋai ká ɓûu ɓó, ká daa pîleŋ-ŋai tɔ́ɔ pôlu. Ka pâi ǹɔii pûŋ-
ŋai kélee láa fɛ̂ɛi nyii-ŋai dí díwôloi.

11Ŋa pâi gɛ̂i ǹûai da daa-tulɛ-ŋai dítama. Ka pâi tâmai é tɛ́ɛ bɔlɔi ma. Ka pâi nîa-
pɛlɛɛ támaa sɔlɔ ɓôi. Ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa ká ké ǹɔii ma yɛ̂ɛ berei ká kɛ̀ la naa a bɔlɔi.
Ŋa pâi tûai a káa a ǹɛ́lɛɛ é tɛɛ bɔlɔi ma. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ká pâi gɔlɔnii a gɛɛ Ńyãa ɓa
Yâwɛɛ.

12Káai ká káa a Eezuɛ-ŋai ká káa a ŋánûa. Ŋa pâi pâi a káa pôlu ǹɔii su é ké a ká
pɔɔ. Ǹyaŋ puru fé ŋɔ́nɔ pâi kánîa-pɛlɛɛi paâi.

13“ ‘Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋá mò a gɛɛ m̀ɛnii ǹûai dí mòi gáa a tõyâ.
Ǹɔii a núu mîi, gɛ̀ dínîa-pɛlɛɛi ŋûma dîa.

14Kɛ́lɛ vé ŋɔ́nɔ pâi ká mîi, kpaa máŋ é kánîa-pɛlɛɛi ŋúma kâa. Ńyãai ŋ́gaa a
Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyãa ɓé mò tí.

15Ḿve ŋɔ́nɔ pâi ǹɛɛ̂i naa ká ǹɔii-ŋûŋ-ŋai díɣɛlɛ-maa wóo-ŋai mɛni. Káfe pâi ŋɔ́nɔ
káyee seêi díɓaa-kula-maa tûa-ŋai mu. À kɛ̀ tí, kálɔii fé ŋɔ́nɔ pâi lɛɛ̂i a vólo. Ńyãai
a ŋwála-wala kélee Yâwɛɛi ńyãa ɓé mò tí.’ ”

Eezuɛ ŋɔfúlu-laa ninai

16Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

17“Núu-kpune ǹóŋ, tãi Eezuɛ-ŋai díkɛ̀ la díkpɔɔi lɔii sûi, dí ǹɔii m̀aa tĩa kàra a díkpîŋ tûa-pere. Dítûa-perei è gɛ̀ ǹɔii fé ké ní a maa waa yɛ̂ɛ berei nɛnî a kɛ̀ ǹyée tɛ̂i ɣelêi m̀aa fâ kɛ̂ a ŋ̀wáa lai.

18M̀ɛni ma ŋá ǹíi ŋwana kpɔ́ dîa a ŋ̀ánaa ǹûai dí dípàa dílɔii sûi da ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai díkɛ̀ ǹɔii maa tĩa karâi lai maa mɛ̂ni ma.

19Ŋá díkula maa kɛ̂ dítûa-perei-ŋai mɛ̂ni ma ŋá dítaa tâa lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su. Ŋá díkula maa kɛ̂ dí mɛni nyɔ́mɔɔi mɛ̂ni ma.

20Kɛ́lɛ, tãi dí lì la lɔii da kpɛ́ni-ŋa sui, dí ɓâa kùla ǹáa maa waai ma. Kpɛ́ni fɛ̂i, ǹûai díkɛ̀ m̀ôi dîyɛɛi, ‘Yâwɛɛ ŋɔnûai ká ŋí kɛ́lɛ dí díkpɛ̀ ŋɔlɔii su.’

21 Ŋ́gbaaŋɔ̂i ńaa maa-waai mɛni ma nyii Eezuɛ-ŋai dí ɓâa kùla ma ɓɛ́i kélee dí lì naa ǹɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai sûi.

22“M̀ɛni ma mó Eezuɛ-ŋai dîa yɛ̂ɛ Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛ, ‘Káai a Eezuɛ-ŋai ká maa mɛ̂ni fé ŋá tùa la a gɛɛ ŋi. Kɛ́lɛ ŋa tûai a gɛɛ ŋí ńaa maa-waai mɛ̂ni ma nyii ká ɓâa kùla ma ǹɔii ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋai su ɓɛ́i ká kɛ̀ a ká táa tâa naai.

23Ŋa pâi ńaa maa-waai nyii ká m̀aa-tĩa kàra ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sûi ŋɔkɛ́tɛ-laai lɛ̂i ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kpîŋ dîa. À kɛ̀ tí, ǹɔii-ŋuŋ-ŋai da pâi gɔlɔnii a gɛ́ɛ ńyãa ɓa Yâwɛɛ. Ńyãai a Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi ɓé mò tí. Ŋa pâi ńaa maa-waai lɛ̂i ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dîa ká sârai.

24Ŋa pâi kákulâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su ŋá pá a káa kákpɔɔi lɔii su.

25Ŋa pâi yá lɛ́lɛɛ kpɛ́mɛnîi kâa. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ka pâi kɛ̂i a ká maa-waa. Gɛ̀ ní, ŋa pâi ńyee seɛ̂i ká mu. Ŋa pâi ká maa waâi ŋa ká kúla m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai su nyii-ŋai gɛ̀ ká maa fé waa nii. Ŋa pâi ká maa waâi ŋa ká kúla ŋ̀âla da kpɛ́ni-ŋai fɛli mɛ̂ni-ŋai su.

26Ŋa pâi líi-nina da kíli-nina tɛɛ̂i ká pɔ. Ŋa pâi ká lii su kpânaŋ maa fálenîi a lii maa yɛ̂ŋ.

27À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ŋá pâi ŋámɔlɛ̂ŋ pûi kákponôi, ŋá gɛ́ ká ŋá tɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa, kátûa yɛ̂ɛ berei ŋá tɔ̂ŋ wóo káa lai.

28Ka pâi seɛ̂i ǹɔii su nyii ŋá dɛ̀ɛ kánâŋ-ni pɔi. Ǹyaŋ, à kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ka pâi kɛ̂i a ŋánûa, ńyaŋ ŋ́gɛ ɓò a Káɣâla.

29Ŋa pâi ká kulâi kámɛni nyɔ́mɔ-ŋai su ŋá kámaa wáa. Ŋa pâi mii-sɛŋ maa poôi ŋá gɛ́ é támaa puru fa ŋɔ́nɔ ká kɛ̀.

30Ŋa pâi gɛ̂i ká sí-sãai dí kpɛtɛ kpɔ́ a dámaa a gɛɛ puru fa ŋɔ́nɔ ɓâa kùla kâa ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sáma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

31À kɛ̀ tí, ká mɛni nyɔ́mɔ-ŋai da kátua-pere nyɔ̂ŋ-ŋai kíli a pâi toôi kákili-ŋá. Ǹyaŋ, kákpîŋ ƀɛlɛ a pâi kpɛɛ̂i kákoi kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai da kátùa-pere nyɔ̂ŋ-ŋai mɛ́ni ma.

32Ḿve pâi m̀ɛnii ŋí kɛ̂i ká mɛni ma káai a Eezuɛ-ƀelai. Ŋa ŋ̀wɛ̂li a gɛɛ ŋumɛ é ká sóŋ ká sɔnyɔ̂ŋ-ŋai da ká ƀaa kula maai mɛ̂ni ma. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi Ńyãa ƀé mò tí.' "

33Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, "Tãi tí ma, ŋa pâi ká maa waâi ŋá ká kúla ká mɛni nyɔ́mɔ-ŋai su. Ŋa pâi gɛ̂i kátaa-lêe-ŋai láa é fɛ́ɛ a núu. À kɛ̀ tí ka pâi kátaa pîleŋ-ŋai tɔ̂i pôlu.

34À kɛ̀ tí, kálɔii nyii nûa dí kɛ̀ dîyɛɛ ve lɛ́lɛɛ-ni tíi kɛ́ mɛ̂ni mai, ka pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i tíi kɛ̂i ma.

35Ǹyaŋ da pâi kɛ̂i môi dîyɛɛ ǹɔii ŋí kɛ̀ a bûŋ gáa nâa yɛ̂ɛ Idɛŋ-suai su. Daa lêe-ŋai dí zu-sãa kélee siɣe ǹaa é lɛ́ɛ a gbolôŋ. Díkaa nâa a taa lêe láa fɛ́ɛ siɣãŋ tínaŋɔɔ dîa.

36Tãi m̀ɛni-ŋai da pâi kɛ̂i lai, ǹɔii-ŋuŋ-nyii-ŋai dí tínaŋɔ̂ɔi kâai da pâi gɔlɔnii a gɛɛ ńyãa Yâwɛɛ ƀé daa pîleŋ-ŋai tɔ̂ɔ ŋá sí-sɛŋ sí ǹɔɔ pûŋ-ŋai su. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí. Ǹyaŋ ŋa pâi gɛ̂i tí."

37Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, "Ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa Eezuɛ-ŋai dí ḿarê kɛ́ a gɛ́ɛ ŋá gɛ̀ dítama kpɔ́ yɛ̂ɛ ƀála-kpulu.

38Daa lêe-ŋai kɛ̀ a dípûŋ da pâi kɛ̂i a dílaa fɛ́ɛ a nûa yɛ̂ɛ berei Zerusâlɛŋ láa a kâa kɛ̀ a vɛ́ɛ la a ƀála-ŋa a tãi da kâa kɛ̀ sâla támaa kulâi la naai. À kɛ̀ tí, da pâi gɔlɔnii a gɛɛ Ńyãa ƀa Yâwɛɛ."

Izikiɛ 37

Ǹúu-kao kpala-ŋai dí ŋɔ́nɔ kɛ́ a dífulu

1Yâwɛɛ ŋɔmɔlêŋ è pà ḿɛi é ńziɣe é lí a ńyãa é ńzee diŋ-tiŋ su ƀɛ́i núu-kao támaa díkɛ̀ naai.

2È lì a ńyãa ǹaa gwaa kélee ma. Núu-kao támaa díkɛ̀ ǹaa gwaa kélee ma. Díkelee díkɛ̀ kpɔ́ a díkpalaa a ŋ̀ánaa.

3Nya ƀe è mò ḿâ ǹyɛɛi, "Núu-kpune ǹóŋ, ǹúu-kao-ŋai ŋí da ŋɔ́nɔ pɔ̂ri kɛ̂i pôlu a dífulu?" Ŋá ŋ̀óo su tòo ńyɛɛ, "Óo Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, yá nɔ́ ƀé gɔ́lɔŋ."

4È mò ḿâ ǹyɛɛi, "Ɣâla-woo ƀó ǹúu-kao-ŋai ŋí dîa yɛ̂ɛi, 'Óo núu-kao kpálaa-ŋa ka Yâwɛɛ wóo mɛ́ni.'

5M̀ɛnii ká ŋí Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a môi kâai, Ŋa pâi lɛ̂wo pûi kákponôi. Ka pâi kɛ̂i a káfulu ŋɔ́nɔ kákɛ ɣele ma.

6Ŋa pâi gɛ̂i káluu é kɛ́ kâa, ŋama é kɛ́ kákponôi. Kákɔlɔ é tɛ́ kâa. Ŋa pâi gɛ̂i ká lɛ̂wo é tóo kákponôi ká kɛ́ ɣele ma. Gɛ̀ ní ká pâi gɔlɔnii a gɛɛ Ńyãa ƀa Yâwɛɛ."

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Nya ƀe ŋá ɣâla-woo ƀò yɛ̂ɛ berei è mò la ḿâi. Ǹgɛɛ ɣâla-woo ƀôi, ǹaa tìŋ è kɛ̀ tɛ̂i a dámaa. Ǹúu-kao-ŋai tíŋ è kɛ̀ tɛ̂i a dámaa. Ǹúu-kao-ŋai díkɛ̀ pâi díkî̂e ni dîa tɛi-tɛi.

8Ǹaa kɛ́ɛ tíi, ǹúu-kao-ŋai nana è kɛ̀ tɛ̂i dîa, ǹuu kɛ̀ tɛ́ m̀a da gɔlɔ. Kɛ́lɛ, dífe kɛ́ ni a dí fúlu.

9Nya ƀe è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, ɣâla-woo ƀó a gɛɛ dí lɛ̂wo é tóo díkponôi. Mó yɛ̂ɛ Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ǹyɛɛi, ‘Fãa, kula kpɔ́ ǹɔii m̀éla naaŋɔɔ ma í pá í pú gbono-ŋai ŋí kponôi a gɛɛ díkɛ a dí fúlu.’ ”

10Ŋá ɣâla-woo ƀò yɛ̂ɛ berei è mò la ḿâi. Ǹya ƀé dí lɛ̂wo è tòo díkponôi díkɛ ŋɔ́nɔ a dí fúlu. Dí dímu sìɣe dítɔɔ. Díkɛ̀ kpɔ́ a núu-kpulu kɛ́tɛ yɛ̂ɛ kɔkuluƀa kpulu-ŋa.

11Nya ƀe è ńdòli ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, Eezuɛ-ŋai díkaa yɛ̂ɛ ǹúu-kao-ŋai ŋí. Díkaa môi dîyɛɛi, ‘Kúkao a kpála kúkponôi. Kili-kɛ-zu fé ŋɔ́nɔ kúyêei tínaa-tuɛ-pere mɛni ma.’

12M̀ɛni ma ɣâla-woo ƀó dîa yɛ̂ɛ Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa môi ńyɛɛi, ‘Ŋa pâi ká ƀolôŋ-ŋai lá ƀôi ŋa ká kúla káƀolôŋ-ŋai su káai kákaa a ŋánûai. À kɛ̀ tí, ŋa pâi pâi a káa kápɔ-taai Eezuɛ lɔii su.

13Tãi ŋa pâi káai a ŋánûai káƀolôŋ lá ƀôi la ŋá kákula naai, ka pâi gɔlɔnii a gɛɛ Ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

14Ŋa pâi ŋámɔlêŋ pûi kákponôi kákɛ a ká fúlu. Ŋa pâi pâi a káa kákpɔɔi lɔii su. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ni ka pâi gɔlɔnii a gɛɛ ńyãa Yâwɛɛ ƀé mò tí, ŋá ŋa-see kɛ́.’ ”

Zuda da Eezuɛ díkaa ŋɔ́nɔ a lɔii tɔ̂nɔ kâloŋ tɔnɔ yée mu

15Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

16“Núu-kpune ǹóŋ, ye wúru síɣe í ŋ̀óoi ŋí pɔ̃yɛ mà, ‘Zuda lɔii da Eezuɛ-ŋai nyii-ŋai dítɔ̂ɔi káa tɔnɔi.’ Ǹaa pôlu ma, wúru nina siɣe í ŋɔ́nɔ kɔlɔ pɔ̃yɛ ma, ‘Zosɛ da Eezuɛ-ƀelai nyii-ŋai dítɔ̂ɔi káa tɔnɔi.’

17Ǹúru-ŋai ŋí veerɛŋɔɔ soŋ í díŋuŋ pîlaŋ gîe ma í zoŋ a gɛɛ díkɛ yɛ̂ɛ wúru tɔ̂nɔ íyee ŋa.

18Tãi ínûai da pâi í marê kɛ̂i la a gɛɛ í ŋ̀úruii ŋí maa mɛ̂ni su kula dîyɛɛi,

19M̀ó dîa yɛ̂ɛ Ńyãa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyɛɛ, ‘Ŋa pâi ŋ̀úruii nyii gáa Eezuɛ m̀ɛni mai siɣêi da ŋ̀úruii nyii gáa Zuda m̀ɛni mai ŋá díkɛ a wúru tɔ̂nɔ a gɛɛ díkɛ a wúru tɔ̂nɔ ńyee-ŋa.’

20“Tãi ŋ̀úru-ŋai í gɔlɔi pɔ̃yɛ mai a kɛ̀ la íyee-ŋai díŋɛi-tuɛi,

21gɛ̀ ní m̀ó dîa yɛ̂ɛ Ńyãa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ńyɛɛi, ‘Ŋa pâi Eezuɛ kulâi ǹɔii-ŋai su díkaa naai. Ŋa pâi dí kulâi ƀéla kélee ma ŋa pá a dia pôlu díkpɔɔi lɔii su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Ŋa pâi dí kɛ̂i a lɔii-ŋuŋ tɔnɔ ǹɔii su Eezuɛ yèe-ŋai ma. Kâloŋ tɔnɔ nɔ́ ƀé pâi kɛ̂i dí mɛi. À kɛ̀ tí, dífe ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a lɔii-ŋuŋ feerɛ. Dífe ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a kâloŋ-laa feerɛ.

23Dífe ŋɔ́nɔ pâi dí maa tĩa karâi a ɣâla da kpɛ́ni fɛliɛɛ nyii m̀ɛlɛ fé ŋ̌goi da sɔnyɔ̂ŋ da kpɛ́ni-ŋa kɛ́ɛ. Kɛ́lɛ, ŋa pâi díƀalôi ŋa díkula dífii kpɛɛ̂i su nyii gɛ̀ díkɛ pìli sɔnyɔ̂ŋ sui. Ŋa pâi dímaa wáai. À kɛ̀ tí, da pâi kɛ̂i a ŋánûa, ńyaŋ ŋ̌gɛ ƀò a Díɣâla.

24Ńyee-mu nuui Deeƀé ŋɔsuui su nuu da a pâi kɛ̂i a díkâloŋ. À kɛ̀ tí, díkelee dímɛi káa nûu a pâi kɛ̂i nɔ́ tɔnɔɔ. Da pâi ŋátɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛi kâai a ténin̨ ƀô pere díkɛ m̀ɛi kâa a zãa.

25Da pâi kɛ̂i ǹɔii ŋá wɔ́lɔ dɛ̀ɛ dínâŋ-ni pɔi su nyii ŋá wɔ́lɔ dɛ̀ɛ ǹyée-mu ǹuui Zeeka pɔi. Da pâi kɛ̂i naa da dílônii, é pɛ́lɛ dílônii díwɔ̂ lonii dîa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. À kɛ̀ tí, ńyee-mu nuui Deeƀé ŋɔsuui su nuu da a pâi kɛ̂i a díkâloŋ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

26Ŋa pâi lii sêe kpanaŋ-woo kɛ̂i díyêei. Ǹyaŋ, a pâi kɛ̂i a wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ kpanaŋ-woo. À kɛ̀ tí, ŋa pâi lûwa toôi dîa ŋá gɛ́ dítama. À kɛ̀ tí, ŋa pâi ŋápɛrɛi tɔ̂i dísama dílɔii su wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

27Ŋa pâi kɛ̂i dísama. Ŋa pâi kɛ̂i a Díɣâla dia máŋ díkɛ ƀò a ŋánûa.

28À kɛ̀ ŋa ŋápɛrɛi tɔ̀ɔ dísama wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai da pâi gɔlɔnii a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii Eezuɛ sìɣe ŋá gɛ́ a ŋánûa.’ ”

Izikiɛ 38

Gɔ̂ɔ káa a Ɣâla ŋɔtíi kɛ́ kɔli-sɛŋ

1Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Núu-kpune ǹóŋ, ǹia-woo kpanaŋɔɔi ŋí ƀó Gɔ̂ɔ ma nyii gáa a kâloŋ Misɛ da Tuba-ƀelai mɛi nyii-ŋai díkaa Magɔɔ lɔii sui.

3M̀ó ma yɛ̂ɛ Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ńyɛɛi, ‘Gɔ́lɔŋ a gɛɛ ńdɔ̂i ya Gɔ̂ɔ yái íkaa a Misɛ da Tuba díkâloŋ kɛ́tɛi.

4Ŋa pâi ímaa fálenîi. Ŋa pâi kpawɔ-kao pilîi íkômai ŋá ítinaŋ ka íkɔ-kuluƀa-ŋai. Íkɔ-kuluƀa-ŋai nyii-ŋai da kɛ̂ kɔ́kɔ soô-ŋa mɛi, dímaa ɣiriɛ́ɛ a díkɔ-kɔ seɣe-ŋai, dítamaai. Gɔkuluƀa-ŋai ŋí kélee díkpala-ŋa ɣále kɔli-kalaŋ-ŋai kɛ́ ƀò díyêei é pɛlɛ díƀoa-sɔkpɔ-ŋai dîa tɛi-tɛi.

5Kɔkuluƀa-ŋa dí kùla Pɛsia, Itiopia, da Puti díƀoa-sɔkpɔ-ŋai kɛ́ ƀò díyêei, díkɔ-kɔ-gbaƀɛlɛ-ŋai kɛ́ ƀò díŋûa nyii-ŋai kɛ̂ a Gɔ̂ɔ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dai.

6Gɔkuluƀa-ŋai nyii-ŋai kùla Gomɛ da Bɛɛ-togama nyii gáa yá-ŋua-perei ǹaa-ƀela díkaa ípôlu. Díkaa a ǹûai nyii-ŋai kùla lɔii-ŋuŋ támaa su.

7M̀ó ǹɔii-ŋûŋ-ŋai nyii-ŋai díkaa ká kɔlɛ mai dîa a gɛɛ ka dîa-ni kákɛ a kákpîŋ kpɛtɛɛ a tãi ya mò la dîa a gɛɛ díkɛ a díkpîŋ kpɛtɛɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Tãi támaa a tɛ̀ɛ, ŋa pâi ítôli ka íkɔ kɔ́-ƀela-ŋai a gɛɛ ká kɔ́ tóo dîa. Ka pâi kɔ́ pɛlɛ̂i
ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dîa nyii-ŋai ǹûai díkùla zu nyii-ŋai díkili fé kɔ́kɔ mɛ̂ni mai. Ǹûai ŋí
díkùla lɔii-ŋuŋ támaa su dí díŋa tɛ́ mà Eezuɛ yèe-ŋai ma ƀɛ́i núu da fé kɛ́ ní naa
a tãi su kôyaai. Kɛ́lɛ nûa da nâa pá naa díkɛ ƀò naa lii sêe su.

9Gɔkuluƀa-ŋai kùla ǹɔii-ŋuŋ-ŋai su nyii-ŋai ka dîa-ni ká pâi, ka pâi pɛlɛ̂i dîa a
m̀aa felaa yɛ̂ɛ tuna-ya fãa. Ka pâi dímɛi pɛlɛ̂i yɛ̂ɛ tuna-ya kpini.

10“ ‘Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa môi yâ Gɔ̂ɔ yâ, fólo da a pâi serîi, ya pâi
mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛtɛ̂i íkili ŋá.

11Ya pâi gbɛtɛ̂i a gɛɛ íli íkɔ pɛ́lɛ ǹûai dîa nyii-ŋai díkaa lii sêe su dí taa-ŋai su nyii
siɣãŋ fé tínaŋ ni dîa kpaa máŋ núu da fé naa é dí maa kɔ̃ɔi.

12Ya pâi toôi ǹûai dîa nyii-ŋai kɛ̀ daa lêe-ŋai su nyii-ŋai kɛ̀ a bûŋ í díkɔ̃liŋ kula
díyêei. Ǹûai ŋí díkɛ̀ lɔii da kpɛ́ni-ŋa su. Kɛ́lɛ da nâa pá pôlu díkɔ̃liŋ kɛ́ ƀò ma é
pɛ́lɛ taa-tulɛ ŋa dîa. Díseɛɛ káa ŋ̀ɛ́niɛi sâmai.

13Siƀa, Dedaŋ da Sipîŋ pɔni tɔɔ-ƀelai dí mò dîyɛɛi, “Í pà a gɛɛ íkɔ pɛ́lɛ ǹûai ŋí dîa
a gɛɛ í díkɔ̃liŋ kula díyêei? Ka íkɔ-kuluƀa-ŋai ká pà a gɛɛ ká kɔ́ pɛ́lɛ dîa ká díkanei
da gôoi, é pɛ́lɛ dítaa-tuɛ-ŋai da díkɔ̃liŋ-ŋai kélee síɣe ká lí a dia?” ’ ”

14Nya ƀe Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ḿâ a gɛɛ ŋá lí ŋá mó Gɔ̂ɔ ma ńyɛɛ mai,
“Ya pâi íkpîŋ kpɛtɛ̂i a gɛɛ íli a tãi ŋá ǹûai Eezuɛ-ŋai díkɛ̀ la lii sêe sui.

15Ka ínuu-kpulu kɛ́tɛi ká kùla ípɔi taai yá-ŋua-pere póŋ-poŋ, da soo-sia-ƀela
támaa, díkɛ ƀò a kɔkuluƀa kpulu kɛ́tɛ wála-walaa nyii-ŋai kùla lɔii-ŋuŋ támaa
sui.

16Ya pâi pâi ŋánûai Eezuɛ mɛi yɛ̂ɛ Tuna-ya-kpini a ǹɔii mɛi pɛ̂lɛ. Ǹaa a kɛ̀ tí, ŋa
pâi pâi a yá íkɔ pɛ́lɛ ŋálɔii ma a gɛɛ ŋ̀ɛ́niɛi su lɔii-ŋuŋ-ŋai dí gɔ́lɔŋ ǹúui ńyãai a
Yâwɛɛ ŋ̀gaa lai. Ŋa pâi ŋá maa wâa laai lêi a m̀ɛnii ŋa pâi gêi yá Gɔ̂ɔ ísarâi.

17Yá ƀe íkaa a ǹúui nyii ŋa kɛ̀ lônoi é pîlaŋ ma a tãi su kôyaa ńyee mu-ƀelai nyii-
ŋai díkaa a ŋálono kɛ́-ƀelai Eezuɛi sarâi. Ŋa mò dîa a gɛɛ núu da káa pâi pâi nyii
pâi kɔ́ pɛlɛ̂i kâai. Ńyãai ŋ̀gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyãa ƀé mò tí.”

Ɣâla è Gɔ̂ɔ ŋɔmɛnii ŋá tèe

18Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Tãi Gɔ̂ɔ a pâi kɔ́ pɛlɛ̂i la Eezuɛ mai, ŋa
pâi ńii ŋwânai ma.

19Ŋá mò a gɛɛ maa ɣêlei tí ŋa pâi ńii ŋwânai ŋá Eezuɛ lɔii kɛ́ é pú zu.

20Ǹyɛ̃ɛ-ŋai, ŋɔni-ŋai, vɛnɛ-sãai, da dɔara-sãai, é pɛ́lɛ ǹûai kélee díkaa ǹɔii sui,
díkelee da pâi kpɛ̃lînii a tãi da pâi ŋá kɛ̀ naa laai kâai lai. Ǹyée kpaya-kpayai da
pâi wôloi dítoo ǹɔii ma dí táa tâa. Bɛ́rɛ kâŋ-ŋai máŋ da pâi wôloi dí táa tâa ǹɔii
ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋa pâi Gɔ̂ɔ maa yaôi a mɛni kpɔ̂lu támaa. Ǹûai
kélee da pâi kɔ̂i díkî̂e ní pɔ́ a díƀoa sɔkpɔ-ŋai.

22Ŋa pâi da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dímɛnii ŋa têei a kɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ ŋá dí páa kɔ́ su.
Tuna kɛ́tɛ da sãɔ é pɛ́lɛ sãɔ-vãa laɣi da sɔfɔ fãa ma da pâi díkɔ kuluƀa-ŋai su karâi
da dínûai.

23Ǹɛni ma, ŋa pâi ŋá kɛ́tɛ-laai da ŋá maa wâa-laai lêi dîa. À kɛ̀ tí, ŋa pâi ŋ́gbîŋ lêi
lɔii-ŋuŋ támaa ma. Gɛ̀ ní, da pâi gɔ̂lɔnii a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ."

Izikiɛ 39

Dí Gɔ̂ɔ yée mɛi ɣâle

1Nya ƀe Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, "Núu-kpune ǹóŋ, ye ɣâla-woo
ƀó Gɔ̂ɔ ma. Ǹ́ó mà yɛ̂ɛ Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyɛɛi, 'Gɔ́lɔŋ a gɛɛ ńdɔ̂i
ya Gɔ̂ɔ yái íkaa a Misɛ da Tuba díkâloŋ kɛ́tɛi.

2Ŋa pâi ítinaŋ nîi ŋá íɣala. Ŋa pâi íkulâi yá-ŋua-pere ŋa pá a yá Eezuɛ yèe kpaya-
kpayai ma.

3À kɛ̀ tí, ŋa pâi í kerâŋ kulâi íkɔɔ yee ŋá, ŋá ítõai kúla ílaa-mii-yee ŋá.

4Ka íkɔ kuluƀa-ŋai da ǹɔii-ŋûŋ-ŋai díkaa í pôlui ka kélee ka pâi saâi naa ǹyée-ŋai
ma. Ŋa pâi ká poma kɛ̂i a ŋɔni-sii támaa da lɔɔ-fɛnɛ-sãa kɔ̃́nɔŋ.

5Ka pâi saâi naa ǹɔɔi su. Ńyãai ŋ́gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ƀé mò tí.

6Ŋa pâi ŋɔŋ pilî̂i Magɔɔ da diai díkaa ǹyái kɔlɛ dílɔii su ƀɛ́i lii sêe káa naai. À kɛ̀
tí, da pâi gɔlɔnii a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ.

7Ŋa pâi gɛ̂i dí ńaa maa-waai lɛ́ Eezuɛ-ŋai dîa. Ḿve pâi ǹɛ̂ɛi naa dí ŋɔ́nɔ ńaa maa-
waai maa tĩa kara. À kɛ̀ tí, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai da pâi gɔlɔnii a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii
gáa a Ǹ̂ála maa-waai nyii gáa Eezuɛi.' "

8Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò ǹyɛɛi, "Ǹelei ŋá lòno é pîlaŋ m̀ai a pâi pâi a tõyâ.

9Diai díkaa Eezuɛ taa-lee-ŋai sui, da pâi liî dí ŋɔŋ tóo gɔ́kɔ-sãai dîa dí díkereŋ. Da
pâi ŋɔŋ toôi kpála-ŋa-ɣale kɔli-kalaŋ ŋa, kerâŋ ŋa, tõa ŋa, kpála ŋa, da gbɔ̂ŋ-gbua-
ŋai kélee dîa. Da pâi díkerenii a kóraŋ lɔ́ɔlu-mɛi feerɛ.

10Dífe pâi liî ǹɔɔi su a gɛɛ dí kɔi síɣe kpaa máŋ dí li ǹɔɔi su dí kɔi tée. Kpɛ́ni fêi da
pâi kɛ̂i gɔ́kɔ-sãai kérenî i a kɔi. Da pâi toôi ǹûai dîa nyii-ŋai tòo dîai. Ǹûai wɔ́lɔ
Eezuɛ-ŋai kõliŋ siɣei, Eezuɛ-ŋai dia máŋ da pâi díkõliŋ siɣêi." Ǹwála-wâla kélee
Yâwɛɛi ƀé mò tí.

Gɔ̂ɔ saa loo mɛni

11Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, "Ŋa pâi Zia-ƀelai dítiŋ-tiŋ nyii gáa Ǹyúo-saai ŋɔfóloi kulâi
pere lêi Gɔ̂ɔ ma a boma loôi Eezuɛ lɔii su a maa tãi tí. Ǹyaŋ, sia-nuu da fé ŋɔ́nɔ

© 2014 Bible Society in Liberia.

pâi tɛɛ̂i naa, kpɛ́ni fêi ǹaa ƀé da pâi Gɔ̂ɔ da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai kélee loôi naa. Da pâi kɛ̂i ǹaa mà 'Gɔ̂ɔ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dítiŋ-tiŋ su.'

12Eezuɛ-ŋai da pâi ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ siɣêi díkɛ dípoma lôo, a gɛɛ dí dílɔii su kpɛtɛ.

13Ǹûai díkaa Eezuɛ lɔii sui díkelee kpɔ́ da pâi kɛ̂i a zaa-loo-ƀelai da. Ǹyaŋ, tãi ŋa pâi gɔ́i yée mɛi ɣâlei lai, maa tãi tí ƀé da pâi ƀaa-kɛ́ maa sɔlɔ ƀôi la ǹûai saa loo mɛ̂ni ma. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyãa ƀé mò tí.

14Tãi ǹáloŋ lɔ́ɔlu-mɛi feerɛi a pâi kpɛɛ̂i lai, ǹûai da pâi kɛ̂i nɔ́ siâi ǹɔii su a gɛɛ da bomai da kàa dí ǹoo. Da pâi lɛɛ̂i gɛ̂i tí é lɛ́ɛ la zu dí bomai kélee lóo, dí ǹɔii su kpɛtɛ. Da pâi nûa tɛɛ̂i a gɛɛ dí ǹɔii su maa kpɛɛ.

15Tãi ǹûai ŋí ni da pâi lɛɛ̂i siâi la dí núu-kao da káai, da pâi wúru-gbua tɔ̂i naa a gɛɛ zaa-loo-ƀelai da gàa dínòo Gɔ̂ɔ ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí tiŋ-tiŋ su.

16Da pâi gɛ̂i tí a gɛɛ dí ǹɔii su kpɛtɛ." (Da pâi taa lêe tɔnɔ tɔ̂i ǹaa kɔlɛ ma dí gɔkuluƀa-ŋai láa sée ma.)

17Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è m̀ôi ǹyɛɛ, "Núu-kpune ǹóŋ, m̀ó ŋɔni-sii kélee da ǹɔɔ-fɛnɛ-sãa kélee dîa a gɛɛ dí pá. Ŋa sâla-sãa kpɛtɛ̂i dí mɛni ma Eezuɛ yèe-ŋai ma. Da pâi sua miî, dí ŋãa kpéle.

18Da pâi wála-wala-ƀela sua miî dí gâloŋ-ŋai díkaa ǹɔii mai ŋãa kpéle yɛ̂ɛ núu ƀé a Basãŋ ƀála-sirɛ, ƀála-loŋ, ƀoli da niŋa lɛ́lɛɛ-ŋa pàa.

19Tãi ŋa pâi zâlai ŋí kulâi lai, da pâi sua miî é lɛ́ɛ la zu dí píla. Dí ŋãa kpéle é lɛ́ɛ la zu é díkɛ́.

20Da pâi soo-sua, da soo-sia-ƀela-sua miî é pɛ́lɛ kɔ́kɔ-ƀela-sii támaa-sua ma é lɛ́ɛ la zu dí píla." Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ƀé mò tí.

Eezuɛ a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la a bɔlɔɔi

21Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, "Ŋa pâi ŋáfolo-laai lêi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee ma. À kɛ̀ tí, díkelee da pâi ŋáwala-wala laai kâai nyii ŋa gɛ̂i da berei ŋá díkula maa kɛ̀ lai.

22É síɣe tãi tí ma é lí tuɛ pere, Eezuɛ-ƀelai kélee da pâi gɔlɔnii a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii gáa a Díɣâlai.

23À kɛ̀ tí, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee da pâi gɔlɔnii a gɛɛ Eezuɛ-ƀelai dí wɔ́lɔ lì kɔ-soŋ laa su kpɛ́ni fêi dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a ńyãa. Dí tûa a ńyãa a nyɔ́mɔɔ m̀ɛni ma ŋá ǹɛ́i lôo dîa, ŋá dítɛɛ díkpɔara-ƀelai pɔ dí dípaa kɔ́ su.

24Ŋá tûa a dîa yɛ̂ɛ berei dítûa-pere nyɔ̂ŋ káa lai. M̀ɛni ma, ŋá ńɛi lòo dîa."

25Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, "M̀ɛni ma ŋa pâi nâa Zeeka ŋɔsuui su-ƀelai malôŋ kâai, ŋá Eezuɛ see pôlu zeêi. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ŋa pâi ńaa maa waai maa kɔ̃ɔ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Tãi da pâi kɛ̂i la dílɔii sui núu da fa ŋɔ́nɔ dímaa yâo. Berei dí ƀâa kùla la dîa kpɛ́ni fêi dí ḿbɛlɛ̂i, m̀aa kîli fé ŋɔ́nɔ pâi toôi díkili-ŋá.

27Ŋa pâi Eezuɛ-ŋai kulâi dí kpɔara-ƀelai dílɔii-ŋai su ŋá pá a dia dí kpɔ́ɔi lɔii su. À kɛ̀ tí, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai da pâi gɔlɔnii a gɛɛ ḿaa waâi.

28À kɛ̀ tí, ŋá ǹûai da pâi gɔlɔnii a gɛɛ ńyãa ƀa Yâwɛɛ nyii gáa a Díɣâlai. Kpɛ́ni fêi ŋá gɛ̀ dí lí kɔ-soŋ laa su lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni su, ŋá ŋɔ́nɔ gɛ́ dí pá pôlu díkpɔ̂i lɔii su. Ḿve pâi ǹɛɛ̂i naa dí tɔnɔ kpîŋ é lɛ́ɛ lɔii da kpɛ́ni su.

29Ḿve ŋɔ́nɔ pâi ŋ́ɛi loôi Eezuɛ-ƀelai dîa. Kɛ́lɛ ŋa pâi gɛ́i ŋá mɔ̃leŋ é kɛ́ dípôlu va kula naa. Ńyãai ŋ́gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyãa ƀé mò tí.”

Izikiɛ 40

Zî̂ai bîlaŋɔɔi Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ma pâi kɛ̂i naai

(40:1--48:35)

ɣâla è lì a Izikiɛ Zerusâlɛŋ

1È kɛ̀ a kúkɛɛ gɔ-soŋ perei su ŋɔkóraŋ buu-feerɛ káo lɔ́ɔlui, ŋɔfólo puu-ɣelei, nyii kɛ̀ a Zerusâlɛŋ kɛ́ɛ da ŋ̀óloi ŋɔkóraŋ puu-kao náaŋ. Maa ɣêle tí-ti ƀé Yâwɛɛ ŋɔmɔlêŋ è ńzî̂ɣe la é lí a ńyãa.

2Ɣâla è ńzî̂ɣe zî̂a su é lí a ńyãa Eezuɛ lɔii su. È ńzèe yée kɛ́tɛ tɔnɔ tôŋ su. Tãi ŋá ńduɛ pere kàa lai, ǹaa è kɛ̀ yɛ̂ɛ taa lêe tɔnɔ.

3Tãi è pà la a ńyãa naai, nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa nyii gbɛ̀tɛ pere è kɛ̀ yɛ̂ɛ ƀarai. Sɛŋ kɔ̂ɔŋ ɣeli fɛlɛŋ-fɛlɛŋ da sɛŋ kɔ̂ɔŋ wuru díkɛ̀ ƀò ǹyêei. È kɛ̀ tɔ̂ni ziɣãŋ láƀelei.

4Ǹalôŋ è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, ƀɛ́ káa a ǹɛ́lɛɛ, í íwoli tɔ́ɔ a ǹɛ́lɛɛ m̀ɛnii ma ŋa pâi môi yâi. Dí pà ƀɛ́ a yá a gɛ́ɛ ŋá m̀ɛnii ŋí lɛ́ yâ. M̀ɛnii nyii kélee ya pâi gâai ye gélee kpɔ́ lɛ́ Eezuɛ-ƀelai dîa.”

5Nya ƀe ŋá Ǹâla-pɛrɛ kɛ́tɛi kàa siɣãŋ tínaŋɔɔ mà. Ǹalôŋ è zɛŋ kɔ̂ɔŋ wurui sî̂ɣe nyii ŋɔkôyaa è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puui è bɛ́rɛ kaŋ kɔ̂ɔŋ la. Bɛ́rɛ kaŋ ŋɔkpi-kpi-tilii è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu, ŋɔmɛi kôyaa kɛ́ ƀò a núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu.

6È lì ziɣãŋ lá nyii kɛ̀ vóloi kulâi perei é tɛ́ ǹuu-tɛ sɛŋ ma. È ziɣãŋ láƀelei pere pɛrɛ kaŋ nyii kɛ̀ vóloi kulâi-perei kɔ̂ɔŋ. Ŋɔkpi-kpitili kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu.

7Loŋpo-ŋa díkɛ̀ naa Ǹâla-pɛrɛi mɛi káa-ƀelai mɛ̂ni ma. Loŋpo-ŋai ŋí dɔnɔ ŋɔkôyaa è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu, ŋɔmu kɛ̂tɛ kɛ́ ƀò a núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu. Bɛ́rɛ kaŋ nyii kɛ̀ loŋpo-ŋai ŋí loai dɔnɔ ŋɔkɛ́tɛ è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi saaƀa. Ya tɛ̀ɛ Ǹâla-pɛrɛi mɛi káa-ƀelai díloŋpo-ŋai dîa, pere è kɛ̀ naa nyii ŋɔkôyaa è kɛ a núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu. Berei ŋí a kâa tɛ̀ɛ ŋ̀âla-pɛrɛi láƀelei loŋpoi su nyii ǹá è kɛ̀ a zeɛ́ɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ma perei.

8Ǹalôŋ è loŋpoi nyii kɛ̀ Ǹâla-pɛrɛi ŋɛ́i-tuɛ-pere ziɣãŋ sui kɔ̂ɔŋ gɛ́ ƀò a núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu-kao náaŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Ǹmelâi nyii kɛ̀ ziɣãŋ láƀelei pere nyii kɛ̀ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ma perei è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ
Ƀɔ́rɔni náaŋ.

10Ǹâla-pɛrɛi mɛi káa-Ƀelai díloŋpo-ŋai díkɛ̀ bere-Ƀelai veerɛŋɔɔ ma saaƀa sâaƀa.
Díkelee díkɛ̀ a dípɔriɛɛ a gîe. Bɛ́rɛ-kaŋ-ŋai kɛ́ díloai gélee è kɛ̀ a bɔriɛɛ.

11Nya Ƀe è ziɣãŋ láƀelei kɔ̀ɔŋ gɛ̀ Ƀò a núu kɔ́ɔ Ƀɔ́rɔni buu-feerɛ káo-feerɛ. Berei
kɛ̀ naa loai ŋɔŋa-kɛtɛ è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ Ƀɔ́rɔni puu-kao lɔ́ɔlu-mɛi da.

12Kâra-ŋa díkɛ̀ Ǹâla-pɛrɛi mɛi káa-Ƀelai díloŋpo-ŋai ŋɛ́i-tuɛ nyii-ŋai dímɛi kôyaa
è kɛ̀ a iŋse buu-feerɛ, ŋɔŋa-kɛtɛ kɛ́ Ƀò a iŋse buu-feerɛ. Ǹâla-pɛrɛi mɛi káa-Ƀelai
díloŋpo-ŋai ŋɔmu kɛ̂tɛ da ŋɔmu kôyaa è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ Ƀɔ́rɔni puu.

13Ǹalôŋ è loŋpoi veerɛ kɔ̀ɔŋ é síɣe dɔnɔ pôlu pere é nayîŋ la berei mɛi é seri gbélii
pôlu pere. Ŋɔkɛ́tɛ è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ Ƀɔ́rɔni buu náaŋ kao-feerɛ.

14Loŋpo tɔnɔ è kɛ̀ bɛ́rɛi láƀelei pôlu pere a daloŋ. Nya Ƀe è nàa kɔ̀ɔŋ ŋɔmu kɛ̂tɛ
kɛ́ Ƀò a núu kɔ́ɔ Ƀɔ́rɔni buu-saaƀa káo náaŋ.

15È bɛ́rɛi kɔ̀ɔŋ é síɣe ziɣãŋ láƀelei banaŋ ma pere é seri loŋpoi gbɛɛ-ŋai kɔ́yɛŋ
ma è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ Ƀɔ́rɔni buu-lɔ́ɔlu-mɛi saaƀa káo náaŋ.

16Wêna pɛlɛ-pɛlɛɛ-ŋa díkɛ̀ loŋpo-ŋai pôlu-pere pɛrɛ-kaŋ ma a tɛ̀ɛ-ŋa. Wêna pɛlɛ-
pɛlɛɛ-ŋa díkɛ̀ bɛrɛ-kaŋ nyii kɛ̀ loŋpo-ŋai loai dîa. Bɛ́rɛ-kaŋ nyii kɛ̀ berei ma perei,
mâ è kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ a tóu-laa pɔkɔɔŋ-ŋa loŋpoi su pere.

Pia-saai nyii kɛ̀ a dínaŋɔɔ Ǹâla-pɛrɛi mâ ziɣãŋ kɛ́tɛi su-pere banaŋ-ma perei

17Ǹaa kɛ́ɛ tíi, ǹalôŋ è tɔ̀ɔ ńduɛ é lí a ńyãa Ǹâla-pɛrɛi ŋɛ́i-tuɛ ziɣãŋ su-pere. Loŋpo
buu-saaƀa è kɛ̀ a gúlaa ziɣãŋ kɛ́tɛi ma. Díkelee díŋɛi túɛ è kɛ̀ a ziaa a kɔni-kayaŋ-
ŋa.

18Gwaa ma siaai ŋí è kɛ̀ kpɔ́ ziɣãŋ kɔlɛ ma gwaa kélee. Ziɣãŋ kɛ́tɛi mu è kɛ̀ a doɔ́ɔ
ziɣãŋ-loŋ mu-pere.

19Pere feerɛ Ƀé kɛ̀ naa. Ǹalôŋ è ziɣãŋ láƀelei kɔ̀ɔŋ. Ziɣãŋ kɛ́tɛi láƀelei è kɛ̀ a doɔ́ɔ
ziɣãŋ loŋ mu. É síɣe ziɣãŋ kɛ́tɛi láƀelei é lí ziɣãŋ lôŋ láƀelei è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ Ƀɔ́rɔni
ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi-da káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (168).

Ya-ŋua pere siɣãŋ láƀelei pere

20Ǹaa kɛ́ɛ tíi, ǹalôŋ è lì é ziɣãŋ nyii kɛ̀ yá-ŋua pere nyii kɛ̀ Ǹâla-pɛrɛi pɛ̂rɛ ma-
perei ziɣãŋ kɛ́tɛi mai ŋɔŋa kɛ̂tɛ da ŋɔmɛi kôyaai kɔ̂ɔŋ.

21È Ǹâla-pɛrɛi mɛi káa-Ƀelai díloŋpo lɔ́ɔlu mɛi-dai da ziɣãŋ láƀelei loŋpoi nyii kɛ̀
yá-ŋua perei da bɛ́rɛ-kaŋ nyii kɛ̀ díloai kélee kɔ̀ɔŋ ziɣãŋ láƀelei. Díkelee díkɛ̀ nɔ́
a dípɔriɛɛ da loŋpo-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ vóloi kulâi pere siɣãŋ láƀelei. Ŋɔkôyaa è kɛ̀ a
núu kɔ́ɔ Ƀɔ́rɔni buu-lɔ́ɔlu mɛi-saaƀa káo náaŋ. Ŋɔŋa kɛ̂tɛ kɛ́ Ƀò a núu kɔ́ɔ Ƀɔ́rɔni
buu náaŋ káo-feerɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Gâla-ŋai kɛ̀ loŋpo-ŋai ŋɛ́i-tuɛi, wêna-ŋai, da dóu pɔkɔɔŋ-ŋai kɛ́ bɛ́rɛ-kaŋ-ŋai mai da vóloi kulâi pere ŋɔ-ŋai díkɛ̀ nɔ́ a dísîi tɔnɔ. Núu tɛ̂i lɔ́ɔlu-mɛi feerɛ ɓɛ́ kɛ̀ naa nyii núu a kâa tɛ̀ la gɛ̀ lì ziɣãŋ lá perei. Ŋ̀âla-pɛrɛi ŋɛ́i-tuɛ loŋpoi è kɛ̀ gwaai ŋí ma kpɛɛ ŋa Ŋ̀âla-pɛrɛi ŋɛ́i-tuɛ pere.

23Pere è kɛ̀ naa é síɣe yá-ŋua pere siɣãŋ lá-pere gɛ́ lì ŋ̀âla-pɛrɛi ŋɛ́i-tuɛ pere yɛ̂ɛ berei nɔ́ è kɛ̀ la a vóloi kulâi pere siɣãŋ lái. Ǹalôŋ è ziɣãŋ feerɛi ŋí loai kɔ̂ɔŋ gɛ̀ ɓò a núu kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi-da káo lɔ́ɔlu mɛi saaɓa (168).

Séɣai-pere siɣãŋ láɓelei

24Nya ɓe ǹalôŋ è lì a ńyãa séɣai pere. Kú siɣãŋ tɔ̂nɔ kàa naa. Ǹalôŋ è bɛ́rɛ-kaŋ su pere kɔ̀ɔŋ é seri Ŋ̀âla-pɛrɛi láɓelei loŋpoi ma. Díkelee díkɛ̀ a dípɔriɛɛ a gîe da m̀arâai.

25Wêna-ŋa díkɛ̀ nɔ́ loŋpo-ŋai ŋí dîa yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la m̀arâai dîai. Díkôyaa è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni buu-lɔ́ɔlu mɛi-saaɓa káo náaŋ, ŋɔŋa kɛ̂tɛ kɛ́ ɓò a núu kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni buu náaŋ káo-feerɛ.

26Núu tɛ̂i lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɓɛ́ kɛ̀ naa gɛ́ tɛ̀ naa. Ǹyaŋ, ǹá ɓerei loŋpoi ɓɛ́ kɛ̀ gbɛɛ-ŋa ǹá seɛ́ɛ Ŋ̀âla-pɛrɛi pɛ̂rɛ ma pere. Tóu pɔkɔɔŋ kɛ́ ɓò bɛ́rɛ-kaŋ ma bɛ́rɛi mu-pere nyii kɛ̀ berei ma perei.

27Ziɣãŋ láɓelei è kɛ̀ séɣai pere nyii a lí bɛ́rɛi ŋɛ́i-tuɛ perei. Ǹalôŋ è ziɣãŋ ŋí loai kɔ̂ɔŋ gɛ ɓò a núu kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi-da káo lɔ́ɔlu mɛi saaɓa (168).

Séɣai pere siɣãŋ láɓelei nyii kɛ̀ ziɣãŋ su-pere ŋ̀ɔi mai

28Nya ɓe kwa ǹyaa kú lɔ̀ a séɣai-pere siɣãŋ lá-pere kú lí bɛ́rɛi ŋɛ́i-tuɛ. È séɣai pere siɣãŋ láɓelei kɔ̀ɔŋ. Díkelee díkɛ̀ nɔ́ a dísîi tɔnɔ yɛ̂ɛ berei gáa la banaŋ mâ pere bɛ́rɛi ŋɛ́i-tuɛ pere pɛrɛ kaŋ mai.

29Bɛ́rɛi mɛi-kaa-ɓelai díloŋpoi, bɛ́rɛi ŋɛ́i túɛ loŋpoi da loŋpoi loai pɛrɛ kaŋ-ŋai díkɛ̀ nɔ́ a dípɔriɛɛ a díkîe yɛ̂ɛ berei díɓarâai díkɛ̀ lai. Wêna-ŋa díkɛ̀ nɔ́ loŋpo-ŋai ŋí dîa yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la m̀arâai diai. Díkôyaa è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni buu-lɔ́ɔlu mɛi-saaɓa káo náaŋ, ŋɔŋa kɛ̂tɛ kɛ̀ ɓò a núu kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni buu-náaŋ káo-feerɛ.

30Loŋpo-ŋai kɛ̀ bɛ́rɛi mu pere bɛ́rɛi ŋɛ́i-tuɛ perei ŋɔkôyaa è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni buu náaŋ káo-feerɛ. Ŋɔŋa kɛ̂tɛ kɛ̀ ɓò a núu kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi-saaɓa.

31Gwaai ŋí ma láɓelei loŋpoi ŋɛ́i è kɛ̀ a dínaŋɔɔ Ziɣãŋ kɛ́tɛi ma pere bɛ́rɛi láɓelei pere. Bɛ́rɛ-kaŋ m̀elâi nyii kɛ̀ berei ma perei è kɛ̀ a maa pɔ̃yɛɛ a tóu pɔkɔɔŋ. Núu tɛ́ sɛŋ lɔ́ɔlu mɛi saaɓa ɓe kɛ̀ naa gɛ̀ tɛ̂ ziɣãŋ lá pere.

Vóloi kulâi pere siɣãŋ láɓelei nyii kɛ̀ ziɣãŋ su-pere ŋ̀ɔi mai

32Nya ɓe kwa ǹalôŋ kú lɔ̀ vóloi kulâi pere siɣãŋ lá kú lí Ŋ̀âla-pɛrɛi ŋɛ́i túɛ. Nya ɓe è ziɣãŋ láɓelei kɔ̀ɔŋ. Ǹaa da m̀arâai díkɛ̀ nɔ́ a dípɔriɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

33Ǹâla-pɛrɛi mɛi káa-ƀelai díloŋpo-ŋai, da bɛ́rɛ-kaŋ-ŋai kɛ́ díloai, da bɛ́rɛi ŋɛ́i túɛ loŋpoi díkɛ̀ a dípɔriɛɛ. Wêna-ŋai díkɛ̀ naa é pɛ́lɛ bɛ́rɛi ŋɛ́i túɛ loŋpo ma. Gwaai ŋí ma kélee bu gîe ma ŋɔkôyaa è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu-lɔ́ɔlu mɛi-saaƀa káo náaŋ. Ŋɔŋa kɛ̂tɛ kɛ́ ƀò a núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu náaŋ káo feerɛ.

34Gwaai ŋí ma ŋɛ́i-tuɛ loŋpoi lá è kɛ̀ a gúlaa ziɣãŋ kɛ́tɛi ma pere. Bɛ́rɛ-kaŋ è kɛ̀ a m̀aa pɔ̃yɛɛ a tóu pɔkɔɔŋ m̀éla kélee ma. Núu tɛ̂i lɔ́ɔlu-mɛi saaƀa ƀɛ́ kɛ̀ naa gɛ́ lì ziɣãŋ láƀelei.

Yá-ŋua pere siɣãŋ láƀelei nyii kɛ̀ ziɣãŋ su-pere ŋ̀ɔi mai

35Kú ŋɔ́nɔ lì yá-ŋua pere siɣãŋ láƀelei pere nyii kɛ̀ ziɣãŋ su-pere ŋ̀ɔi mai é ǹaa kɔ̂ɔŋ. Ziɣãŋ ŋí da m̀barâai díkɛ̀ nɔ́ a dípɔriɛɛ.

36Ǹâla-pɛrɛi mɛi káa-ƀelai díloŋpo-ŋai, díloai pɛrɛ-kaŋ-ŋai, da bɛ́rɛi ŋɛ́i túɛ loŋpoi díkɛ̀ a dípɔriɛɛ. Wêna-ŋa díkɛ̀ loŋpoi-ŋai kélee ma yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la díƀarâai dîai. Gwaai ŋí ma kélee bu gîe ma ŋɔkôyaa è kɛ̀ a núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu-lɔ́ɔlu mɛi-saaƀa káo náaŋ. Ŋɔŋa kɛ̂tɛ kɛ́ ƀò a núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu náaŋ káo-feerɛ.

37Bɛ́rɛi láƀelei loŋpoi lá è kɛ̀ a gúlaa ziɣãŋ kɛ́tɛi ma pere. Díkɛ a dímaa pɔ̃yɛɛ a tóu pɔkɔɔŋ m̀éla kélee ma. Núu tɛ̂i lɔ́ɔlu-mɛi saaƀa ƀɛ́ kɛ̀ naa gɛ̀ tɛ̂ yá-ŋua pere siɣãŋ láƀelei.

Bɛ́rɛ-ŋai kɛ̀ ziɣãŋ su-pere ŋ̀ɔi kɔlɛ yá-ŋua pere

38Loŋpo tɔnɔ è kɛ̀ naa gánaŋɔɔ bɛ́rɛ-kaŋ ma nyii ǹá è kɛ̀ a gúlaa ziɣãŋ kɛ́tɛi ma perei. Gwaai ŋí ma ƀɛ́ da kâa géreŋ-sala-sãai maa wâa naa.

39Teƀele náaŋ è kɛ̀ bɛ́rɛi ŋɛ́i túɛ loŋpoi su nyii kɛ̀ ziɣãŋ su-pere ŋ̀ɔi ma yá-ŋua pere. Loŋpoi ŋí lá è kɛ̀ a gúlaa ziɣãŋ kɛ́tɛi ma pere. Veerɛ è kɛ̀ bɛ́rɛ ƀelai dɔnɔ ma veerɛ kɛ́ ƀò m̀éla gbéli ma. Teƀele-ŋai ŋí ŋá ƀɛ́ da kâa daa-tulɛ-ŋai pàa naa kéreŋ-sala, kpaa máŋ sɔnyɔ̂ŋ-sala da sɔnyɔ̂ŋ kula maa sâla mɛni ma.

40Teƀele-sii náaŋ ŋí è kɛ̀ loŋpo-ŋai ŋí kɔlɛ banaŋ mâ pere. Veerɛ è kɛ̀ bɛ́rɛi m̀éla dɔnɔ ma, veerɛ kɛ́ ƀò m̀éla kpéli ma yá-ŋua pere siɣãŋ láƀelei kɔlɛ mâ.

41Teƀelei kɛ́ naai gélee bu gîe ma è kɛ́ a teƀele lɔ́ɔlu-mɛi saaƀa nyii-ŋai da kâa taa-tulɛ-ŋa pàa díŋa sâla kula mɛni ma. Ǹáaŋ è kɛ̀ banaŋ mâ pere, ǹáaŋ kɛ́ ƀo ziɣãŋ su pere.

42Teƀele náaŋ è kɛ̀ naa nyii dí gbɛ̀tɛ a kɔni ganaŋɔɔ ziɣãŋ ma nyii da kâa kéreŋ-sala kula ŋ̀á. Teƀele-ŋai ŋí dímɛi kôyaa è kɛ̀ a iŋse buu-feerɛ. Díŋa kɛ̂tɛ è kɛ́ a iŋse buu-saaƀa. Ŋɔŋa kôyaa kɛ́ ƀò a iŋse buu-saaƀa. Gwaai ŋí mà ƀɛ́ da kâa gɔli-sãai nyii-ŋai da kâa zâla-kula taa-tulɛ pâa lai, lâai kɛ̀ naa.

43Káraŋ-ŋa díkɛ a dítinaŋɔɔ teƀele-ŋai dîa. Dímɛi kôyaa è kɛ̀ a iŋse saaƀa zu ƀɛ́ da kâa zâla-suai lúu pú naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

44Nya ƀe kwa ǹyaa kú lɔ̀ ziɣãŋ su. Loŋpo feerɛ è kɛ̀ naa nyii-ŋai kɛ̀ a díla kuláa bɛ́rɛi mu pere. Díkɛ díkîe ni kɔlɛ. Dɔnɔ lá è kɛ̀ a kuláa séɣai pere siɣãŋ lá pere gbéli lá kuláa yá-ŋua pere siɣãŋ lá pere. Díkɛ̀ díkîe-ni ténin̨ ma.

45È mò ḿâ a gɛɛ loŋpoi nyii ǹá kulâai séɣai perei, gáa a zâla láa-soŋ-ƀelai nyii-ŋai da tíi kɛ̀ Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui pɔ́ɔ.

46Nyii ǹá kulâai yá-ŋua perei gáa a zâla-laa-soŋ-ƀelai nyii-ŋai da tíi kɛ̀ Ǹ̩âla-teƀelei mai pɔ́ɔ. Ǹûai ŋí ƀé díkaa a Zadɔ ǹônii-sinaai nyii-ŋai díkaa a Liiva ǹônii-sinaai sáma nyii-ŋai nɔ́ ƀé da pôri pâi Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ a gɛɛ dítii kɛ́ mì.

Ziɣãŋ su-pere ŋ̀ɔi su da Ǹ̩âla-pɛrɛi

47Ǹalôŋ è ziɣãŋ su-pere siɣãŋ su-pere kɔ̀ɔŋ gɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ tônɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi-da káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (168) m̀éla kélee ma. Ɣâla-teƀele è kɛ̀ tɔ̂ni Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɛ́i-tuɛ.

48Nya ƀe kú lì Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi láƀelei loŋpoi su é ǹá-ƀerei kɔ̂ɔŋ ŋɔŋa kɛ̂tɛ kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu-mɛi saaƀa ŋɔmu kɛ̂tɛ kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu-feerɛ káo náaŋ. Bɛ́rɛ-kaŋ ŋɔkpi-kpitiliɛɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni náaŋ.

49È bɛ́rɛi láƀelei loŋpoi kɔ̂ɔŋ ŋɔŋa kɛ̂tɛ kɛ́ ƀò a núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu saaƀa káo náaŋ. Ŋɔkôyaa kɛ́ ƀò a núu kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu feerɛ. Núu tɛ́ sɛŋ puu è kɛ̀ naa bɛ́rɛi láƀelei. Pɛ́rɛ-yée mu wuru-ŋa díkɛ̀ ǹúu tɛ́-sãai ŋí m̀éla feerɛ ma.

Izikiɛ 41

1Naa kɛ́ɛ tíi, kwa ǹalôŋ kú nâa lɔ̀ Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. È nâa gbôŋ láƀelei kɔ̂ɔŋ. Ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu.

2Ŋɔŋa kɛ̂tɛ kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu kao-lɔ́ɔlu mɛi-saaƀa. Bɛlɛ-kaŋ feerɛi kɛ̀ gɔlɛi dɔnɔ ŋɔkpi-kpitiliɛɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu-mɛi-saaƀa. È Ǹ̩âla-pɛrɛi mu ƀɛ́i da kɛ̂ ma Gwaa Maa Waai kɔ̀ɔŋ. Ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu-lɔ́ɔlu mɛi da kao-lɔ́ɔlu mɛi saaƀa, ŋɔmu kɛ̂tɛ kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu-saaƀa kao-náaŋ.

3Ǹaa pôlu ma, è lɔ̀ loŋpoi su pere ŋɔi su è gbôŋ láƀelei kɔ̂ɔŋ. Ŋɔmu sîɣe è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni saaƀa. Ŋɔŋa kɛtɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu. Bɛrɛ-kaŋ nyii kɛ̀ m̀éla feerɛ mai díkpi-kpitiliɛɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu-kao feerɛ.

4È Ǹ̩âla-pɛrɛi mu ƀɛ́i da kɛ̂ ma Gwaa Maa Waai Ŋɔkwaa Maa Waai naa kɔ̀ɔŋ gɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu-saaƀa kao-náaŋ m̀éla kélee ma. Loŋpoi ŋí è kɛ̀ gwaai mâ da kɛ̂ ma Gwaa Maa Waai pôlu-pere. È mò m̀â, “Gwaai ŋí m̀â ƀa Gwaa-Maa Waai Ŋɔkwaa Maa Waai.”

Loŋpo-ŋai kɛ̂ a ganaŋɔɔ Ǹ̩âla-pɛrɛ kɛ́tɛi kaŋ mai

5Nya ƀe è Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kaŋ kɔ̂ɔŋ. Ŋɔkpi-kpitili è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu. Loŋpo-ŋa díkɛ a dítinaŋɔɔ Ǹ̩âla-pɛrɛi gaŋ ma bɛ́rɛi mu pere. Loŋpo-ŋai ŋí dɔnɔ ŋɔkɛ́tɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu-mɛi feerɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Loŋpo-ŋai ŋí díkɛ díkîe mɛi saaƀa. Loŋpoi kɛ̀ naai gélee bu gîe ma è kɛ̀ a loŋpo buu-lɔ́ɔlu mɛi náaŋ. Buu saaƀa è kɛ mu-pere, buu saaƀa kɛ́ ƀo ǹaa samai, buu saaƀai gbeli kɛ́ ƀò m̀ɛi-pere. Loŋpo-ŋai ŋí dífe kɛ̀ ni a díkanaŋɔɔ Ŋ̀âla-pɛrɛi kaŋ ma. Loŋpo-ŋai ŋí buu saaƀai kɛ̀ gélee mɛi-pere díkɛ̀ a mu kɛ́tɛ dí tɛ́ɛ zâmai ŋɔ-ŋai dîa. Zâmai ŋɔ-ŋai diaŋ dí mu kɛ́tɛ dí tɛ́ɛ mu-pere ŋɔ-ŋai dîa Loŋpo-ŋai ŋí kélee dí kɛ̀ a díkanaŋɔɔ Ŋ̀âla-pɛrɛi kaŋ ma.

7Nyíŋi è gɛ̀ loŋpo-ŋai mu kɛ́tɛɛ é tɛ́ɛ gîe ni dîa é síɣe mu-pere é tɛ́ m̀ɛi-pere. Núu tɛ́-sɛŋ è kɛ̀ naa Ŋ̀âla-pɛrɛi kaŋ ma banaŋ mâ pere. M̀ɛni ma, núu a kâa tɛ̀ɛ loŋpoi samai ŋ̀ɔ́i su é lɛ́ɛ tɛ̂i m̀ɛi-pere ŋ̀ɔ́i su.

8Ŋá gàa a gɛɛ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kɔ́ɔ mu è kɛ̀ a dɛɛ ɣelêi da loŋpo-ŋai kɛ̀ gɔ̀lɛ mai dímɛi kôyaa kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni puu.

9-10Bɛ́rɛ kaŋ nyii kɛ̀ loŋpo-ŋai ŋí mai díkpi-kpitili è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu-mɛi saaƀa. Sɛŋ da fé kɛ́ ní bɛ́rɛi ŋi da ziɣãŋ su-pere ŋɔi díloai. È nàa kɔ̀ɔŋ ŋɔŋa kɛ̂tɛ kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu saaƀa káo náaŋ.

11Loŋpo-ŋai kɛ̀ bɛ́rɛi kɔlɛ mai láƀelei è kɛ̀ a gúlaa ziɣãŋ ma-pere. Gbôŋ dɔnɔ lá è kɛ̀ a gúlaa yá-ŋua-pere, gbéli lá kuláa séɣai-pere. Gwaai ŋí ma loai, pere è kɛ̀ naa nyii ŋɔŋa kɛ̂tɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi saaƀa dínaŋɔɔ bɛ́rɛi ma.

Bɛ́rɛi nyii kɛ̀ vóloi liî perei

12Bɛ́rɛi nyii kɛ̀ a gúlaa Ŋ̀âla-pɛrɛi m̀a pere nyii kɛ̀ vóloi liî-perei, ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu lɔ́ɔlu (150), ŋɔmu-kɛ̂tɛ kɛ́ ƀó a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu puu káo lɔ́ɔlu mɛi-da (116). Bɛ́rɛi ŋí kaŋ ŋɔkpi-kpitili è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu-mɛi saaƀa é tínaŋ ma.

Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔkɔ̂ɔŋ mai kélee bu gîe ma

13Nya ƀe ǹalôŋ è Ŋ̀âla-pɛrɛ kɔ̂ɔŋ banaŋ ma pere. Ŋɔkôya è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi-da káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (168). È ŋɔ́nɔ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi pôlu pere kɔ̀ɔŋ é síɣe naa é tóo bɛ́rɛi kɛ̀ vóloi lîi-pere pɛrɛi pôlu gɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi-da káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (168).

14È Ŋ̀âla-pɛrɛi ŋɛ́i túɛ-pere kɔ̀ɔŋ é síɣe yá-ŋua pere é lí séɣai-pere gɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu lɔ́ɔlu mɛi-da káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (168).

15Ǹalôŋ è bɛ́rɛi nyii kɛ̀ vóloi liî perei kɔ̂ɔŋ da gɔlɛ ma loŋpo-ŋai. Ǹaa kélee è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi-da káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (168).

È Ŋ̀âla-pɛrɛi Kɛ́tɛi mú-sãai maa kpɛ̂ɛ tɛi-tɛi.

Ŋ̀âla-pɛrɛi láƀelei loŋpoi, Gwaa Maa Waai, da Gwaa Maa Waai Ŋɔkwaa Maa Waai,

16gélee è kɛ̀ a gbɛtɛɛ a wuru-ƀela-ŋa é siɣe ǹɔii ma é tɛ́ wênai la.

17Ŋ̀âla-pɛrɛi mú-pere gwaa kélee mâ é siɣe ǹɔii ma é tɛ́ gbôŋ mɛi è kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ a ɣâla-taa-kôoŋ sãa da tóu-pɔkɔɔŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Tóu-wuru tɔnɔ pɔkɔɔŋ è kɛ̀ ŋ̀âla-taa kôoŋ sãai veerɛ pɔkɔɔŋ loai. Ǹâla-taa kôoŋ sɛŋ dɔnɔ ŋɛ́i è kɛ̀ kwaa feerɛ ma.

19Ǹɛ́i dɔnɔ è kɛ̀ kɛ́ yɛ̂ɛ núu dinaŋɔɔ dóui dɔnɔ ma, gbeli kɛ́ ɓo yɛ̂ɛ yala-sulu-loŋ dínaŋɔɔ dóui dɔnɔ ma m̀melâi gbeli ma pere. Bɔkɔɔŋ-ŋai ŋí díkɛ̀ a dítinaŋɔɔ Ǹâla-pɛrɛi mu gwaa kélee ma bîlaŋɔɔ gîe ma.

20Ǹâla-taa kôoŋ sɛŋ da dóui dí pɔkɔɔŋ è kɛ̀ a gbɛtɛɛ dinaŋɔɔ bɛrɛ kaŋ m̀â bɛrɛ mu pere, é siɣe ǹɔii ma é tɛ́ gbóŋ mɛi.

21Gbôŋ soŋ wurui kɛ̀ Gwaa Maa-Waai láɓelei m̀éla feerɛ è kɛ̀ a bɔriɛɛ a gîe.

Ǹuru ɣala-teɓelei

Sɛŋ da è kɛ̀ Gwaa Maa Waai Ŋɔkwaa Maa Waai mâ ŋɛ́i-tuɛ gɛ́ ɓò yɛ̂ɛ,

22ɣâla-teɓele nyii dí gbɛtɛ a wúruii. Ŋɔmu-sîɣe è kɛ̀ a kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni lɔ́ɔlu, ŋɔŋa kɛ̂tɛ kɛ̀ ɓò a kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni saaɓa, ŋɔŋa kôyaa kɛ́ ɓò a kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni saaɓa. Zônoŋ-su, gɔ̀ɔ pîlanii, da bɛ́rɛ ma díkelee díkɛ a wúru. Ǹalôŋ è mò m̀â ǹyɛɛi, “Teɓelei ŋí ɓé gáa tɔ̂ni Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ.”

Gbôŋ-ŋai

23Kpôŋ feerɛ è kɛ̀ Gwaa Maa Waai láɓelei, veerɛ kɛ́ ɓò Gwaa Maa Waai Ŋɔkwaa Maa Waai láɓelei.

24Gbôŋ-ŋai ŋí díkɛ̀ a kpôŋ ɓela feerɛ. Ǹá a kâa ɓò zâmai gɛ̀ lí gɛ̀ pà pôlu.

25Ɣâla-taa kôoŋ sɛŋ da tóu dí pɔkɔɔŋ è kɛ̀ gbôŋ mâ Gwaa Maa Waai láɓelei yɛ̂ɛ berei nɔ́ è kɛ̀ la bɛrɛ kaŋ mâ bɛ́rɛi mu perei. Ya kɛ̀ lɔ̂i Gwaa Maa Waai ma, gbôŋ mɛi pere è kɛ̀ a balaa a wúru ɓela.

26Wêna-ŋa dí kɛ̀ Ǹâla-pɛrɛ ŋɛ́i tuɛ loŋpoi mâ gaŋ ma pɔ̃yɛɛ a tóu pɔkɔɔŋ.

Izikiɛ 42

Zâla láa-soŋ-ɓelai dí loŋpo-ŋai

1Nya ɓe kwa ǹalôŋ kú kùla banaŋ ma ziɣãŋ kɛ́tɛi su kú lí yá-ŋua pere ɓelai ma. Kú lì ɓɛ́i loŋpo-ŋa díkɛ̀ naa nyii-ŋai kɛ̀ Ǹâla-pɛrɛi ténin̨ ma banaŋ mâ perei. Loŋpo-ŋai ŋí díkɛ̀ bɛ́rɛi nyii kɛ̀ vóloi liî pere pɛrɛ-ɓelai ténin̨ ma.

2È bɛ́rɛi ŋí kɔ̀ɔŋ ŋɔkôyaa kɛ́ ɓò a kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi-da káo lɔ́ɔlu mɛi saaɓa (168). Ŋɔmu kɛ̂tɛ kɛ́ ɓò a kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni buu lɔ́ɔlu mɛi saaɓa káo náaŋ.

3Pɛ́rɛ tɔnɔ è kɛ̀ tɔ̂ni naa Ǹâla-pɛrɛi kɔlɛ. Da Ǹâla-pɛrɛi díloai è kɛ̀ a kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni buu-saaɓa káo náaŋ. Bɛ́rɛi ŋí è kɛ̀ a dɔ́ɔ gîe mɛi saaɓa. Pere è kɛ̀ gɔlɛ ma nyii kɛ̀ a dínaŋɔɔ Ǹâla-pɛrɛi ma ziɣãŋ kɛ́tɛi su.

4Bɛ́rɛi ŋí láɓelei è kɛ̀ a gúlaa yá-ŋua pere. Pere è kɛ̀ bɛ́rɛi ŋí ŋɔyá-ŋua pere pɛrɛ ɓelai ma nyii ŋɔŋa kɛ̂tɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ɓɔ́rɔni púu-kao lɔ́ɔlu-mɛi da. Ŋɔkôyaa è kɛ̀ a

© 2014 Bible Society in Liberia.

kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi-da káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (168). Loŋpo-ŋai ŋí lá è kɛ̀ a gúlaa yá-ŋua pere.

5Loŋpo-ŋai kɛ̀ mɛi-perei díkɛ a dípɛlɛɛ-pɛlɛɛ é tɛ́ɛ mu-pere da zâmai ŋɔi ma. Kpɛ́ni fêi díloŋpoi mɛ́i-pere ŋɔ-ŋai tuãŋ pôlu pere a da-loŋ.

6Loŋpoi-ŋai ŋí yée-mu wuru fé kɛ́ ni mà yɛ̂ɛ nyii-ŋai kɛ̀ Ŋ̀âla-pɛrɛi Kɛ́tɛi kɔlɛi dí kɛ̀ lai.

7Pɛ́rɛ-kâŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa ziaa a loŋpo-ŋai kóo. Ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu-lɔ́ɔlu mɛi-saaƀa káo náaŋ gɛ́ lì banaŋ mâ pere.

8Loŋpoi nyii-ŋai kɛ̀ banaŋ mâ perei díkelee díkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu-lɔ́ɔlu mɛi saaƀa káo náaŋ. Kɛ́lɛ, loŋpoi nyii-ŋai kɛ̀ Ŋ̀âla-pɛrɛi ténin̨ mai, díkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi-da káo lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (168).

9Pɛ́rɛ láƀelei tɔnɔ è kɛ̀ vóloi kulâi pere loŋpo-ŋai ŋí mu-pere nyii núu a kâa tɛ̀ɛ ǹaa pere gɛ́ lɔ̀ bɛ́rɛi mu-perei.

10Gwaai ŋí ma pere ƀé banaŋ mâ pere pɛrɛ-kaŋ kɔ́ɔ è pilaŋ naa. Loŋpo-ŋa díkɛ̀ séɣai-pere pɛrɛ-ƀelai mâ pere díkɛ ƀò bɛ́rɛi nyii kɛ̀ vóloi liî pere pɛrɛ-ƀelai ténin̨ ma.

11Pere è kɛ̀ dí ŋɛ́i-tuɛ. Loŋpo-ŋai ŋí díkɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ nyii-ŋai kɛ̀ yá-ŋua-perei. Díkelee díkɛ̀ nɔ́ a dípɔriɛɛ a gîe.

12Pɛ́rɛ láƀelei tɔnɔ è kɛ̀ séɣai-pere loŋpo-ŋai mu-pere nyii kɛ̀ vóloi kulâi perei. Berei ŋí a kâa lì ƀɛ́i bɛ́rɛ-kaŋ kɔ́ɔ è pìlaŋ naai.

13Nya ƀe ǹalôŋ è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Loŋpoi nyii-ŋai díkaa yá-ŋua da séɣai-perei bɛ́rɛi ŋɛ́i tuɛ pere ténin̨ mai dímaa waâi. Gwaai ŋí ma ƀé zâla láa-soŋ-ƀelai nyii-ŋai da pâ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛi da pâi zâla-sãa maa-waai miî naa. Gwaai ŋí ma ƀé da pâi zâla-sãa maa-waa kɛ́ɛ yɛ̂ɛ mii-sɛŋ sama-sɛŋ, sɔnyɔ̂ŋ sama-sɛŋ, da sama-sɛŋ nyii da dɛ̀ɛ a sɔnyɔ̂ŋ kula maa ŋa-see kɛɛi. Kpɛ́ni fêi gwaai ŋí mà m̀aa waâi.

14Tãi zâla láa-soŋ-ƀelai da kpɛ̂ɛ la a tíi kɛ́ɛ Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ, da kɛ̀ ŋ̀wɛ̂li a gɛɛ dí lí ǹûai pɔ́ naa banaŋ mâ, fɛ̂ɛ dí díseɣe maa-waa-ŋai lɛ́ɛ gwaai ŋí ma dílɛɛ pâi kulâi ǹûai pɔ́naa. Gáa a sɛŋ dí seɣe da kpɛ́ni-ŋa tòo dîa dílɛɛ pâi lɛɣɛ̂i a ǹûai.”

È Ŋ̀âla-pɛrɛi bànaŋ ma pere kɔ̀ɔŋ

15Tãi ǹalôŋ è nâa kpɛ̀ɛ la a Ŋ̀âla-pɛrɛi mu pere kɔ̂ɔŋɔɔ lai, kwa ǹyaa kúkula ziɣãŋ lá pere nyii kɛ̀ vóloi kulâi perei. Nya ƀe è banaŋ mâ pere kɔ̀ɔŋ.

16Ǹalôŋ è zɛŋ kɔ̂ɔŋ-wurui sîɣe é ziɣãŋ kɛ́tɛi m̀elâi nyii kɛ̀ vóloi kulâi perei kɔ̂ɔŋ la. Ǹaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu buu náaŋ (840).

17È tìnaŋ é yá-ŋua pere ziɣãŋ kɛ́tɛi m̀éla nyii kɛ̀ yá-ŋua perei kɔ̂ɔŋ a zɛŋ kɔ̂ɔŋ sɛŋ gɛ̀ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu buu náaŋ (840).

© 2014 Bible Society in Liberia.

18È ŋɔ́nɔ tìnaŋ é séɣai pere siɣãŋ-ƀelai kɔ̂ɔŋ a zɛŋ kɔ̂ɔŋ sɛŋ gɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu buu náaŋ (840).

19Ǹaa pôlu ma, è ŋɔ́nɔ tìnaŋ é fólo lîi-pere siɣãŋ-ƀelai mâ kɔ̂ɔŋ a zɛŋ kɔ̂ɔŋ sɛŋ. Ǹaa pere è kɛ̀ a kɔɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu buu náaŋ (840).

20Ǹalôŋ è ziɣãŋ m̀éla naaŋɔɔ ma kɔ̀ɔŋ ǹaa kɛ́ ƀó a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu buu náaŋ (840) m̀éla kélee ma. Pɛ́rɛ-kâŋ è kɛ̀ naa nyii Gwaa-Maa Waa da ƀɛ́i ǹaa maa fé kɛ́ ní a maa-waai ŋá kɔlɛi.

Izikiɛ 43

Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è ŋɔ́nɔ lène pôlu Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu

1Ǹaa pôlu ma, kwa ǹalôŋ kú lène pôlu vóloi kulâi pere siɣãŋ lá pere.

2Nya ƀe ŋá Eezuɛ Ɣalai ŋɔfólo-laai kâa é kúla vóloi kulâi pere. Bá tîŋ è kɛ̀ yɛ̂ɛ yá támaa ɣilîŋ tìŋ. Ŋɔfólo-laai è ǹɔii mâ pòno.

3Ǹyaŋ zî̂ai ŋá gàai è kɛ̀ yɛ̂ɛ zî̂ai nyii ŋá gàa a tãi è pà la a gɛɛ é Zerusâlɛŋ taa-leei su karai. È kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ zî̂ai nyii ŋá wɔ́lɔ gàa Siƀa Ya-leei kɔlɛi. Nya ƀe ŋá ŋuŋ mâ pîlaŋ ǹɔii ma.

4Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è nâa tɛ̀ɛ vóloi kulâi pere siɣãŋ lá pere é lɔ́ Ǹâla-pɛrɛi Kɛ́tɛi mu.

5Nya ƀe Yâwɛɛ ŋɔmɔ̂leŋ è ńziɣe é lɔ́ a ńyãa ziɣãŋ su-pere ǹɔi su. Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai è kɛ̀ kpɔ́ a Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi láa fɛ́ɛ.

6Ǹalôŋ è kɛ̀ tɔ̂ni naa ŋ́gɔlɛ ma. Nya ƀe Yâwɛɛ è mò m̀â ǹyɛɛi,

7“Núu-kpune ǹóŋ, gwaai ŋí ma ƀa ŋá kâloŋ sèe-sɛŋ ŋá. Ŋ́gɔɔ tɔ̂i ká ŋí. Ƀɛ́ ƀɛ́ ŋa pâi kɛ̂i naa Eezuɛ-ŋai sáma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ǹyaŋ Eezuɛ-ŋai dífe ŋɔ́nɔ pâi ńaa maa-waai maa tĩa karâi. Dia, kpaa máŋ gâloŋ-ŋai dífe ŋɔ́nɔ pâi ḿaa tĩa karâi a ɣâla da kpɛ́ni fɛliɛɛ kpaa máŋ a kâloŋ-ŋa pɔkɔɔŋ tɔ́ naa.

8Eezuɛ kaloŋ-ŋai dí dípɛrɛ-ŋai lɛ̂ɛ a ŋá-pɛrɛi. Pɛ́rɛ kâŋ nɔ́ ƀɛ́ kɛ̀ kúloai. Dí dípɛrɛ-ŋai láƀelei kùla ŋ́ɔi kɔlɛ ma dí díkpôŋ-ŋai lá kúla ŋápɛrɛi láƀelei kɔlɛ ma. Ǹûai ŋí ni da ŋápɛrɛi maa-waai maa tĩa kara a m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai da gɛ̀i. M̀ɛni ma, ŋá ńii ŋwàna dîa ŋá dí su kàra.

9Tɔɔ dí díɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai da díkâloŋ-ŋai pɔkɔɔŋ kúla ŋɛ́i tuɛ. Gɛ̀ ní ŋa pâi kɛ̂i dísama wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

10“Núu-kpune ǹóŋ, Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ́ɔ pere maa mɛni ŋáa lɛ́ ǹûai dîa a gɛɛ dí ŋumɛ dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma.

11Tãi da pâi ŋumɛi lai, gɛ̀ ní bɛ́rɛi tɔɔ pere maa pɔkɔɔŋ lɛ́ dîa. Ziɣãŋ laƀelei lɛ́ dîa da m̀ɛni-ŋai kélee bîlaŋɔɔi Ǹâla-pɛrɛi tɔɔ mɛ̂ni mai. À kɛ̀ tí, dɔ̂ŋ-ŋai kélee lɛ́ dîa. Bɔ̃yɛɛ díŋɛi túɛ a gɛɛ dí m̀ɛi káa dí m̀ɛni-ŋai kɛ́ nyii dɔ̂ŋ a gɛ̀ dîɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔtɔ̂ŋ ká ŋí: Ǹyéei tôŋ su gɔlɛ mâ kélee é tínaŋ m̀a, maa waai. Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔtɔ̂ŋ ká ŋí.”

Ŋ̀âla-teƀelei

13È ŋ̀âla-teƀelei kɔ̀ɔŋ a zɛŋ-kɔ̂ɔŋ sɛŋ tɔnɔi nyii è Ŋ̀âla-pɛrɛi mu kɔ̀ɔŋ lai. Lóa è kɛ̀ a dínaŋɔɔ ŋ̀âla-teƀelei mâ. Ǹóai ŋí siŋɔɔ è kɛ̀ a iŋse buu-feerɛ. Ŋɔŋa kɛ̂tɛ è kɛ̀ a iŋse buu-feerɛ. Káraŋ è kɛ̀ a dínaŋɔɔ ŋ̀óli lá nyii ŋɔmɛi kôyaa è kɛ̀ a iŋse puu.

14Ŋ̀âla-teƀelei è kɛ̀ a ŋaa kɔlɛɛ gîei saaƀa. É síɣe ǹóai ma ŋ̀âla-teƀelei kɔ́ɔ mu é tɛ́ ǹaa mɛi pere è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni náaŋ. Veerɛ ɣelei ŋɔmɛi kôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi-saaƀa. Mu-pere ŋ̀ɔi ŋɔŋa kɛ̂tɛ è kɛ̀ a iŋse buu feerɛ é tɛ́ɛ mɛi-pere ŋ̀ɔi ma. Gbɛɛ-ŋai ŋɔmɛi kôyaa è a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi-saaƀa. Zâmai ŋ̀ɔi ŋɔkɛ́tɛ è kɛ̀ a iŋse buu feerɛ m̀éla kélee ma é tɛ́ɛ mɛi-pere ŋ̀ɔi ma.

15Ŋ̀âla-teƀelei ŋá è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Ŋ̀âla-teƀelei mĩla è kɛ̀ m̀éla ǹaaŋɔɔ ma dɔ́ɔ zôŋo ǹaaŋɔɔ su.

16Ŋ̀âla-teƀelei mɛi-pere ŋ̀ɔi ŋɔŋa kɛ̂tɛ è kɛ̀ kɔ́ɔ a ƀɔ́rɔni buu-feerɛ m̀éla kélee ma.

17Ŋ̀âla-teƀelei zâmai ŋ̀ɔi ŋɔŋa kɛ̂tɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu-feerɛ káo náaŋ bɔriɛɛ m̀éla kélee ma. Káraŋ è kɛ̀ a dínaŋɔɔ ma nyii ŋɔmɛi kôyaa è kɛ̀ a iŋse puu. Ǹóai kɛ̀ a dínaŋɔɔ mai ŋɔŋa kɛ̂tɛ è kɛ̀ a iŋse buu-feerɛ. Núu tɛ̂i è kɛ̀ ŋ̀âla-teƀelei ma nyii kɛ̀ vóloi kulâi perei.

Dí ŋ̀âla-teƀelei kóraŋ ƀò

18Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛi è mò m̀â ǹyɛɛi, “Núu kpune ǹóŋ, íwoli tɔ́ɔ m̀â. Ŋ̀âla-teƀelei ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai ká ŋí. Tãi ka pâi ŋ̀âla-teƀelei tɔ̂i lai, kéreŋ-sala kula ŋa, kákɛ ŋãa kpɛ̂mɛŋ ŋa m̀ɛni mai, ka ŋ̀âla-teƀelei kóraŋ ƀó.

19Ńyãai a Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ ŋa môi yâ a gɛɛ zâla láa-soŋ-ƀelai nyii-ŋai díkaa a Liiva ŋɔsuui su-ƀelai nyii-ŋai díkaa a Zadɔ ǹônii dîa nɔ́ ƀé dí pá ŋɛ́i-tuɛ a gɛɛ dítii kɛ́ m̀î. Ka niŋa sîrɛ-loŋ tɛɛ dí pɔ́ a gɛɛ dí sɔnyɔ̂ŋ-sala kula la.

20Ka ŋ̀ãa da siɣe ká gbɛ́mɛŋ ŋ̀âla-teƀelei mĩla-ŋai dîa, ká da kpɛ́mɛŋ dísôŋo ǹaaŋɔɔ su ká dínaŋ ŋ̀óli la. Bere-sii ŋí ƀé ka pâi ŋ̀âla-teƀelei maa waâi la ká góraŋ ƀó m̀î.

21À kɛ̀ ti, ká ǹiŋa sîrɛi síɣe nyii ka pâi gulâi a sɔnyɔ̂ŋ salai. Ka géreŋ ƀɛ́i maa nɛ̃ɛi ká géreŋ naa Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi kɔlɛi.

22Ǹaa pôlu ma ɣelei, ká ƀoli sîrɛ siɣe nyii kpɔlɔ̂ŋ fé mai ká gula a sɔnyɔ̂ŋ sala. À kɛ̀ tí, ká ŋ̀âla-teƀelei maa wáa. Ŋ̀âla-teƀelei maa-waa a ŋãa yɛ̂ɛ berei ká gɛ̀ la a ǹiŋa sîrɛ ŋãai.

23Tãi ka kpɛ̀ɛ la a gɛɛ tíi, ká niŋa-sirɛ da ƀála sîrɛ siɣe nyii kpɔlɔ̂ŋ fé diai,

24ká pá a dia ŋ́ɛi-tuɛ. À kɛ̀ tí, zâla láa-soŋ-ƀelai dí mii-kpolo kpɛ́mɛŋ dîa ká díkula a kéreŋ-sala m̀aa mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Ka m̀ála sîrɛ-ŋai da m̀oli sîrɛ-ŋai ŋí dɔnɔ-tɔnɔ kúla a sâla fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu a sɔnyɔ̂ŋ sala. Ka ŋɔ́nɔ niŋa sîrɛ da ƀála sîrɛ nyii kpɔlɔ̂ŋ fé dîai kúla máŋ a sâla.

26Da pâi ŋ̀âla-teƀelei maa-waai fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu a gɛɛ é ké a maa-waa tíi ké mɛni ma.

27Tãi da pâi ŋ̀ele kûu-ŋai ŋí ŋa-see kɛ̂i lai, gɛ̀ ní é síɣe vóloi ǹɔ́ɔlu-mɛi saaƀa ɣelei ma é lí tuɛ pere, zâla láa-soŋ-ƀelai dí ká kéreŋ salai kúla da ká lii-see salai kúla ŋa. À kɛ̀ tí, ńyãai ŋ́gaa a Ŋ̀wála-wala kélee Yâwɛɛi, ŋa pâi ńyee seêi dímu."

Izikiɛ 44

Berei da pɔ̂ri tíi kɛ̂i la vóloi kulâi pere siɣãŋ láƀelei

1Nya ƀe kwa ǹalôŋ kú lì banaŋ mâ pere siɣãŋ láƀelei nyii kɛ̀ a ǹá kuláa vóloi kulâi perei. Ǹá è kɛ̀ a dɛ́ɛ.

2Nya ƀe Yâwɛɛ è mò m̀â ǹyɛɛi, "Ziɣãŋ ŋí láƀelei é ké nɔ́ a ǹá-tɛɛ. Núu da fé lɔ̀ naa. Ǹá é lɛ́ɛ nɔ́ a dɛ́ɛ kpɛ́ni fêi Ńyãai a Eezuɛ-ŋai Díɣâlai Yâwɛɛ, ŋaâ tɛɛ naa. M̀ɛni ma ǹá é lɛ́ɛ nɔ́ a dɛ́ɛ.

3Ǹúu-laa-tuɛ nuui nɔ́ ƀé a pɔ̂ri seêi naa é m̀ii-sɛŋ maa waai míi naa ŋ́ɛi-tuɛ. À kɛ̀ lɔ̂i, é lɔ́ a bɛ́rɛi ŋɛ́i-tuɛ pere loŋpoi su pere. À kɛ̀ kulâi, é kúla nɔ́ a bere tɔnɔi tí."

Dɔ̂ŋ gáa diai mɛ̂ni ma da lɔ̂ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui

4Naa kɛ́ɛ tíi, kwa ǹalôŋ kú lì yá-ŋua pere siɣãŋ lá-pere Ŋ̀âla-pɛrɛi ŋɛ́i-tuɛ. Nya ƀe ŋá tìnaŋ ŋá Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai káa a Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi láa fɛ́ɛ. Ŋá tôo ǹɔii mâ ŋá ŋuŋ mâ pîlaŋ.

5Yâwɛɛ è mò m̀â ǹyɛɛi, "Núu kpune ǹóŋ, íwoli tɔ́ɔ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ m̀ɛnii mâ ŋa pâi môi yâi. Gélee naa káa, í maa kpɛ́ɛ a ǹɛ́lɛɛ. Ŋa pâi tɔ̂ŋ tɛɛ̂i ípɔ é pîlaŋ ŋápɛrɛ kɛ́tɛi ma. Dɔ̂ŋ ŋí káa diai mɛ̂ni ma maa nɛ̃ɛi dílɔ Ŋ̀âla-pɛrɛi mu, kpaa dífe lɔ̀ Ŋ̀âla-pɛrɛi mui.

6"M̀ó Eezuɛ-ƀelai tí díkaa a dɔɔ mâ ké-ƀelai dîa yɛ̂ɛi, 'Ńyãai ŋ́gaa a Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ ḿve pâi ńyee seêi ŋɔ́nɔ kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai mu nyii-ŋai ká káa wɔ́lɔ gɛ̂i.

7Ka ŋápɛrɛi maa-tĩa kara kpɛ́ni fêi ká kɛ̀ ǹɛɛ̂i naa diai dífa ḿvɛ̀li díkɛ pà ŋápɛrɛ kɛ́tɛi mu a sâla kuláa a mii-sãa da sua-wulɔ é pɛ́lɛ ŋãa ma. Ka ŋákpanaŋ-wooi kàra a kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai ká gɛ̀i.

8Káfe ŋa sãa maa-waa-ŋai mɛi káa ní kɛ́lɛ, ká dí tɛ̀ɛ ŋɔ̃ya-ŋa pɔ́ a gɛɛ díkɛ ŋápɛrɛi mɛi kâa.

9" 'M̀ɛni ma, Ńyãai Ŋ́gaa a Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ ŋá mò a gɛɛ ŋɔ̃ya nyii Ɣâla mɛni fé ǹíi sui nyii gáa Eezuɛ-ŋai sámai vé pâi lɔ̂i ŋápɛrɛi mu.' "

Liiva-ŋai dífe a zâla láa-soŋ-ƀelai da

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Liiva-ŋai nyii-ŋai dí pôlu tɔ̀ɔ ḿâ díkɛ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛ̀li a tãi Eezuɛ-ŋai díkùla la ḿbôlui, ŋa pâi díkula maa kɛ̂i.

11Da pâi tíi kɛ̂i ŋápɛrɛi mu. Kɛ́lɛ da pâi kɛ̂i nɔ́ tíi kɛ̂i ziɣãŋ-ŋai láƀelei díkɛ tíi kɛ̀ Ǹ̂ala-pɛrɛi mu. Dia ƀɛ́ pâi kɛ̂i daa-tulɛ-ŋai paâi gére̜ŋ-salai da ǹûai dísâlai mɛ̂ni ma. Da pâi kɛ̂i tíi kɛ̂i ǹûai mɛ̂ni ma.

12Kpɛ́ni fɛ̂i dia ƀɛ́ kɛ̀ ŋ̀ala da kpɛ́ni-ŋai fɛlî̀i Eezuɛ-ƀelai mɛ̂ni ma. Bere-sii ŋí ƀɛ́ dí Eezuɛ-ƀelai kɛ̀ la díkɛ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀. M̀ɛni ma Ńyãai ŋ́gaa a Ǹwála-wâla kéleee Yâwɛɛ ŋá mò a gɛɛ ŋa pâi díkula maa kɛ̂i m̀ɛnii ŋí maa mɛ̂ni ma.

13Dífe pà ŋ́gɔlɛ ma a gɛɛ dí sâla láa-soŋ tii kɛ́ ḿî. Dífe lɛ̀ɣɛ zãâ maa waai da ma. Bere ƀɛ́ ŋa pâi díkula maa kɛ̂i la m̀ɛni nyɔ́mɔɔi dí gɛ̀i maa mɛ̂ni ma.

14Ŋa pâi Ǹ̂ala-pɛrɛi mɛi káa tî̂i tɛɛ̂i dípɔ a gɛɛ díkɛ gɛ̀.”

Zâla láa-soŋ-ƀelai

15Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi è mo ǹyɛɛi, “Kɛ́lɛ zâla láa-soŋ-ƀelai nyii-ŋai kùla Liiva ŋɔsuui su, nyii-ŋai díkaa a Zadɔ ŋɔsuui su-ƀelai kɛ́ tíi kɛ̂i ḿî a tãi Eezuɛ-ŋai dí dípôlu tɔ̀ɔ la ḿâi, dia ƀɛ́ pâi kɛ̂i tíi kɛ̂i ḿî. Da pâi kɛ̂i tíi kɛ̂i ḿî díkɛ zama-sɛŋ suai wúlɔ da ŋãa kûla a sâla.

16Dia nɔ́ ƀɛ́ pâi pâi ŋápɛrɛi mu dítii kɛ́ ŋáteƀelei ŋá. Dia nɔ́ ƀɛ́ pâi kɛ̂i ŋápɛrɛi mu tii mɛi kâai.

17Tãi da kɛ̂ lɔ̂i la ziɣãŋ su-pere ŋ̀ɔi sui, díseɣe nɛnɛ-fɛfɛ too dîa. Dífe seɣe ƀɔɔ-fuu too dîa a tãi da kɛ̂ tíi kɛ̂i la bɛ́rɛi mu-pere siɣãŋ lá-pere bɛ́rɛi kpî̀ŋ-kpiŋ mu perei.

18Dí seɣe nɛnɛ-fɛfɛ yɛkɛ too dîa da maa ƀɔ̂rɔ a gɛɛ fɔ́nɔ fé kùla dîa. Kɛ́lɛ dífe bɛ̂ti too díleŋei.

19Kɛ́lɛ tãi da kɛ̂ lî̂i la banaŋ mâ ǹûai pɔ́ naai, gáa a sɛŋ dí dítii kɛ́ seɣei nyii díkɛ̀ tíi kɛ̂i zui kúla dîa dí dílɛɛ gwaa mâ waai mâ. À kɛ̀ tí, maa nɛ̃ɛ̂i a gɛɛ díseɣe da kpɛ́ni tóo dîa díseɣe maa waai fa lâ sɛŋ sóli la ǹûai dîa.

20Zâla láa-soŋ-ƀelai dífe díŋuŋ kpɛ̂ɛ gayoŋ ma, kpaa máŋ dí ǹɛɛ naa díŋuŋ é kpiri. Kɛ́lɛ dí díŋuŋ ƀó a ǹɛ́lɛɛ.

21Zâla láa-soŋ-ƀelai dífe ŋwɑ̂̃ai kpèle dílɛɛ pâi lî̂i ziɣãŋ su-pere ŋ̀ɔi su.

22Zâla láa-soŋ nuui da fé nɛnî da kùla nyii da ŋɔsurɔ̂ŋ da táai. Fɛ̂ɛ nɔ́ dí Eezuɛ nɛnî kula nyii gáa a nɛnî-kpelai, kpaa máŋ zâla láa-soŋ nuui nyii a saai ŋɔpɔɔ nɛnî.

23“Gáa a sɛŋ zâla láa-soŋ-ƀelai dí sɛŋ lɛ́ ŋánûai dîa nyii maa waai da nyii maa fé waa nii. Gáa a sɛŋ dí sɛŋ lɛ́ dîa é pîlaŋ zɛŋ nyii maa waai sâla kula mɛ̂ni ma da nyii maa fé waa nii.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Tãi laa sâa a tôo lai, gáa a sɛŋ zâla láa-soŋ-ƀelai dí maa mɛ̂nii ŋá tée yɛ̂ɛ berei ŋátɔ̂ŋ a m̀ôi lai. Gáa a sɛŋ dí gúu-ŋai kélee maa mɛ̂ni ŋa see ké yɛ̂ɛ berei ŋátɔ̂ŋ da ŋásɛŋ lɛ́ɛi káa lai. Gáa a sɛŋ dí Vii tɔ̂ɔ-ɣelei mɛi káa a m̀aa-waa.

25“Zâla láa-soŋ-nuui da fé lɛ̀ɣɛ saa mâ. À gɛ̀ tí, gɛ̀ ní aâ m̀aa-tĩa kara, fɛɛ nɔ́ é ké a zâla láa-soŋ nuui tí ǹâŋ, ǹee ǹîa-surɔŋ, ǹóŋ-nɛni, kpaa ǹóŋ surɔŋ, da zaaƀɔlɔ nyii surɔ̂ŋ fé ǹyêei.

26Tãi a m̀aa waa lai, fɛ́ɛ é maa-kpɛŋ ké a fólo lɔ́ɔlu-mɛi feerɛ.

27À kɛ̀ tí é lí ziɣãŋ su-pere ŋ̀ɔi su é sâla kula naa gbîŋ mɛni ma a gɛɛ m̀aa é ké a ŋwaa tíi ké mɛ̂ni ma ŋɔ́nɔ. Ńyãai ŋ́gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ńyãa ƀé mò tí.

28“Zâla láa-soŋ-ƀelai kɔ̃lîŋ fé pâi kɛ̂i m̀a. Ńyãa ƀa díkɔ̃liŋ. M̀ɛni ma, káfe sɛŋ da tɛ̀ɛ dí pɔ́ a díkɔ̃liŋ Eezuɛ lɔii su.

29Da pâi kɛ̂i mìi-sɛŋ sala-sɛŋ, zɔnyɔ̂ŋ-salai, é pɛlɛ zâla-sɛŋ nyii da dɛ̀ɛ sɔnyɔ̂ŋ mɛni mai miî. Zãâ maa waa-ŋai díkaa Eezuɛi káa pâi kɛ̂i a dí pɔɔ.

30Ká kási-sãai m̀á m̀aa-ŋuŋ da zâla-sii nyii kélee ka gulai káa a zâla láa-soŋ-ƀelai pɔɔ. Gáa a sɛŋ ká kákpolo-ŋai m̀aa ŋuŋ tɛ́ɛ zâla láa-soŋ-ƀelai pɔ́. Ka gɛ̀ tí, lûwa a pâi kɛ̂i kápɛrɛi ma.

31Zâla láa-soŋ-ƀelai dífe ŋɔni, kpaa máŋ fɛnɛ-sɛŋ nyii sàa gbîŋ yèe mai, kpaa máŋ nyii lɔɔ-fɛnɛ-sɛŋ è baai da mîi.”

Izikiɛ 45

Yâwɛɛ ŋɔlɔii

1Tãi kà ké ǹɔii ŋákɔlɛ̂i lai, ka Yâwɛɛ ŋ̀ɔi kúla m̀a, nyii pâi kɛ̂i a lɔii maa waai. Ǹɔii ŋí ŋɔkôyaa é ké a mâa púu, ŋɔŋa kɛ̂tɛ ké ƀò a mâa lɔ́ɔlu-mɛi saaƀa.

2Ǹɔii ŋí ŋɔkɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu buu náaŋ (840) m̀éla kélee ma káa Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mɛ̂ni ma. À kɛ̀ tí, ka kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu-lɔ́ɔlu mɛi saaƀa káo náaŋ lɛ́ɛ é ké a dínaŋɔɔ m̀a.

3Ka Yâwɛɛ ŋɔlɔii ŋí nyii ŋɔkôya káa a mâa puu ŋɔŋa kɛ̂tɛ ké ƀò a mâa náaŋ da gbûra kula m̀a nyii pâi kɛ̂i a Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̂i nyii Gwaa Maa Waa Ŋɔkwaa Maa Waai a pâi kɛ̂i naai.

4Nàa é ké a ǹɔii kpûai nyii maa waâi. Ǹaa é ké a zâla láa-soŋ-ƀelai nyii-ŋai da tíi kɛ̀ ḿî Ǹâla-pɛrɛi mui pɔ́ɔ díkɛ pà Yâwɛɛ ŋɛ́i-tuɛ díkɛ tíi kɛ̀ mìi. Ǹaa a pâi kɛ̂i a dípɛrɛ-ŋai tɔ̂i da Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̂i.

5Ǹɔii ŋí gbua kpéli a pâi kɛ̂i a Liiva-ŋai da tíi kɛ̀ Ǹâla-pɛrɛi mui dípɔɔ. Da pâi taa-ŋa tɔ̂i naa díkɛ ƀò zu.

6Ka lɔii-kpûa lɛɛ ǹɔii m̀aa waai kɔlɛ ma nyii ŋɔkôyaa káa a mâa puu, ŋɔŋa kɛ̂tɛ ké ƀò a mâa feerɛ. Ka taa lêe tɔɔ naa ƀɛ́i Eezuɛ-ŋai da pɔ̂ri kɛ̂i naai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ǹúu láa-tuɛ-nuui ŋɔlɔii kpûai

7Ǹúu-laa-tuɛ nuui ŋɔlɔii é ké ǹɔii maa waai m̀éla feerɛ ma da ǹɔii nyii gáa a daa
lêei pɔɔi. Ǹɔii ŋí ŋɔkétɛ a pâi kêi yêɛ ǹɔii maa waai da ǹɔii dí daa lêei tɔ̀ɔ mai.
Ŋɔŋa kêtɛ a pâi siɣêi vóloi liî pere é seri Eezuɛ ŋɔgɔyɛŋ-pere ma vóloi lîi-pere. É
síɣe vóloi kulâi pere é seri Mɛditɛrenia Yuoi ma. Ǹúu láa-tuɛ-nuui ŋɔlɔii ŋɔkôyaa
é ké yêɛ Eezuɛ ǹuu suu tɔnɔ ŋɔlɔii.

8Ǹɔii ŋí ƀé pâi kêi a ǹúu láa-tuɛ-nuui nyii gáa tíi kêi ŋɔlɔii. À kè tí, ŋá núu-mɛi-
ƀelai dífe ŋɔ́nɔ pâi tûai a Yâwɛɛ ŋɔnûai a wôya pere. Kélɛ da pâi ǹɛêi naa Eezuɛ-
ŋai dí díkpɔɔi lɔii sɔlɔ ƀó yêɛ berei dínuu-suui káa lai.

Dɔ̂ŋ-ŋai díkaa Ǹúu-laa-tuɛ ƀelai mêni mai

9Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Kaai a Eezuɛ-ƀelai láa-tuɛ-ƀelai ka nâa
kpera kásɔnyɔ̂ŋ ma nyii ka gè a tãi su kôyaai. Ka kpera ŋwana lɔ̂ɔ da wôya tua
kêi a ŋánûai ká ténin̨-ƀo da tɔ̃yâ tua ké. Káfe ŋɔ́nɔ ŋánûai kùla dílɔii su. Ńyãai
ŋ́gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ńyãa ƀé mò tí.

10“Kakɛ pɔni tɔ̂i, ka m̀aa sãai kɔ̂ɔŋ zɛŋ kɔ̂ɔŋ sɛŋ-foloi su nyii gáa a zɛŋ kɔ̂ɔŋ sɛŋ
nyii núu kélee fâai m̀ai. Zɛŋ kɔ̂ɔŋ sãai ŋí ƀa ífai da bai.

11“Ífai nyii ka zãa kpalai kɔ̂lɛ zu, da bai nyii ka yá kɔ̀ɔŋ zui, díkɛ a dípɔrɛɛ a gîe.
Bai puu káa a omɛ tɔnɔ, ífa puu ké ƀò a omɛ tɔnɔ. M̀ɛni ma, omɛi é ké a zɛŋ-kɔ̂ɔŋ
sɛŋ nyii ǹúui kélee díkɛ sɛŋ kɔ̂ɔni zu.

12“Ká sɛŋ wuyêɛi ŋɔkɔɔŋ maa é ké ŋí: Gera buu feerɛ é ké a sɛkɛ tɔnɔ. Sɛkɛ buu
lɔ́ɔlu mɛi-da ké ƀò a mina tɔnɔ.

13-14“Bere-sii ŋí ƀé ká kásama-sãai tɛ́ɛ la: Wîi nyii ka pâi dêei ká kpâlaŋ-ŋai ŋái,
ŋuŋ tɔnɔ ŋákɔlɛ gîei buu lɔ́ɔlu mɛi-da í gbulu tɔ̂nɔ tɛɛ ḿbɔ. Balei nyii ka pâi dêei
ká kpâlaŋ-ŋai, ŋuŋ tɔnɔ ŋákɔlɛ gîei buu lɔ́ɔlu mɛi-da í gbulu tɔ̂nɔ tɛɛ ḿbɔ. Ɔle-
wulɔi nyii ká pâi gulâi ká ɔle-wurui ŋái, ŋáa kɔ́lɛ gîei ŋuŋ tɔ̂nɔ (100) í zeêi tɔnɔ
tɛɛ ḿbɔ. Zãâi ŋí kɔ̂ɔŋ ífai da bai su. Bai puu káa a omɛ tɔnɔ kpaa máŋ kɔ̂ɔ tɔnɔ.

15Ƀála ŋuŋ-feerɛ kélee dɔnɔ káa a ḿbɔɔ. Gáa a sɛŋ ká pá a mii-sɛŋ m̀ii-sɛŋ salai
kula mêni ma. Ká pá a taa-tulɛ-ŋa nyii-ŋai ka pâi díkerenii a dípomai, ká pá a taa-
tulɛ nyii ka pâi gérenîi a laoi-laa sama-sɛŋ a gɛɛ ká sɔnyɔ̂ŋ su mêni é lɛ́ɛ. Ńyãai
ŋ́gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ńyãa ƀé mò tí.

16Eezuɛ-ƀelai kélee dí pá a zâla-sãai ŋí da Eezuɛ láa-tuɛ nuui dí zâlai ŋí kúla gîe
ma.

17Eezuɛ láa-tuɛ nuui ƀé pâi pâi a daa-tulɛi gérey̨-salai mêni ma, m̀ii-sɛŋ, mii-sɛŋ-
salai kula sɛŋ, da gbele sɛŋ, gbele-sɛŋ-salai kula mêni ma ǹûai kélee mêni ma. Da
pâi kêi zãâi ŋí tɛêi ŋ̀áloŋ-ninai da Vii-tɔ̂ɔ-ɣelei é pɛ́lɛ gúu-ŋai kélee díkaa Eezuɛi
dí mɛni ma. Gáa a sɛŋ é zɔnyɔ̂ŋ-salai, m̀ii-sɛŋ-salai, gérey̨-salai, da ǹii-see-salai
kula sãa tɛɛ kwa Eezuɛ-ŋai kúloai kpɛ̂tɛ mêni ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Gúu-ŋai

(Ɛsedɔ 12:1-20; Leveteko 23:33-43)

18Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Ǹáloŋ m̀aa-ŋuŋ ŋɔfólo m̀aa-ŋuŋ ɣele, ka niŋa sîrɛ-loŋ nyii kpɔlôŋ fé mai síɣe ká sâla kula la Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi maa-waa mêni ma.

19Gáa a sɛŋ zâla láa-soŋ-nuui é zɔnyôŋ salai ŋãa da siɣe é zia Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔkpôŋ-soŋ wûru-ŋai dîa, é da sia ŋ̀âla-teƀelei ŋɔsonôŋ ǹaaŋɔɔ ma, é ŋɔ́nɔ da sia ziɣãŋ su-pere siɣãŋ láƀelei kpoŋ soŋ-wuru-ŋai dîa.

20Ka m̀ɛni tɔnɔi ŋí kɛ́ a ŋ̀áloŋ tônɔ tí ŋɔfóloi lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣele máŋ diai kélee sɔnyôŋ kɛ̀ kpaa máŋ dí pɔara mɛni mâ da kɛ̀ dítêi perei maa mêni ma. Ka nyíŋi kɛ́ a gɛɛ ká Ǹáɣâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi maa wáa.

21"Ka Dɛɛ-mɛi Kûui kúla a ŋ̀áloŋ m̀aa-ŋuŋ ŋɔfólo púu-kao náaŋ ɣele. Ka kpólo nyii tɛ́-sɛŋ fé zui míi a fólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

22Gâloŋ nyii gáa ǹûai láa-tuɛi ƀé é pá a niŋa sîrɛ-loŋ a gúui ŋɔfóloi maa-ŋuŋ da ǹûai dímɛni ma a sɔnyôŋ sala kula sêŋ.

23Ǹyaŋ gáa a sɛŋ a gɛɛ gâloŋ é niŋa sîrɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da ƀála sîrɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ nyii kpɔlôŋ fé dîai tɛ́ɛ a kéreŋ-sala sãa Ńyãa Yâwɛɛ ḿɛni ma da ƀoli sîrɛ tɔnɔ sɔnyôŋ sala kula mêni ma. É zãai ŋí tɛ́ɛ a vólo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi tí kélee é lɛ́ɛ la zu vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei é seri.

24Gâloŋ é felaƀa pâŋ buu feerɛ tɛ́ɛ niŋa sîrɛi dɔnɔ mɛni ma da m̀ála sîrɛi dɔnɔ mɛni ma tɛi-tɛi. É ɔle-wulɔ sane saaƀa tɛ́ɛ felaƀa pãŋ buu feerɛi mɛni ma tɛi-tɛi.

25"É ŋɔ́nɔ m̀ɛni tɔnɔi ŋí kɛ́ a ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋɔfólo púu-kao lɔ́ɔlu ɣele zɔnyôŋ-salai, géreŋ-salai, m̀ii-sɛŋ-salai, da ŋ̀úlɔ-salai mɛni ma. É nyíŋi kɛ́ vólo kûu lɔ́ɔlu mɛi-feerɛi yée mu tãi da pâi kêi m̀ii-saai ŋáa tɛ́-ma kuui kêi lai."

Izikiɛ 46

Dôŋ-ŋai díkaa gâloŋ mêni ma da gúu-ŋai

1Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Ziɣãŋ su-pere siɣãŋ ŋɔkpôŋ nyii ǹá-ƀerei kulâai vóloi kulai perei é kɛ́ a ǹá tɛ́ɛ a vólo lɔ́ɔlu mɛi dai nyii ka pâi kêi tíi kêi lai. Kɛ́lɛ ka ǹá ƀó a vóloi ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɣelei da ŋ̀áloŋ-ninai ŋɔkúui ŋ̀ele.

2Ǹúu láa-tuɛ-nuui a pâi tɛêi vóloi kulâi-pere ziɣãŋ lá é lí é tɔ́ɔ bɛ́rɛi ŋɛ́i túɛ loŋpoi ŋɔkpôŋ ma a tãi zâla láa-soŋ-ƀelai da pâi kêi ŋɔkéreŋ salai kulâi la da ŋɔlii-see sala-ŋai. À kɛ̀ tí, gâloŋ a pâi Ɣâla fɛlîi gbôŋ lá. Tãi a pâi Ɣâla fɛlîi lai, a nâa lì. Kɛ́lɛ, gbôŋ lá a pâi lɛêi a m̀ɔ́ɔɔ é lɛ́ɛ la zu ɣele wûlii é kɛ́.

3Gáa a sɛŋ ǹûai kélee dí ḿvɛli gbôŋ tɔnɔi tí láƀelei a Vii-tɔɔ-ɣelei da ŋ̀áloŋ-nina kuui kɛ́ tãi kélee.

4"Gâloŋ a pâi géreŋ-salai kulâi ḿâ a ƀála lɔ́ɔlu mɛi-da da ƀála sîrɛ tɔnɔ nyii kpɔlôŋ fé dîai a Vii-tɔɔ-ɣelei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5É pá a felaƀa pãŋ buu-feerɛ m̀ála sîrɛi mɛ̂ni ma. Ǹyaŋ a pɔ̂ri pâi a felaƀa nyii nɔ́ ǹyée a pɔ̂ri mà m̀ála-ŋai mɛ̂ni mai. Gáa a sɛŋ é pá a ɔle-wulɔ sane saaƀa pãŋ buu-feerɛi mɛni ma.

6Tãi da kɛ̂ ŋ̀áloŋ-nina kuui kɛ̂i lai, gâloŋ é pá a niŋa sîrɛ tɔnɔ, ƀála lɔ́ɔlu mɛi-da da ƀála sîrɛ tɔnɔ nyii kpɔlɔ̂ŋ fé dîai.

7É pá a felaƀa pãŋ buu-feerɛ niŋa sîrɛi mɛ̂ni ma, pãŋ buu-feerɛ m̀ála sîrɛi mɛ̂ni ma. É pá a felaƀa nyii ǹyée a pɔ̂ri ma m̀ála-ŋai mɛ̂ni ma. É pá a wúlɔ sane saaƀa felaƀa pãŋ buu-feerɛi mɛ̂ni ma.

8Gâloŋ é lene pôlu a bere tɔ̂nɔi è tɛ̀ɛ la gɛ́ lɔ̀ bɛ́rɛi ŋɛ́i-tuɛ loŋpoi sûi.

9“Tãi ǹûai da pâ la gúu-ŋai da kɛ́ mɛ̂ni ma ŋ́ɛi túɛi, ǹúui nyii kélee a lɔ̂ a séɣai-pere siɣãŋ lá perei vé lene pôlu a bere tɔ̂nɔi tí. Kɛ́lɛ é kúla a yá-ŋua pere siɣãŋ láƀelei pere. Ǹúui nyii a lɔ̂ a yá-ŋua pere siɣãŋ láƀelei perei é kúla a séɣai pere siɣãŋ láƀelei pere. Núu da kélee fé lène pôlu a berei è lɔ̀ lai. Kɛ́lɛ é lí kpɔ́ nɔ́ dénin̨ ma pere é kúla banaŋ mâ pere.

10Tãi da kɛ̂ lɔ̂i lai, da gâloŋ ni dílɔ. Da kɛ̀ kulâi, da dîa ni díkula.

11Tãi da kɛ̀ gúui kɛ̂i lai, dí pá a felaƀa pãŋ buu-feerɛ niŋa sîrɛ tɔnɔi mɛ̂ni ma, dí pá a felaƀa pãŋ buu-feerɛ m̀ála sîrɛi mɛ̂ni ma. Kɛ́lɛ da pɔ̂ri nɔ́ pâi a felaƀai nyii da pɔ̂ri dɛɛ̂i m̀ála-ŋai mɛ̂ni mai. Dí pá a wúlɔ sane saaƀa felaƀa pãŋ buu feerɛi mɛ̂ni ma tɛi-tɛi.

12“A kɛ̀ gâloŋ a ŋ̀wɛ̂lii é gula ǹíi-su sâla kula ḿɛni ma, nyii gáa kéreŋ-salai kpaa lii-see-salai, gɛ̀ ní ká ziɣãŋ nyii ǹá kulâi vóloi kulâi perei lá ƀó m̀ɛni ma. À kɛ̀ tí, a pâi ŋɔkéreŋ sâlai, kpaa máŋ ŋɔlii-see salai kulâi nɔ́ yɛ̂ɛ berei a sâla kùla la a Vii-tɔɔ-ɣelei. Ǹyaŋ à kɛ̀ tí a pâi kulâi dí gbôŋ lá tɛ́.”

Ǹ̀ele kélee sama-sɛŋ

13Ǹ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Gáa a sɛŋ ká pá a ƀála-loŋ nyii gáa a kóraŋ tɔnɔi nyii kpɔlɔ̂ŋ fé mai ká gula ḿâ a kéreŋ-sala a ɣele-wala kélee.

14Gáa ŋɔ́nɔ a sɛŋ ká mii-sɛŋ sala kula a Ǹ̀ele-wâlai kélee Yâwɛɛ mɛni ma. Ka felaƀa pãŋ náaŋ síɣe é pɛ́lɛ ɔle-wulɔ ŋɔsane tɔ̂nɔ ma. Ka felaƀai yɔ́ɔŋ a ŋ̀ulɔi. Zâlai ŋí kula mɛ̂ni maa tɔ̂ŋ é kɛ́ kákili-ŋa a tãi kélee.

15Ka m̀ála-loŋ da mii-sɛŋ-salai é pɛlɛ ŋ̀úlɔi ma kula a kéreŋ sala ḿâ a ɣele-wala kélee.”

Ǹ̀ɔii da mɛi-nuui

16Ǹ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “À kɛ̀ gâloŋ a ŋɔlɔii da tɛ̀ɛ ǹônii-sinaai da pɔ́ a bɔ́ɔ, a pâi kɛ̂i a bɔ́ɔ. Kpɛ́ni fêi, gáa a ǹúu-suui pɔ́ɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Kɛ́lɛ a kɛ̀ gâloŋ è ǹɔii ŋí tɛ̂ɛ ǹyée-mu nuui da pɔ́, gɛ̀ ní, a pâi lɛɛ̂i ǹyée-mu nuui tí yêei é lɛ́ɛ la zu ǹúu kɔ̃lîŋ ŋuŋ mâ ƀó koraŋ a seri é dɛɛ pôlu gâloŋ pɔ́. Gâloŋ ǹóŋ nɔ́ ƀa pɔ̂ri m̀ɛlɛ-seei ŋí siɣêi a bɔ́ɔ.

18Gâloŋ fé núu da kélee kɔ̃lîŋ kula ǹyêei. Gáa a sɛŋ é lɔii tɛ́ɛ ǹônii pɔ́ nyii kùla ŋɔlɔii sûi. Vé núu da kɔ̃lîŋ kula ǹyêei.”

Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔleɣi ɣíli kwaai ma

19Nya ƀe è lì a ńyãa ziɣãŋ su-pere ŋ̀ɔi láƀelei nyii kɛ̀ seɣai perei, nyii kɛ̀ a loŋpo maa-waa-ŋai kɛ̀ zâla láa-soŋ-ƀelai mɛ̃ni mai. È kwaa da ma lɛ̀ ḿâ nyii kɛ̀ vóloi liî pere loŋpoi kɔlɛ pêrei.

20È mò ḿâ ǹyɛɛi, “Gwaai ŋí ma ƀé zâla láa-soŋ-ƀelai da pâi kɛ̂i zɔnyɔ̂ŋ sala-sãai da sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛ̂ɛ sala-sãai ɣîlii naa. Gwaai ŋí ma ƀé da pâi kɛ̂i m̀ii-sɛŋ sala-sãai ɣelɛ̂ŋ-nii naa a gɛɛ dífa lâa kula lâ a dia ziɣãŋ kɛ́tɛi su a gɛɛ núu da a lɛ̀ɣɛ ma dɛ̂i pere é sɛŋ sóli ma.”

21Nya ƀe è kùla a ńyãa ziɣãŋ loŋ su é li a ńyãa ziɣãŋ kɛ́tɛi ŋɔsoŋɔ̂ŋ náaŋ su. Ǹyaŋ loŋpo è kɛ̀ zɔ̂ŋo náaŋ ŋí kélee su.

22Ŋa loŋpo pɛlɛɛ-pɛlɛɛ-ŋa kàa naa nyii ŋɔŋa kɛ̂tɛ è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu lɔ́ɔlu, ŋɔkɔ̂yaa kɛ́ ƀò a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni buu lɔ́ɔlu mɛi da káo lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ.

23Ŋɔŋ pûi è kɛ̀ a dínaŋɔɔ loŋpo-ŋai kaŋ mâ a ŋ̀ɛli nyii dí dɔ̀ɔ a kɔni.

24Nya ƀe è mò ḿâ ǹyɛɛi, “Ƀé ƀé diai pâi kɛ̂i tíi kɛ̂i Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui da pâi kɛ̂i zâla-sãai ɣîlii naa ǹûai mɛ̃ni ma.”

Izikiɛ 47

Ǹyá-ɣɛ̂lii nyii kɛ̀ ɣilîni gɛ́ kùla Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui

1Nya ƀe kwa ǹalôŋ kú lì Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi láƀelei. Ŋá yá kàa gɛ́ kùla gbôŋ-mu pere gɛ́ yèŋ fólo kulâi pere, kpɛ́ni fêi Ǹâla-pɛrɛi ŋɛ́i lá è kɛ̀ a gúlaa fólo kulâi pere. Ǹyái è kɛ̀ ɣilînii gɛ́ kùla Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔkɔɔ-yee mɛi pere gɛ́ lì vóloi kulâi-pere gɛ́ tɛ̀ɛ Ǹâla-teƀelei ŋɔsiɣãŋ kwára-pere ƀelai mâ.

2Kwa ǹalôŋ kú tɛ̀ɛ a yá-ŋua-pere siɣãŋ láƀelei pere. Kwa ǹyaa kú tìnaŋ a ziɣãŋ banaŋ mâ pere nyii kɛ̀ vóloi kulâi perei ǹyái kɛ́ kùla ziɣãŋ kɔɔ-yee mɛi-pere gɛ́ lì vóloi ƀêlai pere.

3Kúkɛɛ liî, sɛŋ kɔ̂ɔŋ-ɣɛli è kɛ̀ ǹalôŋ yêei nyii è kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (1,667) kɔ̀ɔŋ gɛ́ yèŋ a ǹyái vóloi kulâi pere ƀelai mâ pere. Kwa ǹyaa kú ǹyái tìyeŋ gɛ́ kú sòŋ a kúkporo ma.

4Nya ƀe è ŋɔ́nɔ kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni wála tɔnɔ, ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi-da pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (1,667) kɔ̀ɔŋ. Kwa ǹyaa kú lí a daloŋ ǹyái kɛ́ kúsòŋ a kúkpêleŋ ma. È ŋɔ́nɔ kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (1,667) kɔ̀ɔŋ kwa ǹyaa kú lí a daloŋ ƀɛ́i ǹyái è kɛ̀ kúsonîi naa kúleŋei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Ǹaa pôlu ma, è ŋɔ́nɔ kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da káo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (1,667) kɔ̀ɔŋ. Ǹyái è nâa kɛ̀ a déɛɛ nyii ḿva pɔ̂ri tɛɛ̂i zu. Ǹyái è nâa kɛ̀ a ya-lee nyii núu fa pɔ̂ri tɛɛ̂i zu, fɛ̂ɛ nɔ́ núu é yá-ŋa kɛ́ zu.

6Nya ƀe è m̀o ḿâ ǹyɛɛi, “Núu kpune ǹóŋ, ye m̀ɛni-ŋai ŋí maa kpɛ́ɛ a ǹɛ́lɛɛ.” Ǹya ƀé kwa ǹyaa kú lène pôlu kú sía zîŋ-ŋa ǹyái koo mâ.

7Tãi kwa ǹyaa kúkɛ̀ siâi la ǹyái koo mâi, ŋá wúru támaa kàa ǹyá ƀêlai veerɛ ma.

8È mò ḿâ ǹyɛɛ, “Ǹyái ŋí a ɣilînii gɛ́ tɛ̀ɛ vóloi kulâi pere gɛ́ yèŋ Zɔdiŋ Tiŋ-tiŋ-su pere gɛ́ lì Ǹyúo-saai su. Tãi a pâi serîi la Ǹyúo-saai mai, a pâi Ǹyúoi su kpolo yâi maa fáleni é kɛ́ a yá lɛ́lɛɛ.

9À kɛ̀ ti, ƀɛ́i ǹyái a pâi ɣilîni é lí naai, fúlu-sãa da pâi kɛ̂i zu díkɛ sìa-sia zu díkɛ díkɛ̀-ɣeniɛi kɛ̀ naa. Nyɛ̃ɛ támaa a pâi kɛ̂i zu. Ǹyái ŋí a pâi gɛ̂i Ǹyúo-saai é kɛ́ a yá lɛ́lɛɛ. Ǹyaŋ, ƀɛ́i kélee a pâi ɣilîni naai, a pâi gɛ̂i fúlu-laa é kɛ́ naa.

10Yá kpɛ́-ƀela da pâi kɛ̂i m̀éla feerɛ ma é síɣe Ɛŋgidi é tóo Ɛŋ-gelaŋ díkɛ dídeɣaŋ-ŋai pîli. Ǹyaŋ nyɛ̃ɛ-sii támaa a pâi kɛ̂i ǹyái ŋí su yɛ̂ɛ bere nyɛ̃ɛ-sii támaa káa la Mɛditɛrenia Yuoi sûi.

11Kɛ́lɛ, bâra-ŋai da báa-ŋai díkaa ǹaa kɔlɛ mai da pâi lɛɛ̂i a kpolo kɛ̂i.

12Kɛ́lɛ wúru támaa-ŋa da pâi kɛ̂i ǹyá ƀêlai veerɛ ma nyii-ŋai pâi kɛ̂i a mii-sãai. Ǹúru-ŋai ŋí láa fé pâi pûi, kpaa máŋ dí kpera ƀâi. Da pâi kɛ̂i ƀâi a ɣáloŋ kélee, kpɛ́ni fêi yá a pâi kɛ̂i ɣilînii gɛ́ kùla Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu gɛ́ díkɔɔ mu yɔ̀ɔ. Ǹúru-ŋai ŋí ƀá a pâi kɛ̂i a mii-sɛŋ. Dílaa kɛ́ ƀò a sále núu ƀálo mɛ̂ni ma.”

Ǹɔii ŋɔgɔyɛŋ-perei

13Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ǹɔii-ŋai dígɔyaŋ pere-ŋai ká ŋí nyii ya pɔ̂ri díŋa kɔlɛ̂i ma Eezuɛ nuu-suu púu-kao feerɛi loai. Ǹɔii ŋí gbua feerɛ tɛ́ɛ Zosɛ ŋɔsuui pɔ́.

14Ǹá ŋ́gono tèe a gɛɛ ŋá ǹɔii ŋí tɛ́ɛ kánâŋ-ni pɔ́, kɛ́lɛ gáa nâa a ká pɔ́ɔ. M̀ɛni ma, ka ǹáa kɔlɛ a bɔriɛɛ kákîe-ni loai.

15“Yá-ŋua-pere gɔyaŋ-perei è tɛ̀ɛ vóloi kulâi pere é pîlaŋ Mɛditɛrenia Yuoi mâ é tóo Ɛtilɔŋ taa-leei mâ é tɛ́ɛ naa é tóo Ama perei ma, é tɛ́ɛ naa é tóo Zida taa-leei mâ.

16È sìɣe Zida taa-leei ma é tóo Bɛlota da Sibuaŋ taa-lee-ŋai dîa nyii-ŋai díkaa Dɛmɛika da Ama kaloŋ-lɔii-ŋai loai. È síɣe naa é lɛ́ɛ la zu é seri Tikɔŋ taa-leei mâ nyii gáa gɔyaŋ perei ma Auraŋ lɔii kpiniŋ sûi.

17M̀ɛni ma, yá-ŋua pere gɔyaŋ perei a pâi siɣêi Mɛditɛrenia Yuoi mâ nyii gáa vóloi kulâi perei é tóo Aza Inɔŋ taa-leei mâ nyii gáa Dɛmɛika da Ama lɔii kpiniŋ-ŋai sui. Gɔyaŋ perei ká ŋí yá-ŋua pere mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18“Vóloi kulâi pere gɔyaŋ perei è sìɣe Dɛmɛika da Auraŋ díloai é sía a Zɔdiŋ Ya-leei kóo Eezuɛ ké ɓò vóloi liî pere, Gilia ké ɓò vóloi kulâi pere. È sìɣe naa é seri Tama taa-leei mâ nyii gáa Ǹyúo Saai mai. Ǹyaŋ gɔyaŋ perei ŋí ɓé pâi kêi vóloi kulâi pere.

19“Seɣai pere gɔyaŋ perei è sìɣe Tama taa-leei mâ é seri ǹyá gɛlɛŋ-gɛlɛŋ mâ Kedɛ Mɛriba é síɣe naa é téɛ Ize gɔyaŋ perei ma ya-ŋua pere ɓelai ŋɔfólo liî pere é pîlaŋ Mɛditɛrenia Yuoi mâ.

20“Vóloi liî pere gɔyaŋ perei ɓé pâi kêi a Mɛditɛrenia Yuoi é lɛ́ɛ la zu é seri ŋ̀ɛ́i-kɛ maai ma nyii gáa Ama perei ŋɛ́i téniŋ ma.

21“Ǹmɛni ma, ka ǹɔii ŋí ŋákɔlɛ káloai yɛ̂ɛ berei Eezuɛ-ŋai dísuui káa lai.

22Ǹɔii ŋí káa a kápɔɔ ka ŋɔ̃ya-ŋai díkaa kásamai da nîa-pɛlɛɛi dí dímaa-sɔlɔ ɓó naai. Dí káa a Eezuɛ lɔii su nia-pɛlɛɛ-ŋa nyii-ŋai dí dímaa sɔlɔ ɓô kásamai. Ǹmɛni ma gáa a sɛŋ ká ǹɔii da tɛɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei Eezuɛ-ŋai da pâi díwɔ̂i sɔlɔ ɓôi lai.

23Diai kélee díkaa a ŋɔ̃yâ-ŋai, da pâi díwɔ̂i lɔii sɔlɔ ɓôi ǹûai sáma ɓɛ́i díseɛɛ káa naai. Ńyãai ŋ́gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ńyãa ɓé mò tí.”

Izikiɛ 48

Berei dí ǹɔii ŋáa kɔ̀lɛ la Eezuɛ nuu-suu-ŋai sámai

1-7Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Yá-ŋua-pere gɔyaŋ-perei è sìɣe Mɛditɛrenia Yuoi mâ, é pîlaŋ Ɛtilɔŋ taa-leei mâ, é tóo Ama perei ma, é síɣe naa é tóo Aza Inɔŋ taa-leei mâ, é tóo Dɛmɛika da Ama lɔii kpiniŋ loai. È sìɣe vóloi kulâi pere é tóo vóloi liî pere. Berei ŋí ɓé dí ǹɔii ŋáa kɔ̀lɛ la Eezuɛ nuu-suui-ŋai loai: Daŋ ɓé kɛ̀ a ǹúui maa ŋuŋ, Asɛ ké ɓò gɔlɛ ma, Nɛfɛtɛli ké ɓò ǹaa kɔlɛ, Manasɛ ké ɓò ǹaa kɔlɛ, Ifiraŋ ké ɓò Manasɛ kɔlɛ, Lubiŋ ké ɓò Ifiraŋ kɔlɛ, Zuda ké ɓò Lubiŋ kɔlɛ.

Ǹɔii samai lɔii

8“Ka Zuda ŋɔlɔii kwára-pere lɛɛ mɛni-ŋuŋ da ké mêni ma. Ŋɔŋa kêtɛ é ké a mâai puu. Ŋɔkôyaa ké ɓò nɔ́ yɛ̂ɛ ǹɔii ŋuŋ-ŋai dí dɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́i da ŋɔkôyaa. Ka Ǹâla-pɛrɛi tɔ́ɔ ǹaa sâmai.

9“Ka gwaai ŋí samai tɛɛ ḿbɔ. Ǹaa ŋɔŋa kêtɛ é ké a mâai lɔ́ɔlu mɛi saaɓa, ŋɔkôyaa ké ɓò a mâai puu.

10Gwaai ŋí ma a pâi kêi a gwaa maa waai nyii ŋa pâi dɛɛ̂i zâla láa-soŋ-ɓelai pɔ, nyii ŋɔkɔ̀ɔŋ ma a pâi kêi a mâai puu é síɣe vóloi kulâi pere é tóo vóloi liî pere. É síɣe yá-ŋua pere é tóo seɣai pere ké ɓò a mâai náaŋ. Ǹyaŋ, Ŋápɛrɛi a pâi kêi ǹaa sâmai.

11Gwaai ŋí ma a pâi kêi zâla láa-soŋ-ɓelai nyii-ŋai díkaa a Zadɔ ǹônii pɔ́ɔ nyii-ŋai tíi kɛ̀ ḿî a téniŋ ɓô pere a tãi Eezuɛ-ŋai da Liiva-ŋai kpéli-ŋai dí dípôlu tɔ̀ɔ la ḿâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Ǹmɛni ma gáa a sɛŋ dí kwaa mâ sɔlɔ ƀó nyii gáa Liiva-ŋai kɔlɛ ma nyii gáa gwaa mâ waai mai.

13Liiva-ŋai diaŋ máŋ da pâi kwaa ma sɔlɔ ƀôi zâla láa-soŋ-ƀelai kɔlɛ ma nyii ŋɔkôyaa a pâi kɛ̂i a mâai puu, é síɣe vóloi kulâi pere é tóo vóloi liî pere, ŋɔŋa kɛ̂tɛ ké ƀò a mâai náaŋ, é síɣe yá-ŋua pere é tóo seɣai pere.

14Dífe gwaai ŋí ma dɔnɔ kpîŋ kɔ̀lɛ, kpaa máŋ dí ǹaa maa fáleŋ. Dífe díyee kùla gwaai ŋí ma mu, kpɛ́ni fɛ̂i ǹaa maa waâi ḿaa mɛ̂ni ma.

15“Gwaai ŋí ma m̀ɛ́i pâi lɛɛ̂i nyii ŋɔkôyaa káa a mâai puu, ŋɔŋa kɛ̂tɛ ké ƀò a mâai feerɛi fé pâi kɛ̂i a kwaa mâ maa waa. A pâi kɛ̂i a tíi ké kwaa ma daai mɛ̂ni ma da nûa kɛ̂i, gbéli é lɛ́ɛ a vólo. Daa-leei a pâi kɛ̂i gwaai ŋí ma sâmai.

16Daai ŋí m̀éla kélee ma ŋɔkɔ̀ɔŋ maa a pâi kɛ̂i a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni wala lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (7,500).

17Daai ŋí kɔlɛ ma kélee a pâi kɛ̂i a vólo, nyii ŋɔkɔ̀ɔŋ maa a pâi kɛ̂i a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni ŋuŋ náaŋ pôlu puu kao lɔ́ɔlu mɛi da (416).

18Ǹɔii nyii pâi lɛɛ̂i gwaa mâ waai kɔlɛi a pâi kɛ̂i a kpâlaŋ ŋá-tii kɛ̂i daa-ƀelai mɛ̂ni ma. Gwaai ŋí ma m̀éla veerɛ nyii gáa vóloi kulâi pere da vóloi liî perei, dɔnɔ ŋɔkôya a pâi kɛ̂i a mâai náaŋ, ŋɔŋa kɛ̂tɛ ké ƀò a mâai feerɛ.

19Gwaai ŋí ma a pâi kɛ̂i a diai díkaa daai sui dítii ké kwaa ma. Vé pâi kɛ̂i a sîi tɔnɔ pɔ́ɔ.

20“Ǹyaŋ ƀɛ́i pâi lɛɛ̂i gwaai ŋí mɛ̂ni mai a pâi kɛ̂ a m̀éla kélee pɔriɛɛ. Ŋɔ kɔ̀ɔŋ maa a pâi kɛ̂i a mâai puu m̀éla kélee ma. Daa-leei a pâi kɛ̂i gwaai ŋí ma.

21-22“Ƀɛ́i pâi lɛɛ̂i gwaa maa waai ŋí kɔlɛ ma é síɣe vóloi kulâi é tóo vóloi liî perei a pâi kɛ̂i a gâloŋ, zâla láa-soŋ-ƀelai, da Liiva-ŋai, pɔ́ɔ. Gwaai ŋí ma ƀé da pâi Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ̂i naa, da daa-lee kɛ́tɛi. Ǹɔii ŋí è sìɣe vóloi kulâi pere é tóo vóloi liî pere gɔyaŋ perei ma. È lì vóloi liî pere é séri Mɛditɛrenia Yuoi ma. Gɔyaŋ perei nyii gáa ǹɔii ŋí mà yá-ŋua-perei è làa a ǹɔii kpîniŋ nyii gáa a Zuda ŋɔsuui pɔɔi. Ŋɔsíɣai-pere gɔyaŋ perei è làa a Bɛŋsima ŋɔsuui ŋɔlɔii kpîniŋ.

Ǹúu-suui gbéli-ŋai dílɔii

23-27“Gwaai nyii pâi lɛɛ̂i gwaa maa waai kɔlɛ séɣai perei, a pâi kɛ̂i a ǹúu-suui gbéli-ŋai pɔ́ɔ. Ǹúu-suui ŋí dɔnɔ a pâi lɔii sɔlɔ ƀôi é síɣe vóloi kulâi pere kɔyɛŋ perei ma é pîlaŋ Mɛditɛrenia Yuoi ma é lí séɣai pere a bere-sîi ŋí: Bɛŋsima è kɛ̀ a ǹúui maa-ŋuŋ, Simiɔŋ ké ƀò gɔ̀lɛ ma, Isaka ké ƀò naa kɔlɛ, Zɛbulɔŋ ké ƀò Isaka kɔlɛ, Gâa ké ƀò Zɛbulɔŋ kɔlɛ.

28“Séɣai pere lɔii kpiniŋ a pâi kɛ̂i a Gâa pɔ́ɔ. Ŋɔgɔyɛŋ perei a pâi siɣêi séɣai pere é tɛ́ɛ é lí Tama taa-leei ma pere é seri ǹyá gɛlɛŋ-gɛlɛŋ ma Kedɛ é lí yá-ŋua pere é sía a Ize kóo é pîlaŋ Mɛditɛrenia Yuoi mâ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29“Bere ƀé gáa a sɛŋ ká ǹɔii ŋáa kɔ́lɛ la a gbua-ŋa Eezuɛ-ŋai dîa a dí pɔ́ɔ. Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ƀé mò tí.”

Zerusâlɛŋ siɣãŋ-ŋai láƀelei

30“Bere ƀé ká ziɣãŋ láƀelei kula la Zerusâlɛŋ. Yá-ŋua pere ƀelai nyii ŋɔkôyaa káa a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (7,500),

31siɣãŋ láƀelei saaƀa ƀé pâi kɛ̂i naa. Ziɣãŋ láƀelei-ŋai ŋí láa a pâi kɛ̂i a zeɛ́ɛ, Lubiŋ, Zuda da Liiva-ŋai dîa.

32Ziɣãŋ láƀelei nyii pâi kɛ̂i vóloi kulâi perei siɣãŋ ƀelai mâ perei nyii ŋɔkôyaa káa a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (7,500), ǹáa a pâi kɛ̂i a zeɛ́ɛ, Zosɛ, Bɛŋsima, da Daŋ ni dísuui ma.

33Ziɣãŋ nyii gáa seɣai pere siɣãŋ m̀melâi ma nyii ŋɔkôyaa káa a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (7,500), láa a pâi kɛ̂i a zeɛ́ɛ, Simiɔŋ, Isaka, da Zɛbulɔŋ ni dísuui ma.

34Ziɣãŋ nyii gáa vóloi liî pere siɣãŋ ƀelai ma nyii ŋɔkôyaa káa a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ pôlu ŋuŋ lɔ́ɔlu (7,500), láa a pâi kɛ̂i a zeɛ́ɛ Gâa, Asɛ, da Nɛfɛtɛli ni dísuui ma.

35Ziɣãŋ ŋí ŋɔkɔ̀ɔŋ maa kélee bu gîe ma é tínaŋ daa-leei ma káa a kɔ́ɔ ƀɔ́rɔni wála ŋuŋ buu saaƀa (30,000). Ǹyaŋ daa-leei ŋí láa ƀé pâi kɛ̂i a ‘Yâwɛɛ káa ƀɛ́.’ ”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Danîa

Danîa 1

Danîa da m̀arâai dímɛni pɔ̂lɔi
(1:1--6:28)

Danîa da m̀arâa ǹyaŋkpa-ŋai díkaa Gâloŋ Nɛbukinaza Ɲɔkâloŋ pɛrɛi mu

1Zuda kaloŋ Zɛoakiŋ ŋɔkâloŋ-laa koraŋ zaaƀai su, Babelɔŋ kaloŋ Nɛbukinaza è pà a ŋɔkɔkûluƀa-ŋai dí Zerusâlɛŋ taa-leei maa tínaŋ dí bere-ŋai kélee tóo.

2Kúnuu-namui Ɣâla è gɛ̀ é Zɛoakiŋ soŋ é Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu sãai da-ŋa sìɣe. E zãai ŋí sìɣe é lí a dia Babelɔŋ ŋɔɣâla-pɛrɛi mu. È dí pù ƀɛ́i ma a kâa ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu-sãai pûi kɛ̀ naai.

3Ɣele tɔ̂nɔ da gâloŋ è ŋɔtíi kɛ́-ƀelai láa túɛ-nuu kɛ́tɛi Asipena tòli é m̀ó mà a gɛɛ é Eezuɛ-ƀelai díkâloŋ-ŋai da ǹúu láa túɛ-ƀelai dílônii sinaai da-ŋa siɣe zu é pá a dia bɔ́.

4Ǹyɛɛ mà ǹûai ŋí dí kɛ́ a nyáŋkpa lɛ́lɛɛ-ŋa nyii-ŋai dífe kɔ̋linii. Díkɛ a dítareɛɛ sɛŋ maa kɔ́ri pere sii kélee su. Díkɛ a díkili-ŋa ponóɔɔ, dímɛni ŋá káa la nɛ̃ɛ. Díkɛ a díkpɛtɛɛ tíi kɛ́ mɛni ma gâloŋ ŋɔtíi kɛ́ pɛrɛi mu. Babelɔŋ sii-wooi lɛ́ dîa da maa mɛ̂ni-pɔ̂lɔ-ŋai.

5Gâloŋ è mò ma máŋ a gɛɛ é kɛ́ mii-sãai ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai da mìi, da ŋwɑ̋ai da gbelei, da tɛɛ̂i ǹyaŋkpa-ŋai ŋí pɔ́, dí dímɛi kâa kóraŋ saaƀa yée mu. Góraŋ saaƀai a kpɛ̀ɛ, dí dí kɛ́ a gâloŋ-pɛrɛi mu tii kɛ́-ƀelai da.

6Danîa, Ananaya, Misãŋ da Azaria dí kɛ̀ ǹyaŋkpa-ŋai ŋí sáma. Ǹyaŋkpa-ŋai ŋí dí kɛ̀ a Zuda ŋɔsuui su-ƀelai da.

7Asipena è dílaa maa fâleŋ. È Danîa tòli a Bɛtisaza, é Ananaya tóli a Sadura, é Misãŋ tóli a Mesara, é Azaria tóli a Abɛnigo.

8Kɛ́lɛ Danîa è gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛɛ vé gâloŋ ŋɔmii-sãai ŋí da mìi, kpaa máŋ é ŋwɑ̋ai da kpele kpɛ́ni fêi, a gɛ̀ tí màa fé pâi kɛ̂i a ŋ̀waa. Ǹya ƀe è Asipena marê kɛ̀ a gɛɛ é fáa ma.

9Ǹyaŋ Ɣâla è gɛ̀ Asipena é Danîa maloŋ káa.

10Kɛ́lɛ Asipena è kɛ̀ yaôi gâloŋ ma. È mò Danîa ma ǹyɛɛi, “Gâloŋ ǹyaa kpîŋ è ká kɔ̋nɔŋ mɛni kpɛ̀tɛ, zãâi ká mii da zɛŋ ká gbelei é dɛ́ɛ m̀bɔ a gɛɛ ŋ̀gɛ dɛ̀ɛ ká pɔ́ a ɣele kélee. Tãi a seri à gàa a gɛɛ kákɔlɔ fé kâa a ǹɛ́lɛɛ yɛ̂ɛ ǹûai kpéli-ŋai, a pâi m̀baâi.”

11Danîa è lì ǹúui pɔ́ Asipena è dɔ̀ɔ ǹyaa Danîa, Ananaya, Misãŋ, da Azaria dímɛi káa mɛni mɛi ǹyɛɛ mai,

12“Kɛ́ nɔ́ tuma-laa da kpele-ya tɛɛ̂i kúpɔ fólo puu yée mu a kúwɔ̂ mii-sãai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ǹaa pôlu ma kúkpono maa kpɛ́ɛ kwa ǹyaŋkpa-ŋai nyii-ŋai da m̀ii-sãai miî gâloŋ è m̀ɛni ƀòi í gáa berei kwa pâi kɛ̂i lai. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní mɛnii ya pɔ̂ri gɛ̂i, gɛ́.”

14È fàa díwoo ma. Dí gɛ̀ tí fólo puu yée mu.

15Ǹyaŋ vólo puui tɛɛi, dí kɛ́ a díkpono ŋɛ́i-kulaa, díƀɔlɔɔ é tɛ́ɛ diai dîa kɛ̀ gâloŋ-pɛrɛi mu mii-sãai miî.

16Nya ƀe ǹúui kɛ̀ dí mɛi káa mɛni mɛi è kɛ̀ tuma-laa tɛɛ̂i dípɔ a díwɔ̂ mii-sãai. Dífe kɛ́ ní m̀ii-sãai da miî nyii gâloŋ è m̀ɛni ƀòi.

17Ɣâla è táre da mɛni ŋá káa kili-ŋa pono tɛ̀ɛ ǹyaŋkpa náaŋ ŋí pɔ́. Dí kɔlɔ sîi támaa lòno díkili-ŋa é pono mɛni sîi támaa su. É kúla nyíŋi pôlu, Ɣâla è see-woo da zĩâ su-kula târe tɛ̀ɛ Danîa pɔ́.

18Góraŋ saaƀai Gâloŋ Nɛbukinaza è nɛ̀ ǹyaŋkpa-ŋai ŋí dísɛŋ maa kɔ́ri mɛni mai kpɛɛi, Asipena è pà a díkelee bɔ́.

19Gâloŋ è lòno dípɔ. È dímaa kpɛ̂ɛ a ǹɛ́lɛɛ. È gàa a gɛɛ Danîa, Ananaya, Misãŋ da Azaria dímɛni ŋá káai da dísɛŋ kɔ́lɔŋɔɔi è kɛ̀ a dɛɛ́ ǹyáŋkpa-ŋai kpéli-ŋai kélee dîa. Nya ƀe è díkɛ̀ a gâloŋ-pɛrɛi mu tii kɛ́-ƀelai da.

20Mare kɛ̂ɛ sii kélee gâloŋ a kâa gɛ̂i ǹyaŋkpa-ŋai ŋí dí kɛ̀ a zu-kulâi kɔ́lɔŋɔɔ. Mɛni kpânaŋ da mare kɛ̂ɛ sii kélee gâloŋ a kâa pà lai ǹyaŋkpa-ŋai ŋí dí kɛ̀ a zu-too pêre kɔ́lɔŋɔɔ gîei puu é tɛ́ɛ la ŋɔtuɛ-mɛni ƀó-ƀelai da ŋɔtɛli kpɛ́-ƀelai dîa, ŋɔkâloŋ-laai su gwaa kélee.

21Danîa è lɛ̀ɛ tíi kɛ̂i gâloŋ ŋɔtíi kɛ́-pɛrɛi mu é lɛ́ɛ la zu Gâloŋ Sarɔ ŋɔkâloŋ koraŋ maa-ŋuŋ é seri.

Danîa 2

Nɛbukinaza è see ƀô

1Gâloŋ Nɛbukinaza kɛ́ɛ à kâloŋ ŋɔkóraŋ veerɛi su, è see-ŋa ƀò. Zee-woo-ŋai ŋí mɛni è ǹíi sɛ̀lɛŋ a ŋ̀ánaa va kâa nyìi.

2Nya ƀe è ŋɔtɛli kpɛ́-ƀelai, bóniŋ kɛ́-ƀelai, duɛ-mɛni ƀó-ƀelai da dáre-ƀelai tòli a gɛɛ dí pá dí zu-kula mì. Tãi dí pà la dí tɔ́ɔ ŋɛ́i,

3è mò dîa ǹyɛɛi, “Zeei ŋá m̀oi a ńii sɛ́lɛnîi. Ŋa wɛ̂lii ŋá zu-kulâi kɔ́lɔŋ.”

4Dáre-ƀelai dí ŋ̀óo su tòo Aramee sii-wooi su dîyɛ mài, “Gâloŋ é kɛ́ ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ! Zee-wooi ƀó kûa. Kwa pâi zu-kulâi yɛ̂.”

5È mò dîa ǹyɛɛi, “Ŋa gbɛ̀tɛ ŋ́gili ŋá a gɛɛ ká zee-wooi ƀó m̀â ka tela zu-kula m̀î. A wàla kɛ́ tí ŋa pâi m̀ôi a gɛɛ dí kásu tée-tee dí kápɛrɛ-ŋai wólo.

6Kɛ́lɛ ka zee-wooi ƀò m̀â ka tela zu-kula m̀î, ŋa pâi ƀaa-kɛ-maa kɛ́tɛ tɛɛ̂i kápɔ ŋa yee-see mu-sãa tɛɛ kápɔ. Ka zee-wooi ƀó m̀â ká zu-kula m̀î.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Dí ŋ̀óo su tòo ŋɔ́nɔ dîyɛɛ mai, “Gâloŋ, zee-wooi ƀó íyee mu-ƀelai dîa. Kwa pâi zu-kulâi yê.”

8E mò dîa ǹyɛɛ,

9“Ka ŋwêlii nɔ́ ka tãi támaa míi kpɛ́ni fêi, ka m̀ɛnii kɔ́lɔŋ ŋa gbɛ̀tɛ ńii su kámɛni mai. Ka wàla zee-wooi su-kula m̀â kákula maa káa nɔ́ ńyêei tɔnɔ kpɛ́ŋ. Kaâ gbɛ̀tɛ a gɛɛ ka lɛ́ɛ da wôya-woo tee-tee ƀó m̀â, kpɛ́ni fêi, ka lâai la zu a kòyaa ŋa pâi ńii maa faleŋ-nii. Mɛni ma, ka zee-wooi ƀó m̀â. Ǹyaa ƀe pâi gêi ŋá gɔ́lɔŋ ka pɔ̂ri zu-kulâi m̀î.”

10Dáre-ƀelai dí mò mà dîyɛɛi, “Núu da fé ɣéniɛ nyii a pɔ̂ri m̀ɛnii kêi yâ môi kûa a gɛɛ ku gɛi. Kâloŋ kɛ́tɛ kpaa máŋ guro-te da fé tá wɔ́lɔ ŋɔtáre-ƀelai, ŋɔpóniŋ kɛ́-ƀela da ŋɔtɛli kpɛ́-ƀelai marê kɛ́ ní mɛni kɛ́ɛ ŋí kɛ́ mɛni ma.

11Ǹɛnii yâ m̀ôi kûai gêi kpanaŋɔ̂i. Núu da fa pɔri m̀ɛnii ŋí kêi kâloŋ da mi fêɛ nɔ́ ŋ̀âla-ŋai, nyaŋ dífe núu-kpune sáma.”

12Nya ƀe gâloŋ è ǹíi ŋwâna é m̀ó a gɛɛ dí ŋɔtáre-ƀelai kélee páa Babelɔŋ.

13Dí tɔ̂ŋ tɛ̀ɛ a gɛɛ dí dare-ƀelai páa da Danîa ni. Dí nûa tɛ̀ɛ a gɛɛ dí Danîa da m̀arâai kɔ́ri dí dípaa.

Ɣâla è zee-wooi su-kulâi lɛ̀ Danîa ma.

14Nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa ǹáa ƀé kɛ̀ a Ariɔ. Nalôŋ ŋí ƀé kɛ a gâloŋ maa kpɛ́-ƀelai láa túɛ-nuui. Nya ƀe dí gɛ̀ a dare-ƀelai páa mɛni laa-tuɛ nuu. Danîa è lì bɔ́ naa é lóno kpɔ́ bɔ́ a táre-pere.

15È m̀arê kɛ̀ a gɛɛ é m̀ɛnii ŋá lɛ́ mà gɛ̀ gâloŋ kɛ́ ŋ̀óo kpânaŋ kɛ́ɛ ŋí ƀoi. Ariɔ è ŋ̀á lɛ̀ Danîa ma.

16Nàa kɛ́ɛ tí, Danîa è lì gâloŋ pɔ́naa é m̀ó mà a gɛɛ é tãi tɛɛ ƀɔ́ a gɛɛ a pɔ̂ri zee-wooi ŋí su-kulâi mì.

17Danîa è lì pôlu é m̀ɛnii ŋí ŋá lɛ́ m̀arâai Ananaya, Misãŋ, da Azaria ni dîa.

18È mò dîa a gɛɛ dí Ɣâla fɛli a kpanaŋɔɔ m̀ɛnii ŋí mɛni ma, a gɛɛ Ǹ̂âlai nyii gáa ŋelei-sui é dímalôŋ káa, gâloŋ fé bàa da m̀arâai da kɛ̀ dáre-ƀelai paai Babelɔŋ taa-leei su.

19Maa kpînii tí, dí zee-wooi ŋá lɛ̀ Danîa ma zî̃a su. Danîa è laa-maa-tɛ tɛ̀ɛ Ǹ̂âlai pɔ́ nyii gáa ŋelei sui.

20È mò ǹyɛɛi, “Laa-maa-tɛ é tɛ́ɛ Ɣâla pɔ́ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ. Nya tɔnɔ ƀé táre da wála-wala-laa káa a bɔ́ɔ.

21Nya ƀe a mɛni-ŋa maa fâleŋ. A gɛ̀ fólo lá-ƀoɔɔ é tɛ́ɛ, sama tãi é pá. A kâloŋ-ŋa sèe gɛ́ díwolo. A táre tɛ̀ɛ dáre-ƀelai pɔ́, gɛ́ mɛni ŋá káa tɛ̀ɛ diai pɔ́ da mɛni ŋá kaai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22A loo mɛni kɛ́tɛ-ŋa tòo bànaŋ ma. È mɛni-ŋai kɔ́lɔŋ da kɛ̀ kpînii. Kwaa ponóɔɔ a kûla ǹyêei.

23Ŋa ísɛɣêi-fei ŋ́gɛ ílaa maa tɛ̀ óo ńâŋ-ni Díɣâlai. Ya táre da wála-wala tɛ̀ɛ m̀bɔ. M̀ɛnii kú ímarê kɛ̀ m̀ɛni mai ya maa kili-ŋa pono tɛ̀ɛ kúpɔ. Ya gâloŋ ŋɔsee-wooi maa kili ŋa-pono tɛ̀ɛ kúpɔ."

Danîa è zee-wooi ƀò Gâloŋ ma é tela zu-kula mì

24Nya ƀe Danîa è lì Ariɔ pɔ́ naa nyii gâloŋ è wála-wala tɛ̀ɛ bɔ́ a gɛɛ é Babelɔŋ tare-ƀelai páai ǹyɛɛ mai, "Ífe Babelɔŋ tare-ƀelai pâa. Lí a ńyãa gâloŋ pɔ́ naa. Ŋa pâi ŋɔsee-wooi su-kulâi m̀i."

25Ariɔ è lì a Danîa gâloŋ pɔ́naa ŋ̀á ma. È m̀o gâloŋ mà ǹyɛɛi, "Ŋa ǹyaŋkpa tɔnɔ kaa gɔ-soŋ-ŋai sáma nyíi kula Zuda ŋɔsuui sui. A pɔ̂ri ísee-wooi su-kulâi."

26Gâloŋ è Danîa marê kɛ̀ nyii da kâa dòli máŋ a (Bɛtisazai) ǹyɛɛ mai, "M̀ɛnii ŋá gàa seei-perei yâ pɔ̂ri m̀ôi m̀â í tela zu kulâi lɛ́ m̀â?"

27Danîa ǹyɛɛ mai, "M̀ɛnii ya m̀ôi kûa a gɛɛ ku gêi táre-nuu, pónin kɛ́-nuu kpaa máŋ tuɛ mɛni ƀó-nuu fa pɔ̂ri gêi.

28Kɛ́lɛ Ɣâla káa ɣêlei nyii a pɔ̂ri núu-kpune kíli ŋá-ponoi kili ŋa-tɛi mɛni sii kélee sui. Aâ m̀ɛnii lɛ́ Gâloŋ Nɛbukinaza ma pâi kêi ɣele kpɛ́-kpɛɛ tɛɛ pôlu mai. Zeei í m̀oi da zĩâi tɛ̀ɛ a yá tãi í kɛ̀ laâni lai dia ká ŋí.

29"Tãi í kɛ̀ laâ-ni lai, óo Gâloŋ, íkili è pîlaŋ mɛni-ŋa ma pâi kêi. Ɣâla ƀa kili-ŋa têi mɛni lɛ̀. A m̀ɛ́ni-ŋai ƀó yâ nyii pâi kêi.

30Gáa, zee-wooi ŋí su-kula tare aâ pá ŋ́gili ŋá. Zu-kulâi fa ńdarêɛi é tɛ́ɛ núu kélee ma ŋ̀ɛ́niɛi su. Kɛ́lɛ è gɛ̀ tí a gɛɛ yá, óo Gâloŋ, ya pɔ̂ri zee-wooi su-kulâi kɔ́lɔnîi í m̀ɛnii ŋá káa pà íkili ŋái.

31"Í íŋɛi làa, óo Gâloŋ, í pɔkɔɔŋ kɛ́tɛ tɔnɔ káa íŋɛi túɛ gbakpáa, gɛ́ kɛ̀ yɛrɛŋ-yɛrɛŋ, maa pɔlɔ-pɔlɔɔ.

32Bɔkɔɔŋ ŋí ŋuŋ è kɛ̀ a gôo kpîŋ-kpîŋ, geŋe lá da m̀óoŋ kɛ́ ƀò a káne, goi pere da ŋ̀wɛ́rɛ kɛ́ ƀò a ƀara,

33gɔ́ɔ kɛ́ ƀò a kɔli, gɔ́ɔ-ƀeleŋ kɛ́ ƀò a ƀoo pɔ̂rɔ maa ŋɔŋ̀ɔ́ɔ da kɔli.

34Íkɛɛ nàa maa kpɛɛi, kɔni su è ƀèla íŋɛi, kɛ́lɛ vé kɛ́ ní a núu yée. Gɔni-ƀelai è sɔ̀ɔŋ gɔ́ɔ-ƀeleŋ mà nyii kɛ̀ a ƀóo pɔrɔ maa ŋɔŋ̀ɔ́ɔ da kɔlii é vũa-fũ̂a.

35Nya ƀe gɔlii, m̀óo pɔrɔ ŋɔŋ̀ɔ́ɔi, m̀arai, gánei da gôoi dí wólo-wolo a tãi tɔnɔ. Dí kɛ́ nɔ́ yɛ̂ɛ mɔlɔŋ-kala ƀé mɔlɔŋ táŋ kwaa ma a fólo lá ƀóɔɔ ɣele. Vãai è kòoŋ a dia vé dɔnɔ kpîŋ lɛ̀ɛ ní naa. Kɛ́lɛ gɔnii tí sɔ̀ɔŋ dîai, è pene a yée kpɛɛ́ pôlu é ǹɔii mɛi pɛ́lɛ.

36"Zee-wooi ká kɛ̀ ŋí, ǹyaŋ kwa pâi zu-kulâi yɛ̂.

© 2014 Bible Society in Liberia.

37Yá, óo Gâloŋ, yá ɓa Gâloŋ, kâloŋ-ŋa kélee mɛi. Ɣâla nyii gáa ɣelei a gɛ́ ya kɛ́ a
ǹɔii mɛi-nuu. A kponoi kpanaŋ, wála-wala-laa da ɓaa kɛ́-maa kɛ́ a ípɔɔ.

38A wála-wala-laa tɛɛ ípɔ núu-kpune, fɛnɛ-sãa da ŋɔni-ŋa mɛi. Ɓɛ́i kélee da naai,
íwala-walai káa dímɛi. Bɔkɔɔŋ ŋuŋ tí a gôoi ǹyaa ɓa yá.

39Íkâloŋ-laa tãi a kpɛ̀ɛ kâloŋ da kpɛ́ni a pâi tɛ̂i naa. Kɛ́lɛ vé pâi kɛ̂i a ŋ̀wála-walaa
yɛ̂ɛ yá. Gâloŋ-laai zaaɓai ŋɔŋɛi-kɛ-maai ɓa m̀marai. A pâi kɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee
mɛi.

40Gbɛɛ-ŋai, gâloŋ-laai ǹáaŋ ɣelei a pâi pâi. A pâi kɛ̂i a zu-kpanaŋɔɔ yɛ̂ɛ kɔli. Kɔli
a sãâ su ɣàle-ɣale é dífũa-fũa. Berei nɔ́ kɔli a gɛ̀ lai, bere nɔ́ ɓé gâloŋ-laai tí láa
tuɛ-nuu a pâi gɛ̂i la. A pâi m̀marâai díkâloŋ laai wôloi é vũa-fũa.

41Í gàa bɔkɔɔŋ kɔ́ɔ-ɓeleŋ gwaa tɔnɔ ma kɛ́ ɓò a ɓóo pɔ̂rɔ maa ŋɔŋɔ́ɔ gbéli kɛ́ ɓò a
kɔli. Nyíŋi su-kulâi ɓa gâloŋ-laai ŋá a pâi kɛ̂i a gɔlɛɛ. Ŋɔwála-wala-laai da su a pâi
kɛ̂i a zumoɔ́ɔ. Gbua da a pâi kɛ̂i a gbanaŋɔɔ yɛ̂ɛ kɔli yɛ̂ɛ berei í gɔ́ɔ-ɓeleŋ kàa la
zumoɔɔ a kɔli da pɔ̂rɔi.

42Bɔkɔɔŋ gɔ́ɔ gbua da-ŋa dí kɛ̀ a kɔli, da-ŋa kɛ̀ ɓò a ɓóo pɔ̂rɔ maa ŋɔŋɔ́ɔ. Bere nɔ́
ɓé gâloŋ-laai ŋí a pâi kɛ̂i la. M̀éla tɔnɔ maa a pâi kɛ̂i a ŋ̀wála-wala, gbéli fíi kpɛɛ.

43Í gàa a gɛɛ bɔ̂rɔi da gɔlii dí kɛ̀ a dí sumoɔɔ a díkîe. Ǹyaŋ kɔli da pɔ̂rɔ dífa díkîe
sòŋ. Bere nɔ́ ɓé gâloŋ-laai ǹáaŋ ɣelei su-ɓelai da pâi kɛ̂i la a dísumoɔɔ. Woo kɛ-
zu tɔnɔɔ fé pâi kɛ̂i dísama.

44Gâloŋ-ŋai ŋí dítãi ma, ŋ̀elei-su Ɣalai a pâi kâloŋ-laa da seêi. Núu da fé pâi wɔ́lɔ
pɔrî̂i zu-karai kpaa máŋ é ǹyée mɛi ɣále. A pâi gâloŋ-laa-ŋai tí kélee pûi gɔ́ɔ mu
é dí fũ̂a-fũa. A pâi kɛ̂i naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

45Óo Gâloŋ, zî̂ai tɛ̀ɛ a yá é pîlaŋ gɔnii ma nyii kpùɛ ǹyée su é tóo nyii núu da fé
gbuɛ-nii é gɔlii, gôoi, m̀marai, m̀óo pɔ̂rɔi da gánei fũa-fũai, su-kulâi ká ŋí. Gɔni-ŋai
kɛ̀ ǹyéei sui, da è kpùɛ ma nyii núu da fé gbuɛ-nii. È tòo é gɔlii, m̀marai, m̀oo pɔ̂rɔi,
gánei da gôoi fũa-fũa. M̀ɛnii pâi kɛ̂i tuɛ-perei Ǹ̀âla kɛ́tɛi a ǹɛ́ gâloŋ ma. Ŋaâ ísee-
wooi da zu kulâi lɛ́ yâ nyii gáa a tɔ̃yâ. Láa la a gɛɛ m̀ɛni-ŋai ŋí da pâi kɛ̂i."

Gâloŋ Nɛbukinaza è Danîa ŋɔtíi maa tɛ̂

46Nya ɓe Gâloŋ Nɛbukinaza è laa kpɔ́ ǹɔii ma kpalaɣa Danîa ŋɛ́i a ɓaa kɛ́-maa
pere. È mò a gɛɛ dí sama-sɛŋ da kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ tɛɛ Danîa pɔ́.

47È mò Danîa ma ǹyɛɛi, "Tɔ̃yâ ma Íɣâlai káa a Ɣâla kélee mɛi Ɣâla. Gáa a kâloŋ-
ŋa dínuu-namu, a loo mɛni maa kili ŋa-pono tɛ̀ɛ-nuu pɔ́, kpɛ́ni fêi, a gɛ́ ya zee-
wooi ŋí ŋá lɛ́ m̀â."

48Gâloŋ Nɛbukinaza è tíi kɛ́tɛ tɛ̀ɛ Danîa pɔ́ da ɓaa kɛ́-maa sãa támaa lɛ́lɛɛ-ŋa. È
Babelɔŋ lɔii-gwaa kélee tɛ̀ɛ bɔ́ a gɛɛ é kɛ́ nàa mɛi dáre-ɓelai kélee dí kɛ́ ɓò ǹyée
mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

49É kúla nyíŋi pôlu, m̀ɛnii Danîa è m̀arê kɛ̀ m̀ɛni mai è ŋàa-see kɛ̀ mì. È Sadura, Misãŋ da Abɛnigo-ni kɛ̀ a Babelɔŋ kpiniŋ su mɛni-ŋai kélee láa túɛ-ƀela. Danîa è lɛ̀ɛ gâloŋ tii ké-pɛrɛ kɛ́tɛi mu da dîa-ni dí ké tíi kɛ̀.

Danîa 3

Nɛbukinaza è mò a gɛɛ núu kélee é bɔkɔɔŋ fɛ́li nyii è gbɛ̀tɛ a gôoi

1Ɣele tônɔ da, Gâloŋ Nɛbukinaza è pɔkɔɔŋ da kpɛ̀tɛ a gôo. Ŋɔkôyaa è kɛ̀ a kɔ́ɔ ƀɔlɔni buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ. Ŋɔŋa kɛ̂tɛ ké ƀò a kɔ́ɔ ƀɔlɔni lɔ́ɔlu m̀ɛi náaŋ. È zèe Dura tiŋ-tiŋ su Babelɔŋ kpiniŋ su.

2Nya ƀe gâloŋ è m̀ɛni láa túɛ-ƀela kpaya-kpayai kélee tòli a gɛɛ dí díŋa tɛ́ gîe ma: Ŋɔtii-kɛ-ƀelai, ǹɔii kpiniŋ tɛi-tɛi mɛi-ƀelai, ǹɔii kpiniŋ mɛi-ƀelai kɔlɛ ma-ƀelai, gâloŋ lia-woo ƀó-ƀelai, zɛŋ-kao lâai ké-ƀelai, mɛni-saa ƀó-ƀela kpaya-kpayai da bɛlɛ-pɛlɛi, da ǹɔii ŋɔtíi ké-ƀela kpaya-kpaya kpéli-ŋai kélee. E dí tòli a gɛɛ dí dígôo ɣala pɔkɔɔŋ tɛ́ɛ ɣâla pɔ́ ǹûai díkɛ vèli.

3Tãi díkelee dí tɔ̀ɔ la bɔkɔɔŋ ŋí ŋɛ́i túɛi,

4ǹolo too-nuui è m̀ɛnii ŋí maa lôlo tòo a ŋ̀óo tɛ́ɛ ɣelêi ǹyɛɛi, “Ŋánûa, káai kélee kùla ǹɔii ŋuŋ-ŋai sui da sîi kélee, káwoli tɔ́ɔ óo! M̀ɛnii ŋí ƀé ka pâi gêi!

5Tãi nɔ́ ka dúruii wóo mèni la da ƀɔɔ, kɔnîŋ da ŋ̀ale-sãai kpéli-ŋai kéleei, ka too ǹɔii ma ká Nɛbukinaza ŋɔɣâla pɔɔ-kɔɔŋ fɛ́li.

6Ǹúui à wàla gɛ́ tíi, dí m̀aa nûui píli ŋ̀ɔŋ kpɔ̂lui su ŋ̀á ma.”

7Ǹyaŋ tãi kpɔ́ nɔ́ dí dúruii wóo mèni lai, m̀ɔɔi, gɔnîŋ da ŋ̀ale-sãai kpéli-ŋai kéleei, ǹûai, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai da zîi-ŋai kélee dí tòo ǹɔii ma dí gôo ɣala pɔkɔɔŋ fɛli nyii Gâloŋ Nɛbukinaza è gbɛ̀tɛi.

Danîa da m̀arâa saaƀai dí gâloŋ wóo pìli

8Ǹaa kɛ́ɛ tíi, Babelɔŋ tare-ƀelai da-ŋa dí pà gâloŋ pɔ́ naa a gɛɛ dí mɛni pɛ́lɛ Zûu-ŋai dîa.

9Dí mò ma dîyɛɛi, “Óo Gâloŋ, ífulu-laai su é kôyaa!

10Í tɔ̂ŋ tɛ̀ɛ óo Gâloŋ, a gɛɛ tãi kpɔ́ nɔ́ núu kélee da dúruii wóo mèni, m̀ɔɔi, gɔnîŋ da ŋ̀ale-sãai kpéli-ŋai kélee, ǹûai, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai da zîi-ŋai kélee dí tòo ǹɔii ma dí ígôo ɣala pɔkɔɔŋ fɛli.

11Ǹúui à wàla gɛ́ tíi, dí m̀aa nûui píli ŋ̀ɔŋ kpɔ̂lui su.

12Kɛ́lɛ Zûu ǹyaŋkpa saaƀai ŋí, Sadura, Misãŋ da Abɛnigo nyii-ŋai í díkɛ̀ a Babelɔŋ lɔii kpiniŋ mɛi-ƀelai dífe díyee seêi ítɔ̂ŋ mu. Díkaa nɔ́ ƀɛ́ dífa íɣâla-ŋai fɛ̂li da ígôo ɣala pɔkɔɔŋ nyii í gbɛ̀tɛi.”

13M̀ɛnii ŋí è ŋ̀wana kpɔ́ gâloŋ ma a ŋ̀ánaa, é nûa tɛɛ ǹyaŋkpa-ŋai ŋí kanai. Dí pà a dia Gâloŋ ŋɛ́i túɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14È mò dîa ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ƀe ŋí ŋa m̀ɛnii a kálaai? Káfa ŋáɣâla-ŋai fɛ̂li kpaa máŋ ká ŋágôo ɣala pɔkɔɔŋ nyii ŋá gbɛ̀tɛi, káa Sadura, Misãŋ é pɛ́lɛ Abɛnigo ma?

15Da pâi dúrui fɛ̂ɛi, m̀ɔɔi, gɔnîŋ da ŋ̀ale-sãai kpéli-ŋai kélee. Kà maa wôo-ŋai ŋí mɛni, kà tòo ŋáɣâlai ŋá gbɛtɛi kɔ́ɔ mu ká vɛ̀li. Kɛ́lɛ kà wàla gɛ́ tí, da pâi kápilîi ŋ̀ɔŋ kpɔ̂lui su kpɔ́ nɔ́ ŋ̀á ma. A kɛ̀ tí, ɣâla nênɛ ƀé pâi káŋuŋ ma ƀôi ńyêei.”

16Nya ƀe Sadura, Misãŋ da Abɛnigo dí gâloŋ wóo su tòo dîyɛɛ m̀ai, “Óo Gâloŋ Nɛbukinaza, kúfa pɔ̂ri kúkpîŋ ŋuŋ ma ƀôi íyêei m̀ɛnii ŋí su.

17À kɛ̀ Ǹ̩âlai kwa tíi kɛ̂i mii a pâi kúkulâi ŋ̀ɔŋ kpɔ̂lui su, a pâi kúlâi íyêei, óo Gâloŋ!

18A nɛ̃ɛ ma kpîŋ vé gɛ̀, kúfe pâi wɔ́lɔ tíi kɛ̂i íɣâla-ŋai da mì kpaa máŋ kú pɛ́lɛ ígôo ɣala pɔkɔɔŋ í gbɛtɛi gɔ́ɔ mu kú vɛli a dɔnɔ kpîŋ.”

Dí mò a gɛɛ dí Danîa da m̀arâai páa

19Nya ƀe Gâloŋ è ǹíi ŋwàna kpɔ́ Sadura, Misãŋ da Abɛnigo ni dîa a ŋ̀ánaa núu kɛ́ gàa ŋ̀ɛ́i ma. È mò a gɛɛ dí ŋ̀ɔŋ ŋá tɛ́ ǹaa é fãa gîei lɔ́ɔlu mɛi feerɛ é tɛ́ɛ bɔlɔi ma.

20È mò gɔ́kɔ-ƀela wála-walai da-ŋa dîa a gɛɛ dí Sadura, Misãŋ da Abɛnigo ɣiri dí dípili ŋ̀ɔŋ su.

21Dí dílɛ̀ɛ a dímaa ɣiriɛɛ dí díɣiri dí dípili ŋ̀ɔŋ su.

22Gâloŋ wóo è kɛ̀ a ŋ̀uyɛɛ. M̀ɛni ma dí ŋuŋ ŋáa tɛ̀ a ŋ̀ánaa. Gɔkuluƀa-ŋai kɛ̀ liî a ǹyaŋkpa-ŋai ŋí a gɛɛ dí dípili ŋɔŋ kpɔ̂lui sui, ŋ̀ɔŋ wuleŋ è dípaa, kpɛ́ni fɛ̂i ǹaa è kɛ̀ a vãa é tɛ́ɛ bɔlɔi ma.

23Nya ƀe Sadura, Misãŋ da Abɛnigo dílɛ̀ɛ kpɔ́ a díɣiriɛɛ kpíŋ-kpíŋ dí dí tóo ŋ̀ɔŋ sâmai.

24Gâloŋ è mu sìɣe é tɔ́ɔ a maa félaa a kili ŋa tɛ̂i pere. È ŋɔlia-woo ƀó-ƀelai marê kɛ̀ ǹyɛɛ dîai, “Kɛrɛ̂ɛ núu saaƀa ƀé kú díɣìri ku dípili ŋ̀ɔŋ sui?” Dí ŋ̀óo su tòo dîyɛɛ mài, “Gâloŋ, bere ƀé è kɛ̀ la.”

25Ǹyɛɛ dîai, “Ka gáa! Ŋa kpakolo náaŋ kâai siâi ŋ̀ɔŋ su, ɣɛli fé da ma. Ǹ̩ɔŋ fé tela da kérenîi. Ǹúui ǹ̀áaŋ ɣelei káa yɛ̂ɛ ǹúui kùla Ɣâla-taai.”

Dí ǹyaŋkpa saaƀai ŋuŋ ma ƀo dí dítii maa tɛ́

26Gâloŋ Nɛbukinaza è mù sìɣe é lí ŋɔŋ kɔlɛ. È làɣi a ŋ̀óo su-kɛ́tɛ ǹyɛɛi, “Sadura, Misãŋ, Abɛnigo, Ǹ̩âla Kɛ́tɛi yée mu-ƀelai, ká kúla ká pá ƀɛ́.” Nya ƀe Sadura, Misãŋ da Abɛnigo dí kùla ŋɔŋ su.

27Gâloŋ ŋɔtii-kɛ-ƀela kpaya-kpayai, ǹɔii kpiniŋ tɛi-tɛi mɛi-ƀelai, ǹɔii kpîniŋ mɛi-ƀelai kɔlɛ ma-ƀelai, gâloŋ lia-woo ƀó-ƀelai, kélee dí pà dítinaŋ a dia. Dí gàa a gɛɛ ŋ̀ɔŋ fé mɛni da kɛ́ ní a dia. Díŋuŋ-leɣa da maa ɣiri-sãai kɛ̀ diai da fé kéreŋ-ni. Ŋɔŋ kûŋ fé tela kɛ́ ní dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Gâloŋ è mò dîa ǹyɛɛi, “Laa maa-tɛ é tɛ́ɛ Káɣâlai pɔ́ ka kula ŋ̀ɔŋ kpɔ̂lui sui. È ŋɔkélai tɛ̀ɛ é káŋuŋ ma ƃó ká kúla ŋ̀ɔŋ kpɔ̂lui su. Ká làa la. Ká ŋ́oo pìli. Káfe fáa ní a gɛɛ ka ŋáɣâlai fɛ́li. Ká fàa ma a gɛɛ ká sáa é tɛ́ɛ la ɣâla da kpɛ́ni fɛliɛɛ ma fɛ̂ɛ nɔ́ Káɣâlai.

29“Nya ƃe gâloŋ è dɛ̀ɛ a tɔ̂ŋ a gɛɛ núu da kélee a lóno nyɔ́mɔɔ kɛ̀ é pîlaŋ Sadura, Misãŋ da Abɛnigo-ni Díɣâlai ma dí maa nuui su tée-tee a gbua-kpua, dí ŋɔpɛ́rɛi wólo. Ɣâla da fé ǹaa é núu ŋuŋ ma ƃó bere sîi ŋí su yɛ̂ɛ Ǹyaa.”

30Gâloŋ Nɛbukinaza è Sadura, Misãŋ da Abɛnigo ni dítii maa tɛ̂ Babelɔŋ lɔii-kpiniŋ su.

Danîa 4

Gâloŋ Nɛbukinaza ŋɔsee-wooi veerɛi

1Gâloŋ Nɛbukinaza è ŋ̀orɛ̂-wooi ŋí tɛ̀ɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee su-ƃelai pɔ́ naa ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee ǹyɛɛ dîai, “Ŋá fàa kâa! Ɣâla é lii sɛ̂e tɛɛ kápɔ.

2Gáa ḿâ a lii-nɛ̃ɛ a gɛɛ ŋá ŋɛi-kɛ-maa-ŋai da mɛni kpaya-kpayai mɛni ƃó kâa Ǹ̀ʼâla Kɛ́tɛi a gɛ́ ḿîi.

3A mɛni kpaya-kpaya kɛ́ kûɛ. Wála-wala káa ŋ̀ɛ́i-kɛ́-maa ŋai su a gɛ̀i! Ŋɔkâloŋ-laai káa naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ŋɔkɛ-naa laai koyaŋ fé ma.

4“Ńyãa, Gâloŋ Nɛbukinaza ŋá kɛ̀ ŋákâloŋ pɛrɛi mu ŋ́gɛ ŋá kɛ̀ ɣéniɛi kɛ̀ ŋá tɔɔ-laai su kɛ́ kɛ̀tɛ.

5Ŋá Zĩa kàa nyii gɛ̀ ŋá yào kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Ŋá sɛŋ mĩli-mĩliɛ sii da kàa nyii su. M̀ɛnii ŋí a gɛ́ yao a pá ŋ́gɔlɔi.

6Nya ƃe è ŋá Babelɔŋ tɛli kpɛ́-ƃelai, bóniŋ kɛ́-ƃelai, duɛ-mɛni ƃó-ƃelai da dáre-ƃelai tòli a gɛɛ dí pá dí zî̃a sii ŋí su-kula ḿî.

7Nya ƃe è duɛ mɛni ƃó-ƃelai, dɛli kpɛ́-ƃelai, bóniŋ kɛ́-ƃelai, da dáre-ƃelai dí pà. Dí páai, ŋá mɛnii ƃò dîa ŋá gàa zî̃ai sui. Kɛ́lɛ dí ta fé pɔri ní zu-kulâi ḿî.

8Ǹaa kɛ́ɛ tíi Danîa è pà ŋ́ɛi túɛ é zee-wooi ŋí su-kula ḿî. Ŋá ŋáɣâlai tɔ̂le Danîa ma. (Ǹáa ƃa Bɛtisaza, Ǹ̀ʼâla maa waa-ŋai dímɔ̃leŋ káa gbonôi.)

9Nya ƃe ŋá dòli ńyɛɛ m̀ai, ‘Bɛtisaza, boniŋ kɛ́-ƃelai dínuu kɛ́tɛi, ŋa gɔ́lɔŋ ŋ̀ʼâla maa waa-ŋai dímɔ̃leŋ káa íkponôi, mɛni da fé naa nyii ífa pɔ̂ri maa kili ŋa-ponoi kɛ̂i nûa dîɛ. M̀ɛnii ŋá gàa zî̃ai sui ǹyaa ká ŋí. Zu-kula ḿî wɛ.

10“ ‘Tãi ŋá kɛ̀ láani lai, zî̃a è tɛ̀ɛ a ńyãa. M̀ɛnii ŋá nàa kàa zî̃ai sui ǹyaa ká ŋí. Ŋá wúru kôyaa kɛ́tɛ tɔnɔ kàa tɔ̂ni ǹɔii sáma.

11È kɛ̀ a wúru kôyaa kɛ́tɛ maa pɔlɔ-pɔlɔɔ dôŋ seriɛɛ ŋ̀ele-kɔlɔŋ ma. Núu a pɔ̂ri kɛ̀ gâai ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kélee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Ǹáa è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ, m̀á támaa ŋ̀á díkɛ ɓò a núu mii sãa. Mù ɓé vɛnɛ-sãai da kâa
nyìi naa ŋ̀ɔni-ŋai dí kɛ́ nyìi ŋ̀woŋwôi. È kɛ̀ fúlu-sãa kélee kɔnɔŋ kulâi.

13“ ‘Ǹá ŋ̀ɔ́nɔ ŋɛ́i làa ŋá worɛ̂-woo ɓó-nuu tɔnɔ káa ŋɛ́i-tuɛ gɛ́ kùla ŋ̀elei su gɛ́ yèŋ
màa waa.

14È lòno a ŋ̀óo su kɛ́tɛ ǹyɛɛi, “Kúla ŋ̀urii su í pîlaŋ í ŋ̀woŋwo tée-tèe m̀a. Ǹáa kélee
kpôloŋ mà í m̀á taa-taa. Yà gɛ̀ tí, zua-ŋai da pâi pûi ŋ̀ɔni-ŋai dí koôŋ.

15 Ǹume lɛ́ɛ ǹɔii mu í kɔli da ɓara tínaŋ ma. Ǹɛ́ɛ naa galai sáma. Tɔɔ ǹɛŋ é pú m̀a.
A pâi kɛ̂i naa zua-ŋai da ŋ̀ɔni-ŋai sáma.

16Ŋɔkili ŋa-siai a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ sua kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu.

17Ɣâla-taa kela-ŋa ɓé pà dí m̀ɛnii ŋí duŋ tòo a gɛɛ ŋ̀ɛ́niɛi su-ɓelai kélee dí gɔ́lɔŋ
Ǹwála-wâla kélee Ɣalai ɓe gáa kâloŋ-laa kélee mɛi. A wála-wala tɛ̀ɛ núu kélee pɔ́
yɛ̂ɛ berei a ŋwɛ̂li lai. A nɛ̃ɛ ma maa nuui é kɛ́ a núu doo-mu.”

18“ ‘Zî̂ai tɛ̀ɛ a ńyãa Nɛbukinazai, zu-woo ká ŋí. Mɛni ma Bɛtisaza, zî̂ai ŋí su-kula
ḿî. Táre nuu da fé ɓɛ́ a pɔ̂ri zî̂ai ŋí su-kulâi ḿî. Kɛ́lɛ ya pɔ̂ri zu-kulâi ḿî kpɛ́ni fêi,
ŋ̀âla maa waa-ŋai dímɔ̃leŋ káa ípôlu.’ ”

Danîa è zee-wooi su kùla

19Gɛ́ɛ tíi, Danîa nyii da kâa dòli máŋ a Bɛtisazai, ǹáa è kɛ̀ nɔ́ kpɔ́ va pɔ̂ri lônoi.
Gâloŋ ǹyɛɛ mai, “Bɛtisaza, zee-wooi maa mɛni fé ílii ɓèla yâ.” Bɛtisaza è zu tòo
ǹyɛɛ mai, “Eê pɔ̂ri kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ a kɛ̀ zee-wooi ŋí da zu kulâi pîlaŋɔɔi nɔ́ íkpɔara-
ɓelai dîa, yá fêi.

20Í wúru tɔnɔ kàa kpɔ́ nɔ́ é ɓɔlɔ a gɛ́tɛ zu é kpanaŋ, dôŋ é seri ŋ̀ele-kɔlɔŋ ma, dɔ́ɔ
ɓɛ́i ma núu kélee a pɔ̂ri gâai ŋ̀ɛ́niɛi gwaa kéleei.

21Ǹúrii ŋí láa è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ-lɛlɛɛ, m̀áa kpɔ́, m̀á kɛ́ ɓò a mii-sɛŋ fúlu-sãa kélee mɛni
ma. M̀u è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ sua-ŋa nyii mɛni ma. Ǹɔni-ŋai dí kɛ́ dítaa tɔ̂ɔ zu.

22“Óo Gâloŋ, yá ɓa ŋ̀úrii tí. Yaâ kɛ́tɛ, íkponôi a kpanaŋ. Íkɛtɛ-laai a ɓɔlɔ a seri ŋ̀ele-
kɔlɔŋ ma, íwala-walai a ǹɔii mɛi pɛ́lɛ.

23Óo Gâloŋ, í worɛ̂-woo ɓó-nuu maa waa tɔnɔ kàa gɛ̀ kùla ŋ̀elei su gɛ́ yèŋ. È mò
yâ ǹyɛɛi, ‘Ǹúrii pɔ̂ŋ í zu-tée-têe. Kɛ́lɛ ŋ̀ume lɛ́ɛ tɔ̂ni galai su í m̀aa tínaŋ a kɔli da
ɓara. Zame é lɛ́ɛ ǹɔii mu. Tɔɔ ǹɛŋ é pú ŋ̀umei ŋí ma da zua-ŋai dí kɛ́ ǹɔɔi su a
kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.’

24“Zee-wooi su-kulâi ká ŋí óo Gâloŋ. M̀ɛnii ká ŋí Ǹwála-wâla kélee Ɣalai a gbɛ̀tɛ
a gɛɛ é gɛ́ a yái.

25A pâi íkulâi núu-kpune sáma ka fɛnɛ-sãa ka ɓò kwaa tɔ̂nɔ m̀a. Ya pâi kɛ̂i naa a
kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kala kɛ̀ ɓò a íkɔnɔŋ yɛ̂ɛ niŋa, ǹɛŋ kɛ́ pù yâ. Ya pâi gɔlɔnîi a
gɛɛ Ɣâla ŋɔwála-walai tɛɛ̂i kâloŋ-laa kélee ma. Ǹyaŋ a wála-wala tɛ̀ɛ núui pɔ́ a
ŋwɛ̂li é dɛɛ bɔ́i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Dí mò yâ a gɛɛ í ŋ̀úrii ŋumei da zame lɛ́ɛ. Nyíŋi su-kulâi ƀa, íkâloŋ-laai a pâi pâi pôlu ŋɔ́nɔ ípɔ yà gɔ̀lɔŋ a gɛɛ ɣâla ƀe gáa ŋ̀ɛ́niɛi su sãai kélee mɛi.

27Mɛni ma, óo Gâloŋ, kpera yê íwoli tɔ́ɔ ǹia-wooi ma ŋa pâi dɛɛ̂i ípɔi. Íyee kúla sɔnyɔ̂ŋ su í tûa a teniŋ ƀô-pere. Íyee kula ŋwana-lɔ̂ɔ su í ǹúu doo-mu-ŋai malôŋ káa. Ya gɛ̀ tí, tãi da zãâi ǹɛ̂lɛɛi í dísɔlɔ ƀôi ya pâi kɛ̂i nɔ́ dísɔlɔ ƀôi.”

28M̀ɛni-ŋai ŋí kélee dí kɛ̀ a Gâloŋ Nɛbukinaza.

29Ɣáloŋ puu káo feerɛ tɛɛ pôlu ma, è kɛ̀ siâi gâloŋ-pɛrɛi ŋ̀ɛlɛ̂i pere a tãi tɔnɔ da Babelɔŋ.

30È mò ǹyɛɛi, “Babelɔŋ taa-leei fé ŋí ŋá dɔ̀ɔ a daa-lee kɛ́tɛi a gɛɛ é ŋáwala-walai, ŋákɛtɛ-laai da ŋámu-wuyɛ-laai lɛ́i?”

31 Ǹɔ́o è lɛ̀ɛ ǹá wóo é kúla kpɔ́ nɔ́ ŋ̀elei su ǹyɛɛ mai, “Gâloŋ Nɛbukinaza, Íwoli tɔ́ɔ ŋ̀orɛ̂i dí dɛ̀ɛ a ńyãa ŋá m̀ɔ́ yâ. É kúla lônii ma, ífe ŋɔ́nɔ a kâloŋ.

32Da pâi íkulâi núu-kpune sáma dí ítɛɛ ǹɔɔi su. Ya pâi kɛ̂i naa í kɛ́ kala mîi yɛ̀ɛ fɛnɛ-sɛŋ a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Ya pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ Ǹɔ̂la Kɛ́tɛi ƀa sɛŋ kélee ǹâmu. Ǹyaŋ núui a ŋwɛ̂li é da tɛɛ bɔ́i, maa nûui ƀé a da tɛɛ bɔ́.”

33È ŋ̀óo lá kùla nɔ́ m̀aa mɛ̂nii é pɛ́lɛ kɛ̂i a gâloŋ. Dí gúla daai su é lí ǹɔii su é pɛ́lɛ kala miî yɛ̂ɛ fɛnɛ-sɛŋ. Nɛŋ è lɛ̀ɛ pûi ma ŋ̀uŋ lɛ̂ɣa é kôyaa-koyaa yɛ̂ɛ kuɛ lɛ̂ɣa, ǹyée ɣalɛ̂ŋ kɛ́ ƀò yɛ̂ɛ ŋɔni kɔ́ɔ-ɣaleŋ.

Nɛbukinaza è Ɣâla láa ma tɛ̀

34M̀ɛni-ŋai ŋí kɛ́ɛ pôlu ma, gâloŋ Nɛbukinaza è mò ǹyɛɛi, “Góraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi tɛɛ pôlu maa, ŋá ŋ̀ɛi tɛ̀ ŋ̀elei su ŋá gáa a gɛɛ ŋa pá pôlu ŋ̀gbonôi yɛ̂ɛ berei ŋá kɛ̀ la a bɔlɔi. Nya ƀe ŋá Ǹɣwɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ kɛ-ɣele ma ɣala kɛ́tɛi láa ma tɛ̀, ŋá ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ bɔ́, ŋá ŋɔkɛ́tɛ-laai maa mɛni ƀó. Ŋɔkâloŋ laai káa a wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ kaloŋ-laa.

35Núu-kpune káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni ŋ̀ɛ́i. M̀ɛnii kélee a ŋ̀wɛli é gɛ́ a dai, ŋ̀âla-taa kela-ŋai kpaa máŋ a núu-kpune ǹɔii mai, a pɔ̂ri gɛ̂i. Núu da fa pɔ̂ri gberâi kpaa máŋ ǹyɛɛ ma, ‘Í gɛ̀ tí lé mɛni ma?’

36“Tãi ŋá pà la pôlu ŋánuu-kpune kɔlɔi sui, ŋá ƀaa kɛ́-maa-laai, ŋáfolo-laai, ŋákɛtɛ-laai da ŋákâloŋ-laai dí pà ŋɔ́nɔ m̀bɔ pôlu. Ńia-woo ƀó-ƀelai da ŋátii kɛ́-ƀela kpaya-kpayai kélee dí díyee sèe m̀û. Dí gâloŋ-laai tɛ̀ɛ m̀bɔ pôlu. Ŋáƀaa kɛ́-maai su è kɛ̀tɛ é tɛ́ɛ bɔlɔi ma.

37“Mɛni ma, ńyãa Nɛbukinaza, ŋa ŋ̀elei su Kaloŋ láa ma tɛ̂i a ŋ̀ánaa, ŋ̀gɛ ŋɔkɛ́tɛ-laai mɛ̂ni ƀò a gbanaŋɔɔ. Ŋa gɛ̂i tí, kpɛ́ni fɛ̂i, dûa-pere kélee lɛ̂lɛɛi gɛ́ mɛni kélee kɛ̀ a tɔ̃yâ-pere. Ǹyaŋ ǹúui kélee a gbî̀ŋ su-mɛni kɛ̀tɛi, a maa-nuui ŋáa yèŋ.”

Danîa 5

Gâloŋ Bɛsaza è kúu kɛ́tɛ kɛ̀

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Ɣele tɔ̂nɔ da, Nɛbukinaza ǹóŋ-surɔŋ Bɛsaza nyii lɛ̀ɛ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ, è kúu kɛ́tɛ kɛ̀ ǹɔii-lonii kpaya-kpayai ŋɔwála tɔnɔ (1,000) ma. Da dîa-ni dí dílaa mìi dí ŋwɑ̃̂ai kpele gîe ma.

2Tãi dí kɛ̀ ŋwɑ̃̂ai kpelêi lai, è mò a gɛɛ dí pá a ǹâŋ ŋɔgôo da gáne kpele kɔpu-ŋai nyii è ziɣe Ǹâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu Zerusâlɛŋ a gɛɛ ǹyaa, ǹɔii-lonii, ŋɔnɛnîi, da ŋɔnɛyâa pɛlɛ-pɛlɛɛi dí ŋwɑ̃̂ai kpéle zu.

3Dí lì dí pá a gbele kɔ̂pu-ŋai bɔ́. Ǹyaa, ǹɔii-lonii kpaya-kpayai, ŋɔnɛnîi da ŋɔnɛyâa pɛlɛ-pɛlɛɛi, dí díŋwɑ̃̂ai kpéle zu.

4Díkɛɛ ŋwɑ̃̂ai kpelêi, dí kɛ̀ ŋ̀âla pɔkɔɔŋ-ŋai fɛlîi nyii-ŋai kɛ̀ a díkpɛtɛɛ a gôo, káne, ƃara, kɔli, wúru da kɔnii.

5È kɛ̀ kpɔ́ nɔ́ tí dí núu yée-gbua-ŋa káa bɛrɛ-kaŋ ma gâloŋ-pɛrɛi mu gɛ́ wóo-ŋa pɔ̃yɛ bɛ́rɛ kâŋ ma, laŋpo wurui tɔ̂i kɔlɛ ma. Gâloŋ è kɛ ǹúu yeei maa kpɛɛ̂i nyii kɛ̀ ŋ̀óoi pɔ̃yɛ̂i.

6Ǹɛ́i maa è fàleŋ, ǹíi kɛ́ sɛ̀lɛŋ. È kɛ̀ kpɛ̃lînii gbelêŋ kɛ́ sɔ̀ɔŋ gîe ma.

7È dɛli kpɛ́-ƃelai, bóniŋ kɛ́-ƃelai da dáre-ƃelai, worɛ̂ tɛ̀ɛ. Tãi ǹûai ŋí dí pà lai, è mò dîa ǹyɛɛi, “Ǹ̀óoi ŋí bɔ̃yɛɛ̂i bɛrɛ-kaŋ ŋí mai, ǹuui pâi ǹônoi ḿî é zu-kula ḿâi, ŋa pâi ƃaa kɛ́-maa tɛɛ̂i maa nuui pɔ́, ŋá yɛkɛ pɔ̃yɛ mu-kpɔluɔɔ tóo m̀a, ŋá gôo yɔlɛ too gɔŋ ma, ŋá tela gɛ́ a ŋ̀gɔlɛ ma-nuui veerɛ ɣelei gâloŋ-laai su.”

8Nya ƃe dáre-ƃelai kélee dí pà. Kɛ́lɛ da fé pɔ̂ri ní ŋ̀óoi ŋí lônoi kpaa máŋ é zu-kula gâloŋ ma.

9Gâloŋ líi è tòo pôlu kpɔ́ a ŋ̀ánaa ŋ̀ɛ́i maa é fáleŋ. Ǹ̀óoi ŋí ŋá káa mɛni maa târe da fé kɛ́ ní ǹɔii lônii kpaya-kpayai da yêei.

10Gâloŋ da ǹɔii lônii kpaya-kpayai wóo kula-pere gúui su è gɛ̀ gâloŋ ǹee é kúla bɔ́-bɔrɔŋ é pá gúui su ǹyɛɛ gâloŋ mai, “Óo gâloŋ, kɛ́ ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ílii ŋá-yeŋ. Ífe íŋɛi maa fâleŋ.

11Nâloŋ tɔnɔ da káa gâloŋ-pɛrɛi mu ƃɛ́, ŋ̀âla maa waa-ŋai dímɔ̃leŋ káa bôlu. Ínâŋ ŋɔtãi ma, è gàa a gɛɛ mɛni ŋá káa târe támaa káa ǹyêei yɛ̂ɛ ŋ̀âla-ŋai. Ǹyaa ƃe ínâŋ è gɛ̀ a duɛ mɛni ƃɔ́-ƃelai, dɛli kpɛ́-ƃelai, bóniŋ kɛ́-ƃelai, da dáre-ƃelai láa túɛ-nuu.

12Mɛni-ŋai ŋí maa târe káa gbonôi. A pɔ̂ri see-woo-ŋa su-kulâi, koleŋ-kêe, da kili ŋa-tɛi mɛni-ŋa. Ǹ̀orɛ̂ tɛɛ. Ǹáa ƃa Danîa. Kɛ́lɛ ínâŋ è ǹáa sèe a Bɛtisaza. A pâi gɔlɔ-wooi su-kulâi yɛ̂.”

Danîa è gɔlɔ-pɔ̃yɛi maa mɛ̂ni ŋá lɛ̀

13Dí pà a Danîa gâloŋ ŋɛ́i túɛ gâloŋ ǹyɛɛ mai, “Yá ƃa Danîa, gɔ-soŋ dɔnɔ nyii ńâŋ è kula a dia Zudai?

14Ŋá mèni a gɛɛ ŋ̀âla maa waa-ŋai dímɔ̃leŋ káa ípôlu. Ítareɛ̂ɛi, ƃaa kɛ́-maa da mɛni ŋá káa kɛ́ ƃò íyêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Ŋá dáre-ƀelai da dɛli kpɛ́-ƀelai tòli a gɛɛ dí pá dí gɔlɔ-wooi ŋí lóno dí zu-kula ḿî. Kɛ́lɛ dɔnɔ ta kpîŋ fé pɔ̂ri ní gɛ̂i.

16Ŋá mèni a gɛɛ núu-woo su-kula táre káa íyɛ̂ei í kɛ́ pɔri mɛni kpanaŋ ŋàa-see kɛ̂i núu mi. À kɛ̀ ya gɔlɔ pɔ̃yɛi ŋí lòno í zu kula ḿî, ŋa pâi ƀâa kɛ̂i yâ, ŋá yokpo tèi mu-kpɔluɔɔ tóo yâ, ŋá gôo yɔlɔ too íkɔŋ ma. Ŋá pâi íkɛ̂i a ŋ́gɔlɛ ma nuui veerɛi ŋákâloŋ-laai su”

17Danîa ǹyɛɛ mài, “M̀ɛlɛ sɛ̂e sãai íyɛ̂ei m̀ɛnii ŋí mɛni mai, dí lɛ́ɛ naa. Ya pɔ̂ri dítɛɛ̂i núu da kpɛ́ni pɔ́. Ŋa pâi ǹ̩óoi lônoi ŋá zu-kula yɛ̂.

18“Ǹ̩wála-wâla kélee ɣalai è ínâŋ kɛ̀ a núu kɛ́tɛ, é mù wùyɛ é wála-wala-laa tɛɛ bɔ́.

19M̀ɛnii ŋí è gɛ̀ lɔii-ŋuŋ támaa su-ƀela dí kɛ́ ŋumɛ mâa tɛ̀ɛ bɔ́ díkɛ yào m̀a. Diai è kɛ̀ ǹ̩wɛ̂lii é dípaai, è dípâa. Diai è kɛ̀ ǹ̩wɛ̂lii dí lɛ́ɛ a difului, è dí lɛ̀ɛ a difulu. Diai è kɛ̀ ǹ̩wɛ̂lii é ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ dípɔ kpaa máŋ é ƀɛlɛ-too sɛ̂lɛŋ diai, è gɛ̀ tí.

20Kɛ́lɛ tãi è ǹ̩íi pène la é pɛ́lɛ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i da ŋɛi-tɛi, gâloŋ-laai è kùla ǹyɛ̂ei é tóo.

21Dí gbɛ̀ é kúla núu-kpune sáma é lí ǹ̩ɔɔi su da fɛnɛ-sãa dí ƀò naa. Ŋɔkili ŋa-siai è nâa kɛ̀ yɛ̂ɛ fɛnɛ-sɛŋ, kala kɛ́ ƀò a gɔ́nɔŋ. Nɛŋ è lɛ̀ɛ pûi mà é gɔ́lɔŋ a gɛɛ Ǹ̩âlai nyii gáa ǹ̩elei sui ƀé gáa sɛŋ kélee mɛi. Gáa kâloŋ-laa kélee mɛi. Ǹúui a wɛ̂li é da tɛɛ bɔ́i, a pɔ̂ri gɛ̂i tí.

22“Kɛ́lɛ yái ŋí a ǹ̩óŋ-surɔŋ Bɛsaza, ífe tûai a maa yɛ̂ŋ-pere berei máŋ í m̀ɛni-ŋai ŋí kɔ́lɔŋ lai.

23Ya tɔɔ Ǹ̩elei su ɣalai ma. Í mò a gɛɛ gbele sɛŋ-folo-ŋai ínâŋ è díkùla Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu Zerusâlɛŋ é pá a diai, dí pá a dia ípɔ a gɛɛ yá, ǹ̩ɔii-lônii kpaya-kpayai, ínɛnîi da ínɛnî pɛlɛ-pɛlɛɛi ka dîa-ni ká ŋwɑ̃̂ai kpele zu. Ya ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋa fɛlîi nyii-ŋai díkpɛtɛ̂i a káne, gôo, ƀara kɔli, wuru da kɔnii. Ǹ̩âla-ŋai ŋí dífa kwaa kâa, dímɛni mɛ̂ni kpaa máŋ dí mɛni da kɔ́lɔŋ. Kɛ́lɛ ífe yao-ni ɣâla ma nyii a pɔ̂ri gɛ̂i ílɛɛ ɣele ma, kpaa máŋ ísaai, gɛ́ ƀò m̀ɛnii kélee mɛi ya gɛ̀i.

24Maa mɛ̂ni ƀé ɣâla è ǹyɛ́ei ŋí tɛ̀ɛ la a gɛɛ é ǹ̩óo-ŋai ŋí pɔ̃yɛ.

25“Ǹ̩óo-ŋai ǹ̩úu yeei è bɔ̃yɛɛi, dia ká ŋí: ‘Mɛnɛ mɛnɛ tɛkɛ pasiŋ.’

26 Ǹ̩óo-ŋai ŋí su-kulai ká ŋí: Mɛnɛ, ɣâla aâ íkâloŋ-laai maa ɣɛ̂le kuu-ŋai lóno a pá gberâi.

27Tɛkɛ, zu-kulâi ƀa aâ íkɔ̂ɔŋ a gáa a gɛɛ ífe ŋɔ́nɔ wùyɛ ní.

28Pasiŋ, zu-kulâi ƀa aâ íkâloŋ-laai ŋáa kɔlɛ. Gbua tɔ̂nɔ káa a Midia-ŋai pɔ́ɔ, gbeli kɛ́ ƀò a Pɛsia-ŋai pɔ́ɔ.”

29Nya ƀe gâloŋ è mò a gɛɛ dí yokpo pɔ̃yɛɛ mu kpɔluɔɔ tóo Danîa ma dí gôo yɔlɔ too gɔŋ ma. È Danîa kɛ̀ a gɔlɛ maa-nuui veerɛ ɣelei ŋɔkâloŋ-laai su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Ǹmɛnii ŋí kɛ́ɛ maa kpînii tí-tí, dí Babelɔŋ-ŋai díkâloŋ Bɛsaza pàa.

31Midia nuui Darɔ è bɔ́ɔ ŋá sìɣe. È kɛ̀ a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi da káo feerɛ a maa tãi tí.

Danîa 6

Dí Danîa pìli ǹyala-sulu loai su

1Gâloŋ Darɔ è núu ŋuŋ tɔ̂nɔ pôlu buu feerɛ (120) sìɣe a gɛɛ da dîa-ni dí tíi kɛ́.

2É kúla nyíŋi pôlu, gâloŋ è núu saaƀa sìɣe é dísee ǹûai ŋí mɛi. Ǹûai ŋí dɔnɔ ƀé kɛ̀ a Danîa. Ǹûa saaƀai ŋí da kâa koraŋ-ƀo-ŋa tɛ̀ɛ gâloŋ pɔ́ a tãi kélee. È gɛ̀ tí a gɛɛ gɔ̃liŋ-ŋai da mɛni fé pili zu.

3Danîa ŋɔtíi kɛ́-perei è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ é tɛ́ɛ díi kɛ́-ƀelai gbéli-ŋai dîa. Nya ƀe gâloŋ è gbɛ̀tɛ a gɛɛ é gɛ́ a díkelee dímɛi-nuu.

4Ǹmɛnii ŋí è gɛ̀ ǹûai ŋí dí tɔ́ɔ Danîa ma. Dí pere sîi támaa kɔ̀ri a gɛɛ dí gɛ̀ líi nyɔ́mɔɔ é pá gâloŋ líi su Danîa mɛni ma, kɛ́lɛ dífe pɔ̂ri ní. Dífe wôya mɛni da kélee káa ní gbonôi. Tɔ̃yâ mɛni támaa è kɛ̀ gbonôi, gɛ́ ŋɔtíi-ŋai kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ.

5Gbɛɛ-ŋái dí mò dîyɛɛi, “Kúyee fé pâi pɔrîi Danîa ma. Ǹmɛnii nɔ́ kwa pɔ̂ri gɛ̂i ǹya ƀa kú ŋɔɣâla mɛni kɛ́-perei mu kɔ́ri.”

6Dí lì gâloŋ pɔ́naa dîyɛɛ mai, “Óo Gâloŋ Darɔ, ífulu-laai su é kôyaa.

7Kúkelee kú gbɛ̀tɛ kúai a ǹɔii kpînin̨ mɛi-ƀelai láa túɛ-ƀelai, ǹɔii kpinin̨ tɛi-tɛi mɛi-ƀelai, ǹɔii kpinin̨ mɛi-ƀelai kɔlɛ ma-ƀelai, da ítii kɛ́-ƀela kpaya-kpayai kpéli-ŋai, kú fáa ma a gɛɛ núu da fé ɣâla da kpɛ́ni fɛ̀li fɛ̂ɛ nɔ́ yá gâloŋ é lɛ́ɛ lá zu fólo buu saaƀa é tɛ́ɛ. Núu da a m̀ɛnii ŋí kùla ŋ̀ôlii, kú maa nûui píli ǹyala-sulu loai su.

8Mɛni ma, gâloŋ, mó a gɛɛ dí m̀ɛnii ŋí pɔ̃yɛ a gɛɛ núu da fa lâa maa sîa too la. É kɛ́ yɛ̂ɛ Midia da Pɛsia-ŋai dítɔ̂ŋ-ŋai nyii núu da fa tɔ̂ɔ mai.”

9Gâloŋ Darɔ è fàa díwoo ma é ǹyée pɔ́ɔ kɛ́ gɔlɔi su a gɛɛ é kɛ́ tí.

10Tãi Danîa è gɔ̀lɔŋ la a gɛɛ da m̀ɛnii ŋí maa tɔ̂ŋ pɔ̃yɛ kɔlɔ mai, è tɛ̀ ŋɔpɛ́rɛi ŋ̀elêi-pere ƀɛ́i ǹaa wêna-ŋai lá è kɛ̀ a m̀ɔ́ɔɔ Zerusâlɛŋ perei. È pìlaŋ ŋ̀úgbe ŋá é Ɣâla fɛli. A kâa gɛ̀ tí gîei saaƀa fólo ma gɛ́ sɛɣɛi-fei tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́ yɛ̂ɛ berei a kâa gɛ̀ la a bɔlɔi.

11Ǹûai ŋí dí lɛ̀ɛ Danîa maa sɛlɛnii dí gáa gɛ́ sɛɣɛ-fei tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́, gɛ́ m̀arê kɛ̀ kpɔŋ mâa mɛni ma.

12Dí lì gâloŋ pɔ́naa dîyɛɛ mai, “Ífe tɔ̂ŋ tɛɛ ní a gɛɛ é lɛ́ɛ la zu fólo kûu buu saaƀa é tɛ́ɛ núu da fé Ɣâla da kpɛ́ni fɛ̀li, fɛ̂ɛ nɔ́ yá? Núu da a gùla ŋ̀ôlii dí m̀aa nûui píli ǹyala-sulu loai su?” Gâloŋ ǹyɛɛ dîai, “Dɔ̂ŋ tí tɔ̂i nɔ́ ƀa dɔ̂i. Gáa kpɔ́ nɔ́ a Midia da Pɛsia tɔŋ-ŋai da. Núu da fa pɔ̂ri tɔ̂i ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Dí m̀o gâloŋ mà dîyɛɛi, “Danîa kpɔ́ kɛ̀ gɔ́-soŋ-ŋai sáma dí kɛ́ kùla Zudai fé ŋ̀óli tɔ̂i yâ a dɔnɔ kpîŋ. Vé kpîŋ ŋ̀óli tɔ̂i dɔ̂ŋ-woo ma í mò dí bɔ̃yɛɛi. Gáa niî Ɲɔɣâlai fɛlîi gîei saaƀa fólo ma.”

14M̀ɛnii ŋí è gâloŋ líi sòŋ a ŋ̀ánaa. E gbɛ̀tɛ a gɛɛ é Danîa ŋuŋ ma ƀó a ŋ̀elei tí ɣele-wulii é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i.

15Nya ƀe ǹûai ŋí dí lì gâloŋ pɔ́naa díkpulu ma dîyɛɛ mai, “M̀ɛni-ŋai kélee kú bù Midia da Pɛsia-ŋai dítɔ̂ŋ kɔlɔi sui da maa fa pɔ̂ri fálenîi.”

16Gɛ́ɛ tíi, gâloŋ è mò a gɛɛ dí pá a Danîa dí bili ǹyala-sulu loai su. È mò Danîa ma ǹyɛɛi, “Tɔɔ Íɣâlai yà vɛ̀li a ɣele kéleei, é íŋuŋ ma ƀó.”

17Ǹûai dí kɔni tɔ̂ɔ ǹóai láƀelei. Ǹɔii-ƀelai kpaya-kpayai dí díyee pɔ̀ɔ kɛ́ ma, gâloŋ é ǹyée pɔ́ɔ kɛ́ díyee pɔɔi pôlu. Dí gɛ̀ tí a gɛɛ núu da fé Danîa ŋuŋ ma ƀò.

18Gâloŋ è kùla naa é lí bɔ́ bɛ̂rɛ lá. Vé ǹáa mii ní, vé nyii ní a maa kpînii é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́. Vé tela lii-nɛ̃ɛ mɛni da kélee kɛ́ ní.

19Gbínii maa-ŋuŋ maa ɣele-walai, è mù sìɣe é lí a kîrɛ ǹyala-sulu loai lá.

20Tãi è lɛ̀ɣɛ la ǹóai kɔlɛ mai, è Danîa tòli ɣelêi-pere ǹyɛɛ mai, “Danîa, Gɛ-Ɣele-ma Ɣalai ya tíi kɛ̂i mì a ɣele kélee fii-tɔ̀ɔ fé yâi, aâ íŋuŋ ma ƀó a íkula ǹyala-sulu-ŋai lá?”

21Danîa è ŋ̀óo su-tòo ǹyɛɛ mai, “Gâloŋ, ífulu-laai su é kôyaa.

22Ɲáɣâlai è ŋɔkélai tɛ̀ɛ é pá é ǹyala-sulu-ŋai lá té. Díta tɔnɔ kpîŋ fé mɛni da kɛ́ ní a ńyãa. È gɛ̀ tí kpɛ́ni fêi, a tɔ̃yâ káa ŋ́gbonôi. Fé tá mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ ní ŋ̀ɛ́i túɛ, fé tá tela mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ a yá, óo gâloŋ.”

23Gâloŋ líi è nɛ̃ɛ é ŋ̀óo tɛ́ɛ a gɛɛ dí Danîa kula ǹyala-sulu loai su. Tãi dí gùla la naai, pɔ́ɔ da fé kɛ́ ní gɔlɔ ma, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a ǹáa a Ɲɔɣâlai.

24Gâloŋ è mò a gɛɛ diai kélee pà a Danîa sɔŋ, dí dípili ǹyala-sului loai su, da dínɛyâai é pɛ́lɛ dílônii dîa. Dí díkelee pìli naa. Dí piliɛɛ ǹóai sui, dí lɛ́ɛ pâi serîi ǹóai kpɔ́ŋ ma, ǹyala-sulu-ŋai dí dísu tée-tee a gbua-kpua.

25Nya ƀe Gâloŋ Dairɔ è m̀ɛnii ŋí pɔ̃yɛ ǹûai kélee pɔ́naa ǹɔii-kpîniŋ-ŋai su a tɔ̂ŋ ǹyɛɛi, “Ɲa laa tí-maa láa serîi kâa.

26Ɲa dɛɛ̂i ŋ́akâloŋ lɔii-kpiniŋ su gwaa kélee a gɛɛ núu kélee é yao Danîa Ɲɔɣâlai ma é ŋumɛ-mâa tɛ́ɛ bɔ́. Ǹyaa ƀa Gɛ-ɣele-ma Ɣalai. Gáa naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Núu da fa pɔ̂ri ŋɔkâloŋ-laai su karâi. Ɲɔkɛ-mɛi-laai kóyaŋ fé ma.

27A núu ŋuŋ ma ƀò é m̀álo. A ŋɛi-kɛ́ maa da zu-gbɛlɛ-gbɛlɛ kɛ̀ ŋ̀elei su da ǹɔii ma. Ǹyaa ƀe Danîa ŋuŋ ma ƀò ǹyala-sulu-ŋai yêei.”

28Danîa kɛ́ mɛni kélee è ƀûu ƀò Gâloŋ Darɔ da Pɛsia kaloŋ Sarɔ dítãi ma.

Danîa 7

© 2014 Bible Society in Liberia.

Danîa è ŋɔzĩai su-mɛni-ŋai lɛ̀
(7:1--12:13)
Danîa ŋɔzĩai bîlaŋɔɔi vɛnɛ-sãa náaŋ mai

1Babelɔŋ kaloŋ Bɛsaza ŋɔkâloŋ-laa koraŋ maa-ŋuŋ su, ŋá zĩa kàa. M̀ɛni-ŋai ŋá díkàa zĩai ŋí sui, ŋá dí pɔ̃yɛ.

2Tãi ŋá kɛ̀ nyîi lai, ŋá ŋɛ́i lá ƀò ǹyii su-pere. Fãa kɛ́tɛ è kɛ̀ kulâi ǹɔii m̀éla kélee ma gɛ́ yúo lòkwa a wála-wala.

3Fɛnɛ-sãa kpaya-kpaya sii náaŋ dí kùla yúo su.

4Maa-ŋuŋ è kɛ̀ yɛ̂ɛ kɔ́li, goôŋ kɛ́ ƀò mà yɛ̂ɛ kuɛ. Ŋá lɛ̀ɛ m̀aa kpɛɛ̂i goôŋ veerɛ é kúla m̀a é tóo. È m̀u-siɣe é tɔ́ɔ yɛ̂ɛ núu. È kɛ̀ tí è pɛ̀lɛ gíli ŋá siâi yɛ̂ɛ núu-kpune.

5Veerɛi è kɛ̀ yɛ̂ɛ ditala. È ǹyée veerɛ tɛ̀ ɣelêi dɔɔ́ gɔ́ɔ veerɛ ŋá. Geŋe-kpãya-kao saaƀa è kɛ̀ ǹá ǹyíŋ loai. Ŋá wóo mɛ̀ni ǹyɛɛ mài, “Zɛŋ gáa ílai, dámaa míi.”

6Nyíŋi pôlu ma, ŋá ŋ́ɛi làa ŋɔ́nɔ ŋá fɛnɛ-sɛŋ da kpɛ́ni káa. È kɛ̀ yɛ̂ɛ kɔ́li. Goôŋ è kɛ̀ ma náaŋ bôlu-pere, ŋuŋ kɛ́ ƀò náaŋ. Dí wála-wala tɛ̀ɛ bɔ́ a gɛɛ é kɛ́ a kâloŋ.

7Tãi ŋá kɛ̀ ŋ́ɛi lâai lai, vɛnɛ-sɛŋ ǹáaŋ ɣelei è kùla ŋ́ɛi. È kɛ̀ a ŋ̀wála-walaa, gɛ́tɛɛ, maa mĩli-mĩliɛɛ. Ǹyíŋ è kɛ̀ a kɔli kɛ́tɛ. A kâa gɔ́nɔŋ sòŋ é mii, gbéli à lɛ̀ɛ, é dáŋ-tâŋ a gɔ́ɔ. Gɛ́-pere è kɛ̀ a dèe gbéli-ŋai dîa. Mĩla è kɛ̀ puu.

8Tãi ŋá kɛ̀ ŋ́gili ŋá-siâi la é pîlaŋ m̀ĩla-ŋai ŋí kɛ́-pere mai, ŋá mĩla da kpɛ́ni kàa. È kɛ̀ a guro-te. È kɛ̀ nɔ́ tí m̀ĩla maa-ŋuŋ kpaya-kpaya saaƀai dí kúla berei é lɛ́ɛ tɔ̂ni lɛ́ŋ. Mĩla loŋ ŋí ŋɛ́i-gao è kɛ̀ ma yɛ̂ɛ núu, ǹá kɛ́ ƀò yɛ̂ɛ yoŋka lono kɛ́-nuu.

Zĩai bîlaŋɔɔi ǹúui mâ gáa naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔi

9 Ŋ̀gɛɛ gâai, ŋá kâloŋ-laa see-sɛŋ-ŋa kàa dí sée kâloŋ-laa pɔ́ɔ ŋá. Ǹ̀ɔ́lɔ-wɔlɔ nuu-pɔlɔi dɔnɔ è sèe zɛŋ-sɛŋ dɔnɔ ŋá. Ŋɔseɣei è kɛ̀ fôloi yɛ̂ɛ lúu, ŋuŋ lêɣa kɛ́ kòle yɛ̂ɛ yee fũa. Ŋɔsee-sɛŋ da ŋɔsee-sɛŋ sia-sãai, díkɛ lɛ́nîi yɛ̂ɛ ŋɔŋ.

10Ŋɔŋ è kɛ̀ súlunîi ŋ̀ɛi túɛ yɛ̂ɛ yá a kɛ̀ súlunîi. Núu wála támaa dí kɛ̀ tíi kɛ̂i mì. Núu wála puu seêi puu (100,000) dí tɔ̀ɔ ŋ̀ɛi túɛ. Dí mɛni-sâa ƀó mɛnii kɔ́ɔ pìlaŋ dí maa kɔlɔ-ŋai lá ƀó.

11Ŋá kɛ̀ nɔ́ naa kâai, kpɛ́ni fêi vɛnɛ-sɛŋ ǹáaŋ ɣelei ŋí m̀ĩla-loŋ ŋí è kɛ̀ yoŋka woo-ŋa ƀôi. Ŋá lɛ̀ɛ naa kâai é lɛ́ɛ la zu dí vɛnɛ-sɛŋ páa, dí gérеŋ.

12Dí vɛnɛ-sãa kpeli-ŋai díwala-walai kùla díyêei. Dí dílɛ̀ɛ ɣele ma tãi kpua yée mu.

13Gbíni tɔnɔi tí, ŋá sɛŋ da kàa gɛ́ɛ yɛ̂ɛ núu-kpune. È kɛ̀ kulâi ŋ̀ele-kɔlɔŋ su gɛ́ yèŋ. È pà ǹúu pɔlɔ-pɔlɔi pɔ́naa é gbîŋ tɛ̀ɛ bɔ́.

14Dí wála-wala-laa, ƀaa kɛ́-maa da lɛɛ-yeei-sɛŋ tɛ̀ɛ bɔ́. Sîi kélee ɣele mai dí pɛ̀lɛ gɔ́ɔ mu dí vɛ̀li. Ŋɔkɛ-naa-laai káa naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Núu da fé pâi wɔ́lɔ ŋɔkâloŋ-laai su-karai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zĩa-ŋai su-kulai

15Ńyãa Danîa, zî̃ai ŋá gàai, è ŋámɔlêŋ tumo-tumo a ŋ̀ánaa.

16Ŋá nûa kàa tɔɔni zî̃ai su-pere ŋá dɔnɔ marê ké a gɛɛ m̀ɛnii kɛ̀ kɛ̂i é maa tɔ̃yâ kpîŋ lɛ́ ḿâ. È dímaa mɛni ŋá lɛ̀ ḿâ ǹyɛɛi,

17“Vɛnɛ-sãa kpaya-kpaya náaŋ ƀa gâloŋ-laa náaŋ pâi kɛ̂i ǹɔii mɛi.

18Kɛ́lɛ Ŋ̀âla Kɛ́tɛi ŋɔtíi kɛ́-ƀela pɔlɔ maa waa-ŋai ƀɛ́ pâi gâloŋ laa-ŋai ŋí sɔlɔ ƀôi gɛ́ ƀò díyêei wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.”

19Gɛ́ɛ tíi ŋá kɛ̀ wɛ̂lii ŋá táre máŋ a ǹɛ́lɛɛ vɛnɛ-sɛŋ ǹáaŋ ɣelei maa mɛ̂ni su. Gɛ́-pere è kɛ̀ a da kpɛ́ni m̀arâai díwɔ̂i ma. Ǹyíŋ è kɛ̀ a kɔli, gɔ́ɔ ɣalêŋ kɛ́ ƀò a ƀara. A kâa gɔ́nɔŋ sòŋ é míi, gbéli a lɛ̀ɛ é dáŋ-tàŋ a gɔ́ɔ. È kɛ̀ a fɛnɛ-sɛŋ maa mĩli-mĩliɛɛ.

20M̀ĩla è kɛ̀ ŋ̀ûa puu. Ŋá lɛ̀ɛ nɔ́ maa kpɛɛ̂i, m̀îla loŋ tɔnɔ é kúla é tɔ́ɔ mĩla puui sâmai. Ǹaa kɛ́ɛ tíi, m̀ĩla puui zaaƀa è kùla ŋ̀ûa é tóo ǹɔii ma. M̀ĩla maa pɔlɔ-pɔlɔi ŋí ŋɛ́i-gao è kɛ̀ ma ǹá kɛ́ ƀò yɛ̂ɛ yoŋka tée-nuu. M̀ĩla-loŋ ŋí è kɛ̀ a maa pɔlɔ-pɔlɔɔ é tɛ́ɛ gbéli-ŋai dîa.

21Tãi ŋá kɛ̀ ǹaa maa kpɛɛ̂i lai, è kɔ́ pɛ̀lɛ Ŋ̀âla-ƀela maa waa-ŋai dîa é díyee mɛi ɣále.

22Nya ƀe ǹúui gáa ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔi è m̀ɛnii ŋá tèe Ŋ̀âla Kɛ́tɛi ŋɔnûai mɛni ma. È mò nyɛ̀ɛ tãi a seri a gɛɛ Ɣâla ŋɔnûai dí lɔii loŋ-laa maa wala-wala-sɔlɔ ƀó.

23È m̀ɛnii ŋá lɛ̀ ḿâ bere sîi ŋí su ǹyɛɛi, “Vɛnɛ-sɛŋ ǹáaŋ ɣelei ƀa gâloŋ-laai náaŋ pâi kɛ̂i ǹɔii mai. Vé pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ gâloŋ-laa kpéli-ŋai. A pâi kɛ̂i ǹɔii maa kaloŋ-laa-ŋai kélee mɛi. A pâi gâloŋ-laa-ŋai kélee su-karâi.

24Zua-mĩla puui ƀa gâloŋ-ŋai pâi kɛ̂i kâloŋ-laa kɛ̂i ǹɔii ŋí su a tãi tɔnɔ. Dítãi a kpɛ̀ɛ, kâloŋ da kpɛ́ni a pâi pâi ŋɔtûa-perei kɛ́ ƀò a da kpɛ́ni maa-ŋuŋ-ŋai díwɔ̂i ma. A pâi gâloŋ puui ŋí zaaƀa yée mɛi ɣâlei.

25A pâi lônoi a nyɔ́mɔɔ é pîlaŋ Ŋ̀âla Kɛ́tɛi ma. A pâi Ɣâla ŋɔnûai lúani. A pâi kɔ̂i é díɣâla fɛli-pere-ŋai da dítɔ̂ŋ-ŋai maa fáleŋ. Ɣâla Ŋɔnûai da pâi kɛ̂i Ŋɔwála-walai mu a kóraŋ saaƀa da gbûra.

26À kɛ̀ tí, ŋ̀elei su mɛni-saa ƀó-pɛrɛi a pâi ŋɔmɛnii ŋá têei. Da pâi gâloŋ-laai kulâi ǹyêei dí zu-kara.

27Nyíŋi pôlu ma da pâi ŋ̀wála-wala-laai, gɛ́tɛ-laai da gâloŋ-laai kélee tɛɛ̂i Ŋ̀âla Kɛ́tɛi ŋɔnûai pɔ́ ǹɔii ma. Núu da fé pâi dílɔii-loŋ wála-wala-laai kulâi díyêei. Ǹúu láa túɛ-ƀelai kélee ǹɔii mai da pâi tíi kɛ̂i díyêei dí kɛ́ ƀaa kɛ́-maa tɛɛ dípɔ.”

28M̀ɛnii ŋá ǹaa kàai ǹyaa ká ŋí. M̀ɛnii ŋí è ŋámɔ̂leŋ kpɛ̃liŋ ŋ́gbonôi, ŋɛ́i é tɛi ḿâ. Kɛ́lɛ ŋá gélee lɛ̀ɛ nɔ́ ŋ́gili ŋá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Danîa 8

Danîa è ƀála sîrɛ tɔnɔ da ƀoli sîrɛ kàa zî̃a su

1Ńyãa Danîa ŋá zî̃a kàa Gâloŋ Bɛsaza ŋɔkâloŋ-laa koraŋ zaaƀai su zî̃ai maa-ŋuŋ káa ḿîi pôlu ma.

2Ǹyii su ŋá ŋ́gbîŋ kàa tɔ̂ni Susa taa-lee maa tínaŋɔ̂ɔi su Elaŋ lɔii kpiniŋ su Ulai Ya-leei kɔlɛ.

3Ŋá ŋɛ́i tɛ̀ nɔ́ ɣelêi ŋá ƀála sîrɛ tɔnɔ káa tɔ̂ni ǹyá tɛɛ-perei kɔlɛ m̀ĩla kɛ́ ƀò ŋûa feerɛ. M̀ĩla veerɛ è kɛ̀ a gôya-gôyaa. Ǹaa kɛ́ɛ tíi, m̀ĩla dɔnɔ è kòyaa é tɛ́ɛ m̀arâŋ ma.

4Ŋá kɛ̀ nɔ́ maa kpɛɛ̂i gɛ́ tìnaŋ-tìnaŋ gɛ́ vóloi liî-pere, yá-ŋua-pere da séɣai-pere tua-tua a m̀ĩla. Ǹwála-wâlaa suai da fa pɔ̂ri kɔ̂i bɔ́ da fa tela pɔ̀ri gbîŋ ŋuŋ ma ƀôi ǹyêei. È m̀ɛnii kɛ̀ è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é gɛ̂i. Ǹuŋ su è fùloŋ kpɔ́ a zu kɛ́tɛ ŋ̀ɛ́i é tɛ́.

5Tãi ŋá kɛ̀ ŋ́gili ŋá siâi la m̀ɛnii ŋí su-kulâi mai, ƀoli sîrɛ tɔnɔ è kùla vóloi liî-pere gɛ́ kî̃rɛ sìɣe gɛ́ pà. È kɛ̀ kî̃rɛ siɣêi kpɔ́ gɛ́ pà yɛ̂ɛ nya ƀe gɔ́ɔ fé kɛ́ ní lɛɣɛ̂i ǹɔii ma. Mî̃la è kɛ̀ tɔnɔɔ gɛ́ ƀò tɔ̂ni ŋ̀ɛ́i loai.

6Gɛ́ɛ pâi, è dénin tɔ̀ɔ m̀ála sîrɛi ma kɛ̀ tɔ̂ni ǹyá tɛɛ-perei ma é dùa a mî̃la a ŋ̀ánaa.

7È pɛ̀lɛ mà a wála-wala-laa é mî̃la veerɛ ɣále, é ŋwána-ŋwana. M̀álai fé pɔri ní tɔ̂i ŋ̀ɛ́i. È m̀álai too ǹɔii ma é ƀɔ́rɔŋ ma. Núu da fé pɔ̂ri ní tɔ̂i m̀olii ŋɛ́i a gɛɛ é m̀álai kúla ǹyêei.

8M̀olii su è kɛ̀ a gbanaŋɔɔ a ŋ̀ánaa. Ǹaa kɛ́ɛ tíi, m̀ĩla è ɣàle. M̀ĩla nina kpaya-kpaya náaŋ è kùla maa-ŋuŋ pɔ́ɔ ŋá, dísãa-sãa kwaa da kpɛ́ni ma a tɛɛ-ŋa.

9M̀ĩla nina tɔnɔ è ŋɔ́nɔ kùla mî̃la-ŋai ŋí dɔnɔ su é tɔ́ɔ. È kùla a guro-te kɛ́lɛ nàa kɛ́ɛ tíi, è ƀɔ̀lɔ wála-wala kɛ̀ ƀò ǹyêei. Ŋɔwála-walai è kɛ̀ a zeriɛɛ séɣai-pere, vóloi liî-pere, da Gono Tee Lɔii ma pere.

10È kɛ̀tɛ é kôyaa é seri ŋ̀ele-kɔlɔŋ su. È kɛ̀ a ŋ̀wála-wala é tɛ́ɛ ŋ̀elei su sãai dîa da bɛmɛlɛŋ kao-ŋai. È da-ŋa kùla ŋ̀elei su é dítoo ǹɔii ma é ƀɔ́rɔŋ dîa.

11È ŋ̀elei su kɔkuluƀa-ŋai kélee Láa Túɛ-nuui maa fôo. È ŋɔɣele kélee sala kula mɛni-ŋai kpèra é Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi maa tî̃a kara.

12Ǹûai dífe nâa kɛ́ ní sama-sãa tɛɛ̂i yɛ̂ɛ berei maa nɛ̃ɛi kɛ̀ dí gɛ́ lai. Dí kɛ̀ sɔnyɔ̂ŋ tee-tee kɛ̂i. Dífe kɛ́ ní Ɣâla mɛni kpɔ-kpɔɔi kɛ̂i ŋɔ́nɔ. Dí díyee kùla dɔ̃yâ mɛnii mu dí dòo. M̀ɛnii kélee m̀ĩla-loŋ è gɛ̀i, ŋ̀aa sèe è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ.

13Nya ƀe ŋá Ɣala-taa kela feerɛ kàa. Ŋá dɔnɔ wóo mɛni ǹyɛɛ m̀arâŋ-nuui m̀ai, “Tãi ɣɛɛlu ƀé m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̀ zî̃ai su a pâi kɛ̂i lai? Tãi ɣɛɛlu ƀé m̀ɛni nyɔ́mɔɔ maa pɔlɔ-pɔlɔɔ-ŋai ŋí da pâi ŋ̀ele kélee salai pɔ́ɔ-ŋa siɣêi lai? Tãi ɣɛɛlu ƀé ŋ̀âla-taa kɔkuluƀa-ŋai da Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi da pâi kɛ̂i mɔ̃lɛi lai?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Ǹâla taa-kelai gbéli è zu-too ǹyɛɛi, “Ɣele-wulii da ɣele-wala wála feerɛ ŋuŋ pôlu saaƀa (2,300) téɛ pôlu ma, Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi a pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i a maa waa, ǹûa díkɛ Ɣâla fɛli naa.”

Ǹâla taa-kelai Geƀɔlɔ è zî̂ai maa mɛ̂ni ŋá lɛ̀

15Ŋá kɛ̀ tɔ̂ni ŋ́gɛ ǹaa maa kpɛ̂ɛ a gɛɛ ŋá m̀ɛnii ŋá káa kɛ̀ kɛ̂i. È kɛ̀ nɔ́ tí ŋá sɛŋ da káa tɔ̂ni ŋɛ́i túɛ yɛ̂ɛ núu.

16Nya ƀe ŋá tóli-woo mɛ̀ni gɛ́ kùla Ulai Ya-leei ma pere ǹyɛɛi, “Geƀɔlɔ, zî̂ai ŋí mɛni ŋá lɛ́ ǹalôŋ ŋí ma.”

17Gɛ́ɛ lɛɣɛ̂i ŋ́gɔlɛ mai, mĩli-mĩli ŋánaa è kɛ̀ pûi mâ ŋá tóo ǹɔii ma kpala-ɣala. È mò mâ ǹyɛɛi, “Núu-kpune ǹóŋ, zî̂ai ŋí mɛni ŋá káa kpɔ́ ma a ǹɛ́lɛɛ. Gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋ̀ɛ́niɛi kpɛɛ-ŋa nɔ́ ká ŋí.”

18Gɛ́ɛ lônoi ḿbɔi, nyii è tɛ̀ɛ a ńyãa ŋá ŋuŋ ma pîlaŋ ǹɔii ma. È ńyee sòŋ ŋá ḿu-siɣe ŋá tɔ́ɔ.

19È mò ḿâ ǹyɛɛi, “Ŋa m̀ɛnii ƀôi yâ pâi kɛ̂i tãi kpua yée mu Ɣâla ŋɔlii ŋwânai pôlu ma, kpɛ́ni fɛ̂i, zî̂ai ŋí pîlaŋɔɔi ŋ̀ɛ́niɛi kpɛɛ-ŋa ma.

20“Í ƀála naɣa kàa m̀ĩla kɛ́ ƀò ŋ̀ûa feerɛ. M̀ĩla feerɛi tí ƀa Midia da Pɛsia kaloŋ-laai maa pɔkɔɔŋ.

21M̀oli sîrɛi í gàai ƀa Gurii kaloŋ-lai pɔkɔɔŋ. M̀ĩlai nyíi kɛ̀ ŋ̀ɛ́i-gao loai ƀa gâloŋ maa-ŋuŋ.

22M̀ĩla náaŋ kpɔ́ tí kùla dítɔɔ dɔnɔi pɔ́ɔ ŋá ɣalei ƀa gâloŋ-laai ǹáaŋ pâi m̀u-siɣei. Kɛ́lɛ wála-wala-laa támaa fé pâi kɛ̂i maa kâloŋ-ŋai yɛ̂ei yɛ̂ɛ bɔlɔ-ŋai.

23“Da pâi sɔnyɔ̂ŋ kpɛɛ pôlu ma-ŋa kɛ̂i dítãi é lɛ́ɛ pâi kpɛɛ̂i. Ǹyaŋ à kɛ̀ tí, fɛ̂ɛ dí mɛni kula-maa kpânaŋ sɔlɔ ƀó. À kɛ̀ tí, núu da kpɛ́ni a pâi dípɔɔ ŋá siɣêi. Ǹúui ŋí a pâi kɛ̂i a kíri-nuu, loo mɛni támaa kpɛtɛ târe kɛ́ ƀò ǹyêei.

24Ŋɔwála-walai su a pâi kɛ̂i a gbanaŋɔɔ. Kɛ́lɛ vé pâi kɛ̂i a gbîŋ wala-wala. A pâi mɛni kpɛtɛɛ nyɔ́mɔɔ támaa kɛ̂i. M̀ɛnii kélee a pâi ǹyée seɛ̂i m̀ui, ŋ̀aa-see a pâi kâi a ǹɛ́lɛɛ mì. A pâi ŋ̀wála-wala-ƀelai da Ɣâla ŋɔnûai su-karâi.

25A pâi ǹûai kîrii a ŋɔwôya tare-ŋai. À ǹyée pìli mɛni da kélee su, ŋ̀aa-see a pâi kɛ̂i. A pâi kɛ̂i a su-mɛni kɛ̂tɛ nuu. A pâi ǹûai kîrii da díkili kɛ mà, é dísu-kara. A pâi tɔ̂i gâloŋ-ŋai mɛi Kâloŋ ma. Zu a pâi karâi. Kɛ́lɛ núu-kpune kɛ́ mɛni fé pâi kɛ̂i la.

26Ǹele-wûlii da ŋ̀ele-wala zî̂ai ŋí, dísu kulâi káa a tɔ̃yâ. Dílɛɛ nɔ́ íkili-ŋa ífe mò núu da ma kpɛ́ni fɛ̂i, tãi su-kôyaa a pâi tɛɛ̂i m̀ɛni-ŋai ŋí dílɛɛ pâi kɛ̂i.”

27Kɔlɔ è kpɛ̀ɛ ḿâ ŋ́gɔlɔ é fãa ḿâ ɣele kûu kpɛ́-kpɛɛ yée mu. Nya ƀe ŋá lì pôlu ŋátii kɛ́ɛi su gâloŋ pɛrɛi mu. Ŋá zî̂ai ŋí làa a ŋ́gili berei máŋ fé ŋ̀á káa-ni la mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Danîa 9

Danîa è Ɣâla-fɛli ǹûai mɛni ma

1Midia nuui Dairɔ, Zase ǹóŋ-surɔŋ è kɛ̀ a kâloŋ Babelɔŋ lɔii-ŋuŋ mɛi.

2Ŋɔkâloŋ-laa koraŋ maa-ŋuŋ su, ńyãa, Danîa, ŋá kɛ̀ Ɣâla ŋɔkɔlɔi lônoi ŋ́gɛ ŋ́gili ŋá sìa é pîlaŋ ma nyii Zɛlemaya è bɔ̃yɛ é pîlaŋ Zerusâlɛŋ ma nyii pâi kɛ̂i lâani a bûŋ a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi.

3Nya ƀe ŋá luu sia ḿâ ŋá maloŋ tôo-maa seɣe too ḿâ ŋá suŋ-siɣe ŋá tínaŋ Ǹuu-namui Ɣâla pónaa pere ŋá vɛli a gbanaŋɔɔ.

4Ŋá ŋánûai dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai ƀò Ŋánuu-namui Yâwɛɛ ma, ŋá pɛ́lɛ a gɔ́ɔ. Ŋá ƀò mà ńyɛ̂ɛi, “Óo Ǹuu-namui, ǹyao ma Ɣala maa pɔlɔ-pɔlɔi, ya íwɛli kɛ́-maai maa kono-teei ŋàa-see kɛ̀ diai yêei dí íwɛli-ni dí kɛ́ ítɔ̂ŋ ŋàa-see kɛ̂i.

5“Kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a yá. Kwa mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa kɛ́ kwa tɔɔ yâ. Kwa tɔɔ mɛni-ŋai dîa í mò kûai, kúfe ŋɔ́nɔ siâi a ítɔ̂ŋ-ŋai lá-woo.

6Kúfe kúwoli tɔ̂i ílono kɛ́-ƀelai dîa nyii-ŋai kúpɔ ílaai sui, kwa kúkâloŋ-ŋai, kúlaa túɛ-ƀelai, kúnâŋ pɔlɔ-ŋai da kúlɔii lônii-ŋai kpéli-ŋai kélee.

7Ǹuu-namui, ísãâi. Kɛ́lɛ kúai a Zuda, Zerusâlɛŋ, Eezuɛ da Eezuɛ-ŋai kpéli-ŋai nyii-ŋai dítaa-taai kúkɔlɛ ma da ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su nyii-ŋai díkaa kwaa kôyaa mai, ŋumɛ a kúpaa a berei kúfe la a tɔ̃yâ-ƀela ímɛni mai.

8Sɔnyɔ̂ŋ ŋumɛ a kúmɛi pɛ́lɛ kwa kúkâloŋ-ŋai, kúlaa-tuɛ-ƀelai da kúnâŋ pɔlɔ-ŋai.

9Berei máŋ kútɔ̂i la yâi, maloŋ kâa da su-mɛni lɛ̂ɛ káa nɔ́ íyêei kúmɛni ma.

10Kúfe tá íwoo mɛni ní kpaa máŋ kú dɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa í dɛ̀ɛ kúpɔ ílono kɛ́-ƀelai sârai.

11Kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai da gɛ́ ǹaɣâŋ-ŋai da m̀óa-sɔkpɔ mɛni ŋá-teɛɛ-ŋai í bù íyee mu-nuui Mose ŋɔtɔ̂ŋ kɔlɔi sui gélee a pú kúŋûa.

12M̀ɛni kpɔ̂lui í mò a gɛɛ a pâi kɛ̂i a kûa kwa kúmɛi-ƀelai gélee ŋàa-see a kɛ́. Mɛni kpɔ̂lu da fé tá kɛ́ ní ɣele ma é kɛ́ yɛ̂ɛ m̀ɛnii kɛ̀ a Zerusâlɛŋ-ƀelai.

13M̀ɛni kpɔ̂lui kélee m̀ɛni pɔ̃yɛɛ̂i Mose Ŋɔtɔ̂ŋ Kɔlɔi sui, gélee a kɛ́ a kúa, kɛ́lɛ kúfe wɛ̂lii kú kúyee kúla kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai su kú tínaŋ ípɔ naa pere kú ítɔ̃yâi kɔ́ri.

14Óo Ǹuu-namui Ɣâla, íkɛ̀ a íkpîŋ kpɛtɛɛ a gɛɛ í kúkula maa kɛ́, ǹyaŋ í gɛ̀ kpɛ́ni fêi ya m̀ɛnii kɛ̂ nyii zãai. Kɛ́lɛ kúfe kúwoli tɔ̂ni yâ.

15“Óo Kúnuu-namui Ɣâla, yá ƀe kú kùla Ize lɔii su a íwala-wala yeei. Nyaŋ maa laai tí káa sâa yâ nyii pâi kɛ̂i naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔi. Kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a yá.

16Ítɔ̃yâ-laai su, ílii ŋá yéŋ í Zerusâlɛŋ nyii gáa a ítaa-lee kɛ́tɛi, su-mɛni lɛɛ. Ítaa-leei ká ŋí íyee maa waai ma. Kúsɔnyɔ̂ŋ da kúnâŋ-ni díwɔ̂i a gɛ́ ƀaa kula maa a sɛ̂lɛŋ daa-leei ŋí ma. Gɔlɛ ma-ƀelai kélee da kɛ́ nɔ́ ɣɛlɛ-maa kulâi gbonôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Kúɣâlai, íyee sée íyee mu-nuui ŋɔfɛli-wooi da ŋɔpɛlɛ gɔ́ɔ mu wooi mu. Íyee see íkwaa maa waa wóloɔɔi ŋí mɛni mu.

18Íwoli tɔ́ɔ kûa, óo Ɣâla. Íŋɛi lá ƀó í kúkaa daa-lee wóloɔɔi ŋí bilêŋ ŋá nyii ílaa seeêi mai. Kúfe í marê kêi nɔ́ ítɔ̃yâ-laai ǹyaa tɔnɔ mɛni ma kɛ́lɛ ímaloŋ kâa kɛ́tɛi mɛni ma.

19Óo Ǹuu-namui, íwoli tɔ́ɔ kûa í kúsu-mɛni lɛɛ. Kúwoo mɛni í mɛni da kɛ́ a maa félaa a gɛɛ nûa dí gɔ́lɔŋ a gɛɛ yá ƀa Ǹuu-namui. Ífe tãi támaa sìɣe, kpɛ́ni fêi ílaa káa daa-leei mâ da ínûai."

Geƀɔlɔ è Duɛ-mɛni ƀɔ́ɔɔi ŋá lɛ̀

20Ŋá kɛ̀ Ɣâla fɛlîi, ŋ́gɛ ŋásɔnyɔ̂ŋ ƀò da ŋánûai Eezuɛ-ŋai díwɔ̂i, ŋ́gɛ Ǹ̩ʼâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi maa kpera fei kɛ̀.

21È kɛ̀ nɔ́ tí, ŋá Ǹ̩ʼâla-taa-kelai Geƀɔlɔ, nyii ŋá gàa zĩai su a maa ŋuŋ, káa gɛ́ kòoŋ gɛ́ pà é kúla kpɔ́ nɔ́ ŋ́ɛi ǹ̩ʼá ma a ǹ̩ʼele-wulii salai kula tãi.

22È mò ḿâ ǹyɛɛi, "Danîa, ŋá pá a gɛɛ ŋá ítare m̀ɛnii í naa kàai m̀ɛni su.

23Í pɛ̀lɛ kpɔ́ nɔ́ Ɣâla fɛlîi Ɣâla é ífɛli-wooi su-too. Ǹyaa ká ŋí ŋá pà m̀ôi yâ. Ɣâla aâ ǹyée see ímu a gbîŋ-kpîŋ. Zĩai ŋá káa íyee sée ǹ̩ʼorê-wooi mu.

24"Góraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ seêi buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kpɛɛ-ŋa tãi ƀé pâi kêi a káŋuŋ ma ƀò m̀ɛnii kɔ́ɔ pîlaŋ tãi da kátaa-lee maa waai. Zĩai ŋaa-see a pâi kêi. Ɣâla a pâi kásɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛêi, é tɔ̃yâ-laa mɛni ƀɔ́ɔɔ kɔ́ɔ pîlaŋ kámɛni ma. A pâi gêi káa kpîŋ ka Ŋɔpɛ́rɛ Maa Waai tɛ́ɛ ŋɔ́nɔ bɔ́ pôlu.

25M̀ɛnii ŋí kɔ́lɔŋ í ǹ̩ʼá káa a ǹ̩ʼɛ́lɛɛ. É kúla tãi ma da pâi Zerusâlɛŋ tɔ̂ɔ pôlu maa tɔ̂ŋ tɛêi la a gɛɛ ǹ̩ʼaa-see é kɛ́, ǹúui Ɣâla è ǹɛ é lɛ́ɛ pâi, kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ seêi lɔ́ɔlu mɛi feerɛ a pâi tɛêi. Da pâi Zerusâlɛŋ tɔ̂i ŋɔ́nɔ pôlu dí màa tinaŋ a siɣãŋ kpânaŋ dí pere lêe-ŋa láa zâmai a tɛɛ-ŋa. A pâi kêi naa a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ seêi buu lɔ́ɔlu mɛi da káo feerɛ. Kɛ́lɛ góraŋ-ŋai ŋí da pâi kêi a mɛni kpɔ̂lu koraŋ-ŋa.

26Da pâi ǹúu láa túɛ-nuui ŋí paâi a góraŋ-ŋai ŋí kpɛɛ ŋá tãi ǹaa é lɛ́ɛ a vólo. Lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni su-ƀela láa túɛ nuu da ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai da pâi Zerusâlɛŋ su karâi da Ǹ̩ʼâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi. Kɔ́ a pâi kêi nɔ́ kɔ̂i naa yɛ̂ɛ ya fɛ̂ɛ yɛ̂ɛ berei Ɣâla è gbɛ̀tɛ lai.

27A pâi gêi da núu támaa dí díwoo kɛ́ zu tɔnɔ góraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋí yée mu. Góraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋí a ƀèla nɔ́ zâmai é dísâla kula mɛni-ŋai kpéra. Gɛ̀ ní a pâi zɛŋ nyɔ́mɔɔ kɛ́tɛi seêi Ǹ̩ʼâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tôŋ su. A pâi lɛêi naa é lɛ́ɛ la zu Ɣâla é ǹúui zɛŋ nyɔ́mɔɔi ŋí sèe naai su kara."

Danîa 10

Zĩai Danîa è gàa Ǹya-leei Taigiri kɔlɛi

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Pɛsia kaloŋ Sarɔ ŋɔkâloŋ-laa koraŋ zaaƁai su, Ɣâla è worê-woo da zu-kulai lè
Danîa ma nyii da dòli máŋ a Bɛtisaza zĩ̂a su. Ǹorê-wooi ŋí è kè a bîlaŋɔɔ kɔ́ kɛ́tɛ
ma. Ǹyaŋ è kè a tɔ̃yâ worê-woo. È ŋ̀orê-wooi ŋí maa mɛ̂ni ŋá kàa ma zĩ̂a su.

2Ńyãa Danîa, m̀ɛnii ŋí naa káa ḿîi, ŋá malôŋ sèe Ɓò a lɔ́ɔkûu saaƁa.

3Fé mii-sɛŋ lɛ́lɛɛ da mii ní. Fé sua mii ní. Fé ŋwã̂ai da pîlaŋ ní nɛ́ŋ ma kpîŋ. Fé tela
ŋuŋ su-kula ní ǹɔ́ɔkûu saaƁai yée mu.

4-5Ǹgɛɛ tɔ̂ni Taigiri Ya-lee kɔlɛ a ŋ̀áloŋ maa-ŋuŋ ŋɔɣele kûu buu feerɛ káo náaŋ
ɣelei, ŋá ŋɛ́i tè nɔ́ ŋ̀elei su ŋá nalôŋ tɔnɔ káa maa ɣiriɛɛ a seɣe kole nɛnɛ-fɛfɛɛ,
gôo bɛ̂ti lɛ́lɛɛ kɛ́ Ɓò ǹeŋei.

6Gbono ma è kè fôloi yɛ̂ɛ kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ, ŋ̀ɛi kɛ́ kè yɛ̂ɛ ŋ̀ele-gbâna ŋɔŋ, ŋ̀ɛi-
gao kɛ́ kè yɛrɛŋ-yɛrɛŋ yɛ̂ɛ kpáleŋ-soŋ, m̀óoŋ da ŋ̀wɛ́rɛ kɛ́ Ɓò yɛ̂ɛ da Ɓara maa
kĩiŋ. E kè lônoi ŋ̀óo kɛ́ Ɓò yɛ̂ɛ núu kpɔ̂ŋ.

7Ńyãa tɔnɔ nɔ́ Ɓé m̀ɛnii ŋí naa kàa. Diai kè ǹgɔlɛi da fé nàa káa ní. Kɛ́lɛ yao è pà
díkɔlɔi dí pú dí díloo.

8Ńyãa tɔnɔ Ɓé lèɛ naa ǹgɛ m̀ɛni maa pɔlɔ-pɔlɔi ŋí naa kàa. Kɔlɔ è kpɛ̀ɛ ḿâ, ǹɛi
maa é fáleŋ.

9Nya Ɓe è kè lônoi ǹgɛ ŋ̀óo mɛni. Ǹgɛɛ ŋóli tɔ̂i mài, ŋá fôa ŋá tóo ǹɔii ma.

10È ńyee sòŋ, ŋá mu-sìɣe, ŋá pîlaŋ ǹgbêleŋ ŋá, ńyee pîlaŋɔɔ, ḿaa kɛ́ kpɛ̃liŋ

11E mò ḿâ, ǹyɛɛi, “Danîa, Ɣâla è íwɛli-ni. Ímu-siɣe í íwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma ŋa pâi m̀ôi
yâi, kpɛ́ni fêi, dí ńdɛ̀ɛ a gɛɛ ŋá m̀ó yâ.” È mò nɔ́ tí ḿâ ŋá m̀u sìɣe ŋá tɔ́ɔ ḿaa kɛ́
kpɛ̃liŋ.

12È mò ŋɔ́nɔ ḿâ ǹyɛɛi, “Danîa, ífe yao. Vóloi tí í pɛ̀lɛ la a í kpîŋ maa yeŋɔɔ Íɣâlai
ŋɛ́i-túɛ a Ɓaa kɛ́-maa perei a gɛɛ í mɛni ŋá káa a ǹɛ́lɛɛi, è ǹyée sèe ífɛli-wooi mu.
Ŋaâ pá a gɛɛ ŋá íwoo su too.

13Kɛ́lɛ Pɛsia lɔii ŋɔɣâla-taa kela kɛ́tɛi è ǹgbèra. Ŋá gɛ̀ ǹyéei a ɣele kûu buu feerɛ
káo tɔnɔ. Nya Ɓe Makɔɔ, nyii gáa a Ǹ̂ala-taa kela-ŋai láa túɛ-Ɓelai dɔnɔi è pà é ǹ̂uŋ
mâ Ɓò ǹyêei.

14M̀ɛni ma ŋá pá a gɛɛ ŋá m̀ɛnii ŋá lɛ yâ pâi kɛ̂i a ínûai tínaa tuɛ-perei. Zĩai ŋí káa
tínaa tuɛ-pere mɛni ma.”

15Gɛ́ɛ m̀ɛnii ŋí Ɓôi ḿâi fé lóno ní. Ŋá ŋuŋ ma pîlaŋ ǹɔii ma.

16Nya Ɓe zɛŋ tí ŋá gàa moloŋɔɔ núu-kpune mai, è ǹyée lɛ̀ɣɛ ńa-gbɔ ma ŋá pɛ́lɛ
lónoɔɔ ma. Ŋá mò mà ǹyɛɛi, “Zĩâi tèɛ a ńyãai maa lii-too-pôlu káa ḿâ a ŋ̀ánaa. A
gɛ́ kɔlɔ a kpɛ̀ɛ ma.

17Ŋa pɔ̂ri lóno pere kɛ̂i lɛ́ŋ ípɔ ŋánuu-namui? Ḿvii a kpɛɛ̂i ḿâa kɛ́ kpɛ̃liŋ, fa pɔ̂ri
ńɛ̂wo toôi a ǹɛ́lɛɛ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

18È ɲyée lɛ̀ɣɛ ŋɔ́nɔ ḿâ ŋ́gonôi é kpanáŋ.

19E mò mâ ɲyɛɛi, “Ɣâla è íwɛli-ní. Ífe yào. Lii-see é kɛ́ íyêei. Kɛ́ a íkponôi kpanaŋɔɔ.” Tãi è lòno la ḿbɔi, kponoi kpânaŋ è pà ḿbɔ ńyɛɛ mai, “Ŋánuu-namui yâ gɛ́ ŋ́gbonôi a kpanáŋ, lóno ḿbɔ.”

20E mo ḿâ ɲyɛɛi, “Í gɔ́lɔŋ m̀ɛnii ŋá pà la ípɔi? Ŋa pâi kɔ́ pɛlɛ̂i Pɛsia lɔii ŋɔɣâla-taa kela kɛ́tɛi mà tãi kpɔ́ nɔ́ ŋa lî la pôlui. Ǹyaŋ tãi ŋa lî lai, Gurii lɔii ŋɔɣâla-taa kela kɛ́tɛi a pâi pâi.

21Kɛ́lɛ maa-ŋuŋ ŋa pâi m̀ɛnii ƀôi yâ bɔ̃yɛɛ̂i Dɔ̃yâ Kɔlɔi sui. Ŋákpɔŋ mâa nuu da fé naa fɛ̂ɛ nɔ́ Makɔɔ nyii gáa a Eezuɛ-ŋai díɣâla-taa kela-ŋai díkâloŋ kɛ́tɛi.

Danîa 11

1Ǹyaa ƀe ŋa kpɔŋ mâa tɛɛ̂i bɔ́ ŋ́gɛ m̀aa kɔ̃ɔ. Ŋ́gaa wɔ́lɔ gbɔŋ maai ŋí tɛɛ̂i bɔ́ é síɣe Midia-nuui Dairɔ ŋɔkâloŋ laa koraŋ maa-ŋuŋ ma.”

Ŋ̀âla-taa-kelai è zî̂ai bîlaŋɔɔi Ize da Asiria lɔii mai su kula

2Ŋ̀âla-taa-kelai è mò ɲyɛɛi, “M̀ɛnii ŋa pá m̀ôi yâi, gáa a tɔ̃yâ ɲyaŋ ŋ̀aa sèe a pâi kɛ̂i. Kâloŋ saaƀa da pâi kâloŋ-laa kɛ̂i Pɛsia lɔii mɛi a tɛɛ-ŋa. Gâloŋ ŋ̀áaŋ ɣelei a pâi pâi nyii pâi kɛ̂i a dɔɔ́ è tɛ́ɛ gâloŋ maa-ŋuŋ saaƀai ma. A dɔɔ lâai ŋí sɔlɔ ƀô, a pâi tɔ̂i Gurii lɔii-kpiniŋ ma.

3“A kɛ̀ tí kâloŋ da kpɛ́ni a pâi mu siɣêi. Wála-wala-laa támaa a pâi kɛ̂i ɲyêei. M̀ɛnii kélee a pâi wɛ̂lii é gɛ́i ɲyaa ƀé a pâi gɛ̂i.

4Kɛ́lɛ tãi ŋɔkâloŋ-laai su a pâi kpananii lai, maa tãi ƀé ŋ̀aa a pâi kɔlɛ̂i la gîei náaŋ. M̀éla da fé pâi lɛɛ̂i ŋ̀óŋ da yêei. Núu da kpɛ́ni-ŋa ƀé pâi bɔ́ɔ-ŋa siɣêi. Kɛ́lɛ dí wála-wala-laai fé pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ ŋ̀ɔi.

5“Ize kaloŋ a pâi kɛ̂i a ŋ̀wála-walaa. Kɛ́lɛ ɲyée mu-nuui dɔnɔ ŋɔwála-walai a pâi kɛ̂i a dɛɛ́ ŋ̀ɔi ma, ŋɔkâloŋ lɔii kɛ́tɛ é tɛ́ɛ ŋ̀ɔi ma.

6Kóraŋ kpɛ́-kpɛɛ a tɛ̀ɛ Ize kaloŋ da Asiria kaloŋ da pâi díwoo kɛ̂i zu tɔnɔɔ. A gɛɛ ŋoo kɛ-zu-tɔnɔi ŋí su é kɛ́ a gbanaŋɔɔ Ize kaloŋ a pâi ŋ̀óŋ-nɛnii tɛɛ̂i Asiria kaloŋ pɔ́ a nɛnî. Kɛ́lɛ ŋ̀oo kɛ́-zu tɔnɔɔi ŋí su fé pâi tûai kpɛ́ni fêi, da pâi ŋ̀ɛnîi paâi da ŋ̀óŋ, ŋɔsurɔ̂ŋ é pɛ́lɛ ɲyée mu-ƀelai kélee dîa.

7Nàa a kɛ̀ tí ŋ̀ɛnîi ŋɔkáayɔɔi dɔnɔ a pâi kɛ̂i a kâloŋ Ize lɔii mɛi. A pâi kɔ́ pɛlɛ̂i Asiria kaloŋ ma é ŋɔsiɣã̃ŋ wólo. A pâi lɛɛ̂i kɔ̂i bɔ́ é ɲyée mɛi ɣále.

8A pâi díɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai, dígôo-ŋai da díkane-ŋai kélee kulâi díyêei é lí a dia Ize lɔii su. Kóraŋ kpɛ́-kpɛɛ yée mu, laa sâa fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i Asiria kaloŋ da Ize kaloŋ díloai.

9A kɛ̀ tí Asiria kaloŋ ɲyaŋ a pâi kɔ́ pɛlɛ̂i Ize kaloŋ ma. Kɛ́lɛ ŋ̀aa fé pâi tuâi Asiria kaloŋ kɛ́ lène pôlu bɔ́-taai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10“Asiria kaloŋ ǹônii-sinaai da díkɔ-kɔ́-ƀelai da pâi díkpîŋ kpɛtɛ̂i kɔ́ kɔ́ mɛni ma. Dɔnɔ a pâi kɛ̂i tuɛ-pere da ŋɔkɔ́-kɔ́-ƀelai yɛ̂ɛ ya-fɛ̂ɛ kɛ́tɛ. Da pâi ziɣãŋ sonîi a wála-wala-laa.

11Ize kaloŋ ǹyaŋ a pâi mu siɣêi a lii-ŋwana pere é pɛ́lɛ dîa. Ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai da pâi kɔ̂i dípɔ a wála-wala pere dí díkɔ kɔ́-ƀelai gbulu kɛ́tɛ sóŋ.

12A pâi yoŋka têei gɔ kuluƀa kpulu kɛ́tɛi mɛni ma è dí sòŋ. A pâi dámaa ɣele paâi. Kɛ́lɛ ŋɔkɔkuluƀa-laai ŋí su fé pâi kôyaai.

13“Asiria kaloŋ a pâi kɔ́ kɔ́-ƀela kpulu da kpɛ́ni-ŋa siɣêi nyii zu-ƀela tâmaai é tɛ́ɛ maa-ŋuŋ ma é dípu ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai dîa. Kóraŋ kpɛ́-kpɛɛ a tɛ̀ɛ, da pâi kɔ́ pɛlɛ̂i Ize ma.

14Núu támaa da pâi tɔ̂i Ize kaloŋ ma tãi támaa yée mu. M̀ɛni su-kara-ƀelai ínûai sámai díkelee da pâi tɔ̂i Ize kaloŋ ma a gɛɛ zî̂ai ŋí ŋàa-see é kɛ́. Kɛ́lɛ díyee fé pâi pɔrîi ma.

15Asiria kaloŋ a pâi ziɣãŋ maa tínanîi é daa-leei sóŋ. Ize kaloŋ ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀela wála-walaa-ŋai dífe pâi pɔrîi tɔ̂i dí ŋɛ́i. Pɔ̂ri mâa fé pâi kɛ̂i kpîŋ gɔ-kuluƀa-ŋai yêei dí tɔ́ɔ.

16M̀ɛnii da pâi ŋwɛ̂li dí gɛ́i da pâi gɛ̂i. Núu da fé pâi pɔrîi tɔ̂i díŋɛi. Gâloŋ a pâi Gono-tee Lɔii siɣêi é sée m̀ɛi. Ǹaa a pâi kɛ̂i ŋɔwála-wala-laai mu.

17“A pâi ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai siɣêi da dîa-ni dí lí Ize kaloŋ pɔ́naa da ǹyaa dí díwoo pú gîei tɔnɔ é ǹóŋ-nɛnii tɛ́ɛ bɔ́ a ŋɔnɛnî. A pâi gɛ̂i tí a gɛɛ é pere kɔ́ri é ǹyée mɛi ɣále é ŋɔkâloŋ-laai kúla ǹyêei. Kɛ́lɛ ŋɔmɛni kpɛtɛɛi ŋàa-see fé pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ. Vé pâi kpɔŋ mâa da sɔlɔ ƀôi zu.

18A kɛ̀ tí, a pâi kɔ́ pɛlɛ̂i yúo ma lɔii-kpiniŋ su kaloŋ-ŋai dîa é dámaa yée mɛi ɣále. Kɛ́lɛ lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni su kaloŋ a pâi ǹaa kulâi ǹyêei é ŋɔsu mɛni kɛ́tɛ laai kpéra. Ǹyaŋ a pâi liî pôlu a ŋumɛ bɔ́-taai.

19Ǹaa a kɛ̀ tí a pâi pûi gɛ́ lì gbɔ́ɔi lɔii su ƀɛ́i ŋɔkili tɔ̂ɔ-maai káa naai. Kɛ́lɛ da pâi ǹyée mɛi ɣâlei berei su ǹyaŋ núu da fé ŋɔ́nɔ pâi duŋ mɛnîi.

20“Ǹúui pâi lɛɛ̂i ƀɔ́ɔ ŋái a pâi pɛlɛ̂i ǹûai lúani gɛ́ ŋuŋ-fela-fei kula dîa a gɛɛ ŋɔtɔɔ-laai su é kɛ́tɛ. Ǹyaa máŋ a pâi saâi. À kɛ̀ núu da ƀé bàa kpaa máŋ é lɛ́ɛ kɔ̂i, núu da fé pâi gɔ́lɔnîi.”

Asiria kaloŋ sɔŋ nyɔ́mɔɔi

21Ǹâla-taa-kelai è ŋɔ́nɔ mò ǹyɛɛi, “Ǹúui pâi lɛɛ̂i bɔ́ɔ ŋái, vé pa kɛ̂i a gâloŋ nuu-suui su-nuu da. A pâi kɛ̂i a zɔŋ nyɔ́mɔɔ. Tãi ǹûai kíli fé pâi kɛ̂i la mai, m̀aa tãi ƀé a pâi gâloŋ-laai siɣêi la a wôya-pere.

22Ǹúui kélee pâi tɔ̂i mài, a nɛ̃ɛ ma kpîŋ maa nûui é kɛ́ a Ɣâla ŋɔsâla láa soŋ nuui da, a pâi m̀aa nuui su-karai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Da marâa lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su-ƀelai da díwoo pù gîei, a pâi díkîrii é kɔ́ pɛ́lɛ dîa. Ŋɔwála-walai su a pâi kpananîi a ŋ̀ánaa berei máŋ gáa la lɔii-ŋuŋ loŋ láa túɛi.

24Ǹɔii m̀ɛi-ŋai tɔɔ-sãa támaa káa naai, a pâi nàa siɣêi ǹɔii ǹâmela têi-pere. M̀ɛnii ǹâŋ kpaa máŋ ǹâŋ ŋɔnàŋ-ni dífe wɔ́lɔ gɛ́ níi, a pâi gêi. Zãâi a pâi zɔlɔ ƀôi kɔ́ sui, a pâi ŋ̀áa kɔlêi bôlu-ƀelai dîa. A pâi kɔ̂i a gɛɛ é taa-lee maa tínaŋɔɔ-ŋa sòŋ kɛ́lɛ ŋɔtãi su a pâi kɛ̂i a gbuaa.

25“A pâi kɔ́ kɔ́-ƀela kpulu kɛ́tɛ siɣêi é kɔ́ pɛ́lɛ Ize kaloŋ ma. Ize kaloŋ ǹyaa máŋ a pâi ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀela kpulu wála-walai siɣêi dí tɔ́ɔ ma. Kɛ́lɛ Ize kaloŋ fé pâi pɔrîi kpɛ́ni fêi,

26ŋɔkɔ kuluƀa-ŋai da pâi gîrii, ǹyaŋ da pâi dámaa ɣele paâi.

27Gâloŋ feerɛi da pâi seêi dí dílaa míi gîe ma. Dímɛni kpɛtɛɛ-ŋai da pâi kɛ̂i a kíri mɛni-ŋa. Da pâi lɛ́ɛ kɛ̂i díkîe-ni dîa. Dímɛni kpɛtɛi ŋàa-see fé pâi kɛ̂i, kpɛ́ni fêi, maa tãi fé nîi seri ní.

28Zãai Asiria kaloŋ è gula yêei kɛ̀ gɔ́i sui, a pâi tɔ̂i zu. A pâi liî a gélee bɔ́-taai. A pâi Ɣâla ŋɔnûai díɣâla mɛni kɛ́-perei kperâi. M̀ɛnii kélee a pâi wɛ̂lii é gêi, a pâi gêi. Ǹaa a kɛ̀ tí é lène pôlu bɔ́-taai.

29“A pâi ŋɔ́nɔ pâi pôlu é Ize kpiniŋ síɣe yɛ̂ɛ berei ŋɔmɛni kpɛtɛɛi káa lai. Kɛ́lɛ vé pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ m̀ɛni ma.

30Yá ŋá kɔ-kɔ-keleŋ-ŋa támaa da pâi kulâi Kitiŋ dí pá dí kɔ́ pɛ́lɛ m̀a dí ǹyée mɛi ɣále. A pâi yaôi é lene pôlu bɔ́-taai a lii ŋwâna. “Gɛ̀ ní ŋɔlii ŋwânai su, a pâi kɔ̂i a gɛɛ é Ɣâla ŋɔnûai kpéra díɣâla mɛni kɛ́-mɛni-ŋai dîa. Diai pâi kɛ̂i gbanaŋ-wooi mɛi kâai da Ɣâla-ni díloai, a pâi ǹíi ŋwânai dîa. Kɛ́lɛ diai pâi gbanaŋ-wooi karâi da Ɣâla-ni díloai, a pâi dí féla fêi.

31Ŋɔkɔ kɔ́-ƀelai da pâi mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa kɛ̂i Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. Da pâi ǹûai díɣele kélee sala kula mɛ̂ni-ŋai kperâi. Da pâi zɛŋ nyɔ́mɔɔ kɛ́tɛi seêi Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

32Diai pâi gbanaŋ-wooi karâi da Ɣâla-ni díloai, gâloŋ a pâi díkîrii é díyee mɛi ɣále. Kɛ́lɛ diai laa-la kpanaŋ káa díyêei Díɣâlai mɛni mai ǹyée fé pâi pɔrîi dîa.

33Ǹúu láa túɛ-ƀela táreɛ-ŋai da pâi dítarei lɛ̂i núu támaa ma. Kɛ́lɛ da pâi da-ŋa paâi a ƀóa-sɔ̂kpɔ kpaa máŋ dí díkereŋ. Da pâi sãa kulâi da-ŋa yêei a wála-wâla-laa dí dípili kpini-pɔrɔŋ.

34Da kɛ̀ dípaâi, Ɣâla ŋɔnûai da pâi kpɔŋ mâa loŋ sɔlɔ ƀôi. Núu támaa da pâi pâi dípɔnaa-pere berei máŋ teniŋ ƀô-laa fé la díyêei.

35Da pâi dáre-ƀelai da-ŋa paâi. Nyíŋi a pâi gêi núu támaa dí maa wâa-laa sɔlɔ ƀó. A pâi lɛɛ̂i kɛ̂i tí ŋ̀éniɛi kpɛɛ ŋá tãi é seri tãi Ɣâla è ǹɛi.

36“Asiria kaloŋ a pâi m̀ɛnii kɛ̂i a wɛ̂lii lai. A pâi gbîŋ ma tɛ̂i, gɛ́ yoŋka tèe ŋ̀âla-ŋai mɛi. A pâi mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa ƀôi é pîlaŋ ŋ̀âla-ŋai kélee mɛi Ɣâlai ma. A pâi nyíŋi

© 2014 Bible Society in Liberia.

kɛ̂i é lɛ́ɛ la zu tãi Ɣâla è ǹɛi é seri. Kpɛ́ni fɛ̂i m̀ɛnii Ɣâla a gbɛ̀tɛ a gɛɛ é kɛ́i, fɛ̂ɛ é kɛ́.

37Vé pâi ŋumɛ mâa tɛɛ̂i ǹâŋ-ni díɣâlai pɔ́ kpaa máŋ ŋ̀âlai ǹɛyâai díwɛ̂li-ni lai, kpaa máŋ ɣâla da kélee. A pâi gbîŋ kɛ̂i a díkelee dímɛi kâloŋ.

38A pâi ŋumɛ-maa tɛɛ̂i nɔ́ ŋ̀âlai pɔ́ nyii a nûa maa-kɔ̃ɔ̂i mɛi kâai. A pâi gôo, káne, kɔ́ni da sama-sɛŋ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ sala kulâi ŋ̀âlai ŋí ma nyii ǹâŋ-ni dífe kɛ́ ní a gɔlɔŋɔɔi.

39A pâi ɣâla da kpɛ́ni fɛli-ƀela siɣêi a ŋɔsiɣãŋ mɛi káa-ƀela. Diai kélee da díyee sèe m̀ui a pâi ƀaa kɛ́-maa tɛɛ̂i dípɔ é tíi kpaya-kpaya-ŋa tɛɛ dípɔ da lɔii-kpûa-ŋa.

40“Asiria kaloŋ ŋɔtãi a kɛ̀ pâi kpɛɛ̂i, Ize kaloŋ a pâi kɔ́ pɛlɛ̂i m̀a. Asiria kaloŋ ǹyaŋ a pâi pâi a ŋɔkɔ́ kɔ́-ƀelai kɔ́ kɔ́-keleŋ-ŋa su, soo-ŋa mɛi da yá-ŋa-keleŋ-ŋa dí kɔ́ bɔ́. Da pâi kɛ̂i pâi yɛ̂ɛ ya-fɛ̂ɛ, dí lɔii-ŋuŋ támaa síɣe.

41Tãi a pâi pâi la Gono-tee Lɔii sui, a pâi núu wála támaa paâi. Ǹyée fé pâi pɔrî̂i Idɔŋ da Môa dîa. Amɔŋ lɔii láa túɛ-ƀelai dîa máŋ da pâi pûi.

42A pâi pɛlɛ̂i lɔii-ŋuŋ támaa mɛi. Ize lɔii-ŋuŋ a pâi lɛɛ̂i ǹyêei.

43A pâi pɛlɛ̂i ƀɛ́i-ŋai mɛi gôo, káne da Ize tɔɔ-sãai díkaa naai. A pâi Lebia da Itiopia sonî̂i.

44Kɛ́lɛ duŋ-ŋai pâi kulâi vóloi kulâi-pere da yá-ŋua perei da pâi kɛ̂i mà a lii sɛlɛ̂ŋ kɛ́tɛ. Da pâi gɛ̂i é kɔ́ a ŋ̀ánaa é núu támaa su-kara.

45A kɛ̀ tí a pâi ƀûu tɔɔ̂i yúo da ǹyéei loai ƀɛ́i Ǹ̀âla-pɛrɛi è kɛ̀ naai. Ǹaa pôlu ma a pâi toôi núu da fa kɛ̂ naa é kpɔ́ŋ m̀a. Ǹyaŋ a pâi saâi.”

Danîa 12

Ǹ̀elei gbɛɛ-ŋa tãi

1Ǹ̀âla-taa-kelai kɛ̀ zî̂ai su-kulai Danîa mai, è ŋɔ́nɔ mò m̀a ǹyɛɛi, “Tãi tí ma, Makɔɔ nyii gáa a Ǹ̀âla-taa kéla-ŋai láa túɛ-ƀelai dɔnɔi nyii a ínûai maa kɔ̃ɔi, a pâi pâi. À pà, mɛni kpânaŋ a pâi kulâi ǹûai dîa. A pâi kɛ̂i a mɛni kpânaŋ nyii da fé tá kɛ́ ní é síɣe ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kɔ́ɔ pîlaŋ tãi mai. Kɛ́lɛ maa tãi tí ínûai nyii-ŋai dílaa pɔ̃yɛ̂i gɔlɔi sui da pâi ŋuŋ ma ƀô sɔlɔ ƀôi.

2Zaa-ƀelai dámaa da pâi dímu siɣêi saa yêei. Da-ŋa da pâi kɛ̂i wɔ́lɔ-wɔlɔ fulu-laa ŋãa-nɛ̃ɛ kulâi. Ƀaa kûla-maa a pâi sɛ̂lɛnii da-ŋa dîa dí ŋumɛ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

3Dáre-ƀelai da pâi kɛ̂i fôloi yɛ̂ɛ ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei, diai da tɔ̃yâ mɛni kɛ́-pere lɛ̀ nûa dîai, dí kɛ́ fòlo yɛ̂ɛ bɛmɛlɛŋ-kao pɛlɛɛ-pɛlɛɛi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

4“Kɛ́lɛ yá Danîa, ífe niî m̀ɛnii ŋí duŋ tòo. Gɔlɔi lá-tɛ í zɔɔŋ tóo é lɛ́ɛ la zu maa tãi é seri. Núu támaa da pâi wɛ̂lii dí m̀ɛnii kɔ́lɔŋ kɛ̂i. Da pâi dítãi dámaa lánî̂i m̀ɛnii ŋí ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Nya ƀe ńyãa Danîa, ŋá Ɣâla-taa kela da kpɛ́ni feerɛ kàa tɔ̂ni ya-lee kɔlɛ. Dɔnɔ è kɛ̀ m̀éla dɔnɔ ma, gbéli kɛ́ ƀò m̀éla tɔnɔ ma.

6Ǹâla-taa-kelai nyii m̀aa è kɛ̀ a ŋ̀iriɛɛ a seɣe kôle nɛnɛ fɛfɛɛ gɛ́ ƀò tɔ̂ni ǹyái-ŋua perei, è m̀arâŋ-nuui m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛ mai, "Ɣele ɣɛɛlu ƀé a lɛɛ m̀ɛni kpɔ̂lu-ŋai ŋí kélee kpɛɛ-ŋa é lɛ́ɛ pâi serîi?"

7Ǹâla-taa-kelai nyíi m̀aa è kɛ̀ a ŋ̀iriɛɛ a seɣe kôle nenɛ fɛfɛɛ, gɛ́ ƀò ǹyái ŋûa-perei, ŋá gàa é ǹyée tɛ́-ɣelêi é vóo a Ǹwɔ́lɔ-wɔlɔ Ɣalai ǹyɛɛi, "A lɛ̀ɛ nɔ́ a kóraŋ saaƀa da gbûra diai Ɣâla ŋɔnûai paâi díkpɛɛ-ŋa tãi kɛ́ seri. Ǹyaŋ nyíŋi kélee ŋàa-see a pâi kɛ̂i."

8Ŋá ŋ̀óo m̀ɛni, kɛ́lɛ fé ŋ̀á káa ní. Nya ƀe ŋá m̀arê kɛ̀ ńyɛɛ mâi, "Ŋánuu-namui, lé ƀe pâi kulâi nyíŋi sui?"

9È zu tòo ǹyɛɛ ḿâi, "Lí yɛ̂ Danîa. M̀ɛnii ŋí káa a loo mɛ̂ni. Núu da fé pâi mɛni kɔ́lɔnîi é pîlaŋ mà é lɛ́ɛ la zu maa tãi é seri.

10Núu támaa da pâi maa wâa-laa sɔlɔ ƀôi, pɔ́ɔ é kpɛ́ɛ dîa, dámaa maa é fáleŋ. Kɛ́lɛ zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai yée a pâi kɛ̂i nɔ́ sɔnyɔ̂ŋ su. Da fé pâi wɔ́lɔ m̀ɛnii kɛ̂i ŋ̀á kâai. Kɛ́lɛ dáre-ƀelai nɔ́ ƀé pâi m̀ɛnii ŋá kâai nyii pâi kɛ̂i kɛ̂i.

11"É kúla ŋ̀ele kélee sala kula mɛ̂ni-ŋai kpera tãi ma da tãi a pâi zɛŋ nyɔ́mɔɔ kɛ́tɛi seɛ̂i la Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui, ɣele kûu wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ (1,290) a pâi tɛɛ̂i.

12Lûwa káa diai dîa pâi lɛɛ̂i dílaa-lai su ŋ̀ele kûu wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ saaƀa pôlu buu saaƀa káo lɔ́ɔlui (1,335) é tɛɛi.

13"Yá Danîa, lɛɛ nɔ́ ílaa-lai su. Ya pâi saâi. Kɛ́lɛ ya pâi ímu siɣêi a ŋ̀elei gbɛɛ-ŋa tãi í ífela-fei sɔlɔ ƀó."

© 2014 Bible Society in Liberia.

Osia

Osia 1

1Ǹorê-wooi ká ŋí nyii Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ Bɛɛri ǹóŋ Osia pɔ́. È kɛ̀ a tãi Uzia, Zotaŋ, Eeɣa da Ɛsekaya-ni dí kɛ̀ la a kâloŋ-ŋa Zuda lɔii su. Tãi ŋí ƀé Zɛoasi ǹóŋ Zɛroboaŋ è kɛ̀ la a kâloŋ Eezuɛ lɔii sui.

Osia ŋɔnɛnîi da ǹônii

2Yâwɛɛ è lòno Osia pɔ́i a maa-ŋuŋ. È mò ma ǹyɛɛi, “Lí íwulu-wulu-kɛ nɛni kula a ínɛnî ka ǹyaa ká nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀó. Ǹîa-pɛlɛɛi da pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ dílee. Bere nɔ́ ƀé ŋánûai Eezuɛ-ŋai dí káa la kpɛ́ni fêi, dí káa ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛlîi yɛ̂ɛ berei núu a wulu-wulu kɛ̀ lai. Da díyee kúla ḿû.”

3Nya ƀe Osia è lì é Gomɛ kula a nɛnî. Nɛnîi ŋí è kɛ̀ a Dibilaŋ ǹóŋ nɛnii. Gomɛ è koo sîɣe é lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀó.

4Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Osia ma ǹyɛɛi, “Ǹáa sée a Zariɛɛ, kpɛ́ni fêi, nàa kuro a kɛ̀ tí, ŋa pâi tɔ̂ŋ pûi Zewu ŋɔpɛ́rɛi ma ǹûai paa-mɛni ma Zariɛɛ tiŋ-tiŋ su. Ŋa pâi Eezuɛ lɔii su kara-kârai.

5Maa-ɣêlei tí, ŋa pâi Eezuɛ ŋɔwála-wala-laai kulâi ǹyêei Zariɛɛ tiŋ-tiŋ su.”

6Gomɛ è ŋɔ́nɔ koo sîɣe é lóŋ-nɛni maa sɔlɔ ƀó. Yâwɛɛ è mò Osia ma ǹyɛɛi, “Ǹáa sée a Loluama, kpɛ́ni fêi, fé pâi ŋɔ́nɔ Eezuɛ ŋɔpɛ́rɛi malôŋ kâai a gɛɛ ŋá dí su-mɛni lɛɛ.

7Kɛ́lɛ ŋa pâi Zuda ŋɔnûai malôŋ kâai. Ŋa pâi díkula-yêei kɛ̂i Ńyãai a Yâwɛɛ Díɣâlai. Fé pâi díkula yêei kɛ̂i a kerâŋ, ƀóa-sɔ̂kpɔ, kɔ́kɔ-soo-ŋa, kpaa máŋ a soo-kɔ kɔ́-ƀela.”

8Tãi Gomɛ è ǹóŋ nɛnii Loluama tɛ̀ la gbìŋ ŋái, Gomɛ è ŋɔ́nɔ koo sîɣe é lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀó.

9Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Osia ma ǹyɛɛi, “Ǹáa sée a Loaŋmi, kpɛ́ni fêi Eezuɛ-ŋai dífe a ŋánûa, ńyaŋ fé a Díɣâla.”

Eezuɛ a pâi tɔɔ̂i pôlu

10É máŋ kɛ́ tí, Eezuɛ-ƀelai da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ Yúo ma ŋãya nyii núu fa pɔ̂ri gɔɔ̂nii, kpaa máŋ é ǹónoi. Ƀɛ́i dí mò naa dîa, “Káfe a ŋánûai,” da pâi dí tôlii naa a “Gɛɣele-ma Ɣalai ǹônii.”

11Zuda da Eezuɛ-ƀelai da pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i zu tɔnɔɔ. Da pâi núu tɔnɔ lɛ̂i a dílaa túɛ-nuu. Da pâi dí lɔii siɣêi pôlu. Óoei, Zariɛɛ ŋɔɣelei a pâi kɛ́i a ɣele kɛ́tɛ. Ǹmɛni ma ílîa-surɔŋ tóli a “Ŋánûai,” í ísaaƀɔlɔ tóli a “Ƀa maloŋ-kaa sɔlɔ ƀó.”

Osia 2

1Ǹmɛni ma íƀarâa Eezuɛ-ŋai tóli a “Ɣâla ŋɔnûai nyii a dímalôŋ kaai.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Gomɛ fé a tɔ̃yâ nɛni, Eezuɛ-ŋai dífe a tɔ̃yâ-ƀela Yâwɛɛ mɛni ma

2Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ka mó kálee ma a gɛɛ é kpéra ŋɔmɛni nyɔ́mɔɔi ma. Vé ŋɔ́nɔ a ŋánɛnî ńyaŋ ḿve ŋɔ́nɔ a ŋɔsurɔ̂ŋ. Ka mó ma a gɛɛ é ǹyée kúla wulu-wulu kɛ́ɛ su, é tée mɛni piliɛɛ zu ma.

3À wàla kɛ́ tí, ŋa pâi maa kpôlonii é lɛ́ɛ a gáa kàŋ yɛ̂ɛ berei dí m̀aa sɔlɔ ƀô lai. Ŋa pâi gɛ̂i yɛ̂ɛ fɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, gɛɛ yɛ̂ɛ lɔii-kpûa ƀɛ́i yá fé naai, ŋá báa a kpele wɛ̂li.

4Fé pâi ǹônii malôŋ kâai, kpɛ́ni fɛ̂i, díkaa a wulu-wulu kɛ́ nɛnî lônii.

5Dílee è wulu-wulu kɛ̀. È dímaa kôo sìɣe ŋumɛ tûa kɛ́ɛ su. È mò ǹyɛɛ, ‘Ŋa pâi liî ŋáwɛli-ŋai pɔ́ nyii-ŋai da kpólo yà ḿî, seɣe, wúlɔ da kpele-sɛŋ.’

6“M̀ɛni ma ŋa pâi berêi kpáanîi a ŋalêŋ kpɔlɔ, ŋá kónaŋ tɔ́ɔ é tínaŋ ma, a gɛɛ vé pere kâa é kúla.

7A pâi kîrɛ siɣêi ŋɔwɛ́li-ŋai pôlu, kɛ́lɛ vé pâi dísonîi. A pâi díkɔ̂rii, kɛ́lɛ vé pâi díkâai. A pâi m̀ôi ǹyɛɛ, ‘Ŋa pâi liî pôlu ŋásurɔ̂ŋ maa-ŋuŋ pɔ́, kpɛ́ni fɛ̂i, ŋá kɛ̀ mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀôi é tɛ́ɛ tãi ŋí ma.’

8“Vé kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ ńyãa ƀé mii-sɛŋ tɛ̀ɛ bɔ́, ŋwɑ̂̃ai, káne da gôo tɛ̀ɛ bɔ̀ nyii-ŋai è tíi kɛ̀ la Bêe Ɣalai fɛli-pɛrɛi mui.

9M̀ɛni ma ŋa pâi ŋá sí-sɛŋ su karâi a gula tãi. Ŋa pâi ŋáŋwɑ̂̃ai su karâi a gbɛ̀tɛ tãi. Ŋa pâi ŋáseɣe pala-sãai siɣêi pôlu nyii-ŋai ŋá dɛ̀ɛ bɔ́ a gɛɛ é seɣe pála la é dóo m̀ai.

10Ǹyaŋ ŋa pâi gaŋ ƀôi ŋɔwɛ́li-ŋai ŋɛ́i. Núu da kélee fé pâi pɔrîi gulâi ńyêei.

11Ŋa pâi ŋɔlii nɛ̃ɛ̂i, ŋɔkúu kɛ́ɛi, ŋɔɣáloŋ nina kuu kɛɛi, ŋɔfii-tɔɔ ɣele-ŋai da ŋɔtɔɔ kuu ɣele-ŋai kélee kperâi.

12Ŋa pâi ŋɔkpɔmɔ-ƀa wuru-ŋai da ŋɔfîi wurui paâi nyii a mò ǹyɛɛ, ‘Ḿbɔɔ ƀa dia. Ŋáwɛli-ŋai ƀé dí tɛ̀ɛ ḿbɔ a ŋá fela fɛ̂i.’ Berei máŋ è m̀ɛni-ŋai ƀò lai, ŋa pâi dí lɛɛ̂i naa lɔɔ-sûa-ŋa dí mìi.

13Ǹyaŋ ŋa pâi tôŋ kpɛ̂i m̀a gúui mɛni ma a gɛ̀ Bêe m̀â dîa gɛ́ m̀aa-ɣiri a m̀aa ɣîri-sãa lɛ́lɛɛ-ŋa, gɛ́ lì ŋɔwɛ́li-ŋai pɔ́ naa, gɛ́ nìa ḿɛni mai.”

Yâwɛɛ ŋɔwɛli kɛ́-maai ŋɔnûai mɛni mai

14Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “M̀ɛni ma, ŋa pâi ǹíi kula woo ƀôi ŋá pá la vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, ŋá lóno bɔ́ a ǹɛ́lɛɛ.

15Ǹyaŋ nàa ƀé ŋa pâi ŋɔkpɔmɔ kpâlaŋ tɛɛ̂i naa bɔ́. Ŋa pâi Akɔ tiŋ-tiŋ kɛ̂i a kili-kɛ-maa pɛrɛ lá kpòŋ. Nàa ƀé a pâi ńjoo su toôi naa yɛ̂ɛ tãi è kɛ̀ la a núu-tɔɔ, da tãi è kùla la Ize lɔii sui.”

16Maa ɣêlei tí ya pâi ńdôlii a ísurɔ̂ŋ. Ífe pâi ŋɔ́nɔ ńdôlii a íbêei nyii gáa a íɣâlai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Ŋa pâi Bêe laa-ŋai kulâi ǹá, ǹyaŋ núu da fé pâi ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ ǹáa-ŋai ŋí kɔ́lɔnîi.

18“Ǹ̀maa ɣêlei tí ŋa pâi ŋ̌gono-têei ŋánûai yêei a gɛɛ ǹɔɔ fɛnɛ-sãai, ŋɔni-ŋai, da dɔara-sãai dífe mɛni ŋánaa kɛ̀ a dia. Ŋá pâi kerâŋ, ƀóa-sɔ̂kpɔ da kɔ́kɔ mɛni kperâi ǹɔii ma. Ŋa pâi gɛ̂i dí ké lii-sêe su.

19“Ŋa pâi íkulâi a nɛnî, Íkɛ a ŋánɛnî wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ŋa pâi kɛ̂i a tɔ̃yâ surɔŋ lɛ́lɛɛ. Ŋa pâi íkɛ̂i a núu sɑ̃́a. Ŋa pâi íwɛ̂lii a ŋ̀ánaa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ, ŋá í malôŋ káa.

20Ya pâi kɛ̂i a ŋánɛnî. Ŋa pâi íwɛ̂lii a tɔ̃yâ-pere, gɛ̀ ní, ya pâi ńyãa Yâwɛɛ ŋ̌gɔlɔnîi.”

21Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ǹ̀maa ɣêlei tí ŋa pâi ŋánûai Eezuɛ-ŋai díɣâla fɛli woo-ŋai mɛnîi. Ŋá gɛ́ tuna é pú ǹɔii ma.

22Ǹɔii a pâi mii-sãa, gbɔmɔ-ƀa kpɔlɔi da ŋ̀úlɔ wuru-ŋai kɛ̂i dí kpɛtɛ dí ƀá, dí Zariɛɛ líi láa.

23Ŋa pâi ŋánûai seêi kɛ̂i ma ǹɔii su dí ƀûu ƀó naa. Ŋa pâi Loluama malôŋ kâai, ŋá m̀ó Loaŋmi ma, ká káa a ŋánûa, gɛ̀ ní da pâi m̀ôi dîyɛɛ íkaa a Kúɣâla.”

Osia 3

Osia da ŋɔnɛnîi dí díloai kpɛ̂tɛ

1Yâwɛɛ è mò m̀â ǹyɛɛi, “Lí í ŋɔ́nɔ ínɛnîi wɛ́li ké nyii gáa a wulu-wulu ké nɛnii. Ǹ̀wɛ́li yɛ̂ɛ berei ŋá Eezuɛ-ƀelai wɛ́li-ni lai. Berei máŋ da tínaŋ la díkpɔɔi kpɛtɛ ɣâla-ŋai pɔ́ pere dí ké kpólo nɛ̃ɛ-ŋa mìi nyii da dɛ̀ɛ díɣâla-ŋai tí pɔi.”

2Nya ƀe ŋá m̀aa sɛ̂ŋ kɔ̀lɛ a káne kpua-kpua puu kao lɔ́ɔlu da felaƀa tiŋ puu.

3Nya ƀe ŋá mò ma ǹyɛɛi, “Fɛ̂ɛ í pá íkɛ ŋápɛrɛi mu a ɣele kûu támaa íkpera wulu-wulu kɛ́ɛ ma. Tãi tí yée mu kwa yá kúfe pâi nyîi gîe ma. Ǹyaŋ kpakolo da kpɛ́ni fé pâi ímaa mɛni kɔ́lɔnîi.

4Bere sîi tɔnɔi ŋí nɔ́ ƀé a pâi kɛ̂i la a Eezuɛ-ŋai. Dí fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i kâloŋ da mu kpaa máŋ díkɛ núu-laa-tuɛ nûu da mu a tãi su kôyaa. Dífe pâi sâla kulâi sɛŋ da kpɛ́ni ma, kpaa máŋ kɔni. Sâla láa soŋ nûu fé pâi tela kɛ̂i díyêei.”

5Kɛ́lɛ tãi a pâi tãi Eezuɛ-ŋai da pâi tínanîi la Yâwɛɛ pɔ́-pere nyii gáa a Díɣâlai, da Deeƀé nyii kɛ̀ a díkâloŋ. Gɛ̀ ní da pâi yaôi Yâwɛɛ ma, dí ƀɛlɛ-see lɛ́lɛɛ-ŋa sɔlɔ ƀó ǹyêei.

Osia 4

Yâwɛɛ è mɛni ƀô a Eezuɛ-ŋai láa

1È mò ǹyɛɛi, “Teniŋ ƀô-nuu tɔnɔ kpîŋ fé naa. Dífa ŋ̌oo sìɣe a gbanaŋɔɔ. Dífe ŋɔ́nɔ ŋ̌gɔlɔŋ a Díɣâla.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Ǹûai da Ɣâla láa sìɣe kpɛ́ni-kpɛni, dí lɛ́ɛ kɛ́, dí núu páa, dí ŋúma kɛ́, dí kɛ́ wulu-wulu kɛ̀. Da m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̀ a tãi kélee. Da kɛ̂ nɔ́ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̂i gîe mɛi a tãi kélee, dí kɛ́ núu pàa nɔ́ gîe mɛi kéleŋ.

3M̀ɛni ma ǹɔii káa wɔ̂lɔi, zu sɛŋ kélee kpalâai, zua-ŋai, ŋɔni-ŋai, da nyɛ̃ɛ-ŋai da pâi saâi.”

Yâwɛɛ è mɛni ƀô a Zâla láa-soŋ-ƀelai láa

4Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Núu da fé mɛni lɛ̂ɛ m̀arâŋ-nuu ma, kpaa máŋ é zɔŋ síɣe, kɛ́lɛ óo zâla láa-soŋ-nuui, yá ƀé ísɔŋ káa m̀â.

5Ya pâi karênii a ɣele ƀɔ́ɔ, yɛ̂ɛ à kɛ̀ a kpíni. Ɣâla ŋɔlóno kɛ̂-nuui a pâi karênii máŋ bere sîi tɔnɔi ŋí su. Ŋa pâi Eezuɛ su-karâi nyii gáa a íleei.

6Ŋánûai su a kâra, kpɛ́ni fêi, táre fé díyêei. Káai a zâla láa-soŋ-ƀelai, gáa a kásɔŋ kpɛ́ni fêi, ka kápôlu tɔ̀ɔ m̀â, ka ŋásɛŋ lɛ́ɛi kpɔara. Berei ka ǹia la ŋátɔ̂ŋ mai, ńyãa máŋ ŋa pâi niâi kálônii dîa.

7“Berei nɔ́ káai a zâla láa-soŋ-ƀelai ka tâmai lai, bere nɔ́ ƀé kákaa sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i la a ńyãa. Ŋa pâi káƀaa-kɛ-maai kɛ̂i a ŋumɛ.

8Tãi nɔ́ zâla láa-soŋ-ƀelai díkaa mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀôi ŋánûai dísɔnyɔ̂ŋ kɛ́ɛ su a sâla sãa támaa sɔlɔ ƀoɔɔi, díkaa ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ŋánûai díkɛ nɔ́ sɔnyɔ̂ŋ támaa kɛ̂i.

9Berei máŋ ŋánûai dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ lai, ŋa pâi da zâla láa-soŋ-ƀelai dí kula maa kɛ̂i a bɔriɛɛ. Da pâi dísɔnyɔ̂ŋ fela fêi kɛ̂i.

10Da pâi dílaa mîi, kɛ́lɛ dífa pîla. Da pâi wulu-wulu kɛ̂i, kɛ́lɛ dífe pâi lóŋ kâai, kpɛ́ni fêi da dípôlu fé m̀î, da díkpîŋ kɛ́ a wulu-wulu kɛ́-ƀela.”

Yâwɛɛ fé wɛ́li ní a sɛŋ da kpɛ́ni fɛli mɛni

11Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ŋwɑ̃̂ai pɔlɔ da ŋwɑ̃̂ai-nina da núu ŋɔtárei kùla ǹyêei.

12Ŋánûai díkaa wúru-gbua marê kɛ̂i nyii da gbɛ̀tɛ a díɣâlai sɛŋ da mɛni ma, díkɛ ŋɔ́nɔ dímarê kɛ̀ a gɛɛ dí m̀ɛnii lɛ́ dîa nyii pâi kɛ̂i nàa tuɛi. Wulu-wulu kɛ́ɛ a díkula berei ma, da ńɛɛ díkɛ Ɣâla da kpɛ́ni fɛ̀li.

13Da sâla kùla ǹyée kpaya-kpayai tôŋ su, díkɛ sâla-sãa pù ǹyée pɛlɛɛ-ŋai dîa, ŋ̀úru-ŋai mu, kpɛ́ni fêi, dínininîŋ lɛ̂lɛɛi. “Mɛni ma kálônii-nɛyãai díkaa wulu-wulu kɛ̂i, ǹyaŋ kálônii sinaai dínɛyâai díkɛ wulu-wulu kɛ̀.

14Fé pâi kálônii-nɛyãai kula-maa kɛ̂i à kɛ̀ da wulu-wulu kɛ̀, kpaa máŋ kálônii sinaai dínɛyâai, à kɛ̀ da wulu-wulu kɛ̀. Zinâai dia kpîŋ da lî ŋ̀uru-wulu kɛ́ nɛyaa-nɛyãai pɔ́, díkɛ sâla kùla ŋ̀uru-wulu kɛ́ nɛyãai díkpɛ̀tɛ ɣâla-ŋai dîa. Diai táre fé díyêei dísu a pâi karâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15“Óo Eezuɛ-ƀela, berei máŋ kákaa la a wulu-wulu ké-ƀelai, Zuda-ƀelai dífe kápɔɔ kɔɔŋ. Káfe lì Geega, kpaa máŋ Bɛɛ-avɛŋ Ɣâla fɛlîi, káfe kákono tèe Yâwɛɛ láai su.

16Yêɛ berei niŋa-loŋ wôlii kpɔ̂lɔi lai, bere nɔ́ ƀé Eezuɛ-ƀelai wôlii kpɔ̂lɔi la. Ńyãa Yâwɛɛ ŋa pɔ̂ri díŋaa kɔnîi yêɛ dia ƀé kala kpûlu su?

17Eezuɛ-ƀelai díkaa a sɛŋ da kpɛ́ni-ŋa fɛli-ƀela. Tɔɔ dí sía a díkpɔɔi pere.

18Ǹûai da gbàa kpèɛ a nɔɔi kpeleɛɛ, da pêlɛ wulu-wulu kêi. Dí wɛ́li-ni a ƀaa-kula-maa é téɛ ƀaa-kɛ-maa ma.

19Fãa a pâi tɛêi a dia, ǹyaŋ da pâi ŋumɛi dísâla-ŋai mɛni ma díɣâla teƀele-ŋai dîa.

Osia 5

1“Óo zâla láa soŋ-ƀelai, ka káwoli tɔ́ɔ! Óo Eezuɛ-ƀelai, ka káwoli tɔ́ɔ! Ka káwoli tɔ́ɔ, káai a gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai! Ǹmɛni ŋá téɛɛi ŋí tɔɔ̂i kâa. Kpɛ́ni fêi, ka nâa ké a ƀáre Mizipa taa-leei su, ká ƀò nâa a tuma Tabɔ Yeei mɛi kpɛ́ni fêi káa ƀé ka ǹûai ké díkɛ Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fèli naa.

2Ka lóa kpóŋ kôyaa tée Akasia taa-leei su. Ǹyaŋ ŋa pâi tɔ̂ŋ pûi kákelee kâa.

3Ŋa Eezuɛ kɔ́lɔŋ, va pɔ̂ri ǹoôi ḿâ. Óo Eezuɛ, ƀa wulu-wulu ké, ímaa fé waa ní ḿvɛli mɛni ma.”

Osia ŋɔlia-wooi é pîlaŋ sɛŋ da kpɛ́ni fɛliɛɛ ma

4Dítûa-pere-ŋai da gɛ́ dífa pɔ̂ri pâi pôlu Díɣâlai pɔ́. Kpɛ́ni fêi, wulu-wulu ké-mɛni káa díkponôi dífe ŋ́gɔlɔŋ ńyãa Yâwɛɛ.

5Eezuɛ-ƀelai díyoŋka téɛɛi káa a sêre-faa nyii dɔɔ̂i dîa. Dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai da gɛ́ da too. Zuda ǹyaa máŋ a pâi toôi.

6Da pâi díƀala-ŋai da díniŋa-ŋai siɣêi dí lí a dia a gɛɛ dí sâla kula a dia Yâwɛɛ ma, kɛ́lɛ dífe pâi gâai, kpɛ́ni fêi, a dílɛɛ.

7Dífe niî ké ní a tɔ̃yâ-ƀela Yâwɛɛ ŋɛ́i. Ǹyaŋ vé pâi dílônii kɔ́lɔŋ-nii. Dí lɛ́ɛ ɣala mɛni kɛ́ɛ-ŋai a pâi dísu karâi da dílɔii.

Kɔ́ káa Zuda da Eezuɛ díloai

8Dúrui fɛ́ɛ Giƀia taa-leei su. Dúrui fɛ́ɛ Lama taa-leei su. Dúrui wóo kúla Bɛɛ-avɛŋ taa-leei su. Óo Bɛŋsima ŋɔnûai, ka lí kɔ́ ma.

9Yâwɛɛ a pâi tɔ̂ŋ kpêi Eezuɛ lɔii ma. Nàa a pâi kêi a pîleŋ ŋá. Ŋa nyíŋi ƀôi zîi-ŋai kélee dîa díkaa Eezuɛ lɔii sui a gɛɛ mɛnii ŋí a pâi kêi a tɔ̃yâ.

10Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Gâloŋ-ŋai díkaa Zuda lɔii sui, da nâa ké yêɛ diai da lɔii ŋɔkɔyɛŋ pere kula ǹáai. Ŋa ŋálii-ŋwânai pûi dîa yêɛ yá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Ŋa pâi Eezuɛ-ƀelai su karâi a ŋá mɛni ŋá téɛɛi. Dí mèni kpɔ̂lui ŋí sɔlɔ ƀô kpɛ́ni
fêi dí gbɛ̀tɛ díkili-ŋa a gɛɛ dí pîlaŋ ɣâla da kpɛ́ni-ŋa fɛliɛɛ pôlu. Kpɛ́ni fêi, è gbɛ̀tɛ
a gɛɛ é pîlaŋ mɛni kpɛ́ni-kpɛni-ŋa pôlu.

12Ŋa pâi Eezuɛ su-karâi yɛ̂ɛ berei fili a wúru mìi lai ŋá Zuda su kara yɛ̂ɛ berei
kpêle à sua su kara lai.

13"Tãi Eezuɛ è ŋɔkɔlɔ-felai kàa lai, Zuda é ŋɔkpálai-laai káai, è kɛ̀ tí, Eezuɛ è lì
Asiria lɔii su, é gâloŋ kɛ́tɛi worɛ̂ tɛ̀ɛ. Kɛ́lɛ vé kɛ̀ pɔri ní díƀalôi.

14Ǹyaŋ ŋa pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ yala-sulu Eezuɛ mɛni ma, ŋ́gɛ ƀò yɛ̂ɛ yala-sulu loŋ Zuda
mɛni ma. Ńyãa kpîŋ ŋa pâi dífala-falai ŋá dí ɣála-ɣâla. Ŋa pâi liî a dîa, núu da fé
pâi dí kulâi ńyêei.

15"Ŋa pâi liî pôlu ḿbɔ naa é lɛ́ɛ la zu dí dísɔnyɔ̂ŋ kɔ́lɔŋ, dí ŋ́gɔri. Ǹyaŋ tãi da
dímɛni-kpɔ̂lu-ŋai kɔ̂lɔŋ lai, da pâi ŋ́gɔ̂rii."

Osia 6

Ǹûai dílɛɛ lii-penei

1Ǹûai dí mò dîyɛɛi, "Ka pá kú lene pôlu Yâwɛɛ pɔ́naa. Kpɛ́ni fêi, a sɛŋ sóli kûa
ǹyaŋ a pâi kúƀâloi. A pala tée kûa, a pâi ŋ̀á ɣirîi.

2Fólo feerɛ a tɛ̀ɛ a pâi kúƀâloi, vóloi zaaƀa ɣelei é kúmu siɣe, kú kɛ́ ɣele ma ŋ̀ɛi
túɛ.

3Kwaa kɔ́ kú Yâwɛɛ kɔ́lɔŋ. Ŋɔmɛni kpɛtɛɛi káa a tɔ̃yâ yɛ̂ɛ ɣele ƀɔ́ɔ. A pâi pâi kúpɔ
yɛ̂ɛ sama-ya ɣele-tuna nyii a ǹɔii yɔ̂ɔi."

4Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Óo Eezuɛ da Zuda, lé ƀé ŋa pɔ̂ri gɛ̂i a káa? Káwɛli-kɛ maai
káa yɛ̂ɛ ɣele ƀɔ̂i kpini, yɛ̂ɛ lúu nyii a tɛ̂ɛ a maa félaai.

5Ḿɛni ma ŋa ŋálono kɛ́-ƀelai tɛ̂ɛ a gɛɛ dí kália-wôo ƀó a gbanaŋɔɔ a gɛɛ ŋa pâi ká
su karâi, ǹyaŋ ŋámɛni ŋá téɛɛi a pâi pâi yɛ̂ɛ ɣele-ƀɔɔ.

6Ŋá wɛli-kɛ-maa su kpanaŋɔɔ wɛ́li ní é tɛ́ɛ sâla kúlaa ma, ŋ́gɛ ŋwɛ̀li a gɛɛ ká Ɣâla
ŋɔtárei wɛ́li é tɛ́ɛ kéreŋ-sala kúlaa ma.

7"Kɛ́lɛ tãi nɔ́ dí sèri la Adaŋ taa-leei sui, dí Gbanaŋ-wooi kâra. Dífe kɛ́ ní a teniŋ
ƀô-ƀela.

8Gilia taa-leei káa a taa-lêe nyii ǹáa fɛ̂ɛi a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela da núu paa-ƀela.

9Yɛ̂ɛ berei mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ƀela da kɛ̂ la díkpulu mâ díkɛ núu maa kpɛ̂ŋ a gɛɛ dí
sɛŋ kula yêei kɛ̂i, bere ƀé zâla láa-soŋ-ƀelai díkaa la díkîe ma. Da núu pàa Sɛkɛŋ
perei ma. Tɔ̃yâ ma, da mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ a núu.

10Ŋa mɛni nyɔ́mɔɔ káa Eezuɛ lɔii su. Wulu-wulu kɛ́ɛ káa naa. Eezuɛ maa fé waa
ní.

11"Ǹyaŋ à kɛ̀ a yá, óo Zuda, tɔŋ kpɛ-maa a pâi pâi ípɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Osia 7

1"Ŋá kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii ŋá Eezuɛ ƀálo, ŋá gɛ́ é ƀûu ƀó, kɛ́lɛ gáa nɔ́ nîi ŋɔsɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i. Sameria káa nɔ́ ŋwana lɔ̂ɔ kɛ̂i da lɛ́ɛ, ŋ̀uma-ƀelai dí kɛ́ ŋúma kɛ̀, mɛni-nyɔmɔɔ kɛ́-ƀelai dí kɛ́ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀.

2Kɛ́lɛ dífe gɔ́lɔŋ à kɛ̀ dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai kíli káa ŋ́gili-ŋa. Ǹyaŋ dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai tínaŋɔ̂ɔi dîa, ŋ́gɛ gàa."

Kíri mɛni káa gâloŋ pɛrɛi mu

3"Díŋwana-lɔ̂ɔ tuai su dí gâloŋ líi nɛ̃ɛ, ǹyaŋ gâloŋ ǹônii da ǹíi nɛ̃ɛ a dí lɛ́ɛ lono-ŋai.

4Díkelee dímaa fãai wulu-wulu kɛ́ mɛni ma. Díkɛ̂ɛi yɛ̂ɛ kpólo kpɛtɛ lɛ̂ɣi fãa nyii a gbólo kpɛtɛ-nuui kɛ̀ va ŋɔŋ ŋá tɛ̀ ŋɔ́nɔ, é lɛ́ɛ la zu é kpɛ́ɛ a gbóloi yɔ́ɔŋɔɔ, é lɛ́ɛ pâi ŋɔŋ ŋá tɛ̂i.

5Kúkâloŋ maa sɔlɔ ƀó ɣɛ̂le maa pêle kɛ́ɛi, ŋwɑ̃̂ai fãai è gâloŋ ǹônii kɔ̀lɛ. Gâloŋ máŋ è ǹɔɔi kpêle é lí ǹûai sáma nyii-ŋai kɛ̀ ɣɛ́lɛ-maa kulâi gbonôi.

6Díkaa yɛ̂ɛ kɔli lɛ̂ɣi fãa dí kɛ́ mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ dílii su. Dílii-ŋwânai su a kɛ̂tɛ a gbínii. À kɛ̀ a ŋ̀ele-wâlai, dílii ŋwânai su a kɛ̂tɛ yɛ̂ɛ ŋɔŋ lɛ̂ŋ.

7"Díkelee dífãai yɛ̂ɛ kɔli lɛ̂ɣi. Da díŋuŋ túɛ-ƀelai pàa. Díkâloŋ-ŋai kélee da saa. Dí tɔnɔ kpîŋ fa ńdôli kpɔŋ-maa mɛni ma."

Eezuɛ da ǹɔii ŋuŋ-ŋai

8Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Eezuɛ a gbîŋ kánaŋ ǹɔii-ŋuŋ kpéli-ŋai dîa. Eezuɛ káa yɛ̂ɛ kpólo nyii dífe niî dínaŋ nii.

9Ŋɔ̃ya-ŋa da ŋɔwála-walai kúla ǹyɛ̂ei, kɛ́lɛ vé gɔ́lɔŋ. Ŋuŋ pôa a too zu, kɛ́lɛ vé gɔ́lɔŋ.

10Eezuɛ-ŋɔyoŋkai káa a sêre faa nyii dɔ̂ɔi gbîŋ mai. Ǹyaŋ dífe ŋ̀wɛ̂lii dí lene pôlu Yâwɛɛ pɔ́, Díɣâlai kpaa máŋ dí gɔ́ri mɛnii ŋí kélee su.

11Eezuɛ-ƀelai ƀoɔ̂i yɛ̂ɛ tòloŋ. Táre fé díŋuŋ su. Dí lì Ize kpɔŋ-maa mɛni ma. Naa pôlu ma dí lí Asiria kpɔŋ-maa mɛni ma.

12Da kɛ̀ liî, ŋa pâi dísonîi a ŋátumai. Ŋa pâi pâi a dia ǹɔii su yɛ̂ɛ ŋɔni-ŋa, ŋá díkula-maa kɛ́ díŋwana lɔ̂ɔ tua-ŋai mɛni ma.

13"Kpalo ƀêlaai dîa. Da dípôlu fé ḿî. Da pâi saâi, kpɛ́ni fêi, da ŋ́gbɔara! Ŋâi pɔ̂ri dí ƀâloi, kɛ́lɛ da lɛ́ɛ kɛ̀ a ńaa.

14Dífa ḿvɛli é kúla dílii su. Kɛ́lɛ da kɛ̂ wɔ̂lɔi dígbìŋ-ŋai ŋá yɛ̂ɛ ǹûai laa-la fé díyêei. Da kɛ̂ wɔ̂lɔi díɣâla-ŋai dîa díkɛ díkpîŋ ŋwàna a gɛɛ díkpɔmɔ kpâlaŋ da díkpâlaŋ-ŋai ŋá é lɛ́lɛ mii-sɛŋ da ŋwɑ̃̂ai mɛni ma. Ǹyaŋ da tɔɔ ḿâ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Berei máŋ ŋá sɛŋ lɛ̀ la dîa, ŋá wála-wala-laa tɛɛ dípɔi, da mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛtɛ̂i nɔ́ m̀ɛni ma.

16Da tínaŋ Bêe-ɣalai pɔ́naa-pere. Díkaa yɛ̂ɛ kerâŋ-ɣɛli. Ɓóa-sɔkpɔ a pâi dílaa-tuɛ ɓelai paâi dílono nyɔ́mɔɔ-ŋai mɛni ma. Nyíŋi a pâi kɛ̂i a ɣɛlɛ-maa dîa Ize lɔii su."

Osia 8

Yâwɛɛ è ɓâa kùla Eezuɛ ma ɣâla da kpɛ́ni fɛli mɛni ma

1Yâwɛɛ ǹyɛɛ, "Ka dúruii fɛ̂ɛ. Ǹgbɔara-ɓelai díkaa ŋá pɛrɛi mɛi yɛ̂ɛ kuɛ-ŋa, kpɛ́ni fɛ̂i, da ŋákpanaŋ-wooi kàra da tɔɔ ŋátɔ̂ŋ ma.

2Dí wɔ̀lɔ m̀â dîyɛɛ, 'Kúɣâlai, kúai a Eezuɛ-ŋai, kú íkɔlɔŋ.'

3Eezuɛ a ǹyée kúla mɛni lɛ́lɛɛ mu. Gbɔara-ɓela da pâi lɛɛ̂i bôlu.

4"Da kâloŋ-ŋa see díkpɔɔi-yee ma ŋ̌gɔlɔŋ fé zu. Da ǹûa láa-tuɛ-ɓelai see, kɛ́lɛ ŋ̌gɔlɔŋ fé zu. Da káne da gôo kpɛtɛ a díɣâla-ŋa díkpîŋ su-kara mɛni ma.

5Óo Sameria taa-leei, fé wɛ̂lii a kániŋa-loŋ pɔkɔɔŋ fɛli-mɛnii. Níi ŋwanâai dí mɛni ma. Tãi nɛ̂nɛ ɓé ka pâi teɛ̂i la dífɛliɛɛ mai?

6Káne ɣale-nuu ɓé gbɛ̀tɛ ǹyaŋ vé a Ɣâla. Niŋa-loŋ pɔkɔɔŋ gáa Sameriai da pâi doôi dí ŋ̀ɔ́lo.

7À kɛ̀ da vãai sî, da pâi m̀á kulâi a fãa. Sí-sɛŋ nyii mɛi teɛɛ̂i, va ɓà. À kɛ̀ máŋ a ɓà, ŋɔ̃ya-ŋa nɔ́ ɓé pâi m̀á miî.

8Eezuɛ-ɓelai láŋɔɔ̂i. Díkaa nâa lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa sáma yɛ̂ɛ sɛŋ-folo saa.

9Eezuɛ-ŋai da lí Asiria lɔii su yɛ̂ɛ wɛlɛ-sôo-ŋa ɓé dí sáa kɔ̂rii a gɛɛ dí tɛ́ dí kɛ́ tɛ̀ɛ-tɛɛ nɔ́ díŋuŋ ma díkɛ díkpɔŋ maa-ɓela kɔ̀ri. Da nâa díwɛli kɛ́ maa-ɓela káa.

10Berei máŋ díkaa nâa la lɔii-ŋuŋ da kpɛ́ni-ŋa su-ɓela sámai, ŋa pâi díŋa tɛ̂i díkî̂e ma, ŋa díkula naa. Kɔlɔ a pâi kpɛɛ̂i dîa a ŋ̀ánaa dímɔ̃lɛ laai su Asiria kaloŋ yée mu.

11"Eezuɛ-ŋai da naa Ɣâla teɓele támaa kpɛ̀tɛ sâla kula mɛni ma dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ mɛni ma. Kɛ́lɛ da nàa kɛ́ nâa a sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ kwaa ma.

12Ŋá máŋ tɔ̂ŋ wála puu pɔ̃yɛ Eezuɛ-ŋai mɛni ma, da pâi díyee kulâi dímu dí díkaa yɛ̂ɛ mɛni nina.

13Dí wɛ́li ní a sâla kuláa. Da sua kûla a sâla dí mii. Kɛ́lɛ, Ǹyãa Yâwɛɛ m̀ve wɛ́li ní la. Ǹyaŋ m̀ve pâi dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ̂i. Ŋa pâi díkula maa kɛ̂i. Ŋa pâi dítɛɛ̂i pôlu Ize lɔii su.

14"Eezuɛ-ŋai da nia m̀â. Da kâloŋ pɛrɛ-ŋa tɔ̀ɔ díkpîŋ mɛni ma. Ǹyaŋ Zuda a taa-lêe kpaya-kpaya tɔ̀ɔ siɣãŋ tínaŋɔɔ dîa. Kɛ́lɛ ŋa pâi ŋɔŋ tɛɛ̂i daa-ŋai tí su. Ǹyaŋ díkili kɛ́-maa taa-ŋai da pâi kérenîi."

Osia 9

© 2014 Bible Society in Liberia.

Osia è Eezuɛ kula-maa kɛ́ mɛni ƀò

1Eezuɛ-ƀela, káfe lii-nɛ̃ɛ kùla. Káfe lii-nɛ̃ɛ kùla yɛ̂ɛ lɔii da kpɛ́ni su-ƀela. Kpɛ́ni fêi, káfe a tɔ̃yâ-ƀela Káɣâlai mɛni ma. Ka pîlaŋ ŋ̀ulu-wulu kɛ́-nɛyaai pôlu zãâ-taŋ kwaa-ŋai ma.

2Zãâi kélee ka zɔlɔ ƀô zãâ táŋ-kwaa-ŋai ma da ŋwɑ̃̂ai kpɛtɛ kwaa-ŋai mai, dífe pâi kɛ̂i a dámaa ká ŋáa kɔŋ mɛni ma.

3Eezuɛ-ŋai dífe pâi lɛɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔlɔii su. Kɛ́lɛ ká tá-ŋa ka pâi liî pôlu Ize lɔii su. Ǹûai kpéli-ŋai da pâi liî Asiria lɔii su ƀɛ́i da pâi zãâi mii naa nyii maa fé waa-ni Ɣâla ŋɛi.

4Dífe pâi pɔrîi lɔɔ tɛɛ̂i Yâwɛɛ pɔ́ a sama-sɛŋ. Dífe pâi ǹíi lâai a dísâla sãai. Dísâla sãai fé pâi kɛ̂i a maa waa yɛ̂ɛ mii-sɛŋ nyii da góraŋ ƀò zàa-ƀelai dîɛi. Diai kélee pâi da miî, dímaa fé pâi kɛ̂i a ŋwaa Ɣâla ŋɛi. M̀ii-sɛŋ ŋí a pâi puru kulâi nɔ́ dîa. Kɛ́lɛ vé pâi lɔ̂i Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu.

5Gɛ̀ ní lé ƀé ka pâi gɛ̂i a kákuui ŋ̀ele? Ǹyaŋ lé ƀé ka pâi gɛ̂i a Yâwɛɛ ŋɔkúui ŋ̀ele?

6A nɛ̃ɛ ma ká pú ká kúla Asiria ŋɔmɛni kpɔ̂lui yɛ̂ei, Ize-ƀelai da pâi ká sonîi dí ká ŋáa tɛ́ ma. Da pâi ká saa loôi Mɛŋfee taa leei su. Gáne-ŋai da pâi kɛ̂i a kala pɔ́ɔ, ŋalɛ̂ŋ kpɔlɔ é tɛ́ dípɛrɛ-ŋai dîa.

7Dɔŋ-kpɛ-maa-tãi à sèri, fela-fei-tãi a sèri, Eezuɛ-ŋai da pâi gɔ́lɔnîi. Ka gâai yɛ̂ɛ "Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui ƀoɔ̂i, ǹúui m̀ɔlɛ̂ŋ káa gbonôi táre fé ŋuŋ su." Kásɔnyɔ̂ŋ da kákpɔara su kɛ̂tɛi nyii ka gɛ́ a Ɣâlai.

8Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui ƀé gáa a Eezuɛ-ŋai mɛi káa núu. Ɣâla a ńdɛɛ ŋɔnûai pɔ́. Kɛ́lɛ ƀɛ́i kélee ŋa lî naai, da ƀáre tɛ̀ ḿberêi yɛ̂ɛ ŋɔni. Kpɔara káa nɔ́ Ŋáɣâlai ŋɔpɛ́rɛi mu.

9Díkaa a ŋwana lɔ̂ɔ-ƀela yɛ̂ɛ berei è wɔ́lɔ kɛ̀ la Giƀia taa-leei sui. Ɣâla fé pâi niâi dísɔnyɔ̂ŋ ŋai dîa. A pâi díkula maa kɛ̂i.

Eezuɛ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ da gula maa kɛ́ɛ

10Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Tãi ŋá Eezuɛ-ŋai kàa lai, dí kɛ̀ yɛ̂ɛ kpɔmɔ-ƀa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Tãi ŋá dínâŋ-ni kàa lai, dí kɛ̀ yɛ̂ɛ fîi wuru-ƀa maa-ŋuŋ. Kɛ́lɛ tãi da ńɛɛ la dí tínaŋ Bêe-ɣalai pɔ́naa-perei, ŋa díkpɔara yɛ̂ɛ berei ŋá Bêe-ɣalai kpîŋ kpɔ̀ara lai.

11Eezuɛ-ŋai díkɛtɛ-laai a pâi koônii yɛ̂ɛ ŋɔni-ŋa. Núu-kpune maa sɔlɔ ƀó-mɛni fé pâi kɛ̂i naa, koo-mɛni fé pâi kɛ̂i naa, koo-nɛni fé pâi kɛ̂i naa ŋɔ́nɔ. Nɛyâai dífe ŋɔ́nɔ pâi koo siɣêi.

12À kɛ̀ kpîŋ da nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀò, ŋa pâi dípaâi. Dítɔnɔ fa lɛ̂ɛ ɣele ma. Ŋà kùla dípôlu, kpalo ƀêlaai dîa!"

13Maa-ŋuŋ su, Eezuɛ è kɛ̀ yɛ̂ɛ tóu síɣɛɛ lɔii lɛ́lɛɛ ma. Kɛ́lɛ gáa yɛ̂ɛ a kɛ̀ liî a ǹônii dípaa mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Óo Yâwɛɛ, mɛnii maa-nɛ̃ɛi í gɛ́ a diai, gɛ́ a dia. Gɛ́ dínɛyâai da koo sîɣe, é yéŋ a dia, díŋini-ya é kpála zu.

Yâwɛɛ ŋɔmɛni ŋá-téɛɛi gáa Eezuɛ mɛni mai

15Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai kélee kɔ́ɔ è pìlaŋ Geega taa-leei su. Ǹaa ƀé ŋá kpɔara kɔ́ɔ pìlaŋ naa dîa. Díŋwana-lɔ̂ɔ tua-ŋai mɛni ma, ŋa pâi díkpɛ̂i ŋápɛrɛi mu. Fé pâi díwɛ̂lii ŋɔ́nɔ. Díkâloŋ-ŋai kélee da tɔɔ ḿâ.

16Eezuɛ-ŋai ƀóloŋɔ̂i sí-sɛŋ wuru ma nyii zame a kpála mu, va ŋɔ́nɔ ƀài. À kɛ̀ kpîŋ da nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀô, ŋa pâi díwɛli kɛ́-maa ŋ̀ɔɔ-ŋai paâi.”

Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui a lônoi é pîlaŋ Eezuɛ-ŋai dîa

17Ŋáɣâlai a pâi díkpɛ̂i, kpɛ́ni fêi, dífe niî díwoli tɔɔ ní ŋ̀óo ma. Da pâi kɛ̂i a pilaŋ gɔ́ɔ ma-ƀela ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su.

Osia 10

1Eezuɛ è kɛ̀ yɛ̂ɛ ƀá kpɔmɔ-kpalaŋ nyii a ƀâ a dámaai. Berei nɔ́ a ƀâ lai, bere nɔ́ ƀé a ŋɔɣâla-teƀelei dámaa tɔ̀ɔ la. Berei nɔ́ ŋɔlɔii ƀûu a ƀô lai, bere nɔ́ ƀé a ŋɔɣâla-fɛli kwaai ma kpɛ̀tɛ la a ǹélɛɛ.

2Dílii su nyɔ́mɔ̂i Ɣâla mɛni ma. Da pâi dísɔnyɔ̂ŋ vela-fei sɔlɔ ƀôi. Yâwɛɛ a pâi díɣâla fɛli-teƀele-ŋai wôloi, é díɣâla-pɛrɛ-ŋai wólo.

3Da pâi môi dîyɛɛi, “Kâloŋ fé kúyêei, kpɛ́ni fêi, kúfa yâo Yâwɛɛ ma. À kɛ̀ kpîŋ kâloŋ à kɛ̀ kúyêei, lé ƀé a pɔ̂ri gɛ̂i kûɛ?”

4Da lôno nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni dí kɛ́ kono-têe kɛ̀ a foo-wôo kpɛ́ni-kpɛni. M̀aa mɛ̂ni ma, mɛni ŋá-téɛɛ nyɔ́mɔɔ káa dísama yɛ̂ɛ kala nyɔ́mɔɔ a kùla kpâlaŋ ŋá.

5Sameria-ƀelai kpáaŋɔ̂i díkɛ kpɛ̃liŋ díɣâla niŋa-loŋ pɔkɔɔŋ mɛ̂ni ma Bɛtɛ taa-leei su. Ŋɔnûai da pâi wɔ̂lɔi mèni ma. Ŋɔɣâlai ŋɔsâla láa-soŋ-ƀelai da pâi gbɛ̂ye toôi mèni ma, kpɛ́ni fêi, ƀaa kɛ́-maa fé ŋɔ́nɔ mà.

6Díkpɔara-ƀelai da pâi liî a bɔkɔɔŋ ŋí a sama-sɛŋ gâloŋ kɛ́tɛi pɔ́ Asiria lɔii su. Eezuɛ a pâi ŋumɛ̂i ŋɔniŋa-loŋ pɔkɔɔŋ ŋí fɛli mɛni ma.

7Sameria kaloŋ su a pâi karâi yɛ̂ɛ wuru-kalaŋ a tɛ̀ yá ŋá.

8Eezuɛ-ŋai dí lɛ́ɛ ɣala-fɛli kwaa-ŋai ma ƀɛ́i da sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ naai su a pâi karâi. Kala a pâi tɛ̂i díɣâla teƀele-ŋai dîa. Da pâi môi ǹyée kpaya-kpayai dîa, “Ka kúloo,” dîyɛɛ bɛlɛ-pɛlɛɛi dîa, “Ka tòo kûa.”

Yâwɛɛ è Eezuɛ ŋɔmɛnii ŋá tée-mɛni ƀò

9Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Óo Eezuɛ-ŋa, ká sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ tãi ká kɛ̀ la Giƀia taa-leei sui. Kákaa nɔ́ niî gɛ̂i. M̀ɛni ma, da pâi kɔ́ pɛlɛ̂i kâa Giƀia.

10Ŋa pâi pâi ŋá zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai kula-maa kɛ́. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai da pâi díwoo kɛ̂i zu tɔnɔɔ dí kɔ́ pɛ́lɛ dîa dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛ̂ni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11“Eezuɛ è kɛ̀ yɛ̂ɛ niŋa nyii ŋ̀áa kɔŋɔ̂i, gɛ́ tíi fii-kpɛ̂ɛ kɛ̀. Kɛ́lɛ ŋá gbɛ̀tɛ a gɛɛ ŋá kɔŋ ma-kpɔnɔ too gɔŋ ma. Zuda ŋɔtíi ƀa é ǹɔii síŋ, Zeeka ǹyaŋ é pɔ̂rɔ wólo é zu táa-tâa.

12Ka tɔ̃yâ kɔ́ri. Gáa yɛ̂ɛ sí-sɛŋ kao lɛ́lɛɛ síɣɛɛ ká kpâlaŋ ŋá. Ka tɔ̃yâ mɛni kɛ̀, ka pâi ƀɛlɛ-sɛ̂e sɔlɔ ƀôi ńyɛ̂ei. Gáa yɛ̂ɛ sí-sɛŋ lɛ́lɛɛ ƀâ kuláa. Ka ńyãa Yâwɛɛ m̀vɛ̀li, ŋa pâi lûwa toôi kâa ŋá ká ƀálo. A pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ tuna nyii pâi pûi ká sí-sãai dîa a gɛɛ dí ƀɔ̀lɔ.

13Ká sɔnyɔ̂ŋ sì, ka m̀á kúla a wôya-mɛni. Ka kálɛɛ kɛ́ɛi m̀á miî. “Kpɛ́ni fêi kákili tɔɔ̂i kákpîŋ wala-wala-laai ma da kákɔ kɔ́-ƀelai.

14M̀ɛni ma da pâi kɔ́ toôi kâa, dí kátaa-ŋai wólo, yɛ̂ɛ berei Sama è Bɛ-aabɛ wòlo la tãi dí kɛ̀ kɔ́ kɔ̂i lai. Dí gɔ̃ɔlee-ŋai pàa a nyɔ́mɔɔ da dílônii.

15Óo Eezuɛ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai, m̀ɛni tɔnɔi tí a pâi kɛ̂i a káa ká ŋwana-lɔ̂ɔ kɛ́tɛi mɛni ma. Eezuɛ kaloŋ a pâi saâi a gɔ́i kɔ́ɔ pîlaŋ tãi.”

Osia 11

Ɣâla ŋɔwɛli kɛ́-maai ŋɔnûai mɛni ma

1Tãi Eezuɛ è kɛ̀ la a lôloŋ, ŋá ŋ̀wɛli, ǹyaŋ ŋá ńoŋ tòli ŋá gula Ize lɔii su.

2Berei nɔ́ ŋá kɛ̀ dítôlii lai, bere nɔ́ ƀé dí kɛ̀ dípôlu fêi la m̀î. Dí kɛ̀ nɔ́ sâla kulâi díɣâlai Bêe m̀â, dí kɛ́ sɛŋ kúŋ-nɛ̃ɛ kèreŋ dí Ɣâla pɔkɔɔŋ-ŋai dîa.

3Ńyãa ƀé sia-pere lɛ̀ Eezuɛ-ŋai dîa ŋá dísee ńyee tɔ̃ɔi. Kɛ́lɛ dífe díyee see ní m̀û a gɛɛ ńyãa ƀé dí kùla zu.

4Ŋá lì a dia maloŋ-kâa da wɛli-kɛ-maa pere su. Ŋá díkɔŋ ma-kpɔnɔi kùla díkɔŋ ma, ŋá díkɔ a mii-sɛŋ.

5“Da pâi liî pôlu Ize-lɔii su. Asiria ƀé pâi kɛ̂i a díkâloŋ, kpɛ́ni fêi, dífe ŋ̀wɛ̂lii dí lene pôlu m̀bɔ naa-pere.

6Ƀóa-sɔkpɔ a pâi dítaa-lêe-ŋa maa tínaŋɔɔ a siɣãŋ su karâi, é ŋánûai páa dítua-pere nyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma.

7Ŋánûai ŋuŋ su kpanaŋɔ̂ɔi. Díkaa nɔ́ liî díkpîŋ-kwaa-ŋa ma. Da pâi kɔŋ-ma-kpɔnɔ toôi díkɔŋ ma. Da pâi kɛ̂i wɔ̂lɔi kpɔŋ maa mɛni ma kɛ́lɛ núu da fé pâi kɛ̂i naa é gula díkɔŋ ma.

8“Óo Eezuɛ, ŋa pâi ńyee kulâi léŋ ímu? Óo Eezuɛ ŋa pâi teêi yâ lé-mɛni ma? Ŋá pɔ̂ri tuâi a yá yɛ̂ɛ berei ŋá gɛ̀ la a Adama kpaa máŋ yɛ̂ɛ Zeboliŋ taa-lee-ŋai? Fa pɔ̂ri nyíŋi kɛ̂i. Ŋáwɛli kɛ́-maai káa nɔ́ kámɛni ma.

9Fé pâi íkula-maa kɛ̂i yɛ̂ɛ berei ŋálii-ŋwânai káa lai. Fé pâi Eezuɛ su karâi ŋɔ́nɔ, kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa a Ɣâla, fé a núu-kpune. Ńyãai a Ǹúu-maa Waai ŋ́gaa kásama. M̀ɛni ma fé pâi pâi ŋá ǹaa kara.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10“Da pâi pîlanii ḿbôlu ńyãa Yâwɛɛ. Ŋa pâi kpêɣei yɛ̂ɛ yala-sulu. Ooei, ŋa pâi kpêɣei, ǹyaŋ ńônii da pâi kɛ̂i kpɛ̃linii dí kɛ́ kùla vóloi liî-pere.

11Da pâi kɛ̂i kpɛ̃linii yɛ̂ɛ ŋɔni-ŋa, díkɛ kula Ize lɔii su, da-ni dí kúla Asiria lɔii su yɛ̂ɛ tòloŋ-ŋa. Ŋa pâi pâi a dia pôlu dípɔ-taai tɛi-tɛi. Ńyãa Yâwɛɛ ƀé nyíŋi ƀôi.”

Yâwɛɛ è Eezuɛ da Zuda dímɛnii ŋá tèe

12Eezuɛ a lɛ́ɛ kɛ́ ḿâ. Eezuɛ a ḿbɛlɛ̂i. Kɛ́lɛ Zuda-ƀelai díkaa nɔ́ niî ŋ́gbɔarâi ńyãai a gili-kɛ-zu Ɣala Maa-Waai.

Osia 12

1Eezuɛ a vãai kpɛ̂i a ɣele láa-ƀoɔɔ su kôyaa. M̀ɛnii kélee da gɛ̀i gáa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Da lɛ́ɛ-mɛni támaa kpɛ̀tɛ, díkɛ ŋwana-lɔ̂ɔ kɛ̀, díkɛ laoi-laa kɛ̀ da Asiria lɔii, díkɛ ŋɔ́nɔ lì a wúlɔ Ize-lɔii su a sama-sɛŋ.

2Yâwɛɛ a mɛni ƀôi a Zuda-ƀelai láa. A pâi tɔ̂ŋ kpɛ̂i Eezuɛ-ƀelai dîa yɛ̂ɛ berei dítûa-pere káa lai.

3Dílɛɛ pâi Zeeka da ǹîa maa-sɔlɔ ƀôi, è ǹîa túme sòŋ. Tãi è kɛ̀tɛ lai da Ɣâla dí kɔrɔ-ma kɔ̀.

4Da ŋ̀âla taa-kelai dí kɔrɔ-ma kɔ̀ é ǹyée mɛi ɣále é wɔ́lɔ Ɣâla ma, Ɣâla é lûwa láa ma. Da Ɣâla dí kɔ̀yaŋ Bɛtɛ. Ǹaa ƀé Ɣâla è lòno naa bɔ́.

5Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Ǹwála-wâla kélee Ɣalai.

6“M̀ɛni ma, Íɣâlai ŋɔwála-wala-laai su, pá pôlu bɔ́, íwɛli-kɛ-maa da tɔ̃yâ-laa soŋ a gbanaŋɔɔ í Íɣâlai maa kpɛ́ŋ a tãi kélee.”

7Bɔni-tɔɔ-nuui nyii sɛŋ-kɔ̂ɔŋ-sɛŋ nyɔ́mɔɔ káa ǹyêei, è wɛ́lini a m̀arâai filiɛɛ.

8Eezuɛ è mò ǹyɛɛ, “Ńdɔ̂i, ŋa tɔɔ-sãa támaa sɔlɔ ƀó. Núu da fa pɔ̂ri kɛ̂i ǹyɛɛ ŋá ŋátɔɔ-sãai sɔlɔ ƀô a fili-pere.”

9Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Káɣâlai, nyii kákùla Ize-lɔii sui. Ŋa pâi ŋɔ́nɔ gɛ̂i ká kɛ́ ǹyii ƀûu mu yɛ̂ɛ berei ká gɛ̀ la vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su tãi ŋá pà la kápɔi.

10“Ŋá lòno ŋálono-kɛ́-ƀelai pɔ́. Ŋá díkɛ dí pili zî̃a su, dí sɛŋ támaa káa. Dísârai, ŋá ŋánûai lia-wôo ƀò.

11Sɔnyɔ̂ŋ káa niî Gilia lɔii su. Ǹaa-ƀela kélee su a pâi karâi. Díkaa niî niŋa-sîrɛ-ŋa kulâi a sâla Geega taa-leei su, ǹyaŋ dísâla kula kwaa-ŋai ma ɣala teƀele-ŋai da pâi wôloi dí táa-tâa.”

12Kúnuu-pɔlɔi Zeeka è pù é lí Mɛsopotemia. Ǹaa ƀé è tíi kɛ̀ naa ŋɔnɛnîi mɛni ma a taa-tulɛ mɛi káa.

13Yâwɛɛ è Eezuɛ-ŋai kùla Ize-lɔii su ŋɔlóno kɛ́-nuui sârai, é ŋɔ́nɔ dímɛi káa ŋɔlóno kɛ́-nuui sârai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Eezuɛ-ŋai da Yâwɛɛ líi ŋwána a gbɛɛ pôlu. Ǹɛ̂lɛɛi dí sáa. Yâwɛɛ a pâi tɔ̂ŋ kpɛ̂i dîa m̀aa-kula-maai mɛni ma dí gɛ̀ lai.

Osia 13

Eezuɛ ŋɔtɔŋ kpɛ́-maai gbɛɛ-ŋai

1Tãi Ifiraŋ ŋɔsuui su-ƀelai da a kâa lòno lai, Eezuɛ-ƀelai kpéli-ŋai da kâa kpɛ̀liŋ. Dí kɛ̀ ƀaa kɛ́-maa támaa tɛɛ̂i dí pɔ́. Kɛ́lɛ, tãi Ifiraŋ ŋɔsuui su-ƀelai dí pɛ̀lɛ Bêe fɛliî lai, dí su è kàra.

2Ǹyaŋ díkaa nɔ́ niî sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i, dí kɛ́ díkpîŋ díkpɛtɛ sãai fɛ̂li, nyii dí gbɛ̀tɛ a kánei díkɛ mò dîyɛɛi, “Sâla kùla dîa,” ǹûai díkɛ díla-gbɔ sèe dîa.

3M̀ɛni ma Eezuɛ a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ ɣele-wala-luu, kpaa máŋ lúu nyii a tâa a sumoɔɔ, kpaa yɛ̂ɛ sɛŋ ƀa vɛ̀ɛi maa kpôlo nyii a kûla lâa sui, kpaa máŋ yɛ̂ɛ luru nyii a kûla wêna lai.

4Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, Káɣâlai. Ńyãa ƀé kákùla Ize-lɔii su. Káfe Ɣâla da kpɛ́ni kɔ́lɔŋ é kúla ńyãa m̀bôlu. É kúla m̀bôlu, káƀalo nuu da kpɛ́ni fé naa.

5Ńyãa ƀé kámɛi kâa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, ƀɛ́i ǹaa è kɛ̀ a gbálaa, yá fé naai.

6Kɛ́lɛ tãi ká sèri la ǹɔii lɛ́lɛɛi mai, sɛŋ kélee è kɛ̀ káyêei kálii è nɛ̃ɛ. Ká kákpîŋ sìɣe a gɛ́tɛ ká nìa m̀â.

7M̀ɛni ma ŋa pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ yala-sulu dímɛni ma, ŋá ńoo dí perei yɛ̂ɛ kɔ́li.

8Ŋa pâi pɛlɛ̂i dîa yɛ̂ɛ berei ditala a pɛ̂lɛ la sɛŋ da ma nyii a ǹônii siɣei. Ŋa pâi dísu-tee-têei ŋá dímii yɛ̂ɛ yala-sulu.

9“Óo Eezuɛ-ƀelai, ŋa pâi kásu karâi, gɛ̀ ní gbɛ̂ɛ ƀé pâi kpɔŋ maa tɛɛ̂i kápɔi?

10Kákâloŋ kɔɔ é káƀalo, kákâloŋ túɛ-ƀelai kɔɔ dí ká-mɛi wôo ƀó, diai ká dí-mare-kɛ̂ɛ kɛ̀ m̀â kâa, ‘Káloŋ tɛɛ kúpɔ é pɛ́lɛ núu túɛ-ƀela diai?’

11Ŋá kâloŋ-ŋa tɛ̀ɛ kápɔ lii-ŋwâna-pere su. Ŋá díkula káyêei lii-ŋwâna-pere su.

12“Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ kélee ŋáa tɛ̂ɛi ma ǹâai kɛ̂ɛ.

13Eezuɛ ƀóloŋɔ̂i lôloŋ ma nyii ǹee à kɛ̀ pâi m̀aa sɔlɔ ƀôi, ǹaa a kpanaŋ. Kpɛ́ni fêi, môɔɔi, vé ŋ̀wɛ̂lii é kúla.

14Fé pâi díkulâi saa-taa, kpaa máŋ ŋá pɔ̂ri díkulâi saa ŋɔwála-walai mu? Óo saa-taa, pá a íkɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔ-ŋai. Maloŋ-kâa fé ŋɔ́nɔ ńyêei.

15Berei máŋ Eezuɛ tɔ̂i la dɛɛ ǹɔii-ŋuŋ gbéli-ŋai dîai, ŋa pâi fãa kɛ́tɛ tɛɛ̂i é kúla vóloi kulâi-pere vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, é ǹyá-tôŋ-ŋai da ǹyá-loa-ŋai kpála. Vãa kɛ́tɛi a pâi tɛɛ̂i a dítɔɔ-sãai kélee.

16Tɔŋ kpɛ́-maa a pâi pâi Sameria-ƀelai pɔ́, kpɛ́ni fêi da sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a ńyãa. Da pâi saâi kɔ́ su. Da pâi dínîa-pɛlɛɛi da díkoo-nɛyãai su tée-têei.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Osia 14

Osia è kpera-fêi kɛ̀ Eezuɛ mɛni ma

1Óo Eezuɛ-ƀela, ka pá pôlu Káɣâlai Yâwɛɛ pɔ́, kpɛ́ni fêi, kásɔnyɔ̂ŋ a gɛ́ ka too.

2Ka lí a kpera-fêi-woo Yâwɛɛ pɔ́, kâa, “Kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai kélee su mɛni lɛɛ, í íyee sée kúmɛni lɛ́lɛɛ-ŋai mu. Kwa pâi ílaa maa tɛ̂i yɛ̂ɛ berei kú kúkono tèe lai.

3Asiria lɔii fa pɔ̂ri wɔ́lɔ kúkulâi mɛnîi, ǹyaŋ kú kɔ́kɔ-soo-ŋai dí fé pâi kú maa kɔ̃ɔi. Kúfe pâi ŋɔ́nɔ kúkpɛtɛ-sãai tôlii a kúɣâla. Tee-loŋ a maloŋ kâa sɔlɔ ƀô ísarâi.”

Yâwɛɛ a fúlu-laa nina maa kono-tee kɛ́ Eezuɛ mɛni ma

4Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ɲa pâi pâi a ŋánûai pôlu ḿbɔ naa. Ɲa pâi díwɛ̂lii a ńii kélee. Fé pâi ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ ńii ŋwânai dîa.

5Ɲa pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ lúu Eezuɛ-ŋai yêei. Da pâi poâi yɛ̂ɛ wúru. Dísame a pâi lɔ̂i ǹɔii mu yɛ̂ɛ wúru.

6Zame a pâi táa-tâai ǹɔii mu. Ɲɔlɛ́lɛ-laai a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ ɔ̂le-wuru, gúŋ nɛ̃ɛ yɛ̂ɛ ŋ̀úru-ŋai díkaa Lɛƀanɔŋ-lɔii sui.

7Da pâi lenêi pôlu ḿbɔ ŋá dímɛi káa. Da pâi kpɛtɛ̂i yɛ̂ɛ sí-sɛŋ. Dímaa mɛni a pâi kpananîi yɛ̂ɛ ŋwɑ̃̂ai gáa Lɛƀanɔŋ-lɔii sui.

8Óo Eezuɛ, ka ká pôlu tɔɔ Ɣâla da kpɛ́ni-ŋa dîa. Ńyãa ƀé ŋa káwoo mɛni ŋ̀gɛ kámɛi kâa. Ŋ̀gaa yɛ̂ɛ wúru kɛ́tɛ lɛ́lɛɛ. Káƀɛlɛ-seei kélee a kulâi ńyêei.”

Gbɛɛ-ŋai

9Tɔɔ ǹúui nyii dáreɛɛ̂i é m̀ɛni-ŋai ŋí ŋá káa, é zíɣe ǹíi su. Yâwɛɛ ŋɔperei káa a tɔ̃yâ pere, ǹyaŋ dɔ̃yâ-ƀelai da sîa berei ŋí su, kɛ́lɛ zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai da kâreŋ dí tóo berei ŋí su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zooɛ

Zooɛ 1

1Yâwɛɛ ŋɔworê-wooi nyii pà ŋɔlóno-kɛ-nuui Zooɛ pɔ́ nyii kɛ̀ a Pɛtuɛ ǹóŋ.

Ǹûai dí malôŋ sèe ɓò dísi-sãai su-kara mɛni ma

2Káai a ǹúu pɔ̂lɔ-ŋai, ka nyíŋi mɛ́ni, káai kélee ǹɔii sui, ka káwoli tɔ́ɔ! M̀ɛnii ŋí da a tá wɔ́lɔ kɛ́ kákɛ̀ ɣéniɛi su, kpaa máŋ kánâŋ-ni dí kɛ̀ ɣéniɛi su?

3Ka m̀ɛnii ŋí ɓó kálônii dîa, dia máŋ dí m̀ó díwɔ̂ nia-pɛlɛɛi dîa, díwɔ̂ nîa-pɛlɛɛi dia máŋ dí m̀ó díwɔ̂ lonii dîa.

4Gotó kpulu è pù kási-sãai dîa dí mìi. Zí-sãai nyii lèɛ naai, gotó kpului veerɛi è mìi. Gwaa-kara gotó-ŋai dí pà dí gbéli míi.

5Lɔɔ-kpele-ɓela, ka kámu siɣe ká wɔ́lɔ. Ka gbêɣei-too ŋwɑ̃̂ai nɛ̃ɛ-ŋai kélee su a kara.

6Gotó-ŋa da pá kú lɔii su, díwala-walai, dítamaa núu fa pɔ̂ri dílônoi. Dínyiŋ ŋá liɛ̂ɛi yɛ̂ɛ yala-sulu, díyee ŋalêŋ kɛ́ ɓò dîa yɛ̂ɛ yala-sulu.

7Da kúkpɔmɔ kpalaŋ-ŋai ŋá kɛ́ a vólo, da kúfɨ̀i wuru-ŋai míi. Da ŋ̀úru-ŋai kélee kɔlɔ míi dîa, da lɛɛ a dí káo.

8Ká wɔ́lɔ yɛ̂ɛ nɛnî kpela ɓé maa ɣiriɛ̂ɛi a seɣe sâa gɛ́ wɔ̀lɔ ŋɔsurɔ̂ŋ saa mɛni ma.

9Zâla láa-soŋ-ɓelai da wɔ̂lɔi, kpɛ́ni fêi, m̀ii-sɛŋ da gbele-sɛŋ sala-sãai da kpɛɛ Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu.

10Ǹɔii a lɛɛ kpɛ́ni gɛ́ wɔ̂lɔ kpɛ́ni fêi, duma-lâa-ŋai kélee su a kara, ŋwɑ̃̂ai a kpɛɛ, ŋ̀úlɔi a kpɛɛ.

11Ká malôŋ see ɓó, óo kpâlaŋ-ŋa tii kɛ́-ɓela, káai kpâlaŋ káa káyêei, ká wɔ́lɔ kási-sãai mɛni ma kpɛ́ni fêi, ká sí-sãai kélee su a kara.

Lii-pene maa toli-ɓoɔɔ

12Gbɔmɔ-ŋai da fãya, fɨ̀i wuru-ŋai da kpála, ŋ̀úru-ŋai kélee da fãya, pɔmegurane wuru-ŋai, dóu wuru-ŋai da âpɔ wuru-ŋai lii-nɛ̃ɛ fé ŋɔ́nɔ núu kpune ǹônii yêei.

13Sâla-laa soŋ-ɓela, káai ká sâla kùla ŋ̀âla teɓelei mai, ka ɓɔrɔ sâa too kâa ká wɔ́lɔ. Ka lí Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu ká gbínii síɣe naa maloŋ tôo ma pere su, kpɛ́ni fêi, m̀ii sɛŋ da gbele sâla-sãai kélee da kpɛɛ Káɣâlai ŋɔpɛ́rɛi mu.

14Ká kpɔŋ tóo Kánuu-namui Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mu, ká ǹúu pɔlɔ-ŋai kélee ŋáa tɛ́ dí kîe ma da ǹɔii su-ɓelai kélee ká suŋ síɣe ká wɔ́lɔ Yâwɛɛ ma.

15Ǹelei maloŋɔ̂i kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ ŋɔɣelei a lèɣɛ, Ǹwála-wâla kélee Ɣalai a pâi pâi a su-kâra.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Mii-sɛŋ a kpɛɛ kúyêei. Lii-nɛ̃ɛ da lii-laa fé ŋɔ́nɔ kúyêei Kúɣâlai Ŋɔpɛ́rɛi mu.

17Zí-sɛŋ kao-ŋai da saa ǹɔii mu, m̀ii-sɛŋ pûi-kɛ pɛrɛ-ŋai da lɛɛ a vólo, gbɔmɔ ɓa pûi-kɛ pɛrɛ-ŋai da wólo kpɛ́ni fêi, sí-sɛŋ fé ŋɔ́nɔ kpɛtɛ̂i ǹɔii ma.

18Zua-ŋai da nyîɛi! Daa-tûlɛ-ŋai kíli-ŋa púɔɔ, kpɛ́ni fêi, dí liî fé ŋɔ́nɔ ma, m̀ála-ŋai máŋ da mɔ̃lɛ̂i.

19Óo Yâwɛɛ, ŋa wɔ̂lɔi yâ. Ŋɔŋ a galai kélee kéreŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, ŋɔŋ léŋ a ŋ̀úru-ŋai kélee kéreŋ ǹɔii ma.

20Zûa-ŋai máŋ da wɔ̂lɔi yâ, kpɛ́ni fêi, ǹyá pɛlɛɛ-ŋai kélee da kpála, ŋɔŋ a galai kélee kéreŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

Zooɛ 2

Góto-ŋai díkaa yɛ̂ɛ lia-wôo Yâwɛɛ ŋɔpai mɛni ma

1Ka dúruii fɛ́ɛ Zãiyɔŋ Yeei ma, ká vɛ́ɛ a ŋ̀óo su kɛ́tɛ ŋáyee maa-waai ma! Tɔɔ ǹɔii su-ɓelai kélee dí kpɛ̃lîŋ. Yâwɛɛ ŋɔtãi a pâi, a nâa lɛ̀ɣɛ.

2A pâi kɛ̂i a kpíni da ɣele kuyɔɔ, ǹúui pɛ́lɛɛ, gbínii su pîlaŋɔɔ! Gotó kpului-ŋai da pâi kɛ̂i a díwala-wâlaa yɛ̂ɛ núu-kpune, dí ǹyée-ŋai mɛi pɛ́lɛ yɛ̂ɛ kpíni. M̀ɛnii ŋí da fé tá kɛ́ ní ǹyaŋ da fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

3Gotó-ŋa díkɛ̀ ŋ̀úru-ŋai miî yɛ̂ɛ ŋɔŋ-lɛ̂ŋ. Dítuɛ-pere lɔii káa yɛ̂ɛ Idɛŋ suai, kɛ́lɛ dí pôlu-pere káa yɛ̂ɛ fɛ̃ɛ-kpâlaŋ. Sɛŋ da kélee fa pɔ̂ri pûi díyêei.

4Dí kɛ́-pere káa yɛ̂ɛ soo-ŋa, díkɛ kîrɛ sìɣe yɛ̂ɛ kɔ́-kɔ soo-ŋa.

5Da pîli ǹyée-ŋai tôŋ su, dí tíŋ kɛ́ ɓò yɛ̂ɛ kɔ́-kɔ keleŋ-ŋa. Dí kula tîŋ kɛ́ ɓò yɛ̂ɛ ŋɔŋ à kɛ̀ mɔlɔŋ-kpâŋ kérenîi, díkpîŋ kpɛtɛ́ɛ yɛ̂ɛ kɔ-kuluɓa-ŋa ɓé liî kɔ́ ma.

6Diai kélee dítuɛ-perei, dílii tɔɔ̂i pôlu, díŋɛi malôŋɔɔ.

7Da gbã tèe yɛ̂ɛ kɔ́-kɔ-ɓela, díkɛ tɛ̀ Ziɣãŋ ma yɛ̂ɛ kɔkuluɓa-ŋa, díkɛ sìa díɣɛli ma, ǹyaŋ dífa dísia-pêre maa fâleŋ.

8Dífa díkîe-ni tùaŋ, díkelee díkɛ sìa a dí kpɔ́ɔi pere díkɛ tɛ̀ɛ gɔ́kɔ sãai loai ǹyaŋ sɛŋ da fa pɔ̂ri dí kperâi.

9Díkɛ pìli daa lêe-ŋai su, dí kɛ́ sìa ziɣãŋ-ŋai mɛi díkɛ tɛ̀ bɛ́rɛ-ŋai ɣelêi, díkɛ tɛ̀ wêna-ŋai lá yɛ̂ɛ ŋúma-ɓela.

10Ǹɔii a kɛ̂ kpɛ̃lînii dítuɛ, ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ kɛ́ tùmo-tumo, vóloi da ŋ̀áloŋ su kpíniɛɛ, bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai dífa fôlo.

11Yâwɛɛ a ŋ̀óo tɛ̂i ɣelêi ŋɔkɔkuluɓa-ŋai túɛ. Ŋɔkɔkuluɓa-ŋai tâmaai, wála-wâla kɛ́ ɓò diai kélee yêei da ŋ̀óo mɛnii. Ŋɔɣelei káa a ɣele kɛ́tɛ, maa-pɔlɔ-pɔlɔɔ. Gbɛ̂ɛ ɓa pɔ̂ri tɔɔ̂i dúɛi?

Núu pôlu tɔɔ́ sɔnyɔ̂ŋ ma

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Yâwɛɛ ǹyɛɛ, “Lonii ma kpîŋ, ka lene pôlu ká pá ḿbɔ a kálii kélee, ká ké sûŋ sìɣe, ká ké malôŋ sèe ƀò.

13Ka kálii su waa, kélɛ ká seɣe-ŋai fêi.” Ka tínaŋ Yâwɛɛ, Káɣâla pɔ́naa pere, kpéni fêi, zɔŋ lêlɛɛi gé núu malôŋ kàa. Va ǹii ŋwàna a maa félaa ǹyaŋ ŋɔwɛli ké-maai káa nɔ́ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ, gé sɔnyɔ̂ŋ su mɛni lèɛ.

14Gbêɛ ƀé gɔ́lɔŋ, ɣele da Íɣâlai Yâwɛɛ a pɔ̂ri ǹii penêi, é ímalôŋ káa, é lûwa-too yâ, ísi-sɛŋ támaa sɔlɔ ƀó. Gè ní ƀa pɔ̂ri ísi-sɛŋ m̀á da tɛɛ̂i bɔ́ da ŋwɑ̃̂ai a sama-sêŋ.

15Ka dúruii fɛ́ɛ Zãiyɔŋ Yeei ma, ká ǹûai ŋáa té ma dí sûŋ siɣe.

16Ka ǹûai ŋáa té ma. Lûwa tòo gbɔ̀ŋ ma, ká ǹúu pɔlɔ-ŋai kélee ŋáa té ma. Ǹîa-pɛlɛɛi ŋáa té ma, da gwâtara-ŋai máŋ. Tɔ́ɔ nɛnî kùla surɔŋ é kúla loŋpoi su, ǹɛnîi ǹyaŋ é kúla ŋ̀ɔi su.

17Tɔɔ zâla láa-soŋ-ƀelai da Yâwɛɛ ŋɔtíi ké-ƀelai dí tɔ́ɔ ŋ̀âla-teƀelei da bɛ́rɛi lá loai dí wɔ́lɔ dîyɛɛi, “Ínûai ƀálo óo Yâwɛɛ. Ífe nèɛ naa ƀâa é kúla ípɔɔ-sɛŋ ma é ké a ɣélɛ maa sɛŋ ǹɔii ŋuŋ-ŋai su. Dí m̀ó ǹûai dîa dîyɛɛi, ‘Díɣâlai kɔ́ɔ?’ ”

Ɣâla a ŋɔ́nɔ ǹɔii lɛ́lɛ

18È kè tí Yâwɛɛ è tólo kùla ŋɔlɔii mɛni ma, é ǹûai malôŋ káa.

19Yâwɛɛ è mò ŋɔnûai dîa ǹyɛɛ, “Ka gáa, ŋa mii-sãa, ŋwɑ̃̂ai da wúlɔ tɛɛ̂i ká pɔ́, gè ní ká líi a pâi lâai. Fé pâi ŋɔ́nɔ ƀâa kulâi kâa ǹɔii ŋuŋ-ŋai su.

20Ŋa pâi gotó kpulu-ŋai kpɛ̂i nyii-ŋai kùla ǹɔii ŋûa-pere, ŋá da-ni tɛɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su. Ŋa pâi dí túɛ-ƀelai tuâŋ nii gbòlo yâi su, ŋá dí pôlu pere-ƀelai tuâŋ ǹyá-lee kétɛi su. Dílûla kùŋ a pâi têi. Ŋa pâi dí su karâi kpéni fêi, dí mɛni nyɔ́mɔɔ kè a káa.

21“Óo lɔii, ífe yào. Ílii é nɛ̃́ɛ ílii-nɛ̃ɛ kúla, kpéni fêi, Yâwɛɛ a mɛni kpaya-kpayaa támaa ké.

22Sua-ŋa, káfe yào, kpéni fêi, kala ŋûnu támaa káa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, ŋ̀úru-ŋai da ƀá, fîi wuru-ŋai da gbɔmɔ-ŋai díkɛ ƀà a ǹélɛɛ.

23“Óo Zãiyɔŋ-ƀela, ka lii-nɛ̃ɛ kúla Káɣâlai Yâwɛɛ mɛni ma kpéni fêi, a dunai maa-ŋuŋ tɛ́ɛ kákpɔŋ mâa mɛni ma. A tuna támaa tɛ́ɛ kámɛni ma. A dunai maa-ŋuŋ da gbɛɛ-ŋai tɛ́ɛ yɛ̂ɛ berei a kâa gè lai.

24Kámii-sãa táŋ pɛrɛ-ŋai láa a pâi fɛ̂ɛi a mii-sɛŋ, kákoro-ŋai láa é fɛ́ɛ a wúlɔ da ŋwɑ̃̂ai máŋ.

25Zãâi kélee gotó-ŋai, nyii-ŋai díkaa a ŋákɔ kɔ́-ƀelai dí zu-kara káyêei, ŋa pâi da tɛɛ̂i kápɔ pôlu.

26Ka pâi mii-sɛŋ támaa sɔlɔ ƀôi ká mii, kálii é láa, ká Yâwɛɛ láa maa té nyii gáa a Káɣâlai, nyii a mɛni lɛ́lɛɛ kè kâai. Ǹyaŋ ŋánûai dífe pâi ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ ŋumɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Ka pâi gɔlɔnii a gɛɛ ŋ́gaa Eezuɛ lɔii sáma, ŋ́gɛ ƀò a Yâwɛɛ nyii gáa a Káɣâlai, ǹyaŋ ɣâla da kpɛ́ni kélee fé naa é kúla m̀bôlu. Ŋánûai dífe pâi ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ ŋumɛi.

Yâwɛɛ ŋɔɣelei

28“Ŋa pâi ŋámɔ̂leŋ pûi núu kélee kponôi a ŋ̀ele-ŋai kpɛɛ-ŋa. Kálônii-sinaai da kálônii-nɛyãai da pâi mɛni ƀôi naa túɛ, kásiɛ pɔlɔ-ŋai dí see ƀó, zî̃a a pâi tɛɛ̂i a kányaŋkpa-ŋai.

29Ŋa pâi máŋ ŋámɔlêŋ pûi ńyee ŋá-sinaai da nɛyãai kponôi a ŋ̀ele-ŋai tí ǹyaŋ da pâi mɛni ƀôi naa túɛ.

30“Ŋa pâi mɛni kpaya-kpaya lɛ̂i ŋ̀elei su, ŋá ŋɛi kɛ́-maa-ŋa kɛ́ ǹɔii ma, ŋãa da ŋɔŋ é pɛ́lɛ luru ma.

31Vóloi a pâi penêi a kpíni, ŋ̀áloŋ é pene a ŋãa, Yâwɛɛ ŋɔɣelei é lɛ́ɛ pâi, nyii gáa a ŋ̀ele kɛ́tɛ maa pɔlɔ-pɔlɔɔi.

32À kɛ̀ tí, diai pâi Yâwɛɛ láa tôlii, da pâi ƀâloi. Ǹyaŋ diai Zãiyɔŋ Yeei ma da Zerusâlɛŋ nyii-ŋai pûi, yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è m̀ó lai, da diai lɛ̀ɛ pôlui dia ƀa ǹûai Yâwɛɛ a pâi dítôlii.”

Zooɛ 3

Ɣâla a pâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dímɛnii ŋá têei

1Yâwɛɛ ǹyɛɛ, “M̀aa yêle-ŋai tí su, ŋa pâi Zuda da Zerusâlɛŋ dítɔɔ-sãai da tɛɛ̂i pôlu.

2Ŋa pâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee ŋáa tɛ̂i ma ŋa pá a dîa M̀ɛni-ŋá tée tiŋ-tiŋ su, naa ƀé ŋa pâi dímɛnii ŋá têei naa ŋánûai mɛni ma da Eezuɛ nyii gáa a ŋápɔɔ-sɛŋ kpɛ́ni fêi, da ŋánûai táa-tâa ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su, da ŋálɔii ŋáa kɔ́lɛ.

3Ǹyaŋ ká kpɛɛŋ tôo ŋánûai mɛ̂ni ma, ká zina-nɛyãai kɔ́lɛ wulu-wulu kɛ́ nɛni-ŋa pôlu, ka nɛyâa-nɛyãai kɔ́lɛ ŋwã̂ai pôlu ká gbele.

4“Óo Taya da Sidɔŋ, é pɛ́lɛ Felesia lɔii-kpiniŋ-ŋai dîa kákaa a lé m̀ɛni ma? Ká káa ŋɔ́nɔ m̀vela-fêi sɛŋ da mɛni ma. Gɛ̀ ní ŋa pâi kásɔnyɔ̂ŋ kélee pûi káŋûa a maa-felaa.

5Ká ŋákanei sìɣe, ŋágôoi, é pɛ́lɛ ŋátɔɔ-sãai dîa ká lí a dia káɣâla fɛli-pɛrɛ-ŋai mu.

6Ka Zuda da Zerusâlɛŋ-ƀelai kɔ́lɛ Gurii-ŋai dîa lɔii su kôyaa-ŋa su.

7Kɛ́lɛ ŋa pâi díkulâi ƀɛ́i ká díkɔ̀lɛ naai, ǹyaŋ ŋa pâi kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai pûi káŋûa.

8Ŋa pâi kálônii-sinaai da kálônii-nɛyãai kɔlɛ̂i Zuda-ƀelai dîa, ǹyaŋ da pâi dí kɔlɛ̂i Saƀa-ƀelai dîa lɔii su kôyaa su.”

9“M̀ɛnii ŋí ƀó ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su: ‘Ka kákpîŋ kpɛ̀tɛ kɔ́kɔ mɛni ma. Ka gɔ́-kuluƀa-ŋai líi kpéle. Gɔ́kɔ-ƀelai kélee tóli díkîe ma dí pá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Ka ká kâli-ŋai ɣále a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa, ka kási-sãai kula kpawɔ-ŋai kélee kpɛ̀tɛ a sɔla-ŋa. Tɔɔ vii-kpɛ̂ɛ nuui é mo ǹyɛɛ, “Ǹgaa a kɔkuluƀa.”

11Ka pá a maa-felaa káai a ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ƀɛ́i, ká káŋaa tɛ́ ma diŋ-tiŋ su.’ ” Pá a íkɔ-kuluƀa-ŋai óo Yâwɛɛ!

12“Tɔɔ ǹɔii ŋûŋ-ŋai kélee dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ, dí pá M̀ɛni-ŋa tée Tiŋ-tiŋ su. Kpɛni fêi, ǹaa ƀé ŋa pâi seêi naa ŋá ǹɔii ŋuŋ-ŋai kélee ƀɛ́i dímɛnii ŋá-tee.

13Dí ŋwana-lɔ̂ɔi a ŋ̀ánaa. Ka dí tée yɛ̂ɛ berei da mɔlɔŋ tèe lai. Ŋa díluaŋ yɛ̂ɛ berei da m̀á kpɔmɔ ƀa luaŋ la é lɛ́ɛ la zu é bú-sɛŋ-foloi láa fɛ́ɛ gɛ́ yèŋ lai.”

14Núu wála támaa káa M̀ɛni ŋá-tee Tiŋ-tiŋ su. Yâwɛɛ ŋɔɣelei a lèɣɛ mɛni ŋá-tee mɛni ma diŋ-tiŋ su.

15Vóloi fé pâi toôi, ŋ̀áloŋ fé pâi fôloi ǹyaŋ ƀɛmɛlɛŋ-kao-ŋai dífe pâi fôloi.

Ɣâla a pâi lûwa toôi ŋɔnûai dîa

16Yâwɛɛ wóo káa tɛ̂i Zãiyɔŋ Yeei ma. Ǹóo kɛ́ kùla Zerusâlɛŋ, ŋ̀ele-kɔlɔŋ da ǹɔii díkɛ kpɛ̃lîŋ. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ káa a ŋɔnûai mɛi káa-nuu, dɔ̂i kpanaŋɔɔ ŋɔnûai Eezuɛ-ŋai mɛni ma.

17“Ka pâi ŋ́gɔlɔnîi a Yâwɛɛ Káɣâlai, nyii gáa Zãiyɔŋ Yeei mai, ŋáyee maa-waai. Zerusâlɛŋ a pâi kɛ̂i a maa-waa. Ŋõya da kélee yée fé ŋɔ́nɔ pâi tɛɛ̂i m̀a.

18Maa ɣêlei tí ŋwɑ̂̃ai nɛ̃ɛ a pâi kulâi ǹyée kpaya-kpayai su, niŋa-ŋini-ya kɛ́ kula ǹyée pɛlɛ-pɛlɛi su, ǹyaŋ Zuda ya-pɛlɛɛi kélee láa a pâi fɛ̂ɛi a yá. Ya-lêe a pâi kulâi Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu é Akasia Tiŋ-tiŋ láa fɛ́ɛ.

19“Ize lɔii a pâi lɛɛ̂i kpɛ́ni-kpɛni. Idɔŋ lɔii é lɛ́ɛ a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ, dí mɛni nyɔ́mɔɔi mɛni ma nyii dí gɛ̀ a Zudai. Kpɛ́ni fêi, dí kɔ́ pɛ̀lɛ Zuda-lɔii ma, dí zu-ƀelai páa nyii-ŋai dífe mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ níi.

20É máŋ kɛ́ tí, núu a pâi kɛ̂i nɔ́ Zuda da Zerusâlɛŋ lɔii su wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

21Ŋa pâi ŋánûai díkpâi kulâi. Fé pâi mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ƀelai su mɛni lɛɛ̂i, kpɛ́ni fêi, ńyãa Yâwɛɛ káa Zãiyɔŋ Yeei ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Emɔ

Emɔ 1

1Emɔ, nyii kɛ̀ m̀ála mɛi-kaa-ƀelai sáma Tikoai, ŋɔwóo-ŋai ká ŋí nyii-ŋai bîlaŋɔɔi
Eezuɛ-ŋai dîai. È ŋ̀óo-ŋai ŋí mèni a Zuda-kaloŋ Uzia ŋɔtãi da Zɛoasi ǹóŋ Zɛroboaŋ
ŋɔtãi, nyii kɛ̀ a Eezuɛ-ŋai díkâloŋ kóraŋ feerɛ tɛɛ pôlu ma ǹɔii é lɛ́ɛ pâi kpɛ̃lînii.

2Emɔ è mò ǹyɛɛi, "Yâwɛɛ kpɛ́ɣe-woo è kùla Zãiyɔŋ, ŋ̀óo é kúla Zerusâlɛŋ. Ǹyaŋ
gala ŋûnu lɔii a pâi wɔ̂lɔi, Kamɛɛ Yeei tôŋ é kpála."

Ɣâla a Eezuɛ kɔlɛ ma lɔii-ŋuŋ kula maa kɛ̂i

Siria

3Yâwɛɛ e mò, ǹyɛɛi, "Dɛmɛika ŋɔsɔnyɔ̂ŋ saaƀa kpaa náaŋ mɛ̂ni ma, fé pâi dɔŋ-
kpɛ-maai siɣêi pôlu mà kpɛ́ni fêi, da Gilia táŋ a mɔlɔŋ táŋ-kɔli.

4Mɛni ma, ŋa pâi ŋɔŋ pilîi Aziɛ ŋɔpɛ́rɛi ma a gɛɛ é Bɛŋ-aada ŋɔkóli-ŋai kéreŋ.

5Ŋa pâi Dɛmɛika ŋɔsiɣãŋ gbôŋ wôloi, ŋá Bɛtɛdaŋ-ƀelai zu kara, ŋá ǹúui su kara,
nyii gáloŋ-wuruii káa ǹyéei Bɛ-idɛŋ. Kúnuu-namui è mò, ǹyɛɛ, Siria-ƀelai da pâi
liî luɛ-laa su Kîɛ."

Felesia-ŋai

6Ɣâla Yâwɛɛ è mò, ǹyɛɛi, "Geza ŋɔsɔnyɔ̂ŋ saaƀa kpaa náaŋ mɛni ma, fe pâi dɔŋ-
kpɛ-maai siɣêi pôlu mà, kpɛ́ni fêi, dí li a ǹûai kélee Idɔŋ luɛ-lâa su.

7M̀ɛni ma, ŋa pâi ŋɔŋ pilîi Geza ŋɔsiɣãŋ ma a gɛɛ é ŋɔkɔli-ŋai kéreŋ.

8Ŋa pâi Asɔdɔ-ƀelai su karâi, ŋá ǹúui su kara, nyii gâloŋ-wuruii káa ǹyéei
Asikɛlɔŋ. Ŋa pâi ńyee tínanîi Ɛkulɔŋ pɔ́-pere é lɛ́ɛ la zu Felesia-ŋai kpêli su é
kara."

Taya-ŋai

9Ɣâla Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Taya ŋɔsɔnyɔ̂ŋ saaƀa kpaa náaŋ mɛni ma, fe pâi dɔŋ-
kpɛ-maai siɣêi pôlu mà kpɛ́ni fêi, dí lì a ǹûai kélee Idɔŋ luɛ-laa su, dí nia díkono-
tee-wooi mɛni ma da dîa-ni díkîe-ni loai.

10Ŋa pâi ŋɔŋ pilîi Taya ŋɔsiɣãŋ ma a gɛɛ é ŋɔkóli-ŋai kélee kéreŋ."

Idɔŋ-ŋai

11Ɣâla Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, "Idɔŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ saaƀa kpaa náaŋ mɛni ma, fé pâi dɔŋ-
kpɛ-maai siɣêi pôlu mà, kpɛ́ni fêi, è ǹêɣe kpɛ̀ a gbálai kɛ̀ ǹyéei, maloŋ-kaa kélee
fé kɛ́ ní ǹyêei m̀ɛni ma, ŋɔlii-ŋwanai su è kɛ̀tɛ, è ƀò nɔ́ gíli ŋá wɔ́lɔ-wɔlɔ.

12M̀ɛni ma ŋa pâi ŋɔŋ pilîi Temaŋ ma a gɛɛ é Bozira ŋɔkili-tɔɔ ma kwaa ŋai mâ
kéreŋ."

Amɔŋ-ŋai

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ɣâla Yâwɛɛ è mò, ǹyɛɛ, “Amɔŋ ǹônii dísɔnyɔ̂ŋ saaƀa kpaa náaŋ mɛni ma, fé pâi dɔŋ-kpɛ-maai siɣêi pôlu dîa kpɛ́ni fêi, dí Gilia koo-nɛyãai koi ƀêla a gɛɛ dí dílɔii su kɛ́tɛ.

14Ǹmɛni ma ŋa pâi ŋɔŋ pɔnîi Laba ŋɔsiɣãŋ ma a gɛɛ é ŋɔkili-tɔɔ maa kwaa-ŋai mâ kéreŋ, a láɣi-woo su kɛ́tɛ a kɔ́ kɔ́-tãi da fãa kɛ́tɛ tɛɛ-tãi,

15ǹyaŋ díkâloŋ a pâi liî luɛ-laa su, da ǹyaa kpîŋ é pɛ́lɛ ŋɔtíi kɛ́ ƀela kpaya-kpayai dîa.”

Emɔ 2

Môa-ŋai

1Ɣâla Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Môa ŋɔsɔnyɔ̂ŋ saaƀa kpaa náaŋ mɛni ma fé pâi dɔ̀ŋ-kpɛ-maai siɣêi pôlu mà kpɛ́ni fêi, è Idɔŋ kaloŋ kèreŋ é kɛ́ a luu.

2Ǹmɛni ma ŋa pâi ŋɔŋ pilîi Môa mà, a gɛɛ é Kɛriɔ ŋɔkili-tɔɔ maa kwaa-ŋai mâ kéreŋ, ǹyaŋ Môa a pâi saâi láɣi-woo su da túru-woo.

3Ŋa pâi gâloŋ kulâi dísama, ŋá díkelee dípaa da ŋɔtíi-kɛ-ƀela kpaya-kpayai.”

Zuda-ŋai

4Ɣâla Yâwɛɛ è mò, ǹyɛɛ, “Zuda ŋɔsɔnyɔ̂ŋ saaƀa kpaa náaŋ mɛni ma, fé pâi ŋɔtɔŋ-kpɛ-maai siɣêi pôlu mà kpɛ́ni fêi, da díyee kúla ŋátɔ̂ŋ mu, dífe mɛi káa ní. Dílɛɛ-mɛni-ŋai dínâŋ-ni dí sìa dípôlui, da díkɛ da láŋ.

5Ǹmɛni ma, ŋa pâi ŋɔŋ pilîi Zuda ma, a gɛɛ é Zerusâlɛŋ ŋɔkili-tɔɔ maa kwaa-ŋai mâ kéreŋ.”

Ɣâla a pâi Eezuɛ kula maa kɛ̂i

6Ɣâla Yâwɛɛ è mò, ǹyɛɛi, “Eezuɛ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ saaƀa kpaa náaŋ mɛni ma, fé pâi ŋɔtɔŋ-kpɛ-maai siɣêi pôlu ma kpɛ́ni fêi, da dɔ̃yâ-nuui kɔ́lɛ káne pôlu, da gôlo-nuui kɔ́lɛ kɔ́ɔ ŋá-kɔlɔ pôlu.

7Da gôlo-ƀelai ŋuŋ pîlaŋ bɔ̂rɔi su dí maa-yeŋ-ƀelai perêi kpáaŋ. Naŋ-nuu da ǹóŋ da nɛnî tɔnɔ soŋ a wɛ́li a gɛɛ dí ńaa maa waai kara.

8Da láa ǹâla-teƀele-ŋai kɔlɛ dísɛɣɛ-seɣe-ŋai dîa, díkɛ ŋwɑ̃̂ai kpèle díɣâla-pɛrɛi mu, nyii da nyà a zɛŋ-kaoi da gula diai dîa díkpa káa dîai.

9“Nyaa ƀe Amɔra-ŋai su kàra díŋɛi túɛ, nyii-ŋai dítɔɔ-mɛi e kè yɛ̂ɛ sîda wuru-ŋai, díkpanaŋɔɔ yɛ̂ɛ teenâ-wuruii. É máŋ kɛ́ tí ŋá sîda-wuru-ŋai su kàra ǹelei su-pere, ŋá dísame su kara ǹɔii mu-pere.

10Ńyãa ƀe kákùla Ize lɔii su ŋá tɔ́ɔ kátuɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a kóraŋ buu-náaŋ a gɛɛ ká Amɔra-lɔii sɔlɔ ƀó.

11Ŋá Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela kùla kálônii sáma, ŋá ká nyaŋkpa-ŋai da-ni tɛɛ Ɣâla pɔ́. Vé tí, káai a Eezuɛ-ƀelai?

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Kɛ́lɛ diai ŋá dítɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́i, ka díkɛ da ŋwɑ̃̂ai kpele, ka m̀ɔ́ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dîa a gɛɛ dífe mɛni ƀò ǹaa túɛ.

13Ka gáa berei ŋa pâi ká lúanîi la yɛ̂ɛ berei kéleŋ a lɔii lûaŋ la à kɛ̀ ǹaa fɛ̂ɛi.

14Pere fé pâi kɛ̂i kɔɔ-maa fêla-nuu yêei é pú, ŋ̀wála-wâla-nuui ŋɔwála-wâlai a pâi kɛ̂i kpɛ́ni-kpɛni, ŋ̀wála-wâla-nuui fé pâi gbîŋ ŋuŋ ma ƀôi.

15Gerâŋ pili-nûui fé pâi tɔ̂i, gɔɔ-maa fêla-nuui fé pâi gbîŋ ŋuŋ ma ƀôi, kpaa máŋ zoo-sia-nûui é gbîŋ ŋuŋ ma ƀó

16Ǹíi kpêle-nuui gáa gɔ́ kɔ́-ƀelai sámai, a pâi pûi a gaŋ a maa-ɣêlei tí."

Emɔ 3

1Eezuɛ-lonii, ka káwoli tɔ́ɔ ŋ̀óoi ma ŋa môi a kaláai, nyii ŋa môi a kásuu kélee láa, nyii ŋá gùla Ize lɔii sui:

2"Káa nɔ ƀe ŋá kálɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee sama. M̀ɛni ma ŋa pâi tôŋ kpɛ́i kâa kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai kélee mɛni ma.

Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui ŋɔtíi

3"Núu feerɛ da pɔ̂ri siâi díkîe pôlu, à kɛ̀ díwoo fé zu tɔnɔɔ?

4Yala-sulu a pɔ̂ri kpêɣei wolâai, à kɛ̀ vé niî sua soŋ ní? Yala-sulu-loŋ wóo a tê kpɛ́ni, à wàla sɛŋ da soŋ?

5Ŋɔni a pɔ̂ri kɔ̂i a ƀáre, à kɛ̀ dífe m̀arêi tɛ́ ní? Ƀáre a bɔara kpɛ́ni, à kɛ̀ sɛŋ da fé lɛɣɛ ní ma?

6Da pɔ̂ri kɔ́-turu fɛ̂ɛi taâi, daa-ƀelai dífa yâo? Kpalo a ƀêla kpɛ́ni taa ma, à kɛ̀ Ɣâla Yâwɛɛ fé m̀éla ní?

7Tɔ̃yâ ma, Ɣâla Yâwɛɛ fa niî mɛni da kɛ̀, fɛ̂ɛ é ŋɔloo-mɛni-ŋai kélee lɛ́ ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dîa, nyii-ŋai díkaa a ǹyée mu-ƀelai,

8Yala-sulu a kpèɣe, gbɛ̂ɛ ƀé vé pâi yaôi? Ɣâla Yâwɛɛ a lóno, gbɛ̂ɛ ƀé vé pâi ŋ̀óo su kulâi?"

Sameria ŋɔsɔnyɔ̂ŋ-ŋai

9Ka m̀ɔ́ Asɔdɔ ŋɔkili-tɔɔ maa kwaa-ŋai dîa Ize ŋɔkili-tɔɔ maa kwaa-ŋai dîa kâai, "Ka káŋa tɛ́ mà Sameria Yeei ma, ká berei káa daa-ƀelai wóo fé la zu tɔnɔɔi, da berei ŋwana-lɔ̂ɔ káa la zui."

10Dífe mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́-pere kɔ́lɔŋ, nyii-ŋai da ŋwana-lɔ̂ɔ mɛni da ŋúma-mɛni lòo díkili-tɔɔ maa kwaa-ŋai mâ.

11M̀ɛni ma, Yâwɛɛ Ɣâla è mò, ǹyɛɛ, "Íkpɔara-nuu a pâi ǹɔii ma tínanii, é íwala-walai kúla íyêei, é íkili-tɔɔ maa kwaa-ŋai mâ su kara."

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Ɣâla Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Berei nɔ́ m̀ála-mɛi káa-nuui a ƀála-wɛrɛ feerɛ kpaa ƀála-woli kpua kùla-yeei kɛ̀ la yala-sulu lái, bere nɔ́ ƀé da pâi Eezuɛ-ŋai kula yêei kɛ̂i la, nyii-ŋai díkaa seêni Sameria kâloŋ see-sɛŋ-ŋá, kpaa máŋ dígbìŋ-seɣe sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋai mɛi.”

13Yâwɛɛ Ɣâla è mò, ǹyɛɛi, “Ka káwoli tɔ́ɔ ka Zeeka ŋɔsuui maa sêre-faa kɛ́.

14Ŋelei ŋa pâi tɔ̂ŋ kpɛ̂i la Eezuɛ-ŋai dîa dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛni mai, maa-ɣelei tí ŋa pâi tɔ̂ŋ kpɛ̂i Bɛtɛ ɣala-teƀele-ŋai dîa. Ǹyaŋ Ǹâla-teƀele-ŋai mĩla a pâi têei dîa é tóo ǹɔii ma.”

15Yâwɛɛ e mò, ǹyɛɛi, “Ŋa pâi vólo-ɣele pɛrɛi su karâi da sama-ɣele pɛrɛi. Zélenyiŋ pɛrɛ-ŋai su a pâi karâi, bɛrɛ kpaya-kpayai dítãi é kpɛ́ɛ.”

Emɔ 4

1“Basãŋ niŋa-ŋai káai kákaa Sameria Yeei sui, ka ŋ́ooi ŋi mɛni, káai ka gôlo-ƀelai luaŋ, diai kpɔŋ-mâa wɛ̂lii kakɛ́ dímɔ̃lɛ, kakɛ́ mò kasinâai dia, ‘Ka pá a kpele-sɛŋ ku gbele!’

2Kúnuu-namui e vòo a ŋɔfólo-laai a gɛɛ-tãi káa pâi, tãi da pâi kákulâi la a kpawɔi, da pâi kákpɛɛ-ŋai kulâi máŋ a nyɛ̃ɛ kula-kpâwɔ.

3Yâwɛɛ e mò, ǹyɛɛ, ka pâi tɛɛ̂i ziɣãŋ wolo ma ká kúla ŋenei ŋá, núu kélee kɛ́ dúɛpere kàa. Da pâi kapilî̃i Amaŋ-pere.”

M̀ɛni-ŋai maa-nɛ̃ɛ̂i Eezuɛ é gɛ́ kɛ́lɛ vé gɛ̂i

4Ɣâla Yâwɛɛ è mò, ǹyɛɛ, “Ka lí Bɛtɛ ká sɔnyɔ̂ŋ kɛ́. Ka lí Geega ká kásɔnyɔ̂ŋ su kɛ́tɛ. Ka pá a kásâla-sãai a ɣele-wala kélee, kákɛ kákɔ̂liŋ buu-ɣelei tɛ̀ɛ a ɣele saaƀa kélee kpɛɛ ŋá.

5Ka kpólo kéreŋ a sɛɣɛi fei-sala, nyii tɛ́-sɛŋ káa zui, ká káɣâla sama-sɛŋ maa-lolo too a gɛɛ núu kélee é gɔ́lɔŋ kpɛ́ni fêi, nyíŋi ƀé ká ŋ̀wɛli ní a gɛɛ ká gɛ́, káai a Eezuɛƀelai!”

6Kúnuu-namui è mò, ǹyɛɛ, “Ŋá puru tôo kátaa-lee-ŋai kélee su, ŋa mii-sɛŋ mɛni kpanaŋ kákwaa-ŋai kélee ma berei máŋ gáa ti lai, káfe pa ni m̀bɔ pôlu.”

7“Ŋa dunai sòŋ a ɣáloŋ saaƀa zi-sɛŋ ba kula-tãi é lɛ́ɛ serî̃i. Ŋa tuna pú taa-lee tɔnɔ su, fé tuna pú ní taa-lee da kpɛ́ni su. Tuna è pù kpâlaŋ tɔnɔ ŋá, ǹyaŋ gbâlaŋ nyii tuna fé pú ní ŋái, ŋ̀á è kpàla.

8M̀ɛni ma taa-lee feerɛ kpaa saaƀa dí lì taa-lee tɔnɔ su a gɛɛ dí yá kpéle kɛ́lɛ dílii fé láa ní. Berei máŋ è kɛ̀ tí lai, káfe pá ní pôlu m̀bɔ.”

9“Ŋá kási-sãai kɛ̀ dí kpála dí sáa. Ŋá kasûa-ŋai da kákpɔmɔ kpalaŋ-ŋai kɛ̀ dí fãya. Gotó-ŋai dí káfî̃i wuru-ŋai míi da káwulɔ-wuru-ŋai. Bere máŋ è kɛ̀ tí lai, káfe pá ní m̀bɔ pôlu.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

10“Ŋa mɛni kpɔ̂lu tɛ̀ɛ kásama yɛ̂ɛ Ize ŋ̀ɔi. Ŋá ká nyáŋkpa-ŋai pàa a ɓóa-sɔ̂kpɔ, ŋá
kásoo-ŋai síɣe, ŋá káɓûui kúŋ nyɔ́ŋ kásũai. Berei máŋ è kɛ̀ tí lai, káfe pá ní ḿbɔ
pôlu.”

11“Ŋá káseêi kùla yɛ̂ɛ berei ŋá Sodɔŋ da Gomora kùla lai, ǹyaŋ ká kɛ̀ yɛ̂ɛ da kɔi
tuɛ-kpua kula ŋɔŋ ŋá. Berei máŋ e kɛ̀ ti lai, káfé pa ni ḿbɔ pôlu.”

12“M̀ɛni ma, óo Eezuɛ, bere ɓé ŋa pâi gɛ̂i la a káa. Ka kákpîŋ kpɛtɛ ká Káɣâlai káa,
óo Eezuɛ, kpɛ́ni fêi, ŋa pâi m̀ɛnii ŋí kɛ̂i a káa!”

13Ka gáa, Ɣâla ɓé ǹyéei kpɛ̀tɛ é vãai kpɛtɛ é núu-kpune ŋɔkili-ŋa-siai lɛ́ mà. A ŋ̀ele
ɓɔ́ɔi pène a kpíni, gɛ́ gɔ́ɔ tɔ̀ɔ ǹyée-ŋai ma ǹɔii su. Ǹáa ɓa Yâwɛɛ Ŋ̀wála-wâla kélee
Ɣalai!

Emɔ 5

Eezuɛ ŋɔlii pênei maa lia-woo

1Ka ŋ̀óoi ŋí mɛ́ni, óo Eezuɛ-ɓelai, nyii gáa a wɔ́lɔ-woo kámɛi:

2“Eezuɛ nyii da dòli a nɛnî-kpelai, a saa. Ǹyaŋ ve pâi ŋɔ́nɔ mu siɣêi. Gáa laa ni ǹɔii
ma, núu da fé naa é m̀u siɣe.”

3Kúnuu-namui Ɣâla e mò e mò ǹyɛɛ, “Taai nyii a núu wála tɔnɔ (1,000) tɛ̀ɛi ŋuŋ
tɔnɔ (100) nɔ ɓa lɛ̂ɛ, nyii a ŋuŋ tɔnɔ (100) tɛ̀ɛi, buu nɔ́ ɓa lɛ̂ɛ Eezuɛ-ɓelai mɛni
ma.”

4Ɣâla Yâwɛɛ è mò Eezuɛ-ɓelai dîa ǹyɛɛi, “Ka ŋ́gɔri ká kɛ́ ɣele ma.

5Kɛ́lɛ káfe Bɛtɛ kɔ̀ri, kpaa máŋ ká lí Geega kpaa máŋ ká lí Bɛɛsiba, kpɛ́ni fêi, Geega
a pâi liî luɛ-laa su, Bɛtɛ su é kara.”

6Ka Ɣâla Yâwɛɛ kɔ́ri ká kɛ́ ɣele ma, à wàla kɛ́ tí, a pâi toôi Zosɛ ŋɔpɛ́rɛi ma yɛ̂ɛ
ŋɔŋ é gérеŋ, ǹyaŋ núu da fé pâi kɛ̂i Bɛtɛ é ǹiîŋ.

7Óo káai ka teniŋ-mo pène a ŋwana-lɔ̂ɔ, ká tɔ̃yâ-laa too ǹɔii mai!

8Nyii Bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai kpɛ̂tɛ é gbínii pene a ɣele-wala, é ŋ̀eleɓɔɔi pene a kpînii,
nyii yá kùla yúo su é bú ǹɔii sui, ǹáa ɓa Yâwɛɛ,

9ńyãa ɓa gɛ̀ ŋwala-wala-nuui su é kara, é pâ a su-kara ziɣãŋ taa-leei ma.

10Da ǹúui kpɔara, nyii a mɛni ŋá tèe ziɣãŋ lai, díkɛ tɔ̃yâ ɓo-nuu kpɔ̀ara.

11M̀ɛni ma, ká gôlo-ɓelai lûaŋ, ká dímii-sãai kúla díyêei a wála-wala-laa, ká kɔni-
pɛrɛ-ŋa tɔ̀ɔ, kɛ́lɛ káfe pâi kɛ̂i dímu. Ká kpɔmɔ-kpalaŋ-ŋa kɛ̀, kɛ́lɛ káfe pâi ŋwɑ̃̂ai
kpelêi é kúla dísu.

12Kpɛ́ni fêi, ŋá gɔ́lɔŋ kátûa-pere-nyɔŋ tâmaai, kásɔnyɔ̂ŋ támaa káai ka dɔ̃yâ-ɓelai
lûaŋ, kákɛ yee-pɛlɛ ǹá-sɛŋ sòŋ wôya kɛ́-mɛni ma, kákɛ káŋɛi nàyiŋ gôlo-ɓelai
dítɔ̃yâi mɛi ziɣãŋ lái.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ǹmɛni ma, ɲúui dáreɛɛ̂i a mɛi sâa a tãi tarei tí, kpɛ́ni fêi, gáa a tãi nyɔ́mɔɔ.

14Káfe mɛni nyɔ́mɔɔ kɔ̀ri, ka m̀ɛni lɛ́lɛɛ kɔ́ri a gɛɛ káfulu-laai é lɛ́ɛ káyêei. Gɛ̀ ní Ɣâla Yâwɛɛ a pâi kɛ̂i ká-kɔlɛ, yɛ̂ɛ berei ká mò lai.

15Ka mɛni nyɔ́mɔɔ kpɔara, ká mɛni lɛ́lɛɛ wɛ́li, ká tɔ̃yâ-laa kɛ́ ɲûai sáma. Tãi da ƀɛlɛ-see a pâi kɛ̂i Ɣâla Yâwɛɛ yêei Zosɛ ŋɔsuui kpêli-ŋai mɛni ma.

16Ǹmɛni ma Ɣâla Yâwɛɛ ɲyaa kpîŋ ɲyɛɛi, “Wɔ́lɔ-woo a pâi kɛ̂i gwaa-ŋai kélee ma nûa da kpɔ̂ŋ naai. Da pâi lâɣii bere-lee-ŋai kélee mâ, dîyɛɛi, ‘Óo! Óo!’ Da pâi gbâlaŋ ŋá tii kɛ́-ƀelai tôlii ŋ̀ɔ́lɔi mɛni ma, da diai dí wɔ́lɔ-pere kɔ́lɔŋ.”

17Ɣâla Yâwɛɛ ɲyɛɛi, “Wɔ́lɔ-woo a pâi kɛ̂i gbɔmɔ-kpalaŋ-ŋai kélee ŋá, kpɛ́ni fêi, ŋa pâi tɛɛ̂i kásama.”

18Kpalo ƀêlaai kâa káai Ɣâla Yâwɛɛ ŋɔɣelei wɛ̂lii! Ka ŋ̀elei ŋí wɛ̂lii lé-mɛni ma? Gáa a kpíni, vé a kwaa-ponoɔ.

19Gáa nɔ́ yɛ̂ɛ núu à yào yala-sulu ma da ditala dí kɔyaŋ. Kpaa máŋ yɛ̂ɛ núu à lɔ̀ pɛ́rɛ mu à ɲyée pɛ̀lɛ bɛ́rɛ-kaŋ ma, kali é ɲyíŋ.

20Ɣâla Yâwɛɛ ŋɔɣelei fé a kpíni, nyii vé a kwaa-ponoɔi, zu kpiniɛɛ kpɔ́, zu fé pono ni?

21Yâwɛɛ è mò ɲyɛɛi, “Ŋa kákuu-ŋai kpɔara, ŋa ŋ̂ɛi naɣîŋ dímɛi. Fé kpáaŋ ní kákɔyaŋ-ŋai mɛni ma.

22Berei máŋ ká kákereŋ sala-ŋai kûla la m̂â a mii-sɛŋ sala-ŋai, fé pâi ŋ̂yee seêi dímu, kpaa máŋ ɲii-see sala-ŋai ká díkùla a zua wúlɔɔ-ŋai, fé pâi díkâai.

23Ka kula ŋ̂ôlii a ká wolii kâra wule-ŋai. Fe pâi ŋ̂oli tɔ̂i káɣale-sãai wóo ma.

24Kɛ́lɛ tɔɔ tɔ̃yâ-laa é ɣilîŋ yɛ̂ɛ ya-lee, teniŋ ƀô-laa é kɛ́ yɛ̂ɛ ya-ɣiliŋ.

25“Óo Eezuɛ-ƀela, tãi ká kɛ̀ la vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a kóraŋ buu náaŋ, ká pà mî a sâla-sãa da sama-sãa?

26Ka pâi káɣâla kaloŋ Sâku siɣêi da Káɣâlai Kaiwaŋ, é pɛ́lɛ kánuu-kpɛtɛ ɣâla-ŋai dîa ká díkpɛ̀tɛ kákpîŋ mɛni mai.

27Ǹmɛni ma, Ń̂yãa Yâwɛɛ Ń̂yãai ŋ̂aa ƀa Ɣâla Yâwɛɛi, ŋa pâi kákɛ̂i ká lí luɛ-saa su Dɛmɛika pôlu-pere.”

Emɔ 6

Eezuɛ su a pâi karâi

1“Kpalo ƀêlaai diai dîa díkaa fii-tɔ̂ɔ ma Zãiyɔŋ, da diai gáa díkili ŋá a gɛɛ díkaa maa-kɔ̃ɔ-pere su Sameria Yeei mai, da ɲɔii-ŋûŋ-ŋai su-nuu kpaya-kpayai, nyii-ŋai Eezuɛ ɲônii dí pa dípɔi!

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Ka tɛɛ Kaanɛ ká ǹaa káa. Ka lí Ama taa kɛ́tɛi su. Ka yeŋ Felesia-ŋai dítaai su da dòli a Gaai. Dí ta wála-walai é tɛ́ɛ Zuda da Eezuɛ-ni dîa, kpaa máŋ dílɔii su kɛ̂tɛi é tɛ́ɛ káwɔ̂i mâ?

3Óo káai ka zɔnyɔ̂ŋ-ɣelei pîli pôlu-pere ká ŋwana-lɔ̂ɔ seêi kulâi?

4Kpalo ƀêlaai diai dîa díkaa laâni séle-nyiŋ gbìŋ-ŋai ŋá díkɛ dísama lɔ̀ dí làli-ŋai su, díkɛ díƀala sua-ŋai mîi da dínіŋa wúlɔɔ-ŋai.

5Ka wule-folo-ŋa tòo kákɔniŋ ma, kákɛ ɣale-sãa kpɛ̀tɛ kákpîŋ mɛni ma yɛ̂ɛ berei Deeƀé è kɛ̀ gɛ̂i lai.

6Ka ŋwɑ̂̃ai kpèle ƀôri-ŋa su, kákɛ wúlɔ lɛ́lɛɛ sìa kâa, kɛ́lɛ Zôsɛ ŋɔsuui su-kara mɛni maa-kpaaŋ fé kâa!

7M̀ɛni ma káa ƀé pâi kɛ̂i a ǹûai maa-ŋuŋ-ŋai ká lí luɛ-laa su. Diai da dísama lɔ̀i, dísama-lɔi maa lii-laai a pâi kpɛɛ̂i.”

8Yâwɛɛ Ɣâla è vòo ǹyaa kpîŋ m̀a ǹyɛɛi, “Ŋa Zeeka ŋɔyoŋkai kpɔara da ŋɔpɛ́rɛ-ŋai. Ŋa pâi kulâi daa-leei pôlu da zu-sãa kélee.”

9A pâi kɛ̂i a tãi da, núu puu à kɛ̀ pɛ́rɛ tɔ̂nɔ mu, da pâi saâi.

10À kɛ̀ núu ŋɔkáayɔɔ à pà boma kulâi bɛ́rɛi mu a gɛɛ é gérеŋ, à ǹúui marê kɛ̀, nyii gáa bɛ́rɛi kpîŋ mɛi, ǹyɛɛ ma, “Núu da káa naa íkɔlɛ?” A pâi m̀ôi, ǹyɛɛ, “Kpao.” Gɛ̀ ní a pâi môi, ǹyɛɛ, “Ímɛi sáa! Kúfe Ɣâla Yâwɛɛ láa tòli.”

11Kpɛ́ni fêi, ka gáa, Ɣâla Yâwɛɛ è mò a gɛɛ bɛ́rɛ kɛ́tɛi a pâi wôloi, bɛ́rɛ-loŋ é fũa.

12Soo a kî̃rɛ siɣe kɔni ŋá? Núu a yúo ŋá siŋ a niŋa? Kɛ́lɛ ka teniŋ ƀô pène a ŋ̀ale-maa, ka sɑ̃́a-laa ŋɔƀá pene a wúru ŋwánaa.

13Káai ka lii-nɛ̃ɛ kùla Lo-diƀa mɛni ma, kákɛ mò kâa, “Kúfe Kanayiŋ siɣe ní a kúpɔɔ a kúkpɔɔi wala-wala?”

14Ɣâla Yâwɛɛ nyii gáa a Ǹwála-wâla kélee Ɣâlai ǹyɛɛi, “Óo Eezuɛ-ƀelai, ka gáa, ŋa pâi lɔii-ŋuŋ tɔnɔ tɔ̂i káŋɛi túɛ, ǹyaŋ da pâi ká lúanîi é síɣe Ama perei ma é seri Araba Yai ma.”

Emɔ 7

Zî̃ai bîlaŋɔɔi gotói mai

1Ŋá zî̃a kàa nyíi Ɣâla Yâwɛɛ è nɛ̀ m̀âi. Zî̃ai ŋí su, ŋá gàa é gotó kpɛtɛ a tãi galai è kɛ̀ pɔmunii la a tãi veerɛ-ɣelei. Ǹyaŋ è kɛ̀ a tãi veerɛ-ɣelei gâloŋ ŋɔkala téɛɛi pôlu ma.

2Tãi dí kpɛ̀ɛ la a galai miɛɛ ǹɔii mai, ŋá mò, ńyɛɛi, “Óo Yâwɛɛ Ɣâla, zu-mɛni lɛ̀ɛ, ŋa íkperâ fêi! Ílɔii malôŋ káa. Gáa a lɔii kuro-te fíi kpɛɛ.”

3Malôŋ è tòo Ɣâla Yâwɛɛ ma m̀ɛnii ŋí ma, ǹyɛɛi, “Vé pâi kɛ̂i.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zĩai bîlaŋɔɔi ŋɔŋ mai

4Ŋá ŋɔ́nɔ zĩa da kpɛ́ni kàa. Zĩai ŋí su, Ɣâla Yâwɛɛ è ŋɔŋ tɛ̂ɛ a mɛni ŋá-téɛɛ, ǹyaŋ
ŋɔŋ è ǹya-loa-ŋai kélee kpàla, ǹyaŋ eɛ̂i pɔ̂ri ǹɔii kérenĩi.

5Nya ƀe ŋá mò, "Óo Ŋwala-wala kélee Ɣâla Yâwɛɛ, ŋa íkperâ fɛ̂i a gɛɛ í kpéra mà.
Ílɔii malɔ̂ŋ káa. Gáa a lɔii kuro-te fíi kpɛɛ."

6Malɔ̂ŋ è tòo Ɣâla Yâwɛɛ ma m̀ɛnii ŋí ma máŋ, ǹyɛɛi, "Nyíŋi fé pâi kɛ̂i máŋ."

Zĩai bîlaŋɔɔi zɛŋ-kɔ̂ɔŋ sɛŋ mai

7Ɣâla Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ mɛni da kpɛ́ni lè ḿâ zĩa su. Ŋázĩai su, ŋá Ɣâla Yâwɛɛ kàa. È
kè tɔ̂ni pɛ́rɛ kaŋ kɔlɛ, nyii dí dɔ̀ɔ a sɛŋ-kɔ̂ɔŋ-sɛŋ, ǹyaŋ sɛŋ-kɔ̂ɔŋ-sɛŋ è kè ǹyɛ̂ei.

8Nya ƀe è ḿarɛ̂ kè ǹyɛɛi, "Emɔ, lé ƀé ƀa gâai?" Nya ƀe ŋá mò mà, ńyɛɛi, "Sɛŋ-kɔ̂ɔŋ-
sɛŋ." Nya ƀe è mò ḿâ ǹyɛɛi, "Gáa, ŋa sɛŋ-kɔɔŋ-sɛŋ lâai Eezuɛ-ŋai sáma nyii-ŋai
díkaa a ŋánûai. Fé pâi ŋɔ́nɔ dísu-mɛni lɛɛ̂i.

9Aise ŋɔsâla-kula kwaa-ŋai ma su a pâi karâi, Eezuɛ ŋɔɣâla-pɛrɛ kpaya-kpayai
su é kara, ǹyaŋ ŋa pâi tɔ̂i Zɛroboaŋ ŋɔpɛ́rɛi ma a ƀóa-sɔ̂kpɔ."

Emɔ da Amazia

10Nya ƀe Bɛtɛ sala láa-soŋ-nuui Amazia è worɛ̂ tɛ̀ɛ Eezuɛ kaloŋ Zɛroboaŋ pɔ́naa,
ǹyɛɛi, "Emɔ a ípaa mɛni kpɛtɛ gíli ŋá Eezuɛ-ŋai sáma, ǹyaŋ ǹɔii fa pɔ̂ri ŋɔwóo-
ŋai kélee mu.

11M̀ɛni-ŋai Emɔ e mòi, dia ká ŋí, 'Zɛroboaŋ a pâi ƀóa-sɔkpɔ-saa kɛ̂i, Eezuɛ é kúla
ŋɔlɔii su é lí luɛ-laa su.' "

12Amazia ǹyaŋ, è mò Emɔ ma, ǹyɛɛi, "Óo zee ƀó-nuui, kula ƀɛ́ í lí. Lí Zuda lɔii su í
ílaa míi naa í Ɣâla maa-mɛni ƀó naa ǹaa-tuɛ.

13Kɛ́lɛ ífe wɔ́lɔ ŋɔ́nɔ Ɣâla maa-mɛni ƀò ǹaa-tuɛ Bɛtɛ, kpɛ́ni fɛ̂i ǹaa káa a gâloŋ
ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi kɛ̂i, ǹaa kɛ́ ƀò a gâloŋ ŋɔkâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi kɛ̂i."

14Nya ƀe Emɔ e Amazia wóo su tòo, ǹyɛɛi, "Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu fa ńyãa, kpaa máŋ
Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu ǹóŋ, kɛ́lɛ ńgaa a ƀála mɛi káa-nuu, ńgɛ ƀò a fĩi wuru mɛi káa-
nuu.

15Kɛ́lɛ Ɣâla Yâwɛɛ è ńgùla ŋáƀala-ŋai túɛ, ǹyɛɛ ḿâi, 'Lí í tuɛ mɛ̂ni ƀó ŋánûai
Eezuɛ-ŋai dîa.'

16M̀ɛni ma, Ɣâla Yâwɛɛ ŋɔwóoi mɛ̂ni nâa. Í mò yɛ̂, 'Ífe tuɛ-mɛni ƀò a nyɔ́mɔɔ é
pîlaŋ Eezuɛ-ŋai dîa, ífe wóo nyɔ́mɔɔ ƀò é pîlaŋ Aise ŋɔpɛ́rɛi ma.'

17M̀ɛni ma, Ɣâla Yâwɛɛ è mò, ǹyɛɛ, 'Ínɛnĩi a pâi kɛ̂i a wulu-wulu-nɛnî daa-leei su,
ƀóa-sɔkpɔ é ílônii sinaai da ílônii-nɛyaai páa. Ílɔii ŋáa a pâi kɔlɛ̂i a gbua-kpuaa,
yá kpĩŋ í sáa lɔii su nyii ve Ɣâla mɛni kɔ́lɔŋ, ǹyaŋ da pâi Eezuɛ-ŋai kulâi dílɔii su
a tɔ̃yâ dí lí a dia luɛ-laa su.' "

© 2014 Bible Society in Liberia.

Emɔ 8

Zĩai bîlaŋɔɔi ŋ̀úru-ɓa kpɔlɔi mai

1Ɣâla Yâwɛɛ è ŋɔ́nɔ zĩ̂a da kpɛ́ni lɛ̀ ḿâ. Zĩai ŋí su, ŋá wúru-ɓa-kpɔlu kpɔlɔ tɔnɔ kàa.

2È mò ǹyɛɛi, “Emɔ, lé ɓé ɓa gâai?” Ǹyɛɛ mà, “Wúru-ɓa kpɔ̂lu kpɔlɔ tɔnɔ.” Nya ɓe Ɣâla Yâwɛɛ è mò ḿâ, ǹyɛɛ, “Ŋánûai Eezuɛ-ŋai dítãi kpɛɛ ŋá a seri. Fé pâi ŋɔ́nɔ dísu-mɛni lɛɛ̂i.

3Yâwɛɛ Ɣâla è mò ǹyɛɛ, Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu wule-woo-ŋai da pâi penêi a wɔ́lɔ-wôo a ŋ̀elei tí. Boma-ŋai da pâi kɛ̂i a dítamaa. Da pâi kɛ̂i a dímɛi saá díkɛ boma-ŋai pìli díkîe-ni mɛi kwaa kélee ma.”

Eezuɛ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ-ŋai

4Ka nyíŋi mɛ́ni, káai ka ɓɔ̂rɔŋ diai dîa kpɔŋ-mâa wɛ̂lii, kákɛ gôlo-ɓelai su kàra ǹɔii sui,

5ká kɛ́ mò, kâai, “Mí tãi ɓé ŋ̀áloŋ-ninai a pâi kpɛɛ̂i la a gɛɛ kú kúmii-sãai kɔ́lɛ, da Vii-tɔɔ-ɣelei a gɛɛ kú wîi kɔ́lɛ, a gɛɛ kú kúmii-sɛŋ kɔ̂ɔŋ kɔpu-ŋai kɛ́ a guro té kú zɔ̃ɔ kɛ́tɛ, kúkɛ wôya kɛ̀ kúsɛŋ-kɔ̂ɔŋ-sãai su,

6a gɛɛ kú gôlo-ɓelai yá a káne kú diai kpɔŋ-mâa wɛ̂lii ku díya a kpaŋ-kpali, a gɛɛ kú m̀ii-sɛŋ-pɔrɔi kɔlɛ máŋ?”

7Ɣâla Yâwɛɛ nyii gáa a Eezuɛ Ŋɔɣâlai a vóo Zeeka ŋɔyoŋkai maa-mɛni ma, ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, fé pâi ŋɔ́nɔ niâi díkɛ-mɛni-ŋai dɔnɔ kpîŋ ma.

8Nyíŋi mɛni ma, ǹɔii a pâi kpɛ̃lînii, zu-ɓelai kélee dí wɔ́lɔ, ǹɔii kélee é túmo, gɛ́ tɛ̀ gɛ́ yèŋ pôlu ŋɔ́nɔ yɛ̂ɛ Ǹâai Ya-leei Izei.”

9Ǹwala-wala kélee Yâwɛɛ Ɣâla è mò, ǹyɛɛ, “Ŋa pâi vóloi kɛ̂i a maa-ɣelei tí é yéŋ a vólo tɛɛ-ŋuŋ mai, ŋá ǹɔii su kpíni a fólo ŋá.

10Ŋa pâi kákuu-ŋai penêi a wɔ́lɔ-kuu, ŋá káwule-ŋai kélee pene a wɔ́lɔ-woo. Ŋa pâi maloŋ tôo-maa sɛ̂ɣe toôi kákelee káleŋei, ŋá kpúlaŋ tóo kaŋûa nyii pâi ǹɛ̂i a gɛɛ kákaa maloŋ tôo-maa su. Ká pâi kɛ̂i wɔ̂lɔi yɛ̂ɛ núu ɓé lóŋ tɔnɔ kpɛ́ŋ maa-wɔlɔ kɛ̂i. M̀ɛni-ŋai ŋí kélee kpɛɛ-ŋa a pâi kɛ̂i a maloŋ too-maa kɛ́tɛ.”

11 Ǹwala-wala kélee Yâwɛɛ Ɣâla è mò, ǹyɛɛ, “Ka gáa, ŋ̀elei káa pâi tãi ŋa pâi puru tɛɛ̂i la ǹɔii sui. Ve pâi kɛ̂i a mii-sɛŋ puru, kpaa máŋ kpele-wɛli, kɛ́lɛ a pâi kɛ̂i a Ǹwala-wala kélee Yâwɛɛ ŋɔwóoi mɛni-puru. Ńyãa Yâwɛɛ ɓe m̀o tí.

12Da pâi ɣilînii dí síɣe yúo ma dí sere yúo ma, dí síɣe yá ŋûa-pere dí seri vóloi kulâi-pere. Da pâi kîrɛ siɣêi kwaa kélee ma díkɛ Yâwɛɛ ŋɔwóoi kɔ̀ri, kɛ́lɛ dífe pâi gâai.

13Maa-ɣêlei tí nɛnî-kpela-ŋa da nyáŋkpa-ŋa da pâi fôai a kpele-wɛ̂li.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Diai da dífòo Asima ma nyii gáa Sameria, díkɛ m̀ó, dîyɛɛi, ‘Óo Daŋ, íɣâlai káa ɣele ma,’ Dîyɛɛ, ‘Óo Bɛɛsiba, ímɛi-kaa-ɣalai káa ɣele mai,’ da pâi toôi, dífe pâi ŋɔ́nɔ dímu siɣêi pôlu.”

Emɔ 9

Ɣâla Yâwɛɛ ŋɔmɛni ŋá téɛɛi

1Ŋa Kúnuu-namui kàa tɔ̂ni ŋ̀ála-teƀelei kɔlɛ, ǹyɛɛi, “Bɛ́rɛ yée-mu nɔ̃ɔ-ŋai lókwa a gɛɛ bɛ́rɛi kwaa kélee é kpɛ̃lîŋ, í díwolo ǹûai kélee ŋûa. Nyii-ŋai pâi lɛɛ̂i, ŋa pâi dípaâi a m̀óa-sɔkpɔi. Dɔnɔ kpîŋ fé pâi pûi. Dɔnɔ kpîŋ fé pâi kulâi zu.

2A nɛ̃ɛ ma dí díloo saa-taa ŋa pâi díkulâi naa. A nɛ̃ɛ ma máŋ dí tɛ́ ŋ̀ele-kɔlɔŋ su, ŋa pâi díyenîi ǹɔii ma.

3A nɛ̃ɛ ma kpîŋ dí díloo Kamɛɛ Yeei tôŋ su, ŋa pâi serîi naa ŋá díkula naa. Da dílòo máŋ yúo kpóŋ ma, ŋa pâi môi yúo-zere kalii ma é lí naa é dí nyíŋ.

4A nɛ̃ɛ máŋ díkpɔara-ƀelai dí lí a dia luɛ-laa su, ŋa pâi m̀óa-sɔkpɔi kɛ̂i é dípaa. Ŋ́ɛi a pâi kɛ̂i dîa, mɛni nyɔ́mɔɔ mɛni ma, mɛni lɛ́lɛɛ fêi.”

5Kúnuu-namui Ɣâla ká ŋí nyii a lɛ̂ɣɛ ǹɔii ma é séɣeŋ, zu-ƀelai kélee díwɔlɔi, é gɛ́ ǹɔii kɛ́ tɛ̀ gɛ́ yèŋ yɛ̂ɛ Ǹâai Ya-leei Izei.

6Nyàa ƀe ŋɔtaai tɔ̂ɔ ɣâla-taa, é gɔ́ɔ pîlaŋ ǹɔii ma. Nyàa ƀe yá kùla yúo su é bú ǹɔii su. Ǹáa ƀa Yâwɛɛ.

7Ɣâla Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Óo Eezuɛ-ƀela, ka Itiopia-ƀelai káfe nɔ́ ŋ́ɛi a núu tɔ̂nɔ? Fé Eezuɛ-ŋai kula ní Ize lɔii su, ŋá Felesia-ŋai kúla Kulîi, ŋá Siria-ŋai kúla Kîɛ?

8Ǹwala-wala kélee Yâwɛɛ è mò, ǹyɛɛ, ka gáa, Ǹwala-kélee Ɣâla ŋɛ́i káa zɔnyɔ̂ŋ lɔii-ŋuŋ Eezuɛ mɛi, ǹyaŋ ŋa pâi zu karâi ǹɔii su. É máŋ kɛ́ tí, fé pâi Zeeka ŋɔnûai kélee su karâi.

9“Ka gáa, ŋa pâi môi a gɛɛ dí Eezuɛ lɔii fɛ́ɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sáma yɛ̂ɛ berei da mɔlɔŋ fɛ̂ɛ la, gáo dɔnɔ kpîŋ fa tôo ǹɔii mai.

10Ƀóa-sɔkpɔ a pâi zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai kélee paâi ŋánûai sáma, diai da mò, dîyɛɛi, ‘Sɔnyɔ̂ŋ fé pâi wɔ́lɔ serîi kûa.’ ”

Eezuɛ a pâi tɔ̂i ŋɔ́nɔ pôlu

11Maa-ɣelei tí ŋa pâi Deeƀé ŋɔpɛ́rɛi siɣêi ŋá dɔɔ, nyii doɔ̂i, ŋá bɛ́ŋ pɛ́lɛ, ŋá mu siɣe ŋá dɔɔ yɛ̂ɛ berei è wɔ́lɔ kɛ̀ a dɔɔ́ lai,

12a gɛɛ dí Idɔŋ-ƀelai kpéli-ŋai yée mɛi ɣále da ǹɔii-ŋuŋ kélee nyii-ŋai ńaa káa dîai.

13Yâwɛɛ ǹyɛɛ, “Ka gáa, ŋ̀ele-ŋai díkaa pâi, tãi gwaa sí-nuui a pâi kɛ̂i la mɔlɔŋ tee-nuui pôlu, gbɔmɔ ƀa lúaŋ-nuui kɛ́ ƀò zí-sɛŋ sí-nuui pôlui. Ŋwa̋ai nɛ̃ɛ a pâi kulâi ǹyée kpaya-kpayai da ǹyée pɛlɛ-pɛlɛɛi su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Ŋa pâi pâi pôlu a ŋánûai Eezuɛ-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ luɛ-laa sui. Da pâi dítaa wóloɔɔ-
ŋai tɔ̂i pôlu dí sée dísu. Da pâi kpɔmɔ ƀa kpalaŋ-ŋa kɛ̂i dí ŋwɑ̃̂ai kula dísu dí
gbele. Da pâi máŋ sûa-ŋa kulâi dí sí-sãa sí dísu dí mii.”

15Yâwɛɛ ǹyɛɛ, “Ŋa pâi dísîi dílɔii su, ǹyaŋ núu fé pâi ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ dí kulâi dílɔii su
nyii ŋá dɛ̀ɛ dípɔi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Obadaya

Obadaya 1

1Ǹorê-wooi ká ŋí Ɣâla Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ Ŋɔlóno-ké-nuui Obadaya pɔ́ é pîlaŋ Idɔŋ lɔii-ŋuŋ mai.

Yâwɛɛ a pâi Idɔŋ kula-maa kɛ̂i

Yâwɛɛ è ŋɔworê-woo ƃó-nuui tɛ̂ɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su, kú ŋɔworê-wooi mɛ̀ni ǹyɛɛi, “Kwaa kúkpîŋ kpɛtɛ! Kwaa lí kú kɔ́ pɛ́lɛ Idɔŋ ma!”

2Yâwɛɛ è lòno Idɔŋ-ƃelai pɔ́ ǹyɛɛi, “Ŋa pâi íkuro têi ǹɔii-ŋûŋ ŋai sáma. Núu kélee a pâi ŋ̀ɛ́i nayînii ímɛi óo Idɔŋ.

3Íyôŋkai a ípɛlɛ kpɛ́ni fêi, ítaa-lêei káa kɔni yêe ma, ípɛrɛi kɛ́ ƃò ǹyée tɔɔ-ŋai su. M̀ɛni ma ƃa mò yêɛ, ‘Gbêɛ ƃa pɔ̂ri ŋ́gulâi ƃɛ́ é m̀bîlaŋ?’

4Berei máŋ ípɛrɛi káa la ɣelei pere yêɛ kuɛ taai gɛ́ ƃò bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai sámai, ŋa pâi íkulâi naa í pîlaŋ ǹɔii ma.

5“Tãi ŋuma-ƃela da pâ la ípɛrɛi mu a kpínii, da sãa siɣe nɔ́ nyii da ŋ̀wêlii. Tãi nûa da wúru-ƃa kùla la íkpɔmɔ-kpâlaŋ ŋái, da a lɛ̂ɛ naa. Kɛ́lɛ íkpɔara-ƃelai da pâi ílɔii su karâi kpɔ́ kpɔlɔwɔ.

6Kɛ́lɛ da pâi Isɔɔ ŋɔsuui-su-ƃelai kɔ̃liŋ kulai díyeei.

7Íkɔlɛ-ma lɔii-ŋuŋ-ŋai nyii-ŋai ka dîa-ni ká kɔ́ kɔ̀ gîe mai, da pâi ípɛlɛ̂i dí íkpɛ íkpɔɔi lɔii su. Íƃarâai da pâi ípɛlɛ̂i dí íyee mɛi ɣále. Íƃarâai nyii-ŋai í làa a diai, da pâi ƃáre tɛ̂i ímɛni ma nyii ífe pâi gɔ́lɔnîi.”

8Yâwɛɛ ǹyɛɛ, “Maa ɣêlei tí ŋa pâi Idɔŋ lɔii su karâi, ŋá ŋɔtáre-ƃelai su kara, mɛni ŋá-kaa fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i ǹɔii tí su.

9Óo Temaŋ, íkɔ-kûluƃa-ŋai da pâi yaôi, ǹyaŋ da pâi Idɔŋ-ƃelai kélee paâi.

Idɔŋ kula-maa kɛ́ sapoi

10“Káai a Idɔŋ-ƃelai, ŋumɛ a pâi kásonîi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ tuai mɛ̂ni ma ká gɛ̀ a kálɛ̂ɣe Zeeka ŋɔnûai. Ŋa pâi kásuui kélee kpɛɛ̂i ǹɔii ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

11Maa ɣêlei tí í kɛ̀ tɔ̂ni ǹaa kɔlɛ ma tãi Zerusâlɛŋ ŋɔkpɔara-ƃelai dí Zerusâlɛŋ siɣãŋ wôlo la dí daai ŋɔtɔɔ-sãai ŋáa kɔ́lɛ díloai a kpɛɛ̂ŋ tɔɔɔ. Í kɛ̀ yêɛ dita.

12Kɛ́lɛ maa fé kɛ́ ni a nɛ̃ɛ í yoŋka tée tãi ilɛ̂ɣe è kɛ̀ la mɛni kpɔlu sui. Ífêi pɔ̂ri lii-nɛ̃ɛ kulai Zuda ŋɔnûai su-kara mɛni ma. Ífêi pɔ̂ri ɣɛ́lɛ-maa kulâi díkponôi dímɛni-soli kaai su.

13Ífêi pɔ̂ri tɛ̂i ŋánûai dítaai su tãi mɛni kpɔ̂lu è làa la dîai, íkɛ yoŋka tèe dímɛi. Ífêi pɔ̂ri máŋ díkɔ̃̂liŋ da siɣêi tãi dí kɛ̀ la mɛni kpɔ̂lu sui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Ífêi pɔ̂ri tɔ̂i bere tãaŋ lá a gɛɛ dífe pù. Ífêi pɔ̂ri dísonîi í li a dîa pôlu díkpɔara-
ƀelai pɔ́ tãi dí kɛ̀ la mɛni kpɔ̂lu sui.

Ɣâla pâi ǹɔii-ŋuŋ-ŋai dímɛni ŋá têei

15"Tãi a lɛɣɛ tãi ńyãai a kánuu-namui, ŋa pâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dímɛni ŋá têei lai. Idɔŋ,
berei í tùa lai, bere ƀé da pâi tûai la a yá: íkpɔɔi tua-perei a pâi pûi íŋûa."

16Yâwɛɛ è mò Zuda-ƀelai dîa ǹyɛɛi, "Yɛ̂ɛ berei kâ kákpele la ŋálii-ŋwana kɔɛi su
ŋáyee maa waai mai, bere nɔ́ ƀé kákɔlɛ-ma lɔii-ŋuŋ ŋai kélee da pâi díkpelêi la
zu é lɛ́ɛ la zu dísu é kara.

Eezuɛ ŋɔyee-tɛɛ-maa

17"Kɛ́lɛ ǹúu da-ni da pâi pûi dí li Zãiyɔŋ Yeei ma, nàa a pâi kɛ̂i a kwaa maa waa.
Ǹyaŋ Zeeka ŋɔsuui su-ƀelai da pâi seêi ŋɔ́nɔ ǹɔii ma nyii gáa a dínûa pɔlɔ-ŋa
pɔɔi."

18Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Zeeka da Zosɛ dísuui su-ƀelai da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ ŋɔŋ. Da pâi Isɔɔ
ŋɔsuui su-ƀelai su karâi yɛ̂ɛ berei ŋɔŋ a kala kèreŋ lai. Ǹyaŋ Isɔɔ, ŋɔsuui su nuu
da fé pâi lɛɛ̂i naa a vúlu.

19"Diai kùla Zuda lɔii kwara-perei, da pâi seêi Idɔŋ yee lɔii ma. Diai kùla ǹyéei
vóloi lii-perei, da pâi seêi Felesia-ŋai dílɔii ma. Eezuɛ ƀelai kpêli-ŋai da pâi Ifiraŋ
lɔii siɣêi da ŋɔtaa-leei Sameria. Bɛŋsima ŋɔsuui su-ƀelai dí sée Gilia yee lɔii ma.

20Zuda-ŋai kùla Eezuɛ lɔii ŋua-perei da pâi kulâi luɛ-laa su dí pá pôlu dí Fonisia
lɔii siɣe dí séri Zarefa taai kɔlɛ ma. Zuda-ŋai kùla, Zerusâlɛŋ nyii-ŋai tɛ̀ Saadi taa
sui, da pâi liî pôlu dí daa-ŋai siɣe Zuda lɔii kwára pere.

21Diai Idɔŋ-ŋai yée mɛi ɣàlei, da pâi tɛɛ̂i Zãiyɔŋ yeei ma dí kɛ́ Idɔŋ-ŋai mɛi. Ǹyaŋ
Yâwɛɛ a pâi kɛ̂i a Kâloŋ ŋɔnûai mɛi."

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zôna

Zôna 1

Zôna è Yâwɛɛ wóo pìli

1Yâwɛɛ è mò Amatai ǹóŋ Zôna ma ǹyɛɛi,

2“Ímu siɣe í lí Ninivɛ nyii gáa a daa-lêe kɛ́tɛi í díŋwana-lɔ̂ɔi maa mɛ̂ni ƀó dîa. Ye m̀ó dîa a gɛɛ díŋwana-lɔ̂ɔi maa mɛ̂ni a seri ḿâ”

3Kɛ́lɛ Zôna è pù a gɛɛ é lí Sipîŋ taa-leei su é kúla Yâwɛɛ ŋɛ́i. È lì Zâpa taa-leei su é yá ŋa-keleŋ tɔnɔ káa naa gɛ́ lì Tasi. È gɛ́leŋ fela-fêe kɛ̀ é píli zu a gɛɛ é lí Sipîŋ é kúla Yâwɛɛ ŋɛ́i.

4Kɛ́lɛ Yâwɛɛ è fãa kɛ́tɛ tɛ̀ɛ ǹyái ŋá a sɛŋ dí kɛ̀ gâai a gɛɛ gɛ́leŋ a pâi wôloi.

5Gɛ́leŋ-su-ƀelai dí kɛ̀ yaôi, ǹúui kɛ́lee kɛ́ wɔ̀lɔ ŋɔɣâlai mà. Dí zãâi kɛ́lee kùla gɛ́leŋ su dí dípili ǹyái su a gɛɛ gɛ́leŋ é foɣâŋ. Kɛ́lɛ Zôna è yèŋ gɛ́leŋ kpóŋ ma gɛ́ nyìi.

6Nya ƀe gɛ́leŋ kɛ́-nuui è pà ǹyɛɛ mài, “Lé nyii ƀé íkaa gɛ̂i ŋíi? Ímu siɣe í wɔ́lɔ íɣâlai ma. Tãi da a pâi gíli ŋá siâi kúmɛni ma a gɛɛ kúfe sàa.”

7Nya ƀe gɛ́leŋ kɛ́-ƀelai dí mò díkîe-ni dîa dîyɛɛi, “Ka pá kú kpɛyɛŋ tóo kú gáa ǹúui pâi a mɛni-sôlii ŋí kûai.” Nya ƀe gbɛyɛŋ è lɛ̀ɛ Zôna ma.

8Dí mò mà dîyɛɛi, “Sâpoi lɛ́ kûa m̀ɛni-kpɔ̂lui ŋí a pâi la kúpɔi. Ítii ƀa lé? Í kùla mí? Ílɔii ƀa mí? Ísîi ƀa lé?”

9È díwoo su tòo ǹyɛɛi, “Ŋ̌gaa a Ibulu-nuu. Ŋa Yâwɛɛ fɛ̀li nyii gáa a Ǹ̌âlai gáa ŋ̌elei sui, nyii yúo kpɛ̀tɛ da ǹɔii kpâlai.”

10Zôna è mò dîa a gɛɛ è kɛ̀ pûi Yâwɛɛ yêei. Nya ƀe ǹûai díyao kpɔ́ a ŋ̌ánaa dîyɛɛ m̀ai “Í gɛ̀ tí lé mɛni ma?”

11Ǹyaŋ vãai su è kɛ̀ nɔ́ kɛ̂tɛi ǹyái ŋá.

12Nya ƀe dí mò mà dîyɛɛi, “Lé ƀé kwa pɔ̂ri gɛ̂i a yá a gɛɛ ǹyái é sée tɔŋ kúmɛni ma?” È mò dîa ǹyɛɛi, “Ka ḿbili ǹyái su. Gɛ̀ ní ǹyái a pâi seêi tɔŋ kámɛni ma. Kpɛ́ni fêi, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ ńyãa ƀé gɛ̀ vãa kɛ́tɛi ŋí kɛ́ pà kápɔ.”

13Nya ƀe ǹûai dí kɛ̀ kɔ̂i a gɛɛ dí pá a gɛ́leŋ zîŋ ma. Kɛ́lɛ dífe pɔ̂ri ní, kpɛ́ni fêi, vãai è kɛ̀ nɔ́ tɛɛ̂i a gbanaŋɔɔ.

14Nya ƀe dí wɔ̀lɔ Yâwɛɛ ma dîyɛɛi, “Óo Yâwɛɛ, kwa íkpera fêi, ífe nɛ̀ɛ naa kú sáa nalôŋ ŋí paa mɛ̂ni ma. Ífe ŋãa maa mɛni siɣe a kúsɔŋ. Óo Yâwɛɛ, gɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ berei ínîa-mɛnii káa lai.”

15Nya ƀe dí Zôna sòŋ dí bili ǹyái su. Ǹyái è nâa kpèra tûmoi.

16Ǹûai dí nâa yào Yâwɛɛ ma kpɔ́ a ŋ̌ánaa. Dí sâla kùla ma dí díkono tée ǹyêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Nya ƀe Yâwɛɛ è nyɛ̃́ɛ kɛ́tɛ kɛ̀ é Zôna kpele. Zôna è gɛ̀ ǹyɛ̃ɛi koi a ɣele-kûu saaƀa da kpíni-kûu saaƀa.

Zôna 2

Zôna è Ɣâla fɛ̀li

1-2Tãi Zôna è kɛ̀ la ǹyɛ̃ɛi koi è Ŋɔɣâlai Yâwɛɛ fɛ̀li ǹyɛɛi, "Ŋá wɔ́lɔ Yâwɛɛ ma tãi ŋá kɛ̀ la mɛni-kpɔ̂lu sui, ǹyaŋ è ŋ́oo mɛ̀ni. Ŋá wɔ̀lɔ saa-taa í ŋ́oo mɛ́ni.

3Í m̀bìli yúo bari sáma, ǹyái é tínaŋ m̀â. Ǹyá-ɣîliŋ da nya-fulei dí m̀ɛi pɛ̂lɛ.

4Nya ƀe ŋá mò a gɛɛ ƀa ŋ́gbɛ ŋa kula íŋɛi. Ŋa pɔ̂ri ŋɔ́nɔ íperɛ maa waai kâai léŋ?

5Ǹyái è ńzòŋ a ŋ́gwana, barii tínaŋɔɔ m̀â. Ǹyái-tuma-laa-ŋai dí kpìniŋ ŋ́uŋ ma.

6Ŋá yèŋ ŋá seri ǹyái kpóŋ ma. Tãi ŋá sèri la saa-taai, nàa ziɣãŋ-ŋai sɔ́ɔŋ è tòo m̀bôlu-pere wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Kɛ́lɛ óo Yâwɛɛ Ŋáɣâlai, í ŋ́ùla m̀olôŋ su í pá a ńyãa pôlu fúlu-laa su.

7Tãi ŋámɔ̂leŋ è fòa la ŋ́gbonôi, Yâwɛɛ kíli è tòo ŋá ŋáɣâla-fɛli wooi é seri mà Ŋɔɣâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

8Diai da díkili pù ǹúu-kpɛtɛ-ɣâla-ŋai dîa nyii-ŋai díkaa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛ́nii, da dípôlu tɔ̀ɔ Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-seei ma.

9Kɛ́lɛ ńyãai sɛɣɛ-fêi-woo káa ńai, ŋa pâi sâla kulâi mà. M̀ɛnii ŋá maa-kono-tee kɛ̀i, ŋa pâi gêi. Ŋuŋ-ma-ƀô a kûla Yâwɛɛ yêei."

10Nya ƀe Yâwɛɛ è lòno ǹyɛ̃ɛi pɔ́, é mài a Zôna zîŋ ma.

Zôna 3

Ninivɛ-ƀelai dí dílii pène

1Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Zôna mà a veerɛ-ɣelei ǹyɛɛi,

2"Ímu siɣe í lí Ninivɛ nyii gáa a daa-lêe kɛ́tɛi, í mɛnii ƀó nàa-ƀelai dîa ŋa pâi m̀ôi yâi."

3Nya ƀe Zôna è mu sìɣe é lí Ninivɛ yɛ̂ɛ berei Yâwɛɛ è mò la mài. Ninivɛ è kɛ̀ a taa-lêe kɛ́tɛ nyii núu a kâa fólo saaƀa sìɣe é lɛ́ɛ m̀elâi.

4Zôna kɛ́ɛ a Ninivɛ siai kɔ́ɔ pîlaŋ a ɣele-kûu tɔnɔ siai, è pɛ̀lɛ doɔ́ɔ ma a lolo ǹyɛɛi, "A lɛɛ a fólo buu náaŋ a gɛɛ Ninivɛ su é kara."

5Ǹyaŋ Ninivɛ-ƀelai dí làa a Ɣâla. Nya ƀe dí gbɛ̀tɛ a gɛɛ ǹûai kélee dípili sûŋ su dí maloŋ tôo-maa sêɣe ɣiri dîa é ǹɛ́ a gɛɛ da dí pôlu tɔɔ dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai dîa é síɣe ǹúu kpaya-kpayai dîa é tóo bɛlɛ-pɛlɛɛi dîa.

6M̀ɛnii ŋí duŋ è sèri Ninivɛ kaloŋ ma. Nya ƀe è mu sìɣe ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋá é ŋɔkâloŋ yokpoi kúla mà é maloŋ tôo-maa sêɣe ɣiri ma é sée luu su nyii ǹɛ a gɛɛ a bôlu tɔɔ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Gâloŋ da ŋɔnúu kpaya-kpayai dí dɛɛ a tɔ̂ŋ a gɛɛ dí doo a lolo dîyɛɛi, “Núu kpaa máŋ fɛnɛ-sɛ̂ŋ da kélee fé ǹáa mìi, kpaa máŋ é yá kpéle.

8Kɛ́lɛ fɛ̂ɛ nuu-kpune da fɛnɛ-sãa dí maloŋ tôo-maa sɛ̂ɣe ɣiri dîa, dí wɔ́lɔ kpɔ́ a zu kɛ́tɛ Ɣâla ma. Tɔɔ núu kélee é bôlu tɔɔ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ma da ŋɔŋwana-lɔ̂ɔi.

9Gbɛ̂ɛ ɓé gɔ́lɔŋ a gɛɛ tãi da Ɣâla a pâi ǹíi maa fálenîi é kúkula ŋɔlii-ŋwâna kɛ́tɛi su a gɛɛ kúfe sàa?”

10Tãi Ɣâla è mɛnii kâa la ǹûai da gɛ̂i, berei dí dípôlu tɔ̀ɔ la dítûa-pere nyɔ̂ŋ-ŋai dîai, è ǹíi ma fâleŋ m̀ɛni nyɔ́mɔɔi mɛni ma è kɛ̀ pâi gɛ̂i a diai. Ve ŋɔ́nɔ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ ní a dia.

Zôna 4

Zôna é ǹíi ŋwàna Ɣâla ŋɔmaloŋ kaai mɛ̂ni ma

1Kɛ́lɛ Zôna líi fè láa ní kɛ̀ a dɔnɔ kpîŋ. Nya ɓe è ǹíi ŋwàna.

2È Yâwɛɛ fèli ǹyɛɛi, “Ŋá kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ íkaa a ɓɛlɛ-see da maloŋ-kâa Ɣala, ífaa ílii ŋwàna a maa félaa, wɛli-kɛ-maa kɛ̀ ɓò íyêei, ɓa ílii maa fâleŋ ífaa núu ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su too. M̀ɛnii ŋá kɛ̀ ŋ́gili ŋá siâi ma tãi ŋá kɛ̀ niî la ŋálɔii sui nyaa ká ŋí. M̀ɛnii ŋí ɓe gɛ̀ ŋá pú ŋá lí Sipîŋ.

3M̀ɛni ma, óo Yâwɛɛ, ŋa íkpera fêi a gɛɛ í ŋáfulu-laai síɣe a gɛɛ ŋá sáa. Maa nɛɛ̂i ŋá sáa é tɛ́ɛ la ŋ́gɛɛ ma ɣele ma.”

4Nya ɓe Yâwɛɛ è m̀arê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Sâpo káa íyêei a gɛɛ í ílii ŋwána?”

5Nya ɓe Zôna è kùla daa-lêei su é sée vóloi kulâi-pere daai kɔlɛ é ɓafa pɛ́lɛ naa gbîŋ mɛni ma. È sèe naa ǹinîŋ mu a gɛɛ é m̀ɛnii káa pâi kɛ̂i a daa-lêei.

6Nya ɓe Yâwɛɛ Ɣâla è kpɔlɔ-wuru kɛ̀ é kúla é tɔ́ɔ ǹɔii ma, gbɔlɔi é sâla Zôna ŋuŋ mɛi a ninîŋ a gɛɛ vóloi fé gèreŋ. Zôna líi è nɛ̃̀ɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa gbɔlɔ-wuruii ŋí mɛni ma.

7Kɛ́lɛ bôlu ma ɣele-walai, Ɣâla è kolo tɛ̂ɛ é lɔ́ ŋ̀úrii ma ŋ̀úrii é kpála.

8Tãi vóloi è kùla lai, Ɣâla è fãa kɛ́tɛ tɛ̀ɛ é kúla vóloi kulai-pere. Vóloi è Zôna kèreŋ ŋ̀ûa ǹyɛɛ kpîŋ é fôa. È ŋɔ́nɔ kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é sáa. È mò ǹyɛɛ, “Maa nɛɛ̂i a gɛɛ ŋá sáa é tɛ́ɛ la ŋ́gɛɛ ma ɣele ma.”

9Kɛ́lɛ Ɣâla è mò Zôna ma ǹyɛɛi, “Ǹii-ŋwânai ɓa gɛ̂i gbɔlɔ-wuruii mɛni mai maa-sâpo káa íyêei?” Ǹyɛɛ mai, “Maa-sâpo káa ńyêei. Ǹíi ŋwânai kpɔ́ a gɛɛ ŋá sáa.”

10Nya ɓe Yâwɛɛ è mò mà ǹyɛɛi, “Gbɔlɔ-wuruii malôŋ káa yâ nyii ífe kôlo ní mà, kpaa máŋ ífe gɛ́ ní é ɓɔlɔ, nyii kɛ̀ nɔ́ naa a kpíni tɔnɔ é sáa a kpíni tɔnɔi.

11Vé a sɛŋ Ninivɛ nyii gáa a taa-lêe kɛ́tɛ m̀alôŋ é kɛ́ ḿâ, nyii núu tɛɛ wála ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ (120,000) káa zu, nyii-ŋai dífe mɛni nyɔ́mɔɔ da mɛni lɛ́lɛɛ díloai kɔ́lɔŋ, nyii máŋ taa-tûlɛ támaa káa zui?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Maka

Maka 1

1Ǹóo-ŋai ká ŋí Yâwɛɛ è mò Maka mai. Maka è kɛ̀ a Mɔrɛsɛ taai su nuu. Ǹorɛ̂-wooi
ŋí è kɛ̀ a bîlaŋɔɔ Sameria da Zerusâlɛŋ dîa. Yâwɛɛ è ǹorɛ̂-wooi ŋí tɛ̀ɛ a tãi Zotaŋ,
Eeɣa da Ɛsekaya dí kɛ̀ la a kâloŋ-ŋa Zuda lɔii su a tɛɛ-ŋai.

Maka wɔ́lɔ-wooi Sameria da Zerusâlɛŋ mɛi

2Ká kélee ka m̀ɛnii mɛ́ni ŋa môi kâai. Káai kélee ɣele ma ǹɔii mai, ka káwoli tɔ́ɔ!
Ǹâla Kɛ́tɛi Yâwɛɛ nyii gáa ŋɔpɛ́rɛ maa waai mu Ɣâla-taai, a pâi ká-sɔnyɔ̂ŋ-ŋai lɛ̂i
kâa.

3Yâwɛɛ a pâi kulâi ŋɔkwaa maa waai ma é pîlaŋ é sía ǹyée-ŋai tôŋ su.

4Ǹyée-ŋai da pâi séɣenîi gɔ́ɔ mu yɛ̂ɛ ƀɔ́ɔ a kɛ̀ ŋɔŋ kɔlɛ, díkɛ yèŋ diŋ-tiŋ-ŋai su yɛ̂ɛ
yá a kɛ̀ yenîi yée kwára.

5M̀ɛni-ŋai ŋí kélee a pâi kɛ̂i Eezuɛ ŋɔtɔ̂ŋ-karaai da Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ mɛni ma.
Lé ƀé Eezuɛ kɛ̀ gɛ́ dɔ̂ŋ karaai? Lé ƀé Zuda kɛ̀ gɛ́ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i? Vé a ǹala-pɔkɔɔŋ-ŋai
díkaa Zerusâlɛŋ?

6Maa mɛ̂ni ma Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Mɛni ma ŋa pâi Sameria taa-leei wôloi. Nàa a
pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ taa pîleŋ ƀɛ́i núu a pɔ̂ri ƀá kpɔmɔ-kpalaŋ kɛ̂i naai, ŋá dísiɣãŋ wólo,
ŋá gula daai ma ŋa doo diŋ-tiŋ su. Ŋa pâi daa-lêei wôloi, bɛ́rɛ-kaŋ-ŋai nɔ́ ƀé pâi
lɛɛ̂i tɔ̂ni.

7Ŋa pâi díɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai kélee su karâi. Zãâi dí zɔlɔ ƀô Ǹâla-pɛrɛi mɛni ma
díwulu-wulu kɛ́ɛi sui, ŋa pâi gérenîi a ŋɔŋ. Ŋa pâi díɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋai wôloi. Zãâi
è zɔlɔ ƀô ŋɔwulu-wulu kɛ́ɛi sui, ŋɔkpɔara-ƀelai da pâi liî dí gɔlɛ wulu kɛ́ɛ pôlu
kwaa da kpɛ́ni ma.”

8Maka è mò ǹyɛɛi, “Nyíŋi mɛni ma, ŋa pâi wɔ̂lɔi a zu kɛ́tɛ, ŋá seɣe kúla m̀â ŋ̀gɛ
tɛ̀ɛ a ŋ̀gɔɔ-ŋa folo, ŋ̀gɛ ƀò a ŋ̀gaŋ, ŋá láɣi yɛ̂ɛ lɔɔ-ɣîla, ŋá wɔ́lɔ yɛ̂ɛ soloŋ-kɔnɔŋ,
ŋ̀gɛ ŋá maloŋ too mai lɛ̂.

9Sameria ŋɔmɛni-sôlii fa kpɛ̂ɛ ǹyaŋ m̀ɛni-soli tɔnɔi ŋí a nâa seri Zuda lɔii su, a
seri máŋ ŋánûai dîa Zerusâlɛŋ siɣãŋ lá.”

Zerusâlɛŋ kpɔara-ƀelai da lɛɣɛ la

10Káfe kúyee mɛi ɣále mɛni ƀò Gaa-ƀelai dîa. Káfe wɔ̀lɔ káai Bɛlafera-taai sui, ká
tóo muluŋ su ká kiliŋ.

11Káai a Safii-ƀelai, kákpɔara-ƀelai da pâi liî a káa lɔii da kpɛ́ni su ká kɛ́ ƀò a ká
kaŋ a ŋumɛ pere. Zaanaŋ-ƀelai da yaôi a gɛɛ dí kúla dítaai su. Ká pâi wɔ́lɔ-woo
mɛnii gɛ́ kùla Bɛtɛzɛ-taai su nyii a nɛ̀ a gɛɛ dí mɛi kaa sɛŋ fé ŋɔ́nɔ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Maro-ƀelai díkaa maa kpɛ̂ŋ kɛ̂i ŋuŋ-ma ƀô mɛni ma, kpɛ́ni fɛ̂i, mɛni kpɔ̂lu a kula Yâwɛɛ yɛ̂ei, gáa nâa Zerusâlɛŋ siɣãŋ lá.

13Káai a Lakee-ƀelai, ká kásoo-ŋai kpulɔ̂ŋ dísia keleŋ-ŋai dîa ká pú. Káa ƀé gɛ̀ Zerusâlɛŋ-ƀelai dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ́, kpɛ́ni fɛ̂i, ká káyee pù Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ su.

14Zuda-ƀela, ka yee-kɛ-maa-sɛŋ tɛɛ Mɔrɛsɛ-gaa-ƀelai pɔ́. Eezuɛ kaloŋ-ŋai dífe pâi kpɔŋ-mâa sɔlɔ ƀôi ŋɔ́nɔ Aizi-taai yɛ̂ei.

15Káai a Marisa-ƀelai, Yâwɛɛ a pâi kákpɔara-ƀela tɛɛ̂i dí kátaai síɣe. Ǹúu-ŋuŋ tuɛ-ƀelai Eezuɛ lɔii sui, da pâi pûi dí lí Adulaŋ taai su dí díloo naa gɔni-woloi su.

16Zuda-ƀela, ka káŋuŋ kálaŋ ma ká wɔ́lɔ káwɛli-kɛ-maa lonii mɛni ma. Ka káŋuŋ kálaŋ ma yɛ̂ɛ kpúlaŋ a tòo núu ŋûa kpɛ́ni fɛ̂i, da pâi liî a kálônii kélee luɛ-laa su.

Maka 2

Ǹɛnii pâi kɛ̂i a diai da gôlo-ƀelai lùaŋ

1Mɛni kpɔ̂lu a pâi lâai kâa káai ka lâa kágbìŋ-ŋai ŋá a kpíni ká mɛni nyɔ́mɔ kpɛ̀tɛ é pîlaŋ káƀarâai dîa, ɣele a ƀɔ̀ ká gɛ́ a dia, kpɛ́ni fɛ̂i maa wala-wala-laa káa káyɛ̂ei.

2Da núu da kpɛ́ni ŋɔlɔii maa liî tèe dí ziɣe. Da núu da kpɛ́ni ŋɔpɛ́rɛi maa liî tèe dí gula ǹyɛ̂ei. Da núu fìli da ŋɔnûai dí díkɔ̃liŋ kula díyɛ̂ei.

3Ǹɛni ma, Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ka gáa, ńdɔ̂i kâa. Ŋa mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛtɛ̂i kámɛni ma nyii káŋuŋ fé pâi kulâi zui. Káfe pâi ŋɔ́nɔ siâi a yoŋka-pere kpɛ́ni fɛ̂i, a pâi kɛ̂i a mɛni kpɔ̂lu ɣele.

4Maa ɣêlei tí, da pâi malôŋ wule ŋí toôi é pîlaŋ kâa: ‘Da kú su kara. Yâwɛɛ a kúlɔii kúla kúyɛ̂ei a dɛ́ɛ kúkpɔara-ƀelai pɔ́.’ ”

5Ǹɛni ma tãi a sèri a gɛɛ dí ǹɔii ŋáa kɔ́lɛ Yâwɛɛ ŋɔnûai loai, káfe pâi da sɔlɔ ƀôi.

6Ǹûai dí mò ḿâ dîyɛɛi, “Ífe Ɣâla ŋɔwóoi ƀò kûa. Ɣâla fé pâi kúŋumɛi.

7Í lâai-la Eezuɛ-ŋai díkaa foo-woo mu? Yâwɛɛ líi fé kpele ni? Í lâai-la a pɔ̂ri m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̂i? Va pɔ̂ri mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i dɔ̃yâ-ƀelai dîɛ?”

8Yâwɛɛ è zu tòo ǹyɛɛi, “Ka ŋánûai sòŋ yɛ̂ɛ ká kɔ́ɔyɔ̃ɔ-ŋa. Da díseɣe-ŋai sèe kayɛ̂ei a sɛ́ɣɛ, káfa ŋɔ́nɔ dɛ̀ɛ dípɔ pôlu.

9Bɔɔ-nɛyãai da dípɛrɛ-ŋai sèe káyɛ̂ei a sɛ́ɣɛ, da wàla maa tée, káfa dɛ̀ɛ dípɔ pôlu. À kɛ̀ tí, ka dínîa-pɛlɛɛi fìli, ká ŋálûwai kúla dí yɛ̂ei.

10Ka kámu siɣe ká lí ká kɛ̂i fé ŋɔ́nɔ ƀɛ́, kpɛ́ni fɛ̂i, kásɔnyɔ̂ŋ a ƀɛ́ kara kpɔ́ kpɔlɔwɔ.

11“Núui nɔ́ zɛŋ-kula yɛ̂ei-kɛ-ƀelai da díwoli tɔ̀ɔ mai, ǹyaa ƀa lɛ́ɛ ɣâla-woo ƀó nuu nyii a kɛ̂ tɛɛ̂i gɛ́ mò ǹyɛɛi, ‘Ŋá pà Ɣâla-woo ƀôi káa a gɛɛ ká lɔɔ támaa sɔlɔ ƀó ká gbèle.’

© 2014 Bible Society in Liberia.

12“Ŋa pâi Eezuɛ-ŋai ŋáa-tɛ̂i ma nyii-ŋai lɛ̀ɛ Eezuɛ lɔii sui. Ŋa pâi dí tɔ̂i ńduɛ yɛ̂ɛ
ƀála-mɛi káa-nuu a ŋɔƀála-ŋai kùla kóraŋ su gɛ́ lì a dia kala ŋá, ǹyaŋ kálɔii láa a
pâi ŋɔ́nɔ fɛ̂ɛi a nûa támaa.”

13Yâwɛɛ a pâi berei kulâi a dîa é díkula luɛ-laa su. A pâi ziɣãŋ wôloi díperei dí
tɛ́ɛ. Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ ƀé pâi kɛ̂i a díkâloŋ, gɛ́ ƀò dítuɛ.

Maka 3

Maka è ǹyée kùla Eezuɛ-ŋuŋ tuɛ-ƀelai mu

1Káai a Eezuɛ-ŋuŋ túɛ-ƀelai, ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ. Vé a sɛŋ ká tɔ̃yâ-laa kɔ́lɔŋ?

2Kɛ́lɛ ka mɛni lɛ́lɛɛ kpɔ̀ara, ká ǹyɔ́mɔɔi wɛ́li, ka ŋánûai kɔlɔ kúla, ká díluu kúla
díkao ma yɛ̂ɛ kɔ́li a sua sôŋ.

3Ká díkɔlɔ kûla, ká díkao wólo-wôlo ká díluu su tée-têe yɛ̂ɛ núu a kɛ̀ pâi láo ɣîlii
é mii.

4Káai a ǹúu-tuɛ-ƀelai tãi a pâi pâi, ká pâi wɔ̂lɔi Yâwɛɛ ma, kɛ́lɛ vé pâi káwoo su
toôi. A pâi ŋɛ́i loôi kâa kpɛ́ni fêi, ká mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀.

5Yâwɛɛ è m̀ɛni-ŋai ŋí ƀò diai dîa da díkpîŋ sìɣe a ŋɔlóno kɛ́-ƀela díkɛ ŋɔnûai ƀòo
dîyɛɛi, “Lii-see é kɛ́ kápɛrɛi lá.” Kpɛ́ni fêi, da sɛŋ da wɛ̂lii díyêei, ǹyaŋ díkɛ diai
fôo dífa díyee sèe dímui.

6“Ǹɛ́ɛ Ɣâla-woo ƀó-ƀelai, kátãi a kɛ́ kpɛɛ̂i. Kpíni su kɛ́tɛ a pâi toôi kâa nyii káfa
pɔ̂ri m̀ɛnii kɔ́lɔnîi pâi kɛ̂i a kaai. Vóloi a pâi liî ka káfa ŋɔ́nɔ mɛni da kélee ŋá kàa.
Kpɛ́ni fêi ka ŋánûai kúla bere sa̋ai ma.”

7Diai da mɛni ƀô naa túɛi, da pâi ŋumɛi a kɛ̀ m̀ɛnii da m̀ói a wala kɛ́ a tɔ̃yâ. Kpɛ́ni
fêi Ɣâla fé pâi ŋɔ́nɔ dí târei mɛni da kélee su.

8Kɛ́lɛ à kɛ̀ a ńyãa, Yâwɛɛ a wála-wala tɛɛ ḿbɔ. Ŋɔmɔ̂leŋ káa ŋ̃gbonôi a gɛɛ ŋá tɔ̃yâ
mɛni kɛ́ a lii-kpêle pere a gɛɛ ŋá Zeeka ŋɔtɔ̂ŋ karaai lɛ́ ma, ŋá Eezuɛ-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ
lɛ́ dîa.

9Ka káwoli tɔ́ɔ, káai a Zeeka ŋɔnûai da Eezuɛ-ŋai dímɛi-ƀelai, káai ka tɔ̃yâ-laa
kpɔara ka mɛni lɛ́lɛɛ pene a mɛni nyɔ́mɔɔi.

10Ka Zãiyɔŋ tɔ̀ɔ a núu paa. Ka Zerusâlɛŋ tɔɔ a wôya kɛ́ɛ.

11Ǹúu-ŋuŋ túɛ-ƀelai da yee-pɛlɛ-ǹá sɛŋ sòŋ dímɛni-sâa ƀóɔɔi su. Zâla láa soŋ-
ƀelai da dɔ̂ŋ lɛ̀ sɛŋ mɛni ma, ǹɛ́ɛ ɣala-woo ƀó-ƀelai díkɛ tuɛ-mɛni ƀò a lɛ́ɛ sɛŋ-
kao mɛni ma. É máŋ kɛ́ tí, díkili tɔ̂i nɔ́ Yâwɛɛ ma dîyɛɛi, “Yâwɛɛ káa kúkɔlɛ, mɛni
da kélee fa pɔ̂ri kɛ̂i a kûa.”

12Kátûa-perei mɛni ma, Zãiyɔŋ a pâi kɛ̂i a kpâlaŋ ŋá tii kɛ̂i. Zerusâlɛŋ a pâi kɛ̂i a
pilêŋ ŋá, Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi tɔ̂i kɛ́ ƀò a wolâ su.

Maka 4

© 2014 Bible Society in Liberia.

Yâwɛɛ ŋɔlii-see kaloŋ-laai
(Azaya 2:2-4)

1Ɣele-ŋa da pâi, maa tãi tí, ǹyéei Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi káa tɔ̂-ni mai, a pâi kɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi su yee kpaya-kpayai kélee mɛi. A pâi kɛ̂i a dɔ́ dɛɛ́ ǹyée-ŋai kélee dîa. Lɔii-ŋuŋ-ŋa su-ƀela da pâi kɛ̂i kɔ̂i a gɛ́ɛ dí tɛ́ naa.

2Núu támaa da pâi pâi dîyɛɛi, “Ka pá kwáa lí Yâwɛɛ ŋɔyéei tôŋ su. Ka pá kwáa lí Zeeka Ŋɔɣâlai Ŋɔpɛ́rɛi mu. Ǹaa ƀé a pâi m̀ɛni-ŋai lɛ̂i naa kûa a gɛ́ɛ kú sía a dia. Nyíŋi ƀé pâi gɛ̂i kú kúɣeniɛi kɛ́ yɛ̂ɛ berei a ŋ̀wɛ̂lii lai. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ ŋɔsɛŋ lɛ́ɛi a kûla Zerusâlɛŋ. Zãiyɔŋ Yeei ma ƀé a lôno naa ŋɔnûai pɔ́.”

3Ǹuu-namui a pâi mɛni su kpɛtɛ̂i núu támaa loai. A pâi mɛni su kpɛtɛ̂i ǹɔii-ŋuŋ wála-wala-ŋai sáma nyii-ŋai dínaa kôyaai kpaa máŋ dínaa kpuâai díkîe-ni dîai. Da pâi díkɔ-kɔ ƀoa-sɔkpɔ-ŋai ɣalɛ̂i a kwaa sí kali. Da pâi díkpala-ŋai ɣalɛ̂i a mɔlɔŋ tée ƀoa-ŋa. Lɔii-ŋuŋ da fé ŋɔ́nɔ pâi kɔ́ pɛlɛ̂i m̀arâŋ lɔii-ŋuŋ ma. Dífe pâi ŋɔ́nɔ kɔ́-kɔ pere ma kɔ̂rii.

4Da pâi liî díkpɔmɔ kpâlaŋ-ŋai ŋá tɛi-tɛi dí sée dífĩi wuru-ŋai mu, ǹyaŋ yao fé pâi kɛ̂i díkɔlɔi. Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ ƀé mò tí.

5Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai da díɣâla-ŋai fɛ̀li tɛi-tɛi kɛ́lɛ kúai a Eezuɛ-ŋai, kwa pâi sîai Yâwɛɛ Kúɣâlai láai su wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

Eezuɛ-ŋai da pâi kulâi luɛ-laa su

6Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Tãi a pâi tãi ŋa pâi gɔ pu-ƀelai ŋáa tɛ̂i la gîe ma, da diai díkaa luɛ-laa sui, é pɛ́lɛ diai dîa ŋa dímɛnii ŋá teei.

7Dí kɔ̃liŋɔɔi dí naa kôyaa dípɔ-taai ma kɛ́lɛ ŋa pâi dí kɛ̂i ŋɔ́nɔ a lɔii-ŋuŋ ŋá díkɛ a lɔii-ŋuŋ su kpanaŋɔɔ. Ŋa pâi kɛ̂i dímɛi a kâloŋ Zãiyɔŋ yeei ma wɔ́lɔ-wɔlɔ.”

8Ǹyaŋ yá Zerusâlɛŋ, ƀɛ́i Ɣâla káa naa yɛ̂ɛ ƀála mɛi káa-nuu gɛ́ ŋɔƀála-ŋai mɛi kâai, ŋa pâi ŋɔ́nɔ íkɛ̂i a ŋátaa-lɛ̂ei yɛ̂ɛ berei íkɛ̀ lai.

9Ƀa wɔ̂lɔi lé mɛni ma? Káloŋ fé ŋɔ́nɔ íyɛ̂ei? Ímɛni su káa-nuu fé ŋɔ́nɔ ma ǹyaa ƀa wɔ̂lɔi yɛ̂ɛ koi-tɛ̂e à kɛ̀ nɛnî mai?

10Káai a Zerusâlɛŋ-ƀelai, ka kámu siɣe ká nyíɣɛ yɛ̂ɛ koi-tɛ̂e à kɛ̀ nɛnî ma kpɛ́ni fɛ̂i da pâi kákulâi daa-lɛ̂ei su dí lí a káa lɔii pûŋ su. Da pâi kákulâi naa dí lí a káa Babelɔŋ lɔii su. Kɛ́lɛ Yâwɛɛ a pâi kákulâi naa kákpɔara-ƀelai yɛ̂ei.

11Kákpɔara-ƀela da kula lɔii-ŋûŋ támaa su dîyɛɛi, “Kwa pâi Zerusâlɛŋ su karâi, naa é lɛ́ɛ a pilɛ̂ŋ ŋá.”

12Kɛ́lɛ ǹûai ŋí dífe Yâwɛɛ líi su kɔ́lɔŋ da ŋɔmɛni kpɛtɛɛi. Dífe gɔ́lɔŋ a gɛɛ a díŋaa tɛ́ ma a gɛɛ é dí táŋ.

13Yâwɛɛ è mò Zerusâlɛŋ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Ka pɛlɛ kákpɔara-ƀelai dîa. Ŋa pâi kákponôi kpananîi yɛ̂ɛ niŋa-sîrɛ nyii mĩla káa a kɔli, zôlo kɛ́ ƀò a ƀarai. Ka pâi

© 2014 Bible Society in Liberia.

lɔii-ŋûŋ támaa yée mɛi ɣâlei, ká díkɔ̃liŋ kula díyêei nyii dí zɔlɔ ƀô a wôya perei, ka pá la ḿbɔ ńyãai a ǹɔii kélee Ǹuu-namui.”

Maka 5

1Káai a Zerusâlɛŋ-ƀelai, ka kákɔ-kuluƀa-ŋai ŋáa tɛ́ ma. Da kúmaa tínaŋ! Díkaa nâa kɔ́ pɛlɛ̂i Eezuɛ-ŋuŋ túɛ-nuui ma.

Núu ŋuŋ tuɛ-nuu a pâi kulâi Bɛpeleɣɛ̃ɛ

2Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Óo Bɛpeleɣɛ̃ɛ Ɛfata, yáai Ifiraŋ lɔii-kpiniŋ sui, íkaa a daa kuro-tei dɔnɔ Zuda taa-ŋai sáma, kɛ́lɛ ǹaa ƀé ǹúu-ŋuŋ túɛ-nuui a pâi kulâi naa Eezuɛ mɛni ma nyii ŋɔnûa pɔlɔ-ŋai dísuu kɔ́ɔ a wɔ́lɔ pìlaŋ kpɔ́ a tãi su kôyaai.”

3Yâwɛɛ a pâi Eezuɛ-ŋai lɛɛ̂i luɛ-laa su é lɛ́ɛ la zu ǹɛnî̂i é ǹóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀó. Gɛ̀ ní ǹî̂a-ni nyii ŋai luɛ-laa sui, da pâi lenêi pôlu dí sée Eezuɛ lɔii su.

4Tãi a pâ lai, a pâi ŋɔnûai mɛi kâai a wála-wâla-laa nyii a kûla Yâwɛɛ yêei. Ǹyaŋ a pâi dí mɛi kâai a fólo-laa nyii a kûla Ɣâla Yâwɛɛ ǹyaa kpî̂ŋ yêei,

5ǹyaŋ a pâi pâi a lii-sêe.

Ɲuŋ-ma ƀó da tɔŋ-kpɛ-maa

Tãi Asiria-ŋai da pâi pâi la a gɛɛ dí kúlɔii síɣe, dí kú maa kɔ̃ɔ kwaa-ŋai ma siɣei, kwa pâi núu láa túɛ-ƀela lɔ́ɔlu mɛi feerɛ siɣêi da kɔ́-kaloŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa dí tɔɔ kútuɛ kú kɔ́ dípɔ.

6Da pâi Asiria siɣêi a ƀóa-sɔ̂kpɔ. Da pâi kúŋuŋ ma ƀôi Asiria-ŋai yêei tãi da pâ la kúlɔii sui.

7À kɛ̀ tí, Zeeka ŋɔnûai lɛ̀ɛ pôlui, da pâi liî lɔii da kpɛ́ni ŋa su. Da pâi kulâi naa yɛ̂ɛ lúu da tuna da kùla Yâwɛɛ yêei dí pú kala ma nyii va núu maa-kpɛ̂ŋ kpaa máŋ núu-kpune ǹônii.

8Zeeka ŋɔnûai lɛ̀ɛ pôlui, díkaa yɛ̂ɛ yala-sulu a kɛ̀ lɔɔ sua-ŋa sáma, yɛ̂ɛ yala-sulu-loŋ a kɛ̀ ƀála-ŋa sáma ǹyaŋ a dísòŋ núu da fa dí kula ǹyêei.

9Káyee a pâi tɛɛ̂i kákpɔara-ƀelai dî̂a ká dípaa.

10Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ŋa pâi Eezuɛ-ŋai kpɔara-ƀelai dísoo-ŋai paâi, ŋá díkɔ-kɔ keleŋ-ŋai kara.

11Ŋa pâi dítaa-lêe-ŋai wôloi da dí siɣãŋ-ŋai.

12Ŋa pâi dísale kaŋ-ŋai su karâi, dí tɛli-kpɛ-ƀelai dífe pâi ŋɔ́nɔ tɛli kpɛ̂i dí mɛni ma.

13Ŋa pâi dí kpɛtɛ ɣâla-ŋai su karâi da ƀɛ́i díkaa naai. À kɛ̀ tí, dífe pâi ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ pɛlɛ̂i díkɔɔ mu.

14Ŋa pâi díɣâlai Asira ŋɔpɔkɔɔŋ wôloi ŋá dítaa-lêe-ŋai su kara.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Ŋálii ŋwânai su, ŋa pâi mɛni gba kulâi ɲɔii-ŋûŋ-ŋai dîa dífa ŋ́oo mɛnii.”

Maka 6

M̀ɛnii Yâwɛɛ è mò é pîlaŋ Eezuɛ mai

1M̀ɛnii mɛ́ni Yâwɛɛ a môi é pîlaŋ Eezuɛ mai. Óo Yâwɛɛ, m̀ɛnii ƀó Eezuɛ a gɛ́ a yái. Tɔɔ ɲyée kpaya-kpayai da ɲyée pɛlɛ-pɛlɛɛi dí m̀ɛnii mɛ́ni ƀa môi.

2Yée kpaya-kpaya-ŋa, káai kákaa a ɲɔii kɔ́ɔ pîlanii wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi, ka káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma Yâwɛɛ a môi. Mɛni káa Yâwɛɛ lá é pîlaŋ ŋɔnûai dîai. A pâi Eezuɛ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ lêi.

3Yâwɛɛ ɲyɛɛ, “Óo ŋánûai, lé ƀé ŋa gɛ́ a káai? Lé mɛni kpɔlu ƀé ŋa pá la kapɔi? Ka ŋóo su tòo.

4Ŋá kákùla Ize lɔii su ŋá káŋuŋ maa ƀó luɛ-laa su. Ŋá Mose, Eelɔŋ da Mirianŋ tɛ̀ɛ a gɛɛ dítɔɔ ká túɛ.

5Óo ŋánûa, gíli é lɛ́ɛ káŋa m̀ɛnii Môa kaloŋ Bâla è gbɛ̀tɛ a gɛɛ é gɛ́ a kaai, da berei Beɔ ɲóŋ Bâlaŋ è ŋ̀óo su tòo lai. M̀ɛnii kɛ̀ berei su é síɣe Akasia é lí Geegai é lɛ́ɛ kákili-ŋá. Nyíŋi kélee é lɛ́ɛ kákili ŋá a gɛɛ ká gɔ́lɔŋ m̀ɛnii ŋá gɛ̀ a gɛɛ ŋá ká ŋuŋ-ma ƀôi.”

Zɛŋ Yâwɛɛ a ŋ̀wɛ̂lii

6Lé ƀé ŋa pɔ̂ri pâi la Yâwɛɛ pɔ́ nyii gáa ŋ̀elei sui, tãi ŋa pâ la vɛlîi? Ŋa pɔ̂ri pâi ŋ̀éi túɛ a niŋa-loŋ nyii gáa a kóraŋ tɔ̂nɔ a gɛɛ ŋá gúla a kéreŋ sâla?

7Yâwɛɛ líi a pɔ̂ri lâai à kɛ̀ ŋà pà bɔ́ a ƀála sîrɛ wála támaa, mii wulɔ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ ya-lêe wála puu? Ŋa pɔ̂ri ńoŋ maa-ŋuŋ tɛɛ̂i bɔ́ a ŋásɔnyɔ̂ŋ-ŋai fela fêi?

8Kpào, Yâwɛɛ a m̀ɛni lɛ́lɛɛ-ŋai lɛ́ kûa nyii a ŋ̀wɛ̂lii kú gɛi. M̀ɛnii a ŋ̀wɛ̂lii kúyêei ɲyaa ká ŋí: Kú tɔ̃yâ mɛni kɛ́, kú núu malôŋ káa a tãi kélee, kú kúmaa yéŋ Ɣâla ŋéi woo mɛni su.

9Gáa a táre mɛni a gɛɛ núu é yao Yâwɛɛ ma. A tóli ƀôi daa-lêei su, “Ka káwoli tɔ́ɔ káai ká ŋáa tɛɛ̂i ma daa-lêei sui!

10Tɔɔ-sãa díkaa zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai dípɛrɛ-ŋai mu nyii dífe zɔlɔ ƀó ní a tiniŋ ƀô perei. Da sɛŋ kɔ̂ɔŋ a nyɔ́mɔɔ nyii ŋ̀wɛ̂li fé m̀ái.

11Ŋa pɔ̂ri diai su-mɛni lɛɛ̂i léŋ da sɛŋ kɔ̂ɔŋ a wôya perei?

12Káai a dɔ́ɔ-ƀelai ka gôlo-ƀelai dí-sãai kula díyêei ɲyaŋ kákelee ká kɛ́ ƀò a lɛ́ɛ-ƀela.

13Mèni ma ŋa nâa pɛlɛ ká kula-maa kɛ́ɛ ma, ŋá tée kâa ká sɔnyɔ̂ŋ mɛni ma.

14Ka pâi mii-sɛŋ miî, kɛ́lɛ ká líi fé pâi lâai, puru a pâi kɛ̂i nɔ́ kâa. Ka pâi sɛŋ kɔ̂rii, kɛ́lɛ ká fé pâi pɔrîi m̀ɛi kâai. Zɛŋ kélee káyêei, ŋa pâi zu karâi a kɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Ka pâi sí-sɛŋ sîi, kɛ́lɛ káfe pâi m̀á kulâi. Ka pâi wúlɔ kúlai wúlɔ-wuru su, kɛ́lɛ káfe pâi da miî. Ka pâi ŋwɑ̂ai kpɛtɛ̂i, kɛ́lɛ káfe pâi da kpelêi.

16Nyíŋi a pâi kɛ̂i, kpɛ́ni fɛ̂i, ka pîlaŋ gâloŋ Oŋri ŋɔtûa-pere nyɔ́mɔɔ-ŋai pôlu da ǹóŋ Eɣa nyii máŋ è kɛ̀ a kâloŋ. Ka pîlaŋ dímɛni kpɛ́tɛɛ nyɔ́mɔɔ-ŋai pôlu ǹyaŋ ŋa pâi ká su karâi, núu kélee é ká kpɔara. Núu kélee a pâi ŋ̀ɛ́i naɣînii ká mɛi.”

Maka 7

Eezuɛ ŋɔwôya mɛni-ŋai

1Ŋátii kɛ́ɛi kélee káa kpɛ́ni-kpɛni! Ŋ́gaa yɛ̂ɛ puru-nuu nyii va ŋɔsí-sɛŋ wuru-ŋai da ƃá ka ŋá, da ŋɔkpɔmɔ-kpalaŋ-ŋai. Gélee ƃá a kpɛ́ɛ ŋ̀á. Ŋa ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ŋáfii-wurui ƃá da mii kɛlɛ m̀á fé ŋ̀á.

2Tõyâ-nuu da kélee fé ŋɔ́nɔ ǹɔii su. Núu kélee fé naa nyii a yào Ɣâla mai. Ǹúui kélee a maa-kpɛ̂ŋ kɛ̂i gɛ́ pere kɔ̂ri a gɛɛ é núu páa. Núu kélee kɛ́ kɔ̀ a gɛɛ é gbɔ́ɔi nuai maa liî tée.

3Dí kélee dí táreɛɛ̂i sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ pere su. Gâloŋ da mɛni ŋá-tée-ƃelai díkɛ yee-pɛlɛ ǹá sɛŋ-kao sòŋ. Dɔɔ-ƃelai dí kɛ́ mò dîa zɛŋ da ŋ̀wɛ̂lii, ǹyaŋ da dîa-ni dí woo kɛ́ ƃò zu tɔnɔɔ.

4Dõyâ-ƃelai dífe nûa ŋ́ɛi a sɛŋ da ǹûai sáma, dí káa nɔ́ nâa yɛ̂ɛ kala nyɔ́mɔɔ nyii a sí-sɛŋ kpɛi. Ǹ̀ɛ́lei a nâa seri tãi Ɣâla a pá tɔ̂ŋ kpɛ̂i la ǹûai dîa yɛ̂ɛ berei è dília-wôo ƃò la ŋɔlóno kɛ́-ƃelai sârai.

5Ífe làa a íkɔlɛ-ma-nuu kpaa máŋ ísia-kîe pôlu nuu. Ílono-woo mɛi káa m̀ɛnii ma nyii ƃa mò ínɛnîi mai.

6Tãi ŋí su, lônii sinaa da kɛ́ tûai a dínâŋ-ni yɛ̂ɛ ƃoo-ƃela. Lônii-nɛyaa díkɛ tɔ̀ɔ dílee-ni dîa, lônii sinaa dínɛyâai díkɛ laa-sâa pɛ̀lɛ dísinâai dílee-ni dîa. Ǹyaŋ núu ŋɔkpɔara-ƃela kpîŋ ƃa ŋɔpɛ́rɛi mu-ƃela.

7À kɛ̀ a ńyãa, ŋa pâi ŋ̀ɛ́i kɛ̂i Yâwɛɛ ma. Ŋa pâi Ɣâla maa kpɛ́nii a kili-kɛ-zu nyii gáa a ŋáƃalo-nuui. Ŋ́áɣâlai a pâi ŋ́oo mɛnîi.

Yâwɛɛ a pá a ŋuŋ-ma ƃô

8Óo kúkpɔara-ƃela, káfe lii-nɛ̃ɛ kùla kú mɛi tãi kwa tòo lai, kpɛ́ni fɛ̂i kwa pâi kú mu siɣêi. Kúkaa kpíni su, kɛ́lɛ Yâwɛɛ a pâi kɛ̂i a kú kwaa ponoɔɔi.

9Kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a Yâwɛɛ ǹyaŋ fɛ̂ɛ kú kúyee sée ŋɔtɔŋ-kpɛ-maai mu a tãi kpua. Kɛ́lɛ gbɛɛ-ŋai, a pâi kúmaa kɔ̃ɔ̂i é m̀ɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai su-too nyii kɛ̂i a kúai. A pâi pâi a kúa kwaa ponoɔɔ ma, ǹyaŋ kwa pâi lɛɛ̂i ɣele ma é lɛ́ɛ zu é kú ŋuŋ-ma ƃó.

10Gɛ̀ ní kúkpɔara-ƃelai da pâi nyíŋi kâai ƃâa é kúla dîa, kúkpɔara-ƃelai ŋí kɛ̀ ɣɛ̂lɛi kûai dîyɛɛi, “Yâwɛɛ kɔ́ɔ nyii gáa a Káɣâlai?” Kwa pâi díyee mɛi ɣâlei kâai díkɛ dí tàŋ-taŋ yɛ̂ɛ pere-lêe ma pàra.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Zerusâlɛŋ-ƀela, daa-lêei ŋɔsiɣãŋ tɔɔ tãi a pâi. Tãi tí ma kálɔii-kpîniŋ su a pâi kɛ̂tɛi.

12Kánûai da pâi kulai lɔii su kôyaa-ŋa su dí pá kápɔ. Da pâi kulai Asiria nyii gáa vóloi kulai perei, díkula Ize nyii gáa ǹɔii kwára perei. Da pâi kúlai Yufeletii Ya-leei kɔlɛ ma kpiniŋ su, dí kúla ya-lêe-ŋa da yée naa kôyaa ŋa pôlu pere.

13Kɛ́lɛ ǹɔii a pâi kɛ̂i a fɛ̃ɛ-kpâlaŋ, kpɛ́ni fêi diai díkaa zui, da mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀.

Yâwɛɛ ŋɔmaloŋ kâai Eezuɛ mɛni mai

14Yâwɛɛ, ínûai í dílɛi, dí mɛi káa yɛ̂ɛ berei ƀála-mɛi-kaa nuu a ŋɔƀála-ŋai mɛi kâa lai. Berei máŋ díkaa la kwa kôyaa ma vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui, lɔii lɛ́lɛɛ káa díkɔlɛ ma. Tɔɔ dí lí dísee Basãŋ da Gilia lɔii lɛ́lɛɛ-ŋai ma yɛ̂ɛ berei dí wɔ́lɔ gɛ̀ lai.

15Yâwɛɛ, ŋɛi-kɛ-maa kpaya-kpaya kɛ́ kúmɛni ma yɛ̂ɛ berei í gɛ̀ la tãi í kúkùla la Ize lɔii sui.

16Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai da pâi nyíŋi kâai dílii é tóo pôlu berei máŋ díwala-wâlai lai. Da pâi díyee pɛlɛ̂i díwoli lá dí díla tɛ́ a ŋumɛ pere.

17Da pâi kɛ̂i ɣâlai muluŋ su yɛ̂ɛ kali-ŋa. Da pâi kulâi díloo kwaa-ŋai ma dímaa kɛ́ kpɛ̀liŋ a yao. Da pâi yaôi dí tínaŋ Kúɣâlai Yâwɛɛ pɔ́ pere.

18Óo Yâwɛɛ, Ɣâla da kpɛ́ni kélee fé naa yɛ̂ɛ ƀía. Ƀa ínûai su-mɛni lɛ̀ɛ nyii-ŋai díkaa nîi ɣele mai. Ífa ílii ŋwàna wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ, kɛ́lɛ ƀa íwɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ-maai lɛ̀ a lii lâa.

19Ya pâi ŋɔ́nɔ kúmalôŋ kâai. Ya pâi ƀɔ́rɔni kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai dîa í dípili Yúo káo ma.

20Ya pâi ílaa-laai da íwɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ wɛli-kɛ-maai lɛ̂i ínûai dîa yɛɛ berei íwɔlɔ íkono tèe la kúnûa pɔlɔ ŋai, Eberaɣɛ̃ɛ da Zeeka yêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Neeuŋ

Neeuŋ 1

1Ɣâla ŋɔworê-wooi ká ŋí é pîlaŋ Ninivɛ ma. Gɔlɔi bîlaŋɔɔi Neeuŋ ŋɔzî̂ai ma nyii kùla Eekɔi.

Yâwɛɛ è ǹíi ŋwana Ninivɛ ma

2Yâwɛɛ káa a tólo Ɣala, gɛ́ mɛni nyɔ́mɔɔ kula maa kê, gɛ́ mɛni gba kùla a lii-ŋwâna pere. Yâwɛɛ a tôŋ pù diai dîa dí tɔ̂i mai.

3Wála-wâla-laa káa Yâwɛɛ yêei, kɛ́lɛ ǹíi ŋwana la fé nɛ̃ɛ ní. Ǹyaŋ a pâi zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai kùla maa kɛ̂i. Ƀɛ́i Yâwɛɛ a sîa naai, fãa su kpanaŋɔɔ a tɛ̂ɛ naa, ǹyaŋ ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ kolei ƀa gɔ́ɔ ŋá muluŋ.

4A gɛ́ Yúo é kpála da ǹyá lêe-ŋai kélee. A gɛ́ Basãŋ lɔii da Kamɛɛ Yeei ma wuru-ŋai dí fãya, Lɛƀanɔŋ wuru poa-ŋai dí kpála.

5Ǹyée kpaya-kpaya da kpɛ̃liŋ Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛ, ǹyée pɛlɛ-pɛlɛɛi dí séɣeŋ gɔ́ɔ mu. Ǹɔii da zãai kélee ŋ̀ɛniɛi sui dí lɛ́ɛ kpɛ́ni-kpɛni ŋ̀ɛi-tuɛ.

6Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri tɔ̂i Yâwɛɛ ŋɔlii-ŋwânai túɛ? Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri ǹíi kpelêi Yâwɛɛ ŋɔwála-wala lii-ŋwana fãai yêei? Ŋɔlii-ŋwânai a pâ yɛ̂ɛ ŋɔŋ, é gɔni-ŋai ƀéla-ƀela.

7Yâwɛɛ sɔŋ lɛ̂lɛɛi, wála-wala kɛ́tɛ káa ǹyêei é diai kúla mɛnii dí láai lai, tãi mɛni kpɔ̂lu a pâ lai.

8Kɛ́lɛ a pâi ŋɔkpɔara kwaa-ŋai ma su karâi a ya fɛ̂ɛ kɛ́tɛ, é ŋɔkpɔara-ƀelai pú kpînii wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

9Lé mɛni nyɔ́mɔɔ ƀé ƀa gbɛtɛ̂i íkili-ŋá Yâwɛɛ mɛni mai? A pâi ímɛni kpɛtɛɛi su karâi wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Núu da fa mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ la gîei feerɛ.

10Berei máŋ Ɣâla ŋɔkpɔara-ƀelai kɛ́ɛi la yɛ̂ɛ ŋalêŋ kpɔlɔ a sìa gîei, a pâi dísu-kara yɛ̂ɛ berei ŋɔŋ a kala kpâla kèreŋ lai.

11Núu da fé kula ní kásama é mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛtɛ Yâwɛɛ láa ma da ŋwana lɔ̂ɔ mɛni?

12Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Berei máŋ Asiria tâmai la dí wála-walai, ŋa pâi dísu karâi. Berei máŋ ŋá mɛni ŋánaa kɛ̀ la a káai, fé pâi ŋɔ́nɔ da kɛ̂i a káa.

13Ŋa pâi kákpɔara-ƀelai díkɔŋ ma kpɔnɔi kulâi kákɔŋ ma ŋá díyɔlɔi kúla kákɔɔ ma.”

14Yâwɛɛ a tôŋ tɛɛ kámɛni ma ǹyɛɛi, “Kálaa fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i ɣele ma. Ŋa pâi káɣâla-ŋai su-karâi. Ŋa pâi káƀolôŋ kpɛtɛ̂i, ka pâi saai.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Ka gáa, ŋorɛ̂-woo ƀó-nuui kɔ́ɔ mu tiŋ káa tɛ̂i ǹyɛ́ei su gɛ́ pà a duŋ lɛ́lɛɛi lii-sɛ̂e mɛni ma! Óo Zuda-ƀela, ka kɛ́ nɔ́ kúu kɛ̂i ḿâ, ká kákono tɛ̂e-ŋai ŋ̀aa-see kɛ́, kpɛ́ni fɛ̂i, ŋ̀wana lɔ̂ɔ nuui fé pâi pâi ŋɔ́nɔ kápɔ a saa.

Neeuŋ 2

Ninivɛ è wòlo

1Íkpɔara-nuui a pá ziɣãŋ láƀelei. Ka berei su káa. Ka káƀɛ̂tii ɣíri a gbanaŋɔɔ. Ka kákɔ-kɔ seɣe-ŋai tóo kâa.

2Ǹyaŋ Yâwɛɛ káa Zeeka ŋɔwála-walai tɛɛ̂i bɔ́ pôlu yɛ̂ɛ berei è gɛ̀ la a ŋɔkpɔara-ƀelai dí lɛ́ɛ pâi ǹyee mɛi ɣâlei.

3Ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí kɔ́-kɔ sãai a kpɔ̂lu, dímaa ɣîri seɣe-ŋai díkɛ kpɔ̂lu. Díkɔ-kɔ seɣe-ŋai da kpɔ̂lu. Da kɛ̀ kîrɛ siɣêi díkɛɛ yɛ̂ɛ ŋɔŋ a kɛ̀ lɛ́nîi, zia-ƀela díkɛ pìli-pili.

4Gɔ́-kɔ keleŋ-ŋai dí pìli daai su a kîrɛ, díkɛ lɔ̀-lɔ bɛ́rɛ-ŋai loai, díkɛ fòlo yɛ̂ɛ kpáleŋ leŋ, díkɔɔ mu tiŋ kɛ́ tɛ̀ yɛ̂ɛ ŋ̀ele-gbâna.

5Da gɔ́-kɔ-ƀelai tóli, díkɛ kàreŋ, díkɛ lì. Díkɛ lì a kîrɛ ziɣãŋ ma. Da díkɔ-kɔ sãai ŋáa tɛ̂i ma gɔ́-kɔ kwaai ma.

6Ziɣãŋ lá kpéli-ŋai ǹyái lái, lá a ƀó, gâloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu kɛ́ ƀò wúlee.

7Da lí a ŋɔkâloŋ nɛnii luɛ lâa su. Ǹyée mu-nɛyãai da malôŋ see ƀôi yɛ̂ɛ tòloŋ, díkɛ díkeŋe lá lòkwa.

8Ninivɛ kɛ̂ɛi yɛ̂ɛ póa a kpàla. Dí ǹaa-ƀelai kélee sóŋ díkɛ lì a dia díkɛ wɔ̀lɔ dîyɛɛi, “Ka tée kûa! Ka tée kûa!” Kɛ́lɛ núu da fé ŋ̀óli tɔɔ ní dîa.

9Ka gáne-ŋai síɣe, ká gôo-ŋai síɣe! Tɔɔ sãa támaa káa daai su, kpaa máŋ sɛŋ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ támaa.

10Ninivɛ a lɛɛ a vólo! Ǹûai díkɛ fòa, díkɔɔ ma kɛ́ kpɛ̀liŋ, dílii kɛ́ sɛ̀lɛŋ, díŋɛi yoloɔɔ.

11Ǹyala-sulu koraŋ kɔɔ, ƀɛ́i ǹyala-sulu lonii da kâa kɛ̀ naa ǹyala-sului kɛ́ pà a díkɔ̃nɔŋ, ƀɛ́i da ka kɛ̀ naa sɛŋ da fa lɛ̂ɣɛ dîai?

12Ǹyala-sului a sua támaa pàa é dísu tée-tee záa mɛni ma da ǹônii. A ŋɔkóraŋ láa fɛ̀ɛ a sua tée-tee.

13Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a môi, ǹyɛɛ, “Gáa, ńdɔ̂i yâ, ŋa pâi íkɔ-kɔ keleŋ-ŋai kérenîi, ƀóa-sɔkpɔ é íkɔ kɔ́-ƀelai páa. Ŋa pâi íkɔnɔŋ kpɛɛ̂i ǹɔii ma, núu fé pâi ŋɔ́nɔ íworɛ̂-woo ƀó-ƀelai wóo mɛnîi.”

Neeuŋ 3

1Kpalo-ƀêlaai ŋãa taai ma, ǹáa fɛ̂ɛ a lɛ́ɛ kɛ́ɛ, ƀɛ́i kɔsôŋ sãa tâmai naa, ǹyaŋ da pâi gulâi díyêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Vaai tíŋ, gɔ́-kɔ keleŋ kɔ́ɔ mu tiŋ, zoo-ŋai pili tîŋ da gɔ́ kɔ́ keleŋ ɣála tiŋ kulâai!

3Zoo sia-ƃelai díkɛ nɔ́ lì, m̀óa sɔ̂kpɔ-ŋai díkɛ kɛ̀ mãla-mãla, zɔla-ŋai díkɛ fòlo, núu poma támaa púɔɔ nyii núu fa pɔ̂ri dílônoi, díkɛ kàreŋ a dia!

4Ǹúlu-wulu kɛ́ nɛnii ŋɔwulu-wulu kɛ́ɛi su, a núu ɣála ma ŋɔtûa pere nyɔ̂ŋ su, gɛ́ lɔii ŋûŋ-ŋa pìli mɛnîi ŋɔwulu-wulu kɛ́ɛi su da diai díkaa gɔlɛ mai.

5Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a môi ǹyɛɛi, "Ninivɛ, ńdɔ̂i yâ, ŋa pâi ímaa seɣe tɛ̂i ɣelei ŋá bɛlɛ íŋɛi, ŋá ǹɔii ŋûŋ-ŋai kɛ́ dí íkaŋ káa, ŋá gɛ́ lɔii kpînin̩-ŋa dí íŋumɛi káa.

6Ŋa pâi ímaa nɔ̃̂ɔi, ŋá íkɛ a nyɔ́mɔɔ, ŋá íkɛ a ɣɛ́lɛ maa sɛŋ.

7Ŋa pâi ǹûai kélee kɛ̂i da íkaa dí dípôlu tɔɔ yâ díkɛ mò dîyɛɛ, 'Ninivɛ su a kara. Gbɛ̂ɛ ƃé pâi wɔ̂lɔi m̀ɛni mai? Mí ƃé ŋa pâi nûa kâai naa dí díŋaa kpɛ̂i?' "

8Ninivɛ, ímaa mɛni kpanaŋɔ̂ɔi é tɛ́ɛ Tɛbi taa leei ma nyii gáa a Ize ŋɔtaa-lêe kɛ́tɛi? Ǹâai Ya-leei tínaŋɔ̂ɔi ma yɛ̂ɛ siɣãŋ m̀ɛi káa mɛni ma.

9Itiopia da Ize lɔii ƃe kɛ̀ a ŋɔwála-walai, ǹyaŋ dífe kpera ní kpɔnîi dîa. Ǹûai kɛ̀ Pô lɔii sui da Lebia-ŋai ƃé kɛ̀ a ŋɔkpɔŋ maa-ƃelai.

10Berei máŋ è kɛ̀ tí lai, dí Tɛbi taa-leei wôlo dí lí a zu-ƃelai luɛ la su. Dí ǹîa-pɛlɛɛi pâa, dí lí a díkɔ̃liŋ kélee, dí ǹúu ŋuŋ tuɛ-ƃelai kélee pú yɔlɔ ŋá.

11Yá máŋ ya pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ lɔɔ kpele-nuu. Pɔ̂ri fé pâi kɛ̂i yɛ̂. Ƃa pâi kpɔ̂ŋ mâa wɛ̂lii íkpɔara-ƃelai yɛ̂ei.

12Ítɔɔ sãai kélee káa yɛ̂ɛ fîi wuru a ƃa, dí dúmo é pú dí mii.

13Ka ƃé káa, kákɔ-kuluƃa-ŋai díkaa yɛ̂ɛ nɛyâa kásama. Kásiɣãŋ-ŋai láa ƃóɔɔ kákpɔara-ƃelai túɛ. Ŋɔŋ a pâi kásiɣãŋ lá sãai kélee kérenîi.

14Ka yá tĩyɛ gɔ́i é lɛ́ɛ pâi kásiɣãŋ maa tínanîi. Ka kákpîŋ kpɛtɛ kásiɣãŋ mɛi káa mɛni ma. Ka pɔ̂rɔ yɔ́ɔŋ ká bîleki-ŋa kpɛtɛ ká bûi kɛ́ ziɣãŋ tɔɔ mɛni ma.

15Berei máŋ ká nyíti kɛ̀ lai, ŋɔŋ a pâi kákerenîi, ƃóa-sɔ̂kpɔ kɛ́ kásu tèe-tee yɛ̂ɛ berei gotó a sɛŋ tɛ̂e lai. Kátâmai yɛ̂ɛ gotó kpaa máŋ zâi!

16Kápɔni tɔɔ-ƃelai da táma yɛ̂ɛ berei Pɛmɛlɛ̂ŋ-kao tâmaai lai. Kɛ́lɛ kátɔɔ sãai da pâi koônii yɛ̂ɛ gotó a kooŋ.

17Kálônii díkaa yɛ̂ɛ zâi-ŋa, kákɔlɔ pɔ̃yɛ-ƃelai díkɛ ƃò yɛ̂ɛ gotó-ŋa ƃé pɛlɛ̂i kóraŋ ma a ɣele wâla, vóloi a kùla, dí koôŋ dí lí ƃɛ́i núu da fé naa kɔ́lɔŋ.

18Óo Asiria kaloŋ, ílɔii-kpînin̩ mɛi káa-ƃelai da saa. Ínuu kpaya-kpayai díkaa nyiî wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Ínûai táa-taai ǹyée-ŋai su, núu da fé naa é pá a dia ŋɔ́nɔ pôlu.

19Lii-sɛ̂e fé íyɛ̂ei, ísɛŋ sôlii maa su a kɛ̂tɛi. Diai kélee da ímaa tûŋ mɛnii, da díyee ŋa lòkwa. Núu da káa naa ífe nii mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ ní la?

© 2014 Bible Society in Liberia.

Abaku

Abaku 1

1Ǹorê-wooi ká ŋí Yâwɛɛ è dɛ̀ɛ ŋɔlóno kɛ́-nuui Abaku pɔ́ é pîlaŋ ǹûai díwôya mɛnii ma.

Abaku è wɔ̀lɔ kpɔŋ mâa mɛni ma

2Óo Yâwɛɛ, ŋa ímarê kɛ́ kpɔŋ mâa mɛni ma a tãi su kôyaa, lé mɛni ƀé ífe íwoli tɔ̂i la ḿâi? Kpaa máŋ ŋa wɔ̂lɔi, kpɛ́ni fêi, da ŋwana-lɔ̂ɔ kɛ́ a ńyãa, ǹyaŋ ífe ḿâloi?

3Lé ƀé ƀa gɛ̀ ŋ́gɛ mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa ŋɛ́i kàa da mɛni kpɔ̂lu-ŋai? Núu su-kara-ƀela da ŋwana-lɔ̂ɔ kɛ́-ƀela díkaa ŋ́gɔlɛ ma, laa-sâa da woo-taa-taa kɛ́ ƀò ḿbôlu.

4Mɛni ma dɔ̂ŋ la-wooi ŋá-see fé kɛ́ ní, tɔ̃yâ-mɛni kɛ́ɛ fa kɛ̂ naa. Ǹwana-lɔ̂ɔ-ƀelai yée tɛɛ̂i dɔ̃yâ-ƀelai dîa, mɛni ma tɔ̃yâ-laa su a kara.

Yâwɛɛ ŋɔmɛni-su-too wooi

5Yâwɛɛ è mò ŋɔnûai dîa ǹyɛɛi, “Ka káŋɛi sía ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su, a pâi kɛ̂i a gúlaa a káa kpɛ́ni fêi, ŋátii-ŋai ŋa gɛ̂i kákɛ̀ ɣéniɛi sui, da mò kâa, káfe pâi lâai la.

6Ka ƀé káa, ŋa nûa tɛɛ̂i dí kúla Babelɔŋ-lɔii su, díkaa a ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀela, dílii ŋwânai, da siâi ǹɔii gwaa kélee a gɛɛ dí pá dí taa-ŋa siɣe nyii vé a dípɔɔi.

7Dímaa pɔlɔ-pɔ̂lɔi, nûa díkɛ yào dîa. Da dítɔ̂ŋ-ŋai kpɛ̀tɛ dia kpîŋ yɛ̂ɛ berei da ǹwɛ̂lii lai.

8“Dísoo-ŋai kɔ́ɔ maa félaai é tɛ́ɛ kɔ́li ma, díkpeɣeɛɛi é tɛ́ɛ lɔɔ-ɣîla ma nyii a tûa a purui. Dísoo-sia-ƀelai da sîa a dísoo-ŋai a yoŋka-pere. Tɔ̃yâ ma dísoo-sia-ƀelai da kûla kwaa kôyaa ma. Da kôoŋ yɛ̂ɛ kuɛ a kɛ̀ yenîi gɔ́nɔŋ soŋ mɛ̂ni ma.

9“Díkelee da pà ŋwana-lɔ̂ɔ kɛ́-mɛni ma. Da kɛ̀ pâi, ǹûai kélee da kɛ̂ yaôi. Dí kɔ-sôŋ-ŋai tâmaai yɛ̂ɛ ŋãya.

10Da ɣɛ́lɛ-maa kûla kâloŋ-ŋa kponôi, da ǹuu-ŋuŋ-tuɛ-ƀelai kɛ́ a dípele-kɛ-sɛŋ. Da ɣɛ̂lɛi daa-lêe ŋai dîa dímaa tínaŋɔ̂i a siɣãŋ. Da pɔ̂rɔ ŋáa tɛ̀ ma yɛ̂ɛ yeŋkɛ̂ŋ dí tɛ́ mɛi dí daai kúla.

11Ǹyaŋ dí tɛ̀ɛ naa yɛ̂ɛ fãa kɛ́tɛ dí lí. Dítûa-pere fé lɛ́lɛ ní, díwala-wâlai ƀa díɣâlai!”

Abaku líi fé láa ní Yâwɛɛ yêei

12Óo Ǹáɣâlai Yâwɛɛ, yái ímaa waai, ífe ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ? Ífe ǹɛɛ naa kú sáa. Óo Yâwɛɛ kúkili tɔ̂i ya. Yá óo kú Kɔnii, ƀa gɛ́ Babelɔŋ-ŋai da wála-wâla da pá a mɛni ŋa-téɛɛ kúmɛni ma. Ya díkpɛtɛ kúkula-maa kɛ́ mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Yái ífe ŋ̀wɛ̂lii í íŋɛi pɛ́lɛ sɔnyɔ̂ŋ mai, yái ífe wɛ́li-ni a wôya-mɛnii, lé mɛni ƀé ƀa
ǹɛɛ naa ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai díkɛ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ nɔ́i, lé ƀé ƀa ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai kâai la díkɛ
mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ a ǹúui zɔŋ lɛ̂lɛɛi é tɛɛ dîa, í mɛi saá nɔ́i?

14Ƀa núu-kpune kɛ́ yɛɛ yúo sú ŋãya, díkaa yɛ̂ɛ tɔara-sãa nyii-ŋai dímɛi-nuu fé
mai.

15Da dí sòŋ a kpawɔ, dí díɣala a dítumai dí dípu dísoôi su, m̀ɛni ma dílii nɛ̃ɛ̂i
dímɛni ma.

16M̀ɛni ma da sâla kùla dítumai mâ dí kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kéreŋ dí sóoi ma, kpɛ́ni
fêi dítumai da dí sóoi a dí kɛ́ a tɔɔ-ƀela, ǹyaŋ dímii-sɛŋ a kɛ̂ a nɛ̃ɛ.

17Gáa a sɛŋ Babelɔŋ-ŋai ŋí díkɛ nɔ́ a mɛni ŋa tée-ƀela núu mɛni ma? Gáa a sɛŋ
díkɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai wôlo nɔ́ a tãi kélee wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ?

Abaku 2

Yâwɛɛ é Abaku wóo su too

1Ŋá pâi tɛ̂i yeŋkɛ̂ŋ ŋá, ŋá mɛni maa kpɛ́ɛ, ŋá gáa m̀ɛnii Yâwɛɛ a pâi môi ḿâi, ǹyaŋ
ŋa pâi gâai berei a pâi ŋ́oo su toôi la é pîlaŋ ŋásɔŋ-pu-maai mai.

2Yâwɛɛ è ŋ́oo su tòo ǹyɛɛ, “Zî̂ai ŋí pɔ̃yɛ. Bɔ̃yɛ a gbaya-kpaya, núu é máŋ kɛ́ kî̂rɛ
siɣêi é pɔ̂ri ǹônoi.

3Kɛ́lɛ zî̂ai fé niî pá ní. Gáa pâi a maa félaa. Vé a lɛ́ɛ. A wàla kɛ́ pâi a maa-felaa, maa
kpɛ̂ŋ kɛ́. Tɔ̃yâ ma a pâi pâi, nàa fé pâi tûai.

4Gáa, ǹúui nyii vé a tɔ̃yâ-nuui a pâi saâi, kɛ́lɛ dɔ̃yâ-nuui a pâi ƀâloi ŋɔlaa-laai
sârai.”

Mɛni kpɔ̂lu káa ŋ̀wana-lɔ̂ɔ ƀelai mɛni ma

5Tɔɔ-lâa káa a núu-pɛlɛ-sɛŋ. Sɛŋ wɛ̂li-nuu a yoŋka tèe, ǹyaŋ dí líi fa lâa, dí kaa nɔ́
yɛ̂ɛ ŋ̀aa-mũa-taa ƀɛ́i ǹaa láa fa fɛ̂ɛ, dí káa nɔ́ ǹaa-ƀela kɔ̂rii a tãi kéleei! M̀ɛni ma
zɛŋ wɛ̂li-ƀelai da kɛ̂ nɔ́ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee yée mɛi ɣâlei, díkɛ zu-ƀela kélee kɛ̀ a
dí pɔ́ɔ.

6Ǹûai ŋí kélee da pâi sáŋ sɔ̂i é pîlaŋ mà, díkɛ ɣɛ́lɛ-maa kùla gbonôi dîyɛɛi, “Kpalo
ƀêlaai ǹúui ma a sɛŋ sɔlɔ ƀô nyii bɔ́ɔ fêi, gɛ́ sɛ́ɣɛ-ŋa ŋáa tɛ̀ mai! Tãi nênɛ ƀé a pâi
kperâi la m̀ɛnii ŋí kɛ̂i?”

7Ífe gɔ́lɔŋ íkpa-soŋ-ƀelai da pâi dímu siɣêi a maa félaa dí tɔ́ɔ yâ, ǹyaŋ ǹûai ŋí dí
íkɛ í kpɛ̃lîŋ? Ǹyaŋ ƀa pâi kɛ̂i a dípɔɔ.

8Ƀa lɔii-ŋûŋ támaa su-sãa siɣe. Diai lɛ̂ɛ pôlui, da pâi í wɔ̂i siɣêi a wála-wâla kpɛ́ni
fêi, ƀa mɛni nyɔ́mɔɔ támaa kɛ́, ƀa núu támaa páa ǹɔii su da diai díkaa daa kpaya-
kpaya-ŋai sui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Kpalo ƀêlaai ǹúui ma a sɛŋ sɔlɔ ƀô a wôya-pere ŋɔpɛ́rɛi mɛni ma, é ŋɔpɛ́rɛi tɔ́ɔ ɣelêi a gɛɛ mɛni nyɔ́mɔɔ fé seri mai.

10Ƀa pá a ŋumɛ ípɛrɛi mu. Ƀa íkpîŋ su kara, kpɛ́ni fêi, ƀa núu támaa páa.

11Ípɛrɛ kaŋ su kɔni-ŋai da pâi lônoi é pîlaŋ ímɛni nyɔ́mɔɔi ma, ǹyaŋ bɛ́rɛ-kpãya-wûru-ŋai da pâi mu soŋ-nîi.

12Kpalo ƀêlaai ǹúui ma a taa tɔ̂ɔ a ŋãai, é daa-lêei tɔ́ɔ wôya-pere sui!

13Ǹûai da tíi kɛ̀ dífii kɛ̀ kpɛ̀ɛ kpɛ́ni-kpɛni, díi nyii kélee da gɛ̀i, a pâi kéreŋ nîi, ǹyaŋ Yâwɛɛ nyii gáa a Ǹâla-wala-kélee Ɣalai ƀe a gɛ̀ tí.

14Ǹɔii láa a pâi fɛ̂ɛi a Yâwɛɛ ŋɔfólo-laai, yɛ̂ɛ berei ǹyá-ŋai da yúo láa fɛ̀ɛ lai.

15Kpalo ƀêlai ǹúui ma a gɛ̀ gɔlɛ ma-ƀelai dí díkpele ŋɔlii ŋwâna kɔɛɛi sui, é gɛ́ díkɛ kɛ̀ tàka-taka yɛ̂ɛ núu a lɔɔ kpêle!

16Ŋumɛ a pâi ísonîi, ífe pâi laa-maa tɛ̂ sɔlɔ ƀôi. Íkpele yâi máŋ a pâi í kɛ̂i tàka-taka! Yâwɛɛ ŋɔkpele-kɔɛɛi gáa ǹáa-mii-yee mɛi, a pâi í ŋumɛ̂i ínuu kɛ́tɛ-laai su!

17 Ǹwana-lɔ̂ɔ tuai í gɛ̀ Lɛƀanɔŋ lɔii sui, a pâi pâi pôlu ípɔ. Zua-ŋai kélee í ƀàai, da pâi pâi dí ímaa yáo. Nyíŋi a pâi kɛ̂i kpɛ́ni fêi ƀa núu támaa páa, ǹyaŋ kpɛ́ni fêi ƀa mɛni nyɔ́mɔɔ támaa kɛ́ a ǹûai dítaa-lêe-ŋai su, da dílɔii-ŋûŋ ŋai su.

18Lé ƀé ƀa pâi gulâi núu-kpɛtɛ ɣâla yêei. Gbɛtɛ-nûui a lâa a zɛŋ è gbɛ̀tɛ nyii vá lônoi.

19Kpalo ƀêlaai ǹúui ma a mò wúru gbua ma, “Íŋɛi lá ƀó.” Gɛ́ mò kɔni ma nyii vá mɛni mɛ̂nii, “Ímu siɣe í tɔ́ɔ!” Nyíŋi a pɔ̂ri mɛni lɛ̂i? Gáa, gbɛtɛɛ̂i a gôo da káne, ǹyaŋ ǹɛ̂wo fé gbonôi.

20Kɛ́lɛ Yâwɛɛ káa ŋɔpɛ́rɛ maa waai mu. Tɔɔ ǹɔii kélee é m̀ɛi sáa ŋ̀ɛ́i túɛ.

Abaku 3

Abaku ŋɔɣâla-fɛli-wooi

1Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Abaku ŋɔɣâla-fɛli-wooi ká ŋí wule-woo su.

2Óo Yâwɛɛ, ŋá m̀ɛnii méni é pîlaŋ ítii-kpaya-kpaya-ŋai dîa. M̀ɛni ma ḿbɛlɛ a pû a dámaa ítii-ŋai mɛni ma. Ítii-ŋai lɛ́ góraŋ-ŋai ŋí su. Ítii-ŋai lɛ́ ŋɔ́nɔ góraŋ ŋí su. Ílii ŋwânai su, maloŋ-kâa é kɛ́ naa.

3Ɣâla è kùla Temaŋ-lɔii su ǹyaŋ Ǹúui Maa Waai é kúla Paraŋ Yeei ma. Ŋɔfólo-laai è Ɣâla-taa sîɣe é ŋ̀ele-kɔlɔŋ mɛi pɛ́lɛ, ǹyaŋ ǹɔii láa è kɛ̀ a vɛ́ɛ a ŋɔlaa-maa tɛ̂i.

4Ŋɔfólo-laai è kɛ̀ yɛ̂ɛ kwaa ponoɔɔ, gbãlê kɛ́ kùla ǹyêei, ǹyaŋ nàa ƀé è ŋɔwála-walai lòo naa.

5Kɔlɔ-fela-ŋa díkaa dúɛ pere, saa kɛ́ ƀò bôlu pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6À tɔɔ ǹɔii è kpɛ̃liŋ, à kwaa kâa, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dí kpɛ̃liŋ. À kɛ̀ tí, ǹyée-ŋai wɔ́lɔ-wɔlɔ
kɛ̀ naai, dí taa-taa, dí lɔ́ ǹɔii mu, ƀɛ́i a kâa tɛ̀ɛ naa a bɔlɔi.

7Ŋa Kusaŋ-ƀelai kâa díkɛ yào a ŋ̀ánaa dí sua-kɔlɔ-pɛrɛ-ŋai mu mɛni kpɔ̂lu su.
Ǹûai kɛ̀ bɛ́rɛi mu Midiaŋ-lɔii sui díyao dí kpɛ̃lîŋ.

8Óo Yâwɛɛ, ílii ŋwânai káa ǹyá-lêe-ŋai dia? Ílii ŋwânai káa ǹyá-ŋai mɛni ma?
Kpaa máŋ ílii ŋwânai yúo ma, tãi í kɛ̀ la íkɔ-kɔ-soo-ŋai pôlu, íkɔ-kɔ-keleŋ su íkɛ
lì a kɔ́ kpɛ́ siai?

9Ya íkerâŋ kúla daâi, ya ítɔ̃ai sée gerâŋ ŋá. ƀa ǹɔii ŋáa kɔ́lɛ a ǹyá-lêe-ŋai.

10Ǹyée-ŋai dí íkàa, dí kpɛ̃lîŋ. Ǹyái è tɛ̀ɛ dímɛi ƀɛ́i naa siŋɔ̂i, naa-tiŋ kɛ́ kùla, ǹyái
ŋɔzikɛ-zikɛ kɛ́ tɛ̀ ɣelêi.

11Vóloi da ŋ̀áloŋ dí kɛ̀ nɔ́ tɔ̂ni dítɔ̂i, tãi ítɔ̃a-ŋai dí kɛ̀ fôloi la díkɛ tɛ̀ɛ, yɛ̂ɛ ŋ̀ele-
gbâna ŋɔmãla-mãlai.

12ƀa sia ǹɔii su a lii-ŋwâna. ƀa sia ǹɔii-ŋûŋ-ŋai mɛi a lii-ŋwâna.

13Í lì ínûai ƀálo mɛni ma da ǹúui í íyee lɛ̀ mai. Í zɔnyɔ̂ŋ ƀelai ŋuŋ tuɛ ǹúui su kara
dípɛrɛi é lɛ́ɛ a gbolôŋ.

14Ítɔ̃a-ŋai dí gɔ́-kuluƀai ƀɔ́ ŋɔpôlu-ƀelai sáma diai da pà yɛ̂ɛ fãa kɛ́tɛ a gɛɛ díku
taa-tâai, díkɛ lii-nɛ̃ɛ kulâi, kpɛ́ni fêi, dí kɛ́ gâai da pâi gôlo-ƀelai lúanîi nyii ŋai kɛ̀
loo-pere su.

15ƀa sia yúo su a íkɔ-kɔ-soo-ŋai vile kɛ́ tɔ̀ɔ.

16Ŋa díŋ mèni, m̀́aa kɛ́ kpɛ̃liŋ, díŋ è gɛ̀ ńagbɔ é kɛ́ soo-soo, ŋ̌gao kɛ́ sàa ŋ̌gbonôi,
záza kɛ́ ńdòo. Ŋá pâi m̀́ɛi saâi ŋá tãi maa kpɛ́ŋ tãi mɛni-kpɔ̂lu a pâi lâai la diai dîa
da ŋ̀wɛ̂lii dí kúsu karai.

17Berei máŋ f̃̀i-wuruii fé pâi poâi lai, kpaa máŋ kpɔmɔ-kpalaŋ é ƀái, mii-sɛŋ fa
lɛ̂lɛ gbâlaŋ ŋái, m̀́ála-ŋai dífe pâi lɛ̂ɛ la díkoraŋ sui, daa-tûlɛ díkoraŋ-ŋai dí lɛ́ɛ a
vóloi,

18ŋa pâi lii-nɛ̃ɛ kulâi, Yâwɛɛ sârai, ŋá lii nɛ̃ɛ kúla Ŋáɣâlai mɛni ma nyii gáa a m̀́álo
nuui.

19Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ƀa ŋáwala-walai. A ŋ̌gɔɔ kɛ́ yɛ̂ɛ lóma kɔɔ, é gɛ́ ŋá pili
kwaa kôyaa-koyaa-ŋa mɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zɛfɛnâya

Zɛfɛnâya 1

1Yâwɛɛ ŋɔwóoi è pà Zɛfɛnâya pɔ́ nyii kɛ̀ a Kusi ǹóŋ, Kusi nyii kɛ́ a Gidalia ǹóŋ, Gidalia kɛ́ ƃò a Amaria ǹóŋ, Amaria kɛ́ ƃò a Ɛsekaya ǹóŋ. Ǹorê-wooi ŋí è pà bɔ́ tãi Amɔŋ ǹóŋ Zosaya è kɛ̀ la a kâloŋ Zuda lɔii sui.

Yâwɛɛ ŋɔmɛni-ŋa tée-ɣelei

2Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Ŋa pâi ǹɔii su-sãai kélee su karâi,

3núu-kpune da lɔɔ-sûa kélee, ŋá ŋɔni-ŋai su kara da ǹyɛ̃ɛ-ŋai. Ŋa pâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƃelai yée mɛi ɣâlei, ŋa núu-kpune kula ǹɔii ma. Núu tɔnɔ kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i ɣele ma.

4"Ŋa pâi ńyee pɛlɛ̂i Zuda ma da diai kélee díkaa Zerusâlɛŋ. Ŋa pâi ǹúu-kpɛtɛ ɣâlai Bêe su karâi da ŋɔsâla láa-soŋ-ƃelai é pɛ́lɛ díkɔ̃liŋ kélee ma. Ŋa pâi dísu karâi kpɔ́ núu da fa gɔ̀lɔŋ a gɛɛ díkɛ ƃɛ́ a tãi tɔnɔ ta.

5Ŋa pâi ǹûai kélee su karâi nyii-ŋai da pɛ̂lɛ díŋume ŋá dípɛrɛ-ŋai kɔŋ-ma díkɛ ŋ̀elei su sãai fɛ̂lii. Diai da pɛ̂lɛ díŋume ŋá díkɛ dífòo a ńaai, ǹyaŋ díkɛ ŋɔ́nɔ dífòo a ǹúu-kpɛtɛ ɣâlai Maakɔŋ laai.

6Ŋa pâi diai su-karâi da kûla m̀bôlui, da diai dífa ŋ̀gɔ̀ri kpaa máŋ dí marê kɛ́ a gɛ́ɛ ŋá dímɛi kaai."

7Ímɛi sáa Ɣâla Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛ! Yâwɛɛ ŋɔmɛni ŋátee ɣelei a seri. Yâwɛɛ aâ gbîŋ kpɛ̀tɛ a gɛ̀ɛ é ŋɔnûai kúla a sâla. Ǹyaŋ aâ nûa tóli a gɛɛ dípa.

8Ǹyaŋ Yâwɛɛ ŋɔsâlai kula ɣêle, Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, "Ŋa pâi tɔ̂ŋ kpɛ̂i ǹúu-ŋuŋ-tuɛ-ƃelai da gâloŋ-lonii dîa da diai da dímaa ɣîri a ǹɔii da kpɛ́ni su-ƃela maa-ɣîri perei.

9Maa ɣêlei tí ŋa pâi tɔ̂ŋ kpɛ̂i diai kélee dîa da ǹɔii da kpɛ́ni su ɣala-ŋai fɛ̂lii da diai da dímɛi-nûui ŋɔpɛ́rɛi láa fɛ̀ɛ a ŋúma-sãa nyii dínuu pàa díkɛ zìɣei."

10Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, "Maa ɣêlei tí láɣi-woo a pâi kulâi ziɣãŋ láƃelei nyii da dòli a Ǹyɛ̃ɛi, wɔ́lɔ-wôo é kúla daai m̀éla veerɛ ma, su-kâra tiŋ kɛ́tɛ é kûla ǹyée-ŋai dîa.

11Óo káai ká seɛɛ káa ǹɔ́ɔ-kpâlaŋ ŋái, ka gbêɣe tóo, kpɛ́ni fêi, da bɔni-tɔɔ-ƃelai kélee páa da diai kélee da sɛŋ-kao maa fâleŋ.

12"Maa ɣêlei tí ŋa pâi Zerusâlɛŋ maa kpɛɛ̂i a laŋpo, ŋa diai kɔ́ri ŋa dí kula maa kɛ́ nyii-ŋai dílii lâai dísɔnyɔ̂ŋ sui, da diai dífe kpáaŋ ní m̀aa mɛ̂ni mai. Ŋa pâi diai kula maa kɛ̂i da mò dîyɛɛ, 'Yâwɛɛ fé pâi mɛni da kɛ̂i a kúai.'

13Da pâi díkɔ̃liŋ kulâi díyêei a wála-wâla-laa, dípɛrɛ-ŋai dí lɛ́ɛ a gbolôŋ. Berei máŋ da pâi pɛ́rɛ-ŋa tɔ̂i la díkpîŋ mɛni mai, vé pâi kɛ̂i a dípɔɔ, berei máŋ da pâi kpɔmɔ-kpâlaŋ-ŋa lâai lai, dífe pâi maa-ŋwã̂ai da kpelêi."

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Yâwɛɛ ŋɔɣele kɛ́tɛi a lɛɣɛ, ǹyaŋ a pâi a maa-felaa! Yâwɛɛ ŋɔpa-ɣelei a pâi kɛ̂i a mɛni kpɔ̂lu-ɣele. A pâi kɛ̂i a mɛni kpɔ̂lu-ɣele nyii pâi gɛ̂i ŋ̀wála-wâla-nuui a pâi wɔ̂lɔi naa.

15A pâi kɛ́i a tɔŋ-kpɛ́-maa ɣêle, maloŋ-too-maa ɣêle, mɛni kpɔ̂lu, mɛni-sôli ɣele, da su-kâra-ɣele. Maa-ɣêlei tí a pâi kɛ̂i a kpíni núu fa kwaa ma káa. Maa-ɣêlei tí ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ-kolei a pâi kɛ̂i a zu kpíniɛɛ.

16A pâi kɛ̂i a kɔ́-kɔ tûru fɛ́ɛ ɣêle, kɔ́-kɔ-ƀela díkɛ làɣi tãi da kɔ́ pɛ̀lɛ la daa-lêe-ŋai dîa nyii-ŋai dímaa tínaŋɔ̂ɔi a siɣãŋ-ŋai yeŋkɛ̂ŋ kôyaa-ŋa díkɛ ƀò naai.

17Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Ŋa pâi mɛni kpɔ̂lu lâai núu-kpune ma kpɛ́ni fêi da sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a ńyãa. Pɔri mâ fé pâi kɛ̂i dîɛ yɛ̂ɛ ŋ̀ɛ́i-pu-nuu nyii gáa berei kɔ̂rii. Díŋãa a pâi pûi yɛ̂ɛ yá. Ǹyaŋ dípoma a pâi lûlai ǹɔii ma.”

18Dí kánei da dígôoi fé pâi díkulâi Yâwɛɛ ŋɔlii-ŋwânai su a ma ɣêlei tí. Ŋɔtólo lii-ŋwana kpɛɛ pôlui su, a pâi ŋ̀ɛ́niɛi kélee su-karâi. Tɔ̃yâ ma a pâi ǹɔii-su-ƀelai kélee su karâi a maa félaa.

Zɛfɛnâya 2

Lii-pêne maa kpera fêi kɛ́ɛ

1Óo lɔii-ŋûŋ, yái ŋume fé yâi, kpɔŋ tóo,

2Ka kpɔŋ tóo ka fa lâa koôŋ la yɛ̂ɛ da sɛŋ fɛ̂ɛ a lâa. Yâwɛɛ ŋɔlii-ŋwânai fa-lâa pá la kápɔ tãi ŋɔtɔ̂ŋ-kpɛ-maa ɣelei a pâ lai.

3Ka tínaŋ Yâwɛɛ pɔ́ káai kálii maa yeŋɔ̂i ǹɔii sui, káai kà ŋɔtɔ̂ŋ mɛi kâai, ká mɛni sãa kɛ́. Ka ká maa yéŋ Yâwɛɛ ŋ̀ɛ́i-tuɛ tãi da ka pɔ̂ri kɛ̂i a kálɔɔɔ a Yâwɛɛ ŋɔlii-ŋwâna ɣelei.

Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai dínaŋɔ̂i Eezuɛ mai dísu a pâi karâi

4Geza taa-leei a pâi lɛɛ̂i a vólo, Asikɛlɔŋ taa-leei é lɛ́ɛ kpɛ́ni-kpɛni. Da pâi Asɔdɔ-ŋai yée mɛi ɣâlei a fólo tɛ́ɛ ŋuŋ ma tãi, dí Ɛkulɔŋ-taai wólo. Da pâi ǹaa su karâi núu tɔnɔ kpîŋ fé pâi lɛ̂ɛi naa.

5Kpalo ƀêlai kâa káai a Felesia-ŋai ká káa ǹyái kóo ma Keena-ŋai dílɔii sui kpɛ́ni fêi m̀ɛni ŋá téɛɛi ŋí káa máŋ ká mɛni ma.

6Óo káai a Felesia-ŋai ká káa Yúo kɔlɛ mai, kálɔii a pa kɛ̂i a lɔii-pûŋ ƀɛ́i ƀála-mɛi-káa-ƀela nɔ́ ƀé pâi kɛ̂i naa díƀûui púɔ naa dímɛni ma da díƀala-ŋai.

7Yúo kɔlɛ ma lɔii a pâi kɛ̂i a pɔɔ-sɛŋ Zuda ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai mɛni ma nyii-ŋai pâi lɛɛ̂i ɣele mai. Nàa a pâi kɛ̂i a díkpâlaŋ ŋá dítaa tûlɛ-ŋai mɛni ma. Da pâi ǹyîi Asikɛlɔŋ ŋɔpɛ́rɛ-ŋai mu a ɣele wûlii ǹyaŋ Yâwɛɛ a pâi dímɛi kâai é díƀalo.

8“Ŋá Môa-ŋai da Amɔŋ-ŋai dílono nyɔ́mɔɔ-ŋai mɛ̂ni da gɛ̂i ŋánûai dîa da díyoŋka-teɛɛi da gɛ̂i ŋánûai dílɔii kpînin mɛi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Nya ƀe Ǹwála-wâla kélee Ɣalai, Eezuɛ-ŋai Díɣâlai è vòo ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ kpîŋ ma, tãi nɔ́ ŋ́gaa la ɣele mai, Môa a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ Sodɔŋ, Amɔŋ-ŋai da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛi Gomora, ŋalêŋ kpɔlɔ a pâi kɛ̂i naa da fɛ̃ɛ-kpâlaŋ tee-tee yɛ̂ɛ ƀɛ́i da mii-kpolo kula naai. Ŋánûai nyii-ŋai lɛ̂ɛ a difului, da pâi ǹaa yée mɛi ɣâlei, dí dísãâi kúla díyêei, dí sée dílɔii ma.”

10Nyíŋi a pâi kɛ̂i a dítɔ̂ŋ kpɛ́-maai, díyoŋka téɛɛi mɛni ma, kpɛ́ni fêi, da ɣɛ́lɛ-maa kúla Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi ŋɔnûai kponôi díkɛ yoŋka tèe dímɛi.

11Yâwɛɛ a pâi mɛni-kpɔ̂lu lâai ŋɔkpɔara-ƀelai dîa. Tɔ̃yâ ma, a pâi díɣâla-ŋai kélee su karâi ŋ̀ɛ́niɛi su. Ǹɔii-ŋûŋ tɛi-tɛi kélee a pâi pɛlɛ̂i gɔ́ɔ mu, dí vɛli díkpɔɔi lɔii-ŋai su tɛi-tɛi.

12Óo Itiopia-lɔii su-ƀelai, ŋa pâi ká pâai a ŋáƀoa-sɔkpɔi.

13Ǹyaŋ Yâwɛɛ a pâi Asiria-lɔii su karâi. A pâi Ninivɛ taa-leei kɛ̂i yɛ̂ɛ fɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

14Ǹɔɔ-sua-ŋai da pâi kɛ̂i Ninivɛ. Sua sîi támaa da pâi kɛ̂i nyiî daa-lêe-ŋai bilêŋ ŋá. Mûu-ŋa da pâi kɛ̂i fâai wêna ŋai lá, gɔ̃ɔ-ŋai wóo kɛ́ tɛ̀ bɛ́rɛ-ŋai mu. Da pâi sîda wuru-ƀelai kulâi ká pɛ́rɛ-ŋai dîa.

15Nyíŋi ƀé kɛ̀ a daa-lêei nyii kɛ̀ a dɔ̂ɔ, maa tínaŋɔɔ a siɣãŋ, lii-nɛ̃̂ɛ kɛ́ ƀò ǹaa-ƀelai dîa, dí kɛ́ mò dîyɛɛ, “Ítɔ̂i kɛ̂tɛi é tɛ́ɛ daa kpéli-ŋai dîa.” Ká gáa berei ǹaa a kɛ́ la a lɔɔ-sûa-ŋa kɛ̂i! Núui kélee a tɛ̂ɛ nàai, fɛ̂ɛ é ŋuŋ kpɛ́mɛŋ.

Zɛfɛnâya 3

Zerusâlɛŋ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ da ŋɔŋuŋ-ma-ƀoi

1Kpalo ƀêlaai Zerusâlɛŋ taa-leei ma dɔ̂i Ɣâla mai, gɛ́ ŋɔnûai lûaŋ!

2Va núu wóo mɛni, va ǹyée see lia-wôo mu. Vé láa ní a Yâwɛɛ, va lɛ̂ɣɛ Ɣâla kɔlɛ ma.

3Ŋɔgɔmɛnɛ-ƀelai díkaa yɛ̂ɛ yala-sulu kpɛ́ɣɛɛ-ŋa. Ŋɔmɛni-sâa ƀó-ƀelai díkaa yɛ̂ɛ ɣele-wûlii lɔɔ-ɣîla-ŋa nyii-ŋai dífa mii-sɛ̂ŋ kélee lɛ̀ɛ naa é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ.

4Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai naai, maloŋ-kaa fé díyêei, láa-la fé díyêei. Ŋɔsâla láa-soŋ-ƀelai da ƀâa kùla m̀ɛnii ma gáa a mɛni-maa-waa, da dɔ̂ŋ kàra.

5Kɛ́lɛ Yâwɛɛ káa dísama. A tɔ̃yâ-mɛni kɛ̀, va mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀. Ɣele-wâla kélee a ŋɔtɔ̃yâ-laai lɛ̂, ɣele ƀɔ́ɔ kélee va fɛ̂ɣɛ, kɛ́lɛ ŋumɛ fé wôya-nuu ma.

6Yâwɛɛ ǹyɛɛi, “Ŋa ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su kàra, ŋá dísiɣãŋ da díyeŋkɛ̂ŋ-ŋai wólo. Ŋá bere-ŋai loai kâra, núu fá ŋɔ́nɔ tɛ̀ɛ naa, ŋá dítaa-lêe-ŋai wólo, ǹaa a lɛɛ a vólo.

7Ŋá mò ńyɛɛ, tɔ̃yâ ma a pâi yaôi mâ, a pâi ŋália-wooi siɣêi, vé pâi ŋ̀ɛ́i nayînii m̀ɛnii kélee mɛi ŋá nɛ̀ mai. Kɛ́lɛ dí kɛ̀ nɔ́ dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai pôlu.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Maa kpɛ́ŋ nɔ́ tãi ŋa pâi mu siɣêi la a gɛɛ ŋá sere-faa kɛ́. Kpɛ́ni fêi ŋá mɛni-kpɛtɛɛi ƀà a gɛɛ ŋá ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee pú gîe ma ŋá dí tóli a gɛɛ ŋá ŋálii-ŋwânai pú dîa, ŋá núu kula-maa kɛ́ yɛ̂ɛ ŋɔŋ nyii ǹɔii kélee kèreŋ.

9“Tɔ̃yâ ma, maa ɣêlei tí ŋa pâi ǹûai lóno-woo ma fálenîi a gɛɛ dí lóno a zã́a, a gɛɛ díkelee dí ńaa tóli dí tíi kɛ́ ḿî a woo-kɛ-zu tɔnɔ.

10Ŋánûai diai da ḿvɛ̂li dítaa-taai ǹyá-lêe-ŋai pôlu Itiopiai, da pâi pâi a dísama-sãai ḿbɔ.

11Maa ɣêlei tí dífe pâi íŋumêi ímɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai ƀa gɛ́ a ńyãai m̀ɛni ma, kpɛ́ni fêi, ŋa pâi ǹyoŋka ƀela kpɛ́ni-kpɛni-ŋai kulâi kásama, ǹyaŋ yoŋka-nuu fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i ŋáyee maa waai ma.

12Kpɛ́ni fêi, ŋa pâi ŋa-yɛ̂ŋ-ƀela da woo-mɛni-ƀela lɛ̂i kásama. Da pâi díkɛ̂i kɔ̂rii ńyãa Yâwɛɛ ńaai su.

13Diai lɛ̀ɛ pôlu Eezuɛi, dífe pâi mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̂i, dífe pâi lɛ́ɛ kɛ̂i, dífe pâi lɛ́ɛ kɛ̂i kpaa máŋ núu-pɛlɛ-wôo é kúla díla. Da pâi dílaa miî dí nyíi, sɛŋ da fé pâi dímaa yaôi.”

Lii-nɛ̃ɛ wule

14Óo Zãiyɔŋ ǹóŋ-nɛnii, láɣi a wule-woo, óo Eezuɛ, láɣi! Óo Zerusâlɛŋ ǹóŋ nɛnii, lii nɛ̃̂ɛ kula a ílii kélee!

15Yâwɛɛ a kátɔ̂ŋ-kpɛ́ maai síɣe pôlu, a kakpɔara-ƀelai kélee su kara. Eezuɛ ŋɔkâloŋ Yâwɛɛ káa ká kɔlɛ ma. Káfe ŋɔ́nɔ yào.

16Maa ɣêlei tí da pâi môi Zerusâlɛŋ ma, “Óo Zãiyɔŋ, ífe yào, ífe nɛ̀ɛ naa íyee su é sáa.

17Íɣâlai Yâwɛɛ káa íkɔlɛ. Ŋɔwála-wala-laai à gɛ̀ íyee é tɛ́ɛ íkpɔara-ƀelai dîa. A pâi lii-nɛ̃ɛ kulâi í mɛni ma, a pâi ísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ̂i ŋɔwɛ̂li-kɛ-maai mɛni ma. A pâi wule toôi é lii-nɛ̃ɛ kula ímɛni ma

18yɛ̂ɛ da kɛ̀ kúu kɛ̂i.” Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ŋa pâi íkulâi mɛni-kpɔ̂lui su a gɛɛ ífe ŋɔ́nɔ tɔŋ-kpɛ́-maa sɔlɔ ƀô.

19Gáa, maa tãi tí su, ŋa pâi mɛni kpɔ̂lu lâai íkpɔara-ƀelai dîa. Ŋa pâi gɔɔ-pu-ƀela kɛ̂i dí sía, ŋá kpáaŋ diai mɛ̂ni ma núu fé kpáaŋ ní dímɛni mai, ŋá díŋumɛ-mɛnii kɛ́ a láa-maa tɛ̂, ŋá laa-maa tɛ̂ tɛɛ dípɔ ǹɔii gwaa kélee.

20Maa ɣêlei tí, ŋa pâi pâi a ínûai pôlu dípɔ-taai nyii-ŋai dí táa-tâai, tãi ŋa pâi dítôlii la kwaa tɔ̂nɔ mai. Tɔ̃yâ ma ŋa pâi ƀaa-kɛ-maa da láa-maa-tɛ̂ tɛɛ̂i kápɔ ǹûai kélee sáma ǹɔii su, ŋ̀elei ŋa pâi pâi la a ŋánûai pôlu ŋá dí kúla-luɛ-laa sui.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Egaa

Egaa 1

Yâwɛɛ è mò a gɛɛ dí Ŋɔpɛ́rɛi tɔ́ɔ ŋɔ́nɔ

1Dairɔ kɛ́ɛ a kâloŋ ŋɔkóraŋ veerɛi su, ŋ̀áloŋ lɔ́ɔlu mɛi-dai ŋɔfólo maa-ŋuŋ ɣele
Yâwɛɛ è worê tɛ̀ɛ a ŋɔlóno kɛ́-nuui Egaa. È ŋ̀orê-wooi ŋí tɛ̀ɛ a gɛɛ dí mó Siatiɛ
ǹóŋ Zɛrubabɛɛ ma nyii kɛ̀ a gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛi Zuda-lɔii mɛi. È ŋ̀orê-woo tɔnɔi ŋí
tɛ̀ɛ máŋ Ziozada ǹóŋ Zasua pɔ́ nyii kɛ̀ a zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi.

2Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò Egaa m̀a ǹyɛɛ, "Ǹûai dîyɛɛ tãi fé niî seri ní a gɛɛ
dí Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tɔ́ɔ pôlu."

3È kɛ̀ tí, Yâwɛɛ ŋɔwóoi è pà ŋɔlóno kɛ́-nuui Egaa pɔ́:

4"Gáa a mɛni lɛ́lɛɛ kákɛ nyìi kápɛrɛ lɛ́lɛɛ-ŋai mu Ŋápɛrɛi wóloɔɔ?

5Ka kákili ŋá sía a ɓerei kákpɛtɛ-pêre káa la sâai.

6Ka sí-sɛŋ támaa sì, kɛ́lɛ ka m̀á kuro-té kùla. Ka mii-sɛ̂ŋ mìi, kɛ́lɛ káfa pîla. Ka lɔɔ
kpêle, kɛ́lɛ kákoo láa fa fɛ̂ɛ. Ka seɣe támaa tòo kâa kɛlɛ kátɔnɔ kpîŋ kponôi fé niî
fãa ní. Ǹúui a sɛŋ-kao tii kɛi, a bù bɛ̂bɛ su nyii lóa káa mai.

7Ka kákili ŋá sía a berei kákpɛtɛ-pêre káa la sâai.

8Ka lí ǹyée-ŋai ma ká wúru-ŋa tée ká Ŋápɛrɛi tɔ́ɔ nyii pâi ńii lâai ŋáfolo-laai é lɛ́i.

9"Ká sɛŋ támaa kɔ̀ri, kɛ́lɛ guro-té nɔ́ ɓé gáa káyêei. Tãi ká pâ la kápɛrɛ-ŋai mui,
ŋa gélee fɛ̀ɛ. Ŋa gɛ̀ tí lé mɛni ma? Kpɛ́ni fêi, ŋápɛrɛi a wôloi, kákɛ kɔ̀ a gɛɛ ká
kápɛrɛ-ŋai tɔ́ɔ.

10Maa mɛni ɓé tuna fé pâi pûi la a gɛɛ sí-sɛŋ é kpɛtɛ.

11Nya ɓe ŋá gɛ̀ ǹɔii a kpála da ǹyée-ŋai, kágbai-kpalaŋ a kpála, kpɔmɔ-ɓa-kpalaŋ
da káwulɔ-wuru-ŋai da zí-sɛŋ-ŋai kélee da ɓai, ŋá pà a lɔii-kpala núu-kpune pɔ́
da sua-ŋa é pɛ́lɛ zí-sɛŋ kélee ma ká zìi."

Ǹûai dí Yâwɛɛ Ŋɔtɔ̂ŋ sîɣe

12Nya ɓe Siatiɛ ǹóŋ Zɛrubabɛɛ da Ziozada ǹóŋ Zasua nyii kɛ̀ a zâla láa-soŋ-nuu
kɛ́tɛi, é pɛ́lɛ ǹúui gbêli-ŋai lɛ̂ɛi, dí Yâwɛɛ wóo mèni nyii gáa a Díɣâlai. Nya ɓe dí
Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Egaa wóo mèni, kpɛ́ni fêi Yâwɛɛ Ɣâla ɓé dɛ̀ɛ. Ǹyaŋ ǹûai dí
yào Yâwɛɛ ma.

13Nya ɓe Yâwɛɛ ŋɔworê-woo ɓó-nuui Egaa è Yâwɛɛ ŋɔworê-wooi ɓò ǹûai dîa
ǹyɛɛi, "Ǹgaa kákɔlɛ ma."

14Nya ɓe Yâwɛɛ è Siatiɛ ǹóŋ Zɛrubabɛɛ nyii kɛ̀ a gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛi Zuda lɔii mɛi
kponôi kpànaŋ da Ziozada ǹóŋ Zasua nyii kɛ̀ a zâla láa-soŋ-nuui é pɛ́lɛ ǹúu gbêli-

© 2014 Bible Society in Liberia.

ŋai dîa nyii kùla ǹuɛ-laai sui. Nya ƀe díkelee dí pà dí tíi ké Ǹwála-wâla kélee Ɣalai Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi ma,

15a vóloi buu-feerɛ káo náaŋ, ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi-dai su, Darɔ kɛ́ɛ a kâloŋ ŋɔkóraŋ veerɛi.

Egaa 2

Ǹâla-pɛrɛ ninai ŋɔlɛ́lɛ-laai

1Dairɔ kɛ́ɛ a kâloŋ maa kóraŋ veerɛi su, ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋɔfólo buu feerɛ káo tɔnɔ su, Yâwɛɛ ŋɔwóoi è pà ŋɔlóno kɛ́-nuui Egaa pɔ́ ǹyɛɛ,

2“Lóno Siatiɛ ǹóŋ Zɛrubabɛɛ pɔ́ nyii gáa a gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛi Zuda-lɔii mɛi, da Ziozada ǹóŋ Zasua, nyii gáa a zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi, da ǹúui gbêli-ŋai kélee yɛɛ dîa,

3‘Gbɛ̂ɛ ƀé kásama è wɔ́lɔ bɛ́rɛi ŋí maa-ŋuŋ kàa berei è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ lai? Gáa sáa léŋ káŋɛi? Vé káŋɛi nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni?

4Óo Zɛrubabɛɛ, ílii kpéle, óo Ziozada ǹóŋ Zasua, íkaa a zâla láa-soŋ-nuui, ílii kpéle, bɛ́lɛɛ ǹúui gbéli-ŋai kélee dîa. Ka tíi kɛ́, kpɛ́ni fêi, ŋ̀gaa kákɔlɛ, ŋ̀gaa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ,

5yɛ̂ɛ berei ŋá ŋ̀gono tèe la káyêei tãi ká kùla la Ize-lɔii sui. Ŋámɔ̂leŋ káa kákɔlɛ ma, káfe yào.’ ”

6Nya ƀe Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò, “Nàa fé pâi tûai ŋa pâi ŋɔ́nɔ ŋelei su tumôi da ǹɔii, ǹyái da ǹɔii kpâlai.

7Ǹyaŋ ŋa pâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee túmo-tûmoi dí pá a dítɔɔ-sãai ƀɛ́ ŋá pɛ́rɛi ŋí láa é fɛ́ɛ a sɛŋ lɛ́lɛɛ-ŋa.

8Gánei da gôoi ǹɔii sui, díkaa a m̀bɔɔ.

9Bɛ́rɛ ninai a pâi fôloi é tɛ́ɛ bɔlɔi ma. Ŋa pâi tɔɔ-laa tɛɛ̂i ŋánûai pɔ́ da lii-sêe gwaa ŋí ma.”

Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui è zâla láa-soŋ-ƀelai marê kɛ̀

10 Ǹ̀áloŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ ŋɔfólo buu feerɛ káo náaŋ su, Darɔ kɛ́ɛ a kâloŋ ŋɔkóraŋ veerɛi su, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è lòno ŋɔlóno kɛ́-nuui Egaa pɔ́ ǹyɛɛi,

11“Zâla láa-soŋ-ƀelai marê kɛ́ dí díkili ŋá sía é pîlaŋ marê-kɛɛi ŋí ma:

12‘À kɛ̀ zâla láa-soŋ-nuui dɔnɔ a sua kpûa maa waa sìɣe é ǹɔ́ ŋɔyokpoi ǹyîƀa su, ŋɔyîƀai à lɛ̀ɣɛ kpólo ma, kpaa máŋ wúlɔ sane kpaa máŋ mii-sɛŋ sii kélee, a pɔ̂ri gɛ̂i maa é waa?’ ” Zâla láa-soŋ-ƀelai dí zu tòo “Kpao.”

13Nya ƀe Egaa è mò ǹyɛɛ, “À kɛ̀ núu da maa fé waa ní, kpɛ́ni fêi, a lɛ̀ɣɛ saa ma, a lɛ̀ɣɛ zãai ŋí da ma, maa fa kɛ̂ a ŋwáa?” Zâla láa-soŋ-ƀelai dí ŋ̀óo su tòo dîyɛɛ, “Óoei, maa fa kɛ̂ a ŋwáa.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Nya ƀe Yâwɛɛ è mò Egaa ma ǹyɛɛi, “Bere nɔ́ ƀé gáa la a ǹûai ŋí da ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ŋ́ɛi túɛ. Bere nɔ́ ƀé gáa la a díi kélee da gêi, ǹyaŋ zɛŋ kélee da gùla a sâla ḿâi, maa fé waa ní.”

Yâwɛɛ a ŋɔlûwai maa kôno-tee ké

15Ka ɣâla fɛli, ka kákili ŋá sía m̀ɛnii pâi kêi é síɣe sâa ma é lí túɛ-pere. Ká lɛ́ɛ pâi kɔni lâai gîe mɛi Ǹâla-pɛrɛi ŋí mɛni ma, kákɛ-pere è kɛ̀ léŋ?

16Tãi ka kâa kpâlaŋ ŋá tii kɛ̀ la è ƀò kákili ŋá a gɛɛ ka pâi mɔlɔŋ kɔ̂ŋ ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da sɔlɔ ƀôi naai, kɛ́lɛ ká ŋuŋ saaƀa kàa nɔ́. Tãi ka kâa tóu tèe la è ƀò kákili ŋá a gɛɛ ka pâi wúlɔ tiŋ lɔ́ɔlu sɔlɔ ƀôi, kɛ́lɛ ka kâa veerɛ sɔlɔ ƀó nɔ́.

17Ŋá kási-sɛŋ-ŋai kɛ̀ dí kpála kákpâlaŋ-ŋai ŋá, ŋá sɛŋ kélee pàa a kpuri-kɔlɔŋ da fãa kɛ́tɛ, kɛ́lɛ káfe pá ni ḿbɔ.

18É lɛ́ɛ kákili-ŋá, é síɣe sâa ma, ŋ̀áloŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ ŋɔfólo buu feerɛ kao náaŋ ɣele ƀe ká ńyãa Yâwɛɛ ŋápɛrɛi kɔ́ɔ pìlaŋ la.

19É síɣe tãi tí ma, mii-sɛŋ káa nîi gerei su? Mɔlɔŋ káa nii gerei su? Kákpɔmɔ-ƀa-kpalaŋ, káfîi wuru-ŋai, kápɔmɔgurane-ŋai, da ká-wuru-ŋai dífe niî kɛ́ ní ƀâi? É síɣe sâa ma, ŋa pâi kêi nâa lûwa lâai kâa.

Yâwɛɛ è góno tèe Zɛrubabɛɛ yêei

20Maa ɣêle tɔnɔ tí Yâwɛɛ ŋɔwóoi è pà ŋɔ́nɔ Egaa pɔ́ a ŋáloŋ ŋɔfólo buu feerɛ káo náaŋ ǹyɛɛi,

21“Lóno Zɛrubabɛɛ pɔ́ nyii gáa a gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛi Zuda-lɔii mɛi, a gɛɛ ŋa pâi ŋ̀elei da ǹɔii túmo-tûmoi,

22ńyaŋ ŋa pâi gâloŋ-laa-ŋai wôloi. Ŋa pâi nâa ǹɔii-ŋûŋ-ŋai díwala-wâlai su karâi, ŋá gɔ́-keleŋ-ŋai su kara da diai díkaa géleŋ-ŋai sui. Ǹyaŋ zoo-ŋai da diai seêni dípôlui, da pâi díkîe-ni paâi a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa.

23Maa ɣêlei tí ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, ŋa pâi ísiɣêi Zɛrubabɛɛ, ŋátíi-kɛ-nuui, Siatiɛ ǹóŋ, ŋa pâi íkêi yêɛ ńyee-ma-gbono kpɛ́ni fêi, ŋá ísiɣe ǹûai sáma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zɛkɛrâya

Zɛkɛrâya 1

Yâwɛɛ a ŋɔnûai tôlii a gɛɛ dí lene pôlu bɔ́ naa

1Dairɔ kɛ́ɛ a kâloŋ Pɛsia-lɔii mɛi ŋɔkóraŋ feerɛi ŋɔɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa su, Yâwɛɛ è worê tɛ̀ɛ a ŋɔlóno kɛ́-nuui Zɛkɛraya nyii kɛ̀ a Berekaya ǹóŋ nyii ǹâŋ ŋɔnàŋ láa è kɛ̀ a Idoi.

2Ǹwála kélee Yâwɛɛ è mò Zɛkɛraya ma a gɛɛ é mó ǹûai dîa, “Ńyãai a Yâwɛɛ, ŋá kɛ̀ a ńii ŋwánaa kánuu-pɔ̂lɔ-ŋai dîa.

3Kɛ́lɛ ŋaâ nâa m̀ó káa, ka ŋɔ́nɔ tínaŋ ḿbɔ-naa-pere, ŋá pâi ŋɔ́nɔ tínanîi kápɔ-naa-pere.

4Káfe kɛ̀ yɛ̂ɛ kánuu-pɔ̂lɔ-ŋai. Tãi su kôyaa tɛ̀ɛ pôlu ma, ŋálono kɛ́-ƀelai dí ŋáworê-wooi ƀò dîa a gɛɛ dífe mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀. Kɛ́lɛ dífe díwoli tɔɔ ní ḿâ kpaa máŋ dí ŋ́oo síɣe.

5Kánuu-pɔ̂lɔ-ŋai da Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dífe ŋɔ́nɔ ɣele ma.

6Ŋálono kɛ́-ƀelai sârai, ŋá tɔ̂ŋ tɛ̀ɛ kánuu-pɔ̂lɔ-ŋai pɔ́ da lia-wôo-ŋa, kɛ́lɛ dífe díwoli tɔɔ ní ḿâ, ǹyaŋ dí mɛni-kpɔ̂lu kàa a gɛɛ dí ŋ́gɔlɔŋ a gɛɛ ńyãa ƀa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ŋá díkula maa kɛ̀ yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la a ǹɛ́lɛɛ dímɛni mai, yɛ̂ɛ, berei ŋɔ́nɔ ŋá gbɛ̀tɛ la a gɛɛ ŋá gɛ́ a diai.”

Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui ŋɔzî̃ai bîlaŋɔɔi zoo-ŋai dîai

7Dairɔ kɛ́ɛ a kâloŋ ŋɔkóraŋ veerɛi ŋɔɣáloŋ puu kao tɔnɔi (nyii da dòli a Siiƀa) ŋɔɣele-kûu buu-feerɛ kao náaŋ su, Yâwɛɛ è worê tɛ̀ɛ a ńyãa zî̃a su a kpíni.

8Ŋá núu kàa seêni soo kpɔ̂lu mɛi gɛ́ sia la. Zooi è kpèra kpɔlɔ da su tiŋ-tiŋ sú, ǹyaŋ soo-ŋai dí kɛ̀ tɔ̂ni bôlu-pere da kpɔlɔɔ da pɔ̃yɛɛ, gbelii kɛ́ kole.

9Ŋá m̀arê kɛ̀ ńyɛɛi, “Ŋánuu-namui, zoo-ŋai ŋí díkaa lé mɛni ma?” Ǹâla-taa-kelai è ŋ́oo su-tòo ǹyɛɛi, “Ŋa pâi dímaa mêni su-kulâi lêi yâ.

10Yâwɛɛ ƀé dítɛ̀ɛ a gɛɛ dí lí dí ǹɔii su maa kpɛ́ɛ.”

11Dí Ǹâla-taa-kelai kíli-ŋa pòno dîyɛɛi, “Kwa sia ǹɔii gwaa kélee, kwa gáa a gɛɛ ǹɔii kélee seɛê̂i tɔŋ.”

12È kɛ̀ tí, Ǹâla-taa-kelai è mò ǹyɛɛi, “Óo Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ, ƀa ílii Ŋwána Zerusâlɛŋ ma da daa-lêe-ŋai díkaa Zuda-lɔii su kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ yée mu. Tãi ɣɛɛlu ƀé ƀa pâi ziɣêi í lɛ́ɛ pâi dímalôŋ kâai?”

13Yâwɛɛ è Ǹâla-taa-kelai wóo su tòo a ŋánɛnɛ woo-ŋa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Ǹâla-taa-kelai è mò a gɛɛ ŋá m̀ɛnii kélee ƃó nyii Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò ḿâi, “Wɛli-ké-maa kétɛ káa ńii su Zerusâlɛŋ mɛni ma nyii gáa a ŋátaa-lêe maa waai da Zãiyɔŋ.

15Ǹyaŋ ńii ŋwanâai ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dîa diai lii-nɛ̃̂ɛ káa díyêei da lii-sêei. Tãi ńii è kɛ̀ nîi a ŋwánaa la ŋánûai diai, ǹɔii-ŋûŋ-ŋai tí dí ŋánûai dímɛni-sôli-ŋai su kɛ̀tɛ.

16M̀ɛni ma ŋa pá pôlu Zerusâlɛŋ taa-leei su a gɛɛ ŋá ŋámaloŋ-kâai lɛ́ mà. Ŋá Ɣâla-pɛrɛ kétɛi a pâi pâi pôlu ŋátaa-lêei é tɔ́ɔ ŋɔ́nɔ pôlu.”

17Ǹâla-taa-kelai è mò ḿâ a gɛɛ ŋá Ɣâla-woo ƃó máŋ: Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a môi ǹyɛɛi, “Ŋátaa-lêe-ŋai da pâi ƃûu ƃôi ŋɔ́nɔ, ŋa pâi kpɔnîi Zerusâlɛŋ ma ŋɔ́nɔ é ké a ŋ́gbîŋ taa-lee.”

Zî̂ai bîlaŋɔɔi mĩla-ŋai dîai

18Ŋá sua mĩla náaŋ kàa zî̂ai da kpɛ́ni su.

19Ŋá Ǹâla-taa-kelai marê kɛ̀ nyii kɛ̀ lônoi ḿbɔi ńyɛɛi, “Zua-mĩla-ŋai ŋí su-kulâi ƃa lé?” È ŋ́oo su tòo ǹyɛɛi, “Dia ƃa ǹɔii su wala-wala-ƃelai diai da Zuda-ƃelai, Eezuɛ-ƃelai da Zerusâlɛŋ-ƃelai táa-tâai.”

20Yâwɛɛ è kɔli-ɣale-nuu náaŋ lɛ̀ ḿâ.

21Nya ƃe ŋá m̀arê kɛ̀ ńyɛɛi. “Gbakolo náaŋ dí pà lé kɛ̂i?” Nya ƃe è ŋ́oo su tòo ǹyɛɛi, “Dí pà a gɛɛ dí kɔ́ ǹɔii ŋûŋ-ŋai tí pɔ́ dí díyee mɛi ɣále diai da Zuda-lɔii wólo da zu-ƃelai kélee táa-tâai.”

Zɛkɛrâya 2

Zɛŋ-kɔ̂ɔŋ-ɣɛlii maa zî̂ai

1Ŋá nalôŋ tɔ̀nɔ kàa ŋázî̂ai su sɛŋ-kɔ̂ɔŋ-ɣɛli ké ƃɔ̀ ǹyêei.

2Ŋá m̀arê kɛ̀ ńyɛɛ mai, “Ƃa liî mí ta?” È zu tòo ǹyɛɛi, “Ŋa liî Zerusâlɛŋ kɔ̂ɔnii ŋá gáa berei gôyaai la da berei gɛ̂tɛi lai.”

3È kɛ̀ tí ŋá Ǹâla-taa-kelai kâa nyii kɛ̀ lônoi ḿbɔi è pîlaŋ ŋ́ɛi, dɔnɔ è pà ŋɔ́nɔ dí kɔ̀yaŋ díkîe ma.

4Ǹâla-taa-kelai maa-ŋuŋ è mò m̀arâŋ-nuui ma ǹyɛɛi, “Kîrɛ síɣe í m̀ó ǹyaŋkpai tí ma zɛŋ-kɔ̂ɔŋ-ɣɛlii káa ǹyêei a gɛɛ núu támaa da taa-sua-ŋa da pâi kɛ̂i Zerusâlɛŋ, ǹyaŋ nàa a pâi kɛ̂i a zu kétɛ a gɛɛ núu é siɣãŋ tínaŋ ma.

5Yâwɛɛ a mó a gɛɛ ǹyaa kpîŋ a pâi kɛ̂i a ŋɔŋ-siɣãŋ é tínaŋ daa-lêei ma, gɛ́ m̀ɛi kâa, ǹyaŋ a pâi kɛ̂i naa ŋɔfólo-laai kélee su.”

Diai kɛ̀ a dítaa-tâa ǹɔii da kpɛ́ni-ŋai sui, da dí tôlii a gɛɛ dí pá pôlu dípɔ-taai

6-7Yâwɛɛ è mò ŋɔnûai dîa ǹyɛɛi, “Ŋá kátàa-taa ǹɔii gwaa kélee. Kɛ́lɛ káai kátaa-tâai, ka pú ká kúla Babelɔŋ lɔii su ká lí pôlu Zerusâlɛŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Núu da kélee a kálòkwa, a zɛŋ lókwa nyii m̀ɛni kpanaŋɔ̂ɔi ḿâi.” M̀ɛni ma, Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a ńdɛɛ a gɛɛ ŋá ŋorê-wooi ŋí ɓó ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dîa diai da ŋúma ké ŋɔnûai dîai:

9“Yâwɛɛ ǹyaa kpîŋ a pâi kôi kápɔ, ǹyaŋ ka pâi kêi ǹûai mu nyii-ŋai kè kámu a luɛ-ŋai.” M̀ɛnii ŋí à gbâa ké, ǹúui kélee da pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ɓé ńdɛ̀ɛ.

10Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, “Ka wule tóo a lii-nɛ̃̂ɛ káai a Zerusâlɛŋ-ɓelai! Ŋa pâi a gɛɛ kwa kâa-ni kú ké kwaa tɔ̂nɔ ma!”

11Maa tãi tí su lɔii-ŋûŋ támaa da pâi pâi Yâwɛɛ pɔ́ dí ké a ŋɔnûa. A pâi kêi kúsama, ǹyaŋ ka pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ǹyaa ɓé ńdɛ̀ɛ ká pɔ́naa.

12Naa pôlu ma Zuda a pâi ŋɔ́nɔ kêi a Yâwɛɛ kɔ̃liŋ kpîŋ-kpiŋ ŋɔlɔii maa waai ma, ǹyaŋ Zerusâlɛŋ a pâi kè ŋɔ́nɔ a gbîŋ taa-lee.

13Kákelee ka kámɛi sáa Yâwɛɛ ŋɛ́i túɛ, kpɛ́ni fêi, a pâi kulâi ŋɔkwaa maa waai ma.

Zɛkɛrâya 3

Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui ŋɔzî̃ai é pîlaŋ zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi ma

1Yâwɛɛ è zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi Zasua lè ḿâ. È kè tɔ̂ni Ǹâla-taa-kelai kɔlɛ. Nya ɓe Sêtɔŋ è kè tɔ̂ni Zasua kɔlɛ gɛ́ zɔŋ kôri.

2Ǹâla-taa-kelai è mò Sêtɔŋ ma ǹyɛɛi, “Tɔɔ Yâwɛɛ é tôŋ pú yâ! Tɔɔ Yâwɛɛ nyii è Zerusâlɛŋ wɛ́linii é tôŋ pú yâ. Nalôŋ ŋí ḿoloŋɔ̂i kɔi-tuɔ kpua ma nyii da gula ŋɔŋ ŋái.”

3Zasua è kè tɔ̂ni naa seɣe lîɓi ké ɓò m̀a.

4Ǹâla-taa-kelai è mo diai kè tɔ̂ni gɔlɛi dîa ǹyɛɛi, “Ka zeɣe liɓîi kúla nalôŋ ŋí ma.” È kè tí è mò Zasua ma ǹyɛɛi, “Ŋa ísɔnyɔ̂ŋ kúla yâ ǹyaŋ ŋa pâi seɣe nina tɛɛ̂i ípɔ í doo yâ.”

5È mò gɔlɛ-ma-ɓelai dîa a gɛɛ dí ɓɔrɔ nina see ŋ̀ûa. Nya ɓe dí ɓɔrɔ nina sèe ŋ̀ûa dí seɣe nina too mà tãi Ǹâla-taa-kelai è kè tɔ̂ni la naai.

6È kè tí Ǹâla-taa-kelai è mò Zasua ma

7a gɛɛ Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ǹyɛɛi, “A kè ɓà ŋátôŋ-ŋai mɛi kâa í díi-ŋai ké nyii ŋá dɛ̀ɛ ípɔi, gè ní ɓa pâi kêi nɔ́ Ŋápɛrɛi ŋuŋ túɛ da Ŋápɛrɛi ŋɔmɛni-sâa ɓó-kêre-ŋai, ǹyaŋ ŋa pâi ífɛli-wôo-ŋai mɛnîi yɛ̂ɛ berei nɔ́ ŋa ŋ̀âla-taa kela-ŋai wóo mɛni la díkaa ŋ́gɔlɛ mai.

8Zasua, íwoli tɔ́ɔ, yái íkaa a zâla láa-soŋ-nuu kɛ́tɛi. Ǹyaŋ káai a zâla láa-soŋ-ɓela kpéli-ŋai, ka káwoli tɔ́ɔ: Káa ɓa ŋɛi-kɛ-maa mɛni lɛ́lɛɛ mɛni ma tínaa-tuɛ-pere. Ŋa pâi ńyee-mu-nuui lɛ̂i nyii da dòli a Ǹoŋoi!

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Gɔnii ŋaâ ǹáa Zasua ŋɛ́i nyii pɔ́ɔ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káa mai, ŋa pâi sɛŋ da pɔ̃yɛ̂i ma a ǹɛ́lɛɛ, ǹyaŋ fólo tɔnɔ yée mu ŋa pâi ǹɔii ŋí ŋɔsɔnyɔ̂ŋ kulâi ma.

10Maa ɣelei tí à sèri, núu tɛi-tɛi a pâi gɔlɛ-ma-ƀelai tôlii a gɛɛ dí lii nɛ̃̂ɛ kula ŋɔkpɔmɔ-kpâlaŋ ŋá da ŋɔfɪ̂i-wuruii mu.”

Zɛkɛrâya 4

Laŋpo-see-teƀelei maa zɪ̂ai

1Ǹâla-taa-kelai nyii kɛ̀ lônoi ḿbɔi, è pà ŋɔ́nɔ é ŋɛi lá ƀó yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé ŋá kɛ̀ nyɪ̂i.

2È ḿarê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Lé ƀé ƀa gâai?” Ŋá ŋ̀óo su too ńyɛɛi, “Laŋpo-see teƀelei nyii gbɛtɛɛ̂i a gôoi. Kawúlu káa seêni dôŋ-su-pere ƀɛ́i da ŋ̀úlɔi pù naai: Laŋpo lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ káa seêni laŋpo-see teƀelei ŋá. Ǹyaŋ ŋɔŋ-pûi lɔ́ɔlu mɛi-feerɛ kɛ́ ƀò m̀éla tɛi-tɛi ma.

3Wúlɔ-wuru feerɛ káa tɔ̂ni laŋpo see teƀelei m̀éla veerɛ ma.”

4Nya ƀe ŋá Ǹâla-taa-kelai marê kɛ̀ ńyɛ̂ɛi, “Ŋánuu-namui, zãâi ŋí díkaa lé mɛni ma?”

5È ḿarê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Ífe gɔ́lɔŋ?” Ŋá ŋ̀óo su tòo ńyɛ̂ɛi, “Fé díkɔlɔŋ, Ŋánuu-namui.”

6Ǹ̀óoi Yâwɛɛ è mò Zɛrubabɛɛ mai ǹyaa ká ŋí: “Kɔ́kɔ-sãa díwala-wâla-laai kpaa máŋ íwala-wâla-laai fêi, kɛ́lɛ ŋá-mɔ̂leŋ sârai ƀé ƀa pâi nyee-tɛɛ-maai sɔlɔ ƀôi la.

7Lé ƀa yá, óo ǹyee kɛ́tɛi? Ya pâi kɛ̂i a tiŋ-tiŋ kwaa ma Zɛrubabɛɛ ŋɛ́i. A pâi pâi a ǹyɛ́ei tí tôŋ-su kɔni, laɣi-woo kɛ́ ƀò bôlu ǹyɛɛ, ‘Ƀɛlɛ-sêe, ƀɛlɛ-sêe káa ma!’ ”

8Nàa pôlu ma, Yâwɛɛ ŋɔwóoi è pa ḿbɔ ǹyɛɛi,

9Zɛrubabɛɛ yée ƀé bɛ́rɛi ŋí kɔ́ɔ pìlaŋ. Ǹyaŋ ǹyée nɔ́ ƀé pâi gbɛɛ̂i. À kɛ̀ tí ƀa pâi gɔ́lɔnɪ̂i a gɛɛ Yâwɛɛ ƀé ńdɛ̀ɛ kápɔ naa.

10Ǹúui a ŋ̀ɛi nàɣiŋ sɛŋ-lôŋ mɛi, a pâi máŋ lii-nɛ̃̂ɛ kulâi, ǹyaŋ a pâi sɛŋ-kɔ̂ɔŋ-sɛŋ kâai Zɛrubabɛɛ yêei. “Yâwɛɛ ŋɔŋɛ́i-gao lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋí ƀé ǹɔii kélee su kâai.”

11Nya ƀe ŋá m̀arê kɛ̀ ńyɛɛi, “Ǹ̀úlɔ-wûru feerɛi ŋí dɔnɔ káa laŋpo see-teƀelei laa-mii-yee mɛi da kɔɔ-yee mɛi, díkaa lé mɛni ma?”

12Nya ƀe ŋá m̀arê kɛ̀ a veerɛ ɣelei ńyɛɛ mai. “Ǹ̀úlɔ-wûru woŋo feerɛi ŋí tɔ̂ni gôo kɔli feerɛi kɔlɛ nyii ǹóai kúlai zu ƀɛ́i ŋ̀úlɔi a pû naai, díkaa lé mɛni ma?”

13È mò ḿâ ǹyɛɛi, “Ífe m̀ɛnii kɔ́lɔŋ zãâi ŋí díkaa m̀ɛni mai?” Ŋá ŋ̀óo su tòo ńyɛɛ mai, “Kpao, ŋánuu-namui, fé gɔ́lɔŋ.”

14Nya ƀe è mò ḿâ ǹyɛɛ, “Dia ƀa gbakolo feerɛi Kúnuu-namui nyii gáa ǹɔii kélee mɛi a dísiɣe zu é wúlɔ pú díŋûa a gɛɛ dí tíi kɛ́ mì.”

Zɛkɛrâya 5

Zɪ̂ai bîlaŋɔɔi gɔlɔi ma a kôoŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Ŋá nàa kàa ŋɔ́nɔ ŋá kɔlɔ káa gɛ́ kôoŋ ŋ̀elei su.

2Ŋ̀âla-taa-kelai è ḿarê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Lé ƀé ƀa gâai?” Ŋá ŋ̀óo su tòo ńyɛ̂ɛi, “Ŋá kɔlɔ kàa gɛ́ kôoŋ ŋ̀elei su, ŋɔkôyaa kɛ́ ƀò a ŋwãaŋ lɔ́ɔlu mɛi náaŋ. Ŋɔsu-kɛ̂tɛ è ƀò a ŋwãaŋ náaŋ da gbûra.”

3È mò ḿâ ǹyɛɛi, “Foo-wôo pɔ̃yɛ̂ɛi ma gɛ́ lì ǹɔii gwaa kélee. Gɔlɔi m̀éla tɔnɔ a môi a gɛɛ ǹúui a ŋúma kɛi, da pâi gulâi ǹɔii ma. M̀éla gbélii kɛ́ mò a gɛɛ ǹúui a vòo a lɛ́ɛi, da pâi gulâi ǹɔii ma máŋ.

4Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò a gɛɛ foo-wôo káa gwaa kélee, a pâi ŋúma-nuu ŋɔpɛ́rɛi mu da ǹúui a vòo a lɛ́ɛi ŋɔpɛ́rɛi mu. A pâi lɛɛ̂i dípɛrɛ-ŋai mu é lɛ́ɛ la zu é gélee wólo.”

Ǹɛnî̂i kɛ̀ gbɔ̂lɔi sui maa zî̂ai

5Ŋ̀âla-taa-kelai è pà ŋɔ́nɔ ǹyɛɛi, “Ƀɛ́ káa! Sɛŋ da kpɛ́ni káa pâi.”

6Ŋá m̀arê kɛ̀ ńyɛɛi, “Lé ƀé tí?” È zu tòo ǹyɛɛi, “Kpɔ̂lɔ ká tí, dɔɔ̂i ǹɔii kélee ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛni ma.”

7Gbɔ̂lɔi lá-tɛ-sɛŋ è kɛ̀ a fomâ. Tãi ŋá kɛ̀ nàa kâai lai, gbɔ̂lɔi lá-tɛ sɛŋ è mù sìɣe, ǹyaŋ nɛnî tɔnɔ è kɛ̀ seêni zu!

8Ŋ̀âla-taa-kelai è mò ǹyɛɛi, “Ǹɛnii ŋí tɔɔ̂i ŋwana-lɔ̂ɔ pɔ́ɔ ŋá.” È kɛ̀ tí, è ǹɛnî̂i tùaŋ pôlu gbɔ̂lɔi su é ǹáa tɛ́.

9Ŋá ŋ̀uŋ mu sìɣe ŋá nɛnî feerɛ káa díkɛ kòoŋ díkɛ pà ḿbɔ naa-pere díkoôŋ su kpanaŋɔɔ yɛ̂ɛ kuɛ. Dí gbɔ̂lɔi sî̂ɣe dí tɛ́ la ŋ̀elei su.

10Ŋá Ŋ̀âla-taa-kelai marê kɛ ńyɛ̂ɛi, “Mí ƀé da liî la naai?”

11È ŋ̀oo su tòo ǹyɛɛ, “Da liî la Babelɔŋ lɔii su ƀɛ́i da pâi pɛ́rɛ tɔɔ̂i naa mɛni mai. Tãi bɛ́rɛi a kpɛ̂ɛ lai, da pâi gbɔ̂lɔi seêi naa díkɛ vɛ̀li.”

Zɛkɛrâya 6

Gɔ́kɔ-kêleŋ náaŋ maa zî̂ai

1Ŋá zî̂ai da kpɛ́ni kàa ŋɔ́nɔ. Maa tãi tí ŋá kɔ́kɔ-kêleŋ náaŋ kàa díkɛ kùla yée kpɔ̂lu feerɛ loai soo-ŋa díkɛ zìa.

2Soo kpɔ̂lu ƀé kɛ̀ géleŋ maa-ŋúŋ siâi, géleŋ veerɛi, soo tɛ̂i kɛ́ zia,

3zaaƀai soo kôle kɛ́ zìa, ǹáaŋ soo pɔ̃yɛ kɛ́ zìa.

4È kɛ̀ tí, ŋá Ŋ̀âla-taa-kelai marê kɛ̀ ńyɛɛi, “Ŋánuu-namui, géleŋ-ŋai ŋí díkaa lé mɛni ma?”

5È ŋ̀oo su tòo ǹyɛɛi, “Nyíŋi-ŋai ŋí da liî ǹɔii m̀éla náaŋ ma-pere, da kula Kúnuu-namui pɔ́naa nyii gáa ǹɔii kélee mɛi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Géleŋ nyii zoo tɛ̂i-ŋai dí kɛ̀ ziâi, è kɛ̀ liî Babelɔŋ lɔii ŋûa-pere, nyíi zoo kôle-ŋai dí kɛ̀ ziâi gɛ́ lì vóloi-lîi-pere, nyii zoo pɔ̃yɛ-ŋai dí kɛ̀ ziâi gɛ́ lì ǹɔii-kwára-pere.

7Tãi zoo pɔ̃̂yɛ-ŋai dí pà lai, dí kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii dí lí dí ǹɔii maa kpɛ́ɛ a m̀aa félaa. Ŋ̀âla-taa-kelai è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka lí ká ǹɔii ma kpɛ́ɛ.” Ǹyaŋ dí gɛ̀.

8È kɛ̀ tí Ŋ̀âla-taa-kelai è làɣi ǹyɛɛ ḿâ, “Zoo-ŋai lì ǹɔii ŋûa-perei da Yâwɛɛ ŋɔlii-ŋwânai ŋáa yéŋ.”

Dí Zasua kɛ̀ a núu kɛ́tɛ

9Yâwɛɛ ƀé ŋ̀orɛ̂-wooi ŋí tɛ̀ɛ ḿbɔ.

10È mò ḿâ ǹyɛɛi, “Zama-sãai síɣe Ɛdai yɛ̂ei da Toƀiya ƀɛ́lɛ Zidaya ma. Ǹûai ŋí dí kùla Babelɔŋ dí pá pôlu. Lí a maa félaa Zosaya ŋɔpɛ́rɛi lá nyii gáa a Zɛfɛnâya ǹóŋ.

11Ƀɔrɔ kpɛtɛ a káne da gôo nyii ǹûai dí dɛ̀ɛ ípɔi í zee Ziozada ǹóŋ Zasua ŋûa nyii gáa a zâla láa-soŋ-nûu kɛ́tɛi.

12M̀ó mà a gɛɛ Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ a môi ǹyɛɛi, ‘Nalôŋ da dòli a Ŋ̀oŋoi a pâi ƀɔlɔ̂i ƀɛ́i gáa naai, a pâi Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛi tɔ̂i.

13Ǹyaa ƀa ǹúui pâi ŋápɛrɛi tɔ̂i é ƀaa-kɛ́-maa sɔlɔ ƀó nyii gáa gâloŋ mɛ̂ni mai, ǹyaŋ a pâi kɛ̂i ŋɔnûai mɛi. Ǹyaŋ sâla-láa-soŋ-nuu a pâi kɛ̂i tɔ̂ni ŋɔkâloŋ-see-sɛŋ kɔlɛ, da ǹyaa da pâi tíi kɛ̂i gîe ma woo-lâa-maa su da lii-sêe.’

14Gâloŋ-ƀɔrɔi a pâi kɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu a kili-too-ŋa Ɛdai, Toƀiya, Zidaya da Zɛfɛnâya ǹóŋ Zosaya dímɛni ma.”

15Diai díkaa kwaa kôyaa mai, da pâi pâi dí kpɔŋ-mâa kɛ́ Ŋ̀âla-pɛrɛi tɔɔ mɛ̂ni ma. Ǹyaŋ ka pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ Ŋ̀wála kélee Yâwɛɛ ƀé ńdɛ̀ɛ kápɔ naa. A pâi kɛ̂i à kɛ̀ kà m̀ɛnii kɛ̀ Yâwɛɛ Káɣâlai a mò kâai.

Zɛkɛrâya 7

Yâwɛɛ fé lɛ́ɛ-suŋ seɣɛɛ wɛ́lini

1Dairɔ kɛ́ɛ a kâloŋ ŋɔkóraŋ ǹáaŋ su worɛ̂-woo è kùla Yâwɛɛ yɛ̂ei é pá Zɛkɛraya pɔ́ ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlu mɛi náaŋ ŋɔɣele-kûu náaŋ su nyii da dòli a Kesilɛi.

2Nya ƀe ǹûai kɛ̀ Bɛtɛi dí Sarizɛ da Lɛgɛmɛlɛ tɛ̀ɛ da sinâa da-ni a gɛɛ dí Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ marɛ̂ kɛ́ kpɔŋ-mâa mɛni ma,

3a gɛɛ dí zâla láa-soŋ-ƀelai marɛ̂ kɛ́ Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛi mu da ŋɔlóno kɛ́-ƀelai a bere sîi ŋí, “Ǹɛ̂lɛɛi ŋá malôŋ see ƀé, ŋá suŋ siɣe ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlui su yɛ̂ɛ berei ŋá wɔ́lɔ gɛ̀ la kóraŋ támaa yée mui?”

4Yâwɛɛ ŋɔwóoi è pà ḿbɔ ǹyɛɛi,

5“M̀ó ǹûai kélee dîa díkaa ǹɔii mai da zâla láa-soŋ-ƀelai. Tãi ká kɛ̀ sûŋ siɣêi la ŋ̀áloŋ ǹɔ́ɔlui da mɛi feerɛi su, ká kɛ́ malôŋ sèe ƀò góraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ŋí yée mui, ká kɛ̀ gɛ̂i ḿɛni ma?

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Tãi ká kɛ̀ mii-sɛ̂ŋ miî la ká kɛ́ kákpele, káfe mii ní ká kɛ́ kákpele kákpîŋ mɛni ma?”

7Tãi Zerusâlɛŋ è kɛ̀ la a ǹáa fɛ́ɛ a núu-kpune da tɔɔ-sɑ̃̂a, ŋɔtaa-lêe-ŋai tínaŋɔɔ ma ǹɔii kwára-pere da diŋ-tiŋ kélee láa fɛ́ɛ a núu-kpunei, Yâwɛɛ ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dífe ŋ̀óo-ŋai ŋí ƀó ní?

Wolii kpɔ̂lɔ a núu tɛ̀ɛ luɛ-lâa su

8Yâwɛɛ ŋɔwóoi è pà Zɛkɛraya pɔ́ ǹyɛɛi,

9“Ká mɛni-sâa ŋá tée a zɑ̃́a, ká mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ kákîe-ni dîɛ, ká kákîe-ni malôŋ káa.

10Káfe mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ a pɔ́ɔ-nɛ̂ni, tee-lôŋ, ŋɔ̃́ya, kpaa máŋ kôlo-nuu, káfe mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ kálii su kákîe-ni mɛni ma.”

11“Kɛ́lɛ dífe díwolii tɔɔ ní, dí díkoôŋ tɛ̀ a dia dí díwoli láa tɛ́ a gɛɛ dífe mɛni mɛ̂ni,

12dí dílii su kpànaŋ yɛ̂ɛ kɔni a gɛɛ dífe díwoli tɔ̀ɔ dɔ̂ŋ ma da ŋ̀óo-ŋai ŋá dɛ̀ɛ ŋálono kɛ́-ƀelai maa-ŋuŋ-ŋai pɔ́ ŋámɔ̂leŋ sârai. M̀ɛni ma ńii è ŋwàna a gɛ́tɛ dímɛni ma.

13Tãi ŋá dítòli lai, dífe díwoli tɔɔ ní. M̀ɛni ma tãi dí ńdòli lai, fé ŋ̀oli tɔ̀ɔ ní.

14Ǹyaŋ ŋá dítaa-taa dí lí ǹɔii gwaa kélee yɛ̂ɛ fãa kɛ́tɛ ƀɛ́i dífe kɛ́ ní a nàa kɔ́lɔŋɔɔi. M̀ɛni ma ǹɔii dí nɛ̀ɛ dípôlui, núu fé lɛɛ ní naa, núu fé ŋɔ́nɔ li ní naa, núu fé kula ní naa. M̀ɛni ma ǹɔii lɛ́lɛɛi tí è lɛ̀ɛ nɔ́ naa kpɛ́ni-kpɛni.”

Zɛkɛrâya 8

Yâwɛɛ è góno tèe a gɛɛ e Zerusâlɛŋ tɔɔ pôlu

1Nya ƀe Yâwɛɛ è lòno ḿbɔ ǹyɛɛi,

2“Tólo kpɛɛ pôlu káa ńii su Zãiyɔŋ mɛni ma, ǹyaŋ tólo kpɛɛ pôlu káa ńii su ŋɔkpɔara-ƀelai mɛni ma.

3Ŋa pâi penêi pôlu Zãiyɔŋ ŋá sée Zerusâlɛŋ, ǹyaŋ da pâi Zerusâlɛŋ tôlii a tɔ̃yâ taa-lee dí ŋáyêei tóli a yée maa waa.

4Siɛ-pɔ̂lɔ-ŋa da nɛi-pɔ̂lɔ-ŋa da pâi ŋɔ́nɔ seêi Zerusâlɛŋ taa-lee su-pere-ŋai ma, túaŋ kɛ́ ƀò díyêei, kpɛ́ni fêi da pɔlɔ.

5Ǹyaŋ daa-lêei láa a pâi fɛ̂ɛi a sinâa-nɛyaa da nɛyâa-nɛyaa díkɛ pêle kɛ̀ góli-ŋai su bere-ŋai ma.

6“Nyíŋi a pɔ̂ri kɛ̂i a mɛni kpanaŋɔɔ diai ŋɛ́i lɛ̀ɛ pôlu tãi ŋí su, kɛ́lɛ vé a mɛni kpânaŋ ḿaa mɛ̂ni ma.

7Ŋa pâi ŋánûai ƀâloi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su díkaa vóloi kulâi-pere da vóloi liî-pere.

8Ǹyaŋ ŋa pâi pâi a dia dí sée Zerusâlɛŋ. Da pâi kɛ̂i a ŋánûa ńyaŋ ŋ̀gɛ ƀò a Díɣâla laa-la su da tɔ̃yâ-laa su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9“Tɔɔ káyee su é kpanáŋ káai kákaa ŋ̀óo-ŋai ŋí mɛnii gɛ́ kùla ŋálono kɛ́-ƀelai lá é síɣe tãi ma dí Ŋápɛrɛi tɔɔ pôlu kɔ́ɔ pìlaŋ lai.

10Maa tãi tí é lɛ́ɛ pâi serîi, núu da fé kɛ́ ní naa a pɔ̂ri núu da kɛ̂i a gɛɛ é tíi kɛ́ ḿî kpaa máŋ sua-ŋa, kpaa máŋ núu da è kɛ̀ naa nyii a pɔ̂ri ƀâloi ŋɔkpɔara-ƀelai yêei. Ŋá ǹûai kɛ̀ a gɛɛ dí díkîe-ni kpɔara.

11Kɛ́lɛ tãi ŋí su fé pâi tûai a nɛ̀ɛ-pôlu-ƀelai yɛ̂ɛ berei ŋá tùa la a maa-ŋuŋ-ƀelai.

12Kpɛ́ni fêi, da pâi dísi-sɛŋ-ŋa sîi lii-sêe su. Díkpɔmɔ-kpâlaŋ-ŋai da pâi ƀâi ǹɔii é dísi-sãai kɛ́ dí kpɛtɛ. Ǹyaŋ tuna támaa a pâi pûi dísi-sãai dîa. Ǹyaŋ zãâi ŋí kélee a pâi kɛ̂i a nɛɛ-pôlu-ƀelai pɔ́ɔ.

13Óo Zuda da Eezuɛ-ƀelai! Yɛ̂ɛ berei dí kálaa sìɣe a foo-wôo ǹɔii-ŋûŋ-ŋai sámai, ŋa pâi káƀâloi ká kɛ́ a lûwa ǹûai mɛni ma. Káfe yào, kɛ́lɛ káyee su é kpanaŋ.”

14Ǹwála-wâla-kélee Yâwɛɛ a môi ǹyɛɛi, “Yɛ̂ɛ berei ŋá gbɛ̀tɛ la a gɛɛ ŋá mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ a káa tãi kánuu-pɔ̂lɔ-ŋai dí ŋ̌gɛ̀ la ńii é ŋwánai, ǹyaŋ fé ńii maa fáleŋ ní,

15ǹyaŋ ŋa nâa gbɛ̀tɛ ŋ̌gili ŋá a gɛɛ ŋá mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ a Zerusâlɛŋ da Zuda-ƀelai. Káfe yào.

16M̀ɛni-ŋai káa ŋí maa nɛ̃ɛ̃i ká gɛ́i: Ka tɔ̃yâ ƀó kákîe-ni dîa, ká mɛni-sâa ƀó a tɔ̃yâ nyii a pâ a lii-sêei.

17Káfe mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛ̀tɛ kálii su kákîe-ni mɛni ma. Káfe wôya kperɔ mìi kpɛ́ni fêi, fé m̀ɛni-ŋai ŋí wɛ́lini.”

18Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ wóo è pà ḿbɔ ǹyɛɛi,

19“Ǹáloŋ náaŋ, ǹɔ́ɔlui, mɛi feerɛi da buui maa sûŋ siɣe ɣêle-ŋai da pâi kɛ̂i a lii-nɛ̃̂ɛ ɣele kɛ́tɛ-ŋa Zuda-ƀelai mɛ̂ni ma. M̀ɛni ma ka tɔ̃yâ wɛ́li da lii-sêe.”

20Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a môi ǹyɛɛ, “Nûa da pâi siɣêi taa-lêe támaa su dí pá.

21Nûa da pâi siɣêi dítaa-lêei su dí lí da kpɛ́ni su dí mó ǹûai dîa, ‘Kwaa lí a maa félaa kú Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ŋɔƀɛlɛ-sêei kɔ́ri kú vɛli. Ka pá kwáa lí.’

22Núu támaa da pâi pâi da lɔii-ŋûŋ wála-wâla-ŋa dí Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ kɔ́ri Zerusâlɛŋ a gɛɛ dí ŋɔkpɔŋ-mâai kɔ́ri.

23Maa ɣêle-ŋai tí su, núu puu a pâi kulâi lɔii-ŋûŋ kélee su dí Zuda-nuu tɔnɔ ŋɔyokpoi wóŋ sóŋ dîyɛɛi, ‘Kwa káa-ni kwa liî, kpɛ́ni fêi, kwa mɛni a gɛɛ Ɣâla káa kápôlu.’ ”

Zɛkɛrâya 9

Ǹɔii-ŋûŋ-ŋai dímɛni ŋa-tɛɛɛi

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Yâwɛɛ a pâi tɔ̂ŋ pûi Adura-lɔii ma da Dɛmɛika taa-leei. Kpɛ́ni fêi, daa-lêe-ŋai
kélee díkaa Araŋ lɔii sui, díkaa a Yâwɛɛ pɔ́ɔ yɛ̂ɛ berei zîi-ŋai kélee díkaa Eezuɛ-
lɔii sui díkaa la a bɔ́ɔi.

2Ama máŋ nyii gáa gɔyaŋ pere mai, Taya da Sidɔŋ-ƀelai berei máŋ dítareêi lai,
Yâwɛɛ pɔ́ɔ ƀa dîa.

3Taya-ƀelai dí siɣãŋ tînaŋ dí-taai ma dí káne da gôo ŋá tɛ́ gîe ma yɛ̂ɛ muluŋ.

4Kɛ́lɛ Kúnuu-namui a pâi gɔ̃liŋ kélee kulâi ǹyêei é gélee píli yúo su é daa-lêei
kéreŋ kpɔ́ kpɔlɔwɔ.

5Asikɛlɔŋ taa-leei a pâi gâai é yao. Ǹyaŋ Geza taa-leei líi a pâi sɛ̂lɛnii, Ɛkulɔŋ-ƀelai
máŋ díkili-kɛ-zui é kpɛ́ɛ. Geza kaloŋ a pâi saâi, núu fé pâi lɛɛ̂i Asikɛlɔŋ taa-leei
su.

6Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, “Sîi támaa da pâi seêi Asɔdɔ. Ǹyaŋ ŋa pâi Felesia-ŋai díyoŋka-
teei kperâi.

7Ŋa pâi dísua ŋãa miɛɛi kperâi da dí tḯya-ŋai miɛɛ. Diai pâi lɛɛ̂i pôlui da pâi kɛ̂i
máŋ a ḿbɔɔ, da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ Zuda ŋɔsuui su-ƀelai da, ǹyaŋ Ɛkulɔŋ a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ
Zɛbusi-ŋai.

8Ŋa pâi siɣãŋ tínanîi ŋápɛrɛi ma ŋ́gɛ nàa mɛi kâa a gɛɛ kɔ-kûluƀa da fé lɔ̀ naa.
Ŋwana-lɔ̂ɔ-nuu fé pâi ŋɔ́nɔ pɛlɛ̂i dímɛi, kpɛ́ni fêi, ŋá gàa berei dí mɛni-sôli kàa
lai.”

Gâloŋ pâi pâi

9Óo lii-nɛ̃̂ɛ kúla Zãiyɔŋ-loŋ-nɛnii! Óo Zerusâlɛŋ ǹóŋ-nɛnii, láɣi ɣelêi! Gáa, íkâloŋ
káa pâi ípɔ! Zɔ̃̂ai ƀálo-laa kɛ́ ƀò ǹyêei, ǹíi maa yeŋɔɔ, gɛ́ ƀò seêni wɛlɛ-sôo-loŋ
mɛi.

10Yâwɛɛ ǹyɛɛi, “Ŋa pâi gɔ́-keleŋ-ŋai kulâi Ifiraŋ, ŋá gɔ́kɔ-sôo-ŋai kúla Zerusâlɛŋ-
ƀelai yêei. Ŋa pâi gɔ́kɔ-keraŋ-ŋai su têei. Kákâloŋ a pâi a lii-sêe ǹɔii-ŋûŋ-ŋai pɔ́.
Ŋɔlɔii su a pâi kɛ̂tɛi é síɣe yúo ma é tóo yúo ma. É síɣe ŋɔ́nɔ ǹyá-lêei ma é tóo ǹɔii
kpɛɛ ŋá ma.”

Ɣâla ŋɔnûai li-mɛ̃ni pôlu dípɔ tâai

11Yâwɛɛ ǹyɛɛi, “À kɛ̀ a yá, yɛ̂ɛ berei ŋá ŋãa-sâlaŋ maa kôno tèe kɛ̀ la íyêei, ŋa pâi
íkɔ-sôŋ-ŋai ŋuŋ ma ƀôi dí kúla ǹóai su ƀɛ́i yá fé naai.

12Káai a gɔ́-sôŋ-ŋai ka lene pôlu a kili-kɛ-zu kásiɣãŋ su. Sâa ŋa pâi kákɔ̃liŋ têi gîei
feerɛ ŋá dɛɛ kápɔ.

13Ŋá Zuda kpíri yɛ̂ɛ ŋákerâŋ, ŋá Ifiraŋ kɛ́ a kerâŋ-ɣɛli. Óo Zãiyɔŋ, ŋa pâi ílônii kɛ̂i
a ƀóa-sɔ̂kpɔ-ŋa Gurii-ŋai dílônii mɛi. Ǹyaŋ ŋa pâi íkɛ̂i yɛ̂ɛ kɔ-kûluƀa ŋɔƀóa-
sɔ̂kpɔ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Gɛ̀ ní Yâwɛɛ a pâi pâi dípɔ, ǹyaŋ ŋɔtɔ̃ai a pâi siâi yɛ̂ɛ ŋ̀éle-gbana-kao. Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a pâi dúrui fɛ̂ɛi é lí vãa kɛ́tɛi su ǹɔii kwára-pere.

15Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a pâi dímaa kɔ̃ɔ̂i, ǹyaŋ da pâi díkpɔara-ƀelai paâi. Ǹyaŋ da pâi ǹûai ŋãa kpelêi yɛ̂ɛ ŋwɑ̃̂ai, dílaa é fɛ́ɛ yɛ̂ɛ kawúlu, dímaa é yɔɔ yɛ̂ɛ berei ŋ̀âla-teƀelei zônoŋ su-ŋai díkaa lai.

16Maa ɣêlei tí, Yâwɛɛ nyii gáa a Díɣâlai, a pâi díƀalôi, kpɛ́ni fêi, dia ƀé díkaa a ŋɔƀála-ŋai, kpɛ́ni fêi, díkaa yɛ̂ɛ gane-ŋai da kɛ̂ kâloŋ ŋûa-ƀɔrɔ mai, da pâi fôloi ŋɔlɔii su.

17Tɔ̃yâ ma a pâi kɛ̂i a mɛni lɛ́lɛɛ! Zí-sɛŋ-ŋai da pâi ǹyaŋkpa-ŋai kɛ̂i dí ƀɔlɔ, ǹyaŋ ŋwɑ̃̂ai nina é ǹɛyâa-nɛyãai kɛ́ dí ƀɔlɔ.

Zɛkɛrâya 10

Yâwɛɛ è ŋuŋ-maa-ƀô kono-tee kɛ̀

1Yâwɛɛ marê kɛ́ tuna mɛ̂ni ma a fólo-laa-ƀoɔɔ, ǹúui a gɛ̀ tuna kpîni é tóo gɛ́ gɛ̀ ya-kpôloŋ kɛ́ tɛ̀ɛ núu kélee ŋɔkpâlaŋ ŋá.

2Tɛli kpɛ́-ƀela da ƀoo lôno kɛ̀, ǹyaŋ mɛni ƀóɔɔ nàa-tuɛ-ƀelai díkɛ lɛ́ɛ kɛ̀. Zee-wôo ƀó-ƀelai díkɛ lɛ́ɛ see-woo ƀò, díkɛ núu ŋánɛnɛ-woo ƀò kpɛ́ni-kpɛni. M̀ɛni ma ǹûai da pù lɔ̂ɔi yɛ̂ɛ ƀála-ŋa dímaa tée-tɛ̂ɛɛ, kpɛ́ni fêi, dímɛi-káa-nuu fé ma.

3Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛi, "Ńii ŋwânai m̀ála-mɛi-káa-ƀelai dîa, ǹyaŋ ŋá pâi tɔ̂ŋ kpɛ̂i ǹúu-ŋuŋ-tuɛ-ƀelai dîa kpɛ́ni fêi, Ńyãai a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, Ńgbaaŋɔ̂i ŋáƀala-ŋai mɛni ma Zuda lɔii su, ǹyaŋ ŋa pâi díkɛ̂i yɛ̂ɛ ŋákɔkɔ-sôo-ŋa.

4Bɛ́rɛi zônoŋ-su-kɔni a pâi kulâi dísama, kɛ̂re-pîlaŋ-wuru da kɔ́kɔ-keraŋ, núu-mɛi-ƀela kélee da pâi kulâi dísama.

5Díkelee púɔɔ gîe ma, da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ kɔ́kɔ-ƀela támaa, díkɛ ƀɔ̀rɔŋ díkpɔara-ƀelai mɛi gɔ́li-ŋai loai bârai su. Da pâi kɔ́ kɔ̂i, kpɛ́ni fêi, Yâwɛɛ káa dípôlu, ǹyaŋ da pâi diai yée mɛi ɣâlei díkaa gɔ́kɔ-sôo-ŋai mɛi.

6"Ŋa pâi Zuda-ƀelai su kpananî̂i, ŋá Zosɛ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai ƀálo. Ŋa pâi pâi a dîa pôlu, kpɛ́ni fêi, ŋá dímalôŋ kàa. Ǹyaŋ da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ ǹyaa ƀe fé ńyee kula ní dímu. Ńyãa ƀa Yâwɛɛ Díɣâlai, ǹyaŋ ŋa pâi díwoo su toôi.

7Ǹyaŋ Ifiraŋ a pâi kɛ̀i yɛ̂ɛ kɔ́-kuluƀa wála-wâla, ǹyaŋ dílii a pâi nɛ̃ɛ̂i yɛ̂ɛ berei núu líi a nɛ̃̂ɛ la ŋwɑ̃̂ai mai. Mɛnii ŋí a pâi lɛɛ̂i dílônii kíli ŋá, ǹyaŋ dílii a pâi nɛ̃ɛ̂i Yâwɛɛ ŋɔkpɔŋ-mâai mɛni ma.

8"Ŋa pâi dítôli, ŋá pá a dia. Ŋa díŋuŋ maa ƀôi, ǹyaŋ da pâi kɛ̂i a dítamaa yɛ̂ɛ berei dí kɛ̀ la a bɔlɔi.

9Berei máŋ ŋá dítàa-taa la ǹɔii ŋuŋ-ŋai sui, berei máŋ díkaa ǹɔii su kôyaa-ŋai sui, da pâi díkili ŋá siâi é pîlaŋ ḿâ. Ǹyaŋ da pâi lɛɛ̂i a dífulu dí léne pôlu da dílônii.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Ŋa pâi díkulâi Ize da Asiria ŋá pá a dia dípɔ-taai, ŋá dísee Gilia-lɔii su da Lɛƀanɔŋ-lɔii su máŋ. Ǹɔii láa a pâi fɛɛ̂i a núu-kpune é lɛ́ɛ la zu núu-seêi fa ŋɔ́nɔ kɛ̀ naa.

11Da pâi tɛɛ̂i dímɛni kpɔ̂lu ya-leei su. Ǹyái ŋɔzigɛ-zigɛi ŋá a pâi yenîi. Ǹâai Ya-leei zinîi kélee a pâi kpâlai. Asiria ŋɔyoŋka-téɛɛi ŋá a pâi yenîi, ǹyaŋ Ize ŋɔwála-wâla-laai a pâi kpɛɛ̂i.

12Ŋa pâi díkponôi kpananîi, ǹyaŋ dífolo-laai maa a pâi tɛ̂i ńaai su." Yâwɛɛ ƀé mò.

Zɛkɛrâya 11

Zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai da pâi toôi

1Lɛƀanɔŋ-ƀela, ka kálɔii ŋɔsiɣãŋ-ŋai láa ƀó a gɛɛ ŋɔŋ é káwolâ-ŋai kéreŋ.

2Wúru-ŋa, ka wɔ́lɔ, kpɛ́ni fêi, da ŋ̀olâi pɔ̂ŋ, ǹyaŋ ŋ̀úru lɛ́lɛɛ-ŋai su a kara! Basãŋ lɔii su wúru-ŋa ka wɔ́lɔ, kpɛ́ni fêi, da ŋ̀olâ su kpíniɛɛi pɔ̂ŋ!

3Ka ǹúu-mɛi-ƀela wɔ́lɔ-wôo mɛni, kpɛ́ni fêi, dínîa kɛ̂i su a kara!

M̀ála mɛi-káa-ƀela feerɛi

4Yâwɛɛ, Ŋáɣâlai è mò ḿâ ǹyɛɛi, "M̀ála-ŋai mɛi káa, da pâi dípaâi.

5Diai da m̀ála-ŋai tí yà dí dípaai, dífa tɔ̂ŋ kpɛ̀ dîa. Diai da zuai kɔ̂lɛi, da mò dîyɛɛ, 'Lûwa káa Yâwɛɛ ma, kpɛ́ni fêi, kwa tɔɔ!' Kpɛ́ni fêi, malôŋ kâa fé dímɛi káa-ƀelai yêei."

6M̀ɛni ma Yâwɛɛ è mò ǹyɛɛ, "Fé pâi ŋɔ́nɔ núu-kpune malôŋ kâai ǹɔii ma ƀɛ́. Gáa, ŋa pâi gɛ̂i núu-kpune é mɛni-sôli káa díkîe-ni yêei, dí mɛni-sôli káa dímɛi káa-ƀelai yêei dí ŋɔ́nɔ gáa gâloŋ yêei. Ǹɔii a pâi karâi, ǹyaŋ fé pâi núu tɔnɔ kpîŋ kula yêei kɛ̂i."

7Diai m̀ála-ŋai yâ díkɛ díkɔ̀lɛi, dí ńdòli a gɛɛ ŋá kɛ́ a m̀ála-ŋai mɛi-káa-nuu díkɛ liî dípaâi. Nya ƀe ŋá wúru kpua feerɛ sìɣe ŋá dɔnɔi tóli a ƀɛlɛ-sêe, ŋá dɔnɔ tóli a kɛ-zu-tɔnɔɔ. Ǹyaŋ ŋá m̀ála-ŋai mɛi kâa.

8Ŋá m̀ála-mɛi káa-ƀela saaƀa su kàra ɣâloŋ tɔnɔ yée mu. Ḿvii è kpɛ̀ɛ m̀ála-ŋa mɛni ma, diaŋ dí ŋ̃gbɔara.

9M̀ɛni ma ŋá mò ńyɛɛi, "Fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i a kámɛi-kaa-nuu. Nyii maa nɛ̃ɛ̂i é sáai, tɔ́ɔ é sáa. Nyii maa nɛ̃ɛ̂i zu é karai, tɔ́ɔ zu é kara, tɔɔ dí díkîe-ni su kara."

10Nya ƀe ŋá Ŋámaloŋ-kâa wuru kpuai sîɣe ŋá zu ɣále, ŋá ŋákono-têei su kara nyii ŋá gɛ̀ núu kélee mɛni mai.

11M̀ɛni ma gono-têei su è kàra a maa ɣêlei tí. Diai kɛ̀ m̀ála-ŋai yâi díkɛ díkɔ̀lɛi, dí kɛ̀ ŋ̃gâai, dí nâa gɔ̀lɔŋ a gɛɛ gáa a Yâwɛɛ ŋɔwóoi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Nya ƀe ŋá mò dîa ńyɛɛ, “À kɛ̀ ká gɔ́lɔŋ gáa tí, gɛ̀ ní ka ḿvela-fé, kɛ́lɛ à kɛ̀ vé tí, gɛ̀ ní é lɛ́ɛ naa.” Nya ƀe dí ŋáfela-fêi kɔ̀ɔŋ ŋɔwuyɛ kɛ́ ƀò a káne kpua-kpua buu saaƀa ŋɔwuyɛ.

13Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ḿâ ǹyɛɛ, “Bú Ǹ̀ála-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔsɛŋ-kao lâai-kɛ́-kwaai ma nyii dí ḿvela fè lai.” M̀ɛni ma ŋá lì la Ǹ̀ála-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔsɛŋ-kao lâai-kɛ-kwaai ma.

14Nya ƀe ŋá ŋáwuru kpua veerɛi sìɣe da dòli a kɛ-zu-tɔnɔi, ŋá zu ɣále, ǹyaŋ nao-laai kɛ̀ Zuda da Eezuɛ loai zu è kàra.

15Nya ƀe Yâwɛɛ è mò ḿâ ŋɔ́nɔ ǹyɛɛi, “M̀ála mɛi-káa-nuu nyɔ́mɔɔi ŋɔtíi-kɛ-sãai síɣe ŋɔ́nɔ.

16M̀ɛni ma, gáa, ŋ́gaa ƀála mɛi-káa-nuu tɛɛ̂i ǹɔii su nyii vé pâi kpáanî̂i diai mɛ̂ni ma da saai, kpaa máŋ é kpáaŋ diai mɛ̂ni ma díkaa lânii, kpaa máŋ é diai ƀálo pála káa dîa, kpaa máŋ é kpáaŋ diai mɛ̂ni ma díkɔlɔ̂i ponoɔ̂i, kɛ́lɛ a pâi gbaya-kpaya-ŋai paâi é dísôlo táa-tâa.

17Kpalo ƀelaâi ŋáƀala-mɛi káa-nuu nyɔ́mɔɔi ma nyii a m̀ála-ŋai lɛ̂ɛi! Tɔ́ɔ ƀóa-sɔkpɔi é ǹyee dɔnɔ tée ma é ǹáa-mii-yee-mɛi ŋɛi wólo! Tɔɔ ǹyée dɔnɔ é sáa ma, ǹáa-mii-yee mɛi ŋɛi é pú!”

Zɛkɛrâya 12

Zerusâlɛŋ ŋuŋ-maa a pâi ƀôi

1Yâwɛɛ ŋɔwóoi nyíi bîlaŋɔɔi Eezuɛ mai: Yâwɛɛ nyíi ǹyée sã̀a é ŋ̀elei kpɛtɛ da ǹɔii é tela núu-kpune ŋɔmɔ̂leŋ kpɛtɛ gbonôi, è mò ǹyɛɛi,

2“Ƀɛ́ káa, ŋa pâi nâa Zerusâlɛŋ kɛ̂i yɛ̂ɛ ŋwã̂ai kpele kɔɛi núu kélee mɛni ḿa díkaa gɔlɛ mai. A pâi kɛ̂i Zuda lɔii mɛni ma máŋ tãi Zerusâlɛŋ kpɔara-ƀelai da pâi kɔ́ pɛlɛ̂i la mai.

3Maa ɣêlei tí ŋa pâi Zerusâlɛŋ kɛ̂i a kɔni wuyɛɛ ǹûai kélee mɛni ma. Diai kélee pâi mù siɣêi da pâi sɛŋ sôlii díkpî̀ŋ dîa. Ǹɔii-ŋuŋ-ŋai kélee ŋ̀ɛ́niɛi sui da pâi pâi kwaa tɔnɔ ma dí kɔ́ pɛ́lɛ ma.

4Maa ɣêlei tí ŋa pâi gɔ́kɔ-soo-ŋai kɛ̂i dí yao díkɛ wúlee, diai dímɛi dia máŋ díkɛ wúlee. Kɛ́lɛ ŋa pâi ŋ́ɛi lá ƀôi Zuda ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai mɛni ma, kpɛ́ni fêi, ŋa pâi díkpɔara-ƀelai díkɔ-kɔ-soo-ŋai ŋɛ́i pûi.

5À kɛ̀ tí Zuda-lɔii-kpiniŋ su-ƀelai da pâi môi dîyɛɛ, ‘Wála-wâla-laa káa Zerusâlɛŋ-ƀelai yêei Yâwɛɛ Ǹ̀wála-wâla kélee ɣalai sârai nyii gáa a Díɣâlai.’

6“Maa ɣêlei tí, Zuda-lɔii-kpiniŋ su-ƀelai kélee da pâi kɛ̂i yɛɛ leɣi à kɛ̀ nɛ́nî̂i ŋɔŋ ŋá wolâ su, yɛ̂ɛ ŋɔ́nɔ kpáleŋ a kɛ̀ lénî̂i kala kpâla su. Ǹyaŋ da pâi ǹûai kélee kêrenii laa-mii-yee-mɛi da kɔɔ-yee-mɛi. Kɛ́lɛ Zerusâlɛŋ taa-leei a pâi lɛɛ̂i nɔ́ dɔɔ̂i da zu-ƀelai kélee mɛni da fé pâi kɛ̂i a dia.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7“Ǹyaŋ Yâwɛɛ è mò a gɛɛ a pâi gɔ́i nɛ̃ɛ̂i Zuda-ƀelai dîa a maa-ŋuŋ a gɛɛ Deeƀé
ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai da Zerusâlɛŋ-ƀelai dífe yoŋka tèe Zuda-ƀelai mɛi.

8Maa ɣêlei tí, Yâwɛɛ a pâi Zerusâlɛŋ-ƀelai maa tínanîi yɛ̂ɛ siɣãŋ a gɛɛ diai pɔri fé
dîɛi da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ Deeƀé, ǹyaŋ Deeƀé ŋɔpɛ́rɛi-mu-ƀelai da pâi kɛ̂i dítuɛ yɛ̂ɛ Ɣâla,
yɛ̂ɛ Ɣâla-taa-kela.

9Ǹyaŋ maa ɣêlei tí, ŋa pâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee su karâi dítɔ̂i Zerusâlɛŋ mai.

10“Ǹyaŋ ŋa pâi Deeƀé ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai da Zerusâlɛŋ-ƀelai láa fɛ̂ɛi a maloŋ-kâa-
mɔleŋ da Ɣâla fɛliɛ, a gɛɛ da núu kàa nyii da bàai, dí wɔ́lɔ mɛni ma yɛ̂ɛ berei núu
a wɔ̂lɔ la ŋɔlóŋ tɔnɔ kpéŋ saa mɛni ma, dí gbɛ̂ɣei tóo mɛni ma yɛ̂ɛ berei núu a
wɔ̂lɔ la ǹóŋ-surɔŋ maa-ŋuŋ saa mɛ̂ni mai.

11Maa ɣêlei tí ŋ̀ɔ́lɔ-wooi su a pâi kɛ̂tɛi Zerusâlɛŋ yɛ̂ɛ berei ŋ̀ɔ́lɔ-wooi è kɛ̀ la
Adarimoŋ Mɛgido-perei ma ŋ̀olâ-puŋ sui.

12-14Ǹûai da pâi wɔ̂lɔi ǹɔii su, núu-suu tɛi-tɛ́i kélee a pâi wɔ̂lɔi gbîŋ mɛni ma:
Deeƀé ŋɔsuui su-ƀelai, Netɔŋ ŋɔsuui su-ƀelai, Liiva ŋɔsuui su-ƀelai, Simei ŋɔsuui
su-ƀelai. Ǹyaŋ ǹúu-suui kélee lɛ̀ɛ pôlui tɛi-tɛi è wɔ̀lɔ gbîŋ mɛni ma, dínɛyâai dí
wɔ́lɔ díkpîŋ mɛni ma.

Zɛkɛrâya 13

1“Maa ɣêlei tí ya-tôŋ-ma láa a pâi ƀôi Deeƀé ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai da Zerusâlɛŋ-ƀelai
mɛni ma a gɛɛ é dísɔnyɔ̂ŋ waa dîa da m̀ɛni-ŋai dímaa fé waa nii.

2Maa ɣêlei tí ŋa pâi zɛŋ da kpɛ́ni-ŋai láa kulâi ǹɔii ma nyii ǹûai da zìɣe a díɣâlai,
a gɛɛ núu fé pâi ŋɔ́nɔ gíli ŋá siâi é pîlaŋ dîa. Ŋa pâi ŋɔ́nɔ Ɣâla-ŋɔlóno-kɛ-ƀelai
nyii-ŋai kulâi ǹɔii ma da diai nyînaŋ nyɔ́mɔɔ káa díkponôi.

3Núu à pá ŋɔ́nɔ a gɛɛ gáa a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu, ǹâŋ da ǹee da pâi môi mà, ‘Ya pâi
saâi, kpɛ́ni fêi, íkaa lɛ́ɛ kɛ̂i a Yâwɛɛ láa.’ Ǹyaŋ ǹâŋ da ǹee da pâi zɔ̂i a ƀóa à kɛ̀ a
Ɣâla-woo ƀôi.

4Maa ɣêlei tí, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu kélee a pâi ŋumɛ̂i ŋɔzî̂ai mɛni ma è gàai, à kɛ̀ a
Ɣâla-woo ƀôi, vé pâi sua-lɛ̂ɣa yɛkɛ toôi ma a gɛɛ é núu pɛ́lɛ,

5kɛ́lɛ a pâi môi ǹyɛɛ, ‘Ḿve a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu, ŋ́gaa a kpâlaŋ ŋá-tii kɛ́-nuu.
Kpɛ́ni fêi, ǹɔii a wɔ́lɔ kɛ́ a ŋ́gɔri-sɛŋ é síɣe naɣa-tãi ma.’

6À kɛ̀ núu da a m̀arê kɛ̀, ‘Lé pala-ŋa ƀé tí ípôlui?’ A pâi môi ǹyɛɛi, ‘Ŋá bala-ŋai ŋí
kùla ḿarâai dípɛrɛi mu!’ ”

Ɣâla ŋɔƀála-mɛi-kaa-nuui paa mɛ̂ni

7Yâwɛɛ Ǹwála-wâla kélee Ɣalai è mò ǹyɛɛi, “Óo ƀóa-sɔ̂kpɔ, ímu siɣe í tɔ́ɔ ŋáƀala-
mɛni-kaa-nuui ma da núui ma gáa tɔ̂ni ŋ́gɔlɛi. Pɛ́lɛ m̀ála-mɛi-kaa-nuui ma a gɛɛ
m̀ála-ŋai dítaa-tâa. Ŋá pâi ńyee kulâi diai mu dí fíi kpɛɛ̂i.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Kúnuu-namui è mò ǹyɛɛi, “Ǹûai dámaa da pâi saâi ǹɔii gwaa kélee, núu kpûlu-loŋ nɔ́ ƀé pâi lɛɛ̂i ɣele ma.

9Ŋa pâi ǹɛɛ-pôlu-ƀelai ŋí waâi yɛ̂ɛ berei núu a káne wàa la a ŋɔŋ, ŋá dímaa kpɛ́ɛ yɛ̂ɛ berei núu a gôo maa kpɛ̂ɛ la a ŋɔŋ. Da pâi ńdôlii, ǹyaŋ ŋa pâi díwoo su toôi. Ŋa pâi môi a gɛɛ díkaa a ŋánûa. Ǹyaŋ da pâi môi dîyɛɛ, ‘Yâwɛɛ ƀa Kúɣâlai.’ ”

Zɛkɛrâya 14

Zerusâlɛŋ da ǹɔii-ŋuŋ-ŋai

1Ká gáa, Yâwɛɛ ŋɔɣelei káa pâi tãi da pâi kásãâi ŋáa kɔlɛ̂i la káŋɛi dí gùla káyêei.

2Yâwɛɛ a pâi pâi a ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kwaa tɔ̂nɔ ma dí kɔ́ pɛ́lɛ Zerusâlɛŋ ma, dí daai yée mɛi ɣále dí bɛ́rɛ-ŋai wólo dí ǹɛyâai kɛ́ a dínɛyâa a wála-wâla-laa. À kɛ̀ tí, daâi m̀éla tɔnɔ a pâi liî luɛ-lâa su, m̀éla gbéli é lɛ́ɛ naa.

3À kɛ̀ tí, Yâwɛɛ a pâi kɔ́ pɛlɛ̂i ǹɔii-ŋuŋ-ŋai dîa yɛ̂ɛ berei a kâa gɛ̀ la a bɔlɔ a kɔ́-kɔ tãi.

4Maa ɣêlei tí, a pâi tɔ̂i Ǹúlɔ-wuru Yeei tôŋ su nyii gáa Zerusâlɛŋ vóloi-kulâi-perei. Gɛ̀ ní Ǹúlɔ-wuru Yeei su a pâi ƀêlai feerɛ é síɣe vóloi-kulâi-pere é lí ǹiî-pere. Nàa a pâi kɛ̂i a tiŋ-tiŋ su. M̀ɛni ma ǹyée-ƀela feerɛi ŋí dɔnɔ a pâi liî ǹɔii-ŋûa-pere, gbéli é li ǹɔii kwára-pere.

5Ka pâi pûi a ŋáyêei ŋɔtiŋ-tiŋ su-pere nyii ǹyéei ŋáa kɔ̀lɛ gîei feerɛ. Ka pâi pûi yɛ̂ɛ berei ká wɔ́lɔ pù la Zuda kaloŋ Uzia ŋɔtãi ma tãi ǹɔii è wɔ́lɔ kpɛ̀liŋ lai. Gɛ̀ ní Yâwɛɛ nyii gáa a Káɣâlai a pâi pâi da ŋɔpôlu-ƀelai kélee.

6Maa ɣêlei tí kɔ́lɛ fé pâi kɛ̂i naa kpaa máŋ lúu.

7Ǹyaŋ ɣele ƀɔ́ɔ nɔ́ ƀé pâi kɛ̂i naa, (Yâwɛɛ nɔ́ ƀé gɔ́lɔŋ) ɣele ƀɔ́ɔ da kpíni dífe pâi kɛ̂i naa, kpɛ́ni fêi, a kɛ̀ a ɣele wûlii tãi, ɣele ƀɔ́ɔ a pâi kɛ̂i naa.

8Maa ɣêlei tí fúlu-laa ya a pâi kulâi Zerusâlɛŋ é li Ǹyúo Saai su vóloi-kulâi-pere, m̀éla tɔnɔ é li Mɛditɛrenia Yuoi su vóloi-liî pere. A pâi kɛ̂i nɔ́ tí a fólo-laa ƀɔ́ɔɔ da sama-ya ɣele.

9Gɛ̀ ní Yâwɛɛ a pâi kɛ̂i a kâloŋ ǹɔii gwaa kélee. Maa ɣêlei tí Yâwɛɛ a pâi kɛ̂i nɔ́ tɔnɔ, ǹyaŋ ǹáa kɛ́ ƀò tɔnɔ.

10À kɛ̀ tí ǹɔii gáa Zerusâlɛŋ-taai kwára-perei, é síɣe Giƀa é lí Limɔŋ a pâi kɛ̂i a tiŋ-tiŋ su. Kɛ́lɛ Zerusâlɛŋ a pâi lɛɛ̂i nɔ́ ǹyéei ma é síɣe Bɛŋsima ŋɔsiɣãŋ lá é lí ziɣãŋ pɔlɔi lá, é lí zônoŋ su-siɣãŋ lá, é kúla Ananiɛ Yeŋkêŋ lá é lí gâloŋ ŋɔŋwâai-kpɛtɛ teei lá.

11Ǹyaŋ ǹûa da pâi naa, foo-wôo fé pâi kɛ̂i ŋɔ́nɔ dípôlu. Zerusâlɛŋ-ƀelai da pâi seêi naa a díŋuŋ-maa ƀɔ́ɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Gɔlɔ-fela nyɔ́mɔɔi Yâwɛɛ a pâi dɛɛ̂i ǹûai kélee mɛni ma da kɔ́ pɛ́lɛ Zerusâlɛŋ mai, ǹyaa ká ŋí: Da pâi lɛɛ̂i a difulu díkɔlɔ kɛ́ lùla dîa, díŋɛi-gao kɛ́ lùla díŋɛi-gònoŋ su, dínɛŋ kɛ́ lùla dí lá.

13Maa ɣêlei tí, Yâwɛɛ a pâi kpunɛ̂ŋ kɛ́tɛ têei ǹûai loai, núu tɔnɔ kɛ́ m̀arâŋ-nuu kpè, m̀arâŋ-nuui kɛ́ gɔlɛ-ma-nuui kpê.

14Gɛ̀ ni Zuda-ƀelai máŋ da pâi kɔ̂i Zerusâlɛŋ ŋɔkpɔara-ƀelai pɔ́. À kɛ̀ tí da pâi tɔɔ-sɑ̃̂a kulâi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su naa kɔlɛ mai, sɛŋ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ gôo, káne, da yokpo kpaya-kpaya támaa.

15Ǹyaŋ gɔlɔ-fela tɔnɔi ŋí a pâi kɛ̂i máŋ Zerusâlɛŋ kpɔara-ƀelai dítaa-sûa-ŋai mɛ̂ni ma: Dísoo-ŋai, niŋa ŋai, zoo-faleŋ-ŋai é pɛ́lɛ daa-sûa-ŋai kélee ma dítaai sui.

16Mɛni ma ǹɔii-ŋuŋ kélee kɔ́ pɛ̀lɛ Zerusâlɛŋ ma, ǹyaŋ zu-ƀelai nyii-ŋai kùla gɔ́i sui, gáa a sɛŋ dí lí Zerusâlɛŋ a kóraŋ kélee dí Yâwɛɛ Ǹwála-wâla kélee Ɣala fɛ́li nyii gáa a Gâloŋ. À kɛ̀ tí, dífe kpèra Díƀûu su Kuui kɛ́ɛ ma a kóraŋ kélee díƀûu-ŋai mu.

17À kɛ̀ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai ŋ̀ɛ́niɛi sui da fé li ní Zerusâlɛŋ a gɛɛ é Gâloŋ fɛli nyii gáa a Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛi, tuna fé pâi pûi dílɔii su.

18À kɛ̀ Ize-ƀelai da wàla lí Zerusâlɛŋ dí M̀ûui su Kuui kúla, gɛ̀ ní Yâwɛɛ a pâi a gɔlɔ-fela tɔnɔi tí dípɔ nyii pà ǹɔii-ŋuŋ-ŋai pɔ́ diai dífe lí ní a gɛɛ dí gúui ŋí kula.

19Nyíŋi ƀé pâi kɛ̂i a mɛni-kula-maa kɛɛi Ize mɛni ma da ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee nyii-ŋai dífe li ní Zerusâlɛŋ a gɛɛ dí M̀ûui su Kuui kulai.

20Ǹyaŋ maa ɣêlei tí, kɔlɔ pɔ̃̂yɛ da a pâi kɛ̂i zoo-ŋai dítaniŋ-ŋai dîa ǹyɛɛi, “Maa waâi Yâwɛɛ mɛni ma.”

21Gɛ̀ ní ǹeɣi-ŋai kélee gáa Zerusâlɛŋ da Zudai da pa kɛ̂i a dímaa waa Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ mɛni ma, à kɛ̀ núu da kélee a ŋ̀wɛ̂lii é sâla sɛŋ ɣíli zu yɛ̂ɛ sua, a pɔ̂ri ziɣêi é ŋ̀íli zu. Ǹyaŋ maa ɣêlei tí pɔni tɔɔ-nûu fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ŋɔpɛ́rɛi mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Malakai

Malakai 1

1Ǹorê-wooi ká ŋí Yâwɛɛ è dèɛ Malakai pɔ́ a gɛɛ é m̀ɔ́ Eezuɛ-ŋai dîai.

Yâwɛɛ ŋɔwɛli ké-maai Eezuɛ mɛni mai

2Yâwɛɛ è mò ŋɔnûai dîa ǹyɛɛi, "Ŋá káwɛlini a tãi kélee." Kélɛ dí zu tòo dîyɛɛi, "Ya íwɛli ké maa lé léŋ kûa?" Yâwɛɛ è zu tòo ǹyɛɛi "Isɔɔ da Zeeka dí kɛ̀ a lee-kaa tɔnɔ, kélɛ ŋá Zeeka wɛ́lini da ŋɔkáayɔɔ-ŋai

3ǹyaŋ ŋá Isɔɔ kpɔ̀ara da ŋɔkáayɔɔ-ŋai. Ŋá ŋɔkɔni-yee lɔii su kàra ŋá dɛɛ lɔɔ sûa-ŋa pɔ́."

4À kɛ̀ Isɔɔ ŋɔnûai Idɔŋ-ŋai da mò dîyɛɛ, "Da kútaa-ŋai wólo kélɛ kwa pâi dɔ̂i ŋɔ́nɔ pôlu," gɛ̀ ní Yâwɛɛ a pâi zu toôi ǹyɛɛ, "Tɔɔ dí dɔɔ pôlu, ŋa pâi díwôloi ŋɔ́nɔ. Nûa da pâi dílɔii tôlii a ŋwana-lɔ̂ɔ lɔii, maa lɔii tí su-ƀelai ƀé Yâwɛɛ líi ŋwanâai dîa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ."

5Eezuɛ-ƀelai da pâi nyíŋi kâai a díkpîŋ ŋɛi-gao, ǹyaŋ da pâi môi, "Yâwɛɛ wála-walaâi Eezuɛ lɔii su da ǹɔii da kpɛ́ni-ŋai."

Yâwɛɛ líi è ŋwàna zâla láa-soŋ-ƀelai dîa

6Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ è mò zâla láa-soŋ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, "Lóŋ-surɔŋ a ŋumɛ-mâa tɛɛ ǹâŋ pɔ́, yée-mu-nuu ké ŋumɛ-mâa tɛɛ ŋɔmɛi-nuui pɔ́. Ńyãa ƀa kánâŋ. Lé mɛni ƀé káfa ŋumɛ-mâa tɛɛ la m̀ɓɔi? Ńyãa ƀa kámɛi-nûui, lé mɛni ƀé káfa ƀaa-kɛ-maa tɛ̂ɛ la m̀ɓɔi? Ka káŋɛi nàɣiŋ m̀ɛi ǹyaŋ ká mò kâa, 'Kwa kúŋɛi naɣîŋ-pere kɛ̂i léŋ ímɛi?'

7Berei ká ŋí ká káŋɛi naɣînii la m̀ɛi. Ka sâla-sɛŋ nyɔ́mɔɔ pù ŋáteƀelei ma. Ǹyaŋ ka marê-kɛ̂ɛ kɛ̂i, 'Kwaa fɛɣɛ-pere ké léŋ a ŋumɛ-mâa tɛɛ́ ípɔ?' Ŋa m̀ôi kâa, kpɛ́ni fêi, káfe ŋumɛ-mâa tɛɛ̂i ŋáteƀelei pɔ́.

8À kɛ̀ kà pà a taa-sûa ŋɛ́i púɔɔ, gɛ́ kɔ̀lɛ kpaa máŋ gɔ́ɔ púɔɔ a gɛɛ ká sâla kula la m̀î, ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ nyíti fé a mɛni nyɔ́mɔɔ? Ka kɔ́ ká sua kɛ́ɛ tí tɛ́ɛ gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛi pɔ́! Ká gɔ́lɔŋ ǹíi a pâi nɛ̃ɛ̂i kámɛni ma kpaa máŋ é mɛni lɛ́lɛɛ da kɛ́ kâa?"

9Káai a zâla-laa soŋ-ƀelai, ka Ɣâla marê ké a gɛɛ é mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ kûɛ. Vé pâi káɣâla fɛlii-wooi su toôi ǹyaŋ a pâi kulâi kásɔŋ su.

10Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ ǹyɛɛi, "Eî kɛ̀ núu da káa kásama a gɛɛ é Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔkpôŋ-ŋai kélee láa té a gɛɛ kafa lâa ŋɔŋ kpɛ́ni-kpɛni too la ŋáteƀelei ŋa. Ńii fé láa ní káyêei. Fé pâi ńyee seêi zama sã̂ai mu ka pâ la m̀ɓɔi.

11Nûa da sála-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kèreŋ m̀î ǹɔii gwaa kélee, díkɛ sâla lɛ́lɛɛ kùla m̀î nyii a ńii laai. Díkelee da ŋumɛ-mâa tɛɛ m̀ɓɔ!

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Kɛ́lɛ káfa ƀâa kɛ̀ ḿâ à kɛ̀ kà mò kâa ŋáteƀelei káa kpɛ́ni-kpɛni, ǹyaŋ káa kɛ́ mii-sɛ̂ŋ pù ŋá nyii káfe ǹwɛli níi.

13Ka mò kâa, ‘Kúfii kpɛɛ̂i nâa m̀ɛni-ŋai ŋí kélee mɛni ma!’ À kɛ̀ tí ká kásĩ̂a mìi a ńyãa. Zama sɛŋ ka pâ la ḿbɔi, gáa a ŋúma taa-sua, gɔ́ɔ púɔɔ, kpaa máŋ gɛ́ kɔ̀lɛ. Ká gɔ́lɔŋ ŋa pâi ńyee seêi nyíti mu káyêei?

14Náɣaŋ káa fili-nuu ma nyii a sâla kula ḿâ a taa-sûa nyɔ́mɔɔ, ǹyaŋ a góno tee a taa-sûa lɛ́lɛɛ ŋɔtaa-suai sáma a gɛɛ é sâla kula la ḿâ. Kpɛ́ni fêi, ŋ̌gaa a kâloŋ kɛ́tɛ, ǹyaŋ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee da yao ḿâ.”

Malakai 2

1Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a môi zâla-laa soŋ-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “M̀ɛni ŋí káa kámɛni ma:

2Fɛɛ ká ƀaa-kɛ-maa tɛ́ɛ ḿbɔ kátûa-pere su. Kà wàla káwoli tɔ́ɔ m̀ɛnii ma ŋá môi, gɛ̀ ní ŋa pâi káfôoi. Ŋa pâi kásɔlɔ ƀo-sãai kélee fôoi. Tɔ̃yâ ma ŋa nâa kásãâi fóo, kpɛ́ni fêi, káfe ŋ̌oo síɣe ní a gbanaŋɔɔ.

3Ŋa pâi kálônii kula-maa kɛ̂i ŋá zua-ŋai kpó sía káŋɛi ka díkula ḿâ a sâlai. Ŋa pâi kákulâi ŋɛ́i.

4À kɛ̀ tí ka pâi gɔ́lɔnî̃i a gɛɛ ŋá m̀ɛnii ŋí ƀò kâa a gɛɛ m̀ɛnii ŋá gbɛ̀tɛ zâla láa soŋ-ƀelai yêei da Liiva ŋɔkáayɔɔ-ŋai vé pâi karâi.

5“Ŋámɛni-kpɛtɛɛi su, ŋá ŋ̌gono tèe díyêei a gɛɛ ŋa pâi fúlu-laa tɛɛ̂i dípɔ da lii-sêe ǹyaŋ nyíŋi ƀé ŋá dɛ̀ɛ dípɔ a gɛɛ dí ƀaa-kɛ́-maa tɛ́ɛ ḿbɔ. Maa ɣêle-ŋai tí su dí ƀaa-kɛ́-maa tɛ̀ɛ ḿbɔ, dí yao ḿâ.

6Dí tɔ̃yâ-sɛŋ lɛ̀, dífe sɛŋ nyɔ́mɔɔ lɛ́ ní. Dí dífulu-laai kɛ̀ a ńîa-pere. Dífe tɔ̃yâ-mɛni kɛ́ ní nɔ́ díkpîŋ mɛni ma, kɛ́lɛ dí kpɔŋ-mâa tɛ̀ɛ núu támaa pɔ́ a gɛɛ dífe mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀.

7Gáa a zâla-láa soŋ-ƀelai dítii a gɛɛ dí tɔ̃yâ-mɛni lɛ́ é pîlaŋ Ɣâla ma. Ǹɛ̂lɛɛi ǹûa dí lí dípɔ a gɛɛ dí mɛni maa kɔ́ri é pîlaŋ ńîa-mɛnii ma kpɛ́ni fêi, dia ƀé díkaa a Ǹwála-wâla kélee Ɣalai ŋɔkéla-ŋa.

8“Kɛ́lɛ káai a zâla láa soŋ-ƀelai ká siɣe bere sã̂ai ma. Kásɛŋ-lɛ́ɛi a núu támaa kɛ́ da sɔnyɔ̂ŋ kɛ́. Ka m̀ɛnii kara ŋá gbɛ̀tɛ kámɛni mai.

9M̀ɛni ma ńyãa máŋ ŋa pâi Eezuɛ-ƀelai kɛ̂i dí kákpɔara kpɛ́ni fêi, káfa ŋ̌oo mɛni. Ǹyaŋ tãi ká sɛŋ lɛ̂ la ŋánûai dîai, káfa dísòŋ a bɔrɪɛɛ.”

Ǹûai dífe a tɔ̃yâ-ƀela Ɣâla mɛni ma

10Kúkelee kúnâŋ fé tɔnɔɔ? Ǹâla tɔnɔi fé kúkpɛtɛ ní? Gɛ̀ ní lé ŋaŋ ƀé kúfe kúkono-tee-ŋai ŋaa-see kɛ̂i la kúkîe ni yêei? Lé mɛni ƀé kúkaa gono-tee-ŋai kpɔarâi la Ɣâla è gbɛ̀tɛ kúnuu-pɔ̂lɔ-ŋai yêei?

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Zuda-ƀelai da díkono-têei kara Ɣâla yêei, ǹyaŋ da mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛɛ pôlu ké Zerusâlɛŋ da Zuda lɔii gwaa kélee. Da Yâwɛɛ Ŋɔpɛ́rɛi kara nyii è ŋ̌wɛlini. Zinâai dí nɛyaai kùla diai Ɣâla ŋɔkpɛtɛ-sãai sîɣe a díɣâlai.

12Tɔ́ɔ Yâwɛɛ é ǹûai tí kúla Eezuɛ-ŋai sáma diai da m̀ɛni-ŋai tí kɛi. Vé ŋɔ́nɔ nɛ̀ɛ nàa a gɛɛ dí pá a sama-sɛ̂ŋ da nyii kúnûai da pâ la Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ pɔi.

13M̀ɛnii dɔnɔ ká ŋí ka gɛ̂i. Ka Yâwɛɛ ŋɔteƀelei yɔ́ɔ a káŋɛi-ya kákɛ wɔ̀lɔ, kpɛ́ni fɛ̂i, Ɣâla fé ŋɔ́nɔ ǹyée seɛ̂i kásama-sãai mu ka pâ la bɔ́i.

14Ká ké marɛ̂ kɛ̀ a gɛɛ lé ƀé vé ŋɔ́nɔ ǹyée seɛ̂i la kúsama-sɛ̂ŋ-ŋai mui? Gáa tí, kpɛ́ni fɛ̂i, Yâwɛɛ è gɔ̀lɔŋ ƀa íkono-têei kara ínɛnîi yêei í gùla a ínaɣa-tãi. È kɛ̀ a ísia-gîe-pôlu-nuu, kɛ́lɛ ƀa íkono-têei kara ǹyêei, berei máŋ í íkono tèe la Ɣâla ŋɛ́i a gɛɛ ƀa pâi kɛ̂i a tɔ̃yâ-nuu m̀ɛni mai.

15Ɣâla fé kákɛ ní a kpono tɔ̂nɔ mɔ̂leŋ sarâi? È nyíŋi kɛ̀ lé mɛni ma? È nyíŋi kɛ̀ a gɛɛ ká nîa-pɛlɛɛ sɔlɔ ƀó dí ké a Ɣâla ŋɔnûa. M̀ɛni ma ka kákpîŋ mɛi káa a gɛɛ ká ta fé ŋɔkono-têei kara ŋɔnɛnîi yêei.

16Yâwɛɛ Eezuɛ Ŋɔɣâlai è mò ǹyɛɛ, “Fé táa-laa wɛ́li ní. Fé wɛ́li ní a gɛɛ ká ta é ŋwana-lɔɔ tua kɛ́ɛ tí ké a ŋɔnɛnîi. Núu fa ŋɔkono-têei kara ŋɔnɛnîi yêei a gɛɛ a pâi kɛ̂i a tɔ̃yâ-nuu mɛni ma.”

M̀ɛni-ŋá-tee ɣelei a lɛɣɛ

17Yâwɛɛ fíi kpɛɛ̂i a kálono woo. Kɛ́lɛ ka mò kâa, “Kwa víi-kpɛɛ-pêre kɛ̀ léŋ?” Ká mò kâa, “Yâwɛɛ a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela kélee sìɣe a núu lɛ́lɛɛ. Tɔ̃yâ ma è díwɛli ní.” Kpaa máŋ kákɛ mò kâa, “Ŋ̀âlai kɔɔ nyii gáa a dɔ̃yâ Ɣalai?”

Malakai 3

1Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ a môi ǹyɛɛi, “Ŋa pâi ŋáworê-woo ƀó-nuui tɛɛ̂i a gɛɛ é ŋáperei su kpɛtɛ. À kɛ̀ tí, Ŋ̀âlai ka gɔ̂rii a pâi pâi Ŋɔpɛ́rɛi Kɛ́tɛi mu a maa félaa. Gɛ̀ ní ŋ̌orê-woo ƀó-nuui ka wɔ́lɔ berei kâai, a pâi pâi é ŋáworê-wooi ƀó kâa.”

2Kɛ́lɛ ŋ̌elei a pà lai, gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri tɔ̂i dúɛi? Tãi à pà lai, gbɛ́ɛ ƀé pâi ƀâloi? A pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ seɣe-waa-kpolo ŋá liɛɛ, yɛ̂ɛ ŋɔŋ nyii a kpɛ̋ɛ sèɣeŋ kɔli mai.

3A pâi é mɛni ŋá tée yɛ̂ɛ kɔli ɣale-nûu a kpɛ̋ɛ kùla káne ma. Yɛ̂ɛ berei kɔli-ɣale-nûu a kpɛ̋ɛ kùla la káne ma da gôoi, berei nɔ́ ƀé Yâwɛɛ ŋɔworê-woo ƀó-nuui a pâi zâla láa-soŋ-ƀelai maa waâi la é lɛ́ɛ la zu dí pá a sama-sɛ̂ŋ lɛ́lɛɛ Yâwɛɛ pɔ́.

4À kɛ̀ tí, zama-sɑ̃̂ai Zuda lɔii su-ƀelai da Zerusâlɛŋ-ƀelai da pâi lai, a pâi Yâwɛɛ líi lâai yɛ̂ɛ berei da kâa ǹíi laa la a bɔlɔi.

5Ŋ̀wála-wâla kélee Yâwɛɛ a môi ǹyɛɛi, “Ŋa pâi pâi kápɔ ŋá kámɛnii ŋá tée, ŋá sêre-faa ké ŋɔ́nɔ é pîlaŋ bóniŋ ké-ƀelai dîa da ŋ̌ulu-wulu ké-ƀelai, ǹɛ́ɛ-sere-faa ké-ƀelai, da diai da díi-ké-ƀelai dífela-fei mîi a wôya perei, diai da díŋɛi nàɣiŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

bɔɔ-nɛyãai mɛi, dee-lônii, ǹɔii da kpɛ́ni su-ƀelai, é pɛ́lɛ diai dîa dífa ƀaa-kɛ́-maa tɛ̀ɛ ḿbɔi.

Núu-kɔ̃liŋ-buu tɛɛ-mɛ̃ni ɣâla pɔ́

6"Ńyãa ƀa Yâwɛɛ, fá ḿaa fâleŋ. M̀ɛni ma káai a Zeeka Ŋɔkáayɔɔ-ŋai, káŋuŋ la fé niî kpɛɛ ní a pilíɛɛ.

7Kámaa mɛ̃ni kɛ̃ɛi nɔ́ yɛ̃ɛ kánuu-pɔ̃lɔ-ŋai, ka kápôlu tɔɔ ŋátɔ̃ŋ-ŋai dîa káfe niî dímɛi káa ní. Ka tínaŋ ḿbɔ-naa pêre ńyaŋ ŋa pâi tínanîi kápɔ-naa pêre. Kɛ́lɛ ka môi kâa, 'Kwa pâi tínaŋ-pere kɛ̃i léŋ ípɔ-naa pêre?'

8Ŋa kámarê kɛ̃i, gáa a mɛni lɛ́lɛɛ a gɛɛ núu é ɣâla fili? Tɔ̃yâ ma, kpáo, kɛ́lɛ kákaa nɔ́ ḿvilîi. Kákaa ḿarê kɛ̃ɛ kɛ̃i kâa, 'Kwa ífilîi léŋ?' Ka ḿvilîi kákɔ̃liŋ buu-ɣelei tɛɛ mɛ̃ni su da zama-sɑ̃̂ai tɛ́ɛ mɛni ma ḿbɔ.

9Fóo-wôo káa kákelee kâa, kpɛ́ni fêi, káai a ǹɔii-ƀelai kélee ka ḿvilîi.

10Ka pá a kákɔ̃liŋ buu-ɣêlei kélee Ǹâla-pɛrɛi Kɛ́tɛi mu, gɛ̀ ní mii-sɛ̃ŋ támaa a pâi kɛ̃i naa. Ka ńzu kɔ̃ɔŋ, ǹyaŋ ka pâi gâai, ŋa pâi Ɣâla-taa wêna-ŋai láa ƀôi ŋá sɛŋ lɛ́lɛɛ sii támaa tɛ́ɛ kápɔ.

11Fé pâi ŋɔ́nɔ gotó-ŋai lɛɛ̃i naa díka-sí-sɛŋ-ŋai kara, ǹyaŋ kákpɔmɔ-ƀa kpɔlɔ-ŋai da pâi ƀâi a dámaa.

12À kɛ̀ tí gɛ̀ ní ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee da pâi kátôlii a lii-nɛ̃̂ɛ-ƀela."

Ɣâla ŋɔmalôŋ-kâa kono-teei

13Yâwɛɛ ǹyɛɛ, "Ka mɛni nyɔ́mɔɔ támaa ƀó a ńaa. Kɛ́lɛ ká marê kɛ̀ kâa, 'Lé ƀé kú mò é pîlaŋ yâi?'

14Ka mò kâa, 'Núu à tíi kɛ̀ Ɣâla mì gáa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni. Lé ƀé kwa zɔlɔ ƀô à kɛ̀ a mɛni ƀô kûa kú kɛ̀ gɛ, kpaa máŋ kwaa kɔ́ kú ǹɛ́ Ŋwála-wala kélee Yâwɛɛ ma a gɛɛ kú maloŋɔ̃i mɛnii gwa gɛ́ lai mɛni ma?

15Kwa ǹyoŋka-ƀelai sîɣe a Ɣâla ŋɔƀɛlɛ sêe sɔlɔ ƀó-ƀela. Sɔnyɔ̃ŋ-ƀela dífa mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀô nɔ́, kɛ́lɛ da Ɣâla ŋɔlii kpêlei su-kɔɔŋ a díŋwana-lɔ̃ɔ tua-kɛ́ɛi, da kɛ́ gaai a gɛɛ mɛni da fé pâi kulâi zu.' "

16Diai da yào Yâwɛɛ mai, dí lòno díkîe-ni pɔ́. Yâwɛɛ è ŋ̀óli tɔ̀ɔ é díwoo mɛ́ni, ǹyaŋ diai da yào Yâwɛɛ ma dí ƀaa-kɛ́-maa tɛ́ɛ bɔ́i, dí kili-too-ŋa kɔlɔ pɔ̃̀yɛ a dílaa.

17Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a môi ǹyɛɛi, "Da pâi kɛ̃i a ḿbɔɔ kpîŋ-kpiŋ, ŋ̀ele-kûui ŋa pâi pâi lai. Ŋa pâi dímalôŋ kâai yɛ̃ɛ berei ǹaŋ-nuui a ǹóŋ malôŋ kàa la nyii a tíi kɛ̀ mìi.

18Ŋánûai da pâi ŋɔ́nɔ mɛni sîi feerɛ loai kɔ́lɔnîi, zɔnyɔ̃ŋ-ƀelai da zɔŋ lɛ̃̂lɛ-ƀelai, ǹúui va ŋ́oo mɛnii da ǹúui a ŋ́oo mɛnii."

Malakai 4

© 2014 Bible Society in Liberia.

Yâwɛɛ ŋɔɣelei a pâi

1Ǹwála-wâla kélee Yâwɛɛ a môi ǹyɛɛi, “Ǹele kûui káa pâi tãi ǹyoŋka-ɓelai da
zɔnyɔ̂ŋ-ɓelai da pâi kérenîi la yɛ̂ɛ kala kpâlai. Maa ɣêlei tí da pâi kérenîi, dí kpua
tɔ̂nɔ kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i.

2Kɛ́lɛ káai ka yâo ḿâi ŋátɔ̃yâ-laai a pâi ɓêlai kâa yɛ̂ɛ fólo, gɛ́ pà a ɓálo-laa kápɔ
yɛ̂ɛ fólo-kpâ̰le. Ka pâi kɛ̂i a ká ŋuŋ-maa-ɓóɔɔ kálii kɛ́ nɛ̃ɛ yɛ̂ɛ da niŋa-lônii kula
kóraŋ su díkɛ pìli-pili.

3Ǹele-kûui ŋa pâi m̀ɛnii ŋí kɛ̂i lai, káyee a pâi tɛɛ̂i ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai dîa, ǹyaŋ da
pâi kɛ̂i a muluŋ kákɔɔ mu.

4“Ńyee mu-nuui Mose ŋɔsɛŋ-lɛ́ɛ-ŋai maa mɛ̂ni é lɛ́ɛ kákili ŋá, dɔ̂ŋ-ŋai é pɛ́lɛ ŋ̀óo-
ŋai dîa ŋá dɛ̀ɛ bɔ́ Sana Yeei ma Eezuɛ-ŋai kélee mɛni ma a gɛɛ dí láa lai.

5“Kɛ́lɛ Yâwɛɛ ŋɔmɛni-kpɔ̂lu-kula ɣêle-kuu kɛ́tɛi é lɛ́ɛ pâi pâi, ŋa pâi Ɣâla ŋɔlóno
kɛ́-nuui Ilaiza tɛɛ̂i.

6A pâi pâi a ǹóŋ-kaa-sinaai da dílônii gîe ma ŋɔ́nɔ. À wàla kɛ́ tí fɛ̂ɛ ŋa pá ŋá kálɔii
su kara.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Kpelle Liberia - All Bible

Maafîu

Maafîu 1

Zîsɛ ŋɔsuui pîlaŋ-pere
(Lûu 3:23-38)

1Zîsɛ Kôrai, nyii gáa a Deeƀé ǹóŋ da Eberaɣɛ̃ɛ ǹóŋ, ŋɔsuui pîlaŋ-pere ká ŋí.

2Eberaɣɛ̃ɛ è kɛ̀ a Aise ǹâŋ, Aise kɛ́ ƀò a Zeeka ǹâŋ, Zeeka kɛ́ ƀò a Zudasi ǹâŋ da Zudasi ǹêɣe-ni,

3Zudasi kɛ́ ƀò a Pɛrɛzi da Zera dínâŋ, nyii-ŋai da Tama dí dísɔlɔ ƀôi, Pɛrɛzi kɛ́ ƀò a Ɛzɔrɔŋ ǹâŋ, Ɛzɔrɔŋ kɛ́ ƀò a Araŋ ǹâŋ,

4Araŋ kɛ́ ƀò a Aminɛda ǹâŋ, Aminɛda kɛ́ ƀò a Nâsuŋ ǹâŋ, Nâsuŋ kɛ́ ƀò a Samɔŋ ǹâŋ,

5Samɔŋ kɛ́ ƀò a Boa ǹâŋ, nyii da Leɣa dí zɔlɔ ƀôi, Boa kɛ́ ƀò a Obɛɛ ǹâŋ, nyii da Lûfi dí zɔlɔ ƀôi, Obɛɛ kɛ́ ƀò a Zɛse ǹâŋ,

6Zɛse kɛ́ ƀò a gâloŋ Deeƀé ǹâŋ. Deeƀé kɛ́ ƀò a Saloma ǹâŋ, nyii da Yuraya ŋɔnɛnîi dí zɔlɔ ƀôi.

7Saloma è kɛ̀ a Leoboaŋ ǹâŋ, Leoboaŋ kɛ́ ƀò a Aƀiza ǹâŋ, Aƀiza kɛ́ ƀò a Asafa ǹâŋ,

8Asafa kɛ́ ƀò a Zeosafa ǹâŋ, Zeosafa kɛ́ ƀo a Zɛoraŋ ǹâŋ, Zɛoraŋ kɛ́ ƀò a Uzia ǹâŋ,

9Uzia kɛ́ ƀò a Zotaŋ ǹâŋ, Zotaŋ kɛ́ ƀò a Eeɣa ǹâŋ, Eeɣa kɛ́ ƀò a Ɛsekaya ǹâŋ,

10Ɛsekaya kɛ́ ƀò a Manasɛ ǹâŋ, Manasɛ kɛ́ ƀò a Amɔŋ ǹâŋ, Amɔŋ kɛ́ ƀò a Zosaya ǹâŋ,

11Zosaya kɛ́ ƀò a Zɛoasiŋ ǹâŋ da Zɛoasiŋ ǹêɣe-ni tãi dí lì la a dia Babelɔŋ.

12Díliɛɛ a dia Babelɔŋ, Zɛoasiŋ è kɛ̀ a Siatiɛ ǹâŋ, Siatiɛ kɛ́ ƀò a Zɛrubabɛɛ ǹâŋ,

13Zɛrubabɛɛ è kɛ̀ a Abiyu ǹâŋ, Abiyu ǹyaŋ kɛ́ ƀò a Ilaikiŋ ǹâŋ, Iliakiŋ kɛ́ ƀò a Azɔɔ ǹâŋ,

14Azɔɔ kɛ́ ƀò a Zadɔ ǹâŋ, Zadɔ kɛ́ ƀò a Akiŋ ǹâŋ, Akiŋ kɛ́ ƀò a Ɛliu ǹâŋ,

15Ɛliu kɛ́ ƀò a Ilieza ǹâŋ, Ilieza kɛ́ ƀò a Mataŋ ǹâŋ, Mataŋ kɛ́ ƀò a Zeeka ǹâŋ,

16Zeeka kɛ́ ƀò a Zosɛ ǹâŋ, nyii kɛ̀ a Mere ŋɔsurɔ̂ŋ, nyii Zîsɛ sɔlɔ ƀô da kɛ̂ mà Kôrai.

17Ǹ̀ɛni ma, é síɣe Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔkɛ-ɣéniɛi ma, da ǹóŋ ŋɔi, da ǹóŋ ŋɔlòŋ ŋɔi, da ǹóŋ ŋɔlòŋ ŋɔlòŋ ŋɔi, é seri Deeƀé ŋɔtãi ma, è kɛ̀ a kɛ-ɣéniɛ seêi puu kao náaŋ. É síɣe

© 2014 Bible Society in Liberia.

Deeƀé ŋɔtãi ma é seri tãi mâ dí lì la a Zûu-ŋai Babelɔŋ è kɛ̀ a kɛ-ɣéniɛ seêi puu kao náaŋ. É síɣe ŋɔ́nɔ tãi mâ dí lì la a Zûu-ŋai Babelɔŋ é seri Kôrai ŋɔtãi ma, è kɛ̀ a kɛ-ɣéniɛ seêi puu kao náaŋ.

Berei dí Zîsɛ maa sɔlɔ ƀô lai

(Lûu 2:1-7)

18Ǹyaŋ berei ŋí ƀé dí Zîsɛ Kôrai maa sɔlɔ ƀô la. Tãi Zosɛ e Zîsɛ ǹee Mere kɔli-kao làa lai, dí lɛ́ɛ pâi kɛ̂i díkîe ma, M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai e gɛ̀ é koo síɣe.

19Nya ƀe ŋɔsurɔ̂ŋ Zosɛ, nyii kɛ̀ a tɔ̃yâ-nuui, vé kɛ́ ní ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ e Mere ŋumɛ. È gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛɛ é Mere lɛɛ loo-pere su.

20Kɛ́lɛ, tãi è kɛ̀ gíli ŋá siâi la é pîlaŋ m̀ɛni-ŋai ŋí diai, Kúnuu-namui ŋɔkélai dɔnɔ è pà bɔ́ nyiî-pere, ǹyɛɛ mai, “Deeƀé ǹóŋ Zosɛ, ífe yào Mere siɣe mɛ̂ni ma, nyii gáa a ínɛnîi, kpɛ́ni fêi, gooi gáa mai, M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai ƀé gɛ̀ é kɛ́ mà.

21Ǹyaŋ a pâi lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀôi, nyii ya pâi ǹáa seêi a Zîsɛ, kpɛ́ni fêi, a pâi ŋɔnûai ƀâloi dísɔnyɔ̂ŋ yêei.”

22Nyíŋi kélee è kɛ̀ a gɛɛ m̀ɛnii Kúnuu-namui è wɔ́lɔ mò ŋɔlóno kɛ́-nuui sârai, ŋ̀a-see é kɛ́. È mò ǹyɛɛ,

23“Ka gáa, nɛnî-kpela tɔnɔ a pâi koo siɣêi é lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀó, nyii da pâi dôlii a Imayuwɛ” (nyii su-kulai ƀa, Ɣâla káa kúkɔlɛ).

24Zosɛ kɛ́ɛ a ŋ̀ɛ́i lá ƀói, è gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Kúnuu-namui Ɣâla ŋɔkélai è mò la mai. È ǹyée sèe ŋɔnɛnîi mu,

25kɛ́lɛ, vé kɛ́ ní a m̀aa-mɛni kɔ́lɔŋɔɔ é lɛ́ɛ la zu é ŋɔlóŋ-surɔŋ maa-ŋuŋ sɔlɔ ƀó. È ǹáa sèe a Zîsɛ.

Maafîu 2

Dáre-ƀelai dí pà nàa kâai

1Tãi nâa dí Zîsɛ maa sɔlɔ ƀô la Bɛpeleɣɛ̃ɛ, Zudasi-lɔii su Gâloŋ Ɛɛlɔ ŋɔtãi mai, táre-ƀela dí kùla vóloi-ƀelai-pere dí pá Zerusâlɛŋ, dîyɛɛi,

2“Zûu-ŋai díkâloŋ nyii dímaa sɔlɔ ƀó ƀɛ́ a ninai ǹyaa kɔ̀ɔ? Kpɛ́ni fêi, ku ŋɔpɛmɛlɛ̂ŋ-kaoi kâa kúlɔii-su vóloi-ƀelai-pere. Nya ƀe kú pà a gɛɛ kúƀaa-kɛ-maa tɛ́ɛ ƀɔ́.”

3Tãi Gâloŋ Ɛɛlɔ e nyíŋi mèni lai, ǹíi è tùmo da Zerusâlɛŋ-ƀelai kélee.

4Nya ƀe è zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai toli, è dímarê kɛ̀ mí ƀé da pâi Kôrai maa sɔlɔ ƀôi naai.

5Nya ƀe dí mò ma, dîyɛɛi, “Bɛpeleɣɛ̃ɛ, Zudasi-lɔii su, kpɛ́ni fêi, bere ƀé Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui è bɔ̃̀yɛ la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6‘Yái íkaa a Bɛpeleɣɛ̃ɛ Zudasi-ŋai dílɔii sui, ífe kuro-te ní Zudasi-ŋai dílɔii-tuɛ-
ƀelai sama, kpɛ́ni fêi, íkponôi ƀé ǹúu-tuɛ-nuui a pâi kulâi naa, nyii pâi ŋánûai
Eezuɛ-ŋai mɛi kâai.’ ”

7Nya ƀe Ɛɛlɔ e dáre-ƀelai tòli loo-pere su e dímarê kɛ́ a ǹɛ́lɛɛ tãi ma bɛmɛlɛŋ-
kaoi e kùla lai.

8Nya ƀe è dítɛ̀ɛ Bɛpeleɣɛ̃ɛ, ǹyɛɛ diai, “Ka lí ka gwâtarai kɔ̂ri a ǹɛ́lɛɛ. Kà gàa, ka
pá ká m̀ó mâ a gɛɛ ńyãa máŋ ŋa li ŋa vɛli.”

9Gâloŋ wóo mɛniɛɛ dîɛi dí lì. Bɛmɛlɛŋ-kaoi dí gàa voloi-ƀela-perei, e tɔ̀ɔ dítuɛ é
lɛ́ɛ la zu e seri ƀɛi gwâtarai e kɛ̀ naai.

10Bɛmɛlɛŋ-kaoi káa dîɛi, dí lii-nɛ̃ɛ kùla a ŋánaa.

11Tãi dí lɔ̀ la bɛ́rɛi mui, dí ǹôloŋ kàa ǹee Mere yêei. Dí tòo gɔ́ɔ mu dí vɛli. Dí
díbɛbɛ-ŋai láa ƀò, dí sama-sâ̰a tɛ̀ɛ bɔ́ yɛ̂ɛ gôo, wúru-malaŋ kúŋ nɛ̀ɛ, bɛlɛɛ wúlɔ
kúŋ nɛ̃ɛ ma.

12Nya ƀe Ɣâla e dília-woo ƀò seêi-pere a gɛɛ dífe li pôlu Ɛɛlɔ pɔ naa-pere. Nya
ƀe dí lì dípɔ-taai a pere da kpɛni.

Dí pú dí lí Ize lɔii su

13Dí liɛɛi, Kúnuu-namui ŋɔkélai dɔnɔ è pà Zosɛ pɔ seêi-pere, ǹyɛɛ mà, “Ímu siɣe
í gwâtarai siɣe da ǹee, ka lí Ize-lɔii su ká lɛ́ɛ naa é lɛ́ɛ la zu ŋá ŋóo tɛ́ɛ kâa. Kpɛ́ni
fêi, Ɛɛlɔ káa ǹôloŋ kɔ́rîi a gɛɛ e bàa.”

14Nya ƀe è mu sìɣe é gwâtarai siɣe da ǹee a kpini é lí a dia Ize.

15Ǹaa ƀe è lɛ̀ɛ naa é lɛ́ɛ la zu Ɛɛlɔ é sáa. Nyiŋi é kɛ̀ a gɛɛ mɛnii Kúnuu-namui Ɣâla
è mò ŋɔlóno-kɛ-nuui sârai ŋa-see é kɛ́, ǹyɛɛi, “Ŋá ńoŋ tòli ŋa gula Ize-lɔii su.”

Ǹîa-pɛlɛɛi pâa mɛ̂ni

16Tãi Ɛɛlɔ e gɔ̀lɔŋ la a gɛɛ dáre-ƀelai dí bɛ̀lɛi, ǹíi è ŋwàna kpɔ́ a ŋánaa é nûa tɛɛ
a gɛɛ dí zinâa-nɛyaai kélee páa Bɛpeleɣɛ̃ɛ da nàa kɔlɛ mâ kpiniŋ-ŋai kélee su,
nyii-ŋai díkoraŋ è kɛ̀ é siɣe kóraŋ feerɛ m̀â é yéŋ mu-pere, yɛ̂ɛ berei dáre-ƀelai
dí maa-tãi lɛ̀ la mà, a tãi è dímarê kɛ̀ la é pîlaŋ bɛmɛlɛŋ-kaoi káa tãi mai.

17Ǹyaŋ mɛnii Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Zɛlemaya e mòi ŋa-see e kɛ̀, ǹyɛɛ,

18“Ŋà wóo da mɛnîi gɛ́ kùla Lama, gáa a maloŋ too maa wɔlɔ-woo. Leesɛ káa
wɔ̂lɔi ŋɔnîa-pɛlɛɛi mɛni ma. Vé fáa ní ma a gɛɛ díŋa-kpɛ́, kpɛ́ni fêi ŋɔnîa-pɛlɛɛi
dífe ŋɔ́nɔ naa.”

Zosɛ-ni dí pà pôlu dí kúla Ize

19Kɛ́lɛ, tãi Ɛɛlɔ e sàa lai, Kúnuu-namui ŋɔkélai dɔnɔ è pà Zosɛ pɔ Ize-lɔii su seêi-
pere, ǹyɛɛ ma,

© 2014 Bible Society in Liberia.

20"Ímu siɣe, í gwâtarai siɣe da ǹee íli a dia Eezuɛ-lɔii su, kpɛ́ni fêi, diai kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii
dí ǹôloŋ páai da saa."

21Nya ƀe è m̀u sìɣe é gwâtarai siɣe da ǹee é pá a dia Eezuɛ-lɔii su.

22Kɛ́lɛ, tãi Zosɛ è mɛ̀ni la a gɛɛ Akelɔ ƀe lɛ̀ɛ ǹâŋ Ɛɛlɔ pɔ́ɔ ŋá Zuda-lɔii mɛi, è yào
a gɛɛ é seri naa. Ǹyaŋ tãi Ɣâla e ǹia-woo ƀò la seêi-perei, è lì Galalii-lɔii-kpiniŋ
su.

23Ǹiɛɛ̂i, è sèe taa kɛ́tɛ tɔnɔ su da kɛ̂ ma Nâzarɛ, a gɛɛ mɛnii Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai
dí mòi ŋa-see é kɛ́, "Da pâi dólîi a Nâzarɛ-nuu."

Maafìu 3

Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ Ŋɔɣâla-woo-ƀóɔɔi

(Mâki 1:1-8; Lûu 3:1-18; Zɔ̂ŋ 1:19-28)

1Maa-tãi ti su Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ è pà gɛ Ɣâla-woo ƀo vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su Zuda-lɔii su,
ǹyɛɛi,

2"Ka kálii pene, kpɛ́ni fêi, Ǹ̩âla-taa kâloŋ-laai a lɛɣɛ."

3Kpɛ́ni fêi, ǹúui ŋi ƀe Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Azaya e maa-mɛni ƀò, ǹyɛɛi, "Ǹyaa
ƀa ǹúui ŋ̀óo káa têi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, ǹyɛɛi, 'Ka Kúnuu-namui ŋɔperei kpɛtɛ, ká
ŋɔpere-ŋai su sãa.' "

4Zɔ̂ŋ ŋɔseɣei è kɛ̀ a gbɛ́tɛɛ a soo-fáleŋ leɣa, sua-kɔlɔ kɛ́ ƀo ǹeŋêi. È gotó mii da
kwɛ̃ŋ-wulɔ.

5Nya ƀe Zerusâlɛŋ-ƀelai dí lì bɔ é pɛlɛ Zuda-ƀelai kélee dîa, da Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ
m̀â lɔii-kpînin̩ su-ƀelai kélee.

6Dí dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai ƀò é díbatâi kɛ́ Zɔdiŋ Ya-Leei su.

7Kɛ́lɛ, tãi è Faresii-ŋai da Sâdusii-ŋai dámaa kàa la díkɛ pa batâi mɛni mai, è mò
dîa, ǹyɛɛi, "Káai a kali nyɔ́mɔɔ koi-lonii! Gbɛ̂ɛ ƀe kálîa-woo ƀò a gɛɛ ká pú ǹii-
ŋwanai nyíi gáa pâi yêei?

8Maa mɛ̂ni ma, ka nɛ̀ɛ naa káƀa é kálii-penêi lɛ́.

9Káfe kákili ŋá sìa kákɛ m̀ó kákoi-pere, 'Eberaɣɛ̃ɛ káa kúyêei a kúnâŋ.' Kpɛ́ni fêi,
ŋá m̀ó kâa, Ɣâla a pɔ̂ri gɔni-ŋai ŋí kɛ̂i a Eberaɣɛ̃ɛ-nonii.

10Loníi ma máŋ, ǹyuɔ̂i ŋá seɛɛ̂i ŋ̀úru-ŋai same m̀â. M̀ɛni ma ŋurii nyii kélee va
ƀâi a m̀á lɛ́lɛɛi, da bɔ̀ŋ dí bili ŋɔŋ ŋá.

11"Ŋa kábatâi kɛ̂i a yá lii-pene mɛni ma. Kɛ́lɛ, ǹúui nyíi gáa pâi m̀bôlui ŋɔwala-
wala-laai tɛɛ̂i ŋ̀ɔ̂i ma. M̀aa fé nɛ̃ɛ ní a gɛ́ɛ ŋá ŋɔkpâŋ-kpalii siɣei. A pâi kábatâi
kɛ̂i a M̀ɔlêŋ Maa Waai da ŋɔŋ.

12Ŋɔlâai káa ǹyêei a gɛ́ɛ é ŋɔmɔlɔŋ tánîi kɔ̀ɔ é vɛ́ɛ a gɛ́ɛ é dɛ́ ŋɔkêrei su. Kɛ́lɛ, a
pâi mɔlɔŋ-kalai kérenîi a ŋɔŋ nyíi va wɔlɔ niîŋ."

© 2014 Bible Society in Liberia.

Dí Zîsɛ batâi kɛ̀

(Mâki 1:9-11; Lûu 3:21, 22)

13Nya ƀe Zîsɛ è kùla Galalii é pá Zɔ̂ŋ pɔ Zɔdiŋ Ya-Leei lá a gɛɛ Zɔ̂ŋ é ŋɔbatâi kɛ́.

14Kɛ́lɛ, Zɔ̂ŋ è gbèra, ǹyɛɛi, “Maa nɛɛ̂i í ŋábatâi kɛ́, ǹyaŋ íkɛ pà m̀bɔ a gɛ́ɛ ŋá íbatâi kɛ́?”

15Nya ƀe Zîsɛ è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛ mà, “Ǹɛɛ naa é kɛ́ tí. Kpɛ́ni fêi, maa nɛɛ̂i a gɛɛ kú dɔ̃yâ-laai maa-mɛni kélee ŋa-see kɛ́.” Nya ƀe è fàa ma.

16Zîsɛ kɛ́ɛ Zɔ̂ŋ a ŋɔbatâi kɛ́i, è kùla ǹyái su a maa félaa. Nya ƀe ŋele-kɔlɔŋ lá è ƀò mì, è Ɣâla Ɲɔm̂leŋ kaa gɛ yeŋ yɛ̂ɛ tòloŋ é sée ma.

17Nya ƀe wóo è kùla ŋelei su, ǹyɛɛi, “Ɲáwɛli-kɛ-maa-Lóŋ ká ŋi nyii maa-mɛni a ńii láai.”

Maafîu 4

Dɛ̂ƀele è ǹyée làa Zîsɛ ma

(Mâki 1:12, 13; Lûu 4:1-13)

1Nya ƀe M̀ɔlɛ̂ŋ è lì a Zîsɛ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a gɛ́ɛ Dɛ̂ƀele é ǹyée láa mà.

2Zîsɛ è pìli suŋ su a ɣele-kuu buu náaŋ da kpíni-kuu buu náaŋ. Tãi è kpɛ̀ɛ la a suŋ siɣeɛ̂i puru è kɛ̀ m̀a a ŋánaa.

3Naa kɛ́ɛ tii, Dɛ̂ƀele è pà bɔ́ gɛ́ ǹyée lâa m̀a. È m̀o m̀a ma, ǹyɛɛi, “A kɛ̀ íkaa a Ɣâla Ǹóŋ, gɔni-ŋai ŋí kɛ́ dí pene a kpólo.”

4Kɛ́lɛ, Zîsɛ è Dɛ̂ƀele wóo su tòo, ǹyɛɛi, “Bɔ̃yɛɛ̂i, ‘Núu fa ŋɔfúlu-laai kɛ́ nɔ́ kpólo mii mɛni ma, kɛ́lɛ, a ŋɔfúlu-laai kɛ̂ ŋ̀óoi kélee mɛni ma a kûla Ɣâla lái.’ ”

5Nya ƀe Dɛ̂ƀele è lì la daa kɛ́tɛ maa waai su é zee Ɲ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tôŋ su,

6è m̀o ma, ǹyɛɛi, “À kɛ̀ íkaa a Ɣâla Ǹóŋ, kúla ítoo, kpɛ́ni fêi, bɔ̃yɛɛ̂i, ‘A pâi ŋ̀óo tɛɛ̂i Ɲɔɣâla-taa-kela-ŋai pɔ́ é pîlaŋ yâ.’ Bɔ̃yɛɛ̂i ŋɔnɔ, ‘Da pâi ímu siɣêi díyee ŋá a gɛɛ ífe íkɔɔ tûa kɔni ma.’ ”

7Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “Bɔ̃yɛɛ̂i ŋɔnɔ, ‘Ífe Ínuu-namui Ɣâla su kɔɔŋ.’ ”

8Nya ƀe Dɛ̂ƀele è ŋɔnɔ lì a Zîsɛ yée tɔɔ kɛ́tɛ tɔnɔ ma. È ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee lɛ̀ ma ŋ̀éniɛi su da dífolo-laai.

9Dɛ̂ƀele è mò ma ǹyɛɛi, “Ɲa pâi zãâi ŋí kélee tɛɛ̂i ípɔ, à kɛ̀ yà tòo ŋ́gɔɔ mu í m̀vɛli.”

10Nya ƀe Zîsɛ è mò Dɛ̂ƀele ma, ǹyɛɛi, “Siɣe ŋ́gɔlɛ, Sêtɔŋ! Kpɛ́ni fêi, bɔ̃yɛɛ̂i, ‘Ínuu-namui Ɣâla fɛli, í tíi kɛ́ nɔ́ mì ǹyaa tɔnɔ.’ ”

11Nya ƀe Dɛ̂ƀele è nâa sìɣe gɔlɛ. Ɣâla-taa-kela-ŋa dí pá bɔ díkɛ tíi kɛ̂ mì.

Zîsɛ è pɛ̀lɛ ŋɔtíi ma

(Mâki 1:14, 15; Lûu 4:14, 15)

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Tãi Zîsɛ è mèni la a gɛɛ dí Zɔ̂ŋ sôŋ dí bili kpini-pɛrɛ mui, è lì Galalii.

13È kula Nâzarɛi, é pá é see Kapɔ̂nia yuo-loŋ kɔlɛ, Zɛbulɔŋ da Nɛfɛtɛli-kpiniŋ su,

14a gɛɛ mɛnii Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Azaya è mòi ŋa-see é kɛ́. È mò, ǹyɛɛi,

15"Zɛbulɔŋ-lɔii da Nɛfɛtɛli-lɔii, nyii-ŋai díkaa yuo-loŋ ma-pere Zɔdiŋ Ya-Leei pôlu, Galalii, ƀɛ́i Zɛ̃tai-ŋai díkaa see ni naai,

16ǹûai nyii-ŋai kɛ̀ sêe ni kpînii, dí kwaa ponoɔ kɛ́tɛ kàa, nyii-ŋai kɛ̀ see ni saa-taa kpíni su da ŋɔninîŋ mui, kwaa-ponoɔ a kula a dia."

17É síɣe maa-tãi tí ḿâ, Zîsɛ è pɛ̀lɛ Ɣâla-woo ƀóɔɔ ma, ǹyɛɛi, "Ka kálii pene, kpɛ́ni fêi, Ǹ̃âla-taa kâloŋ-laai a lɛɣɛ."

Zîsɛ è yá kpɛ́-ƀela náaŋ tòli

(Mâki 1:16-20; Lûu 5:1-11)

18Zîsɛ kɛ́ɛ siâi Galalii Poai kɔlɛi, è Samaŋ kàa, nyii ǹáa è kɛ̀ a Pitɛi, da ǹêɣe Aŋdulu, díkɛ deɣaŋ píli ǹyái su, kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ a nyɛ̃ɛ-kpɛ́-ƀela.

19Nya ƀe è mò dîa, "Ka lɛ̀ɛ ḿbôlu, ŋa pâi kákɛ̂i a núu-soŋ-ƀela."

20Nya ƀe dí nâa ƀò dídeɣaŋ-ŋai dîa a maa félaa dílɛɛ bôlu.

21Tãi è tɛ̀ɛ la naai, è Zɛƀɛdi ǹóŋ Zĩi kàa da ǹêɣe Zɔ̂ŋ, da dínâŋ Zɛƀɛdi-ni dí kɛ̀ dí-deɣaŋ sɔ̀lɔ gélеŋ su. Nya ƀe è dítòli.

22Nya ƀe dí gélеŋ lɛ̀ɛ da dínâŋ a maa félaa, dílɛɛ bôlu.

Zîsɛ è sɛŋ lɛ̂, é Ɣâla-woo ƀó, é nûa ƀálo

(Lûu 6:17-19)

23Nya ƀe è lì Galalii gwaa kélee gɛ sɛŋ lɛ Díɣâla-fɛli-kêre-ŋai mu, gɛ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai maa-tuŋ lɛlɛɛi ƀo, gɛ kɔlɔ-fela-sii kélee ƀalo ǹûai sama da mɛni-soli-sii kélee.

24Maa-tuŋ è taa-taa Siria lɔii su gwaa kélee. Dí pà bɔ a diai kélee kɛ̀ kɔ́lɛ̂i, kɔlɔ-fela-sii tama-tamaa da mɛni-soli kɛ́ ƀo diai, diai nyinaŋ nyɔ́mɔɔ è kɛ̀ dípôlui, da diai deŋ-deŋ kɔlɔ-fela è kɛ̀ diai, da diai kɛ̀ a dímɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋɔ̂i. E díƀàlo.

25Nya ƀe kpɔŋ kɛ́tɛ è lɛ̀ɛ bôlu. Ǹûai ŋi dí kùla Galalii da Daa-puu-lɔii su da Zerusâlɛŋ da Zuda da Zɔdiŋ Ya-Leei pôlu.

Maafîu 5

Zîsɛ è Ɣâla-woo ƀò ǹûai dîa ǹyéei ma

1Gbɔŋ káa mìi, è tɛ̀ ǹyêei ma. Tãi è sèe lai, ŋɔpôlu-ƀelai dí pà dítinaŋ m̀a.

2Nya ƀe è nâa pɛ̀lɛ lônoi gɛ sɛŋ lɛ dîa, ǹyɛɛi:

Tɔ̃yâ lii-nɛ̃ɛ

(Lûu 6:20-23)

© 2014 Bible Society in Liberia.

3“Lûwa káa diai dîa díkoloɔ̂i dímɔ̃leŋ sui, kpɛ́ni fêi, Ŋ̀âla-taa kâloŋ-laai káa a dípɔɔ.

4Lûwa káa diai dîa da wɔ́lɔ̂i, kpɛ́ni fêi, da pâi díŋa nɛnɛ̂i.

5Lûwa káa diai dîa dílii maa yeŋɔ̂i, kpɛ́ni fêi, dîa ƀe dípɔɔ ƀa ǹɔii.

6Lûwa káa diai dîa puru a díkɛ da kpele-wɛli tɔ̃yâ-laa mɛni mai, kpɛ́ni fêi, da pâi pelâi.

7Lûwa káa diai dîa maloŋ-kaa káa díyêei, kpɛ́ni fêi, da pâi maloŋ-kaa sɔlɔ ƀôi.

8Lûwa káa diai dîa dílii su waâi, kpɛ́ni fêi, da pâi ɣâla kâai.

9Lûwa káa diai dîa da nûa loai kpɛ̀tɛi, kpɛ́ni fêi, da pâi dítolîi a ɣâla lônii.

10Lûwa káa diai dîa da díkpɔara tɔ̃yâ-laa mɛni mai, kpɛ́ni fêi, Ŋ̀âla-taa kâloŋ-laai káa a dípɔɔ.

11“Lûwa káa kâa, káai da lôno kâa dí kákpɔara, dí wóo nyɔ́mɔɔ támaa ƀó a kálaa a lɛ́ɛ ḿaa mɛni mai.

12Kálii é nɛ̃ɛ kpɔ́ a ŋánaa, kpɛ́ni fêi, káfela-fei kɛ́tɛ̂i ɣâla-taa. Kpɛ́ni fêi, bere nɔ ƀe dí ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai kpɔ̂ara la, nyii-ŋai kɛ̀ kátuɛi.

Ǹɔii ŋɔkpolo lîyeŋ

(Mâki 9:50; Lûu 14:34, 35)

13“Káa ƀa ǹɔii ŋɔkpolo-liyeŋ. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ gbolo-liyeŋ à ǹíyeŋ làŋ, a pɔ̂ri gɛ̂i leŋ é ǹíyeŋ sɔlɔ ƀo pôlu? Vé ŋɔnɔ lɛlɛ ní sɛŋ da kélee mɛ̂ni ma, fɛ̂ɛ nɔ dí bili núu é ƀɔlɔŋ ma a gɔ́ɔ.

Ǹɔii ŋɔkwaa ponoɔ̂i

14“Káa ƀa ǹɔii ŋɔkwaa-ponoɔɔ. Taa kɛ́tɛ nyii gáa yée mai, va lôo.

15Kpaa máŋ núu fá laŋpo tɔ̀ɔ a gɛɛ e zèe kpɔ̂lɔ mu, kɛ́lɛ, a zèe ɣelêi, à kɛ̀ tí a kwaa-ponoɔɔ tɛ̀ɛ bɛ́rɛi mu-ƀelai kélee pɔ.

16Tɔɔ kákwaa-ponoɔ̂i é fólo ǹûai ŋ̀ɛi-tuɛ a gɛɛ dí kátii lɛ́lɛɛi káa, dí Kánâŋ ŋɔfólo-laai maa tɛ́ nyii gáa ɣâla-taai.

Zîsɛ è sɛŋ-lɛ é pîlaŋ dɔ̂ŋ ma

17“Káfe kákili ŋá sía a gɛɛ ŋá pà Mose ŋɔtɔ̂ŋ kara mɛni ma, kpaa máŋ ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai. Fé pá ní a gɛɛ ŋa díkara. Kɛ́lɛ, ŋá pà a gɛɛ ŋá díŋa-see kɛ́.

18Ŋá m̀ôi kâa a tɔ̃yâ, tãi nɔ́ ŋelei da ǹɔii dí káa nîi la naai, dɔ̂ŋ gbùa tɔ̂nɔ kpîŋ fé pâi kulâi m̀a é lɛ́ɛ la zu mɛni-ŋai kélee ŋa-see é kɛ́.

19Mɛni ma, ǹúui a dɔ̂ŋ-ŋai ŋ̀ɛ́ guro-têi kàra é maa-pere lɛ́ ǹûai diai, da pâi maa-nuui tólîi a ǹúui guro-têi Ŋ̀âla-taa kâloŋ-laai su. Kɛ́lɛ, ǹúui a díkɛ̀ é tela maa-pere lɛ́ ǹûai diai, da pâi maa-nuui tólîi a ǹúui gɛ́tɛi Ŋ̀âla-taa kâloŋ-laai su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Kpɛ́ni fêi, ŋá m̀ó kâa fɛ̂ɛ kátɔ̃yâ-laai é tɛ́ɛ gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai da Faresii-ŋai díwɔ̂i ma, à wàla kɛ́ tí, káfe pâi wɔlɔ liî Ǹ̩âla-taa kâloŋ-laai su.

Zîsɛ è sɛŋ-lɛ é pîlaŋ liî-ŋwana ma

21“Ka m̀ɛnii mèni dí wɔlɔ mò kánuu-pɔlɔ-ŋai diai, ‘Ífe núu pàa. Ǹúui kélee a núu pàai, da pâi tɔ̂ŋ kpɛ̂i maa-nuui tí ma.’

22Kɛ́lɛ, ŋá m̀ôi kâa, ǹúui kélee a ǹíi ŋwâna gɔlɛ-ma-nuui ḿâ kpɛni-kpɛnii, maa nɛ̃ɛ̂i dí tɔ̂ŋ kpɛ́ maa-nuui tí ma. Ǹúui kélee a gɔlɛ-ma-nuui ŋumɛ̂i, maa nɛ̃ɛ̂i maa-nuui tí é tɔ́ɔ mɛni-ŋá-tee-kpɔŋ ŋ́ɛi-tuɛ. Ǹúui kélee a m̀ó, ‘Ífƀoɔ̂i!’ maa nɛ̃ɛ̂i maa-nuui tí é kɛ́ Dɛ̂ƀele-taa ŋɔŋ ŋɔmɛni-kpɔ̂lui su.

23Mɛni ma yà kɛ̀ pâi a ísama-sɛŋ Ǹ̩âla-teƀelei ḿâ, nàa kíli é tóo íŋa a gɛɛ mɛni nyɔ́mɔɔ káa íkɔlɛ-ma-nuui koi é pîlaŋ yâ,

24ísama-sɛŋ é lɛ́ɛ kpɔ Ǹ̩âla-teƀelei lá mu í lí, ka íkɔlɛ-ma-nuui ká káloai kpɛtɛ fulɔi, à kɛ̀ tí, gɛ̀ ní, pá pôlu í ísama-sɛŋ tɛɛ.

25Maa nɛ̃ɛ̂i a gɛɛ ka íkpɔara-nuui ka mɛnii kpɛtɛ a maa félaa tãi kákaa la berei mai. À wàla kɛ́ tí, íkpɔara-nuui a pâi ítɛɛ̂i mɛni-ŋa-tee-nuui pɔ́, mɛni-ŋa-tee-nuui ǹyaŋ a pâi ítɛɛ̂i gɔkuluƀai pɔ́, dí ípili kpini-pɛrɛ mu.

26Ŋa m̀ôi yâ a tɔ̃yâ, pere kélee da fé pâi kɛ̂i naa a gɛɛ í kúla naa, fɛ̂ɛ zɛŋ-kaoi díkɛ̀ í gɔ̀lɛi, í gélee kɔ́lɛ.

Zîsɛ è sɛŋ-lɛ é pîlaŋ wulu-wulu-kɛɛ ma

27“Ká nyiŋi mèni dí wɔlɔ mòi, ‘Ífe wulu-wulu kɛ̀.’

28Kɛ́lɛ, ŋá m̀ôi kâa, ǹúui kélee a ŋ̀ɛ́i pɛ̀lɛ nɔ nɛnî da ma, ŋ̀wɛ́li é zòŋ a wulu-wulu kɛ́ɛ maa-perei, maa-nuui tí a nâa wulu-wulu kɛ́ ǹíi su-pere.

29Ǹyaŋ ílaa-mii-yee-mɛi ŋɛi-gaoi a íkɛ̀ í too sɔnyɔ̂ŋ su, gula í bíli. Kpɛ́ni fêi, maa nɛɛ̂i, a gɛɛ íkpono gbua da é kara é tɛ́ɛ la íkponoi kélee piliɛɛ ma Dɛ̂ƀele-taa.

30Ǹyaŋ à kɛ̀ ílaa-mii-yee a íkɛ̀ í too sɔnyɔ̂ŋ su, dée yâ í bíli. Kpɛ́ni fêi, ǹɛ́lɛɛ̂i a gɛɛ íkponoi gbua da é kara é tɛ́ɛ la íkponoi kélee kéreŋɔɔ ma Dɛ̂ƀele-taa ŋɔ̂ŋ su ma.

Zîsɛ è sɛŋ-lɛ é pîlaŋ táa-lâa ma

(Maafîu 19:9; Mâki 10:11, 12; Lûu 16:18)

31“Dí mò ŋɔnɔ a gɛɛ ǹúui a ŋɔnɛnîi lɛ̀ɛi, maa nɛɛ̂i é táa-laa-kɔlɔ tɛɛ bɔ.

32Kɛ́lɛ, ŋa m̀ôi kâa, ǹúui kélee a ŋɔnɛnîi lɛ̀ɛ mɛni da kpɛni ma é kúla wulu-wulu kɛ́ɛ pôlui, maa-nuui tí a gɛ̀ ŋɔnɛnîi é wulu-wulu kɛ́. Ǹyaŋ ǹúui kélee a ǹɛnîi nyíi ŋɔsurɔ̂ŋ a ǹɛɛ̂i kula a ŋɔnɛnii, maa-nuui tí a wulu-wulu kɛ́.

Zîsɛ è sɛŋ-lɛ é pîlaŋ núu kɛ́ɛ vóôi ma

33“Ka ŋɔnɔ nyiŋi mèni dí wɔlɔ mò nuu pɔlɔ-ŋai diai, ‘Ífe ífòo a wôya-pere, kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ í ífòo-wooi ŋa-see kɛ́ nyii í gɛ̀ Ínuu-namui Ɣâla yêei.’

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Kɛ́lɛ, ŋá m̀ó kâa, Káfe káfoo a dɔnɔ kpîŋ, káfe káfoo a Ɣâla-taa láa, kpɛ́ni fêi, naa Ɓa Ɣâla seêi.

35Káfe káfòo a ǹɔii mâ láa, kpɛ́ni fêi, naa káa a Ɣâla kɔ́ɔ tɔ̂i. Káfe tela káfoo a Zerusâlɛŋ, kpɛ́ni fêi, gâloŋ kɛ́tɛi ŋɔtaa kɛ́tɛi ká ti.

36Ífe ŋɔnɔ ífòo a íŋuŋ, kpɛ́ni fêi, ífa pɔ̂ri íŋuŋ-leɣa kɛ̂i é kole, kpaa máŋ é tɛi.

37Kɛ́lɛ, tɔɔ íwooi é kɛ́ nɔ́ a 'Ooei, ooei.' 'Kpao, kpao.' Kpɛ́ni fêi, ŋ̀óo-ŋai díkaa nyii-ŋai ŋí pôlui, da kûla sɔnyɔ̂ŋ-nuu lá.

Zîsɛ è sɛŋ-lɛ̂ é pîlaŋ mɛni kpâ kúlaa ma

(Lûu 6:29, 30)

38"Ká nyiŋi mɛni dí wɔlɔ m̀oi, 'Ŋɛi-gao a ŋɛi-gao pɔɔ-teei tɛ̀ɛ, nyíŋ kɛ́ nyíŋ pɔɔ-teei tɛ̀ɛ.'

39Kɛ́lɛ, ŋá m̀ôi kâa, káfe kɔ sɔnyɔ̂ŋ-nuu pɔ. Kɛ́lɛ, núu à ílòkwa ílaa-mii-yee mɛi-komai ḿâ, gbélii tínaŋ bɔ-naa-pere máŋ.

40À kɛ̀ ŋɔnɔ núu da à íkɔlɔ sîɣe é íyɛkɛi kúla íyeêi, ǹɛɛ naa é íkôtii kúla íyeêi máŋ.

41Núu à íkɛ̀ a gɛɛ ka ǹyaa ká lí a máâi tɔnɔ, ka ǹyaa ka lí a máâi feerɛ.

42Núu da à ífɛ̀li sɛŋ da ḿâ, dɛ̀ɛ bɔ. Núu da à kɛ̀ ŋ̀wɛli é kpâ sóŋ íyeêi, ífe ŋ̀éi kpâla.

Ka kákpɔara-Ɓelai wɛ́li

(Lûu 6:27, 28, 32-36)

43"Ká nyiŋi mɛ̀ni dí mòi, 'Íkɔlɛ-ma-nuui wɛ́li í íkpɔara-nuui kpɔara.'

44Kɛ́lɛ, ŋá m̀ôi kâa, ka kákpɔara-Ɓelai wɛ́li, ká Ɣâla fɛli diai mɛni ma da kákpɔarâi,

45a gɛɛ kákɛ a Kánâŋ nyii gáa Ɣâla-taai ǹônii. Kpɛ́ni fêi, a voloi kɛ̀ é tóo sɔnyɔ̂ŋ-Ɓela da tɔ̃yâ-Ɓela dîa. É dunai tɛ́ɛ dɔ̃yâ-Ɓelai da ŋ̀ôya-Ɓelai dîɛ.

46Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ ka diai wɛ̀li nɔ dí káwɛli níi, lé Ɓe ka pâi gulâi zu? Ŋuŋ-fela-fei kula-Ɓelai dífa gɛ tí dia máŋ?

47À kɛ̀ ka kála tì nɔ káƁarâai dîa, gɛ̀ ní lé Ɓe ka gɛ̀ é tɛɛ káƁarâai dîai? Zɛ̃tai-ŋai dífa gɛ ti dia máŋ?

48Mɛni ma kálaa é kɛ́ a vɛ́ɛ a wɛli-kɛ-maa, yɛ̂ɛ berei Káɣâla-taa Naŋ láa fɛɛ̂i la a wɛli-kɛ-maai.

Maafîu 6

Zîsɛ è sɛŋ-lɛ é pîlaŋ Ɓɛlɛ-sêe ma

1"Ka kámɛi káa a gɛɛ káfe kátɔ̃yâ-laa kɛɛ̂i kɛ̀ nɔ́ nûa ŋ́ɛi a gɛɛ dí kákaa. Kà gɛ̀ ti, gɛ̀ ní káfe pâi fela-fei sɔlɔ Ɓôi Káɣâla-taa Naŋ yêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2“Mɛni ma, yà kɛ̀ sama-sɛŋ tɛɛ̂i, ífe m̀aa tûŋ too yɛ̂ɛ berei giri-ƀelai da gɛ̀ la Ǹ̂ála-fɛli kêre-ŋai mu da bere-ŋai su, a gɛɛ núu-kpune é dílaa maa tɛi. Ŋa m̀ôi kâa a tɔ̃yâ a gɛɛ, da dífela-fei sɔlɔ ƀô.

3Kɛ́lɛ, yà kɛ̀ sama-sɛŋ tɛɛ̂i, ífe ǹɛɛ naa íkɔɔ-yee fé m̀ɛnii kɔ́lɔŋ ílaa-mii-yee káa gɛ̂i,

4a gɛɛ ísama-sɛŋ maa-mɛni é kɛ́ loo-pere su. Ǹyaŋ Ínâŋ nyii a loo-mɛni su kàai, a pâi ífela fêi (nûa ŋɛ́i).

Zîsɛ è sɛŋ-lɛ é pîlaŋ Ɣâla-fɛliɛɛ ma

(Lûu 11:2-4)

5“Yà kɛ̀ Ɣâla fɛlîi, ífe gɛ̀ yɛ̂ɛ giri-ƀelai. Kpɛ́ni fêi, da ŋ̀wɛli dí tɔɔ Ǹ̂ála-fɛli kêre-ŋai mu da bere-tãaŋ-ŋai lá díkɛ Ɣâla fɛ̀li a gɛɛ nûa dí díkaa. Ŋá tɔ̃yâ ƀoi kâa, da dífela-fei sɔlɔ ƀô.

6Kɛ́lɛ, yà kɛ̀ Ɣâla fɛlîi, lɔ́ íloŋpoi su, í bɛ́rɛi lá tɛ́, í Ínâŋ fɛli nyii gáa loo-pere sui. Ǹyaŋ Ínâŋ nyii a loo-mɛni su kàai, a pâi ífela fêi (nûa ŋɛ́i).

7“Kɛ́lɛ, kà kɛ̀ Ɣâla fɛlîi, káfe kɛ̀ wóo fólo-ŋa ƀôi yɛ̂ɛ berei Zɛ̃tai-ŋai da gɛ̀ lai. Kpɛ́ni fêi, da gàa a gɛɛ díwoo à tɛ̀ a dámaa da pâi díwoo mɛnîi.

8Mɛni ma, káfe kɛ̀ yɛ̂ɛ dia, kpɛ́ni fêi, Kánâŋ è zɛŋ kɔ́lɔŋ ka ŋ̀wɛ̂lii, ká lɛ́ɛ pâi m̀arê kɛ̂i.

9Mɛni ma, ka Ɣâla fɛli a bere sii ŋi. ‘Kúnâŋ gáa ŋele sui, Tɔɔ ku ílaâi síɣe a maa waa.

10Tɔɔ Íkâloŋ-laai é pá, Tɔɔ ínîa-mɛni é kɛ́, Ǹɔii ma ƀɛ́ yɛ̂ɛ berei gáa la Ɣâla-taai.

11Kúkɔ sâa a kúɣele kuu tɔnɔ-tɔnɔ mii-sɛŋ;

12Í ípôlu fé kútɔ̂ŋ-karaa-ŋai dîa, Yɛ̂ɛ berei kwa kúpôlu fè la kúƀarâai dítɔ̂ŋ-karaa-ŋai diai;

13Tɔɔ kútuɛ kúfe píli yee-laa-maa su, Kɛ́lɛ, í kúkula mɛni nyɔ́mɔɔ su. (Kpɛ́ni fêi, ƀia ƀe ípɔɔ ƀa gâloŋ-laai, ŋwála-wala-laai, da vólo-laai, wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. É kɛ́ tí.’)

14“Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ ka nûa su-mɛni lɛ̀ɛ dítɔ̂ŋ-karaa-ŋai mɛ̂ni m̀a, Káɣâla-taa Nâŋ a pâi máŋ kásu-mɛni lɛɛ̂i.

15Kɛ́lɛ, kà wàla nûa dítɔ̂ŋ-karaa-ŋai su-mɛni lɛɛ, Kánâŋ fé pâi máŋ kátɔ̂ŋ-karaa-ŋai su-mɛni lɛɛ̂i.

Zîsɛ è sɛŋ-lɛ é pîlaŋ suŋ sìɣeɛ ma

16“Kà kɛ̀ pilîi suŋ su, káfe káŋɛi ɣiri yɛ̂ɛ giri-ƀelai, kpɛ́ni fêi, da díŋɛi maa yiki a gɛɛ nûa dí gɔlɔŋ díkaa suŋ su. Ŋa tɔ̃yâ ƀôi kâa, da dífela-fei sɔlɔ ƀô.

17Kɛ́lɛ, yà kɛ̀ pilîi suŋ su, wulɔ sia íŋûa í íŋɛi waa,

© 2014 Bible Society in Liberia.

18a gɛɛ nûa da íkàa, dífe gɔlɔŋ a gɛɛ íkaa suŋ su, fɛ̂ɛ Ínâŋ nyíi gáa loo-pere sui. Ǹyaŋ Ínâŋ nyíi a loo-mɛni su kàai, a pâi ífela fêi.

Ǹâla-taa tɔɔ-sãai

(Lûu 12:33, 34)

19"Káfe tɔɔ-sãa lâai kɛ̀ ǹɔii su kákpîŋ mɛni ma ɓɛi fili da kpɛ̃ɛ da pɔ̂ri garâi naai, da ɓɛi ŋúma-ɓelai da pɔ̂ri liî naa dí ŋumai.

20Kɛ́lɛ, ka kátɔɔ-sãai lâai kɛ́ Ɣâla-taa kákpîŋ mɛni ma, ɓɛi fili da kpɛ̃ɛ dífa pɔ̂ri garâi naai, da ɓɛi ŋúma-ɓela dífa pɔ̂ri liî naa dí ŋumai.

21Kpɛ́ni fêi, ɓɛi ítɔɔ-sãai díkaa naai, nàa ɓe ílii a pâi kɛ̂i naa máŋ.

Kpono ŋɔkwaa-ponoɔ̂i

(Lûu 11:34-36)

22"Kpono ŋɔkwaa-ponoɔi ɓa ŋ́ɛi. Mɛni ma, à kɛ̂ íŋɛi a kwaa kâa a ǹɛ́lɛɛ, gɛ̀ ní íkponoi láa a pâi kɛ̂i a vɛ́ɛ a kwaa-ponoɔɔ.

23Kɛ́lɛ, à kɛ̀ íŋɛi fa kwaa kâa, gɛ̀ ní, íkponoi láa a pâi kɛ̂i a vɛ́ɛ a kpíni. Mɛni ma, à kɛ̀ gwaa-ponoɔɔi íkponôi gáa a kpíni, gɛ̀ ní, gbínii kɛ́tɛ̂i kpɔ́ a ŋánaa!

Ɣâla da tɔɔ-laa

(Lûu 16:13; 12:22-31)

24"Núu tɔnɔ fa pɔ̂ri tíi kɛ̂i nuu-mɛi-ɓela feerɛ dîɛ, kpɛ́ni fêi, a pâi dɔnɔ kpɔarâi é gbélii wɛ́li, kpaa máŋ a pâi kánanîi dɔnɔ ma é ŋ̀ɛi pôlu fé gbélii mì. Káfa pɔ̂ri kɛ̂i Ɣâla yée mu da sɛŋ-kao.

Lii-kɔkɔ da lii-sɛlɛŋ

(Mâki 12:22-31)

25"Mɛni ma, ŋá m̀ôi kâa, kálii fé sɛlɛŋ káfulu-laai mɛ̂ni ma, zɛŋ ka pâi miî, kpaa máŋ zɛŋ ka pâi gbelêi, kpaa máŋ zɛŋ ka pâi doôi kâai. Ǹyaŋ vulu-laai fé tɛɛ ni mii-sɛŋ ḿâ, gbonoi tɛ̂ɛi seɣe ma?

26Ka ŋɔni-ŋai kâa ŋelei sui. Dífa sí-sɛŋ sì, kpaa máŋ dí dée dí dɛ́ kêrei, ǹyaŋ Káɣâla-taa Naŋ a díŋa kɔ̀ŋ. Ǹyaŋ kámaa-mɛni fé kpanaŋ ní é tɛ́ɛ dîa?

27Gbɛ̂ɛ ɓa pɔ̂ri ŋɔfúlu-laai da pûi ma a lii-sɛlɛŋ?

28Le ɓe kɛ̀ seɣe maa lii-sɛlɛŋ káa kâai? Ka kákili ŋá sía é pîlaŋ ŋ̀úru-ŋai dîa berei da ɓɔ̂lɔ lai. Dífa tíi kɛ̀, dífa yee pɔ̃lɔ.

29Kɛ́lɛ, ŋá m̀ôi kâa, Saloma kpîŋ ŋɔfólo-laai kélee su, vé kɛ́ ní a maa ɣiriɛ yɛ̂ɛ berei ŋ̀úru-ŋai ŋí dɔnɔ káa lai.

30A kɛ̀ Ɣâla a galai maa ɣiri díkaa ǹɔɔi sú, nyii gáa sâa a vulu, kɛ́lɛ, tínaa da dèe dí bili ŋɔŋ sui, gɛ̀ ní, va pɔ̂ri kpɔ́ kámaa ɣirîi é tɛ́ɛ nyíti ḿâ. Kálaa-lai kuro-têi lé mɛ̂ni m̀a?

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Mɛni ma, kálii fé sɛlɛŋ, ká m̀ó kâa, ‘Lé ƀé kwa pâi miî?’ Kpaa ‘Lé ƀé kwa pâi gbelêi?’ Kpaa, ‘Lé ƀé kwa pâi ŋirîi kûa?’

32Zãâi ŋí ƀe Zɛ̃tai-ŋai da gɔ́rii. Káɣâla-taa Naŋ è gɔ́lɔŋ a gɛɛ ka zãâi ŋí kélee wɛ̂lii.

33Kɛ́lɛ, ka ŋɔkâloŋ-laai kɔ́ri da ŋɔtɔ̃yâ-laai fulɔi. À kɛ̀ ti, gɛ̀ ní, zãâi ŋí kélee a pâi kɛ̂i a kápɔɔ.

34“Mɛni ma kálii fé sɛlɛŋ tínaa mɛni ma, kpɛ́ni fêi, tínaa líi a pâi sɛ́lɛnîi gbîŋ mɛni ma. Tɔɔ fólo tɔnɔi ŋɔmɛni nyɔ́mɔɔi é kɛ́ nɔ́ a gula-kɛ̂ɛ-ƀoɔɔ vólo tɔnɔi kpîŋ mɛni ma.

Maafìu 7

Núu da kpɛ́ni ŋɔmɛni-ŋa-teɛɛ

(Lûu 6:37, 38, 41, 42)

1“Káfe káƀarâŋ-nuu ŋɔmɛni ŋá tèe. Dífa lâ káwɔ̂ mɛnii ŋá tée la.

2Kpɛ́ni fêi, berei ka káƀarâŋ-nuu ŋɔmɛni ŋá tèe lai, bere nɔ́ ƀe da pâi káwɔ̂i ŋá teêi la. Berei ka sɛŋ gɔ̂ŋ la ka dɛ̀ɛ núu pɔi, bere nɔ́ ƀe da pâi gɔ̂nii la dí dɛ̀ɛ kápɔ.

3Le ƀe kɛ̀ ya ŋ̀úru-kalaŋ pɛlɛ-pɛlɛɛi kɔ̀ri la íƀarâŋ-nuui ŋ́ɛi-gao ma, kɛ́lɛ, ífa ŋ̀úru-kponoi kàa yá kpîŋ íŋɛi-gao mai?

4Kpaa máŋ ya pɔ̂ri m̀ôi leŋ íƀarâŋ-nuui ma, ‘Tɔɔ ŋá ŋ̀úru-kalaŋ pɛlɛ-pɛlɛɛi kúla íŋɛi-gao ma,’ à kɛ̀ ífa ŋ̀úru-kponoi kâa íwɔ̂ ŋɛi-gao mai?

5Kíri-nuu, ŋ̀úru-kponoi kúla íŋɛi fulɔi, gɛ̀ ní, ya pâi kwaa kâai a zu ponoɔɔ a gɛɛ í ŋ̀úru-kalaŋ pɛlɛ-pɛlɛɛi kula íƀarâŋ-nuui ŋ́ɛi.

6“Zɛŋ nyii maa waai káfe dɛ̀ɛ ŋ̀îla-ŋai pɔ́, kpaa máŋ káfe kɔyɛ̂ŋ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa pili m̀oi-ŋai ŋ́ɛi-tuɛ. Kà gɛ̀ tí, gɛ̀ ní, da pâi dítânii dí tínaŋ dí kányiŋ.

Ka sâ̰a mare kɛ̂ɛ kɛ́, ká gɔ́ri, ká gbôŋ túa

(Lûu 11:9-13)

7“Ka sãa maa mare-kɛɛ kɛ́, da pâi dɛɛ̂i kápɔ. Ka sãa kɔ́ri, ka pâi zɔlɔ ƀôi. Ka gbôŋ túa, da pâi ǹá ƀôi kâa.

8Kpɛ́ni fêi, ǹúui kélee a sɛŋ fɛ̂lii, a pâi zɔlɔ ƀôi. Ǹúui a sɛŋ kɔ̂rii, a pâi gáâi. Ǹúui a gbôŋ tuai, da pâi ǹá ƀôi mì.

9Ǹyaŋ gbɛ̂ɛ ƀe kásama ǹóŋ a vɛ̀li kpólo ḿâ, a kɔni tɛ́ɛ bɔi?

10Kpaa máŋ a vɛ̀li nyɛ̃ɛ ḿâ, a kali tɛ́ɛ bɔi?

11À kɛ̀ káai kákaa a sɔnyɔ̂ŋ-ƀelai ka sama-sãa lɛ́lɛɛ-ŋa tɛɛ-pere kɔ́lɔŋ kálônii pɔ́, Káɣâla-taa Naŋ fa pɔ̂ri sama-sãa lɛ́lɛɛ-ŋa tɛɛ̂i diai vɛ̀lii dípɔ é tɛ́ɛ nyíti ma?

12Mɛni ma nyii kélee ka ŋ̀wɛ̂lii nûa dí gɛ a káai, ka gɛ tí máŋ a dia, kpɛ́ni fêi, bere ƀe Dɔ̂ŋ da Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai da nɛ̀ la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Góraŋ lá kuro-téɛɛ̂i

(Lûu 13:24)

13“Ka lɔ́ góraŋ lá kuro-têi naa-pere, kpɛ́ni fêi, góraŋ lá kɛ́tɛi da bere su kɛ́tɛi da lî a núu su-kara-taa, núu támaa da tɛ́ɛ la.

14Kɛ́lɛ, góraŋ la kuro-téɛɛ̂i da bere su-kuro-téɛɛ̂i da lî a núu fulu-laa su, mɛni ma, núu tɛi-tɛi nɔ́ ƀa tɛ̂ɛ là.

Da wúru kɔ̀lɔŋ m̀á ma

(Lûu 6:43, 44)

15“Ka kámɛi káa a ɣâla-maa-wôya lono-kɛ-ƀela. Da pâ kápɔ ƀála-kɔlɔ su, kɛ́lɛ, díkponôi kɛ́ ƀo a kɔ́li lii-ŋwánaa-ŋa.

16Ka pâi díkɔlɔnîi díƀa ma. Da tãyaŋ kpɔ̂lu kùla ŋalêŋ-wuru ma, kpaa máŋ dí fîi wuru-ƀa kula ŋalêŋ-wuru ma?

17Berei máŋ gáa la tí, wúru lɛ́lɛɛ kélee a ƀâ a m̀á lɛ́lɛɛ, wúru nyɔ́mɔɔ kɛ́ ƀà a m̀á nyɔ́mɔɔ.

18Wúru lɛ́lɛɛ fa pɔ̂ri ƀâi à m̀á nyɔ́mɔɔ. Ǹyaŋ wúru nyɔ́mɔɔ fa pɔ̂ri ƀâi a m̀á lɛ́lɛɛ.

19Ŋúrii nyii kélee m̀á fa kɛ̂ a ǹɛ́lɛɛi, da dèe dí bili ŋɔŋ ŋá.

20Mɛni ma, ka pâi díkɔlɔnîi díƀa ma.

Fé kákɔlɔŋ

(Lûu 13:25-27)

21“Diai kélee da kɛ́ mâ, ‘Kúnuu-namui, Kúnuu-namui,’ díkelee dífe pâi liî Ǹ̂ala-taa kâloŋ-laai su, fɛ̂ɛ ǹúui a Ń̂âŋ nîa-mɛni kɛ̀ nyii gáa ɣâla-taai.

22Maa ɣelei tí, núu támaa da pâi môi mâ, ‘Kúnuu-namui, Kúnuu-namui, kúfe kɛ́ ní ɣâla wòo ƀôi ílaâi su? Kúfe kɛ́ ní nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ̂i ílaâi su? Kúfe kɛ́ ní mɛni kpaya-kpaya támaa kɛ̂i ílaâi su?’

23Nya ƀe ŋa pâi m̀ôi dîa, ‘Fe kákɔlɔŋ. Ka siɣe ŋ́ɛi, kákaa a ŋwana-lɔ̂ɔ ƀela.’

Bɛ́rɛ pîlaŋɔɔ feerɛi

(Lûu 6:47-49)

24“Mɛni ma, ǹúui kélee a ŋ́oo-ŋai ŋí mɛni é díkɛ̂i, m̀óloŋɔ̂i táre-nuu ma, nyii ŋɔpɛ́rɛi tɔ̀ɔ kɔni ŋái.

25Tãi dunai è pù lai, nya-fɛɛ̂i da vãai dí pà dí sɔ́ɔ bɛ́rɛi ma, vé wólo ní, kpɛ́ni fêi, dí dɔ̀ɔ gɔnii ŋá.

26Ǹyaŋ ǹúui kélee a ŋ́oo-ŋai ŋí mɛ̀ni, va díkɛ̂i, ḿoloŋɔ̂i ƀoo-nuu ma, nyii ŋɔpɛ́rɛi tɔ̀ɔ ŋɛyãai sui.

27Tãi dunai è pù lai, ǹya-fɛɛi da vãai dí pà dí sɔ́ɔ bɛ́rɛi ma, é wólo, ǹyaŋ zu è kara a gɛ́tɛ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zîsɛ ŋɔwála-wâla-laai

28Tãi Zîsɛ è kpɛ̀ɛ la a ŋ̀óo-ŋai ŋí ƀóɔi, gbɔŋ lá è kpàla ma a ŋɔsɛŋ-lɛɛi.

29Kpɛ́ni fêi, è sɛŋ lɛ̀ dîa yɛ̂ɛ ǹúui wala-wala-laa káa ǹyɛ́ei, vé gɛ ní yɛ̂ɛ díkɔlɔ pɔ̃yɛ-ƀelai.

Maafìu 8

Zîsɛ è gbôdo-nuu ƀàlo

(Mâki 1:40-45; Lûu 5:12-16)

1Gɛ́ɛ a ǹyɛ̂ei yéŋ kpɔŋ kɛ́tɛ è lɛ̀ɛ bôlu.

2Nya ƀe gbôdo-nuu tɔnɔ e pà bɔ é vɛ̀li, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, à kɛ̀ yà ŋ̀wɛli, ya pɔ̂ri ḿâloi.”

3Nya ƀe è ǹyée sãa é bɛlɛ mà, ǹyɛɛi, “Ŋa ŋ̀wɛ̂lii. Ƀálo.” Gbôdoi è kpɛ̀ɛ ma ŋ̀á má.

4Nya ƀe Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “Ífe mo núu da kélee ma, kɛ́lɛ, lí í íkpîŋ lɛ́ zâla láa soŋ-nuui ma í zâlai kula yɛ̂ɛ berei Mose è mò lai. É kɛ́ a sêre ǹûai díɛ a gɛɛ yâa ƀalo.”

Zîsɛ è kɔkuluƀa mɛi-nuu tɔnɔ yée-mu-nuu ƀàlo

(Lûu 7:1-10)

5Gɛ́ɛ têi Kapɔ̂nia, kɔkuluƀa-mɛi-nuu tɔnɔ è pà bɔ gɛ gbera fé,

6ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, ńyee-mu-nuui káa láa ni bɛ́rɛi mu gɛ mɔ̃lɛ mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋ kɔlɔ-fela yêei.”

7Nya ƀe è mò mà, ǹyɛɛi, “Ŋa pâi pâi ŋá m̀álo.”

8Kɛ́lɛ, gɔkuluƀa mɛi-nuui è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, ḿaa fé nɛ̃ɛ ni a gɛɛ í lɔ́ ŋápɛrɛi mu. Kɛ́lɛ, m̀ó nɔ́ a íwoo, gɛ̀ ní ńyee-mu-nuui a pâi ƀálôi.

9Kpɛ́ni fêi, ńyãa máŋ ŋ̃gaa a ǹúui wala-wala-laa káa núu yêei ḿɛi. Ńyãa máŋ kɔluluƀa-ŋa díkaa ńyee mu. Ŋà mò dɔnɔ ma, ‘Lí,’ a lî. Ŋà mò da kpɛni ma, ‘Pá,’ a pâ. Ŋà kɛ̀ ŋáluɛi mâ, ‘Mɛnii ŋí kɛ́,’ a gɛ̀.”

10Tãi Zîsɛ è nyiŋi mɛ̀ni lai, ǹá è kpàla mà, é mó diai dîa pîlaŋ bôlui, ǹyɛɛi, “Tɔɔ ŋá tɔ̃yâ ƀó kâa, fé niî laa-la kɛ́ɛ ŋí kaa ní Eezuɛ.

11Ŋá m̀ôi kâa, núu támaa da pâi kulâi voloi-ƀelai-pere da voloi-lii-pere dí pá a gɛɛ da Eberaɣɛ̃ɛ, Aise bɛlɛɛ Zeeka ma dí see Ŋ̀âla-taa kâloŋ-laai su,

12kɛ́lɛ, da pâi gâloŋ-laai su-lonii kulâi dí dípili gbínii su. Da pâi kɛ̂i naa díkɛ wɔ́lɔ díkɛ dínyîŋ-ŋa-mii.”

13Nya ƀe Zîsɛ è mò gɔkuluƀa mɛi-nuui ma, ǹyɛɛi, “Lí. É kɛ́ nɔ yɛ̂ɛ berei ílaa-lai káa lai.” Ǹyaŋ gɔkuluƀa mɛi-nuui yée-mu-nuui è ƀàlo nɔ a maa aƀai ti.

Zîsɛ è Pitɛ ǹyuâra ƀàlo

(Mâki 1:29-34; Lûu 4:38-41)

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Tãi Zîsɛ è lɔ̀ la Pitɛ ŋɔpɛ́rɛi mui, è Pitɛ ǹyuâra kàa láa ni gɔlɔ fãa mà.

15Nya ƀe è ǹyée sòŋ, gɔlɔ fãa-maai é tée ma. È m̀u sìɣe é mii-sɛŋ kpɛ̀tɛ mì.

16Tãi ɣele-wulii è kɛ̀ lai, dí pà bɔ a nûa támaa nyii-ŋai nyînaŋ nyɔ́mɔɔ è kɛ̀ dípôlui. Nya ƀe Zîsɛ è nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai kpɛ̀ a ŋ̀óo. Diai kɛ́ kɔ́lɛ̂i, è díkelee díƀalo,

17a gɛɛ mɛnii Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Azaya è wɔ́lɔ mòi, ŋa-see é kɛ́. È mò, ǹyɛɛi, “È kúmɛni-soli-ŋai pɛlɛ gbîŋ ma é kúkɔlɔ-fela-ŋai siɣe.”

Ǹûai kɛ̀ pâi kɛ̂i a Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai

(Lûu 9:57-62)

18Tãi Zîsɛ è kpɔŋ kɛ́tɛ kàa la dínaŋɔɔ mài, è mò a gɛɛ dí ǹyái tiyeŋ.

19Nya ƀe kɔlɔ-pɔ̃yɛ-nuu tɔnɔ è pà é m̀ó ma, ǹyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, ƀɛi kélee ya liî naai, ŋa pâi lɛɛ̂i ípôlu.”

20Nya ƀe Zîsɛ è mò mà, ǹyɛɛi, “Kɛlɛ̂ŋ-ŋa kɛ̂i ƀa loai, ŋɔni-ŋai díkɛ dítaa tɔ̂ɔ ŋelei su, kɛ́lɛ, núu-kpune Ǹóŋ ŋuŋ-laai fé mà.”

21Nya ƀe ŋɔpôlu-ƀelai dɔnɔ è mò mà, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, ǹɛɛ naa ŋá lí ŋá ńâŋ saa lóo fúlɔi.”

22Kɛ́lɛ, Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “Lɛ́ɛ ḿbôlu, ǹɛɛ naa zaa-ƀelai dí díkpîŋ saa-ƀelai lóo.”

Zîsɛ è fãa kpêra

(Mâki 4:35-41; Lûu 8:22-25)

23Tãi Zîsɛ è tɛ̀ la ǹyá ŋá-keleŋ sui, ŋɔpôlu-ƀelai dí lɛ̀ɛ bôlu.

24Ǹaa kɛ́ɛ tii, fãa kɛ́tɛ è pɛ̀lɛ tɛ̂ɛi ǹyái ŋá, gɛ ǹyái píli gélеŋ su. Kɛ́lɛ, Zîsɛ è kɛ̀ nyiî.

25Nya ƀe, ŋɔpôlu-ƀelai dí pà bɔ dí ŋ̀ɛi lá ƀó, dîyɛɛ mai, “Kúnuu-namui, kúƀalo. Kwa saâi.”

26Nya ƀe è mò dîa, ǹyɛɛi, “Le-mɛni ƀe ka yáôi là kpɔ́ ŋí la a ŋánaai! Kálaa-lai kuro-têi” Nya ƀe è m̀u sìɣe é lono vãai pɔ da ǹyái. Vãai da ǹyái dí kpèra, nàa é kɛ̀ tɔ̀ŋ.

27Ǹûai lá è kpàla dîa, dîyɛɛ, “Le-nuu ƀéi ŋí, vãai da ǹyái máŋ da ŋ̀óo mɛ̀nii?”

Zîsɛ è kpakolo feerɛ ƀàlo nyii nyînaŋ nyɔ́mɔɔ è kɛ̀ dípôlui

(Mâki 5:1-20; Lûu 8:26-39)

28Tãi è ǹyái tìyeŋ la é pá Gɛnɛsara-ŋai dílɔii sui, núu feerɛ dí kùla m̀olôŋ su, nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa díkɛ ƀo dípôlu. Da dîa-ni dí kòyaŋ. Ǹûai ŋí dí kɛ̀ kpɔ́ a díŋ̀wana-lɔ̂ɔ, dí gɛ́ núu da fé pɔ̂ri ní tɛɛ̂i naa-pere.

29Nya ƀe dí làɣi, dîyɛɛi, “Le ƀe yɛ̂ɛ í gɛ́ a kûa, yái íkaa a Ɣâla Ǹóŋ? Í pà a gɛɛ í kúŋa mɔ̃lɛ tãi é lɛ́ɛ serîi?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Ǹyaŋ kwii-ɓoi kpulu kɛ́tɛ è kɛ̀ naa gɛ ǹáa mii. Moi-ŋai dí kɛ̀ a dímaa kôyaa dîa.

31Ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai dí Zîsɛ kpera fè, dîyɛɛ mai, “À kɛ̀ yà kúkpê, kútɛɛ gwii ɓoi kpului kponôi.”

32Nya ɓe Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka lí.” Dí kùla díkponôi dí lí dí lɔ́ moi-ŋai kponôi. M̀oi kpului kélee è ǹyéei yèŋ a kîrɛ é lɛ́ɛ ǹyái su.

33Nya ɓe mòi mɛi-kaa-ɓelai dí pù dí tɛ daai su dí mɛnii kélee ɓo ǹûai dîa, dí ŋɔnɔ ǹûai maa-mɛni ɓo dîa, nyii-ŋai nyinaŋ nyɔ́mɔɔi è kɛ̀ dípôlui.

34Nya ɓe daa-ɓelai kélee dí pà a gɛɛ dí Zîsɛ káa. Tãi dí gàa lai, dí gbera fê a gɛɛ é kúla dílɔii-kpíniŋ su.

Maafîu 9

Zîsɛ è m̀ɛ̃lɛ-mɛ́lɛŋ nuui ɓàlo

(Mâki 2:1-12; Lûu 5:17-26)

1È tɛ̀ yá-ŋá-keleŋ su é ǹyái tiyeŋ é seri bɔ-taai.

2Nya ɓe nûa dí pà a mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋ nuu tɔnɔ bɔ. E kɛ̀ laa ni gara ma. Tãi Zîsɛ è ǹûai dílaa-lai kàa lai, è mò m̀ɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋ nuui ma, ǹyɛɛi, “Ńoŋ, ílii kpéle. Ísɔnyɔ̂ŋ-ŋai su-mɛni a lɛɛ.”

3Nya ɓe gɔlɔ pɔ̃yɛ-ɓelai da-ni dí mò díkili ŋá, dîyɛɛ, “Nalôŋ ŋí a tɛ́-ŋɛi kɛ̂i a Ɣâla.”

4Zîsɛ è díkili-ŋa-siai kɔlɔŋ, é m̀ó dîa, ǹyɛɛi, “Ka mɛni nyɔ́mɔɔ kpɛtɛ̂i kálii su le-mɛni ma?

5Nênɛ ɓe gɛ́ la nɛ̃ɛ̂i a gɛɛ ŋá mói, ‘Ísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni a lɛɛ,’ kpaa máŋ, ‘Ímu siɣe í sia’?

6Kɛ́lɛ, ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa ká gɔ́lɔŋ a gɛɛ wala-wala-laa káa núu-kpune Ǹóŋ yêei é sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ ǹɔii ma ɓɛ.” È mò m̀ɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋ nuui ma, “Ímu siɣe í ígarai síɣe í lí ípɛrɛi lá.”

7È mù sìɣe é lí ŋɔpɛ́rɛi lá.

8Tãi gbɔŋ è nàa kàa lai, ǹûai dí yào, díkɛ Ɣâla ŋɔfólo-laai maa tɛ́ a gɛɛ a ŋwála-wala-laai tí tɛ́ɛ núu pɔ.

Zîsɛ è Maafîu tòli

(Mâki 2:13-17; Lûu 5:27-32)

9Tãi Zîsɛ è kɛ̀ tɛɛ̂i la nàa kɔlɛ mai, è nalôŋ tɔnɔ kàa seêni ŋuŋ-fela-fei kula-pɛrɛi lá, da kɛ̂ mà Maafîu. È mò ma, ǹyɛɛi, “Lɛ́ɛ m̀bôlu.” È m̀u sìɣe é lɛ́ɛ bôlu.

10Tãi Zîsɛ è kɛ̀ seêni la bɛ́rɛi mu gɛ ǹáa mii, ŋuŋ-fela-fei kula-ɓela támaa da sɔnyɔ̂ŋ-ɓela dí pâ dí see gɔlɛ da ŋɔpôlu-ɓelai ni.

11M̀ɛnii ŋí nàa káa Faresii-ŋai dîɛi, dí mò ŋɔpôlu-ɓelai dîa, dîyɛɛi, “Kásɛŋ-lɛ-nuui da ŋuŋ-fela-fei kula-ɓela da sɔnyɔ̂ŋ-ɓela da dílaa miî gîe ma, le-mɛni ma?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Tãi è mɛ̀ni lai, è mò dîa, ǹyɛɛi, “Diai díkɔlɔ̂i ponoɔ̂i, dífa sále-kɛ-nuu wɛ́li kɛ́, fɛ̂ɛ diai díkaa kɔ́lɛ̂i.

13Ka lí ká nyiŋi su-kulâi maa kɔ́ri, ‘Ɲa malôŋ-kaa wɛlii, kɛ́lɛ, sâla kúla fêi.’ Fe pa ni a gɛɛ ŋa tɔ̃yâ-ɓela toli fɛ̂ɛ sɔnyɔ̂ŋ-ɓela.”

Mare-kɛɛi bîlaŋɔɔi suŋ lɔ́ɔ mai

(Mâki 2:18-22; Lûu 5:33-39)

14Zɔ̂ŋ ŋɔpôlu-ɓelai dí pà bɔ dîyɛɛ mài, “Le ɓe kwa Faresii-ŋai kwa pîli suŋ su (a dámaa), kɛ́lɛ, ípôlu-ɓelai dífa pîli suŋ sui?”

15Nya ɓe Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “À kɛ̀ nɛnî-kula-surɔŋ à kɛ̀ naa, nɛni-kula-kúui su-ɓelai da wɔ̂lɔ? Ɲele-kuu-ŋai da pâi pâi, tãi da pâi nɛnî-kula-surɔŋ kulâi la díyêei. Maa-tãi tí ɓe da pâi pilîi la súŋ su.

16Núu fa seɣe pɔlɔ pɛ́ŋ pɛlɛ a seɣe kpua nina. A kɛ̀ à gɛ̀ tí, gɛ̀ ní, zeɣe kpua ninai a pâi zeɣe pɔlɔi fálâi. Gɛ̀ ní, ǹóai su a pâi kɛ́tɛ̂i é tɛ́ɛ bɔlɔi ma.

17Núu fa ŋwɑ̃̂ai nina pu sua-kɔlɔ gonoŋ pɔlɔ-ŋa su. À gɛ̀ tí, ŋwɑ̃̂ai a pâi zua-kɔlɔ gonoŋ-ŋai ɓɔ́i é pú. Gɛ̀ ní, zua-kɔlɔ gonoŋ-ŋai da pâi karâi. Kɛ́lɛ, da ŋwɑ̃̂ai nina pù sua-kɔlɔ gonoŋ nina-ŋa su, à kɛ̀ tí dífeerɛŋɔɔ dífe pâi karâi.”

Nuu-mɛi-nuui ǹóŋ-nɛnîi da ǹɛnîi Zîsɛ ŋɔyokpoi sòŋ

(Mâki 5:21-43; Lûu 8:40-56)

18Tãi Zîsɛ è kɛ̀ m̀ɛni-ŋai ŋí ɓò la diai, nuu-mɛi-nuu tɔnɔ è pà é vèli, ǹyɛɛi, “Ńoŋ-nɛnîi aâ saa nɔ́ lonii ma. Kɛ́lɛ, pá í íyee pɛ́lɛ mà, gɛ̀ ní, a pâi ŋɔnɔ kɛ̂i a vulu.”

19Nya ɓe Zîsɛ è mu sìɣe é lɛ́ɛ bôlu da ŋɔpôlu-ɓelai.

20Nya ɓe ǹɛnî tɔnɔ è kɛ̀ naa, nyii ŋãa-kɔlɔ-fela è kɛ̀ ma kóraŋ puu kao feerɛ yée mu. È pà Zîsɛ pôlu-pere é ŋɔyokpoi wóŋ soŋ.

21Ǹɛnîi ŋí è mò goi-pere, ǹyɛɛi, “A kɛ̀ nɔ ŋà ńyee pèlɛ ŋɔyokpoi ma, ŋa pâi ɓálôi.”

22Zîsɛ è tinaŋ é gáa é m̀ó ma, ǹyɛɛ ma, “Ńoŋ-nɛnii, ílii kpéle, ílaa-lai a íɓalo.” Ǹyaŋ è kɛ̀ kpɔ́ nɔ́ tí, nɛnîi é nâa ɓàlo a maa aɓai ti.

23Ǹyaŋ tãi Zîsɛ è lɔ̀ la ǹúu-mɛi-nuui ŋɔpɛ́rɛi mu, é dúru-fɛɛ-ɓelai káa da kpɔŋ díkɛ yóo-yoo kɛi,

24è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka kúla kâa, kpɛ́ni fêi, nɛnî-loi fé saa ní, kɛ́lɛ, gáa nyiî.” Nya ɓe díkɛ̀ ɣɛ́lɛ-maa kulâi gbonôi.

25Kɛ́lɛ, tãi dí gbɔŋ kùla lai, è lɔ̀ é nɛnî-loi soŋ a ǹyée, nɛnî-loi è m̀u siɣe.

26Nya ɓe mɛnii ŋi duŋ è taa-taa kpɔ ǹɔii tí gwaa kélee ḿâ.

Ɲɛi-pu-nuu feerɛ ŋɛ́i lá è ɓò

27Zîsɛ kúlaa naa gɛ tɛɛ̂i, ŋɛ́i-pu-ɓela feerɛ dí lɛ̀ɛ bôlu díkɛ wɔ̂lɔ, dîyɛɛi, “Kúmalôŋ káa, yai íkaa a Deeɓé Ǹóŋ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Tãi Zîsɛ è pà la bɛ́rɛi mui, ŋ̀ɛi-pu-ƀelai dí pà bɔ. Nya ƀe Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka lâai la a gɛɛ ŋa pɔ̂ri nyiŋi kɛ̂i?” Dí mò ma, dîyɛɛi, “Ooei, Kúnuu-namui.”

29Nya ƀe è ǹyée pɛ̀lɛ díŋɛi ma, ǹyɛɛ diai, “É kɛ́ nɔ yɛ̂ɛ berei kálaa-lai káa lai.”

30Nya ƀe díŋɛi lá è ƀò. Zîsɛ è dília-wôo ƀò a gbanaŋɔɔ, ǹyɛɛ dîai, “Káfe ǹɛɛ naa núu da kélee é gɔlɔŋ.”

31Kɛ́lɛ, dí lì dí maa-tûŋ táa-tâa ǹɔii tí gwaa kélee.

Mûgbɛ-naloŋ è lòno

32Díkɛɛ kulâi naai, dí pà bɔ a mûgbɛ-naloŋ tɔnɔ nyii nyînaŋ nyɔ́mɔɔ è kɛ̀ bôlui.

33Tãi è nyînaŋ nyɔ́mɔɔi kpɛ̀ la mûgbɛ-naloŋ pôlui, mûgbɛ-naloŋ è lòno. Nya ƀe gbɔŋ lá è kpàla dîa, dîyɛɛi, “Mɛni kɛ́ɛ ŋi da fé tá wɔ́lɔ kɛ́ ni Eezuɛ.”

34Kɛ́lɛ, Faresii-ŋai dí mò, dîyɛɛi, “Ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai díkâloŋ sârai ƀe a nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ̀ la.”

Mɔlɔŋ mɔ̃ɔ̃i a zu kɛ́tɛ

35Nya ƀe Zîsɛ è lì daa kpaya-kpayai kélee su da gbanâŋ-ŋai kélee lá, gɛ sɛŋ lɛ Díɣâla-fɛli kêre-ŋai mu. Gɛ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai maa-tuŋ lɛ́lɛɛi ƀo, gɛ kɔlɔ-fela sii kélee ƀalo da mɛni soli sii kélee.

36Kɛ́lɛ, tãi è gbɔŋ kàa lai, dímalôŋ è zòŋ. Kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ mɔ̃lɛ̂i, dílaŋɔɔ nɔ yɛ̂ɛ ƀála-ŋa ƀe dímɛi-kaa-nuu fé ma.

37Nya ƀe è mò ŋɔpôlu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, mɔlɔŋ mɔ̃ɔ̃i a zu kɛ́tɛ, kɛ́lɛ, dée-ƀelai dífe tama ni.

38Ǹɛni ma, ka mɔlɔŋ-namui marê kɛ́ a gɛɛ é mɔlɔŋ-tee-ƀela tɛɛ ŋɔmɔlɔŋ-kpalaŋ ŋá.”

Maafîu 10

Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi

(Mâki 3:13-19; Lûu 6:12-16)

1Nya ƀe è ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi tòli é wala-wala-laa tɛɛ dípɔ nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa mɛi a gɛɛ dí díkpɛ dí kɔlɔ-fela sii kélee ƀalo da mɛni-soli sii kélee.

2Ǹyaŋ ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi láa ka ŋí: Maa-ŋuŋ ƀa Samaŋ, nyii da kê ma Pitɛi, ǹêɣe Aŋdulu, Zɛƀɛdi ǹóŋ Zîi da ǹêɣe Zɔ̂ŋ,

3Fele da Batâlomio, Tama da ŋuŋ-fela-fei kula-nuui Maafîu, Afîa ǹóŋ Zîi da Tâadia,

4Samaŋ nyii kɛ̀ a ŋɔlɔii wɛ́liɛɛi, da Zudasi Sekaria, nyii kùla bôlui.

Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi dítii

(Mâki 6:7-13; Lûu 9:1-6)

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Núu puu kao feerɛi ŋí Zîsɛ è dítɛ̀ɛi, è mò dîa, ǹyɛɛi, “Káfe li Zɛ̃tai-ŋai pɔ-naa-pere, káfe tela li Sameria-ƀelai dítaa kpaya-kpayai da su.

6Kɛ́lɛ, ka lí m̀ála láŋɔɔ-ŋai pɔ diai díkaa a Eezuɛ-ŋai dísuui su-ƀelai.

7Ka lí ká Ɣâla-woo ƀó kâai, ‘Ǹ̩âla-taa kâloŋ-laai a lɛɣɛ.’

8Ka kɔlɔ-fela-ƀela ƀálo, ká saa-ƀela mu siɣe saa yêei, ka gbôdo-ƀela ƀálo, ká nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ́. Berei ká zɔlɔ ƀô la kpɛni-kpɛni, ka dɛɛ nɔ́ tí kpɛni-kpɛni.

9Káfe gôo, kpaa sɛŋ-kao kole, kpaa máŋ kane sìɣe Kábɛ̂bɛ-ŋai su.

10Káfe kolâ siɣe kásiai mɛni ma, kpaa yɛkɛ feerɛ, kpaa máŋ kpaŋ-kpali, kpaa máŋ sia-wuru. Kpɛ́ni fêi, maa nɛɛ̂i dii-kɛ-nuui é gɔ́nɔŋ sɔlɔ ƀó.

11“Taa kɛ́tɛ kélee ka tɛ̂ zui, kpaa kpanâŋ kélee, ka ǹúui kɔ́ri nyii zɔŋ lɛ́lɛɛ̂i, kakɛ bɔ naa é lɛ́ɛ la zu ká kúla naa ma.

12Kà lɔ̀ bɛ́rɛi mu, ka laa-ti-maa kɛ́.

13À kɛ̀ bɛ́rɛi mu-ƀelai sɔŋ lɛ́lɛɛ̂i, kálii-sêei é kɛ́ dîa. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ dísɔŋ fé lɛlɛ ni, kálii-sêei é pá pôlu kápɔ.

14Núu da kélee a wàla ǹyée see kámu, kpaa máŋ da wàla díwoli tɔ́ɔ káwoo ma, gɛ̀ ní, kà kɛ̀ kulâi maa-pɛrɛi mu kpaa maa-taai su, ka muluŋ kpɛ́mɛŋ kákɔɔ ŋá.

15Ŋá tɔ̃yâ ƀôi kâa, m̀aa taai tí ŋɔsɔnyɔ̂ŋ a pâi kɛ̂i a dɛ́ɛ Sodɔŋ da Gomora lɔii ŋɔi ma a mɛni-ŋa tée tãi.

Kpɔara káa pâi

(Mâki 13:9-13; Lûu 21:12-17)

16“Ka gáa, ŋa kátɛɛ̂i yɛ̂ɛ ƀála-ŋa ƀe díkaa kɔ́li-saŋ su. M̀ɛni ma, ka kɛ́ a kátareɛ yɛ̂ɛ kali, ka ƀo a kálii lɛ́lɛɛ yɛ̂ɛ tòloŋ.

17Kɛ́lɛ, ka kámɛi káa a núu-kpune-ŋa. Kpɛ́ni fêi, da pâi kátɛɛ̂i koyâŋ-ŋa su, dí kálôkwa a ŋánaa Díɣâla-fɛli kêre-ŋai mu.

18Da pâi kátɔ̂i ǹúu-laa-tuɛ ƀelai ŋ́ɛi-tuɛ da kâloŋ-ŋa, ḿaa-mɛni ma a gɛɛ ka sêre-faa kɛ́ díŋɛi da Zɛ̃tai-ŋai.

19Kɛ́lɛ, da lì a kâa, kálii fé sɛlɛŋ m̀ɛnii ḿâ ka pâi m̀ôi da berei ka pâi m̀ôi lai. Kpɛ́ni fêi, m̀ɛnii ka pâi m̀ôi, da pâi doôi kákili ŋá a maa aƀai tí.

20Kpɛ́ni fêi, káa fé pâi ǹónôi kɛ̂i, kɛ́lɛ Kánâŋ Ŋɔmɔ̂leŋ nyii gáa kákponôi ƀe pâi lônoi.

21“Lia-nuu da leɣe-nuu da pâi díkîe tɛɛ̂i saa pɔ. Nàŋ-nuu kɛ́ ǹóŋ tɛ̀ɛ máŋ. Nîa-pɛlɛɛ da pâi tɔ̂i díkaa-ƀela dîa dí dípaa.

22Ǹyaŋ núu kélee a pâi kákpɔarâi ńaai mɛni ma. Kɛ́lɛ, ǹúui a ǹíi kpèle é lɛ́ɛ la zu gbɛɛ-ŋai é serii, a pâi ƀálôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23A kɛ̀ da kákpɔ̀ara taa kɛ́tɛi tɔnɔ su, ká kula naa ká lí da kpɛni su. Ŋa tɔ̃yâ ƀôi kâa, káfe pâi serîi Eezuɛ-taa-ŋai kélee su é lɛ́ɛ la zu Núu-kpune Ǹóŋ é pá.

24“Núu-polu-nuu fé tɛɛ ní ŋɔsɛŋ-lɛ-nuui ma, kpaa máŋ yée-mu-nuu fé tɛɛ ní ŋɔnuu-namui ma.

25Maa nɛɛ̂i núu-polu-nuu é kɛ́ nɔ́ yɛ̂ɛ ŋɔsɛŋ-lɛ-nuui, kpaa máŋ yée-mu-nuu é kɛ́ nɔ́ yɛ̂ɛ ŋɔnuu-namui. À kɛ̀ dí bɛ́rɛ-mɛi-nuui tòli a Bɛɛziƀɔ, gɛ̀ ní, da pâi laa-nyɔŋ seêi ŋɔpɛ́rɛi-mu-ƀelai dîa máŋ.

Ǹúui gáa a sɛŋ kú yao mai

(Lûu 12:2-7)

26“Mɛni ma, káfe yao dîa, kpɛ́ni fêi, sɛŋ da fé naa mɛi pɛlɛɛ̂i nyii mɛi fé pâi siɣêi, kpaa máŋ nɔɔɔ nyii dífe pâi gɔ́lɔnîi.

27Ǹmɛnii ŋá mò kâa kpínii, ka m̀ó pono ŋá. Ǹmɛnii ka mɛ̂ni a káwolii, ka doo a lolo.

28Káfe yâo diai dîa da núu kpono pâa kɛ́lɛ, dífa pɔ̂ri ŋɔmɔ̂leŋ paâi. Kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ ka yao ǹúui ḿâ nyii a pɔ̂ri núu kponoi da ŋɔmɔ̂leŋ su karâi Dɛ̂ƀele-taai.

29Dífa lîyeŋ feerɛ kɔ̀lɛ a kâpa tɔnɔ? Ǹyaŋ dɔnɔ kpîŋ fa too ǹɔii ma Kánâŋ ŋɛ́i pôlu.

30Kɛ́lɛ, káŋuŋ-leɣai kpîŋ káŋûai gélee lónoɔ̂i.

31Mɛni ma káfe yao. Kámaa mɛni kpanaŋɔ̂i é tɛ́ɛ lîyeŋ támaa ma.

Núu yée seɛɛ mu da bôlu tɔ́ɔ Zîsɛ ma

(Lûu 12:8, 9)

32“Mɛni ma, ǹúui kélee a ḿaa mɛni ƀò nûa ŋɛi, ńyãa máŋ ŋa pâi m̀aa mɛni ƀôi Ŋáɣâla-taa Naŋ ŋɛ́i.

33Kɛ́lɛ, ǹúui kélee a ḿaa sîa tòo ǹûa ŋɛi, ńyãa máŋ ŋa pâi m̀aa sîa toôi Ŋáɣâla-taa-Naŋ ŋɛ́i.

Fé pá ní a lii-sêe, fɛ̂ɛ ƀóa-sɔ̂kpɔ

(Lûu 12:51-53; 14:26, 27)

34“Káfe kákili ŋá sia a gɛɛ ŋá pà a gɛɛ ŋá lii see tɛɛ ǹɔii pɔ. Fé pá ní a gɛɛ ŋá lii-sêe tɛɛ ǹɔii pɔ, fɛ̂ɛ ƀóa-sɔkpɔ.

35Kpɛ́ni fêi, ŋá pà a gɛɛ ŋá lóŋ-surɔŋ kɛ́ é tɔ́ɔ ǹâŋ ma, ŋá lóŋ-nɛni kɛ́ é tɔ́ɔ ǹee ma, ŋa lóŋ-nɛni kɛ́ é tɔ́ɔ ǹyuâra ma.

36Núu ŋɔkpɔara-ƀela da pâi kɛ̂i a ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀela.

37“Ǹúui a ǹâŋ kpaa ǹee wɛ̀li é tɛ́ɛ ḿâi, m̀aa fé nɛ̃ɛ ní maa-nuui é kɛ́ a ḿbôlu-nuui da. Ǹúui a ǹóŋ-surɔŋ kpaa máŋ ǹóŋ-nɛnii wɛ̀li é tɛ́ɛ ḿâi, m̀aa fé nɛ̃ɛ ní maa-nuui é kɛ́ a ḿbôlu-nuui da.

© 2014 Bible Society in Liberia.

38Ǹúui va ŋɔsaa-wuruii siɣe é lɛ́ɛ ḿbôlui, m̀aa fé nɛ̃ɛ ní maa-nuui é kɛ́ a ŋápôlu-nuui da.

39Ǹúui a ŋɔfúlu-laai kɔ̀rii, a pâi ǹánîi. Ǹúui a ŋɔfúlu-laai laŋ ḿaa-mɛni mai, a pâi gáâi.

Sama-sãa

(Mâki 9:41)

40"Ǹúui a ǹyée sèe kámui, maa-nûui a ǹyée sée ḿû. Ǹyaŋ ǹúui a ǹyée sèe ḿûi, a ǹyée sée ǹúui mù ńdɛ̀ɛi.

41Ǹúui a ǹyée sèe Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu mu, kpɛ́ni fêi, gáa a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui, maa-nûui a pâi Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui ŋɔsama-sɛŋ sɔlɔ ɓôi. Ǹúui a ǹyée sèe tɔ̃yâ-nuu mu, kpɛ́ni fêi gáa a tɔ̃yâ-nuui, a pâi tɔ̃yâ-nuu ŋɔsama-sɛŋ sɔlɔ ɓôi.

42Ǹyaŋ ǹúui kélee a ya-layi kɔpu tɔnɔ kpîŋ tɛ̀ɛ ǹîa-pɛlɛɛi ŋí dɔnɔ pɔ a gɛɛ é gbèle, kpɛ́ni fêi, gáa a ŋápôlu-nuui, tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, maa-nuui tí fé pâi ŋɔfela-féi lánîi a dɔnɔ kpîŋ."

Maafìu 11

Gela-ŋai kula Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ pɔ naai

(Lûu 7:18-35)

1Tãi Zîsɛ è kpɛ̀ɛ la a ŋɔpôlu-ɓela puu kao feerɛi tɛɛ̂i, è kùla naa a gɛɛ é sɛŋ lɛ, gɛ Ɣâla-woo ɓo dítaa-ŋai su.

2Zɔ̂ŋ kɛ́ɛ gbini-pɛrɛi mui, tãi è Kôrai ŋɔtíi maa-mɛni mèni lai, è ŋ̀óo tɛ̀ɛ a ŋɔpôlu-ɓelai,

3é m̀o mà, ǹyɛɛi, "ɓia ɓa ǹúui gáa pâi, kpaa máŋ, fɛ̂ɛ kú núu da kpɛ́ni perêi káa?"

4Nya ɓe Zîsɛ è díwoo su tòo, ǹyɛɛi, "Ka lí ká mɛni-ŋai ɓó Zɔ̂ŋ ma ká m̀ɛnii da mɛni-ŋai ká gáâi.

5Ǹɛi-pu-ɓelai ŋɛ́i láa káa ɓôi. Gɔɔ-pu-ɓelai díkɛ sia. Gbôdo-ɓelai díkɛ ɓalo. Ǹoli-tínîŋ-ɓelai díkɛ mɛni mɛ̂ni. Zaa-ɓelai da dímu siɣe saa yêei, díkɛ Duŋ Lɛ́lɛɛi ɓo gôlo-ɓelai dîa.

6Lûwa káa ǹúui ma ve pâi toôi pôlu ḿaa-mɛni mai."

7Tãi dí lì la pôlui, Zîsɛ e nâa pɛ̀lɛ lónoɔ ma gbɔŋ pɔ é pîlaŋ Zɔ̂ŋ ma: "Le ɓe ká lì gáâi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui? Kpalo nyii vãai a dúmôi?

8Kɛ́lɛ, le ɓe ká lì gáâi? Núu nyii kɛ̀ a maa ɣiriɛ a seɣe ɓɔɔ-fuu sɔ̃ɔ kpanaŋɔ̂i? Ka gáa, diai da dímaa ɣîri a seɣe ɓɔɔ-fuu sɔ̃ɔ kpanaŋɔ̂i díkaa kâloŋ-ŋa dípɛrɛ-ŋai mu.

9Kɛ́lɛ, le ɓe ká lì gáâi? Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu? Ooei, ŋa m̀ó kâa, dɛɛ̂i Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Ǹúui ká ŋí dí maa-mɛni pɔ̃yɛ, ‘Gáa, ŋa ŋákelai tɛɛ̂i íŋɛi tuɛ, nyii pâi íperêi kpɛtɛ̂i.’

11“Ŋá tɔ̃yâ ƀôi kâa, diai kélee nɛyâa dí dísɔlɔ ƀôi, da fé kɛ́tɛ ní é tɛ́ɛ Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ ma. É máŋ kɛ́ tí Ǹâla-taa kâloŋ-laai su-ƀelai guro-te-ɣelei kɛ̂tɛi é tɛ́ɛ mà.

12E síɣe Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ ŋɔtãi ma é seri sâa ma Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai a pâ a wala-wala, ǹyaŋ ŋwála-wala-ƀelai da díyee sèe mu.

13Kpɛ́ni fêi, Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai kélee da dɔ̂ŋ dí Ɣâla maa-mɛni ƀò Zɔ̂ŋ ŋɔtãi é lɛ́ɛ serîi.

14Ǹyaŋ à kɛ̀ ka ŋ̀wɛ̂lii ka káyee see mu, ǹyaa ƀa Ilaiza nyii dí mò a gɛɛ a pâi pâi.

15Ǹúui wóli káa ŋuŋ ma a gɛɛ é mɛni mɛnii, tɔɔ é m̀ɛni.

16“Le ƀe ŋa pâi ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-ƀelai kɔ̂ni ní mai? Díkaa yɛ̂ɛ nîa-pɛlɛɛ ƀe see ni lɔ́ɔ-kpalaŋ ŋá díkɛ díƀarâai toli, dîyɛɛi,

17‘Kú túru fɛ̀ɛ kâa, kɛ́lɛ, káfe mãla ni. Kú gbɛ̂ɣei too, kɛ́lɛ, káfe wɔlɔ ni.’

18“Kpɛ́ni fêi, Zɔ̂ŋ è pà, vé ǹáa mii ní, vé ŋwɑ̃̂ai kpele ní, kɛ́lɛ, dí mò, dîyɛɛi, ‘Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ káa bôlu’;

19Núu-kpune Ǹóŋ è pà gɛ ǹáa mii gɛ ŋwɑ̃̂ai kpèle, kɛ́lɛ, dí mò, dîyɛɛ, ‘Ka gáa, gáa a mii-sɛŋ wɛli-nuu gɛ ƀo a ŋwɑ̃̂ai-kpele-nuu, gɛ ƀo a ŋuŋ-fela-fei kula-ƀela da sɔnyɔ̂ŋ-ƀela díwɛli!’ Kú táre kɔ́lɔŋ táre ŋɔtíi-ŋai su.”

Kpalo ƀélaâi daa-ŋai dîa dílii fé pene níi

(Lûu 10:13-15)

20Nya ƀe è pɛ̀lɛ lónoɔ ma daa-ŋai su-ƀelai dîa, ƀɛi è ŋɔtíi kpaya-kpayai dámaa kɛ̀ naai, kpɛ́ni fêi, dífe dílii pene ni.

21“Kpalo ƀêlai yâ, Koraziŋ! Kpalo ƀélaâi yâ, Bɛsaida! Kpɛ́ni fêi, díi kpaya-kpayai dí gɛ̀ kásui, dîi da kɛ̀ Taya da Sidɔŋ, dîi maloŋ-too-maa seɣe tòo dîa dí luu pú díŋûa dílii pene a tãi su kôyaa.

22Kɛ́lɛ, ŋá m̀o kâa, kásɔnyɔ̂ŋ a pâi kɛ̂i a gɛ́tɛ é tɛ́ɛ Taya da Sidɔŋ díwɔ̂i ma a mɛni-ŋa tée tãi.

23Kapɔ̂nia ƀia máŋ, da pâi ímaa tɛ̂i í seri Ɣâla-taa? Da pâi liî a yá Dɛ̂ƀele-taa. Kpɛ́ni fêi, díi kpaya-kpayai dí gɛ̀ ísui, dîi da kɛ̀ Sodɔŋ, eêi lɛ̀ɛ naa sâa é seri.

24Kɛ́lɛ, ŋá m̀o kâa, ŋɔsɔnyɔ̂ŋ a pâi kɛ̂i a gɛ́tɛ é tɛ́ɛ Sodɔŋ-lɔii ŋɔi ma a mɛni-ŋa tée tãi.”

Ka pá ḿbɔ ká káfii tɔ́ɔ

(Lûu 10:21, 22)

25Maa-tãi tí su Zîsɛ è zu tòo, ǹyɛɛi, “Ŋa ísɛɣɛ̂i fêi, Ńâŋ, ŋelei da ǹɔii dínuu-namu, a gɛɛ ya mɛni-ŋai ŋí lóo dáre-ƀelai dîa da zɛŋ-kɔlɔŋ-ƀelai, ya ǹɛ́ ǹîa-pɛlɛɛi dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Ooei, Ńâŋ, kpɛ́ni fêi, nyíti è kɛ̀ a ínîa-mɛni lɛ́lɛɛ.

27Nàŋ-nuui a sɛŋ kélee tɛ́ɛ ḿbɔ. Núu da fé Nòŋ-nuui kɔ́lɔŋ fɛ̂ɛ Nàŋ-nuui, kpaa máŋ núu da fé Nàŋ-nuui kɔ́lɔŋ fɛ̂ɛ Nòŋ-nuui, bɛlɛɛ ǹúui ma nyii Nòŋ-nuui a zìɣe a gɛɛ é ǹɛ́ mài.

28Ka pá ḿbɔ, káai kélee ka mɔ̃lɛ̂i, da káai tĩa wuyɛ káa káyêei. Ǹyaŋ ŋa pâi fii-tɔɔ tɛɛ̂i kápɔ.

29Ka ŋákpîrii sìɣe ka ḿaa-mɛni maa kɔ́ri, kpɛ́ni fêi, ḿaa yeŋɔ̂i, ńii maa yeŋɔɔ. Gɛ̀ ní, ka pâi fii-tɔɔ sɔlɔ ƀôi kámɔlêŋ su.

30Kpɛ́ni fêi, ŋákpîrii lɛ́lɛɛ̂i, vé tela wuyɛ ni."

Maafìu 12

Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai dí gbai ɣâle a Vii-tɔɔ-ɣelei

(Mâki 2:23-28; Lûu 6:1-5)

1Maa-tãi ti ḿâ, Zîsɛ da ŋɔpôlu ƀelai díkɛ̀ tɛɛ̂i wîi kpâlaŋ da-ni ŋá a Vii-tɔɔ-ɣelei. Puru è kɛ̀ ŋɔpôlu-ƀelai kɛ̂i, nya ƀe dí pɛ̀lɛ wîi da teɛɛ ḿâ a gɛɛ dí mii.

2Kɛ́lɛ, tãi Faresii-ŋai dí nyiŋi kàa lai, dí mò ma, dîyɛɛi, "Ípôlu-ƀelai da m̀ɛnii kɛ̂i nyii ve dɔ̂ŋ lá-woo m̀a a gɛɛ núu é gɛ́ a Vii-tɔɔ-ɣelei."

3Kɛ́lɛ, è mò dîa, ǹyɛɛi, "Káfe niî mɛnii lóno ni Deeƀé da diai kɛ̀ bôlui dí gɛ̀, tãi puru è kɛ̀ la diai,

4dí lɔ̀ Ǹâla-pɛrɛi mû dí ǹaa-kpoloi míi nyíi vé dɔ̂ŋ lá-woo ma a gɛɛ é da mii kpaa máŋ diai kɛ̀ bôlui, fɛ̂ɛ nɔ́ zâla láa soŋ-ƀelai?

5Kpaa máŋ, káfe niî ǹóno ni dɔ̂ŋ-kɔlɔi su a gɛɛ zâla láa soŋ-ƀelai díkaa Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu a Vii-tɔɔ-ɣele-ŋai, da Vii-tɔɔ-ɣelei maa-tɔŋ-ŋai kâra, ǹyaŋ ve a dísɔŋ?

6Ŋa m̀ôi kâa, a gɛɛ mɛni da káa ƀɛ gɛ́tɛ̂i é tɛ́ɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ma.

7Kâi kɛ̀ a nyiŋi su-kulai kɔ́lɔŋɔɔ, 'Ŋa maloŋ-kaai wɛli, kɛ́lɛ, sâla-kúlaa fêi,' kâi fêi mɛni kara diai dîa dísɔŋ fé diai.

8Kpɛ́ni fêi, núu-kpune Ǹóŋ káa a Vii-tɔɔ-ɣelei ǹâmu."

Nalôŋ yée kpálaa mai

(Mâki 3:1-6; Lûu 6:6-11)

9Nya ƀe è kùla naa é lí Díɣâla-fɛli kerei mu.

10Nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa, ǹyée sàa ma. Nya ƀe dí marê kɛ̀, dîyɛɛi, "Gáa dɔ̂ŋ lá-woo ma a gɛɛ dí núu ƀálo a Vii-tɔɔ-ɣelei?" Dí mare-kɛɛi ŋí kɛ̀ a gɛɛ dí mɛ̂ni lɛ́ɛ mà.

11Nya ƀe è mò dîa, ǹyɛɛi, "Gbɛ̂ɛ ƀe kásama, à kɛ̀ ƀála tɔnɔ káa ǹyêei à tòo lôai a Vii-tɔɔ-ɣelei, va zoŋ é gula naai?

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Núu-kpune mɛni kpanaŋɔ̂i é tɛ́ɛ ƀála ma! Mɛni ma gáa dɔ̂ŋ lá-woo ma a gɛɛ núu é mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ a Vii-tɔɔ-ɣelei.”

13Nya ƀe è mò ǹalôŋ ma, “Íyee sãa.” Nya ƀe è ǹyée sãa, ǹyée é nâa ƀalo é kɛ́ yêɛ gbélii.

14Kɛ́lɛ, Faresii-ŋai dí díŋuŋ pìlaŋ ǹáa mà a gɛɛ dí bàa pere kɔ̀ri.

Ɣâla ŋɔtíi kɛ́-nuui

15Tãi Zîsɛ è nyiŋi mèni lai, è kùla dísama. Nya ƀe kpɔŋ kɛ́tɛ è lèɛ bôlu. Gɔlɔ-fela ƀelai kɛ̀ naai, é díkelee ƀalo.

16È dília-woo ƀo a gɛɛ dífe m̀aa-mɛni ƀò ǹûai dîa.

17È gɛ̀ tí a gɛɛ mɛnii Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Azaya è mòi ŋa-see é kɛ́, nyii è mò, ǹyɛɛi,

18“Ka Ɲátii-kɛ-nuui káa, nyii ŋá zìye zu, ńii-ma tii-kɛ-nuui, nyii m̀aa-mɛni a Ɲámɔ̂leŋ líi láai. Ɲa pâi ŋámɔ̂leŋ pûi gbonôi, ǹyaŋ a pâi dɔ̃yâ mɛnii lɛ̂i Zɛ̃tai-ŋai dîa.

19Ve pâi laa-sâa kɛ̂i, kpaa máŋ é lâɣii, núu da kélee fé pâi ŋ̀óo mɛnî̂i bere-lee-ŋai su.

20Diai dífii kpɛɛ̂i, vé pâi ǹɛɛ̂i naa dí tóo. Diai kili kɛ-zu fé díyêei, a pâi kili-kɛ-zu tɛɛ̂i dípɔ. A pâi pâi a tenî̂ŋ ƀô-laa núu kélee mɛni ma,

21ǹyaŋ kili-kɛ-zu a pâi kɛ̂i Zɛ̃tai-ŋai yêei ǹáai su.”

Dí mò a gɛɛ Bɛɛziƀɔ ŋɔwála-wâlai ƀe kɛ̀ Zîsɛ yêei

(Mâki 3:20-30; Lûu 11:14-23)

22Nya ƀe dí pà bɔ a mûgbɛ-naloŋ tɔnɔ, ŋ̀ɛ́i puɔɔ, nyinaŋ nyɔ́mɔɔ kɛ́ ƀo bôlu. Nya ƀe e m̀alo, gɛ nâa lono gɛ kwaa kâa.

23Gbɔŋ kélee lá è kpàla dîa, dîyɛɛi, “Deeƀé Ǹóŋ ƀe ŋí?”

24Kɛ́lɛ, tãi Faresii-ŋai dí nyiŋi mèni lai, dí mò, dîyɛɛi, “Nalôŋ ŋí a nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ̀ nɔ Bɛɛziƀɔ sârai, nyii gáa a nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai díkâloŋ.”

25Gɛ́ɛ a díkili-ŋa-siai kɔ́lɔŋ, è mò dîa, ǹyɛɛi, “Gâloŋ-laai nyii kélee zu-ƀela ŋá kɔlɛɛ̂i dítɔɔ díkî̂e-ni diai, a tôo. Taa, kpaa máŋ pɛ́rɛi mu-ƀela da kɛ̀ a díŋa kɔlɛɛ̂i dítɔɔ díkî̂e-ni diai, ve pâi tɔ̂i.

26A kɛ̀ Sêtɔŋ a Sêtɔŋ kpɛ̀, gɛ̀ ní ŋ̀á kɔlɛɛ̂i gbî̂ŋ ma. A kɛ̀ tí, gɛ̀ ní, ŋɔkâloŋ-laai a pâi tɔ̂i leŋ?

27Ǹyaŋ à kɛ̀ ŋà nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ̀ Bɛɛziƀɔ ŋɔwala-wala-laai su, gɛ̀ ní gbɛ̂ɛ ŋɔwala-wala-laa su ƀe kálônii da díkpɛ̀ lai? Mɛni ma da pâi kɛ̂i a kámɛni ŋá-tee-ƀela.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ŋà nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai kpɛ̀ a Ɣâla Ŋɔmɔ̂leŋ, gɛ̀ ní Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai a pá kápɔ.

29Kpaa máŋ, núu a pɔ̂ri lɔ̂i leŋ wala-wala nuu ŋɔpɛ́rɛ mu é gɔ̃liŋ ŋuma, à kɛ̀ ve ŋwála-wala nuui ɣiri ní fulɔi? À gɛ̀ tí, gɛ̀ ní, a pâi ŋɔpɛ́rɛi mu-sãa ŋumâi.

30Ǹúui ve ḿbôlui, dɔ̂i ḿâ. Ǹúui va kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ ḿbɔ kwa ǹyaa kú pá a nûa Ɣâla pɔi a díkpɛ̀ Ɣâla ḿâ.

31Mɛni ma, ŋá m̀ôi kâa, sɔnyɔ̂ŋ kélee da tɛ-ŋɛi kɛ́ɛ dísu-mɛni a pâi lɛɛ̂i, kɛ́lɛ, à kɛ̀ núu a tɛ-ŋɛi kɛ̀ a M̀ɔlêŋ, zu-mɛni fé pâi wɔlɔ lɛɛ̂i.

32Ǹúui kélee a lôno a nyɔ́mɔɔ é pîlaŋ nuu-kpune Ǹóŋ mai, zu-mɛni a pâi lɛɛ̂i. Kɛ́lɛ, ǹúui kélee a lôno a nyɔ́mɔɔ é pîlaŋ M̀ɔlêŋ Maa Waai mai, zu-mɛni fé pâi wɔlɔ lɛɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su, kpaa máŋ ŋ̀ɛ́niɛi nyii pâi pâi zu.

Ŋ̀úruii da ḿba

(Lûu 6:43-45)

33“À kɛ̀ kà sí-sɛŋ lɛ́lɛɛ sì, m̀á a pâi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ. A kɛ̀ kà sí-sɛŋ nyɔ́mɔɔ sì, m̀á a pâi kɛ̂i a nyɔ́mɔɔ. Kpɛ́ni fɛ̂i, da sí-sɛŋ kɔ̀lɔŋ m̀á ma.

34Kákaa a kali nyɔ́mɔɔ koi-lonii! Ka pɔ̂ri lônoi leŋ a ǹɛ́lɛɛ? Kpɛ́ni fɛ̂i, mɛnii gáa núu líi sui, ǹyaa ƀe a mò.

35Núu lɛ́lɛɛ a pâ a m̀ɛni lɛ́lɛɛi nyii a kúla ŋɔmɛni lɛlɛɛi sui. Núu nyɔ́mɔɔ kɛ́ pa a m̀ɛni nyɔ́mɔɔ nyii a kúla ŋɔmɛni-nyɔ́mɔɔ kɛɛi sui.

36Ŋá m̀ôi kâa, ƀoo-wooi kélee núu-kpune a m̀oi, a pâi maa-woo su-kula kɛ̂i a m̀ɛni-ŋa tée ɣelei.

37Kpɛ́ni fɛ̂i, núu wóo ƀa gɛ̀ ŋɔmɛni é lɛ́lɛɛ, núu wóo kɛ́ gɛ̀ ŋɔmɛni é kara.”

Zîsɛ fé fáa ní a gɛɛ é ŋɛi-kɛ-maa kɛ́

(Mâki 8:11, 12; Lûu 11:29-32)

38Nya ƀe gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai da-ni da Faresii-ŋai dí ŋ̀óo su tòo, dîyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, kwa ŋ̀wɛ̂lii kú ŋɛi-kɛ-maa káa é kúla íyeɛ̂i.”

39Kɛ́lɛ, è díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Ŋ̀ɛ́niɛi ŋi su-ƀelai díkaa a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela da wulu-wulu kɛ-ƀela. Díkaa ŋɛi-kɛ-maa kɔ́rîi, ǹyaŋ dífe pâi ŋɛi-kɛ-maa tɔnɔ kpîŋ sɔlɔ ƀôi é kúla Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Zôna ŋɔŋɛi-kɛ-maai pòlu.

40Yɛ̂ɛ berei Zôna è kɛ̀ la nyɛ̃ɛ kɛ́tɛi koi a fólo saaƀa da kpini saaƀai, bere nɔ ƀe núu-kpune Ǹóŋ a pâi kɛ̂i la ǹɔii mu a fólo saaƀa da kpini saaƀa.

41Ninivɛ-ƀelai da ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-ƀela da pâi dímu siɣêi m̀ɛni-ŋa-teɛɛi su. Ninivɛ-ƀelai dí tɔ̂ŋ pu dîa, kpɛ́ni fɛ̂i, dí dílii pène Zôna Ŋɔɣâla-woo-ƀóɔi su, ǹyaŋ, ka gáa, sɛŋ da káa ƀɛ gɛ́tɛ̂i é tɛ́ɛ Zôna ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

42Siƀa-ƀelai díkâloŋ-nɛnîi da ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-ƀelai da pâi dímu siɣêi m̀ɛni-ŋa-teɛɛi su. A pâi tɔ̂ŋ pûi dîa, kpɛ́ni fêi, è kùla ǹɔii kóyaŋ ma a gɛɛ é ŋ̀óli tɔɔ Saloma ŋɔtáre-wooi ma. Kɛ́lɛ, ka gáa, sɛŋ da káa ƀɛ gɛ́tɛ̂i é tɛ́ɛ Saloma ma.

Ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔi ŋɔpa-pôlui

(Lûu 11:24-26)

43“Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ à kùla núu kponôi, a tɛ̂ɛ kwaa kpála-ŋa ma gɛ vii tɔ̂i kɔ̀ri. Ǹyaŋ va vii tɔ̂i kàa.

44Gɛ̀ ní, a mò, ǹyɛɛ, ‘Ŋa pâi liî pôlu ŋápɛrɛi mu ŋá kùla naai.’ Tãi a pâ la naai, a mu kàa a volo, m̀u kɔ́ɔ, mu kpɛ́tɛɛ.

45A nâa lì é nyînaŋ nyɔ́mɔɔ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ síɣe, nyii-ŋai dísɔŋ nyɔ́mɔ̂i é tɛ́ɛ mai, é pá a dia, da dîa-ni dí lɔ́ bɛ́rɛi mu dí kɛ́ ƀò naa. A kɛ̀ ti, maa-nuui tí ŋɔkɛ-ɣeniɛi kɛ-perei gbɛɛ ŋá a pâi kɛ̂i a nyɔ́mɔɔ é tɛ́ɛ duɛ-tuɛi ma. Bere ƀe a pâi kɛ̂i la máŋ a ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀela sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai ŋí.”

Zîsɛ ǹee da ǹɛ̂ɣe-ni

(Mâki 3:31-35; Lûu 8:19-21)

46Tãi è kɛ̀ niî lônoi la gbɔŋ pɔi, ǹee da ǹɛ̂ɣe-ni dí pá dí kɛ̀ ƀò tɔ̂ni ŋínii ŋá díkɛ ŋ̀wɛli dí lóno bɔ.

47Nya ƀe núu tɔnɔ è mò ma, ǹyɛɛi, “Gáa, ílee da ílɛ̂ɣe-ni díkaa tɔ̂ni ŋínii ŋá, díkɛ ŋ̀wɛli dí lono ípɔ.”

48Nya ƀe è ǹúui wóo su tòo, ǹyɛɛ mai, “Gbɛ̂ɛ ƀa ńee da ńɛ̂ɣe-ni?”

49Nya ƀe è ǹyée sãa ŋɔpôlu-ƀelai pɔ-pere, ǹyɛɛi, “Ka gáa, ńee ní ká ŋí da ńɛ̂ɣe-ni!

50Kpɛ́ni fêi, ǹúui a Ń̂âŋ nîa-mɛnii kɛ̀ nyii gáa Ɣâla-taai, maa-nuui ƀa ńɛ̂ɣe, kpaa ńzaaƀɔlɔ kpaa ńee.”

Maafîu 13

Záŋ bîlaŋɔɔi zí-sɛŋ-kaoi mai

(Mâki 4:1-9; Lûu 8:4-8)

1Maa-ɣelei tí Zîsɛ è kùla bɛ́rɛi mu é lí é sée nyúo-loŋ kɔlɛ.

2Nya ƀe kpɔŋ kɛ́tɛ è tòo mà é gɛ é píli yá-ŋá keleŋ su é sée naa. Ǹûai kélee dí kɛ̀ tɔ̂ni zîŋ ma.

3Nya ƀe è mɛni támaa ƀò dîa saŋ-woo-ŋa su, ǹyɛɛi, “Ka gáa, zí-sɛŋ sí-nuui è lì sí-sɛŋ sîi.

4Gɛ́ɛ zí-sɛŋ-kaoi pilîi, da-ni dí tòo berei ma ŋɔni-ŋai dí pa dí díkpele.

5Da-ni dí tòo kɔni-lɔii ma ƀɛi pɔ́rɔ támaa fé kɛ́ ni naai. Dí pɔ̀muŋ kpɔ́ a maa felaa. Kpɛ́ni fêi, bɔ̂rɔi fé kɛ́ ni a ziŋɔɔ naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Tãi vóloi è kùla lai, dífɔ̃ya dí kpála, kpɛ́ni fêi, dísame fé lɔ́ ni kɛ̀ ǹɔii mû póŋ-poŋ.

7Da-ni dí tòo ɣalêŋ-kpɔlɔ su. Ŋalêŋ-kpɔlɔi è ƀɔlɔ é kpíniŋ a dîa é dípaa.

8Da-ni dí tòo lɔii lɛ́lɛɛ ma dí ƀa. Da-ni dí ƀà a ŋuŋ tɔnɔ, da-ni a buu lɔ́ɔlu mɛi da, da-ni a buu saaƀa.

9Ǹúui ŋ̀óli káa ŋuŋ mâ a gɛɛ é mɛni mênii, tɔɔ é mɛni.”

Záŋ-ŋai maa-sâpoi

(Mâki 4:10-12; Lûu 8:9, 10)

10Nya ƀe ŋɔpôlu-ƀelai dí pà bɔ, dîyɛɛ mai, “Ya lônoi dípɔ saŋ-woo su, le-mɛni ma?”

11È díwoo su tòo, ǹyɛɛ diai, “Káa ƀe Ǹâla-taa kâloŋ-laai su loo-mɛni-ŋai kɔ́lɔŋɔɔ tɛɛ̂i kápɔ. Kɛ́lɛ, ve tɛɛ ni dípɔ.

12Kpɛ́ni fêi, ǹúui sɛŋ da káa ǹyêei, da pâi dámaa tɛɛ̂i bɔ a gɛ́ɛ é táma. Kɛ́lɛ, ǹúui sɛŋ da fé ǹyêei, ǹyii máŋ gáa ǹyêei, da pâi kulâi ǹyêei.

13Mɛni ma, ŋa lônoi dípɔ saŋ-woo su, kpɛ́ni fêi, berei máŋ díŋɛi a fôlo lai, dífa kwaa kâa. Berei máŋ da díwoli tɔ̂i lai, dífa mɛni mêni, kpaa máŋ dí mɛni ŋá káa.

14Dia ƀe m̀ɛnii Azaya è mòi ŋa-see è kɛ̀ dîɛ, ǹyɛɛi, ‘Ka pâi káwoli tɔ̂i ka mɛni mɛ́ni, kɛ́lɛ, káfe pâi wɔlɔ tárêi zu. Ka pâi kwaa kâai, kɛ́lɛ, káfe wɔlɔ pâi kwaa ma maa kpɛɛ̂i.

15Kpɛ́ni fêi, ǹûai ŋí líi su kpanaŋɔ̂i, díwolii kpanaŋɔɔ, díŋɛi lá tɛ́ɛ. A gɛɛ dífe kwaa kâa a dí ŋɛi, kpaa máŋ dífe mɛni mêni a díwoli, kpaa máŋ dífe tàre m̀ɛni su a dílii, a gɛɛ dífa la pene la pôlu, a gɛɛ ŋá díƀalo Ɣâla ƀé m̀o tí.’

16“Kɛ́lɛ, lûwa káa kâa, káai káŋɛi a kwaa kâai, da káai káwoli a mɛni mɛnii.

17Kpɛ́ni fêi, ŋá m̀ôi kâa a tɔ̃yâ a gɛɛ Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀela támaa da tɔ̃yâ-ƀela támaa dí kɛ̀ ŋ̀wêlii dí mɛni-ŋai káa ka gáâi, kɛ́lɛ, dífe gáa ni. Dí mɛni-ŋai mɛni ka mɛnîi, kɛ́lɛ, dífe mɛni ni.

Zîsɛ è záŋ bîlaŋɔɔi zí-sɛŋ-sí-nuui mai su-kula ŋɔpôlu-ƀelai dîa

(Mâki 4:13-20; Lûu 8:11-15)

18“Mɛni ma ka zaŋ-wooi mêni nyii bîlaŋɔɔi zí-sɛŋ sí-nuui mai.

19À kɛ̀ núu da à Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai maa-wooi mèni, ve táre ni zu, gè ní, ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui a pâ é ŋ̀óoi kúla ǹíi su, nyii kɛ̀ a zíɛ naai. Ǹóoi ŋí ƀa zí-sɛŋ-kaoi nyii tòo berei mai.

20Zí-sɛŋ-kaoi nyii tòo gɔni-lɔii mai ǹyaa ƀa ŋ̀óoi núu a m̀ɛni é ǹyée sée mu a lii-nɛ̃ɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Kɛ́lɛ, va zame pîlaŋ ǹíi su, a lɔ̂mu nɔ naa a da-loŋ, ǹyaŋ mɛni-kpɔ̂lu da kpɔara da pà bɔ ŋ̀óoi mɛni ma, a tôo pôlu a maa félaa.

22Nyii tòo ŋalêŋ-kpɔlɔi sui, ǹyaa ƀa ŋ̀óoi núu a m̀ɛni, kɛ́lɛ, ŋ̀ɛ́niɛi-su kpaaŋ da tɔɔ-laa ŋɔyee-laa-maai dí kpiniŋ là va ƀâi.

23Nyii tòo ǹɔii lɛ́lɛɛi mai, ǹyaa ƀa ǹúui a ŋ̀óoi mɛ̀ni é táre zu é ƀá, m̀á da-ni dí ƀò a ŋuŋ tɔnɔ (100), da-ni a buu lɔ́ɔlu mɛi da, da-ni a buu saaƀa.”

Záŋ bîlaŋɔɔi zí-sɛŋ lɛ́lɛɛi mai

24E sáŋ da kpɛni sɔ̀ɔ dîɛ, ǹyɛɛi, “Ǹ̀ála-taa kâloŋ-laai káa yɛ̂ɛ nalôŋ tɔnɔ nyii sí-sɛŋ lɛ́lɛɛ sì ŋɔkpâlaŋ ŋái.

25Kɛ́lɛ, tãi ǹûai dí kɛ̀ nyiî lai ŋɔkpɔara-nuui è pà é kala sí ŋɔwîi su é síɣe naa é lí.

26Tãi nâa wîi è lɛ̀lɛ la é kúla zui, galai è kùla zu máŋ.

27Nya ƀe gbâlaŋ-namui ŋɔtíi-kɛ-ƀelai dí pà dí marê kɛ́, dîyɛɛ ma, ‘Nalôŋ, ífe sí-sɛŋ lɛ́lɛɛ sí ní kɛ́ gbâlaŋ ŋá? Le ƀe kala támaa káa la naai?’

28È mò dîa, ǹyɛɛ, ‘Ǹ́gbɔara-nuu ƀe nyiŋi kɛ̀.’ Nya ƀe ŋɔtíi-kɛ-ƀelai dí mò ma, dîyɛɛ, ‘Ya ŋ̀wɛ̂lii ku li ku galai kula?’

29E mò dîa, ǹyɛɛi, ‘Kpao, gɛ̀ ní, tãi ka pâi kɛ̂i galai kulâi lai, ka pâi wîi kulâi máŋ.

30Ka ǹɛɛ naa dí lɛ́lɛ nɔ́ tɔnɔ é lɛ́ɛ la zu wîi-tee tãi é seri. Gɛ̀ ní, ŋa pâi m̀ôi wîi-tee-ƀelai dîa, a gɛɛ dí galai tée fulɔi wîi su dí ŋìri a gɔŋ-ŋa gereŋ mɛni ma. Kɛ́lɛ, ka wîi tée, ká dɛ́ ŋákêrei su.’ ”

Záŋ bîlaŋɔɔi mɛsɛ-kaoi mai

(Mâki 4:30-32; Lûu 13:18, 19)

31E sáŋ da kpɛni sɔ̀ɔ dîɛ, ǹyɛɛ diai, “Ǹ̀ála-taa kâloŋ-laai káa yɛ̂ɛ mɛsɛ-kao tɔnɔ nyii nalôŋ tɔnɔ è zìɣe é zí ŋɔkpâlaŋ ŋái.

32Berei máŋ gáa la a sí-sɛŋ kao guro-te é tɛ́ɛ la sí-sɛŋ-kao da-ni diai, kɛ́lɛ, a ƀɔ̂lɔ é kpɛtɛ é tɛ́ɛ sí-sɛŋ-kpɔlɔ da-ni dîa. A kɛ́ a wúru, ŋɔni-ŋa dí pa dí dítaa tɔɔ ŋoŋo-ŋai dîa.”

Záŋ bîlaŋɔɔi gbólo-tɛ-sɛŋ mai

(Lûu 13:20, 21)

33E sáŋ da kpɛni sɔ̀ɔ dîɛ, ǹyɛɛi, “Ǹ̀ála-taa kâloŋ-laai káa yɛ̂ɛ kpólo-tɛ-sɛŋ nyii nɛnî tɔnɔ è zìɣe é bène a felaƀa bɔki tɔnɔ é lɛ́ɛ la zu felaƀai é tɛi.”

Zîsɛ è lòno sáŋ-woo-ŋa su

(Mâki 4:33, 34)

34Zîsɛ è mɛni-ŋai ŋí kélee ƀò gbɔŋ ma sáŋ-woo-ŋa su, vé mɛni da kélee ƀô ní dîa kpɛ́ni é kúla sáŋ-woo pôlu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

35È gɛ̀ tí a gɛɛ m̀ɛnii Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui è m̀oi ŋa-see é ké, ǹyɛɛi, “Ŋa pâi lônoi nɔ́ a sáŋ-woo-ŋa. Ŋa pâi mɛni-ŋa ƀôi nyii-ŋai díloɔ̂i é síɣe ǹɔii kɔ́ɔ pîlaŋ tãi mai.”

Zîsɛ è záŋ bîlaŋɔɔi zí-sɛŋ lɛlɛɛi mai su-kula

36Zîsɛ è kùla gbɔŋ su é lí bɛ́rɛi mui. Ŋɔpôlu-ƀelai dí pà bɔ, dîyɛɛ mai, “Záŋ nyii bîlaŋɔɔi gbâlaŋ ŋá kala-ŋai diai zu kula kûɛ.”

37Nya ƀe è díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Ǹúui a sí-sɛŋ lɛ́lɛɛ sìi, ǹyaa ƀa núu-kpune Ǹóŋ.

38Ǹyaŋ gbâlaŋ ƀa ŋ̀ɛniɛi. Zí-sɛŋ lɛ́lɛɛ-ŋai ƀa Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su-lonii. Gala-ŋai ƀa ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui ǹônii.

39Gbɔara-nuui nyii a dísîi, ǹyaa ƀa Dɛ̂ƀele. Ǹyaŋ wîi-tee tãi ƀa ŋ̀ɛniɛi kpɛɛ ŋá. Wîi-tee-ƀelai ƀa Ǹ̂ala-taa kela-ŋai.

40Mɛni ma, berei nɔ dí gala-ŋai tèe la dí díkereŋ a ŋɔŋ, bere nɔ ƀe da pâi gɛ̂i la a ŋ̀ɛniɛi kpɛɛ ŋá-tãi.

41Núu-kpune Ǹóŋ a pâi Ŋɔɣâla-taa kela-ŋai tɛɛ̂i a gɛɛ dí zãâi kélee ŋá tɛ́ ma nyii-ŋai da núu kɛ̀ é tóo sɔnyɔ̂ŋ sui dí díkula ŋɔkâloŋ-laai su, da diai da mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀i.

42Da pâi dípilîi ŋɔŋ su. Ǹaa ƀe da pâi kɛ̂i wɔ̂lɔi naa díkɛ dínyîŋ-ŋa-mii.

43Gɛ̀ ní zɔŋ-lɛ́lɛ-ƀelai da pâi fólôi Dínâŋ ŋɔkâloŋ-laai su yɛ̂ɛ fólo. Ǹúui ŋ̀óli káa ŋuŋ ḿâ a gɛɛ é mɛni mɛ́ni, tɔɔ é m̀ɛni.

Záŋ bîlaŋɔɔi dɔɔ-sɛŋ loɔ̂i mai

44“Ǹ̂ala-taa kâloŋ-laai káa yɛ̂ɛ tɔɔ-sɛŋ nyii kɛ̀ a ǹoɔ́ɔ gbâlaŋ ŋái. Nalôŋ tɔnɔ è gàa é ŋɔnɔ ǹoo é lí a lii-nɛ̃ɛ é gɔ̃liŋ kélee kɔ́lɛ é gbâlaŋ kpîŋ yá.

Záŋ bîlaŋɔɔi gɔ̃yɛŋ sɔ̃ɔ kpanaŋɔ̂i mai

45“Ǹ̂ala-taa kâloŋ-laai káa yɛ̂ɛ pɔni-tɔɔ-nuu tɔnɔ nyii kɛ̀ kɔyɛ̂ŋ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ kɔ́rîi.

46Tãi è dɔnɔ kàa la nyii kɛ̀ a zɔ̃ɔ kpanaŋɔ̂i, è lì é gɔ̃liŋ kélee kɔ́lɛ é nya.

Záŋ bîlaŋɔɔi deɣaŋ mai

47“Ǹ̂ala-taa kâloŋ-laai káa yɛ̂ɛ deɣaŋ nyii dí dòo ǹyái su é nyɛ̃ɛ-sîi kélee sóŋ.

48Tãi ǹáa è fɛ̀ɛ lai, dí ŋàla zîŋ ma dí sée dí ǹɛ́lɛɛ-ŋai ɣɛ́ɛ zu dí dípu sɛŋ-folo-ŋa su, kɛ́lɛ, dí ǹyɔ́mɔɔ-ŋai píli.

49Bere nɔ́ ƀe a pâi kɛ̂i la a ŋ̀ɛniɛi kpɛɛ ŋá-tãi. Ǹ̂ala-taa kela-ŋai da pâi pâi dí ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai ɣɛ́ɛ zɔŋ-lɛlɛ-ƀelai sama

50dí dípili ŋɔŋ su. Nàa ƀe da pâi kɛ̂i naa díkɛ wɔ̂lɔ, díkɛ dínyîŋ-ŋa-mii.”

Tɔɔ-sãa nina da bɔlɔ

© 2014 Bible Society in Liberia.

51Zîsɛ è dímarê kɛ̀ ɲɛɛi, “Ká táre mɛni-ŋai ŋí kélee su?” Nya ƀe dí mò ma, dîɣɛɛi, “Ooei, Kúnuu-namui.”

52Nya ƀe è mò dîa, ɲɛɛi, “Mɛni ma kɔlɔ-pɔ̃ɣɛ-nuu kélee nyii dí gɛ̀ a Ɲâla-taa kâloŋ-laai su-nuui dai, gáa yɛ̂ɛ pɛ́rɛ-namu nyii a sɛŋ nina da sɛŋ pɔlɔ kùla ŋɔlaai-kɛ-kwaai mai.”

Dí díyee kùla Zîsɛ mu Nâzarɛ

(Mâki 6:1-6; Lûu 4:16-30)

53Nya ƀe è kɛ̀ tí, tãi Zîsɛ è kpɛ̀ɛ la a záŋ-ŋai ŋí sɔ̂i, è kùla dísama é lí.

54Gɛ́ɛ a pá gbîŋ-lɔii sui, è sɛŋ lɛ̂ ɲûai dîa Díɣâla-fɛli kerei mu. Ɲûai lá è kpàla dîa, dîɣɛɛi, “Mí ƀe nalôŋ ŋí è dárei ŋí kùla naa, da díi kpaya-kpayai ŋí?

55Ɲúru-saa-naloŋ ɲóŋ fe ŋi? Ɲee láa fa Mere? Ɲɛ̂ɣe-ni láa fa Zĩi da Zosɛ, da Samaŋ é pɛ́lɛ Zudasi ma?

56Kwa ŋɔsaaƀɔlɔ-ŋai kélee kúfe kwaa tɔnɔ ma? Mí ŋaŋ ƀe nalôŋ ŋí è mɛni-ŋai ŋí kélee kùla naai?”

57Dí díyee kùla mu. Kɛ́lɛ, Zîsɛ è mò dîa, ɲɛɛi, “ƀâa káa Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu ma kwaa kélee ḿâ, kɛ́lɛ, ŋɔlɔii su fêi kpaa máŋ ŋɔpɛ́rɛi mu.”

58Ve tíi kpaya-kpaya támaa kɛ́ ní naa, kpɛ́ni fêi, dífe láa ni la.

Maafîu 14

Berei batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ è saa lai

(Mâki 6:14-29; Lûu 9:7-9)

1Ɲaa kɛ́ɛ tí, gâloŋ kɛ́tɛi Ɛɛlɔ è Zîsɛ maa-tuŋ mɛni.

2Nya ƀe è mò ɲyée-mu-ƀelai dîa, ɲɛɛi, “Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ ká ŋi, a m̀u siɣe saa yêei, maa-mɛni ƀe ŋwála-wala-ŋai ŋi da tíi kɛ̂i la gbonôi.”

3Kpɛ́ni fêi, Ɛɛlɔ è Zɔ̂ŋ sòŋ é ŋìri é bili kpini-pɛrɛ mu, ɲɛ̂ɣe Fele ŋɔnɛnîi Ɛɛlôdia mɛni ma. Kpɛ́ni fêi, Zɔ̂ŋ è mò ma, ɲɛɛi,

4“Ve dɔ̂ŋ lá-woo ma a gɛɛ í nɛnîi tí sɔlɔ ƀó.”

5Ɛɛlɔ è kɛ̀ ŋ̀wêlii é Zɔ̂ŋ páa. Kɛ́lɛ, è kɛ̀ yaôi gbɔŋ ma, kpɛ́ni fêi, ɲûai dí Zɔ̂ŋ siɣe a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu.

6Kɛ́lɛ, tãi dí kɛ̀ Ɛɛlɔ maa sɔlɔ ƀó-kuui bêle kɛ̂i lai, Ɛɛlôdia ɲóŋ-nɛnîi è mãla kpɔ́ gbɔŋ su é Ɛɛlɔ líi laa.

7Nya ƀe Ɛɛlɔ è góno tèe é vóo ɲôloŋ ɲyêei a gɛɛ a pâi zɛŋ nyii kélee a marê kɛ̀ mɛni mai tɛ̂ɛi bɔ.

8Ɲee kɛ́ɛ a dárei, è mò Ɛɛlɔ ma, ɲɛɛi, “Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ ŋuŋ tɛ́ɛ ḿbɔ kawulu su.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Malôŋ è tòo gâloŋ ma. Kɛ́lɛ, ŋɔfóo-wooi mɛni ma da diai da dîa-ni dí kɛ̀ dílaa miî, è mò a gɛɛ é kɛ́ tí.

10Nya ƀe è núu tɛ̀ɛ dí Zɔ̂ŋ paa gbini-pɛrɛi mu.

11Dí pà a ŋ̀uŋ kawulu su, dí dɛɛ nɛnî-loi pɔ é pá la ǹee pɔ.

12Nya ƀe Zɔ̂ŋ ŋɔpôlu-ƀelai dí pà dí boma siɣe dí ǹoo dí li dí m̀o Zîsɛ ma.

Ǹúu wála lɔ́ɔlui (5,000) kɔnɔŋ kula-pêre

(Mâki 6:30-44; Lûu 9:10-17; Zɔ̂ŋ 6:1-14)

13Tãi Zîsɛ è nyiŋi mɛ̀ni lai, è kùla naa é ya-ŋa-keleŋ siɣe é li vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su ǹyaa tɔnɔ kwaa ma. Tãi ǹûai dí mɛ̀ni lai, dí lɛ̀ɛ bôlu dí sia díkɔɔ ŋá dí kúla daa-ŋai su.

14Tãi è pìlaŋ la zîŋ mai, è ǹûai kâa dímalôŋ é zoŋ, è gɔlɔ-fela-ƀelai ƀàlo.

15Tãi ɣele-wulii è kɛ̀ lai, Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai dí pà bɔ, dîyɛɛ mai, “Fɛ̂ɛ-kpalaŋ su ká ŋi, ǹyaŋ voloi a kɛ́ liî. Ǹûai tɛ́ɛ dí lí gbanâŋ-ŋai lá dí mii-sɛŋ ya díkpîŋ mɛni ma.”

16Kɛ́lɛ, Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Maa fé nɛ̃ɛ ní a gɛɛ dí lí. Ka sɛŋ da tɛɛ dípɔ dí mii.”

17Kɛ́lɛ, dí mò ma, dîyɛɛi, “Kpólo-kpâla lɔ́ɔlu nɔ ƀe kúyêei ƀɛ da nyɛ̃ɛ feerɛ.”

18E mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka pá a dia m̀bɔ.”

19Nya ƀe è mò a gɛɛ ǹûai dí see galai ŋá. È gbólo-kpâla lɔ́ɔlui sìɣe da nyɛ̃ɛ feerɛi é ŋɛ́i tɛ́ ŋelei su é lûwa too é gbólo-kpalai su ɣále é dɛɛ ŋɔpôlu-ƀelai pɔ, ŋɔpôlu-ƀelai dí dɛɛ ǹûai pɔ.

20Díkelee dí mìi dí pela. Dí gbólo-pɛnɛi ŋá tɛ̀ ma é kpɔ̂lɔ puu kao feerɛ láa fɛɛ.

21Ǹyaŋ diai dílaa mìi dí kɛ̀ yɛ̂ɛ kpakolo wála lɔ́ɔlu (5,000) é kúla nɛyâai da ǹîa-pɛlɛɛi pôlu.

Zîsɛ è sìa ǹyái ŋá

(Mâki 6:45-52; Zɔ̂ŋ 6:15-21)

22Nya ƀe Zîsɛ è gɛ̀ ŋɔpôlu-ƀelai dí píli kpɔ́ ǹyá ŋá-keleŋ su a maa felaa a gɛɛ dí li duɛ ǹya-ƀelai kpéli ma-pere é lɛ́ɛ la zu é ǹûai tɛɛ dí li.

23Tãi è ǹûai tɛ̀ɛ la dí liî, è lì ǹyéei ma ǹyaa tɔnɔ kwaa ma é Ɣâla fɛli. È lɛ̀ɛ naa ǹyaa tɔnɔ ɣele-wulii é kɛ́.

24Gélеŋ è nâa kɛ̀ ǹyái sama, nya-ɣiliŋ kɛ́ ǹokwa, kpɛ́ni fêi, gélеŋ è kɛ̀ vãai ŋɛ́i nyɔ́mɔɔ ma-pere.

25Zîsɛ è sìa ǹyái ŋá é li dípɔ-pere a ɣele-ƀɔi-kpini.

26Tãi ŋɔpôlu-ƀelai dí gàa la gɛ sia ǹyái ŋái, ŋuŋ-kɔlɔŋ è yeŋ a dia, dîyɛɛi, “Nyînaŋ ká tí!” Dí yao kpɔ́, díkɛ làɣi a ŋánaa.

27Kɛ́lɛ, Zîsɛ è lòno dípɔ a maa felaa, ǹyɛɛi, “Ka kálii kpele. Ń̀yãa ká tí! Káfe yao!”

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Nya ƀe Pitɛ è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, à kɛ̀ yá ƀe tí, ŋ́gɛ ŋá sía ǹyái ŋá, ŋá pá ípɔ.”

29È mò m̀a, ǹyɛɛi, “Pá!” Nya ƀe Pitɛ è kùla géleŋ su gɛ̀ sia ǹyái ŋá gɛ̀ lì Zîsɛ pɔ́ pere.

30Kɛ́lɛ, tãi è vãai kàa lai, è kɛ̀ yaôi. Gɛ́ɛ lɔ̂i ǹyái mui, è làɣi ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, ḿalo!”

31Nya ƀe Zîsɛ è ǹyée sãa kpɔ́ a maa felaa é Pitɛ soŋ, ǹyɛɛ mai, “Óo ƀiai ílaa-lai kuro-têi, í sìa tòo ílii su le-mɛni ma?”

32Tãi dí tɛ̀ la géleŋ sui, vãai è kpèra.

33Diai kɛ̀ géleŋ sui, dí vɛ̀li, dîyɛɛ mai “Tɔ̃yâ ma, íkaa a Ɣâla Ǹóŋ.”

Zîsɛ è kɔlɔ-fela-ƀela ƀàlo Gɛnɛsarɛ

(Mâki 6:53-56)

34Ǹyái tíyeŋɔɔ dîɛi, dí pà Gɛnɛsarɛ-lɔii ma.

35Tãi ǹɔii ti su-ƀelai dí Zîsɛ kɔ̀lɔŋ lai, dí worê tɛ̀ɛ nàa kɔlɛ ma taa-ŋai kélee su dí pa bɔ a diai kélee kɛ̀ kɔlɛɛ̂i.

36Dí gbera fê a gɛɛ dí ŋɔyokpoi wóŋ sóŋ nɔ́. Ǹyaŋ diai kélee ŋɔyokpoi wóŋ sòŋ, dí ƀàlo.

Maafîu 15

Mɛni-ŋai da núu kàrai

(Mâki 7:1-13)

1Faresii-ŋai da gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai da-ni dí kùla Zerusâlɛŋ dí pá Zîsɛ pɔ, dîyɛɛ mai,

2“Ípôlu-ƀelai da ǹúu-pɔlɔ-ŋai tûa-pere karâi, le-mɛni ma? Kpɛ́ni fêi, dífa díyee ŋá wàa dí lɛ́ɛ dílaa miî.”

3Nya ƀe Zîsɛ è díwoo su tòo, ǹyɛɛ diai, “Káaŋ ka Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai kàra a gɛɛ ka kátûa-pere pɔlɔ-ŋai mɛi kaa le-mɛni ma?

4Kpɛ́ni fêi, Ɣâla ǹyɛɛ, ‘ƀâa kɛ́ ínâŋ ma da ílee,’ ǹyaŋ, ‘Ǹúui a ǹâŋ kpaa máŋ ǹee láa kàrai, tɔɔ é sáa.’

5Kɛ́lɛ, ka mò kâa, ‘Ǹúui kélee a mò ǹâŋ ma kpaa máŋ ǹee, Zɛŋ ŋâi pɔ̂ri dɛɛ̂i ípɔ a íkpɔŋ-maai, ŋa dɛɛ Ɣâla pɔi, ve a sɛŋ maa-nuui é ƀâa kɛ́ ǹâŋ ma kpaa máŋ ǹee.’

6Ka Ɣâla ŋɔwóoi kɛ̀ a volo, kpɛ́ni fêi, ka kátûa-pere pɔlɔ-ŋai tɔ́ɔ duɛ.

7Káai a kíri-ƀelai! M̀ɛnii Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Azaya è mò a kálaai, è mò a ǹɛ́lɛɛ, ǹyɛɛi,

8‘Ǹûai ŋí da ƀâa kɛ̀ ḿâ a díla-gbɔ, kɛ́lɛ, dílii su kôyaai ḿâ.

9Da ḿvɛ̂li kpɛ́ni-kpɛni, kpɛ́ni fêi, da núu-kpune ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai lɛ̀ a Ɣâla mɛni lɛ́ɛ.’ ”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zîsɛ è sɛŋ lɛ̂ é pîlaŋ zɛŋ a núu maa tĩa karai ma

(Mâki 7:14-23)

10Nya ƀe Zîsɛ è gbɔŋ-su-ƀelai tòli é m̀ó dîa, ǹyɛɛi, “Ka ŋ́oo mɛni ká ŋá káa.

11Sɛŋ a lɔ̂ núu kponôi va gara. Kɛ́lɛ, zɛŋ a kûla núu lái, ǹyaa ƀa gàra.”

12Nya ƀe ŋɔpôlu-ƀelai dí pà bɔ, dîyɛɛ mai, “Í gɔ́lɔŋ a gɛɛ Faresii-ŋai líi è ŋwàna tãi dí mɛnii ŋi mɛni lai?”

13Kɛ́lɛ, è díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Sí-sɛŋ nyii kélee Ɲáɣâla-taa Naŋ fé zí níi, da pâi múlenîi.

14Ka dílɛɛ naa. Díkaa a ŋɛ́i-pu-ƀela tuɛ-ƀela ŋɛ́i puɔɔ. Ǹyaŋ à kɛ̀ ŋɛ́i-pu-nuu a pere kûla a m̀arâŋ-ŋɛi-pu-nuu, dífeerɛ da pâi toôi lôai.”

15Nya ƀe Pitɛ è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛ mai, “Záŋ su kula kûɛ.”

16Nya ƀe è zu tòo, ǹyɛɛ, “Káa máŋ káfe niî táre ní zu?

17Káfe gáâi a gɛɛ sɛŋ nyii kélee a lɔ̂ núu lái, a yeŋ goi, é tɛ́ɛ naa é kúla?

18Kɛ́lɛ, sɛŋ a kûla núu lái, a kûla ǹíi su, ǹyaŋ maa-sɛŋ tí ƀa m̀aa-nuui kâra.

19Kpɛ́ni fêi, núu líi su ƀe kili-ŋa-sia nyɔ́mɔɔ-ŋa da kûla naa, núu-paa-mɛni, wulu-wulu-kɛɛ, goyaŋ-wulu-wulu-kɛɛ, ŋuma-mɛni, wôya-sere-faa-kɛ́ɛ, da tɛ-ŋɛi-kɛ́ɛ a Ɣâla.

20Mɛni-ŋai ŋi ƀa núu kàra, kɛ́lɛ, núu láa-miɛɛ a ǹyée ŋá liƀi fa núu kara.”

Keena-nɛnii ŋɔlaa-laai

(Mâki 7:24-30)

21Nya ƀe Zîsɛ è kùla naa é lí Taya da Sidɔŋ kpiniŋ su.

22Keena-nɛni tɔnɔ è kùla gbiniŋ tɔnɔi tí su é pá bɔ é wɔ́lɔ ma, ǹyɛɛi, “Malôŋ káa, Óo Kúnuu-namui, yái íkaa a Deeƀé Ǹóŋ. Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ káa ńoŋ-nɛnîi pôlu a gbanaŋɔɔ.”

23Kɛ́lɛ, ve ŋ̀óo su too ni a dɔnɔ kpîŋ. Ɲɔpôlu-ƀelai dí pà dí gbera fé, dîyɛɛ mai, “Gbɛ́, kpɛ́ni fêi, gáa wɔ̂lɔi kúpôlu.”

24Kɛ́lɛ, è díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Dí ńdɛ̀ɛ nɔ́ m̀ála láŋɔɔ-ŋai mɛni ma Eezuɛ-pɛrɛi mu.”

25Nya ƀe nɛnîi è pà é vɛli, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, kpɔŋ mâ.”

26Kɛ́lɛ, è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Vé pere ma a gɛɛ núu é ǹîa-pɛlɛɛi dímii-sɛŋ siɣe é bili ŋ̀îla-ŋai dîɛ.”

27Nya ƀe nɛnîi è mò, ǹyɛɛ, “Tɔ̃yâ ƀe, Kúnuu-namui. É máŋ kɛ́ tí ŋ̀îla-ŋai da mii-sɛŋ pɛnɛi mîi a kûla dínuu-namui ŋɔteƀelei ma é pui.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Nya ƀe Zîsɛ è ŋóo su tòo, ǹyɛɛ mai, “Óo nɛnîi, ílaa-lai kɛ́tɛ̂i! Tɔɔ mɛnii ya ŋwɛ̂lii é kɛ́ ímɛni ma.” Ǹyaŋ ŋɔlóŋ-nɛnîi è ƀàlo kpɔ́ nɔ a maa aƀai ti.

Zîsɛ è núu támaa ƀàlo

29Nya ƀe Zîsɛ è kùla naa é pá Galalii Poai kɔlɛ é tɛ́ ǹyɛ́ei su é see naa.

30Kpɔŋ kɛ́tɛ è pà bɔ. Gbɔŋ su-ƀelai dámaa dí kɛ̀ a díkɔɔ saá dîa, da-ni ŋoŋo saa dîa, da-ni ŋɛ́i puɔɔ, da-ni kɛ́ɛ a mûgbɛ-ƀela, da ǹúu da kpɛni-ŋa. Dí dísèe gɔ́ɔ mu é díƀalo.

31Gbɔŋ-su-ƀelai lá è kpàla dîa, tãi dí mûgbɛ-ƀelai kâa la díkɛ lono, ŋoŋo-saa maa-ƀelai ƀaloɔɔ, gɔɔ-pu-ƀelai díkɛ sia, ŋɛi-pu-ƀelai díkɛ kwaa kaai. Nya ƀe dí Eezuɛ-ŋai Díɣâlai ŋɔfólo-laai maa tɛ̂.

Zîsɛ è núu wála náaŋ ŋá kɔ̂ŋ

(Mâki 8:1-10)

32Nya ƀe Zîsɛ è ŋɔpôlu-ƀelai tòli, é m̀ó dîa, ǹyɛɛi, “Gbɔŋ malôŋ káa ŋ́gɛ̂i, kpɛ́ni fêi, da ɣele-kuu saaƀa kɛ́ m̀bôlu, mii-sɛŋ da kélee fé díyêei a gɛɛ dí mii. Fa pɔ̂ri dítɛɛ̂i a burii, gɛ̀ ní da pâi foâi berei su.”

33Nya ƀe ŋɔpôlu-ƀelai dí mò ma, dîyɛɛi, “Mí ƀe kwa pâi kpólo-kpâla támaa kâai naa ǹɔii kpâlai ŋí su a gɛɛ é kɛ́ a gula kɛ̂ɛ ƀoɔɔ gbɔŋ kɛ́tɛi ŋí mɛ̂ni ma?”

34Nya ƀe Zîsɛ è dímarê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Kpólo-kpâla ɣɛɛlu ƀe káyêei?” Dí mò ma, “Lɔɔlu mɛi feerɛ da nyɛ̃ɛ-loŋ da kuro.”

35Nya ƀe Zîsɛ è gbɔŋ kɛ̀ é see ǹɔii ma.

36È gbólo-kpâla lɔ́ɔlu mɛi feerɛi siye da nyɛ̃ɛi é sɛɣɛ̂i-fei tɛɛ é díɣale-ɣale é dítɛɛ ŋɔpôlu-ƀelai pɔ, ŋɔpôlu-ƀelai dí dítɛɛ ǹûai pɔ.

37Nya ƀe díkelee dí mìi dí pela. Dí gbólo-pɛnɛi ŋá tɛ̀ ma é kpɔ̂lɔ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ lá fɛ́ɛ.

38Diai dílaa mìi dí kɛ̀ yɛ̂ɛ kpakolo wála náaŋ (4,000), é kúla nɛyâai pôlu da ǹîa-pɛlɛɛi.

39Nya ƀe è ǹûai tɛ̀ɛ dí lí è píli ǹyá ŋá-keleŋ su é lí Magadaŋ kpiniŋ su.

Maafîu 16

Faresii-ŋai dí ŋɛi-kɛ-maa kɔ̀ri

(Mâki 8:11-13; Lûu 12:54-56)

1Faresii-ŋai da Sâdusii-ŋai dí pà dí a gɛɛ dí díyee laa Zîsɛ ma. Nya ƀe dí m̀arê kɛ̀ a gɛɛ é ŋɛi-kɛ-maa lɛ dîa é kúla Ɣâla-taa.

2Kɛ́lɛ, è díwoo su tòo, ǹyɛɛ diai, “À kɛ̀ a ɣele-wulii, ka mò, ‘Ŋelei su a pâi ponôi, kpɛ́ni fêi, ŋele-kɔlɔŋ a kpɔlûi.’

© 2014 Bible Society in Liberia.

3À kɛ̀ a ɣele-wala, ka mò kâa, ‘Fãa a pâi sâa tɛɛ̂i, kpɛ́ni fêi, ŋele-kɔlɔŋ a kpɔlûi,
ŋelei su kɛ́ yeŋ.’ Ka ŋele-kɔlɔŋ kɛ́-perei maa-mɛni su-kulâi kɔ́lɔŋ, kɛ́lɛ, káfa pɔ̂ri
tãi ŋí su ŋɛi-kɛ-maa-ŋai kɔ́lɔnî̃i.

4Ǹ̀ŋ́ɛniɛi ŋí su ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀela da wulu-wulu kɛ-ƀela, díkaa ŋɛi-kɛ-maa kɔ́rî̃i,
ǹyaŋ dífe pâi ŋɛi-kɛ-maa tɔnɔ kpî̃ŋ kâai é kúla Zôna ŋɔŋɛi-kɛ-maai pôlu.” Nya
ƀe è dílɛ̀ɛ naa é lí.

Faresii-ŋai da Sâdusii-ŋai díkpolo-tɛ-sɛŋ

(Mâki 8:14-21)

5Ŋɔpôlu-ƀelai kɛ́ɛ pâi zî̃ŋ-wolii kpéli maa-perei, dí nìa dífe pa ni a kpólo.

6Nya ƀe Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka kámɛi káa a Faresii-ŋai da Sâdusii-ŋai díkpolo-
tɛ-sɛŋ.”

7Kɛ́lɛ, dí mò díkîe-ni loai, dîyɛɛi, “Kúfe pa ní a kpólo.”

8M̀ɛnii ŋí kɔ́lɔŋɔɔ Zîsɛ mìi, è mò, ǹyɛɛi, “Káai kálaa-lai kuro-têi, le-mɛni ƀe ka
môi la kákîe-ni loai a gɛɛ kpólo fé káyêei?

9Káfe niî ŋá kaa ní, kpaa máŋ gbólo-kpala lɔ́ɔlui mɛni fé lɛɛ ní kákili ŋá nyii núu
wála lɔ́ɔlui (5,00) ŋá kɔ̂ŋ, da gbólo-pɛnɛ-kpɔlɔ támaai ká ŋá tɛ̀ mai?

10Kpaa máŋ gbólo-kpala lɔ́ɔlu mɛi feerɛi, nyii ǹúu wála náaŋ (4,000) ŋá kɔ̂ŋ, da
gbólo-pɛnɛ-kpɔlɔ támaai ká ŋá tɛ̀ mai?

11Gɛ́ɛ̂i ŋaŋ leŋ káfe ŋá kâai a gɛɛ fé lono ní kápɔ é pîlaŋ kpólo mai? Kɛ́lɛ, ka kámɛi
káa a Faresii-ŋai da Sâdusii-ŋai díkpolo-tɛ-sɛŋ.”

12Dí nâa tàre zu a gɛɛ ve m̀o ni dîa dí dímɛi káa a gbólo-tɛ-sɛŋ, kɛ́lɛ, a Faresii-
ŋai da Sâdusii-ŋai dísɛŋ-lɛɛi.

Pitɛ ŋɔkili-kpanaŋ-wooi

(Mâki 8:27-30; Lûu 9:18-21)

13Tãi nâa Zîsɛ è pà la Sɛsɛria Felepâ-kpiniŋ sui, è ŋɔpôlu-ƀelai marê kɛ̀, ǹyɛɛ
diai, “Ǹûai da núu-kpune Ǹóŋ tòli a gbɛ̂ɛ?”

14Dí mò ma, dîyɛɛi, “Ǹúui da-ni da mò, dîyɛɛ, Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ, da-ni dîyɛɛ,
Ilaiza, da-ni dîyɛɛ Zɛlemaya, kpaa Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai dɔnɔ.”

15E mò dîa, ǹyɛɛi, “Kɛ́lɛ, ka mò kâa, gbɛ̂ɛ ƀa ńyãa?”

16Samaŋ Pitɛ è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Íkaa a Kôrai, nyii gáa a Vulu-laa-ɣalai Ǹóŋ.”

17Nya ƀe Zîsɛ è ŋ̀óo zu tòo, ǹyɛɛ mai, “Lûwa káa yâ Zôna ǹóŋ Samaŋ! Kpɛ́ni fêi,
núu-kpune fé m̀ɛnii ŋí lɛ ni yâ, kɛ́lɛ, Ŋáɣâla-taa Naŋ ƀe ǹɛ yâ.

18Ŋá ŋɔnɔ m̀ó yâ a gɛɛ íkaa a Pitɛ. Ŋa pâi ŋátoli-kpɔŋ tɔ̂i gɔnii ŋí ŋá. Ǹyaŋ
Dɛ̂ƀele ŋɔwala-walai fé pâi ǹyée m̀ɛi ɣálêi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Ŋa pâi Ǹâla-taa kâloŋ-laai ŋɔkîi-ŋai tɛɛ̂i ípɔ. Sɛŋ kélee ya ŋìri ŋ̀ɛ́niɛi ŋí sui, a pâi kɛ̂i a ŋiriɛɛ Ɣâla-taa. Sɛŋ kélee ya vùloŋ ŋ̀ɛ́niɛi ŋí sui, a pâi kɛ̂i a vúloŋɔɔ Ɣâla-taa."

20Nya ƀe è ŋɔpôlu-ƀelai lia-woo ƀò a gɛɛ dífe mò núu da kélee ma a gɛɛ gáa a Kôrai.

Zîsɛ è ŋɔsaai maa-mɛni ƀò naa-tuɛ

(Mâki 8:31--9:1; Lûu 9:22-27)

21É síɣe maa-tãi tí ma Zîsɛ è nâa pɛ̀lɛ ǹɛ̂i ŋɔpôlu-ƀelai dîa a gɛɛ fɛ̂ɛ é lí Zerusâlɛŋ é mɛni-soli támaa kaa naa ǹúu-pɔlɔ-ŋai yée ŋá da zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai, a gɛɛ dí bàa é m̀u síɣe saa yɛ̂ei a ŋele-kuui zaaƀa-ɣelei.

22Nya ƀe Pitɛ è lì la é pɛlɛ lônoi ma, ǹyɛɛi, "É folôŋ yâ, Kúnuu-namui! Nyiŋi fé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i a yá."

23Nya ƀe è tìnaŋ Pitɛ pɔ-pere, ǹyɛɛ mai, "Sɛ̂tɔŋ, síɣe ŋ́gɔlɛ! Íkaa ḿbilîi ƀáre ŋá. Kpɛ́ni fɛ̂i, Ɣâla ŋɔmɛni fé íkili ŋá, fɛ̂ɛ núu ŋɔmɛni."

24Nya ƀe Zîsɛ è mò ŋɔpôlu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, "À kɛ̀ núu da a ŋ̀wɛ̂lii é lɛ́ɛ ḿbôlu, tɔɔ é gíli kula gbîŋ kponôi é ŋɔsaa-wuruii síɣe é lɛ́ɛ ḿbôlu.

25Kpɛ́ni fɛ̂i, ǹúui nyii ŋ̀wɛli é ŋɔfúlu-laai lâai kɛ̂i, a pâi ǹánîi. Kɛ́lɛ, ǹúui a ŋɔfúlu-laai làŋ ḿaa-mɛni mai, a pâi gáâi.

26Le ƀe núu a pâi zɔlɔ ƀôi a kɛ̀ a ŋɔfúlu-laai làŋ a gɛɛ é ŋ̀ɛ́niɛi kélee kɛ́ a bɔ́ɔ? Kpaa máŋ le ƀe núu a pɔ̂ri dɛɛ̂i a gɛɛ é ŋɔfúlu-laai sɔlɔ ƀô pôlu?

27Núu-kpune Ǹóŋ a pâi pâi a Ŋɔɣâla-taa kela-ŋai Ǹâŋ ŋɔfólo-laai su, gɛ̀ ní, a pâi núu kélee fela fɛ̂i tɛi-tɛi ŋɔtii-kɛ-pere ma.

28Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, núu da-ni díkaa tɔ̂ɔni ƀɛ dífe pâi saâi fɛ̂ɛ dí núu-kpune Ǹóŋ káa pâi ŋɔkâloŋ-laai su."

Maafîu 17

Zîsɛ kpono kɛ́-pere maa è fàleŋ

(Mâki 9:2-13; Lûu 9:28-36)

1Ɣele-kuu lɔ́ɔlu mɛi da tɛ́ɛ pôlu ma, Zîsɛ è Pitɛ sìɣe da Zîi é pɛ́lɛ ǹɛ̂ɣe Zɔ̂ŋ ma é lí a dia yée tɔ́ɔ tɔnɔ ma dítee-tee kwaa ma.

2Nya ƀe m̀aa è fàleŋ díŋɛi. Ǹɛi è kɛ̀ kpɔ́ fóloi yɛ̂ɛ voloi. Ŋɔseɣei kɛ́ kole yɛ̂ɛ yee-fũa.

3Nya ƀe Mose da Ilaiza dí kùla díŋɛi, da Zîsɛ-ni díkɛ lono.

4Pitɛ è mò Zîsɛ ma, ǹyɛɛ, "Kúnuu-namui, ǹɛ́lɛɛ̂i a gɛɛ kúkaa ƀɛ. A kɛ̀ yà fàa m̀a, ŋa pâi ƀûu saaƀa tɔ̂i ƀɛ, dɔnɔ kɛ́ ƀò ímɛni ma, dɔnɔ kɛ́ ƀò Mose mɛni ma, dɔnɔ kɛ́ ƀò Ilaiza mɛni ma."

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Gɛ́ɛ niî lônoi, ɣele-kɔlɔŋ kole è dímɛi pɛ̂lɛ. Nya ƀe wóo è kùla ŋele-kɔlɔŋ kolei
su, ɲyɛɛi, “Ŋáwɛli-kɛ-maa-Loŋ ká ŋí, nyii m̀aa-mɛni a ńii láai. Ka ŋ̀óo mɛni.”

6Tãi ŋɔpôlu-ƀelai dí m̀ɛni lai, dí díŋuŋ pîlaŋ ɲɔii ma, díkɛ yao kpɔ́ a ŋánaa.

7Nya ƀe Zîsɛ è pà é ɲyée pɛlɛ dîa, ɲyɛɛ diai, “Ka kámu siɣe, káfe yao.”

8Tãi dí díŋuŋ mu sìɣe lai, dífe núu da kélee kaa ni fɛ̂ɛ nɔ Zîsɛ.

9Tãi dí kɛ̀ ɲyéei yenîi lai, Zîsɛ è mò dîa, ɲyɛɛi, “M̀ɛnii ká gàai, káfe mo núu da
kélee ma é lɛ́ɛ la zu núu-kpune Ǹóŋ é m̀u siɣe saa yêei.”

10Nya ƀe ŋɔpôlu-ƀelai dí marê kɛ̀, dîyɛɛ mai, “Le-mɛni ƀe ŋaŋ gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai da
mò la a gɛɛ fɛ̂ɛ Ilaiza é pa fúlɔi?”

11Nya ƀe è díwoo zu tòo, ɲyɛɛi, “Ilaiza a pâi kpɔ a tɔ̃yâ. A pâi mɛnii kélee su sãâi.

12Ŋá m̀ôi kâa Ilaiza a nâa pá, kɛ́lɛ, dífe m̀aa kpɛɛ ni. M̀ɛni ma, m̀ɛnii kélee dí kɛ̀
ŋ̀wɛ̂lii, dí gɛ̀ lai dí gɛ̀ la. Bere nɔ ƀe máŋ núu-kpune Ǹóŋ a pâi mɛni-soli kâai la
díyee mu.”

13Ŋɔpôlu-ƀelai dí nâa tàre zu a gɛɛ è lòno dípɔ é pîlaŋ Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ ma.

Zîsɛ è deŋ-deŋ surɔŋ-lo ƀàlo

(Mâki 9:14-29; Lûu 9:37-43a)

14Tãi dí sèri la gbɔŋ mai, nalôŋ tɔnɔ è pà bɔ é pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu, ɲyɛɛ mai,

15“Kúnuu-namui, ńoŋ-surɔŋ malôŋ káa, kpɛ́ni fêi, deŋ-deŋ kɔlɔ-fela kaa mà,
gbanaŋɔɔ kpɔ́ mà a ŋánaa, kpɛ́ni fêi, tãi támaa a tôo ŋɔŋ ŋá, tãi támaa gɛ píli ɲyái
su.

16Ŋá pà la ípôlu-ƀelai pɔ, dífe pɔ̂ri ni m̀álôi.”

17Nya ƀe Zîsɛ è ŋ̀óo su tòo, ɲyɛɛi, “Óo ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-ƀelai, laa-la fé káyêei, kálii su
fé sãa ni. Fɛ̂ɛ ŋá kɛ́ kákɔlɛ a tãi ɣɛɛlu? Fɛ̂ɛ ŋá ńii kpéle káyêei a tãi ɣɛɛlu? Ka pá
la m̀bɔ ƀɛ.”

18Nya ƀe Zîsɛ è lòno nyînaŋ nyɔ́mɔɔi mà, é kúla zurɔ̂ŋ-loi gbonôi. Zurɔ̂ŋ-loi è
ƀàlo kpɔ́ nɔ a maa aƀai ti.

19Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai dí pà bɔ dítee-tee kwaa ma, dîyɛɛ mai, “Kúfe pɔ̂ri ni gbɛ̂i le-
mɛni ma?”

20È mò dîa, ɲyɛɛi, “Kpɛ́ni fêi, kálaa-lai kuro-têi. Ŋá tɔ̃yâ ƀoi kâa, à kɛ̀ kálaa-lai
kɛ́tɛ̂i máŋ yɛ̂ɛ mɛsɛ-kao, ka pâi m̀ôi ɲyéei ŋi ma, ‘Kula ƀɛ í lí manaa-pere,’ ɲyaŋ
a pâi kulâi naa. Mɛni kélee bɔri a pâi kɛ̂i kâa.

[21Kɛ́lɛ, nyînaŋ nyɔ́mɔɔ sii ŋí fa kûla núu kponôi, fɛ̂ɛ Ɣâla fɛliɛ da núu piliɛɛ suŋ
su.”]

Zîsɛ è ŋɔnɔ ŋɔsaai maa-mɛni ƀò naa-tuɛ

© 2014 Bible Society in Liberia.

(Mâki 9:30-32; Lûu 9:43b-45)

22Dí kɛ́ɛ siâi gîe ma Galalii-kpiniŋ sui, Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Da pâi núu-kpune
Ǹóŋ tɛɛ̂i nûa pɔ.

23Da pâi baâi, é m̀u siɣe saa yêei a ŋele-kuui zaaƀa-ɣelei.” Dílii è sòli kpɔ́ a ŋánaa.

Zîsɛ è lòno é pîlaŋ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔŋuŋ-fela-fei mɛ̂ni m̀a

24Tãi dí sèri la Kapɔ̂niai, diai kɛ̀ a Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu ŋuŋ-fela-fei kula-ƀelai dí
pà Pitɛ pɔ, dîyɛɛ mai, “Kásɛŋ-lɛ-nuui fa ŋuŋ-fela-fei ŋí da kɔ̀lɛ?”

25È zu tòo, ǹyɛɛi, “A gɔ̀lɛ.” Báa bɛ́rɛi mui, Zîsɛ ǹyaa fulɔi è lòno bɔ, ǹyɛɛ mai,
“Íkili-ŋa-siai káa leŋ, Samaŋ? Gbɛ̂ɛ-ni ƀé ǹ̩ɡéniɛi ŋí su-kaloŋ-ŋai da lɔii zûti da
ŋuŋ-fela-fei kûla díyêei? Da gùla díkpɔ̂i-lonii yêei kpaa ŋɔ̃́ya-ŋa?”

26Tãi è mò la, ǹyɛɛ, “Ŋɔ̃yâ-ŋai,” Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “Mɛni ma díkpɔ̂i-lonii ŋuŋ-
ma ƀóɔi.

27Kɛ́lɛ, a gɛɛ káfe díkɛ dílii é ŋwána, lí í kpawɔ tóo ǹyái su. Nyɛ̃ɛi ya pâi gulâi a
maa-ŋuŋ, ǹá táa, ya pâi sɛŋ-kao kole kâai ǹá. Gula í dɛɛ ǹûai pɔ́ kwa yá kúmɛni
ma.”

Maafîu 18

Gbɛ̂ɛ ƀa ǹúui gɛ́tɛi

(Mâki 9:33-37; Lûu 9:46-48)

1Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai dí pà bɔ a maa aƀai ti, dîyɛɛ mai, “Gbɛ̂ɛ ŋaŋ ƀa ǹúui gɛ́tɛi Ǹâla-
taa kâloŋ-laai su?”

2Nya ƀe è lôloŋ tɔnɔ tòli é zèe dísama,

3é m̀ó, ǹyɛɛi, “Ŋa tɔ̃yâ ƀôi kâa, fɛ̂ɛ ka pene pôlu ká kɛ́ yɛ̂ɛ nîa-pɛlɛɛ. À wàla kɛ́ tí,
káfe pâi wɔlɔ lôi Ǹâla-taa kâloŋ-laai su.

4Mɛni ma, ǹúui nyii a gbîŋ maa yêŋ yɛ̂ɛ ǹôloŋ ŋí, maa-nuui ƀe gáa a ǹúui gɛ́tɛi
Ǹâla-taa kâloŋ-laai su.

5Ǹyaŋ ǹúui a ǹyée sèe lôloŋ kɛ́ɛ ŋí mu ńaa sui, a ǹyée sée ḿû.

Zu-kɔɔŋ-ŋai da núu kɛ̀ é sɔnyɔ̂ŋ kɛ́i

(Mâki 9:42-48; Lûu 17:1, 2)

6“Kɛ́lɛ, ǹúui a ǹîa-pɛlɛɛi ŋí, dílaâi a ńyãai, dɔnɔ kɛ̀ é tóo pôlui, maa nɛɛ̂i a gɛɛ dí
kɔni kɛ́tɛ ɣíri maa-nuui kɔŋ mâ dí bili ǹyái su.

7Kpalo ƀélaâi ǹ̩ɡéniɛi su-ƀelai dîa yee-laa-maa mɛni ma! Gáa a sɛŋ fɛ̂ɛ yee-laa-
maa é pá, kɛ́lɛ, kpalo ƀélaâi ǹúui ma a pâ a nyee-laa-maai!

8“À kɛ̀ íyee kpaa íkɔɔ a íkɛ̀ í too sɔnyɔ̂ŋ su, dée yâ í bili. Maa nɛ̃ɛ̂i a gɛɛ í ífulu-
laai kɛ́ a íyee tɔnɔ kpaa máŋ íkɔɔ tɔnɔ é tɛ́ɛ la íyee veerɛ kpaa máŋ íkɔɔ veerɛ
kɛ́ɛ yâ ma dí ípili ǹ̩ɔ́lɔ-wɔlɔ ŋɔŋ su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9À kɛ̀ ɲyaŋ íŋɛi dɔnɔ a íkɛ̀ í too sɔnyɔ̂ŋ su, gula í bili. Maa nɛ̃ɛ̂i a gɛɛ í ífulu-laai
ké a íŋɛi dɔnɔ é téɛ la íŋɛi veerɛ kéɛ yâ ma dí ípili Dɛ̂ɓele-taa ŋɔŋ su.

M̀ála láŋɔɔi

(Lûu 15:3-7)

10"Ka gáa a gɛɛ káfe káŋɛi nayîŋ ɲîa-pɛlɛɛi ŋí dɔnɔ kpîŋ mɛi. Kpɛ́ni fêi, ŋá m̀ó
kâa, Díɣâla-taa kela-ŋai díkaa Ɣâla-taai, da Ŋáɣâla-taa Naŋ kâa nɔ a ɣele kélee.

[11Kpɛ́ni fêi, Núu-kpune Ǹóŋ è pà a gɛɛ é diai ɓálo kɛ̀ a dílaŋɔ̂i.]

12"Kákili-ŋa-siai káa léŋ? À kɛ̀ ɓála ŋuŋ tɔ̂nɔ (100) à kɛ̀ núu yêei, dɔnɔ é láŋ, ve
pâi m̀ála buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ kao lɔ́ɔlu mɛi náaŋ lɛɛ̂i ɲyée-ŋai ma é lí é dɔnɔi tí
kɔ̂ri nyii làŋ?

13Ǹyaŋ à kɛ̀ à gàa, tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, a pâi lii-nɛ̃ɛ támaa kulâi m̀ɛni ma é téɛ
buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ kao lɔ́ɔlu mɛi náaŋ ma nyii-ŋai dífe laŋ ni dímaa mɛ̂ni ma.

14Bere nɔ́ ɓé máŋ Káɣâla-taa Naŋ fé ŋ̀wɛli ni la a gɛɛ ɲîa-pɛlɛɛi ŋí dɔnɔ kpîŋ é
sáa.

Tãi núu da a sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ lai

15"À kɛ̀ íɓarâŋ nuu à sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a yá, ɲia-woo ɓó káfeerɛ kwaa ma. A íwoo mɛ̂ni,
gɛ̀ ní, gáa niî a íɓarâŋ.

16Kɛ́lɛ, à wàla íwoo mɛ́ni, lí bɔ a núu tɔnɔ kpaa máŋ núu feerɛ a gɛɛ mɛni-ŋai
kélee ka pâi môi sêre feerɛ kpaa saaɓa dí kɛ́ ma.

17Kɛ́lɛ, à wàla díwoo mɛ́ni, bú Kɔ̂rai-toli-kpɔŋ su-ɓelai ŋɛ́i. A wàla máŋ díwoo
mɛni, gɛ̀ ní, zoŋ nɔ nâa yɛ̂ɛ Zɛ̃tai-nuu da ŋuŋ-fela-fei kula-nuu.

M̀ɛnii ka fâa mai, da nyii káfà fâa mai

18"Ŋá tɔ̃yâ ɓói kâa, sɛŋ kélee ka ŋìri ŋ̀ɛ́niɛi ŋí sui, a pâi kɛ̀i a ŋiriɛɛ Ɣâla-taa. Sɛŋ
kélee ka vùloŋ ŋ̀ɛ́niɛi ŋí sui, a pâi kɛ̀i a vúloŋɔɔ Ɣâla-taa.

19"Ŋa ŋɔnɔ mò kâa, à kɛ̀ núu feerɛ da fàa ma kásama ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su é pîlaŋ la sɛŋ
nyii kélee ma da ŋ̀wɛ̂lii dí Ɣâla fɛli mɛni mai, Ŋáɣâla-taa Naŋ a pâi dɛɛ̂i dípɔ.

20Kpɛ́ni fêi, ɓɛi núu feerɛ kpaa máŋ núu saaɓa da díŋa tɛ̀ naa díkîe ma ńaai sui,
ŋa pâi kɛ̀i naa dísama."

Zã̂ŋ bîlaŋɔɔi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ yee-mu-nuui mai

21Nya ɓe Pitɛ è pà é m̀ó ma ɲyɛɛi, "Kúnuu-namui, m̀arâŋ-nuu à sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a ńyãa
ŋá zu-mɛni lɛɛ la kɛ́ ɣɛɛlu? Fɛ̂ɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ?"

22Zîsɛ è mò ma, ɲyɛɛ, "Fa mò yâ fɛ̂ɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ
seɛ̂i lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

23Mɛni ma Ŋ̀âla-taa kâloŋ-laai káa yɛ̂ɛ kâloŋ tɔnɔ nyii kɛ̀ kpa kpɛ̂i ɲyée-mu-ɓelai
diai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Tãi è pɛ̀lɛ la nâa gbai kpɛ́ɛ mai, dí pà bɔ a ǹúui dɔnɔ nyii dâla meeyɔŋ tɔnɔ è kɛ̀ ma a kpâi,

25kɛ́lɛ, gɛ́ɛ ve pɔ̂ri ni gbai kpɛɛ̂i, ŋɔnuu-namui è mò a gɛɛ dí gɔlɛ da ŋɔnɛnî̂i é pɛ́lɛ ŋɔnî̂a-pɛlɛɛi dî̂a da zɛŋ kélee gáa ǹyêei a gɛɛ é ŋɔkpâi kpɛ́ɛ.

26Nya ƀe ǹyée-mu-nuui è tòo gɔ́ɔ mu é vɛ̀li, ǹyɛɛi, 'Ŋánuu-namui, ílii kpele ḿâ, ŋa pâi íkpai kélee kpɛɛ̂i.'

27Nya ƀe ǹyée mu-nuui tí ŋɔnuu-namui è m̀alôŋ kàa é tée ma é gbai lɛ́ɛ m̀a.

28"Kɛ́lɛ, ǹyée-mu-nuui tí è lì é m̀arâŋ-yee-mu-nuui kaa nyii ŋɔsêleŋ ŋuŋ tɔnɔ (100) è kɛ̀ mai. Nya ƀe è zòŋ a gɔŋ-la, ǹyɛɛ mai, 'Ŋákpâi gáa yâi gbɛ̀ɛ.'

29Nya ƀe m̀arâŋ-yee-mu-nuui è tòo gɔ́ɔ mu é gbera fé, ǹyɛɛi, 'Ílii kpéle mâ, ŋa pâi íkpai kpɛɛ̂i.'

30Kɛ́lɛ, ve gɛ̀ ní. È lì la é bili kpini-pɛrɛ mu a gɛɛ é lɛ́ɛ naa é lɛ́ɛ la zu é ŋɔkpâi kpɛɛ.

31Tãi m̀arâŋ-yee-mu-ƀelai dí m̀ɛnii kɛ̀ kɛ̂i naa kàa lai, malôŋ è tòo dî̂a a ŋánaa. Nya ƀe dí lì dí gélee ƀo dínuu-namui ma.

32Nya ƀe ŋɔnuu-namui è dòli é m̀ó ma, ǹyɛɛi, 'Yái a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ yee-mu-nuui! Ŋá íkpai kélee su-mɛni lɛ̀ɛ, kpɛ́ni fêi, í ŋ̀gbera fê.

33Maloŋ-kaa fêi pɔ̂ri kɛ̂i íyeêi íƀarâŋ-yee-mu-nuui tí mɛ̂ni ma yɛ̂ɛ berei máŋ ŋá ímalôŋ kàa lai?'

34Nya ƀe ŋɔnuu-namui líi è ŋwàna é dɛ̀ɛ gbini-pɛrɛ lá-ƀelai pɔ a gɛɛ é lɛ́ɛ díyêei é lɛ́ɛ la zu é gbai kélee kpɛɛ.

35"Bere nɔ́ ƀe máŋ Ŋáɣâla-taa Naŋ a pâi gɛ̂i la a kákelee, à kɛ̀ kà wàla káƀarâai kélee dítɔ̂ŋ-kara-ŋai su-mɛni lɛɛ é kúla kálii su."

Maafîu 19

Zîsɛ è sɛŋ-lɛ́ é pîlaŋ táa-laa ma

(Mâki 10:1-12)

1Nyiŋi pôlu ma, tãi Zîsɛ è kpɛ̀ɛ la a ŋ̀óo-ŋai ŋí ƀóɔi, è kùla Galalii é lí Zuda-kpiniŋ su, Zɔdiŋ Yai pôlu.

2Kpɔŋ kɛ́tɛ è lɛ̀ɛ bôlu, é díƀalo naa.

3Nya ƀe Faresii-ŋai dí pà bɔ dí díyee laa ma, dî̂yɛɛ mai, "Gáa dɔ̂ŋ lá-woo ma a gɛɛ núu é ŋɔnɛnî lɛɛ sâpo da kélee mɛni ma?"

4Nya ƀe è díwoo su tòo, ǹyɛɛi, "Káfe ǹono ní a gɛɛ Zɛŋ-kélee kpɛtɛ-Ɣalai è núu kpɛ̀tɛ a surɔ̂ŋ da nɛnî é siɣe ŋ̀ɛ́niɛi kɔ́ɔ pîlanii ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Nya ƀe è mò, ǹyɛɛi, ‘Nyiŋi mɛni ma surɔ̂ŋ a pâi ǹâŋ lɛɛ̂i da ǹee é kánaŋ ŋɔnɛnî̂i ma, dífeerɛŋɔɔ da pâi kɛ̂i a kpono tɔnɔ.’

6Dífa ŋɔnɔ kɛ̀ a kpono feerɛ, kɛ́lɛ, díkaa a kpono tɔnɔ. Mɛni ma, sɛŋ Ɣâla a bú gîe mai, núu fé gula gîe ma.”

7Dí mò ma, dîyɛɛi, “Gɛ̀ ní, lé-mɛni ŋaŋ ƀé Mose è mò la a gɛɛ núu é táa-laa-kɔlɔ tɛɛ ŋɔnɛnî̂i pɔ́ é nɛɛi?”

8È mò dîa, ǹyɛɛi, “Káwoli-kpɔlɔ̂i ƀé Mose è fàa la mu a gɛɛ ká kánɛyâai lɛ́ɛ, kɛ́lɛ, vé kɛ́ ní tí a maa-ŋuŋ.

9Kɛ́lɛ, ŋá m̀ôi kâa, ǹúui a ŋɔnɛnî̂i lɛ̀ɛ mɛni da kpɛ́ni mâ é kúla wulu-wulu kɛ̂ɛ pôlu m̀ai, é nɛnî da kpɛni kúlai, maa-nuui tí káa a wulu-wulu kɛ-nuu. Ǹyaŋ ǹúui kélee a nɛnî kùla nyii ŋɔsurɔ̂ŋ a wɔlɔ ǹɛɛi, maa-nuui tí a wulu-wulu kɛ́.”

10Ŋɔpôlu-ƀelai dí mò ma, dîyɛɛi, “À kɛ̀ bere ƀé surɔ̂ŋ da ŋɔnɛnî díloai mɛ̂ni káa la, gɛ̀ ní, maa fé nɛ̃ɛ ní a gɛɛ surɔ̂ŋ é nɛnî káa.”

11Kɛ́lɛ, è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ǹóoi ŋí fé tɛɛ ni núu kélee pɔ, fɛ̂ɛ diai Ɣâla è díɣɛ̀ɛ zu mɛni mai.

12Kpɛ́ni fɛ̂i, núu da-ni díkaa naa dílee è dímaa sɔlɔ ƀò nɛyaa káa pɔ̂ri fé diɛ. Da-ni díkaa naa nûa dí gɛ̀ nɛyaa káa pɔ̂ri fé diɛ. Da-ni díkaa naa dí díkpîŋ kpera nɛyaa káa mɛni mâ, Ǹâla-taa kâloŋ-laai mɛni ma. Ǹúui pɔ̂ri káa mì a gɛɛ é ǹyée see zɛŋ-lɛɛi ŋí mui, tɔɔ é ǹyée see m̀u.”

Zîsɛ è lûwa tòo nîa-pɛlɛɛ dîa

(Mâki 10:13-16; Lûu 18:15-17)

13Nya ƀe dí pà bɔ a nîa-pɛlɛɛ a gɛɛ é ǹyée pɛlɛ dîa é Ɣâla fɛli dímaa mɛ̂ni m̀a, kɛ́lɛ, ŋɔpôlu-ƀelai dí ǹûai pá a ǹîa-pɛlɛɛi kpera.

14Nya ƀe Zîsɛ è mò, ǹyɛɛi, “Ka ǹîa-pɛlɛɛi lɛ́ɛ naa, káfe díkpera a gɛɛ dí pa ḿbɔ. Núu kɛ̂ɛ-ŋai ŋí ƀe Ǹâla-taa kâloŋ-laai káa dímɛni ma.”

15Nya ƀe è ǹyée pɛ̀lɛ dîa é kúla naa é li.

Ǹyáŋkpa tɔɔi

(Mâki 10:17-31; Lûu 18:18-30)

16Tãi tɔnɔ da, núu tɔnɔ è pà Zîsɛ pɔ́, ǹyɛɛ mai, “Kaamɔ̂ɔ, le-mɛni lɛ́lɛɛ ƀe ŋa pɔ̂ri gɛ̂i a gɛɛ ŋá wɔ́lɔ-wɔlɔ fulu-laa sɔlɔ ƀoi?”

17Nya ƀe Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “Íkaa ḿarê kɛ̂i mɛni lɛ́lɛɛ mɛni ma le-mɛni ma? Ɣâla nɔ́ ƀe ǹɛ́lɛɛ̂i. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ya ŋ̀wɛ̂lii í wɔ́lɔ-wɔlɔ fulu-laa sɔlɔ ƀô, gɛ̀ ní dɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa.”

18È mò ma ǹyɛɛi, “Nɛ̂nɛ?” Nya ƀe Zîsɛ è mò ǹyɛɛi, “Ífe núu pàa. Ífe wulu-wulu kɛ̀. Ífe ŋúma kɛ̀. Ífe wôya-sere-faa kɛ̀.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Ɓâa kɛ́ ínâŋ ma da ílee. Í íƀarâŋ-nuui wɛli yɛ̂ɛ ya kpîŋ.”

20Ǹyaŋkpâi è mò ma, ǹyɛɛi, “Ŋa nyii-ŋai ŋí kélee mɛi káa. Lé ƀa lɛɛ a gɛɛ ŋá gɛ́?”

21Zîsɛ è mò, ǹyɛɛi, “À kɛ̀ ya ŋ̀wɛ̂lii ílaa é fɛ̂ɛ a wɛli-kɛ-maa, lí í íkɔ̃liŋ kɔlɛ í zɔ̃ɔ tɛ́ɛ gôlo-ƀelai pɔ. Íkɔ̃liŋ a pâi kɛ̂i Ɣâla-taa. A kɛ̀ tí, pá í lɛ́ɛ bôlu.”

22Kɛ́lɛ, tãi Ǹyaŋkpâi è ŋ̀óoi ŋí mɛ̀ni lai, è lì pôlu a malôŋ-pere. Kpɛ́ni fɛ̂i, gɔ̃liŋ è kɛ̀ a dámaa.

23Nya ƀe Zîsɛ è mò ŋɔpôlu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, “Ŋa tɔ̃yâ ƀoi kâa, gbanaŋɔ̂i a gɛɛ tɔɔ-nuu é lí Ǹ̂ala-taa kâloŋ-laai su.

24Ŋá m̀ôi ŋɔ́nɔ kâa, a gɛɛ nàa fii-kpɛɛi a gɛɛ soo-fáleŋ é lɔ́ sayílaŋ wôloi é tɛ́ɛ tɔɔ-nuu liɛɛ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su ma.”

25Tãi ŋɔpôlu-ƀelai dí nyiŋi mɛ̀ni lai, díla è kpàla dîa kpɔ́ a ŋánaa, dîyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ŋaŋ ƀa pɔ̂ri ƀálôi?”

26Zîsɛ è díkàa, ǹyɛɛ diai, “Nyiŋi bɔri fé núu-kpune mì, kɛ́lɛ, mɛni kélee bɔri káa Ɣâla mì.”

27Nya ƀe Pitɛ è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛ mai, “Gáa, kwa kúkɛ mɛni kélee lɛ́ɛ kúkɛ ƀò ípôlu. Gɛ̀ ní, le ƀe kwa pâi zɔlɔ ƀôi?”

28Nya ƀe Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ŋa tɔ̃yâ ƀoi kâa, tãi núu-kpune Ǹóŋ a pâi seêi la gâloŋ-see-sɛŋ ŋá ŋɔfólo-laai su, vulu-laa ninai sui, káai ka kákaa m̀bôlui, káa máŋ ka pâi seêi kâloŋ-see-sɛŋ puu kao feerɛ ŋá, kakɛ Eezuɛ-ŋai dísuu puu kao féerɛi dímɛni ŋá tee.

29Ǹyaŋ ǹúui kélee a ŋɔpɛ́rɛi lɛ̀ɛ, ǹɛ̂ɣe-sinaa da ǹîa-sinaa, kpaa máŋ zaaƀɔlɔ-ni, kpaa máŋ ǹâŋ da ǹee, ŋɔnîa-pɛlɛɛi, kpaa máŋ ŋɔlɔii, ńaai mɛni mai, a pâi dámaa sɔlɔ ƀôi é tɛ́ɛ nyíti ma. A pâi ŋɔ́nɔ wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laai sɔlɔ ƀôi.

30Kɛ́lɛ, núu támaa, nyii-ŋai díkaa a ǹûai maa-ŋuŋ-ŋai, da pâi kɛ̂i a gbɛɛ ŋá, diai díkaa a gbɛɛ ŋái dí kɛ́ a maa-ŋuŋ.

Maafîu 20

Díi-kɛ-ƀelai díkaa gbɔmɔ-kpalaŋ ŋá

1“Ǹyaŋ Ǹ̂ala-taa kâloŋ-laai káa yɛ̂ɛ kpâlaŋ-namu tɔnɔ nyii kùla kpɔ́ a ɣele-wala pɛpɛ é lí tíi-kɛ-ƀela kɔ́rîi ŋɔkpɔmɔ-kpalaŋ ŋá mɛni mai.

2Tãi díi-kɛ-ƀelai dí nâa fàa la ma a gɛɛ é dífela fé a sêleŋ tɔnɔ fólo mai, è dítɛ̀ɛ ŋɔkpâlaŋ ŋá.

3Nya ƀe è ŋɔnɔ lì volo-nɛnɛŋ m̀â é núu da-ŋa kaa tɔɔ ni ǹɔ́ɔ-kpalaŋ ŋá, tíi fé díyêei.

4Nya ƀe è mò dîa ǹyɛɛ, ‘Káa máŋ ka lí gbâlaŋ ŋá. Ŋa pâi káfela fêi a ǹɛ́lɛɛ.’ Nya ƀe dí lì.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5E lì ŋɔnɔ a volo-tɛɛ-ŋuŋ mai da volo-maa-laai é m̀ɛni tɔnɔi tí kɛ́.

6E ŋɔnɔ lì a ŋele-wulii-foloi é núu da-ŋa kaa tɔɔ ni kpɛni-kpɛni. È mò dîa, ǹyɛɛi, ‘Le ɓe kákaa sâa gêi tɔɔ ni ɓɛ kpɛ́ni-kpɛnii?’

7Dí mò ma, dîyɛɛi, ‘Kpɛ́ni fêi, núu da fé niî kúsiɣe ni.’ Nya ɓe è mò dîa, ǹyɛɛi, ‘Káa máŋ ka lí gbâlaŋ ŋá.’

8Tãi ɣele-wulii è kɛ̀ lai, gbâlaŋ-namui è mò gbâlaŋ mɛi-kaa-nuui ma ǹyɛɛ, ‘Díi-kɛ-ɓelai tóli í dífela fé é siɣe ǹúui gbɛɛ ŋái ma é tóo duɛ-tuɛi ma.’

9Tãi diai pà a ŋele-wulii-foloi, dí pà lai, díkelee dí sêleŋ-seleŋ sɔlɔ ɓô.

10Kɛ́lɛ, tãi ǹúui maa-ŋuŋ-ŋai dí pà lai, dí kɛ̀ gáâi dífela-fei a pâi kɛ̂i a gɛ́tɛ é tɛ́ɛ ǹɛɛ-pôlu-ɓelai díwôi ma. Kɛ́lɛ, dia máŋ dí sêleŋ-seleŋ sɔlɔ ɓô nɔ.

11Dífela-fei sɔlɔ ɓóɔ dîɛi, díkɛ̀ díŋuŋ su-woo sàai,

12dîyɛɛi, ‘Ǹûai ŋí dí tíi kɛ̀ nɔ́ a aɓa tɔnɔ, nya ka ya kúkɛ kwa dîa-ni kwa pɔ̂ri, kúai kwâa sâa tûa voloi kpelêi a lɛɛ la zu ɣele-wulii a kɛ́i.’

13Nya ɓe è ǹúui dɔnɔ wóo su tòo ǹyɛɛ, ‘Ǹwɛ́lii, fé mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ ní a yá. Kwa yá kúfe sêleŋ tɔnɔ mɛni ɓo ni?

14Ísɛŋ-kaoi síɣe í lí. Ŋa pâi ǹɛɛ-polu-ɓelai fela fêi nɔ yɛ̂ɛ yá.

15Ve a sɛŋ a gɛɛ ŋá ńîa kɛ́ a ḿbɔɔ? Kpaa, íkaa tólo kulâi ŋásɔŋ-lɛlɛɛi mɛni ma?’

16Mɛni ma gbɛɛ-ŋá-ɓelai da pâi kɛ̂i a maa-ŋuŋ. Diai a maa-ŋuŋ díkɛ a gbɛɛ ŋá.”

Zîsɛ è ŋɔsaai maa-mɛni ɓò a tãi zaaɓa ɣelei

(Mâki 10:32-34; Lûu 18:31-34)

17Zîsɛ kɛ́ɛ pâi liî Zerusâlɛŋ, è lì a ŋɔpôlu-ɓela puu kao feerɛi dítee-tee kwaa ma, é m̀ó dîa berei ma, ǹyɛɛi,

18“Ka káwoli tɔ́ɔ, kúkaa liî Zerusâlɛŋ, ǹyaŋ da pâi Nuu-kpune Ǹóŋ tɛ̂i zâla láa soŋ-ɓela kpaya-kpayai pɔ da gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ɓelai. Da pâi tɔ̂ŋ pûi ma a gɛɛ dí bàa.

19Da pâi dɛ̂i Zɛ̃tai-ŋai pɔ́ dí ɣelɛ-ma kula gbonôi dí ǹokwa dí gbamo saa-wuru ma. A pâi mu siɣêi a ŋele-kuui zaaɓa-ɣelei.”

Zîi da Zɔ̂ŋ dílee è Zîsɛ marê kɛ̀ mɛni da ma

(Mâki 10:35-45)

20Nya ɓe Zɛɓɛdi ŋɔnɛnii da ǹônii sinaa feerɛi dí pà Zîsɛ pɔ. È Zîsɛ marê kɛ̀ ǹônii mɛni ma.

21Nya ɓe è marê kɛ̀, ǹyɛɛ mai, “Le ɓe ya ŋ̀wɛ̂lii?” Ǹɛnîi ǹyɛɛ mai, “M̀ó a gɛɛ ńônii-sinâa feerɛi ŋí dɔnɔ é sée ílaa-mii-yee mɛi gbélii é sée íkɔɔ-yee mɛi a tãi yâ kɛ́ la íkâloŋ-laai su.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Kɛ́lɛ, Zîsɛ è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛ mai, “Káfe mɛnii kɔ́lɔŋ ká maa mare-kɛɛ kɛ̀i. Ka pɔ̂ri kákpelêi gbele-kɔɛi su nyii ŋa kɛ́ pâi ŋ́gbelêi zui?” Dí mò ma, dîyɛɛi, “Kwa pɔ̂ri.”

23È díwoo su tòo ǹyɛɛ diai, “Tɔ̃yâ ma, ka pâi kákpelêi ŋákpele-kɔɛi su. Kɛ́lɛ, ve a ŋámɛni a gɛɛ ŋa faa mu ká sée ńaa-mii-yee mɛi da ŋ́gɔɔ-yee mɛi. Kɛ́lɛ, gáa diai mɛni m̀â Ńâŋ è nàa kpɛ̀tɛ dîɛi.”

24Tãi ŋɔpôlu-ƀela puui dí mɛ̀ni lai, Dí dílii ŋwàna Zĩi da Zɔ̂ŋ dîa.

25Kɛ́lɛ, Zîsɛ è dítòli é m̀ó dîa, ǹyɛɛi, “Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ Zɛ̃tai-ŋai díkâloŋ-ŋai díkaa dínûai láa-tuɛ. Ǹyaŋ wala-wala-laa káa dínuu kpaya-kpayai yêei dímɛi.

26Ve pâi kɛ̂i tí kásama. Kɛ́lɛ, ǹúui ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ é kɛ́ a núu kɛ̂tɛ kásamâi, fɛ̂ɛ é kɛ́ a káyee-mu-nuu.

27Ǹyaŋ ǹúui ŋ̀wɛ̂lii é kɛ́ a ǹúui maa-ŋuŋ kásamâi, fɛ̂ɛ é kɛ́ a káyee-mu-nuu.

28Núu-kpune Ǹóŋ fé pá ní la a gɛɛ dí tíi kɛ́ mì, kɛ́lɛ, è pà a gɛɛ é tíi kɛ́ núu-kpune mì, é ŋɔfúlu-laai tɛ́ɛ a núu támaa maa-tee-sɛŋ.”

Zîsɛ è ŋɛi-pu-ƀela feerɛ ŋɛ́i-fuloŋ

(Mâki 10:46-52; Lûu 18:35-43)

29Tãi dí kùla la Zɛlekoi, núu támaa dí lɛ̀ɛ bôlu.

30Ŋɛi-pu-ƀela feerɛ dí kɛ̀ seêni berei kɔlɛ. Tãi dí mɛ̀ni la a gɛɛ Zîsɛ è kɛ̀ tɛɛ̂i a naa-perei tíi, dí làɣi dîyɛɛi, “Deeƀé Ǹóŋ, Kúnuu-namui, kúmalôŋ káa!”

31Gbɔŋ-su-ƀelai dí lòno dîa a gɛɛ dí dímɛi saa. Kɛ́lɛ, dí kɛ̀ nɔ lâɣii, dîyɛɛ, “Deeƀé Ǹóŋ, Kúnuu-namui, kúmalôŋ káa!”

32Nya ƀe Zîsɛ è kpèra é dítoli, ǹyɛɛ diai, “Le ƀe ka ŋ̀wɛ̂lii ŋá gɛ́ kâai?”

33Dí mò ma dîyɛɛi, “Kúnuu-namui, gɛ kúŋɛi lá é ƀo.”

34Zîsɛ è dímalôŋ kàa é ǹyée pɛ́lɛ díŋɛi ma, dí kwaa káa kpɔ́ nɔ́ ŋá ma, dí nâa lɛ̀ɛ bôlu.

Maafìu 21

Zîsɛ è tɛ̀ Zerusâlɛŋ a yee-tɛ̂ɛ-maa pere

(Mâki 11:1-11; Lûu 19:28-40; Zɔ̂ŋ 12:12-19)

1Tãi dí lɛ̀ɣɛ la Zerusâlɛŋ, dí pà Bɛfazi, Ŋulɔ-wuru Yeei ma. Nya ƀe Zîsɛ è ŋɔpôlu-ƀelai veerɛ tɛ̀ɛ dítuɛ pere,

2ǹyɛɛ diai, “Ka lí gbanâŋ lá kátuɛ-pere. Ka pâi wɛlɛ-sôo tɔnɔ kâai naa, gbulɔ̂ŋɔɔ, ǹóŋ kɛ́ ƀo gɔlɛ. Ka difuloŋ ka pa a dia m̀bɔ.

3Núu da à mɛni da ƀò kâa, ka m̀ó ma, ‘Kúnuu-namui a díwɛli kɛ̂i.’ Gɛ̀ ní, a pâi dítɛɛ̂i a maa felaa.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Ǹyaŋ nyiŋi è kɛ̀ a gɛɛ m̀ɛnii Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui è mòi, ŋa-see é ké, ǹyɛɛi,

5“Ka mó Zãiyɔŋ ǹóŋ-nɛnii ma, Gáa, íkâloŋ káa pâi ípɔ. Ǹíi maa yeŋɔɔ, gɛ ƀo seêni wɛlɛ-sôo mɛi, da ŋwɛlɛ-sôoi ǹóŋ.”

6Nya ƀe ŋɔpôlu-ƀelai dí lì dí gɛ nɔ yɛ̂ɛ berei Zîsɛ è mò la diai.

7Dí pà a ŋwɛlɛ-sôoi da ǹóŋ, dí díseɣe-ŋai pɛ́lɛ dípôlu, Zîsɛ é sée dɔnɔ mɛi.

8Gbɔŋ-su-ƀelai dámaa dí díseɣe-ŋai pɛ̀lɛ berei ma, da-ni dí tóu-laa tée dí dɔɔ berei ma.

9Gbɔŋ-su-ƀelai kɛ̀ duɛ-perei da diai kɛ̀ bôlu-perei díkɛ̀ làɣi dîyɛɛ, “Osâna Deeƀé Ǹóŋ! Lûwa káa ǹúui ma pâi Kúnuu-namui láai sui! Osâna ɣelei-pere póŋ-póŋ!”

10Tãi Zîsɛ è sèri la Zerusâlɛŋ, daai su-ƀelai dí kɛ̀ wúu-lee, dîyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀe ŋi?”

11Gbɔŋ-su-ƀelai dí mò, dîyɛɛi, “Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Zîsɛ ká ŋí, nyii kùla Nâzarɛ Galalii-lɔii sui.”

Zîsɛ è lì Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu

(Mâki 11:15-19; Lûu 19:45-48; Zôŋ 2:13-22)

12Nya ƀe Zîsɛ è lɔ̀ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu é bɔni-tɔɔ-ƀelai kpɛ́ naa, é zɛŋ-kao maa-faleŋ-ƀelai díteƀele-ŋai pene é bɛ̀lɛ da dòloŋ kɔlɛ-ƀelai dísee-sɛŋ-ŋai.

13È mò dîa, ǹyɛɛi, “Bɔ̃yɛɛ̂i, ‘Da pâi ŋápɛrɛi tólîi a Ɣâla-fɛli-pɛrɛ.’ Kɛ́lɛ, ka gɛ̀ a ŋuma-ƀela-kɛ̂i.”

14Nya ƀe ŋɛi-pu-ƀelai da gɔɔ-pu-ƀelai dí pà bɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu é díƀalo.

15Kɛ́lɛ, tãi zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai dí mɛni maa pɔlɔ-pɔlɔ-ŋai ŋí kàa la é gèi, da ǹîa-pɛlɛɛi kɛ̀ laɣii Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu, dîyɛɛ, “Laa-maa-tɛ é tɛ́ Deeƀé Ǹóŋ pɔ,” dílii è ŋwàna.

16Dí mò ma, dîyɛɛi, “Íkaa m̀ɛnii mɛnîi ǹûai ŋí da môi?” Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ooei. Káfe niî wɔ́lɔ ŋ̀ɔ́oi ŋí lono ni, ‘Nia-pɛlɛɛ da kwâtara-ŋa ƀe ya laa-maa-tɛ kpɛtɛ díla ímɛni ma?’ ”

17Nya ƀe è dílɛ̀ɛ daai su é kúla naa é lí Bɛtɛni é nyíi naa.

Zîsɛ è fîi-wuruii náɣâŋ làa

(Mâki 11:12-14, 20-24)

18Tãi è kɛ̀ lenêi la pôlu daa-leei su a ŋele-wala pɛ-pɛi, púru è kɛ̀ gêi.

19È fîi wuru tɔnɔ kàa berei kɔlɛ é lí naa, kɛ́lɛ, ve m̀á kaa ní ŋ̀á fɛ̂ɛ nɔ ǹáa. Nya ƀe è mò ma, ǹyɛɛi, “Ífa ŋɔnɔ wɔlɔ ƀà!” Nya ƀe fîi-wuruii è kpàla nɔ́ ŋá ma.

20Tãi ŋɔpôlu-ƀelai dí nàa kàa lai, díla è kpàla dîa, dîyɛɛi, “Fîi-wuruii ŋí è kpála-pere kɛ̀ leŋ kpɔ́ ŋí a maa félaai?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Nya ƀe Zîsɛ è díwoo su tòo, ǹyɛɛ diai, “Ŋa tɔ̃yâ ƀoi kâa, à kɛ̀ laa-la káa káyêei, káfa sîa tòo, káfe pâi nɔ m̀ɛnii kɛ̂i nyii kɛ̀ a fîi-wuruii, kɛ́lɛ, à kɛ̀ máŋ kà mò ǹyéei ŋí ma, ‘Ímu siɣe í píli ǹyái su,’ a pâi kɛ̂i ti.

22Ǹyaŋ sɛŋ kélee ka mare-kɛɛ kɛ̀ Ɣâla-fɛliɛɛ sui, à kɛ̀ laa-la káa káyêei, ka pâi zɔlɔ ƀôi.”

Dí Zîsɛ ŋɔwala-wala-laai maa-mare-kɛɛ kɛ̀

(Mâki 11:27-33; Lûu 20:1-8)

23Tãi è pà la Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui, zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da ǹûai dínuu-pɔlɔ-ŋai dí pà bɔ́, tãi è kɛ̀ sɛŋ lɛ̂i la ǹûai diai, dí m̀ɔ́ ma, dîyɛɛi, “Le wala-wala-laa ƀe ya mɛni-ŋai ŋí kɛ̀ lai? Gbɛ̂ɛ ƀe ŋwála-wala-laai ŋí tɛ̀ɛ ípɔ?”

24Zîsɛ è díwoo su tòo, ǹyɛɛ diai, “Ńyãa máŋ ŋa pâi mare-kɛɛ tɔnɔ kɛ̂i kâa. Kà zu kùla, gɛ̀ ní, ńyaŋ ŋa pâi ŋwála-wala-laai lɛ̂i kàa ŋa mɛni-ŋai ŋí kɛ̀ lai.

25Zɔ̂ŋ ŋɔbatâi-kɛɛi è kùla mi? È kùla Ɣâla-taa kpaa è kùla nuu-kpune yêei?” Nya ƀe dí bili-pili díkîe-ni loai, dîyɛɛi, “Kwà kɛ̀ mà, ‘È kùla Ɣala-taa,’ gɛ̀ ní a pâi môi kûa, ‘Le ŋaŋ ƀe káfe laa ni lai?’

26Kɛ́lɛ, kwà kɛ̀ mà, ‘È kùla núu-kpune yêei,’ kúkaa yáôi gbɔŋ-su-ƀelai dîa. Kpɛ́ni fêi, ǹûai kélee da Zɔ̂ŋ siɣe a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu.”

27Nya ƀe dí Zîsɛ wóo su tòo, díyɛɛ mai, “Kúfe gɔlɔŋ.” Ǹyaa máŋ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ńyãa máŋ fa ŋwála-wala-laai lɛ̀ kâa ŋa mɛni-ŋai ŋí kɛ̀ lai.

Zîsɛ è sáŋ sɔ̂ɔ é pîlaŋ ǹóŋ-surɔŋ feerɛi mâ

28“Kákili-ŋa-siai káa leŋ? Lóŋ-surɔŋ feerɛ dí kɛ̀ nalôŋ tɔnɔ yêei. Nya ƀe è pà maa-ŋuŋ pɔ-naa, ǹyɛɛ mai, ‘Lí í tíi kɛ́ gbɔmɔ-kpalaŋ ŋá sâa.’

29Kɛ́lɛ, è ŋ̀óo su tòo ǹyɛɛi, ‘Fé gɛ̂i.’ Kɛ́lɛ, nàa pôlu ma è ǹíi pène é li.

30Nya ƀe è lì ǹóŋ veerɛ-ɣelei pɔ-naa é mɛni tɔnɔi ƀó mà. È ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛ mai, ‘Ooei, Ńâŋ.’ Kɛ́lɛ, ve li ni.

31Ǹúu feerɛi ŋí, nênɛ ƀe ǹâŋ ǹîa-mɛni kɛ̀i?” Dí mò mà dîyɛɛi, “Duɛ-tuɛi.” Nya ƀe Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ŋa tɔ̃yâ ƀoi kâa a gɛɛ ŋuŋ-fela-fei kula-ƀelai da ŋ̀ulu-wulu-nɛyaai da pâi liî Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai sú kátuɛ.

32Kpɛ́ni fêi, Zɔ̂ŋ è pà kápɔ a tɔ̃yâ-laa ŋɔpere, ǹyaŋ káfe laa ni la, kɛ́lɛ, ŋuŋ-fela-fei kula-ƀelai da ŋ̀ulu-wulu-nɛyaai dí làa la. Tãi ka m̀ɛnii ŋí kâa lai, káfe kálii pene ni nàa pôlu ma ká láa la.

Zîsɛ è sáŋ sɔ̂ɔ é pîlaŋ gbɔmɔ-kpalaŋ ma da díi-kɛ-ƀelai dia

(Mâki 12:1-12; Lûu 20:9-19)

33“Ka káwoli tɔ́ɔ záŋ da kpɛni ma. Pɛ́rɛ-namu tɔnɔ è kɛ̀ naa, nyii ƀá-kpɔmɔ-kpalaŋ kɛ̀ é kóraŋ tínaŋ mà é lóa tee naa gbɔmɔ-ƀai táŋ mɛni ma. È yeŋkêŋ tɔ̀ɔ naa. È nɛ̀ɛ díi-kɛ-ƀelai yêei é lí lɔii da kpɛni su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Tãi gbɔmɔ-ɓai kpɔ̂lu-tãi è sèri lai, è ǹyée-mu-ɓelai tɛ́ɛ díi-kɛ-ɓelai pɔ-naa a gɛɛ dí ŋɔkpɔmɔ-ɓai tɛɛ.

35Kɛ́lɛ, díi-kɛ-ɓelai dí ǹyee-mu-ɓelai sòŋ. Dí dɔnɔ lòkwa. Dí dɔnɔ paa. Dí dɔnɔ sɔɔ a kɔni.

36E ŋɔ́nɔ ǹyée-mu-ɓelai dámaa tɛ́ɛ é tɛ́ɛ maa-ŋuŋ-ŋai dîa. Dí dûa tɔnɔi kɛ̀ a dia.

37Kɛ́lɛ, è gbîŋ-loŋ tɛ̂ɛ nàa pôlu ma, ǹyɛɛi, 'Da pâi ŋumɛ-maa tɛɛ̂i ńoŋ pɔ.'

38Kɛ́lɛ, tãi díi-kɛ-ɓelai dí bɛ́rɛ-namui ǹóŋ kâa lai, dí mò díkîe-ni loai, dîyɛɛi, 'Bɔɔ-sɛŋ-namu ká ŋí. Ka pá kú bàa, ku ŋɔpɔɔ-sɛŋ kúla ǹyêei.'

39Nya ɓe dí zòŋ dí gula gbâlaŋ ŋá dí bàa.

40À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní, tãi gbâlaŋ-namui à pá lai, a pâi kɛ̂i le díi-kɛ-ɓelai dîa?"

41Nya ɓe dí ŋ̀óo su tòo, dîyɛɛ mai, "A pâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai tí su karâi kpɔ́ é ŋɔkpɔmɔ-ɓa-kpalaŋ tɛ́ɛ tíi-kɛ-ɓela da kpɛni-ŋa pɔ, nyii-ŋai pâi ŋɔkpɔmɔ-ɓai tɛɛ̂i bɔ a gbɔmɔ-ɓai kpɔ̂lu tãi."

42Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, "Káfe niî ǹóno ní Ǹ̩âla-kɔlɔi su? 'Gɔnii nyii bɛ́rɛ tɔɔ-ɓelai dí díŋɛi nàɣiŋ mɛi, a nâa kɛ́ a bɛ́rɛi sonôŋ su-kɔnii gbîŋ-kpiŋ. Ǹúu-namui ɓé m̀ɛnii ŋí kɛ̀. Gáa kúŋɛi a mɛni mĩli-mĩliɛɛ.' "

43M̀ɛni ma ŋá m̀ó kâa, "Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai a pâi kulâi káyêei é tɛ́ɛ lɔii da kpɛni pɔ, nyii zu-ɓelai da pâi m̀á lɛ̂i.

[44Ǹúui a tôo gɔnii tí ŋái, a pâi wólôi. Ǹyaŋ, tãi gɔnii tí a tôo la núu da mai, a pâi maa-nuui fũa-fũâi yɛ̂ɛ muluŋ."]

45Tãi zâla láa soŋ-ɓela kpaya-kpayai da Faresii-ŋai dí ŋɔsáŋ-woo-ŋai mɛni lai, dí gɔ̀lɔŋ a gɛɛ Zîsɛ è kɛ̀ lônoi gɛ pìlaŋ dîa.

46Nya ɓe dí kɛ̀ pere kɔ́rîi a gɛɛ dí zoŋ. Kɛ́lɛ, dí kɛ̀ yaôi gbɔŋ ma. Kpɛ́ni fêi, gbɔŋ-su-ɓelai dí gàa a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu.

Maafîu 22

Zîsɛ è sã̌ŋ sɔ̀ɔ é pîlaŋ nɛnî-kula kûu ma

(Lûu 14:15-24)

1Nya ɓe Zîsɛ è díwoo su tòo, é lono ŋɔnɔ dípɔ sáŋ-woo su, ǹyɛɛi,

2"Ǹ̩âla-taa kâloŋ-laai káa yɛ̂ɛ kâloŋ tɔnɔ nyii nɛnî-kula kûu kɛ̀ ǹóŋ-surɔŋ mɛni mai.

3È ǹyée-mu-ɓelai tɛ́ɛ a gɛɛ dí diai è ɓɛlɛ-toli ɓò a dia nɛnî-kula-kuui mɛni mai tóli. Kɛ́lɛ, dífe kɛ́ ni ŋ̀wɛ̂lii dí pa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4È ŋɔnɔ yée-mu-ƀelai da kpɛni-ŋa tɛ̀ɛ, ǹyɛɛ dîa, ‘Ka m̀ó diai ŋá ƀɛlɛ-toli ƀò a diai dia, ka gáa, ŋa ŋámii-sɛŋ kpɛtɛ. Ŋa ŋániŋa-sirɛ-ŋai da ŋátaa-tulɛ wúlɔɔ-ŋai paa. Ŋa nâa zãâi kélee kpɛtɛ. Ka pá nɛnî-kula-kuui su.’

5Kɛ́lɛ, dí m̀ɛni fòɣaŋ dîa dí lí dínîa-kwaa-ŋa ma. Dɔnɔ è lì ŋɔkpâlaŋ ŋá. Dɔnɔ è lì ŋɔpɔni tɔ̂i.

6Nya ƀe gbéli-ŋai dí ǹyée-mu-ƀelai sòŋ dí ŋumɛ-tua kɛ́ a dia, dí dípaa.

7Gâloŋ è ńii ŋwàna é ŋɔkɔ́-kuluƀa-ŋai tɛ́ɛ dí ǹúu-paa-ƀelai tí páa dí dítaai kereŋ.

8Nya ƀe è mò ǹyée-mu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, ‘Ǹɛnî-kula-kuui dãi a seri. Kɛ́lɛ diai ŋá ƀɛlɛ-tôli ƀò a diai, dímaa fé kɛ́ ní a nɛ̃ɛ.

9M̀ɛni ma ka lí bere-tãaŋ-ŋai lá ǹûai ka díkàai, ká ƀɛlɛ-tôli ƀó a dia dí pa ǹɛnî-kula-kûui su.’

10Nya ƀe ǹyée-mu-ƀelai dí lì bere-tãaŋ-ŋai lá dí ǹûai kélee ŋá tɛ gîe ma dí díkàai, núu nyɔ́mɔɔ-ŋa da núu lɛ́lɛɛ-ŋa. Nya ƀe ǹɛnî-kula-pɛrɛi lá è fɛ̀ɛ a ŋɔ̃yâ-ŋa.

11“Kɛ́lɛ, tãi gâloŋ è lɔ̀ la a gɛɛ é ŋɔ̃yâ-ŋai káai, è nalôŋ tɔnɔ kàa nyii ǹɛnî-kula-kuui su-seɣe da fé kɛ́ ní mai.

12Nya ƀe è mò ma, ǹyɛɛi, ‘Ǹ́wɛlii, í pá-pere kɛ̀ leŋ ƀɛ́, gúui su-seɣei da fé yâi?’ Nya ƀe ǹúui gúui-su seɣei da fé kɛ́ ní m̀ai fé pɔ̂ri ní lônoi.

13Nya ƀe gâloŋ è mò ǹyée-mu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, ‘Ka ŋíri ǹyée da gɔ́ɔ ḿâ ká bili gbínii su. Ǹaa ƀe a pâi kɛ̂i naa gɛ̀ wɔ̂lɔ, gɛ nyíŋ-ŋa-mii.’

14Kpɛ́ni fêi, da núu támaa tòli, kɛ́lɛ, da-ŋa nɔ ƀe da ŋɛ̀ɛ zu.”

Kú ŋuŋ-fela-fei tɛ́ɛ Gâloŋ Siizɛ pɔ́?

(Mâki 12:13-17; Lûu 20:20-26)

15Nya ƀe Faresii-ŋai dí lì dí díŋuŋ pîlaŋ berei da pɔ̂ri zonîi la ǹóno-woo sui.

16Dí dípôlu-ƀelai tɛɛ bɔ naa é pɛ́lɛ Ɛ̃ɛlɔ-ƀelai dîa, dîyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, ku gɔ́lɔŋ a gɛɛ íkaa a tɔ̃yâ-nuu, íkɛ Ɣâla ŋɔperei lɛ́ a tɔ̃yâ, ífa yao núu da kélee ma. Ífe kpaaŋ ni núu tɔ̂i mɛni ma.

17Mɛni ma, m̀ó kûa lé ƀe gáa íkili ŋá. Gáa dɔ̂ŋ lá-woo ma a gɛɛ kú ŋuŋ-fela-fei tɛ́ɛ Gâloŋ Siizɛ pɔ, kpaa ve ti?”

18Kɛ́lɛ, Zîsɛ è díǹwana-lɔ̂ɔ-lii kâa, é m̀ó dîa, “Káai a kíri-ƀelai, ka káyee lâai ḿâ le-mɛni ma?

19Káŋuŋ-fela-fei sɛŋ-kaoi lɛ́ mâ.” Nya ƀe dí pà a sɛŋ-kao bɔ.

20È mò dîa, ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ pɔkɔɔŋ da ǹáa ƀé ŋí mai?”

21Díyɛɛ ma, “Gâloŋ Siizɛ.” Nya ƀe è mò dîa, “Gɛ̀ ní zɛŋ gáa a Gâloŋ Siizɛ pɔ́ɔi, ka dɛɛ Gâloŋ Siizɛ pɔ, ǹyaŋ zɛŋ gáa a Ɣâla pɔ́ɔi, ká dɛɛ Ɣâla pɔ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Tãi dí nyiŋi mɛ̀ni lai, díla è kpàla dîa, dí kula ŋ̀ɛ́i dí li.

Zîsɛ è sɛŋ-lɛ́ é pîlaŋ mu-siɣe saa-yeei mai

(Mâki 12:18-27; Lûu 20:27-40)

23Maa ɣelei tí, Sâdusii-ŋai nyii-ŋai dífe láa ni a mu-siɣe-saa yeei da-ni dí pà bɔ, dí m̀arê kɛ́,

24dîyɛɛi, "Kaamɔ̂ɔ, Mose è mò, a gɛɛ, 'À kɛ̀ núu à sàa, ve lóŋ kaa ní, fɛ̂ɛ ǹeɣe-ɣelei é bɔɔ-nɛnîi kúla é lóŋ kaa ma ǹîa mɛni ma.'

25Lee-kaa-sinâa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ dí kɛ̀ kúpɔ-naa, ǹia-ɣelei è nɛnî kùla, vé lóŋ káa ní ma, è saa é nɛnîi lɛ́ɛ ǹêɣe yêei.

26Bere nɔ ɓe máŋ ǹêɣe ǹúui veerɛ-ɣelei è gɛ̀ la da zaaɓa-ɣelei é lɛ́ɛ la zu é séri ǹɔɔlu mɛi feerɛi-ɣelei ma.

27Tãi díkelee dí sàa lai, nɛnîi máŋ è sàa.

28Mɛni ma, mu-siɣe saa-yeei tãi à sèri, ǹúu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi tí, gbɛ̂ɛ ɓe bɔ́ɔ a pâi kɛ̂i a nɛnîi? Kpɛ́ni fêi, díkelee dí gùla a nɛnî."

29Kɛ́lɛ, Zîsɛ è díwoo su tòo, ǹyɛɛ diai, "Ka pɔara-maa kɛ̂i. Káfe Ŋ̀âla-kɔlɔi kɔlɔŋ kpaa máŋ Ɣâla ŋɔwala-wala-laai.

30Kpɛ́ni fêi, mu-siɣe saa-yeei tãi ma, surɔ̂ŋ fé pâi nɛnî kulâi, kpaa máŋ nɛnî e surɔ̂ŋ kula. Kɛ́lɛ, da pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ Ɣâla-taa-kela-ŋa.

31Káfe nîi m̀ɛnii lono ni Ɣâla è mò é pîlaŋ mu-siɣe saa-yeei maa mɛnii mai? È mo, ǹyɛɛi,

32'Ńyãa ɓa Eberaɣɛ̃ɛ Ŋɔɣâlai, Aise Ŋɔɣâlai, da Zeeka Ŋɔɣâlai'? Ɣâla fé a zaa-ɓelai Díɣâla, fɛ̂ɛ vulu-ɓelai."

33Tãi gbɔŋ-su-ɓelai dí mɛ̀ni lai, ŋɔsɛŋ-lɛɛi è díla kpàla dîa.

Zîsɛ è sɛŋ-lɛ é pîlaŋ Dɔ̂ŋ gɛ́tɛi ma

(Mâki 12:28-34; Lûu 10:25-28)

34Kɛ́lɛ, tãi nâa Faresii-ŋai dí mɛ̀ni la a gɛɛ a Sâdusii-ŋai kɛ̂ da dímɛi sáai, dí díŋa tɛ̀ gîe ma.

35Dɔnɔi, nyii kɛ̀ a tɔ̂ŋ-lɛ-nuui, è marê kɛ̂ a gɛɛ é ǹyée láa ma, ǹyɛɛ,

36"Kaamɔ̂ɔ, dɔ̂ŋ nênɛ ɓe gɛ́tɛ̂i dɔ̂ŋ sui?"

37Nya ɓe Zîsɛ è zu tòo, ǹyɛɛi, "Ínuu-namui Ɣâla wɛ́li a ílii kélee, ímɔ̂leŋ kélee da íkili kélee.

38Dɔ̂ŋ gɛ́tɛi da maa-ŋuŋ ká ŋí.

39Ǹyaŋ veerɛi moloŋɔ̂i mai, ǹya ká ŋí, Íkɔlɛ-ma-nuui wɛ́li yɛ̂ɛ yá kpîŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

40Dɔ̂ŋ feerɛi ŋí ƀe gáa a dɔ̂ŋ-ŋai kélee da Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai sɛ̂lɛŋ-ɣɛli.”

Zîsɛ è Faresii-ŋai marê kɛ̀ é pîlaŋ Kôrai maa mɛ̂ni ma

(Mâki 12:35-40; Lûu 20:41-44)

41Tãi Faresii-ŋai dí díŋa tɛ̀ la gîe mai, Zîsɛ è dímarê kɛ̀,

42ǹyɛɛi, “Kákili-ŋa-siai káa leŋ é pîlaŋ Kôrai ma? Gbɛ̂ɛ ǹóŋ ƀe tí?” Dí mò ma, “Deeƀé ǹóŋ ƀe.”

43È mò dîa, ǹyɛɛi, “Gɛ̀ ní, le ƀe Deeƀé a dòli la a Nuu-namu M̀ɔlɛ̂ŋ sârai, ǹyɛɛi,

44‘Nùu-namui-nuui è mò Ŋánuu-namui ma, See ńaa-mii-yee mɛi é lɛ́ɛ la zu ŋá íkpɔara-ƀelai pú íkɔɔ mu?’

45À kɛ̂ ǹyaŋ Deeƀé a dòli a Nuu-namu, a pɔ̂ri kɛ̂i leŋ a ǹóŋ?”

46Ǹyaŋ núu tɔnɔ kpîŋ fé pɔ̂ri ni ŋ̀óo su toôi a wóo da, kpaa máŋ é siɣe voloi tí ma núu da líi fé kpele ní kɛ̀ é marê kɛ́ ŋɔnɔ.

Maafîu 23

Zîsɛ è gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai da Faresii-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ maa-mɛni ƀò

(Mâki 12:38, 39; Lûu 11:43, 46; 20:45, 46)

1Nya ƀe Zîsɛ è lòno gbɔŋ-su-ƀelai da ŋɔpôlu-ƀelai pɔ, ǹyɛɛi,

2“Gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai da Faresii-ŋai da see Mose ŋɔsee-sɛŋ ŋá,

3m̀ɛni ma, mɛnii kélee da mò kâai, ka gɛ̀ ká mɛi káa. Kɛ́lɛ, káfe pîlaŋ dítii-ŋai pôlu, kpɛ́ni fêi, mɛnii da mòi dífa gɛ̀.

4Da kpîri wuyɛ-ŋa ɣìri gîe ma dí ǹáa núu-kpune kâraŋ ŋá. Kɛ́lɛ, dia kpîŋ dífa ŋ̀wɛli dí díyee-gbua kpîŋ lɛɣɛ ma.

5Da dítii-ŋai kélee kɛ̀ a gɛɛ nûa dí díkaa. Da Díɣâla-fɛli ɣɛli-ŋai kɛ́ a ḿela-ŋa kɛ́tɛ díŋiri díŋuŋ-mâ da díyee-mâ a tɛ̀ɛ ŋàa. Dí díyokpo-ŋai maa ɣiri-sãai kɛ́ a gbaya-kpaya.

6Da ƀaa-kɛ-maa see-sɛŋ-ŋa wɛ̀li gúu-ŋai su, da Ŋ̀âla-fɛli-kêre-ŋai mu.

7Da kɛ́ ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ǹûai díkɛ dí láa-ti-dîa ǹɔ́ɔ-kpalaŋ-ŋai ŋá. Díkɛ ŋ̀wɛli a gɛɛ nûa dí dítoli a kaamɔ̂ɔ-ŋa.

8Kɛ́lɛ, maa fé nɛ̃ɛ ní a gɛɛ dí kátoli a kaamɔ̂ɔ-ŋa. Kpɛ́ni fêi, kásɛŋ-lɛ-nuui káa nɔ́ tɔnɔɔ, kákelee kákɛ ƀò a káa-laa tɔnɔ su-ƀela Ɣâla ŋɛ́i.

9Káfe núu da tòli a kánâŋ ǹɔii ma ƀɛ, kpɛ́ni fêi, Kánâŋ káa nɔ́ tɔnɔ nyii gáa Ɣâla-taai.

10Maa fé nɛ̃ɛ ní dí kátoli a núu-mɛi-ƀela, kpɛ́ni fêi, kámɛi-nûui káa nɔ́ tɔnɔ, nyii gáa a Kôrai.

11Kɛ́lɛ, ǹúui nyii gɛ́tɛ̂i kásamâi a pâi kɛ̂i a káyee-mu-nuu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Ǹúui kélee a gbîŋ kɛ̀tɛi da pâi maa yenîi. Ǹúui kélee a gbîŋ maa yêŋ, da pâi gɛ̂i a núu kɛ́tɛ.

Zîsɛ è lòno é pîlaŋ ǹûai dí kíri tuai ma

(Mâki 12:40; Lûu 11:39-42, 52; 20:47)

[13“Kpalo ɓêlai kâa gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ɓelai da Faresii-ŋai, kákaa a kíri-ɓela! Kpɛ́ni fêi, ka Ǹ̩âla-taa kâloŋ-laai lá tɛ́ núu-kpune perêi. Kpɛ́ni fêi, káfa lɔ̂ naa káa kpîŋ. Káfa têla ǹɛɛ naa a gɛɛ diai ǹ̩wɛ̂lii dí lɔ́ naai dí lɔ́.]

14Kpalo ɓélaâi kâa, káai a gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ɓelai da Faresii-ŋai, kákaa a kíri-ɓela! Kpɛ́ni fêi, ka pɔɔ-nɛyaa fìli díkɔ̃liŋ su. Ka ɣâla fɛli a zu kôyaa a gɛɛ ka kámɛni nyɔ́mɔɔi mɛi pɛlɛ. M̀ɛni ma ka pâi dɔ̂ŋ-pu-maai gɛ́tɛ sɔlɔ ɓôi.

15Kpalo ɓélaâi kâa, gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ɓelai da Faresii-ŋai kákaa a kíri-ɓela! Kpɛ́ni fêi, ka sîa-sia ǹyái ŋá da ǹɔii ma a gɛɛ ka núu líi pene kápɔ-pere, à kɛ̀ nâa a kata, ka maa-nuui kɛ̀ a Dɛ̂ɓele-taa lóŋ, nyii ŋɔsɔnyɔ̂ŋ a pâi tɛɛ̂i káwɔ̂i ma seêi féerɛi.

16“Kpalo ɓélaâi kâa káai a ǹúu-tuɛ-ɓela ŋɛi-puɔ̂i. Ka mò kâa, ‘Núu à vòo Ǹ̩âla-pɛrɛ kɛ̂tɛi ma, gáa nɔ kpɛni-kpɛni. Kɛ́lɛ, núu a vòo a Ǹ̩âla-pɛrɛ kɛ̂tɛi ŋɔgôoi fɛ̂ɛ é maa-mɛnii kɛ́.’

17Ka ɓoɔ̂i, káŋɛi puɔɔ! Nênɛ ɓe gbanaŋɔ̂i, Ǹ̩âla-pɛrɛ kɛ̂tɛi ŋɔgôo, kpaa Ǹ̩âla-pɛrɛ kɛ̂tɛi nyii a gôoi maa waai?

18Ka mò ŋɔnɔ kâa, ‘Núu à vòo Ǹ̩âla-pɛrɛi ŋɔteɓelei ma, gáa nɔ́ kpɛni-kpɛni. Kɛ́lɛ, núu à vòo a zama-sɛŋ gáa teɓelei ŋái, fɛ̂ɛ é maa-mɛnii kɛ́.’

19Káŋɛi puɔ̂i! Nênɛ ɓe gbanaŋɔ̂i, zama-sɛŋ, kpaa teɓelei a zama-sɛŋ maa waai?

20Mɛni ma, ǹúui a vòo Ǹ̩âla-pɛrɛ kɛ̂tɛi ŋɔteɓelei mai, a vòo ma da ŋá-sãa kélee.

21Ǹúui a vòo a Ǹ̩âla-pɛrɛ kɛ̂tɛi, a vòo la da ǹúui gáa m̀ui.

22Ǹúui a vòo a ɣâla-taai, a vòo a ɣâla ŋɔkâloŋ-see-sɛŋ da ɣâla, nyii gáa seêni ŋái.

23“Kpalo ɓélaâi kâa, káai a gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ɓelai da Faresii-ŋai. Kákaa a kiri-ɓelai! Ka ɣâla ŋɔbôloi, ŋɔkuŋ-ŋurui da ŋɔkpoŋ-kiyɛ̂ŋ tɛ̂ɛ bɔ́, kɛ́lɛ, ka dɔ̂ŋ nyii maa-mɛni gbanaŋɔ̂i lɛ́ɛ. M̀ɛni-ŋai ŋí ɓa, tɔ̃yâ-mɛni ŋá-teɛɛ, maloŋ-kaa da laa-la. Maa nɛ̃ɛ̂i ka mɛni-ŋai ŋí kɛ́ da gbéli-ŋai máŋ.

24Káai a núu-tuɛ-ɓela ŋɛ́i-puɔ̂i, ka yá maa lɛ̀lu a gɛɛ koôŋ-kolo da fâa lâ lɛ̀ɛ lá zu ká gbele, kɛ́lɛ, ká kɛ́ soo-fáleŋ kpèle!

25“Kpalo ɓélaâi kâa, káai a gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ɓelai da Faresii-ŋai, Kákaa a kiri-ɓelai! Kpɛ́ni fêi, ka kɔ̂pui da banei pôlu-pere wàa, kɛ́lɛ, dísu-pere láa fɛɛ a ŋuma-sãa da sɛŋ-wɛliɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Faresii-nuu ŋɛ́i-puɔ̂i, kɔ̂pui da banei su-pere wàa fulɔi, gɛ̀ ní, dípôlu-pere a pâi kɛ̂i a ŋwaa máŋ.

27“Kpalo ƀélaâi kâa, káai a gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai da Faresii-ŋai. Kákaa a kiri-ƀelai! Kpɛ́ni fêi, kákaa nɔ yɛ̂ɛ ƀolôŋ kole-ŋa, nyii-ŋai díŋini-ŋa-pere lɛ́lɛɛ̂i, kɛ́lɛ, dísu-pere láa fɛ́ɛ a núu-kao-ŋa da sãa liƀiɛɛ-ŋa.

28Káa máŋ káŋini-ŋa-pere káa yɛ̂ɛ tɔ̃yâ-ƀela núu-kpune ŋɛ́i, kɛ́lɛ, kákponôi-pere láa fɛɛ̂i a kiri-tua da mɛni-nyɔ́mɔɔ-kɛ́ɛ.

Zîsɛ è díkula-maa kɛ́ pere maa mɛni ƀo ǹaa-tuɛ

(Lûu 11:47-51)

29“Kpalo ƀélaâi kâa, káai a gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai da Faresii-ŋai. Kákaa a kiri-ƀelai! Kpɛ́ni fêi, ka Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai ƀolôŋ-ŋai tɔɔ a ǹɛ́lɛɛ, ka dɔ̃yâ-ƀelai díƀolôŋ-kɔni-ŋai maa ɣíri a ǹɛ́lɛɛ,

30kákɛ m̀o kâai, ‘Kûii kɛ̀ ɣele ḿâ a kúnâŋ-pɔlɔ-ŋai dítãi, kûii fêi kúyee pu Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai paa mɛni su kwa dîa-ni ku gɛ.’

31Mɛni ma, ka kákpîŋ maa-sere-faa kɛ̀ a gɛɛ kákaa a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai paa ƀelai ǹônii.

32Ǹyaŋ ka pâi mɛni tɔnɔi kɛ̂i kánâŋ-pɔlɔ-ŋai dí gɛ̀i.

33Káai a kali-ŋai, kákaa a kali nyɔ́mɔɔ koi lônii, ka pâi kula-pere kɛ̂i leŋ Dɛ̂ƀele-taa tɔ̂ŋ-kpɛ-maai su?

34Mɛni ma ka gáa, ŋa pâi Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀela tɛɛ̂i da táre-ƀela é pɛ́lɛ kɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀela dîa. Ka pâi da-ni paâi, ka da-ni kpamo saa-wuru ma. Ka pâi da-ni lókwâi Ǹ̂ala-fɛli-kêre-ŋai mu, ka da-ni kpɔara, kakɛ díkɔ̂ri daa-ŋai su,

35a gɛɛ dɔ̃yâ-ƀelai kélee paa-mɛni é lɛ́ɛ kâa ǹɔii ma ƀɛ é síɣe Ebɛɛ paa-mɛni ma, nyii kɛ̀ a tɔ̃yâ-nuu, é tóo Zɛkɛraya, nyii kɛ̀ a Barakai ǹóŋ, paa-mɛni ma, nyii ká bàa Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi da Ǹ̂ala-teƀelei loai.

36Ŋa tɔ̃yâ ƀoi kâa, mɛni-ŋai ŋí kélee da pâi pâi ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-ƀelai pɔ.

Zîsɛ è wɔ̀lɔ Zerusâlɛŋ mɛni ma

(Lûu 13:34, 35)

37“Óo Zerusâlɛŋ, Zerusâlɛŋ, yái Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai pâa, í diai sɔ́ɔ a kɔni dí dítɛ̀ɛ ípɔ-naai! Ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá ílônii ŋá tɛ́ díkîe ma a tãi támaa, yɛ̂ɛ berei tɛ́ɛ-lêe a ǹônii ŋá tɛ́ la díkîe ma goôŋ mui, kɛ́lɛ, ífa faa m̀a!

38M̀ɛni ma, Káɣâla-pɛ́rɛi a pâi lɛ̀ɛi káyêei a volo.

39Kpɛ́ni fêi, ŋá m̀ó kâa, káfe pâi ŋɔnɔ ŋ̀gaâi é síɣe tãi ŋí ḿâ é lɛ́ɛ la zu ka m̀o kâa, ‘Lûwa káa ǹúui ma nyii pâi Kúnuu-namui láai sui.’ ”

Maafîu 24

Zîsɛ è lòno é pîlaŋ Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi wólo-mɛni ma

© 2014 Bible Society in Liberia.

(Mâki 13:1, 2; Lûu 21:5, 6)

1Zîsɛ è kùla Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu gɛ li. Nya ƀe ŋɔpôlu-ƀelai dí pà bɔ a gɛɛ dí Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔkóraŋ su-pɛrɛ-ŋai lɛ ma.

2Kɛ́lɛ, è díwoo su tòo, ǹyɛɛ diai, “Káfe zãâi ŋí kélee kâai? Ŋa tõyâ ƀoi kâa, kɔni tɔnɔ kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i ƀɛ gîe mɛi. Da pâi díkelee dí toôi ǹɔii ma.”

Mɛni kpɔ̂lu da kpɔara káa pâi

(Mâki 13:3-13; Lûu 21:7-19)

3Gɛ́ɛ seêni Ŋulɔ-wuru Yeei mai, ŋɔpôlu-ƀelai dí pà bɔ dítee-tee-kwaa ma. Díyɛɛ mai, “M̀ó kûa le-tãi ƀe mɛni-ŋai ŋí da pâi kɛ̂i lai, da le-ŋɛi-kɛ-maa ƀe gáa ípa-mɛni ma da ŋ̀ɛ́niɛi kpɛɛ-ŋai?”

4Nya ƀe Zîsɛ è díwoo su tòo, ǹyɛɛ diai, “Ka kámɛi káa a gɛɛ núu da fé kápɛ̀lɛ.

5Kpɛ́ni fêi, núu támaa da pâi pâi ńaai su, díkɛ mo, dîyɛɛi, ‘Ńyãa ƀa Kôrai,’ ǹyaŋ da pâi núu tamaa pɛlɛ̂i.

6Ka pâi kɔ́-kɔ-mɛni-ŋa mɛnîi da kɔ-tuŋ-ŋa. Kɛ́lɛ, kálii fé sɛlɛŋ. Kpɛ́ni fêi, fɛ̂ɛ mɛni-ŋai ŋí kélee dí tɛɛ, kɛ́lɛ vé pâi kɛ̂i a ŋ̀ɛ́niɛi kpɛɛ-ŋa.

7Kpɛ́ni fêi, lɔii-ŋuŋ a pâi tɔ̂i lɔii-ŋuŋ ma. Kâloŋ-laa kɛ́ tɔɔ kâloŋ-laa ma. Puru a pâi toôi, ǹɔii kɛ́ kpɛ̃liŋ kwaa támaa ma.

8Kɛ́lɛ, mɛni-ŋai ŋí kélee káa nɔ́ a mɛni-soli-kaa kɔ́ɔ pîlanii.

9“Gɛ̀ ní, da pâi kápilîi mɛni kpɔ̂lu támaa su, dí kápaa. Ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀela kélee da pâi kákpɔarâi ńaai mɛni ma.

10Núu támaa da pâi toôi pôlu, díkɛ díkîe-ni maa nyáma lɔ, dí tela díkîe-ni kpɔara.

11Ɣâla maa-wôya lóno-kɛ-ƀela támaa da pâi siɣêi dí tɔɔ dí núu támaa pɛlɛ.

12Wɛli-kɛ-maa su a pâi saâi núu támaa kponôi, kpɛ́ni fêi, mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ a pâi ƀɔlɔ̂i.

13Kɛ́lɛ, ǹúui a ǹíi kpèle é lɛ́ɛ zu gbɛɛ ŋá-tãi é sérii, a pâi ƀálôi.

14Gâloŋ-laai maa-tuŋ lɛ́lɛɛi ŋí a pâi ƀôi ǹɔii kwaa kélee a sêre-faa sîi kélee mɛni ma. Gɛ̀ ní, ŋ̀ɛ́niɛi kpɛɛ ŋá a pâi pâi.

Zɛŋ Nyɔ́mɔɔ Kɛ́tɛi pá mɛni

(Mâki 13:14-23; Lûu 21:20-24)

15“Mɛni ma, tãi ka m̀ilisii-kpalo mɛnii kàa la, nyii Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Danîa è mò gɛ́ɛ tɔ̂ni gwaa ma maa waai mai (tɔɔ ǹúui a ǹónoi é táre zu),

16tɔɔ diai díkaa Zudai, dí pu dí li ǹyée-ŋai ma.

17Tɔɔ ǹúui gáa ŋɔpɛ́rɛi kɔŋ mai, ve pîlaŋ a gɛɛ é zãâi kúla ŋɔpɛ́rɛi mu.

18Tɔɔ ŋɔ́nɔ ǹúui gáa gbâlaŋ ŋái vé lí pôlu a gɛɛ é ŋɔseɣei síɣe.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Kɛ́lɛ, kpalo ƀélaâi dîa diai díkoo a pâi kɛ̂i dîa, da diai pâi kɛ̂i ŋíni tɛ̀ɛ dílônii pɔ a ŋele-ŋai tíi!

20Ka Ɣâla fɛli a gɛ́ɛ kásiai fé kɛ́ a sama-ɣele, kpaa máŋ a fii-tɔɔ-ɣele.

21Kpɛ́ni fêi, maa-tãi tí mɛni-kpɔ̂lu kɛ́tɛ a pâi kɛ̂i é tɛ́ɛ m̀ɛni-kpɔ̂lui kélee ḿâ a wɔ́lɔ kɛ́ é síɣe ŋ̀ɛ́niɛi kɔɔ pîlaŋ tãi ma é séri tãi ŋí mai. Mɛni-kpɔ̂lu fé pâi kɛ̂i ŋɔ́nɔ a gɛ́tɛ é tɛ́ɛ nyiŋi ma.

22Eêi kɛ̀ ŋele-ŋai tí su eêi wàla kpua, núu-kpune fêi ƀalo. Kɛ́lɛ, zu-ɣɛɛ-ƀelai mɛni ƀe ŋele-ŋai tí su a pâi kpuâi la.

23Mɛni ma núu da kélee à mò kâa, ǹyɛɛi, 'Tɔɔ, Kôrai, ká ŋí!' Kpaa, 'Ǹyaa ká tí!' Káfe laa la.

24Kpɛ́ni fêi, lɛ́ɛ-Kôrai-ƀela da Ɣâla-maa-wôya lono-kɛ-ƀela da pâi siɣêi dí tɔɔ, díkɛ ŋɛ́i-kɛ-maa kpaya-kpaya lɛ da mɛni kpaya-kpaya a gɛɛ, pɔ̂ri à kɛ̀ naa, dí díyee laa zu-ɣɛɛ-ƀelai dîa máŋ.

25Ka gáa, ŋa m̀ôi káa naa tuɛ.

26"Mɛni ma da mò kâa, 'Ka gáa, gáa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su,' Káfe lí naa. A kɛ̀ ŋɔnɔ da mò, 'Ka gáa, gáa loŋpoi zu-pere ŋɔi su.' Káfe laa la.

27Kpɛ́ni fêi, berei tí ŋ̀ele-kpâna ŋɔmãla-mãla a kûla la voloi ƀelai-pere ŋɔfóloi é séri voloi liî-perei, bere nɔ ƀe núu-kpune Ǹóŋ pá-pere a pâi kɛ̂i la.

28"Bɛ́i poma káa naai, ǹaa ƀe gɔ̃ɔ-ŋai da díŋaa tɛ̂i naa gîe ma.

Núu-kpune Ǹóŋ pá mɛni

(Mâki 13:24-27; Lûu 21:25-28)

29"Ǹyaŋ a maa félaa kpɔ́ ŋele-ŋai tí su-mɛni-kpɔ̂lui pôlu ma, voloi su a pâi kpínîi. Ǹ̀áloŋ fé pâi ŋɔnɔ fólôi. Bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai da pâi kulâi ŋelei su dí too. Ǹ̀elei su-wala-wala-ŋai da pâi kpɛ̃lini.

30A kɛ̀ tí, Núu-kpune Ǹóŋ maa ŋɛi-kɛ-maai a pâi kulâi ŋelei su. Nuu -si kélee a pâi wɔ́lɔ̂i ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su, ǹyaŋ da pâi Núu-kpune Ǹóŋ kâai gɛ pa ŋele-kɔlɔŋ kole-ŋai su a wala-wala-laa da fólo-laa kɛ́tɛ.

31Gɛ̀ ní, a pâi Ŋɔɣâla-taa-kela-ŋai tɛɛ̂i dí tóli ƀó a túru-woo su kɛ́tɛ. Da pâi ŋɔsu-ɣɛɛ-ƀelai ŋá tɛ̂i gîe ma dí kúla ǹɔii-mela náaŋ su, é síɣe ŋele-kɔlɔŋ m̀éla tɔnɔ ma é tóo gbélii ma.

Fîi-wuruii ŋɔsɛŋ lɛɛi

(Mâki 13:28-31; Lûu 21:29-33)

32"Ka ŋúrii da kɛ̂ ma fîi ŋɔsɛŋ-lɛɛi maa kɔ́ri. Tãi ŋoŋo à kɛ̀ la a dɔ́ɔ, ǹáa kɛ́ tɛ̀nîŋ, ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ fólo-laa-ƀoɔ tãi a lɛɣɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

33Bere nɔ́ ɓe gáa la a káa, tãi ka mɛni-ŋai ŋí kélee kàa kɛ̂i lai, ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ a nâa lɛɣɛ góraŋ lá.

34Ŋa tɔ̃yâ ɓoi káa, ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-ɓelai dífe pâi kpɛɛ̂i é lɛ́ɛ la zu m̀ɛni-ŋai ŋí kélee dí kɛ́.

35Ŋelei da ǹɔii da pâi kpɛɛ̂i, kɛ́lɛ, ŋáwooi fé pâi wɔ́lɔ kpɛɛ̂i.

Núu da fé ŋ̀ele-kûui kɔ́lɔŋ da maa aɓai

(Mâki 13:32-37; Lûu 17:26-30, 34-36)

36“Maa ɣele-kuui tí da aɓai núu da kélee fé gɔlɔŋ. Ŋ̀âla-taa-kela-ŋai kpîŋ dífe gɔlɔŋ. Kpaa máŋ Nòŋ-nuui, fɛ̂ɛ nɔ Nàŋ-nuui.

37Ǹyaŋ bere nɔ́ è kɛ̀ la a Nôa ŋɔɣele-ŋai, bere nɔ́ ɓe núu-kpune Ǹóŋ pa-pere a pâi kɛ̂i la.

38Kpɛ́ni fêi, yɛ̂ɛ berei nɔ́ è kɛ̀ la ŋele-ŋai tí nyii-ŋai kɛ̀ ǹyá-fɛɛi tuɛi. Ǹûai dí kɛ̀ dílaa miî, díkɛ díkpele, surɔ̂ŋ kɛ́ nɛnî kùla, kpaa máŋ nɛnî kɛ́ surɔ̂ŋ kùla, é lɛ́ɛ la zu Nôa é tɛ́ ǹyá ŋá-keleŋ su.

39Dífe kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ é lɛ́ɛ la zu ǹyá-fɛɛi é pá é lí a díkelee. Bere nɔ́ ɓe núu-kpune Ǹóŋ pa-pere a pâi kɛ̂i la.

40Maa tãi ti su, sinâa feerɛ da pâi kɛ̂i kpâlaŋ ŋá, da pâi dɔnɔ siɣêi, dɔnɔ é lɛ́ɛ naa.

41Nɛnî feerɛ da kɛ̀ mɔlɔŋ siâi, da pâi dɔnɔ siɣêi, dɔnɔ é lɛ́ɛ naa.

42Mɛni ma, ka kámɛi káa, kpɛ́ni fêi, káfe ŋelei kɔlɔŋ Kúnuu-namui a pâi lai.

43Kɛ́lɛ, nyiŋi é lɛ́ɛ kákili ŋá a gɛɛ bɛ́rɛ-namui eêi kɛ̀ a aɓai kɔlɔŋɔɔ ŋuma-nuui a pâi lai, eêi ŋɔpɛ́rɛi mɛi káa. Vêi nɛ̀ɛ naa ŋuma-nuui é ŋ̀ólo

44Mɛni ma, kaa máŋ ka kákpîŋ kpɛtɛ, kpɛ́ni fêi, aɓai kákili fé mai, zu ɓe núu-kpune Ǹóŋ a pâi pâi la.

Ǹyée mu-nuu tenîŋ-ɓôɔi kpaa nyii vé tenîŋ ɓô-nii

(Lûu 12:41-48)

45“Gbɛ̂ɛ ŋaŋ ɓa ǹyée-mu-nuu sãa táreɛɛ̂i, nyii ŋɔnuu-namui è zèe ŋɔpɛ́rɛi mu-ɓelai mɛi a gɛɛ é díŋa kɔ́ŋ tãi mai?

46Lûwa káa ǹyée-mu-nuui tí ma, nyii ŋɔnuu-namui à pà, a pâi gáâi mɛnii ŋí kɛ̂i.

47Ŋa tɔ̃yâ ɓoi kâa, a gɛɛ a pâi zeêi gɔ̃liŋ kélee mɛi.

48Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ǹyée-mu-nuu sɔŋ nyɔ́mɔɔi tí à mò ǹíi su, ǹyɛɛi, ‘Ŋánuu-namui a tãi támaa siɣêi,’

49gɛ̀ nâa pɛ̀lɛ m̀arâa yée-mu-ɓelai lókwaa ma, gɛ ǹáa mii da nɔɔ-kpele-ɓelai díkɛ lɔɔ kpele,

© 2014 Bible Society in Liberia.

50maa yee-mu-nuui tí ŋɔnuu-namui a pâi pâi a ŋele-kuui da aƀai nyii gili fé kɛ́ ni ma a pâi lai.

51A kɛ̀ tí ŋɔnuu-namui a pâi zu tée-teei. Gɛ̀ ní, ŋɔkɛ-ɣeniɛi kɛɛ̂i a pâi kɛ̂i a giri-ƀelai díkɛ-ɣeniɛi kɛ́ pere. Ǹaa ƀe a pâi kɛ̂i naa gɛ̀ wɔlɔ, gɛ́ ǹyíŋ-ŋa-mii.

Maafîu 25

Zîsɛ è sáŋ sɔ̂ɔ é pîlaŋ nɛnî-kpela puui ma

1"Ǹâla-taa kâloŋ-laai a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ nɛnî-kpela puu nyii-ŋai dílaŋpo-ŋai sìɣe dí li ǹɛnî-kula-surɔŋ tuɛ tɔɔi (da nɛnîi).

2Ǹɔ́ɔlu è kɛ̀ a moɔɔ, ǹɔ́ɔlu táreɛ.

3Kpɛ́ni fêi, tãi moo-ƀelai dí dílaŋpo-ŋai sìɣe lai, dífe wúlɔ da siɣe ni dí li la.

4Kɛ́lɛ, dáre-ƀelai dí lì a wúlɔ dísane-ŋai su da dílaŋpo-ŋai.

5Tãi ǹɛnî-kula-surɔŋ è tùa lai, nyii è tɛ̀ɛ a díkelee díkɛ ǹyii.

6"Kɛ́lɛ, tãi gbínii samai è seri lai, dí lolo-woo mɛ̀ni, 'Ka nɛnî-kula-surɔŋ káa! Ka pá ká duɛ tɔ́ɔ.'

7È kɛ̀ tí, nɛnî-kpela-ŋai tí kélee dí dímu siɣe dí dílaŋpo-ŋai ŋáa tɛ́.

8Nya ƀe moo-ƀelai dí mò dáre-ƀelai dîa, dîyɛɛ, 'Ka káwulɔ̂i da tɛ̀ɛ kúpɔ. Kpɛ́ni fêi, kúlaŋpo-ŋai da kɛ́ lîinii.'

9Kɛ́lɛ, dáre-ƀelai dí díwoo su tòo, dîyɛɛi, 'Ɣele da vé pâi kɛ̂i a dámaa kúmɛni ma kwa kâa ni. Ka lí bɔni-tɔɔ-ƀelai pɔ ká da yá kámɛni ma.'

10Díkɛɛ liî ǹyâi, ǹɛnî-kula-surɔŋ è pà. Nya ƀe diai kɛ̀ a díkpɛtɛɛ̂i da ǹɛnî-kula-surɔŋ-ni dí lì ǹɛnî-kula-kuui su, dí bɛ́rɛi lá tɛ.

11"Nyíti pôlu ma ǹɛnî-kpelai gbéli-ŋai dia máŋ dí pà, dîyɛɛi, 'Kúnuu-namui, Kúnuu-namui, bɛ́rɛi lá ƀó kûɛ.'

12Kɛ́lɛ, è díwoo su tòo, ǹyɛɛi, 'Ŋa tɔ̃yâ ƀoi kâa, fé kákɔlɔŋ.' "

13Nya ƀe Zîsɛ è m̀o dia nyɛɛi, "Mɛni ma, ka kámɛi káa. Kpɛ́ni fêi, káfe ŋelei kɔlɔŋ kpaa máŋ aƀai núu-kpune Ǹóŋ a pâi pâi lai."

Zîsɛ è sáŋ sɔ̂ɔ é pîlaŋ tíi-kɛ-nuu saaƀa ma

(Lûu 19:11-27)

14"Ǹâla-taa kaloŋ laai a pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ núu kɛ́ɛ liî sia ma, é ǹyée-mu-ƀelai tôli é gɔ̃liŋ tɛɛ dípɔ a gɛɛ dí m̀ɛi káa.

15È dâla wála lɔ́ɔlu (5,000) tɛ̀ɛ dɔnɔ pɔ. É dâla wála feerɛ (2,000) tɛ́ɛ ŋɔnɔ dɔnɔ pɔ. É dâla wála tɔnɔ (1,000) tɛ́ɛ gbélii pɔ. È dɛ̀ɛ dípɔ tɔnɔ-tɔnɔ yɛ̂ɛ berei dítarei è kɛ̀ lai. É nâa lí ŋɔsiai ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Nya ƀe ǹúui nyii dâla wála lɔ́ɔlui (5,000) sɔlɔ ƀôi, è pɔni-tɔ̀ɔ la a maa felaa é dâla wála lɔ́ɔlu (5,000) sɔlɔ ƀó a gêni.

17Bere-sii tɔnɔi tí su, ǹúui nyii dâla wála feerɛi (2,000) sɔlɔ ƀôi, è dâla wála feerɛ sɔlɔ (2,000) ƀó a gêni.

18Kɛ́lɛ, ǹúui nyii dâla wála tɔnɔi (1,000) sɔlɔ ƀôi, è lì é lóa tée é ŋɔnuu-namui ŋɔsɛŋ-kaoi loo ǹɔii mu.

19Tãi su kôyaa têɛi pôlu ma, ǹyée-mu-ƀelai dínuu-namui è nâa pà, é dímarê kɛ́ ŋɔsɛŋ-kaoi mɛni ma.

20Ǹúui nyii dâla wála lɔ́ɔlui (5,000) sɔlɔ ƀôi, è pà a dâla wála lɔ́ɔlu (5,000) é bɛ̀lɛ bɔlɔi ma, ǹyɛɛ mai, 'Gáa, Kúnuu-namui, í dâla wála lɔ́ɔlu (5,000) tɛ̀ɛ ḿbɔ, ŋa dâla wála lɔ́ɔlu (5,000) pɛ́lɛ ma a gêni.'

21Nya ƀe ŋɔnuu-namui è mò m̀a, ǹyɛɛi, 'Í gɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ, íkaa a yée-mu-nuu sãa lɛ́lɛɛ. Ya tûa sãa kɛ́ sɛŋ-loŋ mɛi. Ŋa pâi íseêi sãâ támaa mɛi. Lɔ́ ínuu-namui ŋɔlii-nɛ̃ɛ su.'

22Ǹúui nyii dâla wála feerɛi (2,000) sɔlɔ ƀôi, è pà, ǹyɛɛi, 'Gáa, Kúnuu-namui, í dâla wála feerɛ (2,000) tɛ̀ɛ ḿbɔ, ŋa dâla wála feerɛ (2,000) pɛ́lɛ ma a gêni.'

23Ŋɔnuu-namui è mò m̀a, ǹyɛɛi, 'Í gɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ, íkaa a yée-mu-nuu sãa lɛ́lɛɛ. Ya tua sãa kɛ́ sɛŋ-loŋ mɛi. Ŋa pâi íseêi sãâ támaa mɛi. Lɔ́ ínuu-namui ŋɔlii-nɛ̃ɛ su.'

24Ǹúui máŋ dâla wála tɔnɔi (1,000) sɔlɔ ƀôi è pà, ǹyɛɛi, 'Ŋánuu-namui, ŋá íkɔlɔŋ a gɛɛ íkaa a ǹúui ŋɔmɛni kpanaŋɔ̂i. Ya sí-sɛŋ ƀá kùla ƀɛi ífe zí ní naa, íkɛ sɛŋ ŋá tɛ gîe ma ƀɛi ífe daa-tâa ni naai.

25M̀ɛni ma, ŋá kɛ̀ yáôi. Nya ƀe ŋá lì ŋá ísɛŋ-kaoi lóo ǹɔii mu. Ísɛŋ-kaoi ká.'

26Kɛ́lɛ, ŋɔnuu-namui è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛ mai, 'Íkaa a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ yée-mu-nuu nyɛ̃-nyɛ̃ŋɔɔ! Í kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ ŋá sí-sɛŋ ƀá kùla ƀɛi fé zí ni naai, ŋ̀gɛ sɛŋ ŋá tɛ gîe ma ƀɛi fé dâa-taa ni naai?

27Mɛni ma eêi pɔ̂ri kɛ̂i a sɛŋ í ŋásɛŋ-kaoi tɛ́ɛ zɛŋ-kao mɛi-kaa-ƀelai pɔ́ a gɛɛ, tãi ŋà pà lai, ŋá zɔlɔ ƀó ŋá gêni sɔlɔ ƀó bôlu.

28Mɛni ma ka zɛŋ-kaoi kúla ǹyêei ká dɛɛ ǹúui pɔ nyii dâla wála puui (10,000) káa ǹyêei.

29Kpɛ́ni fêi, ǹúui kélee sɛŋ da káa ǹyêei, da pâi dámaa tɛɛ̂i bɔ. Kɛ́lɛ, ǹúui nyii sɛŋ da fé ǹyêei, nyíi máŋ gáa ǹyêei, da pâi gulâi ǹyêei.

30Ka ǹyée-mu-nuu kpɛni-kpɛnii píli gbínii su. Ǹaa ƀe a pâi kɛ̂i naa gɛ̀ wɔ́lɔ gɛ̀ ǹyíŋ-ŋa-mii.'

Núu-kpune Ǹóŋ a pâi ŋ̀ɛ́niɛi ŋɔmɛni ŋá-têei

© 2014 Bible Society in Liberia.

31“Kɛ́lɛ, tãi núu-kpune Ǹóŋ a pâi pâi la ŋɔfólo-laai su da Ŋ̀ãla-taa kela-ŋai kéleei,
a pâi seêi ŋɔfólo-laai su-kaloŋ-see-sɛŋ ŋá.

32Da pâi ŋ̀ɛ́niɛi-su-ƀelai kélee ŋá têi díkîe-ma ŋ̀ɛi tuɛ. Ǹyaŋ a pâi díkulâi díkîe-
ni sama, yɛ̂ɛ berei m̀ála mɛi-kaa-nuui a m̀ála-ŋai kûla la m̀oli-ŋai samai.

33Ǹyaŋ a pâi m̀ála-ŋai pûi ǹáa-mii-yee mɛi-pere, é m̀oli-ŋai pu gɔɔ-yee mɛi-pere.

34Gɛ̀ ní, gâloŋ a pâi môi diai díkaa ǹáa-mii-yee mɛi-perei dîa, ǹyɛɛi, ‘Ka pá, káai
Ńãŋ ŋɔlûwai káa kâai. Ka kɛ́ gâloŋ-laai su nyii gbɛtɛ̂i kámɛni ma é síɣe ŋ̀ɛ́niɛi
kɔ́ɔ-pîlaŋ tãi mai.

35Kpɛ́ni fêi, puru è kɛ̀ ŋ̌gɛ̂i, ká mii-sɛŋ tɛɛ m̀bɔ. Kpele-wɛ̂li è kɛ̀ ŋ̌gɛ̂i, ká yá tɛ́ɛ
m̀bɔ. Ŋá kɛ̀ a ŋ̃ɔ́ya, ká káyee sée m̀û.

36Ŋá kɛ̀ a ŋ̌gaŋ, ká seɣe tɛ́ɛ m̀bɔ. Ŋá kɛ̀ kɔ́lɛ, ká ǹaa káa. Ŋá kɛ̀ kpini-pɛrɛ mu, ká
pá m̀bɔ-naa.’

37Nya ƀe dɔ̃yâ-ƀelai dí marê kɛ̀, dîyɛɛ mai, ‘Kúnuu-namui, mí tãi ƀe kú íkàa la
puru kɛ́ íkɛ̀, kú mii-sɛŋ tɛɛ ípɔi, kpaa máŋ kpele-wɛli kɛ́ íkɛ̀ kú yá tɛɛ ípɔi?

38Mí tãi ƀe kú íkàa la a ŋ̃ɔ̃yâ kú kúyee see ímui, kpaa máŋ kú íkàa a íkaŋ, kú seɣe
tɛɛ ípɔi?

39Mí tãi ƀe kú íkàa la kɔ́lɛ, kpaa máŋ kpini-pɛrɛ mu, kú pa ípɔi?’

40Ǹyaŋ gâloŋ a pâi díwoo su toôi, ǹyɛɛ diai, ‘Ŋa tɔ̃yâ ƀoi kâa, yɛ̂ɛ berei máŋ ká
gɛ̀ la ŋáwɛli-kɛ-maa-ƀelai ŋí guro-têi mìi, ká gɛ̀ mî.’

41Gɛ̀ ní, a pâi ŋɔnɔ m̀ôi diai díkaa gɔɔ-yee mɛi-perei dîa, ǹyɛɛ diai, ‘Ka siɣe ŋ̌gɔlɛ.
Kpalo-ƀelai kâa. Ka lí ŋ̀ɔ́lɔ-wɔlɔ-ŋɔŋ su nyii gbɛtɛ̂i Dɛ̂ƀele da ŋɔkéla-ŋai mɛ̂ni
mai.

42Kpɛ́ni fêi, puru è kɛ̀ ŋ̌gɛ̂i, káfe mii-sɛŋ tɛɛ ni m̀bɔ. Kpele-wɛli è kɛ̀ ŋ̌gɛ̂i, káfe yá
tɛɛ ni m̀bɔ.

43Ŋá kɛ̀ a ŋ̃ɔ́ya, káfe káyee see ní m̀û. Ŋá ƀò a ŋ̌gaŋ, káfe seɣe tɛɛ ní m̀bɔ. Ŋá kɛ̀
kɔ̂lɛi, ŋ̌gɛ ƀò kpini-pɛ̂rɛ mu, káfe ǹaa kaa ní.’

44Dia máŋ da pâi marê kɛ̂i, dîyɛɛ mai, ‘Kúnuu-namui, mí tãi ƀe kú íkàa la, puru
kɛ́ íkɛ̀, kpele-wɛli kɛ́ íkɛ̀, í ƀo a ŋ̃ɔ̃yâ, í kɛ́ ƀo a íkaŋ, íkɛ kɔlɛ, kpaa máŋ í kɛ́ ƀo
kpini-pɛrɛ mu, kúfe kpɔŋ-maa tɛɛ ni ípɔi?’

45Gɛ̀ ní, a pâi díwoo su toôi, ǹyɛɛ diai, ‘Ŋa tɔ̃yâ ƀoi kâa, yɛ̂ɛ berei máŋ káfe gɛ̀ ní
la ŋáwɛli-kɛ-maa-ƀelai ŋí guro-têi mìi, káfe gɛ̀ ní mî.’

46Ǹyaŋ nyii-ŋai da pâi liî wɔlɔ-wɔlɔ tɔŋ-kpɛ́-maa su. Kɛ́lɛ, zɔŋ-lɛlɛ-ƀelai da pâi
liî wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa su.”

Maafìu 26

Ǹúu tuɛ-ƀelai dí Zîsɛ maa-kîri tèe

© 2014 Bible Society in Liberia.

(Mâki 14:1, 2; Lûu 22:1, 2; Zôŋ 11:45-53)

1Nyiŋi pôlu ma, tãi Zîsɛ è kpɛ̀ɛ la a ŋ̀óo-ŋai ŋí kélee ƀóɔi, è mò ŋɔpôlu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi,

2“Ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ ɣele-kûu feerɛ à tɛ̀ɛ, gɛ̀ ní, Dɛɛ-mɛi Kûui ŋ̀ele a seri, ǹyaŋ da pâi núu-kpune Ǹóŋ sonîi a gɛɛ dí gbamo saa-wuru ma.”

3Nya ƀe zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da ǹûai dínuu-pɔlɔ-ŋai dí díŋa tɛ̀ díkîe ma zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi, nyii da kɛ̂ ma Kaifa, ŋɔmɛni-saa ƀo-kêrei mu.

4Dí díŋuŋ pìlaŋ a gɛɛ dí Zîsɛ sòŋ a gbàna dí bàa.

5Kɛ́lɛ, dí mò, dîyɛɛi, “Kúfe gɛ gúui su, yóo-yoo fa la too la ǹûai sama.”

Nɛnî tɔnɔ è wúlɔ pù Zîsɛ ŋûa Bɛtɛni

(Mâki 14:3-9; Zôŋ 12:1-8)

6Tãi nâa Zîsɛ è kɛ̀ la Bɛtɛni, gbôdo-nuui Samaŋ ŋɔpɛ́rɛi mui,

7nɛnî tɔnɔ è pà bɔ, wuru-ya kúŋ nɛ̃ɛ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ kɛ́ ƀo ǹyêei ƀaa-ƀɔlɔŋ su. Zîsɛ kɛ́ɛ seêni teƀelei ma gɛ ǹáa mìi, nɛnîi è ŋuru-yai pù ŋ̀ûa.

8Kɛ́lɛ, tãi ŋɔpôlu-ƀelai dí nyiŋi kàa lai, dílii è ŋwàna, dîyɛɛi, “A ŋuru-yai kara-karai le-mɛni ma?

9Kpɛ́ni fêi, eêi pɔ̂ri kɛ̂i a sɛŋ é gɔlɛ a zɔ̃ɔ kɛ́tɛ é zɛŋ-kaoi tɛɛ gôlo-ƀelai pɔ.”

10Kɛ́lɛ, nyiŋi kɔlɔŋɔɔ Zîsɛ mìi, è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka laa-saa kɔ́rîi nɛnîi ma le-mɛni ma? Kpɛ́ni fêi, a tíi lɛ́lɛɛ kɛ́ mî.

11Kpɛ́ni fêi, gôlo-ƀelai díkaa kákɔlɛ a tãi kélee, kɛ́lɛ, ḿve pâi kɛ̂i kákɔlɛ a tãi kélee.

12Kpɛ́ni fêi, tãi è ŋ̀úru-ya kúŋ nɛ̃ɛi pù la ŋ́gbono mai, è gɛ̀ tí ńoo mɛni ma.

13Ŋa tɔ̃yâ ƀôi kâa, ǹɔii kélee su da pâi Duŋ Lɛ́lɛɛi ŋí ƀôi naai, m̀ɛnii ŋí ǹɛnîi è gɛ̀i, da pâi lônoi é pîlaŋ ma a gɛɛ gíli é lɛ́ɛ núu ŋá.”

Zudasi è fàa a gɛɛ é kula Zîsɛ pôlu

(Mâki 14:10, 11; Lûu 22:3-6)

14Nya ƀe ǹúu puu kao feerɛi dɔnɔ nyii da dòli a Zudasi Sekariai, è lì zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai pɔ,

15ǹyɛɛ diai, “Ɣɛɛlu ƀe ka pâi dɛ̀ɛi ḿbɔ, à kɛ̀ ŋà Zîsɛ tɛ̀ɛ kápɔ?” Nya ƀe dí sɛŋ-kao kole kpua buu saaƀa tɛ̀ɛ bɔ.

16E síɣe maa tãi tí ma, è kɛ̀ pere kɔ́rîi a gɛɛ é dɛ́ɛ dípɔ.

Zîsɛ da ŋɔpôlu-ƀelai dí Dɛɛ-mɛi Kûu-mii-sɛŋ mii

(Mâki 14:12-21; Lûu 22:7-13, 21-23; Zôŋ 13:21-30)

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Dɛ́-sɛŋ fé kpoloi maa-kûu-ɣelei duɛ-tuɛi ma, Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai dí pà bɔ, dîyɛɛ mai, “Mí ta ƀe ya ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ kú nàa kpɛ̀tɛ yɛ̂ Dɛɛ-mɛi Kûui su-mii-sɛŋ mii mɛni mai?”

18Nya ƀe è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka lí daa-leei su ǹúui tí pɔ naa, ká m̀ó ma, ‘Kaamɔ̂ɔ ǹyɛɛ, Ɲátãi a lɛɣɛ. Ɲa pâi dɛɛ-mɛi-kuui kulâi ípɛrɛi mu kwa ŋ̀ápôlu-ƀelai.’ ”

19Nya ƀe Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai dí gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Zîsɛ è mò la diai. Dí dɛɛ-mɛi-kuui maa mɛni kpɛ̀tɛ.

20Tãi ɣele-wulii è kɛ̀ lai, da ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi dí kɛ̀ seêni teƀelei mâ díkɛ dílaa mii.

21Díkɛɛ dílaa miî, è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ɲa tɔ̃yâ ƀoi kâa a gɛɛ kátɔnɔ da a pâi kúlâi ḿbôlu.”

22Nya ƀe malôŋ è tòo dîa, dí pɛ́lɛ marê kɛ̂i tɔnɔ-tɔnɔ, dîyɛɛ mai, “Kúnuu-namui, ńyãa ƀe?”

23Nya ƀe è díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Ǹúui kwa ǹyaa kwa kúyee lɔ̂i zɛŋ-foloi sui, ǹyaa ƀe pâi kúlâi ḿbôlu.

24Gáa a sɛŋ núu-kpune Ǹóŋ é lí yɛ̂ɛ berei máŋ bɔ̃yɛɛ̂i la é pîlaŋ mai, kɛ́lɛ, kpalo ƀélaâi ǹúui ma, nyii pâi kulâi bôlui! Eêi pɔ̂ri kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ m̀ɛni ma a gɛɛ dífe maa sɔlɔ ƀô.”

25Zudasi, nyii kùla bôlui, è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, ńyãa ƀe?” Nyɛɛ mai, “Yâa m̀ó.”

Ǹúu-namui Ɔmii-sɛŋ Maa-waai

(Mâki 14:22-26; Lûu 22:14-20; Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 11:23-25)

26Díkɛɛ dílaa miî, Zîsɛ è kpólo síɣe é lûwa tòo, é zu ɣále é dɛ́ɛ ŋɔpôlu-ƀelai pɔ, ǹyɛɛ diai, “Ka miî, ŋ̀gbonôi ká ŋí.”

27È kpele-kɔ̂ɛɛ sìɣe é sɛɣɛ-fei tɛɛ é dɛ̀ɛ dípɔ, ǹyɛɛ diai, “Kákelee ka kákpele la.

28Kpɛ́ni fêi, ŋ̀ãai ká ŋí, Gbanaŋ-woo Kɛɛ (Ninai) mɛni ma, nyii a pú núu támaa mɛni ma sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ mɛni mai.

29Kɛ́lɛ, ŋá m̀ó kâa, é síɣe tãi ŋí ma fé pâi gbɔmɔ-ƀa-yai ŋí da kpelêi é lɛ́ɛ la zu ŋelei tí é seri kwaa kâa-ni kwa pâi kúkpelêi la gîe ma a nina Ńâŋ ŋɔkâloŋ-laai sui.”

30Nya ƀe dí wule tɔnɔ tòo dí li Ɲulɔ-wuru Yeei ma.

Zîsɛ è Pitɛ ŋɔsîa-too mɛnii ƀô ǹaa túɛ

(Mâki 14:27-31; Lûu 22:31-34; Zɔ̂ŋ 13:36-38)

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Nya ƀe Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Kákelee ka pâi káyee kulâi ḿaa-mɛni su sâa kpinii ŋí sú. Kpɛ́ni fêi, bɔ̃yɛɛ̂i, ‘Ŋa pâi m̀ála mɛi-kaa-nuui pàai, m̀ála-ŋai kélee dí táa-taa.’

32Kɛ́lɛ, tãi ŋa ḿu sìɣe la saa yêei, ŋa pâi liî kátuɛ Galalii.”

33Nya ƀe Pitɛ è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛ mai, “À kɛ̀ ǹúui kélee da pâi díyee kulâi ímaa mɛni su, fé pâi wɔlɔ ńyee kulâi ímaa mɛni su.”

34Nya ƀe Zîsɛ è mò m̀a, ǹyɛɛi, “Ŋa tɔ̃yâ ƀôi yâ, a gɛɛ gbínii ŋí sú, dɛ́ɛ-sîrɛi é lɛ́ɛ pâi ŋ̀óo pilii, ya pâi ḿaa sia too la kɛ̂i saaƀa.”

35Nya ƀe Pitɛ è mò m̀a, ǹyɛɛi, “A nɛ̀ɛ ma kpîŋ kwa yá kú sáa, fé pâi wɔlɔ ímaa sîa toôi.” Bere nɔ́ ƀe máŋ ŋɔpôlu-ƀelai kpéli-ŋai dí mò la.

Zîsɛ è Ɣâla fɛ̀li Gɛsɛ̂mani

(Mâki 14:32-42; Lûu 22:39-46)

36Naa kɛ́ɛ tíi, Zîsɛ da ŋɔpôlu-ƀelai dí pà kwaa da ma da nâa tòli a Gɛsɛ̂mani. Nya ƀe è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka sèe ƀɛ́ é lɛ́ɛ lá zu ŋá lí manaa tí ŋá Ɣâla fɛli naa.”

37È lì a Pitɛ è pɛlɛ Zɛƀɛdi ǹóŋ-surɔŋ feerɛi ma. Nya ƀe malôŋ è pɛ̀lɛ toôi ma, ǹíi kɛ́ kɔ́-kɔ.

38Nya ƀe è mò dîa, ǹyɛɛi, “Sâa, maloŋ a toôi ŋámɔ̂leŋ ḿâ a ŋánaa. Ka lɛ̀ɛ ƀɛ́, kú kɛ́ a kúŋɛi kúfe nyii.”

39Nya ƀe è zu kùla dîa é lí a guro, é ŋ̀uŋ mâ pîlaŋ é Ɣâla fɛli, ǹyɛɛi, “Ń̂âŋ, à kɛ̀ pɔ̂ri à kɛ̀ naa, nɛ̀ɛ naa gbele-kɔɛi ŋí é tɛ́ɛ ḿâ. Kɛ́lɛ, ńîa-mɛni fêi fɛ̂ɛ ínîa-mɛnii é kɛ́.”

40Nya ƀe è pà ŋɔpôlu-ƀelai pɔ naa é díkaa dí kɛ́ nyii, ǹyɛɛ Pitɛ ma, “Kwa kâa ni kúfa pɔ̂ri máŋ kɛ̂i a kúŋɛi a aƀa tɔnɔ?

41Ka kɛ́ a káŋɛi ká Ɣâla fɛli a gɛɛ káfe píli yee-laa-maa su. Mɔ̂leŋ faâi kpɔ́, kɛ́lɛ, gbonoi fíi kpɛɛ̂i.”

42È ŋɔnɔ lí naa a tãi veerɛ-ɣelei, é Ɣâla fɛli, ǹyɛɛi, “Ń̂âŋ, à kɛ̀ nyiŋi fa pɔ̂ri tɛɛ̂i ḿâ fɛ̂ɛ ŋá gbèle, tɔ̀ɔ ínîa-mɛni é kɛ́.”

43Zîsɛ è ŋɔ́nɔ lène pôlu é díkaa díkɛ nyii, kpɛ́ni fêi, díŋɛi-gɔlɔŋ è kɛ̀ a ŋwiɛɛ.

44E dílɛ̀ɛ naa é lí pôlu é Ɣâla fɛli a tãi zaaƀa-ɣelei, gɛ ŋ̀óo tɔnɔi tí ƀò nɔ.

45Naa kɛ́ɛ tíi, è pà ŋɔpôlu-ƀelai pɔ è m̀o dîa ǹyɛɛi, “Kákaa niî nyiî kákɛ káfii tɔɔ? Ka gáa, aƀai aâ sèri a gɛɛ dí kúla núu-kpune Ǹóŋ pôlu dí dɛ̀ɛ sɔnyɔ̂ŋ-ƀela pɔ.

46Ka kámu sìɣe kwaa lí. Ka gáa ǹúui pâi kulâi ḿbôlui, aâ lɛɣɛ ƀɛ́.”

Tãi dí Zîsɛ kɔ̀lɛ la da tãi dí zòŋ lai

(Mâki 14:43-50; Lûu 22:47-53; Zôŋ 18:3-12)

© 2014 Bible Society in Liberia.

47Gɛ́ɛ niî lônoi, Zudasi nyii kɛ̀ a ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi dɔnɔi, è pà a núu
támaa nyii-ŋai kùla zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da ǹûai dínuu-pɔlɔ-ŋai pɔ
naai. Ƀóa-sɔkpɔ-ŋa da wuru-gbua-ŋa dí kɛ̀ díyêei.

48Ǹúui kùla bôlui è ŋɛ́i-kɛ-maa lɛ̀ ǹûai dîa, ǹyɛɛ diai, “Ǹúui ŋa pâi ńa-gbɔ seêi
mai, gɛ̀ ní ǹyaa ká tí. Ka zòŋ.”

49Nya ƀe è pà Zîsɛ pɔ a maa félaa, ǹyɛɛ mai, “Kaamɔ̂ɔ!” E ǹá-gbɔ sèe m̀a.

50Nya ƀe Zîsɛ è mò m̀a, ǹyɛɛi, “Ŋ́wɛlii, m̀ɛnii í pà mai, gɛ́.” Nya ƀe ǹûai dí pà dí
díyee pɛ́lɛ Zîsɛ ma dí zòŋ.

51Diai kɛ̀ Zîsɛ kɔlɛi, dɔnɔ è ŋɔƀóa-sɔkpɔ̂i kùla daâi, é bíli zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi
yée-mu-nuui m̀â é ŋ̀óli tée.

52Nya ƀe Zîsɛ è mò m̀a, ǹyɛɛi, “Íƀoa-sɔkpɔ̂i lɔ́ pôlu daâi, kpɛ́ni fêi, diai kélee da
kɔ̂ a ƀóa-sɔkpɔ̂i, da pâi saâi a ƀóa-sɔkpɔ.

53Kpaa máŋ gáa íkili ŋá a gɛɛ fa pɔ̂ri Ń̂âŋ fɛlîi máŋ a gɛɛ é Ɣâla-taa-kela kpɔŋ
támaa tɛ́ɛ m̀bɔ é tɛ́ɛ Ɣâla-taa-kela-kpulu puu kao feerɛ ma?

54Gɛ̀ ní, Ŋ̀âla-kɔlɔi wóo ŋa-see kɛ́-pere a pɔ̂ri kɛ̂i leŋ a gɛɛ fɛ̂ɛ nyiŋi é kɛ́?”

55Maa aƀai mâ Zîsɛ è mò gbɔŋ-su-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, “Ká pà m̀bɔ yɛ̂ɛ núu a pà
ŋuma-nuu pɔ a ƀóa-sɔkpɔ da wúru-gbua a gɛɛ ká ńzoŋ? Ŋá sèe Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi
mu ŋ̀gɛ Ɣâla-mɛni lɛ a ɣele kélee ǹyaŋ káfe ńzoŋ ni.

56Kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ nyiŋi kélee é kɛ́ a gɛɛ Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai Díɣâla-kɔlɔi ŋa-see é kɛ́.”
È nâa kɛ̀ tí, ŋɔpôlu-ƀelai kélee dí ǹɛɛ nâa dí pú.

Zîsɛ è kɛ̀ gɔyâŋ su-ƀelai ŋɛ́i tuɛ

(Mâki 14:53-65; Lûu 22:54, 55, 63-71; Zɔ̂ŋ 18:13, 14, 19-24)

57Diai Zîsɛ sòŋ dí lì la zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi Kaifa pɔ. Ǹaa ƀe gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai da
ǹúu-pɔlɔ-ŋai dí kɛ̀ a díŋa tɛ́ɛ naa díkîe ma.

58Kɛ́lɛ, Pitɛ è lɛ̀ɛ bôlu zu kúlaa ma. È pà zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi ŋɔgalai su, da
gɔkuluƀa-ŋai kɛ̀ ǹaa mɛi kaai dí see naa a gɛɛ é m̀ɛnii kpɛɛ ŋá káa.

59Nya ƀe zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da goyâŋ-su-ƀelai kélee dí wôya-sere-
faa kɛ-ƀela kɔ̀ri Zîsɛ láa ma a gɛɛ dí bàa.

60Kɛ́lɛ, berei máŋ wôya-sere-faa kɛ́ ƀela támaa dí pà lai, dífe zɔŋ kaa ni zu. Kɛ́lɛ,
naa pôlu ma veerɛ dí pà

61dí m̀ó, dîyɛɛ, “Ǹalôŋ ŋí è mò, ǹyɛɛ, ‘Ŋa pɔ̂ri Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi wólôi ŋá dɔɔ ɣele-
kuu saaƀa yée mu.’ ”

62Nya ƀe zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi è sìɣe é tɔ́ɔ, ǹyɛɛ mai, “Ífe m̀ɛnii su toôi ǹûai ŋí
da m̀ôi a ílaâi?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

63Kɛ́lɛ, Zîsɛ è m̀ɛi sâa. Nya ƀe zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi è mò m̀a, ǹyɛɛi, “Fɛ̂ɛ í ífoo a vulu-laa ɣalai í m̀o kûa à kɛ̀ íkaa a Kôrai, ɣâla Ǹóŋ.”

64Zîsɛ è mò m̀a, ǹyɛɛi, “Yâa m̀ó. Kɛ́lɛ, ŋá m̀ó yâ, é síɣe tãi ŋí mâ ka pâi núu-kpune Ǹóŋ kâai seêni Ǹwála-wâla-laai láa-mii-yee mɛi, gɛ pa ŋele-kɔlɔŋ kole-ŋai su.”

65Nya ƀe zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi è ŋɔyokpoi fàla, ǹyɛɛi, “A tɛ-ŋɛi-woo ƀó. Le-sere-ŋa ƀe ŋɔnɔ kwa ŋ̀wêlii? Ka gáa, ka nâa ŋɔtɛ-ŋɛi-wooi mɛ́ni.

66Kákili-ŋa-siai káa leŋ?” Dí ŋ̀óo su tòo, dîyɛɛi, “Maa nɛɛ̂i é sáa.”

67Nya ƀe dí díla-ya pù ŋ̀ɛ́i, dí dua, ǹúui da-ni dí ǹókwa a díyee,

68dîyɛɛi, “Yái íkaa a Kôrai, ǹúui ítùai, ǹɛ̂ kûa!”

Pitɛ è Zîsɛ maa sîa tòo

(Mâki 14:66-72; Lûu 22:56-62; Zɔ̂ŋ 18:15-18, 25-27)

69Pitɛ è kɛ̀ seêni ŋínii ŋá galai su-pere. Nya ƀe yée-mu-nɛni tɔnɔ è pà bɔ, ǹyɛɛi, “Yá máŋ íkɛ̀ Galalii-nuui Zîsɛ pôlu.”

70Kɛ́lɛ, Pitɛ è zìa ma ǹúui kélee ŋɛ́i, ǹyɛɛi, “Fé m̀ɛnii kɔ́lɔŋ íkaa m̀ôi.”

71Tãi è kɛ̀ liî la galai lá-perei, yée-mu-nɛni da kpɛ́ni è gàa, é m̀ó ǹûai dîa kɛ̀ naai, ǹyɛɛi, “Nalôŋ ŋí è kɛ̀ Nâzarɛ-nuui Zîsɛ pôlu.”

72Nya ƀe è ŋɔnɔ zîa tòo é vóo, ǹyɛɛi, “Fé ǹalôŋ ŋí kɔ́lɔŋ.”

73Nàa guro kɛ́ɛ tíi, diai kɛ̀ tɔ̂i ni nàa kɔlɛ mai, dí mò Pitɛ ma, dîyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, yá máŋ íkaa a dítɔnɔ da, kpɛ́ni fêi, ílono-wooi a ílɛ.”

74Nya ƀe è nâa pèlɛ vóôi a gbanaŋɔɔ, ǹyɛɛi, “Fé ǹalôŋ ŋí kɔ́lɔŋ.” È kɛ̀ nɔ́ tí, dɛ́ɛ-sirɛi kɛ́ ŋ̀óo píli.

75Nya ƀe ŋ̀óoi Zîsɛ è mò Pitɛ mai, gíli è tòo Pitɛ ŋ̀á, ǹyɛɛ mai, “Tɛ́ɛ-sirɛ é lɛ́ɛ pâi ŋ̀óo pilîi, ya pâi m̀aa sîa too la kɛ̂i saaƀa.” Nya ƀe è kùla ŋínii ŋá é wɔ́lɔ kpɔ́ a ŋánaa.

Maafîu 27

Ǹúu-mɛi-ƀelai dí pà a Zîsɛ Pâle ŋɛ́i tuɛ

(Mâki 15:1; Lûu 23:1, 2; Zɔ̂ŋ 18:28-32)

1ɣele-wala kɛ́ɛi, zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai kélee da ǹûai dínuu-pɔlɔ-ŋai dí díŋuŋ pîlaŋ a gɛɛ dí Zîsɛ paa.

2Nya ƀe dí ŋìri dí li la dí dɛ̀ɛ gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛi Pâle pɔ.

Zudasi è gbîŋ pàa

(Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 1:18, 19)

3Tãi Zudasi, nyii kùla bôlui, è gàa la a gɛɛ dí tɔ̂ŋ pù Zîsɛ mai, è ǹíi pène, é pá pôlu a zɛŋ-kao kole kpua buu saaƀai é dɛɛ zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai pɔ da ǹúu-pɔlɔ-ŋai,

© 2014 Bible Society in Liberia.

4ǹyɛɛ diai, “Ŋa sɔnyɔ̂ŋ ké. Ŋá kúla ǹúu lélɛɛi pôlu.” Kélɛ, dí mò m̀a dîyɛɛi, “Nyíti
káa a lé kúmɛni ma? Ímɛni ká tí.”

5Nya ƀe è zɛŋ-kao kole kpua-ŋai pìli Ǹ̀ŋâla-pɛrɛ Kétɛi mu è lí é gbîŋ sêlɛŋ.

6Zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai dí zɛŋ-kao kole kpua-ŋai ɣêɛ, dîyɛɛi, “vé dɔ̂ŋ lá-
woo ma a géɛ kú zɛŋ-kaoi ŋí pú zɛŋ-kao laai-kɛ-kwaai mâ. Kpɛ́ni fêi, gáa a ŋãa-
sɛŋ-kao.”

7Nya ƀe dí díŋuŋ mâ pîlaŋ dí ǹeɣi-kpɛtɛ-nuui ŋɔlɔii-kpuai yâ la ŋõyâ-saa loo
mɛni m̀a.

8Mɛni ma é síɣe tãi tí ma é sèri tãi ŋí ḿâ da ǹɔii-kpuai tí tòli a Ŋãa-lɔii.

9Ǹyaŋ m̀ɛnii Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Zɛlemaya è mòi, ŋa-see è kɛ̀, ǹyɛɛi, “Dí zɛŋ-
kao kole kpua buu saaƀai sìɣe, nyii kɛ̀ a ǹúui, Eezuɛ-ŋai dílônii da-ni dí m̀aa teei,
zɔ̃ɔ.

10Dí dɛ̀ɛ neɣi-kpɛtɛ-nuui ŋɔlɔii-kpuai mɛni ma, yêɛ berei Kúnuu-namui è mò la
ḿâi.”

Pâle è Zîsɛ marê kɛ̀

(Mâki 15:2-5; Lûu 23:3-5; Zɔ̂ŋ 18:33-38)

11Nya ƀe Zîsɛ è tɔ̀ɔ gɔmɛnɛ-nuu kétɛi ŋéi tuɛ. Gɔmɛnɛ-nuu kétɛi è marê kɛ̀, ǹyɛɛ
mai, “Yá ƀa Zûu-ŋai Díkâloŋ?” Zîsɛ ǹyɛɛ ma, “Yâa m̀ó.”

12Tãi zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da ǹúu-pɔlɔ-ŋai dí mɛni-ŋai ƀò la a ǹáai, vé
díwoo sú tòo ní a dɔnɔ kpîŋ.

13Nya ƀe Pâle è mò m̀a, ǹyɛɛi, “Ífe mɛni-ŋai mɛnîi da maa-sêre-faa kêi a ílaâi?”

14Kélɛ, Zîsɛ fé ŋ̀óo sú tòo ní máŋ a dɔnɔ kpîŋ. M̀ɛnii ŋí è gɔmɛnɛ-nuu kétɛi lá
kpàla ma kpɔ́ a ŋánaa.

Pâle è Zîsɛ ŋɔmɛnii-ŋá tèe a gɛɛ dí bàa

(Mâki 15:6-15; Lûu 23:13-25; Zɔ̂ŋ 18:39--19:16)

15M̀aa tãi tí ḿâ, gɔmɛnɛ-nuu kétɛi a kâa tèe pelesinɛ tɔnɔ ma a gúui ŋ̀ele kélee é
dɛ̀ɛ gbɔŋ-su-ƀelai pɔ́ nyii da ŋ̀wɛlii.

16M̀aa tãi tí ḿâ, pelesinɛ sɔŋ nyɔ́mɔɔ tɔnɔ è kɛ̀ díyêei, ǹáa ƀe kɛ̀ a Barâƀa.

17Tãi ǹûai dí díŋa tɛ̀ la gîe mai, Pâle è dímarê kɛ̀, ǹyɛɛ diai, “Gbêɛ ƀe ka ŋ̀wêlii
ŋá tée mai, Barâƀa kpaa Zîsɛ, nyii da dòli a Kôrai?”

18Kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ Zûu-ŋai láa-tuɛ ƀelai dí pá a Zîsɛ bɔ̀, kpɛni-fêi
díkɛ̀ tólo kulâi m̀a.

19Géɛ seêni ŋɔmɛni-saa-ƀo see-sɛŋ ŋái, ŋɔnɛnîi è worêɛ tèɛ bɔ-naa, ǹyɛɛi, “Ífe
mɛni da kɛ̀ a dɔ̃yâ-nuui tí, kpɛ́ni fêi, ŋá sâa mɛni-soli támaa kàa nyiî pere m̀ɛni
ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Kɛ́lɛ, zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da ǹúu-pɔlɔ-ŋai dí lɔ̀ gbɔŋ ŋuŋ su a gɛɛ dí Barâƀa fɛli m̀a dí Zîsɛ pàa.

21Nya ƀe gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛi è dímarê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Núu feerɛi ŋí nênɛ ƀe ka ŋ̀wêlii ŋa tée mai?” Dí mò m̀a, dîyɛɛi, “Tée Barâƀa m̀a.”

22Nya ƀe Pâle è dímarê kɛ̀, ǹyɛɛ diai, “Lé ŋaŋ ƀe ŋa pâi gêi a Zîsɛ nyii da dòli a Kôraii?”

23Díkelee dí mò, dîyɛɛi, “Tɔɔ dí gbamo saa-wuru ma.” È dímarê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Lé mɛni ma? Lé mɛni nyɔ́mɔɔ ƀe è gɛ̀i?” Kɛ́lɛ, dí làɣi a zu kɛ́tɛ, dîyɛɛi, “Tɔɔ dí gbamo saa-wuru ma.”

24Mɛni ma, tãi Pâle è gàa la a gɛ́ɛ va pɔ̂ri mɛni da kélee kɛ̂i, kɛ́lɛ, nyó-yoi su è kɛ̀ nɔ́ kɛ́tɛ̂i, è yá sìɣe é ǹyée ŋá wáa gbɔŋ-su-ƀelai ŋɛ́i-tuɛ, ǹyɛɛi, “Ńyee fé ǹúui ŋí paa mɛni su. Kámaa-mɛni ká tí.”

25Nya ƀe ǹûai kélee dí ŋ̀óo su tòo, dîyɛɛi, “Tɔɔ bàa-mɛni é lɛ́ɛ kûa kwa kúlônii!”

26Nya ƀe Pâle è Barâƀa tɛ̀ɛ dípɔ é gɛ́ dí Zîsɛ lôkwa é dɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí gbamo zaa-wurui mâ.

Gɔkuluƀa-ŋai dí ɣɛ́lɛ-maa kûla Zîsɛ kponôi

(Mâki 15:16-20; Zɔ̂ŋ 19:2, 3)

27Gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛi ŋɔkɔ-kuluƀa-ŋai dí lì a Zîsɛ bɛ́rɛ kɛ́tɛi mu, da kɛ̂ ma pelatôliai, gɔkuluƀa-kpului su-ƀelai kélee dí díŋa tɛ̀ m̀a ŋ̀ɛi tuɛ.

28Nya ƀe dí ŋɔseɣei kûla m̀a dí yokpo kpɔ̂lu mu tɛiɣɛɛ tóo m̀a.

29Dí ɣalêŋ-ƀɔrɔ pàla dí zèe ŋ̀ûa, dí kpalo lɔ́ ǹáa-mii yêe ŋá, dí pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu, díkɛ ɣɛlɛ-maa kula gbonôi, dîyɛɛ mai, “Óo, Zûu-ŋai Díkâloŋ!”

30Nya ƀe dí díla-ya pù m̀a, dí gbaloi kúla ǹyêei, dí ǹokwa la ŋ̀uŋ mâ.

31Tãi dí kpɛ̀ɛ la a ɣɛ́lɛ-maa kúlaa gbonôi, dí ǹyokpôi kûla m̀a, dí gbɔ̂i seɣei tóo m̀a, dí lí la a gɛɛ dí gbamo zaa-wuruii mâ.

Dí Zîsɛ kpàmo zaa-wuruii ma

(Mâki 15:21-32; Lûu 23:26-43; Zɔ̂ŋ 19:17-27)

32Díkɛɛ liî, dí Sailini naloŋ tɔnɔ kàa, nyii ǹáa è kɛ̀ a Samaŋ. Dí gɛ̀ a gɛɛ é Zîsɛ ŋɔsaa-wuruii siɣe.

33Tãi dí sèri la kwaa da ma da kɛ̂ ńaa mâ Gâagɛta (nyii zu-kulâi ƀa ŋuŋ-konoŋ-kwaai mai),

34dí ŋwɑ̃̂ai tɛ̀ɛ bɔ, nyii kɛ̀ a zumɔɔ a sɛŋ-ŋwanai, a gɛ́ɛ é gbèle. Kɛ́lɛ, tãi è gɔ̀ɔŋ lai, vé gbèle ni.

35Tãi dí gbàmo la zaa-wuruii mai, dí ŋɔseɣei maa-kpɛɛŋ tòo, dí ŋá kɔ́lɛ díkîe-ni loai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

36Nya ƀe dí sèe naa díkɛ m̀ɛi kâa.

37M̀ɛnii dí mò a ǹáai, dí bɔ̃̀yɛ kɔlɔ-kpua m̀a dí gbamo ŋuŋ mɛi, dîɛi, “Zûu-ŋai Díkâloŋ Zîsɛ ká ŋí.”

38Dí díkpàmo saa-wuru-ŋa ma da ŋúma-ƀela feerɛ a tãi tɔnɔ. Dɔnɔ è kɛ̀ ǹáa-mii-yêe mɛi, gbélii ké ƀo gɔɔ-yêe mɛi.

39Diai tɛ̀ɛ naai, dí ǹaraŋ dí díŋuŋ kpɛ́mɛŋ,

40dîyɛɛ mai, “Yâi yà Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi wòlo í dɔ̀ɔ ɣele-kuu saaƀa yée mui, íkpîŋ ƀálo! À kɛ̀ íkaa a Ɣâla Ǹóŋ, kúla zaa-wuruii ḿâa í pîlaŋ.”

41Zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai, gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai da ǹúu-pɔlɔ-ŋai dia máŋ dí ɣɛ́lɛ-maa kûla gbonôi berei sii tɔnɔi tí su, dîyɛɛ m̀a,

42“È núu da kpɛni-ŋa ƀàlo, kɛ́lɛ, va pɔ̂ri gbîŋ ƀálôi. Gáa a Eezuɛ-ŋai Díkâloŋ, tɔ́ɔ é kúla zaa-wuruii mâ lónii mâ é pîlaŋ. Gɛ̀ ní, kwa pâi lâai la.

43Ǹáâi a Ɣâla, tɔ̀ɔ nâa é m̀málo, à kɛ̀ à ŋ̀wɛli. Kpɛ́ni fêi, è mò ǹyɛɛ, ‘Ń̂gaa a Ɣâla Ǹóŋ.’ ”

44Ŋúma-ƀelai, dí díkpàmo zaa-wuru-ŋai ḿâ da dîa-nii, dia máŋ dí lòno ma a bere sii tɔnɔi tí.

Zîsɛ è sàa

(Mâki 15:33-41; Lûu 23:44-49; Zɔ̂ŋ 19:28-30)

45É síɣe aƀai ǹɔɔlu mɛi dai ḿâ ǹɔii gwaa kélee ma è kpìni é lɛ́ɛ la zu aƀai ǹɔɔlu mɛi náaŋ é séri.

46Aƀai ǹɔɔlu mɛi náaŋ kɛ́ɛ a sèrii, Zîsɛ è làɣi a ŋ́oo su kɛ́tɛ, ǹyɛɛi, “Ílai, Ílai, lama saƀɛ́tâni?” Ǹ̂óo ŋí su-kulâi ƀa, “Ŋáɣâlai, Ŋáɣâlai, ya íyee kulâi ḿû, lé mɛ́ni ma?”

47Tãi diai kɛ̀ tɔ̂ni naai díta-ni dí nyíŋi mɛ̀ni lai, dí mò, dîyɛɛi, “Nalôŋ ŋí káa Ilaiza tólîi.”

48Nya ƀe ǹúui dɔnɔ è kîrɛ síɣe kpɔ́ a maa félaa é fɛ̀ɛ-waa síɣe é ǹáa fɛ́ɛ a ŋwɑ̂̃ai-kpona é ǹɔ́ kpalo ŋá é dɛ̀ɛ Zîsɛ pɔ́ a gɛ́ɛ é gbèle.

49Ǹúui kpéli-ŋai dîyɛɛi, “Tɔɔ kú gáa à kɛ̀ Ilaiza a pâi a gɛɛ é m̀alo.” (Nya ƀe núu da kpɛ́ni è kpála síɣe é zɔ̀ɔ lâ bɛ̂rɛ ma, yá da ŋ̀ãa dí kúla naa.)

50Zîsɛ è ŋɔ́nɔ làɣi a ŋ̀óo sú kɛ́tɛ é nâa sàa.

51Nya ƀe Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu-seɣei sú è ƀèla a ḿela feerɛ é síɣe ŋ̀uŋ-tuɛ é yéŋ gwara. Ǹɔii è kpɛ̀liŋ. Gɔni-ŋai dí ƀela.

52M̀olôŋ-ŋai lá é ƀò. Ǹ̂ala-ƀelai da wɔ́lɔ saai dámaa dí dímu sìɣe dí ké a difulu pôlu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

53Dí kúla m̀olôŋ su. Zîsɛ kɛ́ɛ a m̀u-siɣe saa-yeei pôlu ma, dí tɛ̀ daa kɛ́tɛ maa waai su, ƀɛ́i núu támaa dí díkaa naai.

54Tãi gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi da diai kɛ̀ gɔlɛ dí kɛ́ Zîsɛ mɛi kâai, dí ǹɔii kâa la gɛ kpɛ̃liŋ da mɛni-ŋai kélee kɛ̀i, dí yao kpɔ́ a zu kɛ́tɛ, dîyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, nalôŋ ŋí è kɛ̀ a Ɣâla Ǹóŋ!”

55Ǹyaŋ nɛyâa támaa dí kɛ̀ naa, nyii-ŋai kùla Galalii, dí lɛ́ɛ Zîsɛ pôlu díkɛ tíi kɛ̀ mìi. Dí kɛ̀ kwaa kôyaa ma, dí mɛni-ŋai naa kàa.

56Nɛyâai ŋí da-ni ƀe kɛ̀ a Mere Madalini, Zĩi da Zosɛ dílee Mere, é pɛ́lɛ Zɛƀɛdi ǹônii dílee ma.

Dí Zîsɛ lòo

(Mâki 15:42-47; Lûu 23:50-56; Zôŋ 19:38-42)

57Tãi ɣele-wulii è kɛ̀ lai, tɔɔ-nuu tɔnɔ nyii kùla Alimatîai, è pà. Da kɛ̂ ma Zosɛ. Nalôŋ ŋí è kɛ̀ a Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai dɔnɔi.

58Nalôŋ ŋí è lì Pâle pɔ naa é Zîsɛ poma fɛ́li m̀a. Nya ƀe Pâle è mò a gɛɛ dí dɛ̀ɛ bɔ.

59Nya ƀe Zosɛ è bomai sîɣe é maa kpíniŋ a seɣe-kole,

60é ǹaa ǹyaa-kpîŋ-ƀolôŋ ninai sú nyii è dèe kɔni sui. Nya ƀe è kɔni-ƀela kɛ́tɛ kìliŋ é dɔ̀ɔ m̀olôŋ lá é lí.

61Mere Madalini è kɛ̀ naa da Mere da kpɛni, dí ƀo seêni m̀olôŋ tuɛ-pere.

Dí kɔ-kuluƀa-ŋa tɛ̀ɛ a gɛɛ dí m̀olôŋ mɛi káa

62Bôlu-ma-ɣelei ƀe kɛ̀ a zãa-kpɛtɛ-ɣelei pôlu-ma-ɣelei. Nya ƀe Zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da Faresii-ŋai dí díŋa tɛ̀ díkîe ma Pâle pɔ naa.

63Dí m̀o m̀a dîyɛɛi, “Kúnuu-namui, é lɛ̀ɛ kúkili ŋá a gɛɛ núu-pɛlɛ-nuui tí kɛ́ɛ niî ɣele mai, è mò ǹyɛɛ, ‘Ǹele-kûui zaaƀa-ɣelei ŋa pâi mu siɣêi saa-yeei.’

64Mɛni ma, m̀ó a gɛɛ dí m̀olôŋ mɛi káa a ǹɛ́lɛɛ é lɛ́ɛ la zu ŋ̀ele-kuui zaaƀa-ɣelei é séri. A wàla kɛ́ tí, ŋɔpôlu-ƀelai da pâi ŋumâi dí m̀o ǹûai dîa a gɛɛ a mu sîɣe saa yêei. Gɛ̀ ní, ǹúu-pɛlɛ-mɛnii gbɛɛ ŋái a pâi kɛ̂i a nyɔ́mɔɔ é tɛ́ɛ maa-ŋuŋ ma.”

65Nya ƀe Pâle è mò dîa, ǹyɛɛi, “Kɔ-kuluƀa-ŋa díkaa káyêei. Ka lí ká m̀ɛi káa kpɔ́ yɛ̂ɛ berei ka pɔ̂ri mɛi kâai lai.”

66Nya ƀe dí lì, dí gɔni-ƀoloŋ lá tɛ́ a díyee-pɔɔ, dí kɔkuluƀa-ŋa lɛ̀ɛ naa a gɛɛ dí kɛ́ ƀò ǹaa a díŋɛi-gao dí kɛ́ ǹaa mɛi káa.

Maafîu 28

Zîsɛ è mu-siɣe saa-yêei

(Mâki 16:1-10; Lûu 24:1-12; Zôŋ 20:1-10)

1Ǹaa pôlu mâ lɔɔkuui kɔ́ɔ-pîlaŋ ɣele-wala-pɛpɛ, nyii kɛ̀ a Vii-tɔɔ-ɣelei pôlu-ma-ɣelei, Mere Madalini da Mere da kpɛ́nii dí pà a gɛɛ dí m̀olôŋ lá káa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Ǹɔii è kpɛ̃liŋ kpɔ́ a ŋánaa. Kpɛ́ni fêi, Kúnuu-namui ŋɔkélai dɔnɔ è kùla Ɣâla-taa
é pá é gɔnii kílîŋ é gúla m̀olôŋ lá é see mɛi.

3Ǹɲɛ́i è kɛ̀ fóloi yɛ̂ɛ ŋ̀ele-gbâna ŋɔmãla-mãla. Ɲɔseɣei kɛ́ kole yɛ̂ɛ yee fũa.

4Gɔkuluƀa-ŋai dí yào ma díkɛ kpɛ̃liŋ. Dí nâa kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ saa-ƀela.

5Nya ƀe Ǹâla-taa kelai è mò nɛyâai dîa, ǹyɛɛi, “Káfe yao. Kpɛ́ni fêi, ŋá gɔ́lɔŋ
kákaa Zîsɛ kɔ́rîi nyii dí gbamo zaa-wuruii mai.

6Vé ƀɛ́. Aâ mu síɣe saa yêei, yɛ̂ɛ berei nɔ́ è mò lai. Ka pá ká ƀɛ́i káa è kɛ̀ laa ni
naai.

7Ka lí a maa félaa ká m̀ɔ́ ŋɔpôlu-ƀelai dîa a gɛɛ aâ mu siɣe saa yêei. A liî Galalii
kátuɛ. Nàa ƀe ka pâi gáâi naa. Ǹyaŋ ŋa nâa m̀ɔ́ kâa.”

8Nya ƀe dí kùla m̀olôŋ lá a maa félaa a yao da lii-nɛ̃ɛ kɛ́tɛ. Dí kîrɛ sìɣe dí li
ŋɔpôlu-ƀelai pɔ naa a gɛɛ dí m̀o dîa.

9Dí kɛ́ɛ liî Zîsɛ è kùla dîa, é ǹá tí dîa. Nya ƀe dí pà dí gɔ́ɔ sóŋ dí vɛ̀li.

10Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Káfe yao. Ka lí ká m̀ɔ́ ŋáwɛli-kɛ-maa-ƀelai dîa a gɛɛ dí lí
Galalii. Nàa ƀe da pâi ŋ́gaâi naa.”

Gɔkuluƀa-ŋai dí díkoraŋ-mo

11Dí kɛ́ɛ liî, gɔkuluƀa-ŋai da-ni dí pà daai sú zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai pɔ
naa dí mɛni-ŋai nyii-ŋai kɛ̀i kélee ƀó dîa.

12Tãi dí díŋa tɛ̀ la díkîe ma da nuu-pɔlɔ-ŋai, dí díŋuŋ ma pìlaŋ dí sɛŋ-kao támaa
tɛ́ɛ gɔkuluƀa-ŋai pɔ́,

13dîyɛɛ díai, “Ka m̀ɔ́ kâa, ‘Ɲɔpôlu-ƀelai dí pà a kpíni dí boma ŋúma tãi kú kɛ́ nyiî
lai.’

14Ǹyaŋ à kɛ̀ gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛi à nyiŋi mɛ̀ni, gɛ̀ ní, kwa pâi ǹíi ŋá yeŋ-woo ƀôi,
kú kákula m̀ɛnii su.”

15Nya ƀe dí zɛŋ-kaoi sòŋ dí m̀o nɔ́ yɛ̂ɛ berei dí mò la dîa a gɛɛ dí mói. Ǹyaŋ m̀ɛnii
ŋí duŋ è tàa-taa kpɔ́ Zûu-ŋai sama, gáa niî naa sâai ŋí sú.

Zîsɛ è gbîŋ lɛ̀ ŋɔpôlu-ƀelai dîa

(Mâki 16:14-18; Lûu 24:36-49; Zɔ̂ŋ 20:19-23; Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 1:6-8)

16Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀela puu kao tɔnɔɔi dí lì Galalii, ǹyɛ́ei ma Zîsɛ è ǹaa lɛ̀ diai.

17Tãi dí gàa lai, dí vɛ̀li. Kɛ́lɛ, díta-ni dífe laa ni la.

18Nya ƀe Zîsɛ è pà dípɔ é lóno dípɔ, ǹyɛɛi, “Wála-wala-laa kélee tɛɛ̂i m̀ƀɔ Ɣâla-
taa da ǹɔii ma.

19Mɛni ma, ka lí ká ǹɔii kélee su-ƀela kɛ́ a m̀ƀôlu-ƀela, ká díbatâi kɛ́, Ǹâŋ láai sú,
da Ǹóŋ láai sú da M̀ɔlêŋ Maa Waai láai sú.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20̀mɛni-ŋai kélee ŋá mò kâai, ka ǹɛ̂ dîa dí dímɛi káa. Ka gáa, ŋ́gaa kápôlu a tãi
kélee é tóo la ǹ̩ɛ́niɛi kpɛ̀ɛ ŋá ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Mâki

Mâki 1

Batâi ké-nuui Zɔ̂ŋ ŋɔɣâla-woo ɓóɔɔi

(Maafîu 3:1-12; Lûu 3:1-18; Zɔ̂ŋ 1:19-28)

1Duŋ Lɛ́lɛɛi bîlaŋɔɔi Ɣâla Ǹóŋ Zîsɛ Kôrai mai, gɔ́ɔ pîlanii ká ŋí.

2Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui Azaya è m̀o ǹyɛɛi, “Ɣâla ǹyɛɛ, ‘Gáa, ŋa ŋákelai tɛɛ̂i ítûɛ-pere, ǹyaa ɓé pâi berei kpɛtɛ̂i yɛ̂.’

3Ǹyaa ɓa ǹúui ŋ̀óo káa tɛ̂i vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, ǹyɛɛi, ‘Ka Kánuu-namui ŋɔpere-ŋai kpɛtɛ, ká dísu sã́a m̀i a gɛ́ɛ é tɛ́ɛ naa.’ ”

4Batâi Ké-nuui Zɔ̂ŋ è pà vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su é ɣâla-woo ɓó naa ǹûai dîa. È m̀o dîa ǹyɛɛi, “Ka kálii-pene ŋá kábatâi ké a gɛ́ɛ Ɣâla é kásu mɛni lɛɛ zɔnyɔ̂ŋ-ŋai ka gɛ̀i mɛni ma.”

5Nya ɓe Zuda-ɓelai da Zerusâlɛŋ-ɓelai kélee dí pà bɔ́. Dí dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai ɓò m̀a, é díbatâi ké Zɔdiŋ Yai su.

6Zɔ̂ŋ ŋɔseɣei è kɛ̀ a gbɛ́tɛɛ a soo-fáleŋ leɣa záma ma ɣiri seɣe kpuai è kɛ̀ ɓò a gbɛ́tɛɛ a sua-kɔlɔ. Gotó da kwɛ̃ŋ wulɔ ɓé kɛ̀ a gɔnɔŋ.

7È Ɣâla-woo ɓò ǹûai dîa. È m̀o dîa ǹyɛɛi, “Núu tɔnɔ káa pâi m̀́bôlu ma, ŋɔwála-wala-laai tɛɛ̂i ŋ̀́ôi ma. M̀́aa fé nɛ̃ɛ ní máŋ ŋá m̀́aa pɛlɛ ŋá ŋɔkpáŋ-kpalii ɣɛli fúloŋ.

8Ŋa kábatâi kɛ̂i a yá, kɛ́lɛ, a pâi kábatâi kɛ̂i a M̀ɔlêŋ Maa Waai.”

Zɔ̂ŋ è Zîsɛ batâi kɛ̀

(Maafîu 3:13--4:11; Lûu 3:21, 22; 4:1-13)

9Zîsɛ kúlaa Nâzarɛ, Galalii kpiniŋ su ɣele kûu kpɛ́-kpɛ̂ɛ tɛ̂ɛi pôlu mai, Zɔ̂ŋ è ŋɔbatâi kɛ̀ Zɔdiŋ Ya-leei su.

10Zîsɛ kúlaa ǹyái sui, è ŋ̀ele-kɔlɔŋ su kàa ǹá ɓóɔɔ. M̀ɔlêŋ Maa Waai è kùla naa gɛ́ɛ yɛ̂ɛ tòloŋ é pîlaŋ mà.

11Nya ɓe wóo da è kùla ŋ̀elei su, ǹyɛɛi, “Yá ɓa ŋáwɛli ké-maa Loŋ. Ń́ii lâai a ímaa mɛni.”

Dɛ̂ɓele è Zîsɛ su-kɔ̀ɔŋ

12Ǹaa kɛ́ɛ tíi, M̀ɔlêŋ Maa Waai è gɛ̀ Zîsɛ é lí vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

13È kɛ̀ naa a ɣele kûu buu náaŋ Sêtɔŋ ké ǹyée làa ma. È kɛ̀ naa lɔɔ sua-ŋa sáma. Kɛ́lɛ ɣâla-taa kela-ŋa dí kɛ̀ naa máŋ díkɛ m̀ɛi kàa.

Zîsɛ è yá kpɛ́-ɓelai náaŋ tòli

(Maafîu 4:12-22; Lûu 4:14, 15; 5:1-11)

14Zɔ̂ŋ kɛ́ɛ da sòŋ a pelesinɛ da bú kpini-pɛrɛ mui, Zîsɛ è lì Galalii gɛ Duŋ Lɛ́lɛɛi ɓo naa é pîlaŋ Ɣâla ma,

© 2014 Bible Society in Liberia.

15ǹyɛɛi, “Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai a lɛɣɛ a tɔ̃yâ kpîŋ. Ka kálii pene ká láa a Duŋ Lɛ́lɛɛi maa mɛni.”

16Zîsɛ kɛ́ɛ siâi kɛ̀ Galalii Poai kɔlɛi, è Samaŋ kàa da ǹɛ̂ɣe Aŋdulu díkɛ nyɛ̃́ɛ sòŋ a dídeɣaŋ ǹyái su. Ǹûai ŋí díkɛ̀ a ya kɔ̃liŋ kɛ́-ɓela.

17Zîsɛ è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka pîlaŋ ḿbôlu. Ŋa pâi kákɛ̂i a nûa-soŋ-ɓela.”

18Dí nàa ɓò dídeɣaŋ ma a maa félaa dí pîlaŋ bôlu.

19Zîsɛ kɛ́ɛ a lí tuɛ-pere a guroi, è Zɛɓɛdi ǹóŋ Zĩi kàa da ǹɛ̂ɣe Zɔ̂ŋ. Díkɛ̀ díkeleŋ su díkɛ dídeɣaŋ sɔ̀lɔ.

20È dítòli nɔ́, dí dínâŋ Zɛɓɛdi lɛɛ géleŋ su da ǹyée-mu-ɓelai, dí pîlaŋ bôlu.

Zîsɛ è nyînaŋ nyɔ́mɔɔ kpɛ̀ nalôŋ tɔnɔ da pôlu

(Lûu 4:31-37)

21Nya ɓe Zîsɛ da ŋɔpôlu-ɓelai dí lì Kapɔ̂nia. Bôlu ma ɣelei è a kɛ̀ Vii-tɔɔ-ɣelei. Zîsɛ è lì Zûu-ŋai díkɔyâŋ too kwaai ma é pɛ́lɛ sɛŋ lɛ̂i naa ǹûai dîa.

22Kɛ́lɛ ŋɔsɛŋ lɛ́ɛi è ǹûai kíli ŋá pù, kpɛ́ni fêi, zɛŋ lɛ́ɛi kpîŋ è kɛ̀ a da kpɛ́ni Dɔ̂ŋ lɛ̂-ɓelai díwɔ̂i ma. Wála-wala è kɛ̀ zu.

23Nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ gɔyâŋ too kwaai ŋí ma, nyînaŋ nyɔ́mɔɔ kɛ́ ɓo bôlu.

24Nya ɓe nyînaŋ nyɔ́mɔɔi kpîŋ è làɣi Zîsɛ láa ǹyɛɛi, “Nâzarɛ Zîsɛ, lé ɓé yâ ŋ̀wɛ̂lii í gɛ a kúai? Ya pá a gɛ́ɛ í kúsu kara? Ŋá íkɔlɔŋ. Yá ɓé íkaa a Ɣâla Ŋɔnúu Maa Waai.”

25Kɛ́lɛ, Zîsɛ è nyînaŋ kpèra ǹyɛɛ m̀ai, “Ímɛi sáa í síɣe ǹalôŋ pôlu!”

26Nya ɓe nyînaŋ nyɔ́mɔɔi è ǹaloŋ tùmo-tumo a ŋánaa é láɣi a ŋ̀óo su kɛ́tɛ é síɣe bôlu.

27M̀ɛnii ŋí è ǹûai kélee pɛ́lɛ pù díkɛ díkîe-ní marê kɛ̀, dîyɛɛi, “Lé ɓe ŋí? Sɛŋ lɛ́ɛ nína ká ŋí! A lôno ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai pɔ́ a ŋɔwála-wala-laai é gɛ́ dí ŋ̀óo mɛni.”

28Nya ɓe duŋ ŋí è tàa-taa Galalii lɔii gwaa kélee ma da naa kɔlɛ ma kpiniŋ-ŋai a maa félaa.

Zîsɛ è Pitɛ ǹyuâra ɓàlo

(Maafîu 8:14-17; Lûu 4:38-41)

29Zîsɛ da ŋɔpôlu díkulaa Zûu-ŋai díkɔyâŋ too kwaai mai dí lì Samaŋ da Aŋdulu ní dípɛrɛi lá. Ŋɔpôlu-ɓelai feerɛi Zĩi da Zɔ̂ŋ dí kɛ̀ díɓarâai sáma.

30Dí liɛɛ, dí Samaŋ ǹyuâra kàa laai ni ŋɔgbìŋ ŋá gɔlɔ fãa ma. Dí díkàa nɔ́ dí m̀aa mɛni ɓò ma a maa félaa.

31Nya ɓe è lì bɔ́ naa é zoŋ a ǹyée é m̀u siɣe, gɔlɔ fãa-maai ŋáa é yéŋ ma kpɔ́ nɔ́ ŋ̀áa ma é m̀u sìɣe é mii-sɛŋ kpɛtɛ dîɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

32Vólo-káoi kɛ́ɛ a yèŋ a maa ɣele-wulii ti, dí pà a kɔlɔ fela-ƀela támaa Zîsɛ pɔ́ naa da diai nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa díkɛ̀ dípôlui.

33Daai su-ƀelai kélee dí díŋaa tɛ̀ ma bɛ́rɛi tí lá.

34È gɔlɔ fela-ƀelai ŋí kélee ƀàlo. Kɛ́lɛ vé ǹɛɛ ní naa ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai da é lóno, kpɛ́ni fêi díkɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ. È díkpɛ̀ diai pôlu díkɛ̀ díkpaanii.

Zîsɛ è Ɣâla-woo ƀo Galalii

(Lûu 4:42-44)

35Zîsɛ è m̀u sìɣe a ɣele-ƀɔ́i kpini é kúla bɛ́rɛi mu. È kùla daai su é lí ǹyaa tɔnɔ kwaa ma e Ɣâla fɛli naa.

36Nya ƀe Samaŋ da m̀marâai dí pɛ̀lɛ gɔ̂rii.

37Gáa dîɛi, dí mò ma dîɛi, “Ǹûai kélee da íkɔ̂rii.”

38Kɛ́lɛ Zîsɛ è mò dîa ǹyɛɛi, “Fɛ̂ɛ kwaa lí gbanaŋ kpeli-ŋai lá kú ɣâla-woo ƀó naa máŋ, kpɛ́ni fêi, maa mɛni ƀé ŋá pà la.”

39Nya ƀe è lì Galalii gwaa kélee kpɔ́ ma, é Ɣâla-woo ƀó Zûu-ŋai díkɔyâŋ kwaa-ŋai ma é ɣâla-woo ƀó naa é nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ́ naa nûa pôlu.

Zîsɛ e gbôdo nuu ƀàlo

(Maafîu 8:1-4; Lûu 5:12-16)

40Gbôdo naloŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa gbôdoi a gɔlɔ kara-kâra ma. È pà Zîsɛ pɔ́ é pɛ́lɛ ŋume ŋá gɔ́ɔ mu, é gbera fé, ǹyɛɛ mai, “À kɛ̀ yà ŋ̀wɛli, ya pɔ̂ri ḿalôi.”

41Zîsɛ è m̀alôŋ kàa é ǹyée sãa é bɛlɛ mà, ǹyɛɛ ma, “Ŋa ŋ̀wɛ̂lii, ye ƀálo.”

42A naa maa félaa gbôdoi è kpɛ̀ɛ ǹalôŋ ma gɔlɔ maa é síɣe.

43Zîsɛ e ǹîa-woo ƀò a gbanaŋɔɔ ǹyɛɛ m̀a lí a maa félaa.

44Ǹyɛɛ ma, “Kɛ́lɛ yà lì, íla mɛi káao, ífe m̀ɛnii ŋí ƀo núu da kélee ma. Lí í íkpîŋ lɛ́ zâla láa soŋ-nuui ma é ímaa waa ǹyaa kpîŋ é m̀ó yâ a gɛ́ɛ ya ƀálo. À kɛ̀ tí, ye sâla kula íƀalo-laai mɛni ma, yɛ̂ɛ berei Mose ŋɔtɔ̂ŋ lá-wooi káa lai.”

45Kɛ́lɛ, ǹalôŋ è lì é pɛ́lɛ ŋɔƀálo mɛnii ŋí ƀôi nûa támaa dîa, maa tuŋ kɛ́ lì kpɔ́ kwaa kélee ma. Mɛni ƀé Zîsɛ fé pɔ̂ri ní tɛɛ̂i la taa támaa su kpɛ́ni ti, kɛ́lɛ, è tɛ̀ɛ kɛ̀ ǹɔɔi su ǹûai díkɛ kula kwaa kôyaa-kôyaa-ŋa ma, díkɛ pâ bɔ́.

Mâki 2

Zîsɛ e mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋ-nuu ƀàlo

1Ɣele kûu kpɛ́-kpɛ̂ɛ tɛ̂ɛ pôlu ma, Zîsɛ è pà pôlu Kapɔ̂nia. Ǹûai dí mèni a gɛ́ɛ a pá pôlu bɔ́-taâi.

2Núu támaa dí díŋa tɛ̀ ma naa. Núu tɔnɔ kpîŋ lɔ̂i fé kɛ́ ní ŋɔ́nɔ bɛ́rɛi mu kpaa bɛ́rɛi lá pere. Nya ƀe Zîsɛ è Ɣâla-woo ƀò naa ǹûai dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Gɛ́ɛ ɣâla-woo ƀôi núu náaŋ dí pà bɛ́rɛi lá mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋ naloŋ tɔnɔ kɛ́ ƀò díyêei gára su.

4Kɛ́lɛ pere fé kɛ́ ní naa a gɛ́ɛ dí lɔ́ bɛ́rɛi mu. Nya ƀe dí lóa tèe bɛ́rɛi tôŋ su Zîsɛ ŋ̀uŋ mɛi dí mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋ naloŋ yéŋ a gárai ma.

5Zîsɛ kɛ́ɛ a dílaa-lai káai, è mò mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋ ǹalôŋ ma ǹyɛɛi, “Ńoŋ, ŋa ísu-mɛni lɛɛ zɔnyɔ̂ŋ-ŋai yâ gèi m̀ɛni ma.”

6Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai kɛ̀ naai dí kɛ̀ m̀ôi dílii su pere dîyɛɛi,

7“Lé ƀé ǹalôŋ ŋí a lônoi la tíi? A tɛ-ŋɛi kɛ̂i! Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri su-mɛni lɛɛ kɛ̂i é kúla Ɣâla pôlui?”

8Zîsɛ è gɔ́lɔŋ a maa félaa a gɛ́ɛ dí kɛ̀ m̀arê kɛ̂i ŋí kɛ̂i dílii su. Nya ƀe è dímarê kɛ̀ ǹyɛɛ dîai, “Lé mɛni ƀé ka m̀ôi kálii sui?

9Nênɛ ƀé gɛ́-la nɛ̃ɛ̂i, a gɛ́ɛ ŋá m̀ó mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋ naloŋ ŋí ma, ‘Ŋa ísu-mɛni lɛɛ,’ kpaa máŋ, ‘Ímu siɣe í ígarai síɣe lí ípɔ-taa’?

10Ŋa pâi ǹɛ̂i kâa a gɛ́ɛ ńyãa, Núu-kpune Ǹóŋ, wála-wala-laa káa ńyêei nûa su-mɛni lɛɛ mɛni ma ǹɔii ma ƀɛ́.” Nya ƀe è mò mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋ naloŋ ma,

11“Ŋá m̀ó yâ, ímu siɣe í ígarai síɣe í lí ípɔ naa.”

12Nya ƀe ǹaloŋ è m̀u sìɣe a maa félaa díkelee díŋɛi é ŋɔgárai síɣe é lí. M̀ɛnii ŋí è dípɛlɛ pù, dí Ɣâla ŋɔfólo-laai maa tɛ, dîyɛɛi, “Kúfe nîi m̀ɛnii ŋí da naa káa ní!”

Zîsɛ è Liiva tòli

(Maafîu 9:9-13; Lûu 5:27-32)

13Zîsɛ è lì ŋɔ́nɔ pôlu Galalii Poai kɔlɛ. Kpɔŋ kɛ́tɛ è pà bɔ́ é pɛ́lɛ sɛŋ lɛ̂i dîa.

14Gɛ́ɛ tɛɛ̂i ǹaa kɔlɛ mai, è Afîa ǹóŋ Liiva kàa seêni ŋuŋ-fela-fei kula pɛrɛi lá. Zîsɛ è mò mà, “Pîlaŋ ḿbôlu.” È m̀u sìɣe è pîlaŋ bôlu.

15Gbínii tí, Liiva è ƀɛlɛ toli ƀò a Zîsɛ da ŋɔpôlu-ƀelai ŋɔpɛ́rɛi lá a gɛ́ɛ dí dílaa míi. Ŋuŋ-fela-fei kula-ƀela támaa da sɔnyɔ̂ŋ-ƀela dí kɛ̀ seêni Zîsɛ kɔlɛ da ŋɔpôlu-ƀelai. Dítama ɣele dí pìlaŋ Zîsɛ pôlu.

16Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai dí kɛ̀ naa. Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai ŋí díkɛ̀ a Faresii-ŋa. Dí gàa Zîsɛ, ŋ̀uŋ fela-fe kula-ƀelai da zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai ŋí ní díkɛ̀ dílaa miî gîe. Nya ƀe dí Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai marê kɛ̀ dîɛ dîai, “Lé mɛni ƀé Zîsɛ, ŋuŋ-fela-fei kula-ƀelai da zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai ní da dílaa mìi díkɛ díkpele gîe mai?”

17Zîsɛ è m̀ɛni é m̀o dîa ǹyɛɛi, “Diai díkɔlɔ̂i ponoɔ̂i dífa sále kɛ́-nuu kɔ̀ri. Kɔlɔ-fela ƀela nɔ́ ƀa sále kɛ́-nuu kɔ̀ri. Fé pá ní a gɛ́ɛ ŋá tɔ̃yâ-ƀela tóli, fɛ̂ɛ sɔnyɔ̂ŋ-ƀela.”

M̀are-kɛ̂i bîlaŋɔɔi suŋ siɣe mɛni mai

(Maafîu 9:14-17; Lûu 5:33-39)

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Zɔ̂ŋ ŋɔpôlu-ƀelai da Faresii-ŋai dí kɛ̀ suŋ siɣêi. Nya ƀe nûa da-ŋa dí pà Zîsɛ pɔ́ dí m̀arê kɛ́ dîyɛ mai, “Lé ƀé Zɔ̂ŋ ŋɔpôlu-ƀelai da Faresii-ŋai dípôlu-ƀelai da suŋ siɣêi la? Kɛ́lɛ, ípôlu-ƀelai dífa pîli suŋ siɣei?”

19Zîsɛ è díwoo su tòo a marê kɛ̂ɛ ǹyɛɛ dîai, “À kɛ̀ nɛnî-kula surɔŋ à kɛ̀ nɛnî kula kûui su, nɛnî-kula kuui su-ƀelai da píli suŋ su? Ǹɛnî-kula surɔŋ à kɛ̀ naa, va kɛ̀ tí.

20Ɣele da a pâi pâi da pâi nɛnî-kula surɔŋ kulâi díyêei. Maa ɣelei ti ƀé da pâi pilîi la suŋ su.

21Núu fa seɣe pɔ̂lɔ pɛ́ŋ pɛ̀lɛ a seɣe nína. À kɛ̀ tí, zeɣe nína kpuai a zeɣe pɔ̂lɔi fàla ǹóai su é kɛ́tɛ.

22Núu fa ŋwɑ̃̂ai nina pù sua-kɔlɔ-gonoŋ pɔlɔ-ŋa su. À kɛ̀ à gɛ̀ tí, ŋwɑ̃̂ai nínai a pâi zua-kɔlɔ-gonoŋ pɔlɔ-ŋai ƀɔ́i ŋwɑ̃̂ai é pú, zua-kɔlɔ gonoŋ-ŋai dí kara. Kɛ́lɛ, da ŋwɑ̃̂ai nína pù sua-kɔlɔ-gonoŋ nína-ŋa su.”

Vii-tɔɔ-ɣelei maa mɛni

(Maafîu 12:1-8; Lûu 6:1-5)

23Vii-tɔɔ-ɣele dɔnɔ Zîsɛ è kɛ̀ tɛɛ̂i wîi kpâlaŋ da ŋá da ŋɔpôlu-ƀelai. Díkɛɛ tɛɛ̂i naai ŋɔpôlu-ƀelai dí pɛ̀lɛ wîi ƀai da kulâi ŋ̀á.

24Nya ƀe Faresii-ŋai dí mò Zîsɛ ma dîyɛɛi, “Gáa, m̀ɛnii ŋí ípôlu-ƀelai da gɛ̂i dɔ̂i dɔ̂ŋ ma. M̀aa fé ǹɛ̃ɛ ní dí gɛ̀ tí a Vii-tɔɔ-ɣelei.”

25Nya ƀe Zîsɛ è díwoo su tòo ǹyɛɛ dîai, “Káfe tá m̀ɛni pɔ̂lɔi ŋí lóno ní Ŋ̀âla-kɔlɔi su é pîlaŋ Deeƀé ma? Da ǹyée mu-ƀelai puru è dípàa a ɣele tɔnɔ da

26dí lɔ̀ Ŋ̀âla-pɛrɛi mu gbóloi dí dɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́ dí mii? Dí m̀ɛnii ŋí kɛ̀ a Abiata kɛ́ɛ a zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi? Kútɔ̂ŋ lá-wooi ma, zâla láa soŋ-ƀelai nɔ́ ƀé gbóloi ŋí káa dímɛni ma. Kɛ́lɛ Deeƀé è m̀ii é da tɛ̀ɛ máŋ ǹyée mu-ƀelai pɔ́.”

27Nya ƀe Zîsɛ è ŋ̀óo lá kùla ǹyɛɛ dîai, “Ɣâla è Vii-tɔɔ-ɣelei kpɛ̀tɛ mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ mɛni ma núu-kpune mi, vé núu-kpune kpɛ̀tɛ ní mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ mɛni ma Vii-tɔɔ-ɣelei mi.

28M̀ɛni ma, núu-kpune Ǹóŋ ŋɔwála-walai káa Vii-tɔɔ-ɣelei mɛi, Vii-tɔɔ-ɣelei ŋɔwála-walai fé núu-kpune mɛi.”

Mâki 3

Nalôŋ yée saá mai

(Maafîu 12:9-14; Lûu 6:6-11)

1Zîsɛ è lɔ̀ ŋɔ́nɔ Zûu-ŋai díkɔyâŋ too kwaai ma. Nalôŋ yée saá ma tɔnɔ è kɛ̀ naa.

2Ǹûai dí kɛ̀ m̀aa kpɛɛ̂i a gɛ́ɛ dí gáa à kɛ̀ a pâi ǹalôŋ ƀâloi a Vii-tɔɔ-ɣelei.

3Zîsɛ mò ǹalôŋ yée saá m̀ai ma, “Pá í tɔ́ɔ ƀé.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

4E dímarê kɛ̀ ǹyɛɛ dîai, “Nênɛ ƀé gáa dɔ̂ŋ lá-wooi mai, a gɛ́ɛ núu é mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ a Vii-tɔɔ-ɣelei, kpaa é mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́, é núu ƀálo kpaa é núu páa?” Kɛ́lɛ, dífe ŋ̀óo su tòo ní.

5È kɛ̀ díkâai a lii-ŋwana pere. Ǹíi è kɛ̀ solîi díwoli-kpɔlɔ̂i mɛnii ma. Nya ƀe è m̀o ǹalôŋ ma ǹyɛɛi, “Íyee sa̋a.” E ǹyée sa̋a é gáa a gɛ́ɛ a ƀálo.

6Faresii-ŋai dí kùla ŋini ŋá, dí díŋuŋ pîlaŋ a maa félaa da Ɛɛlɔ pôlu-ƀelai-ní a gɛ́ɛ dí bàa pere kɔ́ri.

Kpɔŋ támaa dí pà Zîsɛ kɔlɛ

7Zîsɛ è tɔ̀ɔ ŋɔpôlu-ƀelai túɛ da dia ní dí lí yúo-loŋ kɔlɛ. Kpɔŋ támaa su-ƀela dí pìlaŋ bôlu. Ǹûai ŋí da-ŋa dí kùla Galalii, Zuda da

8Zerusâlɛŋ. Da-ŋa dí kùla Idumia da Zɔdiŋ Ya-leei ma vóloi kulâi-pere gwaa kélee. Da-ŋa dí kùla máŋ Taya taa-lee-ŋai ma lɔii-kpiniŋ-ŋai ma da Sidɔŋ. Gbɔŋ kɛ́tɛi ŋí su-ƀela dí mɛnii kélee mɛ̀ni Zîsɛ e gɛ̀i, dí pà bɔ́.

9Nya ƀe Zîsɛ è mò ŋɔpôlu-ƀelai dîa a gɛ́ɛ dí yá-ŋá keleŋ kɔ́ri mi a gɛ́ɛ é tɛ́ zu gbɔŋ su-ƀelai dí kpéra fũa-fũaa tɔ̂i ma.

10Zîsɛ kɛ́ɛ a nûa támaa ƀâloi, kɔlɔ-fela nuu da è pà é gbera fé gɛɛ nɔ́ é ǹyée pɛ́lɛ mà.

11Ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai da kâa Zîsɛ kàa nɔ́ dí tóo gɔ́ɔ mu díkɛ làɣi, dîyɛ mai, “Yá ƀa Ɣâla Ǹóŋ.”

12Kɛ́lɛ, è dília-woo ƀò a gbanaŋɔɔ a gɛ́ɛ dífe m̀o núu ma ǹúui ǹyaa Zîsɛ gáa lai.

Zîsɛ è ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi sìɣe

(Maafîu 10:1-4; Lûu 6:12-16)

13Zîsɛ è ŋɔpôlu-ƀelai da-ŋa marê kɛ̀ a gɛ́ɛ da dia ní dí tɛ́ ǹyéei su. Ǹyaŋ dí fàa da dia ní dí lí

14Nya ƀe ǹûai ŋí buu kao feerɛ sìɣe zu (é dísee a ŋɔsia-ƀelai) a gɛ́ɛ dí kɛ́ bôlu, a gɛ́ɛ gɛ́ dítɛ̀ɛ Ɣâla-woo ƀôi

15È wála-wala-laa tɛ̀ɛ dípɔ máŋ a gɛ́ɛ díkɛ nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ̀ nûa pôlu.

16Ǹúu puu kao feerɛi è dísiɣei dílaa ká ŋí: Samaŋ nyíi è ǹáa sèe a Pitɛi,

17ZɛƀɛDi ǹóŋ Zĩi da Zɔ̂ŋ. È dílaa sèe a Boanizɛ. Boanizɛ laai ŋí su-kulâi ƀa ŋ̀ele-gbana-lonii Ibulu-wooi su,

18Aŋdulu, Fele, Batâlomio, Maafîu, Tama, Afîa ǹóŋ Zĩi, Tâadia, Samaŋ nyii kɛ̀ a ŋɔlɔii wɛ́liɛɛi da

19Zudasi Sekaria. Zudasi Sekaria ƀé kùla Zîsɛ pôlu.

Zîsɛ da Bɛɛziƀɔ

(Maafîu 12:22-32; Lûu 11:14-23; 12:10)

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Nya ƀe Zîsɛ è lì bɔ́-naa. Gɛ́ɛ naai, kpɔŋ è ŋɔ́nɔ ŋ̀á tɛ̀ ma gɔlɛ ma. Gbɔŋ ŋí su-ƀelai tâma pere è gɛ̀ Zîsɛ da ŋɔpôlu-ƀelai dífe kpîŋ máŋ pɔ̂ri ní dílaa miî.

21Ŋɔnûai kɛ́ɛ da m̀ɛnii mɛni è kɛ̀ gɛ̂i, díkɛ̀ gâai yɛ̂ɛ ŋ̀uŋ su a kɛ́ ma. Ǹya ƀé dí sìɣe dípɔ-taai dí lí a gɛ́ɛ dí gula naa.

22Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai da-ŋa dí kùla Zerusâlɛŋ dí pá naa. Dia máŋ díkɛ̀ m̀ôi, dîyɛɛi, “Ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai díkâloŋ Bɛɛziƀɔ káa bôlu. Ǹyaa ƀa wála-wala tɛ̀ɛ bɔ́ nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ́ mɛni ma.”

23Zîsɛ è dítòli pôlu é dímarê kɛ́ mɛni kɔɔŋ maa pere su ǹyɛɛ dîai, “Sêtɔŋ a Sêtɔŋ kpɛ̀ pere kɛ̀ léŋ?

24À kɛ̀ lɔii-ŋuŋ da su-ƀela da díŋaa kɔ̀lɛ díkpulu ma dítɔɔ díkîe ní dîa maa lɔii-ŋuŋ a tòo.

25À kɛ̀ káa-laa tɔnɔ su-ƀela da díŋaa kɔ̀lɛ dítɔɔ díkîe ní dîa gaa-laai kpîŋ fa ƀûu ƀò.

26À kɛ̀ Sêtɔŋ ŋɔkâloŋ-laai su-ƀela da tɔ̀ɔ díkîe ní dîa da tòo. Díwala-wala-laai kpɛɛ ŋá nɔ́ ká tí a kɛ̀.

27“Núu da fa pɔ̂ri wála-wala nuu da ŋɔpɛ́rɛ wôloi é m̀u sãâi síɣe, fɛ̂ɛ nɔ́ a fúlɔi é ŋ̀wála-walai nuui ɣíri, gɛ̀ ní, a pɔ̂ri ŋɔpɛ́rɛi wôloi é m̀u sãai siɣe.

28“Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, zɔnyɔ̂ŋ-ŋai kélee núu-kpune a gɛ̀i kpaa máŋ dɛ-ŋɛi-ŋai zu-mɛni a pɔ̂ri lɛɛ̂i m̀ɛni mà.

29Kɛ́lɛ, núu da à mɛni nyɔ́mɔɔ da ƀò a M̀ɔlêŋ Maa Waai láa kpaa máŋ é tɛ-ŋɛi kɛ́ la, maa nuui su-mɛni fa wɔ́lɔ lɛɛ. Zɔnyɔ̂ŋ ŋí káa a wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ sɔnyɔ̂ŋ.”

30Zîsɛ è m̀ɛni ŋí ƀò, kpɛ́ni fêi, nûa da-ŋa dí kɛ̀ m̀ôi dîyɛɛi, “Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ káa ǹyaa Zîsɛ bôlu.”

Zîsɛ ǹeɣê-ni é pɛ́lɛ dílee ma

(Maafîu 12:46-50; Lûu 8:19-21)

31Zîsɛ ǹêɣe-ní da dílee ní dí pà dí ƀo tɔ̂ni bɛ́rɛi lá. Dí kéla tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ é m̀ó Zîsɛ ma a gɛ́ɛ da ŋ̀wɛ̂lii dí gáa.

32Kpɔŋ è kɛ̀ a dínaŋɔɔ Zîsɛ ma. Ǹûai dí m̀ó m̀a dîɛi, “Ílee da ílêɣe-ní da tɔ̂ni bɛ́rɛi lá, da ŋ̀wɛ̂lii dí lóno ípɔ.”

33E díwoo su tòo a marê kɛ̂ɛ ǹyɛɛ dîai, “Gbɛ̂ɛ ƀa ńee da ńêɣe-níi?”

34E ŋ̀ɛ́i pìlaŋ ǹûai dîa kɛ̀ seêni gɔlɛ mai, ǹyɛɛ dîai, “Ǹûai ŋí ƀé díkaa a ńee da ńêɣe-ni!

35Ǹúui a Ɣâla nîa-mɛni kɛ̀i ǹyaa ƀé gáa a ńêɣe-surɔŋ, ńêɣe-nɛni kpaa máŋ ńee.”

Mâki 4

© 2014 Bible Society in Liberia.

Záŋ bîlaŋɔɔi zí-sɛŋ sí-nuui mai

(Maafîu 13:1-9; Lûu 8:4-8)

1Zîsɛ è ŋɔ́nɔ kɛ̀ Ɣâla-mɛni lɛ̂i Galalii Poai kɔlɛ. Kpɔŋ kɛ́tɛ e ŋ̀á tɛ̀ ma gɔlɛ. Gbɔŋ su kɛ́tɛ pere è gɛ̀ é kùla dísama é píli yá-ŋa keleŋ tɔnɔ da su ǹyái ŋá. Gbɔŋ su-ƀelai kélee dí kɛ̀ ǹyái kɔlɛ zîŋ ŋá.

2È mɛni támaa lɛ̀ dîa mɛni pɔ̂lɔ-ŋa ƀɔ́ɔɔ su, ǹyɛɛ dîai,

3"Ka káwoli tɔ́ɔ! Sí-sɛŋ sí-nuu tɔnɔ è lì sí-sɛŋ-kao sîi.

4Gɛ́ɛ zí-sɛŋ-káoi pilîi, da è tòo berei ma. Ŋɔni-ŋa dí pà dí gbele.

5Da-ni dí tòo kɔni-lɔii ma, ƀɛ́i pɔ́rɔ támaa fé kɛ́ ní naai. Dí pɔ̀muŋ a maa félaa, kpɛ́ni fêi, bɔ̂rɔi è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ kɛ́lɛ zu fé siŋ ní kɛ̀.

6Vóloi kúlaai, dí fãya, dí kpála.

7Da-ni dí tòo ɣalêŋ-kpɔlɔ su. Ǹjálêŋ è kpìniŋ a dîa. Dífe pɔri ní kɛ̀ kpɛtɛ̂i díƀa.

8Kɛ́lɛ, zí-sɛŋ-káoi da e tòo lɔii lɛ́lɛɛ ma. È pɔmûŋ è ƀɔ̀lɔ é ƀá. M̀á da-ŋa díkɛ ŋ̀á buu saaƀa, da-ni buu lɔ́ɔlu mɛi da, da-ni ŋuŋ tɔnɔ."

9Nya ƀe è m̀o dîa ǹyɛɛi, "Ǹúui wóli káa ma é mɛni mɛ́nii, tɔɔ e m̀ɛni."

Zã̀ŋ-ŋai maa-sâpoi

(Maafîu 13:10-17; Lûu 8:9, 10)

10Ɣele tɔnɔ da Zîsɛ è kɛ̀ ǹyaa tɔnɔ kwaa ma. Nûa da-ŋa dí m̀aa tuŋ m̀ɛni. Ǹûai ŋí da ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi dí pà naa. Dí m̀arê kɛ̀ a gɛ́ɛ é m̀ɛni pɔ̂lɔi ŋí ŋáa lɛ́ dîa.

11È mò dîa, ǹyɛɛi, "Káa ƀé Ɣâla a ŋɔkâloŋ-laai su loo-mɛnii lɛ́ kâa. Kɛ́lɛ, m̀ɛni pɔ̂lɔi ŋí káa nûa da kpɛ́ni-ŋa mɛni ma,

12a gɛ́ɛ dí m̀ɛni kpɔ́, kɛ́lɛ, dífe ŋ̀á kàa, dí m̀ɛni kɛ́lɛ, dífe tàre zu, dífe lâa dílii pene la ŋɔ́nɔ dí tínaŋ Ɣâla pɔ́ naa pere é dísu mɛni lɛɛ!"

Zîsɛ è zí-sɛŋ sí-nuui maa mɛni pɔlɔi ŋá lɛ̀

(Maafîu 13:18-23; Lûu 8:11-15)

13Nya ƀe Zîsɛ è ŋɔ́nɔ dímarê kɛ̀, ǹyɛɛ dîai, "Káfe nîi táre ní m̀ɛni pɔ̂lɔi ŋí su? Ka pâi táre pere kɛ̂i léŋ zu?

14Zí-sɛŋ sí-nuui ƀa ŋ̀ooi táa-tàa.

15Ǹûai da-ŋa díkaa yɛ̂ɛ zí-sɛŋ kao-ŋai da too berei mai. Da ŋ̀ɔ́oi m̀ɛni, kɛ́lɛ, Sêtɔŋ a pâ a maa félaa é gɛ́ ŋ̀ɔ́oi é kúla díwolii.

16Nyii-ŋai da tòo gɔni-lɔii mai, dîa ƀa ǹûai da ŋ̀ɔ́oi mɛ̀nii, dí ziɣe m̀aa mɛni é díliii-nɛ̃ɛ a maa félaa,

17kɛ́lɛ, va lɛ̀ɛ díkili ŋá. Mɛni kpɔ̂lu loŋ da a làa nɔ́ dîa kpaa máŋ nûa da díkpɔara mɛni ŋ̀ɔ́oi mɛni ma, da díyee kùla mɛni su a m̀aa félaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Nyii-ŋai máŋ kɛ̀ ŋ̀álêŋ kpɔlɔi sui, dia ƀa ǹûai da ŋ̀óoi mɛ̀nii.

19Kɛ́lɛ, lɔii su mɛni lii-sɛlɛŋ, tɔɔ-laa mɛni, lii-nɛ̃ɛ mɛni-ŋa, sɛŋ da kpɛ́ni-ŋa wɛ́li da lɔ̂ dí ŋ̀óoi kpáaŋ, va ƀɔ̀lɔ é ƀá.

20Kɛ́lɛ, nyii-ŋai tòo ǹɔii lɛ́lɛɛi mai, dia ƀa ǹûai da ŋ̀óoi mɛ̀ni dí ziɣe a tɔ̃yâi. A kɛ̀ tí, da ƀûu ƀò, dí ƀá, díƀa da-ŋa kɛ́ ƀò ŋ̀á buu saaƀa, da-ni buu lɔ́ɔlu mɛi da, da-ni ŋuŋ tɔnɔ."

Laŋpo seɛɛ kpɔ̂lɔ mu mɛni

(Lûu 8:16-18)

21Zîsɛ è lì ŋ̀ɔ́nɔ tuɛ pere ǹyɛɛ dîai, "Da pâ a laŋpo pɔ́rɔŋ dí zee kpɔ̂lɔ mu kpaa máŋ dí zee gbìŋ mu? Dífa zèe bɛ́rɛi sâmai?

22Sɛŋ kélee ǹoôi a pâi kulâi panaŋ ma sɛŋ kélee mɛi pɛlɛ̂i mɛi é síɣe.

23À kɛ̀ núu da wóli káa ma é mɛni mɛ́ni, tɔɔ é m̀ɛnii ŋí mɛ́ni."

24Zîsɛ è mò dîa máŋ ǹyɛɛi, "Ka káwoli tɔ́ɔ a gɛ́ɛ ká m̀ɛnii ŋí mɛni kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ. Berei ka nûa da kpɛ́ni-ŋa dímɛni sâa ŋá tèe lai, bere sîi tɔnɔi tí nɔ́ ƀé Ɣâla a pâi káwɔ̂ mɛni-ŋai ŋá teêi la. A pâi gɛ̂i a gbanaŋɔɔ máŋ é tɛ́ɛ káwɔ̂i kɛ́ pere ma.

25Ǹúui sãâ támaa káa ǹyêei, a pâi dámaa sɔlɔ ƀôi. Ǹúui sãâ támaa fé ǹyêei, guro-têi ǹyêei da pâi gulâi ǹyêei máŋ."

Zã̌ŋ bîlaŋɔɔi zí-sɛŋ ma a pɔ̂muŋ é kpɛtɛ

26Nya ƀe Zîsɛ è mò dîa ŋ̀ɔ́nɔ, ǹyɛɛi, "Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai ƀóloŋɔɔ̂i kpâlaŋ ŋá tii kɛ́-nuu tɔnɔ ma. È lì é zí-sɛŋ káoi pîli gbâlaŋ ŋá

27È lì é láa é nyíi a gbínii é m̀u siɣe a ɣele ƀɔ́ɔ. Berei máŋ è lì é láa la ɣele é ƀɔ́i zí-sɛŋ kaoi è pɔ̀mɔŋ, gɛ́ ƀɔ̀lɔ vé berei kɔ́lɔŋ m̀ɛnii ŋí è kɛ̀ kɛ̂i lai.

28Ǹɔii è zí-sɛŋ kpɛ̀tɛ. Ǹáa è kùla a maa-ŋuŋ, é kpɛtɛ, é pôa, gbɛɛ ŋái, é ƀá.

29Tãi zí-sɛŋ ŋí è pɔ̀lɔ lai, ǹalôŋ è gùla, kpɛ́ni fêi, zí-sɛŋ ŋí ƀá tãi ká tí sèri."

Záŋ bîlaŋɔɔi mɛsɛ-káoi mai

(Maafîu 13:31, 32, 34; Lûu 13:18, 19)

30Zîsɛ è mò, ǹyɛɛi, "Lé ƀé kwa pɔ̂ri Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai kɔɔ̂nii mai, kpaa máŋ, lé saŋ ƀé kwa pɔ̂ri zɔɔ̂i é m̀aa mɛni ŋá lɛ́ kûai?

31Gáa yɛ̂ɛ mɛsɛ-kao, nyíi guro-têi é tɛ́ɛ sí-sɛŋ-kao kélee ma ǹɔii ma ƀɛ́i.

32Kɛ́lɛ da zì, a kpɛ̂tɛ é kôyaa é tɛ́ɛ sí-sɛŋ kpɔlɔ kélee ma, ŋ̀oŋo kpaya-kpaya-ŋa dí kúla ma. À kɛ̀ tí ŋɔni-ŋa da dítaa tɔɔ ǹinîŋ m̀u."

33Zîsɛ è ɣâla-woo ƀò ǹûai dîa sáŋ-woo támaa su. È ŋ̀ooi ƀò dîa sáŋ-woo támaa su nyii dí pɔ̂ri mɛnîi. È gɛ̀ tí a gɛ́ɛ ŋ̀âla-wooi m̀ôi dîai dí ŋ̀á káa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Vé ɣâla-woo ƀó ní dîa sáŋ-woo ŋɛ́i pôlu. Kɛ́lɛ, è m̀ɛnii kélee ŋáa lɛ̀ ŋɔpôlu-ƀelai dîa da dia-ní dítee-tee kwaa ma.

Zîsɛ e vãa kɛ́tɛi kpèra

(Maafìu 6:23-27; Lûu 8:22-25)

35Maa ɣele-wulii tí su, Zîsɛ è mò ŋɔpôlu-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Kwaa lí yúo-loŋ pôlu pere.”

36Nya ƀe dí kùla gbɔŋ su dí lí. Ǹyá ŋá-keleŋ nɔ́ Zîsɛ è tɛ̀ zui ǹyaa nɔ́ ƀé dia máŋ dí tɛ̀ zu. Kéleŋ da kpɛ́ni-ŋa dí kɛ̀ naa kɔlɛ ma máŋ.

37Ǹaa kɛ́ɛ tíi, fãa su kpanaŋɔɔ è pɛ̀lɛ tɛɛ̂i, ǹyái é pɛ́lɛ tumo-tumoi, gɛ̀ pìli géleŋ su. È gɛ̀ géleŋ láa kɛ́ pà fɛɛ̂i a yá.

38Zîsɛ è kɛ̀ lâani géleŋ kpóŋ ŋá, sɛŋ da láa ŋ̀uŋ mu gɛ́ ǹyii. Bôlu-ƀelai dí gɛ̀ é ŋ̀ɛi lá ƀo, dîɛ mai, “Kaamɔ̂ɔ, ífe kpáaŋ ní kúmɛni ma? Kúŋuŋ lá a pilîi yo!”

39Nya ƀe Zîsɛ è ŋ̀ɛi lá ƀò ǹyɛɛ vãai mai, “Ye kpera!” Ǹyɛɛ ǹya-ɣiliŋ mai, “Ye see tɔ̀ŋ!” Vãai è kpèra, ǹyái é sée tɔ̀ŋ, naa mɛi é sáa.

40Nya ƀe Zîsɛ è ŋɔpôlu-ƀelai marê kɛ̀ ǹyɛɛi dîai, “Ka kpɛlîni le-mɛni ma? Laa-la fé káyêei?”

41Dí kɛ̀ nyɔ̃ɔ, dí m̀ó díkîe-ní dîa, “Lé nuu ƀé ŋí? Vãai kpîŋ da ǹyái da ŋ̀óo mɛ̀nii.”

Mâki 5

Zîsɛ è nyînaŋ nyɔ́mɔɔ kpɛ̀ Gɛnɛsara naloŋ pôlu

(Maafìu 8:28-34; Lûu 8:26-39)

1Nya ƀe Zîsɛ da ŋɔpôlu-ƀelai dí sèri Galalii Poai pôlu, Gɛnɛsara lɔii kpiniŋ su.

2È kùla kpɔ́ nɔ́ ǹyá ŋá-keleŋ su, da nalôŋ tɔnɔ da dí kɔ̀yaŋ a kùla m̀olôŋ sãŋ su pere. Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ è kɛ̀ ǹalôŋ ŋí pôlu.

3Ǹalôŋ ŋí è kâa ǹyiî m̀olôŋ sãŋ su. Núu da fa kâa pɔ̂ri ǹalôŋ ŋí ɣirîi kpaa máŋ é doo yɔlɔ ŋá.

4Dí dòo kpɔnɔ da yɔlɔ ŋá a ɣele támaa, kɛ́lɛ, va kâa lɛ̀ɛ naa. È kɛ̀ kpɔ́ a gbonôi kpanaŋɔɔ núu da kélee yée fa pɔ̂ri kɛ̀ ma a gɛ́ɛ é ŋ̀á yéŋ.

5A kâa kɛ̀ siâi m̀olôŋ sãŋ su da ǹyéei su a Ɣele ƀɔ́ɔ da kpíni kélee, gɛ́ làɣi, gɛ́ gbîŋ tee-tee a kɔni ƀela-ŋa.

6Ɣele tɔnɔ da è kɛ̀ kwaa kôyaa ma é Zîsɛ káa. È kîrɛ sìɣe é lí bɔ́ naa é tóo gɔ́ɔ mu

7é láɣi ǹyɛɛ mai, “Zîsɛ, Ǹâlai Gɛ́tɛi Ǹóŋ, lé ƀé yâ ŋ̀wɛ̂lii í gɛ́ a ńyãai? Ɣâla láai su ŋa íkpera fêi, ífe ŋ́ɛi maa nɔ̃ɔ!”

8È nyíŋi ƀò, kpɛ́ni fêi, è m̀ɛni Zîsɛ lá ǹyɛɛi, “Yá nyînaŋ nyɔ́mɔɔ, sìɣe ǹalôŋ ŋí pôlu!”

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Zîsɛ è m̀arê kɛ̀, ǹyɛɛ mai, “Ílaa ƀa gbɛ̂ɛ?” Ǹyɛɛ mai, “Ńaa ƀa kpɔŋ. Kútamaâi.”

10È Zîsɛ kpera fè kpɔ́ a ŋ̀ánaa a gɛ́ɛ vé díkpɛ ǹɔii tí ma.

11Kwíi-ƀoi kpɔŋ kɛ́tɛ díkɛ̀ naa díkɛ dílaa mii ǹyɛ́ei pɛ̂rɛ ma.

12Ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai dí Zîsɛ kpera fé, dîyɛɛ mai, “Kútɛɛ m̀oi-ŋai pɔ́ naa pere a gɛ́ɛ kúlɔ díkponôi kú ƀo naa.”

13Nya ƀe Zîsɛ è fàa ma. È ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai kùla ǹalôŋ kponôi é dípili m̀oi-ŋai kponôi. M̀oi-ŋai dí kɛ̀ a wála feerɛ. Dí gbotoloi yèŋ a kîrɛ dí lí ǹyuo-loŋ su dí lɛ̀ɛ zu.

14Ǹya ƀé m̀oi mɛi káa-ƀelai dí pù a kîrɛ dí li dí m̀o daai su ǹûai da gbâlaŋ-ŋai lá-ƀelai dîa. Ǹûai ŋí dí pà dí m̀ɛnii káa kɛ̀i.

15Nya ƀe dí pà Zîsɛ pɔ́, dí ǹalôŋ káa ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔi è kɛ̀ bôlui. È kɛ̀ seêni, m̀aa ɣiriɛ, gíli ŋá ponoɔɔ. Dí yào kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

16Diai m̀ɛnii ŋí naa kàai, dí mò daai su-ƀelai dîa berei m̀ɛnii è kɛ̀ la a ǹalôŋ ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔi è kɛ̀ bôlui da m̀ɛnii kɛ̀ a m̀oi-ŋai.

17Nya ƀe dí Zîsɛ marê kɛ̀ a gɛ́ɛ é kúla díkpinîŋ su.

18Zîsɛ kɛ́ɛ pilîi ǹya ŋá-keleŋ sui, ǹalôŋ nyînaŋ nyɔ́mɔɔi è kɛ̀ bôlui, è gbera fè a gɛ́ɛ da ǹyaa dí li.

19Kɛ́lɛ, Zîsɛ fé fáa ní. È mò ǹalôŋ ma ǹyɛɛi, “Ye lí pôlu ípɔ naa m̀ɛni kɛ́tɛi Ínuu-namui ímalôŋ káa a gɛ́ yɛ̂i, í m̀ó ínûai dîa.”

20Nya ƀe ǹalôŋ è lì m̀ɛnii kélee Zîsɛ è gɛ̀ m̀ii gɛ́ m̀ó Daa-puu-lɔii-kpiniŋ su-ƀelai dîa da m̀ɛni kɛ́tɛ lɛ́lɛɛi è gɛ̀ mìi. Ǹûai kélee pɛ́lɛ è pù m̀ɛnii ŋí mɛniɛɛ dîɛi.

Zailɔ ǹóŋ-nɛnîi da ǹɛnîi Zîsɛ ŋɔyokpoi sòŋ

(Maafîu 9:18-26; Lûu 8:40-56)

21Zîsɛ è lì ŋɔ́nɔ ǹyái pôlu ǹya ŋá-keleŋ su. Kpɔŋ kɛ́tɛ è ŋ̀á tɛ̀ ma gɔlɛ ǹyuo-loŋ kɔlɛ.

22Ǹ̂ála fɛli-kerei mɛi-nuui dɔnɔ, ǹáa ƀé kɛ̀ a Zailɔ. È pà é gáa, é tòo gɔ́ɔ mu,

23é vɛli, ǹyɛɛ mai, “Ńoŋ-nɛnîi a kɛ́ saâi. Pá í íyee pɛ́lɛ ma, a gɛ́ɛ vé saa, kɛ́lɛ, é ƀálo.”

24Nya ƀe da ǹyaa dí lì. Kpɔŋ kɛ́tɛ è pìlaŋ bôlu dítinaŋɔɔ ma.

25Nɛnî tɔnɔ è kɛ̀ gwaai ŋí ma kɔlɛ ma. Ŋ̃ãa kɔlɔ-fela è kɛ̀ ma kóraŋ puu kao feerɛ yée mu.

26È lì zóo támaa pɔ́ naa a gɛ́ɛ dí zále. È ǹyée ŋá pù a dámaa sále-ŋa mɛni ma. Kɛ́lɛ, vé ƀálo ní. Ŋɔpalai su è kɛ̀ nɔ́ kɛ̂tɛi.

27È Zîsɛ tuŋ mɛ̀ni é pá bɔ́ naa gbɔŋ su bôlu-pere é ŋɔyokpoi soŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28È mò ǹíi su pere ǹyɛɛi, “À kɛ̀ nɔ́ ŋà ŋɔyokpoi tí sòŋ, ŋa pâi ƀálôi.”

29È lɛ̀ɣɛ kpɔ́ nɔ́ Zîsɛ ŋɔyokpoi wóŋ ma, ŋ̀ãai é kpèra pûi é gɔ́lɔŋ gbîŋ kponôi pere a gɛ́ɛ a ƀálo ŋɔmɛni kpɔ̂lui yêei.

30Zîsɛ ǹyaa máŋ è gɔ̀lɔŋ gbîŋ kponôi a gɛ́ɛ ŋɔwála-wala-laai da é lì. È tìnaŋ a maa félaa gbɔŋ su é dímarê kɛ́, ǹyɛɛ dîai, “Gbɛ̂ɛ ƀé lɛ̀ɣɛ ŋáyokpoi mai?”

31Ŋɔpôlu-ƀelai dí mò ma, “Íkaa gbɔŋ sãŋ ŋí kâai íkɔlɛ ma, díkɛ sɔ̀ɔ yâ, íkɛ kúmarê kɛ́, ‘Gbɛ̂ɛ ƀé lɛ̀ɣɛ ŋáyokpoi mâi?’ ”

32È gɔlɛ kàa a gɛ́ɛ é ǹúui káa m̀ɛnii ŋí kɛ̀i.

33Kɛ́lɛ, ǹɛnîi è kɛ̀ yaôi m̀aa kɛ́ kpɛ̃liŋ, é tóo Zîsɛ kɔ́ɔ mu é dɔ̃yâi kélee ƀó ma.

34Zîsɛ è m̀o nɛnî-looi ma ǹyɛɛi, “Ńoŋ-nɛnîi, ílaa-lai a íƀalo, lí lii-sêe su, ŋa íkɔlɔ-felai ƀálo.”

35Zîsɛ kɛ́ɛ kɛ̀ lônoi, kéla-ŋa dí kùla Ŋ̀âla fɛli-kerei mɛi-nuui ŋɔpɛ́rɛi lá, dí m̀o Zailɔ ma dîɛi, “Íloŋ-nɛnîi aâ saa. Lé ƀé íkaa fũa-fũa tɔ̀ɔi la Kaamɔ̂ɔ ma ŋɔ́nɔi?”

36Zîsɛ kɛ́ɛ a díwoo mɛ̀nii, vé ŋ̀oli tɔ̀ɔ ní mà. Kɛ́lɛ, è mò ǹalôŋ ma ǹyɛɛi, “Ífe yào. Láa nɔ́ a Ɣâla.”

37Vé kɛ̀ fáa ní a gɛ́ɛ núu da é pîlaŋ bôlu, fɛ̂ɛ nɔ́ Pitɛ, Zĩi da ǹɛ̂ɣe Zɔ̂ŋ.

38Dí páa Zailɔ ŋɔpɛ́rɛi lái, è kpɔŋ kàa díkɛ ƀò wúlee, díkɛ wɔ̀lɔ.

39Zîsɛ è lɔ̀ bɛ́rɛi mu ǹyɛɛ dîai, “Kákaa wúlee, kákɛ wɔ̀lɔ lé mɛni ma? Ǹólôŋ ŋí fé saa ní. Gáa nyiî.”

40Dí ɣɛ́lɛ-maa kùla Zîsɛ kponôi. Kɛ́lɛ, è díkelee kpɛ̀ dí kúla ŋ̀énei ŋá. Ǹyaa, ǹôloŋ ǹâŋ, ǹôloŋ ǹee da diai kɛ̀ gɔlɛi mai nɔ́ ƀé lì ƀɛ́i ǹôloŋ è kɛ̀ laai ni naai.

41È ǹôloŋ yée sòŋ ǹyɛɛ mai, “Talida, kumi.” Zu-kulâi ƀa, “Nɛnî-loŋ, ŋa mò yâ, ímu siɣe.”

42È mò kpɔ́ nɔ́ ti, nɛnî-looi é m̀u sìɣe gɛ́ sìa. Ǹɛnî-looi ŋí è kɛ̀ a kóraŋ puu kao feerɛ-loŋ. M̀ɛnii ŋí è ǹûai kélee pɛ́lɛ pù a zu gɛ́tɛ.

43Kɛ́lɛ, Zîsɛ è dília-woo ƀò a gbanaŋɔɔ a gɛ́ɛ dífe m̀ɛnii ŋí ƀo núu da kélee ma, ǹyɛɛ diai, “Ka mii-sɛŋ tɛɛ bɔ́ é m̀ii.”

Mâki 6

Dí dípôlu tɔ̀ɔ Zîsɛ ma Nâzarɛ

(Maafîu 13:53-58; Lûu 4:16-30)

1Zîsɛ è kùla naa é lí bɔ́-taai ŋɔpôlu-ƀelai dí lɛ́ɛ bôlu.

2Vii-tɔɔ-ɣelei ma, è kɛ̀ Ɣâla-mɛni lɛ̂i Ŋ̀âla fɛli-kerei mu. Nûa támaa dí kɛ̀ naa. Ŋ̀óo mɛniɛɛ dîɛi, dípɛlɛ è pù, dîyɛɛi, “Mí ƀé ǹalôŋ ŋí è mɛni-ŋai ŋí kùla naai? Lé tàre ƀé ní gáa ǹyêei? Lé ŋɛi-kɛ-maa mɛni kpaya-kpaya-ŋa ƀé ŋí a gɛ̀i!

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Kɛrɛ̂e, ŋ̀úru saa-nuui ƀé ŋí, Mere ǹóŋ? Zĩi, Zosɛ, Zudasi, da Samaŋ dílîai? Ǹɛ̂ɣe-nɛyaa-nɛyaai dífe kúkɔlɛ ma ƀé máŋ?” Dífe díyee seêni ŋɔsɛŋ lɛ́ɛi mu.

4Nya ƀe Zîsɛ è mò dîa ǹyɛɛi, “Ƀâa káa Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela dîa kwaa kélee ma. Kɛ́lɛ, dílɔii su fêi, dípɔ-bɔrɔŋ kpaa máŋ dínûai sáma.”

5Vé pɔ̂ri ní kɛ̀ ma é mɛni kpaya-kpaya kɛ̂ naa. È ǹyée pɛ̀lɛ nɔ́ kɛ̀ kɔlɔ-fela-ƀela tɛi-tɛi dîa, díƀalo.

6Ǹíi è tòo pôlu kpɔ́ a ŋ̀ánaa, kpɛ́ni fêi, laa-la fé kɛ́ ní kɛ̀ ǹûai yêei a dɔnɔ kpîŋ.

Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi dítii

(Maafîu 10:5-15; Lûu 9:1-6)

7Zîsɛ è ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi tòli kwaa tɔnɔ ma. È wala-wala-laa tɛ̀ɛ dípɔ nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa mɛi, é dítɛɛ feerɛ-feerɛ.

8È mò dîa ǹyɛɛi, “Káfe lì a sɛŋ da kélee kásiai ma fɛ̂ɛ nɔ́ tʉ̂aŋ. Káfe lì máŋ a kpólo, kolâ, kpaa máŋ sɛŋ-kâo Kábɛ̂bɛ-ŋai su.

9Ka kákpâŋkpali-ŋai lɔ́, kɛ́lɛ káfe lì a yɛkɛ feerɛ.”

10È mò dîa ŋɔ́nɔ ǹyɛɛi, “Bɛ́rɛi kélee da pâi kálaâi kulâi m̀ui, ka lɛɛ naa é lɛ́ɛ la zu ká kpɛ́ɛ m̀ɛnii ma ká lì gɛ̂i daai kpîŋ sui.

11Kà lì kwaa da ma ɣâla-woo ƀôi da wàla díyee sée kámu, kpaa máŋ dí díwoli tɔ́ɔ kâa, ka kúla maa kwaai ma. Kà kɛ̀ kulâi naa, ka muluŋ kpɛ́mɛŋ kákɔɔ ŋá. Muluŋ ƀé pâi kɛ̂i a kásêre.”

12Nya ƀe dí kùla naa dí li, díkɛ Ɣâla-woo ƀo, a gɛ́ɛ núu kélee é ǹíi pene.

13Dí nyînaŋ nyɔ́mɔɔ támaa kpɛ̀ nûa pôlu, dí ɔle wúlɔ sía gɔlɔ-fela-ƀelai dîa dí díƀalo.

Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ saa pere

(Maafîu 14:1-12; Lûu 9:7-9)

14Gâloŋ Ɛɛlɔ è Zîsɛ maa tuŋ m̀ɛni, kpɛ́ni fêi, duŋ ŋí è tàa-taa kwaa kélee ma. Ǹûai da-ni dí kɛ̀ m̀ôi dîyɛɛi, “Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ a m̀u siɣe saa yêei. Ɲɛi-kɛ-maa támaa maa wala-wala-laa káa ǹyêei.”

15Ǹûai da-ŋa dí mò dîyɛɛi, “Gáa a Ilaiza.” Gbeli-ŋai dîyɛɛi, “Gáa yɛ̂ɛ Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai wɔlɔ-wɔlɔ kɛ̂i dɔnɔ.”

16Ɛɛlɔ kɛ́ɛ a mɛ̀nii ŋí ḿɛnii, è mò ǹyɛɛi, “Zɔ̂ŋ, nyii ŋá ŋ̀uŋ tèei, a m̀u siɣe saa yêei.”

17È m̀ɛnii ŋí ƀò, kpɛ́ni fêi, è núu tɛ̀ɛ a ɣele tɔnɔ da è wólo Zɔ̂ŋ ma é ŋ̀iri é bìli kpini-pɛrɛ mu ǹɛ̂ɣe Fele ŋɔnɛnîi Ɛlodia mɛni ma nyíi è zìɣe é gɛ́ a ŋɔnɛnîi.

18Zɔ̂ŋ è m̀ɛnii ŋí ƀò Ɛɛlɔ ma ǹyɛɛi, “Vé dɔ̂ŋ lá-woo ma a gɛ́ɛ í ílɛ̂ɣe ŋɔnɛnîi síɣe í gɛ́ a ílaa pôlu nɛnî.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Ɛlodia è Zɔ̂ŋ wóo tí pìli ǹíi su, gɛ́ ŋ̀wɛ̂li é bàa. Kɛ́lɛ, vé pɔ̂ri ní kɛ̀,

20kpɛ́ni fêi, Ɛɛlɔ è yào Zɔ̂ŋ ma. E gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ è kɛ̀ a núu sa̋a, gɛ́ ƀo a núu maa waa. Vé mɛni da kɛ́ ní la. Ɛɛlɔ a kâa ŋ̀wɛli é ŋ̀óli tɔ́ɔ ma a tãi kélee a kɛ̀ ɣâla-woo ƀôi, berei máŋ ŋ̀óoi ŋí è kɛ̀ la ma a lii-sɛlɛŋ kpɛɛ́ pôlui.

21Nya ƀe ɣele tɔnɔ da è kɛ̀ a Ɛɛlɔ maa sɔlɔ ƀó-ɣele kuui. M̀ɛnii ŋí è kɛ̀ Ɛlodia ma a lii-nɛ̃ɛ kɛ́tɛ. Ɛɛlɔ è kúu kɛ́tɛ kɛ̀ a maa ɣelei tí. È ƀɛlɛ-toli ƀò a ŋɔnûa kpaya-kpayai, guluƀa-ŋai da Galalii-lɔii lonii.

22Ɛlodia ǹóŋ-nɛnîi è lɔ̀ é mãla kpɔ́ ǹûai ŋɛ́i a ǹɛ́lɛɛ m̀aa mɛni é Ɛɛlɔ líi nɛ̃ɛ da diai è m̀ɛlɛ tolii ƀò a diai. Nya ƀe ǹâŋ Ɛɛlɔ è mò ma, “Lé ƀé yâ wɛ̂lii ŋá gɛ́ yɛ̂i? Zɛŋ kélee yâ ŋ̀wɛ̂lii m̀ó ḿâ ŋa pâi dɛɛ̂i ípɔ.”

23È sãa támaa maa kono tèe kɛ̀ ǹyɛ̂ei, ǹyɛɛ mai, “Zɛŋ kélee yâ wɛ̂lii lai, ḿvɛ̀li ma, ŋa pâi dɛɛ̂i ípɔ, à nɛ̀ɛ ma kpîŋ é kɛ́ a ŋ̀kâloŋ-laai gbua.”

24Nya ƀe nɛnî-looi è lì é m̀ó ǹee ma, ǹyɛɛi, “Lé ƀé ŋa pâi vɛlîi?” Ǹee è mò ma ǹyɛɛi, “Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ ŋuŋ fɛ́li.”

25E kîrɛ sìɣe é pá ǹâŋ pɔ́ naa ǹyɛɛ mai, “Ŋa ŋ̀wɛ̂lii í Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ ŋuŋ tɛ́ɛ ḿbɔ loníi ma kawulu su.”

26Malôŋ è tòo gâloŋ ma a ŋ̀ánaa, kɛ́lɛ, vé pɔri ní kɛ̀ ŋ̀óo siɣêi pôlu, kpɛ́ni fêi, è góno tèe dîai è m̀ɛlɛ tolii ƀò a diai díŋɛi.

27È m̀aa kpɛ́-nuui tɛ̀ɛ a maa félaa, ǹyɛɛ ma lí í pá a Zɔ̂ŋ ŋuŋ. È lì gbini-pɛrɛi mu é Zɔ̂ŋ ŋuŋ tee,

28é pá la kawulu su e dɛɛ nɛnî-kpelai pɔ́. È lì la é dɛɛ ǹee pɔ́.

29Zɔ̂ŋ ŋɔpôlu-ƀelai kɛ́ɛ da m̀ɛnii, dí pà dí lí a bomai dí ǹoo.

Ǹúu wála lɔ́ɔlu ŋá kɔŋ mɛnii

(Maafîu 14:13-21; Lûu 9:10-17; Zɔ̂ŋ 6:1-14)

30Zîsɛ ŋɔsia-ƀelai dí pà pôlu bɔ́ naa, dí m̀o ma nyii kélee dí gɛ̀ dí ǹɛ́.

31Kpɔŋ támaa è ŋ̀á tɛ̀ ma ƀɛ́i Zîsɛ è kɛ̀ naai. Pere fé kɛ́ ní kpîŋ naa a gɛ́ɛ dí dílaa míi. Nya ƀe è mò dîa, ǹyɛɛi, “Kwaa lí kútee-tee kwaa ma, ka káfii tɔ́ɔ a guro.”

32Nya ƀe dí tɛ̀ ǹya ŋá-keleŋ su dí lí dítee-tee kwaa ma.

33Díkɛɛ lîi, núu támaa dí díkàa dí díkɔlɔŋ. Dí kùla daai kélee su a kîrɛ díkɔɔ ŋá, dí seri naa dítuɛ.

34Zîsɛ pîlaŋɔɔ zîŋ mai, è kpɔŋ kɛ́tɛ kàa dímalôŋ é gɛ́, kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ yɛ̂ɛ ƀála-ŋa nyii dímɛi káa-nuu fé mai. Nya ƀe è mɛni támaa lɛ̀ dîa.

35Ɣele-wulii kɛ́ɛi, ŋɔpôlu-ƀelai dí pà bɔ́ naa dí m̀o ma díyɛ̂ɛi, “Lɔii kpâla su ká ŋí, vóloi a kɛ́ liî.

© 2014 Bible Society in Liberia.

36Dítɛɛ a gɛ́ɛ dí li gbâlaŋ-ŋai ŋá da gbanâŋ-ŋai lá ƀɛ́ kɔlɛ ma, dí mii-sɛŋ yá díkpîŋ mɛni ma.”

37Kɛ́lɛ, e díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Káa kpîŋ ka sɛŋ da tɛɛ dípɔ dí m̀ii.” Dí m̀are kɛ̀ dîyɛɛi, “Gɛ̀ ní, kú lí ku sêleŋ ŋuŋ feerɛ kpólo-kpala yá, ku dɛɛ dípɔ dí m̀ii?”

38E dímarê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Kpólo-kpala ɣɛɛlu ƀɛ́ káyêei? Ka lí ká naa káa.” Gbóloi káa dîɛi, dí mò ma, “Kpólo kpala lɔ́ɔlu da nyɛ̃ɛ kpua feerɛ káa naa.”

39Nya ƀe è díkɛ̀ díkelee dí see a díkpulu tɛi-tɛi gala ŋunui ŋá.

40Dí sèe a díkpulu-ŋa, ŋuŋ tɔnɔ da buu lɔ́ɔlu.

41È gbólo kpâla lɔ́ɔlui sìɣe da ǹyɛ̃ɛ kpua feerɛi, é ŋ̀ɛi té ŋ̀elei su, é lûwa láa ma. È gbólo kpâlai su ɣàle é dɛɛ ŋɔpôlu-ƀelai pɔ́, a gɛ́ɛ dí dɛɛ ǹûai pɔ́ dí m̀ii. È nyɛ̃ɛ kpua feerɛi ŋá kɔ̀lɛ díkelee dîa.

42Díkelee dí da mìi dí péla.

43Gbólo pɛnɛi da nyɛ̃ɛ kpua-kpuai dí ŋ̀á tɛ̀ ma, é kpɔ̂lɔ puu kao feerɛ láa fɛ́ɛ.

44Diai gbóloi da ǹyɛ̃ɛ kpua-kpuai feerɛi mìi, dí kɛ̀ a kpakolo wála lɔ́ɔlu.

Zîsɛ è sìa ǹyái ŋá

(Maafîu 14:22-33; Zɔ̂ŋ 6:15-21)

45Zîsɛ è m̀o ŋɔpôlu-ƀelai dîa a gɛ́ɛ dí tɛ́ ǹya ŋá-keleŋ su a maa félaa dí lí dúɛ Bɛsaida ǹyái pôlu, gɛ́ gbɔŋ pâma.

46Gúlaa dísamai, è lì ǹyée su a gɛ́ɛ é Ɣâla fɛli.

47Gbínii è pɛ̀lɛ, géleŋ kɛ́ ƀò nîi nyúo-loŋ ŋá, Zîsɛ ǹyaa tɔnɔ kɛ́ ƀò zîŋ ŋá.

48È ŋɔpôlu-ƀelai kàa dí kɛ̀ kɔ̀ a géleŋ kɛ́ɛ, kpɛ́ni fêi, vãai è kɛ̀ géleŋ lókwâi. Zîsɛ è sìa ǹyái ŋá, é lí dípɔ-pere a ɣele-ƀɔi kpini. È kɛ̀ pâi tɛɛ̂i dîa,

49kɛ́lɛ, dí gàa gɛ́ sìa ǹyái ŋá yɛ̂ɛ gɔfɛ, díkɛ làɣi,

50kpɛ́ni fêi, díkelee díŋuŋ-kɔ̂lɔŋ è yèŋ a dia. Kɛ́lɛ, è m̀o dîa ǹyɛɛi, “Ka kálii kpéle, ńyãa ƀe. Káfe yào.”

51È pìli dîa géleŋ su, vãai é kpéra. Dípɛlɛ è pù a zu kɛ́tɛ,

52kpɛ́ni fêi, dífe táre ní gbólo kpâlai mɛni su.

Zîsɛ è kɔlɔ-fela-ƀela ƀàlo Gɛnɛsarɛ

(Maafîu 14:34-36)

53Tãi dí sèri la ǹyái pôlui, dí pîlaŋ Gɛnɛsarɛ dí géleŋ ɣíri zîŋ ma.

54Tãi kpɔ́ nɔ nâa dí kùla la géleŋ sui, daa-ƀelai dí Zîsɛ kɔ̀lɔŋ,

55díkɛ li a kîrɛ ǹɔii kpiniŋ su, díkɛ pa a gɔlɔ-fela-ƀelai bɔ́ naa làli-ŋa su, ƀɛ́i kélee dí m̀ɛni Zîsɛ káa naai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

56Ɓɛ́i kélee è lì naai, gbanâŋ-ŋai lá, daa-ŋai su, kpaa máŋ gbâlaŋ-ŋai ŋái, dí gɔlɔ-fela-ɓelai làa gbɔŋ too kwaa-ŋai ma, dí vɛli a gɛ́ɛ nɔ́ dí ŋɔyokpoi wóŋ sóŋ. Diai kélee díyee pɛ̀lɛ mai, dí ɓàlo.

Mâki 7

Maa liɓi da maa waa laa maa sɛŋ lɛ́ɛ

(Maafîu 15:1-9)

1Faresii-ŋai da Dɔ̂ŋ lɛ́-ɓelai dí kùla Zerusâlɛŋ dí díŋa tɛ̀ ma Zîsɛ kɔlɛ ma.

2Dí ŋɔpôlu-ɓelai da-ni kàa dílaa miî a díyee ŋá liɓiɛ.

(3Faresii-ŋai da Zûu-ŋai kélee da tùa yɛ̂ɛ berei dínûa pɔlɔ-ŋai da gɛ̀ lai. Dífa dílaa mìi a díyee ŋá liɓiɛɛ, fɛ̂ɛ dí díyee ŋá wáa kpɔ́ tɛ́-tɛ.

4Dífa lɔ́ɔ-kpalaŋ ŋá mii sɛŋ da mii, fɛ̂ɛ dí m̀aa mii-sɛŋ kpîŋ waa. Da sìa a dínûa pɔlɔ-ŋai tûa-perei yɛ̂ɛ kpele-kɔ̂ɛɛ wáa, leɣi, ɓara-taya da gbìŋ ma.)

5Nya ɓe Faresii-ŋai da Dɔ̂ŋ Lɛ́-ɓelai dí Zîsɛ marê kɛ̀, dîyɛɛ mai, "Lé mɛni ɓé ípôlu-ɓelai dífa sìa la a ǹúu-pɔlɔ-ŋai tûa perei? Da dílaa mìi a díyee ŋá liɓiɛ."

6Zîsɛ è mò dîa ǹyɛɛi, "Azaya è tɔ̃yâ ɣala-woo ɓò é pîlaŋ káa kiri-ɓelai kâa, yɛ̂ɛ berei è bɔ̃̀yɛ lai, 'Ǹûai ŋí da ɓâa kɛ̀ nɔ́ m̀â a díla-gbɔ, kɛ́lɛ, dílii su kôyaai mâ.

7Da m̀vɛ̂li kpɛ́ni-kpɛ́ni. Núu-kpune ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai nɔ́ ɓé da kɛ̀ ǹɛ̂i díkɛ gɛ̀ yɛ̂ɛ da kɛ̀ ŋátɔ̂ŋ-ŋai lɛ̂i.'

8"Ka káyee kúla Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ mu, ka káyee sée núu-kpune ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mu."

9Zîsɛ è ŋɔ́nɔ mò dîa, "Ka kápôlu tɔɔ Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ ma a táre, a gɛ́ɛ ká káyee kɛ́ kákɛ-mɛni-ŋai dîa!

10Mose è mò ǹyɛɛi, 'Ɓâa kɛ́ ínâŋ ma da ílee. Ǹúui a ǹâŋ kpaa máŋ ǹee láa kàrai, tɔɔ é sáa.'

11Kɛ́lɛ, ka m̀o kâa gáa a tɔ̃yâ a gɛ́ɛ núu é m̀ó gáa-ɓela dîa ǹyɛɛ, 'Gbɔŋ mâai ŋá kɛ̀ pâi dɛɛ̂i kápɔi gáa a Kɔɓaŋ' (zu-kulâi ɓa Ɣâla ŋɔsama-sɛŋ Gurii-wooi su).

12M̀ɛnii ŋí a gɛ̀ káfalo kɛ́ ɓò nûa yêei kpɔŋ mâa tɛɛ mɛni ma díkaa-ɓela pɔ́.

13Ka Ɣâla ŋɔwóoi mɛi pɛlɛɛ̂i a kákpîŋ tua-pere-ŋai lɛ́ɛ da mɛni sîi nyɔ́mɔɔ da kpɛ́ni-ŋa kɛ́ɛ."

Zɛŋ a núu kɛ̀ m̀aa fa kɛ̂ a waai

(Maafîu 15:10-20)

14Zîsɛ è ǹûai tòli ŋɔ́nɔ, é m̀ó dîa, ǹyɛɛi, "Kákelee ka ŋ̀oo mɛ́ni ka táre zu.

15Sɛŋ da fé ŋini ŋá, nyii à lɔ̀ núu kponôi, a pɔ̀ri garâi. Kɛ́lɛ, zɛŋ a kûla núu kponôi, ǹyaa ɓa gàra.

[16À kɛ̀ núu da wóli káa ma é mɛni mɛ́ni, tɔɔ e m̀ɛni."]

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Gúlaa ǹûai sáma é lɔ́ bɛ́rɛi mui, ŋɔpôlu-ƀelai dí m̀arê kɛ̀ é pîlaŋ záŋ-wooi ŋí ma.

18È dímarê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Káa máŋ, káfa mɛni ŋá kâa? Káfa gáa a gɛ́ɛ sɛŋ nyii kélee a sîɣe ŋini ŋá é lɔ́ núu kponôi, va gara?

19A kɛ̀ tí, kpɛ́ni fêi, va lɔ̀ ǹíi su, fɛ̂ɛ gbûnɛŋ su, gɛ́ tɛɛ.” (Zîsɛ è mii-sɛŋ kélee maa tĩa sìɣe ma ŋ̀óoi ŋí su.)

20È mò ǹyɛɛ, “Sɛŋ nyii a kûla núu kponôi, ǹyaa ƀa gàra.

21Núu líi su ƀé kili-ŋa-sia nyɔ́mɔɔ a kûla naa, ǹyaŋ nyíŋi a pà wulu-wulu kɛ́ɛ, ŋúma kɛ́ɛ, núu paá,

22sɛŋ maa líi téɛɛ, sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ɛ, núu pɛ́lɛɛ, wolii-kpɔ́lu, ŋɔ̃lɛ kɛ́ɛ, laa-kara, yoŋka da ƀoo-tua-ŋa kɛ́ɛ.

23Mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai ŋí kélee da kûla núu kponôi, é gara.”

Sailo-Fonisia nɛnîi ŋɔlaa-lai

(Maafîu 15:21-28)

24Nya ƀe Zîsɛ è sìɣe naa é lí Taya da Sidɔŋ-kpiniŋ su, é lɔ́ pɛ́rɛ tɔnɔ da mu. Vé kɛ́ ní ŋ̀wêlii núu da é gɔ́lɔŋ. Kɛ́lɛ, vé pɔ̂ri ní gbîŋ loôi.

25Naa fé tua ní, nɛnî tɔnɔ da kɛ́ m̀aa mɛ̂ni mɛ̀ni, é pá é tóo gɔ́ɔ mu. Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ è kɛ̀ ǹɛnîi ŋí ǹóŋ-nɛnii pôlu.

26Ǹɛnîi ŋí è kɛ̀ a Gurii-nuu, gɛ́ ƀò a Sailo-Fonisia sii-nuu. È Zîsɛ kpera fê a gɛ́ɛ é nyînaŋ nyɔ́mɔɔi kpɛ́ ǹóŋ-nɛnîi pôlu.

27Zîsɛ è m̀o ma, ǹyɛɛi, “Tɔɔ ǹîa-pɛlɛɛi dí dílaa míi dí kpela fúlɔi. Vé lɛ́lɛ ní a gɛ́ɛ núu é ǹîa-pɛlɛɛi dímii-sɛŋ síɣe e bili ŋ̀îla-ŋai dîɛ.”

28Kɛ́lɛ, ǹɛnîi è mò ma, ǹyɛɛi, “Ooei, Ɲánuu-namui, kɛ́lɛ, ŋ̀îla-ŋai kpîŋ máŋ da ǹîa-pɛlɛɛi dímii-sɛŋ-pɛnɛi mii a tòo teƀelei mui.”

29Nya ƀe Zîsɛ è mò ǹɛnîi ma, “Íwooi ŋí mɛni ma, yâ pɔ̂ri liî yɛ̂, ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔi aâ siɣe íloŋ-nɛnîi pôlu.”

30Nya ƀe ǹɛnîi è lì bɔ́ naa é nóloŋ káa lâani gbìŋ ŋá, nyînaŋ nyɔ́mɔɔi fé ŋɔ́nɔ bôlu.

Zîsɛ è ǹalôŋ wóli tiníŋɔɔ ǹá kánaŋɔɔ mai ƀàlo

31Nyíŋi pôlu ma kpɔ́ nɔ́, Zîsɛ è kùla Taya kpiniŋ su é téɛ Sidɔŋ, é lí Galalii Poai kɔlɛ é téɛ Daa-puu lɔii-kpiniŋ su.

32Dí pà a nalôŋ bɔ́ naa, ŋ̀óli tiníŋɔɔ, ǹá kánaŋɔɔ ma. Dí gbera fê a gɛ́ɛ é ǹyée pɛ́lɛ ma.

33Nya ƀe Zîsɛ è kùla la gbɔŋ su é lí la ǹyaa tɔnɔ kwaa ma, é ǹyée-kpua lɔ́ ŋ̀ólii, é ǹá-ya pú ǹyée-gbua ma é bîlaŋ nalôŋ nɛ́ŋ ma,

© 2014 Bible Society in Liberia.

34é ŋɛi tɛ́ ŋelei su é Ǹɛ̃wo tòo, gɛ́ m̀o ma, “Ífata,” ǹyaa ƀa, “Fúloŋ.”

35Ǹalôŋ wóli lá è ƀò, ǹɛ́ŋ é fúloŋ, gɛ́ lòno a zɑ̃́a.

36È dília-woo ƀò a gɛ́ɛ dífe m̀o núu da ma. Kɛ́lɛ, berei nɔ́ è dília-woo ƀò lai, bere nɔ́ ƀé kpɔ́ dí duŋ tàa la.

37Nya ƀe dípɛlɛ è pù kpɔ́ a zu gɛ́tɛ. “A sɛŋ kélee kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ. A ŋ̀oli tîníŋ-ƀelai kpîŋ kɛ̀ dí mɛni mɛ́ni, gɛ́ mûgbɛ-ƀelai kɛ̂ díkɛ lòno.”

Mâki 8

Zîsɛ è núu wála náaŋ ŋáa-kɔ̀ŋ

(Maafîu 15:32-39)

1Ɣele tɔnɔ da kpɔŋ kɛ́tɛ e ŋɔ́nɔ ŋ̀á tɛ̀ ma Zîsɛ kɔlɛ. Dí lɛ̀ɛ naa díkɔnɔ̃ŋ é kpɛ́ɛ. Sɛŋ da fé kɛ́ ní díyêei a gɛ́ɛ dí m̀ii. Nya ƀe è ŋɔpôlu-ƀelai tòli é m̀o dîa, ǹyɛɛi,

2“Gbɔŋ malôŋ káa ŋ̌gɛ̂i, kpɛ́ni fêi, da gɛ́ m̀bôlu a ɣele kûu saaƀa, mii-sɛŋ fé naa a gɛ́ɛ dí m̀ii.

3À kɛ̀ ŋà burii lɛ̀ɛ dîa ŋá dítɛɛ dípɔ naa, da pâi foâi berei ma, kpɛ́ni fêi, díta-ní dí síɣe kwaa kôyaa ma.”

4Ŋɔpôlu-ƀelai dí m̀arê kɛ̀, dîyɛɛi, “Núu a pɔ̂ri mii-sɛŋ sɔlɔ ƀôi ǹûai ŋí mɛni ma vɛ̃ɛ-kpâlaŋ ŋí su?”

5È dímarê kɛ̀, ǹyɛɛ dîai, “Kpólo-kpala ɣɛɛlu ƀé káyêei?” Dí mò ma, “Lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.”

6Nya ƀe è gbɔŋ kɛ̀ dí see ǹɔii ma é gbólo-kpala lɔ́ɔlu mɛi feerɛi síɣe, é sɛɣɛ-fei tɛɛ Ɣâla pɔ́, é díɣale-ɣale é dɛɛ ŋɔpôlu-ƀelai pɔ́ a gɛ́ɛ dí dɛɛ ǹûai pɔ́ dí m̀ii. Nya ƀe dí dɛ̀ɛ ǹûai pɔ́.

7Nyɛ̃ɛ loŋ-kuro è kɛ̀ díyêei máŋ. Zîsɛ è zòŋ díyêei é lûwa láa dîa, é m̀ó ŋɔpôlu-ƀelai dîa a gɛ́ɛ dí dítɛɛ ǹûai pɔ́.

8Ǹûai dí m̀ii dí pela, bɛnɛi nyíi e kùla bôlui, dí ŋ̀á tɛ̀ ma. E kɛ̀ a kpɔ̂lɔ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ láa fɛ́ɛ.

9Mii-ƀela dí kɛ̀ a núu wála náaŋ.

10Nya ƀe è dílɛ̀ɛ naa dí lí, é píli gélеŋ su da ŋɔpôlu-ƀelai a maa félaa, dí lí Daamanuta kpiniŋ su.

Faresii-ŋai dí ŋɛi-kɛ-maa kɔ̀ri

(Maafîu 16:1-4)

11Faresii-ŋai dí pà dí pɛ́lɛ sia toôi Zîsɛ lá. Dí kɛ̀ Ɣâla-taa ŋɛi-kɛ-maa kɔ́rîi Zîsɛ yêei a gɛ́ɛ dí zu-kɔ̂ŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Nya ƀe è Ǹɛ̃wo tòo a zu kôyaa, é dímarê kɛ́, ǹyɛɛ dîai, “Lé mɛni ƀé ŋ̀ɛ́nɛɛi ŋí su-ƀelai da ŋɛi-kɛ-maa kɔ́rîi lai? Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, fé pâi wɔ́lɔ ŋɛi-kɛ-maa da kélee tɛɛ̂i ŋ̀ɛ́nɛɛi ŋí su-ƀelai pɔ́.”

13Zîsɛ è kùla ŋɔ́nɔ díkɔlɛ, é píli gélеŋ su é lí ǹyái pôlu.

Faresii-ŋai díkpolo tɛ́-sɛŋ da Ɛɛlɔ

(Maafîu 16:5-12)

14Bôlu-ƀelai dí nìa a gɛ́ɛ dí lí a mii-sãa támaa. Kpólo-kpala tɔnɔ nɔ́ ƀé kɛ̀ díyêei gélеŋ su.

15È dília-woo ƀò, ǹyɛɛi, “Ka m̀ɛni. Ka kámɛi káa a Faresii-ŋai da Ɛɛlɔ ní díkpolo tɛ́-sɛŋ.”

16Dí lòno é pîlaŋ ma díkîe-ní loai, dîyɛɛi, “A m̀ôi tí, kpɛ́ni fêi, kpólo-kpala fé kúyêei.”

17Zîsɛ è m̀ɛnii kɔ̂lɔŋ dí kɛ̀ m̀ôi. È dímarê kɛ̀, ǹyɛɛ dîai, “Lé mɛni ƀé ka m̀ôi é pîlaŋ kpólo-kpala fé káyêei mɛni mai? M̀ɛnii ŋá m̀oi káfe nîi ŋ̀á káa ní ma kpaa máŋ ka táre zu? Kákili ŋá tɛiɣɛɛi?

18Káŋɛi káa kâa káfa kwaa kâa? Wóli káa kâa káfa mɛni mɛ̂ni? Mɛni fa máŋ lɛ̀ɛ kákili ŋá?

19Gbólo-kpala lɔ́ɔlui su-ɣále-ɣaleɛɛ m̀́î ǹúu wála lɔ́ɔlui mɛni mai, bɛnɛi lɛ̀ɛi è kɛ̀ a kpɔ̂lɔ láa fɛ́ɛ ɣɛɛlu?” Dîyɛɛ ma, “Puu kao feerɛ.”

20È ŋɔ́nɔ dímarê kɛ̀ ǹyɛɛ dîai, “Gbólo-kpala lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋá dɛ̀ɛ núu wála náaŋ (4,000) pɔ́i, bɛnɛi lɛ̀ɛi è kɛ̀ a kpɔ̂lɔ láa fɛ̂ɛ ɣɛɛlu?” Dí ŋ̀óo su tòo dîyɛɛ mai, “Lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.”

21Ǹyɛɛ dîai, “Káfe nîi táre ní m̀ɛnii ŋí su?”

Zîsɛ e ŋɛi-pu-nuu ƀàlo Bɛsaida

22Nya ƀe dí sèri Bɛsaida. Núu da-ni dí pà bɔ́ a ŋɛi-pu naloŋ tɔnɔ, dí Zîsɛ kpera fé a gɛ́ɛ e ǹyée pɛ́lɛ mà.

23Zîsɛ è ŋɛi-pu naloŋ sòŋ a ǹyée, é kúla la daai su. È ǹá-ya pù naloŋ ŋɛ́i, é ǹyée pɛ́lɛ ma, é m̀arê kɛ́ ǹyɛɛ ma, “Ya sɛŋ da kâai?”

24Ǹalôŋ è ŋ̀ɛi mu sìɣe é zu too, ǹyɛɛ mai, “Ŋa nûa kâai, kɛ́lɛ, díkaa nɔ yɛ̂ɛ wúru-ŋa ƀé siâi.”

25Zîsɛ è ŋɔ́nɔ ǹyée pɛ̀lɛ ǹalôŋ ŋɛ́i ma, ǹalôŋ e kwaa káa a ǹɛ́lɛɛ, gɛ́ sãa kàa dímaa ponoɔɔ.

26Nya ƀe è dɛ̀ɛ bɔ́-taâi, ǹyɛɛ mai, “Ífe lì pôlu máŋ daai tí su.”

Pitɛ è ǹɛ ǹúui Zîsɛ káa lai

(Maafîu 16:13-20; Lûu 9:18-21)

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Zîsɛ da ŋɔpôlu-ƀelai dí lì ŋɔ́nɔ Sɛsɛria Felepâ taa-ŋai su. È dímarê kɛ̀ berei su, ǹyɛɛ dîai, “Ǹûai dîyɛɛ ŋ́gaa a gbɛ̂ɛ?”

28Dí mò m̀a dîyɛɛi, “Nûa da m̀o a gɛ́ɛ íkaa a Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ. Kɛ́lɛ, da-ni da mò, Ilaiza. Gbéli-ŋai da mò a gɛ́ɛ íkaa a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui dɔnɔ.”

29È dímarê kɛ̀ ŋɔ́nɔ, ǹyɛɛi, “Káaŋ kâa ŋ́gaa a gbɛ̂ɛ?” Pitɛ e zu tòo, ǹyɛɛ mai, “M̀asâya ƀa yá.”

30Zîsɛ è dília-woo ƀò ǹyɛɛ dîai, “Káfe m̀o núu da ma.”

Zîsɛ è ŋɔmɔ̃́lɛi da ŋɔsaai maa mɛni ƀò naa tuɛ

(Maafîu 16:21-28; Lûu 9:22-27)

31Nya ƀe Zîsɛ è pɛ̀lɛ ǹɛ̂i ŋɔpôlu-ƀelai dîa a gɛ́ɛ fɛ̂ɛ nɔ́ Núu-kpune Ǹóŋ é mɔ̃lɛ mɛni támaa su, fɛ̂ɛ nɔ́ ǹúu-pɔlɔ-ŋai da zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai dí dípôlu tɔɔ ma. Gbɛɛ ŋái da pâi baâi, ɣele kûu saaƀa pôlu ma é m̀u siɣe saa yêei.

32È nyíŋi ƀò dîa a zu ponoɔɔ. Nya ƀe Pitɛ é lì la, é pɛ́lɛ lônoi ma.

33Kɛ́lɛ, Zîsɛ è tìnaŋ è ŋɔpôlu-ƀelai káa, ǹyɛɛ Pitɛ ma, “Sêtɔŋ, siɣe ŋ́gɔlɛ, kpɛ́ni fêi, Ɣâla ŋɔmɛni fé íkili ŋá, fɛ̂ɛ núu-kpune ŋɔmɛni.”

34È gbɔŋ tòli da ŋɔpôlu-ƀelai, é m̀o dîa ǹyɛɛi, “À kɛ̀ núu da a ŋ̀wɛ̂lii é pîlaŋ m̀bôlu, tɔɔ maa nuui é gíli kúla gbîŋ kponôi, é ŋɔsaa-wuruii síɣe é pîlaŋ m̀bôlu.

35Ǹúui a ŋ̀wɛ̂lii é ŋɔfúlu-laai lâai kɛ̂i, a pâi ǹánîi, kɛ́lɛ ǹúui a ŋɔfúlu-laai làŋ m̀aa mɛni ma da Duŋ Lɛ́lɛɛi, a pâi zɔlɔ ƀôi.

36Lé ƀé núu a pɔ̂ri gulâi ŋɔfúlu-laai láŋɔɔ su a gɛ́ɛ é ŋ̀ɛ́niɛi kélee kɛ́ a bɔ́ɔi?

37Lé ƀé núu a pɔ̂ri dɛɛ̂i a gɛ́ɛ é ŋɔfúlu-laai sɔlɔ ƀó pôlu?

38À kɛ̀ núu da à ŋùmɛ é pîlaŋ m̀â da ŋáwooi, ŋ̀ulu-wulu kɛ́ɛi da zɔnyɔ̂ŋ ɣéniɛi ŋí su, gɛ̀ ní, ŋ̀elei núu-kpune Ǹóŋ à pà lai, da Ǹ̂ala-taa kela maa waa-ŋai, Ǹâŋ ŋɔfólo-laai kɛ́ ƀò bôlui, a pâi ŋumɛ̂i é pîlaŋ ǹúui tí ma.”

Mâki 9

1Nya ƀe è m̀o dîa, ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, núu da-ni díkaa tɔɔ ní ƀɛ́, dífe pâi saâi é lɛ́ɛ la zu dí Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai káa é pá, wála-wala-laa kɛ́ ƀò bôlu.”

Zîsɛ ŋɔkpɛtɛ-perei maa è fàleŋ

(Maafîu 17:1-13; Lûu 9:28-36)

2Ɣele kûu lɔ́ɔlu mɛi da tɛ̂ɛi pôlu ma, Zîsɛ è lì a Pitɛ, Zîi, da Zɔ̂ŋ yée tɔ́ɔ tɔnɔ ma dítɔnɔ kwaa ma. Nya ƀe m̀aa è fàleŋ díŋɛi.

3Ŋɔseɣei è kɛ̀ fólôi kpɔ́ yɛ̂ɛ vóloi núu da fa pɔ̂ri kɛ̀ m̀aa kpɛɛ̂i.

4Nya ƀe bôlu-ƀela saaƀai ŋí dí Zîsɛ kàa gɛ́ lòno Ilaiza da Mose pɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Pitɛ è m̀o Zîsɛ ma, “Kaamɔ̂ɔ, ǹélɛɛ̂i a gɛ́ɛ kúkaa ɓɛ́. Kwaa ɓûu saaɓa tɔɔ, dɔnɔ
kɛ́ ɓò ímɛni ma, dɔnɔ Mose mɛni ma, dɔnɔ Ilaiza mɛni ma.”

6Pitɛ da m̀arâai dí kɛ̀ yaôi díkɛ kpɛ̃liŋ. Pitɛ fé kɛ́ ní a mɛni kɔ́lɔŋɔɔ a pɔ̂ri kɛ̀ m̀ôi.

7Nya ɓe ɣele-kɔlɔŋ kole è dímɛi pɛ̂lɛ. Wóo da è kula ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei su ǹyɛɛi,
“Ŋáwɛli kɛ́-maa Loŋ ká ŋí, ka ŋ̀óo méni.”

8Dítinaŋɔ̂ɔi, dífe Mose da Ilaiza káa ní, fɛ̂ɛ nɔ́ kɛ̀ Zîsɛ nyaa tɔnɔ.

9Díkɛɛ ǹyéei yenîi, è dília-woo ɓò a gɛ́ɛ mɛnii dí gàai dífe m̀o núu da ma, é lɛ́ɛ la
zu núu-kpune Ǹóŋ é m̀u síɣe saa yêei.

10Dí m̀ɛnii ŋí lâai kɛ̀ díkili ŋá, kɛ́lɛ dí kɛ̀ díkili ŋá siâi, “M̀u siɣɛɛ saa yêei su-kulâi
ɓa lé?”

11Dí Zîsɛ marê kɛ̀, dîyɛɛ m̀ai, “Lé mɛni ɓé Dɔ̂ŋ lɛ́-ɓelai da mò la dîyɛɛ, ‘Fɛ̂ɛ Ilaiza
a pa fúlɔi?’ ”

12È díwoo su tòo ǹyɛɛ dîai, “Ilaiza a pâi kpɔ́ fúlɔi a gɛ́ɛ é m̀ɛnii kélee su sa̋a.
Kɛrɛ̂e, bɔ̃yɛɛ̂i Ŋ̀âla-kɔlɔi su a gɛ́ɛ fɛ̂ɛ núu-kpune Ǹóŋ é mɔ̃lɛ mɛni támaa su, dí
tûa la yɛ̂ɛ luɛ?

13Kɛ́lɛ, ŋá m̀ó kâa, Ilaiza a gbâa pá. Dí tùa la yɛ̂ɛ berei dí ŋ̀wɛli la, yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i
la Ŋ̀âla-kɔlɔi su é pîlaŋ mài.”

Zîsɛ è nyînaŋ nyɔ́mɔɔ kpɛ̀ surɔ̂ŋ-loo tɔnɔ pôlu

(Maafîu 17:14-21; Lûu 9:37-43a)

14Dí seriɛɛ bôlu-ɓelai gbeli-ŋai dîai, dí kpɔŋ kɛ́tɛ kàa dínaŋɔɔ dîa. Dɔ̂ŋ lɛ́-ɓelai
da bôlu-ɓelai díkɛ sîa toôi.

15Gbɔŋ su-ɓelai kɛ́ɛ da Zîsɛ káai, dípɛlɛ è pù a gɛ́tɛ. Díkelee dí kîrɛ sìɣe dí lí bɔ́
dí dílaa tí ma.

16Zîsɛ è ŋɔpôlu-ɓelai marê kɛ̀, ǹyɛɛ dîai, “Lé ɓé ka dîa-ní ka m̀aa sîa toôi?.”

17Gbɔŋ su-nuui dɔnɔ e zu tòo, ǹyɛɛ m̀ai, “Kaamɔ̂ɔ, ŋá pà a ńoŋ ípɔ. Nyînaŋ
nyɔ́mɔɔ káa bôlu.

18Ɓɛ́i kélee à zòŋ naai, a tòo, ǹá-ya file-file kɛ́ tɔ̀ɔ ǹá, gɛ́ ǹyíŋ ŋá mii, gɛ́ kɛ̀ kàŋ-
kàraŋ. Ŋá mò ípôlu-ɓelai dîa a gɛ́ɛ dí gbɛ́ bôlu, kɛ́lɛ, dífe pɔ̂ri ní.”

19Zîsɛ è m̀o dîa, “Óo, ŋ̀éniɛi ŋí su-ɓelai, laa-la fé káyêei, ɣele ɣɛɛlu ɓé fɛ̂ɛ ŋá kɛ́ la
kákɔlɛi? Ɣele ɣɛɛlu ɓé fɛ̂ɛ ŋá ńii kpéle la káyêei? Ka pá la m̀bɔ.”

20Dí pà a zurɔ̂ŋ-looi bɔ́. Nyînaŋ nyɔ́mɔɔi kɛ́ɛ a Zîsɛ káai, è zurɔ̂ŋ-looi tùmo-tumo,
é doo ǹɔii ma, gɛ kiliŋ, ǹá-ya file-file kɛ́ tɔ̀ɔ ǹá.

21Zîsɛ e zurɔ̂ŋ ǹâŋ marê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Nyînaŋ nyɔ́mɔɔi ŋí a kɛ́ bôlu a ɣele ɣɛɛlu?” È
mò ma, “É síɣe ńoloŋ tãi ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Tãi támaa a bìli ŋɔŋ su da ǹyái a gɛ́ɛ é bàa. À kɛ̀ yà pɔ̂ri mɛni da kɛ̂i, kúmalôŋ
káa í kpɔ́ŋ kûa!”

23Zîsɛ è m̀o ma, “À kɛ̀ yá kpîŋ yâ pɔ̂ri! Mɛni kélee ŋ̀aa-see a kɛ̀ laa-la nuu yêei a
ǹɛ́lɛɛ.”

24Ǹaa ŋáa ma, ǹôloŋ ǹâŋ è làɣi a wɔ́lɔ, ǹyɛɛ m̀ai, “Ŋa láa la, kpɔŋ mâ, berei máŋ
ŋálaa-lai láa fé fɛ́ɛ ní lai!”

25Zîsɛ kɛ́ɛ a gàa a gɛ́ɛ gbɔŋ su a kɛ́ kɛ̂tɛi díkɔlɛi, è lòno nyînaŋ nyɔ́mɔɔi ma, ǹyɛɛi,
“Yá nyînaŋ nyɔ́mɔɔ, ŋa m̀ó yâ, ye kúla ǹoloŋ ŋí pôlu, ífe wɔ́lɔ ŋɔ́nɔ lèɣɛ la.”

26Nyînaŋ nyɔ́mɔɔi è làɣi, é dumo-tumo a ŋ̀ánaa, é kúla bôlu. Zurɔ̂ŋ-looi è kɛ̀ yɛ̂ɛ
a saa, ǹúui da-ŋa dí m̀ó dîyɛɛi, “Aâ saa.”

27Kɛ́lɛ, Zîsɛ è zòŋ a ǹyée é m̀u síɣe é tɔ́ɔ.

28Zîsɛ liɛ́ɛ bɔ́ naai, ŋɔpôlu-ɓelai dí m̀arê kɛ̀ dítɔnɔ kwaa ma dîyɛɛ m̀ai, “Lé mɛni
ɓé kúfe pɔ̂ri ní kɛ̀ ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔi kpɛ̂i la zurɔ̂ŋ-looi tí pôlui?”

29È díwoo su-tòo ǹyɛɛ dîai, “Ɣâla fɛliɛɛ kpanaŋ (da suŋ kpanaŋ siɣeɛɛ) nɔ́ ɓa gɛ̀
núu é ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔ sii ŋí kpɛ́ núu da pôlu.”

Zîsɛ è ŋɔ́nɔ ŋɔsaai maa mɛni ɓò naa túɛ

(Maafìu 17:22, 23; Lûu 9:43b-45)

30Dí kùla naa dí tɛ́ɛ Galalii. Zîsɛ fé kɛ́ ní ŋ̀wɛ̂lii núu da é gɔ́lɔŋ ɓɛ́i è kɛ̀ naai,

31kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ mɛni lɛ̂i ŋɔpôlu-ɓelai dîa, ǹyɛɛi, “Da pâi núu-kpune Ǹóŋ tɛɛ̂i nûa
pɔ́ a gɛ́ɛ dí bàa. Dà bàa, ɣele kûu saaɓa a tɛ̀ɛ, a pâi m̀u siɣêi ŋɔ́nɔ.”

32Kɛ́lɛ, dífe táre ní ŋɔsɛŋ lɛ́ɛi ŋí su, dí kɛ̀ yaôi a gɛ́ɛ dí m̀arê kɛ́ m̀ɛni ma.

Gbɛ̂ɛ ɓa ǹúui gɛ́tɛi

(Maafìu 18:1-5; Lûu 9:46-48)

33Nya ɓe dí lì dí sèri Kapɔ̂nia. Dí lɔ́ɔ kɛ̀ bɛ́rɛi mui, Zîsɛ è ŋɔpôlu-ɓelai marê kɛ̀,
ǹyɛɛ dîai, “Lé ɓé ká kɛ̀ m̀aa sîa toôi berei sui?”

34Kɛ́lɛ, dífe pɔri ní kɛ̀ ŋ̀óo su toôi, kpɛ́ni fêi, m̀ɛnii dí kɛ̀ zîa toôi díkîe-ní loai ɓé
kɛ̀ a gbɛ̂ɛ ɓa ǹúui gɛ́tɛ ɣelei dísamai.

35Nya ɓe Zîsɛ è sèe é ŋɔpôlu-ɓelai tóli, ǹyɛɛ dîai, “À kɛ̀ núu da à ŋ̀wɛli é kɛ́ a núu-
tuɛ-nuu, fɛ̂ɛ m̀aa nuui é kɛ́ a ǹúui kélee gbɛɛ ŋái, gɛ́ ɓò a ǹúui kélee dílɔmu-nuu.”

36Nya ɓe è pà a lôloŋ tɔnɔ é dɔ́ɔ dísama, é zee ǹyée tɔ̃ɔi, è m̀o dîa ǹyɛɛi,

37“Ǹúui a ǹyée sèe lôloŋ kɛ́ɛ ŋí mu ńaai sui, m̀aa nuui a ǹyée sée ḿû. Ǹúui ŋɔ́nɔ
a ǹyée sèe ḿûi, m̀aa nuui fa ǹyée sèe nɔ́ ḿû, kɛ́lɛ, m̀aa nuui a ǹyée sée nuui mu
ńdɛ̀ɛi.”

Ǹúui vé tɔɔ ní kûai, gáa a kútà

(Lûu 9:49, 50)

© 2014 Bible Society in Liberia.

38Zɔ̂ŋ è m̀o ma, ǹyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, kú núu da kàa gɛ́ nyînaŋ nyɔ́mɔɔ kpɛ̀ ílaâi su. Kɛ́lɛ kú gbèra, kpɛ́ni fêi, vé a kúta.”

39Kɛ́lɛ, Zîsɛ è m̀o dîa ǹyɛɛi, “Káfe gbèra, kpɛ́ni fêi, núu à mɛni kpaya-kpaya kɛ̀ ńaai sui, va pɔ̂ri mɛni nyɔ́mɔɔ ƃôi é pîlaŋ ḿâ a maa félaa.

40Ǹúui vé tɔɔ ní kûai, gáa a kútà.

41Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, ǹúui a ya kɔ̂ɛɛ tɛɛ kápɔ, kpɛ́ni fêi, Kôrai láai káa kâai, m̀aa nuui fé pâi wɔ́lɔ ŋɔfela-fei lánîi.

Zu-kɔɔŋ-ŋai da núu kɛ̀ é sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i

(Maafîu 18:6-9; Lûu 17:1, 2)

42“Núu da à gɛ ǹîa-pɛlɛɛi ŋí dɔnɔ, nyii a lâa a ńyãai, é sɔnyɔ̂ŋ kɛ́, m̀aa nɛ̃ɛ̂i dí kɔni kɛ́tɛ ɣiri m̀aa ǹúui kpîŋ kɔŋ ma dí bili yúo su.

43À kɛ̀ íyee à gɛ̀ í sɔnyɔ̂ŋ kɛ́, dée yâ. Ímaa nɛ̃ɛ̂i íkɛ ƃò a ífulu, íyee tɔnɔ kpɛ́ŋ kɛ́ɛ yâ, é tɛ́ɛ la íyee feerɛ kɛ́ɛ yâ í lí Dɛ̂ƃele-taa ma, ŋ̀wɔ́lɔ-wɔlɔ ŋɔŋ su,

[44nyii va wɔ́lɔ liiŋ, gbeli-ŋai pâi dímiî dífa saa.]

45À kɛ̀ íkɔɔ à gɛ̀ í sɔnyɔ̂ŋ kɛ́, dée yâ. Ímaa nɛ̃ɛ̂i íkɛ ƃò a ífulu, íkɔɔ tɔnɔ kpɛ́ŋ kɛ́ɛ yâ, é tɛ́ɛ la íkɔɔ feerɛ kɛ́ɛ yâ í lí Dɛ̂ƃele-taa ma, ŋ̀wɔ́lɔ-wɔlɔ ŋɔŋ su,

[46nyii va wɔ́lɔ liiŋ, gbeli-ŋai pâi dímiî dífa saa.]

47À kɛ̀ íŋɛi à gɛ̀ í sɔnyɔ̂ŋ kɛ́, gula yâ. M̀aa nɛ̃ɛ̂i í lí Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su a íŋɛi-gao tɔnɔ kpɛ́ŋ é tɛ́ɛ la íŋɛi-gao veerɛ kɛ́ɛ yâ í lí dɛ̂ƃele-taa, ŋ̀wɔ́lɔ-wɔlɔ ŋɔŋ su,

48nyii va wɔ́lɔ liiŋ, gbeli-ŋai pâi dímiî dífa saa.

49Da pâi núu kélee liƃi waâi dîa a ŋɔŋ nɔ́ yɛ̂ɛ berei da sâla sãa liƃi wàa dîa a kpolo-liyeŋ

50Kpolo-lîyeŋ lɛ̂lɛɛi. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ gboloi à ǹíyeŋ làŋ, a pɔ̂ri gɛ̂i léŋ é líyeŋ ŋɔ́nɔ? Tɔɔ kpolo-liyeŋ é kɛ́ kâa kákɛ-ɣeniɛi su, a gɛ́ɛ ka káƃarâai ká kɛ́ ƃò kwaa tɔnɔ ma lii-sêe su.”

Mâki 10

Zîsɛ è sɛŋ lɛ̀ é pîlaŋ taa-laa ma

(Maafîu 19:1-12; Lûu 16:18)

1Zîsɛ è sìɣe naa é lí Zuda kpiniŋ su Zɔdiŋ Yai pôlu. Kpɔŋ è ŋɔ́nɔ ŋ̀á tɛ̀ mà gɔlɛ é ŋɔ́nɔ Ɣâla mɛni lɛ̀ dîa yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ gɛ̂i lai.

2Faresii-ŋa dí pà bɔ́ a gɛ́ɛ dí zu kɔ̂ŋ. Dí m̀arê kɛ̀, dîyɛɛ mai, “Gáa dɔ̂ŋ lá-wooi ma a gɛ́ɛ núu é ŋɔnɛnîi lɛ́ɛ?”

3È dímarê kɛ̂, ǹyɛɛ dîai, “Lé tɔŋ ƃé Mose è dɛ̀ɛ kápɔ é pîlaŋ nyíŋi mai?”

4Dí mò ma, “Mose è fàa ma a gɛ́ɛ núu é táa-laa-kɔlɔ pɔ̃yɛ é dɛɛ ŋɔnɛnîi pɔ́ é ǹɛɛ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Kɛ́lɛ, Zîsɛ è m̀o dîa, “Káwolii kpɔ̂lɔ mɛni ƀé è dɔ̂ŋ ŋí pɔ̃yɛ la.

6Kɛ́lɛ, maa-ŋuŋ su, Ɣâla è ǹɔii kpɛ̀tɛ, é núu kpɛtɛ, a surɔ̂ŋ da nɛnî.

7Nyíŋi mɛni ma surɔ̂ŋ a pâi ǹâŋ lɛɛ̂i da ǹee é kánaŋ ŋɔnɛnîi ma,

8da ǹyaa da pâi kɛ̂i a kpono tɔnɔ. Dífa ŋɔ́nɔ kɛ̀ a kpono feerɛ, kɛ́lɛ, díkaa a kpono tɔnɔ.

9Mɛni ma, sɛŋ Ɣâla a bú gîe mai, núu da fé gula gîe ma.”

10Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai dí ŋɔ́nɔ m̀arê kɛ̀ bɛ́rɛi mu é pílaŋ mɛni tɔnɔi ŋí ma.

11È zu tòo ǹyɛɛ dîai, “Núu à ŋɔnɛnî lɛ̀ɛ é nɛnî da kpɛ́ni kula, gɛ̀ ní m̀aa nuui tí a wulu-wulu kɛ́.

12À kɛ̀ nɛnî da à ŋɔsurɔ̂ŋ lɛ̀ɛ é surɔ̂ŋ da kpɛ́ni kula, m̀aa nɛnîi ǹyaa máŋ a wulu-wulu kɛ́.”

Zîsɛ è lûwa tòo nîa-pɛlɛɛ dîa

(Maafîu 19:13-15; Lûu 18:15-17)

13Nûa dí kɛ̀ nâa pâi a ǹîa-pɛlɛɛi Zîsɛ pɔ́ a gɛ́ɛ é ǹyée pɛlɛ dîa. Kɛ́lɛ, ŋɔpôlu-ƀelai dí díkpèra.

14M̀ɛnii ŋí naa káa Zîsɛ mii, è ǹíi ŋwàna é m̀o dîa ǹyɛɛi, “Ka ǹîa-pɛlɛɛi lɛ́ɛ naa dí pá ḿbɔ, káfe díkpera, kpɛ́ni fêi, ǹúu kɛ́ɛ-ŋai ŋí ƀé Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai káa dímɛni ma.

15Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, ǹúui va ǹyée sèe Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai mu yɛ̂ɛ lôloŋ, va li naa.”

16Nya ƀe è ǹyée zãa é bɛ̀lɛ ǹîa-pɛlɛɛi dîa é lûwa tòo dîa.

Ǹyaŋkpa tɔ́i

(Maafîu 19:16-30; Lûu 18:18-30)

17Zîsɛ kɛ́ɛ liî ŋɔsiâi mai, nalôŋ tɔnɔ è pà bɔ́ a kîrɛ é pɛ́lɛ ŋume ŋá dúɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Kaamɔ̂ɔ lɛ́lɛɛ, lé ƀé ŋa pɔ̂ri gɛ̂i a gɛ́ɛ ŋá wɔ́lɔ-wɔlɔ fulu-laa sɔlɔ ƀói?”

18Zîsɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Yâ kɛ̂i ḿâ núu lɛ́lɛɛ, lé mɛni ma? Núu da fé lɛ́lɛ ní, fɛ̂ɛ nɔ́ Ɣâla ǹyaa tɔnɔ.

19Í dɔ̂ŋ-ŋai kɔ́lɔŋ: ‘Ífe núu pàa, ífe wulu-wulu kɛ̀, ífe ŋúma kɛ̀, ífe wôya sere-faa kɛ̀, ífe wôya kɛ̀, ƀâa kɛ́ ínâŋ ma da ílee.’ ”

20Ǹalôŋ è mò Zîsɛ ma ǹyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, ŋa dɔ̂ŋ-ŋai ŋí kélee mɛi káa, é sìɣe ŋásurɔ̂ŋ-loo tãi ma.”

21Zîsɛ è ŋ̀ɛi pìlaŋ mà a wɛli kɛ́-maa pere, ǹyɛɛ m̀ai, “Mɛni tɔnɔ ƀé a lɛɛ. Lí í íyeêi sãai kélee kɔ́lɛ, zɛŋ yâ gula zui, dɛɛ gôlo-ƀelai pɔ́, gɛ̀ ní, laai-kɛ-sɛŋ a pâi kɛ̂i íyeêi Ɣâla-taa. Nyíŋi pôlu ma, pá í kɛ́ ḿbôlu.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Ǹalôŋ kɛ́ɛ a ŋ̀óoi ŋí mɛnîi, è ŋ̀ɛ́i yèŋ zu é lí a malôŋ pere, kpɛ́ni fêi, sãa támaa è kɛ̀ ǹyêei.

23Zîsɛ è tìnaŋ, é m̀ó ŋɔpôlu-ƀelai dîa ǹyɛɛi, “Gbanaŋɔ̂i kpɔ́ a gɛ́ɛ diai tɔɔ sãa támaa a díyêei dí lí Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su!”

24Bôlu-ƀelai kíli ŋá e tɛ̀i a ŋ̀óoi ŋí. Kɛ́lɛ, Zîsɛ è ŋɔ́nɔ lì tuɛ pere a ŋ̀óo ǹyɛɛ dîai, “Ńônii, gbanaŋɔ̂i kpɔ́ a gɛ́ɛ núu é lí Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su (à kɛ̀ a gíli kɛ̀ tɔɔ-laa ma)!

25Tɔɔ-nuu liɛ́ɛ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su kpanaŋɔ̂i é tɛ́ɛ la soo-fáleŋ tɛ̂ɛi ma sayílaŋ-wôlo su.”

26 Ǹ óoi ŋí è ŋɔpôlu-ƀelai kíli ŋá tɛ̀i kpɔ́ a ŋ̀ánaa, dîyɛɛ m̀ai, “Gɛ̀ ní, gbɛ̂ɛ ƀé ŋaŋ a pɔ̂ri ƀâloi?”

27Zîsɛ è díkàa kpɔ́ sɩ́i ǹyɛɛ dîai, “Bɔri fé núu mi, fɛ̂ɛ nɔ́ Ɣâla ǹyaa tɔnɔ. Mɛni kélee m̀aa pɔ̂ri káa mì.”

28Pitɛ è m̀o m̀a ǹyɛɛi, “Gáa. Kwâa kúyêei sãa kélee lɛ́ɛ kwa pîlaŋ ípôlu.”

29Zîsɛ ǹyɛɛ dîai, “Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, núu da à bôlu fè ŋɔpɛ́rɛi ma, kpaa máŋ ǹîa-ní, ǹɛ́ye-ní, ǹee, ǹâŋ, ǹônii, da ŋɔlɔii ma m̀aa mɛni ma da Duŋ Lɛ́lɛɛi,

30m̀aa nuui tí a pâi pɛ́rɛ-ŋa sɔlɔ ƀôi é tɛ́ɛ ŋ̀uŋ támaa ma ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su, da lia-surɔŋ da nɛnî-ŋa, leye-surɔŋ da leye-nɛnî-ŋa, ǹee-ní támaa, nîa-pɛlɛɛ támaa kɛ́ ƀò ǹyêei da lɔii, gbɔara-ƀela támaa máŋ. Ǹyaŋ a pâi wɔ́lɔ-wɔlɔ fulu-laai sɔlɔ ƀôi tuɛ-pere ɣɛ́niɛi su.

31Diai díkaa a duɛ-tuɛi, da pâi kɛ̂i a gbɛɛ ŋái, diai a gbɛɛ ŋái díkɛ ƀo a duɛ-tuɛi.”

Zîsɛ è ŋɔ́nɔ ŋɔsaai maa mɛni ƀò naa tuɛ

(Maafîu 20:17-19; Lûu 18:31-34)

32Nya ƀe dí kɛ̀ berei su, díkɛ li Zerusâlɛŋ, Zîsɛ kɛ́ sia dítuɛ dípɛlɛ púɔɔ. Diai kélee pîlaŋ bôlui dí kɛ̀ yaôi. È ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi sìye ŋɔ́nɔ, gɛ́ m̀ɛni-ŋai ƀo dîa, nyii pâi kɛ̂i lai.

33È m̀o dîa ǹyɛɛi, “Ka gáa. Kwa nâa kɛ́ liî Zerusâlɛŋ. Nàa ƀé da pâi núu-kpune Ǹóŋ sonîi naa, dí dɛɛ zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai pɔ́ da Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai. Da pâi tɔ̂ŋ pûi ma a gɛ́ɛ é sáa, dí dɛɛ Zɛ̃tai-ŋai pɔ́.

34Da pâi ɣɛ́lɛ-maa kulâi gbonôi, dí díla-ya pú ma, dí ǹokwa, dí bàa. Kɛ́lɛ, ɣele kûu saaƀa à tɛ̀ɛ, a pâi m̀u siɣêi ŋɔ́nɔ saa yêei.”

Zɩ̃i da Zɔ̂ŋ dí mɛni da wɛ̀li

(Maafîu 20:20-28)

35Zɛƀɛdiǹóŋ Zɩ̃i da Zɔ̂ŋ dí kùla díƀarâai sáma, dí pá bɔ́ dí m̀o ma, “Kaamɔ̂ɔ, kwa ŋ̀wɛ̂lii í mɛni da kɛ́ kûɛ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

36Ǹyɛɛ dîai, “Lé ƀé ka ŋ̀wɛ̂lii ŋá gɛ́ kâai?”

37Dí mò m̀a, “Gɛ́ kútɔnɔ da é sée ílaa-mii-yee mɛi, gbelii é sée íkɔɔ-yee mɛi-pere yâ kɛ̀ ífolo-laai su.”

38Kɛ́lɛ, Zîsɛ è m̀o dîa, “Káfe m̀ɛnii kɔ́lɔŋ ka vɛlîi. Ka pɔ̂ri kákpelêi a gbele-kɔɛi ŋa ŋ́gbele lai? Ka pɔ̂ri káyee seêi batâi sii mu da ŋábatâi kɛ̀ lai?”

39Dí mò ma, “Kwa pɔ̂ri.” Zîsɛ è m̀o dîa, “Gbele-kɔɛi ŋa ŋ́gbele lai, ka pâi kákpelêi la, berei da pâi ŋábatâi kɛ̂i lai bere ƀé da pɔri kábatâi kɛ̂i la.

40Kɛ́lɛ, a gɛ́ɛ núu da é sée ńaa-mii-yee mɛi, kpaa máŋ ŋ́gɔɔ-yee mɛi pere m̀aa ŋuŋ ma ƀò fé ńyêei, kɛ́lɛ, gáa diai mɛni ma ɣâla a naa kpɛtɛ dímɛni mai.”

41Bôlu-ƀela puui kɛ́ɛ da m̀ɛnii, dí dílii ŋwàna Zĩi da Zɔ̂ŋ dia.

42Zîsɛ e dítòli è m̀o dîa, “Ká gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ diai da sîa a wala-wala-laa Zɛ̃tai-ŋai mɛi, da gɛ̀ a ŋɛi-kpala. Dínuu kɛ́tɛ-ŋai da wála-wala-laa sîa kpɔ́ a ŋ́ánaa.

43Kɛ́lɛ, vé pâi kɛ̂i tí kásama. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ núu da à ŋ̀wɛli é kɛ́ a núui gɛ́tɛi kásama, fɛ̂ɛ m̀aa nuui a gbîŋ kɛ̀ a kálɔmu-nuu,

44ǹyaŋ à kɛ̀ núu da à ŋ̀wɛli é kɛ́ a núu-tuɛ-nuu kásama, fɛ̂ɛ é kɛ́ a luɛ kákelee káyêei,

45kpɛ́ni fêi, núu-kpune Ǹóŋ máŋ fé pá ní a gɛ́ɛ núu é tíi kɛ́ mì. Kɛ́lɛ e pà a gɛ́ɛ é tíi kɛ́ nûa dîɛ, é ŋɔfúlu-laai tɛ́ɛ a maa tee sɛŋ núu támaa mɛni ma.”

Zîsɛ è ŋ̀ɛi-pu-nuui Batimiɔ ƀalo

(Maafîu 20:29-34; Lûu 18:35-43)

46Dí sèri Zɛleko. Zîsɛ, ŋɔpôlu-ƀelai da kpɔŋ kɛ́tɛ dí kɛ́ kulâi Zɛlekoi, ŋɛi-pu-naloŋ tɔnɔ è kɛ̀ seêni berei kɔlɛ. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Batimiɔ, Timîa ǹóŋ.

47Gɛ́ɛ a m̀ɛni a gɛ́ɛ è kɛ̀ a Nâzarɛ Zîsɛ, è pɛ̀lɛ láɣiɛɛ ma, ǹyɛɛi, “Deeƀé Ǹóŋ Zîsɛ, ḿalôŋ káa!”

48Núu támaa dí gbèra dí m̀o ma a gɛ́ɛ é m̀ɛni sáa, kɛ́lɛ, è làɣi kpɔ́ a zu kɛ́tɛ, ǹyɛɛi, “Deeƀé Ǹóŋ, ḿalôŋ káa!”

49Nya ƀe Zîsɛ e tɔ̀ɔ e m̀o dîa, “Ka dóli.” Dí ŋɛi-pu-nuui tòli, dí m̀o ma, “Ílii kpéle í ímu siɣe. A ítolîi.”

50Batimiɔ è ŋɔpili-kpãai pìli é píli ɣelêi é pá Zîsɛ pɔ́.

51Zîsɛ è m̀arê kɛ̀, “Lé ƀé yâ ŋ̀wɛ̂lii ŋá gɛ́ yɛ̂i?” Batimiɔ ǹyɛɛ m̀ai, “Kaamɔ̂ɔ, gɛ́ ŋá kwaa káa.”

52Zîsɛ è m̀o ma, “Ye lí nâa yɛ̂, ílaa-lai a íƀalo.” È m̀o nɔ́ tí, ǹalôŋ é kwaa káa, é pîlaŋ bôlu berei ma.

Mâki 11

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zîsɛ è tɛ̀ Zerusâlɛŋ a yee-tɛɛ-maa sia

(Maafîu 21:1-11; Lûu 19:28-40; Zôŋ 12:12-19)

1Díkɛɛ lɛɣêi Zerusâlɛŋ, dí tɛ̀ Bɛfazi da Bɛtɛni taai su, Ŋulɔ-wuru Yeei kɔlɛ. Ǹya
ƀé Zîsɛ è ŋɔpôlu-ƀelai veerɛ tɛ̀ɛ,

2ǹyɛɛ diai, “Ka lí gbanâŋ lá tuɛ. Ka sèri naa, ka pâi wɛlɛ-sôo-loŋ kâai gbulɔ̂ŋɔɔ,
núu da fé tá seêni bôlu. Ka vúloŋ ká pá la.

3Núu da à kámarê kɛ̀, ‘Ka gêi ŋí lé mɛni ma?’ Ka m̀ó ma kâai, ‘Kúnuu-namui a
ŋ̀wɛ́li kêi. A pâi dɛɛ̂i pôlu lónii ma.’ ”

4Nya ƀe dí lì naa dí wɛlɛ-sôo-loŋ káa gbulɔ̂ŋɔɔ bɛ́rɛi lá daai su, dí vúloŋ.

5Diai kɛ̀ tɔ̂ni naai, dí dímarê kɛ̀ dîyɛɛ dîai, “Ka ŋ̀wɛlɛ-sôo-loŋ fúlonîi lé mɛni
ma?”

6M̀ɛnii Zîsɛ è m̀o dîai, dí mò dîa, dí fáa ma a gɛ́ɛ dí lí la.

7Nya ƀe dí lì a ŋ̀wɛlɛ-sôo-loŋ Zîsɛ pɔ́, dí díseɣe-ŋai pɛ́lɛ m̀ɛi, Zîsɛ é sée bôlu.

8Núu támaa dí díseɣe-ŋai pɛ̀lɛ berei ma. Díta-ní dí láa tèe ǹɔɔi su dí dɔɔ berei
ma.

9Diai kɛ̀ dúɛ-pere da diai kɛ̀ bôlu-perei, dí kɛ̀ lâɣii, “Kwa laa-maa-tɛ tɛɛ Ɣâla pɔ́!
Lûwa é kɛ́ ǹúui ma a pâi Kúnuu-namui láai su!

10Lûwa é kɛ́ Kúnâŋ Deeƀé ŋɔkâloŋ-laai ma, nyii gáa pâi! Kwa laa-maa-tɛ tɛɛ Ɣâla
pɔ́ ɣelêi-pere póŋ-póŋ!”

11Nya ƀe Zîsɛ è tɛ̀ Zerusâlɛŋ é lí Ǹ̀ŋâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. Zãai kélee maa kpɛ̀ɛ m̀ii, è
gbâa kɛ̀ a ɣele-wulii. Nya ƀe da ŋɔpôlu-ƀela puu kao féerɛi dí lì Bɛtɛni.

Zîsɛ è fii wurui náɣâŋ làa

(Maafîu 21:18, 19)

12Zîsɛ da ŋɔpôlu-ƀelai kɛ́ɛ da kùla Bɛtɛni dí kɛ́ lene pôlu a bôlu ma ɣelei, puru è
kɛ̀ Zîsɛ kêi.

13È fii wuru da kàa kwaa kôyaa ma, ǹáa támaa ma. È lì naa a gɛ́ɛ é gáa à kɛ̀ m̀á
káa ŋ̀á. Zeriɛ́ɛ ŋ̀úrii kpîŋ mui, vé m̀á da káa ní ŋ̀á, fɛ̂ɛ nɔ́ ǹáa tée-tee, kpɛ́ni fêi, vé
kɛ́ ní a fii ƀá tãi.

14Nya ƀe m̀o ŋ̀úrii ma ǹyɛɛi, “Núu da kélee fé ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ pâi íƀa da miî é síɣe sâa
ma.” Ŋɔpôlu-ƀelai dí m̀ɛnii ŋí mɛni.

Zîsɛ è lì Ǹ̀ŋâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu

(Maafîu 21:12-17; Lûu 19:45-48; Zôŋ 2:13-22)

15Dí lì dí sèri Zerusâlɛŋ. Zîsɛ è lì Ǹ̀ŋâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu, é pɛ́lɛ bɔni tɔɔ-ƀelai da bɔni
sãa yá-ƀelai kpêi. È zɛŋ-kao maa faleŋ-ƀelai díteƀele-ŋai da dòloŋ-kɔlɛ-ƀelai
dísee sãai pìli é doo.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Vé ké faa ní kɛ̀ ma a géɛ núu da kélee é téɛ a sɛŋ da Ŋ̀âla-pɛrɛ Kétɛi sâmai.

17Nya ƀe è ɣâla mɛni lɛ̀ ǹûai dîa. È m̀o dîa, ǹyɛɛi, “Ɣâla è m̀o Ŋ̀âla-kɔlɔi su ǹyɛɛ, ‘Da pâi ŋápɛrɛi tôlii a Ɣâla fɛli-pɛrɛ sîi kélee mɛni ma.’ Kélɛ, ká naa ké a ŋúma-ƀela kɛ̂i.”

18Zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai dí m̀ɛni, dí pɛ́lɛ pere kɔ̂rii a géɛ dí bàa, kɛ́lɛ, dí kɛ̀ yaôi, kpɛ́ni fêi, Ŋɔɣâla mɛni lɛ́-perei è gbɔŋ kélee líi mu sìɣe.

19Ŋ̀ele-wûlii kɛ́ɛi, Zîsɛ da ŋɔpôlu-ƀelai dí kùla daa-leei su.

Fîi wuruii Zîsɛ è ǹáɣaŋ làai m̀aa mɛni

(Maafîu 21:20-22)

20Dí kɛ́ɛ siâi berei ma a ŋ̀ele-wala pɛpɛi, dí fii ŋ̀úrii kàa Zîsɛ è ǹáɣaŋ làai, a kpála a seri zame ma.

21Fîi wuruii ŋí maa mɛni è lɛ̀ɛ Pitɛ kíli ŋá. Nya ƀe è m̀o Zîsɛ ma, “Kaamɔ̂ɔ, gáa! Fîi wuruii í ǹáɣaŋ laai, a kpála.”

22Zîsɛ è m̀o dîa ǹyɛɛi, “Ka láa a Ɣâla.

23Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, à kɛ̀ núu da à mò ǹyéei ŋí ma, ‘Ímu síɣe í píli ǹyái su,’ à wàla sîa too ǹíi su, kɛ́lɛ, à làa la a géɛ m̀ɛnii a m̀ôi a pâi kɛ̂i, gɛ̀ ní, a pâi kɛ̂i m̀ɛni ma.

24M̀ɛni ma, ŋá m̀ó kâa, nyii kélee ka Ɣâla fɛ̀li m̀ɛni ma, kà zìɣe a tɔ̃yâ a géɛ ka pâi zɔlɔ ƀôi, a pâi kɛ̂i káyêei.

25Kà kɛ̀ Ɣâla fɛlîi, núu da kélee sɔŋ à kɛ̀ kâa, kà maa nuui su-mɛni lɛɛ, a géɛ Kánâŋ máŋ gáa ŋ̀elei sui, é kásu mɛni lɛɛ zɔnyɔ̂ŋ-ŋai ka géi mɛni ma.

[26Kɛ́lɛ, kà wàla nûa su-mɛni lɛɛ, Kánâŋ máŋ gáa ŋ̀elei sui vé pâi kásu-mɛni lɛɛ̂i zɔnyɔ̂ŋ-ŋai ka géi mɛni ma.”]

Dí Zîsɛ marê kɛ̀ é pîlaŋ ŋɔwála-wala-laai ma

(Maafîu 21:23-27; Lûu 20:1-8)

27Nya ƀe dí ŋɔ́nɔ lì Zerusâlɛŋ. Zîsɛ kɛ́ɛ siâi Ŋ̀âla-pɛrɛ Kétɛi mui, zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai, Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai da ǹúu-pɔ̂lɔ-ŋai dí pà bɔ́,

28dîyɛɛ m̀ai, “Lé wala-wala-laa ƀé ya mɛni-ŋai ŋí kɛ̀ lai, kpaa máŋ, gbɛ̂ɛ ƀé ŋ̀wála-wala-laai ŋí tɛ̀ɛ ípɔi?”

29Zîsɛ è díwoo su tòo ǹyɛɛ dîai, “Ŋa pâi mare-kɛ̂ɛ tɔnɔ kɛ̂i kâa, kà zu-kula, gɛ̀ ní, ŋa pâi m̀ôi kâa ŋ̀wála-wala-laai ŋa mɛni-ŋai ŋí kɛ̂i lai.

30Ka m̀ó ḿâ, gbɛ̂ɛ ƀé batâi ké mɛni maa wâla-walai tɛ̀ɛ Zɔ̂ŋ pɔ́i, Ɣâla, kpaa núu-kpune?”

31Nya ƀe dí kɛ̀ sîa toôi díkîe-ní loai, dîyɛɛi, “À kɛ̀ kwà kɛ̀ ma, ‘Ɣâla ƀe,’ gɛ̀ ní, a pâi kúmarê kɛ̂i, ‘Lé ƀé gɛ̀ káfe lâai a Zɔ̂ŋ?’

© 2014 Bible Society in Liberia.

32Kwà kɛ̀ m̀a, ‘Núu-kpune yêei.’ ” Dí kɛ̀ yaôi ǹûai dîa, kpɛ́ni fêi, ǹûai kélee dí fàa ma a gɛ́ɛ Zɔ̂ŋ è kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu kpîŋ.

33Nya ƀe dí Zîsɛ wóo su tòo, dîyɛɛ mai, “Kúfe gɔ́lɔŋ.” Zîsɛ ǹyaŋ ǹyɛɛ dîa, “Gɛ̀ ní, ńyaŋ fé pâi m̀ôi kâa ŋ̀wála-wâla-laai ŋa mɛni-ŋai ŋí kɛ̂i lai.”

Mâki 12

Záŋ bîlaŋɔɔi m̀á kpɔmɔ-kpalaŋ da díi-kɛ́-ƀelai dîai

(Maafîu 21:33-46; Lûu 20:9-19)

1Zîsɛ è pɛ̀lɛ lônoi dípɔ sãŋ-woo su, ǹyɛɛi, “Naloŋ tɔnɔ da ƀé wɔ́lɔ ƀá-kpɔmɔ kpalaŋ kɛ̀ é kóraŋ tínaŋ ma é lóa tée kpɔmɔ-ƀa táŋ loai mɛni ma é yeŋkɛ̂ŋ tɔɔ naa é tɛɛ kpâlaŋ tii kɛ́-ƀela da-ŋa pɔ́ a gɛ́ɛ dí ƀò naa dí kɛ́ zûti kpɛ̀ɛ é lí lɔii da kpɛ́ni su.

2Gbɔmɔ-kpâlaŋ ƀa kpɔlu tãi kɛ́ɛ a serii, è ǹyée mu-ƀelai dɔnɔ tɛ̀ɛ díi kɛ́-ƀelai pɔ́ naa a gɛ́ɛ dí ŋɔkpɔmɔ-ƀai da tɛɛ mi.

3Kɛ́lɛ, dí zòŋ dí ǹokwa dí dɛɛ pôlu a ǹyée fólo.

4È ŋɔ́nɔ ǹyée mu-ƀelai dɔnɔ tɛ̀ɛ dípɔ naa. Kɛ́lɛ, dí ŋ̀wana ŋ̀uŋ ma, dí ŋumɛ-tua tee-tee kɛ́ la.

5Nya ƀe è ŋɔ́nɔ da kpɛ́ni tɛ̀ɛ. Kɛ́lɛ, dí bàa. Bere ƀé è kɛ̀ la a ǹúui gbeli-ŋai è dítɛ̀ɛ naai. Dí da-ni lòkwa, dí da-ni paa.

6Ǹúu tɔnɔ kpɛ́ŋ nɔ́ lɛ̀ɛ ƀé kɛ̀ a ǹalôŋ ŋɔwɛli kɛ́-maa loŋ. Nya ƀe è dɛ̀ɛ a gbɛɛ ŋái, ǹyɛɛi, ‘Ń̂ai kpɔ́ la da pâi ŋumɛ mâa tɛɛ̂i bɔ́.’

7Kɛ́lɛ, díi kɛ́-ƀelai tí dí mò díkî̂e-ní dîa, ‘Bɔɔ-sɛŋ namui ká ŋí. Kwa bàa, gɛ̀ ní, bɔɔ-sɛŋ a pâi kɛ̂i a kúpɔɔ.’

8Nya ƀe dí zòŋ dí bàa, dí bili góraŋ pôlu-pere.

9Lé ƀé gbâlaŋ-namui a pâi gɛ̂i a ǹûai ŋí? A pâi pâi é díi kɛ́-ƀelai páa é gbâlaŋ tɛ́ɛ nûa da kpɛ́ni-ŋa pɔ.

10Káfe tá m̀ɛnii ŋí lóno ní Ǹ̂ala-kɔlɔi su? ‘Gɔnii nyii bɛ́rɛ tɔɔ-ƀelai dí díŋɛi nàɣiŋ mɛi, a kɛ́ a bɛ́rɛi sonôŋ su-kɔnii gbîŋ-kpiŋ.

11Ǹúu-namui ƀé m̀ɛnii ŋí kɛ̀. Gáa kúŋɛi a mɛni mĩli-mĩliɛɛ.’ ”

12Dí nâa kɛ̀ pere kɔ́rîi a gɛ́ɛ dí Zîsɛ soŋ, kɛ́lɛ, dí kɛ̀ yaôi gbɔŋ ma, kpɛ́ni fêi, dí gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ m̀ɛni pɔ́lɔi è kɛ̀ m̀ôi bîlaŋɔɔi kɛ̀ dîa. Nya ƀe dí ǹɛɛ naa dí li.

Kú ŋ̀uŋ-fela-fei tɛ́ɛ Siizɛ pɔ́?

(Maafîu 22:15-22; Lûu 20:20-26)

13Ɛɛlɔ Nuu-kpului è Faresii-ŋai da-ni tɛ̀ɛ Zîsɛ pɔ́ naa a gɛ́ɛ dí zoŋ ǹóno-woo ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Dí pà bɔ́ dí m̀o ma, “Kaamɔ̂ɔ, kú gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ íkaa a tɔ̃yâ nuu, ífa tɔɔ núu da kélee pôlu, kpɛ́ni fêi, ífe kpaaŋ ní núu tɔɔ̂i mɛni ma, kɛ́lɛ, ya Ɣâla ŋɔperei lɛ̂ tɔ̃yâ ma. Gáa dɔ̂ŋ lá-woo ma a gɛ́ɛ kú ŋuŋ-fela-fei tɛɛ Gâloŋ Siizɛ pɔ́, kpaa vé tí?

15Kú dɛɛ, kpaa kúfe dɛɛ?” Kɛ́lɛ, Zîsɛ è díkiri-lii su kàa, ǹyɛɛ dîai, “Lé mɛni ƀé ka ŋ̀wêlii ká ńzoŋ la ŋ́oo mai? Ka pá mî a zɛŋ-káoi kpîŋ ŋá gáa.”

16Dí pà bɔ́ a dɔnɔ. È dímarê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ pɔkɔɔŋ da ǹáa ƀé ŋí mai?” Dîyɛɛ mai, “Gâloŋ Siizɛ.”

17Zîsɛ è m̀o dîa, “Zɛŋ gáa a Gâloŋ Siizɛ pɔ́ɔi, ka dɛɛ Gâloŋ Siizɛ pɔ́, ǹyaŋ zɛŋ gáa a Ɣâla pɔ́ɔi, ka dɛɛ Ɣâla pɔ́.” Ǹóoi ŋí è díla kpàla dîa.

M̀are-kɛi bîlaŋɔɔi mu-siɣe saa-yeei mai

(Maafîu 22:23-33; Lûu 20:27-40)

18Sâdusii-ŋai, dífe láa ní a m̀u siɣe saa yêei maa mɛnii da-ŋa dí pà Zîsɛ pɔ́, dîyɛɛ m̀ai,

19“Kaamɔ̂ɔ, Mose è dɔ̂ŋ ŋí bɔ̃̀yɛ kûɛ, ‘Surɔ̂ŋ da nɛnî da kɛ̀ tûai da wàla lóŋ maa sɔlɔ ƀó, maa surɔŋ a sàa, fɛ̂ɛ maa surɔŋ tí ǹeɣe é bɔɔ-nɛnîi kúla da ǹyaa dí lóŋ káa ǹîa mɛni ma.’

20Nya ƀe lee-kaa-sinaa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ dí kɛ̀ naa. Dília kɛ́tɛi è nɛnî kùla da ǹɛnîi dífe lóŋ da maa sɔlɔ ƀó ní ǹoo-surɔŋ kpîŋ é sáa.

21Bôlu leɣe nuui è ǹɛnîi ŋí kùla, ǹyaa máŋ é sáa, vé lóŋ da maa sɔlɔ ƀó ní ma. Zaaƀa ɣelei mɛni tɔnɔi è kɛ̀ la.

22M̀ɛni tɔnɔi ŋí è kɛ̀ a ǹúu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi. Gbɛɛ ŋái, ǹɛnîi ǹyaa kpîŋ è sàa.

23M̀u siɣe saa yêei ŋ̀ele à sèri, gbɛ̂ɛ ŋɔnɛnî ƀé pâi kɛ̂i a ǹɛnîi ŋí? Ǹúu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi dí ǹɛnîi ŋí kùla a nɛnî.”

24Zîsɛ è díwoo su tòo, ǹyɛɛ dîai, “Ka bɔara mâai káa ka gɛ̂i. Ká gɔ́lɔŋ lé ƀe? Ka gɛ̂i tí, kpɛ́ni fêi, káfe Ǹ̂ala-kɔlɔi kɔ́lɔŋ da Ɣâla ŋɔwála-wala-laai.

25M̀u-siɣe sìɣe saa yêei pôlu ma, nɛnî kula mɛni fé pâi kɛ̂i naa, kpaa máŋ dí nɛnî tɛɛ surɔ̂ŋ pɔ́. Kɛ́lɛ, da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ Ɣâla-taa kela-ŋa.

26Kɛ́lɛ, ka mare kɛ̂ɛ kɛ̂i é pîlaŋ zaa-ƀelai mu-siɣe mɛni ma saa yêei. Káfe nîi Mose kɔlɔi m̀ɛ́i lóno ní ǹɔɔi kéreŋ mɛni pɔ́lɔi pɔ̃yɛɛ̂i naai? Nàa ƀé Ɣâla è m̀o naa Mose ma, ǹyɛɛi, ‘Ńyãa ƀa Eberaɣɛ̃ɛ Ŋɔɣâlai, Aise Ŋɔɣâlai da Zeeka Ŋɔɣâlai’?

27Ɣâla fé a zaa-ƀelai Díɣâla, kɛ́lɛ vúlu-ƀelai. Ka pɔ́ara mâa su kɛ́tɛ kɛ̂i.”

Dɔ̂ŋ Gɛ́tɛi

(Maafîu 22:34-40; Lûu 10:25-28)

28Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai dɔnɔ è kɛ̀ naa gɛ́ dísîa too-wooi mɛni. È gàa a gɛ́ɛ Zîsɛ è díwoo su tòo a ǹɛ́lɛɛ. È Zîsɛ marê kɛ̀, ǹyɛɛ m̀ai, “Dɔ̂ŋ nênɛ ƀa dɔ̂ŋ gɛ́tɛi dɔ̂ŋ-ŋai sámai?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Zîsɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Dɔ̂ŋ duɛ-tuɛi ƀa, ‘Óo Eezuɛ, ka káwoli tɔ́ɔ: Kúnuu-namui Ɣâla
káa a Nuu-namu tɔnɔ.

30Ínuu-namu Ɣâla wɛ́li a ílii kélee, ímɔ̂leŋ kélee, íkili kélee, da íwala-wala-laai
kélee.’

31Veerɛ ɣelei ká ŋí, ‘Íkɔlɛ ma-nuui wɛ́li yɛ̂ɛ yá kpîŋ.’ Dɔ̂ŋ da kpɛ́ni fé naa é tɛ́ɛ
nyiŋi-ŋai ŋí dîa.”

32Dɔ̂ŋ lɛ́-nuui è m̀o Zîsɛ ma, “Ee Kaamɔ̂ɔ. Tɔ̃yâ kpîŋ ƀe. Yâ m̀ó a tɔ̃yâ a gɛ́ɛ Ɣâla
káa tɔnɔɔ. Ɣâla da kpɛ́ni kélee fé naa fɛ̂ɛ nɔ́ ǹyaa tɔnɔ.

33Ɣâla wɛ́liɛɛ kûɛ a kúlii kélee, kúkili kélee, kúwala wala-laai kélee, kú kúkɔlɛ
ma-ƀelai wɛ́li yɛ̂ɛ kûa kpîŋ, tɛɛ̂i fɛnɛ-sãa kúlaa Ɣâla ma ɣâla-teƀele ŋá a kéreŋ
sala da sâla da kpɛ́ni-ŋa kélee.”

34Zîsɛ è gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Dɔ̂ŋ lɛ́-nuui a ŋ̀óo su tòo a târe perei, È m̀o m̀a ǹyɛɛi, “Ínaa
fé ŋɔ́nɔ kôyaa ní Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai ma.” Nyíŋi pôlu ma, núu da líi fé ŋɔ́nɔ kpele
ní kɛ̀ é mare-kɛ̂ɛ da píli Zîsɛ ma.

M̀are-kɛ̂i bîlaŋɔɔi M̀asâyai mai

(Maafîu 22:41-46; Lûu 20:41-44)

35Zîsɛ è kɛ̀ Ɣâla mɛni lɛ̂i Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. È ǹûai marê kɛ̀ ǹyɛɛ dîai, “Dɔ̂ŋ lɛ́-
ƀelai da pɔ̂ri m̀ôi léŋ a gɛ́ɛ Kôrai káa a Deeƀé ǹóŋ?

36Deeƀé ǹyaa kpîŋ è m̀o M̀ɔlêŋ Maa Waai sârai, ǹyɛɛi, ‘Nùu-namu-nuui è m̀o
Ŋánuu-namui ma, See ńaa-mii-yee mɛi, é lɛ́ɛ la zu ŋá íkpɔara-ƀelai pú íkɔɔ mu.’

37Deeƀé ǹyaa kpîŋ è Kôrai tòli a ŋɔnuu-namui. Gɛ̀ ní, a pɔ̂ri kɛ̂i léŋ a ǹóŋ?”

Zîsɛ è Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai lia-woo ƀò

(Maafîu 23:1-36; Lûu 20:45-47)

ɢbɔŋ kɛ́tɛi su-ƀelai dí kɛ̀ a Díwoo Zîsɛ ma nɛ̃ɛ pere.

38Gɛ́ɛ Ɣâla mɛni lɛ̂i ǹûai dîai, è m̀o dîa, ǹyɛɛi, “Ka kámɛi káa a Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai. Dia
dínîa mɛni ƀa dí yokpo kôyaa-koya too dîa díkɛ tɛɛ-tɛ̀ɛ ǹɔ́ɔ-kpâlaŋ-ŋai ŋá, a gɛ́ɛ
nûa díkɛ díla ti dîa a ƀaa kɛ́-maa pere.

39Dí wɛ́lini ǹûa kpaya-kpayai see kwaa-ŋai ma kɛ́ ƀò nɔ́ a gbɛtɛɛ dímɛni ma
Ǹâla-fɛli kerei mu da gúu-ŋai su.

40Kɛ́lɛ, da díŋɛi ǹayiŋ pɔ́ɔ-nɛyaai mɛi díkɛ díwôya díkpîŋ díkɔ̃liŋ-ŋai su bɔɔ-
nɛyâai kpîŋ díkole-ŋai su. Da Ɣâla fɛli a zu kôyaa a gɛ́ɛ dí dímɛni nyɔ́mɔɔi mɛi
pɛlɛ. Kɛ́lɛ dímɛni kula maai a pâi kɛ̂i a maa-nɔ̃ɔ su kɛ́tɛ.”

Gôlo pɔ́ɔ-nɛnîi ŋɔsama-sɛŋ

(Lûu 21:1-4)

© 2014 Bible Society in Liberia.

41Zîsɛ è kɛ̀ seêni zama-sɛ̂ŋ soŋ gãlai kɔlɛ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu gɛ́ ǹûai maa kpɛ̀ɛ, díkɛ zama-sɑ̃̂ai tôo. Tɔɔ-ƀela támaa díkɛ̀ naa díkɛ sɛŋ-kâo kpaya-kpaya tòo gãlai su.

42Nya ƀe kôlo pɔɔ-nɛni tɔnɔ è pà é sɛŋ-kâo kpua-kpua feerɛ tóo gãlai su, nyii kɛ̀ nɔ́ a kâpa tɔnɔi.

43Nya ƀe è ŋɔpôlu-ƀelai tòli é m̀ó dîa, ǹyɛɛi, "Tɔ̃yâ ma, ŋá mó kâa, gôlo pɔɔ-nɛnii ŋí è sɛŋ-kâo támaa tòo zama-sɛ̂ŋ soŋ gãlai su é tɛ́ɛ ǹúui gbeli-ŋai kélee dîa.

44Díkelee dí dísama-sɑ̃̂ai tôo gãlai su yɛ̂ɛ berei gɛ́tɛi la díyêei. Kɛ́lɛ, zɛŋ ǹɛnîi ŋí kíli è kɛ̀ a dɔ́ɔ mà ŋɔkɛ-ɣeniɛi mɛ́ni mai, ǹyaa ƀé è dòo gãlai su."

Mâki 13

Zîsɛ è lòno é pîlaŋ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi su-kara mɛni ma

(Maafîu 24:1, 2; Lûu 21:5, 6)

1Zîsɛ kúlaa kɛ̀ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui, ŋɔpôlu-ƀelai dɔnɔ è m̀o m̀a ǹyɛɛi, "Kaamɔ̂ɔ, gáa, lé-pɛrɛ maa pɔ́lɔ-pɔlɔ-ŋa ƀéi dítɔ̂i a gɔni lɛ́lɛ-lɛlɛ-ŋai ŋí!"

2Zîsɛ è m̀o ma, ǹyɛɛi, "Ya bɛ́rɛ kpaya-kpayai ŋí kâai? Kɔni tɔnɔ kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i ƀɛ́ gîe mɛi. Da pâi díkelee toôi ǹɔii ma."

Mɛni kpɔ̂lu da kpɔara káa pâi

(Maafîu 24:3-14; Lûu 21:7-19)

3Zîsɛ è kɛ̀ seêni Ŋulɔ-wuru Yeei ma, Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ténin̨ ma. Pitɛ, Zĩi, Zɔ̂ŋ, da Aŋdulu dí pà bɔ́ naa loo pere su dîyɛɛ m̀ai,

4"M̀ó kûa, ŋ̀elei nênɛ ƀé nyíŋi a pâi kɛ̂i lai? Lé ŋɛi-kɛ-maa ƀé pâi ǹɛ̂i kûa a gɛ́ɛ m̀ɛni-ŋai ŋí kélee da pâi kɛ̂i?"

5Zîsɛ è m̀o dîa, ǹyɛɛi, "Ka kámɛi káa a gɛ́ɛ núu da fé kápɛlɛ.

6Núu támaa da pâi pâi ńaai su dîyɛ kâai, 'Ńyãa ƀa ǹyaa!' Da pâi díyee lâai núu támaa ma.

7Ka kɔ́ mɛni mɛ̀ni da kɔ́-ŋa tuŋ, káfe kɛ̀ wúlee. Fɛ̂ɛ nyíŋi a kɛ̀, kɛ́lɛ, ŋ̀ɛ́niɛi gbɛɛ ŋái fé nîi seri ní.

8Sîi-ŋa da pâi tɔ̂i díkîe-ní dîa, kâloŋ-laa kɛ́ kɔ̀ kâloŋ-laa pɔ́, ǹɔii a pâi kpɛ̃lini kwaa támaa ma. Puru su-kɛ́tɛ a pâi toôi. Kɛ́lɛ, nyíŋi-ŋai káa nɔ́ a mɛni solii kɔ́ɔ pîlanii.

9"Mɛni ma, ka kákpîŋ mɛi káa, kpɛ́ni fêi, da pâi kásonîi dí lí a káa mɛni sâa ƀó kwaa-ŋa ma. Da pâi ká lôkwai a ŋ̀ánaa Ǹâla fɛli-kêre-ŋai mu. Da pâi gêi kátɔɔ lɔii lonii láa- tuɛ ƀela da kâloŋ-ŋa ŋɛ́i túɛ ḿaa mɛni ma a gɛ́ɛ ká Duŋ Lɛ́lɛɛi maa sere-faa kɛ́ díŋɛi.

10Kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ Duŋ Lɛ́lɛɛi é ƀó sîi kélee ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Dà kásoŋ dí lì a káa mɛni sâa ƀó kwaa-ŋai ma, kálii fé sɛ̀lɛŋ m̀ɛnii ma ka pâi m̀ôi. Kɛ́lɛ, m̀ɛnii nyii pâi tɛ̂i kála a tãi ti nɔ́ ƀé ká m̀ó, kpɛ́ni fêi, káa fé pâi kɛ̂i maa lonoi kpîŋ kɛ̂i, fɛ̂ɛ M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai.

12Lee-kaa tɔnɔ su-ƀela da pâi díkîe-ní tɛɛ̂i nûa pɔ́ a gɛ́ɛ dí dípaa. Lóŋ káa sinaa da pâi kɛ̂i m̀ɛni tɔnɔi kɛ̂i a dílônii. Nîa-pɛlɛɛ da pâi tɔ̂i díkaa-ƀela dîa dí gɛ́ díkaa-ƀelai kpîŋ dí saa sɔlɔ ƀó.

13Núu kélee da pâi kákpɔarâi ńaai mɛni ma. Kɛ́lɛ, ǹúui a ǹíi kpèle é lɛ́ɛ la zu ŋ̀elei gbɛɛ ŋá é serii, a pâi ƀâloi.

Zɛŋ Nyɔ́mɔɔ Kɛ́tɛi pá mɛni

(Maafîu 24:15-28; Lûu 21:20-24)

14“Kɛ́lɛ, tãi ka m̀ili sii-kpalo mɛnii káa la gɛ́ ƀò ƀɛ́i vêi kpɛtɛ naai (ǹúui a ǹónôi, é táre zu), gɛ̀ ní, diai díkaa Zuda, tɔɔ dí pu dí li ǹyée-ŋai su.

15Tɔɔ ǹúui gáa ŋɔpɛ́rɛi kɔŋ mai, vé pîlaŋ é lɔ́ ŋɔpɛ́rɛi mu a gɛ́ɛ é sɛŋ da kúla naa.

16Tɔɔ ǹúui gáa gbâlaŋ ŋái, vé lì pôlu a gɛ́ɛ é ŋɔpili-kpɛ̃yai siɣe.

17Kpalo-ƀêlaai ǹɛyâai dîa díkaa kpáaŋ sui da ǹee-ƀelai dîa pâi kɛ̂i ŋini tɛɛ̂i dílônii pɔ́ a ŋ̀ele-ŋai tí!

18Ka Ɣâla fɛli a gɛ́ɛ vé kɛ̀ a sama-ɣele,

19kpɛ́ni fêi, maa ɣele-ŋai tí, mɛni kpɔ̂lu a pâi pâi, nyíi dɛɛ̂i m̀arâai kélee ma é síɣe tãi ma Ɣâla è ŋ̀éniɛi kɔ́ɔ pìlaŋ la é seri sâa ma da fé pâi ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ kɛ̂i.

20À kɛ̀ Kúnuu-namui fé ŋ̀ele kûu-ŋai su kpua ní, núu-kpune da fêi pɔ̂ri ƀâloi. Kɛ́lɛ, è ŋ̀ele kûu-ŋai su kpua diai mɛni ma a dísiɣe zui.

21Gɛ̀ ní, núu da kélee à mò kâa, ǹyɛɛi, ‘Ka gáa, Kôrai káa ƀɛ́!’ kpaa ‘Ka gáa, gáa naa!’ káfe zìɣe a tɔ̃yâ,

22kpɛ́ni fêi, lɛ́ɛ Kôrai-ƀela da Ɣâla maa wôya lono kɛ́-ƀela da pâi pîlanii dí ŋɛi kɛ́-maa-ŋa lɛ́, da mɛni maa pɔlɔ-pɔ́lɔ-ŋa a gɛ́ɛ dí díyee láa diai dîa Ɣâla a dísiɣe zu a gbɔɔi-ƀelai.

23Kɛ́lɛ, ka kámɛi káa, kpɛ́ni fêi, ŋa gbâa m̀ɛni-ŋai kélee ƀó kâa a gɔ́ɔ pîlanii.

Núu-kpune Ǹóŋ pá pere

(Maafîu 24:29-31; Lûu 21:25-28)

24“M̀ɛni kpɔ̂lui tí pôlu ma, vóloi su a pâi kpínîi, ŋ̀áloŋ fa ŋɔ́nɔ fòlo.

25Bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai da pâi toôi ǹɔii ma, ŋ̀elei su kpîŋ kɛ́ ƀò wúlee.

26M̀ɛni-ŋai ŋí kélee da kpaa kɛ̀, da pâi núu-kpune Ǹóŋ kâai, gɛ́ yèŋ ɣele-kɔlɔŋ kole su, wála-wala-laa kpaya-kpaya da fólo-laa kɛ́ ƀò bôlu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Gɛ̀ ní, a pâi ŋɔ́kéla-ŋai tɛɛ̂i é diai ŋáa tɛ́ ma, diai da kûla ǹɔii ƀéla náaŋ sui, dí
kúla ǹɔii koyâŋ ma é tóo la ŋ̀elei koyâŋ ma.

Fîi-wuruii ŋɔsɛŋ lɛɛi

(Maafîu 24:32-35; Lûu 21:29-33)

28"Ka ŋ̀úrii da kɛ̂ ma fîi kɛ́ pere maa kɔ́ri, ǹyaa ƀa tãi ŋoŋo à kɛ̀ la a dɔ́ɔ, ǹáa kɛ́
tɛ̀nîŋ da tãi ǹáa a kɛ̀ pûi lai. Ǹáa a kɛ̀ pûi ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ folo-laa ƀɔ́ɔɔ a lɛɣɛ.

29Bere nɔ́ ƀé gáa la a káa, kà kɛ̀ m̀ɛni-ŋai ŋí kélee kâai kɛ̂i, ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ŋ̀elei a
gbâa lɛɣɛ góraŋ lá.

30Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ɔ́ kâa, diai ɣele ma lónii mai da fé pâi saâi é lɛ́ɛ la zu mɛni-ŋai
ŋí kélee dí kɛ́.

31Ǹelei da ǹɔii da pâi tɛɛ̂i, kɛ́lɛ, ŋáwooi fé pâi wɔ́lɔ tɛɛ̂i.

Núu da fé ŋ̀elei kpaa máŋ aƀai kɔ́lɔŋ

(Maafîu 13:32-44)

32"Maa ɣele kuui tí kpaa máŋ aƀai núu da kélee fé gɔ́lɔŋ. Ǹâla-taa kela-ŋai kpîŋ
dífe gɔ́lɔŋ, kpaa máŋ Ǹoŋ-nuui, fɛ̂ɛ nɔ́ Nàŋ-nuui.

33Ka káŋɛi lá ƀó, ká kámɛi káa, kpɛ́ni fêi, káfe ŋ̀elei kpîŋ kɔ́lɔŋ kpaa máŋ tãi.

34Gɛ̂ɛi yɛ̂ɛ núu à kɛ̀ liî sia kôyaa ma. À kɛ̀ kulâi ŋɔpɛ́rɛi lá, díi a ŋ̀wɛ̂lii ǹyée mu-
ƀelai dí gɛ̂i a ǹɛ dîa é m̀ɔ́ gbôŋ lá mɛi káa-nuui ma a gɛ́ɛ é naa mɛi káa a ǹɛ́lɛɛ.

35Maa mɛni ma, ka kámɛi kaa, kpɛ́ni fêi, káfe tãi kɔ́lɔŋ bɛ́rɛ namui a pâi lai, à kɛ̀
a pâi kɛ̂i ɣele-wulii, kpaa kpíni sáma, kpaa tɛ́ɛ wóo píli tãi, kpaa máŋ Ǹele-wâlai,

36vé lâa tɛ́ la a káa é kákaa nyiî.

37M̀ɛnii nyii ŋa m̀ɔ́ kâai, ŋa mò núu kélee ma: Ka káŋɛi lá ƀó!"

Mâki 14

Ǹúu-tuɛ-ƀelai dí Zîsɛ maa-kîri tèe

(Maafîu 26:1-5; Lûu 22:1, 2; Zɔ̂ŋ 11:45-53)

1Ɣele feerɛ è lèɛ a gɛ́ɛ Dɛɛ-mɛi kûui é seri da Dɛ́-sɛŋ fé kpoloi maa kûui. Zâla láa
soŋ-ƀela kpaya-kpaya da Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai dí kɛ̀ pere kɔ́rîi a gɛ́ɛ dí Zîsɛ soŋ a gbana
pere dí bàa.

2Nya ƀe dí mò dîyɛɛi, "Kúfe gɛ̀ a gúui ŋ̀ele, námu fé lâa tée la ǹûai sáma."

Nɛnî tɔnɔ è wúlɔ pù Zîsɛ ŋ̂ua Bɛtɛni

(Mâki 14:3-9; Zɔ̂ŋ 12:1-8)

3Zîsɛ è kɛ̀ Bɛtɛni, gbôdo-nuui Samaŋ ŋɔpɛ́rɛi mu. Gɛ́ɛ seêni gɛ́ ǹáa mii, nɛnî tɔnɔ
da è pà naa a wúru-ya kúŋ nɛ̃ɛ ƀaa-ƀɔlɔŋ su. Ǹuru-yai ŋí è kɛ̀ a zɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ.
Ǹɛnîi è maa-ƀɔlɔŋ wòlo é ŋ̀úru-yai pú Zîsɛ ŋ̂ua.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Kɛ́lɛ, díta-ní dí mò díkîe-ní dîa a lii-ŋwana pere, dîyɛɛi, “È ŋ̀úru-ya kúŋ nɛ̃ɛi ŋí su-kara pù lé mɛni ma?

5Eêi pɔ̂ri gɔlêi zɔ̃ɔ tɛ̂ɛi sêleŋ ŋuŋ saaƀa ma, é dɛɛ gôlo-ƀelai pɔ́.” Nya ƀe dí díla tɔ̀ɔ ma.

6Kɛ́lɛ, Zîsɛ è m̀o dîa ǹyɛɛi, “Ka ƀó mà! Ka laa-saa kɔ́rîi mà lé mɛni ma? A mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ mî.

7Gôlo-ƀelai díkaa kákɔlɛ a tãi kélee. Tãi kélee ka ŋ̀wêlii, ka pɔ̂ri mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i dîɛ. Kɛ́lɛ, ńyaŋ fé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i kásama a ɣele kélee.

8A m̀ɛnii kɛ́ a pɔ̂ri gɛ̂i a wúru-ya pú ŋ́gbono ma tuɛ ńoo mɛni ma.

9Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, ǹɔii kélee su da pâi Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀôi naai, mɛnii ŋí máŋ ǹɛnîi è gèi da pâi lônoi é pîlaŋ ma a gɛ́ɛ gíli é lɛ́ɛ nûa ŋá.”

Zudasi è fàa a gɛ́ɛ è kula Zîsɛ pôlu

10Bôlu-ƀela puu kao feerɛi dɔnɔ, Zudasi Sekaria, è lì zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpaya pɔ́ naa a gɛ́ɛ é kúla Zîsɛ pôlu é dɛɛ dípɔ.

11Mɛniɛɛ dîɛi, dílii è nɛ̀ɛ. Dí díkono tèe ǹyêei a gɛ́ɛ dí sɛŋ-kâo tɛɛ bɔ́. Nya ƀe Zudasi è kɛ̀ pere kɔ̂rii a gɛ́ɛ é kúla Zîsɛ pôlu dí zoŋ.

Zîsɛ da ŋɔpôlu-ƀelai dí Dɛɛ-mɛi Kûui maa mii-sɛŋ mîi

(Maafîu 26:17-25; Lûu 22:7-14, 21-23; Zɔ̂ŋ 13:21-30)

12Dɛ́-sɛŋ fé kpoloi maa kuu ɣelei duɛ-tuɛi ma, dí sâla kùla a dɛɛ-mɛi ƀála-loŋ. Maa ɣelei tí, Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai dí m̀arê kɛ̀, dîyɛɛ m̀ai, “Mí ƀé yâ pâi kútɛɛ̂i naa a gɛ́ɛ kú dɛɛ-mɛi kûui mɛni su kpɛtɛ ímɛni mai?”

13Nya ƀe Zîsɛ è ŋɔpôlu-ƀelai veerɛ tɛ̀ɛ, ǹyɛɛ diai, “Ka lí daai su. Nàa ƀé ka pâi kulâi naa ǹalôŋ tɔnɔ da ma, ya káa pɔ́rɔ leɣi su gɛ́ lì. Ka pîlaŋ bôlu.

14Ƀɛ́i a lɔ̂ naai, ka m̀ó bɛ́rɛ namui ma, ‘Kaamɔ̂ɔ ǹyɛɛ, ŋáŋ̋ya-pɛrɛi kɔɔ a gɛ́ɛ kwa ŋápôlu-ƀelai ku dɛɛ-mɛi mii naa?’

15A pâi ŋ̋ya-láa loŋpo kɛ́tɛ lɛ̂i kâa ŋɔpɛ́rɛi ɣelêi-pere, zu sãa kélee kɛ́ ƀò naa. Ka ǹaa kpɛtɛ kúmɛni ma.”

16Nya ƀe bôlu-ƀelai dí li daai su, dí kula ma yɛ̂ɛ berei nɔ́ è m̀o la dîa dí dɛɛ-mɛi kuu mii-sɛŋ kpɛ̀tɛ naa.

17Ɣele-wulii kɛ́ɛi, Zîsɛ da ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi dí sèri naa.

18Díkɛɛ kɛ̀ seêni díkɛ dílaa mii, Zîsɛ ǹyɛɛ dîa, “Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, káai ŋí kwa kâa-ní kwa kúlaa miî, kátɔnɔ a pâi kulâi m̀bôlu.”

19Malôŋ è tòo dîa, díkɛ díkîe-ní mare kɛ̀ a tɛɛ-ŋa, dîyɛɛi, “Ńyãa ƀe?”

20Zîsɛ è m̀ó dîa, “A pɔ̂ri kɛ̂i a kápuu kao feerɛi ŋí dɔnɔ. Kwa ǹyaa kwa kpólo lɔ̂i zɛŋ-folo tɔnɔi su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Núu-kpune Ǹóŋ a liî, yêɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i la é pîlaŋ m̀ai. Kɛ́lɛ, kpalo-ɓélaâi ǹúui tí ma pâi kulâi bôlui! Eêi kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ à kɛ̀ dífe m̀aa nuui maa sɔlɔ ɓo ní.”

Ǹúu-namui Ɗɔmii-sɛŋ Maa-waai

(Maafîu 26:26-30; Lûu 22:14-20; Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 11:23-25)

22Díkɛɛ dílaa miî, è kpólo sìɣe é lûwa too ma é zu ɣále é dɛɛ ŋɔpôlu-ɓelai pɔ́, ǹyɛɛ dîai, “Ǹ́gbonôi ká ŋí.”

23È kpele-kɔ̂ɛɛ sìɣe. Gɛ́ɛ a sɛɣɛi-fei tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́i, è dɛ̀ɛ dípɔ, díkelee dí da kpele.

24È m̀o dîa ǹyɛɛi, “Ǹ́ãai ká ŋí, Gbanaŋ-woo Kɛɛ Ninai mɛni ma, nyii a pá núu támaa mɛni ma.

25Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, fé pâi ŋɔ́nɔ gbɔmɔ-ɓa yai ŋí da kpelêi, é lɛ́ɛ la zu ŋ̀elei tí é seri, ŋ̀elei ŋa pâi gbelêi la a nína, Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai sui.”

26Nya ɓe dí wule tɔnɔ tòo dí li Ŋulɔ-wûru Yeei ma.

Zîsɛ è Pitɛ ŋɔsîa-too mɛnii ɓò naa túɛ

(Maafîu 26:31-35; Lûu 22:31-34; Zɔ̂ŋ 13:36-38)

27Zîsɛ è m̀o dîa, “Kákelee ka pâi káyee kulâi ḿaa su kpɛ́ni fêi, bɔ̃yɛɛ̂i, ‘Ŋa pâi m̀ála mɛi-kaa-nuui paâi, m̀ála-ŋai dí táa-taa.’

28Kɛ́lɛ, ŋa ḿu siɣe saa yêei, ŋa pâi liî kátuɛ Galalii.”

29Pitɛ è m̀o m̀a, “À nɛ̃ɛ ma kpîŋ díkelee dí díyee kúla ímaa mɛni su, fé pâi gɛ̂i tí a dɔnɔ kpîŋ.”

30Zîsɛ è m̀o mà, “Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó yâ, sâa kpini ŋí su ya pâi ḿaa sia too la kɛ̂i saaɓa a gɛ́ɛ ífe ŋ́ɔlɔŋ, dɛ́ɛ-sîrɛi é lɛ́ɛ ŋ̀óo pili la kɛ̂i feerɛ.”

31Kɛ́lɛ, Pitɛ è m̀o a ǹíi kélee, ǹyɛɛi, “À nɛ̀ɛ ma kpîŋ kwà yá kúsaa, fé pâi wɔ́lɔ ímaa sîa toôi.” Díkelee dí mɛni tɔnɔi ɓò m̀a.

Zîsɛ è Ɣâla fɛ̀li Gɛsɛ̂mani

(Maafîu 26:36-46; Lûu 22:39-46)

32Nya ɓe dí lì kwaa da ma da kɛ̂ ma Gɛsɛ̂mani. È m̀o ŋɔpôlu-ɓelai dîa, ǹyɛɛi, “Ka see ɓɛ́, ŋá Ɣâla fɛli.”

33È lì a Pitɛ, Zĩi, da Zɔ̂ŋ. Ǹíi è nâa kɛ̀ sɛ́lɛnîi a ŋ̀ánaa.

34È m̀o dîa “Maloŋ too mai ńii sui zu kɛ̂tɛi a ŋ̀ánaa. Ka lɛɛ ɓɛ́, ká kɛ́ a káŋɛi.”

35Nya ɓe è m̀aa kùla dîa a guro è too ǹɔii ma é Ɣâla fɛli, a gɛ́ɛ, à kɛ̀ a pɔ̂ri kɛ̂i, gɛ́ ní, m̀ɛni kpɔ̂lui ŋí é nayîŋ m̀ɛi.

36È Ɣâla fɛ̀li, ǹyɛɛi, “Aɓa, Ǹ́âŋ, mɛni kélee bɔri káa yɛ̂. Ye mɔ̃lɛ-laa kpele-kɔɛi ŋí siɣe mâ. Vé kɛ̀ a ńîa mɛni kɛ́lɛ, é kɛ́ a ínîa-mɛni.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

37Nya ƀe è nâa pà pôlu, é díkaa nyiî, é Pitɛ marê ké, ǹyɛɛi, “Samaŋ, ya nyiî? Ífa pɔ̂ri kêi a íŋɛi a aƀa tɔnɔ?

38Ka ké a káŋɛi ká ɣâla fɛli a géɛ káfe píli yee-laa-maa su. M̀ɔlêŋ faâi ma, kélɛ, gbonoi fíi kpɛêi.”

39Ƀé è ŋɔ́nɔ lì é ɣâla fɛli gɛ́ ŋ̀óo sîi tɔnɔi ƀo.

40È ŋɔ́nɔ pà pôlu é díkaa nyiî, kpɛ́ni fêi, díŋɛi gɔ̀lɔŋ è kɛ̀ a ŋ̀wiɛ́ɛ dîa a ŋánaa, dífe m̀ɛnii kɔ̂lɔŋ ní kɛ̀ dí m̀ó m̀ai.

41È pà pôlu a zaaƀa ɣelei, ǹyɛɛ diai, “Kákaa nîi nyiî kákɛ káfii tɔɔ? É ké nâa tí, aƀai aâ seri. Da Núu-kpune Ǹóŋ tɛ́ɛ sɔnyɔ̂ŋ-ƀela pɔ́.

42Ka kámu siɣe kwaa lí. Ka gáa, ǹúui pâi kulâi ḿbôlui, a lɛɣɛ.”

Zîsɛ kɔ̀lɛ mɛni da zòŋ mɛni

(Maafìu 26:47-56; Lûu 22:47-53; Zɔ̂ŋ 18:3-12)

43Gɛ́ɛ nîi kɛ̀ lônoi, ŋɔpôlu-ƀelai dɔnɔ, Zudasi, è pà. Kpɔ́ŋ su kɛ́tɛ è kùla zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai pɔ́ naa, Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai da ǹúu-pɔ̂lɔ-ŋai, gɛ́ ƀò Zudasi pôlu. Ƀóa-sɔ̂kpɔ-ŋa da wúru-kpua-ŋa dí kɛ̀ díyêei.

44Ǹúui kùla bôlui è ŋɛi-kɛ-maa lɛ̀ ǹûai dîa, ǹyɛɛ diai, “Ǹúui ŋa pâi ńa-gbɔ seêi mai, ǹyaa ƀe ní, ka zoŋ, ká lí la.”

45Zudasi páai, è lì Zîsɛ pɔ́ ǹyɛɛ m̀a, “Kaamɔ̂ɔ.” È ǹá-gbɔ see mà.

46Nya ƀe ǹûai dí wòlo Zîsɛ ma ŋ̀áa ma.

47Kélɛ, diai kɛ̀ tɔ̂ni gɔlɛi, dɔnɔ è ŋɔƀóa-sɔ̂kpɔi kùla daai, é bili zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi yée-mu-nuui ma, e ŋ̀óli tee.

48Zîsɛ è dímarê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Ká pà ḿbɔ yɛ̂ɛ núu a pâ ŋúma-nuu pɔ́ a ƀóa-sɔ̂kpɔ da wúru-gbua a géɛ ka ńzoŋ?

49Ŋá kɛ̀ kásama Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu ŋ́gɛ ɣâla mɛni lɛ̀ a ɣele kélee, ǹyaŋ káfe ńzoŋ ní. Kélɛ, fɛ̂ɛ Ǹ̂ala-kɔlɔi ŋ̀aa-see é ké.”

50Ŋɔpôlu-ƀelai kélee dí ǹɛɛ naa dí pu.

51Ńyaŋkpa tɔnɔ è pìlaŋ bôlu, pili-kpɛ̃ya nɔ́ ƀé kɛ̀ m̀a. Kpakolo da-ŋa dí kɛ̀ naa dí wòlo mà,

52kélɛ, è bili-kpɛ̃yai lɛ̀ɛ díyêei é pú a gaŋ.

Dí pà a Zîsɛ m̀ɛni sâa ƀó-ƀelai ŋɛ́i-tuɛ

(Maafìu 26:57-68; Lûu 22:54, 55, 63-71; Zɔ̂ŋ 18:13, 14, 19-24)

53Dí nâa lì a Zîsɛ zâla láa soŋ nuu kɛ́tɛi pɔ́. Nàa ƀé zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai kélee, ǹúu-pɔ̂lɔ-ŋai da Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai dí kɛ̀ naa a díŋa tɛ́ɛ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

54Pitɛ è pìlaŋ bôlu m̀aa kúlaa ma, é lɛ́ɛ la zu dí lɔ́ zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi ŋɔgalai su. Da bɛ́rɛ mɛi-kaa-ƀelai dí kɛ̀ seêni ŋɔŋ ma, gɛ gɔ́lɛ ƀo.

55Zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpaya da goyâŋ-su-ƀelai kélee, dí sêre-faa kɛ-ƀela kɔ̀ri Zîsɛ láa ma, a gɛ́ɛ dí bàa, kɛ́lɛ, dífe da káa ní.

56Núu támaa dí wôya sere-faa kɛ̀ a Zîsɛ láa. Kɛ́lɛ, dísêre-wooi fé lɛ̀ɛ ní m̀a.

57Da-ni dí dí wôya sere-faa kɛ́ a ǹáa, dîyɛɛi,

58“Ku m̀ɛni ǹá, ǹyɛɛi, ‘Ŋa pâi Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋí wólôi, nyii dí dɔ̀ɔ a núu yeei, ŋá da kpɛ́ni tɔ̀ɔ ɣele kûu saaƀa yée mu nyíi vé pâi kɛ̂i a núu da kɛ́ mɛnii.’ ”

59Kɛ́lɛ, dísêre-wooi fé ŋɔ́nɔ máŋ láa ní ma.

60Zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi è nâa m̀u sìɣe gbɔŋ sáma, ǹyɛɛ Zîsɛ mai, “M̀ɛnii ǹûai ŋí da m̀ôi a ílaâi yɛ̂ lé é pîlaŋ m̀a?”

61Kɛ́lɛ, Zîsɛ fé da ƀó ní. Zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi ǹyɛɛ ŋɔ́nɔ m̀ai, “Yá ƀa Kôrai, Ǹûwa Ɣalai Ǹóŋ?”

62Zîsɛ ǹyɛɛ m̀ai, “Ńyãa ƀa ǹyaa. Ka pâi núu-kpune Ǹóŋ kâai seêni Ŋwála-wala-laai láa-mii-yee mɛi, gɛ́ ƀò ŋ̀ele-kɔlɔŋ kole-ŋai su gɛ̀ pà.”

63A maa félaa Zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi è ŋɔyokpoi fàla, ǹyɛɛ ǹûai dîai, “Kwa sêre-ŋa wɛ́li kɛ̂i ŋɔ́nɔ lé mɛni ma?

64Ka dɛ-ŋɛi wooi mɛni a m̀oi. Ka kɛ̂i lé m̀ɛnii ŋí su?” Díkelee dí díwoo kɛ̀ zu tɔnɔɔ, dîɛ m̀ɛnii káa a zɔŋ, ǹyaŋ fɛ̂ɛ é sáa zu.

65Da-ni dí kɛ̀ nâa díla-ya pûi Zîsɛ ma, dí ŋ̀ɛi mɛi pɛlɛ díkɛ dùa, dîyɛɛ m̀ai, “Ǹɛ́ kûa a gɛ́ɛ íkaa a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu!” Bɛ́rɛ mɛi-kaa-ƀelai dí zòŋ díkɛ bɔrɛ.

Pitɛ è Zîsɛ maa-sîa tòo

(Maafîu 26:69-75; Lûu 22:56-62; Zɔ̂ŋ 18:15-18, 25-27)

66Pitɛ è kɛ̀ ǹɔii ma galai su. Zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi ǹyée-mu-nɛnîi dɔnɔ è pà,

67é Pitɛ káa gɛ́ gɔ́lɛ ƀo. È ŋ̀ɛi tɛ́ la, ǹyɛɛ m̀ai, “Yá máŋ, í kɛ̀ Nâzarɛ Zîsɛ pôlu.”

68Kɛ́lɛ, è zìa ma, ǹyɛɛi, “Fé m̀ɛnii kɔ́lɔŋ yâ m̀ôi, kpaa máŋ ŋá táre zu.” Nya ƀe è lì galai lá-pere. Gɛ́ɛ tîi, tɛ́ɛ-sîrɛ è ŋ̀óo pìli.

69Ǹyée-mu-nɛnîi è ŋɔ́nɔ gàa naa, ǹyɛɛ diai dîa kɛ̀ tɔ̂ni naai, “Ǹalôŋ ŋí káa a dítɔnɔ da.”

70Kɛ́lɛ, è ŋɔ́nɔ zìa tòo. Nàa guro kɛ́ɛ tíi, diai kɛ̀ tɔ̂ni nàa kɔlɛ mai, dí mò ŋɔ́nɔ Pitɛ ma, dîyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, íkaa a dítɔnɔ da kpɛ́ni fêi, íkaa kpɔ́ a Galalii-nuu.”

71Kɛ́lɛ, è pɛ̀lɛ gbîŋ náɣâŋ lâai, gɛ́ vòo, ǹyɛɛi, “Ǹalôŋ ŋí ka faâi mai, fé gɔ́lɔŋ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

72È ŋóo lá kùla nɔ́, dɛ́ɛ-sîrɛi é ŋóo píli a veerɛ ɣelei. M̀ɛnii Zîsɛ è m̀o m̀ai, è tòo Pitɛ kíli ŋá, “Ya pâi ḿaa sîa too lâ kɛ̂i saaƀa a gɛ́ɛ ífe ŋ́gɔlɔŋ dɛ́ɛ-sîrɛi é lɛ́ɛ pâi ŋóo píli la kɛ̂i feerɛ.” Ǹíi è kàra kpɔ́ goi a ŋ́ánaa é wɔ́lɔ.

Mâki 15

Zîsɛ è kɛ̀ Pâle ŋɛi tuɛ

(Maafîu 27:1, 2, 11-14; Lûu 23:1-5; Zôŋ 18:28-38)

1Ɣele-wala kɛ́ɛi, zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai, ǹúu-pɔ̂lɔ-ŋai, Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai da gɔyâŋ-su-ƀelai kélee dí díŋuŋ pìlaŋ. Dí Zîsɛ yée ɣìri gîe ma, dí lí la dí dɛɛ Pâle pɔ́.

2Pâle è m̀arê kɛ̀, ǹyɛɛ m̀ai, “Yá ƀa Zûu-ŋai Díkâloŋ?” È ŋóo su tòo, ǹyɛɛ ma, “Yâa m̀ó.”

3Zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai dí lɛ́ɛ mɛni támaa ƀò a Zîsɛ láa.

4Pâle è ŋɔ́nɔ m̀arê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Wóo da fé íla? M̀ɛni támaai ŋí da m̀ôi a ílaâi.”

5Kɛ́lɛ, Zîsɛ fé ŋɔ́nɔ ŋóo su tòo ní. M̀ɛnii ŋí è Pâle lá kpâla ma.

Dí Zîsɛ tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí bàa

(Maafîu 27:15-26; Lûu 23:13-25; Zôŋ 18:39--19:16)

6Kóraŋ kélee su Dɛɛ-mɛi kúui ŋ̀ele, Pâle a kâa tèe gbini-pɛrɛi mu nuui dɔnɔ ŋuŋ ma ƀò gúui tí su, nyíi ǹûai da vèli mài.

7M̀aa tãi tí, nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa gbini-pɛrɛi mu. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Barâƀa. È kɛ̀ naa diai sáma kɛ̀ kɔ̂i ǹúu láa túɛ-ƀelai pɔ́ dí nûa pàa maa námui sui.

8Nya ƀe gbɔŋ è ŋ́á tɛ̀ ma Pâle maa-lá. Dí m̀arê kɛ̀ a gɛ́ɛ é gɛ́-mɛni pɔ́lɔi da kɛ́ ŋɔ́nɔ dîɛ.

9È dímarê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Ka ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ ŋá Zûu-ŋai Díkâloŋ ŋuŋ ma ƀó?”

10È m̀are kɛ̂i ŋí kɛ̀ dîa, kpɛ́ni fêi, zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai dí pà a Zîsɛ bɔ́ kpɔara pere su.

11Kɛ́lɛ, zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai dí lɔ̀ gbɔŋ ŋuŋ su a gɛ́ɛ dí m̀ó Pâle ma é tée Barâƀa ma Zîsɛ pɔ́ɔ ŋá.

12Pâle è ŋɔ́nɔ dímarê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Gɛ̀ ní, lé ƀé ŋá gɛ́ a ǹalôŋ nyii ka kɛ̂ ma Zûu-ŋai díkâloŋ?”

13Dí ŋɔ́nɔ làɣi, dîyɛɛ m̀ai, “Gɛ́ dí gbamo wúru su-tíyeŋɔɔ ma.”

14Pâle ǹyɛɛ dîai, “Lé mɛni ma? Lé mɛni nyɔ́mɔɔ ƀé a gɛ́i?” Kɛ́lɛ, dí kɛ̀ lâɣii nɔ́ a zu kɛ́tɛ. “Gbamo wúru su-tíyeŋɔɔ ma.”

15Pâle è Barâƀa ŋuŋ ƀò, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é gbɔŋ líi laa. Nya ƀe e Zîsɛ lòkwa, é dɛɛ dípɔ a gɛ́ɛ dí gbamo wúru su-tíyeŋɔɔ ma.

Gɔkuluƀa-ŋai dí ɣɛ́lɛ maa kùla Zîsɛ kponôi

(Maafîu 27:27-31; Zôŋ 19:2, 3)

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Gɔkuluƀa-ŋai dí lì a Zîsɛ gâloŋ-pɛrɛ kɛ́tɛi mu (da kɛ̂ ma pelatôliɔŋ) Dí díƀarâai
kélee tòli da dia ní dí ŋá tɛ̀ ma naa.

17Dí yokpo kpɔlu mu tɛiɣɛɛ tòo Zîsɛ mà, dí ɣalêŋ ƀɔrɔ pala dí zee ŋ̀ûa.

18Díkɛ ɣɛ́lɛ maa kulâi gbonôi dîyɛɛi, “Ɛ́e Zîsɛ, Zûu-ŋai Díkâloŋ!”

19Dí ŋ̀uŋ lòkwa a kpalo dí díla-ya pu ma dí pɛlɛ díŋume ŋá ŋ̀ɛ́i túɛ.

20Gɛ́ɛ da kpɛ̀ɛ a ɣɛ́lɛ-maa kula gbonôi, dí ǹyokpo kpɔlu mu tɛiɣɛɛi kùla ma, dí
gbɔ̂i seɣei too ma. Dí nàa lì la a gɛ́ɛ dí gbamo wuru ma.

Dí Zîsɛ kpàmo ŋ̀úru su-tíyeŋɔ̂i ma

(Maafîu 27:32-44; Lûu 23:26-43; Zɔ̂ŋ 19:17-27)

21Sailini naloŋ Samaŋ è kɛ̀ kùla kpâlaŋ ŋá gɛ́ tɛ̀ɛ naa pere. Samaŋ è kɛ̀ a Alezaŋda
da Lûfɔ dínâŋ. Gɔkuluƀa-ŋai dí gɛ̀ é Zîsɛ ŋɔsaa-wuruii síɣe.

22Dí lì a Zîsɛ kwaa da ma, da kɛ̀ ma Gâagɛta (nyíi zu kulâi ƀa ŋuŋ-konoŋ-kwaai
ma Ibulu-wooi sui).

23Dí kɔ́ a gɛ́ɛ dí ŋwɑ̃̂ai sumoɔɔ a sále nyɔ́mɔɔ sîi da tɛɛ Zîsɛ pɔ́. Zále sîi ŋí láa ƀa
mâa. Kɛ́lɛ vé pɔ̂ri ní kɛ̀ gbelêi.

24Nya ƀe dí gbàmo ŋ̀úru su-tíyeŋɔ̂i ma. Dí ŋɔseɣei kɔ̀ a kpɛɛŋ díkîe-ní loai a gɛ́ɛ
dí gɔ́lɔŋ gbɛ̂ɛ ƀé maa nɛ̃ɛ̂i é lɛ́ɛ ǹyêei.

25Dí Zîsɛ kpàmo a aƀai ǹɔ́ɔlu mɛi náaŋ a ɣele-wala.

26M̀ɛnii dí mò a ǹáai dí bɔ̃̀yɛ m̀ɛi, ŋ̀óo ká ŋí, “Zûu-ŋai Díkâloŋ.”

27Dí ŋúma-ƀela feerɛ kpàmo máŋ ŋ̀úru su-tíyeŋɔɔ-ŋa ma gɔlɛ. Dɔnɔ è kɛ̀ ǹáa-
mii-yee mɛi-pere, gbeli kɛ́ ƀò gɔɔ-yee mɛi-pere.

[28Nya ƀe Ŋ̀âla-kɔlɔi ŋ̀óo ŋ̀aa-see è kɛ̀ yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, “Dí gɔni tòo dɔ̂ŋ kara-
ƀelai díwɔ̂i ma.”]

29Diai tɛ̀ɛ naai dí ǹaraŋ dí díŋuŋ kpɛ́mɛŋ, dîyɛɛ mai, “Aá! Yái ya Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi
wòlo í dɔɔ ɣele kûu saaƀa yee mui,

30íkpîŋ ƀálo wɛ̂, í kúla ŋ̀úru su-tíyeŋɔ̂i ma í pîlaŋ!”

31Zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da Dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai máŋ dí ɣelɛ-maa kula gbonôi
díkîe-ní loai bere tɔnɔi tí su, dîyɛɛi, “È núu da kpɛ́ni-ŋa ƀàlo, kɛ́lɛ, va pɔ̂ri gbîŋ
ƀâloi.

32Tɔɔ Eezuɛ Ŋɔkâloŋ, Kôrai, é kúla ŋ̀úru su-tíyeŋɔ̂i ma é pîlaŋ lónii ma, a gɛ́ɛ
kú naa káa kú láa la.” Diai dí díkpàmo Zîsɛ kɔlɛi, dia máŋ dí kɛ̀ ǹarânii.

Zîsɛ è sàa

(Maafîu 27:45-56; Lûu 23:44-49; Zɔ̂ŋ 19:28-30)

© 2014 Bible Society in Liberia.

33Aƀai ǹɔ́ɔlu mɛi dai seriɛɛi, ǹɔii gwaa kélee è kpìni, é lɛ́ɛ la zu aƀai ǹɔ́ɔlu mɛi
náaŋ é seri.

34Aƀai ǹɔ́ɔlu mɛi náaŋ ma, Zîsɛ e làɣi a zu kɛ́tɛ, ǹyɛɛi, “Yêloi, Yêloi, lama
saƀɛ́tâni?” Zu-kulâi ƀa, “Ŋáɣâlai, Ŋáɣâlai, ya íyee kulâi m̀û, lé mɛni ma?”

35Diai kɛ̀ tɔ̂ni naai, díta-ní dí m̀ɛni dí m̀ó, dîyɛɛi, “Ka gáa. Gáa Ilaiza tólîi.”

36Núu tɔnɔ è lì a kîrɛ é fɛ̀ɛ-waa láa fɛ́ɛ a ŋwɑ̃́ai kpona é ǹɔ́ kpalo ŋá e dɛɛ Zîsɛ pɔ́
a gɛ́ɛ e gbele, ǹyɛɛi, “Ka tɔɔ kú gáa à kɛ̀ Ilaiza a pâi pâi é gula ma é bîlaŋ.”

37Kɛ́lɛ, Zîsɛ e làɣi é Ǹɛ̃wo gbɛɛ ŋái tóo.

38Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu seɣei su è ƀèla gîei feerɛ é síɣe ŋ̀uŋ tuɛ é yéŋ gwara.

39Gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuui è kɛ̀ tɔ̂ni ŋ̀ɛi tinaŋɔɔ Zîsɛ pɔ́ naa pere. Gɛ́ɛ a Ǹɛ̃wo
gbɛɛ ŋái too pêre káai, è m̀o ǹyɛɛ, “Tɔ̃yâ ma, ǹalôŋ ŋí è kɛ̀ a Ɣ̂ala Ǹóŋ.”

40Nɛyâa da-ŋa dí kɛ̀ tɔ̂ni kwaa kôyaa ma díkɛ naa kàa. Mere Madalini è kɛ̀
dísama, da Mere nyii kɛ̀ a Zĩi-loŋ da Zosɛ díleei. Nɛnî da kpɛ́ni è kɛ̀ dísama máŋ.
Ǹáa ƀé kɛ̀ a Salômi.

41Ǹɛyâai ŋí dí kɛ̀ Zîsɛ pôlu díkɛ tíi kɛ̀ mì gɛ́ɛ kɛ̀ Galalii. É kúla ǹɛyâai ŋí pôlu, nɛnî
da kpɛ́ni-ŋa, dí kɛ̀ naa nyíi da Zîsɛ-ní dí pà Zerusâlɛŋ.

Dí Zîsɛ lòo

(Maafîu 27:57-61; Lûu 23:50-56; Zɔ̂ŋ 19:38-42)

42-43Zosɛ Alimatîa è pà naa a ɣele-wulii. Ǹalôŋ è kɛ̀ a gɔyâŋ su nuui dɔnɔ nyíi
ƀaa kɛ́-maa kɛ́tɛ è kɛ̀ mài. Ǹyaa máŋ è kɛ̀ Ɣ̂ala ŋɔkâloŋ-laai perei kâai a zu kôyaa.
È ǹíi kpèle é lí Pâle pɔ́ é m̀arê kɛ́ Zîsɛ pomai mɛni ma. Ǹyaŋ è kɛ̀ a Vii-tɔɔ-ɣelei
maa-tua ɣelei, nyii kɛ̀ a maa sãai kpɛtɛ-ɣelei.

44Pâle è kɛ̀ ŋ̀wêlii e gɔ́lɔŋ à kɛ̀ Zîsɛ a saa a tɔ̃yâ. Nya ƀe è ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai mɛi-
nuui tòli é m̀arê kɛ́ a gɛ́ɛ é kili ŋa pono tɛɛ bɔ́.

45Gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuui kɛ́ɛ a m̀ó m̀a a gɛ́ɛ a saai, è tèe bomai ma, Zosɛ é lí la.

46Nya ƀe Zosɛ è seɣe kole yà, é bomai kúla ŋúrii ma é m̀aa kpiniŋ la, é ǹáa ƀolôŋ
su, nyii dí dèe kɔni kɛ́tɛ sui, é kɔni kíliŋ é dɔɔ gɔni-ƀoloŋ lá.

47Mere Madalini da Zosɛ ǹee Mere, dí ƀɛ́i kàa dí Zîsɛ lòo naai.

Mâki 16

Zîsɛ è m̀u-siɣe saa-yêei

(Maafîu 28:1-8; Lûu 24:1-12; Zɔ̂ŋ 20:1-10)

1Vii-tɔɔ-ɣelei tɛɛ̂i, Mere Madalini, Zĩi ǹee Mere da Salômi ní dí wúru-ya kúŋ nɛ̃ɛ
yà a gɛ́ɛ dí lí la dí zia Zîsɛ pomai ma.

2Nya ƀe ǹɔ́ɔ kûui ŋɔɣele kûui duɛ-tuɛi ma, ŋ̀ele-wala pɛ-pɛi, volo-nɛnɛŋ kúlaâi,
dí lì gɔni ƀoloŋ lá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Dí kɛ̀ díkîe-ní marê kɛ̂i, dîyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀé pâi gɔnii kilînii è ziɣe kûɛ m̀olôŋ lái?”

4Gɛ́ɛ̂i da díŋuŋ mu sìɣei, dí gàa a gɛ́ɛ núu da a gɔnii kiliŋ a gula naa. Gɔnii ŋí è kɛ̀ a kɔni kɛ́tɛ.

5Nya ƀe dí lɔ̀ gɔni-ƀoloŋ su, dí ńyaŋkpa tɔnɔ káa seêni naa laa-mii-yee mɛi-pere, yokpo kole kɛ́ ƀò ma. Díkili ŋá è tɛ̀i.

6È m̀o dîa ǹyɛɛi, “Kákili ŋá fé tɛ̀i. Kákaa Nâzarɛ Zîsɛ kɔ̂rii, nyii dí gbàmo saa-wuru ma. Aâ m̀u sìɣe, vé ƀɛ́. Ka ƀɛ́i káa dí ǹaa naai.

7Kɛ́lɛ, ka lí ká m̀ó ŋɔpôlu-ƀelai Pitɛ da m̀arâai dîa, a gɛ́ɛ a liî Galalii kátuɛ. Naa ƀé ka pâi gâai naa yɛ̂ɛ berei è m̀o la kâai.”

8Dí kùla gɔni-ƀoloŋ su a kîrɛ, kpɛ́ni fêi, dípɛlɛ è pù, díkɛ kpɛ̃liŋ. Dífe m̀ó ní núu da kélee ma, kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ yaôi.

Zîsɛ e kùla Mere Madalini ŋɛ́i

(Maafîu 28:9, 10; Zɔ̂ŋ 20:11-18)

[9Zîsɛ kɛ́ɛ a m̀u siɣe saa yêei maa ɣele-wala pɛ-pɛi, ǹɔ́ɔ kûui ŋɔɣele kûui duɛ-tuɛi ma, è kùla Mere Madalini ŋɛ́i fúlɔi, nyii è nyînaŋ nyɔ́mɔɔ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kpɛ̀ bôlui.

10È lì é m̀ó diai dîa kɛ̀ Zîsɛ mai, díkɛɛ niî maloŋ too maa pere su díkɛ wɔlɔi.

11Kɛ́lɛ, gɛ́ɛ da m̀ɛni a gɛ́ɛ Zîsɛ káa a vúlu Mere a gáai, dífe láa ní la.

Zîsɛ è kùla ŋɔpôlu-ƀelai veerɛ ŋɛ́i Ɛmeyɔ perei ma

(Lûu 24:13-35)

12Nyíŋi pôlu ma, Zîsɛ è kùla ŋɔpôlu-ƀelai veerɛ ŋɛ́i díkɛɛ siâi berei ma, pere sîi da kpɛ́ni su.

13Dí lì pôlu dí m̀ó díƀaâi gbeli-ŋai dîa, kɛ́lɛ, díaŋ dífe zìɣe ní a tɔ̃yâ.

Zîsɛ è kùla ŋɔpôlu-ƀelai buu kao tɔnɔ ŋɛ́i

(Maafîu 28:16-20; Lûu 24:36-49; Zɔ̂ŋ 20:19-23; Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 1:6-8)

14Gbɛɛ ŋái, Zîsɛ è kùla ŋɔpôlu-ƀelai buu kao tɔnɔ ŋɛ́i díkɛɛ kɛ̀ dílaa miî. È lono dîa, kpɛ́ni fêi, dífe láa ní kɛ̀ a m̀aa mɛni. Díwolii è kɛ̀ a gbɔ̂lɔɔ. Díai ǹyaa Zîsɛ kàa m̀u-siɣe yêei pôlu ma dí m̀ó dîai dífe díwoo siɣe ní a tɔ̃yâ.

15Nya ƀe è m̀o dîa ǹyɛɛ, “Ka lí ǹɔii gwaa kélee ma ká Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀó núu kélee ma.

16Ǹúui a lâa la dí ŋɔbatâi kɛ́i, a pâi ƀâloi. Kɛ́lɛ, ǹúui vé pâi lâai lai, Ɣâla a pâi tɔ̂ŋ pûi m̀aa nuui ma.

17Diai da lâa lai, wála-wala laa a pâi kɛ̂i díyêei ŋɛi-kɛ-maa-ŋa kɛ́ mɛni ma ńaai su. Wála-wala a pâi kɛ̂i díyêei nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ́ mɛni ma, sîi-woo da kpɛ́ni-ŋa ƀó táre kɛ́ ƀò díyêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Dà kali da sôŋ kpaa máŋ dí núu paa-sɛŋ da kpèle, vé pâi mɛni da kɛ̂i a dia. Dà díyee pɛ̀lɛ kɔlɔ-fela-ƀela dîa, m̀aa-ƀelai da pâi ƀâloi.”

Zîsɛ è tɛ̀ Ɣâla-taa

(Lûu 24:50-53; Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 1:9-11)

19Kúnuu-namu Zîsɛ kɛ́ɛ a lóno dípɔi, è tɛ̀ Ɣâla-taa, é sée Ɣâla láa-mii-yee mɛi.

20Nya ƀe ŋɔpôlu-ƀelai dí kùla naa dí lí, dí kɛ́ Ɣâla-woo ƀó kwaa kélee ma. Kúnuu-namui è kɛ́ díkɔlɛ, gɛ́ tɔɔ ŋ̀orɛ̂-wooi pôlu a ŋɛ́i-kɛ-maa-ŋa kɛ́ɛ. É kɛ́ ti.]

© 2014 Bible Society in Liberia.

Lûu

Lûu 1

Lûu è kɔlɔ pɔ̃yɛ̂ Tiofelɛ pɔ́

1Berei nɔ́ núu támaa-ɣele da díyee pú la zu a gɛɛ dí mɛni-pɔ̂lɔ-ŋa pɔ̃yɛ dí bú gîe-
ma é pîlaŋ m̀ɛni-ŋai dîa nyii-ŋai da ké kúsamai,

2yêɛ berei nɔ́ nyii-ŋai ŋí tɛêi la kúpɔ é kúla zinâai yée ŋá kɛ̀ a ŋɛi maa-sere-faa-
ŋai da ŋ̀óoi ƀo-ƀelai é kúla maa-ŋuŋ ɣele-ŋai diai,

3berei ŋá m̀ɛni-ŋai maa kpɛ̂ɛ la a ǹɛ́lɛɛ é kúla maa-ŋuŋ tãi mai, ǹɛ́lɛɛi ḿbɔ-pere
máŋ a gɛɛ ŋá mɛni-pɔlɔ sãa-ŋa pɔ̃yɛ ípɔ naa, ǹúu-mɛi-nuui Tiofelɛ,

4a gɛɛ í dɔ̃yâi kɔlɔŋ é pîlaŋ mɛni-ŋai dîa nyii-ŋai da dílɛ yâi.

Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀó-tuŋ e tàa naa túɛ

5Ǹele-ŋai su tãi Ɛɛlɔ e kɛ̀ la a Zuda-lɔii ŋɔgɔmɛnɛ-nuui, sâla láa soŋ-nuu tɔnɔ e
kɛ̀ naa, ǹáa ƀe kɛ̀ a Zɛkɛraya, nyii kɛ̀ Aƀiza ǹúu-kpului sui. Nɛnî è kɛ̀ ǹyêei nyii
kɛ̀ a Eelɔŋ ǹóŋ-nɛyaai dai. Ǹáa ƀe kɛ̀ a Ilesebɛɛ.

6Dífeerɛ dí kɛ̀ a dísɔŋ lɛ́lɛɛ Ɣâla ŋɛi. Dí kɛ̀ Kúnuu-namui ŋɔtɔ̂ŋ da ŋɔlia-woo
kpanaŋ-ŋai kélee mɛi kâai, pɔara mɛni ma fé zu.

7Kɛ́lɛ, lóŋ da fé ké ni díyêei. Kpɛ́ni fêi, Ilesebɛɛ e kɛ̀ a gbómaa. Dífeerɛ-ŋɔɔ dí kɛ̀
nâa a dípɔlɔɔ.

8Nya ƀe e kɛ̀ ti, gɛɛ kɛ̀ zâla láa soŋ-tii kêi Ɣâla ŋ́ɛi, tãi ŋɔnùu kpului e kɛ̀ tíi kêi la,

9yêɛ berei zâla láa soŋ-tii e wɔ́lɔ kɛ̀ lai, ŋɔtãi e sèri a gɛɛ e li Kúnuu-namui ŋɔkêi
maa waai mu e sâla-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kereŋ.

10Nya ƀe gbɔŋ kélee dí kɛ̀ Ɣâla fɛlîi ŋ̀énii ŋá a tãi zâla-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi è kɛ̀ kérenîi
lai.

11Nya ƀe Kúnuu-namui ŋɔkélai dɔnɔ è pà bɔ́, gɛ́ ƀò tɔ̂ni zâla-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi
kérenîi laa-mii-yee mɛi-pere.

12Zɛkɛraya líi e kɔ̀ tãi e gàa lai, yao e pa gbonôi.

13Kɛ́lɛ, Ǹâla-taa-kelai e mò ma, ǹyɛɛi, “Zɛkɛraya, ífe yao. Kpɛ́ni fêi, Íɣâla-fɛli-
wooi a mɛni. Ínɛnîi Ilesebɛɛ a pâi lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀôi yɛ̂. Ya pâi ǹáa tólîi a
Zɔ̂ŋ.

14Lii-nɛ̃ɛ da lii-lâa da pâi kêi íyeêi, núu támaa líi a pâi nɛ̃ɛ̂i a zɔlɔ-ƀó-ɣele,

15kpɛ́ni fêi, a pâi kêi a núu kɛ́tɛ Kúnuu-namui ŋɛi, ve pâi ŋwɑ̂ai, kpaa máŋ kpele-
sɛŋ kpanaŋ kélee da kpelêi, à kɛ̀ ti, a pâi kêi a ǹáa fɛ́ɛ a M̀ɔlêŋ Maa Waai, é kúla
zɔlɔ-ƀo-tãi ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16A pâi Eezuɛ lonii-ŋai dámaa tínanîi Dínuu-namui Ɣâla pɔ naa.

17A pâi liî ŋ̀ɛi tuɛ Ilaiza ŋɔmɔ̂leŋ da ŋɔwala-wala-laai su a gɛɛ e ǹâŋ-ŋai líi pene dílônii pɔ-pere, e ŋ̀oli-kpɔlɔ-ƀelai líi pene zɔŋ-lɛlɛ-ƀelai dítarei su, a gɛɛ e ǹûai ké a díkpɛtɛɛ Kúnuu-namui mɛni ma."

18Nya ƀe Zɛkɛraya e mò Ǹ̩âla-taa-kelai ma, ǹyɛɛi, "Ŋa pâi nyiŋi kɔ́lɔnîi leŋ? Kpɛ́ni fêi, ŋa nâa ké a siɛ-pɔlɔ, ŋánɛnîi ké ƀo nâa a bɔlɔɔ."

19Nya ƀe Ǹ̩âla-taa-kelai e zu tòo, ǹyɛɛi, "Ńyãa ƀa Geƀɔlɔ nyii a tɔ̂ɔ Ɣâla ŋɛi. Dí ńdɛ̀ɛ a gɛɛ ŋa lono ípɔ a gɛɛ ŋá pá a Duŋ Lɛ́lɛɛi ŋí ípɔ.

20Gáa, ya pâi kɛ̂i a ítenîŋɔɔ, ífa pɔ̂ri lônoi é lɛ́ɛ zu ŋ̀elei é seri nyii m̀ɛni-ŋai ŋí da pâi kɛ̂i lai. Kpɛ́ni fêi, ífe láa ní a ŋ̀óo-ŋai nyii-ŋai ŋa-see a pâi kɛ̂i a dímaa-tãi."

21Ǹûai dí kɛ̀ Zɛkɛraya maa kpɛnîi, dípɛlɛ e pù berei e tua la a zu kôyaa Kúnuu-namui ŋɔkɛ̂i maa waai mui.

22Tãi e kùla lai, ve pɔ̂ri ní lônoi dípɔ, nya ƀe dí gàa a gɛɛ è lì zî̃a su Kúnuu-namui Ŋɔpɛ́rɛi Kɛ́tɛi mu. Kɛ́lɛ è lòno dípɔ a ǹyée, gɛ́ ƀò nɔ́ a díniŋɔɔ.

23Nya ƀe è kɛ̀ tí, tãi ŋɔtíi-kɛ ɣele-ŋai dí kpɛ̀ɛi, e lì bɔ naa pôlu.

24Ŋele-ŋai ti naa pôlu ma ŋɔnɛnîi Ilesebɛɛ e koo sîɣe, e gbîŋ loo a ɣáloŋ lɔ́ɔlu, ǹyɛɛi,

25"Kúnuu-namui a nyiŋi ké mî ŋele-ŋai su tãi e ŋ̀ɛi pìlaŋ la mâ a gɛɛ e ŋá ŋumɛ̂i kula mâ ǹûai ŋɛi."

Zîsɛ m̀aa-sɔlɔ ƀo-tuŋ e taa naa tuɛ

26 Ǹ̩áloŋ lɔ́ɔlu mɛi dai su, Ɣâla e gelai Geƀɔlɔ tɛ̀ɛ Galalii taa tɔnɔ su nyii ǹáa ƀa Nâzarɛ.

27E lì nɛnî-kpela tɔnɔ pɔ naa nyii ve ké ni a surɔ̂ŋ-mɛni kɔlɔŋɔɔi, nyii surɔ̂ŋ da láa e kɛ̀ mà, da kɛ̂ mà Zosɛ, Deeƀé ŋɔkáayɔɔ dai. Nɛnî-kpelai ŋi láa ƀe kɛ̀ a Mere.

28Nya ƀe Ǹ̩âla-taa-kelai è pà bɔ́, é mó m̀a, ǹyɛɛi, "Ee, yái ƀɛlɛ-sêe támaa káa yâi, Kúnuu-namui yée káa yâ! Lûwa káa yâ nɛyâa sama!"

29Kɛ́lɛ, ǹíi e kɔ̀ a gɛ́tɛ e pîlaŋ ŋ̀óo-ŋai ŋi dia, e gíli ŋá sia mɛnii ŋi su-kulai ma.

30Ǹ̩âla-taa-kelai e mò ma, ǹyɛɛi, "Mere, ífe yào. Kpɛ́ni fêi, ya ƀɛlɛ-sêe sɔlɔ ƀo Ɣâla yêei.

31Gáa, ya pâi koo siɣêi, í lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀó, ya pâi ǹáa tólîi a Zîsɛ.

32A pâi kɛ̂i a núu kɛ́tɛ, da pâi dólîi a Ǹúui Gɛ́tɛi Ǹóŋ; Nuu-namui Ɣâla a pâi ǹâŋ Deeƀé ŋɔkâloŋ-see-sɛŋ tɛɛ̂i bɔ,

33a pâi kɛ̂i Zeeka ŋɔkáayɔɔi mɛi wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ŋɔkâloŋ-laai kpɛɛ ŋá fé pâi kɛ̂i ma."

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Nya Ɓe Mere e mò Ŋ̀âla-taa-kelai ma, ǹyɛɛi, “Nyiŋi a pɔ̂ri kɛ̂i leŋ? Kpɛ́ni fêi, surɔ̂ŋ fé ńyêei.”

35Ŋ̀âla-taa-kelai e mò ma, ǹyɛɛi, “M̀ɔlêŋ Maa Waai a pâi pâi ímɛi, ǹyaŋ Ǹúui Gɛ́tɛi ŋɔwála-wâla-laai a pâi ǹinîŋ pûi yâ, nyii ya pâi zɔlɔ ƁÔi da pâi dólîi a núu maa waai, Ɣâla Ǹóŋ.

36Gáa, ílîa Ilesebɛɛ ŋɔpɔlɔ-laai su, lóŋ-surɔŋ maa-koo káa ma. Ŋɔkooi ŋ̀áloŋ mɛi dai ká ŋi berei máŋ dí kɛ̀ m̀ôi la a gɛɛ gbómaâi.

37Kpɛ́ni fêi, mɛni da fé naa a gɛɛ Ɣâla fa pɔ̂ri gɛ̂i.”

38Mere è mò, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui yée-mu nɛni-lo Ɓa ńyãa. Tɔɔ é kɛ́ a ńyãa yɛ̂ɛ berei íwooi káa lai.” Nya Ɓe Ŋ̀âla-taa-kelai e ǹɛɛ naa é lí.

Mere e Ilesebɛɛ nàa káa

39Maa-ɣele-ŋai ti su Mere e m̀u sìɣe e li a maa felaa Zuda taa tɔnɔ su ǹyée-lɔii su.

40E lɔ̀ Zɛkɛraya ŋɔpɛ́rɛi mu, e ǹá ti Ilesebɛɛ ma.

41Nya Ɓe è kɛ̀ ti, Ilesebɛɛ kɛ́ɛ a Mere ŋɔlaa-ti-maa wooi mɛnii, ǹôloŋ e tùmo goo-Ɓɔlɔŋ su; Ilesebɛɛ láa e fɛ̀ɛ a M̀ɔlêŋ Maa Waai,

42e lòno a ɣelêi-pere, ǹyɛɛ, “Lûwa káa yâ nɛyâa sama, lûwa kɛ́ Ɓo ǹôloŋ ma nyii gáa íkoo-Ɓɔlɔŋ sui!

43Nyiŋi a pɔ̂ri kɛ̂i leŋ a gɛɛ Ŋánuu-namui ǹee é pá ḿbɔ?

44Kpɛ́ni fêi, gáa, tãi íla-ti-maa wooi è tòo la ŋ̀ólii, ǹôloŋ e tùmo a lii-nɛ̃ɛ-pere ŋ̀goo-Ɓɔlɔŋ su.

45Lûwa káa nɛnîi ma ǹáâi la a gɛɛ Kúnuu-namui ŋ̀óoi è mò mai, ŋa-see a pɔ̂ri kɛ̂i.”

Mere Ɔlaa-maa tɛ̂-wulei

46Nya Ɓe Mere e mò, ǹyɛɛi, “Ŋá fulu-laai a laa-maa-tɛ tɛ̀ɛ Kúnuu-namui pɔ,

47ǹyaŋ ŋámɔ̂leŋ líi a nɛ̂ɛ Ɣâla kponôi, ŋáƁalo-nuui,

48kpɛ́ni fêi a ǹyée-mu nɛni-lo káa ŋɔdoo-mu-laai su. Kpɛ́ni fêi, gáa, é kúla tãi ŋí su ŋ̀éniɛi su-Ɓelai kélee da pâi ńdôlii a lûwa-nuu,

49kpɛ́ni fêi, ǹúui nyii ŋ̀wála-wâlai a mɛni kɛ́tɛ-ŋa kɛ́ ḿî, ǹyaŋ ǹáa maa waai.

50É kúla wɔlɔ-wɔlɔ-ɣeniɛi su-Ɓelai dîa é lí ŋ̀éniɛi su-Ɓelai kélee pɔ, ŋɔmaloŋ-kâai káa diai dîa da yâo m̀ai.

51A wála-wâla-laa lɛ́ a ǹyée, a ǹyoŋka-Ɓelai táa-tâa dílii ŋɔkili-ŋa-siai su,

52a gɔmɛnɛ-ŋa kúla díkâloŋ-see-sɛŋ-ŋai ŋá, a núu doo-mu-ŋai kɛ́ a díkɛtɛ,

© 2014 Bible Society in Liberia.

53diai puru káa diai a dílaa fɛɛ a sɛŋ lɛ́lɛɛ-ŋa, a dɔɔ-ƀelai tɛɛ pôlu a díyee fólo.

54A kpɔŋ maa tɛɛ ǹyée-mu-nuui Eezuɛ pɔ a gɛɛ ŋɔmaloŋ-kaai kíli e lɛɛ ŋá,

55yɛ̃ɛ berei nɔ e lòno la Kúnuu-pɔlɔ-ŋai pɔ, da Eberaɣɛ̃ɛ, bɛlɛɛ ŋɔsuui ma wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ."

56Nya ƀe Mere e gɛ̀ bɔ naa a ɣáloŋ saaƀa. Gɛɛ ti, e lì bɔ-naa pôlu.

Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ maa-sɔlɔ-ƀoɔi

57Ilesebɛɛ maa-fuloŋ-tãi è nâa sèri, é lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀò.

58Gɔlɛ-ma-ƀelai da ŋɔkáayɔɔ-ŋai dí m̀ɛni berei Kúnuu-namui è ŋɔmaloŋ-kaa kɛ́tɛi lɛ̀ la mai. Nya ƀe dílii è nɛ̃ɛ da dîa-ni.

59Nya ƀe e kɛ̀ ti, ŋelei nɔɔlu mɛi saaƀa-ɣelei dí pà a ǹôloŋ a gɛɛ dí gbɛtɛ. Nya ƀe dîi pɔ̂ri ǹâŋ Zɛkɛraya láa seêi ma,

60kɛ́lɛ, ǹee e díwoo su tòo, ǹyɛɛi, "Ve tí. Da pâi ǹáa tólîi a Zɔ̂ŋ."

61Nya ƀe dí mò ma, dîyɛɛi, "Íkaayɔɔ da fé naa ǹáai ti seɛɛ ma."

62Dí lòno ǹâŋ pɔ́ a díyee, díkɛ m̀are kɛ́ ǹáai mɛni ma e kɛ̀ ŋ̀wêlii dí dóli lai.

63E kɔlɔ-laa mare-kɛɛ kɛ̀ dí dɛɛ bɔ, e bɔ̃̀yɛ, ǹyɛɛ, "Ǹáa ƀa Zɔ̂ŋ." Díkelee dípɛlɛ e pù.

64A naa maa felaa kpɔ́ nɔ ǹá e ƀò, ǹɛ́ŋ e fuloŋ, e lono, e Ɣâla láa maa tɛ.

65Yao è pà díkɔlɛ-ma-ƀelai kélee kponôi. Nya ƀe, mɛni-ŋai ŋi kélee maa-mɛni e ƀò ǹyée-lɔii gwaa kélee ma Zuda-lɔii su.

66Diai kélee maa mɛni mènii dí ǹáâi kɛ̀ dílii su. Kpɛ́ni fêi, dí mò, dîyɛɛi, "Le-nuu ƀe ǹôloŋ ŋi a pâi kɛ̂i lai?" Kpɛ́ni fêi, Kúnuu-namui yée e kɛ̀ ma.

Zɛkɛraya è Ɣâla-woo ƀò

67Gɛɛ tí, ǹâŋ Zɛkɛraya láa è fɛ̀ɛ a M̀ɔlêŋ Maa Waai, gɛ mɛni-ŋa ƀo, ǹyɛɛi,

68"Lûwa káa Eezuɛ Ɲɔnuu-namui Ɣâla ma, kpɛ́ni fêi, a ŋɔnûai naa káa, a dímaa tée,

69a ƀálo-laa-míla mu siɣe kúmɛni ma a ǹyée-mu-nuui Deeƀé ŋɔkáayɔɔi da,

70berei e lòno la Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀela maa waai kponôi kɛ̀ wɔlɔ-wɔlɔ ɣeniɛi su

71a gɛɛ ku kɛ́ a kúƀaloɔ̂i, ku kúla kúkɔ nyɔ́mɔɔ-ŋai yée ŋá da kúkpɔara-ƀelai kélee,

72a gɛɛ e maloŋ-kaa lɛ Kúnuu-pɔlɔ-ŋai dîa a gɛɛ ŋɔkono-tee kpanaŋɔɔ maa waai kíli e lɛɛ díŋa,

73gono-teei nyii e vòo la kúnâŋ Eberaɣɛ̃ɛ yêei,

© 2014 Bible Society in Liberia.

74a dɛɛ kúpɔ a gɛɛ kúai kúkulâi kúkpɔara-ƀelai yée ŋái, ku Ɣâla ŋɔtíi ké, yao fé kɛ̀ kûa,

75maa-waa-laa su da tɔ̃yâ-laa su ŋɛi tuɛ a ɣele kélee kúfulu-laai su.

76Kɛ́lɛ, ya máŋ, lôloŋ, da pâi ítolîi a Ǹúui Gɛ́tɛi ŋɔlóno-kɛ-nuu, kpɛ́ni fêi, ya pâi liî Kúnuu-namui ŋɛi tuɛ, í ŋɔpere-ŋai kpɛtɛ,

77a gɛɛ í ƀálo-laa maa-tare tɛɛ ŋɔnûai pɔ dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ sârai,

78Kúɣâlai ŋɔmaloŋ kaai sârai, tãi ɣele-ƀɔ́i a pâi pâi la kúmɛi é kúla ɣelei póŋ-póŋ,

79a gɛɛ e kwaa-ponoɔ tɛɛ dípɔ diai díkaa seêni kpini da saa-ninîŋ sui, e kúsia-pere lɛ kûa lii-sêe-pere su."

80Ǹôloŋ ǹyaŋ è ƀɔ̀lɔ, gbonôi é kpanaŋ mɔ̂leŋ su. Nya ƀe e kɛ̀ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su e lɛɛ zu nɛ-ɣelei e seri Eezuɛ-ŋai dîa.

Lûu 2

Zîsɛ maa-sɔlɔ-ƀoɔi

(Maafîu 1:18-25)

1Nya ƀe e kɛ̀ ti, ŋele-ŋai ti su Gâloŋ Siizɛ Agɔtɔɔ e tɔ̂ŋ tɛɛ a gɛɛ dí ǹûai láa siɣe ǹɔii gwaa kélee ma.

2Ǹûai láa siɣɛɛ duɛ-tuɛi ká kɛ̀ ŋi tãi Kɔrinia e kɛ̀ la a gɔmɛnɛ-nuui Siria-lɔii sui.

3Nya ƀe, ǹûai kélee dí lì díkpɔ̂i taa-ŋai su tɛi-tɛi a gɛɛ dí dílaa siɣe.

4Zosɛ máŋ e kùla Nâzarɛ Galalii-lɔii su, e li Deeƀé ŋɔtaai su da dòli a Bɛpeleɣɛ̃ɛ, Zuda-lɔii sui, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a Deeƀé ŋɔpɛ́rɛi-mu-nuu da, gɛ ƀo ŋɔnɔ a ŋɔkáayɔɔ da,

5a gɛɛ dí dílaa siɣe da Mere nyii dí ǹáa sèe kɛ̀ mà a gɛɛ e ké a ŋɔnɛnîi, nyii gôo e kɛ̀ mai.

6Nya ƀe è kɛ̀ tí, díkɛɛ kɛ̀ naai, tãi è sèri a gɛɛ maa é fúloŋ.

7Nya ƀe m̀aa è fùloŋ a ŋɔlóŋ-surɔŋ vulɔ-fúlɔi. È seɣe ŋwɑ̂̃aŋ kpìniŋ la, é ǹáa kala kpâla ŋá niŋa laa-mii-gãla su. Kpɛ́ni fêi, dílaâi fé ké ni naa ŋɔ̃yâ-laa-pɛrɛi mu.

Ŋ̀ɑ̂la-taa kela-ŋai da m̀ála mɛi-kaa-ƀelai

8Ǹɔii ti su ƀála mɛi-kaa-ƀela dí kɛ̀ naa, díkɛ díƀala-ŋai mɛi kaa vieŋ ŋá a kpini.

9Nya ƀe Kúnuu-namui ŋɔkéla e kùla díkɔlɛ, Kúnuu-namui ŋɔfólo-laai e díkɔlɛ ma pòno. Dí yào kpɔ a ŋ̀ánaa.

10Nya ƀe Ŋ̀ɑ̂la-taa-kelai e mò dîa, ǹyɛɛi, "Káfe yào, kpɛ́ni fêi, ka gáa, ŋa pá kápɔ a tuŋ lɛ́lɛɛ e pîlaŋ lii-nɛ̃ɛ kɛ́tɛ ma nyii pâi kɛ̂i ǹûai kélee mɛni mai,

© 2014 Bible Society in Liberia.

11kpɛ́ni fêi, sâa da Káƀalo-nuui maa sɔlɔ ƀó Deeƀé ŋɔtaai su, nyii gáa a Kôrai, Kúnuu-namui.

12Nyíŋi káa a ŋɛi-kɛ́-maa káyêei: ka pâi ǹôloŋ kâai seɣe ŋwɑ̃̂aŋ kpíniŋɔɔ la, gɛ́ ƀò laa-ni kala kpâla ŋá niŋa láa-mii-gãlai su."

13A ǹaa maa félaa kpɔ́ Ɣâla-taa-kela kpɔŋ kɛ́tɛ e pà Ǹ̩âla-taa-kelai pɔ, díkɛ Ɣâla láa maa tɛ, dîyɛɛi,

14"Laa-maa-tɛ é tɛ́ Ɣâla pɔ ɣelêi-pere póŋ-póŋ. Lii-see é kɛ́ ǹûai sama ǹɔii ma diai ǹíi lâai dímɛni mai!"

15Nya ƀe e kɛ̀ ti, Ǹ̩âla-taa-kela-ŋai kɛ́ɛ da dílɛɛ naa da lí Ɣâla-taai, m̀ála mɛi-kaa-ƀelai dí mò díkîe-ni dîa, dîyɛɛi, "Ka pá kwaa li Bɛpeleɣɛ̃ɛ a gɛɛ ku mɛnii ŋi káa a kɛ̂i nyii Kúnuu-namui a ǹɛ́ kûai."

16Nya ƀe dí lì a maa felaa, dí Mere da Zosɛ kaa, bɛlɛɛ gwâtarai ma gɛ ƀo laa ni kala kpala ŋá niŋa laa-mii-gãla su.

17Díkɛɛ da gáai, dí mɛnii ƀò nyii ƀò dîa e pîlaŋ ǹôloŋ mai.

18Ǹûai kélee mɛnii dípɛlɛ e pù e pîlaŋ mɛnii ma m̀ála mɛi-kaa-ƀelai dí mò diai.

19Kɛ́lɛ, Mere e ŋ̀óo-ŋai ŋi kélee lâai kɛ̀, gɛ gíli ŋá sia ǹíi su e pîlaŋ dîa.

20Nya ƀe m̀ála mɛi-kaa-ƀelai dí pène pôlu. Dí kɛ̀ Ɣâla ŋɔfólo-laai maa tɛ̂i, díkɛ ǹáa maa tɛ mɛni-ŋai kélee mɛni ma dí mèni, dí gáa, yɛ̂ɛ berei e ƀò la diai.

Dí Zîsɛ láa sèe

21Ǹyaŋ, tãi ɣele-kuu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa e tɛ̀ɛ, díkɛɛ da kpɛɛ a gbɛ̀tɛɛ̂i, dí ǹáa sèe a Zîsɛ, ǹáai Ǹ̩âla-taa-kelai e zèe ma maa-koo e lɛɛ pâi kɛ̂i ǹee mai.

Dí Zîsɛ tɛ̀ɛ Kúnuu-namui pɔ́ Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu

22Tãi kɛ́ɛ a séri dímɛni ma a gɛɛ dí dímaa waa yɛ̂ɛ berei Mose ŋɔtɔ̂ŋ è mò lai, dí pà la Zerusâlɛŋ a gɛɛ dí dɛɛ Kúnuu-namui pɔ́,

23(yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i la Kúnuu-namui ŋɔtɔ̂ŋ sui, ǹyɛɛi, "Lóŋ-surɔŋ vulɔ-fulɔi kélee a koo-ƀɔlɔŋ lá ƀôi da pâi dólîi a maa waa Kúnuu-namui mi")

24a gɛɛ dí sâla kula yɛ̂ɛ berei e ƀò la Kúnuu-namui ŋɔtɔ̂ŋ sui, ǹyɛɛi, "Tòloŋ-sirɛ pɛlɛɛ zaa ma à wàla kɛ́ ti, popo-lonii feerɛ."

25Nalôŋ tɔnɔ ƀe kɛ̀ naa Zerusâlɛŋ, ǹáa ƀe kɛ̀ a Simiɔŋ, nyii kɛ̀ a sɔŋ-lɛlɛ-nuu, gɛ ƀo a Ɣâla mɛni wɛliɛ, nyii kɛ̀ Eezuɛ ŋá-nɛnɛ-ɣele maa kpɛ̂nii. M̀ɔlêŋ Maa Waai e kɛ̀ mèi.

26Nya ƀe M̀ɔlêŋ Maa Waai e nɛ̀ ma a gɛɛ ve pâi saâi e lɛɛ zu e Kúnuu-namui Ŋɔkôrai kaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Ǹyaŋ Ǹɔlêŋ Maa Waai e lì la Ŋ̀ála-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. Tãi ǹee da ǹâŋ dí pa kɛ̀ a
ǹôloŋ Zîsɛ a gɛɛ dí mɛnii kɛ́ mì yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ-kɔlɔi è mò lai,

28è ǹôloŋ lâa ǹyée-tɔ̃ɔi, é lûwa tôo Ɣâla ma, ǹyɛɛi,

29“Kúnuu-namui, ya nâa ǹɛɛ̂i naa íyee-mu-nuui é lí lii-sêe su yɛ̂ɛ berei íwoôi káa
lai,

30kpɛ́ni fêi, ŋ́ɛi a íƀalo-laai káa,

31nyii ya gbɛtɛ ǹûai kélee ŋɛi.

32Gáa a kwaa-ponoɔ a gɛɛ e Zɛ̃tai-ŋai ŋɛi lá ƀó. Gáa a folo-laa ínûai Eezuɛ-ŋai
mɛni ma.”

33Nya ƀe ǹâŋ da ǹee dípɛlɛ e pù a mɛni-ŋai ƀò e pîlaŋ mai;

34Simiɔŋ e lûwa tòo dîa, ǹyɛɛ ǹee Mere ma, “Gáa, ǹôloŋ ŋi seɛɛ̂i Eezuɛ-ŋai
dámaa-ɣele too-mɛni da dímu siɣe-mɛni ma, gɛ ƀo ŋɔnɔ a ŋɛi-kɛ-maa nyii da
pâi wóo nyɔ́mɔɔ ƀôi e pîlaŋ mai

35(ƀóa-sɔkpɔ a pâi ƀɔ́i ímɔ̂leŋ su máŋ) a gɛɛ gili-ŋa-sia-ŋai gáa líi támaa sui é lɛ́.”

36Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nɛni tɔnɔ ƀé kɛ̀ naa, ǹáa kɛ́ ƀò a Ana, nyii kɛ̀ a Fɛ̂nuɛ ŋɔlóŋ-
nɛni, gɛ ƀo a Asɛ-sii-nuui da. E kɛ̀ nâa a bɔlɔɔ a ŋ̀ánaa. Da ŋɔsurɔ̂ŋ dí kɛ̀ díkî̀e ma
a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ é kúla gbela tãi ma.

37E kɛ̀ nâa a pɔɔ-nɛni a kóraŋ buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa kao náaŋ, nyii kɛ̀ Ŋ̀ála-pɛrɛ
Kɛ́tɛi mu a tãi kélee, gɛ pɛlɛ Ɣâla kɔ́ɔ mu a biliɛ suŋ su da Ɣâla-fɛliɛ kpini da
foloi.

38Gɛɛ pâi aƀai tí sui, è sɛɣɛi-fêi tèɛ Ɣâla pɔ́, gɛ́ maa-mɛni ƀò dîa diai kélee kɛ̀
maa-têe-laai kɔ́rî̀i Zerusâlɛŋ mɛni mai.

Dípaa pôlu kɛ̀ Nâzarɛ

39Díkɛɛ da kpɛɛ a mɛnii kélee kɛ́ yɛ̂ɛ berei Kúnuu-namui ŋɔtɔ̂ŋ e mò lai, dí lì
pôlu Galalii-lɔii su díkpɔ̂i-taai su Nâzarɛ.

40Nya ƀe ǹôloŋ è ƀɔ̀lɔ, kponôi e kpanaŋ, ǹáa é fɛ́ɛ a táre; Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sêei kɛ́ ƀo
ma.

Zîsɛ surɔ̂ŋ-lo káa Ŋ̀ála-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu

41Kóraŋ kélee ǹâŋ da ǹee da kâa lì Zerusâlɛŋ Dɛɛ-mɛi Kûui mɛni ma.

42Tãi e kɛ̀ la a kóraŋ puu kao feerɛi, dí lì gúui su yɛ̂ɛ berei da wɔlɔ gɛ̀ lai.

43Gúu-ɣele-ŋai kɛ́ɛ da kpɛ̀ɛi, dí kɛ̀ liî pôlui, zurɔ̂ŋ-loi Zîsɛ e lɛ̀ɛ pôlu Zerusâlɛŋ.
Ǹâŋ da ǹee dífe kɛ́ ni a gɔ́lɔŋɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

44E kɛ̀ díkili ŋá a gɛɛ e kɛ̀ zia-ƀelai sama. Nya ƀe dí lì a ɣele tɔnɔ-sia, díkɛ gɔ̀ri díkaayɔɔ-ŋai da díƀarâa sama.

45Kɛ́lɛ, díkɛɛ dífe gáa níi, dí pène pôlu Zerusâlɛŋ, díkɛ gɔ̀ri.

46Nya ƀe e kɛ̀ ti, ɣele-kuu saaƀa e tɛ̀ɛ, dí gáa Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu, gɛ ƀo seêni dɔ̂ŋ-lɛ-ƀelai sama, gɛ ŋ̀óli tɔɔ dîa, gɛ mare-kɛɛ-ŋa kɛ̀ dîa.

47Ǹúui kélee ŋ̀óo mɛnii, dípɛlɛ è pù é pîlaŋ ŋɔtárei ma da ŋɔmɛni su-too wóo-ŋai ma.

48Díkɛɛ da gáai, dípɛlɛ è pù. Ǹee ǹyɛɛ mai, “Ǹóŋ, le ƀe kɛ̀ ya tûa a kûa a gɛɛ ŋi? Gáa, kwa ínâŋ ku kɛ̀ íkɔ̂rii a lii-sɛlɛŋ.”

49Kɛ́lɛ, è mò dîa, ǹyɛɛi, “Le ƀe kɛ̀ ka ŋ́gɔrîi? Káfe gɔlɔŋ fɛ̂ɛ ŋa kɛ́ Ń̂âŋ ŋɔpɛ́rɛi mu?”

50Nya ƀe dífe táre ni ŋ̀óoi su e mò diai.

51Gɛɛ ti, da dîa-ni dí lì, dí pa Nâzarɛ, gɛ díwoo siɣe. Kɛ́lɛ, ǹee e ŋ̀óo-ŋai ŋi kélee lâai kɛ̀ ǹíi su.

52Nya ƀe Zîsɛ ŋɔtárei su è kɛ̀tɛ da ŋɔkóraŋ, da ŋɔƀɛlɛ-sêei Ɣ̂ala da ǹûai ŋ́ɛi-tuɛ.

Lûu 3

Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ Ŋɔɣ̂ala-woo-ƀoɔi

(Maafîu 3:1-12; Mâki 1:1-8; Zɔ̂ŋ 1:19-28)

1Tãi Tabîliɔ-Siizɛ e kɛ̀ la a gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛi ŋɔkóraŋ buu kao lɔ́ɔlui sui, Pɔ̃ŋtiɛ Pâle kɛ́ ƀo a gɔmɛnɛ-nuu Zuda-lɔii mɛi, Ɛ̃ɛlɔ kɛ́ ƀo ŋɔ́nɔ a kâloŋ kɛ́tɛ Galalii-lɔii mɛi, ǹîa Fele kɛ́ ƀo a kâloŋ kɛ́tɛ Eturîa da Telɛkonaitɔ-lɔii mɛi, Laisenia kɛ́ ƀo ŋɔ́nɔ a kâloŋ kɛ́tɛ Abelînɛ lɔii mɛi,

2Ɛ̃naa da Kaifa díkɛ ƀo a zâla láa soŋ-ƀelai, Ɣ̂ala ŋɔwóoi e pà Zɛkɛraya ǹóŋ Zɔ̂ŋ pɔ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a maa-tãi ti.

3Nya ƀe e lì ǹɔii kélee su Zɔdiŋ Ya-leei kɔlɛ mai, gɛ Ɣ̂ala-woo ƀo e pîlaŋ batâi kɛ́ɛ ma lii-pene sârai a gɛɛ sɔnyɔ̂ŋ-su-mɛni e lɛɛ.

4Yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i la Ɣ̂ala ŋɔlóno-kɛ-nuui Azaya ŋɔkɔlɔi sui, ǹyɛɛi, “Ǹyaa ƀa ǹúui ŋ̀óo káa tɛ̂i vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, ǹyɛɛi: Ka Kúnuu-namui ŋɔperei kpɛtɛ, ka ŋɔpere-ŋai su sa̋a.

5Poto kélee lá a pâi fɛɛ̂i, yée kpaya-kpaya da bɛlɛ-pɛlɛɛi kélee dímaa a pâi yenîi, bere kpĩlaŋɔɔ-ŋai su a pâi sa̋âi, bere kilɛ-kilɛ-ŋai su a pâi kɛ̂i nɛ̃ɛ-nɛ̃ɛ.

6À kɛ̀ tí, núu-kpune kélee a pâi Ɣ̂ala ŋɔƀálo-laai kâai.”

7Nya ƀe e mò gbɔŋ kɛ́tɛi ma, diai pa kɛ̀ bɔ́ a gɛɛ e díbatâi kɛ́i, ǹyɛɛi, “Káai a kali nyɔ́mɔɔ koi-lônii! Gbɛ̂ɛ ƀe kálîa-wôo ƀò a gɛɛ ká pú ǹii-ŋwânai yɛ̂ei gáa pâi?

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Maa-mɛni ma, ka ǹɛɛ naa káƀa e kálii-penêi lɛ́. Káfe pɛ̀lɛ m̀ɔ́ɔ ma kákpîŋ koi-pere, 'Eberaɣɛ̃ɛ káa kúyêei a kúnâŋ,' kpɛ́ni fêi, ŋá m̀ɔ́ kâa, Ɣâla a pɔ̂ri gɔni-ŋai ŋi kɛ̂i a Eberaɣɛ̃ɛ nonii.

9Loníi ma máŋ ǹyuɔ̂i ŋá seɛɛ̂i ŋ̀úru-ŋai same ḿâ. Maa-mɛni ma ŋ̀úrii nyii kélee va ƀâ a m̀á lɛ́lɛɛi, da bɔ̀ŋ dí bili ŋɔŋ ŋá."

10Nya ƀe gbɔŋ kɛ́tɛi e m̀arê kɛ̀, ǹyɛɛ ma, "À kɛ̀ ti, le ƀe fɛ̂ɛ ku gɛ?"

11E díwoo su tòo, ǹyɛɛi, "Ǹúui yɛkɛ feerɛ káa ǹyêei, ǹɛɛ naa e dɔnɔ tɛɛ ǹúui pɔ da fé ǹyêei. Ǹúui mii-sɛŋ káa ǹyêei é gɛ́ nɔ ti máŋ."

12Ŋuŋ-fela-fei kula-ƀelai máŋ dí pà a gɛɛ e díbatâi kɛ̀. Dí mò ma, dîyɛɛi, "Kaamɔ̂ɔ, le ƀe fɛ̂ɛ ku gɛ?"

13Nya ƀe e mò dîa, ǹyɛɛi, "Káfe ŋuŋ-fela-fei kula e tɛɛ nyii ma dɔ̂ŋ sui."

14Gɔkuluƀa-ŋai máŋ dí m̀arê kɛ̀, dîyɛɛi, "Le ƀe fɛ̂ɛ ku gɛ?" Nya ƀe e mò dîa, ǹyɛɛi, "Káfe sɛŋ-kao kula núu da yêei a wôya-pere. Káfe lɛ́ɛ-mɛni pɛlɛ núu da ma. Ka ǹɛɛ naa káfela-fei é kálii láa."

15Ǹûai kɛ́ɛ kɛ̀ maa-kpɛŋ kɛ̂i, díkelee dí kɛ̀ díkili ŋá siâi dílii su e pîlaŋ Zɔ̂ŋ ma, à kɛ̀ ǹyaa ƀa Kôrai.

16Zɔ̂ŋ e díkelee díwoo su tòo, ǹyɛɛi, "Ŋa kábatâi kɛ̀ a yá, kɛ́lɛ, ǹúui ŋɔwala-wala-laai tɛɛ̂i ŋ̂ɔ̂i mai, gáa pâi, nyii ḿaa fé nɛ̃ɛ ni a gɛɛ ŋa ŋɔkɔ́ɔ-ŋa-kɔlɔi ɣɛli fuloŋ. À pâi kábatâi kɛ̂i a M̀ɔlêŋ Maa Waai da ŋɔŋ.

17Ŋɔlâai káa ǹyêei a gɛɛ é ŋɔmɔlɔŋ tánîi kɔ̀ɔ é vɛ́ɛ a gɛɛ é dɛ́ ŋɔkêrei su. Kɛ́lɛ, a pâi mɔlɔŋ-kalai kérenîi a ŋɔŋ nyii va niîŋ."

18E tuŋ lɛ́lɛɛ ƀò ǹûai dîa a lia-woo támaa.

19Kɛ́lɛ, gâloŋ kɛ́tɛi Ɛɛlɔ, nyii Zɔ̂ŋ e lòno bɔ a gbanaŋɔɔ e pîlaŋ ǹîa ŋɔnɛnîi Ɛɛlôdia mɛni mai, e pîlaŋ ŋɔ́nɔ mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai kélee dîa Ɛɛlɔ a gɛ́i,

20è nyíŋi pù gbéli-ŋai kélee ma a gɛɛ é Zɔ̂ŋ pú kpini-pɛrɛ mu.

Dí Zîsɛ batâi kɛ

(Maafîu 3:13-17; Mâki 1:9-11)

21Tãi e ǹûai kélee díbatâi kɛ̀ lai, tãi ǹyaŋ e Zîsɛ máŋ ŋɔbatâi kɛ̀ lai, Zîsɛ kɛ́ɛ Ɣâla fɛlîi, ŋele-kɔlɔŋ lá e ƀò,

22M̀ɔlêŋ Maa Waai e yeŋ tòloŋ kponôi e pîlaŋ ma, nya ƀe wóo e kùla Ɣâla-taa, ǹyɛɛi, "Ya ƀa Ŋáwɛli-kɛ-maa-Loŋ. Ńii lâai a ímaa-mêni."

Zîsɛ ŋɔsuui

(Maafîu 1:1-17)

23Zîsɛ ǹyaa kpîŋ kɛ́ɛ a pɛlɛ ŋɔtíi mai, ŋɔkóraŋ e kɛ̀ nâa a kóraŋ buu saaƀa. È kɛ̀ díkili ŋá a gɛɛ è kɛ̀ a Zosɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Ɛɛli ǹóŋ,

© 2014 Bible Society in Liberia.

24nyii kɛ̀ a Mɛ̂tɛ ǹóŋ nyii kɛ̀ a Liiva ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Mɛɛkai ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Zɛ̂nai
ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Zosɛ ǹóŋ,

25nyii kɛ̀ a Mɛtɛtaiɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Eemɔ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Neeuŋ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Ɛsili
ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Nagai ǹóŋ,

26nyii kɛ̀ a Maatɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Mɛtatiɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Semiɛŋ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Zosɛi
ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Zôda ǹóŋ,

27nyii kɛ̀ a Zoanɛŋ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Lesɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Zɛrubabɛɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a
Siatiɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Nɛɛri ǹóŋ,

28nyii kɛ̀ a Mɛɛkai ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Adii ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Koosaŋ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Ɛmadaŋ
ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Ɛɛ̂ ǹóŋ,

29nyii kɛ̀ a Zîsɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Iliezɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Zoriŋ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Mɛ̂tɛ ǹóŋ,
nyii kɛ̀ a Liiva ǹóŋ,

30nyii kɛ̀ a Simiɔŋ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Zudasi ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Zosɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Zonaŋ
ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Iliakiŋ ǹóŋ,

31nyii kɛ̀ a Mɛlia ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Mɛɛna ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Mɛtɛta ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Neetaŋ
ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Deeƀé ǹóŋ,

32nyii kɛ̀ a Zɛse ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Obɛɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Boa ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Samɔŋ ǹóŋ,
nyii kɛ̀ a Nâsuŋ ǹóŋ,

33nyii kɛ̀ a Aminɛda ǹóŋ, (nyii kɛ̀ a Adimiŋ ǹóŋ,) nyii kɛ̀ a Aani ǹóŋ, nyii kɛ̀ a
Ɛzɔrɔŋ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Pɛrɛzi ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Zudasi ǹóŋ,

34nyii kɛ̀ a Zeeka ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Aise ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Eberaɣɛ̃ɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Tîra
ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Neɔ ǹóŋ,

35nyii kɛ̀ a Siru ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Lîu ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Pelɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Ibɛ ǹóŋ, nyii
kɛ̀ a Siila ǹóŋ,

36nyii kɛ̀ a Kâinɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Aafɛ̂sɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Sɛ̂ŋ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Nôa ǹóŋ,
nyii kɛ̀ a Lamɛ ǹóŋ,

37nyii kɛ̀ a Mɛtusela ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Inɔsi ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Zeerɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a
Maɣalɛliɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Kâinɛ ǹóŋ,

38nyii kɛ̀ a Inɔsi ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Sɛ̂ɛ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Adaŋ ǹóŋ, nyii kɛ̀ a Ɣâla ǹóŋ.

Lûu 4

Zîsɛ ŋɔsu-kɔɔŋ

(Maafîu 4:1-11; Mâki 1:12, 13)

1Zîsɛ e kùla Zɔdiŋ Ya-leei ma e pene pôlu, ǹáa fɛ̂ɛ a M̀ɔlêŋ Maa Waai. Nya ƀe
M̀ɔlêŋ e lì la vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2E gɛ̀ naa a ɣele-kuu buu náaŋ, Dɛ̂ɓele kɛ́ zu kɔɔŋ. Maa-ɣele-ŋai ti su Zîsɛ fé sɛŋ
da mii ni. Díkɛɛ da kpɛɛi, puru e gɛ̀.

3Nya ɓe Dɛ̂ɓele e mò ma, ǹyɛɛi, “À kɛ̀ íkaa a Ɣâla Ǹóŋ, gɔnii ŋi kɛ́ e pene a kpólo.”

4Zîsɛ e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Bɔ̃yɛɛ̂i, ‘Núu fa ŋɔfúlu-laai kɛ̀ nɔ kpólo mii-mɛni ma.’
”

5Gɛɛ ti, dɛ̂ɓele è zìɣe e tɛ la ɣelêi, e ŋ̀ɛ́niɛi su-kaloŋ-laai kélee lɛ ma a naa maa
felaa a tãi tɔnɔ,

6nya ɓe Dɛ̂ɓele e mò ma, ǹyɛɛi, “Ŋa pâi ŋwála-wala-laai ŋi kélee tɛɛ̂i ípɔ bɛlɛɛ
dífolo-laai ma, kpɛ́ni fêi, dɛɛ̂i ḿbɔ, ǹyaŋ, ǹúui kélee ŋa ŋ̀wɛli ŋa dɛɛ bɔi, ŋa dɛ̀ɛ
bɔ.

7À kɛ̀ yà pɛ̀lɛ ŋ́gɔɔ mu, gélee a pâi kɛ̂i a ípɔɔ.”

8Zîsɛ e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Bɔ̃yɛɛ̂i, ‘Ínuu-namui Ɣâla fɛli í tíi kɛ́ nɔ mì ǹyaa tɔnɔ.’
”

9Gɛɛ ti, e lì la Zerusâlɛŋ, é zee kpɔ́ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi tôŋ su póŋ-póŋ, ǹyɛɛ mai, “À
kɛ̀ íkaa a Ɣâla Ǹóŋ, kula í too,

10kpɛ́ni fêi, bɔ̃yɛɛ̂i, ‘A pâi ŋɔkéla-ŋai tɛɛ̂i ípɔ a gɛɛ dí ímɛi kaa.’

11Bɔ̃yɛɛ̂i ŋɔ́nɔ, ‘Da pâi díyee seêi ímu dí li a yá a gɛɛ ífa lâa íkɔɔ tua la kɔni ma.’ ”

12Zîsɛ e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “M̀ôɔi, ‘Ífe Ínuu-namu Ɣâla su kɔ̀ɔŋ.’ ”

13Dɛ̂ɓele kɛ́ɛ a kpɛɛ ŋɔsu-kɔɔŋ sii kélee mai, è siɣe gɔ̀lɛ é lí é lɛɛ la zu é tãi lɛ́lɛɛ
kaa.

Zîsɛ è pɛ̀lɛ ŋɔtíi ma

(Maafîu 4:12-17; Mâki 1:14, 15)

14Nya ɓe Zîsɛ e pène pôlu M̀ɔlêŋ ŋɔwala-walai su, e li Galalii-lɔii su. Nya ɓe maa-
tuŋ e tàa ǹɔii kɔlɛ ma gwaa kélee.

15E Ɣâla-woo lɛ̀ Díɣâla-fɛli-kêre-ŋai mu, díkelee dí ǹáa maa tɛ.

Dí dípôlu tɔ̀ɔ Zîsɛ ma Nâzarɛ

(Maafîu 13:53-58; Mâki 6:1-6)

16Nya ɓe e pà Nâzarɛ ɓɛi dí wɔ́lɔ ŋ̀á kɔ̀ŋ naai. Yɛ̂ɛ berei e kâa gɛ̀ lai, e lì Ŋ̀âla-fɛli-
kerei mu a Vii-tɔɔ-ɣelei. E m̀u sìɣe e tɔɔ a gɛɛ e kɔlɔ lono.

17Nya ɓe, dí Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Azaya ŋɔkɔlɔi tɛɛ bɔ. E gɔlɔi lá ɓò, e ɓɛi kaa dí
bɔ̃̀yɛ naa, dîyɛɛi,

18“Kúnuu-namui Ŋɔmɔ̂leŋ Maa Waai kaa ḿɛi, kpɛ́ni fêi, a wulɔ pu ŋ́ûa a gɛɛ ŋa
tuŋ lɛ́lɛɛ ɓo gôlo-ɓelai dîa. A ńdɛɛ a gɛɛ ŋá ŋuŋ-ma ɓo-mɛni ɓo gɔ-soŋ-ŋai dîa,

© 2014 Bible Society in Liberia.

ŋá ŋɛi-pu-ƀelai díkwaa káa mɛni ƀo, a gɛɛ ŋa ǹûai ŋuŋ ma ƀó diai díkaa mɛni kpɔ̂lu sui,

19a gɛɛ ŋá Kúnuu-namui ŋɔyee-see mu-koraŋ maa-mɛ̂ni ƀó.”

20Nya ƀe è gɔlɔi kpînin̨ é dɛɛ gɔlɔ mɛi-kaa-nuui pɔ́ pôlu, é sée. Ǹûai kélee kɛ̀ Ǹ̩̂ala-fɛli-kêrei mui, dí díŋɛi pìlaŋ mà.

21E pɛ̀lɛ lonoɔ ma dípɔ, ǹyɛɛi, “Sâai ŋi ƀe Ǹ̩̂ala-wooi ŋi ŋa-see a nâa kɛ́ la káwôlii.”

22Díkelee dí ǹáa maa tɛ̂. Dípɛlɛ e pù e pìlaŋ mɛlɛ-see woo-ŋai dîa kùla ǹái. Nya ƀe dí mò, dîyɛɛi, “Zosɛ ǹóŋ fei ŋi?”

23Gɛɛ ti e mò, ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, ka pâi zaŋ ŋi sɔ̂i mî, ‘Sále-kɛ-nuu, ye íkpîŋ ƀálo. M̀ɛni-ŋai kélee kwa mɛni a gɛɛ í gɛ̀ Kapɔ̂niai ye gɛ́ ƀɛ íkpɔɔi-lɔii su.’ ”

24Kɛ́lɛ, e mò, ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu da kélee fé naa ƀâa e kɛ́ mà gbɔ̂i-lɔii su.

25Ŋá m̀ó kâa a tɔ̃yâ, pɔɔ-nɛni támaa dí kɛ̀ Eezuɛ-lɔii su Ilaiza ŋɔtãi su, tãi ŋele-kɔlɔŋ lá e tɛ̀ la a kóraŋ saaƀa ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi dai, puru kɛ́tɛ e pà ǹɔii gwaa kélee,

26kɛ́lɛ, dífe Ilaiza tɛɛ ni díta tɔnɔ pɔ naa, fɛ̂ɛ pɔɔ-nɛni tɔnɔ nyii kɛ̀ Zarefa Sidɔŋ-lɔii sui.

27Gbôdo-ƀela támaa dí kɛ̀ Eezuɛ-lɔii su Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Ilasa ŋɔtãi ma. Kɛ́lɛ, díta tɔnɔ fé ƀalo ni fɛ̂ɛ Siria-naloŋ Neemaŋ.”

28Tãi dí m̀ɛnii ŋi mɛ̀ni lai, diai kɛ̀ Ǹ̩̂ala-fɛli-kerei mui dílaa e fɛ̀ɛ a lii-ŋwana.

29Dí dímu sìɣe dí gbɛ daai su, dí li la ǹyɛ́ei tôŋ su botoi mɛi, ƀɛi dítaai e kɛ̀ a dɔɔ naai, a gɛɛ dí bili e pîlaŋ a dôŋ.

30Kɛ́lɛ, e tɛ̀ɛ dísama e li.

Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ kɔlɔ-fela-naloŋ

(Mâki 1:21-28)

31Gɛɛ ti, e lì Kapɔ̂nia Galalii-lɔii su, e Ɣâla-woo lɛ dîa Vii-tɔɔ-ɣelei ma.

32Nya ƀe dípɛlɛ e pù a ŋɔsɛŋ-lɛɛi, kpɛ́ni fêi, ŋ̀óoi e kɛ̀ a wala-wala-laa.

33Nalôŋ tɔnɔ ƀe kɛ̀ Ǹ̩̂ala-fɛli-kerei mu, nyînaŋ nyɔ́mɔɔ kɛ́ ƀo bôlu. È làɣi a ŋ̀óo su kɛ́tɛ,

34ǹyɛɛi, “Aá, Nâzarɛ Zîsɛ, lé mɛni ƀe íyeêi í gɛ a kûa? Ya pá a gɛɛ í kúsu kara? Ŋa íkɔlɔŋ. Yá ƀa Ɣâla Ŋɔnúu maa waai.”

35Kɛ́lɛ, Zîsɛ e gbèra, ǹyɛɛi, “Ímɛi sáa, í siɣe bôlu!” Nya ƀe, nyînaŋ nyɔ́mɔɔi e nalôŋ tôo ǹɔii ma ǹûai sama, e siɣe bôlu, ve ŋ̀wana ni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

36Nya ƀe díkelee dípɛlɛ e pù, díkɛ lono díkîe-ni pɔ, dîyɛɛi, “Lé wôo ƀe ŋi? Kpɛ́ni fêi, a lôno nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai pɔ a wóo kpanaŋ da wala-wala-laa, dí kula ǹûai pôlu.”

37Nya ƀe maa-tuŋ e tàa ǹɔii gwaa kélee ma naa kɔlɛ ma.

Zîsɛ e Pitɛ ǹyuâra ƀàlo

(Maafîu 8:14-17; Mâki 1:29-34)

38Nya ƀe e mu sìɣe e kula Ǹâla-fɛli-kerei mu, e lɔ Samaŋ ŋɔpɛ́rɛi mu. Samaŋ ǹyuâra kɔlɔ e kɛ̀ a vãa ma a ŋánaa. Nya ƀe dí m̀arê kɛ̀ a gɛɛ é kpɔŋ ma.

39Nya ƀe e tɔ̀ɔ m̀ɛi e lono gɔlɔ-fãa-maai ma a gbanaŋɔɔ. Gɔlɔ-fãa-maai ǹyaŋ e tee ma. A naa maa felaa e mu sìɣe, e dímii-sɛŋ kpɛtɛ.

Núu támaa dí ƀàlo a ɣele-wulii

40Volo-kaoi kɛ́ɛ toôi, ǹúui kélee kɔlɔ-fela-nuu e kɛ̀ ǹyêei, dí pà a dia bɔ. Nya ƀe e ǹyée pɛlɛ díkelee dîa tɛi-tɛi e díƀalo.

41Ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai máŋ dí kùla dámaa-ɣele pôlu. Dí kɛ̀ wɔ́lɔ̂i, dîyɛɛi, “Yá ƀa Ɣâla Ǹóŋ!” Kɛ́lɛ, e díkpèra, ve faa ni a gɛɛ dí lono. Kpɛ́ni fêi, dí gɔlɔŋ a gɛɛ ǹyaa ƀe kɛ̀ a Kôrai.

Zîsɛ è lì Ɣâla-woo ƀo-sia ma

(Mâki 1:35-39)

42Ɣele kɛ́ɛ a ƀɔ́i e kùla naa e li dɔnɔ kwaa ma. Nya ƀe gbɔŋ-su-ƀelai dí kɛ̀ gɔ́rii, dí pa bɔ, díkɛ kɔ a gɛɛ dí gbera va lâa dílɛɛ la naa, e li.

43Nya ƀe e mò dîa, ǹyɛɛi, “Fɛ̂ɛ ŋa Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai maa-tuŋ lɛ́lɛɛi ƀo daai gbeli-ŋai su máŋ, kpɛ́ni fêi, maa mɛni ƀe dí ńdɛ̀ɛ la.”

44Nya ƀe e kɛ̀ Ɣâla-woo ƀôi Ǹâla-fɛli-kêre-ŋai mu Zuda-lɔii su.

Lûu 5

Zîsɛ è ŋɔpôlu-ƀelai maa-ŋuŋ tòli

(Maafîu 4:18-22; Mâki 1:16-20)

1Nya ƀe e kɛ̀ ti, tãi gbɔŋ e kɛ̀ a dínaŋɔɔ mà a gɛɛ dí Ɣâla ŋɔwóoi mɛnii, e kɛ̀ tɔ̂ni Gɛnɛsarɛ-poa kɛ́tɛi kɔlɛ.

2E yá ŋá-keleŋ feerɛ kâa seêni boai ŋá zîŋ ma, kɛ́lɛ, nyɛ̃ɛ-kpɛ́-ƀelai da kula dísu, díkɛ dídeɣaŋ-ŋai waa.

3Nya ƀe e pìli ǹyá ŋá-keleŋ dɔnɔ su, nyii kɛ̀ a Samaŋ ŋɔi, e gbera fé a gɛɛ e zu kula zîŋ ma a guro. Nya ƀe e sèe géleŋ su, e Ɣâla-woo lɛ ǹûai dîa.

4Gɛɛ nâa a kpɛɛ lonoɔ mai, e mò Samaŋ ma, ǹyɛɛi, “Íkeleŋ tuãŋ ƀɛi ma ǹyái siŋɔ̂i naai, í ídeɣâŋ píli naa a gɛɛ í nyɛ̃ɛ-kpulu soŋ.”

5Samaŋ e zu tòo, ǹyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, kwâa tíi kɛ́ sâa a gbanaŋɔɔ gbínii yée mu, kúfe sɛŋ da soŋ ni! Kɛ́lɛ, berei ya m̀ó lai, ŋa pâi deɣaŋ-ŋai toôi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Díkɛɛ da gɛ́ ti, dí nyɛ̃ɛ-kpulu kɛ́tɛ sòŋ, dídeɣaŋ-ɣɛli kɛ́ pɛlɛ téɛɛ ma.

7Nya ƀe dí díƀarâa tòli a díyee, diai kɛ̀ ɲyá ŋá-keleŋ nyíti sui, a gɛɛ dí pa kpɔŋ dîa. Nya ƀe dí pà dí kéleŋ feerɛ lá fɛɛ kpɔ́, díkɛ pɛlɛ lɔ́ɔ ma ɲyái mu.

8Samaŋ Pitɛ kɛ́ɛ a gáai, è pɛ̀lɛ Zîsɛ kɔ́ɔ mu, ɲyɛɛ mai, “Ye ímaa kúla mâ, Kúnuu-namui, kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa a sɔnyɔ̂ŋ-nuu.”

9Kpɛ́ni fêi, da m̀arâai kélee dípɛlɛ è pù é pîlaŋ nyɛ̃ɛ-kpului ma dí zòŋ,

10bere nɔ ƀe e kɛ̀ la a Zĩi da Zɔ̂ŋ, Zɛƀɛdi ɲônii, nyii kɛ̀ a Samaŋ m̀arâai. Kɛ́lɛ, Zîsɛ e mò Samaŋ ma, ɲyɛɛi, “Ífe yào, é kúla tãi ŋi ma, ya pâi kɛ̂i núu sonîi.”

11Díkɛɛ da pá a díkeleŋ-ŋai zîŋ mai, dí tèe dísãâi kélee dîa dí pîlaŋ bôlu.

Zîsɛ e gbôdo-nuu ƀàlo

(Maafîu 8:1-4; Mâki 1:40-45)

12Nya ƀe e kɛ̀ ti, tãi e kɛ̀ la taa tɔnɔ su, nalôŋ tɔnɔ e pà bɔ, gbôdo-kɔlɔ-fela e kɛ̀ ma gwaa kélee. Gɛɛ a Zîsɛ káai, e tòo gɔ́ɔ mu, e gbera fe, ɲyɛɛ mai, “Kúnuu-namui, à kɛ̀ yà ŋ̀wɛli, ya pɔ̂ri ḿalôŋ.”

13Nya ƀe Zîsɛ è ɲyée sãa é bɛlɛ mà, ɲyɛɛi, “Ŋa ŋ̀wɛ̂lii, ƀalo.” A naa maa felaa gbôdo-kɔlɔ-felai e kpɛ̀ɛ ma.

14Gɛɛ ti, e nia-woo ƀò a gɛɛ ve mo núu da ma, kɛ́lɛ, ɲyɛɛ ma, “Lí í íkpîŋ lɛ́ zâla láa soŋ-nuui ma í sâla kula íƀalo-mɛni ma yɛ̂ɛ berei Mose e mò lai, e kɛ̀ a sêre ɲûai díɛ.”

15Kɛ́lɛ, m̀aa-tuŋ e taa kpɔ́ a zu kɛ́tɛ gwaai kélee ma. Nya ƀe kpɔŋ kɛ́tɛ e pà gîe-ma a gɛɛ dí ŋ̀óo mɛni, e díƀalo díkɔlɔ-fela-ŋai su.

16Nya ƀe è kùla naa é lí vɛ̃ɛ-kpalaŋ su a gɛɛ é Ɣâla fɛli.

Zîsɛ e gbono-saa maa-nuui ƀàlo

(Maafîu 9:1-8; Mâki 2:1-12)

17Nya ƀe e kɛ̀ ti, ŋele-ŋai ti dɔnɔ e kɛ̀ Ɣâla-woo lɛ̂i la, Faresii-ŋai da dɔ̂ŋ-lɛ-ƀelai dí kɛ̀ seêni gɔlɛ, nyii-ŋai kùla daa-ŋai kélee su Galalii-lɔii ma, bɛlɛɛ Zuda-lɔii ma, da Zerusâlɛŋ; Kúnuu-namui ŋɔwala-walai e kɛ̀ m̀ɛi a gɛɛ e díƀalo.

18Ka gáa, sinaa da-ni-ŋa dí pà a mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋ-nuu tɔnɔ nyii kɛ̀ laa ni gara ŋái. Nya ƀe dí kɛ̀ kɔ̂i a gɛɛ dí pa la dí lɔ la dí ɲáa Zîsɛ ŋɛi tuɛ,

19kɛ́lɛ, dífe pere kaa ni a gɛɛ dí lɔ la gbɔŋ-too-pere ma. Dí tɛ̀ bɛ́rɛi kɔŋ ma dí bane-kalaŋ da kula naa dí yeŋ a ŋɔgarai gbɔŋ sama Zîsɛ ŋɛi tuɛ.

20Gɛɛ a dílaa-lai kaai, e mò, ɲyɛɛi, “Nalôŋ, ísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni a lɛɛ.”

21Gɛɛ ti, gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai da Faresii-ŋai dí kɛ̀ díkili ŋá siâi, dîyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀe ŋí tɛ-ŋɛi-woo lônoi? Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ̂i fɛ̂ɛ Ɣâla ɲyaa tɔnɔ?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Kɛ́lɛ, Zîsɛ kɛ́ɛ a díkili-ŋa-siai kɔlɔŋ, e díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Le ƀe ka kákili ŋá siâi la kálii sui?

23Nênɛ ƀe naa fii-kpɛɛi a gɛɛ núu e mò, ‘Ísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni a lɛɛ,’ kpaa núu e m̀o, ‘Ímu siɣe, í tɔɔ í sia’?

24Kɛ́lɛ, a gɛɛ ka gɔlɔŋ wala-wala-laa káa núu-kpune Ǹóŋ yêei ŋ̀ɛ́niɛi su e sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ.” È mò mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋ-nuui ma, ǹyɛɛi, “Ŋá m̀ó yâ, ímu siɣe í ígarai siɣe í li ípɛrɛi lá.”

25A naa maa felaa e m̀u sìɣe ǹûai ŋɛi, e zɛŋ siɣe è kɛ̀ laâni mai, e li ŋɔpɛ́rɛi lá, gɛ Ɣâla láa maa tɛ.

26Nya ƀe díkelee dípɛlɛ e pù, dí Ɣâla ŋɔfólo-laai maa tɛ, dílaa é fɛ́ɛ a yao, dîyɛɛi, “Kwaa mɛni maa pɔlɔ-pɔlɔ-ŋai káa sâa.”

Liiva tolɪɛi

(Maafîu 9:9-13; Mâki 2:13-17)

27Nyiŋi nàa pôlu ma e kùla naa, e ŋuŋ-fela-fei kula-naloŋ tɔnɔ kàa, ǹáa ƀe kɛ̀ a Liiva, gɛ ƀo seêni ŋuŋ-fela-fei kula-pɛrɛi lá. Nya ƀe e mò ma, ǹyɛɛi, “Lɛ́ɛ m̀bôlu.”

28Nya ƀe è m̀u sìɣe, é tée sɛŋ kélee ma, é lɛ́ɛ bôlu.

29Nya ƀe Liiva e kúu kɛ́tɛ kɛ̀ mì ŋɔpɛ́rɛi mu, ŋuŋ-fela-fei kula-kpɔŋ bɛlɛɛ ǹûa kpeli-ŋai dîa da dîa-ni dí kɛ̀ see ni teƀele ma.

30Gɛɛ ti, Faresii-ŋai da díkɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai dí kɛ̀ mɛni saâi e pîlaŋ ŋɔpôlu-ƀelai dîa, dîyɛɛi, “Le ƀe kɛ̀ ka kálaa miî, kakɛ kákpele gîe-ma ka ŋuŋ-fela-fei kula-ƀelai da zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai?”

31Nya ƀe Zîsɛ e díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Diai díkɔlɔ̂i ponoɔ̂i dífa sále-kɛ-nuu wɛ́li kɛ̀, fɛ̂ɛ diai díkaa kɔ́lɛ̂i.

32Fe pa ni a gɛɛ ŋa tɔ̃yâ-ƀela toli, fɛ̂ɛ sɔnyɔ̂ŋ-ƀela lii-pene mɛni ma.”

M̀are-kɛɛi bîlaŋɔɔi suŋ-siɣe mɛni mai

(Maafîu 9:14-17; Mâki 2:18-22)

33Nya ƀe dí mò ma, dîyɛɛi, “Zɔ̂ŋ ŋɔpôlu-ƀelai da pîli suŋ su, díkɛ Ɣâla fɛli fie-fie. Bere nɔ ƀe Faresii-ŋai díwɔ̂-polu-ƀelai da gɛ̀ la. Kɛ́lɛ, íwɔ̂-ŋai da dílaa mii, díkɛ díkpele.”

34Zîsɛ e mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka pɔ̂ri nɛnî-kula-kuui su-ƀelai kɛ̂i dí píli suŋ su tãi nɛnî-kula-surɔŋ káa la díkɔlɛi?

35Ŋele-kuu-ŋai da pâi pâi, tãi da pâi nɛnî-kula-surɔŋ kulâi la díyɛ̂ei. Maa-tãi ti su da pâi pílii suŋ su.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

36È sáŋ sɔ̀ɔ máŋ dîɛ, ǹyɛɛi, “Núu da fa seɣe nina kpua fala ma, é seɣe pɔlɔ pɛ́ŋ
pɛlɛ la. À gɛ̀ tí, a pâi ninai fálâi, gɛ̀ ní, gbuâi kùla ninai mai da bɔlɔi, dífe pâi díkîe
ŋɛi sonii.

37Núu da fa ŋwɑ̃̂ai nina pù sua-kɔlɔ-gonoŋ pɔlɔ-ŋa su. À gɛ̀ tí, ŋwɑ̃̂ai ninai a pâi
zua-kɔlɔ gonoŋ pɔlɔ-ŋai ƀɔ́i, é pú, gɛ̀ ní zua-kɔlɔ gonoŋ-ŋai da pâi karâi.

38Kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ dí ŋwɑ̃̂ai nina pú sua-kɔlɔ-gonoŋ nina-ŋa su.

39Núu da fa pɔ̂ri kpɛɛ̂i ŋwɑ̃̂ai pɔlɔ kpeleɛ ma, gɛ ŋɔnɔ ŋwɑ̃̂ai nina wɛ́li kɛ̀, kpɛ́ni
fêi, a mò, ‘Ŋwãai pɔlɔi lɛ́lɛɛ̂i.’ ”

Lûu 6

Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai dí gbai ɣâle a Vii-tɔɔ-ɣelei

(Maafîu 12:1-8; Mâki 2:23-28)

1Nya ƀe e kɛ̀ ti, gɛɛ kɛ̀ tɛɛ̂i gbai-kpalaŋ ŋá a Vii-tɔɔ-ɣelei, ŋɔpôlu-ƀelai dí gbai da
ɣàle, dí gala ƀo, díkɛ mii.

2Kɛ́lɛ, Faresii da-ni dí mò, dîyɛɛi, “Le ƀe kɛ̀ ka mɛnii kɛ̂i nyii gáa a dɔ̂ŋ-la-woo a
gɛɛ núu fé gɛ a Vii-tɔɔ-ɣelei?”

3Nya ƀe Zîsɛ e díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Káfe tá ǹono ni mɛnii Deeƀé e gɛ̀ tãi burii e
zòŋ la da m̀arâai,

4berei e lɔ̀ la Ǹ̂ala-pɛrɛi mu, e ǹɛ́-kpoloi siɣe, e mii, e da tɛɛ ǹûai pɔ kɛ̀ bôlui, nyii
gáa a dɔ̂ŋ-la-woo a gɛɛ núu da kpɛni fé mii fɛ̂ɛ zâla láa soŋ-ƀelai?”

5Nya ƀe e mò dîa, ǹyɛɛi, “Núu-kpune Ǹóŋ káa a Vii-tɔɔ-ɣelei namu.”

Nalôŋ yée saá mai

(Maafîu 12:9-14; Mâki 3:1-6)

6Nya ƀe e kɛ̀ ti, Vii-tɔɔ-ɣelei da kpɛni ma, e lí kɛ̀ Ǹ̂ala-fɛli-kerei mu, gɛ Ɣâla-woo
lɛ. Nalôŋ tɔnɔ e kɛ̀ naa ǹáa mii yee saá ma.

7Nya ƀe gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai da Faresii-ŋai dí kɛ̀ m̀aa kpɛɛ̂i a gɛɛ dí gáa à kɛ̀ e kɛ̀ pâi
núu ƀálôi a Vii-tɔɔ-ɣelei, a gɛɛ dí mɛni lɛɛ mà.

8Kɛ́lɛ, e díkili-ŋa-siai kɔlɔŋ. E mò nalôŋ yée saá mai ma, ǹyɛɛi, “Ímu siɣe í tɔɔ
ǹûai sama.” Nya ƀe e m̀u sìɣe e tɔɔ.

9Zîsɛ e mò dîa, ǹyɛɛi, “Ŋa kámarê kɛ̂i, gáa a dɔ̂ŋ-la-woo a gɛɛ núu e mɛni lɛ́lɛɛ
kɛ́ a Vii-tɔɔ-ɣelei, kpaa e mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́? E fulu-laa ƀalo, kpaa e zu kara?”

10Gɛɛ ǹûai kɔlɛ ma kâai, e mò nalôŋ ma, ǹyɛɛi, “Íyee sɑ̃́a.” E gɛ̀ ti, nya ƀe ǹyée e
ƀàlo.

11Nya ƀe dílaa e fɛ̀ɛ a lii-ŋwana. Dí kɛ̀ lônoi díkîe-ni pɔ e pîlaŋ mɛnii ma da pɔ̂ri
gɛ̂i a Zîsɛ.

Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi

© 2014 Bible Society in Liberia.

(Maafîu 10:1-4; Mâki 3:13-19)

12Nya ƀe e kɛ̀ ti, ŋele-ŋai ti su e lì ǹyéei ma a gɛɛ e ɣâla fɛli. È gɛ̀ naa a kpini-kuu tɔnɔ ɣâla fɛlîi.

13Ɣele kɛ́ɛ a ƀɔ́i, e ŋɔpôlu-ƀelai tôli, e núu puu kao feerɛ kula dísu e dílaa see a sia-ƀela;

14Samaŋ nyii Zîsɛ e ǹáa sèe a Pitɛi, bɛlɛɛ Samaŋ ǹêɣe Aŋdulu ma, da Zĩi, Zɔ̂ŋ, Fele, bɛlɛɛ Batâlomio ma,

15bɛlɛɛ Maafîu ma, da Tama, da Afîa ǹóŋ Zĩi, da Samaŋ nyii dí kâa dòli a Zɛɛla-nuui,

16da Zudasi, nyii kɛ̀ a Zĩi ǹóŋ, da Zudasi Sekaria nyii kɛ̀ a bôlu-kula-nuui.

Zîsɛ è sɛŋ lɛ̂ é nûa ƀálo

(Maafîu 4:23-25)

17Nya ƀe da dîa-ni dí pà dí tɔɔ vieŋ ŋá dîŋ su, da ŋɔpôlu-ƀela-kpulu kɛ́tɛi, bɛlɛɛ kpɔŋ kɛ́tɛ ma kula kɛ̀ Zuda-lɔii su da Zerusâlɛŋ, da nyii-ŋai kùla yuo-kpono ma Taya da Sidɔŋ. Ǹûai ŋi dí pà a gɛɛ dí ŋ̀óo mɛni, dí ƀalo díkɔlɔ-fela-ŋai su.

18Diai kɛ̀ mɔ̃lɛ̂i nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai yêei, è díƀàlo.

19Nya ƀe ǹûai kélee dí kɛ̀ nàa maa kɔ̃ɔ̂i a gɛɛ dí díyee pɛlɛ ma. Kpɛ́ni fêi, wala-wala-laa e kùla gbonôi, e díkelee díƀalo.

Lûwa da kpalo

(Maafîu 5:1-12)

20Nya ƀe, e ŋɛi tɛ̀ ɣelêi e bîlaŋ ŋɔpôlu-ƀelai dîa, ǹyɛɛ, “Lûwa káa kâa kôlo-ƀela, kpɛ́ni fêi, ɣâla ŋɔkâloŋ-laai káa a kápɔɔ.

21Lûwa káa kâa, káai puru a kákɛ̂i loníi mai, kpɛ́ni fêi, ka pâi pelâi. Lûwa káa kâa, káai wɔ́lɔ̂i loníi mai, kpɛ́ni fêi, ka pâi ɣɛ́lɛ̂i.

22“Lûwa káa kâa tãi ǹûai da pâi kákpɔarâi la, dí kákula dísamai, díkɛ lii-ŋwana woo-ŋa ƀo kâa, dí kálaa ƀo a nyɔ́mɔɔ núu-kpune Ǹóŋ maa-mɛni mai!

23Kálii é nɛ̃ɛ a maa-ɣelei ti, ka píli ɣelêi a lii-nɛ̃ɛ, kpɛ́ni fêi, ka gáa, káfela-fei kɛ̂tɛi ɣâla-taa, kpɛ́ni fêi, bere nɔ ƀe dínuu-pɔlɔ-ŋai dí wɔ́lɔ gɛ̀ la a ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai.

24Kɛ́lɛ, kpalo ƀélaâi kâa, káai kátɔ̂i, kpɛ́ni fêi, ka káŋa-nɛnɛi sɔlɔ ƀó.

25Kpalo ƀélaâi kâa, káai kápelaâi loníi mai, kpɛ́ni fêi, puru a pâi kákɛ̂i. Kpalo ƀélaâi kâa, káai ɣɛ́lɛ̂i loníi mai, kpɛ́ni fêi, ka pâi gbêɣei toôi, ka wɔlɔ.

26“Kpalo ƀélaâi káa tãi núu kélee a pâi lóno lɛ́lɛɛ kɛ̂i la e pîlaŋ kâai, kpɛ́ni fêi, bere nɔ ƀe dínâŋ-ni dí wɔ́lɔ gɛ la a Ǹâla-maa-woya lóno-kɛ-ƀelai.

Mɛni pɔ̂ɔi kúlaa da dɔ̂ŋ lɛ́lɛɛi

(Maafîu 5:38-48; 7:12a)

© 2014 Bible Society in Liberia.

27“Kɛ́lɛ, káai ŋ́oo mɛnîi, ŋa m̀ôi kâa, ka kákpɔara-ƀelai wɛ́li. Ka mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ a diai da kákpɔ̀arâi.

28Ka lûwa too dîa diai da kánaɣaŋ làai. Ka Ɣâla fɛli dímɛni ma diai da káwoo nyɔŋ fêi.

29Ǹúui a kátùa kákoma mai, ka kákoma kpeli tɛɛ bɔ máŋ. Ǹúui a káyokpôi kûla káyêei, káfe gbera káyɛkɛi sonîi máŋ.

30Sɛŋ núu kélee a káfɛ̀li mai, ka dɛɛ bɔ. Ǹúui a kasãâi sìɣei, káfe m̀arê kɛ̀ a gɛɛ e dɛɛ pôlu ŋɔ́nɔ.

31Yɛ̂ɛ berei ka ŋ̀wɛ̂lii núu e kásoŋ lai, berei ti nɔ ƀe ka dísoŋ la.

Kákpɔara-ƀela wɛ́liɛɛ

32“À kɛ̀ kà ǹûai wɛ̂li nyii-ŋai káwɛli níi, lé sɛɣɛi-fei ƀa nyíti kámɛni ma? Kpɛ́ni fêi, zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai dí díwɛli-kɛ-maa-ƀelai wɛli ni máŋ.

33Kà mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀ diai da mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀ kâai, lé sɛɣɛi-fei ƀa nyíti kámɛni ma? Kpɛ́ni fêi, zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai da gɛ̀ nɔ ti máŋ.

34À kɛ̀ kà kpa pìli ǹûai dîa kákili káa dîa a gɛɛ dí deêi, lé sɛɣɛi-fei ƀa nyíti kámɛni ma? Kpɛ́ni fêi, zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai da kpa pìli máŋ díƀarâai dîa a gɛɛ dí bɔɔ-teei sɔlɔ ƀo pôlu.

35Kɛ́lɛ, ka kákpɔara-ƀelai wɛli, ka mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ a dîa, ka kpa pìli dîa diai kákili fé dîa a gɛɛ dí deêi, gɛ̀ ní, káfela-fei a pâi kɛ̂i a gɛ́tɛ, ka pâi kɛ̂i a Ǹúui Gɛ́tɛi lonii, kpɛ́ni fêi, zɔŋ lɛ́lɛɛ̂i kpîŋ ǹûai dîa sɛɣɛi-fei fe díyêei bɛlɛɛ zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai dîa.

36Ka núu malôŋ káa yɛ̂ɛ berei nɔ Kánâŋ-nuui a núu malôŋ kàa lai.

Káƀarâai dímɛni-ŋa-teɛɛ

(Maafîu 7:1-5)

37“Káfe káƀarâŋ-nuu ŋɔmɛni ŋá tèe, gɛ̀ ní, káwɔ̂-mɛni ŋá fé pâi teêi. Káfe mɛni lɛɛ káƀarâa dîa, gɛ̀ ní, mɛni fé pâi lɛɛ̂i káŋûa. Ka káƀarâŋ-nuu sɔŋ su-mɛni lɛɛ, gɛ̀ ní, kásɔŋ su-mɛni a pâi lɛɛ̂i.

38Ka ƀɛlɛ-sêe kɛ́ núu mi, gɛ̀ ní, ƀɛlɛ-sêe a pâi kɛ̂i kâa, sɛŋ kɔ̂ŋɔɔ a ǹɛ́lɛɛ, dí wuyɛ ma, dí dumo, dí ǹáa fɛɛ, gɛ yeŋ la, dí dɛɛ kápɔ. Kpɛ́ni fêi, berei ka sɛŋ kɔ̀ɔŋ la ka dɛɛ núu pɔi, bere nɔ ƀe da pâi gɔ̂nii dí dɛɛ la kápɔ.”

39E máŋ sáŋ sɔ̀ɔ dîɛ, ǹyɛɛ, “Ɲɛi-pu-nuu a pɔ̂ri pere siɣêi a marâŋ ŋɛi-pu-nuu? À kɛ̀ ti, dífeerɛ dífe pâi toôi lóa su?

40Bôlu-nuui fé tɛɛ ni ŋɔtáre-lɛ-nuui ma. À kpɛ̀ɛ a ŋɔtárei maa kɔri e kpɛɛ pôlu, gɛ̀ ní, a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ ŋɔtáre-lɛ-nuui.

41Le ƀe kɛ̀ í ŋúru-kalaŋ pɛlɛ-pɛlɛɛi kɔ̀ri íƀarâŋ-nuui ŋɛi-gao ma, kɛ́lɛ, ífa ŋúru-kponoi kaa íkpîŋ ŋɛi-gaoi mai?

© 2014 Bible Society in Liberia.

42Kpaa máŋ, ya pɔ̂ri m̀ôi leŋ íƁarâŋ-nuui ma, ‘Nâo, tɔɔ ŋá ŋúru-kalaŋ pɛlɛ-pɛlɛɛi kúla íŋɛi-gao ma,’ à kɛ̀ íkpîŋ ífa ŋúru-kponoi kàa íwɔ̂ ŋɛi-gaoi ma. Kiri-nuu, ŋúru-kponoi kúla íŋɛi fulɔi, gɛ̀ ní, ya pâi kwaa kâai a zu ponoɔ a gɛɛ í ŋúru-kalaŋ pɛlɛ-pɛlɛɛi kula íƁarâŋ-nuui ŋɛi.

Wúru kɔlɔŋɔɔ m̀á ma

(Maafîu 7:16-20; 12:33-35)

43“Kpɛ́ni fêi, wúru lɛ́lɛɛ da fa Ɓâ a wúru-Ɓa nyɔ́mɔɔ, kpaa máŋ, wúru nyɔ́mɔɔ é Ɓá a wúru-Ɓa lɛ́lɛɛ,

44kpɛ́ni fêi, wúru kélee kɔ́lɔŋɔ̂i gbɔ̂i Ɓá ma. Kpɛ́ni fêi, káfa fîi wuru-Ɓa kùla ɣalêŋ-wuru ma, kpaa máŋ, ka tãyaŋ kúla tânaŋ kpɔmɔ ma.

45Núu sɔŋ lɛ́lɛɛ a pâ a mɛni lɛ́lɛɛ é kúla ǹíi su sɛŋ lɛ́lɛɛ su, ǹyaŋ, núu sɔŋ nyɔ́mɔɔ a pâ a mɛni nyɔ́mɔɔ é kúla ŋɔmɛni nyɔ́mɔɔi su kpɛ́ni fêi, nyii nɔ ŋá tɛ̂ɛ̂i ma núu líi su, maa-woo-ŋai ti nɔ Ɓa kúla ǹá.

Bɛ́rɛ pîlaŋɔɔ feerɛi

(Maafîu 7:24-27)

46“Le Ɓe kɛ̀ ka ńdòli a Kúnuu-namui, Kúnuu-namui? Kɛ́lɛ, káfa mɛni-ŋai kɛ̂ ŋa mòi.

47Ǹúui kélee a pâ ḿbɔ e ŋ́oo-ŋai mɛni, é díkɛi, ŋa pâi ǹêi kâa ǹúui m̀óloŋɔ̂i mai.

48M̀óloŋɔ̂i ǹúui ma nyii pɛ́rɛ tɔ̀ɔ, é ǹóa tée a ziŋɔɔ, é gɔ́ɔ pîlaŋ kɔni ŋái. Tãi ǹyá-fɛ̂ɛi è pà lai, ǹyá-ɣilîŋ è sɔ̀ɔ bɛ́rɛi ma, kɛ́lɛ, ve pɔ̂ri ní dûmoi, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a dɔ́ɔ a gbanaŋɔɔ.

49Kɛ́lɛ, ǹúui a dímèni, va díkɛ̂i, m̀óloŋɔ̂i ǹúui ma nyii pɛ́rɛ tɔ̀ɔ ǹɔii ma ve gɔ́ɔ pîlanii kpɛtɛ níi. Ǹyá-ɣiliŋ è sɔ̀ɔ ma é ŋ̀olo a maa felaa, ǹyaŋ bɛ́rɛi tí su è kàra a gɛ́tɛ.”

Lûu 7

È gɔkuluƁa-ŋai mɛi nuu tɔnɔ yée-mu-nuu Ɓàlo

(Maafîu 8:5-13)

1Tãi e kpɛ̀ɛ ŋɔwóo-ŋai kélee Ɓɔ́ɔ ma ǹûai ŋɛi tuɛi, e tɛ̀ Kapɔ̂nia.

2Nya Ɓe gɔkuluƁa-ŋai mɛi nuu tɔnɔ yée-mu-nuu, nyii e kɛ̀ a ŋ̀wɛ́liɛ a dámaai, e kɛ̀ kɔ́lɛ̂i kpɔ́, ǹyaŋ e kɛ̀ pâi saâi.

3Nya Ɓe gɛɛ a Zîsɛ maa-mɛni mɛnii, e Zûu-nuu-pɔlɔ-ŋai da-ni tɛ̀ɛ bɔ naa a gɛɛ dí m̀arê kɛ́ a gɛɛ e pa e ǹyée-mu-nuui Ɓalo.

4Díkɛɛ da pá Zîsɛ pɔi, dí gbèra fé a ŋánaa, dîyɛɛi, “Maa nɛɛ̂i a gɛɛ í mɛnii ŋi kɛ́ mì,

5kpɛ́ni fêi, e kúsîi wɛli ni, a máŋ Kúɣâla-fɛli-kerei tɔ́ɔ kûɛ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Nya Ɓe da Zîsɛ-ni dí li. Gɛɛ gêi fé ké ni a gôya bɛ́rɛi mai, gɔkuluƁa-ŋai mɛi nuui
e m̀arâa tɛ̀ɛ bɔ naa a gɛɛ dí m̀o ma, dîyɛɛi, “Kúnuu-namui, ífe íkpîŋ mɔ̃lɛ yê.
Kpɛ́ni fêi, ḿaa fé ǹɛɛ ni a gɛɛ í lɔ ŋápɛrɛi mu.

7Maa-mɛni Ɓe ḿve ŋ́gbîŋ kaa ni la a ǹúui a pôri pâi ípɔi. Kɛ́lɛ, ŋ̀óoi Ɓó, í nɛ̀ɛ naa
ǹyée-mu-nuui é Ɓálo.

8Kpɛ́ni fêi, ńyãa máŋ ŋ́gaa a ǹúui wála-wâla káa núu yêei mɛi. Ńyãa máŋ
kɔkuluƁa-ŋa díkɛ Ɓò ńyee mu. Ŋà máŋ mò dɔnɔ ma, ‘Lí,’ a lî. Ŋà mò da kpɛni ma,
‘Pá,’ a pâ. Ŋà kɛ̀ ŋáluɛi mâ, ‘Mɛnii ŋi kɛ́,’ a gɛ̀.”

9Zîsɛ kɛ́ɛ a ŋ̀óo-ŋai ŋi mɛni, ǹá e kpàla ma. Nya Ɓe e tìnaŋ, e mo gbɔŋ ma lɛ̀ɛ kɛ́
bôlui, ǹyɛɛi, “Ŋá m̀ó kâa, fé niî laa-la kɛ́ɛ ŋi kaa ni Eezuɛ-lɔii kpîŋ su.”

10Nya Ɓe ǹûai e dítɛɛi, díkɛɛ da pene pôlu bɛ́rɛi lai, dí ǹyée-mu-nuui káa a gɔlɔ̂i
ponoɔ.

Zîsɛ e bɔɔ-nɛnii ǹóŋ mu siɣe saa yêei Nêe

11Nya Ɓe e kɛ̀ ti, nyiŋi pôlu ma e lì taa tɔnɔ su da dòli a Nêei, da ŋɔpôlu-Ɓelai
bɛlɛɛ kpɔŋ kɛ́tɛ ma.

12Gɛɛ a lɛɣɛ kɛ̀ daai ma galai lai, e núu-poma kaa, dí kɛ̀ kula la daai su. Ǹyaa nɔ
Ɓe kɛ̀ a ǹee ŋɔlóŋ-surɔŋ tɔnɔ. Nɛnîi e kɛ̀ a pɔɔ-nɛni. Daai su kpɔŋ kɛ́tɛ e kɛ̀ gɔlɛ.

13Nya Ɓe Kúnuu-namui kɛ́ɛ a nɛnîi káai, m̀alôŋ e zòŋ, ǹyɛɛ ma, “Ífe wɔlɔ.”

14Nya Ɓe e lì, e ǹyée pîlaŋ zaa-laa-sɛŋ ma. Nya Ɓe ǹûai kɛ̀ liî a bomai, dí tɔ̀ɔ tɔŋ.
E mò, ǹyɛɛi, “Surɔ̂ŋ, ŋá m̀ó yâ, ímu siɣe.”

15Nya Ɓe zaa-nuui e m̀u siɣe, e see, e pɛlɛ lonoɔ ma. Nya Ɓe e dɛ̀ɛ ǹee pɔ.

16Yao e díkelee dísòŋ, díkɛ Ɣâla láa maa tɛ, dîyɛɛi, “Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu kɛ́tɛ a
pá kúsama! Ɣâla a ŋɔnûai nàa káa!”

17Nya Ɓe maa-tuŋ e taa-taa Zuda-lɔii gwaa kélee bɛlɛɛ gɔlɛ-ma-lɔii kélee ma.

Gela-ŋai kùla Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ pɔ naai

(Maafîu 11:2-19)

18Nya Ɓe Zɔ̂ŋ ŋɔpôlu-Ɓelai dí mɛni-ŋai ŋi kélee maa-mɛni Ɓò ma.

19Nya Ɓe Zɔ̂ŋ e ŋɔpôlu-Ɓelai veerɛ tòli, e dítɛɛ Kúnuu-namui pɔ naa, ǹyɛɛ, “Ɓia
Ɓa ǹúui gáa pâi, kpaa máŋ, fɛ̂ɛ ku núu da kpɛni perêi káa?”

20Tãi ǹûai dí pà la bɔi dí mò ma, dîyɛɛi, “Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ a kútɛɛ ípɔ naa, ǹyɛɛi,
‘Ɓia Ɓa ǹúui gáa pâi, kpaa máŋ, fɛ̂ɛ ku núu da kpɛni perêi káa?’ ”

21AƁai ti su e núu támaa Ɓàlo, e díkula díkɔlɔ-fela-ŋai da dísɛŋ-soli-maa-ŋai su,
e nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ́ dípôlu, e ŋɛi-pu-Ɓelai kɛ́ dí kwaa kaa.

22Nya Ɓe e díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Ka lí, ka mɛni-ŋai Ɓó Zɔ̂ŋ ma ka gáa ka mɛnii,
ŋɛi-pu-Ɓelai ŋɛi lá káa Ɓôi, gɔɔ-pu-Ɓelai díkɛ sia, gbôdo-Ɓelai díkɛ Ɓalo, ŋ̀oli-

© 2014 Bible Society in Liberia.

tîníŋ-ƀelai díkɛ mɛni mêni, zaa-ƀelai da dímu siɣe saa yêei, díkɛ Duŋ Lélɛɛi ƀo gôlo-ƀelai dîa.

23Lûwa káa ǹúui ma ve pâi toôi pôlu ḿaa-mɛni mai!”

24Zôŋ ŋɔkéla-ŋai kɛ́ɛ da lí, e pɛlɛ lónoɔ ma gbɔŋ kɛ́tɛi pɔ e pîlaŋ Zôŋ ma, ǹyɛɛ: “Le ƀe ká lì gáâi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui? Kpalo nyii vãai a dúmôi?

25Kɛ́lɛ, le ƀe ká lì gáâi? Núu maa-ɣiriɛ a seɣe ƀɔɔ-fuu sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔi? Ka gáa, ǹûai dímaa-ɣiriɛi a seɣe lɛ́lɛɛ-ŋai, díkɛ dínîa-mɛni kɛ̀ zui, dîa ƀe díkaa tɔɔ-pɛrɛ-ŋa mu.

26Kɛ́lɛ, le ƀe ŋaŋ ká lì a gɛɛ ka gaai? Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu? Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó káa dámaâi e tɛɛ Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu ma.

27Maa-nuui ká ŋi nyii bɔ̃yɛɛ̂i bîlaŋɔɔ mai, ǹyɛɛi, ‘Gáa, ŋa ŋákelai tɛɛ̂i ítûɛ-pere, ǹyaa ƀe pâi berei kpɛtɛ̂i yɛ̂.’

28Ŋá m̀ó kâa, ǹúui kélee nɛyâa dí dísɔlɔ ƀôi, da fé kɛ́tɛ ni é tɛ́ɛ Zôŋ ma. Kɛ́lɛ, é máŋ kɛ́ ti ǹúui nyii maa yeŋɔ̂i Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai sui, gɛ́tɛ̂i é tɛ́ɛ mà.”

29(Ǹûai kélee da ŋuŋ-fela-fei kula-ƀelai kɛ́ɛ da mɛni, dí Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ-laai maa-mɛni ƀò, díkɛɛ da díbatâi kɛ́ a Zôŋ ŋɔbatâi-kɛ-perei,

30kɛ́lɛ Faresii-ŋai da dôŋ-lɛ-ƀelai dí díyee kùla Ɣâla ŋɔlia-wooi mu nyii kɛ̀ díkpîŋ mɛni mai, gɛɛ ve díbatâi kɛ́ níi.)

31Nyɛɛi, “Le ƀe ŋa pâi ŋ̀ɛ́niɛi ŋi su-ƀelai kɔ́ɔnii ma? Le ƀe dí ƀóloŋɔ̂i ma?

32Díkaa nɔ yɛ̂ɛ nîa-pɛlɛɛ kɛ́ɛ seêni lɔ́ɔ-kpalaŋ ŋá, díkɛ díkî̂e-ni toli, dîyɛɛi, ‘Ku túru fɛ̀ɛ kâa, kɛ́lɛ, káfe mãla ni. Kú gbɛ̂ɣei tôo, kɛ́lɛ, káfe wɔ́lɔ ní.’

33Kpɛ́ni fêi, batâi-kɛ-nuui Zôŋ fé pa ni kpólo miɛɛ su da ŋwɑ̂̂ai kpeleɛ, ǹyaŋ ka mò kâa, ‘Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ káa bôlu.’

34Núu-kpune Ǹóŋ a pá, gɛ ǹáa mìi, gɛ gbele, ǹyaŋ, kakɛ mo, ‘Ka gáa, gáa a mii-sɛŋ-wɛli-nuu, gɛ ƀo a ŋwɑ̂̂ai-kpele-nuu, gɛ ƀo a ŋuŋ-fela-féi kula-ƀelai da sɔnyɔ̂ŋ-ƀela díwɛli!’

35Kɛ́lɛ, Ɣâla ŋɔtáre lônii kélee da táre lɛ̀ a zɑ̂̂a.”

Zîsɛ e kɛ̀ Faresii-naloŋ Samaŋ ŋɔpɛ́rɛi lá

36Faresii-nuui dɔnɔ e m̀arê kɛ̀ a gɛɛ da ǹyaa dí dílaa mii gîe-ma. Nya ƀe e li Faresii-naloŋ ŋɔpɛ́rɛi mu e see teƀelei ma.

37Gáa, nɛnî tɔnɔ è kɛ̀ a sɔnyɔ̂ŋ-nuu daai su, gɛɛ a gɔ́lɔŋ a gɛɛ è kɛ̀ ǹáa miî Faresii-naloŋ ŋɔpɛ́rɛi mui, è pà a wúru-yâ kúŋ nɛ̃ɛ sane.

38Gɛɛ kɛ̀ tɔ̂ɔni gɔ́ɔ pôlu-pere, gɛ wɔlɔi, è pɛ̀lɛ gɔ́ɔ ma yɔ̂i a ŋ̀ɛi-ya, gɛ dímaa kɔ̂ɔ a ŋ̀uŋ-leɣa. È ǹá-gbɔ sèe gɔ́ɔ ma, é ŋ̀úru-ya kúŋ nɛ̃ɛi pú gɔ́ɔ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

39Nya Ɓe Faresii-naloŋ nyii mɛlɛ-tôlii Ɓô lai gɛɛ a gáa, e lòno goi-pere, ǹyɛɛi, “Eêi kɛ̀ nalôŋ ŋi eêi kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu, eêi pɔ̂ri gɔ́lɔnîi le maa-nɛnî Ɓe ŋi ǹyée lɛɣêi mài. Kpɛ́ni fêi, gáa a sɔnyɔ̂ŋ-nuu.”

40Nya Ɓe Zîsɛ kɛ́ɛ ŋ̀óo su toôi, e mò ma, ǹyɛɛi, “Samaŋ, mɛni da káa naa a gɛɛ ŋá m̀ó yâ.” Nya Ɓe e mò, ǹyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, ye m̀ó.”

41Nyɛɛi, “Kpa-pili-naloŋ tɔnɔ Ɓe kɛ̀ naa ŋɔkpa kɛ́ Ɓo núu feerɛ ma. Dɔnɔ ŋɔkpâi e kɛ̀ a pãi buu lɔ́ɔlu, m̀arâŋ ŋɔi kɛ́ Ɓo a pãi lɔ́ɔlu.

42Pɔ̂ri kɛ́ɛ vé dîɛ a gɛɛ dí deêi, è dífeerɛ díkpâi su-mɛni lɛ̀ɛ. À kɛ̀ ti, ǹúu feerɛi ŋi nênɛ Ɓe pâi ŋ̀wɛ̂lii a dámaai?”

43Samaŋ è zu tòo, ǹyɛɛi, “Gáa ŋ́gîlii, ǹúui è gɛ́tɛ-ɣele su-mɛ̂ni lɛ̀ɛ mìi.” Nya Ɓe è mò ma, ǹyɛɛi, “Yâa m̀ɛnii ŋá tée a zã́a.”

44Gɛɛ tínanîi nɛnîi pɔ naai, e mò Samaŋ ma, ǹyɛɛi, “Ya nɛnîi ŋi kâai? Ŋa lɔ̀ ípɛrɛi mu, ífe yá tɛɛ ni ḿbɔ ŋ́gɔɔ mɛni ma, kɛ́lɛ, nɛnîi a ŋ́gɔɔ yɔɔ a ŋ̀ɛi-ya, a dímaa kɔ̂ɔ a ŋ̀uŋ-leɣa.

45Ífe íla-gbɔ see ni mâ. Kɛ́lɛ, é kúla tãi ma ŋá pà lai, ve niî kpera ni ǹá-gbɔ seêi ŋ́gɔɔ ma.

46Ífe wulɔ pu ni ŋ́ûa. Kɛ́lɛ, e wúru-ya kúŋ nɛ̃ɛ pu ŋ́gɔɔ ma.

47Maa mɛni ma ŋá m̀ó yâ, ŋɔsɔnyɔ̂ŋ-ŋai nyii-ŋai damaâi, dísu-mɛni a lɛɛ mì. Kpɛ́ni fêi, e wɛli-kɛ-maa kɛ̂ a dámaa. Ǹúui guro-tei su-mɛni è lɛ̀ɛ mìi, ǹyaa Ɓe ŋɔwɛli-kɛ-maai kuro-têi.”

48Nya Ɓe e mò nɛnîi ma, ǹyɛɛi, “Ísɔnyɔ̂ŋ-ŋai su-mɛni a lɛɛ.”

49Diai da dîa-ni dí kɛ̀ teƁelei mai, dí pɛ̀lɛ m̀ɔ́ɔ ma díkpîŋ koi-pere, dîyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ Ɓe ŋi a sɔnyɔ̂ŋ-ŋa su-mɛni lɛ̀ɛ máŋ?”

50Kɛ́lɛ, e mò nɛnîi ma, ǹyɛɛi, “Ílaa-lai a íƁalo. Lí yɛ̂ lii-sêe su.”

Lûu 8

Nɛyâa da-ni dí tíi kɛ̀ Zîsɛ mi

1Nya Ɓe e kɛ̀ ti, nàa pôlu ma Zîsɛ e lì daa kpaya-kpayai da bɛlɛ-pɛlɛɛi kélee su, gɛ Ɣâla-woo Ɓo, gɛ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai maa-tuŋ lɛ́lɛɛ-ŋai lɛ. Ŋɔpôlu-Ɓela puu kao feerɛi dí kɛ̀ gɔlɛ,

2bɛlɛɛ nɛyâai dîa e nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai kpɛ̀ dípôlui, e díkula díkɔlɔ-fela-ŋai su: Mere Madalini nyii e nyînaŋ nyɔ́mɔɔ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kpɛ̀ bôlui,

3bɛlɛɛ Zoana ma nyii kɛ̀ a Ɛɛlɔ ŋɔpɛ́rɛi mɛi káa-nuu kɛ́tɛi Sûza ŋɔnɛnîi, da Suzana, bɛlɛɛ gbeli-ŋai dîa kɛ̀ kpɔnîi dîa a díyee-sãa.

Záŋ bîlaŋɔɔi zí-sɛŋ sí-nuui mai

(Maafîu 13:1-9; Mâki 4:1-9)

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Tãi kpɔŋ kɛ́tɛ e ŋá tɛ̀ ma, ǹûai kɛ́ɛ da kula daa tɛi-tɛi-ŋai kélee sui, dí pà bɔ, e sáŋ sɔ̀ɔ dîɛ, ǹyɛɛi,

5“Sí-sɛŋ sí-nuu tɔnɔ ƀé lì ŋɔsí-sɛŋ sîi. Gɛɛ zîi, da è tòo berei ma, ǹûai dí sía mɛi, ŋɔni-ŋai ŋelei sui dí pa dí gbele.

6Da-ni dí tòo kɔni ŋá. Díkɛɛ da pɔmûŋ, dí kpàla, kpɛ́ni fêi, yá fé kɛ́ ní naa.

7Da è tòo ɣalêŋ-kpɔlɔ su. Díkelee dí pɔ̀muŋ a gîe, nya ƀe, ŋalêŋ-kpɔlɔi e kpìniŋ la e bàa.

8Da è tòo lɔii lɛ́lɛɛ ma, é pɔmûŋ, bɔmûŋ tɛi-tɛi kélee e ƀa a ŋuŋ tɔnɔ.” Gɛɛ a mɛni-ŋai ŋi ƀói, e làɣi ɣelêi, ǹyɛɛ, “Ǹúui wóli káa ma a gɛɛ e mɛni mɛnii, tɔɔ e mɛni.”

Záŋ-ŋai maa sâpoi

(Maafìu 13:10-17; Mâki 4:10-12)

9Ŋɔpôlu-ƀelai dí m̀arê kɛ̀, dîyɛɛi, “Záŋ ŋi su-kulai ƀa le?”

10E mò dîa, ǹyɛɛ, “Káa ƀe Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai maa-loo mɛni-ŋai kɔlɔŋɔɔ tɛɛ̂i kápɔ, kɛ́lɛ, ǹûai kpeli-ŋai dɛɛ̂i dípɔ a sáŋ a gɛɛ da gàa, dífe ŋá kaa, da m̀ɛni, dífe tàre zu.

Zîsɛ è záŋ bîlaŋɔɔi zí-sɛŋ sí-nuui mai su-kula ŋɔpôlu-ƀelai dîa

(Maafìu 13:18-23; Mâki 4:13-20)

11“Záŋ ŋí su-kulai ká ŋí: Zí-sɛŋ-kaoi ƀa Ǹ̩âla-wooi.

12Nyii-ŋai berei mai, dia ƀa ǹûai da mɛ̀nii. À kɛ̀ ti, Dɛ̂ƀele a pâ e ŋ̀óoi kula dílii su a gɛɛ dífe pɔ̂ri lâai la, dí ƀalo.

13Nyii-ŋai tôo gɔnii ŋái, dia ƀa ǹûai da ŋ̀óoi mɛ̀ni, dí zɔlɔ ƀo a lii-nɛ̃ɛ. Kɛ́lɛ, dísame fé dímu, da lâa la a tãi kpua, kɛ́lɛ, su-kɔɔŋ a pâ dípɔ dí too pôlu.

14Nyii-ŋai tòo ŋalêŋ-kpɔlɔi sui, dia ƀa ǹûai da m̀ɛni, kɛ́lɛ, tãi da lì, ǹɔii su-mɛni lii-sɛlɛŋ, dɔɔ-laa lii-nɛ̃ɛi, da vulu-laa lii-nɛ̃ɛi da díkpàaŋ a gɛɛ díƀa fé pɔlɔ.

15Nyii-ŋai ǹɔii lɛ́lɛɛi mai, dia ƀa ǹûai da m̀ɛni dí ŋ̀óoi lâai kɛ́ a tɔ̃yâ-lii lɛ́lɛɛ dí ƀa a lii-kpele-perei.

Ŋɔŋ-leŋ mɛi pɛlɛɛ a sɛŋ-fôlo

(Mâki 4:21-25)

16“Núu da fa pɔ̂ri laŋpo tɔ̂i e m̀ɛi pɛlɛ a sɛŋ-folo, kpaa máŋ e zee gbìŋ mu. Kɛ́lɛ, a zèe sɛŋ da mɛi a gɛɛ ǹûai lôi dí gwaa-ponɔɔi káa.

17“Sɛŋ da fé naa ǹoɔ́ɔ nyii ve pâi kâai, kpaa máŋ loo-mɛni nyii ve pâi kɔ́lɔnîi, kpaa é kúla pono ŋá.

18“Maa-mɛni ma, ka kámɛi káa berei ka mɛni la; kpɛ́ni fêi, ǹúui sɛŋ da káa ǹyêei, ǹyaa ƀe da a pâi tɛɛ̂i bɔ, ǹúui sɛŋ da fé ǹyêei, ǹyaa máŋ, nyii gíli káa ma a gɛɛ gáa ǹyêei, a pâi kulâi ǹyêei.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zîsɛ ǹee da ǹêɣe-ni

(Maafîu 12:46-50; Mâki 3:31-35)

19Nya ƀe ǹee da ǹêɣe-ni dí pà bɔ. Kɛ́lɛ, dífe pɔ̂ri ni lɛɣɛ̂i la gbɔŋ-too-pere ma.

20Nya ƀe dí mò ma, dîyɛɛi, “Ílee da ílêɣe-ni díkaa tɔ̂ni ŋini ŋá, da ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ dí íkaa.”

21Nya ƀe e díwoo su tòo, ǹyɛɛ dîa, “Nee da ńêɣe-ni ƀa diai da Ŋ̀âla-wooi mèni dí gɛ́i.”

Zîsɛ e vãai kpèra

(Maafîu 8:23-27; Mâki 4:35-41)

22Nya ƀe e kɛ̀ ti, e kɛ̀ a ɣele tɔnɔ, e pili yá ŋá-keleŋ su da ŋɔpôlu-ƀelai. E mò dîa, ǹyɛɛi, “Kwaa lí ǹyái pôlu zîŋ-ƀelai nyíti ma manaa-pere.” Nya ƀe dí kɛ̀ liî.

23Díkɛɛ ǹyái tiyenii, nyii e zòŋ. Nya ƀe fãa kɛ́tɛ e pɛ̀lɛ tɛ̂ɛi ma ǹyái ŋá. Gélеŋ lá e kɛ̀ nâa fɛɛ̂i a yá. Díkelee dí kɛ̀ saa-wolo lá.

24Nya ƀe dí lì bɔ, dí ŋ̀ɛi lá ƀo, dîyɛɛ ma, “Kaamɔ̂ɔ! Kaamɔ̂ɔ! Kúŋuŋ lá káa pilîi!” Nya ƀe e ŋ̀ɛi lá ƀò e lono vãai pɔ bɛlɛɛ ǹya-ɣiliŋ ma; dí kpèra tumoɔ ma, gwaai kélee ma e kɛ́ tòŋ.

25Nya ƀe e mò dîa, ǹyɛɛi, “Kálaa-lai káa mi?” Dí kɛ̀ yaôi. Dípɛlɛ e pù, díkɛ mo díkîe-ni ma, dîyɛɛi, “Gɛ̀ ní, gbɛ̂ɛ ƀe ŋi? Kpɛ́ni fêi, a lôno vãai pɔ da ǹyái dí ŋ̀óo mènii.”

Zîsɛ è Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ kɔlɔ-fela ƀàlo Gɛnɛsara lɔii sui

(Maafîu 8:28-34; Mâki 5:1-20)

26Dí sèri Gɛnɛsara lɔii su nyii gáa Galalii kɔlɛi.

27Gɛɛ nâa a seri zîŋ ŋái, da daai-su-kpakolo tɔnɔ dí kɔyâŋ, nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa díkɛ ƀo bôlu. E kɛ̀ kpɔ́ a gaŋ a tãi su kôyaa. Ve tela kɛ́ ní pɛ́rɛ da mu, fɛ̂ɛ molôŋ-saŋ su.

28Gɛɛ a Zîsɛ káai, e làɣi e too gɔ́ɔ mu e m̀ó a ŋ̀óo su kɛ́tɛ, ǹyɛɛi, “Le-mɛni ƀe íyeêi í gɛ́ a ńyãa, Zîsɛ, yái a Ŋ̀âla Gɛ́tɛi Ǹóŋ? Ŋa íkpera fêi, ífe ŋ̀ɛi maa nɔ̃̂ɔ.”

29È nyiŋi ƀò kpɛ́ni fêi, Zîsɛ è gɛ̀ nyînaŋ nyɔ́mɔɔi é kúla nalôŋ pôlu. (Kpɛ́ni fêi, nyînaŋ nyɔ́mɔɔi è kɛ̀ ǹyée pɛlɛ̂i ma fie-fie. Nya ƀe dí nalôŋ sôŋ dí ŋili a yɔlɔ, dí dòo kpɔnɔ-ŋá díkɛ m̀ɛi kâa. Kɛ́lɛ è ǹyɔlɔi têe, é gbɔnɔi kúla gɔ́ɔ mâ, nyînaŋ nyɔ́mɔɔi kɛ́ lí la vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.)

30Zîsɛ e m̀arê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Ílaa ƀa gbɛ̂ɛ?” E mò ma, ǹyɛɛi, “Kpɔŋ-too.” Kpɛ́ni fêi, nyînaŋ nyɔ́mɔɔ támaa dí kɛ̀ bôlu.

31Nya ƀe dí gberâi fé a gɛɛ ve dítɛɛ ǹóa kɛ́tɛ kpóŋ kôyaa su.

32Kwii-ƀoi-kpulu kɛ́tɛ ƀe kɛ̀ naa, díkɛ dílaa mìi ǹyéei ma; nya ƀe nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai dí gbera fê a gɛɛ e dílɛɛ naa dí kɛ́ moi-kpulu kɛ́tɛi pôlu. Zîsɛ e fàa ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

33Nya ƀe, nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai dí kùla nalôŋ pôlu, dí li moi-ŋai pôlu. Moi-ŋai dí botoi yêŋ a kirɛ, dí píli boai su, dí lɛɛ ǹyái su.

34Mòi mɛi-kaa-ƀelai kɛ́ɛ da mɛnii ŋi káa kɛ̂i, dí lì a kirɛ, dí m̀̀o daai su da ǹɔii kélee su.

35Nya ƀe ǹûai dí lì a gɛɛ dí mɛnii káa kɛ̂i. Dí pà Zîsɛ pɔ, dí nalôŋ káa nyii nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai dí kɛ̀ bôlui, gɛ ƀo seêni Zîsɛ kɔ́ɔ mu, maa ɣiriɛ, gíli ŋá ponoɔ nâa. Gɛɛ ti, dí yào.

36Diai mɛnii káa kɛ̀i, dí mò dîa berei nalôŋ, nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai dí kɛ̀ bôlui, e kɛ̀ nâa a maloɔ lai.

37Nya ƀe gbɔŋ kélee kùla Gɛnɛsara lɔii gwaa kélee mai, dí Zîsɛ kpera fé a gɛɛ e siɣe díkɔlɛ e li. Kpɛ́ni fêi, yao kɛ́tɛ e dísòŋ. Nya ƀe Zîsɛ e pìli yá ŋá-keleŋ su, e li pôlu.

38Nalôŋ ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai dí kùla bôlui è Zîsɛ kperâi fè a gɛɛ é lɛ́ɛ gɔlɛ. Kɛ́lɛ, è dɛ̀ɛ pôlu, ǹyɛɛ ma,

39“Lí ípɔ naa, í mɛni kɛ́tɛi lɛ́ dîa Ɣâla a gɛ́ yɛ̂i.” Nya ƀe è lì, è duŋ táa-tâa daai su kwaa kélee mɛni kɛ́tɛi Zîsɛ è gɛ̀ mìi.

Zailɔ è ǹóŋ-nɛnii maa-kpera fe kɛ̀

(Maafîu 9:18-26; Mâki 5:21-43)

40Nya ƀe è kɛ̀ tí, tãi Zîsɛ è pène la pôlui, gbɔŋ è ǹyée sèe mù a lii-nɛ̃ɛ. Kpɛ́ni fêi, díkelee dí kɛ̀ maa kpɛnîi.

41Nya ƀe nalôŋ tɔnɔ e pà, ǹáa ƀe kɛ̀ a Zailɔ, nyii kɛ̀ a Ǹ̀ȋla-fɛli-kerei mɛi-nuui; e tòo Zîsɛ kɔ́ɔ mu, e gbera fé a gɛɛ e pa ŋɔpɛ́rɛi mu,

42kpɛ́ni fêi, lóŋ-nɛni tɔnɔ kpɛ́ŋ ƀe kɛ̀ ǹyêei, ŋɔpɔlɔ-pɔlɔ-laa e lɛ̀ɛ a guro e kɛ́ a kóraŋ puu kao feerɛ, nya ƀe e kɛ̀ saâi.

Nɛnî tɔnɔ e ǹyée lɛ̀ɣɛ Zîsɛ ŋɔyokpoi ma

Zîsɛ kɛ́ɛ liî naai, kpɔŋ e kɛ̀ a dínaŋɔɔ ma.

43Nɛnî tɔnɔ ƀe kɛ̀ naa, ŋãa-kɔlɔ-fela e kɛ̀ ma kóraŋ puu kao feerɛ yée mu. Zɛŋ-kaoi kɛ̀ ǹyêei e gélee tɛ̀ɛ ŋɔkɔlɔ-fela sále-ƀelai pɔ. Díta tɔnɔ kpîŋ fe pɔ̂ri ni kɛ̀ m̀̀álôi.

44Nɛnîi e pà Zîsɛ pôlu-pere e ŋɔyokpoi soŋ ŋ̀̀óli lá; a naa maa felaa, ŋ̀̀ãai kɛ̀ pûi e kpèra.

45Nya ƀe Zîsɛ e mò, ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀe lɛ̀ɣɛ mâi?” Tãi ǹûai kélee dí dísia mai, Pitɛ da ǹûai kélee kɛ̀ gɔlɛi dí mò ma, dîyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, gbɔŋ kɛ́tɛi ŋí káa íkɔlɛ, díkɛ tɛɛ a sɔ̂ɔ yâ!”

© 2014 Bible Society in Liberia.

46Kɛ́lɛ, Zîsɛ è mò, ǹyɛɛi, “Núu da e lɛ̀ɣɛ mâ; kpɛ́ni fêi, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ wala-wala-laa a kula ŋ́gbonôi.”

47Tãi nɛnîi e gàa la a gɛɛ maa-mɛni fa ŋɔ́nɔ pɔ̂ri loôi, e kɛ̀ kpɛ̃linii, e pa e too Zîsɛ kɔ́ɔ mu e mɛnii ƀo ǹûai kélee ŋɛi e pîlaŋ mɛnii ma e lɛ̀ɣɛ la mai, da berei e ƀàlo la a maa félaai.

48Nya ƀe e mò ma, ǹyɛɛi, “Ńoŋ-nɛnii, ílaa-lai a íƀalo; lí lii-sêe su.”

Zailɔ ǹóŋ-nɛnii e m̀u sìɣe saa yêei

49Gɛɛ kɛ̀ lônoi, núu da e kùla Ǹ̂ala-fɛli-kerei mɛi-nuui ŋɔpɛ́rɛi mu, ǹyɛɛ ma, “Íloŋ-nɛnii aâ saa; ífe fũa-fũa tɔ̀ɔ Kaamɔ̂ɔ ma ŋɔ́nɔ.”

50Kɛ́lɛ, tãi Zîsɛ e nyiŋi mɛni lai, e mò ma ǹyɛɛi, “Ífe yao; láa nɔ la, ǹyaŋ íloŋ-nɛnii a pâi ƀálôi.”

51Gɛɛ a pá bɛ́rɛi mui, ve faa ni ma núu da e lɔ naa, fêɛ Pitɛ, Zĩi, Zɔ̂ŋ, da ǹôloŋ ǹâŋ, bɛlɛɛ ǹee ma.

52Ǹûai kélee dí kɛ̀ gbêɣei toôi, díkɛ díkeŋe lá tua; kɛ́lɛ, e mò dîa, ǹyɛɛi, “Káfe wɔlɔ; ve saa ni, kɛ́lɛ, a nyiî.”

53Nya ƀe dí ɣɛlɛ-maa kùla gbonôi ŋ̀ɛi. Kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ e kɛ̀ a zaa.

54È zòŋ a ǹyée, é dòli, ǹyɛɛi, “Nɛnî-lo, ímu siɣe.”

55Ŋɔmɔ̂leŋ e pà ŋɔ́nɔ gbonôi, a nàa maa felaa e m̀u siɣe; e mò dîa a gɛɛ dí mii-sɛŋ tɛɛ ǹôloŋ pɔ.

56Ǹôloŋ ǹâŋ da ǹee dípɛlɛ e pù; kɛ́lɛ, e dília-woo ƀò a gbanaŋɔɔ a gɛɛ dífe mo núu da ma mɛnii a kɛ́i.

Lûu 9

Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀela puu káo feerɛi dítii

(Maafîu 10:5-15; Mâki 6:7-13)

1È ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi tòli díkîe ma. È wála-wâla-laa tɛ̀ɛ dípɔ da ŋ̀óo nyînaŋ nyɔ́mɔɔ kélee mɛi a gɛɛ dí kɔlɔ-fela-ŋa ƀalo.

2È dítɛ̀ɛ a gɛɛ dí Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai maa-mɛni ƀo, dí gɔlɔ-fela-ƀela ƀalo.

3Nya ƀe e mò dîa, ǹyɛɛi, “Káfe li a sɛŋ kélee da kásiai ma, kpaa tuaŋ, kolâ, kpólo, sɛŋ-kao; yɛkɛ feerɛ fé kɛ̀ káyêei.

4Bɛ́rɛi nyii nɔ ka lɔ̀ mui, ka lɛɛ naa e lɛɛ zu ka li.

5Ƀɛi nɔ da wàla díyee see naa kamui, tãi kà kɛ̀ kulâi la daai ti sui, ka kákɔɔ-ŋa-muluŋ kpɛ́mɛŋ. Gáa a dímɛni-lɛɛ maa-sere.”

6Nya ƀe dí kùla naa dí li daa-ŋai su. Dí kɛ̀ Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀoi, díkɛ núu ƀalo kwaa kélee ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ saa-pere

(Maafîu 14:1-12; Mâki 6:14-29)

7Ɛɛlɔ nyii kɛ̀ a kâloŋ kɛ́tɛi, e mɛnii mɛ̂ni Zîsɛ e gɛ̀i. Bɛ́lɛ è pù, kpɛ́ni fêi, ǹûai da-
ni dí kɛ̀ m̀ôi a gɛɛ Zɔ̂ŋ a mu siɣe saa yêei.

8Gbeli-ŋai dí kɛ̀ m̀ôi a gɛɛ Ilaiza a pá; gbeli-ŋai dîyɛɛi, "Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀela pɔlɔ-
ŋai dɔnɔ a mu siɣe saa yêei."

9Ɛɛlɔ e mò, ǹyɛɛi, "Ŋá Zɔ̂ŋ ŋuŋ têe; kɛ́lɛ, gbɛ̂ɛ ƀe ŋí ŋ́gaa mɛni támaa mɛnîi é
pîlaŋ mai?" Nya ƀe è kɛ̀ ǹwɛ̂lii kpɔ́ é gáa.

Ǹúu wála lɔ́ɔlui kɔ́nɔŋ kula-pêre

(Maafîu 14:13-21; Mâki 6:30-44; Zɔ̂ŋ 6:1-14)

10Tãi Zîsɛ ŋɔsia-ƀelai dí pà la pôlui, dí mɛnii kélee ƀò ma dí gɛ̀i. Nya ƀe e lì a dîa
dítee-tee kwaa ma Bɛsaida kɔlɛ ma.

11Tãi ǹûai dí mɛ̀ni lai, dí pìlaŋ bôlu. Nya ƀe e dílɛ̀ɛ naa dí pa bɔ. È lòno dípɔ é
pîlaŋ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai ma, gɛ ǹûai nyii-ŋai kɛ̀ kɔ́lɛ̂i ƀalo.

12Tãi voloi maa e kɛ̀ lâai lai; ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi dí pà bɔ dí m̀ó ma, dîyɛɛi,
"Gbɔŋ tɛ́ɛ a gɛɛ dí li gbanâŋ-ŋai lá da gbâlaŋ-ŋai ŋá, dí dílaâi kɔri da dímii-sɛŋ;
kpɛ́ni fêi, kúkaa ƀɛ kwaa kpala ma."

13Kɛ́lɛ, è mò dîa, ǹyɛɛi, "Ka sɛŋ da tɛɛ dípɔ dí mii." Díyɛɛi, "Sɛŋ da fé kúyêei ƀɛ
fɛ̂ɛ kpólo-kpala kpua lɔ́ɔlu da nyɛ̃ɛ feerɛ-fɛ̂ɛ nɔ ku li ku mii-sɛŋ ya ǹûai kélee
mɛni ma."

14Kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ a kpakolo wála lɔ́ɔlu. Nya ƀe e mò ŋɔpôlu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, "Ka
gɛ́ dí see a díkpulu tɛi-tɛi, núu buu lɔ́ɔlu é kɛ́ gbulu tɔnɔ su."

15Nya ƀe, dí gɛ̀ ǹûai kélee dí see.

16Gɛɛ a gbólo lɔ́ɔlui siɣe da nyɛ̃ɛ feerɛi, e ǹɛi tɛ ŋelei su, e lûwa too dîa, e dísu
ɣale, e dɛɛ ŋɔpôlu-ƀelai pɔ a gɛɛ dí dɛɛ ǹûai pɔ.

17Nya ƀe díkelee dí dílaa mìi, dí pela. Gbua-kpua-ŋai lɛ̂ɛ naai dí ŋá tɛ̀ ma. E kɛ̀ a
kpɔ̂lɔ puu kao feerɛ.

Pitɛ ŋɔkili-kpanaŋ-wooi

(Maafîu 16:13-19; Mâki 8:27-29)

18Nya ƀe e kɛ̀ ti, gɛɛ Ɣâla fɛlîi dɔnɔ kwaa mai, ŋɔpôlu-ƀelai dí kɛ̀ gɔlɛ; e dímarê
kɛ́, ǹyɛɛi, "Ǹûai dí kɛ̀, dîyɛɛ, gbɛ̂ɛ ƀa ńyãa?"

19Dí mò ma, dîyɛɛi, "Batâi-kɛ-nuui Zɔ̂ŋ. Kɛ́lɛ, da-ni dí mò, Ilaiza. Gbeli-ŋai dí mò
a gɛɛ ŋwɔlɔ-wɔlɔ-Ɣalai ŋɔlóno-kɛ-ƀelai dɔnɔ a mu siɣe saa yêei."

20Kɛ́lɛ, e dímarê kɛ̀, ǹyɛɛi, "Ka mò kâa, gbɛɛ ƀa ńyãa?" Pitɛ e zu tòo, ǹyɛɛi, "Ɣâla
Ŋɔkôrai."

Zîsɛ è lòno é pîlaŋ ŋɔmɛni sôli káa da ŋɔsaai ma

© 2014 Bible Society in Liberia.

(Maafîu 16:20-28; Mâki 8:30--9:1)

21Nya ƀe e díwolii kùla, e dília-woo ƀo a gbanaŋɔɔ a gɛɛ dífe mɛnii ŋi ƀò núu da ma,

22ǹyɛɛi, “Fɛ̂ɛ nɔ núu-kpune Ǹóŋ e mɔ̃lɛ mɛni támaa su, fɛ̂ɛ nɔ ǹúu-pɔlɔ-ŋai da zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai dí dípôlu fe mì, dí bàa, à kɛ̀ ti, ŋele-kuui zaaƀa-ɣelei e m̀u siɣe saa yêei.”

Núu kpîŋ saa-wuru siɣe-pere

23È mò díkelee dîa, ǹyɛɛi, “À kɛ̀ núu da a ŋ̀wɛ̂lii e pîlaŋ ḿbôlu, tɔɔ é gíli kúla gbîŋ kponôi, é ŋɔsaa-wuruii siɣe a ɣele kélee, é kɛ́ ḿbôlu.

24Kpɛ́ni fêi, ǹúui a ŋ̀wɛ̂li é ŋɔfúlu-laai ƀáloi, a pâi ǹánîi. Kɛ́lɛ, ǹúui a ŋɔfúlu-laai làŋ ḿaa-mɛni mai, a pâi ƀálôi.

25Le lɛ́lɛɛ ƀe núu a pɔ̂ri zɔlɔ ƀôi à kɛ̀ à ǹɔii kélee kɛ̀ a bɔɔ, kɛ́lɛ, e ŋɔfúlu-laai laŋ e gbɔ̂i ŋuŋ-la píli?

26Kpɛ́ni fêi, ǹúui nyii kélee a ŋ̂umɛ ḿaa-mɛni ma da ŋ́ooi, tãi núu-kpune Ǹóŋ à pà la a ŋɔfólo-laai bɛlɛɛ la Nàŋ-nuui da Ǹ̂ala-taa-kela maa waa-ŋai dífolo-laai mai, a pâi ŋumɛ̂i ǹúui ti ma.

27Kɛ́lɛ, ŋa môi kâa a tɔ̃yâ, ǹúui da-ni díkaa tɔ̂ni ƀɛ nyii-ŋai dífe pâi saâi é lɛɛ la zu dí Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai kaai.”

Zîsɛ ŋɔmaa-fâleŋ-perei

(Maafîu 17:1-8; Mâki 9:2-8)

28Nya ƀe e kɛ̀ ti, gɛɛ a kpɛɛ mɛni-ŋai ŋi ƀoɔ ma ɣele lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pôlu mai, e Pitɛ, Zɔ̂ŋ, da Zîi dísìɣe e li a dia Ɣâla-fɛli mɛni ma ǹyée tɔɔi ma.

29Gɛɛ Ɣâla fɛlîi, ŋ̀ɛi maa e fàleŋ, ŋɔseɣei kɛ́ kole kpɔ́ pe-pe, gɛ folo.

30Nya ƀe, kpakolo feerɛ dí kɛ̀ lônoi bɔ, nyii-ŋai kɛ̀ a Mose da Ilaizai.

31Dí pà folo-laa su, dí ŋɔsaai maa-mɛni ƀo ma e kɛ̀ pâi gɛ̂i Zerusâlɛŋ.

32Nya ƀe, Pitɛ da diai kɛ̀ gɔlɛi, díŋɛi-kɔlɔŋ e kɛ̀ a ŋwiɛɛ a nyii, kɛ́lɛ, dí kɛ̀ a díŋɛi lá ƀoɔ. Dí ŋɔfólo-laai kâa da gbakolo feerɛi kɛ̀ tɔ̂ni gɔlɛi.

33Nya ƀe e kɛ̀ ti, díkɛɛ lîi, Pitɛ e mò Zîsɛ ma, ǹyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, ǹɛ́lɛɛ̂i a gɛɛ kúkaa ƀɛ; kwaa ku ƀûu saaƀa tɔ́ɔ, dɔnɔ ímɛni ma, dɔnɔ Mose mɛni ma, dɔnɔ Ilaiza mɛni ma.” Ve mɛnii kɔlɔŋ e kɛ̀ m̀ôi.

34Gɛ́ɛ kɛ̀ nyíŋi ƀôi, ɣele-kɔlɔŋ kole è pà é dímɛi pɛ́lɛ. Nya ƀe dí kɛ̀ yaôi, díkɛɛ tɛ̂i ŋ̀ele-kɔ̂lɔŋ kolei sui.

35Wóo da e kùla ŋele-kɔlɔŋ kolei su, ǹyɛɛi, “Ńoŋ ká ŋi nyii ŋá ziɣe zui; ka ŋ̀óo mɛni.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

36 Ŋ̀óoi kperaa tɛ̂i, dí Zîsɛ kàa ǹyaa tɔnɔ. Nya ƀe dí lɛ̀ɛ a dímɛi saa. Maa-tãi ti mɛnii kélee dí gàai, dífe m̀o ni núu da ma.

Zîsɛ a fɛ̂li-fɛli surɔŋ-lo ƀalo

(Maafîu 17:14-18; Mâki 9:14-27)

37Nya ƀe e kɛ̀ ti, ŋelei ti pôlu mai, díkɛɛ da yeŋ ǹyéei kwarai, da kpɔŋ kɛ́tɛ dí kɔ̀yaŋ.

38Gáa, kpakolo tɔnɔ e kùla gbɔŋ sama, gɛ layi, ǹyɛɛi, "Kaamɔ̂ɔ, ŋa íkpera fɛ̂i, ńoŋ-surɔŋ káa, kpɛ́ni fɛ̂i, ǹyaa nɔ ƀa lóŋ tɔnɔ kpɛ́ŋ ńyɛ̂ei;

39gáa, tãi da nyînaŋ nyɔ́mɔɔ a zòŋ, a naa maa felaa a lâɣi kpɔ́, fɛ̂li-fɛ̂li kɛ́ gula, gɛ́ kɛ̀ kàŋ-kàraŋ, ǹáya file-file kɛ́ tɔ̀ɔ ǹá, e gbimiliŋ kɛ́ tɛ ma, deɛ̂i ma kpanaŋɔɔ.

40Ŋá ípôlu-ƀelai kpera fɛ̀ a gɛɛ dí gbɛ bôlu. Kɛ́lɛ, pɔ̂ri fé kɛ́ ni dîɛ."

41Zîsɛ e zu tòo, ǹyɛɛi, "Óo ŋ̀ɛ́niɛi ŋi su-ƀelai, laa-la fé káyɛ̂ei, káwôlii kpɔ́lɔɔ̀i, ɣele ɣɛɛlu ƀe fɛ̂ɛ ŋa gɛ kákɔlɛ, ŋ̌gɛ ńii kpele nɔ kámɛni ma? Pá ƀɛ a íloŋ-surɔŋ."

42Gɛɛ kɛ̀ pâi nyînaŋ nyɔ́mɔɔi e dòo ǹɔii ma, fɛli-fɛli kɛ́ gula. Kɛ́lɛ, Zîsɛ e nyînaŋ nyɔ́mɔɔi kpèra, e zurɔ̂ŋ-loi ƀalo, e dɛɛ pôlu ǹâŋ pɔ.

43Nya ƀe díkelee dípɛlɛ e pù Ɣâla ŋɔwala-wala-laai mɛ́ni ma.

Zîsɛ a ŋɔ́nɔ ŋɔsaai maa-mɛni ƀó ǹaa tuɛ

(Maafîu 17:22, 23; Mâki 9:30-32)

ƀíkɛɛ díkili ŋá siâi a mɛnii kélee e gɛ̀i, e mò ŋɔpôlu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi,

44"Ka ǹɛɛ naa ŋ̀óo-ŋai ŋi è lɔ káwôlii; kpɛ́ni fɛ̂i, da pâi núu-kpune Ǹóŋ tɛɛ̂i nûa pɔ."

45Kɛ́lɛ, dífe táre ni ŋ̀óoi ŋí su, è kɛ̀ a nɔɔɔ dîa a gɛɛ dífe tarê zu, kɛ́lɛ dí kɛ̀ yáôi a gɛɛ dí m̀arê kɛ́ é pîlaŋ m̀ɛnii ŋí ma.

Gbɛ̂ɛ ƀa ǹúui gɛ́tɛi?

(Maafîu 18:1-5; Mâki 9:33-37)

46Nya ƀe dí kɛ̀ sia toôi díkîe-ni loai e pîlaŋ ǹúui ma gáa a ǹúui gɛ́tɛi dísamai.

47Zîsɛ e kɛ̀ a ziai kɔlɔŋɔɔ dílii su. Nya ƀe e sia-loŋ sìɣe, e dɔɔ gɔlɛ.

48Nya ƀe e mò dîa, ǹyɛɛi, "Ǹúui nyii a ǹyée sèe zia-lôŋ ŋí mu ńaai sui, a ǹyée sée m̀û, ǹyaŋ ǹúui nyii a ǹyée sèe m̀ûi, a ǹyée sée ǹúui mu ńdɛ̀ɛi, kpɛ́ni fɛ̂i, ǹúui kákelee kásama a doo-mui, ǹyaa ƀa ǹúui gɛ́tɛi."

Ǹúui nyii vé tɔɔ ní kâai, gáa a kátà

(Mâki 9:38-40)

49Zɔ̂ŋ è zu tòo, ǹyɛɛi, "Kaamɔ̂ɔ, ku núu tɔnɔ kàa gɛ nyînaŋ nyɔ́mɔɔ kpɛ́ ílaâi su. Ku ǹia-woo ƀo a gɛɛ vé gɛ̀, kpɛ́ni fɛ̂i, vé kɛ́ ní a kútà."

© 2014 Bible Society in Liberia.

50Kɛ́lɛ, Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Káfe kɔ a gɛɛ ka gbera; kpɛ́ni fêi, ǹúui nyii ve tɔɔ ni kâai, gáa a kátà.”

Sameria kpanaŋ tɔnɔ fé ǹyée sèe ní Zîsɛ mu

51Nya ƀe e kɛ̀ ti, tãi kɛ́ɛ lɛɣêi a gɛɛ dí dɛ ɣelêi, e gbɛtɛ ǹíi su a gɛɛ e li Zerusâlɛŋ.

52Nya ƀe e kela-ŋa tɛ̀ɛ ŋ̀ɛi tuɛ. Dí lì dí tɛ Sameria kpanaŋ lá a gɛɛ dí nàa kpɛtɛ m̀ɛni ma.

53Kɛ́lɛ, ǹûai dífe díyee see ni mu. Kpɛ́ni fêi, e gbɛ̀tɛ ǹíi su a gɛɛ e li Zerusâlɛŋ.

54Tãi ŋɔpôlu-ƀelai Zĩi da Zɔ̂ŋ dí gàa lai, dí mò ma, dîyɛɛi, “Kúnuu-namui, ya ŋ̀wɛ̂lii ku m̀ó a gɛɛ ŋɔŋ e kula ŋelei su e dísu kara (yɛ̂ɛ berei Ilaiza e gɛ̀ lai)?”

55Kɛ́lɛ, è tìnaŋ é dília-wôo ƀó, [ǹyɛɛ, “Káfe m̀ɔlɛ̂ŋ sii kɔ́lɔŋ gáa kákponôi. Kpɛ́ni fêi, núu-kpune Ǹóŋ fé pá ní a gɛɛ é núu ŋɔfúlu-laai su kara, kɛ́lɛ, è pà a gɛɛ é díƀalo.”]

56Nya ƀe dí tɛ̀ɛ dí lí gbanâŋ da kpɛ́ni lá.

Ǹûai kɛ̀ pâi kɛ̂i a Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai

(Maafîu 8:19-22)

57Nya ƀe è kɛ̀ tí, díkɛɛ berei ma dí kɛ́ lìi, nalôŋ tɔnɔ è mò ma, ǹyɛɛi, “Ƀɛ́i kélee ya lî naai, ŋa pâi pîlanii ípôlu.”

58Nya ƀe Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “Kɛlɛ̂ŋ-ŋa kɛ̂i ƀa lôai, ŋ̀ɔni-ŋai ŋ̀elei sui dítaa káa ma, kɛ́lɛ, núu-kpune Ǹóŋ ŋuŋ-lâai fé ma.”

59È mò ǹúui da kpɛ́ni ma, ǹyɛɛi, “Pîlaŋ m̀́bôlu.” Kɛ́lɛ, è mò, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, ǹɛɛ naa fúlɔi ŋá lí ŋá ńâŋ saa lóo.”

60Kɛ́lɛ, Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “Ǹɛɛ naa zaa-ƀelai dí díkpɔ̂i-saai lóo. Kɛ́lɛ, lí, í Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai maa mɛ̂ni ƀó.”

61Ǹúui da kpɛ́ni è mò, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, ŋa pâi pîlanii ípôlu, kɛ́lɛ, ǹɛɛ naa fúlɔi ŋá lí m̀́bɔ naa, ŋa m̀́vɛli ŋánûai dîa.”

62Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “Núu da fa pɔ̂ri díi-kɛ-kɔlii sonîi é bôlu-pere káa, pɔ̂ri é kɛ́ mì a gɛɛ é kɛ́ a Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su-nuu da.”

Lûu 10

Núu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi dítii

1Nyiŋi naa pôlu ma, Kúnuu-namui e núu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ sèe. Nya ƀe e dítɛ̀ɛ ŋ̀ɛi tuɛ feerɛ-feerɛ. Dí lì daa-ŋai kélee su da gwaa-ŋai kélee ma ƀɛi e kɛ̀ pâi liî naai.

2Nya ƀe è mò dîa, ǹyɛɛi, “Mɔlɔŋ mɔ̃ɔ̂i a zu gɛ́tɛ, kɛ́lɛ, dee-ƀela dífe táma ní; ka m̀ɔlɔŋ-nuu-namu fɛli a gɛɛ é dee-ƀela támaa tɛɛ ŋɔmɔlɔŋ-kpalaŋ-ŋai ŋá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ka lí a kásiai; ka gáa, ŋa kátɛɛ̂i yɛ̂ɛ ƀála-lonii ƀe liî kɔ́li-saŋ su.

4Káfe li a bɛ̂bɛ, da kolâ, bɛlɛɛ kpaŋ-kpali ma; káfe kála ti núu da ma berei su.

5Tãi kà lɔ̀ la pɛ́rɛ da mui, ka m̀ó a maa-ŋuŋ kaai, 'Lii-see é kɛ́ bɛ́rɛi ŋi ma!'

6À kɛ̀ lii-sɛ̂e wɛli-nuu da káa naa, kálii-sɛ̂ei a pâi kɛ̂i ma; à wàla kɛ́ ti, a pâi pâi pôlu kápɔ.

7Ka lɛɛ bɛ́rɛi ti mu, ka kálaa míi, ka kákpele a sɛŋ nyii nɔ da dɛ̀ɛ kápɔ, kpɛ́ni fɛ̂i, fɛ̂ɛ díi-kɛ-nuui e ŋɔfela-fei kaa; káfe lí pɛ́rɛ da lá, kákula naa ká lí da kpɛ́i la.

8Taai nyii nɔ kà lì zu dí díyee see kamui, ka mii-sɛŋ kélee mii da zèe káŋɛi.

9Ka ǹûai ƀálo naa díkaa kɔ́lɛ̂i, ka mó dîa kâa, 'Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai a lɛɣɛ a káa.'

10Kɛ́lɛ, taai nyii nɔ kà lì zu, dífe díyee see ni kamui, ka lí ka pîlaŋ daai su bere-lee-ŋai ma, ká m̀ó kâa,

11'Kápɔ-taai muluŋ kpîŋ máŋ nyii lɛ̀ɛ kúkɔɔ ŋái, kwa gbɛ́mɛnîi a sɛ̂re kámɛni ma. Kɛ́lɛ, ka nyiŋi kɔlɔŋ a gɛɛ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai a lɛɣɛ.'

12Ŋá m̀ó kâa, a pâi kɛ̂i a nàa fii-kpɛɛ a ŋelei ti Sodɔŋ mɛni ma e tɛɛ daai ti ma.

Daa-ŋai nyii làa-la fé zui

(Maafîu 11:20-24)

13"Kpalo ƀɛ̂lai yâ, Koraziŋ! Kpalo ƀɛ̂lai yâ Bɛsaida! Kpɛ́ni fɛ̂i, à kɛ̀ ŋ̀wála-wâla tii kpaya-kpayai kɛ̂ kásui, dîi kɛ̀ tí Taya da Sidɔŋ, gɛ̀ ní, da wɔ́lɔ dílii pene, díkɛ maloŋ tôo-maa sɛ̂ɣe tòo díkɔŋ ma, díkɛ see luu su.

14Kɛ́lɛ, a pâi kɛ̂i a nàa fii-kpɛɛ Taya da Sidɔŋ dímɛni ma mɛni-ŋa-tee ɣelei ma é tɛ́ɛ la kâa.

15À kɛ̀ tí yáŋ, Kapɔ̂nia, da pâi ímaa tɛ̂i í seri Ɣâla-taa? Da pâi ípilîi Dɛ̂ƀele-taa.

16"Ǹúui a káwoo mɛ̀nii, a ŋ́oo mɛ̀ni. Kɛ́lɛ, ǹúui a ǹyée kùla kamui, a ǹyée kùla mû. À kɛ̀ ti, ǹúui a ǹyée kùla ḿûi, a ǹyée kùla ǹúui mu ńdɛ̀ɛi."

Núu buu lɔ́lu mɛi feerɛ dípà-pôlui

17Nya ƀe ǹúu buu lɔ́lu mɛi feerɛi dí pà pôlu a lii-nɛ̃ɛ, dîyɛɛi, "Kúnuu-namui, nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai kpîŋ máŋ dí kúwoo sìɣe ílaâi su!"

18Nya ƀe è mò dîa, ǹyɛɛi, "Ŋá Sɛ̂tɔŋ kâa, é kúla Ɣâla-taa, e too yɛ̂ɛ ŋele-gbana ŋɔŋ.

19Ka gáa, ŋa wala-wala-laa tɛɛ kápɔ a gɛɛ ka sia kali mɛi da zɛŋkpɛ̂-ŋa, bɛlɛɛ kákpɔara-nuu ŋɔwala-walai ma; ǹyaŋ sɛŋ da fe pâi káŋwanâi.

20Kɛ́lɛ, káfe lii-nɛ̃ɛ kɛ̀ nyiŋi su a gɛɛ nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai da káwoo siɣe; kɛ́lɛ, kálii e nɛ̃ɛ a gɛɛ kálaa pɔ̃yɛɛ̂i Ɣâla-taa."

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zîsɛ líi è nɛ̃ɛ

(Maafîu 11:25-27; 13:16, 17)

21Maa aƀai tí su Zîsɛ líi è nɛ̃ɛ M̀ɔlêŋ Maa Waai sârai, ǹyɛɛi, “Ŋa ísɛɣêi fêi, Ńâŋ, Ɣâla-taa da ŋ̀ɛ́niɛi Su-nuu-namui, a gɛɛ ya mɛnii ŋi lóo dáre-ƀelai dîa da mɛni maa-kɔri-ƀelai, ya ǹɛ́ nîa-pɛlɛɛi dîa; é máŋ kɛ́ ti, Ńâŋ, nyíti máŋ e kɛ̀ a ínîa-mɛni lɛ́lɛɛ.

22Ńâŋ a sɛŋ kélee tɛ́ɛ m̀́bɔ; núu da fé Nòŋ-nuui kɔlɔŋ fɛ̂ɛ Nàŋ-nuui, kpaa núu da fé Nâŋ-nuui kɔlɔŋ fɛ̂ɛ Nòŋ-nuui, bɛlɛɛ la ǹúui ma nyii Nòŋ-nuui a ziɣe a gɛɛ e ǹɛ mai.”

23Nya ƀe e tìnaŋ ŋɔpôlu-ƀelai pɔ, e lono dípɔ dítee-tee kwaa ma, ǹyɛɛ, “Lûwa káa ŋɛi ma nyii a sɛŋ káa káŋɛi a gáâi!

24Kpɛ́ni fêi, ŋá m̀́ó kâa, Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀela da kâloŋ-ŋa támaa da ŋ̀wɛ̂lii dí zɛŋ káa káŋɛi a gáai, kɛ́lɛ, dífe niî gáa ní, a gɛɛ dí m̀ɛnii mɛ́ni nyii ká m̀ɛnii, kɛ́lɛ, dífe niî mɛni ní.”

Sameria-nuu sɔŋ lɛ́lɛɛi

25Ǹyaŋ ka gáa, tôŋ-lɛ-nuu tɔnɔ e sìɣe e tɔɔ a gɛɛ e zu kɔɔŋ, ǹyɛɛ ma, “Kaamɔ̂ɔ, le ƀe ŋa pɔ̂ri gêi a gɛɛ ŋa wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa sɔlɔ ƀo?”

26Nya ƀe e mò ma, ǹyɛɛi, “Le ƀe bɔ̃yɛɛ̂i dɔ̂ŋ-kɔlɔi sui? Ya ǹono leŋ?”

27Nya ƀe e zu tòo, ǹyɛɛi, “Fɛ̂ɛ í Ínuu-namu-Ɣala wɛ́li a ílii kélee, ímɔ̂leŋ kélee, íwala-wala-laai kélee, íkili kélee, í íkɔlɛ-ma-nuui wɛ́li yɛ̂ɛ íkpîŋ.”

28E mò ma, ǹyɛɛi, “Yâa zu too a zɑ̃́a; nyiŋi kɛ́, gɛ̀ ní, ya pâi fulu-laa kâai.”

29Kɛ́lɛ, e kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii e gbîŋ kɛ́ a núu sɑ̃́a. Nya ƀe e mò Zîsɛ ma, ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀa ŋ́gɔlɛ-ma-nuui?”

30Zîsɛ e zu tòo, ǹyɛɛi, “Nalôŋ tɔnɔ ƀe kɛ̀ kulâi Zerusâlɛŋ a gɛɛ e yeŋ Zɛleko. Kɛ́lɛ, e tòo ŋuma-ƀela yée ŋá. Dí ŋɔseɣei wêyeŋ ma, dí ǹókwa dí ǹɛɛ naa dí li, e lɛɛ a guro gɛ pa saâi.

31Nàa kɛ́ɛ ti, sâla láa soŋ-nuu tɔnɔ e kɛ̀ tɛɛ̂i nàa-pere. Tãi e gàa lai, e m̀aa lâa, e tɛɛ bere-ƀelai nyíti mɛi-pere.

32Bere tɔnɔi ti nɔ ƀe Liivai-nuui e gɛ̀ la. Gɛɛ a pá a kula mai, e m̀aa lâa, é tɛ́ɛ ma bere-ƀelai nyíti mɛi-pere.

33Kɛ́lɛ, Sameria-nuu tɔnɔ e kɛ̀ tɛɛ̂i berei ti su, e pà kulâi ma. Tãi e gàa lai, m̀alôŋ e zòŋ.

34Nya ƀe e lì bɔ, e wulɔ da ŋwɑ̃̂ai pu ŋɔpalai ŋá e ŋá ɣiri; e m̀u sìɣe e zee gbɔ̂i-wɛlɛ-sôoi mɛi e li la ŋɔ̃yâ-laa-pɛrɛi mu e m̀ɛi kaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

35Ŋelei tí pôlu ma, è sêleŋ feerɛ tɛ̀ɛ ŋɔ̃yâ-laa pɛ́rɛi mɛi-kaa-nuui pɔ́, ǹyɛɛi, ‘Ye
nalôŋ ŋí mɛi káa; sɛŋ kélee ya gɔ̀lɛ m̀ɛni mai, ŋà pà pôlu, ŋa pâi gélee pɔɔ-tee
fêi.’

36Núu saaƁai ŋi gáa íkili ŋá nênɛ Ɓa nalôŋ ŋí tòo ŋúma-Ɓelai yée ŋái gɔlɛ-ma-
nuu?”

37E mò ma, ǹyɛɛi, “Nalôŋ malôŋ kàai, ńyãa Ɓe.” Nya Ɓe Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Lí,
í gɛ́ nɔ a bere tɔnɔi ti.”

Zîsɛ e Mere da Maatɛ nàa kàa

38Nya Ɓe e kɛ̀ ti, díkɛɛ nâa liî díperei sui, e lì kpanâŋ da lá; nɛnî tɔnɔ ǹáa Ɓe kɛ̀ a
Maatɛ, e ǹyée sèe mù ŋɔpɛ́rɛi lá.

39Ǹêɣe-nɛnii e kɛ̀ naa, ǹáa Ɓe kɛ̀ a Mere, nyii sèe Kúnuu-namui kɔ́ɔ mu, gɛ ŋ̀óli
tɔɔ ŋ̀óo mai.

40Kɛ́lɛ, Maatɛ e kɛ̀ a gbaaŋɔɔ mii-sɛŋ kpɛtɛ mɛni ma; e lì bɔ, ǹyɛɛ, “Kúnuu-
namui, ífe kpaaŋ ni berei ńêɣe-nɛnii e ńɛ̀ɛ la ŋ́gɛ mii-sɛŋ kpɛtɛ ńyãa tɔnɔi? Mó
ma e pa e kpɔŋ mâ.”

41Kɛ́lɛ, Kúnuu-namui e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Maatɛ, Maatɛ, íkpaaŋɔ̂i, ílii kɛ́ kɔ
mɛni támaa mɛni ma;

42mɛni tɔnɔ Ɓe gbanaŋɔ̂i. Mere a ǹɛ́lɛɛ síɣe zu nyii dífe pâi gulâi ǹyêei.”

Lûu 11

Zîsɛ ŋɔmɛni-lɛ́ɛi é pîlaŋ Ɣâla fɛliɛ ma

(Maafîu 6:9-13; 7:7-11)

1Nya Ɓe e kɛ̀ ti, gɛɛ kɛ̀ Ɣâla fɛlîi kwaa ta mái, tãi e kpɛ̀ɛ lai, ŋɔpôlu-Ɓelai dɔnɔ e
mò ma, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, ǹɛ́ kûa berei kwa pôri Ɣâla fɛlîi la yɛ̂ɛ berei Zôŋ e
ǹɛ la ŋɔpôlu-Ɓelai diai.”

2Nya Ɓe e mò dîa, ǹyɛɛi, “Kà kɛ̀ Ɣâla fɛlîi, ka m̀ó: “Kúnâŋ, tɔɔ ku ílaâi síɣe a maa
waa. Tɔɔ íkâloŋ-laai e pa.

3Í kúkɔ sâa a kúɣele-kuu tɔnɔ-tɔnɔ mii-sɛŋ;

4í ípôlu fé kútôŋ karaa-ŋai dîa, yɛ̂ɛ bere la kwa kúpôlu fè la káƁarâa dítôŋ-karaa-
ŋai diai; tɔɔ kútuɛ kúfe pìli yee-laa-maa su.”

5Nya Ɓe e mò dîa, ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ Ɓe ǹâo káa ma a gɛɛ e li bɔ kpini sama, ǹyɛɛ ma,
‘Ǹâo, kpólo-kpala saaƁa kpa pili mâ;

6kpɛ́ni fêi, ńâoi kɛ̀ ziai mai aâ pá ŋápɛrɛi lá, nya Ɓe sɛŋ da fé ńyêei ŋa dɛɛ bɔ e
mii’;

7gɛ̀ ní, ǹúui bɛ́rɛi mui a pâi ŋ̀óo su toôi, ‘Ífe fũa-fũa tɔ̀ɔ mâ; gbôŋ lá a nâa tɛ́, ǹyaŋ
kwa ŋánîa-pɛlɛɛi kúkaa laa ni gbìŋ ŋá; fé pɔrîi ḿu siɣêi ŋa sɛŋ da tɛɛ ípɔ’?

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Ŋá m̀ó kâa, berei máŋ ve pâi faâi la ma a gɛɛ e m̀u siɣe e sɛŋ da tɛɛ bɔ dílao-laai mɛni ma, kɛ́lɛ, ŋɔfũa-fũa tɔɔ-perei ma a pâi m̀u siɣêi e zɛŋ nyii kélee tɛ́ɛ bɔ a ŋ̀wɛ̂lii.

9Ǹyaŋ ŋá m̀ó kâa, ka fɛli kɛ́, gɛ̀ ní, a pâi tɛɛ̂i kápɔ; ka gɔ́ri, gɛ̀ ní, ka pâi gáâi; ka gbôŋ tua, gɛ̀ ní, ǹá a pâi ƀôi kâa.

10Kpɛ́ni fêi, ǹúui kélee a fɛli kɛ̂i, a zɔlɔ ƀô. Ǹúui nyii a sɛŋ kɔrîi, a gàa. Ǹúui a gbôŋ tûai, ǹá a pâi ƀôi mì.

11Le-naŋ ƀe kásama nyii ǹóŋ à vɛ̀li (kpólo-kpala ma, e kɔni siɣe e dɛɛ bɔ; kpaa máŋ à vɛ̀li) nyɛ̃ɛ ma, e ǹyɛ̃ɛi lɛɛ naa e kali tɛ́ɛ bɔ?

12Kpaa à vɛ̀li tɛ́ɛ-ɣaloŋ ma, a pâi ǹɛɛi naa e zɛŋkpɛ̂ tɛɛ bɔ?

13À kɛ̀ berei kákaa la a kásɔŋ nyɔ́mɔɔi, ká sɛŋ lɛ́lɛɛ tɛɛ-pere kɔlɔŋ kálônii pɔ, Káɣâla-taa Naŋ a pâi M̀ɔlêŋ Maa Waai tɛɛ̂i máŋ diai pɔ da vɛ̀li mai, é tɛ́ɛ nyíti ma.”

Dí mò a gɛɛ Bɛɛziƀɔ ŋɔwála-wâlai ƀe kɛ̀ Zîsɛ yêei

(Maafîu 12:22-30; Mâki 3:20-27)

14Nya ƀe e kɛ̀ mûgbɛ-nyinaŋ nyɔ́mɔɔ kpɛ̂i. Nya ƀe e kɛ̀ ti, tãi nyînaŋ nyɔ́mɔɔi e kùla la mûgbɛ-naloŋ pôlui, e lòno, ǹûai kélee pɛlɛ e pu.

15Kɛ́lɛ, da-ni dí mò, dîyɛɛi, “A nyînaŋ nyɔ́mɔɔ kpɛ̀ Bɛɛziƀɔ ŋɔwala-wala-laai su, nyii gáa a nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai díkâloŋ”;

16kɛ́lɛ, gbeli-ŋai dí kɛ̀ zu kɔ́ɔnii. Nya ƀe dí m̀arê kɛ̀ a gɛɛ e ŋɛi-kɛ-maa kula Ɣâla-taa.

17Gɛɛ kɛ̀ a díkili-ŋa-siai kɔlɔŋɔɔi, e mò dîa, ǹyɛɛi, “Kâloŋ-laai nyii kpɔ́ ŋá kɔlɛɛ̂i gbîŋ mai garaâi, ǹyaŋ zu-pɛrɛi kélee a tɔô gîe mɛi.

18À kɛ̀ Sêtɔŋ su à ƀèla gbîŋ ma, ŋɔkâloŋ-laai a pâi tɔô leŋ? Kpɛ́ni fêi, ká mò ŋa nyînaŋ nyɔ́mɔɔ kpɛ̀ Bɛɛziƀɔ ŋɔwala-wala-laai su.

19À kɛ̀ ŋà nyînaŋ nyɔ́mɔɔ kpɛ̀ Bɛɛziƀɔ ŋɔwala-wala-laai sui, gɛ̀ ní, gbɛ̂ɛ sârai ƀe kálônii da díwɔ̂i kpɛ̀ naai? Maa-mɛni ma, dîa ƀe pâi kɛ̂i a kámɛni-ŋa-tee-ƀela.

20Kɛ́lɛ, à kɛ̀ Ɣâla yée-gbua ƀe ŋa nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai kpɛ̀ lai, gɛ̀ ní, Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai a pá kápɔ.

21Kpakolo nyii zu kpanaŋɔô̂i kɔ-kɔ-sãai díkɛ ƀo ǹyêei gɛ gbɔô̂i-pɛrɛi mɛi kâai, kɔ̃liŋ kélee káa ǹyêei lii-sêe su;

22kɛ́lɛ, ŋɔyee-tɛ̂ɛ-maa-nuu é máŋ pá bɔ́ é kɔ́ bɔ́, ǹyée a tɛ̀ɛ mà, a ŋɔkɔ́-kɔ-sãai kélee sìɣe nyii a gíli pù mai, é ǹyée ŋa-sãai ŋáa kɔ́lɛ.

23Ǹúui kwa ǹyaa kútɔô̂i fé tɔnɔɔi, dɔô̂i mâ; ǹyaŋ ǹúui kwa ǹyaa kúfa ŋá tɛ̀ gîe mai, maa-nuui ƀa ŋá taa-taai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔi à pà pôlu

(Maafîu 12:43-45)

24"Nyînaŋ nyɔ́mɔɔi à kúla núu pôlu, a sîa gwaa kpála-ŋa ma, gɛ vii-tɔɔi kɔri; à
wàla nàa da kaa, a mò nɔ ǹyɛɛ, 'Ŋa pâi liî ŋápɛrɛi lá ƀɛi ŋá kùla naai.'

25À pà pôlu, a gàa mu kɔɔ a ǹɛ́lɛɛ, nàa kpɛtɛɛ.

26Gɛ̀ ní, a lî é pá a nyînaŋ nyɔ́mɔɔ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ nyii-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ tɛɛ̂i mài. Da
lɔ̂ naa, díkɛ naa. À kɛ̀ tí, maa-nuui ti ŋɔkɛ-perei gbɛɛ ŋá nyɔ́mɔɔ̂i é tɛ́ɛ duɛ-tuɛi
ma."

Tɔ̃yâ lii-nɛ̃ɛ

27Nya ƀe e kɛ̀ ti, gɛɛ kɛ̀ mɛni-ŋai ŋi ƀôi, nɛnî tɔnɔ e kɛ̀ gbɔŋ su, e lòno bɔ a ɣelêi-
pere, ǹyɛɛ ma, "Lûwa káa gôo-ƀɔlɔŋ ma ísɔlɔ ƀôi, da ŋini-ŋai í díkpèlei!"

28Kɛ́lɛ, è mò, ǹyɛɛi, "Ooei, kɛ́lɛ, é tɛ́ɛ nyíŋi ma, lûwa káa dîa diai da Ɣâla ŋɔwóoi
mɛ̀ni, díkɛ ǹaai kɛi!"

Sɔnyɔ̂ŋ ɣeniɛ su-ƀela da ŋɛi-kɛ́-maa kɔ̀ri

(Maafîu 12:38-42)

29Tãi gbɔŋ kɛ́tɛi è ŋáa tɛ̀ la gîe ma bɔ́ naai, è pɛ̀lɛ lónoɔ ma, ǹyɛɛi, "Ǹ̀ɛ́niɛi ŋí su-
ƀelai díkaa a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela. Díkaa ŋɛi-kɛ-maa kɔ́rîi, kɛ́lɛ, ŋɛi-kɛ-maa fé pâi tɛɛ̂i
dípɔ, fɛ̂ɛ Zôna ŋɔŋɛi-kɛ-maai.

30Yɛ̂ɛ berei Zôna è kɛ̀ la a ŋɛi-kɛ-maa Ninivɛ-ƀelai diai, bere ƀe núu-kpune Ǹóŋ
a pâi kɛ̂i la ǹ̀ɛ́niɛi ŋí su-ƀelai dîa.

31Gâloŋ-nɛnii gáa seɣai a pâi m̀u siɣêi é tɔ́ɔ a mɛni-ŋa-tée ɣelei da ǹ̀ɛ́niɛi ŋí su-
ƀelai, é tɔ̂ŋ pu dîa, kpɛ́ni fêi, è kùla ǹɔii kóyaŋ ma, é pá a gɛɛ é Saloma ŋɔtárei
káa. Ka gáa, núu tɔnɔ káa ƀɛ́ gɛ́tɛi dɛ́ɛ Saloma ma.

32Ninivɛ-ƀelai da pâi dímu siɣêi a m̀ɛni-ŋa-tee ɣelei, da ǹ̀ɛ́niɛi ŋí su-ƀelai, dí tɔ̂ŋ
pú dîa, kpɛ́ni fêi, dí dílii pene Zôna ŋɔɣâla-woo ƀóɔi mɛni ma, ǹyaŋ ka gáa, núu
tɔnɔ káa ƀɛ gɛ́tɛ̂i dɛɛ Zôna ma.

Núu kpono ŋɔlaŋpoi

(Maafîu 5:15; 6:22, 23)

33"Núu da fa pɔ̂ri laŋpo tɔ̂i e zee loo-kwaa ma, kpaa máŋ e zee kpɔ̂lɔ mu. Kɛ́lɛ,
a zèe zɛŋ da mɛi a gɛɛ ǹûai lɔ̂i, dí gwaa-ponoɔi káa.

34Káŋɛi ƀa kákponôi ŋɔlaŋpoi; à kɛ̀ káŋɛi à kwaa kâa a ǹɛ́lɛɛ, gɛ̀ ní, kákponôi
kélee láa fɛɛ̂i a kwaa-ponoɔ; kɛ́lɛ, káŋɛi à kɛ̀ a nyɔ́mɔɔ, gɛ̀ ní kákponôi láa fɛɛ̂i a
kpini.

35Maa-mɛni ma, ka kámɛi káa a gɛɛ gwaa-ponoɔi gáa kákponôi ve kɛ́ a gbiniɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

36À kɛ̀ kákponôi kélee láa fɛɛ̂i a kwaa-ponoɔ gwaa da ma fé kpini ni, gɛ̀ ní gélee
a pâi kɛ̂i a ǹáa fɛ́ɛ a kwaa-ponoɔ yɛ̂ɛ berei laŋpo à fòlo a ŋánaa a kwaa-ponoɔ
tɛ̀ɛ la kápɔi.”

Zîsɛ e Faresii-ŋai da dɔ̂ŋ-lɛ-ƀelai ƀɛlɛ tòo

(Maafîu 23:1-36; Mâki 12:38-40)

37Gɛɛ lônoi, Faresii-nuu tɔnɔ e m̀arê kɛ̀ a gɛɛ e pa e ǹáa míi bɔ naa; nya ƀe e lɔ̀ e
see teƀelei ma.

38Faresii-nuui pɛ́lɛ e pù gɛɛ a gáa berei ve ǹyée ŋá waa ni la fulɔi e lɛɛ pâi ǹáa
miî.

39Nya ƀe Kúnuu-namui e mò ma, ǹyɛɛi, “Káai a Faresii-ŋai, ka kɔ̂pui da zɛŋ-foloi
pôlu wàa, kɛ́lɛ, kákoi-pere láa fɛ́ɛ nɔ a wôya da mɛni nyɔ́mɔɔ.

40Ká ƀoo-ƀelai! Ǹúui nyii ŋinii ŋá-pere kpɛtɛ̂i, e zu-pere kpɛtɛ máŋ, ve ti?

41Kɛ́lɛ, ka tɛɛ-sɛŋ tɛɛ gôlo-ƀelai pɔ é kúla kálii su; gɛ̀ ní, sɛŋ kélee maa waâi kâa.

42“Kɛ́lɛ, kpalo ƀélaâi káai a Faresii-ŋai kâa! Bôlo da kúŋwuru, bɛlɛɛ zí-sɛŋ pɛlɛ-
pɛlɛɛi dia díkaa kásûai sui, ka Ɣâla ŋɔi tɛ́ɛ bɔ, kɛ́lɛ, ka mɛni-sãai da Ɣâla ŋɔwɛli-
kɛ-maai lɛ̂ɛ; fɛ̂ɛ nyii-ŋai ŋi ƀe kâi pɔ̂ri gɛ̂i, nyaŋ káfe gbeli-ŋai lɛ̀ɛ pôlu.

43“Kpalo ƀélaâi kâai a Faresii-ŋai kâa! Kpɛ́ni fɛ̂i, ka núu kpaya-kpayai dísee-sɛŋ-
ŋa wɛ́li ni Ǹâla-fɛli-kêre-ŋai mu, kakɛ la-ti-maa wɛ́li ǹɔ́ɔ-kpalaŋ-ŋai ŋá.

44Kpalo ƀélaâi kâa! Kpɛ́ni fɛ̂i, kákaa nɔ yɛ̂ɛ ƀolôŋ nyii núu fa gàa, kɛ́lɛ, nûa díkɛ
sia mɛi, dífa gɔlɔŋ.”

45Gɛɛ ti, dɔ̂ŋ-lɛ-nuui dɔnɔ e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, yà nyiŋi ƀò, ya kúŋɛi
karâi máŋ.”

46Nya ƀe e mò, ǹyɛɛi, “Kpalo ƀélaâi kâa máŋ káai a dɔ̂ŋ-lɛ-ƀelai! Kpɛ́ni fɛ̂i, ka
kpîri wuyɛɛ-ŋa tɛ̀ɛ nûa pɔ nyii ziɣéi kpanaŋɔ̂i. Ǹyaŋ káa kpîŋ káfa káyee-gbua
tɔnɔ kpîŋ lɛɣɛ gbîrii ma.

47Kpalo ƀélaâi kâa! Kpɛ́ni fɛ̂i, ka molôŋ-kɔni-ŋai tɔ̂ɔ Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai mɛni
ma nyii-ŋai kánuu-pɔlɔ-ŋai dí dípàai.

48Tɔ̃yâ ma, kákaa a sêre-faa kɛ-ƀela, ka fâa mɛni-ŋai dia kánuu-pɔlɔ-ŋai dí kɛ̀
gɛ̂i; kpɛ́ni fɛ̂i, dí dípàa, ǹyaŋ ká díƀolôŋ-kɔni tɔ̀ɔ.

49Maa-mɛni ma Ɣâla Ŋɔtárei ǹyɛɛi, ‘Ŋa pâi lóno-kɛ-ƀela da sia-ƀela tɛɛ̂i dípɔ. Da
pâi da-ni paâi, dí da-ni ŋɛi maa nɔ̃̂ɔ,’

50a gɛɛ Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai kélee ŋãai pu é kúla ŋ̀ɛ́niɛi kɔ́ɔ pîlanii, maa-mɛni a
pâi lɛɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi ŋi su-ƀelai dîa.

51É kúla Ebɛɛ ŋãai ma e li Zɛkɛraya ŋãai ma nyii dí bàa zâla-sɛŋ kérenîi da Ǹâla-
pɛrɛ díloai. Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, gélee a pâi lɛɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi ŋi su-ƀelai dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

52“Kpalo ƀélaâi káai a dɔ̂ŋ-lɛ-ƀelai kâa! Kpɛ́ni fêi, ka dare-kpoŋ ŋɔkîi síɣe; káa
kpîŋ káfe niî lɔ ni naa, ǹyaŋ ka ǹûai kpéra diai ŋ̀wɛ̂lii dí lɔ naai.”

53Tãi e kùla la naai, gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai da Faresii-ŋai dí tìnaŋ ma, díkɛ kpala ǹá a
gɛɛ e mɛni támaa ƀo.

54Dí kɛ̀ m̀aa kpɛɛ̂i a gɛɛ dí zoŋ ǹóno-woo su.

Lûu 12

Nia-wôoi bîlaŋɔɔi kíri-mɛni mai

(Maafîu 10:26, 27)

1Maa-tãi tí núu wála támaa dí díŋa tɛ gîe ma, díkɛ sia díkîe-ni kɔ́ɔ mɛi. Zîsɛ e
pɛ̀lɛ fulɔi lonoɔ ma ŋɔpôlu-ƀelai pɔ, ǹyɛɛi, “Ka kámɛi káa a Faresii-ŋai díkpolo-
tɛ-sɛŋ nyii nɔ gáa a kirii.

2Sɛŋ da fé naa mɛi pɛlɛɛi nyii ve pâi lɛ̂i, kpaa máŋ noɔɔ nyii ve pâi kɔ́lɔnîi.

3Mɛni nyii ka mò gbínii sui, a pâi mɛnîi bonoi ŋá, da mɛni nyii ka mò a ninîŋ su-
woo bɛ́rɛi mui, a pâi ƀôi a ɣelei-pere bɛ́rɛ-ŋai kɔŋ ma.

Ǹúui ká yao ma

(Maafîu 10:28-31)

4“Ŋá m̀ó kâa, ŋáwɛli-kɛ-maa-ƀelai, káfe yào dîa diai da gbonoi pâa, nyíti naa
pôlu ma mɛni da fé naa a gɛɛ da pɔ̂ri gɛ̂i.

5Kɛ́lɛ, ŋa pâi kálîa-woo ƀôi ǹúui nyii fɛ̂ɛ ka yao mai. Ka yao ǹúui ma a kápàa, nàa
pôlu ma wala-wala kɛ́ ƀo ǹyɛ̂ei a gɛɛ e kápili Dɛ̂ƀele-taa; ooei, ŋá m̀ó kâa, ka yao
mà!

6“Dífa lîyeŋ lɔ́ɔlu kɔ̀lɛ a kâpa feerɛ? É máŋ kɛ́ ti, dɔnɔ kpîŋ fé nia ni Ɣâla ŋɛi.

7Kɛ́lɛ, ŋuŋ-leɣai máŋ kpîŋ gáa káŋûai, gélee lónoɔ̂i. Káfe yào; kásɔ̃ɔ kɛ́tɛ̂i é tɛ́ɛ
lîyeŋ ma.

Núu yée seɛɛ mu da bôlu tɔ́ɔ Zîsɛ ma

(Maafîu 10:32, 33; 12:32; 10:19, 20)

8“Ŋá m̀ó kâa, ǹúui kélee pâi ḿaa-mɛni ƀôi ǹûai ŋɛi tuɛi, núu-kpune Ǹóŋ a pâi
m̀aa-mɛni ƀôi Ɣâla ŋɔkéla-ŋai ŋɛi tuɛ;

9kɛ́lɛ, ǹúui pâi ḿaa-sia toôi ŋ̀ɛi tuɛi, da pâi m̀aa-sia toôi Ɣâla ŋɔkéla-ŋai ŋɛi tuɛ.

10“Ǹúui kélee pâi wóo nyɔ́mɔɔ ƀôi núu-kpune Ǹóŋ mai, zu-mɛni a pâi lɛɛ̂i; kɛ́lɛ,
ǹúui a tɛ̂ M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai ŋɛi, zu-mɛni fé pâi wɔ́lɔ lɛɛ̂i.

11“Tãi da pà la a káa Ǹ̂ala-fɛli-kerei mɛi-ƀelai ŋɛi tuɛ, da gɔmɛnɛ-ƀelai, da núu
kpaya-kpayai wala-wala káa díyɛ̂ei, káfe kpaaŋ berei ka pâi mɛni su toôi la,
kpaa máŋ ká kpáaŋ a lono-pere;

12kpɛ́ni fêi, M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai a pâi mɛnii lɛ̂i káa nyii ka pâi m̀ôi a maa-aƀai ti.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Záŋ bîlaŋɔɔi dɔɔ-naloŋ ƀoɔɔ̂i mai

13Gbɔŋ su-nuu tɔnɔ è mò ma, ǹyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, yè m̀ó ńîa ma é kúnâŋ pɔɔ-sãai ŋɔ̂i fé.”

14Kɛ́lɛ, è mò ma, ǹyɛɛi, “Nalôŋ, gbɛ̂ɛ ƀe ŋ́gɛ̀ a mɛni-ŋa-tee-nuu, kpaa a sɛŋ-ŋa-kɔlɛ-nuu kámɛi?”

15Nya ƀe e mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka tãi siɣe, ká kámɛi káa a sɛŋ sii kélee maa-lii-teɛɛ; kpɛ́ni fêi, núu ŋɔtɔɔ-sɛŋ fa fulu-laa kɛ́ a bɔ́ɔ.”

16Nya ƀe e sáŋ sɔ̀ɔ dîa, ǹyɛɛi, “Sí-sɛŋ támaa e lɛ̀lɛ tɔɔ-nuu tɔnɔ ŋɔlɔii ma.

17Nya ƀe e gíli ŋá sia goi-pere, ǹyɛɛi, ‘Le ƀe ŋa pâi gɛ̂i? Kpɛ́ni fêi, kêre fé ńyêei ƀɛi ŋa pɔ̂ri ŋámii-sãai pûi naai.’

18Nya ƀe e mò, ǹyɛɛi, ‘Nyiŋi ƀe ŋa pâi gɛ̂i; ŋa pâi ŋákere-ŋai wólôi, ŋa gbaya-kpaya tɔɔ; nàa ƀe ŋa pâi ŋámii-sãai kélee da ŋásãâi kélee pûi naa.’

19Gɛ̀ ní, ŋa pâi môi ŋámɔ̂leŋ ma, ǹyɛɛ, ‘Mɔ̂leŋ, ya sãa támaa lâai kɛ́ góraŋ támaai pâi mɛni ma; ífii tɔɔ, í ílaa mii, í íkpele, í líi-nɛ̃ɛ kɛ́.’

20Kɛ́lɛ, Ɣâla e mò ma, ǹyɛɛi, ‘Ƀoo-nuu! Gbínii ŋi su ífulu-laai a pâi kulâi íyeêi; gɛ̀ ní, zãâi ŋi ya ŋá kpɔnîi, gbɛ̂ɛ ƀe a pâi lɛɛ̂i a bɔ́ɔ?’

21Bere nɔ ƀe ǹúui káa la a ŋɔlaai-kɛ-sɛŋ lâai kɛ̀ gbîŋ mɛni ma, kɛ́lɛ, ve tɔɔ ni Ɣâla ŋɛi.”

Lii-kɔkɔ da lii-sɛ̂lɛŋ

(Maafîu 6:25-34)

22Nya ƀe e mò ŋɔpôlu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, “Maa-mɛni ma ŋá m̀ó kâa, káfe kpâaŋ ŋɔ́nɔ káfulu-laai mɛni ma, da zɛŋ ka pâi miî, kpaa máŋ kákponôi mɛni ma nyii kákaa pâi dóôi kâai.

23Fulu-laa káa a sɛŋ kɛ́tɛ é tɛ́ɛ la mii-sɛŋ ma, gbonoi é tɛ́ɛ seɣe ma.

24Ka gɔ̃ɔ-ŋai káa. Dífa sí-sɛŋ sì, kpaa dí dee. Mɔlɔŋ-kere pɛlɛɛ kpaa gbaya-kpaya da fé díyêei, kɛ́lɛ, Ɣâla a díŋa kɔŋ. Kásɔ̃ɔ káa ma a dámaa é tɛ́ɛ ŋɔni-ŋai dîa!

25Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri ŋɔfúlu-laai da pûi ma a lii-sɛlɛŋ?

26À kɛ̀ pɔ̂ri fé káa a gɛɛ ka mɛni-loŋ kɛɛi ti kɛ́, le ƀe kɛ̀ kálii a sɛ́lɛnîi gbeli-ŋai mɛni mai?

27Ka ŋuru-pôa lɛ́lɛɛ-ŋai káa berei da ƀɔ̂lɔ lai; dífa tíi kɛ̀, dífa yee pɔ̃lɔ; kɛ́lɛ, ŋá m̀ó kâa, berei máŋ Saloma e kɛ̀ la ŋɔfólo-laai sui, seɣe fé kɛ́ ni ǹyêei yɛ̂ɛ nyii-ŋai dɔnɔ kpîŋ.

28Kɛ́lɛ, à kɛ̀ Ɣâla à seɣe kɛ́ɛ ŋi tɛ̀ɛ ŋuru-kpulu-ŋai pɔ, nyii a lɛ̂lɛ sâa vieŋ ŋá, kɛ́lɛ, tínaa dí bili ŋɔŋ sui, káfe gɔlɔŋ a pâi kámaa-ɣiri e tɛɛ nyiŋi ma? Ee nûa-ŋa, kálaa-lai kuro-têi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Káfe mii-sɛŋ kɔ̀rii ka pâi miî, da zɛŋ ka pâi gbelêi. Kálii fé sɛlɛŋ.

30Kpɛ́ni fêi, núu sii kélee ŋ̀ɛ́niɛi sui da zãâi ŋi kɔ̀ri. Kɛ́lɛ, Kánàŋ-nuui e gɔlɔŋ ka díwɛli kɛ̂i.

31Kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ ka ŋɔkâloŋ-laai kɔri. Gɛ̀ ní, nyiŋi kélee a pâi tɛɛ̂i kápɔ máŋ.

Ɣâla-taa tɔ̃ɔ-laa

(Maafîu 6:19-21)

32“Káfe yào, núu-kpulu loŋ. Kpɛ́ni fêi, Kánâŋ líi nɛ̃ɛ̂i a gɛɛ é gâloŋ-laai tɛ́ɛ kápɔ.

33Ka kákɔ̂liŋ-ŋai kɔ́lɛ, ka sama-sɑ̃̂a tɛɛ gôlo-ɓelai pɔ́. Ka bɛ̂bɛ-ŋa kpɛtɛ kákpîŋ mɛni ma nyii ve pâi wɔ́lɔ pɔlɔ̂i, gáa a laai-kɛ-sɛŋ Ɣâla-taa nyii ve pâi fɛɣɛ̂i, ɓɛi ŋuma-nuu fé pâi pâi nàa kɔlɛ mai, kpaa fili fa zu karai.

34Kpɛ́ni fêi, ɓɛi nɔ kálaai-kɛ-sãai káa naai, nàa nɔ́ ɓe kálii a pâi kɛ̂i naa.

Fɔlɔ-fɔ̂lɔ da tenîŋ-mo yee-mu-ɓela

35“Ka káseɣe kôyaa-ŋai kpíniŋ káleŋei, kálaŋpo-ŋai dílɛɛ lênii,

36ka kɛ́ yɛ̂ɛ sinâa ɓe dínâmu maa kpɛnii a gɛɛ e kula nɛnî-kula-kuu su e pa pôlu, a gɛɛ tãi à pà la pôlui, e gbôŋ tua, da pɔ̂ri ǹá ɓôi mì a maa felaa.

37Lûwa káa ǹyée-mu-ɓelai ti dîa diai dínâmu à pà pôlu, a pâi díkaâi a díŋɛi. Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ɔ́ kâa, a pâi ŋɔseɣe kôyaai kpíninîi ǹeŋêi, e gɛ dísee teɓele ma, e pa e mii-sɛŋ tɛɛ dípɔ.

38À kɛ̀ à pà a kpini sama, kpaa máŋ a ɣele-ɓɔi-kpini, é kúla dîa díkɛ ɓo a díŋɛi, lûwa káa ǹyée-mu-ɓelai ti dîa!

39Ka nyiŋi kɔlɔŋ, eêi kɛ̀ bɛ́rɛ-namui eêi ŋuma-nuui pá-tãi kɔlɔŋ, eêi pɔ̂ri lɛɛ̂i a ŋɛi, vei pɔ̂ri nɛɛ̂i naa dí ŋɔpɛ́rɛi wolo.

40Káa máŋ, fɛ̂ɛ ka kákpɛtɛ; kpɛ́ni fêi, ǹúu-kpune Ǹóŋ a pâi pôlu a aɓai ti káŋɛi fé pâi kɛ̂i berêi.”

Ǹyée mu-nuu tenîŋ-ɓôɔi kpaa nyii vé tenîŋ ɓô-nii

(Maafîu 24:45-51)

41Pitɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, ya záŋ ŋí sɔ̂i nɔ kúmɛni ma, kpaa núu kélee mɛni ma?”

42Nya ɓe Kúnuu-namui e mò ma, ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ɓe ŋaŋ gáa a tenîŋ-mo-nuu kɛ́tɛ táreɛ nyii ǹâmu a pâi zeêi ŋɔpɛ́rɛ-mu-ɓelai mɛi a gɛɛ e dímii-sɛŋ tɛɛ dípɔ a tãi lɛ́lɛɛi?

43Lûwa káa ǹyée-mu-nuui ti ma nyii ǹâmu à pà pôlu, a pâi gáâi nyiŋi kɛ̂i.

44Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ɔ́ kâa, a pâi zeêi ŋɔsãâi kélee mɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

45Kɛ́lɛ, ǹyée-mu-nuui ti à mò ǹíi su, ǹyɛɛi, ‘Ńâmu a tûa naa a zu-kôyaa,’ gɛ ǹyée-mu-sinaâi lôkwa, bɛlɛɛ ǹyée-mu-nɛyaai dîa, gɛ ǹáa miî, gɛ gbele, ǹɔ̂i kɛ́ gɛ̀,

46ǹyée-mu-nuui ti ǹâmu a pâi pâi pôlu a ŋelei ŋɛi fé pâi kɛ̂i la-berei, da aƁai ti ve pâi kɛ̂i a gɔlɔŋɔɔi, ǹyaŋ gáa pâi tôŋ kpɛ̂i mà, e ŋɔi tɛɛ bɔ da ǹyée-mu-Ɓelai tenîŋ-mo fé díyêei.

47“Kɛ́lɛ, ǹyée-mu-nuui ti nyii ǹâmu nîa-mɛni kɔ̀lɔŋ, kɛ́lɛ, ve gbîŋ kpɛtɛ ni, kpaa e mɛnii kɛ́ a ǹâmu nîa-perei, da pâi ǹókwâi a dámaa.

48Kɛ́lɛ, ǹúui ve gɔlɔŋ, kɛ́lɛ, e mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ nyii da pɔ̂ri ǹókwâi mɛni mai, da pâi ǹókwâi a guro-te. Ǹúui da dámaa tɛɛ bɔi, fɛ̂ɛ e dámaa tɛɛ pôlu; ǹúui a sãâ támaa mɛi kâai, ŋûa-kpiri Ɓa é dámaa mɛi káa.

Zîsɛ Ɓe gɛ̀ ǹûai dí díŋa kɔ̀lɛ

(Maafìu 10:34-36)

49“Ŋá pà a gɛɛ ŋa ŋɔŋ píli ǹɔii ma; eêi kɛ̀ ŋɔŋ a nâa léŋ!

50Batâi-kɛ-pere káa ńyêei nyii fɛ̂ɛ da ŋábatâi kɛ́ lai; ee, berei káa ŋa mɔ̃lɛ̂i la e lɛɛ zu e kpɛɛ!

51Gáa kákili ŋá a gɛɛ ŋá pà ŋa lii-sêe tɛɛ ǹɔii pɔ? Kpao, ŋá m̀ mó kâa, fɛ̂ɛ ŋá-kɔlɛ;

52kpɛ́ni fêi, é kúla tãi ŋí su, núu lɔ́ɔlu da pâi kɛ̂i pɛ́rɛ tɔnɔ mu dí ŋá kɔlɛɛ, zaaƁa tɔɔ veerɛ ma, veerɛ tɔɔ zaaƁa ma;

53da pâi kɛ̂i a díŋa kɔlɛɛ, ǹâŋ tɔɔ ǹóŋ ma, ǹóŋ tɔɔ ǹâŋ ma, lee tɔɔ ǹóŋ-nɛni ma, ǹóŋ-nɛni tɔɔ ǹee ma, ǹyuâra tɔɔ ǹóŋ-nɛni ma, ǹóŋ nɛnii tɔɔ ǹyuâra ma.”

Dí tãi-ŋai maa-mɛni su kùla (Maafìu 16:2, 3)

54É máŋ mò gbɔŋ ma, ǹyɛɛi, “Tãi ka ŋ̀ele-kɔlɔŋ kâa tɛ̂i la vóloi liî-perei, a nàa maa felaa ka m̀ mó kâa, ‘Tuna a pâi.’ Ǹyaŋ a kɛ̂ ti.

55Tãi ka vãai kíli kɔlɔŋ la tɛɛ̂i é kúla séɣai-perei, ka m̀ mó kâai, ‘Wuleŋ-wuleŋ a pâi nyɔ̃ɔ tɛ̂i’; ǹyaŋ a kɛ̂ ti.

56Kákîri-Ɓelai! Ka ŋ̀éniɛi da ŋele-kɔlɔŋ maa-mɛni su-kula-pere kɔ́lɔŋ; kɛ́lɛ, le Ɓe kɛ̀ káfa pɔ̂ri tãi ŋi su ŋɛi-kɛ-maa-ŋai su kulâi? Mɛni kpɛtɛɛ káloai da ímaa-mɛni kɔri-Ɓela

Ka íkpɔara-nuui ka káloai kpɛtɛ

57“Kɛ́lɛ, lé Ɓe kɛ̀ káfa mɛni ŋá tèe kákpîŋ ma nyii zɑ̂ai?

58Tãi ka ímɛni-lɛɛ maa-nuu ka kɛ̀ liî la gâloŋ kɛ́tɛi ŋɛ́i, íyee láa mà berei su é kɛ́ a íƁarâŋ. À wàla kɛ́ tí, a pâi íɣala-ɣalâi m̀ mɛni-ŋá-tee-nuui ŋɛ́i túɛ. Gɛ̀ ní, m̀ mɛni-ŋá-tee-nuui a pâi ítɛɛ̂i gɔkuluƁai pɔ́. GɔkuluƁai ǹyaŋ a pâi ílɔ̂i kpini-pɛrɛ mu.

59Ŋá m̀ mó yâ, ífe pâi kulâi é lɛ́ɛ zu í kápâi gbɛɛ-ŋai kɔlɛ!”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Lûu 13

Ka kálii pene, à wàla kɛ́ ti, káŋuŋ-la a pâi pilîi

1Maa-tãi ti su núu da-ni dí pà dí m̀ó ma e pîlaŋ Galalii-ƀelai dîa nyii-ŋai Pâle e díŋãa sumo a díkpîŋ-salai.

2Nya ƀe e díwoo su tòo, ǹyɛɛ, “Gáa kákili ŋá a gɛɛ Galalii-ƀelai ŋi dí kɛ̀ a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela kɛ́tɛ é tɛ́ɛ Galalii-ƀela kpeli-ŋai kélee dîa berei dí mɔ̃lɛ la ŋi?

3Ŋá m̀ó kâa, Kpao; kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ ka kálii pene, à wàla kɛ́ ti, kákelee kaŋuŋ-la a pâi pilîi nɔ ti.

4Kpaa máŋ núu puu kao lɔ́ɔlu mɛi saaƀai nyii Selôyɛŋ kɔni-yeŋ-keŋ kôyaai e tòo dîa e dípaai, gáa kákili ŋá a gɛɛ dí kɛ̀ a sɔnyɔ̂ŋ-ƀela kɛ́tɛ é tɛ́ɛ Zerusâlɛŋ-ƀela kpeli-ŋai kélee dîa?

5Ŋá m̀ó kâa, Kpao; kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ ka kálii pene, à wàla kɛ́ ti, kákelee káŋuŋ-la a pâi pilîi nɔ ti.”

Záŋ bîlaŋɔɔi fîi-wuruii ma va ƀâi

6Nya ƀe e záŋ ŋi sɔ̀ɔ dîɛ, ǹyɛɛ, “Nalôŋ tɔnɔ ƀe ƀá-wuru (nyii da kɛ̂ ma fíi) sí ŋɔƀá-kpɔmɔ-kpalaŋ ŋá. Nya ƀe e lì naa a gɛɛ e m̀á kɔri ŋ̀á, kɛ́lɛ, ve da kaa ni ŋ̀á.

7Nya ƀe e mò zí-sɛŋ sí-nuui ma, ǹyɛɛi, ‘Gáa, góraŋ saaƀai ŋi ŋa pá ƀɛ ŋ́gɛ fíi-wuruii ŋi m̀á kɔri ŋ̀á, kɛ́lɛ, ḿve tá da kaa ni ŋ̀á. Ye dée. Le ƀe kɛ̀ a pâi lɛɛ̂i naa gɛ́ ǹɔii fíi kpɛɛi?’

8Nya ƀe e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, ‘Ń̂mu, ǹɛɛ naa góraŋ ŋí su. Ŋa pâi m̀aa sinîi, ŋá taa-sua-kpo pu mà.

9À kɛ̀ à ƀà góraŋ nyíti ma, ǹɛ́lɛɛ̂i. Kɛ́lɛ, à wàla kɛ́ tí, gɛ̀ ní ya pɔ̂ri deêi.’ ”

Zîsɛ è nɛnî kɔ́ɔ púɔɔ tɔnɔ ƀàlo a Vii-tɔɔ-ɣelei

10Naa kɛ́ɛ tíi, è kɛ̀ Ɣâla-woo lɛ̂i dîa Ŋ̀âla-fɛli-kerei dɔnɔ mu a Vii-tɔɔ-ɣelei.

11Nɛnî tɔnɔ ƀe kɛ̀ naa nyînaŋ nyɔ́mɔɔ e kɛ̀ bôlu nyii gɛ̀ é kɔ́lɛ a kóraŋ puu kao lɔ́ɔlu mɛi saaƀai. Kpîri-kpaŋ e kɛ̀ mà, va pɔ̂ri kɛ̀ gbîŋ su sɑ̃̂ãi.

12Tãi Zîsɛ è gàa lai, è dòli é m̀ó mà, ǹyɛɛi, “Nɛnîi, ya kula íkɔlɔ-felai su.”

13Nya ƀe e ǹyée pɛ̀lɛ mà. A nàa maa félaa è tɔɔ a zɑ̃̂ã, gɛ́ laa-maa-tɛ tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́.

14Kɛ́lɛ, Ŋ̀âla-fɛli-kerei mɛi-nuui líi e ŋwàna, kpɛ́ni fêi, Zîsɛ e m̀alo a Vii-tɔɔ-ɣelei. È mò ǹûai dîa, ǹyɛɛi, “Ɣele lɔ́ɔlu mɛi da káa naa nyii tíi a pɔ̂ri kɛ̂i zui. Ka pá a maa-ɣele-ŋai tí, ká ƀalo, kɛ́lɛ, káfe pà a Vii-tɔɔ-ɣelei.”

15Gɛ́ɛ tíi, Kúnuu-namui e zu tòo, ǹyɛɛi, “Kákîri-ƀelai! Kákelee káfe kániŋa-sîrɛ kpaa káwɛlɛ-sôoi fuloŋ ŋìri-wuruii ma a Vii-tɔɔ-ɣelei, ká lí la yá la gbele-mɛni ma?

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Kɛ́lɛ, ve lɛ́lɛ ní a gɛɛ Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔlóŋ-nɛnii nyii Sêtɔŋ e ŋìri a góraŋ puu kao
lɔ́ɔlu mɛi saaƁai ŋí é kúla ŋiriɛɛi su a Vii-tɔɔ-ɣelei?”

17Gɛɛ a m̀ɛnii ŋí Ɓôi, ŋɔkpɔara-Ɓelai kélee ŋumɛ e díkɛ. Nya Ɓe ǹûai kélee dí lii-
nɛ̃ɛ kùla mɛni lɛ́lɛɛ-ŋai kélee mɛni ma e kɛ̀ gɛ̂i.

Záŋ bîlaŋɔɔi mɛsɛ-kaoi mai

(Maafîu 13:31, 32; Mâki 4:30-32)

18Maa-mɛni Ɓe e mò, ǹyɛɛi, “Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai káa yɛ̂ɛ le? Kpaa máŋ le Ɓe ŋa
pɔ̂ri gɔɔ̂nii ma?

19Gáa nɔ yɛ̂ɛ mɛsɛ-kaoi nyii nalôŋ e zìɣe e bili ŋɔsuâi su; e pɔmûŋ é kɛ́ a wúru,
ŋɔni-ŋai ŋelei sui dí dítaa tɔɔ ŋoŋo-ŋai su.”

Záŋ bîlaŋɔɔi gbólo-tɛ-sɛŋ ma

(Maafîu 13:33)

20Nya Ɓe e ŋɔ́nɔ mò dîa, ǹyɛɛi, “Ŋa pɔ̂ri Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai kɔ́ɔnii le ma?

21Gáa nɔ́ yɛ̂ɛ kpólo-tɛ-sɛŋ nyii nɛnî è ziɣe é bú mɔlɔŋ-fũa bɔki su, é lɛ́ɛ lá zu gélee
é tɛ́i.”

Gbôŋ lá kuro-téɛɛ̂i

(Maafîu 7:13, 14, 21-23)

22Nya Ɓe e lì a ŋɔperei gɛ tɛɛ̂i daa-ŋai su da gbanâŋ-ŋai lá, gɛ Ɣâla-woo lɛ gɛɛ kɛ̀
liî Zerusâlɛŋ.

23Nya Ɓe núu da e mò ma, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, diai da Ɓáloi, díkaa nɔ a
díkpulu-loŋ?” Nya Ɓe e díwoo su tòo,

24ǹyɛɛi, “Ka kɔ́ a gbanaŋɔɔ ka lɔ gbôŋ kuro-têi-perei; kpɛ́ni fêi, ŋá m̀ó kâa, núu
támaa da pâi kɔ̂i dí lɔ, kɛ́lɛ, pɔ̂ri fé pâi kɛ̂i dîɛ.

25Tãi bɛ́rɛi ǹâmu a mu siɣe la e gbôŋ lá tɛi, ka pâi kɛ̂i tɔɔ ni ŋinii ŋá, kakɛ gbôŋ
tua, kakɛ mo kâai, ‘Kúnuu-namui, bɛ́rɛi lá Ɓó kûɛ.’ Kɛ́lɛ, a pâi m̀ôi, ǹyɛɛi, ‘Fe Ɓɛi
kɔ́lɔŋ ka kulâi naai.’

26Gɛ̀ ní, ka pâi kɛ̂i m̀ôi kâa, ‘Ku kúlaa mìi, ku kúkpele íŋɛi tuɛ, íkɛ Ɣâla-woo lɛ
kútaai su-pere-ŋai ma.’

27Kɛ́lɛ, a pâi m̀ôi, ǹyɛɛi, ‘Ŋá m̀ó kâa, fé Ɓɛi kɔ́lɔŋ ka kulâi naai; ka kasu-kula mâ,
káai kélee a sɔnyɔ̂ŋ-kɛ-Ɓelai!’

28Nàa Ɓe, ka pâi wɔ́lɔ̂i naa, kakɛ kányiŋ ŋá mii, tãi ka Eberaɣɛ̃ɛ kàa la, da Aise,
bɛlɛɛ Zeeka ma, da Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-Ɓelai kélee Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su, kɛ́lɛ, kákpîŋ
piliɛɛ ŋinii ŋái.

29Da pâi kulâi voloi Ɓelai-pere da niî-pere, dí kula séɣai da yá-ŋûa-pere, dí see
teƁele ma Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Ka gáa, núu da-ni díkaa a gbɛɛ ŋá, kɛ́lɛ, da pâi kɛ̂i a duɛ-tuɛi. Da-ni díkaa a duɛ-tuɛi, kɛ́lɛ, dia ƀe pâi kɛ̂i a gbɛɛ ŋái."

Dí Ɛɛlɔ kíli ŋá mɛni maa-lia-woo ƀò Zîsɛ ma

(Maafîu 23:37-39)

31Maa aƀai tí su, Faresii-ŋai da-ni dí pà bɔ́, dîyɛɛ ma, "Kula ƀɛ́ í lí a ísiai, kpɛ́ni fêi, Ɛɛlɔ a gbɛtɛ ǹíi su a gɛɛ é ípaa."

32Nya ƀe è mò dîa, ǹyɛɛi, "Ka lí ká m̀ó gɛlɛ̂ŋ tí ma, 'Gáa, ŋa nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ̂i, ŋ́gɛ gɔlɔ-fela-ŋai ƀàlo sâa da tínaa, kɛ́lɛ, ŋelei zaaƀai ƀe ŋa kpɛɛ̂i la.

33É máŋ kɛ́ ti, fɛ̂ɛ ŋa li a ŋásiai sâa da tínaa, bɛlɛɛ tua-tínaa ma; kpɛ́ni fêi, va pɔ̂ri kɛ̂i a sɛŋ a gɛɛ Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu ŋuŋ-la e píli Zerusâlɛŋ pôlu.'

34Ee Zerusâlɛŋ, Zerusâlɛŋ, yái ƀa Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai pâa, íkɛ dísɔɔ a kɔni nyii-ŋai da dítɛɛ ípɔ naai! Tãi támaa ƀe ŋa kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii ŋa ínîa-pɛlɛɛi ŋá léɣɛ a díkîe yɛ̂ɛ berei tɛ́ɛ-lee a ǹônii lèɣɛ la goôŋ mu, kɛ́lɛ, ífe faa ni!

35Gáa, ípɛrɛi a nâa lɛɛ íyeêi a volo! Kɛ́lɛ, ŋá m̀ó yâ, ífe pâi ŋ́gaâi e lɛɛ la zu tãi e seri, íkɛ mo, 'Lûwa káa ǹúui ma nyii pâi Kúnuu-namui láai sui!' "

Lûu 14

Zîsɛ a vɛ́ɛ-fɛɛ kɔlɔ-fela-naloŋ ƀálo

1Nya ƀe e kɛ̀ ti, gɛɛ kɛ̀ liî Faresii-nuu kpaya-kpayai dɔnɔ ŋɔpɛ́rɛi mu a Vii-tɔɔ-ɣelei a gɛɛ e ǹáa mii, dí kɛ̀ kpɔ́ nɔ m̀aa kpɛɛ̂i.

2Nalôŋ tɔnɔ ƀe kɛ̀ naa ŋ̀ɛi tuɛ nyii fɛ́ɛ-fɛɛ kɔlɔ-fela è kɛ̀ mai.

3Nya ƀe Zîsɛ e lòno dɔ̂ŋ-lɛ-ƀelai da Faresii-ŋai pɔ, ǹyɛɛi, "Gáa dɔ̂ŋ lá-woo ma a gɛɛ dí núu ƀalo a Vii-tɔɔ-ɣelei, kpaa ve gɛ ti?"

4Kɛ́lɛ, dí lèɛ a dímɛi saa. Gɛɛ ti, e ǹyée pɛ̀lɛ ma e m̀alo e dɛɛ pôlu.

5Nya ƀe e mò dîa, ǹyɛɛi, "Káai ŋi kata nênɛ ƀe ǹóŋ-surɔŋ kpaa niŋa-sirɛ à kɛ̀ ǹyêei, à tòo ya-loa su va gula naa a maa felaa a Vii-tɔɔ-ɣelei?"

6Kɛ́lɛ, dífe pɔ̂ri ni kɛ̀ mɛnii ŋi su toôi.

Gúu su ŋɔ̃yâ-ŋai

7Gɛɛ ti, e sáŋ sɔ̀ɔ dîɛ diai dí mɛlɛ-tolii ƀo a dîa tãi e gàa la berei dí zee-sɛŋ lɛ́lɛɛ-ŋai siɣe la zui, ǹyɛɛ dîa,

8"Tãi núu da à ƀɛlɛ-toli ƀò a yá nɛni-kula-kuu su, ífe zee-sɛŋ ǹɛ́lɛɛi siɣe zu. Kpɛ́ni fei, ɣele da da ƀɛlɛ-toli ƀò a ǹúui nyii gɛ́tɛ̂i dɛɛ yâi;

9gɛ̀ ní, ǹúui mɛlɛ-tolii ƀo a káfeerɛi a pâi pâi, ǹyɛɛ yâ, 'Ísee-sɛŋ tɛɛ nalôŋ ŋi pɔ.' Gɛ̀ ní, ŋumɛ a pâi íkɛ̂i, í see teƀele-wóŋ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Kɛ́lɛ, tãi da ƀɛlɛ-toli ƀò a yái, ye lí í see teƀele-wóŋ ma a gɛɛ ǹúui mɛlɛ-tolii ƀoi à pà, a pâi m̀ôi yâ, ǹyɛɛ, ‘Marâŋ, ye lí see teƀelei ŋuŋ ma’. Gɛ̀ ní, ƀâa a pâi kɛ̂i yâ ǹûai ŋ́ɛi ka dîa-ni kákaa seêni teƀelei mai.

11Kpɛ́ni fêi, ǹúui kélee a gbîŋ kɛ̀tɛi, maa a pâi yenîi. Kɛ́lɛ, ǹúui à gbîŋ maa yêŋ, a pâi kɛ̂i a gɛ́tɛ.”

12E mò máŋ ǹúui ma mɛlɛ-tolii ƀoi, ǹyɛɛi, “Tãi yà ɣele-wala-kuu kɛ̀ da ɣele-wulii-kuui, ífe ƀɛlɛ-toli ƀo a íƀarâai, kpaa ílee-kaa-sinaa, kpaa íkaayɔɔ, kpaa íkɔlɛ-ma-ƀelai diai dítɔ̂i, díaŋ dífe lâa ƀɛlɛ-toli ƀo la a yá a gɛɛ í íwɔ̂i bɔɔ-tee sɔlɔ ƀo.

13Kɛ́lɛ, yà kúu kɛ̀, ye ƀɛlɛ-toli ƀó a gôlo-ƀelai, bɛlɛɛ ǹûa woŋo-kpalaa-ma-ŋai dîa, da gɔɔ-saa-ƀelai, da ŋɛi-pu-ƀelai.

14Gɛ̀ ní, lûwa a pâi kɛ̂i yâ. Kpɛ́ni fêi, dífa pɔ̂ri íwɔ̂i bɔɔ-tee fei. Ya pâi ífela fei sɔlɔ ƀôi a Dɔ̃yâ-ƀelai mu-siɣe-ɣele.”

Záŋ bîlaŋɔɔi mii-sɛŋ mii-kuu kɛ́tɛi mai

(Maafîu 22:1-10)

15Diai da dîa-ni dí kɛ̀ seêni teƀelei mai, díta tɔnɔ e mɛnii ŋi mɛni, ǹyɛɛ mai, “Lûwa káa ǹúui ma nyii pâi kpólo miî Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai sui!”

16Kɛ́lɛ, è mò ma, ǹyɛɛi, “Nalôŋ tɔnɔ ƀe kɛ̀ kúu kɛ́tɛ kɛ̂i, é ƀɛlɛ-tôli ƀó a núu támaa.

17Gúui ŋ̀ele kɛ́ɛ a serii, è ǹyée-mu-nuu tɛ̀ɛ ǹûai pɔ́ naa a gɛɛ a ƀɛlɛ-tôli ƀó a dia, ǹyɛɛ, ‘Ka pá, kpɛ́ni fêi, zɛŋ kélee a nâa kpɛtɛ.’

18Kɛ́lɛ, díkelee díta fé kula ni zu, díkɛ káfalo kula. Ǹúui duɛ-tuɛ e mò mà, ǹyɛɛi, ‘Ŋaâ lɔii kpua da yá, fɛ̂ɛ ŋa li naa ŋá gáa; ŋa íkpera fêi í ŋ̀kafalo kɛ́.’

19Kɛ́lɛ, ǹúui kpeli e mò, ǹyɛɛi, ‘Ŋaâ niŋa-sirɛ puu yá, ǹyaŋ, ŋ́gaa liî naa ŋa dímaa kpɛɛ; ŋa íkpera fêi í ŋ̀kafalo kɛ́.’

20Ǹúui kpeli e mò, ǹyɛɛi, ‘Ŋaâ nɛnî kula. Maa-mɛni ƀe fa pɔ̂ri pâi la.’

21Nya ƀe ǹyée-mu-nuui e pà e mɛnii ŋi su kula ŋɔnuu-namui ma. Ŋɔnuu-namui líi e ŋwàna, ǹyɛɛ ǹyée-mu-nuui ma, ‘Lí a nâa maa félaa daai sama bere kɛ́tɛ-ŋai da bere pɛlɛɛ-ŋai ma, í pa a gôlo-ƀelai, da nûa woŋo-kpalaa-ma-ŋai, da ŋɛi-pu-ƀelai, da gɔɔ-saa-ƀelai.’

22Ǹyée-mu-nuui e mò, ǹyɛɛi, ‘Ń̂âmu, mɛnii í mòi aâ kɛ́, kɛ́lɛ, núu-seei káa niî ƀɛ.’

23Nya ƀe ŋɔnuu-namui e mò ǹyée-mu-nuui ma, ǹyɛɛi, ‘Lí bere-ŋai kao ma da gbâlaŋ ŋá-pere-ŋai, í kpala ǹûai lá dí pá a gɛɛ ŋ̀pɛrɛi lá e fɛɛ.

24Kpɛ́ni fêi, ŋá m̀ó yâ, zinâai ŋi ŋa ƀɛlɛ-toli ƀò a diai díta fé pâi ŋ̀kuu-mii-sɛŋ kɔ́nii.’ ”

Kôrai-pôlu-nuu maa-sɔ̃ɔ

© 2014 Bible Society in Liberia.

(Maafîu 10:37, 38)

25Nya ƀe da gbɔŋ kɛ́tɛi dí kɛ̀ liî. E tìnaŋ e m̀o dîa, ǹyɛɛi,

26“À kɛ̀ núu da à pà ḿbɔ, kɛ́lɛ, ve gbɔ̂i-naŋ kpɔara ni, da ǹee, da ŋɔnɛnîi, da ǹônii, da ŋɔlee-kaa surɔŋ, bɛlɛɛ la ŋɔsaa-ƀɔlɔ-ŋai dîa, ooei, ve máŋ gbɔ̂i-fulu-laai kpɔara ni, va pɔ̂ri kɛ̂i a ḿbôlu-nuu.

27Ǹúui va gbɔ̂i-saa-wuruii siɣe é pîlaŋ la ḿbôlui, va pɔ̂ri kɛ̂i a ḿbôlu-nuu.

28À kɛ̀ ti, káai ŋi gbɛ̂ɛ ƀe ŋ̀wɛ̂lii e kɔni-yeŋ-keŋ kôyaa tɔɔ va see fulɔi e dɔɔ-sɛŋ-kao su see e gáa à kɛ̀ gáa ǹyée ŋá e gbɛɛ la?

29À wàla kɛ́ ti, e máŋ gɔ́ɔ pîlaŋ, pɔ̂ri maa fé mì e gbɛɛ, ǹúui kélee pâi gáâi da pâi pɛlɛɛ̂i a ɣɛ́lɛ-maa-kúlaa ma gbonôi,

30dîyɛɛ, ‘Nalôŋ ŋi ƀe pɛ̀lɛ ŋɔkɔni-yeŋ-keŋ tɔɔ ma, kɛ́lɛ, pɔ̂ri fé mì e gbɛɛ.’

31Kpaa, le-kaloŋ ƀe a pɔ̂ri mu siɣêi e li m̀arâŋ-kaloŋ tuɛ tɔ̂i kɔ su, va fulɔi see e gíli ŋá sia à kɛ̀ kpakolo su kpanaŋɔɔ wála puu káa ǹyêei, da pɔ̂ri kɛ̂i a dítamaa a gɛɛ e li a dîa gâloŋ tuɛ tɔ̂i nyii pâi e pɛlɛ ma a kpakolo wála buu feerɛ?

32À wàla kɛ́ ti, à m̀arâŋ lɛ̀ɛ kwaa kôyaa ma e gɔ́-ŋa kpɛ́-ƀelai da tɛɛ a gɛɛ dí m̀arê kɛ́ lii-sêe mɛni ma.

33Bere tɔnɔi ŋi nɔ ƀe ǹúui kélee va bôlu fé kɔ̃liŋ kélee mii, va pɔ̂ri kɛ̂i a ḿbôlu-nuu.

Kpolo líyeŋ kpɛɛ ma

(Maafîu 5:13; Mâki 9:50)

34“Kpolo-liyeŋ káa a sɛŋ lɛ́lɛɛ; kɛ́lɛ, gboloi é máŋ ǹíyeŋ láŋ, a pɔ̂ri kɛ̂i leŋ a ǹíyeŋɔɔ ŋɔ́nɔ?

35A kɛ́ nɔ́ a ǹɛ́lɛɛ ǹɔii da duluŋ dímɛni ma; ǹûai da bìli. Ǹúui wóli káa ma a gɛɛ e mɛni mɛnii, tɔɔ e mɛni.”

Lûu 15

Záŋ bîlaŋɔɔi m̀ála láŋɔɔi mai

(Maafîu 18:12-14)

1Nya ƀe e kɛ̀ ti, ŋuŋ-fela-fei kula-ƀelai da zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai kélee dí kɛ̀ lɛɣɛ̂i la a gɛɛ dí díwoli tɔɔ ŋ̀óo ma.

2Nya ƀe Faresii-ŋai da gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai dí kɛ̀ díŋuŋ su-woo saâi, dîyɛɛi, “Ǹalôŋ a ǹyée sèe sɔnyɔ̂ŋ-ƀela mu, da dîa-ni díkɛ dílaa mìi.”

3Nya ƀe e záŋ ŋi sɔ̀ɔ dîɛ,

4ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀe kásama nyii ƀála ŋuŋ tɔnɔ à kɛ̀ ǹyêei, dɔnɔ é láŋ zu, va buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ kao lɔ́ɔlu mɛi náaŋ ŋí lɛ̀ɛ kwaa ta ma, é lí ǹáŋɔ̂i kɔ́rîi é lɛ́ɛ zu é gaai?

5À kpɛ̀ɛ a gáa, a bu gâraŋ ŋá, gɛ̀ níi-nɛ̃ɛ kula.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Tãi à pà la bɔ naai, a m̀arâai da gɔlɛ-ma-ƀelai tôli gîe ma, ǹyɛɛ dîa, ‘Kwaa lii-nɛ̃ɛ kula mî. Kpɛ́ni fêi, ŋà ŋáƀala káa nyii kɛ̀ a ǹáŋɔ̂i.’

7É máŋ kɛ́ tí, ŋá m̀ó kâa, lii-nɛ̃ɛ támaa a pâi kêi Ɣâla-taa sɔnyɔ̂ŋ-nuu tɔnɔ mɛni ma nyii a ǹíi pènei, é tɛ́ɛ sɔŋ lɛlɛ-ƀela buu lɔ́ɔlu mɛi náaŋ kao lɔ́ɔlu mɛi náaŋ ma diai dífe lii-pene wêlii.

Záŋ bîlaŋɔɔi zɛŋ-kao láŋɔɔi mai

8“Kpaa, à kɛ̀ káne kpua puu káa nɛnî yêei, dɔnɔ à làŋ zu, lé nɛnî ƀe tí va pɔ̂ri laŋpo tɔ̂i, é bɛ́rɛi mu kɔɔ é nàa kɔ̂ri é lɛ́ɛ la zu é gaai?

9Tãi à gàa lai, a m̀arâai da gɔlɛ-ma-ƀelai tôli gîe ma, ǹyɛɛi, ‘Kwaa lii-nɛ̃ɛ kula mî. Kpɛ́ni fêi, ŋaâ zɛŋ-kaoi káa nyii ŋá ǹáŋ.’

10É máŋ kɛ́ tí, ŋá m̀ó kâa, lii-nɛ̃ɛ káa Ɣâla ŋɔkéla-ŋai dîa sɔnyɔ̂ŋ-nuu tɔnɔ mɛni ma nyii a ǹíi pènei.”

Záŋ bîlaŋɔɔi ǹóŋ-surɔŋ láŋɔɔi mai

11Nya ƀe e mò, ǹyɛɛi, “Nalôŋ tɔnɔ ƀe kɛ̀ naa ǹóŋ-surɔŋ kɛ́ ƀo feerɛ.

12Ǹeɣe-nuui è mò ǹâŋ ma, ǹyɛɛi, ‘Ńâŋ, íkɔ̃liŋ-ŋai nyii pâi kêi a ŋ̂i dɛɛ m̀bɔ.’ Nya ƀe è gɔ̃liŋ ŋá kɔ̀lɛ da ǹîa díloai.

13Ɣele-kuu támaa fé tɛɛ ni, ǹeɣe-nuui e ŋɔsãâi kélee ŋá té gîe ma, e sia kôyaa siɣe, e li kpɔ́ lɔii da kpɛni su. Nàa ƀe e ŋɔsɛŋ-kaoi kélee su kàra naa a ƀoo-pere.

14Gɛɛ a kpɛɛ a gélee kɔlɛɛ̂i, puru kɛ́tɛ e tòo kɛ̀ ǹɔii ti su, puru kɛ́ pɛlɛ bàa ma.

15Nya ƀe e lì a gɛɛ e tíi kɛ́ ǹɔii ti su núu tɔnɔ mì nyii dɛ̀ɛ ŋɔkpâlaŋ ŋá a gɛɛ e ƀoi-ŋa ŋá kɔŋ.

16Ǹíi eêi pɔ̂ri kêi a nɛ̃ɛ, à kɛ̀ eêi moi-ŋai kɔnɔŋ da mii. Núu da fé sɛŋ da tɛ̀ɛ ní bɔ.

17Kɛ́lɛ, gíli ŋá kɛ́ɛ a ponoi, e mò ǹyɛɛ, ‘Ńâŋ yée-mu-ƀelai kpólo támaa káa díyêei é tɛ́ɛ nyii ma da ŋ̀wɛ́li kêi. Ńyaŋ ŋ̂gaa ƀɛ, puru kɛ́ m̀baa!

18Ŋa pâi mu siɣêi ŋa li ńâŋ pɔ. Ŋa pâi m̀ôi ma, “Ńâŋ, ŋa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a Ɣâla-taa da íŋɛi;

19m̀aa fé ŋɔ́nɔ nɛ̃ɛ ni a gɛɛ dí ńdoli a íloŋ. Ŋ̂gɛ nɔ a íyee-mu-ƀelai dɔnɔ.” ’

20Nya ƀe e m̀u sìɣe e li ǹâŋ pɔ. “Kɛ́lɛ, gɛɛ kɛ̀ kwaa kôyaa mai, ǹâŋ e gàa, m̀alôŋ e zoŋ, e kîrɛ sìɣe e li e kpulɔ̂ŋ ma, e ǹá-gbɔ see ma.

21Nya ƀe ǹóŋ e mò ma, ǹyɛɛi, ‘Ńâŋ, ŋa sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a Ɣâla-taa da íŋɛi; m̀aa fé ŋɔ́nɔ nɛ̃ɛ ni a gɛɛ dí ńdoli a íloŋ.’

22Kɛ́lɛ, ǹâŋ e mò ǹyée-mu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, ‘Ka pá a ǹyokpoi ǹɛ́lɛɛi a maa felaa, ka doo gɔŋ ma; ka gbono too ǹyée ma, ka kɔlɔ lɔ gɔ́ɔ ŋá;

© 2014 Bible Society in Liberia.

23ka pá a niŋa-naɣa kɛ̂tɛi, ka bàa a gɛɛ ku mii, ku lii-nɛ̃ɛ kula;

24kpɛ́ni fêi, ńoŋ ŋi e kɛ̀ a zaa, a ŋɔ́nɔ kɛ́ a vulu; e kɛ̀ a ǹáŋɔɔ, nya ƀe a káa.' Nya ƀe dí pɛ̀lɛ lii-nɛ̃ɛ kɛ́ɛ ma.

25"Nya ƀe e kɛ̀ ti, ŋɔlóŋ duɛ-tuɛi e kɛ̀ gbâlaŋ ŋá; gɛɛ kɛ̀ lɛɣêi bɛ́rɛi kɔlɛi, e ɣale-sɛŋ da mãla-kɛ-tiŋ mɛni.

26Nya ƀe e ǹâŋ yée-mu-nuu tɔnɔ tòli, e m̀arê kɛ́ a gɛɛ e nyiŋi su-kulai lɛ́ ma.

27E mò ma, ǹyɛɛi, 'Ílêɣe a pá. Nya ƀe ínâŋ a niŋa-naɣa kɛ́tɛi paa. Kpɛ́ni fêi, a zɔlɔ ƀó ŋɔ́nɔ a vulu, gɔlɔ̂i ponoɔ.'

28Kɛ́lɛ, ǹíi è ŋwàna, vé fáa ní a gɛɛ é lɔ. È kɛ̀ nɔ́ tí ǹâŋ é kúla ŋínii ŋá, é gberâi fé.

29Kɛ́lɛ, è ǹâŋ wóo su tòo, ǹyɛɛi, 'Ƀɛ́ káa, góraŋ-ŋai ŋi kélee ŋá kɛ̀ tíi kɛ̂i yɛ̂ yɛ̂ɛ luɛ; fé tá íwoo pili ni; kɛ́lɛ, ífe tá ƀoli-naɣa tɛɛ ni ḿbɔ a gɛɛ ŋa kúu kɛ́ la marâai dîa.

30Kɛ́lɛ, tãi nɔ íloŋ ŋi e pà la, a kúla íkɔ̃liŋ-ŋai miî wulu-wulu-nɛyaa pôlui, ya niŋa-naɣa kɛ́tɛ̂i páa ma!'

31Nya ƀe e mò ma, ǹyɛɛi, 'Ńoŋ, íkaa wɔ́lɔ ŋ́gɔlɛ. Zãâi kélee gáa ńyêei, gáa a ípɔɔ.

32Maa nɛɛ̂i kɛ̀ ku lii-nɛ̃ɛ kula, kúlii é láa. Kpɛ́ni fêi, ílêɣei ŋi kɛ̀ a zaai, a kɛ́ ŋɔnɔ a vulu; e kɛ̀ a ǹáŋɔɔ, nya ƀe a káa.' "

Lûu 16

Záŋ bîlaŋɔɔi ŋ̀ôyaa-yee-mu-nuui ma

1É máŋ mò ŋɔpôlu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, "Tɔɔ-nuu tɔnɔ ƀe kɛ̀ naa ǹyée-mu-nuu kɛ́tɛ kɛ́ ƀo ma. Nya ƀe dí pà dí ǹyée-mu-nuu kɛ́tɛi sɔŋ su kula ma a gɛɛ e kɛ́ gɔ̃liŋ-ŋai su karâi.

2Nya ƀe e dòli e mò ma, ǹyɛɛi, 'Le-mɛni ƀe ŋi ŋá mèni e pîlaŋ yâi? Pá a zãâ láa-siɣe-kɔlɔi. Kpɛ́ni fêi, ífe pâi kɛ̂i ŋɔ́nɔ a ńyee-mu-nuu kɛ́tɛ.'

3Nya ƀe ǹyée-mu-nuu kɛ́tɛi e mò gbîŋ ma, ǹyɛɛi, 'Le ƀe ŋa pɔ̂ri gɛ̂i berei ńâmu a ǹúu-kɛtɛ-laai kúla la ńyêei? Pɔri fé mî a gɛɛ ŋa lɔii siŋ, ǹyaŋ ŋ́gɛ ŋumɛ fɛli kɛ̂i.

4Ŋa mɛnii kɔlɔŋ ŋa pâi gɛ̂i a gɛɛ tãi da ŋ́gula la ǹúu-kɛtɛ-laai sui ǹûai dí díyee see ḿu dípɛrɛ-ŋai mu.'

5Nya ƀe e ǹâmu ŋɔkpa-soŋ-ƀelai tôli tɛi-tɛi. E mò duɛ-tuɛi ma, ǹyɛɛi, 'Ɣɛɛlu ƀe í zoŋ ńâmu yêei?'

6È mò ma, ǹyɛɛi, 'Wúlɔ tîŋ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da.' Nya ƀe e mò ma, ǹyɛɛi, 'Íkpa-soŋ-kɔlɔi síɣe, í see a maa félaa, í dîŋ buu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa pɔ̃yɛ.'

© 2014 Bible Society in Liberia.

7È kɛ̀ tí, è mò gbeli ma, ǹyɛɛi, ‘Ɣɛɛlu ƀe í zoŋ ńâmu yêei?’ È mò ǹyɛɛi, ‘Mɔlɔŋ ƀɔrɔ
ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da.’ E mò ma, ǹyɛɛi, ‘Íkpa-soŋ-kɔlɔi síɣe, íƀɔrɔ ŋuŋ náaŋ pôlu buu
lɔ́ɔlu mɛi saaƀa (480) pɔ̃yɛ.’

8Nya ƀe ǹâmui e ǹyée-mu-nuu sɔŋ nyɔ́mɔɔi láa maa tɛ̂ berei a táre kɛ́ lai; kpɛ́ni
fêi, ŋ̀ɛ́niɛi ŋi su-lonii-ŋai táreɛɛ̂i e pîlaŋ díkaa-ƀelai dîa é tɛ́ɛ víyeŋ ǹônii-ŋai dîa.

9Ŋá m̀ó kâa, ka káwɛli-ƀela kɔri káa kpîŋ mɛni ma a berei ka káwoya-sɛŋ-kaoi
kɔlɛ lai. À kɛ̀ ti, tãi à kpɛ̀ɛ lai, da pâi díyee seêi kámu wɔlɔ-wɔlɔ kwaa-ŋai ma.

10“Ǹúui zɑ̃́âi mɛni-loŋ sui, zɑ̃́âi máŋ gɛ́tɛ su; ǹúui ŋ̀óyâi mɛni-loŋ sui, ŋ̀óyâi máŋ
gɛ́tɛ su.

11À kɛ̀ káfe kɛ́ ni a núu sɑ̃́a-ŋa ŋ̀ôya-sɛŋ-kao sɔlɔ-ƀoɔi su, gbɛ̂ɛ ƀe pâi tɔ̃yâ-tɔɔ-
laa tɛɛ̂i kápɔ e gíli kɛ́ kâa?

12À kɛ̀ káfe kɛ́ ni a núu sɑ̃́a-ŋa núu da kpɛni yée-ŋa-sɛŋ mɛi, gbɛ̂ɛ ƀe pâi kákpɔɔi-
sɛŋ tɛɛ̂i kápɔ?

13Yée-mu-nuu tɔnɔ fa pɔ̂ri tíi kɛ̂i namu feerɛ mi; kpɛ́ni fêi, a pâi dɔnɔ kpɔarâi, e
m̀arâŋ wɛli, à wàla kɛ́ ti, a pâi tɔɔ̂i dɔnɔ pôlu, e m̀arâŋ-nuui kpɔara. Ífa pɔ̂ri tíi
kɛ̂i Ɣâla mi da sɛŋ-kao.”

Zîsɛ lóno-woo da-ŋa

(Maafîu 11:12, 13; 5:31, 32; Mâki 10:11, 12)

14Faresii-ŋai nyii-ŋai kɛ̀ a sɛŋ-kao wɛliɛi, dí mɛnii ŋi kélee mèni, dí ɣɛlɛ-maa
kúla gbonôi.

15Kɛ́lɛ, e mò dîa, ǹyɛɛi, “Káa ƀa ǹûai ka kákpîŋ sãa núu ŋɛi, kɛ́lɛ, Ɣâla e kálii su
kɔlɔŋ; kpɛ́ni fêi, sɛŋ nyii a ǹûai ŋɛi soŋ, mɛlɛ kpɛɛ̂i Ɣâla koi.

Dɔ̂ŋ da Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai

16“Dɔ̂ŋ-kɔlɔi da Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai ƀe ŋwála-wala-laai e kɛ̀ díyêei e lɛɛ zu Zɔ̂ŋ
e pa; é kúla tãi ti ma, Duŋ Lɛ́lɛɛi, nyii bîlaŋɔɔi Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai mai, a ƀó, ǹyaŋ
ǹûai kélee da díkpîŋ pûi zu a wala-wala-laa.

17Kɛ́lɛ, nàa fii kpɛɛ̂i a gɛɛ ŋelei da ǹɔii dí kpɛɛ é tɛ́ɛ la dɔ̂ŋ-kɔlɔi ŋɔwóoi gbua
tɔnɔ kpîŋ tooɔ pôlu ma.

Zîsɛ ŋɔsɛŋ-lɛɛi é pîlaŋ táa-laa ma

18“Surɔ̂ŋ kélee à ŋɔnɛnîi lɛ̀ɛ, é da kpɛ́ni kúlai, a wulu-wulu kɛ́. Zurɔ̂ŋ máŋ à nɛnîi
kùla bɔ̂ŋ à ǹɛɛ̂i, a wulu-wulu kɛ́.

Dɔɔ-naloŋ da Lâzara

19“Nya ƀe è kɛ̀ tí, tɔɔ-nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa nyii seɣe kpɔ̂lu-mu-tɛiɣɛɛ da seɣe kole
kpanaŋɔɔ lɛ́lɛɛ e kɛ̀ ma, gɛ kúu kɛ́tɛ kɛ́ a ɣele kéleei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Nya ƀe kôlo-nuu tɔnɔ, ǹáa ƀe kɛ̀ a Lâzara, e kɛ̀ laa ni ŋɔgalai laƀelei. Pala è kɛ́ gbono ma gwaa kélee,

21nyii kɛ̀ ŋ̀wêlii e mii-sɛŋ pɛnɛ-pɛlɛɛi mii kɛ̀ kulâi dɔɔ-nuui ŋɔteƀelei mai. Ǹ̀îla-ŋai kpîŋ dí pà díkɛ ŋɔpalai ŋá kɔmɔ.

22Nya ƀe gôlo-nuui ŋi e saa. Ǹ̀âla-taa-kela-ŋai dí ziɣe, dí li la Eberaɣɛ̃ɛ kɔ̃ɔŋ su. Dɔɔ-nuui e sàa máŋ, dí ǹoo;

23gɛɛ Dɛ̂ƀele-taai gɛ ƀo mɛni-kpɔ̂lu sui, e ŋɛi tɛ̀ ɣelei e Eberaɣɛ̃ɛ káa kwaa kôyaa ma, Lâzara kɛ́ ƀo gɔ̃ɔŋ su.

24Nya ƀe e làɣi a ɣelêi-pere, ǹyɛɛi, 'Ńâŋ Eberaɣɛ̃ɛ, ḿalôŋ káa. Lâzara tɛɛ e ǹyée kpua lɔ yâi, e ńɛŋ layi. Kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa mɛni-soli kâai ŋɔŋ-leŋ ŋí su.'

25Kɛ́lɛ, Eberaɣɛ̃ɛ e mò ma, ǹyɛɛi, 'Ńôŋ, nàa é lɛ́ɛ íkili ŋá tãi í kɛ̀ la a ífului, íkɛ ísɛŋ lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀôi, bere tɔnɔi tí nɔ́ ƀe Lâzara è kɛ̀ sɛŋ nyɔ́mɔɔ sɔlɔ ƀôi la. Kɛ́lɛ, lonii ma gáa ŋá-nɛnɛ sɔlɔ ƀôi ƀɛ, yáŋ íkaa mɛni-kpɔ̂lu su.

26Nyiŋi kélee pôlu ma, poto kɛ́tɛ kpɛtɛɛ̂i kwa káa-ni kúloai a gɛɛ diai ŋ̀wêlii dí siɣe ƀɛ dí li kápɔ naai, pɔ̂ri fé kɛ́ dîɛ, kpaa máŋ, núu da fa pɔ̂ri kulâi naa e pa kúpɔ.'

27Nya ƀe e mò, ǹyɛɛi, 'Gɛ̀ ní, ŋa íkpera fei, ńâŋ, a gɛɛ í dɛɛ ńâŋ ŋɔpɛ́rɛi lá.

28Kpɛ́ni fêi, lee-kaa-sinaa lɔ́ɔlu káa ńyêei. Ǹɛɛ naa é dília-woo ƀó a gɛɛ dífe lâa pá la mɛni-kpɔ̂lu kwaai ŋí ma.'

29Kɛ́lɛ, Eberaɣɛ̃ɛ è mò ma, ǹyɛɛi, 'Mose káa díyêei da Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai; ǹɛɛ naa dí díwoo mɛni.'

30Nya ƀe è mò, ǹyɛɛi, 'Kpaa, ńâŋ Eberaɣɛ̃ɛ; kɛ́lɛ, à kɛ̀ núu da à kùla saa yêei é lí dípɔ, da pâi dílii penêi.'

31È mò m̀a, ǹyɛɛi, 'À kɛ̀ dífa Mose da Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai wóo siɣe, dífe pâi máŋ mɛni siɣêi a tɔ̃yâ à kɛ̀ núu da à m̀u sìɣe saa yêei.' "

Lûu 17

Zu-kɔ̂ɔŋ-ŋai da núu kɛ̀ é sɔnyɔ̂ŋ kɛ́i

(Maafîu 18:6, 7, 21, 22; Mâki 9:42)

1Nya ƀe e mò ŋɔpôlu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, "Va wɔ́lɔ pɔ̂ri kɛ̂i a gɛɛ su-kɔɔŋ fé pa; kɛ́lɛ, kpalo ƀélaâi ǹúui ma a pa lai!

2Maa eêi pɔ̂ri kɛ̂i a nɛ̃ɛ à kɛ̀ kɔni kɛ́tɛ eêi kɛ̀ sɛlɛnii gɔŋ ma dí bili yuo su, é tɛ́ɛ la máŋ a gɛɛ e nîa-pɛlɛɛi ŋi dɔnɔ kɛ́ e karêŋ.

3Ka kámɛi káa; íƀarâŋ-nuu à sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a yá, ǹia-woo ƀo, à kɛ̀ à ǹíi pène, zu-mɛni lɛɛ mì.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4À mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ a yá ɣele tɔ̂nɔ yée mu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, é tínaŋ é mó la kɛ̀ yâ
lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, ɲ̀yɛɛi, 'Ńii a pene,' fɛ̂ɛ í zu-mɛni lɛɛ mì."

Kúlaa-laai da pú ma

5Zia-ƀelai dí mò Kúnuu-namui ma, dîyɛɛi, "Kúlaa-lai dámaa pú ma!"

6Nya ƀe Kúnuu-namui e mò, ɲ̀yɛɛi, "Eêi kɛ̀ laa-la káa kɛ̀ káyêei yɛ̂ɛ mɛsɛ-kao,
kâi máŋ mo sakemɔŋ-wuruii ŋi ma, 'Ísame kúla, í sí yuo su.' Gɛ̀ ní, eêi máŋ
káwoo siɣe.

Ɲ̀yée-mu-nuui kɛ-tii

7"Gbɛ̂ɛ ƀe kásama, nyii ɲ̀yée-mu-nuu káa ɲ̀yêei gɛ sí-sɛŋ sí, kpaa máŋ gɛ ƀála
mɛi kâa, à kùla gbâlaŋ ŋá a pɔ̂ri m̀ôi ma, 'Pá a maa félaa, í sée teƀele ma, í ílaa
míi'?

8Ve pâi m̀ôi ma, ɲ̀yɛɛi, 'Ŋámii-sɛŋ kpɛtɛ, í íseɣe kôyaai kpiniŋ íleŋei, í ŋámii-sɛŋ
tɛɛ ḿbɔ é lɛ́ɛ zu ŋa kpɛɛ a ńaa miɛɛ, ŋá ŋ́gbele; nàa pôlu ma, ya pâi ílaa miî í
íkpele'?

9A pɔ̂ri ɲ̀yée-mu-nuui sɛɣɛi fêi, kpɛ́ni fêi, e mɛni kɛ̂ e mò ma a gɛɛ e gɛ́i?

10Káa máŋ, kà mɛnii kélee kɛ̀ da mò káa a gɛɛ ka gɛ́i, ka mò, 'Kúkaa a yée-mu-
ƀela kúmaa fé nɛ̃ɛ ni; kwâa díi kɛ́ nɔ nyii kɛ̀ a kúkɛ-tii.' "

Zîsɛ e gbôdo-ƀela puu ƀàlo

11Nya ƀe e kɛ̀ ti, gɛɛ kɛ̀ liî Zerusâlɛŋ e kɛ̀ tɛɛ̂i Sameria da Galalii-lɔii loai.

12Gɛɛ a seri kɛ̀ kpanâŋ tɔnɔ lái, è gbôdo-ƀela puu kâa tɔɔ̂ni kwaa kôyaa ma.

13Dí làɣi a díwoo su kɛ́tɛ, dîyɛɛi, "Zîsɛ, Kaamɔ̂ɔ, kúmalôŋ káa."

14Gɛɛ a díkâai, e mò dîa, ɲ̀yɛɛi, "Ka lí, ka kákpîŋ lɛ zâla láa soŋ-ƀelai dîa." Nya ƀe
e kɛ̀ ti, díkɛɛ liî, dí ƀalo.

15Nya ƀe dɔnɔ, tãi e gàa la a gɛɛ a ƀáloi, e pene pôlu, gɛ Ɣâla láa maa tɛ̂ a láɣi-
woo.

16È tòo Zîsɛ kɔ́ɔ mu, gɛ sɛɣɛ̂i-fei tɛɛ bɔ́. Nalôŋ è kɛ̀ a Sameria-nuu.

17Zîsɛ e zu tòo, ɲ̀yɛɛi, "Ḿve núu puu ƀalo ni? Mɛi náaŋ kɔɔ?

18Núu da fé naa e pene pôlu e laa-maa-tɛ tɛɛ Ɣâla pɔ fɛ̂ɛ yá ŋɔ̃yâi ŋi?"

19Nya ƀe e mò ma, ɲ̀yɛɛi, "Ímu siɣe, í li yɛ̂; ílaa-lai a íƀalo."

Ŋ̀âla-taa kâloŋ-laai pá-pere

(Maafîu 24:23-28, 37-41)

20Ɲ̀yaŋ, tãi Faresii-ŋai dí m̀arê kɛ̀ la e pîlaŋ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai pa-mɛni mai, e
díwoo su tòo, ɲ̀yɛɛi, "Ɣâla ŋɔkâloŋ-laa fé pâi a ŋɛi-kɛ-maa a gɛɛ ka gáa;

© 2014 Bible Society in Liberia.

21fulɔi máŋ dí mò, dîyɛɛi, ‘Gáa, gáa ƀɛ!’ Kpaa, ‘Gáa naa.’ Kpɛ́ni fêi, ka gáa, Ɣâla
ŋɔkâloŋ-laai káa kásama.”

22Nya ƀe e mò ŋɔpôlu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, “Ŋele-ŋai da pâi pâi tãi ka pâi ŋ̀wêlii ka
núu-kpune Ǹóŋ ŋɔɣelei dɔnɔ káa lai. Kɛ́lɛ, káfe pâi gaai.

23À kɛ̀ ti, da pâi m̀ôi kâa, dîyɛɛi, ‘Gáa, gáa naa!’ Kpaa, ‘Gáa, gáa ƀɛ.’ Kɛ́lɛ, káfe lì,
káfe pîlaŋ dípôlu.

24Kpɛ́ni fêi, berei nɔ́ ŋ̀ele-gbâna-ŋɔŋ a tɛ̂ɛ la, gɛ́ ŋ̀elei su pòno é kúla m̀éla tɔnɔ
ma é lí gbéli mai, bere ƀé núu-kpune Ǹóŋ a pâi kɛ́i la a ŋɔɣelei.

25Kɛ́lɛ, fulɔi fɛ̂ɛ e mɔ̃lɛ mɛni támaa su, ŋ̀éniɛi ŋi su-ƀelai dí dípôlu fé mì.

26Berei nɔ e kɛ̀ la a Nôa ŋɔɣele-ŋai, bere nɔ ƀe núu-kpune Ǹóŋ ŋɔɣelei a pâi kɛ́i
la,

27dí kɛ̀ dílaa mii, díkɛ díkpele, díkɛ nɛnî kula, díkɛ nɛnî kóraŋ ƀo é lɛ́ɛ zu ŋelei e
seri Nôa e lɔ la ǹyá ŋá-keleŋ kɛ́tɛi sui. Nya ƀe ǹya-fɛɛi e pà, e díkelee dísu kara.

28Bere tɔnɔi ti su nɔ ƀe e kɛ̀ la a La ŋɔɣele-ŋai dí kɛ̀ dílaa miî, díkɛ díkpele, díkɛ
sãa ya, díkɛ gɔlɛ, díkɛ sí-sɛŋ sí, díkɛ pɛ́rɛ tɔɔ,

29kɛ́lɛ, ŋ̀elei La è kùla la Sodɔŋ, ŋɔŋ da sɔɔfɔ dí kùla ŋ̀elei su é díkelee dísu karai,

30berei tí nɔ́ ƀé a pâi kɛ̂i la a ŋ̀elei núu-kpune Ǹóŋ maa mɛ̂ni a pâi lɛ̂i lai.

31Maa-ɣelei tí, nɛ̃ɛ naa ǹúui gáa bɛ́rɛi kɔŋ ma, kɛ́lɛ, ŋɔsãâi díkɛ ƀò bɛ́rɛi mui, vé
pìlaŋ é pa dísiɣêi naa. Ǹɛɛ naa ǹúui gáa gbâlaŋ ŋái vé lì pôlu.

32La ŋɔnɛnîi maa-mɛ̂ni é lɛ́ɛ kákili ŋá.

33Ǹúui pâi kɔ̂i a gɛɛ e ŋɔfúlu-laai lâai kɛ́i, a pâi ǹánîi. Kɛ́lɛ, ǹúui a ŋɔfúlu-laai làŋ,
a pâi ǹáâi kɛ̂i.

34Ŋá m̀ó kâa, maa-kpinii ti su sinâa feerɛ da pâi kɛ̂i gbìŋ tɔnɔ ŋá; da pâi dɔnɔ
siɣêi, gbeli e lɛɛ naa.

35Nɛnî feerɛ da pâi kɛ̂i mɔlɔŋ siâi gîe ma; da pâi dɔnɔ siɣêi, gbeli e lɛɛ naa.

[36Sinâa feerɛ da pâi kɛ̂i gbâlaŋ ŋá; da pâi dɔnɔ siɣêi, gbeli é lɛ́ɛ naa.”]

37Nya ƀe dí ŋ̀óo su tòo, díyɛɛ ma, “Mi-ta ƀe, Kúnuu-namui?” È mò dîa, ǹyɛɛi, “Ƀɛ́i
sɛŋ-poma káa naai, nàa nɔ́ ƀe gɔ̃ɔ-ŋai da kpɔ̂ŋ naa.”

Lûu 18

Záŋ bîlaŋɔɔi bɔɔ-nɛ̂nii ma da mɛni-ŋá-tee-nuui

1Nya ƀe e sáŋ sɔ̀ɔ dîa, e ǹɛ dîa a gɛɛ fɛ̂ɛ nûa dí kɛ̀ Ɣâla fɛlîi a tãi kélee, dífii fé
kpɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Nyɛɛi, “Mɛni-ŋa-tee-nuu tɔnɔ ƀe kɛ̀ naa taa tɔnɔ su, nyii ve kɛ́ ni yáôi Ɣâla ma,
va fulɔi máŋ núu da ƀâa siɣei;

3nya ƀe pɔɔ-nɛni tɔnɔ è kɛ̀ daai ti su nyii kâa pà bɔ, gɛ̀ mò ma, ǹyɛɛi, ‘Ǹ́gula mî
ŋ́gbɔara-ƀelai yêei.’

4Nàa kuro kɛ́ɛ ti, ve faa ni; kɛ́lɛ, nàa pôlu ma e mò gbìŋ ma, ǹyɛɛi, ‘Berei máŋ
m̀va yao la Ɣâla ma, m̀va máŋ núu da ƀâa siɣei,

5kɛ́lɛ, bɔɔ-nɛnii ŋi a fũa-fũa tɔɔ mâ, ŋa pâi ńyee kulâi mù, ŋa dɛɛ, à wàla kɛ́ ti, a
pâi m̀vii kpɛɛ̂i a gɛɛ pâi ƀɛ a tãi kélee.’ ”

6Nya ƀe Kúnuu-namui e mò, ǹyɛɛi, “Ka zɔnyɔ̂ŋ mɛni-ŋa-tee-nuui wóo mɛni.

7Ɣâla fé pâi ŋɔsu-ɣɛɛ-ƀelai kulâi mɛni su diai da wɔ̂lɔ ma ɣele-ƀɔ́ɔ da kpini yée
mui? A pâi díkɛ̂i dí maa kpɛŋ a zu kôyaa?

8Ŋá m̀ó kâa, a pâi díkulâi mɛnii a maa felaa. É máŋ kɛ́ ti, tãi núu-kpune Ǹóŋ pà
lai, a pâi laa-la kâai ŋ̀ɛ́niɛi su?”

Záŋ bîlaŋɔɔi Faresii-naloŋ ma da ŋuŋ-fela-fei kula-nuui

9E máŋ záŋ ŋi sɔ̀ɔ dîɛ diai díkili e kɛ̀ díkpîŋ dîa a gɛɛ dí kɛ̀ a dísɔŋ lɛ́lɛɛ, kɛ́lɛ, dí
díƀarâai kélee kpɔarai, ǹyɛɛi,

10“Sinâa feerɛ dí lì Ǹ̀ŋâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu Ɣâla fɛlî̀i. Dɔnɔ e kɛ̀ a Faresii-nuu, m̀arâŋ-
nuui kɛ́ ƀo a ŋuŋ-fela-fei kula-nuu.

11Faresii-nuui e tɔ̀ɔ e Ɣâla fɛli nɔ ŋi ǹyaa tɔnɔ, ‘Ɣâla, ŋa ísɛɣɛ̂i fé a gɛɛ fé yɛ̂ɛ
m̀arâai kélee nyii-ŋai díkaa a gɔ̃liŋ-tɔɔ-ƀelai, ŋôya-ƀelai, wulu-wulu-kɛ-ƀelai,
fulɔi máŋ yɛ̂ɛ ŋuŋ-fela-féi kula-nuui ŋi.

12Ŋa pîli suŋ su a ɣele feerɛ lɔku kélee yée mu. Sɛŋ kélee ŋa zɔlɔ ƀôi, ŋa Ɣâla ŋɔi
tɛ́ɛ bɔ.’

13Kɛ́lɛ, ŋ̀uŋ-fela-fei kula-nuui è kɛ̀ tɔ̂ni a zu-kúlaa ma, vé ŋ̀ɛ́i tɛ́ ní ŋelei su. Kɛ́lɛ,
gɛ geŋe-la tua, ǹyɛɛ, ‘Ɣâla, zɔnyɔ̂ŋ-nuui ŋi a ńyãai, m̀alôŋ káa!’

14Ŋá m̀ó kâa, nalôŋ ŋi e lì bɔ naa a zɔŋ kpɛɛ ma, kɛ́lɛ, m̀arâŋ-nuui fei; kpɛ́ni fêi,
ǹúui kélee a gbîŋ kɛ̀tɛi, m̀aa a pâi yenî̀i. Kɛ́lɛ, ǹúui a gbîŋ maa yêŋ, a pâi kɛ̂i a
gɛ́tɛ.”

Zîsɛ è lûwa tòo nîa-pɛlɛɛ dîa

(Maafîu 19:13-15; Mâki 10:13-16)

15Dí kɛ̀ nâa pâi máŋ a kwâtara-ŋa bɔ a gɛɛ é ǹyée pɛlɛ dîa; ŋɔpôlu-ƀelai kɛ́ɛ da
gáai, dí díkpera.

16Kɛ́lɛ, Zîsɛ e dítòli dí pa bɔ, ǹyɛɛi, “Ka ǹîa-pɛlɛɛi lɛɛ naa dí pa m̀bɔ, káfe díkpera;
kpɛ́ni fêi, ǹúu kɛɛ-ŋai ŋi ƀe Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai káa dímɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, ǹúui va ǹyée sèe Ɣâla ŋɔkâloŋ laai mu yɛ̂ɛ lóloŋ, va li naa."

Naɣa-surɔŋ loo-tɔɔi

(Maafìu 19:16-30; Mâki 10:17-31)

18Kâloŋ tɔnɔ e m̀arê kɛ̀, ǹyɛɛi, "Kaamɔ̂ɔ lɛ́lɛɛ, le ɓe ŋa pɔ̂ri gɛ̂i a gɛɛ ŋa wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laai sɔlɔ ɓo?"

19Zîsɛ e zu tòo, ǹyɛɛi, "Le ɓe ya kɛ̂i la mâ núu lɛ́lɛɛi? Núu da fé naa ǹɛ́lɛɛ̂i fɛ̂ɛ Ɣâla tɔnɔ.

20Í dɔ̂ŋ-ŋai kɔ́lɔŋ: Ífe wulu-wulu kɛ̀. Ífe núu paa. Ífe ŋuma kɛ̀. Ífe wôya-sere-faa kɛ̀ Ɓâa kɛ́ ínâŋ ma da ílee."

21È mò, ǹyɛɛi, "Ŋa nyii-ŋai ŋi kélee lâai kɛ́ é síɣe ŋásurɔ̂ŋ-loo tãi ma."

22Ǹyaŋ, tãi Zîsɛ e mèni lai, è mò ma, ǹyɛɛi, "Mɛni tɔnɔ ɓe a lɛ̂ɛ. Íyee-ŋa-sãai kélee kɔ́lɛ, í zɛŋ-kaoi tɛɛ gôlo-ɓelai pɔ, gɛ̀ ní, laai-kɛ-sɛŋ a pâi kɛ̂i íyeêi Ɣâla-taa; í pá, í pîlaŋ m̀bôlu."

23Kɛ́lɛ, gɛɛ a nyiŋi mɛ́nii, ǹíi e sòli. Kpɛ́ni fêi, e kɛ̀ a dɔɔ kpɔ́ a dámaa.

24Zîsɛ kɛ́ɛ a gáai e mò, ǹyɛɛi, "Gbanaŋɔ̂i kpɔ́ a gɛɛ diai tɔɔ-sɛŋ a díyêei dí li Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su!

25Kpɛ́ni fêi, nàa fii-kpɛɛi a gɛɛ soo-fáleŋ e lɔ saɣílaŋ wôloi é tɛ́ɛ tɔɔ-nuu liɛɛ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su ma."

26Diai mɛnii dí mò, dîyɛɛi, "Gɛ̀ ní, gbɛ̂ɛ ɓa pɔ̂ri ɓálôi?"

27Kɛ́lɛ, e mò, ǹyɛɛi, "Mɛnii núu fa wɔ́lɔ pɔ̂ri gɛ̂i, Ɣâla a pɔ̂ri gɛ̂i."

28Nya ɓe Pitɛ e mò, ǹyɛɛi, "Gáa, kwa kúpɔ naa lɛ́ɛ, kwa pîlaŋ ípôlu."

29Nya ɓe e mò dîa, ǹyɛɛi, "Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, núu da fé niî ŋɔpɛ́rɛ lɛɛ ni, kpaa ŋɔnɛnî, kpaa ŋɔlee-kaa-sinaâi, kpaa ǹâŋ da ǹee, kpaa máŋ ŋɔnîa-pɛlɛɛi, Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai mɛni ma,

30nyii ve pâi dámaa-ɣele sɔlɔ ɓôi tãi ŋi su, da wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laai tuɛ-pere ɣeniɛi sui."

Zîsɛ è ŋɔ́nɔ ŋɔsaai maa-mɛ̂ni ɓò nàa túɛ

(Maafìu 20:17-19; Mâki 10:32-34)

31Nya ɓe e bôlu-ɓela puu kao feerɛi síɣe kwaa tɔnɔ ma, ǹyɛɛ dîa, "Ka gáa, kwa kɛ́ têi Zerusâlɛŋ. Mɛnii kélee Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ɓelai dí bɔ̌yɛ e pîlaŋ núu-kpune Ǹóŋ mai ŋa-see a pâi kɛ̂i.

32Kpɛ́ni fêi, da pâi dɛɛ̂i Zɛ̃tai-ŋai pɔ, dí ɣɛ́lɛ-maa kula zu, dí tua la a nyɔ́mɔɔ, dí díla-ya pu ma;

© 2014 Bible Society in Liberia.

33da pâi ǹókwâi, dí bàa, kɛ́lɛ, ŋele-kuui zaaƀa-ɣelei a pâi m̀u siɣêi.”

34Kɛ́lɛ, dífe táre ni mɛnii ŋi da su; ŋ̀óoi ŋi e kɛ̀ a nɔɔɔ dîa, dífe mɛnii mɛni ni e mòi.

Zîsɛ è vɛli-kɛ́-nuu ŋɛ́i púɔ̂i ƀàlo Zɛleko kɔlɛ ma

(Maafîu 20:29-34; Mâki 10:46-52)

35Nya ƀe è kɛ̀ tí, gɛɛ a lɛɣɛ Zɛleko mai, ŋɛi-pû naloŋ tɔnɔ è kɛ̀ seêni berei kɔlɛ, gɛ́ fɛli kɛ.

36Nya ƀe tãi è gbɔŋ tíŋ mèni la tɛɛ̂i m̀ai, è mare-kɛ̂ɛ kɛ̀ nyíŋi su-kulâi ƀa lé.

37Dí mò ma, “Zîsɛ nyii kùla Nâzarɛi, ǹyaa ká tɛɛ̂i ti.”

38Nya ƀe e wɔ̀lɔ, ǹyɛɛi, “Deeƀé Ǹóŋ Zîsɛ, ḿaloŋ káa!”

39Diai kɛ̀ liî tuɛ-perei dí mò mà a gɛɛ é mɛi sáa; kɛ́lɛ, e làɣi a zu kɛ́tɛ, ǹyɛɛi, “Deeƀé Ǹóŋ, ḿalôŋ káa!”

40Nya ƀe Zîsɛ e kpèra, e m̀ó dîa a gɛɛ dí pa là bɔ. Tãi e lɛ̀ɣɛ lai, e m̀arê kɛ̀,

41ǹyɛɛi, “Le ƀe ya ŋ̀wɛ̂lii ŋa gɛ yɛ̂?” Nalôŋ e mò, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, gɛ ŋa kwaa kaa.”

42Nya ƀe Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Ye kwaa káa; ílaa-lai a íƀalo.”

43Nya ƀe e kwaa kâa a maa felaa, e pîlaŋ bôlu, gɛ Ɣâla láa maa tɛ̂; ǹûai kélee kɛ́ɛ da gáai, dí laa-maa-tɛ tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ.

Lûu 19

Zîsɛ da Zakîɛ

1Nya ƀe Zîsɛ e tɛ̀ Zɛleko, gɛ naa su ƀɔ.

2Nalôŋ tɔnɔ e kɛ̀ naa, ǹáa kɛ́ ƀo a Zakîɛ; e kɛ̀ a ŋuŋ-fela-fei kula-nuu kɛ́tɛ, gɛ ƀo a tɔɔ-nuu.

3E kɔ̀ a gɛɛ e Zîsɛ kaa, kɛ́lɛ, ve pɔ̂ri ni gbɔŋ mɛni ma. Kpɛ́ni fêi, e kɛ̀ a núu kpua.

4Nya ƀe e kirɛ sìɣe tuɛ-pere, e tɛ sakɛmo-wuruii su a gɛɛ e gáa. Kpɛ́ni fêi, Zîsɛ e kɛ̀ pâi tɛɛ̂i a naa-pere.

5Tãi Zîsɛ e pà la naai, e ŋ̀ɛi tɛ̀ ɣelêi, e m̀ó ma, ǹyɛɛi, “Zakîɛ, pîlaŋ a maa felaa; kpɛ́ni fêi, fɛ̂ɛ ŋa sâa tua ípɛrɛi lá.”

6Nya ƀe e pîlaŋ a maa felaa, e ǹyée sée mù a lii-nɛ̃ɛ.

7Díkɛɛ da gáai, díkelee dí díŋuŋ su sàa, dîyɛɛi, “A lí a gɛɛ é kɛ́ a sɔnyɔ̂ŋ-nuu ŋɔŋɔ̃ya.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Nya ƀe Zakîɛ e mu siɣe e m̀ó Kúnuu-namui ma, ǹyɛɛi, “Gáa, Kúnuu-namui, ŋa pâi ŋ́gɔ̃liŋ gbûra tɛɛ̂i gôlo-ƀelai pɔ; à kɛ̀ ŋà sɛŋ da kula núu ma a wôya-pere, ŋa pâi bɔɔ-too tɛɛ̂i pôlu náaŋ.”

9Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Ƀálo-laa a sâa pá bɛ́rɛi ŋi lá. Kpɛ́ni fêi, gáa máŋ a Eberaɣɛ̃ɛ ǹóŋ da.

10Kpɛ́ni fêi, núu-kpune Ǹóŋ e pà a gɛɛ e díkɔ̂ri, e díƀalo, diai kɛ̀ a dílaŋɔ̂i.”

Záŋ bîlaŋɔɔi bãŋ puui mai

(Maafîu 25:14-30)

11Díkɛɛ díwoli tɔ̂i mɛni-ŋai ŋí mai, Zîsɛ è pɛ̀lɛ sã́ŋ sɔ̂ɔ ma dîa, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a ǹɛɣɛɛ nâa Zerusâlɛŋ, è kɛ̀ ŋɔ́nɔ díkili ŋá a gɛɛ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai è kɛ̀ pâi lɛ̂i a maa félaa.

12Maa-mɛni ƀe e mò la, ǹyɛɛi, “Laa-maa-nuu tɔnɔ ƀe lì lɔii kôyaa su a gɛɛ dí gɛ a kâloŋ kɛ́tɛ e pa ŋɔ́nɔ pôlu.

13E ǹyee-mu-ƀelai buu tôli, e pãi puu tɛ̀ɛ dípɔ, ǹyɛɛ dîa, ‘Ka káyee pene zu e lɛɛ zu ŋa pa pôlu.’

14Kɛ́lɛ, ŋɔlɔii-su-ƀelai dí gbɔ̀ara, dí kela-ŋa tɛ̀ɛ dí pìlaŋ bôlu a gɛɛ dí m̀ó, dîyɛɛ, ‘Kúfe ŋ̀wɛ̂lii nalôŋ ŋi é kɛ́ a kâloŋ kúmɛi.’

15“Nya ƀe e kɛ̀ ti, tãi e pà la pôlu, gɛɛ a kâloŋ, e ǹyée-mu-ƀelai tôli nyii-ŋai e zɛŋ-kaoi tɛ́ɛ dípɔi a gɛɛ e gáa berei da díyee pene la zui.

16Ǹúui duɛ-tuɛi e pà bɔ e m̀o, ǹyɛɛi, ‘Ń̂mu, ípãu a pãi puu kɛ́.’

17Nya ƀe e mò ma, ǹyɛɛi, ‘Ya gɛ́ a ǹɛ́lɛɛ, yée-mu-nuu lɛ́lɛɛ! Kpɛ́ni fêi, ya tenîŋ-mo kɛ́ mɛni-loŋ su, wala-wala-laa a pâi kɛ̂i íyeɛ̂i taa puu mɛi.’

18Ǹúui veerɛi e pà, ǹyɛɛi, ‘Ń̂mu, ípãu a pãi lɔ́ɔlu kɛ́.’

19Nya ƀe e mò ma, ǹyɛɛi, ‘Ya pâi kɛ̂i taa lɔ́ɔlu mɛi.’

20E kɛ̀ ti gbeli e pà, ǹyɛɛi, ‘Ń̂mu, ípãu ká nyii ŋá màa gbìniŋ a seɣe, ŋá ǹáâi kɛ̂i.

21Kpɛ́ni fêi, ŋa kɛ̀ yáôi yâ berei íkaa la a ǹúui ŋɔmɛni kpanaŋɔ̂i; ya zɛŋ sîɣe naa nyii ífe ǹáa ni naai, íkɛ zí-sɛŋ ƀá kula ŋá nyii ífe zí ni.’

22È mò mà, ǹyɛɛi, ‘Íkpɔɔi lá-wooi ƀe ŋa pâi ímɛnii ŋá têei la, wúlu-yee-mu-nuu! Íkɛ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ ŋ́gaa a ǹúui ŋɔmɛni kpanaŋɔ̂i, ŋ́gɛ zɛŋ sîɣe naa nyii ḿve ǹáa ní naai, ŋ́gɛ zí-sɛŋ ƀá kula ŋá nyii ḿve zí níi.

23Le ƀe kɛ̀ ífe ŋásɛŋ-kaoi pu ní zɛŋ-kao-laai kɛ́ pɛrɛi mú a gɛɛ tãi ŋà pà la pôlu, ŋá zɔlɔ ƀó bɛlɛɛ geni ma ŋɔ́nɔ?’

24Nya ƀe e mò diai kɛ̀ tɔɔ ni nâa kɔlɛ mai, ǹyɛɛi, ‘Ka ŋɔpãŋ kúla ǹyêei. Ka dɛɛ nalôŋ pɔ nyii pãi puui káa ǹyêei.’

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Nya ƀe dí mò ma, dîyɛɛi, ‘Ńâmu, pãi puu káa ǹyêei!’

26È mò dîa nyɛɛ, ‘Ŋá m̀ó kâa, ǹúui sɛŋ da káa ǹyêei, nya ƀe da a pâi tɛêi bɔ. Kɛ́lɛ, ǹúui sɛŋ da fe ǹyêei, ǹyaa ƀe ŋɔi ǹyée ŋái da pâi gulâi ǹyêei.

27Kɛ́lɛ, diai a ŋ́gbɔara-ƀelai dífe kɛ́ ni ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ŋa kɛ́ dímɛi, ka pá a dîa, ka dípaa ŋ́ɛi.’ ”

Nii-nɛ̃ɛ siai kɛ̀ Zerusâlɛŋ

(Maafîu 21:1-11; Mâki 11:1-11; Zôŋ 12:12-19)

28Gɛɛ a nyíŋi ƀói, e lì dítuɛ Zerusâlɛŋ.

29Nya ƀe e kɛ̀ ti, tãi nâa e sèri la Bɛfazi da Bɛtɛni ǹyéei kɔlɛ da dòli a Ŋulɔ-wuru Yeei, è ŋɔpôlu-ƀelai veerɛ tɛ̀ɛ, ǹyɛɛi,

30“Ka lí gbanâŋ lá kátuɛ-pere. Kà sèri naa, ka pâi wɛlɛ-sôo-loŋ kâai gbulôŋɔɔ naa nyii núu da fé niî wɔ́lɔ see ní bôlui; ka vúloŋ, ká pá la ƀɛ.

31À kɛ̀ núu da à kámarê kɛ̀, ǹyɛɛi, ‘Le ƀe kɛ̀ ka vúlonîi?’ Ka pâi nyíŋi ƀôi kâai, ‘Kúnuu-namui a ŋ̀wɛ́li kɛ̂i.’ ”

32Nya ƀe, diai e dítɛ̀ɛi, dí lì, dí gáa kpɔ́ nɔ yɛ̂ɛ berei e mò la diai.

33Díkɛɛ kɛ̀ ŋwɛlɛ-sôo-loŋ fúlonîi, namela dí mò dîa, dîyɛɛi, “Le ƀe kɛ̀ ka ŋwɛlɛ-sôo-loŋ fúlonîi?”

34Nya ƀe dí mò, dîyɛɛi, “Kúnuu-namui a ŋ̀wɛ́li kɛ̂i.”

35Dí pà la Zîsɛ pɔ. Dí díseɣe-ŋai pu ŋwɛlɛ-sôo-loŋ pôlu, dí Zîsɛ see mɛi.

36Gɛɛ liî, dí díseɣe-ŋai pɛ̂lɛ berei ma.

37Nya ƀe gɛɛ a lɛɣɛ, gɛ Ŋulɔ-wuru-yeei yeŋ, ŋɔpôlu-ƀela kpɔŋ kélee dí pɛ̀lɛ lii-nɛ̃ɛ kúlaa ma, díkɛ Ɣâla láa maa tɛ a láɣi-woo, berei dí ŋwála-wala-tii kpaya-kpaya-ŋai kélee kàa lai.

38Díyɛɛi, “Lûwa káa gâloŋ ma nyii pà Kúnuu-namui láai sui! Lii-see é kɛ́ Ɣâla-taa, laa-maa-tɛ é kɛ́ ɣelei-pere póŋ-póŋ!”

39Nya ƀe Faresii-ŋai dí kɛ̀ gbɔŋ sui, da-ni dí mò ma, dîyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, m̀ó ípôlu-ƀelai dîa dí kpera.”

40E zu tòo, ǹyɛɛi, “Ŋá m̀ó kâa, à kɛ̀ nyii-ŋai ŋi da kɛ̀ a dímɛi saa, gɔni-ŋai kpîŋ da pâi lâɣii.”

41Gɛɛ a lɛɣɛ, gɛ daai kaai, e wɔ̀lɔ a gbanaŋɔɔ daai mɛi,

42ǹyɛɛi, “Eêi kɛ̀ kpîŋ îi gɔlɔŋ íɣelêi ŋi su le-mɛni-ŋa ƀa lii-sêe kɛ̀! Kɛ́lɛ, loníi ma ǹoɔ̂i íŋɛi.

43Kpɛ́ni fêi, ɣele-ŋa da pâi pâi yâ tãi íkpɔara-ƀela da pâi gala tɔ̂i la dí dínâŋ yâ, dí ímaa tinaŋ dí bîlaŋ gîei, dí íkɛ naa ífa pɔ̂ri kulâi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

44dí ítoo ǹɔii ma da ínîa-pɛlɛɛi ígarai su, dífe pâi ísu kɔni tɔnɔ kpîŋ lɛɛ̂i laâni gîe mɛi. Kpɛ́ni fêi, ífe niî ínaa-kaa-tãi kɔlɔŋ ni.”

Zîsɛ è lì Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu

(Maafîu 21:12-17; Mâki 11:15-19; Zɔ̂ŋ 2:13-22)

45Nya ƀe è lɔ̀ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu, é pɛ́lɛ ǹûai kpɛ́ɛ ma kɛ̀ pɔni tɔ̂i naai,

46ǹyɛɛ dîa, “Bɔ̃yɛɛ̂i, ‘Da pâi ŋápɛrɛi kɛ̂i a ɣâla-fɛli-pɛrɛ’; kɛ́lɛ, ka gɛ́ a ŋuma-ƀela-kɛi.”

47Nya ƀe e kɛ̀ ɣâla-woo lɛ̂i Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu a ɣele kɛ́lee. Zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai, bɛlɛɛ ǹɔii-namelai dîa, dí kɛ̀ bàa-pere kɔ́rîi;

48kɛ́lɛ, dífe pere kɛ́lee da kaa ni dí gɛ la, kpɛ́ni fêi, ǹûai kɛ́lee dí kɛ̀ ŋ̀óo pôlu.

Lûu 20

Dí Zîsɛ ŋɔwála-wâla-laai maa mare-kɛɛ kɛ̀

(Maafîu 21:23-27; Mâki 11:27-33)

1Nya ƀe e kɛ̀ ti, ŋele-ŋai ti dɔnɔ ma tãi e kɛ̀ ɣâla-woo lɛ̂i la ǹûai dîa gɛ Duŋ Lɛ́lɛɛi mɛni ƀo Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui, zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai, bɛlɛɛ ǹúu-pɔlɔ-ŋai dîa, dí pà bɔ.

2Dîyɛɛ ma, “Mó kûa lé wala-wala-laa ƀe íkaa mɛni-ŋai ŋi kɛ̀ lai? Kpaa máŋ, gbɛ̂ɛ ƀé ɣâla ŋɔwala-laai ŋí tɛ̀ɛ ípɔ?”

3E díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Ńyãa máŋ ŋa pâi mare-kɛɛ tɔnɔ kɛ̂i kâa; ká m̀ó mâ,

4Zɔ̂ŋ ŋɔbatâi kɛɛi e kùla ɣâla-taa, kpaa e kùla nûa yêei?”

5Nya ƀe dí kɛ̀ lônoi díkîe-ni pɔ, dîyɛɛi, “Kwa mò kûɛ, ‘E kùla ɣâla-taa,’ a pâi môi, ǹyɛɛi, ‘Le ƀe kɛ̀ káfe laa ni la?’

6Kɛ́lɛ, à kɛ̀ kwà mò kûɛ, ‘E kùla nûa yêei,’ ǹûai kɛ́lee da pâi kúsɔ̂i a kɔni; kpɛ́ni fêi, díkelee da ziɣe a tɔ̃yâ a gɛɛ Zɔ̂ŋ e kɛ̀ a ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu.”

7Nya ƀe dí ŋ̀óo su tòo a gɛɛ dífe gɔlɔŋ ƀɛi e kùla naai.

8Nya ƀe Zîsɛ e mò dîa, ǹyɛɛi, “Ńyãa máŋ fé pâi m̀ôi kâa lé wala-wala-laa ƀe ŋa mɛni-ŋai ŋi kɛ̂i la.”

Záŋ bîlaŋɔɔi m̀á-kpɔmɔ-kpalaŋ ma da maa tîi kɛ́-ƀelai

(Maafîu 21:33-46; Mâki 12:1-12)

9Nya ƀe è pɛ̀lɛ zã̂ŋ ŋí sɔ̂ɔ ma ǹûai dîɛ, ǹyɛɛi, “Nalôŋ tɔnɔ ƀe ƀá-kpɔmɔ-kpalaŋ kɛ̀. É ǹɛɛ ŋɔkpâlaŋ ŋá tíi-kɛ-ƀelai da-ni yée ŋá, é lí lɔii da kpɛni su, é tûa kpɔ́ naa a ŋánaa.

10Tãi m̀á-kpɔ̂lu tãi è sèri lai, è ǹyée-mu-ƀelai dɔnɔ tɛ̀ɛ díi-kɛ-ƀelai pɔ́naa a gɛɛ dí ŋɔkpɔmɔ-ƀai da tɛɛ mì; kɛ́lɛ, díi-kɛ-ƀelai dí ǹokwa, dí dɛɛ pôlu a ǹyée folo.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Nya ƀe è ǹyée-mu-nuu da kpɛni tɛ̀ɛ ŋɔ́nɔ. Dí ǹokwa máŋ, dí ŋumɛ-tua tee-tee ké la, dí dɛɛ pôlu a ǹyée folo.

12Nya ƀe e ŋɔ́nɔ ǹúui zaaƀai tɛ̀ɛ; kɛ́lɛ, dí ŋ̀wana máŋ, dí gbɛ.

13Nya ƀe m̀á-kpɔmɔ-kpalaŋ namui è mò, ǹyɛɛi, 'Lé ƀé ŋa pâi gɛ̂i? Ŋa pâi ŋáwɛli-kɛ-maa-loŋ tɛɛ̂i. Ɣele da, da pâi m̀âa siɣêi.'

14Kɛ́lɛ, tãi díi-kɛ-ƀelai dí gàa lai, dí mò díkîe-ni dia, dîyɛɛi, 'Bɔɔ-sɛŋ namui ká ŋi. Kwaa bàa, gɛ̀ ní, bɔɔ-sɛŋ a pâi kɛ̂i a kúpɔɔ.'

15Nya ƀe dí bìli m̀á-kpɔmɔ-kpalaŋ pôlu-pere, dí bàa. Lé ƀe m̀á-kpɔmɔ-kpalaŋ namui a pâi gɛ̂i a diai?

16A pâi pâi e díi-kɛ-ƀelai su kara, e m̀á-kpɔmɔ-kpalaŋ tɛɛ nûa da kpɛni-ŋa pɔ." Díkɛɛ da mɛnii ŋi mɛnii, dí mò, dîyɛɛi, "Ɣâla, ífe ǹɛɛ naa é ké ti!"

17Kɛ́lɛ, è díkàa, ǹyɛɛi, "Gɛ̀ ní, Ŋ̀âla-wooi ŋí bɔ̃yɛɛ̂i ŋɔsu-kulâi ƀa lé? 'Gɔnii nyii bɛ́rɛ tɔɔ-ƀelai dí díŋɛi nàyiŋ mɛi, a nâa ké a bɛ́rɛi sonôŋ su-kɔnii gbîŋ-kpiŋ.'

18Ǹúui kélee a tôo gɔnii tí ŋái, a pâi wólôi; kɛ́lɛ, tãi a tôo la núu da mai, a pâi maa-nuui fũa-fũai yɛ̂ɛ muluŋ."

Ɔuŋ-fela-fe-ŋai tɛɛ-mɛni Gâloŋ Siizɛ pɔ

(Maafîu 22:15-22; Mâki 12:13-17)

19Zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai dí kɔ̀ a gɛɛ dí zoŋ nɔ a tãi ti; kɛ́lɛ, dí yào ǹûai dîa, kpɛ́ni fêi, dí gɔ̀lɔŋ e záŋ ŋi sɔ̀ɔ e pîlaŋ díkpîŋ dîa.

20Nya ƀe dí m̀aa kpɛ̂ɛ dí maa-mɛni kɔ́ri-ƀela tɛɛ, nyii-ŋai dí díkpîŋ kɛ̀ nɔ yɛ̂ɛ nûa ƀe dísɔŋ lɛ́lɛɛ̂i a gɛɛ dí zoŋ ǹóno-woo su, dí dɛɛ gɔmɛnɛ-nuu pɔ, e ké ŋɔwala-wala-laai su.

21Dí m̀are kɛ̀, dîyɛɛi, "Kaamɔ̂ɔ, ku gɔlɔŋ ya lôno, íkɛ mɛni lɛ a zǎ́a. À kɛ̀ ti, núu kélee káa nɔ íŋɛi tɔnɔɔ, íkɛ Ɣâla ŋɔperei lɛ tɔ̃yâ ma.

22Gáa dɔ̂ŋ lá-woo ma a gɛɛ ku ŋuŋ-fela-fei tɛɛ Gâloŋ Siizɛ pɔ, kpaa ve ti?"

23Kɛ́lɛ, e díkiri-lii su kàa, ǹyɛɛ dîa,

24"Ka zɛŋ-kaoi da lɛ́ mâ. Gbɛ̂ɛ pɔkɔɔŋ ƀe ma da ǹáai?" Dí mò, dîyɛɛi, "Gâloŋ Siizɛ."

25E mò dîa, ǹyɛɛi, "Gɛ̀ ní, zɛŋ gáa a Gâloŋ Siizɛ pɔ́ɔi, ka dɛɛ Gâloŋ Siizɛ pɔ, ǹyaŋ zɛŋ gáa a Ɣâla pɔ́ɔi, ka dɛɛ Ɣâla pɔ."

26Nya ƀe, pɔ̂ri ma fé ké ni dîɛ a gɛɛ dí zoŋ ǹûai ŋɛi ǹóno-woo su; ŋɔmɛni su-too-wooi è díla kpàla dîa, dí dímɛi saa.

M̀are-kɛ̂i bîlaŋɔɔi mu-siɣe saa yêei tãi mai

(Maafîu 22:23-33; Mâki 12:18-27)

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Sâdusii-ŋai nyii-ŋai maa-sia too, dîyɛɛ núu fa m̀u siɣe saa yêei, dí pà bɔ,

28dí m̀arê kɛ̀, dîyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, Mose e bɔ̃̀yɛ kûɛ a gɛɛ núu ǹîa à sàa, ŋɔnɛnîi e ɓo ma ve lóŋ kaa ni ma, fɛ̂ɛ ǹúui ti e bɔɔ-nɛnii kula e lóŋ sɔlɔ ɓo ma ǹîa mɛni ma.

29Lee-kaa-sinaa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ɓe kɛ̀ naa; duɛ-tuɛi e nɛnî kùla, e saa, ve lóŋ kaa ni ma;

30veerɛ da zaaɓa-ɣelei dí gùla.

31Ǹúu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi máŋ kélee dífe lóŋ kaa ni ma, dí saa.

32Gbɛɛ ŋái, nɛnîi kpîŋ è nâa sàa.

33À kɛ̀ tí, zaa-ɓelai mu-siɣe ɣele, gbɛ̂ɛ ŋɔnɛnî ɓe pâi kɛ̂i lai? Kpɛ́ni fêi, núu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋí dí gùla a nɛnî.”

34Nya ɓe Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ǹ̩ɛ́niɛi ŋí su-sinaâi da nɛnî kùla díkɛ nɛnî kóraŋ ɓo.

35Kɛ́lɛ, nyii-ŋai diai díkaa a dímaa nɛ̃ɛ a gɛɛ dí seri ǹ̩ɛ́niɛi su pâi tuɛ-pere a zaa-ɓelai mu-siɣe ɣelei, dífe pâi nɛnî kulâi, kpaa máŋ díkɛ nɛnî kóraŋ ɓo.

36Dífe pâi saâi ŋɔ́nɔ, kpɛ́ni fêi, díkaa yɛ̂ɛ Ǹ̩âla-taa-kela-ŋai, díkɛ ɓo ŋɔ́nɔ a Ɣâla lonii, a gɛɛ díkaa a mu-siɣe saa-yeei lonii.

37Mose ǹyaa kpîŋ è nɛ̀ ŋɔmɛni-pɔlɔi su nyii bîlaŋɔɔi gbɔlɔi ma, ɓɛi è Kúnuu-namui tòli naa a Eberaɣɛ̃ɛ Ŋɔɣâlai, Aise Ŋɔɣâlai, da Zeeka Ŋɔɣâlai, a gɛɛ dí zaa-ɓelai mu sìɣe.

38Ɣâla fé a zaa-ɓelai Díɣâla, kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ núu fulu-ŋai; kpɛ́ni fêi, núu kélee káa a vulu ǹ̩ɛi.”

39Nya ɓe gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ɓelai da-ni dí ǹ̩óo su tòo, dîyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, yâa lono a ǹ̩ɛ́lɛɛ.”

40Nya ɓe dílii fé kpele ni a gɛɛ dí m̀arê kɛ́ ŋɔ́nɔ.

M̀are-kɛ̂i bîlaŋɔɔi Deeɓé ǹóŋ mai

(Maafîu 22:41-46; Mâki 12:35-37)

41È mò dîa, ǹyɛɛi, “Da pɔ̂ri m̀ôi leŋ a gɛɛ Kôrai káa a Deeɓé ǹóŋ?

42Kpɛ́ni fêi, Deeɓé ǹyaa kpîŋ e mò Ǹ̩ule-woo kɔlɔi su, ǹyɛɛi, ‘Nùu-namu-nuui è mò Ŋánuu-namui ma, “See ǹáa-mii-yee mɛi,

43é lɛ́ɛ la zu ŋá íkpɔara-ɓelai pú íkɔɔ mu.” ’

44Deeɓé a dòli a Nuu-namu; à kɛ̀ ti, a pɔ̂ri kɛ̂i leŋ a ǹóŋ?”

Zîsɛ è gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ɓelai ɓɛlɛ tôo

(Maafîu 23:1-36; Mâki 12:38-40)

45Ǹûai kélee kɛ́ɛ díwoli tɔ̂i, e mò ŋɔpôlu-ɓelai dîa, ǹyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

46“Ka kámɛi káa a gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai, diai da ŋ̀wɛ́li dí kɛ́ tɛɛ̂i yokpo kôyaa-koya su,
díkɛ la-ti-maa wɛ̂li ǹûa yêei ǹɔ́ɔ-kpalaŋ-ŋai ŋá, díkɛ ƀaa-kɛ-maa see-sɛŋ-ŋa wɛ̂li
Ǹ̂ala-fɛli-kêre-ŋai mu, da gúu-ŋai sui,

47kɛ́lɛ, da pɔɔ-nɛyaa fìli díkɔ̃liŋ su, dí Ɣâla fɛli a zu kôyaa a gɛɛ dí dímɛni nyɔ́mɔɔi
mɛi pɛlɛ. Dia ƀe pâi maa-nɔ̃ɔ kâai a zu kɛ́tɛ.”

Lûu 21

Bɔɔ-nɛ̂nii ŋɔsama-sɛŋ

(Mâki 12:41-44)

1Zîsɛ e ŋɛi mu sìɣe e dɔɔ-ƀelai kaa, díkɛ dísama-sãai too zɛŋ-kao laai-kɛ-kwaai
ma;

2nya ƀe e pɔɔ-nɛni kôloɔ tɔnɔ kàa nyii e sɛŋ-kao kpua-kpua feerɛ too zu.

3Nya ƀe e mò, ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó kâa, bɔɔ-nɛni kôloɔi ŋi e dámaa tòo zu é
tɛ́ɛ díkelee dîa;

4kpɛ́ni fêi, díkelee dí dòo zu yɛ̂ɛ berei gɛ́tɛ̂i la díyêei, kɛ́lɛ, ŋɔkôlo-laai su a zɛŋ-
kaoi kélee tɛ́ɛ kɛ̀ ǹyêei.”

Zîsɛ è Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi kara-mɛni ƀò ǹaa tuɛ

(Maafîu 24:1, 2; Mâki 13:1, 2)

5Tãi da-ni dí lòno la e pîlaŋ Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi ma berei dí dɔ̀ɔ la a ǹɛ́lɛɛ a kɔni lɛ́lɛ-
lɛ́lɛɛ-ŋa da zama-sɛŋ-ŋai, e mò, ǹyɛɛi,

6“É máŋ kɛ́ ti, zãâi ŋi ka díkaâi, ɣele-ŋa da a pâi pâi tãi kɔni tɔnɔ kpîŋ fé pâi lɛɛ̂i
ƀɛ gîe mɛi. Da pâi díkelee toôi ǹɔii ma.”

Mɛni kpɔ̂lu da kpɔara káa pâi

(Mâki 13:3-13; Lûu 21:7-19)

7Nya ƀe dí m̀arê kɛ̀, dîyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, tãi nênɛ ƀe nyiŋi a pâi kɛ̂i lai? Lé ŋɛi-kɛ-
maa ƀe pâi kɛ̂i tãi mɛni-ŋai ŋi da pâi kɛ̂i lai?”

8E mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka kámɛi káa a gɛɛ núu da fé kápɛlɛ. Kpɛ́ni fêi, núu támaa da
pâi pâi ńaai su, dí kɛ́ mò dîyɛɛ, ‘Ńyãa ƀa ǹyaa!’ díkɛ mò ŋɔ́nɔ dîyɛɛ, ‘Tãi a seri!’
Káfe pìlaŋ dípôlu.

9Tãi kà kɔ-kɔ-tuŋ mèni la da mɛni kpɔ̂lui, káfe yào; fɛ̂ɛ mɛni-ŋai ŋi a pa fulɔi,
kɛ́lɛ, gbɛɛ ŋá fé pâi pâi a naa maa felaa.”

Ǹ̂ɛi-kɛ-maa-ŋai pâi kɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi kɛ́ tela kpɛɛi

10Nya ƀe e mò dîa, ǹyɛɛi, “Lɔii a pâi tɔ̂ɔi lɔii ma, kâloŋ-laa kɛ́ tɔɔ kâloŋ-laa ma;

11lɔii-kpɛ̃liŋɔɔ kɛ́tɛ da puru kpaya-kpaya, bɛlɛɛ núu-paa kɔlɔ-fela-ŋa dîa da pâi
kɛ̂i kwaa támaa ma; mɛni maa-pɔlɔ-pɔlɔ-ŋa da ŋɛi-kɛ-maa-ŋa da pâi kulâi Ɣâla-
taa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Kɛ́lɛ, nyíŋi kélee é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i, da pâi díyee pɛlɛ̂i kâa, dí káŋɛi maa nɔ̃ɔ. Da pâi kátɛɛ̂i Ǹâla-fɛli-kêre-ŋai mu da gbini-pɛrɛ-ŋai mu. Da pâi pâi a káa kâloŋ-ŋa da gɔmɛnɛ-ƀelai ŋɛ́i túɛ ńaai mɛni ma.

13Nyíŋi ƀe pâi kɛ̂i a káwɔ̂ tãi a gɛɛ ka sêre-faa kɛ́.

14Ka gbɛtɛ kálii su a gɛɛ káfe kákili ŋá sìa tuɛ-pere berei ka pâi zu toôi lai,

15kpɛ́ni fêi, ŋa pâi lá-gbɔ da táre tɛɛ̂i kápɔ nyii kákpɔara-ƀelai kélee dífe pâi pɔrî̂i dítɔɔ kámɛni ma, kpaa máŋ dí kála sîa too.

16Kánâŋ-ni máŋ da kálee-ni, kálee-kaa-surɔŋ, kánûa, da káƀarâai da pâi kátɛɛ̂i. Da pâi káta-ni ŋa paai.

17A kɛ̀ ti, ǹûai kélee da pâi kákpɔarâi ńaai mɛni ma.

18Kɛ́lɛ, káŋuŋ-leɣai gáa káŋuai dɔnɔ kpî̂ŋ ŋuŋ-la fé pâi pilî̂i.

19Kálii-kpele-pere ƀe ka pâi káfulu-laai sɔlɔ ƀôi la.

Zî̂sɛ è Zerusâlɛŋ su-kara mɛ̂ni ƀò

(Maafîu 24:15-21; Mâki 13:14-19)

20“Kɛ́lɛ, tãi kà Zerusâlɛŋ kàa la maa tinaŋɔɔ a ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai, gɛ̀ ní, ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋɔsu-karai a lɛɣɛ.

21Gɛ̀ ní, diai díkaa Zuda, tɔɔ dí pu dí li ǹyée-ŋai su. Tɔɔ diai daai sui dí kúla naa. Tɔɔ diai díkaa kpâlaŋ ŋái dífe li naa;

22kpɛ́ni fêi, nyii-ŋai ŋi káa a mɛni-pɔɔi-kula ɣele-ŋa a gɛɛ mɛni-ŋai kélee bɔ̃yɛɛ̂i ŋa-see é kɛ́.

23Kpalo ƀélaâi dîa diai díkoo káa diai, da diai ŋíni tɛɛ̂i díkwâtara-ŋai pɔ a ŋele-ŋai ti! Kpɛ́ni fêi, mɛni-kpɔ̂lu kɛ́tɛ a pâi pâi ŋ̀ɛ́niɛi su da lii-ŋwana ǹûai ŋi dîa;

24da pâi lɛɛ̂i m̀óa-sɔkpɔ-ŋai yée mu, dí li a dia a kɔ-soŋ ŋa lɔii-ŋuŋ ŋa su. À kɛ̀ tí, Zɛ̃tai-ŋai da pâi Zerusâlɛŋ tánî̂i díkɔɔ mu é lɛ́ɛ zu Zɛ̃tai-ŋai dítãi ŋa-see é kɛ́.

Núu-kpune Ǹóŋ pá-pere

(Maafîu 24:29-31; Mâki 13:24-27)

25“Ŋɛi-kɛ-maa-ŋa da pâi kɛ̂i voloi su, da ŋ̀áloŋ, da bɛmɛlɛŋ-kaoi ma. À kɛ̀ ti, yao kɛ́tɛ a pâi kɛ̂i zî̂i-ŋai sama dípɛlɛ é pú a yúo too tiŋ kpaya-kpayai, bɛlɛɛ nya-ɣiliŋ-ŋai dîa.

26Núu a pâi foâi a yao da maa-kpɛ̃liŋ é pî̂laŋ mɛni-ŋai dîa pâi kɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi sui. Kpɛ́ni fêi, ŋwála-wala-laa ŋai ŋelei sui da pâi kɛ̂i túmôi.

27Gɛ̀ ní, da pâi núu-kpune Ǹóŋ kâai gɛ pa ɣele-kɔlɔŋ kole su a wala-wala-laa da folo-laa kɛ́tɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Kɛ́lɛ, mɛni-ŋai ŋí dí pɛlɛ kɛ́ɛ ma, ka káŋɛi tɛ́ ɣelei, ka káŋuŋ mu siɣe. Kpɛ́ni fêi, káŋuŋ ma ƀó tãi a lɛɣɛ.”

Zɛŋ-lɛ́ɛi é pîlaŋ fîi-wuruii tɛ́nîŋɔɔi ma

(Maafîu 24:32-35; Mâki 13:28-31)

29Nya ƀe e sã̌ŋ sɔ̀ɔ dîɛ: “Ka fîi-wuruii da ŋ̀úru-ŋai kélee káa.

30Tãi nɔ́ kà gàa dítɛniŋɔ̂i, káa kpîŋ ka gàa a gɛɛ fólo-laa-ƀoɔɔ tãi a lɛɣɛ.

31Gɛ̀ ní máŋ, tãi kà mɛni-ŋai ŋi kàa kɛ̂i, ka gɔlɔŋ a gɛɛ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai a lɛɣɛ.

32Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ɔ́ kâa, ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-ƀelai dífe pâi kpɛɛ̂i é lɛ́ɛ la zu gélee ŋa-see é kɛ́.

33Ŋelei da ǹɔii da pâi kpɛɛ̂i. Kɛ́lɛ, ŋ́ooi fé pâi wɔ́lɔ kpɛɛ̂i.

Ka kámɛi káa

34“Ka kámɛi káa a gɛɛ kálii fé kɛ̀ nɔ́ a wuyɛɛ a mii-sɛŋ miɛɛ da lɔɔ-kpeleɛ é pɛlɛ vúlu-laai ŋí ŋɔlii-sɛlɛŋ-ŋai dîa a gɛɛ maa-ɣelei tí fé lâa pá la kâa a maa félaa yɛ̂ɛ ƀáre a bɔara.

35Kpɛ́ni fêi, a pâi pâi ǹúui kélee ma díkaa ǹɔii gwaa kélee mai.

36Kɛ́lɛ, ka kámɛi káa a tãi kélee. Ka Ɣâla fɛli a gɛɛ kákponôi e kpanaŋ, ka kula mɛni-ŋai ŋi kélee su pâi, a gɛɛ ka tɔɔ núu-kpune Ǹóŋ ŋɛi.”

Zîsɛ è mɛni lɛ̂ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu

37Nya ƀe ɣele kélee è kɛ̀ Ɣâla-woo lɛ̂i Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. À kɛ̀ tí, kpíni kélee gɛ́ lì, gɛ́ nyìi ǹyɛ́ei ma da kɛ̂ ma Ŋulɔ-wuru Yeei.

38Nya ƀe ɣele-wâla nɛ̃ɛ-nɛ̃ɛ ǹûai kélee dí pà bɔ́ Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu a gɛɛ dí ŋ̀óo mɛni.

Lûu 22

Berei dí Zîsɛ kìri lai

(Maafîu 26:1-5; Mâki 14:1, 2; Zɔ̂ŋ 11:45-53)

1Dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi maa-kuui, nyii da dòli a Dɛɛ-mɛi Kûui, è kɛ̀ nâa lɛɣɛ̂i.

2Nya ƀe zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai dí kɛ̀ pere kɔ́rîi a gɛɛ dí bàa. Kɛ́lɛ, dí kɛ̀ yáôi ǹûai dîa.

Zudasi Sekaria è fàa a gɛɛ é kúla Zîsɛ pôlu

(Maafîu 26:14-16; Mâki 14:10, 11)

3È kɛ̀ tí, Sêtɔŋ è lɔ̀ Zudasi Sekaria kponôi, nyii kɛ̀ a núu puu kao feerɛi dɔnɔi;

4e lì e ŋuŋ pílaŋ a zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da kɔkuluƀa-mɛi-ƀelai berei a pâi kulâi la bôlu e dɛɛ dípɔi.

5Dílii e kɛ̀ a nɛ̃ɛ, dí díkono tee a gɛɛ dí sɛŋ-kao tɛɛ bɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Nya ɓe e fàa ma, gɛ pɛlɛ pere kɔriɛ ma a gɛɛ, gbɔŋ à wàla kɛ́ naa, é kúla bôlu e dɛɛ dípɔ.

Dɛɛ-mɛi Kûui maa-mii-sɛŋ kpɛtɛɛi

(Maafìu 26:17-25; Mâki 14:12-21; Zɔ̂ŋ 13:21-30)

7Dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi maa-kûu ɣelei è nâa sèri, ǹyaŋ fɛ̂ɛ dí sâla kula a dɛɛ-mɛi kûui maa ɓála-loŋ.

8Zîsɛ e Pitɛ da Zɔ̂ŋ tɛ̀ɛ, ǹyɛɛi, “Ka lí, ka dɛɛ-mɛi-kuui ŋɔmii-sɛŋ kpɛtɛ kúmɛni ma a gɛɛ ku m̀ii.”

9Dí mò ma, dîyɛɛi, “Mí ɓe kwa pâi nâa kpɛtɛ̂i?”

10E mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka gáa ka gbaa kpɔ́ nɔ seri daai su, nalôŋ tɔnɔ a pâi kulâi kâa, gɛ li a ya-pɔrɔ-leɣi; ka lɛɛ bôlu ka lɔ bɛ́rɛi mu a liî lôi mui,

11ka mó bɛ́rɛ-namui ma kâa, ‘Kaamɔ̂ɔ ǹyɛɛ, Ŋɔ̃yâ-loŋpoi kɔɔ, ɓɛi kwa ŋápôlu-ɓelai kwa pâi dɛɛ-mɛi-kuu mii-sɛŋ miî naai?’

12À kɛ̀ ti, a pâi loŋpo kɛ́tɛ lɛ̂i kâa ŋɔpɛ́rɛi ɣelei-pere, zãâi kélee káa naa; ka naa kpɛtɛ.”

13Nya ɓe dí lì, dí kula ma yɛ̂ɛ berei e mò lai; dí dɛɛ-mɛi-kuui kpɛ̀tɛ naa.

Ǹúu-namui Ɔmii-sɛŋ Maa-waai

(Maafìu 26:26-30; Mâki 14:22-26; Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 11:23-25)

14Nya ɓe tãi aɓai è sèri lai, è sèe teɓelei ma da ŋɔpôlu-ɓelai.

15È mò dîa, ǹyɛɛi, “Ŋá kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a ŋánaa a gɛɛ kwa kâa-ni ku dɛɛ-mɛi-kuui ŋɔmii-sɛŋ ŋi mii ŋa lɛɛ pâi mɔ̃lɛ̂i;

16kpɛ́ni fêi, ŋá m̀ó kâa, ḿve pâi wɔ́lɔ ŋɔ́nɔ m̀iî e lɛɛ zu ŋa-see é kɛ́ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su.”

17Nya ɓe e kpele-kɔ̂ɛɛ sìɣe, e sɛɣɛi-fei tɛɛ, ǹyɛɛ, “Ka nyiŋi sìɣe, ka ŋ̀á kɔlɛ kákîe-ni loai;

18kpɛ́ni fêi, ŋá m̀ó kâa, é kúla tãi ŋi ma fé pâi gbɔmɔ-ɓa-yai da kpelêi e lɛɛ zu Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai e pa.”

19Nya ɓe e kpólo sìɣe, tãi e sɛɣɛi-fei tɛ̀ɛ lai e zu ɣale, e dɛɛ dípɔ, ǹyɛɛi, “Ŋ́gbonôi ká ŋi [nyii a tɛɛ kámɛni mai. Ka nyiŋi kɛ́ ŋ́gili e lɛɛ káŋa.”

20Nya ɓe maa-pere tɔnɔi ti su dí kpɛɛ dílaa miî, e kpele-kɔ̂ɛɛ siɣe, ǹyɛɛi, “Gbele-kɔɛi ŋi káa a Gbanaŋ-woo Kɛɛ Ninai ŋ̃ãai su nyii a pú ká mɛni ma.]

21Kɛ́lɛ, ka gáa, ǹúui pâi bôlu tɔ̂i ḿâi, kwa ǹyaa kúyee káa teɓelei ma.

22Kpɛ́ni fêi, núu-kpune Ǹóŋ a liî yɛ̂ɛ berei Ɣâla e gbɛ̀tɛ la gíli ŋái. Kɛ́lɛ, kpalo ɓélaâi ǹúui ti ma nyii kùla bôlui!”

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Nya ƀe dí pèlɛ díkîe-ni marê kɛ́ɛ ma a gɛɛ diai ti nênɛ ƀe pâi mɛnii ŋi kêi.

Zîa-tooi bîlaŋɔɔi ǹúu-kɛ́tɛ-laai mai

24Sîa è tòo díkîe-ni loai é pîlaŋ ǹúui ma pâi kêi a núu kɛ́tɛ dísamai.

25Kɛ́lɛ, e mò dîa, ǹyɛɛi, “Zɛ̃tai kaloŋ-ŋai díkaa a dímɛi-ƀela. Kɛ́lɛ, diai wála-wâla-laa sui da díkpîŋ dílaa tòli a mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́-ƀela.

26Ve ti a káa; kɛ́lɛ, ka ǹɛɛ naa ǹúui gɛ́tɛ̂i kásamâi é kɛ́ yɛ̂ɛ surɔŋ-loo, naa-tuɛ-nuui é kɛ́ yɛ̂ɛ mii-sɛŋ láa-lɛ-nuu.

27À kɛ̀ tí, gbɛ̂ɛ ƀa ǹúui gɛ́tɛi, ǹúui a sêe teƀelei mai, kpaa mii-sɛŋ láa-lɛ-nuui? Ǹyaa ƀa ǹúui a sêe teƀelei mai, vé tí? Kɛ́lɛ, ŋ́gaa kásama yɛ̂ɛ mii-sɛŋ láa-lɛ́-nuu.

28“Káa ƀa ǹûai kɛ̀ ḿbôlu ŋásu-kɔɔŋ-ŋai sui.

29Yɛ̂ɛ berei Ń̂âŋ è góno tèe la ńyêei a gâloŋ-laai, bere nɔ́ ƀe ŋa ŋ́gono tèe la káyêei.

30A gɛɛ ka kálaa miî, ka kápele ŋáteƀelei ma ŋákâloŋ-laai su. Ká see kâloŋ-see-sɛŋ-ŋa ŋá. Ká Eezuɛ-sii puu kao feerɛ-ŋai dímɛni ŋá tee.

Zîsɛ è Pitɛ ŋɔlaa-sia-tooi maa-mɛni ƀò ǹaa-túɛ

(Maafîu 26:31-35; Mâki 14:27-31; Zɔ̂ŋ 13:36-38)

31“Samaŋ, Samaŋ, gáa, Sêtɔŋ a mare-kɛɛ kɛ́ a gɛɛ e kásoŋ, a gɛɛ e káfɛɛ yɛ̂ɛ mɔlɔŋ,

32kɛ́lɛ, ŋa Ɣâla fɛli ímɛni ma a gɛɛ ílaa-lai fé fɛɣɛ; tãi ya pène la pôlu ŋɔnɔi, ye ínûai kɛ́ díkponôi é kpanaŋ.”

33Nya ƀe e mò ma, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui ŋ́gbɛtɛɛ̂i a gɛɛ kwa yá ku li kpini-pɛrɛ mu da saa su.”

34E mo, ǹyɛɛi, “Ŋa m̀ó yâ, Pitɛ, dɛ́ɛ-sîrɛi fé pâi ŋ̀óo pilîi sâai ŋi su e lɛɛ zu í ḿaa-sia too saaƀa a gɛɛ ífe ŋ́gɔlɔŋ.”

Bɛ̂bɛ, kolâ, da ƀóa-sɔ̂kpɔ

35Nya ƀe e mò dîa, ǹyɛɛi, “Tãi ŋá kátɛ̀ɛ la, bɛ̂bɛ, da kolâ, bɛlɛɛ kpaŋ-kpali ma dífe kɛ́ ni káyêei, sɛŋ da kôlo e tòo kâa?” Dí mò ma, “Kpaa, ve kɛ́ ni ti.”

36È mò dîa, ǹyɛɛi, “Kɛ́lɛ, tãi ŋi su ǹúui bɛ̂bɛ káa ǹyêei, tɔɔ é lí la, kpaa máŋ kolâ. Tɔɔ ǹúui ƀóa-sɔkpɔ fé ǹyêei e ŋɔyokpoi kɔlɛ e dɔnɔ ya.

37Kpɛ́ni fêi, ŋá mó kâa, fɛ̂ɛ Ǹ̂ála-wooi ŋi ŋa-see e kɛ́ ŋ́gbonôi, ǹyɛɛi, ‘E kɛ̀ a nonoɔ bɛlɛɛ dɔ̂ŋ-kara-ƀelai dîa’; kpɛ́ni fêi, nyii bɔ̃yɛɛ̂i e pîlaŋ ḿâi, ŋa-see-kɛi káa ma.”

38Nya ƀe dí mò, dîyɛɛi, “Kúnuu-namui, gáa. Ƀoa-sɔkpɔ feerɛ káa ƀɛ.” E mò dîa, ǹyɛɛi, “É lɛ́ɛ nâa ti.”

Zîsɛ è Ɣâla fɛ̀li Ɗulɔ-wuru Yeei ma

© 2014 Bible Society in Liberia.

(Maafîu 26:36-46; Mâki 14:32-42)

39Nya ƀe è kùla é lí yɛ̂ɛ berei e káa gɛ la Ŋulɔ-wuru Yeei mai. Ŋɔpôlu-ƀelai dí pîlaŋ bôlu.

40Tãi e sèri la gwaai mai, e mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka Ɣâla fɛli a gɛɛ káfe too su-kɔɔŋ su.”

41Nya ƀe e kùla dísama, e li yɛ̂ɛ yêei-kɔni-pilii tɔnɔ. Nya ƀe e pîlaŋ gbelêŋ ŋá gɛ Ɣâla fɛli,

42ǹyɛɛi, “Ńâŋ, à kɛ̀ ífaâi ma, gbele-kɔɛi ŋi kúla ńyêei; é máŋ kɛ́ tí, ńîa-mɛni fei, kɛ́lɛ, ínîa-mɛni é kɛ́.”

[43Nya ƀe kéla tɔnɔ è kùla Ɣâla-taa é pá bɔ̂ a gɛɛ é gbonôi kpanaŋ.

44Nya ƀe è kɛ̀ mɔ̃lɛ̂i a ŋ̀ánaa, è Ɣâla fɛ̀li kpɔ́ nâa a gbanaŋɔɔ. Vɔ́nɔi kɛ̀ kulâi m̀ai è kɛ̀ yɛ̂ɛ ŋãa gɛ pîlaŋ tɛi-tɛi ǹɔii ma.]

45Tãi è mu sìɣe la é kúla Ɣâla fɛlîi é pá ŋɔpôlu-ƀelai pɔ́ naai, è díkaa díkɛ nyii malôŋ su.

46Nya ƀe è mò dîa, ǹyɛɛi, “Lé ƀe ka nyiî? Ka kámu siɣe, ka Ɣâla fɛli a gɛɛ káfe too su-kɔɔŋ su.”

Zîsɛ kɔlɛ-pere da zoŋ-pere

(Maafîu 26:47-56; Mâki 14:43-50; Zɔ̂ŋ 18:3-11)

47Tãi è kɛ̀ niî lônoi lai, kpɔŋ kɛ́tɛ è pà bɔ. Nya ƀe ŋɔpôlu-ƀela puu kao feerɛi dɔnɔ, ǹáa ƀe kɛ̀ a Zudasi, è kɛ̀ dítuɛ gɛ pa a dia. È lɛ̀ɣɛ a Zîsɛ a gɛɛ é ǹá-gbɔ see ma;

48kɛ́lɛ, Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “Zudasi, yá ƀe kulâi núu-kpune Ǹóŋ pôlu a íla-gbɔ-seɛɛ mai?”

49Diai kɛ̀ tɔ̂ni gɔlɛi díkɛɛ mɛnii kâai nyii kɛ̀ pâi kɛ̂i, dí mò, dîyɛɛi, “Kúnuu-namui, ǹɛ́lɛɛ̂i a gɛɛ kúkɔ a m̀óa-sɔkpɔ-ŋai?”

50Nya ƀe dítɔnɔ è ŋɔƀóa-sɔkpɔ̂i pîli zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi yée-mu-nuui ma, é ǹáa-mii-yee mɛi-wolii tée.

51Zîsɛ è zu tòo, ǹyɛɛi, “É lɛ́ɛ tí!” Nya ƀe è ǹyée pɛ̀lɛ ŋ̀óli ma, é m̀alo.

52Gɛɛ tíi, Zîsɛ è mò zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai, da Ǹ̀ŋâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔkɔkuluƀa-ŋai, da ǹúu-pɔlɔ-ŋai dîa nyii-ŋai pà kɛ̀ a gɛɛ dí wolo mai, ǹyɛɛ, “Ka pá a gɛɛ ka wólo mâ a ƀóa-sɔkpɔ-ŋa da wúru gbua-ŋa yɛ̂ɛ ŋuma-nuu?

53Ɣele-ƀɔ́ɔ kélee kwa kâa-ni ku kɛ̀ Ǹ̀ŋâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu, káfe káyee pɛlɛ ní mâ. Kɛ́lɛ, ka tãi ká ŋí da gbínii ŋɔwala-walai.”

Pitɛ è Zîsɛ maa sîa tòo

(Maafîu 26:57, 58, 69-75; Mâki 14:53, 54, 66-72; Zɔ̂ŋ 18:12-18, 25-27)

54Nya ƀe dí wòlo ma, dí li la zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi ŋɔpɛ́rɛi lá. Kɛ́lɛ, Pitɛ e pìlaŋ bôlu zu kúlaa ma;

© 2014 Bible Society in Liberia.

55tãi dí ŋɔŋ tôo la galai samai, dí sèe naa gîe ma, Pitɛ e pà e see naa dísama.

56Yée-mu nɛni tɔnɔ è gàa seêni ŋɔŋ-leŋ ma, è ŋ̀éi pìlaŋ kpɔ́ ma a gbanaŋɔɔ, ǹyɛɛi, “Nalôŋ ŋí máŋ è kɛ̀ bôlu.”

57Kɛ́lɛ, è zia ma, ǹyɛɛi, “Nɛnîi, fé gɔlɔŋ.”

58Nàa loŋ kɛ́ɛ tíi, núu da kpɛ́ni è gàa, ǹyɛɛ, “Íkaa máŋ a dítɔnɔ da.” Kɛ́lɛ, Pitɛ è mò, ǹyɛɛi, “Nalôŋ, ńyãa fei.”

59AƁa tɔnɔ tɛɛ, núu da kpɛ́ni è lòno a gbanaŋɔɔ, ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, nalôŋ ŋí máŋ è kɛ̀ bôlu. Kpɛ́ni fêi, gáa a Galalii-nuu.”

60Kɛ́lɛ, Pitɛ è mò, ǹyɛɛi, “Nalôŋ, m̀ve m̀ɛnii kɔlɔŋ ya m̀ôi mai.” A nàa maa felaa, gɛɛ kɛ̀ lônoi, dɛ́ɛ-sîrɛi è ŋ̀óo píli.

61Nya Ɓe Kúnuu-namui è tìnaŋ ŋ̀éi é pîlaŋ Pitɛ ma. M̀ɛnii Kúnuu-namui è mòi, è nàa tòo Pitɛ kíli ŋá, yɛ̂ɛ berei è mò la ma, ǹyɛɛi, “Dɛ́ɛ-sirɛi é lɛ́ɛ pâi ŋ̀óo pilîi sâa, ya pâi ḿaa-sia too la kɛ̂i gîe saaƁa.”

62Nya Ɓe Pitɛ è kùla ŋini ŋá é wɔ́lɔ kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

Dí ɣɛ́lɛ Zîsɛ ma, díkɛ ǹokwa

(Maafìu 26:67, 68; Mâki 14:65)

63Zinâai kɛ̀ Zîsɛ mɛi kâai, dí ɣɛ́lɛ-maa kùla gbonôi, dí ńokwa.

64Dí ŋ̀éi ɣìri, dí m̀arê kɛ̀, dîyɛɛi, “M̀ó kûa! Gbɛ̂ɛ Ɓe tí ílokwâi?”

65Nya Ɓe dí ǹáa kàra, dí wóo nyɔ́mɔɔ támaa Ɓó é pîlaŋ ma.

Zîsɛ káa gɔyâŋ-su-Ɓelai ŋɛ́i túɛ

(Maafìu 26:59-66; Mâki 14:55-64; Zɔ̂ŋ 18:19-24)

66Tãi ɣele-Ɓɔ̂i è sèri lai, ǹúu-pɔlɔ-ŋai kélee bɛlɛɛ zâla láa soŋ-Ɓela kpaya-kpayai da gɔlɔ-pɔ̃yɛ-Ɓelai dîa, dí díŋa tɛ gîe ma, dí pá la gɔyâŋ-su-Ɓelai ŋ́ɛi tuɛ, dîyɛɛi,

67“À kɛ̀ yá Ɓa Kôraii, m̀ó kûa.” Kɛ́lɛ, è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ŋa máŋ m̀ó kâa, káfe pâi lâai la.

68À kɛ̀ ŋà kámarê kɛ̀, káfe pâi zu toôi.

69Kɛ́lɛ, é kúla tãi ŋi ma, núu-kpune Ǹóŋ a pâi kɛ̂i seêni Ɣâla ŋɔwala-walai láa-mii-yee mɛi-pere.”

70Nya Ɓe díkelee dí mò, dîyɛɛi, “Gɛ̀ ní, íkaa a Ɣâla Ǹóŋ?” È mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka môi a gɛɛ ŋ́gaa la.”

71Dí mò, dîyɛɛi, “Kwa sêre-ŋa wɛli kɛ̂i ŋɔnɔ lé mɛni ma? Kúa kpîŋ kwâa m̀ɛni a kùla gbɔ̂i lá.”

Lûu 23

Zîsɛ káa Pâle ŋɛ́i túɛ

© 2014 Bible Society in Liberia.

(Maafîu 27:1, 2, 11-14; Mâki 15:1-5; Zôŋ 18:28-38)

1Gɛɛ tí, gbɔŋ kélee dí dímu sìɣe dí pa la Pâle pɔ naa.

2Nya ƀe dí pèlɛ mɛni lɛêi ma, dîyɛɛi, “Ku nalôŋ ŋi kàa gɛ kúsîi-ŋai kè a gɛɛ dí tɔɔ gɔmɛnɛi ma. Gɛ mò dîa a gɛɛ dífe ŋuŋ-fela-fei tɛɛ Gâloŋ Siizɛ pɔ, gɛ mo, ǹyɛɛ a gɛɛ ǹyaa kpîŋ ƀa Kôrai nyii gáa a kâloŋ.”

3Nya ƀe Pâle e m̀arê kè, ǹyɛɛi, “Yá ƀa Zûu-ŋai Díkâloŋ?” E ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Yâa m̀ó.”

4Pâle e mò zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da ǹûai dîa, ǹyɛɛi, “Fe mɛni nyɔ́mɔɔ da káa ni nalôŋ ŋi kponôi.”

5Kɛ́lɛ, dí mò a zu kɛtɛ-pere, dîyɛɛi, “Gáa ǹûai kêi wúlee a ŋɔsɛŋ-lɛɛi Zuda-lɔii kélee su, e gɔ́ɔ pîlaŋ Galalii, e seri máŋ la ƀɛ.”

Zîsɛ káa Ɛɛlɔ ŋɛ́i túɛ

6Tãi Pâle e mèni lai, è mare-kêɛ kè à kè nalôŋ è kè a Galalii-nuu.

7Gɛɛ a gɔ́lɔŋ a gɛɛ e kè a Ɛɛlɔ ŋɔlɔii-ma-nuu dai, e dɛ̀ɛ Ɛɛlɔ pɔ naa nyii kè Zerusâlɛŋ a maa-tãi ti.

8Tãi Ɛɛlɔ Zîsɛ kàa lai, ǹíi è kè a nɛ̃ɛ a ŋ̀ánaa. Kpɛ́ni fêi, è kè ŋ̀wêlii é gáa a tãi su kôyaa, berei è mɛni támaa mɛni la é pîlaŋ mai. Gíli è kè ma a gɛɛ a pâi ŋɔmɛni kpaya-kpaya kɛ́ɛ kâai.

9Gɛɛ tíi, è mare-kɛɛ támaa kê m̀a, kɛ́lɛ, ve zu too ni.

10Nya ƀe zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai dí tɔɔ gɔlɛ, díkɛ mɛni lɛɛ ma a gbanaŋɔɔ.

11Nya ƀe Ɛɛlɔ da ŋɔǹɔii maa kpɛ́-ƀelai dí kè tuâi la a ƀaa-kula-maa pere, díkɛ ɣɛlɛ-maa kula gbonôi. Dí yokpo lɛ́lɛɛ ŋ̀ánaa tòo gɔŋ ma, dí dɛɛ pôlu Pâle pɔ naa.

12Maa-ɣelei ti Ɛɛlɔ da Pâle dí nɛ̀ɛ a díkîe. Kpɛ́ni fêi, nyiŋi e lɛɛ pâi kêi dí kè a díkîe-ni kpɔaraa.

Ka Zîsɛ wêlii, kpaa máŋ Barâƀa?

(Maafîu 27:15-26; Mâki 15:6-15; Zôŋ 18:39--19:16)

13Pâle è zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da gɔmɛnɛ-ƀelai tôli díkîe ma da ǹûai.

14È mò dîa, ǹyɛɛi, “Ká pà a nalôŋ ŋi ḿbɔ, káa a ǹûai kêi díkɛ tɔɔ gɔmɛnɛi ma; kɛ́lɛ, ka gáa, ŋaâ zu kɔɔŋ káŋɛi tuɛ, fé mɛni nyɔ́mɔɔ kaa ni nalôŋ ŋi kponôi e pîlaŋ la mɛnii kélee ma ka nɛ ḿâi;

15Ɛɛlɔ fulɔi máŋ fé gáa ni, kpɛ́ni fêi, e dɛ̀ɛ pôlu kúpɔ. Ka gáa, ve mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ ni a gɛɛ e zu-saa kɛ́;

16maa-mɛni ma, ŋa pâi ǹókwâi ŋa tee ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

[17Nya ƀe è nâa kɛ̀ tí, fɛ̂ɛ é tée gbini-pɛrɛi mu nuui dɔnɔ ma, é dɛ́ɛ dípɔ a gúui ŋele.]

18Kɛ́lɛ, díkelee dí làɣi a gîe, dîyɛɛi, “Ka lí a nalôŋ ŋí, í tee Barâƀa ma í dɛɛ kúpɔ!”

19Dí Barâƀa ŋí pìli kpini-pɛ̂rɛ mu kpɛ́ni fêi è kɔ̀ gɔmɛnɛi pɔ́ daa-leei su da núu paa-mɛ̂ni.

20Pâle e lòno dípɔ ŋɔ́nɔ, gɛ ŋ̀wɛli a gɛɛ e tee Zîsɛ ma;

21kɛ́lɛ, dí kɛ̀ nɔ lâɣii ma, dîyɛɛi, “Gbamo saa-wuru ma, gbamo saa-wuru ma!”

22Zaaƀa-tãi e mò dîa, ǹyɛɛi, “Le-mɛni ma? Le-mɛni nyɔ́mɔɔ ƀe e gɛ̀? Fe niî mɛni nyɔ́mɔɔ kélee da kaa ni gbonôi nyii fɛ̂ɛ e saa zu; maa-mɛni ma, ŋa pâi ǹókwâi ŋa tee ma.”

23Kɛ́lɛ, dí kɛ̀ kpɔ́ nɔ́ bôlu a gbanaŋɔɔ a dílaɣi-woo a gɛɛ é gbamo saa-wuru ma. Díwoo-ŋai è ŋ̀ɔi mɛi pɛ́lɛ

24Gɛɛ tí, Pâle è m̀ɛnii têe a gɛɛ m̀ɛnii dí kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é kɛ́i, é kɛ́.

25È tèe ǹalôŋ ma dí marê kɛ̀ m̀ɛni ma, nyii dí bìli kpini-pɛrɛ mu, gɛɛ kɔ̂i gɔmɛnɛi pɔ da ǹúu-paa-mɛni mai; kɛ́lɛ, è Zîsɛ tɛ̀ɛ dípɔ a gɛɛ dí dínîa-mɛni kɛ́ la.

Dí Zîsɛ kpàmo zaa-wuruii ma

(Maafîu 27:32-44; Mâki 15:21-32; Zôŋ 19:17-27)

26Nya ƀe díkɛɛ liî a Zîsɛ, dí Sailini naloŋ Samaŋ soŋ, nyii kɛ̀ kulâi gbâlaŋ ŋái, dí zaa-wuruii láa gâraŋ ŋá a gɛɛ e pîlaŋ la Zîsɛ pôlu.

27Nya ƀe kpɔŋ kɛ́tɛ e pîlaŋ bôlu, da nɛyaa nyii-ŋai kɛ̀ díkeŋei tuâi, díkɛ gbɛ̂ɣei too m̀ɛni mai.

28Kɛ́lɛ, Zîsɛ e tìnaŋ dípɔ e m̀o dîa, ǹyɛɛi, “Zerusâlɛŋ loŋ-nɛni-ŋa, káfe wɔlɔ ḿɛni ma. Kɛ́lɛ, ka wɔlɔ kákpîŋ kámɛni ma da kánîa-pɛlɛɛi.

29Kpɛ́ni fêi, ka gáa, ŋele-ŋai káa pâi tãi da pâi m̀ôi, dîyɛɛi, ‘Lûwa káa gboma-ƀelai dîa da gôo-ƀɔlɔŋ-ŋai dífe niî loŋ sɔlɔ ƀo níi, da ŋini-ŋai lóŋ fe niî gbele níi.’

30Maa-tãi ti da pâi pɛlɛɛ̂i m̀ɔ́ɔ ma ǹyée kpaya-kpayai dîa, dîyɛɛi, ‘Ka too kûa’; da ǹyée pɛlɛɛ-ŋai dîa, dîyɛɛi, ‘Ka kúmɛi pɛ́lɛ.’

31Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ dí nyiŋi kɛ̀ a ŋ̀úru ŋunui, lé ƀe pâi kɛ̂i a ŋ̀úru kpalai?”

Zîsɛ paa-pêre zaa-wuruii ma

32Dí lì a tɔ̂ŋ-kara-ƀela feerɛ máŋ a gɛɛ da dîa-ni dí dípaa.

33Tãi dí sèri la gwaai ma da kɛ̂ ma Ɲuŋ-konoŋ-kwaai mai, dí gbamo naa zaa-wuruii ma, bɛlɛɛ dɔ̂ŋ-kara ƀelai dia máŋ, dɔnɔ kɛ́ ƀo ǹáa-mii-yee mɛi-pere, gbeli e ƀo gɔɔ-yee mɛi-pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Nya ƀe Zîsɛ e mò, ǹyɛɛi, “Ńâŋ, dísu-mɛni lɛɛ; kpɛ́ni fêi, dífe mɛnii kɔ́lɔŋ da gêi.”
Dí ŋɔseɣei ŋá kɔ̀lɛ kpɛɛŋ su.

35Nya ƀe ǹûai dí kɛ̀ tɔ̂ni gɔlɛ, díkɛ naa kaa. Gɔmɛnɛ-ƀelai máŋ dí kɛ̀ ɣɛ́lɛ-maa
kulâi gbonôi, dîyɛɛi, “È núu da kpɛni-ŋa ƀàlo. À kɛ̀ gáa a Kôrai nyii kulâi Ɣâla
yêei, Ŋɔsu-ɣɛɛ-nuui, ǹɛɛ naa é gbîŋ ƀálo!”

36Gɔkuluƀa-ŋai máŋ dí kɛ̀ ɣɛ́lɛ-maa kulâi gbonôi, dí pa a lɔɔ-kpona a gɛɛ dí dɛɛ
bɔ.

37Díyɛɛi, “À kɛ̀ íkaa a Zûu-ŋai Díkâloŋ, íkpîŋ ƀalo!”

38Kɔlɔ-pɔ̃yɛɛ e kɛ̀ ŋuŋ mɛi-pere, ǹyɛɛ, “Zûu-ŋai Díkâloŋ ká ŋi.”

Ŋuma-ƀela feerɛi

39Dɔ̂ŋ-kara-nuui dɔnɔ nyii kɛ̀ sɛ́lɛnîi naai, e laa-kara-woo ƀo mà, ǹyɛɛi, “Kɛrɛ̂e,
yá ƀa Kôrai? Íkpîŋ ƀálo bɛlɛɛ kûa!”

40Kɛ́lɛ, ǹúui gbeli e ǹia-woo ƀò, ǹyɛɛi, “Ífe máŋ yáôi Ɣâla ma, íkɛ gáa a gɛɛ íkaa
mɛni-lɛɛ maa-laa tɔnɔi ti su?

41Zǎâi kúmɛni ma; kpɛ́ni fêi, kúkaa kúsɔŋ ŋɔfela-fei sɔlɔ ƀôi; kɛ́lɛ, nalôŋ ŋi fé
mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ ni.”

42Nya ƀe e mò ma, ǹyɛɛi, “Zîsɛ, ḿaa-mɛni é lɛ́ɛ íkili ŋá tãi yà pà la íkâloŋ-laai
sui.”

43E mò ma, ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, ŋá m̀ó yâ, sâa kwa ya kwa pâi kêi Paredai.”

Zîsɛ saa-pere

(Maafîu 27:45-56; Mâki 15:33-41; Zɔ̂ŋ 19:28-30)

44È kɛ̀ nâa a aƀai ǹɔ́ɔlu mɛi dai. Nya ƀe kpíni è pɛ̀lɛ ǹɔii gwaa kélee ma é lɛ́ɛ la
zu aƀai ǹɔ́ɔlu mɛi náaŋ é seri,

45vóloi ŋɔkwaa-ponoɔi é fɛ̀ɣɛ. Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu-seɣei e nâa ƀela zamai.

46Nàa kɛ́ɛ ti, Zîsɛ e làɣi a ŋ̀óo kɛ́tɛ, ǹyɛɛi, “Ńâŋ, ŋa ŋámɔ̂leŋ tɛ́ɛ ípɔ!” Gɛɛ a nyiŋi
ƀói, e nɛ̃wo gbɛɛ ŋái too.

47Tãi gɔkuluƀa-ŋai mɛi nuui e mɛnii ŋi kàa la é kɛ́i, e laa-maa-tɛ tɛɛ Ɣâla pɔ,
ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, nalôŋ ŋi e kɛ̀ a tɔ̃yâ-nuu!”

48Gbɔŋ kélee kɛ́ɛ a pá gîe-ma a gɛɛ dí naa kaai, dí kɛ̀ liî a díkeŋe lá tua tãi dí
mɛnii ŋi kàa la é kɛ́i.

49Kɛ́lɛ, ǹúui kélee kɛ̀ a gɔlɔŋɔɔi, bɛlɛɛ nɛyâai dîa nyii-ŋai kûla Galalii-lɔii sui, dí
pìlaŋ bôlui, dí tɔ̀ɔ kwaa kôyaa ma, díkɛ mɛnii ŋi kaa.

Zîsɛ loo-pere

(Maafîu 27:57-61; Mâki 15:42-47; Zɔ̂ŋ 19:38-42)

© 2014 Bible Society in Liberia.

50Nalôŋ tɔnɔ e kɛ̀ naa, ǹáa ƀe kɛ̀ a Zosɛ, nyii kûla Zûu-ŋai dítaai su da kɛ̂ ma Alimatîai. È kɛ̀ a gɔyâŋ su-nuu da. È kɛ̀ a nuu lɛ́lɛɛ, gɛ ƀo a tɔ̃yâ-nuu.

51Vé fáa ní díŋuŋ pîlaŋ su-wooi ma da mɛnii dí gɛ́i. È kɛ̀ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai kɔ́rîi.

52Nalôŋ ŋi e lì Pâle pɔ, e m̀arê kɛ́ Zîsɛ pomai mɛni ma.

53Nya ƀe è gula, é m̀aa kpiniŋ a seɣe kole, é ǹáa ƀolôŋ su nyii dí dèe kɔni kɛ́tɛ su ƀɛi poma da fé niî wɔ́lɔ laa ni naai.

54È kɛ̀ a Zãâ kpɛtɛ-ɣelei, nya ƀe Vii-tɔɔ-ɣelei gɔ́ɔ e kɛ̀ pîlanii.

55Nɛyâai da dîa-ni dí kûla kɛ̀ Galalii-lɔii su dí lɛɛ bôlui, dí molôŋ kàa da berei bomai è kɛ̀ laâni lai.

56Gɛ́ɛ tíi, dí lì pôlu, dí wée-fũa-ŋa da wuru-ya kúŋ nɛ̃ɛ-ŋa kpɛtɛ. Dí dífii tɔ̀ɔ a Vii-tɔɔ-ɣelei yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ è mò lai.

Lûu 24

Zîsɛ mu-siɣeɛ saa yêei

(Maafîu 28:1-10; Mâki 16:1-8; Zɔ̂ŋ 20:1-10)

1Kɛ́lɛ, nɔɔkuui ŋɔɣele-kûui duɛ-tuɛ ɣele wàla pɛ-pɛi, dí pà m̀olôŋ lá a ŋ̀úru-ya kúŋ nɛ̃ɛi nyii dí gbɛ̀tɛi.

2Nya ƀe dí nàa kàa vɛ̃ɛ-ƀelai kúlaa m̀olôŋ lá.

3Kɛ́lɛ, tãi dí lɔ̀ la naai, dífe (Dínuu-namui Zîsɛ) pomai kaa ni.

4Nya ƀe è kɛ̀ tí, díkɛɛ díkili ŋá siâi a mɛnii ŋi, ka gáa, sinâa feerɛ dí kɛ̀ ƀô tɔ̂ni díkɔlɛ yokpo kole-ŋa su.

5Díkɛɛ yaôi, dí díŋuŋ ma pìlaŋ ǹɔii ma. Zinâai dí mò dîa, dîyɛɛi, “Lé ƀe kɛ̀ ka nuu-fului kɔ́rîi zaa-ƀelai samai? (Vé ƀɛ, aâ m̀u siɣe.)

6É lɛ́ɛ kákili ŋá berei è mò la kâa gɛɛ kɛ̀ Galalii-lɔii sui,

7a gɛɛ fɛ̂ɛ da núu-kpune Ǹóŋ tɛ̀ɛ sɔnyɔ̂ŋ-ƀela pɔ́, dí gbamo saa-wuru ma, ŋele-kuui zaaƀa-ɣelei é m̀u siɣe saa yêei.”

8Nya ƀe ŋ̀óo-ŋai ŋí è lɛ̀ɛ díkili ŋá.

9Díkɛɛ kulâi molôŋ lái, dí lì pôlu dí m̀ó ŋɔpôlu-ƀela puu kao tɔnɔɔi ma, da núu kpeli-ŋai kélee.

10Dia ƀe kɛ̀ a Mere Madalini, da Zoana, bɛlɛɛ Zĩi ǹee Mere ma. Nɛyâai nyii-ŋai da dîa-ni dí kɛ̀ naai dí mɛni-ŋai ŋi ƀo ŋɔsia-ƀelai dîa;

11kɛ́lɛ, ŋ̀óo-ŋai ŋi dí kɛ̀ nɔ dîa a ƀoo-woo-ŋa. Nya ƀe dífe dísiɣe ni a tɔ̃yâ.

[12Kɛ́lɛ, Pitɛ e m̀u sìɣe e li a kîrɛ molôŋ lá. E m̀aa pɛ̂lɛ, gɛ nàa kaa, ve sɛŋ da kaa ni fɛ̂ɛ zeɣe kole-ŋai. E lì bɔ naa, gɛ gíli ŋá sia berei mɛnii ŋi a kɛ́ lai.]

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zîsɛ è kùla ŋɔpôlu-ƀelai veerɛ ŋɛ́i Ɛmeyɔ perei ma

(Mâki 16:12, 13)

13Ǹúui veerɛ dí kɛ̀ siâi a maa-ɣelei ti, díkɛ li kpanâŋ da lá ǹáa ƀe kɛ̀ a Ɛmeyɔ, nyii kɛ̀ a aƀa feerɛ-sia e kula Zerusâlɛŋ.

14Dí kɛ̀ lônoi gîe-ma e pîlaŋ mɛni-ŋai kélee dîa da kɛ́i.

15Nya ƀe e kɛ̀ ti, díkɛɛ lônoi díkɛ mare-kɛɛ kɛ̀ gîe-mai, Zîsɛ ǹyaa kpîŋ e lɛ̀ɣɛ a dia da dîa-ni díkɛ sia.

16Kɛ́lɛ, sɛŋ da e dí kɛ̀ díŋɛi fé m̀aa kpɛɛ ní.

17E mò dîa, ǹyɛɛi, “Le-mɛni ƀe ŋi ka m̀ôi gîe-ma kakɛ siai?” Nya ƀe dí tɔ̀ɔ tɔŋ a malôŋ-pere.

18Nya ƀe díta tɔnɔ, ǹáa ƀe kɛ̀ a Kiliapa, e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Ya nɔ ƀa ŋɔ̃yâ tɔnɔi Zerusâlɛŋ nyii ve mɛnii ŋi kɔlɔŋ a kɛ́ naa a ŋele-ŋai ŋi?”

19Nya ƀe e mò dîa, ǹyɛɛi, “Le-mɛni-ŋa?” Dí mò ma, dîyɛɛi, “É pîlaŋ Nâzarɛ Zîsɛ ma, nyii kɛ̀ a lóno-kɛ-nuu kɛ́tɛ ŋɔtíi-kɛɛi su da ŋɔlóno-wooi Ɣâla da ǹûai kélee díŋɛi,

20berei zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da kúgɔmɛnɛ-ƀelai dí dɛ̀ɛ la a gɛɛ dí mɛni lɛ́ɛ ma a gɛɛ e saa, dí gbamo saa-wuru mai.

21Kɛ́lɛ, e kɛ̀ kúkili ŋá a gɛɛ e kɛ̀ pâi Eezuɛ maa teêi. É kúla nyiŋi kélee ma, a kɛ́ nàa a ŋele-kuui zaaƀai nyiŋi kɛ́ɛ a kɛ́i.

22Fulɔi máŋ, kúkpulu su nɛyâa da-ni dí kúpɛlɛ pù. Dí lì molôŋ lá a ɣele-wala pɛ-pɛ,

23dífe bomai kaa ni. Dí pa pôlu, díkɛ mò a gɛɛ dí Ǹâla-taa kela-ŋa kàa zĩa su nyii mò dîa a gɛɛ gáa a vúlui.

24Kúkpulu da-ni dí lì molôŋ lá, dí gáa nɔ́ yɛ̂ɛ berei nɛyâai dí mò lai, kɛ́lɛ, dífe gáa ni.”

25Nya ƀe è mò dîa, ǹyɛɛi, “Óo, ƀoo-ƀela, káai kámɛni ŋá káa la wâlai, káfe m̀ɛni siɣêi a tɔ̃yâ nyii kélee Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dí mòi!

26Fɛ̂ɛ Kôrai é mɔ̃lɛ mɛni-ŋai ŋí dîa é lɔ́ ŋɔfólo-laai su, ve tí?”

27Nya ƀe, é síɣe Mose ma da Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai kélee, mɛnii Ǹâla-kɔlɔi su e pîlaŋ gbîŋ mai, e zu-kulai lɛ̀ dîa.

28Nya ƀe dí kɛ̀ lɛɣêi gbanâŋ lá ƀɛi dí kɛ̀ liî naai. È gɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ ǹyaa ƀe è kɛ̀ liî tuɛ-pere,

29kɛ́lɛ, dí gbèra fé a gbanaŋɔɔ, dîyɛɛ, “Kwaa lɛɛ ƀɛ. Kpɛ́ni fêi, ɣele-wulii-tãi a lɛɣɛ, volo-kaoi a kɛ́ yenîi.” Nya ƀe e lɔ̀ dí lɛ́ɛ naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Tãi e sèe la da dîa-ni a gɛɛ dí dílaa mii, e gbóloi siɣe, e lûwa too ma, e zu ɣale e dɛɛ dípɔ.

31Nya ƀe díŋɛi lá e ƀò, dí m̀aa kpɛɛ. È làŋ díŋɛi a maa félaa.

32Dí mò díkîe-ni dîa, dîyɛɛ, “Kúlii e kɛ̀ kérenîi tãi e kɛ̀ lônoi la kúpɔ berei ma, gɛ Ǹâla-kɔlɔi su-kulai lɛ kûai, ve ti?”

33Nya ƀe dí dímu síɣe a maa-aƀai tí, dí lí pôlu Zerusâlɛŋ. Dí ŋɔpôlu-ƀela puu kao tɔnɔi kàa bɛlɛɛ ǹûai dia nyii-ŋai da dîa-ni dí kɛ̀ naa, dí díŋa tɛ naa gîe-mai,

34nyii mò dîa, dîyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, Kúnuu-namui a m̀u siɣe, ǹyaŋ aâ kula Samaŋ ŋɛi!”

35Gɛɛ ti, dí mò mɛnii a ké berei mai, da berei dí m̀aa kpɛ̀ɛ la gbolo-ɣaleɛi sui.

Zîsɛ è gbîŋ lɛ̀ ŋɔpôlu-ƀelai dîa

(Maafîu 28:16-20; Mâki 16:14-18; Zôŋ 20:19-23; Zia-ƀelai Ké-mɛni-ŋai 1:6-8)

36Díkɛɛ kɛ̀ lônoi, Zîsɛ ǹyaa kpîŋ e tɔ̀ɔ dísama. [Nya ƀe e mò dîa, ǹyɛɛi, “Lii-see é ké káyêei!”]

37Dílaa e fɛ̀ɛ a yao, gɛ ƀo díkili ŋá a gɛɛ da mɔ̂leŋ káa.

38Kélɛ, e mò dîa, ǹyɛɛi, “Le ƀe kɛ̀ kálii káa kɔ̂i? Le ƀe kɛ̀ mare-kɛɛ a kulâi kálii sui?

39Ka ńyee da ŋ́gɔɔ káa a gɛɛ ńyaa kpîŋ ká ŋí. Ka káyee pélɛ m̀â, ka gáa, kpéni fêi, mɔ̂leŋ lúu fé ma da gao-ŋa yɛ̂ɛ berei ka gáâi ŋ́gaa lai.”

[40Gɛɛ a mɛnii ŋi ƀói, e ǹyée da gɔ́ɔ lɛ̀ dîa.]

41Kélɛ, berei dífe laa ni la a dílii-nɛ̃ɛ-perei, dípɛlɛ e pù, é m̀ó dîa, ǹyɛɛi, “Sɛŋ da káa ƀɛ mii-mɛni ma?”

42Dí nyɛ̃ɛ-ŋɔŋ kpua tɛ̀ɛ bɔ,

43nya ƀe e zìɣe, e mii díŋɛi.

Zîsɛ è Ǹâla-wooi su kùla é pîlaŋ gbîŋ maa-mɛni ma

44Nya ƀe è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ǹóo-ŋai ká ŋí nyii ŋá mò kâa tãi ŋá kɛ̀ la kákɔlɛi, a gɛɛ mɛnii kélee bɔ̃yɛɛ̂i e pîlaŋ mâ Mose ŋɔtɔ̂ŋ sui da Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai díkɔlɔi sui, bɛlɛɛ nyii ma ŋ̀ule-woo-kɔlɔi sui, fɛ̂ɛ ŋa-see é ké.”

45Gɛɛ ti, e díkili ŋá pòno a gɛɛ dí táre Ǹâla-kɔlɔi su.

46Nya ƀe e mò dîa, ǹyɛɛi, “Bɔ̃yɛɛ̂i a gɛɛ fɛ̂ɛ Kôrai e mɔ̃lɛ, e m̀u siɣe saa yêei a ŋele-kuui zaaƀa-ɣelei.

47Ǹyaŋ à kɛ̀ ti, ǹáa su lii-pene da sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ a pâi ƀôi sii-ŋa kélee ma, gɔ́ɔ e pîlaŋ Zerusâlɛŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

48Káa ƀa mɛni-ŋai ŋi maa-sêre-ŋa.

49Ka gáa, ŋa pâi dɛɛ̂i kápɔ naa nyii Ńâŋ a gono tée lai, kɛ́lɛ, ka lɛɛ daai su e lɛɛ zu kámaa e ɣiri a wala-wala nyii kulâi ŋelei su póŋ-póŋ.”

Zîsɛ tɛ́-pere Ɣâla-taa

(Mâki 16:19, 20; Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 1:9-11)

50È lì a dia Bɛtɛni kɔlɛ ma. Nya ƀe e ǹyée tɛ̀ dímɛi-pere, e lûwa too dîa.

51Nya ƀe e kɛ̀ ti, gɛɛ kɛ̀ lûwa toôi diai, e kùla dísama, (e tɛ Ɣâla-taa).

52Nya ƀe (dí vɛ̀li) dí li pôlu Zerusâlɛŋ a lii-nɛ̃ɛ kɛ́tɛ.

53Dí kɛ̀ kpɔ́ nɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu a ɣele kélee, díkɛ laa-maa-tɛ tɛɛ Ɣâla pɔ, díkɛ lûwa too ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zɔ̂ŋ

Zɔ̂ŋ 1

Ǹɲóoi è nâa kɛ̀ a núu-kpune

1Gɔ́ɔ pîlanii Ǹɲóoi è kɛ̀ naa. Ǹɲóoi ǹyaŋ è kɛ̀ ɣâla kɔlɛ. Ǹyaŋ Ǹɲóoi è kɛ̀ a ɣâla.

2È kɛ̀ ɣâla kɔlɛ a gɔ́ɔ pîlanii.

3Sɛŋ kélee è kpɛ̀tɛ zarâi, ǹyaŋ sɛŋ da kélee fé kɛ́ ní a gbɛ́tɛɛ ŋ̀ɛi pôlu nyii kɛ̀ a gbɛtɛɛ̂i.

4Fúlu-laa è kɛ̀ gbonôi, ǹyaŋ vúlu-laai è kɛ̀ a núu-kpune ŋɔkwaa-ponoɔ.

5Gwaa-ponoɔi a fôlo gbínii su, ǹyaŋ gbínii fé tá ǹiîŋ ní.

6Núu tɔ̃nɔ è kɛ̀ naa. ɣâla è dɛ̀ɛ. Ǹáa ɓe kɛ̀ a Zɔ̂ŋ.

7È pà sêre-faa kɛ́ mɛni ma. È gwaa-ponoɔi maa-sêre-faa kɛ̀ a gɛɛ núu kélee é láa la zarâi.

8Vé kɛ́ ní a gwaa-ponoɔi. Kɛ́lɛ è pà a gɛɛ é gwaa-ponoɔi maa-sêre-faa kɛ́.

9Dɔ̃yâ kwaa-ponoɔi nyii a fôlo núu-kpune kélee mai, è kɛ̀ pâi ǹɔii su.

10È kɛ̀ ǹɔii su, ǹɔii ǹyaŋ è kpɛ̀tɛ zarâi, kɛ́lɛ, ǹɔii fé gɔ́lɔni.

11È pà bɔ́-taai, kɛ́lɛ, ŋɔnûai dífe díyee see ní mù.

12Ǹúui kélee ǹyée sèe mùi, é ǹáa síɣe a tɔ̃yâi, è wála-wâla tɛ̀ɛ dípɔ a gɛɛ dí kɛ́ a ɣâla lônii,

13nyii núu ŋ̀ãa-sâlaŋ fé maa sɔlɔ ɓó ní, kpaa máŋ dímaa sɔlɔ ɓó-pere è kɛ̀ a núu-kpune ǹîa-pere, kpaa máŋ núu ǹîa-pere, kɛ́lɛ, ɣâla ŋɔi.

14Ǹyaŋ Ǹɲóoi è kɛ̀ a núu-kpune gɛ́ ɓò kúsama. Kú ŋɔfólo-laai kâa gɛɛ yɛ̂ɛ Nâŋ ɣâla Ǹóŋ tɔnɔi ŋɔi, ǹáa fɛ́ɛ a tɔ̃yâ da ɓɛlɛ-sêe.

15Zɔ̂ŋ è maa-sêre-faa kɛ̀ é láɣi la, ǹyɛɛi, “Ǹyaa ɓe ŋá kɛ̀ faâi ma, ńyɛɛi, ‘Ǹúui gáa pâi ḿbôlu mai, gáa ḿɛi. Kpɛ́ni fêi, ǹyaa fúlɔi è kɛ̀ ɣele ma.’ ”

16Ǹyaŋ ŋɔlaa-fɛ̂ɛi su kúkelee kwa ɓɛlɛ-sêe támaa sɔlɔ ɓó gîe mɛi.

17Kpɛ́ni fêi, dí dɔ̂ŋ tɛ̀ɛ Mose sârai, ɓɛlɛ-sêe da tɔ̃yâ è pà Zîsɛ Kôrai sârai.

18Núu da kélee fé tá wɔ́lɔ ɣâla káa ní. Ǹóŋ tɔnɔi nyii gáa Ǹâŋ kɔ̃ɔŋ sui, ǹyaa ɓe a ǹɛ́.

Batâi-kɛ́-nuui Zɔ̂ŋ ŋɔsêre-faai

(Maafîu 3:1-12; Mâki 1:1-8; Lûu 3:1-18)

19Zɔ̂ŋ ǹyaŋ ŋɔsêre-faai ká ŋí, tãi Zûu-ŋai dí zâla láa soŋ-ɓela kpaya-kpayai da Liivai-ŋai kùla Zerusâlɛŋ dí dítɛɛ m̀are kɛ̂i, dîyɛɛ mà, “Gbɛ̂ɛ ɓa yâ?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

20E fàa ma ve zia too ni, e fàa ma, ǹyɛɛi, “Ḿve a Kôrai.”

21Nya ƀe dí m̀are kɛ̀, “Lé ƀe ŋaŋ? Íkaa a Ilaiza?” Nyɛɛ dîa, “Ḿve la.” “Íkaa a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui?” È zu tòo, ǹyɛɛ, “Kpao.”

22Nya ƀe dí mò ma, dîyɛɛi, “Gɛ́ ní, gbɛ̂ɛ ƀa yâ? Kili-ŋa-pono da fé kûɛ ǹûai dí kútɛɛ̂i dímɛni ma. Ƀiɛ le é pîlaŋ íkpîŋ ma?”

23E mò, ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀa ǹúui ŋ̀óo káa têi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui, ‘Ka Kúnuu-namui ŋɔperei su sa̋a,’ yɛ̂ɛ berei Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Azaya e mò lai.”

24Faresii-ŋai ƀe dítɛ̀ɛ.

25Dí m̀are kɛ̀, dîyɛɛ ma, “Gɛ̀ ní ya batâi kɛ̂i le-mɛni ma, ífe a Kôraii, ífe a Ilaiza, ífe a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui?”

26Zɔ̂ŋ è díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Ŋa batâi kɛ̂i a yá, kɛ́lɛ, núu tɔnɔ káa tɔ̂ni kásama nyii káfe gɔlɔŋ,

27nyii gaa pâi m̀bôlui, nyii maa fé nɛ̃ɛ ni a gɛɛ ŋa ŋɔkɔ́ɔ ŋá-kɔlɔi-ŋ̀ɛli fúloŋ.”

28Nyiŋi è kɛ̀ Bɛtɛni, Zɔdiŋ Ya-leei pôlu, ƀɛi Zɔ̂ŋ è kɛ̀ batâi kɛ̂i naai.

Ka Ɣâla ŋɔƀála-loŋ káa

29Bôlu ma-ɣelei Zɔ̂ŋ e Zîsɛ kàa, gɛ pa bɔ-pere. E mò, ǹyɛɛi, “Ka Ɣâla Ŋɔƀála-loŋ káa, nyii a ǹɔii ŋɔsɔnyɔ̂ŋ sìɣei!

30Ǹyaa ƀe ŋá kɛ̀ faâi ma, ńyɛɛi, ‘Núu da káa pâi m̀bôlu ma gáa m̀ɛi, kpɛ́ni fêi, ǹyaa fulɔi e kɛ̀ ɣele ma.’

31Ńyãa kpîŋ fé kɛ́ ni a gɔ́lɔŋɔɔ, kɛ́lɛ, nyiŋi mɛni ƀe ŋá pà ŋ̀gɛ batâi kɛ̀ a yá, a gɛɛ é lɛ́ Eezuɛ-ŋai dîa.”

32Zɔ̂ŋ e maa-sêre-faa kɛ̀, ǹyɛɛi, “Ŋá M̀ɔlêŋ kàa kulâi ŋelei su, gɛ yeŋ yɛ̂ɛ tòloŋ e see mà.

33Ńyãa kpîŋ fé kɛ́ ni a gɔ́lɔŋɔɔ, kɛ́lɛ, ǹúui ńdɛ̀ɛi a gɛɛ ŋa batâi kɛ̀ a yâi e mò mà, ǹyɛɛi, ‘Ǹúui ya gàa M̀ɔlêŋ e yeŋ e see ma, ǹyaa ƀe gáa a ǹúui a batâi kɛ̀ a M̀ɔlêŋ Maa Waai.’

34Ǹyaŋ ŋa gáa, ŋa maa-sêre-faa kɛ̀ a gɛɛ nyiŋi ƀe gáa a Ɣâla Ǹóŋ.”

Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai maa-ŋuŋ-ŋai

35Bôlu ma-ɣelei ŋɔ́nɔ Zɔ̂ŋ da ŋɔpôlu-ƀelai veerɛ dí kɛ̀ tɔ̂ni.

36È ŋ̀ɛi pîlaŋ Zîsɛ ma gɛ sia, ǹyɛɛ, “Ka Ɣâla Ŋɔƀála-loŋ káa!”

37Ŋɔpôlu-ƀela feerɛi dí ŋ̀óo mèni, díaŋ dí pîlaŋ Zîsɛ pôlu.

38Zîsɛ e tìnaŋ e díkaa pîlanii bôlu, e mò diai, ǹyɛɛi, “Le ƀe ka gɔ́rii?” Díyɛɛ ma, “Lɛ̂ƀai, (zu-kulâi ƀa Kaamɔ̂ɔ), mi ƀe íkaa naai?”

© 2014 Bible Society in Liberia.

39Nyɛɛ dîa, “Ka pá ka nàa kaa.” Dí pà dí ƀɛi kaa e kɛ̀ naai. Da dîa-ni dí lɛɛ naa a ŋelei ti. Kpɛ́ni fêi, e kɛ̀ a ɣele-wulii-folo.

40Núu feerɛi diai Zɔ̂ŋ wóo mɛ̀ni dí pîlaŋ Zîsɛ pôlui, dɔnɔ e kɛ̀ a Aŋdulu, Samaŋ Pitɛ ǹɛ̂ɣe.

41E ǹîa Samaŋ kàa fulɔi, é m̀ó ma, “Kwa nàa M̀asâya káa” (nyii zu-kulai ƀa Kôrai).

42E pà la Zîsɛ pɔ. Zîsɛ e gàa e m̀o ma, “Ya ƀa Samaŋ, Zɔ̂ŋ ǹóŋ? Da pâi kɛ̂i yâ Sîfa” (zu-kulai ƀa Kɔni).

Tãi Zîsɛ e Fele da Natɛnia tòli lai

43Bôlu ma-ɣelei Zîsɛ e gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛɛ e li Galalii. Nya ƀe e Fele kàa e m̀o ma, “Pîlaŋ m̀bôlu.”

44Fele ǹyaŋ e kùla Bɛsaida, daa kɛ́tɛi nyii Aŋdulu da Pitɛ dí kùla zui.

45Fele e Natɛnia kàa e m̀o ma, ǹyɛɛi, “Kwâa gáa ǹúui Mose e m̀aa-mɛni pɔ̃̀yɛ dɔ̂ŋ su, nyii máŋ Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai dí m̀aa-mɛni pɔ̃̀yɛ, Zîsɛ Nâzarɛ-nuui, Zosɛ ǹóŋ.”

46Natɛnia ǹyɛɛ má, “Sɛŋ lɛ́lɛɛ da a pɔ̂ri kulâi Nâzarɛ?” Fele ǹyɛɛ ma, “Pá í gáa.”

47Zîsɛ e Natɛnia kàa gɛ pa bɔ. E m̀aa-mɛni ƀo, ǹyɛɛi, “Ka gáa, Eezuɛ-nuu kpîŋ ká ŋi, nyii pɛlɛ fe gbonôi!”

48Natɛnia ǹyɛɛ ma, “Í ŋ̀gɔ̀lɔŋ leŋ?” Zîsɛ e zu tòo, ǹyɛɛi, “Fele é lɛ́ɛ pâi ítolîi, tãi í kɛ̀ la ŋúrii mui, da kɛ̂ ma fîi, ŋá íkàa.”

49Natɛnia e zu tòo, e m̀o ma, “Kaamɔ̂ɔ, íkaa a Ɣâla Ǹóŋ! Íkaa Eezuɛ Ŋɔkâloŋ!”

50Zîsɛ e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛ ma, “Ya nâa làa a ńyãa, kpɛ́ni fêi, ŋá mò yâ a gɛɛ ŋá íkàa ŋúrii mui? Ya pâi mɛni kpaya-kpaya-ŋa kâai e tɛɛ nyiŋi-ŋai ŋi ma.”

51E mò ŋɔ́nɔ ma, ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ kpíŋ, ŋá m̀ó kâa, ka pâi ŋelei su kâai ńâ ƀoɔ, Ɣâla ŋɔkéla-ŋai díkɛ tɛ díkɛ yeŋ núu-kpune Ǹóŋ ma.”

Zɔ̂ŋ 2

Kena nɛni-kula kuui

1Ǹele-kûui zaaƀa-ɣelei nɛnî-kula kuu è kɛ̀ Kena Galalii-lɔii su. Zîsɛ ǹee ǹyaŋ è kɛ̀ naa.

2Dí Zîsɛ kpîŋ da ŋɔpôlu-ƀelai tòli nɛni-kula kuui su.

3Tãi ŋwɑ̃̂aii è kpɛ̀ɛ lai, Zîsɛ ǹee è mò m̀a, ǹyɛɛi, “Ŋwãai fé díyêei.”

4Zîsɛ è mò mà, “Nɛnîi, nàa lɛɛ nɔ ńyêei. Ŋátãi fé niî seri ni.”

5Ǹya ƀe ǹee è mò ǹyée-mu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, “Ka mɛni nyíi kélee kɛ́ a mò kâai.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Kɔni leɣi lɔ́ɔlu mɛi da è kɛ̀ seêni naa Zûu-ŋai dímɛni maa waai kɛ́-mɛni ma, dɔnɔ kɛ́ ya-tiŋ náaŋ soŋ, kpaa ya-tiŋ lɔ́ɔlu mɛi da.

7Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka neɣi-ŋai láa fɛ́ɛ a yá.” Nya ƀe dí dílaa fɛ̀ɛ kpɔ́ kiinɛɛ.

8È mò dîa, “Ka nàa da kula ka li la gúu-mɛi-nuui pɔ.” Nya ƀe dí da kùla.

9Tãi gúu-mɛi-nuui è ǹyái kɔ̂ŋ la nyii a nàa péne a ŋwɑ̃̂aii, ve kɛ́ ni a ƀɛi kɔlɔŋɔɔ è kùla naai (berei máŋ ǹyée-mu-ƀelai diai ǹyái kulâi, dí kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ lai), gúu-mɛi-nuui è nɛnî-kula-surɔŋ tòli.

10Nyɛɛ ma, “Núu kélee a ŋwɑ̃̂ai lɛ́lɛɛi tɛ̀ɛ tuɛ. Ǹûai da gbèle a dámaa, à kɛ̀ ti, dí lɛɛ pâi a ŋwɑ̃̂aii nyii ve lɛlɛ ni. Kɛ́lɛ, ya ŋwɑ̃̂ai lɛ́lɛɛi seêi kɛ́ a lɛɛ zu tãi ŋi a seri.”

11Zîsɛ ŋɔŋɛi-kɛ-maa kɛɛi maa-ŋuŋ ká ŋi è gɛ̀ Kena, Galalii-lɔii su a gɛɛ é ŋɔfólo-laai lɛ́, ǹyaŋ ŋɔpôlu-ƀelai dí laa la.

12Nyiŋi pôlu ma e yeŋ Kapɔ̂nia da ǹee, ǹeɣe-ni da ŋɔpôlu-ƀelai. Nàa ƀe dí gɛ̀ naa a ɣele-kuu da.

Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu kpɛtɛɛi

(Maafîu 21:12, 13; Mâki 11:15-17; Lûu 19:45, 46)

13Zûu-ŋai Dídɛɛ-mɛi-kuui e nàa lɛ̀ɣɛ, Zîsɛ ǹyaŋ e tɛ̀ Zerusâlɛŋ.

14E nûa kàa Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu díkɛ niŋa-sirɛ-ŋa kɔlɛ da ƀála-ŋa e pɛlɛ toloŋ-ŋa dîa. Ǹyaŋ zɛŋ-kao maa-faleŋ-ƀelai díkɛ sɛŋ-kao maa faleŋ.

15E ɣɛli kpɛ̀tɛ a fáa e díkelee díkpɛ da díƀala-ŋai é pɛ́lɛ niŋa-sirɛ-ŋai dîa dí kula Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. E zɛŋ-kao maa-faleŋ-ƀelai dísɛŋ-kaoi pú e dí teƀele-ŋai pene é bɛ̀lɛ.

16E mò dòloŋ-kɔlɛ-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, “Ka zãâi ŋi kúla ƀɛ. Káfe pâi Ńâŋ ŋɔpɛ́rɛi kɛ̂i a pɔni-tɔɔ-pɛrɛ.”

17E lɛ̀ɛ ŋɔpôlu-ƀelai kíli ŋá a gɛɛ e kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ, “Ípɛrɛi maa wɛlii, a pâi ḿbaâi.”

18Nya ƀe Zûu-ŋai dí mò ma, “Ŋɛi-kɛ-maai ƀa le ya ǹɛ̂i kûa nyiŋi kɛ́ mɛni mai?”

19Zîsɛ e díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Ka Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋi kara, ǹyaŋ ŋa pâi dɔ̂i ɣele-kuu saaƀa yée mu.”

20Nya ƀe Zûu-ŋai dí mò ma, “Ǹ̩âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋi tɔɔ e kóraŋ buu náaŋ kao lɔ́ɔlu mɛi da sìɣe. Ya pɔ̂ri dɔ̂i ɣele-kuu saaƀa yée mu?”

21Kɛ́lɛ, e kɛ̀ faâi gbîŋ-kponoi ma yɛ̂ɛ Ɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛ.

22E kɛ̀ ti, tãi e mu sìɣe saa-yeei, e lɛ̀ɛ ŋɔpôlu-ƀelai kíli ŋá a gɛɛ Zîsɛ e nyiŋi ƀò. Dí làa a Ǹ̩âla-kɔlɔi da ŋ́ooi ŋi Zîsɛ e mòi.

Zîsɛ è núu kélee kɔ́lɔŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Tãi e kɛ̀ la Zerusâlɛŋ Dɛɛ-mɛi Kûui mai, núu támaa dí ǹáa sìɣe a tɔ̃yâ, tãi dí ŋ̀ɛi-kɛ́-maa-ŋai kàa e gɛ̀i.

24Kɛ́lɛ, Zîsɛ fe laa ni a dîa,

25kpɛ́ni fêi, e kɛ̀ a núu kélee kɔlɔŋɔɔ, ve kɛ́ ni a núu da wɛ́liɛɛ a gɛɛ é núu-kpune maa sêre-faa kɛ́ ǹyêei, kpɛ́ni fêi, ǹyaa kpîŋ e kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ zɛŋ gáa núu kponôi.

Zɔ̂ŋ 3

Zîsɛ da Nekedima

1Nalôŋ tɔnɔ da è kɛ̀ naa nyii kɛ̀ a Faresii-nuu. Ǹáa ɓe kɛ̀ a Nekedima, Zûu-ŋai dílɔii-namu dɔnɔ.

2Nalôŋ ŋí è pà Zîsɛ pɔ a kpini é m̀ó ma, ǹyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, ku gɔlɔŋ a gɛɛ ya ɓa sɛŋ-lɛ-nuu nyii kùla ɣâla yêei, kpɛ́ni fêi, núu da kélee fa pɔ̂ri ŋɛi-kɛ-maa-ŋai ŋí kɛ̂i nyii ya gɛ̂i, fɛ̂ɛ ɣâla é kɛ́ bôlu.”

3Zîsɛ è zu tòo, “Ŋa tɔ̃yâ kpîŋ, m̀ói yâ, fɛ̂ɛ da núu maa sɔlɔ ɓo a nina, à wàla kɛ́ tí, va pɔ̂ri ɣâla ŋɔkâloŋ-laai kâai.”

4Nekedima è mò ma, ǹyɛɛi, “Da ŋɔ́nɔ pɔ̂ri núu maa sɔlɔ ɓôi léŋ à nâa gbâa pɔlɔ? A ŋɔ́nɔ pɔ̂ri liî ǹee koi a veerɛ ɣelei dí maa sɔlɔ ɓo ŋɔ́nɔ?”

5Zîsɛ e zu tòo, “Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋá m̀ó yâ, fɛ̂ɛ da núu maa sɔlɔ ɓo a ǹyái da Mɔleŋ, à wàla kɛ́ ti, va pɔ̂ri liî ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su.

6Nyii maa sɔlɔ ɓoɔi a núu-kpunei gáa a núu-kpune. Nyii maa sɔlɔ ɓoɔi a M̀ɔlêŋ gáa a mɔ̂leŋ.

7Ífe íkili ŋá sia a gɛɛ ŋá mò yâ, ‘Fɛ̂ɛ da ímaa sɔlɔ ɓo a nina.’

8Vãai a tɛ̂ɛ ɓɛi a ŋ̀wêlii. Íkɛ díŋ mɛni. Kɛ́lɛ, ífe ɓɛi kɔlɔŋ a siɣêi naai, kpaa máŋ ɓɛi a liî naai. Bere ɓe gáa la a ǹúui nyii kélee da maa sɔlɔ ɓô a M̀ɔlêŋ.”

9Nekedima e mò ma, ǹyɛɛi, “Nyiŋi a kɛ̂ léŋ?”

10Zîsɛ è zu tòo, ǹyɛɛi, “Íkaa a Eezuɛ-ŋai dísɛŋ-lɛ-nuu, ǹyaŋ ífe tarei nyiŋi su?

11Ŋa tɔ̃yâ kpîŋ, m̀ói yâ, mɛnii kwa lônoi mai ku gɔlɔŋ, kúkɛ nyii maa-sêre-faa kɛ̀ kwa gáai, kɛ́lɛ, káfe faâi kúsêre-wooi ma.

12Ŋa ǹɔii maa-mɛni ɓó yâ, yáŋ ífe lâai la. À kɛ̀ ti, ŋà ɣâla-taa mɛni ɓò yâ, ya pɔ̂ri léŋ lâai la?

13Núu da fé tá tɛ ní ɣâla-taa, fɛ̂ɛ nyii kula ɣâla-taai, núu-kpune Ǹóŋ, nyii gáa ɣâla-taai.

14Yɛ̂ɛ berei Mose è mara-kálii tɛ̀ la ɣelêi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui, bere nɔ ɓe fɛ̂ɛ dí núu-kpune Ǹóŋ tɛ la ɣelêi,

15a gɛɛ ǹúui nyii kélee a lâa lai, ŋ̀ɔ́lɔ-wɔ́lɔ fulu-laai é kɛ́ ǹyêei.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ɣâla è ǹɔii wɛli ní a ŋ̀ánaa

16Kpɛ́ni fêi, Ɣâla e ǹɔii wɛ̀li a ŋánaa, nya ƀe e Ǹóŋ tɔnɔi tɛ̀ɛ, a gɛɛ ǹúui kélee a laa lai, ŋuŋ la fe pâi pilîi, kɛ́lɛ, ŋwɔlɔ-wɔlɔ fulu-laai káa ǹyêei.

17Kpɛ́ni fêi, Ɣâla e Ǹóŋ tɛ̀ɛ ǹɔii su, ve dɛɛ ni a gɛɛ e tôŋ pu ǹɔii ma, kɛ́lɛ, a gɛɛ ǹɔii e ƀalo zarâi.

18Ǹúui nyii a lâa lai, tôŋ fe mà, kɛ́lɛ, ǹúui nyii va lâa lai, tôŋ puɔ̂i mà nâa, kpɛ́ni fêi, ve niî Ɣâla Ǹóŋ tɔnɔi láa siɣe ni a tɔ̃yâ.

19Mɛni-ŋa-teɛɛi ká ŋi, a gɛɛ gwaa-ponoɔi a pá ǹɔii su, núu-kpune ǹyaŋ dí kpini wɛ̀li é tɛ́ɛ kwaa-ponoɔ ma, kpɛ́ni fêi, dítûai e kɛ̀ a nyɔ́mɔɔ.

20Kpɛ́ni fêi, núu kélee a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀i, a kwaa-ponoɔ kpɔ̀ara, va pa kwaa-ponoɔ ma, ŋɔtûa nyɔ́mɔɔi fe lâa lɛ́ la.

21Kɛ́lɛ, ǹúui nyii a tɔ̃yâ kɛ̀i, a pà kwaa-ponoɔ ma, a gɛɛ dí gáa a maa ponoɔ a gɛɛ ŋɔtûai a kɛ́ Ɣâla sârai.

Fɛ̂ɛ m̀aa é tɛ́, ńyaŋ ḿaa é yéŋ

22Nyiŋi pôlu ma, Zîsɛ da ŋɔpôlu-ƀelai dí lì Zuda-lɔii su. Ǹaa ƀe e kɛ̀ naa da dîa-ni gɛ batâi kɛ̀.

23Zɔ̂ŋ ǹyaŋ e kɛ̀ batâi kêi Eenɔŋ, Saliŋ kɔlɛ ma. Kpɛ́ni fêi, yá támaa e kɛ̀ naa, ǹyaŋ ǹûai dí pà e díbatâi kɛ́.

24Kpɛ́ni fêi, Zɔ̂ŋ ǹyaŋ fe kɛ́ ni niî kpini-pɛrɛ mu.

25Mare-kɛɛ e kùla Zɔ̂ŋ ŋɔpôlu-ƀelai da Zûu-nuu tɔnɔ loai e pîlaŋ maa waa ma.

26Nya ƀe dí pà Zɔ̂ŋ pɔ dí m̀o ma, dîyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, ǹúui ka ǹyaa kakɛ Zɔdiŋ pôlui, nyii í m̀aa-sere-faa kɛ̀i, ǹyaa ká ŋi batâi kɛ̀i, ǹúui kélee kɛ́ li bɔi.”

27Zɔ̂ŋ e zu tòo, ǹyɛɛi, “Núu da kélee fa pɔ̂ri sɛŋ da sɔlɔ ƀôi, fɛ̂ɛ nyii da dɛ̀ɛ bɔ e kula Ɣâla-taai.

28Káa kpîŋ ka ḿaa-sêre-faa kɛ́ a gɛɛ ŋá mò ńyãa fa Kôrai. Kɛ́lɛ, dí ńdɛ̀ɛ duɛ.

29Ǹúui nyii nɛnî káa ǹyêei, ǹyaa ƀe gáa a nɛnî-kula-nuui. Ǹɛnî-kula-nuui ǹaoi nyii a tɔ̂ni, gɛ ŋ̀óo mɛni, nɛnî-kula-nuui wóo a ǹíi nɛ̀ɛ a dámaa. À kɛ̀ ti, gɛ̀ ní, ŋ̀álii-nɛɛi ŋi lá a nâa fɛɛ.

30Fɛ̂ɛ m̀aa é tɛ́, kɛ́lɛ, ḿaa é yéŋ.”

Ǹúui a kûla Ɣâla-taai

31Ǹúui nyii a kûla kúmɛi-perei, gáa gélee mɛi. Ǹúui nyii a kûla ǹɔii sui, gáa a ǹɔii pɔ́ɔ, gɛ ǹɔii su-mɛni ƀo. Ǹúui nyii a kûla Ɣâla-taai, gáa gélee mɛi.

32Nyii a gáai, a mɛ́nii, ǹyaa ƀe a maa-sêre-faa kɛ̀, kɛ́lɛ, núu da fe ǹyée see ni ŋɔsêre-wooi mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

33Ǹúui nyii a ǹyée sèe ŋɔsêre-wooi mui, a zìɣe a gbanaŋɔɔ a gɛɛ Ɣâla káa a tɔ̃yâ
Ɣala.

34Kpɛ́ni fêi, ǹúui nyii Ɣâla e dɛ̀ɛi, a Ɣâla ŋɔwóoi ƀò, kpɛ́ni fêi, va Ŋɔmɔ̂leŋ da nɔ
tɛ̀ɛ;

35Nàŋ-nuui è Ǹóŋ-nuui wɛ̂li ni, ǹyaŋ a sɛŋ kélee tɛ́ɛ bɔ.

36Ǹúui nyii a lâa a Ǹóŋ a pâi ŋwɔlɔ-wɔlɔ fulu-laai sɔlɔ ƀôi. Ǹúui nyii va Ɣâla Ǹóŋ
wóo mɛni ve pâi fulu-laa kâai, kɛ́lɛ. Ŋ̀âla-lii-ŋwanai káa mà.

Zɔ̂ŋ 4

Zîsɛ da Sameria-nɛnii

1Tãi nâa Kúnuu-namui e gɔ̀lɔŋ la a gɛɛ Faresii-ŋai da mɛ́ni a gɛɛ Zîsɛ e kɛ̀ pôlu-
ƀela támaa kɛ̂i, gɛ díbatâi kɛ̀ é tɛ́ɛ Zɔ̂ŋ mai

2(berei máŋ Zîsɛ ǹyaa kpîŋ fe kɛ́ ni batâi kɛ̂i, fɛ̂ɛ nɔ ŋɔpôlu-ƀelai),

3e kùla Zuda e li Galalii ŋɔ́nɔ.

4Fɛ̂ɛ ǹyaŋ e tɛɛ kɛ̀ Sameria.

5Nya ƀe e pà Sameria taa kɛ́tɛi dɔnɔ su, da kɛ̂ ma Sakai, ǹɔii kpuai kɔlɛ nyii Zeeka
e dɛ̀ɛ ǹóŋ Zosɛ pɔi.

6Zeeka ŋɔya-loai e kɛ̀ naa. Nya ƀe Zîsɛ fii e kpɛ̀ɛ ŋɔsiai su, e see nya-loai kɔlɛ. E
kɛ̀ yɛ̂ɛ folo tɛ́ɛ ŋuŋ ma.

7Nɛnî tɔnɔ e kùla Sameria e pa yá kulâi. Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Yá tɛ́ɛ m̀bɔ ŋá
gbéle.”

8Kpɛ́ni fêi, ŋɔpôlu-ƀelai dí lì daai su mii-sɛŋ yâi.

9Sameria-nɛnii e m̀are kɛ̀, ǹyɛɛ ma, “Le ƀe kɛ̀, ƀiai a Zûu-nuu, íkaa m̀vɛlîi yá mai,
ńyãai a Sameria-nɛnii?” Kpɛ́ni fêi, Zûu-ŋai da Sameria-ƀelai dífa fâa.

10Zîsɛ è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Iî kɛ̀ a Ɣâla ŋɔsama-sɛŋ kɔlɔŋɔɔ, da ǹúui gáa môi yâi,
‘Yá tɛ́ɛ m̀bɔ ŋá gbélei,’ iî pɔ̂ri m̀are kɛ̂i, ǹyaŋ eêi pɔ̂ri fulu-laa ya tɛɛ̂i ípɔ.”

11Nɛnîi e mò ma, ǹyɛɛi, “Nalôŋ, sɛŋ da fe íyeêi a gɛɛ í ǹyái kula la, ǹyá-loai su,
ǹyaŋ ziŋɔ̂i. Mí ƀe vulu-laa yai tí káa naa íyeêi?

12Íkɛtɛ-laai tɛɛ̂i kúnâŋ Zeeka ma, nyii nya-loai tɛ̀ɛ kúpɔi? Ǹyaa kpîŋ e da kpèle,
da ǹônii, bɛlɛɛ ŋɔtaa-tulɛ-ŋai diai.”

13Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Ǹúui nyii kélee a ǹyái ŋi da kpèlei, kpele-wɛli a pâi ŋɔ́nɔ
gɛ̂i,

14kɛ́lɛ, ǹúui nyii a ǹyái kpèle ŋa pâi dɛɛ̂i bɔi, kpele-wɛli fa ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ gɛ̀. Ǹyái ŋa
pâi dɛɛ̂i bɔi a pâi kɛ̂i gbonôi a yá-lee ŋwɔlɔ-wɔlɔ fulu-laai mɛni ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Nɛnîi e mò ma, “Nalôŋ, ǹyái ŋi fe mî a gɛɛ kpele-wɛli fe ŋ́gɛ, kpaa máŋ ŋá pá ƀɛ yá kulâi.”

16Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Lí í ípôŋ tóli. Ka pá ƀɛ.”

17Nɛnîi e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛ ma, “Mbɔ̂ŋ fé ma.” Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Yá dɔ̃yâi ƀôi, yɛɛ, ‘Mbɔ̂ŋ fé ma,’

18kpɛ́ni fêi, ya wɔ́lɔ surɔ̂ŋ lɔ́ɔlu kúla, ǹyaŋ ǹúui nyii gáa íyeêi nâai, vé a ípɔ̂ŋ. Í nyíŋi ƀò a tɔ̃yâ.”

19Nɛnîi e mò ma, ǹyɛɛi, “Nalôŋ, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ íkaa a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu.

20Kúnuu-pɔlɔ-ŋai dí Ɣâla fèli ǹyéei ŋi ma, kɛ́lɛ, ya mò a gɛɛ Zerusâlɛŋ ƀe gáa a ƀɛi fɛ̂ɛ núu a Ɣâla fɛli naai.”

21Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Nɛnîi, láa a ńyãa, tãi káa pâi nyii su núu da fe pâi Nàŋ-nuui fɛlîi ǹyéei ŋi ma, kpaa máŋ Zerusâlɛŋ.

22Ka zɛŋ fèli nyii káfe gɔ́lɔŋ, kɛ́lɛ, kwa zɛŋ fèli nyii ku gɔ́lɔŋ, kpɛ́ni fêi, ƀalo-laa a kùla Zûu-ŋai yêei.

23Kɛ́lɛ, tãi a pâi, gáa nâa ƀɛ, tãi Dɔ̃yâ ɣala-fɛli-ƀelai da pâi Nàŋ-nuui fɛlîi mɔ̂leŋ su da tɔ̃yâ. Kpɛ́ni fêi, diai ti ƀe Nàŋ-nuui a díkɔ̀ri a gɛɛ dí vɛli.

24Ɣâla káa a mɔ̂leŋ. Diai da vɛ̀lii, fɛ̂ɛ dí vɛli mɔ̂leŋ su da tɔ̃yâi.”

25Nɛnîi e mò ma, ǹyɛɛi, “Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ M̀asâya a pâi (nyii da kɛ̂ ma Kôrai). À pà, a pâi mɛni kélee lɛ̂i kûa.”

26Zîsɛ e mò ma, “Ń̀yãai ŋ̀gaa lônoi ípɔi, ńyãa ƀa ǹyaa.”

27E kɛ̀ nɔ ti, ŋɔpôlu-ƀelai dí kɛ́ pà. E kùla a dîa a gɛɛ Zîsɛ e kɛ̀ lônoi nɛnîi pɔ. Kɛ́lɛ, díta dífe m̀are kɛ́ ni, “Le ƀe ya ŋ̀wɛ̂lii?” Kpaa, “Lé ƀé ya lônoi nɛnîi pɔi?”

28Nya ƀe nɛnîi e ŋɔya-leɣii lɛ̀ɛ naa é lí daai su, e mo ǹûai dîa, ǹyɛɛi,

29“Ka pá ka nalôŋ kaa nyii a mɛnii kélee ƀó mâ nyii ŋá wɔ́lɔ gɛ̀. Nyiŋi a pɔ̂ri kɛ̂i a Kôrai?”

30Dí kùla daai su díkɛ pa bɔ.

31Nàa e kɛ̀ ti ŋɔpôlu-ƀelai dí gbera fè, dîyɛɛ mà, “Kaamɔ̂ɔ, ílaa mii.”

32Kɛ́lɛ, e mò dîa, ǹyɛɛi, “Mii-sɛŋ káa ńyêei a gɛɛ ŋa mii, nyii káfe gɔ́lɔŋ.”

33Nya ƀe ŋɔpôlu-ƀelai dí díkîe-ni mare kɛ̀, dîyɛɛi, “Núu da e pà bɔ a mii-sɛŋ?”

34Zîsɛ e mò dîa, ǹyɛɛi, “Ŋámii-sɛŋ ƀa a gɛɛ ŋa ǹúui ǹîa mɛni kɛ́ nyii ńdɛ̀ɛi, ŋá ŋɔtíi kɛ́ ŋá gbɛɛ.

35Káfe mo ni kâa, ‘A lɛɛ niî a ɣáloŋ náaŋ a gɛɛ mɔlɔŋ tée tãi é lɛ́ɛ serîi’? Ŋá m̀ó kâa, ká káŋuŋ mu siɣe ká gbâlaŋ-ŋai kâa, berei gélee mɔ̃ɔ̂i la dée mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

36Ǹúui nyii a dée a zɔ̃ɔ sɔlɔ ƀo, é m̀á ŋá té ma ŋwɔlɔ-wɔlɔ fulu-laai mɛni ma, a gɛɛ zí-nuu da dee-nuu dí lii-nɛ̃ɛ kula gîe-ma.

37Kpɛ́ni fêi, ƀɛ ƀe ŋ̀óoi a tɔ̃yâ siɣe naa, 'Dɔnɔ a zì, núu da kpɛni e dee.'

38Ŋá kátɛ̀ɛ a gɛɛ ká dée nyii káfe maa tíi ké ni. Núu da kpɛni-ŋa da díi ké, káaŋ ka píli dítii su."

39Sameria-nuu támaa kùla daai ti sui, dí làa la nɛnîi ŋɔsêre-wooi mɛni ma, ǹyɛɛi, "E mɛnii kélee ƀò mâ nyii ŋá wɔ́lɔ gɛ̀."

40Nya ƀe tãi Sameria-ƀelai dí pà la bɔi, dí m̀are kɛ̀ a gɛɛ e lɛɛ díkɔlɛ. E gɛ̀ naa a ɣele-kuu feerɛ.

41Ǹyaŋ ǹúui dámaa dí làa la ŋɔwóoi mɛni ma.

42Dí mò nɛnîi ma, dîyɛɛi, "Íwoôi ǹyaŋ mɛni ŋɔ́nɔ fe kúlâi la, kpɛ́ni fêi, kúa kpîŋ kwa ŋ̀óo mɛ́ni, ǹyaŋ ku gɔlɔŋ a gɛɛ ǹɔii Ŋɔƀálo-nuui kpîŋ ká ŋi."

Zîsɛ e núu kɛ́tɛi lóŋ ƀàlo

43Ŋele-kuu feerɛi pôlu ma e lì Galalii.

44Kpɛ́ni fêi, Zîsɛ kpîŋ e nɛ̀ a gɛɛ ƀâa fe Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu ma gbɔɔi-lɔii su.

45Nya ƀe tãi e pà Galalii, Galalii-ƀelai dí díyee sèe mù, kpɛ́ni fêi, dí mɛni-ŋai kàa e gɛ̀ gúui su Zerusâlɛŋ. Kpɛ́ni fêi, dia máŋ dí lì gúui su.

46Nya ƀe e pà ŋɔ́nɔ Kena, Galalii-lɔii su, ƀɛi e ǹyái kɛ̀ naa a ŋwɑ̂̃ai. Núu kɛ́tɛ tɔnɔ e kɛ̀ Kapɔ̂nia. Ǹóŋ e kɛ̀ kɔ́lɛ̂i.

47Tãi e mèni a gɛɛ Zîsɛ a kula Zuda a pá Galalii, e lì e gbera fe a gɛɛ e yeŋ e ǹóŋ ƀalo. Kpɛ́ni fêi, e kɛ̀ nâa saâi.

48Ǹyaŋ Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, "Fɛ̂ɛ í ŋɛi-kɛ-maa-ŋa kaa da mɛni maa pɔ́lɔ-pɔlɔɔ-ŋai, ífe pâi lâai la."

49Núu kɛ́tɛi e mò ma, ǹyɛɛi, "Nalôŋ, ku yéŋ, ńoŋ fe lâa saa la."

50Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, "Lí, íloŋ a pâi kɛ̂i a vulu." Nalôŋ e làa a ŋ̀óoi Zîsɛ e mò mai, e lì bɔ naa.

51Tãi è kɛ̀ liî lai, da ǹyée-mu-ƀelai dí kɔ̀yaŋ. Dí mò ma a gɛɛ ǹóŋ káa ɣele ma.

52Nya ƀe è dímarê kɛ̀ tãi mâ è ƀalo lai. Dí mò ma, dîyɛɛi, "Wɛ́ɛ, volo-peneɛɛ̂i ḿâ, gɔlɔ-fãa-mai è tèe mà."

53Ǹâŋ e gɔ̀lɔŋ a gɛɛ tãi tí nɔ́ ƀé Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, "Íloŋ a pâi kɛ̂i a vúlu." Ǹyaŋ ǹyaa kpîŋ è làa la da ŋɔpɛ́rɛ-mu-ƀelai kélee.

54 Ŋɛi-kɛ-maai veerɛi ká ŋí Zîsɛ è gɛ̀ tãi è kùla la Zuda é lí Galalii.

Zɔ̂ŋ 5

© 2014 Bible Society in Liberia.

Tãi Zîsɛ e ǹúui ƀàlo la bóai lái

1Nyiŋi pôlu ma e kɛ̀ a Zûu-ŋai díkuui. Zîsɛ e tɛ̀ Zerusâlɛŋ.

2Póa tɔnɔ káa Zerusâlɛŋ m̀ála-koraŋ kɔlɛ. Náa ƀa Bɛsaida, Ibulu wooi su, nyii kêre lɔ́ɔlu e kɛ̀ ma.

3Núu kɔ̃liŋɔɔ támaa dí kɛ̀ laâni dímu, ŋɛi-pu-bela, kɔɔ-pu-ƀela, da mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋ-ƀela, [díkɛ maa-kpɛŋ kɛ̀ a gɛɛ ǹyái é túmo.

4Kpɛ́ni fêi, Kúnuu-namui Ŋɔɣâla-taa kelai a kâa lì a tãi da bóai tí su é ǹyái tumo. Núu nyii kélee a kâa pìlaŋ zu a maa-ŋuŋ ǹyái túmoɔ pôlu mai, a ƀàlo gɔlɔ-felai nyii kélee yêei kɛ̀ mài.]

5Núu tɔnɔ e kɛ̀ naa a gɛ́ kɔ́lɛ̂i a kóraŋ buu saaƀa kao lɔ́ɔlu mɛi saaƀa.

6Tãi Zîsɛ è gàa la é gɔ̀lɔŋ a gɛɛ a kɛ́ naa a tãi su kôyaai, è mò ma, ǹyɛɛi, “Ya ŋ̀wɛ̂lii í ƀálo?”

7Gɔlɔ-fela-nuui è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛ ma, “Nalôŋ, núu da kélee fé ńyêei a gɛɛ é ḿbili bóai su tãi ǹyái a tûmo lai. Ǹyaŋ tãi ŋa kɛ̂ liî la naai, núu da kpɛ́ni a pìlaŋ ńduɛ.”

8Zîsɛ è mò mà, ǹyɛɛi, “Ímu siɣe í ígarai síɣe í lí.”

9Nalôŋ è ƀàlo kpɔ́ nɔ́ tí a maa félaa é ŋɔgarai siɣe e sia. Maa ɣelei tí è kɛ̀ a Vii-tɔɔ-ɣelei.

10Nya ƀe Zûu-ŋai dí mò nalôŋ ma nyii kɛ̀ a máloɔi, dîyɛɛ ma, “Gáa a Vii-tɔɔ-ɣelei. Ve dɔ̂ŋ lá-woo ma a gɛɛ í sía a ígarai.”

11Kɛ́lɛ, e díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Nalôŋ ḿalôi e mò mâ, ǹyɛɛi, ‘Ígarai síɣe í li.’ ”

12Dí m̀are kɛ̀, dîyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀa nalôŋ ti mò yâ, ‘Ígarai síɣe í lí’?”

13Nalôŋ ǹyaŋ dí malôi, ve kɛ́ ni a ǹúui kɔ́lɔŋɔɔ. Kpɛ́ni fêi, Zîsɛ ǹyaŋ e kùla dísama, kpɛ́ni fêi, kpɔŋ kɛ́tɛ e kɛ̀ naa.

14Nàa pôlu ma Zîsɛ è gàa Ǹ̂ála-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. È mò ma, ǹyɛɛi, “Gáa, ya nâa ƀálo! Ífe ŋɔ́nɔ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀, mɛni nyɔ́mɔɔ fé lâa ŋɔ́nɔ íkɛ la.”

15Nalôŋ è lì é m̀ó Zûu-ŋai dîa, a gɛɛ Zîsɛ ƀa ǹúui m̀alôi.

16Mɛnii ŋí ƀe Zûu-ŋai dí Zîsɛ kpɔ̀ara la. Kpɛ́ni fêi, è nyiŋi kɛ̀ a Vii-tɔɔ-ɣelei.

17Kɛ́lɛ, Zîsɛ è zu tòo, ǹyɛɛi, “Ńâŋ káa niî tíi kɛ̂i, ńyãa máŋ ŋ̀gaa tíi kɛ̂i.”

18Nyiŋi maa-mɛni ƀe Zûu-ŋai dí pere kɔ̀ri kpɔ́ la a gbanaŋɔɔ a gɛɛ dí bàa. Kpɛ́ni fêi, ve Vii-tɔɔ-ɣelei ŋɔtɔ̂ŋ kara ni nɔ. Kɛ́lɛ, e Ɣâla tòli a Ǹâŋ, nyíti ŋɔkɛ su gɛ gbîŋ tɛ Ɣâla ŋ̀ɛi.

Nòŋ-nuui ŋɔwala-wala-laai

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Zîsɛ e mò dîa, ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋá m̀ó kâa, Nòŋ-nuui fa mɛni da kélee kɛ̀ a
gbɔ̂i-woo, fɛ̂ɛ, nyii nɔ a Nàŋ-nuui kàa gɛ́ gèi, kpɛ́ni fêi, mɛni nyii kélee a gèi,
nyíti ɓe Ǹóŋ ǹyaa máŋ a gɛ̀.

20Kpɛ́ni fêi, Nàŋ-nuui e Nòŋ-nuui wɛ́li ni, gɛ mɛni kélee lɛ ma ǹyaa kpîŋ a gèi.
Mɛni kpaya-kpaya támaa tɛɛ nyiŋi ma a pâi ǹɛ̂i ma, a gɛɛ kála e kpala kâa.

21Kpɛ́ni fêi, berei nɔ Nàŋ-nuui a núu mu sîɣe la saa yêei, é fulu-laa tɛɛ dípɔi,
berei nɔ ɓe Nòŋ-nuui ǹyaŋ a fulu-laa tɛ̀ɛ la núu kélee pɔ́ a ŋ̀wɛlii.

22Nàŋ-nuui fa núu da ŋɔmɛni ŋá tèe. Kɛ́lɛ, a mɛni-ŋa-teɛɛi kélee tɛ́ɛ Nòŋ-nuui
pɔ,

23a gɛɛ ǹúui kélee dí ɓâa kɛ́ Nòŋ-nuui ma yɛ̂ɛ berei nɔ da ɓâa kɛ̀ la Nàŋ-nuui ma.
Ǹúui nyii va ɓâa kɛ̀ Nòŋ-nuui ma, va ɓâa kɛ̀ Nàŋ-nuui ma nyii dɛ̀ɛi.

24Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋá m̀ó kâa, ǹúui a ŋ́oo mèni é láa a ǹúui ńdɛ̀ɛi, wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa
káa ǹyêei. Va pâ mɛni-ŋa-teɛɛi su, kɛ́lɛ, a kula saa-yeei e li fulu-laa su.

25“Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋá m̀ó kâa, tãi a pâi, gáa nâa ɓɛ, tãi zaa-ɓelai da pâi Ɣâla Ǹóŋ wóo
mɛnîi, diai kélee ǹyaŋ pâi mɛnîi, da pâi kɛ̂i ɣele ma.

26Kpɛ́ni fêi, berei nɔ fulu-laa káa la Nàŋ-nuui kpîŋ yêei, ǹyaa ɓe a Nòŋ-nuui kɛ́ a
gɛɛ fulu-laa e kɛ́ gbîŋ yêei.

27A wala-wala tɛ́ɛ bɔ a gɛɛ e mɛni ŋa tée. Kpɛ́ni fêi, ǹyaa ɓe gáa a núu-kpune
Ǹóŋ.

28Nyiŋi fe kùla a kâa. Kpɛ́ni fêi, tãi káa pâi, tãi núu kélee gáa molôŋ sui da pâi
ŋ̀óo mɛnîi

29dí kúla, nyii-ŋai da mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i, da pâi dímu siɣêi fulu-laa su, nyii-ŋai da
mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̂i, dí dímu siɣe mɛni-ŋa-teɛɛi su.

Zîsɛ maa sêre-faa-ŋai

30“Fa mɛni da kélee kɛ̀ a ŋ́gbɔɔi-wala-wala. Berei ŋa mèni lai, berei nɔ́ ɓe ŋa
mɛni ŋá tèe la, ǹyaŋ ŋámɛni-ŋa-teɛɛi sɑ̃́âi, kpɛ́ni fêi, fa ŋ́gbɔɔi nia-mɛni kɛ́, fɛ̂ɛ
nyii ńdɛ̀ɛi ǹîa-mɛni.

31Ŋà ŋ́gbîŋ maa-sere-faa kɛ̀, ŋásêre-wooi fe a tɔ̃yâ.

32Núu da kpɛni káa naa nyii a m̀́aa-sere-faa kɛ̀, ǹyaŋ ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ zêre-faai a
gêi m̀́aa-mɛni mai gáa a tɔ̃yâ.

33Ká núu tɛ̀ɛ Zɔ̂ŋ pɔ naa, ǹyaŋ a dɔ̃yâ-sere-faai kɛ́.

34Ve nɔ a gɛɛ m̀́aa-sere-faai é kúla núu-kpune yêei, kɛ́lɛ, ŋa nyiŋi ɓò nɔ a gɛɛ ká
ɓálo.

© 2014 Bible Society in Liberia.

35È kɛ̀ a laŋpoi nyii kɛ̀ lênii gɛ folo. Ǹyaŋ ká fàa a gɛɛ ka ŋɔkwaa-ponoɔi wɛli-kula a guro.

36Kɛ́lɛ, zêre-wooi gáa ńyêei, dɛɛ̂i Zɔ̂ŋ ŋɔi ma, kpɛ́ni fêi, díi-ŋai nyii Nàŋ-nuui e dɛ̀ɛ ḿbɔ a gɛɛ ŋá gɛ́i, díi-ŋai ŋi kpîŋ nɔ nyii ŋa gɛ́i, díkaa a ŋásêre a gɛɛ Nàŋ-nuui ƀe ńdɛ̀ɛ.

37Nàŋ-nuui ǹyaŋ ńdɛ̀ɛi, ǹyaa kpîŋ a ḿaa-sere-faa kɛ́. Káfe tá wɔ́lɔ ŋ̀óo mɛni ni. Káfe tá wɔ́lɔ gbɛtɛ-pere kaa ni.

38 Ŋ̀óoi ǹyaŋ fe kákponôi. Kpɛ́ni fêi, káfe laa ni a ǹúui a dɛɛi.

39Ka Ŋ̀âla-kɔlɔi su kɔ̀ri. Kpɛ́ni fêi, ka gàa kâa, nàa ƀe wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa káa naa, ǹyaŋ ǹyaa ƀe a ḿaa-sere-faa kɛ̀,

40kɛ́lɛ, káfa fàa a gɛɛ ka pa ḿbɔ a gɛɛ ka fulu-laa sɔlɔ ƀo.

41Fa ńyee sèe núu-kpune ŋɔƀâa-kɛ-maai mu.

42Kɛ́lɛ, ŋá gɔlɔŋ a gɛɛ Ɣâla ŋɔwɛli-kɛ-maai fe kákponôi.

43Ŋa pá Ńâŋ láai su, ǹyaŋ káfe káyee seêi mu, kɛ́lɛ, núu da à pà gbɔɔi láai su, ǹyaa ƀe ka pâi káyee seêi mù.

44Ka pɔ̂ri leŋ lâai la, káai ka káyee sèe kákîe-ni díƀâa-kɛ-maai mu? Káfa ǹyaŋ mâa-kɛ-maai kɔri nyii a kùla Ŋ̀âla tɔnɔi yêei.

45Káfe kákili ŋá sia a gɛɛ ŋa pâi môi a kálaa Nàŋ-nuui ma; Mose ƀe a mò a kálaa nyii kákili káa mai.

46Kâi làa a Mose, kâi pâi lâai a ńyãa. Kpɛ́ni fêi, e ḿaa-mɛni pɔ̃yɛ.

47Kɛ́lɛ, à kɛ̀ káfa làa a ŋɔkɔlɔ-pɔ̃yɛɛi, ka pâi lâai leŋ a ŋ́oo?”

Zɔ̂ŋ 6

Zîsɛ è ńuu wála lɔ́ɔlui (5,000) ŋá-kɔŋ

(Maafîu 14:13-21; Mâki 6:30-44; Lûu 9:10-17)

1Nyíŋi pôlu ma Zîsɛ e lì Galalii Poai ƀéla kpéli ma, nyii gáa a Tabiria Yuo-loŋ.

2Kpɔŋ kɛ́tɛ e pìlaŋ bôlu. Kpɛ́ni fêi, dí ŋɛi-kɛ-maa-ŋai kàa e gɛ̀ a diai kɛ̀ kɔ́lɛ̂i.

3Zîsɛ e tɛ̀ nyee-ŋai su e see naa da ŋɔpôlu-ƀelai.

4Dɛɛ-mɛi Kûui, Zûu-ŋai díkuui e nâa lɛ̀ɣɛ.

5Nya ƀe Zîsɛ e ŋ̀uŋ mu sìɣe e kpɔŋ kɛ́tɛ kaa gɛ pa bɔ, e mò Fele ma, ǹyɛɛi, “Kwa pâi kpólo yâi leŋ a gɛɛ ǹûai ŋi dí mii?”

6E nyiŋi ƀò a gɛɛ e zu kɔ̂ŋ. Kpɛ́ni fêi, ǹyaa kpîŋ e kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ zɛŋ a pâi gɛ̂i.

7Fele e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Pãi puu fa pɔ̂ri kpólo yâi a gɛɛ díkelee dí da mii.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Ŋɔpôlu-ƀelai dɔnɔ Aŋdulu, Samaŋ Pitɛ ǹeɣe, e mò ma, ǹyɛɛi,

9“Surɔ̂ŋ-lo tɔnɔ káa ƀɛ bale-kpolo kpua lɔ́ɔlu káa ǹyée ŋá da nyɛ̃ɛ feerɛ. Kɛ́lɛ, díkaa léŋ núu kpɔŋ ŋí mɛni ma?”

10Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka ǹûai kɛ́ dí see.” Kala támaa ǹyaŋ è kɛ̀ naa. Nya ƀe zinâai dísee díkɛ ƀo yɛ̂ɛ núu wála lɔ́ɔlu.

11Nya ƀe Zîsɛ è gbólo-kpala-ŋai sìɣe. Tãi è Ɣâla sɛɣɛ̂i fè, é ŋá kɔ̀lɛ diai dîa kɛ̀ seêni. È gɛ̀ tí máŋ a nyɛ̃ɛi a dámaa yɛ̂ɛ berei dí ŋ̀wɛli lai.

12Tãi dí dílaa mìi dí pela, Zîsɛ e mò ŋɔpôlu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, “Ka bɛnɛ-ŋai ŋá tɛ́ ma nyii lɛ̀ɛi, a gɛɛ dífe kàra.”

13Nya ƀe dí ŋá tɛ̀ ma. Dí kpɔ̂lɔ puu kao feerɛ láa fɛ̀ɛ a bale-kpoloi pɛnɛ nyii kùla gbólo kpua lɔ́ɔlui sui, nyii ǹûai dí mìi dí fɛ́ɣɛ mai.

14Tãi ǹûai dí ŋɛi-kɛ-maai ŋi kàa nyii e gɛ̀i, dí mò, “Nyiŋi kpîŋ káa a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui nyii gáa a sɛŋ a gɛɛ é pá ǹɔii sui.”

15Tãi e gɔlɔŋ a gɛɛ dí kɛ̀ pâi a gɛɛ dí zoŋ a wala-wala-laa a gɛɛ dí gɛ a kâloŋ, Zîsɛ è zu kùla naa é tɛ́ ǹyaa tɔnɔ kwaa ma ǹyée-ŋai su.

Zîsɛ a siâi ǹyái ŋá

(Maafîu 14:22-33; Mâki 6:45-52)

16Tãi e kɛ̀ a ɣele-wulii, ŋɔpôlu-ƀelai dí lì yuo-loŋ ma,

17dí píli ǹyá ŋá-keleŋ su díkɛ ǹyái tiyeŋ, a gɛɛ dí li Kapɔ̂nia. E kɛ̀ nâa a kpini. Ǹyaŋ Zîsɛ fe niî pa ni kɛ̀ dípɔ.

18Ǹyái è tùmo-tumo. Kpɛ́ni fêi, fãa kɛ́tɛ è kɛ̀ tɛɛ̂i.

19Tãi dí nâa géleŋ kɛ̀ yɛ̂ɛ aƀa tɔnɔ, dí Zîsɛ kàa gɛ sia yuo-loŋ ŋá, gɛ pa géleŋ ma. Dí kɛ̀ yaôi.

20Kɛ́lɛ, è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ńyãa káa tí, káfe yào.”

21Dílii è nɛ̀ɛ kpɔ́ a gɛɛ dí dɛ́ géleŋ su. È kɛ̀ ti, géleŋ è sèri kpɔ́ zîŋ ma a maa felaa, ƀɛi dí kɛ̀ liî naai.

Ǹûai da Zîsɛ kɔ̂rii

22Maa ɣele-waai ǹûai diai lɛ̀ɛ ǹyá-ƀelai kpeli mai, dí gàa a gɛɛ kéleŋ tɔnɔ nɔ ƀe kɛ̀ naa, a gɛɛ ŋɔ́nɔ Zîsɛ ǹyaŋ fe pìli ni géleŋ su da ŋɔpôlu-ƀelai. Kɛ́lɛ, ŋɔpôlu-ƀelai nɔ ƀe lì.

23Kɛ́lɛ, kéleŋ e kùla Tabiria é pá naa kɔlɛ ma, ƀɛi dí gbóloi mii naai, tãi Kúnuu-namui e Ɣâla sɛɣɛ̂i fè la.

24Nya ƀe tãi ǹûai dí gàa la a gɛɛ Zîsɛ fe kɛ́ ni naai, kpaa máŋ ŋɔpôlu-ƀelai, dia kpîŋ dí pìli géleŋ su dí lí Kapɔ̂nia Zîsɛ kɔ́rîi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zîsɛ ɓa Vulu-laa kpoloi

25Tãi dí gàa la ǹyá-ɓelai kpeli ma, dí mò ma, dîyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, mi-tãi ɓe í pà la ɓɛ?”

26Zîsɛ è díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Ŋa tɔ̃yâ kpîŋ, m̀ói kâa, káfe ŋ́gɔrîi ŋɛi-kɛ-maa-ŋai ka gàai mɛni ma. Kɛ́lɛ, gbóloi ka mìi ka pelâi mɛni ɓe.

27Káfe mii-sɛŋ maa-tii kɛ̀ nyii a kàra, fɛ̂ɛ mii-sɛŋ nyii gáa wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa mɛni ma, nyii núu-kpune Ǹóŋ a pâi dɛɛ̂i kápɔi, kpɛ́ni fêi, Ɣâla Nàŋ-nuui a gɛ́ a gɛɛ e nyíti kɛ́.”

28Nya ɓe dí mó ma, dîyɛɛi, “Le ɓe kwa pɔ̂ri gɛ̂i a gɛɛ ku kɛ́ Ɣâla ŋɔtíi kɛ̂i?”

29Zîsɛ e díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Ɣâla ŋɔtíi ká ŋi a gɛɛ ká láa a ǹúui nyii e dɛ̀ɛi.”

30Nya ɓe dí mò ma, dîyɛɛi, “Gɛ̀ ní lé ŋɛi-kɛ-maa ɓe ya gɛ̀ a gɛɛ ku gáa ku láa a yá? Lé tii ɓe ya gɛ̀?

31Kúnâŋ-ni dí manaa mìi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i la, ‘E kpólo tɛ̀ɛ dípɔ é kúla Ɣâla-taa a gɛɛ dí mii.’ ”

32Nya ɓe Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ŋa tɔ̃yâ kpîŋ, m̀ói kâa, ve kɛ́ ní a Mose nyii gbóloi tɛ̀ɛ kápɔ é kúla Ɣâla-taa. Ń̂âŋ a dɔ̃yâ kpoloi tɛ̀ɛ kápɔ é kúla Ɣâla-taa.

33Kpɛ́ni fêi, Ɣâla ŋɔkpóloi ɓe gáa a nyii a kùla Ɣâla-taa é fulu-laa tɛɛ ǹɔii pɔ.”

34Dí mò ma, dîyɛɛi, “Kúnuu-namui, gbóloi ŋi tɛ́ɛ kúpɔ a tãi kélee.”

35Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ń̂yãa ɓe ŋ́gaa a vúlu-laa kpoloi. Ǹúui nyii a pà ḿbɔi, puru fé pâi gɛ̂i, ǹyaŋ ǹúui nyii a lâa a ńyãai, kpele-wɛli fé pâi gɛ̂i.

36Kɛ́lɛ, ŋá mò kâa, ka nâa ŋ́gaa, ǹyaŋ káfe lâai a ńyãa.

37Nyii kélee Nàŋ-nuui a dɛ̀ɛ ḿbɔi a pâi pâi ḿbɔ. Ǹyaŋ nyii a pà ḿbɔi, fe pâi gbɛ̂i.

38Kpɛ́ni fêi, fé kúla ní Ɣâla-taa a gɛɛ ŋa ḿgbɔ̂i nîa-mɛni kɛ́, kɛ́lɛ, nyii ńdɛ̀ɛi ǹîa-mɛni.

39Nyíŋi ǹyaŋ káa a ǹúui ńdɛ̀ɛi ǹîa-mɛnii, a gɛɛ fe sɛŋ da kélee làŋ nyii ma a dɛɛ ḿbɔi, kɛ́lɛ, ŋá m̀u siɣe a ŋelei kpɛɛ ŋái.

40Kpɛ́ni fêi, Ń̂âŋ ǹîa-mɛnii ká ŋí, a gɛɛ ǹúui nyii kélee a Nòŋ-nuui kàa é láa lai, a wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa sɔlɔ ɓò, ǹyaŋ ŋa pâi m̀u siɣêi a ŋ̀elei kpɛɛ ŋai.”

41Zûu-ŋai dí kɛ̀ díŋuŋ su saâi ma, kpɛ́ni fêi, e mò, ǹyɛɛi, “Ń̂yãa ɓa gbóloi nyii kùla Ɣâla-taai.”

42Dí mò, dîyɛɛi, “Kɛrɛ̂e? Zîsɛ ɓe ŋi Zosɛ ǹóŋ, nyii ǹâŋ da ǹee ku gɔ́lɔŋ? A pɔ̂ri m̀ôi leŋ nâa, ‘Ŋá kùla Ɣâla-taa’?”

43Zîsɛ e díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Káfe káŋuŋ su sàa kákîe-ni loai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

44Núu da fa pɔ̂ri pâi ḿbɔ, fɛ́ɛ Ǹaŋ-nuui nyii ńdɛ̀ɛi a ŋ̀ala mâ, ńyaŋ ŋa pâi m̀u siɣêi
a ŋ̀elei kpɛɛ ŋá.

45Bɔ̃yɛɛ̂i Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai wóo su, ‘Díkelee Ɣâla a pâi sɛŋ lɛ̂i dîa.’ Ǹúui nyii
kélee a Nàŋ-nuui wóo mɛni é sɛŋ kɔ́lɔŋ ǹyée ŋái, a pà ḿbɔ.

46Ve a gɛɛ núu da a wɔ́lɔ Ǹaŋ-nuui káa, fɛ̂ɛ ǹúui nyii kùla Ɣâla yêei, ǹyaa ƀa Ǹaŋ-
nuui káa.

47Ŋa tɔ̃yâ kpîŋ, m̀ói kâa, ǹúui à lâa lai, ŋ̀wɔ́lɔ-wɔlɔ fulu-laai káa ǹyêei.

48Ńyãa ƀa vúlu-laa kpoloi.

49Kánâŋ-ni dí mana mìi vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su dí sáa.

50Gbóloi ká ŋi nyii kùla Ɣâla-taai, a gɛɛ núu e mìi ve sàa.

51Ńyãa ƀe ŋ́gaa a vulu-laa kpoloi nyii kùla Ɣâla-taai. À kɛ̀ núu da à gbóloi ŋí mìi,
a pâi kɛ̂i ɣéniɛ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Gbóloi ǹyaŋ ŋa pâi dɛɛ̂i ǹɔii ŋɔfúlu-laai
mɛni mai, gáa a ńuu.”

52Nya ƀe Zûu-ŋai dí kɛ̀ sîa toôi díkîe-ni loai, dîyɛɛi, “Nalôŋ ŋí a pɔ̂ri léŋ ǹúu tɛɛ̂i
kúpɔ a gɛɛ ku mii?”

53Nya ƀe Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋá m̀ó kâa, fɛ̂ɛ nɔ ka núu-kpune Ǹóŋ
ǹúu mii ka ŋɔŋ̃ãai kpele, à wàla ké tí, fúlu-laa fé kákponôi.

54Ǹúui nyii a ńuu mìi é ŋ́ãai kpéle, wɔ́lɔ-wɔlɔ fulu-laa káa ǹyêei, ńyaŋ ŋa pâi m̀u
siɣêi a ŋelei kpɛɛ ŋái.

55Kpɛ́ni fêi, núu káa a mii-sɛŋ kpîŋ, ŋãai ké ƀo a kpele-sɛŋ kpîŋ.

56Ǹúui nyii a núu mìi, é ŋ́ãai kpélei, gáa ŋ́gbonôi, ńyaŋ ŋ́gɛ ƀò gbonôi.

57Yɛ̂ɛ berei Vúlu-laa-naŋ e ńdɛ̀ɛ lai, ǹyaŋ ŋ́gaa ɣele ma Nàŋ-nuui sârai, gɛ̀ ní,
ǹúui a ḿîi a pâi kɛ̂i ɣele ma ńzârai.

58Gbóloi ká ŋí nyii kùla Ɣâla-taai, ve a nyii kánâŋ-ni dí mìi dí sáai. Ǹúui nyii a
gbóloi ŋí mìi, a pâi kɛ̂i ɣele ma wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.”

59E nyiŋi ƀò Ŋ̀âla-fɛli-kerei mu, gɛɛ Ɣâla mɛni lɛ̂i Kapɔ̂nia.

Ŋwɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa wooi

60Ŋɔpôlu-ƀelai dámaa, tãi dí mɛ̀nii, dí mò, dîyɛɛi, “Sɛŋ-lɛɛ kpanaŋɔɔ ká ŋi; gbɛ̂ɛ
ƀa pɔ̂ri ŋ̀oli tɔ̂i ma?”

61Kɛ́lɛ, Zîsɛ, gɔ́lɔŋɔɔ mì gbîŋ kponôi a gɛɛ ŋɔpôlu-ƀelai dí díŋuŋ su saa e pîlaŋ
ŋ̀óoi ma, e dímarê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Nyiŋi a sôli kâa?

62Gɛ̀ ní eêi kɛ̀ leŋ à kɛ̀ kâi núu-kpune Ǹóŋ kàa gɛ tɛ ƀɛi e kɛ̀ naa fulɔi?

© 2014 Bible Society in Liberia.

63Ǹɔlêŋ ƀe a fulu-laa tɛ̀ɛ, sɛŋ da fe lúu su; ŋ̀óo-ŋai ŋa m̀ó kâai, gáa a mɔ̂leŋ da fulu-laa.

64Kɛ́lɛ, kátà káa naa káfe lâai la.” Kpɛ́ni fêi, Zîsɛ e gɔ̀lɔŋ a maa-ŋuŋ diai dífe kɛ́ ni a dílaa la, da ǹúui nyii pâi kulâi bôlui.

65Nya ƀe e mò, “Mɛnii ká ŋi ŋá mò kàa a gɛɛ núu da fa pɔ̂ri pâi ḿbɔ, fɛ̂ɛ Nàŋ-nuui a maa-pɔ̂ri tɛɛ bɔ.”

66Nyiŋi pôlu ma ŋɔpôlu-ƀelai dámaa dí lì pôlu, dífe ŋɔ́nɔ kɛ́ ni siâi da dîa-ni.

67Zîsɛ e núu puu kao feerɛi marê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Káa máŋ ka pâi liî?”

68Samaŋ Pitɛ e ŋ̀óo su-tòo, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, gbɛ̂ɛ ƀe kwa pɔ̂ri liî bɔ? Yá ƀe ŋwɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa-wooi káa íyeêi;

69ǹyaŋ kwa láa la kwa gɔ̀lɔŋ a gɛɛ ƀia ƀe íkaa a Ɣâla Ŋɔnúu Maa Waai.”

70Zîsɛ e mò dîa, ǹyɛɛi, “Fe kásiɣe ni káa puu kao feerɛi, kátɔnɔ da ǹyaŋ kɛ́ ƀo a Dɛ̂ƀele?”

71E kɛ̀ lônoi gɛ pîlaŋ Zudasi ma, Samaŋ Sekaria ǹóŋ. Kpɛ́ni fêi, ǹyaa ƀa ǹúu puu kao feerɛi dɔnɔi nyii pâi kulâi bôlui.

Zɔ̂ŋ 7

Zîsɛ ǹɛ̂ɣe-ni dífe láa ni la

1Nyiŋi pôlu ma Zîsɛ e kɛ̀ siâi Galalii; ve kɛ́ ni ŋ̀wɛ̂lii e sia Zuda, kpɛ́ni fêi, Zûu-ŋai dí kɛ̀ gɔ́rii a gɛɛ dí bàa.

2Zûu-ŋai Díƀûui ŋɔkúui e kɛ̀ lɛɣɛ̂i.

3Nya ƀe ǹeɣe-ni dí mò ma, “Kula ƀɛ í li Zuda a gɛɛ ípôlu-ƀelai dí díi-ŋai kaa íkaa gɛ̂i.

4Kpɛ́ni fêi, núu da kélee fa tíi kɛ̀ loo-pere su, à kɛ̀ à ŋ̀wɛ̂lii dí gáa a maa ponoɔ. À kɛ̀ yà mɛni-ŋai ŋi kɛ̀, gɛ̀ ní íkpîŋ lɛ́ ǹɔii ma.”

5Kpɛ́ni fêi, ǹɛ̂ɣe-ni kpîŋ dífe kɛ̀ láa ni la.

6Zîsɛ e mò dîa, ǹyɛɛi, “Ŋátãi fe niî seri ni. Kɛ́lɛ, kátãi káa nɔ ma.

7Ǹɔii fa pɔ̂ri kákpɔarâi. Kɛ́lɛ, a ŋ́gbɔ̀ara. Kpɛ́ni fêi, ŋa maa-sere-faa kɛ̀ a gɛɛ ŋɔtûa-ŋai nyɔ́mɔɔ̂i.

8Káa kpîŋ ka lí gúui su; fé liî gúui su (niî), kpɛ́ni fêi, ŋátãi fe niî sere ni a náa fɛ́ɛ.”

9Nyíti ƀóɔ pôlu ma, e lɛ̀ɛ Galalii.

Zîsɛ káa Zûu-ŋai díƀûui ŋɔkúui su

10Kɛ́lɛ, tãi ǹɛ̂ɣe-ni dí lì la gúui sui, naa pôlu ma, ǹyaa máŋ e lì. Ve li ni a maa ponoɔ. Kɛ́lɛ, è lì loo-pere su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Zûu-ŋai dí kɛ̀ gɔ́rii gúui su, dîyɛɛi, “Ǹyaa kɔɔ?”

12Ǹûai dí kɛ̀ lônoi a dámaa loo-pere su e pîlaŋ ma. Da-ni-ŋa dîyɛɛ, “Gáa a núu lɛ́lɛɛ.” Ǹúui kpeli-ŋa dîyɛɛ, “Kpa, a ǹûai lánîi.”

13Kɛ́lɛ, dí kɛ́ɛ yáôi Zûu-ŋai dîa, núu da fe lono ni pono ŋá e pîlaŋ ma.

14Gúui su-ƀelai-ɣelei Zîsɛ e lì Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu é Ɣâla mɛni lɛ́.

15Zûu-ŋai lá e kpàla dîa, dîyɛɛi, “Nalôŋ ŋi e sɛŋ kɔlɔŋ leŋ, ǹyaŋ ve tá sɛŋ kɔ́lɔŋɔɔ maa kɔri ni?”

16Nya ƀe Zîsɛ e díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Ǹ́ámɛni-lɛɛi fe a ḿbɔɔ, kɛ́lɛ, ǹúui e ńdɛ̀ɛi bɔ́ɔ ƀe;

17núu da kélee à ŋ̀wɛli e Ɣâla ǹîa mɛni kɛ́, ǹyaŋ a pâi gɔ́lɔnîi, à kɛ̀ ŋ́ámɛni-lɛɛi a kulâi Ɣâla yêei, kpaa à kɛ̀ ŋ́gaa lônoi a ḿgbɔ̂i-wala-wala.

18Ǹúui nyii a lòno a gbîŋ-wala-walai a gbɔ̂i-folo-laai kɔ̀ri; kɛ́lɛ, ǹúui a ǹúui ŋɔfólo-laai kɔri nyii dɛɛi, gáa a tɔ̃yâ-nuu, ǹyaŋ lɛ́ɛ da kélee fe gbonôi.

19Mose fe dɔ̂ŋ tɛɛ ni kápɔ? Ǹyaŋ kátà káfe dɔ̂ŋ mɛi kâai. Le ƀe ka ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ká ḿbaai?”

20Ǹûai dí ŋ̀óo su tòo, dîyɛɛ mai, “Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ káa ípôlu! Gbɛ̂ɛ ƀe ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ e ípaai?”

21Zîsɛ e díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Ǹ́á mɛni tɔnɔ kɛ̀, e kákelee kála kpàla kâa.

22Mose e núu-kpɛtɛ-mɛni lɛ̀ káa (kɛ́lɛ, ve kula ni Mose yêei, e kùla kánâŋ-ni yêei), ǹyaŋ kákɛ núu kpɛtɛ a Vii-tɔɔ-ɣelei.

23À kɛ̀ da núu kpɛ̀tɛ a Vii-tɔɔ-ɣelei a gɛɛ Mose ŋɔtɔ̂ŋ fe kara, kálii ŋwánai mâ a gɛɛ ŋá núu kpono kélee ƀàlo a Vii-tɔɔ-ɣelei?

24Káfe mɛni ŋá tèe sɛŋ ŋɔkáa-pere ma. Kɛ́lɛ, ka mɛni ŋá tée a zɑ̃́a.”

Nalôŋ ŋi káa a Kôrai?

25Nya ƀe Zerusâlɛŋ-ƀelai da-ni dí mò, dîyɛɛi, “Kɛrɛ̂e? Ǹúui ŋi ƀa ǹúui díkaa gɔ́rii a gɛɛ dí baai?

26Ǹyaa ká ŋi, gáa lônoi kpɔ́ a maa ponoɔ, ǹyaŋ dífe mɛni da ƀôi ma! A pɔ̂ri kɛ̂i a sɛŋ a gɛɛ nûa kpaya-kpayai dí gɔ́lɔŋ a gɛɛ nalôŋ ŋi káa a Kôrai?

27Kɛ́lɛ, ku gɔ́lɔŋ ƀɛi nalôŋ ŋi a siɣêi naai; ǹyaŋ Kôrai kpîŋ à pà, núu da kélee fe pâi ƀɛi kɔ́lɔnîi a kulâi naai.”

28Nya ƀe Zîsɛ e làɣi, gɛɛ Ɣâla mɛni lɛ̂i Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mui, ǹyɛɛi, “Ká ŋ́gɔlɔŋ, ǹyaŋ ká ƀɛi kɔ́lɔŋ ŋa kulâi naai? Kɛ́lɛ, fe pa ni ŋ́gbɔɔi-yee ma; ǹúui nyii ńdɛ̀ɛi gáa a tɔ̃yâ-nuu, ǹyaŋ ǹyaa ƀe káfe gɔ́lɔŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Ŋá gɔ́lɔŋ, kpɛ́ni fêi, ŋa kùla ǹyêei, ǹyaa ƀe tela ńdɛ̀ɛ.”

30Nya ƀe dí pere kɔ̂ri a gɛɛ dí zoŋ; kɛ́lɛ, núu da fe ǹyée pɛlɛ ni ma, kpɛ́ni fêi, ŋɔtãi fe niî kɛ̀ seri ni.

31Ǹúui dámaa dí làa la; dí mòi, dîyɛɛi, “Kôrai à pà, a pâi ŋɛi-kɛ-maa-ŋa kɛ̂i é tɛ́ɛ nyiŋi-ŋai dîa nalôŋ ŋi a gɛ́i?”

Dí kɔkuluƀa-ŋa tɛ̀ɛ a gɛɛ dí Zîsɛ soŋ

32Faresii-ŋai dí gbɔŋ wóo mèni díkɛ mɛni támaa ƀo é pîlaŋ ma. Zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da Faresii-ŋai dí díkɔ kuluƀa-ŋai tɛ̀ɛ a gɛɛ dí zoŋ.

33Nya ƀe Zîsɛ e mò dîa, ǹyɛɛi, “Ŋa pâi kɛ̂i kákɔlɛ a guro, à kɛ̀ ti, ŋa pâi liî ǹúui pɔ́ ńdɛ̀ɛi;

34ka pâi ŋ́gɔrîi, ǹyaŋ káfe pâi ŋ́gaâi; ƀɛi ŋ́gaa liî naai káfa pɔ̂ri liî naa.”

35Zûu-ŋai dí mò díkîe-ni ma, dîyɛɛi, “Mi ƀe nalôŋ ŋi a gbɛtɛ gíli ŋá a gɛɛ é lí naa a gɛɛ kúfe gàai? A nâa gbɛtɛ gíli ŋá a gɛɛ é lí Kúnûa-ŋai pɔ díkaa Gurii-ŋai samai, a gɛɛ e sɛŋ lɛ dîa?

36 Ǹóoi ti su-kulâi ƀa le a gɛɛ ‘Ka pâi ŋ́gɔrîi, kɛ́lɛ, káfe pâi ŋ́gaâi,’ ǹyaŋ ‘Ƀɛi ŋ́gaa naai káfe pɔ̂ri pâi naa’?”

Ya-lee

37Gúui ŋɔɣele-kuui kpɛɛ ŋái ma, ŋelei gɛ́tɛ-ɣelei, Zîsɛ e tɔ̀ɔ e laɣi, “Núu da kélee kpele-wɛli à gɛ̀, tɔɔ e pa ḿbɔ e gbele.

38Ǹúui nyii à làa a ńyãai, yɛ̂ɛ berei Ǹ̂ala-kɔlɔi a m̀o lai, ‘Fulu-laa ya-loŋ a pâi lâai ǹíi su.’ ”

39E nyiŋi ƀò e pîlaŋ M̀ɔlêŋ ma nyíi diai da làa lai da pâi zɔlɔ ƀôi; kpɛ́ni fêi, dífe niî kɛ̀ M̀ɔlêŋ tɛɛ ni, kpɛ́ni fêi, Zîsɛ ŋɔfólo-laai maa fé kɛ́ ní niî a dɛ́ɛ.

Sîa è kɛ̀ ǹûai sáma é pîlaŋ mà

40Tãi dí ŋ̀óo-ŋai ŋí mèni, ǹúui da-ni dí mò, dîyɛɛi, “Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu kpîŋ ká ŋi.”

41Gbéli-ŋa dí mò, dîyɛɛi, “Kôrai ká ŋí.” Kɛ́lɛ, da-ni dí mò, dîyɛɛi, “Gáa a sɛŋ Kôrai é kúla Galalii?

42Kɛrɛ̂e? Ǹ̂ala-kɔlɔi e mò a gɛɛ Kôrai a pâi kulâi Deeƀé ŋɔsii su, é kúla Bɛpeleɣɛ̃ɛ, daai nyii Deeƀé e kɛ̀ naai?”

43Nya ƀe sîa e kɛ̀ ǹûai sama é pîlaŋ mà.

44Ǹúui da-ni dí kɛ̀ ŋ̀wêlii dí zoŋ. Kɛ́lɛ, núu da fe ǹyée pɛlɛ ni mà.

Diai laa-la fé díyêei nyii-ŋai wala-wala-laa káa díyêei

© 2014 Bible Society in Liberia.

45Gɔkuluƀa-ŋai ǹyaŋ dí lì pôlu zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da Faresii-ŋai pɔ, dí mò ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai dîa, dîyɛɛi, “Lé ƀe kɛ̀ káfe pa ní lai?”

46Gɔkuluƀa-ŋai dí zu tòo, dîyɛɛi, “Núu da kélee fé tá lono ní yɛ̂ɛ nalôŋ ŋí!”

47Faresii-ŋai dí dímarê kɛ̀, dîyɛɛi, “Káa máŋ kálaŋɔ̂i?

48Nûa kpaya-kpaya-ŋai kpaa máŋ Faresii-ŋai da láa a ǹyaa?

49Kɛ́lɛ, gbɔ́ŋ ŋi diai dífe dɔ̂ŋ kɔlɔŋ dílaŋɔ̂i.”

50Nekedima, nyii lì bɔ tuɛ-tuɛi, nyii máŋ kɛ̀ a dítai, è dímarê kɛ̀, ǹyɛɛi,

51“Kútɔ̂ŋ a pɔ̂ri núu ŋɔmɛni ŋá teei à kɛ̀ ve niî ŋ̀óo mɛni ní é m̀ɛnii kaa è gɛ́i?”

52Dí ŋ̀óo su tòo, dîyɛɛi, “Yá máŋ ya kulâi Galalii? Gɔ́ri, ya pâi gâai a gɛɛ Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu fa kûla Galalii.”

Ǹɛnîi dí zòŋ wulu-wulu kɛ̂i

[53Dí lì dípɛrɛ-ŋai lá tɛi-tɛi.

Zɔ̂ŋ 8

1Kɛ́lɛ, Zîsɛ e lì Ɲulɔ-wuru Yeei ma.

2Ɲele-waa pɛ-pɛi è pá ŋɔ́nɔ Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu. Ǹ̂uai kélee dí pà bɔ. È sèe é Ɣâla mɛni lɛ́ dîa.

3Gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai da Faresii-ŋai dí pà a nɛnî tɔnɔ bɔ nyii dí zoŋ wulu-wulu kɛ̂i. Nya ƀe dí dɔ̀ɔ ǹ̂uai sama,

4dí m̀ó Zîsɛ ma, dîyɛɛi, “Zɛŋ-lɛ-nuui, ku nɛnîi ŋi sòŋ wulu-wulu kɛ̂i.

5Dɔ̂ŋ su Mose è mò kûa a gɛɛ kú m̀aa-nuu sɔɔ a kɔni. Lé ƀé gáa íla í mó é pîlaŋ ma?”

6Dí nyíŋi ƀò a gɛɛ dí zu kɔ̂ɔŋ, a gɛɛ dí mɛni da kɔ́ri dí mó a ǹáa. Zîsɛ è m̀aa pɛ̀lɛ gɛ́ kɔlɔ pɔ̃̂yɛ a ǹyée gbua ǹɔii ma.

7Dí kɛ́ɛ m̀arê kɛ̂i, è mu sìɣe é tɔɔ é m̀o diai, ǹyɛɛi, “Tɔɔ ǹúui nyii sɔnyɔ̂ŋ fé ma kásamâi, ǹyaa fulɔi é kɔni píli mà.”

8Ǹya ƀe è ŋɔ́nɔ maa pɛ̀lɛ gɛ kɔlɔ pɔ̃yɛ a ǹyée gbua ǹɔii ma.

9Kɛ́lɛ, tãi dí m̀ɛni lai, dí lì tɛi-tɛi, é sìɣe núu pɔlɔi ma é tóo naɣa-ŋai dîa. Zîsɛ è lɛ̀ɛ naa ǹyaa tɔnɔ da nɛnîi dɔɔ duɛ.

10Zîsɛ è ŋ̀uŋ mu sìɣe é m̀o ma, ǹyɛɛi, “Nɛnîi, dia kɔɔ? Núu da fé tɔ̂ŋ pu ní yâ?”

11Ǹɛnîi è mò ma, ǹyɛɛi, “Núu da fé gɛ̀ ní ti, Ɲánuu-namui.” Nya ƀe Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “Ńyãa máŋ fé tɔ̂ŋ pûi yâ. Lí, ífe ŋɔ́nɔ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀.”]

Zîsɛ ƀa ǹɔii ŋɔkwaa-ponoɔi

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Zîsɛ e ŋɔ́nɔ lóno dípɔ, ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀa ǹɔii ŋɔkwaa-ponoɔi; ǹúui nyii a pîlaŋ ḿbôlui ve pâi siâi kpinii. Kɛ́lɛ, gwaa-ponoɔ fulu-laai a pâi kɛ̂i ǹyêei.”

13Nya ƀe Faresii-ŋai dí mò ma, dîyɛɛi, “Íkaa íkpîŋ maa-sere-faa kɛ̂i; ísêre-wooi ǹyaŋ fe a tɔ̃yâ.”

14Zîsɛ e zu tòo, ǹyɛɛi, “À nɛ̀ɛ ma ŋà kɛ̀ ŋ́gbîŋ maa-sere-faa kɛ̂i, ŋásêre-wooi káa a tɔ̃yâ. Kpɛ́ni fêi, ŋá ƀɛi kɔ́lɔŋ ŋá siɣei naai da ƀɛi ŋa liî naai. Kɛ́lɛ, káfe ƀɛi kɔlɔŋ ŋa kulâi naai da ƀɛi ŋa liî naai.

15Ka mɛni ŋá tèe núu-kpune kɛ-pere ma. Fa núu da ŋɔmɛni ŋá tèe.

16Kɛ́lɛ, à nɛ̀ɛ ma kpîŋ ŋà mɛni ŋá tèe, ŋámɛni-ŋa-teɛɛi káa a tɔ̃yâ. Kpɛ́ni fêi, ve a ńyãa tɔnɔ nyii a mɛnii ŋá tèe, fɛ̂ɛ ńyãa kwa ǹúui ńdɛ̀ɛi.

17Bɔ̃yɛɛ̂i kútɔ̂ŋ su a gɛɛ núu feerɛ ŋɔsêre-woo káa a tɔ̃yâ;

18ŋa ŋ́gbîŋ maa-sere-faa kɛ̀, Nàŋ-nuui nyii ńdɛ̀ɛi, ǹyaŋ gɛ ŋɔ́nɔ maa-sere-faa kɛ̀.”

19Nya ƀe dí m̀arê kɛ̀, dîyɛɛi, “Mi ƀe Ínâŋ káa naa?” Zîsɛ e zu tòo, “Káfe ŋ́gɔlɔŋ, kpaa máŋ Ńâŋ; kâi kɛ̀ a ŋ́gɔlɔŋɔɔ, kâi Ńâŋ kɔ́lɔnîi máŋ.”

20E ŋ̀óo-ŋai ŋi ƀò zɛŋ-kao laai-kɛ-kwaai ma, gɛ́ɛ Ɣâla mɛni lɛ̂i Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu; kɛ́lɛ, núu da fe zoŋ ni, kpɛ́ni fêi, ŋɔtãi fe niî kɛ̀ seri ni.

Ƀɛ́i ŋa liî naai káfa pɔ̂ri liî naa

21È ŋɔ́nɔ mò dîa, ǹyɛɛi, “Ŋa pâi liî, ǹyaŋ ka pâi ŋ́gɔrîi, ká sáa kásɔnyɔ̂ŋ su; ƀɛi ŋa liî naai, káfa pɔ̂ri pâi naa.”

22Nya ƀe Zûu-ŋai dí mò, dîyɛɛi, “A pâi gbîŋ páâi? Kpɛ́ni fêi, ǹyɛɛ, ‘Bɛ́i ŋa liî naai káfa pɔ̂ri liî naa.’ ”

23E mò dîa, ǹyɛɛi, “Kákaa kulâi mu-pere, ńyaŋ ŋ́gɛ kula mɛi-pere. Kákaa a ǹɔii ŋi su-ƀela, ńyaŋ fé a ǹɔii ŋi su-nuu.

24Ŋá mò káa a gɛɛ ka pâi saâi kásɔnyɔ̂ŋ su. Kpɛ́ni fêi, ka pâi saâi kásɔnyɔ̂ŋ su, fɛ̂ɛ ka laa la a gɛɛ ńyãa ƀa ǹyaa.”

25Dí mò ma, dîyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀa yá?” Zîsɛ e mò dîa, ǹyɛɛi, “Ŋ́gaa a núui ŋá mò kâa ŋ́gaa la a maa-ŋuŋ.

26Mɛni támaa káa naa a gɛɛ ŋá m̀ó é pílaŋ kâa, dámaa kɛ́ ƀò naa a gɛɛ ŋá ŋáa tée. Kɛ́lɛ, ǹúui ńdɛ̀ɛi, gáa a tɔ̃yâ-nuu, ńyaŋ ŋa mɛnii lɛ̂ ǹɔii ma nyii ŋa mɛni ǹái.”

27Dífe kɛ́ ni tárêi zu a gɛɛ e kɛ̀ lônoi dípɔ é pílaŋ Nàŋ-nuui ma.

28Nya ƀe Zîsɛ e mò, ǹyɛɛi, “Tãi ka pâi núu-kpune Ǹóŋ tɛ̂i la ɣelei, gɛ̀ ní ka pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa ǹyaa. A gɛɛ ǹyaŋ fá mɛni da kélee kɛ̀ a ŋ́gbɔɔi-wala-wala. Kɛ́lɛ, ŋa nyii ƀò Ńâŋ e nɛ̀ mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Ǹúui ǹyaŋ ńdɛ̀ɛi gáa ḿbôlu; ve tá ńɛ̀ɛ ni ńyãa tɔnɔ, kpɛ́ni fêi, ŋa mɛnii nyii kɛ̀ nɔ a tãi kélee ǹáâi ǹíi mai.”

30E nyiŋi ƀò nɔ, ǹúui dámaa dí láa la.

Dɔ̃yâi a pâi íƀalôi

31Zîsɛ e mò Zûu-ŋai dia, diai dí làa lai, ǹyɛɛ dîa, “À kɛ̀ kà lɛ̀ɛ ŋ́ooi su kákaa a ŋápôlu-ƀela kpîŋ.

32Ǹyaŋ ka pâi dɔ̃yâi kɔ́lɔnîi, dɔ̃yâi ǹyaŋ a pâi káŋuŋ ma ƀôi.”

33Dí ŋ̀óo su tòo, dîyɛɛ ma, “Ku kùla Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔsii su, ǹyaŋ kúfe tá fúlɔi kɛ́ ni luɛ-laai núu da kélee yêei. A pɔ̂ri kɛ̂i leŋ í mò, yɛɛ, ‘Káŋuŋ ma a pâi ƀôi’?”

34Zîsɛ e díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋá m̀ó kâa, núu nyii kélee a sɔnyɔ̂ŋ kèi, gáa a sɔnyɔ̂ŋ ŋɔluɛ.

35Ǹuɛi fe a bɛ́rɛi-mu-nuu gbîŋ da wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ; kɛ́lɛ, nòŋ-nuui káa la wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

36Gɛ̀ ní, à kɛ̀ Nòŋ-nuui à káŋuŋ ma ƀò, ka pâi kɛ̂i a káŋuŋ ma ƀóɔ.

37Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ ka kula Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔsii su; kɛ́lɛ, ǹyaŋ kákaa ŋ̀wɛ̂lii ka ḿbaa, kpɛ́ni fêi, kwaa ta ma fe kákponôi ŋ́ooi mɛni ma.

38Ŋa mɛnii ƀò nyii ŋa gáa Ńâŋ yêei, káaŋ ka nyii ƀò ka mɛni kánâŋ lai.”

Kánâŋ ƀa Dɛ̂ƀele

39Dí ŋ̀óo su tòo, dîyɛɛ ma, “Eberaɣɛ̃ɛ káa a kúnâŋ.” Nya ƀe Zîsɛ e mò dîa, ǹyɛɛi, “Kâi kɛ̀ a Eberaɣɛ̃ɛ ǹônii, kâi mɛnii kɛ̀ Eberaɣɛ̃ɛ e gèi,

40kɛ́lɛ, nâa kákaa ŋ́gɔrîi a gɛɛ ká ḿbaa, ǹúui nyii a dɔ̃yâi ƀó kâa, nyii ŋá mèni Ɣâla lái; Eberaɣɛ̃ɛ fe nyiŋi kɛ́ ni.

41Kákaa mɛnii kɛ̂i kánâŋ e gèi.” Dí mò ma, dîyɛɛi, “Dífe kúmaa sɔlɔ ƀo ni goyaŋ-wulu-wulu kɛ́ɛ su; Kúnâŋ káa tɔnɔɔ, Ɣâla ǹyaŋ kpîŋ.”

42Zîsɛ e mò dîa, ǹyɛɛi, “Eêi kɛ̀ Ɣâla eêi kɛ̂i a Kánâŋ, kâi ŋ́wɛ̂lii. Kpɛ́ni fêi, ŋá kùla Ɣâla yêei, ŋá pá; fe pa ni ŋ́gbɔɔi-yee ma, kɛ́lɛ, ǹyaa ƀe ńdɛ̀ɛ.

43Le ƀe káfa tàre mɛnii su ŋa mòi? Gáa ti. Kpɛ́ni fêi, káfa pɔ̂ri ŋ́oo mu.

44Ká kùla kánâŋ Dɛ̂ƀele kponôi, ǹyaŋ ka ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ká kánâŋ nîa mɛnii kɛ́. E kɛ̀ a núu-paa-nuu a maa-ŋuŋ. Ǹyaŋ ŋɔmɛni fe tɔ̃yâ pôlu. Kpɛ́ni fêi, tɔ̃yâ kélee da fe gbonôi. A lɛ́ɛ kɛ̀, a lôno nɔ ŋɔkɛ-perei su, kpɛ́ni fêi, gáa a lɛ́ɛ-nuu, gɛ ƀo ŋɔ́nɔ a lɛ́ɛ ǹâŋ.

45Kɛ́lɛ, a gɛɛ ŋa dɔ̃yâi ƀôi, káfe lâai a ńyãa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

46Gbêɛ ƀe kásama a pɔ̂ri ǹêi a gɛɛ ńzɔŋ káa sɔnyɔ̂ŋ su? Ŋà dɔ̃yâi ƀò, le ƀe káfa laa a ńyãai?

47Ǹúui nyii gáa a ɣâla ŋɔnúui a ɣâla wóo mɛni; mɛnii a kê káfe ɣâla wóo mɛnii, ǹyaa ƀa káfe a ɣâla ŋɔnúu."

Eberaɣɛ̃ɛ é lɛ́ɛ pâi kêi, ŋá kè

48Zûu-ŋai dí ŋ̀óo su tòo, dîyɛɛ ma, "Kɛrêe, kwa dɔ̃yâi ƀôi a gɛɛ íkaa a Sameria-nuu, nyînaŋ nyɔ́mɔɔ ǹyaŋ ké ƀo ípôlu?"

49Zîsɛ e zu tòo, ǹyɛɛi, "Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ fe ḿbôlu; kɛ́lɛ, ŋa ƀâa kè Ńâŋ ma, káaŋ ḿâa fe káyêei.

50Kɛ́lɛ, ǹyaŋ fé ŋ́gbɔɔi-folo-laai kɔ́rîi; núu tɔnɔ ƀe gáa gɔ́rii, ǹyaŋ ǹyaa ƀe pâi kêi a mɛni-ŋa-tee-nuui.

51Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋá m̀ó kâa, à kè núu da kélee à ŋ́ooi laai kè, ve pâi wɔ́lɔ saâi."

52Zûu-ŋai dí mò ma, "Kwa nâa gɔlɔŋ a gɛɛ nyînaŋ nyɔ́mɔɔ káa ípôlu. Eberaɣɛ̃ɛ e sàa da ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai; ǹyaŋ ya môi, yɛɛ, 'Ǹúui à ŋ́ooi lâai kè ve pâi wɔ́lɔ saâi.'

53Íkɛtêi í tɛɛ kúnâŋ Eberaɣɛ̃ɛ ma nyii sàai? ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai díaŋ da saa! Gbêɛ ƀe íkaa íkpîŋ kêi lai?"

54Zîsɛ e mò, ǹyɛɛi, "À kè ŋà ŋ́gbîŋ ŋáƀaa-kɛ-maai tè, gè ní sɛŋ da fé ŋáƀaa-kɛ-maai su. Ńâŋ ƀé a ŋáƀaa-kɛ-maai tè, nyii ǹyaŋ ka môi a gɛɛ gáa a Káɣâlai.

55Kɛ́lɛ, káfe niî gɔlɔŋ ni; ǹyaŋ ŋá gɔ́lɔŋ. Ŋà mò kâa a gɛɛ fe gɔ́lɔŋ, ŋa pâi kêi a lɛ́ɛ-nuu yêɛ káa; kɛ́lɛ, ŋá gɔ́lɔŋ ŋ́gɛ ŋɔwóoi lâai kè.

56Kánâŋ Eberaɣɛ̃ɛ líi e nɛ̀ɛ a gɛɛ é ŋápâi káa; ǹyaŋ a gàa, ǹíi e nɛ̀ɛ."

57Nya ƀe Zûu-ŋai dí mò ma, dîyɛɛi, "Ífe a kóraŋ buu lɔ́ɔlu ǹyaŋ ya Eberaɣɛ̃ɛ káa?"

58Zîsɛ e mò dîa, ǹyɛɛi, "Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋá m̀ó kâa, Eberaɣɛ̃ɛ é lɛ́ɛ pâi kèi, ŋá kè."

59Nya ƀe dí kɔni sìɣe a gɛɛ dí zɔ̀ɔ. Kɛ́lɛ, Zîsɛ è gbîŋ lòo é kúla Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu.

Zɔ̂ŋ 9

Nalôŋ dí zɔlɔ ƀò a ŋɛi puɔ̂i Zîsɛ e m̀alo

1Gɛɛ tɛɛ̂i, è ŋɛi-pu-nuu kàa nyii ŋ̀éi è kè a búɔɔ é sìɣe sɔlɔ-ƀo tãi mai.

2Ŋɔpôlu-ƀelai dí m̀arê kè, dîyɛɛ ma, "Kaamɔ̂ɔ, gbêɛ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ ƀe gè dí nalôŋ ŋí maa sɔlɔ ƀó a ŋ̀éi puɔ̂i, ǹyaa kpaa ŋɔkáa-ƀela?"

3Zîsɛ è zu tòo, ǹyɛɛi, "Ve ké ni a gɛɛ nalôŋ ŋí è sɔnyɔ̂ŋ kè kpaa ŋɔkáa-ƀelai. Kɛ́lɛ, è kè a gɛɛ ɣâla ŋɔtíi é lɛ́ gbonôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Fɛ́ɛ ku ǹúui ŋɔtíi kɛ́ nyii ńdɛ̀ɛi tãi voloi káa niî ɣele ma. Gbínii káa pâi, tãi núu da kélee fa pɔ̂ri tíi kɛ́i.

5Tãi nɔ ǹyaŋ ŋ́gaa ǹɔii sui ŋ́gaa a ǹɔii ŋɔkwaa-ponoɔi.”

6E nyiŋi ƀò nɔ, é ǹá yâ pú ǹɔii ma. E pɔ́rɔ kpɛ̀tɛ a ǹá-ya. E bɔ̂rɔi ŋi siɣe e zia nalôŋ ŋ̀ɛi.

7E mò ma, ǹyɛɛi, “Lí í íŋɛi waa Saloaŋ-poai su” (nyii zu-kulâi ƀa Dí Dɛ̀ɛi). Nya ƀe e lì e ŋ̀ɛi wáa e pa pôlu, gɛ nâa kwaa kaa.

8Marâai da diai gàa gɛ ƀo a fɛli-kɛ-nuu a maa-nuŋ, dí mare-kɛɛ kɛ̀, dîyɛɛi, “Kɛrɛ̂e, ǹúui ƀéi ŋí a kâa kɛ̀ seêni gɛ́ fɛli kɛ̀i?”

9Da-ni dí mò, dîyɛɛi, “Ǹyaa ká ŋí.” Da-ni dí mò, dîyɛɛi, “Kpao, kɛ́lɛ, ḿoloŋɔ̂i mà.” È mò, ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀa ǹyaa.”

10Dí mò ma, dîyɛɛi, “Gɛ̀ ní, í gɛ̀ léŋ íŋɛi lá kɛ́ fuloŋ?”

11È zu tòo, ǹyɛɛi, “Nalôŋ da kɛ̂ ma Zîsɛ, è pɔ́rɔ kpɛ̀tɛ é zia ŋ́ɛi, é m̀o mâ, ǹyɛɛi, ‘Lí Saloaŋ í íŋɛi wáa’. Nya ƀe ŋá lì ŋá ŋ́ɛi wáa ŋá nâa kwaa káa.”

12Dí m̀are kɛ̀, dîyɛɛi, “Mi-ta ƀe gáa naa:?” E zu tòo, ǹyɛɛi, “Fe gɔ́lɔŋ.”

Faresii-ŋai dí ǹalôŋ ƀálo-mɛni su kàa

13Dí lì a nalôŋ kɛ̀ a ŋ̀ɛi púɔ̂i Faresii-ŋai pɔ.

14E kɛ̀ Vii-tɔɔ-ɣelei ma, tãi Zîsɛ e bɔ̂rɔi kpɛ̀tɛ la e gɛ nalôŋ e kwaa kaai.

15E kɛ̀ ti ŋɔ́nɔ Faresii-ŋai dí m̀arê kɛ̀ berei e gɛ̀ la gɛ́ kwaa kâa. E mò dîa, ǹyɛɛi, “E pɔ́rɔ sìa ŋ́ɛi, ŋá ŋ́ɛi wáa, ŋá kwaa káa.”

16Faresii-ŋai da-ni dí mò, dîyɛɛi, “Nalôŋ ŋi fe kulâi Ɣâla yêei. Kpɛ́ni fêi, va Vii-tɔɔ-ɣelei mɛi kaa.” Ǹúui gbeli-ŋai dîyɛɛi, “A kɛ̂ leŋ ǹúui gáa a sɔnyɔ̂ŋ-nuui e ŋɛi-kɛ-maa-ŋai ŋi kɛ́?” Sia e kɛ̀ díloai.

17Nya ƀe dí ŋɔ́nɔ ŋɛi-pu-nuui marê kɛ̀, dîyɛɛ ma, “Ya kɛ̂i le é pîlaŋ ma, yái e íŋɛi lá ƀôi?” E mò dîa, ǹyɛɛi, “Gáa a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu.”

18Kɛ́lɛ, Zûu-ŋai dífe kɛ̀ láa ni la a gɛɛ e kɛ̀ a ŋɛi-puɔɔ a gɛɛ ŋɔ́nɔ núu da e ŋ̀ɛi lá fùloŋ, fɛ̂ɛ dí ǹúui ŋ̀ɛi lá e kɛ̀ a vúloŋɔɔi ŋɔkáa-ƀelai tòli,

19dí dímarê kɛ̀, dîyɛɛi, “Kalóŋ ƀéi ŋí, nyii ká mò a gɛɛ kámaa sɔlɔ ƀò a ŋ̀ɛi púɔ̂i? È gɛ̀ léŋ gɛ nâa kwaa kaa?”

20Ŋɔkáa-ƀelai dí zu tòo, dîyɛɛi, “Ku gɔ́lɔŋ a gɛɛ gáa a kúloŋ, a gɛɛ ŋɔ́nɔ ku zɔlɔ ƀô a ŋ̀ɛi púɔɔ.

21Kɛ́lɛ, berei a gɛ́ la gɛ́ nâa kwaa kâai, kúfe gɔ́lɔŋ, kpaa máŋ ku ǹúui kɔ́lɔŋ ŋ̀ɛi lá fuloŋ. Ka m̀arê kɛ́; gɛ́tɛ̂i gbîŋ mɛni ma, a pâi lônoi gbîŋ mɛni ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Ŋɔkáa-ƀelai dí nyiŋi ƀò. Kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ yáôi Zûu-ŋai dîa. Kpɛ́ni fêi, Zûu-ŋai da nâa fáa ma a gɛɛ núu da a mò a gɛɛ Zîsɛ káa a Kôrai, da pâi gulâi Ŋ̀âla-fɛli-kerei mu.

23Maa-mɛni ƀe ŋɔkáa-ƀelai dí mò la, dîyɛɛi, "Gɛ́tɛ̂i gbîŋ mɛni ma, ka m̀arê kɛ́."

24Nya ƀe ŋɔ́nɔ dí nalôŋ tòli a tãi veerɛi nyii kɛ̀ a ŋ̀ɛi puɔ̂i, dí mò ma, dîyɛɛi, "Naa-tɛ-maai tɛ́ɛ Ɣâla pɔ; ku gɔ́lɔŋ a gɛɛ nalôŋ ŋi káa a sɔnyɔ̂ŋ-nuu."

25E díwoo su tòo, ǹyɛɛi, "À kɛ̀ gáa a sɔnyɔ̂ŋ-nuu fe gɔ́lɔŋ; kɛ́lɛ, nyii tɔnɔi ŋá gɔ́lɔŋ, ǹyaa ƀa ŋá kɛ̀ a ŋɛi-puɔɔ, kɛ́lɛ, ŋ́gaa nâa kwaa kâai."

26Dí m̀arê kɛ̀, dîyɛɛ ma, "Le ƀe e gɛ̀ a yá, e íŋɛi lá ƀó-pere kɛ̀ leŋ?"

27E díwoo su tòo, ǹyɛɛi, "Ŋa gbâa m̀ó kâa, ǹyaŋ káfe káwoli tɔ̂i ma. Ka ŋ̀wêlii ŋɔ́nɔ ká m̀ɛni le-mɛni ma? Ka ŋ̀wêlii kákɛ a ŋɔpôlu-ƀelai da máŋ?"

28Dí díla tɔ̀ɔ ma, dîyɛɛi, "Ya kpíŋ ƀe íkaa a ŋɔpôlu-ƀelai da. Kɛ́lɛ, kúkaa a Mose ŋɔpôlu-ƀela.

29Ku gɔ́lɔŋ a gɛɛ Ɣâla a lóno Mose pɔ. Kɛ́lɛ, ǹúui ŋi ŋɔi kúfe ƀɛi kɔ́lɔŋ a kulâi naai."

30Nalôŋ e zu tòo, ǹyɛɛi, "Gɛ̀ ní lá-kpala maa-mɛni ká ŋi! Káfe ƀɛi kɔ́lɔŋ a kulâi naai, kɛ́lɛ, ǹyaa ƀe ŋ́ɛi lá fùloŋ.

31Ku gɔ́lɔŋ a gɛɛ Ɣâla fa ŋ̀wóli tɔ̀ɔ sɔnyɔ̂ŋ-nuu wóo ma. Kɛ́lɛ, ǹúui à Ɣâla fɛ̀li é ŋɔnîa-mɛnii kɛ̂i, ǹyaa ƀe Ɣâla a ŋ̀wóli tɔ̀ɔ ŋ̀óo ma.

32É sîɣe ǹɔii kɔ́ɔ-pîlaŋ-tãi ma núu da fe tá wɔ́lɔ mɛni ni a gɛɛ núu da a núu ŋɛi lá fúloŋ nyii dí zɔlɔ ƀô a ŋɛi-puɔɔ.

33A kɛ̀ nalôŋ ŋi fe kula ni Ɣâla yêei, vei pɔ̂ri mɛni da kɛ̂i."

34Dí ŋ̀óo su tòo, dîyɛɛ ma, "Dí ísɔlɔ ƀô sɔnyɔ̂ŋ kpɛɛ pôlu su. Ǹyaŋ ya pɔ̂ri sɛŋ lɛ̂i kûa?" Nya ƀe dí gùla naa.

Núu ŋɛi púɔɔ ŋɔmɔ̂leŋ su

35Zîsɛ e mèni a gɛɛ da gula Ŋ̀âla-fɛli-kerei mu. Tãi e gàai, e mò ma, ǹyɛɛi, "Ya láa a núu-kpune Ǹóŋ?"

36E zu tòo, ǹyɛɛi, "Nalôŋ, gbɛ̂ɛ ƀa ǹyaa, a gɛɛ ŋá láa la?"

37Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, "Ya gáa, ǹyaa ƀe gáa a ǹúui lônoi nâa ípɔi."

38E mò, ǹyɛɛi, "Ŋánuu-namui, ŋa láa la"; nya ƀe e vɛ̀li.

39Zîsɛ e mò, ǹyɛɛi, "Mɛni ŋa-tee-mɛni ƀe ŋá bá-kɛ̀ ǹɔii ŋi su, a gɛɛ diai díŋɛi puɔ̂i dí kwaa kâa, diai da kwaa kâai díŋɛi é pú."

40Faresii da-ni kɛ̀ gɔlɛi dí ŋ̀óoi ŋi mɛni. Dí mò ma, dîyɛɛi, "Kua máŋ kúŋɛi púɔ̂i?"

© 2014 Bible Society in Liberia.

41Zîsɛ e mò dîa, ǹyɛɛi, “Kâi kɛ̀ a káŋɛi púɔɔ, sɔnyɔ̂ŋ fêi kɛ̀ kâa; kɛ́lɛ, nâa ka mò a gɛɛ ‘Kwa kwaa kâai,’ ǹyaŋ sɔnyɔ̂ŋ káa nɔ kâa.”

Zɔ̂ŋ 10

Záŋ nyii bîlaŋɔɔi m̀ála-kpului mai

1“Ŋa tɔ̃yâ kpîŋ, m̀ói kâa, ǹúui nyii va lɔ̂ m̀ála-koraŋ su ǹá-ɓerei perei, kɛ́lɛ, é tɛ́ é pîlaŋ zu berei da kpɛ́ni sui, maa-nûui tí káa a ŋúma-nuu da sɛŋ-kula-yêei kɛ́-nuu.

2Kɛ́lɛ, ǹúui nyii a lɔ̂ a góraŋ láɓelei perei, gáa a m̀ála mɛi-kaa-nuui.

3Góraŋ láɓelei mɛi-kaa-nuui a ǹá ɓò mì; m̀ála-ŋai da ŋ̀óo mèni, ǹyaŋ a ŋɔɓála-ŋai tóli a dílaa, é kúla a dia.

4Tãi a ŋɔ-ŋai kélee kùlai, a lî dítuɛ, m̀ála-ŋai díaŋ dí pîlaŋ bôlu. Kpɛ́ni fêi, dí ŋ̀óo kɔ́lɔŋ.

5Dífa pîlaŋ ŋɔ̃yâ pôlu. Kɛ́lɛ, da pû ma. Kpɛ́ni fêi, dífe ŋɔ̃yâ wóo kɔ́lɔŋ.”

6Zîsɛ e záŋ ŋi sɔ̀ɔ dîɛ. Kɛ́lɛ, dífe táre ni mɛnii su e kɛ̀ môi diai.

Zîsɛ káa a m̀ála mɛi-káa-nuu lɛ́lɛɛi

7Nya ɓe Zîsɛ e ŋɔ́nɔ mò dîa, ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋá m̀ó kâa, ńyãa ɓe ŋ̀gaa m̀ála-ŋai díkóraŋ lá.

8Ǹúui kélee lɔ̀ ńduɛi díkaa a ŋúma-ɓela da sɛŋ-kula-yee kɛ-ɓela; kɛ́lɛ, m̀ála-ŋai dífe díwoo mɛni ni.

9Ńyãa ɓe ŋ̀gaa a góraŋ lá. À kɛ̀ núu da à tɛ̀ɛ ŋ̀gbonôi é lɔ́, a pâi ɓálôi, gɛ̀ ní, a pâi lɔ̂i é kúla é gɔnɔŋ sɔlɔ ɓo.

10 Ŋ̀uma-nuui a pâ nɔ́ a gɛɛ é díŋuma, é dípaa, é dísu kara. Ŋá pà a gɛɛ dí fulu-laa sɔlɔ ɓo, é kɛ́ díyêei a dámaa.

11Ńyãa ɓa m̀ála mɛi-kaa-nuu lɛ́lɛɛi. M̀ála mɛi-kaa-nuu lɛ́lɛɛi a ŋɔfúlu-laai tɛ̀ɛ m̀ála-ŋai mɛni ma.

12Ǹúui nyii gáa nɔ́ a tíi kɛ́-nuu, vé a ɓála mɛi-kaa-nuu, nyii bɔ́ɔ fa m̀ála-ŋai, à baníŋ kàa gɛ́ pa, é m̀ála-ŋai lɛ́ɛ naa é pú. Baníŋ a tôo dísama é dítaa-taa.

13A pû, kpɛ́ni fêi, gáa nɔ a tíi-kɛ-nuu, ǹyaŋ ve kpaaŋ ni m̀ála-ŋai mɛni ma.

14 Ŋ̀gaa a m̀ála mɛi-kaa-nuu lɛ́lɛɛi; ŋá m̀bɔɔ kɔ́lɔŋ, ǹyaŋ m̀bɔɔ kɛ́ ɓo a ŋ̀gɔlɔŋɔɔ,

15yêɛ berei Nàŋ-nuui e ŋ̀gɔlɔŋ lai, ńyaŋ ŋ̀gɛ ɓo a gɔlɔŋɔ̂i. Ǹyaŋ ŋá ŋáfulu-laai tɛ̀ɛ m̀ála-ŋai mɛni ma.

16Ǹyaŋ ɓála-ŋa da kpɛni-ŋa díkaa ńyêei, nyii ve m̀ála-kpului ŋi su; fɛ̂ɛ ŋa pa a dia máŋ, da pâi ŋ̀oo mɛnîi. Gɛ̀ ní, da pâi kɛ̂i a ɓála-kpulu tɔnɔ da ɓála mɛi-kaa-nuu tɔnɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Mɛnii ŋi ƀe Nàŋ-nuui e ŋ́wɛli ni la. Kpɛ́ni fêi, ŋa ŋáfulu-laai tɛ̀ɛ, a gɛɛ ŋa ŋɔ́nɔ zɔlɔ ƀo.

18Núu da fa pɔ̂ri gulâi ńyêei. Kɛ́lɛ, ŋa dɛ̀ɛ ŋ́gbɔɔi-yee ma. Wala-wala káa ńyêei a gɛɛ ŋa dɛ́ɛ la, wala-wala kɛ́ ƀo ŋɔ́nɔ ńyêei a gɛɛ ŋa zɔlɔ ƀo. Dɔ̂ŋ ŋí ƀe ŋa gula Ńâŋ yêei."

19Sia è kɛ̀ ŋɔ́nɔ Zûu-ŋai loai é pîlaŋ ŋ̀óo-ŋai ŋi dîa.

20Dítamaa dí mò, dîyɛɛi, "Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ káa bôlu, ǹyaŋ m̀ɔɔ̂i. Ka káwoli tɔ̂i mà lé mɛni ma?"

21Ǹúui gbeli-ŋa dí mò, dîyɛɛi, "Ǹ̀óo-ŋai ŋí dífe a nyii ǹúui nyînaŋ nyɔ́mɔɔ káa bôlui a mòi. Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ a pɔ̂ri ŋɛi-pu-nuu ŋɛi lá fúlonîi?"

Zûu-ŋai dí díyee kùla Zîsɛ mu

22È kɛ̀ a Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi lɛ́-kuui Zerusâlɛŋ.

23È kɛ̀ a sama-ɣele, ǹyaŋ Zîsɛ e kɛ̀ siâi Ǹ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu Saloma ŋɔkâlai ŋá.

24Nya ƀe Zûu-ŋai dí tìnaŋ gɔlɛ, dí mò ma, dîyɛɛi, "Tãi ɣɛɛlu ƀe ya pâi kúkɛ̂i kili-ŋa-sia su? À kɛ̀ ya ƀa Kôrai, gɛ̀ ní, m̀ó kûa a zu-ponoɔ."

25Zîsɛ e díwoo su tòo, ǹyɛɛ diai, "Ŋá mò ti kâa, ǹyaŋ káfe lâai a ŋ́oo. Díi ŋa gɛ̀ Ńâŋ láai sui, dia ƀe díkaa a ŋásêre;

26kɛ́lɛ, káfa laa a ńyãa. Kpɛ́ni fêi, káfe a ŋáƀala-ŋai da.

27Ŋáƀala-ŋai da ŋ́oo mɛ̀ni, ńyaŋ ŋá díkɔlɔŋ, díyaŋ da pîlaŋ m̀bôlu;

28ńyaŋ ŋa wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa tɛ̀ɛ dípɔ, ǹyaŋ díŋuŋ la fe pâi wɔ́lɔ pilîi, núu da kélee fe pâi díkulâi ńyêei.

29Ńâŋ, nyii dítɛ̀ɛ m̀bɔi, gɛ́tɛ̂i dɛ́ɛ gélee ma, ǹyaŋ núu da kélee fa pɔ̂ri díkulâi Ńâŋ yêei.

30Kwa Nàŋ-nuui kúkaa tɔnɔɔ."

31Zûu-ŋai dí ŋɔ́nɔ kɔni sìɣe a gɛɛ dí zɔ̀ɔ.

32Nya ƀe Zîsɛ e díwoo su tòo, ǹyɛɛi, "Ŋa tíi lɛ́lɛɛ támaa lɛ́ káa nyii kula Nàŋ-nuui yêei; nênɛ-mɛni ƀe ka ńzɔɔ̂i lai?"

33Zûu-ŋai dí ŋ̀óo su tòo, dîyɛɛ ma, "Kúfe ísɔɔ̂i tíi lɛ́lɛɛ kélee mɛni ma, kɛ́lɛ, kwa ísɔɔ̂i tɛ-ŋɛi mɛni ma; kpɛ́ni fêi, ƀia íkaa a núu-kpune, íkɛ íkpîŋ tɛ Ɣâla ŋɛi."

34Zîsɛ e dímarê kɛ̀, ǹyɛɛi, "Ve pɔ̃yɛ ni kútɔ̂ŋ su? 'Ŋá mò, kákaa a ɣâla-ŋa?'

35À kɛ̀ à dítòli a ɣâla-ŋa, diai Ɣâla ŋɔwóoi e pà dípɔi (Ǹ̀âla-kɔlɔi ǹyaŋ va kâra),

36ka pɔ̂ri m̀ôi e pîlaŋ ǹúui ma nyii Nàŋ-nuui e m̀aa wàa e dɛɛ ǹɔii sui, 'Íkaa tɛ̀ Ɣâla ŋɛi kɛ̀i,' kpɛ́ni fêi ŋá mò 'Ŋ́gaa a Ɣâla Ǹóŋ?'

© 2014 Bible Society in Liberia.

37À kɛ̀ fé Ńâŋ ŋɔtíi kɛ̂i, gɛ̀ ní káfe làa a ńyãa.

38Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ŋà díkɛ̀, berei máŋ káfe lâai a ńyãai, ka láa a díi-ŋai, a gɛɛ ká gɔ́lɔŋ ká táre zu a gɛɛ Nàŋ-nuui káa ŋ̌gbonôi ńyaŋ ŋ̌gaa Nàŋ-nuui kponôi.”

39È kɛ̀ tí, dí kɔ̀ a gɛɛ dí zòŋ, kɛ́lɛ è kùla díyêei ŋá.

40E ŋɔ́nɔ lì Zɔdiŋ pôlu ɓɛ́i Zɔ̂ŋ e kɛ̀ batâi kɛ̂i naa fúlɔi. Naa ɓé è lèɛ naa.

41Núu támaa dí pà bɔ́ dí m̀ɔ́ ma, dîyɛɛi, “Zɔ̂ŋ fé ŋɛi-kɛ-maa kɛ́ ní, kɛ́lɛ, nyii kélee è mò é pîlaŋ nalôŋ ŋí mai, gáa a tɔ̃yâ.”

42Núu támaa dí làa la naa.

Zɔ̂ŋ 11

Tãi Lâzara e sàa lai

1Nalôŋ tɔnɔ è wɔlɔ kɛ̀ kɔ́lɛ̂i. Ǹáa ɓe kɛ̀ a Lâzara. Nalôŋ ŋí séɛɛ è kɛ̀ Bɛtɛni taai su. Mere da ǹɛ̂ɣe Maatɛ díkɛ daai ŋí su máŋ.

2Mere da Maatɛ díkɛ a ǹalôŋ ŋí zaaɓɔlɔ-ni. Mere ŋí ɓe wɔ́lɔ ŋúrɔ-kúŋ nɛ̃ɛi pú Kunuu-namui kɔ́ɔ mâ é m̀aa kɔ̀ɔ a ŋ̀uŋ-leɣa.

3Nya ɓe ŋɔsaaɓɔlɔ-ŋai dí núu tɛ̀ɛ Zîsɛ pɔ́naa, dîyɛɛ ma, “Kúnuu-namui, ǹúui nyii í ŋ̀wɛ̂li níi, gáa kɔ́lɛ̂i.”

4Kɛ́lɛ, tãi Zîsɛ è mɛ̀ni lai, è mò, ǹyɛɛi, “Gɔlɔ-felai ŋí fé zaa mɛni ma. Gáa Ɣâla ŋɔfólo-laai mɛni ma, a gɛɛ Ɣâla Ǹóŋ ŋɔfólo-laai é té zarâi.”

5È kɛ̀ tí, Zîsɛ è kɛ̀ a Maatɛ wɛ́liɛɛ da ǹîa Mere, da Lâzara.

6Nya ɓe tãi è m̀ɛni la a gɛɛ Lâzara è kɛ̀ kɔ́lɛ̂i, è gɛ̀ a ɣele-kuu feerɛ ɓɛ́i è kɛ̀ naai.

7Nyiŋi pôlu ma è mò ŋɔpôlu-ɓelai dîa, ǹyɛɛi, “Kwaa li ŋɔ́nɔ Zuda.”

8Ŋɔpôlu-ɓelai dí mò mà, dîyɛɛi, “Kaamɔ̂ɔ, Zûu-ŋai dí kɛ̀ íkɔ̂rii a gɛɛ dí ísɔɔ, nya ɓe ŋɔ́nɔ íkaa liî naai?”

9Zîsɛ è zu tòo, nyɛɛi, “Kɛrɛ̂e, aɓa puu kao feerɛ ɓe gáa ɣele tɔnɔ sui? A kɛ̀ núu da à sìa a voloi, ve pâi gɔ́ɔ tuâi. Kpɛ́ni fêi, a ǹɔii ŋi ŋɔkwaa-ponoɔi kâai.

10Kɛ́lɛ, à kɛ̀ núu da à sìa a gbínii, a gɔ́ɔ tùa. Kpɛ́ni fêi, gwaa-ponoɔi fe gbonôi.”

11E mò ti, naa pôlu ma e mò dîa, ǹyɛɛi, “Kúwɛli-nuui Lâzara a nyiî. Kɛ́lɛ, ŋa liî a gɛɛ ŋa ŋ̀ɛi la ɓo.”

12Ŋɔpôlu-ɓelai dí mò ma, dîyɛɛi, “Kúnuu-namui, à kɛ̀ gáa nyiî, a pâi ɓálôi.”

13Ǹyaŋ Zîsɛ e kɛ̀ lônoi é pîlaŋ ŋɔsaa mɛni ma. Kɛ́lɛ, dí kɛ̀ gáâi yɛ̂ɛ a lônoi é pîlaŋ nyii kpîŋ ma.

14Nya ɓe Zîsɛ e mò dîa a zu-ponoɔ, ǹyɛɛi, “Lâzara aâ saa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Kámaa-mɛni ma, ńii nɛɛ̂i a gɛɛ fe ké ni naa, a gɛɛ ká láa la. Kɛ́lɛ, kwaa li bɔ naa.”

16Tama, nyii da kɛ̂ ma Ǹyuâi, e mò m̀arâa polu-ƀelai dîa, ǹyɛɛi, “Kúa máŋ kwaa lí a gɛɛ kwa dîa-ni ku sáa.”

Zîsɛ ƀa mu-siɣe saa-yeei da vulu-laai

17Tãi Zîsɛ e pà lai, e gàa Lâzara a nâa gɛ́ molôŋ su a ɣele náaŋ.

18Bɛtɛni e kɛ̀ Zerusâlɛŋ kɔlɛ, yɛ̂ɛ aƀa tɔnɔ sia.

19Zûu-ŋai dámaa dí pà Mere da Maatɛ pɔ a gɛɛ dí díŋa-kpɛ́ dísaaƀɔlɔ mɛni ma.

20Tãi Maatɛ e mèni a gɛɛ Zîsɛ a kɛ̀ pâi, e lì duɛ, Mere ǹyaŋ è kɛ̀ seêni bɛ́rɛi mu.

21Maatɛ è mò Zîsɛ ma, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, eêi kɛ̀ iî kɛ̀ ƀɛ, ńzaaƀɔlɔ fei saa.

22Loníi ma kpîŋ ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ nyii kélee ya vɛ́li Ɣâla mai, Ɣâla a pâi dɛɛ̂i ípɔ.”

23Zîsɛ e mò mà, ǹyɛɛi, “Ísaaƀɔlɔ a pâi mu siɣêi ŋɔ́nɔ.”

24Maatɛ è mò mà, ǹyɛɛi, “Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ a pâi mu siɣêi ŋɔ́nɔ mu-siɣe saa-yeei su a ŋelei gbɛɛ ŋái.”

25Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “Ńyãa ƀa mu-siɣe saa-yeei da vulu-laai. Ǹúui nyii a làa a ńyãai, berei máŋ zaâi lai, kɛ́lɛ, a pâi kɛ̂i a vulu.

26Ǹyaŋ ǹúui nyii kélee gáa ɣele mai, nyii a làa a ńyãai, ve pâi wɔ́lɔ saâi. Ya nyiŋi síɣe a tɔ̃yâ?”

27È mò ma, ǹyɛɛi, “Ooei, Kúnuu-namui. Ǹáai la a gɛɛ yá ƀa Kôrai, Ɣâla Ǹóŋ, nyii gáa pâi ǹɔii sui.”

Zîsɛ è wɔ́lɔ

28Tãi è kpɛ̀ɛ a nyiŋi ƀoɔi, è lì é ǹîa-nɛnii Mere toli. È mò a ŋóo maa yeŋɔɔ, ǹyɛɛi, “Gaamɔ̂i káa ƀɛ, a ítolîi.”

29Tãi è mèni è mu sìɣe a maa felaa é lí bɔ.

30Zîsɛ ǹyaŋ fé niî kɛ̀ pá ní daai su. Kɛ́lɛ, è kɛ̀ niî ƀɛi Maatɛ è gàa naai.

31Tãi Zûu-ŋai kɛ̀ Mere kɔlɛ bɛ́rɛi mui, dí kɛ̀ ŋá kpɛ̂i, dí gàa Mere é mu siɣe a maa felaa é lí ŋini ŋái, dí lɛɛ̀ bôlu. Kpɛ́ni fêi, dí kɛ̀ gáâi a gɛɛ Mere a liî molôŋ la é wɔ́lɔ naa.

32Nya ƀe tãi Mere è pà ƀɛi Zîsɛ è kɛ̀ naai, è gàa é too gɔ́ɔ mu, é m̀o ma, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, eêi kɛ̀ iî kɛ̀ ƀɛ ńzaaƀɔlɔ fei saa.”

33Tãi Zîsɛ è gàa, gɛ wɔlɔi da Zûu-ŋai nyii lɛɛ̀ bôlui dí kɛ̀ wɔ́lɔ̂i, malôŋ è tòo ma a ŋ̀ánaa ŋɔmɔ̂leŋ su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34È m̀o ma, ǹyɛɛi, “Mí ƀe ká ǹaa naai?” Dí mò ma, dîyɛɛi, “Kúnuu-namui, pá í gáa.”

35Zîsɛ è wɔ̀lɔ.

36Nya ƀe Zûu-ŋai dí mò, dîyɛɛi, “Ka gáa berei e ŋ̀wɛli ni lai!”

37Kɛ́lɛ, da-ni dí mò, dîyɛɛi, “Ǹúui nyii a ŋɛi-pu-nuu ŋɛi lá ƀoi, vei pɔ̂ri nalôŋ ŋí kɛ̂i vé saa?”

Lâzara è ŋɔ́nɔ pà pôlu fulu-laa su

38È kɛ̀ tí malôŋ támaa ŋɔ́nɔ tòo Zîsɛ ma é pa molôŋ lá. Molôŋ è kɛ̀ a loa, fɛ̃ɛ-ƀela laa mɛi.

39Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka vɛ̃ɛ-ƀelai siɣe naa.” Maatɛ nyii gáa a zaa-nuui zaaƀɔlɔi, è mò ma, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, tãi ŋí su gúŋ káa nâa mà. Kpɛ́ni fêi, zàa a nâa kɛ́ a ɣele-kuu náaŋ.”

40Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “Kɛrɛ̂e, ŋá mò yâ, a gɛɛ yà làa la ya pâi Ɣâla ŋɔfólo-laai kâai?”

41Nya ƀe dí vɛ̃ɛ-ƀelai kùla naa. Zîsɛ è ŋ̀ɛi tɛ̀ ɣelêi, é m̀o, ǹyɛɛi, “Ńâŋ, ŋa ísɛɣêi fé a gɛɛ ya ŋ́oo mɛ́ni.

42Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ ya ŋ́oo mɛ̀ni nɔ a tãi kélee. Kɛ́lɛ, ŋa nyiŋi ƀôi nɔ ǹûai ŋí mɛni ma díkaa tɔɔ ni ŋ́gɔlɛi, a gɛɛ dí láa la a gɛɛ yá ƀe ńdɛ̀ɛ.”

43Tãi è nyiŋi ƀò lai, è làɣi a ŋ̀óo su kɛ́tɛ, ǹyɛɛi, “Lâzara, kula.”

44Zaa-nuui è kùla ǹyée da gɔ́ɔ lá ɣiriɛ a seɣe, ŋ̀uŋ ma ɣiriɛ a seɣe. Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka vúloŋ, ká ƀó mà é lí.”

Dí Zîsɛ maa-kiri tèe

(Maafîu 26:1-5; Mâki 14:1, 2; Lûu 22:1, 2)

45Zûu-ŋai dámaa diai pà da Mere-ni dí mɛnii káa è gɛ̀i, dí láa la.

46Kɛ́lɛ, díta-ni dí lì Faresii-ŋai pɔ. Dí mò dîa mɛnii Zîsɛ a gɛ́i.

47Nya ƀe zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da Faresii-ŋai dí kɔyâŋ tòo dí m̀o, díyɛɛi, “Lé ƀe kwa pɔ̂ri gɛ̂i? Kpɛ́ni fêi, nalôŋ ŋí a ŋɛi-kɛ-maa támaa kɛ̂i.

48A kɛ̀ kwà nɛ̀ɛ naa é lí nɔ́ tí, ǹúui kélee a pâi lâai la, gɛ̀ ní Lomaŋ-ŋai da pâi pâi dí kúkɛ̂i maa waai su kara da kúnûai.”

49Kɛ́lɛ, dítɔnɔ ta, da kɛ̂ ma Kaifa, nyii kɛ̀ a zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi a maa-koraŋ tíi, è mò dîa, ǹyɛɛi, “Káfe mɛni da kélee kɔlɔŋ.

50Káfe tárêi zu a gɛɛ ǹɛ́lɛɛ̂i kámɛni ma a gɛɛ núu tɔnɔ é sáa ǹûai mɛni ma, a gɛɛ ǹyaŋ ǹɔii kélee ŋuŋ lá fe píli.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

51Ve nyiŋi ƀo ni gbɔ̂i-yee ma. Kɛ́lɛ, gɛɛ a zâla láa zoŋ-nuu kɛ́tɛi a maa-goraŋ ti, e mɛnii ƀò nyii pâi kɛ̂i a gɛɛ Zîsɛ a pâi saâi ǹɔii mɛni ma,

52ǹyaŋ ǹɔii mɛni ma tɔnɔ nɔ fêi. Kɛ́lɛ, é Ɣâla ŋɔnîa-pɛlɛɛi kélee ŋá-té gîe-ma tɔnɔɔ, diai dí táa-taa.

53É síɣe maa-foloi ti ma dí lì kɔyâŋ su a gɛɛ da pɔ̂ri gɛ́i leŋ dí bàa.

54È kɛ̀ tí, Zîsɛ fé ŋɔ́nɔ sia ni a maa ponoɔ dísama. Kɛ́lɛ, è síɣe naa é líi ǹɔii su vɛ̃ɛ-kpâlaŋ kɔlɛ daai su da kɛ̂ ma Ifiraŋ. Ǹaa ƀe è kɛ̀ naa da ŋɔpôlu-ƀelai.

55Ǹyaŋ Zûu-ŋai Dítɛɛ-mɛi-kuui è kɛ̀ lɛɣɛ̂i. Núu támaa dí kùla ǹɔii su. Dí lí Zerusâlɛŋ Dɛɛ-mɛi-kuui tuɛ a gɛɛ dí díkpîŋ maa waa.

56Dí kɛ̀ Zîsɛ kɔ́rîi díkɛ mo díkîe-ni dîa Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu, dîyɛɛi, “Lé ƀe gáa íkili ŋá? A gɛɛ ve pâi pâi gúui su?”

57Ǹyaŋ zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da Faresii-ŋai da nâa díwoo tɛ́ɛ a gɛɛ, à kɛ̀ núu da e ƀɛ́i kɔ́lɔŋ gáa naai, é dílɛɛ naa dí gɔ́lɔŋ a gɛɛ dí zoŋ.

Zɔ̂ŋ 12

Dí wúlɔ pù Zîsɛ ŋûa Bɛtɛni

(Maafîu 26:6-13; Mâki 14:3-9)

1È lɛ̀ɛ a ɣele-kuu lɔ́ɔlu mɛi da a gɛɛ Dɛɛ-mɛi Kûui e seri, Zîsɛ e pà Bɛtɛni ƀɛi Lâzara e kɛ̀ naai, nyii Zîsɛ e m̀u síɣe saa yêei.

2Nàa ƀe dí mii-sɛŋ kpɛ̀tɛ naa mì; Maatɛ ƀe pà a mii-sɛŋ teƀelei ma, kɛ́lɛ, Lâzara e kɛ̀ a ǹúui dɔnɔ kɛ̀ teƀele ma da dîa-ni.

3Mere e wúlɔ pãi tɔnɔ kúŋ nɛ̃ɛ sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ síɣe e bu Zîsɛ kɔ́ɔ ma e gɔ́ɔ ma kɔɔ a ŋ̀uŋ-leɣa; bɛ́rɛi lá e fɛ̀ɛ a gúŋ.

4Kɛ́lɛ, Zudasi Sekaria, ŋɔpôlu-ƀelai dɔnɔ (nyii kɛ̀ a sɛŋ a gɛɛ e kula bôlui) e mò, ǹyɛɛi,

5“Lé ƀé dífe ŋulɔ kúŋ nɛ̃ɛi ŋí kɔlɛ ní dâla buu lɔ́ɔlu mɛi da mɛni ma dí dɛɛ gôlo-ƀelai pɔi?”

6Vé nyíŋi ƀó ní a gɛɛ è kɛ̀ a gbáaŋɔɔ gôlo-ƀelai mɛni ma. Kɛ́lɛ a gɛɛ ǹyaa kpîŋ è kɛ̀ a ŋúma-nuu, ǹyaŋ berei zɛŋ-kao gãlai è kɛ̀ la ǹyêei a kâa zɛŋ kûla naa da bù zui.

7Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “Ƀó nɛnîi ma, tɔɔ é ǹáâi kɛ́ ǹoo tãi mɛni ma.

8Gôlo-ƀelai díkaa nɔ wɔ́lɔ kákɔlɛ. Kɛ́lɛ, fe wɔ́lɔ nɔ kákɔlɛ.”

Dí Lâzara maa-kiri tèe

9Tãi Zûu-kpɔŋ kɛ́tɛi e gɔ̀lɔŋ la a gɛɛ e kɛ̀ naai, dí pà. Dífe pa ni nɔ Zîsɛ káa mɛni ma, kɛ́lɛ, a gɛɛ dí Lâzara káa, nyii e m̀u sìɣe saa yêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Nya ƀe zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai dí gbɛ̀tɛ díkili ŋá a gɛɛ dí Lâzara máŋ páa.

11Kpɛ́ni fêi, ǹyaa maa-mɛni ma Zûu-ŋai dámaa dí kɛ̀ kulâi díkɛ laa a Zîsɛ.

Zîsɛ e tɛ̀ Zerusâlɛŋ a kɔ́-kpɛ́-sia

(Maafîu 21:1-11; Mâki 11:1-11; Lûu 19:28-40)

12Ǹelei gbelii ma gbɔŋ kɛ́tɛi nyii pà gúui sui, dí mɛ̀ni a gɛɛ Zîsɛ e kɛ̀ pâi Zerusâlɛŋ.

13Nya ƀe dí tóu-laa-ŋa tèe dí li berei tɔ̂i, díkɛ layi, dîyɛɛi, “Osâna! Lûwa káa ǹúui ma nyii pâi Kúnuu-namui láai sui, Eezuɛ-ŋai máŋ Díkâloŋ!”

14Nya ƀe Zîsɛ e wɛlɛ-sôo-loŋ kâa é sée mɛi, yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai,

15“Ífe yào Zãiyɔŋ ǹóŋ-nɛni; gáa, íkâloŋ káa pâi, gáa seêni wɛlɛ-sôo-loŋ mɛi!”

16Ŋɔpôlu-ƀelai dífe táre ni nyiŋi su a maa-ŋuŋ. Kɛ́lɛ, tãi Zîsɛ ŋɔfólo-laai maa è tɛ̀ lai, è pà díkili ŋá a gɛɛ nyiŋi è kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ é pîlaŋ mà, é ŋɔ́nɔ kɛ́ la.

17Gbɔŋ kɛ̀ bôlui, tãi e Lâzara tòli e kula molôŋ sui, e ŋɔ́nɔ gula saa yêei, dí maa-sere-faa kɛ̀.

18Mɛnii gbɔŋ kɛ̀ é lí berei tɔ̂i, ǹyaa ƀa dí mɛ̀ni a gɛɛ e ŋɛi-kɛ-maai ŋi kɛ̀.

19Faresii-ŋai dí mò díkîe-ni ma, dîyɛɛi, “Ka nâa gáa a gɛɛ káfa pɔ̂ri sɛŋ da kɛ̂i; ka gáa, berei ǹɔii kélee a pîlaŋ la bôlui.”

Gurii-ŋai da-ŋa dí Zîsɛ kɔ̀ri

20Gurii da-ni ŋa dí kɛ̀ dísama, diai lì gúui su Ɣâla fɛlîi.

21Nya ƀe dí pà Fele pɔ nyii kùla Bɛsaida, Galalii-lɔii sui. Dí mò ma, dîyɛɛi, “Nalôŋ, kwa ŋ̀wɛ̂lii ku Zîsɛ káa.”

22Fele è lì é m̀o Aŋdulu ma. Aŋdulu da Fele dí lì dí m̀ó Zîsɛ ma.

23Zîsɛ è díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Tãi a seri a gɛɛ núu-kpune Ǹóŋ ŋɔfólo-laai maa é tɛ́.

24Ŋa tɔ̃yâ kpîŋ, m̀ó kâa, sí-sɛŋ-kao à wàla too lɔii ma é sáa, a lɛ̂ɛ ǹyaa tɔnɔ, kɛ́lɛ, à sàa, a ƀâ a dámaa.

25Ǹúui è ŋɔfúlu-laai wɛ́li níi, a ǹaŋ. Ǹúui ǹyaŋ à ŋɔfúlu-laai kpɔ̀ara ǹɔii ŋi sui, a pâi ǹáâi kɛ̂i ŋwɔlɔ-wɔlɔ fulu-laai mɛni ma.

26À kɛ̀ núu da à tíi kɛ̀ mîi, fɛ̂ɛ é pîlaŋ m̀bôlu; ƀɛi ŋ̀gaa naai naa ƀe ǹyée-mu-nuui a pâi kɛ̂i naa máŋ; à kɛ̀ núu da ǹyaŋ à tíi kɛ̀ mîi, Nàŋ-nuui a pâi ƀâa kɛ̂i ma.

Fɛ̂ɛ dí núu-kpune ǹóŋ tɛ́ ɣelêi

© 2014 Bible Society in Liberia.

27“Ńii káa kɔ̂i ŋámɔ̂leŋ su. Le ƀe ŋa pâi m̀ôi? ‘Ńâŋ, ŋ́gula tãi ŋi su’? Kpao, mɛnii
ŋi ƀe ŋá bá-kɛ̀ tãi ŋi su.
28Ńâŋ, ílaâi ŋɔfólo-laai maa té.” Nya ƀe wóo e kùla ŋelei su, ǹyɛɛi, “Ŋa ŋɔfólo-
laai maa té, ǹyaŋ ŋa pâi ŋɔ́nɔ ŋɔfólo-laai maa téi.”
29Gbɔŋ kɛ̀ tɔ̂ni naai, dí mɛ̀ni dí m̀ó, dîyɛɛ, ŋelei su a láɣi. Ǹúui kpeli-ŋai dí mò,
dîyɛɛi, “Ɣâla-taa-kela a lóno bɔ.”
30Zîsɛ e zu tòo, ǹyɛɛi, “Ǹóoi ŋi a pá kámɛni ma, ŋámɛni fêi.
31Ǹɔii ŋɔmɛni-ŋa-teɛɛi a nâa seri, ǹyaŋ da pâi ǹɔii mɛi-nuui kulâi ǹɔii su;
32ǹyaŋ tãi da pâi ńdɛ̂i la ŋá kúla ǹɔii mai, ŋa pâi núu-kpune kélee ɣalâi ŋ́gbîŋ
ma.”
33E nyiŋi ƀò a gɛɛ e zaai lɛ a pâi gɛ̂i.
34Gbɔŋ e ŋ̀óo su tòo, dîyɛɛi, “Kwa mɛni dɔ̂ŋ su a gɛɛ Kôrai a pâi lɛɛ̂i ɣele ma
wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Ya pɔ̂ri môi leŋ a gɛɛ fɛ̂ɛ dí núu-kpune Ǹóŋ té ɣelêi?
Gbɛ̂ɛ ƀe gáa a núu-kpune Ǹóŋ ŋi?”
35Zîsɛ e mò dîa, ǹyɛɛi, “Gwaa-ponoɔi káa kákɔlɛ a tãi su kôyaa kuro. Ka sia tãi
gwaa-ponoɔi káa káyêei, kpíni fe làa pɛlɛ la kâa; ǹúui a sîa a kpinii, ve ƀɛi kɔ́lɔŋ
a liî naai.
36Tãi gwaa-ponoɔi káa la káyêei, ka láa a gwaa-ponoɔi, a gɛɛ ka kɛ́ a gwaa-
ponoɔi ǹônii.”

Zûu-ŋai dífe laa ni a Zîsɛ

Tãi Zîsɛ e nyiŋi ƀòi, e kùla naa e gbîŋ loo dîa.
37Berei máŋ è ŋɛi-kɛ-maa támaa kɛ̀ la díŋɛi tuɛi, dífe laa ni la.
38E kɛ̀ ti a gɛɛ ŋ̀óoi Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Azaya è mòi, ŋá-see é kɛ́: “Kúnuu-namui,
gbɛ̂ɛ ƀe a láa a Kúɣâla mɛni lɛɛi? Gbɛ̂ɛ ƀe Kúnuu-namui yée a lɛ́ ma?”
39Maa-mɛni ma dífe pɔ̂ri ni lâai la, kpɛ́ni fêi, Azaya e mò ŋɔ́nɔ, ǹyɛɛi,
40“A díŋɛi pú, a dílii su kpánaŋ, a gɛɛ dífa la kwaa káa la a díŋɛi, dífe lâa mɛni
siɣe la dílii su, a gɛɛ dí tinaŋ ḿbɔ-pere a gɛɛ ŋa díƀalo.”
41Azaya e nyiŋi ƀò, kpɛ́ni fêi, e ŋɔfólo-laai kàa e lono é pîlaŋ mà.
42E máŋ kɛ̀ ti ǹúu kpaya-kpayai kpîŋ dámaa dí làa la. Kɛ́lɛ, dí kɛ́ɛ yáôi Faresii-
ŋai diai, dífe m̀o ni, a gɛɛ dífe làa díkula la Ǹâla-fɛli-kerei mu.
43Kpɛ́ni fêi, dí núu-kpune ŋɔlaa-maa-tɛi wɛ̀li é tɛ́ɛ Ɣâla ŋɔlaa-maa-tɛi ma.

Zîsɛ ŋɔwóoi ƀa mɛni-ŋa-teɛɛi

© 2014 Bible Society in Liberia.

44Nya ƀe Zîsɛ e làɣi e m̀o, ǹyɛɛi, “Ǹúui nyii à làa a ńyãai, ve laa ni nɔ a ńyãa. Kɛ́lɛ, a láa a ǹúui nyii ńdɛ̀ɛi.

45Ǹúui a ŋ́gaâi, a ǹúui kâai nyii ńdɛ̀ɛi.

46Ŋá pá yɛ̂ɛ kwaa-ponoɔ ǹɔii su, a gɛɛ ǹúui nyii kélee à làa a ńyãai, ve lɛɛ kpinî̂i.

47À kɛ̀ núu da à ŋ́oo-ŋai mèni, ve dílaâi kɛ́ ni, fa ŋɔmɛni ŋá tèe; kpɛ́ni fêi, fe pa ni a gɛɛ ŋá ǹɔii ŋɔmɛni ŋá tée. Kɛ́lɛ, a gɛɛ ŋa ǹɔii ƀalo.

48Ǹúui a ǹyée kùla m̀ûi, ǹyaŋ va ǹyée sèe ŋ́oo-ŋai ŋi mui, ŋɔmɛni-ŋa-tee-nuu káa ma; ŋ̀óoi ŋa m̀ôi, a pâi kɛ̂i a ŋɔmɛni-ŋa-tee-nuu a ŋelei kpɛɛ ŋai.

49Kpɛ́ni fêi, fe niî mɛni da ƀo ni ŋ́gbɔɔi-yee ma; Nàŋ-nuui nyii ńdɛɛ̂i, ǹyaa kpîŋ ƀe a mɛnii ƀó mâ nyii ŋa mò ŋ́gɛ lono mai.

50Ǹyaŋ ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋɔtɔ̂ŋ káa a wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa. Nyii ŋa m̀ôi, maa-mɛni ma, ŋa mò yɛ̂ɛ nyii Nàŋ-nuui e mò m̀âi.”

Zɔ̂ŋ 13

Zîsɛ a ŋɔpôlu-ƀelai kɔ́ɔ ma waâi

1Dɛɛ-mɛi kúui é lɛ́ɛ pâi serî̂i, tãi Zîsɛ è nâa gɔ̀lɔŋ la a gɛɛ ŋɔtãi a seri a gɛɛ é kúla ǹɔii sú é lí Nàŋ-nuui pɔi, berei è ŋɔ-ŋai wɛ̀li lai, nyii-ŋai kɛ̀ ǹɔii sui. È díwɛli kpɔ́ é tóo máŋ gbɛɛ ŋa.

2Ŋele-wulii mii-sɛŋ ŋɔtãi, tãi Dɛ̂ƀele e nâa pù la Zudasi Sekaria, Samaŋ ǹóŋ, líi su a gɛɛ e kula Zîsɛ pôlu,

3Zîsɛ e gɔ̀lɔŋ a gɛɛ Nàŋ-nuui a sɛŋ kélee tɛ́ɛ bɔ a gɛɛ ǹyaŋ e kula Ɣâla yée ŋá gɛ ŋɔ́nɔ li bɔ,

4e mu sìɣe teƀelei ma, e ŋɔyokpoi kula ma e ǹaa, e tâƀa ɣiri ǹeŋ̂i.

5È kɛ̀ tí, é yá pù pâne su, gɛ ŋɔpôlu-ƀelai kɔ́ɔ maa waa la, gɛ dímaa kɔ̀ɔ a tâƀai è ŋ̀ri ǹeŋ̂i.

6E kùla Samaŋ Pitɛ ma; nya ƀe Pitɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, ya ŋ́gɔɔ maa waâi?”

7Zîsɛ e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛ mai, “Mɛnii ŋa gɛ̀i ífe gɔ́lɔŋ nâa. Kɛ́lɛ, nâa à kɛ̀ ti ya pâi tárêi zu.”

8Pitɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Ífe pâi wɔ́lɔ ŋ́gɔɔ maa waâi.” Zîsɛ e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “À kɛ̀ fé íkɔɔ maa waa ni, gɛ̀ ní m̀bôlu nuui da fa yâ.”

9Samaŋ Pitɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, ŋ́gɔɔ nɔ fêi, kɛ́lɛ, ǹyée da ŋ́uŋ!”

10Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Ǹúui nyii a ŋ̀waâi, maa nɛɛ̂i nɔ a gɛɛ e gɔ́ɔ maa waa a gɛɛ mà kélee e waa; ǹyaŋ kámaa waâi nâa, berei máŋ kákelee fêi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Kpɛ́ni fêi, e ǹúui kɔ́lɔŋ pâi kɛ̀ kulâi bôlui. Nya ƀe e mò la, ǹyɛɛi, “Kákelee kámaa fe waa ni.”

12Tãi e kpɛ̀ɛ a díkɔɔ maa waai, e ŋɔyokpoi tòo ma, e see, e m̀o dîa, ǹyɛɛi, “Ká mɛnii kɔ́lɔŋ ŋá gɛ̀ a káai?

13Ka ńdòli a Gaamɔ̂ɔi da Nuu-namui, ǹyaŋ káwoo sɑ̃̂ai, kpɛ́ni fêi, ŋ́gaa la.

14À kɛ̀ ńyãai a Kánuu-namui da Kaamɔ̂ɔi ŋà kákɔɔ maa wàa, gɛ̀ ní gáa a sɛŋ káa máŋ ka kákîe-ni kɔ́ɔ maa waa.

15Kpɛ́ni fêi, ŋa gɛ-pere lɛ́ káa a gɛɛ káa máŋ ká gɛ́ yɛ̂ɛ bere ŋa gɛ́ la a káai.

16Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋá m̀ó kâa, yée-mu-nuu fe tɛɛ ni ŋɔnuu-namui ma; kpaa máŋ ǹúui da dɛɛi dɛɛ ŋɔtɛɛ-nuui ma.

17À kɛ̀ ka mɛni-ŋai ŋi kɔ̀lɔŋ, lûwa káa kâa, à kɛ̀ kà gɛ̀.

18Fe lônoi é pîlaŋ kákelee kâa; ŋá diai kɔ́lɔŋ ŋa dísiɣei; gáa a sɛŋ a gɛɛ Ɣâla ŋɔwóoi ŋa-see é kɛ́, ‘Núui ŋákpoloi mii a dúmƀe mu siɣe mâ.’

19Ŋa nyiŋi ƀôi kâa nâa, é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i, a gɛɛ tãi à kɛ̀ lai, ká láa la a gɛɛ ńyãa ƀa ǹyaa.

20Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋá m̀ó kâa, ǹúui nyii kélee a ǹyée sèe ǹúui mu ŋá dɛ̀ɛi, a ǹyée sée ḿû. Ǹyaŋ ǹúui a ǹyée see ḿûi, a ǹyée sèe ǹúui mu ńdɛ̀ɛi.”

Zîsɛ a ŋɔkɔlɛ-mɛnii ƀôi ǹaa túɛ

(Maafîu 26:20-25; Mâki 14:17-21; Lûu 22:21-23)

21Tãi Zîsɛ è nyíŋi ƀòi, malôŋ e tòo mà ŋɔmɔ̂leŋ su. E mò, ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋá m̀ó kâa, kátɔnɔ da a pâi kulâi ḿbôlu.”

22Ŋɔpôlu-ƀelai dí díkîe-ni kâa, díkili-ŋa e tɛ̀i é pîlaŋ ǹúui ma e kɛ̀ faâi ma.

23Ŋɔpôlu-ƀelai dɔnɔ nyii Zîsɛ è ŋ̀wɛ́li ni, è kɛ̀ tíɣîŋ ni Zîsɛ kɔlɛ ḿâ.

24Nya ƀe Samaŋ Pitɛ è dòli a ŋ̀uŋ, é m̀o ma, ǹyɛɛi, “M̀ó kûa ǹúui a lônoi gɛ pîlaŋ mai.”

25Nya ƀe gɛɛ tíɣîŋ ni Zîsɛ ma e mò ma, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, gbɛɛ ƀe?”

26Zîsɛ e zu tòo, ǹyɛɛi, “Ǹyaa ƀa ǹúui ŋa pâi gbólo kpuâi ŋi tɛɛ̂i bɔ tãi ŋa ǹɔ́ lai.” Nya ƀe tãi e gbóloi lɔ̀ lai, e gùla e dɛɛ Zudasi pɔ, Samaŋ Sekaria ǹóŋ.

27Nya ƀe gbóloi pôlu ma, Sêtɔŋ e lɔ̀ gbonôi. Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Zɛŋ ya liî gɛ̂i, lí í gɛ́ a maa felaa.”

28Nya ƀe diai kɛ̀ teƀelei mai dífe kɛ́ ni a gɔ́lɔŋɔɔ mɛnii e nyiŋi ƀò la mai.

29E kɛ̀ da-ni kíli ŋá a gɛɛ berei zɛŋ-kao-gãlai e kɛ̀ la Zudasi yée ŋái, Zîsɛ e kɛ̀ m̀ôi ma, ǹyɛɛi, “Lí í zɛŋ yá kwa ŋ̀wɛ̂lii gúui mɛni mai”; kpaa máŋ a gɛɛ e sɛŋ da tɛɛ gôlo-ƀelai pɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Nya ƀe gbóloi miɛɛ pôlu ma, e mu sìɣe a maa felaa é lí; ǹyaŋ e kɛ̀ a kpini.

Dɔ̂ŋ ninai

31Tãi e lì lai, Zîsɛ e mò, ǹyɛɛi, “Núu-kpune Ǹóŋ ŋɔfólo-laai maa a nâa tɛ́, ǹyaŋ Ɣâla ŋɔfólo-laai maa a tɛ́ gbonôi;

32à kɛ̀ Ɣâla ŋɔfólo-laai maa a tɛ́ gbonôi, Ɣâla ǹyaa máŋ a pâi ŋɔfólo-laai maa tɛ̂i ǹyaa kpîŋ gbonôi, e núu-kpune Ǹóŋ ŋɔfólo-laai maa tɛ a maa felaa.

33Nîa-pɛlɛɛ, ŋ́gaa kákɔlɛ a guro. Ka pâi ŋ́gɔrîi; ǹyaŋ yɛ̂ɛ berei ŋá mò la Zûu-ŋai diai ŋa nâa môi ti kâa, a gɛɛ, ‘Ƀɛi ŋa liî naai káfa pɔ̂ri pâi naa.’

34Ŋa tɔ̂ŋ nina tɛɛ̂i kápɔ, a gɛɛ ka kákîe-ni wɛli; yɛ̂ɛ berei ŋa káwɛli lai, a gɛɛ káa máŋ ka kákîe-ni wɛli ti.

35Nyiŋi mɛni ma núu kélee a pâi gɔ́lɔŋ ni a gɛɛ kákaa a ŋápôlu-ƀela, à kɛ̀ wɛli-kɛ-maa káa káyêei kákîe-ni mɛni ma.”

Dí Pitɛ ŋɔsîa-too-mɛnii ƀò nâa tuɛ

(Maafîu 26:31-35; Mâki 14:27-31; Lûu 22:31-34)

36Samaŋ Pitɛ e m̀arê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, mi ƀe ya liî naai?” Zîsɛ e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛ ma, “Bɛ́i ŋa liî naai, káfa pɔ̂ri pîlanii ḿbôlu nâa; kɛ́lɛ, ka pâi pâi, nâa à kɛ̀ ti.”

37Pitɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, le ƀe fa pɔ̂ri lɛɛ̂i la ípôlu nâai? Ŋa pâi ŋáfulu-laai lâai ímɛni ma.”

38Zîsɛ e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛ mai, “Ya pâi ífulu-laai lâai ḿɛni ma? Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋá m̀ó yâ, dɛ́ɛ-sîrɛi fe pâi ŋ̀óo pilîi, fɛ̂ɛ ya ḿaa-sia too saaƀa.

Zɔ̂ŋ 14

Zîsɛ ƀa Ǹaŋ nuui pɔ́-perei

1“Kálii fe kɔ-kɔ; ka láa a Ɣâla, ka láa máŋ a ńyãa.

2Núu-kɛi támaa káa Ń̂âŋ ŋɔpɛ́rɛi mu; eêi wàla kɛ́ ti, ŋâi pɔ̂ri m̀ôi kâa a gɛɛ ŋa liî kwaa maa kpɛtɛ̂i kámɛni ma?

3Ǹyaŋ ŋà lì ŋà kwaa ma kpɛ̀tɛ kámaa mɛni ma, ŋa pâi pâi pôlu ŋɔ́nɔ ŋa kásiɣe ká kɛ́ mâ a gɛɛ ƀɛi ŋa naai káa máŋ ká kɛ́ naa.

4Ǹyaŋ ká berei kɔ́lɔŋ liî ƀɛi ŋa liî naai.”

5Tama e mò ma, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, kúfe ƀɛi kɔ́lɔŋ ya liî naai; kwa pɔ̂ri berei kɔ́lɔnîi leŋ?”

6Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Ń̂yãa ƀa berei, dɔ̃yâi, da vulu-laai; núu da fa pâ Nàŋ-nuui pɔ fɛ̂ɛ ńzârai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Kâi kɛ̀ a ŋ́gɔlɔŋɔɔ, kâi pɔ̂ri Ńâŋ kɔ́lɔnîi máŋ; nyiŋi pôlu ma ká gɔ́lɔŋ, ka ŋɔ́nɔ gáa.”

8Fele e mò ma, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, Nàŋ-nuui lɛ́ kûa, gɛ̀ ní kúlii a pâi lâai.”

9Zîsɛ e mò ma, ǹyɛɛi, “Ŋa nâa gɛ́ kákɔlɛ a tãi su kôyaa, ǹyaŋ ífe ŋ́gɔlɔŋ, Fele? Ǹúui a ŋ́gaai, a Nàŋ-nuui káa. Ya pɔ̂ri m̀ôi léŋ, yɛ̂, ‘Nàŋ-nuui lɛ́ kûa?’

10Ífe laa ni la a gɛɛ ŋ́gaa Nàŋ-nuui kponôi, ǹyaŋ gɛ ƀo ŋ́gbonôi? Ǹ̀óo-ŋai ŋa mò kâai, fa mo a ŋ́gbɔɔi-wala-wala; kɛ́lɛ, Nâŋ-nuui gáa ŋ́gbonôi, ǹyaa ƀa díi-ŋai kɛ̀.

11Ka láa a ǹyaa a gɛɛ ŋ́gaa Nàŋ-nuui kponôi, Nàŋ-nuui ǹyaŋ kɛ́ ƀò ŋ́gbonôi. À wàla kɛ́ tí, ka láa a ńyãa díi-ŋai kpîŋ mɛni ma.

12Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋá m̀ó kâa, ǹúui a láa a ńyãai a pâi díi-ŋai kɛ̂i ŋa gɛ̂i; tíi kpaya-kpaya-ŋa tɛɛ nyiŋi ma a pâi gɛ̂i, kpɛ́ni fɛ̂i, ŋa liî Nàŋ-nuui pɔ-naa.

13Nyii kélee ka m̀are-kɛ̂ɛ kɛ̀ ńaai sui, ŋa pâi gɛ̂i a gɛɛ Nàŋ-nuui ŋɔfólo-laai ma é tɛ́ Nòŋ-nuui kponôi.

14À kɛ̀ kà sɛŋ da kélee mare-kɛɛ kɛ̀ (mâ) ńaâi su, ŋa pâi gɛ̂i.

M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai maa-kono-tee wooi

15“À kɛ̀ ká ŋ́wɛli ni, ka pâi ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai.

16Ǹyaŋ ŋa pâi Nàŋ-nuui fɛlîi, a pâi Kpɔŋ-maa-nuu da kpɛni tɛɛ̂i kápɔ é kɛ́ kákɔlɛ nɔ wɔlɔ-wɔlɔ.

17Ǹyaa ƀa Dɔ̃yâ-Mɔleŋ kpîŋ, nyii ǹɔii fa pɔ̂ri zɔlɔ ƀôi. Kpɛ́ni fɛ̂i, va gàa, kpaa máŋ é gɔ́lɔŋ. Kɛ́lɛ, ká gɔ́lɔŋ. Kpɛ́ni fɛ̂i, gáa kákɔlɛ ǹyaŋ a pâi kɛ̂i kákponôi.

18“Fe pâi kálɛɛ̂i nɔ ti a tee-noŋ-ŋa; ŋa pâi pâi kápɔ.

19Nàa kuro à kɛ̀ ti ǹɔii fe pâi ŋɔ́nɔ ŋ́gaai. Kɛ́lɛ, ka pâi ŋ́gaâi. Ŋ́gaa ɣele ma. Mɛni ma, káa máŋ ka pâi kɛ̂i ɣele ma.

20Maa-ɣele-kuui ti su ka pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ŋ́gaa Ńâŋ kponôi, káaŋ kakɛ ƀo ŋ́gbonôi, ńyaŋ ŋ́gɛ ƀo kákponôi.

21“Ǹúui nyii a ŋátɔ̂ŋ-ŋai sìɣe é mɛi káai, ǹyaa ƀe e ŋ́wɛli ni. Ǹúui nyii ǹyaŋ e ŋ́wɛli ni, Ńâŋ a pâi ŋ̀wɛ̂lii, ńyaŋ ŋa pâi ŋ̀wɛ̂lii ŋa ŋ́gbîŋ lɛ mà.”

22Zudasi (Sekaria fei) e mò ma, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, gɛ-pere káa leŋ ya pâi íkpîŋ lɛ̂i la kûai, ífa nɛ̀ ǹɔii mai?”

23Zîsɛ e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “À kɛ̀ núu da à ŋ́wɛ̀li, a pâi ŋ́ooi mɛi kâai. Ńâŋ a pâi ŋ̀wɛ̂lii, gɛ̀ ní kwa pâi pâi bɔ ku kúkɛ̂i kpɛtɛ ǹyɛ̂ei.

24Ǹúui nyii ve ŋ́wɛli ni, va ŋ́ooi mɛi kâa. Ǹyaŋ ŋ̀óoi ka mɛ̀ni ve a m̀́bɔɔ, kɛ́lɛ, Nâŋ-nuui pɔ́ɔ nyii ńdɛ̀ɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25“Mɛni-ŋai ŋi ŋa m̀ó kâai, tãi ŋ́gaa la kákɔlɛ.

26Kɛ́lɛ, Gbɔŋ-ma-nuui, ǹyaa ƀa M̀ɔlêŋ Maa Waai nyii Nâŋ-nuui a pâi dɛɛ̂i ńaâi sui, a pâi sɛŋ kélee lɛ̂i káa é pá a mɛni-ŋai kélee kákili ŋá nyii ŋa m̀ó kâai.

27“Ŋa lii-sêe lɛ̀ɛ káyêei; ŋa ŋálii-sêei tɛ̀ɛ kápɔ; ve yɛ̂ɛ berei ǹɔii a dɛ̀ɛ lai a gɛɛ ŋa dɛ̀ɛ ti kápɔ. Kálii fe kɔ-kɔ, kpaa máŋ ká ǹɛɛ naa é yao.

28Ká mèni a gɛɛ ŋá mò kâa, ‘Ŋa liî, a gɛɛ ǹyaŋ ŋa pâi pâi ŋɔ́nɔ kápɔ.’ Kâi kɛ̀ a ŋ́wɛliɛ kálii eêi pɔ̂ri nɛɛ̂i, kpɛ́ni fêi, ŋa liî Nâŋ-nuui pɔ naa; kpɛ́ni fêi, Nâŋ-nuui tɛɛ̂i mâ.

29Ǹyaŋ ŋa m̀ó kâa é lɛ́ɛ pâi kɛ̂i, a gɛɛ tãi à kɛ̀ lai, ká láa la.

30Fe pâi ŋɔ́nɔ lônoi kápɔ a zu kôyaa. Kpɛ́ni fêi, ǹɔii ŋi mɛi-nuui káa pâi. Wala-wala kélee fe ǹyêei ḿɛi;

31kɛ́lɛ, ŋa gɛ̀ yɛ̂ɛ berei Nâŋ-nuui a ǹɛ́ la ḿâi, a gɛɛ ǹɔii é gɔ́lɔŋ ŋá Nâŋ-nuui wɛ́li ni. “Ka kámu siɣe kwaa lí.

Zɔ̂ŋ 15

Zîsɛ ƀa dɔ̃yâ-kpɔmɔi

1“Ńyãa ƀa dɔ̃yâ-kpɔmɔi, Ńâŋ ƀa gbɔmɔi mɛi-kaa-nuui.

2Ŋoŋoi kélee nyii va ƀâi, a dèe e bili. Ŋoŋo nyii-ŋai da ƀâi e díŋa tée e dímaa kpɛtɛ, a gɛɛ dí ƀa a dámaa.

3Kámaa waâi nâa a ŋ̀óo-ŋai ŋa m̀ó kâai.

4Ka kɛ́ tɔnɔɔ ŋ́gbonôi, ǹyaŋ ŋa pâi kɛ̂i kákponôi. Berei gbɔmɔ-woŋoi fa pɔ̂ri ƀâi gbɔ̂i-yee mai, fɛ̂ɛ e kɛ́ gbɔmɔi kponôi, káa máŋ káfa pɔ̂ri, fɛ̂ɛ ka kɛ́ ŋ́gbonôi.

5“Ńyãa ƀa gbɔmɔi, káa ƀa ŋoŋo-ŋai. Ǹúui à kɛ́ ŋ́gbonôi, ǹyaŋ ŋ́gɛ ƀò gbonôi, ǹyaa ƀe a ƀâ a dámaa. Kpɛ́ni fêi, é kúla ḿbôlu, káfa pɔ̂ri mɛni da kélee kɛ̂i.

6À kɛ̀ núu da à wàla kɛ́ ŋ́gbonôi, da bìli yɛ̂ɛ kpɔmɔ-woŋo é fɛ̃ɛ. Da maa-woŋo-ŋai ŋá tɛ̀ ma, dí bili ŋɔŋ su dí géreŋ.

7Kà kɛ̀ ŋ́gbonôi, ŋ́oo-ŋai kɛ́ ƀò kákponôi, sɛŋ kélee kamare-kɛ̂ɛ kɛ̀ nyii gáa kákili ŋái, a pâi kɛ̂i kámɛni ma.

8Nyíŋi mɛni ƀé Ńâŋ ŋɔfólo-laai maa tɛ̂ɛi la a gɛɛ ká ƀá a dámaa, ǹyaŋ à kɛ̀ tí, ká kɛ́ a ḿbôlu-ƀela.

9Berei Nàŋ-nuui a ŋ́wɛli lai, bere ƀé ŋa káwɛli la. Ka kɛ́ ŋáwɛli-kɛ-maai su.

10À kɛ̀ kà ŋátɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa, ka pâi kɛ̂i ŋáwɛli-kɛ-maai su, yɛ̂ɛ berei ŋa Ńâŋ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa lai, ŋ́gɛ ƀo ŋɔwɛli-kɛ-maai sui.

11“Ŋa mɛni-ŋai ŋi ƀó káa a gɛɛ ŋálii-nɛɛi é kɛ́ kákponôi, a gɛɛ kálii-nɛɛi láa é fɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Ŋátɔ̂ŋ ká ŋi a gɛɛ ka kákîe-ni wɛli, yɛ̂ɛ berei ŋa káwɛli lai.

13Wɛli-kɛ-maa da fe núu da yêei é tɛ́ɛ nyiŋi ma, a gɛɛ núu e ŋɔfúlu-laai laa ŋɔwɛ́li-ƀelai mɛni ma.

14Kákaa a ŋáwɛli-kɛ-maa ƀela, à kɛ̀ kà mɛnii kɛ̀ ŋa mò kâai.

15Fe pâi ŋɔ́nɔ kátôlii a yée-mu-ƀela. Kpɛ́ni fêi, ǹyée-mu-nuui fé m̀ɛnii kɔ́lɔŋ ŋɔnuu-namui a gêi. Kɛ́lɛ, ŋa kátôli a ǹâoi-ni. Kpɛ́ni fêi, nyii-ŋai kélee ŋa mɛni Ńâŋ lái, ŋa gɛ́ ká gɔ́lɔŋ.

16Káfe ńziɣe ni. Kɛ́lɛ, ŋá kásìɣe ŋá kálɛ a gɛɛ ká lí ká ƀa a gɛɛ ǹyaŋ káƀa é lɛ́ɛ. A gɛɛ sɛŋ kélee ka m̀are-kɛ̂ɛ kɛ̀ Nàŋ-nuui ma ńaai sui é dɛɛ kápɔ.

17Ŋa nyíŋi ƀôi kâa, a gɛɛ ká kákîe-ni wɛ́li.

Ǹɔii ŋɔkpɔarai

18“À kɛ̀ ǹɔii à kákpɔ̀ara, ká gɔ́lɔŋ a gɛɛ e ŋ́gbɔ̀ara e lɛɛ pâi kákpɔarâi.

19Eêi kɛ̀ kâi kɛ̀ a ǹɔii su-ƀela, ǹɔii eêi gbɔ̂i-ƀelai wɛli; kɛ́lɛ, a gɛɛ káfe a ǹɔii su-ƀela, ǹyaŋ ŋá kásìɣe ǹɔii su, maa-mɛni ƀe ǹɔii a kákpɔ̀ara la.

20 Ǹóoi ŋá mòi, é lɛ́ɛ kákili ŋá a gɛɛ, ‘Yée-mu-nuu fe tɛɛ ni ŋɔnuu-namui ma.’ À kɛ̀ da ŋ́gbɔ̀ara da pâi máŋ kákpɔarâi; da ŋáwooi mɛi kâa, da pâi káwooi mɛi kâai máŋ.

21Kɛ́lɛ, da pâi nyiŋi kélee kêi a káa ḿaa-mɛni ma. Kpɛ́ni fêi, dífe ǹúui kɔlɔŋ ńdɛ̀ɛi.

22Eêi kɛ̀ fé pa ni, ŋá lóno dípɔ, dísɔŋ fei kɛ̀ dîa. Kɛ́lɛ, káfâlo kélee fe díyêei dísɔnyɔ̂ŋ mɛni ma.

23Ǹúui kélee a ŋ́gbɔarâi, a Ńâŋ kpɔ̀ara máŋ.

24Eêi kɛ̀ fé díi kɛ́ ni dísama nyii núu da fe tá gɛ níi, dísɔŋ fei kɛ̀ dîa. Kɛ́lɛ, da nâa díkaa, da ŋ́gbɔara kwa Ńâŋ.

25Gáa a sɛŋ a gɛɛ nyiŋi é ŋ̀óoi ŋa-see kɛ́ bɔ̃yɛɛ̂i dítɔ̂ŋ sui, ‘Dí ŋ́gbɔ̀ara nɔ kpɛni-kpɛni.’

26“Kɛ́lɛ, Gbɔŋ-ma-nuui à pà, nyii ŋa pâi dɛɛ̂i kápɔ é kúla Nàŋ-nuui yêei, Dɔ̃yâ Mɔleŋ ǹyaa kpîŋ, nyii kulâi Nàŋ-nuui yêei, ǹyaa ƀe pâi ḿaa-sere-faa kêi;

27ǹyaŋ káa máŋ kákaa a sêre-ŋa, kpɛ́ni fêi, ká kɛ̀ ŋ́gɔlɛ e siɣe gɔ́ɔ pîlanii.

Zɔ̂ŋ 16

1“Ŋa nyiŋi-ŋai ŋi kélee ƀó kâa a gɛɛ káfe lâa tòo la.

2Da pâi kakulâi Ǹ̂ala-fɛli-kêre-ŋai mu; kɛ́lɛ, tãi káa pâi nyii su ǹúui kélee à kápaâi, a pâi kɛ̂i gíli ŋá a gɛɛ a tíi kɛ̂i Ɣâla mì.

3Ǹyaŋ da pâi nyiŋi kɛ̂i. Kpɛ́ni fêi, dífe niî Nàŋ-nuui kɔlɔŋ ni, kpaa máŋ ńyãa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Kɛ́lɛ, ŋa nyiŋi ƀó kâa a gɛɛ dítãi à pà, é tóo kákili ŋá a gɛɛ ŋá nyiŋi ƀò kâa.

Ǹɔlêŋ Maa Waai ŋɔtíi

“Fe mɛni-ŋai ŋi ƀo ni kâa a maa-ŋuŋ. Kpɛ́ni fêi, ŋá kɛ̀ kákɔlɛ.

5Kɛ́lɛ, ŋ́gaa nâa liî ǹúui pɔ ńdɛ̀ɛi; ǹyaŋ ká tá káfe ḿarê kêi, ‘Mí ƀe ya liî naa?’

6Kɛ́lɛ, a gɛɛ ŋa nyiŋi ƀó kâai, maloŋ-too-maa a kálii su fɛ́ɛ.

7E máŋ kɛ́ ti, ŋa dõyâi ƀôi kâa. Gáa a mɛni lɛ́lɛɛ kámɛni ma a gɛɛ ŋá lí. Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ ŋà wàla li, Gbɔŋ-ma-nuui fe pâi pâi kápɔ; kɛ́lɛ, à kɛ̀ ŋà lì, ŋa pâi dɛɛ̂i kápɔ.

8Ǹyaŋ à pà, a pâi sɔnyɔ̂ŋ lɛ̂i ǹɔii mà, da sɔŋ-lɛlɛ, da mɛni-ŋa-teɛɛ.

9A pâi sɔnyɔ̂ŋ lɛ̂i, kpɛ́ni fêi, dífe lâai a ńyãa;

10a pâi sɔŋ-lɛ̂lɛi lɛ̂i, kpɛ́ni fêi, ŋa liî Nàŋ-nuui pɔ naa, ǹyaŋ káfe pâi ŋɔ́nɔ ŋ́gaâi;

11a pâi ŋɔmɛni-ŋa-teɛɛi lɛ̂i, kpɛ́ni fêi, ǹɔii mɛi-nuui ŋɔmɛnii ŋa teɛɛi.

12“Mɛni támaa káa ńâ a gɛɛ ŋá m̀ó kâa. Kɛ́lɛ, káfa pɔ̂ri gélee mɛnîi loníi ma.

13Dõyâ-mɔleŋ à pà, a pâi kátenîŋ tɔ̂i dõyâi kélee su. Kpɛ́ni fêi, ve pâi lônoi a gbɔ̂i-woo. Kɛ́lɛ, nyiŋi kélee a mɛ̀nii, a pâi m̀ôi ǹyaŋ a pâi zɛŋ lɛ̂i káa gáa pâi.

14A pâi ŋáfolo-laai maa tɛ̂i. Kpɛ́ni fêi, a pâi nyii siɣêi gáa ńyêei é ǹɛ kâa.

15Nyii kélee gáa Nàŋ-nuui yêei díkaa a m̀bɔɔ. Maa-mɛni ma ŋá mò, ńyɛɛ, a pâi m̀bɔɔ siɣêi é ǹɛ kâa.

Maloŋ-too-maa a pâi penêi a lii-nɛ̃ɛ

16“Nàa kuro à kɛ̀ ti, káfe pâi ŋɔ́nɔ ŋ́gaâi. À ŋɔ́nɔ kɛ̀ ti a guro ka pâi ŋ́gaâi.”

17Ŋɔpôlu-ƀelai da-ni dí mò díkîe-nì ma, “Le ƀe ŋi gáa m̀ôi kûai, ǹyɛɛi, ‘Nàa kuro à kɛ̀ ti, káfe pâi ŋ́gaâi, ǹyaŋ nàa kuro à ŋɔ́nɔ kɛ̀ ti, ka pâi ŋ́gaâi’; ǹyɛɛ ŋɔ́nɔ, ‘kpɛ́ni fêi, ŋa liî Nàŋ-nuui pɔ’?”

18Dí mò, “Ŋɔwóoi ŋi su-kulâi ƀa le, ‘Nàa kuro à kɛ̀ ti?’ Kúfe ŋɔwóoi su-kulâi kɔ́lɔŋ.”

19Zîsɛ e gɔlɔŋ a gɛɛ dí kɛ̀ ŋ́wɛ̂lii dí m̀arê kɛ́; nya ƀe e dímarê kɛ̀, “Mɛnii ŋi ƀe kákaa kákîe-ni marê kɛ̂i mai a gɛɛ ŋ́ooi su-kulâi ƀa le, ‘Nàa kuro à kɛ̀ ti, káfe pâi ŋ́gaâi, nàa kuro à ŋɔ́nɔ kɛ̀ ti, ka pâi ŋ́gaâi?’

20Tõyâ kpîŋ, ŋá m̀ó kâa, ka pâi gbɛ̂ɣei toôi. Kɛ́lɛ, ǹɔii a pâi lii-nɛ̃ɛ kulâi, malôŋ a pâi toôi kâa. Kɛ́lɛ, kámaloŋ-too-maai a pâi penêi a lii-nɛ̃ɛ.

21Koi-tee à kɛ̀ nɛnî ma gáa malôŋ su, kpɛ́ni fêi, ŋɔtãi a seri; kɛ́lɛ, màa a fuloŋ, mɛni solii kíli fa lɛ̀ɛ ŋɔ́nɔ gili ŋá, kpɛ́ni fêi, ǹíi a nɛ̀ɛ a gɛɛ a núu maa sɔlɔ ƀo ǹɔii su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Malôŋ toɔ̂i káa nâa. Kɛ́lɛ, ŋa pâi ŋɔ́nɔ kákaâi, ǹyaŋ kálii a pâi nɛɛ̂i. Núu da fe pâi kálii-nɛɛi kulâi káyêei.

23Maa-ɣelei ti káfe pâi mare-kɛɛ da kélee kɛ̂i mâ. Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋá m̀ó kâa, à kɛ̀ kà sɛŋ da kélee maa-mâre-kɛɛ kɛ̀ Nàŋ-nuui ma, a pâi dɛɛ̂i kápɔ ńaâi su.

24Ǹyaŋ káfe niî sɛŋ da kélee mare-kɛɛ kɛ́ ni ńaâi su; ka maa mare-kɛɛ kɛ́, ka pâi zɔlɔ ƀôi, a gɛɛ kálii-nɛɛi láa e fɛɛ. Ǹyée a tɛɛ ǹɔii ma

Ńyee a tɛɛ ŋ̀ɛ́niɛi ma

25“Ŋa nyíŋi ƀó kâa sáŋ su; tãi káa pâi nyii su fe pâi ŋɔ́nɔ lônoi kápɔ sáŋ su, kɛ́lɛ, ŋa pâi lônoi kápɔ a zu ponoɔ é pîlaŋ Nàŋ-nuui ma.

26Maa-ɣelei ti su ka pâi mare-kɛɛ kɛ̂i ńaâi su; ǹyaŋ fe m̀ôi kâa a gɛɛ ŋa pâi Nàŋ-nuui fɛlîi kámɛni ma;

27kpɛ́ni fêi, Nàŋ-nuui ǹyaa kpîŋ e káwɛli ni, kpɛ́ni fêi, ka ŋ́wɛli, ka láa la a gɛɛ ŋá kùla Nàŋ-nuui pɔ naa.

28Ŋá kùla Nàŋ-nuui pɔ naa ŋa pa ǹɔii su; ǹyaŋ ŋa kulâi ǹɔii su ŋa li Nàŋ-nuui pɔ.”

29Ŋɔpôlu-ƀelai dí mò ma, dîyɛɛi, “Aá, ya nâa lônoi a zu ponoɔ, ve sáŋ su!

30Kwa nâa gɔ́lɔŋ a gɛɛ í mɛni kélee kɔlɔŋ. Ǹyaŋ ve a sɛŋ a gɛɛ núu da e ímarê kɛ́. Nyiŋi mɛni ma kwa láa la a gɛɛ í kùla Ɣâla yêei.”

31Zîsɛ e zu tòo, ǹyɛɛi, “Ka nâa láa la?

32Tãi káa pâi, ǹyaŋ a nâa seri, tãi ka pâi taa-taâi núu kélee é lí bɔ naa, ka pâi ńɛɛ̂i ńyãa tɔnɔ; kɛ́lɛ, ńyãa tɔnɔ fei. Kpɛ́ni fêi, Nàŋ-nuui káa ŋ́gɔlɛ.

33Ŋa nyiŋi ƀó kâa a gɛɛ lii-sêe é kɛ́ káyêei ŋ́gbonôi. Ka pâi mɛni-soli kâai ǹɔii su; kɛ́lɛ, ka kálii kpéle, kpɛ́ni fêi, ńyee a tɛɛ ǹɔii ma.”

Zɔ̂ŋ 17

Zîsɛ Ɔ̀ɔɣâla fɛli-wooi ŋɔpôlu-ƀelai mɛni ma

1Tãi Zîsɛ e ŋ̀óo-ŋai ŋi ƀòi, e ŋ̀ɛ́i tɛ̀ ŋelei su e m̀o, ǹyɛɛi, “Ńâŋ, tãi a seri; Íloŋ ŋɔfólo-laai maa tɛ́, ǹyaŋ é ífolo-laai maa tɛ́,

2berei ǹyaŋ ya nâa wala-wala tɛɛ bɔ lúu kélee mɛi, a gɛɛ e wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa tɛɛ diai kélee pɔ ya dɛɛ bɔi.

3Ǹyaŋ wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa ká ŋi a gɛɛ dí íkɔlɔŋ a Dɔ̃yâ Ɣala tɔnɔi, ka Zîsɛ Kôrai nyii ya dɛɛi.

4Ŋá ifolo-laai maa tɛ̀ ǹɔii su, ŋá díi kpɛɛ nyii í dɛ̀ɛ ḿbɔ a gɛɛ ŋa gɛ́i;

5Ńâŋ, tãi ŋi su, ŋáfolo-laai maa tɛ́ íkpîŋ ŋɛi, volo-laai nyii kɛ̀ ńyêei, íkɔlɛ ǹɔii é lɛ́ɛ pâi kpɛtɛ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6“Ŋa ílaâi lɛ́ zinâai dîa nyii í díkùla ǹɔii su í dítɛɛ ḿbɔi. Dí kɛ̀ a ípɔɔ, í dítɛ̀ɛ ḿbɔ, ǹyaŋ da íwooi mɛi káa.

7Da nâa gɔ́lɔŋ a gɛɛ sɛŋ kélee ya dɛɛ ḿbɔi è kùla íyee ŋá.

8Kpɛ́ni fêi, ŋa ŋ̀óo-ŋai tɛ́ɛ dípɔ nyii í dɛ̀ɛ ḿbɔi, ǹyaŋ da díyee see dímu, da gɔ́lɔŋ a tɔ̃yâ a gɛɛ ŋá kùla íyeêi. Da ŋɔ́nɔ láa la a gɛɛ yá ɓe ńdɛ̀ɛ.

9Ŋa ífɛlîi dímɛni ma. Fé ífɛlîi ǹɔii mɛni ma, kɛ́lɛ, diai mɛni ma ya dítɛɛ ḿbɔi, kpɛ́ni fêi, díkaa a ípɔɔ.

10Ḿbɔɔ kélee káa a ípɔɔ, ípɔɔ kɛ́ ɓo a ḿbɔɔ, ǹyaŋ ŋáfolo-laai maa tɛ́ɛ̂i díkponôi.

11Ḿve ŋɔ́nɔ ǹɔii su. Kɛ́lɛ, díkaa ǹɔii su, ǹyaŋ ŋa pâi ípɔ. Ńâŋ Maa Waai, dímɛi káa ílaâi su, diai ya dítɛɛ ḿbɔi, a gɛɛ dí kɛ́ tɔnɔ yɛ̂ɛ berei kúkaa la tɔnɔi.

12Tãi ŋa kɛ̀ la díkɔlɛi, ŋá dímɛi kàa ílaâi su, diai í dítɛ̀ɛ ḿbɔi. Ŋá dímɛi kàa, ǹyaŋ díta fé laŋ ní, fɛ̂ɛ ǹóŋ láŋɔɔi, a gɛɛ Ǹ̀âla-kɔlɔi ŋa-see é kɛ́.

13Kɛ́lɛ, ŋa nâa kɛ́ pâi ípɔ. Ŋa ŋ̀óo-ŋai ŋí ɓôi ǹɔii su a gɛɛ ŋálii-nɛ̃ɛi láa é fɛ̂ɛ díkponôi.

14Ŋa íwooi tɛ́ɛ dípɔ. Kɛ́lɛ, ǹɔii a díkpɔara, kpɛ́ni fêi, dífe a ǹɔii su-ɓela, yɛ̂ɛ berei ḿve la a ǹɔii su-nuui.

15Ḿve ífɛlîi a gɛɛ í díkula ǹɔii su. Kɛ́lɛ, a gɛɛ í dímɛi káa dua-pere nyɔŋ-nuui yêei.

16Dífe a ǹɔii ŋí su-ɓela, yɛ̂ɛ berei ḿve la a zu nuui.

17Dímaa waa dɔ̃yâi su; íwooi káa a tɔ̃yâ.

18Yɛ̂ɛ berei í ńdɛ̀ɛ la ǹɔii sui, bere nɔ ɓe ŋa dítɛɛ la ǹɔii su.

19Ŋa ŋ̀gbîŋ maa wâa dímɛni ma a gɛɛ dia máŋ dímaa é wáa tɔ̃yâ su.

20“Ḿve ífɛlîi nɔ́ dímɛni ma. Kɛ́lɛ, nyii-ŋai máŋ mɛni ma pâi lâai a ńyãa ŋ̀óoi mɛni mâ ŋa m̀ói.

21Ŋa ífɛlîi a gɛɛ díkelee dí kɛ́ zu tɔnɔ, yɛ̂ɛ berei la yá Ńâŋ íkaa la ŋ̀gbonôi, ǹyaŋ ŋ̀gɛ ɓò íkponôi, a gɛɛ dia máŋ dí kɛ́ kúkponôi a gɛɛ ǹɔii é láa la a gɛɛ yá ɓe ńdɛ̀ɛ.

22Volo-laai nyii ya dɛ́ɛ ḿbɔi ŋa dɛɛ dípɔ, a gɛɛ dia máŋ dí kɛ́ tɔnɔɔ yɛ̂ɛ berei la kúkaa la tɔnɔɔi.

23 Ŋ̀gɛ ɓò díkponôi, yáŋ íkɛ ɓo ŋ̀gbonôi, a gɛɛ dí kɛ́ kpɔ́ tɔnɔɔ, a gɛɛ ǹɔii e gɔlɔŋ ɓia ɓe ńdɛ̀ɛ, ǹyaŋ ya díwɛli yɛ̂ɛ berei í ŋ̀wɛ̀li lai.

24Ńâŋ, ŋa ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ dia nyii-ŋai ya dítɛɛ ḿbɔi dí kɛ́ ŋ̀gɔlɛ ɓɛ́i ŋa naai, a gɛɛ dí ŋáfolo-laai káa nyii ya dɛɛ ḿbɔi íwɛli-kɛ-maa laai su ḿaa-mɛni ma ŋ̀ɛ́niɛi e lɛɛ pâi kɛ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Óo zɔŋ-lɛlɛ-Naŋ, ǹɔii fe niî íkɔlɔŋ ni, kɛ́lɛ, ŋa íkɔlɔŋ; ǹyaŋ nyii-ŋai ŋi dí gɔ́lɔŋ a gɛɛ yá ƀe ńdɛ̀ɛ.

26Ŋá ílaai lɛ́ dîa, ŋa pâi ŋɔ́nɔ ǹɛ̂i, a gɛɛ ǹwɛli-kɛ-maai nyii í ŋ̀wɛ̀li lai, é kɛ́ díkponôi, ńyãa máŋ ŋá kɛ́ díkponôi."

Zɔ̂ŋ 18

Tãi dí Zîsɛ kɔ̀lɛ la, da tãi dí zòŋ lai

(Maafîu 26:47-56; Mâki 14:43-50; Lûu 22:47-53)

1Tãi Zîsɛ è ǹ̀óo-ŋai ŋí ƀò lai, da ŋɔpôlu-ƀelai dí tɛ̀ɛ Kidɔŋ gboto-woloi su, ƀɛi kɛ̀ a sûa, nyii da ŋɔpôlu-ƀelai dí lì zu.

2Ǹyaŋ Zudasi nyii kùla bôlui è kɛ̀ máŋ a nàa kɔ́lɔŋɔɔ. Kpɛ́ni fêi, nàa ƀe Zîsɛ da ŋɔpôlu-ƀelai da kâa kɔ̀yaŋ naa.

3Nya ƀe Zudasi è kɔkuluƀa-ŋa sìɣe, bɛlɛɛ kɔkuluƀa-ŋa da-ni dîa dí kùla zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da Faresii-ŋai yée ŋá. Dí lì zûai su a laŋpo-ŋa da kpáleŋ-leŋ-ŋa, da kɔ́-kɔ-sãa.

4Nya ƀe Zîsɛ è gɔ́lɔŋ nyii kélee pâi kɛ̂i lai, è pà dípɔ é m̀o dîa, ǹyɛɛi, "Gbɛ̂ɛ ƀe ka gɔ́rii?"

5Dí mò ma, dîyɛɛi, "Nâzarɛ Zîsɛ." Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, "Ńyãa ƀa ǹyaa." Zudasi nyii kùla bôlui, è kɛ̀ tɔ̂ni díkɔlɛ.

6Tãi è mò la dîa, ǹyɛɛi, "Ńyãa ƀa ǹyaâi," dí kùla pôlu dí tóo ǹɔii ma.

7È ŋɔ́nɔ dímarê kɛ̀, "Gbɛ̂ɛ ƀe ka gɔ́rii?" Dí mò ma, dîyɛɛi, "Nâzarɛ Zîsɛ."

8Zîsɛ è zu tòo, ǹyɛɛi, "Ŋá mò kâa a gɛɛ ńyãa ƀa ǹyaa. A kɛ̀ ka ŋ̀gɔrîi, gɛ̀ ní ka ǹ̀ûai ŋí lɛ́ɛ naa dí li."

9Nyiŋi ƀe ǹ̀óoi ŋa-see kɛ̀, nyii è mò, ǹyɛɛi, "Diai ya dítɛɛ m̀bɔi, fé dɔnɔ da laŋ ni."

10Ƀoa-sɔkpɔ è kɛ̀ Samaŋ Pitɛ nyêei, nya ƀe è gùla é bili zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi yée-mu-nuui ma é ǹ̀áa-mii-yee mɛi-wolii tée. Ǹyée-mu-nuui láa ƀe kɛ̀ a Makɔɔ.

11Zîsɛ è mò Pitɛ ma, ǹyɛɛi, "Íƀoai lɔ́ daâi. Ve a sɛŋ a gɛɛ ŋá ŋ̀gbele gɔɛi su nyii Ńâŋ a dɛɛ m̀bɔi?"

Dí pà a Zîsɛ zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi ŋɛi tuɛ

12Nya ƀe ǹɔii mɛi-kaa kɔkuluƀa-ŋai da dímɛi-nuui bɛlɛɛ Zûu-ŋai díkɔ kuluƀa-ŋai dîa dí Zîsɛ sòŋ dí ŋ̀iri.

13Maa-ŋuŋ dí lì la Ɛnaa pɔ. Kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a Kaifa m̀ɔ̂lɔ nyii kɛ̀ a zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi a góraŋ ti.

14Kaifa ŋí ƀe Zûu-ŋai lia-woo ƀò a gɛɛ è kɛ̀ a ǹ̀ɛ́lɛɛ a gɛɛ fɛ̂ɛ núu tɔnɔ é sáa ǹ̀ûai mɛni ma. Pitɛ káa zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi ŋɔgalai su

© 2014 Bible Society in Liberia.

Pitɛ è Zîsɛ maa sîa tòo

(Maafîu 26:69, 70; Mâki 14:66-68; Lûu 22:55-57)

15Samaŋ Pitɛ è lɛ̀ɛ Zîsɛ pôlu. Ŋɔpôlu-ɓelai dɔnɔ da è gɛ̀ ti máŋ. Ŋɔpôlu-nuui ŋí ǹyaŋ è kɛ̀ a zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi kɔlɔŋɔɔ, nya ɓe è lɛ̀ɛ Zîsɛ pôlu dí lí zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi ŋɔgalai su,

16Pitɛ è lɛ̀ɛ tɔ̂ni galai lá. Nya ɓe ŋɔpôlu-nuu tɔnɔi nyii kɛ̀ a zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi kɔlɔŋɔɔi, è kùla é lono nɛnîi pɔ nyii kɛ̀ gbôŋ mɛi kâai, é lɔ́ a Pitɛ.

17Nɛnîi kɛ́ gbôŋ mɛi kâai, è mò Pitɛ ma, ǹyɛɛi, “Kɛrɛ̂e, yá máŋ íkaa a nalôŋ ŋí ŋɔpôlu-ɓelai dɔnɔ?” Nyɛɛ ma, “Fé la.”

18Ǹyée-mu-ɓelai da gɔkuluɓa-ŋai dí tiɣi-ŋɔŋ tòo. Kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a kɔ́lɛ-ɣele, gɔlɛi kɛ́ tɛ́ a ŋ̀ánaa. Díkɛ tɔ̂ni díkɛ díkɔlɔ ɓo. Pitɛ ǹyaa máŋ è kɛ̀ tɔ̂ni naa gɛ gɔlɔ ɓo.

Zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi è Zîsɛ marê kɛ̀

(Maafîu 26:59-66; Mâki 14:55-64; Lûu 22:66-71)

19Nya ɓe zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi è nâa kɛ́ Zîsɛ marê kɛ̂i é pìlaŋ ŋɔpôlu-ɓelai dîa da Ŋɔɣâla-mɛni-lɛɛi.

20Zîsɛ è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛ ma, “Ŋá lóno a zu ponoɔ bànaŋ mà. Ŋ́gaa nɔ́ wɔ́lɔ Ɣâla-mɛni lêi Ŋ̀âla-fɛli-kêre-ŋai mu da Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu, ɓɛ́i Zûu-ŋai kélee da kɔyaŋ naai. Ḿve tá mɛni da ɓo ni loo-pere su.

21Ya ḿarê kɛ̂i lé mɛni ma? Dímarê kɛ́ diai da mɛnii mɛ́ni ŋá mò diai; dí mɛnii kɔ́lɔŋ ŋá mò diai.”

22Tãi è nyiŋi ɓò lai, gɔkuluɓai dɔnɔ nyii kɛ̀ tɔ̂ni díkɔlɛi è Zîsɛ lòkwa a ǹyée, é m̀o mà, ǹyɛɛi, “Bere ɓe ya pɔ̂ri zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi wóo su toôi la?”

23Zîsɛ è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “À kɛ̀ ŋa lóno a nyɔ́mɔɔ, gɛ̀ ní mɛni nyɔ́mɔɔ maa-sere-faa kɛ́. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ŋa lóno a zã́a, gɛ̀ ní íkaa ńokwâi lé mɛni ma?”

24Nya ɓe Ɛnaa è dɛ̀ɛ a ŋiriɛɛ zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi Kaifa pɔ́naa.

Pitɛ è Zîsɛ maa-sîa tòo

(Maafîu 26:71-75; Mâki 14:69-72; Lûu 22:58-62)

25Samaŋ Pitɛ è kɛ̀ tɔ̂ni gɛ gɔ́lɔ ɓò. Nya ɓe dí m̀arê kɛ̀, dîyɛɛi, “Kɛrɛ̂e, ya máŋ íkaa a ŋɔpôlu-ɓelai dɔnɔ?” È ǹá sia tòo, ǹyɛɛi, “Fé lá.”

26Zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi ǹyée-mu-nuui nyii Pitɛ è ŋ̀óli tèei, ŋɔnúu da è Pitɛ m̀arê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Kɛrɛ̂e, ŋá íkàa zûai su ka ǹyaa?”

27Pitɛ è ŋɔ́nɔ ǹá sia tòo máŋ. È kɛ̀ nɔ́ tí, téɛ-sîrɛ kɛ́ ŋ̀óo pìli.

Zîsɛ káa Pâle ŋɛ́i túɛ

(Maafîu 27:1, 2, 11-14; Mâki 15:1-5; Lûu 23:1-5)

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Nya ƀe dí kùla a Zîsɛ Kaifa ŋɔgalai su dí li la mɛni-saa ƀó-pɛrɛi lá. È kɛ̀ a ɣele-waa pɛ-pɛ. Dia kpîŋ dífe lɔ ni mɛni-saa ƀo-pɛrɛi mu, a gɛɛ dífe láa dítia kara la, a gɛɛ dí dɛɛ-mɛi mii.

29Nya ƀe Pâle e lì dípɔ. E dímarê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Le ƀe nalôŋ ŋi e gɛ̀?”

30Dí ŋ̀óo su tòo, dîyɛɛ ma, “Eêi kɛ̀ nalôŋ ŋí fe a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-nuu kúfei pâi la ípɔ.”

31Pâle e mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka lí la ká ŋɔmɛnii ŋá tée kútɔ̂ŋ su káa kpîŋ.” Zûu-ŋai dí mò ma, dîyɛɛi, “Ve dɔ̂ŋ wóo ma a gɛɛ ku núu da paa.”

32Nyiŋi e kɛ̀ a gɛɛ ŋ̀óoi ŋa-see e kɛ́ nyii Zîsɛ e mò a gɛɛ e zaai lɛ a pâi gêi.

33Pâle è lì pôlu ŋɔ́nɔ mɛni-saa ƀo-pɛrɛi mu é Zîsɛ tôli, é m̀arê kɛ̀, ǹyɛɛ ma, “Yá ƀa Zûu-ŋai Díkâloŋ?”

34Zîsɛ è m̀arê kɛ̀, ǹyɛɛ ma, “Íkaa nyiŋi ƀôi íkpɔɔi-yee ma, kpaa nûa da kpɛni dí mò yâ é pîlaŋ mâ?”

35Pâle è zu tòo, ǹyɛɛ ma, “Ya ŋ́gaâi a Zûu-nuu? Íkpɔɔi-nuai da zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da pá a yá m̀bɔ. Lé ƀe í gɛ̀?”

36Zîsɛ è zu tòo, ǹyɛɛ ma, “Ŋ́kâloŋ-laai fé kula ní ǹɔii ŋí su. Eêi kɛ̀ ŋ́kâloŋ-laai eêi kɛ̀ a ǹɔii ŋí ŋ̂i, ńyee-mu-ƀelai díi pɔ̂ri kɔ̂i, a gɛɛ dífe pà a ńyãa Zûu-ŋai pɔ. Kɛ́lɛ, ŋ́kâloŋ-laai fé kula ní ǹɔii ŋí su.”

37Pâle è m̀arê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Gɛ̀ ní kâloŋ ƀa yá, Kɛrɛ̂e?” Zîsɛ è zu tòo, ǹyɛɛi, “Ya mò a gɛɛ ŋ́gaa a kâloŋ. Nyiŋi mɛni ƀe dí ńzɔlɔ ƀô la, nyiŋi mɛni ƀe ǹyaŋ ŋa bá kɛ̀ ǹɔii su, a gɛɛ ŋá dɔ̃yâi maa-sere-faa kɛ́. Núu nyii kélee gáa dɔ̃yâi mai a ŋ́oo mɛni.”

38Pâle e mò ma ǹyɛɛi, “Lé ƀa dɔ̃yâi?”

Dí fàa Zîsɛ paa-mɛni ma

(Maafîu 27:15-31; Mâki 15:6-20; Lûu 23:13-25)

Tãi è nyiŋi ƀò lai, è lì ŋɔ́nɔ Zûu-ŋai pɔ, é m̀o dîa, ǹyɛɛi, “Fé mɛni nyɔ́mɔɔ kélee da kâai gbonôi.

39Kɛ́lɛ, ǹyaŋ kɛ-mɛni-pɔlɔ káa káyêei a gɛɛ ŋa tée núu tɔnɔ ma Dɛɛ-mɛi-kuui su. Gɛ̀ ní ka pâi ǹɛɛ̂i naa ŋá tée Zûu-ŋai Díkâloŋ ma kámɛni ma?”

40Dí ŋɔ́nɔ làɣi, dîyɛɛ ma, “Nalôŋ ŋí fêi. Kɛ́lɛ, tée Barâƀa ma!” Barâƀa ǹyaŋ è kɛ̀ a ŋúma-nuu.

Zɔ̂ŋ 19

1È kɛ̀ tí, Pâle è Zîsɛ sìɣe é ǹókwa.

2Gɔkuluƀa-ŋai dí ŋalêŋ-ƀɔrɔ pàla dí zee ŋ̀ûa. Dí yokpo kpɔlu-mu-tɛiɣɛɛ tóo ma.

3Dí pá bɔ, dîyɛɛ ma, “Ee Zûu-ŋai díkâloŋ!” Dí ǹókwa a díyee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Pâle e ŋɔ́nɔ lì dípɔ e m̀o dîa, ǹyɛɛi, “Ka gáa, ŋa pâi la kápɔ, a gɛɛ ká gɔ́lɔŋ a gɛɛ fe mɛni nyɔ́mɔɔ kélee kaa ni gbonôi.”

5Nya ƃe Zîsɛ e kùla, ŋalêŋ-ƃɔrɔi seɛɛ ŋ̀ûa. Ǹyokpo kpɔ̂lu-mu-tɛiɣɛɛi ké ƃo ma. Pâle e mò dîa, ǹyɛɛi, “Nalôŋ ká ŋi!”

6Tãi zâla láa soŋ-ƃela kpaya-kpayai da ǹɔii maa kpɛ́-ƃelai dí gàa lai, dí làɣi, dîyɛɛi, “Gbamo saa-wuru ma, gbamo saa-wuru ma!” Pâle e mò dîa, “Ka zoŋ káa kpîŋ ká gbamo saa-wuru ma. Kpɛ́ni fêi, fe mɛni nyɔ́mɔɔ kélee kaa ni gbonôi.”

7Zûu-ŋai dí ŋ̀óo su tòo, dîyɛɛ ma, “Tɔ̂ŋ káa kúyêei, ǹyaŋ dɔ̂ŋ ti wóo ma gáa a sɛŋ a gɛɛ e saa. Kpɛ́ni fêi, a gbîŋ siɣe a Ɣâla Ǹóŋ.”

8Tãi Pâle e ŋ̀óo-ŋai ŋi mèni lai, e yào kpɔ́ a dámaa;

9nya ƃe e lɔ̀ mɛni-saa ƃo-pɛrɛi mu e m̀o Zîsɛ ma, ǹyɛɛi, “Mi ƃe ya kulâi naai?” Kɛ́lɛ, Zîsɛ fe ŋ̀óo su too ni.

10Nya ƃe Pâle e m̀arê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Ífe pâi lônoi m̀bɔ? Ífe gɔ́lɔŋ a gɛɛ wala-wala káa ńyêei a gɛɛ ŋa tee yâ? Wala-wala ké ƃo ńyêei a gɛɛ ŋa íkpamo saa-wuru ma?”

11Zîsɛ e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛ ma, “Wala-wala kélee fei pɔ̂ri kêi íyeêi m̀ɛi, fɛ̂ɛ e kula Ɣâla yêei; maa-mɛni ma diai ńdɛ̀ɛ ípɔi dísɔnyɔ̂ŋ su kɛ́tɛ̂i.”

12Nyiŋi mɛni ma Pâle è pere kɔ̂ri a gɛɛ é tée ma. Kɛ́lɛ, Zûu-ŋai dí làɣi a zu kɛ́tɛ, dîyɛɛ ma, “À kɛ̀ yà tèe nalôŋ ŋi ma, gɛ̀ ní ífe a Gâloŋ Siizɛ ŋɔwɛ́li. Ǹúui nyii a gbîŋ kɛ̀ a kâloŋ, gɛ̀ ní a tɔ̂ɔ Gâloŋ Siizɛ ma.”

13Tãi Pâle è ŋóo-ŋai ŋí mèni lai, è pà a Zîsɛ dípɔ é sée mɛni-ŋa-tee see-sɛŋ su, ƃɛi da kɛ̂ ma Gwaa Ma Maa Tɛɛ̂i, Ibulu wóoi su da kɛ̀ ma Gâbeta.

14Ŋelei tí è kɛ̀ a Zãâ-kpɛtɛ-ɣelei Dɛɛ-mɛi-kuui mɛni ma. È kɛ̀ yɛ̂ɛ folo-tɛɛ-ŋuŋ-ma. È mò Zûu-ŋai dîa, ǹyɛɛi, “Kákâloŋ ká ŋí!”

15Dí làɣi, dîyɛɛi, “Ka lí la, ka lí la, ka gbamo saa-wuru ma!” Pâle è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ŋá kákâloŋ kpamo saa-wuru ma?” Zâla láa soŋ-ƃela kpaya-kpayai dîyɛɛ ma, “Kâloŋ da kpɛni fé kúyêei fɛ̂ɛ Gâloŋ Siizɛ.”

16Nya ƃe è dɛ̀ɛ dípɔ a gɛɛ dí gbamo saa-wuru ma.

Tãi dí Zîsɛ kpàmo la zaa-wuruii mai

(Maafîu 27:32-44; Mâki 15:21-32; Lûu 23:26-43)

17È kɛ̀ tí, dí Zîsɛ sòŋ é ŋɔsaa-wuruii síɣe é lí la ƃɛ́i da kɛ̂ ma ŋuŋ-konoŋ-kwaai ma, nyii da kɛ̂ ma Ibulu-wooi su Gâagɛta.

18Nàa ƃe dí gbàmo naa da núu feerɛ, díkɛ ƃo m̀éla veerɛŋɔɔ ma, Zîsɛ ǹyaŋ ké ƃò dísamai.

19Pâle máŋ è kɔlɔ pɔ̃̂yɛ, é bɛlɛ zaa-wuruii ma. Ǹóno-woo ƃe kɛ̀ a, “Nâzarɛ Zîsɛ, Zûu-ŋai Díkâloŋ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Zûu-ŋai dámaa dí gɔlɔi ŋi lóno, kpɛ́ni fêi, ƀɛi dí Zîsɛ kpàmo naai, e kɛ̀ a ǹɛɣɛɛ daa kɛ́tɛi kɔlɛ; e kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ Ibulu-wooi su, Latiŋ su, da Gurii.

21Zûu-ŋai dísâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai dí mò Pâle ma, dîyɛɛi, “Ífe bɔ̃̀yɛ, yɛɛ ‘Zûu-ŋai Díkâloŋ,’ kɛ́lɛ, m̀ó, yɛɛ, ‘Nalôŋ ŋi e mò, ǹyɛɛi, ńyãa ƀa Zûu-ŋai Díkâloŋ.’ ”

22Pâle e díwoo su tòo, ǹyɛɛi, “Nyii ŋa bɔ̃yɛɛ̂i, ŋa bɔ̃̀yɛ.”

23Tãi ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai dí Zîsɛ kpàmo la zaa-wuruii mai, dí ŋɔyokpoi kùla ma, dí ŋ̀á kɔlɛ zu náaŋ, gbua tɔnɔ kɔkuluƀa tɔnɔ. Kɛ́lɛ, ŋɔyɛkɛi sɔ́lɔ-pɔɔ fé kɛ́ ni ma, è kɛ̀ a baláa, é siɣe mɛi é yéŋ.

24Nya ƀe dí mò díkîe-ni ma, dîyɛɛi, “Kúfe vàla, kɛ́lɛ, kwaa ku gɔ́ a kpɛɛŋ ku gáa gbêɛ ƀe a pâi kɛ̂i a bɔ́ɔ.” Nyiŋi e kɛ̀ a gɛɛ Ǹ̀âla-kɔlɔi ŋa-see é kɛ́, nyii mò, “Dí ŋáseɣei ŋá kɔ̀lɛ dísama, ŋáyɛkɛi mɛni ma dí gɔ a kpɛɛŋ.”

25Nya ƀe ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai dí nyiŋi kɛ̀; kɛ́lɛ, diai kɛ̀ tɔɔ ni Zîsɛ ŋɔsaa-wuruii kɔlɛi dí kɛ̀ a ǹee, ǹee ńeɣe-nɛni, Mere nyii kɛ̀ a Kolopa ŋɔnɛnîi, da Mere Madalini.

26Tãi Zîsɛ e ǹee kàa da ŋɔpôlu-nuui, nyii e ŋ̀wɛ́li ni, tɔɔ níi gɔlɛ, e mò ǹee ma, ǹyɛɛ ma, “Nɛnîi, íloŋ káa!”

27È kɛ̀ ti, è mò ŋɔpôlu-nuui ma, ǹyɛɛ ma, “Ílee káa!” É síɣe tãi ti ma, ŋɔpôlu-nuui è lì la gbîŋ-pɛrɛi lá.

Zîsɛ è Sàa

(Maafîu 27:45-56; Mâki 15:33-41; Lûu 23:44-49)

28Nyiŋi pôlu ma Zîsɛ è gɔ̀lɔŋ a gɛɛ gélee a nâa kpɛɛ a gɛɛ Ǹ̀âla-kɔlɔi wóo ŋa-see é kɛ́, nya ƀe e mò, ǹyɛɛi, “Kpele-wɛli a ŋ̀gêi.”

29Sɛŋ-fôlo lá è kɛ̀ a vɛ́ɛ a ŋwɑ̂̃ai-kpona. Nya ƀe dí fɛɛ-waa láa fɛ̀ɛ a ŋwɑ̂̃ai-kponai dí ǹɔ́ kpalo ŋá dí dɛ́ ǹá.

30Tãi Zîsɛ è ŋwɑ̂̃ai-kponai sɔlɔ ƀò la, è mò, ǹyɛɛi, “Aâ kpɛɛ”. È ŋ̀uŋ ma pìlaŋ é sáa.

Dí Zîsɛ sɔ̀ɔ a kpála bêrɛ ma

31Tãi ǹyaŋ e kɛ̀ la a Zãâ-kpɛtɛ ɣelei a gɛɛ dí gɛ́ ǹûai dífe lɛ̀ɛ sɛ̂lɛŋ ni zaa-wuruii ma a Vii-tɔɔ-ɣelei (kpɛ́ni fêi, Vii-tɔɔ-ɣelei è kɛ̀ a ɣele kɛ́tɛ), Zûu-ŋai dí Pâle marê kɛ̀ a gɛɛ dí díkɔɔ ɣále, a gɛɛ ŋɔ́nɔ dí díkula ŋ̀úrii ma.

32Nya ƀe ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai dí pà dí ǹúui duɛ-tuɛi kɔ́ɔ ɣále da gbéli diai dí díkpàmo gɔlɛi.

33Kɛ́lɛ tãi dí pà la Zîsɛ ma, dí gáa a gɛɛ a nâa saai, dífe gɔ́ɔ ɣále ní.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Kɛ́lɛ, ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai dɔnɔ è zɔ̀ɔ bɛ̂rɛ ma a kpála. È kɛ̀ tí, ŋãa da yá dí kùla naa kpɔ́ a maa félaa.

35Ǹúui nyii gàa, é maa-sêre-fàa kɛ́i, ŋɔsêre-wooi káa a tɔ̃yâ, è gɔ́lɔŋ a gɛɛ a tɔ̃yâ ƀôi a gɛɛ káa máŋ ká láa la.

36Kpɛ́ni fêi, mɛni-ŋai ŋí dí kɛ̀ a gɛɛ Ǹ̀ŋâla-kɔlɔi ŋ̀óo ŋ̀aa-see é kɛ́, nyii mò, ǹyɛɛi, “Gáo da fé pâi ɣálêi.”

37Ǹ̀ŋâla-kɔlɔi ŋ̀óo da kpɛ́ni a mò, ǹyɛɛi, “Da pâi gâai ǹúui dí zɔ̀ɔ a kpálai.”

Dí Zîsɛ lòo

(Maafîu 27:57-61; Mâki 15:42-47; Lûu 23:50-56)

38Nyíŋi pôlu ma Alimatîa-Zosɛ, nyii kɛ̀ a Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai dɔnɔ, kɛ́lɛ, a loôi-pere, gɛ́ɛ yaôi Zûu-ŋai dîai, è Pâle marê kɛ̀ a gɛɛ e Zîsɛ pomai síɣe. Nya ƀe Pâle e ǹɛɛ naa é gɛ́. Nya ƀe è pà é bomai síɣe.

39Nekedima ǹyaa máŋ nyii pà Zîsɛ pɔ́ a kpíni a maa-ŋuŋ, è pà a wúlɔ kúŋ nɛ̃ɛ da álo sumoɔɔ, nyii ŋɔwuyɛ è kɛ̀ a pãŋ ŋuŋ tɔnɔ.

40Dí Zîsɛ pomai sîɣe dí maa ɣíri a seɣe kôle, dí wúru-ya kúŋ nɛ̃ɛ pú ma, yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la a Zûu-ŋai dínuu loo-perei.

41Ƀɛ́i dí gbàmo naa zaa-wuruii mai sûa è kɛ̀ naa. Zûai ŋí su ƀolôŋ nina è kɛ̀ naa, nyii saa fé tá láa ní zu.

42Gɛ́ɛ a Zûu-ŋai dísãâ kpɛtɛ ɣelei, m̀olôŋ ǹyaŋ lɛɣɛ naai, dí Zîsɛ làa naa.

Zɔ̂ŋ 20

Mu-sìɣe saa-yêei

(Maafîu 28:1-8; Mâki 16:1-8; Lûu 24:1-12)

1Ǹ̀ŋele-kûui duɛ-tuɛi ma nɔɔkuui su, Mere Madalini è pà m̀olôŋ lá a ɣele-wâla pɛ-pɛ, tãi kpíni è kɛ̀ a bɛlɛɛ niî lai, è gàa a gɛɛ da vɛ̃ɛ-ƀelai kúla m̀olôŋ lá.

2Nya ƀe è lì a kîrɛ Samaŋ Pitɛ pɔ́ da ŋɔpôlu-nuui gbéli nyii Zîsɛ è ŋ̀wɛ́li níi, é mó dîa, ǹyɛɛi, “Daâ Kúnuu-namui kúla m̀olôŋ su, ǹyaŋ kúfe ƀɛ́i kɔ́lɔŋ dí ǹaa naai.”

3Nya ƀe Pitɛ da m̀arâŋ dí kùla dí lí m̀olôŋ lá.

4Dífeerɛŋɔɔ dí lì a kîrɛ. Kɛ́lɛ Pitɛ m̀arâŋ è ǹɛɛ é seri m̀olôŋ lá tuɛ.

5È maa pɛ̂lɛ é nàa káa, é zeɣe kôlei káa laâni naa. Kɛ́lɛ, vé lɔ́ ní zu.

6È kɛ̀ tí, Samaŋ Pitɛ è pà bôlu é lɔ́ m̀olôŋ su. È zeɣe kôlei kàa laâni naa,

7da zeɣe kpuâi kɛ̀ a ŋ̀iriɛɛ ŋuŋ mai, vé kɛ́ ní laâni zeɣe kôlei kɔlɛ. Kɛ́lɛ è kɛ̀ a gbíniŋɔɔ ǹáa a ŋɔpere tee.

8È kɛ̀ tí, bôlu-nuui gbélii nyii lì m̀olôŋ lá tuɛi, ǹyaa máŋ è lɔ̀ zu, é nàa káa, é láa la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Kɛ́lɛ dífe niî kɛ̀ táre ní Ŋ̀âla-kɔlɔi wóo su, a gɛɛ fɛ̂ɛ é mu siɣe saa yêei.

10Nya ɓe ŋɔpôlu-ɓelai dí lì pôlu dípɔ naa.

Zîsɛ è kùla Mere Madalini ŋɛ́i

(Maafîu 28:9, 10; Mâki 16:9-11)

11Kɛ́lɛ Mere è lɛ̀ɛ tɔ̂ni naa gɛ́ wɔ̀lɔ m̀olôŋ lá, gɛɛ wɔ̂lɔi, è maa pɛ̂lɛ é m̀olôŋ su káa.

12È Ɣâla-taa kela feerɛ kàa seɣe kôle su seêni ɓɛ́i dí Zîsɛ pomai lâa naai, dɔnɔ kɛ́ ɓò ŋuŋ tûɛ, dɔnɔ kɛ́ ɓò gwara.

13Dí m̀arê kɛ̀, dîyɛɛ ma, “Nɛnîi, le ɓe kɛ̀ ya wɔ́lɔ̂i?” E mò dîa, ǹyɛɛi, “Kpɛ́ni fêi, da Ŋ́ánuu-namui síɣe, ǹyaŋ fe ɓɛi kɔ́lɔŋ dí ǹaa naai.”

14E nyiŋi ɓò nɔ e tinaŋ e Zîsɛ kaa tɔɔ ni. Kɛ́lɛ, ve kɛ́ ni a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ e kɛ̀ a Zîsɛ.

15Zîsɛ e m̀arê kɛ̀, ǹyɛɛ ma, “Nɛnîi, le ɓe kɛ̀ ya wɔ́lɔ̂i? Gbɛ̂ɛ ɓe ya gɔ́rii?” È kɛ̀ gaâi yɛ̂ɛ zûai mɛi káa-nuui, nya ɓe è mò ma, ǹyɛɛi, “Nalôŋ, à kɛ̀ yá ɓe zìɣei, m̀ó ḿâ ɓɛi í ǹaa naai. Gɛ̀ ní ŋa pâi liî naa ŋa ziɣe.”

16Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “Mere.” È tìnaŋ è m̀o Zîsɛ ma Ibulu-wooi su, ǹyɛɛi, “Laɓônii!” (nyii zu-kulâi ɓa Kaamɔ̂ɔ).

17Zîsɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “Ífe ńzòŋ, kpɛ́ni fêi, fé niî tɛ́ ní Nàŋ-nuui pɔ́naa. Kɛ́lɛ, lí ńêɣe-ni pɔ í m̀ó dîa a gɛɛ ŋa têi Ń̂âŋ pɔ́naa da Kánâŋ, Ŋ́áɣâlai pɔ́naa da Káɣâlai.”

18Mere Madalini è lì é m̀o Zîsɛ ŋɔpôlu-ɓelai dîa, ǹyɛɛ dîa, “Ŋaâ Kúnuu-namui káa”. È mò dîa ŋɔ́nɔ a gɛɛ ǹyaa ɓe mɛni-ŋai ŋí ɓò mà.

Zîsɛ è kùla ŋɔpôlu-ɓelai ŋɛ́i

(Maafîu 28:16-20; Mâki 16:14-18; Lûu 24:36-49)

19Ŋ̀ele-kûui tí maa ɣele-wulii nɔɔkuui ŋɔɣele-kuui duɛ-tuɛi mâ, bɛ́rɛi lá kɛ́ɛ a dɛ́ɛi, ɓɛ́i ŋɔpôlu-ɓelai dí kɛ̀ naai, dí kɛ́ɛ yáôi Zûu-ŋai dîa maa-mɛni mai, Zîsɛ è lɔ̀ é tɔ́ɔ dísama, é m̀o dîa, ǹyɛɛi, “Lii-see é kɛ́ káyêei.”

20Tãi è nyiŋi ɓò lai, è ǹyée-ŋa lɛ̀ dîa da bɛ̂rɛ ma. È kɛ̀ tí, ŋɔpôlu-ɓelai líi è nɛ̃ɛ a ŋ̀ánaa tãi dí Dínuu-namui kàa lai.

21Zîsɛ è ŋɔ́nɔ mò dîa, ǹyɛɛi, “Lii-see é kɛ́ káyêei. Berei Ń̂âŋ-nuu è ńdɛ̀ɛ lai, bere nɔ ɓe ŋa kátɛɛ̂i la.”

22Ǹyaŋ tãi è nyiŋi ɓò lai, è nɛ̃wo pù dîa é m̀o dîa, ǹyɛɛi, “Ka M̀ɔlêŋ Maa Waai maa sɔlɔ ɓó.

23À kɛ̀ kà núu da kélee ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛ̀ɛ, dísɔnyɔ̂ŋ su-mɛni lɛɛ̂i; à kɛ̀ kà núu da kélee ŋɔsɔnyɔ̂ŋ lɛ̀ɛ ma, dísɔnyɔ̂ŋ a pâi kɛ̂i nɔ dîa.”

Tama fé láa ni la

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Nya ƀe Tama, núu puu kao feerɛi dɔnɔ, nyii da dòli a Ǹyuâi, ve ké ni dísama tãi Zîsɛ è pà lai.

25Nya ƀe bôlu-ƀelai gbeli-ŋai dí mò ma, dîyɛɛi, “Kwâa Kúnuu-namui káa.” Kélɛ, è mò dîa, “Fɛ̂ɛ ŋá nerêi pɔ́ɔ káa ǹyée ŋá, ŋá ńyee kpua pîlaŋ bɔ́ɔ su, ŋá ńyee pîlaŋ bɛ̂rɛ ma, à wàla ké tí, fé pâi lâai la.”

26Ɣele-kuu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa è tɛ̀ɛ, ŋɔpôlu-ƀelai dí kɛ̀ bɛ́rɛi mu ŋɔ́nɔ. Tama ǹyaŋ è kɛ̀ dísama. Gbôŋ lá è kɛ̀ a dɛ́ɛ, kélɛ, Zîsɛ è pà é tɔ́ɔ dísama é m̀o dîa, ǹyɛɛi, “Liisee é ké káyêei.”

27Nya ƀe è mò Tama ma, ǹyɛɛi, “Pá í íyee kpua pîlaŋ ƀɛ í ńyee ŋá káa. Í íyee síɣe í bîlaŋ m̀bɛ̂rɛi. Ífe ké a ǹúui laa-la fé ǹyêei. Kélɛ, laa-la é ké íyeêi.”

28Tama è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Ŋánuu-namui da Ŋáɣâlai!”

29Zîsɛ è m̀arê kɛ̀, ǹyɛɛ ma, “Ya nâa láa la, kpɛ́ni fêi, ya ŋ́gaa? Lûwa káa diai dîa dífe niî ŋ́gaa ni, kélɛ, ǹyaŋ da láa la.”

Zɛŋ kpîŋ gɔlɔi káa mɛni mai

30Nya ƀe Zîsɛ è ŋɛi-kɛ-maa da kpɛni támaa kɛ̀ ŋɔpôlu-ƀelai sama, nyii ve pɔ̃yɛ ni gɔlɔi ŋi sui.

31Kélɛ, nyiŋi-ŋai ŋi pɔ̃yɛɛ̂i a gɛɛ ká láa la a gɛɛ Zîsɛ ƀe gáa a Kôrai, Ɣâla Ǹóŋ, a gɛɛ ǹyaŋ kà làa la, fulu-laa é ké káyêei ǹáai su.

Zɔ̂ŋ 21

Zîsɛ è kùla ŋɔpôlu-ƀelai ǹɔ́ɔlu mɛi feerɛ ŋɛ́i

1Nyíŋi pôlu ma Zîsɛ e ŋɔ́nɔ gbîŋ lɛ̀ ŋɔpôlu-ƀelai dîa Tabiria Yuo-loŋ kɔlɛ; ǹyaŋ e gbîŋ lɛ̀ dîa bere-sii ŋi su.

2Samaŋ Pitɛ, Tama nyii da dòli a Ǹyuâi, Natɛnia Kena-nuui Galalii-lɔii su, Zɛƀɛdi ǹônii, da ŋɔpôlu-ƀelai gbeli feerɛ, dí kɛ̀ díkîe-ni ma.

3Samaŋ Pitɛ e mò dîa, ǹyɛɛi, “Ŋa liî nyɛ̃ɛ kpɛ̂i.” Dí mò ma, dîyɛɛi, “Kwa kâa-ni kwa liî.” Dí lì dí píli géleŋ su. Kélɛ, maa-kpinii ti dífe sɛŋ da kélee soŋ ni.

4Ɣele kɛ́ɛ ƀɔ́i Zîsɛ è kɛ̀ tɔ̂ni ŋãyai ma, kélɛ, ŋɔpôlu-ƀelai dífe ké ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ è kɛ̀ a Zîsɛ.

5Zîsɛ è dímarê kɛ̀, “Ńônii, kâa nyɛ̃ɛ soŋ?” Dí ŋ̀óo su tòo, dîyɛɛi, “Kpao.”

6È mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka deɣaŋ píli laa-mii yee-mɛi-pere géleŋ kɔlɛ. Ka pâi da kâai.” Nya ƀe dí deɣaŋ pìli, dífe pɔ̂ri ni kpîŋ a gɛɛ dí gula ǹyái su. Kpɛ́ni fêi, nyɛ̃ɛi e kɛ̀ a dámaa.

7Bôlu-nuui nyíti Zîsɛ e ŋ̀wɛ́li níi, e mò Pitɛ ma, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui ká ti!” Tãi Samaŋ Pitɛ è mèni la a gɛɛ è kɛ̀ a Dínuu-namui, è ŋɔseɣei tòo mà, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a maa kpôloŋɔɔ tíi-kɛ mɛni ma, é píli ǹyái su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Kɛ́lɛ, bôlu-ƀelai gbéli-ŋai dí pà gélеŋ su, díkɛ deɣaŋ ɣâla, ǹáa fɛ́ɛ kpɔ́ a nyɛ̃ɛ. Kpɛ́ni fêi, dímaa fé kɛ́ ni a gôyaa zîŋ ma, kɛ́lɛ. Ŋɔkôyaa è kɛ̀ yɛ̃ɛ wãaŋ buu lɔ́ɔlu.

9Tãi dí tɛ̀ la zîŋ ŋái, dí tiɣi-ŋɔŋ kàa, nyɛ̃ɛ kɛ́ ƀo ŋá, da kpólo.

10Zîsɛ è mò dîa, “Ka pá a ǹyɛ̃ɛi da nyii ka nâa zoŋ.”

11Nya ƀe Samaŋ Pitɛ e lì gélеŋ su e deɣaŋ tɛ zîŋ ŋá. Ǹáa fɛ́ɛ a nyɛ̃ɛ kpaya-kpaya. Dí kɛ̀ a nyɛ̃ɛ ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu lɔ́ɔlu kao saaƀa. Berei máŋ dí kɛ̀ a dítamaa lai, deɣaŋ fe kɛ́ ni a válaa.

12Zîsɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Ka pá ku kúlaa míi.” Ǹyaŋ ŋɔpôlu-ƀelai dɔnɔ da fe pɔ̂ri ni é m̀arê kɛ́, ǹyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀa yá?” Dí kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ è kɛ̀ a Dínuu-namui.

13Zîsɛ è pà é gbóloi siɣe é dɛɛ dípɔ, è gɛ̀ tí máŋ a ǹyɛ̃ɛi.

14Tãi zaaƀai ká ŋi nâa Zîsɛ è gbîŋ lɛ̀ la ŋɔpôlu-ƀelai dîa, tãi e mu sìɣe la saa yêei pôlu ma.

Ŋáƀala-ŋai ŋá kɔ́ŋ

15Tãi dí kpɛ̀ɛ la dílaa miî, Zîsɛ è mò Samaŋ Pitɛ ma, ǹyɛɛi, “Samaŋ, Zɔ̂ŋ ǹóŋ, í ŋ́wɛli ni é tɛ́ɛ nyiŋi-ŋai ŋi dîa?” È mò ma, ǹyɛɛi, “Ooei, Ŋánuu-namui. Í gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋá íwɛli ni.”

16È mò ma, ǹyɛɛi “Ŋáƀala-loŋ-ŋai ŋá kɔ́ŋ.” Veerɛ-ɣelei è mò ma, ǹyɛɛi, “Samaŋ, Zɔ̂ŋ ǹóŋ, í ŋ́wɛli ni?” È mò ma, ǹyɛɛi, “Ooei, Ŋánuu-namui. Í gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋá íwɛli ni.” È mò ma, ǹyɛɛi, “Ŋáƀala-ŋai mɛi káa.”

17È mò ŋɔ́nɔ ma a zaaƀa-ɣelei, ǹyɛɛi, “Samaŋ, Zɔ̂ŋ ǹóŋ, í ŋ́wɛli ni?” Malôŋ è tòo Pitɛ ma, kpɛ́ni fêi, è m̀arê kɛ̀ a zaaƀa-ɣelei, ǹyɛɛ ma, “Í ŋ́wɛli ni?” Nya ƀe è mò ma, ǹyɛɛi, “Ŋánuu-namui, í mɛni kélee kɔ́lɔŋ. Í gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋá íwɛli ni.” Zîsɛ è mò ma, nyɛɛi, “Ŋáƀala-ŋai ŋá kɔ́ŋ.

18Tɔ̃yâ kpîŋ, ŋa m̀ó yâ, tãi í kɛ̀ a lôloŋ í seɣe tôo yâ, í sía ƀɛ́i í ŋ̀wɛli; kɛ́lɛ, tãi yà pɔ̀lɔ lai, ya pâi íyee tɛ̂i ɣelêi. Núu da kpɛ́ni a pâi seɣe toôi yâ é lí a yá ƀɛi ífe ŋ̀wɛ̂lii í lí naai.”

19(È nyiŋi ƀò a gɛɛ e zaai lɛ Pitɛ a pâi Ɣâla ŋɔfólo-laai ma tɛ̂i lai.) Ǹyaŋ nyiŋi pôlu ma e mò ma, ǹyɛɛi, “Pîlaŋ ḿbôlu.”

Bôlu-nuui nyii Zîsɛ è ŋ̀wɛ́li níi

20Pitɛ è tìnaŋ é bôlu-nuui, nyii Zîsɛ è ŋ̀wɛ́li níi, káa gɛ́ lɛ̀ɛ dípôlu, nyii kɛ̀ tíɣîŋ ni mà teƀelei mai, nyii mò, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, gbɛ̂ɛ ƀa ǹúui pâi kulâi ípôlui?”

21Tãi Pitɛ è gàa lai, è Zîsɛ marê kɛ̀ ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, ǹúui ŋi ǹyaŋ?”

22Zîsɛ è mò mà, ǹyɛɛi, “À kɛ̀ gáa a ńîa-mɛni a gɛɛ é lɛ́ɛ ƀɛ é lɛ́ɛ la zu ŋá pá, ímɛni káa naa? Lɛ́ɛ ḿbôlu!”

© 2014 Bible Society in Liberia.

23 Ǹóoi ŋí è tàa-taa bôlu-ƀelai sama a gɛɛ ŋɔpôlu-nuui ŋí fé pâi saâi. Kɛ́lɛ, Zîsɛ fé mò ní ma a gɛɛ ve pâi saâi, kɛ́lɛ, è mò ma, ǹyɛɛi, “A kɛ̀, gáa a ńîa-mɛni a gɛɛ é lɛ́ɛ zu ŋá pá, ímɛni káa naa?”

24 Ŋɔpôlu-nuui ŋi ƀe gáa mɛni-ŋai ŋí maa-sere-faa kɛ̂i. Ǹyaa ƀe ŋɔ́nɔ mɛni-ŋai ŋí pɔ̃yɛɛ̂i. Ǹyaŋ ku gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋɔsêre-wooi káa a tɔ̃yâ.

25 Kɛ́lɛ, mɛni támaa da kpɛni-ŋa máŋ káa naa nyii Zîsɛ è gɛ̀. Eêi kɛ̀ gélee eêi pɔ̃yɛɛ̂i, ńaâi la a gɛɛ ǹɔii kpîŋ fei pɔ̂ri gɔlɔ-ŋai mu nyii eêi pɔ̂ri pɔ̃yɛɛ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zia-ƀelai Ké-mɛni-ŋai

Zia-ƀelai Ké-mɛni-ŋai 1

1Ŋákɔlɔi m̀aa-ŋuŋ su, Tiofelɛ, ŋá m̀ɛnii kélee pɔ̌yɛ Zîsɛ è pɛ̀lɛ gɛ̂i, gɛ́ nɛ̀i,

2é lɛ́ɛ la zu dí dɛ́ ɣelêi. É lɛ́ɛ pâi tɛ̂i ŋ̀elei su, è bàma ŋɔsia-ƀelai dîa M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai sârai, nyíi-ŋai a wɔ́lɔ dísiɣei.

3È gbîŋ lɛ̀ dîa a tɔ̃yâ pere sii támaa su ŋɔmɛni soli-káai pôlu ma nyíi ǹɛ dîa a gɛ́ɛ gáa a vúlui. Zaa ɣele kûu buu náaŋ pôlu ma, è kùla díŋɛi a ɣele kûu támaa, é lóno dípɔ é pîlaŋ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai ma.

4Da dîa-ni díkɛɛ kɛ̀ díkîe mai, è mò dîa ǹyɛɛi, “Káfè kùla Zerusâlɛŋ. Ka lɛɛ naa ká Ǹaŋ-nuui ŋɔkono-têe-wooi maa kpɛ́ŋ, nyíi è mò, ǹyɛɛ, ‘Ká mɛ̀ni ńa.’

5Zɔ̂ŋ è batâi kɛ̀ a yá. Kɛ́lɛ, nàa fé pâi tûai, da pâi kábatâi kɛ̂i a M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai.”

Zîsɛ è tɛ̀ Ɣâla-taa

6Zîsɛ da ŋɔpôlu-ƀelai kɛ́ɛ da dia ni da díŋaa tɛ́ gîe mai, dí m̀arê kɛ̀, dîyɛɛ m̀ai, “Kúnuu-namui, ya pâi Eezuɛ-ŋai díkâloŋ laai tɛɛ̂i dípɔ pôlu tãi ŋí su?”

7È mò dîa, ǹyɛɛi, “Ǹaŋ-nuui ƀe m̀ɛnii ŋí maa wála-wala káa ǹyêei.

8Kɛ́lɛ, ka pâi wála-wala sɔlɔ ƀôi a tãi M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai a pâ la kápɔi. Ka pâi kɛ̂i a ŋásêre-ŋa Zerusâlɛŋ, Zuda gwaa kélee, da Sameria, é too máŋ ǹɔii kɔyâŋ ma.”

9Gɛ́ɛ a nyíŋi ƀói, dí lɛ̀ɛ gâai e tɛ ŋ̀elei su ŋ̀ele-kɔlɔŋ kolei è gula díŋɛi.

10Díkɛɛ Zîsɛ kâai kɛ̀ tɛ̂i ŋ̀elei sui, núu feerɛ díkɛ̀ tɔ̂ɔni díkɔlɛ seɣe kole kɛ́ ƀo dîa,

11dîyɛɛ dîai, “Galalii-ƀela, lé ƀé ka tɔ̂ɔni kákɛ ŋ̀elei su kàai? Zîsɛ ŋí tɛ̀ ŋ̀elei sui, a pâi pâi nɔ́ bere sîi tɔnɔi ŋí su ká gàa la gɛ́ tɛ̀ ŋ̀elei sui.”

Dí núu da pù Zudasi pɔ́ɔ ŋá

12Nya ƀe dí lène pôlu Zerusâlɛŋ dí kula ǹyɛ́ei ma da dòli a Ŋulɔ-wuru Yeei nyíi gáa Zerusâlɛŋ kɔlɛ mai. Nàa è kɛ̀ nɔ́ a fii-tɔɔ ɣele sia kɛ̂i.

13Dítɛɛ daai sui, bɛ́rɛi dí lɔ̀ mui, dí tɛ̀ ŋ̀elei-pere loŋpoi su. Nàa ƀe dí kɛ̀ naa. Diai kɛ̀ naai dia ƀa, Pitɛ, Zɔ̂ŋ, Zĩi, Aŋdulu, Fele, Tama, Batâlomio, Maafîu, Afîa ǹóŋ Zĩi, Zɛɛla-nuui Samaŋ da Zĩi ǹóŋ Zudasi.

14Ǹûai ŋí kélee díkɛ̀ zu tɔnɔɔ dí díkpîŋ pu Ɣâla fɛliɛ su, da nɛyâai, Zîsɛ ǹee Mere da ǹêɣe-sinaâi.

15M̀aa ɣele kûu kpɛ́-kpɛ̂ɛ tɛ̂ɛi pôlu ma, ǹaa-la-ƀelai ŋí dí kɔ̀yaŋ. Diai kɛ̀ gɔyâŋ ŋí sui dí kɛ̀ a núu ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu feerɛ (100). Nya ƀe Pitɛ è m̀u-sìɣe é tɔ́ɔ a gɛ́ɛ lóno dípɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16È m̀o dîa ǹyɛɛi, “Ŋánûa, fɛ̂ɛ nɔ́ Ɣâla ŋɔwóoi ŋ̀aa-see é kɛ́, nyíi M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai
è bù Deeƀé lá a gɛ́ɛ é m̀ɔ́ naa túɛ é pîlaŋ Zudasi ma nyíi tɔ̀ɔ Zîsɛ soŋ-ƀelai tuɛi.

17È kɛ̀ a kútà nyíi díi ŋí da sɔlɔ ƀôi.”

(18Ǹalôŋ ŋí è lɔii kpua yà a zɛŋ è zɔlɔ ƀò ŋɔwana-lɔ̂ɔ tuai sui. È tòo kpɔ́ gɔŋ mɛi,
é ƀela zâmai, búru kélee é kúla.

19Nya ƀe Zerusâlɛŋ-ƀelai kélee dí gɔ̀lɔŋ, dí m̀aa lɔii kpuai ŋí tóli dísîi-wooi su a
Akedama. Ǹóoi ŋí su-kulâi ƀa Ŋãa Lɔii.)

20“Bɔ̃yɛɛ̂i Ǹule-woo Kɔlɔi su, ‘Tɔɔ gɛ̂i é kara, núu da fé kɛ́ naa.’ Bɔ̃yɛɛ̂i máŋ, ‘Tɔɔ
núu da kpɛ́ni é bɔ́ɔ ŋá síɣe.’

21“M̀ɛni ma, diai kwa dia ni kú kɛ̀ Kúnuu-namui Zîsɛ kpono ma gɛ́ lɔ̀ gɛ́ kula,

22é sìɣe tãi Zɔ̃ŋ è kɛ̀ ɣâla-woo ƀôi la é pîlaŋ batâi ma é tóo tãi ma Zîsɛ è kùla la
kúsama é tɛ́ ŋ̀elei sui fɛ̂ɛ nɔ́ ǹûai ŋí dɔnɔ é kɛ́ a m̀u-siɣe saa-yeei maa sêre-ŋai
da.”

23Nya ƀe dí núu feerɛ lɛ̀, Zosɛ, nyíi da dòli a Basabai, nyíi ǹáa kpéli è kɛ̀ a Zɔsitɔ
da Matâya.

24Dí Ɣâla fɛ̀li, dîyɛɛi, “Kúnuu-namui, ƀiai í núu kélee líi su kɔ́lɔŋ, ǹúu feerɛi ŋí
nyíi lɛ́ kûa ya ziɣe zui,

25a gɛ́ɛ é zia tii ŋí kɛ́ nyíi Zudasi e ǹɛɛ é lí gbɔɔi kwaa mai.”

26Nya ƀe dí kpɛɛŋ tòo ǹúu feerɛi ŋí loai, gbɛɣɛŋ é ǹɛ̃ɛ a Matâya láa. Dí nâa bɛ̀lɛ
zia-ƀela puu kao tɔnɔi dîa.

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 2

M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai pá mɛni

1Pɛŋtekɔ ɣelei seriɛɛi, ǹaa-la-ƀelai kélee díkɛ̀ a díŋaa tɛ́ɛ gîe ma kwaa tɔnɔ ma.

2Díkɛɛ naai, dí sɛŋ da tíŋ mɛ̀ni ŋ̀elei su a maa félaa kpɔ́ yɛ̂ɛ fãa kɛ́tɛ, díŋ é bɛ́rɛi
lá fɛ́ɛ dí kɛ̀ seêni mui.

3Dí sɛŋ da kàa yɛ̂ɛ nɛ́ŋ, m̀ɔ́loŋɔɔ ŋɔŋ ma, é sée díŋûa tɛi-tɛi.

4È kɛ̀ tí díkelee dílaa è fɛ̀ɛ a M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai. Gɛ́ɛ tí dí pɛ̀lɛ lônoi a sii-woo da
kpɛ́ni-ŋa, yɛ̂ɛ berei M̀ɔlɛ̂ŋ è m̀aa wála-wala tɛ̀ɛ la dípɔi.

5Zûu-ŋa díkɛ̀ dí kɛ̀ Zerusâlɛŋ, nyíi-ŋai kɛ̀ a Ɣala mɛni-ŋa kɛ́-ƀela kùla ŋ̀ɛ́niɛi
gwaa kéleei.

6Díkɛɛ da zɛŋ tíŋ mɛnii, kpɔŋ è ŋaa tɛ́ gîe mà. Díkelee dípɛlɛ è pù, kpɛ́ni fêi, dí
ǹaa-la-ƀelai kàa da kɛ̀ lônoi díkɛ mɛ̀ni díkpîŋ sii-woo-ŋai su.

7Dí díkili ŋá sìa laa-kpala maa pere su, dîyɛɛi, “Kɛrɛ̂e, diai kélee ǹônoi kɛ̂i díkaa
a Galalii-ƀela?

© 2014 Bible Society in Liberia.

8À kɛ̀ tí, lé ƀe ŋaŋ kúkelee kwa díwoo mɛnîi kúkpîŋ sii wóo-ŋai su?

9Kúta-ŋa kú kùla Pâtia, Midia, Ilaŋ, Mɛsopotemia, Zuda, Kapadôsia, Pɔŋtɔ da Eesia,

10kúta-ŋa kú kúla Fagia, Paŋfîlia, Ize da Lebia lɔii kpuai gáa Sailini kɔlɛ mai. Kúta-ŋa kú kùla Luŋ.

11Zûu-ŋai da Zɛ̃tai-ŋai da dílii pene Zudasi ɣala mɛni kɛ́-ƀelai pɔ́ naa pere. Kúta-ŋa kúkaa a Kulîi da Arebia-ŋa. Kɛ́lɛ kúkelee kwa díla-woo-ŋai mɛnîi kúsîi wóo-ŋai su díkɛ lòno é pílaŋ Ɣâla ŋɔtíi kpaya-kpayai dîa."

12Díkelee díla è kpàla dîa díkili ŋá é tɛ̀i díkɛ m̀o díkîe-ni dîa, dîyɛɛi, "Nyíŋi su-kulai ƀa le?"

13Kɛ́lɛ, núu da-ŋa dí ɣɛ́lɛ maa kùla díkponôi, dîyɛɛi, "Dílaa fɛ̂ɛi a ŋwɑ̃̂ai nina."

Pitɛ è lòno a Pɛŋtekɔ ɣele

14Kɛ́lɛ, Pitɛ è kɛ̀ tɔ̂ɔni da Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai buu kao tɔnɔi é ŋ̀óo tɛ̀ ɣelêi é mó dîa, ǹyɛɛi, "Zûu sinaa da káai kákaa Zerusâlɛŋ, tɔɔ nyíŋi é kɛ́ a kákɔlɔŋ mɛni, ká káwoli tɔɔ ŋ́oo ma.

15Ŋwɑ̃̂ai fé ǹûai ŋí kɛ̂i yɛ̂ɛ berei gáa la kákili ŋái, kpɛ́ni fêi, a kɛ́ nɔ́ a fólo-nɛnɛŋ.

16Kɛ́lɛ, nyíŋi ƀé Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuui Zooɛ è mò, ǹyɛɛi,

17'Ɣâla a mò, ǹyɛɛi, "Ǹ̀ele-ŋai gbɛɛ ŋái ŋa pâi Ŋámɔ̂leŋ pûi núu kélee kponôi. Kálônii-sinaâi da kálônii-nɛyaai da pâi mɛni ƀôi naa tuɛ. Zî̂a a pâi tɛɛ̂i a kányaŋkpa-ŋai, kásiɛ-pɔlɔ-ŋai dí see ƀó.

18Ŋa pâi máŋ Ŋámɔ̂leŋ pûi ńyee mu-ƀelai, sinaa da nɛyâa kponôi a ŋ̀ele-ŋai ti, ǹyaŋ da pâi mɛni ƀôi naa tuɛ.

19Ŋa pâi mɛni kpaya-kpaya lɛ̂i ŋ̀elei su, da ŋɛi-kɛ-maa-ŋa ǹɔii ma, ŋãa, ŋɔŋ da luru su kpiniɛɛ.

20Vóloi a pâi penêi a kpíni, ŋ̀áloŋ é pene a ŋãa, Kúnuu-namui ŋɔɣelei é lɛ́ɛ pâi, nyíi gáa a ɣele kɛ́tɛ maa ponoɔ̂i.

21A pâi kɛ̂i a sɛŋ a gɛ́ɛ ǹúui pâi Kúnuu-namui láa tôlii a pâi ƀálôi." '

22"Eezuɛ sinaa, ka ŋ́oo ŋí mɛni: Nâzarɛ Zîsɛ nyíi gáa a ǹúui Ɣâla è nɛ̀ kâa a tíi kpaya-kpaya da mɛni kpaya-kpaya é pɛ́lɛ ŋɛi kɛ́-maa-ŋa nyíi Ɣâla a gɛ̀ zarâi kásamâi, yɛ̂ɛ berei káa kpîŋ ka gɔ́lɔŋ lai.

23Dí gɔ̀lɛ yɛ̂ɛ berei Ɣâla è gbɛtɛ la gíli ŋái, ka gɛ ŋ̀wana-lɔɔ-ƀela dí gbamo wúru su-tíyeŋɔɔ ma dí bàa,

24Ɣâla è m̀u sìɣe saa yêei, kpɛ́ni fêi, saa fa pɔ̂ri kɛ̀ zonîi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Mɛni ma Deeƀé è lòno e pîlaŋ ma, ɲɛɛi, ‘Ŋá Ŋánuu-namui kâa ŋ́ɛi tuɛ a tãi
kélee, kpɛ́ni fêi, gáa ńaa mii-yee mɛi-pere a gɛ́ɛ fé tumo.

26Ɱɛni ma ńii è kɛ̀ a nɛ̃ɛ, ńɛŋ ké ŋɔ́nɔ lii-nɛ̃ɛ kùla. Nyíŋi pôlu ma máŋ ŋ́gbono a
pâi kêi kili-kɛ-maa kpanaŋ su.

27Kpɛ́ni fêi, ífe pâi ŋámɔ̂leŋ lɛɛ̂i Saa-taa, kpaa máŋ, í Ímaa-waa-nuui lɛ́ɛ naa zu
é kara.

28Ya ŋ̀ɛ́niɛi ŋɔperei lɛ́ ḿâ. Íkɛ-naai a pâi ńaa fɛ̂ɛi a lii-nɛ̃ɛ.’

29“Ŋánûa, ŋa pɔ̂ri lônoi kápɔ a ŋ́gili kélee é pîlaŋ ɲúu-suu túɛ-nuui Deeƀé ma a
gɛ́ɛ è sàa dí nòo. Ɱolôŋ káa nɔ́ fîle ní kásama sâa.

30Ɱɛni ma gɛ́ɛ a Ɣâla ŋɔlóno ké-nuui, gɛ́ ƀò a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ Ɣâla a góno tée ɲyêei
kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛ́ɛ a pâi ŋɔsuui su-nuu dɔnɔ seêi ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋái,

31è gàa nàa túɛ é lóno é pîlaŋ la Kôrai ŋɔmu-siɣe saa yeei ma, a gɛ́ɛ dífe ɲɛɛ ní
Saa-taa, kpaa máŋ gbono su é kara.

32Zîsɛ ŋí Ɣâla è m̀u sìɣe saa yêei, ɲyaŋ kúkelee kúkaa a maa sêre-ŋa.

33Zîsɛ è tɛ̀ ɣâla-taa a gɛ́ɛ é sée Ɣâla láa mii-yee mɛi, ɲyaŋ è Ɱɔlêŋ Maa Waai sɔlɔ
ƀó yɛ̂ɛ berei Ɲâŋ è góno tèe la ɲyêei. Ɲyaa ƀa Ɱɔlêŋ Maa Waai tɛ̀ɛ kúpɔ. Ɱɛni
ƀé kwa kwaa kâai la kúkɛ mɛni mɛ̂ni.

34Deeƀé fé tɛ́ ní Ɣâla-taa, kɛ́lɛ, ɲyaa kpîŋ è mò, ɲyɛɛi, ‘Nuu-namui è mò Ŋánuu-
namui ma, “See ƀɛ́ ńaa mii-yee mɛi-pere

35é lɛ́ɛ la zu ŋa íkpɔara-ƀelai pú íkɔɔ mu.” ’

36“Ɱɛni ma tɔɔ Eezuɛ lɔii gwaa kélee é gɔ́lɔŋ a tõyâ a gɛ́ɛ Zîsɛ ŋí ka gbàmo ŋ̀úru
su-tíyeŋɔ̂i mai, Ɣâla a gɛ́ a Nuu-namu da Kôrai.”

37Nyíŋi mɛniɛɛ dîɛi, è dílii soŋ dí mo Pitɛ ma da zia-ƀelai gbéli-ŋai, dîyɛɛi,
“Kúnûa, lé ƀé kwa pâi gêi?”

38Nya ƀe Pitɛ è mò, ɲyɛɛ, “Kákelee ka kálii pene dí kábatâi kɛ́ Zîsɛ Kôrai láai su
kásu-mɛni é lɛ́ɛ kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma. Gɛ̀ ní ka pâi Ɱɔlêŋ Maa Waai sɔlɔ ƀôi
nyíi gáa a ƀɛlɛ-sêe.

39Ɣâla ŋɔkono-teei káa kámɛni ma, kálônii da diai dîa kwaa kôyaa mai, nyíi-ŋai
Kúnuu-namui Ɣâla a pâi dítôlii.”

40È lòno dípɔ a wóo da kpɛ́ni támaa. È sêre-faa kɛ̀ kpɔ́ díŋɛi é dímaa tɛ́, ɲyɛɛ diai,
“Ka kákpîŋ ƀálo ká kúla ŋ̀ulu-ƀelai ŋí yêei.”

41Núu támaa dí díyee sèe ŋɔwóoi mu dí díbatâi kɛ̀. Ɱaa ɣele tɔnɔi tí núu kɛ́ɛ yɛ̂ɛ
núu wála saaƀa ƀé dí tòo ɲaa-la-ƀelai dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

42Dí dítãi dámaa pù sɛŋ maa kɔ́riɛɛ su zia-ƀelai yée mu. Da dia-ni díkɛ̀ díkî̃e ma dí ɣala fɛli gî̃e ma díkɛ dílaa mii gî̃e ma.

Ǹaa-laa-ƀelai tûa-pere

43Yao è pà núu kélee pɔ́. Mɛni kpaya-kpaya támaa da ŋɛi kɛ́-maa-ŋa dí kɛ̀ zia-ƀelai sârai.

44Ǹaa-laa-ƀelai kélee dí kɛ̀ díkî̃e ma, díkɔ̃liŋ kélee kɛ́ ƀo a díkî̃e-ni pɔ́ɔ.

45Dí dílɔii-ŋai kɔ̀lɛ da díyee ŋá-sãai, dí zɔ̃ɔ ŋáa kɔ́lɛ diai dî̃a kɛ̀ kpɔŋ mâa wêlii.

46Ǹaa-la-ƀelai díkɛ̀ liî Ǹ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛi mu gî̃e ma. Dímii-sãai kélee è kɛ̀ nɔ́ gî̃e ma. Da kâa dílaa mii gî̃e ma a lii-nɛ̃ɛ da lii-lɛlɛ.

47Dí Ɣâla láa ma tɛ̀, ƀaa kɛ́-maa kɛ́ ƀo núu kélee yêei dímɛni ma. Diai kélee ƀálo-laa sɔlɔ ƀò Kúnuu-namui yêei, Kúnuu-namu è kɛ̀ díkɔni toôi ǹûai ŋí díwɔ̂i ma a ɣele kélee.

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 3

Dí kɔɔ-pu nuu ƀàlo Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi ŋɔkóraŋ lá

1Pitɛ da Zɔ̂ŋ dí kɛ̀ liî Ǹ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛi mu a Ɣâla-fɛli tãi a vólo maa-laai.

2Dí kɛ̀ pâi a nalôŋ tɔnɔ da nyíi kɛ̀ a gɔ́ɔ púɔɔ é síɣe maa sɔlɔ ƀó ɣele mai. Da kâa ǹaa Ǹ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋɔkóraŋ lá a ɣele kélee, nyíi da dòli a Góraŋ Lá Lɛ́lɛɛi, a gɛ́ɛ é ǹúui kélee fɛli da lɔ̂ Ǹ̂ala-pɛrɛi mui.

3Gɛ́ɛ a Pitɛ da Zɔ̂ŋ káa lɔ̂i Ǹ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛi mui, è dífɛ̀li.

4Dí ŋ̀ɛ́i léŋ-lei ma kàa, Pitɛ ǹyɛɛ mài, “Kúkaa.”

5Nya ƀe è ŋ̀ɛ́i pìlaŋ dî̃a, gɛ́ ƀò gíli ŋá a gɛ́ɛ a pâi sɛŋ da sɔlɔ ƀo díyêei.

6Kɛ́lɛ, Pitɛ è mò mà ǹyɛɛi, “Sɛŋ-kao kole da gôo da fé ńyêei. Kɛ́lɛ, nyíi gáa ńyêei ŋa pâi dɛɛ̂i ípɔ. Nâzarɛ Zîsɛ Kôrai láai su, ímu-siɣe í sía.”

7È zòŋ a ǹáa mii-yee é m̀u siɣe. A m̀aa félaa kpɔ́ nɔ́ tí gɔ́ɔ su è kpanaŋ.

8È pìli ɣelêi é tɔ́ɔ da dî̃a-ni dí lɔ́ Ǹ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛi mu, gɛ́ sìa, gɛ́ píli ɣelêi, gɛ́ Ɣâla láa maa tɛ.

9Ǹûai kélee dí gàa gɛ́ sìa, gɛ́ Ɣâla láa maa tɛ,

10dí m̀aa kpɛ̀ɛ è ƀò a ǹúui nyíi kɛ̀ seêni Ǹ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛi Ŋɔkóraŋ Lá Lɛ́lɛɛi lá gɛ́ fɛli kɛ̂i. Díla è kpàla dî̃a, díkili ŋá é tɛ̀i a m̀ɛnii kɛ̀ lai.

Pitɛ è lòno Saloma ŋɔkâlai ŋá

11Ǹalôŋ kɛ́ɛ a ɣìri Pitɛ da Zɔ̂ŋ diai, ǹûai kélee dí lì dípɔ a kî̃rɛ a kili-ŋa tɛi. Dí lì gâlai ŋá da kɛ̂ ma Saloma ŋɔkâlai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Pitɛ kɛ́ɛ a nàa kâai, è lòno ǹûai pɔ́, ǹyɛɛi, “Eezuɛ-ƀela kála kpâlai kâa a nyíŋi lé mɛni ma? Kpaa máŋ, ka káŋuŋ maa lâai kûa lé mɛni ma, yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé kú gɛ̀ é sía a kúkpɔɔi wála-walai kpaa máŋ a kúkpɔɔi maa-waa-laai?

13Eberaɣɛ̃ɛ Ŋɔɣâlai Aise Ŋɔɣâlai, Zeeka Ŋɔɣâlai, da kúnâŋ-ni Díɣâlai ƀé ǹyée mu-nuui Zîsɛ ŋɔfólo-laai maa tɛ̀, nyíi ka dɛ̀ɛ Pâle pɔ́ ka m̀aa sîa too ŋ̀ɛ́i, tãi è gbɛ̀tɛ la a gɛ́ɛ é ŋ̀uŋ ma ƀói.

14Kɛ́lɛ, ka dɔ̃yâ-nuui da ǹúu sɔŋ lɛ́lɛɛi maa sîa tòo, ka nuu-paa-nuu mare-kɛɛ kɛ́ a gɛ́ɛ dí dɛɛ kápɔ.

15Ká Vúlu-laa kɔɔ-pîlaŋ nuui pàa Ɣâla é mu siɣe saa yêei. Nyíŋi ƀé kúkaa a m̀aa sêre-ŋa.

16Ǹyaŋ laa-la sarâi Zîsɛ láai su ƀé kponoi kpanaŋ tɛ̀ɛ ǹalôŋ ŋí pɔ́, nyíi ka gàa kákɛ ƀo a gɔlɔŋɔ̂i. Ǹaa-lai nyíi gáa Zîsɛ sarâi a gɔlɔi-pono lɛ́lɛɛi ŋí tɛ́ɛ ǹalôŋ ŋí pɔ́ kákelee káŋɛi.

17“M̀ɛni ma ŋánûa, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ káfe kɛ́ ní a m̀ɛnii kɔ́lɔŋɔɔ ká kɛ̀ gêi, yɛ̂ɛ berei nɔ́ kánuu kpaya-kpayai dí gɛ̀ lai.

18Kɛ́lɛ, m̀ɛnii Ɣâla è wɔ́lɔ bù ŋɔlóno kɛ́-ƀelai lá a gɛ́ɛ dí m̀ó nàa tuɛi, a gɛ́ɛ fɛ̀ɛ nɔ́ Ŋɔkôrai é mɛni-soli káai, a ŋ̀aa-see kɛ́ a bere sîi tí.

19M̀ɛni ma, ka kálii pene ká pá ŋɔ́nɔ pôlu Ɣâla pɔ́, a gɛ́ɛ kásɔnyɔ̂ŋ é kúla kâa Kúnuu-namui é fúlu-laa nina tɛɛ kápɔ.

20Ǹelei tí a pâi pâi, a pâi M̀asâyai tɛ̂i nyíi a wɔ́lɔ ǹɛ kámɛni mai.

21Fɛ̂ɛ é lɛ́ɛ Ɣâla-taa é lɛ́ɛ la zu m̀ɛnii kélee ŋ̀aa-see é kɛ́ nyíi Ɣâla è gono tèe la ŋɔlóno kɛ́-ƀela maa waa pɔlɔ-ŋai sârai kóraŋ támaa tɛ̂i pôlu mai.

22Mose è mò, ǹyɛɛ, ‘Kúnuu-namui Ɣâla a pâi lóno kɛ́-nuu tɔnɔ kulâi kánûai sáma kámɛni ma, yɛ̂ɛ ńyaa. Ka pâi káwoli tɔ̂i m̀ɛni-ŋai kélee dîa a mò kâai.

23A pâi kɛ̂i a sɛŋ a gɛ́ɛ ǹúui kélee va ǹóno kɛ́-nuui tí wóo mɛnii, zu a pâi karâi ǹûai sáma.’

24Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai kélee, é síɣe Samia ma é tóo diai dîa lɛ̀ɛ bôlui, dí lòno é pîlaŋ ŋ̀ele-ŋai ŋí dîa.

25Kákaa a ǹóno kɛ́-ƀelai dílônii da gbanaŋ-wooi, nyíi Ɣâla è gɛ̀ kánâŋ-ni yêei tãi è mò la Eberaɣɛ̃ɛ ma, ǹyɛɛ, ‘Ísuui su-nuu tɔnɔ sârai, lûwa a pâi kɛ̂i ǹɔii su nuu-suui kélee ma.’

26Ɣâla è núu tɔnɔ sìɣe zu a ǹyée mu-nuu è dɛ̀ɛ kápɔ a m̀aa-nuŋ, a gɛ́ɛ é lûwa láa kâa kákelee ka kápôlu tɔɔ kásɔnyɔ̂ŋ-ŋai dîa.”

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 4

Pitɛ da Zɔ̂ŋ díkaa ǹúu kpaya-kpayai ŋɛ́i-tuɛ

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Pitɛ da Zɔ̂ŋ dí kɛ̀ niî lônoi ǹûai pɔ́, zâla láa soŋ-ƀelai da Ǹ̩âla-pɛrɛ kɛ́tɛi mɛi káa ƀelai láa túɛ-nuui, Sâdusii-ŋai dí kùla díŋɛi.

2Dí kɛ̀ a dílii ŋwánaa, kpɛ́ni fêi, Pitɛ da Zɔ̂ŋ dí kɛ̀ sɛŋ lêi ǹûai dîa díkɛ lòno Zîsɛ sârai é pîlaŋ m̀̀u-siɣe saa-yêei ma.

3Dí dísòŋ díŋɛi é lɛ́ɛ dîa a gɛ́ɛ ɣele é ƀɔ́, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a ɣele-wulii.

4Kɛ́lɛ, diai dí ŋ̀̀óoi mènii, dámaa è làa la. Diai làa lai dí kɛ̀ yɛ̂ɛ núu wála lɔ́ɔlu.

5Bôlu ma ɣelei dímɛi-ƀelai, dínuu-pɔlɔ-ŋai da díkɔlɔ pɔ̃yɛ-ƀelai dí díŋaa tɛ́ ma Zerusâlɛŋ.

6Zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi Ɛnaa máŋ è kɛ̀ naa, Kaifa, Zɔ̂ŋ, Alezaŋda da Zâla Láa Soŋ-nuu kɛ́tɛi ŋɔnuu-suui su-ƀelai kélee.

7Dí Pitɛ da Zɔ̂ŋ tɔ̀ɔ dísama, dí dímarê kɛ́, dîyɛɛ dîai, “Le wála-wala, kpaa gbɛ̂ɛ láai su ƀé ka nyíŋi kɛ̀ lai?”

8Pitɛ láa è kɛ̀ a vɛ́ɛ a M̀̀ɔlêŋ Maa Waai. È mò dîa, ǹyɛɛi, “Káai a ǹúu-mɛi-ƀelai da ǹúu pɔlɔ-ŋai,

9à kɛ̀ su-kɔ̂ɔŋ à sâa pà kúpɔ é pîlaŋ mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ɛ ma kɔɔ-pu-nuu mi, pere sîi lé-kɛɛ su ƀé ǹalôŋ ŋí è ƀalo lai,

10tɔɔ é kɛ́ a kákelee kákɔlɔŋ mɛni da Eezuɛ-ŋai kélee a gɛ́ɛ Nâzarɛ Zîsɛ Kôrai nyíi ka gbàmo wúru su-tíyeŋɔɔ mai, Ɣâla è m̀̀u sìɣe saa yêei, ǹáai su ƀé ǹalôŋ ŋí káa tɔ̂ɔni la káŋɛi a m̀̀áloɔɔ.

11Zîsɛ ŋí káa a gɔnii nyíi káai a bɛ́rɛ tɔɔ-ƀelai ká káŋɛi nàɣiŋ mɛi. Ǹyaa ká a kɛ́ a bɛ́rɛi sonôŋ su-kɔnii gbîŋ-kpiŋ.

12Ǹyaŋ ƀálo-laa fa kûla núu da kpɛni yêei, kpɛ́ni fêi, láa da kpɛ́ni kélee fé naa ǹɔii ma ƀé nyíi dɛɛ̂i nuu-kpune láa mâ nyii núu a pɔ̂ri ƀálo-laa sɔlɔ ƀo zui.”

13Ǹúu Pɔlɔ-ŋai kɛ́ɛ da gáa a gɛ́ɛ berei máŋ Pitɛ da Zɔ̂ŋ dífe kɛ́ ní a kɔlɔ kɔlɔŋɔɔ lai, díkɛ̀ lônoi a líi-kpele perei, dílaa è kpala dîa. Dí nâa gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ dí kɛ̀ a Zîsɛ pôlu-ƀelai da.

14Dí ǹalôŋ ŋí kàa a máloɔi, gɛ́ ƀò tɔ̂ɔni Pitɛ da Zɔ̂ŋ kɔlɛ. Kɛ́lɛ dífe pɔ̂ri ní mɛni da ƀôi é pîlaŋ ma.

15M̀̀ɛni ma, dí mò dîa a gɛ́ɛ dí kúla gbɔŋ su, dí pɛ́lɛ ŋuŋ ma pìlaŋ kɛ̂i é pîlaŋ m̀̀ɛnii ŋí.

16Dí mò, dîyɛɛi, “Lé ƀé kwa pâi gɛ̂i a ǹûai ŋí? Zerusâlɛŋ-ƀelai kélee da nâa gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ŋɛi-kɛ-maa kɛ́tɛi ŋí è kɛ̀ dísârai, nyíi kúfa pɔ̂ri zîa toôi.

17Kɛ́lɛ, a gɛ́ɛ m̀̀ɛnii ŋí fé lì kwaa kôyaa ma ǹûai sáma, kwaa dímaa yao a gɛ́ɛ dífe lono núu da kélee pɔ́ ŋɔ́nɔ Zîsɛ láai su.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Dí dítòli dí m̀o dîa a gɛ́ɛ dífe ŋɔ́nɔ lòno, kpaa máŋ dí sɛŋ lɛ́ Zîsɛ láai su.

19Kɛ́lɛ, Pitɛ da Zɔ̂ŋ dí díwoo su too, dîyɛɛi, “À kɛ̀ ǹɛ́lɛɛ̂i Ɣâla ŋɛ́i a gɛ́ɛ kú kúwoli tɔɔ kâa é tɛ́ɛ Ɣâla ma, ka ŋ̀á tée.

20Kɛ́lɛ, kúfa pɔ̂ri kperâi lônoi é pîlaŋ m̀ɛnii ma kwa gâai da nyíi kwa mɛnii.”

21Gɛ́ɛ da dímaa yao ŋɔ́nɔi, dí dílɛ̀ɛ naa dí li, dífe pere káa ní a gɛ́ɛ dí tɔ̂ŋ kpɛ́ dîa, kpɛ́ni fêi, ǹûai dí kɛ̀ naa, ǹúui kélee díkɛ Ɣâla láa ma tɛ̂i ŋɔfólo-laai mɛni ma,

22kpɛ́ni fêi, ǹúui dí màlo a ŋ̀ɛi-kɛ-maai ŋí, ŋɔpɔlɔ-pɔlɔ-laa è kɛ̀ a dɛ́ɛ kóraŋ buu náaŋ ma.

Ǹaa-laa-ƀelai dí Ɣâla fɛ̀li a gɛ́ɛ díkɛ a dílii-kpeleɛɛ díɣâla-fɛliɛɛi su

23Díkɛɛ da Pitɛ da Zɔ̂ŋ ŋuŋ ma ƀói, dí lì díƀarâai pɔ́-naa dí m̀ɛnii kélee ƀò dîa zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da ǹúu pɔlɔ-ŋai dí mò dîai.

24Nya ƀe díkelee dí Ɣâla fɛ̀li gîe ma dîyɛɛi, “M̀ɛi-nuui, yá ƀé ŋ̀elei kpɛ̀tɛ, ǹɔii, ǹyái da dísu sãa kélee.

25Í lòno kúnâŋ Deeƀé, íyee-mu-nuui pɔ́ M̀ɔlêŋ Maa Waai sârai, yɛ̂ɛ mài, ‘Lé mɛni ƀé Zɛ̃tai-ŋai dí dílii ŋwàna la, ǹûai dígbã mɛni folo-ŋai mɛni mai?

26Ǹɔii kaloŋ-ŋai dí tɔ̀ɔ nàa kɔlɛ, nuu-tuɛ-ƀelai dí díŋaa tɛ́ gîe ma, a gɛ́ɛ dí kɔ́ Ǹúu-namui pɔ́ da Ŋɔkôrai.’

27Tɔ̃yâ ma daai ŋí su Ɛɛlɔ, Pɔ̃ŋtiɛ Pâle, Zɛ̃tai-ŋai da Eezuɛ-ŋai dí díŋaa tɛ̀ gîe ma a gɛ́ɛ dí kɔ́ íyee-mu-nuu maa waai Zîsɛ pɔ́ nyíi í nɛ̀i.

28Dí díŋaa tɛ̀ ma a gɛ́ɛ dí m̀ɛnii kɛ́ í gbɛtɛ a íwala-walai nàa túɛ a gɛ́ɛ é kɛ́i.

29Kúnuu-namui, dímaa yaoi káa nâa, í wála-wâla tɛɛ íyee mu-ƀelai pɔ́ a gɛ́ɛ dí íwooi ƀó kpɔ́ a lii-kpele pere.

30Íyee sà̰a í nûa ƀálo, í ŋɛi kɛ́-maa-ŋa da mɛni kpaya-kpaya-ŋa kɛ́ Íyee mu-nuu maa waai Zîsɛ Kôrai láai sui.”

31Ɣâla fɛ́liɛɛ dîɛi, ƀɛ́i dí kɛ̀ a díŋaa tɛ́ɛ naa gîe mai naa è tùmo díkelee kpɔ́ dílaa è fɛ́ɛ a M̀ɔlêŋ Maa Waai dí Ɣâla ŋɔwóoi ƀó a lii-kpele pere.

Ǹaa-laa-ƀelai kɔ̃liŋ è kɛ̀ a díkîe-ni pɔ́ɔ

32Nàa-laa-ƀelai dí kɛ̀ zu tɔnɔ da dímɔ̃leŋ. Núu tɔnɔ da kpîŋ fé m̀ó ní a gɛ́ɛ zãâi kɛ̀ ǹyêei, bɔ́ɔ è kɛ̀ a da, kɛ́lɛ, díkɔ̃liŋ kélee è kɛ̀ a díkîe-ni pɔ́ɔ.

33Zia-ƀelai dí Kúnuu-namui Zîsɛ ŋɔmu-siɣe saa-yeei maa sêre-faa kɛ̀ a wála-wala-laa. Ƀelɛ-sêe kɛ́tɛ è kɛ̀ díkelee dîa.

34Núu da kélee fé kɛ́ ní dísama nyíi sɛŋ da mɛni gbaaŋ è kɛ̀ a doɔɔ mai. Diai kélee lɔii è kɛ̀ díyêei da pɛrɛ-ŋai, dí díkɔ̀lɛ dí pá a zɔ̃ɔ,

© 2014 Bible Society in Liberia.

35dí bu zia-ƀelai ŋɛ́i. Nya ƀe dí ŋáa kɔlɛ diai dîa kɛ̀ mɔ̃lɛ̂i.

36Zosɛ nyíi zia-ƀelai dí ǹáa sèe a Banaba (zu-kulâi ƀa lii-lɔ-loŋ), nyíi kɛ̀ a Liiva-nuui, bɔ́-taai kɛ́ ƀò a Sapɔrɔi,

37è ŋɔlɔii gbua kɔ̀lɛ, é pá a zɔ̃ɔ é bú zia-ƀelai ŋɛ́i.

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 5

Ananaya da Sofaya

1Nalôŋ tɔnɔ da è kɛ̀ naa máŋ ǹáa ƀé kɛ̀ a Ananaya. Ŋɔnɛnîi láa ƀé kɛ̀ ƀò a Sofaya. Da ǹyaa dí díkɔ̃liŋ da kɔ̀lɛ.

2Kɛ́lɛ zɛŋ-kaoi dí zɔlɔ ƀò zui da nɔ́ ƀé zurɔ̂ŋ ɣelei è pà la zia-ƀelai pɔ́.

3Nya ƀe Pitɛ è mò ma ǹyɛɛi, “Ananaya, lé mɛni ƀé í ǹɛɛ la naa Sêtɔŋ ŋɔwála-walai é tɛ́ɛ yâ í lɛ́ɛ kɛ́ M̀ɔlêŋ Maa Waai mai. Í ǹɔii sɔ̃ɔi da lɛ̀ɛ pôlui lé mɛni ma?

4Ílɛɛ pâi íkɔ̃liŋ kɔlɛɛ̂i, vé kɛ́ ní naa a ípɔɔ? Gɔlɛ́ɛ yɛ̂ pôlu mai, zɔ̃ɔ fé kɛ́ ní íwala-walai mu? Lé mɛni ƀé í m̀ɛnii ŋí kpɛ̀tɛ la íkili ŋái? Ífe lɛ́ɛ kɛ́ ni nuu-kpune ma, kɛ́lɛ, í gɛ̀ Ɣâla ma.”

5Ǹóo-ŋai ŋí mɛniɛɛ Ananaya mii, è tòo é sáa. Yao kɛ́tɛ è pà kpɔ́ ǹúui kélee kponôi m̀ɛnii ŋí mɛnii.

6Ǹyaŋkpa-ŋai dí pà dí m̀aa ɣíri dí lí la dí nòo.

7Aƀa saaƀa tɛ̂ɛ pôlu ma ŋɔnɛnîi nyíi vé kɛ́ ní a m̀ɛnii ŋí kɔ́lɔŋɔɔ kɛ̀i, è lɔ̀.

8Pitɛ è mò ma, ǹyɛɛi, “À kɛ̀ ká ǹɔii kɔ̀lɛ a zɔ̃ɔ kɛ́ɛ ŋí, m̀ó mâ.” Ǹɛnîi ǹyɛɛ ma, “Ooei, zɔ̃ɔ ká ti.”

9Kɛ́lɛ, Pitɛ è mò ma, ǹyɛɛ, “Lé mɛni ƀé káfeerɛ ka fàa la ma ká Kúnuu-namui Ŋɔmɔ̂leŋ su kɔɔŋ? Gáa, ǹyaŋkpa-ŋai dí ísurɔ̂ŋ lòoi, da tɔ̂ɔni bɛ́rɛi lá. Da pâi kulâi a yá ŋ̀ɛ́nei ŋá lonîi ma.”

10È kɛ̀ kpɔ́ tí ǹɛnîi é tóo gɔ́ɔ mu a naa m̀aa félaa é sáa. Nya ƀe ǹyaŋkpa-ŋai dí lɔ̀ dí bomai káa dí ziɣe dí lí la dí nòo ŋɔsurɔ̂ŋ kɔlɛ.

11Kôrai-toli-kpɔŋ su-ƀelai da diai kélee m̀ɛnii ŋí mɛ̀nii dí yào a ŋ̀ánaa.

Pitɛ è ŋɛi-kɛ-maa támaa da mɛni kpaya-kpaya kɛ̀

12Zia-ƀelai dí ŋɛi-kɛ-maa támaa da mɛni kpaya-kpaya-ŋa kɛ̀ ǹûai ŋɛ́i. Díkelee dí kɛ̀ zu tɔnɔɔ Saloma ŋɔkâlai ŋá.

13Diai dífe kɛ́ ní ǹúu-kpului ŋí sui da fé fáa ní ma é pá dípɔ, berei máŋ nûa dí ƀaa kɛ́-maa támaa tɛ̀ɛ la zu-ƀelai dípɔi.

14Kɛ́lɛ ǹaa-la-ƀelai pà Kúnuu-namui ŋɔƀélai ma-pere a ɣele kéleei, dí kɛ̀ a dítamaa--sinaa da nɛyaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Nyíŋi kɛ́ɛi, dí lì a gɔlɔ fela-ƀelai bere-ŋai ma dí dílaa gbìŋ-ŋai ŋá da gára-ŋai ma, a gɛ́ɛ Pitɛ à pà, ǹinîŋ nɔ́ é pú da-ŋa dîa.

16Nya ƀe kpɔŋ támaa dí kúla Zerusâlɛŋ kɔlɛ ma taa-ŋai su dí díŋaa tɛ̀ ma dí pá a kɔlɔ-fela-ƀela nyíi-ŋai nyînaŋ nyɔ́mɔɔ è kɛ́ dípôlui. Dí díkelee ƀàlo.

Dí zia-ƀelai kpɔ̀ara

17Kɛ́lɛ, zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi da ǹûai kélee da dîa-ni dí kɛ̀ naai dílii e ŋwána (nyíi-ŋai kɛ̀ a Sâdusii-ŋai). Dí láa è kɛ̀ kpɔ́ a vɛ́ɛ a tólo.

18Dí zia-ƀelai sòŋ dí dípu kpini-pɛrɛ mu.

19Kɛ́lɛ, Ɣâla-taa kela tɔnɔ è gbini-pɛrɛi láa ƀò a kpini é díkula naa, ǹyɛɛ dîai,

20“Ka lí ká tɔ́ɔ Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu ká ŋ̀ɛ́niɛi ninai ŋí su-mɛni kélee ƀó ǹûai dîa.”

21Nyíŋi mɛniɛɛ dîɛi, dí lì Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu a ŋ̀ele-walai dí sɛŋ lɛ́. Zâla láa soŋ-nuui è pà da bôlu-ƀelai dí gɔyâŋ su-ƀelai ŋáa tɛ́ gîe ma da Eezuɛ nuu-pɔlɔ-ŋai dí núu tɛ́ɛ gbini-pɛrɛi lá a gɛ́ɛ dí pá a zia-ƀelai.

22Kɛ́lɛ, diai dí dítɛɛi, dífe díkaa ni gbini-pɛrɛi mu. Dí lì pôlu dí mó dîa, dîyɛɛi,

23“Kú gbini-pɛrɛi kàa ǹá tɛ́ɛ gwaa kélee, gbini-pɛrɛ mɛi-kaa-ƀelai díkɛ ƀò tɔ̂ɔni gbôŋ lá. Kɛ́lɛ, bɛ́rɛi lá ƀɔ́ɔɔ kûɛi, kúfe núu da kélee káa ní mu.”

24Zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da Ǹâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mɛi-káa-ƀelai kɛ́ɛ dí nyíŋi mɛni lai, díkili ŋá è tɛ̀i kpɔ a dámaa e pîlaŋ la dîa da m̀ɛnii pâi kulâi nyíŋi sui.

25È kɛ̀ nɔ́ ti, núu tɔnɔ kɛ́ pà é m̀ɔ́ dîa, ǹyɛɛi, “Ka gáa, ǹûai ka dípu gbini-pɛrɛi mui, díkaa tɔ̂ɔni Ǹâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu díkɛ sɛŋ lɛ̀ ǹûai dîa.”

26Nya ƀe ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai mɛi-nuui da ǹyée mu-ƀelai dí lì dí pá a dîa. Kɛ́lɛ, dífe dísoŋ ní a ƀaa kula maa pere, a gɛ́ɛ ǹûai dífa la dísɔɔ la a kɔni.

27Dí pàa a diai, dí dítɔ̀ɔ gbɔŋ tuɛ. Nya ƀe zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi e dímarê kɛ̀,

28ǹyɛɛ dîai, “Kú mò kâa a gbanaŋɔɔ a gɛ́ɛ káfe sɛŋ lɛ̀ ǹáai ŋí su. Ka gáa, ka Zerusâlɛŋ láa fɛ́ɛ a kásɛŋ-lɛɛi, kákɛ ŋ̀wɛli a gɛ́ɛ ká ǹalôŋ ŋí saa mɛni lɛɛ kûa.”

29Kɛ́lɛ, Pitɛ da zia-ƀelai dí zu too, dîyɛɛ dîai, “Fɛ̂ɛ kú Ɣâla ŋɔwóoi mɛni é tɛ́ɛ nuu-kpune ma.

30Kúnâŋ-ni Díɣâlai ƀé Zîsɛ mu siɣe saa yêei, nyíi ká gbàmo wúru-su-tíyeŋɔɔ mai.

31Ɣâla è m̀aa tɛ̀ a ǹáa mii-yee a nuu túɛ-nuu da nuu-ƀalo-nuu, a gɛ́ɛ é gɛ́ Eezuɛ-ƀelai dí dílii pene Ɣâla é dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai su mɛni lɛɛ.

32Kúkaa a mɛni-ŋai ŋí maa sêre-ŋa kwa M̀ɔlêŋ Maa Waai ni, nyíi Ɣâla è dɛ̀ɛ diai pɔ́ da ŋ̀óo mɛnii, ǹyaa máŋ gáa la.”

33Kɛ́lɛ, ǹûai kɛ́ɛ da nyíŋi mɛnii, dílii è tèe díkoi a ŋ̀ánaa, díkɛ ŋ̀wɛli dí dípaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

34Kɛ́lɛ, Faresii-nuu tɔnɔ è kɛ̀ gbɔŋ tí su ǹáa ƀé kɛ̀ a Gameliɛ. È kɛ̀ a dɔ̂ŋ lɛ́-ƀelai dɔnɔ. Ǹûai kélee dí ƀâa kɛ̀ ma, e sìɣe e tɔɔ e mo a gɛ́ɛ zia-ƀelai dí kula gbɔŋ su a guro.

35È mò dîa, ǹyɛɛi, “Eezuɛ-ƀela, ka kámɛi káa a ǹûai ŋí.

36Ǹele-ŋai ŋí dí lɛ́ɛ pâi serîi, Teuda è sìɣe é tɔ́ɔ é gbîŋ kɛ́ a núu kɛ́tɛ. Kpakolo kɛ́ɛ yɛ̂ɛ ǹuŋ náaŋ dí pîlaŋ bôlu. Kɛ́lɛ, dí bàa, diai kélee ǹóo mɛnii dí táa-tàa dí lɛ́ɛ kpɛ́ni-kpɛni.

37Nyíŋi pôlu ma, Galalii-nuui Zudasi è mu sìɣe a Ǹûa láa siɣe tãi é núu támaa sìɣe a gɛ́ɛ dí kɛ́ bôlu. Ǹyaa máŋ è sàa, diai kélee dí ǹóo mɛni dí táa-taa.

38Ǹmɛni ma ŋa môi kâa a gɛ́ɛ ká tée ǹûai ŋí dîa ka dílɛɛ naa dí li, kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ mɛni kpɛtɛɛi ŋí kpaa díi ŋí káa a nuu-kpune kɛ́-tii, a pâi fɛɣêi.

39Kɛ́lɛ, à kɛ̀ Ɣâla kpɛtɛ mɛni ƀe káyee fé pâi pɔrîi dîa. Ɣele da ka pâi gâai a gɛ́ɛ kákaa kôi Ɣâla pɔ́!”

40Nya ƀe dí ŋɔlia-wooi mɛ̀ni. Dí zia-ƀelai ŋí tòli dí dílokwa dí m̀ó dîa a gɛ́ɛ dífe ŋɔ́nɔ lono Zîsɛ láai su, dí tee dîa dí lí.

41Zia-ƀelai kúlaa gbɔŋ sui, dí li a lii-nɛ̃ɛ, kpɛ́ni fêi, Ɣâla a fáa ma a gɛ́ɛ dímaa nɛ̃ɛi kɛ̀ dí mɛni-soli káa a ŋumɛ pere Zîsɛ láai mɛni ma.

42Dí kɛ̀ nɔ́ Zîsɛ maa mɛni lêi a ɣele kélee Ǹâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu da pɛ́rɛ kélee lá a gɛ́ɛ gáa a Kôrai.

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 6

Dí ǹúu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi lɛ̀

1Ǹele-ŋai tí su Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai díkɛ̀ tâmai, Yɛ̂lɛni-ŋai dí kɛ̀ díŋuŋ su-woo saâi gɛ pîlaŋ Ibulu-ŋai dîa. Kpɛ́ni fêi, Ibulu-ŋai dí díŋɛi nàɣîŋ dípɔɔ-nɛyaai mɛi ǹele kûu tɔnɔ́-tɔnɔ́ mii-sɛŋ ŋá kɔlɛ mɛni ma.

2Nya ƀe bôlu-ƀela puu kao feerɛi dí ǹaa-la-ƀelai kpéli-ŋai kélee tòli gîe ma dîɛ dîai, “M̀aa fé nɛ̃ɛ ní kú Ɣâla ŋɔwóoi lɛ́ɛ kú mii-sɛŋ ŋá kɔlɛ teƀele ma.

3M̀ɛni ma, ŋánûa, ka núu sa̋a lɛ́lɛɛ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kɔ́ri kásama nyíi-ŋai dílaa fɛ̂ɛi a M̀ɔlɛ̂ŋ da tarei, a gɛ́ɛ ku dítɔɔ mɛnii ŋí láa tuɛ.

4Kɛ́lɛ, kwa pâi kúŋuŋ pûi Ɣâla fɛliɛ su a tãi kélee da ŋɔwóoi ƀoɔ.”

5Mɛnii ŋí è gbɔŋ kélee líi làa. Nya ƀe dí Tiƀiŋ lɛ̀, nyíi kɛ̀ a ǹáa fɛɛ a laa-la da M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai, da Fele, Purisela, Naikenɔ, Taimɔ, Paaminɛ, é pɛ́lɛ Nekolɛ ma, nyíi nâa pène a Zûu-nuu é kúla Ɛŋtiɔ taai sui.

6Dí ǹûai ŋí kùla zia-ƀelai ŋɛi. Tãi dí kɛ̀ Ɣâla fɛlîi lai, dí díyee pɛ̀lɛ dîa.

7Ɣâla ŋɔwóoi e ƀɔ̀lɔ; Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai dí tama kpɔ́ a zu kɛ́tɛ Zerusâlɛŋ, Zâla láa soŋ-ƀelai dámaa dí díyee sèe naa-lai mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Dí Tiƀiŋ sòŋ

8Tiƀiŋ, nyíi ǹáa è kɛ̀ a vɛɛ a Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sêei da ŋɔwála-walai, e mɛni kpaya-kpaya-ŋa da ŋɛi-kɛ-maa-ŋa kɛ̀ ǹûai sama.

9Kɛ́lɛ, nûa-ŋa dí kùla Ǹ̩âla-fɛli kêre-ŋai mu da dítòli a Leƀetiŋ Ɣâla-fɛli-kerei, Sailini Ɣâla-fɛli-kerei, da Alezaŋdura Ɣâla-fɛli-kerei, da diai kùla Sɛlisia da Eesia, dí kɛ̀ yeli tɔɔ Tiƀiŋ lá.

10Kɛ́lɛ, dífe pɔ̂ri ni tɔ̂i ŋɔtárei ŋ́ɛi-tuɛ da M̀ɔlêŋ, nyíi è lòno lai.

11Nya ƀe dí mò nûa dîa loo-pere su a gɛ́ɛ dí mo a ǹáa, dîyɛɛi, “Ku ŋ̀óo mèni gɛ tɛ-ŋɛi-woo-ŋa ƀo gɛ pîlaŋ Mose ma da Ɣâla.”

12Dí ǹûai líi mu siɣe, da ǹúu pɔlɔ-ŋai, é pɛ́lɛ gɔlɔ-pɔ̃yɛ-ƀelai dîa, dí pa dí zoŋ dí pa la gɔyâŋ su-ƀelai ŋɛi tuɛ.

13Dí woya-sere-faa kɛ-ƀela lɛ̀, nyíi-ŋai mò, dîyɛɛi, “Ǹalôŋ ŋ́ fa wɔ́lɔ kpèra lônoi a nyɔ́mɔɔ é pîlaŋ gwaa maa waai ŋ́ ma da dɔ̂ŋ;

14kpɛ́ni fêi, ku mèni ǹá, a gɛ́ɛ Nâzarɛ Zîsɛ ŋ́ a pâi gwaai ŋ́ ma karâi, é kútûa-perei maa fáleŋ nyíi Mose e dɛ̀ɛ kúpɔi.”

15Diai kélee kɛ̀ seêni gɔyâŋ sui, dí gàa, dí ŋ̀ɛi káa yɛ̂ɛ Ɣâla-taa-kela ŋɛ́i.

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 7

Tiƀiŋ è gbîŋ maa kɔ̃̂ɔ

1Zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi è mò, ǹyɛɛ, “M̀ɛni-ŋai ŋ́ káa a tɔ̃yâ?”

2Tiƀiŋ è zu-tòo ǹyɛɛ, “Ŋ́ánûa da ńâŋ-ni, ka ŋ́oo mɛni. Vólo-laa Ɣalai è kùla kúnâŋ Eberaɣɛ̃ɛ ŋɛ́i é lɛ́ɛ liî Araŋ a gɛ́ɛ é sée naa Ɣâla è kùla ŋ̀ɛ́i Mɛsopotemiai.

3È mò ma, ǹyɛɛi, ‘Kula ílɔii su ínûai sáma í pá ǹɔii su ŋa pâi ǹɛ̂i yâi.’

4Nya ƀe è kùla ŋɔnûai sáma é lí é sée Araŋ. Ǹâŋ saai, Ɣâla è gùla naa é pá la ǹɔii ŋ́ su kwa seêni mai.

5Ɣâla fé ǹɔii ŋ́ gbua da kpîŋ tɛ̀ɛ ní bɔ́ a gɛ́ɛ é sée naa, kɛ́lɛ, è góno tèe ǹyêei a gɛ́ɛ a pâi dɛɛ̂i bɔ́ a gɔ̃liŋ da ŋɔsuui. Eberaɣɛ̃ɛ fé niî kɛ̀ loŋ da maa sɔlɔ ní.

6Ɣâla ǹyɛɛ mài, ‘Ŋɔsuui a pâi kɛ̂i a ŋɔ̃yâ ƀarâa dílɔii su. Da pâi dísônii yɛ̂ɛ luɛ dí díkɛ dí mɛni-soli káa kóraŋ ŋuŋ náaŋ yée mu.’

7Ɣâla è mò, ǹyɛɛ, ‘Ǹɔii-ŋuŋ da pâi ǹuɛ-laai kɛ̂i zui, ŋa pâi ŋɔmɛni ŋá têei. Nàa pôlu ma da pâi kulâi maa lɔii-ŋuŋ su, dí pá ƀɛ́ dí tíi kɛ́ mî.’

8Nya ƀe Ɣâla è nuu-kpɛtɛ mɛni maa kpanaŋ-woo kɛ̀ Eberaɣɛ̃ɛ yêei. Gɛ́ɛ tí, Eberaɣɛ̃ɛ è Aise maa sɔlɔ ƀô é zee kpono ma gɛ́ɛ a fólo lɔ́ɔlu mɛi saaƀai. Aise è Zeeka maa sɔlɔ ƀo, Zeeka é nîa-pɛlɛɛ puu kao feerɛ maa sɔlɔ ƀó. Ǹûai ŋ́ ƀa sâa kánâŋ pɔlɔ-ŋai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9“Kánâŋ pɔlɔ-ŋai ŋí dí kɛ̀ tólo kulâi Zosɛ ma. Dí gɔ̀lɛ Ize lɔii su. Kɛ́lɛ, Ɣâla è kɛ̀ gɔlɛ.

10È gùla ŋɔmɛni kpɔ̂lui kélee su é lûwa láa ma é táre tɛ́ɛ bɔ́ Ize kaloŋ Feelo ŋɛ́i tuɛ, nyíi gɛ̀ a Ize lɔii da ŋɔpɛ́rɛi mɛi-nuui.

11Nya ƀe puru su kɛ́tɛ è tòo Ize da Keena lɔii gwaa kélee da mɛni kpɔ̂lu támaa. Kúnâŋ-ni dífe kɛ́ ni mii-sɛŋ da sɔlɔ ƀôi.

12Kɛ́lɛ, Zeeka è mèni a gɛ́ɛ gbai è kɛ̀ Ize. Nya ƀe e kúnâŋ ni tɛ̀ɛ naa a m̀aa-ŋuŋ.

13Ziai veerɛ ɣelei, Zosɛ è gbîŋ lɛ̀ ǹía-ni dîa é ŋɔnûai lɛ́ Ize kaloŋ ma.

14Nya ƀe Zosɛ è ǹâŋ Zeeka worê tɛ̀ɛ da ŋɔnûai kélee a gɛ́ɛ dí pá Ize. Dí kɛ̀ a núu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao lɔ́ɔlu.

15Nya ƀe Zeeka è lì Ize, é sáa naa da kúnâŋ-ni.

16Dí lì pôlu a dia Sɛkɛŋ dí díloo m̀olôŋ su ǹɔii ma Eberaɣɛ̃ɛ è wɔ́lɔ naa yà a sɛŋ-kao Amɔ ǹônii yêei Sɛkɛŋ.

17“Kɛ́lɛ, gono-teei ŋɔtãi lɛɣɛi, nyíi Ɣâla è gɛ̀ Eberaɣɛ̃ɛ yêei, ǹûai dí ƀûu ƀò Ize dí táma

18é lɛ́ɛ zu kâloŋ da kpɛ́ni é mu siɣe Ize nyíi vé kɛ́ ní a Zosɛ kɔ́lɔŋɔ̂i.

19Gâloŋ ŋí è ŋ̀wana-lɔ̂ɔ tua tee-tèe kɛ̀ a kúsuui su-ƀelai. È tùa a kúnâŋ-ni a nyɔ́mɔɔ, é díkɛ a gɛ́ɛ dí dílônii kwâtara-ŋai kɛ́ díŋuŋ lá é píli a gɛ́ɛ dífe kɛ̀ ɣele ma.

20M̀aa tãi ŋí su ƀé dí Mose maa sɔlɔ ƀò la. È kɛ̀ a gwâtara è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ. Ŋɔnûai dí m̀ɛi kàa a ɣáloŋ saaƀa ǹâŋ ŋɔpɛ́rɛi mu.

21Tãi dí bìli lai, gâloŋ ǹóŋ-nɛnîi è zìɣe a ǹóŋ é ŋá-kɔŋ.

22Mose è Ize-ƀelai dítarei kélee maa kɔ̀ri é gɔ́lɔŋ. È kɛ̀ a núu kɛ́tɛ ŋ̀óo su da dûa-pere.

23“Gɛ́ɛ a kóraŋ buu náaŋ, è gbɛ̀tɛ ǹíi su a gɛ́ɛ é lí ŋɔnûai Eezuɛ-ƀelai naa kâai.

24Gɛ́ɛ a dɔnɔ káa da Ize naloŋ dɔnɔ dí kɛ́ kɔ̂i, è ǹúui maa kɔ̃ɔ m̀arâŋ è kɛ̀ tûai la a ǹyɔ́mɔɔi. È Ize naloŋ lòkwa é bàa.

25È kɛ̀ gâai a gɛ́ɛ ŋɔŋûai dí táre zu berei Ɣâla a pâi díŋuŋ ma ƀôi la ǹyaa Mose sârai. Kɛ́lɛ, dífe táre ni kɛ̀ zu.

26Bôlu ma ɣelei è kùla ŋɔnûai veerɛ ma díkɛ namu kɔ̀. È kɔ̀ a gɛ́ɛ é díŋaa kɔlɛ, ǹyɛɛi, ‘Ŋ̀ánûa, kákaa a nuu tɔnɔ. Lé ƀé ka kákîe-ni ŋwânai mɛni mai?’

27Kɛ́lɛ, ǹúui m̀arâŋ kɔ̀rii, è Mose tùaŋ, ǹyɛɛ mài, ‘Gbɛ̂ɛ ƀé íkɛ̀ a mɛni ŋá-tee-nuu kúloai?

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Ya ŋ̀wɛ̂lii í ḿbaa yɛ̂ɛ berei í wɛ́ɛ Ize naloŋ pàa lai?’

29Ǹɛnii ŋí ƀɔ́ɔɔ nalôŋ mìi, Mose è pù é lí Midiaŋ. È lɛ̀ɛ naa é lónii-sinaa feerɛ maa sɔlɔ ƀó.

30“Kóraŋ buu náaŋ tɛɛ pôlu ma, Ɣâla-taa kela è pà bɔ́ Sana Yeei ma vɛ̃ɛ-kpalaŋ su. Ǹ̩âla-taa kelai ŋí è kɛ̀ ŋɔŋ-leŋ su kpɔlɔ su.

31Ǹɛnii ŋí naa káa Mose mii, ǹá è kpàla ma. Ǹɛɣɛɛ naa a gɛ́ɛ é naa káai, è Kúnuu-namui wóo mɛ̀ni, ǹyɛɛ mài,

32‘Ńyãa ƀa ínâŋ pɔlɔ-ŋai Díɣâlai, Eberaɣɛ̃ɛ Ŋɔɣâlai, Aise Ŋɔɣâlai, da Zeeka Ŋɔɣâlai.’ Mose è kpɛ̃liŋ vé pɔ̂ri ní naa kâai.

33Kúnuu-namui è mò ma, ǹyɛɛi, ‘Íkɔlɔ̂i kúla íkɔɔ ŋá. Ƀɛ́i íkaa tɔ̂ɔni naai, naa káa a lɔii maa waa.

34Ŋa ŋánûai dímɛni-solii káa, nyíi-ŋai díkaa Izei. Ŋa díŋuŋ su-saa wooi mɛni, ǹya ƀé ŋa pá a gɛ́ɛ ŋá díŋuŋ ma ƀo. Pá ŋa pâi ítɛɛ̂i Ize.’

35“Mosei ŋí dí díyee kula mu, díkɛ ǹo, dîyɛɛi, ‘Gbɛ̂ɛ ƀé íkɛ̀ a núu kɛ́tɛ da mɛni ŋá-tee-nuui?’ Ǹyaa nɔ́ ƀé Ɣâla è dɛ̀ɛ, a gɛ́ɛ é kɛ́ a núu-mɛi-nuu da núu-ŋuŋ ma ƀó-nuu Ǹ̩âla-taa kelai sârai nyíi pà bɔ́ ŋ̀âlêŋ kpɔlɔi sui.

36Gɛ́ɛ a mɛni kpaya-kpaya-ŋa da ŋɛi-kɛ-maa-ŋa kɛ́ Ize, da Ǹyúo Kpɔ̂lui su da vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su a kóraŋ buu náaŋ, è díkùla yeei kɛ̀.

37Mose ká nyíi mò Eezuɛ-ƀelai dîa, ǹyɛɛ, ‘Ɣâla a pâi lóno kɛ́-nuu tɛɛ̂i kámɛni ma. A pâi kulâi kásuui su yɛ̂ɛ ńyãa.’

38Ǹyaa ƀé kɛ̀ Ǹ̩âla-ƀelai sáma vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su da Ǹ̩âla-taa kelai nyíi lòno bɔ́ Sana Yeei ma, ǹyaŋ gɛ́ lòno kúnâŋ-ni pɔ́i. Mosei ŋí è mɛni fûlu-ŋa sɔlɔ ƀô a gɛ́ɛ é mó kûa.

39“Kúnâŋ-ni dífe ŋ̀óo mɛni ní. Dí duãŋ kwaa tɔnɔ ma-pere, dí tinaŋ Ize pere dílii su.

40Dí mò Eelɔŋ ma, dîyɛɛi, ‘Ɣâla-ŋa kpɛtɛ kûɛ dí tɔɔ kútuɛ, kpɛ́ni fêi, Mosei ŋí nyíi kúkùla Ize lɔii sui, kúfe mɛnii kɔ́lɔŋ a kɛ́ lai.’

41Nya ƀe dí niŋa-lonii pɔkɔɔŋ kpɛ̀tɛ a ŋ̀ele-ŋai tí dí sâla kula ma. Dí kɛ̀ díkpɔ̂i kpɛtɛ sɛŋ maa lii-nɛ̃ɛ kulâi.

42Ɣâla è tìnaŋ é bôlu fé dîɛ é dílɛɛ naa a gɛ́ɛ dí ŋ̀âloŋ fɛli, bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai, da vóloi nyíi-ŋai díkaa ŋ̀elei sui, yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i la Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai díkɔlɔi su, ǹyɛɛi, ‘Eezuɛ-ƀelai kélee, káfe taa-tulɛ kula ḿâ a sâla da sâla da kpɛni-ŋa góraŋ buu náaŋ yée mu vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su?

43Ka ŋ̀âlai Molɛ ŋɔpɛ́rɛi siɣe da ŋâlai da dòli a Lefaŋ ŋɔpɛmɛlɛ̂ŋ-kaoi, nyíi gáa a ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa ka zàa a gɛ́ɛ ka vɛlii. Ŋa pâi liî a káa Babelɔŋ pôlu-pere.’

© 2014 Bible Society in Liberia.

44“Ɣâla Ŋɔsua-kɔlɔ seɣe-pɛrɛi è kɛ̀ kúnâŋ-ni yêei vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, gbɛ́tɛɛ yɛ̂ɛ berei
Ɣâla è mò la Mose ma a gɛ́ɛ é gbɛtɛ la yɛ̂ɛ berei ǹyaa Mose è gbɛtɛ pere kàa lai.

45Bɛ́rɛi ŋí kúnâŋ-ni dí zɔlɔ ƀô díwô nua pɔlɔ-ŋai yêei. Dí pà la ƀɛ́ tãi dí kɛ̀ la Zasua
mui. Dí Zɛ̃tai-ŋai yée mɛi ɣàle, nyíi-ŋai Ɣâla è díkpɛ̀ dí siɣe kúnâŋ-ni ŋɛ́i. Bɛ́rɛi e
lɛ̀ɛ díyêei é lɛ́ɛ la zu Deeƀé ŋɔtãi é seri.

46Ɣâla líi è kɛ̀ a ǹáa Deeƀé yêei. Deeƀé è gberâi fè a gɛ́ɛ é ǹɛɛ naa é pɛ́rɛ kɔ́ri
Zeeka Ŋɔɣâlai mɛni ma.

47Kɛ́lɛ, Saloma ƀé pɛ́rɛ tɔ̀ɔ mì.

48“É máŋ kɛ́ ti, Ǹúui Gɛ́tɛi va kɛ̂ pɛ́rɛ mu, dí dɔ̀ɔ a núu-kpune yeei, yɛ̂ɛ berei Ɣâla
ŋɔlóno kɛ́-nuui a mò la, ǹyɛɛi,

49‘Ŋ̀elei su ƀa ŋátɔɔ-kpeliŋ, ǹɔii ma kɛ́ ƀo a ŋ̌gɔɔ-tɔɔi. Lé pɛrɛ ƀé ka pɔ̂ri tɔ̂i ḿɛni
ma? Kpaa máŋ, mí ƀé gáa a ḿvii-tɔɔi?

50Fé zãâi ŋí kélee kpɛtɛ ní a ńyee?’

51“Wolii-kpɔlɔ-ƀela, káai Ɣâla fé kálii su, kpaa máŋ káfa ŋ̀óo mɛnii, ka tɔɔ M̀ɔlêŋ
Maa Waai ŋɔtíi tuɛ a tãi kélee. Berei kánâŋ-ni dí tùa lai, bere nɔ́ ƀé kákaa tuâi la.

52Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai nênɛ ƀé vé mɛni-soli káa ní kánâŋ-ni yêei? Kánâŋ-ni dí
Ɣâla ŋɔworê-woo ƀó-ƀelai kélee pàa a nyíi-ŋai kɛ̀ Dɔ̃yâ Nuui pá mɛni ƀôi nàa
túɛi. Káa kpîŋ ka káyee kúla Dɔ̃yâ Nuui ŋí mu ka bàa.

53Káa ƀé ka dɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀò Ɣâla-taa kela-ŋa yêei. Kɛ́lɛ káfe mɛi káa ní.”

Dí Tiƀiŋ sɔ̀ɔ a kɔni

54M̀ɛni-ŋai ŋí mɛniɛɛ dîɛi, dílii è tèe díkoi díkɛ dísîa-mii la.

55Kɛ́lɛ, gbono è kɛ̀ a ǹáa fɛ́ɛ a M̀ɔlêŋ Maa Waai. E ŋ̀elei su kàa kpɔ́ é Ɣâla ŋɔfóloi
káa é Zîsɛ káa tɔ̂ɔni Ɣâla láa mii yée mɛi,

56é m̀ó, ǹyɛɛi, “Ŋa ŋ̀elei su kâai ǹá ƀóɔɔ, núu-kpune Ǹóŋ kɛ́ ƀò tɔ̂ɔni Ɣâla láa mii
yée mɛi.”

57Dí làɣi a zu-kɛ́tɛ, dí díyee lɔ́ díwolii, díkelee dí zoŋ a gîe a maa félaa.

58Dí gùla daai su dí pɛ́lɛ zɔ̂i a kɔni. Diai kɛ̀ zɔ̂i a gɔnii, dí díseɣe-ŋai pù ńyaŋkpa
tɔnɔ kɔ́ɔ mu. Ǹyaŋkpâi ŋí láa ƀé kɛ̀ a Sɔ̂ɔ.

59Díkɛɛ Tiƀiŋ sɔ̂i, è Ɣâla fèli, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namu Zîsɛ, íyee sée ŋámɔ̂leŋ mu.”

60È pù ŋume ŋá é wɔ́lɔ a ŋ̀óo su-kɛ́tɛ, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, ífe díkula maa kɛ̀
dísɔnyɔ̂ŋ ŋí mɛni ma.” Nyíŋi ƀóɔɔ mìi, è sàa.

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 8

1Sɔ̂ɔ è fàa ma a gɛ́ɛ dí bàa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Sɔ̂ɔ è Kôrai-toli-kpɔŋ kpɔ̀ara

Maa ɣelei tí, dí pɛ̀lɛ Zerusâlɛŋ Kôrai-toli-kpɔŋ kpɔaraa ma kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Zu-ƀelai kélee dí taa-taa dí kula dílɔii su dí lí Zuda da Sameria lɔii su, zia-ƀelai nɔ́ ƀé dífe taa-taa ni.

2Ɣâla mɛni kɛ́-ƀela da-ŋa dí lì Tiƀiŋ loôi, dí wɔ́lɔ kpɔ́ mɛi a ǹɛ́lɛɛ.

3Kɛ́lɛ, Sɔ̂ɔ è pɛ̀lɛ Kôrai-toli-kpɔŋ ma a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ, gɛ́ lɔ̀ bɛ́rɛ-ŋai kélee mu, gɛ́ zinâai da nɛyaai soŋ, gɛ́ dípili kpini-pɛrɛ mu.

Dí Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀò Sameria

4Ǹyaŋ diai taa-taai, dí kɛ̀ liî a Ɣâla-woo ƀo kwaa kélee ma.

5Fele è yèŋ Sameria taai su é Kôrai maa mɛni ƀó naa-ƀelai dîa.

6Ǹûai kɛ́ɛ da Fele wóo mɛ̀ni da ŋ̀ɛi-kɛ-maa-ŋai káa é kɛ̀ gɛ̂i, díkelee dí díwoli tɔ̀ɔ mà.

7Nyînaŋ nyɔ́mɔ-ŋa dí kɛ̀ kulâi núu támaa kponôi, díkɛ wɔ̀lɔ a díwoo su kɛ́tɛ. È mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋ-ƀela da kɔɔ-pu-ƀela támaa ƀàlo.

8Lii-nɛ̃ɛ kɛ́tɛ è kɛ̀ daai tí su.

9Kɛ́lɛ, nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa ǹáa ƀé kɛ̀ a Samaŋ. È kɛ̀ a pónin̨ kɛ́-nuu daai ŋí su. È Sameria-ƀelai láa kpàla dîa, gɛ́ m̀o dîa a gɛ́ɛ é kɛ́ a núu kɛ́tɛ.

10Diai kélee kɛ̀ daa-leei sui, ǹúu kpaya-kpaya da bɛlɛ-pɛlɛɛi, dí díwoli tɔ̀ɔ ma, díkɛ m̀o, dîyɛɛi, “Ǹalôŋ ŋí káa kpɔ́ a Ɣâla ŋɔwála-walai ti da dòli a ‘Ǹwála-wala Kɛ́tɛi.’ ”

11Dí díwoli tɔ̀ɔ ma, kpɛ́ni fêi, è dílaa kpàla dîa a ŋɔpóniŋ su kôyaa kɛ́ɛi.

12Kɛ́lɛ, dí làa a Duŋ Lɛ́lɛɛi Fele è mò gɛ́ pîlaŋ Ǹâla-taa kaloŋ-laai ma da Zîsɛ Kôrai láai. Dí ǹɛyâai da zinâai batâi kɛ̀.

13Samaŋ máŋ ǹyaa kpîŋ è làa la. Batâi sɔlɔ ƀóɔɔ m̀ii, è pìlaŋ Fele pôlu, gɛ́ ŋ̀ɛi-kɛ-maa-ŋai kàa kɛ̀ kɛ̂i da mɛni kpaya-kpaya. Ǹá è kpàla ma.

14Zia-ƀelai kɛ́ Zerusâlɛŋ dí mɛ̀ni a gɛ́ɛ Sameria-ƀelai da díyee sée Ɣâla ŋɔwóoi mui, dí Pitɛ tɛ̀ɛ naa da Zɔ̂ŋ.

15Dí pà dí Ɣâla fɛli dímɛni ma a gɛ́ɛ dí M̀ɔlêŋ Maa Waai sɔlɔ ƀó

16kpɛ́ni fêi, vé niî kɛ̀ pá ní dípɔ, kɛ́lɛ, dí kɛ̀ nɔ́ a díbatâi kɛ́ɛ Kúnuu-namui Zîsɛ láai su.

17Nya ƀe Pitɛ da Zɔ̂ŋ dí díyee pɛ̀lɛ dîa dí M̀ɔlêŋ Maa Waai sɔlɔ ƀó.

18Samaŋ kɛ́ɛ a gáa a gɛ́ɛ M̀ɔlêŋ è pà ǹûai pɔ́ zia-ƀelai yée pɛ́lɛɛ dîa sârai, è pà a sɛŋ-kao tɛ̀ɛ Pitɛ pɔ́ da Zɔ̂ŋ,

© 2014 Bible Society in Liberia.

19ǹyɛɛ dîai, “Ka ŋ̀wála-walai ŋí tɛ́ɛ ḿbɔ máŋ a gɛ́ɛ ǹúui kélee ŋà ǹyée pɛ̀lɛ mài,
é M̀ɔlêŋ Maa Waai sɔlɔ ƀó.”

20Nya ƀe Pitɛ è mò mà, ǹyɛɛi, “Ka ísɛŋ-kaoi ka saa, kpɛ́ni fêi, í kɛ̀ gâai yɛ̂ɛ ya pɔ̂ri
ɣ̂ála ŋɔsama-sɛŋ yâi a sɛŋ-kao!

21M̀ɛnii ŋí íwɔ̂ fé zu, kpɛ́ni fêi, ífe sã́a ní ɣ̂ála ŋɛ́i.

22M̀ɛni ma ílii pene ímɛni nyɔ́mɔɔi ŋí mɛni ma í ɣ̂ála fɛli. Ɣele da a pâi ísu-mɛni
lɛɛ̂i,

23kpɛ́ni fêi, ŋa gáa a gɛ́ɛ ílii ŋwânai kpɔ́ yɛ̂ɛ gbɛ̃ɛ-kpɛ̃ɛ, íɣiriɛɛ a sɔnyɔ̂ŋ.”

24Samaŋ ǹyɛɛ diai, “Ka Kúnuu-namui fɛli ḿɛni ma a gɛ́ɛ mɛni-ŋai ŋí ka m̀ôi, dɔnɔ
kpîŋ fè kɛ̀ a ńyãa.”

25Dí kpɛ̀ɛ a zêre-faai kɛ́ɛ da Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀóɔɔ sârai, dí lì pôlu Zerusâlɛŋ. Díkɛɛ liî,
dí kɛ̀ ɣ̂ála-woo ƀôi Sameria taa-ŋai dámaa su.

Fele da Itiopia-naloŋ

26Ɣ̂ála-taa-kela tɔnɔ è lòno Fele pɔ́, ǹyɛɛ mài, “Ímu siɣe í lí séɣai-pere, berei ma
a sîɣe Zerusâlɛŋ gɛ́ lì Gezai.” Berei ŋí lâai fɛ̃ɛ-kpalaŋ su.

27Nya ƀe è m̀u-siɣe é lí. Itiopia naloŋ tɔnɔ, nyíi kɛ̀ a duɛ-saai, è kɛ̀ pâi Zerusâlɛŋ
ɣ̂ála fɛli mɛni ma. Ǹalôŋ ŋí è kɛ̀ a gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛ Kɛŋdɛsi yée mu, è ƀo ŋɔ́nɔ a
ŋɔsɛŋ-kao láâi-kɛ-nuu. Kɛŋdɛsi è kɛ̀ a kâloŋ-nɛni Itiopia-ƀelai mɛi.

28Ǹalôŋ ŋí kɛ́ɛ lenêi pôlui è kɛ̀ seêni ŋɔkéleŋ su, gɛ́ ɣ̂ála ŋɔlóno-kɛ-nuui Azaya
Kɔlɔi lòno.

29M̀ɔlêŋ è mò Fele ma, ǹyɛɛ, “Lí bɔ́ naa géleŋ su.”

30Fele è kîrɛ sìɣe é lí géleŋ ma é ǹalôŋ wóo mɛni, gɛ́ ɣ̂ála ŋɔlóno-kɛ-nuui Azaya
Kɔlɔi lòno, Ǹyɛɛ mài, “Íkaa tárêi gɔlɔi lono-woo su?”

31Ǹaloŋ ǹyɛɛ mài, “Ŋa pɔ̂ri tárêi léŋ zu, à kɛ̀ núu da à wàla ńdeniŋ tɔ́ɔ?” È mò
Fele ma a gɛ́ɛ é tɛ́ géleŋ su é sée gɔlɛ.

32Gɔlɔi m̀ɛ́i è kɛ̀ naa lônoi ŋ̀óo ká kɛ̀ ŋí: “Dí lì la yɛ̂ɛ ƀála bàa mɛni ma, yɛ̂ɛ ƀála-
loŋ ƀé m̀ɛi saâi díkɛ ǹɛ́ɣa tèe ma. Kɛ́lɛ vé lóno ní.

33Ŋɔmaa-yeŋ-perei su, dí woya kɛ̀ la ŋɔmɛni-ŋa-teɛɛi su. Kɛ́lɛ, gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri mɛni
da ƀôi e pîlaŋ ŋɔsuui mai? Kpɛ́ni fêi, dí ŋɔfúlu-laai kula ǹyêei ǹɔii ma.”

34Nya ƀe ǹalôŋ e Fele wóo su too, ǹyɛɛi, “Ŋa íkpera fêi, gbɛ̂ɛ ƀe ɣ̂ála ŋɔlóno-kɛ-
nuui ŋí a lônoi gɛ pîlaŋ mai? Nyàa kpîŋ ƀe kpaa núu da kpɛni?”

35Nya ƀe Fele e pɛ̀lɛ Duŋ Lɛ́lɛɛi lɛ̂i mà gɛ pîlaŋ Zîsɛ ma. E Duŋ Lɛ́lɛɛi kɔ́ɔ pîlaŋ a
ŋ̀óo-ŋai ǹalôŋ kpîŋ è kɛ̀ ǹónôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

36Díkɛɛ liî, dí kùla yá da ma. Nya ƀe ǹalôŋ e mò, ǹyɛɛ, “Ƀɛ káa. Yá ká ŋí! Le ƀa pɔ̂ri ŋábatâi-mɛnii kperâi?”

[37Fele e mò, ǹyɛɛi, “À kɛ̀ ílaâi la a ílii kélee ya pɔ̂ri batâi sɔlɔ ƀôi.” Ǹalôŋ e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Ńaâi la a gɛ́ɛ Zîsɛ Kôrai káa a Ɣâla Ǹóŋ.”]

38È mò ma a gɛ́ɛ é gélen kpéra. Nya ƀe dífeerɛ, Fele da ǹalôŋ, dí yèŋ ǹyái su, Fele è ŋɔbatâi kɛ̀.

39Díkulaa ǹyái sui, Kúnuu-namui ŋɔmɔ̂leŋ è Fele sìɣe. Ǹalôŋ fé gáa ní ŋɔ́nɔ. È lì kpɔ́ a líi-nɛ̃ɛ.

40Kɛ́lɛ, dí Fele kàa Azotɔ. Gɛ́ɛ tɛɛ̂i, è Ɣâla-woo ƀò daa-lee-ŋai kélee su, é lɛ́ɛ la zu é seri Sɛsɛria.

Zia-Ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 9

Sɔ̂ɔ líi maa è fàleŋ

(22:6-16; 26:12-18)

1Sɔ̂ɔ è gbɛ̀tɛ ǹíi su a gɛ́ɛ é Kúnuu-namui ŋɔpôlu-ƀelai páa. È lì zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi pɔ́ naa

2a gɛ́ɛ é kɔlɔ kúla ǹyêei é lí la Dimɛika Ǹ̂ala-fɛli kêre-ŋai mu a gɛ́ɛ à núu da kélee kàa nyíi gáa a ǹúu-kpului, nyíi da kɛ̂ ma Berei, zu-nuu da, à kɛ̀ a nɛnî kpaa máŋ surɔ̂ŋ, é zoŋ é ŋìri é pá la Zerusâlɛŋ.

3Gɛ́ɛ liî, è sèri Dimɛika kɔlɛ ma. Ǹaa kɛ́ɛ tí, màa è pono kpɔ́ a maa félaa a kwaa-ponoɔɔ nyíi kùla ŋ̀elei sui.

4È tòo ǹɔii ma é wóo da mɛni, ǹyɛɛ mài, “Sɔ̂ɔ, Sɔ̂ɔ, ya ŋ̀gbɔarâi lé mɛni ma?”

5Sɔ̂ɔ ǹyɛɛ mài, “Gbɛ̂ɛ ƀa yá, Ŋánuu-namui?” Kúnuu-namui ǹyɛɛ ma, “Ńyãa ƀa Zîsɛ nyíi íkaa gbɔarâi.

6Kɛ́lɛ, ímu siɣe í li daai su. Da pâi m̀ɛnii ƀôi yâ ya pâi gɛ̂i.”

7Zinâai da dîa-ni dí kɛ̀ liî díla é pili zu dífa pɔ̂ri lônoi. Dí ŋ̀óoi mɛ̀ni, kɛ́lɛ, dífe núu da káa ní.

8Sɔ̂ɔ è mù-siɣe ǹɔii ma. Ǹ̂éi lá ƀóɔɔi, vé sɛŋ da káa ní. Dí zòŋ a ǹyée dí lí la Dimɛika.

9È kɛ̀ naa a ɣele kûu saaƀa va kwaa kâa, va mìi-sɛŋ da mìi, va tela yá kpele.

10Zîsɛ ŋɔpôlu-nuu tɔnɔ è kɛ̀ Dimɛika. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Ananaya. Zìa è tɛ̀ɛ la Kúnuu-namui é m̀ó ma zî̂ai su, ǹyɛɛi, “Ananaya.” Ananaya ǹyɛɛ, “Ǹ̂gaa ƀɛ́, Kúnuu-namui.”

11Kúnuu-namui ǹyɛɛ mài, “Ímu siɣe í lí berei ma nyíi da dòli a Bere Sã̂ai í mare-kɛɛ kɛ́ Zudasi ŋɔpɛ́rɛi mu nalôŋ mɛni ma da kɛ̂ ma Sɔ̂ɔ nyíi gáa a Taasɔ-nuui, kpɛ́ni fêi, gáa Ɣâla fɛlîi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Zĩa è tɛ̀ɛ la é nalôŋ tɔnɔ káa da kɛ̂ ma Ananaya, gɛ́ pà a gɛ́ɛ é ǹyée pɛ́lɛ ma a gɛ́ɛ ŋ̀ɛ́i é fúloŋ é kwaa káa.”

13Kɛ́lɛ, Ananaya è ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, “Kúnuu-namui, ŋá mɛ̀ni núu támaa lá é pîlaŋ ǹalôŋ ŋí ma, a gɛ́ɛ è mɛni nyɔ́mɔɔ támaa kɛ̀ a Íɣâla-ƀelai Zerusâlɛŋ.

14È wála-wala kùla zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai yêei gbiniŋ ŋí su ƀɛ́ mɛni ma a gɛ́ɛ diai kélee da ílaa tòlii, é dísoŋ é díɣiri.”

15Kɛ́lɛ, Kúnuu-namui è mò mà, ǹyɛɛ, “Lí, kpɛ́ni fêi, gáa a ǹúui ŋa ǹɛ́ a ŋátii kɛ́-nuui dɔnɔ a gɛ́ɛ é lí a ńaa Zɛ̃tai-ŋai sáma, gâloŋ-ŋai da Eezuɛ-ƀelai.

16Ŋa pâi ǹɛ̂i ma berei a pâi mɛni-soli támaa kâai la ńaai mɛni mai.”

17Nya ƀe Ananaya è lì é lɔ́ bɛ́rɛi mu é ǹyée pɛ́lɛ ma, ǹyɛɛi, “Ḿarâŋ Sɔ̂ɔ, Kúnuu-namui Zîsɛ nyíi kùla íŋɛi berei su íkɛɛ pâi, a ńdɛɛ a gɛ́ɛ íŋɛi é fúloŋ í kwaa káa ílaa é fɛ́ɛ a M̀ɔlêŋ Maa Waai.”

18A naa maa félaa kpɔ́ nɔ́ sɛŋ da è kùla ŋ̀ɛi é tóo yɛ̂ɛ ŋɛi-wolo-wolôŋ. Nya ƀe ŋ̀ɛ́i lá è ƀò ŋ̀á ma é mu sìɣe dí ŋɔbatâi kɛ́.

19Mii-sɛŋ miɛɛ mìi, wála-wala è pà bɔ́.

Sɔ̂ɔ e Ɣâla-woo ƀò Dimɛika

Da Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai dí kɛ̀ Dimɛika a ɣele kûu kpɛ́-kpɛɛ.

20È Zîsɛ maa mɛni ƀò kpɔ́ Ŋ̀âla-fɛli kêre-ŋai mu a maa félaa a gɛ́ɛ gáa a Ɣâla Ǹóŋ.

21Kɛ́lɛ, diai kélee ŋ̀óo mɛnii, díla è kpàla dîa, dîyɛɛi, “Kɛrɛ̂e, ǹalôŋ ŋí ƀɛ́ diai kélee kpɔ̀ara nyíi-ŋai Zîsɛ láai ŋí tòli Zerusâlɛŋ? È pà ƀɛ́ a gɛ́ɛ é dísoŋ é díɣiri é lí a dia zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai pɔ́.”

22Kɛ́lɛ, Sɔ̂ɔ ŋɔɣâla-woo ƀɔ́ɔɔi su è kpànaŋ kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Zîsɛ maa mɛni ƀɔ́ɔɔ mì a zu kpanaŋɔɔi è ǹɛ Zûu-ŋai dîa kɛ̀ Dimɛikai a gɛ́ɛ Zîsɛ ƀa Kôrai.

Sɔ̂ɔ è kùla Zûu-ŋai yêei é pú

23Ɣele kûu támaa tɛ̂ɛ pôlu ma Zûu-ŋai dí gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí bàa.

24Kɛ́lɛ, Sɔ̂ɔ è dímɛni kpɛtɛɛi kɔ̀lɔŋ. Dí kɛ̀ bere-ŋai mɛi kâai daa-leei ḿâ siɣãŋ-ŋai lá a kpini da fólo a gɛ́ɛ da gàa dí bàa.

25Kɛ́lɛ Sɔ̂ɔ pôlu-ƀelai dí gùla nàa ma a kpíni, dí zee kpɔ̂lɔ su dí ǹyeŋ gàlai mɛi kôyaai pôlu-pere.

Sɔ̂ɔ káa Zerusâlɛŋ

26Sɔ̂ɔ è lì Zerusâlɛŋ a gɛ́ɛ da Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai díkɛ ƀò kwaa tɔnɔ ma. Kɛ́lɛ, díkelee dí kɛ̀ yaôi ma. Dífe láa ní la a gɛ́ɛ è kɛ̀ a Zîsɛ pôlu-nuu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

27Kɛ́lɛ, Banaba è zìɣe é pá la zia-ƀelai pɔ́. È nɛ̀ dîa berei è Kúnuu-namui kàa la berei mai, berei è lòno la bɔ́i da berei è Ɣâla-woo ƀò la Dimɛika a lii-kpele-pere Zîsɛ láai sui.

28Da dîa-ni dí kɛ̀ Zerusâlɛŋ díkɛ lɔ̀ díkɛ kùla.

29Sɔ̂ɔ è lòno kpɔ́ a lii-kpele pere Kúnuu-namui Zîsɛ láai su, gɛ́ yeli tɔ̂ɔ Zûu-ŋai da kâa Gurii-woo ƀoi lá. Kɛ́lɛ, dí kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii dí bàa.

30Ǹaa-la-ƀelai kɛ́ɛ da m̀ɛnii ŋí kɔ́lɔŋ, dí pà la Sɛsɛria dí dɛɛ Taasɔ.

31Kôrai-toli-kpɔŋ-ŋai kɛ̀ Zuda, Galalii da Sameria dí nâa kɛ̀ lii-sêe su. Dí ƀɔlɔ kpɔ́ a zu kɛ́tɛ. Zu-ƀelai dí tàma, kpɛ́ni fêi, ŋumɛ mâa è kɛ̀ díyêei difulu-laai su Kúnuu-namui mɛni ma da M̀ɔlêŋ Maa Waai.

Dí Eenea ƀàlo

32Pitɛ kɛ́ɛ siâi díkelee dímɛi gwaa-ŋai mai, è pà Ŋ̀âla-ƀelai naa kâai kɛ̀ Ledai.

33È nalôŋ tɔnɔ kàa naa da kɛ̂ ma Eenea. Ǹalôŋ ŋí mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛŋ kɔlɔ-fela è kɛ̀ ma a kóraŋ lɔ́ɔlu mɛi saaƀa gɔ́ɔ púɔɔ.

34Pitɛ è mò mà, ǹyɛɛi, “Eenea, Zîsɛ Kôrai a íƀalo. Ímu siɣe í ígbìŋ kpɛtɛ.” È mu sìɣe kpɔ́ a maa félaa.

35Diai kélee kɛ̀ Leda da Salɔŋ dí gàa dí tínaŋ Kúnuu-namui pɔ́ naa-pere laa-la su.

Dɔɔkɔ a kɛ́ ŋɔ́nɔ fúlu-laa su

36Zîsɛ ŋɔpôlu-nuu tɔnɔ è kɛ̀ Zapa nyíi da kâa dòli a Tabitai. Tabita laai ŋí su-kulai ƀa Dɔɔkɔ. Ǹɛnîi ŋí tíi lɛ́lɛ támaa è kɛ̀ gbonôi. È kpɔŋ mâa tɛ̀ɛ núu támaa pɔ́ tíi kɛ́ɛ su a ǹyée.

37Kɛ́lɛ è kɔ̀lɛ a tãi tɔnɔ da naa kɛ́ɛ tí é sáa. Dí ŋ̀waa dí ǹáa ŋ̀elei su pere loŋpoi su.

38Leda è kɛ̀ a ǹɛɣɛɛ Zapa ma. Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai dí mɛ̀ni a gɛ́ɛ Pitɛ è pà naa. M̀ɛni ma dí núu feerɛ tɛ̀ɛ Pitɛ pɔ́naa dí gbera fé, dîyɛɛ mai, “Kpera yɛ̂, pá, ífe tãi siɣe.”

39Nya ƀe Pitɛ è mù-siɣe da dîa-ni dí lí. Dí seriɛɛ naai, dí lì la loŋpoi su è kɛ̀ laâni naai. Bɔɔ-nɛyâai kélee dí kɛ̀ tɔ̂ɔni gɔlɛ díkɛ wɔ̀lɔ díkɛ zeɣe-ŋai lɛ̀ Dɔɔkɔ è zɔlɔ dîɛ da dîa-ni díkɛɛ naai.

40Kɛ́lɛ, Pitɛ è díkelee kpɛ̀ loŋpoi su é pìlaŋ ŋume ŋá é Ɣâla fɛli. È tìnaŋ bomai pɔ́ naa-pere é m̀ɔ́, ǹyɛɛi, “Tabita, ímu siɣe.” Nya ƀe Tabita è ŋ̀ɛ́i lá ƀo. Pitɛ káa mìi, è mu sìɣe é sée.

41Pitɛ è ǹyée tòo ǹyêei é m̀u sìɣe é dɔɔ é Ŋ̀âla-ƀelai tóli da bɔɔ-nɛyâai é dɛɛ dípɔ.

42Ǹûai kélee dí m̀ɛnii ŋí kɔ̀lɔŋ Zapa. Ǹúui dámaa ɣele dí làa a Kúnuu-namui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

43Pitɛ da nalôŋ tɔnɔ da kâa kɛ̀ ma Samaŋ nyíi kɛ̀ a sua-kɔlɔ paa-nuui, dí kɛ̀ Zapa a ɣele kûu támaa.

Zia-ƀelai Ké-mɛni-ŋai 10

Pitɛ da Kɔniliɔ

1Nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ Sɛsɛria. Ǹáa ƀé kɛ̀ a Kɔniliɔ. È kɛ̀ a kɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuu. È kɛ̀ Etele kɔkuluƀa kpului dɔnɔ láa túɛ.

2Ǹalôŋ ŋí è kɛ̀ kpɔ́ a Ɣâla mɛni ké-nuu. Da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee dí yào Ɣâla ma. È kpɔŋ-mâa támaa tɛ̀ɛ nûa pɔ́. A kâa Ɣâla fɛ̀li a ɣele kélee.

3Zĩa è tɛ̀ɛ la a folo-maa-laa tɔnɔ da. Ɣâla-taa kela tɔnɔ è pà bɔ́ zĩai su é dóli, ǹyɛɛ mài, "Kɔniliɔ."

4Kɔniliɔ kɛ́ɛ a Ǹ̩âla-taa kelai kaai, è yào, ǹyɛɛi, "Lé ƀe, Kúnuu-namui?" Ǹ̩âla-taa kelai ǹyɛɛ mài, "Íɣâlai a ífɛli-wooi mɛni da íkpɔŋ-maai ké pere maa mɛni. A gbɛtɛ a gɛ́ɛ é íwoo su too.

5Nûa tɛɛ lônii ma Zapa a gɛ́ɛ dí Samaŋ tóli nyíi ǹáa kpeli ƀa Pitɛi.

6Gáa Samaŋ ŋɔpɛ́rɛi lá yúo kɔlɛ ma, nyíi gáa a zua-kɔlɔ paa-nuui."

7Ǹ̩âla-taa kelai, nyíi lòno Kɔniliɔ pɔi kɛ́ɛ a liî, Kɔniliɔ è ǹyee-mu-ƀelai veerɛ tòli da Ɣâla-mɛni ké-kɔkuluƀa tɔnɔ nyíi è gùla ǹyee-mu-ƀelai sámai.

8Ǹ̩mɛni-ŋai ŋí kélee su kúlaa m̀i dîɛi, è dítɛ̀ɛ Zapa.

9Díkɛɛ liî a bôlu ma ɣelei dí lɛ̀ɣɛ Zopai, Pitɛ è tɛ̀ bɛ́rɛi tôŋ su a volo tɛ́ɛ ŋuŋ-ma a gɛ́ɛ é Ɣâla fɛli.

10Puru è gɛ̀ kpɔ́ a ŋ̀ánaa gɛ́ ŋ̀wɛli é sɛŋ da mii. Díkɛɛ ŋɔmii-sɛŋ kpɛtêi, zĩa è tɛ̀ɛ la,

11é ŋ̀ele-kɔlɔŋ kàa ǹá ƀóɔɔ, sɛŋ da é kúla naa gɛ́ yèŋ ǹɔii ma yɛ̂ɛ seɣe su kɛ́tɛ. Zɛŋ ŋí kɛ́ɛ yenîi, ŋ̀óli è kɛ̀ ma náaŋ gélee tɛ́ɛ ŋ̀elei su-pere, zu ké ƀo ma yɛ̂ɛ kpɔ̂lɔ.

12Sua sîi kélee è kɛ̀ zɛŋ ŋí su, ɣâla-sãa, tɔara-sãa, da ŋɔni-ŋa.

13Nya ƀe wóo è pà bɔ́, ǹyɛɛ mài, "Pitɛ, ímu siɣe í da paa í mii."

14Kɛ́lɛ, è mò mà, ǹyɛɛi, "Vé ti, Kúnuu-namui, kpɛ́ni fêi, fé niî mii-sɛŋ da kélee mii ní nyíi ƀâa fé ma, maa fé waa níi."

15Nya ƀe ŋ̀óoi è ŋɔ́nɔ pà bɔ́ a veerɛ ɣelei, ǹyɛɛ mài, "Sɛŋ nyíi kélee Ɣâla a maa waai, ífe ziɣe a sɛŋ ƀâa fé mai."

16Nyíŋi è kɛ̀ a tãi saaƀa. Nya ƀe zɛŋ zua sîi-ŋai ŋí dí kɛ̀ zui, è tɛ̀ kpɔ́ pôlu a maa félaa ŋ̀ele-kɔlɔŋ su.

17Pitɛ kɛ́ɛ kɛ̀ gíli ŋá siâi zĩai ŋí su-kúlai mai, ǹûai Kɔniliɔ è dítɛ̀ɛi dí pà dí tɔ́ɔ gónaŋ lá. Dí Samaŋ ŋɔpɛ́rɛi mare-kɛɛ kɛ̀, dí lí naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Dí mare-kɛ̂ɛ kɛ́ à kɛ̀ Samaŋ, nyíi da dòli a Pitɛi, è kɛ̀ naa.

19Pitɛ kɛ́ɛ gíli ŋá siâi zĩai ŋí su-kulâi mai, M̀ɔlɛ̂ŋ è mò mà, ǹyɛɛ, “Tɔɔ, núu saaƀa káa íkɔ̂rii.

20Ímu siɣe í pîlaŋ, ka dîa-ni ka lí í kpera íkili ŋá siâi kpɛni-kpɛni, kpɛ́ni fêi, ńyãa ƀé dítɛ̀ɛ.”

21Nya ƀe Pitɛ è pìlaŋ é lí ǹûai ŋí pɔ́naa Kɔniliɔ è dítɛɛi, ǹyɛɛ dîai, “Ńyãa ƀa ǹúui ka gɔ̂rii. Ká pà lé mɛni ma?”

22Dîyɛɛ mài, “Kɔniliɔ, nyíi gáa a ǹɔii ma kpɛ́-ƀelai mɛi-nuui, ƀé kútɛ̀ɛ. Gáa a núu lɛ́lɛɛ, gɛ́ yao Ɣâla ma. Ƀaa kɛ́-maa káa Zûu-ŋai yêei m̀ɛni ma. Ǹyaa ƀé Ɣâla-taa-kela maa waa è mò mà a gɛ́ɛ é ítoli ŋɔpɛ́rɛi lá é íwoo mɛni.”

23Nya ƀe è lì a dia bɛ́rɛi mu é dílaâi kula. Bôlu ma ɣelei è mù-siɣe da dîa-ni dí lí. Da m̀arâai da-ni dí kùla Zapa dí li máŋ.

24Ɣele ƀɔ́ɔi dí sèri Sɛsɛria. Kɔniliɔ è kɛ̀ dímaa kpɛnîi. E ŋɔnûai ŋá tɛ̀ gîe ma da ŋɔwɛli kɛ́-maa-ƀela kpîŋ-ŋai.

25Pitɛ lɔ́ɔ bɛ́rɛi mui, Kɔniliɔ è gàa é pɛ́lɛ gɔ́ɔ mu é vɛli.

26Kɛ́lɛ, Pitɛ è mù-siɣe è dɔ̀ɔ, ǹyɛɛ mài, “Ímu siɣe í tɔ́ɔ. Ńyãa máŋ ŋ̃gaa a núu-kpune.”

27È lɛ̀ɛ lônoi bɔ́, dí lɔ́ bɛ́rɛi mu. È núu támaa kàa díŋa tɛ́ɛ ma.

28Pitɛ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Káa kpîŋ ka gɔ́lɔŋ berei vé la dɔ̂ŋ lá-wooi ma a gɛ́ɛ Zûu-nuu da lɔii da kpɛni su-ƀela dí nɛ̃ɛ, kpaa máŋ é dínaa káai. Kɛ́lɛ, Ɣâla a ǹɛ m̀â a gɛ́ɛ fé núu kélee sìɣe a ǹúui ƀâa fé mai, kpaa máŋ a ǹúui maa fé waa níi.

29M̀ɛni ƀé dí ŋ̃orɛ̂ dîɛi, fé sîa too ní, ŋá pà. M̀ɛni ma, ká ńdòli lé mɛni ma?”

30Kɔniliɔ ǹyɛɛ mài, “Fólo saaƀa tɛ̂ɛ pôlu ma, ŋá kɛ̀ Ɣâla fɛlîi ŋápɛrɛi mu a vólo maa láai a tãi kɛ́ɛ ŋí nɔ́. Nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ tɔ̂ɔni ŋ̃ɛi tuɛ ŋɔseɣei kɛ́ folo.

31Ǹalôŋ ŋí è mo m̀â, ǹyɛɛ, ‘Kɔniliɔ, Íɣâlai a ífɛli-wooi mɛni da gbɔŋ mâai yâ gɛ̂i maa tuŋ. A pá ífɛli-wooi su-toôi.

32M̀ɛni ma, worɛ̂ tɛɛ Zapa Samaŋ pɔ́-naa ǹáa kpéli ƀa Pitɛi. Gáa zua-kɔlɔ paa-nuui Samaŋ ŋɔpɛ́rɛi lá yúo kɔlɛ ma.’

33Nya ƀe ŋá íworɛ̂ tɛ̀ɛ kpɔ́ a maa félaa, ǹyaŋ í gɛ̀ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ í pa. M̀aa mɛni ma kúkelee kúkaa ƀé Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ a gɛ́ɛ kú m̀ɛni-ŋai mɛni Ɣâla a m̀ó yâi.”

Pitɛ è lòno Kɔniliɔ ŋɔpɛ́rɛi mu

34Pitɛ è pɛ̀lɛ lônoi, ǹyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Ɣâla fa núu su ɣɛɛ.

35Kɛ́lɛ, ǹúui kélee à yâo Ɣâla ma lɔii kélee sui, gɛ́ tûa-pere lɛ́lɛɛ kɛi, Ɣâla a ǹyée sèe maa nuui mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

36 Ŋorɛ̂-wooi è dɛ̀ɛ Eezuɛ-ŋai pɔ́ naai, ƀa lii-sɛ̂e maa mɛni ƀɔ́ɔɔ Zîsɛ Kôrai sarâi, nyíi gáa a Duŋ Lɛ́lɛɛi. Ǹyaa ƀɛ́ gáa a núu kɛ́lee ǹâmu.

37Ká ŋ̀orɛ̂-wooi kɔ́lɔŋ nûa dí mò Zuda gwaa kɛ́leei. Gɔ́ɔ è pìlaŋ Galalii Zɔ̂ŋ ŋɔɣâla-woo ƀɔ́ɔɔi é pîlaŋ batâi mɛni ma pôlu ma.

38Ɣâla è M̀ɔlêŋ Maa waai pù Nâzarɛ Zîsɛ kponôi é wála-wala tɛ̀ɛ bɔ́. È kɛ̀ liî a mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ɛ, gɛ́ diai ƀàlo Dɛ̂ƀele è kɛ̀ díkponôi, kpɛ́ni fêi, Ɣâla è kɛ̀ bôlu.

39Kúkaa a sêre-ŋa mɛni-ŋai ŋí kɛ́lee mɛni ma è gɛ̀ Zûu-ŋai dílɔii su da Zerusâlɛŋ. Dí bàa a zɛlɛŋɔɔ wúru ma.

40Kɛ́lɛ, Ɣâla è Zîsɛ ŋí mu sìɣe saa yêei a ŋ̀ele kûui zaaƀa ɣelei é ǹɛ́ ǹûai dîa.

41Vé ǹɛ́ ní núu kɛ́lee ma, kɛ́lɛ, è ǹɛ kûa, kúai è kúlɛ̀ a sêre-ŋai. Kwa dîa-ni kú kúlaa mìi gîe ma mu-siɣeɛɛ saa yêei pôlu ma.

42È kúkɛ̀ a gɛ́ɛ kú Ɣâla woo ƀó ǹûai dîa kú ŋɔ́nɔ Zîsɛ maa sere-faa kɛ́ a gɛ́ɛ ǹyaa ƀɛ́ Ɣâla è zèe a gɛ́ɛ é kɛ́ a m̀ɛni ŋá-tee-nuui vúlu-ƀelai da zaa-ƀelai mɛni ma.

43Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai kɛ́lee da m̀aa sêre-faa kɛ̀ a gɛ́ɛ ǹúui à làa lai zu mɛni a pâi lɛɛ̂i ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛni ma ǹyaa Zîsɛ láai sârai.”

Zɛ̃tai-ŋai dí M̀ɔlêŋ Maa Waai sɔlɔ ƀô

44Pitɛ kɛ́ɛ niî mɛni-ŋai ŋí ƀôi, diai m̀ɛnii, M̀ɔlêŋ Maa Waai è pà dípɔ.

45Zûu-ŋai laa-la è kɛ̀ díyêei, nyíi-ŋai da Pitɛ-ni dí pâi, díla è kpàla dîa, kpɛ́ni fêi, M̀ɔlêŋ Maa Waai è pà Zɛ̃tai-ŋai pɔ́ máŋ a sama-sɛŋ.

46Dí díkàa lônoi a sîi-woo da kpɛni-ŋa díkɛ díwoo mɛni, díkɛ Ɣâla ŋɔkɛ́tɛ-laai maa mɛni ƀo. Nya ƀe Pitɛ è mò, ǹyɛɛi,

47“Ǹûai ŋí dia máŋ daâ M̀ɔlêŋ Maa Waai sɔlɔ ƀó nɔ́ yɛ̂ɛ berei kú zɔlɔ ƀò lai. Núu da a pɔ̂ri kúkperâi a gɛ́ɛ kúfe díbatâi kɛ a yá?”

48Nya ƀe è díbatâi kɛ̀ Kúnuu-namui láai su. Dí m̀are kɛ́ a gɛ́ɛ è lɛ́ɛ naa a ɣele kûu kpɛ́-kpɛɛ.

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 11

Pitɛ è góraŋ ƀò Kôrai-toli-kpɔŋ mí Zerusâlɛŋ

1Zia-ƀelai da díƀarâai kɛ̀ Zudai, dí mèni a gɛ́ɛ Zɛ̃tai-ŋai máŋ da Ɣâla ŋɔwóoi mɛ́ni.

2Pitɛ páa kɛ̀ Zerusâlɛŋ, Zûu-ŋai, nyíi-ŋai mò a gɛ́ɛ fɛ̂ɛ dí núu kpɛtɛ e lɛ́ɛ pâi kɛ̂i a Kôrai-nuui, dí kɛ̀ lônoi a ǹyɔ́mɔɔ é pîlaŋ ma,

3dîyɛɛi, “Í lì diai pɔ́-naa dífe kpɛtɛ ní ka dîa-ni ka kálaa míi gîe ma lé mɛni ma?”

4Kɛ́lɛ, Pitɛ è m̀ɛnii ŋí su kùla dîa é síɣe gɔ́ɔ pîlanii é seri gbɛɛ ŋá, ǹyɛɛ dîai:

© 2014 Bible Society in Liberia.

5“Ŋá kɛ̀ Zapa taa kɛ́tɛi su ŋ́gɛ Ɣâla fɛli. Zî̂a è tɛ̀ɛ a ńyãa, ŋá sɛŋ da káa gɛ́ yèŋ yɛ̂ɛ seɣe su kɛ́tɛ. Gɛ́ɛ kulâi ŋ̀elei su gɛ́ yèŋ ǹɔii ma ḿbɔ naai ŋ̀óli è kɛ̀ ma náaŋ dítɛɛ ŋ̀elei su-pere, zu kɛ́ ƀo ma yɛ̂ɛ kpɔ̂lɔ.

6Zɛŋ ŋí su káa mîi, ŋá sua-ŋa kàa zu, ɣala-sãa, tɔara-sãa da ŋɔni-ŋa.

7Wóo è kùla zu ǹyɛɛ ḿâi, ‘Pitɛ, ímu siɣe í da paa í mii.’

8Kɛ́lɛ, ŋá mò, ǹyɛɛ, ‘Vé tí, Kúnuu-namui, kpɛ́ni fêi, fé tá mii-sɛŋ da lɔ́ ní ńa nyíi maa fé waa níi.’

9Kɛ́lɛ, è ŋɔ́nɔ ŋ̀óoi mɛ̀ni é kúla ŋ̀elei su, ǹyɛɛ mài, ‘Sɛŋ nyíi kélee Ɣâla a maa waai, ífe ziɣe a m̀aa liƀiɛɛ.’

10M̀ɛnii ŋí è kɛ̀ gîei saaƀa. Nya ƀe zãâi ŋí kélee dí tɛ̀ pôlu ŋɔ́nɔ ŋ̀elei su.

11Núu saaƀa dí pà bɛ́rɛi lá kúkɛ̀ mui kpɔ́ nɔ́ ŋ̀á ma, nyíi-ŋai dí díkùla Sɛsɛria dí dítɛɛ ḿbɔ-naai.

12M̀ɔlêŋ è mò ḿâ a gɛ́ɛ kwa dîa-ni kú lí, fé maa tínaŋ ní. Kwa ḿarâa lɔ́ɔlu mɛi dai ŋí kú pà kú lɔ́ ǹalôŋ ŋɔpɛ́rɛi mu.

13È nɛ̀ kûa berei è Ŋ̀âla-taa kelai kàa la ŋɔpɛ́rɛi mui gɛ́ ƀò tɔ̂ɔni ŋ̀ɛi tuɛ, ǹyɛɛ mài, ‘Núu tɛ́ɛ Zapa dí Samaŋ tóli, nyíi ǹáa kpéli ƀa Pitɛi.

14A pâi worê-woo-ŋa ƀôi yâ, nyíi pâi íƀalôi ka ípɛrɛi mu-ƀelai kéleei.’

15 Ŋ́gɛɛ lônoi, M̀ɔlêŋ Maa Waai è pà dípɔ yɛ̂ɛ berei è pà la kúpɔ a m̀aa-ŋuŋ.

16Gɛ́ɛ tí, Kúnuu-namui wóo è tòo ŋ́gili ŋá berei è mò la, ǹyɛɛ, ‘Zɔ̂ŋ è batâi kɛ̀ a yá, kɛ́lɛ, da pâi kábatâi kɛ̂i a M̀ɔlêŋ Maa Waai.’

17Zu-ponoɔ̂i a gɛ́ɛ zama-sɛŋ tɔnɔi nɔ́ Ɣâla è dɛ̀ɛ Zɛ̃tai-ŋai pɔ́ maa sama-sɛŋ tɔnɔi tí nɔ́ è dɛ̀ɛ kúpɔ a tãi kú làa la a Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai. Gɛ̀ ní gbɛ̂ɛ ƀa ńyãa a gɛ́ɛ ŋá Ɣâla ŋɔtíi kpera?”

18 Ŋ̀óo-ŋai ŋí mɛniɛɛ dîɛi, dí dímɛi sàa dí Ɣâla láa maa tɛ́, dîyɛɛi, “Gɛ̀ ní, Ɣâla a ŋuŋ ma ƀo tɛ̀ɛ Zɛ̃tai-ŋai pɔ́ máŋ a gɛ́ɛ dí díli pene dílɛɛ ɣele ma.”

Ɛŋtiɔ Korai-tóli-kpɔŋ

19Mɛni-soli káa è gɛ̀ Kôrai pôlu-ƀelai dámaa ɣele dí taa-taa. M̀ɛni tɔnɔi ŋí ƀé dí Tiƀiŋ pàa zu. Dí lì kpɔ́ kwaa kôyaa-ŋa ma yɛ̂ɛ Fonisia, Sapɔrɔ, da Ɛŋtiɔ. Kɛ́lɛ dífe Ɣâla ŋɔwóoi ƀó ní nûa da kpɛni ma gwaa-ŋai ŋí ma, fɛ̂ɛ nɔ́ Zûu-ŋai tee-tee.

20Kɛ́lɛ, ǹaa-la-ƀelai da-ŋa dí kɛ̀ a Sapɔrɔ da Sailini-ƀela nyíi-ŋai Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀò Gurii-ŋai dîa máŋ é pîlaŋ Kúnuu-namui Zîsɛ ma, díseriɛɛ Ɛŋtiɔi.

21Kúnuu-namui ŋɔwála-walai è kɛ̀ díkɔlɛ. Núu támaa dí làa la dí pá Kúnuu-namui pɔ́-naa pere.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22M̀ɛni-ŋai ŋí duŋ è tòo Kôrai-toli-kpɔŋ su-ƀelai wôlii kɛ̀ Zerusâlɛŋ. Dí Banaba tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ é lí é seri Ɛŋtiɔ.

23Báa kɛ̀ naai, m̀ɛni lɛ́lɛɛ-ŋai Ɣâla è gɛ̀ naa ǹûai dîɛi è ǹaa kàa, ǹíi é nɛ̃ɛ. È díliawoo ƀò a gɛ́ɛ dí fɔlɔ-fɔlɔ dílaa-lai su Kúnuu-namui mɛni ma.

24È kɛ̀ a núu lɛ́lɛɛ, ǹáa fɛ́ɛ a M̀ɔlêŋ Maa Waai, laa-la kɛ́ ƀò ǹyêei. Núu támaa dí pà Kúnuu-namui ŋɔƀélai ma-pere.

25Banaba è kùla naa é lí Taasɔ a gɛ́ɛ è Sôɔ kɔ́ri.

26Sôɔ káa m̀ii, è pà la Ɛŋtiɔ. È kɛ̀ tí dí gɛ̀ naa a kóraŋ tɔnɔ Kôrai-toli-kpɔŋ su-ƀelai sáma, dí sɛŋ lɛ́ dámaa ɣele dîa. Ɛŋtiɔ ƀé dí Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai tòli naa a Kôrai-ƀela a maa-ŋuŋ.

27M̀aa tãi tí Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela da-ŋa dí kùla Zerusâlɛŋ dí pá Ɛŋtiɔ.

28Dítɔnɔ da é kɛ̀ naa ǹáa ƀé kɛ̀ a Agabɔ. M̀ɔlêŋ è kɛ̀ ǹalôŋ ŋí kponoi. È m̀ó nàa tuɛ M̀ɔlêŋ sârai a gɛ́ɛ puru ŋánaa a pâi toôi ǹɔii gwaa kélee. M̀ɛnii è kɛ̀ Gâloŋ Kilaudiɛ ŋɔkâloŋ-laa koraŋ su.

29Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai dí gbɛtɛ a gɛ́ɛ dí kpɔŋ mâa tɛɛ díƀarâai pɔ́, nyíi-ŋai kɛ̀ Zudai. Ǹúui kélee dí nyíŋi kɛ̀ yɛ̂ɛ berei a pɔ̂ri gɛ̂i lai.

30Dí gbɔŋ mâa sãai ŋí ŋáa tɛ̀ ma dí dɛɛ Banaba pɔ́ da Sôɔ dí li la ǹúu pɔlɔ-ŋai pɔ́.

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 12

Dí Zĩi pàa, dí Pitɛ pili kpini-pɛrɛ mu

1M̀aa-tãi tí Gâloŋ Ɛɛlɔ è m̀ɛni kpôlu ŋánaa làa Kôrai-toli-kpɔŋ su-ƀelai da-ni dîa.

2È gɛ̀ dí Zôŋ ǹîa Zĩi pàa a ƀóa-sɔkpɔ.

3È ŋɔ́nɔ kɔ̀ a gɛ́ɛ é Pitɛ soŋ, kpɛ́ni fêi, è gàa a gɛ́ɛ Zĩi paa mɛni è kɛ̀ a Zûu-ŋai líilaa mɛni. È kɛ̀ a Dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi maa kûui.

4È zòŋ é bù kpini-pɛrɛ mu. È dɛ̀ɛ ǹɔii maa kpɛ́ nuu-kpulu seêi náaŋ pɔ́ (ǹáaŋ kɛ́ ƀo gbulu tɔnɔ su) a gɛ́ɛ dímɛi káa. È kɛ̀ gíli ŋá a gɛ́ɛ Dɛɛ-mɛi kûui à tɛ̀ɛ, é gula é pá la ǹûai ŋɛ́i.

5Pitɛ è kɛ̀ gbini-pɛrɛi mu. Kɛ́lɛ, Kôrai-toli-kpɔŋ è kɛ̀ Ɣâla fɛlîi m̀ɛni ma a gbanaŋɔɔ.

Dí Pitɛ kùla gbini-pɛrɛi mu

6Ɛɛlɔ è gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ é Pitɛ kula gbini-pɛrɛi mu é bàa a ŋ̀ele-walai. M̀aa kpinii tí Pitɛ è kɛ̀ gbini-pɛrɛ mɛi káa-ƀelai veerɛ loai. È kɛ̀ a ŋ̀íriɛɛ a yɔlɔ feerɛ. Gbini-pɛrɛ mɛi-kaa-ƀelai dí kɛ̀ gbini-pɛrɛi lá díkɛ naa mɛi kaa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Kúnuu-namui Ɲɔɣâla-taa-kela tɔnɔ è pà Pitɛ pɔ́ gbini-pɛrɛi mu. Nàa è pono kpɔ́ a ŋ̀ánaa. È Pitɛ lòkwa bɛ́rɛ ma é ŋ̀ɛ́i lá ɓo, ǹyɛɛ mài, “Ímu siɣe a maa félaa.” Ǹyɔlɔi kélee è tèe ǹyée ma é pu ǹɔii ma.

8Ǹâla-taa kelai, ǹyɛɛ mài, “Ímaa ɣiri, í íkpaŋ-kpalii lɔ́.” Pitɛ è gè tí. Ǹâla-taa kelai ǹyɛɛ mài, “Íbili-gbãai tóo yâ í pîlaŋ ḿbôlu.”

9È kùla ŋínii ŋá é lɛ́ɛ bôlu. Kɛ́lɛ, vé kɛ́ ní mɛni-ŋai ŋá kâai kɛ̀ kɛ̂i. È kɛ̀ nɔ́ gâai yɛ̂ɛ seêi pere mɛni.

10Dí tɛ̀ɛ gbini-pɛrɛi mɛi-kaa-nuui maa-ŋuŋ ma da veerɛi, dí pá galai lá nyiî kɛ̀ a dɔɔ a kɔlii. Galai ŋí lá è kɛ̀ a gúlaa daai su-pere. Nya ɓe ǹá è ɓò díperei gbɔɔi-yee ma, dí kúla dí zoŋ a pere tɔnɔ. Ǹâla-taa kelai è ǹɛɛ naa é lí a maa félaa.

11Pitɛ kɛ́ɛ a gbîŋ kíli kɔ́lɔŋ, è mò, ǹyɛɛ, “Ɲaâ gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Kúnuu-namui è ŋɔkélai tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ e ŋ̀gula Ɛɛlɔ yêei da mɛni-ŋai perêi Zûu-ŋai dí kɛ̀ wɛ̂lii dí gɛ́ a ńyãai.”

12M̀ɛnii ŋí kɔ́lɔŋɔɔ mìi, è pà Zɔ̂ŋ, nyíi ǹáa kpeli è kɛ̀ a Mâki, ǹee Mere ŋɔpɛ́rɛi lá. Núu támaa dí kɛ̀ naa díŋa tɛ́ɛ gîe ma díkɛ Ɣâla fɛli.

13Gbôŋ tuaa Pitɛ mìi, yée mu-nɛni tɔnɔ, nyíi ǹáa è kɛ̀ a Lodai, è pà a gɛ́ɛ é naa káa.

14Pitɛ wóo su kpɛɛ mìi, ǹíi nɛ̃ɛ vé bɛ́rɛi lá ɓo ní. Kɛ́lɛ, è kîrɛ sìɣe é lí pôlu bɛ́rɛi mu é m̀ó ǹûai dîa a gɛ́ɛ Pitɛ è kɛ̀ tɔ̂ɔni gbôŋ ma.

15Dîyɛɛ mài, “Gáa yɛ̂ɛ ǹyaa ɓé táre fé íŋuŋ su.” Kɛ́lɛ, è mò dîa a gɛ́ɛ gáa tí. Dîyɛɛ mài, “M̀ɛi káa-kelai ká tí kùla Ɣâla-taai!”

16Kɛ́lɛ, Pitɛ è kɛ̀ nɔ́ gbôŋ tuâi. Bɛ́rɛi lá ɓɔ́ɔɔ dîɛ dí gaai, díla è kpàla dîa.

17Kɛ́lɛ, è ǹyée lɛ̀ dîa a gɛ́ɛ dí dímɛi sáa. È mò dîa berei Kúnuu-namui è gùla la gbini-pɛrɛi mui. Ǹyɛɛ dîai, “Ka lí ka mɛni-ŋai ŋí lɛ́ Zĩi ma da kúɓarâai.” Gɛ́ɛ tí è kùla naa é lí kwaa da kpɛ́ni ma.

18Ɣele ɓɔ́ɔi, è kɛ̀ kpɔ́ a pɛlɛ-pu-mɛni gbini-pɛrɛ mɛi káa-ɓelai dîa a dámaa. Dífe kɛ́ ní a m̀ɛnii kɔ́lɔŋɔɔ kɛ̀ a Pitɛi.

19Ɛɛlɔ è m̀o gbini-pɛrɛi m̀ɛi káa-ɓelai dîa a gɛ́ɛ dí gɔ́ri. Gɛ́ɛ dífe gáa níi, è m̀o dîa a gɛ́ɛ dí gbini-pɛrɛ mɛi-kaa-ɓelai páa. Nyíŋi pôlu mâ, Ɛɛlɔ è kùla Zuda é lí Sɛsɛria é lɛ́ɛ naa.

Ɛɛlɔ ŋɔsaai

20Ɛɛlɔ è kɛ̀ a ǹíi ŋwánaa kpɔ́ Taya-ɓelai dîa da Sidɔŋ-ɓelai a ŋ̀ánaa. Kɛ́lɛ, dí pà bɔ́ a díkpulu. Dí lii-see maa-fɛli Ɛɛlɔ ma ǹyée mu-nuui Bilɛ́ɛtɔ sârai, nyíi dí gè a díwɛ̂lii, kpɛ́ni fêi, dílɔii è kɛ̀ a gíli láa gâloŋ ŋɔlɔii ma mii-sɛŋ mɛni ma.

21Dí gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí kɔyâŋ. Díkɛɛ pâi kɔyânii, Ɛɛlɔ è ŋɔkâloŋ seɣei tòo ma é sée ŋɔkâloŋ see-sɛŋ ŋá, gɛ́ lòno dípɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Ǹûai kélee dí làɣi, dîyɛɛi, “Ɣâla sii da wóo ká ŋí, núu wóo fei!”

23Ɣâla-taa kela è ǹokwa kpɔ́ a maa félaa, kpɛ́ni fêi, vé Ɣâla láa ma tɛ́ ní gɛ́ɛ a vúlui kpeli-ŋa dí pu ma díkɛ mii é lɛ́ɛ la zu é sáa.

24Kɛ́lɛ, Ɣâla ŋɔwóoi è ɓûu ɓo.

25Banaba da Sɔ̂ɔ kɛ́ɛ da kpɛɛ dítii ma Zerusâlɛŋ, dí kùla naa dí lí pôlu. Da Zɔ̂ŋ ni ɓé lì, nyíi ǹáa kpéli è kɛ̀ a Mâki.

Zia-ɓelai Kɛ́-mɛni-ŋai 13

Dí Banaba da Sɔ̂ɔ sìɣe zu dí dítɛɛ

1Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ɓela da zɛŋ lɛ́-ɓela dí kɛ̀ Kôrai-toli-kpɔŋ su Ɛŋtiɔ. Dia ɓé kɛ̀ a Banaba, Simiɔŋ nyíi da kâa dòli a Naigɛi, Lusiɔ, nyíi kɛ̀ a Sailini-nuui, da Manaɛŋ, nyíi dí díŋa kɔ̀ŋ gîe ma da gâloŋ kɛ́tɛi Ɛɛlɔ, é pɛ́lɛ Sɔ̂ɔ ma.

2Dí kɛ́ɛ Kúnuu-namui fɛlîi, díkɛ pili suŋ sui, Ǹɔlêŋ Maa Waai è mò dîa ǹyɛɛi, “Ka Banaba da Sɔ̂ɔ kula kásama díi ŋá dítòli a gɛ́ɛ dí gɛ́i mɛni ma.”

3Dí kpɛ̀ɛ a Ɣâla fɛliɛɛ da suŋ siɣeɛɛi, dí díyee pɛ̀lɛ dîa dí dítɛɛ.

Zia-ɓelai dí Ɣâla-woo ɓò Sapɔrɔ

4Ǹɔlêŋ Maa Waai kɛ́ɛ a dítɛɛi, dí lì Selusia. Díkulaa naai, dí yá ŋá-keleŋ sìɣe dí li Sapɔrɔ.

5Dí seriɛɛ Salamii, dí Ɣâla woo ɓò Zûu Ɣala-fɛli kêre-ŋai mu. Zɔ̂ŋ è kɛ̀ dípôlu a díkpɔŋ mâa-nuu.

6Dí lì dîŋ su gwaa kélee dí seri Paafo. Dí pónin kɛ́-naloŋ tɔnɔ kàa naa. Ǹaloŋ ŋí è kɛ̀ a Ɣâla maa woya lono kɛ́-nuu. È kɛ̀ a Zûu-nuu. Ǹáa ɓé kɛ̀ a Bàa-zîsɛ.

7È kɛ̀ a dîŋ su lɔii-kpiniŋ láa túɛ nuui Sɛ̂giɔ Paulu ŋɔwɛli kɛ́-maa nuu. Ǹalôŋ ŋí è kɛ̀ a ɓaa kɛ́-maa nuu kɛ́tɛ táreɛɛ. È Banaba da Sɔ̂ɔ worɛ̂ tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí pá dí Ɣâla-woo ɓo mà.

8Kɛ́lɛ boniŋ kɛ́-nuui Ilama è tɔ̀ɔ dîa. (Ilama laai ŋí su-kulâi ɓa pónin kɛ́-nuu), gɛ́ kɔ̀ a gɛ́ɛ ǹɔii-kpiniŋ mɛi nuu kɛ́tɛi ŋí é ŋɔlaa-lai maa fáleŋ.

9Nya ɓe Sɔ̂ɔ, nyíi máŋ dí dòli a Pɔ̂ɔi, è kɛ̀ a ǹáa fɛ́ɛ a Ǹɔlêŋ Maa Waai. È ŋ̀ɛi pìlaŋ mà,

10ǹyɛɛi, “Íkaa a nuu-pɛlɛ-nuu. Ya mɛni nyɔ́mɔɔ sii támaa kɛ̀. Íkaa a Dɛ̂ɓele ǹóŋ. Ífe tɔ̃yâ mɛni da wɛ́lini. Ífe pâi kperâi Ɣâla ŋɔpere sɑ̃́ai su kpĩnanii!

11Gáa ŋaŋ, Kúnuu-namui yée káa ímɛi. Íŋɛi a pâi pûi, ífe pâi vóloi kâai a ɣele da-ŋa.” Nya ɓe lúu è pɛ̀lɛ Ilama ŋɛ́i ŋá ma. È kɛ̀ liî a núu da kɔ́riɛɛ a gɛ́ɛ é ǹyée soŋ.

12Ǹɔii-kpiniŋ mɛi-nuu kɛ́tɛi kɛ́ɛ a mɛni-ŋai ŋí naa káai, è làa la, kpɛ́ni fêi, Kúnuu-namui ŋɔsɛŋ-lɛ́ɛi è ǹá kpàla ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Pɔ̂ɔ da Banaba díkaa Ɛŋtiɔ, Pasidia lɔii su

13Pɔ̂ɔ da m̀arâai dí kúlaa Paafoi, dí tɛ̀ɛ ǹyái ŋá-pere dí pá Pɛga taa-leei su. Daa-leei ŋí káa Paŋfìlia lɔii-kpiniŋ su. Nàa ƀe Zɔ̂ŋ Mâki è dílɛ̀ɛ naa é lí pôlu Zerusâlɛŋ.

14Kɛ́lɛ, dí kùla Pɛga, dí pà Ɛŋtiɔ, Pasidia lɔii su. Dí lì Ǹ̀ŋâla-fɛli-kerei mu a Vii-tɔɔ-ɣelei dí see naa.

15Dɔ̂ŋ da Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai díkɔlɔi da-ŋa lónoɔɔ pôlu ma, Ǹ̀ŋâla-kerei mɛi-ƀelai dí Pɔ̂ɔ-ni tòli dí m̀ó dîa, dîyɛɛi, “Kúnûa, à kɛ̀ wóo da káa kála a gɛ́ɛ ka m̀ó ǹûai dîa, ka m̀ó.”

16Pɔ̂ɔ è sìɣe é tɔ́ɔ é ǹyée sɑ̃́a ǹûai pɔ́ naa-pere, ǹyɛɛ dîai: “Eezuɛ-ƀela da káai ka yao Ɣâla mai, ka káwoli tɔ́ɔ.

17Eezuɛ-ƀelai Díɣâlai è wɔ́lɔ kúnâŋ-ni ɣɛ̀ɛ zu é ǹûai kɛ́ a núu kpaya-kpaya díkɛɛ Ize lɔii sui. È ŋɔ́nɔ díkùla naa a ŋɔwála-walai.

18È dímɛi kàa a kóraŋ buu náaŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

19Ɣâla kɛ́ɛ a lɔii-ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ su kara Keena lɔii sui, è dílɔii ŋáa kɔ̀lɛ Eezuɛ-ƀelai dîa kóraŋ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ ŋ̀uŋ náaŋ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛni ma.

20Nyíti pôlu ma, è mɛni-sâa ƀó-ƀela tɛ̀ɛ dípɔ Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuui Samia é lɛ́ɛ pâi.

21Naa pôlu ma dí Ɣâla marê kɛ̀ kâloŋ mɛni ma, é Sɔ̂ɔ tɛ́ɛ dípɔ kóraŋ buu náaŋ mɛni ma. Sɔ̂ɔ ǹâŋ láa ƀé kɛ̀ a Kesi. È kɛ̀ a Bɛŋsima ŋɔsuui su-ƀelai da.

22Sɔ̂ɔ kúlaa naa mìi, è Deeƀé tɔ̀ɔ bɔ́ɔ ŋá a kâloŋ dímɛni ma. È m̀aa sere-faa kɛ̀ máŋ, ǹyɛɛi, ‘Ŋa Zɛse ǹóŋ Deeƀé káa. Gáa a ńii ma nuui. A pâi ńîa mɛni kélee kɛ̂i.’

23Deeƀé ŋɔsuui su ƀé Ɣâla è m̀álo-nuui Zîsɛ kùla naa Eezuɛ-ƀelai mɛni ma, yɛ̂ɛ berei è wɔ́lɔ gono tèe lai.

24Zîsɛ é lɛ́ɛ pâi, Zɔ̂ŋ è batâi mɛni ƀò Eezuɛ-ƀelai kélee dîa. Ǹyɛɛ dîa ka kálii pene ŋa kábatâi kɛ́.

25Zɔ̂ŋ kɛ́ɛ a kpɛɛ a ŋɔtíi kɛ́ɛi, è mò, ǹyɛɛi, ‘Gáa kákili ŋá a gɛ́ɛ ŋ́gaa a gbɛ̂ɛ? Ǹyaa fa ǹyaa. Kɛ́lɛ, núu da káa pâi m̀bôlu, nyíi m̀aa fé nɛ̃ɛ ní a gɛ́ɛ ŋá ŋɔkɔ́ɔ ŋá-kɔlɔi ŋ̀ɛli fúloŋ.’

26“Sinâa da ŋánûa, Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔsuui su lonii, da diai díkaa kásama da yâo Ɣâla mai, kwa káa ni ƀé dí m̀álo-laai ŋí maa worɛ-wooi tɛ̀ɛ kûɛ.

27Diai Zerusâlɛŋ da dímɛi-ƀelai dífe kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ ǹyaa ƀa ŋ̀uŋ ma ƀo-nuui. Dífe fúlɔi máŋ kɛ́ ní Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai woo-ŋai ŋá kâai berei máŋ díkɛ̀ ǹônoi la dîa a Vii-tɔɔ-ɣelei kélee. Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai wooi nɔ́ dí làa lai ǹyaa ƀa Zîsɛ fé a Ɣâla ǹóŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Berei máŋ dí gàa la a gɛ́ɛ m̀ɛni-ŋai kélee dí kɛ̀ m̀ôi a ǹáa zɔŋ fé da sui, dí m̀o dîɛ fɛ̂ɛ Pâle é gɛ́ dí bàa.

29M̀ɛni-ŋai ŋí kélee ŋ̀aa-see kɛ́ɛ kɛ̀ dîɛ, nyíi-ŋai kɛ̀ a bɔ̃̀yɛ Ŋ̀âla-kɔlɔi su é pîlaŋ mài, dí gùla ŋ̀úrii ma dí ǹáa m̀olôŋ su.

30Kɛ́lɛ, Ɣâla è m̀u sìɣe saa yêei.

31È kùla nûa ŋɛ́i a ɣele kûu támaa. Da ǹûai ŋí da-ŋa wɔ́lɔ kùla Galalii da pá Zerusâlɛŋ. Dia ƃa maa sêre-ŋa Eezuɛ.

32Kwa Duŋ Lɛ́lɛɛi ƃôi kâa é pîlaŋ gono-teei ma Ɣâla è gɛ̀ kúnâŋ pɔlɔ-ŋai yêei.

33Gono-teei ŋí Ɣâla a ŋ̀aa-see kɛ́ kûɛ, kúai kúkaa a kúnâŋ pɔlɔ-ŋai dílônii. È nyíŋi kɛ̀ a Zîsɛ mu siɣeɛ mì saa yêei, yɛ̂ɛ berei máŋ bɔ̃yɛɛ̂i la ŋ̀ule-wooi veerɛi sui, ǹyɛɛi, ‘Íkaa a Ńoŋ. Sâa ŋa ímaa sɔlɔ ƃó.’

34Ɣâla kɛ́ɛ a Zîsɛ mu siɣe saa yêei a gɛ́ɛ vé ŋɔ́nɔ sàa gbono è lulai, è lòno bere sîi ŋí su, ǹyɛɛi, ‘Ŋa pâi dɔ̃yâ mɛni maa waa-ŋai tɛɛ̂i ípɔ nyíi-ŋai ŋa ŋ́gono tee la Deeƃé yêei.’

35M̀ɛni ma a m̀ôi ŋɔ́nɔ ŋ̀ule-wooi da kpɛni su, ǹyɛɛ, ‘Ífe pâi ítenîŋ ƃo nuu maa waai lɛɛ̂i naa gbono é lula m̀olôŋ su.’

36Deeƃé è Ɣâla nia-mɛni kɛ̀ gbɔ́ɔ tãi ma. È sàa dí nòo ŋɔnúu pɔlɔ-ŋai ƃolôŋ lá. Gbono è lula,

37kɛ́lɛ, ǹúui nyíi Ɣâla è mù-siɣe ŋɔ́nɔ saa yêei, gbono fé lûla ní.

38M̀ɛni ma, ŋánûa, nyíŋi é kɛ́ a kákɔlɔŋ mɛni a gɛ́ɛ ǹalôŋ ŋí sârai ƃé ka su-mɛni lɛɛ-mɛni sɔlɔ ƃo la.

39Zarâi ƃé ǹúui kélee a lâa lai ŋ̀uŋ ma ƃoɔ̃i mɛni-ŋai su, nyíi-ŋai Mose ŋɔtɔ̃ŋ fa núu ŋuŋ ma ƃo zui.

40Ka kámɛi káa a gɛ́ɛ mɛni-ŋai Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƃelai dí wɔ́lɔ mòi, dífe pà kápɔ.

41‘Ka gáa, káai a ŋɛi-naɣîŋ mɛi-ƃelai! M̀ɛni-ŋai ŋa sâa m̀ôi sâai káfe pâi lâai la a nɛ̃ɛ ma kpîŋ núu da é ŋ̀áa lɛ́ kâa!’ ”

42Pɔ̂ɔ da Banaba kɛ́ɛ kulâi, ǹûai dí díkpera fè a gɛ́ɛ dí mɛni tɔnɔi ti ƃo ŋɔ́nɔ a Vii-tɔɔ-ɣelei kɛ̀ pâi naa pôlu mai.

43Gbɔŋ su-ƃelai kúlaa Ŋ̀âla-fɛli kerei mui, Zûu-ŋai dámaa da Ŋ̀âla-ƃela lɛ́lɛɛ-ŋai díkpîŋ kɛ̀ a Zûu-ŋai, dí pìlaŋ Pɔ̂ɔ pôlu da Banaba. Pɔ̂ɔ-ni kɛ́ɛ lônoi dípɔi, dí dílii kula woo ƃò dîa a gɛ́ɛ dí kɛ́ nɔ́ Ɣâla ŋɔƃɛlɛ-seei su.

44Vii-tɔɔ-ɣelei tɛ̂ɛi pôlu mai, daa-ƃelai dámaa ɣele dí pà a gɛ́ɛ dí Ɣâla ŋɔwóoi mɛ́ni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

45Kɛ́lɛ Zûu-ŋai kɛ́ɛ da gbɔŋ káai, dílaa è fɛ̀ɛ a tólo. M̀ɛni-ŋai Pɔ̂ɔ è mòi, dí ŋ̀á fàraŋ, díkɛ tɛ-ŋɛi kɛ̀.

46Kɛ́lɛ Pɔ̂ɔ da Banaba dí lòno kpɔ́ a lii-kpele pere, dîyɛɛi, "M̀aa nɛ̃ɛ̂i kɛ̀ a gɛ́ɛ Ɣâla ŋɔwóoi é ɓó kâa a maa-ŋuŋ. Kɛ́lɛ, káfe káyee seêni mu. Ka kákpîŋ lɛ̀ a gɛ́ɛ kámaa fé nɛ̃ɛ ní ŋ̀wɔ́lɔ-wɔlɔ fulu-laai mɛni ma. M̀ɛni ma, kúkaa nâa tínanîi Zɛ̃tai-ŋai pɔ́naa pere.

47Kúnuu-namui è mò kûa, ǹyɛɛi, 'Ŋa ílɛ a Zɛ̃tai-ŋai díkwaa-ponoɔɔ a gɛ́ɛ í kɛ́ a ɓâlo-laa maa pere é tóo ǹɔii kpɛɛ ŋá ma.' "

48Zɛ̃tai-ŋai kɛ́ɛ da nyíŋi mɛ́nii, dílii è nɛ̃ɛ, dí Kúnuu-namui ŋɔwóoi ŋɔfólo-laai maa tɛ. Diai kélee è kɛ̀ a sɛŋ a gɛ́ɛ dí ŋ̀wɔ́lɔ-wɔlɔ fulu-laai sɔlɔ ɓoi, dí làa la.

49Kúnuu-namui ŋɔwóoi e taa-taa ǹɔii-kpiniŋ ti su gwaa kélee.

50Kɛ́lɛ, Zûu-ŋai dí Ŋ̀âla nɛyaa kpaya-kpayai da daa láa túɛ-ɓelai líi mu siɣe dí kpɔara sée Pɔ̂ɔ ma da Banaba, dí díkpɛ dílɔii su.

51Kɛ́lɛ, dí muluŋ kpɛ̀mɛŋ díkɔɔ ŋá ǹûai ŋí láa ma dí kúla naa dí pá Akonia.

52M̀ɔlêŋ Maa Waai è pà Zîsɛ ŋɔpôlu-ɓelai líi é nɛ̃ɛ.

Zia-ɓelai Kɛ́-mɛni-ŋai 14

Pɔ̂ɔ da Banaba díkaa Akonia

1M̀ɛni tɔnɔi ŋí da è kɛ̀ Akonia: Pɔ̂ɔ da Banaba dí lì Zûu-ŋai Díɣâla-fɛli kerei mu. Dí lòno kpɔ́ nûa támaa pɔ́ gbɔŋ su. Ǹûai ŋí da-ŋa díkɛ̀ a Zûu-ŋa da-ŋa dí ɓò a Gurii-ŋa. Díworê-wooi è gɛ̀ dí dílii pène dí láa la.

2Kɛ́lɛ, Zûu-ŋai, nyíi-ŋai dífe laa ní lai, dí Zɛ̃tai-ŋai líi mu sìɣe dílii é nyɔ́ŋ díkoi dí tɔ́ɔ ǹaa-la-ɓelai dîa.

3Ǹaa-la-ɓelai dí ɣele kûu támaa sìɣe naa dí lóno kpɔ́ a lii-kpele pere Kúnuu-namui mɛni ma, nyíi ŋɔɓɛlɛ-sêe-wooi m̀aa sêre-faa kɛ̀ a ŋɛi-kɛ-maa da mɛni kpaya-kpaya-ŋa kɛ́ɛ dísârai.

4Kɛ́lɛ, daa-ɓelai díkɛ̀ a díŋaa kɔlɛɛ. Gbulu tɔnɔ è kɛ̀ Zûu-ŋai pôlu, gbulu tɔnɔ kɛ́ ɓo zia-ɓelai pôlu.

5Zɛ̃tai-ŋai, Zûu-ŋai, da dítuɛ-ɓelai, dí gbɛtɛ díkili ŋá a gɛ́ɛ dí dísoŋ a nyɔ́mɔɔ dí dísɔɔ a kɔni.

6Zia-ɓelai dí gɔ̀lɔŋ, dí pù dí lí Lesitɔra da Dɛɓi. Daa-ŋai ŋí díkaa a Lekaonia lɔii-kpiniŋ da naa kɔlɛ ma kpiniŋ su taa-ŋa.

7Naa ɓé dí Duŋ Lɛ́lɛɛi ɓò naa.

Dí Pɔ̂ɔ sɔ̀ɔ a kɔni Lesitɔra

8Nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ seêni Lesitɔra. È kɛ̀ a gɔ́ɔ púɔɔ é síɣe maa sɔlɔ ɓo ɣele ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9È sèe é ŋóli tɔ́ɔ Pɔ̂ɔ wóo ma. Pɔ̂ɔ è gàa kpɔ́ sɩ̋i é gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ laa-la è kɛ̀ ǹyêei.

10È mò a ŋ̀óo su kɛ́tɛ, ǹyɛɛi, “Ímu siɣe í tɔ́ɔ.” Ǹalôŋ è m̀u-siɣe é píli ɣelêi é pîlaŋ é pɛ́lɛ siâi.

11Ǹûai kɛ́ɛ da m̀ɛnii ŋí káa Pɔ̂ɔ è gèi, dí díwoo tɛ̀ ɣelêi Lekaonia wooi su, dîyɛɛi, “Ǹ̂ala-ŋai da pá kúpɔ ǹɔii ma ɓɛ́ núu-kpune-pɔkɔ̂ɔŋ su!”

12Dí Banaba láa sèe a Zewu, dí Pɔ̂ɔ láa sée a Ɣêmii, kpɛ́ni fêi, ǹyaa ɓé kɛ̀ a ǹóno kɛ́-nuui gɛ́tɛi.

13Ǹ̂alai Zewu ŋɔpɛ́rɛi è kɛ̀ daa-leei ŋɔsiɣaŋ lá. Ŋɔsâla láa soŋ-nuui da gbɔŋ su-ɓelai dí kɛ̀ ŋ̀wêlii dí sâla kula Banaba da Pɔ̂ɔ dîa. M̀ɛni ma è pà a niŋa sirɛ-ŋa góraŋ lá da felaɓa daa-leei su a gɛ́ɛ da ǹûai dí zâlai kúla a dîa.

14Banaba da Pɔ̂ɔ dí m̀ɛnii ŋí mèni nɔ́, dí díseɣe-ŋai fála-fàla dîa dí kîrɛ sìɣe dí lɔ́ gbɔŋ su díkɛ làɣi, dîyɛɛi,

15“Nûa, ka nyíŋi kɛ̂i lé mɛni ma? Kúa máŋ kúkaa a nuu-kpune-ŋa yɛ̂ɛ káa, kú ɓò kásama. Kúkaa ɓɛ́ a gɛ́ɛ kú Duŋ Lɛ́lɛɛi ɓó kâa a gɛ́ɛ ká kápôlu tɔɔ mɛni folo-ŋai ŋí dîa ka pá Gɛ-ɣele-ma Ɣalai pɔ́. Ǹyaa ɓé ŋ̀elei kpɛ̀tɛ da ǹɔii, ǹyái da zãai kélee dísui.

16Wɔ́lɔ-wɔlɔi tí kèi, è núu kélee lɛ̀ɛ naa dí sía a díkpɔ̂i pere.

17È máŋ kɛ̀ tí, vé fɛ̀ɣɛ ní gbîŋ m̀aa sêre-faa kɛ̂i m̀ɛni lɛ́lɛɛ-ŋai è gèi mɛni ma. È tuna tɛ̀ɛ kápɔ, é sí-sãa lɛ́lɛ tãi tɛɛ, é mii-sãa tɛ̀ɛ kápɔ kálii é láa ka kɛ́ lii-nɛ̃ɛ kùla.”

18Berei máŋ zia-ɓelai dí ŋ̀óo-ŋai ŋí ɓo la ǹûai dîai, vé díkpera ní zâlai kula mɛni ma dîa.

19Zûu-ŋai da-ŋa dí kúla Ɛŋtiɔ Pasidia kpiniŋ su da Akonia dí pá naa. Dí ǹûai líi pène dí Pɔ̂ɔ sɔɔ a kɔni dí ŋ̀ála dí gula daai su, dí kɛ̀ gâai a saa.

20Kɛ́lɛ, Zia-ɓelai kɛ́ɛ da díŋaa tɛ́ gîe ma gɔlɛ mai, è m̀u sìɣe é pá daai su. Bôlu ma ɣelei da Banaba dí kùla naa dí lí Dɛɓi.

21Díkɛɛ da Duŋ Lɛ́lɛɛi ɓó Dɛɓii, dí Zia-ɓelai dámaa sɔlɔ ɓò. Nya ɓe dí lì pôlu Lesitɔra, dí lí Akonia, dí tɛ́ɛ naa dí lí Ɛŋtiɔ.

22Dí gɛ̀ Zia-ɓelai kponôi é kpanaŋ dí dílii kúla a lii kpele woo-ŋa a gɛ́ɛ dí tɔ́ɔ a gbanaŋɔɔ dílaa-lai su. Dí mò dîa máŋ a gɛ́ɛ fɛ̂ɛ kú tɛ́ɛ mɛni-soli támaa su kú lɛ́ɛ pâi liî Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su.

23Dí núu-pɔlɔ-ŋa lɛ̀ ŋ̀ála-pɛrɛ-ŋai mu tɛi-tɛi. Dí Ɣâla fɛ̀li dí suŋ sìɣe dímɛni dí dítɛɛ Ǹúu-namui pɔ́ nyíi dí làa lai.

24Dí tɛ̀ɛ a Pasidia pere dí pá Paŋfîlia.

25Dí ŋ̀orɛ̂-woo ɓò Pɛga dí tɛ̀ɛ naa dí yéŋ Atalia.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Dí kùla naa dí yá ŋá-keleŋ siɣe dí lí pôlu Ɛŋtiɔ, ƀɛ́i dí dítɛ̀ɛ naa Ɣâla pɔ́ fúlɔi a gɛ́ɛ dí ŋɔƀɛlɛ-seei sɔlɔ ƀó díi mɛni ma da kpɛɛ mai.

27Dí páai, dí Kôrai-toli-kpɔŋ su-ƀelai kélee ŋá tɛ̀ ma, dí m̀ɛnii kélee ƀó dîa Ɣâla è gɛ̀ a diai da berei è pere lá ƀò la Zɛ̃tai-ŋai dîɛ a gɛ́ɛ dí láa lai.

28Dí ɣele kûu támaa kɛ̀ naa da Zia-ƀelai.

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 15

Zerusâlɛŋ kɔyaŋ

1Sinâa da-ŋa dí kùla Zuda dí pá Ɛŋtiɔ dí sɛŋ lɛ́ díƀarâai dîa. Dí mò dîa dîyɛɛ, “Fɛ̂ɛ dí kásee kpono mâ Mose ŋɔtɔ̂ŋ lá-wooi ma. À wàla kɛ́ tí, káfe pâi ƀâloi.”

2Laa-sâa kɛ́tɛ è tòo Pɔ̂ɔ, Banaba da ǹûai ŋí loai. Nya ƀe dí gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ Pɔ̂ɔ, Banaba da ǹúui da-ni dí lí Zerusâlɛŋ dí m̀ɛnii ŋí pú naa zia-ƀelai da ǹúu pɔlɔ-ŋai ŋɛ́i.

3Dítɛɛ naa Kôrai-toli-kpɔŋ mii, dí tɛ̀ɛ a Fonisia da Sameria pere. Dí pà a koraŋ-ƀo a gɛ́ɛ Zɛ̃tai-ŋai da dílii maa fáleŋ. Nyíŋi è díƀarâai líi nɛ̃ɛ kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

4Dí páa Zerusâlɛŋ, Kôrai-toli-kpɔŋ, zia-ƀelai da ǹúu pɔlɔ-ŋai dí díyee sèe dímu. Pɔ̂ɔ-ni dí m̀ɛnii kélee ƀò dîa nyíi Ɣâla è gɛ̀ dîɛi.

5Kɛ́lɛ, Faresii-ŋai díkpului su díta-ni laa-la è kɛ̀ díyêei. Nya ƀe dí sìɣe dí tɔ́ɔ, dîyɛɛ, “Fɛ̂ɛ kɛ̀ dí Zɛ̃tai-ŋai kpɛtɛ dí m̀ó dîa a gɛ́ɛ dí Mose ŋɔtɔ̂ŋ mɛi káa.”

6Zia-ƀelai da ǹúu pɔlɔ-ŋai dí díŋa tɛ̀ díkîe ma a gɛ́ɛ dí m̀ɛnii ŋí su káa.

7Díkɛɛ sîa támaa toôi, Pitɛ è sìɣe é tɔ́ɔ ǹyɛɛ dîai, “Sinâa da ŋánûa, ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ kóraŋ támaa tɛ̂ɛ pôlu ma, Ɣâla a wɔ́lɔ ńɛ kásama a gɛ́ɛ Zɛ̃tai-ŋai dí Duŋ Lɛ́lɛɛi mɛni ńa dí láa la.

8Ǹyaŋ Ɣâla nyíi núu-kpune líi su kɔ́lɔŋ a ǹɛ kpɔ́ a zu ponoɔɔ a gɛ́ɛ gáa tí, è M̀ɔlêŋ Maa Waai tɛ̀ɛ dípɔ yɛ̂ɛ berei nɔ́ è dɛ̀ɛ la kúpɔi.

9Vé kúloai láa ní kwa dîa-ni. È dílii maa waa a laa-la.

10M̀ɛni ma, lé mɛni ƀé ka Ɣâla su kɔ̂nii la, kákɛ tĩa wuyɛ tɛɛ Zia-ƀelai pɔ́ nyíi kúnâŋ pɔlɔ-ŋai dífe wɔ́lɔ pɔ̂ri ní ziɣêi, kpaa máŋ kúa kpîŋ?

11Kɛ́lɛ, kúlâai la kwa pâi ƀâloi nɔ́ yɛ̂ɛ dia Kúnuu-namui Zîsɛ ŋɔƀɛlɛ-sêei sârai.”

12Gɛ́ɛ tí, gbɔŋ su-ƀelai kélee dí dímɛi sâa. Dí díwoli tɔ̀ɔ Banaba da Pɔ̂ɔ dîa nyíi-ŋai kɛ̀ ŋɛi kɛ́-maa-ŋai da mɛni kpaya-kpaya maa mɛni ƀôi dîa Ɣâla è gɛ̀ dísârai Zɛ̃tai-ŋai sámai.

13Tãi dí kpɛ̀ɛ la a lónoɔ̂i, Zĩi è lòno ǹyaa máŋ, ǹyɛɛi, “Sinâa da ŋánûa, ka káwoli tɔ́ɔ ŋ́oo ma.

14Samaŋ a ǹɛ berei Ɣâla è lì la Zɛ̃tai-ŋai pɔ́ a maa-ŋuŋ a gɛ́ɛ é nûa kula dísama ǹáai mɛni mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Ǹyaŋ Ɣâla ŋɔlóno ké-ƀelai da fáa ŋ̀óo-ŋai ŋí ma, yɛ̂ɛ berei dí Ǹâla-kɔlɔi a mò lai,

16‘Nyíŋi pôlu ma ŋa pâi lenêi pôlu ŋá pâi ŋɔ́nɔ Deeƀé ŋɔkâloŋ-laai mu-siɣêi pôlu. Ŋɔpɛ́rɛi pui ŋá pâi dɔ̂i pôlu a gbanaŋɔɔ

17Ŋa pâi gɛ̂i tí a gɛ́ɛ ǹûai kpeli-ŋai dí Kúnuu-namui dí pá ḿbɔ, da Zɛ̃tai-ŋai kélee ŋa dítoli a gɛ́ɛ díkɛ a ŋánûai.

18Kúnuu-namui ƀé mò, nyíi a mɛni-ŋai ŋí kélee lɛ̀ é síɣe gɔ́ɔ pîlanii.’

19Ŋákili-ŋa-siai ƀa kúfe fũa-fũa tɔ̀ɔ Zɛ̃tai-ŋai dîa, nyíi-ŋai da pá Ɣâla pɔ́-naa perei.

20Kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ kú kɔlɔ pɔ̃yɛ dîɛ a gɛ́ɛ dífe díyee pù mɛni kélee su nyíi ɣâla da kpɛni-ŋa da garai, dífe tela díyee pu wulu-wulu kɛ́ɛ su. Dífe fɛnɛ-sɛŋ da zua da mìi nyíi dí gáo ɣàlei kpaa máŋ dí sua da ŋãa mii.

21Ǹaa-ŋuŋ su nûa dí kɛ̀ Mose yêei daa-lee-ŋai kélee su, díkɛ ŋɔtɔ̂ŋ lòno Ǹâla-fɛli kêre-ŋai mu a Vii-tɔɔ-ɣelei kélee díkɛ Ɣâla ŋɔwóoi ƀò daa-ŋai su.”

22Nya ƀe zia-ƀelai, ǹúu pɔlɔ-ŋai da Kôrai-toli-kpɔŋ su-ƀelai dí gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí nûa kula dísama dí dítɛɛ Ɛŋtiɔ a gɛ́ɛ da Pɔ̂ɔ-ni da Banaba dí lí. Dí Zudasi tɛ̀ɛ, nyíi da kâa dòli a Basabai da Salɛ. Ƀâa ké-maa támaa è kɛ̀ nûa yêei zia-ƀela feerɛi ŋí mɛni ma. Dí kɔlɔ tɛ̀ɛ dípɔ a gɛ́ɛ dí lí la.

23Dí dítɛ̀ɛ a gɔlɔi ŋí: “Zia-ƀelai da ǹúu pɔlɔ-ŋai dí fáa díƀarâai dîa kpɔ́ a dámaa nyíi-ŋai díkaa a Zɛ̃tai-ŋai Ɛŋtiɔ, Siria da Sɛlisia.

24Kú mɛ̀ni a gɛ́ɛ núu da-ni dí kùla kúsama dí pá dí fũa-fũa tɔ́ɔ kâa a wóo-ŋa nyíi-ŋai kákili ŋá kɛ̀ wulu-wului. Kúfe m̀ó ní tí dîa.

25È kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ kúmɛni ma a gɛ́ɛ kú kúŋa tɛ́ gîe ma kú nûa lɛ́ kúsama kú dítɛɛ kápɔ naa a gɛ́ɛ da kúwɛli kɛ́-maa-ƀelai Banaba da Pɔ̂ɔ-ni dí lí.

26Pɔ̂ɔ da Banaba dí dílɛ̂wo sèe a sɛ́ɣɛ Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai mɛni ma.

27Ǹmɛni ma kwa Zudasi da Salɛ tɛɛ̂i nyíi-ŋai pâi mɛni tɔnɔi ƀôi kâa máŋ a dílawooi.

28Ǹɛ́lɛɛi kɛ̀ M̀ɔlêŋ Maa Waai mɛni ma da kûa a gɛ́ɛ kúfe kpîri wuyɛɛ sèe káŋûa é tɛ́ɛ mɛni lɛ́lɛɛ-ŋai ŋí dîa.

29Káfe káyee pu sɛŋ kélee mɛni su nyíi da gùla a sâla ɣâla da kpɛni-ŋa diai. Káfe fɛnɛ-sɛŋ kɔ̃liŋɔɔ da zua da mii, káfe tela ŋãa da mii, káfe wulu-wulu kɛ̀. À kɛ̀ kà káyee kùla nyíŋi kélee su, ka pâi mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i. Kásɛɣɛ.”

30Dí gela-ŋai tɛ̀ɛ dí lì Ɛŋtiɔ dí Kôrai-ƀelai ŋá tɛ́ díkîe ma dí gɔlɔi tɛ́ɛ dípɔ.

31Gɔlɔi lónoɔɔ dîɛi, dílii è nɛ̃ɛ vɔrɔ-fɔlɔ wóo-ŋai ŋí mɛni ma dí gàa gɔlɔi sui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

32Zudasi da Salɛ dí kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ɓelai. Dia máŋ dí dífɔlɔ-woo ɓo ǹûai dîa
dí dília-woo ɓó díkponôi é kpanaŋ.

33Zudasi da Salɛ kɛ́ɛ da tûa naa a guroi díɓarâai dí dítɛ̀ɛ pôlu lii-see su diai dítɛɛi
dípɔ naa.

[34Kɛ́lɛ, Salɛ è kɛ̀ gâai a gɛ́ɛ è kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ a gɛ́ɛ é lɛ́ɛ naa.]

35Kɛ́lɛ, Pɔ̂ɔ da Banaba dí lɛ̀ɛ Ɛŋtiɔ, díkɛ sɛŋ lɛ̀, díkɛ Kúnuu-namui ŋɔwóoi ɓo da
núu da kpɛ́ni-ŋa máŋ.

Pɔ̂ɔ da Banaba da díŋa kɔ̀lɛ

36Ɣele kûu da-ŋa pôlu ma Pɔ̂ɔ è mò Banaba ma, ǹyɛɛ, “Kú lí ŋɔ́nɔ kú kúɓarâai
naa káa daa-lee-ŋai kélee su, ɓɛ́i kwa wɔ́lɔ Kúnuu-namui ŋɔwóoi ɓo naai, kú
m̀ɛnii káa da gɛ̂i.”

37Banaba è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é Zɔ̂ŋ siɣe nyíi da kâa dòli a Mâki a gɛ́ɛ da dîa-ni dí lí.

38Kɛ́lɛ, Pɔ̂ɔ è gíli ŋa sìa a gɛ́ɛ vé lɛ́lɛ ní dí lí a ǹúui nyíi sìɣe dípôlu Paŋfîlia, vé
ŋ̀wɛli ní da dîa-ni dí lí a gɛ́ɛ dí díi kɛ́.

39M̀ɛnii ŋí è kùla kpɔ́ a laa-sâa kɛ́tɛ díloai. Nya ɓe dí díŋaa kɔ̀lɛ. Banaba è Mâki
sìɣe da ǹyaa dí yá ŋá-keleŋ siɣe dí lí Sapɔrɔ.

40Kɛ́lɛ Pɔ̂ɔ è Salɛ sìɣe da ǹyaa dí lí yɛ̂ɛ berei zia-ɓelai dí m̀o la ma Kúnuu-namui
ŋɔɓɛlɛ-seei sârai.

41È tɛ̀ɛ Siria pere é lí Sɛlisia, gɛ́ Kôrai tóli-kpɔŋ-ŋai su-ɓelai líi kùla a gɛ́ɛ dí tɔ́ɔ a
gbanaŋɔɔ dílaa-lai su.

Zia-ɓelai Kɛ́-mɛni-ŋai 16

Temete, Pɔ̂ɔ da Salɛ ni dí lì

1Pɔ̂ɔ è tɛ̀ɛ a Dɛɓi da Lesitɔra pere. Kôrai-nuu tɔnɔ è kɛ̀ naa, ǹáa ɓé kɛ̀ a Temete.
È kɛ̀ a Zûu nɛni tɔnɔ ǹóŋ. Laa-la è kɛ̀ ǹyêei kɛ́lɛ, ǹâŋ è kɛ̀ a Gurii-nuu.

2Temete ŋí, m̀arâai nyíi-ŋai kɛ̀ Lesitɔra da Akonia, dí lòno a ǹɛ́lɛɛ é pîlaŋ ma.

3Pɔ̂ɔ è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é Temete siɣe da ǹyaa dí li. È ziɣe é zee-kpono mâ, kpɛ́ni fêi,
Zûu-ŋai díkɛ̀ ǹɔii tí su, ǹyaŋ dí kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛ́ɛ Temete ǹâŋ è kɛ̀ a Gurii-nuu.

4Pɔ̂ɔ-ni kɛ́ɛ kɛ̀ tɛɛ̂i daa-ŋai sui, dí gɔlɔi lɛ̀ díɓarâai dîa, nyíi zia-ɓelai da ǹúu pɔlɔ-
ŋai kɛ̀ Zerusâlɛŋ dí bɔ̃yɛɛ̂i. Dí dɛɛ dípɔ a gɛ́ɛ mɛnii kɛ̀ zui, dí maa tûa kɛ́.

5Nya ɓe Kôrai-toli-kpɔŋ-ŋai su è kpanaŋ laa-la su. Zu-ɓelai dí kɛ̀ tâmai a ɣele
kélee.

Pɔ̂ɔ è Masadonia-naloŋ kâa ŋɔzî̂ai su

6Dí tɛ̀ɛ Fagia da Galesia kpiniŋ su-pere. M̀ɔlêŋ Maa Waai è díkɛ a gɛ́ɛ dífe Ɣâla
ŋɔwóoi ɓo Eesia.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Dí seriɛɛ Maisiai, dí kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii dí lí Bɛtinia, kɛ́lɛ, Zîsɛ Ŋɔmɔ̂leŋ fé fáa ní mà.

8Dí tɛ̀ɛ Maisia kɔlɛ ma dí pá Toroɛ.

9Naa ƀé zî̃a è tɛ̀ɛ naa a Pɔ̂ɔ a gbínii: Masadonia naloŋ tɔnɔ è kɛ̀ tɔ̂ɔni ŋ̀ɛ́i gɛ́ vɛ̀li, ǹyɛɛ mai, “Pá Masadonia í kpɔ́ŋ kûa.”

10Pɔ̂ɔ ŋɔzî̃ai pôlu ma, kú kúmu sìɣe kpɔ́ a maa félaa a gɛ́ɛ kú lí Masadonia. Kú gàa a gɛ́ɛ Ɣâla a kútoli a gɛ́ɛ kú Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀo naa ǹûai dîa.

Leedia líi maa e fàleŋ

11M̀ɛni ma kú yá ŋá-keleŋ siɣe Toroɛ kú berei siɣe nɔ́ a zu sã̂a kú lí Samotulesi. Bôlu ma ɣele ƀɔ́ɔɔi kú lì Neapoli.

12Ku kúlaa naai, ku lì Felepâ, nyíi gáa a Masadonia taa-leei gɛ́tɛi, nyíi kɛ̀ Lomaŋ-ŋai yée mui. Ku kɛ̀ naa a ɣele kûu da-ŋa;

13tãi è kɛ̀ la a Vii-tɔɔ-ɣelei, ku kùla daai su ku li ya-lee da kɔlɛ, ƀɛi ku kɛ̀ gâai a gɛ́ɛ nàa è kɛ̀ a Ɣâla fɛlî̃i; ku see naa ku lóno nɛni-ŋai pɔ, nyíi-ŋai díŋa tɛ gîe mai.

14Nɛnî tɔnɔ è kùla Tayatira-taai su, ǹáa ƀé kɛ̀ a Leedia. È kɛ̀ a gãla-seɣe kɔlɛ-nuu, gɛ ƀo a Ɣâla fɛli-nuu. Nya ƀe Kúnuu-namui e ǹíi láa ƀò a gɛ́ɛ é ǹyée see mɛni-ŋai mu Pɔ̂ɔ e mòi.

15Gɛ́ɛ a batâi sɔlɔ ƀo da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai, e kúkpera fe, ǹyɛɛi, “À kɛ̀ ká gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ laa-la káa ńyêei Kúnuu-namui mɛni ma, gɛ̀ ní ka pa ŋápɛrɛi lá ká kɛ́ naa.” È kɛ̀ kpɔ́ ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ ku li ŋɔpɛ́rɛi lá.

Dí Pɔ̂ɔ da Salɛ pìli kpini-pɛrɛ mu Felepâ

16Kúkɛɛ liî Ŋ̀âla-fɛli-kwaai mai, ku luɛ-nɛni-lo tɔnɔ kàa, nyíi nyinaŋ nyɔ́mɔɔ è kɛ̀ bôlui. E pà a sɛŋ-kao támaa mɛi-ƀelai pɔ. Kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a tuɛ-mɛni ƀo-nuu.

17Nɛnî-lo tɔnɔi ti è pìlaŋ kúpôlu kwa Pɔ̂ɔ-ni, gɛ layi, ǹyɛɛi, “Ǹûai ŋí díkaa a Ŋ̀âla Gɛ́tɛi yée-mu-ƀela. Ǹûai ŋí da m̀álo-laa-perei lê kâa.”

18Nɛni-loi e mɛnii ŋí kɛ̀ a ɣele kûu támaa. Kɛ́lɛ, Pɔ̂ɔ líi e ŋwàna é tínaŋ bɔ naa-pere é m̀ó nyînaŋ nyɔ́mɔɔi ma, ǹyɛɛi, “Ŋa íkɛ Zîsɛ Kôrai láai su a gɛ́ɛ í kúla bôlu.” Nya ƀe è kùla kpɔ nɔ́ bôlu a maa-aƀai ti.

19Kɛ́lɛ, tãi mɛi-ƀelai dí gàa la a gɛ́ɛ dísɛŋ sɔlɔ ƀo-perei su a karai, dí Pɔ̂ɔ soŋ da Salɛ dí li a dia ǹɔ́ɔ-kpalaŋ ŋá dí dítɛɛ nuu-tuɛ-ƀelai pɔ;

20nya ƀe díaŋ dí lì a dia dímɛi-pere-ƀelai pɔ, dîyɛɛ diai, “Ǹûai ŋí díkaa a Zûu-ŋa. Díkaa laa-saa kɛ̂i kútaa-leei su.

21Díkaa tua-pere-ŋa lɛ̂i, nyíi-ŋai ve a sɛŋ a gɛ́ɛ kúai a Lomaŋ-ŋai ku kúyee sée dímu, kpaa máŋ ku dímaa kɔri.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Nya ƀe gbɔŋ kélee e sìɣe e tɔ́ɔ a dia. Nuu-tuɛ-ƀelai mɛi-ƀelai dí díseɣe-ŋai fàla dí m̀o a gɛ́ɛ dí dílokwa a wúru gbua.

23Díkɛɛ da dílokwa a ŋánaai, dí dípili kpini-pɛrɛ mu. Dí mò gbini-pɛrɛ lá-nuui ma a gɛ́ɛ e dímɛi káa a ǹélɛɛ.

24Mɛnii ŋí ƀoɔ gbini-pɛrɛ lá-nuui mai, e Pɔ̂ɔ-ni tòo kpɔnɔ ŋá e dílɔ gbini-pɛrɛi mu-pere-loŋpoi su.

25Kɛ́lɛ, gbínii seriɛ zamai, Pɔ̂ɔ da Salɛ dí kɛ̀ Ɣâla fɛlî̃i díkɛ wule too ma. Gbini-pɛrɛi mú ƀelai gbeli-ŋai dí díwoli tɔ́ɔ dîa.

26È kɛ̀ nɔ́ ti ǹɔii gwaa kélee e kpɛ̃liŋ. Gbini-pɛrɛi gwaa kélee e kpɛ̃liŋ; ǹá é ƀó gwaa kélee a maa félaa, gbini-pɛrɛi mú ƀelai kélee dí fùloŋ.

27Nya ƀe gbini-pɛrɛi lá-nuui e ŋ̀ɛ́i lá ƀò e bɛ́rɛi káa ǹá ƀoɔ gwaa kélee. E ŋɔƀóa-sɔkpɔi sìɣe a gɛ́ɛ é gbî̃ŋ pàa, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ gâai pelesinɛ-ŋai da pú.

28Kɛ́lɛ, Pɔ̂ɔ e làɣi kpɔ́ a ŋ̀óo su kɛ́tɛ, ǹyɛɛi, “Ífe mɛni pɛlɛ íkpî̃ŋ ma. Kpɛ́ni fêi, kúkelee kúkaa ƀɛ.”

29Nya ƀe e ŋɔŋ-toli ƀò e pá bɛ́rɛi mu, gɛ kpɛ̃liŋ é tóo Pɔ̂ɔ kɔ́ɔ mu da Salɛ.

30E kùla a dia loŋpoi su, ǹyɛɛ diai, “Ɣánûa, le ƀe ŋa pɔ̂ri gɛ̂i ŋá ƀálo?”

31Nya ƀe dí mò mai, “Láa a Kúnuu-namui Zîsɛ, gɛ̀ ní, ya pâi ƀálôi ka ípɛrɛi mu-ƀelai.”

32Nya ƀe dí Kúnuu-namui ŋɔwóoi ƀò ma da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee.

33E dísìɣe a maa-aƀa tɔnɔi ti gbínii su e dípala-ŋai ŋá wáa. Nya ƀe dí ŋɔbatâi kɛ̀ naa ŋ̀á ma da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee.

34Nya ƀe è lì a dia ŋɔpɛ́rɛi mu e mii-sɛŋ tɛɛ dípɔ; ǹyaŋ da ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee dí lii-nɛ̃ɛ kùla a gɛ́ɛ a nâa láa a Ɣâla.

35Kɛ́lɛ, tãi ɣele è ƀɔ̀ lai, nuu-tuɛ-ƀelai mɛi-ƀelai dí kɔkuluƀa-ŋa tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ dí m̀ó gbini-pɛrɛi lá-nuui ma, dîyɛɛi, “Ǹûai lɛ́ɛ naa dí lí.”

36Nya ƀe gbini-pɛrɛi lá-nuui e ŋorɛ-wooi ŋí ƀò Pɔ̂ɔ ma, ǹyɛɛi, “Nuu-tuɛ-ƀelai mɛi-ƀelai dîyɛɛ ŋá m̀ó kâa ká li; maa mɛni ma ka kula ká li lii-sêe su.”

37Kɛ́lɛ, Pɔ̂ɔ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Dí kulókwa nûa ŋ̀ɛi nyíi dífe kúsɔŋ káa ni zui. Kúkaa a Lomaŋ-ŋa. Dí kúpili kpini-pɛrɛ mu. À kɛ̀ tí da pɔ̂ri kúkulâi a gɛ́ɛ kú lí loo-pere su? Vé tí! Tɔ́ɔ dîa kpî̃ŋ dí pá dí kúkula.”

38Nya ƀe gɔkuluƀa-ŋai dí m̀ɛnii ŋí ƀò dílaa-tuɛ-ƀelai dîa. Tãi gɔkuluƀa-ŋai láa-tuɛ-ƀelai dí mɛni la a gɛ́ɛ Pɔ̂ɔ-ni díkɛ a Lomaŋ-ŋai dí yào.

39Nya ƀe dí pà dí díkpera fé. Dí díkùla dí m̀o dîa a gɛ́ɛ dí kúla daai su dí li.

© 2014 Bible Society in Liberia.

40Dí kúlaa gbini-pɛrɛi mui, dí lɔ̂ Leedia ŋɔpɛ́rɛi mu. Dí díƀarâai kâa naa dí díŋa nɛnɛ dí li.

Zia-ƀelai Ké-mɛni-ŋai 17

Sóoŋ è tèe Tɛsɛlonaika

1Dí tɛ̀ɛ Aŋfipole da Apolonia, dí pá Tɛsɛlonaika ƀéi Zûu-ŋai díɣâla-fɛli-kerei è kɛ̀ naai.

2Pɔ̂ɔ è lì ŋ̀âla-fɛli-kerei mu, yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la a dûa perei. Da ǹûai dí sîa tòo Ǹ̀âla-kɔlɔi su a Fii-tɔɔ-ɣele saaƀa.

3È ŋ̀á lɛ̀ dîa a gɛ́ɛ maa-nɛ̃ɛi kɛ̀ Kôrai é mɔ̃lɛ é m̀u siɣe saa yêei, ǹyɛɛ dîai, “Zîsɛ ŋí ŋa maa mɛni ƀôi kâai, gáa a Kôrai.”

4Da-ni líi maa è fàleŋ dí pá Pɔ̂ɔ ŋɔƀélai ma pere da Salɛ, yɛ̂ɛ berei Gurii Ɣâla mɛni ké-ƀelai dámaa nyíi-ŋai kɛ̀ a Kôrai-ƀelai, dí gɛ̀ da ǹɛyâa kpaya-kpayai dámaai.

5Kɛ́lɛ, Zûu-ŋai dí pɛ́lɛ tólo kulâi. Dí bìlaŋ-gɔɔ ma-ƀela nyɔ́mɔɔ-ŋa ŋáa tɛ̀ ma dí sóoŋ tée daai su. Dí pɛ̀lɛ Zesiŋ ŋɔpɛ́rɛi ma a gɛ́ɛ dí Pɔ̂ɔ da Salɛ kula naa dí pá a dia nûa ŋɛ́i-tuɛ.

6Kɛ́lɛ dífe díkaa ní. Dí Zesiŋ ɣàla da Kôrai-ƀela da-ŋa daa kâloŋ-ŋai ŋɛ́i-tuɛ dí m̀o, dîyɛɛi, “Ǹûai ŋí da ǹɔii pene da bɛlɛ. Da pá ƀɛ́ ŋɔ́nɔ kútaa-leei su.

7Zesiŋ ƀé ǹûai ŋí díkaa gɔ́ɔ mɛi. Da Gâloŋ Siizɛ ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai karâi díkɛ mo, dîyɛɛ, kâloŋ da kpɛ́ni káa naa da kɛ̂ ma Zîsɛ.”

8Zûu-ŋai wóoi ŋí è daa-ƀelai da gâloŋ-ŋai líi mu siɣe.

9Dí Zesiŋ da m̀arâai kɛ̀ dí zɛŋ-kaoi kpɛ́ɛ Pɔ̂ɔ da Salɛ díŋuŋ ma ƀó mɛni ma dí tée dia dí lí.

Zia-ƀelai díkaa Bɛria

10Kôrai-ƀelai dí Pɔ̂ɔ da Salɛ kùla daai su a maa félaa a kpíni dí dítɛɛ Bɛroia. Dí seriɛɛ naai, dí lì Zûu-ŋai Díɣâla-fɛli-kerei mu.

11Zûu-ŋai kɛ̀ daai ŋí sui, wɛli-kɛ-maa è kɛ̀ díyêei é tɛ́ɛ Tɛsɛlonaika Zûu-ŋai dîa. Dí díyêei sèe Ɣâla ŋɔwóoi mu a dílii kélee. Dí kɛ̀ Ǹ̀âla-kɔlɔi su kâai a ɣele kélee a gɛ́ɛ dí gáa à kɛ̀ m̀ɛnii ŋí dí mò diai è kɛ̀ a tɔ̃yâ.

12Dítama-ɣele dí làa la. Gurii nɛyaa kpaya-kpaya da zinâa támaa máŋ dí làa la.

13Tɛsɛlonaika Zûu-ŋai kɛ́ɛ da mèni a gɛ́ɛ Pɔ̂ɔ è kɛ̀ Ɣâla-woo ƀôi Bɛroiai, dí pà naa ŋɔ́nɔ dí sóoŋ tóo ǹûai sáma.

14Kôrai-ƀelai dí Pɔ̂ɔ tɛ̀ɛ a maa félaa yúo-loŋ ma, Kɛ́lɛ, Salɛ da Temete dí lɛ̀ɛ pôlu naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Diai lì Pɔ̂ɔ láa lêi, dí sèri la Atɛŋ. Díkɛɛ penêi pôlui, Pɔ̂ɔ è ŋ̀óo tɛ̀ɛ a dîa a gɛ́ɛ Salɛ da Temete dí láaŋ mà a maa félaa.

Pɔ̂ɔ káa Atɛŋ

16Gɛ́ɛ dímaa kpɛnii Atɛŋ, ǹíi è sòli goi, kpɛ́ni fêi, è ɣâla da kpɛ́ni támaa kàa naa.

17È sîa tòo Ŋ̀âla-fɛli-kerei mu Zûu-ŋai lá. Ǹûai da kâa Ɣâla mɛni kɛ̀ naai da ǹûai da kâa díkàa díŋaa tɛ̀ ma naai.

18Da Ɛpikureaŋ tare-ƀelai da-ŋa da Sitoi tare-ƀelai dí pɛ̀lɛ díkîe ni lá sia toôi. Díta-ni dí mò, dîyɛɛ, “Le ƀe moo-lono kɛ́-naloŋ ŋí a ŋ̀wɛ̂lii é m̀oi?” Da-ŋa dîyɛɛi, “Gɛ̂ɛi yɛ̂ɛ ǹyaa ƀé gáa mɛni lêi é pîlaŋ lɔii da kpɛ́ni su ɣâla-ŋa dîa.” Dí m̀o tí, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀôi é pîlaŋ Zîsɛ ma da mu-siɣeɛ saa-yeei.

19Nya ƀe dí Pɔ̂ɔ sòŋ dí pá la Ɛreɔpagɔ kɔyaŋ su-ƀelai ŋɛ́i-tuɛ, dîyɛɛ mài, “Kwa ŋ̀wɛ̂lii kú ísɛŋ-lɛɛ ninai kɔ́lɔŋ, nyíi íkaa ǹɛ̂i.

20M̀ɛni-ŋai kwa mɛnii zɛŋ lɛ́ɛ ninai sui gáa a mɛni nina-ŋa kúwôlii. M̀ɛni ma kwa ŋ̀wɛ̂lii kú dísu-kulai kɔ́lɔŋ.”

21Atɛŋ lɔii-lonii kélee da naa ŋõyâ-ŋai kɛ̀ naai da kâa ŋ̀wɛli a mɛni nina-ŋa támaa mɛniɛɛ díkɛ lòno é pîlaŋ dîa. Dí ɣele kûu támaa sìɣe m̀ɛnii ŋí kɛ́ɛ su.

22Pɔ̂ɔ é sìɣe é tɔ́ɔ Ɛreɔpagɔ kɔyâŋ su, ǹyɛɛi, “Atɛŋ sinaa, ŋa gáa pere sii támaa su a gɛ́ɛ ka ɣâla sii támaa fɛli.

23Ŋá kɛ̀ tɛɛ̂i ŋá zãâi káa ka vɛlîi, ŋá gɔlɔ pɔ̃yɛɛi ŋí káa káɣâla fɛli-kwaai dɔnɔ ma, nyíi m̀o, ǹyɛɛi, ‘Ŋ̀âlai kúfe gɔ́lɔŋ mɛni ma.’ Ǹyaŋ Ŋ̀âlai káfe gɔ́lɔŋ, kɛ́lɛ, kákɛ vɛlii, ǹyaa ká ŋí ŋa m̀ɛni ƀôi kâai.

24Ɣâla è ŋ̀ɛ́niɛi kpɛ̀tɛ da zu-sãa kélee. Gáa a ŋ̀elei da ǹɔii Dínuu-namu. Va kɛ̂ pɛ́rɛ da mu nyíi nûa da dɔ̀ɔ a díyêei.

25Vé wɛ̂lii a sɛŋ da núu da kélee yɛ̂ei. Ǹyaa kpîŋ ƀa fúlu-laa da sɛŋ tɛ̀ɛ núu kélee pɔ́.

26A sîi-ŋa kélee kula koo-ƀɔlɔŋ tɔnɔ su a gɛ́ɛ dí kɛ́ ǹɔii gwaa kélee. A díɣeniɛi kɔyaŋ tèe. A dílɔii-ŋai loai lâa,

27a gɛ́ɛ dí Ɣâla kɔ́ri a kili-kɛ-zu a gɛ́ɛ dí gáa, berei máŋ gɛ̂i fé kôyaa ni la kútà kûai.

28Núu da è m̀o ǹyɛɛi, ‘Gbonôi ƀé kúkaa naa, kúkɛ sia-sia, kúfulu-laai kɛ́ ƀo kúyêei.’ Gáa yɛ̂ɛ berei mɛni-pɔlɔ ƀó-ƀela da-ŋa da m̀o la dîyɛɛi, ‘Kúa máŋ kúkaa ǹônii.’

29Berei máŋ kúkaa la a Ɣâla ǹônii, kúfe Ɣâla ƀòloŋ gôo ma, kpaa káne, kpaa máŋ kɔni nyíi nuu-kpune a gbɛ̀tɛ a ǹyée, kpaa ŋɔkili-ŋa-siai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Ɣâla è ŋ̀éi nàɣiŋ mɛni-ŋai mɛi ká gɛ̀ a tãi káfe kɛ́ ní a gɔ́lɔŋɔɔ lai. Kɛ́lɛ, a nâa
núu kélee tóli a gɛ́ɛ dí dílii pene.

31A vóloi lɛ́ a pâi ǹɔii ŋɔmɛnii ŋá teêi la a tɔ̃yâ pere ǹúui sârai è nɛ̀, é ŋ̀óo gbanaŋ
tóo núu kélee yée ŋá nyíŋi mɛni ma a ǹúui kpîŋ mu siɣɛɛ saa yêei."

32Pɔ̂ɔ lónoɔɔ é pîlaŋ m̀u-siɣe yêei saa yêei mɛni mai, ǹúui da-ŋa dí ɣɛ́lɛ maa kùla
gbonôi, gbéli-ŋai dí mò, dîyɛɛi, "Kwa pâi íwoo mɛnii ŋɔ́nɔ é pîlaŋ mɛnii ŋí ma."

33Nya ɓe Pɔ̂ɔ è kùla dísama.

34Ǹúui da-ŋa dí lɛ̀ɛ bôlu dí láa la. Ǹûai ŋí dɔnɔ ɓé kɛ̀ a Dionesiɔ, nyíi kɛ̀ a gɔyaŋ
su-nuui dɔnɔ, da nɛnî tɔnɔ nyii da kɛ́ m̀a Damari da nuu da kpɛ́ni-ŋa.

Zia-ɓelai Kɛ́-mɛni-ŋai 18

Pɔ̂ɔ káa Kɔleŋ

1Nyiŋi pôlu ma, Pɔ̂ɔ è kùla Atɛŋ è pà Kɔleŋ.

2È Zûu naloŋ tɔnɔ kàa naa. Ǹáa ɓé kɛ̀ a Akoila. È kɛ̀ a Pɔŋtɔ taai su-ɓelai da. Da
ŋɔnɛnîi Purisela díkulaa kɛ̀ Etelei naa fé niî kɛ̀ tûa ní, kpɛ́ni fêi, Gâloŋ Kilaudiɛ è
tɔ̂ŋ tɛ̀ɛ a gɛ́ɛ Zûu-ŋai kélee dí kúla Luŋ. Pɔ̂ɔ è lì a gɛ́ɛ è díkaa.

3Da dîa-ni dí kɛ̀ naa díkɛ tíi kɛ̀ gîe ma. Ɓûu tɔɔ tii ɓé è kɛ̀ ŋɔkɛ-ɣeniɛi kɛ̀ zu.

4È lòno ǹûai pɔ́ Ǹâla-fɛli-kerei mu-ɓelai a Vii-tɔɔ-ɣelei kélee. È Zûu-ŋai da Gurii-
ŋai líi kùla dí dílii maa fáleŋ.

5Salɛ da Temete dí kúlaa Masadoniai, Pɔ̂ɔ è kɛ̀ Ɣâla-woo ɓôi kpɔ́ a gbanaŋɔɔ, gɛ́
mò Zûu-ŋai dîa a gɛ́ɛ Zîsɛ káa a Kôrai.

6Dí tɔ̀ɔ Pɔ̂ɔ ma dí tɛ-ŋɛi kɛ́ la. È ŋɔseɣei kpúmuŋ, ǹyɛɛ diai, "Káŋãai mɛni é kɛ́
káa kpîŋ káŋûa! Ḿaa waâi. Ŋa pá liî Zɛ̃tai-ŋai pɔ́ pere."

7Nya ɓe è kùla naa é lí nalôŋ tɔnɔ ŋɔpɛ́rɛi mu. Ǹáa ɓé kɛ̀ a Tâitiɛ Zɔsitɔ. Ǹalôŋ ŋí
è kɛ̀ a Ɣâla fɛli-nuu. Ŋɔpɛ́rɛi è kɛ̀ Ǹâla-fɛli-kerei kɔlɛ.

8Ǹâla-fɛli-kerei mɛi-nuui Kulepɔ è làa a Kúnuu-namui da ŋɔpɛ́rɛi mu-ɓelai
kélee. Kɔleŋ-ɓelai dámaa dí Pɔ̂ɔ wóo mɛni dí láa la dí batâi sɔlɔ ɓó.

9Kúnuu-namui e mò Pɔ̂ɔ ma zîa su a kpini tɔnɔ, ǹyɛɛ, "Ífe yào, kɛ́lɛ, lóno, ífii fe
kpɛ̀ɛ;

10kpɛ́ni fêi, ŋ̀gaa íkɔlɛ. Nùu da fa pɔ̂ri ísonîi e mɛni ŋánaa kɛ́ a yá; kpɛ́ni fêi, núu
támaa káa ńyêei daai ŋí su."

11Nya ɓe e Ɣâla ŋɔwóoi ɓo naa ǹûai sama a kóraŋ tɔnɔ ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛni da.

12Galio kɛ́ɛ a gɔmɛnɛ-nuu Ɛkeya-lɔii mɛi. Zûu-ŋai dí díwoo kɛ̀ zu tɔnɔɔ dí tɔ́ɔ Pɔ̂ɔ
ma, dí zoŋ dí pá la mɛni-ɓo-kerei mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Dí mò, dîyɛɛi, “Ǹalôŋ ŋí a nûa kɛ̀ dí dílii maa fáleŋ díkɛ Ɣâla fɛli, nyíi ve dɔ̂ŋ lá-woo mai.”

14Kɛ́lɛ, tãi Pɔ̂ɔ è kɛ̀ pâi ǹá ƀôi la a gɛ́ɛ e lónoi, Galio e mò Zûu-ŋai dîa, ǹyɛɛi, “Mɛnii ŋí eêi kɛ̀ a mɛni nyɔ́mɔɔ, kpaa máŋ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́tɛ, ŋâi pɔ̂ri ńii kpelêi ŋa fáa káwoo ma, Zûu-ŋa;

15kɛ́lɛ, à kɛ̀ gáa a mare-kɛ̂ɛ é pîlaŋ wóo-ŋa dîa da láa-ŋa, é pɛ́lɛ kákpîŋ tɔŋ ma, ka m̀ɛni su káa káa kpîŋ kpɛ́ni fêi, mɛni kɛ́ɛ tí ŋáa tée-nuu fa ńyãa.”

16Nya ƀe e díkpɛ̀ mɛni-ƀo-kerei mu.

17Nya ƀe díkelee dí Soteni soŋ, nyíi kɛ̀ a Ǹâla-fɛli-kerei mɛi-nuui, dí ǹókwa mɛni-ƀo-kerei lá. Kɛ́lɛ, Galio fe ŋ̀óli tɔ̂ɔni ma.

Pɔ̂ɔ è lì pôlu Ɛŋtiɔ

18Nyíŋi pôlu ma Pɔ̂ɔ è ɣele kûu támaa kɛ̀ naa. Nya ƀe è m̀arâai lɛ̀ɛ naa é yá ŋá-keleŋ siɣe da Purisela é pɛlɛ Akoila ma dí li Siria. È ŋuŋ ƀô Sɛŋkulia, gono-teei è gèi mɛni ma.

19Dí pà Ɛfesɛ Pɔ̂ɔ e dílɛɛ naa; kɛ́lɛ, ǹyaa kpîŋ e lɔ̀ Ǹâla-fɛli-kerei mu da Zûu-ŋai díkɛ sîa too.

20Tãi dí m̀arê kɛ̀ la a gɛ́ɛ da dîa-ni dí kɛ́ naa a tãi su kôyaai, ve gɛ̀ ní.

21Kɛ́lɛ, è vèli dîa, ǹyɛɛi, “Ɣâla à fàa mà, ŋa pâi pâi pôlu kápɔ naa.” È nâa kɛ̀ ti è yá ŋá-keleŋ siɣe é kúla Ɛfesɛ.

22Tãi géleŋ è sèri la a Pɔ̂ɔ Sɛsɛriai, è lì é ǹá tí Kôrai-toli-kpɔŋ su-ƀelai dîa, é tɛ́ɛ é yéŋ Ɛŋtiɔ.

23Gɛ́ɛ a tûa naai, è kùla naa é lí Galesia da Fagia-lɔii su gwaa kélee. È lì gwaa-ŋai ŋí ma tɛi-tɛi gɛ́ Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai kponôi kpanaŋ.

Apolo è Ɣâla-woo ƀò Ɛfesɛ

24Nya ƀe Zûu-naloŋ tɔnɔ da kâa dòli a Apolo, nyíi kɛ̀ a Alezaŋdura nuui, è pà Ɛfesɛ. È kɛ̀ kpɔ́ a lóno-nuu lélɛɛ, gɛ ƀo ŋɔ́nɔ a Ǹâla-kɔlɔi kɔlɔŋɔɔ a ǹélɛɛ.

25Dí mɛni támaa lɛ̀ nalôŋ ŋí ma e pîlaŋ Kúnuu-namui ŋɔperei ma. Ŋɔmɔ̂leŋ láa è kɛ̀ a vɛ́ɛ kpɔ́. Nya ƀe è lòno gɛ sɛŋ lɛ a zã́a e pîlaŋ la Zîsɛ maa mɛni-ŋai dîa, berei máŋ è kɛ̀ nɔ́ a Zɔ̂ŋ ŋɔbatâi maa mɛni kɔlɔŋɔɔ lai.

26E nâa pɛ̀lɛ lônoi kpɔ́ a lii-kpele-pere Ǹâla-fɛli-kerei mu. Tãi Akoila da Purisela dí nalôŋ ŋí wóo mèni lai, dí zìɣe dí Ɣâla-mɛni lɛ́ mà a zã́a e tɛɛ berei ma è kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ lai.

27Apolo kɛ́ɛ kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ é tɛ́ɛ naa é lí Ɛkeyai, m̀arâai dí vɔrɔ-woo ƀo dí kɔlɔ pɔ̃yɛ Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai pɔ́ naa kɛ̀ naai, a gɛ́ɛ dí díyee see mu a ǹélɛɛ. Zeriɛ́ɛ naai, è kpɔ̀ŋ dîa a dámaa diai laa-la è kɛ̀ díyêei Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-seei sârai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28È sîa tòo kpɔ́ Zûu-ŋai lá a gbanaŋɔɔ gbɔŋ su. È nɛ̀ dîa Ǹâla-kɔlɔi su a gɛ́ɛ Zîsɛ è kɛ̀ a Kôrai.

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 19

Pɔ̂ɔ káa Ɛfesɛ

1Apolo kɛ́ɛ Kɔleŋ, Pɔ̂ɔ è tɛ̀ɛ a ǹɔii ŋuŋ tuɛ-pere é pá Ɛfesɛ. È Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai da-ni kàa naa.

2È mò dîa, ǹyɛɛi, “Ká láa a Zîsɛ maa mɛnii, ká M̀ɔlêŋ Maa Waai sɔlɔ ƀo?” Dîyɛɛ mài, “Kpao, kúfe niî máŋ mɛni ní a gɛ́ɛ M̀ɔlêŋ Maa Waai káa naa.”

3È dímarê kɛ̀, ǹyɛɛi, “Dí kábatâi kɛ́ pere kɛ̀ léŋ?” Díyɛɛ mai, “Zɔ̂ŋ ŋɔbatâi ƀe.”

4Pɔ̂ɔ è mò dîa ǹyɛɛi, “Zɔ̂ŋ è batâi kɛ̀ lii-pene mɛni ma, gɛ́ m̀o ǹûai dîa a gɛ́ɛ dí láa a ǹúui nyíi kɛ̀ pâi pâi bôlu mai. M̀aa-nuui ƀa Zîsɛ.”

5Nyiŋi mɛniɛɛ dîɛi, dí díbatâi kɛ̀ Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai láai su.

6Pɔ̂ɔ kɛ́ɛ a ǹyée pɛ̀lɛ diai, M̀ɔlêŋ Maa Waai è pà dípɔ. Dí kɛ̀ lônoi a sîi-woo da kpɛ́ni-ŋa díkɛ mɛni-ŋa ƀo naa túɛ nyíi pâi kɛ̂i.

7Ǹûai kélee dí kɛ̀ yɛ̂ɛ núu puu kao feerɛ.

8Pɔ̂ɔ lɔ̀ Ǹâla-fɛli-kerei mu é lóno naa kpɔ́ a lii-kpele pere ɣáloŋ saaƀa yée mu. È kɛ̀ sîa toôi gɛ́ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai maa lono kɛ̀.

9Kɛ́lɛ, dílii su è kɛ̀ a gbanaŋɔɔ dífe láa ní la. Dí kɛ̀ mɛni nyɔ́mɔɔ ƀôi gbɔŋ ŋɛ́i-tuɛ gɛ́ pìlaŋ Berei ma. Pɔ̂ɔ è kùla dísama é Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai síɣe da dia-ni díkɛ Zîsɛ maa mɛni ƀo Taranu kɔlɔ-pɛrɛi mu (é síɣe vólo-nɛnɛŋ ma é tóo ŋ̀ele-wulii foloi ma).

10Nyiŋi è kɛ̀ kóraŋ feerɛ yée mu. Zûu-ŋai da Gurii-ŋai kélee kɛ̀ Eesia dí Kúnuu-namui ŋɔwóoi mɛ̀ni.

Siiva ǹônii-sinaâi

11Ɣâla è ŋɛi-kɛ-maa kpaya-kpaya kɛ̀ a Pɔ̂ɔ yée é tɛ́ɛ ŋɔŋɛi-kɛ-maa kpéli-ŋai dîa.

12Ǹûai dí kpasa da seɣe-kpua kùla Pɔ̂ɔ kpono ma dí li a dia gɔlɔ-fela-ƀelai pɔ́. Nya ƀe dí ƀàlo díkɔlɔ-fela-ŋai yêei, ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai dí kúla díkponôi.

13Zûu-ŋai da-ni dí kɛ̀ naa, nyíi-ŋai kɛ̀ nɔ́ sia-siâi díkɛ nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ̀ nûa pôlui. Dí kɛ̀ kɔ̂i a gɛ́ɛ dí nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa kpɛ́ ǹûai pôlu Kúnuu-namui Zîsɛ láai su. Dí kɛ̀ môi ǹyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai dîa, dîyɛɛ, “Ŋa íkpɛ Zîsɛ láai su, nyíi Pɔ̂ɔ a maa mɛni ƀoi.”

14Zûu-naloŋ tɔnɔ nyíi kɛ̀ a sâla láa soŋ-nuui da kâa dòli a Siiva, ǹóŋ-sinaa lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ƀé kɛ̀ m̀ɛnii ŋí kɛ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Kɛ́lɛ, nyînaŋ nyɔ́mɔɔi è m̀o dîa, ǹyɛɛi, “Ŋá Zîsɛ kɔ́lɔŋ, ŋ́gɛ ɓò a Pɔ̂ɔ kɔ́lɔŋɔɔ. Kɛ́lɛ, gbɛ̂ɛ ɓa káa?”

16Ǹalôŋ nyînaŋ nyɔ́mɔɔi è kɛ̀ bôlui, è pɛ̀lɛ dîa é díyee mɛi ɣále kpɔ́ a ŋɔwála-walai é díkɛ dí kúla bɛ́rɛi tí mu dí pú a díkaŋ. È díŋwana-ŋwana.

17Zûu-ŋai da Gurii-ŋai kélee kɛ̀ Ɛfesɛi, dí m̀ɛnii ŋí kɔ̀lɔŋ, yao è pù díkelee díkɔlɔ̂i. Dí Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai láa maa tɛ̀.

18Ǹúui dámaa ɣele, nyíi-ŋai làa lai, dí pà dí dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai ɓó, dí díkɛ-mɛni-ŋai lɛ́.

19Ǹúui dámaa ɣele máŋ, diai kɛ̀ a póniŋ kɛ́-ɓelai, dí díponiŋ kɔlɔ-ŋai ŋá tɛ̀ gîe ma dí díkereŋ ǹûai kélee ŋɛ́i. Gɔlɔ-ŋai ŋí sɔ̃ɔ è kɛ̀ yɛ̂ɛ sêleŋ kpua-kpua wála buu lɔ́ɔlu.

20È kɛ̀ tí, Kúnuu-namui ŋɔwóoi è ɓɔ̀lɔ kpɔ́ a zu kɛ́tɛ wála-wala támaa kɛ́ ɓo zu.

Yóo-yoo è tòo Ɛfesɛ

21M̀ɛni-ŋai ŋí kélee kpɛɛ́ pôlu ma, Pɔ̂ɔ è gbɛ̀tɛ gíli ŋá M̀ɔlêŋ su a gɛ́ɛ é tɛ́ɛ a Masadonia pere da Ɛkeya é lí Zerusâlɛŋ. È mò, ǹyɛɛ, “Ŋà kɛ̀ naa, ŋa pâi Luŋ kâai máŋ.”

22Nya ɓe è ŋɔkpɔŋ mâa-ɓelai veerɛ tɛ̀ɛ Masadonia. Dia ɓé kɛ̀ a Temete da Erasitɔ. Kɛ́lɛ, ǹyaa kpîŋ è lɛ̀ɛ Eesia é gɛ́ naa a ɣele kpɛ́-kpɛɛ.

23Maa tãi tɔnɔi tí sóoŋ è tòo Ɛfesɛ-ɓelai da diai da kɛ́ dîa Berei ma ɓelai loai.

24Ǹalôŋ tɔnɔ da kâa dòli a Demetiɔ. È kɛ̀ a káne ɣale-nuu. È káne pɛrɛ-ŋa tɔɔ Atemi mɛni ma. Ǹalôŋ ŋí è pà ǹyɛrɛ kɛ́-ɓelai pɔ́ a sɛŋ-kao támaa ŋɔkáne ɣale tii su.

25È ǹyɛrɛ kɛ́-ɓelai ŋí ŋá tɛ̀ díkîe ma da díi kɛ́-ɓelai, nyíi-ŋai dítii ɓóloŋɔ̂i díwɔ̂i mai. È mò dîa, ǹyɛɛi, “Sinâa, ká gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ díi ŋí ɓé kwa tɔɔ-laa kùla zu.

26Ka gâai kákɛ mɛni a gɛ́ɛ Ɛfesɛ tɔnɔ nɔ́ fêi, kɛ́lɛ, Eesia lɔii su gwaa támaa ma, Pɔ̂ɔ ŋí a nûa támaa kɛ́ naa da dílii maa fáleŋ. È mò dîa, ǹyɛɛ, ɣâla nyíi núu-kpune a gbɛtɛ a ǹyɛ́ei, vé a ɣâla.

27M̀ɛni ma kúyɛrɛ tii ŋí tɔnɔ nɔ́ fé gáa mɛni kpɔ̂lu su a gɛ́ɛ zu é kara. Kɛ́lɛ máŋ, ǹɛnî-ɣala kɛ́tɛi da kɛ̂ ma Atemi ŋɔpɛ́rɛi mɛni a pâi kɛ̂i kpɛ́ni-kpɛni. Ŋɔkɛ́tɛ-laai a pâi kpɛɛ̂i, nyíi Eesia da ŋ̀ɛ́niɛi su-ɓelai kélee da vɛlii.”

28M̀ɛni-ŋai ŋí mɛniɛɛ dîɛi, dílii è ŋwàna, dí láɣi, dîyɛɛi, “Atemi kâa a Ɛfesɛ-ɓelai díɣâla kɛ́tɛ!”

29Nya ɓe daai láa e fɛ̀ɛ a yóo-yoo. Díkelee dí kpɔ̀ŋ díkîe-ni dîa goyaŋ kɛ́-pɛrɛi mu. Dí Pɔ̂ɔ m̀arâa sia-ɓelai, Geeyɔ da Ɛresitakɔ, nyíi-ŋai kɛ̀ a Masadonia-ɓelai ɣàla dí lí a dia bɛ́rɛi ŋí mu.

30Pɔ̂ɔ è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é lí gɔyâŋ su. Kɛ́lɛ, Zîsɛ ŋɔpôlu-ɓelai dífe ǹɛɛ ni naa é lí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Eesia nûa kpaya-kpayai da-ni, nyíi-ŋai kɛ̀ a Pɔ̂ɔ ŋɔwɛli kɛ́-maa-ƀelai, dí worɛ̂ tɛ̀ɛ Pɔ̂ɔ pɔ́ naa dí gbera fé a gɛ́ɛ vé lì gɔyaŋ pɛrɛi mu.

32Ǹúui da-ni dí kɛ̀ lâɣii díkɛ mɛni da kpɛ́ni ƀò, gbéli-ŋai dí kɛ̀ láɣii a mɛni da kpɛ́ni-ŋa, kpɛ́ni fêi, gbɔŋ su è kɛ̀ nɔ́ a yóo-yoo. Ǹûai dámaa ɣele dífe kɛ́ ní a m̀ɛnii kɔ́lɔŋɔɔ dí lì la maa kɔyaŋ sui.

33Zûu-ŋai dí Alezaŋda lɛ̀, dí gùla dí dɔɔ gbɔŋ ŋɛ́i-tuɛ. Alezaŋda è ǹyée sãa gbɔŋ mɛi. È kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é gbîŋ ŋuŋ ma ƀó gbɔŋ ŋɛ́i.

34Kɛ́lɛ, gɛ́ɛ da gàa a gɛ́ɛ è kɛ̀ a Zûu-nuui, ǹúui kélee dí làɣi kpɔ́ a wóo tɔnɔ aƀa feerɛ yée mu, dîyɛɛi, “Atemi káa a Ɛfesɛ-ƀelai díɣâla kɛ́tɛ!”

35Gbɛɛ ŋái daa kaloŋ è gbɔŋ ŋáa yèŋ, ǹyɛɛ dîai, “Ɛfesɛ sinaa, gbɛ̂ɛ ƀé gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Ɛfesɛ taai káa a Atemi kɛ́tɛi ŋɔpɛ́rɛi kɛ̂i da bɔkɔɔŋ nyíi kùla ŋ̀elei su é tooi?

36Kâa gàa a gɛ́ɛ mɛni-ŋai ŋí sîa fa too. M̀ɛni ma fɛ̂ɛ nɔ́ ká kámɛi sáa. Káfe mɛni da kélee kɛ̀.

37Ka pá ƀé a ǹûai ŋí, berei máŋ dífa ŋúma kɛ̀ la ŋ̀âla-pɛrɛ-ŋai mui da berei dífe niî tɛ-ŋɛi kɛ́ ní la a kúnɛnî ɣalai.

38M̀ɛni ma à kɛ̀ mɛni da káa Demetiɔ da ŋɔyɛrɛ kɛ́-ƀelai lá é pîlaŋ la díkîe-ni dîa, mɛni-sâa ƀó-kêre-ŋai lá ƀóɔ̂i, gâloŋ-ŋai dí ƀo naa. Tɔɔ dí díkîe-ni kɔlɔ síɣe.

39Kɛ́lɛ, à kɛ̀ mɛni da kpɛ́ni káa kála a pâi ƀôi mɛni-sâa ƀó-kêre kɛ́tɛi mu.

40Kúkaa lii-sɛlɛŋ su a gɛ́ɛ dífe kúsoŋ ǹyóo-yooi ŋí mɛni ma gulâai sâai. Káfalo da kélee fé pâi kɛ̂i kúyêei kúkpîŋ maa kɔ̃ɔ mɛni ma ǹyóo-yooi ŋí mɛni su.”

41Dí kpɛɛ́ a nyíŋi ƀóɔɔi, è gbɔŋ tàa.

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 20

Pɔ̂ɔ è lì Masadonia da Gurii lɔii su

1Ǹyóo-yooi kpɛɛ́ pôlu ma, Pɔ̂ɔ è Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai tòli é lii-kpele lia-woo ƀo dîa, é kúla naa é lí Masadonia.

2Gɛ́ɛ a lí ǹɔii ti su gwaa kélee a lii-kpele lia-woo támaa tɛɛ naa Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai pɔ́i, è pà Gurii lɔii su.

3È gɛ̀ naa a ɣáloŋ saaƀa. Gɛ́ɛ a gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ é lí pôlu Siriai, è gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ Zûu-ŋai da ŋ̀wɛ̂lii dí zoŋ. Nya ƀe è gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ é yá ŋá-keleŋ siɣe é tɛ́ɛ Masadonia pere.

4Ǹûai da dîa-ni dí lì Eesia, dílaa ká ŋí: Bɛroia-nuui Sopatɛ, nyíi kɛ̀ a Parɔ ǹóŋ. Tɛsɛlonaika-ƀelai ƀa Ɛresitakɔ da Sekuŋdɔ. Dɛƀi-nuui Geeyɔ, ǹúui da Temete, Eesia-ƀelai ƀa Tasikɔ da Tulofimɔ.

5Ǹûai ŋí dí lì díkɛ kúmaa kpɛŋ Toroɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Dɛ́-sɛŋ fé zu kpoloi maa ɣele kûui pôlu ma, kú kùla Felepâ kú yá ŋá-keleŋ sìɣe. Ɣele kûu lɔ́ɔlu yée mu kú sèri dîa Toroɛ. Kú ɣele kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kɛ̀ naa.

Pɔ̂ɔ ŋɔnaa-kaai gbɛɛ ŋái è gɛ̀ Toroɛi

7Ǹɔ́ɔ kûui ŋɔɣele kûui maa ŋuŋ, kú kúŋaa tɛ̀ gîe ma a gɛ́ɛ kú kpólo su ɣále. Pɔ̂ɔ è Ɣâla-woo ƃò kûa. È gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ é kúla naa a bôlu ma ɣelei. È lɛ̀ɛ Ɣâla-woo ƃôi gbínii sáma é seri.

8Ŋɔŋ-leŋ su kɛ́tɛ è kɛ̀ loŋpoi mɛi pere ŋ̀ɔi su, ƃɛ́i kú kúŋaa tɛ̀ naa gîe mai.

9Ńyaŋkpa tɔnɔ è kɛ̀ seêni naa wênai lá, ǹáa ƃɛ́ kɛ̀ a Yutekɔ. Pɔ̂ɔ kɛ́ɛ Ɣâla-woo ƃôi a zu kôyaai, nyíi è tɛ̀ɛ la. Nyii è tɛ̀ɛ kpɔ́ la a ŋ̀ánaa, é kúla bɛ́rɛi ŋelei pere loŋpoi ŋ̀ɔi su é tóo ǹɔii ma é sáa.

10Pɔ̂ɔ è pìlaŋ naa é ŋ̀uŋ ma pîlaŋ mɛi é ǹyée pú mu, ǹyɛɛ dîai, “Káfe wɔ̀lɔ. Ǹɛ̃wo káa niî zu.”

11Pɔ̂ɔ e ŋɔ́nɔ tɛ̀ pôlu bɛ́rɛi ɣelei é kpólo ɣále é ǹáa míi. È lɛ̀ɛ lònoi dípɔ naa é lɛ́ɛ a guro ɣele é ƃɔ́, gɛ́ lí.

12Dí pà a ǹyaŋkpai a vúlu. Dílii è làa kpɔ́ a dámaa.

Ǹyá ŋá-siai é kúla Toroɛ é lí Miletɔ

13Kú lì tuɛ ǹyá ŋá-keleŋ ma, ku zìɣe a gɛ́ɛ kú lí Asɔ kú Pɔ̂ɔ síɣe naa, kpɛ́ni fêi, kwa dîa-ni kú gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ é sía gɔ́ɔ ŋá é seri naa.

14Kú kúkîe-ni kàa Asɔ, kú ziɣe naa géleŋ su kwa dia ni kú pá Metelene.

15Kú kúlaa naai, kú pà Sio lɔii kwára pere a bôlu ma ɣelei. Ɣele ƃɔ́ɔi kú sèri Samo kú tɛ́ɛ naa kú sèri Miletɔ.

16Pɔ̂ɔ è gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ é yá ŋá-keleŋ siɣe é tɛ́ɛ a Ɛfesɛ pere, kpɛ́ni fêi, vé kɛ́ ní ŋ̀wɛ̂lii é tɛ́ɛ a Eesia pere va lâ tûa la naa. È kɛ̀ liî a maa félaa, a gɛ́ɛ é seri Zerusâlɛŋ a Pɛŋtekɔ ɣele.

Pɔ̂ɔ a lônoi Ɛfesɛ nuu-pɔlɔ-ŋai pɔ

17Gɛ́ɛ Miletɔi, è worê tɛ̀ɛ Ɛfesɛ a gɛ́ɛ Kôrai-toli-kpɔŋ su-ƃela pɔlɔ-ŋai dí pá a gɛ́ɛ da dia-ni dí kɔyâŋ.

18Dí páai, è mò dîa, ǹyɛɛi, “Káa kpîŋ ka gɔ́lɔŋ berei ŋá kɛ̀ la kásama a ɣele kélee é síɣe ŋ̀elei maa-ŋuŋ ma ŋá pà la Eesia.

19Ŋá tíi kɛ̀ Kúnuu-namui mi a lii maa yeŋ pere kélee, ŋ́ɛi-ya é pú, ŋá mɛni-soli támaa káa, nyíi-ŋai kɛ̀ a ńyãa é kúla Zûu-ŋai dímɛni kpɛtɛɛi su é pîlaŋ ḿâi.

20Ka gɔ́lɔŋ ŋɔ́nɔ berei fé sɛŋ da lɛ̀ɛ ní la pôlu nyíi mɛni lɛ́lɛɛ káa zu kámɛni mai. Ŋá nɛ̀ kâa kpɔŋ su da kápɛrɛ-ŋai mu.

21Ŋá núu lii-peneɛɛ Ɣâla pɔ́-pere maa sêre-faa kɛ̀ Zûu-ŋai dîa, Gurii-ŋai máŋ da laa-la Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Ǹyaŋ ŋ́gaa nâa liî Zerusâlɛŋ M̀ɔlêŋ kponôi. Fé mɛni-ŋai kɔ́lɔŋ liî kɛ̂i naa a
ńyãai,

23fɛ̂ɛ M̀ɔlêŋ Maa Waai a mò mâ kpɔ́ a zu ponoɔɔ a gɛ́ɛ daai kélee ŋa lì zui, kpini-
pɛrɛ da mɛni kpɔ̂lu díkaa ḿaa kpɛnîi naa.

24Kɛ́lɛ, mɛni-ŋai ŋí dɔnɔ kpîŋ fa ńii sɛ̀lɛŋ, kpaa máŋ ŋá ŋáfulu-laai siɣe a
gbanaŋɔɔ ŋ́gbîŋ mɛni ma. Fɛ̂ɛ nɔ́ ŋa Ɣâla ŋɔtíi kpɛ́ɛ nyíi ŋa zɔlɔ ɓo Kúnuu-namui
Zîsɛ yêei, a gɛ́ɛ ŋa Ɣâla ŋɔɓɛlɛ-seei maa tuŋ lɛ́lɛɛi maa sêre-faa kɛ́.

25Ǹyaŋ, ka gáa, ŋa gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ káai kélee ŋa Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai maa mɛni ɓo
kásamâi, káfe pâi ŋɔ́nɔ ŋ́gaâi.

26M̀ɛni ma ŋa m̀ôi káa sâa a gɛ́ɛ ḿaa waâi kákelee káŋãai mɛni ma.

27Fé niî kpera ní Ɣâla ŋɔnîa-mɛnii kélee lɛ̂i kâa.

28M̀ɛni ma, ka kámɛi káa da Kôrai-ɓela kpului kélee, nyíi-ŋai M̀ɔlêŋ Maa Waai a
kákɛ a dímɛi-ɓela a gɛ́ɛ ka Kúnuu-namui ŋɔtóli-kpɔŋ su-ɓelai ŋá kɔ́ŋ, nyíi è díyà
a gbɔɔi ŋãai.

29Ŋa gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ŋà kùla kásama, kɔ́li kpeɣee-ŋa da pâi pilîi kásama, dífe pâi
kámaa nɛ̃ɛ̃i;

30káa kpîŋ kásama máŋ nûa da pâi kulâi naa díkɛ lɛ́ɛ mɛni-ŋa ɓo a gɛ́ɛ dí dípôlu-
ɓela kɛ́ ma.

31Mɛni ma ka kámɛi káa. É lɛ́ɛ kákili ŋá a gɛ́ɛ kóraŋ saaɓa yée mu ŋá kɛ̀ nɔ́ kálôa-
woo ɓôi a ɣele kélee a ŋɛ́i-ya máŋ.

32Ǹyaŋ ŋa kátɛɛ Ɣâla pɔ́ da ŋɔɓɛlɛ-see wooi. Pɔri káa mì a gɛ́ɛ é káɓɔlɔ kámɔlêŋ
su, é ŋɔ́nɔ kákɛ a pɔɔ-sɛŋ mɛi-ɓela diai kélee sáma dímaa waâi.

33Fé niî núu da ŋɔkáne maa-lii tée ní da gôo kpaa seɣe.

34Káa kpîŋ ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ŋá tíi kɛ̀ a ǹyée-ŋai ŋí ŋ́gbîŋ maa mɛni ma da diai kɛ̀
ŋ́gɔlɛi.

35Ŋa ǹɛ́ kâa mɛni kélee su a gɛ́ɛ fɛ̂ɛ núu é kpɔŋ maa tɛɛ vii-kpɛɛ-ɓelai pɔ́ tíi kɛ́ɛ
su Kúnuu-namui Zîsɛ ŋɔwóoi é lɛ́ɛ gíli ŋá, berei è mò la, ǹyɛɛ, ‘Gáa a lûwa támaa
a gɛ́ɛ núu é ɓɛlɛ-see kɛ́ é tɛ́ɛ la ɓɛlɛ-see sɔlɔ ɓóɔɔ ma.’ ”

36Gbɛ̀ɛ lónoɔɔ mai, è pɛ̀lɛ ŋume ŋá da dîa-ni dí Ɣâla fɛli.

37Ǹûai kélee dí wɔ̀lɔ kpɔ́ a ŋ̀ánaa dí díyee píli Pɔ̂ɔ kɔŋ ma dí díla-gbɔ see ma.

38Malôŋ e tòo dîa a dámaa, kpɛ́ni fêi, è mò dîa a gɛ́ɛ dífe pâi ŋɔ́nɔ gâai. Nya ɓe
da dîa-ni dí lì ǹyá ŋá-keleŋ ma.

Zia-ɓelai Kɛ́-mɛni-ŋai 21

Pɔ̂ɔ è lì Zerusâlɛŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Kú kúfɛ̀li dîa, kú píli yá ŋá-keleŋ su kú berei siɣe a zã́a kú pá Kôo. Bôlu ma ɣelei kú pà Lôo. Kú kùla naa kú lí Patara da Maira.

2Kú kéleŋ da kpɛ́ni kàa gɛ́ lì Fonisia, kú píli zu kú lí.

3Kú lɛ̀ɣɛ nɔ́ Sapɔrɔ ma, kú nàa lɛ̀ɛ kɔɔ-yee mɛi-pere kú lí Siria kú pîlaŋ Taya, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a sɛŋ a gɛ́ɛ dí géleŋ su-sãai lɛ́ɛ naa.

4Kú Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai kɔ̀ri naa kú díkaa. Kwa dîa-ni ku ɣele kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kɛ̀ naa. M̀ɔlêŋ sârai dí mò Pɔ̂ɔ ma a gɛ́ɛ vé lì Zerusâlɛŋ.

5Kúɣele kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kpɛɛ ŋá-ɣelei, kú kùla naa kú nâa kúsiai kúla. Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai kélee, dínɛyâai da dínîa-pɛlɛɛi dí pà kútɔ̂i perei é lɛ́ɛ la zu kú kúla daai ma. Kú pɛ̀lɛ kúŋume ŋá zîŋ ma ku Ɣâla fɛli, kú kúfɛli kúkîe-ni dîa.

6Nya ƀe kú tɛ̀ géleŋ su, díaŋ dí lí pôlu dípɔ naa.

7Kú kúlaa Tayai, kú pìlaŋ Tolemai. Kú kula tí kúƀarâai dîa, kwa dîa-ni kú ɣele kûu tɔnɔ kɛ́ naa.

8Bôlu ma ɣele ƀɔ́ɔi kú kùla naa ku lí Sɛsɛria. Kú lɔ̀ Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀó-nuui Fele ŋɔpɛ́rɛi mu, nyíi kɛ̀ a ǹúu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi dɔnɔi. Kwa dîa-ni kú kɛ̀ naa.

9Ń̂onii-nɛyaai náaŋ dí kɛ̀ mà. Dífe niî kɛ̀ surɔ̂ŋ kula ní. Dí kɛ̀ a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela.

10Kúkɛɛ naa a ŋ̀ele kûu-ŋai tí, Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-nuu tɔnɔ è kùla Zuda é pá, ǹáa ƀé kɛ̀ a Agabɔ.

11È pà kúpɔ, è Pɔ̂ɔ ŋɔseɣe mu ɣiri-ɣɛlii síɣe é gbɔ̂i kɔɔi ɣiri la da ǹyée, ǹyɛɛi, “M̀ɔlêŋ Maa Waai ƀé mò, ǹyɛɛi, ‘Bere ƀé Zûu-ŋai díkaa Zerusâlɛŋ da pâi nalôŋ ɣirîi la nyíi bɔ́ɔ ƀa zeɣe mu-ɣiri ɣɛlii ŋí. Da pâi dɛɛ̂i Zɛ̃tai-ŋai pɔ́.’ ”

12M̀ɛni-ŋai ŋí mɛniɛɛ kûɛ kwa diai kɛ̀ naai, kú Pɔ̂ɔ kpera fê a gɛ́ɛ vé li Zerusâlɛŋ.

13Kɛ́lɛ Pɔ̂ɔ è kúwoo su too, ǹyɛɛi, “Lé ƀé kákaa wɔ̂lɔi kákɛ ńii solii? Ŋ̀gbîŋ fé kpɛtɛ ní nɔ́ a gɛ́ɛ dí ŋíri, kɛ́lɛ, ŋ̀gbîŋ kpɛtɛ̂ɛi a gɛ́ɛ máŋ ŋá sáa Zerusâlɛŋ Kúnuu-namui Zîsɛ láai mɛni ma.”

14Gɛ́ɛ vé fáa ní kúwoo mai, kú tèe ma, kûɛi, “Tɔɔ Kúnuu-namui ŋɔnîa mɛnii é kɛ́.”

15Nyíŋi pôlu ma kú kúsãâi kpɛ̀tɛ kú lí Zerusâlɛŋ.

16Kwa Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai, nyíi-ŋai kɛ̀ Sɛsɛriai da-ni kú lì. Dí lì a kúa Nesɔŋ ŋɔpɛ́rɛi lá a gɛ́ɛ kú nyíi naa. Nesɔŋ è kɛ̀ a Sapɔrɔ-nuu, gɛ́ ƀò a Zîsɛ ŋɔpôlu-ƀelai maa-ŋuŋ dɔnɔ.

Pɔ̂ɔ è Zĩi naa kàa

17Kúpaa Zerusâlɛŋ, kúƀarâai dí díyee sèe kúmu a lii-nɛ̃ɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Bôlu ma ɣelei kwa Pɔ̂ɔ-ni kú lì Zĩi pɔ́naa. Ǹúu pɔlɔ-ŋai kélee dí kɛ̀ naa.

19Pɔ̂ɔ è ǹá tì dîa, é m̀ɛni-ŋai ƀò tɔnɔ-tɔnɔ Ɣâla è gɛ̀ Zɛ̃tai-ŋai sáma ǹyaa Pɔ̂ɔ ŋɔtíi sârai.

20M̀ɛni-ŋai ŋí mɛniɛɛ dîɛi, dí Ɣâla láa maa tɛ̀ ŋɔfólo-laai mɛni ma dîyɛɛ Pɔ̂ɔ mai, “Kúƀarâŋ, gáa berei Zûu-ŋai nyíi-ŋai laa-la káa díyêei dítâmaai la díkelee da dɔ̂ŋ soŋ a gbanaŋɔɔ.

21Da ímaa mɛni ƀó dîa a gɛ́ɛ íkaa sɛŋ lêi Zûu-ŋai kélee dîa nyíi-ŋai díkaa Zɛ̃tai-ŋai sámai, a gɛ́ɛ dí dípôlu tɔɔ Mose ma, íkɛ mò dîa a gɛ́ɛ dífe dílônii-sinaâi kpɛ̀tɛ, dí ƀó ŋɔ́nɔ dítûa-pere pɔlɔ-ŋai dîa.

22Lé ŋaŋ ƀa pɔ̂ri gêi? Tɔ̃yâ ma da pâi mɛnîi a gɛ́ɛ ya pá.

23M̀ɛni ma m̀ɛnii kwa mò yâi, gɛ́. Kpakolo náaŋ káa ƀɛ́ nyíi-ŋai díkaa kono-tee-woo tɔnɔ mui.

24Ǹûai ŋí síɣe ka dîa-ni ka kákpîŋ maa wáa, í dímaa-sɛŋ kɔlɛ a gɛ́ɛ dí díŋuŋ ƀo, a gɛ́ɛ ǹûai kélee dí gɔ́lɔŋ mɛni-ŋai dí mò dîa e pîlaŋ yâi gáa nɔ́ kpɛni-kpɛni. Kɛ́lɛ, yá kpîŋ íkaa siâi dɔ̂ŋ lá-woo ma íkɛ mɛi kâa.

25Kɛ́lɛ, à kɛ̀ a Zɛ̃tai-ŋai nyíi-ŋai laa-la káa díyêei, kwa kɔlɔ tɛ́ɛ dípɔ naa kúmɛni ŋá-teɛɛi pôlu ma a gɛ́ɛ dífe díyee pu sɛŋ kélee mɛni su nyíi da gula a sâla ɣâla da kpɛni-ŋa diai, da sua-ŋãa, da sua nyíi ŋãa káa zui. Dífe tela díyee pìli wulu-wulu kɛ́ mɛni da su.”

26Bôlu ma ɣelei, Pɔ̂ɔ è ǹúu náaŋ ŋí síɣe da dîa-ni dí díkpîŋ maa waa. Dí lì Ǹ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛi mu dí m̀o dîa ɣele kûu ɣɛɛlu ƀé da pâi ziɣêi íkpîŋ maa waa mɛnii ŋí é lɛ́ɛ pâi kpɛɛ̂i da zâlai da pâi gulâi dímɛni ma tɔnɔ-tɔnɔi.

Dí Pɔ̂ɔ sòŋ Ǹ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛi mu

27Ǹ̂ele kûu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kɛ́ɛ pâi kɛ̀ kpɛɛ̂i, Zûu-ŋai kùla Eesia kpiniŋ su dí Pɔ̂ɔ kàa Ǹ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛi mu. Nya ƀe dí ǹûai kélee líi mu siɣe dí Pɔ̂ɔ soŋ.

28Dí kɛ̀ lâɣii, dîyɛɛi, “Eezuɛ-ƀela, ka kpɔŋ kûa! Ǹalôŋ ká ŋí a sɛŋ lɛ́ nûa dîa kwaa kélee a gɛ́ɛ dí kúnûai kpɔara da dɔ̂ŋ, é pɛ́lɛ ƀɛ́ ma. Nyíŋi pôlu ma, a pá a Gurii-ŋa máŋ Ǹ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋí mu a gwaa ma maa waai ŋí naa kara.”

29Dí nyíŋi ƀò, kpɛ́ni fêi, dí Ɛfesɛ nuui Turofimɔ kàa da Pɔ̂ɔ dí kɛ́ ƀo daa kɛ́tɛi su. Dí kɛ̀ gâai Pɔ̂ɔ ƀɛ́ pà la Ǹ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛi mu.

30Daai su-ƀelai kélee dí kɛ̀ wúlee, dí kîrɛ siɣe gîe ma dí Pɔ̂ɔ soŋ dí ŋ̀ála dí gula Ǹ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛi mu. Dí gbôŋ lá tɛ̀ kpɔ́ a maa félaa.

31Díkɛɛ kɔ̂i a gɛ́ɛ dí baai, worɛ̂-woo è sèri gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi ma a gɛ́ɛ Zerusâlɛŋ gwaa kélee è kɛ̀ wúlee.

© 2014 Bible Society in Liberia.

32Gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuui è ǹyée mu-ƀelai da-ŋa sìɣe da dímɛi-ƀela dí lí naa a kîrɛ. Tãi dí gɔkuluƀa-ŋai ŋí kàa la da dímɛi-nuu kɛ́tɛi, ǹûai dí nâa kpera Pɔ̂ɔ lókwaa ma.

33Gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi è pà é zoŋ é m̀ó a gɛ́ɛ dí yɔlɔ feerɛ pu ma. È kɛ̀ ŋwɛ̂lii é gɔ́lɔŋ ǹúui Pɔ̂ɔ è kɛ̀ lai da m̀ɛnii è gɛ̀i.

34Gbɔŋ su-ƀelai da-ni dí lòno a da kpɛ́ni, gbéli-ŋai dí lóno a da kpɛni. Gɛ́ɛ vé m̀ɛnii ŋí ŋá káa ní, kpɛ́ni fêi, ǹyóo-yooi è kɛ̀ a gɛ́tɛi, è gɛ̀ a gɛ́ɛ dí lí a Pɔ̂ɔ ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai dítaai su.

35Díseriɛɛ a Pɔ̂ɔ bɛ́rɛi lái, ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai dí dímu sìɣe a gɛ́ɛ dí lɔ́ la, kpɛ́ni fêi, ǹyóo-yooi kɛ̀ gbɔŋ sui è kɛ̀ a zu kɛ́tɛ.

36Gbɔŋ su-ƀelai dí pìlaŋ bôlu díkɛ làɣi, dîyɛɛi, “Ka bàa!”

Pɔ̂ɔ è gbîŋ maa kɔ̃ɔ

37Díkɛɛ pâi lôi a Pɔ̂ɔ bɛ́rɛi mui, è mò ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai mɛi-nuu kɛ́tɛi ma, ǹyɛɛi, “Ŋa pɔ̂ri lônoi ípɔ?” Ǹyɛɛ mài, “Ya Gurii-woo ƀo?

38Gɛ̀ ní Ize-nuui fa ya, nyíi núu paa-ƀela kɛ̀ dí kɔ́ gɔmɛnɛi pɔ́i, é lí a ǹúu paa-ƀelai ŋɔwála náaŋ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui?”

39Pɔ̂ɔ ǹyɛɛ mài, “Ŋ́gaa a Zûu-nuu. Ŋa kùla Taasɔ taa-lee kɛ́tɛi su, Sɛlisia lɔii su. Ŋa íkpera fêi a gɛ́ɛ í ǹɛɛ naa ŋá lóno ǹûai pɔ́.”

40Gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi kɛ́ɛ a fáa Pɔ̂ɔ wóo mai, Pɔ̂ɔ è tɔ̀ɔ bɛ́rɛi lá é ǹyée sɑ̃́a gbɔŋ mɛi a gɛ́ɛ dí dímɛi sáa. Gbɔŋ su-ƀelai kɛ́ɛ da dímɛi saai, è lòno dípɔ Ibulu-wooi su ǹyɛɛ dîai,

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 22

1“Sinâa, ŋánûa, da ńâŋ-ni, ka ŋámaa kɔ̃ɔ-wooi mɛni ŋ́gaa m̀ôi kâai.”

2Gɛ́ɛ kɛ̀ lônoi Ibulu-wooi sui, dí dímɛi sãa kpɔ́ tɔ̀ŋ-tɔŋ. È mò, ǹyɛɛi:

3“Ńyãa kpîŋ ŋ́gaa a Zûu-nuu. Dí ḿaa sɔlɔ ƀò Taasɔ taa-leei su, Sɛlisia lɔii su. Kɛ́lɛ, dí ŋákɔ̀ŋ ƀɛ́ daa kɛ́tɛi ŋí su. Ŋa sɛŋ maa kɔ̀ri Gɛmelia yée mu, yɛ̂ɛ berei kúnâŋ pɔlɔ-ŋai dítɔ̂ŋ maa mɛni káa lai, nyíi-ŋai Ɣâla mɛni è kɛ̀ dílii su, yɛ̂ɛ berei gáa la kákelee kálii su sâai.

4Ŋá Berei ŋí kpɔ̀ara ŋá zu-ƀelai da-ni paa máŋ. Ŋá sinâa da nɛyâa ɣìri ŋá dípili kpini-pɛrɛ mu.

5Zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi da ǹúu pɔlɔ-ŋai kélee da pɔ̂ri m̀aa sêre-faa kɛ̂i. Ŋá kɔlɔ kùla díyêei máŋ ḿarâai mɛni ma ŋá lí Dimɛika a gɛ́ɛ ŋá díɣiri ŋá pá a dîa Zerusâlɛŋ a gɛ́ɛ dí tɔ̂ŋ kpɛ́ dîa.

Pɔ̂ɔ è ǹíi maa faleŋ mɛnii ƀò

© 2014 Bible Society in Liberia.

6“Ŋ́gɛɛ liî, ŋá sèri Dimɛika kɔlɛ ma. Vóloi kɛ́ɛ yɛ̂ɛ nya ƀé a tɛ́ ŋuŋ mai, ḿaa è pòno kpɔ́ a maa félaa a kwaa ponoɔɔ nyíi kùla ŋ̀elei sui.

7Ŋá tòo ǹɔii ma ŋá wóo da mɛni, ǹyɛɛ ḿâi, ‘Sɔ̂ɔ, Sɔ̂ɔ, ya ŋ́gbɔarâi lé mɛni ma?’

8Ŋá ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi, ‘Gbɛ̂ɛ ƀa yá, Ŋánuu-namui?’ E mò ḿâ, ǹyɛɛi, ‘Ń́yãa ƀa Nâzarɛ Zîsɛ nyíi íkaa gbɔarâi.’

9Diai kwa dîa-ni kú kɛ̀ naai, dí gwaa ponoɔi kàa, kɛ́lɛ, dífe ŋ̀óoi mɛni ní kɛ̀ lônoi ḿbɔi.

10Ŋá mò, ǹyɛɛ, ‘Lé ƀé ŋa pɔ̂ri gɛ̂i, Ŋánuu-namui?’ Kúnuu-namui ǹyɛɛ ḿâi, ‘Ímu siɣe í lí Dimɛika. Da pâi m̀ɛnii kélee ƀôi naa yâ, nyíi-ŋai ŋa ŋ̀wɛ̂lii í gɛ̂i.’

11 Ŋ́gɛɛ kɛ̀ fa pɔ̂ri kwaa kâai, kpɛ́ni fêi, gwaa ponoɔi ŋɔfóloi è kɛ̀ a gbanaŋɔɔi, diai kɛ̀ ŋ́gɔlɛi, dí ńzòŋ a ńyee dí lí a ńyãa Dimɛika.

12“Nalôŋ tɔnɔ è kɛ̀ naa, ǹáa ƀé kɛ̀ a Ananaya, nyíi kɛ̀ a Ɣâla mɛni kɛ-nuu yɛ̂ɛ berei dítɔ̂ŋ è kɛ̀ lai. Zûu-ŋai kélee kɛ̀ naai, dí lòno a ǹɛ́lɛɛ é pîlaŋ ma.

13È pà ḿbɔ é tɔ́ɔ ŋ́gɔlɛ, ǹyɛɛi, ‘Ḿarâŋ Sɔ̂ɔ, kwaa káa.’ Ŋ́ɛi è fùloŋ ŋ̀á ma ŋá kwaa káa.

14È mò, ǹyɛɛi, ‘Kúnâŋ-ni Díɣâlai a ílɛ a gɛ́ɛ í ŋɔnîa-mɛnii kɔ́lɔŋ í Dɔ̃yâ Ɣalai káa í ǹá woo mɛni.

15Ya pâi kɛ̂i a ŋɔsêre núu kélee ŋɛ́i m̀ɛni-ŋai ya gáai mɛni ma, da nyíi-ŋai ya mɛnîi.

16Lé ƀé ya maa kpɛnîi? Ímu siɣe dí íbatâi kɛ́ ísɔnyɔ̂ŋ é wáa yâ, í Kúnuu-namui láa tóli.’

Dí Pɔ̂ɔ tòli a gɛ́ɛ é lí Zɛ̃tai-ŋai pɔ́

17“Ŋá pà pôlu Zerusâlɛŋ. Ŋ́gɛɛ Ɣâla fɛlîi Ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi mui, zĩa è tɛ̀ɛ a ńyãa.

18Ŋá Ǹúu-namui kàa gɛ́ m̀o ḿâ, ǹyɛɛi, ‘Gɛ́ lono í kúla Zerusâlɛŋ a m̀aa félaa, kpɛ́ni fêi, dífe pâi díyee seêi ísêre-wooi mu ḿaa mɛni ma.’

19Ŋá mò, ǹyɛɛi, ‘Kúnuu-namui, dia kpîŋ dí gɔ́lɔŋ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ a gɛ́ɛ ŋá lì Ŋ̀âla-fɛli kêre-ŋai kélee mu, diai làa a yái ŋá dípù kpini-pɛrɛ mu ŋá dílokwa.

20Tãi ísêre-faa-kɛ-nuui Tiƀiŋ ŋãai è kɛ̀ pûi lai, ŋá kɛ̀ máŋ tɔ̂ɔni nàa kɔlɛ ḿvaa mà. Ŋa díseɣe-ŋai mɛi kâa diai baai.’

21Nya ƀe, è mò mâ, ǹyɛɛi, ‘Kúla naa. Kpɛ́ni fêi, ŋa pâi ítɛɛ̂i kwaa kôyaa ma Zɛ̃tai-ŋai pɔ́naa.’ ”

Pɔ̂ɔ káa gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi yêei ŋɛi-gao-kpɔnɔ ŋá

22Dí díwoli tɔ̀ɔ ma é lɛ́ɛ zu é ŋ̀óo-ŋai ŋí ƀó. Dí díwoo tɛ̀ ɣelêi, dîyɛɛi, “Ka ǹúu sîi ŋí kúla ǹɔii ma! Vé a sɛŋ a gɛ́ɛ é kɛ́ ɣele ma.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Dí kɛ̀ lâɣii díkɛ díseɣe-ŋai kpúmuŋ díkɛ muluŋ píli.

24Gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi è mò a gɛ́ɛ dí pá la gɔkuluƀa-ŋai díƀuui su a gɛ́ɛ dí m̀arê kɛ́ a ǹókwaa a gɛ́ɛ é m̀ɛnii kɔ́lɔŋ dí kɛ̀ lâɣii tí la mài.

25Dí Pɔ̂ɔ ɣìri a gɛ́ɛ dí ǹókwa. È mò gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuui ma nyíi kɛ̀ tɔ̂ɔni gɔlɛi, ǹyɛɛ mài, “Gáa a tɔ̂ŋ a gɛ́ɛ í Lomaŋ lɔii-loŋ lókwa, nyíi mɛni fé lɛɛ ní mai?”

26Ǹúu kɛ́tɛi kɛ́ɛ a mɛ̀nii, è lì gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi pɔ́naa, ǹyɛɛ mài, “Lé ƀé yɛ̂ɛ í gɛ́i? Ǹalôŋ ŋí káa a Lomaŋ lɔii-loŋ.”

27Nya ƀe gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi è pà, ǹyɛɛ mài, “M̀ó ḿâ, íkaa a Lomaŋ lɔii-loŋ?” Ǹyɛɛ m̀ai, “Ooei.”

28Gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi è zu tòo, ǹyɛɛi, “Ŋá ŋálɔii-loŋ-laai yà a sɛŋ-kao kɛ́tɛ.” Pɔ̂ɔ è zu tòo, ǹyɛɛi, “Kɛ́lɛ, dí ḿaa sɔlɔ ƀò a lɔii-loŋ.”

29M̀ɛni ma diai kɛ̀ pâi m̀arê kɛ̂i, dí dímaa kùla ma a maa félaa. Gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi máŋ è kɛ̀ yaôi, gɛ́ɛ a gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Pɔ̂ɔ è kɛ̀ a Lomaŋ lɔii-loŋ, kpɛ́ni fêi, è dòo yɔlɔ ŋá.

Pɔ̂ɔ káa gɔyâŋ su-ƀelai ŋɛi tuɛ

30Bôlu ma ɣele ƀɔ́ɔi, gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi kɛ́ɛ kɛ̀ ŋ̀wêlii a gɛ́ɛ é m̀ɛnii kɔ́lɔŋ Zûu-ŋai dí mò a Pɔ̂ɔ láai, è Pɔ̂ɔ fùloŋ é m̀ó zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai dîa da gɔyâŋ su-ƀelai kélee a gɛ́ɛ dí díŋa tɛ́ gîe ma. È pà a Pɔ̂ɔ é zee díŋɛi tuɛ.

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 23

ŋáfulu-laai kɛ̀ a kíli maa waa Ɣâla ŋɛ́i é seri sâa ma.”

2Zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi Ananaya è mò diai dîa kɛ̀ tɔ̂ɔni gɔlɛi a gɛ́ɛ dí ǹókwa ǹá.

3Pɔ̂ɔ è mò mà, ǹyɛɛi, “Ɣâla a pâi ílokwâi. Íkaa yɛ̂ɛ pɛrɛ-kaŋ nyíi dí zìa a wée kolei! Íkaa seêni íkɛ ŋámɛnii ŋá tee dɔ̂ŋ lá-wooi ma, kɛ́lɛ, íkɛ mò a gɛ́ɛ dí ńokwa, nyíi vé dɔ̂ŋ lá-wooi mai?”

4Diai kɛ̀ tɔ̂ɔni naai, dí mò ma, dîyɛɛi, “Íkaa tɛ-ŋɛi kɛ̂i a Ɣâla ŋɔsâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi!”

5Pɔ̂ɔ ǹyɛɛ dîai, “Ŋánûa, fé gɔ́lɔŋ kɛ̀ a gɛ́ɛ ǹyaa ƀa zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi. Bɔ̃yɛɛ̂i Ǹâla-kɔlɔi su, ‘Ífe lóno nyɔ́mɔɔ kɛ̀ é pîlaŋ ínûai mɛi-nuui ma.’ ”

6Pɔ̂ɔ kɛ́ɛ a gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ gɔyâŋ su-ƀelai gbulu tɔnɔ su-ƀela díkɛ̀ a Sâdusii, gbulu tɔnɔ kɛ́ ƀò a Faresii, è làɣi gɔyâŋ su, ǹyɛɛi, “Sinâa da ŋánûa, ŋ́gaa a Faresii-nuu. Ŋ́gaa-ƀela díkaa a Faresii-ŋa. Kili-kɛ-zui gáa ńyêei mu-siɣe saa-yeei mɛni mai, mɛni ƀé da ŋámɛnii ŋá têei la.”

7Pɔ̂ɔ kɛ́ɛ a nyíŋi ƀói, sóoŋ è tèe Faresii-ŋai loai da Sâdusii-ŋai gbɔŋ su-ƀelai dí díŋaa kɔ́lɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Sâdusii-ŋai da mò a gɛ́ɛ núu à sâa va ŋɔ́nɔ mu siɣe saa yêei, dîyɛɛ Ɣâla-taa-kela fé ma, kpaa máŋ mɔ̂leŋ. Kɛ́lɛ, Faresii-ŋai lâai a m̀ɛni-ŋai ŋí kélee.

9Sóoŋ su kɛ́tɛ è tèe. Gɔlɔ pɔ̃yɛ-ƀelai kɛ̀ Faresii-ŋai díƀelai ma perei, dí siɣe dí tɔ́ɔ, dîyɛɛi, "Kúfe mɛni nyɔ́mɔɔ kélee kâai ǹalôŋ ŋí kponôi, à kɛ̀ mɔ̂leŋ kpaa máŋ Ɣâla-taa-kela è lòno bɔ́!"

10Zoôŋ su è kɛ̀ nɔ́ kɛ̂tɛi, ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai mɛi-nuu kɛ́tɛi é yào. È kɛ̀ nɔ́ gâai da pâi lɛɛ̂i Pɔ̂ɔ ɣála-ɣalai dí bàa. Nya ƀe e mò ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai dîa a gɛ́ɛ dí lí dí zoŋ a wála-wala dí pá la ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai dítaai su.

11Bôlu ma kpinii, Kúnuu-namui è tɔ̀ɔ gɔlɛ, ǹyɛɛ mài, "Líi kpele é kɛ́ íyeêi. Kpɛ́ni fêi, berei í ḿaa sere-faa kɛ̀ la Zerusâlɛŋ, bere nɔ́ ƀé fɛ̂ɛ í gɛ́ la máŋ Luŋ."

Dí Pɔ̂ɔ ŋɔfúlu-laai su-kara mɛni kpɛ̀tɛ díkili ŋá

12Ɣele ƀɔ́ɔi, Zûu-ŋai dí gbɛ̀tɛ díkili ŋá, dí kperɔ mii a gɛ́ɛ dífe mii-sɛŋ da mii kpaa máŋ dí díkpele é lɛ́ɛ la zu dí Pɔ̂ɔ paa.

13Diai ŋ̀ôyai ŋí kpɛ̀tɛi díkɛ a dítɛɛ núu buu náaŋ ma.

14Nya ƀe dí pà zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da ǹúu pɔlɔ-ŋai pɔ́, dîyɛɛ dîai, "Kwaa kperɔ mii kpɔ́ a gɛ́ɛ kúfe kúlaa mii é lɛ́ɛ la zu ku Pɔ̂ɔ paa.

15M̀ɛni ma káa, ka gɔyâŋ su-ƀelai ka káwoo tɛ́ɛ ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai mɛi-nuu kɛ́tɛi pɔ́-naa a gɛ́ɛ é pá la kápɔ nɔ́ yɛ̂ɛ kà kɛ̀ pâi ŋɔmɛnii su kâai a zɑ̃́a. Kúkpɛtɛ̂i a gɛ́ɛ kú bàa é lɛ́ɛ pâi serîi kâa."

16Pɔ̂ɔ zaaƀɔlɔ-nɛnii ǹóŋ è mɛ̀ni a gɛ́ɛ Zûu-ŋai da gbã tée Pɔ̂ɔ perei, è lì gɔkuluƀa-ŋai díƀuui su, é m̀ó ma.

17Nya ƀe Pɔ̂ɔ è gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuui dɔnɔ tòli, é m̀ó ma, ǹyɛɛi, "Lí a Ǹyaŋkpâi ŋí gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nûu kɛ́tɛi pɔ́, kpɛ́ni fêi, mɛni da káa ǹá a ŋ̀wɛ̂lii é mó mà."

18È zìɣe é pá la gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nûu kɛ́tɛi pɔ́, ǹyɛɛ mài, "Pɔ̂ɔ, nyíi gáa gbini-pɛrɛi mui, è ńdòli é ŋ́gbera fé a gɛ́ɛ ŋá pá a Ǹyaŋkpâi ŋí ípɔ, mɛni da káa ǹá a gɛ́ɛ é mó yâi."

19Gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi è zòŋ a ǹyée dí lí dífeerɛ kwaa ma é m̀arê kɛ́, ǹyɛɛ mài, "Lé mɛni ƀé ya ŋ̀wɛ̂lii í m̀ó ḿâi?"

20Ǹyɛɛ mai, "Zûu-ŋai da gbɛtɛ a gɛ́ɛ dí ímarê kɛ́ í pá a Pɔ̂ɔ gɔyâŋ su tínaa. Da pâi ŋɔmɛnii su kâai a zɑ̃́a.

21Kɛ́lɛ, ífe íwoli tɔɔ díwoo ma. Núu tɛ̂ɛi buu náaŋ ma da kperɔ mii a gɛ́ɛ dífe mii-sɛŋ mii, kpaa máŋ dí díkpele é lɛ́ɛ la zu dí bàa. Da gbã tée berêi. Díkpɛtɛ̂i a gɛ́ɛ dí gɛ́ tí nyaŋ da ímaa kpɛ̂nii í m̀ɛnii ƀó dîa da pɔ̂ri gɛ̂i."

22Nya ƀe gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi è ǹyaŋkpâi lɛ̀ɛ naa a gɛ́ɛ é lí. È mò ma, ǹyɛɛi, "Ífe mò núu da kélee ma a gɛ́ɛ ya mɛni-ŋai ŋí ƀó ḿâ."

© 2014 Bible Society in Liberia.

Dí Pɔ̂ɔ tɛ̀ɛ gɔmɛnɛ-nuui Fele pɔ́

23Gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuui è ǹyée mu-ƀelai veerɛ tòli, ǹyɛɛ diai, “Gbínii a seri aƀa saaƀa ma, kɔkuluƀa ŋuŋ feerɛ (200) siɣe, soo-sia-ƀela buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ da kpála píli-ƀela ŋuŋ feerɛ (200) ká lí Sɛsɛria.

24Ka lí a soo-ŋa máŋ a gɛ́ɛ dí Pɔ̂ɔ see dímɛi dí lí la gɔmɛnɛ-nuui Fele pɔ́ a gɔlɔi ponoɔɔ.”

25È kɔlɔ pɔ̃yɛ bɔ́naa. Ǹjoo-ŋai è dípù gɔlɔi sui ká kɛ̀ ŋí:

26“Ńyãa Kilaudiɛ Lesiɛ ŋa faa yâ, Gâloŋ Fele.

27Zûu-ŋai dí ǹalôŋ ŋí sòŋ a gɛ́ɛ dí bàa. Tãi ŋá gɔ̀lɔŋ la gáa a Lomaŋ lɔii-loŋ, ŋá pà a kɔkuluƀa-ŋa kú gula-yeei kɛ́.

28Ŋá kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ ŋá gɔ́lɔŋ m̀ɛnii dí mò a ǹáai. Mɛni ƀé ŋá pà la a ǹyaa díkɔyâŋ su.

29Ŋá gàa a gɛ́ɛ m̀ɛnii dí mò a ǹáai, è kɛ̀ a bîlaŋɔɔ dítɔ̂ŋ ma. Kɛ́lɛ, vé kɛ́ ní a m̀ɛnii a pɔ̂ri kpini-pɛrɛ siɣêi zu kpaa máŋ é sáa zui.

30Ŋá mɛ̀ni nɔ́ a gɛ́ɛ Zûu-ŋai da gbã tée berêi, ŋá dɛ̀ɛ ípɔnaa a maa félaa. Diai m̀ɛnii ƀò a ǹáai, ŋá díkɛ̀ a gɛ́ɛ dí m̀ɛnii ƀo íŋɛi gáa díla é pîlaŋ mai.”

31Gɔkuluƀa-ŋai dí Pɔ̂ɔ sìɣe, yɛ̂ɛ berei dí mò la diai, dí lí la a kpini Aŋtipaturi.

32Bôlu ma ɣele ƀɔ́ɔi, Pɔ̂ɔ da zoo sia-ƀelai dí lì, gɔkuluƀa-ŋai dí pà pôlu díƀuui su.

33Dí seriɛɛ Sɛsɛriai, dí gɔlɔi tɛ̂ɛ gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛi pɔ́ da Pɔ̂ɔ.

34È gɔlɔi lòno é mare-kɛ̂ɛ kɛ́ ǹɔii nênɛ su ƀé Pɔ̂ɔ è kùla naai. Gɛ́ɛ a gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Pɔ̂ɔ è kùla Sɛlisiai,

35è mò, ǹyɛɛi, “Ŋa pâi íwoo mɛnî̂i diai m̀ɛnii ƀo a ílaâi da pà.” Nya ƀe è mò a gɛ́ɛ dí Pɔ̂ɔ lɔ́ Ɛɛlɔ ŋɔpɛ́rɛi mu gɛ́ ƀò naa ŋɛi-gao kpɔnɔ ŋá.

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 24

Dí Pɔ̂ɔ sɔŋ laa Galoŋ Fele ŋɛ́i

1Ɣele kûu lɔ́ɔlu tɛ̂ɛ pôlu mâ, zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi Ananaya da ǹúu pɔlɔ-ŋai da-ni dí lí dílono kɛ́-nuui Tɛtulɔ pɔ́. Dí dímɛnii làa gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛi Fele ŋɛ́i dí m̀ɛnii ƀó ma dí mò a Pɔ̂ɔ láai.

2Tãi dí Pɔ̂ɔ tòli lai, Tɛtulɔ è nâa pɛ̀lɛ m̀ɛnii ƀôi a ǹáa, ǹyɛɛi: “Fele, yái íkaa a gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛi, berei lii-sêe káa la kúyêei ísarâi, da berei mɛni nyɔ́mɔ-ŋa da kula la ǹɔii-ŋuŋ ŋí su ítûa-pere lɛ̂lɛi sui,

3kwa kúyee see nyíŋi-ŋai mu pere sii kélee su da kwaa kélee ma a sɛɣɛi-fei.

4Kɛ́lɛ, a gɛ́ɛ ḿve ítãi dámaa siɣe, ŋa íkpera fêi a gɛ́ɛ íwɛli-kɛ-maai su í íwoli tɔ́ɔ kûa a gbua.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Kwa nalôŋ ŋí káa a mɛni-kɔri-nuu da núu líi su-kara-nuu Zûu-ŋai kélee sama ǹɔii su gwaa kélee. Gáa ŋɔ́nɔ a Nâzarɛ lɛɛ-mɛni lɛ-nuu-kpului tuɛ-nuu.

6È kɔ̀ máŋ a gɛ́ɛ é Ǹâla-pɛrɛ kɛ́tɛi kara, kɛ́lɛ, ku zɔ̀ŋ. [Kûi pɔ̂ri ŋɔmɛnii ŋá teêi kútɔ̂ŋ lá-wooi ma,

7kɛ́lɛ, gɔkuluƀa-ŋai mɛi nuu kɛ́tɛi, nyíi da dòli a Lesiɛ, è pà a lii-ŋwana é gula kúyêei.

8È m̀ó diai m̀ɛnii ƀô a ǹáai dîa a gɛ́ɛ dí pá íŋɛi tuɛ.] Yà m̀arê kɛ̀ yá kpîŋ, ya pâi pɔrîi mɛni-ŋai kélee kɔ́lɔnîi ǹá, nyíi-ŋai kwa môi a ǹáai.”

9Zûu-ŋai máŋ yée è kɛ̀ mɛnii ŋí su. Dí mò a gɛ́ɛ mɛni-ŋai ŋí kélee è kɛ̀ ti.

Pɔ̂ɔ e gbîŋ maa kɔ̃ɔ Fele ŋɛ́i tuɛ

10Gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛi kɛ́ɛ a Pɔ̂ɔ toli a ŋuŋ a gɛ́ɛ é lónoi, e ŋ̀óo su tòo, ǹyɛɛi: “Berei ŋa gɔ́lɔŋ la a gɛ́ɛ ya ké a mɛni-ŋa-tee-nuu ǹɔii-ŋuŋ ŋí su a kóraŋ támaai, ŋa ŋ̌gbîŋ maa kɔ̃ɔ̂i kpɔ́ a lii-nɛ̃ɛ-pere.

11Ya pɔ̂ri gɔ́lɔnîi a tɔ̃yâ a gɛ́ɛ ve niî tɛɛ ni ɣele kûu puu kao feerɛ ma, tãi ŋá lì la Zerusâlɛŋ Ɣâla fɛlîi;

12dífe ŋ̌gaa ni kwa nuu da kélee kúkɛ laa-saa kɛ̀, kpaa máŋ ŋa gbɔŋ líi mu siɣe Ǹâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu, kpaa máŋ Ǹâla-fɛli-kêre-ŋai, kpaa máŋ daa-leei su.

13Dífa tela pɔ̂ri ǹɛ̂i yâ a gɛ́ɛ mɛni-ŋai ŋí da môi a ńaâi, gáa a tɔ̃yâ.

14Kɛ́lɛ, ŋa fáa nyíŋi ma íŋɛi a gɛ́ɛ ŋa kúnâŋ-ni Díɣâlai fɛli, ǹáa a mɛnii kélee bɔ̃yɛɛ̂i dɔ̂ŋ su da Ɣâla ŋɔlóno ké-ƀelai díkɔlɔ-ŋai, yɛ̂ɛ berei è mò la, nyíi díkaa dôlii a lɛ́ɛ-mɛni lɛ-nuu-kpului.

15Kili-kɛ-zu káa ńyêei Ɣâla mɛni ma, nyíi dia kpîŋ da díyee see mu a gɛ́ɛ mu-siɣe saa-yeei a pâi kɛ̂i naa tɔ̃yâ-ƀela mɛni ma da diai dífe a tɔ̃yâ-ƀelai.

16Ŋa kɔ̂i kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a tãi kélee a gɛ́ɛ kili-ŋa-sia maa waa é kɛ́ ńyêei Ɣâla ŋɛi da núu-kpune.

17Kóraŋ kpɛ́-kpɛ̂ɛ tɛ̂ɛi pôlu ma ŋá pà a gɛ́ɛ ŋá sama-sɛŋ tɛɛ ŋálɔii-ŋuŋ pɔ́, ŋa sâla kula.

18Kɛ́lɛ, Zûu-ŋai da-ni dí kùla Eesia dí ŋ̌gaa Ǹâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu m̀aa waa. Dífe kpɔŋ da kélee káa ní ŋ̌gɔlɛ, kpaa máŋ dí sóoŋ-woo mɛni.

19Dîi pɔ̀ri kɛ̂i ƀɛ́ íŋɛi-tuɛ à kɛ̀ mɛni da káa díla dí m̀ó a ńaa, dí m̀ó yâ

20kpaa máŋ, tɔɔ diai ŋí ƀɛ́i, dí mɛni nyɔ́mɔɔi ƀo yâ dí gàa ŋ̌gbonôi tãi ŋá kɛ̀ la gɔyâŋ su-ƀelai ŋɛ́i tuɛi,

21é kúla mɛni tɔnɔi ŋí pôlu ŋá làɣi la, ǹyɛɛi, ‘M̀u-siɣe saa-yeei mɛni ƀé díkaa ŋámɛnii ŋá têei la sâa.’ ”

© 2014 Bible Society in Liberia.

Pɔ̂ɔ káa ŋɛi-gao kpɔnɔ ŋá

22Feli kɛ́ɛ gɛ́ ƀò a Berei maa mɛni-ŋai da kɔ́lɔŋɔɔ a ǹɛ́lɛɛi, è m̀ɛnii maa sòŋ, ǹyɛɛi,
"Gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuu kɛ́tɛi Lesiɛ à pà, ŋa pâi kámɛnii ŋá têei."

23Nya ƀé è mò gɔkuluƀa-ŋai mɛi-nuui ma a gɛ́ɛ é Pɔ̂ɔ siɣe é kɛ́ ńyêei ŋɛi-gao
kpɔnɔ ŋá, è ǹɛɛ naa é kɛ́ gbɔ̂i-yee ma. Vé ŋɔnûai kpera ní ǹîa-mɛni kɛ́ɛ mâ mì.

24Ɣele kûu da-ni tɛ̂ɛ pôlu ma, Fele da ŋɔnɛnîi Dulɔsêla, nyíi kɛ̀ a Zûu-nuui, dí pà;
e Pɔ̂ɔ worɛ tɛ́ɛ e ŋ̀óo mɛni e pîlaŋ la naa-lai ma fɛ̂ɛ e kɛ́ kúyêei Kôrai Zîsɛ kponôi.

25Pɔ̂ɔ kɛ́ɛ a lóno a pîlaŋ tɔ̃yâ laa-la ma, da nuu-kpiŋ mɛi-kaa mai, é pɛ́lɛ m̀ɛni-
ŋa-teɛɛi ma nyíi pâi pâi, Fele è yào, ǹyɛɛi, "Lí nâa. Ŋà tãi kàa ŋa pâi ítolîi."

26Maa-tãi tɔnɔi ti, ŋɔkili-ŋa-siai è mò mà a gɛ́ɛ Pɔ̂ɔ a pɔ̂ri sɛŋ-kao tɛɛ̂i bɔ. Nya ƀe
e dòli a tãi támaa e lóno bɔ.

27Kóraŋ feerɛ tɛ̂ɛ pôlu ma, Pɔ̂siɛ Fɛtɔ è Fele pɔ́ɔ-ŋa sìɣe. Kɛ́lɛ, Fele è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a
gɛ́ɛ é mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ Zûu-ŋai dîɛ, nya ƀe, è Pɔ̂ɔ lɛ̀ɛ gbini-pɛrɛi mu.

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 25

Pɔ̂ɔ è lì a ŋɔmɛnii Gâloŋ Siizɛ pɔ́

1Fɛtɔ páa ŋɔlɔii-kpiniŋ sui, ɣele kûu saaƀa pôlu mai, è kùla Sɛsɛria é lí Zerusâlɛŋ.

2Zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da Zûu-ŋai túɛ-ƀelai dí gíli ŋá pòno a Pɔ̂ɔ maa
mɛni. Dí gbera fé,

3dí m̀arê kɛ̀ a gɛ́ɛ é mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ dîɛ, nya ƀa é Pɔ̂ɔ worɛ̂ tɛɛ é pa Zerusâlɛŋ. Dí
gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí gbã tee berei dí bàa berei su.

4Kɛ́lɛ, Fɛtɔ è díwoo su too ǹyɛɛ dîa, "Pɔ̂ɔ káa Sɛsɛria. Ńyãa kpîŋ ŋa pâi liî naa a
maa félaa.

5Tɔɔ kwa kálaa túɛ-ƀelai da-ŋa kú lí Sɛsɛria, à kɛ̀ mɛni nyɔ́mɔɔ da kélee káa
gbonôi dí m̀ó."

6Gɛ́ɛ da dîa-ni da ɣele kûu lɔ́ɔlu mɛi saaƀa kpaa máŋ puu kɛ́ nɔ́ naai, è lì Sɛsɛria.
Bôlu ma ɣelei è sèe mɛni-sâa ƀó see-sɛŋ ŋá é m̀o a gɛ́ɛ dí pá a Pɔ̂ɔ.

7Pɔ̂ɔ páai, Zûu-ŋai, nyíi-ŋai kùla Zerusâlɛŋ dí tìnaŋ ma, dí mɛni kpaya-kpaya
támaa ƀó a ǹáa, nyíi-ŋai vé kɛ́ ní a tɔ̃yâi.

8Pɔ̂ɔ è gbîŋ maa kɔ̃ɔ a ŋ̀óo-ŋai ŋí, ǹyɛɛi, "Fé niî Zûu-ŋai dítɔ̂ŋ da kara ní, kpaa
máŋ Ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi, kpaa máŋ ŋá tɔ́ɔ Gâloŋ Siizɛ ma pere sîi da kélee su."

9Kɛ́lɛ, Fɛtɔ è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii è Zûu-ŋai líi láa. È mò Pɔ̂ɔ ma ǹyɛɛi, "Ya ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ í lí
Zerusâlɛŋ a gɛ́ɛ ŋá kámɛnii su káa naa?"

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Pɔ̂ɔ ǹyɛɛ mài, “Ŋ́gaa tɔ̂ɔni Gâloŋ Siizɛ ŋɔmɛni ƀó-kerei mu, ƀɛ́i maa nɛ̃ɛ̂i dí ŋámɛnii ŋá tee naai. Í gɔ́lɔŋ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ a gɛ́ɛ fé niî mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ ní a Zûu-ŋai da.

11À kɛ̀ ŋ́gaa a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-nuu, ŋa mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́, nyíi fɛ̂ɛ ŋá sáa mɛni mai, fa kɔ̂ a gɛ́ɛ ŋá kúla saa yêei. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ mɛni-ŋai ŋí da m̀ɔ́ a ńaai ńzɔŋ fé dɔnɔ kpîŋ da su, núu da kɛ́lee fé ńdɛ̀ɛ dípɔ. Ŋa liî a ŋámɛnii Gâloŋ Siizɛ pɔ́.”

12Fɛtɔ kɛ́ɛ a m̀ɛnii ŋí seri ŋɔlia-woo ƀo-ƀelai diai, è Pɔ̂ɔ wóo su tòo, ǹyɛɛi, “Ya liî a ímɛnii Gâloŋ Siizɛ pɔ. Ǹya ƀé Gâloŋ Siizɛ ƀé ya pâi liî bɔ́.”

Da pá a Pɔ̂ɔ Agulepa ŋɛ́i túɛ da Bɛnîi

13Ɣele kûu da-ni tɛ̂ɛi pôlu ma, gâloŋ Agulepa da ŋɔsaaƀɔlɔi Bɛnîi dí pà Sɛsɛria a gɛ́ɛ dí díla ti Fɛtɔ ma.

14Tãi dí ɣele kûu támaa kɛ̀ la naai, Fɛtɔ e Pɔ̂ɔ maa-mɛni làa gâloŋ ŋɛi, ǹyɛɛ mài, “Nalôŋ tɔnɔ káa ƀɛ Feli e nɛ̀ɛ kpini-pɛrɛ mu.

15Tãi ŋa kɛ̀ la Zerusâlɛŋ, Zûu-ŋai dísâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai da dínuu-pɔlɔ-ŋai dí ŋ́gili-ŋa pòno a maa-mɛni. Dí mò a gɛ́ɛ ŋá m̀ɛnii lɛ́ɛ mà.

16Nya ƀe ŋá zu tòo a gɛ́ɛ ve a Lomaŋ-ŋai tûa-pere a gɛ́ɛ da mɛni da ƀo a núu láa dí kúla maa-nuui pôlu a gɛ́ɛ e sáa fɛ̂ɛ diai mɛnii ƀo a ǹáai da dîa-ni da díkîe kàa.

17Mɛni ma tãi dí pà la ƀɛ gîe mai, fe tãi siɣe ni. Kɛ́lɛ, bôlu ma ɣele ƀɔ́ɔi ŋá sèe mɛni-ƀo see-sɛŋ ŋá, ŋá m̀ɔ́ a gɛ́ɛ dí pá a ǹalôŋ.

18Diai mɛnii ƀo a ǹáai, dí siɣe dí tɔ́ɔ, kɛ́lɛ, dífe mɛni nyɔ́mɔɔ ƀo ni a ǹáa, yɛ̂ɛ berei ŋa kɛ̀ gâai da pâi môi lai;

19kɛ́lɛ naa-saai, nɔ́ kɛ̀ díloai, nya ƀé kɛ̀ a díkpɔ̂i-Ɣâla-mɛni da Zîsɛ laa-nuu tɔnɔ, nyíi wɔ́lɔ saai. Kɛ́lɛ, Pɔ̂ɔ e mò a gɛ́ɛ gáa a vulu.

20Fe kɛ́ ni a mɛni sii kɛ́ɛ ti su-kaa-pere kɔlɔŋɔɔ. Mɛni ma ŋá Pɔ̂ɔ marê kɛ̀, à kɛ̀ a ŋ̀wɛ̂lii e li Zerusâlɛŋ dí mɛnii su káa naa.

21Kɛ́lɛ, Pɔ̂ɔ kɛ́ɛ a m̀ɛnii tɛ́ɛ Gâloŋ Siizɛ pɔ́ a gɛ́ɛ ǹyaa Pɔ̂ɔ é lɛ́ɛ ŋɛi-gao-kpɔnɔ ŋá é lɛ́ɛ la zu dí m̀ɛnii ƀô, ŋá mò a gɛ́ɛ dí zoŋ é lɛ́ɛ la zu ŋá dɛɛ Gâloŋ Siizɛ pɔ́naa.”

22Nya ƀe Agulepa è mò Fɛtɔ ma, ǹyɛɛi, “Ŋa ŋ̀wɛ̂lii máŋ ńyãa kpîŋ ŋá ǹalôŋ kpîŋ wóo mɛni.” Fɛtɔ ǹyɛɛ mài, “Ya pâi ŋ̀óo mɛnîi tínaa.”

23Ɣele ƀɔ́ɔi Agulepa da Bɛnîi dí pà yɛ̂ɛ kâloŋ kɛ́tɛ pá-pere. Dí lɔ̀ mɛni-ƀo-kerei mu, da ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai mɛi-ƀela kpaya-kpayai, e pɛ́lɛ daa-ƀela kpaya-kpayai dîa. Nya ƀe Fɛtɔ e mò a gɛ́ɛ dí pá a Pɔ̂ɔ, ǹyaŋ dí pà la.

24Fɛtɔ e mò, ǹyɛɛi, “Gâloŋ Agulepa da káai kákaa ƀɛi, ka nalôŋ ŋí káa, nyíi Zûu-ŋai kɛ́lee díkaa m̀bôlu m̀ɛni ma Zerusâlɛŋ da ƀɛ máŋ. Díkaa lâɣii a gɛ́ɛ ve a sɛŋ nalôŋ ŋí e ŋɔ́nɔ kɛ́ ɣele ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

25Kɛ́lɛ, gɛɛ ŋa gáa a gɛ́ɛ ve mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ ni nyíi a pɔ̂ri saâi mɛni mai; a gɛ́ɛ
ŋɔ́nɔ ǹyaa kpîŋ a ŋɔmɛnii tɛ́ɛ Gâloŋ Siizɛ pɔi, ŋá gbɛ̀tɛ ŋ́gili ŋá a gɛ́ɛ ŋa dɛɛ.

26Fe niî mɛni da kaa ni a gɛ́ɛ ŋá bɔ̃̀yɛ ŋánuu-namui pɔ naa e pîlaŋ ma. Mɛni ma
ŋa pá la káŋɛi tuɛ, yá kpîŋ tela íŋɛi tuɛ gâloŋ Agulepa, a gɛ́ɛ kwà dímɛnii su kaa,
ŋa pɔ̂ri mɛni da kâai a gɛ́ɛ ŋá bɔ̃̀yɛ.

27Kpɛ́ni fêi, gáa mâ nɔ́ a ƀoo-mɛni a gɛ́ɛ núu e pelesinɛ tɛɛ, m̀ɛnii e dɛ̀ɛ lai ve ǹɛ́
ni.”

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 26

Pɔ̂ɔ è gbîŋ maa kɔ̃ɔ Agulepa ŋɛ́i túɛ

1Nya ƀe Agulepa e mò Pɔ̂ɔ ma, ǹyɛɛi, “Ya pɔ̂ri nâa lônoi íkpîŋ mɛni ma.” Nya ƀe
Pɔ̂ɔ e ǹyée sâa gɛ nâa gbîŋ maa kɔ̃ɔ, ǹyɛɛi:

2“Ńyãa kpîŋ ńii lâai, Gâloŋ Agulepa, a gɛ́ɛ sâa ŋa pâi ŋ́gbîŋ maa kɔ̃ɔ̂i íŋɛi tuɛ ŋa
lono mɛni-ŋai kélee ma Zûu-ŋai dí mò a ńaâi.

3Kpɛ́ni fêi ŋɔ́nɔ tela, í Zûu-ŋai tûa-pere kélee kɔlɔŋ a ǹɛ́lɛɛ da mɛni-ŋai kélee da
zîa tòoi; mɛni ma ŋa íkpera fé a gɛ́ɛ í íwoli tɔɔ mâ a lii-kpele.

4“Zûu-ŋai kélee dí ŋáfulu-laai kɛ́-pere kɔ́lɔŋ ŋá gɛ̀ ŋ́gbɔɔi-nuai sáma Zerusâlɛŋ í
síɣe tãi ma ŋá kɛ̀ la a nyáŋkpai.

5Da gɔ́lɔŋ kpɔ́ a tãi su kôyaa, à kɛ̀ da ŋ̀wɛ̂lii dí m̀aa sêre-faa kɛ́, a gɛ́ɛ ŋá kɛ̀ a
Faresii-nuu yɛ̂ɛ berei Kúɣâla-nuu-kpulu sãai e mò lai.

6 Ńgaa nâa tɔ̂ɔni ƀɛ mɛni-ŋa-teɛɛ su, kpɛ́ni fêi, kili-kɛ-zu káa ńyêei gono-teei
mɛni ma Ɣâla e gɛ̀ kúnâŋ-ni pɔlɔ-ŋai yêei.

7Gáa a gono-teei, nyíi Kúnuu-sii puu kao feerɛi káa Ɣâla fɛlîi mɛni ma kpɔ́ a fólo
da kpini a gɛ́ɛ ŋ̀aa-see e kɛ́ dîɛi. Gili-kɛ-zui ŋí mɛni ƀe Zûu-ŋa da lônoi la a ǹáa,
gâloŋ!

8Le ƀe ŋaŋ káfa lâa la kákili-ŋa-siai su a gɛ́ɛ Ɣâla a saa-ƀela mu siɣei?

9“Ńyãa kpîŋ ŋá gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ fɛ̂ɛ kɛ̀ ŋa mɛni nyɔ́mɔɔ támaa kɛ́ Nâzarɛ Zîsɛ láai
kara-mɛni ma.

10Ŋa mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai ŋí kɛ̀ máŋ Zerusâlɛŋ. Ŋá wála-wala-laa kùla zâla láa soŋ-
ƀela kpaya-kpayai yêei ŋa Ǹâla-ƀelai dámaa pu kpini-pɛrɛ mu. Tãi dí kɛ̀ dípaâi
lai, ŋá fàa ma.

11Ŋá tɔ̂ŋ kpɛ̀ dîa Ǹâla-fɛli kêre-ŋai kélee mu a tãi támaa, ŋa díkɛ dí tɛ-ŋɛi kɛ́;
berei ńii ŋwánai kɛ̀ la dîa kpɔ́ a dámaai, ŋá díkpɔ̀ara máŋ taa da kpɛni-ŋa su.

Pɔ̂ɔ è ǹíi-maa fáleŋ-mɛni ƀò

(9:1-19; 22:6-16)

12“Nya ƀe zâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpayai dí wála-wala tɛ̀ɛ m̀bɔ dí ńdɛɛ Dimɛika.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Voloi tɛ́ɛ ŋuŋ mai, gâloŋ, ŋá kwaa-ponoɔ kàa berei ma è kùla ŋ̀elei su. È kɛ̀ kpɔ́ fólôi e tɛ́ɛ volo-kaoi ma. E maa pono kwa dîa kɛ̀ liî.

14Tãi kúkelee ku tòo la ǹɔii mai, ŋá wóo mɛ̀ni gɛ lono ḿbɔ Ibulu-wooi su, ǹyɛɛi, ‘Sɔ̂ɔ, Sɔ̂ɔ, lé mɛni ƀe ya ŋ́gbɔara lai? Yà wúru-ŋa-seniɛ tùa a íkɔɔ, a íwàna.’

15Nya ƀe ŋá mò, ǹyɛɛi, ‘Gbɛ̂ɛ ƀa ya, ŋánuu-namui?’ E mò mâ, ǹyɛɛi, ‘Ńyãa ƀa Zîsɛ nyíi íkaa gbɔarâi.

16Kɛ́lɛ, ímu siɣe í tɔ́ɔ íkɔɔ ŋá; kpɛ́ni fêi, ŋa kula íŋɛi nyíŋi mɛni ma a gɛ́ɛ ŋa íkɛ í tíi kɛ́, í mɛni-ŋai maa-seri-faa kɛ́ ya gáai da nyíi-ŋai ya pâi gâai.

17Ŋa pâi íƀalôi ínûai yêei, ŋá íƀalo Zɛ̃tai-ŋai yêei-nyíi-ŋai ŋa ítɛɛ̂i dípɔ naai,

18a gɛ́ɛ í díŋɛi lá ƀo í díkula kpinîi í pa a dia kwaa-ponoɔ su í díkula Sêtɔŋ ŋɔwála-walai su í pa a dia Ɣâla pɔ, a gɛ́ɛ dí sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ maa sɔlɔ ƀo. A gɛɛ ŋɔ́nɔ dí kwaa ma sɔlɔ ƀo diai sama, nyíi-ŋai dímaa waâi a naa-laai gáa díyêei ḿɛni mai.’

Pɔ̂ɔ è sêre-faa kɛ̀ Zûu-ŋai dîa da Zɛ̃tai-ŋai

19“Mɛni ma, Gâloŋ Agulepa, fe zî̂ai ti su-wooi píli ni.

20Kɛ́lɛ, maa-ŋuŋ, ŋá mò Dimɛika-ƀelai dîa da Zerusâlɛŋ-ƀelai da Zuda-ƀelai kélee e pɛlɛ Zɛ̃tai-ŋai dîa a gɛ́ɛ dí dílii pene dí pa Ɣâla pɔ, dí tíi kɛ́ a ǹɛ́lɛɛ yɛ̂ɛ lii-pene-ƀela.

21Sapoi ŋí ƀé Zûu-ŋai dí ńzòŋ la Ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu. Dí kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii dí ḿbaa.

22E siɣe tãi ti ma e seri sâa ma Ɣâla a kpɔŋ mâ. Mɛni ma ŋ́gaa tɔ̂ɔni ƀɛ núu kpaya-kpaya ŋɛi da nia-pɛlɛɛ ŋ́gɛ mɛni-ŋai m̀aa sêre-faa kɛ́, nyíi-ŋai Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai da Mose-ni dí wɔ́lɔ mò a gɛ́ɛ da pâi kɛ̂i. Fe mɛni da kpɛni ƀo ni é kúla díwoo-ŋai ŋí pôlu.

23Nya ƀa berei fɛ̂ɛ Kôrai é mɔ̃lɛ lai da berei fɛ̂ɛ é kɛ́ la a ǹúui maa-ŋuŋ e m̀u siɣe saa yêei e kwaa-ponoɔ lɛ́ ǹûai dîa da Zɛ̃tai-ŋai.”

Pɔ̂ɔ è Agulepa lia-wôo ƀò a gɛ́ɛ laa-la é kɛ́ ǹyêei

24Tãi Pɔ̂ɔ è kpɛ̀ɛ la a gbîŋ maa kɔ̃ɔ̂i, Fɛtɔ è mò mà a ŋ̀óo su kɛ́tɛ, ǹyɛɛi, “Pɔ̂ɔ, íŋuŋ su káa nyɔ̃ɔ. Kɔlɔ támaa kɔ́lɔŋɔɔ a íŋuŋ su kɛ̂i nyɔ̃ɔ.”

25Kɛ́lɛ, è mò ma, ǹyɛɛi, “Ŋuŋ su fe nyɔ̃ɔ, Fɛtɔ, yái íkaa a gâloŋ lɛ́lɛɛi. Kɛ́lɛ, ŋa dɔ̃yâi ƀôi kpɔ́ a zu ponoɔ.

26Kpɛ́ni fêi, gâloŋ Agulepa e mɛni-ŋai ŋí kélee kɔ́lɔŋ, nyíi máŋ ŋa lônoi ŋ̀ɛi tuɛ ŋ́gbɔɔi-yee mai; kpɛ́ni fêi, ŋa gɔ́lɔŋ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ a gɛ́ɛ mɛni-ŋai ŋí dɔnɔ kpîŋ fe loo ni mà, kpɛ́ni fêi, mɛnii ŋí fe kɛ́ ni loo-pere su.

27Gâloŋ Agulepa, ílaâi a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai? Ŋá gɔ́lɔŋ ílaâi a dia.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Nya ƀe Agulepa e mò Pɔ̂ɔ ma, ɲ̀yɛɛi, “Ya ŋ̌wɛ̂lii í ŋ́gɛ ŋá ké a Kôrai-nuu tãi kpua yée mu!”

29Nya ƀe Pɔ̂ɔ è mò mà, ɲ̀yɛɛi, “À nɛ̀ɛ ma máŋ é ké a tãi kpua kpaa máŋ tãi kôyaa, ŋa Ɣâla fɛlî̃i a gɛ́ɛ ya tɔnɔ nɔ́ fei, kɛ́lɛ, diai kélee ŋ́oo mɛnî̃i sâai, dí ké yɛ̂ɛ ńyãa é kúla nɔ́ ɲ̀yɔlɔi-ŋai ŋí pôlu gáa ḿâi.”

30E nâa kɛ̀ ti, gâloŋ e mu siɣe, da gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛi da Bɛnî̃i, e pɛlɛ diai ma kɛ̀ díkɔlɛi;

31díkɛɛ da lí ŋuŋ-pîlaŋ sui, dí mò díkî̃e-ni loai, dî̃yɛɛi, “Ǹalôŋ ŋí fé mɛni da kélee kɛ̂i, nyíi a pɔ̂ri zu-saa kɛ̂i, kpaa máŋ é kpini-pɛrɛ siɣe.”

32Nya ƀe Agulepa è mò Fɛtɔ ma, ɲ̀yɛɛi, “Ǹalôŋ ŋí eɛ̂i wàla máŋ lí a ŋɔmɛnii Gâloŋ Siizɛ pɔ́, dî̃i pɔ̀ri teɛ̂i ma.”

Zia-ƀelai Ké-mɛni-ŋai 27

Pɔ̂ɔ e yá ŋá-keleŋ siɣe Luŋ mɛni ma

1Tãi è nâa gbɛ̀tɛ la a gɛ́ɛ kú yá ŋá-keleŋ siɣe ku li Etele, dí Pɔ̂ɔ da gbini-pɛrɛi mu-ƀelai da kpɛni-ŋa tɛ̀ɛ kɔkuluƀa-kpului, da kâa dòli a Agɔtɔɔ, m̀ɛi-nuui pɔ, nyíi da kâa dòli a Zûliɔi.

2Ku pìli yá ŋá-keleŋ su, nyíi kùla Adulamatuŋ. Gélеŋ ŋí è kɛ̀ nâa mu siɣɛ̂i a gɛ́ɛ é lí Eesia-keleŋ-pîlanii-ŋai dî̃a díkaa ɲ̀yái koo mai. Nya ƀe, ku pìli nâa ɲ̀yái ŋá kúkɛ li. Kwa Ɛresitakɔ-ni ƀé kɛ̀ pâi, nyíi kɛ̀ a Masadonia-nuu Tɛsɛlonaika-lɔii sui.

3Bôlu ma-ɣelei ku sèri Sidɔŋ; Zûliɔ e Pɔ̂ɔ sòŋ a ɲ̀ɛ́lɛɛ naa, e ɲ̀ɛɛ naa a gɛ́ɛ é lí ŋɔwɛli-ƀelai pɔ naa dí maa-mɛni ké.

4Ku kúlaa naai, ku pìlaŋ Sapɔrɔ mu-pere, kpɛ́ni fêi, ku kɛ̀ vãai ŋɛi nyɔ́mɔɔ ma-pere.

5Tãi ku Sɛlisia da Paŋfî̃lia-yai tiyeŋ lai, ku pà Maira, nyíi kɛ̀ a Lasia taa-leei.

6Nàa ƀe gɔkuluƀa-kpului mɛi-nuui è yá ŋá-keleŋ kàa naa, nyíi kùla Alezaŋdura gɛ li Etele. Nya ƀe e kúpìli zu.

7Gélеŋ e sìa a maa tinaŋɔɔ a ɣele kûu támaa. Ku mɛni-soli kàa ziai ŋí su é lɛ́ɛ la zu ku seri Sinaidɔ kɔlɛ ma. Vãai fe kúlɛɛ ni naa ku li a bere sã̂ai, nya ƀe ku pìlaŋ Kulî̃i, Saamone kɔlɛ ma.

8Ku kúlaa naai, ku ŋ́ɔnɔ mɛni-soli kàa ɲ̀yái ŋá, é lɛ́ɛ la zu ku pá kwaa da ma, nyíi da kâa nâa toli a Fɛɛ Ɛ́evɛ̀ŋ, Lasia-taai kɔlɛ ma.

9Tãi támaa e nâa tɛ̀ɛ, ɲ̀yá-ŋa-siai e ké a mɛni kpɔ̂lu-sia, kpɛ́ni fêi, zɔnyɔ̂ŋ su mɛni lɛ̀ɛ kûui ŋɔsuŋ-ŋá tée tãi è nâa tɛ̀ɛ. Nya ƀe Pɔ̂ɔ e dília-woo ƀò,

10ɲ̀yɛɛ diai, “Nûa, ńaâi la a gɛ́ɛ ziai ŋí a pâi kɛ̂i a mɛni kpɔ̂lu-sia da mɛni su-karaa támaa. Zãâi da gélеŋ dia tɔnɔ nɔ́ fei, kɛ́lɛ, kúfulu-laai.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Kɛ́lɛ, kɔkuluƀa-kpului mɛi-nuui e ŋ̀óli tɔ̀ɔ géleŋ-kɛ-nuui ma da géleŋ-namui a gbanaŋɔɔ é tɛ́ɛ Pɔ̂ɔ ma.

12Kpɛ́ni fêi, géleŋ-pîlanii fe kɛ́ ni a ǹɛ́lɛɛ a gɛ́ɛ ku tãi támaa siɣe naai, ǹúui dámaa-ɣele dí kúlia-woo ƀo a gɛ́ɛ ku kúla naa, ɣele da ku seri Fonɛ ku tûa naa. Fonɛ káa a kéleŋ-pîlanii Kulîi mɛni ma, nyíi ŋ̀ɛi tínaŋɔ̂i voloi kulâi-pere, kɔɔ-yee da laa-mii-yee mɛi-perei.

Fãa kɛ́tɛ è tɛ̀ɛ ǹyái ŋá

13Vãa su-saai siɣeɛ seɣai, dí kɛ̀ gâai a gɛ́ɛ dímɛni-kpɛtɛɛi a pâi lɛɛ̂i ma. Nya ƀe dí géleŋ fùloŋ dí tɛɛ a Kulîi kɔlɛ ma-pere.

14Kɛ́lɛ, nàa fe tûa ni díkɛ píli fãa su kpanaŋɔɔ su, nyíi da káa dòli a Voloi-kulai pere kwara-perei, gɛ̀ siɣe zîŋ ma-pere.

15Géleŋ soŋɔɔ vãai mii, ve ŋɔ́nɔ pɔ̂ri ni siâi, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ vãai ŋɛi nyɔ́mɔɔ ma-pere. Nya ƀe ku vãai lɛ̀ɛ naa e li a géleŋ ƀɛi-pere è kɛ̀ liî lai.

16Kúkɛɛ yenîi ǹya-tiŋ kwára, nyíi da kâa dòli a Kɔɔdai, kú mɔ̃lɛ a dámaa a gɛ́ɛ kú géleŋ-loŋ kpulɔ̂ŋ géleŋ kɛ́tɛi ma.

17 Ŋ̀iriɛɛ kûɛi, dí ɣeli tɛ̂ɛ géleŋ kɛ́tɛi mu dí ŋ̀iri. Dí kɛ̀ yaôi a gɛ́ɛ tãi da, da pâi liî ŋɛyãai ma da kɛ̂ ma Seyɛti. Nya ƀe dí géleŋ ŋɔfãa-seɣei ŋá yèŋ dí nàa ǹɛɛ naa e li.

18Bôlu ma-ɣelei vãai kɛ́ɛ nɔ́ niî a zu kpanaŋɔɔi, dí pɛlɛ zãâi da kúlaa ma géleŋ su díkɛ bili ǹyái su.

19Ŋele-kuui zaaƀa-ɣelei ku zãâi kpéli-ŋai da-ni kùla a kúyee kúa kpîŋ ku bili ǹyái su.

20Vãai è kɛ̀ tɛɛ̂i kpɔ́ a dámaa, kúfa fólo kàa kpaa máŋ pɛmɛlɛŋ-kao ɣele kûu támaa yee mu. A gɛɛ kwa pâi ƀálôi, maa-kili è kùla kúŋa.

21Ɣele támaa kɛ́ɛ a tɛɛ dífe mii-sɛŋ mii, Pɔ̂ɔ é síɣe e tɔ́ɔ dísama, ǹyɛɛ diai, “Ńûa, kâi pɔ̂ri káwoli tɔ̂i mâ a gɛ́ɛ káfè kùla Kulîi káfe lâa mɛni-kpɔ̂lui ŋí káa la da mɛni su-karaai.

22Ŋa nàa môi káa a gɛ́ɛ ka kálii kpéle; kpɛ́ni fêi, núu da kélee fe pâi ŋɔfúlu-laai lánîi kásama, fɛ̂ɛ nɔ́ géleŋ.

23Kpɛ́ni fêi, Ɣâla, nyíi bɔɔ ƀa ńyãai, nyíi ŋɔ́nɔ ŋa vɛlii, ŋɔkélai e tɔ̀ɔ ŋ̀ɛi sâa gbínii su,

24ǹyɛɛi, ‘Pɔ̂ɔ, ífe yào; fɛ̂ɛ nɔ́ í tɔ́ɔ Gâloŋ Siizɛ ŋɛi tuɛ; Ɣâla a diai kélee lɛ̃wo tɛɛ ípɔ ka dîa-ni kákaa géleŋ sui.’

25Mɛni ma, ka kálii kpéle ŋánûa, kpɛ́ni fêi, ńaâi a Ɣâla a gɛ́ɛ mɛni-ŋai kélee da pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ berei e mò la ḿâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Kpɛ́ni fêi, gélеŋ a pâi pûi a kúa tîŋ tɔnɔ su.”

27Kɛ́lɛ, tãi gbínii buu kao feerɛi è seri lai, gélеŋ kɛ́ɛ Mɛditɛrenia Yuoi tiyenii a kúai, è kɛ̀ yɛ̂ɛ kpini-sama gélеŋ-kɛ-ƀelai díkili-ŋa-siai è mò dîa a gɛ́ɛ da kɛ́ lɛɣêi zîŋ ma.

28Dí ǹyái ŋɔsiŋɔɔ kɔ̀ɔŋ gɛ ƀo a ŋwãaŋ buu feerɛ. Dí liɛ́ɛ tuɛ-pere a guroi, dí ŋɔnɔ gɔ̀ɔŋ gɛ̀ ƀò a ŋwãaŋ puu kao lɔ́ɔlu.

29Dí nâa kɛ̀ yáôi a gɛ́ɛ kúfa lâa tɛ́ la kɔni ŋá. Nya ƀe dí gélеŋ kpera-kɔlii ǹáaŋ pìli ǹyái su gélеŋ polu-pere a gɛ́ɛ dí kpera naa dí Ɣâla fɛli ŋele-ƀɔɔi mɛni ma.

30Gélеŋ sia-ƀelai dí kɛ̀ pâi kulâi gélеŋ su díƀarâai tɛ̂i dí li. Nya ƀe dí gélеŋ-loŋ yeŋ ǹyái ŋá yɛ̂ɛ ǹyaa ƀe dí kɛ̀ pâi gélеŋ kpera-sãai da toôi ǹyái su gélеŋ tuɛ-pere.

31Nya ƀe Pɔ̂ɔ e mò kɔkuluƀa-kpului mɛi-nuui ma da ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai, ǹyɛɛi, “Fɛ́ɛ ǹûai ŋí dí lɛɛ gélеŋ su, à wàla kɛ́ ti káfe pâi ƀálôi.”

32Nya ƀe ǹɔii maa kpɛ́-ƀelai dí gélеŋ-loŋ ɣɛli tèe ma e li.

33Ɣele kɛ́ɛ pâi ƀɔ́i, Pɔ̂ɔ è lòno díkelee dípɔ a gɛ́ɛ dí mii-sɛŋ mii. Nyɛɛ diai, “A nâa kɛ́ a ɣele kûu puu kao náaŋ kakɛ maa-kpɛŋ kɛ̀ káfe mii-sɛŋ mii.

34Mɛni ma ŋa lônoi kápɔ a gɛ́ɛ ka mii-sɛŋ mii; kpɛ́ni fêi, ǹyaa ƀa kákponôi-kpanaŋ, kpɛ́ni fêi, ka ŋuŋ-leɣa dɔnɔ kpîŋ fe pâi kulâi káŋûa.”

35Tãi e nyíŋi ƀô lai, e kpólo siɣe e Ɣâla sɛɣɛi fe díkelee díŋɛi. E nâa zu-ɣale e pɛ́lɛ miɛɛ ma.

36E nâa kɛ̀ ti, díkelee dílii e kpèle dí dílaa mii.

37Kúai kɛ̀ gélеŋ sui, ku kɛ̀ a núu ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kao lɔ́ɔlu mɛi da.

38Tãi nâa dí dílaa mii la dí pelâi, dí nâa mɔlɔŋ pìli ǹyái su a gɛ́ɛ gélеŋ e foɣâŋ.

Ǹyá ŋá-keleŋ e pù

39Ɣele ƀɔ́ɔi, dífe ǹɔii maa kpɛɛ ni, kɛ́lɛ, dí ya-woŋo tɔnɔ kàa sîŋ ŋá kɛ́ ƀo ma. Nya ƀe dí gbɛ̀tɛ díkili ŋá a gɛ́ɛ à kɛ̀ da pɔ̂ri pâi naa a gélеŋ.

40Nya ƀe dí gélеŋ kpera-sãai kélee ɣɛli tee ma dí lɛ́ɛ ǹyái su. Dí ŋɛlii fúloŋ máŋ nyíi kɛ̀ gélеŋ sia-sãai mai. Nya ƀe dí gélеŋ ŋɔfãa-seɣei maa tɛ̂ dí dínâŋ nya-woŋoi ŋɔsîŋ ma-pere díkɛ li.

41Tãi dí sèri la ǹya-tãaŋ lai, gélеŋ è kànaŋ ŋãyai ŋá. Duɛ-pere è kànaŋ ŋãyai su ve pɔ̂ri ní siâi. Ǹyái è nâa kɛ̀ bôlu-pere lókwâi gɛ́ ŋolo.

42Nya ƀe gɔkuluƀa-ŋai dí gbɛ̀tɛ a gɛ́ɛ dí gbini-pɛrɛ mu-ƀelai kélee páa a gɛ́ɛ dífa lâa ǹyái ŋá kɛ́lɛ la dí díyeŋ dí pu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

43Kɛ́lɛ, Gɔkuluƀa-kpului mɛi-nuui è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é Pɔ̂ɔ ƀálo. Nya ƀe è gɔkuluƀa-ŋai dímɛni-kpɛ́tɛɛi kpèra. È mò a gɛ́ɛ diai kélee da pɔ̂ri yá ŋá kɛ́lɛ̂i, dí tóo ǹyái ŋá fulɔi dí li zîŋ ma.

44Ǹúui kpeli-ŋai dí sée wuru kpua-ŋa mɛi, kpaa máŋ gélɛŋ ƀéla kpua-ŋa. Nya ƀe, è kɛ̀ ti, díkelee dí tɛ̀ zîŋ ŋá a díƀaloɔ.

Zia-ƀelai Kɛ́-mɛni-ŋai 28

Pɔ̂ɔ káa Maata tiŋ su

1Kútɛɛ dîŋ sui, kú gɔ̀lɔŋ a gɛ́ɛ dîŋ ŋí láa ƀé kɛ̀ a Maata.

2Ǹɔii-ƀelai kɛ̀ naai, dí kúsoŋ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ. Dí díyee sèe kúkelee kúmu dí ŋɔŋ tóo kúmɛni ma, kpɛ́ni fêi, tuna è nâa kɛ̀ pûi, gɔ́lɛi kɛ́ tela kúkɛ.

3Nya ƀe Pɔ̂ɔ e kɔi sîɣe e bu ŋɔŋ ŋá. Ŋɔŋ kɛ́ɛ a téei, kali è kùla gɔii su e Pɔ̂ɔ soŋ ǹyée ma.

4Tãi ǹɔii-ƀelai dí vɛnɛ-sɛŋ ŋí kàa sɛlɛnii Pɔ̂ɔ yée mai, dí mò díkîe-ni loai, dîyɛɛi, “Tɔ̃yâ kpîŋ, nalôŋ ŋí káa a nuu-paa-nuu, nyíi ve pâi ƀálôi mɛni pɔ́ɔ kúlaa sârai, berei máŋ ve lɛɛ ni la ǹyái sui.”

5Nya ƀe è galii fàya é dóo ŋɔŋ ŋá, kɛ́lɛ, mɛni ŋánaa fé ǹyaa kpîŋ kɛ́ ni.

6Dí kɛ̀ gâai ǹyée a pâi fɛɛ̂i, kpaa máŋ é tóo nɔ́ é sáa a maa félaa. Kɛ́lɛ, dí maa kpɛ̂ŋ kɛ̀ a tãi su kôyaa dí gáa a gɛ́ɛ mɛni da kélee fé kɛ́ ní la. Nya ƀe dí dílii maa fâleŋ, dîyɛɛ gáa a ɣâla.

7Gwaa tɔnɔi ti ma kɔlɛ ma kpâlaŋ-ŋa dí kɛ̀ naa gɔmɛnɛ-nuu kɛ́tɛ tɔnɔ yêei, nyíi da kàa dòli a Pɔƀiliyɔ. Pɔƀiliyɔ è ǹyée sèe kúmu, é tûa a kûa a wɛli-kɛ-maa-pere a ɣele kûu saaƀa.

8È kɛ̀ a sɛŋ Pɔƀiliyɔ ǹâŋ è kɛ̀ kɔ́lɛ̂i. Gɔlɔ è kɛ̀ a vãa ma, ŋãa-kpaŋ kɛ́ ƀo ma. Nya ƀe Pɔ̂ɔ è lì nàa kâai, é Ɣâla fɛli mɛi, é ǹyée pɛlɛ mà é m̀alo.

9Tãi nyíŋi è kɛ̀ lai, diai kélee kɔlɔ-fela è kɛ̀ dîa dîŋ ti sui, dí pà Pɔ̂ɔ pɔ máŋ é díƀalo.

10Dí sama-sɛŋ támaa tɛ̀ɛ kúpɔ. Tãi kú kɛ̀ kulâi la naai, dí sɛŋ kélee pu gélɛŋ su kúmɛni ma, nyíi-ŋai kú kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii.

Pɔ̂ɔ a seri Luŋ

11Ɣáloŋ saaƀa tɛ̂ɛi, ku ǹyá ŋá-keleŋ siɣe, nyíi kɛ̀ a Alezaŋdura keleŋ, nyíi da kâa dòli a Diyɔkuri. Gélɛŋ ŋí è tùa seêni dîŋ ŋí su a vãa kɛ́tɛi tɛɛ tãi.

12Kú seriɛ Sirakui, kú gɛ̀ naa a ɣele kûu saaƀa.

13Kú siɣeɛ naai, kú kpìlaŋ-kpìlaŋ ku pá Legiuŋ. Ɣele kûu tɔnɔ tɛ̂ɛ pôlu ma, seɣai-pere fãai è nâa kɛ̀ tɛɛ̂i. Bôlu ma-ɣelei kú pà Puteoli.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Nàa ƀe ku kúƀarâa kâa naa, dí kúmarê ké a géɛ kwa dîa-ni ku ɣele lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ké naa. È nâa kè tí kú Luŋ perei siɣe.

15Tãi kúƀarâai kè Luŋ dí kúmaa ḿɛni m̀ɛni lai, dí pà kúperêi tɔ̂i é léɛ la zu dí seri Apiiɔ Lɔɔ-kpalaŋ da Ŋõyâ Laa-pɛrɛ Saaƀai mâ. Díkaa Pɔ̂ɔ m̀ii, è Ɣâla sɛɣɛi fè ǹíi é kpele.

16Tãi ku seri la Luŋ, dí Pɔ̂ɔ lèɛ naa é ké gbɔɔi-yee ma da gɔkuluƀai kè mɛi kâai.

Pɔ̂ɔ káa Ɣâla-woo ƀôi Luŋ

17È nâa kè tí, ɣele kûu saaƀa pôlu ma, Pɔ̂ɔ è Zûu-ŋai dínuu kpaya-kpayai tòli díkîe ma. Ǹûai ŋí páa díkîe mai, Pɔ̂ɔ è mò dîa, ǹyɛɛi, “Sinaa da ŋánûa, berei máŋ fé mɛni nyɔ́mɔɔ da kélee ké ní la a ǹûai, kpaa máŋ kúnâŋ-ni dítûa-pere pɔlɔ-ŋai, dí ŋ́gula Zerusâlɛŋ dí ńdɛɛ Lomaŋ-ŋai pɔ a diɛ a tɔ̂ŋ kàra.

18Dí ḿaa kpɛɛ. Dîi pɔ̀ri teêi mâ ŋá lí, kpɛ́ni fêi, dífe mɛni da kélee káa ni ŋá gè nyíi ŋa pɔ̂ri saâi m̀ɛni mai.

19Kɛ́lɛ, Zûu-ŋai kɛ́ɛ dífe faa níi, è kè a sɛŋ fɛ̂ɛ ŋa li Gâloŋ Siizɛ pɔ́, berei máŋ fé mɛni nyɔ́mɔɔ kélee ƀo ni la a ŋánûai láai.

20Mɛni ma, sapoi ŋá kátòli lai, ǹyaa ƀa, ŋá kákaa kwa kâa-ni kú lóno, kpɛ́ni fêi, Eezuɛ-ŋai díkili-kɛ-zui mɛni ƀe ŋ́iriêi la a ǹyɔlɔi ŋí.”

21Nya ƀe dí mò ma, dîyɛɛi, “Kúfe niî kɔlɔ sɔlɔ ƀo ni é kúla Zuda é pîlaŋ yâ, kpaa máŋ kúƀarâai dí kùla naai, dí mɛni nyɔ́mɔɔ kélee da ƀo kûa é pîlaŋ yâ.

22Kɛ́lɛ, kwa ŋ̀wɛ̂lii kú íwoo mɛni kú gáa berei íkili-ŋa-siai káa lai. Kpɛ́ni fêi, à kè a Kôrai-ƀela-kpului ŋí mɛni, kú gɔ́lɔŋ da mɛni nyɔ́mɔɔ ƀo é pîlaŋ m̀a kwaa kélee mâ.”

23Nya ƀe dí tãi lè mà. Maa ɣelei seriɛ, núu támaa dí pà bɔ ƀɛi è kè naai. É síɣe ɣele-wala ma é tóo ɣele-wulii ma è Ǹ̂ala-taa kaloŋ-laai maa-mɛni ŋá lè dîa, é kɔ́ a géɛ é díkɛ dí dílii maa faleŋ Zîsɛ mɛni ma é kúla Mose ŋɔtɔ̂ŋ su da Ɣâla ŋɔlóno ké-ƀelai díwooi.

24Nya ƀe ǹúui da-ni dí làa a mɛni-ŋai è mòi, da-ni dífe laa ni la.

25Díkɛɛ díwoo fé láa ni ma díkîe-ni loai, dí li, tãi Pɔ̂ɔ è mɛni tɔnɔi ŋí ƀo la, ǹyɛɛi, “M̀ɔlêŋ Maa Waai è mɛni sa̋a ƀo tãi è mò la kúnâŋ-ni pɔlɔ-ŋai dîa Azaya sarâi, ǹyɛɛi,

26‘Lí ǹûai ŋí pɔ́naa í m̀o dîa, yɛɛi, “Ka pâi mɛni m̀ɛnii kpɔ́, kɛ́lɛ, káfe pâi tárêi zu a dɔnɔ kpîŋ. Ka pâi kwaa kâai kpɔ́, kɛ́lɛ, káfe pâi kwaa ma kpɛɛ̂i a dɔnɔ kpîŋ.

27Kpɛ́ni fêi, ǹûai ŋí dílii-ŋai saâi, díwoli-ŋai fa mɛni mɛ̂ni a ǹɛ́lɛɛ, da díŋɛi lá té, a géɛ dífa lâa kwaa káa la a díŋɛi, kpaa máŋ dí mɛni mɛ́ni a díwoli, kpaa máŋ dí mɛni ŋá káa a dílii, dí tinaŋ ḿbɔ naa-pere a géɛ ŋá díƀalo.” ’

© 2014 Bible Society in Liberia.

28“Mɛni ma é kɛ́ a kákɔlɔŋ mɛni a gɛ́ɛ da Ɣâla ŋɔƀálo-laai ŋí tɛ́ɛ Zɛ̃tai-ŋai pɔ; da pâi díwoli tɔ̂i ma.”

[29Tãi e ŋ̀óo-ŋai ŋí ƀò lai, Zûu-ŋai dí lì, díkɛ li a sîa too díkîe-ni loai.]

30Nya ƀe Pɔ̂ɔ e kóraŋ feerɛ lɛ́lɛɛ kɛ̀ naa pɛ́rɛ tɔnɔ mu, nyíi è kɛ̀ vela-fei kɛ̂i. E ǹyée see ǹûai kélee mu da kâa pà bɔi.

31È kɛ̀ Ŋ̀âla-taa kâloŋ laai maa-mɛni lɛ̂i, gɛ mɛni-ŋai lɛ nyíi bîlaŋɔɔ Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ma. E nyíŋi kɛ̀ kpɔ́ pono ŋá, dífe mɛni da kɛ́ ni la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Lomaŋ

Lomaŋ 1

Laa-ti-maa

1Ńyãa Pɔ̂ɔ, ŋ́gaa a Zîsɛ Kôrai yée mu-nuu. È ńdòli a gɛ́ɛ ŋá kɛ́ a ŋɔsia-ɓelai da. E ńziɣe a gɛ́ɛ ŋá Ɣâla ŋɔtuŋ lɛ̂lɛɛi ɓó,

2nyíi è m̀aa kono-tèe kɛ̀ nàa tuɛ ŋɔlóno kɛ́-ɓelai sârai kɔlɔ maa waai Ǹ̂ala-kɔlɔi sui.

3Duŋ lɛ́lɛɛi ŋí pîlaŋɔɔi Ǹóŋ ma, nyíi dí m̀aa sɔlɔ ɓo Deeɓé ŋɔsuui su, yɛ̂ɛ berei núu-kpune maa-sɔlɔ ɓo-pere káa lai.

4Ɣâla e Ǹóŋ lɛ̀ wála-wala-laa kɛ́ ɓò ǹyêei yɛ̂ɛ berei ŋɔmaa-waa-laai káa la ŋɔmu-siɣe saa-yeei sârai. Ǹyaa ɓa Zîsɛ Kôrai, Kúnuu-namui.

5Zîsɛ è ḿɛlɛ sèe é ńziɣe a ŋɔpôlu-ɓelai dɔnɔ a gɛ́ɛ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai su-ɓelai kélee dí woo mɛni kɛ́ kili-kɛ-zu kɛ́ ɓò díyêei.

6Diai Zîsɛ Kôrai è dísìɣe zu é díkɛ a bɔ́ɔi kákaa a díta.

7Ɣâla e káwɛlini káai kákaa Luŋ. A kátoli a gɛ́ɛ kákɛ a ǹyaa Ɣâla bɔ́ɔ. Kúnâŋ Ɣâla da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai dí káɓɛlɛ sée dí lii-see tɛɛ kápɔ.

Pɔ̂ɔ è gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ é lí Luŋ naa-kaa kɛ̂i

8M̀aa-ŋuŋ, ŋa Ŋáɣâlai sɛɣêi fêi kákelee kámɛni ma Zîsɛ Kôrai sârai, kpɛ́ni fêi, kálaa-lai maa-mɛni káa nûa lá ǹɔii su gwaa kélee.

9Ɣâla káa a ŋásêre a gɛ́ɛ ŋa kálaa tòli Ŋáɣâla-fɛliɛɛi su a ɣele kélee. Ŋa tíi kɛ̀ mì a ńii kélee Ǹóŋ maa-tuŋ lɛ́lɛɛi ɓɔ́ɔɔ su.

10Ŋa Ɣâla marê kɛ̂i a gɛ́ɛ gbɛɛ ŋái, à kɛ̀ à fàa ma, ŋa pɔ̂ri pâi ká naa kaai.

11Kpɛ́ni fêi, ŋa ŋ̀wɛ̂lii kpɔ́ a gɛ́ɛ ŋá kákaa a gɛ́ɛ ŋa M̀ɔlêŋ ŋɔsama-sɛŋ da tɛɛ kápɔ kákponôi é kpanaŋ.

12Zu-kulâi ɓa kwa káa-ni kú kpɔŋ mâa sɔlɔ ɓó kúkîe-ni yêei, ŋákili-kɛ-zui da kúkili-kɛ-zui sârai.

13Ŋánûa, ŋa ŋ̀wɛ̂lii ká gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ŋá gbɛtɛ ŋ́gili ŋá a tãi támaa a gɛ́ɛ ŋá pá kápɔ, kɛ́lɛ sɛŋ da è kɛ̀ ḿberêi kpáanîi. Ŋa kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii ŋá gɛ́ núu támaa líi è pène Kôrai pá-naa pere yɛ̂ɛ berei ŋá gɛ̀ la ŋ́gɛɛ Zɛ̃tai-ŋai kpeli-ŋai sáma Luŋ,

14-15a nɛ̃ɛ ma kpîŋ é kɛ́ a Gurii-nuu kpaa ǹúui vé a Gurii-nuui, Kwíi-nuu kpaa ǹúui vé a Kwíi-nuui.

Duŋ Lɛ́lɛɛi ŋɔwála-wâlai

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Ńâai a Duŋ Lɛ́lɛɛi maa mɛni, kpɛ́ni fêi, gáa a Ɣâla ŋɔwála-walai ƀalo-laa mɛni ma diai kélee da lâa lai dímɛni ma. M̀aa-ŋuŋ, gáa Zûu-nuu da Gurii-nuu mɛni ma.

17Duŋ Lɛ́lɛɛi su ƀé Ɣâla a ŋɔtɔ̃yâ laa-lai lɛ̂ la nûa dîa laa-la sârai mɛni ma, yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, “Dɔ̃yâ-nuui a pâi kɛ-ɣeniɛi kɛ̂i laa-la sârai.”

Núu-kpune sɔŋ ƀa sɔnyɔ̂ŋ

18Ɣâla ŋɔlii-ŋwanai a kûla Ɣâla-taa é lɛ́ diai dîa da tɔ̂ɔ Ɣâla mai da ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai nyíi-ŋai da dɔ̃yâi su kara a díŋ̀wana-lɔ̂ɔi.

19M̀ɛni-ŋai núu a pɔ̂ri gɔ̂lɔnii é pîlaŋ Ɣâla mai díkili ŋá ponoɔ̂i zu, kpɛ́ni fêi, Ɣâla ǹyaa kpîŋ a ǹɛ́ dîa.

20M̀ɛni-ŋai bîlaŋɔɔi Ɣâla ma nyíi-ŋai kúfa díkàa a kúŋɛi-gaoi, nuu-kpune a díkàa kpɔ́ a zu-ponoɔɔ é siɣe ŋ̀ɛ́niɛi kpɛtɛ tãi ma, kpɛ́ni fêi, da díkàa ŋɔkpɛtɛ sãai sârai. M̀aa mɛni-ŋai ƀa ŋɔwɔ́lɔ-wɔlɔ wála-walai da Ɲɔtɔ̃yâ Ɣala-laai. M̀ɛni ma káfalo da kélee fe díyêei.

21Berei máŋ dí kɛ̀ a Ɣâla kɔ́lɔŋɔɔ lai, dífe ƀâa kɛ́ ni mà yɛ̂ɛ Ɣâla, dífe tela zɛɣɛ̂i fé ní, kɛ́lɛ, díkili ŋa-siai è kɛ̀ nɔ́ a vólo, díkili ŋá púɔɔ.

22Dí m̀o dîɛ dítareɛɛi kɛ́lɛ, dí kɛ̀ a díƀoɔɔ.

23Ɣâla nyíi va wɔ́lɔ saai, dí ŋɔfólo-laai maa fàleŋ a pɔkɔɔŋ nyíi m̀óloŋɔ̂i núu-kpune ma nyíi zaâi, kpaa máŋ ŋɔni, sua, kpaa máŋ tɔara sãa.

24M̀ɛni ma Ɣâla è dílɛ̀ɛ naa a gɛ́ɛ dí mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai kɛ́ kɛ̀ díkili ŋái. M̀aa mɛni-ŋai ƀa dímaa fé waa ní díkɛ ƀâa kùla díkpono ma díkîe-ni sáma.

25Dí Ɣâla ŋɔtɔ̃yâi maa fàleŋ a lɛ́ɛ. Dí núu-kpune fɛ̀li da fɛnɛ-sãa dí tíi kɛ́ dîɛ é kúla zɛŋ kélee kpɛtɛ Ɣalai pôlu, nyíi lûwa káa ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔi! É kɛ́ ti.

26Sapoi ŋí ƀé Ɣâla è dílɛ̀ɛ la naa a gɛ́ɛ dí díƀâa-kula maa tua-ŋai wɛ́li a ŋ̀ánaa. Dínɛyâai dí dísinâai lɛ̀ɛ dí díkîe-ni kɛ́ a dísinâa.

27Zinâai díaŋ dí dínɛyâai lɛ̀ɛ dí díkîe-ni kɛ́ a dínɛyâa. M̀ɛni ŋí wɛli è kɛ̀ kpɔ́ dîa. Sinâa dí ŋumɛ tua-ŋa kɛ̀ a díkîe-ni. Ǹyaŋ dí tɔŋ-kpɛ́-maa sɔlɔ ƀo dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma.

28È kɛ̀ tí, kpɛ́ni fêi, dífe Ɣâla maa mɛni sìɣe ní a tɔ̃yâ. Ɣâla è nɛ̀ɛ dí díkɛ-ɣeniɛi kɛ́ a kili-ŋa-sia nyɔ́mɔɔ da tua-pere nyɔŋ nyíi m̀aa fé nɛ̃ɛ ní kɛ̀ dí gɛ́i.

29Dí kɛ̀ sɔnyɔ̂ŋ sii támaa kɛ̂i, ŋ̀wana-lɔ̂ɔ, sɛŋ maa-lii téɛɛ, da ŋɛi-kpala, tólo, núu paá, yeli tɔ́ɔ, núu pɛlɛɛ, kpɔara da laa-ƀo kɛ́ɛ.

30Dí kɛ̀ a laa-kâra-ƀela, Ɣâla kpɔara-ƀela, lii-kɛ̂tɛ-ƀela, su-mɛni kɛ̂tɛ-ƀela, yoŋka-ƀela, díkɛ sɔnyɔ̂ŋ nina kpɛ́tɛ díkili ŋá, dífa díkaa-ƀela wóo mɛni,

© 2014 Bible Society in Liberia.

31díƁoɔɔ, díwôyaa, dílii kpeleɛ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̂i, maloŋ-kaa fé díyêei.

32Berei máŋ dí Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ kɔ́lɔŋ la a gɛ́ɛ diai da m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̀ maa nɛ̃ɛ̂i dísaai, dífa m̀ɛni-ŋai ŋí kɛ̀ nɔ́, kɛ́lɛ, da fâa a gɛ́ɛ núu da kpɛ́ni é díkɛ máŋ.

Lomaŋ 2

Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ mɛni ŋá-teɛɛi

1M̀ɛni ma, yái íkaa a núu-kpunei, káfalo da kélee fé íyeêi núu da kpɛ́ni ŋɔmɛni ŋá tée mɛni ma, a nɛ̃ɛ ma kpî̃ŋ íkɛ a gbɛ̂ɛ. Yà kɛ̀ núu da kpɛni ŋɔmɛnii ŋa teêi íkaa mɛni lɛɛ̂i íkpî̃ŋ yâ, kpɛ́ni fêi, yái íkaa a mɛni ŋá-tee-nuui íkaa mɛni tɔnɔi tí kɛ̂i.

2Kú gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Ɣâla ŋɔmɛni ŋá-teɛɛi káa a tɔ̃yâ diai mɛni ma da mɛni-ŋai tí kɛ̂i.

3Gáa íkili ŋá, yái a núu-kpunei, a gɛ́ɛ à kɛ̀ diai da m̀ɛni sî̃i-ŋai tí kɛ̀i yà dímɛnii ŋá tèe, ǹyaŋ íkɛ m̀aa mɛni-ŋai kɛ̀ ya kpî̃ŋ, íŋuŋ ma a pâi kɛ̂i a m̀ɔ́ɔɔ Ɣâla ŋɔmɛni ŋá-teɛɛi su?

4Kpaa máŋ ya íŋɛi naɣî̃ŋ ŋɔsɔŋ lɛ̂lɛ-laa su-kɛ́tɛi mɛi, ŋɔmaloŋ-kaai da ŋɔlii-kpelei ma? Ífe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Ɣâla ŋɔsɔŋ lɛ̂lɛi su-kulai Ɓa é íkɛ í ílii pene?

5Kɛ́lɛ, íwolii kpɔlɔ̂i, ífa ílii pene. M̀ɛni Ɓé pâi gɛ̂i ímɛni kula-maai su é kɛ́tɛ a Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ mɛni ŋá-tee ɣelei.

6A pâi kɛ̂i tí, kpɛ́ni fêi, a pâi núu kélee fela fêi yɛ̂ɛ berei ŋɔtíi káa lai.

7Diai da mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀ a lii-kpele díkɛ folo-laa kɔ̀ri, Ɓaa kɛ́-maa, da wɔ́lɔ-wɔlɔ fulu-laai, Ɣâla a pâi wɔ́lɔ-wɔlɔ fulu-laa tɛɛ̂i dípɔ.

8Kɛ́lɛ, diai da tûa nɔ́ a díkpî̃ŋ nia pere dífa dɔ̃yâi mɛni siɣe a tɔ̃yâ, kɛ́lɛ, díkɛ ŋ̀wana-lɔ̂ɔ mɛni siɣe a tɔ̃yâi, Ɣâla a pâi díkula maa kɛ̂i.

9Ǹúui kélee a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀i, mɛni kpɔ̂lu a pâi kulâi m̀aa nuui ma é mɛni-soli káa, m̀aa-ŋuŋ Ɓa Zûu-nuu da Gurii-nuu máŋ.

10Kɛ́lɛ, folo-laa, Ɓaa kɛ́-maa, da lii-sêe káa ǹúui kélee mɛni ma da mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀i, m̀aa-ŋuŋ Ɓa Zûu-nuu da Gurii-nuu máŋ,

11kpɛ́ni fêi, Ɣâla káa núu sii kélee mɛni ma.

12Diai kélee dífe Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ kɔ́lɔŋ zɔnyɔ̂ŋ da gɛ̂i da pâi gula maa sɔlɔ Ɓôi. Díai dɔ̂ŋ kɔ́lɔŋ da pâi díkula maa kɛ̂i dɔ̂ŋ lá-woo ma.

13Diai da dɔ̂ŋ mɛni kɛ́lɛ dífa sia a ŋ̀óoi dífe a tɔ̃yâ-Ɓela Ɣâla ŋɛi, kɛ́lɛ, Ɣâla a pâi dɔ̂ŋ mɛi káa-Ɓelai tólî̃i a tɔ̃yâ-Ɓela.

14À kɛ̀ Zɛ̃tai-ŋai, nyíi-ŋai dɔ̂ŋ fe díyêei, da sî̃a dɔ̂ŋ lá-woo ma dínuu-kpune kɔlɔi su, gɛ̀ ní díkaa a tɔ̂ŋ dia kpî̃ŋ mɛni ma, berei máŋ dɔ̂ŋ fé la díyêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Da nɛ̀ a gɛ́ɛ mɛnii-ŋai dɔ̂ŋ a mòi bɔ̃yɛɛ̂i dílii su. Díkili a sêre-faa kɛ̀ máŋ. Díkili-
ŋa-siai a pâi m̀ôi dîa a gɛ́ɛ mɛni da è lɛ̀ɛ dîa, kpaa mɛni da fé lɛ̀ɛ ní dîa

16a m̀aa ɣelei tí, tãi Ɣâla a núu-kpune ŋɔloo-mɛni ŋá tee la Zîsɛ Kôrai sârai, yɛ̂ɛ
berei ŋa Duŋ Lɛ́lɛɛi ƃò lai.

Zûu-ŋai da dɔ̂ŋ

17Káta ni ká kákpîŋ tòli a Zûu-ŋa. Ka lâai a dɔ̂ŋ, kákɛ yoŋka tee a gɛ́ɛ ka Ɣâla ni
kákaa kákîe ma.

18Ǹâla-kɔlɔi lónoɔɔ kâa a pâi gêi ká berei kɔ́lɔŋ Ɣâla a wɛ̂lii ká tûa la ká tela dɔ̃yâi
kɔ́lɔŋ.

19Ílaâi kpɔ́ la yá ƃa ǹɛi-puu-ƃelai tuɛ-nuu, í ƃo a kwaa-ponoɔɔ diai kélee mɛni
ma kpinîi.

20Tãi nɔ́ táre da tɔ̃yâ káa Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ sui, ílaâi la yâ pɔri sɛŋ lêi ƃoo-ƃela da núu-
tɔɔ-ŋa dîa.

21Yâ pɔri sɛŋ lêi lɛ́ŋ nûa dîa à kɛ̀ yá kpîŋ ífe wɛ̂lii í sɛŋ maa kɔ́ri? Ya Ɣâla-woo
ƃôi nûa dîa gɛ́ɛ ŋúma fé lɛ́lɛ ní, kɛ́lɛ ya ŋúma kɛ̀?

22Yái ya mò nûa dîa a gɛ́ɛ wulu-wulu kɛ́ɛ fé lɛ́lɛ níi, ya wulu-wulu kɛ̀? Yái ya
ɣâla-pɔkɔɔŋ kpɔ̀arai, ya ɣâla-pɔkɔɔŋ ŋuma ǹâla-pɔkɔɔŋ kpɛ́tɛ-ƃelai dípɛrɛ-ŋai
mu?

23Yái ya yoŋka tèe dɔ̂ŋ sui, ya ƃâa kûla Ɣâla ma a dɔ̂ŋ káraa?

24Bɔ̃yɛɛ̂i Ǹâla-kɔlɔi su, “Ka gɛ́ Ɣâla láa a kara Zɛ̃tai-ŋai sáma.”

25Núu kpɛtɛ mɛ̂ni káa a mɛni lɛ́lɛɛ à kɛ̀ yà dɔ̂ŋ mɛi kàa. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ yà dɔ̂ŋ kàra,
gɛ̀ ní íkaa yɛ̂ɛ ǹúui dífe gbɛtɛ ní.

26M̀ɛni ma, à kɛ̀ ǹúui dífe gbɛtɛ níi, à dɔ̂ŋ ŋɔtɔ̃yâi mɛi kâa, gɛ̀ ní vé yɛ̂ɛ ǹúui dí
gbɛ̀tɛi?

27M̀ɛni ma, diai dífe kpɛtɛ ní kɛ́lɛ, díkɛ dɔ̂ŋ mɛi kaai, da pâi kámɛnii ŋá-têei, káai
dɔ̂ŋ kɔ́lɔŋ da núu kpɛtɛ mɛni, kɛ́lɛ, káfa m̀ɛi kâai.

28Gbɛ̂ɛ kpîŋ ƃa Zûu-nuu, ǹúui gbɛ́tɛɛ a tɔ̃yâi? Núu fa kɛ̀ a Zûu-nuu gbonoi pere
nɔ́, nyíi ŋɔkpɛtɛ mɛnii káa a ɣéne ŋá mɛnii.

29Kɛ́lɛ Zûu-nuu kpîŋ ƃa ǹúui a dɔ̂ŋ mɛi kâai. Nûu kpɛtɛɛ a tɔ̃yâ káa kpɔ́ a núu líi
su-pere mɛni vé a mɛnii a kɛ̀ núu kpono mai. Ɣâla ŋɔmɔ̂leŋ ƃa gɛ̀ nyiŋi é kɛ́. M̀ɛni
ma, ka laa-maa-tɛ kɔ́ri Ɣâla yêei kɛ́lɛ núu-kpune fêi.

Lomaŋ 3

1Gɛ̀ ní lé ƃé Zûu-ŋai dia tɔnɔ ƃe díŋuŋ ma ƃoɔɔ̂i Zɛ̃tai-ŋai fêi? Kpaa máŋ lé mɛni
lɛ́lɛɛ ƃé gáa núu seɛ́ɛ kpono mâ mɛni sui?

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Ǹɛ́lɛɛ̂i pere sîi kélee su. M̀aa-ŋuŋ, Ɣâla è ŋɔwóoi lɛ̀ɛ Zûu-ŋai yêei.

3Zu-kulai ƀa lé à kɛ̀ díta-ni fé sa̋a ní? Díkɛɛ dífe sa̋a ní a pɔ̂ri gêi Ɣâla fa kɛ̀ a za̋a?

4Vé tí a dɔnɔ kpîŋ! Tɔɔ Ɣâla maa-mɛni é kɛ́ a tɔ̃yâ, berei máŋ núu-kpune mɛni fé la a tɔ̃yâi, yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, “Nûa da pâi ítolîi a tɔ̃yâ-nuu ílono-woo-ŋai ma. Ɲele da ímɛnii ŋá tèe lai, ímɛnii a pâi lɛ̂lɛɛi.”

5Kɛ́lɛ, à kɛ̀ kúŋwana-lɔ̂ɔ tuai a Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ laa-lai lɛ̀, gɛ̀ ní kwa pâi kɛ̂i lé? Kwa pâi m̀ôi a gɛ́ɛ Ɣâla fa mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀, à kɛ̀ a tɔ̂ŋ kpɛ̀ kûa? (Ɲa lônoi a núu-kpune lóno pere.)

6Vé tí a dɔnɔ kpîŋ! À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní, Ɣâla a pɔ̂ri ŋ̀ɛ́niɛi ŋɔmɛnii ŋá tée pere kɛ̂i leŋ?

7Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ŋálɛɛ kɛ́ɛ a pâ a Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ laa-lai fíyeŋ ŋá, gɛ̀ ní lé mɛni ƀé da ŋámɛnii ŋá teêi la a gɛ́ɛ ŋ́gaa a sɔnyɔ̂ŋ-nuui?

8Káfa m̀o kâa “Kwaa mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ mɛni lɛ́lɛɛ é kúla zu” Nûa da-ni da mò a kúlaa a lɛ́ɛ dîyɛɛ kú mò tí. Kɛ́lɛ Ɣâla káa a tɔ̃yâ Ɣala. A pâi dímɛnii ŋá têe tí-ti ƀôi.

Núu da fé a tɔ̃yâ-nuu

9Nyiŋi su-kulâi ƀa lé? Zu-kulâi ƀa kúai a Zûu-ŋai kúa nɔ́ ƀe kúŋuŋ mâ ƀɔ́ɔ̂i Zɛ̃tai-ŋai fêi? Vé tí kpɔ́ a dɔnɔ kpîŋ, Ɲaâ gbâa m̀ó a m̀aa-nuŋ a gɛ́ɛ núu kélee káa sɔnyɔ̂ŋ ŋɔwála-walai mu, Zûu-nuu da Gurii-nuu.

10Yɛ̂ɛ berei Ǹ̂ala-kɔlɔi a m̀o lai: “Tɔ̃yâ-nuu da kélee fé ŋɔ́nɔ naa.

11Núu da fé ŋɔ́nɔ mɛni ŋá kâai kpaa máŋ é Ɣâla kɔ́ri.

12Núu kélee da dípôlu tɔɔ mɛni lɛ́lɛɛ ma da pɛ̀lɛ mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa kɛ́ɛ ma. Mɛni lɛ́lɛɛ da kélee kɛ́ nuu fé ŋɔ́nɔ ma a dɔnɔ kpîŋ.

13Díkɔŋ-ńa káa yɛ̂ɛ ƀolôŋ lá ƀɔ́ɔɔ. Díwoo káa a núu pɛ̀lɛ woo-ŋa tee-tee, gɛ́ ƀò a núu maa yao woo-ŋa, gɛ́ ƀò yɛ̂ɛ kali ŋwana.

14Díla naɣâŋ-laa káa yɛ̂ɛ ŋ̀ale-maa.

15Dímaa félaai ŋwana-lɔ̂ɔ kɛ̂i dí núu paa.

16Ƀɛ́i kélee da lì naai da su-kara da mɛni kpɔ̂lu káa díperêi.

17Dífe berei kɔ́lɔŋ dí díkɛ-ɣeniɛi kɛ́ la lii-sêe sui.

18Dífa yào Ɣâla ma.”

19Kú gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ m̀ɛnii kélee bɔ̃yɛɛ̂i dɔ̂ŋ sui gáa nɔ́ diai mɛni ma díkaa dɔ̂ŋ mui. Dɔ̂ŋ a m̀ɛni-ŋai ŋí ƀò a gɛ́ɛ é núu kpera káfalo kɛ̂i, a gɛ́ɛ é ǹɛɛ naa Ɣâla é ǹɛ́ a gɛ́ɛ ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀelai da sɔnyɔ̂ŋ kɛ́.

20Dɔ̂ŋ mɛi káa nɔ́ fa gɛ̀ Ɣâla é núu síɣe a tɔ̃yâ-nuu. Dɔ̂ŋ a sɔnyɔ̂ŋ lɛ̀ nɔ́ kûa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Tɔ̃yâ-laa a pâ laa-la sarâi

21Kɛ́lɛ, berei Ɣâla a núu sìɣe la ŋɔtɔ̃yâ nuui a nâa lɛ́. Va gɛ̀ tí dɔ̂ŋ mɛi káa mɛni ma, berei máŋ dɔ̂ŋ da Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƃelai da ǹɛ la berei Ɣâla a ǹyée see la kúmui.

22Ɣâla a núu sìɣe a tɔ̃yâ nuu ŋɔlaa-lai mɛni ma Zîsɛ Kôrai sârai. Va su-ɣɛɛ kɛ̀.

23Núu kélee da sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ dímaa a kôyaa Ɣâla ma.

24Ɣâla a núu kélee ŋuŋ ma ƃò a ŋɔƃɛlɛ-see sama-sɛŋ Zîsɛ Kôrai sârai.

25Ɣâla è nɛ̀ a zu ponoɔɔ a gɛ́ɛ é sâla kula a ŋ̃ãai a gɛ́ɛ dí zɔlɔ ƃó laa-la su. Ɣâla è nyíŋi kɛ̀ a gɛ́ɛ e ŋɔtɔ̃yâ laa-lai lɛ́, kpɛ́ni fêi, è tèe sɔnyɔ̂ŋ pɔlɔ-ŋa dîa Ŋɔɣâla lii-kpelei su.

26È gɛ̀ a tãi ŋí a gɛ́ɛ é ǹɛ́ a gɛ́ɛ ǹyaa kpîŋ gáa a tɔ̃yâ Ɣala a gɛ́ɛ ŋɔ́nɔ a diai tòli a tɔ̃yâ-ƃela nyíi-ŋai da lâa a Zîsɛ.

27Gɛ̀ ní lé ƃa kwa maa yoŋka têei? Sapoi ƃa lé nyíŋi mɛni ma? Zu-kulâi ƃa kwa dɔ̂ŋ da mɛi kâa? Kpao, kɛ́lɛ, a gɛ́ɛ kwa laa-la.

28Kúlaâi la Ɣâla a núu tòli a tɔ̃yâ-nuu laa-la sarâi e kúla dɔ̂ŋ mɛi káa pôlu.

29Ɣâla káa nɔ́ a Zûu-ŋai dia tɔnɔ Díɣâla? Vé a Zɛ̃tai-ŋai Díɣâla máŋ? Ooei, gáa a Zɛ̃tai-ŋai Díɣâla máŋ.

30Ɣâla káa nɔ́ tɔnɔ. A pâi Zûu-ŋai siɣêi a tɔ̃yâ-ƃela yɛ̂ɛ berei dílaa-lai káa lai, é Zɛ̃tai-ŋai síɣe a tɔ̃yâ-ƃela yɛ̂ɛ berei dílaa-lai káa lai.

31Kwa pɔ̂ri ŋaŋ dɔ̂ŋ pilîi a naa-lai ŋí? Vé tí a dɔnɔ kpîŋ! Kúfa bìli, kɛ́lɛ, kwa zòŋ a gbanaŋɔɔ.

Lomaŋ 4

Eberaɣɛ̃ɛ kɔɔŋ maa

1Kwa pâi ŋaŋ kɛ̂i lé é pîlaŋ Eberaɣɛ̃ɛ ma nyíi gáa a kúnâŋ pɔlɔ yɛ̂ɛ berei núu-kpune maa sɔlɔ ƃo-pere káa lai?

2Dîi Eberaɣɛ̃ɛ kɛ̀ a tɔ̃yâ-nuu ŋɔtíi sârai, gɛ̀ ní mɛni da eêi pɔ̂ri kɛ̂i naa é yoŋka tée la, kɛ́lɛ, Ɣâla ŋɛ́i fêi.

3Lé ƃé Ŋ̀âla-kɔlɔi a mò? “Eberaɣɛ̃ɛ è làa a Ɣâla, ǹyaŋ Ɣâla e ŋɔlaa-lai siɣe a tɔ̃yâ laa-la.”

4Ǹúui a tíi kɛ̀i, va ŋɔfela-fei siɣe a sama-sɛŋ, kɛ́lɛ, a ziɣe a ŋɔtíi vela-fei.

5Kɛ́lɛ fa ǹyée sèe núu da mu m̀aa nuui kɛ́ tii mɛni ma. Kɛ́lɛ a ǹyée sèe núu mu ǹaa-lai m̀aa nuui yêei m̀ɛni ma.

6Ǹyaŋ bere nɔ́ ƃe gáa la máŋ yɛ̂ɛ berei Deeƃé è mò la Ŋ̀âla-kɔlɔi sui a gɛ́ɛ lûwa káa ǹúui ma nyíi Ɣâla a ziɣe a tɔ̃yâ-nuu é kúla ǹúui ŋɔtíi kɛ́ɛ pôlui:

© 2014 Bible Society in Liberia.

7“Lûwa káa diai dîa Ɣâla a dísu-mɛni lɛ̀ɛ dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛni ma é nia maa sɔnyɔ̂ŋ-ŋai kpîŋ mɛni mai!

8Lûwa káa ǹúui ma Kúnuu-namui fa ŋɔsɔnyɔ̂ŋ siɣe a zɔŋ.”

9Ǹûwai ŋí káa nɔ́ diai mɛni ma dí dísee kpono-mɛi, kpaa gáa máŋ diai mɛni ma dífe dísee ní kpono-mɛi? Kwa mò a gɛ́ɛ Ɣâla è Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔlaa-lai siɣe a tɔ̃yâ laa-la.

10Ɣâla è ziɣe pere kɛ̀ léŋ a tɔ̃yâ laa-la? È zìɣe dí lɛ́ɛ pâi Eberaɣɛ̃ɛ seêi kpono-mɛi, kpaa dí zɛ̀e kpono-mɛi é lɛ́ɛ ziɣêi? Dífe zee ní kpono-mɛi é lɛ́ɛ ziɣêi, kɛ́lɛ, Ɣâla è ziɣe dí lɛ́ɛ zeêi kpono-mɛi.

11È zeɛɛ kpono-mɛi maa ŋɛi-kɛ-maai sɔlɔ ƃô yɛ̂ɛ sere-faa a gɛ́ɛ é dɔ̃yâ-laai lɛ́, nyíi kɛ̀ ǹyêei laa-la sarâi, gɛ́ɛ dífe niî zɛ̀e ní kpono-mɛi. M̀aa sapoi ƃé kɛ̀ a gɛ́ɛ Eberaɣɛ̃ɛ é kɛ́ a diai laa-la káa díyêei dífe see ní kpono-mɛi dínâŋ, nyíi-ŋai Ɣâla è dísiɣe a tɔ̃yâ-ƃelai.

12Maa-sapoi ƃé kɛ̀ ŋɔ́nɔ a gɛ́ɛ è kɛ̀ a diai díseɛêi kpono-mɛi dia máŋ dínâŋ, nyíi-ŋai dífe dísee ní kpono-mɛi, kɛ́lɛ, laa-la kɛ́ ƃo díyêei yɛ̂ɛ kúnâŋ Eberaɣɛ̃ɛ nyíi laa-la è kɛ̀ ǹyêei dí lɛ́ɛ zeêi kpono-mɛi.

Eberaɣɛ̃ɛ è gono-têei sɔlɔ ƃô laa-la sârai

13Ɣâla ŋɔkono-teei è gɛ̀ Eberaɣɛ̃ɛ yêei da ŋɔsuui su-ƃelai a gɛ́ɛ ǹɔii a pâi kɛ̂i a dípɔɔi, vé pa ní dɔ̂ŋ sârai, kɛ́lɛ, è pà tɔ̃yâ laa-lai sârai.

14À kɛ̀ dɔ̂ŋ yée-mu-ƃelai ƃé ǹɔii a pâi kɛ̂i a dípɔɔi, gɛ̀ ní laa-la ŋɔtíi fé ma, Ɣâla ŋɔkono-teei kɛ́ ƃo nɔ́ a vólo.

15Dɔ̂ŋ a pâ a lii-ŋwana, kɛ́lɛ, ƃɛ́i tɔ̂ŋ fé naai tɔ̂ŋ kara mɛni fé naa.

16M̀ɛni ƃé m̀ɛnii kélee sɛ̂lɛŋɔɔi la laa-la ma a gɛ́ɛ Ɣâla ŋɔkono-teei é kɛ́ a ƃɛlɛ-sêe mɛni kpanaŋɔɔ Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔsuui su-ƃelai kélee mɛni ma. Díai dɔ̂ŋ mui dia nɔ́ fêi, kɛ́lɛ, diai Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔlaa-lai káa díyêei máŋ, kpɛ́ni fêi, ǹyaa ƃé gáa a kúkelee kúnâŋ,

17yɛ̂ɛ berei Ǹâla-kɔlɔi a m̀o lai, “Ŋa íkɛ a lɔii támaa su-ƃela dínâŋ.” Eberaɣɛ̃ɛ è kɛ̀ a lɔii támaa su-ƃela dínâŋ Ɣâla ŋɛ́i, nyíi è làa lai, da nyíi a fúlu-laa tɛ̀ɛ saa-ƃela pɔ́, gɛ́ sɛŋ kélee kpɛtɛ nyíi-ŋai dífe kpɛtɛ níi.

18Ɣâla kɛ́ɛ a gono tée Eberaɣɛ̃ɛ yêei a gɛ́ɛ a pâi kɛ̂i a lɔii-ŋuŋ támaa su-ƃela dínâŋ, Eberaɣɛ̃ɛ è làa la berei máŋ naa kpanaŋɔ̂i la núu é láa a gono-tee sii ŋí, yɛ̂ɛ berei Ɣâla è mò la ma ǹyɛɛi, “Ísuui su-ƃelai da pâi támâi yɛ̂ɛ bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai díkaa ǹelei sui.”

19Ŋɔpɔlɔ-pɔlɔ-laai è gbâa kɛ̀ a kóraŋ ǹuŋ tɔnɔ. Kɛ́lɛ ŋɔlaa-lai su è kɛ̀ nɔ́ niî a gbanaŋɔɔ berei máŋ gbonoi fíi è kɛ̀ a gbɛɛ lai. A gɛ́ɛ ŋɔnɛnîi Seera nyíi kɛ̀ a

© 2014 Bible Society in Liberia.

gbomaai a pɔri kɛ̀ nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀôi maa kili-kɛ-zu è kɛ̀ ɲyêei berei máŋ Seera ɲyaa máŋ è kɛ̀ a bɔlɔɔ lai.

20Ŋɔlaa-lai su fé wɔ́lɔ saa ní Ɣâla ŋɔkono-teei mɛni ma. Kɛ́lɛ, ŋɔlaa-lai è ƀɔ̀lɔ zu é kpanaŋ, gɛ́ Ɣâla láa maa tɛ.

21È kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ kpɔ́ a ɲɛ́lɛɛ a gɛ́ɛ m̀ɛnii Ɣâla è gɔ́no tèe lai, pɔ̂ri káa mì é gɛ́.

22M̀ɛni ƀé Ɣâla "è ŋɔlaa-lai siɣe la a tɔ̃yâ laa-la."

23Kɛ́lɛ, ŋ̀óoi, "e ŋɔlaa-lai siɣe," fé kɛ́ ní nɔ́ a bɔ̃yɛɛ ɲyaa tɔnɔ mɛni ma,

24kɛ́lɛ, è kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ kúmɛni ma máŋ. Ɣâla a pâi kúlaa-lai siɣêi a tɔ̃yâ laa-la, kúai kwa làa a ɲúui Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai mu siɣe saa yêei,

25nyíi dí bàa kútɔ̂ŋ karaai mɛni ma é m̀u siɣe saa yêei a gɛ́ɛ é kúkɛ a tɔ̃yâ-ƀelai.

Lomaŋ 5

Tɔ̃yâ-laa ŋɔfela-fei

1M̀ɛni ma, tãi nɔ́ Ɣâla a kútoli la a tɔ̃yâ-ƀela laa-la sârai, kwa kúkɛ lii-sêe su kwa Ɣâla-ni Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai sârai.

2Zarâi ƀé kú m̀ɛlɛ-seei ŋí maa perei sɔlɔ ƀo naa (laa-la sârai), nyíi kúkaa tɔ̂ɔni zui, ɲyaŋ kwa lii-nɛ̃ɛ kula kúkili-kɛ-zui su a Ɣâla ŋɔfólo-laai sɔlɔ ƀóɔɔ.

3É tɛ́ɛ máŋ nyíti ma, kwa lii-nɛ̃ɛ kula kúmɛni-soli káai su, kpɛ́ni fêi, kú gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ mɛni soli-kaa a pâ a lii-kpele,

4lii-kpele kɛ́ pa a tua-pere lɛ́lɛ, tua-pere lɛlɛ ɲyaŋ kɛ́ pa a kili-kɛ-zu.

5Kili kɛ-zu fa kúŋùmɛ, kpɛ́ni fêi, Ɣâla ŋɔwɛli kɛ́-maai puɔ̂i kúlii su M̀ɔlêŋ Maa Waai sârai, nyíi Ɣâla è dɛɛ kúpɔi.

6Kúkɛɛ kɔlɔ a kpɛɛ kûa kpɔ́ a ŋ̀ánaa kúsɔnyɔ̂ŋ sui, Kôrai è pà a maa tãi tí é saa kúmɛni ma.

7Ǹaa kpanaŋɔ̂i máŋ a gɛ́ɛ núu e saa tɔ̃yâ nuu mɛni ma kɛ́lɛ, ɣele da lii-kpele nuu a pɔ̂ri saâi núu lɛ́lɛɛ mɛni ma.

8Kɛ́lɛ, Ɣâla a ŋɔwɛli kɛ́-maai lɛ̀ kûa a gɛ́ɛ, berei máŋ kúkɛ̀ niî la a sɔnyɔ̂ŋ-ƀelai, Kôrai è sàa kúmɛni ma.

9M̀ɛni ma, tãi nɔ́ Ɣâla a kúkɛ la a tɔ̃yâ-ƀela a Kôrai ŋãai, gáa nâa a tɔ̃yâ a gɛ́ɛ Kôrai a pâi kúƀalôi è kúkùla Ɣâla ŋɔlii-ŋwana kɛ́tɛi su.

10À kɛ̀ tãi kú kɛ̀ la a Ɣâla kpɔara-ƀelai, Ǹóŋ ŋɔsaai è pà a kúa pôlu Ɣâla pɔ́, gɛ̀ ní gáa a tɔ̃yâ a gɛ́ɛ Ǹóŋ ŋɔfúlu-laai a pâi kúƀalôi, kpɛ́ni fêi, a nâa pá a kúa pôlu Ɣâla pɔ́.

11Kɛ́lɛ, m̀ɛnii da kpɛ́ni ká ŋí. Kwa lii-nɛ̃ɛ kùla Ɣâla kponôi Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai sârai, nyíi a pá a kúa pôlu Ɣâla pɔ́i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Adaŋ da Kôrai

12Núu tɔnɔ ƀé pà a sɔnyɔ̂ŋ ǹɔii su, sɔnyɔ̂ŋ ǹyaŋ ƀé pà a saa. M̀ɛni ma saa a táa-
taa núu kélee ma, kpɛ́ni fêi, núu kélee a sɔnyɔ̂ŋ ké.

13Tɔ̃yâ ma, sɔnyɔ̂ŋ è kè ǹɔii su ɣâla é lɛ́ɛ dɔ̂ŋ tɛɛ̂i. Kɛ́lɛ, ƀɛ́i tɔ̂ŋ fé naai, dífa sɔnyɔ̂ŋ
tòli naa a sɔnyɔ̂ŋ.

14É máŋ ké tí, saa è kè nɔ́ núu kélee pôlu, é síɣe Adaŋ ŋɔtãi ma é tóo Mose ŋɔtãi
ma, diai máŋ dífe sɔnyɔ̂ŋ ké ni yɛ̂ɛ berei Adaŋ e sɔnyɔ̂ŋ kè lai. Adaŋ è kè yɛ̂ɛ núui
kè pâi.

15Kɛ́lɛ, m̀ɛlɛ-see sama-sɛŋ fé yɛ̂ɛ Adaŋ ŋɔtɔ̂ŋ karaai m̀aa-ŋuŋ. À kè núu tɔnɔ
ŋɔtɔ̂ŋ karaa a núu támaa kè é sáa, gè ní gáa a tɔ̃yâ a gɛ́ɛ ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sêei da
ŋɔƀɛlɛ-sêe sama-sɛŋ díkaa naa kpɔ́ a dámaa núu támaa mɛni ma. Ƀɛlɛ-sêe ƀé
ǹúu tɔnɔi kè, nyíi gáa a Zîsɛ Kôrai, a gɛ́ɛ é m̀ɛlɛ-see sama-sɛŋ ti tɛ́ɛ.

16Ƀɛlɛ-see sama-sɛŋ fé yɛ̂ɛ zɛŋ a kula núu tɔnɔi ti ŋɔsɔnyɔ̂ŋ sui. M̀ɛni ŋá-teɛɛi
nyíi kula núu tɔnɔ ŋɔtɔ̂ŋ karaai sui è pà a tɔŋ-pu-maa. Kɛ́lɛ, tɔ̂ŋ karaa támaa pôlu
ma, m̀ɛlɛ-see sama-sɛŋ a pâ a tɔ̃yâ laa-la.

17À kè núu tɔnɔ ŋɔtɔ̂ŋ karaa a gè a gɛ́ɛ saa é ké núu kélee pôlu ǹúu tɔnɔi tí sârai,
gè ní gáa kpɔ́ a tɔ̃yâ a gɛ́ɛ diai da m̀ɛlɛ-see su kɛ́tɛi sɔlɔ ƀo da ŋɔtɔ̃yâ laa-lai maa
ƀɛlɛ-sêe sama-sɛŋ da pâi kɛ̂i ǹɔii mɛi ŋ̀ɛ́niɛi su ǹúu tɔnɔi Zîsɛ Kôrai sârai.

18Yɛ̂ɛ berei núu tɔnɔ ŋɔtɔ̂ŋ karaa è pà la a tɔŋ-pu-maa núu kélee pɔ́i, bere nɔ́ ƀé
núu tɔnɔ ŋɔtɔ̃yâ laa-la tii kɛ́ɛi a pâ la a ŋuŋ-ma-ƀo da fúlu-laa núu kélee mɛni
ma.

19Yɛ̂ɛ berei ɣâla wóo pili-nuu tɔnɔ è núu támaa píli la sɔnyɔ̂ŋ sui, bere nɔ́ ƀe
ɣâla wóo mɛni nuu tɔnɔ a pâi núu támaa kɛ̂i la dí tɔ̃yâ laa-la sɔlɔ ƀo.

20Dɔ̂ŋ è pà é dɔ̂ŋ karaai su kɛ́tɛ, kɛ́lɛ, ƀɛ́i sɔnyɔ̂ŋ su kɛ́tɛ̂i naai, m̀ɛlɛ-seei su kɛ́tɛ̂i
naa e tɛɛ ma máŋ.

21Yɛ̂ɛ berei sɔnyɔ̂ŋ a saa kɛ̂ la núu kélee pôlui, bere nɔ́ ƀe máŋ m̀ɛlɛ-seei a tíi kè
la tɔ̃yâ laa-la sârai wɔ́lɔ-wɔlɔ fulu-laa mɛni ma Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai sârai.

Lomaŋ 6

Saa è kúloai têe kwa sɔnyɔ̂ŋ-ni

1Lé ƀé kwa pâi ŋaŋ m̀ôi? Kwa pâi lɛɛ̂i nɔ́ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i a gɛ́ɛ m̀ɛlɛ-seei e ƀɔlɔ?

2Vé tí a dɔnɔ kpîŋ! Kwa pɔ̂ri kɛ̂i léŋ nɔ́ sɔnyɔ̂ŋ su à kè saa a kúloai tée kwa sɔnyɔ̂ŋ
ní?

3Káfe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ kúai dí kúbatâi kè Zîsɛ Kôrai sârai dí kúbatâi kè ŋɔsaai su?

4M̀ɛni ma kwa dîa-ni dí kúloo saa su batâi sârai, a gɛ́ɛ berei Nàŋ-nuui ŋɔfólo-
laai sârai è Kôrai mu siɣe la saa yêei, kúa máŋ ku sía fúlu-laa nina su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5À kɛ̀ kwa dîa-ni ku kɛ́ zu tɔnɔɔ saa su yɛ̂ɛ ŋɔsaai, tɔ̃yâ ma kwa pâi máŋ kɛ̀i zu tɔnɔɔ mu siɣe saa yɛ̂ei su yɛ̂ɛ ŋɔmu-siɣe saa-yeei.

6Kú gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ kúkpîŋ tua-pere pɔlɔ-ŋai da wɔ́lɔ saa a díkpamoɔɔ zaa-wurui ma da dîa-ni, a gɛ́ɛ kúsɔnyɔ̂ŋ kpono-ŋai su é kara, a gɛ́ɛ é síɣe sâa ma kúfe wɔ́lɔ ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a sɔnyɔ̂ŋ ŋɔluɛ,

7kpɛ́ni fêi, ǹúui a saai a ŋuŋ-ma-ƀo sɔlɔ ƀó sɔnyɔ̂ŋ yɛ̂ei.

8À kɛ̀ kwa Kôrai-ni kwà sàa, kúlâai la kúa máŋ kwa pâi kɛ̂i ɣele ma kwa dîa-ni.

9Kú gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Kôrai nyíi mu sìɣei saa yɛ̂ei vé pâi ŋɔ́nɔ saâi. Saa ŋɔwála-walai fé ŋɔ́nɔ wɔ́lɔ m̀ɛi.

10Zaai è gɛ̀i è gɛ́lee kɛ̀ zu tɔnɔɔ a gɛ́ɛ sɔnyɔ̂ŋ è saa. Kɛ́lɛ, ŋɔfúlu-laai gáa zui, gáa zu Ɣâla yɛ̂ei.

11À kɛ̀ tí káa máŋ ka kákili ŋá sía a gɛ́ɛ ka nâa kpera káɣeniɛi kɛ́ɛ ma a sɔnyɔ̂ŋ. Kɛ́lɛ, kákaa a káfulu Ɣâla yɛ̂ei Zîsɛ Kôrai sârai.

12Káfe nɛ̀ɛ naa sɔnyɔ̂ŋ è kɛ́ a kákponôi téniŋ tɔɔ-sɛŋ. Káfe nɛ̀ɛ naa sɔnyɔ̂ŋ é gɛ́ sɛŋ wɛli é tɛ́ɛ kálii pôlu a ŋ̀ánaa.

13Káfe nɛ̀ɛ naa sɔnyɔ̂ŋ é gɛ́ kátɔɔ-saŋ da é kɛ́ a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ kɛ́-sɛŋ. Kɛ́lɛ, ka kákpîŋ tɛɛ Ɣâla yɛ̂ɛ ǹúui kùla saa yɛ̂ei é pá fúlu-laa sui. Ka kátɔɔ-saŋ kélee tɛ́ɛ Ɣâla pɔ́ yɛ̂ɛ tɔ̃yâ laa-la maa tii kɛ́-sãa.

14Káfe ǹɛɛ naa sɔnyɔ̂ŋ ŋɔwála-walai fé kɛ̀ kámɛi, tãi nɔ́ káfe la tɔ̂ŋ mu, fɛ̂ɛ m̀ɛlɛ-seei.

Tɔ̃yâ-laa ŋɔluɛ-ŋai

15Lé ƀé ŋaŋ? M̀aa nɛ̃ɛ̂i kú sɔnyɔ̂ŋ kɛ́, kpɛ́ni fêi, kúfe tɔ̂ŋ mu, fɛ̂ɛ m̀ɛlɛ-seei? Vé tí a dɔnɔ kpîŋ!

16Káfe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ à kɛ̀ kà kákpîŋ tɛ̀ɛ núu da pɔ́ yɛ̂ɛ woo mɛni luɛ-ŋa, gɛ̀ ní kákaa a ǹúui tí ka ŋ̀óo mɛnii ŋɔluɛ-ŋa? Kákaa a sɔnyɔ̂ŋ ŋɔluɛ-ŋa nyíi a kákɛ̀ kásaai, kpaa máŋ kákaa a woo mɛni ŋɔluɛ-ŋa nyíi a kákɛ̀ a tɔ̃yâ-ƀelai.

17Kɛ́lɛ, sɛɣɛi-fe é tɛ́ɛ Ɣâla pɔ́ a gɛ́ɛ káai wɔ́lɔ kɛ̀ a sɔnyɔ̂ŋ ŋɔluɛi, ka nâa kɛ́ a zɛŋ-lɛ́ɛi ka zɔlɔ ƀoi ŋɔwoo mɛni-ƀela é kúla kálii su.

18Ka nâa kula sɔnyɔ̂ŋ ŋɔluɛ-laai su, ka kɛ́ a tɔ̃yâ laa-la ŋɔluɛ-ŋa.

19Ŋa kákɔlɔŋ woo-ŋa ƀôi kâa, kpɛ́ni fêi, kákponôi fíi kpɛɛ̂i. Ká ǹɛɛ naa kákponôi gwaa kélee kɛ́ ƀò a ŋwana-lɔ̂ɔ kɛ́ sãa. Kɛ́lɛ fɛ̂ɛ ka ǹɛɛ naa kákponôi gwaa kélee kɛ́ ƀò naa Ɣâla ŋɔtíi kɛ́ mɛni ma.

20Kákɛɛ a sɔnyɔ̂ŋ ŋɔluɛi, káŋuŋ ma è kɛ̀ m̀óɔɔ tɔ̃yâ laa-la mɛni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Kɛ́lɛ, lé lɛ́lɛɛ ɓe ká zɔlɔ ɓò nyíi-ŋai su maa ŋumɛ̂i káa kâai!? Ǹyaŋ nyiti-ŋai kpɛɛ ŋá nɔ́ ɓa saa.

22Kɛ́lɛ, ká nâa kùla sɔnyɔ̂ŋ ŋɔwála-walai mu ka kɛ́ a ɣâla ŋɔnûa. M̀ɛni lɛ́lɛɛ ɓa ka nâa kɛ́ a ɣâla pɔ́ɔ, nyaŋ m̀ɛni lɛ́lɛɛi pâi kulâi nyíŋi su kámɛni mai ɓa wɔ́lɔ-wɔlɔ fulu-laai.

23Sɔnyɔ̂ŋ fela-fei ɓa saa. Kɛ́lɛ, ɣâla ŋɔɓɛlɛ-sêe sama-sɛŋ ɓa ŋ̀wɔ́lɔ-wɔlɔ fulu-laa Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai sarâi.

Lomaŋ 7

Dɔ̂ŋ kɛ́-pere káa yɛ̂ɛ tûa-laa

1Ŋánûa, ŋa lônoi kápɔ, káai dɔ̂ŋ kɔ́lɔŋ káfe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ dɔ̂ŋ ŋɔwála-walai káa núu mɛi a tãi nɔ́ gáa la ɣele mai?

2Mɛni ma ǹɛnii nyíi a surɔ̂ŋ kulai, dɔ̂ŋ ŋɔwála-walai káa mɛi ŋɔsurɔ̂ŋ mɛni ma tãi nɔ́ ŋɔsurɔ̂ŋ káa la ɣele mai; kɛ́lɛ, à kɛ̀ ŋɔsurɔ̂ŋ à sàa, gɛ̀ ní dɔ̂ŋ ŋɔwála-walai fe ŋɔ́nɔ mɛi ŋɔsurɔ̂ŋ mɛni ma.

3Yɛ̂ɛ berei gáa lai, à kɛ̀ à tòo surɔ̂ŋ da kpɛni yêei, tãi ŋɔsurɔ̂ŋ káa niî la ɣele mai, da pâi dólîi a wulu-wulu kɛ-nɛni. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ŋɔsurɔ̂ŋ à sàa, dɔ̂ŋ ŋɔwála-walai fe ŋɔnɔ m̀ɛi. Ǹyaŋ à surɔ̂ŋ da kpɛni kùla dífa dòli a wulu-wulu kɛ-nɛni.

4Ŋánûa, ka kpera káɣeniɛi kɛ́ɛ ma dɔ̂ŋ mɛni ma a berei tɔnɔi ti Kôrai kponoi sârai, a gɛ́ɛ ká kɛ́ a núu da kpɛni pɔ́ɔ, nyíi Ɣâla e mu siɣe saa yêei, a gɛ́ɛ ku ɓá Ɣâla mɛni ma.

5Tãi ku kɛ̀ niî la kúkpîŋ tua-perei pôlui, dɔ̂ŋ è kúsɔnyɔ̂ŋ wɛ̂li-lii-ŋai mu siɣe, nyíi-ŋai gɛ̀ kú saai.

6Kɛ́lɛ, kúŋuŋ ma ɓɔ́ɔi nâa dɔ̂ŋ yêei. Kúloai téɛɛ̂i nâa kwa sɛŋ nyíi a kúkɛ̀ ku kɛ́ a luɛ-ŋai. Mɛni ma kúkaa a luɛ-ŋa bere ninai su, nya ɓa M̀ɔlêŋ ŋɔperei. Kúfe a luɛ-ŋa bere pɔlɔi su, nya ɓa kúfe a luɛ-ŋa dɔ̂ŋ yée mu nyíi bɔ̃yɛɛ̂i.

Sɔnyɔ̂ŋ káa kúkponôi

7Kwa pâi ŋaŋ kɛ̂i le? A gɛɛ dɔ̂ŋ káa a sɔnyɔ̂ŋ? Ve ti a dɔnɔ kpîŋ! É máŋ kɛ́ ti tɔ̂ŋ eêi wàla kɛ́ ɣele ma, fei sɔnyɔ̂ŋ kɔ̀lɔŋ. Fei sɛŋ maa-lii-tɛɛ kɔlɔŋ, eêi kɛ̀ dɔ̂ŋ eêi wàla m̀o, ǹyɛɛ, “Ífe sɛŋ maa-lii tèe.”

8Kɛ́lɛ, dɔ̂ŋ e sɔnyɔ̂ŋ kɔ́ɔ pìlaŋ a gɛ́ɛ e tíi kɛ́ ŋ́gbonôi. E ŋ́gɛ̀ ŋá sɔnyɔ̂ŋ sii kélee wɛ́li. Ɓɛ́i tɔ̂ŋ fé naai sɔnyɔ̂ŋ saâi naa.

9Tãi fé kɛ́ ní la dɔ̂ŋ mui ŋa kɛ̀ ɣele ma a tãi da dɔ̂ŋ ŋɛ́i pôlu, kɛ́lɛ, tãi dɔ̂ŋ è pà lai, sɔnyɔ̂ŋ e ŋ̀ɛi la ɓo, nya ɓe ŋá sàa;

10dɔ̂ŋ tɔnɔi nyíi gono tèe a gɛ́ɛ e fulu-laa tɛɛ núu-kpune pɔi, e saa tɛ̀ɛ ḿbɔ.

11Kpɛ́ni fêi, dɔ̂ŋ e sɔnyɔ̂ŋ ŋɔtíi kɔ́ɔ pîlaŋ ŋ́gbonôi. Sɔnyɔ̂ŋ è ḿbɛ̀lɛ é ḿbaa a dɔ̂ŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Mɛni ma dɔ̂ŋ maa waâi. M̀ɛnii dɔ̂ŋ a m̀ôi maa waâi, gɛ́ ƀô a tɔ̃yâ, ǹɛ́lɛɛ.

13Gɛ̀ ní ŋaŋ dɔ̂ŋ nyíi ǹɛ́lɛɛ̂i è pà ḿbɔ a saa? Ve ti a dɔnɔ kpîŋ! Sɔnyɔ̂ŋ ƀé pà ḿbɔ a saa sɛŋ lɛ́lɛɛ sârai, a gɛ́ɛ sɔnyɔ̂ŋ é lɛ́ a sɔnyɔ̂ŋ, a gɛ́ɛ dɔ̂ŋ é sɔnyɔ̂ŋ lɛ́ a sɛŋ nyíi nyɔ́mɔ̂i kpɔ́ a ŋ̀ánaai.

14Ku gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ dɔ̂ŋ a kûla M̀ɔlɛ̂ŋ yɛ̂ei; kɛ́lɛ, ŋ́gaa nɔ́ a núu-kpune. Dí ŋ́gɔ̀lɛ yɛ̂ɛ luɛ a gɛ́ɛ ŋá tíi kɛ́ sɔnyɔ̂ŋ mi.

15Mɛni-ŋai ŋa díkɛ̂i, fe gɔ́lɔŋ lɛ́ mɛni ƀe ŋa díkɛ̀ lai. Kpɛ́ni fɛ̂i, mɛni-ŋai ŋa díwɛli níi, fa díkɛ̀. Kɛ́lɛ, mɛni-ŋai ŋa díkpɔ̀arai, dia ƀe ŋa díkɛ̀.

16Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ŋa mɛni-ŋai kɛ̀ nyíi-ŋai fa ŋwɛ̀li ŋá gɛ́i, gɛ̀ ní ŋa fáa a gɛ́ɛ dɔ̂ŋ lɛ́lɛɛ̂i.

17À kɛ̀ ti gɛ̀ ní ńyãa fa gɛ̀, kɛ́lɛ, zɔnyɔ̂ŋ gáa ŋ́gbonôi nya ƀa gɛ̀.

18Kpɛ́ni fɛ̂i, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́lee fe ŋ́gbonôi, nya ƀa ŋ́gbîŋ-tua-perei su. Ŋa ŋ̀wɛli ŋá mɛni-ŋai kɛ́ dílɛlɛɛ̂i, kɛ́lɛ, fa díkɛ̀.

19Kpɛ́ni fɛ̂i, mɛni lɛ́lɛɛi ŋa ŋ̀wɛli ŋá gɛ́i, fa gɛ̀, kɛ́lɛ, ŋa mɛni nyɔ́mɔɔi kɛ̀ nyíi fa ŋ̀wɛli ŋá gɛ́i.

20À kɛ̀ ǹyaŋ ŋa mɛni-ŋai kɛ̀ nyíi-ŋai fa ŋ̀wɛli ŋá díkɛi, gɛ̀ ní ńyãa fa díkɛ̀, kɛ́lɛ, zɔnyɔ̂ŋ gáa ŋ́gbonôi nya ƀa díkɛ̀.

21Mɛni ma ŋa gáa a gɛ́ɛ gáa a tɔ̂ŋ a gɛ́ɛ tãi ŋa kɛ̂ ŋ̀wɛ̂lii la ŋa mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i, mɛni nyɔ́mɔɔ káa nɔ́ ŋ́gɔlɛ.

22Kpɛ́ni fɛ̂i, ŋa Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ mɛi kaa a lii-nɛ̃ɛ ŋ́gbîŋ kponôi.

23Kɛ́lɛ, ŋa tɔ̂ŋ da kpɛni kâa ŋ́gbonôi gɛ kɔ dɔ̂ŋ pɔ nyíi gáa ŋ́gili ŋái, nyíi a ŋ́gɛ̀ a luɛ a gɛ́ɛ ŋá kɛ́ sɔnyɔ̂ŋ ŋɔtɔ̂ŋ mu nyíi gáa ŋ́gbonôi.

24 Ŋ́gaa kpɔ́ a núu nyɔ́mɔɔ! Gbɛ̂ɛ ƀe pâi ŋ́gulâi ŋ́gbonôi ŋí yɛ̂ei nyii liî a ńyãa saa taa?

25Sɛɣɛi fe é tɛ́ɛ Ɣâla pɔ Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai sârai! À kɛ̀ ti gɛ̀ ní ńyãa kpîŋ ŋa Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ mɛi kâa a ŋ́gili, kɛ́lɛ, ŋa sɔnyɔ̂ŋ ŋɔtɔ̂ŋ mɛi kâa a ŋ́gbîŋ tua-perei.

Lomaŋ 8

Kúfulu-laai gáa M̀ɔlɛ̂ŋ yɛ̂ei

1Mɛni ma diai díkaa Zîsɛ Kôrai kponôi dífe pâi nâa tɔ̂ŋ pûi dîa.

2Kpɛ́ni fɛ̂i, vulu-laa-Mɔleŋ ŋɔtɔ̂ŋ, nyíi a fulu-laa tɛ̀ɛ Zîsɛ Kôrai sârai, a ŋ́uŋ ma ƀo sɔnyɔ̂ŋ ŋɔtɔ̂ŋ yɛ̂ei da saa.

3Kpɛ́ni fɛ̂i, Ɣâla a mɛnii kɛ́ nyíi Dɔ̂ŋ fa pɔ̂ri gɛ̂i nyíi kúkpîŋ tua-perei e zu saai. È ǹyaa kpîŋ-Loŋ tɛɛ a gɛ́ɛ gbono e kɛ́ ma yɛ̂ɛ kúkpono nyíi ǹáa fɛɛ̂i a sɔnyɔ̂ŋ a gɛ́ɛ e saa sɔnyɔ̂ŋ mɛni ma. Berei-sii ŋí su ƀe e sɔnyɔ̂ŋ su kara la núu-kpune kpîŋ-tua-pere su,

© 2014 Bible Society in Liberia.

4a gɛ́ɛ dɔ̃yâi dɔ̂ŋ a ŋ̀wɛ̂lii fɛ̂ɛ ku gɛ̂i é ŋ̀aa-see kɛ́ kúkponôi, kúai kúfa sia a
kúkpîŋ-tua-perei, fɛ̂ɛ M̀ɔlɛ̂ŋ ŋɔperei.

5Kpɛ́ni fɛ̂i, diai da sîa a díkpîŋ-tua-perei da díkili pù díkpîŋ-tua-perei su-sãâi
dîa, kɛ́lɛ, diai da sîa a M̀ɔlɛ̂ŋ ŋɔperei da díkili pu M̀ɔlɛ̂ŋ ŋɔsãâi dîa.

6Ǹyaŋ núu kíli puɔɔ gbîŋ-tua-perei ma káa a saa, kɛ́lɛ, núu kíli puɔɔ M̀ɔlɛ̂ŋ ma
káa a fulu-laa da lii-sɛ̂ɛ.

7Kpɛ́ni fɛ̂i, gili-kɛ-maai gáa núu kpîŋ-tua-perei mɛni mai gáa a Ɣâla kpɔaraa; va
lɔ̂ Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ mu, tɔ̃yâ ma va pɔ̂ri kɛ̂i;

8ǹyaŋ diai díkaa díkpîŋ-tua-perei mai, dífa pɔ̂ri Ɣâla líi lâai.

9Kɛ́lɛ, káfa sîa kákpîŋ tua-perei ma, kákaa M̀ɔlɛ̂ŋ su, à kɛ̀ Ɣâla Ɲɔmɔ̂leŋ káa
kákponôi a tɔ̃yâ. Ǹúui kélee Kôrai Ɲɔmɔ̂leŋ fe gbonôi, maa-nuui fe a Kôrai pɔ́ɔ.

10Kɛ́lɛ, à kɛ̀ Kôrai káa kákponôi, berei máŋ kákponôi saâi la a sɔnyɔ̂ŋ, kámɔlɛ̂ŋ
káa a vulu tɔ̃yâ laa-la su.

11À kɛ̀ ǹúui Zîsɛ mu siɣe saa yɛ̂ei Ɲɔmɔ̂leŋ káa kákponôi, gɛ̀ ní ǹúui Zîsɛ Kôrai
mu siɣe saa yɛ̂ei a pâi máŋ fulu-laa tɛɛ̂i kákpono saa-ŋai pɔ Ɲɔmɔ̂leŋ sârai nyíi
gáa kákponôi.

12Mɛni ma, ŋánûa, kpa káa kûa, kúkpîŋ tua-perei ŋɔkpa fɛ̂i, a gɛ́ɛ kú tûa a kúkpîŋ
tua-perei

13kpɛ́ni fɛ̂i, kà tùa a kákpîŋ tua-perei, ka pâi saâi. Kɛ́lɛ, kà gbonoi ŋɔtûa-perei
kélee pàa a M̀ɔlɛ̂ŋ, ka pâi kɛ̂i ɣele ma.

14Kpɛ́ni fɛ̂i, diai kélee Ɣâla Ɲɔmɔ̂leŋ a tɔ̂ɔ dítuɛi díkaa a Ɣâla-lonii.

15Kpɛ́ni fɛ̂i, káfe luɛ-laa maa-pere sɔlɔ ƀo ni, a gɛ́ɛ ka too ŋɔ́nɔ pɔ̂lu yao su. Kɛ́lɛ,
ka loŋ-laa maa-pere sɔlɔ ƀó, nyíi a gɛ̀ ku m̀ó, kûɛ, “Aƀa! Kúnâŋ!”

16M̀ɔlɛ̂ŋ kpîŋ da kúmɔlɛ̂ŋ da sere-faa kɛ̀ a gɛ́ɛ kúkaa a Ɣâla-lonii.

17À kɛ̀ ǹyaŋ kúkaa a ǹônii, kúkaa a pɔɔ-sɛŋ namela, nya ƀa kwa Kôrai-ni kúkaa
a Ɣâla ŋɔpɔɔ-sɛŋ namela, à kɛ̀ kwà dîa-ni kwà mɛni-soli kàa, a gɛ́ɛ kwà dîa-ni
kúfolo-laai maa é tɛ́.

18Ǹáâi la a gɛ́ɛ lonii-ma mɛni-solii fe máŋ a sɛŋ ku gɔ́ɔ̂ŋ volo-laai ma nyíi pâi lɛ̂i
kûai.

19 Ŋ̀ɛ́niɛi a maa-kpɛŋ kɛ̂i a ǹíi a zu kôyaa Ŋ̀âla-lonii-ŋai kula-mɛni ma;

20kpɛ́ni fɛ̂i Ɣâla e ŋ̀ɛ́niɛi lɛɛ naa e tɔɔ kara-pere su, ǹyaŋ ŋ̀ɛ́niɛi nîa-mɛni fe kɛ́
ni la, kɛ́lɛ, ǹúui ǹîa-mɛni nyíi è ŋ̀wɛli a gɛ́ɛ é gɛ́ tí ŋɔkili-kɛ-zui su.

21Kpɛ́ni fɛ̂i, ŋ̀ɛ́niɛi ŋuŋ ma a pâi ƀôi zu-karai yɛ̂ei e nâa li Ŋ̀âla-lonii díŋuŋ-ma-
ƀo folo-laai su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Ku gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ŋ̀ɛ́niɛi kélee káa wɔ́lɔ nyíɣɛ da mɛni-kpɔ̂lu su e seri sâa ma;

23ǹyaŋ ŋ̀ɛ́niɛi tɔnɔ nɔ́ fei, kɛ́lɛ, kua kpîŋ máŋ kwa wɔ́lɔ M̀ɔlɛ̂ŋ ŋɔƀai maa-ŋuŋ sɔlɔ ƀoi. Kwa nyíɣɛ kúkoi-pere, ku kɛ́ maa-kpɛŋ kɛ̀ a gɛ́ɛ ku kɛ́ a lonii, kúkponôi e ŋuŋ-ma-ƀo sɔlɔ ƀo.

24Kpɛ́ni fêi, gili-kɛ-zui ŋí ƀé kúƀàlo. Kili-kɛ-zu fe a sɛŋ núu a pɔ̂ri gâai. Ǹyaŋ gbɛ̂ɛ ƀe kili-kɛ-zu káa ǹyêei sɛŋ da mɛni ma nyíi a gàai?

25Kɛ́lɛ, à kɛ̀ kili-kɛ-zu à kɛ̀ kúyêei zɛŋ mɛni ma kúfa gàai, gɛ̀ ní kwa m̀aa kpɛ̂ŋ a lii-kpele.

26Bere nɔ́ ƀe M̀ɔlɛ̂ŋ a kpɔŋ la kûa kúfii-kpɛɛi su; kpɛ́ni fêi, kúfe Ɣâla fɛli-pere kɔlɔŋ yɛ̂ɛ berei fɛ̂ɛ ku vɛli lai. Kɛ́lɛ, M̀ɔlɛ̂ŋ ǹyaa kpîŋ a tɔ̂ɔ kúmɛni ma. A Ɣâla fɛ̀li kúmɛni ma kúwɔlɔ Ɣala mai sârai nyíi kúfa pɔ̂ri lônoi la a lono-wooi.

27Ǹúui a núu-kpune líi su kɔ̀ri, e M̀ɔlɛ̂ŋ ŋɔkili-ŋa-siai kɔlɔŋ, kpɛ́ni fêi, M̀ɔlɛ̂ŋ a tɔ̂ɔ Ŋ̀âla-ƀelai mɛni ma yɛ̂ɛ berei Ɣâla nîa-mɛni káa lai.

28Ku gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ diai dí Ɣâla wɛli ni mɛni kélee a kɛ̂ gîe ma a ǹɛ́lɛɛ dímɛni ma, nyíi-ŋai e dítoli yɛ̂ɛ berei ŋɔsapoi káa lai.

29Kpɛ́ni fêi, diai è díkɔ̀lɔŋ a maa-ŋuŋ è dísèe díŋuŋ ŋá máŋ a maa-ŋuŋ a gɛ́ɛ dí ƀóloŋ Ǹóŋ ma a gɛ́ɛ Ǹóŋ é kɛ́ a ǹóŋ maa-ŋuŋ ǹeɣe-ni sama.

30Diai e dísèe díŋuŋ ŋá a maa-ŋuŋ e dítoli máŋ; diai e dítòlii, e díkɛ̀ a tɔ̃yâ-ƀela; diai e díkɛ̀ a tɔ̃yâ-ƀelai, e folo-laa tɛ̀ɛ dípɔ máŋ.

Ɣâla ŋɔwɛli kɛ́ maai Zîsɛ Kôrai sârai

31Lé ŋaŋ ƀe kwa pâi m̀ôi e pîlaŋ nyíŋi ma? À kɛ̀ Ɣâla káa kúmɛni ma, gɛ̀ ní gbɛ̂ɛ ƀe dɔ̂i kûa?

32Ǹúui nyíi ve gbîŋ-Loŋ malôŋ káa ni, kɛ́lɛ, e dɛɛ kúkelee kúmɛni mai, ve pâi máŋ sɛŋ kélee tɛɛ̂i kúpɔ e pɛlɛ mà?

33Gbɛ̂ɛ ƀe pâi mɛni ƀôi a diai láa Ɣâla e dílɛ̀i? Ɣâla ƀa núu kɛ̀ a tɔ̃yâ-nuu;

34gbɛ̂ɛ ƀa mɛni lɛ̂ɛ núu mai? Zîsɛ Kôrai ƀe nyíi sàa e ŋɔ́nɔ mu siɣe máŋ saa yêei, nyíi gáa seêni Ɣâla laa-mii-yee mɛi, nyíi a tɔ̂ɔ kúmɛni ma Ɣâla ŋɛi tuɛi?

35Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri kúkulâi Kôrai ŋɔwɛli kɛ́-maai ma? A pâi kɛ̂i a mɛni-kpɔ̂lu, kpaaŋ, kpɔara, kpaa máŋ puru, seɣe-saa-maa, kpaa máŋ núu kɛ́ɛ saa-wolo lá, kpaa máŋ ƀóa-sɔkpɔ?

36Yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, “Díkaa kúpaâi ímaa mɛni ma é síɣe ɣele-wala ma e too ɣele-wulii ma; da kúkàa yɛ̂ɛ ƀála-ŋa nyíi-ŋai díkaa nɔ́ naa dípaa mɛni ma.”

37Kpao, nyíi-ŋai kélee su kútɛɛ̂i yee-tɛɛ maa-ƀela dîa kúwɛli-kɛ-maa nuui sârai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

38Kpɛ́ni fêi, ńaâi la a gɛ́ɛ saa, kpaa máŋ fulu-laa, kpaa Ɣâla-taa-kela, kpaa nuu-mɛi-ƀela, kpaa máŋ zãâi kwa díkaâi da nyíi-ŋai pâi pâi, kpaa máŋ wála-wala-laa-ŋa,

39mɛi-pere, kpaa máŋ mu-pere, kpaa máŋ ŋ̀ɛ́niɛi su-sɛŋ kélee, fé pâi pɔ̂rii kúkulâi Ɣâla ŋɔwɛli kɛ́-maai ma Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai sarâi.

Lomaŋ 9

Ɣâla da ŋɔnûai

1 Ńgaa dɔ̃yâi ƀôi yɛ̂ɛ Kôrai-nuu. Fé lɛ́ɛ kɛ̂i. Ŋákili-ŋa-siai a m̀aa sêre-faa kɛ̀ a M̀ɔlêŋ Maa Waai ŋɔwála-walai,

2a gɛ́ɛ malôŋ támaa toɔ̂i mâ, lii-soli kɛ́ ƀo ńii su nyíi ve pâi wɔ́lɔ kperâi.

3Kpɛ́ni fêi, eêi pɔ̂ri kɛ̂i a sɛŋ a gɛ́ɛ ńyãa kpîŋ dí tɔ̂ŋ pu mâ dí ńgula Kôrai ma ŋánûai díƀalo-laai mɛni ma, nyíi-ŋai díkaa a ŋ́ásii.

4Díkaa a Eezuɛ-ŋa. Dia ƀe Ɣâla ŋɔlóŋ-laai káa a dípɔɔ, da ŋɔfólo-laai, ŋɔkpanaŋ-woo-ŋai, dɔ̂ŋ tɛ̂ɛi, da Ɣâla fɛli-pere, da gono-tee woo-ŋai.

5Dia ƀe nàŋ-ƀela pɔlɔ-ŋai díkaa a dínâŋ-ni, ǹyaŋ Kôrai é kúla dísîi su yɛ̂ɛ berei díkaa-pere káa lai. Gáa a Ɣâla nyíi gáa sɛŋ kélee mɛi. Lûwa é kɛ́ mà wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. É kɛ́ ti.

6Kɛ́lɛ, Ɣâla ŋɔwooi fe niî fɛɣɛ ni. Kpɛ́ni fêi, ve nɔ́ a sɛŋ a gɛ́ɛ diai kélee da kúla Eezuɛ-suui sui, díkaa a Eezuɛ-ŋa kpîŋ.

7Núu kélee fe nɔ́ a Eberaɣɛ̃ɛ ǹônii, berei máŋ díkaa la a ŋɔsuui su-ƀelai; kɛ́lɛ, bɔ̃yɛɛ̂i, “Da pâi kásuui láa seêi Aise sârai.”

8Nyíŋi su-kulai fa a gɛ́ɛ à kɛ̀ da núu maa sɔlɔ ƀo a núu-kpune maa sɔlɔ ƀo-pere, gáa a Ɣâla ǹóŋ, kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ da núu maa sɔlɔ ƀo gono-tee wooi mu, gɛ̀ ní gáa a Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔsuui su-nuu kpîŋ.

9Kpɛ́ni fêi, m̀ɛnii gono-tee wooi è mòi nya ká ŋí, “Góraŋ tí ŋɔtãi kɛ́ɛ ŋí ŋa pâi pâi pôlu, gɛ̀ ní lóŋ-surɔŋ a pâi kɛ̂i Seera yêei.”

10Ǹyaŋ gélee fe ti. Kpɛ́ni fêi, Lubɛka máŋ è kɛ̀ naa tãi è kɛ̀ pâi ŋɔnîa-pɛlɛɛi maa sɔlɔ ƀôi la nyíi-ŋai da Aise dí dímaa sɔlɔ ƀo, nyíi kɛ̀ a kúnâŋ pɔlɔi.

11-12Berei máŋ dífe niî kɛ̀ nîa-pɛlɛɛ maa sɔlɔ ƀo ni lai, ǹyaŋ nîa-pɛlɛɛi kpîŋ dífe niî kɛ̀ mɛni lélɛɛ kpaa máŋ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ níi, Kúnuu-namui è mò Lubɛka ma, “Nìa-nuui a pâi tíi kɛ̂i ǹeɣe-nuui mi.” Ɣâla a pâi kɛ̂i nɔ́ niî núu lɛ̂i yɛ̂ɛ berei a ŋ̀wɛ̂lii lai. Ve pâi dílɛ̂i díkɛ-mɛni ma, kɛ́lɛ, a pâi dílɛ̂i nɔ́, kpɛ́ni fêi, a dítoli.

13Yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, “Ŋa Zeeka wɛ́li ni, kɛ́lɛ, ŋa Isɔɔ kpɔara.”

14Le ƀe ŋaŋ kwa pâi m̀ôi? Ɣâla fa tɔ̃yâ kɛ̀? Ve ti a dɔnɔ kpîŋ!

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Kpɛ́ni fêi, a m̀ôi Mose ma, ǹyɛɛi, “Ŋa pâi diai malôŋ kâai ŋa dímalôŋ kàai. Ŋa pâi diai malôŋ seêi ŋa dímalôŋ sèei.”

16Mɛni ma ve a núu-kpune nia-mɛni da ŋɔtíi a gɛ́ɛ Ɣâla é ǹɛ́ mɛni ma, kɛ́lɛ, gáa a Ɣâla ŋɔmaloŋ-kaai.

17Kpɛ́ni fêi, Ǹâla-kɔlɔi a mò Feelo ma, ǹyɛɛ, “Ŋa ísiɣe zu sapoi ŋí kpîŋ ma a gɛ́ɛ ŋáwala-walai é lɛ́ íkponôi, a gɛ́ɛ ńaa é taa-taa ǹɔii gwaa kélee.”

18Mɛni ma a diai malôŋ kàa a ŋ̀wɛli e dímalôŋ káai, gɛ diai líi kpanaŋ a ŋ̀wɛli é díliii kpanaŋ.

Ɣâla ŋɔlii ŋwânai da ŋɔmaloŋ kâai

19Gɛ̀ ní ya pâi m̀ôi mâ, nyɛɛi, “Le-mɛni ƀe ŋaŋ gáa niî núu sɔŋ kɔ́rîi lai? Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri gberâi mɛnii ma a ŋ̀wɛli e gɛ́i?”

20Kɛ́lɛ, gbɛ̂ɛ ƀa yá, yai íkaa a núu-kpunei, a gɛ́ɛ í Ɣâla wóo su too pôlu? Sɛŋ da gbɛ̀tɛi a kɛ̂ gbɛtɛ-nuu ma, “Ya ŋ́gbɛtɛ ŋí lé mɛni ma?”

21Wala-wala káa leɣi-tɔɔ-nuu yêei ŋɔleɣi-pɔrɔi mɛi, a gɛ́ɛ e da tɔɔ a ǹɛ́lɛɛ e da tɔɔ gɔ kpaaŋ tee mɛni ma a neɣi-pɔrɔ tɔnɔi ti, Kɛrɛ̂e?

22A kɛ̀ ti ŋaŋ gɛ̀ ní le? À kɛ̀ Ɣâla è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ e ŋɔlii-ŋwana kɛ́tɛi lɛ da ŋɔwála-walai, gɛ̀ ní e ǹía kpèle kpɔ́ a dámaa diai yêei gɛ̀ a gɛ́ɛ ǹíi e ŋwanai, nyíi-ŋai kɛ̀ nɔ́ su-kara mɛni mai.

23E gɛ̀ a gɛ́ɛ e nɛ berei ŋɔfólo-laai kɛ́tɛ̂i la diai mɛni ma e dímalôŋ kàai. E díkpɛtɛ naa-tuɛ folo-laa mɛni ma.

24Nyíti su-kulâi ƀa kúa máŋ a kútoli. Kúfe kula ni nɔ́ Zûu-ŋai sama, kɛ́lɛ, kúta-ni kú kùla Zɛ̃tai-ŋai sama.

25Mɛni ma è mò Osia ŋɔkɔlɔi su kpɔ́ a tɔ̃yâ, ǹyɛɛi, “Diai dífe kɛ́ ni a ŋánûai, ŋa pâi dítolîi a ‘ŋánûa.’ Ǹúui ve kɛ́ ni a ŋáwɛli-kɛ-maa nuu a maa-ŋuŋ, ŋa pâi dólîi a ‘ŋáwɛli-kɛ-maa nuu.’ ”

26“Ǹyaŋ gwaa tɔnɔi ti ma ƀɛi dí mò naa dîa, dîyɛɛi, ‘Káfe a ŋánûai,’ da pâi dítolîi naa a ‘vulu-laa Ɣalai ǹônii.’ ”

27Azaya e laɣi a ŋ̀óo su kɛ́tɛ e pîlaŋ Eezuɛ-ŋai dîa, ǹyɛɛi, “Berei máŋ Eezuɛ lonii támaâi la yɛ̂ɛ yúo mâ ŋãyai díkpulu-loŋ nɔ́ ƀe pâi ƀálôi;

28kpɛ́ni fêi, Kúnuu-namui a pâi ŋɔmɛni-ŋa-teɛɛi tɛ̂ɛi ǹɔii su a ŋɔwála-walai a maa félaa.”

29Yɛ̂ɛ berei Azaya e mò la naa-tuɛ ǹyɛɛi, “Eêi kɛ̀ Ǹwala-wala kélee Namui fé nîa-pɛlɛɛ lɛɛ ni kúyêei, gɛ̀ ní, mɛnii kɛ̀ a Sodɔŋ, eêi kɛ̀ a kúa, ku ŋɔnɔ kɛ́ yɛ̂ɛ Gomora.”

Eezuɛ da Duŋ Lɛ́lɛɛi

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Gɛ̀ ní lé ŋaŋ ƀe kwa pâi m̀ôi? Kwa pâi m̀ôi a gɛ́ɛ Zɛ̃tai-ŋai nyíi-ŋai dífe pîlaŋ ni dɔ̃yâ-laai pôlui, da zɔlɔ ƀó. Zu-kulâi ƀa tɔ̃yâ laa-la nyíi a kûla la laa-la sui;

31kɛ́lɛ, Eezuɛ-ŋai nyíi-ŋai pîlaŋ dɔ̃yâ-laai pôlu nyíi a kûla dɔ̂ŋ sui, dífe pɔ̀ri ni maa-tɔŋ ti ŋ̀aa-see kɛ̂i.

32Le-mɛni ma? Kpɛ́ni fêi, dífe pîlaŋ ni bôlu laa-la sârai, kɛ́lɛ, è kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ à kûla tíi kɛ́ɛ su. Dí díkɔɔ tùa gɔɔ-tua-kɔnii ma,

33yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, "Ka gáa, ŋa kɔni lâai Zãiyɔŋ su nyíi pâi núu-kpune kɛ̂i é gɔ́ɔ tuai, gɔnii nyíi pâi díkɛ̂i dí tóoi; ǹyaŋ ǹúui a lâa lai ve pâi ŋumɛ̂i."

Lomaŋ 10

1Ŋánûa, ńii su mɛnii da Ŋáɣâla-fɛliɛɛi nyíi gáa dímɛni mai, nya ƀa a gɛ́ɛ dí ƀálo.

2Ŋa dímaa sêre-faa kɛ̀ a gɛ́ɛ Ɣâla maa-mɛni káa díkoi kpɔ́ a gbanaŋɔɔ, kɛ́lɛ, dífa târe maa-mɛni su.

3Kpɛ́ni fêi, díkɛɛ dífa târe dɔ̃yâ-laai mɛni su nyíi a kûla Ɣâla yêei, díkɛ díkpîŋ tɔ̃yâ laa-la kɔ́ɔ pìlaŋ, dífe díyee seêni Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ laa-lai mu.

4Kpɛ́ni fêi, Kôrai káa a dɔ̂ŋ kpɛɛ ŋá a gɛ́ɛ diai kélee laa-la káa díyêei dí dítoli a tɔ̃yâ-ƀela.

Ƀálo laa káa núu kélee mɛni ma

5Mose a kɔlɔ pɔ̃yɛ a gɛ́ɛ ǹúui nyíi a dɔ̃yâ-laai maa kɔri nyíi a kûla dɔ̂ŋ sui maa-nuui a pâi fulu-laa sɔlɔ ƀôi.

6Kɛ́lɛ, dɔ̃yâ-laai nyíi a kûla laa-la sui, a mò, ǹyɛɛ, "Ífe mò ílii su, 'Gbɛ̂ɛ ƀé pâi tɛ̂i Ɣâla-taa?' (Zu-kulâi ƀa, é pá a Kôrai ǹɔii ma ƀɛ)

7kpaa máŋ, 'Gbɛ̂ɛ ƀé pâi pîlanii ǹóa kôyaai su?' " (zu-kulai ƀa, é Kôrai kula saa yêei).

8Kɛ́lɛ, dɔ̃yâ-laai nyíi kula laa-la sui, a kɛ̂ le? A mò, ǹyɛɛ, "Ǹ̀óoi káa íkɔlɛ, gɛ ƀo íla da ílii su" (zu-kulai ƀa naa-la wooi nyíi kwa maa Ɣâla woo ƀoi).

9Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ yà mò íla a gɛ́ɛ Zîsɛ káa a Kúnuu-namui, í laa la ílii su a gɛ́ɛ Ɣâla e mu siɣe saa yêei, gɛ̀ ní ya pâi ƀálôi.

10Kpɛ́ni fêi, laa-la káa núu líi su, à kɛ̀ ti gɛ̀ ní da maa-nuui ti tòli a tɔ̃yâ-nuu, ǹyaŋ à maa-mɛni kùla ǹá à mò, gɛ̀ ní a ƀálo.

11Ǹ̀ŋâla-kɔlɔi a mò, nyɛɛ, "Ǹúui kélee a lâa lai ve pâi ŋumɛ̂i."

12Kpɛ́ni fêi, Zûu-ŋai da Gurii-ŋai díŋa fe kɔlɛ ni. Nuu-namu tɔnɔi káa a núu kélee Namu, ǹyaŋ e ŋɔtɔɔ-laai tɛɛ diai kélee pɔ da ǹáa tolii.

13Kpɛ́ni fêi, "ǹúui kélee a Kúnuu-namui láa tòlii, a pâi ƀálôi."

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Kɛ́lɛ, núu-kpune a pɔ̂ri Kúnuu-namui láa tólîi leŋ nyíi dífe niî láa ni lai? Ǹyaŋ
da pɔ̂ri lâai leŋ a Kúnuu-namui nyíi dífe niî maa-mɛni mɛni níi? Da maa-mɛni
mɛ̀ni leŋ Ɣâla-woo ƀo-nuu ŋɛi pôlu?

15Ǹyaŋ nûa da Ɣâla-woo ƀò leŋ, à kɛ̀ dífe dítɛɛ ni? Yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, “Diai da
Duŋ Lɛ́lɛɛi taa-taai dítuɛ ponoɔ̂i!”

16Kɛ́lɛ, diai dí Duŋ Lɛ́lɛɛi mɛ̀ni díkelee dífe díyee see ni mu; kpɛ́ni fêi, Azaya e
mò ǹyɛɛ, “Kúnuu-namui, gbɛ̂ɛ ƀe làa a mɛnii e mɛ̀ni kúlai?”

17Mɛni ma laa-la a pâ a mɛnii núu a mɛ̀nii, ǹyaŋ mɛnii núu a mɛ̀nii, Kôrai maa-
tuŋ lɛ́lɛɛi ƀa pâ la.

18Kɛ́lɛ, ŋa mare-kɛɛ kɛ̂i, dífe mɛni ni? Tɔ̃yâ ma, dí mɛ̀ni; kpɛ́ni fêi, “Ǹ̂ala-woo ƀo-
ƀelai wóo a seri ǹɔii gwaa kélee, díwoo a seri ǹɔii kóyaŋ ma.”

19Ŋa ŋɔ́nɔ mare-kɛɛ kɛ̂i, Eezuɛ-ŋai dífe táre ni zu? Maa-ŋuŋ Mose a mò, ǹyɛɛ,
“Ŋa pâi kákɛ̂i ka tólo kula diai dîa dífe a lɔii-ŋuŋ su-ƀelai; ŋa pâi kákɛ̂i kálii é
ŋwána ǹɔii-ŋuŋ ƀoɔɔ-ŋai dîa.”

20Nàa pôlu ma, Azaya a mò a lii-kpele pere, ǹyɛɛi, “Diai dífe ŋ́gɔri níi, da ŋ́gaa.
Diai dífe ḿaa mare-kɛɛ kɛ́ níi ŋa ń̀ɛ dîa.”

21Kɛ́lɛ, a mò é pîlaŋ Eezuɛ-ŋai dîa, ǹyɛɛi, “Ŋa ń̀yee sa̋a a ɣele kélee diai mɛni ma
dífa woo-mɛni kɛ̀i da sia-ƀela.”

Lomaŋ 11

Eezuɛ-ŋai nyíi-ŋai lɛ̀ɛ laa-la sui

1Gɛ̀ ní ŋa mare-kɛɛ kɛ̂i. Ɣâla a bôlu tɔɔ ŋɔnûai dîa? Ve ti a dɔnɔ kpîŋ! Ń̀yãa kpîŋ
ŋ́gaa a Eezuɛ-nuu, ŋ́gɛ ƀo a Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔsuui su-nuui da, ŋ́gɛ ƀo ŋɔ́nɔ a Bɛŋsima
ŋɔsii da.

2Ɣâla fe bôlu tɔ̂ɔni ŋɔnûai dîa, nyíi-ŋai e díkɔ̀lɔŋ a maa-ŋuŋ. Káfe mɛnii kɔ́lɔŋ
Ǹ̂ala-kɔlɔi a mò é pîlaŋ Ilaiza ma, berei è Eezuɛ-ŋai maa ŋ̀wana-lɔ̂ɔ lɔ̀ la Ɣâla
mai?

3“Kúnuu-namui, da ílono-kɛ-ƀelai páa, da íteƀele-ŋai su kara. Ń̀yãa tɔnɔ nɔ́ ƀa
lɛɛ, ǹyaŋ díkaa ḿbaa-pere kɔ́rîi.”

4Kɛ́lɛ, Ɣâla e ŋ̀óo su tòo leŋ? “Núu wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ káa niî ǹyêei, nyíi-ŋai
dífe niî pɛlɛ ni Bêe kɔɔ mu.”

5Mɛni ma, tãi ŋí su máŋ, núu da-ni dí lɛ̀ɛ, nyíi-ŋai Ɣâla e dílɛ̀ ŋɔƀɛlɛ-sêei sârai.

6Kɛ́lɛ, à kɛ̀ e dílɛ̀ ŋɔƀɛlɛ-sêei sârai, gɛ̀ ní ve dílɛ ni dítii kɛ́ɛ sârai; à wàla kɛ́ ti gɛ̀
ní Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sêei fe ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a ƀɛlɛ-sêe.

7Le ƀe ŋaŋ? Eezuɛ-ŋai dí fɛ̀ɣɛ a gɛ́ɛ dí mɛnii sɔlɔ ƀo dí kɛ̀ gɔ́rii. Diai Ɣâla e dílɛ̀i,
dí zɔlɔ ƀo. Kɛ́lɛ, ǹúui gbeli-ŋai líi su è kɛ̀ a gbanaŋɔɔ,

© 2014 Bible Society in Liberia.

8yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, “Ɣâla e díkili ŋá pù, é ŋɛi tɛ́ɛ dípɔ nyíi va kwaa kâai, é wóli tɛ́ɛ dípɔ nyíi va mɛni mɛnii, é lɛ́ɛ zu e seri tãi ŋí ma.”

9DeeƁé a mò, ǹyɛɛ, “Tɔɔ díkuui é kɛ́ a deɣaŋ, Ɓáre, lóa da tɔŋ-kpɛ́-maa dímɛni ma.

10Tɔɔ díŋɛi é kpíni dîa a gɛ́ɛ dífe kwaa kaa, dí dímaa pɛ́lɛ wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.”

Zɛ̃tai-ŋai díƁalo-laai

11Ǹmɛni ma ŋa mare-kɛɛ kɛ̂i. Da karɛ̂ŋ a gɛ́ɛ dí tóo? Ve ti a dɔnɔ kpîŋ! Kɛ́lɛ, díkɛɛ dífe Ɣâla wóo mɛni níi, Ɓalo-laa a lí Zɛ̃tai-ŋai pɔ, a gɛ́ɛ é gɛ́ Eezuɛ-ŋai dí tólo kúla.

12Ǹyaŋ à kɛ̀ díkɛɛ dífe Ɣâla wóo mɛni níi, su-kulai Ɓa tɔɔ-laa ŋ̀ɛ́niɛi mɛni ma, à kɛ̀ ŋɔ́nɔ dífɛɣɛi su-kulai Ɓa tɔɔ-laa Zɛ̃tai-ŋai mɛni ma, gɛ̀ ní ve pâi kɛ̂i a tɔɔ-laa kɛ́tɛ à kɛ̀ da pà pôlu Ɣâla pɔ!

13Kɛ́lɛ, ŋa lônoi káai a Zɛ̃tai-ŋai kápɔ. Tãi nɔ́ ŋ̃gaa la a Zɛ̃tai-ŋai dísia-nuui, ŋa kɔ̂i a gɛ́ɛ ŋa Ɲáɣâla-tii kɛ́ Ɓaa kɛ́-maa pere su

14a gɛ́ɛ marâa-Zûu-ŋai dí tólo kula, ǹyaŋ da-ni da Ɓâlo bere-sii ti su.

15Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ díyee kula mui su-kulâi Ɓa ŋ̀ɛ́niɛi páa pôlu Ɣâla pɔ́, gɛ̀ ní, díyee-see-mui su-kulâi Ɓé pâi kɛ̂i a lé, é kúla fúlu-laa kúlaa saa yɛ̂ei pôlu?

16À kɛ̀ gbólo-kanêi gbua-loŋ à kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ, gɛ̀ ní, gbólo-kanêi kélee lɛ́lɛɛ̂i. À kɛ̀ máŋ ŋuru-samei à kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ, gɛ̀ ní ŋoŋo-ŋai lɛ́lɛɛ̂i.

17A kɛ̀ ŋulɔ-wurui nyii dí zìi ŋoŋo da a ɣàle m̀a, gɛ̀ ní ya pɔ̂ri ŋulɔ-wurui nyii dífe zì nîi ŋoŋo da siɣêi í ŋulɔ-wuru lɛ́lɛɛi ŋoŋo pɔ́ɔ tɔ́ɔ la, a gɛ́ɛ í ŋuru lɛ́lɛɛi ŋɔlɛ́lɛ-laai da sɔlɔ Ɓo.

18Ífe yoŋka tèe ŋuru-woŋo-ŋai mɛi, kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ yà yoŋka tèe, é kɛ́ íkili ŋá a gɛ́ɛ ya fé ŋuru-samei sonîi, kɛ́lɛ, ŋuru-samei Ɓé ísonîi.

19Ya pâi mòi, yɛɛ, “Dí wuru-woŋo-ŋa ɣàle a gɛ́ɛ dí dípɛŋ pɛ́lɛ a ńyãa.”

20Gáa a tɔ̃yâ. Dí díɣale, kpɛ́ni fêi, laa-la fe kɛ́ ni díyêei, kɛ́lɛ, ya tɔ̂ɔ nɔ́ a gbanaŋɔɔ, kpɛ́ni fêi, laa-la káa íyeêi. Mɛni ma ífe yoŋka tèe, kɛ́lɛ, tɔɔ Ɣâla ŋɔyao-maai su.

21Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ Ɣâla fe ŋulɔ-wuru lɛ́lɛɛi kpîŋ woŋo-ŋai su mɛni lɛɛ ni, ve pâi ísu-mɛni lɛ̀ɛi.

22Ya pɔ̂ri Ɣâla ŋɔsɔŋ lɛ̂lɛi kâai da ŋɔlii-kpanaŋ: ǹíi kpanaŋɔ̂i diai dîa da tooi, kɛ́lɛ, Ɣâla ŋɔsɔŋ-lɛ̂lɛi káa yâ à kɛ̀ yà lɛɛ nɔ́ ŋɔsɔŋ-lɛ̂lɛi su; à wàla kɛ́ ti da pâi íteêi ya máŋ.

23À kɛ̀ gbeli-ŋai máŋ nyíi-ŋai laa-la fe díyêei, Ɣâla a pâi dípɛŋ pɛlɛ̂i, kpɛ́ni fêi, wála-wala káa Ɣâla yêei a gɛ́ɛ e dípɛŋ pɛlɛ ŋɔ́nɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ da íwoŋo tée, yái íkaa a ŋulɔ-wuru nyɔ́mɔɔi dí ŋulɔ-wuru lɛ́lɛɛi pɛŋ pɛlɛ la, a pɔ̂ri kɛ̂i a vii-kpɛɛ a gɛ́ɛ dí ŋulɔ-wuru lɛ́lɛɛi pɛŋ pɛlɛ a gbɔɔi woŋo-ŋai.

Ɣâla a pâi pâi a Eezuɛ-ŋai pôlu

25Ŋánûa, ŋa ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ ka noo-mɛnii ŋí ŋá káa a gɛ́ɛ káfe su-mɛni kɛtɛ kɛ̀ kákpîŋ mɛni ma. Lii-kpanaŋ a pá Eezuɛ-ŋai da-ni pɔ, e lɛɛ la zu Zɛ̃tai-ŋai kélee dí lɔ Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su,

26maa-perei ti su Eezuɛ-ŋai kélee da pâi ƀálôi; yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, “Ŋuŋ-ma-ƀo nuui a pâi kulâi Zãiyɔŋ, a pâi Zeeka ŋɔsii su-ƀelai kélee díŋ̀wana-lɔ̂ɔi kpɛɛ̂i”;

27“ǹyaŋ nyíŋi a pâi kɛ̂i a ŋákpanaŋ-woo kɛ́ɛ díyɛ̂ei, tãi ŋa dísɔnyɔ̂ŋ kula la diai.”

28Kwà kúkili ŋa sìa e pîlaŋ Duŋ Lɛ́lɛɛi ma, kwa gàa a gɛ́ɛ Zûu-ŋai díkaa a Ɣâla kpɔara-ƀela kámɛni ma. Kɛ́lɛ, kwà kúkili ŋá sìa e pîlaŋ berei ma Ɣâla a núu lɛ̀ lai, kwa gàa a gɛ́ɛ díkaa a Ɣâla ŋɔwɛli-kɛ-maa-ƀela dínâŋ pɔlɔ-ŋai sârai.

29Kpɛ́ni fêi, Ɣâla fa ŋɔsama-sãai da ŋɔtólii siɣe pôlu.

30Yɛ̂ɛ berei nɔ́ káfe kɛ́ ni Ɣâla wóo mɛnii la, kɛ́lɛ, ka maloŋ-kaa sɔlɔ ƀo ǹyɛ̂ei Zûu-ŋai Díɣâla wóo piliɛɛ̂i sârai,

31bere nɔ́ ƀe Zûu-ŋai dífe Ɣâla wóo mɛni ni la a gɛ́ɛ dia máŋ dí (nâa) maloŋ-kaa sɔlɔ ƀo maloŋ-kaai sârai, nyíi Ɣâla e dɛ̀ɛ kápɔi.

32Kpɛ́ni fêi, Ɣâla a núu kélee síɣe a ŋ̀óo-pili-ƀela a gɛ́ɛ é núu kélee malôŋ káa.

33Óo Ɣâla ŋɔtárei da ŋɔmɛni kɔlɔŋɔɔi nyíi-ŋai dísiŋɔ̂i dítɔɔ-laai sui! Berei káa ŋɔmɛni ŋa-teɛɛ-ŋai kúfa pɔ̂ri maa-kɔrii la da ŋɔpere-ŋai nyíi dɛɛi kúkili-ŋa-siai mai!

34“Gbɛ̂ɛ ƀa wɔ́lɔ Nuu-namui ŋɔkili-ŋa-siai kɔlɔŋ, kpaa máŋ, gbɛ̂ɛ ƀa wɔ́lɔ kɛ́ a ǹia-woo ƀo-nuu?”

35“Kpaa máŋ, gbɛ̂ɛ fulɔi ƀa wɔ́lɔ zama, a gɛ́ɛ ǹyaŋ é sama-sɛŋ sɔlɔ ƀo ǹyɛ̂ei?”

36Kpɛ́ni fêi, sɛŋ kélee a kûla ǹyɛ̂ei, ǹyaŋ sɛŋ kélee kɛ́ kpɛ̀tɛ zarâi, sɛŋ kélee kɛ́ ƀo ŋɔ́nɔ a bɔ́ɔ. Ǹyaŋ folo-laa káa mà wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. É kɛ́ ti.

Lomaŋ 12

Kôrai-ƀelai dítii

1Mɛni ma ŋa kálîa-woo ƀôi, ŋánûa, Ɣâla ŋɔmaloŋ-kaai su, a gɛ́ɛ ka kákponôi tɛ́ɛ a fulu-laa sala-sɛŋ maa waa nyíi a Ɣâla líi làai. Mɛni ma, berei ŋí ƀé ya pɔ̂ri pɛlɛ̂i la Ɣâla kɔ́ɔ mu.

2Káfè kɛ̀ yɛ̂ɛ ǹɔii ŋí su-ƀelai, kɛ́lɛ, kámaa é kɛ́ a válеŋɔɔ kákili nina-ŋai sârai, a gɛ́ɛ ka Ɣâla ǹîa-mɛni kɔri nyíi gáa a mɛni lɛ́lɛɛ, da lii-laa-mɛni, e pɛlɛ mɛni-sãa ma Ɣâla ŋɛi tuɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ŋa mò núu kélee ma, m̀ɛlɛ-seei su nyíi dɛɛ̂i ḿbɔi, a gɛ́ɛ káfe kákpîŋ kàa a gɛ́tɛ é tɛ́ɛ berei ma kákaa lai. Kɛ́lɛ, ka kákili ŋá sia a ǹɛ́lɛɛ, yɛ̂ɛ berei Ɣâla a laa-la kɔ̂ŋ la núu kélee mɛni mai.

4Kpɛ́ni fêi, yɛ̂ɛ berei kúwoŋo támaâi la kúkpono tɔnɔi ma, kɛ́lɛ, kúwoŋo-ŋai kélee dítii fe tɔnɔi,

5mɛni ma, berei máŋ kútamaâi lai, kúkaa a kpono tɔnɔ Kôrai sarâi, ku ɓo ŋɔ́nɔ a kúkîe-ni woŋo.

6Berei máŋ sama-sɛŋ sii da kpɛni-ŋa díkaa la kúyêei yɛ̂ɛ berei Ɣâla ŋɔɓɛlɛ-sêei tɛɛ̂i la kúpɔi. À kɛ̀ máŋ a Ɣâla-woo ɓoɔ, kwaa ku Ɣâla-woo ɓo yɛ̂ɛ berei kúlaa-lai káa lai,

7kpaa máŋ é kɛ́ a kpɔŋ-maa-tii kwaa ku gɛ; kpaa máŋ ǹúui gáa kɔlɔ lɛ̂i, é ǹɛ́;

8kpaa máŋ ǹúui a núu lia-woo ɓoi é m̀ó; kpaa máŋ ǹúui a ɓɛlɛ-sêe kɛ̂i é gɛ́ a lii-lɛlɛ; kpaa máŋ à kɛ̀ a nuu-tuɛ-nuu, e ŋɔtíi kɛ́ a ǹɛ́lɛɛ; kpaa máŋ ǹúui a maloŋ-kaa kɛ̀i, e gɛ a lii-nɛ̃ɛ.

9Káwɛli-kɛ-maai é kɛ́ a tɔ̃yâ-wɛli-kɛ-maa kpîŋ; ka mɛni nyɔ́mɔɔ kpɔara, ka kánaŋ mɛni lɛ́lɛɛ ma;

10ka kákîe-ni wɛli a núu-laa wɛli-kɛ-maa; ka kɔ́ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ ka ɓaa kɛ́-maa tɛ́ɛ kákîe-ni pɔ.

11Káfe nyɛ̃ŋ-nyɛ̃ŋ kátii-ŋai su. Kɛ́lɛ, ka kpanaŋ kámɔlêŋ su, ká tíi kɛ́ Kúnuu-namui mi.

12Ka lii-nɛ̃ɛ kula kákili-kɛ-zui su. Ka kálii kpele mɛni-kpɔ̂lu su. Ka tɔɔ Ɣâla-fɛliɛ su a gbanaŋɔɔ.

13Ka zãâi tɛ́ɛ Ǹâla-ɓelai pɔ nyíi-ŋai maa-kpaaŋ káa dîa. Ka ŋɛi-pono maa kɔri.

14Ka lûwa láa diai dîa da kákpɔ̀arâi. Ka lûwa láa dîa, káfe dínaɣaŋ.

15Ka lii-nɛ̃ɛ kula ka diai da lii-nɛ̃ɛ kùlai. Ka wɔ́lɔ ka diai da wɔ́lɔ̂i.

16Ka tûa a kákîe-ni a ǹɛ́lɛɛ; káfè kɛ̀ a su-mɛni-kɛtɛ-ɓela, ka ŋa-yeŋ-ɓela ka kɛ́ kákîe-ni pôlu. Káfe kákpîŋ kɛ̀tɛ.

17Káfe mɛni nyɔ́mɔɔ gba kula a mɛni nyɔ́mɔɔ, kɛ́lɛ, ka kákili ŋa sia mɛnii ma ǹɛ́lɛɛ̂i núu kélee ŋɛi.

18À kɛ̀ pere à kɛ̀ naa ka kɔ a gbanaŋɔɔ ka tûa a núu a lii-sêe-pere.

19Ŋáwɛli-kɛ-maa-ɓelai, káfe mɛni pɔ́ɔ kula káa kpîŋ. Kɛ́lɛ, ka ǹɛɛ naa Ɣâla ŋɔlii-ŋwâna kpanaŋ mɛni ma, yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, “Mɛni pɔ́ɔ kúlaa káa a ḿbɔɔ, ŋa pâi bɔ́ɔ kulâi. Kúnuu-namui ɓe mò ti.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Káfe mɛni pɔ́ɔ kula kaa kpîŋ, kɛ́lɛ, ka gɛ́ yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, “Puru à kɛ̀ kákpɔara-nuu kɛ̂i, ka mii-sɛŋ tɛɛ bɔ; kpele-wɛli à kɛ̀ gɛ̂i, ka yá tɛ́ɛ bɔ e gbele; kpɛ́ni fêi, kà gɛ̀ ti, gɛ̀ ní kákaa ŋɔŋ-téɣa pûi ŋ̀ûa.”

21Káfe nɛ̀ɛ naa sɔnyɔ̂ŋ yée fè tɛ̀ɛ kâa. Kɛ́lɛ, káyee e tɛ́ɛ sɔnyɔ̂ŋ ma a mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ɛ.

Lomaŋ 13

Ka gɔmɛnɛ-ƀelai wóo mɛ́ni

1Tɔɔ núu kélee è gɔmɛnɛ-ƀelai wóo mɛni. Kpɛ́ni fêi, wála-wala kélee fe naa fɛ̂ɛ e kula Ɣâla yêei, ǹyaŋ, gɔmɛnɛ-ƀelai díkaa ɣele mai, Ɣâla ƀe dísee.

2M̀ɛni ma núu à tɔ̀ɔ gɔmɛnɛ-ƀelai la, gɛ̀ ní a tɔɔ máŋ diai lá Ɣâla e dílɛi. Diai da tɔ̀ɔ gɔmɛnɛ-ƀelai lai da pâ a tɔŋ-pu-maa díkpîŋ pɔ.

3Kpɛ́ni fêi, mɛni lɛ́lɛɛ-kɛ-ƀela dífa yâo dítuɛ-ƀelai dîa, fɛ̂ɛ mɛni nyɔ́mɔ-kɛ-ƀela. Ífe ŋ̀wɛ̂lii í yao gɔmɛnɛ-nuu ma? À kɛ̀ ti gɛ̀ ní tûa lɛ́lɛɛ kɛ́, gɛ̀ ní a pâi ílaa maa tɛ̂i,

4kpɛ́ni fêi, gáa a Ɣâla yée-mu-nuu a gɛ́ɛ é mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ ímɛni ma. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ yà mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀, gɛ̀ ní yao é kɛ́ íkɔlɔ̂i, kpɛ́ni fêi, va ŋɔƀóa-sɔkpɔ̂i siɣe, kpɛni fêi, gáa a Ɣâla yée-mu-nuu a gɛ́ɛ e Ɣâla ŋɔlii-ŋwanai maa-tɔŋ kpɛ́ sɔnyɔ̂ŋ-ƀela dîa.

5M̀ɛni ma fɛ̂ɛ nɔ́ núu é woo-mɛ̂ni kɛ́. Vé nɔ́ a sɛŋ é gɛ́ a gɛ́ɛ Ɣâla fe ǹíi ŋwàna ma, kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ é gɛ́ é kúla ŋɔkili-ŋa-siai su.

6Sâpo tɔnɔi ti ma káa máŋ ka ŋuŋ-fela-fei kɔlɛ, kpɛ́ni fêi, gɔmɛnɛ-ƀelai díkaa a Ɣâla ŋɔtíi-kɛ́-ƀela a gɛ́ɛ dí díi-ŋai ŋí kɛ́.

7Zɛŋ kélee gáa a dípɔɔi, ka dɛɛ dípɔ. Ka ŋuŋ-fela-fei tɛɛ ŋuŋ-fela-fei kula-ƀela pɔ, ka sɛŋ-kao tɛɛ ǹúui pɔ gáa a bɔ́ɔi. Ka ŋumɛ-maa tɛɛ diai pɔ ŋumɛ-maa a lî dípɔi, ka ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ diai pɔ ƀaa kɛ́-maa a lî dípɔi.

Ka kákîe-ni wɛ́li

8Núu kélee ŋɔkpa fè kɛ̀ kâa, kɛ́lɛ, ka wɛli-kɛ-maa pɛlɛ a kpa kákîe-ni dîa. Kpɛ́ni fêi, ǹúui à gɔlɛ-ma-nuui wɛ̀li a dɔ̂ŋ ŋ̀aa-see kɛ́.

9Dɔ̂ŋ-ŋai dîyɛɛi, “Ífe wulu-wulu kɛ̀, Ífe núu paa, Ífe ŋuma kɛ̀, Ífe sɛŋ maa-lii tee.” Dɔ̂ŋ-ŋai ŋí da gbeli-ŋai puɔ̂i gîe-ma ŋoo-ŋai ŋí su, “Íkɔlɛ-ma-nuui wɛ́li yɛ̂ɛ yá kpîŋ.”

10Wɛli-kɛ-maa fa mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ a gɔlɛ-ma-nuu; mɛni ma, wɛli-kɛ-maa káa a dɔ̂ŋ ŋ̀aa-see-kɛɛ.

11Nyíŋi pôlu ma ka tãi kɔlɔŋ nâa. Tãi ká nâa a gɛ́ɛ ka káŋɛi lá ƀo kányii su. Kpɛ́ni fêi, kúƀalo-laai lɛɣɛ̂i a kúa é tɛ́ɛ la tãi ma ku làa la a maa-nuŋ;

12gbínii a gbâa tɛɛ, ŋele-ƀɔɔi a nâa lɛɣɛ. Mɛni ma kwaa ku gbini tii píli ku ŋele-ƀɔɔi ŋɔtii-kɛ sãai siɣe.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Kwaa sia a tenîŋ-ƀo yɛ̂ɛ núu à kɛ̀ siâi a ɣele-ƀɔ́ɔ. Ƀoo-pele kɛ́ɛ fei, da lɔɔ ŋɔnúu kɛ́ɛ, wulu-wulu kɛ́ɛ, wolii-kpɔlɔ, laa-sâa, é pɛlɛ tólo ma.

14Kɛ́lɛ, ka Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai siɣe kálii su. Káfe kwaa ma lɛ̀ɛ kákponôi mɛni ma a gɛ́ɛ é ǹîa-mɛni kɛ́ naa.

Lomaŋ 14

Diai dílaa-lai su fé kpanaŋ níi

1À kɛ̀ a ǹúui nyíi víi kpɛɛ̂i ŋɔlaa-lai sui, ka káyee see mu, kɛ́lɛ, ka dîa-ni káfe sîa tòo mɛnii ma kálaâi-lai.

2Núu tɔnɔ a gíli ŋá sia a gɛ́ɛ a pɔ̂ri mii-sɛŋ sii kélee miî, kɛ́lɛ, ǹúui nyíi vii kpɛɛ̂i ŋɔlaa-lai sui a tuma-laa mii nɔ́ da wuru-ƀa.

3Ǹúui a mii-sɛŋ sii kélee mii ve ŋɛi naɣîŋ ǹúui mɛi va mii-sɛŋ sii kélee miî. Ǹúui ǹyaŋ va mii-sɛŋ sii kélee mii ve ǹúui ŋɔmɛni ŋá tèe nyíi a mii-sɛŋ sii kélee mii. Kpɛ́ni fêi, Ɣâla a ǹyée see mu.

4Gbɛ̂ɛ ƀa yá a gɛ́ɛ í núu da kpɛni yée-mu-nuu ŋɔmɛni ŋá tée? Mɛi-nuui ŋɛi tuɛ ƀe a tɔ̂ɔ naa, kpaa máŋ é tóo. A pâi tɔ̂i, kpɛ́ni fêi, pɔ̂ri káa Mɛi-nuui mi é gɛ́ é tɔ́ɔ.

5Núu da-ni da díkili ŋá sîa a gɛ́ɛ ɣele kûu da lɛ́lɛɛ̂i é tɛ́ɛ da ma. Da-ni da díkili ŋá sîa a gɛ́ɛ ɣele kûu kélee lɛ́lɛɛ̂i a bɔrɛɛ. Tɔɔ núu kélee e gɔ́lɔŋ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ díkpîŋ líi su.

6Ǹúui a ŋele-kuui dɔnɔ sìɣe a maa waai a gɛ̀ tí a gɛ́ɛ é ƀâa kɛ́ Kúnuu-namui ma. Ǹúui máŋ a mii-sɛŋ sii kélee mìi, a mìi a gɛ́ɛ é ƀâa kɛ́ Kúnuu-namui ma, kpɛ́ni fêi, a Ɣâla sɛɣɛi fè. Ǹúui va mii-sɛŋ sii kélee mìi, a gɛ̀ ti a gɛ́ɛ é ƀâa kɛ́ Kúnuu-namui ma é sɛɣɛi fei tɛɛ Ɣâla pɔ.

7Kútɔnɔ kpîŋ fa fulu-laa kɛ̀ gbîŋ mɛni ma. Kútɔnɔ kpîŋ fa tela sàa gbîŋ mɛni ma.

8À kɛ̀ kwà kúɣeniɛi kɛ̀, kwa gɛ̀ Kúnuu-namui yêei; à kɛ̀ kwà sàa, kwa sàa Kúnuu-namui yêei; mɛni ma à nɛ̀ɛ ma kpîŋ ku kɛ́ fulu-laa su kpaa máŋ ku sáa, kúkaa a Kúnuu-namui pɔɔ.

9Kpɛ́ni fêi, Kôrai e sàa e mu siɣe ŋɔ́nɔ saa yêei a gɛ́ɛ é kɛ́ a saa-ƀela da fulu-ƀela Dínuu-namu.

10Íkaa íƀarâŋ-nuu ŋɔmɛni ŋá teêi, lé mɛni ma? Kpaa máŋ, íkaa ŋɛi-naɣîŋ-mɛi kɛ̂i a íƀarâŋ-nuu, lé mɛni ma? Kpɛ́ni fêi, kúkelee kwa pâi tɔ̂i Ɣâla ŋɔmɛni-ŋa-tee see-sɛŋ ŋɛi tuɛ;

11kpɛ́ni fêi, bɔ̃yɛɛ̂i, “Kúnuu-namui a mò ǹyɛɛ, yɛ̂ɛ berei ŋ́gaa la ɣele ma a tɔ̃yâi, núu kélee a pâi pɛlɛ̂i ŋ́gɔɔ mu, nɛ́ŋ kélee é Ɣâla láa maa tɛ́.”

12Mɛni ma kúkelee kwa pâi kúmaa-mɛni ƀôi Ɣâla ma kúa kpîŋ.

Ífe gɛ̀ íƀarâŋ-nuu é tóo

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Gɛ̀ ní, kúfe ŋɔ́nɔ kúkîe-ni dímɛni ŋá tèe. Kɛ́lɛ, maa nɛ̃ɛ̃i kú gbɛtɛ kúkili ŋá a gɛ́ɛ kúfe wɔ́lɔ kúƀarâŋ-nuu perêi kpàaŋ a su-kɔɔŋ, kpaa máŋ kú gbera.

14Ŋá gɔ́lɔŋ, ńaa la, Kúnuu-namui Zîsɛ sârai, a gɛ́ɛ sɛŋ da kélee fe naa maa fe waa ni gbîŋ kponôi; kɛ́lɛ, ǹúui à gàa a gɛ́ɛ maa fe waa ni, maa fe waa ni ŋ̀ɛi.

15À kɛ̀ íƀarâŋ-nuu a ǹíi ŋwàna mìi-sɛŋ mɛni ma ya mìi, gɛ̀ ní, ífe siâi wɛli-kɛ-maa su. Ífe ǹɛɛ naa ílaa mìi-sɛŋ é gɛ́ ǹúui su é kara nyíi Kôrai è sàa mɛni mai.

16Mɛni ma zɛŋ ǹɛ́lɛɛ̂i kámɛni mai, káfe ǹɛɛ naa núu da e nyɔŋ-mɛni ƀo.

17Kpɛ́ni fêi, Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai su-kulai fa nɔ́ a mìi-sɛŋ da kpele-sɛŋ. Kɛ́lɛ, zu-kulai ƀa tɔ̃yâ laa-la, lii-sêe, da lii-nɛ̃ɛ M̀ɔlêŋ Maa Waai kponôi.

18Ǹúui à tíi kɛ̀ Kôrai mi a bere-sii tii, a Ɣâla líi làa, nûa da díyee see mù.

19Mɛni ma kwaa mɛni-ŋai kɛ̂ nyíi-ŋai da pâ a lii-sêe da kpɔŋ-mâa kúkîe-ni kponôi kpanaŋ mɛni mai.

20Ífe Ɣâla ŋɔtíi kàra mii-sɛŋ mɛni ma. Sɛŋ kélee maa waâi kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ, kɛ́lɛ, ve lɛlɛ ni a gɛ́ɛ m̀ii-sɛŋ núu a mii é marâa kɛ́ dí tóo la.

21Ǹɛ́lɛɛ̂i a gɛ́ɛ núu fé sua mii, kpaa máŋ ve ŋwɑ̃̂ai kpele, kpaa máŋ é mɛni kélee da kɛ́ nyíi a m̀arâŋ-nuu kɛ̀ é karêŋ, (kpaa máŋ ǹíi é ŋwána, kpaa máŋ víi é kpɛ́ɛ).

22Naa-lai gáa íyeêi é kɛ́ káloai ka Ɣâla. Ǹúui nyíi mɛni lɛ́lɛɛ kɔlɔŋ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛi, ǹíi nɛɛ̂i.

23Kɛ́lɛ, ǹúui nyíi laa-la fe ǹyêei à ǹáa mìi, maa-nuui a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ núu ƀe mɛni a lɛɛ ma, kpɛ́ni fêi, va ŋɔtûa-perei kula laa-la su; kpɛ́ni fêi, mɛnii kélee va kula laa-la sui, gáa a sɔnyɔ̂ŋ.

Lomaŋ 15

1Kúai kúkponôi kpanaŋɔ̂i, maa nɛ̃ɛ̃i kú kúlii kpéle vii-kpɛɛ-ƀelai díkili-ŋa-sia nyɔ́mɔɔ-ŋai yêei, kúfe kúkpîŋ líi làa.

2Fɛ̂ɛ kúkelee kú kúkɔlɛ-ma-ƀelai líi láa a gɛ́ɛ mɛni lɛ́lɛɛ é pá dípɔ díkponôi é kpanaŋ.

3Kpɛ́ni fêi, Kôrai fé gbîŋ líi láa ni. Kɛ́lɛ, yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, “Mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai dí mò é pîlaŋ yâi, gélee è pù ŋ̌ûa.”

4Mɛni-ŋai dí bɔ̃̀yɛ nàa tuɛi, dí bɔ̃̀yɛ a gɛ́ɛ ku mɛni maa kɔ́ri a dia, a gɛ́ɛ lii-kpele su da Ǹâla-kɔlɔi ŋɔŋa-nɛnɛ kili-kɛ-zu e kɛ́ kúyêei.

5Nii-kpele da ŋ̀anɛnɛ Ɣalai é gɛ́ ka kákîe-ni wóo mɛni yɛ̂ɛ berei Zîsɛ Kôrai è mò lai,

6a gɛ́ɛ ka Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai Ǹâŋ Ɣala ŋɔfólo-laai maa é tɛ́ a woo-kɛ-zu tɔnɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Duŋ Lélɛɛi a liî Zɛ̃tai-ŋai pɔ́

7Mɛni ma ka káyee see kákîe-ni mu yɛ̂ɛ berei máŋ Kôrai è ǹyée see la kúmu Ɣâla ŋɔfólo-laai mɛni mai.

8Ŋa môi a gɛ́ɛ Kôrai è kɛ̀ a núu seɛɛ kpono-mɛi maa mɛni yee-mu-nuu Ɣâla ŋɔtɔ̃yâi mɛni ma a gɛ́ɛ é Ɣâla ŋɔkono-tee-ŋai ŋ̀aa-see kɛ́ nyíi è gɛ̀ kúnuu-pɔlɔ-ŋai yêei,

9a gɛ́ɛ ŋɔ́nɔ Zɛ̃tai-ŋai dí Ɣâla ŋɔfólo-laai maa tɛ́ ŋɔmaloŋ-kaai mɛni ma, yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, “Mɛni ma ŋa pâi ímaa-mɛni ɓôi Zɛ̃tai-ŋai sama, ŋa wule tóo a ílaa”;

10È mò ŋɔ́nɔ, ǹyɛɛi, “Zɛ̃tai-ŋai, ka lii-nɛ̃ɛ kula ka ŋɔnûai”.

11Ǹyɛɛ ŋɔ́nɔ, “Káai a Zɛ̃tai-ŋai kélee ka Kúnuu-namui láa maa tɛ, ka ǹɛɛ naa ǹûai kélee dí ǹáa maa tɛ”;

12Nya ɓe Azaya e mò ŋɔ́nɔ, ǹyɛɛ, “Núu tɔnɔ a pâi kulâi Zɛse ŋɔsuui su, nya ɓe pâi kêi Zɛ̃tai-ŋai mɛi; Zɛ̃tai-ŋai da pâi díkili kêi ma.”

13Gili-kɛ-zu Ɣalai é kálaa fɛ́ɛ a líi-nɛ̃ɛ da lii-sêe laa-la su, a gɛ́ɛ kili-kɛ-zu támaa é kɛ́ káyêei M̀ɔlêŋ Maa Waai ŋɔwála-walai sârai.

Sâpoi Pɔ̂ɔ è gɔlɔ pɔ̃yɛ lai

14Ŋánûa, ńyãa kpîŋ ńii lâai kámɛni ma a gɛ́ɛ káa kpîŋ kálaa fɛɛ̂i a lélɛ-laa, kálaa fɛ́ɛ a táre kélee, pɔ̂ri kɛ́ ɓo káa a gɛ́ɛ ka sɛŋ lɛ kákîe-ni dîa.

15Kɛ́lɛ, ŋa kɔlɔ pɔ̃yɛ káa a lii-kpele-pere e pîlaŋ la mɛni-ŋa dîa nyíi-ŋai ŋa ŋ̀wɛ̂lii é lɛ́ɛ kákili ŋái. Ŋá nyíŋi kɛ̀ m̀ɛlɛ-seei mɛni ma Ɣâla e dɛɛ ḿbɔ

16a gɛ́ɛ ŋá kɛ́ a Zîsɛ Kôrai ŋɔtii-kɛ-nuu Zɛ̃tai-ŋai dîɛ. Ŋa tíi kɛ̀ Zɛ̃tai-ŋai dîɛ yɛ̂ɛ Ɣâla ŋɔsâla láa soŋ nuui ŋɔtuŋ lélɛɛi mɛni ma a gɛ́ɛ Ɣâla e ǹyée see dímu yɛ̂ɛ sâla-sãa nyíi-ŋai M̀ɔlêŋ Maa Waai a dímaa wáai.

17Gɛ̀ ní, sâpo káa ńyêei Zîsɛ Kôrai kponôi a gɛ́ɛ ńii é nɛ̃ɛ ŋɔtíi mɛni ma Ɣâla mi.

18Kpɛ́ni fêi, fe pâi kɔ̂i a gɛ́ɛ ŋá lóno e pîlaŋ mɛni da kpɛni ma, kɛ́lɛ, fɛ́ɛ nɔ́ mɛni-ŋai Kôrai a gɛ́ ńzârai a gɛ́ɛ ŋá pá a Zɛ̃tai-ŋai woo-mɛni su ńono-woo su da ńdûa-pere,

19da ŋɛi-kɛ-maa-ŋa da mɛni kpaya-kpaya díwala-walai, da M̀ɔlêŋ Maa Waai ŋɔwála-walai a gɛ́ɛ ŋa Kôrai ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi ɓo é síɣe Zerusâlɛŋ e seri Iliɛkɔŋ gwaa kélee.

20Mɛni ma ŋá ŋ̀wɛli kpɔ́ a dámaa a gɛ́ɛ ŋa Duŋ Lélɛɛi ɓo nɔ́ ɓɛi-ŋai ma dífe niî Kôrai láa tóli ni naai. À kɛ̀ ti gɛ̀ ní fe pâi tíi kɛ̂i núu da kpɛni ŋɔtíi kɛ́ɛ su.

21Kɛ́lɛ, yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, “Diai dífe niî wɔ́lɔ m̀aa-mɛni ɓo ni diai, da pâi gâai. Diai dífe niî wɔ́lɔ m̀aa-mɛni mɛni ni, da pâi tárêi zu.”

Pɔ̂ɔ e gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ é lí Luŋ naa-kaa kɛ̂i

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Sapoi ká ŋí ŋa kpera la pâi kápɔ a tãi támaai.

23Kɛ́lɛ, tíi fe ŋɔ́nɔ ńyêei gbiniŋ ŋí su-pere. Kɛ́lɛ, berei ŋa kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii la a kóraŋ támaa ŋá kákaâi,

24gáa ńgili ŋá, ŋá kákaa tãi ŋà kɛ̀ tɛɛ̂i la ńgɛ lì Sipîŋ. Kwa ka-ni kwa yɛpɛ pu a guro, ká kápama mâ.

25Tãi ŋí su ŋa liî Zerusâlɛŋ a kpɔŋ-maa Ǹ̀ʼâla-ɓelai pɔ.

26Kpɛ́ni fêi, Masadonia-ɓelai da Ɛkeya-ɓelai líi e làa a gɛ́ɛ dí kpɔŋ-gîe-maa kɛ́ gôlo-ɓelai mɛni ma Zerusâlɛŋ Ɣala-ɓelai sama.

27Dí gɛ̀ lii-laa su, ǹyaŋ Zerusâlɛŋ-ɓelai díkpa káa Zɛ̃tai-ŋai dîa a tɔ̃yâ. Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ Zɛ̃tai-ŋai da pá a gɛ́ɛ dí dílûwai da sɔlɔ ɓo nyíi kula M̀ʼɔlêŋ Maa Waai yêei, gɛ̀ ní dîa máŋ fɛ̂ɛ dí kpɔŋ dîa a ŋ̀ʼɛ́niɛi ŋí su-lûwai.

28Mɛni ma tãi ŋà nyíŋi kpɛ̀ɛ la, ŋá zɛŋ-kaoi tɛ́ɛ dípɔ Zɛ̃tai-ŋai dí bu gîe mai, ŋa pâi tɛɛ̂i a kápɔ naa-pere ŋá lí Sipîŋ;

29ŋá gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ŋà pà kápɔ ŋa pâi pâi a lûwa kɛ́tɛ e kula Kôrai (ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi su).

30Ŋa kákpera fêi, ŋánûa, Zîsɛ Kôrai sârai da M̀ʼɔlêŋ ŋɔwɛli kɛ́-maai a gɛ́ɛ ka kpɔŋ mâ ku Ɣâla fɛli ḿɛni ma a gbanaŋɔɔ

31a gɛ́ɛ ŋá kúla Zuda-ɓelai yêei nyíi-ŋai laa-la fe díyêei, a gɛ́ɛ ŋɔ́nɔ Zerusâlɛŋ Ɣala-ɓelai dí díyee see gbɔŋ-maai mu ŋa liî la dípɔi,

32a gɛ́ɛ Ɣâla à fàa ma ŋá pá kápɔ a lii-nɛ̃ɛ, su-kpanaŋ é pá ḿbɔ kásama.

33Nii-see Ɣalai é kɛ́ kákelee kákɔlɛ. É kɛ́ ti.

Lomaŋ 16

Núu tɛi-tɛi la-ti-maai

1Ŋa kúsaaɓɔlɔ Fiibii lêi kâa, nyíi gáa a díkɛŋ Sɛŋkulia Korai-toli-kpɔŋ sui,

2a gɛ́ɛ ka káyee see mù Kúnuu-namui kponôi yɛ̂ɛ berei Ɣâla-ɓela da gɛ̀ lai. Ka kpɔŋ-mâa tɛɛ bɔ mɛni kélee su a ŋ̀wɛli káyêei. Kpɛ́ni fêi, a kpɔŋ-mâa tɛɛ núu támaa pɔ, a kpɔŋ mâa tɛɛ ḿbɔ máŋ.

3Ka kála ti Purisela ma da Akoila, nyíi-ŋai díkaa a ḿarâa-tii kɛ-ɓela Kôrai kponôi,

4nyíi-ŋai dílêwo sèe a sɛɣɛ ŋáfulu-laai mɛni mai. Ńyãa tɔnɔ nɔ́ fa sɛɣɛi-fei tɛ̀ɛ dípɔ, kɛ́lɛ, Zɛ̃tai-ŋai Díkôrai-toli-kpɔŋ-ŋai kélee máŋ da sɛɣɛi-fei tɛ̀ɛ dípɔ.

5Ka kála ti máŋ Kôrai-toli-kpɔŋ ma nyíi gáa dípɛrɛi mui. Ka kála ti ŋáwɛli-kɛ-maa-nuui Epênetɔ ma, nyíi kɛ̀ a ǹúui maa-ŋuŋ e ǹíi pene Eesia Kôrai mɛni mai.

6Ka kála ti Mere ma, nyíi tíi kɛ̀ a gbanaŋɔɔ kásamâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Ka kála tí Ɛŋduloniko ma da Zûnia, nyíi-ŋai díkaa a ŋánûai. Dí kɛ̀ a ḿarâa kpini-pɛrɛ mu ƀela. Díkaa a nûa kpaya-kpaya zia-ƀelai sama. Dí kɛ̀ a Kôrai-ƀela ńduɛ.

8Ka kála ti Ɛŋpiliâtɔ ma, nyíi gáa a ŋáwɛli-kɛ-maa-nuu Kúnuu-namui kponôi.

9Ka kála tí Ɔɔbânɔ ma, nyíi gáa a kúƀarâŋ-tii kɛ-nuu Kôrai kponôi da ŋáwɛli-kɛ-maa-nuui Siteezi.

10Ka kála tí Apɛ̂lɛ ma, nyíi a gbîŋ lɛ́ Kôrai mɛni mai. Ka kála tí diai dîa díkaa Alisitobulu ŋɔsuui sui.

11Ka kála tí ŋánuui Ɛɛlôdiɔŋ ma. Ka kála tí Naasesɔ ŋɔsuui su-ƀelai dîa, nyíi-ŋai díkaa a Kúnuu-namui pɔɔi.

12Ka kála ti Tolaifinɛ ma da Tolaifosa, nyíi-ŋai díkaa a Kúnuu-namui ŋɔtii-kɛ-ƀelai. Ka kála tí kúwɛli-kɛ-maa-nuui Pɛɛsi ma, nyíi tíi kɛ̀ a gbanaŋɔɔ Kúnuu-namui mɛni mai.

13Ka kála ti Lûfɔ ma, nyíi gáa kpɔ́ a Kôrai-nuu lɛ́lɛɛi, da ǹee máŋ, nyíi ŋa gáa nɔ́ yɛ̂ɛ ńeei.

14Ka kála tí Aseŋkutɔ ma, Falegɔŋ, Ɣêmii, Patoloba, da Ɣêma, é pɛ́lɛ kúƀarâai dîa, nyíi-ŋai díkaa díkɔlɛi.

15Ka kála ti Filologɔ ma, Zûliɔ, Nɛleyɔ da ŋɔsaaƀɔlɔ, da Oliŋpa, é pɛ́lɛ Ŋ̀âla-ƀelai kélee dîa da dîa-ni díkaa naai.

16Ka kála tí kákîe-ni dîa a la-kpɔ see-maa maa waa. Kôrai-toli-kpɔŋ-ŋai kélee dí fàa kâa.

17Ŋa kákpera fêi, ŋánûa, a gɛ́ɛ ka kámɛi káa a diai da pâ a ŋa-kɔlɛ-mɛni da mɛni-kpanaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa, nyíi-ŋai dítɔ̂i zɛŋ-lɛɛi ma ka zɔlɔ ƀôi; ka yao dîa.

18Kpɛ́ni fêi, núu kɛɛ-ŋai ti dífa tíi kɛ̀ Kúnuu-namui Kôrai mi, fɛ̂ɛ díkpîŋ nia-mɛni kɛ́ɛ, ǹyaŋ da moo-ƀelai pɛ̀lɛ a wóo lɛ́lɛɛ-ŋa da laa-maa-tɛ woo-ŋa.

19Kpɛ́ni fêi, berei máŋ núu kélee dí gɔ́lɔŋ la a gɛ́ɛ woo-mɛni káa káyêei, ǹyaŋ ńii nɛ̃ɛ kámɛni mai, ŋa ŋ̀wêlii ka kɛ́ a kátareɛ mɛni lɛ́lɛɛ mɛni ma, káfè kɛ̀ a sɔnyɔ̂ŋ-mɛni kɔlɔŋɔɔ;

20gɛ̀ ní, nii-see Ɣalai a pâi Sêtɔŋ lɔ̂i kákɔɔ mu a maa félaa. Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔƀɛlɛ-sêei é kɛ́ kâa.

21Marâŋ tii kɛ-nuui Temete è fàa kâa. Lusiyɔ máŋ è fàa kâa da Zesiŋ é pɛlɛ Sɔsipatɔ ma, nyíi-ŋai díkaa a ŋánûai.

22Ńyãai ŋ́gaa a gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛɛ-nuui Tɛ̂tiyɔ, ŋá fáa káa Kúnuu-namui kponôi.

23Geeyɔ, nyíi ŋ́gaa ŋɔpɛ́rɛi mui, e fáa kâa. Kôrai-toli-kpɔŋ su-ƀelai kélee da kɔyaŋ ŋɔpɛ́rɛi mu máŋ. Elɛɛtɔ, nyíi gáa a daa sɛŋ-kaoi láâi-kɛ-nuui, da kúƀarâŋ Kwáatɔ dí fàa kâa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

[24Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔƀɛlɛ-sêei é kɛ́ kákelee kâa. É kɛ́ ti.]

Gɔlɔ-kpɛɛ-ŋa laa-maa-tɛ wooi

25Laa-maa-tɛ é tɛ́ɛ Ɣâla pɔ nyíi pɔ̂ri è kɛ̀ mì a gɛ́ɛ e kasu kpanaŋ yɛ̂ɛ berei ŋátuŋ lɛ́lɛɛi a mò la da berei ŋa Zîsɛ Kôrai maa-mɛni ƀo lai. Ɲorɛ-wooi ká ti nyíi wɔ́lɔ kɛ̀ noo-perei a tãi su kôyaa,

26kɛ́lɛ, a nâa kula fíeŋ ŋái. Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai díkɔlɔ pɔ̃yɛɛi a ǹɔii-ŋai kélee kɛ́ da ŋorɛ-wooi ŋí kɔlɔŋ. Ɲwɔlɔ-wɔlɔ Ɣalai ƀe mò ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dîa a gɛ́ɛ dí nyíŋi kɛ́ a gɛ́ɛ ǹɔii-ŋai dí ǹaa-lai maa-mɛ̂ni siɣe a tɔ̃yâ.

27Laa-maa-tɛ̂ é tɛ́ɛ dáre Ɣala tɔnɔi pɔ́ wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ Zîsɛ Kôrai sârai! É kɛ́ tí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 1

La-ti-maa

1Ńyãa Pɔ̂ɔ, Ɣâla è ńdòli kwa ḿarâŋ nuui Soteni a ŋɔnîa mɛnii a gɛ́ɛ ŋá kɛ́ a Zîsɛ Kôrai ŋɔsia-nuu da kúƀarâŋ Soteni,

2Ɣâla-toli-kpɔŋ gáa Kɔleŋ da diai dímaa waai Zîsɛ Kôrai kponôi, e pɛlɛ diai kélee dîa díkaa kwaa kélee mai Ɣâla e dítòli a Ɣâla-ƀela gîe ma dí Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai láa tóli nyíi gáa a kwa dîa-ni Kúnuu-namui:

3Ƀɛlɛ-sêe da lii-sêe dí kɛ́ káyêei é kula Kúnâŋ Ɣâla yêei da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai.

M̀ɛlɛ-sêei maa sɛɣɛi-fei

4Ŋa Ŋáɣâlai sɛɣêi fè kámɛni ma a tãi kélee m̀ɛlɛ-seei mɛni ma nyíi Ɣâla è dɛ̀ɛ kápɔ Zîsɛ Kôrai kponôi,

5kpɛ́ni fêi, ká kɛ̀ a tɔɔ-ƀela pere sii kélee su gbonôi lóno-woo kélee su da táre kélee,

6yêɛ berei máŋ Kôrai m̀aa sêre-faai è lɔ̀ la kpɔ́ kákponôi

7a gɛ́ɛ M̀ɔlêŋ ŋɔsama-sɛŋ da kélee fé kpɛ̀ɛ káyêei, a tãi kákaa Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai maa-kpɛnii la a gɛ́ɛ é gbîŋ lɛ́ kâa,

8nyíi pâi kásonîi é lɛ́ɛ la zu gbɛɛ ŋái é pá a gɛ́ɛ ka sɔŋ fé lɛ́ɛ kâa Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔɣelei mai.

9Ɣâla sãâi, nyíi kátòli Ǹóŋ Zîsɛ Kôrai Kúnuu-namui ŋɔkɛ-naai sui.

Kôrai ŋá kɔlɛɛ̂i?

10Ŋánûa, ŋa kákpera fêi Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai láai su a gɛ́ɛ kákelee ka fáa a gɛ́ɛ káfè kɛ̀ a káŋa kɔlɛɛ, kɛ́lɛ, ka kɛ́ zu tɔnɔɔ gili-ŋa-sia tɔnɔi su da m̀ɛni-ŋa-teɛɛ tɔnɔi.

11Kpɛ́ni fêi, ŋánûa, Kulowe-ƀela dí mo ḿâ a gɛ́ɛ laa-saa káa káloai.

12M̀ɛnii ŋa môi, zu-kulai ƀa kátà-ni ka mò kâa, “Ńgaa a Pɔ̂ɔ pɔ́ɔ,” da-ni dîyɛɛ, “Ńgaa a Apolo pɔ́ɔ,” da-ni dîyɛɛ, “Ńgaa a Sîfa pɔ́ɔ,” da-ni dîyɛɛ, “Ńgaa a Kôrai pɔ́ɔ.”

13Kôrai ŋá kɔlɛɛ̂i? Dí Pɔ̂ɔ kpàmo wúru su-tíyeŋɔɔ ma kámɛni ma? Kpaa máŋ dí kábatâi kɛ̀ Pɔ̂ɔ láai su?

14Ŋa Ɣâla sɛɣêi fè a gɛ́ɛ fé kátɔnɔ kpîŋ batâi kɛ́ ni é kúla Kulepɔ pôlu da Geeyɔ,

15a gɛ́ɛ núu da fé mò a gɛ́ɛ dí kábatâi kɛ̀ ńaâi su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

([16]Ŋá Tɛfɛnɛ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee batâi kɛ̀ máŋ. É kúla nyíŋi pôlu, fé gɔ́lɔŋ à kɛ̀ ŋa núu da kpɛni batâi kɛ̀ ŋɔ́nɔ.)

[17]Kpɛ́ni fêi, Kôrai fé ńdɛ̀ɛ ní a gɛ́ɛ ŋá batâi kɛ́, kɛ́lɛ, è ńdɛ̀ɛ a gɛ́ɛ ŋa Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀo. Fé wóo kpaya-kpaya ƀo ni a gɛ́ɛ Kôrai ŋɔsaa-wuruii su-wála-wala é kpéra.

Kôrai káa a Ɣâla ŋɔwála-wâlai da ŋɔtárei

[18]Zaa-wuruii maa-wooi káa nɔ́ a ƀoo-woo diai ŋɛ́i díkaa saâi, kɛ́lɛ, kúai kúƀaloɔ̂i, gáa kúŋɛi a Ɣâla ŋɔwála-walai.

[19]Kpɛ́ni fêi, bɔ̃yɛɛ̂i, "Ŋa pâi dare-ƀelai dítarei su karaâi, ŋa ŋôya-ƀelai dítarei kpera."

[20]Dare-nuui kɔɔ? Gɔlɔ-pɔ̃yɛ-nuui kɔɔ? Ǹ́ɛniɛi ŋí su yeli-tɔɔ-nuui kɔɔ? Diai da díkpîŋ kula a tare-ƀela ǹɔii ŋí sui, Ɣâla fé gɛ̀ ní dí kɛ́ a ƀoo-ƀela?

[21]Kpɛ́ni fêi, berei Ɣâla ŋɔtárei káa lai, ǹ́ɛniɛi su-ƀelai dífe Ɣâla kɔlɔŋ ni táre su, Ɣâla líi lâai a gɛ́ɛ diai laa-la káa díyêei, a díƀalo kúƀoo-Ɣâla-wooi sarâi.

[22]Kpɛ́ni fêi, Zûu-ŋai da ŋɛi-kɛ-maa kôri, Gurii-ŋai díkɛ táre kôri.

[23]Kɛ́lɛ, kwa Kôrai kpamo mɛnii ƀo nyíi gáa a Zûu-ŋai perêi-kpáaŋ-sɛŋ, e ƀò a ƀoo-mɛni Zɛ̃tai-ŋai ŋɛi.

[24]Kɛ́lɛ, Zûu-ŋai da Gurii-ŋai nyíi-ŋai Ɣâla è dítòlii, Kôrai káa díŋɛi a Ɣâla ŋɔwála-walai da ŋɔtárei.

[25]Kpɛ́ni fêi, Ɣâla ŋɔƀoo-mɛnii káa a tare-mɛni é tɛ́ɛ núu-kpune ŋɔtárei ma, ŋɔmɛni fii-kpɛɛi kɛ́ ƀò a mɛni-kpanaŋ é tɛ́ɛ núu-kpune ŋɔmɛni-kpanaŋ ma.

[26]Ŋánûa, ka kákili ŋá sia berei ma Ɣâla è kátòli lai. Kátama-ɣele káfe táre ni yɛ̂ɛ berei ǹ́ɛniɛi ŋí su tua-perei káa lai. Kátama-ɣele wála-wala-laa fe káyêei. Kátama-ɣele káfe a kâloŋ-lonii.

[27]Kɛ́lɛ, Ɣâla è ƀoo siɣe ǹ́ɛniɛi ŋí su a gɛ́ɛ é tare-ƀela ŋumɛ la. É fii-kpɛɛ siɣe ǹ́ɛniɛi ŋí su é wála-wala-ƀela ŋumɛ la.

[28]Ɣâla è zɛŋ nyíi siɣe ǹyeŋɔ̂i ǹɔii su núu-kpune ŋɛ́i naɣîŋɔɔi mɛi, zɛŋ nyíi máŋ ve ǹ́ɛniɛi ŋí sui, a gɛ́ɛ é zãâi kélee kpɛtɛ la díkaa ǹ́ɛniɛi sui,

[29]a gɛ́ɛ núu-kpune fé yoŋka tee Ɣâla ŋɛ́i.

[30]Nya ƀe kúfulu-laai a kûla ǹyêei Zîsɛ Kôrai kponôi, nyíi ǹyaa Ɣâla e gɛ̀ a ku-tárei, kútɔ̃yâ laa-lai, kúmaa-waa-laai, da kúmaa-tee-laai.

[31]Mɛni ma, yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, "Ǹúui a yoŋka tèei, tɔɔ é yoŋka tée Kúnuu-namui maa-mɛni ma."

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 2

Pɔ̂ɔ è Kôrai kpamo-mɛnii ƀô

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Ŋánûa, tãi ŋá pà la kápɔi, fé pá ní kápɔ a gɛ́ɛ ŋa Ɣâla ŋɔsêre-faai kɛ́ kâa a wóo kpaya-kpaya da táre-woo.

2Kpɛ́ni fêi, ŋa gbɛ̀tɛ ŋ́gili ŋá a gɛ́ɛ fé mɛni da kɔlɔŋ kásama é kúla Zîsɛ Kôrai pôlu da kpamo-mɛnii.

3Ŋá kɛ̀ kásama a fii-kpɛɛ da yao kɛ́tɛ e pɛlɛ kpɛ̃lîŋ ma.

4Ńono-woo da m̀ɛnii ŋá kɛ̀ m̀ôi dífe kɛ́ ni nɔ́ a la-nɛ̃ɛ maa-tare woo-ŋa, kɛ́lɛ, dí kɛ̀ a M̀ɔlêŋ ŋɔmɛni-ŋa-lɛɛ da ŋɔwála-walai,

5a gɛ́ɛ kálaa-lai fè kɛ̀ núu-kpune ŋɔtáre ma, kɛ́lɛ, é kɛ́ Ɣâla ŋɔwála-walai su.

Ɣâla è Ŋɔmɔ̂leŋ lɛ̀

6É máŋ kɛ́ tí, à kɛ̀ a kúai kúƁɔlɔ̂i M̀ɔlêŋ kponôi ku sama, kwa tare-woo-ŋa Ɓo, berei máŋ vé la a ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su tare-woo-ŋa, kpaa máŋ ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su mɛi-Ɓelai dítare-woo-ŋai, nyíi-ŋai gáa a sɛŋ fɛ̂ɛ dí sáai.

7Kɛ́lɛ, kwa Ɣâla ŋɔtáre loo-mɛni-ŋai lɛ̀, nyíi Ɣâla è gbɛ̀tɛ nàa tuɛ ŋ̀ɛ́niɛi ŋí kɔ́ɔ é lɛ́ɛ pâi pîlanii kúfolo-laai mɛni mai.

8Ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su nuu mɛi-Ɓelai dɔnɔ kpîŋ fé táre ní mɛnii ŋí su. Kpɛ́ni fêi, eêi kɛ̀ dîi táre zu, dîi fei Kúfolo laa-nuu-namui kpamôi wúru su-tíyeŋɔɔ ma.

9Kpɛ́ni fêi, yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, "M̀ɛnii nuu ŋɛ́i fé niî gáa niî, kpaa máŋ núu wóli fé niî mɛni níi, kpaa máŋ vé niî lɔ́ ní núu líi sui, m̀ɛnii Ɣâla a gbɛtɛ diai dí ŋ̀wɛ́li níi dímɛni mai."

10Ɣâla a gélee lɛ́ kûa M̀ɔlêŋ sârai. Kpɛ́ni fêi, M̀ɔlêŋ a sɛŋ kélee kɔ̀ri é tóo máŋ Ɣâla ŋɔtárei kpóŋ seêi ma.

11Kpɛ́ni fêi, gbɛ̂ɛ Ɓe m̀arâŋ-nuu ŋɔkili-ŋa-siai kɔ́lɔŋ é kúla maa-nuui tí kpîŋ ŋɔmɔ̂leŋ pôlu nyíi gáa gbonôi? Bere nɔ́ Ɓe máŋ núu fa târe la Ɣâla ŋɔkili-ŋa-siai su fɛ̂ɛ Ɣâla Ŋɔmɔ̂leŋ.

12Kúfe niî ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su tua-perei sɔlɔ Ɓo ni, kɛ́lɛ, kwa M̀ɔlêŋ sɔlɔ Ɓo nyíi kùla Ɣâla yêei a gɛ́ɛ ku táre zama-sɛŋ maa-mɛnii su Ɣâla e dɛ̀ɛ kúpɔi.

13Kúfa nyíŋi lɛ̀ wóo-ŋa su nyíi núu-kpune ŋɔtárei è nɛ̀ kûai, kɛ́lɛ, kwa nɛ̀ wóo-ŋa su nyíi M̀ɔlêŋ è nɛ̀ kûai, kú Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ-ŋai ŋá lɛ́ diai dîa M̀ɔlêŋ káa díkponôi.

14Núu-kpune tua-perei a gɛ̀ va Ɣâla Ŋɔmɔ̂leŋ ŋɔsama-sãai sɔlɔ Ɓo, kpɛ́ni fêi, díkaa nɔ́ ŋ̀ɛi a Ɓoo-sãa, va târe dímaa-mɛni su, kpɛ́ni fêi, núu a târe dímaa-mɛni su M̀ɔlêŋ sârai.

15Ǹúui M̀ɔlêŋ káa gbonôi, a mɛni kélee ŋá tèe, kɛ́lɛ, núu fa ŋɔmɛni ŋá tèe.

16"Kpɛ́ni fêi, gbɛ̂ɛ Ɓe Kúnuu-namui kíli ŋá mɛni kɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ é mɛni lɛ́ mà?" Kɛ́lɛ, Kôrai ŋɔkili-ŋa-siai káa kúyêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 3

Kúkaa a Ɣâla ŋɔtíi-kɛ-ƀela gîe ma

1Kɛ́lɛ, ŋánûa, fa pɔ̂ri lônoi kápɔ yɛ̂ɛ ǹûai M̀ɔlêŋ káa díkponôi, kɛ́lɛ, ŋa lônoi kápɔ yɛ̂ɛ ǹûai díkaa díkpîŋ-tua-pere-nyɔŋ sui, yɛ̂ɛ kwâtara-ŋa ƀe díkaa Kôrai kponôi.

2Ŋa káŋakɔŋ a niŋa-ŋíni-ya, mii-sɛŋ kpanaŋ fei. Kpɛ́ni fêi, káfe kɛ́ ni a kákpɛtɛɛ mɛni ma, káfe nîi máŋ kákpîŋ kpɛtɛ ni mɛni ma.

3Kpɛ́ni fêi, kákaa nîi kákpîŋ-tua-pere nyɔŋ su. Kpɛ́ni fêi, tãi tólo káa la kásama da laa-saai, káfe kákpîŋ tua-pere-nyɔŋ pôlu, kakɛ tua a nuu-kpune tua-pere?

4Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ núu tɔnɔ a mò, ǹyɛɛ, "Ńgaa a Pɔ̂ɔ pɔ́ɔ," da kpɛni ǹyɛɛ, "Ńgaa a Apolo pɔ́ɔ," gɛ̀ ní káfe nɔ́ a núu-kpune-ŋa?

5Gbɛ̂ɛ ŋaŋ ƀa Apolo? Gbɛ̂ɛ ƀa Pɔ̂ɔ? Díkaa nɔ́ a yée-mu-ƀela nyíi-ŋai kálaa-la sɔlɔ ƀô dísârai, yɛ̂ɛ berei Kúnuu-namui e tíi tɛɛ la dípɔ tɛi-tɛi.

6Ŋá sí-sɛŋ sì. Apolo é yá pù ma. Kɛ́lɛ, Ɣâla ƀe gɛ̀ é ƀɔlɔ.

7Mɛni ma, ǹúui a sí-sɛŋ sii, kpaa máŋ, ǹúui a yá pù mai, vé a sɛŋ da, fɛ̂ɛ nɔ́ Ɣâla nyíi a gɛ̀ e ƀɔlɔ̂i.

8Ǹúui a zí-sɛŋ sii, da ǹúui a yá pù mai dípɔrîɛi, da dífela-fei sɔlɔ ƀô yɛ̂ɛ berei dítii-ŋai káa lai.

9Kpɛ́ni fêi, kúkaa a Ɣâla ŋɔtii-kɛ-ƀela gîe ma. Kákaa a Ɣâla ŋɔkpâlaŋ, ká ƀò a ŋɔpɛ́rɛ.

10Yɛ̂ɛ berei m̀ɛlɛ-seei káa la nyíi Ɣâla e dɛ̀ɛ ḿbɔ yɛ̂ɛ pɛrɛ-tɔɔ-nuu táreɛ̂i, ŋá bɛ́rɛi pìlaŋ, núu da kpɛni káa dɔ̂i. Tɔɔ núu kélee e mɛi káa a berei a bɛ́rɛi tɔ̂i lai.

11Kpɛ́ni fêi, núu da fa pɔ̂ri pɛ́rɛ pîlanii é tɛ́ɛ nyíi ma Zîsɛ Kôrai e bìlaŋ.

12À kɛ̀ ǹyaŋ núu da à bɛ́rɛ pîlaŋɔɔi ŋí tɔ̀ɔ a gôo, káne, kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ, wúru, láa, kpaa máŋ mɔlɔŋ-kpaŋ

13da pâi núu kélee ŋɔtíi kɔ́lɔnîi; kpɛ́ni fêi, maa-ɣelei ti díi-ŋai da pâi lêi, kpɛ́ni fêi, da pâi lêi a ŋɔŋ, ǹyaŋ ŋɔŋ a pâi díi-ŋai kɔ̂nii núu tɛi-tɛi-ŋai dí gɛ̀i.

14À kɛ̀ bɛ́rɛ pîlaŋɔɔi ŋí núu kélee à dɔ̀ɔ à lɛ̀ɛ naa, maa-nuui a pâi fela-fei sɔlɔ ƀôi.

15À kɛ̀ núu da ŋɔtíi à kèreŋ, maa-nuui ŋɔpɛ́rɛ-tɔɔ sãai da pâi lánîi, berei máŋ ǹyaa kpîŋ a pâi ƀálôi lai, kɛ́lɛ, a pâi kɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ núu a tɛɛ ŋɔŋ su.

16Káfe gɔ́lɔŋ kákaa a Ɣâla ŋɔpɛ́rɛ Ɣâla Ŋɔmɔ̂leŋ kɛ́ ƀò kákponôi?

17À kɛ̀ núu da à Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi su kàra, Ɣâla a pâi zu karâi. Kpɛ́ni fêi, Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi maa waâi, ǹyaŋ maa-pɛrɛi ti ƀe kákaa la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Núu da fe gbîŋ pɛ̀lɛ. À kɛ̀ núu da káa kásama gáa gíli ŋá a gɛ́ɛ dáreɛɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su, tɔɔ maa-nuui é kɛ́ a ƀoo-nuu a gɛ́ɛ é táre.

19Kpɛ́ni fêi, ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-tarei káa a ƀoo Ɣâla ŋɛi. Kpɛ́ni fêi, bɔ̃yɛɛ̂i, "Ɣâla a dáre-ƀelai sôŋ díwôya-perei ma,"

20bɔ̃yɛɛ̂i ŋɔ́nɔ, "Kúnuu-namui e gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ dáre-ƀelai díkili-ŋa-siai káa nɔ́ kpɛni-kpɛni."

21Mɛni ma núu da fe yoŋka tèe a núu-kpune. Kpɛ́ni fêi, sɛŋ kélee káa a kápɔɔ,

22à ǹɛɛ ma kpîŋ é kɛ́ a Pɔ̂ɔ, kpaa máŋ Apolo, kpaa máŋ Sífa, kpaa máŋ ŋ̀ɛ́niɛi, kpaa máŋ fulu-laa, kpaa máŋ saa, kpaa máŋ tãi ŋí su, kpaa máŋ tãi pâi pâi, gélee káa a kápɔɔ;

23ǹyaŋ kákaa a Kôrai pɔ́ɔ; Kôrai ǹyaŋ kɛ́ ƀo a Ɣâla pɔ́ɔ.

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 4

Zia-ƀelai dítii

1Tɔɔ núu e gíli ŋá sía é pîlaŋ kûa yɛ̂ɛ Kôrai yée-mu-ƀela da Ɣâla ŋɔkili-ŋa-tɛi mɛni-ŋai mɛi-ƀela.

2Bere sii ŋí su, fɛ̂ɛ sɛŋ mɛi-ƀela dí kɛ́ a dísa̋a.

3Kɛ́lɛ, mɛni a kpera mâ gáa a mɛni-loŋ kuro-te a gɛ́ɛ ka ŋámɛni ŋá tée, kpaa máŋ mɛni ƀo-kêre mu-ƀela kélee. Fa ŋ́gbîŋ maa-mɛni ŋá tèe máŋ.

4Kpɛ́ni fêi, fé mɛni da kélee kɔlɔŋ é pîlaŋ ŋ́gbîŋ ma. Kɛ́lɛ, zu-kulai fa a gɛ́ɛ ḿaa waâi, kɛ́lɛ, ǹúui a ḿaa-mɛni ŋa tèei, ǹyaa ƀa Kúnuu-namui.

5Mɛni ma káfe mɛni ŋá tèe tãi tuɛ, é lɛ́ɛ zu Kúnuu-namui é pá. A pâi pâi a gbínii ŋɔloo-sãai fíeŋ ŋá e núu-kpune líi su mɛni ƀó. À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní, núu kélee a pâi Ɣâla ŋɔlaa-maa-tɛi sɔlɔ ƀôi.

6Ŋ́ánûa, ŋa nyíŋi kélee pɔ̃yɛ é pîlaŋ ń́yãa kpîŋ ma da Apolo kámɛni ma, a gɛ́ɛ ka mɛni-ŋai kélee maa kɔri kúsarâi nyíi-ŋa bɔ̃yɛɛ̂i, ka maa-tua kɛ́ a gɛ́ɛ kátɔnɔ kpîŋ káfe yoŋka tee a gɛ́ɛ kákaa a núu da-ni pɔ́ɔ ka tɔ́ɔ da-ni dîa.

7Kpɛ́ni fêi, gbɛ̂ɛ ƀa mɛni da kàa íkponôi a dee núu da kpɛni ma? Lé sɛŋ ƀe gáa íyeêi ífe zɔlɔ ƀo nii? À kɛ̀ ǹyaŋ í zɔlɔ ƀo, íkaa yoŋka teêi lé mɛni ma yɛ̂ɛ nya ƀe vé kɛ́ ní a sama-sɛŋ?

8Ka gâai kâa kálii a nâa láa! Ka gâai kâa ka nâa tɔɔ! Ka gâai kâa kákaa nâa a kâloŋ kúŋɛi pôlu! Kâi kɛ̀ a kâloŋ a gɛ́ɛ kwa kâa-ni kú gâloŋ-laai kɛ́ gîe ma!

9Kpɛ́ni fêi, gáa ŋ́gili ŋá a gɛ́ɛ kúai kúkaa a zia-ƀelai Ɣâla a kúlɛ a núu doo-mu-ŋa yɛ̂ɛ nûa ƀe dí dímɛnii ŋá tèe a gɛ́ɛ dí sáa; kpɛ́ni fêi, kwa kɛ́ nɔ́ a lɛ-sɛŋ ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su Ǹ̂ala-taa-kela-ŋai dîa da núu-kpune.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Kúkaa a ƀoo-ƀela Kôrai mɛni ma, kɛ́lɛ, kákaa a táre-ƀela Kôrai kponôi. Kúfii kpɛɛ̂i, kɛ́lɛ, kasu kpanaŋɔɔi. Da ƀâa kɛ̀ kâa, kɛ́lɛ, da díŋɛi nayîŋ kúmɛi.

11É síɣe tãi ŋí ma puru káa kúkɛ̂i kpele wɛli kɛ́ kúkɛ̀, kúmaa sáa, díkɛ kútuaŋ-tuaŋ, kúkɛ̂i fé ma.

12Kwa kôlo, kúkɛ tíi kɛ̀ a kúkpîŋ yée. Núu à lòno kûa, kú lûwa too ma. Núu a kúkpɔara, kú kúlii kpéle.

13Núu à kúlaa kàra, kú kɔ́ a gɛ́ɛ lii-sêe é kɛ́ kúloai kwa dîa-ni. É síɣe tãi ŋí ma kúkaa yɛ̂ɛ ŋ̀ɛniɛi ŋɔkala. Kúkaa a sɛŋ kélee maa-pɔrɔ.

14Fé nyíŋi pɔ̃yɛɛ̂i a gɛ́ɛ ŋa káŋumɛ, kɛ́lɛ, ŋa bɔ̃̀yɛ a gɛ́ɛ ŋa kalia-woo ƀô yɛ̂ɛ ŋáwɛli-kɛ-maa nia-pɛlɛɛ.

15Kpɛ́ni fêi, berei máŋ sɛŋ-lɛ-ƀela wála támaa káa la káyêei Kôrai kponôi, kánâŋ-ni dífe tama ni. Kpɛ́ni fêi, ŋá kɛ̀ a kánâŋ Zîsɛ Kôrai kponôi Duŋ Lɛ́lɛɛi sarâi.

16Gɛ̀ ní, ŋa kalia-woo ƀôi, ká kɛ́ a ḿbɔkɔɔŋ-ƀela.

17Mɛni ma ŋa Temete tɛɛ̂i kápɔ naa, nyíi gáa a ŋáwɛli-kɛ-maa loŋ sãa Kúnuu-namui kponôi, a gɛ́ɛ ńdûa-perei gáa Kôrai kponôi é maa mɛni too kákili ŋá, yɛ̂ɛ berei ŋa sɛŋ lɛ́ la dîa kwaa kélee ma Kôrai-toli-kpɔŋ kélee sui.

18Kata-ni yoŋkai yɛ̂ɛ nyaa ƀe fé kɛ́ ní pâi kápɔ.

19Kɛ́lɛ, à kɛ̀ Kúnuu-namui à fàa ma, ŋa pâi pâi kápɔ a maa félaa. Ḿve pâi ǹyoŋka-ƀelai ŋí dílono-ŋai mɛni ma, kɛ́lɛ, ŋa pâi gâai berei wála-wala káa la díyêei.

20Kpɛ́ni fêi, Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai kɔ́ɔ fé tɔ̂ni lóno ma, kɛ́lɛ, gɔ́ɔ tɔ̂i wála-wala ma.

21Lé ƀe ka ŋ̀wɛ̂lii? Ŋá pá kápɔ a fáa, kpaa ŋá pá kápɔ a wɛli-kɛ-maa sɔŋ lɛ́lɛ-pere su?

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 5

Wulu-wulu-kɛɛ maa-mɛni ŋa teɛɛ

1Tɔ̃yâ ma kú mɛni a gɛ́ɛ wulu-wulu kɛ́ɛ káa kásama, ŋwulu-wului nyíi ve diai dífe láa ní a Ɣalai dísamai. Kpɛ́ni fêi, núu tɔnɔ káa kásama ǹâŋ ŋɔnɛnii káa ǹyêei.

2Ǹyaŋ káyoŋkaâi! Vei pɔ̂ri kɛ̂i a sɛŋ ka wɔ́lɔ? Tɔɔ ǹúui a mɛnii ŋí kɛ́i, e kula kásama.

3-4Kpɛ́ni fêi, berei máŋ ŋ́gbono fe la kásamâi, ŋámɔ̂leŋ káa kásama. Ǹúui mɛnii ŋí kɛ̀i, ŋa ŋɔmɛnii ŋa tée Kúnuu-namui Zîsɛ láai su yɛ̂ɛ ŋà kɛ̀ kásama a tɔ̃yâ. Ka káŋa tɛ̀ gîe ma, ŋámɔ̂leŋ káa kásama da Kúnuu-namui Zîsɛ ŋɔwála-walai.

5Ka nalôŋ ŋí tɛ́ɛ Sêtɔŋ pɔ́ a gɛ́ɛ gbîŋ tua-pere nyɔŋ su é kara, a gɛ́ɛ ƀálo-laa é kɛ́ ŋɔmɔ̂leŋ yêei a Kúnuu-namui Zîsɛ ŋɔɣelei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Káyoŋka-teɛɛi fe lɛlɛ ni. Káfe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ kpólo-tɛ-sɛŋ kuro-te a gbólo kânei
kélee tɛ̀?

7Ka gbólo-tɛ-sɛŋ pɔlɔi kúla naa a gɛ́ɛ ká kɛ́ a kpólo kane nina, kpɛ́ni fêi, kákaa a
tɛ́-sɛŋ fé-zu kpolo a tɔ̃yâ. Kpɛ́ni fêi, Kôrai nyíi gáa a kútɛɛ-mɛi-ƀála-loŋ, da wɔlɔ
gula a sâla.

8Mɛni ma kwaa ku gúui kɛ́ kúfe gɛ a gbólo-tɛ-sɛŋ pɔlɔi nyíi gáa a mɛni nyɔ́mɔɔ
da lii-ŋwana, kɛ́lɛ, ku gɛ́ a dɛ-sɛŋ-fe-zu-kpoloi nyíi gáa a tenîŋ-ƀo-laa da tɔ̃yâ-
laai.

9Ŋá bɔ̃̀yɛ kápɔ naa ŋákɔlɔi su a gɛ́ɛ ka wulu-wulu kɛ-ƀela káfè kɛ̀ kákîe-ni pôlu;

10zu-kulai fa a gɛ́ɛ ka ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-wulu-wulu kɛ-ƀelai káfe mɛni da kélee kɛ̀ gîe-
ni dîa, kpaa máŋ sɛŋ wɛli-ƀela, kpaa máŋ ŋúma-ƀela, kpaa máŋ ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli-
ƀela. À kɛ̀ kà ǹûai ŋí ka wàla mɛni da kélee kɛ́ gîe ma, gɛ̀ ní fɛ̂ɛ nɔ́ ká kúla ǹɔii
ma.

11Kɛ́lɛ, ŋá kɔlɔ pɔ̃yɛ kápɔ naa a gɛ́ɛ ka nûa káfè kɛ̀ kákîe-ni pôlu nyíi-ŋai láa káa
dîa a gɛ́ɛ díkaa a káƀarâa, kɛ́lɛ, díkɛ wulu-wulu kɛ̀, sɛŋ-wɛli kɛ́ ƀo dîa, ɣâla-
pɔkɔɔŋ fɛli-ƀela, ǹûai da lono núu mai, lɔɔ-kpele-ƀela, kpaa máŋ ŋúma-ƀela-ka
maa-ƀelai káfe kálaa mii máŋ gîe ma.

12Kpɛ́ni fêi, le ƀe ŋa pɔ̂ri gɛ̂i e pîlaŋ la diai dífe Kôrai-toli-kpɔŋ sui dímɛni-ŋa-
teɛɛ ma? Diai díkaa Kôrai-toli-kpɔŋ sui dia fe káfa pɔ̂ri dímɛnii ŋá teɛ̂i?

13Diai dífe Kôrai-toli-kpɔŋ sui, Ɣâla ƀa dímɛnii ŋá tèe. Ka ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui kúla
kásama.

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 6

Mɛni-saa ƀóɔɔ diai dífe láa ní a Ɣâlai ŋɛ́i-tuɛ

1À kɛ̀ sɔŋ pu-maa káa kála kákîe-ni mɛni ma, ka pɔ̂ri liî kôtii diai dífe a tɔ̃yâ-
ƀelai díŋɛi é tɛ́ɛ la kaliɛɛ ma Ǹ̀ála-ƀelai pɔ?

2Káfe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Ǹ̀ála-ƀelai da pâi ŋ̀ɛ́niɛi ŋɔmɛnii ŋá teɛ̂i? À kɛ̀ ka pâi ŋ̀ɛ́niɛi
ŋɔmɛnii ŋá teɛ̂i, pɔ̂ri fé pâi kɛ̂i kâa a gɛ́ɛ ka m̀ɛni fii-kpɛɛ-ŋai kélee ŋá tee.

3Káfe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ kwa pâi Ǹ̀ála-taa-kela-ŋai dímɛnii ŋá teɛ̂i? À kɛ̀ ti gɛ̀ ní, kwa
pâi máŋ ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su mɛni-ŋai ŋá teɛ̂i a gbanaŋɔɔ e tɛɛ nyíti ma!

4A kɛ̀ mɛni kɛɛ-ŋai tí da kɛ̀ káyêei, fɛ̂ɛ ká dílaa diai ŋɛ́i dítɔ̂i fé ma Kôrai-toli-
kpɔŋ su lé mɛni ma?

5Ŋa nyíŋi ƀôi nɔ́ káŋumɛ mɛni ma. A pɔ̂ri kɛ̂i a sɛŋ a gɛ́ɛ táre-nuu kélee fé
kásama a gɛ́ɛ é mɛni ŋá tée kákîe-ni loai káai kákaa a Ǹ̀ála-ƀelai,

6kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ Ɣâla-nuu é lí a m̀arâŋ Ɣala-nuu kɔlɔ síɣe diai dífe a laa-la ƀelai dîa?

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Kákîe-ni kɔlɔ siɣeɛ káa nɔ́ a kalaŋɔɔ. Núu à lɛ́ɛ-mɛni ƀò a kálaa káfa káyee sèe mu lé mɛni ma? Lé ƀe káfa ǹɛɛ naa dí káwôyai?

8Kɛ́lɛ, káa kpîŋ ka lɛ́ɛ-mɛni ƀò a nûa láa kakɛ wôya kɛ̀ a dia, kakɛ máŋ gɛ a káa kpîŋ káƀarâa.

9Káfe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ diai dífe a tɔ̃yâ-ƀelai Ǹâla-taa kaloŋ-laai fé pâi kɛ̂i a dípɔɔ? Káfe kákpîŋ pɛ̀lɛ. Goyaŋ-wulu-wulu kɛ-ƀela, kpaa máŋ ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli-ƀela, kpaa máŋ wulu-wulu kɛ-ƀela, kpaa máŋ zinâai da díkîe-ni kɛ̀ a dínɛyaai,

10kpaa máŋ ŋuma-ƀela, kpaa máŋ sɛŋ wɛli-ƀela, kpaa máŋ lɔɔ kpele-ƀela, kpaa máŋ diai da lôno núu mai, kpaa máŋ sɛŋ kula-yeei kɛ-ƀela, Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai fé pâi kɛ̂i a dípɔɔ.

11Ǹyaŋ bere ƀe kata-ni ká kɛ̀ la. Kɛ́lɛ, dí kámaa waa, dí kálɛ, dí kákɛ a tɔ̃yâ-ƀela Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai láai su da Kúɣâlai Ŋɔmɔ̂leŋ.

Ka Ɣâla ŋɔfólo-laai maa tɛ́ kákponôi

12“Ŋa pɔ̂ri mɛni kélee kɛ̂i.” Kɛ́lɛ, mɛni kélee fé kpɔŋ-mâa káa zu. “Ŋa pɔ̂ri mɛni kélee kɛ̂i.” Kɛ́lɛ, fa pɔ̂ri ŋ́gbîŋ kɛ̂i a luɛ mɛni da kélee mu.

13“Mii-sɛŋ káa núu koi mɛni ma, núu koi kɛ́ ƀo mii-sɛŋ mɛni ma.” Ǹyaŋ Ɣâla a pâi dífeerɛ dísu karâi. Núu kpono fe wulu-wulu kɛ́-mɛni ma, kɛ́lɛ, gáa Kúnuu-namui mɛni ma, ǹyaŋ Kúnuu-namui kɛ́ ƀo núu kpono mɛni ma.

14Ɣâla e Kúnuu-namui mu siɣe saa yêei, ǹyaŋ a pâi kúmu siɣêi máŋ saa yêei a ŋɔwála-walai.

15Káfe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ kákpono-ŋai díkaa a Kôrai woŋo-ŋa? Mɛni ma ŋa pâi Kôrai ŋoŋo-ŋai siɣêi ŋá díkɛ a nɛnîi a gbîŋ tɛ̀ɛ sinâa pɔ sɛŋ-kao mɛni mai woŋo-ŋa? Ve ti a dɔnɔ kpîŋ!

16Káfe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ǹúui a kânaŋ nɛnîi ma nyíi a gbîŋ tɛ̀ɛ sinâa pɔ sɛŋ-kao mɛni mai da ǹyaa da kɛ̂ a kpono tɔnɔ? Kpɛ́ni fêi, bere ƀe bɔ̃yɛɛ̂i la, “Dífeerɛ-ŋɔɔ da pâi kɛ̂i a kpono tɔnɔ.”

17Kɛ́lɛ, ǹúui da Kúnuu-namui díkaa zu tɔnɔɔi da ǹyaa díkaa Ǹɔlêŋ tɔnɔi su.

18Káfe káyee pìli wulu-wulu kɛ́ɛ su. Sɔnyɔ̂ŋ da kpɛni kélee núu a gɛ̀i, gáa kpono ŋíni ŋa-pere; kɛ́lɛ, wulu-wulu kɛ-nuu a sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a gbîŋ kpono.

19Káfe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ kákponôi káa a Ɣâla-pɛrɛ Ǹɔlêŋ Maa Waai mɛni ma kákponôi, nyíi ka zɔlɔ ƀô Ɣâla yêei? Kápɔɔ fa kákpîŋ.

20Dí káyà a kásɔ̃ɔ. Mɛni ma ka pá a folo-laa Ɣâla pɔ

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 7

Ǹɛni-ŋai bîlaŋɔɔi tûa-laa mai

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Ǹɛni-ŋai ka bɔ̃̀yɛ ḿbɔ naai, ŋa pá nâa lônoi e pîlaŋ dîa. Ǹɛ́lɛɛ̂i a gɛ́ɛ surɔ̂ŋ fe lɛɣɛ nɛnî ma.

2Kɛ́lɛ, kpɛ́ni fêi, su-kɔɔŋ a pâ núu pɔ wulu-wulu kɛ́ mɛni mai, m̀aa nɛɛ̂i surɔ̂ŋ tɛi-tɛi kélee e gbîŋ-nɛni kula, nɛnî tɛi-tɛi kélee e gbîŋ-surɔŋ kula.

3Fɛ̂ɛ nɔ́ ǹyaŋ zurɔ̂ŋ e ŋɔnɛnîi líi láa, nɛnîi ǹyaŋ e ŋɔsurɔ̂ŋ líi láa.

4Kpɛ́ni fêi, nɛnîi ŋɔwála-wâlai fe gbîŋ-kponoi mɛi, kɛ́lɛ, ŋɔsurɔ̂ŋ ŋɔwála-walai káa mɛi. Bere nɔ́ ɓe ŋɔsurɔ̂ŋ ǹyaŋ ŋɔwála-wâlai fe la gbîŋ kponoi mɛi, kɛ́lɛ, ŋɔnɛnîi ɓe ŋɔwála-walai káa mɛi.

5Ka kánɛni-ŋai ká kɛ́ tîi kákîe-ni dîa kápɛrɛ-ŋai mu. Fɛ̂ɛ nɔ́ tãi da, à kɛ̀ a kákpɛtɛ-woo a gɛ́ɛ tãi kpua é lɔ́ káloai, ka kɛ́ Ɣâla-fɛliɛ su a maa-tãi ti. Kɛ́lɛ, tãi kpuai tí à tɛ̀ɛ, ka pá ŋɔnɔ pôlu kákîe ma. A wàla kɛ́ tí gɛ̀ ní lii-kpele fé pâi kɛ̂i káyêei, gɛ̀ ní Sêtɔŋ a pâi su-kɔ́ɔ̂ŋ tɛɛ̂i ká pɔ́ ká wulu-wulu kɛ́.

6Ŋa nyíŋi ɓôi nɔ́ ŋákili-ŋa-siai su, kɛ́lɛ, vé a tɔ̂ŋ ŋá dɛ̀ɛ kápɔ.

7Kài kɛ̀ yɛ̂ɛ ńyãa. Kɛ́lɛ, núu kélee a sama-sɛŋ sii tɛi-tɛi sɔlɔ ɓô Ɣâla yêei, núu da ŋɔ̂i káa a da kpɛni m̀arâŋ-nuu ŋɔ̂i kɛ́ ɓo a da kpɛni.

8À kɛ̀ a goyaŋ-nɛyaai da bɔɔ-nɛyaai ŋa mò a gɛ́ɛ ǹɛ́lɛɛ̂i dí lɛ́ɛ nɔ́ yɛ̂ɛ berei ŋ́gaa lai.

9Kɛ́lɛ, à kɛ̀ lii-kpele fé díyêei, fɛ̂ɛ nɔ́ dí surɔ̂ŋ kula da nɛnî. Kpɛ́ni fêi, ǹɛ́lɛɛ̂i a gɛ́ɛ surɔ̂ŋ é nɛnî kula, kpaa máŋ nɛnî é surɔ̂ŋ kula, é tɛ́ɛ la nɛnî kélee wɛli kɛ́ɛ la maa surɔ̂ŋ ma, kpaa máŋ surɔ̂ŋ kélee wɛli kɛ́ɛ la maa nɛnî ma.

10Diai dífe a goyaŋ, ŋa m̀ôi dîa, ńyãa fei, kɛ́lɛ, Kúnuu-namui ɓe m̀ôi a gɛ́ɛ nɛnî fé ŋɔsurɔ̂ŋ lɛ̂ɛ.

11Kɛ́lɛ à kɛ̀ nɛnî à ŋɔsurɔ̂ŋ lɛ̀ɛ, ǹɛ́lɛɛ̂i nɔ́ é lɛ́ɛ a gɔyaŋ. A wàla kɛ́ tí é pá pôlu da ŋɔsurɔ̂ŋ dí díloai kpɛtɛ. Ŋa m̀ôi ŋɔ́nɔ a gɛ́ɛ surɔ̂ŋ fé ŋɔnɛnîi lɛ̂ɛ.

12Ŋa m̀ôi ǹúu kpeli-ŋai dîa, Kúnuu-namui fei, a gɛ́ɛ à kɛ̀ nɛnî káa kúɓarâai da yêei nyíi vé a laa-la-nuui, ǹyaŋ a ŋ̀wɛ̂lii da ǹyaa dí tûa, vé ǹɛɛ.

13A kɛ̀ surɔ̂ŋ à kɛ̀ nɛnî yêei nyíi vé a laa-la-nuui, ǹyaŋ a ŋ̀wɛ̂lii da nɛnîi dí tua, nɛnîi fé ǹɛɛ.

14Kpɛ́ni fêi, zurɔ̂ŋ nyíi laa-la fé ǹyêei a maa-waa-laa sɔlɔ ɓô nɛnîi sarâi. Ǹɛnîi ǹyaŋ laa-la fé ǹyêei a maa-waa-laa sɔlɔ ɓô ŋɔsurɔ̂ŋ sarâi. À wàla kɛ́ ti, kánîa-pɛlɛɛi maa fé pâi waâi, kɛ́lɛ, yɛ̂ɛ berei gáa lai, dímaa waâi.

15Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ǹúui nyíi laa-la fé ǹyêei é gbɛtɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ dí táa, tɔɔ dí táa. Bere sii ti su, kúɓarâŋ-nuui tí, é máŋ kɛ́ a nɛnî kpaa surɔ̂ŋ, zɔŋ fé zu. Kpɛ́ni fêi, Ɣâla a kútoli lii-sêe ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Nɛnî, í gɔ́lɔŋ léŋ a gɛ́ɛ ya pâi ísurɔ̂ŋ ƀálôi? Surɔ̂ŋ, í gɔ́lɔŋ léŋ a gɛ́ɛ ya pâi ínɛnîi ƀálôi?

Ka tûa yɛ̂ɛ berei Ɣâla è ká tòli lai

17Kɛ́lɛ, tɔɔ nɔ́ núu kélee e vulu-laai kɛ́ Kúnuu-namui e dɛ̀ɛ bɔi, vulu-laai nyíi Ɣâla e dòli mai. Ŋátɔ̂ŋ ká ŋí Kôrai-toli-kpɔŋ kélee su.

18Diai kélee Ɣâla è dítòlii, da-ni dí kɛ̀ a díseɛɛ kpono mɛi? À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní, tɔɔ maa-nuui tí fé ǹyée kúla ŋɔsee-kpono mɛi laai mû. Diai kélee Ɣâla è dítòlii, da-ni dífe kɛ́ ní a díseɛɛ kpono mɛi? À kɛ̀ tíi, gɛ̀ ní maa-nuui tí fé ǹyée see ní see-kpono mɛi mɛni mu.

19Kpɛ́ni fêi, núu kɛ́ɛ a zeɛɛ kpono mɛi, kpaa máŋ, núu kɛ́ɛ vé see ní kpono mɛi fé a mɛni da, kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ é Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa.

20Fɛ̂ɛ núu kélee é lɛ́ɛ nɔ́ a berei è kɛ̀ la Ɣâla é dólii.

21Í kɛ̀ a luɛ dílɛɛ pâi ítolîi? Ílii fe sɛ̀lɛŋ. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ pere káa íyeêi a gɛ́ɛ íŋuŋ ma-ƀoi sɔlɔ ƀó, gɛ̀ ní, kɔ a maa-perei ti.

22Kpɛ́ni fêi, ǹúui dí dòli Kúnuu-namui kponôi yɛ̂ɛ luɛi, gáa a Kúnuu-namui ŋɔŋuŋ-ma-ƀo. Bere nɔ́ ƀe è kɛ̀ la a ǹúui kɛ̀ a ŋuŋ ma ƀóɔ tãi dí dòli lai, gáa a Kôrai ŋɔluɛ.

23Dí káyà a kásɔ̃ɔ. Káfè kɛ̀ a núu-kpune ŋɔluɛ-ŋa.

24Mɛni ma ŋánûa, berei nɔ́ núu kélee è kɛ̀ la díkɛ dòlii, tɔɔ nɔ́ da Ɣâla dí lɛ́ɛ tí.

M̀are-kɛ̂ɛi bîlaŋɔɔi gɔyaŋ-ŋai da bɔɔ-nɛyaai diai

25Káai a gɔyaŋ-ŋai, mɛni da fe ńa ŋá m̀ó káa é kúla Kúnuu-namui lá, kɛ́lɛ, ŋa ŋ̌gbîŋ tarei lêi káa yɛ̂ɛ ǹúui zɑ̃̂ái Kúnuu-namui ŋɔmaloŋ-kaai sui.

26Ŋa gɔ́lɔŋ berei tãi ŋí su mɛni kpɔ̂lu-ŋai díkaa lai. M̀aa nɛ̃ɛ̂i núu kélee é lɛ́ɛ nɔ́ yɛ̂ɛ berei gáa lai.

27Nɛnî káa íyeêi? À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní káfè kùla kákîe ma. Nɛnî fé íyeêi? À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní ífe nɛnî kùla.

28Kɛ́lɛ, à kɛ̀ yà nɛnî kùla, ífe sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ ni. À kɛ̀ ǹyaŋ nɛnî à surɔ̂ŋ kùla, ve sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ ni. É máŋ kɛ́ tí, diai díkîe-ni kulâi, da pâi kɛ̂i ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su mɛni-kpɔ̂lui su, ǹyaŋ m̀ve ŋ̀wɛ̂lii ka kɛ́ zu.

29Zu kulâi ƀa, ŋánûa, tãi dí nèi, zu a nâa kpua. É síɣe tãi ŋí ma é lí tuɛ-pere, diai nɛnî káa díyêei, tɔɔ dí díɣeniɛi kɛ́ yɛ̂ɛ nya ƀe nɛnî fé díyêei.

30Diai wɔlɔ̂i, tɔɔ dí kɛ́ yɛ̂ɛ diai dífe wɔ́lɔ̂i. Diai lii-nɛ̃ɛ kulâi, dí kɛ́ yɛ̂ɛ diai dífe lii-nɛ̃ɛ kulâi, diai sãâ yâi, dí kɛ́ yɛ̂ɛ diai sãâ fé díyêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

31Diai tíi kɛ̂i a ŋ̀ɛ́niɛi su-sãai kɛ́leei, tɔɔ dí kɛ́ yɛ̂ɛ diai dífe tíi kɛ̂i a ŋ̀ɛ́niɛi su-sãai. Kpɛ́ni fɛ̂i, ŋ̀ɛ́niɛi ŋí kpɛtɛ-perei káa tɛɛ̂i.

32Ŋa ŋ̀wɛ̂lii lii-sɛlɛŋ kɛ́lee da fɛ́ kɛ́ kâa. Goyaŋ-surɔŋ, ɛ́ kɛ́ a gbáaŋɔɔ a Kúnuu-namui ŋɔmɛni-ŋai kɛ́lee, da berei a pɔ̂ri Kúnuu-namui líi lâai lai.

33Kɛ́lɛ, zurɔ̂ŋ nyii nɛnî káa ǹyɛ̂ei, gbáaŋɔ̂i a ŋ̀ɛ́niɛi su-sãai, da berei a pɔ̂ri ŋɔnɛnî̀i líi lâai lai.

34Ŋɔkili-tɔɔ-maai ŋáa kɔlɛɛ̂i. Goyaŋ-nɛni, kpaa máŋ nɛnî-kpela kpáaŋɔ̂i a Kúnuu-namui ŋɔmɛni-ŋai, da berei a pɔ̂ri kɛ̂i la a gbono da ŋɔmɔleŋ maa-waai. Kɛ́lɛ, nɛnî̀i nyíi surɔ̂ŋ káa ǹyɛ̂ei, gbáaŋɔ̂i a ŋ̀ɛ́niɛi su-sãa, da berei a pɔ̂ri ŋɔsurɔ̂ŋ líi lâai lai.

35Ŋa nyíŋi ƀôi nɔ́ kákpɔŋ-mâai mɛni ma. Fɛ́ môi a gɛ́ɛ ŋá mɛni-kpanaŋ láa káyɛ̂ei. Kɛ́lɛ, m̀ɛnii nyíi zɑ̃ɑ̂i, nya ƀe ŋa môi kâa, a gɛ́ɛ káfe kákili-tɔɔ-maai ŋáa kɔlɛ Kúnuu-namui ŋɔtíi su.

36À kɛ̀ surɔ̂ŋ da káa nɛnî wɛli kɛ̂i, ǹyaŋ è gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ dûa-pere fɛ́ sãa ní ɛ́ pîlaŋ nɛnî̀i tí ma, à kɛ̀ a ŋ̀wɛ̂lii ɛ́ gula a maa félaa, à kɛ̀ ǹyaŋ gáa a sɛŋ fɛ̂ɛ ɛ́ gula, tɔɔ ɛ́ gɛ́ yɛ̂ɛ berei a ŋ̀wɛ̂lii lai. Ve sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ ni. Tɔɔ dí díkî̀e kula.

37Kɛ́lɛ, à kɛ̀ surɔ̂ŋ da káa nɛnî wɛ́li kɛ̂i, ǹíi kpeleɛ, ve kpaaŋ ní a gɛ́ɛ ɛ́ nɛnî̀i kpîŋ kúla, ǹyaŋ à gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ da ǹyaa dífe díkî̀e kula, gɛ̀ ní a mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀.

38Mɛni ma ǹúui à nɛnî wɛ́li kɛ̀ ɛ́ gula a nɛnî̀i, a mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́. Ǹúui nyíi a nɛnî wɛ́li kɛ̀ va gulâi, a mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ ɛ́ tɛ́ɛ m̀arâŋ-nuui ma.

39Nɛnî káa nɔ́ ŋɔsurɔ̂ŋ mɛni ma tãi nɔ́ gáa la ɣele mai. À kɛ̀ ŋɔsurɔ̂ŋ à sàa, gɛ̀ ní ŋuŋ ma ƀɔ́ɔi a gɛ́ɛ surɔ̂ŋ nyíi kɛ́lee a ŋ̀wɛ̂lii ɛ́ gula, à kɛ̀ nɔ́ maa-surɔŋ káa a Kôrai-nuu.

40Kɛ́lɛ, ŋákili-ŋa-siai su, à kɛ̀ à lɛ̀ɛ a pɔɔ-nɛnî lii-laa a pâi kɛ̂i ǹyɛ̂ei. Ǹyaŋ ŋa gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Ɣâla Ŋɔmɔleŋ káa ŋ́gbonôi.

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 8

M̀ii-sãai da dɛ̀ɛ ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa pɔi

1M̀ii-sãai da dɛ̀ɛ ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa pɔi, ŋa pá nâa lônoi ɛ́ pîlaŋ dîa. Kú gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ "táre káa kúkelee kúyɛ̂ei." "Táre" a núu kɛ̀ a yoŋka-nuu, kɛ́lɛ, wɛli-kɛ-maa a núu kponôi kpanaŋ.

2À kɛ̀ gáa núu da kíli ŋá a gɛ́ɛ è sɛŋ da kɔlɔŋ, ve niî gɔ́lɔnî̀i yɛ̂ɛ berei gáa a berei fɛ̂ɛ ɛ́ sɛŋ gɔ́lɔŋ lai.

3Kɛ́lɛ, à kɛ̀ núu a Ɣâla wɛ̀li, gɛ̀ ní Ɣâla è gɔ́lɔŋ.

4Mɛni ma a kɛ̀ a mii-sɛŋ da dɛ̀ɛ ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa pɔi da miɛɛ, kú gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ "ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛ́ ɣele ma. Ɣâla tɔnɔ nɔ́ ƀe naa."

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Kpɛ́ni fêi, tãi da, zãâi ɣâla láa káa diai, díkaa ŋelei su kpaa ǹɔii mâ tõyâ mai
"ɣâla" támaa káa naa da "nuu-namu" támaa.

6É máŋ kɛ́ tí, a kɛ̀ a kúa, Ɣâla tɔnɔ nɔ́ ƀe gáa naa. Ǹyaa ƀa Nàŋ-nuui nyíi sɛŋ kélee
è kùla ǹyêei da nyíi kúkaa ɣele ma mɛni mai. Nuu-namu tɔnɔ nɔ́ ƀe gáa naa.
Ǹyaa ƀa Zîsɛ Kôrai, nyíi sɛŋ kélee káa ɣele ma zarâi da nyíi kúkaa ɣele ma zarâi.

7Kɛ́lɛ, dárei ŋí fé núu kélee yêei. Kɛ́lɛ, ǹúui da-ni, nyíi-ŋai wɔ́lɔ kɛ̀ ɣâla-pɔkɔɔŋ
fɛlîi, da m̀ii-sɛŋ mîi nyíi gáa díkili ŋá a gɛ́ɛ gáa a ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai díɣâla-mii-sɛŋ.
Díkili-ŋa-siai fii kpɛɛ̂i.

8Mii-sɛŋ fé pâi kúkɛ̂i a gɛ́ɛ Ɣâla é ǹyée see kúmu. Ve a mɛni nyɔ́mɔɔ a kɛ̀ kúfa
mii-sɛŋ sii da mii. Kɛ́lɛ, a kɛ̀ kwà maa-mii-sɛŋ tí mii, nyíti fé pâi káƀaloi.

9M̀ɛnii ka pɔ̂ri gɛ̂i nya ƀa ka kámɛi káa. A wàla kɛ́ tí, gɛ̀ ní káŋuŋ-ma-ƀoi a pâi
kɛ̂i a vii kpɛɛ-ƀelai perêi kpáaŋ-sɛŋ.

10Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ núu da a íkàa ílaa mîi teƀele ma ɣâla-pɔkɔɔŋ ŋɔpɛ́rɛi mu, yái
íkaa a táre-nuui, a kɛ̀ maa-nuui tí ŋɔkili-ŋa-siai fii kpɛɛ̂i, gɛ̀ ní ǹíi fé pâi kpelêi a
gɛ́ɛ é m̀ii-sɛŋ míi nyíi da gula a sâla ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai diai?

11A kɛ̀ tí, gɛ̀ ní vii kpɛɛ-nuui ŋí, nyíi gáa a kúƀarâŋ-nuu nyíi Kôrai è sàa mɛni
mai, zu a kâra ítarêi sarâi.

12Mɛni ma kà sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a káƀarâa nyíi-ŋai díkili-ŋa-siai fii kpɛɛ̂i, ka díkili-ŋa-
siai kara, gɛ̀ ní ka sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a Kôrai.

13Mɛni ma à kɛ̀ mii-sɛŋ à gɛ̀ ḿarâŋ-nuui e tóo, gɛ̀ ní fé pâi sua miî, tãi da fa la
ḿarâŋ-nuui kɛ́ la é tóo.

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 9

Zãâi maa nɛ̃ɛ̂i sia-nûu é zɔlɔ ƀoi

1Ŋuŋ ma fé ƀó ni? Sia-nûu fa ńyãa? Fe niî Kúnuu-namui Zîsɛ káa ni? Káfe a ŋátii
m̀aa sêre-faa Kúnuu-namui sârai?

2A kɛ̀ fe a sia-nuu nuu da-ni ŋɛi, tõyâ ma, ńgaa a sia-nuu káŋɛi; kpɛ́ni fêi, káa ƀa
ŋásia-nuu-laai maa-ŋɛi-kɛ-maa Kúnuu-namui kponôi.

3Nyíŋi ƀa ŋámaa kõɔ-wooi diai dîa da pɔ̂ri ḿaa kpɛɛ̂i.

4Ve a sɛŋ a gɛ́ɛ ku mii-sɛŋ sɔlɔ ƀó da kpele-sɛŋ?

5Vé a sɛŋ a gɛ́ɛ ku nɛnî kula kwa dîa-ni ku kɛ́ siâi yɛ̂ɛ zia-ƀelai kpeli-ŋai da
Kúnuu-namui ǹîa-ni é pɛ́lɛ Sífa ma?

6Kpaa máŋ kwa Banaba nɔ́ ƀe ve a sɛŋ a gɛ́ɛ kú tíi kɛ́ kúfulu-laai mɛni mai?

7Gbɛ̂ɛ ƀa kɔkuluƀa-tii kɛ̀ a gbîŋ-sɛŋ kɔlɛɛ? Gbɛ̂ɛ ƀa ƀa-kpɔmɔ-kpalaŋ kɛ̀ va
gbɔmɔ-ƀai da mii? Gbɛ̂ɛ ƀa niŋa mɛi káa va ŋíni-ya da sɔlɔ ƀô?

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Ŋa nyíŋi ƀôi núu-kpune ŋɔwála-walai su? Dɔ̂ŋ fé m̀ɛni tɔnɔi tí ƀó ní?

9Kpɛ́ni fêi, bɔ̃yɛɛ̂i Mose ŋɔtɔ̂ŋ su, “Ífe ǹiŋai lá ɣiri tãi gáa m̀ii-sãâi tânii lai.” Ǹiŋai ƀe Ɣâla kpáaŋɔ̂i mɛni mai?

10Ve lônoi a zu ponoɔ kúmaa-mɛni ma? Dí bɔ̃̀yɛ kúmɛni ma, kpɛ́ni fêi, gwaa-sí-nuui a gwaai sí a kili-kɛ-zu, m̀ii-sãai táŋ-nuui ké daŋ a kili-kɛ-zu a gɛ́ɛ a pâi da sɔlɔ ƀôi.

11À kɛ̀ kwa mɛni lɛ́lɛɛ sí kásama kámɔlêŋ mɛni ma, gɛ̀ ní gáa a mɛni kɛ́tɛ a kɛ̀ kwa káfulu-laai su mɛni lɛ́lɛɛ da sîɣe?

12A kɛ̀ gáa a sɛŋ a gɛ́ɛ núu da kpɛni-ŋa dí mɛni-ŋai ŋí dámaa sɔlɔ ƀó káyêei, gɛ̀ ní kúa máŋ ve a sɛŋ a gɛ́ɛ ku dámaa sɔlɔ ƀó e tɛɛ díwɔ̂i ma? É máŋ ké tí, kúfe niî zãâi sɔlɔ ƀo ní nyíi-ŋai gáa a sɛŋ fɛ̂ɛ kú dísɔlɔ ƀôi, kɛ́lɛ, kwa kúlii kpèle mɛni kélee su kúfa Kôrai ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi perêi kpaaŋ.

13Káfe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ diai da tíi kɛ̀ Ǹâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mui da dímii-sɛŋ sɔlɔ ƀô Ǹâla-pɛrɛ kɛ́tɛi mu, diai da tíi kɛ̀ teƀele mai, díkɛ zâla-sãai da sɔlɔ ƀo?

14Bere tɔnɔi ti nɔ́ ƀe Kúnuu-namui e mò la a gɛ́ɛ diai kélee da Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀôi, dí difulu-laai ké Duŋ Lɛ́lɛɛi sârai.

15Kɛ́lɛ, fe niî zãâi ŋí da sɔlɔ ƀó ni nyíi-ŋai gáa a sɛŋ fɛ̂ɛ ŋa da sɔlɔ ƀôi, kpaa máŋ fe kɔlɔ pɔ̃yɛ̂i a gɛ́ɛ ŋa sɛŋ da sɔlɔ ƀo yɛ̂ɛ zãâi ŋí. Kpɛ́ni fêi, maa nɛɛ̂i ŋá sáa e tɛɛ la núu kɛ́ɛ ma e ŋáyoŋka téɛɛi maa-sapoi kula ńyêei.

16Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ ŋà Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀò, gɛ̀ ní sâpo kélee fe naa yoŋka tée mɛni ma. Kpɛ́ni fêi, gáa a sɛŋ fɛ̂ɛ nɔ́ ŋá gɛ́. Kpalo ƀélaâi mâ à kɛ̀ ŋà wàla Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀo!

17À kɛ̀ ŋà nyíŋi kɛ̀ a ŋ́gbɔɔi-woo ŋa pâi fela-fei sɔlɔ ƀôi; kɛ́lɛ, à kɛ̀ ŋà wàla gɛ a ŋ́gbɔɔi-woo, gɛ̀ ní dí ńɛ̀ a gɛ́ɛ ŋá gɛ́.

18Gɛ̀ ní fela-fei ƀa ŋaŋ a le? Ǹyaa nɔ́ ƀa a gɛ́ɛ ŋátuŋ lɛ́lɛɛi ƀóɔ su, ŋá Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀó fela-fei fè kɛ̀ ma, fe zãâi kélee sɔlɔ ƀô Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀo mɛni ma, nyíi-ŋai gáa a sɛŋ fɛ̂ɛ ŋa dísɔlɔ ƀoi.

19Kpɛ́ni fêi, berei máŋ ŋ́uŋ-ma ƀóɔi la ǹúui kélee yêei, ŋa ŋ́gbîŋ ké a luɛ núu kélee mɛni ma a gɛ́ɛ ŋa núu támaa líi pene.

20À kɛ̀ a Zûu-ŋai pɔ́naa-pere, ŋá ŋ́gbîŋ kɛ̀ yɛ̂ɛ Zûu-nuu a gɛ́ɛ ŋa Zûu-nuu líi pene. A kɛ̀ a diai díkaa dɔ̂ŋ mui, ŋá ŋ́gbîŋ kɛ̀ yɛ̂ɛ dɔ̂ŋ mu-nuu, berei máŋ ńyãa kpîŋ ḿve la a dɔ̂ŋ mu-nuui a gɛ́ɛ ŋa dɔ̂ŋ-mu-ƀelai líi pene.

21A kɛ̀ a diai dífe dɔ̂ŋ mui, ŋá ŋ́gbîŋ kɛ̀ yɛ̂ɛ ǹúui ve dɔ̂ŋ mui zu-kulai fa, ḿve ké ní Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ mu. Kɛ́lɛ ŋá kɛ̀ Kôrai ŋɔtɔ̂ŋ mu a gɛ́ɛ diai dífe dɔ̂ŋ mui, ŋa dílii pene.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22A kɛ̀ a vii kpɛɛ-ɓelai, ŋá ŋ́gbîŋ kɛ̀ a fii kpɛɛ-nuu a gɛ́ɛ ŋa vii kpɛɛ-ɓelai líi pene. Ŋa ŋ́gbîŋ kɛ́ a sɛŋ kélee núu kélee mɛni ma a gɛ́ɛ ŋá kɔ́ pere-sii kélee su ŋá ǹúui da-ni ɓálo.

23Ŋá nyíŋi kélee kɛ̀ Duŋ Lɛ́lɛɛi mɛni ma a gɛ́ɛ ŋa ŋɔɓɛlɛ-sêei da sɔlɔ ɓo.

24Káfe gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ diai kélee da gbakpa-fulɔi kɛ̀i da gɛ̀ díkelee, kɛ́lɛ, núu tɔnɔ nɔ́ ɓa m̀aa-pui sɔlɔ ɓô? Ka kîrɛ siɣe a berei tí a gɛ́ɛ ka zɔlɔ ɓo.

25Ǹúui kélee a kɔ̂ a gbanaŋɔɔ gbakpa-fulɔi sui, a gbîŋ mɛi kâa pere sîi kélee su. Da gɛ̀ a gɛ́ɛ dí m̀aa pui sɔlɔ ɓó nyíi pâi karâi, kɛ́lɛ, kúwɔ̂i fé pâi karâi.

26M̀ɛni ma, ŋa kirɛ sìɣe a bere síi tí, fa kirɛ siɣe ńdɛ̂i. Bere ɓé ŋa namu kɔ̂ la, fa namu kɔ̂ yɛ̂ɛ núu a pɔara marâŋ ma é fãa tua.

27Ŋa ŋ́gbono lòkwa ŋá gɛ́ a ŋáluɛ a gɛ́ɛ tãi ŋa Ɣâla-woo ɓò la nûa dîai, Ɣâla fé ńyee kùla m̀û.

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 10

Ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛliɛ maa-lia-woo

1Ŋánûa, ŋa ŋ̀wɛ̂lii ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ kúnâŋ-ni kélee dí kɛ̀ ŋele-kɔlɔŋ kolei mu, díkelee dí tɛ́ɛ ǹyúo-loŋ loai.

2Díkelee da Mose-ni dí kɛ̀ zu tɔnɔ batâi yée mu, ŋele-kɔlɔŋ-kolei su da ǹyúo-loŋ.

3Díkelee dí Ǹâla-mii-sɛŋ tɔnɔi mìi.

4Díkelee dí Ǹâla ya tɔnɔi kpèle. Kpɛ́ni fêi, dí díkpele é kúla Ǹâla kɔnii su, nyíi lɛ̀ɛ dípôlui. Maa kɔnii ɓé kɛ̀ a Kôrai.

5Kɛ́lɛ, Ɣâla líi fé kɛ́ ní a ǹáa dí támaa ɣele yêei. M̀ɛni ɓe dí sàa la vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su.

6Mɛni-ŋai ŋí káa nâa a kúmɛni kɔ̂ŋ-maa a gɛ́ɛ káfe sɛŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa wɛli kɛ̀ yɛ̂ɛ berei dí gɛ̀ lai.

7Káfè kɛ̀ a ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli-ɓela yɛ̂ɛ berei díta-ni dí gɛ lai, yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, “Ǹûai dí sèe dí dílaa mii dí díkpele dí dímu siɣe a gɛ́ɛ dí pêle kɛ́.”

8Kúfe wulu-wulu kɛ̀ yɛ̂ɛ berei ǹúui da-ni dí gɛ̀ lai. Maa-ɣele tɔnɔi ti nuu wála buu feerɛ kao saaɓa ɓe sàa ma.

9Kúfe Kúnuu-namui su kɔ̂ŋ yɛ̂ɛ berei ǹúui da-ni dí gɛ̀ lai. Kali ɓe dípaa.

10Káfe káŋuŋ su-woo sàa yɛ̂ɛ berei ǹúui da-ni dí gɛ̀ lai. Núu su-kara-nuui è dísu kara.

11Ǹyaŋ mɛni-ŋai ŋí dí kɛ̀ a dia a gɛ́ɛ é kɛ́ a mɛni kɔɔŋ-maa. Kɛ́lɛ, dí dípɔ̃yɛ̂ kútare tɔɔ mɛni ma, kúai ŋ̀ɛ́niɛi gbɛɛ-ŋai a pâi kúpɔi.

12M̀ɛni ma ǹúui gáa gíli ŋá a gɛ́ɛ a pɔ̂ri tɔ̂i, tɔ́ɔ é m̀ɛi káa va lâ too la.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Yee laa-maa da fé niî pá ní kápɔ nyíi ve niî pá ní núu da pɔi. Ɣâla sǻâi, nyíi ve pâi nɛɛ̂i naa yee-laa-maa é pá kápɔ nyíi dɛɛi káwala-walai mai. Kɛ́lɛ, tãi yee-laa-maa a pá lai, Ɣâla máŋ a pâi kúkula-perei tɛɛ̂i a gɛ́ɛ pɔ̂ri é kɛ́ káa ka tɔɔ zu.

14Mɛni ma, ŋáwɛli-kɛ-maa-ƀelai, ka kasu kula ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛliɛ ma.

15Ŋa lônoi táre-ƀela pɔ. Ǹmɛnii ŋa m̀ôi, ka ŋ̀á tée káa kpîŋ.

16Ǹûa, gbele-kɔɛi kwa lûwa làa mai, ve a kɛ-zu-tɔnɔɔ Kôrai ŋãai su? Gbóloi kwa ŋalei, ve a kɛ-zu-tɔnɔɔ Kôrai kpono su?

17Gbóloi káa tɔnɔɔ berei máŋ Kútamaâi lai, kúkelee kúkaa a kpono tɔnɔ, kpɛ́ni fêi, ku gbólo tɔnɔi tí mii.

18Ka kákili ŋá sía Eezuɛ tua-pere ma. Diai da zâla-sãai mii, dífe zu tɔnɔɔ Díɣâla-mɛni kɛ́ɛ su?

19Ŋa pɔ̂ri ŋaŋ kɛ̂i lé? A gɛɛ mii-sɛŋ da dɛɛ ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa pɔi mɛni kpanaŋɔ̂i? Kpaa máŋ ɣâla-pɔkɔɔŋ mɛni kpanaŋɔ̂i?

20Kpao, ŋa m̀ôi a gɛ́ɛ zãâi diai dífe láa ní a Ɣalai da gùla a salâi, da gùla a sâla nyinaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai dîa, kɛ́lɛ Ɣâla fei. Fé ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ ka nyinaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa ká kɛ́ zu tɔnɔɔ.

21Káfa pɔ̂ri kákpelêi Kúnuu-namui ŋɔkpele-kɔɛi su, kákɛ kákpele ŋɔnɔ nyinaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai díkpele-kɔɛi su. Káfa pɔ̂ri Kúnuu-namui ŋɔteƀelei ma-mii-sɛŋ da mii, ká ŋɔnɔ nyinaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai díteƀelei ma-mii-sɛŋ da mii.

22Kwa kɔ́i a gɛ́ɛ kú Kúnuu-namui kɛ́ é tólo? Kúwala-walaai é tɛ́ɛ mà?

Ka mɛni kélee kɛ́ Ɣâla ŋɔfólo-laai mɛni ma

23“Mɛni kélee káa tɔ̂ŋ lá-woo ma,” kɛ́lɛ, mɛni kélee fa kpɔŋ-mâa tɛ̀ɛ núu pɔ. “Mɛni kélee káa tɔ̂ŋ lá-woo ma,” kɛ́lɛ, mɛni kélee fa kúƀɔlɔ kúmɔlêŋ su.

24Tɔɔ núu da kélee fé mɛni lɛ́lɛɛ kɔ̀ri gbîŋ mɛni ma, kɛ́lɛ, é mɛni lɛ́lɛɛ kɔ̂ri ŋɔkɔlɛ-ma-nuui mɛni ma.

25Sua sii kélee ka pɔ̂ri ǹyâi nɔ́ɔ-kpalaŋ ŋái, ka ǹyá ka mii kákili-ŋa-siai fé gɛ̀ ká mare-kɛ̂ɛ kɛ́.

26Kpɛ́ni fêi! “Ǹɔii káa a Kúnuu-namui pɔ́ɔ da zu-sãa kélee.”

27A kɛ̀ diai laa-la fé díyêei da ƀɛlɛ-toli ƀò a káa a gɛ́ɛ ka dîa-ni ká kálaa mii, ǹyaŋ ka ŋ̀wɛ̂lii ka li, sɛŋ kélee da zee káŋɛi ka mii kákili-ŋa-siai fé kákɛ ká mare-kɛ̂ɛ kɛ́.

28Kɛ́lɛ, à kɛ̀ núu da à mò kâa, “Dí zuai tí kùla a sâla,” gɛ̀ ní ka kákili ŋá sía é pîlaŋ m̀aa-nuui tí ma nyíi mò kâai, da ŋɔkili-ŋa-siai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

29Kákili-ŋa-siai fei, gɛ̀ ní káfe m̀aa-suai tí mii. Kpɛ́ni fêi, lé mɛni ƀe núu da kpɛni
ŋɔkili-ŋa-siai a pâi ŋ́gberâi la nia-mɛni-kɛɛ mai?

30A kɛ̀ ŋà sɛɣɛ-fei tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́ mii-sɛŋ ŋá mii mɛni ma, lé ƀe ka ńaa karâi la mii-
sɛŋ mɛni ma nyíi ŋá maa sɛɣɛi-fei tɛɛ bɔi?

31Mɛni ma, kà mii-sɛŋ mìi, kpaa máŋ kà kákpèle, kpaa máŋ mɛni kélee ka gɛ̀i,
ka gélee kɛ́ Ɣâla ŋɔfólo-laai mɛni ma.

32Káfe Zûu-ŋai líi soli, kpaa máŋ Gurii-ŋai, kpaa máŋ Ɣâla-toli-kpɔŋ,

33yɛ̂ɛ berei ŋa kɔ̂i la a gɛ́ɛ ŋa núu kélee líi láa ŋ́gɛ-mɛni kélee sui, fa mɛni lɛ́lɛɛ
kɔ̀ri ŋ́gbîŋ mɛni ma, kɛ́lɛ, ŋa mɛni lɛ́lɛɛ kɔ̀ri núu támaa mɛni ma a gɛ́ɛ núu támaa
dí ƀálo.

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 11

1Ka kɛ́ a m̀bɔkɔɔŋ-ƀela, yɛ̂ɛ berei ŋ́gaa la a Kôrai-pɔkɔɔŋ-nuui.

Nɛyâa ŋuŋ mɛi pɛlɛ-mɛni

2Ŋa kálaa maa têi, kpɛ́ni fêi, ŋ́gili káa káŋa mɛni kélee su kakɛ dûa-pere-ŋai mɛi
kaa, yɛ̂ɛ berei ŋa dítɛ̀ɛ la kápɔi.

3Kɛ́lɛ, ŋa ŋ̀wɛ̂lii ka táre zu a gɛ́ɛ núu kélee ŋuŋ-tuɛ-nuu ƀa Kôrai, nɛnî ŋuŋ-tuɛ-
nuu ƀa ŋɔsurɔ̂ŋ, Kôrai-nuu tuɛ-nuu ƀa Ɣâla.

4Surɔ̂ŋ kélee a Ɣâla fɛli, kpaa máŋ gɛ Ɣâla woo ƀo a ŋuŋ mɛi pɛlɛɛi, m̀aa-nuui fa
ƀaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ ŋ̀uŋ pɔ,

5kɛ́lɛ, nɛnîi nyíi kélee a ŋuŋ mɛi siɣe gɛ Ɣâla-woo ƀo, kpaa máŋ, gɛ Ɣâla fɛlii, va
ƀaa kɛ́-maa tɛ̀ɛ ŋ̀uŋ pɔ-mɛni tɔnɔi nɔ́ ká ti, à kɛ̀ maa-nɛnîi ŋ̀uŋ ƀɔ́ɔi.

6Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ nɛnîi a wàla ŋ̀uŋ mɛi pɛ́lɛ, gɛ̀ ní maa nɛ̃ɛ̂i é dí ŋuŋ ƀô. Kɛ́lɛ, a kɛ̀
gáa a ŋumɛ-mɛni nɛnîi ma a gɛ́ɛ é kɛ́ a ŋuŋ-káyôŋ, gɛ̀ ní tɔɔ é kpasa pɛ́lɛ ŋ̀ûa.

7Kpɛ́ni fêi, maa fé nɛ̃ɛ ní a gɛ́ɛ zurɔ̂ŋ é ŋ̀uŋ mɛi pɛ́lɛ tãi nɔ́ gáa la a Ɣâla ŋɔpɔkɔɔŋ
da ŋɔfólo-laai. Kɛ́lɛ, nɛnî káa a surɔ̂ŋ ŋɔfólo-laa.

8Kpɛ́ni fêi, dífe surɔ̂ŋ kpɛtɛ ni é kúla nɛnî kponôi. Kɛ́lɛ, dí nɛnî kpɛ̀tɛ é kúla surɔ̂ŋ
kponôi.

9Dífe surɔ̂ŋ kpɛtɛ ni nɛnî maa-mɛni ma, kɛ́lɛ, dí nɛnî kpɛ̀tɛ surɔ̂ŋ maa-mɛni ma.

10Mɛni ƀe fɛ̂ɛ nɛnî e kpasa pɛlɛ la ŋ̀ûa a ƀaa kɛ́-maa Ŋ̀âla-taa-kela-ŋai ŋɛ́i.

11É máŋ kɛ́ tí, Kúnuu-namui kponôi, nɛnî fa kɛ̂ surɔ̂ŋ ŋɛ́i pôlu, surɔ̂ŋ ǹyaŋ fa kɛ̂
nɛnî ŋɛ́i pôlu.

12Kpɛ́ni fêi, berei nɔ́ dí nɛnî kpɛ̀tɛ la surɔ̂ŋ kponôi, bere nɔ́ ƀe nɛnî ǹyaŋ a nâa
surɔ̂ŋ maa sɔlɔ ƀô la. Ǹyaŋ mɛnii ŋí kélee a kûla Ɣâla yêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ka mɛnii ŋí ŋá tée káa kpîŋ. Ǹélɛɛ̂i nɛnî e Ɣâla fɛli a ŋ̀ûa-folo?

14 Ņ̀ɛ́niɛi ŋí kpîŋ fa pɔ̂ri ńɛ̂i káa a gɛ́ɛ surɔ̂ŋ a ŋuŋ-leɣa sèe a goya gáa ma a ŋumɛ mɛni,

15kɛ́lɛ, à kɛ̀ nɛnî ŋuŋ-leɣa à kɛ̀ a goya, gáa maa a lii-nɛ̃ɛ mɛni? Kpɛ́ni fêi, Ɣâla è ŋuŋ-leɣa tɛ̀ɛ bɔ a gɛ́ɛ é ŋ̀uŋ mɛi pɛlɛ.

16À kɛ̀ núu da káa nyíŋi maa-sia toôi, kúfe tua-pere da kpɛni kɔlɔŋ, kpaa máŋ Ɣâla-toli-kpɔŋ-ŋai dífe tua-pere da kpɛni kɔlɔŋ.

Ǹúu-namui Ɔmii-sɛŋ Maa-waai

(Maafîu 26:26-29; Mâki 14:22-25; Lûu 22:14-20)

17Kɛ́lɛ, à kɛ̀ a mɛni-ŋai ŋí ŋa pâi môi kâai, fa pɔ̂ri kálaa maa tɛ̂i zu, kpɛ́ni fêi, káfa pâ kákîe-ni dîa mɛni lɛ́lɛɛ mɛni ma, kɛ́lɛ, ka pâ kákîe dîa nɔ́ mɛni nyɔ́mɔɔ mɛni ma.

18Kpɛ́ni fêi, maa-ŋuŋ tãi ka kpɔ̀ŋ la kákîe ma yɛ̂ɛ Kôrai-toli-kpɔŋ su-ɓelai, ŋá m̀ɛni a gɛ́ɛ ŋaa-kɔlɛ káa káloai. Kɛ́lɛ, ŋá làa a da,

19kpɛ́ni fêi, fɛ̂ɛ nɔ́ ŋaa-kɔlɛ é kɛ́ káloai a gɛ́ɛ diai díkaa a dɔ̃yâ-ɓelai dí díkɔlɔŋ.

20Kà kɔ̀yaŋ Kúnuu-namui ŋɔmii-sɛŋ fei ka mii.

21Kpɛ́ni fêi, kà kɛ̀ kálaa miî, káfa kákîe-ni maa kpɛŋ, ǹúui da-ni da dílaa mii tuɛ, da-ni puru e lɛ́ɛ dîa, da-ni lɔɔ kpeleɛ dîɛ.

22Lé ɓe! Pɛ́rɛ fé káyêei a gɛ́ɛ ka kálaa míi mu ka kákpele naa? Kpaa máŋ, ka káŋɛi nàɣîŋ Ɣâla-toli-kpɔŋ mɛi, ká gôlo-ɓelai ŋɛi maa yéŋ? Ŋa pâi kɛ̂i lé kâa? Ŋa pâi kálaa maa tɛ̂i nyíŋi su? Kpao, fe pâi gɛ̂i.

Zîsɛ è Mii-sɛŋ Maa-waai see

23Kpɛ́ni fêi, zɛŋ ŋa dɛ̀ɛ kápɔi, ŋa zɔlɔ ɓô máŋ Kúnuu-namui yêei, a gɛ́ɛ Kúnuu-namui Zîsɛ gbínii dí gɔ̀lɛ lai, è kpólo sìɣe,

24tãi è sɛɣɛi-fei tɛ̀ɛ lai, è zu ɣále, ǹyɛɛi, “Ņ̀gbonôi ká ŋí nyíi gáa kámɛni mai. Ka nyíŋi kɛ́ ŋ̀gili é lɛ́ɛ kákili-ŋá.”

25Bere sii tɔnɔi ti nɔ́ ɓe è gbele-kɔɛi siɣe la dí kpɛɛ a dílaa-miɛɛ, ǹyɛɛi, “Gbele-kɔɛi ŋí káa a Gbanaŋ-woo Kɛ́ɛ Ninai ŋ̀ãai su. Ka nyíŋi kɛ́, tãi nɔ́ ka kákpele la zui, ŋ̀gili é lɛ́ɛ káŋa.”

26Kpɛ́ni fêi, tãi nɔ́ ka gbóloi ŋí mìi la, ká kákpele gbele-kɔɛi ŋí sui, kákaa Kúnuu-namui ŋɔsaai maa mɛ̂ni ɓôi é lɛ́ɛ la zu é pá.

Mii-sɛŋ maa waai miɛɛ pere sii nyɔ́mɔɔ su

27Mɛni ma, ǹúui nyíi kélee a gbóloi mii, kpaa máŋ e gbele Kúnuu-namui ŋɔkpele-kɔɛi su pere sii nyɔ́mɔɔ sui, maa-nuui a sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a Kúnuu-namui ŋɔkponoi da ŋɔŋ̃ãai, ǹyaŋ gɛ̀ ní maa-mɛnii a lɛɛ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Tɔɔ núu kélee é gbîŋ maa kpɛ̂ɛ é lɛ́ɛ pâi gbóloi miî è gbèle gbele-kɔɛi su.

29Kpɛ́ni fêi, ǹúui a mìi é gbele va gàa a Zîsɛ ŋɔkponoi, gɛ̀ ní maa-nuui a mɛni lɛ́ɛ gbîŋ ma.

30Mɛni ƀe kata-ni káfii kpɛɛ̂i la kakɛ kɔlɛ, kata-ni kákɛ sàa.

31Kɛ́lɛ, à kɛ̀ kwà kúkpîŋ maa kpɛ̂ɛ a tɔ̃yâ, gɛ̀ ní dífe pâi kúmɛnii ŋá teêi.

32Kɛ́lɛ, Kúnuu-namui à kúmaa-mɛni ŋá tèe, gɛ̀ ní a kúlia-woo ƀó a gɛ́ɛ tãi da pâi tɔ̂ŋ pûi la ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀelai diai, dífe tɔ̂ŋ pu kûa.

33Mɛni ma, ŋánûa, kà pà kálaa miî gîe ma, ka kákîe-ni maa kpɛ́ŋ

34puru à kɛ̀ núu da kélee kɛ̀i, é ǹáa míi ŋɔpɛ́rɛi mu-a gɛ́ɛ káfè pà nɔ́ kákîe-ni ma a gɛ́ɛ dí tɔ̂ŋ pu kâa. À kɛ̀ a mɛni kpeli-ŋai, ŋà pà ŋa pâi dísu kpɛtɛ̂i.

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 12

Sama-sãa nyíi-ŋai da kûla M̀ɔlêŋ yêei

1É pîlaŋ la M̀ɔlêŋ ŋɔsama-sãai dîa, ŋánûa, ḿve ŋ̀wɛ̂lii ŋá kálɛɛ a káƀoɔɔ mɛni ma.

2Ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ká kɛ́ɛ a Zɛ̃tai-ŋai ká làŋ kálɛɛ ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa pôlu nyíi-ŋai dífa lônoi. Ƀɛ́i kélee dí pɔ̂ri liî naa a káai, ká lì naa.

3Mɛni ma ŋa ǹɛ kâa a gɛ́ɛ núu da fa lôno Ɣâla Ŋɔmɔlêŋ su ǹyɛɛ, “Naɣâŋ káa Zîsɛ ma!” Núu fa téla mò, ǹyɛɛ, “Zîsɛ káa a Kúnuu-namui” fɛ̂ɛ é kɛ́ M̀ɔlêŋ Maa Waai sarâi.

4Ǹyaŋ sama-sɛŋ sii támaa káa naa, kɛ́lɛ, M̀ɔlêŋ káa nɔ́ tɔnɔ.

5Tíi sii támaa káa naa, kɛ́lɛ, Kúnuu-namui káa nɔ́ tɔnɔ.

6Tíi kɛ́-pere támaa káa naa, kɛ́lɛ, Ɣâla káa nɔ́ tɔnɔ nyíi a mɛni kélee kɛ̀ núu kélee kponôi.

7Kɛ́lɛ, M̀ɔlêŋ ŋɔkili-ŋa-ponoi tɛ̂ɛi núu kélee pɔ́ tɛi-tɛi a mɛni lɛ́lɛɛ núu kélee mɛni ma.

8Táre-woo tɛ̂ɛi dɔnɔ pɔ́ M̀ɔlêŋ sarâi. Mɛni-kɔlɔŋ woo tɛ̂ɛi dɔnɔ pɔ́ M̀ɔlêŋ tɔnɔi sarâi.

9Laa-la tɛ̂ɛi dɔnɔ pɔ́ M̀ɔlêŋ tɔnɔi sarâi. Ƀálo-laa sama-sɛŋ tɛ̂ɛi dɔnɔ pɔ́ M̀ɔlêŋ tɔnɔi sarâi.

10 Ŋ̀ɛi-kɛ-maa kɛ́ɛ tɛ̂ɛi dɔnɔ pɔ́, Ɣâla-woo ƀoɔɔ tɛ̂ɛi dɔnɔ pɔ́, mɔlêŋ-ŋa loai kɔ́lɔŋ-tare tɛ̂ɛi dɔnɔ pɔ́. È sii-woo da kpɛ́ni-ŋa ƀó pere lɛ̀ núu da ni dîa. É zîi-woo da kpɛ́ni-ŋai núu fa târe dísui dísu-kulâi tɛ̂ɛi da-ni pɔ́.

11Nyíŋi-ŋai kélee M̀ɔlêŋ sii tɔnɔi ƀé gɛ̀ é ŋáa kɔlɛ núu kélee ma tɛi-tɛ́i yɛ̂ɛ berei a ŋ̀wɛ̂lii lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Gbono tɔ̂nɔi ŋoŋo támaa ma

12Berei nɔ́ gbonôi káa la tɔnɔ ŋoŋo támaa mai, berei máŋ ŋoŋo-ŋai támaâi lai, díkaa a kpono tɔnɔ, bere nɔ́ ƀe ǹyaŋ gáa la a Kôrai.

13Kpɛ́ni fêi, M̀ɔlêŋ tɔnɔi sarâi dí kúkelee kúbatâi kɛ̀ kpono tɔnɔ su Zûu-ŋai kpaa máŋ Gurii-ŋai, luɛ-ŋa kpaa máŋ diai díŋuŋ ma ƀôɔi, Ɣâla è kúkɛ̀ kú kúkpele M̀ɔlêŋ tɔnɔi su.

14Kpɛ́ni fêi, gbonôi ŋoŋo fé tɔnɔ, kɛ́lɛ, ŋoŋo támaâi.

15A kɛ̀ kɔ́ɔ a mò, ǹyɛɛ, “Fé a gbonoi ŋoŋo da, kpɛ́ni fêi, fé a yée,” nyíti fé pâi gɛ̂i a gɛ́ɛ ve a gbonoi ŋoŋo da.

16A kɛ̀ wóli à mò, ǹyɛɛ, “Fé a gbonoi ŋoŋo da, kpɛ́ni fêi, fé a ŋɛ́i,” nyíti fé pâi gɛ̂i a gɛ́ɛ ve a gbonoi ŋoŋo da.

17Eêi kɛ̀ gbonoi kélee eêi kɛ̀ nɔ́ a ŋɛ́i, gɛ̀ ní, mɛni mɛniɛɛ eêi pâi kulâi mí? Eêi kɛ̀ gbonoi kélee eêi kɛ̀ nɔ́ a wóli, gɛ̀ ní, sɛŋ kúŋ-mɛni maa-tarei eêi pâi kulâi mí?

18Kɛ́lɛ, berei gáa lai, Ɣâla è núu kpono zua kélee pù bûi, yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii lai.

19Eêi kɛ̀ ŋoŋo-ŋai kélee dîi kɛ̀ nɔ́ a woŋo tɔnɔ, gɛ̀ ní, gbonoi eêi kùla mí?

20Yɛ̂ɛ berei gáa lai, gbonoi woŋo támaâi ma, kɛ́lɛ, gáa nɔ́ a kpono tɔnɔ.

21Ŋɛ́ii fa pɔ̂ri m̀ôi yée ma, ǹyɛɛ, “Ímaa-kpaaŋ fé mâ,” kpaa máŋ, ŋuŋ fa pɔ̂ri m̀ôi kɔ́ɔ ma, “Ímaa-kpaaŋ fé mâ.”

22Vé tí. Gbonoi ŋɔwoŋo-ŋai nyíi-ŋai díkɛ̂ɛi yɛ̂ɛ dia ƀe dímɛni fii-kpɛɛi, gbonoi fa kɛ̂ díŋɛi pôlu.

23Kúkponôi m̀ɛi-ŋai kwa kúkili ŋá sìa a gɛ́ɛ ƀaa kɛ́-maa fé diai, kwa ƀaa kɛ́-maa támaa tɛ̀ɛ dípɔ. Kúkponôi m̀ɛi-ŋai kwa ǹaa lòoi, kwa nàa mɛi kâa a ŋ̀ánaa.

24Kúkponôi m̀ɛ́i-ŋai kwa nàa lɛɛ fíyeŋ ŋái, kúfa nàa mɛi kâa ti, kɛ́lɛ, Ɣâla è kúkponoi pû gîe ma é ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ m̀ɛi-ŋai pɔ́ nàa fii-kpɛɛi,

25a gɛ́ɛ ŋaa-kɔlɛ fè kɛ̀ kúkponôi, kɛ́lɛ, kúkponoi ŋɔwoŋo-ŋai kélee dí kpáaŋ díkîe-ni mɛni ma.

26A kɛ̀ gbonoi woŋo-ŋai dɔnɔ à mɛni-soli kàa, gélee a mɛni-soli káa gîe ma. A kɛ̀ dɔnɔ a ƀaa kɛ́-maa sɔlɔ ƀô, gélee a lii-nɛ̃ɛ kula gîe ma.

27Mɛni ma kákaa a Kôrai kpono ka ƀo a ŋoŋo-ŋa tɛi-tɛi.

28Ɣâla a sia-ƀela lɛ́ Ŋɔkôrai-toli-kpɔŋ su a maa-ŋuŋ, veerɛi Ɣâla a ŋɔlóno kɛ́-ƀela lɛ́, zaaƀai sɛŋ-lɛ-ƀela, ŋɛi-kɛ-maa kɛ-ƀela, núu ƀálo-ƀela, kpɔŋ-mâa-ƀela, núu-mɛi-ƀela, sii-woo ƀó-ƀela nyíi núu fa târe dísui.

29Ǹúui kélee díkaa a sia-ƀela? Ǹúui kélee díkaa a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀela? Ǹúui kélee díkaa a sɛŋ-lɛ-ƀela? Díkelee da ŋɛi-kɛ-maa kɛ̂?

© 2014 Bible Society in Liberia.

30Ǹálo-laa sama-sɛŋ tɛɛ̂i núu kélee pɔ? Ǹúui kélee da sîi-woo ƀò nyíi núu fa târe dísu? Ǹúui kélee da woo-su-kula kɛ̂?

31Kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ ka sama-sɛŋ mɛni kpanaŋɔɔ kɔ̂ri kpɔ́ a gbanaŋɔɔ. Ŋa pâi bere lɛ́lɛɛi lɛ̂i kâa máŋ é tɛ́ɛ nyíti ma.

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 13

Wɛli kɛ́-mâa

1A kɛ̀ máŋ ŋà lòno a núu-kpune da ɣâla-taa kela-ŋa lá-sii woo-ŋa, ǹyaŋ wɛli-kɛ-maa fé ńyêei, gɛ̀ ní ŋ̌gaa nɔ́ lônoi yɛ̂ɛ taya-saa ɣale-woo, kpaa máŋ kóno ɣale-woo.

2À kɛ̀ máŋ wála-wala káa ńyêei a gɛ́ɛ ŋá ɣâla-woo ƀó, ŋ̌gɛ tàre kili-ŋa-tɛi mɛni kélee su, táre kélee kɛ́ ƀo ńyêei, a kɛ̀ máŋ laa-la kélee káa ńyêei a gɛ́ɛ ŋa pɔ̂ri yée-ŋa siɣêi dítɔ̂i, kɛ́lɛ, wɛli-kɛ-maa fé ńyêei, ŋ̌gaa nɔ́ kpɛni-kpɛni.

3A kɛ̀ máŋ ŋà ŋ̌gɔ̃liŋ kélee kɔ̀lɛ gôlo-ƀelai dîa, ŋá ŋ̌gbono tɛ́ɛ a gɛ́ɛ dí gérеŋ, kɛ́lɛ, wɛli-kɛ-mâa fé ńyêei, fa sɛŋ da sɔlɔ ƀô zu.

4Wɛli-kɛ-maa líi kpeleɛ̂i, zɔŋ lɛ́lɛɛ. Wɛli-kɛ-maa fé tólo ní, wɛli-kɛ-maa fa yoŋka tee.

5Va zu-mɛ̂ni kɛ̀tɛ, va ŋumɛ-tûa kɛ̀. Wɛli-kɛ́-maa fa gbîŋ-pere kɔ̀ri, va ǹíi ŋwàna a maa félaa, va mɛni nyɔ́mɔɔ su gbà kùla.

6Ǹíi fa nɛ̃ɛ lɛ́ɛ mɛni su, kɛ́lɛ, ǹíi a nɛ̃ɛ tɔ̃yâ-mɛni su.

7Wɛli-kɛ-maa a mɛni kélee sìɣe, gɛ laa a mɛni kélee, gíli kɛ́ ƀò mɛni kélee su, ǹíi kpeleɛ mɛni kélee su.

8Wɛli-kɛ-maa kôyaŋ fé m̀a. Kɛ́lɛ, ɣâla-woo ƀóɔɔ a pâi tɛɛ̂i. Sîi-woo-ŋa nyíi-ŋai núu fa târe dísui, da pâi tɛɛ̂i. Táre máŋ a pâi tɛɛ̂i.

9Kpɛ́ni fêi, kútarêi láa fé fɛ́ɛ ní, Kúɣâla-woo ƀóɔɔi láa fé fɛ́ɛ ní.

10Kɛ́lɛ, tãi m̀ɛnii nyíi ǹáa fɛɛ̂i a pá lai, mɛni kpûra-ŋai ŋí da pâi tɛɛ̂i.

11Tãi ŋá kɛ̀ la a lôloŋ ŋá lòno yɛ̂ɛ lôloŋ, ŋá mɛni ŋá káa yɛ̂ɛ lôloŋ, ŋá ŋ̌gili ŋá sía yɛ̂ɛ lôloŋ. Kɛ́lɛ, tãi ŋa nâa kɛ̀ la a núu kɛ́tɛi ŋa kpèra lôloŋ mɛni ma.

12Tãi ŋí su kúfa kwaa kâa a zu ponoɔɔ. Gáa nɔ́ yɛ̂ɛ núu à kɛ̀ sɛŋ da kâai mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛ su. Kɛ́lɛ, nàa pôlu ma, kwa pâi mɛni-ŋai kpîŋ kâai yɛ̂ɛ berei díkaa lai. Tãi ŋí su ŋámɛni-kɔlɔŋɔɔi káa nɔ́ a gbua. Kɛ́lɛ, tãi tí sú ŋa pâi gélee kɔ́lɔnîi yɛ̂ɛ berei máŋ ɣâla è ŋ̌gɔlɔŋ la a ǹɛ́lɛɛi.

13Mɛni ma, zɛŋ saaƀa ŋí, laa-la, kili-kɛ-zu, da wɛli-kɛ-mâa díkaa nɔ́ naa wɔlɔ-wɔlɔ, kɛ́lɛ, zɛŋ saaƀai ŋí nyíi dɛɛ̂i gélee mai, ǹyaa ƀa wɛli-kɛ-maa.

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 14

Núu lónoɔɔ sîi-woo-ŋa su nyíi-ŋai núu da fa târe dísui

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Ka wɛli-kɛ-maa kɔ́ri. Ka M̀ɔlêŋ ŋɔsama-sãai wɛ́li a ŋ̀ánaa. Ɲuŋ ƀa zama-sɛŋ nyíi gáa a ɣâla-woo ƀóɔɔi.

2Kpɛ́ni fêi, ǹúui a lôno a sîi-wooi nyíi núu fa târe zui, gɛ̀ ní maa-nuui fé lóno ní núu-kpune pɔ́, gáa lônoi ɣâla pɔ́, kpɛ́ni fêi, núu fa târe ŋ̀óo su, kɛ́lɛ, a loo-mɛni-ŋa ƀò ŋɔmɔlêŋ su.

3Ǹúui a ɣâla-woo ƀôi, a lôno núu-kpune pɔ́ díkponôi-kpanaŋ mɛni ma da fɔlɔ-fɔlɔ é pɛ́lɛ ŋa-nɛnɛ ma.

4Ǹúui nyíi a lôno a sii-wooi nyíi núu fa târe zui, gɛ̀ ní maa-nuui a mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i gbîŋ mɛni ma, kɛ́lɛ, ǹúui nyíi a ɣâla-woo ƀòi, a mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̂i Kôrai-toli-kpɔŋ mɛni ma.

5Ŋa ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ kákelee ká lóno sii-woo-ŋa su nyíi-ŋai núu fa târe dísui, kɛ́lɛ, mɛni kpanaŋɔɔi ƀa ká ɣâla-woo ƀóɔɔ. Ǹúui a ɣâla-woo ƀòi gɛ́tɛi é tɛ́ɛ ǹúui ma a lôno sii-woo-ŋa su nyíi-ŋai núu fa târe dísui, fɛ̂ɛ núu da é dísu kula a gɛ́ɛ Kôrai-toli-kpɔŋ é mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀó dísarâi.

6Ŋánûa, à kɛ̀ ŋà pà kápɔ ŋ́gɛ lono a sii-woo-ŋa nyíi-ŋai káfa târe dísui, lé ƀe ka pɔ̂ri gulâi zu, fɛ̂ɛ ŋá pá kápɔ a m̀ɛni-ŋai ɣâla a ǹɛ́ ḿâi, kpaa táre, kpaa ɣâla-woo ƀóɔɔ, kpaa máŋ sɛŋ lɛ́ɛ?

7A kɛ̀ máŋ ɣale-sãa nyíi-ŋai difulu fé dísui, ƀɔɔ kpaa máŋ kɔnîŋ díwoo fé lɛlɛ ní, gɛ̀ ní núu a pɔ̂ri ŋulei kɔ́lɔnîi leŋ díkaa doôi?

8A kɛ̀ túru-fɛɛ-woo à kɛ̀ a nyɔ́mɔɔ, gbɛ̂ɛ ƀa gbîŋ kpɛ̀tɛ kɔ́ mɛni ma?

9Bere nɔ́ ƀe gáa la a káa kpîŋ. A kɛ̀ kà lòno a sii-wooi nyíi núu fa târe zui, gɛ̀ ní núu a pâi m̀ɛnii kɔ́lɔnîi leŋ kákaa m̀ôi? Gɛ̀ ní kákaa nɔ́ lônoi káwoo kɛ̀ li vãai su.

10Tɔ̃yâ ma sii-woo támaa káa ŋ̀ɛ́niɛi su, ǹyaŋ gélee su-kulâi káa m̀a.

11Kɛ́lɛ, à kɛ̀ fé zîi-wooi tí su-kulâi kɔ́lɔŋ, gɛ̀ ní kwa m̀ó-nuu kúkaa a kúkîe maa-wôya ƀela.

12Bere nɔ́ ƀe gáa la a káa kpîŋ. Tãi ka ŋ̀wɛ̂lii la kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛ́ɛ ka M̀ɔlêŋ ŋɔkili-ŋa-ponoɔi sɔlɔ ƀói, ka kɔ́ ká Kôrai-toli-kpɔŋ su kpanaŋ a ǹɛ́lɛɛ.

13Mɛni ma ǹúui a lôno a sii-wooi nyíi núu fa târe zui, fɛ̂ɛ é ɣâla fɛli wála-wala-laa mɛni ma a gɛ́ɛ é maa sii-wooi tí sú kula.

14Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ ŋà ɣâla fɛ̀li a sii-wooi nyíi núu fa târe zui, gɛ̀ ní ŋámɔlêŋ káa ɣâla fɛlîi, kɛ́lɛ, ŋákili-ŋa-siai ƀá fé ŋ̀á.

15Lé ƀe ŋa pɔ̂ri gɛ̂i? Ŋa pâi ɣâla fɛlîi a ŋámɔlêŋ, ŋá ɣâla fɛli a ŋákili-ŋa-siai máŋ. Ŋa pâi wule toôi a ŋámɔlêŋ, ŋá wule tóo a ŋákili-ŋa-siai máŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16A wàla ké tí, à kɛ̀ kà sɛɣɛi-fei tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ a kámɔlêŋ, gɛ̀ ní a pɔ̂ri kɛ̂i leŋ ǹúui nyíi táre fé ǹyêei é ké kâa, “É ké tí” kásɛɣɛ̂i-fei mɛni ma, à kɛ̀ à wàla m̀ɛnii kɔ́lɔŋ kákaa m̀ôi?

17Kpɛ́ni fêi, tãi da ka pɔ̂ri sɛɣɛi-fei tɛɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ, kɛ́lɛ, káƁarâŋ-nuui fa mɛni lɛ́lɛɛ kùla zu.

18Ŋa Ɣâla sɛɣɛ̂i fé a gɛ́ɛ pɔ̂ri káa mî ŋa sii-woo-ŋa Ɓó é tɛ́ɛ káa nyíi-ŋai núu fa târe dísui.

19Kɛ́lɛ, à kɛ̀ a Ǹâla-pɛrɛi mu, ǹɛ́lɛɛ̂i ŋa wóo lɔ́lu Ɓó a ŋákili-ŋa-siai a gɛ́ɛ ŋa sɛŋ lɛ́ ḿarâai dîa é tɛ́ɛ la ńonoɔɔ ma sii-woo wála puu (10,000) su nyíi-ŋai dífa târe dísui.

20Ŋánûa, káfè kɛ̀ a nîa-pɛlɛɛ kákili-ŋa-siai su. Ka ké a kwâtara-ŋa mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ su, kɛ́lɛ, ka ké a núu kpaya-kpaya kákili-ŋa-siai su.

21Bɔ̃yɛɛ̂i dɔ̂ŋ su, “Kúnuu-namui ǹyɛɛi, ŋa pâi lônoi ǹûai ŋí pɔ́ sii-woo da kpɛni Ɓó-Ɓela sarâi da ŋɔ̃yâ-ŋa, é máŋ ké tí dífe pâi díwoli tɔ̂i ḿâ.”

22Mɛni ma, sii-wooi nyíi-ŋai núu fa târe dísui, dífe a ŋɛi-kɛ-maa laa-la-Ɓela mɛni ma, kɛ́lɛ, díkaa a ŋɛi-kɛ-maa diai mɛni ma laa-la fé díyêei. Ɣâla-woo Ɓóɔɔ fé diai mɛni ma laa-la fé díyêei, kɛ́lɛ, gáa laa-la-Ɓela mɛni ma.

23Mɛni ma, à kɛ̀ Ǹâla-pɛrɛ mu-Ɓelai kélee da díŋa tɛ̀ ma díkelee dí lóno a sii woo-ŋa nyíi-ŋai núu fa târe dísui, diai dífa târe dísui da diai laa-la fé díyêei, da lɔ̀ dífe pâi m̀ôi a gɛ́ɛ káƁoɔ̂i?

24Kɛ́lɛ, a kɛ̀ kákelee ka Ɣâla-woo Ɓò, gɛ̀ ní ǹúui laa-la fé ǹyêei, kpaa máŋ ǹúui táre fé ǹyêei, à lɔ̀, a pâi ŋɔsɔnyɔ̂ŋ kɔ́lɔnî̂i. Kákelee ka Ɣâla-woo Ɓóɔɔi a pâi ŋɔmɛnii ŋá teêi.

25Gɛ̀ ní, ǹíi su loo mɛni-ŋai kélee da pâi kulâi. A kɛ̀ tí, gɛ̀ ní, a pâi pɛlɛ̂i ǹɔii mâ é Ɣâla fɛli é m̀o a gɛ́ɛ Ɣâla káa kásama a tɔ̃yâ.

Ɣâla-pɛrɛ mu tua-perei

26Lé Ɓe ŋaŋ, ŋánûa? Kà pà kákî̂e ma, ǹúui da-ni wule káa díla, da-ni sɛŋ lɛ́ɛ ké Ɓo díyêei, da-ni sii-woo da kpɛni Ɓó pere ké Ɓo díyêei nyíi núu fa târe zui, da-ni la-woo su-kulaa ké Ɓo díyêei. Tɔɔ mɛni kélee é ké mɛni lɛ́lɛɛ mɛni ma.

27A kɛ̀ nûa díkaa kásama nyíi-ŋai da sii-woo da kpɛni-ŋa Ɓò nyíi-ŋai núu fa târe dísui, tɔɔ dí ké nɔ́ feerɛ, kpaa máŋ tãi da saaƁa, dí lóno tɛi-tɛi núu da é díla-woo su kula.

28Kɛ́lɛ, a kɛ̀ núu lá-woo su kula-nuu fé naa, tɔɔ dí dímɛi sáa Ǹâla-pɛrɛi mu dí lóno nɔ́ dí kpî̂ŋ pɔ́ da Ɣâla.

29Tɔɔ Ɣâla ŋɔlóno ké-Ɓela feerɛ, kpaa máŋ saaƁa dí lóno nɔ́, ǹúu kpeli-ŋai dí díkili ŋá sía m̀ɛnii mâ díkaa m̀ôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

30À kɛ̀ Ɣâla à mɛni da lɛ̀ diai seêni naa kɔlɛi da ma, à kɛ̀ maa-nuui a ŋ̀wɛ̂lii é ŋá
lɛ́, tɔɔ Ǹâla-woo ƀó-nuui é mɛi sáa.

31Kpɛ́ni fêi, kákelee ka pɔ̂ri Ɣâla-woo ƀôi tɔnɔ́-tɔnɔ́ a gɛ́ɛ ǹúui kélee dí sɛŋ kɔ́lɔŋ,
lii-kpele é kɛ́ ǹúui kélee yêei.

32Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai dímɔlêŋ káa Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai yée-mu.

33Kpɛ́ni fêi, Ɣâla fé a yóo-yoo Ɣâla, kɛ́lɛ, gáa a lii-sêe Ɣala. Ǹâla-ƀelai Díɣâla-
pɛrɛ-ŋai kélee mu,

34fɛ́ɛ nɛnî-ŋai dí dímɛi sáa Ɣâla-pɔrɔŋ. Kpɛ́ni fêi, ve a sɛŋ a gɛ́ɛ dí lóno naa, kɛ́lɛ,
fɛ́ɛ dí ƀaa-kɛ́-mâa tɛ́ɛ zinâai pɔ́, yɛ̂ɛ berei máŋ dɔ̂ŋ a mò lai.

35A kɛ̀ mɛni da káa naa da ŋ̀wɛ̂lii dí gɔ́lɔŋ, tɔɔ dí dísinâai marê kɛ́ dípɔ-taai, kpɛ́ni
fêi, gáa a ŋumɛ mɛni a gɛ́ɛ nɛnî é lóno Ɣâla-pɛrɛ mu.

36Lé ƀe! Ɣâla ŋɔwóoi kɔ́ɔ pîlaŋɔɔ è kùla káyêei, kpaa káa tɔnɔ nɔ́ ƀe Ɣâla ŋɔwóoi
a sèri kâa?

37A kɛ̀ gáa núu da kíli ŋá a gɛ́ɛ gáa a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu, kpaa máŋ M̀ɔlêŋ
ŋɔsama-sãai díkaa gbonôi, gɛ̀ ní, fɛ́ɛ é gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ m̀ɛnii ŋ́gaa bɔ̃yɛ̂i kápɔ-naai,
gáa a Kúnuu-namui ŋɔtɔ̂ŋ.

38À kɛ̀ núu à wàla ŋ̀óli tɔɔ nyíŋi ma, gɛ̀ ní, m̀arâai dífe pâi díwoli tɔ̂i ma.

39Mɛni ma, ŋánûa, ka Ɣâla-woo ƀóɔɔ wɛli kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Ǹyaŋ, zîi-wooi nyíi-ŋai
núu fa târe dísui, káfe díƀoɔɔ kpèra.

40Kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ m̀ɛnii kélee é kɛ́ a ǹɛ́lɛɛ gɛ ƀò a zɑ̃́a.

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 15

Kôrai ŋɔmu-siɣe saa-yêei

1Ŋánûa, ŋ́gaa nâa Duŋ Lɛ́lɛɛi toôi kákili ŋá, nyíi ŋá mò kâai, nyíi máŋ ka zɔlɔ ƀô
kákaa zui.

2A káƀàlo, à kɛ̀ kà ŋ̀óoi sòŋ a gbanaŋɔɔ nyíi ŋá mò kâai kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ kálaa-lai à kɛ̀ nɔ́
kpɛni-kpɛni.

3Kpɛ́ni fêi ŋá mɛnii tɛ̀ɛ kápɔ a maa-ŋuŋ, nyíi ńyãa máŋ ŋá zɔlɔ ƀôi, a gɛ́ɛ Kôrai è
sàa kúsɔnyɔ̂ŋ mɛni ma yɛ̂ɛ berei Ǹâla-kɔlɔi a mò lai,

4a gɛ́ɛ dí ǹoo, a gɛ́ɛ Ɣâla è mù siɣe saa yêei a ŋele-kuui zaaƀa-ɣelei yɛ̂ɛ berei
Ǹâla-kɔlɔi a mò lai,

5a gɛ́ɛ ŋɔ́nɔ è kùla Sîfa ŋɛi, nâa pôlu ma é kúla ǹúu puu kao feerɛi ŋɛi.

6Nàa pôlu ma è kùla ŋɔnûa tɛ̂ɛi ŋuŋ lɔ́ɔlu (500) ma ŋɛ́i a tãi tɔnɔ, nyíi-ŋai dámaa-
ɣele káa niî ɣele mai, kɛ́lɛ, da-ni da saa.

7Nàa pôlu ma, è kùla Zĩi ŋɛ́i, nâa pôlu ma é kúla zia-ƀelai kélee ŋɛ́i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Nyíŋi kélee pôlu ma, ńyãai kɛ̀ yɛ̂ɛ da lóŋ maa-sɔlɔ ƀô a bomai, è kùla ŋ́ɛi máŋ.

9Kpɛ́ni fêi, ŋ́guro têi zia-ƀelai sama ǹyaŋ ḿaa fé nɛ̃ɛ ní a gɛ́ɛ dí ńdoli a sia-nuu, kpɛ́ni fêi, ŋá mɛni ŋánaa kɛ̀ a Ɣâla-toli-kpɔŋ.

10Kɛ́lɛ, Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sêei su, ŋ́gaa yɛ̂ɛ berei ŋ́gaa lai, ǹyaŋ ŋɔƀɛlɛ-sêei gáa ḿɛni mai vé kɛ́ ní kpɛ́ni-kpɛni. Kɛ́lɛ, ŋá tíi támaa kɛ̀ é tɛ́ɛ díkelee dîa, berei máŋ la ńyãa fé gɛ níi, kɛ́lɛ, Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sêei ƀe gɛ, nyíi gáa ḿbôlui.

11À nɛ̀ɛ ma é kɛ́ a ńyãa, kpaa máŋ é kɛ́ a dia, bere ƀé kwa Ɣâla-woo ƀò la, ǹyaŋ bere ƀé ka lâa la.

Kú mu-siɣeɛ saa yêei

12Ǹyaŋ à kɛ̀ Kôrai maa-mɛni ƀɔ́ɔi a gɛ́ɛ è mu sìɣe saa yêei, gɛ̀ ní, a pɔ̂ri kɛ̂i leŋ kata-ni ká m̀ó a gɛ́ɛ mu-siɣe saa-yeei mɛni fé a tɔ̃yâ?

13Kɛ́lɛ, à kɛ̀ mu-siɣe saa-yeei mɛni fé naa, gɛ̀ ní Kôrai fé m̀u siɣe ní saa yêei.

14A kɛ̀ Kôrai fé m̀u siɣe ní saa yêei, gɛ̀ ní Kúɣâla-woo ƀɔ́ɔi káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni, ǹyaŋ kálaa-lai káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

15Gɛ̀ ní kúkaa lɛ́ɛ kɛ̂i a Ɣâla láa, kpɛ́ni fêi, kú m̀o a gɛ́ɛ è Kôrai mu siɣe saa yêei, nyíi vé m̀u siɣe ní saa yêei, à kɛ̀ gáa a tɔ̃yâ a gɛ́ɛ saa-nuu fa m̀u siɣe saa yêei.

16À kɛ̀ saa-ƀela dífe pâi dímu siɣêi saa yêei, gɛ̀ ní Kôrai fé m̀u siɣe ní saa yêei.

17À kɛ̀ Kôrai fé m̀u siɣe ní saa yêei, gɛ̀ ní kálaa-lai káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni, gɛ̀ ní kákaa nɔ́ niî kásɔnyɔ̂ŋ su.

18Gɛ̀ ní diai máŋ da wɔ́lɔ saa Kôrai kponôi, dísaâi.

19À kɛ̀ vulu-laai ŋí su nɔ́ ƀe kili-kɛ-zu káa naa kúyêei kúai kúkaa Kôrai kponôi, gɛ̀ ní kúmalôŋ káa nûa dîa é tɛ́ɛ núu kélee ma.

20Kɛ́lɛ, tɔ̃yâ ma Kôrai è mu sìɣe saa yêei. Gáa a ǹuui maa-ŋuŋ é mu siɣe saa yêei diai da saai dísama.

21Kpɛ́ni fêi, berei nɔ́ saa è pà la núu tɔnɔ sarâi, bere nɔ́ ƀe mu-siɣe saa-yeei è pà la máŋ núu tɔnɔ sarâi.

22Berei núu kélee a sâa la Adaŋ sɔŋ-sui, bere nɔ́ ƀe máŋ núu kélee a pâi fulu-laa sɔlɔ ƀôi la Kôrai kponôi.

23Kɛ́lɛ, núu kélee ŋɔtãi a pâi tɛi-tɛi. Kôrai ƀa ǹúui maa-ŋuŋ é m̀u siɣe saa yeei, ǹyaŋ tãi à pà lai, diai díkaa a Kôrai pɔ́ɔi da pâi dímu siɣêi saa yêei.

24Gɛ̀ ní gbɛɛ ŋá a nâa pá, tãi a ǹúu mɛi-ƀelai su kàra la da ŋwála-wala-ƀelai, é Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai tɛ́ɛ Ɣâla Nàŋ-nuui pɔi.

25Kpɛ́ni fêi, fɛ̂ɛ é kɛ́ ǹɔii mɛi é lɛ́ɛ la zu é ŋɔkpɔara-ƀelai pú gɔ́ɔ mu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Gbɔara-nuui gbɛɛ ŋái gáa su-kara mɛni mai, ǹyaa ƀa saa.

27“Ɣâla è sɛŋ kélee pû gɔ́ɔ mu.” Kɛ́lɛ, à kɛ̀ m̀ôɔi a gɛ́ɛ “Ɣâla è sɛŋ kélee pû Kôrai kɔ́ɔ mu,” zu ponoɔi a gɛ́ɛ Ɣâla kpîŋ fé Kôrai kɔ́ɔ mu, nyíi sɛŋ kélee pû Kôrai kɔ́ɔ mui.

28Tãi sɛŋ kélee a kɛ̂ la Kôrai mui, gɛ̀ ní Nòŋ-nuui ǹyaa kpîŋ a pâi kɛ̂i máŋ Ɣâla mu nyíi sɛŋ kélee pû ǹyaa Kôrai gɔ́ɔ mu a gɛ́ɛ Ɣâla é kɛ́ a sɛŋ kélee núu kélee mɛni mai.

29À wàla kɛ́ tí, gɛ̀ ní zu-kulai ƀa lé a gɛ́ɛ dí núu batâi kɛ́ zaa-ƀelai pɔ́ɔ ŋá? A kɛ̀ saa-ƀela dífa dímu siɣe saa yêei, gɛ̀ ní lé mɛni ƀe da núu batâi kɛ̀ la dípɔɔ ŋái?

30Lé mɛni ƀe ŋ́gaa la saa-wolo lá a tãi kéleei?

31Ŋánûa, ǹíi-laai gáa ńyêei kámɛni ma kúkɛ̀-zu-tɔnɔɔi sarâi Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai kponôi, a ŋ́gɛ ŋá tɔ́ɔ saa ŋɛ́i tuɛ a tãi kélee!

32Lé ƀe ŋa pɔ̂ri zɔlɔ ƀôi, à kɛ̀ núu-kpune lóno-woo su, ŋá kɔ̀ sua-ŋa pɔ́ Ɛfesɛ? À kɛ̀ núu fa mu siɣe saa yêei, gɛ̀ ní, “Kwaa kúlaa mii ku kúkpele, kpɛ́ni fêi, kwa tínaa saâi.”

33Káfe nɛ̀ɛ naa núu é kápɛlɛ, “Kánuu nyɔ́mɔɔ-ŋa kà kɛ̀ kákîe-ni pôlu kátûa-pere lɛ̂lɛi su a kâra.”

34Ka pá pôlu ŋɔ́nɔ kákili-ŋa-sia lɛ́lɛɛ-ŋai su, káfe ŋɔ́nɔ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀. Kpɛ́ni fêi, Ɣâla maa-tarei fé ǹúui da-ni yêei. Ŋa nyíŋi ƀôi a gɛ́ɛ ŋa káŋumɛ.

Mu-siɣe saa yêei kponoi kɛ́-pere

35Kɛ́lɛ, núu da a pâi mare-kɛ̂ɛ kɛ̂i, ǹyɛɛi, “Saa-ƀela da dímu siɣe-pêre kɛ̀ lɛ́ŋ saa yêei? Lé kpono sii ƀe da pâi pâi lai?”

36Íƀoo-nuui! Zɛŋ ya zii va ŋɔnɔ pa pôlu fulu-laa su fɛ̂ɛ é sáa.

37Zí-sɛŋ ya zii ve a zí-sɛŋ pâi kɛ̂i gbono kpîŋ, kɛ́lɛ, gáa nɔ́ a zí-sɛŋ-gao, tãi da a kɛ̂ a mɔlɔŋ, kpaa máŋ é kɛ́ a sí-sɛŋ-kao da kpɛni.

38Kɛ́lɛ, Ɣâla a díkpono kɛ́ dîa yɛ̂ɛ berei a ŋ̀wɛ̂lii lai, a sí-sɛŋ-kao-sii kélee kpono kɛ́ dîa tɛi-tɛi.

39Kpɛ́ni fêi, kpono kélee fé pɔ̂ri ni, kɛ́lɛ, da káa naa nuu-kpune mɛni ma, da kɛ́ ƀo naa sua-ŋa mɛni ma, da kɛ́ ƀo naa ŋɔni-ŋa mɛni ma, da kɛ́ ƀo naa nyɛ̃ɛ-ŋa mɛni ma.

40Ɣelêi-pere sãa díkaa naa, lɔii ma-pere-sãa dí ƀo naa. Kɛ́lɛ, ŋ̀elei-pere sãai dífolo-laai káa a dee, ǹɔii ma-pere sãai dífolo-laai kɛ́ ƀo a dee.

41Voloi ŋɔfólo-laai káa a dee, ŋ̀áloŋ ŋɔfólo-laai kɛ́ ƀo a dee, bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai díwɔ̂-folo-laai kɛ́ ƀo a dee. Pɛmɛlɛŋ-kao tɔnɔ ŋɔfólo-laai káa a dee m̀arâŋ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

42Bere nɔ́ ƀe gáa la a mu-siɣe saa-yeei. Zɛŋ da zii, gáa a saa-sɛŋ. Zɛŋ a mu siɣe saa yêei ve a saa-sɛŋ.

43Da zí ƀaa-kula-maa su, é mu siɣe folo-laa su. Da zí fii-kpɛɛ-laa su, é mu siɣe wála-wala-laa su.

44Da zí a ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-kponoi é mu siɣe a Ǹ̀ɲâla-taa kponoi. À kɛ̀ ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-kpono káa naa, gɛ̀ ní Ɣâla-taa kpono káa naa máŋ.

45Mɛni ma bɔ̃yɛ̂i "Ǹúui maa-ŋuŋ da kɛ̂ ma Adaŋ è kɛ̀ a mɔlêŋ nyíi fulu-laa è kɛ̀ ǹyêei". Kɛ́lɛ, Adaŋ gbɛɛ ŋái è kɛ̀ a fulu-laa tɛɛ-mɔlêŋ.

46Kɛ́lɛ. Ǹ̀ɲâla-taa kponoi fé kɛ́ ni ma a maa-ŋuŋ fɛ̂ɛ ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-kponoi, nàa pôlu ma Ǹ̀ɲâla-taa kponoi.

47Ǹúui maa-ŋuŋ è kùla ǹɔii su, dí gbɛtɛ a pɔ́rɔ. Ǹúui veerɛi è kùla Ɣâla-taa.

48Yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la a ǹúui dí gbɛ̀tɛ a pɔ̂rɔi, bere nɔ́ ƀe gáa la a diai dí díkpɛ̀tɛ a pɔ̂rɔi; yɛ̂ɛ berei ŋɔ́nɔ è kɛ̀ la a ǹúui kùla Ɣâla-taai, bere nɔ́ ƀe gáa la a diai dí kùla Ɣâla-taai.

49Yɛ̂ɛ berei ǹúui dí gbɛ̀tɛ a pɔ̂rɔi ku ŋɔpɔɔkɔ̂ŋ sɔlɔ ƀô lai, bere nɔ́ ƀe máŋ ǹúui kùla Ɣâla-taai kwa pâi ŋɔpɔɔkɔ̂ŋ sɔlɔ ƀôi la.

50Ŋa nyíŋi ƀôi kâa, ŋánûa, núu-kpune fa pɔ̂ri Ǹ̀ɲâla-taa kâloŋ-laai maa sɔlɔ ƀôi, kpaa máŋ diai da sâai dí diai maa sɔlɔ ƀó dífa sâai.

51Ka káwoli tɔ́ɔ! Ŋa loo-mɛ̂ni ƀôi kâa. Kúkelee kúfe pâi saâi, kɛ́lɛ, kúkelee kúmaa a pâi fálenîi,

52a maa félaa núu yɛ̂ɛ núu ŋɛ́i toôi ma. Kpɛ́ni fêi dúrui wóo a pâi tɛ̂i, zaa-ƀelai dí dímu siɣe dífa ŋɔ́nɔ saa, ǹyaŋ kúkelee kúmaa a pâi fálenîi.

53Gbonoi nyíi a saâi a pâi kɛ̂i a gbonoi nyíi ve pâi ŋɔ́nɔ saâi, gbonoi nyíi ŋɔfúlu-laai kɔyâŋ káa mai a pâi kɛ̂i a gbonoi nyíi ŋɔfúlu-laai kɔyâŋ fé mai.

54Gbonoi nyíi pâi saâi à kɛ̀ yɛ̂ɛ gbonoi nyíi ve pâi saâi, da gbonoi nyíi ŋɔfúlu-laai kɔyâŋ káa mai à kɛ̀ yɛ̂ɛ gbonoi nyíi ŋɔfúlu-laa kɔyâŋ fé mai, gɛ̀ ní mɛni-ŋai ŋí bɔ̃yɛ̂i a pâi kɛ̂i: "Yee-tɛɛ-maa a saa kpele."

55"Óo saa, íyee-tɛɛ-maai kɔɔ? Óo saa, íƀoôŋ kɔɔ?"

56Saa ŋɔƀóŋ ƀa sɔnyɔ̂ŋ, sɔnyɔ̂ŋ ǹyaŋ ŋɔwála-walai ƀa dɔ̂ŋ.

57Kɛ́lɛ, sɛɣɛi-fei é tɛ́ɛ Ɣâla pɔ́ nyíi nyee-tɛɛ-maai tɛ̂ɛ kúpɔ Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai sarâi.

58Mɛni ma, ŋáwɛli-kɛ-maa-ƀelai, ka fɔlɔ-fɔlɔ, káfe síɣe kátɔ̂i. Ka Kúnuu-namui ŋɔtíi kɛ́ nɔ́ a tãi kélee. Ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ kátii fé kpɛ́ni-kpɛni Kúnuu-namui kponôi.

Kɔleŋtiɛŋ Maa-ŋuŋ 16

© 2014 Bible Society in Liberia.

Dí sɛŋ-kao ŋá tɛ̀ ma Ŋ̀âla-ƀelai mɛni ma

1Ŋa pá nâa lônoi é pîlaŋ sɛŋ-kao tɛɛ mɛni ma Ŋ̀âla-ƀelai pɔ. Yɛ̂ɛ berei ŋá mò la
Galesia Kôrai-toli-kpɔŋ ŋai diai, káa máŋ ka gɛ́ ti.

2Lɔ́ɔ-kûu kélee su ŋele-kûu maa-ŋuŋ, zɛŋ núu kélee a zɔlɔ ƀôi, e da lâai kɛ́ yɛ̂ɛ
berei a zɔlɔ ƀô lai, a gɛ́ɛ tãi ŋà pà lai, ve kɛ́ a sɛŋ ŋá kámarê kɛ́ sɛŋ-kao mɛni ma.

3Ŋà pà, diai ká dílèi ŋa pâi kɔlɔ tɛɛ̂i dípɔ a gɛ́ɛ dí li a kásama-sɛŋ Zerusâlɛŋ.

4A kɛ̀ gáa a sɛŋ fɛ̂ɛ ŋá lí máŋ, gɛ̀ ní kwa dîa-ni kwa pâi liî.

Pɔ̂ɔ è ŋɔsiai maa-mɛni kpɛ̀tɛ

5Ŋa pâi kánaa kâai ŋá tɛ́ɛ a Masadonia-pere, kpɛ́ni fêi, ŋa gbɛ̀tɛ ŋ́gili ŋa a gɛ́ɛ ŋá
tɛ́ɛ a naa-pere.

6Ɣele da ŋa pâi lɛɛ̂i kápɔ naa, kpaa máŋ ŋa zamai tɛ́ɛ kákɔɔ mɛi a gɛ́ɛ ƀɛi kélee
ŋa liî naai ká ńdɛɛ.

7Kpɛ́ni fêi, fé ŋ̀wɛ̂lii ŋá kákaa nɔ́ sia-kɔɔ ŋá sîa su. Gáa ŋ́gili ŋá a gɛ́ɛ ŋá kɛ́ kákɔlɛ
a tãi da, à kɛ̀ Kúnuu-namui à fàa ma.

8Kɛ́lɛ, ŋa pâi lɛɛ̂i Ɛfesɛ Pɛŋtekɔ-ɣele é seri.

9Kpɛ́ni fêi, tíi kpanaŋɔɔ kɛ́ɛ ŋɔkpôŋ lá a ƀó ḿberêi naa, ǹyaŋ kúkpɔara-ƀela
támaa díkaa naa.

10Temete à pà, ka gáa a gɛ́ɛ ve yao, é kɛ́ kásama, kpɛ́ni fêi, gáa Kúnuu-namui
ŋɔtíi kɛ̂i yɛ̂ɛ ńyãa.

11Mɛni ma núu da fé ŋ̀ɛi naɣîŋ m̀ɛi. Ka dɛɛ lii-sêe su a gɛ́ɛ é pá pôlu ḿbɔ, kpɛ́ni
fêi, ŋ́gaa berêi kâai da ḿarâai.

12À kɛ̀ a kúƀarâŋ Apolo, ŋa ǹia-woo ƀò kpɔ a gbanaŋɔɔ a gɛ́ɛ da kúƀarâai dí pá
kánaa kâai kɛ́lɛ, ve kɛ́ ni a Ɣâla nia-mɛni a gɛ́ɛ é pá tãi ŋí su. A kɛ̀ à tãi kàa, a pâi
pâi.

Ǹaa-ti-maai gbɛɛ ŋái

13Ka kámɛi káa, ká tɔ́ɔ a gbanaŋɔɔ kálaa-lai su, lii-kpele é kɛ́ káyêei, kákponôi é
kpanaŋ.

14Mɛnii kélee ka gɛ̀i ka gɛ́ wɛli-kɛ-maa su.

15Ŋánûa, ká gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Tɛfɛnɛ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai kélee ƀé kɛ̀ a ǹûai maa-ŋuŋ dí
díliii pene Ɛkeya-lɔii su, ǹyaŋ da díkpîŋ tɛɛ Ŋ̀âla-ƀelai dítii mɛni ma.

16Ŋa kalia-woo ƀôi a gɛ́ɛ ka kɛ́ nûa sii-kɛɛ-ŋai tí mu da káƀarâa tii-kɛ-ƀela kpeli-
ŋai.

17Níi nɛ̃ɛ̂i a gɛ́ɛ Tɛfɛnɛ-ni dí pà da Fɔtunetɔ é pɛ́lɛ Akêiyikɔ ma, kpɛ́ni fêi, tãi káfe
kɛ́ ni la ƀɛi dí kápɔɔ ŋá sìɣe.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Kpɛ́ni fêi, dí ŋámɔ̂leŋ ŋá nɛ̀nɛ yɛ̂ɛ káwɔ̂i máŋ. Ka ƀaa kɛ́-maa tɛ́ɛ ǹûa sii-ŋai tí pɔ́.

19Kôrai-toli-kpɔŋ ŋai díkaa Eesia-lɔii sui, dí fàa kâa. Akoila da Purisela é pɛ́lɛ Kôrai-ƀelai dîa da kɔyaŋ dípɛrɛi mui, dí fàa kâa kpɔ́ a gbanaŋɔɔ Kúnuu-namui kponôi.

20Káƀarâai kélee dí fàa kâa. Ka kála tí kákîe-ni dîa a la-kpɔ see-maa maa waa.

21Ńyãa Pɔ̂ɔ ŋa ǹaa-ti-maa kɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ̂i a ŋ́gbîŋ yee.

22Náɣâŋ é kɛ́ ǹúui ma wɛli-kɛ-maa fé ńyêei Kúnuu-namui mɛni mai. Kúnuu-namui, pá!

23Kúnuu-namui Zîsɛ ŋɔƀɛlɛ-sêei é kɛ́ kâa.

24Ŋáwɛli-kɛ-maai é kɛ́ kákelee kámɛni ma Zîsɛ Kôrai kponôi. É kɛ́ tí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Kɔleŋtiɛŋ Veerɛi

Kɔleŋtiɛŋ Veerɛi 1

La-ti-maa

1Ńyãa Pɔ̂ɔ, ŋ́gaa a Zîsɛ Kôrai ŋɔsia-nuu yɛ̂ɛ berei Ɣâla ŋɔnîa-mɛnii káa lai, kwa Temete nyíi gáa a ku Ɓarâŋ-nuui, Ɣâla-toli-kpɔŋ gáa Kɔleŋ da Ǹâla-Ɓelai kélee díkaa Ɛkeya-lɔii kwaa kélee:

2Ɓɛlɛ-sêe da lii-sêe dí ké káyêei é kúla Kúnâŋ Ɣâla yêei da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai.

Pɔ̂ɔ è sɛɣɛ-fêi tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́

3Lûwa é ké Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai Ǹâŋ Ɣâla ma nyíi gáa a maloŋ-kaa-Naŋ da ŋa-nɛnɛ-Ɣalai

4nyíi a kúŋa nɛ̀nɛ kúmɛni-kpɔ̂lui kélee su a gɛ́ɛ kúa máŋ pɔ̂ri é ké kûɛ ku diai ŋá nɛnɛ díkaa mɛni-kpɔ̂lu sui, a ŋa-nɛnɛi nyíi Ɣâla a kúa kpîŋ kúŋa nɛ̀nɛ lai.

5Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ ku Kôrai ŋɔmɛni-solii dámaa sɔlɔ ɓô, bere nɔ́ ɓe ǹyaŋ kwa pâi ŋa-nɛnɛ támaa sɔlɔ ɓôi la máŋ Kôrai sârai.

6A kɛ̀ kwà mɛni-kpɔ̂lu sɔlɔ ɓô, gɛ̀ ní gáa káŋaa nɛnɛ mɛni ma da káɓalo-laai. A kɛ̀ kwà ŋa-nɛnɛ sɔlɔ ɓô, gɛ̀ ní gáa káŋa-nɛnɛ mɛni ma nyíi ká zɔlɔ ɓô tãi ká tɔ̀ɔ la a lii-kpele-pere mɛni-soli tɔnɔi su nyíi ku zɔlɔ ɓôi.

7Gili-kɛ-zui gáa kúyêei kámɛni mai, va tumo. Kpɛ́ni fêi, kú gɔ́lɔŋ berei ká kúmɛni-solii da sɔlɔ kàa lai, ka pâi máŋ kúŋa-nɛnɛi da sɔlɔ ɓôi.

8Kpɛ́ni fêi, ŋánûa, kúfe ŋ̀wêlii a gɛ́ɛ kákɛ a káɓoɔɔ mɛni-kpɔ̂lui ku zɔlɔ ɓô Eesiai m̀ɛni ma; kpɛ́ni fêi, mɛni-kpɔ̂lui è kɛ̀ kpɔ́ a ŋwiɛɛ kûa a dámaa nyíi kúfa pɔ̂ri mui, ǹyaŋ kúlɛ̂woi kpîŋ maa-lii-sɛlɛŋ è kɛ̀ kûa.

9Tɔ̃yâ ma, è kɛ̀ kúkili ŋá a gɛ́ɛ da kúsaa-mɛni ɓó kúa; kɛ́lɛ, nyíti e kúkɛ̀ a gɛ́ɛ kúfe kúkili làa kúa kpîŋ kûa, kɛ́lɛ, kú kúkili láa Ɣâla ma nyíi a núu mu siɣe saa yêei.

10È kúkùla zaa-woloi tí lá, ǹyaŋ a pâi ŋɔ́nɔ kúkula-yeei kɛ̂i; kwa kúkili pu ma a gɛ́ɛ a pâi ŋɔ́nɔ kúkula-yeei kɛ̂i.

11Fɛ́ɛ ka kpɔŋ kûa máŋ a Ɣâla fɛliɛ a gɛ́ɛ núu támaa dí sɛɣɛi-fei tɛɛ kúmɛni ma m̀ɛlɛ-seei Ɣâla è dɛ̀ɛ kúpɔ Kúɣâla fɛliɛ támaai mɛni mai, mɛni ma.

Pɔ̂ɔ fé pá ní lé mɛni ma?

12Kpɛ́ni fêi, kúyoŋka téɛɛ ká ŋí, kúkili-ŋa-siai m̀aa sêre-faai ɓa a gɛ́ɛ kwa tûa lɛ́lɛɛ ké ŋ̀ɛ́niɛi su a Ɣâla ŋɔmaa-waa-laai da ŋɔtɔ̃yâ laa-lai. Kútûa lɛ́lɛɛi dámaa káa kápɔ-pere. Kúfe gɛ̀ ní a ǹɔii ŋí su-tarei, kɛ́lɛ, kú gɛ̀ a Ɣâla ŋɔɓɛlɛ-sêei.

13Kpɛ́ni fêi, m̀ɛnii nɔ́ ka pɔ̂ri ǹónôi ka táre zui nya ɓe kwa bɔ̃̀yɛ kápɔ naa. Gáa ŋ́gili ŋá ka pâi tárêi gélee su a ǹɛ́lɛɛ,

© 2014 Bible Society in Liberia.

14yɛ̂ɛ berei ka táre la zu a gɛ́ɛ kálii é kɛ́ a nɛ̃ɛ kúmɛni ma Zîsɛ Kôrai ŋɔɣelei ma,
yɛ̂ɛ berei kúlii a pâi kɛ̂i la a nɛ̃ɛ kámɛni mai.

15Ŋá kɛ̀ ŋ̌wɛ̂lii ŋa pa kápɔ a maa-ŋuŋ a gɛ́ɛ ká lii-laa sɔlɔ ƀó gîei feerɛ, kpɛ́ni fêi,
ŋá kɛ̀ a ǹáa a mɛnii ŋá mòi.

16Ŋá kɛ̀ ŋ̌wɛ̂lii ŋa kɛ́ liî Masadonia, ŋá tɛ́ɛ a kápɔ naa-pere ŋa kánaa káa ŋá kúla
naa ŋá pá ŋɔ́nɔ pôlu kápɔ a gɛ́ɛ ká ńdɛɛ Zuda.

17Ŋá kɛ̀ tíi támaa kɛ̂i tãi ŋá kɛ̀ ŋ̌wɛ̂lii ŋa nyíŋi kɛ́ lai? Ŋa ŋámɛni kpɛtɛɛi kɛ̀ yɛ̂ɛ
ŋ̌ɛ́niɛi ŋí su-nuu, nyíi gbɛtɛɛ̂i nɔ́ a gɛ́ɛ é kɛ́ Ooei, Kpa, a maa félaai?

18Yɛ̂ɛ berei Ɣâla sɑ̃̂ai la kpɔ́ a tɔ̃yâi, kúwooi fe niî kɛ́ ni a Ooei, Kpa.

19Kpɛ́ni fêi, Zîsɛ Kôrai Ɣâla Ǹóŋ nyíi kwa maa-mɛni ƀò kásamâi, kwa Seveenɔ
da Temete, ve niî kɛ́ ni a Ooei, kpaa máŋ Kpa. Ooei nɔ́ ƀe a tãi kélee gbonôi.

20Kpɛ́ni fêi, Ooei káa Ɣâla ŋɔkono-tee-ŋai kélee ma gbonôi. Mɛni ƀe kwa "É kɛ́
tí" ƀò la Zîsɛ sarâi Ɣâla ŋɔfólo-laai mɛni ma.

21Kɛ́lɛ, Ɣâla ƀe kwa yá kúkɛ̀ ku tɔ́ɔ a gbanaŋɔɔ Kôrai kponôi, ǹyaŋ a kúmaa waa
ŋɔtíi mɛni ma.

22A ŋɔŋɛi-kɛ-maai kɛ́ kûa. A Ŋɔmɔlɛ̂ŋ tɛ́ɛ kúpɔ kúlii-ŋai su yɛ̂ɛ kono-tee-woo.

23Kɛ́lɛ, ŋa Ɣâla marê kɛ̂i a gɛ́ɛ é kɛ́ a ŋáserêi-sapoi fé pá ní la Kɔleŋ, ǹyaa ƀa fé
kɛ́ ní ŋ̌wɛ̂lii ŋá kálii sɛlɛŋ.

24Zu-kulai fa kúwala-wala è kɛ́ kálaa-lai mɛi. Kwa káa-ni kwa tíi kɛ̀ kálii-nɛ̃ɛi
mɛni ma, kpɛ́ni fêi, kákaa tɔ̂ɔni a gbanaŋɔɔ kálaa-lai su.

Kɔleŋtiɛŋ Veerɛi 2

1M̀ɛni ma, ŋá gbɛ̀tɛ ŋ̌gili ŋá a gɛ́ɛ fé ŋɔ́nɔ kálii too pôlu naa-kaa da kpɛni kɛ́ɛ su.

2À kɛ̀ ǹyaŋ ŋà kálii tòo pôlu, gɛ̀ ní, gbɛ̂ɛ ƀe pâi ŋ̌gɛ̂i ńii é nɛ̃ɛ é kúla nyíi pôlu ŋá
ǹíi tôoi pôlui?

3Ŋá nyíŋi pɔ̃yɛ a gɛ́ɛ tãi ŋá pà lai, káai ka pɔ̂ri ŋ̌gɛ̂i ńii é nɛ̃ɛi, káfe ńii tòo pôlu,
kpɛ́ni fêi, ńaâi kpɔ́ a kákelee a ǹɛ́lɛɛ a gɛ́ɛ ŋálii-nɛ̃ɛi a pɔ̂ri kɛ̂i a kákelee kálii-
nɛ̃ɛ.

4Kpɛ́ni fêi, ŋá kɔlɔ pɔ̃yɛ kápɔ naa mɛni-kpɔ̂lu támaa su da lii-too pôlu támaa é
pɛ́lɛ ŋɛi-ya ma. Fé gɛ̀ ní a gɛ́ɛ ŋa kálii tôo pôlu, kɛ́lɛ, ŋá gɛ̀ a gɛ́ɛ ká ŋwɛli-kɛ-maa
kɛ́tɛi kɔ́lɔŋ gáa ńyêei kámɛni ma.

Ka mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ƀela su mɛni lɛɛ

5Kɛ́lɛ, à kɛ̀ núu da è núu líi tòo pôlu, gɛ̀ ní ve a ŋálii-too pôlu-mɛni ńyãa tɔnɔ,
kɛ́lɛ, a kákelee kálii too pôlu pere sii da ŋa-su. Ŋa nyíŋi ƀôi a gɛ́ɛ fé kálùaŋ a
gbanaŋɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Dɔŋ-kpɛ́-maai nyíi gáa kátama-ɣele káyêei núu sii tí mɛni mai, dámaâi.

7Ǹmɛni ma fɛ̂ɛ ka tinaŋ ka zu mɛni lɛɛ ka ŋá nɛnɛ, à wàla kɛ́ ti maloŋ-too-maa támaa a pâi pâi bɔ.

8Mɛni ma ŋa kákpera fêi a gɛ́ɛ ká pá la ŋɔ́nɔ pôlu káwɛli-kɛ-maai su.

9Nyíŋi mɛni ƀe ŋá kɔlɔ pɔ̃yɛ la kâa ŋa kasu kɔ̂ŋ a gɛ́ɛ ŋá gɔ́lɔŋ à kɛ̀ woo-mɛni káa káyêei mɛni kélee su.

10Ǹyaŋ ǹúui kélee ka zu mɛ̂ni lɛɛi, ńyãa máŋ ŋa zu mɛni lɛ̀ɛ. À kɛ̀ ŋà mɛni da kélee su mɛni lɛ̀ɛ, gɛ̀ ní ŋa zu mɛni lɛɛ kámɛni ma Kôrai ŋɛ́i,

11a gɛ́ɛ Sêtɔŋ ŋɔwála-walai fè kɛ̀ kúmɛi; kpɛ́ni fêi, ku ŋɔkili-ŋa-sia nyɔ́mɔɔi kɔ́lɔŋ.

Pɔ̂ɔ líi fé láa ní Toroɛ

12Tãi ŋá pà la Toroɛ Kôrai ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi ƀó mɛni mai, dí gbôŋ lá ƀò ńduɛ Kúnuu-namui kponôi;

13kɛ́lɛ, ńii fe kɛ́ ni a ǹáa, kpɛ́ni fêi, fé ḿarâŋ Taitɔ káa ni naa. Mɛni ma ŋá dílɛ̀ɛ naa ŋa li Masadonia.

Yee-tɛɛ-maa káa Kôrai kponôi

14Kɛ́lɛ, sɛɣɛi-fei é tɛ́ɛ Ɣâla pɔ nyíi a tɔ̂ɔ kútuɛ yee-tɛɛ-maa kélee su Kôrai kponôi, gɛ gbîŋ maa-mɛni kúŋ lɛ́lɛɛ taa-taa kwaa kélee ma kúsarâi.

15Kpɛ́ni fêi, kúkaa a Kôrai maa-wuru-ya kúŋ nɛ̃ɛ Ɣâla mɛni ma diai sáma díƀaloɔ̂i da diai díkaa saâi.

16Kúkaa a wuru-ya kúŋ nɛ̃ɛ é síɣe saa ma é tóo saa ma ǹúui da-ni mɛni ma. Kúkaa a wuru-ya kúŋ-nɛ̃ɛ é síɣe fulu-laa ma é tóo fulu-laa ma ǹúui kpeli-ŋai mɛni ma. Gbɛ̂ɛ ƀe gbɛtɛɛ̂i mɛni-ŋai ŋí mɛni mai?

17Kpɛ́ni fêi, kúfe yɛ̂ɛ núu támaa nyíi-ŋai da Ɣâla ŋɔwóoi kàrai; kɛ́lɛ, kúkaa yɛ̂ɛ ǹûai díkaa a tɔ̃yâ-ƀela, Ɣâla a dímaa wáa ŋɔtíi mɛni ma, kwa lôno Kôrai kponôi Ɣâla ŋɛi.

Kɔleŋtiɛŋ Veerɛi 3

Gbanaŋ-woo-Kɛɛ Ninai maa-tii kɛ́-ƀela

1Kwa pá pɛlɛ̂i kúkpîŋ lɛ́ɛ ma ŋɔ́nɔ? Kpaa fɛ̂ɛ kú kɔlɔ tɛɛ kápɔ kúlɛ mɛni ma, yɛ̂ɛ berei núu da-ni da gɛ̀ lai, kpaa máŋ fɛ̂ɛ kú kɔlɔ kúla káyêei?

2Káa kpîŋ kákaa a kɔlɔ kúlɛ mɛni ma, nyíi bɔ̃yɛɛ̂i kálii su a gɛ́ɛ núu kélee dí gɔ́lɔŋ dí ǹónoi.

3Ka nɛ̀ a gɛ́ɛ ká káa a kɔlɔ nyíi kùla Kôrai yɛ̂ei kú dɛɛi. Gɔlɔi ŋí fé pɔ̃yɛ ní a kɔlɔ-ya, kɛ́lɛ, bɔ̃yɛɛ̂i a vúlu-laa Ɣalai Ŋɔmɔ̂leŋ, vé pɔ̃yɛ ní kɔni-ƀêla ma, kɛ́lɛ, bɔ̃yɛɛ̂i núu-kpune líi su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Gili-kɛ-maa sii ti ƀe gáa kúyêei Ɣâla pɔ-pere Kôrai sârai.

5Zu-kulâi fa a gɛ́ɛ kú gula kɛ́ɛ̂i ƀoɔ̂i a gɛ́ɛ ku mɛni kélee da ƀó nyíi a kùla kúkponôi; kɛ́lɛ, kúgula-kɛ-laai a kúla Ɣâla yêei,

6nyíi a kúkɛ kwa gula kɛ́ a gɛ́ɛ ku kɛ́ a kpanaŋ-woo kɛ́ɛ nina mɛi-ƀelai, ve a tɔ̂ŋ nyíi bɔ̃yɛɛ̂i, kɛ́lɛ, a kulâi M̀ɔlêŋ yêei; kpɛ́ni fêi, dɔ̂ŋ nyíi bɔ̃yɛɛ̂i a núu pàa, kɛ́lɛ, M̀ɔlêŋ a fulu-laa tɛ̀ɛ núu pɔ.

7Kɛ́lɛ, à kɛ̀ díi nyíi a pâ a saa nyíi bɔ̃yɛɛ̂i kɔni mai, è pà a folo-laa a gɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai dífe pɔ̂ri Mose ŋɛi kâai sii, kpɛ́ni fêi ŋ̀ɛi è kɛ̀ fólôi, nyíi maa-folo-laai è kɛ̀ tɛɛ̂i,

8lé ŋaŋ ƀe folo-laa támaa fa kɛ̂ la M̀ɔlêŋ ŋɔtíi mai?

9À kɛ̀ folo-laa è kɛ̀ mɛnii ma a pâ a dɔ̂ŋ pu-mai, ǹɛ́lɛɛ̂i a gɛ́ɛ vólo-laai gáa m̀ɛnii ma a pâ a tɔ̃yâ laa-lai é kɛ́ a ǹɛ́lɛɛ é tɛ́ɛ.

10Tɔ̃yâ ma, bere-sii ŋí su, nyíi folo-laa è kɛ̀ ma a maa- ŋuŋ, fólo-laa da kélee fé ŋɔ́nɔ ma, volo-laai nyíi tɛ̀ɛ mai mɛni ma.

11Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ zɛŋ nyíi tɛɛ̂i è pà a folo-laa, gɛ̀ ní zɛŋ nyíi gáa naa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi fɛ̂ɛ folo-laa é kɛ́ ma.

12Tãi gili-kɛ-zu sii ti káa la kúyêei, lii-kpele támaa káa kúyêei.

13Kúfe yɛ̂ɛ Mose nyíi ŋ̀ɛi mɛi pɛ̂lɛ a gɛ́ɛ Eezuɛ-ŋai dífe ŋɔfólo-laa tɛɛ̂i gbɛɛ ŋá kàai.

14Kɛ́lɛ, dílii su è kɛ̀ a gbanaŋɔɔ, kpɛ́ni fêi, é séri tãi ŋí ma tãi da gbanaŋ-woo kɛɛ-pɔlɔi lôno lai, ǹúu ŋɛi mɛi pɛlɛ-sɛŋ ti káa nɔ́ niî naa, kpɛ́ni fêi, Kôrai sârai nɔ́ ƀe a kûla la naa.

15Tɔ̃yâ ma, é séri tãi ŋí ma, tãi nɔ́ da Mose ŋɔmɛnii lôno lai, núu ŋɛ́i mɛi pɛlɛ-sɛŋ-mɛni a tôo díkili ŋá a tãi kélee.

16Kɛ́lɛ, à kɛ̀ núu à tìnaŋ Kúnuu-namui pɔ́naa pere núu ŋɛ́i mɛi pɛlɛ-sɛŋ mɛni fé ŋɔ́nɔ naa.

17Kúnuu-namui ƀa M̀ɔlêŋ, ǹyaŋ ƀɛi Kúnuu-namui Ɣɔmɔlêŋ káa naai, nàa ƀe ŋuŋ-ma-ƀo káa naa.

18Ǹyaŋ kúkelee kúai kúŋɛi mɛi fé pɛlɛ níi, kwa Kúnuu-namui ŋɔfólo-laai kâa, kúmaa a fâleŋ ku kɛ́ yɛ̂ɛ ǹyaa, ku kúla folo-laa-loŋ su, kú píli fólo-laa kɛ́tɛ su. Kpɛ́ni fêi, nyíŋi a kulâi Kúnuu-namu yêei, nyíi gáa a M̀ɔlêŋ.

Kɔleŋtiɛŋ Veerɛi 4

1Mɛni ma tãi nɔ́ díi ŋí káa la kúyêei Ɣâla ŋɔmaloŋ-kaai sui, kúfii fé kpɛ̀ɛ.

2Kwa kúyee kúla noo-mɛni-ŋai su nyíi-ŋai díkaa a ŋumɛ-mɛnii. Kúfe fâa ma a gɛ́ɛ kú wôya maa kɔ́ri, kpaa máŋ kú Ɣâla ŋɔwóoi ƀó a maa-faleŋɔɔ. Kɛ́lɛ, kwa

© 2014 Bible Society in Liberia.

kúkpîŋ lɛ̀ nuu-kpune ŋɔkili-ŋa-siai ma Ɣâla ŋɛi a Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ-wooi ƃóɔɔ pono ŋá.

3À kɛ̀ máŋ kútuŋ lɛ́lɛɛi loôi, gɛ̀ ní ǹoôi nɔ́ diai dîa díkaa saâi.

4Diai laa-la fé díyêei ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-ɣalai a díkili ŋá tɛ̀i a gɛ́ɛ dífe Kôrai ŋɔfólo-laai maa-tuŋ lɛ́lɛɛi ŋɔkwaa-ponoɔi kàa, nyíi gáa a Ɣâla-pɔkɔɔŋ.

5Kpɛ́ni fêi, kúfe kúa kpîŋ kúmaa-mɛni ƃôi, kɛ́lɛ, kwa Zîsɛ Kôrai maa-mɛni ƃôi a gɛ́ɛ gáa a Kúnuu-namui, kúa kpîŋ kúkaa a káyee-mu-ƃela Zîsɛ maa-mɛni ma.

6Ŋ̀âlai ŋí ƃé m̀o, ǹyɛɛi, “Tɔɔ kwaa-ponoɔ é folo gbínii su,” nyíi a fólo kúlii su a gɛ́ɛ e Ɣâla ŋɔfólo-laai maa-tarei ŋɔkwaa-ponoɔi tɛ́ɛ kúpɔ volo-laai su nyíi gáa Kôrai mai.

Kwaa kúfulu-laai kɛ̀ a laa-la

7Kɛ́lɛ, dɔɔ-sɛŋ ŋí káa kúyêei pɔrɔ-leɣi su, nyíi a nɛ̀ a gɛ́ɛ ŋwála-wala su-kɛ́tɛi ŋí fa kûla kúyêei, kɛ́lɛ, a kûla Ɣâla yêei.

8Mɛni-kpɔ̂lu a pâ kúpɔ pere sii kélee su, kɛ́lɛ, va kúyee mɛi ɣale. Kúpɛlɛ a pû, kɛ́lɛ, kúfii fa kpɛ̂ɛ.

9Da kúkpɔara, kɛ́lɛ, kúwɛli-kɛ-maa-ƃelai dífa dípôlu tɔ̀ɔ kûa. Dí kútòo, kɛ́lɛ, kúsu fé kara ni.

10Zîsɛ ŋɔsaai káa kúkponôi a tãi kélee a gɛ́ɛ ŋɔfúlu-laai é lɛ́ máŋ kúkponôi.

11Kpɛ́ni fêi, tãi kúkaa la ɣele mai, kútɛɛ̂i saa pɔ́ Zîsɛ mɛni ma, a gɛ́ɛ ŋɔfúlu-laai é lɛ́ kúkponôi su nyíi a saai.

12Mɛni ma saa káa tíi kɛ̂i kúkponôi, kɛ́lɛ, fulu-laa káa tíi kɛ̂i kákponôi máŋ.

13Tãi nɔ́ naa-la-mɔlɛ̂ŋ tɔnɔi tí káa la kúkponôi yɛ̂ɛ berei gáa la ǹúui kponôi nyíi bɔ̃̀yɛ, “Ŋá làa la, mɛni ma ŋá lòno,” kwa láa la máŋ, ǹyaŋ kwa lóno.

14Ku gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ǹúui Kúnuu-namui Zîsɛ mu siɣe saa yêei, a pâi kúmu siɣêi saa yêei máŋ kwa Zîsɛ-ni é pá a kúa kwa kaa-ni ŋ̀ɛi tuɛ.

15Gáa kákelee kámɛni ma a gɛ́ɛ berei ƃɛlɛ-sêe a lî la núu támaa pɔi, a sɛɣɛi-fei ƃɔlɔ Ɣâla ŋɔfólo-laai mɛni ma.

16Mɛni ma kúfii fé kpɛ̀ɛ. Berei máŋ kúkpono a pɔlɔ̂i la a tãi kéleei, kúmɔlɛ̂ŋ káa kɛ̂i nɔ́ a nina a ɣele kélee.

17Kpɛ́ni fêi, tãi kpuâi ŋí su m̀ɛni-kpɔ̂lu-loŋ a wɔlɔ-wɔlɔ folo-laa kɛ́tɛ kpɛtɛ̂i ká mɛni ma, nyíi gɔ̀ɔŋ-maa fé mai.

18Kpɛ́ni fêi, kúkili fé zãâi dîa nyíi-ŋai kwa díkaâi, kɛ́lɛ, kúkili káa zãâi dîa nyíi-ŋai kúfa díkaâi. Kpɛ́ni fêi, zãâi kwa díkaâi da pâi tɛɛ̂i, kɛ́lɛ, zãâi kúfa díkaâi díkaa nɔ́ naa wɔlɔ-wɔlɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Kɔleŋtiɛŋ Veerɛi 5

1Ku gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ à kɛ̀ ǹɔii ŋí su-pɛrɛi kúkaa mui garâi, pɛ́rɛ káa kúyêei é kúla Ɣâla yêei, nyíi gáa a pɛ́rɛ dífe dɔɔ ni a díyêei. Gáa a wɔlɔ-wɔlɔ-pɛrɛ Ɣâla-taa.

2Tɔ̃yâ ma kúkaa kúŋuŋ su-woo saâi ǹɔii ma ƀɛ, kúkɛ ŋ̀wɛli a gɛ́ɛ kú kɛ́ Ŋ̀âla-taa-pɛrɛi mu,

3a gɛ́ɛ kwà kɛ̀ mu, kúfe kɛ̀ ŋíni ŋá.

4Tãi kúkaa niî la bɛ́rɛi ŋí mui, kúkaa kúŋuŋ su-woo saâi a lii-sɛlɛŋ; zu-kulai fa kwa ŋ̀wɛ̂lii ku kúla mu, kɛ́lɛ, kwa ŋ̀wɛ̂lii kú kɛ́ pɛ́rɛ lɛ́lɛɛ mu é tɛ́ɛ nyíŋi ma, a gɛ́ɛ sɛŋ nyíi kélee a tɛ̂ɛi fulu-laa é zu kara.

5Ǹúui a kúkpɛtɛ m̀ɛnii ŋí mɛni mai, ǹyaa ƀa Ɣâla, nyíi a M̀ɔlêŋ tɛ́ɛ kúpɔ a kono-tee-wooi.

6Mɛni ma fɔlɔ-fɔlɔ káa kúyêei a tãi kélee. Kú gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ tãi kúkaa la ƀɛ́ kúkponôi sui, kú kɛ̂i kôyaai Kúnuu-namui ma.

7Kpɛ́ni fêi, kwa sîa a laa-la, kúfa sîa a kwaa-kaa.

8Fɔlɔ-fɔlɔ káa kúyêei, ǹyaŋ ǹɛ́lɛɛ a gɛ́ɛ kú kɛ́ a kúkɛ̂i gôyaa kúkponôi mâ kwa Kúnuu-namui-ni kúkɛ bɔ-taai.

9Mɛni ma à nɛ̀ɛ máŋ ku kɛ́ kúpɔ-taai kpaa máŋ ku kúla naa, ku kúkili ŋá sîa a gɛ́ɛ ku ǹíi láa.

10Kpɛ́ni fêi, fɛ̂ɛ kúkelee kútûa-perei é lɛ́ Kôrai ŋɔmɛni-ŋa-tee see-sɛŋ ŋɛ́i tuɛ a gɛ́ɛ núu kélee é ŋɔfela-fei lɛ́lɛɛi kpaa máŋ ŋɔfela-fei nyɔ́mɔɔi sɔlɔ ƀó yɛ̂ɛ berei e ŋɔfúlu-laai kɛ̀ la gbonôi.

Loai-kpɛtɛ maa-tii kɛ́ɛ

11Mɛni ma berei kú Kúnuu-namui ŋɔkili-ŋa-siai kɔ́lɔŋ lai, kúkaa nuu-kpune líi penêi. Berei kúkaa lai Ɣâla è gɔ́lɔŋ, ǹyaŋ eêi pɔ̂ri kɛ̂i a sɛŋ a gɛ́ɛ káa máŋ ka gɔ́lɔŋ kákili-ŋa-siai su.

12Kúfe kúkpîŋ lɛ̂i káa ŋɔ́nɔ, kɛ́lɛ, kúkaa sâpo lɛ̂i káa a gɛ́ɛ kálii é nɛ̃ɛ kúmɛni ma a gɛ́ɛ diai da yoŋka tèe núu-tɔɔi mɛni ma, kɛ́lɛ, dífa yoŋka tèe núu líi mɛni mai, pɔ̂ri é kɛ́ káa a gɛ́ɛ ká dímarê-kɛɛi su kula.

13Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ kúƀɔɔ̂i, gɛ̀ ní gáa kúloai kwa Ɣâla-ni; à kɛ̀ kútarêi gɛ̀ ní gáa kámɛni ma.

14Kôrai ŋɔwɛli kɛ́-maai káa tíi kɛ̂i a kúa, kpɛ́ni fêi, kúlaâi la a gɛ́ɛ núu tɔnɔ è sàa núu kélee mɛni ma. M̀ɛni ma núu kélee a saa.

15È sàa núu kélee mɛni ma a gɛ́ɛ diai díkaa ɣele mai, dífe kɛ̀ ɣele ma díkpîŋ mɛni ma, kɛ́lɛ, dí kɛ́ ɣele ma Kôrai mɛni ma, nyíi sàa dí-mɛni ma é mu siɣe saa yêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Mɛni ma é síɣe tãi ŋí ma e li tuɛ-pere, kúfa núu maa-mɛni ŋá tèe yɛ̂ɛ núu-kpune ŋɔmɛni ŋá-tee-pere; berei máŋ tãi tɔnɔ ku Kôrai maa-mɛni ŋá tèe la yɛ̂ɛ núu-kpune ŋɔmɛni ŋá-tee-perei, kúfa ŋɔ́nɔ maa-mɛni ŋá tèe ti.

17M̀ɛni ma, à kɛ̀ núu da kélee káa Kôrai kponôi, gɛ̀ ní gáa a núu nina. M̀ɛni pɔlɔi a tɛɛ, ka gáa mɛni ninai a pá.

18Nyíŋi kélee a kúla Ɣâla yêei nyíi ǹyaa kpîŋ è kúloai kpɛ̂tɛ kwa dîa-ni Kôrai sarâi é tíi tɛ́ɛ kúpɔ a gɛ́ɛ kú díloai kpɛtɛ da ǹûai.

19Zu-kulai ƀa Ɣâla è kɛ̀ Kôrai kponôi, tãi ǹyaa Ɣâla è kɛ̀ díloai kpɛ́tɛ̂i la da ŋ̀ɛ́niɛi su-ƀelai, ve dítɔ̂ŋ-karaa-ŋai siɣe ni a dísɔŋ. È loai-kpɛtɛɛ maa-worɛ-woo tɛ́ɛ kúpɔ.

20Mɛni ma kúkaa a Kôrai pɔ́ɔ-ŋa-ƀela, Ɣâla kɛ́ ǹûai tòli ku-sarâi. Kwa kákpera fei Kôrai mɛni ma a gɛ́ɛ ka Ɣâla-ni ká káloai kpɛtɛ.

21Kpɛ́ni fêi, Kôrai nyíi ve kɛ́ ni a sɔnyɔ̂ŋ kɔ́lɔŋɔ̂i, Ɣâla e sɔnyɔ̂ŋ pu mà kúmɛni ma a gɛ́ɛ ku kɛ́ a ǹyaa Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ-ƀela Kôrai kponôi.

Kɔleŋtiɛŋ Veerɛi 6

1Berei kwa Ɣâla-ni kwa tíi kɛ̂i la gîe mai, kwa kákpera fei a gɛ́ɛ káfe ŋɔƀɛlɛ-sɛ̂ei sɔlɔ ƀo nɔ́ kpɛni-kpɛni.

2Kpɛ́ni fêi, a mò ǹyɛɛ, “Ŋá káwoo mɛ̀ni a kákpɔŋ-maa-tãi, ŋá kpɔ́ŋ kâa a káƀalo-laa ɣelei.” Ka gáa, kákpɔŋ-mâa-tãi ká ŋí nâa. Ka gáa ŋɔ́nɔ, káƀalo-laa-ɣelei ká ŋí nâa.

3Kúfa tûa-sii-ŋa kɛ̀ nyíi-ŋai da pɔ̂ri kɛ̂i a sâpo a gɛ́ɛ kásɔnyɔ̂ŋ kɛ́, a gɛ́ɛ káfe mɛni nyɔ́mɔɔ kélee da kàa kútii su.

4Kɛ́lɛ, mɛni kélee su kwaa kúkpîŋ lɛ́ a Ɣâla yée-mu-ƀela a fɔlɔ-fɔlɔ mɛni-soli su, mɛni-kpɔ̂lu su, da lii-sɛ̂lɛŋ,

5lókwa su, kpini-pɛ̂rɛ-siɣɛɛ, sóoŋ-maa su, tíi kpânaŋ kɛ́ɛ su, nyíi-kpêliŋ siɣɛɛ su, da puru;

6a maa-waa-laa, a táre, a lii-kpele, a sɔŋ lɛ́lɛ, a M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai, a tɔ̃yâ wɛli-kɛ-maa,

7a dɔ̃yâ-wooi, a Ɣâla ŋɔwála-wala-laai; a tɔ̃yâ laa-la ŋɔtii-kɛ-sãa, laa mii yee da kɔɔ yee mɛi mɛni ma;

8a ƀaa kɛ́-maa da ƀaa-kula-maa, a mɛni lɛ́lɛɛ ƀɔ́ɔɔ é pîlaŋ kûa da mɛni nyɔ́mɔɔ ƀɔ́ɔɔ é pîlaŋ kûa; yɛ̂ɛ nuu-pɛlɛ-ƀela, berei máŋ kúkaa la a tɔ̃yâ-ƀelai;

9yɛ̂ɛ ǹûai dífe díkɔlɔŋ, berei máŋ dí kúkɔlɔŋ la a ǹɛ́lɛɛi; yɛ̂ɛ saa-ƀela ǹyaŋ ka gáa kúkaa a nuu-fulu; yɛ̂ɛ da tɔ̂ŋ pu kûa, berei máŋ dífe kúpaa ni lai;

© 2014 Bible Society in Liberia.

10yɛ̂ɛ maloŋ-too-maa, berei máŋ kúkaa lii-nɛ̃ɛ kulâi la a tãi kélee; yɛ̂ɛ kôlo-ƀela, berei máŋ kwa núu támaa tɔ̂i lai; yɛ̂ɛ nûa ƀe sɛŋ fé díyêei, berei máŋ sɛŋ kélee káa la a kúpɔɔi.

11Kwa mɛni kélee ƀó kâa a tõyâ. Kɔleŋ-ƀela, kúlii láa ƀóɔɔi káperei.

12Kúfe kákpera ni, kɛ́lɛ, ká kákpîŋ kpèra kákpîŋ kili-ŋa-siai su.

13Káwɔ̂i ƀa ka kálii lá ƀó káa máŋ ŋa lônoi kápɔ yɛ̂ɛ nîa-pɛlɛɛ.

Kúkaa a vúlu-laa Ɣalai Ŋɔɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛi

14Diai laa-la fé díyêei káfe díkɛ a káƀarâa. Kpɛ́ni fêi, lé ƀé kɛ̀-zu-tɔnɔɔ a gɛ̀ a tõyâ laa-la da ŋ̀wana-lɔ̂ɔ? Kpaa máŋ, lé ƀé kɛ̀-zu-tɔnɔɔ a gɛ̀ a kwaa-ponoɔ da kpíni?

15Lé kɛ̀-zu-tɔnɔɔ ƀe Kôrai da Dɛ̂ƀele da pɔ̂ri kɛ̀i zui? Lé kɛ̀-zu-tɔnɔɔ ƀe laa-la-nuu da ǹúui laa-la fe ǹyéei da pɔ̂ri kɛ̀i zui?

16Lé mɛni kpɛ́tɛɛ ƀe Ǹ̂ala-pɛrɛ kɛ́tɛi da ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa da pɔ̂ri gɛ̂i? Kpɛ́ni fêi, kúa ƀa vulu-laa-Ɣalai ŋɔpɛ́rɛ kɛ́tɛi, yɛ̂ɛ berei Ɣâla è mò lai, “Ŋa pâi kɛ̂i díkponôi ŋá sía dísama, ŋa pâi kɛ̂i a Díɣâla, dí ƀo a ŋánûa.

17Kúnuu-namui a mò, ǹyɛɛ, mɛni ma kúkula díkɔlɛ ka kákpîŋ kɛ̂i kôyaa dia. Káfe lɛ̀ɣɛ sɛŋ nyíi kélee mâ m̀aa fé waa nii. Gɛ̀ ní ŋa pâi ńyee sêe kámu,

18ŋa pâi kɛ̂i a kánâŋ, káaŋ ka pâi kɛ̂i a ńônii-sinaa da ńônii-nɛyaa, ŋwála-wala-kélee Nuu-namui ƀa nyíŋi ƀò.”

Kɔleŋtiɛŋ Veerɛi 7

1Ŋáwɛli-kɛ-maa-ƀelai, tãi nɔ́ gono-tee-ŋai ŋí káa la kúyêei, kwaa kúkpîŋ maa wáa ku kúla kúkponôi da kúmɔlêŋ dísɔnyɔ̂ŋ su, kúkɛ kpɔ́ a kúmaa waa a ǹɛ́lɛɛ Ɣâla ŋɔyao-maai su.

Pɔ̂ɔ líi è nɛ̃ɛ Kôrai-toli-kpɔŋ-ŋai dítii kɛ́-perei mɛni ma

2Ka kálii láa ƀó kûɛ. Kúfe niî mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ ni a núu da, kúfe niî núu da líi sóli ni, kúfe niî núu da mɔ̃lɛ ni.

3Ḿve nyíŋi ƀôi a gɛ́ɛ ŋá mɛni lɛ́ɛ kâa, kpɛ́ni fêi, ŋá mò a maa-ŋuŋ a gɛ́ɛ kákaa kúlii su a gɛ́ɛ kwa kâa ni ku sáa gîe ma, kwa ka-ni ku kɛ́ ɣele ma gîe ma.

4Náâi a káa kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Ńii nɛ̃ɛ̂i kámɛni ma kpɔ́ a ŋ̀ánaa. Ńii láa fɛɛ̂i a ŋa-nɛnɛ. Kúmɛni-kpɔ̂lui kélee su, ńii nɛ̃ɛ̂i kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

5Kpɛ́ni fêi, tãi máŋ kú pà la Masadoniai, kúkpono fé vii tɔ̂ɔni, kɛ́lɛ, kú kɛ́ nɔ́ mɛni-kpɔ̂lu su kwaa kélee ma-kwa ǹaa-ƀela kú kɛ̀ laa-saa kɛ̂i, yao kɛ́ ƀo kúkɔlɔ̂i.

6Kɛ́lɛ, Ɣâla nyíi a ǹii-too pôlu-ƀelai ŋá nɛ̀nɛi, è kúŋa nɛ̀nɛ a Taitɔ páa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Taitɔ páa maa-mɛni tɔnɔ nɔ́ fei, kɛ́lɛ, ŋ̀a-nɛnɛi máŋ ká dɛ̀ɛ bɔ́i mɛni ƀe, yɛ̂ɛ berei è mò la kûa berei ká kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii la ká ŋ́gaa, berei ká kɛ̀ wɔ́lɔ̂i la m̀aa-mɛni mai, da berei ká ŋ́wɛli ni lai, a gɛ́ɛ ŋá lii-nɛ̃ɛ kula a zu kɛ́tɛ.

8À kɛ̀ máŋ ŋá ká kɛ̀ malôŋ é tóo kâa a ŋákɔlɔi, ńii fa tôo pôlu (berei máŋ ńii è tòo la pôlu a maa-ŋuŋ), kpɛ́ni fêi, ŋá gàa a gɛ́ɛ gɔlɔi ti è kálii tòo pôlu. Berei máŋ è kálii tòo nɔ́ la pôlu a tãi kpua-loŋ.

9Yɛ̂ɛ berei gáa lai, ńii nɛ̃ɛ̂i. Ŋálii-nɛ̃ɛi su-kulai fa kálii é too pôlu, kɛ́lɛ, zu-kulai ƀa kálii-too pôlui a ká kɛ̀ ka kálii pene. Kpɛ́ni fêi, berei kálii-tòo pôlui è kɛ̀ lai, è kɛ̀ a Ɣâla nia-mɛni a gɛ́ɛ káfe mɛni-soli kàa kúsarâi.

10Kpɛ́ni fêi, Ɣâla-nia lii-tòo pôlui a pâ a lii-pene, nyíi a lî a núu ƀálo-laa sui. Va pâ a núu lii-tòo pôlui su, kɛ́lɛ, ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-lii-tòo pôlui a pâ a saa.

11Ka gáa, berei Ɣâla-nia lii-tòo pôlu è ká kɛ̀ la ká m̀ɛni soŋ a gbanaŋɔ̂i. Berei è ká kɛ̀ la a gɛ́ɛ ká kákpîŋ maa-kɔ̃ɔ̂i, berei è ká kɛ̀ la kálii é ŋwánai, berei è ká kɛ̀ la ká yaôi, berei è ká kɛ̀ la ŋ́wɛli é kákɛ̂i, berei è ká kɛ̀ la ká mɛni kélee kɛ́ a ǹɛ́lɛɛi, da berei è ká kɛ̀ la a gɛ́ɛ ka mɛni ŋá tee a ǹɛ́lɛɛ! Ka kákpîŋ lɛ́ pere sii kélee su a gɛ́ɛ kásɔŋ fé m̀ɛnii su.

12Berei máŋ ŋá kɔlɔ pɔ̃yɛ la kápɔ naai, fé kɔlɔ pɔ̃yɛ ní nɔ́ ǹúui mɛni karai mɛ̂ni m̀a, kpaa máŋ, fé kɔlɔ pɔ̃yɛ ní nɔ́ ǹúui dí ŋɔmɛni karai mɛ̂ni mâ, kɛ́lɛ, ŋá gɔlɔi pɔ̃̀yɛ a gɛ́ɛ ŋwɛli-kɛ-maai gáa káyêei kúmɛni mai é lɛ́ kâa Ɣâla ŋɛi.

13Mɛni ma ŋa-nɛnɛ káa kúyêei. É kúla kúwɔ̂-ŋa-nɛnɛi pôlu, kúlii nɛ̃ɛ̂i máŋ a zu kɛ́tɛ Taitɔ ŋɔlii-nɛ̃ɛi mɛni ma, kpɛ́ni fêi, kákelee ká ǹíi láa.

14Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ ŋà ŋálii-nɛ̃ɛ̂i mɛni ƀò ma nyíi gáa ŋ́gbonôi kámɛni mai, fé ŋumɛ ni. Kpɛ́ni fêi, m̀ɛnii kélee kú mò kâai è kɛ̀ la a tɔ̃yâi, bere nɔ́ ƀe kúyoŋkâi kú dèe Taitɔ ŋɛi è kɛ̀ la a tɔ̃yâ.

15Ǹyaŋ ŋwɛli-kɛ-maai gáa ǹyêei kákelee kámɛni mai, a ƀɔlɔ̂i nɔ́ a tãi kélee. Tãi nɔ́ káwoo-mɛnii maa-mɛni kíli a tôo la ŋ̀ái, da ǹyaoi da gbɛ̃liŋ nyíi ká káyee sèe la mui.

16Níi nɛɛ̂i, kpɛ́ni fêi, ńaâi kpɔ́ a káa a ǹɛ́lɛɛ.

Kɔleŋtiɛŋ Veerɛi 8

Ŋ̀âla-ƀelai dísama-sãai

1Ŋánûa, kwa ŋ̀wɛ̂lii ka Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sêei kɔlɔŋ nyíi ǹɛ́ɛ̂i Masadonia Kôrai-toli-kpɔŋ-ŋai su.

2Kpɛ́ni fêi, tãi dí kɛ̀ la mɛni-kpɔ̂lu su-kɔɔŋ kɛ́tɛi sui, dí kɛ̀ a dílii nɛ̃ɛ a zu kɛ́tɛ díkôloɔɔ a ŋ̀ánaa, ǹyaŋ nyíŋi è díkɛ̀ dí kpɔŋ-mâa támaa kɛ́.

3Kpɛ́ni fêi, dí díyee ŋá-sɛŋ kélee tɛ̀ɛ a kpɔŋ-mâa, yɛ̂ɛ berei máŋ ŋa pɔ̂ri m̀aa sêre-faa kɛ̂i lai, dífulu-laai su-sɛŋ nyíi kɛ̀ díyêei dí dámaa tɛ́ɛ, é kúla dílii su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

4Dí kúkperâi fè kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛ́ɛ da pɔ̂ri kɛ̂i a Ŋ̀âla-ƀelai díkpɔŋ-mâa-ƀela da.

5Dí kpɔŋ-mâai dí gèi kúkili fé ké ni ma. Kpɛ́ni fêi, maa-ŋuŋ dí díkpîŋ tɛ̀ɛ Kúnuu-namui pɔ, dí díkpîŋ tɛɛ kúpɔ ɣâla ŋɔnîa-mɛnii su.

6Yɛ̂ɛ berei gáa lai, kú Taitɔ lia-woo ƀò a gɛ́ɛ berei a ŋɔtíi lɛ́lɛɛi kɔ́ɔ pîlaŋ lai, é ǹáa kúla máŋ kásama.

7Yɛ̂ɛ berei ka mɛni kélee kɛ̀ la a ǹɛ́lɛɛ-kálaa-lai su, kálono-woo su, kátarei su, ka mɛni soŋɔɔ a gbanaŋɔɔ su, da káwɛli-kɛ-maai su nyíi gáa káyêei kúmɛni mai-ka gáa a gɛ́ɛ ká ɣâla ŋɔtíi lɛ́lɛɛi ŋí ké máŋ a ǹɛ́lɛɛ.

8Ḿve nyíŋi ƀôi a gɛ́ɛ é ké a tɔ̂ŋ, kɛ́lɛ, ŋa m̀ôi a gɛ́ɛ ŋá káwɛli-kɛ-maai kɔ̂ŋ berei ma ǹúu kpeli-ŋa da mɛni sôŋ la a gbanaŋɔ̂i.

9Kpɛ́ni fêi, ka Kúnuu-namui Kôrai ŋɔƀɛlɛ-sêei kɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ berei máŋ è kɛ̀ a dɔɔ lai, é máŋ ké ti è kɛ̀ a kôlo-nuu kámɛni ma a gɛ́ɛ ŋɔkôlo-laai sârai ká ké a tɔɔ-ƀela.

10Ǹyaŋ ŋa lia-woo ƀôi m̀ɛnii ŋí su, ǹɛ́lɛɛi kámɛni ma nâa a gɛ́ɛ m̀ɛnii ká gɔ́ɔ pìlaŋ góraŋ tí su ká ké ŋ̀wɛli a gɛ́ɛ ka gɛ́i, ka ǹáa kúla,

11a gɛ́ɛ berei ká kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii ká gɛ́ lai, ká ǹáa kúla tí nyíi gáa káyêei.

12Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ sama-sɛŋ tɛɛ a kúla núu líi su, gɛ̀ ní, zɛŋ núu a gùla sama-sɛŋ tɛɛ sui, gáa nɔ́ yɛ̂ɛ zɛŋ gáa ǹúui ti yêei, kɛ́lɛ, va kɛ̂ yɛ̂ɛ zɛŋ ve ǹyêei.

13Zu-kulâi fa a gɛ́ɛ nuu-kpeli-ŋai dí sama-sɛŋ-loŋ tɛɛ, káaŋ ká gɛ́tɛ tɛ́ɛ.

14Kɛ́lɛ, a gɛ́ɛ m̀ɛnii é pɔ̂ri a gîe, zɛŋ da ŋ̀wɛ̂lii, kásama-sɛŋ kɛ́tɛi gáa tãi ŋí sui é gɛ dîɛ, a gɛ́ɛ tínaa tuɛ-pere dia-máŋ dísama-sɛŋ kɛ́tɛi é m̀ɛnii kɛ́ kâa ka ŋ̀wɛ̂lii, a gɛ́ɛ m̀ɛnii é pɔ̂ri a gîe.

15Yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i lai, “Ǹúui a ŋá tɛ̀ ma a dámaai, ŋɔi da fé lɛɛ ní pôlu, kɛ́lɛ, ǹúui a ŋá tɛ̀ ma a guro-têi, da wɛ́li fé lɛɛ ni ma.”

Taitɔ da m̀arâai

16Kɛ́lɛ, sɛɣɛi-fei é tɛ́ɛ ɣâla pɔ nyíi kámaa-kpáaŋ pù Taitɔ líi sui.

17Kpɛ́ni fêi, ve ǹyée seêni nɔ́ kúkpera-fei wooi mu, kɛ́lɛ, gɛ́ɛ ǹyaa kpîŋ gɛ ŋwɛli a gɛ́ɛ è kpɔŋ-mâa tɛɛ̂i, a pâi kápɔ a gbɔ̂i-woo.

18Kwa kúƀarâŋ tɛɛ̂i da ǹyaa dí pá, nyíi da ǹáa maa tɛ̀ Kôrai-toli-kpɔŋ kélee su ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi ƀó mɛni ma.

19Nyíŋi tɔnɔ nɔ́ fei, kɛ́lɛ, Kôrai-toli-kpɔŋ-ŋai da ǹɛ́ a gɛ́ɛ kwa dîa-ni kú sia díi lɛ́lɛɛi ŋí kɛ́ mɛni ma nyíi kúkaa siâi la Kúnuu-namui ŋɔfólo-laai mɛni ma a gɛ́ɛ ŋɔnɔ kú kúsɔŋ-lɛ́lɛi lɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Kwa gbɛ̀tɛ kúkili ŋá a gɛ́ɛ núu da kélee fé kúsɔŋ siɣe zama-sɛŋ kɛ́tɛi ŋí mɛni ma nyíi kúkaa dɛɛ̂i.

21Kpɛ́ni fêi, kwa ŋ̀wɛ̂lii kú mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́, kúfe gɛ̂i nɔ́ Kúnuu-namui ŋɛi mɛni ma, kɛ́lɛ, kwa gɛ̂i máŋ núu-kpune ŋɛ́i.

22Kwa dítɛɛ̂i da kúƀarâŋ, nyíi kwa zu kɔ̂ŋ a tãi támaa, kwa gáa a gɛ́ɛ a mɛni támaa sóŋ a gbanaŋɔ̂i, gáa ŋɔnɔ a ǹúui a mɛni támaa sóŋ a gbanaŋɔɔ é tɛ́ɛ bɔlɔi ma, kpɛ́ni fêi, ǹáâi a káa kpɔ a ŋ̀ánaa.

23À kɛ̀ a Taitɔ, gáa a ḿarâŋ-nuu, gɛ ƀo a ḿarâŋ-tii-kɛ-nuu kámɛni ma. A kɛ̀ a kúƀarâai, da dîa-ni díkaa pâi, díkaa a Kôrai-toli-kpɔŋ ŋai díkela-ŋa, nyíi gáa a Kôrai ŋɔfólo-laai.

24Mɛni ma ǹyoŋkai kú dèe ǹûai ŋí ŋɛ́i é pîlaŋ káai da káwɛli-kɛ-maai, ka ǹɛ Kôrai-toli-kpɔŋ ŋai ŋɛ́i.

Kɔleŋtiɛŋ Veerɛi 9

Kpɔŋ mâa tɛɛ ǹaa-la-ƀelai pɔ́ nyii pɔ̂ri mâa fé dîɛi

1Ve a sɛŋ a gɛ́ɛ ŋá kɔlɔ pɔ̃yɛ kápɔ é pîlaŋ la zama-sɛŋ mɛni ma nyíi gáa Ŋ̀âla-ƀelai mɛni mai.

2Kpɛ́ni fêi, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ kákpɛtɛɛ̂i, nyíi ŋa maa-yoŋka teêi kámɛni ma a gɛ́ɛ ká kpɔŋ-mâa tɛɛ Masadonia-ƀelai ŋɛ́i. Ŋá mò a gɛ́ɛ Ɛkeya è gbîŋ kpɛ̀tɛ góraŋ tɛ̀ɛ ti zu. Ǹyaŋ káwɛli-kɛ-maai a ǹúui dámaa líi mu siɣe.

3Kɛ́lɛ, ŋa kúƀarâai tɛɛ̂i a gɛ́ɛ kámaa-yoŋka tɛ́ɛɛi fè kɛ̀ kpɛ́ni-kpɛni m̀ɛnii ŋí su a gɛ́ɛ ka kɛ́ a kákpɛtɛɛ yɛ̂ɛ berei ŋá mò la a gɛ́ɛ ka pɔ̂ri kɛ̂i a kákpɛtɛɛ lai.

4À wàla kɛ́ ti à kɛ̀ kwà Masadonia-ƀelai da-ni kwà pà ku kákaa káfe kpɛtɛ ni, gɛ̀ ní kwa pâi ŋumɛ̂i-káwɔ̂i fa ƀô-kpɛ́ni fêi, kú kúkili pu kpɔ́ kâa a gbanaŋɔɔ.

5Mɛni ma ŋá ŋ́gili ŋá sîa a gɛ́ɛ gáa a mɛni lɛ́lɛɛ ŋá kúƀarâai lia-woo ƀo a gɛ́ɛ dí pa kápɔ naa ńduɛ a gɛ́ɛ zama-sɛŋ ka maa-kono-tèe kèi, ká maa-mɛni su kpɛtɛ nàa tuɛ a gɛ́ɛ maa-mɛni su fé kpɛ́tɛ a wála-wala-laa, kɛ́lɛ, é kɛ́ a sama-sɛŋ nyíi ká kùla kálii sui.

6M̀ɛnii ká ŋí, ǹúui à sí-sɛŋ kuro-te sîi, a m̀á kùla a guro-te, ǹúui à sí-sɛŋ kɛ́tɛ sîi, a m̀á kùla a gɛ́tɛ.

7Fɛ̂ɛ núu kélee é gɛ yɛ̂ɛ berei è gbɛ̀tɛ la gíli ŋái, vé gɛ̀ a lii-wuyɛɛ, kpaa máŋ a wála-wala-laa, kpɛ́ni fêi, Ɣâla è líi-nɛ̃ɛ sɛŋ-tɛɛ-nûu wɛ́li ní.

8Pɔri káa Ɣâla mì é lûwa-sii kélee tɛɛ kápɔ a zu kɛ́tɛ a gɛ́ɛ sɛŋ kélee é kɛ́ káyêei a dámaa a tãi kélee a gɛ́ɛ ká kpɔŋ-mâa kɛ́ a zu kɛ́tɛ tíi lɛ́lɛɛ kélee mɛni ma.

9Yɛ̂ɛ berei bɔ̃̀yɛ lai, “È zí-sɛŋ-kaoi taa-taa é sɛŋ tɛ̀ɛ gôlo-ƀelai pɔ́. Ŋɔtɔ̃yâ laa-lai káa nɔ́ naa wɔlɔ-wɔlɔ.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Ǹúui a sí-sɛŋ-kao tɛ̀ɛ zí-sɛŋ sí-nuui pɔ gɛ kpólo tɛɛ mii mɛni mai, a pâi kási-
sãai kɛ̂i dí kpɛtɛ kpɔ́ a zu kɛ́tɛ é kátɔ̃yâ laa-lai ŋɔƀa kɛ́ é ƀɔlɔ.

11A pâi kákɛ̂i ká kɛ́ a tɔɔ-ƀela pere-sii kélee su, kpɛ́ni fêi, ká ƀɛlɛ-sêe kɛ̀ a dámaa,
nyíi pâi nûa kɛ̂i dí sɛɣɛi-fei tɛɛ Ɣâla pɔ kúsarâi,

12kpɛ́ni fêi, kátii ŋí kɛ́ɛ su, káfe sɛŋ tɛɛ̂i nɔ́ nyíi Ǹâla-ƀelai da ŋ̀wɛlii, kɛ́lɛ, kákaa
máŋ tíi támaa kɛ̂i a gɛ́ɛ dí sɛɣɛi-fei támaa tɛ́ɛ Ɣâla pɔ́.

13Díi ŋí su-kɔ̂ŋɔɔ yée mu, da pâi Ɣâla ŋɔfólo-laai maa tɛ̂i, kpɛ́ni fêi, woo-mɛ̂ni
káa káyɛ̂ei Kôrai ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi mɛni ma, kákɛ ƀɛlɛ-sêe kɛ́ sama-sɛŋ tɛɛ mɛni su
dímɛni ma da ǹúu kpeli-ŋai.

14Káwɛli káa díkɛ̂i, díkɛ Ɣâla fɛli kámɛni ma Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sêe kɛ́tɛi kákponôi
mɛni ma.

15Sɛɣɛi-fei é tɛ́ɛ Ɣâla pɔ́ ŋɔsama-sɛŋ mɛni ma nyíi gɛ́tɛ̂i a sɛŋ kúfa pɔ̂ri maa
kulâi!

Kɔleŋtiɛŋ Veerɛi 10

Pɔ̂ɔ è ŋɔtíi maa kɔ̃ɔ

1Ńyãa Pɔ̂ɔ, ńyãa kpîŋ ŋa môi kâa Kôrai ŋɔmaa-yɛ̂ŋ da ŋɔsɔŋ-lɛ̂lɛi sarâi, ŋà kɛ̀ ká
ŋɛ́i ḿaa yeŋɔ̂i, kɛ́lɛ, ŋà wàla kɛ́ ká ŋɛ́i, ńii kpelɛ̂ɛi!

2Ŋa kákpera fêi a gɛ́ɛ ŋà kɛ̀ kásama, vé kɛ̀ a sɛŋ ŋá ŋálii-kpêlei lɛ́ a wála-wála
nyíi ŋá ŋálii-kpelei lɛ̀ la diai dîa gáa díkili ŋá a gɛ́ɛ kúkaa tûai nɔ́ yɛ̂ɛ ŋ̀ɛ́niɛi ŋí
su-ƀelai.

3Kpɛ́ni fêi, berei máŋ kúkaa la ŋ̀ɛ́niɛi ŋí sui, kúfe ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-kɔi da kɔ̂i.

4Kúkɔ-kɔ-sãai dífe a ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-kɔ-kɔ-sãa, kɛ́lɛ, Ɣâla ŋɔwála-walai káa díyɛ̂ei a
gɛ́ɛ dí siɣãŋ wólo.

5Kwa sia-mɛni kélee su kàra, kúkɛ yoŋka-mɛni kélee su kara nyíi a tɔ̂ɔ Ɣâla maa-
tarei ŋɛi tuɛi, kúkɛ kili-ŋa-sia kélee kɛ́ a gɛ́ɛ ku Kôrai wóo mɛni.

6Kúkpɛtɛ̂i a gɛ́ɛ kú tɔ̂ŋ kpɛ́ diai dîa dífa woo-mɛni kɛ̀i, tãi káwoo-mɛnii láa a fɛ̂ɛ
lai.

7Zɛŋ gáa káŋɛi tuɛi ka gáa. À kɛ̀ núu da lâai la a gɛ́ɛ gáa a Kôrai pɔ́ɔ, tɔɔ é gbîŋ
kíli ŋá pono a gɛ́ɛ berei gáa la a Kôrai pɔ́ɔi, bere nɔ́ ƀe kúa máŋ kúkaa la.

8Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ máŋ ŋà yoŋka támaa tèe kúwala-walai mɛni ma, nyíi Kúnuu-
namui è dɛ̀ɛ kúpɔ a gɛ́ɛ kú kátɔɔ lai, ǹyaŋ kasu-kara-mɛni fei, gɛ̀ ní ŋumɛ fé pâi
ŋ̌gɛ̂i.

9Ḿve ŋ̀wɛ̂lii ká kákili ŋá sía a gɛ́ɛ ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá kámaa yáo a ŋákɔlɔ-ŋai.

10Kpɛ́ni fêi, da mò diɛ, “Ŋɔkɔlɔ-ŋai wuyɛɛ̂i, díkpanaŋɔɔ, kɛ́lɛ, gbono kpîŋ à kɛ̀ ƀɛ
vii kpɛɛ̂i, ǹóno-woo ŋuŋ fé mà.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Ŋa ŋ̀wɛ̂lii maa-ƀelai tí dí táre zu a gɛ́ɛ kwa wàla kɛ́ kwaa ma, ŋ̀óoi kwa bu kɔlɔ̂i
kú dɛɛ naai, kwà kɛ̀ naa, maa-wooi tí nɔ́ ƀe kwa mò.

12Zu-kulâi fa a gɛ́ɛ kwa ŋ̀wɛ̂lii kú kɛ́ diai sama, kpaa máŋ, kú kúkɔ̂ŋ diai dîa da
díkpîŋ lèi. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ da díkɔ̂ŋ díkîe-ni dîa, gɛ̀ ní mɛni-ŋa-kaa fé díyêei.

13Kɛ́lɛ, kúfe pâi yoŋka téei é tɛ́ɛ gɛ̂i ma, kɛ́lɛ, kwa pâi yoŋka téei nɔ́ díi mɛni ma
Ɣâla è dɛ̀ɛ kúpɔi, a gɛ́ɛ máŋ kú seri la kâa.

14Kpɛ́ni fêi, díi Ɣâla è dɛ̀ɛ kúpɔi, kúfe da pui ma yɛ̂ɛ nya ƀe kúfe níi seri ni kâa.
Kú kɛ̀ a ǹûai maa-ŋuŋ-ŋai kú sía kú pá kápɔ a Kôrai ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi.

15Kúfa yoŋka tèe núu da kpɛni-ŋa dítii mɛni ma é tɛ́ɛ gɛ̂i ma. Kɛ́lɛ, kúkili-kɛ-zui
ƀa a gɛ́ɛ berei kálaa-lai a ƀɔ̂lɔ lai, bere ƀe kútii su a pâi kɛ́tɛ̂i la kásama,

16a gɛ́ɛ kú Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀo lɔii da kpɛni-ŋa su kápôlu-pere, kúfe yoŋka tèe díi mɛni
ma núu da kpɛni-ŋa da wɔ́lɔ gɛ́i.

17"Tɔɔ ǹúui a yoŋka tèei, é dée Kúnuu-namui mɛni ma."

18Kpɛ́ni fêi, ǹúui Kúnuu-namui a ǹyée sèe mui va gbîŋ lɛ̀, kɛ́lɛ, Kúnuu-namui ƀa
maa-nuui lɛ̂.

Kɔleŋtiɛŋ Veerɛi 11

Pɔ̂ɔ da ǹɛ́ɛ sia-ƀelai

1Ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ ŋáƀoo-lono-wooi su. Ka káwoli tɔ́ɔ ḿâ a lii-kpêle!

2Ɣâla-tolo káa ńii su kámɛni ma, kpɛ́ni fêi, ŋá kátɛ̀ɛ Kôrai pɔ́ a gɛ́ɛ ŋá ká lɛ́ yɛ̂ɛ
núu à kɛ̀ nɛnî maa-waa tɛɛ̂i ŋɔsurɔ̂ŋ pɔ́ nyíi gɔli-kao lai.

3Kɛ́lɛ, ŋ́gaa yaôi a gɛ́ɛ yɛ̂ɛ berei nɔ́ galii è Iî pɛ̀lɛ la a ŋɔwôyai, bere ƀe kákili-ŋa-
siai a pâi kákulâi la Kôrai ŋɔsɑ̃́a-laai da ŋɔtɔ̃yâ laa-lai maa-wɛli-kɛ-maai ma.

4Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ núu da à pà é Zîsɛ da kpɛ́ni maa-mɛni ƀó káa é kúla nyíi pôlu kú
maa-mɛni ƀò kâa a maa-ŋuŋ, kpaa máŋ kà mɔlêŋ da kpɛ́ni sɔlɔ ƀô é kúla nyíi
pôlu ká zɔlɔ ƀô a maa-ŋuŋ, kpaa máŋ kà káyee sèe tuŋ da kpɛ́ni mu é kúla nyíi
pôlu ká káyee sèe mu a maa-ŋuŋ, gɛ̀ ní káyee-see-mui a pâi kɛ̂i a nàa fii kpɛ̂ɛ.

5Gáa ŋ́gili ŋá a gɛ́ɛ fé a nuu-doo-mu pere sii kélee su zia-ƀelai ŋí sama nyíi-ŋai
da díkpîŋ kɛ̀tɛi.

6À kɛ̀ máŋ fa pɔ̂ri lônoi a ǹɛ́lɛɛ, táre lɛ́lɛɛ káa ńyêei. Pere sii kélee su kwa nyíŋi
ŋá lɛ̀ kâa a ǹɛ́lɛɛ mɛni kélee su.

7Ŋá sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a ŋ́gbîŋ maa-yeŋɔɔ a gɛ́ɛ kámaa é tɛ́, kpɛ́ni fêi, ŋá Ɣâla Ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi
ƀò káa káfe ḿvela fe ni?

8Ŋa ŋuma kɛ̀ Kôrai-toli-kpɔŋ da kpɛni-ŋai dîa a díkɛ ḿve fé ŋ́gɛ tíi kɛ́ kâa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Tãi ŋá kɛ̀ la kákɔlɛi, ŋá sãâ wɛ́li kɛ̀, fé kákpaaŋ ni, kpɛ́ni fêi, zãâi ŋá kɛ̀ ŋ̀wɛ́li kɛ̂i, ḿarâai nyíi-ŋai kùla Masadoniai dí dɛ̀ɛ ḿbɔ. M̀ɛni ma fé kákpaaŋ ni. Ḿve tela pâi kákpaanî̂i pere sii kélee da su.

10Berei Kôrai ŋɔtõyâi káa la ŋ́gbonôi, ŋáyoŋkai ŋí fé pâi kperâi Ɛkeya kpiniŋ su.

11Lé mɛni ma? Kpɛ́ni fêi, fé káwɛli ni? Ɣâla è gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ŋa káwɛli ni.

12M̀ɛnii ŋa gèi, ŋa pâi kɛ̂i nɔ́ gɛ̂i a gɛ́ɛ ŋá diai kpera da dítii maa-yoŋka tèe a gɛ́ɛ da dítii kɛ̀ yɛ̂ɛ berei kwa kúwɛi kɛ̂ lai.

13Kpɛ́ni fêi, nuu sii kɛɛ-ŋai tí díkaa a woya-sia-ƀela, dí ƀo a núu-pɛlɛ tii-kɛ-ƀela, díkɛ díkpîŋ kɛ̀ yɛ̂ɛ Kôrai ŋɔsia-ƀela.

14Ǹyaŋ ve a la-kpala maa-mɛni, kpɛ́ni fêi, Sêtɔŋ a gbîŋ kɛ́ máŋ yɛ̂ɛ gwaa-ponoɔi ŋɔkéla.

15Mɛni ma ve a mɛni nina à kɛ̀ Sêtɔŋ yée-mu-ƀelai máŋ da díkpîŋ kɛ̀ yɛ̂ɛ tõyâ laa-la maa-yee-mu-ƀela. Dísaai a pâi kulâi nɔ́ dítûa-perei su.

Pɔ̂ɔ kɛ́ɛ a sia-nuui è mɛni-sôli káa

16Ŋa nyíŋi ƀôi ŋɔ́nɔ, núu da fé ńziɣe a ƀoo-nuu. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ kà ńziɣe máŋ a ƀoo-nuu, gɛ̀ ní ka ńziɣe la a gɛ́ɛ ńyãa máŋ ŋa yoŋka tée a guro.

17Ŋà kɛ̀ ǹyoŋkai ŋí teêi, m̀ɛnii ŋa m̀ôi, fé m̀ôi a Kúnuu-namui ŋɔwála-wala-laai, kɛ́lɛ, ŋa m̀ôi yɛ̂ɛ ƀoo-nuu.

18Núu támaa da ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-sãai maa-yoŋka tèe, mɛni ma ńyãa máŋ ŋa pâi yoŋka têei.

19Táre-ƀela kɛ́ɛ yɛ̂ɛ káa lii-kpele káa káyêei ƀoo-ƀela mɛni ma!

20Ka fâa ma à kɛ̀ núu à ká kɛ̀ a ŋɔluɛ-ŋa, é ǹîa kɛ́ káḱôliŋ su, núu à wôya kɛ̀ a káa, núu à gbîŋ kɛ̀tɛ kámɛi, núu à tela kálôkwa káŋɛi.

21Ŋúmɛ káa ŋ́ɛi a gɛ́ɛ ŋá m̀ó a gɛ́ɛ kú kɛ̀ a kúfii kpɛɛ a gɛ́ɛ kú túa yɛ̂ɛ núu-sii kɛ́ɛ ti! Kɛ́lɛ, à kɛ̀ núu da à sɛŋ da maa-yoŋka tèe-berei máŋ ŋ́gaa ƀoo-lono kɛ̂i lai a tɛ̀ɛ-ŋai ŋa pâi m̀aa-yoŋka têei ǹyaa máŋ.

22Díkaa a Ibulu-ŋa? Ŋ́gaa la ńyãa máŋ. Díkaa a Eezuɛ-ŋa? Ŋ́gaa la ńyãa máŋ. Díkaa a Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔsuui da? Ǹyaa máŋ ŋ́gaa a da.

23Díkaa a Kôrai yée-mu-ƀela? Berei máŋ ŋ́gaa ƀoo lôno kɛ̂i lai, ńdɛɛ̂i dîa kpɔ́ a ŋ̀ánaa tíi kɛ́ɛ su, kpini-pɛrɛ siɣeɛ su, lókwa su, ŋá kɛ̀ pâi saâi máŋ.

24Ŋa lókwa buu saaƀa kao lɔ́ɔlu mɛi náaŋ sɔlɔ ƀô la kɛ̀ Zûu-ŋai yêei lɔ́ɔlu.

25Dí ńokwa la kɛ̀ saaƀa a fáa-ɣiri. Dí ńzɔɔ a kɔni tɔnɔ. Yá-ŋa-keleŋ è pù a ńyãa saaƀa. Ŋá kpini tɔnɔ da fólo tɔnɔ kɛ̀ ǹyái ŋá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

26Ŋá sia támaa ké, ŋá mɛni kâa ya-lee-ŋa yêei, ŋá mɛni kâa ŋuma-ƀela yêei, ŋá mɛni kâa ŋ́gbɔɔi-ƀelai yêei. Ŋá mɛni káa Zɛ̃tai-ŋai yêei, ŋá mɛni káa daa kɛ́tɛi su, ŋá mɛni káa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su, ŋá mɛni káa yúo su, ŋá mɛni káa ŋánûai yêei nyíi-ŋai díkaa a wôya-ƀelai.

27Ŋá tíi kpanaŋ támaa kɛ̀, ŋá mɛni-soli támaa káa, ŋá ŋɛi-kpala siɣe a kpini támaa, ŋá puru síɣe da kpele-wɛli, tãi támaa mii-sɛŋ fa kɛ́ naa, ŋá kɔ́lɛ támaa síɣe da seɣe-saa-maa.

28É kúla mɛni-ŋai ŋí pôlu m̀ɛnii kpɔ́ gáa mâ a ŋwuyɛɛi a ɣele kéleei, ǹyaa ƀa Kôrai-toli-kpɔŋ-ŋai kélee maa-lii-sɛlɛŋ.

29Gbɛ̂ɛ ƀe víi à kpɛ̀ɛ, ḿvii fa kpɛ̂ɛ ńyãa máŋ? Gbɛ̂ɛ ƀa pîli mɛni-kpɔ̂lu su, ǹyaŋ fa pîli zu a dámaai?

30Ŋà kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ ŋá yoŋka tée, ŋa dèe zãâi mɛni ma da ŋáfii-kpɛɛi lèi.

31Ŋ̀âlai gáa a Kúnuu-namuí Zîsɛ Ǹâŋ, nyíi lûwa káa mà wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi, è gɔ́lɔŋ fé lɛ́ɛ kɛ̂i.

32Tãi ŋá kɛ̀ la Dimɛikai, gɔmɛnɛ-nuui nyíi kɛ̀ Gâloŋ Kɛ́tɛi Elɛtɛ yée mui, è kɔ-kuluƀa-ŋa pù daai su a gɛ́ɛ dí ńzoŋ.

33Kɛ́lɛ, ŋáwɛ́li- kɛ-maa ƀelai dí ńdòo kpɔ̂lɔ su dí ŋ́gula wênai la dí ǹyeŋ galai pôlu-pere ŋá pú.

Kɔleŋtiɛŋ Veerɛi 12

Ɣâla è mɛni-sôli tɛ̀ɛ Pɔ̂ɔ kpono mɛni ma

1Fɛ̂ɛ ŋa yoŋka tée, berei máŋ fé pâi sɛŋ da kulâi la zui, kɛ́lɛ, ŋa pâi lônoi é pîlaŋ zee-woo-ŋai dîa da mɛni-ŋai Kúnuu-namui è nɛ̀ ḿâi.

2Ŋa núu tɔnɔ kɔ́lɔŋ Kôrai kponôi nyíi tɛ Ɣâla-taa kóraŋ puu kao náaŋ pôlu mái, fé gɔ́lɔŋ à kɛ̀ gbono ƀé kɛ̀ la kpaa máŋ ŋɔmɔlêŋ, Ɣâla ƀe gɔ́lɔŋ.

3Ǹyaŋ ŋá gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ nalôŋ ŋí è tɛ̀ Paredai fé gɔ́lɔŋ à kɛ̀ gbono ƀé kɛ̀ la kpaa máŋ ŋɔmɔlêŋ, Ɣâla ƀe gɔ́lɔŋ.

4Nalôŋ ŋí è mɛni-ŋa mɛni nyíi-ŋai va ƀôi, ǹyaŋ núu da fé naa a pɔ̂ri môi.

5Ŋa pâi yoŋka teêi nalôŋ ŋí mɛni ma, kɛ́lɛ, fé pâi yoŋka teêi ńyãa kpîŋ mɛ̂ni ma, fɛ̂ɛ ŋáfii-kpɛɛ-ŋai.

6Ŋà kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii ŋá yoŋka tée, fé pâi ƀoo kɛ̂i, kpɛ́ni fêi, ŋa pâi dɔ̃yâi ƀôi. Kɛ́lɛ, ŋa pâi kperâi ma a gɛ́ɛ núu da fé gíli ŋá sìa a gɛ́ɛ ŋ́gɛtɛ̂i é tɛ́ɛ berei ma a ŋ́gaâi la da mɛni-ŋai a mɛnîi ǹái.

7A gɛɛ ńii fé nɛ̃ɛ é tɛ́ɛ gɛ̂i ma mɛni kpaya-kpayai mɛni ma nyíi Kúnuu-namui è nɛ̀ ḿâi. È mɛni-soli tɛ̀ɛ ŋ́gbonôi mɛni ma. Sɛ̂tɔŋ ŋɔkélai ƀe fũa-fũa tɔ̀ɔ mâ a gɛ́ɛ ńii fé nɛ̃ɛ é tɛ́ɛ gɛ̂i ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Ŋa Kúnuu-namui kpera fé la ké saaƀa m̀ɛnii ŋí mɛ̂ni ma a gɛ́ɛ m̀ɛnîi kpîŋ é síɣe ḿbôlu.

9Kɛ́lɛ, è mò mâ, ǹyɛɛi, “Ŋáƀɛlɛ-sɛ̂ei ŋɔ ƀé yâ ŋwɛlii. Kpɛ́ni fɛ̂i, ŋáwala-walai maa waâi fii-kpɛɛ su.” Mɛni ma lii-nɛ̃ɛ kɛ́tɛ su ŋa pâi yoŋka teɛ̂i ŋáfii-kpɛɛ-ŋai su a gɛ́ɛ Kôrai ŋɔwála-walai é ké ḿɛi.

10Gɛ̀ ní Kôrai maa-mɛni ma, ńii lâai fii-kpɛɛ su, ƀaa-kula-maa su, mɛni-kpɔ̂lu su, kpɔara su, da mɛni-soli su. Kpɛ́ni fɛ̂i, ŋà kɛ̀ a ḿvii kpɛɛ, gɛ̀ ní ŋ́walaai.

Pɔ̂ɔ kpáaŋɔɔ̂i Kɔleŋtiɛŋ Korai-ƀelai mɛ̂ni ma

11Ŋá ŋ́gbîŋ kùla a ƀoo-nuu! Kɛ́lɛ, káa ƀe ŋ́gɛ ŋá gɛ́ ti, kpɛ́ni fɛ̂i, káa ƀɛ̂i pɔ̂ri ńɛ̂i. Kpɛ́ni fɛ̂i, fé a núu-doo-mu pere sii kɛ́lee da su zia-ƀelai ŋí sama nyíi-ŋai da díkpîŋ kɛ́tɛ̂i, berei máŋ ŋ́gaa la nɔ́ kpɛ́ni-kpɛnii.

12Tɔ̃yâ-sia-nuu maa-ŋɛi-kɛ-maa-ŋai dí kɛ̀ kásama a lii-kpele-sii kɛ́lee. Dí kɛ̀ a ŋɛi-kɛ-maa-ŋa da mɛni kpaya-kpaya, é pɛ́lɛ tíi kpaya-kpaya dîa.

13Lé mɛni lɛ́lɛɛ ƀe Kôrai-toli-kpɔŋ kpeli-ŋai da zɔlɔ ƀô é tɛ́ɛ kâa, mɛni tɔnɔi nɔ́ ŋá gèi, ǹyaa ƀa fé kɛ́ ni ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ ŋa kákpaaŋ? Mɛni nyɔ́mɔɔ ká ŋí ŋá gɛ̀, ka ńzu mɛni lɛɛ!

Pɔ̂ɔ è gbîŋ kpɛ̀tɛ ŋɔsiai zaaƀai mɛni ma

14Ka gáa, ŋa nâa ŋ́gbîŋ kpɛtɛ a tãi zaaƀa-ɣelei ŋá pá kápɔ. Ǹyaŋ fé pâi kákpaanîi, kpɛ́ni fɛ̂i, zɛŋ gáa káyɛ̂ei fé gɔ́rii, kɛ́lɛ, ŋa káa kpîŋ kákɔ̂ri. Kpɛ́ni fɛ̂i, m̀aa fé nɛ̃ɛ ni nîa-pɛlɛɛ dí sɛŋ lâai kɛ́ díkaa-ƀelai mɛni ma, kɛ́lɛ, díkaa-ƀelai da sɛŋ lâai kɛ̀ dímɛni ma.

15Ŋa pâi ńyee ŋá-sɛŋ kɛ́lee kɔlɛɛ̂i a lii-nɛ̃ɛ ŋá ŋ́gbîŋ kɔlɛ kámɔlɛ̂ŋ mɛni ma. À kɛ̀ wɛli-kɛ-maa támaa káa ńyɛ̂ei kámɛni ma, wɛli-kɛ-maa-loŋ a pâi kɛ̂i káyɛ̂ei ḿɛni ma?

16Kɛ́lɛ, gɛɛ ńyãa kpîŋ fé kákpaaŋ ni, ka mò káa ŋa káfili a wôya.

17Ŋá sɛŋ da kùla káyɛ̂ei ǹûai ŋa dítɛ̀ɛ kápɔ naai dɔnɔ kpîŋ sarâi?

18Ŋa Taitɔ lia-woo ƀò a gɛ́ɛ é lí, ŋá dɛɛ da ḿarâŋ. Taitɔ è sɛŋ da kùla káyɛ̂ei? Kúfe tua ni a bere-sii tɔnɔi? Kúfe bere-sii tɔnɔi siɣe ni?

19Ká kɛ̀ kákili ŋa siâi a tãi kɛ́lee a gɛ́ɛ kú kɛ̀ kúkpîŋ maa kɔ̃ɔ̂i káŋɛi? Ŋáwɛli-kɛ-maa-ƀelai, kú kɛ̀ lônoi Kôrai kponôi Ɣâla ŋɛi, ǹyaŋ nyíŋi kɛ́lee káa nɔ́ káƀɔlɔ mɛni ma.

20Kpɛ́ni fɛ̂i, ŋ́gaa yáôi a gɛ́ɛ tãi da ŋà pà fa kákàa yɛ̂ɛ berei ŋa ŋ̀wɛ̂lii lai, káa máŋ káfa ŋ́gaa yɛ̂ɛ berei ka ŋ̀wɛ̂lii lai. Tãi da laa-saa a pâi kɛ̂i kásama, tólo, lii-ŋwana, ŋɛi-kpala, laa-kara, laa-ƀo, lii-kɛtɛ, da woo-taa-taa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21 Ŋ́gaa yáôi a gɛ́ɛ ŋà pà ŋɔ́nɔ Ŋáɣâlai a pâi ḿaa yenîi káŋɛi. Ǹyaŋ tãi da fɛ̂ɛ ŋá wɔ́lɔ diai da sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ a maa-ŋuŋ dámaa mɛni ma, nyíi-ŋai dífe niî dípôlu tɔ̂ni mɛni-maa-liƀiɛ-ŋa dia, wulu-wulu kɛ́ɛ, da wolii-kpɔlɔ, nyíi-ŋai da m̀aa kɔ́rii.

Kɔleŋtiɛŋ Veerɛi 13

14Tãi zaaƀai ká ŋí ŋa pâi la kápɔ naa. M̀ɛnii kélee ka pâ lai, fɛ̂ɛ seri feerɛ kpaa saaƀa é kɛ́ ma.

2Diai dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ a maa-ŋuŋ ŋa dília-woo ƀo da núu kpeli-ŋai kélee, ǹyaŋ ŋa nâa dília-woo ƀôi tãi ḿve la naai, yɛ̂ɛ berei ŋá gɛ̀ la ŋánaa-kaa-siai veerɛ-ɣelei mai, a gɛ́ɛ ŋà pà ŋɔnɔ fé pâi dímalôŋ kâai

3tãi nɔ́ ka ŋ̀wɛ̂lii la ká zɛŋ káa a nɛ̀ a gɛ́ɛ Kôrai káa lônoi ŋ́gbonôi. Víi fé kpɛɛ ni a berei a tûa la a káai, kɛ́lɛ, wála-wala káa ǹyɛ̂ei kákponôi.

4Kpɛ́ni fêi, dí gbamo wúru su-tíyeŋɔɔ ma fii-kpɛɛ su, kɛ́lɛ, gáa ɣele ma a Ɣâla ŋɔwála-walai. Kpɛ́ni fêi, kúfii kpɛɛ̂i gbonôi, kɛ́lɛ, kútûa-perei su a káa, kwa dîa-ni kwa pâi kɛ̂i ɣele ma a Ɣâla ŋɔwála-walai.

5Ka kákpîŋ maa kpɛɛ ká gáa à kɛ̀ kálaa-lai káa niî káyɛ̂ei. Ka kákpîŋ su kɔ̂ŋ. Káfe gɔ́lɔŋ Zîsɛ Kôrai káa kákponôi? Tɔ̃yâ ma, ǹyaŋ fɛ̂ɛ nɔ́ ka fɛɣɛ su-kɔɔŋ su.

6Kili-kɛ-zu káa ńyɛ̂ei a gɛ́ɛ ka pâi gɔ́lɔnîi a gɛ́ɛ kúfe niî fɛɣɛ ni.

7Kɛ́lɛ, kwa Ɣâla fɛlîi a gɛ́ɛ káfe mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀ zu-kulâi fa kúa kpîŋ kwa pɔ̂ri tɛɛ̂i su-kɔɔŋ su, kɛ́lɛ, a gɛ́ɛ ka mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́, berei máŋ gáa la yɛ̂ɛ nya ƀe kú fɛɣɛ̂i.

8Kpɛ́ni fêi, kúfa pɔ̂ri mɛni da kɛ̂i nyíi a tɔ̂ɔ dɔ̃yâi mai, kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ nɔ́ é kɛ́ dɔ̃yâi mɛni ma.

9Kpɛ́ni fêi, kúlii nɛ̃ɛ̂i à kɛ̀ kúfii kpɛɛ̂i kákponôi kpanaŋɔɔ. M̀ɛnii kwa Ɣâla fɛlîi mɛni mai, ǹyaa ƀa kámaa-mɛni kélee su é sa̋a.

10Ŋa nyíŋi pɔ̃yɛ̂i tãi fé la kásamâi a gɛ́ɛ ŋà pà fé kálùaŋ a gbanaŋɔɔ a ŋɔwála-walai Kúnuu-namui è dɛ̀ɛ ḿbɔ a gɛ́ɛ fé káwòlo, kɛ́lɛ, ŋá kátɔɔ lai

Ǹaa-ti-maai gbɛɛ ŋái

11Gbɛɛ ŋái, ŋánûa, káɣele-wulii. Ka kátûa-perei pɛ́ŋ pɛ́lɛ, ká káwoli tɔ̂ɔ m̀ɛnii ŋí ma ŋa môi kâai, ka káwoo kɛ́ zu tɔnɔɔ, ká kɛ́ lii-sêe su, gɛ̀ ní ŋwɛli-kɛ-maa da nii-see-Ɣalai a pâi kɛ̂i kákɔlɛ.

12Ka kála ti kákîe-ni dîa a la-kpɔ see-ma maa waa.

13Ŋ̀âla-ƀelai kélee dí fàa kâa.

14Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔƀɛlɛ-sêei da Ɣâla ŋɔwɛli kɛ́-maai é pɛ́lɛ M̀ɔlêŋ Maa Waai ŋɔkɛ-naai ma é kɛ́ kákelee kákɔlɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Galesiɛŋ

Galesiɛŋ 1

La-ti-maa

1Ńyãa Pɔ̂ɔ ŋ́gaa a sia-nuu. Núu-kpune fé ŋ́gɛ̀ ní a sia-nuu, kpaa máŋ fé kɛ́ ni a sia-nuu núu-kpune sarâi, kɛ́lɛ, ŋá kɛ̀ a sia-nuu Zîsɛ Kôrai sarâi da Ǹaŋ-nuui Ɣâla nyíi Kôrai mu siɣe saa yêei,

2ńyãa kwa ḿarâai kélee nyíi-ŋai díkaa ŋ́gɔlɛi, Kôrai-toli-kpɔŋ-ŋai nyíi-ŋai díkaa Galesiai.

3Ɓɛlɛ-sêe da lii-sêe dí kɛ́ káyêei é kúla Kúnâŋ Ɣâla yêei da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai,

4nyíi gbîŋ tɛ̀ɛ kúsɔnyɔ̂ŋ mɛni ma a gɛ́ɛ é kúkula ŋ̀wana-lɔ̂ɔ ɣeniɛi ŋí su yɛ̂ɛ berei Kúnâŋ Ɣâla ŋɔnîa-mɛnii káa lai;

5nyíi fólo-laa káa nɔ́ ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi. É kɛ́ tí.

Duŋ Lɛ́lɛɛi da kpɛ́ni fé naa

6Gulaâi a ńyãa a gɛ́ɛ kákaa káyee kulâi Kôrai mu a maa félaa nyíi kátòli ŋɔƁɛlɛ-sêei sui, kakɛ tinaŋ tuŋ da kpɛni pɔ́naa pere.

7Zu-kulâi fa a gɛ́ɛ tuŋ da kpɛni káa naa, kɛ́lɛ, núu da-ni díkaa naa da káfũa-fũai, díkɛ ŋ̀wɛli dí Kôrai ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi maa faleŋ.

8Kɛ́lɛ, à kɛ̀ máŋ a kúa, kpaa máŋ Ɣâla-taa-kela é kúla ŋ̀elei su é tuŋ da kpɛni Ɓó é kúla nyíi pôlu ku mò kâai, tɔɔ náɣâŋ é kɛ́ maa-nuui ma.

9Yɛ̂ɛ berei ku mò la káa a maa-ŋuŋ, ŋ́gaa ŋɔ́nɔ m̀ôi kâa, À kɛ̀ núu da káa tuŋ da kpɛni Ɓôi káa é kúla nyíi pôlu ká zɔlɔ Ɓôi, tɔɔ náɣâŋ é kɛ́ maa nuui ma.

10 Ŋ́gaa ŋɛ́i lɛ́lɛɛ̂i núu-kpune yêei, kpaa Ɣâla? Kpaa máŋ ŋ́gaa kɔ̂i a gɛ́ɛ ŋá núu-kpune líi láa? Ŋâi kɛ̀ núu-kpune líi lâai, fêi pɔ̂ri kɛ̂i a Kôrai yée-mu-nuu.

Berei Pɔ̂ɔ è Duŋ Lɛ́lɛɛi sɔlɔ Ɓô la gɛ́ maa-tîi kɛ̀i

11Ŋánûa, tɔ̀ɔ ŋá nɛ̀ɛ naa ká gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Duŋ Lɛ́lɛɛi ŋá mòi, ve a núu-kpune ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi.

12Kpɛ́ni fêi, fé gula ni núu-kpune yêei, kpaa máŋ núu-kpune fé ǹɛ́ ní ḿâ, kɛ́lɛ, Zîsɛ Kôrai Ɓe nɛ̀ ḿâ.

13Ka ŋáfulu-laai kɔ́ɔ pîlanii maa-mɛni mɛni Zûu-ŋai Díɣâla-m̀ɛnii su, berei ŋá Ɣâla ŋɔtóli-kpɔŋ kpɔ̂ara la a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-pere, ŋ́gɛ kɔ̀ a gɛ́ɛ ŋá zu karai.

14Ńdɔ̂i è kɛ̀ kpɔ́ a gɛ́tɛ Zûu-ŋai Díɣâla-mɛnii su é tɛ́ɛ ḿbɔri támaa ma ŋánûai sama. Maa-mɛni Ɓe ŋá kɔ̀ kpɔ́ la a gbanaŋɔɔ ŋánûa-pɔlɔ-ŋai tua-perei maa-mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Kɛ́lɛ, tãi ǹúui ńzîɣe dí lɛ́ɛ pâi ḿaa sɔlɔ ƃôi, è ńdòli la ŋɔƃɛlɛ-sêei sarâi,

16ǹíi è làa a gɛ́ɛ è Ǹóŋ lè ḿâ a gɛ́ɛ ŋá maa-mɛni ƃó Zɛ̃tai-ŋai sáma, ǹyaŋ fé ŋuŋ pîlaŋ ní a núu-kpune da.

17Fé li ní Zerusâlɛŋ diai pɔ́ kɛ̀ a sia-ƃela ńduɛi, kɛ́lɛ, ŋá lì Arebia, ŋá lene ŋɔ́nɔ pôlu Dimɛika.

18Kóraŋ saaƃa tɛ̂ɛ pôlu ma, ŋá lì Zerusâlɛŋ Sîfa naa kâai, ŋá gɛ́ naa a ɣele kûu puu kao lɔ́ɔlu.

19Kɛ́lɛ, fé zia-ƃelai da kaa ni naa, fɛ̂ɛ nɔ́ Zĩi, nyíi kɛ̀ a Kúnuu-namui ǹɛ̂ɣei.

20(Mɛnii ŋí ŋá bɔ̃̀yɛ kápɔ naai, Ɣâla è gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ fé lɛ́ɛ kɛ̂i!)

21Nàa pôlu ma ŋá lì Siria-kpiniŋ su da Sɛlisia.

22Ǹyaŋ Kôrai-toli-kpɔŋ ŋai kɛ̀ Zudai dífe niî kɛ̀ ŋ́gɔlɔŋ ni ŋ́gbono mai,

23dí mɛ̀ni nɔ́, dîyɛɛi, “Ǹúui wɔ́lɔ kúkpɔ̀arai gáa nâa ǹaa-lai maa-mɛni ƃôi nyíi è wɔ́lɔ kɔ̀ a gɛ́ɛ é zu karai.”

24Ǹyaŋ dí Ɣâla ŋɔfólo-laai maa tɛ̂ ḿaa-mɛni ma.

Galesiɛŋ 2

Pɔ̂ɔ da Zia-ƃelai kpéli-ŋai

1Kóraŋ puu kao náaŋ tɛ̂ɛ pôlu ma, kwa Banaba kú li ŋɔ́nɔ Zerusâlɛŋ, ŋá Taitɔ siɣe máŋ kwa ǹyaa kú li.

2Ɣâla ƃe ńɛ̀ a gɛ́ɛ ŋá lí. Ŋá Duŋ Lɛ́lɛɛi làa díŋɛi nyíi ŋá maa-mɛni ƃò Zɛ̃tai-ŋai samai (kɛ́lɛ, diai kɛ̀ a núu-tuɛ-ƃelai ŋá nâa díŋɛi kútee-tee kwaa ma) a gɛ́ɛ gîrɛi ŋa ziɣêi, kpaa máŋ gîrɛi ŋá zìɣei, fé zìɣe kpɛ́ni-kpɛni.

3Kɛ́lɛ, Taitɔ máŋ, nyíi kɛ̀ ŋ́gɔlɛi, berei máŋ è kɛ̀ la a Gurii-nuui, dífe zee ní kpono mɛi a wála-wala-laa.

4Dífe nyíŋi kɛ́ ni, berei máŋ diai díkpîŋ kɛ̀ a káƃarâa wôya-pere sui dí pà la loo-pere su a gɛ́ɛ dí kúŋuŋ mâ-ƃoi káa nyíi gáa kúyêei Zîsɛ Kôrai kponôi a gɛ́ɛ dí li a kúa luɛ-laa sui.

5Kúfe kúwoli tɔ̃ɔ̃ni dîa a tãi kpua-loŋ kpîŋ a gɛ́ɛ Duŋ Lɛ́lɛɛi ŋɔtɔ̃̃yâi é kɛ́ nɔ́ naa kámɛni ma.

6Diai kɛ̀ a ǹúu-tuɛ-ƃelai (díkɛ-pere fé kɛ́ ni a da kpɛni ŋ́ɛi. Ɣâla fa núu su ɣɛɛ) dífe ŋátuŋ lɛ́lɛɛi da pu ni ma.

7Kɛ́lɛ, dí gàa a gɛ́ɛ Ɣâla è Duŋ Lɛ́lɛɛi lɛ̀ɛ ńyêei a gɛ́ɛ ŋá lí la diai pɔ dífe see-ní kpono mai, yɛ̂ɛ berei è nɛ̀ɛ la Pitɛ yêei a gɛ́ɛ é lí la diai pɔ díseɛɛ̂i kpono mai.

8Kpɛ́ni fêi, ǹúui Pitɛ kɛ̀ a sia-nuu a gɛ́ɛ é tíi kɛ́ diai sama díseɛɛ̂i kpono mai, èe ŋ́gɛ̀ máŋ a sia-nuu Zɛ̃tai-ŋai mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Dí m̀ɛlɛ-seei kàa Ɣâla è dɛ̀ɛ ḿbɔi. Tãi dí nyíŋi kélee kàa lai, Zĩi da Sîfa é pélɛ Zɔ̂ŋ ma, nyíi-ŋai kɛ̀ a núu-tuɛ-ɓela kpanaŋɔɔ-ŋai, dí díyêei sèe kúmu a gɛ́ɛ kú li Zɛ̃tai-ŋai pɔ́naa, dîa-máŋ dí li diai pɔ́naa dífe nîi dísee ní kpono mai.

10Dí kɛ̀ nɔ́ ŋ̀wêlii máŋ a gɛ́ɛ dí gôlo-ɓelai maa-mɛni too kúkili ŋa, nyíi kɛ̀ a mɛnii kpîŋ ŋá kɛ̀ ŋ̀wêlii kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛ́ɛ kú gɛ́i.

Pɔ̂ɔ è tɔ̀ɔ Pitɛ ma Ɛŋtiɔ

11Kɛ́lɛ, tãi Sîfa è pà la Ɛŋtiɔ, ŋá tɔ̀ɔ ma kpɔ́ ŋ̀ɛi, kpɛ́ni fêi, è mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀.

12Kpɛ́ni fêi, ǹûai kùla Zĩi pɔ́naai, dí lɛ́ɛ pâi, Pitɛ da Zɛ̃tai-ŋai dí dílaa mìi gîe m̀a. Kɛ́lɛ, tãi ǹûai ŋí dí pà lai, Pitɛ da Zɛ̃tai-ŋai dífe ŋɔ́nɔ dílaa mii ní gîe m̀a. È gbîŋ kùla dísama, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ yáôi diai dîa dí mò a gɛ́ɛ fɛ̂ɛ dí núu see kpono mâ é lɛ́ɛ kɛ̂i a Kôrai-nuui.

13Pitɛ da Zûu-ŋai kpéli-ŋai dí tùa yɛ̂ɛ kíri-ɓela, Banaba máŋ è díkiri-tuai siɣe.

14Kɛ́lɛ, tãi ŋá gàa la a gɛ́ɛ dífe sa̋a ni Duŋ Lɛ́lɛɛi ŋɔtõyâi mɛni mai, ŋá mò Sîfa ma díkelee díŋɛi, “À kɛ̀ berei máŋ íkaa la a Zûu-nuui ífa tûa yɛ̂ɛ Zûu-nuu, kɛ́lɛ, yɛ̂ɛ Zɛ̃tai-nuu, gɛ̀ ní ya pɔ̂ri Zɛ̃tai-ŋai kɛ̂i leŋ a gɛ́ɛ dí tûa yɛ̂ɛ Zûu-ŋa?”

Zûu-ŋai da Zɛ̃tai-ŋai da ɓálo-laa sɔlɔ ɓô laa-la sarâi

15Kúa kpîŋ dí kúmaa sɔlɔ ɓô a Zûu-ŋa, ǹyaŋ kúfe a Zɛ̃tai sɔnyɔ̂ŋ-ɓela,

16é máŋ kɛ́ ti kú gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ núu fa kɛ̂ a tõyâ-nuu dɔ̂ŋ ŋɔtíi sarâi, kɛ́lɛ, núu a kɛ̂ a tõyâ-nuu laa-la salâi Kôrai kponôi. Kú làa máŋ a Zîsɛ Kôrai a gɛ́ɛ kú kɛ́ a tõyâ-ɓela laa-la sarâi Kôrai kponôi, kɛ́lɛ, dɔ̂ŋ ŋɔtíi kɛ́ɛ fei, kpɛ́ni fêi, núu da kélee fa kɛ̂ a tõyâ-nuu dɔ̂ŋ ŋɔtíi kɛ́ɛ sarâi.

17Kɛ́lɛ, à kɛ̀ tãi kú kɛ̀ kɔ̂i la a gɛ́ɛ kú kɛ́ a tõyâ-ɓela Kôrai kponôi, dí kúa kpîŋ kúkàa a sɔnyɔ̂ŋ-ɓela, gɛ̀ ní sɔnyɔ̂ŋ a kûla Kôrai kponôi? Vé tí a dɔnɔ kpîŋ!

18Kɛ́lɛ, à kɛ̀ zãâi ŋá díkarai, ŋa ŋɔ́nɔ dítɔ̀ɔ pôlu, gɛ̀ ní ŋa ŋ́gbîŋ lɛ̂i a tɔ̂ŋ kara-nuu.

19Kpɛ́ni fêi, dɔ̂ŋ sarâi, kwa dɔ̂ŋ kúloai téɛɛ̂i a gɛ́ɛ ŋá kɛ́ ɣele ma Ɣâla maa-mɛni ma.

20Kwa Kôrai dí kúkpàmo wúru su-tíyeŋɔɔ ma. Ǹyaŋ fé ŋɔ́nɔ ɣele ma, fɛ̂ɛ Kôrai nyíi gáa ŋ́gbonôi. Vulu-laai ŋa nâa gɛ̂i ŋ́gbonôi, ŋa gɛ̂i a laa-la Ɣâla Ǹóŋ kponôi nyíi ŋ́wèli é gbîŋ tɛɛ ḿɛni mai.

21Fa gɛ̀ a gɛ́ɛ Ɣâla ŋɔɓɛlɛ-sêei é kɛ́ nɔ́ kpɛni-kpɛni. Kpɛ́ni fêi, eêi kɛ̀ tõyâ-laa eêi kɛ̀ dɔ̂ŋ sarâi, gɛ̀ ní Kôrai ŋɔsaai maa sâpo fei kɛ̀ ma.

Galesiɛŋ 3

Dɔ̂ŋ da Laa-laa

1Óo káɓɔɔ̂i káai a Galesia-ŋai! Gbɛ̂ɛ ɓe wúlu kɛ̀ kâa, káai dí Zîsɛ kpamo-mɛnii ɓò káŋɛi pono ŋái?

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Tɔɔ ŋa kámarê ké nɔ́ a nyíŋi. Ka M̀ɔlêŋ Maa Waai sɔlɔ ƀô dɔ̂ŋ ŋɔtíi kɛ́ɛ sarâi, kpaa ka zɔlɔ ƀô maa mɛni mɛniɛɛ da laa-la sarâi?

3Káƀoɔ̂i bere sii tí su? Ka káfulu-laa ninai kɔ́ɔ pîlaŋ a M̀ɔlêŋ, ǹyaŋ ka pâi nâa gbɛɛ-ŋai kêi a kákpono?

4Ka tɛɛ nɔ́ mɛni támaa su kpɛni-kpɛni? À kɛ̀ nɔ́ dí kɛ̀ kpɛni-kpɛni a tɔ̃yâ.

5Ǹúui a M̀ɔlêŋ têɛ kápɔ, gɛ ŋɛi-kɛ-maa-ŋa kɛ̀ kásamâi, a gɛ̀ tí dɔ̂ŋ ŋɔtíi kɛ́ɛ sarâi, kpaa a gɛ̀ tí maa mɛni mɛniɛɛ da laa-la sarâi?

Ɣâla ŋɔkono-teei è gɛ̀ Eberaɣɛ̃ɛ yêei

6Bere nɔ́ ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è "làa la a Ɣâla, ǹyaŋ Ɣâla è ŋɔlaa-lai siɣe a tɔ̃yâ laa-la."

7Mɛni ma ka gàa a gɛ́ɛ diai laa-la káa díyêei dia ƀa Eberaɣɛ̃ɛ ǹônii.

8Ǹ̂ala-kɔlɔi è gàa nàa tuɛ a gɛ́ɛ Ɣâla a pɔ̂ri Zɛ̃tai-ŋai kêi a tɔ̃yâ-ƀela laa-la sarâi, ǹyaŋ Ǹ̂ala-kɔlɔi è Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀò Eberaɣɛ̃ɛ ma nàa tuɛ, ǹyɛɛi, "Lûwa a pâi kêi ǹɔii-ŋûŋ-ŋai kélee dîa ísarâi."

9Mɛni ma diai kélee laa-la káa díyêei, lûwa káa dîa da Eberaɣɛ̃ɛ-ni, nyíi laa-la è kɛ̀ ǹyêei.

10Ǹyaŋ diai kélee díkili káa dɔ̂ŋ ŋɔtíi mai, díkaa naɣâŋ-laa yée mu; kpɛ́ni fêi, bɔ̃yɛɛ̂i, "Náɣâŋ káa diai kélee dîa dífa mɛni-ŋai kélee lâai kɛ̀ dí maa-tua kɛ́ nyíi-ŋai bɔ̃yɛɛ̂i dɔ̂ŋ ŋɔkɔlɔi sui."

11Ǹyaŋ zu ponoɔ̂i nâa a ǹɛ́lɛɛ a gɛ́ɛ núu da kélee fa kê a tɔ̃yâ-nuu Ɣâla ŋɛi dɔ̂ŋ sarâi. Kpɛ́ni fêi, "Ǹúui nyíi gáa a tɔ̃yâ-nuu laa-la sarâi, fulu-laa a pâi kêi ǹyêei".

12Kɛ́lɛ, dɔ̂ŋ kɔ́ɔ fa tɔɔ laa-la ma, kpɛ́ni fêi, "Ǹúui nyíi a dɔ̂ŋ ŋ̀asee kêi a pâi ŋɔfúlu-laai kêi dɔ̂ŋ sarâi."

13Kôrai è kúŋuŋ ma ƀò dɔ̂ŋ ŋɔnáɣaŋ-laai yêei, kpɛ́ni fêi, ǹyaa kpîŋ è kɛ̀ a naɣâŋ-laa kúmɛni ma-kpɛ́ni fêi, bɔ̃yɛɛ̂i, "Naɣâŋ-laa káa núu kélee ma a sɛ̂lɛŋ wúru mai,"

14a gɛ́ɛ ǹûwai è kɛ̀ Eberaɣɛ̃ɛ ma é kɛ́ Zɛ̃tai-ŋai dîa Zîsɛ Kôrai sarâi a gɛ́ɛ kú M̀ɔlêŋ ŋɔkono-teei sɔlɔ ƀó laa-la sarâi.

Dɔ̂ŋ da maa kono-teei

15Ǹ̂anûa, ŋa pâi mɛni kɔɔŋ-maa kulâi fúlu-laa su, à nɛ̃ɛ ma máŋ é kɛ́ a núu-kpune ƀó-woo, tãi è mò la a gbanaŋɔ̂i, núu da fa da kùla ma, kpaa máŋ é da pɛlɛ ma.

16Ǹyaŋ Ɣâla è kono-tee-ŋai kɛ̀ Eberaɣɛ̃ɛ yêei da ǹóŋ. Ve m̀ó ni, ǹyɛɛi, "Da ǹônii," nyíi-ŋai dítamaâi, kɛ́lɛ, è mò, ǹyɛɛi, "Da íloŋ," nyíi gáa tɔnɔɔi. Maa nuui ƀa Kôrai.

17Zu-kulâi ƀa dɔ̂ŋ nyíi pà kóraŋ ŋuŋ náaŋ pôlu buu saaƀa (430) yée mui, va pɔ̂ri ŋ̀óoi kperâi Ɣâla è mò nàa tuɛi, a gɛ́ɛ ŋɔkono-teei é kɛ́ kpɛni-kpɛni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ bɔɔ-sɛŋ a kûla dɔ̂ŋ su, gɛ̀ ní va kûla gono-teei su ŋɔ́nɔ. Kɛ́lɛ, Ɣâla è dɛ̀ɛ Eberaɣɛ̃ɛ pɔ kono-tee su.

19Dɔ̂ŋ ŋɔsapoi ƃa ŋaŋ a le? Ɣâla è dɛ̀ɛ sɔnyɔ̂ŋ mɛni ma, é lɛ́ɛ la zu ǹóŋ é pá nyíi dí gono-teei kɛ̀ ǹyêei. Dí dɛ̀ɛ a Ɣâla-taa kela-ŋa ǹúu-loai-nuui sarâi.

20Núu-loai-nuu fé tɔnɔ. Kɛ́lɛ, Ɣâla káa tɔnɔ.

Dɔ̂ŋ ŋɔsapoi

21À kɛ̀ tí, gɛ̀ ní, dɔ̂ŋ tɔ̂i Ɣâla ŋɔkono-tee-ŋai dîa? Vé tí a dɔnɔ kpîŋ. Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ da pɔ̂ri tɔ̂ŋ tɛɛ̂i nyíi a pá a fulu-laai, gɛ̀ ní tɔ̃yâ laa-la a kûla dɔ̂ŋ su a tɔ̃yâ.

22Kɛ́lɛ, Ǹâla-kɔlɔi a nyíŋi kélee pû sɔnyɔ̂ŋ mu, a gɛ́ɛ gono-teei nyíi gáa laa-la su Zîsɛ Kôrai kponôi é tɛ́ɛ diai pɔ́ laa-la káa díyêei.

23Kɛ́lɛ, laa-la é lɛ́ɛ pâi, kú kɛ̀ kpini-pɛrɛ mu dɔ̂ŋ mu, kúpiliɛ pɔ̂rɔŋ kúkɛ naa-lai maa kpɛ̂ŋ nyíi kɛ̀ pâi pâi.

24Mɛni ma dɔ̂ŋ ƃé kɛ̀ a kúmɛi-kaa-sɛŋ é lɛ́ɛ la zu Kôrai é pá, a gɛ́ɛ laa-la e kúkɛ a tɔ̃yâ-ƃela.

25Kɛ́lɛ, laa-la kɛ́ɛ a pâi, kúfe ŋɔ́nɔ mɛi-kaa-sɛŋ yée mu.

26Kpɛ́ni fêi, kákelee kákaa a Ɣâla ŋɔnîa-pɛlɛɛ Zîsɛ Kôrai kponôi laa-la sarâi.

27Kpɛ́ni fêi, káai kélee kábatâi kɛ̀ Kôrai kponôi, ká Kôrai sɔlɔ ƃó.

28Zûu-nuu fé ŋɔ́nɔ ma kpaa máŋ Gurii, luɛ kpaa wɔ̂lɔ, surɔ̂ŋ kpaa nɛnî. Kpɛ́ni fêi, kákelee kákaa tɔnɔ Zîsɛ Kôrai kponôi.

29Ǹyaŋ à kɛ̀ kákaa a Kôrai pɔ́ɔ, gɛ̀ ní kákaa a Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔsuui da ŋɔpɔɔ-sɛŋ mɛi-ƃela gono-teei lá-woo ma.

Galesiɛŋ 4

1Ŋa nâa m̀ôi a gɛ́ɛ bɔɔ-sɛŋ mɛi-loŋ, à kɛ̀ a lôloŋ, vé tɛɛ ní yée-mu-nuu ma, berei máŋ la bɔ́ɔ ƃa a díkeleei.

2Kɛ́lɛ, gáa mɛi-kaa-pere su é lɛ́ɛ la zu tãi ǹâŋ è ǹɛ̂i, é seri.

3Bere nɔ́ ƃe kúa máŋ, tãi kú kɛ̀ la a nîa-pɛlɛɛi, kú kɛ̀ la a luɛ-ŋa ŋ̀ɛ́niɛi su-ƃelai tûa-perei yée mu.

4Kɛ́lɛ, tãi kpîŋ páai, Ɣâla è Ǹóŋ tɛ̀ɛ, nyíi nɛnî è zɔlɔ ƃôi. È pà dɔ̂ŋ yée mu. È pà a gɛ́ɛ é diai maa tée kɛ̂ dɔ̂ŋ mui,

5a gɛ́ɛ kú lóŋ-laa maa sɔlɔ ƃó.

6A gɛɛ ŋɔ́nɔ kákaa a lônii, Ɣâla a Ǹóŋ Ŋɔmɔlêŋ tɛ́ɛ kúlii su, gɛ layi, ǹyɛɛi, “Aƃa! Ńâŋ!”

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Mɛni ma Ɣâla sarâi, káfe ŋɔ́nɔ a yée-mu-ƀela, kɛ́lɛ, kákaa a lônii, à kɛ̀ kákaa a lônii, gɛ̀ ní kákaa a pɔɔ-sɛŋ mɛi-ƀela.

Káfè kɛ̀ ŋɔ́nɔ a luɛ-ŋa

8Tãi maa-ŋuŋ, tãi káfe kɛ́ ni a Ɣâla kɔ́lɔŋɔɔ lai, ká kɛ̀ a luɛ-ŋa ɣâla-ŋa yée mu nyíi-ŋai dífe kɛ́ ni ɣele mai.

9Kɛ́lɛ, ka nâa Ɣâla kɔ́lɔŋ, ǹyaŋ m̀ɛnii gbanaŋɔ̂i ƀa, Ɣâla a nâa kákɔlɔŋ. Ka pɔ̂ri tínaŋ-pere kɛ̂i leŋ ŋɔ́nɔ ŋ̀ɛ́niɛi-su-ƀelai tua-pere fii-kpɛɛ-ŋai dîa nyíi-ŋai díkaa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni, ká kɛ́ ŋ̀wɛli a gɛ́ɛ ká kɛ́ ŋɔ́nɔ a díluɛ-ŋai?

10Ka ɣele kûu da-ni lâai kɛ̀, ɣáloŋ da-ni, tãi da-ni, da kóraŋ da-ni!

11 Ǹgaa ŋ́gili ŋá siâi a gɛ́ɛ mɛni-ŋai ŋá tɛ̀ɛ zu kámɛni mai, tãi da, da pâi kɛ̂i nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

12Ɲánûa, ŋa kákpera fêi, ká kɛ́ yɛ̂ɛ ńyãa, kpɛ́ni fêi, ńyãa máŋ ŋá kɛ̀ yɛ̂ɛ káa. Káfe mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ ni a ńyãa.

13Ká gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ŋá Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀò kápɔ naa fulɔi, kpɛ́ni fêi, kɔlɔ-fela è kɛ̀ ŋ́gbonôi.

14Berei ŋ́gɛ-perei è kɛ̀ la kâa a kpîri wuyɛ̂ɛi, káfe lono ni mâ, kpaa máŋ, káfe káŋɛi nàɣîŋ ni ḿɛi, kɛ́lɛ, ká káyee see mû yɛ̂ɛ Ɣâla ŋɔkéla, yɛ̂ɛ ŋɔ́nɔ Zîsɛ Kôrai.

15Lé ƀa kɛ́ a ǹii-laai kɛ̂ káyêei? Kpɛ́ni fêi, ŋá kámaa sêre-faa kɛ̀ a gɛ́ɛ pere eêi kɛ̀ naa, kâi pɔ̂ri káŋɛi-kao kulâi ká dɛɛ ḿbɔ.

16Ɲa nâa kɛ́ a kákpɔara-nuu, kpɛ́ni fêi, ŋa dɔ̃yâi ƀó kâa?

17Da ŋ̀wɛ̂lii ká kɛ́ díƀelai mâ-pere, kɛ́lɛ, sâpo lɛ́lɛɛ fé m̀a. Da ŋ̀wɛ̂lii dí kwa kâa-ni kúŋa kɔ́lɛ a gɛ́ɛ ká kɛ́ díƀelai mâ-pere.

18Kpɛ́ni fêi, ǹɛ́lɛɛ̂i a gɛ́ɛ núu é kákɛ ká kɛ́ ŋɔƀelâi mâ-pere sâpo lɛ́lɛɛ mɛni ma, ǹyaŋ ve nɔ́ a sɛŋ fɛ̀ɛ tãi ŋa kɛ̂ la kákɔlɛi.

19Ɲánîa-pɛlɛɛi, ŋ́gaa ŋɔ́nɔ mɛni-soli su kámɛni ma, é lɛ́ɛ la zu Kôrai é kɛ́ kákponôi a ǹɛ́lɛɛ!

20Ɲâi kɛ̀ kákɔlɛ tãi ŋí su ŋâi ńono-woo ma faleŋ, kpɛ́ni fêi, ŋ́gili puɔ̂i kámaa-mɛni ma.

Eega da Seera maa-mɛni káa yɛ̂ɛ saŋ-woo

21Ka m̀ó mâ, káai ŋ̀wɛ̂lii ká kɛ́ dɔ̂ŋ mui, káfe pâi káwoli tɔ̂i dɔ̂ŋ ma?

22Kpɛ́ni fêi, bɔ̃yɛɛ̂i a gɛ́ɛ Eberaɣɛ̃ɛ è lóŋ-surɔŋ feerɛ maa sɔlɔ ƀô. È dɔnɔ sɔlɔ ƀô luɛ-nɛni ma é gbeli sɔlɔ ƀó nɛnî ŋuŋ-ma-ƀoɔɔ ma.

23Kɛ́lɛ, nyíi è zɔlɔ ƀô ǹuɛ-nɛnii mai, è zɔlɔ ƀô nɔ́ a lóŋ maa sɔlɔ ƀó-pere. Kɛ́lɛ, nyíi è zɔlɔ ƀô nɛnî ŋuŋ-ma-ƀoɔɔi mai, è zɔlɔ ƀô Ɣâla ŋɔkono-teei sarâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Mɛni-ŋai ŋí káa nɔ́ yɛ̂ɛ saŋ-woo mɛni ŋá lɛ́ mɛni ma. Ǹɛnî feerɛi ŋí díkaa a gbanaŋ-woo kɛ́ɛ feerɛi. Dɔnɔ è kùla Sana Yeei ma, nyíi ŋɔnîa-pɛlɛɛi díkaa a luɛ-ŋai. M̀aa-nuui ƀa Eega.

25Eega maa-mɛni káa nɔ́ yɛ̂ɛ Sana Yeei nyíi gáa Arebia-lɔii sui. M̀óloŋɔ̂i Zerusâlɛŋ ma nyíi gáa sâa naai, kpɛ́ni fêi, gáa luɛ-laai da ŋɔnîa-pɛlɛɛi.

26Kɛ́lɛ, Zerusâlɛŋ nyíi gáa ɣelêi-perei, ŋuŋ ma ƀoɔɔi, ǹyaŋ gɛ ƀo a kúlee.

27Kpɛ́ni fêi, bɔ̃yɛɛ̂i, “Lii-nɛ̃ɛ kula, yái íkpomâi ífa lóŋ kàai, láɣi a ɣelêi-woo, yái ífe koi-tee-pɛrɛ pôlui, kpɛ́ni fêi, gbóma-nɛnii lonii támaâi é tɛ́ɛ nɛnîi ma surɔ̂ŋ káa ǹyêei.”

28Gɛ̀ ní, ŋánûa, yɛ̂ɛ bere la Aise è kɛ̀ la a kono-tee ŋ̀aa-see kɛ́-loŋ, bere nɔ́ ƀe kúkaa la kúa máŋ.

29Kɛ́lɛ, tãi ti su, ǹúui dí zɔlɔ ƀô a núu-kpune maa sɔlɔ ƀó-perei, è ǹúui kpɔ̀ara nyíi dí zɔlɔ ƀô M̀ɔlêŋ sui. Bere ƀe gáa la sâa máŋ.

30Kɛ́lɛ, lé ƀe Ŋ̀âla-kɔlɔi a mòi? “Ǹuɛ-nɛnîi kpɛ́ da ǹóŋ. Kpɛ́ni fêi, ǹóŋ da nɛnî ŋuŋ-ma-ƀoɔɔi ŋɔlóŋ dífe pâi kɛ̂i a bɔɔ-sɛŋ sɔlɔ ƀó-nia-pɛlɛɛ gîe ma.”

31Mɛni ma, ŋánûa, kúfe a ǹuɛ-nɛnîi ǹónii, kɛ́lɛ, kúkaa a ŋuŋ-ma-ƀo-nɛnii ǹônii.

Galesiɛŋ 5

Ka tɔɔ ŋuŋ-ma-ƀo su a gbanaŋɔɔ

1Ŋuŋ-ma-ƀo-mɛni ma, Kôrai è kúŋuŋ ma ƀò; mɛni ma ka tɔɔ a gbanaŋɔɔ, káfè kɛ̀ ŋɔ́nɔ luɛ-laa ŋɔkpîri wuyɛ̂ɛi mu.

2Mɛni ma, ńyãa Pɔ̂ɔ, ŋa m̀ôi kâa a gɛ́ɛ à kɛ̀ ká káyee sèe núu-seɛɛ kpono mâ mɛni mu, gɛ̀ ní Kôrai fé pâi mɛni da kélee kɛ̂i kámɛni ma.

3Ŋá m̀ó ŋɔ́nɔ diai kélee dîa dí díyee sèe núu-seɛɛ kpono mâ mɛni mui a gɛ́ɛ fɛ̀ɛ dí dɔ̂ŋ kélee mɛi káa.

4Káai ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ dɔ̂ŋ é kákɛ a tɔ̃yâ-ƀelai, ka kula Kôrai mu, gɛ̀ ní ka kúla Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sêe mu.

5Kpɛ́ni fêi, kwa tɔ̃yâ laa-la maa-kili kɛ-zui maa kpɛ̂ŋ a laa-la M̀ɔlêŋ sarâi.

6Kpɛ́ni fêi, diai díseɛɛi kpono mai da diai dífe see-ní, kpono mai, dímaa-mɛni fé a mɛni kpanaŋ Kôrai kponôi, kɛ́lɛ, fɛ̀ɛ laa-la nyíi a tíi kɛ̀ wɛli-kɛ-maa sarâi.

7Ká kɛ́ tíi kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ. Gbɛ̂ɛ ƀe kákpèra dɔ̃yâi kɛ́ɛ ma?

8Nia-woo-sii ŋí fé kúla ní ǹúui yêei kátolii.

9Kpólo-tɛ-sɛŋ kuro-te a gbólo-kane kélee tɛ̀.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Náâi a Kúnuu-namui a gɛ́ɛ káfe pâi kili-ŋa-sia da kpɛni siɣêi é tɛ́ɛ ŋ̂i ma. Ǹúui a káwoo tàa-taai, maa-nuui a pâi tɔŋ-kpɛ́-maa sɔlɔ ƀôi, a ǹɛɛ ma kpîŋ é kɛ́ a le-nuu.

11Kɛ́lɛ, ŋánûa, à kɛ̀ ŋà nuu-seɛɛ kpono mâ mɛni ƀò, ká ŋ̌gbɔara lé mɛni ma? A kɛ̀ a bere sii tí, gɛ̀ ní zaa-wurui fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i a núu perêi-kpáaŋ sɛŋ.

12Diai káwoo ŋá táa-taai dí díkpîŋ ƀéla!

13Kpɛ́ni fêi, ŋánûa, dí kátòli ŋuŋ-ma-ƀo ma. Káfe tíi kɛ̀ nɔ́ a káŋuŋ-ma-ƀoi kákpîŋ-tua-perei ma, kɛ́lɛ, ka tíi kɛ́ la wɛli-kɛ-maa sarâi, ká kɛ́ a kákîe-ni yée-mu-ƀela.

14Kpɛ́ni fêi, dɔ̂ŋ kélee ŋ̀aa-see kɛ́ɛ̂i wóo tɔnɔ ŋí su, "Íkɔlɛ-ma-nuui wɛ́li yɛ̂ɛ yá kpîŋ."

15Kɛ́lɛ, ká kákîe-ni nyìŋ, kákɛ kákîe-ni mii, ká kámɛi káa a gɛ́ɛ káfe kákîe-ni su kara.

Ǹɔlêŋ ŋɔƀá da tua-pere-nyɔŋ ŋɔtíi

16Kɛ́lɛ, ŋá m̀ó kâa, ka sia Ǹɔlêŋ su, gɛ̀ ní káfe pâi ǹúu ŋɔkɛ-pere-nyɔŋ wɛ́liɛɛi maa-tua kɛ̂i.

17Kpɛ́ni fêi, núu ŋɔkɛ-pere-nyɔŋ tɔ̂i Ǹɔlêŋ ma, Ǹɔlêŋ ǹyaŋ tɔɔ núu ŋɔkɛ-pere-nyɔŋ ma. Kpɛ́ni fêi, nyíi-ŋai tɔ̂i díkîe-ni dîa, a gɛ́ɛ káfe m̀ɛnii kɛ̂ ka ŋ̀wɛ̂lii ká gɛ́i.

18Kɛ́lɛ, à kɛ̀ Ǹɔlêŋ à tɔ̀ɔ kátuɛ, gɛ̀ ní káfe dɔ̂ŋ mu.

19Ǹyaŋ núu ŋɔkɛ-pere-nyɔŋ ŋɔtíi-ŋai su ponoɔ̂i. Dia ƀa, wulu-wulu-kɛɛ, núu kɛ́ɛ maa fé waa ni, wolii-kpɔlɔ,

20ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛliɛ, wúlu-mɛni, kpɔara, laa-sâa, tólo, lii-ŋwâna, woo-taa-taa, ŋa-kɔlɛ, núu-kpulu-ŋa,

21sɛŋ maa-lii téɛɛ, (núu paá,) lɔɔ kpeleɛ, lɔɔ-kpele-kuu, da gbeli-ŋai díkaa yɛ̂ɛ nyíi-ŋai. Ŋa kalia-woo ƀôi yɛ̂ɛ berei ŋá kália-woo ƀò la a maa-ŋuŋ, a gɛ́ɛ ǹúui a mɛni-ŋai ŋí kèi, ve pâi Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai maa sɔlɔ ƀôi.

22Kɛ́lɛ, Ǹɔlêŋ ŋɔƀá-ŋai ƀa, wɛli-kɛ-maa, lii-nɛ̃ɛ, lii-sêe, lii-kpele, sɔŋ-lɛlɛ, mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ɛ, kili-kɛ-maa,

23maa-yeŋ, da núu kpîŋ mɛi káa; ǹyaŋ tɔ̂ŋ fé nyíi-ŋai ŋí dîa.

24Ǹyaŋ diai díkaa Zîsɛ Kôrai kponôi da núu ŋɔtùa-pere-nyɔŋ paa da ŋɔtûa-pere-nyɔŋ maa-sɛŋ-wɛliɛ.

25A kɛ̀ kúɣeniɛi káa Ǹɔlêŋ su, ǹɛ́lɛɛ̂i kú sía Ǹɔlêŋ su.

26Kúfe kɛ́ a yoŋka-ƀela, kúfe kúkîe-ni líi ŋwana-mɛni kɛ̀, kpaa máŋ kú tólo kúla kúkîe-ni dîa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Galesiɛŋ 6

Ka kpɔŋ-mâa tɛɛ kákîe-ni pɔ́

1Ŋánûa, à kɛ̀ máŋ kà núu da kàa gɛ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀, káai M̀ɔlêŋ káa kákponôi ka pá a maa-nuui tí pôlu a pere lɛ́lɛɛ. Ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ɣele da ka pâi pilîi yee-laa-maa su káa máŋ.

2Ka kákîe-ni díkpîri wuyɛɛ-ŋai síɣe, a gɛ́ɛ ká Kôrai ŋɔtɔ̂ŋ ŋ̀aa-see kɛ́.

3Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ núu da a gíli ŋá sìa a gɛ́ɛ gáa a núu kɛ́tɛ, ǹyaŋ núu kɛ́tɛ fei, gáa gbîŋ pɛlɛ̂i.

4Kɛ́lɛ, tɔɔ núu kélee é gbîŋ-tii su káa. Ǹyaŋ ŋɔyoŋkai maa-sapoi a pâi gulâi naai, gáa gbîŋ mɛni ma. Ve ŋɔkɔlɛ-ma-nuui mɛni ma.

5Kpɛ́ni fêi, fɛ̀ɛ núu kélee é gbîŋ tìã siɣe.

6Kɛ́lɛ, tɔɔ ǹúui da ŋ̀óoi lɛ̀ mai, é mɛni lɛ́lɛɛ-ŋai kélee ƀó zɛŋ-lɛ-nuui ma.

7Káfe kákpîŋ pɛ̀lɛ. Núu fa ɣɛ́lɛ-maa kùla Ɣâla kponôi, kpɛ́ni fêi, zɛŋ núu a zìi, ǹyaa ƀe a gùla.

8Kpɛ́ni fêi, núu a sɛŋ sí ŋɔkɛ-pere-nyɔŋ mɛni mai, a su-kara kùla ŋɔkɛ-pere-nyɔŋ su. Kɛ́lɛ, núu a sɛŋ sí M̀ɔlêŋ mɛni mai, a wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa kùla M̀ɔlêŋ kponôi.

9Kúfii fé kpɛ̀ɛ a mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ɛ, kpɛ́ni fêi, tãi a pâi, kwa pâi sɛŋ da kulâi zu, à kɛ̀ kúfe kpera ni.

10Mɛni ma, tãi pɔ̂ri-mâa káa la kúyêei, kwaa mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ núu kélee mî, é tela kɛ́ a diai díkaa a naa-lai su-ƀela-kpului.

Pɔ̂ɔ a zaa-wurui maa-yoŋka teêi

11Ka ŋ̀óo-kɛ-sɛŋ kpaya-kpayai káa ŋ́gaa kɔlɔ pɔ̃yɛ̂i la kápɔ a ŋ́gbîŋ yeei.

12Diai ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ dí mɛni lɛ́lɛɛ lɛ́ díkpîŋ-tua-perei sui, dia ƀa ká kɛ̀ a wála-wala a gɛ́ɛ dí kásee kpono mâ, ǹyaŋ da gɛ̀ nɔ́ tí a gɛ́ɛ núu fé díkpɔ̀ara Kôrai ŋɔsaa-wurui mɛni ma.

13Kpɛ́ni fêi, diai máŋ da díyee sèe núu-seɛɛ kpono mâ mɛni mui, dia kpîŋ dífa dɔ̂ŋ mɛi kâa, kɛ́lɛ, da ŋ̀wɛli dí kásee kpono mâ a gɛ́ɛ dí yoŋka tée kákpîŋ tua-perei su.

14Kɛ́lɛ, é folôŋ mâ kpɔ́ a zu kôyaa a gɛ́ɛ ŋá yoŋka tée, fɛ̀ɛ nɔ́ ŋá Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔsaa-wurui maa-yoŋka tée, zaa-wurui a gɛ́ ŋ̀ɛ́niɛi a saa ŋ́ɛi, ŋ́yaŋ ŋa saa ŋ̀ɛ́niɛi ŋɛi.

15Kpɛ́ni fêi, diai díseɛɛi kpono mâ da diai dífe see-ní kpono mai, dífe a sɛŋ da, kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ núu maa sɔlɔ ƀóɔɔ a nina.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Lii-see da maloŋ-kâa é kɛ́ diai kélee dîa da sîa dɔ̂ŋ ŋí lá-woo mai, da Eezuɛ-ŋai díkaa a Ɣâla pɔ́ɔi.

17É síɣe tãi ŋí ma núu da fé ŋɔ́nɔ ḿvũa-fũa. Kpɛ́ni fêi, Zîsɛ pɔ́ɔ káa ŋ̌gbono ma.

Ǹûai

18Ŋánûa, Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔƁɛlɛ-sêei é kɛ́ kámɔlêŋ kɔlɛ. É kɛ́ ti.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ifisiɛŋ

Ifisiɛŋ 1

La-ti-maa

1Ńyãa Pɔ̂ɔ, ŋ́gaa a Zîsɛ Kôrai ŋɔsia-nuu yɛ̂ɛ berei Ɣâla ŋɔnîa-mɛnii káa lai, Ǹ̀ŋâla-ƀelai, (nyíi-ŋai díkaa Ɛfesɛi), nyíi-ŋai díkaa a laa-la-ƀela máŋ Zîsɛ Kôrai kponôi:

2ƀɛlɛ-sêe da lii-sêe dí kɛ́ káyêei é kúla Kúnâŋ Ɣâla yêei da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai.

Kúmɔlêŋ maa-lûwai gáa Kôrai kponôi

3Lûwa é kɛ́ Ɣâla ma nyíi gáa a Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai Ǹ̀âŋ, nyíi a lûwa láa kûa Kôrai kponôi a Ǹ̀ŋâla-lûwai kélee kùla Ɣâla-taai.

4É lɛ́ɛ pâi ŋ̀ɛ́niɛi kpɛtɛɛ kɔ́ɔ pîlanii è kúlɛ̀ Kôrai kponôi a gɛ́ɛ kú kɛ́ a kúmaa waa kúsɔŋ fè kɛ̀ kûa ŋ̀ɛi wɛli-kɛ-maa su.

5A kúlɛ nàa tuɛ a gɛ́ɛ kúkɛ a ǹ̀ônii Zîsɛ Kôrai sarâi, yɛ̂ɛ berei ŋɔnîa-mɛni lɛ́lɛɛi káa lai,

6a gɛ́ɛ kú ŋɔfólo-laa ƀɛlɛ-sêei maa tɛ́, nyíi è dɛ̀ɛ kúpɔ a dámaa Ŋɔwɛli-kɛ-maa Loŋ kponôi.

7Kwa ŋuŋ-ma-ƀo sɔlɔ ƀô gbonôi ŋɔŋ̃âai sarâi, nyíi zu-kulâi ƀa kútɔ̂ŋ karaai ŋɔsu-mɛni-lɛɛi, yɛ̂ɛ berei ŋɔƀɛlɛ-sêei su kɛ́tɛ̂i lai,

8nyíi è dɛ̀ɛ kúpɔ kpɔ́ a dámaa táre sii kélee su da mɛni ŋá káai.

9A ŋɔnîa-mɛnii su-loo-mɛnii lɛ́ kûa, yɛ̂ɛ berei ŋɔnîa-mɛni lɛ́lɛɛi káa la, nyíi gáa a ŋɔmɛni kpɛ́tɛɛi Kôrai kponôi.

10Ɣâla a gbɛtɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ tãi à sèri, é ŋ̀elei-su sãai da ǹ̀ɔii-ma sãai kélee pú gîei Kôrai kponôi.

11Dí kúwɔ̂i lɛ̀ kûa Kôrai kponôi. Dí kúlɛ̀ nàa tuɛ, yɛ̂ɛ berei ŋɔsapoi káa lai, nyíi a mɛni kélee kɛ̀ yɛ̂ɛ berei ŋɔnîa-mɛnii ŋɔmɛni kpɛtɛɛi káa lai.

12A gbɛtɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ kúai kili-kɛ-zu è kɛ̀ kúyêei Kôrai kponôi a maa-ŋuŋ kú pá a laa-maa-tɛ ŋɔfólo-laai pɔ.

13Káa máŋ ka dɔ̃yâ-wooi mɛni, nyíi gáa a m̀̀álo-laai maa-tuŋ lɛ́lɛɛi, ka láa a Kôrai. Ɣâla è M̀̀ɔlêŋ Maa Waai tɛ̀ɛ kápɔ nyíi è góno tèe la káyêei. Bere ƀe Ɣâla è kálɛ-mɛnii su kpanaŋ la Kôrai kponôi.

14M̀̀ɔlêŋ Maa Waai ƀa nɛ̀ nàa tuɛ a gɛ́ɛ kwa pâi kúpɔɔ-sɛŋ sɔlɔ ƀôi Ɣâla yêei, kú lɛ́ɛ pâi zɔlɔ ƀôi. Mɛni ma kwa ǹ̀áa maa tɛ̂ ŋɔfólo-laai mɛni ma.

Táre da mɛni kɔlɔŋɔɔ maa-Ɣala-fɛliɛ

© 2014 Bible Society in Liberia.

15-16Sâpoi ŋí ma fé níi kpera ni sɛɣɛi-fei tɛɛ̂i kámaa-mɛni ma, kpɛ́ni fêi, ŋa kálaa-lai maa-mɛni ƀó nyíi gáa Kúnuu-namui Zîsɛ kponôi da káwɛli-kɛ-maai nyíi gáa Ǹâla-ƀelai mɛni mai. Kámaa-mɛni káa ŋ́gili ŋá Ŋáɣâla-fɛliɛɛi su,

17a gɛ́ɛ Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai Ŋɔɣâlai nyíi gáa a fólo-laa-Naŋ é táre tɛ́ɛ kámɔlêŋ pɔ́ da mɛni-ŋa-kaa m̀aa-mɛni kɔlɔŋ mɛni ma,

18a gɛ́ɛ é kákili ŋá pono a gɛ́ɛ ka gɔ́lɔŋ zɛŋ gáa a gíli-kɛ-zui nyíi a kátoli mai da ŋɔfólo-laa pɔɔ-sɛŋ kɛ́tɛi nyíi gáa Ǹâla-ƀelai kponôi,

19da ŋɔkɔyɛŋ-fe-maa wála-wala kɛ́tɛi gáa kúkponôi kúai laa-la káa kúyêei, yɛ̂ɛ berei ŋɔtíi kɛɛi káa la ŋɔwála-wala kɛ́tɛi sui.

20È ŋɔtíi kɛ̀ Kôrai kponôi tãi è m̀u siɣe la saa yêei é zee ǹáa-mii-yee mɛi Ɣâla-taa.

21Nàa ƀe Kôrai káa naa ǹúu-mɛi-ƀelai kélee mɛi-pere pɔ́ŋ-pɔ́ŋ, ŋwála-wala-ƀelai, nuu-namela, da laa-see kélee nyíi zeɛɛ̂i. Ǹ́ɛniɛi ŋí su nɔ́ fei, kɛ́lɛ, nyíi pâi pâi máŋ.

22Ɣâla a sɛŋ kélee pú gɔ́ɔ mu, a gɛ́ a zãâi kélee mɛi-nuu Kôrai-toli-kpɔŋ mɛni ma,

23nyíi gáa a ŋɔkponoi nyíi ǹáa fɛɛ̂i a ǹyaa kpîŋ, gɛ sɛŋ kélee láa fɛ̀ɛ a pere-sii kéleei.

Ifisiɛŋ 2

Ɣâla a kúƀàlo ƀɛlɛ-sêe sarâi

1È ká kɛ̀ a káfulu tãi ka kɛ̀ la a kasaa tɔ̂ŋ karaa sarâi da sɔnyɔ̂ŋ.

2Ká sia tɔ̂ŋ karaa su da sɔnyɔ̂ŋ a maa-ŋuŋ. Ká kɛ́ ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su tua-perei pôlu, ká kɛ́ nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai díkâloŋ pôlu, nyíi gáa tíi kɛ̂i diai sama da Ɣâla wóo pìlii.

3Kú kɛ̀ nyíi-ŋai ŋí sama a maa-ŋuŋ, diai díkɛ ɣeniɛi kɛ̀ a díkpîŋ-tua-pere-nyɔŋ maa-sɛŋ-wɛliɛi. Kú kɛ́ kúkili-ŋa-siai da kúkponôi dísɛŋ wɛliɛɛi pôlu. Mɛni ma kúkpîŋ tua-perei su Ɣâla ŋɔtɔŋ-kpɛ́-maai è kɛ̀ kúmɛni ma nɔ́ yɛ̂ɛ núu kpeli-ŋai.

4Kɛ́lɛ, Ɣâla ŋɔmaloŋ-kaai kɛ́tɛ̂i, kpɛ́ni fêi, wɛli-kɛ-maa kɛ́tɛ káa ǹyêei kúmɛni ma,

5berei máŋ kú kɛ̀ a kúsaa la kútɔ̂ŋ karaai sarâi. Ǹyaa ƀe kúkɛ̀ fulu-laa su kwa Kôrai-ni (ƀɛlɛ-sêe sarâi ƀe ka ƀalo la),

6è kúmu siɣe saa yêei gîe ma kwa Kôrai-ni. È kúkɛ̀ kwa dîa-ni kú see kwaa tɔnɔ ma Ɣâla-taa Zîsɛ Kôrai sarâi.

7È nyíŋi kɛ̀ a gɛ́ɛ tãi pâi pâi é ŋɔƀɛlɛ-sêe su kɛ́tɛi lɛ́ sɔŋ-lɛlɛ-pere su Zîsɛ Kôrai sarâi.

8Kpɛ́ni fêi, ƀɛlɛ-sêe sarâi ƀe ká ƀálo la laa-la sarâi. Kákpîŋ-mɛni kɛ́ɛ fei, gáa a Ɣâla ŋɔsama-sɛŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

9tíi kɛ́ɛ fei, a gɛ́ɛ núu é yoŋka tée.

10Kpɛ́ni fêi, kúkaa a Ɣâla ŋɔkpɛtɛ-sãa. È kúkpɛ̀tɛ Kôrai kponôi tíi lɛ́lɛɛ-ŋa kɛ́ mɛni ma, nyíi-ŋai Ɣâla è díkpɛ̀tɛ gíli ŋá nàa tuɛ a gɛ́ɛ kú díkɛi.

Ɣâla a pá a kúa pôlu zaa-wurui sarâi

11Mɛni ma é lɛ́ɛ kákili ŋá a gɛ́ɛ kákaa perei su, ká kɛ̂ a Zɛ̃tai-ŋa a maa-ŋuŋ, Zûu-ŋai nyíi-ŋai kɛ̀ a díseɛɛ kpono mâ a núu yeei, dí kátòli a ǹûai dífe see-ní kpono mâ,

12é lɛ́ɛ kákili ŋá a gɛ́ɛ ká kɛ̀ a kákulaa Kôrai m̀a a maa-tãi ti. Káfe kɛ́ ni a Eezuɛ-ŋai ta. Ká kɛ̀ a ŋɔ̃yâ-ŋa Ɣâla ŋɔkono-teei maa-mɛni kpɛtɛɛi mɛni ma. Kili-kɛ-zu fé kɛ́ ni káyêei, Ɣâla fé tela kɛ́ ni káyêei ŋ̀ɛ́niɛi su.

13Ká kɛ̀ a kámaa kôyaa Ɣâla ma, kɛ́lɛ, ka nâa lɛɣɛ la Kôrai ŋɔŋ̃ãai sarâi.

14Kpɛ́ni fêi, ǹyaa ƀe gáa a kúlii-sêei. A Zûu-ŋai da Zɛ̃tai-ŋai kɛ́ zu tɔnɔ. È gbɔara-siɣã̃ŋ wôlo díloai.

15È Zûu-ŋai dítɔ̂ŋ-ŋai kpera da dísu-woo-ŋai kélee a ŋɔfúlu-laai tɛ̂ɛi, a gɛ́ɛ ǹyaa kpî̃ŋ zarâi é núu nina tɔnɔ kpɛtɛ núu feerɛ pɔ́ɔ ŋá. Berei tí ƀe a lii-sêe kɛ̀ la.

16È nyíŋi kɛ̀ a gɛ́ɛ é pá a Zûu-ŋai da Zɛ̃tai-ŋai pôlu Ɣâla pɔ́ kpono tɔnɔ su zaa-wurui sarâi, a gɛ́ɛ é kpɔara-mɛni kélee kpera.

17È pà é lii-sêe maa-mɛni ƀó kâa, káai kɛ̀ kwaa kôyaa mai da káai kɛ̀ naa kɔlɛi.

18Kpɛ́ni fêi, zarâi ƀe Zûu-ŋai da Zɛ̃tai-ŋai da pere kâa naa a gɛ́ɛ dí pa Nàŋ-nuui pɔ kili-ŋa-sia tɔnɔ su.

19Mɛni ma ŋɔ̃yâ fa ŋɔ́nɔ a káa lɔii da kpɛni su, kɛ́lɛ, ka Ɣâla ŋɔnûai kákaa a lɔii tɔnɔ su-ƀela, ká ƀo a Ɣâla ŋɔnuu-suui su-ƀelai da.

20Kákaa nɔ́ yɛ̂ɛ pɛ́rɛ nyíi dɔ̂i Zîsɛ ŋɔsia-ƀelai mɛi da Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai. Zîsɛ Kôrai ǹyaa kpî̃ŋ káa a bɛ́rɛi zonoŋ-su kɔnii.

21Bɛ́rɛi gwaa kélee puɔ̂i gîe ma Kôrai kponôi, ǹyaŋ bɛ́rɛi a ƀɔ̂lɔ a gɛ́ɛ é kɛ́ a Ɣâla-pɛrɛ kɛ́tɛ maa waa Kúnuu-namui kponôi.

22Kápuî kákîe-ni ma Kôrai kponôi kwaa ma mɛni ma ƀɛi Ɣâla Ŋɔmɔlɛ̂ŋ a kɛ̂ naai.

Ifisiɛŋ 3

Pɔ̂ɔ è Ɣâla-woo ƀo Zɛ̃tai-ŋai dîa

1Sâpoi ŋí ma, ńyãa Pɔ̂ɔ, ńyãai ŋ̃gaa a kpini-pɛrɛ mu Zîsɛ Kôrai mɛni ma káai a Zɛ̃tai-ŋai kámaa-mɛni mai, ŋa pɛlɛ ŋume ŋá Ǹaŋ-nuui ŋɛ́i túɛ.

2Tɔ̃yâ ma ká m̀ɛni berei Ɣâla a ŋɔƀɛlɛ-sêei tɛ́ɛ la ḿbɔ a gɛ́ɛ ŋá tíi kɛ́ kàai,

© 2014 Bible Society in Liberia.

3berei noo-mɛnii a lɛ́ la mâ Ɣâla ŋɔmɛni-lɛɛi sarâi, yɛ̂ɛ berei ŋá mò la kâa nɔ́ a gbuâi.

4Kà nyíŋi lòno, ka pâi ŋámɛni-ŋa-kaai kɔ́lɔnîi naa è pîlaŋ Kôrai ŋɔloo-mɛnii ma.

5Ɣâla fé niî kɛ̀ nɛ ni núu-kpune ma ŋ̀énia pɔlɔi su, yɛ̂ɛ berei a ǹɛ́ la ŋɔsia-ƀela maa waa-ŋai dîa da ŋɔlóno kɛ́-ƀelai M̀ɔlêŋ sarâi.

6Nya ƀa, berei Zɛ̃tai-ŋai díkaa la a pɔɔ-sɛŋ-namela dia máŋ. Díkaa a gbono tɔnɔi su-ƀela da, dí ƀo a gono-teei sɔlɔ-ƀo-ƀela da Zîsɛ Kôrai kponôi Duŋ Lɛ́lɛɛi sarâi.

7Dí ŋ́gɛ̀ a Duŋ Lɛ́lɛɛi ŋí maa tii-kɛ-nuu, yɛ̂ɛ berei zama-sɛŋ káa la, nyíi gáa a Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sêei, nyíi è dɛ̀ɛ m̀bɔ ŋɔwála-walai ŋɔtíi kɛɛi sui.

8Ɣâla è m̀ɛlɛ-seei ŋí tɛ̀ɛ m̀bɔ a gɛ́ɛ ŋá Kôrai ŋɔtɔɔ-laai maa-mɛni ƀo Zɛ̃tai-ŋai dîa, nyíi dɛɛ̂i kúkili-ŋa-siai mai, berei máŋ ŋ́gaa la a Ɣâla ŋɔnûai kélee dídoo-mui.

9Ɣâla è m̀ɛlɛ-seei ŋí tɛ̀ɛ m̀bɔ a gɛ́ɛ ŋá gɛ́ núu kélee é noo-mɛnii káa nyíi zɛŋ kélee kpɛtɛ-Ɣalai è nòo a tãi su kôyaai,

10a gɛ́ɛ Ɣâla è nâa ŋɔtáre sii támaai lɛ́ nuu-mɛi-ƀelai dîa da ŋwála-wala-ƀelai díkaa Ɣâla-taai Kôrai-toli-kpɔŋ sarâi.

11Nyíŋi è kɛ̀ yɛ̂ɛ berei Ɣâla ŋɔwɔlɔ-wɔlɔ mɛni-kpɛtɛɛi káa la nyíi è gɛ̀ Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai sarâi,

12nyíi lii-kpele káa kúyêei gbonôi, da tɔ̃yâ-pere nyíi a lî a kúa Ɣâla pɔ kúlaa-lai sarâi Kôrai kponôi.

13Mɛni ma ŋa kámarê kɛ̂i a gɛ́ɛ káfii fé kpɛ̀ɛ ŋámɛni-soli-kaai ma kámɛni ma, nyíi gáa a káfolo-laai.

Kôrai ŋɔwɛli-kɛ-maai

14Nyíŋi mɛni ma ŋá pɛ́lɛ ŋ́ume ŋá Nàŋ-nuui kɔ́ɔ mu,

15nyíi núu-suu kélee gáa Ɣâla-taa da ǹɔii ma dílaa-seei a kûla ǹyêei,

16a gɛ́ɛ berei è ŋɔfólo-laai kɛ̂tɛi lai, é kákɛ kákponôi é kpanaŋ a wála-wala-laa núu-kpune kponôi Ɲɔmɔlêŋ sarâi,

17a gɛ́ɛ Kôrai é kɛ́ kálii su laa-la sarâi. A gɛ́ɛ gbɛɛ ŋái tãi kásame à lɔ̀ lai, káseêi é kpanaŋ wɛli-kɛ-maa su,

18gɛ̀ ní wála-wala a pâi kɛ̂i káyêei ka Ǹâla-ƀelai kélee ka táre zu berei wɛli-kɛ-maa ŋɔŋa-kɛtɛ, ŋɔkôyaa, da ŋɔtɔɔ mɛi káa lai, da berei ziŋɔ̂i lai,

19a gɛ́ɛ ŋɔ́nɔ ká Kôrai ŋɔwɛli kɛ́-maai kɔlɔŋ nyíi dɛɛi táre mai, a gɛ́ɛ kálaa é fɛ́ɛ a Ɣâla ŋɔlaa-fɛɛi.

20Ǹyaŋ ǹúui pɔ̂ri káa mì a gɛ́ɛ é m̀ɛnii kɛ́ é tɛ́ɛ mɛni kélee ma kwa mare-kɛ̂ɛ kɛi, kpaa máŋ kú kúkili ŋá sía mai, yɛ̂ɛ berei ŋɔwála-walai káa tíi kɛ̂i la kúkponôi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

21maa-nûui tí ɓé vólo-laai é tɛ́ɛ bɔ́ Kôrai tóli-kpɔŋ su da Zîsɛ Kôrai núu kélee mɛni ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. É kɛ́ tí.

Ifisiɛŋ 4

M̀ɔlêŋ ŋɔkɛ-zu-tɔnɔɔi

1Mɛni ma ńyãai ŋ̃gaa a kpini-pɛrɛ mu Kúnuu-namui mɛni mai, ŋá m̀ó kâa a gbanaŋɔɔ a gɛ́ɛ kátûa-perei é kɛ́ a maa nɛ̃ɛ dòlii mɛni ma Ɣâla è gɛ̀ a káai,

2da maa-yeŋ-pere, ɓɛlɛ-laa, é pɛ́lɛ lii-kpele ma, a gɛ́ɛ ká kálii kpele kákî̂e-ni yêei wɛli-kɛ-maa su.

3Ka kɔ́ ká M̀ɔlêŋ ŋɔkɛ-zu-tɔnɔɔi kɛ́ nii-seei su nyíi a nûa kɛ̀ zu tɔnɔɔi.

4Kpono tɔnɔ nɔ́ ɓe naa da M̀ɔlêŋ tɔnɔ, yɛ̂ɛ berei máŋ dí kátòli la kili-kɛ-zu tɔnɔ su kátoli-wooi sui.

5Nuu-namu tɔnɔ nɔ́ ɓe naa, laa-la tɔnɔ, batâi tɔnɔ,

6da Ɣâla tɔnɔ nyíi gáa a kúkelee Kúnâŋ, nyíi gáa kúkelee kúmɛi, gɛ tíi kɛ̀ kúkelee kúkponôi, gɛ ɓo ŋɔ́nɔ kúkelee kúkponôi.

7Kôrai a ŋɔɓɛlɛ-sêe kɛ́tɛi da tɛɛ kúpɔ tɛi-tɛi.

8Mɛni ma m̀ôɔi, “Tãi è tɛ̀ la ŋ̀elei sui, è kɔ-soŋ támaa ŋuŋ ma ɓo, é sama-sɛŋ tɛɛ núu-kpune pɔ.”

9Kwà mò kûɛ, “È tɛ̀ ŋ̀elei su,” zu-kulâi ɓa a yeŋ máŋ ǹɔii mu-pere.

10Ǹúui nyíi yèŋ ǹyaa ɓa ǹúui máŋ tɛ̀ ŋ̀elei su póŋ-póŋ, a gɛ́ɛ é sɛŋ kélee láa fɛɛi.

11È núu da-ni tɛ̀ɛ kúpɔ a gɛ́ɛ dí kɛ́ a sia-ɓela, da-ni a Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ɓela, da-ni a Ɣâla-woo taa-taa-ɓela, da-ni a pasɛ-ŋa, da-ni dí ɓo a sɛŋ-lɛ-ɓela,

12a gɛ́ɛ Ɣâla ŋɔnûai dí kɛ́ a díkpɛtɛɛ ŋɔtíi mɛni ma, a gɛ́ɛ Kôrai kponoi é tɔ́ɔ,

13é lɛ́ɛ la zu kúkelee kúlaa-lai é kɛ́ tɔnɔ da Ɣâla Ǹóŋ maa-tarei, a gɛ́ɛ kú ɓɔlɔ kúmɔlêŋ kponôi kú kɛ́ yɛ̂ɛ Kôrai.

14Gɛ̀ ní kúfe ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ nîa-pɛlɛɛ. Sɛŋ-lɛɛ nina kélee maa-fãai fé pâi kulâi ɓɛ-pere kpaa manaa-pere, kpaa máŋ é kútinâŋ-tinaŋ. Zɛŋ-lɛɛ ninai ŋí a kûla nûa díwôya-pere su, dítare-kiri, da dínuu-pɛlɛ lɛ̂ɛ-ŋai.

15Kúfe ǹɛɛ naa nyíŋi-ŋai ŋí dí kɛ́ a kúa, kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ kú dɔ̃yâi ɓo wɛli-kɛ-maa su, kú ɓɔlɔ a pere sii kélee Kôrai kponôi nyíi gáa a kúŋuŋ tuɛ-nuui.

16Kúkponôi kélee puɔ̂i gîe ma, ŋoŋo-ŋai kélee díkaa mɛni mai díɣiriɛ ma, Kôrai sarâi. Tãi kúkponôi ŋɔwoŋo-ŋai kélee da tíi kɛ̀ la gîe ma a ǹɛ́lɛɛi, gɛ̀ ní kúkponôi a ɓɔ̂lɔ, é gbîŋ tɔɔ wɛli-kɛ-maa su.

Vulu-laa ninai gáa Kôrai kponôi

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Mɛni ma ŋá nyíŋi ƀó kâa ŋa sere-faa kɛ̀ Kúnuu-namui kponôi a gɛ́ɛ káfe ŋɔ́nɔ tua yɛ̂ɛ berei Zɛ̃tai-ŋai da tûa la díkili-ŋaisiai kɛ́ ƀo kpɛni-kpɛni.

18Díkaa kpinîi dímɛni ŋa-kaai su, dí kúlaa Ɣâla ŋɔfúlu-laai ma, kpɛ́ni fêi, maa-tare fé diɛ, kpɛ́ni fêi ŋɔ́nɔ dílii kpanaŋɔ̂i.

19Dífe kpaaŋ ni mɛni da kélee ma, da díkpîŋ kula a wolii-kpɔlɔ-ƀela díkɛ ŋ̀wɛli a gɛ́ɛ dí mɛni nyɔ́mɔɔ-sii kélee kɛ́.

20Kɛ́lɛ, káfe Kôrai mɛni maa kɔri ni a bere-sîi-ŋai ti!

21À kɛ̀ ká ŋ̀óo mɛ̀ni é sɛŋ lɛ kâa yɛ̂ɛ berei tɔ̃yâ káa la Zîsɛ kponôi,

22a gɛ́ɛ ká tée kátûa-pere pɔlɔi ma, nyíi pâi karâi, kpɛ́ni fêi, ŋɔmɛni-wɛliɛi káa a pɛlɛ.

23Ka kɛ́ a núu nina kákili ŋɔmɔlêŋ su.

24Ka dua-pere ninâi siɣe, nyíi Ɣâla è gbɛ̀tɛ a molôŋ maa tɔ̃yâ laa-la sãa su da maa-waa-laai.

25Mɛni ma kà kɛ̀ teêi wôya-pere ma, ká lóno a tɔ̃yâ kákɔlɛ-mâ-ƀelai pɔ, kpɛ́ni fêi, kúkaa a kúkîe-ni pɔ́ɔ.

26Kálii à ŋwàna, káfe sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀. Kálii-ŋwanai fé lɛ̀ɛ zu fólo é li.

27Kpaa máŋ káfe tãi tɛɛ Dɛ̂ƀele pɔ.

28Ɲuma-nuu fé ŋɔ́nɔ ŋuma kɛ̀. Tɔɔ é tíi kɛ́ a ǹyée tɔ̃yâ-pere su, a gɛ́ɛ sɛŋ da é kɛ́ ǹyêei é da tɛɛ ǹúui pɔ a da wɛlii.

29Káfe ǹɛɛ naa lono nyɔ́mɔɔ é kúla kála, kɛ́lɛ, lono nɔ́ a nyíi a lii-laa tɛ̀ɛ núu pɔi, nyíi ǹɛ́lɛɛ̂i mɛnii ka gɛ̂i mɛni mai, a gɛ́ɛ kálono-wooi é lûwa láa diai dîa da káwoo mɛnii.

30Káfe Ɣâla Ɲɔmɔlêŋ Maa Waai líi tòo pôlu, nyíi kálɛ-mɛnii su kpanaŋ ŋuŋ-ma-ƀo ɣelei mɛni mai.

31Ka ƀó lii-ŋwana ma, lii-nyɔŋ, sóoŋ, larâŋ, da ŋɛi-kpala sii kélee.

32Sɔŋ-lɛlɛ da lii-lɛlɛ dí kɛ́ káyêei kákîe-ni mɛni ma. Ka kákîe-ni su-mɛni lɛɛ nɔ́ yɛ̂ɛ berei Ɣâla è kasu-mɛni lɛɛ la Kôrai sarâi.

Ifisiɛŋ 5

Ka sia yɛ̂ɛ kwaa-ponoɔ su-nia-pɛlɛɛ

1Mɛni ma ka kɛ́ a Ɣâla-pɔkɔɔŋ-ƀela yɛ̂ɛ wɛli-kɛ-maa nîa-pɛlɛɛ,

2ka sia wɛli-kɛ-maa su yɛ̂ɛ berei Kôrai máŋ è kúwɛli la é gbîŋ tɛɛ kúmɛni ma yɛ̂ɛ kereŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ da sâla kúlaa Ɣâla ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Kɛ́lɛ, núu fé wulu-wulu kɛ́ɛ da mɛni maa liƁiɛ kélee, kpaa máŋ sɛŋ maa-lii teɛɛ
láa tòli kásama. Ɣâla-Ɓela dífa nyíi-ŋai ŋí kɛ̀.

4Lono maa liƁiɛ, Ɓoo-lono, da ŋumɛ-lono fè kɛ̀ kásama, nyíi-ŋai dífe lɛlɛ níi. Kɛ́lɛ,
sɛɣɛi-fei é kɛ́ káyêei.

5Ka láa la a gɛ́ɛ goyaŋ-wulu-wulu kɛ-nuu, kpaa máŋ núu maa liƁiɛ, kpaa máŋ
sɛŋ maa-lii-tee-nuu (nyíi gáa a ɣâla da kpɛni fɛliɛɛi), va Ɣâla da Kôrai díkâloŋ-
laai su-sãai da sɔlɔ Ɓo.

6Núu da fé kápɛlɛ a wóo folo-ŋa. Kpɛ́ni fêi, nyíŋi-ŋai Ɓe da pâ a Ɣâla ŋɔlii-ŋwanai
nîa-pɛlɛɛi dîa dífa ŋ̀óo mɛ̀nii.

7Mɛni ma ka dîa-ni káfe nɛ̃ɛ,

8kpɛ́ni fêi, ká kɛ̀ a kpini a tãi da, kɛ́lɛ, kákaa nâa a kwaa-ponoɔ Kúnuu-namui
kponôi. Ka sia yɛ̂ɛ kwaa-ponoɔɔ su-nia-pɛlɛɛ.

9Kpɛ́ni fêi, kwaa-ponoɔɔ ŋɔƁa káa mɛni lɛ́lɛɛ kélee su, da mɛni sa̋a, é pɛ́lɛɛ tɔ̃yâ
ma.

10Ka kɔ́ ká m̀ɛnii maa kɔri nyíi a Kúnuu-namui líi làai.

11Káfe gbínii ŋɔtíi-ŋai da kɛ̀, nyíi-ŋai dífa Ɓâi, kɛ́lɛ, ka pá a maa-tii-ŋai ti fíeŋ ŋá.

12Kpɛ́ni fêi, gáa máŋ a ŋumɛ-mɛni a gɛ́ɛ núu é lóno é pîlaŋ mɛni-ŋai dîa da gɛ̀
loo-pere sui.

13Kɛ́lɛ, sɛŋ nyíi kélee fíeŋ a nɛ̀i núu a gàa, kpɛ́ni fêi, sɛŋ kélee nyíi núu a gàai, gáa
fíeŋ ŋá.

14Mɛni ma m̀ôɔi, “Óo nyíi-nuu, íŋɛi lá Ɓo í kúla saa yêei, Kôrai a pâi kwaa-ponoɔɔ
tɛɛ̂i ípɔ.”

15Mɛni ma ka kásia-pere maa kpɛɛ a ǹɛ́lɛɛ. Káfe sia yɛ̂ɛ Ɓoo-Ɓela, kɛ́lɛ, ka sia yɛ̂ɛ
táre-Ɓela.

16Tãi gáa káyêeii ka tíi kɛ́ la a gbanaŋɔɔ. Kpɛ́ni fêi, ŋele-ŋai díkaa a sɔnyɔ̂ŋ-ɣele-
ŋa.

17Maa-mɛni ma káfe Ɓoo. Kɛ́lɛ, ka táre Kúnuu-namui ńîa-mɛnii su.

18Ŋwãai fé kákɛ̀, nyíi gáa a gɛ́-ɣeniɛ ŋuŋ fuloŋɔɔi. Kɛ́lɛ, kálaa é fɛ́ɛ a M̀ɔlêŋ.

19Ka lóno kákî̀e-ni pɔ wule-woo-ŋa su da Ɣâla-wule-ŋa, kakɛ wule too kakɛ pêle
kɛ̀ Kúnuu-namui ma a kálii kélee.

20Ka sɛɣɛi-fei tɛɛ Kúnâŋ Ɣâla pɔ a tãi kélee sɛŋ kélee mɛni ma Kúnuu-namui
Zîsɛ Kôrai láai su.

Ka kɛ́ kákî̀e-ni mu

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Ka kɛ́ kákîe-ni mu Kôrai ŋɔyao-maai su.

22Nɛyâa, ka kɛ́ kásinâai mu, yɛ̂ɛ berei kákaa la Kúnuu-namui mui.

23Kpɛ́ni fêi, surɔ̂ŋ ɓe gáa a ŋɔnɛnîi tuɛ-nuu, yɛ̂ɛ berei Kôrai káa la a Kôrai-toli-kpɔŋ ŋuŋ, gbono kɛ́ ɓo a Kôrai-toli-kpɔŋ. Kôrai ǹyaa kpîŋ káa a Kôrai-toli-kpɔŋ ɓálo-nuu.

24Berei Kôrai-toli-kpɔŋ káa la Kôrai mui, tɔɔ ǹɛyâai máŋ dí kɛ́ ti dísinâai mu mɛni kélee su.

25Sinâa, ka kánɛyâai wɛ́li yɛ̂ɛ berei Kôrai è Kôrai-toli-kpɔŋ wɛ́li la é gbîŋ tɛɛ mɛni ma,

26a gɛ́ɛ é m̀maa waai. È m̀maa wâa a yá da ŋ̀óoi,

27a gɛ́ɛ é Kôrai-toli-kpɔŋ siɣe a ǹáa fɛɛ a fólo-laa, nyíi pɔ́ɔ fé mà, kpaa máŋ milîŋ, kpaa máŋ sɛŋ kélee yɛ̂ɛ nyiti-ŋai, a gɛ́ɛ é kɛ́ a maa waa, kpɔlɔ̂ŋ fé kɛ̀ ma.

28Bere ɓe máŋ fɛ̂ɛ sinâa dí dínɛyâai wɛli la yɛ̂ɛ díkpono kpîŋ. Ǹúui nyíi ŋɔnɛnîi wɛli níi, è gbîŋ wɛli ni.

29Kpɛ́ni fêi, núu fa gbîŋ kponoi kpɔara, kɛ́lɛ, a ŋá kɔ̀ŋ é mɛi káa, yɛ̂ɛ berei Kôrai a gɛ̀ la a Kôrai-toli-kpɔŋ,

30kpɛ́ni fêi, kúkaa a gbonoi woŋo-ŋa.

31“Sâpoi ŋí ma, surɔ̂ŋ a ǹâŋ lɛ̀ɛ da ǹee é kánaŋ ŋɔnɛnîi ma, dífeerɛ dí kɛ́ tɔnɔ.”

32Nyíŋi ŋá káa la walai, kɛ́lɛ, ŋa lônoi é pîlaŋ Kôrai ma da Kôrai-toli-kpɔŋ.

33Kɛ́lɛ, kákelee ka kánɛyâai wɛli tɔnɔ́-tɔnɔ́ yɛ̂ɛ kákpîŋ. Fɛ̂ɛ ǹyaŋ ǹɛyâai dí gáa a gɛ́ɛ dí ɓaa kɛ́-maa tɛɛ dísinâai pɔ.

Ifisiɛŋ 6

Nîa-pɛlɛɛ da díkaa-ɓela

1Nîa-pɛlɛɛ, ka kákaa-ɓela wóo mɛni Kúnuu-namui kponôi, kpɛ́ni fêi, nyíŋi káa a tɔ̃yâ.

2“Ɓâa kɛ́ ínâŋ ma da ílee” (dɔ̂ŋ maa-ŋuŋ ká ŋí nyíi gono-tee-wooi káa mai),

3“a gɛ́ɛ í mɛni lɛ́lɛɛ sɔlɔ ɓo, ífulu-laai su é kôyaa ǹɔii ma ɓɛ.”

4Lóŋ kaa-naŋ-ŋa, káfe kálônii líi ŋwana-mɛni kɛ̀, kɛ́lɛ, ka dítɔɔ Kúnuu-namui ŋɔsɛŋ-lɛɛi su da ŋɔyao-maai.

Luɛ-ŋa da dímɛi-ɓela

5Luɛ-ŋa, ka diai wóo mɛni díkaa a kámɛi-ɓela ǹɔii ma ɓɛi. Ka yao dîa ká ɓaa kɛ́-maa tɛɛ dípɔ a kálii kélee, yɛ̂ɛ berei ka Kôrai wóo mɛni lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Káfe nuu-ŋɛi-woo mɛni kɛ̀ nɔ́ a dia. Káfè kɛ̀ nɔ́ a núu lii-laa-ƀela. Kɛ́lɛ, ka kɛ́ yɛ̂ɛ Kôrai yée-mu-ƀela, ká kɛ́ Ɣâla nia-mɛni kɛ̀ é kúla kálii su.

7Ka kátii kɛ́ é kúla kálii su yɛ̂ɛ kà kɛ̀ gɛ̂i Kúnuu-namui mi, kɛ́lɛ, núu-kpune fei.

8Kpɛ́ni fêi, ká gɔ́lɔŋ m̀ɛnii kélee núu a gɛ̀i, é kɛ́ ni a luɛ, kpaa máŋ luɛ fei, a pâi maa-mɛni-ŋai ti sɔlɔ ƀôi Kúnuu-namui yêei.

9Nuu-mɛi-ƀela, ka mɛni tɔnɔi ti kɛ́ a dia. Káfe dímaa yao. Ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ǹúui gáa a ka dîa-ni kámɛi-nuui gáa Ɣâla-taa. Gáa núu kélee mɛni ma.

Ɣâla ŋɔkɔ-kɔ-sãai kélee

10Gbɛɛ ŋái, kákponôi é kpánaŋ Kúnuu-namui kponôi da ŋɔwála-wala-laai ŋɔsu-kpanaŋ.

11Ka Ɣâla ŋɔkɔ-kɔ-sãai kélee tóo kâa a gɛ́ɛ pɔ̂ri é kɛ́ kâa ká tɔɔ Dɛ̂ƀele ŋɔwôya-tua-pere-ŋai dîa.

12Kpɛ́ni fêi, kúfe kɔ̂i núu-kpune pɔ, kɛ́lɛ, kúkaa kɔ̂i nuu-mɛi-ƀelai pɔ, nyíi-ŋai díkaa a ŋwála-wala-ƀelai. Díkaa a tãi ŋí su-lɔii kpiniɛi su-nuu tuɛ-ƀela nyɔ́mɔɔ-ŋa, dí ƀo a nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai pɔ taai.

13Mɛni ma ka Ɣâla ŋɔkɔ-kɔ-sãai kélee tóo kâa, a gɛ́ɛ pɔ̂ri é kɛ́ káa ká tɔ́ɔ ŋele nyɔ́mɔɔi su. Kà kpɛ̀ɛ nyíŋi kélee ma ka tɔ̂ɔ.

14-15Mɛni ma kà kpɛ̀ɛ a dɔ̃yâ-bɛ̂tii tɔɔɔ káleŋei, ká dɔ̃yâ-laa kɔli-kalaŋ pɛ́lɛ kákeŋe lá, ka Duŋ Lɛ́lɛɛi ŋɔlii-sêe kɔɔ-ŋa-kɔlɔi lɔ́ kákɔɔ ŋá kákpîŋ kpɛtɛ mɛ̂ni ma, ká tɔ́ɔ.

16Nyíŋi kélee pôlu ma, ka laa-laa kɔli-kalaŋ soŋ nyíi ka pɔ̂ri sɔnyɔ̂ŋ-nuu ŋɔsɔla-ŋɔŋ kélee kperâi lai.

17Ka m̀alo-lâa-gbaƀɛlɛi síɣe, da M̀ɔlêŋ ŋɔƀóa-sɔkpɔ̂i nyíi gáa a Ɣâla ŋɔwóoi.

18Ka Ɣâla fɛli M̀ɔlêŋ su a tãi kélee a Ɣâla-fɛli pere sii kélee mare-kɛɛ-pere su. Ka kámɛi káa fɔlɔ-fɔ̂lɔ su, ka Ɣâla marê kɛ́ Ǹâla-ƀelai kélee mɛ̂ni ma.

19Ka Ɣâla fɛli máŋ ḿɛni ma a gɛ́ɛ ŋá m̀ɛnii kɔlɔŋ ŋa pâi m̀ôi tãi ŋà ńâ ƀò-la a gɛ́ɛ ŋa Duŋ Lɛ́lɛɛi su loo-mɛnii ƀo a lii-kpelei.

20 Ǹgaa a Ɣâla pɔɔ-ŋa-nuu Duŋ Lɛ́lɛɛi mɛni ma, ŋ̀gɛ ƀo yɔlɔ ŋá. Ka Ɣâla fɛli a gɛ́ɛ ŋà kɛ̀ Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀôi, ŋá m̀ó a lii-kpele yɛ̂ɛ berei fɛ̂ɛ ŋá m̀ó lai.

Ǹaa-ti-maai gbɛɛ ŋái

21Tasikɔ nyíi gáa a kúƀarâŋ nuu wɛli-kɛ-maa sui, gɛ ƀo a Kúnuu-namui ŋɔtii-kɛ-nuu sãai, a pâi m̀ɛnii kélee ƀôi kâa a gɛ́ɛ ká gɔ́lɔŋ berei ŋ̀gaa la da m̀ɛnii ŋa gɛ̂i.

22Ŋá dɛ̀ɛ kápɔ naa m̀ɛnii ŋí ma a gɛ́ɛ ká gɔ́lɔŋ berei kúkaa la, a gɛ́ɛ ŋɔ́nɔ é kálii kpele.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Lii-see é kɛ́ ŋánûai dîa da laa-la wɛli-kɛ-maa é kúla Kúnâŋ Ɣâla yêei da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai.

24Ɓɛlɛ-sêe é kɛ́ diai kélee dîa dí Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai wɛli ni a wɛli-kɛ-maa nyíi va sâai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Felepiɛŋ

Felepiɛŋ 1

Laa-ti-maa

1Ńyãa Pɔ̂ɔ kwa Temete kúkaa a Zîsɛ Kôrai yée-mu-ƀela, Felepâ Ɣala-ƀelai kélee da nàa Kôrai-toli-kpɔŋ ŋɔtíi-mɛi-ƀelai é pɛ́lɛ nàa dìkɛŋ-ŋai dîa nyíi-ŋai díkaa Zîsɛ Kôrai kponôi:

2Ƀɛlɛ-sêe da lii-sêe dí kɛ́ káyêei é kúla Kúnâŋ Ɣâla yêei da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai.

Pɔ̂ɔ Ɗɔɣâla fɛli-wooi Felepâ-Korai-ƀelai mɛni ma

3Tãi kámaa-mɛni a tôo la ŋ́gili ŋái, ŋa sɛɣɛi-fei tɛ̀ɛ Ŋáɣâlai pɔ.

4Tãi kélee ŋà Ɣâla fɛ̀li la kákelee kámɛni mai, ŋa vɛ̀li a lii-nɛ̃ɛ.

5Ŋa Ŋáɣâlai sɛɣɛi fè kákpɔŋ-maai mɛni ma Duŋ Lɛ́lɛɛi su é síye tãi ma ka zɔlɔ ƀo lai é tóo tãi ŋí ma.

6Ńaâi kpɔ́ la a gɛ́ɛ ǹúui tíi lɛ́lɛɛ kɔ́ɔ pîlaŋ kákponôi a pâi ǹáa kulâi a Zîsɛ Kôrai pa-tãi.

7Ǹɛ́lɛɛ̂i kámaa-mɛni kíli é tóo ŋá kákelee, kpɛ́ni fêi, kákaa ńii su, kwa kâa-ni kú ƀo a m̀ɛlɛ-seei sɔlɔ ƀo-ƀela, ŋ́gɛɛ máŋ kpini-pɛrɛ mui, da ńdɔɔ Duŋ Lɛ́lɛɛi mɛni ma é pɛ́lɛ ŋɔtɔ̃yâi mai.

8Ɣâla káa a ŋásêre a berei ŋa kákelee káwêlii la a Zîsɛ Kôrai ŋɔwɛli kɛ́-maai.

9Ŋa Ɣâla fɛlîi a gɛ́ɛ káwɛli-kɛ-maai é ƀɔ̂lɔ a zu kɛtɛ mɛni-kɔlɔŋɔɔ su da mɛni-ŋa-kaa,

10a gɛ́ɛ ka pɔ̂ri mɛni lɛ́lɛɛ lêi, a gɛ́ɛ ŋɔ́nɔ kákɛ a kámaa waa kásɔŋ fé kɛ́ káa Kôrai ŋɔɣelei mɛni ma.

11Kálaa fɛɛ̂i a tɔ̃yâ laa-la ŋɔƀa nyíi pa Zîsɛ Kôrai sarâi Ɣâla ŋɔfólo-laai da ŋɔlaa-maa-tɛi mɛni ma.

Ɗákili-ŋa-siai su, kɛ-ɣeniɛ su-kulâi ƀa Kôrai

12Ŋánûa, ŋa ŋ̀wêlii ká gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ mɛni-ŋai kɛ̀ a ńyãai dí kɛ̀ a gɛ́ɛ Duŋ Lɛ́lɛɛi é lí tuɛ-pere.

13Gɔmɛnɛi ŋuŋ-tuɛ gɔkuluƀa-ŋai kélee da ǹúu kpeli-ŋai dí kɛ̀ a gɔlɔ-ŋɔɔ a gɛ́ɛ gbini-pɛrɛi ŋá kɛ̀ mui, ŋá kɛ̀ m̀u Kôrai mɛni ma.

14Ŋánûai dámaa-ɣele da nâa láa a Kúnuu-namui ḿbiliɛɛ kpini-pɛrɛ mu sarâi, dílii a kpele kpɔ́ a ŋ̀ánaa a gɛ́ɛ dífe yao a Ɣâla ŋɔwóoi ƀoɔɔ.

15Núu da-ni da Kôrai maa-mɛni ƀo a tólo da ŋɔ̃lɛ, kɛ́lɛ, núu kpeli-ŋai da mò a lii-lɛlɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Ǹyaŋ maa-ƀelai ŋí da gɛ̀ é kúla wɛli-kɛ-maa su. Dí gɔ́lɔŋ dí ḿbu ƀɛ a gɛ́ɛ ŋá
Duŋ Lɛ́lɛɛi maa kɔ̃ɔ.

17Kɛ́lɛ, ǹúui duɛ-tuɛ-ŋai dí Kôrai maa-mɛni ƀo é kúla ŋɔ̃lɛ kɛ́ɛ su, ve kula ni dílii
su. Kɛ́lɛ, dí kɛ̀ gâai a gɛ́ɛ dí kɛ̀ ńii sólîi tãi ŋá kɛ̀ la gbini-pɛrɛi mui.

18Lé ƀe ŋaŋ? Gáa nɔ́ a sɛŋ a gɛ́ɛ pere sii kélee su, à nɛ̀ɛ ma kpîŋ é kɛ́ a wôya-pere
kpaa máŋ tɔ̃yâ-pere, Kôrai maa-mɛni ƀɔ́ɔɔi, ǹyaŋ ńii lâai maa-mɛni ma.

19Tɔ̃yâ ma, ńii a pâi nɛ̃ɛ̂i nɔ́ wɔlɔ. Kpɛ́ni fêi, ŋá gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Káɣâla-fɛliɛ su da Zîsɛ
Kôrai Ɲɔmɔlêŋ ŋɔkpɔŋ-mâai, nyíŋi a pâi kɛ̂i a ŋáƀalo-laa,

20yɛ̃ɛ berei ŋátɔ̃yâ-maa-kpɛŋ káa la da gili-kɛ-zui gáa ǹyɛ̂ei a gɛ́ɛ fé pâi ŋumɛ̂i
mɛni kélee ma, kɛ́lɛ, lii-kpele támaa a pâi nâa kɛ̂i ńyɛ̂ei, yɛ̃ɛ berei è wɔ́lɔ kɛ̀ la
ńyɛ̂ei, a gɛ́ɛ ŋa pâi ƀaa kɛ́-maa tɛɛ̂i Kôrai pɔ, à nɛ̃ɛ ma máŋ ŋá kɛ́ a ḿvulu kpaa
máŋ ŋá sáa.

21Kpɛ́ni fêi, ŋákili-ŋa-siai su, kɛ-ɣeniɛ su-kulâi ƀa Kôrai, saa kɛ́ ƀo a mɛni lɛ́lɛɛ
máŋ é tɛ́ɛ nyíti ma.

22Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ŋ́gaa niî nɔ́ ɣele ma, gɛ̀ ní zu-kulâi ƀa ŋá pâi nîi ƀâi. É máŋ kɛ́ ti nyíi
ŋa pâi ǹɛ̂i, fé gɔ́lɔŋ.

23 Ŋ́gbaaŋɔ̂i ŋá ǹɛ́ a gɛ́ɛ ŋá kɛ́ ɣele ma kpaa máŋ ŋá sáa. Ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá sáa ŋá kɛ́
Kôrai kɔlɛ, kpɛ́ni fêi, nyíti lɛ́lɛɛ̂i kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

24Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ŋà kɛ̀ ɣele ma, gɛ̀ ní mɛni lɛ́lɛɛ ká ti kámɛni ma.

25Ńaâi kpɔ́ a nyíŋi a ǹɛ́lɛɛ. Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ŋa pâi kɛ̂i ɣele ma ŋá kɛ́ kákelee kákɔlɛ
káƀɔlɔ mɛni ma da lii-nɛ̃ɛ kúlaa laa-la su,

26a gɛ́ɛ sâpo támaa é kɛ́ káyɛ̂ei ka lii-nɛ̃ɛ kula Kôrai kponôi ńzarâi, kpɛ́ni fêi, ŋa
pâi kápɔ ŋɔ́nɔ.

27Ka ǹɛɛ nɔ́ naa kakɛ-ɣeniɛi kɛ-pere é kɛ́ Kôrai ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi ŋɔperei ma, a gɛ́ɛ a
nɛ̃ɛ ma kpîŋ ŋá pá a gɛ́ɛ ŋá kákaa kpaa máŋ ŋá kɛ́ ŋ́ɛi pôlu, ŋá mɛni a gɛ́ɛ kákaa
tɔ̂ni a gbanaŋɔɔ mɔlêŋ tɔnɔ su a kili-ŋa-sia tɔnɔ, kátɔ̂i kɛ́ ƀô tɔnɔ ká kɛ́ kɔ́ gîe
ma Duŋ Lɛ́lɛɛi maa-laa-lai mɛni ma.

28Káfe yao kákpɔara-ƀelai yee-ŋa sɛŋ kélee ma. Ǹyaŋ ŋɛi-kɛ-maa su ponoɔɔ ká
ŋí dísu-karai mɛni ma, kɛ́lɛ, gáa a ŋɛi-kɛ-maa káƀalo-laai mɛni ma, nyíi kula Ɣâla
yɛ̂ei.

29Kpɛ́ni fêi, ǹɛɛ̂i kâa a gɛ́ɛ Kôrai maa-mɛni ma káfe laa nɔ́ la, kɛ́lɛ, ka mɛni soli
káa mɛni ma.

30Kákaa namu tɔnɔi kɔ̂i nyíi ká gàai, ǹyaŋ kákaa nâa mɛnî a gɛ́ɛ gáa a ŋánamui.

Felepiɛŋ 2

Kôrai ŋɔmaa-yeŋ da ŋɔmaa-tɛi

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Mɛni ma à kɛ̀ ŋa-nɛnɛ káa Kôrai kponôi, wɛli-kɛ-maa kpɔŋ-maa, kámɔlêŋ ni ka-kɛ-zu-tɔnɔɔi, da wɛli-kɛ-maa, é pɛ́lɛ maloŋ-kaa ma,

2ka ŋálii-nɛ̃ɛi lá fɛ́ɛ a kili-ŋa-sia tɔnɔ, wɛli-kɛ-maa tɔnɔ, a gɛ́ɛ ká kɛ́ zu tɔnɔɔ kili-ŋa-sia tɔnɔ é kɛ́ káyêei.

3Káfe ŋɛi-kpala-mɛni kélee da kɛ̀ kpaa máŋ yoŋka-mɛni kélee, kɛ́lɛ, ka kákpîŋ maa yeŋ, ka káƁarâai siɣe a nûa lɛ́lɛɛ e tɛɛ káa kpîŋ kâa.

4Káa tɛi-tɛi ŋí káfe kákpîŋ-mɛni su kàa nɔ́, kɛ́lɛ ka káƁarâai dímɛni su kaa máŋ.

5Gili-ŋa-siai ŋí kɛ́ kákili ŋá, nyíi kɛ̀ Zîsɛ Kôrai kponôi.

6Berei máŋ è kɛ̀ la a Ɣâlai, ve kánaŋ ni Ɲɔɣâla-laai ma.

7Kɛ́lɛ, e Ɲɔɣâla-mɛnii làa, é gbîŋ kɛ́ yɛ̂ɛ luɛ. Dí zɔlɔ Ɓo yɛ̂ɛ núu-kpune.

8Gɛ́ɛ yɛ̂ɛ núu-kpune, è gbîŋ maa yeŋ é kɛ́ a woo-mɛni-nuu. Ɲɔwoo-mɛnii ŋí è gɛ̀ kpɔ́ é fáa a gɛ́ɛ é sáa. È sàa máŋ wúru su-tíyeŋɔɔ ma.

9Maa-mɛni ma Ɣâla è m̀aa tɛ̂ a gɛ́tɛ, é láa see ma nyíi dɛɛ̂i láa kélee mai,

10a gɛ́ɛ Zîsɛ láai su núu kélee dí pɛlɛ díŋumɛ ŋá, diai kélee díkaa ŋ̀elei sui, kpaa máŋ diai kélee díkaa ǹɔii mai, kpaa máŋ diai kélee díkaa ǹɔii mu-perei,

11a gɛ́ɛ ŋɔ́nɔ la-gbɔ kélee é m̀o a gɛ́ɛ Zîsɛ Kôrai káa a Kúnuu-namui Kúnâŋ-Ɣala ŋɔfólo-laai mɛni ma.

Díkaa fólôi yɛ̂ɛ kwaa-ponoɔɔ ŋ̀éniɛi su

12Mɛni ma ŋáwɛli-kɛ-maa-Ɓelai, yɛ̂ɛ berei ka wɔ́lɔ woo mɛni kɛ̀ lai, ka nâa kákpîŋ Ɓalo-laa kɔri a yao-maa da maa kpɛ̃liŋ. Vè kɛ̀ nɔ́ a ŋ́ɛi, kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ nɔ́ ká gɛ́ máŋ ŋ́ɛi pôlu.

13Kpɛ́ni fêi, Ɣâla káa tíi kɛ̂i kákponôi a gɛ́ɛ ká ŋɔnîa-mɛnii kɛ́ ká tíi kɛ́ ŋɔnîa-mɛni lɛ́lɛɛi mɛni ma.

14Ka mɛni kélee kɛ́, káfe káŋuŋ-su-woo sàa, káfe mare-kɛɛ kɛ̀,

15a gɛ́ɛ kásɔŋ fè kɛ̀ kâa kámaa é waa, kákɛ a Ɣâla ǹônii nyíi-ŋai dísɔŋ fé diai, tãi kákaa la ŋulu-Ɓelai da moo-Ɓelai sama, nyíi-ŋai ka fôlo dísama yɛ̂ɛ kwaa-ponoɔɔ ŋ̀éniɛi sui.

16Ka vulu-laa-wooi sóŋ a gbanaŋɔɔ, a gɛ́ɛ tãi Kôrai ŋɔɣelei a seri lai, ŋá kɛ́ a ńii nɛ̃ɛ a gɛ́ɛ fé kîrɛ sìɣe ni kpɛni, kpaa máŋ fé tíi kɛ́ ni kpɛni.

17À kɛ̀ máŋ da ŋ́ãa pù zâla-sɛŋ ma nyíi gáa a kálaa-lai da kátii kɛ́ɛ Ɣâla mɛni mai, ńii nɛ̃ɛ̂i kwa kâa-ni kú kɛ́ lii-nɛ̃ɛ kula kúkelee.

18Bere nɔ́ Ɓe fɛ̂ɛ káa máŋ kálii é nɛ̃ɛ la kwa kâa-ni kú lii-nɛ̃ɛ kula.

Temete da Ipafulɔditɔ

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Kili-kɛ-zu káa ńyêei Kúnuu-namui Zîsɛ kponôi a gɛ́ɛ ŋá Temete tɛɛ kápɔ naa a maa félaa a gɛ́ɛ ńii é nɛ̃ɛ a kámɛi-tuŋ mɛniɛɛ.

20Núu da fé ńyêei é ké yɛ̂ɛ ǹyaa, nyíi gbaaŋɔ̂i kámɛni ma kpɔ́ a tɔ̃yâi.

21Da díkpîŋ-mɛni su kàa, kɛ́lɛ, Zîsɛ Kôrai ŋɔi fei.

22Kɛ́lɛ, Temete káa a tii-kɛ-nuu lɛ́lɛɛ, ka gɔ́lɔŋ, berei kwa ǹyaa kwa tíi ké la Duŋ Lɛ́lɛɛi su yɛ̂ɛ loŋ-nuu da nàŋ-nuui.

23Mɛni ma gáa ŋ́gili ŋá a gɛ́ɛ ŋá dɛ̀ɛ kpɔ́ a maa félaa à kɛ̀ ŋà mɛ̀ni berei ḿaa-mɛni a pâi kɛ̂i lai.

24 Ŋ́gili káa Kúnuu-namui ma a gɛ́ɛ ńyãa kpîŋ máŋ ŋa pâi naa nɔ́ tãi kpua yêe mu.

25Ŋa ŋ́gili ŋá sía ŋa gáa a gɛ́ɛ ǹɛ́lɛɛ̂i ŋa Ipafulɔditɔ tɛɛ kápɔ naa. Gáa a ḿarâŋ nuu, gɛ ƀo a ḿarâŋ tii-kɛ-nuu. Gáa ŋɔ́nɔ a ḿarâŋ-kɔkuluƀa. Gáa a kákela da ŋákpɔŋ-mâa-nuu.

26Kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é kákelee kákaa kpɔ́ a maa félaa, ǹyaŋ mɛni-kpɔ̂lu è kùla ma, kpɛ́ni fêi, ká mɛ̀ni a gɛ́ɛ è kɛ̀ kɔ́lɛ̂i.

27Tɔ̃yâ ma è kɛ̀ kɔ́lɛ̂i. È kɛ̀ pâi saâi. Kɛ́lɛ, Ɣâla è m̀alôŋ kàa. Ǹyaa tɔnɔ nɔ́ fei, kɛ́lɛ, è ḿalôŋ kàa ńyãa máŋ a gɛ́ɛ malôŋ támaa fé tôo má.

28Mɛni ma ŋa ŋ̀wɛ̂lii kpɔ́ a gɛ́ɛ ŋa dɛɛ a gɛ́ɛ kà gàa ka lii-nɛ̃ɛ kula ŋɔ́nɔ, a gɛ́ɛ ŋɔ́nɔ ńii fé sɛlɛŋ a dámaa.

29Mɛni ma ka káyee see mù a lii-nɛ̃ɛ Kúnuu-namui kponôi. Ka ƀâa ké núu kɛ́ɛ ŋí ma.

30Kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ pâi saâi Kôrai ŋɔtíi mɛni ma. È ǹɛ̃wo see a sɛɣɛ a gɛ́ɛ é kákpɔŋ-mâai láa fɛ́ɛ ḿɛni ma.

Felepiɛŋ 3

Dɔ̃yâ-laa kpîŋ-kpîŋ

1Gbɛɛ ŋái, ŋánûa, ka lii-nɛ̃ɛ kula Kúnuu-namui kponôi. Vé ḿâ a mɛni kpanaŋ a gɛ́ɛ ŋa m̀ɛni tɔnɔi pɔ̃yɛ kâa, ǹyaŋ ǹɛ́lɛɛ̂i kámɛni ma.

2Ka kámɛi káa a ŋ̀îla-ŋai. Ka kámɛi káa a díi nyɔ́mɔɔ-kɛ-ƀelai. Ka kámɛi káa a diai da dísua tèe-tee diai.

3Kpɛ́ni fêi, kúa ƀe dí kúsee kpono mâ a tɔ̃yâ, kúai kwa Ɣâla fɛli mɔlêŋ su, kúkɛ lii-nɛ̃ɛ kula Zîsɛ Kôrai kponôi. Kúfa lâa a núu kpono seɛɛ kpono mâ mɛni.

4É máŋ ké ti ńyãa kpîŋ sâpo káa ńyêei máŋ a gɛ́ɛ ŋá láa a núu seɛɛ kpono mâ mɛni. À kɛ̀ sâpo káa núu da kpɛni yêei a gɛ́ɛ é láa a núu seɛɛ kpono mâ mɛni, sâpo támaa káa ńyêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5 Ŋ́gaa a Eezuɛ-nuu, ŋ́gɛ ƀo a Bɛŋsima ŋɔsuui su-nuu da. Dí ńzee kpono mâ a tãi
ŋá kɛ̀ la a fólo lɔ́lu mɛi saaƀai. Ŋ́gaa a Ibulu-nuu nyíi Ibulu-ŋa dí zɔlɔ ƀoi. À kɛ̀
a dɔ̂ŋ su-pere, ŋ́gaa a Faresii-nuu.

6À kɛ̀ a ŋátii kɛ-pere su, ŋá kɛ̀ a Kôrai-toli-kpɔŋ kpɔara-nuu. À kɛ̀ a tɔ̃yâ laa-la
yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ káa lai, ńzɔŋ fe ké ni má.

7Kɛ́lɛ, zɛŋ kélee kɛ̀ ńyêei ŋá gàa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni Kôrai mɛni ma.

8Tɔ̃yâ ma ŋá ńyee ŋá-sɛŋ kélee kàa kpɛ́ni-kpɛni, kpɛ́ni fêi, Ŋánuu-namui Zîsɛ
Kôrai kɔlɔŋɔɔ mî tɛɛ̂i mɛni kélee ma. Ŋá sɛŋ kélee làŋ m̀aa mɛni ma. Ŋa sɛŋ kélee
káa nɔ́ a kala, kpɛ́ni fêi, ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋa Kôrai sɔlɔ ƀo.

9Ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá ké gbonôi, a gɛ́ɛ ŋ́gbîŋ tɔ̃yâ laa-la fé kɛ̀ ńyêei nyíi kula dɔ̂ŋ sui.
Kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ dɔ̃yâ-laai nyíi gáa Kôrai kponôi laa-la sarâi. Gáa a dɔ̃yâ-laai kúla Ɣâla
yêei nyíi kúla laa-la sui,

10a gɛ́ɛ ŋa gɔ́lɔŋ da ŋɔmu-siɣe saa-yeei ŋɔwála-walai, ŋa ŋɔmɛni-soli-kaai da
sɔlɔ ƀo, ŋá tela ké yɛ̂ɛ ǹyaa ŋɔsaai su.

11À kɛ̀ ŋɔ́nɔ pere à kɛ̀ naa, ŋá mu-siɣe saa-yeei sɔlɔ ƀo.

Gáa kɔ̂i é seri gíli ŋá mɛnii ma

12Vé a sɛŋ a gɛ́ɛ ŋa nâa nyíŋi sɔlɔ ƀo, kpaa máŋ da ŋ́gɛ ńaa a fɛ̂ɛ. Kɛ́lɛ, ŋa kɔ̂i a
gɛ́ɛ ŋá gɛ́ a ḿbɔɔ, kpɛ́ni fêi, Zîsɛ Kôrai a ŋ́gɛ a bɔ́ɔ.

13Ŋánûa, fé m̀ôi a gɛ́ɛ ŋá gɛ́ a ḿbɔɔ. Kɛ́lɛ, ŋá mɛni tɔnɔ kɛ̂i. Ŋa niâi m̀ɛnii ma gáa
ḿbôlu-perei. Ŋa kɔ̂i a gbanaŋɔɔ m̀ɛnii nyíi gáa ńduɛ-perei mɛni ma.

14Ŋa kɔ̂i a gɛ́ɛ ŋa seri m̀ɛnii mâ gáa ŋ́gili ŋái, a gɛ́ɛ ŋá m̀aa pui sɔlɔ ƀo gáa Ǹ̀ala-
taa-tolii mɛni ma nyíi Ɣâla a m̀ôi a kua Zîsɛ Kôrai kponôi.

15Tɔɔ kûai kú seriɛi zui kúkili-ŋa-siai é ké ŋí. A kɛ̀ kákili-ŋa-siai à kɛ̀ a da kpɛni
mɛni kélee su, Ɣâla a pâi kákili-ŋa-sia nyɔ́mɔɔi lɛ̂i kâa máŋ.

16Tɔɔ nɔ́ zɛŋ nyíi kwa zɔlɔ ƀói, kú maa-tua ké.

17Ŋánûa, ka ké a ḿbɔkɔɔŋ-ƀela gîe ma ka diai maa kpɛ́ɛ da sîa yɛ̂ɛ berei kwa sîa
lai.

18Kpɛ́ni fêi, núu támaa káa naa ŋa wɔ́lɔ dímaa-mɛni ƀó kâa a tãi támaa, ŋ́gaa nâa
m̀ôi kâa wɔlɔ-woo su a gɛ́ɛ díkaa a Kôrai ŋɔsaa-wurui kpɔara-ƀela.

19Díkpɛɛ ŋá ƀa su-kara. Díɣâlai ƀa díkoi. Da dínîa kɛ̀ díŋumɛ-mɛni su. Díkili káa
ǹɔii-su-sãai dîa.

20Kɛ́lɛ, kúlɔii-namu-laai káa Ɣâla-taa, ƀɛi máŋ kwa kúƀalo-nuui maa kpɛŋ naai,
nyíi gáa a Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21A pâi kúkpono maa-yeŋɔɔ-ŋai kɛ̂i a gɛ́ɛ dí kɛ́ yɛ̂ɛ ŋɔfólo-laa-kponoi ŋɔwála-walai sarâi nyíi a pɔ̂ri kɛ̂ mì a gɛ́ɛ é pá a sɛŋ kélee gbîŋ kpono mai.

Felepiɛŋ 4

Ka lii-nɛ̃ɛ kula Kúnuu-namui kponôi

1Mɛni ma, ŋánûa, káai ŋa káwɛli ni, ŋ́gɛ ŋ̀wɛli a gɛ́ɛ ŋá kákaâi, ŋálii-nɛ̃ɛi da ŋákâloŋ-bɔrɔi, ka tɔɔ a gbanaŋɔɔ Kúnuu-namui kponôi, ŋáwɛli-kɛ-maa-ɓelai.

2Ŋa Yuwôdia da Siŋtake kpera fe a gɛ́ɛ díwoo é kɛ́ zu tɔnɔɔ Kúnuu-namui kponôi.

3Ŋa ímarê kɛ̂i máŋ Sizigɔ, yái íkaa a tɔ̃yâ-nuu. Kpɔŋ nɛni-ŋai ŋí dîa, kpɛ́ni fêi, kwa dîa-ni kwa tíi kɛ̀ Duŋ Lɛ́lɛɛi su, é pɛlɛ Kilɛmɛ ma da marâa-tii-kɛ-ɓelai kpeli-ŋai, nyíi-ŋai dílaa káa vulu-laa-kɔlɔi sui.

4Ka lii-nɛ̃ɛ kula Kúnuu-namui kponôi a ɣele kélee. Ŋa ŋɔ́nɔ m̀ôi káa a gɛ́ɛ ká lii-nɛ̃ɛ kula.

5Tɔɔ núu kélee é kálii-lɛ̂lɛi kɔlɔŋ. Kúnuu-namui a nâa lɛɣɛ.

6Káfe kpaaŋ mɛni kélee ma, kɛ́lɛ, Ɣâla fɛliɛ su da mare-kɛɛ é pɛ́lɛ sɛɣɛi-fei ma, mɛni kélee ka ŋ̀wɛ̂lii ka ǹɛɛ naa Ɣâla é gɔ́lɔŋ.

7Ǹâla-lii-sêei, nyíi dɛɛ̂i táre kélee mai, a pâi kálii mɛi kâai, da kákili, Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai sarâi.

Ka kákili ŋá sia mɛni-ŋai ŋí dîa

8Gbɛɛ ŋái, ŋánûa, m̀ɛnii nyíi kélee gáa a tɔ̃yâi, zɛŋ nyíi kélee ɓaa kɛ́-maa káa mai, tenîŋ mo-mɛni kélee, zɛŋ nyíi kélee maa waâi, zɛŋ nyíi kélee ǹɛ́lɛɛ̂i, zɛŋ nyíi kélee laa-maa-tɛ káa mai, mɛni lɛ́lɛɛ kélee à kɛ̀ naa, da zɛŋ nyíi kélee maa nɛ̃ɛ̂i dí ǹáa maa téi, ka kákili ŋá sia é pîlaŋ dîa.

9Mɛni-ŋai kélee ká maa kɔ́ri ńyêei, ká zɔlɔ ɓó ńyêei, ká mɛni ǹái, ká ŋ́gaa gɛ̂i, ka díkɛ. Nii-see-Ɣalai a pâi kɛ̂i kákɔlɛ.

Dísama-sãai maa-kili-ŋa-ponoi

10Ǹíi nɛ̃ɛ̂i Kúnuu-namui kponôi a ŋ̀ánaa a gɛ́ɛ gbɛɛ ŋái ka ŋɔ́nɔ kpáaŋ ḿaa-mɛni ma. Tɔ̃yâ ma, ká kɛ̀ a kákpaaŋɔɔ ḿaa-mɛni ma, kɛ́lɛ, pɔ̂ri fé kɛ́ ni kâa.

11Fé ŋ̀wɛ̂lii ŋa mɛni da kélee ɓo é pîlaŋ sɛŋ nyíi kélee ma ŋa ŋ̀wɛ̂lii. Kpɛ́ni fêi, ŋá nâa gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ à nɛ̀ɛ ma ŋ́gɛ-pere é kɛ́ leŋ, ńii lâai.

12Ŋa berei kɔlɔŋ ŋa pɔ̂ri ŋ́gbîŋ maa yenîi lai. Ŋa berei kɔlɔŋ ŋa pɔ̂ri sɛŋ támaa sɔlɔ ɓôi lai. Pere sii kélee su ŋa táre kɔlɔŋ berei ŋa pɔ̂ri pelâi la da berei ŋa puru siɣêi la, berei ŋa pɔ̂ri sɛŋ támaa sɔlɔ ɓo la da berei ŋa pɔ̂ri kɛ̂i la a kôlo-nuui.

13Ŋa pɔ̂ri mɛni kélee kɛ̂i gbonôi nyíi a ŋ́gbonoi kpanaŋ.

14Kɛ́lɛ, ka sɔŋ-lɛlɛ kɛ̀ a gɛ́ɛ kwa kâa-ni kú ŋámɛni-kpɔ̂lui siɣe.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Ǹyaŋ káai a Felepâ-ŋai káa kpîŋ ká gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ Duŋ Lɛ́lɛɛi kɔ́ɔ pîlaŋ-tãi, tãi ŋa
kùla la Masadonia Korai-toli-kpɔŋ tɔnɔ máŋ fé kpɔŋ ni mâ sama-sãa tɛɛ-mɛni
su da zɔlɔ ƃo-mɛni, fɛ̂ɛ nɔ́ káa tɔnɔ.

16Kpɛ́ni fêi, ká kpɔŋ-mâa tɛ̀ɛ ḿbɔ máŋ Tɛsɛlonaika é tɛ́ɛ tɔnɔ ma.

17Zu-kulâi fa a gɛ́ɛ ŋa sama-sɛŋ kɔ́rîi. Kɛ́lɛ, ńii lâai zɛŋ mɛni ma Ɣâla a pâi dɛɛ̂i
kápɔ zama-sɛŋ mɛni mai.

18Ŋa fela-fei sɔlɔ ƃo a ǹáa fɛɛ, dɛɛ nyíti ma máŋ. Náa fɛɛ̂i. Zama-sɛŋ ká dɛ̀ɛ a
Ipafulɔditɔi, ŋá zɔlɔ ƃò. È kɛ̀ a sâla-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ nyíi Ɣâla è ǹyée see mu lii-laa
sui.

19Ŋáɣâlai a pâi kánîa-sɛŋ kélee tɛɛ̂i kápɔ é kúla ŋɔfólo-laai su-tɔɔ-laai su Zîsɛ
Kôrai kponôi.

20Fólo-laa é kɛ́ Káɣâlai ma, nyíi gáa a Kúnâŋ wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. É kɛ́ tí.

Ǹaa-ti-maai gbɛɛ ŋái

21Ka kála ti Ŋ̀âla-ƃelai kélee dîa Zîsɛ Kôrai kponôi. Káƃarâai nyíi-ŋai kwa dîa-ni
kúkaa naai, dí fàa kâa.

22Ŋ̀âla-ƃelai kélee dí fàa kâa. Gâloŋ Siizɛ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƃelai kpîŋ díwɔ̂i tɛɛ̂i.

23Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔƃɛlɛ-sêei é kɛ́ kámɔlêŋ kɔlɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Kolasiɛŋ

Kolasiɛŋ 1

La-ti-maa

1Ńyãa Pɔ̃ɔ, ńyãai ŋ́gaa a Zîsɛ Kôrai ŋɔsia-nuu yɛ̂ɛ berei Ɣâla ńîa mɛnii káa lai, kwa Temete nyíi gáa a kúƀarâŋ nuui.

2A liî kúƀarâa Korai-ƀelai díkaa Kolasai, nyíi-ŋai laa-la káa díyêei máŋ Kôrai kponôi dípɔ: Ƀɛlɛ-sêe da lii-sêe dí ké káyêei é kúla Kúnâŋ Ɣâla yeei.

Ɣâla-mɛni ŋɔtárei maa-Ɣala-fɛliɛ

3Kwà kɛ̀ Ɣâla fɛlîi kámɛni ma, kwa Ɣâla sɛɣêi fe a tãi kélee, nyíi gáa a Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai Ǹâŋ,

4kpɛ́ni fêi, kwa kálaa-lai maa-mɛni mɛni Zîsɛ Kôrai kponôi da ŋ̀wɛli-kɛ-maai gáa káyêei Ǹ̩âla-ƀelai kélee mɛni mai.

5Kálaa-lai da káwɛli-kɛ-mâai da kûla gili-kɛ-zui su nyíi ǹáâi kɛ́ɛ̂i kámɛni ma Ɣâla-taai. Ká gili-kɛ-zui ŋí maa-mɛni mèni a maa-ŋuŋ dɔ̃yâ-wooi su, nyíi gáa a Duŋ Lɛ́lɛɛi.

6Duŋ Lɛ́lɛɛi a pá kápɔ. Gáa ƀâi ǹɔii su gwaa kélee gɛ ƀɔlɔ. Bere ƀé è kɛ̀ la kásama tãi ká Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sêei maa-mɛni mèni la ká táre zu tɔ̃yâ sui,

7yɛ̂ɛ berei Ɛpafɔlɛ è nɛ̀ la kâai, nyíi gáa a kúƀarâŋ-wɛli-kɛ́-maa yée-mu-nuui. Gáa a Kôrai ŋɔtii-kɛ-nuu sãa kúpɔɔ ŋá.

8A káwɛli-kɛ-maai lɛ́ kûa M̀ɔlêŋ su.

9Mɛni ma é síye tãi ma kú mèni lai, kúfe niî kpera ni Ɣâla fɛlîi kámɛni ma, a gɛ́ɛ kálaa é fɛ́ɛ a ǹîa-mɛnii kɔ́lɔŋ-pere Ɣâla-mɛni ŋɔtáre su da ŋɔmɛni ŋá-kaai,

10a gɛ́ɛ kútûa-perei é kɛ́ a maa nɛ̃ɛ Kúnuu-namui mɛni ma, ǹíi é láa kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ, ká ƀá tíi lɛ́lɛɛ kélee su, ká ƀɔlɔ Ɣâla mɛni kɔlɔŋɔɔ su.

11Kákponôi é kpánaŋ a wála-wala kélee ŋɔfólo-laai ŋɔwála-walai sarâi lii-kpele kélee mɛni ma da mɔ̃lɛ su-koyaa a lii-nɛ̃ɛ.

12Ka sɛɣɛi-fei tɛɛ Nàŋ-nuui pɔ nyíi kúkpɛtɛ a gɛ́ɛ kú kɛ́ a Ǹ̩âla-ƀelai tûa-perei da kɛ-ƀela gwaa-ponɔɔi sui.

13A kúkula kpini ŋɔwála-walai su a li a kua ŋɔwɛli-kɛ-maa-Loŋ ŋɔkâloŋ-laai su,

14nyíi kúŋuŋ-ma-ƀoi káa gbonôi, nyíi gáa a kúsɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛi.

Ɣâla a pá a kúa pôlu Kôrai ŋɔsaai sarâi

15Gáa a Ǹ̩âlai nyíi kúfa gâai bɔkɔɔŋ, gáa a ǹúui maa-ŋuŋ ŋ̀ɛ́niɛi su kpɛtɛ-sãai kélee tuɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Kpɛ́ni fêi, sɛŋ kélee è kpɛ̀tɛ gbonôi, ŋ̀elei su-sãai kélee da ǹɔii ma-sãai kélee, nyíi-ŋai kwa díkâai da nyíi-ŋai kúfa díkaâi, é máŋ kɛ́ a kâloŋ-laa, kpaa nuu-namu-laa, kpaa nuu-mɛi-ƀela, kpaa máŋ wála-wala-ƀela-sɛŋ kélee è kpɛ̀tɛ zarâi, m̀aa-mɛni ma.

17Gáa sɛŋ kélee tuɛ, sɛŋ kélee kɛ́ gîe-ni sòŋ gbonôi.

18Gáa a gbonoi ŋuŋ nyíi gáa a Kôrai-toli-kpɔŋ. Gáa a gɔɔ-pîlanii, gɛ ƀo a ǹúui maa-ŋuŋ kùla saa yêei, a gɛ́ɛ dɔ̂i é kɛ́ a gɛ́tɛ mɛni kélee su.

19Kpɛ́ni fêi, Ɣâla è ŋ̀wɛli a gɛ́ɛ Ɲɔɣâla-laai kélee é kɛ́ gbonôi.

20Ɣâla a pá pôlu a sɛŋ kélee gbîŋ pɔ Kôrai kponôi, à nɛ̃ɛ ma kpîŋ é kɛ́ ǹɔii ma ƀɛ kpaa máŋ ɣelei-pere. È lii-sêe kɛ̀ a ŋɔŋãai puɔɔ ŋɔsaa-wurui ma.

21Káai ká kɛ̀ a ŋɔ̃yâ-ŋa a tãi tɔnɔ, kálii su nyɔ́mɔɔ Ɣâla ma, ká kɛ́ mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋa kɛ̀i,

22a nâa pá a káa pôlu gbono ŋɔsaai sarâi, a gɛ́ɛ é kálɛ a maa-waa ƀela da sɔŋ-kpɛɛ-maa-ƀela da ǹûai dímaa-kulâi fé diai.

23Nyíŋi a pɔ̂ri kɛ̂i à kɛ̀ kà lɛ̀ɛ nɔ́ naa-lai su, kálii kɛ́ ƀo tɔnɔ ká fɔlɔ-fɔlɔ, káfa kákili kùla Duŋ Lɛ́lɛɛi ŋɔkili-kɛ-zui su nyíi ká mɛ̀nii. Duŋ Lɛ́lɛɛi ŋí è ƀo ŋeniɛi su gwaa kélee, nyíi ńyãa Pɔ̂ɔ ŋá kɛ̀ a maa-tii-kɛ-nuui.

Pɔ̂ɔ è Ɣâla-woo ƀò Zɛ̃tai-ŋai dîa

24Ŋa nâa lii-nɛ̃ɛ kulâi ŋámɛni-soli-kaai su kámɛni ma. Ŋ́gaa m̀ɛni-solii ŋí ŋ̀aa-see kɛ̂i a ŋ́gbono. Kôrai è m̀ɛni-solii ŋí lɛ̀ɛ naa mî ŋɔkponoi mɛni ma, ǹyaa ƀa Kôrai-toli-kpɔŋ.

25Ŋá kɛ̀ a Kôrai-toli-kpɔŋ ŋɔtii-kɛ-nuu, yɛ̂ɛ berei Ɣâla è ńɛ̀ la kámɛni ma a gɛ́ɛ ŋá Ɣâla ŋɔwóoi lɛ́ kâa a ǹɛ́lɛɛ,

26nyíi kɛ̀ a loo-mɛni ŋ̀ɛ́niɛi-su-ƀelai dia a tãi su kôyaa, kɛ́lɛ, a nâa lɛ́ Ŋ̀âla-ƀelai diai.

27Ɣâla è gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ é ǹɛ́ berei noo-mɛnii ŋí ŋɔtɔɔ-laai da ŋɔfólo-laai kɛ́tɛ̂i la Zɛ̃tai-ŋai sama, nyíi gáa a Kôrai kákponôi. Ǹyaa ƀa volo-laai maa-kili-kɛ-zui.

28Kwa maa-mɛni ƀò, kúkɛ núu kélee lia-woo ƀo, kúkɛ sɛŋ lɛ̂ núu kélee ma táre kélee su, a gɛ́ɛ kú núu kélee lɛ́ a ǹáa fɛ́ɛ Kôrai kponôi.

29Nyíŋi mɛni ma ŋa tíi kɛ̂i, ŋ́gɛ kɔ kpɔ́ a ŋwála-walai kélee è bu ŋ́gbonôi kpɔ́ a gbanaŋɔɔi.

Kolasiɛŋ 2

1Mɛni ma ŋa ŋ̀wɛ̂lii ká gɔ́lɔŋ berei ŋa kɔ̂i la kpɔ́ a gbanaŋɔɔ kámɛni mai, da diai díkaa Leodisiɛ da diai kélee dífe niî ŋ́gaa níi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

2a gɛ́ɛ dílii su é kpanaŋ yɛ̂ɛ berei díɣiriɛi la díkî̂e-ni dî̂a a wɛli-kɛ-maai, a gɛ́ɛ
Ɣâla ŋɔloo-mɛnii su-tɔɔ-laai maa-tarei é kɛ́ káyêei a gbanaŋɔɔ, nyíi gáa a Kôrai,
ká ŋá káa,

3nyíi táre ŋɔtɔɔ-laai kélee da mɛni kɔlɔŋɔɔ díloɔ̂i gbonôi.

4Ŋa nyíŋi ƃôi a gɛ́ɛ núu da fé kápɛlɛ a la-nɛ̃ɛ-maa-lono.

5Berei máŋ ŋ́gbono fé la kákɔlɛi, ŋ́gaa kákɔlɛ ŋámɔlêŋ su. Ń́ii nɛ̃ɛ̂i a gɛ́ɛ ŋa kákaa
kakɛ tíi kɛ̀ gî̂e ma kálaa-lai su kpanaŋɔɔ Kôrai kponôi.

Kúlaa a pâi fɛ̂i a fulu-laa Kôrai kponôi

6Mɛni ma berei ká Kúnuu-namui Zî̂sɛ Kôrai sɔlɔ ƃô lai, ka kɛ́ ti gbonôi.

7Ka kásame píli gbonôi ka ƃɔlɔ naa, kákponôi é kpanaŋ naa-lai su, yɛ̂ɛ berei dí
nɛ̀ la kâai. Sɛɣɛi-fei támaa é kɛ́ káyêei.

8Ka kámɛi káa a gɛ́ɛ núu da fé káƃòo a táre-lono-ŋa da núu pɛlɛ-woo kpɛ́ni-
kpɛni-ŋa yɛ̂ɛ berei núu-kpune tua-pere káa lai, yɛ̂ɛ bere ŋɔ́nɔ ŋ̀ɛ́niɛi su tua-
perei káa lai. Dífa Kôrai ŋɔsɛŋ-lɛɛi maa-tua kɛ̀.

9Kpɛ́ni fêi, Ɣâla Ŋɔɣâla-laai kélee káa gbonôi.

10Káfulu-laai láa a fɛ́ɛ Kôrai kponôi, nyíi gáa a nuu-mɛi-ƃelai kélee díŋuŋ-tuɛ-
nuu da wála-wala kéleei.

11Dí kásee kpono mâ máŋ gbonôi. Ǹyaŋ dífe kásee-ní kpono mâ a díyee. Kɛ́lɛ,
Kôrai è kásee kpono mâ a kákpî̂ŋ-tua-pere-nyɔŋ kúlaa kâa.

12Dí kálòo ka dî̂a-ni batâi su. Ka dî̂a-ni ká kámu siɣe máŋ batâi su laa-la sarâi
Ɣâla ŋɔtíi kɛ́ɛ su, nyíi Kôrai mu siɣe saa yêei.

13Ká kɛ̀ a kásâa tɔ̂ŋ karaa su. Dífe kásee-ní kpono mâ. Kɛ́lɛ, Ɣâla è ká kɛ̀ a káfulu
ka Kôrai-ni, é kútɔ̂ŋ karaa-ŋai kélee su-mɛni lɛɛ.

14È kútɔ̂ŋ karaa-ŋai maa-kpa-kɔlɔi su kara da dɔ̂ŋ-ŋai fɛ̂ɛ kɛ̀ kúmɛi káai, nyíi-
ŋai kɛ̀ a bɔ̌̀yɛ ŋɔkpa-kɔlɔi sui. È dɔ̂ŋ-ŋai ŋí kpera a díkpamoɔɔ zaa-wurui ma.

15È nuu-mɛi-ƃelai da ŋwála-wala-ƃelai ŋáa yèŋ é díŋumɛ kpɔŋ su. Ɣâla è díyee
mɛi ɣâle zaa-wurui sarâi.

16Mɛni ma káfe ǹɛɛ naa núu da é kámɛni ŋá tee a mii-sɛŋ ka mii, kpaa máŋ
gbele-sɛŋ ka gbelei, kpaa máŋ a kúu kɛ́ɛ, kpaa máŋ ŋáloŋ ninai maa-mɛni, kpaa
máŋ Vii-tɔɔ-ɣelei.

17Nyii-ŋai ŋí káa nɔ́ a ǹúui pâi ǹinî̂ŋ. Maa-nuui kpî̂ŋ ƃa Kôrai.

18Káfe ǹɛɛ naa núu da é mɛni ŋá tee a káa a nyɔ́mɔɔ a gɛ́ɛ fɛ̂ɛ ka tɔ̂ŋ kpɛ́ kákpî̂ŋ
ma ka Ɣâla-taa kela-ŋai fɛli. Ǹúui a zî̃ai maa-mɛni ƃo kásamâi, káfe laa a maa-

© 2014 Bible Society in Liberia.

nuui ti. Maa-nuui ŋí líi kɛ́tɛ̂i nɔ́ kpɛni. Ŋɔkili-ŋa-siai maa-sâpo fé ma. Gáa nɔ́ a núu-kpune kpîŋ-tua-pere-nyɔŋ maa-kili-ŋa-sia.

19Va gbonoi Ŋuŋ sôŋ a gbanaŋɔɔ, nyíi a gbonoi da ŋoŋo-ŋai ŋá kɔ̀ŋ é díɣiri díkîe ma gbulɔ̂ŋ-ŋai da ǹúu sarâi. Gbonoi ŋɔƀɔlɔi a kûla Ɣâla yêei.

20À kɛ̀ ka Kôrai-ni ká sàa, ǹyaŋ káŋuŋ mâ a nâa ƀó ŋ̀ɛ́niɛi su tua-perei yêei, lé mɛni ƀe ŋaŋ kákaa tuâi la yɛ̂ɛ kà kɛ̀ a ŋ̀ɛ́niɛi pɔ́ɔi? Lé mɛni ƀe ka kákpîŋ kɛ̀ ŋ̀ɛ́niɛi su-tɔŋ-ŋai mu,

21nyíi-ŋai da mò, dîyɛɛ, “Káfe nyíŋi soŋ, Káfe nyíti kɔ̂ŋ, Káfe lɛɣɛ nyíti mai?”

22Día ƀa sɛŋ nyíi kélee da tíi kɛ̀ la é kpɛ́ɛi. Nyíŋi káa yɛ̂ɛ núu-kpune ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai da ŋɔsɛŋ-lɛɛ-ŋai.

23Nyii-ŋai díkaa kpɔ́ yɛ̂ɛ táre a tɔ̃yâ. Da Ɣâla fɛli-pere kpanaŋ, díkɛ tɔ̂ŋ kpɛ́ díkpîŋ ma, dí ŋwana-lɔ̂ɔ kɛ́ a díkpono, kɛ́lɛ, nyíi-ŋai kélee fela-fei fé ma a gɛ́ɛ dí núu-kpune kpîŋ-tua pere-nyɔŋ kpera.

Kolasiɛŋ 3

1À kɛ̀ ǹyaŋ ka Kôrai-ni ká kámu siɣe saa yêei gîe ma, gɛ̀ ní ka zãâi kɔ̂ri nyíi-ŋai díkaa kúmɛi-perei, ƀɛi Kôrai káa naa seêni Ɣâla laa-mii-yee mɛi.

2Ka kákili kɛ́ zãâi dîa díkaa kúmɛi-pere. Káfe kákili kɛ́ ǹɔii su-sãai dîa.

3Kpɛ́ni fêi, ka saa, ǹyaŋ káfulu-laai da Kôrai díloɔ̂i Ɣâla kponôi.

4Tãi Kôrai, nyíi gáa a kúfulu-laai, a pâi kulâi lai, gɛ̀ ní káa máŋ ka dîa-ni ka pâi kulâi folo-laa su.

Vúlu-laa pɔlɔi da ninai

5Mɛni ma ǹɔii su-mɛni-ŋai díkaa kákponôi ka dípaa, dîa ƀa wulu-wulu kɛ́ɛ, mɛni maa liƀiɛ, tua-pere-nyɔŋ maa-sɛŋ wɛliɛ, kili-ŋa-sia nyɔ́mɔɔ, da sɛŋ maa-lii teɛɛ, nyíi gáa a ɣâla da kpɛni fɛliɛɛi.

6Nyíŋi mɛni ma Ɣâla ŋɔlii-ŋwanai káa pâi ǹônii nyíi-ŋai dîa dífa ŋ̀óo mɛnii.

7Káa máŋ ká sìa dísama a tãi da, tãi ká kɛ̀ la mɛni-ŋai ŋí sui.

8Kɛ́lɛ, ka tée nyíi-ŋai kélee dîa máŋ, lii-ŋwana, kpɔara, laa-kara, larâŋ woo-ŋa dí kula kála.

9Káfe lɛ́ɛ kɛ̀ kákîe-ni dîa, kpɛ́ni fêi, ka nâa kákpîŋ tua-pere pɔlɔ-ŋai lɛɛ da dímaa kɔ̂ri-pere.

10Ka kátûa-pere nina-ŋai siɣe nyíi gbɛtɛɛ̂i a nina, yɛ̂ɛ berei zɛŋ kélee kpɛtɛ-Ɣalai tua-pere káa lai, a gɛ́ɛ ka gɔ́lɔŋ a ǹɛ́lɛɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Zɛŋ kpɛtɛɛ ninai ŋí su ŋa-kɔlɛ-mɛni fé núu-sii kélee loai, a nɛ̃ɛ ma kpîŋ é ké a
Gurii-nuu kpaa Zûu-nuu, núu seɛɛ kpono mâ kpaa ǹúui ve see-ní kpono mai,
ŋɔ̃yâ, Satiaŋ-nuu, luɛ, da núu ŋuŋ ma ƀoɔɔ. Kɛ́lɛ, Kôrai ƀa gélee, gɛ ƀo gélee su.

12Káa ƀa ǹûai Ɣâla a kálɛ, a kámaa waa, a káwɛli. Mɛni ma, maloŋ-kâa é ké
káyêei, sɔŋ-lɛlɛ, maa-yeŋ, lii-lɛlɛ, da lii-kpele.

13Ka kálii kpele kákîe-ni yêei. À kɛ̀ kásɔŋ à kɛ̀ kákîe-ni koi ka kákîe-ni su-mɛni
lɛɛ. Yɛ̂ɛ berei Kúnuu-namui è kasu-mɛni lɛɛ lai, ka gɛ́ tí máŋ.

14Nyii-ŋai kélee mɛi-ŋɔi ƀa wɛli-kɛ-maa é ké káyêei, nyíi a mɛni kélee kɛ̀ tɔnɔ a
tɔ̃yâ kpîŋ.

15Tɔɔ Kôrai ŋɔlii-sêei é tíi ké kálii su. Sâpoi ká ti Ɣâla a kátoli la a gɛ́ɛ ká ké kpono
tɔnɔ su. Sɛɣɛi-fei é ké káyêei.

16Ka Kôrai ŋɔwóoi lɛ́ɛ naa é ké kálii su a dámaa táre kélee su. Ka sɛŋ lɛ́ kákîe-ni
dîa, ka kákîe-ni lia-woo ƀo, wule-woo-ŋa su da Ɣâla-wule-ŋa, kákɛ sɛɣɛi-fei-
wule too kálii su Ɣâla ma.

17Mɛni kélee ka gɛ̀ a káwooi kpaa a kátûa-perei, ka gélee ké Kúnuu-namui Zîsɛ
láai su, ka sɛɣɛi-fei tɛɛ Nàŋ-nuui Ɣâla pɔ zarâi.

Vúlu-laa ninai maa-wɛli-kɛ-maa tii ké pere

18Nɛyâa, ka ké kásinâai mu, yɛ̂ɛ berei gáa la a mɛni lɛ́lɛɛ Kúnuu-namui kponôi.

19Sinâa, ka kánɛyâai wɛli. Káfe lono ŋɛi tɛ́ɛ ɣelêi kɛ̀ dîa.

20Nîa-pɛlɛɛ, ka kákaa-ƀela wóo mɛ́ni mɛni kélee su, kpɛ́ni fêi, gáa a Kúnuu-
namui líi láa-mɛni.

21Lóŋ káa-sinaa, káfe kánîa-pɛlɛɛi líi-ŋwana mɛni kɛ̀, kà gɛ̀ ti, gɛ̀ ní difii a pâi
kpɛɛ̂i.

22Luɛ-ŋa, ka kámɛi-ƀelai wóo mɛ́ni mɛni kélee su, nyíi-ŋai díkaa kámɛi ǹɔii sui.
Káfe núu ŋɛi-woo-mɛni kɛ̀ nɔ́ a dia a gɛ́ɛ ka núu líi láa, kɛ́lɛ, ka gɛ́ a kálii kélee
Kúnuu-namui ŋɔyao-maai su.

23Kà kɛ̀ tíi kélee kɛ̂i, ka gɛ́ a kálii kélee, yɛ̂ɛ kà kɛ̀ tíi kɛ̂i Kúnuu-namui mi, kɛ́lɛ,
núu-kpune fei.

24Ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ ka pâi bɔɔ-sɛŋ sɔlɔ ƀôi Kúnuu-namui yêei a káfela-fei. Kákaa tíi
kɛ̂i Kúnuu-namui Kôrai mi.

25Kpɛ́ni fêi, mɛni nyɔ́mɔɔ-kɛ-nuui a pâi ŋɔfela-fei sɔlɔ ƀôi a mɛni nyɔ́mɔɔi è gɛ̀i.
Su-ɣɛɛ-mɛni kélee fé zu.

Kolasiɛŋ 4

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Nuu-mɛi-ƀela, ka káluɛ-ŋai soŋ a ǹɛ́lɛɛ ka tua a dia a zãa. Ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ káa máŋ Kámɛi-nuu káa ma Ɣâla-taa.

2Ka kɛ́ nɔ́ Ɣâla fɛlîi a ɣele kélee. Ka kámɛi káa zu a sɛɣɛi-fei.

3Ka Ɣâla fɛli kúmɛni ma máŋ a gɛ́ɛ Ɣâla é ŋ̀óoi ŋɔkpôŋ lá ƀo kûɛ a gɛ́ɛ kú Kôrai ŋɔloo-mɛnii lɛ́, nyíi ŋ̀gaa kpini-pɛrɛ mu mɛni mai,

4a gɛ́ɛ ŋá ǹɛ a zu ponoɔɔ yɛ̂ɛ berei fɛ̂ɛ ŋá lóno lai.

5Ka kámɛi káa a táre diai dífe nîi láa a Ɣâlai dísama. Tãi nyíi gáa káyêei, ka tíi kɛ́ la a ǹɛ́lɛɛ.

6Ká lono-woo é kɛ́ a ǹɛ́lɛɛ, ǹɛ̃ɛ núu wólii yɛ̂ɛ kpolo liyeŋ, a gɛ́ɛ ká berei kɔlɔŋ ka pɔ̂ri núu kélee ŋɔmare-kɛɛ su kulâi lai.

Ǹaa-ti-maai gbɛɛ ŋái

7Tasikɔ a pâi ŋámɛni-ŋai kélee ƀôi kâa. Gáa a kúƀarâŋ-nuu wɛli-kɛ-maa su. È ƀo ŋɔ́nɔ a yée-mu-nuu sa̋a. Gáa máŋ a kúƀarâŋ-tii-kɛ-nuu Kúnuu-namui kponôi.

8Ŋá dɛ̀ɛ kápɔ naa sâpoi ŋí kpîŋ ma a gɛ́ɛ ka gɔ́lɔŋ berei kúkaa lai, a gɛ́ɛ ŋɔ́nɔ é kálii kpele.

9Ŋa dítɛ̀ɛ da Onisimɔ nyíi gáa a núu sa̋a, è ƀo a kúƀarâŋ-nuu wɛli-kɛ-maa sui. Gáa a kátà. Da pâi mɛni kélee ƀôi kâa nyíi kɛ̀ ƀɛi.

10Arisitakɔ nyíi gáa a m̀arâŋ-kpini pɛrɛ mu nuui è fàa kâa. Mâki máŋ nyíi gáa a Banaba ǹɛ̂ɣei è fàa kâa (nyíi ŋa wɔ́lɔ maa-mɛni ƀo kâai, à pà kápɔ naa, ka káyêei see mu).

11Zîsɛ nyíi da kɛ̂ ma Zɔsitɔi, è fàa kâa máŋ. Ǹûai ŋí nɔ́ ƀe díkaa a Zûu-Korai-ƀela m̀arâa-tii-kɛ ƀelai sama Ǹ̀ŋâla-taa kâloŋ-laai mɛni ma, nyíi-ŋai da wɔ́lɔ kɛ́ a ŋá-nɛnɛ-ƀelai.

12Zîsɛ Kôrai yée-mu-nuui Ɛpafɔlɛ, nyíi gáa a kátài è fàa kâa. Gáa tɔ̂ni kámɛni ma kpɔ́ a gbanaŋɔɔ Ŋɔɣâla fɛliɛɛi su, a gɛ́ɛ ká tɔ́ɔ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ ká Ɣâla nîa-mɛnii kélee kɔlɔŋ a ǹɛ́lɛɛ.

13Kpɛ́ni fêi, ŋa m̀aa-sere-faa kɛ̀ a gɛ́ɛ a tíi kɛ́ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ kámɛni ma da diai díkaa Leodisiɛ da Ɛrapoli.

14Kúwɛli-kɛ-maa sále-kɛ-nuui Lûu da Diima dí fàa kâa.

15Ŋá fáa kúƀarâai dîa díkaa Leodisiɛ da Niŋfa é pɛ́lɛ Kôrai-toli-kpɔŋ mâ gáa ŋɔpɛ́rɛi mui.

16Dà gɔlɔi ŋí lòno kásama, ká ǹóno máŋ Leodisiɛ Korai-toli-kpɔŋ su. É lɛ́ɛ kákili ŋá a gɛ́ɛ ká gɔlɔi lóno kùla Leodisiɛi.

17Ka m̀ó Asipɔ ma, “É lɛ́ɛ íkili ŋá í díi kɛ́ nyíi Kúnuu-namui è dɛ̀ɛ ípɔi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Ńyãa Pɔ̂ɔ, ŋa vaa-maa woo-ŋai ŋí pɔ̃yɛ a ŋ́gbîŋ yée. É lɛ́ɛ kákili ŋá a gɛ́ɛ ŋ́gaa a kpini-pɛrɛ mu ǹuu. Бɛlɛ-sêe é kɛ́ kâa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Tɛsɛlônɪɛŋ Maa-ŋuŋ

Tɛsɛlônɪɛŋ Maa-ŋuŋ 1

Laa-ti-maa

1Pɔ̂ɔ da Seveenɔ é pɛ́lɛ Temete ma, Tɛsɛlonaika-ŋai díkôrai-tóli-kpɔŋ, nyíi gáa Ɣâla Ǹaŋ-nuui kponôi da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai: Ɓɛlɛ-sêe da lii-sêe dí kɛ́ káyêei.

Tɛsɛlonaika-ŋai dílaa-lai da dítûa-perei

2Kwa sɛɣɛi-fei tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ a tãi kélee kákelee ká-mɛni ma kúkɛ kálaa tòli Kúɣâla-fɛliɛɛi su a ɣele kélee.

3Kálaa-la-tii kɛ́ɛi a tôo kúkili ŋá Kúnâŋ Ɣâla ŋɛ́i, da káwɛli-kɛ́-maa-mɔ̃lɛ̂i é pɛ́lɛ gíli-kɛ-zui ma gáa káyêei a tãi kélee Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai kponôi.

4Kpɛ́ni fêi, ŋánûa, káai Ɣâla è káwɛli níi, kú gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ a kálɛ,

5kpɛ́ni fêi, kútuŋ lɛ́lɛɛi fé pá ní nɔ́ kápɔ lóno-wôo su, kɛ́lɛ, è pà máŋ kápɔ wála-wala-laa su da M̀ɔlêŋ Maa Waai é pɛ́lɛ Laa-la kpanaŋɔɔ ma. Ká gɔ́lɔŋ ǹûai kú kúkpîŋ lɛ̀ kásama a gɛ́ɛ kúkaa la kámɛni mai.

6Ǹyaŋ ká kɛ̀ a kúpɔkɔɔŋ-ɓela da Kúnuu-namui, kpɛ́ni fêi, ká ŋ̀óoi sɔlɔ ɓo mɛni-kpɔ̂lu támaa su a lii-nɛ̃ɛ nyíi M̀ɔlêŋ Maa Waai è bù kákponôi.

7Ǹyaŋ ká kɛ́ nâa a mɛni-kɔ̂ŋ maa-ɓela naa-la-ɓelai kélee mɛni ma nyíi-ŋai díkaa Masadonia da Ɛkeyai.

8Kpɛ́ni fei, Masadonia da Ɛkeya dífe Kúnuu-namui ŋɔwóoi mɛni ni nɔ́ kásarâi, kɛ́lɛ, naa-lai gáa káyêei Ɣâla kponôi a lí kwaa kélee a sɛŋ nyíi maa fé nɛ̃ɛ ni kú lóno é pîlaŋ mai.

9Kpɛ́ni fêi, berei ka káyee sèe la kúmu a ǹɛ́lɛɛi dia kpîŋ dí m̀ɛni ɓò da berei ka káyee kùla la ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa maa-mɛni su ká tinaŋ dɔ̃yâ-Ɣalai da vulu-laa-Ɣalai pɔ́pere a gɛ́ɛ ka tíi kɛ́ mì,

10e pɛlɛ berei ma ka Ǹóŋ maa kpɛ̂ŋ la nyíi kùla Ɣâla-taai. Ɣâla è m̀u siɣe saa yêei. Gáa a Zîsɛ nyíi kúkùla Ɣâla ŋɔlii-ŋwanai su nyíi pâi.

Tɛsɛlônɪɛŋ Maa-ŋuŋ 2

Pɔ̂ɔ è Ɣâla-woo ɓò Tɛsɛlonaika

1Kpɛ́ni fêi, ŋánûa, káa kpîŋ ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ kúnaa-kaa-siai ku gɛ̀ kápɔ naai, ve kɛ́ ni nɔ́ kpɛni-kpɛni;

2kɛ́lɛ, berei máŋ kú mɛni-soli kàa la Felepâi dí ŋumɛ-tua kɛ́ naa a kúai, yɛ̂ɛ berei káa kpîŋ ká gɔ́lɔŋ lai, lii-kpele è kɛ̀ kúyêei Kúɣâlai kponôi a gɛ́ɛ kú Ɣâla ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi ɓó kâa, berei máŋ núu támaa dífe kɛ́ ni a dífaa la mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Kpɛ́ni fêi, Kúɣâla-woo-ƀoɔɔi fé kula ni pɔara-maa su, kpaa máŋ mɛni maa liƀiɛ, kpaa máŋ é kúla wôya su.

4Kɛ́lɛ, yɛ̂ɛ berei Ɣâla è kúlɛ̀ la a gɛ́ɛ é Duŋ Lɛ́lɛɛi lɛ́ɛ kúyêei, bere nɔ́ ƀe kwa lôno la, kúfa núu-kpune líi làa, kɛ́lɛ, kwa Ɣâla líi làa, nyíi a kúlii-ŋai su kɔ̀ɔŋ.

5Ka gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ kúfe niî la-nɛ̃ɛ maa-woo-ŋa ƀo ni, kpaa máŋ sɛŋ-maa-lii-teɛɛ mɛi-pɛlɛ woo-ŋa yɛ̂ɛ berei Ɣâla káa la a maa-serei.

6Kúfe laa-maa-tɛ kɔri ni núu-kpune yêei, káyêei, kpaa máŋ núu da kpɛni-ŋa, berei máŋ kûi pɔ̂ri tɔ̂i la kútɔ̃yâi mɛni ma yɛ̂ɛ Kôrai ŋɔsia-ƀelai.

7Kɛ́lɛ, kú kɛ̀ a kúsɔŋ lɛ́lɛɛ kásama yɛ̂ɛ berei nia-pɛlɛɛ mɛi-kaa-nɛni a ŋɔnîa-pɛlɛɛi mɛi kâa lai.

8Mɛni ma kú káwèli kpɔ́ a ŋ̀ánaa, mɛni ƀe kúfe Ɣâla ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi tɛɛ ni la nɔ́ kápɔ, kɛ́lɛ, kú kúkpîŋ tɛ̀ɛ máŋ kápɔ, kpɛ́ni fêi, ká kɛ̀ a kúwɛli-kɛ-maa ƀela kpanaŋɔɔ-ŋa.

9Tɔ̃yâ ma, ŋánûa, kútii da kúmɔ̃lɛi maa-mɛni káa kákili ŋá. Kú tíi kɛ̀ a kpini da folo a gɛ́ɛ tãi ku kɛ̀ Ɣâla ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi ƀôi la kâai, kúfe kátà tɔnɔ kpîŋ kpàaŋ.

10Kákaa a sere-ŋa, Ɣâla máŋ kɛ́ ƀo a sere a gɛ́ɛ kútûa perei è kɛ̀ a maa waa tɔ̃yâ pere su kúsɔŋ fé kûa káai a ɲ̀aa-la-ƀelai kásama.

11Ka gɔ́lɔŋ berei kú kália-woo ƀò la tɛi-tɛi, yɛ̂ɛ berei nîa-pɛlɛɛ dínâŋ a dília-woo ƀò lai. Kú kálii kpele kú m̀ó kâa

12a gɛ́ɛ ka fulu-laa maa-nɛ̃ɛ kɛ́ Ɣâla mɛni ma, nyíi kátòli gbîŋ kaloŋ-laai su da ŋɔfólo-laai.

13Kwa Ɣâla sɛɣêi fè máŋ a tãi kélee nyíŋi mɛni ma a gɛ́ɛ tãi ká Ɣâla ŋɔwóoi sɔlɔ ƀô la nyíi ká mɛ̀ni kúlai, ká káyee sèe mu, káfe káyee see ni mu yɛ̂ɛ núu-kpune wóo, kɛ́lɛ, ká káyee sèe mu yɛ̂ɛ berei gáa la a Ɣâla wóoi, nyíi tíi kɛ̂i káai a ɲ̀aa-la-ƀelai kákponôi.

14Ŋánûa, ka kɛ́ a Ŋ̀âla-toli-kpɔŋ-ŋai díkaa Zudai dípɔkɔɔŋ-ƀela Zîsɛ Kôrai kponôi. Kpɛ́ni fêi, ká m̀ɛni-soli tɔnɔi ti kàa kákpɔɔi-ƀela yêei yɛ̂ɛ berei dí gàa la Zûu-ŋai yêei.

15Dí Kúnuu-namui Zîsɛ pàa da Ɣâla ŋɔlóno kɛ́-ƀelai, dí kúkpɛ̂. Dífe Ɣâla líi laa ni. Dí tɔɔ núu kélee ma.

16Dí kúkpera lónoɔɔ ma Zɛ̃tai-ŋai pɔ a gɛ́ɛ da pâi ƀálôi. M̀ɛni ma Zûu-ŋai dísɔnyɔ̂ŋ da káa nɔ́ pûi ma a ɣele kélee. Kɛ́lɛ, Ɣâla ŋɔlii-ŋwanai a pá dípɔ a gbɛɛ ŋái!

Tãi Pɔ̂ɔ fé kɛ́ ní la Tɛsɛlonaika-ŋai kɔlɛi

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Kɛ́lɛ, ŋánûa, kúkpono fé kɛ́ ni kákɔlɛ a tãi kpua-loŋ, kɛ́lɛ, kúlii fei, kú kɛ̀ káwɛ̂lii a ŋ̀ánaa a gɛ́ɛ kwa kaa-ni kú kúŋɛi pu gîei.

18Kú kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ kú pá kápɔ. Ńyãa, Pɔ̂ɔ, ŋá gbɛ̀tɛ ŋ̌gili ŋá a tãi támaa-kɛ́lɛ, Sêtɔŋ è kúkpera.

19Kúkili-kɛ-zui ƀa gbɛ̂ɛ, kpaa máŋ kulii-nɛ̃ɛi, kpaa máŋ kúyoŋkâi Kúnuu-namui Zîsɛ ŋɛi tãi a pâ lai? Káa fei?

20Kpɛ́ni fêi, káa ƀa kúfolo-laai da kúlii-nɛ̃ɛ̂i.

Tɛsɛlônɛɛŋ Maa-ŋuŋ 3

1Mɛni ma tãi lii-kpele fé ŋɔ́nɔ kɛ́ ni la kúyêei a gɛ́ɛ kú kɛ́ káŋɛi pôlui, è kɛ̀ a kúnîa-mɛni a gɛ́ɛ kúfeerɛ kú lɛ́ɛ pôlu Atɛŋ.

2Kú kúƀarâŋ Temete tɛ̀ɛ, nyíi gáa a Ɣâla yée-mu-nuu Kôrai ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi ƀó mɛni mai. Kú dɛ̀ɛ a gɛ́ɛ é kálaa-lai kpanaŋ é kália-woo ƀo

3a gɛ́ɛ mɛni-kpɔ̂lu-ŋai ŋí fé kásiɣe pere ma. Káa kpîŋ ká gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ fɛ̂ɛ nyíŋi-ŋai dí kɛ́ a kúa.

4Tãi kú kɛ̀ la kákɔlɛi, kú mò kâa nàa tuɛ a gɛ́ɛ kwa pâi mɛni-kpɔ̂lu kâai yɛ̂ɛ berei nɔ́ a kɛ́ lai, ǹyaŋ káa kpîŋ ka gɔ́lɔŋ.

5Nyíŋi mɛni ma tãi lii-kpele fé ŋɔ́nɔ kɛ́ ni la ńyêei, ŋá núu tɛ̀ɛ naa a gɛ́ɛ ŋá kálaa-lai káa, kpɛ́ni fêi, ŋá kɛ̀ yáôi a gɛ́ɛ tãi da zu-kɔɔŋ-nuui a kákponôi kɔ̂ŋ a gɛ́ɛ tãi da kútii-kɛɛi a pâi kêi kpɛni-kpɛni.

6Kɛ́lɛ, Temete a nàa kula kápɔ naa a pá kúpɔ a tuŋ lɛ́lɛɛ kálaa-lai mɛni ma da káwɛli-kɛ-maai. A ŋɔ́nɔ m̀ó kûa a gɛ́ɛ kúmaa mɛ̂ni káa nɔ́ kákili ŋá a tãi kélee, ká kɛ́ ŋ̀wɛli ká kúkaa yɛ̂ɛ berei kwa ŋ̀wɛ̂lii la a gɛ́ɛ kú kákaai.

7Nyíŋi mɛni ma, ŋánûa, kúkpaaŋ kélee da kúmɛni-kpɔ̂lui kélee su, kálaa-lai a kúŋaa nɛ̀nɛ kámaa-mɛni ma.

8Ǹyaŋ kúkaa nâa fulu-laa su, à kɛ̀ kákaa Kúnuu-namui kponôi.

9Kwa Ɣâla sɛɣêi fè kámɛni ma, nii-nɛ̃ɛi kélee gáa kúkponôi kámɛni ma Ɣâla ŋɛi mɛni ma.

10Kwa Ɣâla fɛ̀li kámɛni ma é kúla kúlii su a kpini da folo a gɛ́ɛ kwa kaa-ni kú kúŋɛi pú gîei, zɛŋ ve kálaa-lai sui, kú dɛɛ kápɔ.

11Mɛni ma Kúnâŋ Ɣâla ǹyaa kpîŋ da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai dí kútenîŋ tɔ̀ɔ kâa.

12Kúnuu-namui é káwɛli-kɛ-maai ƀɔ̀lɔ a zu kɛ́tɛ kákîe-ni mɛni ma da ǹúu-kpeli-ŋai yɛ̂ɛ berei kú káwɛ̀li ní lai,

13a gɛ́ɛ é kálii su kpanaŋ kámaa é wáa kásɔŋ fè kɛ̀ kâa Kúnâŋ Ɣâla ŋɛi a tãi Kúnuu-namui Zîsɛ da ŋɔnûai da kɛ̂ pâi lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Tɛsɛlônɛɛŋ Maa-ŋuŋ 4

Vúlu-laai nyíi a Ɣâla líi làai

1Gbɛɛ ŋái, ŋánûa, kwa kákpera fei, kúkɛ kalia-woo ƀo Kúnuu-namui Zîsɛ kponôi
a gɛ́ɛ, yɛ̂ɛ berei ká káfulu-laai kɛ-pere maa kɔ́ri la kúyêei, da berei ka pɔ̂ri Ɣâla
líi lâai lai, berei kákaa tuâi lai, ka gɛ́ ti a gbanaŋɔɔ a tãi kélee.

2Kpɛ́ni fêi, ká berei kɔ́lɔŋ kú kátenîŋ tɔ̀ɔ la Kúnuu-namui Zîsɛ sarâi.

3Kpɛ́ni fêi, Ɣâla nîa-mɛni ká ŋí a gɛ́ɛ ká kɛ́ a maa-waa-ƀela a gɛ́ɛ ká kákɛ̂i kôyaa
wulu-wulu-kɛɛ ma,

4a gɛ́ɛ núu kélee é berei kɔ́lɔŋ a pɔ̂ri nɛnî kulâi la gbîŋ mɛni ma maa-waa-laa su
da ƀaa kɛ́-maai,

5ve gula pere sii nyɔ́mɔɔ su yɛ̂ɛ diai dífe nîi láa ní a Ɣâlai,

6a gɛ́ɛ núu da fé mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ a m̀arâŋ-nuu, kpaa máŋ é wôya kɛ́ la m̀ɛnii ŋí
su, kpɛ́ni fêi, Kúnuu-namui kâa a mɛni-pɔɔ-teei kula-nuu mɛni-ŋai ŋí kélee su,
yɛ̂ɛ berei kú dòo la kákili ŋá nâa tuɛ a gbanaŋɔɔi.

7Ɣâla fé kútoli ni a gɛ́ɛ kú kɛ́ a ǹûai dímaa fé waa ni, kɛ́lɛ, è kútòli a gɛ́ɛ kú kɛ́ a
maa-waa-ƀela.

8Mɛni ma ǹúui kélee a ŋ̀ɛi naɣîŋ nyíŋi mɛi, va ŋ̀ɛi naɣîŋ núu-kpune mɛi. Kɛ́lɛ, a
ŋ̀ɛi naɣîŋ Ɣâla mɛi, nyíi Ɲɔmɔlêŋ Maa Waai tɛ̀ɛ kápɔi.

9Kɛ́lɛ, é pîlaŋ la wɛli-kɛ-maa ma káƀarâai mɛni ma, ve a sɛŋ a gɛ́ɛ núu é kɔlɔ
pɔ̃yɛ kâa, kpɛ́ni fêi, Ɣâla a kákîe-ni wɛ́li-pere lɛ́ káa kpîŋ kâa.

10Ǹyaŋ káƀarâai díkaa Masadonia gwaa kéleei, ka díkelee díwɛli kpɔ́ a ŋ̀ánaa.
Kɛ́lɛ, ŋánûa, kwa kália-woo ƀôi a gɛ́ɛ ká díwɛli kpɔ́ a ŋ̀ánaa a tãi kélee.

11Ka kɔ́ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ ká káfulu-laai maa yeŋ, ká káŋɛi kɛ́ nɔ́ kákpîŋ mɛni-ŋai
dîa, ká tíi kɛ́ a káyee, yɛ̂ɛ berei kú mò la kâai,

12a gɛ́ɛ diai dífe a Ɣâla-ƀelai ƀaa kɛ́-maa é kɛ́ kâa díŋɛi. Káfe kákili kɛ̀ núu da
kélee ma.

Kúnuu-namui ŋɔpâi

13Kɛ́lɛ, ŋánûa, kúfa pɔ̂ri kálɛɛ̂i a káƀoɔɔ diai mɛni ma da wɔ́lɔ saai, a gɛ́ɛ káfe
wɔlɔ yɛ̂ɛ berei ǹúu kpeli-ŋai da gɛ̀ lai, diai kili-kɛ-zu fé díyêei.

14Kpɛ́ni fêi, berei laa-la káa la kúyêei a gɛ́ɛ Zîsɛ è sàa é mu siɣe ŋɔ́nɔ saa yêei,
bere nɔ́ ƀe máŋ Zîsɛ sarâi Ɣâla a pâi pâi la a diai da wɔ́lɔ saai.

15Mɛni ma kwa nyíŋi ƀôi kâa a Kúnuu-namui wóo a gɛ́ɛ kúai kúkaa ɣele mai,
kúai pâi lɛɛ̂i ǹɔii ma ƀɛ é lɛ́ɛ la zu Kúnuu-namui é pâi, kúfe a zaa-ƀelai tuɛ-pere-
ƀela.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Kpɛ́ni fêi, Kúnuu-namui ǹyaa kpîŋ a pâi kulâi ŋ̀elei su a lolo-woo da Ŋ̀âla-taa kela-ŋai dínuu kɛ́tɛi ŋɔtóli-woo da Ɣâla ŋɔtúrui-woo. Zaa-ƀelai nyíi-ŋai díkaa Kôrai kponôi da pâi dímu siɣêi fulɔi.

17Gɛ̀ ní kúai kúkaa ɣele mai, kúai kwa lɛɛ̂i, Ɣâla a pâi kúsiɣêi kwa dîa-ni é tɛ́ a kúa ŋele-kɔlɔŋ su a gɛ́ɛ kwa Kúnuu-namui-ni kú kúkîe-ni kɔyaŋ naa. Ǹyaŋ kwa Kúnuu-namui-ni kwa pâi wɔ́lɔ kɛ̂i naa.

18Mɛni ma ká kákîe-ni ŋáa nɛnɛ a ŋ̀óo-ŋai ŋí.

Tɛsɛlônɛɛŋ Maa-ŋuŋ 5

Ka kákpîŋ kpɛtɛ Kúnuu-namui ŋɔpâi mɛni ma

1Ŋ́ánûa, ŋele-ŋai ŋí ŋɔtãi ma, vé a sɛŋ a gɛ́ɛ núu da é mɛni da kélee pɔ̃yɛ kâa é pîlaŋ dîa.

2Kpɛ́ni fêi, kákelee ká gɔ́lɔŋ a ǹɛ́lɛɛ a gɛ́ɛ Kúnuu-namui ŋɔɣelei a pâi pâi nɔ́ a kpini yɛ̂ɛ ŋúma-nuu.

3À kɛ̀ nûa da mò dîyɛɛ, “Lii-see káa naa da mɛi-kaa-laa,” gɛ̀ ní su-kara a pâi pâi dîa dítɛ̂i-pere yɛ̂ɛ koi-tee a pɛ̂lɛ nɛnî ma, ǹyaŋ dífe pâi pɔ̂ri kulâi zu.

4Kɛ́lɛ, ŋ́ánûa, káfe kpinii, mɛni ma maa-ɣelei tí fé pâi kɛ̂i a gúlaa a káa yɛ̂ɛ ŋúma-nuu.

5Kpɛ́ni fêi, kákelee kákaa a kwaa-ponoɔɔ lonii da ɣele-ƀɔ́ɔ lonii. Kúfe a kpini lonii.

6Ǹmɛni ma kúfe nyîi yɛ̂ɛ berei ǹúu kpeli-ŋai da gɛ̀ lai, kɛ́lɛ, kwaa kɛ́ a kúŋɛi kú kɛ́ ƀô a kúŋuŋ su séɣeŋɔɔ.

7Kpɛ́ni fêi, diai da nyîi, da nyîi a kpini, diai da lɔɔ kpêlei dí kɛ́ lɔɔ kpelêi a kpini.

8Kɛ́lɛ, tãi nɔ́ kúkaa la a ŋele-ƀɔɔi pɔ́ɔi, kwaa kɛ́ a kúŋuŋ su séɣeŋɔɔ, kú laa-la kɔli-kalaŋ da wɛli-kɛ-maa kɔli-kalaŋ pɛlɛ kúkeŋe lá gbaƀɛlɛi é kɛ̂ a ƀalo-laa maa-kili kɛ-zu.

9Kpɛ́ni fêi, Ɣâla fé niî gbɛ̀tɛ ni kúmɛni ma a gɛ́ɛ kúlii-ŋwana sɔlɔ ƀo, kɛ́lɛ, a gbɛtɛ kúmɛni ma a gɛ́ɛ kú ƀalo-laa sɔlɔ ƀó Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai sarâi,

10nyíi saa kúmɛni ma a gɛ́ɛ a nɛ̃ɛ ma kú kɛ́ niî ɣele ma, kpaa kú saa, kwa dîa-ni kú kɛ́ kwaa tɔnɔ mai.

11Ǹmɛni ma ka kákîe-ni líi kpéle, ká kákîe-ni kponôi kpanaŋ yɛ̂ɛ berei nɔ́ kákaa gɛ̂i lai.

Pɔ̂ɔ a m̀arâai lia-woo ƀôi

12Ŋ́ánûa, kwa kákpera fêi a gɛ́ɛ ká ƀaa kɛ́-maa tɛɛ díi-kɛ-ƀelai pɔ́ kásama, nyíi-ŋai díkaa kamɛi Kúnuu-namui kponôi, díkɛ kália-woo ƀoi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ka ƀaa ké-maa téɛ dípɔ a zu kétɛ wɛli-kɛ-maa su dítii mɛni ma. Ka ké lii-sêe su kákîe-ni sama.

14Kwa kália-woo ƀôi, ŋánûa, a géɛ diai dífe tíi kêi, ká dília-woo ƀó. Diai dílii tɔɔ̂i pôlui, ku dílii-kpele-woo ƀó. Ka kpɔŋ-mâa tɛɛ vii-kpɛɛ-ƀelai pɔ́. Lii-kpele é ké káyêei díkelee mɛni ma.

15Ka gáa a géɛ káfe mɛni nyɔ́mɔɔ gba kula a mɛni nyɔ́mɔɔ, kélɛ, ka kɔ́ a tãi kélee a géɛ ká mɛni lélɛɛ ké a kákîe-ni da núu kélee.

16Ka lii-nɛ̃ɛ kula a ɣele kélee,

17ka Ɣâla fɛli a tãi kélee,

18ka sɛɣɛi-fei tɛɛ mɛni-sii kélee su. Kpéni fêi, nyíŋi káa a Ɣâla nîa-mɛni kámɛni ma Zîsɛ Kôrai kponôi.

19Káfe M̀ɔlêŋ kpera.

20Káfe káŋɛi naɣîŋ Ɣâla-woo-ƀoɔɔ mɛi.

21Kélɛ, ka mɛni kélee maa kpéɛ. M̀ɛnii nyíi ǹélɛɛ̂i ka zoŋ a gbanaŋɔɔ.

22Ka kákêi kôyaa mɛni nyɔ́mɔɔ-sii kélee ma.

23Nii-see-Ɣalai ǹyaa kpîŋ é kámaa wáa pere sii kélee su. Sɔnyɔ̂ŋ fé ké kámɔlêŋ mâ da kákponôi a Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai pá tãi.

24Ǹúui nyíi kátolîi, zɑ̃̂ai, ǹyaŋ a pâi gêi.

Naa-ti-maai kpɛɛ-ŋai da ǹûwai

25Ŋánûa, ka Ɣâla fɛli kúmɛni ma.

26Ka kála ti káƀarâai kélee dîa a la-kpɔ see-maa maa waa.

27Ŋa m̀ôi kâa Kúnuu-namui láai su a géɛ ká gɔlɔi ŋí lóno káƀarâai kélee dîɛ.

28Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔƀɛlɛ-sêei é ké kâa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Tɛsɛlônɛɲ Veerɛi

Tɛsɛlônɛɲ Veerɛi 1

1Laa-ti-maa káa kulâi Pɔ̂ɔ da Seveenɔ é pɛ́lɛ Temete ni yêei gɛ̀ lí Tɛsɛlonaika-ŋai Díkôrai-toli-kpɔŋ pɔ́. Ǹûai ŋí díkaa a Ɣâla Nàŋ-nuui da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai dínûa.

2Ɓɛlɛ-sêe da lii-sêe dí kɛ́ káyêei é kúla Kúnâŋ Ɣâla yêei da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai.

Kôrai à pà, a pâi zɔnyɔ̂ŋ-ɓelai dímɛnii ŋá teêi

3Ŋánûa, fɛ̂ɛ nɔ́ kú sɛɣɛi-fei tɛɛ Ɣâla pɔ́ a ɣele kélee ká mɛni ma, yɛ̂ɛ berei maa nɛ̃ɛ̂i kú gɛ lai, kpɛ́ni fêi, kálaa-lai a ɓɔlɔ̂i a zu kɛ́tɛ. Ǹwɛli-kɛ-maai gáa káyêei kákîe-ni mɛni mai, gɛ ɓɔlɔ.

4Ǹmɛni ma kúa kpîŋ kwa yoŋka tèe ká mɛni ma Ǹâla-toli-kpɔŋ-ŋai su káfɔrɔ-fɔrɔi mɛni ma. Kwa yoŋka tèe ǹaa-lai gáa káyêei kákpɔara-ɓelai samai mɛ̂ni ma é pɛlɛ m̀ɛni-kpɔ̂lu-ŋai ka tɛɛ̂i zui dîa.

5Nyíŋi káa a sêre-woo Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ mɛni ŋa-téɛɛi mɛni ma a gɛ́ɛ ká kɛ́ a ǹûai dímaa nɛ̃ɛ̂i Ɣâla ŋɔkâloŋ-laai mɛni ma, nyíi kákaa mɛni-sôli kâai m̀ɛni mai.

6Ɣâla a nɛ̀ kpɔ́ a tɔ̃yâ a gɛ́ɛ fɛ̂ɛ nɔ́ diai da mɛni-kpɔ̂lu làa kâai, é dímɛni-kpɔ̂lui bɔɔ-tee kula a mɛni-kpɔ̂lu.

7A pâi fii-tɔɔ tɛɛ̂i kwa kâa ni kúpɔ kúai mɛni-kpɔ̂lu è lâa kûai. A pâi nyíŋi kɛ̂i a tãi Kúnuu-namui Zîsɛ da ŋɔkéla kpaya-kpayai da pâi kulâi la Ɣâla-taa a ŋɔŋ-soŋ,

8a gɛ́ɛ dí tɔ̂ŋ-kpɛ́ diai dîa dífe Ɣâla kɔ́lɔŋ da diai dífa díyee see Kúnuu-namui Zîsɛ ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi mui.

9Da pâi wɔlɔ-wɔlɔ su-kara sɔlɔ ɓôi a tɔŋ-kpɛ́-maa, dí dísu kula Kúnuu-namui ma, dí kúla ŋɔfólo-laa kɛ́tɛi ŋɔwála-wâla laai su.

10Tãi a pâ la a maa-ɣelei tí a gɛ́ɛ ŋɔnûai dí ŋɔfólo-laai maa tɛ díɓâa kɛ́ m̀ai, kákelee ka pâi kɛ̂i dí sama, kpɛ́ni fêi, ká lâa a kúsêre-faai.

11Nyíŋi mɛni ma kwa Ɣâla fɛlî̃i a ɣele kélee kámɛni ma. Kwa Kúɣâlai fɛlî̃i a gɛ́ɛ kákɛ a ǹûai dímaa nɛ̃ɛ̂i dòli è m̀o a kaai m̀aa mɛni ma. Tɔɔ é kákili-ŋa sia mɛni lɛ́lɛɛ-ŋai kélee da ǹaa-lai ŋɔtíi ŋ̀aa-see kɛ́ a ŋɔwála-walai.

12Ǹyaŋ bere sîi ŋí ɓé Kúnuu-namui Zîsɛ láai ŋɔfólo-laai m̀aa a pâi tɛ́i la kásarâi, káaŋ káfolo-laai maa é tɛ́ zarâi, yɛ̂ɛ berei Kúɣâlai da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai díɓɛlɛ-sêei káa lai.

Tɛsɛlônɛɲ Veerɛi 2

Da pâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui kâai

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Ŋánûa, é pîlaŋ Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai pá mɛni ma da kúŋa tɛɛ gîe ma a gɛ́ɛ kúkɛ gɔlɛ ḿâ, ŋa kákpera fei

2a gɛ́ɛ kálii fé kpɛ̃liŋ, kpaa máŋ káfe yao à kɛ̀ kà mɛ̀ni a gɛ́ɛ Kúnuu-namui pá tãi aâ seri, a tãi kúkɛ lonoi lai, kpaa máŋ kú kúwoo tɛ̀ɛ, kpaa máŋ kú kɔlɔ tɛ̂ɛ a gɛ́ɛ é ŋ̀elei lɛ́ Kúnuu-namui è pà lai.

3Káfe nɛ̀ɛ naa núu da é kápɛlɛ pere-sii kélee da su. Kpɛ́ni fêi, maa-ɣelei tí fé pâi pâi fɛ̂ɛ núu da-ni dí tɔ́ɔ Ɣâla ma fulɔi. Ɣâla é ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui lɛ́ nyíi fɛ̂ɛ nɔ́ zu é karai.

4Maa-nuui a gbîŋ kɛ̀tɛ gɛ tɔɔ zãâi kélee dîa da dísiɣe a ɣâlai, a gɛ́ɛ e see Ŋ̀âla-pɛrɛ kɛ́tɛi ŋɔsee-sɛŋ ŋá e gbîŋ lɛ a Ɣâla.

5Ve lɛɛ ni kákili ŋá a gɛ́ɛ tãi ŋá kɛ̀ la kákɔlɛi, ŋá nyíŋi ƀò kâa?

6Kɛ́lɛ, ka gɔ́lɔŋ zɛŋ gáa zonîi pôlu nâai, a gɛ́ɛ ŋɔtãi à sèri é lɛ́.

7Kpɛ́ni fêi, ŋwana-lɔ̂ɔ ŋɔloo-mɛnii káa nâa tíi kɛ̂i; ǹúui nɔ́ a ŋ̀wana-lɔ̂i soŋ pôlui a pâi gɛ̂i ti é lɛ́ɛ la zu maa-nuui su é kara.

8Ɣâla a pâi ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui lɛ̂i, Kúnuu-namui Zîsɛ é bàa a ǹɛ̃wo, é zu kara a ŋɔpâi.

9Ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui pá mɛni, nyíi gáa Sêtɔŋ ŋɔtûa-perei sui, a pâi kɛ̂i a wála-wala kélee da wôya ŋɛi-kɛ-maa-ŋa é pɛ́lɛ wôya-mɛni kpaya-kpaya dîa.

10Ŋwana-lɔ̂ɔ-sii kélee a pâi kɛ̂i ǹyêei nuu-pɛlɛɛ su diai mɛni ma pâi saâi. Kpɛ́ni fêi, dífe faa ni a gɛ́ɛ dí dɔ̃yâi wɛli dí ƀalo.

11Mɛni ma Ɣâla a nuu-pɛlɛ-mɛni kpanaŋɔɔ tɛ́ɛ dímɛi a gɛ́ɛ dí laa a m̀ɛni-ŋai dífe a dɔ̃yâi,

12a gɛ́ɛ dí tɔ̂ŋ pú diai dîa dífe laa ni a dɔ̃yâi, kɛ́lɛ, díkɛ lii-nɛ̃ɛ kula sɔnyɔ̂ŋ sui.

Da kálɛ ƀálo-laa mɛni ma

13Kɛ́lɛ, ŋánûa, gáa a sɛŋ a gɛ́ɛ fɛ̂ɛ kú sɛɣɛi-fei tɛɛ Ɣâla pɔ́ a ɣele kélee kámɛni ma, káai kákaa a Kúnuu-namui ŋɔwɛli-kɛ-maa ƀelai. Kpɛ́ni fêi, Ɣâla a kálɛ gɔ́ɔ pîlanii a gɛ́ɛ ká ƀálo M̀ɔlêŋ ŋɔmaa-waa-laai sârai da ǹaa-lai gáa káyêei dɔ̃yâi sui.

14Nyíŋi mɛni ma è kátòli kútuŋ lɛ́lɛɛi sarâi a gɛ́ɛ ka Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔfólo-laai sɔlɔ ƀó.

15Mɛni ma, ŋánûa, ka tɔɔ a gbanaŋɔɔ ká zɛŋ-lɛɛi sóŋ a gbanaŋɔɔ nyíi kú dɛ̀ɛ kápɔ kúlono-wooi su kpaa máŋ kɔlɔ-pɔ̃yɛɛ sui.

16Tɔɔ Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ǹyaa kpîŋ da Kúɣâla-taa-naŋ, nyíi kúwɛ̀lii, é wɔlɔ-wɔlɔ ŋanɛnɛ tɛ̀ɛ kúpɔ da kili-kɛ-zu lɛ́lɛɛ ƀɛlɛ-sêe sarâi.

17É kálii ŋá nɛnɛ é dísu kpanaŋ tíi lɛ́lɛɛ kélee da wóo lɛ́lɛɛ kélee su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Tɛsɛlônɛɛŋ Veerɛi 3

Ɣâla-fɛliɛ ŋɔwooi taa-taa mɛni ma

1Gbɛɛ ŋái, ŋánûa, ka Ɣâla fɛli kúmɛni ma a gɛ́ɛ Kúnuu-namui ŋɔwooi é táa-taa a maa félaa ŋɔfólo-laai maa é tɛ́, yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la kásamâi.

2A gɛɛ ŋɔ́nɔ kú kúla ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai da sɔnyɔ̂ŋ-ƀelai yêei. Kpɛ́ni fêi, laa-la fé núu kélee yêei.

3Kɛ́lɛ, Kúnuu-namui sɑ̃̂ai. A pâi kákponôi kpananîi é kámɛi káa zɔnyɔ̂ŋ-nuui yêei.

4Laa-la káa kúyêei Kúnuu-namui kponôi kámaa mɛni ma a gɛ́ɛ m̀ɛnii kú nɛ̀ kâa a gɛ́ɛ ká gɛ́i, kákaa gɛ̂i, ǹyaŋ ka pâi kɛ̂i nɔ́ gɛ̂i.

5Kúnuu-namui é kálii-ŋai tenîŋ tɔ́ɔ Ɣâla ŋɔwɛli kɛ́-maai ma da Kôrai ŋɔlii-kpelei.

Pɔ̂ɔ è lòno diai dîa difa tíi kɛ̀i

6M̀ɛni ma, ŋánûa, kwa m̀ôi kâa Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai láai su a gɛ́ɛ ká kákɛ̂i kôyaa káƀarâai kélee dîa nyíi-ŋai difa tíi kɛ̀, difa tela lɛ̂ɛ m̀ɛni-ŋai pôlu kú nɛ̀ kâai.

7Kpɛ́ni fêi, kákelee ká gɔ́lɔŋ berei fɛ̂ɛ ká kúpɔkɔɔŋ lai. Kúfe kɛ́ ni a nyɛ̃ŋ-nyɛ̃ŋ-ƀela tãi kú kɛ̀ la kásamâi.

8Kúfe núu da kélee ŋɔmii-sɛŋ mii ni nyíi kúfe vela-fei kɛ́ níi. Kɛ́lɛ, kú tíi kɛ̀ a kpini da fólo a gbanaŋɔɔ a gɛ́ɛ kúfe kátɔnɔ kpîŋ kpàaŋ.

9È kɛ̀ a sɛŋ a gɛ́ɛ kú mii-sɛŋ mii káyêei kúfe vela-fei kɛ̀, kɛ́lɛ, kú mii-sãai fela-fei kɛ̀ a gɛ́ɛ kúmɛni-kɔɔŋ-maa tɛ́ɛ kápɔ kútûa-perei su ka kúpɔkɔɔŋ.

10Kpɛ́ni fêi, tãi kú kɛ̀ la máŋ kásamâi, kú m̀ɛnii ŋí ƀò kâa: À kɛ̀ núu da a wàla tíi kɛ́ ve ǹáa mii.

11Kpɛ́ni fêi, kwa mɛnîi a gɛ́ɛ nyɛ̃ŋ-nyɛ̃ŋ-ƀela da-ni díkaa kásama dí ƀo nɔ́ a mɛni-kɔri-ƀela, difa ŋ̀wɛli dí tíi kɛ́.

12Núu sii-ŋai ti kwa mò dîa kú dília-woo ƀo Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai kponôi a gɛ́ɛ dí dímɛi saa dí díkpîŋ tíi kɛ́ difulu-laai mɛni ma.

13Ɣánûa, káfii fe kpɛ̀ɛ mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ɛ ma.

14À kɛ̀ núu da kélee fé faa ni a gɛ́ɛ é ǹyée see m̀ɛni-ŋai mu kú mò gɔlɔi ŋí sui, maa-nuui maa mɛ̂ni é lɛ́ɛ kákili ŋá, ka dîa-ni káfe nɛ̃ɛ. Ka gɛ́ ti a gɛ́ɛ maa-nuui é ŋumɛ.

15Káfe gáa a kákpɔara nuu, kɛ́lɛ, ka nia-woo ƀó yɛ̂ɛ káƀarâŋ-nuu.

Ǹûwai

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Kúnuu-namui nyíi lii-sêe káa ǹyêei ǹyaa kpîŋ é lii-sêe tɛɛ kápɔ a tãi kélee pere sii kélee su. Kúnuu-namui é kɛ́ kákelee kákɔlɛ.

17Ńyãa Pɔ̂ɔ, ńyãa ƀe ǹaa-ti-maai ŋí pɔ̃yɛ a ŋ́gbîŋ-yee. Nyíŋi ƀa ŋákɔlɔ-ŋai kélee lɛ̀. Ŋákɔlɔ-pɔ̃yɛ perei ká ŋí.

18Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔƀɛlɛ-sêei é kɛ́ kákelee káyêei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Temete Maa-ŋuŋ

Temete Maa-ŋuŋ 1

La-ti-maa

1Ńyãa Pɔ̂ɔ, ŋ́gaa a Zîsɛ Kôrai ŋɔsia-nuu yɛ̂ɛ berei Kúƀalo-nuui Ɣâla è m̀o la Zîsɛ Kôrai sarâi nyíi gáa a kili-kɛ-zui.

2Ŋa gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ̂i Temete pɔ́, nyíi gáa a ŋátɔ̃yâ-loŋ naa-lai sui. Ƀɛlɛ-sɛ̂e, maloŋ-kâa, da lii-sɛ̂e dí kúla Kúnâŋ Ɣâla yɛ̂ei da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai dí pá ípɔ.

Lɛ́ɛ sɛŋ-lɛɛ maa-lia-woo

3Yɛ̂ɛ berei ŋá mò la yâ tãi ŋa kɛ̀ liî la Masadoniai, lɛɛ Ɛfesɛ a gɛ́ɛ í m̀ó zɛŋ-lɛ-ƀelai da-ni dîa a gɛ́ɛ dífe mɛni sii da kpɛni lɛ̀,

4kpaa máŋ, dífe díkpîŋ pu lɛ́ɛ-mɛni pɔlɔ ƀoɔɔ su da núu-suu pîlaŋ pere nyíi gɔyâŋ fé mai. M̀ɛni-ŋai ŋí da pâ a mare-kɛɛ támaa nyíi-ŋai da Ɣâla ŋɔmɛni kpɛtɛɛi lɛ́ mɛni kpera nyíi gáa laa-la sui.

5Ǹyaŋ m̀ɛnii ŋí kwa m̀ôi ŋɔsapoi ƀa wɛli-kɛ-maa nyíi a kûla líi maa waa su da kili-ŋa-sia lɛ́lɛɛ é pɛlɛ tɔ̃yâ laa-la mai.

6Núu da-ni nyíi-ŋai da díkpîŋ kûla m̀ɛni-ŋai ŋí mai da díkpîŋ pu mɛni-folo-ŋa ƀoɔɔ su díkîe-ni loai.

7Da ŋ̀wɛli a gɛ́ɛ díkɛ a dɔ̂ŋ ŋɔsɛŋ lɛ́-ƀela, kɛ́lɛ, dífa târe m̀ɛni-ŋai su díkaa m̀ôi, kpaa máŋ m̀ɛni-ŋai díkaa lônoi gɛ pîlaŋ dîai.

8Ǹyaŋ kú gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ dɔ̂ŋ lɛ́lɛɛ̂i, à kɛ̀ núu à tíi kɛ̀ la pere sîi sa̋a su.

9Fɛ̂ɛ kú táre nyíŋi su a gɛ́ɛ dɔ̂ŋ fé tɔ̃yâ-ƀela mɛni ma, kɛ́lɛ, gáa diai mɛni ma dífa dɔ̂ŋ mɛi kâai, dífa woo-mɛni kɛ̀i, diai dífe a Ɣâla-ƀelai, sɔnyɔ̂ŋ-ƀelai, diai dímaa fé waa ni, diai dífa ɣâla sii kélee fɛlii, diai da dínâŋ-ni pàai, diai da dílee-ni pàai, diai da núu pàai,

10wulu-wulu kɛ-ƀela, zinâai da díkîe-ni kɛ̀ a nɛyâai, nuu ŋuma-ƀela, lɛ́ɛ-ƀela, wôya-kperɔ mii-ƀela, da m̀ɛni-ŋai kélee dífe dɔ̃yâ sɛŋ-lɛɛi ŋɔperei mai,

11yɛ̂ɛ berei ǹûa-tɛɛ Ɣalai ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi káa la nyíi folo-laa káa mai, nyíi dí ǹɛɛ ńyɛ̂ei.

Pɔ̂ɔ ŋɔtíi

12Ǹúui wála-wala tɛ̀ɛ m̀́bɔi, ŋa zɛɣɛ̂i fé. Maa-nuui ƀa Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai, kpɛ́ni fɛ̂i, è ŋ́gaa a núu sa̋a é ńɛ ŋɔtíi kɛ́-mɛni ma.

13Berei máŋ ŋá wɔ́lɔ tɛ-ŋa-woo ƀò la é pîlaŋ mà ŋá gbɔara ŋá ŋ̀ɛ́i falai, kɛ́lɛ, ŋá maloŋ-kaa sɔlɔ ƀô ǹyɛ̂ei, kpɛ́ni fɛ̂i, mɛni-ŋai ŋá kɛ̀ gɛ̂i, fé kɛ́ ni a gɔ́lɔŋɔɔ. Laa-la fé kɛ́ ni ńyɛ̂ei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Kúnuu-namui ŋɔƀɛlɛ-sêei è kɛ̀ a gɛ́tɛ ḿɛni ma da naa-lai é pɛlɛ ŋwɛli-kɛ-maai ma nyíi-ŋai díkaa Zîsɛ Kôrai kponôi.

15Ǹɛnii da mòi gáa a tɔ̃yâ. Maa nɛ̃ɛ̃i kú kúyêei see mu a gɛ́ɛ Zîsɛ Kôrai è pà ǹɔii su ƀɛ a gɛ́ɛ é sɔnyɔ̂ŋ-ƀela ƀálo. Ǹyaŋ ńyãa ƀa zɔnyɔ̂ŋ gɛ́tɛ-kɛ-nuu.

16Kɛ́lɛ, ŋá maloŋ-kaa sɔlɔ ƀô ǹyêei sâpoi ŋí mɛni ma, a gɛ́ɛ Zîsɛ Kôrai é ŋɔlii-kpele maa waai lɛ́ ŋ́gbonôi a gɛ́ɛ é kɛ́ a mɛni-kɔɔŋ-maa diai mɛni ma kɛ̀ pâi lâai la wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa mɛni mai.

17Ŋwɔlɔ-wɔlɔ Kaloŋ, nyíi va wɔlɔ saai, Ǹâla tɔnɔi, nyíi núu fa gàai, ƀaa kɛ́-maa da fólo-laa dí kɛ́ ma wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. É kɛ́ ti.

18Ŋa nyíŋi ƀôi yâ, ńoŋ Temete, yɛ̂ɛ berei mɛnii káa la nyíi Ɣâla ŋɔlóno-kɛ́-ƀelai dí mo e pîlaŋ yâi, a gɛ́ɛ dí íkɛ í namu lɛ́lɛɛ kɔ.

19Laa-la é kɛ́ íyeêi da kili-ŋa-sia lɛ́lɛɛ. Núu da-ni dí kili-ŋa-sia lɛ́lɛɛ kpɔara, ǹyaŋ maa-ƀelai da dílaa-lai lɛ́ɛ yâi.

20Ǹûai ŋí da ƀa Ɣaimɛneeyɔ da Alezaŋda, nyíi-ŋai ŋa dítɛ̀ɛ Sêtɔŋ pɔ a gɛ́ɛ dífe ŋɔ́nɔ tɛ-ŋa-woo ƀo e pîlaŋ Ɣâla mai.

Temete Maa-ŋuŋ 2

Pɔ̂ɔ è Ɣâla-fɛli pere lɛ̀

1Maa-ŋuŋ ŋa m̀ôi a gɛ́ɛ sɛŋ maa-mare-kɛɛ kɛ́ɛ, Ɣâla-fɛliɛ, da sɛɣɛi-féi é kɛ́ núu kélee mɛni ma.

2É kɛ́ kâloŋ ŋa mɛni ma da ǹúu-mɛi-ƀelai kélee a gɛ́ɛ kú kúfulu-laai kɛ́ maa-yeŋ pere su da lii-sêe, kú Ɣâla líi láa, ƀaa kɛ́-maa é kɛ́ kúyêei pere sii kélee su.

3Nyíŋi lɛ́lɛɛ̂i, ǹyaŋ gɛ ƀo a lii-laa Kúƀaloŋ-nuui Ɣâla ŋɛ́i,

4nyíi ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ núu kélee é ƀálo dí dɔ̃yâi maa-tare kɔ́lɔŋ.

5Kpɛ́ni fêi, Ɣâla káa nɔ́ tɔnɔ, ǹyaŋ nuu-loai-nuu tɔnɔ nɔ́ ƀe naa nyíi gáa Ɣâla loai da núu-kpunei. Maa-nuui ƀa Zîsɛ Kôrai,

6nyíi gbîŋ tɛ̀ɛ a núu kélee maa-tee-nuui, ǹyaŋ dí nyíŋi maa sêre-faa kɛ̀ tãi ma.

7Dí ńɛ̂ la a Ɣâla-woo ƀo-nuu da sia-nuu nyíŋi mɛni ma (ŋa dɔ̃yâi ƀôi, fé lɛ́ɛ kɛ̂i), dí ńɛ̂ a Zɛ̃tai-ŋai dísɛŋ-lɛ-nuu laa-la su da tɔ̃yâ.

8Ǹɛni ma ŋa ŋ̀wɛ̂lii fɛ̂ɛ núu kélee dí Ɣâla fɛli kwaa kélee ma dí díyee maa waa-ŋai tɛ́ ɣelêi dífe dílii ŋwàna, kpaa máŋ dífe laa-sâa kɛ̀.

9A gɛ́ɛ máŋ fɛ̂ɛ ǹɛyâai dí dímaa ɣíri ƀaa kɛ́-maa-pere su da táre a zeɣe-ŋai nyíi-ŋai dísɔ̃ɔ fé kpanaŋ ni. Dífe díŋuŋ lâa dí gôo too dîa, kpaa máŋ kɔyɛ̂ŋ-mɛni kpanaŋɔɔ, kpaa máŋ seɣe sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ dí mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ nyíi ǹɛ́lɛɛ̂i nɛyâa mɛni ma nyíi-ŋai da díkpîŋ tòli a Ɣâla-ƀelai.

11Nɛnî à kɛ̀ sɛŋ maa kɔ̂rii, fɛ̂ɛ ɛ́ m̀ɛi sáa maa-yeŋ pere sii kélee su.

12Fa nɛ̀ɛ naa nɛnî ɛ́ sɛŋ lɛ́, kpaa máŋ wála-wala ɛ́ kɛ́ ǹyɛ̂ei sinâa mɛi. Gáa a sɛŋ ɛ́ m̀ɛi sáa.

13Kpɛ́ni fɛ̂i, dí Adaŋ kpɛ̀tɛ a maa-ŋuŋ, naa pôlu ma dí Iî kpɛtɛ.

14Ǹyaŋ Sɛ̂tɔŋ fɛ́ Adaŋ pɛlɛ ni, kɛ́lɛ, è ǹɛnîi pɛ̂lɛ, ǹɛnîi ɛ́ kɛ́ a tɔŋ-kara-nuu.

15É máŋ kɛ́ tí, à kɛ̀ nɛnî à kɛ̀ nɔ́ laa-la su, wɛli-kɛ-maa, da maa-waa-laa ɛ́ pɛ́lɛ ƀaa kɛ́-maa ma, gɛ̀ ní a pâi ƀálôi tãi a kɛ̂ lóŋ maa sɔlɔ ƀôi lai.

Temete Maa-ŋuŋ 3

Kôrai-toli-kpɔŋ ŋɔtíi-mɛi-nuui maa-mɛni

1Ǹóo-ŋai ŋí díkaa a tɔ̃yâ: À kɛ̀ núu da a ŋ̀wɛ̂lii ɛ́ kɛ́ a Kôrai-toli-kpɔŋ ŋɔtii-mɛi-nuu, gɛ̀ ní gáa tíi lɛ́lɛɛ wɛ̂lii.

2Fɛ̂ɛ Kôrai-toli-kpɔŋ ŋɔtii-mɛi-nuu ɛ́ kɛ́ a ǹúui ǹáa lɛ́lɛɛ káa m̀arâa lá, nɛnî tɔnɔ nɔ́ kɛ́ ƀo ǹyɛ̂ei, gɛ́ gbîŋ mɛi kâa, gíli ŋá ponoɔ, dûa-pere lɛ́lɛɛ, gɛ núu soŋ a ǹɛ́lɛɛ, sɛŋ-lɛ tare kɛ́ ƀo ǹyɛ̂ei.

3Vè kɛ̀ a lɔɔ-kpele-nuu, kpaa máŋ a ŋɛi-tɛ-nuu, kɛ́lɛ, ɛ́ kɛ́ a maa yeŋɔɔ. Vè kɛ̀ a laa-saa-nuu, kpaa máŋ ɛ́ kɛ́ a sɛŋ-kao wɛli-nuu.

4Fɛ̂ɛ maa-nuui ɛ́ gbîŋ pɛrɛi mu-ƀelai mɛi káa a ǹɛ́lɛɛ ɛ́ ŋɔnîa-pɛlɛɛi tɔ́ɔ a woo-mɛni da ƀaa kɛ́-maa pere sii kélee su.

5Kpɛ́ni fɛ̂i, à kɛ̀ núu a wala pɔ̂ri gbîŋ-pɛrɛi mu-ƀelai mɛi káâi a ǹɛ́lɛɛ, a pɔri Ɣâla ŋɔtóli-kpɔŋ mɛi-kaa-pere kɛ̂i leŋ?

6Maa-nuui fɛ́ kɛ̀ a ǹúui nyíi ǹíi maa-faleŋɔɔ nàa fɛ́ niî tûa ni, à wàla kɛ́ ti, gɛ̀ ní maa-nuui a pâi gbîŋ kɛ́tɛ̂i a yoŋka, ǹyaŋ gɛ̀ ní Dɛ̂ƀele a pâi ǹyée mɛi ɣálêi.

7Fɛ̂ɛ kili-ŋa-sia lɛ́lɛɛ ɛ́ kɛ́ maa-nuui ti ŋɔkɔlɛ-ma-ƀelai dîa m̀ɛni ma, à wàla kɛ́ ti ǹáa nyɔ́mɔɔ a pâi siâi ɛ́ píli Dɛ̂ƀele ŋá.

Díkɛŋ maa-mɛni

8Ǹyaŋ bere nɔ́ ƀe máŋ gáa la, fɛ̂ɛ díkɛŋ-ŋai dí dímɛi kaa, dífe kɛ̀ a ǹûai dínɛŋ káa díla feerɛ, dífe kɛ̀ a lɔɔ-kpele-ƀela, dífe kɛ̀ a sɛŋ-kao wɛli-ƀela.

9Fɛ̂ɛ dí ǹaa-lai ŋɔloo-mɛnii kélee soŋ a díkili-ŋa-siai kélee.

10Tɔɔ dí disu kɔ̂ŋ máŋ dia fúlɔi. A kɛ̀ da díkpîŋ lɛ̀ a gɛ́ɛ sɔnyɔ̂ŋ fɛ́ dîa, gɛ̀ ní da pɔ̂ri kɛ̂i a díkɛŋ-ŋa.

11Nɛyâai máŋ fɛ̂ɛ dí díkpîŋ mɛi kaa, dífe kɛ̀ a laa-kara-ƀela, kɛ́lɛ, dí kɛ́ a nuu sãa-ŋa mɛni kélee su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Díkɛŋ-ŋai fɛ̂ɛ dí nɛnî tɔnɔ-tɔnɔ kúla nɔ́, dí dínîa-pɛlɛɛi mɛi káa da dípɛrɛi mu-ƀelai a ǹɛ́lɛɛ.

13Kpɛ́ni fêi, diai da tíi kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ yɛ̂ɛ díkɛŋ-ŋai da díkpîŋ tɔ̂i lèlɛ díƀarâai sama, dí laa-la kɛ́tɛ sɔlɔ ƀô máŋ ǹaa-lai su nyíi gáa Zîsɛ Kôrai kponôi.

Kúɣâla-mɛni maa-loo-mɛnii

14Kili-kɛ-zu káa ńyêei a gɛ́ɛ ŋá pá kápɔ a maa-félaa, kɛ́lɛ, ŋ́gaa deniŋ-tɔɔ mɛni-ŋai ŋí pɔ̃yɛɛ̂i kápɔ naa a gɛ́ɛ,

15à kɛ̀ ḿba-mɛnii a tòo pôlu, ká gɔ́lɔŋ berei ka pôri tuâi la Ŋâla-pɛrɛ mu-ƀelai sama nyíi gáa a vulu-laa-Ɣalai ŋɔtóli-kpɔŋ, nyíi gáa a dɔ̃yâi soŋ-wuru da gɔ́ɔ pîlanii.

16Kwa mò a gɛ́ɛ Kúɣâla-mɛnii ŋɔloo-mɛnii kɛ́tɛ̂i a tɔ̃yâ. È gbîŋ lɛ̀ núu-kpune kɛ-pere su, Ɣâla è fâa Ŋɔmɔlêŋ ma, Ɣâla-taa kela-ŋa dí gáa, nûa dí maa-mɛni ƀò ǹɔii-ŋai su, ǹɔii-su-ƀelai dí láa la, Ɣâla é tɛ̀ la fólo-laa su.

Temete Maa-ŋuŋ 4

Pɔ̂ɔ è núu da-ni kula-mɛni ƀò naa-lai mâ nàa túɛ

1Mɔlêŋ a mò a zu ponoɔ a gɛ́ɛ tãi da káa pâi núu da-ni da pâi díyee kulâi naa-lai su dí díwoli tɔ́ɔ nuu-pɛlɛ mɔlêŋ-ŋa dîa da nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa dísɛŋ-lɛɛ,

2kiri-lɛɛ kɛ-ƀela sarâi nyíi-ŋai díkili-ŋa-siai saâi.

3Ǹûai ŋí dísɛŋ-lɛɛi su da nɛ̀ a gɛ́ɛ tûa-laa fé kɛ̀ ɣele ma, díkɛ nɛ̀ a gɛ́ɛ nûa dífe mii-sɛŋ sii da-ni mii, nyíi-ŋai Ɣâla e díkpɛ̂tɛ a gɛ́ɛ diai laa-la káa díyêei dí ƀo a dɔ̃yâi kɔ́lɔŋɔ̂i dí zɔlɔ ƀó a sɛɣɛi-féi.

4Kpɛ́ni fêi, sɛŋ kélee Ɣâla è gbɛ̀tɛi, ǹɛ́lɛɛ̂i. Kúfe kúyee kùla Ɣâla kpɛtɛ-sɛŋ da kélee mu a kɛ̀ kú zɔlɔ ƀô a sɛɣɛi-féi.

5Kpɛ́ni fêi, maa waai a Ɣâla ŋɔwooi da Ɣâla fɛliɛ.

Zîsɛ Kôrai ŋɔtíi kɛ́-nuu lɛ́lɛɛi

6À kɛ̀ yà mɛni-ŋai ŋí pû kúƀarâai ŋɛ́i, gɛ̀ ní ya pâi kɛ̂i a Zîsɛ Kôrai ŋɔtii-kɛ-nuu lɛ́lɛɛ, gɛ̀ ní ǹaa-lai maa-wooi a pâi kɛ̂i a íkɔnɔŋ da zɛŋ-lɛɛ lɛ́lɛɛi í pîlaŋɔɔi bôlui.

7Ífe íwoli tɔ̀ɔ ƀoo-lɛɛ-mɛni pɔlɔ-ŋa dia. Dímaa fé waa ni. Íkpîŋ mɛi káa Ɣâla-mɛni su.

8Kpɛ́ni fêi, berei núu kpono mɛi-kaa lɛ́lɛɛ̂i lai, bere nɔ́ ƀe Ɣâla-mɛni lɛ́lɛɛ̂i la pere sii kélee su máŋ, kpɛ́ni fêi, a kono-tèe kɛ̀ vulu-laai ŋí mɛni ma da vulu-laai pâi pâi máŋ.

9Mɛnii ŋí kaa a tɔ̃yâ, maa nɛ̃ɛ a gɛ́ɛ fɛ̂ɛ kú kúyee sée mu kpɔ́ a gbanaŋɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Nyíŋi mɛni ma kúkaa tíi kɛ̂i kúkɛ kɔ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ, kpɛ́ni fêi, kwa kúkili-kɛ-zui pu gɛ-ɣele-ma Ɣalai ma, nyíi gáa a núu kélee Ɓalo-nuui, é tela kɛ́ kpɔ́ a diai laa-la káa díyêei.

11Mɛni-ŋai ŋí ɓó í dílɛ.

12Ífe ǹɛɛ naa núu da fé ŋɛi naɣîŋ ímɛi a gɛ́ɛ íkaa a lôloŋ, kɛ́lɛ, naa-la-ɓelai lɛ́ a mɛni-kɔɔŋ-maa ílono-woo su, ítûa-pere su, wɛli-kɛ-maa su, laa-la su, da maa-waa-laa.

13Ŋâla-kɔlɔi lóno kpɔŋ su, í Ɣâla-woo ɓó, í sɛŋ lɛ́ é lɛ́ɛ la zu ŋá pá.

14Tíi kɛ́ a zama-sɛŋ gáa íyeêi, nyíi dí dɛ̀ɛ ípɔ ímaa-mɛni-ɓoɔ nàa tuɛ sarâi tãi ǹúu-pɔlɔ-ŋai dí díyee pɛ̀lɛ la yâi.

15Mɛni-ŋai ŋí maa kɔ́ri, í íkpîŋ tɛɛ dípɔ a gɛ́ɛ núu kélee dí gáa berei íkaa liî la tuɛ-perei.

16Íkpîŋ mɛi káa da ísɛŋ lɛɛi; nyíti é kɛ́ a íkɛ-mɛni, kpɛ́ni fêi, yà gɛ̀ ti, gɛ̀ ní ya pâi íkpîŋ ɓálôi da íwoo mɛni-ɓela.

Temete Maa-ŋuŋ 5

Berei núu a pɔ̂ri tûai la a m̀arâai

1Surɔ̂ŋ nyíi ŋɔpɔlɔ-pɔlɔ-laa tɛɛ̂i yâi, ífe lòno ma, kɛ́lɛ, ǹia-woo ɓó yɛ̂ɛ ínâŋ. Zinâai nyíi-ŋai ípɔlɔ-pɔlɔ-laa tɛɛ̂i dîai, tûa a dia yɛ̂ɛ ílêɣe-ni.

2Ǹɛyâai nyíi-ŋai dípɔlɔ-pɔlɔ-laa tɛɛ̂i yâi, tûa a dia yɛ̂ɛ ílee-ni. Ǹɛyâai nyíi-ŋai ípɔlɔ-pɔlɔ-laa tɛɛ̂i dîai, í tûa a dia yɛ̂ɛ ísaaɓɔlɔ-ni maa-waa-laa kélee su.

3Ɓâa kɛ́ bɔɔ-nɛyaa dîa nyíi-ŋai díkaa a pɔɔ-nɛyaa kpîŋ-ŋa.

4À kɛ̀ pɔɔ-nɛnî ǹônii da kɛ̀ ma, kpaa máŋ ǹônii-lonii, tɔɔ fulɔi dí m̀aa kɔ́ri berei da pɔ̂ri ɓaa kɛ́-maa tɛɛ̂i la dínûai pɔ dí díkpâi da kula. Kpɛ́ni fêi, nyíŋi káa a Ɣâla lii-laa mɛni.

5Ǹɛnîi nyíi gáa a pɔɔ-nɛnî kpîŋ, nyíi a lɛɛ ǹyaa tɔnɔi, a ŋɔkili-kɛ-zui kélee pu Ɣâla ma mare-kɛɛ su da Ɣala-fɛliɛ a kpini da folo;

6kɛ́lɛ, pɔɔ-nɛnii nyíi bîlaŋɔɔi nɔ́ gbîŋ líi láa mɛni pôlui, zaâi berei máŋ gáa la ɣele mai.

7Nyíŋi ɓó, a gɛ́ɛ dílaa lɛ́lɛɛ é kɛ́ díɓarâai lá.

8Ǹúui va kpɔŋ-mâa tɛ̀ɛ ŋɔnûai pɔi, é tela kɛ́ a ŋɔnuu-suui suu-ɓelai, gɛ̀ ní maa-nuui ti a ǹaa-lai maa-sia too, ǹyaŋ maa-nuui káa a ǹúui ǹyɔ́mɔɔ é tɛ́ɛ máŋ ǹúui ma laa-la fé ǹyêei.

9Bɔɔ-nɛnii nyíi ŋɔkóraŋ fé sere ni kóraŋ buu-lɔ́ɔlu mɛi da sui, dífe ǹáa siɣe kɔlɔ ma a pɔɔ-nɛni, kpaa máŋ nyíi a surɔ̂ŋ kula a tɛɛ tɔnɔ mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Bɔɔ-nɛnii nyíi da ǹáa pɔ̃yɛ kɔlɔ ma a pɔɔ-nɛnii, fɛ̂ɛ nûa dí ŋɔtíi lɛ́lɛɛi m̀aa sêre-faa ké. Fɛ̂ɛ é ké a ǹúui a nîa-pɛlɛɛ kula zu, gɛ nûa soŋ a ǹɛ́lɛɛ, gɛ Ŋâla-Ɓelai kɔ́ɔ maa waa, gɛ mɛni-kpɔ̂lu káa Ɓelai kùla mɛni-kpɔ̂lu su, gɛ gbîŋ pu tíi lɛ́lɛɛ kɛ́ɛ su pere sii kélee sui.

11Kɛ́lɛ, bɔɔ-nɛnii nyíi gáa niî a nɛni-kpelai, ífe ǹáa pû kɔlɔ ma a pɔɔ-nɛni. Kpɛ́ni fêi, tãi ǹíi a kɛ̂tɛ la Kôrai mai, surɔ̂ŋ kula wɛli a zòŋ,

12ǹyaŋ gɛ̀ ní a tɔŋ-kpɛ-maa pû ŋ̀ûa, kpɛ́ni fêi, a ŋɔlaa-lai maa-ŋuŋ kara.

13Nyíti pôlu ma da nyɛ̃ŋ-nyɛ̃ŋ maa kɔ́ri, díkɛ sìa-sia pɛ́rɛ kélee lá, dífa nyɛ̃ŋ-nyɛ̃ŋ maa kɔ̂ri nɔ́, kɛ́lɛ, da laa Ɓô kɛ̀ díla fa sêe. M̀ɛnii vé a díƁo-mɛnii, nya Ɓe da mò.

14Mɛni ma ŋa ŋ̀wɛ̂lii a gɛ́ɛ bɔɔ-nɛyaa nyíi-ŋai díkaa a nɛnî kpela-ŋai dí surɔ̂ŋ kula, dí nîa-pɛlɛɛ sɔlɔ Ɓo, dí díkpîŋ pɛrɛ-ŋai mɛi káa, dífe tãi tɛɛ kúkpɔara-nuui pɔ a gɛ́ɛ é lóno nyɔ́mɔɔ kɛ́ é pîlaŋ kûa.

15Kpɛ́ni fêi, nûa da-ni da nâa pîlaŋ Sêtɔŋ pôlu.

16À kɛ̀ nɛnîi nyíi laa-la káa ǹyêei ŋɔnûai samai, nyíi-ŋai díkaa a pɔɔ-nɛyaai, tɔɔ é kpɔŋ-mâa tɛɛ dípɔ. Vé ŋɔkáayɔɔi nyii gáa a pɔɔ-nɛnii mɛi káa mɛni kɛ̀ a Kôrai-toli-kpɔŋ ŋɔtíi. Kɛ́lɛ, gáa a sɛŋ a gɛ́ɛ Kôrai-toli-kpɔŋ é kpɔŋ diai dîa díkaa a pɔɔ-nɛyaa kpîŋ-ŋai.

17Ǹúu-pɔlɔ-ŋai nyíi-ŋai díkaa a nuu-tuɛ-Ɓela lɛ́lɛɛ-ŋai, maa nɛ̃ɛ̂i a gɛ́ɛ Ɓaa kɛ́-maa támaa é lí dípɔ, é tela kɛ́ kpɔ́ a diai dítii Ɓa Ɣâla-woo-Ɓoɔɔ da sɛŋ-lɛɛi.

18Kpɛ́ni fêi, Ŋâla-kɔlɔi a mò, nyɛɛi, “Ífe niŋa-sirɛi lá ɣiri tãi gáa mɔlɔŋ táŋ-nîi lai,” ǹyaŋ, “Maa nɛ̃ɛ̂i dii-kɛ-nuui é ŋɔfela-féi sɔlɔ Ɓo.”

19À kɛ̀ núu da a mɛni Ɓo a núu pɔlɔ láa ífe fàa ma, fɛ̂ɛ sere feerɛ kpaa saaƁa é fáa ma.

20À kɛ̀ a diai díkaa ŋ̀wɛ̂lii dí kɛ́ nɔ́ sɔnyɔ̂ŋ sui, lóno dîa ǹúui kélee ŋɛi a gɛ́ɛ ǹúu kpeli-ŋai dí yao.

21Ŋa môi yâ Ɣâla ŋɛ́i da Zîsɛ Kôrai é pɛ́lɛ Ŋ̀âla-taa kela-ŋai dîa Ɣâla è dílè a gɛ́ɛ í dɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa ífe niî mɛni ŋá tèe fɛ̂ɛ í maa-mɛnii su káa, ífe núu su ɣɛ̀ɛ.

22Ífe íyee pɛ̀lɛ núu ma a maa félaa, kpaa máŋ ífe íkpîŋ pu núu da kpɛni ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su. Ítûa-perei é kɛ́ nɔ́ a maa waa.

23Ífe ŋɔ́nɔ yá kpɛni kpele nɔ́, kɛ́lɛ ŋwã̂ai-loŋ kpele íkôi mɛni ma da ísɛŋ-soliimaa nyíi-ŋai da íkɛ̀ a tãi kéleei.

24Núu da-ni dísɔnyɔ̂ŋ su ponoɔ̂i nûa ŋɛi, nyíi a lî a dîa mɛni-ŋa-teɛɛi sui, kɛ́lɛ, núu da-ni díwɔ-sɔnyɔ̂ŋ ŋɔsu-ponoi a pâ tãi ma.

25Mɛni ma mɛni lɛ́lɛɛ-kɛɛ su ponoɔ̂i nûa ŋɛi. A kɛ̀ à wàla kɛ́ máŋ a zu ponoɔɔ vé pâi lɛɛ̂i loo-pere su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Temete Maa-ŋuŋ 6

1Diai kélee díkaa luɛ-laa sui, tɔɔ dí dímɛi-ƀelai káa a ǹûai maa nɛ̃ɛ̂i a gɛ́ɛ dí ƀaa ké-maa kélee é lí dípɔ a gɛ́ɛ Ɣâla láai da zɛŋ-lɛɛi dífe kàra.

2Luɛ-ŋa dífe ƀâa kula dímɛi-ƀelai dîa nyíi-ŋai díkaa a laa-la-ƀelai, kpɛ́ni fêi, díkaa a díƀarâa. Ǹɛ́lɛɛ̂i dí tíi ké dîɛ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ, kpɛ́ni fêi, diai da mɛni lɛ́lɛɛ kùla dítii sui, díkaa a laa-la-ƀela da wɛli-kɛ-maa-ƀela.

Lɛ́ɛ Ɣâla-mɛni lɛ́ɛ da tɔ̃yâ tɔɔ-laa

Díi-ŋai ŋí lɛ́ dîa í dília-woo ƀo díkɛ-mɛni ma.

3À kɛ̀ núu da ŋɔsɛŋ-lɛɛi à kɛ̀ a da kpɛni, nyíi da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔtɔ̃yâ-wooi dífe nɛ̃ɛ ni é pɛ́lɛ zɛŋ-lɛɛi ma nyíi gáa Ɣâla mɛni-kɛɛ ŋɔperei mai,

4gɛ̀ ní maa-nuui líi kɛ́tɛ̂i. Vé mɛni da kɔ́lɔŋ. A kili-ŋa-sia nyɔ́mɔɔ wɛ̂lii mare-kɛɛ mɛni ma da wóo da-ni maa sia-toɔɔ nyíi-ŋai da pâ a tólo, laa-saa, laa-kara, da núu maa kili-ŋa-sia nyɔ́mɔɔ.

5Díkɛ sîa too ǹûai sama nyíi-ŋai díkili káa kpɛni-kpɛni, dɔ̃yâi fé díyêei. Ǹûai ŋí da gàa a gɛ́ɛ Ɣâla mɛni kɛ́ɛ káa a sɛŋ sɔlɔ ƀoɔɔ maa-pere.

6É máŋ ké ti Ɣâla mɛni kɛ́ɛ a lii-laa káa a sɛŋ sɔlɔ ƀoɔɔ kɛ́tɛ.

7Kpɛ́ni fêi, kúfe pá ní a sɛŋ da ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su, ǹyaŋ (gáa a tɔ̃yâ) kúfa pɔ̂ri sɛŋ da kulâi ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su kú lí la.

8Kɛ́lɛ, à kɛ̀ mii-sɛŋ káa kúyêei da seɣe kúlii a pâi lâai.

9Kɛ́lɛ, diai da tɔɔ-laa wɛ́li kɛ̀i, da pîli yee laa-maa su, díkɛ pîli ƀáre ŋá, díkɛ pîli ƀoo mɛni-wɛliɛ támaa su da sɛŋ soli maa-mɛni nyíi-ŋai da núu su kàrai.

10Kpɛ́ni fêi, sɛŋ-kao wɛ́liɛɛ káa a sɔnyɔ̂ŋ sii kélee same. Zɛŋ wɛli sii ŋí ƀa gɛ́ núu da-ni da kúla naa-lai ma, maloŋ-mɛni támaa a dílii láa fɛ́ɛ.

Ǹaa-lai maa-namu lɛ́lɛɛi

11Kɛ́lɛ, à kɛ̀ a yái íkaa a Ɣâla ŋɔnúui, tée nyíŋi kélee ma. Kɔ́ a gɛ́ɛ í ké a tɔ̃yâ-nuu, í ké a Ɣâla-mɛni ké-nuu, laa-la é ké íyeêi, wɛli-kɛ-maa, fɔlɔ-fɔlɔ, da sɔŋ lɛlɛ laa.

12Namu lɛ́lɛɛ kɔ́ ǹaa-lai mɛni ma. Ǹ̀wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laai sóŋ a gbanaŋɔɔ nyíi Ɣâla è ítòli ma tãi í ílaa-lai maa-mɛni ƀò la a ǹɛ́lɛɛ sere támaa ŋɛi.

13-14Ŋa m̀ôi yâ Ɣâla ŋɛi nyíi a fulu-laa tɛ̀ɛ sɛŋ kélee pɔi, da Zîsɛ Kôrai nyíi ŋɔsêre faa kɛ́ɛ su, è ŋɔlaa-lai maa-mɛni ƀò a ǹɛ́lɛɛ Pɔ̃ŋtiɛ Pâle ŋɛi, a gɛ́ɛ í dɔ̂ŋ mɛi káa ífe pɔ́ɔ kɛ̀ ma. Gɛ́ é ké a maa waa nûa ŋɛ́i é lɛ́ɛ la zu Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai é pá.

15Ɣâla, nyíi lûwa káa mai, a pâi Zîsɛ Kôrai pá mɛni ƀôi a tãi lɛ́lɛɛi. Ǹ̀ɔ̂lai ŋí nɔ́ ƀé gáa a sɛŋ kélee Mɛi-nuu, gɛ ƀo a kâloŋ-ŋa kélee Mɛi-kaloŋ. Gáa a nuu-namu kélee Mɛi-nuu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Ɣâla ǹyaa tɔnɔ nɔ́ ƀe va sâa, gáa gwaa-ponɔɔi su, nyíi núu fa lɛ̂ɣɛ gɔlɛi. Núu da
fé niî Ɣâla káa ní, kpaa máŋ núu da fa pɔ̂ri gâai. Ƀaa-kɛ-maa é lí bɔ é kɛ́ sɛŋ kélee
mɛi wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. É kɛ́ ti.

17À kɛ̀ a ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su tɔɔ-ƀelai, m̀ó dîa a gɛ́ɛ dífe yoŋka tèe, kpaa máŋ dífe díkili-
kɛ-zui pu tɔɔ-sãa dîa, nyíi-ŋai núu fa gíli pu dîai, kɛ́lɛ, dí díkili-kɛ-zui pú Ɣâla ma
nyíi a sɛŋ kélee tɛ̀ɛ kúpɔ a zu-kɛtɛ a gɛ́ɛ kú kúnîa kɛ́ a diai.

18Fɛ̂ɛ dí mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́, dí kɛ́ a tɔɔ-ƀela tua-pere lɛ́lɛɛ su, díyee é kɛ́ a voaŋɔɔ dîa
sɛŋ kɔlɛɛ su.

19Dà gɛ̀ ti, gɛ̀ ní díkaa díkpîŋ kpɛtɛ̂i tínaa tuɛ-pere mɛni ma a gɛ́ɛ dí vulu-laai
sóŋ a gbanaŋɔɔ nyíi gáa a fulu-laa kpíŋ.

Pɔ̂ɔ è mɛnii gbɛɛ ŋái ƀò Temete ma

20Óo Temete, zɛŋ dí nɛ̀ɛ íyeêi, m̀ɛi káa. Ƀoo-lono nyíi maa fé waa ni, íkɛ̂i kôyaa
ma, da sîa-mɛnii nyíi da dòli a táre lɛ́ɛ-perei sui,

21kpɛ́ni fêi, núu da-ni dí dáre sii ŋí siɣe a tɔ̃yâ, ǹyaŋ da fɛɣɛ ǹaa-lai mu. Ƀɛlɛ-sêe
é kɛ́ kâa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Temete Veerɛi

Temete Veerɛi 1

1Ńyãa Pɔ̂ɔ, ŋ́gaa a Zîsɛ Kôrai pôlu-nuui da. Ɣâla è ńzìɣe zu é ŋ́gɛ a zia-ƀelai da a gɛ́ɛ ŋá vúlu-laa kono-teei è gɛ̀ Zîsɛ Kôrai sarâi maa mɛni ƀó nûa dîa. È vúlu-laa kono-teei maa mɛni ŋá lɛ̀ nyíi è gɛ̀ Zîsɛ Kôrai sarâi.

2Temete, nyíi gáa a ŋáwɛli-kɛ-maa-loŋ: Ƀɛlɛ-sêe, maloŋ-kaa, da lii-sêe dí kúla Kúnâŋ Ɣâla yêei da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai dí pá ípɔ.

Lii-kpele m̀aa sêre-faa-kɛɛ

3Tãi ímaa-mɛni a tôo la ŋ́gili ŋá a tãi kélee Ŋáɣâla-fɛliɛ sui, ŋa Ɣâla sɛɣɛi fé nyíi ŋa tíi kɛ̀ mì a kíli maa waa lɛ́lɛɛ yɛ̂ɛ berei ńâŋ-ni dí gɛ̀ lai.

4Íŋɛi-yai maa-mɛni à tòo ŋ́gili ŋa, ŋa ŋ̀wɛli a kpini da folo a gɛ́ɛ ŋá íkaa a gɛ́ɛ ńaa é fɛ́ɛ a lii-nɛ̃ɛ.

5Ítɔ̃yâ laa-lai maa-mɛni káa ŋ́gili ŋá, ǹaa-lai nyíi kɛ̀ ílee ŋɔlee Loe kponôi a maa-ŋuŋ da ílee Yune. Tãi ŋí su ńaâi la a gɛ́ɛ gáa íkponôi.

6Nyíŋi mɛni ma ŋa íkili ŋa ponôi a gɛ́ɛ í Ɣâla ŋɔsama-sɛŋ ŋɛ́i lá ƀó nyíi gáa íkponôi ǹyee-pɛlɛɛ-maai sarâi.

7Kpɛ́ni fêi, Ɣâla fé yao-mɔlêŋ tɛɛ ni kúpɔ, kɛ́lɛ, è wála-wala mɔlêŋ tɛ̀ɛ kúpɔ, wɛli-kɛ-maa mɔlêŋ, da kíli-ŋa-pono mɔlêŋ.

8Ífe ŋumɛ a Kúnuu-namui m̀aa sêre-faa kɛ́ɛ, kpaa máŋ ífe ŋumɛ ḿâ, ńyãai ŋ́gaa a ŋɔkpini-pɛrɛi mui, kɛ́lɛ, m̀ɛni-solii íwɔ̂i káa Duŋ Lɛ́lɛɛi mɛni ma Ɣâla ŋɔwála-wala-laai su,

9nyíi kúƀàlo é kútoli a tóli maa waai. Ve gɛ̀ ní a kútii ŋɔwala-walai, kɛ́lɛ, è gɛ̀ a gbîŋ-nia-mɛni ŋɔwála-walai da m̀ɛlɛ-seei nyíi è dɛ̀ɛ kúpɔ Zîsɛ Kôrai kponôi a tãi su kôyaai.

10A nâa ńɛ Kúƀalo-nuui Zîsɛ Kôrai ŋɔpâi sarâi nyíi saa kpera é pá a wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa fíeŋ ŋá Duŋ Lɛ́lɛɛi sarâi.

11Dí ńɛ̀ a Ɣâla-woo ƀo-nuu, sia-nuu, da sɛŋ-lɛ-nuu Duŋ Lɛ́lɛɛi ŋí mɛni ma.

12Mɛni ma ŋa mɛni-soli kaai yɛ̂ɛ berei ŋá gâai lai. Ínɛlɛ, ŋumɛ fé mâ, kpɛ́ni fêi, ŋa ǹúui kɔ́lɔŋ ńaâi lai. Náâi la a gɛ́ɛ pɔ̂ri káa mì a gɛ́ɛ zɛŋ è nɛ̀ɛ ńyêei é mɛi káa é lɛ́ɛ la zu Ŋelei ti é seri.

13Dɔ̃yâ-wooi maa-perei mɛi káa nyíi í mɛ̀ni ǹái. Dɔ̃yâ-wooi káa ǹaa-lai su da ŋwɛli-kɛ-maai nyíi-ŋai díkaa Zîsɛ Kôrai kponôi.

14Dɔ̃yâi dí nɛ̀ɛ íyeêi mɛi káa M̀ɔlêŋ Maa Waai sarâi nyíi gáa kúkponôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Í gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ diai kélee díkaa Eesiai, dí dípôlu tɔ̀ɔ ḿâ, maa-ƀelai da-ni ƀa Fezilɔ da Ɛɛmɔzinii.

16Kúnuu-namui é maloŋ-kaa tɛɛ Onesifɔlɔ ŋɔpɛ́rɛi mu-ƀelai pɔ́, kpɛ́ni fêi, è ńzòŋ a ǹélɛɛ a tãi támaa. Ŋáyɔlɔi maa-ŋumɛ fé ké ni mâ.

17Kɛ́lɛ, tãi è seri la Luŋ, è ŋ́gɔ̀ri kpɔ́ a gbanaŋɔɔ é ŋ́gaa.

18Kúnuu-namui é gɛ́ a gɛ́ɛ Onesifɔlɔ é maloŋ-kaa sɔlɔ ƀo ǹyêei a Ŋelei ti yêɛ berei í gɔlɔŋ è díi kélee kɛ̀ la a ǹélɛɛ mɛ́ni ma Ɛfesɛi.

Temete Veerɛi 2

Zîsɛ Kôrai ŋɔkɔ-kuluƀa lɛ́lɛɛi

1Gɛ̀ ní ńoŋ, íkponôi é kpanaŋ m̀ɛlɛ-sêei su gáa Zîsɛ Kôrai kponôi,

2da nyíi í mɛ̀ni é kúla ńa sere támaa ŋɛ́i, ǹɛɛ ǹúu sa̋a-ŋai yêei nyíi-ŋai da pɔ̂ri máŋ ǹɛ̂i nûa dîai.

3Mɛni-solîi íwɔ̂i káa yêɛ Zîsɛ Kôrai kɔkuluƀa lɛ́lɛɛi.

4Kɔkuluƀai gáa ŋɔtíi mai, va ǹyée píli mɛni da kpɛni su, kpɛ́ni fêi, gáa a sɛŋ fɛ̂ɛ a ǹúui líi láa nyíi ǹáa siɣei.

5Nûa da kɛ̀ pêle kɛ̂i a sɛŋ fɛ̂ɛ ǹúui dɔnɔ yée é tɛ́ɛ m̀arâai dîa, ǹúui ŋ̀wɛ̂lii ǹyée é tɛ́ɛ m̀arâai dîai ǹyée fa tɛ́ɛ dîa fɛ̂ɛ é pêle ké yɛ̂ɛ berei bêlei ŋɔtɔ̂ŋ káa lai.

6Ǹyaŋ kpâlaŋ ŋá-tii kpanaŋɔɔ-kɛ-nuu ƀe maa-nɛ̃ɛi é zí-sɛŋ m̀á maa-ŋuŋ sɔlɔ ƀo.

7Íkili ŋá sia mɛni-ŋai ŋí dîa ŋa m̀ôi, kpɛ́ni fêi, Kúnuu-namui a pâi kili-ŋa-pono tɛɛ̂i ípɔ mɛni kélee su.

8Zîsɛ Kôrai maa-mɛni é lɛ́ɛ íkili ŋá nyíi kùla Deeƀé ŋɔsuui su é mu siɣe saa yêei, yɛ̂ɛ berei ŋá mò la ŋátuŋ lɛ́lɛɛ ƀoɔi sui.

9Duŋ Lɛ́lɛɛi nyíi ŋ́gaa maa mɛni-soli káâi kpini-pɛrɛ mu yɛ̂ɛ mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ-nuui. Kɛ́lɛ, Ɣâla ŋɔwóoi fé kpini-pɛrɛ mu.

10Mɛni ma ŋa mɛni-soli káâi diai mɛni ma Ɣâla è dílèi, a gɛ́ɛ dîa máŋ dí malo-laai sɔlɔ ƀo da ŋwɔlɔ-wɔlɔ folo-laai, nyíi-ŋai da pâ Zîsɛ Kôrai sarâi.

11 Ǹóo-ŋai ŋí díkaa a tɔ̃yâ: À kɛ̀ kwa dîa-ni ku sàa, gɛ̀ ní kwa dîa-ni kwa pâi máŋ kɛ̂i ɣele ma;

12À kɛ̀ kwà mɛni-soli kàa, kwa dîa-ni kwa pâi máŋ kɛ̂i a núu-mɛi-ƀela; à kɛ̀ kwa m̀aa-sia tòo, gɛ̀ ní ǹyaa máŋ a pâi kúmaa-sia toôi.

13À kɛ̀ kwà wàla kɛ́ a kusa̋a m̀ɛni ma, gáa a núu sa̋a, kpɛ́ni fêi, va pɔ̂ri ǹyaa kpíŋ maa-sia toôi.

Díi-kɛ-nuui Ɣâla è fàa maa-mɛni mai

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Mɛni-ŋai ŋí tóo ǹûai kíli ŋá. Mó dîa Kúnuu-namui ŋɛi a gɛ́ɛ dífe díyee pu wóo da-ni maa-sia-tɔɔɔ su, nyíi va pâ núu pɔ a mɛnii ǹɛ́lɛɛ̂i. Diai da díwoli tɔ̀ɔ mɛni-ŋai ŋí dîai dílaa-lai su a kara.

15Kɔ́ a gbanaŋɔɔ í íkpîŋ tɛɛ Ɣâla pɔ yɛ̂ɛ ǹúui ǹyaa Ɣâla è fàa maa-mɛni mai, yɛ̂ɛ tii-kɛ-nuu nyíi ŋumɛ fé ŋ̀ɛi, kɛ́lɛ, è dɔ̃yâ-wooi soŋ-pere kɔ́lɔŋ a ǹɛ́lɛɛi.

16Ífe íyee píli moo-lono kɛɛ-ŋai ti su nyíi-ŋai dímaa fé waa ni, kpɛ́ni fêi, a pâi nûa kɛ̂i dí dípôlu tɔɔ Ɣâla mɛni kɛ́ɛ ma a gbanaŋɔɔ.

17Dí lóno-woo a duɛ-pere mii yɛ̂ɛ ƀɛrɛ-pala kɛ́tɛ. Maa-ƀelai ŋí da ƀa Ɛmɛneiyɔ da Failiitɔ,

18nyíi-ŋai da pɔara dɔ̃yâi ma, da m̀ó a gɛ́ɛ mu-siɣe saa-yeei maa-mɛni a wɔ́lɔ tɛɛ̂i. Díkaa núu da-ni dílaa-lai karâi.

19Kɛ́lɛ, Ɣâla ŋɔmɛni kɔ́ɔ pîlaŋɔɔi káa tɔ̂ɔni a gbanaŋɔɔ ŋ̀óo-ŋai ŋí pɔ̃yɛɛ ma: “Kúnuu-namui e dîai kɔ́lɔŋ díkaa a bɔ́ɔi.” “Tɔɔ dîai kélee da Kúnuu-namui láa tòlii dí disu kula ŋwana-lɔɔ ma.”

20Zɛŋ-folo-ŋai díkaa pɛ́rɛ kɛ́tɛ mui, gélee nɔ́ fé gbɛtɛ̂i a gôo da káne. Da-ni kpɛtɛ̂i máŋ a wuru da pɔrɔ. Da-ni díkaa mɛni kpanaŋ mɛni ma, da-ni dí ƀo mɛni fii-kpɛɛ mɛni ma.

21À kɛ̀ núu a gbîŋ maa waa e gbîŋ kula mɛni fii-kpɛɛ-ŋai ŋí dîa, gɛ̀ ní maa-nuui a pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ zɛŋ-foloi gáa mɛni kpanaŋ mɛni mai. Maa-nuui a pâi kɛ̂i a maa waa, gɛ ƀo a tii-kɛ-nuu lɛ́lɛɛ bɛ́rɛ-mɛi-nuui mɛni ma, gbîŋ kpɛtɛɛ tíi lɛ́lɛɛ kélee kɛ-mɛni ma.

22Mɛni ma dîai da Kúnuu-namui láa tòli é kúla líi maa waa sui, ka dîa-ni ka kasu kula tua-pere-nyɔŋ maa-sɛŋ wɛliɛ ma nyíi gáa ǹúu-tɔɔ-ŋai yêei, ká tɔ̃yâ laa-la kɔ́ri, laa-la, wɛli-kɛ-maa, da lii-sêe.

23Ífe íyee pìli ƀoo-mɛni-ŋa su da mɛni-folo-ŋa maa-sia tɔɔɔ; í gɔ́lɔŋ a gɛ́ɛ da pâ a laa-saa.

24M̀aa fé nɛ̃ɛ ní a gɛ́ɛ Kúnuu-namui yée-mu-nuui é kɛ́ a laa-sâa-nuu, kɛ́lɛ, fɛ̃ɛ é kɛ́ a sɔŋ-lɛ̂lɛ-nuu núu kélee mɛni ma, gɛ́ ƀò a sɛŋ-lɛ́-nuu lɛ́lɛɛ, lii-kpêle kɛ́ ƀò ǹyêei.

25Diai da tɔ̂ɔ Kúnuu-namui ŋɔtíi-kɛ-nuui ŋɔsɛŋ-lɛ́ɛi mai, fɛ̃ɛ é dítenin tɔ́ɔ woo-lɛlɛ ǹá su. Tãi da Ɣâla a pâi dílɛɛ̂i naa dí dílii pene dí dɔ̃yâi kɔ́lɔŋ,

26a gɛ́ɛ dí kula Dɛ̂ƀele ŋɔƀárei ŋá tãi Ɣâla a dítoli la a gɛ́ɛ dí ǹîa mɛnii kɛi.

Temete Veerɛi 3

Núu-kpune tûa-pere a ŋ̀elei kpɛɛ ŋa-tãi

1Kɛ́lɛ, táre nyíŋi su a gɛ́ɛ mɛni-kpɔlu ŋɔtãi a pâi pâi a ŋele-ŋai gbɛɛ ŋái.

© 2014 Bible Society in Liberia.

2Kpɛ́ni fêi, nûa da pâi kɛ̂i a díkpîŋ-wɛli-ƀela, dí ƀo a sɛŋ-kao wɛli-ƀela, su-mɛni kɛtɛ-ƀela, yoŋka-ƀela, woo-nyɔŋ-ǹá-ƀela, ǹûai dífa díkaa-ƀela wóo mɛnii, ǹûai dífa mɛni lɛ́lɛɛ maa-sɛɣɛi-féi kɛ̀i, da ǹûai dímaa fé waa níi.

3Da pâi kɛ̂i a ŋɛi-kpala-ƀela, ǹûai dífe lii-sêe wɛli níi díloai da díƀarâai, laa-kara-ƀela, ǹûai dífa díkpîŋ mɛi kâai, ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀela, mɛni lɛ́lɛɛ kpɔara-ƀela.

4Da pâi a ǹûai da kûla díƀarâa pôlui, ǹûai dífa kpáaŋ núu da kélee mɛni mai, ǹûai su mɛni-kɛtɛ a dílaa fɛ́ɛi, da ǹûai dínîa kɛ́ɛ wɛ́li-káa dîa é tɛ́ɛ la Ɣâla-wɛliɛ mai.

5Ɣâla mɛni sii da káa díyêei, kɛ́lɛ, díkɛ maa wála-walai maa sîa tòo. Ífe íyee pu ǹúu sii kɛɛ-ŋai tí maa-mɛni su.

6Kpɛ́ni fêi, maa-ƀelai da-ni ƀa nyíi-ŋai da lɔ̂ pɛ́rɛ-ŋa mu, díkɛ nɛnî-ŋa líi pene nyíi-ŋai difii kpɛɛ̂i dímɔlêŋ sui, nɛnî-ŋai ŋí dísɔnyɔ̂ŋ maa-mɛni a dílii sɛ̀lɛŋ, mɛni sii nyɔ́mɔɔ-ŋa wɛliɛ kɛ́ díkùla bere sɑ̃́ai ma.

7Nɛyaai ŋí da díwoli tɔ̀ɔ núu sii kélee ma, ǹyaŋ dífa wɔ́lɔ dɔ̃yâi maa-tare kàa.

8Yɛ̂ɛ berei Zɛne da Zɛŋƀilii dí tɔ̀ɔ la Mose mai, bere nɔ́ ƀe máŋ ǹûai ŋí da tɔ̂ɔ la dɔ̃yâi ma. Díkaa a ǹûai díkili-ŋa-siai su karâi, wôya laa-la kɛ́ ƀo díyêei.

9Kɛ́lɛ, dífe pâi lîi kwaa kôyaa ma, kpɛ́ni fêi, nûa da pâi díƀoo mɛni-ŋai kélee naa káâi a zu ponoɔ, yɛ̂ɛ berei è kɛ̀ la a ǹúu féerɛi ti.

10Kɛ́lɛ, ya ŋásɛŋ-lɛɛi káa, ya ńdûa-perei káa, m̀ɛnii ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá gɛ́ ŋ̀ɛ́niɛi sui, ŋálaa-lai, ŋálii-kpelei, ŋáwɛli-kɛ-maai, ŋáfɔrɔ-fɔrɔi,

11ḿaa-kpɔarai, ŋámɛni-soli-kaai, m̀ɛnii kɛ̀ a ńyãa Ɛŋtiɔ da Akonia é pɛ́lɛ Lesitɔra mai, berei nûa dí ḿɔ̃lɛ lai; é máŋ kɛ́ ti, Kúnuu-namui è ŋ̀gula nyíŋi kélee su.

12Tɔ̃yâ ma ǹúui kélee a gbɛ̀tɛ gíli ŋá a gɛ́ɛ é Ɣâla-tua kɛ́ Zîsɛ Kôrai kponôi da pâi gbɔarai.

13Ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀela da wôya-ƀela da pâi kɛ̂i nɔ́ a núu nyɔ́mɔɔ-ŋa a tãi kélee, núu-pɛlɛ-ƀela díyaŋ, núu kɛ́ dípɛlɛ.

14Kɛ́lɛ, à kɛ̀ a yá, m̀ɛnii ya maa-kɔrii, láa kpɔ́ la a gbanaŋɔɔ, é kɛ́ nɔ́ íyeêi. Í ǹúui kɔ́lɔŋ í maa kɔ̂ri ǹyêei

15da berei é síɣe ílołoŋ tãi ma ya gɔlɔ-pɔ̃yɛ maa-waa-ŋai kɔ́lɔŋ la, nyíi-ŋai da pɔ̂ri ítenîŋ tɔ̂i íƀalo-laai mɛni ma laa-la sarâi Zîsɛ Kôrai kponôi.

16Ǹ̀ala-kɔlɔi kélee a kûla Ɣâla yêei, ǹɛ́lɛɛ sɛŋ-lɛ mɛni ma, ǹɛ́lɛɛ lɛɛ-sɛŋ lɛ-ƀela dímarê-kɛɛi su kula mɛni ma, ǹɛ́lɛɛ núu kúlaa mɛni maa tua-pere-nyɔŋ su é pá pôlu Ɣâla pɔ, ǹɛ́lɛɛ ŋɔnɔ tɔ̃yâ laa-la lɛ-mɛni ma núu ma,

17a gɛ́ɛ ǹúui gáa a Ɣâla-nuui é kɛ́ a gbɛ́tɛɛ kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ tíi lɛ́lɛɛ kélee mɛni ma.

Temete Veerɛi 4

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ɣâla ŋɔwooi ɓo

1Ŋa m̀ôi yâ Ɣâla ŋɛ́i da Zîsɛ Kôrai, nyíi pâi vulu-ɓelai da zaa-ɓelai dímɛnii ŋá têei, nyíi da ŋɔkâloŋ-laai da pâi pâi.

2Ɣâla ŋɔwóoi ɓó, í tíi kɛ́ a gbanaŋɔɔ a tãi kélee, í nûa dísɔnyôŋ lɛ dîa, í lóno nûa pɔ́ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ, í dília-woo ɓó, ífe fɛ̀ɣɛ ílii-kpelei su da ísɛŋ-lɛɛi.

3Kpɛ́ni fêi, tãi a pâi pâi núu-kpune fé pâi ŋɔ́nɔ ŋ̀óli tɔ̂i dɔ̃yâ sɛŋ-lɛɛi ma, kɛ́lɛ, da pâi díwoli tɔ̂i sɛŋ-lɛɛ sii da kpɛni ma dí díkpîŋ sɛŋ-lɛ-ɓela ŋá tɛ́ gîe ma nyíi-ŋai da díwɛli.

4Da pâi dípôlu tɔ̂i dɔ̃yâi ma dífa díwoli tɔ̀ɔ ma, kɛ́lɛ, da pâi díwoli tɔ̂i ɓoo-mɛni-ŋa dîa.

5À kɛ̀ a yá, tɔɔ a gbanaŋɔɔ a tãi kélee, í tɔ́ɔ mɛni-kpɔ̂lu su, í tíi kɛ́ yɛ̂ɛ Ɣâla-woo táa-taa-nuu, ítii kélee kɛ́ a ǹɛ́lɛɛ.

6Kpɛ́ni fêi, da nâa kɛ́ pâi ŋ̌gulâi a sâla. Ŋá tãi a nâa seri.

7Ŋa namu lɛ́lɛɛ kɔ́, ŋa kpɛɛ ŋátii ma, ŋa ǹaa-lai mɛi káa.

8Tɔ̃yâ-laa maa-ɓɔrɔi lâai kɛ́ɛ̂i naa m̀aa-mɛni ma, nyíi Kúnuu-namui, nyíi gáa a Dɔ̃yâi mɛni-ŋa tee-nuui, a pâi m̀aa pui la a maa Ɣelei tíi, ńyãa tɔnɔ nɔ́ fêi, kɛ́lɛ, a pâi máŋ ǹúui kélee maa pui nyíi-ŋai díkaa Kúnuu-namui ŋɔpâi wɛ̀li.

Núu kpîŋ maa-mɛni-lɛɛ

9Kɔ́ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ ípa m̀bɔ a maa-félaa.

10Kpɛ́ni fêi Diima, nyíi ŋ̀ɛ́niɛi ŋí wɛ́li niî, a ńɛɛ a lí Tɛsɛlonaika. Kulɛsɛŋ a lí Galesia. Taitɔ a lí Daamatia.

11Lûu ǹyaa tɔnɔ nɔ́ ɓe kwa ǹyaa kúkaa ɓɛ. Ka Mâki ka pá. Kpɛ́ni fêi, gáa a tii-kɛ-nuu lɛ́lɛɛ m̀ɛni ma.

12Ŋá Tasikɔ tɛ̀ɛ Ɛfesɛ.

13Yà kɛ̀ pâi, pá a gɔ́lɛ-seɣei nyíi ŋá nɛ̀ɛ Kápɔ yêei Toroɛi. Pá máŋ a gɔlɔ-ŋai, é tela kɛ́ kpɔ́ a zua-kɔ̂lɔ kɔlɔ-ŋai.

14Alezaŋda nyíi gáa a gɔli-ɣale-nuui è mɛni ŋánaa támaa kɛ̀ a ńyãa. Kúnuu-namui a pâi véla fêi dûa-perei tí mɛni ma.

15Yá kpîŋ ímɛi káa a ǹyaa, kpɛ́ni fêi, è tɔ̀ɔ kpɔ́ kúworɛ̂-wooi ma a gbanaŋɔɔ.

16Tãi ŋá kɛ̀ m̀aa kɔ̃ɔ̂i la a maa-ŋuŋ, núu da fé kpɔŋ ni m̀â. Díkelee dí tèe m̀â. Ǹyaŋ nyíŋi fé kɛ̀ a dísɔŋ!

17Kɛ́lɛ, Kúnuu-namui è tɔ̀ɔ ŋ̌gɔlɛ é wála-wala tɛɛ m̀bɔ a gɛ́ɛ ŋá ŋɔwóoi ɓó kpɔ́ a ǹáa fɛ́ɛ, a gɛ́ɛ Zɛ̃tai-ŋai kélee dí m̀ɛni. M̀ɛni ma Kúnuu-namui è ŋ̌gùla ǹyala-sului lá.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Kúnuu-namui a pâi ŋ́gulâi mɛni nyɔ́mɔɔ sii kélee su é m̀alo Ŋɔɣâla-taa kâloŋ-laai mɛni ma. Volo-laai é tɛ́ɛ bɔ́ wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. É kɛ́ tí.

Ǹaa-ti-maai gbɛɛ ŋái

19Ŋá fáa Piliselia ma da Akoila, é pɛ́lɛ Onesifɔlɔ ŋɔpɛ́rɛ-mu-Ɓelai dìa.

20Elɛɛtɔ è lɛ̀ɛ Kɔleŋ. Ŋa Tɔlɔfimɔ lɛ̀ɛ kɔ̂lɛi Miletɔ.

21Kɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛ́ɛ í pa sama-ɣele é lɛ́ɛ serîi. Yubulɔ è fàa yâ, é pɛ́lɛ Pudeŋ ma da Linɔɔ da Kulɔdia é pɛ́lɛ íƁarâai kélee dìa.

22Kúnuu-namui é kɛ́ ímɔlêŋ kɔlɛ. Ɓɛlɛ-sêe é kɛ́ kâa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Taitɔ

Taitɔ 1

La-ti-maa

1Ńyãa Pɔ̃ɔ, ŋ́gaa a Ɣâla yée-mu-nuu, ŋ́gɛ ƀò ŋɔ́nɔ a Zîsɛ Kôrai ŋɔsia-nuu. Diai
Ɣâla è dílèi, kwa dîa-ni kúlaa-lai káa zu tɔnɔɔ da dɔ̃yâi maa-tarei gáa díyêei nyíi
da Ɣâla mɛni-kɛɛ díkaa zu tɔnɔi.

2Kwa dîa-ni ŋwɔlɔ-wɔlɔ fúlu-laai maa-kili kɛ-zui káa kúyêei nyíi Ɣâla, nyíi va lɛ́ɛ
kèi, è góno tèe la a tãi su kôyaai.

3Ɣâla è nyíŋi lè ŋɔwóoi su tãi tí ma Ǹâla-woo ƀóɔɔi sarâi, nyíi ǹyaa Ɣâla, nyíi gáa
a Kúƀalo-nuui è ǹɛɛ ńyêei a gɛɛ ŋá gɛ́ yɛ̂ɛ berei è m̀o la m̀âi.

4Ŋa gɔlɔi ŋí pɔ̃yɛ̂i Taitɔ pɔ́, nyíi gáa a tɔ̃yâ-loŋ nyíi kwa ǹyaa kúlaa-lai káa tɔnɔi.
Ƀɛlɛ-sêe da lii-sêe dí kúla Kúnâŋ-Ɣâla yêei da Kúƀalo-nuui Zîsɛ Kôrai dí kɛ́ yâ.

Ǹúu pɔ̂lɔ-ŋai da Kôrai-toli-kpɔŋ ŋɔtíi-mɛi-ƀelai maa-mɛni

5Ŋá ílèɛ pôlu Kulîi a gɛɛ í mɛni-ŋai kélee kpɛtɛ nyíi-ŋai dífe niî kpɛtɛ níi, í núu-
pɔlɔ-ŋa lɛ́ taa kélee su yɛ̂ɛ berei ŋá m̀o la yâi.

6Dí kɛ́ a ǹûai nyíi dísɔŋ fé diai. Dí nɛnî tɔnɔ-tɔnɔ kúla nɔ. Dí kɛ́ a ǹûai nyii-ŋai
dínîa-pɛlɛɛi díkaa a laa-la-ƀela. Dífe kɛ̀ a nîa-pɛlɛɛ nyíi-ŋai nûa da mò a dílaa a
tãi kélee a gɛɛ dísɔŋ nyɔ́mɔɔ̂i, woo-mɛni fé díyêei.

7Kpɛ́ni fêi, maa fé nɛ̃ɛ ní a gɛɛ Kôrai-tóli-kpɔŋ ŋɔtíi-mɛi-nuu nyíi gáa a Ɣâla ŋɔtíi-
kɛ-nuui zɔŋ é kɛ́ mà. Vé kɛ̀ a yoŋka-nuu, kpaa máŋ lii fãa goi nûu, kpaa máŋ lɔ̂ɔ-
kpele-nuu, kpaa máŋ namu-kɔ́-nuu, kpaa máŋ sɛŋ kao wɛ̂li-nuu.

8Kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ é kɛ́ a ǹúui a nûa sòŋ a ǹɛ́lɛɛi, mɛni lɛ́lɛɛ-kɛɛ wɛ̂li-nuu, ǹúui gíli káa
ǹyêei, tɔ̃yâ-nuu, núu maa wâa, da ǹúui a gbîŋ mɛi kâai.

9Fɛ̂ɛ maa-nuui é dɔ̃yâ-wooi sóŋ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ yɛ̂ɛ berei dí ǹɛ la mài. Pɔ̂ri é kɛ́
mì é nûa ténin tɔ́ɔ tɔ̃yâ-sɛŋ-lɛɛi su, a gɛɛ diai da dɔ̃yâ sɛŋ lɛɛi maa-sia tòoi, é
díwoo su too máŋ.

10Kpɛ́ni fêi, nûa támaa, ŋ̀uŋ kpɔ-kpɔɔi ƀa diai díkaa a Zûu-ɣala-woo ƀó ƀelai
díkaa nɔ́ naa woo-mɛni fé díyêei. Díkaa nɔ́ a lóno-folo kɛ-ƀela da nuu-pɛlɛ-ƀela.

11Ǹyaŋ fɛ̂ɛ dí maa-ƀelai tí kpera, kpɛ́ni fêi, da pɛ́rɛ-mu-ƀela kélee kɛ̀ wúlee a
sɛŋ-lɛ́ɛ nyíi maa fé nɛ̃ɛ ní a gɛɛ dí gɛ́, kɛ́lɛ, da gɛ̀ nɔ́ sɛŋ-kao mɛni mai.

12Díɣâlai ŋɔlóno-kɛ-ƀelai nyíi-ŋai kùla dísamai, dɔnɔ è mò, ǹyɛɛ, “Kulîi-ŋai
díkaa nɔ́ wɔ́lɔ a lɛ́ɛ-ƀela, dí ƀô a lɔɔ-fɛnɛ sãa sɔŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa, dí ƀô a mii-sɛŋ wɛli-
ƀela nyɛ̃ŋ-nyɛ̃ŋɔɔ.”

13Zere-faai ŋí káa a tɔ̃yâ. M̀ɛni ma lóno kpɔ́ dípɔ a gbanaŋɔɔ a gɛɛ dí kɛ́ a tɔ̃yâ
laa-la-ƀela.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Dífe díwoli tɔ̀ɔ Zûu-ŋai dílɛɛ-mɛni pɔlɔ-ŋai dîa, kpaa máŋ dífe díwoli tɔ̀ɔ diai da dípôlu tɔ̀ɔ dɔ̃yâi mai dítɔ̂ŋ-ŋai dîa.

15Diai dímaa waâi, sɛŋ kélee maa waa díŋɛi, kɛ́lɛ, diai díliƁiɛ̂i laa-la fé díyêei, sɛŋ maa fé waa ní díŋɛi. Díkili-ŋa-siai kpîŋ máŋ liƁiɛɛ̂i.

16Da díkpîŋ lɛ̀ a gɛɛ dí Ɣâla kɔ́lɔŋ, kɛ́lɛ, da m̀aa-sia tòo dítûa-perei su. Nûa dífe díkɛ-naai wɛ̂li ní. Dífe a woo-mɛni-Ɓela dífa pɔ̂ri mɛni lɛ́lɛɛ sii kélee da kɛ̂i.

Taitɔ 2

Dɔ̃yâ sɛŋ-lɛɛi lɛ́-pere

1Kɛ́lɛ, à kɛ̀ a yá, zɛŋ-lɛɛi nyíi gáa a dɔ̃yâ sɛŋ-lɛɛi, ǹɛ́.

2Núu pɔlɔ-ŋai dí díkpîŋ su soŋ, dí kɛ́ a mɛni-soŋ-Ɓela a gbanaŋɔɔ, díkili é kɛ́ díyêei. Dí kɛ́ a tɔ̃yâ-Ɓela laa-la su, wɛli-kɛ-maa su, da fɔlɔ-fɔlɔ su.

3Nɛnî pɔlɔ-ŋai máŋ dí kɛ́ a Ɓaa-kɛ-maa Ɓela dítûa-perei su. Dífe kɛ̀ a laa-kara-Ɓela da lɔɔ-kpeleɛ ŋɔluɛ-ŋa. Fɛ̂ɛ dí zɛŋ lɛ́ nyíi ǹɛ́lɛɛ̂i,

4a gɛɛ dí sɛŋ lɛ́ ǹɛnî kpela-ŋai dîa dí dísinâai wɛ́li da dínîa-pɛlɛɛi.

5Díkili é kɛ́ díyêei. Dílii su é kɛ́ a ŋ̀waa. Dí kɛ́ a pɛ́rɛ-soŋ Ɓela. Dí kɛ́ a sɔŋ-lɛlɛ Ɓela. Dí dísinâai wóo mɛni, a gɛɛ Ɣâla wóo fé kɛ̀ nɔ kpɛ́ni-kpɛni.

6Ǹyaŋkpa-ŋai lia-woo Ɓó a gɛɛ dí díkpîŋ mɛi káa bere sii tí su.

7Íkpîŋ lɛ́ pere sii kélee su a mɛni-lɛ́lɛɛ-kɛɛ ŋɔŋɛ́i kɛ́-maa. Dɔ̃yâai lɛ́ da mɛni-soŋɔɔ a gbanaŋɔɔ ísɛŋ-lɛɛi su.

8Lóno lɛ́lɛɛ kɛ́ nyíi m̀aa kulâi kélee fé ma, a gɛɛ ǹúui a tɔ̂ɔ kûai, ŋumɛ é zoŋ. Mɛni nyɔ́mɔɔ kélee da fé kɛ̀ ǹá é m̀ó é pîlaŋ kûa.

9Luɛ-ŋa dí dímɛi-Ɓelai wóo mɛni, dí lii-laa tɛɛ dípɔ pere sii kélee su. Dífe lòno díwoo mu.

10Kpaa máŋ, dífe kɛ̀ a wôya-sɛŋ siɣe-Ɓela. Kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ dí díkpîŋ lɛ́ pere sii kélee su a gɛɛ díkaa a tɔ̃yâ-Ɓela sãa-ŋa, a gɛɛ dí KúƁalo-nuui Ɣâla ŋɔsɛŋ-lɛɛi maa ɣíri mɛni sii kélee su.

11Kpɛ́ni fêi, Ɣâla ŋɔƁɛlɛ-sêei a pá núu kélee Ɓalo mɛni ma.

12A nɛ̀ kûa a gɛɛ kú kúpôlu tɔɔ Ɣâla-mɛni kpɔaraa ma da núu ŋɔkɛ-pere-nyɔŋ wɛliɛɛi. Kɛ́lɛ, kútûa a táre-pere, sɔŋ-lɛlɛ pere da Ɣâla ŋɔtûai kɛ́ɛ ŋ̀ɛ́niɛi ŋí sui.

13Kúkaa ǹíi-nɛ̃ɛ kili-kɛ-zui maa kpɛnii, nyíi gáa a Ǹ̂ala kɛ́tɛi, Zîsɛ Kôrai, pa mɛni fólo-laa su,

14nyíi gbîŋ tɛ̀ɛ kúmɛni ma a gɛɛ é kúmaa tée sɔnyɔ̂ŋ kélee sui, é kúmaa wáa gbîŋ mɛni ma a gɛɛ kú kɛ́ a ŋɔnûa kpîŋ-ŋa tíi lɛ́lɛɛ kɛ́ mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Mɛni-ŋai ŋí ƀó, í dília-woo ƀó, í lóno kpɔ́ dípɔ a gbanaŋɔɔ a wala-wala-laa kélee. Ífe nɛ̀ɛ naa núu da é ŋ̀ɛ́i nayîŋ ímɛi.

Taitɔ 3

Kôrai-nuu tûa-pere

1Doo díkili ŋá a gɛɛ dí kɛ́ dímɛi-ƀelai mû da ŋwála-wala ƀelai, dí kɛ́ a wóo-mɛni ƀela. Dí kɛ́ a díkpɛtɛɛ tíi lɛ́lɛɛ kélee mɛni ma.

2Dífe mɛni nyɔ́mɔɔ ƀò é pîlaŋ núu da kélee ma. Dífe díyee pìli laa-saa-mɛni su. Dí kɛ́ a núu sɔŋ lɛ́lɛɛ-ŋa. Dí ƀaa-kɛ-maa lɛ́lɛɛ lɛ́ núu kélee ma.

3Kpɛ́ni fêi, kûa kpîŋ kú kɛ̀ a ƀoo-ƀela a tãi da. Kúfe kɛ́ ní a woo-mɛni ƀela. Kú pɔ̀ara berei mâ. Kú kɛ̀ a mɛni nyɔ́mɔɔ sii támaa wɛ́liɛɛ ŋɔluɛ-ŋa da nîa kɛ. Kúkɛ̀ kúɣele-ŋai tɛɛ̂i lii-ŋwâna su da tólo. Nûa dí kúkpɔara, kúkɛ kúkîe-ni kpɔara.

4Kɛ́lɛ, tãi Kúƀalo-nuui Ɣâla ŋɔmɛni lɛ́lɛɛi da ŋɔwɛli-kɛ-maai gáa núu-kpune mɛni mai dí pa lai,

5è kúƀalo a kúwaa mì a gɛɛ kú kɛ́ a núu nina da M̀ɔlêŋ Maa Waai kɛ́ɛ a nina kúkponôi. Kútii lɛ́lɛɛ kɛ́ɛ fêi nyíi kwa gɛ́i, kɛ́lɛ, ŋɔƀɛlɛ-sêei su ƀe.

6È M̀ɔlêŋ Maa Waai pù kúkponôi a dámaa Kúƀalo-nuui Zîsɛ Kôrai sarâi,

7a gɛɛ é kúkɛ a tɔ̃yâ-ƀela a ŋɔƀɛlɛ-sêei kú kɛ́ a pɔɔ-sɛŋ mɛi-ƀela yɛ̂ɛ berei ŋwɔlɔ-wɔlɔ fúlu-laai ŋɔkili-kɛ-zui káa lai.

8Ǹóo-ŋai ŋí díkaa a tɔ̃yâ. Ŋa ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ í ŋ̀óo-ŋai ŋí lɛ́ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛɛ diai dí lâai a Ɣâlai, dí díkpîŋ mɛi káa, dí díkpîŋ pú mɛni lɛ́lɛɛ-kɛɛ su. Ǹóo-ŋai ŋí lɛ́lɛɛ̂i kpɔ́ a ŋ̀ánaa, dí ƀo a kpɔŋ-mâa núu-kpune mɛni ma.

9Kɛ́lɛ, ífe íyee pû ƀoo-mare-kɛɛ támaa su, kpaa máŋ núu-suu pîlaŋ pere, kpaa máŋ sia-mɛni ŋa da dɔ̂ŋ maa-lâa-saa, kpɛ́ni fêi, kpɔŋ-mâa fé dísu. Díkaa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

10À kɛ̀ a ǹúui a lɛ́ɛ-sɛŋ lèi, ya ǹia-wôo ƀò tɔnɔ, kpaa máŋ feerɛ, à wàla íwoo síɣe, tée bôlu.

11Í gɔ́lɔŋ a gɛɛ ǹúu sii tí a kúla dɔ̃yâ perei ma, gɛ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀. Gáa a ǹúui nyíi a tɔ̂ŋ pù gbîŋ mai.

Núu kpîŋ maa-mɛni

12À kɛ̀ ŋà Atema tɛ̂ɛi bɔ̂ naa, kpaa máŋ Tasikɔ, kɔ́ a gbanaŋɔɔ í pá m̀bɔ naa Nikopoli, kpɛ́ni fêi, ŋa gbɛ̀tɛ ŋ̀gili ŋá a gɛɛ ŋa zamai tɛ́ɛ naa.

13Kɔ́ a gbanaŋɔɔ í Zina tɛɛ, nyíi gáa a dɔ̂ŋ-mɛi-nuui, da Apolo dísiai ma. Gáa a gɛɛ sɛŋ da kélee wɛ́li fé díkɛ̀ dísiai mɛni ma.

14Tɔɔ kúnûai dí berei maa kɔ̂ri da pɔ̂ri díkpîŋ pui la tíi lɛ́lɛɛ-kɛɛ sui, a gɛɛ dí kpɔŋ diai dîa díkaa kpɔŋ-mâa wɛ̀lii. Dífe kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ ŋ̀úrui nyíi m̀á fé ŋ̀ái.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ǹûwai

15Diai kélee kwa dîa-ni kúkaa ƀɛ́i, kú fàa yâ. Kú fáa diai kélee dîa dí kúwɛli ní
ǹaa-laai sui. Бɛlɛ-sêei é kɛ́ kákelee kâa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Falemɔŋ

Falemɔŋ 1

Laa-ti-maa

1Ńyãa Pɔ̂ɔ, ŋ́gaa a Zîsɛ Kôrai ŋɔluɛ, kwa kúƁarâŋ Temete, KúƁarâŋ wɛli-kɛ-maa tii-ké-nuui Falemɔŋ

2da kúsaaƁɔlɔ Afia da Asipɔ nyíi gáa a kúƁarâŋ-kɔ-kuluƁai, é pɛ́lɛ Kôrai-toli-kpɔŋ mâ gáa yá Falemɔŋ ípɛrɛi mui.

3Ƃɛlɛ-sêe da lii-sêe dí ké káyêei é kúla Kúnâŋ Ɣâla yêei da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai.

Falemɔŋ ŋɔwɛli-ké-maai da ŋɔlaa-laai

4Tãi ímaa-mêni a tôo la ŋ́gili ŋá, Ŋáɣâla fɛliɛ sui, ŋa sɛɣɛ-fêi tèɛ Ŋáɣâlai pó a tãi kélee,

5kpɛ́ni fêi, ŋa íwɛli-kɛ-maai maa-mɛni mèni da ílaa-lai nyíi gáa íyeêi Kúnuu-namui Zîsɛ da Ǹâla-Ƃelai kélee mêni mai.

6Ŋa Ɣâla fɛlîi a gɛɛ ǹaoi-laai kúkaa-zui maa laa-lai é dare su kétɛ nyíi gáa zɛŋ lɛ́lɛɛi kélee mɛni ma, nyíi-ŋai díkaa a kúpɔɔ Kôrai kponôi.

7Kpɛ́ni fêi, ḿarâŋ, ŋá lii-nɛ̃ɛ da ŋa-nɛnɛ kùla íwɛli-kɛ-maai su, kpɛ́ni fêi, Ǹâla-Ƃelai kponôi è kpanaŋ ísarâi.

Pɔ̂ɔ è Onisimɔ maa-lia-woo Ƃò Falemɔŋ mà

8Yêɛ berei gáa lai, berei máŋ ńii kpeleɛɛi la a ŋ̀ánaa Kôrai kponôi a gɛɛ ŋá m̀ɛnii Ƃo yâ nyíi ǹɛ́lɛêi,

9é máŋ ké tí, wɛli-kɛ-maa mɛni ma ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá ília-woo Ƃo ńyãa Pɔ̂ɔ, ŋ́gaa a núu-pɔlɔ, ǹyaŋ ŋ́gaa nâa máŋ a luɛ Zîsɛ Kôrai mɛni mà.

10Ŋa ília-woo Ƃôi ńoŋ Onisimɔ mɛni ma, nyíi ŋá kɛ̀ a ǹâŋ tãi ŋá kɛ̀ la kpini-pɛrɛ mui.

11È kɛ̀ a tãi da ŋɔtíi fé ké ní mà ímɛni ma. Kɛ́lɛ, tãi ŋí sú, tíi káa nâa mà a dámaa kwa ya kúmɛni ma.

12Ŋa dɛɛ̂i pôlu ípɔ naa. Ńii kélee ká tí ŋ́gaa dɛɛ̂i la ípɔ naai.

13Eêi pɔ̂ri kɛ̂i ḿâ a lii-nɛ̃ɛ-mɛni a gɛɛ é ké ŋ́gɔlɛ a gɛɛ é tíi ké ḿî ípɔɔ ŋá, tãi ŋa kɛ̀ la kpini-pɛrɛ mù Duŋ Lɛ́lɛɛi mɛni mai.

14Kɛ́lɛ, fé ké ní ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ ŋá mɛni da kélee ké, à kɛ̀ ífe fáa ní mà, a gɛɛ ímɛni lɛ́lɛɛi fé kula wala-wala-laa su, kɛ́lɛ, é kúla íkpîŋ-nia-mɛni su.

15Ɣele da nyíŋi mɛni Ƃé Onisimɔ è kùla la íkɔlɛ a tãi da a gɛɛ é ŋɔ́nɔ pá ípɔ pôlu wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Vé ŋɔ́nɔ a luɛ, kɛ́lɛ, é tée máŋ luɛ-mɛni ma, gáa a kúwɛli-kɛ-maa ƀarâŋ. Gáa a ŋáwɛli-kɛ-maa ƀarâŋ kpîŋ, kɛ́lɛ, gáa a íwɛli-kɛ-maa ƀarâŋ a zu kɛ́tɛ núu-kpune kɛ́ pere su da Kúnuu-namui kponôi.

17Mɛni ma à kɛ̀ yà ŋ́gàa a íƀarâŋ, íyee see m̀u yɛ̂ɛ berei ya pɔ̂ri íyee seêi la ḿûi.

18À kɛ̀ a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ a yá, kpaa máŋ à kpà sòŋ yâ, gɛ̀ ní bɔ̃̀yɛ ńaa ma.

19Ńyãa Pɔ̂ɔ, ŋa nyíŋi pɔ̃yêi a ŋ́gbîŋ yée, ŋa pâi bɔɔ-tee tɛ̂ɛi. Fé pâi mɛ̀ni da kélee ƀôi é pîlaŋ la gbai ma í zoŋ ḿâi, kpaa máŋ yá kpíŋ.

20Ooei, ḿarâŋ, ŋa mɛni lɛ́lɛɛ wɛ̂lii íyeêi Kúnuu-namui kponôi. Ŋ̌gɛ ŋ́gbonôi é kpanaŋ Kôrai kponôi.

21Ńaâi la a gɛɛ woo-mɛni káa íyeêi. M̀ɛni ma, ŋa kɔlɔ pɔ̃yɛ̂ ípɔ naa. Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ ya pâi m̀ɛnii kɛ̂i é tɛ́ɛ nyíi ma ŋa mò yâi.

22Pɛ́rɛ kɔ̂ri mî máŋ, kpɛ́ni fêi, gáa ŋ́gili ŋá a gɛɛ Kúɣâla-fɛliɛɛi sú, Ɣâla a pâi pâi a ńyãa kápɔ.

Naa-ti-maai gbɛɛ ŋái

23Ɛpafɔlɛ, nyíi gáa a ḿarâŋ luɛ Zîsɛ Kôrai kponôi, è fàa yâ.

24Mâki ǹyaa máŋ, Arisitakɔ, Diima, da Lûu, nyíi-ŋai díkaa a ḿarâŋ tii-kɛ-ƀelai, dí fàa yâ.

25Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔƀɛlɛ-sêei é kɛ́ kámɔlêŋ kɔlɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ibulu

Ibulu 1

Ɣâla è lòno Ǹóŋ sarâi

1Tãi pɔlɔi su Ɣâla è lòno kúnâŋ pɔlɔ-ŋai pɔ́ ŋɔlóno-kɛ-ƀelai sarâi pere sii da kpɛni támaa su.

2Kɛ́lɛ, ŋ̀ele kpɛɛ-ŋa-ŋai ŋí su Ɣâla a lóno kúpɔ Ǹóŋ sarâi. È nɛ̀ a gɛɛ é kɛ́ a sɛŋ kélee-namu nyíi. È ŋ̀ɛ́niɛi kpɛ̀tɛ zarâi.

3È Ɣâla ŋɔfólo-laai lɛ̀, gɛ ƀo a Ɣâla kɛ́-perei pɔɔ-ŋa nuu. A ǹyée kɛ̀ ŋ̀ɛ́niɛi ma a ŋɔwala-wala-wooi. Tãi è núu maa-waa-laa la sɔnyɔ̂ŋ mɛni mai, è sèe Ǹâla kɛ́tɛi láa-mii-yee mɛi Ɣâla-taa.

Ɣâla Ǹóŋ ŋɔkɛ́tɛ-laai

4Dɛɛ̂i ŋ̀âla-taa kela-ŋai dîa kpɛ́ni fêi ǹáai è zɔlɔ ƀôi gɛ́tɛ̂i é tɛ́ɛ díwɔ̂i ma.

Nòŋ-nuui mɛni tɛɛ̂i ŋ̀âla-taa kela-ŋai dîa

5Ǹâla-taa kelai nênɛ ƀe Ɣâla a wɔ́lɔ m̀ó ma, “Íkaa a Ńôŋ, ŋa sâa ímaa sɔlɔ ƀói”? Kpaa máŋ, “Ŋa pâi kɛ̂i a ǹâŋ, ǹyaŋ é kɛ́ a ńôŋ”?

6Tãi ŋɔ́nɔ a pâi pâi la a nòŋ-nuui maa-ŋuŋ ǹɔii sui, a pâi m̀ôi, nyɛɛi, “Tɔɔ Ɣâla Ŋɔɣâla-taa kela-ŋai kélee dí vɛli.”

7Gáa lônoi gɛ pîlaŋ ŋ̀âla-taa kela-ŋai dîa, nyɛɛi, “È ŋɔkéla-ŋai pène a fãa, é ǹyée-mu-ƀelai kɛ́ a ŋɔŋ-soŋ.”

8Kɛ́lɛ, gáa lônoi gɛ́ pìlaŋ Ǹóŋ ma, ǹyɛɛi, “Óo Ɣâla, íkâloŋ-see-sɛŋ káa nɔ́ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔ́lɔ-wɔlɔ. Deniŋ-mo wurui ƀa íkâloŋ-laai su-wuruii.

9Í tɔ̃yâ-laa wɛ́li ní. Ya wôya-mɛni kpɔara. Mɛni ma Ɣâla nyíi gáa a Íɣâlai a ísiɣe zu a lii-nɛ̃ɛ kɛ́tɛ da ƀaa-kɛ-maa kɛ́tɛ tɛ́ɛ ípɔ a tɛ̂ɛ íƀarâai dîa.”

10Ǹyaŋ, “Yái a Kúnuu-namui, yá ƀe ǹɔii kpɛ́tɛ a maa-ŋuŋ. Ǹele-kɔlɔŋ káa a íyee ŋɔtíi.

11Da pâi tɛɛ̂i, kɛ́lɛ, ya pâi lɛɛ̂i nâa. Ǹyaŋ díkelee da pâi pɔlɔ̂i yɛ̂ɛ seɣe.

12Ya pâi díkpininîi yɛ̂ɛ yokpo. A kɛ̀ tí, dímaa a pâi fálenîi yɛ̂ɛ seɣe. Kɛ́lɛ, ímaa fa wɔ́lɔ fàleŋ. Íkoraŋ-ŋai dífa wɔ́lɔ kpɛ̀ɛ.”

13Kɛ́lɛ, ŋ̀âla-taa kelai nênɛ ƀe Ɣâla a wɔ́lɔ m̀ó ma, nyɛɛi, “See ńaa-mii-yee mɛi, é lɛ́ɛ la zu ŋa íkpɔara-ƀelai pú íkɔɔ mui”?

14Díkelee dífe a tii-kɛ-mɔlêŋ-ŋa nyíi-ŋai Ɣâla è dítɛ̀ɛ a gɛɛ dí tíi kɛ́ diai mɛni ma da pâi ƀalo-laa sɔlɔ ƀôi?

Ibulu 2

Ƀálo-laa kɛ́tɛ!

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Mɛni ma fɛ̂ɛ m̀ɛnii kú m̀ɛnii, kú kúwoli tɔ́ɔ ma kpɔ́ a gbanaŋɔɔ, à wàla kɛ́ tí kwa pâi folônii mà.

2Ǹorɛ̂-wooi ŋ̀âla-taa kela-ŋai dí mò kúnâŋ-pɔlɔ-ŋai diai é kɛ̀ a tɔ̃yâ. Kɛ́lɛ diai dífe díyee see ní m̀ui kpaa máŋ dí fáa mai, dí tɔ̀ŋ-kpɛ́-maa láa fɛ̂ɛ sɔlɔ ƀó.

3Gɛ̀ ní kwa pâi kula-pere kɛ̂i leŋ tɔŋ-kpɛ́-maa yɛ̂ei, à kɛ̀ kwa kúŋɛi nàɣîŋ ƀalo-laa kɛ́tɛ kɛ́ɛ tí mɛi? Kúnuu-namui ƀe mò a maa-ŋuŋ, diai ŋ̀óo mɛ̀nii dí m̀ó kûa, dí ǹɛ a gɛɛ gáa a tɔ̃yâ.

4Ɣâla è maa sere-faa kɛ̀ máŋ a ŋɛ́i-kɛ-maa-ŋa, da mɛni kpaya-kpaya, da wála-wala sii tamaa-ŋa, é pɛ́lɛ M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai ŋɔsama-sãai dîa nyíi-ŋai Ɣâla è díŋaa kɔ̀lɛ yɛ̂ɛ berei gbîŋ nia-mɛnii káa lai.

M̀álo-laai kɔ́ɔ pîlaŋ-nuui

5Kpɛ́ni fêi, ŋ̀ɛ́niɛi kúkaa lônoi gɛ́ pìlaŋ mai nyíi pâi pâi, Ɣâla fé gɛ̀ ní ɣâla-taa kela-ŋa yée mu.

6Da maa-sere-faa kɛ́ tɔ̃yâ-pere su kwaa da ma, díyɛɛi, “Lé ƀa núu m̀aa-mɛni a pɔ̂ri kɛ̂i íkili ŋái, kpaa máŋ lé ƀa núu-kpune ǹóŋ a gɛɛ ya pɔ̂ri kpáanîi mɛ̀ni mai?

7Í gɛ̀ ŋ̀âla-taa kela-ŋai mu-pere a da-loŋ. Í fólo-laa da ƀaa-kɛ-maa ƀɔrɔ sèe ŋ̀ûa, í zee íkpɛtɛ-sãai kélee mɛi,

8í sɛŋ kélee pu gɔ́ɔ mu.” Ǹyaŋ Ɣâla kɛ́ɛ sɛŋ kélee pûi núu-kpune kɔ́ɔ mui, vé sɛŋ da kélee lɛ̀ɛ ní nyíi núu-kpune fé kɛ́ ní mɛ̀i. Yɛ̂ɛ berei gáa lai, kúfe niî sɛŋ kélee káa ní núu-kpune kɔ́ɔ mu.

9Kɛ́lɛ, kwa Zîsɛ kàa nyíi Ɣâla è gɛ̀ ŋ̀âla-taa kela-ŋai mu-pere a da-loŋ. È fólo-laa da ƀaa-kɛ-maa ƀɔrɔ sèe ŋ̀ûa, kpɛ́ni fêi, è mɛni-soli kàa saa yɛ̂ei a gɛɛ Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sɛ̂ei sarâi é sáa kɔ̂ɔ̂ŋ núu kélee mɛni ma.

10Kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a mɛni lɛ́lɛɛ Ɣâla mɛni ma nyíi sɛŋ kélee káa ɣele ma maa-mɛni ma da nyíi gɛ̀ a gɛɛ sɛŋ kélee é kɛ́ ɣele ma a báa a ǹônii támaa fólo-laa sui, fɛ̂ɛ é díƀalo-laa kpɛtɛ-nuui kɛ́ a maa waa mɛni-soli káa sarâi.

11Ǹúui a núu maa waai da diai a dímaa waai díkelee dí kùla kwaa tɔnɔ ma. Mɛni ƀe va ŋumɛ la a dítoliɛ a m̀arâai.

12A mò ǹyɛɛi, “Ŋa pâi ílaa ƀôi ḿarâai dîa, ŋa pâi ílaa maa tɛ̂i Gbɔŋ-su-ƀelai sáma.”

13È ŋɔ́nɔ mò ǹyɛɛi, “Ŋa pâi lâai la.” È ŋɔ́nɔ m̀o ǹyɛɛi, “Ńyãa ká ŋí kwa ǹîa-pɛlɛɛi Ɣâla è dítɛ̀ɛ ḿbɔi.”

14Mɛni ma berei nɔ́ ǹîa-pɛlɛɛi díkaa la a núu-kpunei, bere nɔ́ ƀe Zîsɛ máŋ káa la a núu-kpune a gɛɛ saa sarâi é ǹúui su kara nyíi ŋwála-walai káa ǹyɛ̂ei saa mɛi. Maa-nuui ƀa Dɛ̂ƀele.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15È diai kélee ŋuŋ ma ɓò dí kɛ̀ a fúlu-laa su kôyaa ŋɔluɛ-ŋa saa ŋɔyao-maai sarâi.

16Tɔ̃yâ ma vé pá ní a gɛɛ é kpɔ́ŋ ŋ̀âla-taa kela-ŋai dîa, kɛ́lɛ, è pà a gɛɛ é kpɔ́ŋ Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔsuui-su-ɓelai dîa.

17Mɛni ma fɛ̃ɛ é kɛ́ yɛ̂ɛ m̀arâai pere sii kélee su, a gɛɛ é kɛ́ a sâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛ nyíi maloŋ-kâa káa ǹyêei zɑ̃́a Ɣâla ŋɔtíi su, a gɛɛ é ǹûai dísɔnyɔ̂ŋ maa-sala kula.

18Pɔ̂ri káa mì a gɛɛ é kpɔ́ŋ diai dîa su-kɔ̂ŋ a pâ dípɔ̂i, kpɛ́ni fêi, ǹyaa kpîŋ a mɛni-soli támaa káa, su-kɔ̂ŋ a pá bɔ.

Ibulu 3

Zîsɛ mɛni tɛɛ̂i Mose ma

1Mɛni ma, m̀arâa maa waa-ŋai, káai kwa kâa-ni kú ŋ̀âla-taa toli-wooi mɛnii, ka kákili ŋá sía é pîlaŋ Zîsɛ ma, nyíi gáa a zia-nuui da zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi yɛ̂ɛ berei kúlaa-lai káa lai.

2È kɛ̀ a núu sɑ̃́a Ɣâla ŋ́ɛi nyii ziɣe zu a gɛɛ é tíi sɑ̃́a kɛ́, yɛ̂ɛ berei Mose máŋ è kɛ̀ la a núu sɑ̃́a Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mui.

3Dí Zîsɛ kàa a ǹúui maa nɛ̃ɛ̂i fólo-laa támaa é kɛ́ ma é tɛ́ɛ Mose ma yɛ̂ɛ berei ɓaa-kɛ́-maa támaa káa la pɛ́rɛ-tɔɔ-nûu ma é tɛ́ɛ la bɛ́rɛi kpîŋ mai.

4Kpɛ́ni fêi, pɛ́rɛ kélee da dɔ̀ɔi núu ɓa dɔ̀ɔ, kɛ́lɛ, zɛŋ kélee kpɛtɛ-nuui ɓa Ɣâla.

5Mose è kɛ̀ a núu sɑ̃́a Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mu gwaa kélee yɛ̂ɛ Ɣâla yée-mu-nuu a gɛɛ é mɛni-ŋai maa-sere-faa kɛ́ nyíi-ŋai pâi ɓôi a tãi dai.

6Kɛ́lɛ, Kôrai è kɛ̀ a núu sɑ̃́a Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mɛi yɛ̂ɛ ǹóŋ. Ǹyaŋ kúa ɓa ŋɔpɛ́rɛi à kɛ̀ kwa kúlaa-lai sôŋ a gbanaŋɔɔ é seri gɔ̃yɛŋ ma da kúlii-nɛ̃ɛ̂i kúkili-kɛ-zui su.

Fii-tɔɔ káa Ɣâla ŋɔnûai mɛni ma

7Mɛni ma yɛ̂ɛ berei M̀ɔlêŋ Maa Waai a mò la, nyɛɛi, “Sâa kà ŋ̀óo mèni,

8káfe ká lii kpànaŋ yɛ̂ɛ berei ǹûai dí wɔ́lɔ gɛ̀ la a Ɣâla láa a zu-kɔ̂ŋ-tãi nyíi kɛ̀ vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui,

9ɓɛi kánâŋ-ni dí su-kɔ̂ŋ tɛ̀ɛ naa ḿbɔ dí ŋátii-ŋai káa kóraŋ buu náaŋ yée mui.

10Mɛni ma ńii è ŋwàna ŋ̀ɛ́niɛi tí su-ɓelai dîa, ŋá m̀ó, ńyɛɛi, ‘Da siɣe pere ma a tãi kélee dílii su-pere. Dífe niî ńdûa-perei kɔ́lɔŋ ní.’

11Yɛ̂ɛ berei ŋá ḿvòo la ŋálii-ŋwanai sui, ‘Dífe pâi wɔ́lɔ liî ŋáfii-tɔɔi su.’ ”

12Ḿarâai, ka kámɛi káa, à wàla kɛ́ tí mɛni nyɔ́mɔɔ a pâi kɛ̂i kákponôi, líi nyíi ve a laa-la-lii é kɛ́ kákoi, nyíi pâi kákɛ̂i ká kákɛ̂i kôyaa vulu-laa Ɣalai mai.

13Kɛ́lɛ, ka kákîe-ni lia-woo ɓó a ɣele kélee, a gɛɛ kátɔnɔ kpîŋ káfe kálii kpanaŋ a sɔnyɔ̂ŋ ŋɔnúu pɛlɛɛ, tãi nɔ́ ŋ̀óoi da kɛ́ mà “sâa” nyii gáa Ǹ̀âla kɔlɔi sui káa niî naa nyíi bîlaŋɔɔi kûai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Kpɛ́ni fêi, kwa pâi Kôrai sɔlɔ ƀôi, à kɛ̀ nɔ́ kwa kúlaa-lai maa-ŋuŋ sôŋ a gbanaŋɔɔ é seri gɔ̃yɛŋ ma.

15Ǹôɔi a gɛɛ, “Sâa, kà ŋ̀óo mɛ̀ni, káfe kálii kpànaŋ yɛ̂ɛ berei ǹûai dí wɔlɔ gɛ̀ la a Ɣâla láai.”

16Gbɛɛ-ni ƀe dí mɛ̀ni, kɛ́lɛ, dí wɔ̀lɔ a Ɣâla láai? Diai kélee kùla Ize Mose kɛ́ ƀo dímɛi a núu kɛ́tɛi dia fêi?

17Ǹyaŋ gbɛɛ-ni ƀe è kɛ̀ a ǹíi ŋwánaa dîa kóraŋ buu náaŋ yée mui? Diai da sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i dia fêi, nyíi-ŋai sàa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ sui?

18Diai woo-mɛni fé kɛ́ ni díyêei dia fé è vòo dímɛni ma a gɛɛ dífe wɔ́lɔ pâi liî ŋɔfii-tɔɔi sui?

19Mɛni ma kwa gáa a gɛɛ pɔ̂ri fé kɛ́ ni dîɛ dí li ŋɔfii-tɔɔi su, kpɛ́ni fêi, laa-la fé kɛ́ ni díyêei.

Ibulu 4

1Mɛni ma tãi núu liɛ ŋɔfii-tɔɔi su maa-kono-teei káa niî la naai, kwaa ku mɛi káa. À wàla kɛ́ tí da pâi káta-ni dímɛnii ŋá têei a gɛɛ ka fɛɣɛ a seriɛ ma.

2Kpɛ́ni fêi, Duŋ lɛ́lɛɛ è pà nɔ́ kúpɔ yɛ̂ɛ berei è pà la dípɔ̂i. Kɛ́lɛ, ŋorɛ-wooi dí mɛnii, dífe mɛni lɛ́lɛɛ kúla ní zu, kpɛ́ni fêi, fé laa-la káa ní mɛni-ƀelai kponôi.

3Kúai kú làa lai, kú lɔ̀ vii-tɔɔi tí su, yɛ̂ɛ berei è mò la é pîlaŋ vii-tɔɔi kpîŋ ma, ǹyɛɛi, “Yɛ̂ɛ berei ŋá m̀vòo la ŋálii-ŋwanai sui, ‘Dífe pâi wɔ́lɔ liî ŋáfii-tɔɔi su.’ ” È mò tí berei máŋ ŋɔtíi è kpɛ̀ɛ la é síɣe ŋ̀énia kɔɔ-pîlanii.

4Kpɛ́ni fêi, a lóno kwaa da ma a pîlaŋ ŋele-kuui mɛi féerɛi ma bere sii ŋí su, “Ɣâla è kpèra ŋɔtíi-ŋai kélee dîa a ŋele-kuui mɛi-feerɛ-ɣelei é vii tɔ́ɔ la.”

5È mò ŋɔ́nɔ ƀɛ, nyɛɛi, “Dífe pâi wɔ́lɔ liî ŋáfii-tɔɔi su.”

6Mɛni ma tãi nɔ́ gáa niî la a tɔ̃yâ a gɛɛ núu da-ni da pâi liî vii-tɔɔi sui, diai Duŋ Lɛ́lɛɛi mɛni a maa-ŋuŋ dí fɛ̀ɣɛ a dílɪɛ zu, kpɛ́ni fêi, woo-mɛni fé kɛ́ ní íyeêi.

7È tãi da kpɛni lɛ̀ ŋɔ́nɔ, ǹyɛɛ, “Sâa,” nyíi tãi su kôyaa tɛɛ pôlu ma è mò Deeƀé sarâi ŋ̀óo-ŋai ŋí su, nyíi-ŋai è mò a maa-ŋuŋ, “Sâa, kà ŋ̀óo mɛ̀ni, káfe kálii kpanaŋ.”

8Kpɛ́ni fêi, Zasua eêi fii-tɔɔ tɛ̀ɛ dípɔ Ɣâla fêi lono nàa pôlu ma é pîlaŋ tãi da kpɛni ma.

9Mɛni ma, gɛ̀ ní fii-tɔɔ-ɣele a lɛ̂ɛ Ɣâla ŋɔnûai mɛni ma.

10Kpɛ́ni fêi, ǹúui a lî Ɣâla ŋɔfii-tɔɔi sui, maa-nuui a kpèra máŋ ŋɔtíi-ŋai dîa yɛ̂ɛ berei Ɣâla è gɛ̀ lai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Mɛni ma, kwaa kɔ́ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛɛ kú lí vii-tɔɔi tí su a gɛɛ kúfe kɛ̀ a ǹûai woo-mɛni fé díyêei, kú tóo yɛ̂ɛ berei ǹûai dí gɛ̀ lai.

12Ɣâla ŋɔwóoi káa a vúlu gɛ́ tíi kɛ̀ ŋá liɣɛɛ é tɛ́ɛ ƀóa-sɔkpɔ ma nyíi ŋá káa gwaa feerɛ mai, gɛ́ lɔ́ fúlu-laa da mɔlêŋ díloai é lɛ́ɛ la zu é seri ƀɛi díŋa kɔlɛɛ̂i naai, gɛ ŋɔ́nɔ lɔ́ núu kao kpulɔ̂ŋ-ŋá da gao su kpɔrɔ díloai é lɛ́ɛ la zu é seri ƀɛi díŋa kɔlɛɛ̂i naai. Ɣâla ŋɔwóoi a kúlii ŋɔkili-ŋa-siai da ŋɔmɛni-kpɛtɛɛi kɛ̀ a zu ponoɔ.

13Fúlu-sɛŋ kélee da fé loo ní ma, kɛ́lɛ, gélee puɔ̂i fíyeŋ ŋá ŋ̀ɛi-tuɛ, nyíi gáa a ǹúui kwa dîa-ni kwa tíi kɛ̀i.

Zîsɛ ƀa zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi

14Mɛni ma tãi Ɣâla Ǹóŋ Zîsɛ Kôrai káa la kúyêei a sâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛ nyíi tɛ̀ɛ ŋele-ŋai sui, kwaa kúlaa-lai sôŋ a gbanaŋɔɔ.

15Kpɛ́ni fêi, zâla láa soŋ-nuui gáa kúyêei vé a zâla láa soŋ-nuu nyíi pɔ̂ri fé mì a gɛɛ é kúmalôŋ káa kúfii-kpɛɛi sui, kɛ́lɛ, gáa a zâla láa soŋ-nuui nyíi su-kɔ̂ŋ è pà bɔ̀ pere sii kélee su yɛ̂ɛ kúai. É máŋ kɛ́ tí vé sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ ní.

16Mɛni ma kwaa lɛ́ɣɛ mɛlɛ-sêe see-sɛŋ kɔlɛ a laa-la a gɛɛ kú maloŋ kâa sɔlɔ ƀó kú ƀɛlɛ-sêe káa kpɔŋ mâa mɛni ma tãi kwa kpɔŋ mâa wɛ̀li lai.

Ibulu 5

1Sâla láa soŋ-nuui kélee da nɛ̀ ǹûai samai, da nɛ̀ a gɛɛ é tɔ́ɔ dípɔɔ ŋá da Ɣâla-ni díloai a gɛɛ é sama-sɛŋ tɛ̀ɛ é sâla kúla sɔnyɔ̂ŋ mɛni ma.

2A pɔ̂ri ǹíi kpelêi diai yêei dífe dísɔnyɔ̂ŋ kɔ́lɔŋ da bɔara-maa kɛ-ƀelai, tãi nɔ́ ǹyaa kpîŋ gáa la fii-kpɛɛ ŋɔwala-walai yée mui.

3Nyíŋi mɛni ma, gáa a sɛŋ fɛ̂ɛ é sâla kula gbîŋ-sɔnyɔ̂ŋ mɛni ma da ǹûai díwɔ̂i.

4Núu fa ƀâa kɛ̀ gbɔɔ̂i ḿâ, kɛ́lɛ, Ɣâla ƀa dòli yɛ̂ɛ berei è Eelɔŋ tòli lai.

5Mɛni ma Kôrai máŋ fé gbîŋ maa tɛ́ ní a gɛɛ é kɛ́ a sâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛ, kɛ́lɛ, Ɣâla ƀe ǹɛ, nyíi mò ma, ǹyɛɛ, “Íkaa a Ńoŋ, sâa ŋa ímaa sɔlɔ ƀó.”

6Yɛ̂ɛ berei a mò la ŋɔ́nɔ kwaa da kpɛni ma, nyɛɛi, “Íkaa a sâla láa soŋ-nuu wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ yɛ̂ɛ berei Mɛkisɛdɛ è kɛ̀ la a sâla láa soŋ-nuui.”

7Tãi Zîsɛ è kɛ̀ la ŋɔnúu-kpune kɔlɔi sui, ǹúui pɔ̂ri è kɛ̀ mì a gɛɛ é gúla saa yêei, Zîsɛ è vɛ̀li é gbera fé a ŋ̀óo su kɛ́tɛ a ŋ̀ɛi-ya, ǹyaŋ ŋ̀óo è sîŋ sòŋ, kpɛ́ni fêi, yao-maa è kɛ̀ ǹyêei Ɣâla mɛni ma.

8Berei máŋ è kɛ̀ la a Ɣâla Ǹóŋ è woo-mɛni maa kɔ̂ri mɛni-soli-kaa sarâi.

9Gɛɛ kɛ̀ a núu maa waai è kɛ̀ a wɔlɔ-wɔlɔ fúlu-laa diai kélee mɛni mà ŋ̀óo mɛnii.

10Ɣâla è ǹɛ a sâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛ yɛ̂ɛ berei Mɛkisɛdɛ è kɛ̀ la a sâla láa soŋ-nuui.

Núu yée kúlaa ǹaa-lai ḿu maa-lia-woo

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Mɛni támaa káa kúla kú m̀ó é pîlaŋ m̀ɛnii ŋí mâ, kɛ́lɛ, ŋ̀á lêi kpanaŋɔ̂i, kpɛ́ni fêi kámɛni ŋá kâai kpanaŋɔ̂i.

12Tãi ŋí su kâi pɔ̂ri kɛ̂i a sɛŋ-lɛ-ƀela, kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ núu da é Ɣâla ŋɔtɔ̃yâi maa-mɛni lɛ́ kâa gɔ́ɔ pîlanii ŋɔ́nɔ. Fɛ̂ɛ núu è ká ŋákɔ̂ŋ a ŋíni-ya, kɛ́lɛ mii-sɛŋ kpanaŋ fêi.

13Kpɛ́ni fêi, ǹúui nɔ́ ŋɔmii-sɛŋ káa a ŋíni-yai vé táre ní Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ-laa-wooi su, kpɛ́ni fêi, gáa nɔ́ a lôloŋ.

14Kɛ́lɛ, mii-sɛŋ kpanaŋ káa núu kpaya-kpaya mɛni ma, diai da díkili ŋá kɔ̀ŋ a mɛni-kɛɛ a tãi kɛ́lee a gɛɛ dí mɛni lɛ́lɛɛ da mɛni nyɔ́mɔɔ loai kɔ́lɔŋ.

Ibulu 6

1Mɛni ma kwaa kpéra Kôrai maa-mɛni-lɛɛ ma nyíi vii kpɛɛi, kú lí zɛŋ-lɛɛi mâ nyíi gbanaŋɔ̂i. Maa fé nɛ̃ɛ ní ŋɔ́nɔ a gɛɛ kú zɛŋ fii-kpɛɛ-ŋai ŋí lɛ́ɛ kɔ́ɔ pîlaŋ ŋɔ́nɔ a nina nyíi-ŋai díkaa a kú kɛ́ɛ kú kúpôlu tɔɔ tua-pere nyɔŋ ma. Laa-la é kɛ́ kúyêei nyíi gáa Ɣâla mɛni ma,

2batâi maa-mɛni-lɛɛ, núu yée pɛlɛɛ núu ma, mu-siɣe saa-yêei maa-mɛni, da wɔlɔ-wɔlɔ mɛni-ŋa-teɛɛ.

3Ǹyaŋ kwa pâi nyíŋi kɛ̂i, à kɛ̀ Ɣâla à fàa ma.

4Diai kwaa-ponoɔɔ a pá dípɔ a tãi dai, nyíi-ŋai da Ǹ̂ala-taa sama-sɛŋ kɔ̂ŋ da kɛ́ a M̀ɔlêŋ Maa Waai sɔlɔ ƀo-ƀelai dai,

5da Ɣâla ŋɔwoo lɛ́lɛɛi kɔ̂ŋ da ŋ̀ɛ́niɛi pâi pâi ŋɔwala-walai.

6À kɛ̀ da tòo pôlu dílaa-lai su, núu fa pɔ̂ri pâi ŋɔnɔ pôlu a dia lii-pene su, kpɛ́ni fêi, da Ɣâla Ǹóŋ kpamo saa-wuru ma díkpîŋ mɛni ma da ŋ̀umɛ kpɔŋ su.

7Ǹɔii nyíi tuna a pû ma é lɔ́ mu-pere é sí-sɛŋ kpɛtɛ nyíi ǹ̀ɛ́lɛɛ̂i diai mɛni ma da zí-sɛŋ síi dímɛni mai, Ɣâla a lûwa làa maa-lɔii tí ma.

8Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ɣalêŋ-kpɔlɔ à kùla maa-lɔii ma, gɛ̀ ní vé a lɔii lɛ́lɛɛ. Gáa yɛ̂ɛ lɔii nyíi kɛ̀ pâi vóôi, ǹyaŋ gbɛɛ ŋá ƀa dí gérеŋ.

9Berei máŋ kwa lônoi la a bere sii ŋí, ŋáwɛli-kɛ-maa ƀelai, à kɛ̀ a kápɔ-pere, kúlaâi la kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛɛ mɛni lɛ́lɛɛ-ŋa da pâi kulâi kákponôi, nyíi-ŋai díkaa a ƀalo-laa pɔ́ɔi.

10Ɣâla fé fíli ní a gɛ́ɛ a pɔ̂ri ŋ̀ɛ́i nayînii kátii mɛi da káwɛli-kɛ-maai ká ǹɛ zarâi a tíi-kɛɛ Ǹ̂ala-ƀelai diɛ yɛ̂ɛ berei ka niî gɛ̂i lai.

11Kwa ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ vɔrɔ-fɔlɔ-tii tɔnɔi tí é kɛ́ káyêei tɛi-tɛi a gili-kɛ-zui maa-laa-la kpanaŋ gáa káyêei é lɛ́ɛ la zu gbɛɛ ŋá-tãi é seri.

12Káfe kɛ̀ a nyɛ̃ŋ-nyɛ̃ŋ ƀela, kɛ́lɛ, ká kɛ́ a diai pɔkɔɔŋ-ƀela díkaa a gono-tee-ŋai sɔlɔ ƀo-ƀela laa-la da lii-kpele sarâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ kono-teei

13Ɣâla kɛ́ɛ a góno tée Eberaɣɛ̃ɛ yêei, núu da fé kɛ́ ní naa a gɛ́tɛ é tɛ́ɛ Ɣâla ma a gɛɛ Ɣâla é voo ma, ǹyaŋ è vòo ǹyaa kpîŋ ma,

14nyɛɛi, “Tɔ̃yâ má ŋa pâi lûwa lâai yâ í ƀûu ƀó.”

15Ǹyaŋ Eberaɣɛ̃ɛ nyíi maa-kpɛŋ kɛ̀ a lii-kpelei, é góno-teei sɔlɔ ƀô.

16Núu a vòo dɛɛ-maa ma, ǹyaŋ dí laa-saai kélee su foo-woo ƀa tɔ̃yâ ƀò.

17Mɛni ma tãi Ɣâla è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii a gɛɛ é ǹɛ́ bɔɔ-sɛŋ sɔlɔ ƀo-ƀela dîa a gɛɛ ŋɔsapoi maa fa fâleŋ. È ǹɛ dîa a zu ponoɔ foo-woo su,

18a gɛɛ kwa kɛ̀ ƀalo-laa sɔlɔ ƀoi, lii-kpele kpanaŋɔɔ é kɛ́ kúyêei, kú kúkili-kɛ-zui sóŋ a gbanaŋɔɔ nyíi gáa kúŋɛi-tuɛi mɛni feerɛ nyíi-ŋai dímaa fa fâleŋ dísarâi nyíi-ŋai dífa pɔ̂ri Ɣâla kɛ̂i é ŋɔkono-teei maa fáleŋ.

19Gili-kɛ-zui ŋí káa yɛ̂ɛ kúmɔlɛ̂ŋ soŋ-kɔli kpanaŋɔɔ a tɔ̃yâ. Gáa a gili-kɛ-zui nyíi a lɔ̂ pɔ̂rɔŋ é tɛ́ɛ zeɣe sɛ̂lɛŋɔɔ pôlu,

20ƀɛ́i Zîsɛ a lí naa yɛ̂ɛ kútuɛ-kpɛtɛ-nuui, a kɛ́ a sâla láa soŋ nuu kɛ́tɛ wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ yɛ̂ɛ berei Mɛkisɛdɛ è kɛ̀ la a sâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi.

Ibulu 7

Mɛkisɛdɛ ŋɔsâla láa soŋ-nuu-laai

1Mɛkisɛdɛ ŋí è kɛ̀ a Salɛŋ-kaloŋ, gɛ ƀo ŋɔ́nɔ a Ǹ̩âlai Gɛ́tɛi ŋɔsâla láa soŋ-nuu, è Eberaɣɛ̃ɛ káa kulâi kɔ́ kɔ̂i nyíi è kâloŋ-ŋa da-ni paa zui, é lûwa láa ma.

2Nya ƀe Eberaɣɛ̃ɛ è gɔ̃liŋ kélee buu-ɣelei tɛ̀ɛ bɔ. Maa-ŋuŋ, yɛ̂ɛ berei ǹáa su-kulai káa lai, gáa a tɔ̃yâ-laa-kaloŋ, gɛ ƀò ŋɔ́nɔ a Salɛŋ-kaloŋ, nyíi su-kulai ƀa lii-sêe-kaloŋ.

3Ǹâŋ fé ma, kpaa máŋ ǹee, kpaa máŋ zûu-pîlanii. Ŋɔɣele-ŋai kɔ́ɔ pîlanii fé ma, kpaa máŋ ŋɔɣéniɛi kpɛɛ ŋá, kɛ́lɛ, berei moloŋɔ̂i la Ɣâla Ǹóŋ mai, gáa nɔ́ a sâla láa soŋ-nuu wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

4Ka gáa berei gɛ́tɛ̂i lai! Zãâi kúnâŋ Eberaɣɛ̃ɛ è gùla gɔ́i sui, è buu-ɣelei tɛ̀ɛ bɔ.

5Liiva ŋɔsuui-su-ƀelai nyíi-ŋai sâla láa soŋ-mɛni káa dípɛrɛ lái, gáa dɔ̂ŋ su a gɛɛ dí ǹûai kɔ̃liŋ buu-ɣelei sɔlɔ ƀo. Zu-kulai ƀa díƀarâai, berei máŋ ǹûai ŋí máŋ dí kùla la Eberaɣɛ̃ɛ ŋɔsuui sui.

6Kɛ́lɛ, nalôŋ ŋí nyíi vé kúla ní dísuui sui, è Eberaɣɛ̃ɛ kɔ̃liŋ buu-ɣelei sɔlɔ ƀô é lûwa láa Eberaɣɛ̃ɛ ma nyíi gono-tee-ŋai díkaa ǹyêei.

7Sîa kélee fé zu a gɛɛ núu pɔlɔ a lûwa làa lôloŋ ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

8Gáa a sɛŋ a gɛɛ diai da sâai dí nûa-kɔ̃liŋ buu-ɣelei sɔlɔ ƀó, gɛ ƀô ŋɔnɔ a sɛŋ a gɛɛ ǹúui dí maa-sere-faa kɛ̀ a gɛɛ é kɛ́ ɣele mai é nûa-kɔ̃liŋ buu-ɣelei sɔlɔ ƀo máŋ.

9Núu a pɔ̂ri máŋ môi a gɛɛ Liivai ǹyaa kpîŋ nyíi a nûa-kɔ̃liŋ buu-ɣelei sɔlɔ ƀô é gɔ̃liŋ buu-ɣelei tɛ́ɛ Eberaɣɛ̃ɛ sarâi,

10kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ niî Eberaɣɛ̃ɛ kponôi tãi Mɛkisɛdɛ è gàa lai.

11Eêi kɛ̀ núu eêi pɔ̂ri maa-waa-laa sɔlɔ ƀôi Liiva-ŋai kɛ́ɛ a sâla láa soŋ-nuu sarâi kpɛ́ni fêi, ŋɔsâla láa soŋ-mɛnii yée mu ƀe ǹûai dí dɔ̂ŋ sɔlɔ ƀô naai, gɛ̀ ní le-mɛni ƀe fɛ̂ɛ dí sâla láa soŋ-nuu da kpɛni lɛ́ la yɛ̂ɛ Mɛkisɛdɛ, é tɛ́ɛ ǹúui ma nyíi gáa yɛ̂ɛ Eelɔŋ?

12Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ maa-faleŋ káa zâla láa soŋ-mɛnii su, gɛ̀ ní maa-faleŋ káa máŋ dɔ̂ŋ su.

13Ǹúui dí mɛni-ŋai ŋí ƀò é pîlaŋ mai, a kulâi núu-suu da kpɛni su, nuu-suui nyíi núu da fé niî wɔ́lɔ tíi kɛ́ ni mì Ǹ̂ala-teƀelei mai.

14Gáa a tɔ̃yâ a gɛɛ Kúnuu-namui è kùla Zudasi ŋɔsuui su, ǹyaŋ Mose fé sâla láa soŋ-nuu-mɛni ƀo ni é pîlaŋ nuu-suui ti ma.

Zâla láa soŋ-nuui nyii gɛ̂ɛi yɛ̂ɛ Mɛkisɛdɛi

15Mɛnii ŋí a kɛ̂ kpɔ́ a tɔ̃yâ a zu ponoɔɔ à kɛ̀ sâla láa soŋ-nuu da kpɛni à kɛ̀ naa yɛ̂ɛ Mɛkisɛdɛ,

16nyíi kɛ̀ a sâla láa soŋ nuui, ve kɛ́ ní nɔ́ a sâla láa soŋ-nuu, kpɛ́ni fêi, dí mò a gɛɛ fɛ̂ɛ sâla láa soŋ-nuu é kúla núu sii da-ni su, kɛ́lɛ, è kɛ̀ a sâla láa soŋ-nuu a ŋwɔlɔ-wɔlɔ fulu-laai nyíi gɔ̃yɛŋ fé mai ŋɔwala-walai.

17Kpɛ́ni fêi, dí m̀aa-sere-faa kɛ̀, dîyɛɛi, “Íkaa a sâla láa soŋ-nuu wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ yɛ̂ɛ berei Mɛkisɛdɛ è kɛ̀ la a sâla láa soŋ-nuui.”

18Mɛni ma, dɔ̂ŋ pɔlɔi kɛ̀ díyêei, ǹáâi a dee, kpɛ́ni fêi, vii-kpɛɛi gɛ ƀo nɔ kpɛni-kpɛni.

19Kpɛ́ni fêi, dɔ̂ŋ fé sɛŋ da kélee kɛ́ ni a maa waa. Mɛni ma, kili-kɛ-zu lɛ́lɛɛ kɔ́ɔ a pîlaŋ, nyíi kwa lɛ̂ɣɛ Ɣâla kɔlɛ zarâi.

20Ǹyaŋ gili-kɛ-zu lɛ́lɛɛi ŋí kɔ́ɔ fé pîlaŋ ní fóo-woo ŋɛ́i pôlu.

21Diai wɔ́lɔ kɛ̀ a sâla láa soŋ-ƀela a maa-ŋuŋ, dí dítii-ŋai sɔlɔ ƀô fóo-woo ŋɛ́i pôlu, kɛ́lɛ, dí ǹúui ŋí lɛ̀ a sâla láa soŋ-nuu a fóo-woo. “Kúnuu-namui a vóo, ǹyaŋ vé pâi ŋɔkili-ŋa-siai maa fálenîi. ‘Íkaa a sâla láa soŋ-nuu wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.’ ”

22Nyíŋi a Zîsɛ kɛ̀ a ǹúui a kpanaŋ-woo lɛ́lɛɛ kɛ̀ a tɔ̃yâi.

23Zâla láa soŋ-ƀelai maa-ŋuŋ-ŋai dí kɛ̀ a dítamaa, kpɛ́ni fêi, saa è kɛ̀ dísiɣêi dítii-ŋai mɛi tɛi-tɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

24Kɛ́lɛ, zâla láa soŋ-nuui ŋí káa nɔ́ a sâla láa soŋ-nuu a tãi kélee. Kpɛ́ni fêi, gáa nɔ́ ɣele mâ wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

25Mɛni ma, pɔ̂ri káa mì a gɛɛ é diai ƀálo wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ da lɛ̂ɣɛ Ɣâla kɔlɛ zarâi. Kpɛ́ni fêi, gáa ɣele ma a tãi kélee a gɛɛ é tɔ́ɔ dímɛni mà.

26È kɛ̀ a mɛni lɛ́lɛɛ a gɛɛ fɛ̂ɛ sâla láa soŋ-nuu kɛ́ɛ ŋí é kɛ́ kúyêei, maa waa, zɔŋ fé mà, pɔ́ɔ fé mà, da sɔnyɔ̂ŋ-ƀela díŋa kɔlɛɛ, maa tɛɛ a gɛ́tɛ ŋelei mɛi.

27Vé kɛ́ ní a sɛŋ a gɛɛ fɛ̂ɛ é sâla kúla a fólo kélee, maa-ŋuŋ gbîŋ-sɔnyɔ̂ŋ mɛni ma, naa pôlu ma ǹûai dísɔnyɔ̂ŋ mɛ̂ni mà, yɛ̂ɛ berei zâla láa soŋ-ƀela gbeli-ŋai dí gɛ̀ lai. È zâlai kélee kùla nɔ́ tɔnɔ a tãi è gbîŋ tɛ̀ɛ lai.

28Tɔ̃yâ ma, dɔ̂ŋ a núu lɛ̀ ŋɔfii-kpɛɛi su a gɛɛ a kɛ̀ a sâla láa soŋ-nuu, kɛ́lɛ, Ɣâla ŋɔfóo-wooi nyíi pà dɔ̂ŋ pôlu mai, a Ɣâla Ǹóŋ lɛ̀ nyíi maa waai wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi.

Ibulu 8

Zîsɛ ƀa Zâla láa soŋ-nûu kɛ́tɛi

1M̀ɛnii kpîŋ gáa m̀ɛnii ŋí su kwa m̀ôi ǹyaa ká ŋí. Sâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛ kɛ́ɛ ŋí káa kúyêei, nyíi gáa seêni Ǹwála-wâla kélee Ɣalai ŋɔsee-sɛŋ láa-mii-yee mɛi-pere Ɣâla-taai.

2Gáa a tii-kɛ-nuu gwaa maa waai da dɔ̃yâ-pɛrɛi mu nyíi núu fé dɔɔ ni, kɛ́lɛ, Kúnuu-namui ƀe dɔ̀ɔi.

3Ǹyaŋ da sâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛ kélee lɛ̀ a gɛɛ é sama-sɛŋ tɛɛ é sala-ŋa kula. M̀ɛni ma, gáa a sɛŋ fɛ̂ɛ zâla láa soŋ-nuui ŋí máŋ é sɛŋ da tɛɛ.

4Ǹyaŋ eêi kɛ̀ ǹɔii ma, vêi kɛ̀ a sâla láa soŋ-nuu tɔnɔ kpîŋ, kpɛ́ni fêi, sâla láa soŋ-ƀela díkaa naa nyíi-ŋai da sama-sãa tɛ̀ɛ yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ káa lai.

5Díi díkaa gɛ̂i gáa nɔ a gwaa maa waai gáa Ɣâla-taai ŋɔninîŋ da ŋɔpɔkɔɔŋ. Kpɛ́ni fêi, tãi Mose è kɛ̀ pâi bɛ́rɛi kɔ́ɔ pîlanii lai, Ɣâla è mò ma, nyɛɛi, “Gáa a gɛɛ mɛnii kélee ya pâi gɛ̂i é kɛ́ yɛ̂ɛ bɔkɔɔŋ ŋá ǹɛ yâ ǹyéei mai.”

6Kɛ́lɛ, yɛ̂ɛ berei gáa lai, Kôrai a tíi sɔlɔ ƀó nyíi ǹɛ́lɛɛi kpɔ́ a ŋánaa é tɛ́ɛ bɔlɔi ma, yɛ̂ɛ berei gbanaŋ-woo-kɛɛi a pâ lai ǹɛ́lɛɛ̂i lai. Kpɛ́ni fêi, gbanaŋ-woo-kɛɛi ŋí è kɛ̀ kono-tee lɛ́lɛɛ mɛi.

7Eêi kɛ̀ ǹûai dîi gbanaŋ-woo-kɛɛi ŋí sòŋ a maa waa, vêi pɔ̂ri kɛ̂i a sɛŋ a gɛɛ Ɣâla é da kpɛ́ni kɛ́.

8Kɛ́lɛ, è gàa a gɛɛ ǹûai dífe zoŋ ni a ǹɛ́lɛɛ, mɛni ƀe è mò la nyɛɛ, “Nuu-namui nyɛɛi, ŋele-ŋai da pâi pâi, tãi ŋa pâi kpanaŋ-woo nina kɛ̂i la Eezuɛ-ƀelai da Zuda-ƀelai yɛ̂ei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Vé pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ gbanaŋ-wooi ŋá gɛ̀ dínâŋ-pɔlɔ-ŋai yêei a ŋelei ŋá dísòŋ la a díyee ŋá díkula Ize-lɔii sui. Nuu-namui è ŋɔ́nɔ mò a gɛɛ, kpɛ́ni fêi, dífe lɛɛ ní ŋákpanaŋ-woo-kɛɛi su, mɛni ma fé ǹɔ́li tɔɔ ní dîa.

10Nuu-namui è mò a gɛɛ Gbanaŋ-wooi ká ŋí ŋa pâi gɛ̂i Eezuɛ-ŋai yêei ǹele-ŋai tí pôlu mai. Ŋa pâi ŋátɔ̂ŋ-ŋai pûi díkili ŋá, ŋá dípɔ̃yɛ̂ dílii su, ŋá kɛ́ a Díɣâla, díyaŋ dí kɛ́ a ŋánûa.

11Dífe pâi môi díkɔlɛ-ma-ƀelai dîa, kpaa máŋ díƀarâai, díyɛɛ diai, 'Ka Kúnuu-namui kɔ́lɔŋ.' Kpɛ́ni fêi, núu kélee a pâi ŋ́gɔlɔnîi é síɣe lôloŋ ma é seri núu kɛ́tɛ ma.

12Kpɛ́ni fêi, malôŋ a pâi toôi mâ díŋwana-lɔ̂ɔi mɛni ma, ŋá nia dísɔnyɔ̂ŋ ma."

13Ɣâla kɛ́ɛ lônoi gɛ pîlaŋ Gbanaŋ-woo Kɛɛ Ninai mai, è gbanaŋ-woo-kɛɛ pɔlɔi kâa a gɛɛ bɔlɔɔi nâa ŋɔtíi fé ŋɔ́nɔ naa. Ǹyaŋ sɛŋ nyíi bɔlɔɔi ŋɔtíi fé mai gara la nɛɛ̂i.

Ibulu 9

Ǹ́ɛniɛi su da Ɣâla-taa Ɣâla fɛ̀liɛɛ

1Tɔ̂ŋ-ŋa máŋ dí kɛ̀ gbanaŋ-woo-kɛɛi maa-ŋuŋ su Ɣâla-fɛli mɛni ma, kwaa maa waa kɛ́ ƀo mɛni ma ǹ́ɛniɛi su.

2Ɣâla ŋɔsua-kɔlɔ-seɣe pɛrɛi è kɛ̀ a gbɛ́tɛɛ a berei sii ŋí. Loŋpoi maa-ŋuŋ nyíi laŋpo-see-wurui è kɛ̀ zui da teƀelei, é pɛ́lɛ Nɛ-kpoloi mai, da kâa dòli a Gwaa Maa Waai.

3Loŋpoi-la-seɣei veerɛi pôlu loŋpoi su-pere ŋɔi káa naa da dòli a Gwaa Maa Waai Ŋɔkwaa Maa Waai.

4Loŋpoi ŋí su Ǹ̂ala-teƀelei káa naa nyíi gbɛtɛɛ̂i a gôo sâla-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kéreŋ mɛni ma, da gbanaŋ-woo-kɛɛi maa-gãlai, nyíi mɛi pɛlɛɛ̂i kpɔ́ gwaa kélee a gôoi. Gãlai ŋí su gôo-sane è kɛ̀ naa nyíi manaa da Eelɔŋ ŋɔsia-wuruii nyíi pɔmuŋ, é pɛ́lɛ gɔni-ƀelai ma nyíi gbanaŋ-woo-kɛɛi è kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ mai.

5Gãlai mɛi-pere goôŋ-sãa dí kɛ̀ naa, nyii-ŋai kɛ̂ a Ɣâla ŋɔŋɛ́i-kɛ-maa, díkɛ fólo. Díkoôŋ è gãlai mɛi-pere mɛi pɛlɛ. Ǹyaŋ kúfa pɔ̂ri mɛni támaa ƀoi é pîlaŋ nâa mɛni-ŋai ŋí dîa.

6Mɛni-ŋai ŋí kélee da kpɛtɛ, zâla láa soŋ-ƀelai da lî loŋpoi maa-ŋuŋ su a tãi kélee, díkɛ dísâla-kula tii-ŋai kɛ̀ naa.

7Kɛ́lɛ, loŋpoi zu-pere ŋɔi su, zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi nɔ́ ƀa lî naa. A lî nɔ́ naa tɔnɔ kóraŋ tɔnɔ su. Va lî naa kpɛ́ni-kpɛni, fɛ̂ɛ é lí a ŋãa, nyíi a gula a sâla gbîŋ mɛni ma da ǹûai dísɔnyɔ̂ŋ.

8Ǹ̀ɔlêŋ Maa Waai a ǹɛ bere sii ŋí su a gɛɛ gwaa maa waai maa-perei lá fé niî ƀo nɔ́ tãi nɔ́ loŋpoi maa-ŋuŋ káa niî tɔɔni lai

© 2014 Bible Society in Liberia.

9nyíi gáa a tãi ŋí maa-pɔkɔɔŋ. Mɛni-kpɛtɛ-perei ŋí su da sama-sãa tɛ̀ɛ dí sâla-ŋa kula nyíi-ŋai dífa pɔ̂ri Ǹâla-fɛli-nuui ŋɔkili-ŋa-siai kɛ̂i a maa waai.

10Kɛ́lɛ, díkaa nɔ́ mii-sɛŋ mɛni ma, kpele-sɛŋ, da núu-waa-pere sii da kpɛni-ŋa, é pɛ́lɛ núu kpono ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai dîa nyíi-ŋai da bù ǹûai dîa é lɛ́ɛ la zu mɛni maa-faleŋ tãi é seri.

11Kɛ́lɛ, Kôrai è pà yɛ̂ɛ sâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛ mɛni lɛ́lɛɛ-ŋai pâi mɛni ma. Ǹúui nyíi gɛ́tɛ̂i a ŋ̀ánaa maa waai nyíi dífe gbɛtɛ ní a díyêei, zu-kulai ƀa vé a ŋ̀éniɛi ŋí su sɛŋ.

12Zarâi ƀe é lɔ̀ naa Gwaa Maa Waai su nɔ́ a tãi tɔnɔ. Vé lɔ́ ní naa a ƀoli-ŋãa, kpaa máŋ niŋa-loŋ ŋãa. Kɛ́lɛ, è lɔ̀ naa a gbɔɔi-ŋãa a gɛɛ é kúŋuŋ-mâ ƀô wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

13À kɛ̀ ƀoli-ŋãa da niŋa-sirɛ-ŋãa da niŋa-loŋ kɛ́ɛ dí gérеŋ dí ǹúu kpɛ́mɛŋ diai dîa dímaa fé waa nii, da pɔ̂ri díkponôi maa waai,

14Kôrai, nyíi maa waai è gbîŋ tɛ̀ɛ ɣâla pɔ Ŋwɔlɔ-wɔlɔ Mɔlêŋ sarâi, ŋɔŋ̀ãai a pâi kálii maa waai a ǹɛ́lɛɛ é tée nyíti ma é kákula kátûa-pere nyɔŋ pɔlɔ-ŋai sú a gɛɛ ka tíi kɛ́ Gɛ-ɣele-ma ɣâlai mi.

15Mɛni ma, gáa a gbanaŋ-woo-kɛɛ ninai tɛɛ-nuu, a gɛɛ diai a dítôlii, dí ŋwɔlɔ-wɔlɔ pɔɔ-sɛŋ sɔlɔ ƀó nyíi ɣâla è góno tèe la díyêei. Kpɛ́ni fêi, saa-mɛni a pá nyíi a díkula dísɔnyɔ̂ŋ-ŋai su nyíi kɛ̀ gbanaŋ-woo-kɛɛi maa-ŋuŋ mui.

16Bɛ́i nuu-kɔ̃liŋ lɛɛ-yeei kɛ́-kɔlɔ-mɛni káa naai, fɛ̂ɛ dí maa-nuui saa-mɛni maa kpɛ́ɛ a ǹɛ́lɛɛ.

17Kpɛ́ni fêi, ǹúui a gɔ̃liŋ-lɛɛ-yeei kɛ-kɔlɔ kpɛtɛi, zaa pôlu ma nɔ ƀe da tíi kɛ̀ la a maa-kɔlɔi ti, kɛ́lɛ, tãi gáa niî la ɣele mai, dífa tíi kɛ̀ la.

18Mɛni ma ɣâla fé gbanaŋ-woo-kɛɛ maa-ŋuŋ kɛ́ ní máŋ ŋãa ŋɛ́i pôlu.

19Kpɛ́ni fêi, tãi Mose è kɛ̀ dɔ̂ŋ kélee lɛ̂ la ǹûai kélee dîai, è niŋa loŋ ŋãa siɣe da ƀoli-ŋãa é yá pu zu é sua-leɣa kpɔ̂lu siɣe da kpalo é ǹiŋa-loŋ-ŋãai da moli-ŋãai kpɛ́mɛŋ gɔlɔi kpîŋ ma da ǹûai kélee,

20nyɛɛi, “Gbanaŋ-woo-kɛɛi maa-ŋãai ká ŋí nyíi ɣâla è dɛ̀ɛ kápɔ̂i.”

21Bere sii tɔnɔi tí sú nɔ́ ƀe è ǹiŋa loŋ-ŋãai da moli-ŋãai kpɛ́mɛŋ la ɣâla ŋɔpɛ́rɛi lá da ŋ̀âla-fɛli sɛŋ-folo-ŋai kélee dí kɛ̀ mui.

22Tɔ̃yâ ma, dɔ̂ŋ yée mu sɛŋ kélee maa waai a ŋãa, ǹyaŋ sɔnyɔ̂ŋ su-mɛni-lɛɛ fé naa ŋãa puɔɔ ŋ́ɛi pôlu.

Kôrai ŋɔsâlai è sɔnyɔ̂ŋ kpera

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Maa nɛɛ̂i kɛ̀, fɛ̂ɛ ŋ̀âla-taa mɛni-ŋai dípɔkɔɔŋ-ŋai dí kɛ́ a dímaa waa a zâla-kula tii-ŋai ŋí, kɛ́lɛ, ŋ̀âla-taa mɛni-ŋai dia kpîŋ, fɛ̂ɛ dí kɛ́ a dímaa waa a sâla lɛ́lɛɛ-ŋa é tɛ́ɛ nyíi-ŋai día.

24Kpɛ́ni fêi, Kôrai fé lì ní gwaa maa waai ma nyíi dí gbɛtɛ a díyêei, nyíi gáa a dɔ̃yâ-kwaa maa waai ŋɔpɔkɔɔŋ, kɛ́lɛ, è lì Ɣâla-taa kpîŋ a gɛɛ é nâa kùla é tɔ́ɔ Ɣâla ŋ̌ɛi kúmɛni ma.

25Vé lì ní Ɣâla-taa a gɛɛ é gbîŋ tɛ̀ɛ a tãi támaa, yɛ̂ɛ berei zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi è lɔ̀ la Gwaa Maa Waai ma a kóraŋ kélee a ŋãa nyíi vé kɛ́ ní a gbîŋ ŋãai.

26Eêi kɛ̀ tí, gɛ̀ ní Kôrai eêi pɔ̂ri mɛni-soli kâai a tãi támaa é síɣe ŋ̀ɛ́niɛi kɔ́ɔ pîlaŋ tãi ma. Kɛ́lɛ, berei gáa lai, è pà nɔ́ zu tɔnɔ a gbanaŋ-woo-kɛɛ pɔlɔi maa-ɣeniɛi kpɛɛ ŋá a gɛɛ é sɔnyɔ̂ŋ kpera a gbîŋ kúlaa a sâla.

27Ǹyaŋ berei nɔ́ ǹɛ́lɛɛi la a gɛɛ fɛ̂ɛ núu-kpune é sáa zu tɔnɔ, nâa pôlu ma mɛni ŋa-teɛɛ é pâi,

28bere nɔ ɓe Kôrai nyíi gbîŋ tɛ́ɛ nɔ́ zu tɔnɔ a gɛɛ é núu támaa dísɔnyɔ̂ŋ siɣei, a pâi pâi la a tãi veerɛi. Vé pâi sɔnyɔ̂ŋ mɛni ma, kɛ́lɛ, a pâi diai ɓálôi díkaa m̀aa kpɛnii kpɔ́ a gbanaŋɔɔi.

Ibulu 10

1Tãi nɔ́ dɔ̂ŋ káa la a m̀ɛni lɛ́lɛɛ-ŋai pâi pâi dínininîŋ, kɛ́lɛ, vé a m̀ɛni-ŋai kpîŋ a tɔ̃yâi, diai da lɛ̀ɣɛ Ɣâla kɔlɛi, vé pâi wɔ́lɔ dímaa waai a zâla tɔnɔi nyíi da gula a kóraŋ kéleei.

2Eêi kɛ̀ zâlai é ǹûai maa waa, dífêi kpera sâla kúlaa ma? Eêi kɛ̀ ŋ̀âla-fɛli-ɓelai maa a wɔ́lɔ waa tɔnɔ, dífêi díkili ŋá siai sɔnyɔ̂ŋ mɛni ma.

3Zâla kúlaa-ŋai ŋí su, dísɔnyɔ̂ŋ maa-mɛni è tòo díkili ŋá a kóraŋ kélee.

4Kpɛ́ni fêi, niŋa-ŋãa da ɓoli-ŋãa dífa pɔ̂ri wɔlɔ-wɔlɔ-sɔnyɔ̂ŋ kulâi núu ma.

5Nyíŋi mɛni ma, tãi Kôrai è pà la ŋ̀ɛ́niɛi sui, è mo, nyɛɛi, “Ífe sâla-kúlaa da sama-sɛŋ wêli ní, kɛ́lɛ, í kpono kpɛtɛ ḿɛni ma.

6Kéreŋ sama-sɛŋ da sɔnyɔ̂ŋ-sama sɛŋ-mɛni fé ílii laa ni.

7Nya ɓe ŋa mò, nyɛɛi, ‘Gáa, ŋá pá a gɛɛ ŋá ínîa-mɛnii kɛ́, Óo Ɣâla,’ yɛ̂ɛ berei bɔ̃yɛɛ̂i la gɔlɔi su é pîlaŋ ḿâi.”

8Tãi Kôrai è mò la ǹaa mɛi-pere, nyɛɛi, “Ífe zãa-ŋai ŋí wɛ̂li ní, kpaa máŋ dí kɛ́ a ínîa-mɛnii, sâla-kúlaa, sama-sɛŋ-tɛɛ, kéreŋ-sama sɛŋ-tɛɛ, da sɔnyɔ̂ŋ-sama sɛŋ-tɛɛ” da nyíi-ŋai kùla yɛ̂ɛ berei dɔ̂ŋ káa lai,

9nya ɓe è mò ŋɔ́nɔ, nyɛɛi, “Gáa, ŋá pá a gɛɛ ŋá ínîa-mɛnii kɛ́.” È duɛ-tûɛi kpera a gɛɛ é nɛɛ-pôlui kɔ́ɔ pîlaŋ.

10Ǹyaŋ kúmaa a waa nɔ́ zu tɔnɔ a Ɣâla nîa-mɛnii tí Zîsɛ Kôrai kponoi tɛɛ̂i sarâi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Sâla láa soŋ-nuu kélee a tɔ̂ɔ a ɣele kélee ŋɔtii-kɛɛi su, gɛ zâla tɔnɔi kúla a tãi
kélee, nyíi va wɔ́lɔ sɔnyɔ̂ŋ waa núu mai.

12Kɛ́lɛ, tãi Kôrai è zâla tɔnɔi kùla la zu tɔnɔ sɔnyɔ̂ŋ kélee mɛni mai, è sèe Ɣâla
láa-mii-yee mɛi

13a gɛɛ é maa-kpɛŋ kɛ́ é lɛ́ɛ la zu ŋɔkpɔara-ƀelai dí pú gɔ́ɔ mu.

14Kpɛ́ni fêi, ŋɔsâla tɔnɔi è kùlai, diai dímaa waai è dímaa waa nɔ́ zu tɔnɔ.

15Ǹyaŋ M̀ɔlêŋ Maa Waai máŋ a m̀aa-sere-faa kɛ̀ kúŋɛi. Kpɛ́ni fêi, ŋ̀óo-ŋai ŋí ƀoɔɔ
mìi,

16“Gbanaŋ-wooi ká ŋí ŋa pâi gêi Eezuɛ-ŋai yêei ŋele-ŋai tí pôlu mai, Nuu-namui
ƀe mò tí, ŋa pâi ŋátɔ̂ŋ-ŋai pûi dílii su, ŋá dípɔ̃yê díkili-ŋa.”

17A mò ŋɔ́nɔ, ǹyɛɛi, “Ɲa pâi niâi dísɔnyɔ̂ŋ mâ da díŋwana-lɔ̂ɔi.”

18Ƀɛ́i su-mɛni-lɛɛ káa naa mɛni-ŋai ŋí mɛni mai, sama-sɛŋ tɛɛ-mɛni fé ŋɔ́nɔ naa
sɔnyɔ̂ŋ mɛni mà.

Kwaa kú lɛ́ɣɛ a Ɣâla

19Mɛni ma, ŋánûa, tãi nɔ́ laa-la káa la kúyêei a gɛɛ kú lí Gwaa Maa Waai ma Zîsɛ
ŋãai sarâi,

20da bere ninai da vúlu-laa ninai nyíi è ǹáa ƀo kúmɛni ma zeɣei sarâi, zu-kulai
ƀa ŋɔkponoi sarâi,

21tãi nɔ́ ŋɔ́nɔ sâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛ káa la kúyêei Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mɛi,

22kwaa lɛ́ɣɛ mà a tɔ̃yâ-lii laa-la láa fɛ́ɛ su da kúlii nyíi m̀aa waâi kúlaa kili-ŋa-sia
nyɔ́mɔɔ su, é pɛ́lɛ kúkpono ma nyíi ŋ̀waâi a yá maa waai.

23Kwaa kúkili-kɛ-zui sóŋ a gbanaŋɔɔ nyíi kwa mòi, kúfe siɣe kútɔ̂i, kpɛ́ni fêi,
ǹúui gono-teei kɛ̀i, zɑ̃̂ɑ̂i.

24É lɛ́ɛ kúkili ŋá berei kwa pɔ̂ri wɛli-kɛ-maa pui la kúkîe-ni kponôi da tíi lɛ́lɛɛ
kɛɛi.

25Kúfe tãi siɣe kúkîe-ni kɔɣɛŋ mɛni ma, yɛ̂ɛ berei núu da-ni da tãi siɣe lai, kɛ́lɛ,
kwaa kúkîe-ni fɔlɔ, kpɛ́ni fêi, ka Ɲelei tí kâai gɛ̀ lɛɣɛ.

Sɔnyɔ̂ŋ-kiriɛ maa-lia-woo

26Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ kwa gìri kwa sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ dɔ̃yâi maa-tarei sɔlɔ ƀoɔɔ kûɛ pôlu ma,
gɛ̀ ní sâla kúlaa fé ŋɔ́nɔ naa kúsɔnyɔ̂ŋ mɛni mà.

27Kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ mɛni ŋá-teɛɛ maa pɔlɔ-pɔlɔɔ da ŋɔŋ-soŋ kɛ́tɛ nyíi pâi Ɣâla ŋɔkpɔara-
ƀelai kérenîi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

28Ǹúui a Mose ŋɔtɔ̂ŋ karâi, maa-nuui a sâa, dífa malôŋ kàa à kɛ̀ sere feerɛ kpaa saaƀa à fàa ma.

29Káfe gɔ́lɔŋ a gɛɛ ǹúui a Ɣâla Ǹɔ́ŋ kpɔ̀ara é gbanaŋ-woo-kɛɛi maa-ŋãai kara, nyíi maa waai, é tela Mɔlêŋ ŋumɛ nyíi a ƀɛlɛ-sêe tɛ̂ɛi, ŋɔtɔŋ-kpɛ́-maai kɛ́tɛ̂i é tɛ́ɛ nyíŋi ma?

30Kpɛ́ni fêi, kú ǹúui kɔ́lɔŋ mɔ̀o, nyɛɛi, “Ńyãa ƀa tɔ̂ŋ kpɛ̀ núu ma. Ŋa pâi bɔɔ-teei kulâi.” È ŋɔ́nɔ mò, nyɛɛ, “Nuu-namui a pâi ŋɔnûai dímɛnii ŋá têei.”

31Gáa a mɛni maa pɔlɔ-pɔlɔɔ a gɛɛ Vulu-laa Ɣalai é tɔ̂ŋ kpɛ̀ núu ma.

32Kɛ́lɛ, ŋele pɔlɔ-ŋai dí lɛ́ɛ kákili ŋá gwaa-ponoɔi káa kâa pôlu ma, tãi ká kɔ̀ la kpɔ́ a gbanaŋɔɔ mɛni-soli-kaa sui.

33Tãi da, da ká tɔɔi bànaŋ ma dí ŋumɛ-tua kɛ́ a káa dí mɛni-kpɔ̂lu láa kâa. Tãi da diai da dua-tarei tí kɛ̀ a diai, ka kpɔ̂ŋ dîa ká dímɛni-kpɔ̂lui da siɣe.

34Kpɛ́ni fêi, maloŋ-kaa è kɛ̀ káyêei ǹuɛ-ŋai mɛni ma, ǹyaŋ ká káyee sèe mu a lii-nɛ̃ɛ a gɛɛ dí kákɔ̂liŋ kúla káyêei, kpɛ́ni fêi, ká kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ a gɛɛ kɔ̃liŋ lɛ́lɛɛ káa káyêei nyíi gáa nɔ́ naa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi.

35Mɛni ma káfe kálaa-lai pîli, nyíi fela-féi kɛ́tɛ káa zui.

36Kpɛ́ni fêi, fɛ̂ɛ lii-kpele é kɛ́ káyêei a gɛɛ ka Ɣâla nia-mɛni kɛ́ ká ŋɔkono-teei sɔlɔ ƀo.

37“Nàa guro à gɛ̀ tí, ǹúui nyíi gáa pâi, a pâi pâi a maa félaa, vé pâi tãi siɣêi.

38Kɛ́lɛ, ŋátɔ̃yâ-nuui a pâi ŋɔfúlu-laai kɛ̂i laa-la sarâi. À kɛ̀ à pène pôlu, gɛ̀ ní ńii fé pâi lâai.”

39Kɛ́lɛ, kúfe diai sama da pène pôlu a gɛɛ dísu é karai, kɛ́lɛ, kúkaa diai sama laa-la káa díyêei a gɛɛ dí dímɔlêŋ ƀáloi.

Ibulu 11

Laa-la

1Laa-la káa a zãâi nyii-ŋai dímaa kili-kɛ-zu káa kúyêei dímaa tɔ̃yâ. Kú gɔ́lɔŋ a gɛɛ zãâi kúfa díkàai dímaa mɛni káa a tɔ̃yâ.

2Kpɛ́ni fêi, laa-la sarâi ƀe Ɣâla è ǹyée sèe la ŋwɔlɔ-wɔlɔ-ƀelai mu.

3Laa-la sarâi ƀe kwa târe la zu a gɛɛ Ɣâla è ŋ̀ɛ́niɛi kpɛ̀tɛ a ŋ̀óo, ǹyaŋ zãâi kwa díkâai é díkpɛ̀tɛ a zãâi kúfa díkàai.

4Laa-la sarâi ƀe Ebɛɛ è sâla kùla la Ɣâla ma, nyíi kɛ̀ a ǹɛ́lɛɛ é tɛ́ɛ Kîŋ ŋɔi mai. Zâlai ŋí sarâi Ɣâla è Ebɛɛ lɛ̀ a tɔ̃yâ-nuu. Ɣâla è nyíŋi maa-sere-faa kɛ̀ a ǹyée seɛɛ Ebɛɛ ŋɔsama-sɛŋ mu. Ebɛɛ è sàa, kɛ́lɛ, ŋɔlaa-lai sarâi gáa niî lônoi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Laa-la sarâi Ɣâla è Inɔsi sìɣe é tɛ́ la Ɣâla-taa a gɛɛ vé saa, ǹyaŋ dífe gáa ni, kpɛ́ni fêi, Ɣâla è zìɣe. Ǹyaŋ Ɣâla é lɛ́ɛ pâi ziɣêi maa-mɛni è kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ a gɛɛ è Ɣâla líi laa.

6Núu fa pɔ̂ri Ɣâla líi lâai laa-la ŋ́ɛi pôlu. Kpɛ́ni fêi, ǹúui ŋ̀wɛ̂lii é lɛ́ɣɛ Ɣâla kɔlɛi, fɛ̃ɛ é láa la a gɛɛ Ɣâla káa ɣele ma a gɛɛ é diai líi laa da gɔ̀rii.

7Laa-la sarâi Nôa, nyíi mɛni-ŋai kɛ̀ pâi kɛ̂i Ɣâla è maa-mɛni tòo gíli ŋái, è ŋ̀óli tɔ̀ɔ mà é yá-ŋa-keleŋ kpɛtɛ a gɛɛ é ŋɔpɛ́rɛ-mu-ƀelai ƀálo. Ǹaa-la kɛ́ɛ ŋí sarâi Nôa è tɔ̂ŋ pù ŋ̀ɛ́niɛi ma, é kɛ́ a dɔ̃yâ-laai sɔlɔ-ƀo-nuu nyíi a pâ laa-la sarâi.

8Laa-la sarâi Eberaɣɛ̃ɛ è Ɣâla wóo mɛni tãi Ɣâla è dòli la a gɛɛ é lí kwaa da ma ƀɛi è kɛ̀ pâi nàa sɔlɔ ƀôi ǹyêei, ǹyaŋ è kùla bɔ̀ taai é lí. Kɛ́lɛ, vé kɛ́ ní a ƀɛ́i kɔ́lɔŋɔɔ è kɛ̀ liî naai.

9Laa-la sarâi Eberaɣɛ̃ɛ è kɛ̀ gono-tee-lɔii ma yɛ̂ɛ núu a li ŋɔ̃yâ-lɔii ma. È kɛ̀ sua-kɔlɔ seɣe-pɛrɛ mu yɛ̂ɛ berei Aise da Zeeka máŋ dí gɛ̀ lai, da dîa-ni dí gono-tee tɔnɔi sɔlɔ ƀô.

10Kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ daa-leei perêi kâai nyíi gɔ́ɔ-pîlanii è kɛ̀ mai, nyíi dɔɔ-nuu da gbɛtɛ-nuu káa a Ɣâlai.

11Laa-la sarâi Seera ǹyaa kpîŋ è wala-wala sɔlɔ ƀô a gɛɛ é koo siɣe, berei máŋ è kɛ̀ la a núu pɔlɔi, kpɛ́ni fêi, è Ɣâla kàa a núu sɑ̃́a nyíi góno tèe ǹyêei.

12Mɛni ma surɔ̂ŋ tɔnɔ è nyíi kɛ̀ a bɔlɔɔ kpɔ́ a kɛ́ pâi saâi, núu-suu é kùla gbonôi nyíi zu-ƀelai dí kɛ̀ a dítamaa kpɔ́ yɛ̂ɛ bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai díkaa ŋ̀elei sui da ŋãyaai gáa yúo ma nyíi núu fa pɔ̂ri ǹónôi.

13Nyii-ŋai kélee dí sàa laa-la su, dífe gono-tee-sɛŋ sɔlɔ ƀo ní, kɛ́lɛ, dí kɛ̀ gono-tee sɛŋ perêi kâai a lii-nɛ̃ɛ kwaa kôyaa ma, dí fáa ma a gɛɛ dí kɛ́ a ŋɔ̃yâ-ŋa ǹɔii ŋí ma nyíi-ŋai dí kùla dípɔ-taai.

14Kpɛ́ni fêi, diai da ǹóno sii tí kɛ̂i da gɛ̀ a zu ponoɔ a gɛɛ díkaa lɔii kɔ́rîi a gɛɛ é kɛ́ a dípɔ-taai.

15Eêi kɛ̀ dîi kɛ̀ díkili ŋá siâi gɛ pîlaŋ ǹɔii tí ma nyíi dí kùla zu dí lii, dîi pɔ̂ri tãi kâai dí lene pôlu.

16Kɛ́lɛ, yɛ̂ɛ berei gáa lai, da ŋ̀wɛ̂lii dí lɔii lɛ́lɛɛ sɔlɔ ƀó, ǹyaa ƀa Ɣâla-taa ŋɔ̂i. Mɛni ma ŋumɛ fé Ɣâla ŋ́ɛi a gɛɛ dí dóli a Díɣâla, kpɛ́ni fêi, a taa-lee su kpɛtɛ dímɛni ma.

17Laa-la sarâi, ƀe Ɣâla è Eberaɣɛ̃ɛ su kɔ̀ɔŋ la a gɛ́ɛ é Aise kùla a sâla. Ǹúui nyíi gono-teei sɔlɔ ƀôi, è gbîŋ kpɛ̀tɛ a gɛ́ɛ é gbîŋ loŋ kúla a sâla,

18nyíi dímaa-mɛni ƀò, díyɛɛi, “Da pâi ísuu láa seêi Aise sarâi.”

© 2014 Bible Society in Liberia.

19È làa la a gɛɛ pɔ̂ri káa Ɣâla mì é núu mu siɣe máŋ saa yêei. M̀ɛni mà, kwa pɔ̂ri m̀ôi kûɛ è zɔlɔ ƀô ŋɔ́nɔ pôlu.

20Laa-la sarâi Aise è lûwa làa Zeeka ma da Isɔɔ tínaa tuɛ-pere mɛni ma.

21Laa-la sarâi tãi Zeeka è kɛ̀ pâi saâi lai, è lûwa làa Zosɛ ǹônii kélee dîa tɛi-tɛi ǹɛ̂ɣɛɛŋ pîlaŋɔɔ ŋɔsia-wurui ŋûa gɛ Ɣâla fɛ̀lii.

22Laa-la sarâi, tãi Zosɛ ŋɔfúlu-laai kpɛɛ-ŋá tãi è sèri lai, è mɛni da ƀò é pîlaŋ tãi ma Eezuɛ-ŋai dí kɛ̀ kulâi la Ize-lɔii sui, é téla gbîŋ-saa loo-pere lɛ́.

23Laa-la sarâi, tãi dí Mose maa sɔlɔ ƀô lai, ŋɔnûa dí ǹoo a ɣáloŋ saaƀa, kpɛ́ni fêi, dí gàa a gɛɛ è kɛ̀ a kwatara lɛ́lɛɛ. Dífe kɛ́ ní yaôi gâloŋ ŋɔtɔ̂ŋ ma.

24Laa-la sarâi, tãi Mose è ƀɔ̀lɔ lai, vé faa ní m̀a a gɛɛ dí dóli a Ize kaloŋ ǹóŋ-nɛnii ǹóŋ.

25È fàa mu a gɛɛ da Ɣâla ŋɔnûai dí mɛni-soli káa é tɛ́ɛ la ǹîa kɛ́ɛ ma a sɔnyɔ̂ŋ lii-nɛ̃ɛ nyíi pâi tɛɛ̂i.

26È làa la a gɛɛ mɛni solii è gàa Kôrai mɛni mai, é kɛ̀ a tɔɔ-sɛŋ kɛ́tɛ é tɛ́ɛ la Ize tɔɔ-sãai dîa, kpɛ́ni fêi, ŋ̀ɛi è kɛ̀ vela-féi perêi.

27Laa-la sarâi è kùla Ize, vé yao ní gâloŋ ŋɔlii-ŋwanai mâ. Kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ yɛ̂ɛ ǹyaa ƀe è ǹúui kàa nyíi núu fa gàai.

28Laa-la sarâi è dɛɛ-mɛi-kuui lâai kɛ̀ é m̀ála-ŋãai kpɛ̀mɛŋ a gɛɛ nîa-pɛlɛɛ maa-ŋuŋ su-kara-nuui fé lɛ̀ɣɛ dîa.

29Laa-la sarâi ǹûai dí Ǹyúo kpɔ̂lui tiyeŋ yɛ̂ɛ nàa à kɛ̀ lɔii kpala mà. Kɛ́lɛ, Ize-ƀelai, nyíi-ŋai kɔ̀ a gɛɛ dí m̀ɛni tɔnɔi tí kɛ́i, dí lɛ̀ɛ ǹyái su.

30Laa-la sarâi ziɣãŋ kɛ̀ a dínaŋɔɔ Zɛleko mai, maa tinaŋɔɔ ǹûai diɛ a fólo lɔ́ɔlu mɛi féerɛi, è wòlo.

31Laa-la sarâi Leea nyíi gbîŋ tɛ̀ɛ sinâa pɔ sɛŋ-kao mɛni mai, da diai dífe Ɣâla wóo mɛni ni dífe saa ni gîe ma, kpɛ́ni fêi, diai dí dítɛ̀ɛ a gɛɛ dí li Zɛleko kâai, è ǹyée sèe dímu a wɛli-kɛ-maa pere.

32Le ƀe ŋɔ́nɔ ŋa pɔ̂ri m̀ôi naa pôlu ma? Kpɛ́ni fêi, tãi fé pâi kɛ̂i naa a gɛɛ ŋa lono é pîlaŋ Gidiɔŋ ma, Bara, Saŋsiŋ, Zɛfita, Deeƀé da Samia é pɛ́lɛ Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai dîa.

33Laa-la sarâi ǹûai ŋí dí lɔii-ŋuŋ ŋa yée kùla, dí pá a tenîŋ-ƀo-mɛni, dí kono-tee támaa sɔlɔ ƀo, dí yala-sulu-ŋa lá tɛ́.

34Dí ŋɔŋ-soŋ kɛ́tɛ liɣiiŋ, dí kúla ƀóa-sɔkpɔ ŋá, vii-kpɛɛ-ƀelai kponôi é kpanaŋ, dí kɛ́ a kɔ́-kɔ-ƀela lɛ́lɛɛ-ŋa, dí lɔii da kpɛni su kɔ-kɔ-ƀela kɛ́ dí pú.

© 2014 Bible Society in Liberia.

35Nɛyâai dí dísaa-ƀelai sɔlɔ ƀô mu-siɣe saa-yêei sarâi. Dí ǹúui da-ni lòkwa dípaa mɛni ma, nyíi-ŋai dífe díyee see ni mu a gɛɛ dí ŋuŋ-maa-ƀo sɔlɔ ƀo a gɛɛ dí dímu siɣe ŋɔ́nɔ fúlu-laa lɛ́lɛɛ sui.

36Dí ɣɛ́lɛ-maa kùla núu da-ni kponôi dí dílokwa dí yɔlɔ pú dîa máŋ dí dípili kpini-pɛrɛ mu.

37Dí dísɔ̂ɔ a kɔni dí díƀela-ƀela gîei feerɛ dí dísu kɔ̀ɔ̀ŋ dí dípaa a ƀóa-sɔkpɔ. Da-ni dí kɛ̀ sia-siai ƀála-kɔlɔ su da ƀoli-kɔlɔ, da-ni dí díkɔ̃liŋ kélee láŋ. Da-ni dí mɛni-kpɔ̂lu kàa, dí ŋwana-lɔ̂ɔ-tua kɛ́ a da-ni.

38 Ǹeniɛi maa fé kɛ́ ni a nɛ̃ɛ ǹûai ŋí mɛni ma. Dí kɛ̀ nɔ́ díkɔɔ ŋá fɛ̃ɛ-kpalaŋ-ŋa su gɔni-wolo-ŋai sú da ǹóa-ŋa sú ǹɔii ḿu.

39Ǹûai ŋí kélee, berei máŋ Ɣâla è ǹyée sèe la dímu dílaa-lai sarâi, dífe gono-tee-sɛŋ sɔlɔ ƀo ni.

40Kpɛ́ni fêi, Ɣâla è mɛni lɛ́lɛɛ kàa nàa tuɛ kúmɛni ma a gɛɛ kwa dîa-ni kú kɛ́ a maa-waa-ƀela gîe ma.

Ibulu 12

Zîsɛ pɔ́-pere káa

1Mɛni ma tãi nɔ́ sére támaa tínaŋɔ̂i la kûa yɛ̂ɛ ɣele-kɔlɔŋ kolei, fɛ̂ɛ nɔ́ kúa máŋ kú gbîri-wuyɛɛ-ŋai láa da zɔnyɔ̂ŋ ŋai nyíi-ŋai da kúkpàaŋ kú gba-kpa fúlɔi maa kîrɛ siɣe kpɔ́ a gbanaŋɔɔ nyíi gáa kútuɛi.

2Kwaa kúŋɛi kɛ́ Zîsɛ ma nyíi kúlaa-lai kɔ́ɔ pìlaŋ é maa waai, nyíi zaa-wurui siɣe a ǹii-nɛ̃ɛi nyíi kɛ̀ ŋ̀ɛi-tuɛi é ŋ̀ɛi nàɣîŋ ŋumɛ mɛ́i é see Ɣâla ŋɔsee-sɛŋ láa-mii-yee mɛi.

3Ka kákili ŋá sia é pîlaŋ ǹúui ma mɛni-soli kàa sɔnyɔ̂ŋ-ƀela yêei a gɛɛ káfii fé kpɛ̀ɛ, kpaa máŋ kálii su fé kara.

4Namui ka sɔnyɔ̂ŋ-ni kákaa gɔ̂i, ŋãa fé niî kula ní kâa.

5Ka nia nii-kpele-wooi ma nyíi a kátòli a Ɣâla lonii? “Ńoŋ, ífe íŋɛi nàɣîŋ Kúnuu-namui ŋɔtɔŋ-kpɛ́-maai mɛi, kpaa máŋ ífii fé kpɛɛ à kɛ̀ à tɔ̂ŋ kpɛ̀ yâ.

6Kpɛ́ni fêi, ǹúui Kúnuu-namui è ŋ̀wɛ́li ni ǹyaa ƀe a tɔ̂ŋ kpɛ̀ ma. Diai a ǹyée sèe dímu a ǹônii, a díkula maa kɛ̀.”

7Maa nɛɛ̂i ká tɔŋ-kpɛ́-maa sɔlɔ ƀó. Ɣâla a tuâi a káa yɛ̂ɛ ǹônii. Kpɛ́ni fêi, lé loŋ ƀe naa, ǹâŋ fa tɔ̂ŋ kpɛ̀ mai?

8A kɛ̀ kà wàla tɔ̀ŋ kpɛ́-maa sɔlɔ ƀo nyíi ǹîa-pɛlɛɛ kpeli-ŋai da zɔlɔ ƀô dínâŋ yêei, gɛ̀ ní káfe a tɔ̃yâ lonii, kákaa nɔ́ a wɛ́li-lonii.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Nyíŋi pôlu ma kúnâŋ-ni díkaa ma ŋ̀eniɛi ŋí su nyíi-ŋai da tɔ̂ŋ kpɛ̀ kûai, kwa ɓaa-kɛ-maa tɛ́ɛ dípɔ, gɛ̀ ní kúfe pâi kɛ̂i mɔlɛ̂ŋ-ŋai Dínâŋ mu kpɔ́ a gbanaŋɔɔ é tɛ́ɛ nyíti ma a gɛɛ kú fúlu-laa sɔlɔ ɓó?

10Kpɛ́ni fɛ̂i, ŋ̀eniɛi ŋí su-naŋ-ŋai da tɔ̂ŋ kpɛ̀ kûa a tãi kpua a berei da ŋ̀wɛli lai, kɛ́lɛ, ɣâla a tɔ̂ŋ kpɛ̀ kûa m̀ɛnii ǹɛ́lɛɛ̂i kúmɛni mai m̀ɛni ma a gɛɛ kú ŋɔmaa-waa-laai da sɔlɔ ɓo.

11Tɔ̀ŋ-kpɛ́-maa kélee fé lɛ́lɛ ní a zɔlɔ ɓo-tãi. Gáa a mɛni-soli. Ǹaa à kɛ̀ tí, a pâ a tɔ̃yâ-laa maa-lii-sêe diai pɔ da zɔlɔ ɓôi.

ɣâla ŋɔɓɛlɛ-sêei kpɔaraa maa-lia-wooi

12Mɛni ma ka káyee nyii-ŋai zɛlɛŋɔ̂i kâai tɛ́ ɣelêi ká kákpêleŋ nyii-ŋai dífii-kpɛɛ su kpanaŋ.

13Ka berei su sã́a kákɔɔ mɛni ma a gɛɛ kákpono m̀ɛi nàa saâi mai, vé kùla gbulɔ̂ŋ ŋá, kɛ́lɛ, é ɓálo.

14Ka kɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛɛ lii-sêe é kɛ́ káloai ká núu kélee da maa-waa-laa nyíi à wàla kɛ́ núu yêei va Kúnuu-namui kâai.

15Ka gáa a gɛɛ núu da kélee fé fɛ̀ɣɛ a ɣâla ŋɔɓɛlɛ-sêei sɔlɔ ɓɔ́ɔɔ. Ka gáa a gɛɛ "wúru ŋwánaa" kélee da fé pɔmuŋ kásama nyíi a mɛni nyɔ́mɔɔ kùlai, ǹyaŋ maa-wurui tí a núu támaa kàra.

16Ka gáa a gɛɛ núu da kélee fé kɛ̀ a goyaŋ-wulu-wulu kɛ-nuu, kpaa máŋ núu da kélee fé kɛ̀ a ǹúui ɣâla-mɛni fé ǹíi sú yɛ̂ɛ Isɔɔ, nyíi ŋɔpɔɔ-sɛŋ kɔlɛ mii-sɛŋ miî tɔnɔ kpɛ́ŋ pôlui.

17Kpɛ́ni fɛ̂i, ká gɔ́lɔŋ nyíti pôlu ma, tãi è kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii la a gɛɛ é ǹûwai sɔlɔ ɓói, ǹâŋ fé ǹyée see ní mù. Tãi fé kɛ́ ní naa a gɛɛ é ǹûwai sɔlɔ ɓo lii-pene sarâi, berei máŋ è maa-wɔlɔ ɓò lai.

18Kpɛ́ni fɛ̂i, káfe pa ní zɛŋ mâ ǹúu a lɛ̂ɣɛ mai. Káfe pa ní ŋɔŋ-sɔ̂ŋ ma é pɛ́lɛ kpini, ɣele-kúmɔŋ, da fãa dîa.

19Káfe pa ní túru-woo ma da ŋ̀óoi nyíi a m̀ɛni-ɓela kɛ̀ dífa ŋ̀wɛli ŋɔ́nɔ a gɛɛ dí worɛ̂-woo da kpɛni ɓó ŋɔ́nɔ diai.

20Kpɛ́ni fɛ̂i, dífe pɔ̂ri ní m̀ɛnii mu dí mò dîai, "À kɛ̀ máŋ sua à lɛ̀ɣɛ ǹyéei ma, da pâi zɔ̂i a kɔni."

21Tɔ̃yâ ma nàa è kɛ̀ kpɔ́ a maa yikiɛɛ. M̀ɛni ɓe Mose è mò la, nyɛɛi, "Ŋa kpɛ̃linii a yao."

22Kɛ́lɛ, ka pá Zãiyɔŋ Yeei ma da Vulu-laa ɣalai ŋɔtaa-lee kɛ́tɛi, ǹyaa ɓa Zerusâlɛŋ nyíi gáa a ɣâla-taai. Ka seri ŋ̀âla-taa kela-kpɔŋ kɛ́tɛ ma nyíi-ŋai dí ŋá tɛ̀ díkîe ma kúu kɛ́-mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Ka seri bɔɔ-sɛŋ sɔlɔ ƀó-ƀelai maa-kpɔŋ mâ, nyíi-ŋai dílaa káa ɣâla-taai, da mɛni-ŋa-tee nuui nyíi gáa a núu kélee Ŋɔɣâlai, da maa-waa-ƀelai dímɔlêŋ nyíi-ŋai dí maa-waa-laai láa fɛ́ɛi ɣâla-taai.

24Ka pá Zîsɛ pɔ́ nyíi gáa a kúloa-nuu kwa ɣâla-ni gbanaŋ-woo-kɛɛ ninai mɛni ma da ŋãa kpɛmɛŋɔɔi nyíi a lôno a ǹɛ́lɛɛ é tɛ́ɛ Ebɛɛ ŋãa mai.

25Ka gáa a gɛɛ ǹúui gáa lônoi, káfe káyee kùla mu. Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ diai díyee kùla ǹúui mu nyíi dília-woo ƀò ǹɔii ma ƀɛi, dífe kula ni tɔŋ-kpɛ́-maa su, gɛ̀ ní kûa máŋ kwa pɔ̂ri kɛ̂i leŋ tɔŋ kpɛ-maa su, à kɛ̀ kwa kúyee kùla ǹúui mu nyíi gáa ɣâla-taa gɛ́ kúlia-woo ƀòi.

26Maa tãi tí ŋ̀óo è ǹɔii kpɛ̀liŋ. Kɛ́lɛ, a nâa góno tée, nyɛɛi, "Ǹɔii tɔnɔ nɔ́ fé a lɛɛ pôlu tɔnɔ a gɛɛ ŋa gbɛ̃liŋ, kɛ́lɛ, ŋa pâi ŋ̀elêi su kpɛ̃linii máŋ."

27 Ŋ̀óoi ŋí "a lɛɛ pôlu tɔnɔɔi" a ǹɛ a gɛɛ zɛŋ kpɛtɛɛ-ŋai nyíi-ŋai da túmôi dímaa a pâi fálenîi, nyíi-ŋai dífa túmôi dí lɛ́ɛ naa.

28Mɛni ma sɛɣɛi-féi é kɛ́ kúyêei ɣâla ŋɔkâloŋ-laai sɔlɔ ƀó-mɛni ma nyíi va tûmoi, gɛ̀ ní kwa ɣâla fèli a lii-laa-pere a ƀaa-kɛ-maa da yao-maa.

29Kpɛ́ni fêi, Kúɣâlai káa a sɛŋ-kéreŋ-ŋɔŋ.

Ibulu 13

Kôrai-ƀelai dítii

1Tɔɔ ŋ̀wɛli-kɛ-maai káyêei kákîe ni mɛni mai, é lí nɔ́ tuɛ-pere.

2Káfe kpera ŋõyâ sonîi a ǹɛ́lɛɛ, kpɛ́ni fêi, ŋõyâ soŋɔɔ a ǹɛ́lɛɛ su, núu da-ni da ɣâla-taa kela-ŋa soŋ a ǹɛ́lɛɛ dítêi-pere.

3Ka kákili ŋá sia é pîlaŋ diai dîa díkaa kpini-pɛrɛ mui yɛ̂ɛ kà dîa-ni kà kɛ̀ naa. Ka kákili ŋá sia é pîlaŋ diai dîa da dísoŋ a nyɔ́mɔɔi, tãi nɔ káa máŋ kákaa la a ǹúu-kpune-ŋai.

4Tɔɔ nɛnî-kula-mɛni é kɛ́ a ƀaa-kɛ-maa pere sii kélee su. Ǹɛnî-kula-pɛrɛi mu fé kàra. Kpɛ́ni fêi, ɣâla a pâi goyaŋ-wulu-wulu kɛ́-ƀelai da ŋwulu-wulu kɛ́-ƀelai dímɛnii ŋá têei.

5Sɛŋ-kao-wɛli fé kɛ̀ kâa káfulu-laai su. Zɛŋ nyíi gáa káyêei, kálii é láa m̀ɛni ma. Kpɛ́ni fêi, ɣâla è mò, nyɛɛi, "Fé pâi wɔ́lɔ têei yâ, kpaa máŋ fé pâi ńyee kulâi ímu."

6Mɛni ma kwa pɔ̂ri m̀ôi a lii-kpele pere kuɛi, "Kúnuu-namui káa a ŋákpɔŋ mâa-nuu, fé pâi yáôi. Lé ƀe núu-kpune a pɔ̂ri gêi a ńyãa?"

7Ka kákili ŋá sia é pîlaŋ kátuɛ-ƀelai dîa nyíi-ŋai ɣâla ŋɔwóoi ƀò kâai. Ka kákili ŋá sia é pîlaŋ la m̀ɛnii mâ kɛ̀ a difulu-laai, ka dílaa-lai pɔ́ɔ kɔ̂ɔ̃ŋ.

8Zîsɛ Kôrai káa nɔ́ a ǹyaa Zîsɛ Kôrai wɛ́ɛ, sâa, da wɔlɔ-wɔlɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Káfe nɛ̀ɛ naa sɛŋ-lɛɛ nina sii da kpɛni-ŋa díka kásiɣe pere ma. Kpɛ́ni fêi, ǹɛ́lɛɛ̂i a gɛɛ Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sêei é núu líi su kpanaŋ, kɛ́lɛ, zu fé kpànaŋ a mii-sɛŋ sii da miɛɛ, nyíi mii-ƀela dífa mɛni lɛ́lɛɛ kùla zui.

10Ɣâla-teƀele káa kúyêei nyíi vé a sɛŋ a gɛɛ diai da sâla kùla Ǹâla-pɛrɛi mui, dí dílaa míi mai.

11Kpɛ́ni fêi, zua-ŋai zâla láa soŋ-nuu kɛ́tɛi a pâ a díŋãa Gwaa Maa Waai ma a sâla sɔnyɔ̂ŋ mɛni mai, da díkèreŋ daai kɔlɛ, dífa díkèreŋ daai su.

12Mɛni ma Zîsɛ ǹyaa máŋ è mɛni-soli káa ziɣãŋ pôlu-pere a gɛɛ é ǹûai maa waa a ǹyaa kpîŋ ŋãai.

13Mɛni ma kwaa kúla daai sú kú lí bɔ dí kú ŋɔŋumɛi da sɔlɔ ƀó.

14Kpɛ́ni fêi, taa-lêe fé kúyêei ƀɛ́ nyíi gáa wɔ́lɔ nɔ naai, kɛ́lɛ, kúkaa daa-leei kɔ́rîi nyíi pâi pâi.

15Mɛni ma kwaa laa-maa-tɛ sala kúla Ɣâla ma a tãi kélee zarâi, ǹyaa ƀa ǹáa tóli-wooi nyíi a kúla núu lái.

16Káfii fé kpɛ̀ɛ a mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ɛ da zɛŋ gáa káyêei da tɛɛ nûa pɔ́ mɛni, kpɛ́ni fêi zâla sii-ŋai tí a Ɣâla líi làa.

17Ka kátuɛ-ƀelai wóo mɛni ká kɛ́ dímu. Kpɛ́ni fêi, díkaa kámɔlêŋ mɛi kâai yêɛ ǹûai fêɛ dí díkoraŋ ƀoi. Tɔɔ dí gɛ́ a lii-nɛ̃ɛ, dífe gɛ a lii-too pôlu, kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ da kɛ̀ a lii-too pôlu, gɛ̀ ní káfe pâi mɛni lɛ́lɛɛ kulâi zu.

18Ka Ɣâla fɛ́li kúmɛni ma, kpɛ́ni fêi, kúlaai kpɔ́ la a ǹɛ́lɛɛ a gɛɛ kúkili-ŋa-siai maa waâi, kúkɛ ŋ̀wɛli a gɛɛ kúmɛni kélee kɛ́ ƀaa-kɛ-maa pere su.

19Ŋa m̀ôi kâa kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛɛ ká nyíŋi kɛ́ a gɛɛ ŋá pá ŋɔ́nɔ kápɔ pôlu a maa félaa.

Ǹâla fɛliɛɛi gbɛɛ-ŋái

20Ǹii-see Ɣalai nyíi Zîsɛ Kôrai kùla saa yêei é pá la pôlu a ŋwɔlɔ-wɔlɔ kpanaŋ-woo-kɛɛi maa-ŋãai, nyíi gáa a m̀ála-ŋai mɛi-kaa-nuu kɛ́tɛi,

21é zɛŋ lɛ́lɛɛi kélee tɛ́ɛ kápɔ a gɛɛ ká ǹîa-mɛni kɛ́. É tíi kɛ́ kákponôi a zɛŋ nyíi ǹɛ́lɛɛ̂i ŋ̀ɛi, Zîsɛ Kôrai sarâi. Fólo-laa é kɛ́ m̀a wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. É kɛ́ tí.

22Ŋa kákpera fêi, ŋánûa, ka káwoli tɔ́ɔ ǹá-woo-ŋai ŋí dîa, kpɛ́ni fêi, ŋa kɔlɔ kpua-loŋ nɔ pɔ̃yɛ kápɔ naa.

23Fɛ̂ɛ ká táre zu a gɛɛ kúƀarâŋ Temete ŋuŋ mâ a nâa ƀó. Tãi kpɔ́ nɔ́ a pâi lai, kwa ǹyaa kwa pâi pâi kú kákaa.

24Kú fáa kálaa tuɛ-ƀelai kélee dîa da Ǹâla-ƀelai kélee. Diai kùla Etelei dí fàa kâa.

25Ƀɛlɛ-sêe é kɛ́ kákelee kâa. É kɛ́ tí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zĩi

Zĩi 1

Laa-ti-maa

1Ńyãa Zĩi ŋ́gaa a Ɣâla da Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai dítii-kɛ-nuu. Nuu-suu puu kao féerɛi díkaa Zɛ̃tai-ŋai samai: Ŋá fáa kâa.

Dárei a kûla Ɣâla yêei

2Ŋánûa, kà su-kɔ̂ŋ sii támaa sɔlɔ ɓô, ka lii-nɛ̃ɛ kula,

3kpɛ́ni fêi, ka gɔlɔŋ a gɛɛ kálaa-lai su kɔ̂ŋɔɔ a ká kɛ̀ ka fɔlɔ-fɔlɔ.

4Ka tɔɔ fɔlɔ-fɔlɔ é dɔ̂i káa kákponôi kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛɛ ká kɛ́ a maa-waa-ɓela ká láa é fɛ́ɛ, sɛŋ da kélee ɓalâŋ fé kɛ̀ kâa.

5À kɛ̀ táre à wàla kɛ́ káyêei, ka Ɣâla marê kɛ́, nyíi a sɛŋ tɛ̂ɛ núu kélee pɔ́ kpɛ́ni-kpɛni va maa-lôno kɛ̀ mài, gɛ̀ ní a pâi dɛɛ̂i kápɔ.

6Kɛ́lɛ, maa-nuui é Ɣâla marê kɛ́ laa-la su, vé kɛ̀ a ǹúui laa-la fé ǹyêei, kpɛ́ni fêi, ǹúui laa-la fé ǹyêei, maa-nuui káa nɔ yɛ̂ɛ yá ŋɔzigɛ-zikɛ nyíi fãa a ǹokwa é dɛ́ ɣelêi.

7-8Ǹɛni ma, vé kɛ̀ maa-nuui tí kíli ŋá a gɛɛ ǹúui gíli káa feerɛ va kânaŋ mɛni tɔnɔ mai, a pâi sɛŋ da kélee sɔlɔ ɓôi Kúnuu-namui yêei.

Kôlo-laa da tɔɔ-lâa

9Lii-nɛ̃ɛ é kɛ́ kúɓarâŋ-nuui ma nyíi Ɣâla a maa tɛ́ ŋɔkôlo-laai sui.

10Lii-nɛ̃ɛ é kɛ́ kúɓarâŋ-nuui ma nyíi Ɣâla a m̀aa yéŋ ŋɔtɔɔ-laai sui, kpɛ́ni fêi, maa-nuui tí a pâi tɛɛ̂i nɔ́ yɛ̂ɛ wúru-pôa.

11Kpɛ́ni fêi, vóloi a kûla ŋɔzi-zí kpanaŋɔɔi é galai kpála, boa é pú ǹɛ́lɛ-ŋɛi é kpɛ́ɛ ma. Ǹyaŋ bere nɔ́ ɓe dɔɔ-nûui tí a pâi tɛɛ̂i la ŋɔtûa-perei su.

Su-kɔ̂ŋ-ŋa

12Lûwa káa ǹúui ma a ǹíi kpèle su-kɔ̂ŋ yêei, kpɛ́ni fêi, à tɔ̀ɔ zu-kɔ̂ŋ tí su, gɛ̀ ní a pâi fulu-laa ŋɔkâloŋ-ɓɔrɔi sɔlɔ ɓôi, nyíi Ɣâla a góno tée la diai yêei dí ŋ̀wɛli nii.

13Su-kɔ̂ŋ à pà núu da kélee pɔ́, vé mò, nyɛɛ, “Ɣâla ɓe ńzu kɔ̀ɔŋ.” Kpɛ́ni fêi, núu fa Ɣâla su kɔ̀ɔŋ a mɛni nyɔ́mɔɔ, ǹyaŋ Ɣâla ǹyaa kpîŋ fa núu su kɔ̀ɔŋ.

14Kɛ́lɛ, su-kɔ̂ŋ a pâ núu kélee pɔ́ tãi gbîŋ tua-pere nyɔŋ-wɛliɛi a ziɣe la bere sɑ̃́ai mai.

15Tãi núu kpîŋ tua-pere nyɔŋ-wɛliɛ à koo sìɣe lai, sɔnyɔ̂ŋ ɓe a zɔlɔ ɓo. Ǹyaŋ tãi sɔnyɔ̂ŋ a ɓɔ̂lɔ lai a pâ a saa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16Ŋáwɛli-kɛ-maa ƀelai, káfe ǹɛɛ naa núu da é kápɛlɛ.

17Sama-sɛŋ lɛ́lɛɛ kélee da sama-sɛŋ maa waa kélee da kûla kúmɛi-pere, nyíi-ŋai da pâ kúpɔ dí kúla Ɣâla yêei, nyíi gáa a gwaa-ponoɔɔ-ŋai kélee Dínâŋ. Maa fa fâleŋ. Ŋɔkwaa-ponoɔi ninîŋ fé ma.

18È kúmaa sɔlɔ ƀô é kúla ŋɔlii-laai su a dɔ̃yâ-wooi a gɛɛ kú kɛ́ a núu maa-ŋuŋ ŋɔkpɛtɛ-sãai sama yɛ̂ɛ sí-sɛŋ-ƀa maa-ŋuŋ.

Ka kɛ́ a ŋ̀óoi ŋɔtíi-kɛ-ƀela

19Nyíŋi é lɛ́ɛ kákili ŋá, ŋáwɛli-kɛ-maa-ƀelai. Tɔɔ núu kélee é m̀ɛnii mɛ́ni a maa félaa, é ǹóno-woo maa kpɛ́ɛ, ǹíi fé ŋwãna a maa félaa.

20Kpɛ́ni fêi, núu-kpune ŋɔlii-ŋwâna fa Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ-laai dûa kɛ́.

21Mɛni ma ka káyee kúla tua-pere-nyɔŋ sii kélee su da ŋwana-lɔ̂ɔ sii kélee, ka ŋ̀óoi sɔlɔ ƀó a maa-yeŋ-pere nyíi ziɛi kálii sui. Pɔ̂ri káa mì a gɛɛ é kámɔlêŋ ƀáloi.

22Kɛ́lɛ, ka kɛ́ a ŋ̀óoi ŋɔtíi-kɛ-ƀela. Káfe kɛ̀ nɔ́ a mɛ̀ni-ƀêla, kákɛ kákpîŋ pɛ̀lɛ.

23Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ núu da káa nɔ́ a ŋ̀óoi-mɛni-nuu vé a maa-tii kɛ́-nuu, gɛ̀ ní, gáa nɔ́ yɛ̂ɛ ǹúui a gbɔɔ̂i-ŋɛi káa mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛ sui.

24Kpɛ́ni fêi, a gbîŋ kàa nɔ́, é síɣe naa, é nia a maa félaa berei ma è kɛ̀ lai.

25Kɛ́lɛ, ǹúui a dɔ̃yâ-tɔŋ su kàa va kpera mai, nyíi gáa a ŋuŋ-maa-ƀo tɔŋ, berei vé la a mɛni-nuui nyíi a niai, kɛ́lɛ, gɛ ƀo a maa-tii kɛ́-nuui, da pâi lûwa lâai ma ŋɔtûa-perei su.

26À kɛ̀ núu da káa kásama a gbîŋ kàa a Ɣâla-nuu, va ǹɛ́ŋ tɔɔ ǹóno-woo-perêi, kɛ́lɛ, gɛ gbɔɔ̂i pɛ̀lɛ, maa-nuui Ŋɔɣâla mɛnii káa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni.

27Ɣâla mɛni kɛ́ɛ nyíi maa waai, maa fé kara ni Ɣâla Nàŋ-nuui ŋɛ́i-tuɛi, ǹyaa ká ŋí, a gɛɛ núu é tee-lonii naa káa da pɔɔ-nɛyaa a tãi da kɛ̂ la mɛni-kpɔ̂lu sui, a gɛɛ ŋɔ́nɔ é gbîŋ kɛ́ a ǹúui nyíi zɔŋ fé kɛ̀ m̀a ŋ̀ɛ́niɛi su.

Zĩi 2

Su-ɣɛ̂ɛ-mɛni maa-lia-woo

1Ŋánûa, su-ɣɛɛ-mɛni kélee da fé kɛ̀ kásama tãi kákaa la Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔlaa-lai su, nyíi gáa a Kúnuu-namui ŋɔfólo-laa namui.

2Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ tɔɔ-nuu, nyíi gôo-gbono káa ǹyée ma, seɣe lɛ́lɛɛ kɛ́ ƀo mai, à pà kásama da kôlo-nuu nyíi seɣe-sâa káa mai,

3kà káwoli tɔ̀ɔ ǹúui ma seɣe lɛ́lɛɛ káa mai, kâa mà, “Seêi káa naa,” ká m̀ó gôlo-nuui ma, “Tɔɔ ƀɛ ti,” kpaa máŋ, “See ŋ́gɔɔ mu,”

4gɛ̀ ní káfe su-ɣɛɛ-mɛni kêi káa kpîŋ káloai, kákɛ ƀo a mɛni-ŋa tee-ƀelai nyíi-ŋai kili-ŋa-sia nyɔ́mɔɔ káa dîai?

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Ka káwoli tɔ́ɔ, ŋáwɛli-kɛ-maa ƀelai. Ɣâla fé gôlo-ƀelai lɛ́ ní ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su a gɛɛ dí tɔ́ɔ laa-la su dí kɛ́ a Gâloŋ-laai sɔlɔ-ƀo-ƀela, nyíi è maa-kono-tee kɛ̀ diai yêei dí ŋ̀wɛli níi?

6Kɛ́lɛ, ka ƀâa kùla gôlo-nuui ma. Dɔɔ-ƀelai dífa káluaŋ? Dia fa pâ a káa m̀ɛni-sâa ƀô kelei mui?

7Dia fa ǹúui nyíi-ŋai da lôno a nyɔ́mɔɔ é pîlaŋ maa-kɛ-maa laai nyíi Ɣâla é zèe kaai mai?

8À kɛ̀ kà dɔ̂ŋ kɛ́tɛi mɛi kâa kpɔ́ a ǹɛ́lɛɛ yɛ̂ɛ berei Ŋ̀âla-kɔlɔi a mò la, nyɛɛi, "Fɛ̂ɛ í íkɔlɛ-maa-nuui wɛ́li yɛ̂ɛ yá kpîŋ," gɛ̀ ní ka gɛ́ a ǹɛ́lɛɛ.

9Kɛ́lɛ, à kɛ̀ su-ɣɛɛ-mɛni à kɛ̀ kásama, gɛ̀ ní ka sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀, ǹyaŋ gɛ̀ ní kákaa a tɔ̂ŋ-kara-ƀela dɔ̂ŋ lá-wooi ma.

10Kpɛ́ni fêi, ǹúui a dɔ̂ŋ kélee mɛi kâa, kɛ́lɛ, é gbua da karai, gɛ̀ ní a gélee kara.

11Kpɛ́ni fêi ǹúui mò, nyɛɛi, "Ífe wulu-wulu kɛ̀i," è mò máŋ, nyɛɛi, "Ífe núu paa." Ǹyaŋ à kɛ̀ yà wàla wulu-wulu kɛ́, kɛ́lɛ, í núu páa, gɛ̀ ní, íkaa a dɔ̂ŋ kélee kara-nuu.

12Ka lóno ká m̀aa tûa kɛ́ yɛ̂ɛ ǹûai da pâi dímaa-mɛni ŋá têei ŋuŋ-ma-ƀo ŋɔtɔ̂ŋ mui.

13Kpɛ́ni fêi, maloŋ-kaa fé mɛni-ŋa-teɛɛ su diai mɛni ma dífa maloŋ-kaa kɛ̀i. Kɛ́lɛ, maloŋ-kaa a mɛni-ŋa-teɛɛ yée mɛi ɣàle.

Naa-laai nyíi tíi fé zui zaâi

14Lé ƀe núu a pɔ̂ri gulâi nyíŋi su, ŋánûa, à kɛ̀ núu à mò, nyɛɛi, laa-la káa ǹyêei, kɛ́lɛ, va m̀aa tîi kɛ̀. Ŋɔlaa-lai a pɔ̂ri m̀álôi?

15À kɛ̀ seɣe sáâi káƀarâŋ nuu ma, mii-sɛŋ fé ǹyêei,

16kátɔnɔ da é m̀ó mà, nyɛɛi, "Lí lii-sêe su, íkponôi é fãa í péla," ǹyaŋ zɛŋ gáa ŋ̀wɛ̂lii gbonoi mɛni mai, ve dɛ̀ɛ ní bɔ̀, gɛ̀ ní, lé ƀe a pɔ̂ri gulâi nyíŋi sui?

17Mɛni ma laa-la ǹyaa tɔnɔ, à kɛ̀ tíi fé zu, gɛ̀ ní zaâi.

18Kɛ́lɛ, núu da a pâi m̀ôi, nyɛɛi, "Laa-la káa íyeêi, ǹyaŋ tíi kɛ̀ ƀo ńyêei." Ílaa-lai lɛ́ mâ é kúla ítii pôlu. A kɛ̀ tí, ńyaŋ ŋa pâi ŋálaa-lai lɛ̂i yâ a ŋátii.

19Ílaâi la a gɛɛ Ɣâla káa nɔ́ tɔnɔ? Gɛ̀ ní mɛni lɛ́lɛɛ ká ti. Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai máŋ lâai la-díkɛ kpɛ̃liŋ.

20Íƀoo-nuui ŋí ya ŋ̀wɛ̂lii dí ǹɛ́ yâ a gɛɛ laa-la ǹyaa tɔnɔ, tíi à wàla kɛ́ zu, gáa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni?

21Ɣâla fé kúnâŋ Eberaɣɛ̃ɛ kɛ́ ní a tɔ̃yâ-nuu ŋɔtíi sarâi, tãi è ǹóŋ Aise kùla la a sâla Ŋ̀âla-teƀelei mai?

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Ya nâa gáa a gɛɛ laa-la da ŋɔtíi dí tíi kɛ̀ gîe ma, ǹyaŋ laa-la láa è fɛ̀ɛ a tíi.

23Ŋâla-kɔlɔi ŋa-see è kɛ̀ nyíi a mò, nyɛɛi, “Eberaɣɛ̃ɛ è làa a Ɣâla, ǹya ɓe Ɣâla è ŋɔlaa-lai sìɣe a tɔ̃yâ-laa.” Ǹya ɓe gɛ̀ gɛ́ ɓô a Ɣâla ŋɔwɛli-kɛ-maa nuu.

24Ka nâa gáa a gɛɛ Ɣâla a núu kɛ̀ a tɔ̃yâ-nuu tíi sarâi, kɛ́lɛ, laa-la tɔnɔ nɔ́ fêi.

25Ǹyaŋ bere sii tɔnɔi tí sú nɔ́ fé máŋ Ɣâla è ŋwulu-wulu-nɛnii Leea kɛ̀ la a tɔ̃yâ-nuu tíi-kɛɛ sarâi, nyíi gela-woo ɓó-ɓelai sɔlɔ ɓô é dítɛɛ a pere da kpɛnii?

26Mɛni ma berei núu kpono nyíi mɔlêŋ fé zui zaâi lai, bere nɔ́ ɓe ǹaa-lai nyíi tíi fé zui zaâi la.

Zĩi 3

Núu nɛ́ŋ

1Ŋánûa, kátama-ɣele fé kɛ̀ a sɛŋ-lɛ-ɓela, kpɛ́ni fêi, ká gɔ́lɔŋ kúai kwa sɛŋ lêi, berei da pâi kúmɛni ŋá têei lai, a pâi kɛ̂i a gɛ́tɛ.

2Kúkelee kwa pɔara-mâa támaa kɛ̀, ǹyaŋ ǹúui va pɔara-mâa kɛ̀ ǹóno-woo sui, maa-nuui maa waâi. Pɔ̂ri káa mì a gɛɛ é gbonoi kélee mɛi káa máŋ.

3Kwà soo lá-kɔli tòo a gɛɛ é kúwoo mɛni, gɛ̀ ní kwa gbono ténin tɔɔ.

4Ka ǹyá-ŋa keleŋ-ŋai káa máŋ. Berei máŋ díkpaya-kpayai la, fãa kɛ́ sìa a diai, dítenin-tɔɔ-sɛŋ káa nɔ́ a keleŋ-tee-sɛŋ kuro-te nyíi a géleŋ-ŋai ténin tɔ̀ɔ ɓɛi-pere geleŋ-kɛ-ɓelai da nàa wɛ̂lii.

5Bere nɔ́ ɓe núu nɛ́ŋ káa la a zua kuro-te, kɛ́lɛ, gɛ́ mɛni kɛ́tɛ maa-yoŋka tèe. Ŋɔŋ-loŋ kuro-te a wolâ kɛ́tɛ kèreŋ!

6Ǹyaŋ núu nɛ́ŋ káa nɔ́ yɛ̂ɛ ŋɔŋ. Núu nɛ́ŋ káa a ŋwana-lɔ̂ɔ ɣeniɛ kúkponôi woŋo-ŋai sama, gɛ kúkpono kélee kara, gɛ ŋɔŋ too ŋele-ma sãai kélee ma. Ǹyaŋ Dɛ̂ɓele-taa a ŋɔŋ tôo mà.

7Kpɛ́ni fêi, núu-kpune a pɔ̂ri fɛnɛ-sɛŋ sii kélee tɔ̂i da ŋɔni kélee é pɛ́lɛ tɔara-sãa kélee dîa da yâi-sãa kélee.

8Kɛ́lɛ, núu da fa pɔ̂ri núu nɛ́ŋ tɔ̂i-nyíi vii fa kpɛ̂ɛ a ŋwana-lɔ̂ɔ-kɛɛ. Ǹáa fɛ̂ɛi a ŋ̀ale maa.

9Kúnɛŋ nɔ́ ɓe kwa lûwa làa la Kúnuu-namui ma da Kúnâŋ Ɣâla, ǹyaa nɔ́ ɓe kwa núu-kpune naɣâŋ làa la, nyíi-ŋai díkpɛtɛɛ̂i a Ɣâla pɔkɔɔŋ.

10Ǹyaŋ kúla tɔnɔi tí nɔ́ ɓe lûwa a kûla naa da naɣâŋ-laa. Ŋánûa, vé lɛ́lɛ ní a gɛɛ nyíŋi é kɛ́.

11Ǹyái nyíi a kûla ǹɔii mui, a kûla a ya-nina da ya-ŋíye a tãi tɔnɔ?

12Ŋánûa, wulɔ-wuru a ɓa fii-wuru ŋá, kpaa máŋ fii-wuru a ɓa kpɔmɔ ŋá? Núu fa pɔ̂ri yá kɔ̂i kpolo-ya su nyíi kpolo fa kɛ̂ mai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Dárei nyíi a kûla ŋelei sui

13Gbêɛ ƀe dáreɛêi gɛ́ mɛni ŋá kàa kásamâi? Tɔɔ é ŋɔtíi lɛ́ ŋɔfúlu-laa lɛ́lɛɛi su maa-yeŋ-pere su, nyíi a kûla táre sui.

14Kɛ́lɛ, à kɛ̀ tólo ŋánaa da ŋɛi-kpala káa kálii su, káfe yoŋka tèe kákɛ a dɔ̃yâi maa-woya-ƀela.

15Dárei ŋí káa a tárei nyii vé kula ní ŋelei sui. Kɛ́lɛ, gáa a ǹɔii ḿâ ƀɛ́ tare. Vé kùla ní Mɔlêŋ yêei, gáa a Dɛ̂ƀele ŋɔtárei.

16Kpɛ́ni fêi, ƀɛi tólo da ŋɛi-kpala káa naai, nàa ƀe wòo-taa-taa káa naa da mɛni nyɔ́mɔɔ sii kélee maa kɔ́riɛɛ.

17Kɛ́lɛ, dárei nyíi a kûla ŋelei sui, m̀ɛnii gáa ma a maa-ŋuŋ, ǹyaa ƀa maa-waa-laa, lii-sêe kɛ́ ƀo zu, sɔŋ-lɛlɛ kɛ́ ƀo zu, woo-mɛni kɛ́ ƀo zu, ǹáa fɛ́ɛ a maloŋ kâa da tíi-lɛlɛ, woo-kɛ-ńâ-feerɛ fé zu, kiri-mɛni fé zu.

18Diai da pâ a lii-sêei, da pâi lii-sêe sii nyíi m̀á a pâi kɛ̂i a tɔ̃yâ-laai.

Zĩi 4

Ŋ̀ɛ́niɛi ŋɔwɛli-kɛ-maa-nuui

1Lé ƀe pà a ǹaa-sâai da namu-kɔ̂ɔi kásamâi? Vé a kátûa-pere-nyɔŋ maa-sɛŋ-wɛliɛi nyíi gáa namu kɔ̂i kákponôi?

2Kákaa sɛŋ wɛ̂lii, kɛ́lɛ, vé káyêei. Mɛni ma ka núu pàa. Ka sɛŋ maa-lii tèe, kɛ́lɛ, káfa zɔ̀lɔ ƀô. Mɛni ma ka laa-sâa tèe, kákɛ namu kɔ́. Sɛŋ fé káyêei, kpɛ́ni fêi, káfa mare-kɛ̂ɛ kɛ̀.

3Ka sɛŋ maa-mare-kɛ̂ɛ kɛ̀ káfa zɔlɔ ƀo, kpɛ́ni fêi, káfa maa-mare-kɛɛ kɛ̀ pere sii sãa su. Ka gɛ̀ a gɛɛ ká tíi kɛ́ la kátûa-pere nyɔŋ maa-sɛŋ wɛliɛi mɛni ma.

4Núu sã́a fa káa! Káfe gɔlɔŋ a gɛɛ ǹúui a ŋ̀ɛ́niɛi kɛ̀ a ŋɔwɛli-kɛ-maa sɛŋ, gáa a Ɣâla kpɔara mɛni? Mɛni ma ǹúui kélee a ŋ̀wɛli a gɛɛ é kɛ́ a ŋ̀ɛ́niɛi ŋɔwɛli-kɛ-maa nuui, a gbîŋ kɛ̀ a Ɣâla kpɔara nuu.

5Kpaa máŋ gáa kákili ŋá a gɛɛ m̀ɛnii Ŋ̀âla-kɔlɔi a mò, nyɛɛi, “Ɣâla è Mɔlêŋ pù kúkponôi nyíi kúwɛli ní a tólo perei,” gáa nɔ́ kpɛ́ni-kpɛni?

6Kɛ́lɛ, Ɣâla a ƀɛlɛ-sêe támaa tɛ̀ɛ. M̀ɛni ma Ŋ̀âla-kɔlɔi a mò, nyɛɛi, “Ɣâla tɔ̂i ǹyoŋka-ƀelai dîa, gɛ ƀɛlɛ-sêe tɛɛ maa-yeŋ-ƀelai pɔ.”

7Mɛni ma ka kákpîŋ tɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́. Ka tɔ̂ɔ Dɛ̂ƀelei mâ, gɛ̀ ní a pâi pûi é siɣe kápôlu.

8Ka lɛ̂ɣɛ a Ɣâla, a kɛ̀ tí a pâi lɛɣɛ̂i a káa. Sɔnyɔ̂ŋ-ƀela, ka káyee ŋáwaa. Ka kálii sú kpɛ̀tɛ káai kákili-ŋa-siai ŋáa kɔ́lɛ̂i.

9Malôŋ é tóo kâa, ká malôŋ-see ƀó, ká wɔ́lɔ. Tɔɔ káɣɛlɛ̂i é kɛ́ a maloŋ too-maa. Kálii-nɛ̃ɛi é kɛ́ a ŋumɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Ka kákpîŋ maa yéŋ Kúnuu-namui ŋɛ́i-tuɛ, gɛ̀ ní a pâi kámaa tɛ̂i.

Káfe káƀarâai dímɛni ŋá tèe

11Ŋánûa, káfe kákîe-ni láa nyɔ́mɔɔ ƀo. Ǹúui a m̀arâŋ-nuu láa nyɔ́mɔɔ ƀò, kpaa máŋ é ŋɔmɛnii ŋá téei, gɛ̀ ní a lóno nyɔ́mɔɔ kɛ́ a pîlaŋ dɔ̂ŋ ma, a dɔ̂ŋ ŋɔmɛnii ŋá tée. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ yà dɔ̂ŋ ŋɔmɛnii ŋá tèe, gɛ̀ ní ífe a dɔ̂ŋ ŋɔtûa-kɛ-nuu, kɛ́lɛ, íkaa a mɛni-ŋa-tee-nuu.

12Tɔ̂ŋ-tɛɛ-nuu tɔnɔ da mɛni-ŋa-tee-nuu tɔnɔ nɔ́ ƀe naa, nyíi pɔ̂ri káa mì a gɛɛ é ƀálo-laa tɛ̀ɛ, kpaa máŋ é su-kara tɛɛ̂i. Kɛ́lɛ, gbɛ̂ɛ ƀa yá a gɛɛ í íkɔlɛ-ma-nuui ŋɔmɛnii ŋá téei?

Káfe tínaa maa yoŋka tèe

13Ka tɔ̀ɔ, káai ka mò kâa, “Sâa, kpaa máŋ tínaa, kwa pâi liî daai ŋí su, kpaa máŋ daai tí sú kú kóraŋ tɔnɔ kɛ́ naa kú pɔni tɔ́ɔ kú geni sɔlɔ ƀó.”

14Káfe mɛni da kɔ́lɔŋ é pîlaŋ tínaa ma. Káfulu-laai ƀa le? Káai kákaa nɔ́ a lúu nyíi a pɛ̂lɛ nɔ́ a tãi kpua, naa à kɛ̀ tí é táai.

15Ǹmɛnii fɛ̂ɛ ka mói, ǹyaa ƀa, “À kɛ̀ Kúnuu-namui à fàa ma, kwa pâi kɛ̂i ɣele ma, gɛ̀ ní kwa pâi m̀ɛnii ŋí kɛ̂i, kpaa máŋ m̀ɛnii tí.”

16Yɛ̂ɛ berei gáa lai, m̀ɛnii ka gbɛ̀tɛ kákili ŋái, ǹya ƀe ka maa yoŋka tèe. Ǹyoŋka sii tí kélee káa a mɛni nyɔ́mɔɔ.

17Ǹúui m̀ɛnii kɔ́lɔŋ ǹɛ́lɛɛ̂i a gɛɛ é gɛ́i, à wàla gɛ̀, gɛ̀ ní gáa a sɔnyɔ̂ŋ maa-nuui tí mɛni ma.

Zĩi 5

Dí dɔɔ-ƀelai lia-woo ƀò

1Kâloŋ-ŋa, ka tɔ̀ɔ. Ka wɔ́lɔ a káwoo sú kɛ́tɛ m̀ɛni-kpɔ̂lu-ŋai mɛni ma nyíi-ŋai pâi laai kâai.

2Kátɔɔ-laai a lûla. Ŋíliŋ a káyopko-ŋai mii.

3Kpɛ̃ɛ a pâi pɛlɛ̂i kágôo-ŋai dîa da kákane-ŋai. Ǹyaŋ maa-kpɛ̃ɛi a pâi kɛ̂i a kámaa-sere-ŋa é kákpono mii yɛ̂ɛ ŋɔŋ. Ka laai-kɛ-sɛŋ lâai kɛ́ a ŋelei-kpɛɛ-ŋa-ŋai.

4Ka gáa, diai da tíi kɛ̀ kákpâlaŋ ŋái, dífela-féi nyíi ka ǹɛɛ pôlu wôya-pere sui, da wɔ́lɔ̂i a díwoo sú kɛ́tɛ. Ǹyaŋ dii-kɛ-ƀelai wɔ́lɔ-woo a lɔ́ Ŋ̀wála-wâla kelee-Namui wólii.

5Ka kákɛ-ɣeniɛ kɛ̀ ǹɔii ma ƀɛ a tɔɔ-sãa da nia-kɛ. Ka kákpîŋ ŋákɔ̂ŋ a zãai ka bàa a ŋ̀ele-ŋai ŋí.

6Ka dɔ̃yâ-nuui ŋɔmɛnii ŋá tèe ká bàa. Ǹyaŋ vé kɔ́ ní kápɔ.

Lii-kpêle da Ɣâla fɛliɛ

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Mɛni ma, ŋánûa, ka kálii kpéle é lɛ́ɛ la zu Kúnuu-namui pa-tãi é seri. Ka gáa, gbâlaŋ ŋá tii-kɛ-nuui a dunai maa-ŋuŋ da gbɛɛ ŋái maa kpɛ̂ŋ lii-kpele-pere su a gɛɛ é ŋɔsí-sãai m̀á lɛlɛɛ sɔlɔ ƀo.

8Káa máŋ ka kálii kpéle. Ka kálii maa sóŋ, kpɛ́ni fêi, Kúnuu-namui pá-tãi a lɛ̂ɣɛ.

9Ŋánûa, mɛni nyɔ́mɔɔ fé kɛ̀ kákoi é pîlaŋ kákîe-ni dîa, a gɛɛ núu da fé kámɛni ŋá tèe. Ka gáa, mɛni-ŋa-tee nuui káa tɔ̂ni gbôŋ-ŋai lá.

10Ŋánûa, ka ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai siɣe nyíi-ŋai lòno Kúnuu-namui láai sui a mɛni-soli-kaa da lii-kpele díkɔ̂ŋ-maa.

11Ka gáa, diai tɔ̀ɔ a gbanaŋɔ̂i, kwa dítòli a lii-nɛ̃ɛ-ƀela. Ka mɛni berei Zôo è tɔ̀ɔ la a dɔ̂i gbanaŋɔ̂i, ǹyaŋ ka Kúnuu-namui ŋɔsapoi káa, berei wɛli-kɛ-maa da maloŋ-kaa káa la Kúnuu-namui yêei.

12Kɛ́lɛ, nyíŋi kélee mɛi, ŋánûa, káfe káfòo a ɣâla-taa, kpaa máŋ a ǹɔii ma, kpaa máŋ a kperɔ-sii kélee da. Kɛ́lɛ, ká-oêi é kɛ́ nɔ́ a ooêi, kákpaoi é kɛ́ nɔ́ a kpao, a gɛɛ káfe lɔ̀ tɔŋ-pu-maa mu.

13Mɛni-soli káa-nuu káa kásama? Tɔɔ é ɣâla fɛ̀li. Lii-nɛ̃ɛ kula-nuu káa kásama? Tɔɔ é laa-maa-tɛ-wule too.

14Kɔlɔ-fela-nuu káa kásama? Tɔɔ é Kôrai-toli-kpɔŋ su-nuu-pɔlɔ-ŋai tóli dí ɣâla fɛli m̀ɛi dí wúlɔ pu ŋ̀ûa Kúnuu-namui láai su.

15Laa-la ɣala-fɛliɛ a pâi gɔlɔ-fela-nuui ƀálôi, Kúnuu-namui é m̀u siɣe. Ǹyaŋ à kɛ̀ sɔnyɔ̂ŋ káa ma, ŋɔsɔnyɔ̂ŋ su-mɛni a pâi lɛɛ̂i.

16Mɛni ma ka kásɔnyɔ̂ŋ ƀó kákîe-ni dîa ká ɣâla fɛ̀li kákîe-ni mɛni ma a gɛɛ ká ƀálo. Wála-wala káa tɔ̃yâ-nuu Ŋɔɣâla-fɛliɛɛi ŋɔtíi su.

17Ilaiza è kɛ̀ nɔ́ a núu-kpune yɛ̂ɛ kúa, ǹyaŋ è ɣâla fɛ̀li kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛɛ tuna fé pu. È kɛ̀ a kóraŋ saaƀa ɣáloŋ lɔ́ɔlu mɛi da tuna fé pu ni ǹɔii ma.

18È ŋɔ́nɔ ɣâla fɛ̀li, tuna é pú ǹɔii ma, ǹɔii é ŋɔsí-sãai kpɛtɛ.

19Ŋánûa, à kɛ̀ núu da káa kásama a kûla dɔ̃yâi mâ, ǹúui à pà la pôlui,

20tɔɔ maa-nuui é gɔlɔŋ a gɛɛ ǹúui a sɔnyɔ̂ŋ nuu kûla ŋɔpɔara-maa-perei su é pá la pôlui, maa-nuui a zɔnyɔ̂ŋ-nuui tí ŋɔmɔlɛ̂ŋ ƀâlo é kúla saa yêei, ǹyaŋ a pâi sɔnyɔ̂ŋ támaa mɛi pɛlɛ̂i.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Pitɛ Maa-ŋuŋ

Pitɛ Maa-ŋuŋ 1

Laa-ti-maa

1Ńyãa Pitɛ, ŋ́gaa a Zîsɛ Kôrai ŋɔsia-nûu, Diai dítaa-taai Pɔŋtɔ, Galesia, Kapadôsia, Eesia, da Bɛtinia, yɛ̂ɛ ŋɔ̃yâ-ŋai,

2nyíi-ŋai Ɣâla Nàŋ-nuui è dílɛ̀ é díkɔlɔŋ a nàa túɛ é dímaa wáa a Mɔlɛ̂ŋ a gɛɛ dí Zîsɛ Kôrai wóo mɛ́ni ŋɔŋãai é kpɛ́mɛŋ dîa. Ɓɛlɛ-sɛ̂ɛ da lii-sɛ̂ɛ díkɛ káyɛ̂ei a damaa.

Fúlu-laa kili-kɛ-zu

3Lûwa é kɛ́ Zîsɛ Kôrai Ɲɔɣâlai da Ǹâŋ ma! Ɲɔmaloŋ-kaa kɛ́tɛi su, da ŋɔ́nɔ kúmaa sɔlɔ ɓó a nina kwa kɛ́ fulu-laa kili-kɛ-zu su, Zîsɛ Kôrai ŋɔmu-siɣe saa-yeei sarâi,

4kwa kɛ́ a pɔɔ-sɛŋ sɔlɔ ɓo-ɓela nyíi va wɔ́lɔ tɛ̀ɛ, m̀aa fé kara ni, vé tela pâi karâi, ǹáâi kɛɛ̂i Ɣâla-taa kámɛni ma,

5káai Ɣâla a kámɛi kâai a ŋɔwala-walai laa-la sarâi ɓalo-laa mɛni ma, nyíi gbɛtɛ̂i a gɛɛ é lɛ́ a tãi gbɛɛ ŋái.

6Ka lii-nɛ̃ɛ kula nyíŋi sú. Berei máŋ nàa kuro à kɛ̀ tí, ka pâi mɛni-soli kâai su-kɔ̂ŋ sii támaa sui,

7a gɛɛ kálaa-lai ŋɔsu-kɔ̂ŋ é kɛ́ laa-maa-tɛ su, da ɓaa-kɛ-maa, é pɛ́lɛ folo-laa ma a Zîsɛ Kôrai pá tãi. Ǹaa-lai nyíi mɛni kpanaŋɔ̂i é tɛ́ɛ gôo ma nyíi a karai, berei máŋ da gɔ̀ɔŋ la a ŋɔŋ.

8Ǹúui káfe niî gáa níi, ka ŋ̀wɛ̂lii. Berei máŋ káfe gaâi la tãi ŋí su, kɛ́lɛ, kalaâi lai. Ka lii-nɛ̃ɛ su kɛ́tɛ kúla nyíi ǹáa fɛɛ̂i kpɔ́ a folo-laa a ŋ̀ánaai.

9M̀ɛni lɛ́lɛɛi gáa kálaa-lai sui, ǹyaa ɓa ká ɓálo-laa sɔlɔ ɓó kámɔlɛ̂ŋ su.

10Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ɓelai nyíi-ŋai mɛlɛ-seei maa-mɛni ɓò nàa tuɛi, mɛlɛ-seei nyíi kɛ̀ pâi kɛ̂i a kápɔɔi, dí m̀álo-laai ŋí kɔ̀ri dí m̀aa-mare-kɛɛ kɛ́.

11Dí mare-kɛɛ kɛ̀, a gɛɛ dí gɔlɔŋ lé nuu ɓe, kpaa máŋ mi-tãi ɓe Kôrai Ɲɔmɔlɛ̂ŋ è ǹɛ díkponôi tãi dí kɛ̀ Kôrai ŋɔmɛni-soli-kaai maa-mɛni ɓôi la nàa tuɛ da volo-laai pâi lɛ̂i naa pôlui.

12Ɣâla è ǹɛ dîa a gɛɛ dífe tíi kɛ́ ni díkpîŋ mì, kɛ́lɛ, dí tíi kɛ̀ kâa, mɛni-ŋai sarâi nyíi-ŋai diai Duŋ Lɛ́lɛɛi ɓo kâa M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai nyíi kula Ɣâla-taai zarâi. Dí mɛni-ŋai ɓò kâa, ŋ̀âla-taa kela-ŋai díkaa ŋ̀wɛ̂lii kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛɛ dí ŋ̀á káa.

Vúlu-laa maa waai maa-tolii

13Mɛni ma ka kákili-ŋa-siai kpɛtɛ ká kɛ́ a káŋuŋ sú séɣeŋɔɔ, ká kákili-kɛ-zui kélee pú m̀ɛlɛ-seei ma nyíi pâi kápɔ a Zîsɛ Kôrai lɛ́ ɣelei.

© 2014 Bible Society in Liberia.

14Kákaa a woo-mɛni ƀela. Káfe kɛ̀ a tua-pere-nyɔŋ maa-sɛŋ wɛli-ƀela yɛ̂ɛ berei
ká wɔ́lɔ kɛ̀ la tãi káfe kɛ́ ni a bere sã́ai kɔlɔŋɔɔ lai.

15Kɛ́lɛ, yɛ̂ɛ berei ǹúui kátòlii maa waâi lai, ka kɛ́ a kámaa waa tûa-pere kélee su.

16Kpɛ́ni fêi, bõyɛɛ̂i, “Fɛ̂ɛ ka kɛ́ a maa-waa-ƀela, kpɛ́ni fêi, m̀aa waâi.”

17À kɛ̀ ǹúui à núu kélee ŋɔmɛnii ŋá tèe yɛ̂ɛ berei dítûa-perei káa la, kɛ́lɛ, va núu
su ɣɛɛ ŋɔmɛni-ŋa teɛɛi sui, ka zìɣe a Kánâŋ, gɛ̀ ní ka kákpîŋ mɛi káa ká ƀaa-kɛ-
maa tɛ́ɛ bɔ̀ a tãi kákaa la ŋõyâ lɔii-ŋa sui.

18Ka gɔlɔŋ a gɛɛ dí kámaa tèe mɛni kpɛ́ni-kpɛni ŋai sú nyii-ŋai ká gùla kánâŋ-ni
yêei. Dífe kámaa tée ní a zãâi nyíi-ŋai da tɛ̂ɛi, yɛ̂ɛ káne da gôo.

19Kɛ́lɛ, Kôrai è kámaa tèe a ŋɔŋãa-mɛni kpanaŋɔɔi yɛ̂ɛ ƀála-loŋ nyíi pɔ́ɔ kélee
da fé kɛ́ ní mài.

20Ɣâla è kɛ̀ a gɔ́lɔŋɔɔ nàa túɛ ŋ̀ɛ́niɛi kɔ́ɔ pîlaŋ tãi é lɛ́ɛ serii. Kɛ́lɛ, è ǹɛ a tãi gbɛɛ
ŋá kámɛni ma.

21Ǹâlai nyíi m̀u siɣe saa yêei é fólo-laa tɛ̀ɛ bɔi, ká láa la Zîsɛ sarâi a gɛɛ kálaa-lai
da kákili-kɛ-zui káa Ɣâla kponôi.

22Kámɔlêŋ maa waâi a dõyâi maa woo mɛniɛi gáa káyêei a gɛɛ tõyâ wɛli-kɛ-maa
é kɛ́ káyêei kákîe-ni mɛni mai. M̀ɛni ma ka kákîe-ni wɛ́li tõyâ-pere su é kúla kálii
su.

23Da kámaa sɔlɔ ƀô a nina Ɣâla ŋɔwɔlɔ-wɔlɔ fúlu-laa-wooi sarâi. Dífe kámaa sɔlɔ
ƀô ní ká kúla zí-sɛŋ-kaoi nyíi su a sâai. Kɛ́lɛ, ká kùla nyíi su va sâai.

24Kpɛ́ni fêi, “Núu-kpune kélee káa nɔ́ yɛ̂ɛ kala, núu-kpune kélee ŋɔfólo-laai kɛ́
ƀò yɛ̂ɛ wúru-pôa. Galai a kpâla, boa kɛ́ pù.

25Kɛ́lɛ, Kúnuu-namui wóo káa nɔ́ naa wɔ́lɔ-wɔlɔ.” Ǹyaŋ maa-wooi ƀa Duŋ Lɛ́lɛɛi
nyíi dí mò kâai.

Pitɛ Maa-ŋuŋ 2

Gɔnii nyii gáa a vúlui da ǹɔii-ŋuŋ maa-waai

1Mɛni ma ka tée lii-ŋwana kélee ma da wôya-mɛni kélee. Ka kɛ́ a tõyâ-ƀela. Ka
tée tólo ma da laa kara mɛni kélee.

2Ka Ɣâla niŋa ŋíni-ya maa waa wɛli kpɔ́ a ŋ̀ánaa yɛ̂ɛ nîa-pɛlɛɛi nyíi-ŋai dí dímaa
sɔlɔ ƀô a ninai, a gɛɛ é káƀɔlɔ é séri a káa ƀálo-laa ma.

3Kpɛ́ni fêi, ká Kúnuu-namui ŋɔsɔŋ-lɛlɛ-laai kɔ̂ɔ̂ŋ.

4Ka pá ǹúui pɔ gáa a vúlu-laa kɔnii nyíi núu-kpune è ǹyée kùla mu, kɛ́lɛ, ǹɛ́lɛɛi
Ɣâla ŋɛ́i, maa-mɛni kpanaŋɔɔi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Ka kákpîŋ tɔ̀ɔ a Mɔlêŋ ŋɔpɛ́rɛ yɛ̂ɛ fúlu-laa kɔni-ŋa. Ka kɛ́ a sâla láa soŋ-ƀela. Ka Mɔlêŋ ŋɔsâlai kúla Zîsɛ Kôrai sarâi nyíi a Ɣâla líi làai.

6Kpɛ́ni fêi, gáa Ǹâla-kɔlɔi su, “Ka gáa, ŋ́gaa kɔni lâai Zãiyɔŋ su, nyíi gáa a zonoŋ su-kɔni nyíi ŋá nɛ̀ maa-mɛni kpanaŋɔɔ mâi. Ǹúui a lâa lai vé pâi ŋumêi.”

7Mɛni ma káai ka lâa lai, maa mɛni kpanaŋɔ̂i káŋɛi. Kɛ́lɛ, diai dífe laa ni lai, “Gɔnii nyíi bɛ́rɛ tɔɔ-ƀelai dí díŋɛi nàɣiŋ mɛi, a nâa kɛ́ a bɛ́rɛi sonôŋ su-kɔnii gbîŋ-kpiŋ da.”

8Ǹyaŋ, “Gɔnii nyíi pâi nûa kɛ̂i dí karêŋ, gɔnii nyíi pâi díkɛ̂i dí tooi.” Ǹyaŋ dí kàreŋ, kpɛ́ni fêi, dífe díwoli tɔɔ ni ŋ̀óoi ma nyíi dí dílɛ̀ a gɛɛ dí gɛ́i.

Ɣâla kpîŋ nuai

9Kɛ́lɛ, kákaa a lɛ́-nuu suu, ka ƀo a sâla láa soŋ-nuu suu kɛ́tɛ, ka ƀo a lɔii-ŋuŋ maa waa, ka ƀo a Ɣâla kpîŋ-nua, a gɛɛ ǹúui kákùla kpíni sú é pá a káa ŋɔkwaa-ponoɔ kɛ́tɛ lɛ́lɛɛi sui, ka ŋɔtûa-pere kɛ́tɛ lɛ́lɛɛ-ŋai maa-mɛni ƀó.

10Tãi da káfe kɛ́ ní a nûa, kɛ́lɛ, ká nâa kɛ́ a Ɣâla ŋɔnûa. Tãi da káfe niî kɛ̀ maloŋ-kaa sɔlɔ ƀo ni. Kɛ́lɛ, ká nâa maloŋ-kaa sɔlɔ ƀó.

Ka káfulu-laai kɛ́ yɛ̂ɛ Ɣâla ŋɔtíi-kɛ-ƀela

11Ŋáwɛli-kɛ-maa ƀelai, káai a ŋɔ̃yâ-ŋai da ǹɔii da kpɛni su-ƀelai, ŋa kákpera fêi a gɛɛ ká síɣe núu-kpune ŋɔkɛ-pere nyɔŋ maa-sɛŋ wɛliɛi kɔlɛ nyíi gáa kɔ̂i kámɔlêŋ pɔi.

12Ka kátûa-pere lɛ́lɛ Zɛ̃tai-ŋai sáma a gɛɛ tãi ta da lòno é pîlaŋ kâa a gɛɛ kákaa a sɔnyɔ̂ŋ-kɛ-ƀela, dí kátii lɛ́lɛɛi káa dí Ɣâla ŋɔfólo-laai maa-tɛ́ a tãi Ɣâla a pâi pâi lai.

13Ka gɔmɛnɛ-ƀelai kélee wóo mɛni da núu kpeli-ŋai díkaa kámɛi. Ka gâloŋ kɛ́tɛi woo mɛni. Kpɛ́ni fêi, ǹyaa ƀe ǹɔii mɛi,

14da gɔmɛnɛ-ƀelai gâloŋ a dítɛ̂ɛ a gɛɛ dí tɔ̂ŋ kpɛ́ sɔnyɔ̂ŋ-ƀela dîa dí mɛni lɛ́lɛɛ-kɛ-ƀela láa maa tɛ́i.

15Ɣâla nîa-mɛni ƀá, a gɛɛ núu é mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́, ŋɔmɛni lɛ́lɛɛ kɛɛ̂i é m̀oo-ƀelai díƀoo-lono-ŋai kélee kpera.

16Ka káfulu-laai kɛ́ yɛ̂ɛ ŋuŋ ma-ƀo-ƀela. Kɛ́lɛ, káfe káŋuŋ-ma-ƀoi kɛ̀ a káfâlo mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ mɛni ma. Kɛ́lɛ, ka káfulu-laai kɛ̂ yɛ̂ɛ Ɣâla yée-mu-ƀela.

17Ka ƀâa kɛ́ núu kélee ma. Ka diai wɛ́li ka dîa-ni kákaa zu tɔnɔɔi. Ka yao Ɣâla ma. Ka ƀâa kɛ́ gâloŋ kɛ́tɛi ma.

Kôrai ŋɔmɔ̃́lɛi-laai maa kɔ̂ɔŋ-maai

18Yée-mu-ƀela, ka kámɛi-ƀelai wóo mɛni yao mâa pere sii kélee su. Káfe díwoo mɛni nɔ́, à kɛ̀ da kásòŋ a ǹélɛɛ. Kɛ́lɛ, ka díwoo mɛni à kɛ̀ da kásòŋ a nyɔ́mɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

19Kpɛ́ni fêi, nyíŋi káa a Ɣâla nîa-mɛni a gɛɛ ǹúui gíli káa Ɣâla mai, é mɛni-soli káa, à nɛ̀ɛ ma kpîŋ é gáa wôya-pere su.

20Lé mɛni lɛ́lɛɛ ƀe naa, à kɛ̀ kà mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́, ka mɛni-soli káa mɛni ma a lii-kpele? Kɛ́lɛ, à kɛ̀ kà mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀, ka mɛni-soli káa mɛni ma a lii-kpele, gáa a Ɣâla nîa-mɛni.

21Da kátoli nyíŋi ma, kpɛ́ni fêi, Kôrai ǹyaa máŋ è mɛni-soli kàa kámɛni mà, é ŋɔmɛni kɔ̂ŋ maai lɛ́ɛ káyêei, a gɛɛ ká lɛ́ɛ ŋɔtûa-perei su.

22Vé sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ ní. Núu-pɛlɛ-woo da kélee máŋ fé kúla ní ǹá.

23Tãi dí ǹaraŋ lai, vé larâŋ pìli ní pôlu. Tãi è mɛni-soli kàa lai, vé dímaa yao ní. Kɛ́lɛ, è ŋ̀ɔi tɛ̀ɛ nɔ́ mɛni-saa ŋa-tee nuu sãa tɔnɔi pɔ.

24Ǹyaa kpîŋ è kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai síɣe gbonôi zaa-wurui mâ, a gɛɛ kú kpera kúɣeniɛi kɛ́ɛ ma sɔnyɔ̂ŋ mɛni ma, kú kúɣeniɛi kɛ́ tɔ̃yâ-laa mɛni ma. Ǹókwa-pala-ŋai dí káƀàlo.

25Kpɛ́ni fêi, ká kɛ̀ yɛ̂ɛ ƀála-ŋa nyíi-ŋai kɛ̀ pâi lánîi, kɛ́lɛ, ka nâa pá pôlu M̀ála mɛi-kaa-nuui pɔ, ǹúui a kámɔlêŋ mɛi kâai.

Pitɛ Maa-ŋuŋ 3

Sinâa da dínɛyâa dítûa-pere

1Nɛyâa, ka kásinâai wóo mɛni, a gɛ́ɛ a kɛ̀ díta-ni, berei máŋ dífa díwoli tɔ̀ɔ la ŋ̀óoi mai, dínɛyâai tûa-pere é gɛ̀ dílii é pene da wàla máŋ lono dípɔ,

2da pâi gaâi a gɛɛ kátûa-pere maa waâi yao-ma-pere su.

3Káfe kɛ̀ nɔ́ a kálɛlɛɛ kákɔlɔ ma, káŋuŋ láa a ǹɛ́lɛɛ, ká kámaa ɣiri a gôo ká seɣe lɛ́lɛɛ-ŋa too kâa.

4Kɛ́lɛ, kálɛlɛ laai é kúla kákponôi é kɛ́ a kátûa-perei nyíi maa-yeŋɔ̂i mɛi saai, nyíi ǹɛ́lɛɛ̂i Ɣâla ŋɛ́i-tuɛ yɛ̂ɛ kɔni mɛni kpanaŋɔ̂i.

5Mɛni ma bere sii ŋí sú nɛyâa maa waa-ŋai nyíi kili-kɛ-zu è kɛ̀ díyêei Ɣâla kponôi da kâa dímaa ɣiri díkɛ ƀaa-kɛ-maa tɛ̂ɛ dísinâai pɔ,

6yɛ̂ɛ Seera nyíi Eberaɣɛ̃ɛ wóo mɛni gɛ̀ dòli a nuu-namui. Ǹyaŋ kákaa nâa a ŋɔnîa-pɛlɛɛ à kɛ̀ kà tùa a zã́a káfe ǹɛɛ naa sɛŋ da kélee fé kámaa yao.

7Sinâa, kili-ŋa-sia é kɛ́ kâa a bere tɔnɔi tí é pîlaŋ kánɛyâai dîa a berei ka pɔ̂ri tûai la a diai. Ka ƀaa-kɛ-maa tɛ́ɛ dípɔ, kpɛ́ni fêi, díwala-walai fé seri ní káwɔ̂i pɔ, kpɛ́ni fêi ŋɔ́nɔ, ka dîa-ni kákaa a vulu-laai maa-ƀɛlɛ sêei sɔlɔ-ƀo-ƀela zu tɔnɔ a gɛɛ pɔ́ɔ fé pɛlɛ Káɣâla-fɛliɛɛi ma.

Kili-ŋa-sîa maa waa

8Gbɛɛ-ŋai, kákelee kákili é kɛ́ tɔnɔ, maloŋ-see é kɛ́ káyêei, ká kákîe-ni wɛ́li, maloŋ-kaa é kɛ́ káyêei da líi-maa-yeŋɔɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Káfe mɛni nyɔ́mɔɔ su tòo a mɛni nyɔ́mɔɔ, kpaa máŋ ka larâŋ pɔ́ɔ kúla a larâŋ.
Kɛ́lɛ, nyíi ka pɔ̂ri gɛ̂i, ǹyaa ƀa ká lûwa láa mà, kpɛ́ni fɛ̂i, da kátoli nyíŋi ma, a gɛɛ
ká lûwa sɔlɔ ƀó.

10Kpɛ́ni fɛ̂i, “Ǹúui à fulu-laa wɛ̀li a gɛɛ é ɣele lɛ́lɛɛ-ŋa kaai, fɛ̂ɛ é ǹɛ́ŋ kúla mɛni
nyɔ́mɔɔ su é ǹá kúla kiri-mɛni ƀóɔ sú.

11Fɛ̂ɛ é bôlu fé mɛni nyɔ́mɔɔ ma é mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́. É lii-sɛ̂ɛ kɔ̂ri é lɛ́ɛ la zu é zɔ̀lɔ
ƀo.

12Kpɛ́ni fɛ̂i, Nuu-namui ŋ̀ɛi káa dɔ̃yâ-ƀelai dîa, ŋ̀óli lá ƀóɔɔ a gɛɛ é Díɣâla-fɛli-
wooi mɛni. Kɛ́lɛ, Nuu-namui ŋ̀ɛi seɛ̂i mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-ƀelai dîa.”

13Ǹyaŋ gbɛ̂ɛ ƀe pâi sɛŋ solîi kâa à kɛ̀ ka ŋ̀wɛ̂lii ká mɛni lɛ́lɛɛ kɛ̀ kpɔ́ a ŋ̀ánaa?

14Kɛ́lɛ, à kɛ̀ máŋ kà mɛni-soli kàa tɔ̃yâ-laa mɛni ma, lûwa a pâi kɛ̂i kâa. Káfe yao
dîa, kpaa máŋ kálii é kɔ́.

15Kɛ́lɛ, ka Kôrai siɣe kálii su a maa-waa yɛ̂ɛ Nuu-namui. Ka kɛ́ a kákpɛtɛɛ a tãi
kélee a gɛɛ ká kákpîŋ maa kɔ̃ɔ núu kélee yɛ̂ei nyíi a kátoli a gɛɛ ká kákili-kɛ-zui
maa-sapoi lɛ̂i, é máŋ kɛ́ tí ka gɛ́ a maa-yeŋ-pere yao-mâa-pere su.

16Kákili-ŋa-siai é kɛ́ a maa waa a gɛɛ nûa da lòno kâa, diai da lòno kâa kátûa-
pere lɛ̂lɛi mɛni ma Kôrai kponôi, dí ŋumɛ.

17Kpɛ́ni fɛ̂i, ǹɛ́lɛɛi a gɛɛ núu é mɛni-soli káa mɛni lɛ́lɛɛ kɛ́ mɛni ma, à kɛ̀ gáa a
Ɣâla nia-mɛni é tɛ́ɛ la mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́ɛ ma.

18Kpɛni fɛ̂i, Kôrai máŋ è sàa sɔnyɔ̂ŋ mɛni ma zu tɔnɔ. Dɔ̃yâ-nuui è sàa kúai kúkaa
a zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai kúmɛni ma a gɛɛ é pá a kúa Ɣâla pɔ́. Dí gbono pàa, kɛ́lɛ, è kɛ̀ a
vúlu mɔlɛ̂ŋ su.

19È lì mɔlɛ̂ŋ sú é Ɣâla-woo ƀó mɔlɛ̂ŋ-ŋai dîa kpini-pɛrɛ mu,

20nyíi-ŋai dífe woo-mɛni kɛ̀ ni a maa-ŋuŋ tãi Ɣâla è dímaa kpɛ̂ŋ la a lii-kpele
pere Nôa ŋɔtãi ma a geleŋ kpɛtɛ tãi, nyíi núu-kpulu loŋ, zu-kulâi ƀa nuu lɔ́ɔlu
mɛi saaƀa, è ƀàlo zu yá sarâi.

21Batâi, nyíi gáa nɔ́ yɛ̂ɛ m̀ɛnii ŋí, a nâa kámaa wáa, zu-kulâi fa kákponôi líƀi a
kpɛ̂ɛ mà, kɛ́lɛ, gáa a kúliɛ Ɣâla pɔ́ a gɛɛ é kúkili-ŋa-siai maa waa Zîsɛ Kôrai
ŋɔmu-siɣe saa-yeei sarâi,

22nyíi a lí Ɣâla-taa gáa seêni Ɣâla láa-mii-yee mɛi da ŋ̀âla-taa kela-ŋai, núu-mɛi-
ƀelai, é pɛ́lɛ ŋwála-wala-ƀelai dîa nyíi-ŋai díkaa mui.

Pitɛ Maa-ŋuŋ 4

Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sɛ̂ei maa tii-kɛ-ƀela lɛ́lɛɛ

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Mɛni ma tãi nɔ́ Kôrai kpono è mɛni-soli kàa la kúmɛni mai, kâa máŋ ka kákpîŋ kpètɛ a gili-ŋa-sia tɔnɔi tí, kpɛ́ni fêi, ǹúui gbono a mɛni-soli káai, a kpera sɔnyɔ̂ŋ ma,

2a gɛɛ vé ŋɔfúlu-laai kpéli kɛ̀ gbonôi a núu ŋɔkɛ-pere nyɔŋ maa sɛŋ wɛliɛi ŋɔ́nɔ, kɛ́lɛ, é kɛ́ a Ɣâla nia-mɛni.

3Kpɛ́ni fêi, ka wɔ́lɔ tãi támaa siye kákɛ m̀ɛnii kɛ̂ Zɛ̃tai-ŋai da ŋ̀wɛ̂lii dí gɛ́i. Ǹyaa ƀa núu kɛ́ɛ wolii-kpɔ̂lɔ su, núu ŋɔkɛ-pere nyɔŋ maa-sɛŋ wɛliɛi, lɔɔ-kpeleɛ, ƀoo-pele, lɔɔ-kpele kûu, da ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛliɛ nyíi vé Kôrai-ƀelai dítɔ̂ŋ sui.

4Díla è kpàla dia a gɛɛ dí kákaa ka dîa-ni káfe zu tɔnɔ dítûa-pere nyɔŋ su da berei dífa díkpîŋ mɛi kâa lai. Da láa nyɔ́mɔɔ sèe kâa.

5Kɛ́lɛ, da pâi díkoraŋ ƀôi ǹúui mì gbɛtɛɛ̂i a gɛɛ é vúlu-ƀelai dímɛnii ŋá tée da zaa-ƀelai.

6Kpɛ́ni fêi, mɛni ŋí ƀe dí Duŋ Lɛ́lɛɛi ƀò la máŋ zaa-ƀelai dîa a gɛɛ berei máŋ dímɛnii ŋá téɛɛ̂i la díkponôi sú yɛ̂ɛ núu-kpunei, dí kɛ́ dímɔlɛ̂ŋ su yɛ̂ɛ Ɣâla.

Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sêei mɛi káa-ƀela lɛ́lɛɛ-ŋai

7Sɛŋ kélee kpɛɛ ŋá a lɛ̂ɣɛ. M̀ɛni ma táre é kɛ́ káyêei kákili ŋá é pono Ɣâla fɛli mɛni ma.

8Nyii gáa m̀ɛnii kélee mɛi, ǹyaa ƀa káwɛli-kɛ maai sú é kpanaŋ kákîe-ni sáma, kpɛ́ni fêi wɛli-kɛ maai a sɔnyɔ̂ŋ támaa mɛi pɛlɛ.

9Ká kɛ́ a ŋɔ̃yâ maa-mɛni kɛ-ƀela kákîe-ni mɛni ma, káfe káŋuŋ su-woo saa.

10Zama-sɛŋ núu kélee a zɔlɔ ƀó tɔnɔ-tɔnɔi, ka tíi kɛ́ la kákîe-ni mì yɛ̂ɛ Ɣâla ŋɔƀɛlɛ-sêe sii támaai maa-tii kɛ-ƀela.

11Núu à kɛ̀ lônoi, tɔɔ é lóno yɛ̂ɛ núu à kɛ̀ Ɣâla wóo kpîŋ ƀôi. Núu à kɛ̀ kpɔŋ-mâa kɛ̂i, tɔɔ é gɛ́ a gbanaŋ yɛ̂ɛ berei Ɣâla è dɛ̀ɛ la bɔi, a gɛɛ mɛni kélee su Ɣâla ŋɔfólo-laai maa é té Zîsɛ Kôrai sarâi, nyíi fólo-laa káa a bɔ́ɔ da wala-wala-laa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi. É kɛ́ tí.

Mɛni-sôli káa yɛ̂ɛ Kôrai-nuu

12Ŋáwɛli-kɛ maa ƀelai, kála fé kpàla kâa a zu-kɔ̂ŋ mɛni-kpɔ̂lu-ŋai da pâ kápɔ yɛ̂ɛ ŋɔŋ a gɛɛ dí kásu kɔ̂ŋ nyíi-ŋai díkaa yɛ̂ɛ mɛni nina ƀe kɛ̀ a káai.

13Kɛ́lɛ, ka lii-nɛ̃ɛ kùla yɛ̂ɛ berei Kôrai è mɛni-solii sɔlɔ ƀo lai, a gɛɛ káa máŋ ka lii-nɛ̃ɛ kúla lii-laa é kɛ́ káyêei tãi ŋɔfólo-laai a lɛ́ lai.

14À kɛ̀ kálaa nyɔ́mɔɔ à kɛ̀ nûa lá Kôrai láai mɛni ma, lûwa káa kâa, kpɛ́ni fêi, vólo-laa da ŋ̀wála-wala Mɔlɛ̂ŋ, nyíi gáa a Ɣâla Ŋɔmɔlɛ̂ŋ, káa kámɛi.

15Kɛ́lɛ, kátɔnɔ kpîŋ fé mɛni-soli kàa a gɛɛ gáa a núu-paa nuu, kpaa máŋ a ŋuma-nuu, kpaa máŋ a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ́-nuu, kpaa máŋ a mɛni-kɔ̂ri-nuu.

© 2014 Bible Society in Liberia.

16É máŋ ké tí, à kɛ̀ núu à mɛni-soli kàa yɛ̂ɛ Kôrai-nuu, maa-ŋumɛ fé ké mà, kɛ́lɛ, tɔɔ é Ɣâla ŋɔfólo-laai maa té ǹáai tí mu.

17Kpɛ́ni fêi, mɛni-ŋa tee tãi a pá a gɛɛ gɔ́ɔ é pîlaŋ Ɣâla ŋɔpɛ́rɛi mu ƀelai dîa, ǹyaŋ à kɛ̀ gɔ́ɔ à pîlaŋ kûa, gɛ̀ ní lé ƀe pâi kɛ̂i a diai dífa díwoli tɔ̀ɔ Ɣâla Ŋɔtuŋ lɛ́lɛɛi mai?

18Ǹyaŋ, “À kɛ̀ dɔ̃yâ-nuui ƀálo-la walai, gɛ̀ ní mí ƀe diai dífe Ɣâla kɔlɔŋ da zɔnyɔ̂ŋ-nuui da pâi kulâi naai?”

19Mɛni ma diai da mɛni-soli kàa yɛ̂ɛ berei Ɣâla nîa-mɛnii káa lai, tɔɔ dí mɛni lɛ́lɛɛ ké dí dímɔlêŋ tɛ́ɛ Zɛŋ-kélee kpɛtɛ-nuu sɑ̃ai pɔ.

Pitɛ Maa-ŋuŋ 5

Ka Ɣâla ŋɔnuu-kpului mɛi káa

1Mɛni ma ŋa ǹúu-pɔlɔ-ŋai lia-woo ƀôi kásama, ńyãai ŋ́gaa a díƀarâŋ-nuu-pɔlɔ, ŋ́gɛ ƀo ŋɔ́nɔ a Kôrai ŋɔmɛni-soli-kaai maa-sere da vólo-laai pâi lɛ̂i da sɔlɔ ƀo-nuui.

2Ka Ɣâla ŋɔnuu-kpului mɛi káa nyíi kákaa mɛi. Vé a sɛŋ fɛ̂ɛ nɔ́ ká gɛ́, kɛ́lɛ, ka gɛ́ é kúla kálii su yɛ̂ɛ berei Ɣâla a ŋ̀wɛ̂lii ka gɛ lai. Káfe gɛ sɛŋ mɛni ma ŋumɛ-pere su, kɛ́lɛ, ka gɛ́, kpɛ́ni fêi, ka ŋ̀wɛ̂lii kpɔ́ a ŋánaa a gɛɛ ká gɛ́.

3Diai kákaa dímɛi, káfe dímɛi kàa a wala-wala-laa, kɛ́lɛ, ká ké a pɔkɔɔŋ ǹúu-kpului mɛni ma.

4Ǹyaŋ tãi da M̀ála mɛi-kaa-nuu kɛ́tɛi lɛ̀ lai, ka pâi volo-laai maa-kaloŋ-ƀɔrɔi sɔlɔ ƀôi, nyíi va karâi.

5Káai kákaa a ǹúu tɔɔ-ŋai máŋ ká ké ǹúu-pɔlɔ-ŋai mu a bere sii tí. Kákelee ka kámaa ɣiri a maa-yeŋ-lii kákîe-ni mɛni ma, kpɛ́ni fêi, “Ɣâla tɔ̂i yoŋka-nuu ma, kɛ́lɛ, a ƀɛlɛ-sêe tɛ̀ɛ maa-yeŋ-nuu pɔ.”

6M̀ɛni ma ka kákpîŋ maa yéŋ Ɣâla yée wâla-walai mu a gɛɛ tãi à sèri é kámaa té.

7M̀ɛnii kélee a kálii sɛ̀lɛŋ ka bu ŋ̀ɛ́i. Kpɛ́ni fêi, gbáaŋɔ̂i kámɛni ma.

8Káŋuŋ-su é ké a zɛ́ɣeŋɔɔ, ká kámɛi káa. Dɛ̂ƀele nyíi gáa a kákpɔara-nuui gáa tɛɛ-tɛɛ̂i yɛ̂ɛ yala-sulu ƀe kpɛ́ɣɛ̂i gɛ núu kɔ̂ri m̀ii mɛni ma.

9Ka kɔ́ bɔ ká tɔ́ɔ a gbanaŋɔɔ kálaa-lai su. Ka gɔlɔŋ a gɛɛ mɛni-soli tɔnɔi tí káa kánûai kponôi ǹɔii gwaa kélee.

10Kámɛni-soli-kaai pôlu ma nàa kuro à kɛ̀ tí, m̀ɛlɛ-see kélee Ɣalai nyíi a kátoli ŋɔwɔlɔ-wɔlɔ fólo-laai mâ Kôrai kponôi, ǹyaa kpîŋ a pâi kámaa waâi, é kátɔ̂i kpanaŋ, é kákponôi kpanaŋ.

11Ǹ̀wála-wâlai é ké a bɔ́ɔ wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. É ké tí.

Naa-ti-maai gbɛɛ ŋái

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Seveenɔ, nyíi gáa a kúƀarâŋ-nuu sǻai, yɛ̂ɛ berei ŋa gaâi lai, zarâi ƀe ŋá gɔlɔ kpuai ŋí pɔ̃yɛ la kápɔ, ŋá kálîa-woo ƀói ŋa ǹɛ a gɛɛ Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ-ƀɛlɛ-sêei ká ŋí. Ká tɔ́ɔ zu a gbanaŋɔɔ.

13Nɛnîi gáa Babelɔŋ, nyíi máŋ dí nɛ̀i, è fàa kâa. Ńoŋ Mâki máŋ è fàa kâa.

14Ka kála tí kákîe-ni dîa a la-gbɔ-see-maa wɛli-kɛ-maa pere su. Káai kélee kákaa Kôrai kponôi, lii-sêe é kɛ́ káyeêi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Pitɛ Veerɛi

Pitɛ Veerɛi 1

Laa-ti-maa

1Ńyãa Samaŋ Pitɛ, ŋ́gaa a Zîsɛ Kôrai yée-mu-nuu da ŋɔsia-nûu, Diai ǹaa-laa maa-mɛni kpanaŋɔɔi sɔlɔ ɓo nyíi da kúwôi dí pɔ̂riɛɛi dɔ̃yâ-laai sârai nyíi kùla Kúɣâlai da Kúƀalo-nuui Zîsɛ Kôrai yêei.

2Ɓɛlɛ-sêe da lii-sêe díkɛ káyêei a dámaa dárei sarâi nyíi kùla Ɣâla da Zîsɛ Kôrai Kúnuu-namui yêei.

Ɣâla ŋɔmaa-waa laai sɔlɔ ɓo-ƀelai

3Ŋɔɣâla-laai su wala-walai a sɛŋ kélee tɛ́ɛ kúpɔ nyíi-ŋai díkaa fúlu-laa da Ɣâla-mɛni kɛ́-mɛni mai, dárei sarâi nyíi kùla ǹúui yêei kútòli a gbîŋ-folo-laai da ŋɔkɛ́tɛ-laai.

4È ŋɔkono-tee kpaya-kpaya maa-mɛni kpanaŋɔɔ-ŋai tèɛ kúpɔ a gbîŋ folo-laai da ŋɔkɛ́tɛ-laai a gɛɛ nyíi-ŋai sarâi ká kula zu-karai sú nyíi núu-kpune ŋɔtûa-pere nyɔŋ maa-sɛŋ wɛ̂liɛi a gɛ́ ǹɔii sui, ká kɛ́ a Ŋâla-kɛ-perei da sɔlɔ-ƀo-ƀela.

5Sapoi ŋí kpîŋ ma ká kɔ́ kpɔ́ la a pere sii kélee ká kálaa-lai da pú mà a mɛni lɛ́lɛɛ-kɛɛ, ká kámɛni lɛ́lɛɛ-kɛɛi da pú mà a táre.

6Ka kátarei da pú mà a kákpîŋ mɛi-kaa, ká kákpîŋ mɛi-kaai da pú mà a fɔlɔ-fɔlɔ, ká káfɔlɔ-fɔlɔi da pú mà a Ɣâla-mɛni-kɛɛ.

7Ka Ɣâla-mɛni-kɛɛi da pú mà a lii-lɛlɛ kákîe-ni mɛni ma. Ka kálii-lɛ̂lɛi da pú mà kákîe-ni mɛni ma a wɛli-kɛ-maa.

8Kpɛ́ni fêi, à kè zãai ŋí kélee díkaa káyêei a ǹáa-fɛɛ, da pâi kákɛ̂i ká tíi lɛ́lɛɛ kɛ́ ká ƀá Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai maa-tarei su.

9Kpɛ́ni fêi, ǹúui kélee zãai ŋí fé yêei, maa-nuui ŋ́ɛi púɔ̂i, va kwaa kôyaa ma kàa. Maa-nuui a nîa a gɛɛ ŋɔsɔnyɔ̂ŋ pɔlɔi è wàa ma.

10Mɛni ma ŋánûa, ká kɔ́ kpɔ́ a gbanaŋɔɔ a gɛɛ ká kátolii da kálɛi maa-mɛni é kɛ́ a tɔ̃yâ, kpɛ́ni fêi, à kè kà nyíŋi kè, gè ní káfe pâi wɔ́lɔ toôi.

11Ɣâla a pâi Kúnuu-namui da Kúƀalo-nuui Zîsɛ Kôrai ŋɔwɔlɔ-wɔlɔ kâloŋ-laai su-perei kpɛtɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ a gɛɛ ká lí naa.

12Mɛni ma ŋa gbɛ̀tɛ ŋ́gili ŋá a tãi kélee a gɛɛ ŋa m̀ɛni-ŋai ŋí tóo kákili ŋá, berei máŋ ká díkɔlɔŋ la a dɔ̃yâi nyíi gáa káyeêi gɛ ƀo kákili ŋá a ǹɛ́lɛɛi.

13Ŋá ŋ́gili ŋá sìa a gɛɛ gáa a mɛni lɛ́lɛɛ tãi nɔ ŋ́gbonôi káa niî la a vúlui a gɛɛ ŋa kálii mu siɣe a mɛni-tɔɔɔ kákili ŋá,

© 2014 Bible Society in Liberia.

14kpɛ́ni fêi, ŋa gɔlɔŋ a gɛɛ ŋa pâi kulâi ŋ́gbonôi su a maa félaa, yɛ̂ɛ berei Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai è ǹɛ la m̀âi.

15Ŋa pâi gaâi a gɛɛ tãi ŋa lí lai, pɔ̀ri é ké kâa a gɛɛ mɛni-ŋai ŋí dí lɛ́ɛ kákili ŋá a tãi kélee.

Kôrai ŋɔfólo-laai káa maa sêre-ŋai

16Kúfe pîlaŋ ní wôya-tare pôlu nyíi gáa a lɛ́ɛ-mɛni pɔlɔi tãi kú Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔwala-walai da ŋɔpa-mɛnii lɛ́ la kâai, kɛ́lɛ, kú kɛ̀ a ŋɛi-kao sere-ŋa ŋɔkɛ́tɛ-laai mɛni ma.

17È ƀaa-kɛ-maa da folo-laa sɔlɔ ƀô Ɣâla Nàŋ-nuui yêei. Volo-laa kɛ́tɛi è ŋ̀óoi ŋí tɛ̀ɛ bɔ naa, nyíi mò, nyɛɛi, “Ŋáwɛli-kɛ-maa loŋ ká ŋí, nyíi ǹii lâai mɛni mai.”

18Kú ŋ̀óoi ŋí mɛ̀ni nyíi kùla ŋelei sui, kpɛ́ni fêi, kwa dîa-ni kú kɛ̀ ǹyée maa waai ma.

19Nyíŋi a ǹɛ kûa a gɛɛ Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai díwooi káa a tɔ̃yâ. A pâi kɛ̂i a mɛni lɛ́lɛɛ à kɛ̀ kà káwoli tɔ̀ɔ nyíŋi ma yɛ̂ɛ laŋpo ƀe sonîi kpinii é lɛ́ɛ la zu ɣele é ƀɔ́ ŋele-wala pɛmɛlɛŋ kaoi é kúla kálii su.

20Maa-ŋuŋ fɛ̂ɛ ká táre nyíŋi su a gɛɛ Ŋ̀âla-kɔlɔi maa Ɣâla-woo-ƀoɔɔ fé a núu kpîŋ mɛni ŋá lɛ́ɛ,

21kpɛ́ni fêi, Ɣâla-woo-ƀoɔɔ fa pâ a núu kpîŋ nia-mɛni, kɛ́lɛ, M̀ɔlêŋ Maa Waai ƀa núu kɛ̀ é Ɣâla ŋɔwóoi ƀó.

Pitɛ Veerɛi 2

Ɣâla maa-wôya lono-kɛ́-ƀela da wôya-sɛŋ lɛ́-ƀela

1Ɣâla maa-wôya lono-kɛ́-ƀela dí dímu siɣe máŋ ǹûai sama, yɛ̂ɛ berei nɔ woya-sɛŋ lɛ-ƀela da pâi kɛ̂i la kásama, nyíi-ŋai pâi lɛ́ɛ-sɛŋ lɛ̂i a loo-pere, nyíi a pâ a su-karai. Da Mɛi-nuui maa-sia tòo máŋ nyíi díyài, díkɛ pâ a su-kara a maa félaa dia kpîŋ dîa.

2Núu támaa da pâi lɛɛ̂i díwolii-kpɔlɔi pôlu, ǹyaŋ dia ƀe pâi kɛ̂i a ǹûai nyíi-ŋai pâi lóno nyɔ́mɔɔ kɛ̂i é pîlaŋ dɔ̃yâi maa-perei mai.

3Dísɛŋ-wɛlii sú, da pâi káwôyai a lɛ́ɛ-woo-ŋa. Dímɛni-ŋa tée-nuui a gbîŋ kpɛ́tɛ a tãi su kôyaa. Dísu-karai nuui káa niî a ŋ̀ɛi gɛ́ dímaa kpɛ́ŋ.

4Ɣâla fé ŋ̀âla-taa kela-ŋai su mɛni lɛɛ ní a tãi dí sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ la lâi, kɛ́lɛ, è dípili Dɛ̂ƀele-taa-kpinii su a gɛɛ dí lɛ́ɛ naa m̀ɛni-ŋa-tee-tãi é seri.

5Vé ŋ̀énia pɔlɔi su mɛ̂ni lɛ̀ɛ ni, kɛ́lɛ, è Nôa lɛ̀ɛ naa nyíi kɛ̀ a tɔ̃yâ-laa maa-worɛ woo-ƀo-nuui, da núu lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, a tãi è ǹya-fɛɛi tɛ̀ɛ la é diai dífe Ɣâla mɛni wɛ̂linii díkelee mɛi pɛ́lɛ ǹɔii sui.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6È Sodɔŋ-taai da Gomora-taai pène a luu é dímɛnii ŋá tée a gɛɛ dísu é kara a gɛɛ
é ké a mɛni-kɔ̂ŋ-maa diai mɛni ma kɛ̀ pâi kɛ̂i a diai dífe Ɣâla-mɛni wɛ̂linii.

7È dɔ̃yâ-nuui La kula-yeei kɛ̀ nyíi ǹíi a kɛ̀ sɛ̂lɛnii kpɔ́ a ŋ̀ánaa a ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀelai
díwolii-kpɔlɔ mɛnii.

8Kpɛ́ni fɛ̂i, mɛnii dɔ̃yâ-nuui ŋí è gàa, é mɛni tãi è kɛ̀ la dísamai, ǹíi è ŋwàna
ŋɔtɔ̃yâ-mɔleŋ su a ɣele kélee díŋwana-lɔ̂ɔ-tuai maa-mɛni ma.

9Ǹyaŋ à kɛ̀ Kúnuu-namui è nyíŋi kélee kɛ̀, gɛ̀ ní è gɔ́lɔŋ berei a pɔ̂ri Ǹ̀ala-ƀelai
kula-yeei kɛ̂i la su-kɔɔŋ su é diai ké tɔŋ-kpɛ́-maa mu nyíi-ŋai dífe a tɔ̃yâ-ƀelai, é
lɛ̀ɛ la zu mɛni-ŋa tée-tãi é seri,

10é téla ké kpɔ́ a diai da díwoli tɔ̀ɔ tua-pere-nyɔŋ maa-sɛŋ-wɛliɛ ma nyíi a núu
kàrai, da diai da díŋɛi nàɣîŋ ǹúu-tuɛ-ƀelai mɛi. Dílii-kpeleɛɛ, díŋuŋ su kpanaŋɔɔ,
dífa yao a lóno nyɔ́mɔɔ-kɛɛ é pîlaŋ la Ɣâla ŋɔfólo-laai ma,

11Berei máŋ ŋ̀ála-taa kela-ŋai kɛ́tɛi la, díwala-walai kɛ́tɛ̂i, dífa lóno nyɔ́mɔɔ kɛ̀
mɛni-ŋa tée-pere su é pîlaŋ dîa Kúnuu-namui ŋɛ́i-tuɛi dîa.

12Kɛ́lɛ, ǹûai ŋí nyíi-ŋai díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ sua-ŋa nyíi-ŋai dífa díkili-ŋa-siai, da tûa nɔ́
yɛ̂ɛ sua-ŋa nyíi-ŋai da díkaa nɔ́ a gɛɛ dí dísoŋ dí dípaai. Da lóno nyɔ́mɔɔ kɛ̀ mɛni-
ŋa sú nyíi-ŋai dífe gɔlɔŋ. Díkpîŋ su-karaai a pâi dísu karâi.

13Da pâi mɛni-soli kâai dímɛni nyɔ́mɔɔ-kɛɛi mɛni ma. Da gàa a lii-nɛ̃ɛ-mɛni a
gɛɛ díkaa ƀoo-pele kɛ̂i máŋ a fólo ŋá. Díkaa yɛ̂ɛ pɔɔ liƀiɛ-ŋa da pala, dílii ké nɛ̃ɛ
a kápɛlɛɛ tãi ka dîa-ni ka kɛ̂ kúu kɛ̂i lai.

14Wulu-wulu ké-nɛyaa maa-mɛni káa díkili ŋá a ŋ̀ánaa, sɔnyɔ̂ŋ-kɛɛ fa dílii làa.
Diai dílii-pene la nɛɛ̂i, da dílii pène. Sɛŋ-maa lii-teɛɛ maa-tare káa dîɛ a ǹɛ́lɛɛ.
Náɣâŋ káa dîa!

15Da díyee kúla dɔ̃yâ-perei mu da láŋ. Da pîlaŋ Beɔ ǹóŋ Bâlaŋ ŋɔperei pôlu, nyíi
a ŋ̀wɛ̂lii é mɛni nyɔ́mɔɔ-kɛɛ zɔ̃ɔ sɔlɔ ƀói.

16Kɛ́lɛ, dí lòno ma gbîŋ-tɔŋ karaâi mɛni ma. Ǹ̀wɛlɛ-sôoi è lòno a núu-wôo é Ɣâla
ŋɔlóno-kɛ-nuui ŋɔƀoo-mɛnii kpera.

17Ǹûai ŋí díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ yá-ɣeli loŋ nyíi gbálaâi. Dí ƀò yɛ̂ɛ lúu nyíi fãa kɛ́tɛ a tɛ́ɛ
lai. Dɛ̂ƀele-taa-kpinii káa naa dímɛni ma.

18Kpɛ́ni fɛ̂i, díkɛ ƀoo-yoŋka tɛ̂ei nɔ́ a díwoo su kɛ́tɛi. Da nûa líi pene a núu ŋɔkɛ-
pere nyɔŋ maa-sɛŋ wɛliɛi woli-kpɔlɔ pere su. Diai da dílii pènei dia ƀa ǹûai da
pú díkɛ kùla diai yɛ̂ei da díɣeniɛi kɛ̀ pere sii nyɔ́mɔɔ sui.

19Da ŋuŋ-maa ƀo maa-kono-tee kɛ̀, kɛ́lɛ, dia kpîŋ díkaa a su-kara ŋɔluɛ-ŋa.
Kpɛ́ni fɛ̂i, sɛŋ kélee a núu yée mɛi ɣálɛ̂i, maa-nuui káa a maa-sɛŋ tí ŋɔluɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Kpɛ́ni fêi, à kɛ̀ dípuɔ dí kúlaa ŋ̀ɛ́niɛi ŋɔsu-kara-laai yêei pôlu ma Kúnuu-namui da KúƁalo-nuui Zîsɛ Kôrai maa-tarei sarâi, da ŋɔ́nɔ kɛ́ zu a díyee mɛi ɣále, gɛ̀ ní nɛɛ-pôlui nyɔ́mɔɔi dímɛni ma é tɛ́ɛ maa-ŋuŋ ma.

21Kpɛ́ni fêi, eêi pɔ̂ri kɛ̂i a ǹɛ́lɛɛ dímɛni ma a gɛɛ dífe wɔlɔ-wɔlɔ ma dɔ̃yâ-laai maa-perei kɔlɔŋ é tɛ́ɛ la gɔ́lɔŋɔɔ ma dîɛ dí dípôlu tɔ̀ɔ dɔ̂ŋ maa waai ma nyíi dí dɛ̀ɛ dípɔi.

22Ǹyaŋ è kɛ̀ nɔ́ a dia yɛ̂ɛ berei dɔ̃yâ-saŋ-wooi a mò la, ǹyɛɛi, "Ǹ̂ilai a tìnaŋ ŋɔ́nɔ ŋɔkɔŋ pîlii pɔ́-pere. M̀oi dí ŋ̀waâi, a lene pôlu gɛ́ lí a gɛ́ɛ é tóo bârai su."

Pitɛ Veerɛi 3

Kúnuu-namui pá-mɛni maa-kono-teei

1Ŋánûa, gɔlɔi veerɛi ká ŋí ŋa bɔ̃̀yɛ kápɔ naa. Gɔlɔi veerɛi ŋí sú, ŋa kátɔ̃yâ-kili mu siɣe nâa a mɛni-tooɔ kákili ŋá.

2Ŋa ŋ̀wɛlii m̀ɛnii Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-Ɓela maa waa-ŋai dí mò nàa tuɛi, é lɛ́ɛ kákili-ŋá é pɛ́lɛ Kúnuu-namui da KúƁalo-nuui ŋɔtɔ̂ŋ ma, nyíi ká zɔlɔ Ɓô kásia-Ɓelai sarâi.

3Maa-ŋuŋ fɛ̂ɛ ká táre nyíŋi su a gɛɛ ɣɛlɛ-maa-Ɓela da pâi pâi a ɣɛlɛ-maa a ŋelei gbɛɛ ŋái, díkɛ pîlaŋ díkpîŋ-tua-pere-nyɔŋ maa-sɛŋ-wɛliɛi pôlu,

4díkɛ mò, díyɛɛi, "Ŋɔpâi maa-kono-teei kɔɔ? Kpɛ́ni fêi, ǹúu-pɔlɔ-ŋai da wɔ́lɔ saa, kɛ́lɛ, mɛni-ŋai kélee díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ berei dí wɔ́lɔ kɛ̀ la é síɣe ŋ̀ɛ́niɛi kpɛtɛ-tãi mai."

5Dí díŋɛi nàɣiŋ dɔ̃yâi ŋí mɛi, a gɛɛ tãi su kôyaa Ɣâla ŋɔwóoi è gɛ̀ ŋ̀elei é kɛ́ naa, è ǹɔii kpɛtɛ a yá é kúla yá su.

6Ǹyaŋ ŋ̀ɛ́niɛi nyíi kɛ̀ naai, mɛi è pɛ̀lɛ a yá zu é kara.

7Kɛ́lɛ, ŋelei da ǹɔii nyíi-ŋai díkaa naa tãi ŋí sui, Ɣâla ŋɔwóo tɔnɔi a dílɛɛ naa ŋɔŋ mɛni ma. A dílɛɛ naa é lɛ́ɛ la zu mɛni-ŋa tee tãi da diai dífe láa ní a Ɣâla-mɛnii dísu-kara tãi é seri.

8Kɛ́lɛ, ŋáwɛli-kɛ-maa Ɓelai, káfe nia mɛni tɔnɔi ŋí ma, a gɛɛ fólo tɔnɔ káa Kúnuu-namui ŋɛ́i yɛ̂ɛ kóraŋ wála tɔnɔ (1,000). Kóraŋ wála tɔnɔ (1,000) kɛ̀ Ɓo ŋ̀ɛi yɛ̂ɛ fólo tɔnɔ.

9Kúnuu-namui maa fé tínaŋ ní ŋɔkono-teei ŋa-see kɛ́ mɛni ma yɛ̂ɛ berei núu da-ŋa da dòli la a maa tinaŋ. Kɛ́lɛ, a ǹíi kpèle kâa, va ŋ̀wɛli núu da kélee é sáa. Kɛ́lɛ, a ŋ̀wɛli núu kélee é ǹíi pene.

10Kúnuu-namui ŋɔɣelei a pâi pâi yɛ̂ɛ ŋúma-nuu. Maa-foloi tí ŋele-ŋai da pâi tɛɛ̂i a díwoo su kɛ́tɛ, maa-sãai kélee dí séɣeŋ a ŋɔŋ. Ǹɔii da zu-sãa kélee da pâi kérenîi dí kpɛ̂ɛ.

11Tãi ká gɔ́lɔŋ la a gɛɛ zãâi ŋí kélee da pâi séɣenîi, nûa-sii kɛ́ɛ léŋ Ɓe ka pɔ̂ri kɛ̂i la kátûa-pere kélee sui? Káfulu-laa é kɛ́ a maa-waa dɛ̀ɛ Ɣâla pɔ́.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Kákaa Ɣâla ŋɔɣelei maa kpɛnii, ka kɛ̀ ŋ̀wɛ̂li a gɛɛ é pá a maa félaai. Ŋ̀elei tí ɓe
ŋele-kɔlɔŋ a pâi kérenîi la, ŋ̀elei su sãai kélee dia máŋ díkɛ séɣeŋ.

13Kɛ́lɛ, ŋɔkono-teei sarâi kwa ɣele nina-ŋa maa kpɛnîi da lɔii, nyíi maa-waa-laa
a pâi kɛ̂i zui.

14Mɛni ma ŋáwɛli-kɛ-maa ɓelai, tãi ka zãâi ŋí maa kpɛnîi lai, ka kɔ́ a gbanaŋɔɔ a
gɛɛ é kákaa lii-sêe sú kásɔŋ fé kɛ̀ kâa ŋ̀ɛi-tuɛ da mɛni nyɔ́mɔɔ kélee.

15Ka Kúnuu-namui maa-kpɛŋ lii-kpele siɣe a ɓalo-laa. Bere nɔ́ ɓe máŋ kúwɛli-
kɛ-maa-ɓarâŋ Pɔ̂ɔ è kɔlɔ pɔ̃yɛ la kápɔ naa yɛ̂ɛ berei Ɣâla è maa-tare tɛ̀ɛ la bɔi.

16È nyíŋi maa-mɛni ɓò yɛ̂ɛ berei a gɛ̀ la ŋɔkɔlɔ-ŋai kélee sui. Ŋɔkɔlɔ-ŋai su mɛni-
ŋa da-ni díkaa naa díŋa kâai kpanaŋɔ̂i nyíi-ŋai diai dífa mɛni ŋá kaai, da gili-
tama-ɓelai, da dípene a díkpɔ̂i-su-kara, yɛ̂ɛ berei da gɛ̀ la a Ŋ̀âla-kɔlɔ kpéli-ŋai.

17Mɛni ma, ŋáwɛli-kɛ-maa ɓelai, yɛ̂ɛ berei ká nyíŋi kɔ́lɔŋ la nàa tuɛi, ka kámɛi
káa, à wàla kɛ̀ tí ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ɓelai dítûa-pere nyɔŋ a pâi kákulâi berei ma é kákili-
tɔɔ maa tɔnɔi láŋ káyêei.

18Kɛ́lɛ, ka ɓɔlɔ Kúnuu-namui da Kúɓalo-nuui Zîsɛ Kôrai ŋɔɓɛlɛ-sêei su da
ŋɔtárei. Fólo-laa é kɛ́ ma sâa da wɔlɔ-wɔlɔ. É kɛ́ tí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zɔ̂ŋ Maa-ŋuŋ

Zɔ̂ŋ Maa-ŋuŋ 1

Vúlu-laa-wooi

1È pîlaŋ vúlu-laa-wooi ma, nyíi kɛ̀ naa é kúla gɔ́ɔ pîlanii, nyíi kwa mɛni, kwa gáa
a kúŋɛi-gao, kwa m̀aa kpɛ́ɛ, kwa lɛɣɛ m̀a a kúyee.

2Vúlu-laai è lɛ̀ kûa, kú gáa. Kwa m̀aa-sere-faa kɛ̀, kú ŋwɔlɔ-wɔlɔ fulu-laai mɛni
ƀó kâa, nyíi kɛ̀ Nàŋ-nuui pɔ́naa, ǹyaŋ è ǹɛ kûai,

3nyíi kwa gáa, kwa mɛ̀nii, kwa m̀ôi kâa máŋ a gɛɛ kwa kâa-ni kú kɛ́ zu tɔnɔɔ.
Ǹyaŋ kwa Nàŋ-nuui da Ǹóŋ Zîsɛ Kôrai-ni kúkaa zu tɔnɔ.

4Kwa mɛni-ŋai ŋí pɔ̃yɛɛ̂i a gɛɛ kúlii-nɛ̃ɛi láa é fɛ́ɛ.

Ɣâla ƀa gwaa-ponoɔi

5Ŋorɛ̂-wooi ká ŋí kú mɛ̀ni é kúla ǹá, ǹyaŋ kwa m̀ôi a gɛɛ Ɣâla ƀa gwaa-ponoɔi.
Kpini kélee da fé gbonôi.

6A kɛ̀ kwa mò a gɛɛ kwa dîa-ni kúlii káa tɔnɔ, kɛ́lɛ, kúkɛ sia kpinii, gɛ̀ ní kwa lɛ́ɛ
kɛ̂i, kútûa-pere fé a tɔ̃yâ-pere.

7Kɛ́lɛ, à kɛ̀ kwa sìa gwaa-ponoɔi su yɛ̂ɛ berei gáa la a gwaa-ponoɔi, gɛ̀ ní kwa
dai-ni kúlii káa tɔnɔ, gɛ̀ ní Nòŋ-nuui Zîsɛ Kôrai ŋɔŋãai a kúsɔnyɔ̂ŋ kélee wáa kûa.

8À kɛ̀ kwa mò a gɛɛ sɔnyɔ̂ŋ fé kûa, gɛ̀ ní kwa kúkpîŋ pɛlɛ̂i, dɔ̃yâi fé kúkponôi.

9À kɛ̀ kwa kúsɔnyɔ̂ŋ-ŋai ƀô, gɛ̀ ní deniŋ m̀ôɔi, zɔŋ lɛ́lɛɛ, ǹyaŋ a pâi kúsɔnyɔ̂ŋ su-
mɛni lɛɛ̂i, é ŋɔ́nɔ kúsɔnyɔ̂ŋ kélee wáa kûa.

10À kɛ̀ kwa mo a gɛɛ kúfe niî sɔnyɔ̂ŋ kɛ́ ní, gɛ̀ ní kwa gɛ̂i a lɛ́ɛ-nuu, ǹyaŋ ŋ̀óoi fé
kúkponôi.

Zɔ̂ŋ Maa-ŋuŋ 2

Kôrai ƀa kúkpɔŋ-mâa nuui

1Nónîi, ŋa m̀ɛnii ŋí pɔ̃yɛɛ̂i ká pɔ́naa a gɛɛ káfe sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ núu da à
sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀, kúmɛi-woo ƀo-nuu káa naa Nàŋ-nuui pɔ́naa, ǹyaa ƀa dɔ̃yâ-nuui Zîsɛ
Kôrai.

2Ǹyaa kpîŋ ƀa kúsɔnyɔ̂ŋ maa-sala-sɛŋ. Vé nɔ́ kúa tɔnɔ kúsɔnyɔ̂ŋ mɛni ma, kɛ́lɛ,
gáa ǹɔii kélee ŋɔsɔnyɔ̂ŋ mɛni ma.

3Nyíŋi a nɛ̀ a tɔ̃yâ a gɛɛ kú gɔ́lɔŋ, à kɛ̀ kwa ŋɔtɔ̂ŋ ŋai mɛi kâa.

4Ǹúui a mò nyɛɛ, "Ŋá gɔ́lɔŋ," kɛ́lɛ, va ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai, gáa a lɛ́ɛ-nuu, dɔ̃yâi fé
gbonôi.

5Kɛ́lɛ, ǹúui a ŋ̀óo lâai kɛ̀i, tɔ̃yâ ma, ŋwɛli-kɛ-maai gáa gbonôi Ɣâla maa-mɛni
mai, ǹáa fɛɛ̂i. Ǹyaŋ nyíŋi a nɛ̀ kûa a tɔ̃yâ a gɛɛ kúkaa gbonôi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Ǹúui a mò a gɛɛ gáa gbonôi, fɛ̃ɛ é sía yɛ̃ɛ berei è sía lai.

Dɔ̃ŋ ninai

7Ŋáwɛli-kɛ maa-ƀelai, fé tɔ̃ŋ nina pɔ̃yɛɛ̃i kápɔ naa, kɛ́lɛ, dɔ̃ŋ pɔlɔi nyíi kɛ̀ káyêei é kúla gɔ́ɔ pîlanii mai ƀê. Dɔ̃ŋ pɔlɔi ƀa ŋ̀ɔ́oi nyíi ka m̀ɛnii.

8É máŋ kɛ́ tí, ŋa tɔ̃ŋ nina pɔ̃yɛɛ̃i kápɔ naa nyíi gáa a tɔ̃yâ gbonôi da kákponôi, kpɛ́ni fêi, gbínii káa tɛ̃ɛi, dɔ̃yâ-kwaa-ponoɔi kɛ́ nâa fólo.

9Ǹúui a mò a gɛɛ gáa gwaa-ponoɔi su, kɛ́lɛ, gɛ m̀arâai kpɔarai, maa-nuui káa niî gbínii su.

10Ǹúui a m̀arâŋ-nuu wɛ̀lii, gáa gwaa-ponoɔi su, ǹyaŋ núu-karêŋ mɛni fé zu.

11Kɛ́lɛ, ǹúui a m̀arâŋ-nuu kpɔ̀arai, gáa gbínii su, gɛ sia gbínii su, vé ƀɛ́i kɔ́lɔŋ a liî naai, kpɛ́ni fêi, gbínii a ŋ̀ɛi pú.

12Ŋa kɔlɔ pɔ̃yɛɛ̃i kápɔ naa, ńônii, kpɛ́ni fêi, kásɔnyɔ̃ŋ-ŋai su-mɛni a lɛ̃ɛ zarâi.

13Ŋa kɔlɔ pɔ̃yɛɛ̃i kápɔ naa, ńâŋ-ni, kpɛ́ni fêi, ka ǹúui kɔ́lɔŋ é kùla gɔ́ɔ pîlanii. Ŋa kɔlɔ pɔ̃yɛɛ̃i kápɔ naa, nyaŋkpa-ŋa, kpɛ́ni fêi, káyee a tɛɛ ŋwana-lɔ̃ɔ-nuui ma. Ŋa kɔlɔ pɔ̃yɛ kápɔ naa, nîa-pɛlɛɛ, kpɛ́ni fêi, ka Nàŋ-nuui kɔ́lɔŋ.

14Ŋa kɔlɔ pɔ̃yɛ kápɔ naa, ńâŋ-ni, kpɛ́ni fêi, ka ǹúui kɔ́lɔŋ é kùla gɔ́ɔ pîlanii. Ŋa kɔlɔ pɔ̃yɛ kápɔ naa, nyaŋkpa-ŋa, kpɛ́ni fêi, kákponôi kpanaŋɔ̃i, Ɣâla ŋɔwóoi kɛ́ ƀo kákponôi, ǹyaŋ ka ŋwana-lɔ̃ɔ-nuui yée mɛi ɣále.

15Káfe ŋ̀ɛ́niɛi wɛ̀li, kpaa máŋ zãâi díkaa ŋ̀ɛ́niɛi sui. À kɛ̀ núu da a ŋ̀ɛ́niɛi wɛ̀li, Nàŋ-nuui ŋɔwɛli-kɛ-maai fé gbonôi.

16Kpɛ́ni fêi, sɛŋ kélee gáa ŋ̀ɛ́niɛi sui, núu kpono ŋɔsɛŋ-wɛliɛ, núu ŋ́ɛi ŋɔsɛŋ-wɛliɛ da fulu-laa maa-yoŋka-teɛɛ dífe kula ni Nàŋ-nuui yêei, kɛ́lɛ, díkaa a ŋ̀ɛ́niɛi su-sãa.

17 Ŋ̀ɛ́niɛi a tɛ̃ɛi da ŋɔsu-sɛŋ-wɛliɛi kélee. Kɛ́lɛ, ǹúui a Ɣâla nîa-mɛni kɛ̀i, a pâi kɛ̂i naa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

Kôrai-tɔɔ maa-nuui

18Nîa-pɛlɛɛ, tãi gbɛɛ ŋái káa yɛ̃ɛ berei ka mɛni la a gɛɛ Kôrai ŋɔtɔɔ-maa-nuu a pâi, ŋɔtɔɔ-maa-ƀela támaa da nâa pá. M̀aa mɛni ma kwa gɔ́lɔŋ a gɛɛ gáa a tãi gbɛɛ ŋái.

19Dí kùla kúsama, kɛ́lɛ, dífe kɛ́ ni a kúta. Kpɛ́ni fêi, eêi kɛ̀ díi kɛ̀ a kúta, díi lɛɛ kúsama. Kɛ́lɛ, dí kùla kûa a gɛɛ é lɛ́ a gɛɛ díkelee dífe a kúta.

20Kɛ́lɛ, Núu Maa Waai a wulɔ pú káŋûa. Ǹyaŋ ká kélee ká táreɛɛ̃i zu.

21Ŋa kɔlɔ pɔ̃yɛ kápɔ naa, zu-kulai fa káfe dɔ̃yâi kɔ́lɔŋ, kɛ́lɛ kpɛ́ni fêi, ká gɔ́lɔŋ. Ǹyaŋ ka gɔ́lɔŋ a gɛɛ lɛ́ɛ fa kùla dɔ̃yâi su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

22Gbêɛ ƀa ǹɛ́ɛ-nuui é kúla ǹuui pôlu a Zîsɛ maa sîa tòo a gɛɛ vé a Kôrai? M̀aa nuui ƀa Kôrai ŋɔtɔɔ-maa-nuui nyíi a Nàŋ-nuui maa sîa tòo da Nòŋ-nuui.

23Ǹúui kélee a Nòŋ-nuui maa sîa tòo Nàŋ-nuui fé ǹyêei. Ǹúui a Nòŋ-nuui maa-mɛni ƀòi, Nàŋ-nuui káa ǹyêei.

24M̀ɛnii ká mɛ̀ni gɔ́ɔ pîlanii, tɔɔ é kɛ́ kákponôi. À kɛ̀ m̀ɛnii ká mɛ̀ni gɔ́ɔ pîlanii à kɛ̀ kákponôi, gɛ̀ ní, káa kpîŋ ka pâi kɛ̂i Nòŋ-nuui kponôi da Nàŋ-nuui.

25Nyii a góno tée kúyêei, ǹyaa ƀa wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa.

26Ŋá m̀ɛnii ŋí pɔ̃yɛ ká pɔ́naa é pîlaŋ ǹûai dîa da ŋ̀wɛlii dí kápɛlɛ̂i.

27Kɛ́lɛ, ŋulɔ-puɔɔ-ŋuai ká zɔlɔ ƀô ǹyêei, gáa kákponôi, ǹyaŋ vé a sɛŋ núu da é sɛŋ lɛ́ kâa. Kpɛ́ni fêi, ŋɔwùlɔ-pu-ŋuai a mɛni kélee lɛ́ káa é pîlaŋ sɛŋ kélee ma, ǹyaŋ gáa a tɔ̃yâ, lɛ́ɛ fé zu, yɛ̂ɛ berei è ǹɛ la kâai, ka kɛ́ gbonôi.

28Nîa-pɛlɛɛ, ka kɛ́ nâa gbonôi a gɛɛ tãi a pâi pâi lai, lii-kpele é kɛ́ kúyêei, a gɛɛ ŋumɛ fé kúkɛ kú kúla pôlu a bá tãi.

29À kɛ̀ ká gɔlɔŋ a gɛɛ gáa a tɔ̃yâ-nuu, ká gɔlɔŋ a gɛɛ ǹúui kélee a mɛni-sãa kɛ̀i, Kôrai a zɔlɔ ƀo a lóŋ.

Zɔ̂ŋ Maa-ŋuŋ 3

Ɣâla ǹônii

1Ka ŋwɛli-kɛ-maa kɛ́tɛi káa Nàŋ-nuui a gɛ̀ a kûai, a gɛ́ɛ díkɛ kútoli a Ɣâla ńonîi, ǹyaŋ kúkaa la. Sapoi ŋ̀ɛ́niɛi fé kúkɔlɔŋ lai ƀa, ŋ̀ɛ́niɛi fé gɔ̀lɔŋ.

2Ŋáwɛli-kɛ-maa-ƀelai kákaa nâa a Ɣâla ǹônii. Vé niî lɛ́ ní kûa berei kwa pâi kɛ̂i lai. Kɛ́lɛ, kú gɔlɔŋ tãi a pâi pâi lai, kwa pâi kɛ̂i yɛ̂ɛ ǹyaa, kpɛ́ni fêi, kwa pâi gaâi nɔ́ yɛ̂ɛ berei gáa lai.

3Ǹúui kélee gili-kɛ-zui ŋí káa ǹyêei, a gbîŋ maa waa yɛ̂ɛ berei ǹyaa Kôrai m̀aa waai lai.

4Ǹúui kélee a sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀i, a dɔ̂ŋ kara. Sɔnyɔ̂ŋ káa a tɔ̂ŋ-karaa.

5Ká gɔ̀lɔŋ è pà a gɛɛ é sɔnyɔ̂ŋ siɣe, ǹyaŋ sɔnyɔ̂ŋ fé gbonôi.

6Ǹúui kélee a kɛ̂ gbonôi, va sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀. Ǹúui kélee a sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀i, vé niî gáa ni, kpaa máŋ, vé niî gɔlɔŋ ni.

7Nîa-pɛlɛɛ, káfe nɛ̀ɛ naa núu da é ká pɛ̀lɛ. Ǹúui a mɛni-sãa kɛ̀i, zɑ̃ɑ̂i yɛ̂ɛ berei ǹyaa Kôrai zãâi lai.

8Ǹúui a sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀i, gáa a Dɛ̂ƀele pɔ́ɔ, kpɛ́ni fêi, Dɛ̂ƀele è sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ é kúla gɔ́ɔ pîlanii. Sapoi Ɣâla Ǹóŋ è pà lai ƀa, a gɛɛ é Dɛ̂ƀele ŋɔtíi su kara.

9Ǹúui kélee gáa a Ɣâla ǹóŋ, va sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀, kpɛ́ni fêi, Ɣâla káa gbonôi. Va pɔ̂ri sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀i, kpɛ́ni fêi, gáa a Ɣâla ǹóŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10Nyíŋi su ƀe kwa pɔ̂ri Ɣâla ǹônii kɔ́lɔnîi naa da Dɛ̂ƀele ǹônii. Ǹúui kélee va mɛni-sãa kɛ̀i, vé a Ɣâla pɔ́ɔ, kpaa máŋ ǹúui vé m̀arâŋ-nuu wɛ́li níi.

Ǹwɛli kɛ́-maa kúkîe-ni mɛni ma

11 Ǹorê-wooi ká ŋí nyíi ká mɛni é kúla gɔ́ɔ pîlanii a gɛɛ fɛ̂ɛ kú kúkîe-ni wɛ́li.

12Kúfe kɛ̀ yɛ̂ɛ Kîŋ nyíi kɛ̀ a ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui pɔ́ɔi. È ǹɛ̂ɣe Ebɛɛ pàai. Lé mɛni ƀe è bàa lai? Kpɛ́ni fɛ̂i, gbîŋ-tua-perei è kɛ̀ a ŋwana-lɔ̂ɔ-tua. Ǹɛ̂ɣe ŋɔi kɛ́ ƀo a tûa sãa.

13Kálaa fé kpâla kâa, ŋánûa, a gɛɛ ǹɔii a kákpɔara.

14Kú gɔlɔŋ a gɛɛ kwa pá fúlu-laa su. Kpɛ́ni fɛ̂i, kú ǹûai wɛ̂li ni. Ǹúui wɛli-kɛ-maa fé ǹyɛ̂ei a lɛ̂ɛ saa su.

15Ǹúui a gɔlɛ-ma-nuui kpɔarâi gáa a nuu-paa-nuu. Ká gɔlɔŋ wɔlɔ-wɔlɔ fúlu-laa fé nuu-paa-nuu kponôi.

16Nyíŋi ƀe kwa wɛli-kɛ-maa kɔ̂lɔŋ ma a gɛɛ è ŋɔfúlu-laai lâa kúmɛni ma. Ǹyaŋ fɛ̂ɛ kú kúfulu-laai láa ǹûai mɛni ma.

17Kɛ́lɛ, à kɛ̀ ǹɔii-su-sãa da kɛ̀ núu yɛ̂ei é gɔlɛ-ma-nuui káa da wɛ́li kɛ́ gɛ̀, kɛ́lɛ vé kpɔŋ-mâa tɛ̀ɛ ní gɔlɛ-ma-nuui pɔ́, a pɔ̂ri kɛ̂i léŋ ǹyɛɛ Ɣâla ŋɔwɛli-kɛ-maai káa gbonôi?

18Nîa-pɛlɛɛ, kúfe wɛli-kɛ-maa kɛ̀ nɔ́ a wóo-folo da kúlono-pere. Kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ kú gɛ́ kútûa-pere su da tɔ̃yâ-laa.

Núu kili-kúlaa Ɣâla ŋ́ɛi-tuɛ

19Nyíŋi su ƀe kwa pâi gɔ́lɔnîi naa a gɛɛ kúkaa a dɔ̃yâi pɔ́ɔ. Lii-kpele a pâi kɛ̂i kúlii su ŋ̀ɛ́i,

20tãi kúlii a mɛni lɛ̂ɛ la kûai; kpɛ́ni fɛ̂i, Ɣâla kɛ́tɛ̂i é tɛ́ɛ kúlii ma, ǹyaŋ è mɛni kélee kɔ́lɔŋ.

21Ŋáwɛli-kɛ-maa ƀelai, kúlii à wàla mɛni lɛ́ɛ kûa, gɛ̀ ní kúlii kpelɛ̂ɛi Ɣâla ma.

22Ǹyaŋ zɛŋ kélee kwa vɛli mài, kwa zɔlɔ ƀô ǹyɛ̂ei, kpɛ́ni fɛ̂i, kwa ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa, kúkɛ ǹíi-láa-mɛni kɛ̀.

23Ŋɔtɔ̂ŋ ká ŋí a gɛɛ fɛ̂ɛ kú láa a Ǹóŋ Zîsɛ Kôrai láa, kú kúkîe-ni wɛ́li yɛ̂ɛ berei è mò la kûai.

24Diai kélee da ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâai, díkaa gbonôi, ǹyaŋ gɛ̀ ƀò díkponôi. Berei ŋí ƀe kwa gɔ̀lɔŋ la a gɛɛ gáa kúkponôi, kpɛ́ni fɛ̂i a M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai tɛ́ɛ a gɛɛ é kɛ́ kúkponôi.

Zɔ̂ŋ Maa-ŋuŋ 4

Ɣâla Ɗɔmɔlɛ̂ŋ da nuui dɔɔi Kôrai nuui ŋɔmɔ̂leŋ mai

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Ŋáwɛli-kɛ-maa-ƀelai, káfe làa a mɔ̂leŋ kélee, kɛ́lɛ, ka mɔ̂leŋ-ŋai kɔ̂ŋ, ká gáa à kɛ̀ díkaa a ɣâla pɔ́ɔ. Kpɛ́ni fêi, ɣâla-maa-wôya lono-kɛ-ƀela támaa da lí ǹɔii su.

2Bere-sii ŋí ƀe ka pɔ̂ri ɣâla Ŋɔmɔ̂leŋ kɔ́lɔnîi la. M̀ɔlêŋ kélee a mò a gɛɛ Zîsɛ Kôrai è pà núu-kpune kponôii, m̀aa-nuui káa a ɣâla pɔ́ɔ.

3M̀ɔlêŋ nyíi kélee va Zîsɛ maa-mɛni ƀòi, vé a ɣâla pɔ́ɔ. Kôrai ŋɔtɔɔ-maa-nuui ŋɔmɔ̂leŋ ká tí nyíi ka m̀ɛni a gɛɛ gáa pâi. Gáa nâa ǹɔii su.

4Nîa-pɛlɛɛ, kákaa a ɣâla pɔ́ɔ. Ka díyee mɛi ɣále. Kpɛ́ni fêi, ǹúui gáa kákponôi, gɛ́tɛ̂i é tɛɛ ǹúui mâ gáa ǹɔii sui.

5Díkaa a ǹɔii pɔ́ɔ, maa-mɛni ma, m̀ɛnii da mòi gáa a ǹɔii pɔ́ɔ, ǹyaŋ ǹɔii a ŋ̀óli tɔ̀ɔ dîa.

6Kúkaa a ɣâla pɔ́ɔ. Ǹúui kélee ɣâla kɔ́lɔŋ, a ŋ̀óli tɔ̀ɔ kûa, ǹyaŋ ǹúui vé a ɣâla pɔ́ɔi, va ŋ̀óli tɔ̀ɔ kûa. Nyíŋi su ƀe kwa dɔ̃yâ-mɔleŋ da ǹɛ́ɛ-mɔleŋ kɔ̀lɔŋ naa.

ɣâla káa a wɛli-kɛ-maa ɣala

7Ŋáwɛli-kɛ-maa-ƀelai, kwaa kúkîe-ni wɛ́li. Kpɛ́ni fêi, wɛli-kɛ-maa káa a ɣâla pɔ́ɔ, ǹyaŋ ǹúui wɛli-kɛ-maa káa gbonôi, gáa a ɣâla ǹóŋ, gɛ ƀô a ɣâla kɔ́lɔŋɔɔ.

8Ǹúui wɛli-kɛ-maa fé gbonôi, vé ɣâla kɔ́lɔŋ. Kpɛ́ni fêi, ɣâla káa a wɛli-kɛ-maa.

9Berei-sii ŋí ƀe ɣâla è ŋɔwɛli-kɛ-maai lɛ̀ naa kûa. È Ǹóŋ tɔnɔi tɛ̀ɛ ǹɔii su a gɛɛ fulu-laa é kɛ́ kúyêei zarâi.

10Dɔ̃yâ-wɛli-kɛ-maai kpîŋ fa a gɛɛ kú ɣâla wɛ́li ni. Kɛ́lɛ, dɔ̃yâ-wɛli-kɛ-maai kpîŋ ƀa ɣâla è kúwɛli ni. Ǹyaŋ è Ǹóŋ tɛ̀ɛ a gɛɛ é kɛ́ a kúsɔnyɔ̂ŋ maa-sala-sɛŋ.

11Ŋáwɛli-kɛ-maa-ƀelai, à kɛ̀ ɣâla è kúwɛ̀li a bere-sii ti, fɛ̂ɛ kúa máŋ kú kúkîe-ni wɛ́li.

12Núu da kélee fé niî ɣâla káa ni. A kɛ̀ kwa kúkîe-ni wɛ̀li, gɛ̀ ní ɣâla káa kúkponôi, ŋɔwɛli-kɛ-maai láa fɛ̂ɛ kúkponôi.

13Bere-sii ŋí ƀe kwa gɔ̀lɔŋ la a gɛɛ kúkaa ɣâla kponôi, ǹyaŋ gɛ ƀo kúkponôi, kpɛ́ni fêi, a Ŋɔmɔ̂leŋ kpîŋ tɛɛ kúpɔ.

14Ǹyaŋ kwa gáa, kwa maa-sere-faa kɛ́ a gɛɛ Nàŋ-nuui è Nòŋ-nuui tɛ̀ɛ a gɛɛ é kɛ́ a ǹɔii-ƀalo-nuu.

15Ǹúui kélee a mò a gɛɛ Zîsɛ káa a ɣâla Ǹóŋ, ɣâla káa gbonôi, ǹyaŋ gɛ ƀo ɣâla kponôi.

16Mɛni ma kú ɣâla ŋɔwɛli-kɛ-maai kɔ́lɔŋ kúmɛni ma, kú láa la. ɣâla káa a wɛli-kɛ-maa. Ǹúui a kɛ̂ wɛli-kɛ-maa sui, a kɛ̂ ɣâla kponôi, ɣâla ǹyaŋ kɛ́ ƀo gbonôi.

17Bere-sii ŋí su wɛli-kɛ-maa káa kúkponôi a maa waa, a gɛɛ lii-kpele é kɛ́ kúyêei a mɛni-ŋa-tee ɣelei, kpɛ́ni fêi, berei gáa lai, bere nɔ́ ƀe kúkaa la ǹɔii ŋí su.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Yao fé wɛli-kɛ-maa sú. Kɛ́lɛ, tɔ̃yâ wɛli-kɛ-maa a yao kpɛ́. Kpɛ́ni fêi, yao a pâ a tɔŋ-kpɛ́-maa, ǹyaŋ ǹúui ǹyaoɔ̂i m̀maa fé waa ni wɛli-kɛ-maa su.

19Wɛli-kɛ-maa káa kúyêei, kpɛ́ni fêi, ǹyaa fulɔi è kúwɛ̀li.

20À kɛ̀ núu da à mò, ǹyɛɛ, “Ŋá ɣâla wɛ́li ní,” kɛ́lɛ, é gɔlɛ-ma-nuui kpɔara, gáa a lɛ́ɛ-nuu, kpɛ́ni fêi, ǹúui vé gɔlɛ-ma-nuui wɛ́li ní, nyíi a gáai, va pɔ̂ri ɣâla wɛ̂lii, nyíi vé niî gáa níi.

21Ǹyaŋ kú dɔ̂ŋ ŋí kùla ǹyêei, a gɛɛ ǹúui à ɣâla wɛ̀li, fɛ̂ɛ nɔ́ é gɔlɛ-ma-nuui wɛli máŋ.

Zɔ̂ŋ Maa-ŋuŋ 5

Laa-laa ɓa ǹɔii ŋɔyee-tɛɛ-maa

1Ǹúui kélee a lâa la a gɛɛ Zîsɛ káa a Kôrai, maa-nuui káa a ɣâla ǹóŋ. Ǹúui kélee a nàŋ-nuui wɛ̂lii, è ǹônii wɛ́li ni máŋ.

2Nyíŋi su ɓe kwa gɔ́lɔŋ naa a gɛɛ kú ɣâla ǹônii wɛ́li ni, tãi kwa ɣâla wɛ̀li la kú ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káai.

3ɣâla ŋɔwɛli-kɛ-maai ká ŋí a gɛɛ kú ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa. Ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai dífe wuyɛ ni.

4Kpɛ́ni fêi, ǹúui kélee gáa a ɣâla ǹóŋ, ǹyée tɛɛ̂i ǹɔii ma. Ǹyaŋ kúlaa-lai ɓa ǹyee-tɛɛ-maai nyíi ǹɔii yée mɛi ɣálêi.

5Gbɛ̂ɛ ɓe ǹyée tɛɛ̂i ǹɔii ma é kúla ǹúui pôlu ǹaâi la a gɛɛ Zîsɛ káa a ɣâla Ǹóŋ?

Mɔlêŋ ŋɔsêre-faai é pîlaŋ Zîsɛ Kôrai ma

6Zîsɛ Kôrai è pà yá da ŋãa sarâi. Yá tɔnɔ nɔ́ fêi, kɛ́lɛ, è pà yá da ŋãa sarâi.

7Mɔ̂leŋ ɓa zere-faa kɛ̀, kpɛ́ni fêi, Mɔ̂leŋ ɓa dɔ̃yâi.

8Sere-faa kɛ-ɓela saaɓa ɓe naa. Dia ɓa Mɔ̂leŋ, ǹyái, da ŋãai. Ǹyaŋ zere-faa kɛ-ɓela saaɓai ŋí díwoo káa zu tɔnɔ.

9À kɛ̀ kwa núu-kpune ŋɔsêre-faa-kɛɛ sìɣe, ɣâla ŋɔsêre-faa-kɛɛi kɛ́tɛ̂i é tɛ́ɛ núu-kpune ŋɔi ma. Kpɛ́ni fêi, ɣâla ŋɔsêre-faa-wooi ká ŋí a gɛɛ a Ǹóŋ maa-sere-faa kɛ́.

10Ǹúui a lâa a ɣâla Ǹóŋ, sere-faa káa gbonôi. Ǹúui va lâa a ɣâlai, a gɛ́ a lɛ́ɛ-nuu, kpɛ́ni fêi, vé niî laa ní a ɣâla ŋɔsêre-faai è gɛ̀ Ǹóŋ mɛni mai.

11Zere-faai ɓâ ɣâla a wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa tɛ́ɛ kúpɔ. Vúlu-laai ŋí káa Ǹóŋ kponôi.

12Ǹúui Nòŋ-nuui káa ǹyêei, fúlu-laa káa ǹyêei. Ǹúui Nòŋ-nuui fé ǹyêei, fúlu-laa fé ǹyêei.

Ǹwɔ́lɔ-wɔlɔ fulu-laai maa-tarei

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Ŋa m̀ɛnii ŋí pɔ̃yɛ kápɔ naa káai kálaâi a Ɣâla Ǹóŋ láai, a gɛɛ ká gɔ́lɔŋ ŋwɔlɔ-wɔlɔ fúlu-laai káa káyêei.

14Nii-kpelêi kúyêei m̀ɛni mai ǹyaa ɓa kwa sɛŋ kélee da fɛ̀li mà yɛ̂ɛ berei ǹîa-mɛnii káa lai, a kúwoo mɛni.

15À kɛ̀ kwa gɔ̀lɔŋ a gɛɛ a kúwoo mɛni sɛŋ kélee mɛni ma kwa vɛli mai, gɛ̀ ní kú gɔ̀lɔŋ zɛŋ kélee kwa vɛ̀li mai, gáa kúyêei.

16À kɛ̀ núu da à marâŋ nuu kàa sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i nyíi vé a núu paa sɔnyɔ̂ŋ, ka Ɣâla fɛ̀li, ǹyaŋ Ɣâla a pâi fúlu-laa tɛɛ̂i diai pó dísɔnyɔ̂ŋ fé a núu paa sɔnyɔ̂ŋ. Sɔnyɔ̂ŋ da káa naa nyíi gáa a núu paa sɔnyɔ̂ŋ, fé m̀ó ni a gɛɛ núu é Ɣâla fɛli nyíti mɛni ma.

17Mɛni nyɔ́mɔɔ kélee káa a sɔnyɔ̂ŋ, kɛ́lɛ, sɔnyɔ̂ŋ da káa naa nyíi vé a núu paa sɔnyɔ̂ŋ.

18Ku gɔ̀lɔŋ ǹúui kélee gáa a Ɣâla ǹóŋ va sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀, kɛ́lɛ, Ɣâla Ǹóŋ a m̀ɛi kâa, ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui fa lɛ̂ɣɛ mà.

19Kú gɔ̀lɔŋ kúkaa a Ɣâla pɔ́ɔ, ǹɔii kélee káa ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-nuui ŋɔwala-walai yée mu.

20Kú gɔ̀lɔŋ Ɣâla Ǹóŋ a pá a mɛni-ŋa-kaa tɛ́ɛ kúpɔ a gɛ́ɛ kú ǹúui kɔ́lɔŋ gáa a dɔ̃yâ-nuui. Ǹyaŋ kúkaa dɔ̃yâ-nuui kponôi, ǹyaa ɓa Ǹóŋ Zîsɛ Kôrai. Ǹyaa ɓa Dɔ̃yâ-Ɣalai da wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laai.

21Nîa-pɛlɛɛ, ka kákpîŋ mɛi káa ɣâla-pɔkɔɔŋ ŋa mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zɔ̂ŋ Veerɛi

Zɔ̂ŋ Veerɛi 1

Laa-ti-maa

1Ńyãai ŋ́gaa a núu-pɔlɔi, ŋa kɔlɔ pɔ̃yɛ̂i ǹɛnîi pɔ́naa nyíi Ɣâla è nɛ̀i da ǹônii, nyíi-
ŋai ŋá díwɛli ní dɔ̃yâi sui. Ńyãa tɔnɔ nɔ́ fêi, kɛ́lɛ ǹûai kélee dí dɔ̃yâi kɔ́lɔŋ, kwa
dîa-ni Ɓe,

2dɔ̃yâi kúkponôi mɛni ma nyíi pâi kɛ̂i kúyêei wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi.

3Ɓɛlɛ-sêe, maloŋ kâa, da lii-sêe da pâi kɛ̂i kúyêei é kúla Ɣâla Nàŋ-nuui yêei da
Zîsɛ Kôrai, Nàŋ-nuui Ǹóŋ, tɔ̃yâ da wɛli-kɛ-maa su.

Tɔ̃yâ-laa da wɛli kɛ́-maa

4Ńii è nɛ̃ɛ a ŋ̀ánaa a gɛɛ ŋá ílônii da-ni káa díkɛ pîlaŋ dɔ̃yâi pôlu, yɛ̂ɛ berei nɔ́
Nàŋ-nuui è mò la kûai.

5Ǹɛnîi, ŋa íkpera fêi, vé yɛ̂ɛ ŋà kɛ̀ tɔ̂ŋ nina pɔ̃yɛɛ̂i yɛ̂, kɛ́lɛ, gáa a dɔ̂ŋ pɔlɔi kú zɔ̀lɔ
Ɓô gɔ́ɔ pîlanii, a gɛɛ kú kúkîe-ni wɛ́li.

6Ǹɛli-kɛ-maa ká ŋí, a gɛɛ kú ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai ŋá-see kɛ́. Dɔ̂ŋ ká ŋí, yɛ̂ɛ berei ká mɛ̀ni la
a gɔ́ɔ pîlaŋ tãi, a gɛɛ ká sîa wɛli-kɛ-maa su.

7Núu-pɛlɛ Ɓela támaa da lí ǹɔii sú, dia Ɓa ǹûai dífa fâa Zîsɛ Kôrai pá mɛni ma
núu-kpune kponôi. Ǹúu sii ŋai ŋí Ɓe díkaa a ǹúu-pɛlɛ Ɓelai da Kôrai ŋɔtɔɔ-maa
Ɓelai.

8Ka kákpîŋ mɛi káa a gɛɛ zɛŋ ká maa-tii kɛ̂i káfe nàŋ, kɛ́lɛ, a gɛɛ ká m̀aa fela-féi
lá fɛ́ɛ sɔlɔ Ɓo.

9Ǹúui kélee a lî a gbîŋ nia-perei va kɛ̂ Kôrai ŋɔsɛŋ-lɛɛi sui, Ɣâla fé maa-nuui yêei.
Ǹúui gáa Kôrai ŋɔsɛŋ-lɛɛi mui, Nàŋ-nuui da Nòŋ-nuui díkaa ǹyêei.

10À kɛ̀ núu kélee à pà kápɔ à wàla pa a zɛŋ-lɛɛi ŋí, káfe káyee sèe mù kápɔ bɔ̂rɔŋ,
kpaa máŋ káfe kála tì mà.

11Kpɛ́ni fêi, ǹúui a ǹáa tì mài, a ŋɔwana-lɔ̂ɔ-tii da sɔlɔ Ɓô.

Naa-kaa maa-mɛni-kpɛtɛɛi

12Berei máŋ mɛni támaa káa la naa a gɛɛ ŋá bɔ̃̀yɛ kápɔ naai, fé ŋ̀wɛ̂lii ŋá bɔ̃̀yɛ
kɔlɔ ma, kɛ́lɛ, gáa ŋ́gili ŋá a gɛɛ ŋá pá ŋá kákaa, kú lóno kúkîe-ni pɔ́ a gɛɛ kúlii-
nɛ̃ɛi láa é fɛ́ɛ.

13ÍsaaƁɔlɔ-nɛnii nyíi Ɣâla è ǹɛi, ǹônii dí fâa kâa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zɔ̂ŋ Zaaƀai

Zɔ̂ŋ Zaaƀai 1

Laa-ti-maa

1Ńyãai ŋ́gaa a ǹúu-pɔlɔi, ŋa kɔlɔ pɔ̃yɛɛ̂i ŋáwɛli-kɛ-maa-nuui Geeyɔ pɔ́naa nyíi ŋá ŋ̀wɛ̂li ni dɔ̃yâi sui.

2Ŋáwɛli-kɛ-maa-nuui, ŋa Ɣâla fɛlî̀i a gɛɛ sɛŋ kélee é ké a ǹélɛɛ ímɛni ma, a gɛɛ íkɔlɔ̂i é pono. Ŋá gɔ́lɔŋ a gɛɛ ímɔlêŋ kɔlɔ̂i ponoɔ̂i.

3Kpɛ́ni fêi, ńii è kɛ̀ a nɛ̃ɛ a ŋ̀ánaa tãi kúƀarâai da-ni dí pà la dí sere-faa ké é pîlaŋ ítɔ̃yâi mai. Ǹyaŋ gáa a tɔ̃yâ a gɛɛ íkaa dɔ̃yâi pôlu.

4Lii-nɛ̃ɛ kɛ́tɛ da fé ńyêei é tɛ́ɛ nyíŋi ma a gɛɛ ŋá mɛni a gɛɛ ńônii díkaa dɔ̃yâi pôlu.

Geeyɔ ŋɔsoŋ a ǹélɛɛi maa-laa-maa tɛi

5Ŋáwɛli-kɛ-maa nuui, m̀ɛnii ƀa gɛ̀i, gáa a mɛni lélɛɛ, berei ƀa kpɔ̂ŋ la kúƀarâai dîai, ŋuŋ ƀa ŋɔ̃yâ-ŋai,

6nyíi-ŋai íwɛli-kɛ-maai maa-sere-faa kɛ̀ Kôrai-toli-kpɔŋ ŋ́ɛi-tuɛi. Ya pâi gêi a ǹélɛɛ à kɛ̀ ya pâi dítɛɛ̂i dísiai ma a berei Ɣâla líi a pɔ̂ri lâai lai.

7Kpɛ́ni fêi, da liî Ɣâla láai sú, ǹyaŋ dífe sɛŋ da soŋ ni Zɛ̃tai-ŋai yêei.

8M̀ɛni ma fɛ̂ɛ kwa kpɔŋ ǹúu sii ŋai ŋí dîa a gɛɛ kú ké a tii-kɛ-ƀela gîe ma dɔ̃yâi su.

Diotufii ŋɔtɔɔ-maai

9Ŋa mɛni da pɔ̃yɛ Kôrai-toli-kpɔŋ pɔ́naa, kɛ́lɛ, Diotufii nyíi a ŋ̀wɛ̂li é gbîŋ siɣe a maa-ŋuŋ, vé faâi kúwoo ma.

10Mɛni ma ŋà pà, m̀ɛnii gáa gêi ŋa pâi maa-mɛni toôi ǹûai kíli ŋá. Gáa tɔ̂i kûa a wóo nyɔ́mɔɔ-ŋa. Nyíti fa ǹíi làa, va fâa ma ǹyaa kpîŋ a gɛɛ é ǹyée sée kúƀarâai mu. Diai da ŋ̀wɛ̂li dí díyee sée dímui, a díkpèra é díkula Kôrai-toli-kpɔŋ su.

Demetiɔ maa-koraŋ-ƀo lélɛɛi

11Ŋáwɛli-kɛ-maa nuui, ífe mɛni nyɔ́mɔɔ pɔ́ɔ kɔ̀ɔŋ, kɛ́lɛ, mɛni lélɛɛ pɔ́ɔ kɔ̂ŋ. Ǹúui a mɛni lélɛɛ kɛ̀i, gáa a Ɣâla pɔ́ɔ. Ǹúui a mɛni nyɔ́mɔɔ kɛ̀i, vé niî Ɣâla káa ní.

12Núu kélee è Demetiɔ maa-sere-faa lélɛɛ kɛ̀, dɔ̃yâi máŋ é m̀aa-sere-faa lélɛɛ kɛ́. Kú m̀aa-sere-faa lélɛɛ kɛ̀ máŋ, ǹyaŋ í gɔ́lɔŋ kúsêre-wooi káa a tɔ̃yâ.

Naa-ti-maai gbɛɛ ŋái

13Mɛni támaa káa naa a gɛɛ ŋá bɔ̃̀yɛ ípɔnaa, kɛ́lɛ, fé ŋ̀wɛ̂lii ŋá bɔ̃̀yɛ kɔlɔ ma.

14Gáa ŋ́gili ŋá a gɛɛ ŋá íkaa a maa félaa, ǹyaŋ kwa pâi lônoi kúkîe pɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

15Lii-see é kɛ́ íyeêi. KúƁarâai dí fàa yâ. Ŋá fáa kúƁarâai kélee dîa tɛi-tɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Zûu

Zûu 1

Laa-ti-maa

1Ńyãa Zûu, ŋgaa a Zîsɛ Kôrai yée-mu-nuu, ŋgɛ ƀo a Zĩi ǹêɣe, Diai Ɣâla è dítòli, nyíi-ŋai Ɣâla Nàŋ-nuui è díwɛli, nyíi-ŋai Ɣâla è díkɛ̀ naa Zîsɛ Kôrai mɛni mai.

2Maloŋ-kaa, lii-sêe, da wɛli-kɛ-maa díkɛ káyêei a ŋ̀ánaa.

Ǹɛ́ɛ-sɛŋ lɛ́-ƀelai dímɛni-ŋa-teɛɛi

3Ŋáwɛli-kɛ-maa ƀelai, berei ŋá ŋ̀wɛ̂lii kpɔ́ la a gbanaŋɔɔ a gɛɛ ŋá kɔlɔ pɔ̃yɛ̂ kápɔ naa kúƀalo-laa tɔnɔi mɛni mai, ŋá gàa a mɛni lɛ́lɛɛ a gɛɛ ŋá kɔlɔ pɔ̃yɛ̂ kápɔ naa ŋá kálîa-woo ƀo a gɛɛ ká ǹaa-lai maa-namu kɔ́ nyíi dí dɛ̀ɛ Ŋ̀âla-ƀelai pɔ́ nɔ́ zu tɔnɔi.

4Kpɛ́ni fêi, núu da-ni da lɔ́ kúsama loo-pere su nyíi-ŋai dítɔ̂ŋ-pu-maai maa-mɛni è ƀò nàa tuɛi. Maa ƀelai díkaa a ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀela nyíi-ŋai Kúɣâlai ŋɔƀɛlɛ-sêei pène wolii-kpɔlɔ su. Dí Kúmɛi-nuu tɔnɔi Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai maa-sîa tòo.

5Ŋa ŋ̀wɛ̂lii ŋá mɛni tóo kákili ŋá, berei máŋ dí kákili ŋá pòno la a ǹáa fɛ́ɛ nɔ́ zu tɔnɔi, a gɛɛ ǹúui ǹûai ƀàlo é díkula Ize-lɔii sui, diai laa-la fé díyêei, é dísu kara nàa pôlu ma.

6Ǹyaŋ ŋ̀âla-taa kela-ŋai nyíi-ŋai dífe lɛ̀ɛ ní díkpîŋ-tii-ŋai mɛi, kɛ́lɛ, dí kùla díkpîŋ-kwaa-ŋai diai, Ɣâla è dípu Dɛ̂ƀele-taa-kpini sú a gɛɛ dí lɛ́ɛ naa mɛni-ŋa-tee ɣele kɛ́tɛi é seri.

7Berei nɔ́ ƀe Sodɔŋ da Gomora da nàa kɔlɛ ma-taa-ŋai su-ƀelai dí tùa la máŋ a wulu-wulu kɛ́ pere dí díkpîŋ kɛ́ a tua-pere-nyɔŋ maa-sɛŋ wɛli ƀelai dai, ǹyaŋ díkaa a mɛni-kɔɔŋ-maa a tɔŋ-kpɛ́-maa sɔlɔ-ƀoɔɔ a wɔlɔ-wɔlɔ-ŋɔŋ.

8Kɛ́lɛ, é máŋ kɛ́ tí, bere sii tɔnɔi ŋí su, ǹûai ŋí máŋ da núu kpono kara díkili-ŋa-sia nyɔ́mɔɔi su. Dífa díwoli tɔ̀ɔ ǹúu-tuɛ-ƀelai dîa, díkɛ lóno nyɔ́mɔɔ kɛ̀ gɛ́ pîlaŋ Kôrai ŋɔfólo-laai ma.

9Kɛ́lɛ, tãi ŋ̀âla-taa kela kɛ́tɛi Makɔɔ da Dɛ̂ƀele dí kɛ̀ kɔ̂i la, díkɛ Mose kpono maa-sia tooi, vé kɔ́ ní a gɛɛ é ŋɔmɛni ŋá tée a lóno nyɔ́mɔɔ-ŋa, kɛ́lɛ, è mò, nyɛɛ, “Tɔɔ Kúnuu-namui é lóno yâ.”

10Kɛ́lɛ, ǹûai ŋí da lóno nyɔ́mɔɔ kɛ̀ é pîlaŋ m̀ɛnii kélee ma dífa târe zui. Ǹyaŋ mɛni-ŋai da târe zu díkpîŋ kponôi yɛ̂ɛ sua-ŋa nyíi-ŋai târe fé díyêei, ǹya ƀa dísu kàra.

11Kpalo ƀélaâi dîa! Kpɛ́ni fêi, da sîa a Kîŋ ŋɔperei, díkɛ sɔnyɔ̂ŋ kɛ̀ sɛŋ-kao mɛni ma yɛ̂ɛ Bâlaŋ. Dí tɔ̀ɔ mà yɛ̂ɛ berei Koa è gɛ̀ lai. Ǹyaŋ dí sàa nɔ́ yɛ̂ɛ berei è sàa lai.

12Ǹûai ŋí díkaa a kúwɛli-kɛ-maa kûu-ŋai kara-ƀela, yɛ̂ɛ berei da lɔɔ-kpele-kûu kɛ̀ la gîe ma pono ŋa, díkɛ kpaaŋ nɔ́ díkpîŋ mɛni mai. Díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ ɣele-kɔlɔŋ

© 2014 Bible Society in Liberia.

kole nyíi tuna fé zui nyíi fãa a tɛ̂ɛ lai. Díkaa a wúru-ŋai nyíi-ŋai dífa ƀâi. Dí sàa gîe feerɛ, díƀuleŋɔɔ.

13Berei yúo a tôo la gɛ̀ fúle-fulei bere nɔ́ ƀe díkpîŋ a lɛ̂ la fíeŋ ŋá. Díkaa nɔ́ yɛ̂ɛ pɛmɛlɛŋ-kao-ŋa ƀe siâi, ǹyaŋ Dɛ̂ƀele-taa-kpini káa naa dímɛni ma wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

14Ǹûai ŋí ƀe máŋ Inɔsi, nyíi kɛ̀ ŋɔsuui-seei mɛi feerɛ su é kúla Adaŋ mai, é dímaa-mɛni ƀò nàa tuɛ, nyɛɛi, “Ka gáa, Kúnuu-namui è pà a Ŋɔɣâla-taa kelai ŋ̀wála támaa maa waai,

15a gɛ́ɛ é núu kélee ŋɔmɛni ŋá tée é tɔ̂ŋ pu ŋ̀wana-lɔ̂ɔ-ƀelai dîa díŋwana-lɔ̂ɔ-tuai kélee mɛni ma nyíi-ŋai dí gɛ̀ a ŋwana-lɔ̂ɔ-pere da ŋ̀óo kpanaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai kélee nyíi-ŋai zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai nyíi-ŋai dífe Ɣâla-mɛni wɛ́li nii dí mò a ǹáai.”

16Ǹûai ŋí díkaa a mɛni-saa ƀela. Dílii fa lâa, díkɛ pîlaŋ díkpîŋ tua-pere-nyɔŋ maa-sɛŋ wɛliɛi pôlu. Díkɛ yoŋka tèe a díwoo su kɛ́tɛ, díkɛ lóno lɛ́lɛɛ kɛ̀ nûa pɔ́ a gɛ́ɛ dí sɛŋ sɔlɔ ƀo.

Lia-woo

17Kɛ́lɛ, ŋáwɛli-kɛ-maa-ƀelai, fɛ̂ɛ Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔsia-ƀelai dímɛni-ƀoɔɔ nàa tuɛi maa-mɛni é lɛ́ɛ kákili ŋá.

18Dí mò kâa, díyɛɛi, “Ŋelei gbɛɛ ŋái da pâi kɛ̂i a ǹûai da ɣɛlɛ-maa kùla Ɣâla kponôi. Da pâi kɛ̂i a ŋwana-lɔ̂ɔ-ƀelai nyíi-ŋai da pîlaŋ díkpîŋ tua-pere-nyɔŋ maa-sɛŋ wɛliɛi pôlui.”

19Ǹûai ŋí ƀa ŋa kɔlɛ kɛ̀. Díkaa a ŋ̀ɛ́niɛi ŋí su-ƀela, Mɔlɛ̂ŋ fé díyɛ̂ei.

20Kɛ́lɛ káa, ŋáwɛli-kɛ-maa-ƀelai, ka kákpîŋ tɔ̀ɔ kálaa-la kɛ́tɛ maa waai sarâi. Ka Ɣâla fɛli M̀ɔlɛ̂ŋ Maa Waai ŋɔwala-wala-laai su.

21Ka kákpîŋ kɛ́ Ɣâla ŋɔwɛli-kɛ-maai su. Ka Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai ŋɔmaloŋ kaai maa kpɛ́ŋ nyíi pâi wɔlɔ-wɔlɔ fulu-laa tɛɛ̂i kápɔi.

22Diai da sîa tòoi, ka dílii pene.

23Ka da-ni ƀálo a díkulaa ŋɔŋ su. Ká da-ni malôŋ káa a yao-maa. Ká díseɣe-ŋai kpɔara máŋ nyíi-ŋai díkpono a díkarai.

Ǹaa maa tɛ̂ Ɣala fɛliɛɛi

24Ǹúui pɔ̂ri káa mì a gɛɛ é kákɛ káfe tooi, nyíi pɔ̂ri káa mi a gɛɛ é kálɛ ŋɔfólo-laai ŋ̀ɛi-tuɛ a lii-nɛ̃ɛ, pɔ́ɔ kélee da fé kɛ̀ kâai,

25fólo-laa, kɛ́tɛ-laa, da kpanaŋ-laa, é pɛ́lɛ wala-wala-laa ma dí kɛ́ Ǹâla tɔnɔi ma tãi kélee tuɛ da tãi ŋí su, é pɛ́lɛ wɔlɔ-wɔlɔ ma, Ǹâla tɔnɔi nyíi gáa a Kúƀalo-nuui Kúnuu-namui Zîsɛ Kôrai sarâi. É kɛ́ ti.

© 2014 Bible Society in Liberia.

M̀ɛni-lɛɛi

M̀ɛni-lɛɛi 1

Zîsɛ Kôrai ŋɔmɛni-lɛ́ɛi

1Zîsɛ Kôrai ŋɔmɛni-lɛ́ɛi nyíi Ɣâla è dɛ̀ɛ bɔ́ a gɛɛ m̀ɛnii pâi kɛ̂i a maa félaai é lɛ́ ǹyee-mu-ƀelai dîa. Ǹyaŋ è nyíŋi lɛ̀ a ŋɔkélai tɛ́ɛ ǹyée-mu-nuui Zɔ̂ŋ pɔ́naa.

2Zɔ̂ŋ è Ɣâla ŋɔwóoi maa-sere-faa kɛ̀ è Zîsɛ Kôrai ŋɔsêre-faai maa-sere-faa kɛ́, da mɛni-ŋai kélee è gàai.

3Lûwa káa ǹúui ma a m̀ɛni-lɛɛi ŋí lònoi. Lûwa kɛ́ ƀo diai dia da m̀ɛnii, da diai da mɛnii mɛi kâa nyíi bɔ̃yɛɛ̂i zui, kpɛ́ni fêi tãi a lɛɣɛ.

Zɔ̂ŋ è ǹáa tì Kôrai-toli-kpɔŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ma.

4Zɔ̂ŋ ŋɔworê-wooi è dɛ̀ɛ Kôrai-toli-kpɔŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi pɔ́naa Eesiai. Ƀɛlɛ-sêe é kɛ́ kâa da lii-sêe é kúla ǹúui yêei gáa naai, nyíi kɛ̀ naai, nyíi pâi kɛ̂i naai. Ƀɛlɛ-sêe é kɛ́ kâa da lii-sêe é kúla m̀ɔlêŋ lɔ́ɔlu mɛi féerɛi yêei nyíi-ŋai díkaa ŋɔkâloŋ-see-sɛŋ ŋ́ɛi-tuɛi.

5Ƀɛlɛ-sêe é kɛ́ kâa da lii-sêe é kúla zere-faa kɛ-nuu sa̋ai Zîsɛ Kôrai yêei, nyíi kɛ̀ a ǹúui maa-ŋuŋ kùla saa yêei, gɛ̀ ƀò ŋɔ́nɔ a ǹɔii su-kaloŋ-ŋai mɛi-nuui. Ǹúui kúwɛli ni nyíi kúŋuŋ ma ƀò kúsɔnyɔ̂ŋ yêei a ŋãai,

6nyíi kâloŋ-laa kɛ̀ kúmɛni mai, é kúkɛ a Ɲɔɣâlai da Ǹâŋ ŋɔsâla láa soŋ-ƀelai, fólo-laa da núu-mɛi-laa é kɛ́ ǹyêei wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. É kɛ́ tí.

7Gáa, gáa pâi ɣele-kɔlɔŋ kole-ŋa su, ǹyaŋ ŋɛ́i kélee a pâi gâai diai zɔ̀ɔ a kpálai, ǹyaŋ sîi kélee gáa ǹɔii sui, a pâi wɔ̂lɔi m̀aa mɛ̂ni ma. Bere ƀe a pâi kɛ̂i la. É kɛ́ tí.

8Kúnuu-namui Ɣâla nyíi gáa naa, nyíi kɛ́ naa, da nyíi pâi pâi, nyíi wala-wala káa ǹyêei a mò, nyɛɛ, “Ńyãa ƀa Afa da Omiga.”

Núu-kpune Ǹóŋ maa-zî̋ai

9Ńyãa Zɔ̂ŋ, ńyãai ŋ́gaa a káƀarâŋ, ńyãai kwa kâa-ni kwa mɛni-kpɔlu kàa Zîsɛ kponôi, kwa kâa-ni kú Ŋ̀âla-taa kâloŋ laai sɔlɔ ƀo gîe-ma da nii-kpelei gáa kúyêei, dí ńdɛ̀ɛ tîŋ tɔnɔ su da dòli a Pamɔɔi, kpɛ́ni fêi, ŋá Ɣâla wóo ƀò ŋá Zîsɛ maa-sere-faa kɛ́.

10Ŋá kɛ̀ Mɔlêŋ su a Kúnuu-namui ŋɔɣelei, ǹyaŋ ŋá wóo su kɛ́tɛ mèni m̀bôlu-pere yêɛ túru-woo,

11gɛ̀ mò, nyɛɛi, “M̀ɛnii ya gaâi, bɔ̃̀yɛ kɔlɔ ma í dɛ̀ɛ Kôrai-toli-kpɔŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi dîɛ. Dɛ̀ɛ Ɛfesɛ, Simɛna, Pɛgamɔŋ, Tayatira, Saadi, Feledɛfia, da Leodisiɛ.”

12Nya ƀe ŋá tìnaŋ a gɛɛ ŋa ŋ̀óoi naa-pere kaa nyíi kɛ̀ lônoi m̀bɔi, ńdinaŋɔ̂i, ŋá laŋpo-see-sɛŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ kàa, nyíi-ŋai kɛ̀ a gbɛ́tɛɛ a gôoi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Laŋpo-see-sɛŋ-ŋai sama núu tɔnɔ è kɛ̀ naa gɛ́ɛ yɛ̂ɛ núu-kpune Ǹóŋ. È kɛ̀ a maa ɣiriɛ a yokpo kôyaa, gôo-bɛ̂ti ɣiriɛ geŋe lá.

14Ŋuŋ da ŋuŋ leɣa dí kɛ̀ kolêi kpɔ́ yɛ̂ɛ ƀála-leɣa. Díkɛ kole kpɔ́ yɛ̂ɛ kɔ́lɛ. Ǹɛi è kɛ̀ yɛ̂ɛ ŋɔŋ-soŋ,

15gɔ́ɔ kɛ̀ fólôi mu yɛ̂ɛ ƀara séɣeŋɔɔ fulɛ-kêre mu. Ǹóo kɛ́ɛ yɛ̂ɛ yá támaa ɣilîŋ wôo.

16Pɛmɛlɛŋ-kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛ è kɛ̀ ǹáa-mii-yee ŋá. Ƀóa-sɔkpɔ ŋá kɛ́ɛ gwaa feerɛ ma kɛ́ ƀo ǹá. Ǹɛi kɛ́ fòlo yɛ̂ɛ vóloi à kɛ̀ toôi kpɔ́ a gbanaŋɔɔ.

17Tãi ŋá gàa lai, ŋá tòo gɔ́ɔ mu yɛ̂ɛ núu à sàa. Kɛ́lɛ, è ǹáa-mii-yee pɛ̀lɛ mâ, nyɛɛi, “Ífe yao, ŋ̌gaa a maa-ŋuŋ da gbɛɛ ŋái,

18da gɛ-ɣele-ma-nuui. Ŋá sàa, ǹyaŋ gáa, ŋ̌gaa a m̀vulu wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Saa da Saa-taa díkîi káa ńyêei.

19Mɛni ma mɛni-ŋai pɔ̃yɛ ya díkâai, nyíŋi-ŋai díkaa kɛ̂i da nyíi-ŋai pâi kɛ̂i nàa pôlu mai.

20À kɛ̀ a noo-mɛnii gáa bɛmɛlɛŋ-kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛi su nyíi-ŋai í díkàa náa-mii-yee ŋá da gôo-laŋpo see-sɛŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi, bɛmɛlɛŋ-kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ƀa Kôrai-toli-kpɔŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi díkela-ŋai, ǹyaŋ laŋpo see-sɛŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ƀa Kôrai-toli-kpɔŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi.

Ǹɛni-lɛɛi 2

Ɛfesɛ-worɛ-wooi

1“Ǹóo-ŋai ŋí pɔ̃yɛ Ɛfesɛ Kôrai-toli-kpɔŋ ŋɔkélai pɔ́naa. ‘Ǹúui bɛmɛlɛŋ-kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛi káa ǹáa-mii-yee ŋái, nyíi siâi gôo-laŋpo see-sɛŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi samai ǹóo ká ŋí.

2“ ‘Ŋá ítii-ŋai kɔ́lɔŋ, ímɔ̃lɛi, da ílii-kpelei gáa íyeêi da berei ífa sɔnyɔ̂ŋ-ƀela maa nɛ̂ɛ lai, kɛ́lɛ, ka diai su kɔ̀ɔŋ da díkpîŋ tòli a Zîsɛ ŋɔsia-ƀela ǹyaŋ dífe lai, ǹyaŋ í gàa a gɛɛ díkaa a wôya-ƀela.

3Ŋá gɔ́lɔŋ íkaa mɛni-soli kâai lii-kpele pere su ńaai mɛni ma, ǹyaŋ ífii fé niî kpɛɛ ni.

4Kɛ́lɛ, nyíŋi ƀe ńdɔ̂i la yâ a gɛɛ ya dɔ̃yâi lɛ́ɛ nyíi kɛ̀ íyeêi a maa-ŋuŋ.

5Mɛni ƀe ya kula la bere sa̋ai mâ, é lɛ́ɛ íkili ŋá í ílii pene í díi-ŋai kɛ́ í gɛ̀ a maa-ŋuŋ. À wàla kɛ́ tí, ŋa pâi pâi ŋa ílaŋpo-see-sɛŋ kúla dɔ̂i, é lɛ́ɛ la zu fɛ̂ɛ í ílii pene.

6É máŋ kɛ́ tí, m̀ɛni lɛ́lɛɛi ya gɛ̀i ǹyaa ƀa ya Nekolai-ŋai tûa-perei kpɔara, nyíi ńyãa máŋ ŋá gbɔ̀arai.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Ǹúui wóli káa m̀a a gɛɛ é mɛni mɛnii, tɔ̀ɔ é m̀ɛnii mɛ̂ni Mɔlɛ̂ŋ a m̀ôi Kôrai-toli-kpɔŋ ŋai diai. Ǹúui a yee-tɛɛ-maa kɛ̂i, ŋa pâi nɛɛ̂i naa é vúlu-laa-wurui ƀá mii nyíi gáa Ɣâla ŋɔsuâi sui.’

Simɛna-worɛ-wooi

8“Ǹ̩óo-ŋai ŋí pɔ̃yɛ Kôrai-toli-kpɔŋ gáa Simɛnai ŋɔkélai pɔ́naa. ‘Ǹúui gáa a maa-ŋuŋ da gbɛɛ ŋái nyíi sàa é pá pôlu fúlu-laa sui, wóo ká ŋí.

9“ ‘Ǹ̩á ímɛni-kpɔ̂lui kɔ́lɔŋ da íkôlo-laai kɛ́lɛ, íkaa a tɔɔ-nuu é pɛ́lɛ tɛ-ŋɛi-ƀela dîa nyíi-ŋai da díkpîŋ tòli a Zûu-ŋa, ǹyaŋ dífe lai, kɛ́lɛ, dí ƀo a Sêtɔŋ ŋɔnúu-kpului.

10Ífe yao mɛni-solii m̀̂ ya pá gaâi. Gáa, Dɛ̂ƀele a pá nâa káta-ni pilîi kpini-pɛrɛ mu a gɛɛ su-kɔ̂ŋ é pa kápɔ, ǹyaŋ ká pâi mɛni-kpɔ̂lu kâai a ɣele-kûu puu. Kɛ́ a núu sãa é lɛ́ɛ la zu í sáa, ǹyaŋ ŋa pâi fúlu-laa-ƀɔrɔ tɛɛ̂i ípɔ.

11Ǹúui wóli káa ma a gɛɛ é mɛni mɛnii, tɔ̀ɔ é m̀ɛnii mɛ̂ni Mɔ̂leŋ a m̀ôi Kôrai-toli-kpɔŋ ŋai diai. Ǹúui a yee-tɛɛ-ma kɛ̂i, zaai veerɛ-ɣelei fé pâi sɛŋ solîi ma.’

Pɛgamɔŋ worɛ-wooi

12“Ǹ̩óo-ŋai ŋí pɔ̃yɛ Kôrai-toli-kpɔŋ gáa Pɛgamɔŋ ŋɔkélai pɔ́naa. ‘Ǹúui m̀óa-sɔkpɔ ŋá kɛ́ɛ gwaa feerɛ mai káa ǹyêei, ŋ̀óo ká ŋí.

13“ ‘Ǹ̩á ƀɛi kɔ́lɔŋ íkaa naai, nyíi naa ƀa ƀɛi Sêtɔŋ ŋɔkâloŋ see-sɛŋ káa naai, ya ńaai sóŋ a gbanaŋɔɔ. Ífe ŋálaa-lai maa sia too ní Aŋtipa ŋɔtãi ma máŋ, nyíi kɛ̀ a ŋásêre gɛ̀ ƀò a núu sa̋ai, nyíi dí bàa kásama ƀɛi Sêtɔŋ káa naai.

14Kɛ́lɛ, mɛni da-ni káa naa ńdɔ̂i la yâ. Maa mɛni-ŋai ƀa núu da-ni káa naa íyeêi nyíi-ŋai da Bâlaŋ ŋɔsɛŋ-lɛɛi sòŋ a gbanaŋɔ̂i, nyíi sɛŋ lɛ̂ Bâla ma a gɛɛ é Eezuɛ ǹônii perêi kpáaŋ a gɛɛ dí mii-sɛŋ mii da gùla a sâla ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai diai, dí wulu-wulu-kɛ́ɛ maa kɔ̂ri.

15Núu da-ni káa íyeêi máŋ da Nekolai-ŋai dísɛŋ-lɛɛi sòŋ a gbanaŋɔɔ.

16Mɛni ma ílii pene. À wàla kɛ́ tí, ŋa pâi pâi ípɔ a maa félaa ŋá kɔ́ pɛ́lɛ dîa a m̀óa-sɔkpɔ gáa ńai.

17Ǹúui wóli káa ma a gɛɛ é mɛni mɛnii, tɔ̀ɔ é m̀ɛnii mɛ̂ni Mɔlɛ̂ŋ a m̀ôi Kôrai-toli-kpɔŋ-ŋai diai. Ǹúui a yee-tɛɛ-maa kɛ̂i, ŋa pâi mana lɔɔɔi da tɛɛ̂i bɔ, ŋa kɔni kole tɛɛ bɔ̀ láa nina pɔ̃yɛɛ ma nyíi núu da fé gɔlɔŋ fɛ̂ɛ ǹúui a zɔlɔ ƀôi.’

Tayatira worɛ-wooi

18“Ǹ̩óo-ŋai ŋí pɔ̃yɛ Kôrai-toli-kpɔŋ gáa Tayatirai ŋɔkélai pɔ́naa. ‘Ɣâla Ǹóŋ nyíi ŋ̀ɛi káa yɛ̂ɛ ŋɔŋ-leŋ, gɔ́ɔ kɛ́ ƀò yɛ̂ɛ ƀara-foloɔɔi, wóo-ŋai ká ŋí.

19“ ‘Ǹ̩á ítii-ŋai kɔ́lɔŋ, íwɛli-kɛ-maai, ílaa-lai, ítii, da nii-kpelei gáa íyeêi, a gɛɛ ŋɔ́nɔ ítii nɛ̀ɛ pôlui tɛɛ̂i duɛ-tuɛi ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

20Kɛ́lɛ, ńdɔ̂i yâ nyíŋi mɛni ma, a gɛɛ í nɛnîi Zɛsebɛɛ lɛ̀ɛ naa, nyíi a gbîŋ tòli a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-nuu, gɛ̀ sɛŋ lɛ́ ńyee-mu-ƀelai dîa, gɛ̀ dílii kula a gɛɛ dí wulu-wulu-kɛɛ maa kɔ̂ri dí mii-sɛŋ mii nyíi da gùla a sâla ɣâla-pɔkɔɔŋ-ŋa diai.

21Ŋá tãi tɛ̀ɛ bɔ a gɛɛ é ǹíi pene, kɛ́lɛ, vé faâi a gɛɛ é ŋɔwulu-wulu kɛ-lii pene.

22Gáa, ŋa pâi ǹáâi kɔlɔ-fela-kpiŋ ŋá. Diai da dîa-ni da wulu-wulu kɛ̀i, ŋa pâi dípilîi mɛni-kpɔ̂lu kɛ́tɛ sú, é lɛ́ɛ la zu fɛ̂ɛ dí ŋɔmɛni nyɔ́mɔɔi maa-lii-pene kɛ́.

23Ǹyaŋ ŋa pâi ŋɔnîa-pɛlɛɛi paâi. Kɔ̂rai-toli-kpɔŋ ŋai kélee da pâi gɔ́lɔnîi a gɛɛ ńyãa ƀa ǹúui a kíli kélee su kàa da líi kéleei, ǹyaŋ ŋa pâi sɛŋ kélee tɛɛ̂i núu pɔ́ tɛi-tɛi yɛ̂ɛ berei ŋɔtíi káa lai.

24Kɛ́lɛ, kákpeli-ŋai káai kákaa Tayatirai, káai káfe zɛŋ-lɛɛi ŋí soŋ ní a gbanaŋɔ̂i, káai káfe m̀ɛnii maa kɔ̂ri ní da dòli a Sêtɔŋ ŋɔmɛni-su-ziŋɔ̂i, ŋá m̀ɔ́ kâa, fé pâi tĩa wuyɛ seêi ka-ŋûa.

25M̀ɛnii gáa káyêei ka zoŋ a gbanaŋɔɔ é lɛ́ɛ la zu ŋá pá.

26Ǹúui a yee-tɛɛ-maa kɛ̂i, da ǹúui a ŋátii-ŋai mɛi kâa é lɛ́ɛ la zu gbɛɛ ŋái é serii, ŋa pâi wala-wala tɛɛ̂i bɔ̀ ǹɔii-ŋûŋ-ŋai mɛi.

27Ǹyaŋ a pâi kɛ̂i dímɛi a kɔli-tuaŋ a wala-wala-laa é díwolo-wolo yɛ̂ɛ núu a pɔ́rɔ-leɣi wòlo, yɛ̂ɛ berei ńyãa kpîŋ máŋ ŋa wala-wala sɔlɔ ƀo la Ńâŋ yêei.

28Ǹyaŋ ŋa pâi ŋ̀ele-wala pɛmɛlɛŋ-kaoi tɛɛ̂i bɔ.

29Ǹúui wóli káa ma a gɛɛ é mɛni mɛ̂nii, tɔ̀ɔ é m̀ɛnii mɛni Mɔlɛ̂ŋ a m̀ôi Kɔ̂rai-toli-kpɔŋ ŋai diai.'

M̀ɛni-lɛɛi 3

Saadi worɛ-wooi

1"Ǹóo-ŋai pɔ̃yɛ Kɔ̂rai-toli-kpɔŋ gáa Saadii ŋɔkélai pɔ́naa: 'Núui Ɣâla ŋɔmɔlɛ̂ŋ lɔ́ɔlu mɛi féerɛi káa ǹyêei da bɛmɛlɛŋ-kao lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ŋɔwóo-ŋai ká ŋí. " 'Ŋá ítii-ŋai kɔ́lɔŋ. Íkɛɛ-ɣele-ma maa-laa káa nɔ yâ, ǹyaŋ í saa.

2Íŋɛi lá ƀó mɛni-ŋai lɛ̀ɛi da nyíi-ŋai da kɛ́ pâi saâi í díkpanâŋ, kpɛ́ni fêi, ítii-ŋai ŋa díkâai, dímaa fé waa ni Ŋáɣâlai ŋɛi.

3Mɛnii í zɔlɔ ƀô da m̀ɛnii í mɛnii, dí lɛ́ɛ íkili ŋá, í dímɛi káa í ílii pene. Yà wàla íŋɛi lá ƀo, ŋa pâi pâi yɛ̂ɛ ŋuma-nuu, ǹyaŋ ífe pâi aƀai kɔ́lɔnîi ŋa pâi pâi la ímɛi.

4É máŋ kɛ́ ti núu da-ni díkaa Saadi, nyíi-ŋai dífe niî díyokpo-ŋai liƀi níi. Kwa dîa-ni kwa pâi siâi yokpo kole su, kpɛ́ni fêi, dímaa nɛɛ̂i.

5Ǹúui a yee-tɛɛ-maa kɛ̂i, a pâi maa ɣirîi yokpo kole su a bere-sii ti, ǹyaŋ fé pâi ǹáa kulâi vulu-laa-kɔlɔi su. Ŋa pâi ǹáa tólîi Ńâŋ ŋɛi tuɛ da ŋɔkéla-ŋai.

6Ǹúui wóli káa ma a gɛɛ é mɛni mɛnii, tɔɔ e mɛnii mɛni Mɔlɛ̂ŋ a m̀ôi Kɔ̂rai-toli-kpɔŋ ŋai dîai.'

© 2014 Bible Society in Liberia.

Feledɛfia worɛ-wooi

7“Ǹóo-ŋai ŋí pɔ̃yɛ Kôrai-toli-kpɔŋ gáa Feledɛfiai ŋɔkélai pɔ́naa: ‘Dɔ̃yâ-nuu maa waai, nyíi Deeƀé ŋɔkîi káa ǹyêei, nyíi a gbôŋ lá ƀò núu fé naa é ǹá tɛ́i, nyíi a gbôŋ lá tɛ̀ núu fé naa é ǹá ƀói, wóo ká ŋí.

8“ ‘Ǹá ítii-ŋai kɔ́lɔŋ. Gáa, ŋa kpôŋ lá ƀo ítûɛ nyíi núu fa pɔ̂ri ǹá têi. Ǹá gɔlɔŋ a gɛɛ wala-wala-loŋ nɔ ƀe íyeêi, ǹyaŋ é máŋ kɛ́ ti ya ŋáwooi mɛi káa ífe niî ńaâi maa-sia too ni.

9Diai da kûla Sêtɔŋ ŋɔnúu-kpului su nyíi-ŋai da mò a gɛɛ díkaa a Zûu-ŋa, kɛ́lɛ, dífe lai, kɛ́lɛ díkɛ lɛ́ɛ kɛi, gáa, ŋa pâi díkɛ̂i dí pá dí pɛ́lɛ íkɔɔ mu dí gɔ́lɔŋ a gɛɛ ŋá íwɛli ní.

10Ǹa pâi íkulâi zu-kɔɔŋ-tãi su, nyíi pâi ǹɔii kélee mɛi, a gɛɛ diai díkaa ǹɔii sui, su-kɔɔŋ é pá dípɔ, kpɛ́ni fêi, ǹii-kpêlei gáa ńyêei, ya maa-wooi mɛi kâa.

11Ǹa pâi a maa félaa. Zɛŋ gáa íyeêi, zoŋ a gbanaŋɔɔ a gɛɛ núu da fé íƀɔrɔi sôŋ íyeêi.

12Ǹúui a yee-tɛɛ-maa kɛ̂i, ŋa pâi gɛ̂i a Ǹáɣâlai ŋɔkwaa maa waai soŋ-kɔni. Va wɔ́lɔ ŋɔ́nɔ kùla mu, ǹyaŋ ŋa pâi Ǹáɣâlai láa pɔ̃yɛ̂i maa-nuui ma da Ǹáɣâlai ŋɔtaai nyíi da dòli a Zerusâlɛŋ ninai, nyíi kùla Ǹáɣâlai yêei Ɣâla-taai, da ńyãa kpîŋ ńaa ninai.

13Ǹúui wóli káa ma a gɛɛ é mɛni mɛnii, tɔɔ é m̀ɛnii mɛ́ni Mɔlêŋ a m̀ôi Kôrai-toli-kpɔŋ ŋai dîai.’

Leodisiɛ worɛ-wooi

14“Ǹóo-ŋai ŋí pɔ̃yɛ Kôrai-toli-kpɔŋ gáa Leodisiɛi ŋɔkélai pɔ́naa: ‘É kɛ́ tí, nyíi gáa a dɔ̃yâ-sere-faa kɛ-nuu sa̋ai, nyíi gáa a Ɣâla ŋɔsɛŋ-kpɛtɛɛi kɔ́ɔ-pîlanii wóo ká ni.

15“ ‘Ǹá ítii-ŋai kɔ́lɔŋ. Ífe laɣi ni, ǹyaŋ ífe fãa ni. Eêi kɛ̀ ílaɣîɛi, kpaa máŋ ífãâi!

16Mɛni ma ŋa pâi íkulâi ǹá ŋa ípu, kpɛ́ni fêi, íkaa nɔ dɔi-dɔi ífe laɣi ni, ǹyaŋ ífe fãa ni.

17Kpɛ́ni fêi, ya mò, yɛ̂ɛ, ńdɔ̂i, ŋ́gbîŋ kpɛtɛɛ, fé sɛŋ da wɛ̂lii. Ífe gɔlɔŋ a gɛɛ ítoɔ̂i, mu, ímalôŋɔɔ, íkôloɔ, íŋɛi puɔɔ, í ƀo a íkaŋ.

18Mɛni ma ŋa ilia-woo ƀôi a gɛɛ í gôo yá ńyêei, nyíi ŋɔŋ a maa kpɛtɛ̂i, a gɛɛ íkɛ a tɔɔ-nuu, í yokpo kole ya ńyêei í doo yâ, a gɛɛ í íkaŋ loo ŋumɛ fé íkɛ̀, í wulɔ ya ńyêei í zia íŋɛi a gɛɛ í kwaa káa.

19Diai ŋa díwɛli níi, ŋa lôno dîa ŋá tɔ̂ŋ kpɛ́ dîa. M̀ɛni ma kpanaŋ í ílii pene.

20Gáa, ŋ́gaa tɔɔ ni gbôŋ lá ŋ́gɛ dua. A kɛ̀ núu da kélee à ńoo mɛ̀ni é gbôŋ lá ƀó, ŋa pâi pâi bɔ kwa ǹyaa ku sée ku kúlaa mii gîe ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

21Ǹúui a yee-tɛɛ-maa kɛ̂i, ŋa pâi ǹɛɛ̂i naa kwa ǹyaa ku sée ŋákâloŋ-see-sɛŋ ŋá, yɛ̂ɛ berei ńyãa kpîŋ ŋá yee-tɛɛ-maa kɛ̀ la kwa Ńâŋ kú sée ŋɔkâloŋ-see-sɛŋ ŋái.

22Ǹúui wóli káa ma a gɛɛ é mɛni mɛnii, tɔɔ é m̀ɛnii mɛni Mɔlɛ̂ŋ a m̀ôi Kôrai-toli-kpɔŋ ŋai dîai.’ ”

M̀ɛni-lɛɛi 4

Ǹâla-taa Ɣâla-fɛliɛɛi

1Nyíŋi pôlu ma ŋá nàa kàa, ǹyaŋ ka gáa, ŋá kpôŋ kàa ǹáa ƀɔɔɔ Ɣâla-taa! Ǹóoi maa-ŋuŋ ŋá m̀ɛni gɛ lono ḿbɔ yɛ̂ɛ túru, è mò, nyɛɛi, “Té ḿbɔ naa ƀɛ. Mɛnii pâi kèi nyíŋi pôlu mai, ŋa pâi ǹɛ̂i yâ.”

2Ŋá kɛ̀ Mɔ̂leŋ su a naa maa félaa, ǹyaŋ ka gáa, kâloŋ-see-sɛŋ tɔnɔ è kɛ̀ Ɣâla-taa, núu tɔnɔ ké ƀo seêni ǹá!

3Ǹúui kɛ̀ seêni gâloŋ-see-sɛŋ ŋái è kɛ̀ yɛ̂ɛ damaŋ-kɔni da kɔni kpɔ̂lu, gâloŋ-see-sɛŋ maa tinaŋɔɔ a gbeimɛ̂lɛ, nyíi bɔ̃yɛɛ è kɛ̀ yɛ̂ɛ láa ŋunui.

4Kâloŋ-see-sɛŋ buu feerɛ kao náaŋ è kɛ̀ a dínaŋɔɔ gâloŋ-see-sɛŋ ŋí ma. Núu-pɔlɔ buu feerɛ kao náaŋ seɛɛ díŋa, dímaa ɣiriɛ a yokpo kole-ŋa, gôo-ƀɔrɔ-ŋa seɛɛ díŋûa.

5Ŋele-gbana ŋɔmãla-mãla è kùla gâloŋ-see-sɛŋ zamai ŋɔi ma, ŋele-gbana é tóo. Ǹyaŋ kpáleŋ-ŋíri lɔ́ɔlu mɛi feerɛ è kɛ̀ sonîi gâloŋ-see-sɛŋ ŋí ŋɛi-tuɛ, nyíi-ŋai díkaa a Ɣâla ŋɔmɔlɛ̂ŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi.

6Gâloŋ-see-sɛŋ ŋɛ́i-tuɛ, sɛŋ da è kɛ̀ naa gɛ́ɛ yɛ̂ɛ mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛ-yuo gɛ́ ƀò yɛ̂ɛ kɔni-sii nyíi da dòli a kɔlesetɔi. Ǹyaŋ gâloŋ-see-sɛŋ ŋí è kɛ̀ a maa tinaŋɔɔ m̀éla kélee ma. Fúlu-sãa náaŋ è kɛ̀ tɔ̃ni naa, díŋɛi támaa dîa, díŋɛi da è ké dítuɛ-pere da díkɛ ƀo dípôlu-pere.

7Vúlu-sãai maa-ŋuŋ è kɛ̀ yɛ̂ɛ yala-sulu, veerɛi ké ƀo yɛ̂ɛ niŋa-sirɛ, zaaƀai ŋɛ́i kɛ́ɛ yɛ̂ɛ núu, náaŋ ké ƀo yɛ̂ɛ kuɛ ƀe koônii.

8Ǹyaŋ vúlu-sãa náaŋ ŋí, nyíi-ŋai díkoôŋ káa dîa lɔ́ɔlu mɛi da a tɛ̀ɛ-ŋai, díŋɛi támaa dîa, díkwaa kélee mai, dífa kpera a wule tooɔ a ɣele-ƀɔ́ɔ da kpini, díyɛɛi, “Kúnuu-namui Ǹwála-wâla kelee-Ɣalai, maa waai, maa waai, maa waai, ǹúui nyíi kɛ̀ naai, nyíi gáa naai, da nyíi pâi pâi!”

9Tãi vúlu-sãai ŋí da kɛ̂ folo-laa, ƀaa-kɛ-maa, da sɛɣɛi-féi tɛɛ̂i la ǹúui pɔ́ gáa seêni gâloŋ-see-sɛŋ ŋái, nyíi gáa nɔ́ naa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi,

10ǹúu-pɔlɔ buu feerɛ kao náaŋ da tôo ǹúui kɔ́ɔ mu gáa seêni gâloŋ-see-sɛŋ ŋái, dí ǹúui fɛli gáa nɔ́ naa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi. Da díƀɔrɔ-ŋai pu gâloŋ-see-sɛŋ ŋɛ́i-tuɛ, díkɛ wule too, díyɛɛi,

© 2014 Bible Society in Liberia.

11“Ímaa nɛ̃ɛ̃i, Kúnuu-namui da Kúɣâlai, a gɛɛ í folo-laa, ƀaa-kɛ-maa, da wala-wala sɔlɔ ƀo, kpɛni fêi, í sɛŋ kélee kpɛ̀tɛ, ǹyaŋ í díkpɛ̀tɛ, dí ƀo ɣele ma a ínîa-mɛnii.”

M̀ɛni-lɛɛi 5

Gɔlɔ-ɣilii da M̀ála-loŋ

1Ǹúui kɛ̀ seêni gâloŋ-see-sɛŋ ŋái, ŋá kɔlɔ kàa ǹáa-mii-yee ŋá, bɔ̃yɛɛ m̀éla veerɛ ma, ǹáa tɛ́ɛ a kɔlɔ lá tɛ-sãa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ.

2Ŋá Ɣâla-taa-kela wála-walaa kàa gɛ̀ mò a ŋ̀óo su kɛ́tɛ, nyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀe maa nɛ̃ɛ̃i é gɔlɔi ŋí lá ƀó é gɔlɔ la-tɛ-sãai kúla ǹái?”

3Ǹyaŋ núu da kélee fé kɛ́ ni Ɣâla-taa, kpaa máŋ ǹɔii mâ, kpaa máŋ ǹɔii mû a gɛɛ é pɔ̂ri gɔlɔi tí láa ƀôi, kpaa máŋ é zu káa.

4Nya ƀe, ŋá wɔ̀lɔ kpɔ́ a ŋánaa. Kpɛ́ni fêi, núu kélee da maa fé kɛ́ ní a nɛ̃ɛ a gɛɛ é gɔlɔi tí lá ƀó, kpaa máŋ é zu káa.

5Ǹúu-pɔlɔi dɔnɔ è mò mâ, nyɛɛi, “Ífe ŋɔ́nɔ wɔ̀lɔ. Tɔɔ kpɔ́, Zudasi-nuu-suu su-Yala-sului, Deeƀé Ŋɔsame, ǹyée a tɛɛ mɛni kélee ma a gɛɛ a pɔ̂ri gɔlɔi lá ƀôi é gɔlɔ lá tɛ-sãa lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kula naa.”

6Ŋá ƀála-loŋ tɔnɔ kàa tɔ̂ni gâloŋ see-sɛŋ da vúlu-sãa náaŋ é pɛlɛ ǹúu-pɔlɔ-ŋai dîa díloai. È kɛ̀ tɔ̂ni naa yɛ̂ɛ ǹyaa ƀe dí bàa, mĩla kɛ́ ƀo ŋ̀ûa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, ŋɛi-kao kɛ́ ƀo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, nyíi-ŋai díkaa a mɔlêŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi Ɣâla è dítɛ̀ɛ ǹɔii kélee sui.

7Nya ƀe è li é gɔlɔi kúla ǹúui láa-mii-yee ŋá nyíi kɛ̀ seêni gâloŋ-see-sɛŋ ŋái.

8Tãi è gɔlɔi kûla la ǹyêei, vúlu-sãa náaŋ da ǹúu-pɔlɔ buu feerɛ kao náaŋ dí tòo M̀ála-loŋ kɔ́ɔ mu, kɔnĩŋ kɛ́ ƀô díkelee díyêei da gôo-pane-ŋa, kereŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ kɛ́ ƀo dísu, nyíi gáa a Ŋ̀âla-ƀela Díɣâla-fɛliɛɛi.

9Ǹya ƀe dí kɛ̀ wule nina toôi, díyɛɛi, “Ímaa nɛ̃ɛ̃i a gɛɛ í gɔlɔi siɣe, í gɔlɔ lá-tɛ-sãai kúla ńâ. Kpɛ́ni fêi, dí ípàa, ya núu-kpune ŋuŋ ma ƀó a íŋãai Ɣâla mɛni ma, da kûla nuu-suu kélee su, sii-woo kélee su, da núu kélee, é pɛ́lɛ lɔii-ŋûŋ kélee ma.

10Ya díkɛ a Kúɣâlai ŋɔkâloŋ-laai su-ƀela da ŋɔsâla láa soŋ-ƀela kpaya-kpaya, ǹyaŋ da pâi kɛ̂i ǹɔii mɛi.”

11Ŋá nàa kàa, ŋa ɣâla-taa-kela támaa wóo mɛni dítinaŋɔɔ gâloŋ-see-sɛŋ kɔlɛ ma da vúlu-sãai é pɛlɛ ǹúu-pɔlɔ-ŋai dîa. Díkelee dí kɛ̀ a wála puu támaa seêi wála puu támaa da wála támaa seêi wála támaa.

12Dí kɛ̀ m̀ôi a díwoo su kɛ́tɛ, díyɛɛi, “M̀ála-loŋ dí bàai, maa nɛ̃ɛ̃i a gɛɛ é wala-wala sɔlɔ ƀó, tɔɔ-laa, táre, ƀaa-kɛ-maa, fólo-laa, é pɛlɛ lûwa ma!”

13Ǹyaŋ fúlu-sɛŋ kélee gáa Ɣâla-taai, da diai díkaa ǹɔii mai, kpaa máŋ mu-perei, da diai kélee díkaa yúo sui, é pɛlɛ dísu-sãa kélee dîa, ŋá díwoo mɛ̀ni díkɛ mò,

© 2014 Bible Society in Liberia.

díyɛɛi, “Lûwa da ƀaa-kɛ-maa, da fólo-laa, é pɛlɛ wála-wala ma dí ké ǹúui ma gáa seêni gâloŋ see-sɛŋ ŋái, da M̀ála-loŋ wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ!”

14Nya ƀe vúlu-sãa náaŋ dí mò, díyɛɛi. “É ké ti!” Ǹyaŋ ǹúu-pɔlɔ-ŋai dí too ǹɔii ma dí vɛli.

M̀ɛni-lɛɛi 6

Gɔlɔ láa tɛ-sãai

1È kɛ̀ tí, ŋá M̀ála-loŋ kàa é gɔlɔ láa tɛ-sãa lɔ́ɔlu mɛi feerɛi dɔnɔ láa ƀo. Ŋá vúlu-sãa náaŋ dɔnɔ wóo mɛni yɛ̂ɛ ŋele-gbana tíŋ, nyɛɛi, “Pá!”

2Ǹya ƀe, ŋá soo kole tɔnɔ kàa. Ǹúui kɛ̀ seêni mɛi kerâŋ è kɛ̀ ǹyêei. Dí kâloŋ ƀɔrɔ tɛ̂ɛ bɔ, gɛ li yɛ̂ɛ yee-tɛɛ maa-nuu a gɛɛ é yee-tɛɛ-maa ké.

3Tãi è gɔlɔ láa tɛ-sãai veerɛ-ɣelei láa ƀò lai, ŋá vúlu-sãai veerɛ-ɣelei wóo mɛ̀ni, nyɛɛi, “Pá!”

4Nya ƀe soo da kpɛni è kùla gɛ fólo kpɔ́ mu kpɔ̂luɔ. Ǹúui kɛ̀ seêni mɛi, dí nɛ̀ɛ naa a gɛɛ é lii-sêe kula ǹɔii su a gɛɛ núu-kpune é gîe-ni paa. Ǹya ƀe dí ƀóa-sɔkpɔ kɛ́tɛ tɛ̀ɛ bɔ́.

5M̀ála-loŋ è ŋɔnɔ gɔlɔ láa tɛ́-sãai zaaƀa-ɣelei láa ƀò. Ǹya ƀe ŋá vúlu-sãai zaaƀa-ɣelei wóo mɛ̀ni, ǹyɛɛi, “Pá!” Ŋá soo tɛi tɔnɔ kàa. Ǹúui kɛ̀ seêni mɛi, sɛŋ-kɔ̂ŋ-sɛŋ è kɛ̀ ǹyêei.

6Ŋá sɛŋ da wóo mɛ̀ni yɛ̂ɛ nyíi kùla vúlu-sãa náaŋ samai, nyɛɛi, “Wîi pãi tɔnɔ káa a sêleŋ feerɛ. Bale pãi saaƀa ké ƀo a sêleŋ feerɛ, kɛ́lɛ, káfe wulɔ kara da ŋwɑ̂̃ai!”

7Tãi è gɔlɔ láa tɛ-sãai náaŋ-ɣelei láa ƀò lai, ŋá vúlu-sãai náaŋ-ɣelei wóo mɛ̀ni, nyɛɛi, “Pá!”

8Nya ƀe, ŋá soo kpálaa tɔnɔ kàa. Ǹúui kɛ̀ seêni mɛi, ǹáa è kɛ̀ a Saa, Saa-taa ké ƀò bôlu. Ǹyaŋ dí wála-wâla tɛ̀ɛ dípɔ ǹɔii gbua-loŋ mɛi a gɛɛ dí núu páa a ƀóa-sɔkpɔ, puru, kɔlɔ-fela, da lɔɔ-fɛnɛ-sãai.

9Tãi è gɔlɔ láa tɛ-sãai nɔɔlu-ɣelei láa ƀo lai, diai dí wɔ́lɔ dípàa Ɣâla wòo ƀô mɛni ma da zere-faai dí gɛ̀i, ŋá dímɔlêŋ-ŋai kâa Ǹâla-teƀelei mu.

10Dí làɣi a díwoo su kɛ́tɛ, díyɛɛi, “Zɛŋ kélee Mɛi-nuui, nyíi maa waai, gɛ ƀo a tɔ̃yâ nuui, a pâi kɛ̂i a tãi ɣɛɛlu í lɛ́ɛ pâi mɛni ŋá tɛ̂ei í kúŋãai maa-tɔŋ kpɛ́ diai dîa díkaa ǹɔii sui?”

11È kɛ̀ tí, dí yokpo kole tɛ̀ɛ dípɔ tɛi-tɛi, dí m̀ó dîa a gɛɛ dí dífii tɔɔ niî a da-loŋ, é lɛ́ɛ la zu díƀarâa-tii kɛ-ƀelai dí kɔni láa é fɛ́ɛ, nyíi-ŋai da pâi dípaâi nɔ́ yɛ̂ɛ berei dí dia máŋ dípàa lai.

12Ǹaa kɛ́ɛ tíi, M̀ála-loŋ è gɔlɔ láa tɛ-sãai mɛi da-ɣelei láa ƀò. Ŋá ǹɔii kâa é kpɛ̃lîŋ a zu kɛ́tɛ. Vóloi è kɛ̀ a dɛi-ɣɛɛ yɛ̂ɛ seɣe nyíi dí gbɛ̀tɛ a ƀɔrɔ-saa tɛi, ŋáloŋ láa fɛ́ɛi è kɛ̀ yɛ̂ɛ ŋãa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

13Bɛmɛlɛŋ-kao-ŋai kɛ̀ ŋelei sui, dí tòo ǹɔii ma yɛ̂ɛ fii-wuru ƀá à pù a sama-tãi, tãi fãa kɛ́tɛ a dùmo lai.

14Ǹele-kɔlɔŋ è tɛ̀ɛ yɛ̂ɛ da kɔlɔ kpîniŋ, ǹyée-ŋai kélee da dîŋ-ŋai kélee dí siɣe dítɔ̂i.

15È kɛ̀ tí ǹɔii su-kaloŋ-ŋai, ǹúu kpaya-kpayai, gɔkuluƀa-ŋai tuɛ-ƀelai, dɔɔ-ƀelai da ŋwála-wala-ƀelai, ǹûai kélee, luɛ, ǹúui vé a luɛi, dí díkpîŋ lòo loa-ŋa su da ǹyée-ŋai su gɔni-ŋai sama.

16Díkɛ ǹyée-ŋai tòli da gɔni-ŋai, díyɛɛi, “Ka too kûa ká kúloo kú siɣe ǹúui ŋɛ́i gáa seêni gâloŋ-see-sɛŋ ŋái, da M̀ála-loŋ ŋɔlii-ŋwanai.

17Kpɛ́ni fêi, díli-ŋwâna-ɣele kɛ́tɛi a pá, ǹyaŋ gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri tɔ̂i nàa tuɛi?”

M̀ɛni-lɛɛi 7

Eezuɛ ƀela wála ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu náaŋ kao náaŋ (144,000)

1Nyíŋi pôlu ma, ŋá Ɣâla-taa-kela náaŋ kàa tɔ̂ni ǹɔii ŋɔsonôŋ náaŋ su, díkɛ ǹɔii ŋɔfãa náaŋ soŋ pôlu a gɛɛ fãa fé tɛ̀ɛ ǹɔii su, kpaa máŋ ǹyúoi ŋá, kpaa máŋ wuru kélee ma.

2È kɛ̀ tí, ŋá Ɣâla-taa-kela da kpɛni kàa é kúla voloi kulâi-pere, vulu-laa-Ɣâlai ŋɔkɔlɔ láa tɛ-sɛŋ kɛ́ ƀo ǹyêei. È Ǹâla-taa-kela náaŋ tòli a ŋ̀óo su kɛ́tɛ, nyíi-ŋai dí wala-wala tɛ̀ɛ dípɔ a gɛɛ dí sɛŋ sóli ǹɔii ma da ǹyúoi,

3nyɛɛi, “Káfe sɛŋ sôli ǹɔii ma, kpaa máŋ ǹyúoi, kpaa máŋ ŋ̀úru-ŋai dîa é lɛ́ɛ la zu kú gɔlɔ láa tɛ-sɛŋ pɛ́lɛ Kúɣâlai yée-mu-ƀelai tôŋ lá.”

4Ŋá m̀ɛni núu ɣɛɛlu ƀe dí gɔlɔ láa tɛ-sɛŋ pɛ́lɛ dítôŋ lái. Dí kɛ̀ a núu wála ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu náaŋ kao náaŋ. Dí kùla Eezuɛ-ŋai dísuu kélee su.

5Dí gɔlɔ láa tɛ-sɛŋ pɛ́lɛ núu wála puu kao feerɛ (12,000) tôŋ lá Zudasi ŋɔsuui su, dí bɛ̀lɛ núu wála puu kao feerɛ (12,000) tôŋ lá Lubiŋ ŋɔsuui su. Dí bɛ̀lɛ núu wála puu kao feerɛ (12,000) tôŋ lá Gâa ŋɔsuui su.

6Dí bɛ̀lɛ núu wála puu kao feerɛ (12,000) tôŋ lá Asɛ ŋɔsuui su, dí bɛlɛ núu wála puu kao feerɛ (12,000) tôŋ lá Nɛfɛtɛli ŋɔsuui su, dí bɛ̀lɛ núu wála puu kao feerɛ (12,000) tôŋ lá Manasɛ ŋɔsuui su.

7Dí bɛ̀lɛ núu wála puu kao feerɛ (12,000) tôŋ lá Simiɔŋ ŋɔsuui su, dí bɛ̀lɛ núu wála puu kao feerɛ (12,000) tôŋ lá Liiva ŋɔsuui su. Dí bɛ̀lɛ núu wála puu kao feerɛ (12,000) tôŋ lá Isaka ŋɔsuui su.

8Dí bɛ̀lɛ núu wála puu kao feerɛ (12,000) tôŋ lá Zɛbulɔŋ ŋɔsuui su. Dí bɛ̀lɛ núu wála puu kao feerɛ (12,000) tôŋ lá Zosɛ ŋɔsuui su. Dí bɛ̀lɛ núu wála puu kao feerɛ (12,000) tôŋ lá Bɛŋsima ŋɔsuui su.

Yokpo kole káa gbɔŋ kɛ́tɛi su-ƀelai dîa

© 2014 Bible Society in Liberia.

9Nyíŋi pôlu ma, ŋá kpɔŋ kɛ́tɛ kàa, nyíi núu fa pɔ̂ri zu-ƀela lônoi. Dí kùla lɔii-ŋuŋ
kélee su, dí kúla nuu-suu kélee su, dí kúla sii kélee su, díkɛ sii-woo kélee ƀo. Dí
kɛ̀ ƀò tɔ̂ni gâloŋ-see-sɛŋ ŋ́ɛi-tuɛ da M̀ála-loŋ. Yokpo kole è kɛ́ dîa, tóu-laa kɛ́ ƀò
díyêei.

10Dí layi a díwoo su kɛ́tɛ, díyɛɛi, "M̀álo-laai a kulâi Kúɣâlai yêei da M̀ála-loŋ,
Kúɣâlai nyíi gáa seêni gâloŋ-see-sɛŋ ŋái!"

11Nya ƀe ŋ̀ála-taa-kela-ŋai kélee dí tìnaŋ gâloŋ-see-sɛŋ ma, dí tinaŋ ǹúu-pɔlɔ-
ŋai dîa da vúlu-sãa náaŋ, dí díŋuŋ pîlaŋ ǹɔii ma gâloŋ-see-sɛŋ ŋ́ɛi-tuɛ dí Ɣâla
fɛli,

12díyɛɛi, "É kɛ́ tí! Lûwa, fólo-laa, táre, sɛɣɛ-féi, ƀaa-kɛ-maa, wala-wala-laa da
kpanaŋ-laa dí kɛ̀ Kúɣâlai ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ! É kɛ́ tí."

13È kɛ̀ tí, ǹúu-pɔlɔ-ŋai dɔnɔ è lòno m̀bɔ, nyɛɛi, "Gbɛ̂ɛ ƀa ǹûai ŋí ǹyokpo kole-ŋai
díkaa diai? Mí ƀe dí kùla naa?"

14Ŋá mò mà, nyɛɛi, "Ń̂âŋ, í gɔlɔŋ." Nya ƀe è mò mà, nyɛɛi, "Diai dí kùla mɛni-
kpɔ̂lu kɛ́tɛi sui, dia ká ŋí. Da díyokpo-ŋai wáa da díkole M̀ála-loŋ ŋãai su.

15Mɛni ma díkaa Ɣâla ŋɔkâloŋ-see-sɛŋ ŋ́ɛi-tuɛ, díkɛ tíi kɛ́ mì ŋɔkwaa maa waai
ma a fólo da kpini. Ǹyaŋ ǹúui gáa seêni gâloŋ-see-sɛŋ ŋái, ŋɔkɛ-naai a pâi kɛ̂i a
ninîŋ dímɛi.

16Puru fé pâi ŋɔ́nɔ díkɛ̂i, kpaa máŋ kpele-wɛli é ŋɔ́nɔ díkɛ. Voloi fé pâi díkerenii,
kpaa máŋ sɛŋ-fãa da kpɛni é díkereŋ.

17Kpɛ́ni fêi, M̀ála-loŋ gáa gâloŋ-see-sɛŋ samai, a pâi kɛ̂i a diai a m̀ála-ŋai dímɛi-
kaa-nuu., É tɔ́ɔ dítuɛ é lí a dia vúlu-laa ya-loŋ lá. Ǹyaŋ Ɣâla a pâi díŋɛi-ya kélee
kɔ̂i díŋɛi."

M̀ɛni-lɛɛi 8

Gɔlɔ láa tɛ-sãai mɛi feerɛ-ɣelei

1Tãi M̀ála-loŋ è gɔlɔ láa tɛ-sãai mɛi feerɛ-ɣelei láa ƀò lai, Ɣâla-taa mɛi è kɛ̀ a zàa
yêɛ aƀa kpûra yée mu.

2È kɛ̀ tí ŋá Ǹ̂ála-taa-kela lɔ́ɔlu mɛi feerɛi kâa tɔ̂ni Ɣâla ŋ́ɛi-tuɛ. Dí turu lɔ́ɔlu mɛi
feerɛ tɛ̀ɛ dípɔ.

3Ɣâla-taa-kela da kpɛni è pà é tɔ́ɔ Ǹ̂ála-teƀelei ma gôo-sɛŋ-folo kɛ́ ƀô ǹyêei. Dí
kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ támaa tɛ̀ɛ bɔ a gɛɛ é gèreŋ gôo-Ɣala-teƀelei ma gâloŋ-see-
sɛŋ ŋ́ɛi-tuɛ tãi Ǹ̂ála-ƀelai da kɛ̂ Ɣâla fɛlîi lai.

4Géreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛi ǹuru è kùla Ǹ̂ála-taa-kelai yêei da Ǹ̂ála-ƀelai Díɣâla-fɛli-
wooi dí lì Ɣâla ŋ́ɛi-tuɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5È kɛ̀ tí Ŋ̀âla-taa-kelai è zɛŋ-fólôi sîɣe é ŋɔŋ kúla Ŋ̀âla-teƀelei ma é ǹáa fɛ́ɛ la, é bili ǹɔii ma. Nya ƀe ŋele-kpanaŋ tíŋ è tɛ̀, láɣi-woo su kɛ́tɛ-ŋaa, ŋ̀ele-gbâna ŋɔmãla-mãla, da lɔii-kpɛ̃liŋɔɔ.

Dúru-ŋai

6Ǹyaŋ Ŋ̀âla-taa-kela lɔ́ɔlu mɛi féerɛi, nyíi-ŋai duru lɔ́ɔlu mɛi féerɛi è kɛ̀ díyêei, dí díkpîŋ kpɛ̀tɛ a gɛɛ dí duru-ŋai fɛ́ɛ.

7Ŋ̀âla-taa-kelai maa-ŋuŋ è ŋɔtúrui fɛ̂ɛ, nàa pôlu ma sɔ̃́ɔ da ŋɔŋ dí kùla, nyíi-ŋai kɛ̀ a beneɛ a ŋãai, dí too ǹɔii ma. Ǹɔii gwaa kuro ma è kèreŋ, ŋúru-ŋai gbulu-loŋ é kéreŋ, gala ŋunu-ŋai kélee dí kéreŋ.

8Ŋ̀âla-taa-kelai veerɛ-ɣelei è ŋɔtúrui fɛ̂ɛ. Sɛŋ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ yée kɛ́tɛ nyíi kɛ̀ kérenîi a ŋɔŋ, é píli ǹyúoi su.

9Ǹyúoi gwaa kuro ma è pène a ŋãa. Vúlu-sãai kɛ̀ ǹyúoi sui, gbulu-loŋ è sàa, ǹyá-ŋa-keleŋ-ŋai gbulu-loŋ su é kara.

10Ŋ̀âla-taa-kelai zaaƀa-ɣelei è ŋɔtúrui fɛ̂ɛ, pɛmɛlɛŋ-kao kɛ́tɛ é kúla Ɣâla-taa gɛ sôŋ yɛ̂ɛ kpáleŋ, é tóo nya-leei gwaa kuro ma da ǹyái a kula ǹɔii mui.

11Bɛmɛlɛŋ-kaoi láa ƀa Wuru-ŋwánaa. Ǹyái gwaa kuro ma è kɛ̀ a ŋwánaa yɛ̂ɛ wuru-ŋwánaa. Ǹyaŋ ǹyái è núu támaa pàa, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ a ŋwánaa.

12Ŋ̀âla-taa-kelai náaŋ-ɣelei è ŋɔtúrui fɛ̂ɛ, voloi gwaa kuro ma é túa, da ŋ̀áloŋ gwaa kuro ma, da bɛmɛlɛŋ kao-ŋai díkwaa kuro ma, a gɛɛ dífoloi kwaa kuro ma é kpíni. Ŋ̀elei ŋɔtãi kpua kuro yée mu, voloi fé too ni, ǹyaŋ bere sii tí sú, gbini ŋɔtãi kpua kuro yée mu ŋ̀áloŋ fé fólo ní.

13Nya ƀe ŋá nàa kàa, ŋá kuɛ wóo mèni a ŋ̀óo su kɛ́tɛ tãi è kɛ̀ koôni la Ɣâla-taa samai, nyɛɛi, “Kpâlo, kpâlo, kpâlo ƀélaâi diai dîa díkaa ǹɔii mai. Tãi Ŋ̀âla-taa-kela saaƀai da kɛ̂ durui gbeli-ŋai fɛɛ̂i lai, ǹyaŋ dífɛɛ-tãi a nàa seri!”

Mɛ̀ni-lɛɛi 9

1Ŋ̀âla-taa-kela-ŋai ǹɔ́ɔlu-ɣelei è ŋɔtúrui fɛ̂ɛ, ǹyaŋ ŋá pɛmɛlɛŋ-kao kâa é tóo ǹɔii ma nyíi kùla Ɣâla-taai. Ǹóa kɛ́tɛi nyíi gbóŋ kɔyaŋ fé mai dí ǹá-kîi tɛ̂ɛ bɔ.

2Ǹóa kɛ́tɛi nyíi gbóŋ kɔyaŋ fé mai, è ǹá ƀò, ǹyaŋ luru è kùla naa yɛ̂ɛ kpaa-tuluŋ kɛ́tɛ, voloi da vãa-laɣii dímaa è kpìni a ǹurui kùla ǹóai tí sui.

3Góto-ŋa dí kùla ŋurui sú dí pá ǹɔii su. Dí wala-wala tɛ̀ɛ dípɔ yɛ̂ɛ ŋ̀wála-walai gáa zɛŋkpɛ̂ yêei ǹɔii mai.

4Dí mò dîa a gɛɛ dífe lɛɣɛ ǹɔii su-kala kélee da ma, kpaa máŋ tuma-laa sii kélee, kpaa máŋ wúru da kélee, kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ nɔ́ diai Ɣâla ŋɔkɔlɔ láa tɛ-sɛŋ da fé kɛ́ ní dítôŋ lái.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Dí dílèɛ naa a gɛɛ dí díŋɛi maa pene ɣáloŋ lɔ́ɔlu yée mu, kɛ́lɛ, dífe dípàa, ǹyaŋ díŋɛi-maa-penêi è kɛ̀ nɔ́ yɛ̂ɛ berei zɛŋkpê a núu ƀòŋ a sôli lai.

6Maa-ɣele-ŋai tí, núu-kpune a pâi saa kɔ̂rii, kɛ́lɛ, vé pâi gaâi. Da pâi ŋ̀wɛ̂lii dí saa, kɛ́lɛ, saa kɛ́ pû dîa.

7Góto-ŋai díkɛ yɛ̂ɛ soo-ŋa ƀe díkpîŋ kpɛtɛɛ̂i kɔ́-mɛni ma. Sɛŋ da è kɛ̀ díŋuŋ mâ gbètɛɛ yɛ̂ɛ gôo-ƀɔrɔ. Díŋɛi kɛ́ɛ yɛ̂ɛ núu-kpune ŋ́ɛi.

8Díŋuŋ-leɣa è kɛ̀ yɛ̂ɛ nɛnî ŋuŋ-leɣa. Dínyiŋ kɛ́ ƀo yɛ̂ɛ yala-sulu ńyiŋ.

9Díkala è kɛ̀ dîa yɛ̂ɛ kɔli-kalaŋ. Díkoôŋ su-tìŋ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ soo-sia-keleŋ támaa tãi zoo-ŋai da kɛ̂ liî la kɔ́ ma a kîrɛi.

10Díwoŋ káa dîa yɛ̂ɛ zɛŋkpɛ̂-ŋa díkɛ núu ƀòŋ, ǹyaŋ dí núu ŋɛ́i maa-pene wala-walai gáa díyɛ̂ei ɣáloŋ lɔ́ɔlu yée mui, gáa díwoŋ su.

11Ǹóa kɛ́tɛi nyíi gbóŋ kɔyaŋ fé mài ŋɔkélai káa dímɛi a díkâloŋ. Ǹáa ƀa Abadɔŋ Ibulu-wooi su. Kɛ́lɛ, à kɛ̀ a Gurii-wooi su, ǹáa ƀa Apoyɔŋ.

12Gbaloi maa-ŋuŋ a tɛɛ. Ka gáa, kpâlo feerɛ káa niî pôlu, díkaa pâi.

13È kɛ̀ tí, Ŋ̀âla-taa kela-ŋai mɛi da-ɣelei è ŋɔturui fɛ̂ɛ. Ŋá wóo mɛ̀ni é kúla gôo-Ɣala-teƀelei nyíi kɛ̀ Ɣâla ŋ́ɛi-tuɛi zonoŋ ǹaaŋɔɔ su.

14 Ŋ̀ óoi è m̀o Ŋ̀âla-taa kelai mɛi da-ɣelei mâ nyíi durui è kɛ̀ ǹyɛ̂ei, nyɛɛi, “Ŋ̀âla-taa-kela náaŋ nyíi-ŋai díɣiriɛi ǹyá kɛ́tɛi lá da kɛ̂ ma Yufeletii, tée dîa dí li.”

15Nya ƀe dí ƀò Ŋ̀âla-taa-kela náaŋ dîa dí lí, nyíi-ŋai kɛ̀ naa a díkpɛtɛɛ aƀai su, ŋele-kuui su, ŋ̀áloŋ su, da góraŋ su a gɛɛ dí núu-kpune kpulu-loŋ paai.

16Ŋá mɛ̀ni a gɛɛ gɔ-kuluƀa-ŋai kɛ̀ zoo-ŋai mɛi díkɛ lí gɔ́i mai, dí kɛ̀ a núu wála puu seêi wála puu gîei feerɛ.

17Ǹyaŋ bere-sii ŋí su ƀe ŋá zoo-ŋai kâa la ŋázî̂ai su. Diai kɛ̀ dísiâi, gɔli-kalaŋ kɛ̀ díkeŋe lái, è kɛ̀ kpɔlûi yɛ̂ɛ ŋɔŋ, gɔlɔ kɛ́ɛ yɛ̂ɛ gɔnii da kɛ̂ ma safari, gɛ́ɛ yɛ̂ɛ sɔɔfɔ, zoo-ŋai kpîŋ ŋuŋ è kɛ̀ yɛ̂ɛ yala-sulu ŋuŋ, ŋɔŋ, luru, da sɔɔfɔ, díkɛ kùla díla.

18Mɛni-kpɔ̂lu sii saaƀai ŋí ƀe dí núu-kpune gbulu-loŋ pàa la. Dia ƀa ŋɔŋ, luru, da sɔfɔ nyíi kɛ́ kulâi dílai.

19Kpɛ́ni fêi, zoo-ŋai díwala-wâlai káa díla da díwoŋ su. Díwoŋ káa yɛ̂ɛ kali-ŋa, díŋuŋ kɛ́ ƀò dîa. Díwoŋ ƀé da núu ŋwàna la.

20Núu-kpune kpeli-ŋai, nyíi-ŋai dífe dípaa ni a m̀ɛni-kpɔ̂lu sii saaƀai ŋíi, dífe dílii pene ni dítii-ŋai dí gèi mɛ̂ni mà, kpaa máŋ dífe kpera ni nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa fɛliɛɛ mâ da ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ-ŋai nyíi-ŋai díkpɛtɛ a gôo, káne, ƀara, kɔni, da wurui, nyíi-ŋai dífa kwaa kâa, kpaa máŋ dífa mɛni mɛ̂ni, kpaa máŋ dífa siai.

21Ǹûai ŋí dífe dílii pene ní núu-paa mɛni ma, kpaa máŋ wulu mɛni ma, kpaa máŋ wulu-wulu kɛ-mɛni ma, kpaa máŋ ŋuma-kɛ-mɛni ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

M̀ɛni-lɛɛi 10

Ŋ̀âla-taa-kelai da gɔlɔ-loŋ

1È kɛ̀ tí, ŋá Ɣâla-taa-kela kɛ́tɛ da kpɛni kàa gɛ̀ kùla Ɣâla-taa gɛ̀ ƀò ɣele-kɔlɔŋ kole su, gbeimɛ̂lɛ kɛ́ ƀo ŋuŋ mɛi, ŋ̀ɛi kɛ́ɛ yɛ̂ɛ voloi, gɔ́ɔ kɛ́ ƀo yɛ̂ɛ wúru kpala kôyaa ƀe ŋɔŋ káa ma.

2Kɔlɔ-loŋ è kɛ̀ ǹyɛ̂ei ǹáa ƀoɔɔ. È ǹáa-mii-yee mɛi-kɔɔi pîlaŋ ǹyúoi ŋá, è gɔɔ-yee mɛi-kɔɔi pîlaŋ zîŋ ŋá,

3é tóli ƀò a ŋ̀óo su kɛ́tɛ yɛ̂ɛ yala-sulu ƀe kpɛ́ɣɛ̂i. Dólii ƀoɔɔ mìi, ŋele-gbana lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tíŋ è tɛ̀.

4Tãi ŋele-gbana lɔ́ɔlu mɛi féerɛi tíŋ è tɛ̀ lai, ŋá kɛ̀ pâi kɔlɔ pɔ̃yɛ̂i, kɛ́lɛ, ŋá wóo mɛ̀ni é kúla Ɣâla-taa, nyɛɛi, “M̀ɛnii ŋele-gbana lɔ́ɔlu mɛi féerɛi dí mòi, é kɛ́ íkôi ífe bɔ̃̀yɛ.”

5Ǹyaŋ Ŋ̀âla-taa-kelai ŋá gàa tɔ̂ni ǹyúoi ŋá da zîŋ ŋái, è ǹáa-mii-yee mu siɣe é dɛ́ Ɣâla-taa.

6È vòo ǹúui ma gáa nɔ naa wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi, nyíi Ɣâla-taa kpɛ̀tɛ da zu-sɛŋ kélee, nyíi ǹɔii kpɛ̀tɛ da zu-sɛŋ kélee, da nyíi ǹyúoi kpɛ̀tɛ da zu-sɛŋ kélee, a gɛɛ maa-tinaŋ fé ŋɔ́nɔ kɛ́ naa.

7Kɛ́lɛ, a gɛɛ, tãi Ŋ̀âla-taa-kelai mɛi feerɛ-ɣelei à ŋɔturui fɛ̀ɛ lai, Ɣâla a pâi gɛ̂i ŋɔloo-mɛnii ŋa-see é kɛ́ yɛ̂ɛ berei è Duŋ Lɛ́lɛɛi maa-mɛni ƀo la ǹyée-mu-ƀelai dîa, nyíi-ŋai díkaa a ŋɔlóno-kɛ-ƀelai.

8Ǹya ƀe, ŋ̀óoi ŋá mɛ̀ni é kúla Ɣâla-taai, è lòno ŋɔnɔ ḿbɔ, nyɛɛi, “Lí í gɔlɔi siɣe nyíi gáa Ŋ̀âla-taa-kelai yée ŋá ǹáa ƀoɔɔi, nyíi gáa tɔ̂ni ǹyúoi ŋá da zîŋ ŋái.”

9Nya ƀe ŋá lì Ŋ̀âla-taa-kelai pɔ ŋá m̀ó mà a gɛɛ é gɔlɔ-loŋ tɛ́ɛ ḿbɔ. Ǹya ƀe è mò mâ, nyɛɛi, “Ziɣe í mii. A pâi kɛ̂i a ŋ̀wánaa íkôi mɛni ma. Kɛ́lɛ, a pâi kɛ̂i a nɛ̃ɛ íla yɛ̂ɛ kwɛ̃ŋ-wulɔ.”

10Nya ƀe ŋá gɔlɔ-loŋ sôŋ Ŋ̀âla-taa-kelai yɛ̂ei ŋá m̀ii. È kɛ̀ a nɛ̃ɛ ńa yɛ̂ɛ kwɛ̃ŋ-wulɔ. Kɛ́lɛ, tãi ŋá nâa mìi lai, è kɛ̀ a ŋ̀wánaa ŋ̀goi.

11Dí mò mâ, díyɛɛi, “Fɛ̂ɛ í Ɣâla ŋɔwóoi ƀo é pîlaŋ nuu-sii támaa ma, lɔii-ŋuŋ támaa, sii-woo támaa, da kâloŋ támaa dîa.”

M̀ɛni-lɛɛi 11

Zere féerɛi

1Nya ƀe dí sɛŋ-kɔ̂ŋ-wuru tɛ̀ɛ ḿbɔ gɛ́ɛ yɛ̂ɛ sîa-wuru, díyɛɛ ḿâi, “Ímu síɣe í Ɣâla ŋɔpɛ́rɛ Kɛ́tɛi kɔ̂ŋ da Ŋ̀âla-teƀelei da diai da Ɣâla fɛ̀li naai.

2Kɛ́lɛ, ífe góraŋ su-pere kɔ̀ɔŋ nyíi dínaŋɔ̂i Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mai. Ǹaa-pere lɛ̀ɛ tí, kpɛ́ni fêi, naa-pere tɛɛ̂i diai dífe Ɣâla-mɛni wɛ̂li nii dípɔ. Da pâi daa-lee maa waai su táŋ-nîi a ɣáloŋ buu náaŋ kao feerɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

3Ŋa pâi wála-wala tɛɛ̂i ŋásêre feerɛi pɔ́ a gɛɛ dí Ɣâla-woo ƀó ɣele-kuu wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da (1,260) yée mu, dímaa ɣiriɛ a maloŋ tôo-maa sêɣe.”

4Ŋulɔ-wuru feerɛi ká ŋí da laŋpo-see-sɛŋ feerɛi nyíi-ŋai díkaa tɔ̂ni ǹɔii Ŋɔnuu-namui ŋ̌ɛi-tuɛi.

5À kɛ̀ núu da à kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é díŋwâna, ŋɔŋ a kûla díla a gɛ́ɛ é díkpɔara-ƀelai su kara. A kɛ̀ núu da à kɛ̀ ŋ̀wɛ̂lii é díŋwâna, maa-nuui a pâi saa ti-ti ƀôi bere sii tí su.

6Wála-wala káa díyêei a gɛɛ dí ŋele-kɔlɔŋ lá tɛ́ a gɛɛ tuna fé pu tãi díkaa Díɣâla-wooi ƀôi lai. Wála-wala kɛ́ ƀo díyêei ǹyá-ŋai mɛi a gɛɛ dí dípene a ŋãa, wála-wala kɛ́ ƀo díyêei a gɛɛ dímɛni-kpɔ̂lu sii kélee láa ǹɔii mâ a tãi kélee nɔ́ da ŋ̀wɛli lai.

7Tãi da kpɛ̀ɛ la a dísêre-faai kɛɛi, zuai nyíi a kûla ǹóai su nyíi gbóŋ kɔyaŋ fé mai, a pâi kɔ́ pɛlɛ̂i dîa é díyee mɛi ɣále é dípaa.

8Dípoma a pâi kɛ̂i laa ni taa-lee kɛ́tɛi sú nyii da dòli pere sii da su a Sodɔŋ da Izei, zu pere lee kɛ́tɛi ma, ƀɛi dí Dínuu-namui kpàmo naa saa-wuru mai.

9Ɣele-kûu saaƀa da gbura yée mu, sii kélee su-ƀela, nuu-suu kélee su-ƀela, sii-woo kélee ƀo-ƀela, da lɔii-ŋuŋ kélee su-ƀela, da pâi díŋuŋ ma lâai dípoma mâ dífa fâa a gɛɛ dí díloo ƀolôŋ su.

10Diai kɛ̀ ǹɔii sui, dílii a pâi nɛ̃ɛ̂i dí pêle kɛ́ dí sama-sɛŋ tɛ̀ɛ díkîe-ni pɔ́, kpɛ́ni fêi, diai kɛ̀ ǹɔii sui, Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀela féerɛi ŋí maa-mɛni è kɛ̀ dîa a lii-sɛlɛŋ kɛ́tɛ.

11Kɛ́lɛ, ŋ̀ele-kûu saaƀa da gbûrai tɛ̂ɛ pôlu mà fúlu-laa-lɛwo è kûla Ɣâla yêei é lɔ́ díkponôi dí dímu sìɣe dítɔɔ díkɔɔ ŋá. Diai díkàai, díyao kpɔ́ a ŋ̀ánaa.

12Nya ƀe wóo su kɛ́tɛ è kùla Ɣâla-taa é pá dípɔ, nyɛɛ diai, “Ka tɛ́ ƀɛ́!” Nya ƀe dí tɛ̀ Ɣâla-taa ɣele-kɔlɔŋ kole su díkpɔara-ƀelai ŋ̌ɛi.

13Maa aƀai tí, ǹɔii è kpɛ̃liŋ kpɔ́ a gɛ́tɛ, daa-leei kwaa kuro ma é pú zu. Núu wála lɔ́ɔlu mɛi feerɛ (7,000) dí sàa ǹɔii kpɛ̃liŋɔɔi ŋí su. Ǹúu gbeli-ŋai dí yao kpɔ́ a ŋ̀ánaa dí Ŋ̀âla-taa-Ɣalai ŋɔfólo-laai maa tɛ́.

14Gbaloi veerɛi a tɛɛ. Gbaloi zaaƀai káa pâi a maa félaa.

Dúrui mɛi feerɛ-ɣelei

15È nâa kɛ̀ tí, Ŋ̀âla-taa kelai mɛi feerɛ-ɣelei è ŋɔturui fɛ̀ɛ, wóo su kɛ́tɛ támaa díkula Ɣâla-taa díyɛɛi, “Ǹɔii su-kaloŋ laai a kɛ́ a Kúnuu-namui ŋɔkâloŋ laai da Ŋɔkôrai, ǹyaŋ a pâi kɛ̂i m̀ɛi wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.”

16Nuu-pɔlɔ buu feerɛ kao náaŋ kɛ̀ seêni dísee-sɛŋ-ŋai ŋá Ɣâla ŋ̌ɛi-tuɛi, dí díŋuŋ mâ pìlaŋ ǹɔii ma dí vɛ̀li,

© 2014 Bible Society in Liberia.

17díyɛɛ, “Kwa sɛɣɛi-féi tɛɛ ípɔ, Kúnuu-namui, Ŋwála-wala kélee-Ɣalai, yai íkaa naai da yai kɛ̀ naai. Ya íwala-wala kɛ́tɛi síɣe, ya ŋɔ́nɔ íkɛ-mɛi-laai kɔ́ɔ pîlaŋ.

18Diai dífe Ɣâla-mɛni wɛ̂li nii dílii è ŋwàna kpɔ́ a ŋ̀ánaa, kɛ́lɛ, íliì-ŋwanai è pà, a da zaa-ƀelai dímɛni-ŋa tee-tãi. Íyee-mu-ƀelai fela fé tãi a seri, diai díkaa a ílono-kɛ-ƀelai, da Ŋ̀âla-ƀelai da diai da yao ílaâi mai, nia-pɛlɛɛ kpaa máŋ núu kpaya-kpaya, diai ǹɔii su karai, dísu kara tãi a seri.”

19Ɣâla ŋɔpɛ́rɛ Kɛtɛi nyíi gáa Ɣâla-taai ǹá è ƀò, ǹyaŋ dí Gbanaŋ-wooi Maa-gãlai kàa naa. Ŋ̀ele-gbana ŋɔmãla-mãla, wóo su kɛ́tɛ-ŋa, ŋ̀ele-gbana-tíŋ, lɔii-kpɛ̃liŋɔɔ, da sãɔ kɛ́tɛ díkɛ̀ naa.

M̀ɛni-lɛɛi 12

Ǹɛnîi da ǹyao maa suai

1Ŋɛ́i-kɛ-maa kɛ́tɛ è kɛ̀ Ɣâla-taa. Nɛnî tɔnɔ è kɛ̀ naa maa ɣiriɛ a voloi, ŋ̀áloŋ kɛ́ ƀo gɔ́ɔ mu, pɛmɛlɛŋ-kao puu kao feerɛ seɛɛ ŋ̀ûa a ƀɔrɔ.

2Gôo è kɛ̀ mà. È wɔ̀lɔ kpɔ́ a zu kɛ́tɛ ŋɔmɛni soli kaai su tãi koi-tee è pɛ̀lɛ la mài.

3 Ŋ́ ɛi-kɛ-maa da kpɛ́ni è kɛ̀ Ɣâla-taa. Yao maa sua kpɔ̂lu kɛ́tɛ tɔnɔ è kɛ̀ naa, ŋuŋ kɛ́ ƀo ŋ̀ûa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, mĩla kɛ́ ƀo ŋ̀ûa puu, kâloŋ-ƀɔrɔ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ seɛɛ ŋuŋ-ŋai dîa.

4Ŋwoŋ è bɛmɛlɛŋ-kao ŋai díkpulu-loŋ kɔ̀ɔ Ɣâla-taa é dípu ǹɔii ma. Nya ƀe ǹyao maa suai è tɔ̀ɔ ǹɛnîi ŋɛi nyíi kɛ̀ pâi ŋɔlôloŋ maa sɔlɔ ƀôi, a gɛɛ à ŋɔlôloŋ maa sɔlɔ ƀô, é mìi.

5Nya ƀe ǹɛnii è lóŋ-surɔŋ maa sɔlɔ ƀô, nyíi kɛ̀ pâi kɛ̂i diai dífe Ɣâla mɛni wɛ̂linii mɛi a kɔli-tuaŋ, kɛ́lɛ, dí ziɣe a maa félaa dí tɛ́ la Ɣâla pɔ da ǹôloŋ kpîŋ kaloŋ see-sɛŋ.

6Nya ƀe nɛnîi è pù é lí vɛ̃ɛ-kpalaŋ su ƀɛi Ɣâla è nàa kpɛ̀tɛi mɛni ma a gɛɛ é ǹáa mii naa ɣele-kuu wála tɔnɔ pôlu ŋuŋ feerɛ pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da (1,260) yée mu.

7Ǹyaŋ kɔ́ è nâa tèe Ɣâla-taa, Makɔɔ da ŋɔkéla-ŋai díkɛ kɔ́ nyao maa suai pɔ. Ǹyao maa suai da ŋɔkéla-ŋai dia máŋ dí kɔ̀.

8Kɛ́lɛ, dí ǹyao maa suai yée mɛi ɣâle. Kwaa maa fé ŋɔ́nɔ kɛ́ ni díyêei Ɣâla-taa.

9Dí ǹyao maa sua kɛ́tɛi tòo ǹɔii ma, nyíi gáa a gali pɔlɔi nyíi da dòli a Dɛ̂ƀele da Sêtɔŋ. Gáa a ǹɔii kélee pɛlɛ nuu. Dí dòo ǹɔii mâ da ŋɔkéla-ŋai kélee.

10Nya ƀe ŋá wóo su kɛ́tɛ mèni Ɣâla-taa, nyɛɛi, “Kúɣâlai ŋɔƀálo-laai, ŋɔwala-wala-laai, ŋɔkâloŋ-laai, da Kôrai ŋɔwala-wala-laai da nâa pá. Kpɛ́ni fêi, ǹúui a mɛni pɛ̂lɛ kú-ƀarâai diai, da dòo ǹɔii mâ, nyíi a mɛni pɛ̂lɛ dîa a fólo da kpíni Kúɣâlai ŋ́ɛi-tuɛi.

11Dí ǹyée mɛi ɣâle M̀ála-loŋ ŋɔŋ̃ãai sarâi da dísêre faa wooi. Kpɛ́ni fêi, dífe kɛ́ ní a díkpaaŋɔɔ dílɛ̂wo mɛni ma. Eêi kɛ́ máŋ saa eêi pɔ̂ri pâi dípɔ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Mɛni ma lii-nɛ̃ɛ kùla, Óo Ɣâla-taa ka diai díkaa dísui! Kɛ́lɛ, kpalo ƀélaâi kâa, Óo lɔii da yúo, kpɛ́ni fêi, Dɛ̃ƀele a yeŋ kápɔ naa lii-ŋwana kɛ́tɛ su. Kpɛ́ni fêi, è gɔlɔŋ a gɛɛ ŋɔtãi sú kpuâi!”

13Ǹyaŋ tãi ǹyao maa suai è gàa la a gɛɛ da dòo ǹɔii mai, è ǹɛnîi kpɛ̀ nyíi ǹóŋ-surɔŋ sɔlɔ ƀôi.

14Kɛ́lɛ, dí guɛ kɛ́tɛi koôŋ veerɛ tɛ̀ɛ ǹɛnîi pɔ́ a gɛɛ é koôŋ é kúla galii yêei é lí vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su ƀɛ́i dí kɛ̀ pâi ŋ̀á kɔnîi naa a kóraŋ saaƀa da gbûrai.

15Nya ƀe galii è yà-lee kɛ́tɛ kùla ǹá gɛ bili ǹɛnîi ma a gɛɛ ǹya-leei é ziɣe.

16Kɛ́lɛ, ǹɔii è pà a gɛɛ é kpɔ́ŋ ǹɛnîi ma. Nya ƀe ǹɔii lá è ƀò é ǹya-leei kpele nyíi ǹyao maa suai è kùla ǹái.

17Nya ƀe ǹyao maa suai líi è ŋwàna ǹɛnîi ma, é lí a gɛɛ é kɔ́ pɛ́lɛ ǹônii kpéli-ŋai dîa nyíi-ŋai Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi kâa dí Zîsɛ maa sêre faa kɛi.

18Ǹyaŋ è tɔ̀ɔ yúo ŋ̃ãya ma.

Ǹɛni-lɛɛi 13

Zua feerɛi

1Nya ƀe ŋá sua kâa gɛ kula ǹyúoi su mĩla kɛ́ ƀo puu, ŋuŋ kɛ́ ƀo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ. Kâloŋ-ƀɔrɔ puu è kɛ̀ mĩla-ŋai dîa, tɛ̀-ŋɛi-laa ŋaa pɔ̃yɛɛ ŋuŋ-ŋai dîa.

2Zuai ŋá gàai, è kɛ̀ yɛ̂ɛ kɔ́li, gɔ́ɔ kɛ́ ƀo yɛ̂ɛ dítela, ǹá kɛ́ ƀo yɛ̂ɛ yala-sulu. Ǹyao maa suai è ŋɔsu-kpanaŋ tɛ̀ɛ bɔ, da ŋɔkâloŋ see-sɛŋ, é pɛ́lɛ ŋɔwala-wala-laa kɛ́tɛi ma.

3È kɛ̀ yɛ̂ɛ ǹyaa ƀe saa pala è kɛ̀ ŋ̀uŋ dɔnɔ ma, kɛ́lɛ, zaa-palai è ƀàlo. Ǹya ƀe díkelee dílɛ̀ɛ zuai ŋí pôlu kili-ŋa-tɛi su.

4Núu-kpune è ǹyao maa suai fèli, kpɛ́ni fêi, è ŋɔwala-wala-laai tɛ̀ɛ zuai pɔ. Dí zuai fèli, díyɛɛi, “Gbɛ̂ɛ ƀe gáa yɛ̂ɛ zuai? Gbɛ̂ɛ ƀa pɔ̂ri kɔ̂i bɔ́?”

5Nya ƀe díwala-wala-laa tɛ̀ɛ zuai pɔ́ a gɛɛ é lii kɛtɛ woo da tɛ-ŋɛi woo-ŋa ƀo, ǹyaŋ dí nɛ̀ɛ naa a gɛɛ é tíi kɛ́ a ŋɔwala-wala-laai ɣáloŋ buu náaŋ kao feerɛ yée mu.

6È ǹá ƀò a gɛɛ é tɛ̀-ŋɛi woo-ŋa ƀo Ɣâla ma. È tɛ̀-ŋɛi woo-ŋa ƀò a ǹáa da bɔ-taai. Zu-kulai ƀa, diai díkaa Ɣâla-taai.

7Dí nɛ̀ɛ naa máŋ é kɔ́ pɛ́lɛ Ǹ̂ala-ƀelai dîa é díyee mɛi ɣale. Dí wala-wala tɛ̀ɛ bɔ nuu-suu kélee mɛi, da sii kélee, sii-woo kélee, da lɔii-ŋuŋ kélee.

8Diai kélee díkaa ǹɔii sui, da pâi vɛlîi. Diai kélee dílaa fé niî pɔ̃yɛ ni Ǹ̀ála-loŋ ŋɔfúlu-laa kɔlɔi su, nyíi dí bàa ǹɔii kɔ́ɔ pîlaŋ tãi é lɛ́ɛ serii.

9À kɛ̀ wóli káa núu ma a gɛɛ é mɛni mɛ́ni, tɔɔ é mɛ̀ni.

© 2014 Bible Society in Liberia.

10À kɛ̀ núu a ŋ̀wɛ̂lii é kɛ́ a luɛ, a pâi kɛ̂i a luɛ. A kɛ̀ núu à núu pàa a ƀóa-sɔkpɔ, ƀóa-sɔkpɔ nɔ́ ƀe pâi baâi. Dólii ká ŋí Ŋ̀ála-ƀelai dílii-kpelei da dílaa-lai mɛni ma.

11Nya ƀe ŋá sua da kpɛni kàa é kúla ǹɔii mu. Mĩla è kɛ̀ ŋûa feerɛ yɛ̂ɛ ƀála-loŋ, gɛ lono yɛ̂ɛ yao maa sua.

12Gáa tíi kɛ̂i a zuai maa-ŋuŋ ŋɔwala-wala-laai kélee ŋ́ɛi-tuɛ. A ǹɔii kɛ̂ da su-ƀelai kélee dí zuai maa-ŋuŋ fɛ̀li nyíi ŋɔsaa-palai è ƀàloi.

13A ŋɛi-kɛ-maa kɛ́tɛ kɛ̀. Gɛ́ ŋɔŋ kɛ̂ máŋ a gɛɛ é kúla Ɣâla-taa é pá ǹɔii ma núu-kpune ŋɛi-tuɛ.

14A diai pɛ̂lɛ díkaa ǹɔii sui a ŋɛi-kɛ-maa ŋai nyíi-ŋai dí nɛ̀ɛ naa a gɛɛ é tíi kɛ́ a dia zuai ŋ́ɛi-tuɛi, a dímarɛ̂ kɛ̀ a gɛɛ dí pɔkɔɔŋ saa zuai mɛni ma nyíi dí ŋwàna a m̀óa-sɔkpɔi, kɛ́lɛ, gáa niî ɣele mai.

15Dí nɛ̀ɛ naa a gɛɛ é lɛ̂wo pú zua-pɔkɔɔŋ ŋí su a gɛɛ é lono máŋ. Dí nɛ̀ɛ naa a gɛɛ diai dífe pâi zua-pɔkɔɔŋ fɛlî̃i é díkɛ dí dípaa.

16A núu kélee kɛ̀ máŋ, lôloŋ kpaa máŋ núu kɛ́tɛ, kpaa máŋ tɔɔ-nuu, kpaa máŋ kôlo-nuu, kpaa máŋ ŋuŋ-mâ ƀô ƀela, kpaa máŋ luɛ, a gɛɛ pɔ́ɔ é kɛ́ dílaa-mii-yee ma, kpaa máŋ dítôŋ lá,

17a gɛɛ núu da kélee fé sɛŋ da yâ, kpaa máŋ vé sɛŋ da kɔ̂lɛ, fɛ̂ɛ bɔ́ɔi tí é kɛ́ mà, zu-kulai ƀa zuai láa, kpaa máŋ láai ŋɔnɔŋpâi.

18Táre ƀa nyíŋi ŋa kàa. Ǹúui a ŋ̀á kàai, tɔɔ é ŋɔŋpai ŋá káa nyíi gáa zuai mai, kpɛ́ni fêi, gáa a núu-kpune ŋɔnɔŋpa. Ŋɔnɔŋpai káa a ŋuŋ lɔ́ɔlu mɛi da pôlu buu lɔ́ɔlu mɛi da kao lɔ́ɔlu mɛi da (666).

M̀ɛni-lɛɛi 14

Ǹúu wála ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu náaŋ kao náaŋ (144,000) díwulei

1Ŋá Zãiyɔŋ Yeei ma kàa, M̀ála-loŋ è kɛ̀ tɔ̂ni naa, da núu wála ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu náaŋ kao náaŋ (144,000), nyíi-ŋai M̀ála-loŋ da Ǹâŋ dílaa è kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ dítôŋ lai.

2Nya ƀe ŋá wóo mèni é kúla Ɣâla-taa gɛ ƀo yɛ̂ɛ yá támaa ɣilî̃ŋ tìŋ, gɛ ƀo yɛ̂ɛ ŋele-gbana tíŋ kɛ́tɛ. Ŋ̀óoi ŋá mènii, è kɛ̀ yɛ̂ɛ kɔnî̃ŋ ɣale-ƀela ƀe díkɔnî̃ŋ-ŋai ɣálêi.

3Dí kɛ̀ wule nina toôi gâloŋ see-sɛŋ ŋ́ɛi-tuɛ da vúlu-sãa náaŋ, é pɛ́lɛ ǹúu-pɔlɔ ŋai dîa. Núu da fa pɔ̂ri ŋulei tí maa kɔ̂rii fɛ̂ɛ nɔ́ nuu wála ŋuŋ tɔnɔ pôlu buu náaŋ kao náaŋ (144,000), nyíi-ŋai dí dímaa têe dí díkula ǹɔii sui.

4Ǹûai ŋí ƀe dífe niî díkpî̃ŋ kàra ni a lɔ-pɔrɔŋ kɛɛ, kpɛ́ni fêi, dí maa waai. Dia ƀe da lɛ̀ɛ M̀ála-loŋ pôlu dí li ƀɛi kélee a lî naai. Dí dímaa têe núu-kpune yêei yɛ̂ɛ sí-sɛŋ ƀá maa-ŋuŋ Ɣâla mɛni ma da M̀ála-loŋ.

5Dífe niî lɛ́ɛ kélee da kɛ́ ní. Dífe niî mɛni nyɔ́mɔɔ da kɛ́ ní.

Ŋ̀ála-taa kela saaƀai díworɛ̂-woo ŋai

© 2014 Bible Society in Liberia.

6Ǹaa pôlu mâ, ŋá Ɣâla-taa kela da kpɛni kàa gɛ koôŋ Ɣâla-taa samai, gɛ ŋwɔlɔ-wɔlɔ-tuŋ lɛ́lɛɛi ƀo diai dîa díkaa ǹɔii mai, gɛ̀ mò lɔii-ŋuŋ kélee ma, nuu-suu kélee, sii-woo kélee, da sii kélee dîa.

7È mò a ŋ̀óo su kɛ́tɛ, nyɛɛi, “Ka yao Ɣâla ma ka fólo-laa tɛɛ bɔ̀, kpɛ́ni fêi, ŋɔmɛni-ŋa tée-tãi a pá. Ka ǹúui fɛ́li nyíi Ɣâla-taa kpɛ̂tɛ da ǹɔii, da ǹyúoi, é pɛ́lɛ ǹyá-pɛlɛ ŋai diai.”

8Ɣâla-taa kela da kpɛni, nyíi kɛ̀ a veerɛ ɣelei, è lɛ̀ɛ pôlu, nyɛɛi, “Babelɔŋ kɛ́tɛi a wólo! Babelɔŋ kɛ́tɛi a wólo, nyíi ǹɔii-ŋuŋ kélee kɛ̀ díkɛ a ŋɔkɛ-pere nyɔŋ maa-sɛŋ wɛliɛi maa-ŋwɑ̃̂ai da kpele-ƀelai.”

9Ɣâla-taa kela da kpɛni, nyíi kɛ̀ a zaaƀa ɣelei, è lɛ̀ɛ pôlu é ḿo a ŋ̀óo su kɛ́tɛ, nyɛɛi, “À kɛ̀ núu à zuai fɛ́li da zuai ŋɔpɔkɔɔŋ, dí pɔ́ɔ kɛ́ dôŋ lá, kpaa máŋ ǹyée mai,

10maa-nuui a pâi Ɣâla ŋɔlii-ŋwâna ŋwɑ̃̂ai da kpelêi, ŋwɑ̃̂ai kpanaŋ nyii zu fé pu ni a yái, nyíi bûɔi Ɣâla ŋɔlii-ŋwana-kɔpui sui. Maa-nuui a pâi ŋɛi-maa penêi sɔlɔ ƀói a ŋɔŋ da sɔɔfɔ Ǹ̂ala-taa kela maa waai ŋ̀ɛi-tuɛ da M̀ála-loŋ.

11Díŋɛi-maa penêi maa-lurui a tê ɣelêi wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ. Fii-tɔɔ fé pâi kɛ̂i dîa a fólo da kpini. Maa-ƀelai ƀa diai da zuai da zua-pɔkɔɔŋ fɛ̂li, da nyíi-ŋai zuai láai maa pɔ̂ɔ káa diai.”

12Ǹ̂ala-ƀelai dílii-kpelei maa-toli ká ŋí, nyíi-ŋai Ɣâla ŋɔtɔ̂ŋ-ŋai mɛi káa da Zîsɛ ŋɔlaa-lai.

13Nya ƀe ŋá wóo mɛni é kúla Ɣâla-taa, nyɛɛi, “Nyíŋi pɔ̃yɛ. Lûwa káa zaa-ƀelai dîa nyíi-ŋai da saa Kúnuu-namui kponôi é síɣe sâa ma é lí tuɛ-perei.” M̀ɔlêŋ a mò, nyɛɛ, “Lûwa káa dîa a tɔ̃yâ a gɛɛ dí dífii tɔɔ dímɔ̃lɛi yêei, kpɛ́ni fêi dí dítûa perei lɛ̀ɛ dípôlu!”

Ǹɔii ŋɔsí-sɛŋ tee-tãi

14Gɛ́ɛ tíi, ŋá naa kàa, ŋá ɣele-kɔlɔŋ kole káa gɛ̀ ƀò seêni ŋele-kɔlɔŋ kolei mɛi yɛ̂ɛ núu-kpune, gôo kaloŋ-ƀɔrɔ kɛ́ ƀo ŋ̀ûa, gbɛ̂ɣa ŋá liɛɛ kɛ́ ƀo ńyêei.

15Nya ƀe Ɣâla-taa kela da kpɛni è Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mù gɛ ǹúui toli a ŋ̀óo su kɛ́tɛ nyíi kɛ̀ seêni ŋele-kɔlɔŋ kolei mɛi, nyɛɛi, “Ígbɛ̂ɣai síɣe í sí-sɛŋ tée, kpɛ́ni fêi, zí-sɛŋ tée-tãi a pá. Ǹɔii ŋɔsí-sɛŋ a nâa pɔlɔ a ǹɛ́lɛɛ.”

16Mɛni ma ǹúui kɛ̀ seêni ŋele-kɔlɔŋ kolei mɛi è ŋɔgbɛ̂ɣai tɛɛ-tɛɛ ǹɔii ma é zí-sɛŋ tée.

17Ɣâla-taa kela da kpɛni è kùla Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu Ɣâla-taa, ǹyaa máŋ gbɛ̂ɣa ŋá-liɛɛ kɛ́ ƀo ǹyêei.

18È kɛ̀ tí Ɣâla-taa kelai da kpɛ́ni è kùla Ǹ̂ala-teƀelei ma, nyíi wala-wala-laa è kɛ̀ ǹyêei ŋɔŋ mɛi, gɛ Ǹ̂ala-taa kelai toli a ŋ̀óo su kɛ́tɛ, nyíi gbɛ̂ɣa ŋá-liɛɛi è kɛ̀ ǹyêei,

© 2014 Bible Society in Liberia.

nyɛɛi, “Ígbêɣai síɣe í gbɔmɔ-ƀa-ŋai tée ǹɔii su-kpɔmɔ-ŋai dîa, kpɛ́ni fêi, gbɔmɔ ƀa-ŋai da kpɔ̂lu.”

19Nya ƀe Ǹ̂ala-taa kelai è ŋɔgbêɣai tɛɛ-tɛɛ ǹɔii mɛi é ǹɔii ŋɔkpɔmɔ ƀa-ŋai tée é dípili Ɣâla ŋɔlii-ŋwâna kpɔmɔ-ƀa táŋ-loai su.

20Dí gbɔmɔ-ƀai táŋ gbɔmɔ-ƀa táŋ-loai su daa-leei kɔlɛ. Ŋãa è kùla gbɔmɔ-ƀa táŋ-loai su ŋɔsiŋɔɔ ké ƀo yɛ̂ɛ é síɣe soo kɔ́ɔ-kwana é tɛ́ ǹá-kɔli ma é ɣilîŋ yɛ̂ɛ máâi ŋuŋ feerɛ (200).

M̀ɛni-lɛɛi 15

Ǹ̂ala-taa kela-ŋai mɛni-kpɔ̂lu-ŋai gbɛɛ-ŋai káa díyêei

1Ǹaa pôlu mà, ŋá ŋɛi-kɛ-maa da kpɛ́ni kàa Ɣâla-taa, nyíi kɛ̀ a gɛ́tɛ maa pɔlɔ-pɔlɔi. Dí kɛ̀ a Ɣâla-taa kela lɔ́ɔlu mɛi feerɛ mɛni-kpɔ̂lu sii lɔ́ɔlu mɛi feerɛ ké ƀò díyêei, nyíi-ŋai kɛ̀ a m̀ɛni-kpɔ̂lu ŋai gbɛɛ-ŋɛ́i. Kpɛ́ni-fêi dia ƀe kɛ̀ Ɣâla ŋɔlii-ŋwânai è kpɛ̀ɛ a dia.

2Ŋá sɛŋ da kàa gɛɛ yɛ̂ɛ mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛ-yúo, beneɛ a ŋɔŋ da diai zuai yée mɛi ɣálêi da zua-pɔkɔɔŋ, é pɛ́lɛ ǹáa ŋɔnɔŋpai ma díkɛ ƀò tɔ̃ɔ̂ni mɛ̃lɛ-mɛ̃lɛ-yúo kɔlɛ Ɣâla ŋɔkɔnîŋ ké ƀo díyêei.

3Dí kɛ̀ Mose ŋɔwulei toôi, nyíi kɛ̀ a Ɣâla yée-mu-nuui, díkɛ M̀ála-loŋ ŋɔwulei tôo, díyɛɛi, “Ítûa-perei kɛ́tɛ̂i maa pɔlɔ-pɔlɔɔ, Óo Kúnuu-namui Ǹ̂wála-wâla kélee Ɣalai! Ítûa-perei sã̂âi, gɛ ƀo a tɔ̃yâ, Óo ǹɔii-ŋuŋ kélee mɛi Kaloŋ!

4Gbɛ̂ɛ ƀé vé pâi yaôi yâ é ílaâi ŋɔfólo-laai maa tɛ́, Óo Kúnuu-namui? Kpɛ́ni fêi, ƀia tɔnɔ nɔ́ ƀe ímaa waâi. Lɔii-ŋuŋ kélee a pâi pâi é ífɛli, kpɛ́ni fêi, ímɛni-ŋa-teɛɛ sã̂ai a lɛ́.”

5Nyíŋi pôlu ma ŋá Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi kàa Ɣâla-taa ǹaa ƀoɔɔ Zua-kɔlɔ-seɣe pɛrɛ maa-waai kɛ̂ ƀò mù.

6Ɣâla-taa-kela lɔ́ɔlu mɛi feerɛi dí kùla gwaa maa waai mâ mɛni-kpɔ̂lu lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ké ƀo díyêei. Dímaa ɣiriɛ a seɣe kole pe-peɛɛ, díkeŋe lá pɛlɛɛ a gôo-bɛ̂ti.

7Nya ƀe vúlu-sãa náaŋ dɔnɔ è gôo sɛŋ-folo lɔ́ɔlu mɛi feerɛ tɛ̀ɛ Ǹ̂ala-taa kela lɔ́ɔlu mɛi feerɛi pɔ́, ǹáa fɛ́ɛ a Ɣâla ŋɔlii-ŋwânai, nyíi gáa ɣele ma wɔ́lɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔi.

8Ǹ̂ala-pɛrɛi è kɛ̀ kpɔ́ a ǹaa fɛ́ɛ a luru nyii kɛ̀ kulâi Ɣâla ŋɔfólo-laai da ŋɔwála-wâla-laai sui. Núu da fé ké ní pɔ̂ri lɔ̂i Ǹ̂ala-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu é lɛ́ɛ la zu Ǹ̂ala-taa kela lɔ́ɔlu mɛi feerɛi dímɛni-kpɔ̂lu sii lɔ́ɔlu mɛi feerɛi é kpɛ́ɛ.

M̀ɛni-lɛɛi 16

Ɣâla ŋɔlii-ŋwâna sɛŋ-folo ŋai

© 2014 Bible Society in Liberia.

1Ǹaa pôlu mà, ŋá wóo su kɛ́tɛ mɛ̀ni é kúla Gwaa Maa Waai ma Ǹâla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mu gɛ m̀o Ǹâla-taa kela lɔ́ɔlu mɛi feerɛi ma, nyɛɛi, “Zɛŋ gáa Ɣâla ŋɔlii-ŋwâna sɛŋ-folo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi sui, ka lí ká bú ǹɔii ma.”

2Nya ƀe Ǹâla-taa kelai maa-ŋuŋ è lì é ŋɔsɛŋ-foloi su-sɛŋ pû ǹɔii ma. Pala nyɔ́mɔɔ-ŋa dí ǹûai soŋ nyíi-ŋai zuai pɔ́ɔ è kɛ̀ diai da diai zua-pɔkɔɔŋ fɛlii.

3Ǹâla-taa kelai veerɛ ɣelei è ŋɔsɛŋ-foloi su-sɛŋ pû ǹyúoi sú, ǹyái é kɛ́ yɛ̂ɛ saa-nuu ŋãa, ǹyaŋ vulu-sãai kélee kɛ̀ ǹyúoi sui, dí sàa.

4Ǹâla-taa kelai zaaƀa ɣelei è ŋɔsɛŋ-foloi su-sɛŋ pû ǹya-lee-ŋai sú da ǹyá-ɣɛli-ŋai, dí pene a ŋãa.

5Ŋá maa-Ɣâla-taa kelai wóo mɛ̀ni, nyɛɛi, “Ísãâi ímɛni-ŋa teɛɛ-ŋai ŋí su, Óo Núu Maa Waai, ƀiai íkaa naa da ƀiai í kɛ̀ naai.

6Kpɛ́ni fêi, núu-kpune a ŋ̀âla-ƀelai ŋãa pú da Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai. Ya ŋãa tɛ́ɛ dípɔ a gɛɛ dí gbèle. Dífela-féi ká ti!”

7Nya ƀe ŋá wóo su kɛ́tɛ mɛni gɛ kula Ǹâla-teƀelei mâ, nyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma, Kúnuu-namui, Ǹwála-wâla kélee Ɣalai, ímɛni-ŋa teɛɛ-ŋai díkaa a tɔ̃yâ, dísãa!”

8Ǹâla-taa kelai nàaŋ ɣelei è ŋɔsɛŋ-foloi su-sɛŋ pû voloi ma, ǹyaŋ dí nɛ̀ɛ naa a gɛɛ è núu-kpune kéreŋ a ŋɔŋ.

9Ŋɔŋ ŋɔzi-zii è núu-kpune kèreŋ, ǹyaŋ dí Ɣâla láai naɣâŋ làa, nyíi wala-wala è kɛ̀ ǹyêei m̀ɛni-kpɔ̂lu sii-ŋai ŋí mɛi. Dífe dílii pene ni. Dífe ǹaa-maa tɛ́ ní.

10Ǹâla-taa kelai nɔɔlu ɣelei è ŋɔsɛŋ-foloi su-sɛŋ pû zuai ŋɔkâloŋ-see-sɛŋ ma, ǹyaŋ ŋɔkâloŋ-laai sú è kpìni. Núu-kpune è ǹɛ́ŋ nyíŋ sɛŋ-soli-maa su.

11Dí Ǹâla-taa-Ɣalai naɣâŋ làa dímɛni solii mɛ̂ni mà da dípala-ŋai. Dífe dílii pene ni dítûa pere-nyɔŋ ŋai mɛni ma.

12Ǹâla-taa kelai mɛi da ɣelei è ŋɔsɛŋ-foloi su-sɛŋ pû ǹya-lee kɛ́tɛi nyíi da kê ma Yufeletii sú. Ǹyái é kpála a gɛɛ gâloŋ-ŋai nyíi-ŋai kùla voloi-kulâi perei, perêi é kpɛtɛ.

13Ŋá nyînaŋ nyɔ́mɔɔ saaƀa kâa kulâi ǹyao maa suai lá da zuai, é pɛ́lɛ Ɣâla-maa-wôya lono-kɛ-nuui ma. Nyînaŋ nyɔ́mɔɔ saaƀai ŋí dí kɛ̀ yɛ̂ɛ lofo-ŋa.

14Kpɛ́ni fêi, díkaa a nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋai, da ŋ́ɛi-kɛ-maa ŋa kɛ̀. Da lî ǹɔii kélee su-kaloŋ-ŋai pɔ́naa a gɛɛ dí díŋa tɛ́ díkîe-ni dîa kɔ́-kɔ́ mɛni ma a Ǹwála-wâla kélee Ɣalai ŋɔɣele kɛ́tɛi ŋ̀ele.

15Gíli é lɛ́ɛ íkili-ŋa Kôrai è mò ǹyɛɛi, “Gáa, ŋa pâi yɛ̂ɛ ŋuma-nuu! Lûwa kâa ǹúui ma gáa a ŋ̀ɛ́i, ŋɔseɣei kɛ́ ƀo ǹyêei a gɛɛ vé kɛ́ a gaŋ dí gbono káai!”

16Nya ƀe dí gâloŋ-ŋai ŋá tɛ̀ díkîe mà kwaa da mâ da nàa tòli Ibulu-wooi su a Amagidɔŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

17Ŋ̀âla-taa kelai mɛi feerɛ ɣelei è ŋɔsɛŋ-foloi su-sɛŋ pû vãa laɣii sú, ǹyaŋ wóo kɛ́tɛ é kúla gâloŋ-see-sɛŋ ma Gwaa Maa Waai ma Ŋ̀âla-pɛrɛ Kɛ́tɛi mû, nyɛɛi, “Aâ kpɛɛ!”

18Ŋele-gbana ŋɔmãla-mãla è kɛ̀ naa, sóoŋ-woo kɛ́tɛ-ŋa, ŋele-gbana-tiŋ, da lɔii-kpɛ̃liŋ-ŋɔɔ kɛ́tɛ. Ǹɔii-kpɛ̃liŋɔɔi ŋí è kɛ̀ kpɔ́ a gɛ́tɛ a nyíi da fé niî wɔ́lɔ kɛ́ ni tãi núu-kpune è kɛ̀ la ǹɔii sui.

19Nya ƀe daa-lee kɛ́tɛi sú è ƀèla gîei saaƀa, ǹɔii-ŋuŋ-ŋai su-taa-lee-ŋai dí wólo. Babelɔŋ kɛ́tɛi kíli è tòo Ɣâla kili-ŋá a gɛɛ è ŋɔlii-ŋwânai maa-ŋwɑ̃̂ai kpele-kɔ̂pui tɛ̀ɛ bɔ̀ é gbele.

20Dîŋ-ŋai kélee dí pû, núu fa ǹyée-ŋai kélee da kàa.

21Sãɔ-kɔni kpaya-kpaya, nyíi-ŋai díwuyɛ è kɛ̀ yɛ̂ɛ pãi ŋuŋ tɔnɔi (100), dí kùla Ɣâla-taa dí too núu-kpune ma é lɛ́ɛ la zu dí Ɣâla naɣâŋ láa m̀ɛni-kpɔ̂lui ŋí mɛni ma. Kpɛ́ni fêi, m̀ɛni-kpɔ̂lui kpîŋ è kɛ̀ kpɔ́ a mɛni-kpɔ̂lu maa yikiɛɛ.

M̀ɛni-lɛɛi 17

Ǹɛnîi ŋɔtɔŋ-kpɛ́-maai

1Ǹaa kɛɛ tíi, Ŋ̀âla-taa kela lɔ́ɔlu mɛi feerɛi nyíi-ŋai zɛŋ-folo lɔ́ɔlu mɛi feerɛi è kɛ̀ díyêei, dɔnɔ è pà é m̀ó mâ, nyɛɛi, “Pá, ŋwulu-wulu-nɛni kɛ́tɛi nyíi gáa seêni yá támaa ŋái, ŋa pâi ŋɔtɔŋ kpɛ́-maai lêi yâ.

2Da ǹɔii su-kaloŋ ŋai da wulu-wulu kɛ́i, nyíi ŋɔwulu-wulu-kɛɛi maa-ŋwɑ̃̂ai a ǹɔii su-ƀelai kɛ́i.”

3Ŋ̀âla-taa kelai è lì a ńyãa vɛ̃ɛ-kpâlaŋ su M̀ɔlêŋ su. Ŋá nɛnî tɔnɔ kàa seêni sua kpɔ̂lu mɛi, nyíi tɛ-ŋɛi-laa támaa è kɛ̀ mài. Zuai ŋí ŋuŋ è kɛ̀ ŋûa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, mĩla kɛ́ ƀô puu.

4Nɛnîi è kɛ̀ a maa ɣiriɛ a seɣe kpɔ̂lu mu tɛiɣɛɛ da seɣe kpɔ̂lu, maa ɣiriɛ a gôo da kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ-ŋa da kɔyêŋ mɛni kpanaŋɔɔ. Gôo-kɔpu è kɛ̀ ǹyêei ǹáa fɛ́ɛ a ŋwana-lɔ̂ɔ da ŋɔwulu-wulu-kɛɛ maa-mɛni nyɔ́mɔɔ-ŋai.

5Kili-ŋa-tɛi-laa è kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ dôŋ lá. Nyíi zu-kulâi ƀa, “Babelɔŋ kɛ́tɛi, nyíi gáa a ŋwulu-wulu-nɛyaai da ǹɔii su ŋwana-lɔ̂ɔi díleei.”

6Ŋá nɛnîi kâa Ŋ̀âla-ƀelai ŋãa a gɛ́, da diai dí dílêwo sèe a sɛ́ɣɛ Zîsɛ mɛni mai díŋãa. Tãi ŋá nɛnîi kâa lai, ńaa è kpàla mâ a ŋ̀ánaa.

7Kɛ́lɛ, Ŋ̀âla-taa kelai è mò mâ, nyɛɛi, “Íla kpálaâi yâ, lé mɛni ma? Ŋa pâi nɛnîi ŋɔloo-mɛnii ƀôi yâ, da zuai gáa seêni mɛi, zuai nyíi ŋuŋ káa ŋûa lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, míla kɛ́ ƀo ŋ̀ûa puui.

8Zuai í gàai, è kɛ̀ naa, kɛ́lɛ, vé ŋɔ́nɔ naa, ǹyaŋ a pâi kulâi ǹóai sú nyíi gbóŋ kɔyaŋ fé mài, é lí su-kara su. Diai díkaa ǹɔii sui, nyíi-ŋai dílaa fé niî pɔ̃yɛ ni vúlu-laa-

© 2014 Bible Society in Liberia.

kɔlɔi sui é síɣe ǹɔii kɔ́ɔ pîlaŋ tãi mai, díla a pâi kpálâi dîa a gɛɛ dí zuai káa, kpɛ́ni fêi, è kɛ̀ naa, ǹyaŋ vé ŋɔ́nɔ naa, kɛ́lɛ, a pâi pâi.

9Táre-kili ŋa-sia ƀa nyíŋi kɛ̀. Ǹuŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi gáa zuai ŋûai, dia ƀa ǹyée lɔ́ɔlu mɛi feerɛi nɛnî̃i káa seêni díŋûai.

10Díkaa máŋ a kâloŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛ, nyíi-ŋai nɔɔlu a wóloi. Dɔnɔ káa naa, gbelii fé niî pa ni. Ǹyaŋ à pà a pâi kɛ̂i nɔ́ naa a tãi kpua-loŋ.

11À kɛ̀ a zuai nyíi kɛ̀ naa, kɛ́lɛ, vé ŋɔ́nɔ naai, gáa a gâloŋ nɔɔlu mɛi saaƀai. Kɛ́lɛ, gáa a gâloŋ lɔ́ɔlu mɛi feerɛi dɔnɔ, ǹyaŋ da pâi zu-karâi.

12Mĩla puui í díkàai, díkaa a kâloŋ puu nyíi-ŋai dífe niî gâloŋ-laai sɔlɔ ƀo nii. Kɛ́lɛ, da pâi wála-wâla-laa sɔlɔ ƀôi nɔ́ yɛ̂ɛ kâloŋ-ŋa aƀa tɔnɔ yée mu, da zuai.

13Kili-ŋa-sîa tɔnɔ káa gâloŋ-ŋai ŋí dîa, ǹyaŋ ŋá díwala-wâla-laai tɛ̂ɛ zuai pɔ́.

14Da pâi kɔ́ pɛlɛ̂i M̀ála-loŋ mâ. M̀ála-loŋ a pâi díyee mɛi ɣálêi, kpɛ́ni fêi, gáa a nuu-namu kélee Mɛi-nuu-namu, gɛ ƀo a kâloŋ-ŋa kélee Mɛi-kaloŋ. Diai díkaa gɔlɛi, dítoliɛ̂i, dílɛɛ, dísã̂a.”

15Nya ƀe è mò mâ, nyɛɛi, “Ǹyá-ŋai í díkàai, nyíi-ŋai ŋwulu-wulu-nɛnii káa seêni díŋai, díkaa a nûa, gbɔŋ-ŋa, lɔii-ŋuŋ-ŋa, da sii-woo da kpɛ́ni ƀo-ƀela.

16Mĩla puui í díkàai da zuai da pâi ŋwulu-wulu-nɛnii kpɔarâi. Da pâi ǹɛɛ̂i a ǹyée-folo, dí màa kpôloŋ, dí ǹúu mii, dí géreŋ a ŋɔŋ.

17Kpɛ́ni fêi, Ɣâla ƀé bù dílii su a gɛɛ dí nîa-mɛnii kɛ́ a díkili-ŋa-sîa tɔnɔi dí díkâloŋ-laa wala-walai tɛ́ɛ zuai pɔ́ é lɛ́ɛ la zu Ɣâla wóo ŋa-see é kɛ́.

18Ǹɛnî̃i í gàai, ǹyaa ƀa daa-lee kɛ́tɛi nyíi wala-wala-laa káa ǹyêei ǹɔii su-kaloŋ-ŋai mɛi.”

M̀ɛni-lɛɛi 18

Babelɔŋ wólo-mɛni

1Nyíŋi pôlu ma, ŋá Ɣâla-taa kela da kpɛni kàa kulâi Ɣâla-taa, wala-wala-laa kɛ́tɛ kɛ́ ƀo ǹyêei. Ǹɔii ma è fòlo a ŋɔlɛ́lɛ-laai.

2Nya ƀe è tóli ƀò kpɔ́ a ŋ̀óo su kpanaŋɔɔ, nyɛɛi, “Babelɔŋ kɛ́tɛi a wólo! Babelɔŋ kɛ́tɛi a wólo! Nàa a kɛ́ a nyînaŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa kɛ̂i. Nàa a kɛ́ a m̀ɔlêŋ nyɔ́mɔɔ-ŋa kélee kɛ́i. Nàa a kɛ́ a ŋ̀ɔni nyɔ́mɔɔ-ŋa nyíi-ŋai díkpɔara lii káa núu-kpune koi kélee kɛ́i.

3Kpɛ́ni fêi, ǹɔii ŋuŋ-ŋai kélee da ŋɔtûa-pere nyɔŋ maa-sɛŋ wɛliɛi maa-ŋwã̂ai kpele. Da ǹɔii su-kaloŋ ŋai da wulu-wulu kɛ́. Ǹɔii su-pɔni-tɔɔ ƀelai da tɔɔ-lâa sɔlɔ ƀó ŋɔŋwana-lɔ̂ɔ wala-walai su.”

4È kɛ̀ tí, ŋá wóo da kpɛ́ni mɛ̀ni, é kúla Ɣâla-taa, ǹyɛɛi, “Ŋánûa, ka kula naa, a gɛɛ káfe kɛ̀ a ŋɔsɔnyɔ̂ŋ da kɛ́ ƀela. A gɛɛ káfe kɛ̀ a ŋɔmɛni-kpɔ̂lui da sɔlɔ ƀó ƀela.

© 2014 Bible Society in Liberia.

5Kpɛ́ni fêi, ŋɔsɔnyɔ̂ŋ-ŋai mɛi kôyaai é seri ŋ̀ele-kɔlɔŋ ma. Ǹyaŋ ŋɔŋwana-lɔ̂ɔ-ŋai maa-mɛni káa Ɣâla kíli ŋá.

6Ka dɛɛ bɔ yɛ̂ɛ berei ǹyaa kpîŋ è dɛ̀ɛ lai, ka véla fé dûa-pere ma gîei feerɛ. Kɔ̂pui è zálei sûmo zui, ka zálei sûmo zu gîei feerɛ m̀ɛni ma.

7Berei è gbîŋ folo-laai maa tɛ̂ la é tûa a ŋwana-lɔ̂ɔ-perei, ka ŋɛ̀i-maa-pêne da wɔ́lɔ tɛ́ɛ bɔ́ a maa-perei ti. Berei nɔ́ a mò la ǹíi su, nyɛɛ, 'Ń̩gaa seêni yɛ̂ɛ kâloŋ-nɛni, pɔɔ-nɛni fa ńyãa, fé wɔ́lɔ pâi wɔ̂lɔi,'

8bere nɔ́ ɓe ŋɔmɛni-kpɔ̂lu-ŋai da pâi pâi la a ɣele tɔ̂nɔ, dia ɓa saa, wɔ́lɔ, da puru. Ǹyaŋ da pâi gérenîi a ŋɔŋ. Kpɛ́ni fêi, wala-wala káa Kúnuu-namu Ɣâla yêei, nyíi a ŋɔmɛnii ŋá téei."

9Ǹɔii su-kaloŋ-ŋai, nyíi-ŋai da dîa-ni dí wulu-wulu kɛ̀ da dîa-ni dí ŋwana-lɔ̂ɔ kɛ́i, da pâi wɔ́lɔ̂i m̀ɛi a díwoo su kɛ́tɛ tãi da géreŋ-luru kàa lai.

10Da pâi kɛ̂i tɔ̂ɔni kwaa kôyaa ma, díkɛ yao ŋɔŋɛ̀i-maa-penêi ma, díyɛɛi, "Malôŋ-mɛni ká! Malôŋ-mɛni ká! Yáai íkaa a Babelɔŋ taa-lee kɛ́tɛi, yáai íkaa a ŋ̀wála-wala taa-leei, Babelɔŋ! Ítɔŋ-kpɛ́-maai a pâ aɓa tɔnɔ yée mu."

11Ǹɔii su pɔni-tɔɔ ɓelai da wɔ́lɔ̂i, díkɛ malôŋ-see ɓo maa-mɛni ma, kpɛ́ni fêi, núu da fé ŋɔ́nɔ dípɔni-sãai yâi.

12Zãâi dí kɛ̀ a gôo, káne, kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ, kɔyɛ̂ŋ mɛni kpanaŋɔɔ, seɣe kole lɛ́lɛɛ, seɣe kpɔ̂lu mu tɛiɣɛɛ, sêleki-seɣe, da seɣe kpɔ̂lu. Da-ni dí kɛ̀ a wuru kúŋ nɛ̃ɛ sii támaa-ŋa, sãâ sii támaa kpɛtɛɛ a séle-ǹyíŋ. Sãâ sii támaa kpɛtɛɛ a wuru sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ, ɓara, kɔli, da kɔni-koleŋ.

13Da-ni dí kɛ̀ a sinimɔŋ, kiyɛ̂ŋ, kéreŋ-sɛŋ kúŋ nɛ̃ɛ, wúlɔ kúŋ nɛ̃ɛ, wuru-malaŋ kúŋ nɛ̃ɛ, ŋwɑ̃̂ai, wúlɔ, felaɓa-fũa da mɔlɔŋ. Da-ni díkɛ ɓò a niŋa da ɓála, soo da kéleŋ, da luɛ-ŋa, zu-kulai ɓa núu-kpune ŋɔmɔlêŋ.

14"Zɛŋ ímɔlêŋ è kɛ̀ ŋ̀wɛ́li kɛ̂i kpɔ́ a ŋ̀ánaai, a kúla íyeêi. Ǹyaŋ ísɛŋ lɛ́lɛɛ-ŋai da ílɛlɛ-laai da láŋ íyeêi, ífe ŋɔ́nɔ pâi díkâai!"

15Zãâi ŋí kɔlɛ-ɓela, nyíi-ŋai tɔɔ-lâa sɔlɔ ɓô Babelɔŋ sarâi, da pâi kɛ̂i tɔ̂ɔni kwaa kôyaa ma, díkɛ yao ŋɔŋɛ̀i-maa-penêi ma, díkɛ wɔ̂lɔ a díwoo su kɛ̂tɛ, díkɛ maloŋ-see ɓo, díyɛɛi,

16"Malôŋ-mɛni ká! Malôŋ-mɛni ká daa-lee kɛ́tɛi mɛni ma nyíi kɛ̀ a maa ɣiriɛ a seɣe kole lɛ́lɛɛ, seɣe kpɔ̂lu mu tɛiɣɛɛ, da seɣe kpɔ̂lui, maa ɣiriɛ a gôo da kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ, da kɔyɛ̂ŋ mɛni kpanaŋɔɔi!

17Aɓa tɔnɔ yée mu da dɔɔ-sãai ŋí kélee su kara." Yá-ŋa-keleŋ kélee mɛi-ɓela da diai géleŋ a lî a diai, kéleŋ-kɛ-ɓela, da bɔni-tɔɔ ɓelai díkaa ǹyúoi ŋái, díkelee dí tɔ̀ɔ kwaa kôyaa ma.

© 2014 Bible Society in Liberia.

18Dí làɣi a díwoo su kɛ̂tɛ, tãi dí Babelɔŋ-lurui kâa la nyíi kɛ̀ kérenîi, díyɛɛi, “Lé taa-lee ƀe kɛ̀ a gɛ́tɛ yɛ̂ɛ daa-lee kɛ́tɛi ŋíi?”

19Díkɛɛ wɔ́lɔ̂i a díwoo su kɛ́tɛi, díkɛ malôŋ see ƀoi, dí muluŋ pû díŋûa, dí wɔ́lɔ a díwoo su kɛ̂tɛ, díyɛɛi, “Malôŋ-mɛni ká! Malôŋ mɛni ká daa-lee kɛ́tɛi mɛni ma ƀɛ́i diai kélee yá-ŋa-keleŋ è kɛ̀ díyêei ǹyúoi ŋái dí tɔɔ-lâa sɔlɔ ƀô naa ŋɔtɔɔ-sãai sarâi! Aƀa tɔnɔ yée mu daa-lee kɛ́tɛi ŋí su a kára.”

20Óo ɣâla-taa, ka m̀aa-lii-nɛ̃ɛ kula. Óo ŋ̀âla-ƀelai, da zia-ƀelai, é pɛ́lɛ ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai dîa, kpɛ́ni fêi, ɣâla a tɔŋ-kpɛ́-maa tɛ́ɛ bô kámɛni ma!

21Ǹaa pôlu mâ, ɣâla-taa kela wala-wala tɔnɔ è kɔni tɔnɔ siɣe, nyíi kɛ̀ yɛ̂ɛ sí-sɛŋ-kao kîiŋ-kɔni kɛ́tɛi, é bili ǹyúoi su, nyɛɛi, “Bere ƀe da pâi Babelɔŋ taa-lee kɛ́tɛi pilîi la a wala-wala, ǹyaŋ dífe pâi ŋɔ́nɔ gaâi.

22Núu da fé pâi ŋɔ́nɔ kɔnîŋ-ɣale ƀela, pêle-kɛ ƀela, ƀɔɔ-fɛɛ ƀela, da turu-fɛɛ ƀela wóo mɛnîi naa. Ífe pâi ŋɔ́nɔ yɛrɛ sii kélee kɛ́ nuu kâai naa. Ífe pâi ŋɔ́nɔ sí-sɛŋ-kao kîiŋ-kɔni-tiŋ mɛnîi naa.

23Laŋpo fé ŋɔ́nɔ pâi sonîi naa. Nɛnî-kula-surɔ̂ŋ da ǹɛnîi díwoo fé ŋɔ́nɔ pâi tɛ̂i naa. Kpɛ́ni fêi, ípɔni-tɔɔ-ƀelai ƀe kɛ̀ a ǹɔii su-nuu kpaya-kpayai. Í lɔii-ŋuŋ kélee pɛ́lɛ a íwulu-tuai.

24Ǹyaŋ daa-lee kɛ́tɛi ŋí su dí ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ƀelai ŋãa kâa naa, da ŋ̀âla-ƀelai, é pɛ́lɛ diai kélee dîa da wɔ́lɔ dípaa ǹɔii sui.”

M̀ɛni-lɛɛi 19

Ŋ̀âla-taa-kpɔŋ ŋɔlaa-maa-tɛi

1Nyíŋi pôlu ma, ŋá wóo su kpanaŋɔɔ mɛ̀ni é kúla ɣâla-taa, gɛ́ɛ yɛ̂ɛ kpɔŋ kɛ́tɛ, díkɛ lâɣi, díyɛɛi, “Aleeluya! Ƀálo-laa, fólo-laa, da wála-wala-laa díkaa a Kúɣâlai pɔ́ɔ.

2Kpɛ́ni fêi, ŋɔmɛni-ŋa teɛɛi káa a tɔ̃yâ, zã̂a. A ŋwulu-wulu-nɛni kɛ́tɛi ŋɔmɛnii ŋá tée, nyíi ǹɔii su kàra a ŋɔwulu-wulu-kɛɛi. È tɔ̂ŋ kpɛ̀ ma ǹyaa ɣâla yée-mu-ƀelai ŋãa mɛ̂ni ma.”

3Dí ŋɔ́nɔ làɣi, díyɛɛi, “Aleeluya! Ǹɛnîi kéreŋ-luru a tɛ̂ ŋ̀elei su wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.”

4Nya ƀe ǹúu-pɔlɔ buu feerɛ kao náaŋ da vúlu-sãa náaŋ dí tòo ǹɔii ma dí ɣâla fɛli nyíi gáa seêni gâloŋ see-sɛŋ ŋái, díyɛɛi, “É kɛ́ tí. Aleeluya!”

5Nya ƀe wóo è kùla gâloŋ-see-sɛŋ ŋá, gɛ lâɣi, nyɛɛi, “Ka Kúɣâlai láa maa tɛ́, káai kélee kákaa a yée-mu-ƀelai, káai ka yao mai, nîa-pɛlɛɛ da núu kpaya-kpaya.”

6È kɛ̀ tí, ŋá wóo mɛ̀ni gɛɛ yɛ̂ɛ kpɔŋ kɛ́tɛ wóo, gɛɛ yɛ̂ɛ yá támaa súluŋ-tiŋ, gɛ̀ ƀò yɛ̂ɛ ŋele-gbana-tíŋ kɛ́tɛ gɛ̀ lâɣi, nyɛɛi, “Aleeluya! Kpɛ́ni fêi, Kúnuu-namui Ŋ̀wála-wâla kélee ɣalai káa sɛŋ kélee mɛi.

© 2014 Bible Society in Liberia.

7Kwaa lii-nɛ̃ɛ kùla kú kúkpîŋ maa tɛ́ kú fólo-laa tèɛ bɔ̀, kpɛ́ni fêi, M̀ála-loŋ ŋɔnɛnî-kula-tãi a pá. Ǹyaŋ Ɲɔnɛnîi a gbîŋ kpɛtɛ.

8Dí nèɛ naa a gɛɛ é maa ɣiri a seɣe kole lɛ́lɛɛ, gɛ́ fòlo, ŋ̀waa" kpɛ́ni fêi, seɣe kole lɛ́lɛɛ ɓa Ǹ̂ála-ɓelai dítɔ̃yâ-tua perei.

M̀ála-loŋ ŋɔnɛnî-kula-kuui maa-mii-sɛŋ

9Nya ɓe Ǹ̂ála-taa kelai è mò ḿâ, ǹyɛɛi, "Nyíŋi pɔ̃yɛ. Lûwa káa diai dîa da ɓɛlɛ-toli ɓò a dîa M̀ála-loŋ ŋɔnɛnî-kula-kuui maa-mii-sɛŋ mii-mɛni mai." È mò mâ, nyɛɛi, "Ǹ̂óo-ŋai ŋí díkaa a Ɣâla ŋɔtɔ̃yâ-woo-ŋa."

10Ǹaa pôlu mà, ŋá tòo gɔ́ɔ mu a gɛɛ ŋa vèli, kɛ́lɛ, è mò mâ, nyɛɛi, "Ífe nyíti kɛ̀! Kwa káa-ni kúkaa nɔ́ a yée-mu-ɓela kwa íɓarâai, nyíi-ŋai da Zîsɛ ŋɔsêre-faai maa-mɛni sòŋ a gbanaŋɔ̂i. Ɣâla fɛli." Kpɛ́ni fêi, Zîsɛ ŋɔsêre-faa-kɛɛi ɓa núu-kpune kɛ̀ é Ɣâla-woo ɓó.

Zoo kolei sia-nuui

11È kɛ̀ tí, ŋá Ɣâla-taa káa ǹáa ɓóɔɔ. Ka gáa, soo kole è kɛ̀ naa! Ǹúui kɛ̀ see ni bôlui ǹáa ɓa Sã̌a-laa da Tɔ̃yâ-laa. A mɛni ŋá tèe gɛ́ kɔ́ kpɛ̀ tɔ̃yâ-laa su.

12Ǹ̂ɛ́i káa yɛ̂ɛ ŋɔŋ-soŋ, kâloŋ-ɓɔrɔ támaa kɛ́ ɓo ŋûa. Láa è kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ ma nyíi núu da fé gɔ́lɔŋɔɔ, fɛ̂ɛ nɔ́ ǹyaa kpîŋ.

13Maa ɣiriɛi a ǹyokpoi nyíi da wɔ́lɔ ǹɔ́ ŋãai sui. Ǹáai da dòli lai gáa a Ɣâla Ɲɔwóoi.

14Ǹ̂ála-taa kɔ-kuluɓa-ŋai nyíi-ŋai kɛ̀ a dímaa-ɣiriɛ a seɣe kole wâa lɛ́lɛɛi, dí lèɛ bôlu soo kole-ŋa mɛi.

15Ɓóa-sɔkpɔ ŋá liɛɛ a kûla ǹá a gɛɛ é ǹɔii-ŋuŋ-ŋai yée-mɛi ɣale la. Ǹyaŋ a pâi dímɛi kâai a kɔli-tuaŋ. A pâi gbɔmɔ-ɓai tánîi Ǹ̂wála-wâla kélee Ɣalai ŋɔlii-ŋwâna kpɔmɔ-ɓa táŋ-loai su.

16Láa è kɛ̀ a pɔ̃yɛɛ ŋɔyokpoi ma da ŋ̀wɛ́rɛ ma, nyíi kɛ̀ a kâloŋ-ŋa kélee Díkâloŋ da nuu-namela kélee Dínuu-namui.

17Ǹaa kɛ́ɛ tíi, ŋá Ɣâla-taa kela tɔnɔ kàa tɔ̂ni voloi su, gɛ ŋɔni-ŋai kélee toli a ŋ̀óo su kɛ́tɛ, nyíi-ŋai kɛ̀ koônii Ɣâla-taa samai, nyɛɛ diai, "Ka pá, ká káŋa tɛ́ kákîe ma Ɣâla ŋɔkúu kɛ́tɛi mɛni ma,

18a gɛɛ ká kâloŋ-ŋa luu mii, ká gɔkuluɓa mɛi-ɓelai luu mii, ká wala-wala ɓelai luu mii, ká soo-ŋai luu mii da zoo-sia-ɓelai. Ka núu kelee luu mii, diai díŋuŋ-ma-ɓoɔɔi da luɛ-ŋa, nîa-pɛlɛɛ da núu kpaya-kpaya."

19Nya ɓe ŋá zuai kàa da ǹɔii sú kaloŋ-ŋai é pɛ́lɛ díkɔ-kuluɓa-ŋai dîa. Dí díŋa tɛ́ díkîe mà a gɛɛ dí kɔ́ pɛ́lɛ ǹúui ma gáa seêni zooi mɛi da ŋɔkɔ-kuluɓa-ŋai.

20Dí zuai sòŋ da Ɣâla-maa-wôya lono-kɛ-nuui nyíi ŋɛ́i-kɛ-maa ŋa kɛ̀ zuai ŋ̀ɛi-tuɛi. Diai zuai pɔ́ɔ è kɛ̀ dítôŋ lái da diai zua-pɔkɔɔŋ fɛlii, Ɣâla-maa-wôya lono-

© 2014 Bible Society in Liberia.

kɛ-nuui, é dípɛlɛ a ŋèi-kɛ-maa-ŋai ŋí. Dí zuai da nalôŋ ŋí pìli a difulu ŋɔŋ kɛ́tɛ su nyíi kɛ̀ yɛ̂ɛ póa kɛ́tɛi, nyíi a sɔfɔ kèreŋ.

21Móa-sɔkpɔ̂i kûla ǹúui lá kɛ̀ seêni zooi mɛi, è ǹúui gbéli-ŋai pâa. Ŋɔni-ŋai kélee dí péla a díluu.

Ǹmɛni-lɛɛi 20

Góraŋ wála tɔnɔi (1,000)

1Ǹaa kɛɛ tíi, ŋá Ɣâla-taa kela tɔnɔ kàa kulâi Ɣâla-taa gɛ̀ yèŋ, ǹóai nyíi gbóŋ kɔyaŋ fé mai ŋɔkîi kɛ́ ƀò ǹyêei da yɔlɔ kɛ́tɛ.

2È ǹyao maa suai sôŋ, nyíi kɛ̀ a ŋwɔlɔ-wɔlɔ kálii. Ŋwɔlɔ-wɔlɔ-kálii ŋí ƀe kɛ̀ a Dɛ̂ƀele, nyíi ǹáa è kɛ̀ a Sêtɔŋ, é ŋ̀iri kóraŋ wála tɔnɔ (1,000) mɛni ma,

3é bìli ǹóai sú é ǹá tɛ́ a ǹyée-pɔɔ a gɛɛ vé ŋɔ́nɔ ǹɔii-ŋuŋ-ŋai pɛlɛ é lɛ́ɛ la zu góraŋ wála tɔnɔi (1,000) é kpɛ̀ɛ. Nyíti pôlu ma, fɛ̂ɛ dí vuloŋ a tãi kpua-loŋ.

4Ǹaa pôlu mà, ŋá kâloŋ-see-sãa kàa, ǹyaŋ diai kɛ̀ seêni díŋai, dia ƀe kɛ̀ a ǹûai dí wala-wala-laa tɛ̀ɛ dípɔ a gɛɛ dí mɛni ŋá tee. Diai dí díŋuŋ têe Zîsɛ maa-sere-faa kɛ-mɛni ma da Ɣâla wóoi, ŋá dímɔlêŋ kâa da diai dífe zuai fɛli nii, kpaa máŋ dífe zua-pɔkɔɔŋ fɛli nii, zuai pɔ́ɔ fé tela dítôŋ lá, kpaa máŋ díyee ŋái. Dí pà pôlu ŋɔ́nɔ fulu-laa su, da Kôrai-ni dí kɛ̀-mɛi-laa kɛ́ a kóraŋ wála tɔnɔ (1,000).

5Zaa-ƀelai gbeli-ŋai dífe pa ni ŋɔ́nɔ pôlu fulu-laa sú é lɛ́ɛ la zu góraŋ wála tɔnɔi (1,000) é kpɛ́ɛ. Ǹmu-siɣe saa-yeei maa-ŋuŋ ká ŋí.

6Lûwa da maa-waa-laa kâa ǹúui ma nyíi gáa a m̀u-siɣe saa-yeei maa-ŋuŋ maa-nuui dai! Maa-ƀelai tí, saa ŋɔwála-wâlai fé dímɛi, kɛ́lɛ, da pâi kɛ̂i a Ɣâla da Kôrai dísâla láa soŋ-ƀela, da Kôrai ni dí kɛ-mɛi-laa kɛ́ kóraŋ wála tɔnɔ (1,000) yée mu.

Da pâi Sêtɔŋ yée mɛi ɣálêi

7Góraŋ wála tɔnɔi (1,000) à kpɛ̀ɛ, da pâi Sêtɔŋ fúlonîi dí gula kpini-pɛrɛ mu.

8Ǹyaŋ a pâi kulâi a gɛɛ é ǹɔii-ŋuŋ-ŋai pɛlɛ, nyíi-ŋai díkaa ǹɔii-ƀela náaŋ mai. Zu-kulâi ƀa Gɔ̂ɔ da Magɔɔ, a gɛɛ é díŋa tɛ́ díkîe-ni dîa kɔ́-kɔ mɛni ma. Dítamaâi yɛ̂ɛ yúoi-ŋɛya.

9Nya ƀe dí kùla kpɔ́ ǹɔii gwaa kélee dí tínaŋ Ǹ̂ala-ƀelai díkɔ-kɔ-ƀûui ma da ŋ̀wɛli-kɛ-maa taa-leei. Kɛ́lɛ, ŋɔŋ è kùla Ɣâla-taa é díkereŋ.

10Dɛ̂ƀele, nyíi dípɛ̀lɛi, da pâi bilîi ŋɔŋ kɛ́tɛi su da sɔfɔi nyíi gáa yɛ̂ɛ poai, ƀɛi zuai da Ɣâla-maa-wôya lono-kɛ-nuui dí kɛ̀ naai, ǹyaŋ nàa ƀe da pâi kɛ̂i naa, díkɛ maa-pêne sɔlɔ ƀô a fólo da kpíni wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

Gâloŋ see-sɛŋ kole kɛ́tɛi ŋɔmɛni-ŋa téɛɛi

11Ǹaa pôlu mà, ŋá kâloŋ see-sɛŋ kole kɛ́tɛ kâa da ǹúui kɛ̀ seêni ŋái. Ǹɔii da ŋ̀elei dí tɛ̀ɛ a maa félaa dísiɣe ŋ̀ɛi-tuɛ. Kwaa mâ fé kɛ́ ni naa a gɛɛ dí li naa.

© 2014 Bible Society in Liberia.

12Nya ƀe ŋá zaa-ƀelai kâa, núu kpaya-kpaya da nîa-pɛlɛɛ, dí ƀo tɔ̂ni gâloŋ see-sɛŋ ŋ́ɛi-tuɛ, kɔlɔ-ŋa láa ƀóɔɔ. Kɔlɔ da kpɛni máŋ è kɛ̀ a náa ƀóɔɔ, nyíi gáa a vúlu-laa-kɔlɔi. Zaa-ƀelai dímɛnii ŋá tèe mɛnii è kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ gɔlɔ-ŋai su, yɛ̂ɛ berei dítûa-pere è kɛ̀ lai.

13Ǹyaŋ diai kélee lèɛ ǹyúoi sui dí kùla. Saa da Saa-taa dí zaa-ƀelai tɛ̂ɛ. Ǹyaŋ dí díkelee dímɛnii ŋá tèe yɛ̂ɛ berei dítii-ŋai dí kɛ̀ lai.

14È kɛ̀ tí, dí Saa da Saa-taa píli ŋɔŋ kɛ́tɛ su nyíi gáa yɛ̂ɛ poai. Zaai veerɛ ɣelei ká ŋí, ǹyaa ƀa ŋɔŋ kɛ́tɛi gáa yɛ̂ɛ poai.

15Ǹyaŋ à kɛ̀ dífe núu da láa káa ní vúlu-laa-kɔlɔi su, dí maa-nuui píli ŋɔŋ kɛ́tɛi su nyíi gáa yɛ̂ɛ poai.

M̀ɛni-lɛɛi 21

Ŋ̀âla-taa ninai da ǹɔii ninai

1È kɛ̀ tí, ŋá Ɣâla-taa nina kàa da lɔii nina. Kpɛ́ni fêi, Ŋ̀âla-taa pɔlɔi da ǹɔii pɔlɔi da tɛ̂ɛ, ǹyaŋ ǹyúoi fé ŋɔ́nɔ naa.

2Ŋá daa-lee maa waai kâa, nyíi gáa a Zerusâlɛŋ ninai gɛ́ kúla Ɣâla yêei Ɣâla-taa, gbɛ́tɛɛ yɛ̂ɛ nɛnî ƀe maa-ɣiriɛ gɛ́ ŋɔsurɔ̂ŋ maa kpɛ̂ŋ a gɛɛ é gùla a nɛnî.

3Nya ƀe ŋá wóo su kɛ́tɛ mèni é kúla gâloŋ see-sɛŋ ma, nyɛɛi, “Gáa, Ɣâla-kɛi káa núu-kpune sama. A pâi kɛ̂i dísama, dí kɛ́ a ŋɔnûa, ǹyaŋ Ɣâla ǹyaa kpîŋ a pâi kɛ̂i dísama é kɛ́ a Díɣâla.

4A pâi díŋɛi-ya kélee kɔ́ɔ̂i díŋɛi. Saa-mɛni fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i naa. Maloŋ-see-ƀoɔɔ fé ŋɔ́nɔ pâi kɛ̂i naa. Kpaa máŋ wɔ́lɔ, kpaa máŋ mɛni-soli. Kpɛ́ni fêi, m̀ɛni pɔlɔ-ŋai da nâa tɛ̀ɛ.”

5Ǹúui kɛ̀ seêni gâloŋ see-sɛŋ ŋái, è mò, nyɛɛi, “Gáa, ŋa sɛŋ kélee kɛ́ a nina.” È ŋɔ́nɔ mò, nyɛɛi, “Nyíŋi pɔ̃yɛ, kpɛ́ni fêi, ŋ̀óo-ŋai ŋí sɑ̃́âi, dí ƀo a tɔ̃yâ-woo-ŋa.”

6Nya ƀe è mò m̀â, nyɛɛi, “Díŋa-see a kɛ́! Ŋ́gaa a Afa da Omiga, zu-kulâi ƀa gɔ́ɔ-pîlanii da gberâi. Diai kpele-wɛli káa diai, ŋa pâi vúlu-laa ya-loŋ da tɛɛ̂i dípɔ kpɛ́ni-kpɛni.

7Ǹúui a yee-tɛɛ-maa kɛ̂i, a pâi nyíŋi sɔlɔ ƀôi. Ŋa pâi kɛ̂i a Ŋɔɣâla, ǹyaŋ gɛ̀ ƀò a ńoŋ.

8Kɛ́lɛ, à kɛ̀ a ǹyao-ƀelai, da diai laa-la fé díyêei, diai díliƀiɛ̂i, à kɛ̀ a ǹúu-paa-ƀelai, da ŋwulu-wulu kɛ́ ƀelai, da ŋwulu-ƀelai, da ŋ̀âla-pɔkɔɔŋ fɛli-ƀelai, da nɛ́ɛ ƀelai kélee, díwɔ̂i a pâi kɛ̂i ŋɔŋ kɛ́tɛi su, nyíi sɔfɔ káa zui, nyíi gáa yɛ̂ɛ pôa kɛ́tɛi, ǹyaŋ zaai veerɛ ɣelei ká ŋí.”

Zerusâlɛŋ ninai

© 2014 Bible Society in Liberia.

9È kɛ̀ tí, ŋá Ǹâla-taa kela lɔ́ɔlu mɛi feerɛi dɔnɔ kàa, nyíi-ŋai zɛŋ-folo lɔ́ɔlu mɛi
feerɛi è kɛ̀ díyêei ǹáa fɛ́ɛ a mɛni-kpɔ̂lu sii lɔ́ɔlu mɛi feerɛi gbɛɛ ŋái, é m̀ó mâ,
nyɛɛi, “Pá, ŋa pâi ǹɛnîi lèi yâ nyíi gáa a M̀ála-loŋ Ŋɔnɛnîi.”

10Nya ƀe è lì a ńyãa yée tɔ̂ɔ kɛ́tɛ tɔnɔ ma M̀ɔlêŋ sú é Zerusâlɛŋ taa-lee maa waai
lɛ́ ḿâ nyíi kɛ̀ kulâi ɣâla-taa ɣâla yêei.

11ɣâla ŋɔfólo-laai è kɛ̀ daa-leei ŋí ḿâ, gɛ́ fólo yɛ̂ɛ kɔni kole pé-pe sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ.
È kɛ̀ yɛ̂ɛ damaŋ kɔni nyíi zu ponoɔ̂i yɛ̂ɛ gɔnii da kɛ̂ ma kɔlesetɔi.

12Siɣãŋ kɛ́tɛ kôyaa è kɛ̀ a dínaŋɔɔ daa-leei ŋí ma, ǹá-kulâi kɛ́ ƀò puu kao feerɛ,
ɣâla-taa kela puu kao feerɛ tɔ̂ɔ ǹá tɛi-tɛi. Nuu-suu puu kao feerɛi láa è kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ
ziɣãŋ-ŋai ŋí lá tɛi-tɛi, nyíi-ŋai kɛ̀ a Eezuɛ ǹônii.

13Ziɣãŋ ŋí lá-kulâi káa saaƀa yá-ŋûa-pere, ǹá-kulâi kɛ́ ƀo saaƀa séɣai-pere, ǹá-
kulâi kɛ́ ƀo saaƀa voloi-kulâi-pere, ǹá-kulâi kɛ́ ƀo saaƀa folo-liî-pere.

14Daa-leei ŋɔsiɣãŋ kɔ́ɔ pîlanii è kɛ̀ puu kao feerɛ, M̀ála-loŋ ŋɔsia-ƀela puu kao
feerɛi láa pɔ̃yɛɛ dîa tɛi-tɛi.

15Ǹúui lòno ḿbɔi, sɛŋ-kɔ̂ŋ-wuru è kɛ̀ ǹyêei, nyíi kɛ̀ a gbɛ́tɛɛ a gôoi, a gɛɛ é daa-
leei kɔ̂ŋ, da ziɣãŋ-ŋai lá, é pɛ́lɛ ziɣãŋ kpîŋ ma.

16Daa-leei è kɛ̀ a m̀éla náaŋ, m̀éla ǹaaŋɔɔ pɔ̂riɛ. Ǹya ƀe è daa-leei kɔ̂ŋ a ŋɔsɛŋ-
kɔ̂ŋ-wurui, gɛ́ ƀò a mâai ŋuŋ puu kao lɔ́ɔlu. M̀éla ǹaaŋɔɔ da dɔɔ-mɛi dípɔrîɛi.

17È ziɣãŋ kɔ̂ŋ máŋ, gɛ ƀo a wãaŋ buu saaƀa kao lɔ́ɔlu mɛi da, à kɛ̀ a núu-kpune
ŋɔsɛŋ-kɔ̂ŋ ma, zu-kulai ƀa Ǹâla-taa kelai ŋɔsɛŋ-kɔ̂ŋ ma.

18Dí ziɣãŋ tɔ̂ɔ a damaŋ-kɔni, dí daa-leei tɔ̂ɔ a gôo kpîŋ, zu ponoɔ yɛ̂ɛ gilasi.

19Daa-leei ŋɔsiɣãŋ-kɔɔ pîlanii-ŋai dí kɛ̀ a dípɔ̃yɛɛ a kɔni sɔ̃ɔ kpanaŋɔɔ sii támaa-
ŋa. Maa-ŋuŋ è kɛ̀ a bɔ̃yɛɛ tooɔ a damaŋ-kɔni, veerɛ ɣelei pɔ̃yɛɛ tooɔ a gɔnii da kɛ̂
ma safari, zaaƀa ɣelei pɔ̃yɛɛ tooɔ a gɔnii da kɛ̂ ma agate, náaŋ ɣelei pɔ̃yɛɛ tooɔ a
gɔnii da kɛ̂ ma ɛmɛra

20nɔɔlu ɣelei pɔ̃yɛɛ tooɔ a gɔnii da kɛ̂ ma ɔnɛii, mɛi da ɣelei pɔ̃yɛɛ tooɔ a
kanelianŋ, mɛi feerɛ ɣelei pɔ̃yɛɛ tooɔ a gɔnii da kɛ̂ ma keleselai, mɛi saaƀa ɣelei
pɔ̃yɛɛ tooɔ a gɔnii da kɛ̀ ma bɛraɛ, mɛi náaŋ ɣelei pɔ̃yɛɛ tooɔ a gɔnii da kɛ̂ ma
topɛɛ, buu ɣelei pɔ̃yɛɛ tooɔ a gɔnii da kɛ̀ ma kelesepei, buu kao tɔnɔ ɣelei pɔ̃yɛɛ
tooɔ a gɔnii da kɛ̂ ma tɔkwii, buu kao feerɛ ɣelei pɔ̃yɛɛ tooɔ a gɔnii da kɛ̂ ma
ameta.

21Ziɣãŋ lá puu kao feerɛi dí kɛ̀ a díkpɛtɛɛ a kɔyêŋ mɛni kpanaŋɔɔ puu kao feerɛ,
ǹá tɛi-tɛi kélee kpɛtɛɛ a gɔyêŋ tɛi-tɛi. Daa-leei su pere-leei kpɛtɛɛ a gôo kpîŋ, zu
ponooɔ yɛ̂ɛ gilasi.

22Ǹyaŋ fé kwaa maa waa káa ní daa-leei ŋí su, kpɛ́ni fêi, zu-kwaa maa waai ƀa
Kúnuu-namui Ǹwála-wala kélee ɣalai da M̀ála-loŋ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

23Ǹyaŋ daa-leei ŋí fé kpaaŋ ni fólo mɛni ma da ɣáloŋ a gɛɛ é fólo mɛi, kpɛ́ni fêi, Ɣâla ŋɔfólo-laai ɓa ŋɔkwaa-ponoɔi, ŋɔlaŋpoi ɓa M̀ála-loŋ.

24Ǹyaŋ ǹɔii-ŋuŋ-ŋai da pâi siâi ŋɔkwaa-ponoɔi su. Ǹɔii su-kaloŋ-ŋai da pâi pâi zu a dífolo-laai.

25Ŋɔsiɣãŋ lá fé pâi wɔ́lɔ tɛ̂i a ɣele-ɓɔ́ɔ ǹyaŋ kpini fé pâi wɔ́lɔ kɛ̂i naa.

26Da pâi pâi zu a ǹɔii-ŋuŋ-ŋai dífolo-laai da díɓâa kɛ́-maai.

27Kɛ́lɛ, sɛŋ nyíi kélee maa fé waa níi, vé pâi lîi zu, kpaa máŋ núu kélee a ŋwana-lɔ̂ɔ maa kɔ̂rii, kpaa máŋ wôya-mɛni, kɛ́lɛ, fɛ̂ɛ nɔ́ diai dílaa pɔ̃yɛɛ̂i M̀ála-loŋ ŋɔfúlu-laa-kɔlɔi sui.

M̀ɛni-lɛɛi 22

nii da kɛ̂ ma kɔlesetɔi, gɛ̀ kùla Ɣâla da M̀ála-loŋ díkâloŋ-see-sɛŋ ma.

2Ǹya-leei ŋí è kɛ̀ lâai daa-leei su-pere-leei sama. Ǹya-leei ŋí ŋɔsîŋ-wolii veerɛ ma máŋ vulu-laa-wurui è kɛ̀ tɔ̃ni naa, m̀á kɛ́ ɓô a zii puu kao feerɛ, gɛ ɓa a ɣáloŋ kélee. Ǹúrui láa è kɛ̀ ǹɔii-ŋuŋ-ŋai ɓalo-mɛni ma.

3Sɛŋ da kélee fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i daa-leei ŋí su nyíi ńaɣâŋ káa mai. Ɣâla da M̀ála-loŋ díkâloŋ-see-sɛŋ a pâi kɛ̂i zu. Ǹyée-mu-ɓelai da pâi vɛlîi.

4Da pâi ŋ̀ɛi kâai. Ǹáa a pâi kɛ̂i a bɔ̃yɛɛ dítôŋ lá.

5Kpíni fé pâi ŋɔ́nɔ kɛ̂i naa. Dífe pâi ŋɔ́nɔ laŋpo da fólo díkwaa-ponoɔɔ wɛ̂lii, kpɛ́ni fêi, Kúnuu-namui Ɣâla a pâi kɛ̂i a díkwaa-ponoɔi, ǹyaŋ da pâi kɛ̀-mɛi-laa kɛ̂i wɔlɔ-wɔlɔ da wɔlɔ-wɔlɔ.

Kôrai pa-tãi a lɛɣɛ

6È m̀o mâ, nyɛɛi, “Ǹóo-ŋai ŋí sɑ̃̂ai, díkɛ ɓò a tɔ̃yâ-woo-ŋa. Ǹyaŋ Kúnuu-namui, nyíi gáa a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ɓelai dímɔlêŋ Ŋɔɣâlai, a Ŋɔɣâla-taa kelai tɛ́ɛ a gɛɛ é m̀ɛnii lɛ́ yée-mu-ɓelai dîa nyíi pâi kɛ̂i a maa félaai.”

7Zîsɛ è mò ǹyɛɛi, “Gáa, ŋa pâi a maa félaa.” Lûwa káa ǹúui ḿâ a ŋ̀óo-ŋai díkaa gɔlɔi ŋí sui dímɛni-lɛɛi lâai kɛ̀i.

8Ńyãa Zɔ̃ŋ, ńyãa ɓe mɛni-ŋai ŋí mɛ̀ni ŋá díkaa. Ǹyaŋ tãi ŋá dímɛni lai ŋá díkâai, Ǹ̀ála-taa kelai nyíi dí lɛ̀ ḿâi, ŋá tòo gɔ́ɔ mu ŋá vɛ̀li.

9Kɛ́lɛ, è m̀o mâ, nyɛɛi, “Ífe nyíti kɛ̀! Kwa káa-ni kúkaa nɔ́ a yée-mu-ɓela kwa íɓarâai, nyíi-ŋai díkaa a Ɣâla ŋɔlóno-kɛ-ɓelai, da diai da gɔlɔi ŋí wóo-ŋai lâai kɛ̀i. Ɣâla fɛ̀li.”

10È mò mâ, nyɛɛi, “Ǹ̀óo-ŋai díkaa gɔlɔi ŋí sui, ífe dímɛni-lɛɛi lòo, kpɛ́ni fêi, tãi a lɛɣɛ.

© 2014 Bible Society in Liberia.

11Tɔɔ zɔnyɔ̂ŋ-ƀelai dí ké niî sɔnyɔ̂ŋ kɛ̂i, maa-liƀi-ƀelai maa é ké niî a ǹiƀiɛ, dɔ̃yâ-ƀelai dí ké niî tɔ̃yâ-tua kɛ̀, diai dímaa waâi, dí ké niî a dímaa waa.”

12“Gáa, ŋa pâi a maa félaa. Ŋa pâi a fela-fé a gɛɛ ŋá núu kélee fela fé dua-pere ma.

13Ǹgaa a Afa da Omiga, zu-kulâi ƀa maa-ŋuŋ da gbɛɛ ŋái, gɔ́ɔ-pîlanii da gberâi.”

14Lûwa káa diai dîa da díyokpo-ŋai wâa, a gɛɛ é ké a sɛŋ dí vulu-laa-wurui m̀á da sɔlɔ ƀó a gɛɛ dí tɛɛ ziɣãŋ láƀelei dí té daa-leei sui.

15Diai da mɛni maa faleŋ, tɛli-kpɛ́-ƀela, wulu-wulu ké-ƀela, núu-paa-ƀela, ɣâla-pɔkɔɔŋ fɛli-ƀela, da diai kélee dí wôya-mɛni wɛ́li ni, díkɛ maa kɔ̂rii díkaa daa-leei ŋɔsiɣãŋ pôlu pere.

16“Ńyãa Zîsɛ, ŋá ŋákelai tɛ̀ɛ ípɔnaa a zere-faai ŋí Kôrai-toli-kpɔŋ-ŋai mɛni ma. Ńgaa a Deeƀé ŋɔsame, ńgɛ ƀo a ŋɔsuui-su-nuu, ńyãa ƀe ńgaa a ŋele-wala pɛmɛlɛŋ-kao-foloɔɔi.”

17Mɔlêŋ da Nɛnîi dí mò, díyɛɛi, “Pá.” Tɔɔ ǹúui a mɛni mɛnii, é m̀ó, nyɛɛi, “Pá.” Tɔɔ ǹúui kpele-wɛli káa mài, é pá, tɔɔ ǹúui ŋ̀wɛ̂lii, é vulu-laa-yai siɣe kpɛni-kpɛni zɔ̃ɔ fé ma.

M̀ɛnii gbɛɛ-ŋai

18Diai kélee da ŋ̀óo-ŋai díkaa gɔlɔi ŋí sui dímɛni-lɛɛi maa-wooi mɛnii, ŋa díliawoo ƀôi, à kɛ̀ núu da à ŋ̀óo-ŋai ŋí da pɛ̀lɛ ma, gɛ̀ ní mɛni-kpɔ̂lu-ŋai díkaa gɔlɔi ŋí sui, Ɣâla a pâi ǹaâi maa-nuui tí m̀â.

19À kɛ̀ núu da kélee à ŋ̀óo-ŋai dímɛni-lɛɛi da kùla mà, gɛ̀ ní Ɣâla a pâi vulu-laa-wurui m̀á ŋɔi kulâi ǹyêei é gula daa-lee maa waai su, nyíi-ŋai dímɛni ƀóɔɔi gɔlɔi ŋí sui.

20Ǹúui a m̀ɛni-ŋai ŋí maa-sere-faa kɛ̀i, a mò, nyɛɛi, “Tɔ̃yâ ma ŋa pâi a maa félaa.” É ké tí. Pá, Kúnuu-namui Zîsɛ!

21Kúnuu-namui Zîsɛ ŋɔƀɛlɛ-sêei é ké Ǹâla-ƀelai kélee dîa. É ké tí.

© 2014 Bible Society in Liberia.

Esclarecimento

Trata-se de iniciativa particular, com os seguintes objetivos: (i) colaborar para divulgação dos diversos textos bíblicos disponíveis, e, (ii) facilitar o acesso a esses textos, inclusive por meio de download.

Todo esforço em tornar a Palavra de Deus acessível a todos, em quaisquer localidades e falantes das mais diversas línguas, precisa ser um objetivo de todos os que são guiados pelo Espírito Santo. Ele inspirou o profeta Jeremias a dizer "não ensinará jamais cada um ao seu próximo, nem cada um ao seu irmão, dizendo: Conhece ao SENHOR, porque todos me conhecerão, desde o menor até ao maior deles, diz o SENHOR" (Jer. 31:34).

Jesus, também, falou assim: "e será pregado este evangelho do reino por todo o mundo, para testemunho a todas as nações" (Mat. 24:14).

Muitas organizações foram constituídas com o propósito de fazer a Bíblia disponível nas diversas línguas. Não é uma tarefa simples. Anos de trabalho, dedicação e entrega são necessários para esta tão extraordinária missão.

O texto deste trabalho está disponível na internet, em páginas eletrônicas de organizações que produzem ou divulgam bíblias, sem acréscimos de notas ou comentários. Assim, reconhecendo e respeitando os direitos que possuem sobre seus trabalhos, incumbe a todos os que amam a Palavra de Deus, o esforço em contribuir para amplificar sua divulgação.

Se possível, faça download do texto, para que sejamos, também, guardiões da Bíblia, e, com isso, preservando-a para as futuras gerações.

Divulga a Palavra de Deus, ela mostra o Caminho e permite a todos, que se conheça Sua vontade, em todos os lugares e épocas.

Marcel da Glória Pereira

2021, Vitória/ES - Brasil

Capa: Pôr do sol. Trata-se de imagem disponibilizada na internet, dentre as que não informam haver restrição ao uso.